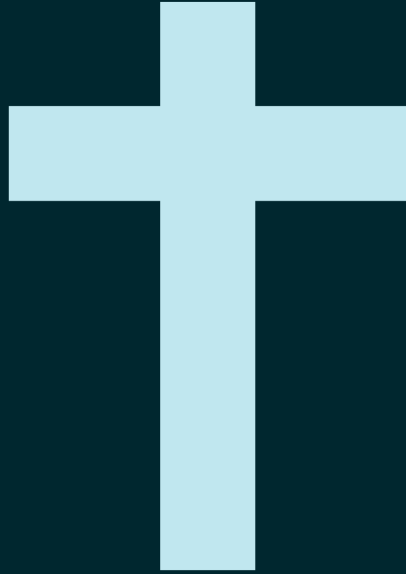

Bayiburu Ikwo

Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

Bayiburu Ikwo
Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ikwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
3867ef4e-3384-5ab4-a937-63476bb8a7bb

Contents

Mbulembu	1
Awufu	79
Livitikosu	142
Ógú	186
Ditoronomi	253
Jóshuwa	310
Ndu Ikpe	346
Rutu	382
1 Sámeḷu	387
2 Sámeḷu	432
1 Ndu Eze	475
2 Ndu Eze	523
1 Iphe e meru l'oge ndu Eze	568
2 Iphe e meru l'oge ndu Eze	614
Ézura	668
Nehemáya	687
Ésuta	715
Jobu	726
Egvu-Oma	811
Ètu	1023
O-zi-iphe	1092
Egvu Sólomonu	1104
Azáya	1118
Jeremáya	1230
Egvu-Aphu	1346
Ezekelu	1361
Dáneḷu	1438
Hosáya	1462
Jóweḷu	1476
Émoṣu	1486
Obedáya	1505
Jona	1508
Mayika	1511
Náhumu	1519
Habakuku	1524
Zefanaya	1529
Hagayi	1534
Zekaráya	1537
Malakayi	1552
Mátiyu	1557
Maku	1616
Luku	1651
Jonu	1709
Ozi, Ndu Ishi-Ozi Jeru	1753
Rómu	1807

1 Kórintu	1836
2 Kórintu	1862
Galéshiya	1879
Éfesosu	1889
Fílipayi	1898
Kolósi	1906
1 Tesalonáyika	1913
2 Tesalonáyika	1919
1 Tímoti	1923
2 Tímoti	1932
Táyitosu	1938
Fayilímõnu	1941
Híburu	1943
Jémusu	1967
1 Pyita	1973
2 Pyita	1982
1 Jõnu	1988
2 Jõnu	1995
3 Jõnu	1996
Judu	1997
Àphù	2000

Mbulembu

¹ Lẹ mbulembu; bẹ Nchileke meru igwe; bya emee mgboko. ² Mgboko te nwe ugbugba; to nwe iphe nọ iya nọ. Yọ buru mini jiru ekemeke obule. Eli mini ono agbakọta ochi. Ume Nchileke eruphelephu l'eli mini ono ege ono.

³ Tọ dọ iya bọ; Nchileke asu: "T'iphoro dọ." Iphoro aduwaphu. ⁴ Iphoro ono adu Nchileke mma. Yọ bya edokahu iphoro ono yẹ l'ochi ono. ⁵ Nchileke abya agua iphoro ono "Eswe;" gua ochi ono "Enyashi." Nchi ejihu bya abọhu. Ono aburu mbọku kẹ mbu.

⁶ Ya ndono; Nchileke asu: "T'iphe* nọdu l'echi mini ono; nọ-buhu iya ẹbo." ⁷ Tọ dọ iya bọ; Nchileke abya emee iphẹ ono; yo do buhu mini ophu nọ l'imeli; l'ophu nọ l'ali. Yọ dọwaphu ege ono. ⁸ Nchileke eworu iphẹ ono gua "Akpamigwe." Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'ẹbo.

⁹ Nchileke asu: "Tẹ mini ophu nọ lẹ mgboko nọkobe l'ekalanu; tẹ ẹke, kpohuru nkọ mifuta." Yọ dọwaphu ege ono. ¹⁰ Nchileke agua ẹke ono, kpohuru nkọ ono "Ali;" gua mini phu "Eze Enyimu." Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma.

¹¹ Nchileke asu: "T'ali fushia unwu iru; iphe, eye nebyi; mẹ oshi-omi; t'ophu nonu mishia akpuru l'ugbugba nkiya." Yọ dọwaphu ege ono. ¹² Ali abya efushia unwu iru; fushia oshi, eye nebyi; mẹ oshi-omi; ophu nonu amishia akpuru l'ugbugba nk'iya. Yọ dọ Nchileke mma. ¹³ Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'eto.

¹⁴ Nchileke asu: "T'iphoro nọdu l'akpamigwe dokahuje eswe l'enyashi; shi ege ono koshije teke bọ ogè iphe; mẹ uboku; mẹ teke bọ l'afa gvuru. ¹⁵ T'iphoro ono, nọ l'akpamigwe ono chije lẹ mgboko." Yọ dọwaphu ege ono. ¹⁶ Nchileke abya emee iphoro labu, shihuru ike. Iphoro ophu ka nshinu b'o meru t'o chije l'eswe; bya emee iphoro ophu k'ola ali t'o chije l'enyashi. Yọ bya emekwaaphu unwu mkpo-kpodo. ¹⁷ Nchileke abya eworu iphoro do be l'akpamigwe t'o chije lẹ mgboko: ¹⁸ eswe l'enyashi; mękwaphu ege ephe edokahu iphoro l'ochi. Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma. ¹⁹ Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'eno.

²⁰ Nchileke asu: "Tẹ mini kpofuta anu l'otú t'o buru lẹ mini; unwenu awata ophe lẹ mgboko lẹ mkpuli akpamigwe." ²¹ Tọ dọ iya bọ; Nchileke emeshia ẹjo anu, bugbaa l'eze ẹnyimu; mẹ iphe, nọ ndzu, awu awuwu l'udu iya l'udu iya; ephe eburu lẹ mini. Unwenu, ephe l'eli l'ọ ha ekpofutakwaphu l'udu iya l'udu iya; ophu nonu l'ugbugba nk'iya. Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma. ²² Yọ bya agooru iya onu; su iya: "T'ọ zua; zu-jishia mini, nọ l'eze ẹnyimu; unwenu azukwaaphu zu-jia mgboko." ²³ Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'ise.

²⁴ Nchileke abya asu: "Tẹ mgboko kpofuta iphe, nọgbaa ndzu l'udu iya l'udu iya. T'iphe bọ elu kpofuta; mẹ ndu ophu awu l'epho; mẹ anu ndu ophu bu l'egbudu. T'ophu nonu kpofuta l'ugbugba nk'iya." Yọ dọwaphu ege ono. ²⁵ Nchileke meshiru anu-egu-egbudu l'udu iya l'udu iya; mee elu l'udu iya l'udu iya; mekwaaphu anu ophu awu l'epho l'udu iya l'udu iya. Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma.

* **1:6** 1:6 Iphe eeku "iphe" l'ẹke-a bọ iphe mbeke kuru "firmament" m'ọ kwanu "dome", bọ iphe dọ l'ọ bọ eze bọlu, a waru ẹbo; yo shihu ike; hatabe nshinu; k'ophu bọ l'ọ kpuchitaru mgboko mgburumgburu. O bọ iya bọ akpamigwe yele urukpu; mẹ mkpo-kpodo, tso iya nọ.

²⁶ Nchileke asụ: “T'ayi mee madzụ t'ọ yeru ayi; mbụ t'ọ dū ẹge ayi dū. T'ọ bụru ishi, l'achi iphe, bụ ẹma, nọ l'eze ẹnyimu; unwenu, ephe l'eli; iphe, bụ elu l'ọ ha; mę eliphe gbaa mgburumgburu jeyekpo l'iphe bụ iphe, awụ l'ẹpho.”

²⁷ Tọ dū iya bụ;
Nchileke ekee madzụ;
yo yeru iya.
Yọ bụru ẹge Nchileke dū
bụ ẹge o keru iya; yọ dū.
Yo kee ẹphe nwoke lẹ nwanyi.

²⁸ Nchileke abya agọoru ẹphe
ọnu; sụ ẹphe:
“T'ẹphe zụa ha l'igwe.
T'ẹphe zụa zụ-jia mgboko; bụru ishi iya.
T'ẹphe bụru ishi, ẹma,
bụ l'eze ẹnyimu;
bụru ishi unwenu, ephe l'eli;
bụru ishi iphemiphe ọbule,
e meru dobe lẹ mgboko-a.”

²⁹ Ya ndono; Nchileke asụ:
“L'iphe, bụ iphe, amị akpuru
lẹ mgboko-a; mę iphe, bụ oshi-ọmi;
mę akpuru iya l'ọ ha;
bẹ ya nụkotawaru unu t'ọ bụru unu nri.

³⁰ Iphe, bụ anụ, nọ lẹ
mgboko-a;
mę iphe, bụ unwenu, ephe l'eli;
mę iphemiphe ọbule,
awụ l'ẹpho;
mbụ iphe bụ iphe nọ ndzụ l'ọ ha;
bẹ ya nụkotaru iru ẹswa t'ọ bụru ẹphe nri.”
Yọ dūwaphu ẹge ono.

³¹ Nchileke abya elee ẹnya; phụ iphemiphe ọbule, o meru; yọ dūkota mma. Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'ishingu.

2

¹ Ono aburu ẹge e gude mee igwe yẹle mgboko; mę iphemiphe ọbule, nọ iya nū.

² Lẹ mbọku k'ẹsaa bẹ Nchileke jegewaru ozi, o shi eje. Yo be lẹ mbọku k'ẹsaa ono; yọ tūa ume ozi ono, o jekotaru ono. ³ Nchileke agọoru mbọku k'ẹsaa ono ọnu; bya emee ya; yọ dū nsọ; kẹ l'ọ bụ mbọku ono b'ọ tūru ume kẹ iphemiphe ọbule ono, o meshiru ono.

Adamu yẹle Ívu

⁴ Ọwaa ẹge o gude mee igwe yẹle mgboko teke o meru iya.

Mbọku Ojejoje, bụ Nchileke meru mgboko yẹle igwe; ⁵ b'ẹ to nwedu oshi, shiwa gvuru l'alị; ọphu o nwedu iru, ruwaru l'egu; kẹle Ojejoje, bụ Nchileke te shidu mewa tẹ mini chije lẹ mgboko; madzụ ta nọwa k'ọkobe iphe l'alị. ⁶ Yọ bụru mini, shi l'alị mufuta bẹ oogudeje agba mini l'alị. ⁷ Tọ dū iya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke abya egude ẹja, shi l'alị kpua madzụ; bya ekuru ume ndzụ ye iya l'imi; onye ono abya aburu madzụ, nọ ndzụ.

⁸ Ojejoje, bu Nchileke abya eworu mgbabu gbaa l'uzo ɛnyanwu-ahata le ́Idenu; bya eworu nwoke ono, o kpuru ono dobe iya.* ⁹ Ojejoje, bu Nchileke abya emee t'oshi, dutsua iche iche fushia l'alì ono; mbu oshi, du mma ole ɛnya; bya adu mma eriri. L'echi mgbabu ono; be oshi, anuje ndzu no; me oshi, emeje t'a maru iphe, du mma ye le iphe, du eji.

¹⁰ Yo buru l'alì ́Idenu be nggele, agba mini le mgbabu ono eshije atsoshi. Nggele ono abya amakahu uzo eno le mgbabu ono. ¹¹ Epha nggele ke mbu bu Pishonu ghajahuru ali Havila, bu eke mkpola-ododo no. ¹² Okpobe mkpola-ododo no l'alì ono. Bedelomu, bu etse, eshi mkpo anodu iya; onikusù, bu mkpuma, aswa no anodukwa iya phu. ¹³ Epha nggele k'ebu bu Gihonu. Yebedua ghajahuru echi ali Kushi. ¹⁴ Epha nggele k'eto bu Tayigirisu; yebedua tsoru shia uzo ɛnyanwu-ahata l'ibiyia ke Ashuru. Nggele k'eno aburu Yufurétusu.

¹⁵ Ojejoje, bu Nchileke abya eduta nwoke ono je edobe le mgbabu ́Idenu t'o jeje iya ozi; letaje iya ɛnya. ¹⁶ Ojejoje, bu Nchileke abya aturu nwoke ono ekemu; su iya: "L'a haru iya t'o riye akpuru oshi, nokota le mgbabu-wa; ¹⁷ obu le nanu ophu e too ridu bu oshi ono, emeje t'a maru iphe, du mma ye le iphe, du eji ono; kele mboku, o riru iya be oo-nwuhukwa."

¹⁸ Ya ndono; Ojejoje, bu Nchileke abya asu: "Le to dukwa mma te nwoke ono nodu nwenkinyi iya. Le ya e-metaru iya onye n-yemeka, gbaru iya nu."

¹⁹ To du iya bu; Ojejoje, bu Nchileke egudetsua eja, shi l'alì mee unwu anumanu; me unwenu, ephe l'eli; bya achitaru iya Adamu t'o maru iphe, oo-gushi iya. Yo buru iphe, Adamu gushiru iphemiphe obule ono, no ndzu ono be ephe wataru azaza. ²⁰ To du iya bu; Adamu abya eworu epha gushia elu l'o ha; me unwenu, ephe l'eli; me anegu-egbudu l'o ha.

Obenu le Adamu te nwedu onye n-yemeka, gbaru iya nu, a cho-vuru iya. ²¹ To du iya bu; Ojejoje, bu Nchileke abya emee Adamu; okpobe mgbenya atsui iya. Yo nodu le mgbenya ono; Nchileke abya ahata iya okpu-nggara; gude anu ehu rachita iya. ²² Ojejoje, bu Nchileke abya egude okpu-nggara ono, o hataru Adamu l'ehu ono mee nwanyi; bya edutaru iya eya.

²³ Adamu echia mkpu; su:
 "Onye owaa bu okpu,
 shi mu l'okpu;
 buru ehu, shi mu l'ehu mu.
 Iphe, ee-ku iya bu 'nwanyi';
 ke l'e shi l'ehu nwoke wofuta iya."

²⁴ Oo ya kparu iphe, nwoke a-haje nne iya; haa nna iya; ye le nyee ya atugbabe; buru ugwehu lanu.

²⁵ Nwoke ono ye le nyee ya ono ajiko gbaru otu; ophu iphere 'adudu ephe.

3

Adada madzu

¹ Agwo bu anu, shi kakota eregede l'iphe, bu anegu-egbudu, Ojejoje, bu Nchileke meshiru l'o ha. Ya ndono; yo ji nwanyi ono: "Nchileke; ?o suru t'e b'o dushi akpuru oshi, no le mgbabu-wa, unu e-riye to?"

* 2:8 2:8 Iphe, ́Idenu bu bu ehu-otso-ena.

² Nwanyi ono asu agwo ono: "Le Nchileke sukwaru t'ayi rije iphe, bu akpuru, shi l'oshi, no le mgbabu-a. ³ Obenu le Nchileke sukwanuru t'ayi be erikwa akpuru oshi, shi l'oshi ophu no l'echi mgbabu ono. Mbụ t'ayi be edenyikwa iya eka edenyi le phuu; l'ayi denyiwa iya eka be ayi a-nwuhukwa."

⁴ Agwo asu nwanyi ono: "E to dukwa anwuhu, unu a-nwuhu. ⁵ Iphe gbe mechia nu bu le Nchileke marua l'unu -ria ya; be enya a-sahu unu; unu adu l'o bu Nchileke; maru iphe, du mma; me ophu du eji."

⁶ Nwanyi ono abya elee enya l'akpuru oshi ono; phu l'o du mma k'eriri; l'amakwaphu mma ole enya. Yo gukfuru iya te ya ria akpuru oshi ono; maru mmamiphe. Yo bya awota iya taa; bya awotakwaphu nu nji iya, yele iya tuko nodu l'eke ono; yo takwaaphu. ⁷ Enya abya asahukota ephe; ephe abya amaru l'ephe gba otu. Ephe abya adzukobewaphu mkpekwo figu weru.

⁸ Ephe abya anua ukporo Ojejoje, bu Nchileke l'eke oojephe le mgbabu ono le gerigeri urenyashi; je eworu onwephe domishia l'azu oshi, notsua le mgbabu ono te Ojejoje, bu Nchileke ba aphu ephe. ⁹ Ojejoje, bu Nchileke abya ekua Adamu; su iya: "?Bu awe bi no?"

¹⁰ Adamu asu iya: "Le ya nukwaru ukporo ngu le mgbabu ono; je eworu onwiya domia l'eke ya atsu egvu; kele ya gba otu." ¹¹ Ojejoje asu iya: "? Bu onye suru ngu li gba otu? ?Ti riakwa nu akpuru oshi ono, ya suru t'e bi ri ono?"

¹² Adamu asu iya: "L'o kwa nwanyi-a, i doberu iya l'eka-wa be wotaru iya nu iya; ya ataa ya."

¹³ Ojejoje, bu Nchileke abya aji nwanyi ono: "?Nanu ege o du bi meru iya ege ono?"

Nwanyi ono asu iya: "L'o kwa agwo deru iya ye; ya eje eria ya."

¹⁴ Ojejoje, bu Nchileke asu agwo:

"Le keshinu ophu i meru
egbe iphe owaa; be:
Bu nggubedua nwenkinyi ngu;
b'a turu onu l'iphe, bu elu;
me anegu-egbudu l'o ha.
Ii-wata owu l'epho.
Yo buru eja, no l'ali be ii-nodu eri
gbururu jeye ege ii-no-bebe.

¹⁵ Ya mewaru te nggu le
nwanyi-a nodu l'okfu.
Awa ngu yele ke nwanyi-a
a-nodukwaphu l'okfu.
Oo-dzopyaje ngu ishi;
nggubedua emeka iya
iphe l'ichirukfu."

¹⁶ Nwanyi ono b'o suru:
"Ya e-me te opa ephe-ime
karu ngu ehuka.
Ii-jenwuje eh
temanu nggu amua nwa.
Obenu le nji ngu
a-nodujele-e agu ngu egu.
Yo buru nji ngu ono
a-buru ngu onye ishi."

- 17 Ádamu b'ò suru: “Keshinu ophu i kwetaru ngaberu nyee ngu nchi; je eria akpuru oshi ono, ya suru tẹ b'i rishi ono be
 Ya gudeekwa okfu ẹka ngu tọ alì onu.
 Ii-jeje ntakfuru;
 tẹmanu nggu esebuta iphe, ii-ri.
 Yọ buru ẹge ii-nọduje eje iya ndono
 gbururu jeye ẹge
 ii-nọ-bebe.”
- 18 “Alì a-wataru ngu ofushiru
 ẹjo ẹgbudu; mẹ ogvu.
 Yọ buru akpuru iphe, mītaru l'egu
 a-bujeru ngu nri.
- 19 Ii-gbutaje ẹphuru phee
 tẹmanu nggu eria nri;
 gbururu jeye teke ii-lata azu l'alì;
 keshinu ophu o bu l'ẹja b'i shi;
 yọ buru ẹja b'ì bu.
 O bukwaphu l'ẹja ono;
 be ii-laphu azu.”
- 20 Tọ du iya bu; Ádamu agua nyee ya ono Ívu; kẹ l'ọo-buru nne oha mgburumgburu.

21 Ojejoje, bu Nchileke abya eworu akpo anu mee ẹkwa webe Ádamu yele nyee ya. 22 Ya ndono; Ojejoje, bu Nchileke asu: “Nta-a be madu duwa l'ọ bu ayibedua; mbu l'ọ mawaru iphe, du mma; maru ophu, du ẹji. E ta ahakwa iya t'ọ wotafua akpuru oshi, emeje t'a nodu ndzu ria; nodu ndzu ojejoje.” 23 Tọ du ya bu; Ojejoje, bu Nchileke achifu iya le mgbabu Ídenu; t'o je ejeje ozi l'alì, bu ẹke e shiru wota ẹja kpua ya. 24 Yọ chifutsulephu nwoke ono le mgbabu ono; bya eworu ojozi-imigwe, bu Cherobu dobe l'uzo ẹnyanwu-ahata mgbabu ono; bya eworu ogu-mbeke, enwu oku; l'egbu ifu l'azu dobe t'o cheje uzo, e shi eje l'oshi-ndzu phu nche.

4

Kenu yele Ebẹlu

1 Ádamu yele nyee ya; mbu Ivu abya azee; yọ tsuta ime; mua Kenu. Ivu asu: “Le Ojejoje yewaru iya ẹka; ya amua nwata nwoke.” 2 E metsua; yọ bya amua Ebẹlu, bu nwunne Kenu.

Ebẹlu aburu onye akpa elu; Kenu aburu onye akọ okfu. 3 Yo be ujiku lanu; Kenu ahata iphe, o kotaru l'alì tẹ ya je anu Ojejoje. 4 Ebẹlu akputa nwa odungu l'aturu iya gbua; bushia ya anu iya l'ẹke, o katsua ogba ebà bya anu Ojejoje. Ebẹlu; mẹ iphe, ono o nuru ono adu Ojejoje mma. 5 Obenu le Kenu; mẹ iphe ophu o nuru b'ọ jikaru. Ya ndono; ẹhu eghulaha Kenu eghughu; yọ swikobe.

6 Ojejoje asu Kenu: “?Bu ngunu kparu iphe ẹhu eghu ngu eghughu? ? Nanu ẹge o du b'ì swikoberu? 7 O -buru l'i meru iphe, du mma; ?bu ngunu meru iphe ẹhu ta ga atsodu ngu ẹna. Obekwanu; o -buru l'ẹ ti medu iphe, du mma; makwaru amaru l'ẹjo iphe vudokwa l'onu uzo ngu; l'eme tẹ ya ripyabe ngu. Olobu; kakwa iya ike!”

8 Tọ du iya bu; Kenu asu nwunne iya; mbu Ebẹlu t'ẹphe je l'egu. Epeh atugbua; shi rua; Kenu egude nwunne iya ono gbua.

9 Ya ndono; Ojejoje asu Kenu: “?Nanu nwunne ngu Ebẹlu?”

Kenu asụ iya lẹ ya ta amakwa. Wo iya: “?Bụ yẹbedua bụ onye eche nwunne iya nche tọ?”

¹⁰ Ojejoje asụ iya: “?Bụ onye ziru ngu ome egbe iya ọwaa?” Wo iya: “Ngabekwa nchi! Mee nwunne ngu ono bẹ nọ l’ali l’echiku iya lẹ mkpu.

¹¹ Nta-a b’i buakwa onye, a turu onu. Ali ono, ghecharu onu; ngua mee nwunne ngu ono a-tukwa ngu uchi. ¹² I -kọo ali ono b’ẹ tọ dukwa iphe, i meta iya. Ii-nodulephu agba ọso ndzu; l’agha ngvudangvu lẹ mgboko.”

¹³ Kenu asụ Ojejoje: “Ahuhu ọwaa, ihu iya ọwaa bẹ karikwaru iya ẹka. ¹⁴ Ẹge iichifuwa iya l’ali-a ntanu tẹ ya gbeshi ngu l’ifu; wata ọgha ngvudangvu lẹ mgboko-a; bẹ iphe, bụ onye -phuru iya nụ e-gbukwa iya.”

¹⁵ Ojejoje asụ iya: “L’ẹ tọ dukwa ẹge ono. L’o -nweru onye gburu nggube Kenu bẹ aa-gwatakwa onye ọbu ugwo iya ugbo ẹsaa.” Ojejoje abya emee Kenu iphe-ohubama; k’ophu bụ l’ẹ-tọ dudu onye, phuru iya nụ e-je iya egbugbu. ¹⁶ Tọ dụ iya bụ; Kenu eshi l’ẹke, Ojejoje nọ gbeshi; je eburu lẹ Nodu* l’uzo ẹnyanwu-ahata Ídenu.

Eri Kenu

¹⁷ Kenu yele nyee ya abya azee. Yọ tsuta ime; mua Ínoku. Kenu bẹ nweru mkpukpu, ọokpu teke ono. Yo woru mkpukpu ono gụa nwatibe iya; mbụ Ínoku. ¹⁸ Ínoku abya amuta Iradu; Iradu abya amuta Mehujayelu; Mehujayelu abya amuta Metushelu; Metushelu abya amuta Lameku.

¹⁹ Lameku luru unwanyi labu. Onye lanu bu Ada; onye ophu aburu Zela. ²⁰ Ada abya amuta Jabelu. Jabelu ono bu iya bu nna ndu ebuje l’ulo-ekwa; l’akpa iphe-edobe. ²¹ Nwunne Jabelu bu Jubalu. Yẹbedua, bu Jubalu bu nna ndu akpoje ogumogu; l’aphu opu. ²² Ophube Zila bẹ mutaru nwata nwoke, ẹpha iya bu Tubalu-Kenu. Yẹbedua bụ onye gude ope; mẹ ígwè kpushia iphe, dụ iche l’iche, eegudeje eje ozi. Ẹpha nwunne Tubalu-Kenu kẹ nwanyi bu Naama.

²³ Ya ndono; Lameku asụ unyomu iya ono:

“Ada; nggu lẹ Zela;
unu gebe nchi!
Unube unyomu Lameku;
unu lọo ẹka lẹ nchi!
Ya gbukwaru madzu;
kẹ l’o mekaru iya iphe.
Ọ kwa nwokorọbya, meru;
ẹhu afua iya ọnya;
bẹ ya gburu.

²⁴ Ọ -buru lẹ Kenu b’a gwataru ugwo-ochi iya ugbo ẹsaa;
bẹ kẹ yẹbe Lameku
a-bukwaru ugbo ukporo
eto l’ugbo iri l’ẹsaa!”

²⁵ Tọ dụ iya bụ; Adamu yele nyee ya abya azee ọdo. Yọ bya atsuta ime mua nwata nwoke; gụa ya Sẹtu; sụ: “Lẹ Nchileke nwaru iya nwata nwoke ọdo, a-nodu ọzori Ẹbelu ono, Kenu gburu ono.” ²⁶ Sẹtu abya amuta nwata nwoke; gụa ya Ẹnoshi. Madzu eshiwaphu teke ono wata ọkpo-ku ẹpha Ojejoje.

* **4:16** 4:16 Iphe Nodu bụ bụ ọ-gha-ngvudangvu.

5

Eri Ádamu

¹ Ọwaa bụ iphe, e deru lẹ kẹ ndu eri Ádamu; mẹ iphe, ẹphe meshiru.

Teke Nchileke meru madzụ b'o meru iya; yọ dọ ẹge Nchileke dọ. ² O meru ẹphe nwoke lẹ nwanyi; bya agooru ẹphe onu; kua ẹphe “madzụ.”

³ Ádamu anọtsulephu ụkporo afa ishingu l'afa iri bya amụta nwata nwoke, dulephu ẹge o dọ. Yo woru iya gụa Setu. ⁴ A mụtsua Setu; Ádamu abya anọ unu afa ẹbo. O mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mẹ ụwegirima unwanyi odo tsoke Setu. ⁵ Ádamu nọru unu afa ẹbo l'ụkporo afa ishingu l'afa iri b'ọ nwuhuderu.

⁶ Setu anọtsulephu ụkporo afa ise l'afa ise bya amụta Ẹnoshi. ⁷ Yọ mụtsua Ẹnoshi; bya anọfua unu afa ẹbo l'afa ẹsaa. O mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mẹ ụwegirima unwanyi odo tsoke Ẹnoshi. ⁸ Setu nọru unu afa ẹbo l'ụkporo afa ise l'afa iri l'ẹbo b'ọ nwuhuderu.

⁹ Ẹnoshi anọtsulephu ụkporo afa ẹno l'afa iri bya amụta Kénanu. ¹⁰ Yọ mụtsua Kénanu; bya anọfua unu afa ẹbo l'afa iri l'ise. O mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mẹ ụwegirima unwanyi odo tsoke Kénanu. ¹¹ Ẹnoshi nọru unu afa ẹbo l'ụkporo afa ise l'afa ise b'ọ nwuhuderu.

¹² Kénanu anọtsulephu ụkporo afa ẹto l'afa iri bya amụta Mahálalẹlu. ¹³ Yọ mụtsua Mahálalẹlu; bya anọfua unu afa ẹbo l'ụkporo afa ẹbo. O mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mẹ ụwegirima unwanyi odo tsoke Mahálalẹlu. ¹⁴ Kénanu nọru unu afa ẹbo l'ụkporo afa ise l'afa iri b'ọ nwuhuderu.

¹⁵ Mahálalẹlu anọtsulephu ụkporo afa ẹto l'afa ise bya amụta Jaredi. ¹⁶ Yọ mụtsua Jaredi; bya anọfua unu afa ẹbo l'ụkporo afa l'afa iri. O mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mẹ ụwegirima unwanyi odo tsoke Jaredi. ¹⁷ Mahálalẹlu nọru unu afa ẹbo l'ụkporo afa ẹno l'afa iri l'ise b'ọ nwuhuderu.

¹⁸ Jaredi anọtsulephu ụkporo afa ẹsato l'afa ẹbo; bya amụta Ínọku. ¹⁹ Yọ mụtsua Ínọku; bya anọfua unu afa ẹbo. O mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mẹ ụwegirima unwanyi odo tsoke Ínọku. ²⁰ Jaredi nọru unu afa ẹbo l'ụkporo afa ẹsato l'afa ẹbo b'ọ nwuhuderu.

²¹ Ínọku anọtsulephu ụkporo afa ẹto l'afa ise bya amụta Metúsela. ²² Yọ mụtsua Metúsela yeke Nchileke abya ayia ayiyi ụkporo afa iri l'ise. O mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mẹ ụwegirima unwanyi odo tsoke Metúsela. ²³ Mkpakọ iphe Ínọku nọru bụ ụkporo afa iri l'ẹsato l'afa ise. ²⁴ Ínọku bẹ yeke Nchileke yiru ayiyi. A nọnyaa; ta phuhe iya; keke Nchileke kutaru iya.

²⁵ Metúsela anọtsulephu ụkporo afa tete l'afa ẹsaa bya amụta Lamẹku. ²⁶ Yọ mụtsua Lamẹku; bya anọfua unu afa l'ụkporo afa iri l'etete l'afa ẹbo. O mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mẹ ụwegirima unwanyi odo tsoke Lamẹku. ²⁷ Metúsela nọru unu afa ẹbo l'ụkporo afa ẹsato l'afa tete b'ọ nwuhuderu.

²⁸ Lamẹku anọtsulephu ụkporo afa tete l'afa ẹbo bya amụta nwata nwoke; ²⁹ gụa ya Nówa; sụ: “L'oo-dụ ẹphe ike lẹ nsegbu-akanya-a, ẹphe ese l'ali-a, Ojejoje turu onu-a.” ³⁰ Yọ mụtsua Nówa; bya anọfua unu afa l'ụkporo afa tete l'afa iri l'ise. O mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mẹ ụwegirima unwanyi odo tsoke Nówa. ³¹ Lamẹku nọru unu afa l'ụkporo afa iri l'ẹsato l'afa iri l'ẹsaa b'ọ nwuhuderu.

³² Nónwa anọtsulephu unu afa l'ụkporo afa ise bya amụta Shemu; me Hamu; me Jafetu.

6

Ugbo Nónwa

¹ Tọ dụ iya bụ; ndiphe l'aka nshinu eje lẹ mgboko; aamushi unwanyi l'eyeru ephe. ² Unwu Nchileke abya aphụ l'unwanyi ono, ndiphe amushitsua ono amagbaa mma; onyenonu eje alutatsua onye ophu, dụ iya mma. ³ Ojejoje asụ: "Lẹ ya ta ahahedu Ume yẹbe Ojejoje t'ọ nodu madzụ l'ẹhu mgbe-'agvụ-agvụ; kele madzụ bụlephu anụ-ẹhu mmanu b'ọ bụ. Tsube nta-a bẹ iphe ọo-noje bụ ụkporo afa ishingụ."

⁴ Teke ono bẹ ndu mkparawa, shi emeje iphe-kpaa* nọkwadua lẹ mgboko; nọdukwa iya ru kwaseru; teke unwu Nchileke wataru ojekfu unwanyi kẹ ndiphe; ephe amushilahaaru ephe unwu. Ndu ono bụ ndu ọgbo-mkparawa, e shi maru amaru teke ndiche.

⁵ Ojejoje abya elee ẹnya; phụ ege madzụ dụ-tabewa eji lẹ mgboko; l'iphe, ephe anọduje arị tekenteke bụ ege ephe e-shi mee iphe, dụ eji. ⁶ Yọ bụru Ojejoje iphe-aphụ lẹ ya meru madzụ dobe lẹ mgboko; yọ tsua ya l'ẹhu nshinu. ⁷ Ojejoje asụ: "Lẹ ya e-melephu tẹ madzụ, ya meru dobe lẹ mgboko chihu. Madzụ a-chihu; anụ achihu; iphe, bụ iphe awụ l'epho achihu; je akpaa lẹ nwenu, ephe l'eli; kẹ l'ọ bụwa iya iphe-aphụ lẹ ya meru ephe."

⁸ Obenu lẹ Nónwa bẹ tūbaru Ojejoje l'obu.

⁹ Ọwaa akọ ẹhu Nónwa:

Nónwa bụ onye doberu ẹka ndoo; onye ụta ẹ ta dudu l'ẹhu l'ogbo nk'iya. Yele Nchileke yiru ayiyi. ¹⁰ Ọ mụturu unwegirima unwoke ẹto: Shemu; Hamu; me Jafetu.

¹¹ Teke ono bẹ mgboko mebyishihuwaru l'ẹnya Nchileke; yọ bụru iphe-kpaa bẹ jiru ekemeke obule. ¹² Nchileke aphua ege mgboko rehubetaru; kele ndiphe metoshiwaru onwephe. ¹³ Tọ dụ iya bụ: Nchileke asụ Nónwa: "Lẹ ya abyaakwa tẹ ya bya ekpochafu ndiphe; kẹ l'iphe, jiru mgboko bụlephu iphe-kpaa, shitaru ephebedua l'eka. Ya e-kpochafu ndiphe; mebyishia mgboko. ¹⁴ Ọo ya bụ; gude oshi gofa kua eze ugbo. Nggụ atụ-bushia ya mkpura mkpura; gude umu chia ya l'ime iya; me l'azụ iya. ¹⁵ Ọwaa ege ii-gude kua ya ndọ-ọ: eze ugbo ono a-dụ ụkporo nkwo-eka iri l'ise l'ogologo; ụsa iya adụ ụkporo nkwo-eka ẹbo lẹ nkwo-eka iri; eli iya adụ ụkporo nkwo-eka lẹ nkwo-eka iri. ¹⁶ Nggụ abya akụ-chia eli ugbo ono akụ-chi t'ọ gude nkwo-eka lanụ ka l'eli. Ii-kụ ugbo ono t'ọ dụ mkpofu ẹto; nggu eye ibo lẹ mgberemeke iya. ¹⁷ Ya e-gude utso bya lẹ mgboko bya erigbushikota iphe, bụ iphe nọ ndzụ lẹ mkpuli igwe-a; mbụ iphemiphe obule, e meru ememe, atụ ume. Iphemiphe obule, nọ lẹ mgboko a-buru kpurupyata. ¹⁸ Obenu lẹ nggubedua bẹ nggu l'iya a-gba ndzụ; nggu abahụ l'ugbo ono; nggubedua; me unwu ngu; me nyee ngu; me unyomu unwu ngu. ¹⁹ Nggụ abya afo iphemiphe obule, nọ ndzụ ẹbo ẹbo; okee lẹ nyee; dobe ndzụ l'ẹke i nọ. ²⁰ Nwenu, ephe l'eli a-dụ ẹbo ẹbo dụ l'udu iya l'udu iya byakfuta ngu; anegu-egbudu yele anụ, awụ l'epho adukwaphu ẹbo ẹbo byakfutakota ngu t'i dobe ephe ndzụ. ²¹ Nggụ abya afo nri iche l'iche dobe t'ọ bụru nri, unu l'ephe a-nodu eri."

* **6:4** 6:4 Ọ bụ ndu-a b'e ku Nefilimu. Ephe bụ unwu Anaku, gbagbaaru ogologo; gbaa mkparawa; bụru ndu emeje iphe-kpaa. Nefilimu ta bukwa epha madzụ; tọ bụ epha mkpukpu.

²² Nónwa abya emekota iphemiphe obule ono ege ono, Nchileke sūru t'o mee ya ono.

7

Utso ono

¹ E meebe; Ojejoje asū Nónwa: “T'ọ bahu l'ugbo ono yele ndibe iya l'ephe ha; ke l'ọ buphu yebedua nwenkinyi iya be ya phuru, bu onye doberu eka ndoo l'ogbo-wa. ² Fota anu, e ta sodu nsọ esaa esaa: oke le nyee. Nggu afota anu, aasọ nsọ ebo ebo: oke le nyee. ³ Fota unwenu esaa esaa l'udu iya l'udu iya: okee le nyee; k'ophu o-nya azufuta udu iya le mgboko odo. ⁴ A -nolephu ujiku esaa nta-a be ya e-me te mini chia le mgboko ukporo abali ebo: eswe l'enyashi; gude rigbushikota iphemiphe obule, no ndzu, ya meru dobe le mgboko-a.”

⁵ Nónwa abya ajiko iphemiphe obule ono, Ojejoje sūru t'o mee ono mekota.

⁶ Nónwa gbawaru unu afa l'ukporo afa iri teke utso ono byaru le mgboko. ⁷ Nónwa yele unwu iya; me nyee ya; me unyomu unwu iya awuba l'ugbo ono; t'ephe gbalaaru utso ono. ⁸ Anu ebo ebo l'ophu e ta sodu nsọ; me ophu aasọ nsọ; me l'unwenu; mekpọ iphemiphe obule, awu l'epho: ⁹ okee le nyee abyakfutakota Nónwa bya awuba l'ugbo ono ege ono, Nchileke ziru iya ono. ¹⁰ A notsulephu ujiku esaa ono; utso abya eji mgboko.

¹¹ L'afa, kwe Nónwa unu afa l'ukporo afa iri; le mboku, onwa k'ebọ dulephu l'abali iri l'esaa be ogba-mini, notsua l'ime ime ali gbafushihuru; a ghashia iphe, bu onu-uzo mini k'akpamigwe. ¹² Igwe achia mini le mgboko ukporo abali ebo: eswe l'enyashi.

¹³ Le mboku ono gedegede be Nónwa yele unwu iya, bu iya bu Shemu; Hamu; me Jafetu; me nyee ya; me unyomu unwu iya ono ephe eto jiko wuba l'ugbo ono. ¹⁴ Anegu-egbudu, dutsua l'udu iya l'udu iya; me elu, dutsua l'udu iya l'udu iya; me iphemiphe obule, bu iphe awu l'epho, dutsua l'udu iya l'udu iya; me unwenu, dutsua l'udu iya l'udu iya; mbu iphemiphe obule, furu ebà be tukoru tsoru ephe bahu l'ugbo ono. ¹⁵ Iphemiphe obule, e meru ememe, no ndzu du ebo ebo byakfuta Nónwa; bya abahu l'ugbo ono. ¹⁶ Anu, wubakotaru l'ugbo ono bukotalephu okee le nyee iphemiphe obule, no ndzu; ege ono, Nchileke sūru Nónwa t'ọ du ono. E meebe; Ojejoje abya agu-chia ugbo ono gu-buru ephe ye l'ime iya.

¹⁷ Ukporo abali ebo be utso ono byakotaru le mgboko; mini ono l'aka nshinu akaka leje; ugbo ono l'ese atugbu. ¹⁸ Yo buru ege utso ono abya kulakula l'atugbu bu ege ugbo ono ese l'eli iya. ¹⁹ Utso ono byataberu; k'ophu bu l'o kpukotaru iphe, bu ugvu ha l'eli le mgboko. ²⁰ O byataberu; k'ophu bu l'o gude nkwo-eka iri l'ise kakota ugvu l'eli. ²¹ Iphemiphe obule, no ndzu le mgboko-a; be lakotaru l'iyi. Mbu unwenu; elu; anegu-egbudu; iphe, bu iphe no le mgboko; je akpaa le madzu be bukotaru kpurupyata. ²² Iphemiphe obule, no l'eli ali, gude imi atu ume anwushihukota. ²³ Iphemiphe obule no ndzu le mgboko agvu. Mbu madzu; me anu; iphemiphe obule, awu l'epho; me unwenu b'e mebyishikotaru le mgboko. Yo buru Nónwa yele iphemiphe obule ono, ephe l'iya no l'ugbo ono wafuru.

²⁴ Utso ono doru le mgboko ukporo abali esaa l'abali iri.

8

Alala utso ono

¹ Obenu lẹ Nchileke nyatarua Nówa; mẹ unwu-anu-egu; mẹ elu, ephe l'iya jiko nodu l'ugbo ono. Yọ bya emee; pherephere awata ephephe lẹ mgboko; mini ono awata alala. ² Nchileke abya eworu ogba-mini ime ali phụ zu-chishia; woru onu-uzo mini k'akpamigwe phụ gu-chishikwaaphu. Mini ono achi-buhu; ³ watawaphu alala. A nọlephu ukporo abali esaa l'abali iri; mini ono alawa nshinu. ⁴ Onwa k'esaa agbalephu abali iri l'esaa; ugbo ono eje je asuru l'ugvu Araratu. ⁵ Mini ono alakpelephu jeye l'onwa k'iri. Yọ buru lẹ mboku mbu l'onwa k'iri ono b'e beberu phua onungonu onungonu ugvu.

⁶ A nọlephu ukporo abali ebo; Nówa abya aguhaa windo, o yeru l'ugbo ono; ⁷ bya ezifu ophegu. Yo je ephephelahaa l'imeli: o -pheru jee; yo pheru laa; gbururu jeye teke mini ono tashihukotaru lẹ mgboko. ⁸ Yọ bya ezifu ndo t'ọ maru mẹ mini ono; ?ọ tahukotawaru l'eli ali? ⁹ Obenu lẹ ndo ono ta phudu eke, oo-beru; kele mini kpukwaduru mgboko ekpukpu. Ya ndono; yọ lashia azu lakfube Nówa l'ugbo ono. Nówa amachia eka; nwuta ndo ono ye l'ime ugbo ono odo. ¹⁰ Yọ bya anọ ujiku esaa; bya eshikwa l'ugbo ono zifu ndo ono odo. ¹¹ Ndo ono alatashia l'urenyashi; takpuru mkpekwo oshi olivu ophungu l'onu. Nówa amaru lẹ mini tahwaru lẹ mgboko. ¹² Yọ nokwaa ujiku esaa odo; bya ezifukwa ndo ono odo. Ndo ono ta latahe.

¹³ Yo be lẹ mboku mbu l'onwa mbu l'afa, kwe Nówa unu afa l'ukporo afa iri l'afa lanu; mini ono atashihuwa l'ali. Nówa abya ewofu iphe, e gude kuchia ugbo ono; bya aphu lẹ mini tashihuwaru lẹ mgboko. ¹⁴ Yo rua l'onwa k'ebọ gbaru ukporo abali l'abali esaa; ali akposhuhukotawa nku.

¹⁵ Ya ndono; Nchileke asu Nówa: ¹⁶ "Unu lufuta l'ugbo ono; nggu lẹ nyee ngu; mẹ unwu ngu; ephe l'unyomu ephe. ¹⁷ Nggu achifuta iphemiphe obule, nọ ndzu, unu l'iya nọ l'eke ono: unwenu; mẹ anu; mękpo iphemiphe obule, awu l'ephe; t'ephe bya azua azuzu zu-jia mgboko."

¹⁸ To du iya bu; Nówa abya alufuta yele unwu iya; mẹ nyee ya; mẹ l'unyomu unwu iya. ¹⁹ Anu ono l'ọ ha; mẹ iphemiphe obule, awu l'ephe; mẹ unwenu kpamukpamu; mbu iphemiphe obule, ejephe ejephe lẹ mgboko eshikota l'ugbo ono lufutakota l'udu iya l'udu iya.

²⁰ Nówa abya akpuru Ojejoje enya-ngweja; bya ahata anu yele unwenu ndu ophu e taa sodu nsu; gwoo ngweja-ukfuru l'eke ono. ²¹ Ojejoje anulephu mkpo iya; kfuwa l'ime obu iya; su: "Lẹ ya te egudehedu okfu ehu madzu tua ali onu odo; ke l'iphe, madzu anodujekpelephu ari l'obu iya shita lẹ nwata bulephu ejo iphe. Ophu ya te emebyishihedu iphemiphe obule, ya meru ememe, nọ ndzu ege-a odo.

²² "Jeye ege mgboko a-nọ-bebe;
 be oge okobe iphe l'ali
 a-nọ;
 oge akpata iya anodu.
 Oge oyi a-nọ;
 oge okpomoku anodu.
 Udu-mini anọ;
 winta* anodu.
 Eswe a-nọ;
 enyashi anodukwaphu;
 E to nwedu ophu a-nonyaa; to nọhe."

* **8:22** 8:22 "Winta" bu teke oyi akagejee atsutsu l'ali mbeke. Oboje tsube l'onwa iri e nanu; rua l'onwa k'eto l'afa ke mbeke. Iphe yee ya g'eyeru; bu uguru. O bu l'uguru akpohuje nku; udzudu atuko mgboko tua. Obenu l'oge ke winta; be mini anoduje achi; suno l'ada. Yoo meje ogude okpa; m'ọ bu moto eswe l'uzo adu ehuka.

9

Ndzụ, Nchileke yele Nónwa gbaru

¹ Nchileke abya agooru Nónwa yele unwu iya onu; sụ ephe: “Unu zua; zụ-jishia mgboko. ² Unwu anụ-egu-egbudu, nọkota lẹ mgboko; unwenu, ephe l'eli; iphemiphe obule, awụ l'ephe; mę iphe bu ęma, bu lẹ mini bę biribiri unu e-gudeje; ephe atshu unu egvu. ³ Iphemiphe obule, nọ ndzụ; l'eme ukporo a-bukotaru unu nri. O bu ęge ya nukotaru unu iphe, bu oshi-omi bu ęge ya anụ unu iphemiphe obule.

⁴ “Olobu; unu ba atajekwa anụ; taa ndzụ iya; bu iya bu mee ya. ⁵ Ya a-jikwa aji ishi unu. Iphe bu anęgu, gburu madzụ bę ya a-jikwa aji ishi onye ono. Madzụ -gburu madzụ ibe iya bę ya a-jikwaphu aji ishi onye ono.

⁶ “Iphe bu onye -gburu madzụ
kwaphu madzụ e-gbu iya;
kele Nchileke meru madzụ;
yọ dọ l'ọ bu Nchileke.

⁷ A -bya l'unubedua;
unu jaa ajajà;
ka ęswa l'igwe;
unu azua azuzu zụ-jia mgboko.”

⁸ Ya ndono; Nchileke asụ Nónwa yele unwu iya, ephe l'iya jiko nọdu l'ęke ono: ⁹ “Nta-a bę unu l'iya agba ndzụ; unubedua unu l'unwu unu ndu ophu nọ l'ifu. ¹⁰ ęge ono bę yele iphe, bu iphe nọ ndzụ, unu l'iya shi jiko nọdu gbakwaruphu ndzụ; mbụ nwenu; elu; anęgu-egbudu; mę iphemiphe obule ono, unu l'iya jiko shi l'ugbo ono lufuta ono; mbụ iphemiphe obule, nọ lẹ mgboko. ¹¹ Unu l'iya gbaakwaru ndzụ. E te egudehedu utso rigbushia iphe, bu iphe, nọ ndzụ odo. Ophu o nwedu l'utso, e-mebyishikwada mgboko-a odo.”

¹² Nchileke asụ: “Owaa iphe, a-nọdu ekoshi ndzụ ono, unu l'iya gbaru ono; mbụ ndzụ ono unu l'iya; mę iphe bu iphe nọ ndzụ; mę l'ogbo ophu nọ l'ifu agba ono ndo-ọ: ¹³ Ya wowaru evu-mini dobe l'akpamigwe. O bu evu-mini ono a-nọdu ekoshi ndzụ ono yele mgboko mgburumgburu gbaru ono. ¹⁴ Teke igwe ruru eruru; -gbaa evu-mini ono; ¹⁵ ya anyata ndzụ, unu l'iya gbaru; unubedua; mę iphe, bu iphe, nọ ndzụ l'udu iya l'udu iya. Mbụ l'ę to nwehedu lẹ mini erigbushia iphe, nọ ndzụ odo. ¹⁶ Iphe bu teke evu-mini gbaru l'urukpu bę ya a-phu iya; nyata ndzụ tutu yoyo ono, yębe Nchileke yele iphe, bu iphe, nọ ndzụ l'udu iya l'udu iya lẹ mgboko-a gbaru ono.”

¹⁷ Nchileke asụ Nónwa: “O bu evu-mini ono a-nọdu ekoshi ndzụ ono yele iphemiphe obule, nọ ndzụ lẹ mgboko-a gbaru ono.”

Unwu Nónwa

¹⁸ Unwu Nónwa, shi l'ugbo ono lufuta bu Shemu; Hamu; mę Jafetu. Yọ buru Hamu bę muru Kėnanu. ¹⁹ O bu shita l'ęka unwu Nónwa; ephe unwoke ęto bę madzụ shi dzuru mgboko kparamupamu.

²⁰ Nónwa, bu onye akoje okfu, bu iya bu onye odungu, vuru uzo wata oko mgbọ vayinu. ²¹ Yo be ujiku lanu; yọ ngua męe, shi l'akpuru vayinu ono. Męe ono egude iya; k'ophu o wefuru iphe; gbaru ọtu je adaburu l'ulo-ękwà iya. ²² Hamu, bu nna Kėnanu aphua nna iya l'ęke ọ gba ọtu; je ekfuaru iya unwunne iya ephe ębo l'etezi. ²³ Shemu; mę Jafetu achita ękwa kobetsua onwephe l'ukuvu; kpoo l'azu l'azu je aphu-kpua ya nna ephe ono. Ephe eworu ifu ghaa l'ibiyia odo t'ephe ba phu nna ephe l'ęke ọ gba ọtu.

²⁴ Mee ono ephohulephu Nówa l'ènya; yò bya anụa iphe ono, mbuhu-ime iya meru iya ono. ²⁵ Yò sụ:

“Kénanu buakwa onye
a tũru onu.
Oo-bũru ohu laaru ohu
l'èke unwunne iya phẹ nọ.”

²⁶ Yò sũkwaphu:

“T'e tua Ojejoje, bũ
Nchileke kẹ Shemu ẹpha!
Tẹ Kénanu bukwaru
ohu Shemu!

²⁷ Tẹ Nchileke mekwaa tẹ

Jafetu jaa ajaja!
Tẹ Jafetu buru
l'ulo-ékwà Shemu;
Kénanu aburu ohu iya!”

²⁸ L'utso ono byatsuaru ono bẹ Nówa nọru ụkporo afa iri l'ẹsaa l'afa iri.

²⁹ Mkpakọ afa, Nówa nọru bũ unu afa ẹbo l'ụkporo afa ẹsaa l'afa iri b'ọ nwuhuderu.

10

Eri unwu Nówa

¹ Ọwaa eri unwu Nówa, bũ iya bũ Shemu; Hamu; mẹ Jafetu, bũ ndu ẹphe mụshiru l'utso ono latsuaru.

Eri Jafetu

² Unwu Jafetu bũ Goma; Mágoggu; Madayi; Javanu; Tubalu; Mésheku; mẹ Tirasu.

³ Unwu kẹ Goma bũ Ashukenazu; Rifatu; mẹ Togarama.

⁴ Unwu kẹ Javanu bũ ndu Elisha; ndu Tashishi; ndu Kítimu; mẹ ndu Ródu. ⁵ Ndu ono bũ ndu eri Jafetu. Yò buru l'ẹphe; bẹ iphe bũ ọha ndu eli-alị; mẹ ndu butsua l'ikfuli shiru jakashia. Ndu nonu enwetsuaru ókè-alị nk'ẹphe; nweru okfu-alị nk'ẹphe; nwekwaruphu ikfu nk'ẹphe.

Eri Hamu

⁶ Unwu kẹ Hamu bũ Kúshi; Íjiputu; Putu; mẹ Kénanu.

⁷ Unwu kẹ Kúshi bũ Séba; Havila; Sabúta; mẹ Réma yele Sabuteka.

Unwu kẹ Réma bũ Sheba; mẹ Dedanu.

⁸ Kúshi bũ iya mụru Nimurodu, bũ onye ọdungu, byaru bya aburu oke mkparawa lẹ mgboko. ⁹ Nimurodu bẹ Ojejoje meru; yò buru onye achị nta nshinu. Ọ bũ iya kparu iphe aanọduje anma iya l'etu; sụ: “L'onye ọwaa dũ l'ọ bũ Nimurodu, Ojejoje meru; yò buru iya ka lẹ kẹ ọchi nta.”

¹⁰ Ẹke alị-eze iya byidoru bũ lẹ Babelu; Ẹreku; Akadu; mẹ Kalune. Ẹke ono nọkota l'alị Shina. ¹¹ Yo shi l'èke ono jaa jarua Asiriya, bũ ẹke ọ nọ meta mkpukpu Nínive; Rehobotu-Iye; Kala; ¹² mẹ Resenu. Resenu ono nọ lẹ mgbaku Nínive yele Kala, bũ iya bũ oke mkpukpu ono.

¹³ Íjiputu bũ iya bũ nna ndu Ludu; ndu Anamu; ndu Lehabu; ndu Nafutu; ¹⁴ ndu Paturosu; ndu Kafuto; mẹ ndu Kasuluhu. Ndu Kasuluhu bũ ẹphe metaru ndu Filisutayinu.

¹⁵ Kénanu bũ yẹbedua mụru Sayidonu. Yò buru Sayidonu ono bũ ọkpara iya. Ọ bukwaphu Kénanu bũ nna ndu Hetu; ¹⁶ ndu Jebusu; ndu Amoru; ndu Gigashi; ¹⁷ ndu Hevu; ndu Aruka; ndu Sinu; ¹⁸ ndu Avadu; ndu Zéma; mẹ ndu Hámatu.

A nonyaa; ikfu ndu Kénanu abya ajakashia. ¹⁹ Ókè-alì ndu Kénanu shi lẹ Sayidonu nọ jeye e gude ala Géra; mbu jerua Gáza. O shikwaphu lẹ Gáza nọ jeye e gude ala Sódomu; Gómóra; Adama; mẹ Zeboyimu; mbu jeyewaru lẹ Lasha.

²⁰ Ono bu unwu Hamu ndono; mẹ ikfu, ephe shitsua; okfu-alì ephe; mkpukpu ephe; mẹ mba ephe l'iche l'iche.

Eri Shemu

²¹ Shemu mushikwaruphu unwegirima unwoke. Nwunne Jafetu k'ogurennya bu Shemu. Yo buru Shemu bu ochechoroche unwu Eba l'ephe ha.

²² Unwu Shemu bu Élamu; Ashuru; Afakusadu; Ludu; mẹ Áramu.

²³ Unwu ke Áramu bu Uzu; Hulu; Geta; mefua Mashu.

²⁴ Afakusadu bu yebedua muru Shela. Shela amua Eba.

²⁵ Eba mutaru unwoke labu. Onye lanu b'ọ guru Pélegu;* ke l'a muru iya teke ndu mgboko kekashihuru. Nwunne ke Pélegu ono bu Jokutanu.

²⁶ Jokutanu bu yebedua muru Alumodadu; Shelefu; Hazamaveti; Jera; ²⁷ Hadoramu; Uzalú; Dikila; ²⁸ Obalu; Abímelu; Sheba; ²⁹ Ofi; Havila; mefua Jobabu. Ephe l'ephe ha bukota unwu Jokutanu.

³⁰ Ephe buru tsube lẹ Mésha jerua e gude ala Sefa laa l'oha, bu l'ugvu, nọ l'uzo enyanwu-ahata.

³¹ Yo buru unwu Shemu ndono; l'ikfu l'ikfu; okfu-alì ephe; alì ephe; mẹ mba ephe l'iche l'iche.

³² Ndu ono l'ephe ha bukota eri unwu Nówa; l'ege ephe, shi fokashia butsuaru ikfu; shikwaphu ege ono ghotsua mba iche l'iche. O bu ephebedua be bakashihuru nu; gho mbakeshi; dzuru mgboko l'utso ono byatsuaru.

11

Origodo ulo-eli Babelu

¹ Ndiphe gbaa mgburumgburu bu okfu-alì lanu be ephe shi ekfu; olu ephe aburu nanu. ² Ya ndono; yo be teke ndiphe tugburu uzo enyanwu-ahata; je aphua eke alì daburu swanmangu l'alì Shina; ephe eje ebukobe l'eke ono.

³ Ephe asu onwephe: "Unu bya t'ayi yoo eja hua ya l'oku hu-ghee ya ahu-ghe." Yo buru eja ono, ephe yoshiru ayoyo ono be no ozori mkpuma. Ephe abya egude korota nyia ya ozori epoto. ⁴ Ephe asu: "Unu bya t'ayi metaru onwayi mkpukpu; t'ayi kpu origodo ulo-eli, e-je etsukfuru l'igwe. Oo ya bu; ayi aburu ndu aa-maru epha ayi; k'ophu ayi ta agbakashihudu dzuru mgboko."

⁵ To du iya bu; Ojejoje abya enyizita te ya phu mkpukpu ono yele origodo ulo-eli ono, unwu eliphe akpu ono. ⁶ Yo bya asu: "Ndu-a bukwa ndu lanu; l'ekfukota okfu-alì lanu; bya awata ome iphe-a. E to nwekwa iphe, ephe chiru idzu ememe, ephe e-te meggedu. ⁷ Unu t'ayi nyizita je akpaka okfu ephe; t'e b'ọ duhe onye a-nodu anukwadu iphe ibe iya ekfu."

⁸ To du iya bu; Ojejoje abya achikashia ephe; ephe edzuru mgboko; paru okpu mkpukpu ono haa. ⁹ O bu iya kparu iphe e gude kua eke ono Babelu; ke l'ọ bu l'eke ono be Ojejoje gbaghashiru unwu eliphe okfu; shi l'eke ono chikashia ephe; ephe edzuru mgboko.

Tsube l'oge ke Shemu rua l'oge ke Ébiramu

* **10:25** 10:25 Iphe, "Pélegu" bu bu "ekekashi."

¹⁰ Qwaa eri Shemu:

A noleruphu afa ẹbo l'utso ono byatsuaru ẹ Shemu nọwaru ụkporo afa ise; Shemu abya amụa Afakusadu. ¹¹ Yọ mụtsua Afakusadu; bya anọfua ụnu afa l'ụkporo afa ise. Ọ mụshikwaruphu ụwegirima unwoke ọdo; mę ụwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Afakusadu.

¹² Afakusadu abya anọ ụkporo afa l'afa iri ise; bya amụa Shela. ¹³ Yọ mụtsua Shela; bya anọfua ụnu afa l'afa ẹto. Ọ mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mę ụwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Shela.

¹⁴ Shela abya anọ ụkporo afa l'afa iri; bya amụa Eba. ¹⁵ Yọ mụtsua Eba; bya anọfua ụnu afa l'afa ẹto. Ọ mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mę ụwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Eba.

¹⁶ Eba abya anọ ụkporo afa l'afa iri l'eno; bya amụa Pélegu. ¹⁷ Yọ mụtsua Pélegu; bya anọfua ụnu afa l'ụkporo afa l'afa iri. Ọ mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mę ụwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Pélegu.

¹⁸ Pélegu abya anọ ụkporo afa l'afa iri; bya amụa Rewu. ¹⁹ Yọ mụtsua Rewu; bya anọfua ụkporo afa iri l'afa tete. Ọ mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mę ụwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Rewu.

²⁰ Rewu abya anọ ụkporo afa l'afa iri l'ẹbo; bya amụa Sérugu. ²¹ Yọ mụtsua Sérugu; bya anọfua ụkporo afa iri l'afa ẹsaa. Ọ mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mę ụwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Sérugu.

²² Sérugu abya anọ ụkporo afa l'afa iri; bya amụa Nahọ. ²³ Yọ mụtsua Nahọ; bya anọfua ụkporo afa iri. Ọ mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mę ụwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Nahọ.

²⁴ Nahọ abya anọ ụkporo afa l'afa tete; bya amụa Téra. ²⁵ Yọ mụtsua Téra; bya anọfua ụkporo afa ise l'afa iri ẹ tete. Ọ mụshikwaruphu ụwegirima unwoke; mę ụwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Téra.

²⁶ Téra abya anọ ụkporo afa ẹto l'afa iri; bya amụa Ébiramu; Nahọ; mę Háranu.

²⁷ Qwaa eri Téra:

Téra bụ iya mụru Ébiramu; Nahọ; mę Háranu. Háranu bụ iya mụru Lótu. ²⁸ Háranu bę nwuhuru nụ ẹ Úru l'alị Kalúdiya, bụ ẹke a mụru iya teke nna iya; mbụ Téra nọkwaduru ndzụ. ²⁹ Ébiramu yẹle Nahọ abya ajiko lua nwanyi. Ẹpha nyee Ébiramu bụ Seráyi; ẹpha nyee kę Nahọ aburu Milika. Onye mụru Milika bụ Háranu. Yọ bukwaruphu Háranu ono mụru Isuka. ³⁰ Ọphu Seráyi amutadu nwa; kę l'ẹ tọo tsudu ime.

³¹ Ya ndono; Téra eduta nwatibe iya, bụ Ébiramu; dutakwaphu Lótu, bụ nwanwa iya. Lótu ono bụ nwatibe Háranu. O dutakwaruphu Seráyi, bụ nyee-nwa iya; mbụ nyee Ébiramu. Ẹphe ajiko shi ẹ Úru ẹ Kalúdiya jeshia Kénanu. Obenu l'ẹphe ruru Háranu bukwarduaruphu l'ẹke ono.

³² Téra anọlephu ụkporo afa iri l'afa ise; nwuhu ẹ Háranu.

12

Nchileke eku Ébiramu

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asụ Ébiramu: "Tọ haa mkpukpu iya; haa ndibe ẹphe; haa ndu ufu ẹphe; lasha alị, yẹbe Ojejoje e-koshi iya.

² "Ya e-me ngu;
nggu aburu mba,
ha nshinu.
Ya a-gọru ngu ọnu;

mee t'èpha ngu dee ude.
Nnggu aburu onu-oma nu ndu odo.

³ Ndu goru ngu onu;
be ya a-goru onu.
Ndu turu ngu onu;
be ya a-tu onu.
Ya e-gude okfu ehu ngu goru
ndiphe mgburumburu onu.”

⁴ To du iya bu; Ébiramu atugbua ege Ojejoje kfuru iya. Lotu etsoru iya. Teke ono, Ébiramu shi Hارانu tugbua ono b'ò nòwaru ukporo afa eto l'afa iri l'ise. ⁵ To du iya bu; Ébiramu achiko eku, epe kpataru l'ò ha gwota; duta nyee ya, bu Seráyi; duta Lotu, bu nwa nwunne iya; me ndu, epe shi le Hارانu gude. Epe atugbua; yo buru epe ola ali Kénanu. Epe ejee jeye epe ejerua eke ono.

⁶ Ébiramu phe etsoru ali ono kwaseru gbururu jeye; epe erua eke eze oshi More gvuru le mgboro Shékemu. Teke ono be ndu Kénanu bukwadu l'ali ono. ⁷ Ojejoje abyakfuta Ébiramu bya asu iya: “O kwa eri ngu be ya a-nukota ali-a.” Ébiramu abya akparu Ojejoje, ono byakfutaru iya nu ono enya-ngweja l'eke ono.

⁸ Ébiramu phe eshi l'eke ono tugbua kwaseru uzo enyanwu-ahata ugvu Bételu; je atua ulo-ékwa epe l'uzo enyanwu-ariba Bételu; l'ibya ke enyanwu-ahata Eyayi. Ébiramu erua eke ono bya akparu Ojejoje enya-ngweja; nodu l'eke ono kpo-kua ya. ⁹ To du iya bu; Ébiramu atugbua chebe ifu l'uzo echi-egu ohuda.

Ébiramu bu le Íjiputu

¹⁰ To du iya bu; ejo-egu awata ememe l'ali ono; Ébiramu phe alashia Íjiputu t'èphe je ebutota; ke l'egu ono ajawa madzu agba l'eke ono. ¹¹ Epe abahudelephu Íjiputu; Ébiramu asu nyee ya, bu Seráyi: “Ya makwarua li bu nwanyi, manukaru mma. ¹² Ndu Íjiputu -phua ngu be epe a-sukwa li bu nyee ya. Epe eshi ege ono woru iya gbua; haa ngu ti nodu. ¹³ Sujekwa le nnggu l'ia bu nwunne; k'ophu epe e-gude okfu ehu ngu meeru iya ohuma; nnggu eshikwaphu ege ono mee t'ishi iya kpo-kfuru.”

¹⁴ Ébiramu phe abya erua Íjiputu; ndu Íjiputu aphua le Seráyi bu nwanyi, manukaru mma. ¹⁵ Ndu bu ishi l'ochichi Fero aphulephu Seráyi; je atuaru Fero onu iya. A bya eduta iya lashia ke Fero. ¹⁶ Fero egude okfu ehu Seráyi meeru Ébiramu ohuma: kpee ya aturu; kpee ya eswi; kpekwa ya phu nkakfu-igara: oke le nyee; bya eduru unwoke yele unwanyi, a-nodu ejeru iya ozi nu iya. O kpekwaru iya phu inya-ivu.

¹⁷ Obenu le Ojejoje byaru bya aloru ejo iphe-ememe tu Fero yele ndibe iya; okfu l'o dutaru nyee Ébiramu, bu Seráyi. ¹⁸ Ya ndono; Fero abya ekua Ébiramu; su iya: “?Nanu ege o du b'i meru iya egbe iya owaa? ?Bu ngunu b'e ti kaduru iya l'oo nyee ngu? ¹⁹ ?Nanu ege o du b'i suru l'oo nwunne ngu nwanyi; nnggu ahaa; ya eduta iya te ya je alua ya? Owaa nyee ngu! Duta iya tugbua!” ²⁰ Fero atua iwu te ndu ozi iya chifu Ébiramu. Epe abya achifu yele nyee ya; me iphemiphe obule, o nweru.

13

Ébiramu yele Lotu ebukahu

¹ Ya ndono; Ébiramu yele nyee ya eshi le Íjiputu chita iphemiphe obule, ephe nweru; yo buru ephe ola echi-egu ohuda. Lótu etsoru ephe. ² Teke ono be Ébiramu buwa eze madzu l'elu; mkpola-ocha; me mkpola-ododo.

³ Ephe eshi l'echi-egu ohuda ono kwaseru: ephe -shi l'ibiyia owaa; ephe alufu l'ibiyia ophu jeye ephe ejerua Bételu l'eke ono, o kpobejehawaru ulo-ekwa iya le mgbaku Bételu yele Eyayi ono. ⁴ O bu l'eke ono be Ébiramu vuru uzo kpu a enya-ngweja. Yo nodu l'eke ono kpokua Ojejoje.

⁵ Ya ndono; Lótu-wa yele Ébiramu yi-wa be nwekwaruphu aturu l'igwe; me eswi; me ulo-ekwa. ⁶ Yo mee; ali ono te dzuhe ephe ebo; ke l'elu ephe hatabe l'uru; k'ophu bu l'ephe ta anokota-ghehedu l'ekalanu. ⁷ Ya ndono; okfu awata odaru ndu echeru Ébiramu elu; ephe le ndu ophu echeru Lótu nk'ia. Teke ono be ndu Kénanu ephe le ndu Pérezu shikwaphu buru l'ali ono. ⁸ A nonyaa; Ébiramu asu Lótu: "T'okfu ba adashinuru nggu l'ia; ophu o daru ndu echeru ngu aturu yele ndu echeru yebedua nk'ia; ke le nggu l'ia bukwa ndu onu-ulo lanu. ⁹ ?To budu ali daburu ngu ege-a l'ifu. T'ayi nokahunu anokahu; t'ayi be akwokfuhenu l'ekalanu ege-a. Hatakpelephu ekiya ophu ii-la je eburu. O -buru l'ii-la l'eka-ibiyita; yebedua alaa l'eka-utara. Teke bu l'i laru l'eka-utara; yebedua alaa l'eka-ibiyita."

¹⁰ Lótu apalia enya bya aphu l'okpa-ugvu Jódanu, noru je kpaa le Zówa be mini nokota ohuma. Yo dulephu l'obu mgbabu Ojejoje; dukwaphu l'obu ali Íjiputu. Teke ono be Ojejoje te emebyidua Sódomu me Gomóra.

¹¹ To du iya bu; Lótu egude aka iya hata okpa ugvu Jódanu kparamu; bya egwota lashia uzo enyanwu-ahata. Yo buru iya bu le yele Ébiramu ebukahu: ¹² Ébiramu eburu l'ali Kénanu; Lótu eje eburu le mkpukpu lanu le mkpukpu, notsua l'okpa ugvu ono; woru ulo-ekwa iya kpobe le mgboro Sódomu. ¹³ Ndu Sódomu bu ndu, teru iphe, du eji ote uswe; buru ndu menukaru ejo iphe l'eke Ojejoje no.

¹⁴ Ya ndono; Lótu alufutsulephu; Ojejoje asu Ébiramu: "Palia enya lee l'uzo isheli; me l'uzo ohuda; me l'uzo enyanwu-ahata; me l'uzo enyanwuariba. ¹⁵ Ali ono, i phuru ono be yebe Ojejoje a-nokota nggu l'awa ngu t'unu nweru jeye le tutu yoyo. ¹⁶ Ya e-me awa ngu t'ephe ha l'igwe l'o bu eja, no l'ali; k'ophu bu l'oo onye duru ike guta eja, no l'ali be a-du ike guta awa ngu. ¹⁷ Gbeshi; tsophekota ali ono maru ege ogologo iya ha; nggu amakwaruphu ege usa iya ha; kele ya a-nokota ngu iya."

¹⁸ To du iya bu; Ébiramu ekwe bya afoa ulo-ekwa nk'ia tugbua je eburu l'iku oswa Mamure l'iku Héburonu. Yo nodu l'eke ono kparu Ojejoje enya-ngweja.

14

Ébiramu adzo Lótu

¹ Yo buru teke ono be Amurafelu, bu eze ndu Shina; chitaru ndu eze ndu odo; ephe ejeshia ogu. Ndu eze ndu ophu bu Ariyoku, bu eze ndu Elasa; Kedolawoma, bu eze ndu Élamu; me Tidalu, bu eze ndu Goyimu. ² Ndu ephe jeru je etso ogu bu: Bera, bu eze ndu Sódomu; Bisha, bu eze ndu Gomóra; Shinabu, bu eze ndu Adama; Sheméba, bu eze ndu Zeboyimu; owaa eze ndu Béla, bukwa iya phu be eekuje Zówa. ³ Ndu eze k'ikperazuwa abya edzukoo chita ndibe ephe jeshia ogu le nsuda Sidimu, bu iya megeeru buru Eze Enyimu Únú. ⁴ Iphe, kparu ogu ono bu l'ephe noru

Kedolawoma l'eka afa iri l'ebo. Yo be l'afa k'iri l'eto ya; ephe ekwefu ikè l'ephe ta nohedu ephe l'eka.

⁵ Yo rua l'afa k'iri l'eno; Kedolawoma yele ndu eze ono, wu-kfutaru iya nu ono eje anodu le Ashiterotu Kanayimu lu-gbua ndu Réfa; nodu le Hamu lu-gbua ndu Zuzu; je anodukwaphu le Shave Kiriyaatayimu lu-gbua ndu Emimu. ⁶ Ephe abya eje anodu l'ali ugvu Séyi lu-gbua ndu Hōru; lu ephe je akpaa le Elu-Paranu, no l'iku echi-egu. ⁷ Ephe alatashia azu bya eje anodu le Enu-Mishupatu, bu iya bu Kadēshi; lutakota ali ndu Amaleku kparamukpamu; bya emekputa ndu Amoru, bu le Hazazonu Táma.

⁸ To du iya bu; eze ndu Sodomu; eze ndu Gomóra; eze ndu Adama; eze ndu Zeboyimu; mēfua eze ndu Béla, bu iya bu Zówa; awufuta bya eje akwaa k'ogu le nsuda Sidimu. ⁹ Ndu ephe kwaberu aburu Kedolawoma, bu eze ndu Élamu; Tidalu, bu eze ndu Goyimu; Amurafelu, bu eze ndu Shina; owaa Ariyoku, bu eze ndu Elasa. Ephe adu ndu eze eno l'etso ndu eze ise ugu. ¹⁰ Nsuda Sidimu ono be iduma iduma, epoto korota hatsua nshinu. Yo be teke ndu eze Sodomu me Gomóra ono; ephe le ndibe ephe jederu t'ephe gbalaa; uphodu ephe adalashihu l'iduma ono. Ndu ophu phoduru nu agbaru laa l'ugvu ugu je anodu. ¹¹ Ndu eze eno ono abya ajiko eku ndu Sodomu me ke ndu Gomóra; me nri ephe gwoo tugbua. ¹² Ephe kputakwaruphu Lótu, bu nwa nwunne Ébiramu; gwoo eku iya; keshinu ophu o bu le Sodomu.

¹³ Onye lanu le ndu ono, gbalaru nu ono; abya ekfuaru iya Ébiramu, bu onye Híburu. Ébiramu bu le mgboro eze oswa Mamure. Mamure bukwanu onye Amoru; buru nwunne Eshukolu me Ana. Ndu ono be ephe le Ébiramu tugbaru buru nanu. ¹⁴ Ébiramu anulephu le nwa nwunne iya b'a kputaru l'ogu; yo kua ukporo unwoke iri l'ise l'unwoke iri l'esato, a mushiru le nk'iya, bukwaruphu ndu e ziru ege aaluje ugu; ephe achipyabe ephe; gbakfu ephe le Dánu. ¹⁵ Yo rua l'enyashi; Ébiramu abya ekekashia unwoke ono ege ephe e-shi tso ndu ono ugu. Ndu ke Ébiramu ono alua ephe; chia ephe gbururu jeye ephe agbarua Hoba, bu isheli Damásukosu. ¹⁶ Yo nakota ephe ivu ono, ephe gworu ono; bya edulata Lótu, bu nwa nwunne iya yele eku ke yebe Lótu; me unwanyi; mewaru ndu odo, ephe kputaru.

¹⁷ Ébiramu alu-gbutsua Kedolawoma yele ndu eze ono, tso iya nu ono bya alatashia; eze ndu Sodomu abya iya ndzuta le Nsuda Shave, bukwa iya phu be eekuje Nsuda Eze.

¹⁸ To du iya bu; Melikizedeku, bu eze ndu Salemu egude buredi; me mee byakfuta ephe. Melikizedeku ono bu onye achijeru Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Nu eja. ¹⁹ Yo bya agoru Ébiramu onu; su iya:

“Te Nchileke, bu
Okaribe-Kakota-Nu
goru onu-oma nu nggube Ébiramu;
Mbú Nchileke ophu
bu iya meru igwe
bya emee mgboko.

²⁰ T'e tua Nchileke, bu
Okaribe-Kakota-Nu epha;
Mbú onye ono, woru ndu
ohogu ngu ye ngu l'eka ono!”

Ébiramu eworu iphemiphe obule ono, o lutaru l'ogu ono kee uto iri; gworu uto lanu nu iya. ²¹ Eze Sodomu asu Ébiramu t'og haaru iya ndu ophu bu madzu; gwotawaru ophu bu ivu nworu.

²² Ébiramu asu eze ndu Sodomu: “Ya riakwaru Ojejoje angu; mbu Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Nu; onye meru igwe bya emee mgboko; ²³ l'eg to dudu iphe, shi ngu l'eka ya a-nata; mbu m'ogo eri owu; m'og kwanu eri akpokpa; t'eg bu du teke ii-su l'ogo nggu meru yebe Ébiramu; ya abaa eze. ²⁴ Eg to dukwa iphe, ya anata; gbahaa ophu ndu ephe l'iya yi riwaru eriri; meg okè ophu ruberu Ana yele Eshukolu; meg Mamure. Teg ndu onanu hata okè-iphe ephe.”

15

Ogba-Ndzu Nchileke yele Ébiramu

¹ E mebetsua; Ébiramu abya aphua aphu. L'aphu ono; beg Ojejoje suru iya:

“Ébiramu; ba atsukwa egvu.

O bu yebe Ojejoje bu

onye egbochitaje ngu nu;

buru iya bu obunggo ngu, ha nshinu.”

² Ébiramu asu iya: “Nnajiufu, bu Ojejoje; ?bu ngunu beg ii-nu iya, ka nwa-a, ya ta mutadu-a? ?To budu Eliyèza-a, bu onye Damasukosu-a e-mekochaa ria eku iya?” ³ Ébiramu asukwaphu: “Keshinu eg ti ndu iya nwa; bunu l'ogo ohu ono, a muru l'ufu iya ono e-mekochaa ria iphe iya.”

⁴ Ojejoje asu iya: “L'eg tokwa onye ono e-ri iphe ngu. Onye e-ri iphe ngu kwa nwata nwoke ophu shi nggubedua l'ehu gedegede.” ⁵ Yeg bya eduta iya lufu etezi; su iya: “T'og palia enya lee l'akpamigwe; yeg gua mkpo-kpodo, nog iya nu ogu; m'og -buru l'ogodu ike gukota iya.” Su iya: “Ono bu ege awa iya a-ha.”

⁶ Ébiramu ekweta iphe ono, Ojejoje kfuru ono. Yeg guaru iya eya l'odobekaka-ndo.

⁷ Ojejoje asukwa iya phu: “Og yebe Ojejoje beg shi leg Uru l'alig Kaludiya dufuta ngu teg ya bya anu ngu alig-a t'og buru nke ngu.”

⁸ Ébiramu asu iya: “Nnajiufu, bu Ojejoje; ?nanu ege ya e-shi maru l'alig ono a-bu nk'iya?”

⁹ Ojejoje asu iya: “Kputaru iya ada eswi; meg ada egvu; meg ebyila, gbatsuaru afa eto eto; nggu eyekwa iya phu ndo; owaa kparakobe.”

¹⁰ Ébiramu ajiko iphe ono wotaru iya; bya atukota iya ibe. Yeg bya eworu ibe iya ono doo; k'ophu o chegbatsuaru onwiya ifu. Ndu ophu bu unwenu b'eg to tudu ibe. O haru ephe ege ono. ¹¹ Yeg be teke unwenu, erije anu byaru t'og bya avukaa anu ono; Ébiramu achikashia ya.

¹² Enyanwu anyihudelephu; oke mgbenya abya avota Ébiramu. Ochi, du egvu abya agbaa l'egke ono; k'ophu bu l'egvu iya gbe bya egude iya.

¹³ Ojejoje asu iya: “T'og doo ngu enya ohuma l'eri ngu e-mekochaa buru mbyamumbya l'alig, eg tabudu nk'ephe. Ee-me ephe ohu; kpaa ephe ehul'egke ono unu afa. ¹⁴ Obenu l'oha ono, ephe e-jeru ozi l'og bu ohu ono beg ya a-nu aphu. E -megelephu beg ephe e-vu eku, ha nshinu lata. ¹⁵ A -bya leg nggubedua; ii-ka nka; laa l'oge nka-ezekuna nke ngu l'ehu-gudangu. ¹⁶ O -rua l'ogbo k'eno beg eri ngu a-lata azu l'egke-a; keg l'iphe, du eji, ndu Amoru eme te ebuhudua.”

¹⁷ Yo rua l'enyanwu nyihutsuaru; ochi abyawa; ite, a kpoberu oku, akpo tututu yele itsu-oku, enwu phophopho abya eshijahu ibè anu ono ebo. ¹⁸ Yò buru mbòku ono bẹ Ojejoje yele Ébiramu gbaru ndzụ. Yò sụ Ébiramu: “Ọ bụ eri ngu bẹ ya nuru alì-a; tsube lẹ Ẹnyimu Íjiputu jeye lẹ Ẹnyimu Yufurétusu. ¹⁹ Mbụ alì ndu Kenu; kẹ ndu Kenazu; kẹ ndu Kadumonu; ²⁰ kẹ ndu Hetu; kẹ ndu Pérezu; kẹ ndu Réfa; ²¹ kẹ ndu Amoru; kẹ ndu Kénanu; owaa kẹ ndu Gigashi; mẹ kẹ ndu Jebusu.”

16

Héga yele Ishimelu

¹ Seráyi, bụ nyee Ébiramu ta mụta duru iya nwa. Ọ bụ lẹ Seráyi nwekwanuru nwamgboko Íjiputu, ọ gbaru ohu. Ẹpha nwamgboko ono bụ Héga. ² Ya ndono; Seráyi asụ Ébiramu: “Ege Ojejoje mewaru; ya ta mụta nwa; bẹ nggu l'ohu iya-a a-zékwa t'a maru; ?ya e-shi iya l'eka nweru unwegirima?”

Ébiramu ekweta iphe, Seráyi kfulu. ³ Ébiramu buwaru afa iri lẹ Kénanu teke Seráyi, bụ nyee ya dutaru nwamgboko Íjiputu ono, bụ ohu iya ono dee ya t'ọ luru. ⁴ Ébiramu yele Héga abya azee; yò tsuta ime.

Yò maleruphu lẹ ya dụwa ime; to nwehe iphe ọ gubekwaduru nnufu* iya ono. ⁵ Seráyi asụ Ébiramu: “Iphe-ehuka-wa, ya eje-wa kwa nggu b'ò shi l'eka. Ya dutaru ohu iya dee ngu. Yò maleruphu lẹ ya dụwa ime; to nwehe iphe ọ gubekwaduru iya. Ọ kwa Ojejoje e-kpe ikpe ehu nggu l'ia.”

⁶ Ébiramu asụ Seráyi: “Ohu ngu ono kwa nggu b'ò nọ l'eka. Ọ kwa ege dụ ngu mma; nggu emee ya.” Ya ndono; Seráyi awata okpo Héga mkponwu; k'ophu bụ l'a nonyaaru; Héga akwata gbalaa.

⁷ Tọ dụ iya bụ; ojozi Ojejoje aphua Héga l'iku ogha-mini, nọ l'echi-egu. Ogha ono, nọ l'uzo, shiru jee Shu. ⁸ Yò bya eku iya: “Héga; nggube ohu Seráyi; ?bụ awe b'i shi? ?Bukwanu awe b'i je?”

Héga asụ iya: “Lẹ ya agbalaru nnufu iya; Seráyi.”

⁹ Ya ndono; ojozi ono asụ iya: “Laphu azụ lakfu nnufu ngu. Ngguewozita onwongu alì meje iphe, ọ sụru t'i mee.” ¹⁰ Ojozi ono asukwa iya phụ: “Lẹ ya e-me tẹ awa iya ha l'igwe; k'ophu ephe a-buru 'aguta aguta.”

¹¹ Ojozi Ojejoje ono asụ iya:

“Ì dukwa ime;
iphe ìi-mụ aburu nwata nwoke.
Iphe, ìi-gụ iya bụ 'Ishimelu';†
kẹle Ojejoje nwaru ekwa, ìira
t'a gbaaru ngu mkpu.

¹² Ọo-buru nkakfu-igara oswa;
l'etso onyemonye obule okfu;
onyemonye obule
l'etsokwa iya phụ okfu.
Yelee unwunne iya e-buru

* **16:4** 16:4 nnufu lẹ ome-l'alì kẹ Ikwo; bẹ “nnufu” bụ (1) nwanyi, gude nwatibe nwanyi ọdo; m'ọ kwanu (2) nwanyi, bụ iya gude nwanyi ọdo, nji iya lutaru yeru iya l'ulo (Mbụ 16:4, 8, 9); (3) m'ọ bụ nwanyi, kẹ nwoke, epyofuje teke kẹ nyee ya ta gadu. Obenu l'ome-l'alì kẹ ndu Ju; l'ege e deru iya lẹ Bayiburu owaa; bẹ “nnufu” bụ nwanyi, ẹ te jedu okfu iya ejeje; k'ophu a lutaru iya ege aalutaje nwanyi. Obekwanu l'unwegirima, ọ mularu l'eke ono; bụ nwoke ono, ọnono l'eka ono nwe iya (Mbụ 22:24; 2 Sám 15; 1 Eze 11:13). † **16:11** 16:11 Iphe, “Ishimelu” bụ bụ “Nchileke angabeje nchi.”

le mgbal'ogu.”

¹³ Yo woru epha gaa Ojejoje, bu onye ono, kfulu yeru iya ono. Iphe, o guru iya bu Elu-Royi, bu iya bu “Nchileke, enya iya du l'eke, ya no;” kele Hega sukwanuru: “?Ya gbe phwanu Nchileke; ndukwada ndu.”

¹⁴ Oo ya kparu iphe, a guru welu ono “Biye-Lahayi-Royi” O no le mgbaku Kadashi yele Beredu jeye nta-a.†

¹⁵ Ya ndono; Hega abya amuru Ebiramu nwata nwoke. Ebiramu agaa nwata ono Ishimelu. ¹⁶ Iphe Ebiramu nowaru teke Hega muru iya Ishimelu bu ukporo afa eno l'afa isingu.

17

Ndu, e gude obu-utsu gbaa

¹ Ebiramu anolephu ukporo afa eno l'afa iri le tete; Ojejoje abyakfuta iya bya asu iya: “L'o kwa yebedua, bu Nchileke bu Okaribe-Kakota-Ike.* Tsoje iya t'uta ba du le ndu ngu. ² Ya e-me te ndu, nggu l'iya gbaru vuru ire. Ya emee ngu t'i jaa ajaja ha l'igwe.”

³ Ebiramu adaa kpube ifu l'ali; Nchileke asu iya: ⁴ “Ndu owaa, nggu l'iya gbaru-wa be buwa nke ngu: ii-buru nna mba, ha l'igweligwe. ⁵ Epha ngu ta abuhedu Ebiramu. Epha ngu buwa Ebirhamu; kele ya mewaru ngu nna mba, du l'igweligwe. ⁶ Ya e-me ngu t'i zua azuzu nshinu. Ya eshi l'eri ngu mee oha, du iche l'iche; ndu eze eshikwaphu l'eri ngu lufuta. ⁷ Ya e-me ndu ono, nggu l'iya gbaru ono t'o buru ogba-ndu, a-no gbururu jeye le gbururu. Ogba-ndu ono a-buru ke nggu l'iya; buru k'unwu ngu l'ogbo ophu no l'ifu; k'ophu ya a-buru Nchileke ngu; buru Nchileke k'unwu ngu ndu ophu abya l'uzo ifu. ⁸ Ali Kenanu l'o ha; mbu eke ono, unu bu mbyamumbya nta-a ono be ya a-nu nggu l'eri ngu; t'o buru okè-iphe unu jeyewaru; yebedua aburu Nchileke epe.”

⁹ Nchileke asu Ebirhamu: “A bya le nggubedua; dobekwa ogba-ndu mu ono; nggubedua; nggu l'unwu ngu ndu ophu a-bya nu l'ogbo ophu no l'ifu. ¹⁰ Owaa bu iphe unu e-meje gude dobe ndu ono unu l'iya gbaru ono; nggubedua me l'unwu ngu ndu ophu tso ngu l'azu: Te ndibe ngu ndu k'unwoke l'ephe ha bujekwa utsu. ¹¹ Nggubedua l'onwongu e-bukwaphu utsu t'o buru iphe-ohubama, a-nodu ekoshi ndu ono, nggu l'iya gbaru ono. ¹² Iphe bu nwata nwoke, a muru le nke ngu be ee-bufutaje utsu; m'o -nolephu abali esato. Iphe, bu onye nwoke, no le nke ngu b'e bufutaje utsu; m'o -bu onye a muru le nke ngu; m'o -bu onye ohodo, e-te shidu l'eri ngu, i gude okpoga zuta azuta; ¹³ m'a muru iya le nke ngu; m'i gude okpoga ngu zuta iya; e bufutaje iya utsu. Ogba-ndu ke yebe Nchileke ono, iphe-ohubama iya no ngu l'ehu ono a-buru ogba-ndu, a-no gbururu jeye le gbururu. ¹⁴ Iphe, bu nwoke, bu akpapyi; mbu onye e te budu utsu; t'e bufukwa iya ebufu; ke l'o dakawaru ogba-ndu ono.”

¹⁵ Nchileke asukwaphu Ebirhamu: “A bya le ke Serayi, bu nyee ngu; be ekujehekwa iya Serayi. Epha iya buakwa Sera. ¹⁶ Ya a-goru onu-oma nu iya; mee ya t'o mutaru ngu nwata nwoke. Ya a-goru iya onu-oma; mee ya t'o buru nne, muru oha, du iche l'iche. Ya e-shikwa iya phu l'ehu fota ndu eze.”

† **16:14** 16:14 Iphe, “Biye-Lahayi-Royi” bu bu “O-no-ndu-ele-mu-nya”, * **17:1** 17:1 Iphe “Okaribe-Kakota-Ike” bu bu “Elu Shadayi” bu iya bu Nchileke, e to nwebu iphe nyiberu iya nu.

¹⁷ Ébirihamu adaa kpube ifu l'alì; chĩa ọchi; sù onwiya: “?Bù yẹbe nwoke, nọwaru ụkporo afa ise bẹ aa-mụtaru nwa nta-a tọo? Tẹmanu; ?bù Séra ọphu nọwaru ụkporo afa ẹno l'afa iri bẹ a-mụ-ghekwa nwa?”

¹⁸ Ébirihamu asụ Nchileke: “Byiko; tẹ Ishimelu nọdukpooru iya nù ndzù; ẹnya ngu anọdu l'ẹke ọ nọ!”

¹⁹ Nchileke asụ: “Ọ dụmma. Ọbule nyee ngu; mbù Séra a-mụtaru ngu nwata nwoke. Iphe ìi-gù iya bù Áyizaku. Áyizaku ono; mẹ eri iya ndu ọphu etso iya l'azù bẹ ẹphe l'iya a-gba ndzù, a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu. ²⁰ Ọ -bùru kẹ Ishimelu bẹ ya nọwaru iphe, i kfulu. Ya a-gọru ọnu-oma nù iya; mee ya t'ọ zua bùru ọ-jaa-jagba-ẹgu; mbù t'ọ zua ìnyinwuru. Ọo-bùru nna ndu ishi iri l'ẹbo; ya emekwa ya phù t'ọ bùru mba, ha nshinu. ²¹ Obenu l'ọ bù lẹ Áyizaku bẹ ya a-kpọbe ọgba-ndzù iya ono; mbù onye Séra a-mụtaru ngu egbe nta afa ọdo.” ²² Nchileke ekfuebetsuaru Ébirihamu iphe ono; paru iya haa tųgbua.

²³ Mbọku ono gẹdegede bẹ Ébirihamu dutaru nwatibe iya kẹ nwoke; mbù Ishimelu; ndu ohu ọdo, a mụshiru lẹ nk'iya; mẹ ndu ọphu o gude okpoga iya zuta azuta bushikota útsù. Iphe bù unwoke, nọ lẹ nk'iya b'ọ bukotaru útsù, bù iya bù ẹge Nchileke sùru t'ọ mee ya. ²⁴ Ébirihamu nọwaru ụkporo afa ẹno l'afa iri lẹ tete b'ọ buderu útsù. ²⁵ Nwatibe iya; mbù Ishimelu bẹ gbaru afa iri l'eto; bua nkiya. ²⁶ Ọ bù ujiku lanù ono b'e buru Ébirihamu yẹle nwatibe iya, bù Ishimelu útsù. ²⁷ Unwoke, bukota lẹ kẹ Ébirihamu l'ẹphe ha: ndu ọphu a mụru amumu lẹ nk'iya; mẹ ndu ọphu a zutaru azuta l'ẹka ndu ọhodo; bẹ ẹphe l'iya jiko bukota útsù.

18

Umadzu ẹto, kpakfutaru Ébirihamu

¹ Ya ndono; Ojejoje abya abyakfuta Ébirihamu lẹ mgboro ọswa Mamure; l'ẹke ọ nọ l'ọnu ọlo-ẹkwà iya l'echi oke-eswe. ² Ébirihamu apalia ẹnya phua unwoke ẹto, vudonyabe iya nù. Yọ phulephu ẹphe; zilihu l'ọnu-uzo iya gbakfushia ẹphe. Yọ gbakfu ẹphe bya ebyiaru ẹphe ikpere; ³ sù ẹphe: “Onye nwe mu nù; ọ -bùru lẹ ya tųbaru ngu l'obu; be eswetakwa kẹ yẹbe nwozi ngu. ⁴ T'e kutaru unu nwa mini t'unu kwọo ọkpa; tuta ume lẹ mkpuli oshi-a. ⁵ Yẹbedua achọkwuanu unu iphe t'unu ria; ẹge ike a-dù unu t'unu jeshia iphe, unu eje; keshinu ọphu unu batawaru kẹ yẹbe nwozi unu.”

Ẹphe asù iya l'ẹge o kfulu dụmma.

⁶ Ébirihamu emewaphu ẹgwegwa bahushia lẹ ọlo-ẹkwà iya; jekfube Séra; je asù iya: “Ngwaa; mee ẹgwegwa tuta ntù iphe eegudeje eme buredi ogbonga ẹto; gwọo; gude mee buredi.”

⁷ Yọ bya agbaru jeshia l'ẹke eswi iya dọru; je afọta nwada eswi, dù nwa pelepele; kpẹe nwozi iya. Yọ kputa iya je egbua; bọkashia; woru iya shia. ⁸ Yọ bya apata ẹra eswi yẹle manù, e gude ẹra eswi mee; mẹ anù nwada eswi ono doberu ẹphe. L'ẹphe wataru ori nri ono; b'ọ byaru bya evudonyabe ẹphe lẹ mkpuli oshi ono.

⁹ Ẹphe ajì Ébiriham ẹke nyee ya nọ.

Yọ sù ẹphe l'ọ nọkwa lẹ ọlo-ẹkwà phù l'ẹkaphu.

¹⁰ Ojejoje asù iya: “L'egbe nta-a akele; bẹ ya a-lata azù; nyee ngu; mbù Séra amụa nwata nwoke.”

Séra bẹ nọ l'ọnu-uzo ọlo-ékwa ono, Ojejoje gharu azu ono gebe nchi. ¹¹ Ébirihamu yele Séra bẹ kahwaru nu; ogurenya ephe ahatsua nshinu; k'ophu bu le Séra ta aphujehedu nsọ iya. ¹² Séra egude obu iya tu-kpee ochi; su: “?Bu nta-a le ya kahutsuaru; nnajiufu iya akahukwaphu ege-a be ọo-lakwaduru iya l'ulo ọdo.”

¹³ Ojejoje asu Ébirihamu: “?Bu ngunu kparu iphe Séra chiru ochi; l'aji ege ya e-shikwadu muta nwa nta-a, ya kahwaru ege-a? ¹⁴ ?O nweru iphe, akpoje Ojejoje aka? Ya a-laphuta azu l'ogè teke ono, ya turu ono l'akele; teke ono be Séra a-mu nwata nwoke.”

¹⁵ Séra egude ọtsu egvu; tua ego le ya ta chidu ochi.

Nchileke asu iya l'ọ chirua ochi.

Ébirihamu arọ arọ ẹhu ndu Sódomu me Gómóra

¹⁶ Unwoke ono aladelephu; chebe ifu l'uzo Sódomu. Ébirihamu etsoru ephe t'o duribe ephe. ¹⁷ Ojejoje asu: “?Nanu ege ya e-shi domiaru Ébirihamu iphe, ya abya ememe edomi; ¹⁸ keshinu Ébirihamu e-mekochaa buru eze mba; buru l'eka iya be ya e-shi goru iphe bu mbakeshi le mgboko-a onu. ¹⁹ Ya fotawaru iya t'ọ buru onye a-kpo-ziru unwu iya uzo; yele ndibe iya ndu ophu etso iya l'azu; t'ephe tsoru uzo ke yebe Ojejoje, bu iya bu t'ephe meje iphe, vudo nhamunha; me iphe, gbaru ephe; k'ophu yebe Ojejoje e-mekwanuru Ébirihamu iphe, ya kweru iya ukwa iya.”

²⁰ To du iya bu; Ojejoje asu: “Le mkpu, e chiwaru kpua ya l'okfu ẹhu ndu Sódomu me Gómóra be hawa nshinu. ²¹ Ya ejewa te ya je amaru: Ejo iphe, ephe eme; ?ọ du-tabẹ eji ege aatu onu iya? Teke e to dudu; ya amakaruphu.”

²² Unwoke ono aghachi kwaseru uzo Sódomu. Obenu le Ébirihamu vudopu Ojejoje l'ifu l'ẹke ono. ²³ Ébirihamu abya akpita iya ntse; su iya: “?Ii-gbukobe ndu doberu aka ndoo; ephe le ndu eme iphe, du eji too? ²⁴ Ọ -buru le ndu doberu aka ndoo ruru ukporo umadzu ẹbo l'umadzu iri le mkpukpu ono; ?ii-mebyishikwa iya phu too? ?Tii gudedu okfu ẹhu ukporo madzu ẹbo l'umadzu iri ophu doberu aka ndoo, no iya nu phu haa ephe? ²⁵ Tusweka; ba ejekwa ome iphe, du ege ono; mbu ke t'i gbua ndu doberu aka ndoo; ephe le ndu ejo madzu; m'ọ bu t'i mee ndu doberu aka ndoo ege i meru ndu eme iphe, du eji. Te ejo nro kwakwaa le maa! Nngube Onye Ikpe ke mgboko-a e-menu iphe, vudo nhamunha.”

²⁶ Ojejoje asu: “Ọ -buru le ya phuru ukporo madzu ẹbo l'umadzu iri, bu ndu doberu aka ndoo le Sódomu be ya e-gudekwa-a okfu ẹhu ephe haa mkpukpu ono l'oha.”

²⁷ Ébirihamu ekfukwaaphu ọdo; su: “Owaa ya bya azigabe k'okfu l'anu nggube Nnajiufu; le yebe onye e-ta dudu iphe ọdo, ya bu; gbahaa udze-aja; me ntụ-a; ²⁸ ọ bu; ?ọ -bukwanuru le ndu ono te rudu ukporo madzu ẹbo l'umadzu ire; mbu ọ -buru l'ephe phoduru umadzu ise; t'ephe rua ege ono eghe-e?”

Ojejoje asu iya: “Ya -phua ukporo madzu ẹbo l'umadzu ise l'ẹke ono be ya te emebyikwa iya.”

²⁹ Ébirihamu abyakwa bya aji iya ọdo; su: “?Ọ -bukwanuru ukporo madzu ẹbo damu b'a phuru eghe-e?”

Ojejoje asu iya: “Le ya e-gudekwa-a okfu ẹhu ukporo madzu ẹbo ono haa ya ememe.”

³⁰ Ébirihamu asụ iya: “Nnajiufu byiko; t'ẹhu be ejekwa ngu oghu eghughu; tẹ ya kfufukwaaru ọdo. ?Ọ -bụkwanuru ụkporo madzụ l'ụmadzụ iri b'a phuru l'ẹke ono eghe-e?”

Ojejoje asụ: “L'ẹ ya te emebyikwa iya mẹ ya phua ụkporo madzụ l'ụmadzụ iri l'ẹke ono.”

³¹ Ébirihamu asụ: “Keshinu ọphu ya gbe kerebewanu k'okfu anụ Nnajiufu; ?ọ -bụkwanuru l'ọo ụkporo madzụ b'a phuru l'ẹke ono eghe-e?”

Ojejoje asụ iya: “Lẹ ya e-gude okfu ẹhu ụkporo madzụ ono haa ya emebyi.”

³² Ébirihamu asụ iya: “Nnajiufu byiko; t'ẹhu be ejekwa ngu oghu eghughu; tẹ ya kfufukwaa kẹ nwugbo lanu-a: ?Ọ -bụkwanuru l'ọo ụmadzụ iri nwenkinyi b'a phuru l'ẹke ono eghe-e?”

Ojejoje asụ iya: “Lẹ ya e-gudekwa-a okfu ẹhu madzụ iri ono haa ya emebyi.”

³³ Ojejoje yele Ébirihamu ekfugetsulephu; yọ tugbua; Ébirihamu alashia ufu.

19

Eemebyishi Sódomu; mẹ Gómóra

¹ Yo be l'urenyashi teke unwu ojozi labu ono jeruru Sódomu; Lótu anoduwa l'obu-edukfu mkpukpu ono. Yọ phulephu ẹphe; gbakfube ẹphe; bya ebyia ikpere; kpuberu ẹphe ifu l'alị; ² sụ ẹphe: “Ndu nwe mu nụ; ya arọ unu t'unu bataru lẹ kẹ yebe nwozi unu; bya akwọo ọkpa; unu aradu. O -rua l'oswi utsu; unu atugbuwaru jeshia iphe, unu eje.”

Ẹphe asụ iya: “Wawa; l'ẹphe a-radua l'edukfu.”

³ Yọ ronyaa ẹphe; ẹphe ekwe tsoru iya bahu nk'iya. Yọ bya akwaaru ẹphe ẹbyee, ha nshinu; gheeru ẹphe buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi; ẹphe ataa. ⁴ Ẹphe abyade ọla l'ulo; unwoke ndu Sódomu: nwata mẹ ọgurennya eshi l'ẹke, du l'iche l'iche bya agbaa ulo ono mgburumburu. ⁵ Ẹphe abya ekua Lótu; jia ya ẹke unwoke ono, bataru nk'iya l'urenyashi ono nọ. Wo iya t'o je edufuta ẹphe t'ẹphe l'ẹphe zẹ!

⁶ Lótu abya alufu etezi; woru ụzo gu-chia jekfushia ẹphe; sụ ẹphe: ⁷ “Ndu mu; unu be emebukwaa egbe akpamara ọwaa! ⁸ Unu lekwa; lẹ ya nwekwaru unwu-mgboko labu, ẹphe lẹ nwoke ta azẹbua. Tẹ ya dufutachiaru unu ẹphebedua; t'unu mee ẹphe ẹge du unu mma. Ọ -buru k'unwoke ọwaa; unu be ebyikwa ẹphe ẹka; kẹ l'ẹphe kabekwa byaru iya ẹbyee.”

⁹ Ẹphe asụ iya t'ọ kpriberu ẹphe l'uzo. Wo iya: “?Bụ nggubedua, bu mbyamubya-a; gbe emewa nụ t'i turu ẹphe onu iphe, ẹphe a-nodu eme toọ.” Wo iya t'ọ kpribekwaru ẹphe l'uzo; odumeka be ẹphe e-mekwa iya iphe ka ọphu ẹphe g'e-me ndu ọphu. Ẹphe enwube Lótu ẹka ikike; l'enwu iya t'ẹphe gbakpofu ibo ono.

¹⁰ Unwoke labu ono amachiwaphu ẹka lobata Lótu l'ulo; woru ibo ono gu-chia. ¹¹ Ẹphe emee; iphe bu ndu ono, vudokota l'onu ibo ono atsulahaa ishi: nwata mẹ ọgurennya; k'ọphu ẹphe ta phuhedu onu ibo ono.

¹² Unwoke labu ono aji Lótu: “?O nweru ndu ọdo, i nweru l'ẹke-a? ? O nweru ndu i keru nwanyi; unwu ngu ndu k'unwoke; ndu kẹ unwanyi; m'ọ kwanu ndu ọdo, bu lẹ mkpukpu-wa, nggu l'ẹphe bu abubu. Tụkokwa ẹphe dufuta; ¹³ l'ẹphe abyakwa omebyi ẹke-a. Lẹ mkpu, eechi anụ Ojejoje

lẹ k'iphe, dọ ẹji ndu ẹke-a eme haakwa nshinu; k'ophu o ziru ẹphe t'ẹphe bya emebyishia ya."

¹⁴ Tọ dọ iya bọ; Lọtu atugbua je ekfutsuaru iya ndu abya ọlu unwu iya; sọ ẹphe: "Unu mekwaa ẹgwegwa lufu lẹ mkpukpu-a; kele Ojejoje abyaakwa iya emebyishi." Obenu lẹ ndu ọgo iya ono gbe rile-ẹ l'ọo uja bẹ ọobo.

¹⁵ Yo be lẹ ẹrigeri nchi-abọhu; ojozi ono achishilaha Lọtu ọku; sọ iya: "T'o mee ẹgwegwa duta nyee ya; mẹ unwu-mgboko ono ẹphe ẹbo lufu. Ọdumeka bẹ unu l'unu ha a-bukwaru kpurupyata teke aa-nu mkpukpu-a aphu."

¹⁶ Lọtu ejeshia ome mgbugbu; unwoke ono akputa iya l'eka; kputa nyee ya; mẹ unwu-mgboko ẹbo phu; kputu lẹ mkpukpu ono; kele Ojejoje aphuru ẹphe imiko. ¹⁷ Ẹphe alufutatsulephu; onye lanu asu ẹphe t'ẹphe gbakwaa oso ndu ẹphe! T'ẹphe ba aghakwa ẹnya l'azu; ophu ẹphe ejekwa ovudo evudo l'oghẹgu! T'ẹphe gbakwaru latsua l'ugvu! Ọdumeka bẹ ẹphe a-bukwaru kpurupyata!

¹⁸ Lọtu asu ẹphe: "Wawakwa; ndu nwe mu nu! ¹⁹ Keshinu ophu yẹbe nwozi unu tubaru unu l'obu; unu ekoshiwa l'unu yeru iya obu; dzowa iya ndu; bẹ ya ta agbaghekwa ala l'ugvu: kẹ l'ejo iphe-ehuka-a a-byakfutakwa iya; bya egbua ya. ²⁰ Unu lekwa mkpukpu phu, nọ l'ekaphu. Ẹ to tekwa ẹnya; tọ ba nwishi. Tẹ ya gbanuru laa l'ẹke ono ẹge ndu e-dzua ya ru."

²¹ Nwoke ono asu iya: "L'ọ dọ mma. Lẹ ya te emebyishidu mkpukpu ono, ookfu okfu iya ono; ²² Ọ buphu t'ọ gbachilekwaphu lashia ya. Lẹ to nwekwa iphe, ya eje ememe jeye teke ọ gbaruru ẹke ono." Ọ bu okfu lẹ Lọtu kfuru lẹ mkpukpu ono ha nwanshi; meru iphe aawataru oku mkpukpu ono Zowa.*

²³ Lọtu abya eru Zowa; ẹnyanwu-ahata-wa. ²⁴ Tọ dọ iya bọ; Ojejoje eshi l'imigwe chia ọku nshi-egbe ochi mini lẹ Sodomu mẹ Gómóra. ²⁵ Yọ buru ẹge ono b'ọ gude mebyishikota mkpukpu ono; mẹ iphe, bu nsuda, nọ iya nu; mẹ iphe bu ndu bu iya nu; jeyekpo l'iphe bu iphe, futaru efuta l'ali ono. ²⁶ Ya ndono; nyee Lọtu eje eworu ẹnya ghaa l'azu; ghọo unú; gvuru l'ọ bu itso.

²⁷ Yo be l'onma-ewa utsu echile iya; Ébirihamu egbeshi lashia azu l'eke, o shi noduhawa Ojejoje l'ifu. ²⁸ Yọ nodu l'ẹke ono lee ẹnya l'uzo Sodomu mẹ Gómóra; lekota ẹnya l'uzo okpa ugvu ono. Iphe ọ phuru abuleruphu ẹnwuru-ọku, akpo tututu l'ọ bu ọ-tata-kfukfu ọku.

²⁹ Obenu lẹ teke ono, Nchileke mebyishiru mkpukpu, nokota l'uzo nsuda ono; b'ọ nyataru-a Ébirihamu; bya edufuta Lọtu l'ẹke ono, o shi buru teke ono, o gude umuruku bya ekpoo mkpukpu ono okpo-ntu ono.

Eri ndu Móabu; mẹ eri ndu Amonu

³⁰ A nonyaa; Lọtu awata ọtsu egvu lẹ Zowa. Yo kwe tugbua yele unwegirima unwanyi iya ono ẹphe ẹbo; je eburu l'ime ọgba. ³¹ Yo be ujiku lanu; onye k'ogurennya l'unwegirima ono asu onye kẹ nwata: "Lẹ nna ẹphe bukwa ọgurennya; tọ bu l'ọ nweru nwoke, nọ l'uswe iya ọwaa gbaa mgburumburu, ẹphe l'iya a-zẹ, bu ẹge emejekpo ya lẹ mgboko, gba mgburumburu." ³² Wo iya t'ẹphe chee nna ẹphe ono mẹ. Teke o gudeleru iya phu; ẹphe eje t'ẹphe l'iya zẹ; k'ophu ẹphe e-shi ẹge ono muta nwa t'ẹphe be ribuhu.

* **19:22** 19:22 Iphe Zowa bu bu "nwanshi".

³³ Yo be l'enyashi iya; ephe abya echee nna ephe ono mee; yo gude iya. Onye k'ogurennya ejekfushia ya yele iya azee. Ophu nna iya ono amadu teke o byaru bya azenyabe iya; to ma teke o gbeshiru.

³⁴ Yo be echile iya; onye k'ogurennya phu asu onye ke nwata: "Le yele nna ephe zekwaru l'enyashi. T'ephe chefukwaa ya phu mee l'enyashi-a; nggu eje te nggu l'iya zee; k'ophu ephe e-shi ege ono muta nwa; t'ephe be ribuhu." ³⁵ Ephe eworu mee chee nna ephe ono l'enyashi ono; yo gude iya. Onye ke nwata ejekfu iya yele iya azee. Ophu nna iya ono amadu teke o byaru bya azenyabe iya; to ma teke o gbeshiru.

³⁶ To du iya bu le Lotu eyee unwegirima iya ono ime; ephe ebo. ³⁷ Onye k'ogurennya abya amua nwata nwoke; gua ya Móabu. Yo buru Móabu ono bu iphe, metaru ndu Móabu ntanu. ³⁸ Onye ke nwata abya amukwaaphu nwata nwoke; gua ya Benu-Ami. Yo buru Benu-Ami bu iphe, metaru ndu Amonu ntanu.

20

Ébirihamu yele Abyímeleku

¹ Ébirihamu eshi l'eke ono tugbua shia uzo ohuda; je eburu le mgbaku Kadéshi yele Shu. Yo nonyaa tugbua je ebutota le Géra. ² Yo buru l'eke ono be Ébirihamu no su le nyee ya; mbu Séra bu nwunne iya. Abímeleku, bu eze ndu Géra ezia; e je edutaru iya Séra.

³ Yo be l'enyashi; Nchileke abyakfutashia Abímeleku le nro; bya asu iya: "L'i buakwa maa. Ishi iya aburu nwanyi ono, i dutaru ono. Nwanyi ono kwa nyee madzu."

⁴ Obenu le Abyímeleku yele nwanyi ono ta zedua. To du iya bu; Abímeleku asu iya: "Nnajiufu; ?ii-gbu ndu, e-te nwedu iphe, ephe meru too? ⁵ ?Me Ébirihamu sukwaru iya le nwanyi ono bu nwunne iya. Nwanyi l'onwiya asukwa iya phu le nwoke ono bu nwunne iya? Iphe-a be ya te lebezikwa enya mee; to bu le ya meru iya te ya mebata madzu."

⁶ Nchileke asu iya le nro ono: "L'o bu oswi-okfu l'e to lebezidu enya mee ya. L'oo ya kparu iphe, ya meru t'e b'o meswe yebe Nchileke; mbu te yele nwanyi ono ba azeshi. ⁷ Ngwaa; dulaaru nwoke ono nyee ya; kele nwoke ono bukwa onye nkfuchiru Nchileke. L'oo-kfuru n'u yebe Nchileke l'okfu ehú ke nggube Abyímeleku te ndzu dzua ngu. Teke e ti duladuru iya eya; makwaru amaru le nggu le ndibe ngu buakwa maa."

⁸ Yo be l'onmewa utsu; Abímeleku abya ekukoo ndu ozi iya l'ephe ha; woru nro ono zeeru ephe. Ephe anule ya phu; egvu erua ephe l'ehu.

⁹ Abímeleku abya ekua Ébirihamu; su iya: "?Bu egbe ngunu? ?Bu awe be ya mesweru ngu, meru iphe i wotaru iphe, du eji ophu ha ege-a bya ebobe yele ndu ali iya? I mekwaru iya iphe ta dudu ke t'i mee ya eya!"

¹⁰ Abímeleku abya aji Ébirihamu; su iya: "?Bu ngunu kpakporu iphe, i meru iphe ono?"

¹¹ Ébirihamu asu iya le ya riru le keshinu e to nwedu ndu atsu Nchileke egvu, bu l'eke-a be ephe e-gbu iya l'okfu ehú nyee ya. ¹² Odo abukpooru nu le nwanyi ono kwa nwanna iya gedegede. O kwa nna lanu muru yele iya; obule ephe te shidu le nne lanu; ya alukwanuru iya. ¹³ Yo be teke Nchileke meru te mu gbeshi l'ufu nna mu wata ogha-phe ege-a; mu asu nyee mu ono l'ege oo-gude koshi le ya yeru mu obu bu te osuje le mu l'iya bu nwunne iphe bu eke, ayi jejeru.

¹⁴ Abímeleku abya ahata aturu iya; me eswi iya nu Ébirihamu; bya ahatakwapu ndu ohu iya: ndu k'unwoke me ndu k'unwanyi yeru iya eya; metsua bya edulataru iya nyee ya, bu Séra. ¹⁵ Yò bya asu Ébirihamu l'ò bu yèbe Abímeleku be nwekota ali ono, oole enya ono. T'o je ahata eke, du iya mma buru.

¹⁶ Yò bya asu Séra le ya nukwaru nwunne ngu unu mkpola-ocha labu l'ukporo mkpola-ocha iri. Ono iphe, ya gude asu ngu paru haa l'ifu ndu unu l'ephe yi l'emeswe, e mesweru ngu. Liswi dukotakwa ngu mma.

¹⁷ Tò du iya bu; Ébirihamu abya ekfuru nu Nchileke; Nchileke abya emee Abímeleku; me nyee ya; me unwanyi ndu ophu bu ohu iya; ephe awata omu nwa odo; ¹⁸ kele Ojejoje shi mee; iphe bu unyomu Abímeleku l'ephe ha ekekotaru ekeru l'okfu ehu nyee Ébirihamu; mbu Séra.

21

Aamu Áyizaku

¹ Ojejoje abya emeeru Séra ege o kfuru; bya emeeru iya ege o kweru iya ukwa iya. ² Séra abya atsuta ime; mbaru Ébirihamu nwata nwoke le nka; l'ògè teke ono, Nchileke kweru iya ukwa iya ono gedegede. ³ Ébirihamu agua nwata ono, Séra mbaru iya ono Áyizaku. ⁴ Áyizaku anolephu abali esato; Ébirihamu ebua ya utsu, bu iya bu ege Nchileke suru t'o meje iya. ⁵ Iphe Ébirihamu noru b'a maderu iya Áyizaku bu ukporo afa ise.

⁶ Séra asu: "Le Nchileke meekwaru te ya ma onu-ochi. O kwaphu ege ono be iphe, bu onye nuru iya nu e-tsokwaru iya phu ma onu-ochi." ⁷ Yò sukwapu: "?Bu onye photajeru Ébirihamu le ya e-mekochaa chee nwa era? Ya egbe byale bya amutaru iya nwata nwoke le nka."

Aachifu Héga yele Ishimelu

⁸ Nwata ono abya evua; a mifu iya onu l'era. Mboku ono, a mifuru iya onu l'era ono; be Ébirihamu gbaru aji, du egvu. ⁹ Séra abya aphua le nwata nwoke ono, Héga, bu nwanyi Ijiputu mutaru Ébirihamu ono ajalaha Áyizaku ewena; ¹⁰ su Ébirihamu: "Chifukwa nwanyi ohu-wa yele nwa iya; kele nwatibe nwanyi ohu-a yele nwatibe nk'iya; mbu Áyizaku ta agbakwaru mgba l'iphe ngu."

¹¹ Iphe ono atsua Ébirihamu l'ehu nshinu; kele o bu okfu ehu nwatibe iya b'e ekfu. ¹² Obenu le Nchileke suru iya: "Te ke nwata ono yele nwanyi ono, bu ohu ngu ono ba atsukwa ngu l'ehu. Mekwaa iphe, Séra kfuru ngu; ke l'ò bu le Áyizaku be awa ngu e-shi jaa. ¹³ Ya e-mekwapu nwatibe ke nwanyi ohu phu t'ò buru mba k'eka iya; ke l'ò bukwaphu nwatibe ngu."

¹⁴ Yo rua l'onma-ewa utsu echile iya; Ébirihamu ewota nri; kuru mini ye l'eda-akpo, eeyeje mini woru nu Héga; bya eworu iya dee ya l'ukuvu; chifu iya yele nwata ono. Ephe atugbua je etsoru echi-egu Besheba ghaphelaha.

¹⁵ Mini, no l'eda-akpo ono agvulephu; yo togbo nwata ono le mkpuli iru lanu l'eke ono; ¹⁶ tugbua je anodu iche l'iku eke ono; l'eke bu a -gbaa akfu; yo jerua ya; ke l'ò kpeburu le ya ta anodudu ele nwata ono enya t'ò nwuhu. Yo kpo-kfuru l'iku eke ono; wata ora ekwa.

¹⁷ Nchileke anua nwata ono ekwa. Ojozi Nchileke anodu l'imigwe kua Héga; su iya: "?Bu ngunu Héga? Ba atsushi egvu; kele Nchileke nuwaru

olu nwata ono l'ẹke ono, ọ zẹ l'ara ẹkwa ono. ¹⁸ Gbeshi; je ekulia nwata ono; heta; kele ya e-me iya t'ọ buru mba, ha nshinu."

¹⁹ Nchileke abya emee; ẹnya asahu Héga. Yọ phua wẹlu, mini nọ; je ekujia mini l'ẹda-akpọ ono; bya echebe nwata ono.

²⁰ Nchileke echee nwata ono jeye yo vufuta. Yo bua l'echi-ẹgu ono ghọo ọ-ka-ibe l'ogba akfu. ²¹ Yọ buru l'echi-ẹgu Paranu b'o bu; nne iya eje aluaru iya nwanyi lẹ Íjiputu.

Ébirihamu yẹle Abyímeleku agbaa ndzụ

²² Abímeleku yẹle Fíkolu, bu onye ishi ndu soja iya asụ Ébirihamu lẹ mgbaku ono: "Lẹ Nchileke nọkwa swiru ngu eswiru l'iphemiphe ọbule, iime ememe. ²³ Rinuaru yẹbe Abyímeleku angụ l'ifu Nchileke l'ẹke-a l'ẹ to nwedu l'ì gbaaru iya ẹregede; yẹbedua yẹle unwegirima iya; mẹ ndu awa iya l'ẹphe ha. Ọ buchia t'ì koshi l'ì yeru iya obu; bya eyeru mkpukpu-a obu; mbụ mkpukpu-a, ì byaru abyabya-a; ẹge ono, ya koshiru lẹ ya yeru ngu ono."

²⁴ Ébirihamu ekweta lẹ ya e-ri-a nte ono.

²⁵ Ébirihamu abya echia Abímeleku ichi kẹ wẹlu, ndu ozi Abyímeleku nataru iya. ²⁶ Abímeleku asụ iya: "Lẹ ya ta makwa onye meru iya nù; ọphu i kfubukwaaru iya ẹya. Ọ kwa ntanụ ọwaa bẹ ya bebe anụ iya."

²⁷ Tọ dụ iya bu; Ébirihamu akpụta aturu yẹle eswi kpẹe Abímeleku; ẹphe ẹbo ono abya agbaa ndzụ. ²⁸ Ébirihamu abya eshi l'igwe aturu iya fọta ada aturu ẹsaa dobe iche. ²⁹ Abímeleku asụ Ébirihamu: "Bụ ngunu kparu iphe ì fọtaru ada aturu ẹsaa ono dobe iche?"

³⁰ Ébirihamu asụ iya t'ọ nata ada aturu ẹsaa ono t'ọ buru iphe, a-nọdu agba ekebe l'ọ bu iya turu wẹlu-a.

³¹ Tọ dụ iya bu; e woru ẹke ono gụa Besheba; kẹ l'ẹke ono bu ẹke unwoke ẹbo ono riru nte.

³² Ẹphe agbatsulephu ndzụ ono lẹ Besheba; Abímeleku; mẹ Fíkolu mbụ onye ishi ndu soja iya alashia Filisutayinu. ³³ Ébirihamu abya eworu oshi tamarisuku dzaa lẹ Besheba; nọdu l'ẹke ono kpọ-kua Ojejoje, bu onye a-nọ jeye tutu yoyo. ³⁴ Ébirihamu ebua l'alì Filisutayinu ulori.

22

Nchileke ahù Ébirihamu ama

¹ A nonyaa; Nchileke abya ahù Ébirihamu ama; kua ya: "Ébirihamu!" Ébirihamu aza iya.

² Yọ sụ iya: "Duta nwatibe ngu ono, bu Áyizaku; mbụ nwananụ ngu ono, i yeru obu ono gude je l'alì Moriya. Teke i ruru bẹ ya e-koshi ngu-a ugvu ẹke ì-nọdu gude nwatibe ngu ono gwooru iya ngweja-ukfuru."

³ Yo be l'onma-ẹwa ọtsu echile iya; Ébirihamu enyikobe nkakfu-igara iya; duta nwatibe iya ono; mbụ Áyizaku; duta umadzu labụ lẹ ndu ejeru iya ozi; yọ buru ẹphe oje ẹke ono, Nchileke kfuru iya ono. Ọ watakwaruphu nkụ, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru ono. ⁴ Yo be mbọku, kwe ẹphe ẹto l'ije ono; Ébirihamu ejenyaa bya apalia ẹnya; phua ẹke ono l'ẹke teru ẹnya. ⁵ Yọ sụ ndu ozi iya ono t'ẹphe nọdukwa l'ẹke-a; ẹphe lẹ nkakfu-igara ono; tẹ yẹle nwata-a jeribefua l'ẹkaphu je abaaru Ojejoje ẹja. Teke ẹphe metsuaru bẹ ẹphe a-lata-a azụ byakfuta ẹphe.

⁶ Ébirihamu apata nkụ ngweja-ukfuru ono bo nwatibe iya ono; mbụ Áyizaku. Yẹbedua egude ọku yẹle mma. Ẹphe ẹbo ayiru tųgbua. ⁷ Ẹphe ejenyaa; Áyizaku eku iya: “Nna!”

Yọ za iya.

Áyizaku asụ iya: “Ọku bẹ nọwa nụ; nkụ anọdu. Ọ bụ; ?nanuhunu aturu, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ọbu?”

⁸ Ébirihamu asụ iya: “Nwa mu; Nchileke a-nụ-a aturu, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ọbu.” Ẹphe ẹbo atųgbua; yọ bụru ẹphe ejeje.

⁹ Ẹphe erua ẹke ono, Nchileke kfuru iya ono; Ébirihamu abya akpua ẹnya-ngweja l'ẹke ono; bya eworu nkụ doo ya. Yọ bya ekee nwatibe iya ono; mbụ Áyizaku ẹgbu; pata iya tų-kobe l'eli nkụ ono, edoru l'eli ẹnyan-gweja ono; ¹⁰ bya amachia ẹka; wota mma tẹ ya gbua nwatibe ya. ¹¹ Ojozi Ojejoje anọduwaphu l'imigwe kua ya; sụ iya: “Ébirihamu! Ébirihamu!”

Yọ za iya.

¹² Yọ sụ iya: “Be byikwa nwata ono ẹka! Ba dukwa iphe, ii-me iya. Nta-a bẹ ya mawaru l'iitsu Nchileke egvu; kẹ l'i tii seladuru iya ẹka azụ l'ẹke nwatibe ngu ono nọ; mbụ nwananụ ngu ono.”

¹³ Ébirihamu abya apalia ẹnya; phua ebyila, mpo iya gbagaru l'iphe. Yo je akpua ebyila ono gbua ọzori nwatibe iya ono gude gwoo ngweja-ukfuru ono. ¹⁴ Ya ndono; Ébirihamu eworu ẹke ono gụa: “Ojejoje bụ Ọ-kwo-ọ-mkpa.” Gbururu jeye ntanụ ọwaa bẹ aasuje: “L'eli ugvu Ojejoje bẹ aa-kwo-ọ-mkpa.”

¹⁵ Ojozi Ojejoje anọdu l'imigwe kua Ébirihamu k'ugbo ẹbo; sụ iya: ¹⁶ “Lẹ yẹbe Ojejoje gudeekwa onwiya ria angụ lẹ keshinu ọphu i du-gheru ike mee egbe iphe ọwaa; ti selaru iya ẹka azụ l'ẹke nwatibe ngu ono nọ; mbụ nwa-nanụ ngu ono; ¹⁷ bẹ ya gofutajeru ngu ọnu; mee t'awa ngu ha l'igwe l'ọ bụ mkpo-kpodo, nọ l'igwe; ha l'ọ bụ eveve mgbogidi ẹnimu. Awa ngu phẹ a-luje ọgu luta mkpukpu ndu ọhogu ẹphe. ¹⁸ Ọ bụ l'eri ngu bẹ ee-shi ọoru iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko-a ọnu. Ishi iya aburu l'i nuru yẹbe Ojejoje okfu.”

¹⁹ E mebetsua; Ébirihamu yẹle Áyizaku ejekfushia ndu ozi iya ono; ẹphe ayiru lashia azụ lẹ Besheba. Ébirihamu ebuwaruru lẹ Besheba.

Unwu Nahọ

²⁰ A nọkwaru-o jeye; a bya ezia Ébirihamu lẹ Milika mushiakwaru nwunne iya, bụ Nahọ unwegirima. ²¹ Uzu bụ ọkpara. Buzu aburu nwunne iya nwoke yẹle Kemuwelu. Kemuwelu bụ iya bụ nna Áramu. ²² A bya amua Kesedu tsoke Kemuwelu; bya amua Házo; ọwaa Piludashu yẹle Jidulafu; mẹ Bétuwelu. ²³ Bétuwelu ono bụ yẹbedua bụ nna, mụru Ribéka. Yọ bụru unwegirima ẹsato ono bẹ Milika mұtaru Nahọ, bụ nwunne Ébirihamu. ²⁴ Nnufu iya ọphu aza Ruma bẹ mұtaru iya Teba; Gahamu; Tahashu; mẹ Maaka.

23

Anwuhu Séra

¹ Séra nọru ukporo afa ishingụ l'afa ẹsaa. ² Ẹke ọ nọdu nwuhu bụ lẹ Kiriyaatu Araba, bụ iya bụ Héburonu, nọ l'alị Kénanu. Ébirihamu agua aphụ Séra; kwaa ẹkwa iya.

³ Ébirihamu ahaa odzu nyee ya ono; jekfu ndu Hetu; je asu epehe: ⁴ “Le ya bukwa mbyamumbya, shi eshishi lakfuta unu l'eke-a. Byiko; unu renua ya ali; te ya lia nyee ya-a.”

⁵ Ndu Hetu asu iya: ⁶ “Onye nwe mu nu; epehe ndu Hetu suru: L'i kwa eze madzu l'ephe. Hatalephu ili ndibe ayi ophu katsua ngu mma je elia nyee ngu. E to nwedu onye ndu-ephe, a-jika su t'e b'i lishi nyee ngu l'ili iya.”

⁷ Ébirihamu egbeshi bya ebyiaru ndu ali ono, bu iya bu ndu Hetu ikpere; ⁸ su epehe: “O -buru l'o du unu te ya lia nyee ya be ya ekfu t'unu roru iya Éfuronu Zoha; ⁹ t'o ree ya ogba Makupela iya phu, no l'ishi ali iya phu. Iphe, bu iphe o huru iya eya be ya a-kfu iya l'ifu unu l'eke-a; t'o buru eke ayi a-noduje eli odzu.”

¹⁰ Éfuronu ono, bu onye Hetu ono be yele ndu ndu-ephe jikokwa-a nodukota l'obu-edukfu mkpukpu ono. Éfuronu araa ya arara; k'ophu ndu Hetu, no l'eke ono nukotaru iya; su Ébirihamu: ¹¹ “Onye nwe mu nu; wawakwa! Ya suru le ya no l'ifu ndu ali iya-a l'ekfu iya; su t'i nwekotaru ali ono l'o ha; nggu enworu ogba ono, no iya nu ono; lia nyee ngu!”

¹² Ébirihamu abya ebyiaru ndu ali ono ikpere; ¹³ su Éfuronu: “T'o ngabe nchi. Ya a-kfu aswa ali ono. Nata iya ru aswa iya; k'ophu ya e-je elia nyee ya l'eke ono.” O kfuru iya; k'ophu ndu ali ono nukotaru iya.

¹⁴ Éfuronu asu iya: ¹⁵ “Onye nwe mu nu; ali ono dzukwaru unu mkpola-ocha. Olobu; ?bu ngunu b'o bu l'eke nggu l'iya no? Jeru je elia nyee ngu l'eke ono.”

¹⁶ Ébirihamu ekweta iphe, Éfuronu huru iya l'ali ono; bya eworu iya kfu ya l'ifu ndu Hetu l'eke ono. Iphe, o kfuru iya bu unu mkpola-ocha, bu era iphe, a tutaru l'iphe, eegude ere aswa teke ono.

¹⁷ To du ya bu; e woru ali Éfuronu, no le Makupela ree Ébirihamu. Makupela obu no l'uzo enyanwu-ahata Mamure. E reru iya ali obu yele ogba, no iya nu; me iphe, bu oshi, no iya nu je akpaa l'eke oke iya jeberu. ¹⁸ Iphe, bu ndu Hetu, no l'onu edukfu mkpukpu ono aphua teke e reru Ébirihamu ali ono t'o buru ali iya. ¹⁹ E metsua; Ébirihamu elia nyee ya; mbu Sera l'ogba ono, no l'ali Makupela ono l'uzo enyanwu-ahata Mamure, bu iya bu Héburonu l'ali Kénanu. ²⁰ To du iya bu le ndu Hetu eworu ali ono yele ogba, no iya nu rekota Ébirihamu; yo buru ali iya eke ee-lije odzu.

24

Áyizaku yele Ribéka

¹ Nta-a be Ébirihamu kahwaru ohuma; Ojejoje agowaru iya onu l'iphemiphe obule. ² Yo bya ekua onye ophu kage obu ogurennya le ndu ejeru iya ozi; mbu onye ophu elektaru iya enya l'iphemiphe obule, o nweru enweru; su iya: “Gude iya eka l'utakfu;” ³ gude epha Ojejoje, bu Nchileke k'imigwe; buru Nchileke k'eliphe riaru iya angu l'e tii luduru nwatibe iya Áyizaku nwanyi le Kénanu-a, epehe bu-a; ⁴ mbu l'ii-jechia l'ali yebe Ébirihamu; mbu le ke ndu abubu iya gedegede je alutaru nwatibe iya Áyizaku nwanyi.”

* **24:2** 24:2 L'ome-l'ali ndu Hibururu; be teke madzu gude ibe iya eka l'utakfu kfu okfu; b'o buwa nte; yo ria ya: l'iphe ono, ya kfuru ono; be ya ta agbanweddu agbanwe.

⁵ Nwozi iya ono aji iya: “Ọ -bụkwanuru lẹ nwanyi ọbu te kwedu l'ootoruru iya lata ẹke-a; ?ya e-duta Áyizaku gude lashia l'alì ono, i shi ono tọo?”

⁶ Ébirihamu asụ iya t'ẹ b'o dutakwa nwatibe iya laa ẹke ono ọdo! ⁷ “Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke k'igwe, bụ onye dufutaru iya l'ufu nna iya; mę l'alì ẹke, a mụru iya; mbụ onye kfuru nụ iya; bya ekwee ya ụkwa; riru angu yeru iya ẹya: ‘Lẹ awa iya bę ya a-nụ alì-a;’ Nchileke e-zi-a ojozi iya t'unu l'iya yiru; k'ọphu ịi-lụ-ghe nwanyi l'ẹke ono dulataru Áyizaku l'ẹke-a. ⁸ Ọ -bụru lẹ nwanyi ọbu te kwedu ttoru ngu; ẹvu ngu ẹvu ogu. Ọ bụphu t'ẹ b'i dukwa Áyizaku laa ẹke ono.” ⁹ Tọ dụ iya bụ; nwozi ono abya egude nnajiufu iya ono mbụ Ébirihamu ẹka l'utakfu; riaru iya angu l'okfu ono.

¹⁰ Ya ndono; nwozi iya ono abya akputa ịnya-ivu nnajiufu iya ono iri gude tųgbua; bya egwokwaaphu iphe ọdo, dųtsua mma, nnajiufu iya ono nųtsuaru iya gude; yọ bųru iya oje Mesopotémiya. Yo jerua bya abahụ lẹ ẹke Nahọ bu. ¹¹ Yo rua; bya eruta ịnya-ivu ono jeshia l'iku wẹlu, nọ l'azu mkpukpu ono. Yo rua iku wẹlu ono; bya emee ya; yo byishikota ikpere; k'ọphu ọo-dụ ike nyizita. Teke ono bę bụwa uręnyashi teke unwanyi awufuje je oseta mini.

¹² Onye ozi Ébirihamu ono abya ekfuru nụ Nchileke; sụ iya: “Ojejoje, bụ Nchileke kę nnajiufu iya Ébirihamu. Mekwaa t'ije iya-a nweru ishi ntanụ! Koshinu l'i yeru nnajiufu iya, bụ Ébirihamu obu! ¹³ Mbụ; ọ kwa l'iku wẹlu-a bę ya nọ ẹge-a; unwu-mgbọko mkpukpu-a awụ abya oseta mini. ¹⁴ Menua t'unwu-mgbọko ono onye ọphu ya sųru: ‘Byiko t'o zinua ite iya tẹ ya nguta mini; teke nwamgbọko ọbu kweru chebe iya mini ono; bya asụ lẹ ya e-chebefua ịnya-ivu iya mini; ya amaru l'ọo onye onanu b'ị fọtaru nwozi ngu, bụ Áyizaku. Ọ bụ iya e-me tẹ ya maru l'i yeruphu nnajiufu iya, bụ Ébirihamu obu.”

¹⁵ Yo gudekwadua ẹge ono ekfu anụ Nchileke; ọwaa bụ-wa Ribéka yẹle ite, o tukoberu l'ukuvu. Ribéka ono bụ nwatibe Bétuwẹlu. Betuwẹlu bụkwanu nwatibe Milika. Milika bụ nyee Nahọ. Nahọ aburu nwunne Ébirihamu. ¹⁶ Nwamgbọko ono ama mma nshinu; bųru onye doberu onwiya ọgà; kele ẹ to nwedu nwoke, chikahujewaru iya ọkpa. Yọ bya eje lẹ wẹlu ono sejia mini l'ite iya gude lufuta.

¹⁷ Onye ozi ono abya agbakfukebe iya; sụ iya: “Byiko t'o kenua ya nwa mini l'ite iya ono tẹ ya ngua.”

¹⁸ Ribéka asụ iya: “Onye nwe mu nụ; nguta nụ iya!” Teke ono phụ; yọ pazitawaphu ite ono; paru iya l'ẹka; yọ nguta iya.

¹⁹ Yo chebetsua ya mini ono; sụ iya: “Tẹ ya setafukwaaruphu ịnya-ivu iya t'ọ ngua; k'ọphu oo-dzuru iya.” ²⁰ Yọ bya awufu-kebe mini l'ite iya ono ye l'ochi-eswi, nọ l'ẹke ono; bya agbaphu azụ lẹ wẹlu ono je esetafua mini ọdo. Yo see mini; jeye yo setakotaru ịnya-ivu ono mini, dzuru iya nụ.

²¹ Onye ozi ono anọdukpelephu nwandoo l'ege iya t'ọ maru: ?Bụ-a ya bę Ojejoje fọtaru iya ọbu?

²² Ịnya-kamẹlu ono angųtsua mini ono; nwoke ono abya achifuta echi-imi, e gude mkpọla-ododo, ere ire mee; mę mgbalẹka labụ, e gude mkpọla-ododo iri mee gba bę iya. ²³ Yọ bya aji Ribéka onye mụru iya nụ. Jì iya; ? m'o nweru ẹke ẹphe a-zẹ lẹ kę nna iya t'ẹphe je aradu l'ęnyashi-a?

²⁴ Ribéka asụ iya lẹ ya kwa nwatibe Bétuwẹlu ọphu Milika mųtaru Nahọ; ²⁵ sụkwa iya phụ l'ẹphe nwekwaru ẹwu onyingu; mę k'ọkponku nshinu; nwekwaruphu ụlo, ẹphe a-zẹ l'ęnyashi-a.

²⁶ Nwoke ono abya efozeta; baaru Ojejoje eja; sụ iya: ²⁷ “T'ajaja bụru ke Ojejoje, bụ Nchileke nnajiufu mu Ébirihamu; mbụ Ojejoje ono, n-yemobu iya ẹ-ta agvudu agvugvu l'ẹke nnajiufu mu bụ Ébirihamu nọ. O koshiwaru l'ọ gbaru tẹ nnajiufu mu ono gude ire iya ẹka. A bya lẹ mbedua; Ojejoje duwaru mu; mu eruta lẹ k'abubu nnajiufu mu.”

²⁸ Nwamgboko ono agbaru lashia l'ulo nne iya je atuko iphe ono l'ọ ha kooru ẹphe. ²⁹ Ribéka nweru nwunne iya ke nwoke, aza Lébanu. Lébanu agbachiwaphu jeshia nwoke ono ndzuta lẹ wẹlu ono; ³⁰ ke l'ọ phuru echimi phụ; mę mgbaleka ono, Ribéka gba ono; bya anukwaaphu iphe ono, ọ suru lẹ nwoke ono kfuru iya ono. Yọ tugbua jekfushia nwoke ono; rua; yo vudonyabewa inya-ivu iya l'iku wẹlu ono. ³¹ Lébanu asụ iya: “Bata abata; nggube onye Ojejoje goru onu-oma nù! ?Nanụ ẹge ọ dụ b'i vudo ẹke-a? Ya doziakwaru ngu ulo ẹke ịi-ze; dozikwaaphu ẹke inya-ivu ngu a-doru.”

³² Tọ dụ iya bụ; nwoke ono abya abahu l'ulo obu. Lébanu abya atoshia inya-ivu iya ono iphe, o vu; bya achitaru inya-ivu ono l'ẹphe ha ẹwu onyingu; mę k'okponku; bya apataru yebedua; mę unwoke, yele iya yi mini t'ẹphe gude kwọo okpa. ³³ E mebetsua; a bya egwota nri doberu nwoke ono. Yọ sụ lẹ ya te erikwa nri jeye teke ya kfuodoru iphe, ya byaru.

Lébanu asụ iya t'o kfuedu iphe obu!

³⁴ Yọ sụ Lébanu lẹ ya bukwa nwozi Ébirihamu. ³⁵ Lẹ Ojejoje mewaru nnajiufu iya ono iphe-oma, dụ biribiri. Ọ bụwa onye nweru iphe nweshia ya ike. Ojejoje mewaru; yo nweru aturu; nweru eswi; nweru mkpola-ocha; mę mkpola-ododo. Ọ nukwaru iya phụ ndu ejeru iya ozi: unwoke l'unwanyi; b'ọ byakwaruphu bya anushia ya inya-ivu; mę nkakfu-igara. ³⁶ Séra, bụ nyee nnajiufu mu; bę mutaru iya nwata nwoke l'ishi ẹwo. Ébirihamu ewowaru iphemiphe obule, o nweru enweru nukota nwata obu. ³⁷ Nnajiufu mu ono bę meru; mu eriaru iya angụ; lẹ mu ta aluduru nwatibe iya ono nwanyi Kénanu. ³⁸ L'obu ndu ufu nna iya; mbụ l'anya ufu ẹphe gedegede bę mu e-je aluru nwatibe iya ono nwanyi.

³⁹ “Mu aji nnajiufu mu ono; sụ iya: ‘?Ọ -bukwanuru lẹ nwanyi obu te ekwedu l'oo-tsoru mube nwozi ngu-a ala ẹke ono eghe?’

⁴⁰ “Yọ sụ mu lẹ Ojejoje ono, bụ onye, ya abaru eja ono e-duru-a ojozi iya ye tẹ mu l'iya yiru; k'ophu oo-me t'ije mu nweru ishi; k'ophu mu a-lukwanuru nwatibe iya nwanyi l'abubu ẹphe; mbụ l'anya ufu ẹphe gedegede. ⁴¹ Lẹ mu -jekpowaa l'ufu ẹphe; ndibe ẹphe te kwe bę ẹvu mu; bukwa ẹvu ogu.

⁴² “Ya ndono; mu abya abyaruta lẹ wẹlu-a ntanụ; bya ekfuru Nchileke; sụ iya: ‘Nggube Ojejoje, bụ Nchileke nnajiufu mu Ébirihamu; ọ -buru l'ọ dụ ngu mma; byiko menua tẹ ije-a, mu byaru-a nweru ishi. ⁴³ Nta-a bę mu vudowa l'iku wẹlu-wa; ọ -buru l'ọ nweru nwamgboko, byaru oseta mini; mu -sụ iya: “Byiko tẹ mu ngutanu mini l'ite ngu ono;” ⁴⁴ ọ -buru l'ọ kwetaru chebe mu iya; bya asụ lẹ yebe nwamgboko ono e-jekwa echebefua inya-ivu mu; t'onye ono bukwaru onye nggube Ojejoje fotaru nwatibe nnajiufu mu.’

⁴⁵ “Mu egudekwadua ẹge ono ekfu anụ Nchileke l'ime obu; Ribéka l'abyawaphu yele ite, ọ dẹru l'ukuvu. Yọ bya ejeshia lẹ wẹlu ono je eseta mini. Mu asụ iya: ‘Byiko t'ọ chebe mu nụ mini.’

⁴⁶ “Yọ pazitakebewaphu ite ono, ọ pa l'ukuvu ono; sụ mu tẹ mu nguta iya; ẹge ya e-je esetakwaruphu inya-ivu mu t'ẹphe ngua.”

⁴⁷ “Mu aji iya nwatibe onye ọ bụ.

“Yọ sù mu lẹ ya bụ nwatibe Bétuwèlu Nahọ; onye ọphu Milika mụtaru iya.”

“Mu abya eworu echi-imi ye iya l'imi; bya agbabe iya mgbalẹka. ⁴⁸ Mu abya efozeta; baaru Ojejoje ẹja; jaa Ojejoje, bụ Nchileke nnajiufu mu Ébirihamu ajaja; mbụ Ojejoje, bụ onye duru mu; mu eshia ọzo, dū mma byaruta ẹke-a; bya ọphua nwata, bụ nwanwa nwunne nnajiufu mu, mu a-luru nwatibe nnajiufu mu ono. ⁴⁹ Nta-a bụ: ọ -buru l'unu e-koshi l'unu yeru nnajiufu mu obu; mbụ l'ọ gbaru t'e gude ire unu ẹka; unu kfua tẹ mu maru. Teke ẹ tọ dudu; unu kfukwaa ya phụ tẹ mu maru ọzo ọphu mu e-shi iya.”

⁵⁰ Lébanu yẹle Bétuwèlu asụ: “Ọ kwa Ojejoje bẹ iphe ọwaa shi l'ẹka; ? bukwađu ngunu ọdo bẹ ẹphe e-kfu? ⁵¹ Ọwaa Ribéka ndọ-ọ; duta iya lashia t'ọ je aluru nwatibe nnajiufu ngu ọbu; keshinu ọphu ọ bụ ẹge Ojejoje sụru l'ọo-dụ ndono.”

⁵² Onye ozi Ébirihamu ono anulephu onu, ẹphe yeru; byishi ikpere l'ali; baaru Ojejoje ẹja. ⁵³ Yọ bya egwota ngwa, e gude mkpọla-ododo; mẹ mkpọla-ọcha mee chẹe Ribéka; chẹkwa ya phụ ẹkwa. Ọ nṣukwaaruphu nwunne Ribéka kẹ nwoke; mẹ nne iya iphe, eretsua ire nshinu. ⁵⁴ Ọ bụ teke ono bẹ yẹle ndu ẹphe l'iya yi tukuru bya eria nri; ngua iphe. E metsua; ẹphe aradu l'ẹke ono mbọku ono.

Yo be l'utsu; nwozi ono asụ t'ẹphe ha ya ru tẹ ya laa lakfu nnajiufu iya.

⁵⁵ Nwunne Ribéka ono yẹle nne iya arọ ya t'ọ haa t'ẹphe lẹ Ribéka nọfukpoonu m'ọ bụ abali iri; tẹmanu ẹphe ayiwaruru lashia.

⁵⁶ Yọ sù ẹphe t'ẹphe be esedeshi iya; l'ẹke Ojejoje meekwaru ije iya; yo nweru ishi? Wo ẹphe t'ẹphe hanua ya tẹ ya lakfu nnajiufu iya.

⁵⁷ Ẹphe asụ iya t'ẹphe kukpooduanu nwata jiedu iya; t'a maru iphe, oo-kfu. ⁵⁸ Ẹphe abya ekua Ribéka; jị iya: “?M'oo-tsoru nwoke-a tọ?”

Yọ sù ẹphe lẹ ya e-tsoru iya-a.

⁵⁹ Tọ dū iya bụ; ẹphe abya eduru Ribéka nū iya; mẹkwaphu nwanyi, bụ iya heru Ribéka teke ọ ha nwanshị. Onye ozi Ébirihamu ono; mẹ ndu yẹle iya yi eduta ẹphe lashia. ⁶⁰ Ẹphe abyade alala; ndu nwe Ribéka agooru iya onu; sù iya:

“Nwunne ayi nwanyi;
zükwaa azuzu buru nne unukurunu!
T'awa ngu lujeeekwa ọgu
luta mkpukpu ndu ohogu ẹphe!”

⁶¹ Ya ndono; Ribéka yẹle ndu ozi iya akwakọbe bya enyihu inya-ivu ẹphe; tsoru nwozi Ébirihamu ono. Yo duta ẹphe; yọ buru ẹphe alala.

⁶² Teke ono bẹ Áyizaku shiwa l'uzo wèlu Byiye-Lahayi-Rọyi bya; kẹ l'ẹke o bu ebubu bụ l'echi-ẹgu ọzo ọhuda. ⁶³ Yo be l'urenyashi ujiku lanu; Áyizaku ejeshia oghe-ẹgu tẹ ya je amachia ukfu. Yọ bya ele ẹnya phua inya-ivu, liberu l'abya. ⁶⁴ Ribéka apalikwaaphu ẹnya; phụ Áyizaku; bya eshi l'eli inya-ivu ono nyizita; ⁶⁵ jị nwozi ono: “Nwoke ono, shi l'ẹgu eje abya ono; ?bụ onye b'ọ bụ?”

Onye ozi ono asụ iya l'ọ kwa nnajiufu iya. Ribéka achitawaphu ulari-ifu iya phụ-kpua onwiya ifu.

⁶⁶ Onye ozi ono abya akokotaru Áyizaku ẹge ya jeru iya. ⁶⁷ Áyizaku eduta Ribéka duba l'ulo-ékwa nne iya; mbụ Séra; yọ ghowaphu nyee ya. Yo yeeru Ribéka obu nshinu. Yọ buru iya bụ l'obu ago-zita Áyizaku lẹ kẹ nne iya ono, nwuhuru nū ono.

25

Anwuhu Ébirihamu

¹ Ya ndono; Ébirihamu abya alua nwanyi odo, epha iya bu Ketúra. ² Ketúra amutaru iya Zimuranu; Jókushanu; Medanu; Mídiya; Ishibaku; me Shuwa. ³ Jókushanu bu nna Sheba; me Dedanu. Ndu bu ndu eri Dedanu bu ndu Ashuru; ndu Letushi; me ndu Leyumu. ⁴ Unwu Mídiya bu Ifa; Efa; Hanoku; Abída; me Eludaa. Epe l'ephe ha tuko buru unwu Ketúra.

⁵ Ébirihamu atuko iphe, bu iphe o nweru enweru haaru Áyizaku. ⁶ Obenu le teke o nokwadia ndzu b'o hataru iphe keeru unwegirima iya; ndu ophu nnufu iya phe mushiru iya. Yo bya edufushia unwegirima ono je edobe l'uzo enyanwu-ahata t'ephe le Áyizaku be ebushiru l'ekalanu.

⁷ Iphe Ébirihamu noru bu ukporo afa esato l'afa iri l'ise. ⁸ O karu nka likpahu alikpahu b'o nwuhuderu lakfu ndiche iya phe ⁹ Yo nwuhutsua ono; unwegirima iya; mbu Áyizaku yele Ishimelu elia ya l'ogba Makupela l'alí Éfuronu Zóha, bu onye Hetu. Ogba Makupela no l'uzo enyanwu-ahata Mamure. ¹⁰ Alí ono bu alí, Ébirihamu zuru ndu Hetu. Yo buru l'eke ono b'e liru Ébirihamu; me nyee ya, bu Séra. ¹¹ Ébirihamu anwuhutsulephu; Nchileke abya agooru nwatibe iya; mbu Áyizaku onu. Teke ono be Áyizaku bu l'iku welu Byiye-Lahayi-Royi.

Unwu Ishimelu

¹² Owaa eri Ishimelu ophu nwanyi Ijiputu; mbu Héga, bu ohu Séra mutaru Ébirihamu:

¹³ Owaa unwu Ishimelu l'ege e shi mua epe: Nebayotu bu okpara iya. Ndu ophu etso iya nu bu Kéda; Adubelu; Mibusamu; ¹⁴ Mishima; Duma; Masa; ¹⁵ Hadadu; Téma; Jeturu; Nafishi; owaa Kedema. ¹⁶ Epe l'ephe ha bukota unwu Ishimelu; bukotaru ishi l'ikfu eke epe shi. O bu epha epe b'e gudetsua maru mkpukpu; me edukfu eke epe butsua l'iche l'iche. ¹⁷ Iphe Ishimelu noru bu ukporo afa ishingu l'afa iri l'esaa b'o nwuhuderu. ¹⁸ Eri iya shilephu le Havila bua jeye le Shu le mgboro oke onye le Ijiputu; l'e gude eje Asiriya. Epe l'unwu Ébirihamu ndu ophu ta dubua le mma.

Jekopu me Iso

¹⁹ Owaa eri Áyizaku Ébirihamu:

Ébirihamu bu iya bu nna Áyizaku. ²⁰ Iphe, Áyizaku gbaru bu ukporo afa labu teke o luru Ribéka, bu nwatibe Bétuwelu. Ribéka ono bu nwunne Lébanu. Eke epe shi bu Áramu le Padanu Áramu.

²¹ Áyizaku abya ekfuru nu Ojejoje l'okfu ehu nyee ya; kele o keru ekeru. Ojejoje anua iphe ono, o kfuru iya ono; bya emee nyee ya; mbu Ribéka; yo tsuta ime. ²² Unwegirima ono anodu iya l'epho l'akpa onwephe mkpa. A nonyaa; yo su: “?Bu ngunu kparu iphe, egbe iphe owaa amuru iya ege-a?” Yo tugbua jeshia okpata Ojejoje ishi iya.

²³ Ojejoje asu iya:

“L'o kwa mkpukpu labu no ngu l'epho;
mbu l'o bu umadzu labu
e-shi ngu l'ehu;
kee onwephe ebo.
Onye lanu a-ka onye ophu ike;
onye k'ogurennya a-nodu

ejeru onye ke nwata ozi.”

²⁴ Yo rua ya l'ezeda; yo zeda mua ejima; yo bukotaru unwoke. ²⁵ Onye ophu vu uto eke meeme; gbakota eji l'ehu iya. To du iya bu; ephe agua ya Iso. ²⁶ Amu-tsuta, amu-tsuta iya; nwunne iya etsowa iya phu; su-de iya aka l'ichirukfu. To du iya bu; a gua ya Jekopu. Iphe Ayizaku nowaru bu ukporo afa eto teke Ribeka mushiru iya unwegirima ono.

²⁷ Unwegirima ono abya evufuta. Iso aburu onye maru enya nta; onye anoduje achi nta l'egu eke daburu adaburu. Jekopu aburu onye eme nggujungguji; l'anoduje l'ufu. ²⁸ Ayizaku yeru Iso obu; ke l'anu ono, oogbuje ono atsoje iya ena. Obekwanu le Ribeka bu Jekopu b'o yeru obu.

²⁹ Yo be ujiku lanu; Jekopu l'agwo ine. Iso eshi nta bata; l'abya oda mba. ³⁰ Yo su Jekopu: “To konua ya ine iya ono, nwuru vii ono te ya ria; le ya adaakwa mba.” O bu iya meru iphe a wataru iya oku Edomu.*

³¹ Jekopu asu iya: “L'o kwa; m'o -buru l'o haru te yebedua buru ogurennya.” ³² Iso asu t'o lekwa; le ya anwuhakwa. ?Ya gude k'ogurennya eme ngunu?

³³ Jekopu asu iya t'o rioduru iya angu; woru ogurennya, gbaru iya nu nu yebe Jekopu. Yo kwe; riaru iya angu; shi ege ono woru ogurennya iya obu nu Jekopu.

³⁴ Jekopu abya awee Iso buredi; bya akoo ya ine azaku ono, o gworu ono; yo ria. Yo riebetsua ya; nguru mini ye iya; gbeshi; tugbua.

Yo buru ege ono be Iso shi; woru ogurennya, gbaru iya nu gbaa mgbukuma.

26

Ayizaku yele Abyimeleku

¹ A nonyaa; ejo-egu abya abya l'ali ono; t'a gufukwa ophu byajeru l'oge ke Ebirhamu. Ayizaku alakfu Abimeleku, bu eze ndu Filisutayinu le Gera.

² Ojejoje abyakfuta Ayizaku bya asu iya t'e b'o lakwa Ijiputu. T'o bukwaru l'ali ono, ya a-su iya t'o buru ono! ³ Wo iya t'o butota l'ali-a; le ya a-nodu-a swiru iya; ya agokwaruphu onu-oma nu iya. Ke l'o bu nggubedua; nggu l'awa ngu be ya a-nukota ali-a l'o ha. Odo bu l'iphe, ya riru Ebirhamu angu le ya e-meru iya be ya e-mekotakwa. ⁴ Ya e-me awa ngu t'ephe ha l'igwe l'o bu mkpo-kpodo, no l'igwe. Ya anu ephe ali-a l'o ha. O bu l'eri ngu be ee-shi gooru iphe bu mbakeshi le mgboko-a onu. ⁵ Ishi iya aburu le Ebirhamu nuru yebe Ojejoje okfu; mekota iphemiphe obule, ya toru iya okpa iya; dobekotakwaphu ekemu iya l'oha. ⁶ To du iya bu; Ayizaku eburu le Gera.

⁷ Unwoke ndu eke ono akpalahaa ya ishi nyee ya. Yo su ephe l'o kwa nwunne iya; ke l'otsu egvu le ya -su l'o bu nyee ya be ephe e-gbu iya; nata iya Ribeka. Ribeka ophu bukwa nu nwanyi l'eke oma mma.

⁸ Yo be ujiku lanu; Abimeleku, bu eze ndu Filisutayinu epyofu enya le windo iya; phu Ayizaku l'eke okpabashi nyee ya, bu Ribeka. Teke ono be Ayizaku bukwaru l'eke ono ulori. ⁹ Ya ndono; Abimeleku abya ekua Ayizaku; su iya: “?O kwa le nwanyi ono be ilu alulu? ?Bu ngunu kparu iphe i suru l'o bu nwunne ngu?”

Ayizaku asu iya: “Le ya rikwaru l'ee-gude okfu iya kpaphua ya?”

* **25:30** 25:30 Iphe Edomu bu bu o-nwu-vii.

¹⁰ Abímeleku asụ iya: “?Bụ ngunu b'i meru ephe ege-a? Ndege o -buru l'onye lanu l'unwoke-wa be jeru yele nyee ngu ono azee; me ii-ga emekwa t'a taa ayi uta.”

¹¹ To du iya bu; Abímeleku abya atuaru ndu eke ono l'ephe ha ekemu; su l'onye choru nwoke-a; m'o bu nyee ya okfu be ee-gbukwa egbugbu!

¹² Áyizaku abya emebe iphe l'ali ono; iphe emehuru iya nshinu l'afa ono; mbu mehu gbaa mgburumburu ugbo ukporo ise; kele Ojejoje goru iya onu. ¹³ Yo bya enweru iphe; eku l'abyaru iya; jeye yo buru obaba. ¹⁴ O nweru aturu l'igweligwe; nweru eswi; bya agbashia ohu dobe. A nonyaa; ndu Filisutayinu ejilahaaru iya ijimanya. ¹⁵ Ephe abya egude eja vuchishikota iphe, bu welu, unwu ohu nna iya; mbu Ebirhamu, tushiru teke o no ndzu.

¹⁶ Abímeleku asụ Áyizaku t'o kwata kwafuru ephe l'ali; ke l'o kawa ephe ekuku!

¹⁷ To du iya bu; Áyizaku abya akwafu je akpobe ulo-ekwa iya le nsuda Géra; buru l'eke ono. ¹⁸ Áyizaku abya atukwazikota welu ono, a tushiru teke nna iya; mbu Ebirhamu shi nodu ndzu ono; mbu welu ono, ndu Filisutayinu yechishiru le nna iya nwuhutsuaru ono. Yo bya agukwata welu ono epha ono, nna iya shi gushia ya ono.

¹⁹ Ndu ozi Áyizaku egvua nsuda ono; gvuvu mini, doru edodo l'eke ono. ²⁰ Obenu le ndu, echeru ndu Jira elu; me ndu, echeru Áyizaku elu nk'ia wataru odzo welu ono adzodzo. Ephe asu le mini ono bu mini ephebe ndu Géra. To du iya bu; Áyizaku agua welu ono Iseku ke l'a sworu iya uswo.* ²¹ Ephe abya egvua welu odo; ndu Jira adzokfukwaru iya phu. Áyizaku agua onanu Sitina.† ²² Yo gbeshi l'eke ono je atua welu odo; to duhe onye dzoru onanu. Yo gua onanu Rehobotu bya asu: “Le nta-a be Ojejoje mewaru t'ephe tusaru ehú l'ali-a nodu iya buru o-jaa-jagba-egu.”‡

²³ Yo gbeshi l'eke ono; yo buru iya ola Besheba. ²⁴ Ojejoje abyakfuta iya l'enyashi ono; bya asu iya: “L'o kwa yebedua bu Nchileke ke nna ngu, bu Ebirhamu.” Wo iya t'e b'o tsukwa egvu; kele ya no-o swiru iya. Ya e-gude okfu ehú nwozi iya; mbu Ebirhamu goru onu-oma nu yebe Áyizaku; mee t'awa iya ha igweligwe.

²⁵ Áyizaku abya akpua enya-ngweja l'eke ono; bya akpo-kua epha Ojejoje. Yo bya egvube ulo-ekwa iya l'eke ono. Ndu ozi iya abya atua welu l'eke ono.

²⁶ Yo buru teke ono be Abímeleku yele Ahuzatu; onye akpo-zijeru iya uzo; me Fikolu, bu onye ishi ndu soja iya shi Géra kpakfuta iya. ²⁷ Áyizaku aji ephe: “?Bụ ngunu kparu iphe unu abya nk'ia; l'eke ya dukwa unu ashi; unu achifu iya l'ali unu.”

²⁸ Ephe asu iya: “L'ephe makporu ohuma le Ojejoje no swiru iya eswiru. Oo ya kparu iphe ephe suru l'o du mma te nggu l'ephe ria nte; te nggu l'ephe gbaa ndzu; ²⁹ l'e ti medu ephe eji ege ono, e to dudu iphe ephe mejeru unu teke ono, unu shi buru ndu-ephe ono. Yo bu leruphu ohuma be ephe mekotaru unu; bya edufu unu le domangu le rimangu ono. Nta-a be Ojejoje byawaru bya agowaru ngu onu.”

* **26:20** 26:20 Iphe “Iseku” bu bu “uswo”. † **26:21** 26:21 Iphe “Sitina” bu bu “ohogu”. ‡ **26:22** 26:22 Iphe “Rehotobu” bu bu “o-jaa-jagba-egu”.

³⁰ Áyizaku abya agbaaru ephe aji; ephe eria; ngua. ³¹ Yo be l'onmewa utsu echile iya; ephe agbaa ndzu. Áyizaku abya edube ephe; ephe alashia l'ehu-gudangu.

³² Yọ buru mbọku ono bẹ ndu ozi Áyizaku bya ekfuaru iya ke welu phụ, ephe turu phụ; sụ iya l'ephe phụkwaru iya mini. ³³ Yọ gụa ya Shiba. Epha mkpukpu ono aburu Besheba jeye ntanụ-a. §

³⁴ Íso anọlephu ukporo afa labụ; je alua Juditu, bụ ada Beri onye Hetu; bya alukwaaphu Basematu, bụ ada Elonu, bukwapu onye Hetu. ³⁵ Ephe aburu iphe-ehuka noduru Áyizaku yele Ribéka.

27

Áyizaku agọru Jékọpu onu

¹ Yo rua teke Áyizaku kahwaru; k'ophu bụ le nka lawaru iya l'enya; yo kua Íso, bụ okpara iya.

Yọ za iya.

² Áyizaku asụ iya: “Nta-a bẹ ya buakwa nwoke ogurennya; tọ bụ le ya maru mbọku, ya a-nwuhu. ³ Ngwaa; wota iphe, iigudeje achị nta; mbụ eda-akfụ ngu; mę akfụ ngu; gude je l'egbudu je egbua anụ; ⁴ gude iya shia nri, atsọ ęna; mbụ egbe iya ophu aduje iya mma. Teke i shitsuaru iya; nggu egwotaru iya ęya; tẹ ya ria; gọoru ngu onu; tẹmanu ya anwuhude!”

⁵ Yọ buru le teke Áyizaku ekfuru Íso iphe ono bẹ Ribéka nukotaru iphe ookfu. Íso atugbulephu jeshia nta ono; ⁶ Ribéka asụ nwatibe iya Jékọpu: “Lenu; le ya nukwaru ęke nna ngu shi ekfuru nwunne ngu Íso; ⁷ t'o je egbua anụ gude shiaru iya nri, atsọ ęna tẹ ya ria; ęge ya a-gọru iya onu l'ifu Ojejeje; tẹmanu ya anwuhude.” ⁸ Nwa mu; nta-a kwa t'i ngabekwa nchị ohuma; mee iphe-a, ya abyaru ngu ekfuru-a! ⁹ Jee l'ęke, elu dọru; fọta ada egbu labụ, dọ mma; tẹ ya gude shiaru nna ngu nri, dọ mma. Ya e-shile iya phụ ęge ọo-dụ iya mma. ¹⁰ Teke ya shituaru iya; nggu egwota iya je anụ nna ngu t'o ria; k'ophu ọo-gọru ngu onu; tẹmanu yọ nwuhude.

¹¹ Jékọpu asụ nne iya; mbụ Ribéka: “Mę nwunne iya; mbụ Íso gbakwaru ęji; yebedua aburu onye ęhu kwọru akwọkwo. ¹² O nwekwaru ęge ọo-dụ; nna mu ejeshia mu ọra ęka l'ehu; ọo-makwa l'ọ bụ ugho bẹ mu aghọru iya. ?T'oo-medu nụ; yo gbe tų mu onu l'ozori onu, ọo-ga agọru mu.”

¹³ Nne iya asụ iya: “Nwa mu; ọ -tụa ngu onu tẹ ya vukwaru iya! O bulephu t'i mee iphe, ya sụru t'i mee. Tugbua je akputaru iya egbu ono!”

¹⁴ Ya ndono; yọ tugbua je akputaru nne iya egbu ono. Nne iya abya egude iya mee ke nri, atsọ ęna; mee ya ęge aduje nna iya mma. ¹⁵ Ribéka abya achita uwe Íso, bụ okpara iya; mbụ uwe iya ophu kakota oma mma; yee onye ke nwata, bụ iya bụ Jékọpu. Uwe Íso ono bẹ shi koru l'ulo Ribéka.

¹⁶ Yọ bya eworu akpọ egbu ono kwee ya l'ęka; bya aphụ-kpua ya ęya l'olu ęke kwọru iya akwọkwo. ¹⁷ Yọ bya aparu nri ono, o shiru, a tsọ ntumatu ono pęe Jékọpu; nukwa iya phụ buredi, o gheru ye iya.

¹⁸ Jékọpu egwota iya gwojeru nna iya; je eku iya: “Nna!”

Yọ za iya; bya aji iya: “?I bụ onye; nwa mu?”

¹⁹ Jékọpu asụ iya: “L'ọ kwa yebedua, bụ Íso, bụ okpara ngu. Ya meekwaru ęge i ziru iya. Gbeshi nụ nodu anodu taa anụ obu, ya gburu obu; k'ophu ii-gọru iya onu.”

§ 26:33 26:33 Iphe “Shiba” bụ bụ “Welu Ogba-ndzu”. Iphe ọdo, ọ bụ bụ “Welu ęsaa”.

²⁰ Áyizaku aji iya: “Nwa mu; ?nanu ege i meru gbukebewa anu obu egwegwa ege-a?”

Jekopu asu iya: “L’o kwa Ojejoje, bu Nchileke ngu yetaru iya eka.”

²¹ Áyizaku asu Jekopu t’o kpírítaedu te ya raedu iya eka; maru: ?m’i bu-a nwatibe iya Iso te ti budu?

²² Jekopu abya ejekfube nna iya, bu Áyizaku ntse. Yo bya araphee ya eka l’ehu; su iya: “L’olu ngu kwa olu Jekopu; obenu l’eka ngu bukwanu ke Iso.” ²³ E to hubehedu Jekopu ama; ke l’eka iya du eji eji l’o bu ke nwunne iya; mbu Iso. Yo goru iya onu; l’ari l’o bu Iso. ²⁴ Yo ji iya: “?Bu-a nggu bu nwatibe iya Iso?”

Jekopu asu iya: “Iye-e!”

²⁵ Yo su iya: “Nwa iya; patanuru iya anu obu, i gburu; bya eshia obu; k’ophu ya a-ta iya; goru ngu onu obu!”

Jekopu abya apataru iya eya; yo taa. Yo bya anu iya mee; yo nguru ye iya. ²⁶ Nna iya ono; mbu Áyizaku asu iya t’o bya bya anmaa ya akpa!*

²⁷ Yo jenyabe iya ntse je anmaa ya akpa. Áyizaku anu mkpo uwe iya; bya agoru iya onu; su iya:

“Ha! Mkpọ nwatibe iya dukwa
l’o bu mkpo egu,
Ojejoje goru onu-oma nu.

²⁸ Te Ojejoje mekwaa te
igwe chijeru ngu mini;
Yo mekwaaphu eke,
i meberu iphe t’o mehujeru ngu.
T’o mee t’i nweru nri;
nweru mee; nweru k’etsushi iya.

²⁹ Te iphe bu mbakeshi jejeru ngu ozi;
iphe, bu oha, nonu ebyijeru ngu ikpere!
T’o buru nggubedua a-buru
nnajiufu unwunne ngu phe;
unwunne ngu phe
ebyijeru ngu ikpere!
Iphe, bu onye turu ngu onu
bukwa onye a turu onu;
onye goru ngu onu
aburu onye a goru onu!”

³⁰ Áyizaku agoebetsuaru Jekopu onu ono; o bukwadua alufu, o lufu l’eke, nna iya ono no; owaa buwa nwunne iya; mbu Iso l’eke o shi nta ono ala. ³¹ Iso abya eshikwaaphu nri, atso ena gwojeru nna iya; su iya: “Nna; gbeshi bya ataa anu, ya gburu; shiaru ngu obu; ege i-goru iya onu obu.”

³² Áyizaku aji iya: “?Bu onye b’i bu?”

Yo su iya: “L’o kwa yebedua bu nwa ngu nwoke; mbu okpara ngu, bu Iso.”

³³ Ehu anmahu Áyizaku kpakpakpa. Yo ji: “?Buhunu onye gburu anu wotaru iya, ya gudekwadua l’eka ata; nggu abata-a? Ya gokwaru onye ono onu; mbu l’onye ono bukwa onye a goru onu-oma nu.”

³⁴ Iso anulephu iphe ono, nna iya kfuru ono; gude aphu; gude ekwa; su nna iya ono: “T’o goru iya ru onu. T’o goru iya ru onu nk’iya!”

* 27:26 27:26 Iphe o kwata kfua bu t’o tsuta iya onu.

³⁵ Áyizaku asụ iya: “Lẹ nwunne ngu gudeekwa ụgho bya anata ọnu-oma ngu.”

³⁶ Iso asụ iya: “L'ọ bụlephu Jékọpu ono, a gụru iya ono bẹ gbaru iya nụ. ?Ọwaa te kweedua ugbo ẹbo, o kputaru iya. Ọ nataru iya ọgurennya, ya bụ. Nta-a b'ọ byawaru bya anatafua ya ọnu, a ga agoru iya.” Yo kfutsua ẹge ono bya aji nna iya ono: “?To nwekpodua nwọnu ọphu phoduru nụ, i goru iya to?”

³⁷ Áyizaku asụ iya: “Lẹ ya meekwaru Jékọpu t'ọ bụru nnajiufu ngu; bya emekwaaphu tẹ ndu abubu iya l'ephe ha jejeru iya ozi. Ya gọokwaru ọnu nụ iya lẹ nri; mẹ lẹ mẹe. ?Bụ ngunu bẹ ya e-meru ngu nta-a nggube nwa iya?”

³⁸ Iso asụ nna iya ono: “Nna; ?bulephu ọnu-oma lanu b'i nweru kpu? Nna; gọnuaru iya ọnu nk'ia!” Iso awata ẹkwa.

³⁹ Nna iya mbụ Áyizaku asụ iya:

“Eke ii-bu bẹ bụ alị
 ẹke, ẹ-te emehujedu iphe;
 ẹke mini ta achiduru ngu.

⁴⁰ Ọ bụ ogu-mbeke bẹ ii-gude buru;
 nwunne ngu bẹ ii-nodu agbaru mboyi.

Obenu lẹ teke ọ wataru ngu ọtsu l'ehu;
 bẹ ii-kwefuru iya ikè;
 nggu l'ia ebukahu.”

Jékọpu agba ala kẹ Lébanu

⁴¹ Iso abya akpọo Jékọpu ashị lẹ k'ọnu ono, nna iya goru nụ iya ono. Yo sụ onwiya: “?Ọ kwa lẹ nna iya abyawa anwuhu? Teke ono bẹ ya e-gbu-a nwunne iya; mbụ Jékọpu.”

⁴² Ribéka anulephu iphe, Iso kfulu; bya ezia t'e je ekuaru iya nwa iya kẹ nwata; mbụ Jékọpu. Yo rua; Ribéka asụ iya: “Lekwa l'iphe nwunne ngu Iso gude l'adu onwiya ike; bukwa lẹ ya e-gbu ngu. ⁴³ Ọo ya bụ; nggube nwa iya; mekwaa iphe-a, ya abyaru ngu ekfuru-a: Gbalaa nta-a lakfu nwunne iya, bụ Lébanu lẹ Háraru; ⁴⁴ tẹ nggu l'ia butota; t'e gude t'obu dazita nwunne ngu. ⁴⁵ Teke o ghubuhuru iya eghughu; yọ zahawa iphe ono, i meru iya ono bẹ ya ezia t'i lata. ?Bụ ngunu a-kpakwanu iphe ya a-nodu t'unu nwushihu l'ujiku lanu?”

⁴⁶ Ya ndono; Ribéka asụ Áyizaku l'ike onodu ndzụ ta dūhekwa iya; kẹ l'ike unwanyi Hetu-a gvakwaru iya. Ọ -buru lẹ Jékọpu e-je alufua nwanyị Hetu ọdo; ?ya a-nokwadu ndzụ k'ome ngunu ọdo?

28

¹ Tọ dū iya bụ; Áyizaku abya ekua Jékọpu; gọoru iya ọnu; bya anmaaru iya okwa; sụ iya: “Ba alukwa nwanyị Kénanu! ² Tugbulekwaphu jeshia kẹ Lébanu, bụ nwunne nne ngu lẹ Padanu-Áramu t'o kee ngu nwanyị; mbụ l'ufu nna, mụru nne ngu, bụ iya bụ Bétuwelu. ³ Tẹ Nchileke, bụ Okaribe-Kakota-Ike gọkwaru ọnu-oma nụ ngu lẹ nwa; yo mee t'i jaa ajaja bụru nna igweligwe mba. ⁴ Tẹ Nchileke mekwaa t'ọnu ono, ọ goru nụ Ébiriamu ono bukwaruphu nke ngu; nggu l'unwu ngu; k'ọphu alị ono, iibu nta-a l'ọ bụ onye mbyamumbya ono a-buru nke ngu; mbụ alị ono, Nchileke nuru Ébiriamu ono.” ⁵ Ya ndono; Áyizaku abya ezifu Jékọpu; yọ tugbua jeshia

ke Lébanu le Padanu-Áramu. Lébanu ono bu nwatibe Bétuwelu, bu onye Áramu; bukwaruphu nwunne Ribéka, bu nne Jékọpu yele Íso.

⁶ Ya ndono; Íso abya amaru le Áyizaku gowaru Jékọpu onu; bya ezifuwa iya t'o je Padanu-Áramu; je alua nwanyi; bya amaru le teke ono, o goru iya onu ono b'o nmaru iya okwa t'e b'o lukwa nwanyi Kénanu; ⁷ bya amaru le Jékọpu nuwaru nna iya me nne iya okfu; tugbuwa jeshia Padanu-Áramu. ⁸ O bu teke ono b'o bya edoo Íso enya ege unwanyi Kénanu du-be nna iya; mbu Áyizaku eji. ⁹ Yo tugbuwa jeshia ke Ishimelu; je alua Mahalatu yekobe l'unwanyi ndu ophu ooluhawa. Mahalatu ono bu nwunne Nebayotu, bu okpara Ishimelu; buru nwanwa Ébirhamu.

Nro, Jékọpu roru le Bételu

¹⁰ Ya ndono; Jékọpu egbeshi le Besheba; yo buru iya oje Háranu. ¹¹ Yo jenya; nchi ejikfu iya l'uzo; yo nodu te ya radu. Yo je apata mkpuma lanu l'eke ono; dobe; ze-zita; chebe iya ishi kuru mgbenya. ¹² Yo bya aruo nro phua ubube, e gvuberu l'ali; yo je adu-kfuru l'igwe. Unwu ojozi Nchileke l'enyi iya godogodo; ndu enyihu enyihu; ndu enyizita enyizita. ¹³ Ojejoje evudo l'onungonu ubube ono; su: "L'o kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke ke nna ngu, bu Ébirhamu; bukwaruphu Nchileke ke Áyizaku. Ali ono, i ze ono be ya a-nu nggu l'awa ngu. ¹⁴ Awa ngu a-ha igweligwe l'o bu eja, no l'ali. Unu e-bu jeye uzo enyanwu-ariba; bya ebua jerua uzo enyanwu-ahata. Unu e-bukwaphu jeye uzo isheli; bua jerukwaphu uzo ohuda. Ya e-shi l'eka nggu l'awa ngu goru ndiphe mgburumburu onu. ¹⁵ Ya e-swiru ngu eswiru; l'eleta ngu enya l'iphe, bu eke ii-jekpo. Odo aburu le ya e-dulata ngu azu l'ali-a. E to nwe du le ya aha ngu jeye teke ya e-mekotaru ngu iphe ono, ya kweru ngu ukwa iya ono."

¹⁶ Jékọpu etehu; bya asu: "Ha! ?Oo ya bu le Ojejoje no l'eke-a; ya ta ama." ¹⁷ Yo wata otsu egvu; su: "L'akpaji eke-a be dukwa egvu! E to nwekwa iphe odo, eke-a bu; 'abudu ulo Nchileke. O kwa eke-a bu onu-uzo imigwe!"

¹⁸ Yo be l'onmewa utsu echile iya; Jékọpu apata mkpuma ono, o shi chebe ishi ono; gvube l'o bu itso; bya eworu manu gbasheli l'eli iya. ¹⁹ Yo gua eke ono Bételu; e guderu l'iphe, e shi ekuje eke ono bu Luzu.*

²⁰ Jékọpu abya eribua ya le nte; su: "O -buru le Nchileke e-swiru iya; leta iya enya l'ije iya-a; mee te ya phuje iphe oye l'onu; me iphe owe l'ukfu; ²¹ k'ophu bu le ya jeru iphe owaa lata l'ufu nna iya l'ehu-gudangu; be Ojejoje a-bukwaru Nchileke iya! ²² Mkpuma-wa, ya gvuberu l'o bu itso-wa a-buru ulo Nchileke; iphe bu iphe, nggube Nchileke nuru iya be ya e-ke uzo iri nu ngu uzo lanu."

29

Jékọpu jeruru Padanu Áramu

¹ Ya ndono; Jékọpu akwaseru ije iya jeye yo bya erua ali ndu uzo enyanwu-ahata. ² Yo rua eke ono bya aphu welu, no l'oghe-egu l'eke ono; me uzi aturu eto l'iku iya; ke l'aturu ono bu le welu ono b'o nguje mini. Mkpuma, e gude swichia onu welu ono aha nshinu. ³ Yoo buje; aturu ono -dzukolephu l'eke ono; ndu eche iya nu abya agbakọ eka swifu mkpuma ono l'onu welu ono; seta mini doberu aturu ono. Ephe -megee; ephe abya eswikwazi mkpuma ono l'onu welu ono.

* **28:19** 28:19 Iphe "Bételu" bu bu "Ulo Nchileke".

⁴ Jékọpu abya aji ndu eche aturu ono ẹke ẹphe shi.

Ẹphe asu iya l'ẹphe shikwa Háranu.

⁵ Yọ sù ẹphe mẹ ẹphe maru Lébanu, bú nwanwa Nahọ?

Ẹphe asu iya l'ẹphe makwaru iya-a.

⁶ Jékọpu aji ẹphe: “?Mẹ ẹhu dụ iya-a mma?”

Ẹphe asu iya l'ẹhu dukwa iya-a mma; l'ọ kwa nwatibe iya; mbu Rechẹlu bẹ chi aturu abya ẹgaphu.

⁷ Yọ sù ẹphe: “?Unu ta phudu l'uboku hakwadia nshinu; l'ẹ tọ gbadiya teke, aachikobeje aturu. Unu setanu mini doberu aturu ono t'ọ ngua. Teke e metsuaru; unu achiru iya je ẹke ọokpaje nri t'ọ kpafua nri!”

⁸ Ẹphe asu iya: “L'ẹphe te emeghekwa iya ẹge ono. L'ọ kwa teke aturu ono dzuleruphu edzudzu l'ẹke-a; e swifu mkpuma ono l'onu welu ono. Teke ono; e setaru iya mini t'ọ ngua.”

⁹ Yọ buru teke ono, ẹphe l'iya ekfu ono bẹ Rechẹlu chi aturu nna iya byaruta; kẹ l'ọ bú nwamgboko eche aturu. ¹⁰ Jékọpu aphulephu Rechẹlu; mẹ aturu Lébanu ono, ọ chi ono; tugbua je eswifu mkpuma ono l'onu welu ono; bya eseta mini doberu aturu nwunne nne iya ono; yọ ngua. ¹¹ Jékọpu abya anmaa Rechẹlu akpa; wata ẹkwa. ¹² Jékọpu asu Rechẹlu lẹ yele nna iya bukwa; lẹ ya bukwa nwatibe Ribéka. Rechẹlu agbagbua je akọru iya nna iya.

¹³ Lébanu anulephu kẹ nwa nwunne iya ono; mbu Jékọpu; gbagbuwaphu gbakfutashia ya. Yo rua je anmaa ya akpa; tsuta iya onu; duta iya jeshia nk'iya. Ẹphe erua; Jékọpu abya akotataru iya iphemiphe obule ono, meru nu ono. ¹⁴ Lébanu asu iya lẹ yele iya bukwa mee lanu; mbu e -kee; e-kehe-odo.

Jékọpu aluta Lii yele Rechẹlu

Jékọpu ebulephu onwa ophu lẹ kẹ Lébanu; ¹⁵ Lébanu asu iya: “?Bú okfu lẹ nggu l'iya bú abubu b'ii-nodu ejeru iya ozi kẹ mmanu tọ?” Wo iya t'ọ kfua iphe, ya a-nodu akfu iya.

¹⁶ Lébanu bẹ mutaru unwu-mgboko labu. Ẹpha onye k'ogurennya bú Lii; onye kẹ nwata aburu Rechẹlu. ¹⁷ Lii bẹ ẹnya dụ eruru-eruru; obenu lẹ Rechẹlu ama mma; dụ ugvu. ¹⁸ Rechẹlu bẹ shi tubahawa Jékọpu l'ẹnya. Yọ sù Lébanu: “Tẹ ya jenuaru iya ozi afa ẹsaa; t'ọ kee ya nwatibe iya kẹ nwata; mbu Rechẹlu.”

¹⁹ Lébanu asu iya: “L'ọ gbe kakwa mma lẹ ya keru ngu iya; malẹ ya keru iya akataka onye ọdo. Ngwanu; t'ẹphe buwaruru.” ²⁰ Tọ dụ iya bú; Jékọpu ejee ozi afa ẹsaa changu t'e kee ya Rechẹlu. Afa ẹsaa ono adule-ẹ Jékọpu l'ọ bú nwujiku olemole; kẹ l'ọ yeru Rechẹlu obu nshinu.

²¹ Ya ndono; Jékọpu asu Lébanu: “Lẹ ya nọ-dzuakwaru afa ẹsaa obu. Dee ya nyee ya; k'ophu yẹ ya a-zẹ.”

²² Tọ dụ iya bú; Lébanu abya ekua ndu ẹke ono; shiaru ẹphe nri. ²³ Yo be l'urennyashi; yo duta ada iya; mbu Lii; dee Jékọpu; yẹ ya aze. ²⁴ Lébanu abya eshi lẹ ndu ohu iya duta nwamgboko ophu aza Zilipa duru nu Lii t'ọ jejeru iya ozi-ulo.

²⁵ Nchi abohulephu; Jékọpu abya amaru l'ọ bú Lii b'e gbe dee ya. Yọ sù Lébanu: “?Bú ngunu b'i meru iya egbe iya owaa. ?Tọ búdu Rechẹlu bẹ ya jeru ngu ozi iya. ?Nanu ẹge ọ dụ b'i gbaru iya egbe ẹregede owaa.”

²⁶ Lébanu asu iya: “Tì madu l'ẹ tọ búdu ome-l'alì ayi l'ẹke-a t'e vuru uzo kee onye kẹ nwata nji; temanu e kede onye kẹ ogurennya. ²⁷ Taa nshi megeodu ẹswa-nwanyi k'onye owaa l'idzu-wa. E megee; ya ekefua ngu onye kẹ nwata; obule ii-jekwaru iya phu ozi afa ẹsaa ọdo.”

²⁸ Jékòpu ekweta; bya emee ẹswa-nwanyi l'ẹhu Lii idzu ophu. Lébanu abya ekefua ya Rechẹlu. ²⁹ Lébanu abya eshi lẹ ndu ohu iya duta nwamgbòko ophu aza Biliha duru nù Rechẹlu t'ò jejeru iya ozi-ulo. ³⁰ Jékòpu yẹle Rechẹlu abya azẹ. Yò ka oyeru Rechẹlu obu; malẹ Lii. Yò bya ejeeru Lébanu ozi afa ẹsaa ọdo.

Unwu, Jékòpu mọtaru

³¹ Ojejoje abya eleẹ ẹnya phụ l'e te yeduru Lii obu; mee ya; yò wata ọtsu ime; Rechẹlu ekeru ekeru. ³² Lii abya atsùta ime; mọa nwata nwoke; gọa ya Rúbẹnu;* kẹ l'ọ sọru: "Lẹ Ojejoje phuwaru iphe-ẹhuka, ya eje. Nta-a bẹ ya maru lẹ nji iya a-kabẹ-ẹ yeru iya obu."

³³ Yò bya atsùta ime ọdo; mụkwaaphu nwata nwoke; sù: "Lẹ Ojejoje nọwaru l'ẹ t'e yeduru iya obu kparu iphe ọ nufukwaaru iya phụ onye ọwaa." Yò gọa ya Símiyọnu.†

³⁴ Yò bya atsùtakwa ime ọdo; mụkwaaphu nwata nwoke. Yò sù: "Nta-a bẹ ya maru lẹ nji iya e-kwe-e rùkota iya; kẹle ya mọtawaru iya unwoke ẹto." Yò gọa ya Lívayi.‡

³⁵ Yò tsùta ime ọdo; mụkwaaphu nwata nwoke; bya asù: "Ugbiya-a bẹ ya e-tu Ojejoje ẹpha." Yò gọa ya Júda.§ Yò mọtua Júda; tsù-buhu ime.

30

¹ Rechẹlu aphua lẹ ya ta amọtaduru Jékòpu nwa; kolahaaru nwunne iya ono okopho. Yò sù Jékòpu: "L'ò -yedu iya ime bẹ ya a-nwuhukwa!"

² Iphe ono, o kfuru ono eghua Jékòpu eghughu. Yò sù Rechẹlu: "Bù iya bù Nchileke, meru t'ẹ b'ì mọtà nwata?"

³ Ya ndono; Rechẹlu asù iya: "Ọwaa Biliha ndọ-ọ, bù nwata ejeru iya ozi-ulo. Duta iya tẹ nggu l'iya zẹe t'ọ mọtaru iya nwa; k'ọphu ya e-shi l'ẹka iya nweru akọ."

⁴ Tọ dù iya bù; yò bya eduta Biliha, bù nwata mgbòko, ejeru iya ozi-ulo dee ya; yò luru. Jékòpu yẹle Biliha abya azẹ; ⁵ yò tsùta ime; mọaru iya nwata nwoke. ⁶ Rechẹlu asù: "Nta-a bẹ Nchileke hawaru iya enge. Ọ ngabẹwaru nchì nua iphe, ya rọru iya; bya anụ iya nwata nwoke." Yo gude k'ono gọa ya Dánu.*

⁷ A nọnyakwaa; Biliha abya atsùta ime ọdo; mọaru Jékòpu nwata nwoke k'ẹbo. ⁸ Rechẹlu asù: "Lẹ yẹle nwunne iya kparu ẹnya nshinu; ọbule nta-a bẹ ya kaakwanu iya ẹkuku." Yò gọa ya Náfutali.†

⁹ Teke Lii bya amaru lẹ ya tsu-buwaru ime; b'ò dutaru nwata ophu ejeru iya ozi-ulo; mbù Zilipa dee Jékòpu t'ọ luru. ¹⁰ Onye ozi-ulo kẹ Lii ono; mbù Zilipa abya amọtaru Jékòpu nwata nwoke. ¹¹ Lii asù: "Ọwaa kwa iphe-ekweru." Yò gọa nwata ono Gádu.‡

¹² Onye ozi kẹ Lii ono; mbù Zilipa abya amọtaru Jékòpu nwata nwoke k'ẹbo. ¹³ Lii asù: "Ehu atsokwa nù yẹbe Lii ntumatu. Nta-a bẹ unwanyi a-nọdu eku iya onye ẹhu atsọ ẹna." Yò gọa nwata ono Ásha.§

¹⁴ Yo be teke eebuje witu; Rúbẹnu atugbua jeshia l'ẹgu; je aphua akpuru mandureku; wọta iya wolataru nne iya Lii. Rechẹlu asù Lii: "T'ọ hẹnuu ya mandureku ono, nwatibe iya wọtaru ono."

* **29:32** 29:32 Iphe Rúbẹnu bù bù "Lekwa nwata nwoke!" † **29:33** 29:33 Iphe Símiyọnu bù bù "Onye anuje iphe, eekfu." ‡ **29:34** 29:34 Iphe Lívayi bù bù "arùkota"; m'ọ kwanu "atugbabe." § **29:35** 29:35 Iphe Júda bù bù "Ekele." * **30:6** 30:6 Iphe Dánu bù bù enge; lẹ "Nchileke kperu ikpe; haaru iya enge." † **30:8** 30:8 Iphe Náfutali bù bù "Ọkpa-ẹnya." ‡ **30:11** 30:11 Iphe Gádu bù bù "Iphe-ekweru." § **30:13** 30:13 Iphe Ásha bù bù "Ehu-ọtso-ẹna."

¹⁵ Lii asụ iya: “Nji iya b'ì nataru iya. Onanu te dzu ngu; ?iime t'ì natafua ya mandureku, nwatibe iya wotaru iya to?”

Rechelu asụ iya: “T'ò laaruru nji iya l'ulo l'enyashi-a ugwo mandureku nwatibe iya obu.”

¹⁶ Ya ndono; Jékopu eshilephu l'egu lata l'urennyashi ono; Lii agbakfube iya; je asụ iya: “L'oo-lakwaru iya l'ulo l'enyashi-a; kele ya gudeekwa mandureku, nwatibe iya zuta iya.” Ya ndono; yo be l'enyashi; yo laaru iya ulo obu.

¹⁷ Nchileke anua ekfukfu, Lii kfuru nu iya; yo tsutawaphu ime; mvaru Jékopu nwata nwoke k'ise. ¹⁸ Lii asụ: “Le Nchileke buakwaru iya nggo; kele ya dutaru nwamgboko, e jeru iya ozi-ulo dee nji iya.” Lii agua nwata ono Isaka.*

¹⁹ Lii abyakwa bya atsuta ime odo; mvaru Jékopu nwata nwoke k'ishingu. ²⁰ Lii asụ: “Nchileke mewaru iya iphe-oma, du biribiri. Nta-a be ya maru le nji iya a-nodu akwabẹ iya ugu; keshinu ophu ya mutawaru iya obodo okoro ishingü.” To du iya bu; yo gua nwata ono Zébulonu.†

²¹ A nonyakwaa; yo bya atsuta ime odo; ma nwamgboko; gua ya Dayina.

²² Nchileke abya anyata Rechelu; ngaberu iya nchi; bya emee ya; yo wata otsu ime. ²³ Yo bya atsuta ime; ma nwata nwoke; bya asụ: “Nta-a be Nchileke wofuwaru iya iphe-iphere.” ²⁴ Yo gua nwata ono Joséfu;‡ sụ: “Te Ojejoje yekwafukwaaru iya nwata nwoke odo l'owaa.”

Jékopu me Lébanu

²⁵ Rechelu amutsulephu Joséfu; Jékopu asụ Lébanu t'ò ha ya te ya la ke nna iya, bu eke a muru iya. ²⁶ T'ò haaru iya unyomu iya; haaru iya unwegirima iya, bu ndu ya jeru iya ozi l'ishi ephe; te ya chita la. L'ò phwaru ege ya jeberu iya ozi.

²⁷ Obenu le Lébanu suru iya: “O -buru le ya tubaru ngu l'obu; byiko nonyafunua! Le ya phwaru l'ò bu l'okfu ehu ngu be Ojejoje gude gooru iya onu ege-a.” ²⁸ Sukwa iya phu t'ò kfua iphe, ya a-kfuje iya te ya kfuje iya eya.

²⁹ Jékopu asụ iya: “L'ì mawaru ege ya jeberu ngu ozi; maru ege elu ngu gude zuta-be le ya echeru ngu iya. ³⁰ Nwiphe ono, i shi nweru be ya byaderu ono abarahu bya aha ege-a; ke l'obuje; ibyiya ophu ya shiru; Ojejoje agooru ngu onu. Nta-a bu; ?buhunu teke ole be ya a-wata ogba mkpu ehu ke yele ndibe iya?”

³¹ Lébanu aji iya iphe ya a-kfu iya?

Jékopu asụ iya t'e b'ò dushi iphe oo-kfu iya. “L'iphe e-gbe mechianu bu le ya a-nodu echeleru ngu-a aturu ege ya eche iya; m'ò -buru l'i kwetaru iphe-a, ya abya ekfukfu-wa: ³² Te ya tsoo iphe bu eke elu ngu kuru ntanu; foshikota aturu ndu ophu turu iphe poopoo; me ndu ophu deberu iphe edebe; me iphe bu nwaturu ndu ophu eji uji; me iphe, bu egghu, deberu iphe edebe; me ophu turu iphe poopoo. Ndu onanu a-buru aswa ozi iya. ³³ O -rua l'uzo ifu be ii-ma-a me ya bu onye ire-lanu. Teke ii-bya ophu elu ndu onanu, i gude kfua ya ugwo ozi iya ono; o -buru l'ì phuru iya egghu, e ta atudu iphe poopoo; o dudu buru ophu e te edebedu iphe edebe; m'ò bu nwaturu ophu e te ejidu uji; maleruphu l'ò bu ezita be ya zitaru iya.”

³⁴ Lébanu ekweta; sụ iya to du ege ono, o kfuru iya ono. ³⁵ Mboku ono gedegede be Lébanu tugburu je afoshikota mkpi, dengashiru iphe

* **30:18** 30:18 Iphe Isaka bu bu “O-bu-nggo.” † **30:20** 30:20 Iphe Zébulonu bu bu “Ügvù.”

‡ **30:24** 30:24 Iphe Joséfu bu bu “Eyekwa”.

edengashi; ndu ophu debetsuaru iphe edebe; ndu ophu turu iphe poopoo; me nebyi egbu ndu ophu tushiru iphe ocha; owaa iphe bu unwu aturu ndu ophu eji uji; chiru iya nu unwu iya t'ephe cheje. ³⁶ Yo chita elu ono tugbua. Iphe o jeru ije bu abali eto b'o jeruru eke oje, bukwanu eke yele Jekopu a-nodu onwephe ote-nya. Jekopu anodu l'eke ono, o gharu iya ono chelahaaru iya egbu ndu ophu o chi-phoduru.

³⁷ Jekopu abya egbuta ekali-oshi popula onyingu; me oshi alumundu; me oshi pulenu. Yo bya aswashia ekali-oshi ono ugbo; mee ya; yo du l'a kashiru iya iphe ocha. ³⁸ Yo bya achita ekali-oshi ono, o swashiru ugbo ono yetsua l'ochi, elu anguje mini; dobe iya ege o-noduje ephe nhamunha l'ifu teke ephe byaru ongu mini; ke l'o bu teke ono, ephe byaru ongu mini ono be ephe agbaje l'okée. ³⁹ Yoo buje; teke ephe no l'ifu ekali-oshi ono gbaa l'okée; ephe -bya amu nwa; ephe amushia ndu ophu dengashiru iphe edengashi; ndu ophu tushiru iphe poopoo; me ndu ophu debetsuaru iphe edebe. ⁴⁰ Jekopu abya afoshia unwu elu ono dobe iche; bya achiru ndu ophu yeru ndu ophu dengashiru iphe edengashi; me ke ojingu yeru ndu ke Lebanu l'ifu. Yo shiwaphu ege ono nweru elu k'eka iya; t'o chikobejehe iya le ke Lebanu. ⁴¹ Yoo buje teke ndu ophu bu nyee ya, shihuru ike byaru ogba l'okée; Jekopu achita ekali-oshi ono yetsua l'ochi, elu ono anguje mini; dobedura ege ifu ephe l'iya e-chekotsua; k'opu ephe a-noduje l'iku ekali-oshi ono gbaa l'okée. ⁴² Teke o buru elu ndu ophu du nyegenyege; too dobeduru ephe ekali-oshi ono. E shiwaphu ege ono; elu ndu ophu du nyegenyege alaarun Lebanu; ndu ophu shihuru ike alaarun Jekopu. ⁴³ Ya ndono; Jekopu eshiwaphu ege ono bahu; buru ubabanyi; nwee elu igweligwe; gbashia ohu: ndu k'unwanyi me ndu k'unwoke; bya enweshia inya-ivu; me nkakfu-igara.

31

Jekopu agbafu le ke Lebanu

¹ A nonyaa; Jekopu anulahaa l'unwu Lebanu ekfu l'o jikowaru iphe, nna ephe nweru chita; l'iphemiphe obule ono, o nweru ono bukota eku nna ephe. ² Jekopu abya aphukwaaphu l'e to buhedu umere, Lebanu shi emejeru iya b'o mekwaduru iya.

³ Ya ndono; Ojejoje asu Jekopu: "Tugbua lakfu ndibe unu l'ali nna ngu phe. Ya a-no-o swiru ngu."

⁴ To du iya bu; Jekopu abya ezia t'e je ekuaru iya Rechelu yele Lii t'ephe byakfuta iya l'egu l'eke elu iya no. ⁵ Ephe erua; yo su ephe: "Le ya phuwaru l'e to buhedu ege nna unu shi emejeru iya umere be oomeru iya eya nta-a. Obule Nchileke ke nna iya be swiru iya-a. ⁶ Unu makotaru-a le ya gude ike iya l'o ha jeeru nna unu ozi. ⁷ E megee; nna unu ekputale iya-a; gbanwee aswa ozi iya ugbo iri. Obenu le Nchileke te kwekwanu t'o merua ya eh. ⁸ Oobuje; o -su l'oo elu ndu ophu turu iphe poopoo bu aswa ozi iya; elu ono -bya omu unwu; yo mushikota unwu, turu iphe poopoo. Teke o suru l'o bu ndu ophu dengashiru iphe edengashi a-buru aswa ozi iya; elu ndu onanu -bya omu unwu; yo mushilephu unwu, dengashiru iphe edengashi. ⁹ Oo ya bu; l'o bu Nchileke rutaru elu nna unu nu yebdua.

¹⁰ "Oge teke elu agbaje l'okée; be ya rojeru nro; phua mkpi ndu ophu dengashiru iphe edengashi; phua ndu ophu turu iphe poopoo; me ndu ophu deberu iphe edebe; l'eke oochi ndu ophu. ¹¹ Ojozi Nchileke abya ekua ya le nro ono; su iya: 'Jekopu!' Ya aza iya. ¹² Yo su iya: 'Paliduduphu enya apali; phu le mkpi ono, echikota elu ono be bukota mkpi, dengashiru

iphe edengashi; ndu ophu turu iphe poopoo; me ndu deberu iphe edebe. Iphe kparu iphe o du ege ono bu le ya phuwaru iphe Lebanu eme ngu. ¹³ O bu yebedua bu Nchileke ke Betelu. Betelu bu eke ono, i wuru manu l'eli mkpuma; bya aburu eke ono, i kweru yebe Nchileke ukwa ono. Gbeshilekwaphu nta-a lufu l'ali-a; la eke, a muru ngu.' "

¹⁴ To du iya bu; Rechelu yele Lii abya eyeeru iya onu; su iya: "?O nwekwaduru okè, gbaru ephe l'iphe nna ephe. ¹⁵ ?Nna ephe ta agubedua ephe ndu ododo. E t'o bulekwa l'e reru ephe erere; obenu l'okpoga, a kwaru l'ishi ephe b'o kpaphushiwaru. ¹⁶ O doru enya l'iphe, bu eku ono, Nchileke nataru nna ephe ono; be bu nk'ephe; me k'unwu ephe. Oo ya bu t'i mee iphe, bu iphe, Nchileke suru t'i mee!"

¹⁷ To du iya bu; Jekopu abya achita unwu iya; me unyomu iya ye l'eli inya-ivu; ¹⁸ bya achiru elu iya l'o ha yee l'ifu; me l'iphemiphe obule, o setakotaru le Padanu Aramu; yo buru ephe ola ke nna iya, bu Ayizaku l'ali Kènanu.

¹⁹ Teke Lebanu jeru te ya je ebyishia aturu iya eji be Rechelu jeru je ezikoo unwu ntèkpe nna iya ono. ²⁰ Jekopu agbakpuru Lebanu, bu onye Aramu l'ako; ke le to kfuduru iya le ya abyawa agbala. ²¹ Yo chita iphemiphe obule, o nweru gbalaa; je adaa Enyimu Yufurétusu; tugbua uzo, no l'e gude eje l'ali uguv Giledu.

Lebanu achi Jekopu t'o gude

²² Ya ndono; yo be mboku k'eto k'ophu Jekopu gbalaru; ama eje agbaaru Lebanu le Jekopu gbalaakwaru. ²³ Yo chitawaphu ndu abubu iya; ephe achiru Jekopu tugbua. Yo be le mboku k'esaa ya; ephe agbakfu iya l'ali uguv Giledu. ²⁴ Obenu le Nchileke byakfutaru Lebanu, bu onye Aramu le nro l'enyasi; su iya: "T'o kwabenuphu enya: t'e b'o dukwa iphe, oo-kfuru nu Jekopu! T'e b'o kfukwaru iya k'oma; to kfuru iya k'ejo iya!"

²⁵ Teke Lebanu chi-kfuru Jekopu be Jekopu gvubewaru ulo-ekwa iya l'ali uguv Giledu. Lebanu yele ndu abubu iya ono ephe l'iya yi ono abya egvukwaaphu ulo-ekwa nk'ephe l'eke ono. ²⁶ Lebanu asu Jekopu: "?Bu ngunu b'i meru iya ege-a; gude ugho; chita unwu iya, ya keru ngu l'o bu ndu a lutaru l'ogu? ²⁷ ?Bu ngunu meru iphe i ghoru iya ugho; gbalaa l'edomi? ?Bu ngunu kparu iphe e ti kfuduru iya eya; k'ophu ya ga egude ehuh-otso-ena; gude egvu; me nkwa; me une dua unu? ²⁸ Nngu emee te ya ba anma unwunwa iya; me unwegirima ono, ya keru ngu ono akpa; su ephe t'ephe lawaru. I mekwaru umere onye eswe. ²⁹ Ya ga emekwa ngu iphe; o kwa-a le Nchileke ke nna ngu be byakfutaru iya nu le nro l'enyasi; su iya: "Te ya kwabenuphu enya: t'e b'o dukwa iphe, ya e-kfuru nu ngu! Te ya be ekfukwaru ngu k'oma; ya te ekfuru ngu k'ejo iya!" ³⁰ Nta-a b'i tugburu alala; ke l'obu ufu nna ngu duwa ngu. O bu; ?bu ngunu kparu iphe i zitaru unwu ntèkpe iya."

³¹ Jekopu asu Lebanu: "L'o kwa egvu be ya shi atsù; kele ya riru l'ii-nata iya unwu ngu ono, i keru iya ono k'ehuka. ³² A bya le k'unwu ntèkpe ngu; o -buru l'i phuru onye gude iya nu be ndzu ta aphodukwaru onye obu. Nta-a kwa t'i nodu l'ifu ndu abubu ayi-wa; gude eka ngu choo t'i maru; ?o nweru iphe ngu, ya gude? O -nweru ophu i phuru; nggu ewota iya!" Jekopu ta ma le Rechelu zikoru unwu ntèkpe obu.

³³ To du iya bu; Lebanu abya abahu l'ulo-ekwa Jekopu; me ke Lii; me k'unwanyani labu ono, ejeru unyomu iya ozi ono; chokota iya; ophu o dudu iphe, o phuru. Yo shi l'ulo-ekwa Lii bahu le ke Rechelu. ³⁴ Ama le Rechelu

bẹ woru unwu ntẹkpe ono nwua l'iphe, aanọduje anọdu l'eli inya-ivu; nọpyabe iya. Lébanu abya achiko iphe, nọ l'ulo-ẹkwà ono voshia avoshi; tọ dụ iphe ọ phuru.

³⁵ Rechele asu nna iya ono: “Onye nwe mu nu; tẹ b'o ghukwa ngu eghughu; le ya te gbeshidu egbeshi l'i byaru-a; ọ kwa nsọ eme iya.” Lébanu ekwe iya; bya achọ unwu ntẹkpe ono nta; chọ ya imo; tọ phu iya.

³⁶ Iphe awata oghu Jékọpu eghughu; yọ su Lébanu: “?Bukpo awe be ya mesweru ngu ono?” Mbu; “?bu egbe ejo iphe ngunu be ya mekpoo, kparu iphe iichi iya ke kparakpara ege-a? ³⁷ Nta-a, i tukowa iphe iya vọ avovo-a; ?bu ngunu b'i phuru, bu nke ngu, nọ iya nu. O -buru l'o nweru iphe i phuru; wofuta nu iya l'ifu ndibe unu-a me ndu nk'iya-a; t'ephe kfua onye achọ ibe iya okfu le nggu l'iya!

³⁸ “Lime ukporo afa-a, nggu le iya buru-a; ?o nweru aturu ngu; me egbu ngu m'ọo nanu, phejeru nwa. ?Te ya wotajeru anu ebyila ngu m'ọo nanu taa. ³⁹ O -buru l'o nweru elu ngu ophu anu-egu-egbudu taru; ?ya vulatajeru ngu odzu iya; ?to budu yebedua gedegede be oobujeru usu sua. Iphe bu iphe ngu, e zitaru l'eswe; m'o bu l'enyashi: ?o nweru ophu e tii sutedu te ya kfua ngu ugwo iya. ⁴⁰ Lewaru iphe yebe Jékọpu shi ejeje: Anwu shi egheje iya egheghe l'eswe; oyi eshi abyajẹ iya atsu-gbu l'enyashi; mgbenya te edzubua ya. ⁴¹ O bu ege ono be ya jekotaru ngu iya ukporo afa ophu. Lime ukporo afa ono be ya gude afa iri l'eno jeeru ngu ozi l'ishi unwu ngu ephe ebo. Afa ishingu ophu phoduru nu be ya gude cheeru ngu elu ngu. Ugwo ozi yebe Jékọpu b'i gbanweru ugbo l'ugbo iri. ⁴² Ndege Nchileke ke nna mu; mbu Nchileke ke Ebirihamu; mbu onye Ayizaku atsu egvu ta anoru swiru mu; m'i gbabe mu eka otu; chia mu. Obenu le Nchileke phwaru ntakfuru, mu eje; me ege mu esetabe akanya, kparu iphe ọ baru ngu mba l'enyashi unyaphua.”

⁴³ Lébanu asu Jékọpu: “Unwanyi-a kwa unwu mu; unwegirima-a aburu unwegirima mu; elu-a abukotaru elu mu. Iphemiphe obule-a, iile enya-a l'o ha bukota nke mu. O bu; ?bu ngunu be mu e-me l'okfu ehu unwu mu-a; me unwegirima-a, ephe mushiru-a. ⁴⁴ Ngwa-a; bya t'ayi gbaa ndzu t'ọ buru ekebe noduru nggu l'iya!”

⁴⁵ Tọ dụ iya bu; Jékọpu abya apata mkpuma gvube; yo gvuru l'ọ bu itso. ⁴⁶ Yọ su ndibe ephe ono t'ephe kpakọ mkpuma. Ephe abya akpaa mkpuma kube. Ephe anodu l'iku ikpo mkpuma ono ria nri. ⁴⁷ Lébanu agua eke ono Jega Sahaduta; * Jékọpu agua ya Gálidu.†

⁴⁸ Lébanu asu: “Ikpo mkpuma-a be bu ekebe nggu l'iya ntanu-a.” O bu iya kparu iphe a guru iya Gíledu ⁴⁹ E kukwaru iya phu Mizúpa‡ ke l'ọ suru: “Te Ojejoje chejekwa ephe nche teke ephe gbakahutsuaru tugbua. ⁵⁰ I -mee unwu mu-a eji; ọ dudu buru l'i jeru je alua unwanyi odo; a gufu ephe ebo; a makwaru-a l'e tọ nwe du onye, ayi eya nọ l'ẹke-a; ọ bu; nyatakwa le Nchileke bu onye ekebe nggu l'iya.”

⁵¹ Lébanu asukwaphu Jékọpu: “Owaa bu ikpo mkpuma-a; me itso-mkpuma-a, ya kpoberu t'ọ nokahu nggu l'iya. ⁵² Ikpo mkpuma-a bu iphe ekebe. Ege ono kwaphu be itso mkpuma ono bu iphe ekebe l'ẹke nggu l'iya nọ. Ya te eswetakwa ikpo mkpuma-a bya ocho iphe e-me ngu nu l'eka iya ophu. Ophu nggubedua 'eswetakanu ikpo mkpuma ono; me itso mkpuma ono bya ocho iphe e-me mu nu. ⁵³ Te Nchileke ke Ebirihamu,

* **31:47** 31:47 Iphe “Jiga Sahaduta” bu l'okfu Áramu bu “Ikpo-mkpuma, l'agba ekebe”. † **31:47** 31:47 Iphe “Gálidu” bu bu “Ikpo mkpuma, l'agba ekebe.” ‡ **31:49** 31:49 Iphe Mizúpa bu bu “Ulo-eli eke nche.”

bụ Nchileke kẹ Nahọ; bukwaruphu Nchileke kẹ nna ẹphe kpee nggu l'iya ikpe!”

Tọ dọ iya bụ: Jékọpu abya egude ẹpha Nchileke ono, nna iya, bụ Áyizaku atsu egvu ono riaru iya angu lẹ ya ta adakadu ndzọ ono, ẹphe gbaru ono. ⁵⁴ Jékọpu abya anọdu l'eli ugvu ono gwoo ẹja; bya ekukoo ndu abubu iya; ẹphe abya eria nri. Ẹphe eriebetsua nri ono; jiko radu l'ẹke ono l'enyashi mboku ono.

⁵⁵ Yo be l'onmewa utsu; Lébanu abya anmatatsua unwanwa iya; me unwu iya ono akpa; bya agooru ẹphe onu. Yo metsua; laphushia azu l'ufu iya.

32

Jékọpu akwakọbe k'okpofu Iso l'ifu

¹ Jékọpu atugbu; yọ buru iya alala. Yo jenyaa; unwu ojozi Nchileke awu-kfuta iya. ² Jékọpu aphulephu unwu ojozi ono; sọ: “Ha! Ẹke-a bukwa odu ndu soja Nchileke!” Yọ gua ẹke ono Mahanayimu.*

³ Jékọpu abya eyefu ndu ozi iya t'ẹphe vuru iya ọzo jekfu nwunne iya; mbu Iso lẹ Séyi l'alí Édomu. ⁴ Yo zia ẹphe; sọ: “Owaa iphe, unu e-kfuru nnajiufu iya; mbu Iso. Unu sọ iya lẹ nwozi iya; mbu Jékọpu sọru l'ọ bụ l'ẹke Lébanu bẹ ya shi keshinu ono butaru jeye nta-a. ⁵ Lẹ nta-a bẹ ya nwewaru eswi; nweru nkakfu-igara; nweru aturu; me egu; nweru ohu: unwoke l'unwanyi. Ya eyefu ndu ozi iya-a t'ẹphe byakfuta nggube onye nwe mu nu t'a maru; ?m'i kwee te ya bata?”

⁶ Ndu ozi ono ejeebe; lata bya asu Jékọpu: “L'ẹphe jekfukwaru nwunne ngu obu; mbu Iso. Lẹ nta-a b'ọ chikwa unu madzọ l'abya ngu ndzuta.”

⁷ Meji atofu Jékọpu; yọ tsulahaa egvu. Yọ bya ekekahu ndu yele iya yi uzi labu; bya ekee aturu iya; egu iya; eswi iya; me inya-ivu iya uzi ẹbo ẹbo kwaphu. ⁸ Yọ ría; sọ: “Teke o -bunuru lẹ Iso byaru bya etso uzi lanu ogu; t'uzi lanu ophu phoduru nu gbalaa.”

⁹ Jékọpu abya ekfuru nu Nchileke; sọ iya: “Nggube Nchileke kẹ nna mu oche, bụ Ébirihamu; Nchileke kẹ nna mu, bụ Áyizaku; nggube Ojejoje; onye sọru te mu lashia azu l'alí, a muru mu; lakfu abubu mu phe; l'ii-me-e t'iphe duru mu lẹ mma; ¹⁰ mbu mube onye ta agbadu kẹ t'i meeru mu ohuma ono, i mekotaru mu ono; ophu mu adukpodua nu kẹ t'i mekotaru mu iphe ono, i kwekotaru mu ukwa, l'ii-meru mube nwozi ngu ono. Teke mu daru Enyimu Jodanu-a; bẹ bụ mgboro bẹ mu kpakfu. Obenu lẹ nta-a bẹ mu jakawaru okpa ọzo labu. ¹¹ Ya ekfu anu ngu sọ t'i dzota iya l'eka nwunne iya Iso; kele ya atsu egvu l'oo-bya bya afuaru iya; me unwanyi iya-a; me unwegirima ẹphe. ¹² Obenu l'i kfuru sọ l'ii-me t'iphe duru mu lẹ mma; mekwaaphu t'awa mu ha l'igwe l'ọ bụ eveve mgbogidi enyimu; buru aguta aguta.”

¹³ Yọ radu l'ẹke ono l'enyashi ono. Yọ bya eshi l'iphe ono, o nweru ono fota iphe, oo-gude meeru Iso iphe-oma. ¹⁴ Iphe, o fotaru bụ: ukporo nne egu iri; ukporo mkpi; ukporo nne aturu iri; owaa ukporo ebyila. ¹⁵ Yọ bya afotakwaphu ukporo nne inya-ivu; lẹ nne inya-ivu iri yele l'unwu iya; ukporo nne eswi ẹbo; oke eswi iri; ukporo nne nkakfu-igara; me oke nkakfu-igara iri. ¹⁶ Jékọpu edokota elu ono iche l'iche; yeshia ndu ozi iya t'ẹphe switsuaru iya iche iche. Yọ sọ ẹphe: “T'ẹphe vuru iya ọzo tugbu!”

* 32:2 32:2 Iphe Mahanayimu bụ bụ “Odu ndu ogbo soja labu”.

Wo epe t'ephe tushiaru onwephe ubara; t'e b'o du onye yele k'ibe iya a-tugbabe."

¹⁷ Yo su onye ophu vu uzo: "O -buru l'unu le nwunne iya; mbu Iso dzudaru; yo ji ngu: '?Unu bu ndibe onye? ?bu awe be unu eje? ?bu onye nwekota elu-a, kuru unu l'ifu-a;'¹⁸ unu su iya: 'L'o kwa nwozi iya; mbu Jekopu nwe iya. O le o kwanu iphe o nuru t'e wotaru onye nwe mu nu Iso; le yebedua abyakwa-a; obu l'o nokwadia l'uzo azu.' "

¹⁹ Yo kfukwaruphu ndu k'ebo; ndu k'eto; me iphe, bu ege epe hakota, etso elu ono: "L'o kwaphu iphe ono ya kfuru ono be unu e-kfukotaru Iso teke unu l'iya dzudaru.²⁰ Olobu; unu nyatakwa su iya le nwozi iya; mbu Jekopu abyakwa-a." Iphe Jekopu riru bu l'iphe ono, ya nuru; yo vuta uzo ono e-mee Iso t'obu jizita iya; k'ophu bu teke Iso phuru iya; t'o kweru nata iya.²¹ To du iya bu; e rutakota iphe ono, o gude eje ome iphe oma ono; epe evuru iya uzo tugbua; yebedua, bu Jekopu aradu l'odu epe l'enyashi ono.

Jekopu yele Nchileke agba mgba

²² Jekopu abya eduta unyomu iya epe ebo l'enyashi ono; duta unwany labu ono, e deru iya t'ephe jejeru unyomu iya ozi ono; dutakwaphu unwegirima nk'iya epe iri le nanu; duta epe je adaa Enyimu Jaboku dafu azu iya ophu.²³ Yo dughatsua epe enyimu ono; latashia azu bya egwotakota iphemiphe obule, o nweru gwofu azu enyimu ono azu iya ophu.²⁴ To du iya bu; Jekopu anodu l'eke ono nwenkinyi iya. Yo nweru nwoke lanu, byaru nu yele iya agbalephu mgba jeye nchi aburu petekengu.²⁵ Nwoke ono abya amaru le ya te egudeghedu Jekopu; woru eka byia ya l'okpu-nka l'ephe agbakwadia mgba ono; nka agbufu iya.²⁶ Yo su Jekopu t'o haa ya te ya la; le nchi abyawa abohu!

Jekopu asu iya "Le ya ta ahakwa iya t'o la; gbahaa l'o goru iya onu."

²⁷ Nwoke ono aji iya epha iya.

Yo su iya l'epha iya bu Jekopu.

²⁸ Nwoke ono asu iya l'epha iya ta abuhedu Jekopu. Iphe oo-bu bu Izurelu;† kele yele Nchileke ghawaru iya; yele madzu aghaa ya; yo mekputakota.

²⁹ Jekopu asu iya: "Byiko; t'o konuaru iya epha iya."

Nwoke ono aji iya: "'I gude epha iya eme ngunu?"

Yo bya agooru Jekopu onu l'eke ono.³⁰ Ya ndono; Jekopu agua eke ono Penuwelu;‡ su: "Le yele Nchileke phuru ifu l'ifu; ya anodukwadia ndu."

³¹ Jekopu eswedelephu Penuwelu; enyanwu-ahata-wa. Yo gbe etewa nu okpa; le k'okpu-nka ono, a gbufuru iya ono.³² O bu iphe ono kparu iphe ndu Izurelu ta atajedu ají, likfuru l'enu nka; mbu jeye ntanu owaa; ke l'o bu l'eke ají anoje l'enu nka b'e byiru Jekopu eka ono.

33

Jekopu yele Iso edzuda

¹ Jekopu apalia enya; phua Iso yele unu madzu, o chi abya. Yo bya achita unwegirima iya keeru Lii yele Rechelu; me unwanyi ebo phu, bu ndu ejeru unyomu iya ozi phu.² Yo bya achiru unwanyi ebo ono, bu ndu ejeru unyomu iya ozi ono yele unwu epe ye l'uzo ifu. Yo bya edobe

† 32:28 32:28 Iphe Izurelu bu bu "Onye yele Nchileke agba mgba." ‡ 32:30 32:30 Iphe "Penuwelu" bu bu "Ifu Nchileke".

Lii yele unwu iya l'azu ndu ophu; bya edobe Rechelu yele Josefu; ephe ekpechi azu. ³ Yebedua evutaru ephe uzo. Yo jekfudelephu nwunne iya ono; bya ebyiaru iya ikpere ugbo esaa.

⁴ Ya ndono; Iso agbakfube iya; je atu iya gbirimu; gbakua ya aka l'olu; nmaa ya akpa; bya etsua ya onu. Ephe ebo ajiko wata ekwa. ⁵ Iso abya apalia enya; phua unwanyi ono yele unwegirima ono; bya aji ya: “?Bu ndu ole; mbu ndu owaa, nggu l'ephe yi-a?”

Jekopu asu iya: “L'o kwa unwegirima, Nchileke gude k'eze-iphe-oma nk'ia nu yebe nwozi ngu.”

⁶ Unwanyi labu phu, ejeru unyomu iya ozi phu yele unwegirima ephe abyaruta; bya efooru iya ifu l'ali. ⁷ Lii yele unwegirima nk'ia abyakwaphu bya efokwaaru iya phu ifu l'ali. Josefu yele Rechelu abyakpe azu bya efokwaaru iya phu ifu l'ali.

⁸ Iso aji iya: “Igweligwe elu phuu, yele iya dzuru l'uzo phu; ?bu ke ngunu?”

Jekopu asu iya l'oo iphe, ya gude eme t'obu du nggube onye nwe mu nu mma l'eke ya no.

⁹ Iso asu iya: “Nwunne mu; me ya gbe nweekwaru iphe nshinu; wotaru iphe ngu nweru.”

¹⁰ Jekopu asu iya: “Wawakwa! O -buru le ya buphu nwunne ngu l'oswiya; natanu iphe-a, ya nuru ngu-a! L'ege i shiru nabata iya be ifu ngu dulekwa iya phu l'o bu ifu Nchileke. ¹¹ Byiko; t'o nataru iphe ono, ya wotaru iya ono; kele Nchileke meekwaru iya eze-iphe-oma; ya enwekotawa iphemiphe obule, mkpa iya duru iya.” Jekopu aronyaa ya; yo kwa nata iya.

¹² Iso asu: “Unu t'ayi la! Yebedua e-vutaru unu uzo.”

¹³ Jekopu asu iya: “Onye nwe mu nu; i marua l'unwegirima-a te shihudua ike ohuma. Odo aburu le ya eme te ya leta aturu-a; me eswi ndu owaa, mushiru unwu k'ophungu-a enya; ke l'e -gude ike chita iya ege ono tugba; mbu-a m'oo ujiku lanu be ephe a-nwushihukotakwa. ¹⁴ Oo ya bu; onye nwe mu nu; vururu yebe nwozi ngu uzo tugba. Yebedua a-tokpelephu nwehu l'etso elu-a; me unwegirima-a gbururu jeye ya abyakfuta ngu le Seyi.”

¹⁵ Iso asu iya: “Te ya hanuru unwoke ndu nk'ia haaru iya t'ephe l'ephe yiru.”

Jekopu asu iya: “T'o haaru. L'iphe, bu iphe du iya mkpa buphu te nggube onye nwe mu nu kweru nabata iya l'oswiya.”

¹⁶ To du iya bu; Iso egbeshi mboku ono; yo buru iya ola Seyi. ¹⁷ Jekopu aswia ya le Sukotu. Yo rua Sukotu bya akwata ufu buru l'eke ono; bya atushiaru elu iya mkpu. O bu iya meru iphe eeku eke ono Sukotu.*

¹⁸ Jekopu eshi le Padanu Aramu; laruta Shékemu l'ali Kenanu; to nwe iphe meru iya nu. I -nodu l'odu eke ephe no; nggu ele mkpukpu ono enya. ¹⁹ Yo gude ukporo mkpola-ocha ise zuta unwu Hamo ali eke o gvuberu ulo-ekwa iya. Hamo ono bu iya bu nna Shékemu. ²⁰ Yo buru l'eke ono b'o kpuru enya-ngweja; kua ya Elu-Elohe† ke Izurelu.

34

E guderu Dayina k'ehuka

* **33:17** 33:17 Iphe, “Sukotu” bu bu “Eke, eedobeje ishi.” † **33:20** 33:20 Iphe “Elu-Elohe” bu bu “Nchileke bu Nchileke ke ndu Izurelu.”

¹ Yo be ujiku lanu; Dayina bu, nwata mgboko, Lii mutaru Jekopu akpafushia uri l'eke unwanyi ali ono. ² Shékemu aphua ya; gude iya k'ehuka; raa; shi ege ono mebyishia ya. Shékemu ono bu nwatibe Hamo; onye Hevu, bu eze achi onu-ogo ono. ³ Nwatibe Jekopu ono; mbu Dayina atsomahu Shékemu; yo bya eyeru iya obu; swalahaaru iya aswaru. ⁴ Ya ndono; Shékemu asu nna iya; mbu Hamo t'o luaru iya nwamgboko ono t'o buru nyee ya.

⁵ To du iya bu; Jekopu abya anua le nwatibe iya; mbu Dayina b'e gudekwaru k'ehuka; fatoshia; kwe no-kirishia nwandoo jeye unwegirima iya ndu k'unwoke eshi l'eke ephe shi nodu eche elu lata.

⁶ Ya ndono; Hamo, bu nna Shékemu atugbua jeshia te yele Jekopu kfugba. ⁷ Unwu Jekopu anulephu iphe ono, meru nu ono; wu-latashia. Ndumashi; me ehu-eghughu eji ephe obu; kele Shékemu meru ndu Izurelu iphe-iphere l'o raru nwatibe Jekopu, bu iphe, e ta gbadu t'o mee.

⁸ Hamo asu ephe: "Le nwatibe iya-a; mbu Shékemu be obu iya dukwa l'eke nwatibe unu-a no. Byiko; unu kenua ye eya t'o lua. ⁹ T'unu l'ephe lugbaje nu nwanyi: mbu t'unu kejee ephe nwanyi; ephebedua ekee unu. ¹⁰ O -buru l'o dabaru unu l'obu; unu eburu l'ali ayi l'eke-a. Ali b'e te gbe achodu achochu. O -buru ngho; unu agba iya. O -buru ali; unu azushia ya."

¹¹ Shékemu asu nna Dayina; me unwunne iya: "Unu kweru t'unu l'ephe gbaru. Iphe, bu iphe unu sukpooru te ya nu unu be ya a-nukwa unu. ¹² Unu kfuwa iphe, ya a-kwaru unu le nwada unu; unu ekfukwaaphu iphe, o du unu te ya meeru unu. Iphe, bu iphe, unu suru te ya kwaa be ya a-kwaru unu. O bulephu t'unu kee ya nwamgboko owaa te ya lua."

¹³ Unwegirima Jekopu abya oyeru Shékemu ye nna iya mbu Hamo onu; woru ako ye iya; okfu k'egude ono, e guderu nwunne ephe mebyishia ono. ¹⁴ Unwegirima Jekopu ono asu ephe: "Tuswekwa! L'ephe te ewotakwa nwunne ephe kee onye akpapyi. Oo-bukwaru ephe iphe-iphere me ephe -mee ya. ¹⁵ Ege ee-me iya; ephe ekweta bu t'unu wata ome l'o bu ephebedua: mbu t'iphe, bu nwoke l'unubedua buje ugvu. ¹⁶ Teke ono; unu l'ephe alugbalahaa nwanyi. Teke ono kwaphu; unu l'ephe abya ebua eghirigha; ghoo ndu lanu. ¹⁷ Olobu; o -buru l'unu te ekwedu ege ono, ephe kfuru ono; bushia utsu; be ephe e-dutakwa nwunne ephe lashia."

¹⁸ Iphe ono, ephe kfuru ono adu Hamo yele nwatibe iya Shékemu mma. ¹⁹ Nwokorobyia ono, bu iya b'a kakota okwabe ugvu l'ufu nna iya ono te emekpodua mbekwa l'iphe ono, ephe kfuru iya ono; kele nwatibe Jekopu ono be du l'iya phu mma. ²⁰ To du iya bu; Hamo yele nwatibe iya Shékemu atugbua jeshia l'obu-edukfu mkpukpu ephe; t'ephe kfuru iya ephe. ²¹ Ephe erua je asu ephe: "Le ndu-a be umere ephe dukwa mma. L'aa-hakwa ephe t'ephe buru l'ali-a; tusaru ehu; nodu iya agba ngho; keshinu ophu ali daburu phorongu, ephe e-buru. Odo aburu l'ephe l'ephe a-nodu alugba nwanyi. ²² Obenu le temanu ndu ono ekwe l'ephe l'ephe e-buru; tuko buru ndu lanu be ndu k'unwoke ayi l'ephe ha e-bukota utsu; l'o bu ephebedua. ²³ ?Unu ta amadu l'elu ephe; eku ephe; me iphe bu anu odo, ephe nweru enweru a-bukotaru nk'ayi? Oo ya bu; unu t'ayi kweta iphe, ephe kfuru; k'ophu ephe e-kweta buru l'ali ayi-a."

²⁴ Iphe, bu unwoke mkpukpu ono l'ephe ha, bu ndu lufutaru l'obu-edukfu ono ekwetakota iphe Hamo yele nwatibe iya kfuru; a bya ebushikota ephe utsu.

²⁵ A nọlephu abalị ẹto teke ẹphe nọkwadua ọnya ugwu ono; unwu Jékoṗu ụmadzu labụ; ndu ọphu ẹphe lẹ Dayina shi lẹ nne lanu, bụ iya bụ Símiyọnu; mẹ Lívayi egbeshi mịta ogu-mbeke ẹphe je afuaru ndu mkpukpu ono l'otu-l'ukfu. Ẹphe eje etso ndu mkpukpu ono ogu; jiko iphe, bụ unwoke, nọ iya nụ gbugee. ²⁶ Ẹphe egbua Hamọ yele nwatibe iya Shékemu; bya eduta Dayina l'ulo Shékemu; yọ buru ẹphe alala. ²⁷ Unwu Jékoṗu awuda lẹ mkpukpu ono yele odzu ono, kuru iya nụ ono; je akwaa ẹphe l'okwata* l'okfu nwunne ẹphe ono, e guderu k'ẹhuka mebyishia ono. ²⁸ Ẹphe kpukoru aturu ẹphe; kpukoo eswi ẹphe; mẹ nkakfu-igara ẹphe; jiko iphemiphe ọbule, bụ kẹ ndu mkpukpu ono gwoo; mbụ gwoo gwoo mẹ iphe ọphu nọtsua l'egu. ²⁹ Ẹphe gwokotaru ẹku ẹphe; kpukota unwanyi ẹphe; mẹ unwegirima ẹphe lẹ ndzu; bya egwoo tuta l'ulo ẹphe.

³⁰ Tọ dọ iya bụ; Jékoṗu asụ Símiyọnu yele Lívayi: “Ọwaa egbe iphe ọphu unu kpataru iya nta-a! Nta-a bẹ unu meru tẹ ya buru ẹjo madzu l'ẹke ndu alị-a nọ; mbụ ndu Kénanu yele ndu Pérezu. ?Mgbẹ unu marua lẹ ya ha nwanshị. Ẹphe -zakọta nta-a bya afuaru iya bẹ yele ndibe iya a-bukwaru kpurupyata!”

³¹ Ẹphe asụ iya: “?Ọ gbakwanuru t'o mee nwunne ẹphe l'ọ bụ nwanyi ọkpara ẹge ono, o meru iya ono?”

35

Jékoṗu akwala Bételu

¹ Ya ndono; Nchileke asụ Jékoṗu: “T'ọ kwalia lashia Bételu je eburu.” Sụ iya: “O -rua; t'ọ kpuaru yẹbe Nchileke ọnya-ngweja; mbụ yẹbe Nchileke ono, byakfutaru iya nụ l'o shi agbaru nwunne iya Íso ọso ono.”

² Tọ dọ iya bụ; Jékoṗu asụ ndibe iya; mẹ ndu ẹphe l'iya bu: “T'ẹphe pakotakwaru iphe, bụ nte ndu ọhodo, ẹphe gude haa; ẹphe emee onwẹphe t'ẹphe dọ nsọ; yeshia uwe ẹphe; chitatsua ọphu ka mma yee. ³ L'ẹphe abyakwa oje Bételu, ẹke ya a-kpuru Nchileke ọnya-ngweja. Nchileke bụ onye ono, dzọru iya nụ teke ono, ya shi eje ntakfuru ono; buru onye, chekotaru iya nụ l'iphe bụ ẹge ya jekotaru iya.” ⁴ Ya ndono; ẹphe atuko iphe, bụ nte ndu ọhodo ono, ẹphe doru ono nụ Jékoṗu; tukokwaphu iphe-nchị ẹphe yeshia nụ Jékoṗu. Jékoṗu achita iya lia lẹ mkpuli achị, nọ lẹ Shékemu. ⁵ Ẹphe akwalia tugbua; Nchileke emee; egwu egudekota iphe, bụ ndu mkpukpu, nọ-pheru ẹphe mgburumburu; k'ọphu bụ l'ẹ t'ọ dudu ndu turu iya ámà k'ọje ẹphe ọchi ọso.

⁶ Tọ dọ iya bụ; Jékoṗu yele ndu ẹphe l'iya yị ejee bya ejerua Luzu, bụ iya bụ Bételu l'alị Kénanu. ⁷ Yọ kpua ọnya-ngweja l'ẹke ono; bya agua ẹke ono Ẹlu Bételu;* kẹ l'ọ bụ l'ẹke ono bẹ Nchileke koshiru iya onwiya teke o shi agbaru nwunne iya ọso.

⁸ Ya ndono; Debóra, bụ nwanyi, heru Ribéka teke o shi buru nwata abya anwuhu. E woru iya lia lẹ mkpuli ukfu achị, nọ lẹ nsuda Bételu. Oo ya meru; e woru ẹke ono gwa Alọnu Bakutu.†

⁹ Jékoṗu eshitsulephu Padanu-Áramu lata; Nchileke abyakfuta iya ọdo bya agọoru iya ọnu. ¹⁰ Nchileke asụ iya: “Ẹpha ngu bụ Jékoṗu; ọle tsube

* **34:27** 34:27 Ọkwata bụ ogwo iphe madzu l'ike; gwoo ya k'ọphu bụ l'ẹ to nweedu ọphu a haru iya. Ọkwata bụ iphe etsoje l'ẹke aalu ogu; m'ọ kwanu l'ẹke utsu ada. * **35:7** 35:7 Iphe “Ẹlu Bételu” bụ bụ “Nchileke kẹ Bételu”; † **35:8** 35:8 Iphe “Alọnu Bakutu” bụ bụ: “Achị Ụzu-Ẹkwa”.

nta-a bẹ ẹpha ngu ta abuhedu Jékọpu; ẹpha ngu a-buru Ízurelu.” Yọ buru iya bu lẹ Nchileke agua ya Ízurelu.

¹¹ Nchileke asu iya: “L’ọo yẹbedua, bu Nchileke bu Ọkaribe-Kakọta-Ike. Ii-zu azuzu bya adu l’otu. Ii-meta ndu a-buru mba; metakwaphu mbakeshi. Ndu eze e-shi ngu l’ehu lufuta. ¹² Ali ono, ya nuru Ébirihamu; me Áyizaku ono bẹ ya anukwa ngu phu; l’anukwa iya phu unwu nwanwanwaranwa ngu.” ¹³ Nchileke ekfutsuaru yeru iya; haa ya l’ẹke ono tugbua.

¹⁴ Jékọpu abya apalia mkpuma gvube l’ẹke ono, Ojejoje nodu kfuru yeru iya ono; bya awua me l’eli iya; wukwaa ya phu manu; gude gwaa ya.

¹⁵ Jékọpu agua ẹke ono, Nchileke no kfuru yeru iya ono Bételu.

Anwuhu Rechelu yele Áyizaku

¹⁶ Ẹphe egbeshi lẹ Bételu tugbua. Efuratu adudelephu ẹphe ntse; ime awata ome Rechelu. Ime ono ataa ya ike. ¹⁷ Teke ono, ime ono shiru ike ono bẹ nwanyi, eswi iya ime suru iya: “T’ẹ b’ọ tsushi egvu. L’ọ kwa nwata nwoke ọdo bẹ ọo-mu.” ¹⁸ Yọ byade ọtu-bu ume; gua nwata ono Benoni; ‡ E mebetsua; nna nwata ono abya agua ya Bénjaminu. §

¹⁹ Ya ndono; Rechelu anwuhu; e lia ya l’uzo, e shi eje Efuratu, bu iya bu Bétulehemu. ²⁰ Jékọpu eswita mkpuma gvube l’eli ili ono. Mkpuma ono nophu l’eli ili ono jeye ntanu-a l’ekoshi l’ọ bu ili Rechelu.

²¹ Ízurelu atugbukwaa ọdo; je egvube ulo-ékwa l’azu ulo-eli mkpukpu Eda. ²² Yọ buru teke Ízurelu bu l’ẹke ono bẹ Rúbenu raru Biliha, bu nnufu nna iya. Nna iya; mbu Ízurelu anua ya.

Jékọpu mutaru unwoke iri l’ẹbo.

²³ Unwegirima ke Lii bu
Rúbenu, bu iya bu okpara Jékọpu;
me Símiyonu; Lívayi;
Júda; Ísaka; me Zébulonu.

²⁴ Unwegirima ke Rechelu aburu
Jósefu; me Bénjaminu.

²⁵ Unwegirima ke Biliha;
mbu onye Rechelu guderu egude
bu Dánu; me Náfutali.

²⁶ Unwegirima ke Zilipa;
mbu onye Lii guderu egude
aburu Gádu; me Ásha.

Ndu onanu bu unwoke, a mushikotaru Jékọpu lẹ Padanu-Áramu.

²⁷ Jékọpu alakfuta nna iya, bu Áyizaku lẹ Mamure l’iku Kiriyatu Aruba, bu iya bu Héburonu, bu ẹke Ébirihamu yele Áyizaku shi jiko buru. ²⁸ Iphe Áyizaku noru bu ukporo afa tete; ²⁹ b’ọ nwuhuderu; lakfushia ndiche iya phe. O kappooru nka ohuma. Yọ nwuhutsua ono; unwu iya; mbu Iso yele Jékọpu elia ya.

36

Eri Iso

¹ Owaa bu eri Iso, bu iya bu Édomu.

‡ 35:18 35:18 Iphe “Benoni” bu bu “nwa, ya muru l’aphu.” § 35:18 35:18 Iphe “Bénjaminu” bu bu “nwa, no iya l’eka-utara”.

² Íso luru unwanyi ndu Kénanu. Nwanyi k'odungu bu Ada, bu nwatibe Elonu onye Hetu. Nwanyi k'ebó bu Oholibama, bu nwatibe Ana; bukwaruphu nwanwa Zibiyonu onye Hevu. ³ Nwanyi k'eto bu Basematu, bu nwatibe Ishimelu; bukwaruphu nwunne Nebayotu.

⁴ Ada mutaru Íso Elifazu; Basematu amutaru iya Ruwelu. ⁵ Oholibama amutaru iya Jewushi; mutaru iya Jelamu; mēfua Kora. Ndu ono bukota unwu, a mutaru Íso le Kénanu.

⁶ Íso abya eduta unyomu iya; mē unwegirima iya ndu k'unwoke; mē ndu k'unwanyi; duta iphe, bu ndibe iya l'ephe ha; ruta elu iya; mē iphe bu anu, o kpataru le Kénanu; yó buru iya oia eke, teru enya l'eke nwunne iya; mbu Jekopu bu. ⁷ Iphe ephe nweru hatabewa nshinu; k'ophu bu l'ephe ebo te ebukotahedu l'ekalanu. Elu ephe emee; ali ono, ephe bu ndu mbyamumbya ono te edzuhe ephe ebubu. ⁸ Yó buru iya meru iphe Íso, bu iya bu Edomu jeru je eburu l'ali ugvu Séyi.

⁹ Owaa eri Íso, bu nna ndu Edomu teke o bu l'ali ugvu Séyi:

¹⁰ Owaa epha unwu Íso: Elifazu bu nwata nwoke ophu Ada mutaru iya. Ruwelu bu nwata nwoke ophu Basematu mutaru iya.

¹¹ Unwegirima unwoke ophu Elifazu mushiru bu: Témanu; Omaru; Zefo; Getamu; mē Kenazu.

¹² Elifazu nweru nwanyi ophu bu nnufu iya. Onye onanu bu Timína. Timína mutaru iya nwata nwoke lanu, aza Amaleku. Ndu onanu bu unwu-nwa Ada, bu nyee Íso.

¹³ Unwegirima unwoke ophu Ruwelu mutaru bu: Nehatu; Zera; Shama; mē Miza. Ndu onanu bu unwu-nwa Basematu, bu nyee Íso.

¹⁴ Unwegirima unwoke ophu Oholibama mutaru Íso bu: Jewushi; Jelamu; mē Kora. Oholibama ono bu nwatibe Ana bya aburu nwanwa Zibiyonu.

¹⁵ Owaa ndu bu ishi l'eri Íso ndo-o: Unwegirima ke Elifazu, bu okpara Íso bu: Témanu; Omaru; Zefo; Kenazu; ¹⁶ Kora; Getamu; mē Amaleku. Ndu ono bu ndu bu ishi l'eri Elifazu l'ali Edomu. Ephe bu unwunwa Ada.

¹⁷ Ndu ophu bu ndu ishi l'unwegirima ke Ruwelu bu: Nehatu; Zera; Shama; mē Miza. Ndu onanu bu ndu bu ishi l'eri Ruwelu l'ali Edomu. Ephe bu unwunwa nyee Íso, bu iya bu Basematu.

¹⁸ Unwegirima ophu Oholibama mutaru Íso bu: Jewushi; Jelamu; mē Kora. Ndu onanu bu ndu bu ishi l'eri nyee Íso, bu iya bu Oholibama, bu nwatibe Ana.

¹⁹ Ndu ono l'ephe ha bukota unwu Íso, bu iya bu Edomu; buru ephe bugbaa ndu ishi l'ikfu ephe iche iche.

²⁰ Unwegirima ke Séyi, onye Hóru, bu iya bu onye nwe ali ono bu: Lotanu; Shobalu; Zibiyonu; Ana; ²¹ Dishonu; Eza; mē Dishanu. Unwegirima Séyi ono, bu le Edomu ono bu ephe bugbaa ndu ishi ndu Hóru.

²² Unwegirima ke Lotanu bu: Hori; mē Hemanu. Timína bu nwunne Lotanu ke nwanyi.

²³ Unwegirima ke Shobalu bu: Aluvanu; Manahatu; Ebalu; Shefo; mē Onamu.

²⁴ Unwegirima ke Zibiyonu bu: Aya; mē Ana. Ana owananu bu iya chovuru nwogvu obu, ekpo oku l'echi-egu l'eke ocheru nna iya, bu Zibiyonu nkakfu-igara.

²⁵ Ụnwegirima kẹ Ana bụ: Dishonu; mę Oholibama, bụ nwatibe iya kẹ nwanyi.

²⁶ Ụnwegirima Dishonu bụ Hemudanu; Eshubanu; Ituranu; mę Keranu.

²⁷ Ụnwegirima kẹ Eza bụ: Bilihanu; Zevanu; mę Ekanu.

²⁸ Ụnwegirima kẹ Dishanu bụ: Uzu; mę Aranu.

²⁹ Ọwaa ndu ishi ndu Họru: Lotanu; Shobalu; Zibiyonu; Ana; ³⁰ Dishonu; Eza; mę Dishanu. Ọ bụ ẹphebedua bụ ndu ishi ndu Họru l'ẹge ẹphe shitsua l'ikfu l'ikfu l'alị Séyi ono.

Ndu eze, achị ndu Édọmu

³¹ Ọwaa bụ ndu eze, vuru ọzo chĩa ndu Édọmu; bę eze ọdo, shi Ízurelu chideru ẹphe:

³² Béla Beyo buru eze ndu Édọmu.

Mkpukpu iya bụ Dinuhaba.

³³ Béla anwuhulephu;

Jobabu Zera, bụ onye Bọzura
abya aburu eze l'ọzori iya.

³⁴ Jobabu anwuhulephu;

Hushamu, bụ onye Témanu
abya anọdu l'ọzori iya chilahaa.

³⁵ Hushamu anwuhulephu;

Hadadu Bedadu, bụ iya
lụ-gburu ndu Mídiya lẹ
Móabu abya aburu eze l'ọzori iya.
Mkpukpu nk'iya bụ Avitu.

³⁶ Hadadu anwuhulephu;

Samúla kẹ Masureka
abya anọdu l'ọzori iya chilahaa.

³⁷ Samúla anwuhulephu;

Shawulu kẹ Rehobotu,
nọ l'iku Ẹnyimu Yufurétusu
abya anọdu l'ọzori iya chilahaa.

³⁸ Shawulu anwuhulephu;

Bálụ-Hananu Akubo
abya aburu eze l'ọzori iya.

³⁹ Bálụ-Hananu anwuhulephu;

Hada aburu eze l'ọzori iya.
Mkpukpu iya bę eekuje Pawu.
Ẹpha nyee ya aburu Mehetabelu,
bụ nwatibe Maturedi.
Maturedi bukwanu ada Mezahabu.

⁴⁰ Ọwaa ẹpha ndu bụ ishi l'eri Íso l'ẹge ẹphe shitsua l'ikfu l'ikfu; mę ẹke ẹphe butsua, eekutsua ẹpha ẹphe alaru: Timína; Aluva; Jitetu;

⁴¹ Oholibama; Ela; Pinonu; ⁴² Kenazu; Témanu; Mibiza; ⁴³ Magudelu; mę Iramu. Ndu-a l'ẹphe ha bukota ndu ishi ndu Édọmu; l'ẹge ẹphe gude bua l'alị ono, ẹphe lutaru ono.

Ẹphe l'ẹphe ha tuko buru ndibe Íso, bụ nna ndu Édọmu.

37

Nrọ, Jósefu rọshiru

¹ Tọ dụ iya bụ; Jékọpu eburu l'alì ono, nna iya shi buru ono, bụ iya bụ alì Kénanu.

² Ọwaa akọ ẹhu Jékọpu:

Jósefu anọlephu afa iri l'ẹsaa wata otso ụnwanna iya phẹ l'eche aturu. Ụnwanna iya phẹ ono bụ ụnwegirima nyee nna iya phẹ; mbụ Biliha; mẹ Zilipa. Yọ bụje; ẹphe -lata; yo dooru nna ẹphe ejo iphe, ụnwanna iya ndu ọphu anọduje eme.

³ Ízurelu aka oyeru Jósefu obu mẹ l'ẹge o yeru ụnwu iya ndu ọphu. Ishi iya aburu l'ọ bụ nwa, a muru iya lẹ nka. Yọ bya akwaaru Jósefu uwe-nlọkpuru ẹka-ogologo, e dengashiru edengashi. ⁴ Teke ụnwanna iya bya amaru lẹ nna ẹphe ka iya oyeru obu mẹ l'ẹge o yeru ẹphebedua; ẹphe abya akpọo ya ashì; ẹphe te ekfujeheru iya okfu ọma.

⁵ Yo be ujiku lanụ; Jósefu arọ nrọ; bya ezeeru iya ụnwanna iya ono. Nrọ ono emee; ẹphe akabakpọ ya rụ ọkpọ ashì. ⁶ Yọ sụ ẹphe t'ẹphe gebe tẹ ya zeeru ẹphe nrọ, ya rọru. ⁷ Wo ẹphe: “Lẹ ya rọru nrọ; ẹphe ajiko l'esweshi oshiwitil'ẹgu. A nọnyaa; iswe witu nk'iya egbeshi vudo evudo; iswe iya nk'ẹphe abya anọ-pee nk'iya mgburumgburu; l'eforu nk'iya ono ifu l'alì.”

⁸ Ụnwanna iya ono asụ iya: “?Bụ iya bụ l'ìiri l'ọo nggu e-mekochaa buru eze l'achì ẹphe tọ? Mbụ; ?bụ nggu e-mekochaa buru ishi ẹphe tọ?” Nrọ ono, ọ rọru ono yẹle okfu ono, o kfuru ono emee; ẹphe akabaa ya rụ ọkpọ ashì.

⁹ Yo be mbọku ọdo; yọ byakwa bya arọ nrọ ọdo; bya ezekwaaru iya phụ ụnwanna iya ono. Ono b'ọ sụru ẹphe: “Unu gebe tẹ ya zeeru unu nrọ ọdo, ya rọru. Ya rọru nrọ; ẹnyanwu; mẹ ọnwa; ọwaa mkpọ-kpodo iri lẹ nanụ abya efooru iya ifu l'alì.”

¹⁰ Teke o zeru nna iya nrọ ono ẹge o zeru iya ụnwanna iya phẹ bẹ nna iya baru iya mba; sụ iya: “?Bụ egbe nrọ ngunu dụ ẹge onanu? ?Ọ bụ lẹ nne ngu; mẹ yẹbedua, bụ nna ngu; mẹ ụnwunna ngu phẹ e-mekochaa bya efooru ngu ifu l'alì tọ?” ¹¹ Ụnwanna iya ono awataru iya okoru okopho. Obenu lẹ nna iya wotaru iphe ono kwachia l'ọkpoma.

Ụnwanna Jósefu ere iya

¹² Ya ndono; ụnwanna iya achita aturu nna ẹphe jeshia echeche l'iku Shékemu. ¹³ Ízurelu asụ Jósefu: “?Mgbẹ ì marua l'ụnwanna ngu phẹ eche aturu l'iku Shékemu. Ngwaa; bya tẹ ya zi ngu t'i je agbaphee ẹphe.”

Jósefu ekwe iya.

¹⁴ Nna iya asụ iya t'o je agbaphee ụnwanna iya l'ẹke ẹphe nọ l'eche aturu; maru ẹge ẹphe dụ; ẹphe l'aturu ono. Teke ọ phutsuaru ẹphe; yọ lata bya akọoru iya. Yọ buru lẹ nsuda Héburonu b'ọ nọ zia ya ozi ono.

Jósefu erua Shékemu; ¹⁵ nwoke ọbu aphụ iya l'ẹke ọogha-phe l'ẹgu l'ẹke ono; jì iya: “?Bụ ngunu bẹ ìicho?”

¹⁶ Yọ sụ iya: “L'ọ kwa ụnwanna iya phẹ; bẹ ya achọ. Ọ -buru l'ì maru ẹke ẹphe nọ l'eche aturu ẹphe; byiko tunuru iya ọnu iya.”

¹⁷ Nwoke ono asụ iya: “L'ẹphe lufuakwaru l'ẹke-a. Lẹ ya nukwaru teke ẹphe shi ekfu t'ẹphe je Dótanu.”

Tọ dụ iya bụ; Jósefu achọru ẹphe tugbua; je achọ-vu ẹphe l'uzo Dótanu. ¹⁸ Ẹphe aphụ l'iya phụ l'uzenya; wata ọchi idzu ẹge ẹphe e-shi gbua ya.

¹⁹ Ẹphe asụ onwẹphe: “Ọ-rọ-nrọ-a abyakwa-a! ²⁰ Unu bya t'ayi gbua ya; chee lẹ nsụ lanụ l'ẹke-a. Teke e metsuaru; ayi asụ l'ọ bụ anụ-ẹgu-ẹgbudu gburu iya. T'ayi mawaruru ẹge nrọ iya ono e-shi vua.”

²¹ Rúbènu anùle iya phụ; chọlahaa ẹge ya e-shi dzọọ ya t'ẹphe bẹ egbu iya. Yọ sù: "Unu t'ayi be egbukwa iya egbugbu. ²² Unu be egbukwa ọchi. Iphe unu e-mechia bụ t'unu paru iya chee l'iduma-wa, nọ l'echi-ẹgu ẹke-a. Ọlobu; unu be emekakwa iya iphe." Iphe kparu iphe Rúbènu kfulu ẹge ono bụ k'ọphu ọo-dzọfuta iya; duta iya dulaaru nna iya.

²³ Ya ndono; Jófèfu abyarutalephu ẹke unwanwa iya ono nọ; ẹphe egude iya; yefu iya uwe-nlọkpuru ẹka-ogologo iya ono, e dengashiru edengashi ono; ²⁴ kpụta iya chee l'iduma. Iduma ono kpọhuru nkụ; to nwe iphe nọ iya nù.

²⁵ Ẹphe anọdukwadua k'ori nri; bya apalia ẹnya; phụa ndu Ishimelu, liberu shi lẹ Giledu; ẹphe l'inya-ivu ẹphe, vutsua manụ, eshi mkpọ; manụ bamụ; * yeru meeru gude l'eje Íjiputu.

²⁶ Júda asụ unwanwa iya ndu ọphu; "Bụ ngunu bẹ ayi e-rita iya mẹ ayi gbua nwanna ayi woru odzu iya lia? ²⁷ Unu bya t'ayi ree ya ndu Ishimelu. T'ẹ b'ọ dukwa iphe ayi e-je iya ememe; l'ọ kwa nwanna ayi, ayi ẹya bụ mee lanụ." Unwanwa iya ono ekwe.

²⁸ Ndu Mídiya ono, l'agba ngho ono eswedelephu; unwanwa Jófèfu ono akpufuta iya l'iduma ono; woru iya ree ndu Ishimelu ono ukporo pọngu. Ẹphe eduta iya lashia Íjiputu.

²⁹ Rúbènu abya enyoo iduma ono; bya aphụ lẹ Jófèfu ta anọhedu iya; yo gude ẹhu-eghughu woru uwe iya lajaa. ³⁰ Yo jekfushia unwanwa iya phẹ ono; je sù ẹphe: "Mẹ nwata ono ta anọhekwa l'ẹke ono. ?Nanụ ọzo, ya e-shi iya nta-a?"

³¹ Ya ndono; ẹphe akpụta egbu lanụ gbua; chita uwe Jófèfu tsee lẹ mee egbu ono. ³² Ẹphe achita uwe-nlọkpuru ẹka ogologo ono chilaaru nna ẹphe; sù iya: "T'ọ lekwa uwe, ẹphe detataru. T'ọ leedu iya ẹnya; maru m'ọ bụ kẹ nwatibe iya tẹ t'ọ bụdu iya."

³³ Jékọpu abya elee ya ẹnya; yọ bụru iya. Yọ sù: "L'ọ kwa uwe nwatibe iya! Ọ dukwa l'ọ bụ ejo anụ-ẹgu-egbudu gburu iya. L'ọ kwa anụ-ẹgu-egbudu labushiru Jófèfu vřiviri!"

³⁴ Jékọpu egude aphụ lajaa uwe iya; chita uwe-aphụ yee; kwaa ẹkwa nwa iya ono abali olemole. ³⁵ Unwegirima iya: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi abya egboo ya nta; gboo ya imo; to kwe t'e gbota iya. Yọ sù ẹphe: "T'ẹphe haa ya tẹ ya gụa aphụ nwa iya ono jeye teke ya a-lakfu iya l'ili." Ọ bụ ẹge ono bẹ nna iya gude kwaa ẹkwa iya.

³⁶ Ya ndono; ndu Mídiya ono eje eworu Jófèfu ree Pọtifa lẹ Íjiputu. Pọtifa ono bụ onye lanụ lẹ ndu ejeru Fero ozi; bụru iya bụ onye ishi ndu soja, eche Fero nche.

38

Júda yele Téma

¹ Ya ndono; yọ bụru teke ono bẹ Júda haru unwanwa iya; tųgbua jeshia kẹ nwoke Adulamu, eeku Hira je eburu. ² Yọ bụru l'ẹke ono bẹ Júda nọ phụa nwatibe nwoke, eeku Shuwa, bụ onye Kėnanu. Yọ lụa nwata ono; yele iya abya azẹ; ³ yọ tsuta ime; bya amutaru iya nwata nwoke, ọ guru Ẹru. ⁴ Yọ bya atsuta ime ọdo; mụa nwata nwoke; gụa ya Onanu. ⁵ Yọ bya atsuta ime ọdo; mụkwaaphu nwata nwoke; gụa ya Shela. Yọ bụru lẹ Kezibu b'ọ nọ mụa nwata ono.

* **37:25** 37:25 Iphe e kuru manụ bamụ l'ẹke-a bụ ọgvu, eeteje onye iphe eme; bukwaruphu ọgvu, eeteje odzu t'ẹ b'ọ rehu ẹgwegwa.

⁶ Júda abya aluaru Ẹru, bu ọkpara iya nwanyi. Ẹpha nwanyi, ọ luru iya bu Táma. ⁷ Obenu lẹ Ẹru, bu ọkpara Júda bu onye menukaru ẹjo iphe. Ojejoje eworu iya chigbua.

⁸ Tọ dú iya bú; Júda asú Onanu: “T’ọ lúpyabe nyee nwunne iya ono; k’ọphu oo-shi ẹge ono tọgboru nwunne iya ono akọ lẹ mgboko.” ⁹ Obenu lẹ Onanu mawaru lẹ nwata, nwanyi ono a-múta ta abúdu nk’iya. Yọ buje yẹle nyee nwunne iya ono zẹru; ọ -gbaa teke ọo-nyị iphe; yọ nyiru iya wúshi l’alị; k’ọphu ẹ too doberu nwunne iya ono akọ. ¹⁰ Iphe ono, ọonoduje eme ono adú Ojejoje ẹji; yo wokwaru iya phụ chigbua.

¹¹ Ya ndono; Júda asú nyee nwa iya ono; mbụ Táma t’ọ la kẹ nna iya je anọdu jeye tẹ Shela, bu nwatibe iya vufuta. Ishi iya aburu l’ọ riru; sụ: “A maru; ?onye onanu ta anwuhufuduanu ẹge unwunne iya ndu ọphu nwushihuru.” Tọ dú iya bú; Táma atugbua; lashia kẹ nna iya.

¹² A bya anọkwaru ọphu baru ishi; nyee Júda, bu iya bu nwatibe Shuwa abya anwuhu. Júda akwagetsua ẹkwa iya; tugbua; yọ buru iya oje Timina ọgba-phe ndu akpuru iya aturu iya ẹji. Ọnya iya; mbụ Hira, bu onye Adulámu etsoru iya; yọ buru ẹphe ejeje.

¹³ Ya ndono; ama abya agbaaru Táma lẹ nna nji iya ejekwa Timina obyishi aturu iya ẹji. ¹⁴ Yo yefuwaphu uwe, nwanyi, nọ l’ulo-maa, o yeru; chita ulari-ifu phụ-kpua onwiya ifu t’ẹ ba ahube iya ama; je adugaru l’onu ẹke, eeshije abahu Enému, bukwanu ọzo, e shi eje Timina; kẹ l’ọ mawaru lẹ Shela vufutawaru; ọbule e te eduduaru iya nụ iya t’ọ lúpyabe ọbu.

¹⁵ Júda abya aphua Táma tubesu l’ọo nwanyi ọkpara; kẹ l’ọ phụ-kpuru onwiya ulari l’ifu; ¹⁶ tọ ma l’ọ bú nyee nwa iya. Yo jekfube iya l’iku ọzo ono; sụ iya t’ẹphe zẹe.

Táma aji iya iphe ọo-kfụ iya t’ẹphe zẹe ọbu.

¹⁷ Júda asú iya: “Lẹ ya e-shi l’elu iya kpẹe ya nwada-eghu lanu.”

Táma asú iya t’o wofuta iphe-itumo, ya e-gude jeye teke ọo-kputaru iya nwada-eghu ọbu?

¹⁸ Yọ jì Táma; sụ iya: “?Bụ ngunu b’ọ dú ngu tẹ ya yeru ngu l’itumo ọbu?”

Yọ sụ iya: “L’ọ bú iphe-olu iya; iphe-ohubama, tso iya nụ; mẹ mgboro ono, o gude l’ẹka ono.” Júda ekwe iya; chiru iphe ono nụ iya; yẹle iya eje azẹe. Táma atsutawaphu ime. ¹⁹ Júda atugbulephu; Táma aphufu ulari-ifu ono, o shi phụ-kpua ifu ono; chita uwe nwanyi, nọ l’ulo-maa phụ, o shi yee phụ yephu azu.

²⁰ E metsua; Júda abya akputa nwada-eghu ono kpẹe ọnya iya phụ; mbụ Hira t’o je akpẹe nwanyi ono; chitakwanuru iya iphe phụ, o yeru iya l’itumo phụ. Yo shi rua ẹke ono; tọ phuhe nwanyi ono. ²¹ Yọ jì ndu ẹke ono: “Nanu nwanyi ọkpara ono, shi nọdu l’iku ọzo Enému* ono?”

Ẹphe asú iya l’ẹ to nwekwa nwanyi ọkpara, nojeru l’ẹke ono.

²² Tọ dú iya bú; yọ laphushia azu; je asú Júda: “Lẹ ya ta aphukwa iya. Odo aburu lẹ ndu, bu l’ẹke ono sukwaru l’ẹ to nwekwa nwanyi ọkpara, nojeru l’ẹke ono.”

²³ Júda asú: “T’a haa ya t’o nwewaruru iphe ọphu, o gude; a nonyakwaa; e gude iya nụ chilahaa ayi ọchi. Mbụ; ?ya ta kpędunua ngu-a nwada-eghu-a; nggu egude iya je achọo ya; t’i phụ iya?”

²⁴ A nọlephu iphe ruru ọnwa ẹto; a bya asú Júda lẹ nyee nwa iya-a; mbụ Táma gbe agbaakwanu ọkpara; l’o gbe duakwanu ime.

Júda asú t’a kpufuta iya; je akpọo ya ọku!

* **38:21** 38:21 O nweru Bayiburu, e deru l’onye nwoke ono sọru lẹ ya achọ bu nwanyi, agbaru omarali ọkpara.

²⁵ A kpufutadele iya phụ; yo gworu iphe ono, Júda chejeru iya ono nụ t'e gwojeru iya; sụ t'e kfulu iya: "L'ọ kwa onye nwe iphe-a bẹ yeru iya ime." Sụ t'e kfulu iya: "T'o gbuedu iphe-olu-wa igo; iphe-ọhubama, tso iya nụ; mę mgboro-wa t'ọ maru: ?oo-maghe onye nwe iya nụ?"

²⁶ Júda aphulephu iphe ono; maru l'ọo nk'iya; bya asụ: "Ha! Nwanyi-a kakwa iya ọbu onye doberu ẹka ndoo; kele ya sutsuaru lẹ Shela a-lupyabe iya; e metsua; ya te emehe iya."

²⁷ Yọ gbaa teke oo-zeda; a maru l'ọ bu ejima unwoke labụ, nọ iya l'epho ono. ²⁸ Yo zedade; onye lanụ evuru ụzo wofuta ẹka. Nwanyi, eswi iya ime ono abya ewota òwúú uswe gbabẹ iya l'ẹka; sụ l'ọo onye onanu vu ụzo.

²⁹ Nwata ono ewobalephu ẹka ono; nwunne iya eyewaphu ishi; kwofuta. Nwanyi ono, eswi ime ono asụ: "?Owaa ẹge i shiru kpataru onwongu ụzo?" Ya ndono; a gụa onye onanu Pérezu.† ³⁰ Nwunne iya ọphu a gbaberu eri owu uswe l'ẹka phụ etsowa iya phụ. A gụa yẹbedua Zera.‡

39

Jósefu yelee nyee Pọtifa

¹ Tọ dụ iya bụ; e duru Jósefu rua Íjiputu; Pọtifa azụ-ghachi iya ndu Ishimelu ono. Pọtifa bụ onye Íjiputu, tso lẹ ndu Fero nuru oke-okwa. Yọ buru iya bụ onye ishi ndu soja, echeje Fero nche.

² Ojejoje eswiru Jósefu; iphemiphe ọbule, o yeru ẹka l'ajahujeru iya. Yo buru l'ulo onye Íjiputu ono, bụ nnajiufu iya ono. ³ Nnajiufu iya ono abya aphụ lẹ Ojejoje swiru Jósefu eswiru; bya aphụ l'iphemiphe ọbule, o yeru ẹka agajeru iya; ⁴ Jósefu abya atuba iya l'obu; yo woru iya mee nwozi iya; mbụ mee ya onye, elekota ufu iya kpamukpamu ẹnya; bya ewokwaruphu iphemiphe ọbule, o nweru enweru ye iya l'ẹka t'o letajeru iya ẹnya. ⁵ Tsube teke ono, Pọtifa meru Jósefu onye ishi, eletaru iya ufu iya ẹnya; mę iphemiphe ọbule, o nweru enweru ono bẹ Ojejoje bya egude okfu ẹhu Jósefu gọoru nwoke Íjiputu ono onu. Onu ono, Ojejoje gọru iya ono emee iphemiphe ọbule, Pọtifa nweru l'ufu; mę ọphu nọ l'egu; yo kweru iya. ⁶ Pọtifa ahakotaru Jósefu iphemiphe ọbule, o nweru enweru t'o letajeru iya ẹnya; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dūhedu iphe, ọokpajekwadu ishi ẹge ee-me iya. Iphe, ọ maleruphu nwenkinyi bụ tẹ ya ria nri.

Jósefu bẹ gbaru ugbugba oma; l'amashi mma ike. ⁷ A nonyalephu; Jósefu atuba nyee nnajiufu iya ono l'ẹnya. Yọ sụ iya t'ọ bya t'ephe zee.

⁸ Jósefu ajika; sụ iya: "Lẹ keshinu nnajiufu iya meru iya onye ishi iphemiphe ọbule, o nweru enweru b'ẹ tọ ọkpajehekwa ishi iphe eme nụ l'ufu iya. Iphemiphe ọbule, o nweru enweru b'o yekotaru iya l'ẹka tẹ ya letaru iya ẹnya. ⁹ O bụ ẹge ike ke nnajiufu iya ha l'ulo-wa bụ ẹge ike nk'iya ha. To nwe iphe o wohajeru iya ewoha; a gufuphu nggubedua; ke l'i bụ nyee ya. ?Nanu ẹge ya e-shi bya emee egbe akpamara owaa; kpua Nchileke?" ¹⁰ Iphe bụ mbọku-mbọku, mụtaru amuta; yo kfukwaruphu Jósefu tẹ yelee iya zee. Obenu lẹ Jósefu te kwedu; mbukponu tẹ yelee iya nọdu l'ekalanu.

¹¹ Yo be ujiku lanụ; Jósefu abahụ l'ulo tẹ ya jee ozi, nọru iya nụ. Teke ono b'ẹ tọ dudu ndu ejeje ozi l'ulo ono m'ọo onye lanụ, nọ l'ime ulo ono.

¹² Nyee Pọtifa ono awọ iya l'uwe iya; sụ iya t'ọ bya t'ephe zee. Jósefu eyefu uwe iya ono haa ya l'ẹka gbafu etezi.

† 38:29 38:29 Iphe "Pérezu" bụ bụ "ekwofuta". ‡ 38:30 38:30 Iphe "Zera" bụ bụ "o-ke-too".

¹³ Yọ phulephu lẹ Jófẹfu yefuru uwe iya haa ya l'ẹka kfufu etezi; ¹⁴ kukowaphu ndu ozi ọlo iya; sù ẹphe: “Unu lenu! Nwohu-a, shi Híburu-a b'e dutaru t'ọ bya emeru ẹjọ ahuma kpua ẹphe. Ọ bakfutaru iya l'ime ọlo l'ẹke-a tẹ yẹ l'iya zẹe. Ya eworu mkpu chia. ¹⁵ Yọ nulephu lẹ ya echi mkpu t'a bya agbaaru iya mkpu; paru uwe iya haaru iya; kfufu etezi.”

¹⁶ Nwanyi ono egude uwe ono gbururu jeye nnajiufu Jófẹfu abata. ¹⁷ Yọ bya akọoru iya iphe, mọru nù; sù iya: “Lẹ nwohu Híburu-a, i dubataru ayi l'ẹke-a bẹ byakwaru t'o mee mu ẹjọ ahuma ntanù-a. ¹⁸ Ya echilephu mkpu t'a bya agbaaru iya mkpu; yọ haaru iya uwe iya kfufu etezi.”

¹⁹ Nnajiufu Jófẹfu anulephu iphe ono, nyee ya kfuru iya l'ọ bụ ẹge ohu iya meru iya ndono; vọru ọku ghua ẹhu. ²⁰ Pọtifa akputa Jófẹfu je eye l'ọka-mkpọro, eze atụ-chije ndu mkpọro iya.

Obenu lẹ Jófẹfu nọ lẹ mkpọro ono; ²¹ Ojejoje eswiru iya; l'ekoshi iya lẹ ya yeru iya obu. Yo mee onye eche ọka-mkpọro ono; yo yeru Jófẹfu obu. ²² Onye ono, eche ọka-mkpọro ono emee Jófẹfu ishi ndu nọkota l'ọka-mkpọro ono. Iphemiphe ọbule, eeme l'ẹke ono aburu Jófẹfu b'ọ nọkota l'ẹka. ²³ Iphe nọwa Jófẹfu l'ẹka bẹ onye eche ọka-mkpọro ono ta akpajehedu ishi ẹge ee-me iya; kele Ojejoje swiru Jófẹfu; iphemiphe ọbule, o yeru ẹka l'agajeru iya.

40

Jófẹfu akọ iphe, nrọ, ndu mkpọro rọru bụ

¹ A nọnyaa; onye, agbajeru eze ndu Íjiputu mée; mẹ onye eghejeru iya buredi emeswee nnajiufu ẹphe.* ² Iphe eghulaha Fero eghughu l'ẹke ọmadzu labu ono, ejeru iya ozi ono nọ; mbu onye ishi ndu agbajeru iya mée; mẹ onye ishi ndu ophu eghejeru iya buredi. ³ Yọ chita ẹphe je atuchishia l'ufu onye ishi ndu soja, echeje Fero nche. Ọ kwaphu l'ẹke ono b'a tų-chiru Jófẹfu. ⁴ Onye ishi ndu soja ono, echeje Fero nche ono eduru Jófẹfu yeru ẹphe t'ẹphe zije iya ozi.

Ẹphe anọnyaa lẹ mkpọro ono; ⁵ unwoke labu ono; mbu onye ono, agbajeru Eze ndu Íjiputu mée; mẹ onye ophu eghejeru iya buredi abya ajiko rọ nrọ l'enyashi ujiku lanu. Iphe nrọ ono ekfu adugbaa iche l'iche. ⁶ Yo be l'utsu iya; Jófẹfu abya aphu l'ẹhu ta atsodu ẹphe ẹna. ⁷ Yọ ji ndu ono, ọkwa ẹphe kpọ-litaru l'oru Fero ono; mbu ndu ono, a jiko ẹphe l'iya tuchia lẹ kẹ nnajiufu iya ono; sù: “?Bụ ngunu meru iphe ẹhu ta atsodu unu ẹna ntanù?”

⁸ Ephe asu iya l'ẹphe ẹbo tukuru rọ nrọ; tọ du onye a-karu ẹphe iphe nrọ ono butsua.

Jófẹfu asu ẹphe: “?Tọ du Nchileke bụ onye akoje nrọ? Unu zenuaru iya nrọ obu.”

⁹ Onye ishi ndu ono, agbajeru Fero mée ono abya ezeeru Jófẹfu nrọ nk'iya; sù iya: “Lẹ ya rọru nrọ; phua onwiya oshi vayinu l'ifu. ¹⁰ Oshi vayinu ono nweru ẹkali ẹto. Yọ bya erua iru; tsua igu; mishia akpuru l'ofoko l'ofoko; bya achashia. ¹¹ Ya ndono; ya egude okoro Fero l'ẹka; bya ewota akpuru vayinu ono pyia ya apyipyi; pyita iya mini ye l'okoro ono; nù Fero.”

¹² Jófẹfu asu iya: “Ọwaa iphe nrọ ono bụ ndo-ọ: Ẹkali oshi ẹto ono bụ ujiku ẹto. ¹³ Abali ẹto ntanù bẹ Fero a-bya edufuta ngu l'ẹke-a; mee

* **40:1** 40:1 L'okfu Híburu b'e deru l'onye-a bụ “ọ-pa-okoro”; bụ iya bụ l'okwa iya ha nshinu l'obu-eze; buru iya aphu gbasaru nri eze; mẹ mée eze. Ọ bụ yẹbedua egudeje ẹka iya gbẹe eze mée.

t'i laphu azu l'oru ngu; gbalaharu Fero mee ege, i shi agbaru iya eya. ¹⁴ Olobu; teke ono, iphe a-duru ngu le mma ege ono, o-duru ngu iya ono; nyatabukwa yebe Josefu; kfuaru Fero okfu ehu iya; k'ophu aa-tufu iya l'oka-mkporo-a; ¹⁵ ke l'o kwa ezita b'e zitaru iya l'ali Hiburu. A bya erua eke-a; bya ekwekputa iya chee le mkporo l'e b'o du iphe, ya meru."

¹⁶ Ya ndono; onye ishi ndu ophu eghejeru Fero buredi aphulephu le Josefu koru nro ono ohuma; su iya: "Le yebedua rokwaruphu nro; vuru nkata buredi eto. ¹⁷ Nkata ophu kpo-kfuru l'eli iya b'e yeru iphe du iche l'iche, e gheshiru Fero. Unwenu abya avukalaha iphe, no le nkata k'eli iya ono."

¹⁸ Josefu asu iya: "Owaa iphe nro ono bu ndo-o: Nkata eto ono bu abali eto. ¹⁹ Abali eto ntanu be Fero a-bya akpufuta ngu; woru ngu swigbua l'eli oshi. Unwenu abya avukaa anu ngu."

²⁰ Ya ndono; yo be mboku k'eto ono; yo gbaa le mboku, a muru Fero. Yo bya anodu l'agbaru ndu ozi iya aji, o gude ekoshi l'oo mboku ono b'a muru iya. L'aanokwadu l'agba aji ono b'o ziru; e je edufutaru iya onye ishi ndu onanu, agbajeru iya mee ono; me onye ishi ndu ophu eghejeru iya buredi. E je edufuta ephe dobe l'ifu ndu ozi iya ndu ophu. ²¹ Yo bya anuphu onye ishi ndu onanu, agbajeru iya mee ono okwa iya azu; yo wataru iya ogbaru mee odo. ²² Obenu l'onye ishi ndu ophu eghejeru iya buredi b'o swi-gbukwanuru.

Yo buru iya bu le nro ono avukota l'ege ono, Josefu kfuru iya ono. ²³ Obenu l'onye ishi ndu ono, agbajeru Fero mee ono ta nyatahedu Josefu; yo woru iya zahaa.

41

Josefu ekfu iphe Nro Fero bu

¹ A nophu afa ebo; Fero abya aruo nro; phu eke o vudo l'iku Enyimu Nanyi. ² A bya ele enya; eswi esaa, bukotaru eji tayingu; dukota bemubemu eshi le Enyimu Nanyi ono rufuta; bya awushiru l'iku eke ono l'akpa nri. ³ A nonyaa; eswi esaa odo, dutsua ejo adudu; dukota nyago-nyago-nyago eshikwaphu l'enyimu ono rufuta bya anonyabe ndu ophu l'iku enyimu ono. ⁴ Eswi esaa ono, dutsua ejo adudu; bya adukota nyago-nyago-nyago ono abya ajiko eswi esaa ophu, bukotaru eji tayingu phu; dukota bemubemu phu takota. E megee; Fero abya elutehu.

⁵ A nonyakwaa; mgbenya abya eziru iya odo. Yo roo nro k'ebo. L'onanu b'o roru nro; oke-akpe esaa, hakota okporokpo; du mma fokotaru l'ishi akpe lanu. ⁶ A nonyaa; oke akpe esaa odo, bukota mgbapya akpe, pherephere uzo enyanwu-ahata mebyishiru emebyishi afoshikwaaphu; ⁷ oke akpe esaa ono, bugbaa mgbapya akpe ono abya ajiko oke akpe esaa ophu du okporokpo; fo afoko phu lekota. Fero elutehu; bya amaru l'o bu nro.

⁸ Yo be l'utsu; nro ono akwata tsulaha ya l'ehu nshinu. Yo zia t'e je ekuaru iya ndu njibya; me ndu Ijiputu, maru mmamiphe. Fero abya ezeeru ephe nro ono. To du ephe onye duru ike koru iya iphe, nro ono bu.

⁹ To du iya bu; onye ishi ndu agbajeru Fero mee asu iya: "L'o kwa ntanu-a be ya nyataru iphe, ya meru, e ta dudu mma. ¹⁰ Teke ono, ehu ghujeru nggube Fero eghughu l'eke yebe nwozi ngu no, a gbajeru ngu mee; me onye ophu eghejeru ngu buredi. Iphe eghutabe ngu eghughu; k'ophu i chitaru ephe je atuchia l'ufu onye ishi ndu soja, echeje ngu nche. ¹¹ Yo

be ɛnyashi ujiku lanu; ɛphe ɛbo arɔ nro; nro ono enwekotaru iphe, ɔ bu. ¹² Yo nweru nwokorɔbya, bu onye Hiburu, ejeru onye ishi ndu soja, echeje ngu nche ozi, ayi l'iya tuko nɔdu l'ɛke ono. Ayi ezeeru iya nro ono; yɔ kɔoru ayi iphe, ɔ bu. Onyenɔnu b'ɔ kɔru iphe, nro nk'iya bu. ¹³ Yɔ buleruphu ɛge ono, o kɔru iya ono b'ɔ vukotaru. Mbɛdua, agbajɛru ngu mee-a b'i nɔ-phuru ɔkwa mu azu; bya eworu onye ɔphu kfu-gbua."

¹⁴ Tɔ du iya bu; Fero abya ezia t'e je ekua Jɔsefu. Nta-a nta-a b'a tofuwaru iya le mkporo ono. Yɔ bya akpu a ishi; chita uwe ɔdo yee; yɔ buru iya oje l'ifu Fero.

¹⁵ Fero asu Jɔsefu: "Le ya roru nro; tɔ du onye duru ike kɔoru iya iphe ɔ bu. Obenu le ya nuwaru l'ɔobuje; e zeeru ngu nro; nggu akɔoru onye ɔphu iphe nro ɔphu bu."

¹⁶ Jɔsefu asu Fero: "Le tɔ kwa yɛbedua akɔje iya. L'ɔ kwa Nchileke be a-koru nggube Fero iphe nro ono bu ɛge oo-ji ngu ɛpho."

¹⁷ Fero asu Jɔsefu: "Le ya roru nro; vudo l'iku ɛnyimu Nanyi; ¹⁸ phu eswi ɛsaa, bukotaru eji tayingu, dukota bemubemu ɛke ɛphe shi le mini ono rufuta bya anɔdu l'iku mini ono l'akpa nri. ¹⁹ Eswi ɛsaa ɔdo, dutsulephu ejo adudu; dukota nyago-nyago-nyago erufutakwaphu. Ya ta aphubudua eswi, dujeru eji ɛge ono le Ijiputu! ²⁰ Eswi ɛsaa onanu, dutsua ejo adudu; dukwaphu nyago-nyago-nyago ono; abya ajiko eswi ɛsaa k'ivuzo phu takota. ²¹ Yɔ tatsua ya; dukwaphu ejo adudu ɛge ɔ duhawa; k'ɔphu bu l'ɛ tɔ dudu onye e-kweta l'ɔo ya taru eswi ndu ɔphu. Ya ndono; ya elutehu.

²² "Ya abyakwa bya ekuru mgbenya ɔdo; watakwa ɔro nro ɔdo. Le k'ugbiya-a be ya phuru oke-akpe ɛsaa, foru afofo; du mma; l'ɛke ɔ bya apakota l'ukfu akpe lanu. ²³ A nonyaa; ya abya aphukwaaphu oke-akpe ɛsaa ɔdo, dutsua mgbapya mgbapya; bukotaru mkpegbafu akpe; pherephere uzo ɛnyanwu-ahata ephenwushia ya ephenwushi l'ɛke ɔ patakotakaruphu. ²⁴ Oke-akpe ɛsaa ono, dukota mgbapya mgbapya ono abya ajiko ndu ɔphunanu, du mma phu lekota. Ya ezekotaru ndu njibya nro ono; tɔ du onye duru ike kɔ iphe ɔ bu." ²⁵ Tɔ du iya bu; Jɔsefu asu Fero: "Le nro ɛbo ono, nggube Fero roru ono bukwa iphe lanu b'ɔ bu. L'ɔ kwa Nchileke eme te ya koshi nggube Fero iphe, ya abya ememe. ²⁶ Eswi ɛsaa phu, dukota mma phu bu afa ɛsaa. ɛge ono kwaphu be oke-akpe ɛsaa phu, dukota mma phu bukwapu afa ɛsaa. ɔo ya bu le nro ono jiko buru nro lanu. ²⁷ Eswi ɛsaa phu, dutsua nyago-nyago-nyago; bya adu ejo adudu, wufutaru nu le ndu ɔphu wufutatsuaru phu; me l'oke-akpe ɛsaa phu, dutsua mgbapya mgbapya; pherephere, shi uzo ɛnyanwu-ahata phepyashiru epepyashi phu bu afa ɛsaa, ejo-egu e-me.

²⁸ "O dua l'ɔ bu ɛge ono, ya kfuhawaru ngu ono: L'ɔ kwa Nchileke koshiru nggube Fero iphe, ya abya ememe. ²⁹ Afa ɛsaa be nri a-ha nshinu le Ijiputu gbaa mgburumgburu. ³⁰ Obenu l'afa ɛsaa ɔphu tso iya nu be ejo-egu e-me. Afa ɛsaa phu, nri a-ha nshinu le Ijiputu phu be aa-zahakota; egu emee madzu ɛge ono jaa ya eze. ³¹ Ejo-egu, a-byanu e-me to nwedu onye a-nyatakwa teke ono, nri shi ha nshinu ono. ³² Iphe kparu iphe e meru te Fero roo nro ono uzi labu ɛge ono bu te Fero maru le Nchileke ribuwaru etomu iya; mbu l'ɛ tɔ dudu ɛge aa-no-be; Nchileke emee ya.

³³ "Nta-a bukwa te nggube Fero lee ɛnya; fota onye iphe edoje ɛnya; buru onye maru iphe; mee ya t'ɔ buru onye ishi l'ali Ijiputu mgburumgburu. ³⁴ Nggu afotakwaphu ndu a-no-tsota onye ishi Ijiputu

ono; t'ephe keje iphe bu iphe, ndu Ijiputu kpataru l'okfu ephe uzo ise wota uzo lanu l'ime afa esaa phu, nri a-ha nshinu phu. ³⁵ T'ephe nakoo nri ono l'afa ono, nri a-ha nshinu ono. Teke ephe nakotsuaru iya; t'ephe gude ikike ke nggube Fero jee l'edukfu l'edufu l'ali-a gbaa mgburumburu je akwakobetsua ya. ³⁶ Nri ono be ee-doberu ndu ali-a kwaberu afa esaa ono, ejo-egu e-me le Ijiputu ono; k'ophu egu te eyechidu ali-a."

³⁷ Iphe ono, Josefu kfuru ono adu Fero yele ndu ozi iya l'ephe ha mma. ³⁸ Fero aji ephe; su: "?O nweru onye odo, ephe a-phu odo, e-gbe ka nwoke owaa, bu onye Ume Nchileke no l'ehu ege-a?"

³⁹ To du iya bu; Fero asu Josefu: "Keshinu ophu Nchileke meru ti makotaru iphemiphe obule-a l'o ha be to nwehekwa onye odo gbe ka ngu nu le k'iphe-odo-nya; to nwe onye odo, ka ngu omaru iphe. ⁴⁰ Oo nggubedua l'a-buru ishi l'ufu iya. Onyemonye obule, no l'ali-eze yebe Fero a-nodu anuru ngu okfu. Iphe yebe Fero e-gude ka ngu nwenkinyi buwa ke l'oo ya bu eze."

Ndu Ijiputu l'ophu no Josefu l'eka

⁴¹ Ya ndono; Fero asu Josefu: "Ali Ijiputu l'o ha; be ya yeekwaru ngu l'eka." ⁴² Fero agbata echi mkpushi-eka iya gbabe Josefu; bya eyee ya akpawuru uwe; bya anyabe iya iphe-olu mkpola-ododo. ⁴³ Yo bya ewota ugbo-inya k'ebo nu Josefu t'oogbaje. Ndu madzu awata ora t'e fooru Josefu ifu l'ali. Yo buru iya bu l'o woru ali Ijiputu l'o ha ye Josefu l'eka.

⁴⁴ Ya ndono; Fero asu Josefu: "L'oo yebe Fero bu eze. Obenu le to nwedu onye ha k'ome iphe l'ali Ijiputu gbaa mgburumburu; a -gufu l'i suru t'e mee iphe obu." ⁴⁵ Fero abya agu-kwazi Josefu epha; kulahaa ya Zafunatu-Paniya; byakwaphu bya eduta Asenatu, bu nwatibe Potifera, agwajeru ndu Onu iphe dee ya t'o luru. Josefu abya atuko ali Ijiputu l'o ha jegbakota.

⁴⁶ Josefu nowaru ukporo afa l'afa iri teke o wataru ojeru Fero, bu eze ndu Ijiputu ozi. Josefu eshi le ke Fero jegbakota ali Ijiputu mgburumburu. ⁴⁷ L'afa esaa ono, nri no ono be ali mehukotaru iphe ntumatu. ⁴⁸ Josefu ajiko nri, a kotaru le Ijiputu l'afa esaa ono, nri no ono kwakokota; doo ya l'ulo eke, eedobeje nri l'edukfu l'edukfu. Yo buje; o -bya l'edukfu; yo tuko iphe, bu nri, a kotaru l'egu, no l'uzo ibyiya onanu kwakobe. ⁴⁹ Josefu wuleruphu akpe, e gbutaru egbuta jeye yo kuru l'ikpo, ha l'o bu eveve mgbogidi enyimu. Nri ono hatabe nshinu; k'ophu a nonyaaru; e debuhu iya l'ekwo; ke l'o kpowaru eka ege ee-me guta iya aguta.

⁵⁰ T'afa ejo-egu ono kwaa bya be Asenatu, bu nwatibe Potifera, agwajeru ndu Onu iphe mutawaru Josefu unwegirima unwoke labu. ⁵¹ Josefu guru okpara iya Manase;* su: "Le Nchileke mewaru te ya zahaa iphe-ehuka, byaru iya nu; zahaakwaphu ufu nna iya." ⁵² Onye k'ebo b'o guru Ifuremu;† su: "Oo Nchileke be meru te ya barahu l'ali-a, ya shi eje ntakfuru-wa."

⁵³ Afa esaa ono, nri no le Ijiputu ono abya agvu. ⁵⁴ Afa esaa k'ejo-egu phu abya abya. Yo buleruphu ege ono, Josefu kfuru ono b'o meru. Ejo egu ono emekota ndu mkpukpu odo; yo buru Ijiputu nwenkinyi bu eke nri no. ⁵⁵ Ejo egu ono emedelephu ndu Ijiputu; ephe eje aralahaaru Fero ekwa nri. Fero asu ndu Ijiputu kpamukpamu: "Unu jekfuje Josefu. Iphe o suseru t'unu mee; unu emee ya!"

* **41:51** 41:51 Iphe "Manase" bu bu "o-meru-t'a-zahaa". † **41:52** 41:52 Iphe "Ifuremu" bu bu "nwa omi".

⁵⁶ Ejo ẹgu ono edzuleruphu alì ono; Jósefu eworu ọlo ono, e doru nri ono tūhashia; reshilaha ndu Íjiputu nri; kẹ l'ejo-ẹgu ono ajawa madzụ eze l'alì Íjiputu gbaa mgburumgburu. ⁵⁷ Iphe bụ mbakeshi abyajẹ Íjiputu ọkpata Jósefu nri; kẹ l'ejo-ẹgu ono ajawa madzụ eze l'iphe bụ mgboko mgburumgburu.

42

Unwu Jékoṗu eje Íjiputu ọkpata nri

¹ Jékoṗu anụa lẹ nri nọ lẹ Íjiputu; bya aji unwu iya ẹge ọ dū bẹ ẹphe nọdu; chiru ẹnya yeru onwẹphe ẹge ono? ² Wo ẹphe: “Lẹ ya nụkwaru lẹ nri nọ lẹ Íjiputu. Unu jekwa ẹke ono je akpata nri; k'ọphu ẹgu te egbushidu ẹphe.”

³ Tọ dū iya bụ; unwana Jósefu ẹphe iri atugbua jeshia ọkpata nri lẹ Íjiputu. ⁴ Obenu lẹ Jékoṗu te kwedu tẹ Bénjaminu, bụ nwunne Jósefu tsoru ẹphe; kẹ l'ọotsu egvu l'iphe e-me iya. ⁵ Tọ dū iya bụ; unwu Ízurelu etsoru lẹ ndu jeru ọkpata nri; kẹ l'ejo-ẹgu ono rukwaruphu alì Kénanu.

⁶ Ya ndono; yọ buru Jósefu bụ gọvano ndu Íjiputu; buru iya ereje ndu alì ono nri. Tọ dū iya bụ; unwana iya pẹ ono erua bya ebyishi ikpere; puaru iya ifu l'alì. ⁷ Jósefu aphulephu unwana iya ono; hụbewaphu ẹphe ama; melahaa l'ẹ tọ madu ẹphe; kfulahaaru ẹphe ntanwụ ntanwụ; ji ẹphe ẹke ẹphe shi?

Ẹphe asụ iya l'ẹphe shikwa alì Kénanu abya ọkpata nri.

⁸ Ọ bụ oswi-okfu lẹ Jósefu hụbekotaru unwana iya ono ama; obenu l'ẹphebedua ta hụbehedu iya ama. ⁹ Tọ dū iya bụ; Jósefu abya anyata nro ono, ọ rojeru l'ẹhu ẹphe ono; sụ ẹphe: “L'ẹphe bụ ndu ngge. L'iphe, ẹphe byaru bụ t'ẹphe maru ẹke, a tuzoru ẹhu l'alì-a!”

¹⁰ Ẹphe asụ iya: “Onye nwe mu nụ; wawakwa; l'ọ kwa nri bẹ ẹphebe ndu ozi ngu byaru akpata. ¹¹ L'ọ kwa nna lanụ bẹ mụkotaru ẹphe. L'ẹphebe ndu ozi ngu bụkwa ndu ire-lanụ; l'ẹphe ta bụkwa ndu ngge.”

¹² Jósefu asụ ẹphe: “L'ọ ejo-ire! L'iphe ẹphe byaru bụ t'ẹphe maru ẹke, a tuzoru ẹhu l'alì-a!”

¹³ Ẹphe asụ iya: “L'ẹphebe ndu ozi ngu dukwa iri l'ẹbo shi lẹ nna lanụ l'alì Kénanu. Onye kẹ nwata bẹ yẹle nna ẹphe nọ l'ufu; onye lanụ bẹ ta anọhedu nụ.”

¹⁴ Jósefu asụ ẹphe: “L'ọ bụ iphe ono, ya kfuru ono bẹ unu bụ; mbụ l'unu bụ ndu ngge! ¹⁵ Ọwaa ẹge ee-shi maru ire unu ndọ-ọ: Ọ -burua lẹ Fero nọ-ọ ndzụ ẹge ọ nọ iya; bẹ unu ta aladu l'ẹ ba bụ lẹ nwanna unu kẹ nwata phụ b'e dutaru bya l'ẹke-a. ¹⁶ Iphe unu e-me bụ t'unu zi onye lanụ l'ime unu t'ọ je eduta nwanna unu ono; unu bẹ ndu ọphu l'unu ha bẹ a-nọdukota lẹ mkpọro. Ọo ya bụ; t'e shi ẹge ono; maru mẹ iphe, unu ekfu; ?ọ bụa oswi-okfu. Teke ẹ t'ọ -dudu; Fero -nọdu-a ndzụ ẹge-a, ọ nonu iya-a bẹ unu bụkwa ndu ngge l'oswiya.” ¹⁷ Yọ chita ẹphe je eye lẹ mkpọro; ẹphe anọ abalì ẹto.

¹⁸ Yo be mbọku k'ẹto; Jósefu asụ ẹphe: “Unu -mewa iphe-a, ya abya ekfukfu-a bẹ ndzụ e-dzukwa-a unu; kele yẹbe Jósefu bụkwa onye atsu Nchileke egvu. ¹⁹ Ọ -buru l'unu bụ ndu ire-lanụ l'oswiya; t'onye lanụ l'unu nọdu lẹ mkpọro l'ẹke-a; tẹ ndu ọphu wota nri wolaaru ndibe unu ọphu ẹgu eme l'ufu. ²⁰ Obenu lẹ nwanna unu kẹ nwata ono bẹ unu dutafuje dutaru iya l'ẹke-a. Teke unu meru iya ẹge ono; ya amaru l'unu bụ ndu ire-lanụ; haa t'ẹ b'e egbushi unu.” Ẹphe ekweta; ²¹ kfulahaaru onwẹphe:

“L’o kwa iphe epe meru nwanna epe be aanu epe aphu iya ege-a. L’ephe phuru egbe aphu, o guru kpua epe teke ono, o shi aruo t’e dobe iya ndzu ono; ophu epe angaduru iya nchi. L’o kwa iphe ono kparu iphe epe eje egbe iphe-ehuka-a ntanu-a.”

²² Rúbenu asu epe: “?Ya te kfuduru unu t’e b’o du iphe unu e-me nwata ono; unu te yeru iya onu? Nta-a be ochi iya nonu epe l’ishi.” ²³ Epe ta ma le Joséfu anu iphe epe ekfu; keshinu ophu o nweru onye atu-nweru iya iphe epe ekfu.

²⁴ Joséfu eshi l’eke epe no lufu je awata ora ekwa; metsua laphutashia azu bya ekfuru yeru epe odo. Yo su t’a kpuofuta Símiyonu; kee ya egbu l’ifu epe l’eke ono.

²⁵ Joséfu abya asu t’e yejishiaru epe nri l’eda epe; yephukotaru epe okpoga epe azu l’eda epe; a nu epe nri, epe e-ri l’uzo. E megetsulephu ege ono, o kfuru ono; ²⁶ epe apatsuaru eda nri epe ono doo l’eli nkakfu-igara epe; tugbua; yo buru epe alala.

²⁷ Epe erua l’eke epe no-zitaru k’aradu; onye lanu l’ime epe abya atoshia eda iya te ya hata nri nu nkakfu-igara iya; okpoga iya anoduwa l’onu eda ono. ²⁸ Yo su unwunne iya ndu ophu: “Inhii; me okpoga iya b’e gbe yephukwaru iya azu! Owaa ya l’eda iya l’eke-a!”

Meji atofu epe; ehu anmalahaa epe anmanma. Epe asu onwephe: “?Bu egbe ngunu be Nchileke meru epe ege-a?”

²⁹ Epe alaruta Kénanu; bya atuko iphemiphe obule, meru nu kooru nna epe; mbu Jékopu; su iya: ³⁰ “L’onye bu ishi l’ali ono be kfukwaru epe ntanwu ntanwu; mee epe l’o bu ndu byaru ngge l’ali epe. ³¹ Obenu l’ephe kfukwaru iya l’ephe kwa ndu ire-lanu; l’ephe ta bukwa ndu ngge. ³² L’ephe dukwa unwoke iri l’ebo shi le nna lanu. Onye lanu ta nohedu; onye ke nwata be yele nna epe no l’ufu le Kénanu.

³³ “Ya ndono; onye ishi ono, achi ndu ali ono asu: ‘L’ege ya e-shi maru me ayi bu ndu ire-lanu bu t’ayi haa onye lanu l’ayi te yele iya nodu l’eke ono; ayibe ndu ophu ewota nri wolaaru ndibe ayi, egu eme. ³⁴ Olobu t’ayi dutakwaru iya nwanna ayi ke nshii phu. Oo ya bu; ya amaru l’ayi ta budu ndu byaru ngge; l’ayi bu-a ndu ire-lanu l’oswiya. Teke ono; ya eduru nwunne ayi ophu nu ayi; ayi ejelahawaru ege du ayi mma l’ali ono.’ ”

³⁵ L’ephe wataru otoshi eda epe ono; be epe phutsuaru ekpa okpoga epe l’ime eda epe ono. Egvu egude epe; gudekwaphu nna epe. ³⁶ Nna epe; mbu Jékopu asu epe: “Nta-a be unu emewa t’unu nagee ya unwu iya. Joséfu ta nohedu; Símiyonu ta nohe; nta-a be unu emefua t’unu natafua ya Bénjaminu. E to nwehedu eke ya shiru iya nta-a, o dukwaduru iya le ntse.”

³⁷ Rúbenu asu nna iya: “O -buru le ya te edulataduru ngu Bénjaminu; gbulephu unwegirima ke yebe Rúbenu; epe ebo-o. Ye iya Bénjaminu l’eka; ya e-dulataru ngu iya-a.”

³⁸ Obenu le Jékopu suru: “Wawa; nwa mu; Bénjaminu te tsodu unu; kele nwunne iya nwuhuhawaru; nta-a buwa-a yebedua nwenkinyi iya. O -nweru iphe meru iya nu l’uzo; buwa iphe unu eme bu te ya gude ishi-ewo iya-a gua aphu laa maa.”

43

Unwunna Joséfu; du Bénjaminu eje Íjiputu

¹ Ya ndono; ejo-egu ono te kwe ekwekwe l'ali Kénanu. ² Ndibe Jékoṗu erigelephu nri ono, eṗhe shi le Íjiputu wolata ono; Jékoṗu asu unwu iya t'eṗhe la azu le Íjiputu je azutafuaru eṗhe nri!

³ Júda asu iya: "Le nwoke ono nmakwaru eṗhe okwa nmashia ya ike: l'e te ekwekwa t'eṗhe phu iya odo; m'o -buru l'eṗhe le nwanna eṗhe ono ta ayidu." ⁴ Wo iya: "I -kwe t'eṗhe le Bénjaminu yiru; be eṗhe e-jekwa-a je akpata ngu nri obu. ⁵ O -buru l'i ti kwedu; be eṗhe te ejekwa; kele nwoke ono nmakwaru eṗhe okwa nmashia ya ike: l'e te ekwekwa t'eṗhe phu iya odo; m'o -buru l'eṗhe le nwanna eṗhe ono ta ayidu."

⁶ Ízurelu aji eṗhe: "?Nanu ege o du; be unu kfulahaaru nwoke ono l'unu nweru nwanna odo; shi ege ono wolataru iya egbe iphe-ehuka owaa?"

⁷ Eṗhe asu: "L'o kwa nwoke ono jilahaaru eṗhe njikponu; l'akpa eṗhe ishi ehu eṗhe; me ke ndibe eṗhe. O jiru eṗhe: 'Me nna ayi; ?o nokwadu-a ndzu? Me ayi nwefuaru nwunne odo?' Ayi ekwelephu l'eyekotaru iya onu l'iphe ooji. ?O nweru teke ayi maru l'oo-su t'ayi duta nwanna ayi obu byatashia eke ono?"

⁸ Ya ndono; Júda asu Ízurelu; mbu nna iya: "T'o haa te yele nwata ono yiru; ege eṗhe a-tugbu nta-a jeshia; k'ophu nggubedua; yebedua; me unwu eṗhe a-waru; t'egu be egbushi eṗhe. ⁹ Mbèdua, bu Júda asuberu ngu ndzu mu l'ishi nwata ono. O -buru le mu te dulataduru ngu iya; taa mu uta iya jeye le gbururu.

¹⁰ "Ndege ayi te eshi keshinu ono noduta eke-a; mgbe nta-a be ayi ge ejewa nu gbe latawanu ugbo ebo."

¹¹ To du iya bu; nna eṗhe ono; mbu Ízurelu asu eṗhe: "O -buru l'o bu ege ono; be ee-mefutaje iya; bukwa iya bu t'unu wotatsua iphe katsua mma l'iphe, a kotaru l'ali-a ye l'eda, unu a-nu nwoke ono. Unu gude nwa manu bamu; nwa manu-engu; etse; meeru; akpuru pisutasho; me akpuru alumondu. ¹² Unu egude okpoga, ha l'o bu ophu unu gudehawa ugbo labu; k'ophu unu a-du ike nu-phu eṗhe okpoga ono azu; mbu okpoga ono, e yetsuaru unu l'onu eda unu ono; ke l'o nweru ike buru l'eṗhe te elebezidu enya mee ya.

¹³ "Unu duta nwanna unu obu; tugbua jekfu nwoke obu nta-a! ¹⁴ Te Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike mee t'imiko unu du nwoke ono t'o kwe t'unu le Simiyonu; me Benjaminu jiko yiru lata. A bya le mbèdua; o -buru l'oo ume-nwa; t'o menua mu."

¹⁵ To du iya bu; eṗhe abya egwota iphe ono, eṗhe a-nu Joséfu ono; bya ewota okpoga, ha l'o bu ophu eṗhe gudehewa ugbo labu; bya eduta Benjaminu; yo buru eṗhe oje Íjiputu. Eṗhe erua bya evudo Joséfu l'ifu.

¹⁶ Joséfu aphulephu Benjaminu l'eke eṗhe l'iya yi; su nwozi ulo iya: "T'o duta ndu ono je nk'iya." Wo iya: "T'o gbua anu gude meeru eṗhe ke nri; ke l'eṗhe l'iya e-riko nri l'eswe."

¹⁷ Nwoke ono abya emee ege ono, Joséfu kfuru iya ono; duta eṗhe lashia ke Joséfu. ¹⁸ E dutalephu eṗhe je edobe l'ulo Joséfu ono; egvu abya eṗhe l'ehu. Eṗhe arilaha l'iphe, kparu iphe e dutaru eṗhe dobe l'eke ono bu k'okpoga phu, e yekwaziru eṗhe azu l'eda eṗhe le mboku k'ivuzo phu; l'eṗhe mawaru l'iphe, oome t'o mee bu t'o shi ege ono tso eṗhe ugu lugbua eṗhe t'eṗhe buru ohu iya; kputakota nkakfu-igara eṗhe nworu.

¹⁹ Ya ndono; eṗhe ejekfu nwozi Joséfu ono l'onu ulo ono; su iya: ²⁰ "Byiko nna; l'ugbiya ophu l'eṗhe byajeru okpata nri phu; ²¹ be eṗhe ruru eke eṗhe a-radu; bya atohaa ekpa eṗhe; phu l'okpoga, eṗhe gudetsua kpata nri be notsua l'onu ekpa eṗhe; to gbe nwedu ophu e wofuru m'oo afu. Le

nta-a bẹ ẹphe wolatakotakwaru iya unu.” ²² Wo iya: “L'ẹphe gudekwaphu okpoga ọdo, ẹphe e-gude kpatafua nri. L'ẹphe ta makwa onye yekwaziru ẹphe okpoga ono azu l'ẹkpa.”

²³ Onye ọru Jófẹfu ono asu ẹphe: “Unu nọduru nwandoo; unu ba atsushi egvu! Ọ bu Nchileke unu; mbu Nchileke ke nna unu be yeshiru unu okpoga ono l'eda unu; ke l'okpoga unu l'ogiya ophu be bu yebedua nataru iya.” To du iya bu; yo je atufuta Simiyonu; duta iya jekfube ẹphe.

²⁴ Onye ozi ono eduta ẹphe je edobe l'ulo Jófẹfu; bya ekee ẹphe mini; ẹphe akwo okpa; bya anu nkakfu-igara ẹphe nri. ²⁵ Ẹphe abya akwakobe iphe ono, ẹphe gude, ẹphe a-nu Jófẹfu ono; mbu iphe, ẹphe a-nu iya teke o lataru l'eswe; ke l'ẹphe nuru l'o bu l'eke ono be ẹphe e-ri nri.

²⁶ Jófẹfu alatalẹphu; ẹphe abya egworu iphe ono, ẹphe guderu iya ono nu iya; bya efooru iya ifu l'ali. ²⁷ Yo ji ẹphe ege ẹphe du; jikwaphu ẹphe ege nna ẹphe du; mbu nwoke ogurennya ono, ẹphe kfuru iya okfu iya ono? “O nokwadia ndzu?”

²⁸ Ẹphe asu iya: “L'o nwozi iya ono; mbu nna ẹphe nokwa-a ndzu; ẹhu adu iya mma.” Ẹphe abya efokwaaru iya phu ifu l'ali ọdo.

²⁹ Yo bya apalia enya phua Benjaminu; onye ophu bu nwunne iya l'ẹpho. Yo ji ẹphe: “?Bu nwunne unu ke nwata, unu shi ekfuru iya obu ndo-o?” Yo bya asu Benjaminu: “Nwa mu; te Nchileke meeru ngu eze-iphe-oma!”

³⁰ Imiko nwunne iya ono adu iya l'o phuru iya. Jófẹfu alufu-kebe; jeshia ocho eke o-nodu raa ekwa. Yo bya abahu l'ime mkpura iya je anodu raa ekwa.

³¹ Yo metsua bya aswaa ifu; lufuta; kpade onwiya; su t'e gwofutaru ẹphe nri.

³² E doberu Jófẹfu nri nk'ia iche; doberu unwana iya nk'ẹphe iche; bya edoberu ndu Ijiputu, no l'eke ono nk'ẹphe iche; ke l'oduje ndu Ijiputu oyi t'ẹphe le ndu Hiburu rigbabe nri. ³³ Ndu ono b'e doru; ẹphe aghaaruu Jófẹfu ifu; no l'ege ẹphe bu ogurennya. Ẹphe shi l'okpara no jeye l'onye ophu katsukpo oburu nwata. Yo dukota ẹphe biribiri. ³⁴ A bya eshi le teburu ke Jófẹfu keeru ẹphe nri; oke iya ke Benjaminu aka ke ndu ophu ugbo ise. Ẹphe etsoru Jófẹfu ria; ngua; tee eswa.

44

A lo-guderu Benjaminu

¹ Ya ndono; Jófẹfu asu onye ejeru iya ozi l'ulo: “T'o yejishiaru ndu ono nri l'eda ẹphe; yetabe l'ia phu ege ẹphe e-gudeghe.” ² Wo iya: “T'o wota okoro mkpola-ocha ke yebe Jófẹfu ye l'onu eda onye ke nwata; mekwaphu okpoga, o gude bya okpata nri.” Yo bya emee ya ege ono, Jófẹfu kfuru iya ono.

³ Yo be l'onma-ewa utsu echile iya; a bya edube ndu ono; ẹphe alashia; ẹphe le nkakfu-igara ẹphe. ⁴ Ẹphe eshilephu le mkpukpu ono tugbua; ole e to nwedua ege ẹphe jeberu; Jófẹfu asu nwozi iya ono: “Tsopyabe ndu ono nta-a nta-a. Teke i gbakfuru ẹphe; nggu aji ẹphe: ‘?Ege o du be ẹphe gbe gude ejo iphe kfu ugwo ohuma, e meru ẹphe? ⁵ ?To budu okoro, nnajiufu iya anguje mini ndo-o; mbu okoro oogudeje aphu enya-labu? Iphe ono, unu meru ono bukwa ishi iphe, du eji b'o bu!’ ”

⁶ Onye ozi ono abya agbakfu ẹphe; bya ewotalephu iphe ono, Jófẹfu ziru iya ono kfuuru ẹphe. ⁷ Ẹphe asu iya: “Onye nwe mu nu; ?nanu ege o du be iikfu ege ono? Te njọ gbakwa egbudu; l'oo ẹphebedua, bu ndu ozi ngu e-je ome egbe iphe onanu! ⁸ Mkpola-ocha, ẹphe phutsuaru l'eda ẹphe l'iche

l'iche bẹ ẹphe shiru lẹ Kénanu wolataru unu. ?Nanụ ẹge ẹphe e-gbe bya eshi l'ulo nnajiufu ngu zita mkpola-ododo iya; m'ọ kwanụ mkpola-ocha iya? ⁹ Ọ -buru l'a chọru iphe ono; yo nweru ẹphebe ndu ozi ngu-a onye, a chọ-vuru iya l'ẹka; t'ishi onye ọbu lakwaa ya; ẹphebe ndu ọphu l'ẹphe ha aghọo ohu nggube onye nwe mu nụ."

¹⁰ Yọ sụ ẹphe: "L'ọ dọ mma; t'ọ dọ ẹge ono, ẹphe kfuru iya ono. Ọlobu l'ọo onye a phuru, gude iya nụ bẹ a-buru iya ohu; unu bẹ ndu ọphu l'unu ha ta dudu iphe eeme unu."

¹¹ Onyenonu abya apazitawaphu ẹda iya ẹgwegwa ono; tohaa ya. ¹² Onye ozi ono abya awata iya achọcho. Yo shi l'ẹda k'onye ọphu kakota ọbu ọgurennya chọo ya jeye l'ẹda k'onye ọphu kakota ọ bu nwata. Yo rua l'ẹda kẹ Bénéjaminu; je aphua okoro ono l'ẹke ono. ¹³ Ya ndono; ẹphe eworu uwe ẹphe lajashia; bya apaa ivu ẹphe tukobetsua nkakfu-igara ẹphe l'okpurukpu-azu; yọ buru ẹphe ọla azu lẹ mkpukpu ono.

¹⁴ Teke Júda yẹle unwunne iya rutaru bẹ Jósefu nọdukwadia l'ulo. Ẹphe abya adashia ya kpurumu kpurumu l'ifu. ¹⁵ Jósefu aji ẹphe ẹge ọ dọ bẹ ẹphe meru egbe iphe onanu? Wo ẹphe: "?Unu ta amadu lẹ nwoke, dọ l'ọ bụ yẹbedua aphuje ẹnya labu to."

¹⁶ Júda asu: "?Onye nwe mu nụ; ?bu ngunu bẹ ẹphe makwaduru, ẹphe e-kfuru ngu nta-a? ?bukwadu ngunu bẹ ẹphe e-kfu? Nanukwadu ẹge ẹphe e-shi dofu onwẹphe? Nchileke meekwaru t'iphe, dọ ẹji, ndu ozi ngu meru vọ. Nta-a bẹ ẹphe buakwa ohu nggube onye ishi; ẹphebedua; mẹ onye a phuru okoro ono l'ẹka iya."

¹⁷ Jósefu asu ẹphe: "Tuswekwa! Lẹ ya te emekwa iya ẹge ono. L'ọ kwa onye ono, a phuru okoro ono l'ẹka ono a-buru iya ohu. Unubẹ ndu ọphu; unu lakfu nna unu lẹ chiriru lẹ werere."

¹⁸ Ya ndono; Júda ejekfube Jósefu je asu iya: "Onye nwe mu nụ; byiko; tẹ yẹbe nwozi ngu kfunuru yeru ngu. Ọ bụ oswi-okfu lẹ nggu lẹ Fero ha. Ọlobu; byiko; t'ẹhu be eghukwa ngu eghughu l'ẹke ya nọ. ¹⁹ Onye nwe mu nụ: 'Ọ bụ nggubedua bẹ jiru ayibe ndu ozi ngu; ?mẹ ayi nweru nna; m'ọ bụ nwunne nwoke?' ²⁰ Ayi asu ngu lẹ nna ayi nọkwa-a; ọle ọ buwa nwoke ọgurennya; l'ọ nweru nwata nwoke, a muru iya lẹ nka. Nwunne nwata ono bẹ nwuhwarunu; yọ buwarua yẹbedua nkinyi iya bẹ phoduru nụ lẹ ndu ọphu shi l'ẹpho nne iya; nna iya eyekwanuru iya obu nshinu.

²¹ "Tọ dọ iya bụ; nggu abya asu ayibe ndu ozi ngu t'ayi dutaru ngu nwata ono l'ẹke-a t'ị phụ. ²² Ayi asu nggube onye nwe mu nụ lẹ nwata ono te egbeshiekwa egbeshi l'ẹke nna iya nọ; l'ọ -gbeshi bẹ nna iya a-hakwa ishi. ²³ Obenu l'ị sụru ayibe ndu ozi ngu: 'L'ọ -buru lẹ nwanna ayi kẹ nwata ono te etsodu ayi bya bẹ ayi ta aphuekwa ngu ọdo.' ²⁴ L'ayi ruru ufu bẹ ayi jeru je ekfuaru nwozi ngu, bụ iya bụ nna ayi ẹge nggube onye nwe mu nụ kfuru.

²⁵ "Onye ozi ngu ono, bụ iya bụ nna ayi asu ayi: "T'ayi tugbua je azutafua nri ọdo!" ²⁶ Ayi asu iya l'ayi te ejekwa; a gufukwa lẹ nwanna ayi kẹ nwata ono tso ayi; kẹ l'ayi ta adudu ike ọphu nwoke ono; l'ẹbe abụ lẹ nwanna ayi kẹ nwata ono tso ayi.

²⁷ "Onye ozi ngu ono, bụ iya bụ nna ayi asu ayi: 'L'ayi marua lẹ nyee ya mutaru iya unwegirima unwoke labu. ²⁸ Onye lanu bẹ ya ta phuhedu; ya asu lẹ ya mawaru l'ọ bụ anu-egu-egbudu bẹ fọ-gburu iya nụ. Keshinu teke ono bẹ ya ta phukwa iya. ²⁹ Wo ayi: L'ọ -buru l'ayi dutafuaru onye ọwaa tugbua; ọ -nweru iphe meru iya nụ bunu iya bụ l'unu mewaru tẹ ya gude ishi ẹwo; gụa aphụ laa.'

³⁰ “Oo ya bu; o -buru le nwata ono te etsodu ayi laa; lakfu nwozi ngu ono, bu iya bu nna ayi ono; mbu; o -buru le nna ayi ono, ndzu iya ye le ke nwata ono buwa iphe lanu ono; ³¹ -phu ayi; ayi le nwata ono ta yi lata; be o-hakwa ishi. Iphe o bu aburu l’oo ayibedua be meru t’o gude nggumaphu laa le nka. ³² Mube nwozi ngu, bu Jüda be kwekwaru nna mu ukwa l’e to dudu iphe e-me nwata-a. Mu suru iya: ‘L’o -buru le mu te edulataduru iya eya; t’o taa mu uta iya gbururu jeye le gbururu.’

³³ “Oo ya bu; byiko te mube nwozi ngu nodunu l’eke-a buru ngu ohu l’ozori nwata ono; te nwata ono tsoruru unwunna mu ndu ophu la. ³⁴ ? Nanukpoo ege mu e-me lakfu nna mu; le mu le nwata ono ebe ayi? Byiko be emekwa te mu phu egbe aphu owaa a-byakfuta nna mu ege-a!”

45

Jósefu eme t’unwunna iya maru onye ya bu

¹ Ya ndono; Jósefu ta duhe ike kpade onwiya l’eke ndu, ejeru iya ozi no; yo chia mkpu; su t’e mee t’onyemonye obule lufu iya l’ifu. Epe awufu; to nwehe onye ye le iya nokwadu l’eke ono. O bu teke b’o meru t’unwunna iya maru onye ya bu. ² Yo wata ekwa; rashia ya ike; k’ophu bu le ndu Ijiputu nuru iya; ndibe Fero anukwaa ya phu.

³ Jósefu asu unwunna iya ono: “L’o kwa yebedua bu Jósefu! Nna iya; ?o nokwadia ndzu?” Yo kpoo unwunna iya ono okfu; ke l’egvu gudekotaru epe.

⁴ Jósefu abya asu epe t’ephe kpirita iya ntse. Epe ekwe bya akpirita. Yo su epe: “L’o kwa yebedua bu nwanna unu phu; mbu Jósefu ono, unu reru ndu Ijiputu ono.” ⁵ Wo epe: “Unu ba awakwa obu; ophu unu atakwa onwunu uta; k’erere, unu reru iya. Ke l’o kwa ege ee-shi t’a dzoo ndiphe ndzu kparu iphe Nchileke zifuru iya te ya vuru unu uzo bya. ⁶ Owaa kwewa afa ebo, ejo-egu-a mewaru l’ali-a. L’ime afa ise ophu abya nu b’e to nwekwa onye emebe iphe l’ali; k’ophu o buru k’akpata iya. ⁷ O bu Nchileke zifuru yebe Jósefu te ya vuru unu uzo bya; k’ophu ya e-me t’eri unu phodu le mgboko; mekwaaphu t’unu le ndu eri unu du l’igwe wafu.

⁸ “Oo ya bu; l’e to bukwa unubedua be ziru iya te ya bya eke-a; o kwa Nchileke. O bu Nchileke ono meru iya; ya anodu onodu nna Fero; mee ya; ya aburu ishi l’ufu eze; bukwaru iya phu l’ali Ijiputu l’o ha. ⁹ Nta-a bukwa t’unu tugbua egwegwa je ekfuru nna iya: ‘Le nwatibe iya; mbu Jósefu suru le Nchileke mewaru yebe Jósefu onye ishi ndu Ijiputu kpamukpamu. T’o byalokwaphu nta-a lakfuta iya; t’e b’o jekwa okpo ukfu! ¹⁰ Eke ooburu bu le Goshenu eke yebedua ye le unwu iya; me unwu nwanwa iya ebunyabe iya ebunyabe; mbu jeye l’aturu iya; eswi iya; mewaru iphemiphe obule, unu nweru enweru l’o ha. ¹¹ I -nodu le Goshenu be ya e-leta ngu enya; ke l’ejo-egu-a, byaru nu-a e-mefukwaa afa ise nta-a. Odumeka be yebedua; ndibe iya; me iphemiphe obule, bu nk’iya be egu e-gbukwa.’

¹² “Unubedua l’onwunu jeye le nwunne iya; mbu Benjaminu gudewa enya unu ele l’o bu yebedua, bu Jósefu gedegede ekfu okfu-a anu unu. ¹³ Unu kooru nna iya k’egbe ugvu, a kwaberu yebe Jósefu le Ijiputu; me k’iphemiphe obule, unu phukotaru l’onwunu. Unu dutakwa nna iya bya eke-a egwegwa!”

¹⁴ Yo bya agbakwa nwunne iya; mbu Benjaminu eka l’olu; wata ora ekwa. Benjaminu arukotakwa iya phu; wata ekwa nk’iya. ¹⁵ Jósefu abya

anmakota unwana iya ono akpa l'ephe ha; l'arakwaphu ekwa. E metsua yele unwana iya ono abya akoo ako.

¹⁶ Nzi abya erua ke Fero le unwunne Josefu be byaru nu; ehu atsao Fero yele ndu ozi iya l'ephe ha ena. ¹⁷ Fero asu Josefu: "T'o kfu unwana iya phe t'ephe gwoo ivu phe doo l'eli elu phe; la Kenu; ¹⁸ je eduta nna phe; me ndibe phe kpamukpamu gude bya. Ya a-nu phe ali Ijiputu eke ophu kakota mma; k'ophu phe e-buru iya l'eriji epho. ¹⁹ Kfu phe t'ephe pata ugbo-inya ndu Ijiputu gude je achita unwegirima phe; unyomu phe; me nna phe bya. ²⁰ T'ephe ba yokwa oshi ege phe e-me iphe, phe a-ha l'ufu; ke l'iphe, bu ali, katsukpo mma le Ijiputu a-buru nk'ephe."

²¹ To du iya bu; unwu Izuru abya emee ege ono, Fero kfu ono. Josefu abya anu phe ugbo-inya ege ono, Fero kfu ono; bya anukwaphu phe nri, phe e-ri l'ije phe ono. ²² Yo bya anukota phe uwe ophungu iche l'iche. Benjaminu b'o nuru ukporo mkpola-ocha iri l'ise; owaa uwe, du iche iche uzo ise. ²³ Iphe o nuru t'a nu nna iya bu: nkakfu-igara iri, e dojishiru iphe katsukpo mma le Ijiputu edoji; me nne nkakfu-igara iri, e dojikotaru witu; buredi; mewaru iphe odo, nna iya a-nodu eri l'uzo teke o-nodu abya. ²⁴ E metsua; yo bya edube unwana iya ono; phe alashia. Yo su phe t'ephe ba aswokwa uswo l'esu-uzo.

²⁵ To du iya bu; phe egbeshi le Ijiputu; yo buru phe ola ke nna phe; mbu Jekopu l'ali Kenu. ²⁶ Phe erua je asu nna phe: "Le Josefu nokwa ndzu! L'o kwa iya bu onye ishi ndu Ijiputu mgburumburu." Yo tee Jekopu ukfu; to kweta l'o bu oswi-okfu be phe ekfu. ²⁷ Obenu l'ephe bya akokotaru iya iphe, Josefu kfushiru; yo phulephu ugbo-inya, Josefu nuru t'e gude pata iya; woru ume zu; meji alatashia ya l'oru iya. ²⁸ Izuru asu: "Ya kwetawaru le nwa iya; mbu Josefu nokwadia ndzu. Ya e-je aphu iya; temanu ya anwuhude."

46

Jekopu ala Ijiputu

¹ Ya ndono; Izuru abya egwokoo iphemiphe obule, o nweru tugbua. Yo rua Besheba bya egwooru Nchileke ke nna iya, bu Ayizaku eja.

² Nchileke abya eshi l'aphu kfu yeru Izuru l'enyashi ono; su iya: "Jekopu! Jekopu!"

Yo za iya. ³ Nchileke asu iya: "L'o kwa yebe Nchileke bu Nchileke ke nna ngu. Ba atsukwa egvu ola Ijiputu; kele ya e-me ngu t'i buru mba, ha nshinu l'eke ono. ⁴ Ya e-duru ngu je Ijiputu ono; dulatakwa ngu phu azu. O bu Josefu a-no swiru ngu teke inwuhu."

⁵ Ya ndono; Jekopu egbeshi le Besheba; yo buru iya atugbu. Unwu Izuru eduta nna phe ono, bu iya bu Jekopu ye l'ugbo-inya ono, Fero nuru t'e gude pata iya ono. Phe edutakwaphu unwu phe; me unyomu phe ye l'ugbo-inya ono; yo buru iya phe. ⁶ Phe erutakota elu phe; me iphemiphe obule, phe setaru l'ali Kenu. Jekopu yele unwu iya kpamukpamu ekpolihu; yo buru phe ola Ijiputu. ⁷ O dutaru unwu iya: ndu ke unwoke; me unwu nwanwa iya ndu k'unwoke; duta ndu k'unwany; me unwu nwanwa iya ndu k'unwany; toko iphe bu iphe, shi l'eri iya; ruta; yo buru phe ola Ijiputu.

- 8 Owaa unwu Ízurelu,
bụ iya bụ Jékoṗu;
mẹ iphe bụ iphe,
shi l'eri iya, tso iya la Íjiputu:
Rúbenu, bụ okpara iya.
- 9 Unwu Rúbenu bụ:
Hanoku; Palu; Hézuronu;
mẹ Kámi.
- 10 Unwu ke Símiyonu bụ:
Jimuwelu; Jaminu; Ohadu;
mẹ Jakinu; Zoharu;
mẹ Sholu, bụ nwatibe
nwanyi ke Kénanu.
- 11 Unwu ke Lívayi bụ:
Geshonu; Kohatu;
mẹ Merari.
- 12 Unwu ke Júda bụ:
Eru; Onanu; Shela;
Pérezu; mẹ Zera.
Eru yele Onanu;
bẹ nwuhuhawaru
le Kénanu.
Unwu Pérezu bụ:
Hézuronu; owaa Hamulu.
- 13 Unwu ke Ísaka bụ:
Tola; Puwa; Jashubu;
owaa Shimuronu.
- 14 Unwu ke Zébulonu bụ:
Seredu; Elonu; mẹ Jahulelu.
- 15 Ndu ono l'ephe ha bukota unwu, Lii mushiru Jékoṗu le Padanu-Áramu; a gufukwa nwatibe iya ke nwanyi, bụ iya Dayina. Unwegirima iya ono l'ephe ha: unwoke l'unwanyi bụ iphe ephe kpakoru dụ bụ ukporo madzu l'umadzu iri l'eto.
- 16 Unwu ke Gádu bụ:
Zefonu; Hagi; Shuni;
Ezubonu; Éri;
Arodi; mẹ Areli.
- 17 Unwu ke Ásha bụ:
Imuna; Ishiva; Ishivi;
owaa Beríya.
Nwunne ephe ke nwanyi bụ Séra.
Unwu ke Beraya aburu:
Heba; mẹ Milikiyelu.
- 18 Ndu ono bukota unwu, Zilipa mutaru Jékoṗu. Zilipa bụ nwanyi ono, Lébanu duru yeru nwatibe iya ke nwanyi; mbụ Lii l'ulo t'ọ buru iya ohu ono. Iphe ephe kpakoru dụ bụ umadzu iri l'ishingu.
- 19 Unwu ke Rechelu,
bụ nyee Jékoṗu bụ:
Jósefu yele Bénjaminu.
- 20 Jósefu nọ le Íjiputu mụta
Manáse; mẹ Ífuremu.
Nwanyi, mụru Jósefu unwegirima ono

bụ Asenatu, bụ nwatibe Pọtifera.
Pọtifera bụ onye agwajeru ndu Onu iphe.

²¹ Ụnwu ke Bénjaminu bụ:
Béla; Beka; Ashibélu;
Gera; Námanu; Ehi;
Roshi; Mupimu;
Hupimu; me Arudu.

²² Ndu ono l'ephe ha bụ unwu, Rechelu mutaru Jékoṗu. Iphe ephe kpakoru du bụ umadzu iri l'eno.

²³ Nwatibe ke Dánu bụ Hushimu.

²⁴ Ụnwu ke Náfutali bụ:
Jazelu; Guni;
Jeza; owaa Shilemu.

²⁵ Ndu ono bụ unwegirima, Biliha mutaru Jékoṗu. Biliha bụ nwanyi ono, Lébanu duru yeru nwatibe iya ke nwanyi; mbụ Rechelu l'ulo t'ọ buru iya ohu ono. Iphe ephe kpakoru du bụ umadzu esaa.

²⁶ Iphe ephe kpakoru du mbụ ndu tsoru Jékoṗu laa Íjiputu bụ ukporo umadzu eto l'umadzu ishingú; mbụ ndu be unwu iya; a gufukwa unyomu unwu iya phe. ²⁷ A -gukobe iya umadzu labu ono, a mutaru Jósefu le Íjiputu ono be iphe ephe kpakoru du; mbụ ndibe Jékoṗu, laru Íjiputu bụ ukporo umadzu eto l'umadzu iri.

²⁸ Tọ du iya bụ; Jékoṗu abya eyefu Júda t'o vuru uzo je eduta Jósefu t'ọ bya ekoshi ephe eke e shi eje Góshenu. Ephe erulephu ali Góshenu; ²⁹ Jósefu abya ewota ugbo-inya iya mee ya ege ọ-du t'ọ gude iya je ephe ndzuta. Yo rua je atụ nna iya ono gbirimu; rúkua ya eka; wata ekwa; raa ekwa ono ogologo.

³⁰ Ízurelu asụ Jósefu: “Tẹ ya nwuhwaru nta-a; keshinu ophu ya gudewa enya iya phụ l'ị nokwadia ndzụ!”

³¹ Tọ du iya bụ; Jósefu asụ unwunna iya; me ndibe nna iya l'ephe ha: “Lẹ ya e-je ekfuru Fero l'unwunna iya; me ndibe nna iya, shi l'ali Kénanu be lakfutaakwaru iya nụ. ³² Ya e-kfuru iya l'ephe bukwa ndu eche aturu; mbụ l'ephe bụ ndu azu elu; l'ephe chikwa aturu ephe; me eswi ephe; me iphemiphe obule, ephe nweru enweru l'ọ ha.” ³³ Wo ephe: “Ọ -buru le Fero kuru unu; ji unu iphe bu eka-oru unu; ³⁴ unu sukwa iya l'unube ndu ozi iya shikwaru le dedeedee butaru ndu azu elu; ege nna unu oche phe shihawa buru. Ono kwa ege ee-shi; e kwe t'unu buru le Góshenu; kele ndu eche aturu adujekwa ndu Íjiputu ashị.”

47

¹ Jósefu abya ejekfu Fero je asụ iya: “Lẹ nna iya yele unwunne iya; aturu ephe; eswi ephe; me l'iphemiphe obule, ephe nweru enweru be shiakwa Kénanu byaruta Góshenu.” ² Yọ bya afota unwunne iya ono umadzu ise gude jekfu Fero.

³ Fero abya aji ephe iphe bu eka-oru ephe.

Ephe asụ iya: “L'ephebe ndu ozi iya bukwa ndu eche aturu. L'ọ kwa ege ono be nna ephe oche phe cheru iya.” ⁴ Ephe asukwa iya phụ: “L'ephe byaru t'ephe butota l'eke-a; ke l'ejo-egu, eme l'ali Kénanu ta dudu k'ekfukfu; k'ophu bu l'ẹ to nwe du eke aturu ndu ozi ngu a-kpaje nri. Oo ya be ephe ekfu; su byiko t'i haaru t'ephebe ndu ozi ngu buru le Góshenu.”

⁵ Fero asụ Jósefu: “Lẹ nna ngu; me unwunne ngu byakfutaakwaru ngu.

⁶ Ali Íjiputu bu nggu b'ọ nọ l'eka. Hata eke kagee mma l'ali-a nụ nna ngu

yele unwunne ngu t'ephe buru. Woru alì Góshenu nù ephe t'ephe buru. O -buru l'o nweru ndu ophu, i maru l'ephe ha, ike-ozì dù; nggu eye ephe t'ephe chejeru iya elu nk'iya."

⁷ Tò dù iya bụ; Jósèfu abya eduru nna iya; mbụ Jékòpu jekfu Fero. Jékòpu abya agòoru Fero ònu. ⁸ Fero aji iya afa ole, ò nòwaru.

⁹ Jékòpu asụ iya "L'ò kwadua ùkporo afa ishingu l'afa iri bẹ ya nòwaru; òle ò bụlephu iphe-èhuka l'ò ha; k'òphu bụ l'oo-se tẹ ya ba anò-ruhe ẹge nna iya oche phe nò-ruru." ¹⁰ Jékòpu abya agòoru Fero ònu òdo; lùfushia.

¹¹ Tò dù iya bụ; Jósèfu abya emee tẹ nna iya; mẹ ùnwunna iya phẹ buru lẹ Íjiputu. Yò nù ephe alì Íjiputu, ẹke kagee mma t'ephe buru, bụ iya bụ alì Ramesesu, bụ ẹge Fero sùru t'o mee ya. ¹² Jósèfu l'anụ ndu ono nri l'ephe ha; bụ iya bụ nna iya; mẹ ùnwunna iya; mẹ iphe bụ ndibe nna iya l'ephe ha. Oonoduje anụ ephe nri l'ẹge ùnwegirima ephe ha.

Jósèfu yele ejo-egu ono

¹³ Nri agvùkota l'alì ono gbaa mgburumburu; kẹ l'egu ono kpòru ẹka. Alì Íjiputu mẹ alì Kénanu ajiko gbajòshihu; l'okfu ejo-egu ono. ¹⁴ Ndu Íjiputu; ephe lẹ ndu Kénanu atùko okpoga, ephe nweru kpafòkota lẹ nri l'ẹka Jósèfu. Jósèfu evuta okpoga ono je akùbe l'ùlo Fero. ¹⁵ Okpoga onyemonye òbule agvùlephu; ndu Íjiputu abyakfutashia Jósèfu bya asụ iya: "T'ò nù ephe nri! O -dudu bẹ ephe a-nwùshihukwa; kẹ l'okpoga ephe gvùakwaru lẹ nri."

¹⁶ Jósèfu asụ ephe: "O -buru l'okpoga ephe gvùwaru; t'ephe kpùtajeru iya elu ephe l'ùgwo nri, ya a-nù ephe." ¹⁷ Tsube teke ono; ephe akpùtalahaaru iya elu ephe; mbụ ìnya ephe; aturu; egbu; eswi; mẹ nkakfù-igara ephe. Yò natajẹ ephe elu ephe; nù ephe nri òzori iya. Yò buru ẹge ono b'o gude zua ephe afa ophu.

¹⁸ Afa ono agvùlephu; ephe abyakfuta iya l'afa ophu tso iya nù bya asụ iya: "Lẹ to nwekwa iphe ephe edomiru nggùbe onye nwe-ephe edomi. Lẹ keshinu ophu okpoga ephe gvuru; elu ephe abùkotawaru nke ngu; b'ẹ tò dùhekwa iphe ephe tókfu ẹka, ee-gudeje akfù nggùbe nnajiufu ùgwo; a gùfu ephebedua l'onwephe; mẹ alì ephe." ¹⁹ Wo iya: "?O dù l'oo-kwe t'ephe buru kpurupyata; ephebedua; mẹ alì ephe? L'iphe, ephe ekfu bụ t'o wota ephebedua; mẹ alì ephe gude kfua ùgwo nri ono; t'alì ephe bụwaruru kẹ Fero; ephebedua aburu iya ohu. Yò nù ephe iphe t'ephe mebe l'alì tẹ ndzù dzuaru ephe; k'òphu alì-a ta adabuduru ochobo."

²⁰ Tò dù iya bụ; ndu Íjiputu l'ephe ha erekota alì ephe; kẹ l'egu ono ta bụdu iphe e gude ònu ekfu ekfukfu. Jósèfu azùkota iphe, bụ alì, nò lẹ Íjiputu l'ò ha; yò buru kẹ Fero. ²¹ Jósèfu emee ndu Íjiputu l'ephe ha; ephe aburu ohu. ²² Alì ndu ophu ẹ tò zùdu nwenkinyi bụ alì ndu achijeru ndiphe aja; kẹ l'ò bụ Fero anuje ephe nri. Nri ono, Fero anuje ephe ono edzujekwanuru ephe. Yò buru iya meru iphe ephe te eredu alì nk'ephe.

²³ Jósèfu asụ ephe: "Lẹ keshinu ophu ya zùwaru unu; zua alì unu nù Fero; owaa iphe, unu e-gude mebe l'alì. ²⁴ Teke unu kpatajeru iphe ono; unu ekee ya ùzo ise; nù Fero ùzo lanù. Ùzo ẹno ophu bẹ unu e-shi l'eri nri; shi iya l'anụ ndibe unu; mẹ ùnwegirima unu nri; shikwa iya phụ wofu ophu unu e-dobe akù."

²⁵ Ephe asụ iya: "L'ò dzòwaru ephe ndzù! Byiko; t'ò dùnu nggùbe onye nwe-ephe mma t'ephe buru ohu Fero."

²⁶ Jósèfu abya atua ya; yò buru ekemu l'alì Íjiputu. Ekemu ono bẹ vukwa ìrè jeye ntanù-a; mbụ ekemu ono, a turu sù l'ùzi lanù l'ùzo ise

l'iphe a kpataru l'okfu a-bujeru ke Fero. O buphu ali ndu achijeru oha eja nwenkinyi be ta budu ali ke Fero.

²⁷ Ya ndono; ndu Izurelu abya eburu Goshenu le Ijiputu. Epe eburu l'eke ono nweru eku; nodu iya zushia; bya aka l'igwe.

²⁸ Jekopu ebua le Ijiputu afa iri l'esaa; teke o gbaru ukporo afa esaa l'afa esaa. ²⁹ Yo gbadelaphu Izurelu l'anwuhu; yo kua nwatibe iya; mbu Josefu; su iya: "O -buru le ya no ngu-a l'obu l'oswiya; gude nu iya eka l'utakfu; riaru iya angu l'e tii lidu iya l'ali Ijiputu. ³⁰ L'ii-patachia ya je elia l'eke e liru nna iya oche phe."

Josefu asu iya l'o bulephu ege ono, o kfu iya ono bu ege ya e-me iya.

³¹ Yo su iya t'o riaru iya angu l'oo-me iya-a. Josefu abya eriaru ya eya. Izurelu abya efoo ifu l'oshi-azee ya; baaru Nchileke eja.

48

Jekopu agoru Manase yele Ifuremu onu

¹ Yo be ujiku lanu; a bya ezia Josefu le nna iya be ehu ta dudu mma. Yo duta unwegirima iya epe ebo, bu iya bu Manase; me Ifuremu; yo buru epe ejeje. ² Epe erua; e je ezia Jekopu le nwatibe iya; mbu Josefu be byakwaru iya ajiji. Yo keshia ehu gbeshi bya anodu l'oshi-azee ya.

³ Jekopu asu Josefu:

"Le Nchileke,
bu Okaribe-Kakota-Ike
byakfutaru yebe Jekopu le Luzu
l'ali Kenanu; bya agoru iya onu l'eke ono;

⁴ su iya: 'Le ya e-me iya te ya zu azuzu;
ya ha l'igwe.

Le ya e-me iya te ya buru
mba k'eka iya; nu iya ali-a
t'o buru okè-iphe ndu eri iya
jeye le tutu yoyo.'

⁵ "Unwegirima labu ono,
o mutaru le Ijiputu temanu ya abyade ono;
bu iya bu Ifuremu me Manase
be ya gwaru yeru unwu
ke yebe Jekopu.

Ifuremu yele Manase buwa
unwu iya ege ono, Rubenu;
me Simiyonu bu iya ono.

⁶ O bu ndu ophu aa-mutaru ngu nta-a
tsobe ndu owaa a-buru unwu ngu.

Okè-ali, epe a-hata be e-shi l'eka
unwunne epe ono, bu iya bu
Ifuremu; me Manase.

⁷ O bu le ya shi Padanu alata;
be umuruku muru iya;
kele Rechelu nahuru iya nwuhu
le Kenanu l'ephe nokwaduru l'uzo
le mgoro Efuratu.

Ya eworu iya lia l'iku uzo ono,
eeshi eje Efuratu ono,

bụ iya bụ Bétulehemu.”

⁸ Ízurelu aphulephu unwu Jósefu ono; jì iya: “?Bụ ndu ole ndo-ọ?”

⁹ Jósefu asụ iya: “L’ọ kwa unwegirima, Nchileke nuru iya l’ẹke-a.”

Ízurelu asụ iya t’o dutaru iya ẹphe tẹ ya gọoru ẹphe onu.

¹⁰ Teke ono bẹ nka lawaru Ízurelu l’anya; t’ọ phufuhe ọzo ohuma. Jósefu abya eduta unwegirima ono donyabe iya ntse; nna iya ono abya etsuta ẹphe onu; nmaa ẹphe akpa.

¹¹ Ízurelu asụ Jósefu: “Lẹ ya te shikwa arikwadu lẹ ya a-phukwadu ngu ifu ọdo; Nchileke abya emewa nụ nta-a; ya egbe phufua unwu ngu yekobe iya.”

¹² Jósefu abya edufuta unwegirima ono l’utakfu* Ízurelu; bya efurita; wota ifu kpube l’alị; ¹³ bya esekputa ẹphe ẹbo; gude ẹphe ẹge ono machiaru Ízurelu. Ífuremu b’o sekpu l’eka-utara; nụ iya Ízurelu l’eka-ibyita. Manáse b’o sekpu l’eka-ibyita; nụ iya Ízurelu l’eka-utara. ¹⁴ Obenu lẹ teke Ízurelu wataru ẹphe ọgoru onu; b’ọ kụ-swiberu ẹka iya akụ-sibe; woru ẹka-utara iya byibe Ífuremu, bụ onye kẹ nwata l’ishi; woru ẹka-ibyita iya byibe Manáse, bụ ọkpara.

¹⁵ Yọ bya agọoru Jósefu onu; sụ:

“Tẹ Nchileke ono, nna iya oche pẹ,

bụ iya bụ Ébirihamu;

mẹ Áyizaku tsoru ọzo iya ono;

mbụ Nchileke ono, shi keshinu

ya bụ nwata chee ya jeye ntanụ-a ono;

¹⁶ mọ Ojozi-imigwe ono, dzokotaru iya nụ l’iphe, bụ iphe-ẹhuka ono, byaru iya nụ ono;

gokwaru onu-oma nụ unwegirima-a.

T’e kujekwa ẹpha unwegirima-a laa l’ẹpha

kẹ yẹbe Jékọpu yẹle kẹ nna iya oche pẹ,

bụ Ébirihamu; mọ Áyizaku;

ẹphe azụa inyinwuruku lẹ mgboko-a.”

¹⁷ Jósefu aphulephu lẹ nna iya byiberu Ífuremu ẹka-utara l’ishi; ẹhu adaa ya kọo. Yo je azụ nna iya l’eka; tẹ ya lọfuta iya ẹka ono, o byiberu Ífuremu l’ishi ono byibe iya l’ishi kẹ Manáse. ¹⁸ Jósefu asụ iya: “Wawakwa nna; ọ kwa onye ọphu bụ ọkpara ndo-ọ. Ọ kwa yẹbedua bẹ ii-byibe ẹka-utara l’ishi!”

¹⁹ Obenu lẹ nna iya jikaru; sụ iya: “Nwa mu; ya marua. Ya marua. Ọ-zụ-a azụzụ; bụru mba k’eka iya; bya aha nshinu. Obenu lẹ nwunne iya kẹ nwata a-ka iya; ẹge ono kwaphu bẹ eri iya aburu igweligwe mba.” ²⁰ Yọ bya agọoru ẹphe onu mbọku ono; sụ:

“Ndu Ízurelu l’e-gudeje ẹpha

ngu agọ onu; sụ:

“Tẹ Nchileke mekwaa ngu

t’i dụ l’ọ bụ Ífuremu yẹle Manáse.’ ”

Ya ndono; yo mee;

Ífuremu aka Manáse.

* **48:12** 48:12 L’okfu Híburu bụ “ikpere” b’a kwata dee l’eka-a. Obenu l’okfu kẹ Ikwo bụ “l’utakfu” bẹ eeheje nwata. Iphe “ikpere” ono kwata bụru l’ome-l’alị kẹ ndu Híburu bụ l’ọ bụwa amụpyabe bẹ Ízurelu mụpyaberu unwunwa iya ono ẹphe ẹbo. Ẹ te egbe agbanwehedu iya agbanwe ọdo. Phufu ẹge gude chịa Mbụ 24:2 ẹka l’azụ.

²¹ Ízurelu abya asu Jósefu: “Lẹ ya abyaakwa anwuhu; obule Nchileke e-swikwaru-a unu; dulaa unu azu l’ali nna unu. ²² Ya nuwaru ngu okè-ali lanu t’i gude ka unwunne ngu phe. Ali ono be ya gude ogu-mbeke; me akfu luta l’eka ndu Amoru.”

49

Jekopu agoshiru unwu iya onu

- ¹ Ya ndono; Jekopu abya ekua unwu iya; su ephe:
 “Unu dzukobe te ya kooru unu iphe,
 a-muru unu l’uzo l’ifu!
- ² Unu dzukoo; ngaberu iya nchi;
 unube unwu yebe Jekopu!
 Unu ngaberu iya nchi;
 yebe nna unu Ízurelu!
- ³ Rúbenu; o bu nggu bu
 okpara iya;
 bya agburu-ike iya;
 O bu nggu vu uzo kpọ iya ifu;
 koshi le ya bu nwoke.
 O bu nggu be aa-kakota okwabe ugvu;
 buru nggu a-kakota ike.
- ⁴ Keshinu ophu iitu akpara l’o bu utso;
 b’e tii kahedu ndu ophu.
 Ishi iya aburu le nggu le
 nyee nna ngu zeru;
 nggu eshi ege ono farua oshi-azee nna ngu.
- ⁵ Símiyonu; me Lívayi bu unwunne.
 Ephe e-gudeje ogu-mbeke
 l’eme iphe-kpaa.
- ⁶ Ya te etsokwa l’ejo idzu,
 ephe achi; to nwe le
 ya anọ l’eke ephe no;
 ke l’ephe gude ehu-iwe gbushia ndiphe;
 bushia oke-eswi
 akwara-achi ke manu.
- ⁷ T’ehu-eghughu ephe ono
 vukwaru mburonu;
 ke l’ephe nwenukaru okpoma-oku.
 T’okpoma-oku ephe ono
 vukwaru mburonu;
 ke l’ephe nwunukaru onwuu.
 Ya a-chikashi ephe t’ephe
 dzuru ali Jekopu; dokashia ephe;
 t’ephe dzuru ali Ízurelu kpamu.
- ⁸ Júda; unwunna ngu phe
 a-nodu aja ngu ajaja.
 Ndu ohogu ngu;
 be ii-pyitaje l’ekpiri.
 Unwunna ngu l’ephe ha
 a-nodu ebyiru ngu ikpere l’ali.
- ⁹ Júda; i bu nwa agu.*

* 49:9 49:9 Ógú 24:4; Àph 5:5.

- Nwa mu; i shiwa l'ẹke
 i gbushiru anu lata.
 Nta-a b'i byishiwaru ikpere l'ọ bu agu.
 I zewa l'ọbu nne agu;
 ?bu onye ha ke t'ọ kpatee ngu?
- 10 Júda ta abụ-buhudu
 eze abụ-buhu.
 Mgboro-eze ono
 te nwedu l'ọ lufu ngu l'ẹka;
 gbururu jeye teke
 onye ọ kuru ishi l'ẹka
 a-bya.
 Ọ -byalephu be iphe bu mbakeshi
 a-nodu anuru iya okfu.
- 11 Oo-libeje nkakfu-igara iya
 l'oshi vayinu;
 Nwa nkakfu-igara iya ono;
 be oo-libeje l'oshi vayinu,
 katsukpo amimi.
 Oo-gudeje mee saa uwe iya;
 gude mini akpuru vayinu
 ono, ekeje kfuu ono l'asa
 uwe-eze iya.
- 12 Ọo-ngutaje mee; enya achaa ya vii;
 yo ngua era eswi;
 eze acha iya pemu-pemu.
- 13 Zebulun e-buru l'iku eze enyimu.
 Onu-enyimu iya a-buru ọdu ugbo-mini;
 Okè-alì iya eje akpaa le Sayidonu.
- 14 Isaka bu nkakfu-igara,
 shihuru ike.
 Ooze aze le mgbaku
 ekpa-ivu labu.
- 15 Teke ọ phuru ege eke
 onoduje atuta ume duta-be mma;
 me ege ali iya du-be ugvu;
 be ọo-pata ivu-era iya
 tukobe onwiya l'ukuvu;
 ghoo ohu; jelahaa ozi mkpo-nyi-enya.
- 16 Danu a-noduje ekpe ndu nk'ia ikpe,
 du mma;
 l'ọ bu ndu ikfu ndu Izurelu ndu ophu.
- 17 Danu a-du l'ọ bu agwo, no l'iku ọzo;
 mbu l'ọ bu ogiji, no l'iku ọzo, abuje:
 ọ -taa inya era l'ichirukfu;
 inya obu atufu onye agba iya nu.
- 18 Nggube Ojejoje;
 ya ele enya tii dzoo yebe Jekopu.
- 19 Gádu† be ndu ọ-lua-qlaa
 a-furu;

† 49:19 49:19 Iphe Gádu bu bu ọ-lua-qlaa.

- Obenu l'ii-chi ephe
agada-eru-ali.
- 20 Ásha a-nodu akofuta nri,
du mma.
Nri, o-nodu akọ bu nri, atso ęna;
buru nri, gbaru ndu eze.
- 21 Náfutali bu ele, akfu ęge o du iya.
Onoduje amushi unwu, ama mma.
- 22 Jósefu bu oshi vayinu,
miru akpuru wokfuru awokfuru.
O bu vayinu, gvuru l'iku mini
l'amị akpuru ntumatu;
Ekali iya abakahu; tuko upho-mkpuma sweta.
- 23 Ndu akfu gude ęhu-eghughu
tso iya ọgu.
Ephe egude akfu ono
ghanwua ya ęhu;
- 24 Obenu l'akfu iya shihulerua ike
ęge o shihuru iya;
okpu ęka iya eshihu ike.
Yo buru ike ke Okaribe
ke Jekopu;
be kparu iya nu;
mbu onye ono, bu iya bu onye
nche aturu; buru iya bu
oke mkpuma ke Izurelu ono.
- 25 Onye ike ono shi l'eka
bu Nchileke ke nna nggube Joséfu,
bu onye eyejeru ngu ęka;
Mbu onye ono,
bu Okaribe-Kakota-Ike,
bu iya agojeru ngu onu-oma.
Ooshije le mini achichi
goru ngu onu; shi le mini ime-ali;
goru ngu onu; shi l'elu;
me nwa goru ngu onu.
- 26 Onu ophu nna ngu goru ngu
kakwa k'eze ugvu ndiche;
ka ukwa k'ugvu, shi l'oge ndiche.
Tiphe-oma ono l'o ha
bukwaru ke Joséfu;
mbu ke onye ono, a ofuru;
dobe iche l'eke unwunne iya phe no ono.
- 27 Benjaminu bu ejo
nkuta-oswa, ęgu egvu
akurepho kfurukfuru.
O -bee l'utsu; yo taa anu,
o gburu.
O -bee l'urenyashi;
yo kee iphe, o lutaru l'ogu."

²⁸ Ndu ono bukota ndu ikfu Ízurelu; ephe iri l'ẹbo. Iphe ono bukota iphe nna ephe kfuru nu ephe teke ọogoru ephe onu. Iphe, bu onyenonu b'ọ goru onu, gbaru iya nu nu.

Anwuhu Jékọpu

²⁹ Ya ndono; yọ bya ekeeru ephe ekpe; sọ ephe: “Lẹ ya abyaakwa ọlafu ndiche iya phe. Unu likwa-a ya l'ẹke e liru nna iya l'ogba, nọ l'alì Éfuronu, bu onye Hetu; ³⁰ mbu ogba ono, nọ l'alì Makupela l'iku Mamure lẹ Kénanu, bu ẹke Ébirihamu zuru Éfuronu onye Hetu yele alì, tso iya nu t'ọ buru ẹke ee-lije odzu. ³¹ Ọ bu l'ẹke ono b'e liru Ébirihamu yele nyee ya; mbu Séra; buru l'ẹke ono b'e liru Áyizaku yele nyee ya; mbu Ribéka; bukwaruphu l'ẹke ono be ya liru Lii. ³² Alì ono yele ogba ono, nọ iya nu ono b'a zuru ndu Hetu.”

³³ Jékọpu eketsuaru unwu iya ekpe ono; chiru okpa dobe l'oshi azẹ ya; tu-bua ume; lakfushia ndiche iya phe.

50

¹ Jófẹfu abya atọ nna iya gbirimu; bya etsuta iya onu; wata ẹkwa. ² Ya ndono; Jófẹfu abya ezia ndu dokinta, ejeru iya ozi t'ephe kwakọbe odzu nna iya t'ẹ b'o rehu. Ephe ekwe bya akwakọbe odzu ono. ³ Iphe ọ nataru ephe bu ukporo abalì ẹbo t'ephe gude kwakọbe odzu ono; ke l'ọ kwanu ege ono be ọonataje; t'e gude kwakọbe odzu.

Ndu Íjiputu akwaa ẹkwa iya ukporo abalì ẹto l'abalì iri.

⁴ A ratsulephu ẹkwa iya ono; Jófẹfu asu ndu ozi Fero: “Ọ -buru lẹ ya nọ unu l'obu; unu kfuru Fero ⁵ lẹ teke nna iya abya anwuhu b'ọ sukwaru te ya riaru iya angu lẹ ya e-je je eli-a ya l'ili, ọ turu doberu onwiya l'alì Kénanu. Ọo ya bu t'a haa ya te ya je elia ya. Teke ya litsuaru iya; ya alata.”

⁶ Fero asu iya: “T'o jekwa je elia nna iya l'ẹke, ọ suru t'o riaru iya angu l'oo-je je elia ya.”

⁷ Tọ du iya bu; Jófẹfu atugbua jeshia oli nna iya. Iphe, bu ndu, bu ishi l'oru Fero awu-tsoru iya. Ndu, bu ogurennya l'ufu eze; ndu, bu ogurennya l'alì Íjiputu; ⁸ ndibe Jófẹfu kparamu; unwunne iya; me iphe bu ndu nna iya l'ephe ha awu-lihu tsoru Jófẹfu; ephe ejeshia oli nna iya ono. Ọ buphu unwegirima ephe; me elu ephe be ephe haru lẹ Goshenu. ⁹ Ugbo-inya; me ndu l'agba inya; be ephe l'iya yikwaphu. Ọ bulephu l'ephe zaru l'igwe je.

¹⁰ Ephe erua ẹke, eetsuje balì lẹ Atadu l'iku Enyimu Jodanu; nodu l'ẹke ono raa ẹkwa Jékọpu rashia ya ike. Jófẹfu anọ l'ẹke ono abalì esaa; nooru nna iya l'ulo-ekwa. ¹¹ Ndu Kénanu, bu l'ẹke ono anua ẹkwa-aphu, aara l'ẹke ono, eetsuje balì lẹ Atadu ono; su: “Ọ kwa ẹkwa-anwuhu be ndu Íjiputu akwa ege ono.” Ọo ya kparu iphe eekuje ẹke ono, nọ l'iku Jodanu ono “Ébelu-Mizaremu.”*

¹² Tọ du iya bu; unwu Jékọpu emee ege ono, ọ suru t'ephe mee ono; ¹³ pata odzu iya jeshia Kénanu je elia ya l'ogba, nọ l'egu Makupela l'iku Mamure, bu ẹke Ébirihamu zutaru Éfuronu onye Hetu yele alì, tso iya nu; t'ọ buru ẹke, ee-lije odzu.† ¹⁴ Jófẹfu elitsua nna iya ono yele unwana iya; me iphe bu ndu ono, tso iya je oli odzu ono alashia azu lẹ Íjiputu.

Jófẹfu aguru unwana iya nvu

* **50:11** 50:11 Iphe Ébelu-Mizaremu bu bu “ẹkwa-anwuhu ndu Íjiputu”. † **50:13** 50:13 Ndu 7:16.

¹⁵ Ụnwanna Jófẹfụ abya aphụa lẹ nna phẹ nwụhuwaru; bya asụ: “L’o nwekwaru ege ọo-dụ; Jófẹfụ evukwaduru ẹjọ iphe ono, ẹphe meru iya ono l’obu; bya kfula ẹphe ụgwo iya.” ¹⁶ Tọ dụ iya bụ; ẹphe abya ezia ozi t’ẹ je ezia Jófẹfụ; sụ iya: “L’o nwekwaru ọkwa, nna ngu nmaru b’ọ nwụhuderu. ¹⁷ Ọ sụru t’ayi kfulu ngu: “Lẹ yẹbedua, bụ Jékọpu arọ ngu t’i gụaru ụnwanna ngu-a nvụ l’iphe, dụ ẹji ono, ẹphe meru ngu ono; mẹ l’iphe bụ ẹke, ẹphe meru ngu ẹji.” ’

“Nta-a bẹ ẹphe arọ ngu t’i gụaru ẹphe nvụ l’iphe, dụ ẹji ono, ẹphe meru ngu ono; l’ẹphe bụkwa-a ndu ozi kẹ Nchileke kẹ nna ngu.” Ozi ono erua Jófẹfụ nchị; yọ wata ẹkwa.

¹⁸ Ụnwanna iya ono awụ-kfuta iya; bya ebyishiru iya ikpere; sụ iya: “L’ẹphe l’ẹphe ha bụkotaakwa ohu ngu.”

¹⁹ Jófẹfụ asụ ẹphe: “Unu ba atsushi egvu; kẹ l’ẹ tọ bụdu iya bụ Nchileke. ²⁰ Ọ bụ oswi-okfu l’unu rịru t’unu mee yẹbe Jófẹfụ ẹjọ iphe; ọbu lẹ Nchileke meru t’ọ bụru iphe-oma; k’ọphu ee-shi ege ono dzọta ndu, dụ l’igwe, bunu iya bụ iphe-a, eme nta-a. ²¹ Ọo ya bụ t’unu ba atsushi egvu. Ya a-nọdu anụ-a unu nri; unu l’ụnwu unu.” Yo gude olu-odoo kfulu yeru ẹphe; mee t’obu rua ẹphe alị.

Anwụhu Jófẹfụ

²² Jófẹfụ eburu lẹ Íjiputu yẹle ndibe nna iya. Iphe ọ nọru bụ ụkporo afa ise l’afa iri. ²³ Ọ nọ ndzụ; phụ ụnwunwa Ífuremu; nọdukwapu ndzụ; a mụshia ụnwegirima kẹ Makiru, bụ nwatibe Manáse; yo hetatsua ẹphe.

²⁴ Ya ndono; Jófẹfụ asụ ụnwanna iya: “Lẹ ya abyaakwa anwụhu. Ọle ya marua lẹ Nchileke e-yerua unu ẹka dufuta unu l’alị-a; dulala unu azụ l’alị ono, o kweru Ébirihamu; mẹ Áyizaku; mẹ Jékọpu ụkwa iya; tsua ya ẹtomu ono.” ²⁵ Jófẹfụ emee; ụnwu Ízurelu eriaru iya nte lẹ Nchileke e-yeru-a ẹphe ẹka; t’ẹphe vuta odzu iya vulaa teke ẹphe a-nọdu ala.

²⁶ Tọ dụ iya bụ; Jófẹfụ anwụhu l’ọ nọsuaru ụkporo afa ise l’afa iri. Ẹphe abya akwakọbe iya; tee ya manụ banụ; kụa ya l’igbe-odzu dobe lẹ Íjiputu.

Awufu

Ndu Íjiputu akpa ndu Ízurelu ẹhu

¹ Ọwaa bu ẹpha unwu Ízurelu; ndu tso Jékọpu laa Íjiputu. Onyenonu be chi ndibe nk'ia lasha ẹke ono. ² Rúbenu; Símiyonu; Lívayi; Júda; ³ Ísaka; Zébulonu; Bénjaminu; ⁴ Dánu; Náfutali; Gádu; me Ásha. ⁵ Ndu bu o-shi-l'eri Jékọpu du ukporo madzu ẹto l'umadzu iri l'ẹphe ha. Jósefu nọhawa le Íjiputu anono.

⁶ Tọ du iya bu; Jósefu l'unwunne iya; me ndu oḡbo onanu l'ẹphe ha anwushihukota. ⁷ Obenu le ndu Ízurelu nọlee l'azushi; bya abarahu l'eje. Ẹphe abya azua kwatakpo ha nshinu; k'ophu ẹphe bya achiko ali ono dzuru.

⁸ Ya ndono; onye eze ophungu, ẹ-ta madu ke Jósefu achilaha ndu Íjiputu. ⁹ Yọ su ndu ali iya: "Unu lenu le ndu Ízurelu-a kaakwa ayi l'igwe; l'abyawa ayi oka ike. ¹⁰ Unu byakwa t'ayi gude akọ lepyabe ẹphe ẹnya; odumeka be ẹphe a-kakwa l'igwe. O -buru l'a nọnyaaru; oḡu daa be ẹphe e-tsokwaru ndu ohogu ayi; tso ayi oḡu; shi ege ono haa ali-a wufu."

¹¹ Ya ndono; ndu Íjiputu abya afo madzu; mee ẹphe udumali; su t'ẹphe dzujeru ndu Ízurelu ozi mkpo-nyi-ẹnya. Ẹphe bya akpuaru Fero mkpukpu Pyitomu; me mkpukpu Ramesesu t'o buru ẹke aa-kwakobejeru Fero ẹku iya. ¹² Obenu l'o gbe abuje; a -ka ẹphe okpa ẹhu; ẹphe egbe ka azuzu; ka l'igwe; ji ekemeke obule. Ndu Íjiputu akabakporu otsu ndu Ízurelu egvu; ¹³ bya akabakporu ẹphe odzuru ozi mkpo-nyi-ẹnya. ¹⁴ Ẹphe egude ozi mkpo-nyi-ẹnya mee; ndzu aburu ẹphe nggumaphu. Ẹphe akpabe ẹphe ozi l'oyo buloku; me l'odzo eja; mekwaphu ozi ẹgu. Ozi, ndu Íjiputu edzuru ẹphe abukotaru ozi mkpo-nyi-ẹnya.

¹⁵ Eze ndu Íjiputu asu unwanyi, eswije ndu Ízurelu ime, ẹpha ẹphe bu Shifura; me Puwa: ¹⁶ "Teke unu a-nodu eswi unwanyi Ízurelu ime; unu lejee ẹnya; phu iphe ẹphe muru. O -buru nwoke; unu egbua ya. Teke o bu nwanyi; unu ahaa ya t'o nodu ndzu!" ¹⁷ Obenu l'unwanyi ono, eswi ime ono atsọ Nchileke egvu; k'ophu ẹphe ta adujedu ike ome iphe ono, eze ndu Íjiputu ziru ẹphe ono. Ẹphe ahaje unwegirima unwoke; t'ẹphe nodu ndzu. ¹⁸ Ya ndono; eze ndu Íjiputu abya ekukobe unwanyi ono, eswije ime ono; su ẹphe: "?Nanu ege o du be unu eme ege-a? ?Nanu ege o du be unu ahaje unwegirima unwoke; t'ẹphe nodu ndzu?"

¹⁹ Unwanyi ono, eswije ime ono asu Fero l'unwanyi Híburu ta dukwa l'o bu unwanyi Íjiputu. L'ẹphe shihukwaru ike; k'ophu bu le temanu te unwanyi, eswi ime ruta; be ẹphe gbe zedawa nu.

²⁰ Nchileke emeeru unwanyi ono, eswi ime ono iphe-oma; ndu ke Ízurelu abya azua; kabaaru l'igwe. ²¹ Nchileke egude ke l'unwanyi ono, eswi ime ono atsọ iya egvu; mee ẹphe; ẹphe abya amutatsua nwa nk'ẹphe.

²² Ya ndono; Fero abya atuaru ndu nk'ia l'ẹphe ha ekemu; su: "O -buru le ndu Híburu muru nwa; o -buru nwoke; t'e jeje je echee ya le Ẹnyimu Náyilu! O -buru nwanyi; t'a haa ya t'o nodu ndzu!"

2

Amụmu Mosisu

¹ Ya ndono; nwoke, shi l'ọnu-ụlo Lívayi abya alua nwanyi, shikwaphu l'ọnu-ụlo Lívayi. ² Nwanyi ono abya atsuta ime; mua nwata nwoke. Yọ phulephu le nwata ono ama mma nshinu; hee ya l'edomi onwa eto. ³ A nonyaa; to duhe ike domikota iya. Yọ bya egbuta eji; kpaaru iya nkata; bya echia ya ura mbeke. Yo kuta nwata ono ye le nkata ono; pata je edobe l'iku Enyimu Náyilu eke eji zeru ezeze. ⁴ Nwunne Mosisu ke nwanyi eje evudo ote-enya t'o maru iphe, e-eme nwata ono.

⁵ Ya ndono; nwatibe Fero ke nwanyi ejeshia oghu ehu le Enyimu Náyilu ono. Yele unwu-mgboko, ejeru iya ozi ayiru eje l'iku enyimu ono. Yọ phua nkata ono l'eke o no l'ime eji ono; zi nwamgboko, bu ohu iya t'o je wotaeduru iya eya. ⁶ Yo kpuhaa ya; bya aphua nwata ono. Nwata ono l'ara ekwa; imiko iya egude iya. Yọ su: "O kwa nwatibe onye Híburu ndo-o!"

⁷ Nwunne nwata ono ke nwanyi asu nwatibe Fero ono: "?Te ya jewaru je ekuaru ngu nwanyi Híburu, e-heru ngu nwata ono to?"

⁸ Yọ su iya t'o je. Nwamgboko ono atughua je ekua nne nwata ono. ⁹ Nwatibe Fero ono asu nne nwata ono t'o kuta nwata ono je ehofutaru iya; le ya a-kfu ya-a ugwo. Ya ndono; nwanyi ono ekuta nwata ono je ehelaha. ¹⁰ Nwata ono evutalephu; yo duta iya dulaaru nwatibe Fero; yo buru nwa iya. Yọ gua ya Mosisu; ke l'o suru l'oo nwata, ya gutaru le mini.

Mosisu agba ala Mídiya

¹¹ Ya ndono; yo be ujiku lanu le Mosisu vufutawaru; yo jeshia eke ndu nk'ia no l'eke ono, ephe eje ozi mkpo-nyi-enya ono. Yọ phua onye Íjiputu eke oochi onye Híburu iphe, bu onye lanu le ndu nk'ia. ¹² Yọ chikaa enya; chikaa enya; t'o du onye o phuru. Yo gbua onye Íjiputu ono; kpota eja kpochia ya. ¹³ Yo be echile iya; yo tughua odo je aphua ndu Híburu umadzu labu eke ephe alu ogu. Yọ ji onye ophu achọ okfu: "?Nanu ege o du be iichi onye Híburu ibe ngu iphe?"

¹⁴ Onye onanu asu iya: "?Bu onye meru ngu onye ishi; me onye ikpe l'eke ephe no? ?T'i mewa t'i gbua ya ege i gburu onye Íjiputu phu?" Ya ndono; Mosisu atsulahaa egvu; ria; su: "Iphe-a, ya meru-a b'e gbe madzuwaru nu."

¹⁵ Fero anulephu iphe ono; melaha te ya gbua Mosisu. Obenu le Mosisu gbalaru l'ufu Fero; gbaru lashia ali ndu Mídiya je eburu. Yo rua je adugaru anodu l'iku welu. ¹⁶ Yo nweru onye agwajeru ndu Mídiya iphe, mutaru unwu-mgboko esaa. Unwu-mgboko ono abya le welu ono okuta mini ye l'iphe eeyejeru anu mini te aturu nna ephe ngua. ¹⁷ Yo nweru ndu odo, eche aturu, byaru bya achifu ephe. Ya ndono; Mosisu egbeshi je eyetaru ephe eka; kuta mini doberu aturu ephe.

¹⁸ Unwu-mgboko ono alatalephu; nna ephe; mbu Ruwelu; aji ephe: "? Nanu ege o du be unu latakeberu egwegwa ege-a ntanu?"

¹⁹ Ephe asu iya l'o nweru nwoke Íjiputu, nafutaru ephe l'eka ndu eche aturu ndu ophu; bya esetakwaphu mini doberu aturu ephe; t'o ngua.

²⁰ Yọ ji unwada iya ono: "?Nanu onye ophu? ?Bu ngunu kparu iphe unu paru iya haa? Unu je ekua ya t'o bya eria nri."

²¹ Mosisu ekweta te yele nwoke ono e-buru. Yo duta nwatibe iya ophu eeku Zipora kee Mosisu; yo luru. ²² Zipora abya amutaru Mosisu nwata nwoke. Mosisu agua ya Geshomu; kele Mosisu suru: "Ya bu mbyamumbya l'ali ndu ohodo."

²³ A nonyaa; eze ndu Íjiputu anwuhu. Ndu Ízurelu anodu l'ude; l'echi mkpu; l'ara t'e yeru ephe eka l'iphe-ehuka, ephe eje k'abubu ono, ephe bu ohu ono. Ekwa ono, ephe ara ono abya erua Nchileke nchi. ²⁴ Nchileke anua aphu ono, ephe agu ono; bya anyata ndzu, ephe le Ebirhamu; me Ayizaku; me Jekopu gbaru. ²⁵ Nchileke abya aghaa enya; lee ndu Ízurelu; rilahaa oriri ehu ephe.

3

Mosisu yele oku, enwu l'iru nwoshi

¹ Ya ndono; Mosisu l'eche aturu Jeturo, bu nna nyee ya, bukwa iya phu bu onye agwajeru ndu Mídiya iphe. Yo be ujiku lanu; Mosisu achita aturu ono jeshia eke, teru enya l'echi-egu. Yo bya ejerua l'ugvu Horebu, bu iya bu ugvu Nchileke. ² Yo nodu l'eke ono; ojozi Ojejoje egude ire-ok, enwu l'iru nwoshi hee ya l'ifu. Mosisu aphua l'oku ono enwu l'iru nwoshi ono; obenu l'e to kedu iya ekeke. ³ Mosisu asu te ya jeedu je aphu iphe owaa, du biribiri, eme nu-a; te ya maeduru iphe, meru iphe, oku ono te ekedu nwoshi ono ekeke.

⁴ Ojejoje aphulephu l'o kpiritawaru ntse te ya phu iphe ono; Nchileke eshi l'iru ono kua ya: "Mosisu! Mosisu!"

Mosisu aza iya; su iya: "L'o kwa iya ndo-o."

⁵ Nchileke asu iya: "Ba akpiritahekwa ntse odo! Yefu akpokpa ngu; ke l'eke ono, iivudo ono bu ali, du nsu." ⁶ Yo sukwapu Mosisu: "Oo yebedua bu Nchileke ke nna ngu; buru Nchileke ke Ebirhamu; buru Nchileke ke Ayizaku; bukwaruphu Nchileke ke Jekopu." Mosisu a-nu l'iya phu; wohaa ifu; ke l'otsu egvu ole Nchileke enya.

⁷ Ojejoje asu iya: "Le ya phwaru iphe-ehuka, ndu nk'iya eje le Íjiputu. Ya nuwaru mkpu, ephe echi; su t'a dzofuta ephe l'eka ndu udumali. Iphe-ehuka, ephe eje be ruwaru iya l'ehu. ⁸ Oo ya bu; le ya byawaru te ya nafuta ephe l'eka ndu Íjiputu; duru ephe lashia l'ali, du mma; ha nshinu; bya aburu ali-otsu ndu Kenu; me ke ndu Hetu; ke ndu Amoru; ke ndu Perezu; ke ndu Hevu; me ke ndu Jebusu. ⁹ Nta-a be mkpu, ndu Ízurelu echi ruwaru iya nchi. Ya aphua ege ndu Íjiputu gude akpa ephe ehu. ¹⁰ Nta-a be ya ezi ngu t'i jekfube Fero je edufuta ndu nk'iya, bu ndu Ízurelu le Íjiputu!"

¹¹ Obenu le Mosisu suru Nchileke: "?Bu onye be ya bu k'oje okpofu Fero l'ifu; dufuta ndu Ízurelu le Íjiputu?"

¹² Nchileke asu iya: "Ya e-swiru ngu-a eswiru. Odo bu l'owaa a-buru iphe-ohubama, ii-gude maru l'oo yebedua ziru ngu: I -dufutalephu ndu ono le Íjiputu be unu a-baru yebe Nchileke eja l'ugvu-a."

¹³ Mosisu asu Nchileke: "O -bukwanuru le ya jekfuberu ndu Ízurelu je asu ephe: 'Le Nchileke ke nna ephe zikwaru iya te ya byakfuta ephe.' Ephe -jikwanu iya epha ngu; ?bu ngunu be ya e-kfuru ephe?"

¹⁴ Nchileke asu Mosisu: "YA BU ONYE YA BU. Iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu bu: 'L'oo YEBEDUA be ziru ngu t'i byakfuta ephe.' "

¹⁵ Nchileke asukwaphu Mosisu t'ọ sụ ndu Ízurelu: “L'ọo Ojejoje,* bụ Nchileke kẹ nna unu pẹ; mbụ Nchileke kẹ Ébirhamu; Nchileke kẹ Áyizaku; mẹ Nchileke kẹ Jékọpu; bẹ ziru ngu t'ị byakfuta ẹphe. Ọ bụ ẹpha iya ndono gbururu jeye lẹ gbururu; buru ẹpha ono bẹ ee-gude maru iya tsube l'ogbo rua l'ogbo.

¹⁶ “Tugbua je ekukobe ndu bụ ọgurennya lẹ Ízurelu; sụ ẹphe lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna unu pẹ; mbụ Nchileke kẹ Ébirhamu; mẹ kẹ Áyizaku; mẹ kẹ Jékọpu byakfutaru ngu bya asụ lẹ ya lewaru unu ẹnya; bya aphụ egbe iphe, eeme unu lẹ Íjiputu. ¹⁷ Ya kwewaru ukwa lẹ ya e-dufuta unu l'iphe-ẹhuka, unu eje lẹ Íjiputu; duru unu je edobe l'ẹgiri alị ndu Kénanu; mẹ kẹ ndu Hetu; kẹ ndu Amọru; kẹ ndu Pérezu; kẹ ndu Hevu; mẹ kẹ ndu Jebusu.

¹⁸ “Ndu bụ ọgurennya lẹ Ízurelu e-geberu ngu-a nchị. Ọo ya bụ lẹ nggubedua; mẹ ndu bụ ọgurennya a-yi jekfube eze ndu Íjiputu je asụ iya: ‘Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Híburu; bẹ byakfutakwaru unu. T'ọ hanụ unu t'unu jee ije ujiku ẹto lufu l'echi-ẹgu; je egwooru Ojejoje, bụ Nchileke unu ẹja.’ ¹⁹ Ya makwaru-a l'eze ndu Íjiputu te ekwedu t'unu je; gbahaa l'e meru iya l'ẹka ike. ²⁰ Ọo ya bụ lẹ ya a-machị ẹka; gude iphe, dọ biribiri, ya e-me lẹ Íjiputu nua ẹphe chikfuu. Teke iphe ono -metsuaru bẹ oo-kwetaa haa unu t'unu la.

²¹ “Ya e-me tẹ ndu Ízurelu nọdu ndu Íjiputu l'obu; k'ọphu bụ; unu -ladẹlephu; t'unu ba agba ẹka. ²² Iphe, bụ nwanyi Ízurelu, nonu a-rọta onye obutobu iya; m'ọ bụ nwanyi, bu l'ulo iya iphe, e meru lẹ mkpọla-ọcha; mẹ ọphu e meru lẹ mkpọla-ododo; mẹ uwe, unu e-ye unwegirima unu. Ọo ya bụ unu eshi ẹge ono gwoo iphe ndu Íjiputu gude la.”

4

Iphe-ophulanya, Mosisu e-meshi

¹ Mosisu asụ: “?Ọ -bukwanuru l'ẹphe te kwetadu iphe, ya kfuru; m'ọ bukwanu l'ẹphe te kwedu ngaberu iya nchị; sụ l'ọ bụ ẹjo-ire; lẹ Ojejoje ta abyakfutadu iya-e?”

² Ojejoje aji iya: “?Bụ ngunu b'i gude l'ẹka ẹge ono?”

Yọ sụ iya l'ọ kwa mgboro.

³ Ojejoje asụ iya t'ọ tọgbo iya l'alị!

Yọ tọgbo iya. Yọ ghọo agwọ. Yo ye ọkpa l'ọso. ⁴ Ojejoje asụ iya: “Machia ẹka gude iya lẹ mgbodzu!” Mosisu abya amachia ẹka; zụ agwọ ono. Yọ ghọo; bya aburu mgboro ẹge o shi buru. ⁵ Ojejoje asụ iya l'iphe ono bụ k'ọphu ẹphe e-kweta lẹ Ojejoje, bụ iya bụ Nchileke kẹ nna ẹphe; mbụ Nchileke kẹ Ébirhamu; Nchileke kẹ Áyizaku; mẹ Nchileke kẹ Jékọpu bẹ byakfutaru ngu nụ.

⁶ Ojejoje asukwaphu Mosisu t'o nwua ẹka lẹ mkpuli uwe* iya! Mosisu abya enwua ya. T'o wofuta ẹka; bẹ ẹhu-labụ mewaru iya ẹka; yọ chahụwa phorophoro.

* **3:15** 3:15 Ojejoje bụ ẹpha, Nchileke kuru onwiya. E -je iya edede lẹ Híburu bẹ iphe ee-de bụ YHWH. YHWH aburu akpuru okfu, ẹ ta gu-ghedu agughe. Yọ dọ l'ọ bụ ọphu aa-sụ l'iphe bụ “ọ-kọ-l'ẹpha.” Ọ bụ ẹge ee-shi t'a agu-je iya agugu; bẹ ndu ka iya amama bya edeshia akpuru okfu ndu ọphu e tsuru kpongụ kpongụ ye iya; yọ buru Yahuwe; k'ọphu aa-duje ike kpoo ya. Iphe, e deru iya lẹ Ikwo bụ Ojejoje, bukwanu l'ọ bụ onye ẹ te nwedu teke o shi; to nwe teke ọ -nonyaa; tọo nọhe. * **4:6** 4:6 Iphe, eekfu okfu iya l'ẹka-a bụ mkpuli uwe iya ẹke ọphu kpuchiru iya ẹpho; k'ọphu ọ dọ ududu l'ọora ẹka l'ẹpho.

⁷ Nchileke asụ iya: “Ngwaa; yephu ẹka ngu azụ lẹ mkpuli-ephō ngu!” Mosisu abya eyephu iya azụ. Yo wofuta iya; ẹhu-labụ ono emishihuwa; ẹka iya adukotawa iya ẹge ẹhu iya ibe iya ophu dū.

⁸ Ya ndono; Ojejoje asụ: “Ọ -bụru l'ephē te ekwetadu nke ngu; m'ọ kwanu l'ephē ta angabeduru ngu nchị l'iphe-ophulenyā kẹ mbụ phụ bẹ ephe ekweta-a k'ẹbo-wa. ⁹ Ọbu; ọ -bụru l'ephē te kwetadu; ọ -bukwanuru l'ephē ta ngabeduru ngu nchị l'iphe-ophulenyā labu-wa; nggu eje ekuta mini lẹ Ẹnyimu Náyilú; bya awushi l'alí okponku. Mini ono, i kutaru l'enyimu ono a-gho mee l'alí l'ẹke ono.”

¹⁰ Mosisu asụ Ojejoje; “Nnajiufu; ya ta amakwa ẹge aasajẹ okfu. Tsubekpoo lẹ mbụ byeye nta-a, iikfu eyeru yẹbe nwozi ngu-a bẹ ya bulephu onye apa ire apapa; bya aburu onye atsụ ntsụ.”

¹¹ Ojejoje asụ iya: “?Bụ onye meru onu madzụ? ?Bụ onye emeje madzụ t'ooda nkichi; m'ọ bụ t'onu buri iya kpurukuduku? ?Bụ onye emeje madzụ t'ọ phụ ụzo; m'ọ bụ t'ọ tsụ ishì? ?Tọ bụdu yẹbedua, bụ Ojejoje? ¹² Ngwaa; je! Ya e-yetaru ngu-a ẹka t'i kfu okfu; zikwa ngu phụ iphe, ii-kfu.”

¹³ Obenu lẹ Mosisu sụru iya: “Byiko; Onye nwe mu-nụ; zia ya rụ onye odo t'ọ je iya.”

¹⁴ Ya ndono; ẹhu eghulaha Ojejoje eghughu l'ẹke Mosisu nọ. Yọ sụ Mosisu: “?Nwunne ngu; mbụ Ẹronu, bụ o-shi-l'eri Lívayi eghe-e? Ya makwarua lẹ Ẹronu maru ẹge eekfujẹ okfu. Ọ nọkwa l'uzo l'abya ngu ndzuta. Odo bụ l'ẹhu a-tsọ iya ẹna m'ọ -phụa ngu. ¹⁵ Ii-kfujẹ yeru iya; karu iya iphe, oo-kfu. Ya a-nọdua eyeru unu ẹbo ẹka l'okfu okfu; l'ezijekwaphu unu iphe, unu e-meje. ¹⁶ Ọ bụ Ẹronu e-kfuchitajeru ngu l'ẹke ndu Ízurelu nọ. Ọ bụ iya a-buru onu ngu; nggubedua adụ l'ọ bụ Nchileke l'ẹke, oono. ¹⁷ Ọlobu t'i gude mgboro-wa, i gude l'ẹka-wa; k'ophu ii-gude iya mee iphe-ophulenyā ono.”

Mosisu alaphu azụ lẹ Íjiputu

¹⁸ Tọ dū iya bụ; Mosisu abya ejekfu Jeturo, bụ nna nyee ya je asụ iya t'ọ haa ya tẹ ya jekfu ndibe ephe Íjiputu je amaru; ?mẹ ephe nọ-kwadu-a ndzụ.

Jeturo ekweta; sụ iya t'ọ tọkwa ẹhu.

¹⁹ Teke ono bẹ Ojejoje nọhawa l'alí Mídiya; sụ Mosisu t'ọ tųgbua laphu azụ lẹ Íjiputu; kẹ l'iphe bụ ndu ono, shi achọ ndzụ iya ono nwushihukotawaru. ²⁰ Tọ dū iya bụ; Mosisu abya eduta nyee ya; mẹ unwu iya; ephe enyikobe nkakfu-igara; yọ buri ephe ọla Íjiputu. Yo wota mgboro Nchileke ono gude l'ẹka.

²¹ Ojejoje sụ Mosisu: “Í -lalephu Íjiputu; chikokwa iphe, dū biribiri ono, ya nuru ngu ike t'i mee l'ifu Fero ono mekota. Ọle ya a-kpọ-chi iya okpoma akpọ-chi; k'ophu bụ l'ẹ too kwedu aha ndu Ízurelu t'ephē la. ²² Iphe, ii-kfuru Fero bụ l'ọo yẹbe Ojejoje sụru l'ọo Ízurelu bụ okpara iya. ²³ Ya kfuwaru ngu sụ t'í haa okpara iya ono t'ọ la; k'ophu ọo-baru iya eja. Í -jika l'ẹ tii hadu iya t'ọ la bẹ ya e-gbukwa okpara nkengu.”

²⁴ Ya ndono; yo rua l'uzo ẹke ephe raduru; Ojejoje abyakfuta Mosisu; melaha tẹ ya gbua ya. ²⁵ Zipora ewota mkpuma, atsụ nkọ; bya ebuta nwatibe iya akpapyi; denyi Mosisu l'okpa; sụ iya lẹ nta-a bẹ ephe lụwaru l'ẹhu mee. ²⁶ Ya ndono; Ojejoje ahaa ya. Teke ono, Zipora sụru l'ephē lụwaru l'ẹhu mee ono bẹ iphe, ọoru ẹka bụ k'obu útsù phụ.

²⁷ Ojejoje asu Éronu t'o je Mosisu ndzuta l'echi-egu. To du iya bu; Éronu agbakfu Mosisu l'ugvu Nchileke; je anmaa ya akpa. ²⁸ Mosisu abya akokotaru Éronu iphemiphe obule, Ojejoje ziru iya t'o je ekfua; mekwaphu k'iphe-ophulenyanya ono, Nchileke suru t'o meshia ono.

²⁹ Mosisu yele Éronu abya ekukota ndu bu ogurennya Ízurelu l'ephe ha; ³⁰ Éronu abya atuko iphemiphe obule ono, Ojejoje kfushiru Mosisu ono kfukotaru ephe. Yo bya emee iphe-ophulenyanya ono l'ifu ndu Ízurelu; ³¹ ephe ekweta. Ephe anulephu le Ojejoje akpa ishi ephe; me l'o phuwaru iphe-ehuka, ephe eje; fuzita; baaru Nchileke eja.

5

¹ E metsua; Mosisu yele Éronu ejekfu Fero je asu iya: "Le Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu sukwaru t'o haa ndibe iya t'ephe je agbaaru iya aji l'echi-egu."

² Fero aji ephe: "?Bu onye bu Ojejoje; k'ophu ya a-ngaberu iya nchi; haa ndu Ízurelu t'ephe tugbua? Ya ta makwa Ojejoje ono; ya ta aha ndu Ízurelu t'ephe tugbua."

³ Ephe asu iya: "Nchileke ndu Hibururu byakfutakwaru ephe. Hanua ephe t'ephe lufu l'echi-egu jee ije abali eto je agbaru Ojejoje, bu Nchileke ephe eja. Odumeka be oo-gudekwa o-me-l'ehu; m'o bu ugu gbushia ephe."

⁴ Obenu l'eze ndu Íjiputu kuru Mosisu yele Éronu; ji ephe: "?Bu ngunu kparu iphe unu jeru je achifuta ndu ono l'ozi ephe? Ngwaa; unu tugbua laphu azu l'ozi unu!" ⁵ Yo sukwapu ephe: "Unu lewaru! Nta-a be ndu Ízurelu hawaa l'igwe; unu abya akposhilaha ephe ozi, ephe eje!"

⁶ O kwaphu mboku ono be Fero kuru ndu udumali; me ndu bu ishi l'ozi ndu Ízurelu; su ephe: ⁷ "Unu ba anujehe ndu Ízurelu eswa, ephe e-gudeje ayọ eja! T'ephe jeje je achọ eswa chita l'onwephe! ⁸ O le t'o bukwaru eja ole, ephe shi ayotajehawaa le mbu be unu e-me ephe t'ephe yotaje. Unu be egbubotakwa iphe l'aja ole, ephe shi ayotajehawaa. Ephe bu ndu enyiru. Yo buru iya kparu iphe, ephe echi mkpu t'a haa ephe t'ephe je egwooru Nchileke ephe eja. ⁹ Unu kabaa ephe okpabe ozi; k'ophu uzo k'oje ongabe nchi le ntumatu ta duheduru ephe."

¹⁰ Ya ndono; ndu udumali; me ndu bu ishi l'ozi ono asu ndu Ízurelu: "Owaa iphe, Fero ekfu. O suru t'e ba nujehe unu eswa. ¹¹ T'unu jeje je achita iya l'onwunu l'eke unu phuru iya. O le ozi unu; b'e te egbubotakwa iphe m'oo nanu." ¹² To du iya bu; ndu Ízurelu agbakashihu tsoru ali Íjiputu l'o ha; cholaha eswa, ephe e-vuta gude ayọ eja obu. ¹³ Ndu udumali achilaha ephe kpabekpabe; su ephe: "T'ephe yota-dzua eja ole, ephe shi ayotaje l'uboku teke phu, e shi evutajeru ephe eswa phu!" ¹⁴ Ndu udumali Fero abya echilaha ndu ishi l'ozi ndu Ízurelu ono iphe; mbu ndu ono, ephe fotaru dobe t'ephe letaje ndu Ízurelu enya ono; su ephe: "?Bu ngunu kparu iphe, unu ta yo-dzudu eja unu unyaphua; me ntanu ege unu shi ayọ-dzujehawa iya?"

¹⁵ Ndu ishi l'ozi ndu Ízurelu ono abya awukfu Fero; su iya: "?Bu ngunu be iime ephebe ndu ozi ngu ege-a? ¹⁶ Ndu ozi ngu b'e te vutajeheduru eswa; temanu a sukwapu t'ephe yọ eja. E chilaha ndu ozi ngu iphe; l'eke o kwa ndu nke ngu b'o shi l'eka."

¹⁷ Fero asu: "O bu ke mmanu ono, unu no ono kparu iphe, unu wataru okfu t'a haa unu t'unu je egwooru Ojejoje eja. ¹⁸ Unu tugbua nta-a je eje

ozi, unu eje. E te evutaheduru unu ẹswa. Ọle mkpakọ bukwa t'unu yọta-dzujee ẹja ole, unu shi ayọtaje!"

¹⁹ Ndu ishi l'ozi ndu Ízurelu abya amaru l'ẹphe nmawaru ẹ gangu; l'ẹphe nùtsuaru l'e te egbubotadu iphe l'ẹja ole, ẹphe shi ayọtaje l'uboku. ²⁰ Ẹphe alufutalephu l'ufu Fero; phua Mosisu yele Ẹronu l'ẹke ẹphe vudo l'echẹ ẹphe; ²¹ su ẹphe: "Tẹ Ojejoje lekwa ẹnya l'iphe-a, unu meru-wa; kpee unu ikpe iya! Kẹ l'unu kpatawaru; ẹphe abya adu Fero yele ndu ozi iya ashi. Nta-a bẹ unu wowaru mma ye ẹphe l'ẹka t'ẹphe gbushia ẹphe."

*Ukwa Nchileke ẹ ya
a-dzofuta ndu Ízurelu*

²² Mosisu ejekfu Ojejoje bya asu iya: "Nggube Nnajiufu! ?Bu ngunu kparu iphe, i wotaru ndu-a egbe iphe-ẹhuka ọwaa? ?Bu ngunu kparu iphe, i ziru iya egbe ozi ọwaa? ²³ Keshinu teke ya jekfutsuaru Fero je egude ẹpha ngu kfuru yeru iya b'o wotaru iphe-ẹhuka, du ẹge-a tukobe ẹphe l'ishi. Ọphu 'onwedu iphe, i meru ẹ phuu gude dzofuta ndu nke ngu."

6

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: "Nta-a bẹ yi-phunua iphe, ya e-me Fero. Kẹ l'ọo ẹka-ike bẹ ya e-gude mee; yọ haa ẹphe; mbu l'ọo ẹka-ike bẹ ya e-gude mee; yọ chifu ẹphe l'alì iya."

² Nchileke asu Mosisu: "L'ọo yẹbedua bu Ojejoje. ³ Ya seru Ẹbirihamu l'ifu; see Áyizaku l'ifu; sekwaaphu Jékọpu l'ifu; kfuru ẹphe l'ẹpha iya bu Nchileke, bu Ọkaribe-Kakọta-Ìke. Obenu l'ẹpha iya ono, bu Ojejoje ono bẹ ya te medu t'ẹphe maru. ⁴ Ẹphe l'iya abya agbaa ndu ẹ ya a-nu ẹphe alì Kėnanu, bu ẹke ẹphe shi buru l'ọ bu ndu laru alala. ⁵ Ọdo aburu ẹ ya nuwaru ude, ndu Ízurelu atsù; mbu ndu ono, ndu Íjiputu meru; ẹphe aburu ohu ono; nyata ọgba-ndu iya ono.

⁶ "Ọo ya bu; unu su ndu Ízurelu: 'L'ọ bu yẹbedua bu Ojejoje. Ya a-nafuta unu l'ozi mkpọ-nyi-ẹnya ono, ndu Íjiputu dzuberu unu ono; mee t'unu nweru onwunu; t'unu ba buhe ohu ẹphe. Ya a-machi ẹka iya gude dzofuta unu; bya emeshia iphe, du biribiri gude nu ẹphe aphu. ⁷ Ya e-me unu; unu aburu ndu nk'iya; yẹbedua aburu Nchileke unu. Ọo ya bu; unu amaru l'ọo yẹbedua, bu Ojejoje bu Nchileke unu; mbu onye ono, nafutaru unu l'ozi mkpọ-nyi-ẹnya ono, ndu Íjiputu dzuberu unu ono. ⁸ Ya e-duta unu dubata l'alì ono, ya paliru ẹka iya imeli; ria angu ẹ ya a-nu Ẹbirihamu; me Áyizaku; me Jékọpu ono. Ya a-nu iya unu t'ọ buru òkè-iphe unu. Ọo yẹbedua bu Ojejoje.' "

⁹ Mosisu abya ezia ndu Ízurelu, iphe ono, Nchileke ziru ono. Obenu l'ẹphe te yeduru iya ọnu; kele meji tofuwaru ẹphe; l'ozi mkpọ-nyi-ẹnya ono, e dzuberu ẹphe ono.

¹⁰ Ojejoje asu Mosisu ¹¹ t'o je ekfuaru Fero, bu eze ndu Íjiputu t'ọ haa ndu Ízurelu t'ẹphe tugbua lufu ẹ Íjiputu.

¹² Mosisu asu Ojejoje: "Ọ -buru ẹ ndu Ízurelu ta ngaduru iya nchi; ? nanu ẹge Fero e-shi ngaaru iya nchi ẹge-a ya atsù ntsu-a?" ¹³ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuaru Mosisu yele Ẹronu okfu ẹhu ndu Ízurelu; me okfu ẹhu Fero bu, eze ndu Íjiputu; su t'ẹphe dufuta ndu Ízurelu ẹ Íjiputu.

Okpa-ikfu Mosisu; me kẹ Ẹronu

14 Ọwaa bụ ndu, bụ ishi l'anya-ufu nna ẹphe.

Ụnwu kẹ Rúbẹnu, bụ ọkpara Ízurelu bụ Hanọku; Palu; Hézuronu; mẹ Kami. Ndu ono bụkota ndu ikfu Rúbẹnu l'ẹphe ha.

15 Ụnwu kẹ Símiyọnu bụ Jimẹlu; Jaminu; Ohadu; Jakinu; Zoharu; mẹ Shọlu, bụ nwanyi Kénanu mụtaru iya. Ndu ono bụkota ndu ikfu Símiyọnu l'ẹphe ha.

16 Ọwaa bụ ẹpha ụnwu Lívayi l'ẹge e deru ẹphe l'ẹkwo: Geshonu; Kohatu; mẹ Merari. Lívayi nọru ụkporo afa ishingụ l'afa iri l'ẹsaa.

17 Ụnwu Geshonu l'anya-ufu l'anya-ufu bụ Libuni; waa Shimeyi.

18 Ụnwu Kohatu bụ Amuramu; Izuha; Héburonu; mẹ Uzẹlu. Kohatu nọru ụkporo afa ishingụ l'afa iri l'ẹto.

19 Ụnwu Merari bụ Mahuli; mẹ Mushi. Ono bụ ndu ikfu Lívayi l'ẹge e deru iya l'ẹkwo.

20 Amuramu bẹ luru nwunne nna iya, bụ Jokebẹdu. Yọ mụtaru iya Éronu; mẹ Mosisu. Amuramu nọru ụkporo afa ishingụ l'afa iri l'ẹsaa.

21 Ụnwu Izuha bụ Kora; mẹ Nefẹgu; ọwaa Zikiri.

22 Ụnwu Uzẹlu bụ Mishẹlu; mẹ Eluzafanu; ọwaa Sitiru.

23 Éronu bẹ luru Elisheba, bụ nwatibe Amínadabu; bụkwaruphu nwunne Náshonu kẹ nwanyi. Elisheba ono amụtaru iya Nadabu; Abihu; Eliyéza; mẹ Itama.

24 Ụnwu Kora bụ Asiru; mẹ Ẹlukana; ọwaa Abiyasafu. Ndu ono bụ ndu ẹnya-ufu Kora.

25 Eliyéza Éronu luru nwatibe Putẹlu. Yọ bya amụtaru iya Finehasu.

Ndu ono bụkota ndu ishi ufu ndibe Lívayi l'ikfu l'ikfu.

26 Ọ bụ Éronu ono; yẹle Mosisu bụ ndu Ojejoje sụru t'ẹphe shi lẹ Íjiputu dufuta ndu Ízurelu l'ẹphe ha! 27 Ọ bụ ẹphe bụ ndu, kfuru Fero, bụ eze ndu Íjiputu kẹ odufuta ndu Ízurelu l'alí Íjiputu. Ọ kwaphụ Mosisu yẹle Éronu lanụ ono b'ọ bụ.

Éronu bụ onu, ekfuchitaru Mosisu

28 Ya ndono; teke ono, Ojejoje kfuru yeru Mosisu l'alí ndu Íjiputu ono 29 bẹ Ojejoje sụru iya: “Ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje. Zikota Fero, bụ eze Íjiputu iphemiphe ọbule ono, ya ziru ngu ono.”

30 Obenu lẹ Mosisu sụru Ojejoje: “Keshinu ya bụ onye atụ ntsụ; ?nanụ ẹge Fero e-shi ngabẹru iya nchị?”

7

1 Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Mosisu: “Lekwa lẹ ya mewaru ngu; t'ị dụ Fero l'ọ bụ Nchileke. Nwunne ngu Éronu aburu onye a-nọdu ekfuchitaru ngu okfu. 2 Kfukotakwa iphemiphe ọbule, ya kfuru ngu. Nwunne ngu Éronu ekfuru Fero t'ọ haa ndu Ízurelu t'ẹphe lufu l'alí iya. 3 Obenu lẹ ya a-kpọ-chi Fero ọkpoma. Ya e-meshi iphe-ophulenyaa; mẹ iphe dughaa biribiri l'alí Íjiputu; 4 obenu lẹ Fero ta angaduru unu nchị. Ọ bụ teke ono bẹ ya e-byi ndu Íjiputu ẹka; meshia iphe, dụ biribiri; gude nua ẹphe aphụ; shi ẹge ono dufuta ndibe iya, bụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha lẹ Íjiputu. 5 Ndu Íjiputu a-marua l'ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje teke ya machileruphu ẹka; byia ndu Íjiputu; dufuta ẹphe ndu Ízurelu l'ẹka.”

⁶ Mósísu yẹ́lẹ́ Érónu abya emee iphe Ojejoje ziru ẹ́phe. ⁷ Mósísu nọ́waru ụ́kporo afa ẹ́no; Érónu anọ́wa ụ́kporo afa ẹ́no l'afa ẹ́to teke ẹ́phe jeru je ekfuru nụ́ Fero.

Mgboro Érónu ghọru agwọ

⁸ Ojejoje asụ́ Mósísu yẹ́lẹ́ Érónu: ⁹ “Ọ́ -buru lẹ́ Fero sụ́ru unu t'unu mee iphe-ophulenyá gude koshi iphe, unu ekfu; nggu asụ́ Érónu t'ọ́ wota mgboro iya tọ́gbo Fero l'ifu; t'ọ́ ghọ́o agwọ́!”

¹⁰ Ya ndono; Mósísu yẹ́lẹ́ Érónu abya ejekfu Fero je emekota ẹ́ge Ojejoje ziru ẹ́phe. Érónu atọ́gbo Fero yẹ́lẹ́ ndu ozi iya mgboro ono l'ifu; yọ́ ghọ́o agwọ́. ¹¹ Fero abya ekukoo ndu mmamiphe; mẹ́ ndu amamanshi. Ndu njibya Íjiputu ono egude ụ́zo, ẹ́phe egudeje eme amamanshi; mekwaaphu iphe ono. ¹² Onyenọ́nu l'ẹ́phe ha abya atọ́gbokota mgboro nk'íya l'alí; yọ́ ghọ́shia agwọ́. Ọ́lẹ́ mgboro kẹ́ Érónu bya achíko mgboro kẹ́ ndu ono lekota. ¹³ Obekwanu l'obu Fero kpọ́-chileru-a ẹ́ge ọ́ kpọ́-chiru; tọ́ ngarụ́ ẹ́phe nchí, bú iya bú ẹ́ge ono, Ojejoje kfuhawaru ono.

Mini ghọru mee

¹⁴ Ya ndono; Ojejoje asụ́ Mósísu l'obu Fero kpọ́-chikwaru akpọ́-chi. Ọ́ jíkakwaru lẹ́ ya ta ahadu ndu Ízurẹ́lu t'ẹ́phe la. ¹⁵ Sụ́ iya: “Jekfu Fero l'utsu teke ọ́o-nọ́du eje l'enyimu. Nọ́du l'íku Náýílu kwabẹ́ru iya; nggu ewota mgboro phụ́, shi ghọ́o agwọ́ phụ́ gude l'ẹ́ka. ¹⁶ Nggu asụ́ iya lẹ́ Ojejoje, bú Nchileke kẹ́ ndu Híburu zikwaru ngu t'í bya asụ́ iya t'ọ́ haa ndibe iya t'ẹ́phe la; k'ọ́phu ẹ́phe a-baru iya ẹ́ja l'echi-ẹ́gu. Obenu lẹ́ keshinu teke ono b'ẹ́ to kwedu. ¹⁷ Ọ́waa iphe, Ojejoje ekfu: ‘Lẹ́ shita l'iphe-a; bẹ́ ìi-maru l'ọ́o yẹ́bedua bú Ojejoje. Yẹ́be Mósísu e-woru mgboro-a, ya gude l'ẹ́ke-a chia lẹ́ mini Náýílu. Mini ono aghọ́o mee. ¹⁸ Ẹ́ma, nọ́kota lẹ́ Náýílu anwushihukota. Ẹ́nyimu ono eshihu erehu erehu; k'ọ́phu bú lẹ́ ndu Íjiputu ta adụ́du ike ọ́ngu mini, shi iya nụ́.’ ”

¹⁹ Ojejoje asụ́ Mósísu: “T'ọ́ kfuaru Érónu t'ọ́ wota mgboro iya machía l'iphe, bú mini, nọ́kota l'alí Íjiputu: l'iphe, bú ẹ́nyimu; iphe, bú nggele; iphe, bú okpuru; mẹ́ iphe bú mgbakọ́be-mini nọ́nu; t'ọ́ ghọ́o mee. Mee atụ́ko ẹ́kemeke ọ́bule dzuru l'alí Íjiputu; mbụ́ je akpaa l'iphe bú ọ́do-mini; ndu ọ́phu a pyíru apyípyi; mẹ́ ndu ọ́phu a kpuru akpukpu.”

²⁰ Mósísu yẹ́lẹ́ Érónu abya emee ẹ́ge ono, Ojejoje ziru ẹ́phe ono. Yọ́ bya eworu mgboro iya malia l'ifu Fero yẹ́lẹ́ ndu ozi iya; bya echia ya lẹ́ Ẹ́nyimu Náýílu. Mini, nọ́ l'enyimu ono l'ọ́ ha agbanwee buru mee. ²¹ Ẹ́ma, nọ́kota lẹ́ Náýílu anwushihukota. Mini ono eshikota erehu erehu; k'ọ́phu bú lẹ́ ndu Íjiputu ta dudu ike ngụ́a mini, shi iya nụ́. Mee ono achíko ẹ́kemeke ọ́bule sweta l'alí Íjiputu.

²² Ndu njibya kẹ́ ndu Íjiputu abya egude amamanshi mekwaaphu ẹ́ge ono. Tọ́ dụ́ ya bú; Fero akpọ́-chilee obu iya ẹ́ge ọ́ kpọ́-chiru iya; k'ọ́phu bú l'ẹ́ tọ́ ngaduru Mósísu yẹ́lẹ́ Érónu nchí ẹ́ge ono, Ojejoje kfuhawaru ono. ²³ Fero aghakọ́be; laphushia azụ́ l'ufu iya; ọ́phu iphe ono 'erukpodua ya nụ́ l'ẹ́hu. ²⁴ Ndu Íjiputu abya atushia nwogvu l'íku Náýílu; ẹ́ke ẹ́phe achọ́ mini, ẹ́phe a-ngụ́; kẹ́le mini ẹ́nyimu ono ta dudu k'angungu.

Mbara abya ọ́gu

²⁵ A nọ́lephu abalí ẹ́saa; k'ọ́phu Ojejoje byiru ẹ́ka lẹ́ Ẹ́nyimu Náýílu.

8

¹ Ojejoje asụ Mósísisu: “T’o jekfu Fero je asụ iya: ‘Owaa iphe Ojejoje ekfu: Haa ndibe iya t’ephe la; k’ophu ephe eje a-baru iya eja. ² O -buru l’i jikaru t’ephe ba alashi; be ya e-gudekwa mbara bya ogu l’ali ngu l’o ha. ³ Mbara a-tuko Enyimu Náyilu ji; kposhia bya eji ufu ngu; ji ime ulo eke iizeje; ji oshi-azee ngu; ji ulo ndu ozi ngu; ji ufu ndu ali ngu l’ephe ha; ji onu ekfu, eeshijeru ngu ite; me l’ochi, eegudeje agwo iphe, e gude emeru ngu buredi. ⁴ Mbara ono a-noduje akfu-kogbaa ngu l’ehu; me l’ehu ndu ali ngu; me l’ehu ndu ozi ngu l’ephe ha.’ ”

⁵ Ojejoje asụ Mósísisu: “T’o kfuru Eronu t’o wolia mgboro iya ono; maa l’enyimu enyimu; me nggele nggele; me l’okpuru okpuru; mee te mbara bya edzuru ali Ijiputu.”

⁶ Eronu abya amachia eka le mini, nokota l’ali Ijiputu. Mbara awufuta bya edzuru ali Ijiputu. ⁷ Obenu le ndu amamanshi ono gude amamanshi ephe mekwaaphu ege ono. Ephe emekwaaphu; mbara awubata l’ali Ijiputu.

⁸ Fero ekua Mósísisu yele Eronu; su ephe: “T’ephe kfuru nu Ojejoje t’o wofuru yele ndu ali iya l’ephe ha mbara-wa; ege ya ahaa ndibe unu t’ephe je agwaa Ojejoje.”

⁹ Mósísisu asụ Fero: “Le ya a-hakpo ngu ti ko teke ya e-kfuru nu Nchileke l’okfu ehuru ngu; l’okfu ehuru ndu ozi ngu; me l’okfu ehuru ndu ali ngu; k’ophu mbara ono a-ha ngu; haa ufu ngu; wulala le Enyimu Náyilu nwenkinyi.”

¹⁰ Fero asụ: “L’o bu echile.”

Mósísisu asụ: “T’o du ege i kfuru; k’ophu ii-shi ege ono maru le to du du onye du l’o bu Ojejoje, bu Nchileke ayi. ¹¹ Mbara ono a-ha ngu; haa ufu ngu; haa ndu ozi ngu; haa ndu ali ngu. Eke o-phodu nwenkinyi bu le Enyimu Náyilu.”

¹² Mósísisu yele Eronu alufulephu l’ifu Fero; Mósísisu abya araku Ojejoje le ke mbara ono, o meru; yo bya ogu l’ali-eze Fero ono. ¹³ Ojejoje abya emeeru Mósísisu iphe, o roru iya. Mbara ono anwushihukota l’ulo; me l’ogbodufu; me l’egu. ¹⁴ A bya akua ephe l’ikpo l’ikpo. Ali ono l’o ha eshihu ke rukurugbangu. ¹⁵ Obenu le Fero phuleruphu le mbara ono gwwaru; woru okpoma iya kpo-chia. Ophu o kwehedu ngaberu Mósísisu yele Eronu nchi, bu iya bu ege ono, Ojejoje kfuhawaru ono.

Mkpurumkpu abya ogu

¹⁶ To du iya bu; Ojejoje asụ Mósísisu t’o kfuru Eronu t’o machia mgboro iya chia l’aja, no l’ali; k’ophu eja ono a-gho mkpurumkpu; dzuru ali Ijiputu.

¹⁷ Ephe emee ya ege ono. Eronu abya amachia mgboro ono; chia l’aja, no l’ali. Mkpurumkpu abya erikputa madzu yele anu. Iphe, bu eja no l’ali Ijiputu mgburumgburu agho mkpurumkpu. ¹⁸ Ndu amamanshi ono abya emelaha t’ephe gude amamanshi mekwaaphu ege ono. Ephe ta du ike mee ya. Mkpurumkpu ono achiko madzu yele anu rikputa.

¹⁹ Ndu amamanshi ono asụ Fero: “L’iphe-wa be eka Nchileke dukwa.” Obenu le Fero kpo-chilerua obu; to kwe ngabe nchi; bu iya bu ege ono, Ojejoje kfuhawaru ono.

Ijiji abya ogu

²⁰ Ya ndono; Ojejoje asụ Mósísisu t’o tehu l’onmewa utsu; jekfu Fero m’o jedelephu l’enyimu; su iya le Ojejoje suru: “T’o haa ndibe iya t’ephe laa;

je abaaruu iya eja. ²¹ O -buru l'ẹ ti hadu ndibe yẹbe Ojejoje t'ẹphe la be ya e-zikwa ijiji t'o tsuru dududu; wu-kfuta ngu; wu-kfuta ndu ozi ngu; wu-kfuta ndu ali ngu; mekwaphu ulo ngu l'ọ ha. Ulo ndu Ijiputu be ijiji e-jikota l'etsu dududu; mbu jeye l'ali eke epe adzoje okpa.

²² “ ‘Obenu le mboku ono be ya e-me t'ali Goshenu du iche. Mbu l'ẹke ndibe iya bu b'e ta aphudu ijiji; k'ophu ii-maru le yebedua, bu Ojejoje no l'ali-a. ²³ Ya a-kpa okè l'ẹke ndibe iya me ndibe ngu no. Iphe-ophulenyawa bu echile be oo-me.’ ”

²⁴ Ojejoje abya emee ya ege ono. Ijiji etsuru dududu wubata l'ufu Fero; me l'ulo ndu ozi iya; me l'ali Ijiputu l'ọ ha. Ijiji ono achikolephu ali Ijiputu l'ọ ha mebyishikota.

²⁵ Fero abya ekua Mosisu yele Eronu; su epe: “Unu je agwaa Nchileke unu obu l'ali eke-a!”

²⁶ Obenu le Mosisu suru iya: “L'e to dukwa mma ege ono; ke l'iphe, epe egudeje agwa Ojejoje, bu Nchileke epe bukwa akpamara l'enya ke ndu Ijiputu. Epe -gudekwanu iphe, bu akpamara gwoo eja; ?ndu Ijiputu ta atu-gbukwa nu epe le mkpuma. ²⁷ Ayi e-jekwa ije abali eto jerua l'echi-egu je egwooru Ojejoje, bu Nchileke ayi eja l'ẹke ono; ege o turu l'ekemu t'ayi mee.”

²⁸ Fero asu: “Ya a-ha unu t'unu je egwooru Ojejoje, bu Nchileke unu eja l'echi-egu. O le t'unu be ejenukakwa ote-enya. Unu kfuru nuru iya Nchileke nta-a!”

²⁹ Mosisu asu iya: “Ya -shilephu l'ẹke iino lufu be ya e-kfurua nu Ojejoje; k'ophu ijiji ono, etsu dududu ono a-ha ngube Fero; haa ndu ozi ngu; hakwaaphu ndu ali ngu. O le te ngube Fero ba agbahekwa eregede; shi ege ono jika te ndu Izurelu be eje egwooru Ojejoje eja!”

³⁰ Mosisu eshi l'ẹke Fero no lufu; je ekfuru nu Ojejoje. ³¹ Ojejoje emee iphe, Mosisu roru iya. Ijiji ono aparu Fero; me ndu ozi iya; me ndu ali iya haa; to nwehe m'ọo ijiji lanu, phoduru nu. ³² Fero akpo-chikwaaphu obu; to kwe te ndu Izurelu tugbua.

9

Onwu elu

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: “T'o jekfu Fero je asu iya: ‘Owaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Hiburu ekfu. O suru “T'a aa ndibe iya t'ẹphe je; je abaaruu iya eja!” ² I -jika t'ẹphe be eje; lo-gude epe ³ be Ojejoje e-gudekwa eka iya ye ejo ome-l'ehu t'ọ bya achiko elu unu gbushia. Mbu l'oo-gbushi inya unu; gbushia nkakfu-igara unu; inya-ivu unu; eswi unu; aturu unu; me egbu unu. ⁴ Obule Ojejoje a-kpa oke l'ẹke elu ndu Izurelu; me l'ẹke ke ndu Ijiputu no; k'ophu bu l'e to nwedu elu ke ndu Izurelu m'ọo nanu a-nwuhu nu.’ ”

⁵ Ojejoje abya eyee teke oo-mee iphe ono; su l'ọo echile be yẹbe Ojejoje e-me iphe ono l'ali-a. ⁶ Yo be echile iya; Ojejoje emee ya. Elu ndu Ijiputu anwushihukota. Obenu l'e to nwedu ke ndu Izurelu m'ọo nanu, nwuhuru nu. ⁷ Fero eye ndu jeru je aphu l'e to nwedu elu ke ndu Izurelu m'ọo nanu, nwuhuru nu. Obenu le Fero kpo-chilerua obu; to kwe te ndu Izurelu tugbua.

Iphe-etsetse abya ogu

⁸ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu me Eronu: "Unu kpota ntu, jiru mkpoji eka l'ovo-voku; te Mosisu ghaa ya l'ifu eke, Fero no. ⁹ Oo-tsukashihu l'o bu udzu; jegbaru ali Ijiputu; gho iphe-etsetse tseshia madzu yele anu, bu l'ali ono l'o ha; fushihu bugbaaru ephe onya l'ehu."

¹⁰ Ya ndono; ephe eje ekpota ntu-oku; bya evudo Fero l'ifu. Mosisu eworu ntu-oku ono phekaashia l'imeli. Iphe-etsetse abya etsekashia madzu; me anu; fushihu buru ephe onya l'ehu. ¹¹ Ndu amamanshi ta du ike vudo Mosisu l'ifu; ke l'iphe-etsetse ono tseshikwaruphu ephe ege o tseshiru ndu Ijiputu ophu l'ephe ha. ¹² Obenu le Ojejoje kpo-chiru Fero obu; to ngaru Mosisu yele Eronu nchi, bu iya bu ege ono, Ojejoje kfuhawaru iya Mosisu ono.

Aka-mini abya ogu

¹³ To du iya bu; Ojejoje asu Mosisu: "Nmaa ewa l'utsu je evudo Fero l'ifu; su iya: 'Owaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Hiburu kfuru: Haa ndibe iya t'ephe je; je abaaru iya eja. ¹⁴ Odumeka be ogiya-a be ya e-wota ejo mkpakehu, a-lo nggu le ndu ozi ngu; me ndu ali ngu eka l'obu; k'opu ii-makwanuru l'e to dudu onye du l'o bu yebedua le mgboko-a. ¹⁵ Ishi ya aburu le nta-a be ya ga amachihawa eka; gude ejo ome-l'ehu gbushia nggu le ndu ali ngu; unu achihu le mgboko-a. ¹⁶ Obenu l'iphe, kparu iphe, ya gude haa ngu bu k'opu ya e-koshi ngu ege ike ke yebe Ojejoje habe nshinu; ee-kfudzuru epha iya le mgboko l'o ha. ¹⁷ Obenu l'iipalikwadu onwongu imeli l'eke ndibe iya no; jika l'e tii hadu ephe t'ephe la. ¹⁸ Egbe nta-a echile be ya e-me t'ejo aka-mini tua l'ali-a; mbu egbe aka-mini ophu e ta tubua l'ali Ijiputu keshinu teke o du beru nodu byeye ntanu-a. ¹⁹ Zikwaa ozi nta-a t'e je achibata elu ngu dobe l'eke iphe e-gbochita iya; ke l'aka-mini ono a-tu-gbushikota madzu; tu-gbushia elu, no l'egu, e ta chibatadu l'ufu; ephe anwushihu.' "

²⁰ Ndu ozi Fero ndu ophu atsu Ojejoje egvu achibata-kebewaphu ohu ephe; me elu ephe l'ime ulo. ²¹ Obenu le ndu e-te nwe du iphe ephe guberu Ojejoje haru ohu ephe; me elu ephe l'egu.

²² Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu t'o machia eka l'akpamigwe te aka-mini wata adashi l'ali Ijiputu tu-gbushia madzu; me elu; me iru, nokota l'ali Ijiputu. ²³ Mosisu amachilephu mgboro iya l'akpamigwe; Ojejoje ezia egbe-igwe yele aka-mini; yo wata adada. Ebemu-igwe l'eku meremu meremu. Ojejoje emee aka-mini; yo chia l'o bu mini l'ali Ijiputu. ²⁴ Aka-mini ono l'ada; ebemu l'eku o-ji-l'eka-togbo ono. Yo buru ejo oke pherephere, ha nshinu; ke l'o bu ono bu oke pherephere, kakota nshinu le pherephere, phejewaru nu l'ali Ijiputu keshinu ophu o du beru buru mba k'eka iya. ²⁵ L'ali Ijiputu mgburumgburu be aka-mini ono tu-gbushikotaru iphemiphe obule, nokota l'egu: madzu me elu. Yo tupyashia iphemiphe obule, futaru l'egu; zijashitsua iphe bu oshi, no l'egu ezijashi. ²⁶ Eke, e to tudu aka-mini ono nwenkinyi bu l'ali Goshenu, bu eke ndu Izurelu bu.

²⁷ Ya ndono; Fero ezia t'e je ekuaru iya Mosisu yele Eronu; bya asu ephe: "Le ya mewaru eji. Le Ojejoje be iswi du maa; yebedua, bu Fero yele ndu nk'ia acho okfu. ²⁸ Unu kfuru nu Ojejoje; ke l'egbe-igwe ono yele aka-mini ono tuta-shiwaru. Ya a-ha unu t'unu laa; unu ba anophe odo."

²⁹ Mosisu asu iya: "Le ya -lufulephu le mkpukpu-a be ya a-chili eka imeli; kfuru nu Ojejoje. Egbe-igwe a-ha agbagba; aka-mini adabuhu; k'opu ii-maru le mgboko-a bu ke Ojejoje. ³⁰ Obenu le ya marua le

nggubedua; nggu lẹ ndu ozi ngu ta awatadua ọtsu Ojejoje, bu Nchileke egvu.”

³¹ Òghù balì yẹle oghu fulakusu bẹ aka-mini ono mebyishikotaru; kẹ lẹ balì eyeshiwa nebyi; ọphu bẹ fulakusu abukwaduru-a igu bẹ ọotsu. ³² Obenu lẹ witu; mẹ supélutu b'ẹ to mebyishidu; kẹ l'ẹ tọ bụdu teke ono bẹ ọomije.

³³ Mósísu aparu Fero haa; shi lẹ mkpukpu ono lufu; je apalia ẹka imeli machiaru Ojejoje. Egbe-igwe ono yẹle aka-mini ono aburu kẹ nyonyoronyongu; mini ono aburu kengu l'alì ono. ³⁴ Fero aphulephu lẹ mini ono chì-buhuwaru; aka-mini ono yẹle egbe-igwe ono ebuhuwa; yo mekwaa iphe, dọ ẹji ọdo. Yẹbedua yẹle ndu ozi iya akpọ-chikwaa obu ẹphe ọdo. ³⁵ Ọkpoma Fero abya akpọ-chikwaa; ọphu o kwedu haa ndu Ízurelu t'ẹphe la; bu iya bu ẹge ono, Ojejoje shihawa Mósísu l'ọnu kfua ono.

10

Igube abya ọgu

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mósísu: “Jekfu Fero; kẹle ya kpọ-chiru iya obu; kpọ-chia obu kẹ ndu ozi iya; k'ọphu ya e-mekota oke iphe-ọphulenyà, dughbaa biribiri l'ẹke ẹphe nọ; ² k'ọphu unu a-kọru unwu unu; mẹ unwu nwanwa unu ẹge ya gude meshia ndu Íjiputu ike; mẹ ẹge ya gude mee oke iphe-ọphulenyà l'ẹke ẹphe nọ. Unu amakwanuru l'ọ bu yẹbedua bu Ojejoje.”

³ Ya ndono; Mósísu yẹle Éronu abya ejekfu Fero; je asu iya: “Ọwaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu Híburu ekfu. Ọoji: ‘?Bu jeye teke ole; bẹ ìjika-be owozita onwongu alì l'ẹke ya nọ? Haa ndibe iya t'ẹphe la; k'ọphu ẹphe a-baru iya ẹja! ⁴ Ọ -buru l'ì jikaru t'ẹphe ba lashì bẹ ya e-gude igube bata l'alì ngu echile. ⁵ Ọo-bya achìko alì ono nyinwukota; k'ọphu bu l'ẹ tọ dudu ẹke aaphu uzo l'alì ono. Yọ chìko iphe, aka-mini mebyishiphodoru tapyashìkota; tapyashìkwaaphu iphe bu oshi, futaru l'egu unu. ⁶ Ọo-bya atuko ulo ngu; ulo ndu ozi ngu; mẹ alì Íjiputu l'ọ ha nakota. Iphe ono bu iphe, nna ngu; mẹ nna ngu oche phẹ ta aphubua l'alì-a; eshinu teke ẹphe laru ẹke-a byeye nta-a.’ ” Mósísu aparu Fero haa; ghakọbe; yọ buru iya alala.

⁷ Ndu ozi Fero asu Fero: “?Bu teke ole bẹ nwoke-a a-chọ-beru ayi ọkpọ-akpọhu-a? Haa ndu-a t'ẹphe laa je abaaru Ojejoje, bu Nchileke ẹphe ẹja. ?Tì madu l'alì Íjiputu bụwa kpurupyata?”

⁸ Ya ndono; a bya eduphuta Mósísu yẹle Éronu azu l'ifu Fero. Yọ su ẹphe: “Unu je abaaru Nchileke unu ẹja! Ọlobu; ?bu ndu ole; ẹphe lẹ ndu ole e-je?”

⁹ Mósísu asu: “Ayì l'unwegirima ayi; mẹ ndu k'ogurennya; mẹ unwu ayi: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyì a-tukokwa yiru. Ayi atukokwaphu aturu ayi; mẹ eswi ayi ruta; kẹ l'ayi a-gbaru Ojejoje ayi aji.”

¹⁰ Fero asu ẹphe: “Tẹ Ojejoje swibukwaaru unu; m'ọ buru lẹ ya a-ha unu t'unu l'unwegirima unu yiru tugbua. Nta-a b'o doru ẹnya l'ọo iphe, dọ ẹji bẹ unu arì k'ememe. ¹¹ Waawa-o; t'ọ buru ndu k'unwoke nwenkinyi bẹ unu e-gude je abaaru Ojejoje ẹja; keshinu ọphu ọ bu iphe ono bẹ unu shi ime-teke-wa rọta!” Ya ndono; a chifu Mósísu yẹle Éronu l'ifu Fero.

¹² Ojejoje asụ Mósísi t'ò machĩa ẹka maa l'alì Íjiputu; tẹ igube wụbata l'alì ono bya achiko iphe, futaru l'ẹgu l'alì ono tapyashikota; mbụ iphe, aka-mini mebyishiphodoru.

¹³ Ya ndono; Mósísi abya eworu mgboro iya maa l'alì Íjiputu. Ojejoje abya emee; pherephere, shi l'uzo ẹnyanwu-ahata awata ephephe. Pherephere ono ephekota l'alì ono: eswe l'enyashi. A lufutashia l'utsu; pherephere ono evubatawa igube l'alì ono. ¹⁴ Igube atuko Íjiputu nata; nyinwukota ekemeke obule l'alì ono. Etu egbe igube onanu ta adubua; t'ò bya l'adu odo. ¹⁵ Yò nyinwukota alì ono l'ò ha; gbururu jeye; ekemeke obule ejihu ke kpalungu. Epe abya atuko iphe, phoduru nu l'aka-mini ono byatsuru tapyashikota; mbụ iphemiphe obule, rutakpooru iru l'egu; mekwaphu akpuru oshi. Ekwo oshi; me iphe, a koru l'egu te nwedu m'ò nanu, phoduru nu l'alì Íjiputu l'ò ha.

¹⁶ Fero etsopyabewaphu kua Mósísi yele Eronu; su epe: “Le ya mesewaru Ojejoje, bu Nchileke; bya emeswekwaaphu unubedua. ¹⁷ Byiko; gufuaru iya nvu k'ugbo lanu-a; nggu ekfuru nu Ojejoje, bu Nchileke unu t'ò wofuru iya ejo iphe-ehuka-a!”

¹⁸ Mósísi aparu Fero haa; lufu je ekfuru nu Ojejoje. ¹⁹ Ojejoje abya agbanwee pherephere ono; mee ya; yo buru eze pherephere, ha nshinu, shi l'uzo ẹnyanwu-ariba bya evuta igube ono l'ò ha je enwuru ye le Eze Enyimu Uswe. To duhe m'ò igube lanu, phoduru nu l'alì Íjiputu. ²⁰ Ole Ojejoje kpò-chilerua Fero obu; k'ophu bu l'e to kwedu; haa ndu Izurelu t'ephe la.

Ochi abya ogu

²¹ Ya ndono; Ojejoje asụ Mósísi t'ò machĩa ẹka maa l'akpamigwe; t'ochi gbaa l'ekemeke obule l'alì Íjiputu. Ochi, e-me tẹ ekemeke obule gbahu tsukiribangu. ²² Mósísi abya amachĩa ẹka maa l'akpamigwe. Alì Íjiputu mgburumgburu aburu tsirikiti; no abali eto. ²³ To du onye phuru ibe iya; t'ò nwe onye phuru uzo; ke t'ò shi l'eke o bu lufu; jeye abali eto eswee. Obenu le ndu Izurelu be iphoro no l'eke epe bu.

²⁴ Ya ndono; Fero ekua Mósísi; su iya: “Unu je abaaru Ojejoje eja! Unu dutakota unwanyi; me unwegirima unu t'unu l'ephe yiru! Iphe, unu a-ha nwenkinyi bu aturu; me eswi unu.”

²⁵ Obenu le Mósísi suru iya: “Ii-hafukwaaphu ayi t'ayi gude iphe ayi e-gude gwooru Ojejoje, bu Nchileke ayi ngweja-ukfuru; me ngweja mmanu odo. ²⁶ Oo ya bu l'ayi e-ruta elu ayi. Ayi ta ahakwa m'ò bu eswi lanu l'eketa; k'ophu ayi e-shi iya hata ophu ayi e-gude baaru Ojejoje, bu Nchileke ayi eja. O -budu l'ayi jeruru eke ono be ayi ta amadu ndu ophu ayi e-gude baaru Nchileke eja.”

²⁷ Ole Ojejoje kpò-chilerua Fero obu; k'ophu e to kwedu haa ndu Izurelu t'ephe tugba. ²⁸ Fero asụ Mósísi: “Gbeshi iya l'ifu nta-a. T'e b'ò duhekwa mboku, ii-bya bya evudo iya l'ifu odo. Mboku, i byaru iya ege ono odo be aa-chokwa ngu achochu!”

²⁹ Mósísi asụ iya t'ò du nu ege o kfuru. Le ya ta abyahakwa iya ovudo l'ifu odo.

11

Mgbonwu abya ogu

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: “Le ya e-gudfua oke iphe-ehuka lanu byakfuta Fero yele ndu Ijiputu. E -metsulephu be oo-kwee t'unu shi l'eke-a wufu. O -kwelephu be oo-chishikota unu l'unu ha. ² Kfuaru ndu Izurelu; te unwoke ephe; me unwanyi ephe jekfu ndu obutobu ephe je arota ephe iphe, e meru le mkpola-ocha; me ophu e meru le mkpola-ododo.” ³ Ojejoje abya emee; ndu Izurelu atuba ndu Ijiputu l'anya; mekwaaphu te ndu ozi Fero; me ndu Ijiputu l'ephe ha kwabe Mosisu l'onwiya eze ugvu, ha nshinu.

⁴ To du iya bu; Mosisu asu: “Owaa iphe, Ojejoje ekfu: 'L'uzo echi-abali be yebe Ojejoje a-tuko ali Ijiputu jekota. ⁵ Iphe bu ndu, bu okpara l'ali Ijiputu a-nwushihukota; shita l'okpara Fero, bu eze; je akpaa l'okpara nwanyi, bu ohu, bu onye akwojeru iya iphe; mekwaphu elu, bu iya vuru uzo waa nne iya oswa. ⁶ Oke uzu-ekwa, du egvu a-da l'ali Ijiputu gbaa mgburumgburu; mbu egbe uzu-ekwa, etu iya e-ta dubua; to bu l'oo-bya l'adu odo. ⁷ Obenu l'eke ndu Izurelu no b'e to nwedu m'oo nkuta, a-gboru madzu; m'o bu anu ogbo.' Teke ono; unu amaru le Ojejoje be kparu okè l'eke ndu Ijiputu; ephe le ndu Izurelu no. ⁸ Iphe, bu ndu ozi ngu-a l'ephe ha a-wukfuta iya bya ebyiaru iya ikpere; su: “Te ya tugbuwaru; yele ndu tso iya nu l'ephe ha!” O -metsulephu ege ono; ya atugbua.” Ya ndono; Mosisu egude ehu-eghughu; shi Fero l'ifu lufu-shia.

⁹ To du iya bu; Ojejoje asu Mosisu le Fero te ekwekwa angaru iya nchi; k'ophu ya e-shikwanu ege ono meshia igweligwe iphe-ophulenya l'ali Ijiputu. ¹⁰ Mosisu yele Eronu emeshikota Fero iphe-ophulenya ono l'ifu. Obenu le Ojejoje kpochilerua iya-a obu; to kwe haa ndu Izurelu t'ephe shi l'ali iya lashia.

12

Aji Esweta

¹ Ojejoje asu Mosisu yele Eronu le Ijiputu: ² “Onwa-a, ayi no nta-a abujeru unu onwa mbu l'afa. ³ Kfuaru ndu Izurelu l'ephe ha l'o -rua mboku, onwa-a a-gba abali iri; te nwoke, nonu kputa nwaturu lanu doberu yele ndibe iya. ⁴ O -buru le ndibe onye obu ta hadu l'igwe; k'ophu bu le nwaturu ophu kariru ephe eka; ephe ejekfu ndu katsua ephe obunyabe ntse t'ephe l'ephe gbaru mgba le nwaturu lanu; me ephe gu-gee onwephe ogu; maru ole, ephe du. Unu lee enya; maru l'ege onyemonye a-du ike taa. ⁵ Anu, unu a-fota a-buru anu, gbaru afa; buru okee ya; bya aburu ophu e te nwedu ntupo. Unu -eshidu l'aturu; unu eshi le nnebyi egbu fota iya. ⁶ Unu leta iya enya gbururu jeye mboku, onwa-a a-gba abali iri l'eno. O bu mboku ono be iphe, bu ndu nonu le Izurelu e-gbushikota nk'ephe l'uzo-enyashi iya. ⁷ Ephe ahuru mee ya nata; tee le mgboro oshi-ibo; me l'eli oshi-ibo, nokota l'ulo, ephe no ata anu nwaturu ono. ⁸ Enyashi ono be ephe a-hu anu nwaturu ono ahuhu taa yele ekwo oshi, atso ile; me buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi. ⁹ Unu be eshikwa anu ono eshishi; ophu unu atakwa iya l'onyingu. O bulephu t'unu hushia ya l'oku; mbu ishi iya; me okpa iya; mekpò iphe-epho iya. ¹⁰ T'e b'o nwekwa ophu unu a-ha t'o bo nchi. O -buru l'o nweru ophu a haru; yo noo lufuta l'utsu; unu kpokwaa ya oku. ¹¹ Owaa ege unu e-gude taa ya ndo-o: Unu gude akpo tubuta uwe unu; unu eyee akpoka unu l'okpa; paru mgboro unu l'eka. Unu ataa ya wobuwobu; ke l'o bu Aji Esweta ke Ojejoje.

12 “Enyashi ono kwaphu; be ya e-jekota l’ali Íjiputu; gbushikota iphe bu okpara; le madzu me l’elu. Iphe, bu agwa ndu Íjiputu l’o ha; be a-nu chikikfuu. O bu yebedua bu Ojejoje. 13 Mee ono a-buru iphe-ohubama, e-koshije ulo ophu unu no; k’ophu bu; ya -phulephu mee ono; ya esweta unu. E to nwedu ejo iphe-ememe, e-ru unu l’ehu teke ono, ya a-nodu egbushi ndu Íjiputu ono.

14 “Mboku ono a-buru unu mboku eswe-iphe, unu e-gudeje nyata iphe-a; tsube l’ogbo rua l’ogbo be unu a-gbaje iya; yo buru aji ke Ojejoje. Ekemu ono a-nodu gbururu jeye le gbururu. 15 Abali esaa be unu a-ta buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi. Mboku ke mbu be unu e-wofukota iphe, ekoje buredi l’ulo unu. Ke l’iphe bu onye taru iphe, e yeru iphe, ekoje buredi shita le mboku mbu ono jeye le mboku k’esaa ono be ee-bufu le Ízurelu. 16 Mboku ke mbu be unu e-nweru ndzuko, du nsu; bya enwekwaruphu odo mboku k’esaa. T’e b’o dukwa iphe, unu e-je ujiku labu ono; gbahalephu nri, unu e-ri be unu e-shije. Yo buru iphe, unu e-meje ndono nwenkinyi.

17 “Unu gbaje Aji Buredi, e te kodu ekoko; kele o bu mboku ono gedegede be ya dufutaru unu l’unu ha l’ali Íjiputu. Unu dobe mboku ono; t’o buru mboku, unu a-gbaje aji; t’o buru ekemu unu e-dobe shita l’ogbo rua l’ogbo.

18 L’onwa mbu phu be unu a-taje buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi; shita l’urenyashi mboku, onwa ono gbaru abali iri l’eno jeye l’urenyashi mboku, o gbaru ukporo abali l’abali lanu. 19 Abali esaa b’e ta aphudu iphe, ekoje buredi l’ulo unu. Onye rikpooru iphe, e yeru iphe ekoje buredi be ee-bufu le ndu Ízurelu; me onye ono: o bu mbyamumbya; m’o bu onye a muru l’ali ono. 20 T’e b’o nwekwa iphe, e yeru iphe, ekoje buredi, unu e-de onu. Eke unu bu; eke unu bu; unu taa buredi, e te kodu ekoko!”

21 To du iya bu; Mosisu abya ekua ndu, bu ogurennya Ízurelu l’ephe ha; su ephe: “Unu tugbua nta-a nta-a je afota anu ophu unu le ndibe unu e-gbu gude gbaa Aji Esweta nk’unu. 22 Unu ewota ekwo isopu, du jikfujikfu tsee le mee anu phu, a nakoberu l’eze-efere phu tee l’eli oshi-ibo ono; me mgboro iya ephe ebo. T’e b’o nwekwa l’unu ha; onye a-lufu etezi jeye l’utsu; 23 k’ophu bu; teke Ojejoje a-nodu eswe; eje ogbushi ndu Íjiputu; o -phwa mee, e teru l’eli oshi-ibo; me mgboro iya; yo sweta ibo onanu. E too kwedu te mgbugbu-madzu ono bata l’ulo unu bya unu egbugbu.

24 “Unu mejekwa iphe-a t’o buru nsu, a-duru unu l’eri unu gbururu jeye le gbururu. 25 Unu -bahulephu l’ali ono, Ojejoje a-nu unu ono; bu iya bu iphe ono, o kweru ukwa iya ono; unu mejekwa ome-l’ali ono. 26 O -buru l’unwu unu jiru unu; su: ‘?Bu ngunu be ome-l’ali ono bu l’eke unu no?’ 27 Unu su ephe: ‘L’o bu ngweja ogbu anu Aji Esweta, aachiru Ojejoje, bu onye swetaru ulo ndu Ízurelu l’ali Íjiputu je egbushia ndu Íjiputu; t’o nwe ndibe ayi, o gburu.’ ”

Ndu Ízurelu anulephu iphe ono; fozita ishi; baaru Ojejoje eja. 28 Ndu Ízurelu abya emee iphe ono ege Ojejoje toru Mosisu yele Eronu okpa iya; yo buru ege ono be ephe meru iya.

29 Yo rua l’echi-abali; Ojejoje abya egbushikota okpara ndu Íjiputu l’ephe ha; shita l’okpara Fero, bu onye no l’aba-eze; jeye l’okpara onye mkporo, a tu-chiru l’oka-mkporo; mekwaphu iphe, waru elu ephe oswa. 30 Fero yele ndu ozi iya; me ndu Íjiputu l’ephe ha etehu l’enyashi; uzu-ekwa adawa l’ali Íjiputu gbaa mgburumburu; ke l’e to nwedu ufu, no l’ali ono m’o nanu; madzu ta nwuhudu.

Awufu unwu Ízurelu le Íjiputu

³¹ Fero abya ekua Mósísu yele Éronu l'enyashi ono; sù ephe: “Unu gbeshi; tugbua; unu le ndu Ízurelu. Unu haa ndu alí iya; tugbua je abaarú Ojejoje eja, bú iphe, unu shi keshinu ono róta. ³² Unu ruta aturu unu; me eswi unu; bú iya bú iphe, unu shi ekfu gude tugbua. Olobu; unu gókwaaru iya onu-oma.”

³³ Ndu Íjiputu l'achíshi ndu Ízurelu oku t'ephe mee egwegwa lufu l'alí eke ono; ké l'ephe suru l'odumeka be ephebe ndu Íjiputu a-gwukwa.

³⁴ Ndu Ízurelu ekpota iphe, eegudeje eghe buredi kpojia ochi buredi; gude uwe ephe kechia ya; paru iya l'ukuvu; ophu ephe eyedu iya iphe, ekoje buredi. ³⁵ Ndu Ízurelu emee ege Mósísu ziru ephe; bya arókoo ndu Íjiputu iphe, e meru le mkpola-ocha; me ké mkpola-ododo; me uwe. ³⁶ Ojejoje emee; ndu Ízurelu atuba ndu Íjiputu l'obu; ndu Íjiputu anukota ephe iphe, ephe roru ephe. Ephe eshi ege ono gwoo iphe ndu Íjiputu; lashia.

³⁷ Ndu Ízurelu eshi le Ramesesu jeshia Súkotu. Unwoke ndu ophu gude okpa eje rukwaru ukporo unu madzu ukporo eto l'ukporo unu madzu iri l'ise;* a gufukwa unwany; me unwegirima. ³⁸ Ndu odo dukwaphu l'igwe tsoru ephe; wakwaphu ikpotima elu; mbu aturu; me eswi. ³⁹ Iphe, eegheje buredi, ephe shi l'alí Íjiputu gude be ephe gude ghee akara, e te yedu iphe, ekoje buredi. Iphe meru iphe; iphe, ekoje buredi ta nodu iya bú l'a chifuru ephe achifu l'alí Íjiputu; uzo ta duhe ephe k'okwakobe nri, ephe e-ri.

⁴⁰ Iphe, ndu Ízurelu noru le Íjiputu bú unu afa l'ukporo afa l'afa iri. ⁴¹ Yo rulephu mboku, unu afa l'ukporo afa l'afa iri ono gvuru gedegede; ndibe Ojejoje l'ephe ha, bú iya bú ndu Ízurelu; awufukota l'alí Íjiputu. ⁴² Keshinu ophu Ojejoje muru enya l'enyashi ono ege oo-me dufuta ephe le Íjiputu be ephebe ndu Ízurelu l'ephe ha a-mujekwaruphu Ojejoje enya ege ono l'enyashi ono; gude kwabe iya ugvu; tsube l'ogbo sweru ogbo.

Ké ogba Ají Esweta

⁴³ Ojejoje asu Mósísu yele Éronu: “Owaa ege unu e-meje ké ogba Ají Esweta ndo-o:

“T'e b'o nwekwa onye mbyamumba, e-tsoru ria iphe ají ono. ⁴⁴ Ohu, unu gbataru agbata be unu e-bujeodu útsù; temanu yo taa ya. ⁴⁵ Ole te onye, byaru abyabya; m'o bú onye e butaru ebuta ba atakwa iya.

⁴⁶ “Aa-noduje l'ulo lanu taa ya. T'e b'o nwekwa anu obu; ophu unu eegude lufuta etezi. Ophu o dukwa okpu iya m'oo nanu, unu e-jikwo ejikwo. ⁴⁷ Ndu Ízurelu a-tukoje l'ephe ha gbaa Ají Esweta ono.

⁴⁸ “Onye laru alala, unu eya bu, choru te ya gbaa Ají Esweta ké Ojejoje be e-bushikota ndibe iya ndu ké unwoke útsù l'ephe ha; temanu yo tsoru gbaa ají l'o bú onye a muru l'alí ono. T'e b'o dukwa nwoke, bú onye akpapyi, a-ta iya nu. ⁴⁹ Oo ekemu lanu ono, duru onye a muru amumu l'alí-a; dukwaruphu onye laru alala; unu eya atuko buru.”

⁵⁰ Ndu Ízurelu l'ephe ha abya atuko iphe, Ojejoje kfuru Mósísu yele Éronu mekota. ⁵¹ Yo buru mboku ono gedegede be Ojejoje dufutaru ndu Ízurelu l'ephe ha l'alí Íjiputu.

13

Oye ndu, bú okpara l'eka Nchileke

* 12:37 12:37 Iphe o bú bú 6,000.

¹ Ojejoje asụ Mósísu: ² “Unu doberu iya ọkpara unu iche. Iphe mbụ, vu ụzo waa nne iya ọswa lẹ Ízurelụ; m'ọ -bụ madzụ; m'ọ -bụ elu; bụ kẹ yẹbe Nchileke.”

³ Ya ndono; Mósísu asụ ndu Ízurelụ: “Unu nyata ntanụ-a; mbụ mbọku, unu wufuru lẹ Íjiputu, bụ ẹke unu shi bụru ohu. Ntanụ-a bụ mbọku, Ojejoje gude ẹka-ike dufuta unu. T'ẹ b'ọ dukwa onye a-ta iphe, e yeru iphe, ekoje buredi. ⁴ Ọ bụ ntanụ-a l'ime ọnwá Abibu-a bẹ unu atụgbu. ⁵ Teke Ojejoje duruleruphu unu l'alị ndu Kénanu; mẹ kẹ ndu Hetu; mẹ kẹ ndu Amọru; mẹ kẹ ndu Hevu; mẹ kẹ ndu Jebusu; mbụ ẹgiri alị ono, o riburu nna unu oche phe angụ lẹ ya a-nụ unu ono; unu dobejekwa nsọ-wa l'ọnwá-a. ⁶ Ujiku ẹsaa bẹ unu a-takọta buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. O -rua lẹ mbọku k'ẹsaa; unu agbaaru Ojejoje aji. ⁷ Unu takọtaje buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi l'ime abalị ẹsaa ono. T'ẹ b'ọ nwekwa iphe, e yeru iphe, ekoje buredi, aa-phụ l'ẹke unu nọ; ọphu ọ dukwa iphe, ekoje buredi, aa-phụ l'alị unu. ⁸ Mbọku ono bẹ unu a-sụ unwu unu l'iphe, kparu iphe, unu gude eme iya bụ iphe, Ojejoje meru unu mbọku, unu lufutaru l'alị Íjiputu. ⁹ Tẹ ome-l'alị ono bukwaru iphe-ọhubama, e byiru unu l'ọ bụ mbo l'ẹka; dee ya unu l'ọ bụ uri l'ifu; t'e gude nyatajeru unu l'ekemu Ojejoje bụ iphe, unu a-kpụjeru l'ọnu; kẹ l'ọ bụ Ojejoje ono bẹ gude ẹka-ike dzofuta unu l'alị Íjiputu. ¹⁰ Ọo ya bụ t'unu meje ekemu-a mẹ oge iya rulephu afa l'afa.

¹¹ “Ojejoje -durutsulephu unu alị Kénanu ono; bya anụ iya unu ẹge o riburu iya unu lẹ nna unu oche phe lẹ nte; ¹² bukwa t'unu nujẹ Ojejoje iphe mbụ, vu ụzo waa nne iya ọswa. Anụ mbụ, bụ okee ya, vuru ụzo waa nne iya ọswa l'elu unu a-buru kẹ Ojejoje. ¹³ Iphe, bụ nkakfụ-igara, bụ iya vu ụzo waa nne iya ọswa bẹ unu e-gudeje nwaturu gbata. Ọ -buru l'unu ta agbatadu iya; unu aswị-kwoo ya olu aswị-kwo. Iphe, bụ ọkpara unu lẹ nwoke bẹ unu a-gbatajekwaphu agbata.

¹⁴ “O -rua l'ụzo-ifu; unwu unu -ji unu: ‘?Bụ ngunu bẹ iphe-a bụ?’ Unu asụ ẹphe: ‘Lẹ Ojejoje gude ike-ẹka iya dufuta unu lẹ Íjiputu; mbụ dufuta unu l'ẹke ono, unu shi bụru ohu ono. ¹⁵ Lẹ teke Fero kpọ-chiru obu; jịka lẹ ya ta ahadu ayi t'ayi la bẹ Ojejoje gbushiru iphe, bụ ọkpara l'alị ndu Íjiputu: madzụ l'elu. Ọ bụ iya meru iphe ayi akpọtaje anụ, bụ okee ya, vuru ụzo waa nne iya ọswa gbuaru Ojejoje; l'egudeje iphe gbata ndu, bụ ọkpara l'ẹpho nne ẹphe lẹ madzụ.’ ¹⁶ T'ome-l'alị ono bukwaru iphe-ọhubama, e byiru unu l'ọ bụ mbo l'ẹka; dee ya unu l'ọ bụ uri l'ifu; gude koshi lẹ Ojejoje gude ike-ẹka iya dufuta unu l'alị Íjiputu.”

Ndu Ízurelụ eswe Eze Ẹnyimu Uswe

¹⁷ Fero ahalephu ndu Ízurelụ; ẹphe atụgbua; Ojejoje te du ẹphe shia ụzo alị ndu Filisutayinu; e guderu l'ono ka ntse. Kẹle Ojejoje sụru: “?A maru: ọgu -dakfu ẹphe; ẹphe ta agbanwedụ nụ obu; lashia azụ lẹ Íjiputu?” ¹⁸ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje eduru ndu Ízurelụ jee mgburumgburu; shia ụzo echi-ẹgu; tughua ụzo Eze Ẹnyimu Uswe. Ndu Ízurelụ eshi lẹ Íjiputu tughua kwakọbe onwẹphe k'ọgu.

¹⁹ Mósísu abya achịta ọkpu Jósefu gude; kẹle Jósefu meru unwu Ízurelụ; ẹphe eriaru iya nte. Ọ sụru iya: “Ya maru lẹ Nchileke e-mekochaa bya eyeru unu ẹka. Ọle t'unu chitakwa ọkpu iya l'ẹke-a teke unu a-nọdu ala.”

²⁰ Ẹphe awufulephu lẹ Súkọtu; je akpọbe ụlo-ékwà ẹphe lẹ Etamu l'iku echi-ẹgu. ²¹ O -rua l'eswe; Ojejoje egude urukpu, kpuru rogbodongu edu

ephe uto. O -rua l'enyashi; yo gude oku, kpuru rogbdongu nulahaa ephe iphoro; k'ophu ephe a-noduje eje ije: eswe l'enyashi. ²² Urukpu ono, kpuru rogbdongu, oogudeje edu ephe l'eswe; me l'oku ono, kpuru rogbdongu, oogudeje edu ephe l'enyashi ono ta alufubua ndu Izurelu alufu l'ifu.

14

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: ² "Kfuaru ndu Izurelu t'ephe laphu azu je akpobe ulo-ekwa ephe le mgoro Payi-Hahirotu, no le mgbaku Migidolu. Ephe akpobe ulo-ekwa ephe ono l'iku eze enyimu; t'o chebe ifu le Balu-Zefonu nhamunha; ³ kele Fero a-ri le ndu Izurelu be ekwo-nji jiru; l'ephe kwawaru l'echi-egu. ⁴ Ya a-kpo-chi Fero obu; yo chikfuru ephe. Obenu l'ee-shi l'iphe, e-me l'ehu Fero yele ndu soja iya; kwabe yebe Ojejoje ugvu; ndu Ijiputu amaru l'o bu yebedua bu Ojejoje." Ndu Izurelu emee ege ono, o kfuru ono.

⁵ A bya ekfuaru eze ndu Ijiputu le ndu Izurelu gbalaakwaru. Fero yele ndu ozi iya agbanwee obu ephe l'eke ephe no; su: "?Bu ngunu be ephe meru ege-a? ?Ephe gbe haa ndu Izurelu t'ephe tugbua; paru ozi, ephe eje haa too." ⁶ To du iya bu; Fero asu t'a kwakoberu iya ugbo-inya iya ohuma. A kwakobebetsua ya; yo chita ndu soja yeru onwiya; ⁷ chita ugbo-inya, katsua mma l'ugbo-inya iya; unu ugbo-inya ukporo l'iri; mewaru ugbo-inya ndu Ijiputu l'o ha. Yo bya achiru ndu ishi soja yegbaa l'ugbo-inya ono. ⁸ Ojejoje akpo-chia obu Fero, bu eze ndu Ijiputu; yo chipyabe ndu Izurelu l'eke ephe adzo garamu garamu; awufu. ⁹ Inya Fero l'o ha; me ndu agba iya nu; me ugbo-inya iya; me igweligwe ndu soja iya; mbu ndu Ijiputu l'ephe ha achipyabe ndu Izurelu bya agbakfu ephe l'eke ephe kpoberu ulo-ekwa ephe l'iku eze enyimu; le mgoro Payi-hahirotu, cheru ifu le Balu-Zefonu nhamunha.

¹⁰ Fero abyarutadelephu ntse; ndu Izurelu apalia; yo buwaru ndu Ijiputu etso ephe. Egvu abya ephe l'ehu; ephe araku Ojejoje. ¹¹ Ephe asu Mosisu: "?Bu l'ili ta nodu l'ali Ijiputu meru iphe i dufutaru ephe t'ephe bya anwushihu l'echi-egu? ?Bunua ngunu meru; nggu edufuta ephe l'ali Ijiputu? ¹² ?Ephe te kfuduru ngu l'ali Ijiputu t'i paru ephe haa; t'ephe jejeru ndu Ijiputu ozi? ?T'o ga akaduru ephe mma l'ephe ejeru ndu Ijiputu ozi; ma l'ephe nwushihuru l'echi-egu?"

¹³ Mosisu asu ephe: "Unu ba atsushi egvu! Unu vudo vudoshia ike; phu iphe, Ojejoje e-me gude dzofuta unu ntanu. Ndu Ijiputu-a, unu ele enya ntanu-a be unu ta aphukewa odo. ¹⁴ Unu nodu nggujungguji; le Ojejoje a-luru-a unu ogu!"

¹⁵ To du iya bu; Ojejoje asu Mosisu: "?Ngunu meru iphe jiraru iya ekwa? Kfuru ndu Izurelu t'ephe tugbua jeshia iphe, ephe eje. ¹⁶ Wolia mgoro ngu; maa l'eze enyimu ono t'o kekahu mini ono ebo; k'ophu ndu Izurelu e-gude okpa ephe jee ije l'ali okponku l'enyimu ono; wu-sweta. ¹⁷ Ya a-kpo-chi ndu Ijiputu obu; k'ophu ephe e-tsopyabe ephe. E shi l'iphe, a-muru Fero yele ndu soja iya; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya; kwabe yebe Ojejoje ugvu. ¹⁸ Oo ya bu; ndu Ijiputu eshi ege ono maru l'oo ya bu Ojejoje; mbu teke ephe e-shi l'iphe, a-muru Fero yele ndu soja iya; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya; kwabe yebe Ojejoje ugvu."

¹⁹ Ya ndono; Ojozi Nchileke phu, shi nodu ndu Izurelu l'ifu phu abya esweta ephe; je etsoru ephe l'azu. Urukpu phu, kpuru rogbdongu phu

abya eshikwaphu l'uzo ifu; je anodu ephe l'azu; ²⁰ je anokahu ndu sojandu Íjiputu; me ndu Ízurelu. L'enyashi ono mgburumburu be urukpu ono gbakotaru ochi l'eke lanu; l'acha oku l'eka iya ophu. Iphe ono emee; k'ophu e to dudu ndu ophu jekfuberu ibe ephe ntse l'enyashi ono phuu.

²¹ To du iya bu; Mosisu abya amachia eka iya l'eli eze enyimu ono. Enyashi ono l'o ha be Ojejoje gude oke pherephere, shi l'uzo enyanwuhata ziphu eze enyimu ono azu; yo bya agho alì okponku. Mini ono ekekahu ebo. ²² Ndu Ízurelu abya abahu l'eze enyimu ono; gude okpa jee l'alì okponku jeye ephe eswegee. Mini eze enyimu ono akpua l'o bu upho-mkpuma; nodu ephe l'eka-utara; me l'eka-ibyita teke ephe eswe.

²³ Ndu Íjiputu achipyabe ephe. Inya Fero; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya; atuko tsoru ephe wuba l'ime eze enyimu ono. ²⁴ Yo rua l'uzo nchi-abohu; Ojejoje eshi l'oku; me l'urukpu ono, kpuru rogbodongu ono; lee ndu soja ndu Íjiputu enya; mee ephe; ephe aghahu phuringu. ²⁵ Yo mee; okpa ugbo-inya ephe ono awata ogha mgburumburu; k'ophu agbagba iya tsulahaaru ephe l'ehu. Ndu Íjiputu asu: "T'ephe hakwaa ndu-a; laphu azu; ke l'o kwa Ojejoje etso ephebe ndu Íjiputu ogu l'okfu ehun du Ízurelu!"

²⁶ To du iya bu; Ojejoje asu Mosisu t'o machia eka; maa l'eze enyimu ono; te mini ono bya atso-kputa ndu Íjiputu; me ugbo-inya ephe; me ndu agbaru iya inya. ²⁷ Mosisu abya amachia eka; maa l'eze enyimu ono. Yo rua l'utsu; mini ono atsolahaa ege o shi atsohawa. Ndu Íjiputu agbalahaa t'ephe gbafu le mini ono; Ojejoje azaru ephe ye l'eze enyimu ono. ²⁸ Mini ono abya atsogbabe; rikota ugbo-inya ono yele ndu agbaru iya inya. Ndu soja Fero, chipyaberu ndu Ízurelu; chia ephe jeye l'eze enyimu ono te nwedu m'oo onye lanu, wafuru nu.

²⁹ Obenu le ndu Ízurelu jeru ije l'alì okponku sweta eze enyimu ono. Mini eze enyimu ono akpua l'o bu upho-mkpuma; vudo ephe l'eka-utara; me l'eka-ibyita. ³⁰ Mboku ono be Ojejoje dzofutaru ndu Ízurelu l'eka ndu Íjiputu. Ndu Ízurelu aphua ndu Íjiputu l'eke ephe nwushihuru; dabutsuaru le mgbogidi enyimu. ³¹ Ndu Ízurelu aphua egbe ike, Ojejoje gude mekputa ndu Íjiputu; tsulahaa Ojejoje egvu; bya ekweta nk'iya; me ke nwozi iya, bu Mosisu.

15

Egvu Mosisu

- ¹ Ya ndono; Mosisu; me ndu Ízurelu agua egvu-a nu Ojejoje; su:
Ya a-gu egvu nu Ojejoje;
ke l'o koshiwaru l'o ha nshinu.
Inya; me ndu agba iya nu;
b'o nwuru ye l'eze enyimu.
- ² O bu Ojejoje bu agburu-ehu mu;
buru onye mu agu-ku l'egvu.
O bu iya bu onye dzofutaru mu nu.
O bu iya bu Nchileke mu;
mu a-jaje iya ajaja.
O bu iya bu Nchileke nna mu;
mu a-nodu apali epha iya eli.
- ³ Ojejoje bu soja.

- Oo Ojejoje bu epha iya.
- 4 Ugbọ-inya Fero yele ndu soja iya;
b'o nwuru ye l'eze enyimu.
Ndu, katsua mma
le ndu ishi ugbọ-inya Fero;
be mini rigbushiru
le Eze Enyimu Uswe.
- 5 Ebo mini riru epehe;
epehe aburu tubukungu
l'ohu-mini l'o bu mkpuma.
- 6 Eka-utara ngu nggube Ojejoje;
be agburu-ehu,
no iya nu du biribiri.
Eka-utara nggube Ojejoje;
be gweru ndu ohogu ngu ogwe uji.
- 7 I gude odu-biribiri ngu,
ha nshinu kwatsushia ndu
wu-lihuru nu; tso ngu okfu.
Nngu ahaa oke
ehu-eghughu ngu,
enwu l'o bu oku;
yo bya etsua epehe
l'o bu eswa okponku.
- 8 O bu ume b'i ziru;
eze enyimu akoo ogiji.
Utso ono akfuru l'o bu upho-mkpuma.
Ebo mini ahukoo l'ohu eze enyimu.
- 9 Ndu ohogu saru nsasa; su:
"L'ephe a-chi ayi; gude ayi.
L'ephe e-ke iphe ayi;
gude ayi mee ege du epehe mma.
Epehe a-mi ogu-mbeke epehe
gude gbushia ayi."
- 10 Obenu l'i turu ume;
eze enyimu atuko epehe rigbushia.
Epehe aburu tubukungu
l'eze enyimu l'o bu
ota-njele.
- 11 ?Nanu agwa, aturu
nggube Ojejoje?
"?Bu onye du l'o bu nngu?
Ege i du-be nsọ du biribiri.
Ege i du-be akpabiri adu egvu.
Iimeje iphe, du biribiri.
- 12 Eka-utara ngu b'i machiru;
mgboko abya atuko
ndu ohogu ayi lee.
- 13 "Ndu i gbafutaru;
be ii-gude n-yemobu ngu; dua.
Yo buru l'eke ono,
i bu, du nsọ ono;
be ii-gude agburu-ehu ngu

- durua ephe.
- 14 Iphe bu mbakeshi,
nuru iya nu; be egvu e-ru l'ehu.
Egvu e-gude ndu Filisutiya.
- 15 Ndu achi ndu Edomu;
be meji a-tofu.
Ehu anmaa ndu ishi
Móabu anmanma.
Ndu Kénanu erushihu.
- 16 Otsu egvu;
me ehu-anmanma e-gude ephe.
Yo buru agburu-ehu,
no ngu l'eka-utara;
be ii-gude mee t'ephe
dabutsuaru l'o bu mkpuma;
gbururu jeye teke ndu ke
nggube Ojejoje a-wu-sweta;
mbu ndu ono, i gbafutaru l'ohu,
ephe shi buru ono.
- 17 Ii-dubata ephe;
bya eye ephe l'ugvu nke ngu;
mbu eke nggube
Ojejoje fotaru t'o buru ufu ngu;
mbu ulo, du nsọ ophu
i gude eka ngu kpua.
- 18 O bu nggube Ojejoje a-buru eze
gburu jeye le gbururu."

19 Teke inya Fero; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya bahuru l'eze enyimu ono be Ojejoje vutaru mini ono byabe ephe. Obenu le ndu Izurelu jeru ije l'ali okponku sweta eze enyimu ono. ²⁰ Ya ndono; Miriyamu, bu nwanyi, ekfuchiru Nchileke, bu nwunne Eronu abya ewota nkwa; unwanyi l'ephe ha awu-tsoru iya; l'aku nkwa; l'ete iya etete. ²¹ Miriyamu l'aguru ephe egvu ono; l'asuje:

"Unu gua egvu nu Ojejoje;
ke l'o koshiwaru l'o ha nshinu.
Inya yele ndu agba iya nu
b'o nwuru ye l'echi eze enyimu."

Mini Mára; me Élimu.

²² To du iya bu; Mosisu eshi le Eze Enyimu Uswe dua ndu Izurelu; bahu l'echi-egu Shu. Ephe ejee ije abali eto l'echi-egu; ephe ta phu mini. ²³ Ephe erua Mára; ephe ta du ike ngua mini iya; kele mini ono atso ile. O bu iya kparu iphe, a guru eke ono Mára. ²⁴ Ephe agulaaharu Mosisu aphu; su iya: "Bu ngunu be ephe a-ngu?"

²⁵ Ya ndono; Mosisu araku Ojejoje. Ojejoje abya ekoshi iya mkpirikpi oshi. Yo wota iya chee le mini ono. Mini ono atsolahaa utso-mini.

O kwa l'eke ono be Ojejoje turu ekemu nu ephe; bya atooru ephe okpa iya. Yo bukwaruphu l'eke ono b'o nodu data ephe. ²⁶ Ojejoje asu ephe: "O -buru l'unu ngaberu nchi l'okfu yebe Ojejoje, bu Nchileke unu; l'eme iphe, vudo nhamunha l'enya iya; o -buru l'unu anga nchi l'iphe, ya suru t'unu meje; l'etso iphe, ya toru okpa su t'unu tsoje; b'e to dukwa ejo iphe-ememe

ono, ya gude byakfuta ndu Íjiputu ono, ya egude abyakfuta unu; kẹ l'ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje: onye emeje unu t'unu ka mma l'iphe eme unu."

²⁷ E metsua; ẹphe abya ejerua Élimu; ẹke ọgba-mini iri l'ẹbo nọ; ụkporo nkfụ ẹto lẹ nkfụ iri anọdu iya. Ẹphe abya akpọbe ụlo-ékwà ẹphe lẹ mgboro mini ono.

16

Mana; mę òkwà

¹ Ndu Ízurelu l'ẹphe ha awụfu lẹ Élimu; bya erua echi-ẹgu Sinu, nọ lẹ mgbaku Élimu yẹle Ugwu Sáyinayi lẹ mbọku, ọnwa k'ẹbo gbaru abalị iri l'ise l'ẹphe shitsulephu l'alị Íjiputu lufuta. ² Ẹphe l'ẹphe ha agulahaaru Mósisu yẹle Éronu aphụ l'echi-ẹgu ono; ³ sụ ẹphe: "Ndege Ojejoje gude ẹka iya gbushia ẹphe l'alị Íjiputu; mę ẹhu akakwa ẹphe mma! Ẹke ono bẹ ẹphe anọ-pheje ite-anụ mgburumgburu; l'eriji ẹpho. Obenu l'unu chifutaru ẹphe bya edobe l'echi-ẹgu l'ẹke-a t'unu kpọ-gbushia ẹphebe igwe ọha-a l'ẹgu."

⁴ Ojejoje asụ Mósisu: "Ya e-shi l'imigwe chọaru unu nri l'ọ bụ mini. Ndu Ízurelu a-lufutaje mbọku-mbọku bya ekpota ọphụ e-dzuru ẹphe eriri kẹ mbọku ono. Ya e-shi ẹge ono data ẹphe; maru: ?mę ẹphe e-kweta-a meje iphe, ya turu ẹphe l'ekemu. ⁵ O -rua mbọku k'ishingu; ẹphe eshia ọphụ ẹphe kpotaru. Mbọku ono bẹ ẹphe e-kpota iya t'ọ ha l'ọ bụ ọphụ ẹphe ekpotajehawa mbọku ọdo ugbo labụ."

⁶ Tọ dụ iya bụ; Mósisu yẹle Éronu asụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha: "L'urenyashi-a bẹ unu a-phụ l'ọ bụ Ojejoje bụ onye dufutaru unu l'alị Íjiputu. ⁷ O -rua l'utsu bẹ unu a-phụ ọdu-biribiri Ojejoje; kẹ l'ọ nwaru aphụ, unu agụ ekpu iya. ?Bụ onye bẹ ẹphebedua bụ; ọphụ unu a-nọdu aguru ẹphe aphụ?" ⁸ Mósisu asụkwaphu: "Unu a-maru l'ọ bụ Ojejoje l'oswiya teke ọo-nụ unu anụ, unu a-ta l'urenyashi-a; nụ unu nri, e-dzu unu eriri l'utsu; kẹ l'ọ nwaru aphụ, unu gụru kpua ya. ?Bụ onye bẹ ẹphe bụ? Ẹ tọ kwa ẹphebedua bẹ unu aguru aphụ; ọ kwa Ojejoje bẹ unu aguru iya!"

⁹ Mósisu asụ Éronu: "Kfuru ndu Ízurelu l'ẹphe ha t'ẹphe tuko bya Ojejoje l'ifu; kẹ l'ọ nwaru kẹ aphụ, ẹphe agụ."

¹⁰ Éronu ekfukwadia eyeru ndu Ízurelu l'ẹphe ha; ẹphe aghaa ẹnya l'echi-ẹgu; phụ ọdu-biribiri Ojejoje l'ẹke ọ charu phoo l'urukpu ono, kpuru rogbodongu ono.

¹¹ Ojejoje asụ Mósisu: ¹² "Lẹ ya nwaru aphụ, ndu Ízurelu agụ. Kfuru ẹphe l'ẹphe a-ta anụ lẹ nchi-ejihu. O -rua l'utsu; e gude nri nụ-jia ẹphe ẹpho; k'ọphụ ẹphe a-maru l'ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe."

¹³ Yo be l'urenyashi ono; òkwà abya atuko ọdu ndu Ízurelu ono dzuru. A lufuta l'utsu; iji adashiwa; dzuru ẹke ono mgburumgburu. ¹⁴ Iji ono akorohulephu; yo nweru nwa iphe, wushiru l'alị l'echi-ẹgu ono, dugbaa yeriyeri; bya adu l'ọ bụ iji, oyi meru; yọ nmakọo anmakọ. ¹⁵ Ndu Ízurelu aphụ iphe ono; jilaha ibe ẹphe; sụ: "?Bụ ngunu ndọ-ọ?" Kẹ l'ẹphe te shihadua maru iphe ọbu.

Mósisu asụ ẹphe: "Ọo nri, Ojejoje nuru unu t'unu ria. ¹⁶ Ọwaa ekemu, Ojejoje turu ndọ-ọ: 'Onyenonu e-kpotaje ọphụ e-dzuru iya nụ. Ndu, bu l'ulo-ékwà unu bẹ unu e-kpotajeru ogbonga lanu ogbonga lanu.' "

¹⁷ Ya ndono; ndu Ízurelu emee ya ẹge e kfuru ẹphe. O nweru ndu ọphu kpotaru nshinu; nweru ndu ọphu kpotaru nwanshi. ¹⁸ E metsua; ẹphe egude ogbonga gbaa ya; onye kpotaru nshinu; te kpoghatadu; ọphu onye kpotaru nwanshi; 'ekpopetakwanu. Onyenonu kpotaleruphu ọphu dzuru iya nụ.

¹⁹ Mosisu asụ ẹphe: "T'ẹ b'o nwekwa onye e-dobe nk'ia t'o rua l'utsu."

²⁰ Obenu l'o nwelerua ndu ọphu ẹ-ta ngabeduru Mosisu nchi; haphodo nk'ẹphe dobe; yọ nọdu lufuta l'utsu. A lufutashia l'utsu; ẹhonwu ejiwa iya ejiji; yo shikwaphu nshi. Ẹhu eghulaha Mosisu eghughu ẹ k'iphe ono, ẹphe meru ono.

²¹ Utsu mbọku-mbọku; onyenonu eje ekpota ọphu e-dzuru yele ndibe iya eriri. Anwụ chishidelephu ike; ọphu phoduru l'alị azashi. ²² Yo rua mbọku kẹ ishing; ẹphe ekpota ọphu ha l'ọ bu ọphu ẹphe ekpotaje ugbo labu; onye lanu ogbonga labu. Ndu ishi ndu Ízurelu abya ekfuaru iya Mosisu. ²³ Yọ sụ ẹphe: "Owaa ekemu, Ojejoje turu ndo-ọ: 'Echile bu eswe Sábata; mbu mbọku ọtu-ume, du nsọ kẹ Ojejoje. Oo ya bu; unu ghee iphe, du unu kẹ egheghe; shia, iphe du unu kẹ eshishi ntanu. Unu edobe ọphu ghuduru nụ jeye l'utsu.' "

²⁴ Ẹphe ahaa ya; yọ bọo nchi, bu ẹge Mosisu kfuru ẹphe; too shi nshi; ẹhonwu ta la iya. ²⁵ Mosisu asụ ẹphe: "Unu ria ono ntanu; kele ntanu bu mbọku ọtu-ume kẹ Ojejoje. Ẹ to nwekwa nri, unu a-phu l'etezi ntanu-a. ²⁶ Unu e-kpotaje nri ono abali ishing; ọle mbọku k'esaa, bu mbọku ọtu-ume b'ẹ to nọdu."

²⁷ Ọle o nwelerua ndu tugburu ẹ mbọku k'esaa jeshia okpota nri ono; to nwe ọphu ẹphe phuru. ²⁸ Ojejoje asụ Mosisu: "?Bu teke ole be unu a-jikabe ome ekemu iya; me l'okfu iya? ²⁹ Nyatakwa l'oo Ojejoje be nuru unu mbọku ọtu-ume. Oo ya meru iphe ọbuje: o -rua mbọku k'ishing; yọ nụ unu nri, e-dzuru unu abali ẹbo. O -rua mbọku k'esaa; te onyenonu nọdujelephu l'ẹke ọ nọ. T'ẹ b'o nweshi onye a-lufuje alufu." ³⁰ To du iya bu; ndu ono atua ume ẹ mbọku k'esaa ono.

³¹ Ndu Ízurelu ekua nri ono mana. Ocha ucha l'ọ bu akpuru koriyanda; l'atso l'ọ bu ẹcha mbeke, e gude manụ-engu mee. ³² Mosisu asụ: "Owaa iphe, Ojejoje ekfu: 'Unu kpota ogbonga mana lanu doberu ogbo ọphu nọ l'ifu; k'ọphu ẹphe a-phu nri, ya nuru unu t'unu ria l'echi-egu; teke ya dufutaru unu l'alị Íjiputu.' "

³³ Ya ndono; Mosisu asụ Ẹronu: "Wota ite; kporu ogbonga mana lanu ye iya. Dobe iya Ojejoje l'ifu; t'e doberu iya ogbo ọphu nọ l'ifu."

³⁴ Ẹronu eworu iya dobe l'ifu Okpoko Ekemu, bukwanu iya bu ẹge Ojejoje kfuru iya Mosisu. ³⁵ Ndu Ízurelu eria mana ono ukporo afa labu; gbururu jeye ẹphe ejerua ali ẹke e bu ebubu. Mbu l'ẹphe riru mana gbururu jeye ẹphe erua l'ókè-ali Kėnanu.

³⁶ Ogbonga lanu bu oke lanu l'uzo iri l'iphe jiru efere nkwo-eka.

17

Mini, shi ẹ mkpuma

¹ Ndu Ízurelu l'ẹphe ha awu-lihu l'echi-egu Sinu tugbu; ẹphe -shi l'ibiyi ọwaa; ẹphe abahu l'ibiyi ọphu; ẹge Ojejoje ziru ẹphe. Ẹphe eje adọ ẹ Réfidimu. Obenu ẹ mini ta nọdu l'ẹke ono, ẹphe a-ngu. ² Ya ndono; ẹphe abalahaaru Mosisu mba; sụ iya t'ọ nụ ẹphe mini t'ẹphe ngua.

Mósisu asụ ẹphe: “?Bụ ngunu bẹ unu abaru iya mba? ?Bụ ngunu kparu iphe unu adata Ojejoje adata?”

³ Obenu lẹ mini wataru oḡu ndu Ízureḡu; ẹphe agulahaaru Mósisu aphụ; sụ iya: “?Bunua ngunu kparu iphe i dufutaru ayi; ayi l'unwu ayi; mẹ elu ayi l'alì Íjiputu bya edobe ayi t'ẹgu mini gbushia ayi?”

⁴ Tọ dọ iya bụ; Mósisu araku Ojejoje; sụ iya: “?Bụ ngunu bẹ ya e-me ndu-a; kẹ l'ẹphe a-byaakwa iya oṡu mkpuma.”

⁵ Ojejoje asụ Mósisu: “T'o vuta ọzo tẹ ndu Ízureḡu tsoru iya l'azu. T'ọ haru ndu bụ oḡurennya Ízureḡu duta; yo wota mgboro ono, o chiru lẹ Ẹnyimu Náyiḡu ono gude jeshia. ⁶ Ya e-vudo ngu l'ifu lẹ mkpuma Hórebu. Teke i ruru ẹke ono; nggu echia mgboro ono lẹ mkpuma ono. Mini, ndu Ízureḡu a-ngụ e-shi iya-a gbalahaa.” Mósisu abya emee ẹge ono l'ifu ndu bụ oḡurennya ndu Ízureḡu ono. ⁷ Yọ bya agụ ẹke ono “Masa;” gụkwaa ya phụ “Meriba;” keḡe ndu Ízureḡu swọru ụswo; bya adata Ojejoje; sụ: “?Ayi lẹ Ojejoje nọ-o; t'ọ bụ ibagha?”

Aalu-gbu ndu Amaleku

⁸ Ndu Amaleku abya etso ndu Ízureḡu oḡu lẹ Réfidimu. ⁹ Mósisu asụ Jóshuwa: “Haru unwoke ayi fọta t'unu je awọta ndu Amaleku oḡu. Echile bẹ ya e-gude mgboro Ojejoje l'ẹka je evudo l'eli ugvu.”

¹⁰ Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa eje awọta ndu Amaleku oḡu ẹge Mósisu ziru iya. Mósisu; Ẹronu; mẹ Huru enyihu eli ugvu; je anọdu l'onungonu iya.

¹¹ Yọo bụje; Mósisu chilia ẹka imeli; ndu Ízureḡu emukputalahaa. Teke o chizitaru ẹka; ndu Amaleku emekputalahaa. ¹² A nonyaa; ẹka atsuhu Mósisu ume; ẹphe apata mkpuma; doberu iya; yọ nọdu anọdu. Ẹronu; mẹ Huru abya apalia ya ẹka imeli; onye lanụ l'ẹka-utara; onye ophu l'ẹka-ibyita. Ya ndono; ẹka anọdule iya phụ l'imeli ẹge ono gbururu jeye l'enyanywu-ariba. ¹³ Yọ buru iya bụ lẹ Jóshuwa phẹ emekputa ndu Amaleku.

¹⁴ Ya ndono; Ojejoje asụ Mósisu: “Dee iphe-a l'ekwo t'ọ buru iphe, ee-gudeje nyata iya. Nggu emekwaaphu tẹ Jóshuwa maru lẹ ya e-me tẹ ndu Amaleku chíhu lẹ mgboko; t'ẹ ba nyatajẹhe ẹphe.”

¹⁵ Mósisu abya akpua ẹnya-ngweja; gụa ya “Ọ kwa Ojejoje bụ onye emeje tẹ ẹka mu kangoo l'oḡu.” ¹⁶ Yọ sụ: “Lẹ ya gụru iya ẹpha ono; keḡe a chí-liru ẹka kfuru nọ Ojejoje l'aba-eze iya. Ojejoje a-nọdulephu etso ndu Amaleku oḡu; tsube l'oḡbo rua l'oḡbo.”

18

Jeturo akpakfuta Mósisu

¹ Ya ndono; Jeturo, bụ onye agwajeru ndu Mídiya iphe, bukwapu nna nyee Mósisu; abya anụkota k'iphemiphe obule, Nchileke meshiru Mósisu; mẹ ndu nk'iya, bụ ndu Ízureḡu; owaa ẹge Ojejoje gude dufuta ẹphe lẹ Íjiputu.

² Teke Mósisu dularu nyee ya; mbụ Zipora lẹ kẹ nna nyee ya, bụ Jeturo; bẹ Jeturo nabataru nwanyi ono; ³ waa unwu iya unwoke labụ. Onye lanụ bẹ ẹpha iya bụ Geshomu; keḡe Mósisu sụru lẹ ya bụ onye laru alala l'alì ndu oḡodo. ⁴ Onye ophu bẹ ẹpha iya bụ Eliyéza; kẹ l'ọ sụru l'ọ bụ Nchileke nna iya bụ onye yeru iya ẹka. Ọ dzofutaru iya tẹ Fero be gbu iya.

⁵ Jeturo, bụ nna nyee Mósisu duru unwu Mósisu; mẹ nyee Mósisu obu byakfuta iya l'echi-ẹgu l'ẹke o kpoberu ụlo-ékwa l'iku ugvu Nchileke.

⁶ Jeturo zihawaru t'e je asụ iya: “Lẹ yẹbe Jeturo, bụ nna nyee ngu bẹ dukwa nyee ngu; waa unwegirima ngu l'abya.”

⁷ Tọ dụ iya bụ; Mosisu agba iya ndzuta; bya ebyishi ikpere; nmaa ya akpa. Ẹphe ekeletsua; bahushia l'ulo-ékwa Mosisu. ⁸ Mosisu akokotaru nna nyee ya ono kẹ iphemiphe obule, Ojejoje meru Fero waa ndu Íjiputu l'okfu ẹhu ndu Ízurelu; owaa kẹ iphe-ẹhuka, ẹphe jekotaru l'uzo; mẹ ẹge Ojejoje gude dzofuta ẹphe.

⁹ Ẹhu atsọo Jeturo ẹna l'ọ nuru kẹ iphe, dụ mma, Ojejoje mekotaru ndu Ízurelu; dzofuta ẹphe l'ẹka ndu Íjiputu. ¹⁰ Yọ sụ tẹ ajaja buru kẹ Ojejoje, bụ onye nafutaru ngu l'ẹka ndu Íjiputu yele ẹka Fero; mbụ onye nafutaru ndu Ízurelu l'ẹka ndu Íjiputu. ¹¹ Nta-a bẹ ya maru lẹ Ojejoje bẹ kakọta agwa l'ọ ha nshinu. Kẹ l'ọ bụ ndu nmaru ndu Ízurelu kulakula b'o meru iphe-a. ¹² Ya ndono; Jeturo, bụ nna nyee Mosisu abya egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; gwokwaaru iya phụ ngweja odowaru. Ẹronu eduta ndu bụ ogurennya Ízurelu bya; ẹphe lẹ Jeturo eria nri l'ifu Nchileke.

Aafota ndu e-kpeshijeru ndu Ízurelu okfu

¹³ Yo rua echile iya; Mosisu abya anodu l'oshi iya; kpelahaaru ndu Ízurelu ikpe. Ẹphe anọ-pee ya mgburumburu shita l'utsu jeye l'urennyashi. ¹⁴ Nna nyee Mosisu aphụ iphe, Mosisu emeru ndu Ízurelu; bya aji: “?Bụ ngunu bẹ iimeru ndu Ízurelu ẹge-a? ?Bụ ngunu kparu iphe ọ bụ nggubedua nwenkinyi ngu bụ onye ikpe; ndu-a l'ẹphe ha abya anọ-pee ngu mgburumburu shita l'utsu jeye l'urennyashi?”

¹⁵ Mosisu asụ iya l'iphe kparu iya nụ kwa l'ẹphe abyaje iya okpata ishi iphe, bụ uche-obu Ojejoje. ¹⁶ Teke ọ bụ l'ọo okfu adaru ẹphe; ẹphe ewotaru iya ẹya; ya edoshiaru iya ẹphe; karu ẹphe iphe, Ojejoje toru okpa sụ t'e tsoje; waa ekemu iya.

¹⁷ Nna nyee Mosisu asụ iya: “L'ẹge iime iya ta dukwa mma. ¹⁸ Ọ kwa egbugbu bẹ nggubedua; waa ndu ono, awu-kfutaje ngu nụ ono egbu onwunu. Ozi ono karikwaru ngu ẹka; ẹ tii jekotakwa iya nwenkinyi ngu. ¹⁹ Ngabe nchị tẹ ya kpọ-ziaru ngu ụzo ẹge ii-meje iya. Tẹ Ojejoje swikwaru ngu. Ọ bụ nggubedua a-nọ-chi ẹnya ndu-a l'ifu Nchileke. Ii-wotaje iphe, adaru ẹphe dooru iya. ²⁰ Zia ẹphe iphe, Ojejoje toru okpa sụ t'e tsoje; owaa ekemu iya; nggu ekoshi ẹphe ụzo, ẹphe e-toru; mẹ iphe, gbaru ẹphe l'ememe. ²¹ Nggu abya eshi lẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha fota ndu ike dụ; ndu atsụ Nchileke egvu; ndu e gude ire ẹphe ẹka; bya aburu ndu ẹ te eridu nggolazu. Shi l'ẹphe fota ndu a-buru ndu ishi unu madzụ labụ l'ukporo madzụ iri iri; ndu a-buru ndu ishi ukporo umadzu ise ise; ndu a-buru ndu ishi ukporo madzụ ẹbo l'iri iri; mẹ ndu ophu a-buru ndu ishi umadzu iri iri. ²² Fota ẹphe t'ẹphe doshijeru ndu Ízurelu okfu tekenteke. Okfu ophu dụ nphe; ẹphe edoshia ya l'onwephe. Okfu ophu shihuru ike; ẹphe ewotaru ngu iya. Ono bụ ẹge -bụ; unu -mee ya; ivu iya akaru ngu lẹ nphe; kẹ l'unu l'ẹphe tukoru evu iya. ²³ I -mee ya ẹge ono, bukwanu ẹge ọ bụ uche-obu Nchileke bẹ ii-dukwa ike vua ivu ẹra ono. Teke ndu ono a-nodu ala; ẹphe egude ẹhu-otso-ena l'ala.”

²⁴ Mosisu anụ iphe nna nyee ya kfuru; bya emekota iphe ono, o kfuru ono. ²⁵ Yọ bya eshi lẹ ndu Ízurelu fota ndu ike dụ; bya emeshia ẹphe ndu ishi ndu dụ unu labụ l'ukporo iri iri; mẹ ndu ishi ndu dụ ukporo ise ise; mẹ ndu ishi ndu dụ ukporo ẹbo l'iri iri; owaa ndu ishi ndu dụ iri iri. ²⁶ Yọ

buru ephe anoduje edoshiru ndu Ízurelu okfu. Okfu ophu shihuru ike; ephe ewojeru iya Mosisu. Okfu ophu du ntse; ephe edoshia ya l'onwephe.

²⁷ Ya ndono; Mosisu ahaa nna nyee ya ono; yo lashia ali iya.

19

Ugvu Sáyinayi

¹ Yo be mboku, kwe ndu Ízurelu onwa eto gedegede; k'opu ephe shi le Íjiputu wufuta; ephe abyaruta echi-egu Sáyinayi. ² Ephe eshi le Réfidimu bya erua echi-egu Sáyinayi; bya akpobe ulo-ekwa ephe l'eke ono l'okpa ugvu ono.

³ Mosisu enyihu eli ugvu ono nyikfu Nchileke. Ojejoje abya l'ugvu ono kua ya; su iya: "Owaa iphe, ii-zi ndu onu-olu Jekopu; mbu iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu: ⁴ 'Unubedua l'onwunu phuru iphe, ya meru ndu Íjiputu; me ege ya gude hee unu l'o bu ugo, he nwa iya; hekfuta onwiya. ⁵ O -buru l'unu ngaberu iya nchi; bya edobe ogba-ndzu iya be unu a-buru okè-iphe, duru iya iche l'iphe bu mbakeshi. A makwaru-a le mgboko l'o ha bu nk'iya; ⁶ ole unu a-buru iya ali-eze ndu achijeru Nchileke eja; buru mba, du nsò. Ono iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu ndono."

⁷ To du iya bu; Mosisu abya alaphu azu; bya ekukoo ndu bu ogurennya ndu Ízurelu; bya atuko iphemiphe obule ono, Ojejoje ziru iya t'o kfu ono; kfukotaru ephe. ⁸ Ndu Ízurelu atuko zu mgbede; su: "L'iphe, bu iphe Ojejoje kfuru be ephe e-mekota." Mosisu abya egude onu, ephe yeru jekfushia Ojejoje odo.

⁹ Ojejoje asu Mosisu: "Le ya a-nodu l'urukpu, jihuru kpalungu byakfuta ngu; k'opu ndu Ízurelu a-nodu anu eke, ya ekfu eyeru ngu; bya achiru ukfu kwee ngu."

Mosisu abya ekfuaru Ojejoje k'onu, ephe yeru.

Odobe ndu Ízurelu nsò

¹⁰ Ojejoje asu Mosisu: "T'o jekfu ndu Ízurelu je edoo ephe nsò ntanu yele echile. Yo kfuaru ephe t'ephe saa uwe ephe asasa. ¹¹ O -rua mboku k'eto; t'ephe kwakobe-gewa; kele mboku ono be Ojejoje e-nyizita; nodu le Ugvu Sáyinayi; ndu Ízurelu aphukota iya l'ephe ha. ¹² Kpaaru ephe oke l'ugvu ono mgburumgburu. Kfuaru ephe: 'T'ephe letakwa enya te okpa ephe be erukwa le mgboro ugvu ono; k'opu o buru ke onyihu iya enyihu. Onye ehu iya rutaru l'ugvu ono be ee-gbukwa egbugbu. ¹³ T'a tu-gbukwaa onye obu le mkpuma; m'o bu gbagbua ya l'arwa. T'e b'e denyikwa iya eka. O -buru madzu; buru anu; t'e b'e kwekwa t'o nodu ndzu.' O bulephu teke e gburu upyoku; ephe ejeshia l'eli ugvu ono."

¹⁴ Mosisu eshitsulephu l'eli ugvu ono nyifuta byakfuta ndu Ízurelu; bya edoo ephe nsò t'ephe duru Nchileke iche; ephe bya asashia uwe ephe. ¹⁵ Yo su ephe l'o -rua mboku k'eto; t'ephe kwakobe-geekwa onwephe. T'e b'o dukwa ephe onye e-jekfu nwanyi!

Mosisu enyikfu Nchileke l'ugvu Sáyinayi

¹⁶ Yo be l'utsu mboku k'eto ono; ebemu awata ekuku; egbe-igwe l'agba; urukpu, jihuru kpalungu atso-kputa eli ugvu ono. Oda upyoku, shi l'ugvu ono l'ada l'adashi ike. Onyemonye obule; l'odu ndu Ízurelu ono anmalahaa kpakpakpa. ¹⁷ Mosisu abya edufuta ephe l'odu ndu Ízurelu ono; t'ephe byakfuta Nchileke. Ephe eje evudo l'okpa ugvu ono. ¹⁸ Enwuru-okwu achiko

Ugву Sáyinayi nata; kele Ojejoje gude oku nyifuta le Ugву Sáyinayi ono. Enwuru-oku ono akpulephu tuu l'ò bu eke a kpoberu oku icheku. Ugву ono l'ò ha anmakota jijiji l'anmashi iya ike. ¹⁹ Oda upyoku ono l'aka nshinu akaka l'eje; Mosisu l'ekfu okfu; aanu olu Nchileke l'eke ookfu eyeru Mosisu.

²⁰ Ojejoje enyizita l'eli Ugву Sáyinayi ono; bya ekua Mosisu t'o nyikfuta iya l'eli eli ugву ono. Mosisu enyikfushia ya eli ugву ono. ²¹ Ojejoje asu iya t'o nyizita l'alì je anmaaru ndu Ízurelu okwa t'ephe ba akpahe uzo t'ephe phu Ojejoje; odumeka; be ephe a-dukwa l'igwe buru kpurupyata. ²² Mbukponu ndu achijeru Nchileke eja, eme t'ephe byakfuta yebe Ojejoje ntse be e-do onwephe nsò t'ephe duru iya iche; odumeka be ya a-nukwa ephe aphu.

²³ Mosisu asu Ojejoje: "Ndu Ízurelu te enyihukwa Ugву Sáyinayi; ke l'i turu ayi ekemu su t'ayi dobe ugву ono nsò; temanu ayi akpaa ya oke gbaphee mgburumburu."

²⁴ Ojejoje asu iya: "Nyizita l'alì je eduta Éronu te nggu l'iya yiru. Obe be ekwekwa te ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Ízurelu odo sweta eke ono nyikfuta yebe Ojejoje; odumeka be ya a-nukwa ephe aphu."

²⁵ Mosisu enyizita bya ekfuaru ndu Ízurelu iphe, Ojejoje kfuru.

20

Ekemu iri, shi l'eka Nchileke

¹ Ojejoje abya ekfukota iphe ono l'ò ha; su:

² "O bu yebedua bu Ojejoje, bu Nchileke unu; onye dufutaru unu l'alì Íjiputu; mbu alì ono, unu shi buru ohu ono.

³ "Ba adukwa iphe ìi-baru eja; gbahaa yebe Nchileke kpurumu.

⁴ "Be emetakwaru onwongu ntekpe, e meru; yo du l'ò bu iphe, no l'imigwe; m'ò bu ophu, no le mgboko; m'ò bu iphe, bu le mini-ime-alì.

⁵ Ba abakwaru iphe ophu eja; ophu i jekwaru iya ozi; kele yebe Ojejoje, bu Nchileke unu ekokwa okopho. Ya anuje ndu kporu iya ashì aphu k'ejo iphe, ephe meru iya; shi iya nua unwu ephe aphu; nua ya unwu nwa ephe; nua ya unwu nwanwanwanwa ephe. ⁶ Obenu l'iphe bu ndu yeru iya obu; l'eme iphe, ekemu iya kfuru; be ya emejekwanu t'obu, ya yeru ephe buru o-je-le-nwanwa.

⁷ "Be ekukwa ephe yebe Ojejoje, bu Nchileke unu ke mkpe. Kele yebe Ojejoje ta ahakwa ndu eme ege ono; te ya ba nu ephe aphu.

⁸ "Nyatajekwa mee mboku otu-ume t'ò du nsò. ⁹ Ujiku ishingu; be ii-seje akanya; jee ozi ngu. ¹⁰ Obenu le mboku k'esaa, bu mboku otu-ume ke yebe Ojejoje, bu Nchileke unu. T'e b'ò dukwa ozi, ii-jeje mboku ono. Ophu i kwekwa t'unwegirima ngu; ndu ophu i gbaru ohu; elu ngu; jeye le ndu ophu laru alala, bu le nke ngu; jee ozi mboku ono. ¹¹ Ke l'ò bu ujiku ishingu; be yebe Ojejoje meru igwe; bya emee eliphe yele eze enyimu; me iphemiphe obule, no iya nu. Yo be mboku k'esaa; ya atuta ume. Yo buru iya kparu iphe yebe Ojejoje goru onu-oma nu mboku otu-ume; bya emee ya; yo du nsò.

¹² "Kwabejekwa nne le nna ngu ugву; k'ophu ìi-ka nka l'alì ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono.

¹³ "Be egbukwa ochi.

¹⁴ "Be erikwa ogori.

¹⁵ "Be ezikwa iphura.

16 “Be ebobekwa madzụ ibe ngu ibo.

17 “Be ejikwaru madzụ ibe unu ijimēnya l'ulo iya; m'ò bụ lẹ nyee ya; ohu, ọ gbataru agbata; elu iya; mēkpo iphe, bụ iphe o nweru enweru l'ò ha.”*

18 Ndu Ízurelu aphulephu egbe-igwe ono; mē ebemu ono; nua ọda ụpyoku ono; bya aphụ ẹnwuru-ọku, shi l'ugvu ono akpūshi; ẹhu anmahu ẹphe anmanma l'ẹke ẹphe atsu egvu. Ẹphe evudo ote-ẹnya; 19 sụ Mosisu t'ò kfujeru yeru ẹphe yēbedua l'onwiya; l'ẹphe a-ngabejee nchị. Tẹ Nchileke be ekfukwaru yeru ẹphe l'onwiya; ọdumeka bẹ ẹphe a-nwūshihukwa.

20 Mosisu asụ ndu Ízurelu: “T'ẹphe ba atsushi egvu; kẹle Nchileke byaru t'ò data ẹphe; k'ọphu ẹphe a-nọdu atsu yēbe Nchileke egvu; haa omee ẹjo iphe.”

21 Ndu Ízurelu evudo ote-ẹnya; Mosisu abya ejekfube ọchi ono ntse, bụ ẹke Nchileke nọ.

Aakpu ẹnya-ngweja Ojejoje

22 Ojejoje asụ Mosisu t'ò sụ ndu Ízurelu l'ẹphe phūwaru l'onwẹphe lẹ ya shi l'imigwe kfuru yeru ẹphe. 23 T'ẹ b'ò dukwa agwa, unu e-meta donyabe iya. T'ẹphe be egudekwa mkpọla-ọcha; m'ò bụ mkpọla-ododo meta agwa doberu onwẹphe.

24 “Ọ bụ ẹja, shi l'alị bẹ ee-gudeje kpūaru iya ẹnya-ngweja, bụ ẹke ee-gbuje aturu; mē egbu; mē eswi; gude gwooru iya ngweja-ukfuru; mē ngweja ẹhu-agu. Iphe bụ ẹke ya meru t'a anyatajẹ ẹpha iya bẹ ya a-byakfutajẹ unu bya agooru unu ọnu-ọma. 25 Ọ -būru l'ẹphe gude mkpuma l'akpuru iya ẹnya-ngweja; t'ẹphe be egudekwa mkpuma, a kpūcharu akpūcha. Kẹ l'ẹphe -tsua ya ọngu bẹ ẹphe tūruwaru iya. 26 Ọphu ẹphe akpūkwa ẹnya-ngweja ono t'ò ha l'eli; k'ọphu aa-gbakobeje iphe l'ẹje iya; a nọnyaa; ẹphe ajihaa onwẹphe ajiha l'ẹnya-ngweja ono.”

21

Ndu Hibururu, a gbaru ohu

1 “Owaa ekemu, ii-zi ẹphe ndọ-ọ:

2 “Ọ -būru l'ị gbaru onye Hibururu ohu bẹ iphe, oo-jeru ngu ozi bụ afa ishingū. O -rua l'afa k'ẹsaa; yo nweru onwiya; ẹ taa kfudu ụgwo l'ishi iya.

3 Ọ -būru l'ẹ tọ ludu nwanyi teke ọ dūberu būru ngu ohu; t'ò bụkwaruphu yēbedua bẹ aa-ha t'ò la. Ọ -būkwanuru lẹ yēle nyee ya yi teke ọobya; tẹ nyee ya ono tsokwaru iya teke ọo-nọdu ala. 4 Ọ -būru lẹ nnajiufu iya luru iya nwanyi; yọ mūturu iya ụnwegirima; nyee ya ono mē ụnwegirima iya ono a-tuko būru kẹ nnajiufu iya. Yọ būru nwoke a-la nwenkinyi iya.

5 “Ọ -būkwanuru l'ohu ono sūru lẹ ya yeru nnajiufu iya obu; yeru nwanyi ono, ọolu ono obu; mē ụnwegirima iya; ya ta chọ tẹ ya lufu je nweru onwiya; 6 t'onye nwe iya nū duta iya je l'ifu ndu ikpe. T'ò duru iya je l'ọnu-ibo; m'ò bụ l'oshi-ibo gude oji kpọ-fua ya nchị. Yọ būru ohu iya jeye teke ọo-nọ-bebe.”

7 “Ọ -būru lẹ nwoke reru nwa iya nwanyi t'ò būru ohu; ẹ ta byadu bya aha iya t'ò laa; ẹge aahaje ndu ọphu bụ unwoke. 8 Teke e reru iya onye ari kẹ t'ò lua iya; a nọnyaa; t'ò dūhe iya mma k'alulu; t'ò hakwaa t'a gbata iya. Ẹ tọ gbakwa tẹ nnajiufu iya ono ree ya ndu ọhodo; kẹ l'e to meduru ohu iya ono iphe, o kweru ukwa iya. 9 Ọ -būru l'ọo nwatibe iya kẹ nwoke b'ò gbaru iya doberu t'ò lua; t'ò mejekwa nwamgboko ọbu l'ò bụ nwa iya

* 20:17 20:17 Dit 5:21; Róm 7:7

nwanyi. ¹⁰ Ọ -buru lẹ nwoke luru nwanyi ọdo; t'ọ nujekwa nyee ya kẹ mbụ nri; nmajeru iya ẹkwa; l'emekwaru iya phụ iphe, bụ iphe emejeru nwanyi aalu alulu. ¹¹ O -buru l'ẹ too meduru nwanyi ono ọzo iphe ẹto ono; tẹ nwanyi ono lufukwa. Ọle t'ẹ b'ọ dukwa m'ọo afu, aa-kfu nwoke ono."

Omeka onye ọdo iphe

¹² "Onye chiru madzụ iphe chigbua ya; t'ọ lakwaa l'ochi iya. ¹³ Ọ -bukwanuru l'ẹ to lebezidu ẹnaya; ọ -buru l'ọo Nchileke haru iya t'ọ mee ẹge ono; b'o nweru ẹke ya e-koshi unu tẹ onye dọ ẹge ono gbajeru laa. ¹⁴ Obenu; ọ -buru lẹ madzụ kwaberu ẹnaya; gude ẹregede; gbua madzụ ibe iya; unu kputa onye ọbu kpufu l'ẹnaya-ngweja yẹbe Nchileke; je egbua ya l'ẹke ọdo."

¹⁵ "Onye tsoru nne iya; m'ọ bụ nna iya ọgu bẹ ee-gbu egbugbu."

¹⁶ "Onye pataru madzụ ibe iya je eree; m'ọ bụ l'ọ nokwadu iya l'ẹka teke e guderu iya; t'e gbua onye ọbu egbugbu."

¹⁷ "Onye phuru nne iya; m'ọ bụ nna iya iphu; t'e gbukwaa onye ono egbugbu."

¹⁸ "Ọ -buru l'unwoke labụ bẹ okfu adaru; onye lanu atua onye ọphu mkpuma; m'ọ bụ l'ọ kfu kfuberu ẹka tsua ya; ọphu onye ono anwuhudu; yọ bụ-chiaru iphe b'o mekaru iya; yọ zẹeru iya azẹ; t'ẹ b'ọ dukwa iphe, ee-me onye ono, mekaru iya iphe ono; ¹⁹ m'ọ buru l'onye ono mekocharu l'aduje ike gude mgboro ejephe l'etezi. Ọle onye ọphu mekaru iya iphe phụ a-kfukwanu iya ugwo kẹ azẹ ono, o shi zẹe ono; bya aghakwaa ya phụ jeye teke ọo-kagee mma ọhuma."

²⁰ "Ọ -buru l'o nweru onye chiru ohu iya iphe; m'ọ bụ ohu iya kẹ nwoke; m'ọ kẹ nwanyi; ohu ono eshi l'iphe ono, e chiru iya ono nwuhu; t'a nukwaa onye ono, chigburu iya nū ono àphù. ²¹ Obenu l'ọ -buru l'ohu ono nọru abali ẹbo; m'ọ bụ ẹto bya akorohu; t'ẹ b'ọ dukwa iphe, ee-me onye ono, chiru iya iphe ono; eshinu ohu ono bụ ẹku iya."

²² "Ọ -buru l'o nweru unwoke, alu ọgu; ẹphe emeka nwanyi, dọ ime iphe; mee k'ọphu ẹpho lufuru iya; ọphu o nwedu ẹke a kwataru meka iya iphe ọdo; t'e eretakwa onye ọphu mekaru iya iphe ọbu nre; ẹge dọ nji nwanyi ọbu mma; mę ẹge ndu ikpe kpoburu. ²³ Obenu; ọ -buru l'e mekaru iya iphe nshinu; t'ẹ ndzụ lakwaa ndzụ; ²⁴ ẹnaya alaarụ ẹnaya; eze alaarụ eze; ẹka alaarụ ẹka; ọkpa alaarụ ọkpa. ²⁵ Ọ -buru ọku b'ọ huru iya; t'a hulatakwa iya. Teke o mefuru iya ọnya l'ẹhu; t'e melatakwa iya. Teke o tsuru mkpukpu-mee ye iya l'ẹhu; t'e tsukwaruphu mkpukpu-mee ye iya l'ẹhu."

²⁶ "Ọ -buru l'o nweru onye chiru ohu iya iphe l'ẹnaya; k'ọphu o chipyaru iya ẹnaya lanu; tẹ onye ono hakwaa ohu ono t'ọ je enweru onwiya; t'ọ buru ugwo ẹnaya ono, o chipyaru iya ono. ²⁷ Ọ -buru l'o chikwofuru iya eze lanu; t'ọ hakwaa ohu ono t'ọ je enweru onwiya; t'ọ buru ugwo eze iya ono."

²⁸ "Ọ -buru l'oke-eswi gude mpo dọ-gbua madzụ; t'a tų-gbukwaa eswi ono lẹ mkpuma; ọle t'ẹ ba atakwa anu iya atata; ọphu ọ dukwa iphe, ee-me onye nwe iya nū. ²⁹ Obenu; ọ -buru l'oke-eswi ọbu eme ẹnari; e kfuhawaru iya onye nwe iya nū; t'ọ kwe kpọ-chia ya l'ọka; ọ -buru l'eswi ono dọ-gburu madzụ; t'a tugbukwaa eswi ono lẹ mkpuma; onye nwe iya nū alaa l'ochi onye ọ dọ-gburu. ³⁰ Ọle; ọ -buru l'ọ dọ ndu ono t'ẹphe gbuaru onye nwe eswi ono nre; t'ọ kfukotakwa iphe, bụ iphe, e gbuburu iya; shi ẹge ono gbata onwiya. ³¹ Ekemu ono bukwapu iphe lanu m'ọ -buru l'oke-eswi dọ-gburu nwata nwoke madzụ; m'ọ bụ nwata nwanyi kẹ madzụ. ³² Ọ -buru l'oke-eswi ono bẹ dọ-gburu ohu; t'onye nwe eswi ono kfu onye nwe ohu

ono ukporo mkpọla-ọcha lẹ mkpọla-ọcha iri. T'a tų-gbukwaaphu eswi ono lẹ mkpuma.”

³³ “Ọ -bųru lẹ madzų kpufuru iphe lẹ nsų; m'ọ bų l'onye ono tųru nsų; ghebe iya ọnu; oke-eswi; m'ọ bų nkakfų-igara eje adalahu iya; nwųhu; ³⁴ tẹ onye nwe nsų ono kfukwaa ųgwọ anų ono. T'onye ono kfukwaa onye nwe anų ono, dalahuru lẹ nsų ono ųgwọ iya; pata ono, nwųhuru nų ono.

³⁵ “Ọ -bųru lẹ madzų bẹ oke-eswi iya dų-gburu oke-eswi onye ọdo; tẹ ųmadzų labų ono gbaru mgba ree oke-eswi ọphu nọ ndzų; kee aswa iya ęnya-nhamunha. Ғphe ekekwaaphu anų iya ọphu nwųhuru anwųhu ęnya-nhamunha. ³⁶ Ọle; ọ -bųru lẹ onye, nwe oke-eswi ono mahawaru l'oke-eswi iya eme ęnari; jika lẹ ya ta akpo-chidu iya l'ọka; tẹ onye nwe oke-eswi ono kpekwa onye ọphu oke-eswi ọdo; pata onanu, nwųhuru anwųhu ono.”

22

Okwaberu ẹku ęnya

¹ “Ọ -bųru l'o nweru onye kpuru eswi; m'ọ bų aturu onye ọdo l'iphura gbua; m'ọ bų l'o reru iya erere; t'o gudekwa eswi ise kfua ųgwọ eswi lanų ono. Ọ -bųru aturu; yọ bųru aturu ęno.

² “Ọ -bųru l'a phuru iphura l'ẹke ootsukpo ọlo onye ọdo tẹ ya bahų; ọ -bųru l'e mekaru iya iphe; yo shi ẹge ono nwųhu bẹ onye ono, gburu iya nų ono te gbukwa ọchi. ³ Obenu; ọ -bųru l'o meru teke ęnyanwu hatawaru buakwa ọchi bẹ onye ono gburu.

“Onye iphura kfufutaje ųgwọ iphe, o zitaru. Ọ -bųru l'ẹ to nwedu iphe, o nweru; e ree yebedua l'onwiya; gude aswa iya kfua ųgwọ iphe, o zitaru.

⁴ “Ọ -bųru l'iphe ono, o zitaru ono b'a phuru iya l'ẹka; yọ ndukwadu ndzų; m'ọ bų oke eswi-o; m'ọ bų nkakfų-igara-o; m'ọ bų aturu; onye ono a-kfų ųgwọ iya nkfwase.

⁵ “Ọ -bųru lẹ madzų chiru elu iya ye; yo je ataa iphe, e meberu l'okfu onye ọdo; m'ọ bų lẹ mgbo vayinu onye ọdo; m'ọ bų l'ọ haru iya ẹka; yo je ataa iphe, e meberu l'okfu onye ọdo; tẹ onye nwe elu ono gude iphe, katsua mma l'okfu iya; m'ọ bų lẹ mgbo vayinu iya; kfua onye ọphu ųgwọ iya.

⁶ “Ọ -bųru l'ọku nahuru laa l'ęgbudu; k'ọphu o keru witu, e butawaru ebuta; m'ọ bų ọphu ẹ te butadua; m'ọ bų l'o kekotaru okfu ono l'ọ ha; tẹ onye tųru ọku ono kfukwaa ųgwọ iya.

⁷ “Ọ -bųru l'o nweru onye nuru madzų okpoga; m'ọ bų iphe ọdo t'o doberu iya; a bya ezita iya l'ọlo onye ono; ọ -bųru l'e guderu onye oshi ono; t'ọ kfukwaa ųgwọ iya nkfwase. ⁸ Teke bukwanu l'ẹ te gudedu onye iphura ọbu; t'onye nwe ọlo ono lufuta l'ifu ndu ikpe; bya egude ępha Ojejoje gwa ęnwa t'a maru l'ẹ tọ dų iya kpamiru iya. ⁹ Ọ -bųru l'o nweru iphe, aachọ achọcho; a phua ya onye ọdo l'ẹka; mbų iphe, dų l'ọ bų eswi; m'ọ bų nkakfų-igara; m'ọ bų aturu; m'ọ bų iphe eye l'ẹhu; mbų iphe bų iphe, eenweru enweru; t'e duta ųmadzų labų, adzọ iphe ono bya l'ifu ndu ikpe. Onye ọphu ikpe nmaru; yọ kfua onye ọphu nkfwase.

¹⁰ “Ọ -bųru l'o nweru onye kperu madzų nkakfų-igara; m'ọ bų oke-eswi; ọdoo aturu; męwaru elu ọdo t'o doberu iya; yọ nwųhu; m'ọ bų l'e mekaru iya iphe; m'ọ bų l'o phuhuru; to nwe onye maru iphe meru iya nų; ¹¹ ẹge ee-shi doshia okfu ono bų tẹ onye ono bya Ojejoje l'ifu je agwa ęnwa l'ẹ t'ọ makwa iphe, meru ẹku onye ọphu; t'onye nwe iya nų kwetakwa ẹge ono; t'ẹ b'ọ kfukwa iya ųgwọ. ¹² Ọle; ọ -bukwanuru l'a kpuru iya l'iphura lẹ

k'onye ono, e doberu iya ono; tẹ onye ono kfu kwaa onye nwe iya nọ ugwo iya. ¹³ O -buru l'ọ bu anu-egu-egbudu tagburu iya; t'ọ wota anu iya ophu o taphoduru je ekoshi; t'a maru l'ọo anu tagburu iya. T'ẹ b'a sukwa t'ọ kfu ugwo iya.

¹⁴ "O -buru l'ọ nweru onye rotaru elu onye ọdo; iphe emeka iya; m'ọ bu l'ọ nwuhuru teke onye nwe iya nọ ta nọdu l'ẹke ono; tẹ onye rotaru iya nọ kfu kwaa ugwo iya. ¹⁵ Obenu; o -buru l'onye nwe iya nọ nọ l'ẹke ono teke ono; t'onye rotaru iya nọ ba akfu kwa ugwo iya. Teke bu l'ọ kfu ru ugwo; nguta eswi ono; tẹ okpoga ono, a kfu ru ono nọ-chiakwaru iyi, yitaru onye obu.

Iphe, gbaru l'ememe

¹⁶ "O -buru l'ọ nweru onye kpaguderu nwamgboko, nwoke ta achikahubua okpa; to nwewa onye eje iya alulu; ephe l'iya azee; t'ọ kwakwaa aswa nọ ndibe ephe; duta iya je aluru. ¹⁷ O -buru lẹ nna nwamgboko ono jikaru; sọ lẹ ya te ekedu iya ẹya; t'ọ kwakwaaphu aswa, aakwaje l'ishi nwamgboko, yele nwoke ta zebua; nọ nna iya.

¹⁸ "Unu ba ahajekwa nwanyi, eme amamanshi t'ọ nọdu ndzu.

¹⁹ "Onye yele anu zeru be ee-gbuje egbugbu.

²⁰ "Onye gworu ẹja nọ iphe ọdo, ẹ-ta budu yebedua, bu Ojejoje be ee-gbu egbugbu.

²¹ "Unu ba akpajekwa ndu laru alala ẹhu; ophu unu emegbukwa ephe emegbu; ke l'unu shikwa-a buru ndu laru alala l'alị Ijiputu.

²² "Unu be emegbukwa unwanyi, maa tufuru; ophu unu emegbukwa ndu a toru ogbe. ²³ Teke unu emegbu ephe emegbu; ephe araa; raku yebe Ojejoje be ya a-nukwa olu ephe. ²⁴ Ehu-eghughu iya a-vo-lihukwa; ya egude ogu bya achiko unu gbugee. Unyomu unu aburu ndu, maa tufuru; unwegirima unu aburu unwu ogbe.

²⁵ "O -buru l'unu jeru ndu ke yebe Ojejoje, mkpa byaru ugwo l'ime onwunu; unu be emekwa l'obu ndu ejeje ugwo o-muru-nwa. Unu ba asukwa t'ephe kfu ru o-muru-nwa yeru iya unu. ²⁶ O -buru lẹ madzu ibe unu yeru unu uwe l'itumo; unu wolaaru iya ẹya temanu ẹnyanwu ariba. ²⁷ Ke l'ọ bu uwe ono bu iphe, oogudeje egbochita ẹhu iya. ?Buhunu ngunu be oo-gude kuru mgbenya? O -raku yebe Ojejoje be ya a-nukwa olu iya; kele ya aphuje imiko.

²⁸ "Unu be ekfubyishijekwa Nchileke ekfubyishi; ophu unu akojekwa onye achị ndu alị unu onu.

²⁹ "Unu ba ahakwa ogworu yebe Ojejoje ngweja, shi l'akpuru iphe, unu kpataru l'okfu; waa ophu shi lẹ mee, unu pyitaru apyita.

"Unwegirima unu ndu ophu bu okpara; be unu a-nuje iya. ³⁰ Ono kwaphu ẹge unu e-meje iya l'eswi unu; me l'aturu unu. Unu hajee ya t'ọ nọ l'ẹhu nne iya abalị ẹsaa. O -rua lẹ k'esato iya; unu akputa iya kputaru yebe Ojejoje.

³¹ "Unu a-bu ndu duru yebe Ojejoje lẹ nsọ. Unu ba atajekwa iphe, anu-egu-egbudu gburu. Unu togbojeru iya nkuta.

23

Ekemu, a turu swibe ikpe, du mma; me k'obu-imiko

¹ "Ba atujekwa ntumatu. Ba agbajekwa ẹjo ekebe gude eyeru ẹjo madzu ẹka.

² “Be etsojekwaru igwe-ọha ye ẹka l'ome iphe ẹ ta dudu mma. Teke i vudo l'ifu ndu ikpe; be egudekwa l'iime t'i kfuwa iphe a-du ọha mma; mee te ikpe laaru onye iswi ẹ-ta dudu mma. ³ Be egudekwa l'ọo le madzu bu onye ukpa; gbachiaru iya l'ifu ndu ikpe.

⁴ “Ọ -buru li phuru oke-eswi; m'ọ bu nkakfu-igara onye ọhogu ngu ẹke ọokpa-phuhuwa akpaphuhu; kputakwa iya kpu-jeru iya. ⁵ Ọ -buru li phuru nkakfu-igara onye i du ashi; ẹke ivu, o vu nyi-tsutaru iya; ba ahakwa iya. Tugbukwaa je eyeru iya ẹka.

⁶ “Unu ba ajikakwa okperu onye ukpa ikpe ọhuma l'ulo ikpe. ⁷ Sekwaa ẹka; me okpa l'okpe ejo ikpe. Be egbujekwa onye, ẹ te nwedu iphe o meru; m'ọ bu onye doberu ẹka ndoo; kele ya ta ahakwa onye meru iphe, du eji te ya ba nma iya ikpe.

⁸ “Ba anakwa ẹka-azu; kele ẹka-azu emejekwa te madzu mee ẹnya l'e t'ọ phudu iphe, ọ phuchacharu; l'emejekwaphu t'a nma onye doberu ẹka ndoo ikpe.

⁹ “Unu be emegbujekwa ndu laru alala emegbu; ke l'unu maru ege ọduje onye laru alala; unubedua eshiwa buru ndu laru alala l'ali Ijiputu.

Ekemu mboku ọtu-ume

¹⁰ “Afa ishingu be unu a-koje ali unu; kpata iya iphe, e meberu iya. ¹¹ O -be l'afa k'esaa; unu ahaa ya akoko; k'ophu ndu Izurelu ndu ophu akpa ukpa e-jeje akpaa l'ẹke ono. Ophu wuduru nu; anu-egu-egbudu erifufuwa iya ru. Unu mekwaaphu mgbo vayinu unu; me egu-olivu unu ege ono.

¹² “Abali ishingu be unu e-jeje ozi; o -be le mboku k'esaa; unu be ejekwa ozi; k'ophu oke eswi unu; me nkakfu-igara unu a-tutaje ume; mekwaphu k'ophu ohu, a muru le nk'unu; me onye bu mbyamumba a-tutakwaphu ume.

¹³ “Unu kwabekwa ẹnya mekota iphemiphe obule-a, ya ekfuru unu-a. Unu ba adukwa iphe, bu iphe aagwa agwagwa, unu a-kpo-kuje. Unu be ephotajekwa iya epha ephota le phuu.

Uzo aji ẹto, aa-gbaje

¹⁴ “Ugbo ẹto l'afa; be unu a-gbajeru iya aji.

¹⁵ “Unu a-gba Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko. Ujiku esaa; be unu a-taje buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi; bu iya bu ege ya turu unu l'ekemu. Unu meje iya teke ono, aagbaje aji ono l'onwa Abibu; ke l'ọ bu l'onwa ono; be unu lufutaru le Ijiputu.

“T'e b'ọ dukwa onye a-gbajeru ẹka bya iya l'ifu.

¹⁶ “Unu gudeje iphe odungu, unu kpataru l'iphe, unu meberu l'ali gbaa Aji O-je-l'egu.

“Unu gbaa Aji Mkpù l'ishi-afa teke unu akpata iphe, unu meberu l'ali.

¹⁷ “Ugbo ẹto l'afa be unwoke unu l'ephe ha a-chikoje bya l'ifu Nnajiufu, bu Ojejoje.

¹⁸ “T'e b'ọ dukwa iphe e yeru iphe ekoje buredi, unu e-yekobe le mee anu, unu gude egworu iya ngweja.

“T'e b'ọ dukwa ebà anu ono, e gude gbaa aji ono, aa-ha t'ọ bọ nchi.

¹⁹ “Iphe mbu, vuru ọzo kaa l'okfu unu be unu e-gudeje bya l'ulo Ojejoje, bu Nchileke unu.

“Unu be egudejekwa mini-ẹra nne egbu shia nwa iya.

Ojozi Nchileke a-boru ndu Izurelu ọzo

²⁰ “Unu lekwa; le ya e-zi ojozi-imigwe t'o vutaru unu ọzo; l'echi unu; dua unu durua ẹke ono, ya kwakobewaru akwakobe ono. ²¹ Unu

ngabejekwaru ojozi-imigwe ono nchi; meje iphemiphe obule, o suru t'unu mee. Unu be ekwefujekwaru iya ikè; ke l'è t'ò g'ukwaru unu nvu; keshinu ophu o bu epha yebe Ojejoje b'o gude eje. ²² O -buru l'unu jiru obu oyi; ngaberu ojozi-imigwe ono nchi; l'emekota iphe, yebe Ojejoje suru t'unu meje; be ya a-buru ohogu ndu ohogu unu; epeh adu iya ashì; mbu ndu unu du ashì. ²³ Ojozi iya e-vutaru unu uzo; duru unu bahu l'alì ndu Amoru; ke ndu Hetu; ke ndu Pérezu; ke ndu Kénanu; ke ndu Hevu; me ke ndu Jebusu. Ya a-chikolephu ndu ono mee t'ephe chihu l'alì ono. ²⁴ Unu be efozitajekwaru iphe, bu iphe aagwa agwagwa; ophu unu abajekwaru epe eja; ophu unu etsojekwaru epe mee ome-l'alì epe. Unu mebyishia agwa epe; unu etsukposhia mkpuma, epe doberu l'ènya-ngweja epe. ²⁵ Unu bageru yebe Ojejoje, bu Nchileke unu eja. Ya e-meru unu iphe-oma le nri; me mini; bya ewofu ome-l'èhu l'èke unu no. ²⁶ E to nweudu l'ephe alufu madzu l'alì unu; to nwe nwanyi, a-nonu t'ò tsu ime. Ya e-me t'unu kaje nka likpahu alikpahu.

²⁷ “Ya e-me t'a atsuje unu egvu. Iphe bu mbakeshi, unu l'ephe alu ogu be ya e-me; epe emehu ririri. Ya emee ndu ohogu unu l'ephe ha t'ephe ghakobeje; gbaaru unu oso. ²⁸ Ya e-zi evu t'o vuru unu uzo je achishiaru unu ndu Hevu; me ndu Kénanu; me ndu Hetu l'uzo. ²⁹ Ole ya ta achifugedu epe l'afa lanu; ke l'alì ono a-bya aburu okorobo-egu; anu-egu-egbudu, no iya nu aka unu eka. ³⁰ Ya a-tokpelephu nwehu achishi epe; jeye teke unu a-ka l'igwe; du ike nwekotaru alì ono.

³¹ “Ya e-me te okè-alì unu tsube le Eze Enyimu Uswe je akpaa le Eze Enyimu Filisutayinu; me shita l'echi-egu jeye le Enyimu Yufurétusu. Ya eworu ndu alì ono ye unu l'eka; t'unu chifu epe. ³² Unu l'ephe ba agbakwa ndzu; unu l'agwa epe ta agba. ³³ Unu be ekwekwa t'ephe buru l'alì unu; odumeka be epe a-kpatakwa t'unu mee ejo iphe meswee yebe Ojejoje. Ke l'unu -baaru agwa epe eja; be oo-bukwaru onya nmata unu.”

24

Eeme ogba-ndzu t'ò nguru anguru

¹ Tò du iya bu; Ojejoje asu Mosisu te yele Eronu; Nadabu; Abihu; me ndu bu ogurennya Izurelu epe ukporo madzu eto l'umadzu iri nyikfuta yebe Ojejoje; nodu ote-ènya; baaru iya eja. ² O bu Mosisu nwenkinyi iya bu onye a-byakfuta yebe Ojejoje; te ndu ophu be ejekwa iya okpirita ntse. Te ndu Izurelu be etsokwaru iya nyikota eli uguvno.

³ Mosisu eje ekfukotaru ndu Izurelu iphe, Ojejoje kfushiru; me ekemu iya. Epe atuko gude olu lanu zu; su: “L'iphe, bu iphe, Ojejoje kfuru be epe e-mekota.” ⁴ Mosisu abya atuko iphe, bu iphe ono, Ojejoje kfuru ono dekota l'ekwo.

Yo gbeshi l'onmewa utsu; bya akpu ènya-ngweja l'okpa uguvno; bya akfube mkpuma iri l'èbo, no-chiru ènya okpa-ikfu iri l'èbo ndu Izurelu. ⁵ Yo bya ezia unwu-okorobyà ndu Izurelu; epe eje egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; gbushikwaaphu unwu oke-eswi gude gwooru iya ngweja-èhu-agu. ⁶ Mosisu abya ekee mee anu ono èbo; woru uzo lanu wuru ye l'efere; bya ewota ophu phee l'ènya-ngweja ono. ⁷ Yo bya ewota Ekwo Ogba-ndzu ono guaru ndu Izurelu. Epe azua mgbede; su l'ephe a-nodu angaberu Ojejoje nchi; l'eme iphemiphe obule, o kfuru.

⁸ Mósísu abya ewota mee ono phee ndu Ízurelu l'èhu; sù: “Qwaa bú mee, ekoshi ndzù, Ojejoje shi l'ekemu ono, ọ tũru ono; unu l'íya agbaa l'ège o kfulu.”

⁹ Mósísu yèlè Éronu; Nadabu; Abihu; mę ndu bú ọgurenya Ízurelu ẹphe ụkporo madzù ẹtò l'umadzu iri abya enyihu eli ugvu ono; ¹⁰ bya aphua Nchileke kę ndu Ízurelu. Iphe o vudo l'eli iya bú iphe e meru lẹ mkpuma, aswa nọ, eekuje sáfàyà; yo gbulephu samu l'ọ bú akpamigwe. ¹¹ Ọphu ọ dudu iphe, Nchileke meru ndu bú ọgurenya Ízurelu ono. Ẹphe aphu Nchileke; bya eria; ngua.

¹² Ojejoje asụ Mósísu: “Nyikfuta iya l'ugvu-a bya anọdu l'èke-a tẹ ya nù ngu mkpuma, dọ balibali, ya deru ekemu; mę iphe, ya sũru t'ẹphe meje, a-nọduje akpọ-ziru ẹphe ụzo.”

¹³ Ya ndono; Mósísu yèlè Jóshuwa, bú onye anyajeru iya ẹkpa ayiru tũgbua; je enyihu ugvu Nchileke. ¹⁴ Mósísu asụ ndu bú ọgurenya ono: “Unu nọdu l'èke-a ngaburu ẹphe jeye teke ẹphe a-byakfuta unu ọdo. Éronu yèlè Huru bẹ unu l'ẹphe nọ l'èke-a; onye okfu dakfutaru; t'ọ jekfu ẹphe.”

¹⁵ Mósísu enyihulephu ugvu ono; urukpu atso-kputa iya. ¹⁶ Ọdu-biribiri Ojejoje abya atuko Ugvu Sáyinayi ono jì. Urukpu ono anọ l'ugvu ono ujiku ishingu. Yo be lẹ mbọku k'ẹsaa; Ojejoje eshi l'urukpu ono kua Mósísu. ¹⁷ Ndu Ízurelu bẹ ọdu-biribiri Ojejoje ono dulephu l'ọ bú ọku, enwu enwunwu l'eli ugvu ono. ¹⁸ Mósísu enyia eli ugvu ono jeye teke urukpu ono kpuchitaru iya. Yọ nọ l'eli ugvu ono ụkporo abali ugbo ẹbo: eswe l'enyashi.

25

Ụtu iphe, ee-gude mee ụlo-ékwà (Awụ 35:4-9)

¹ Ojejoje asụ Mósísu: ² “T'ọ kfularu ndu Ízurelu t'ẹphe wota iphe bya anụ yẹbe Ojejoje. Iphe, ọo-natajẹ bú iphe, onye gude obu iya wota bya anụ. ³ Iphe, ẹphe a-nuje bú mkpọla-ododo; mkpọla-ọcha; ope; ⁴ òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe; ọkpobe òwúú ọcha; ẹjì egbu; ⁵ akpọ ebyila, a tseru l'uswe; akpọ umoro-enyimu; oshi akesha; ⁶ manụ olivu, ee-gudeje amụ ọku; iphe, eeyeje lẹ manụ k'owu l'ishi t'ọ shi mkpọ; ọphu eeyeje l'insensu t'ọ shi kwẹkwẹkwe; ⁷ mkpuma ónikùsù; męwaru mkpuma ọdo, aswa nọgbaa. Mkpuma ono bẹ ee-me gbapyabẹ l'uwe-ukuvu* onye achijeru Nchileke eja yèlè uwe-ọkpoma.

⁸ “Kfulu ẹphe t'ẹphe rularu yẹbe Ojejoje ụlo, dọ nsọ; tẹ ya buru l'èke ẹphe bu. ⁹ Unu mekwaa ụlo-ékwà ono yèlè iphemiphe ọbule, a-nọ l'ime iya t'ọ dulephu ẹge ya e-koshi nggube Mósísu t'e mee ya.

Okpoko Ọgba-ndzù ono (Awụ 37:1-9)

¹⁰ “T'ẹphe gude oshi akesha gbaa okpoko. Tẹ ogologo iya dọ nkwo-ẹka labu lẹ mkpirikpi iya. Ụsa iya adu nkwo-ẹka lanu lẹ mkpirikpi iya. Eli iya adukwaphu nkwo-ẹka lanu lẹ mkpirikpi iya. ¹¹ Wua ọkpobe mkpọla-ododo l'ime iya; mę l'azụ iya. Nggu egudekwaphu mkpọla-ododo wua lẹ mgberemęku iya mgburumgburu. ¹² Nggu akputa echi mkpọla-ododo ẹno hebe l'ọkpa iya ẹphe ẹno. Mbụ t'í wota ẹbo hebe l'ibe lanu; wota ẹbo

* **25:7** 25:7 Iphe e deru uwe-ukuvu l'èke-a b'e deru ifodu (ephod) lẹ mbeke. Ọ bú uwe, amashi mma ike, onye achijeru Nchileke eja anyajeru l'ukuvu; kobe iya urimu; mę turimu, bú iphe, ẹphe egudeje ama uche-obu Nchileke.

ophu hebe l'ibe iya ophu. ¹³ Gude oshi akeshia pyita mgboro labu; wua ya mkpola-ododo. ¹⁴ Nggwu eworu mgboro ono ephe ebo pyoshia l'echi ono, e hebetsuaru le mgberemeku okpoko ono t'o buru iphe, ee-gudeje apa iya. ¹⁵ Mgboro ono a-noduwaru l'echi okpoko ono. T'e b'e wofukwa iya ewofu. ¹⁶ O bu ekemu ono, yebe Ojejoje a-nu ngu ono be ii-dobe l'ime okpoko ono. ¹⁷ "Gude okpobe mkpola-ododo meta okfu okpoko; eke, aa-kfuje ugwo iphe, du eji, madzu meru. T'ogologo iya du nkwo-eka labu le mkpirikpi iya. Usa iya adu nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya. ¹⁸ Nggwu egude mkpola-ododo mee cherobimu labu, a-nodutsua l'ishi okfu okpoko ono. T'o bukwaru mkpola-ododo, e tsusaru etsusa be ii-gude mee ya. ¹⁹ Woru cherobimu lanu dobe l'ishi lanu; nggwu eworu ophu dobe l'ishi iya ophu. Ii-me te cherobimu labu ono, notsua l'ishishi okpoko ono yele okpoko ono t'ephe buru nanu. ²⁰ Cherobimu ono be eba iya a-jakashihu ajakashihu laa imeli; gude kpuchita okfu okpoko ono. Cherobimu ono; be ee-dobe; k'ophu ephe a-gharu onwephe ifu; tuko l'ele enya l'eli okpoko ono. ²¹ Nggwu ewota okfu okpoko ono kpuchia ya; woru iphe ono, e deru ekemu yebe Ojejoje ono, bu ophu, ya e-mekochaa nu unu ono; yekwaphu l'ime okpoko ono. ²² Yo buru l'eli okfu okpoko ono; mbu le mgbaku cherobimu labu ono, no l'eli okpoko ono; bu iya bu eke ono, e doberu iphe, e deru ekemu iya ono be ya a-byakfuta ngu bya ekfuru ngu iphemiphe obule, ndu Izurelu e-meje.

Teburu ono
(Awu 37:10-16)

²³ "Gude oshi akeshia meta teburu. Te ogologo iya du nkwo-eka labu. Usa iya adu nkwo-eka lanu. Eli iya adu nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya. ²⁴ Nggwu awua ya okpobe mkpola-ododo; bya egudekwaphu mkpola-ododo wua le mgberemeku iya mgburumburu. ²⁵ Nggwu ewota oshi, du gbiriri, usa iya ha l'o bu obehere-eka swephee mgberemeku iya mgburumburu; nggwu egudekwaphu mkpola-ododo wu-phee oshi ono mgburumburu. ²⁶ Kputa echi mkpola-ododo eno hebegbaa le mgberemeku okpa teburu ono. ²⁷ Echi ono a-nonyabetsukwaa oshi ono, du gbiriri ono; k'ophu o-dukwanu ike gudeshia mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ²⁸ Ii-gude oshi akeshia pyishia mgboro ono; wua ya mkpola-ododo t'o buru mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ²⁹ Nggwu egude okpobe mkpola-ododo meshia efere; ite; okoro; me nkwo-eka, aa-tu-kobeje l'eli teburu ono. Iphe ono l'o ha bu iphe, ee-gudeje gwooru yebe Ojejoje ngweja-mee. ³⁰ Te eedobeje buredi l'ifu yebe Ojejoje. O bu l'eli teburu ono be aa-tu-kobeje iya; k'ophu o-noduje iya l'ifu tekenteke.

Iphe, eegvubeje uroku
(Awu 37:17-24)

³¹ "Gude okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa mee iphe, ee-gvubeje uroku. Mee ya t'o nweru oshi; nweru ekali. Yo nweru efere; nweru nkwo iya; nweru iphe, du l'o bu nwopu okoko-oshi; me iphe, du l'o bu igu oshi, jawaru ajaja. Tukokwa iphe ono l'o ha mee te yele iphe ono, eegvubeje uroku ono dzekfua buru nanu. ³² Oshi iya ono e-nweru ekali ishingu: eto l'eka iya owaa; eto l'eka iya ophu. ³³ Te ekali iya ono nwejeru okoro eto. Okoro ono be ee-metsua t'o dugbaa l'o bu igu-oshi alumundu. E mekwaaphu nwopu okoko-oshi ye iya; owaa iphe, du l'o bu igu oshi, jawaru ajaja. Yo buru ege ono be o-dukota l'ekali iya ono ephe ishingu, dzekfugbaaru l'oshi iya ono. ³⁴ Te oshi iya ono nwekwaru okoro eno, e meru; yo du l'o bu igu alumundu. Yo nwekwaruphu iphe, e meru; yo du l'o

bụ nwopu okoko-oshi; ọwaa iphe, dị l'ọ bụ igu oshi, jawaru ajaja. ³⁵ Nwopu okoko-oshi lanụ bę ee-me t'ọ nọdu lę mkpuli ẹkali iya labụ ono k'alị. K'ẹbo anọdu lę mkpuli ẹkali iya labụ k'echi. K'ẹto anọdu lę mkpuli ẹkali iya labụ k'eli. Mbụ l'ọo-nọdutsua lę mkpuli ẹkali iya ono ẹphe ishingu. ³⁶ Nwopu okoko-oshi ono yele ẹkali iya ẹkali iya ono bę ee-me tę yele oshi iya tuko dzekfuru. Yọ bụru ọkpobe mkpọla-ododo, e tsusaru etsusa bę ee-gude mee ya.

³⁷ “Nggụ emeta urọku ẹsaa gvubegbaa l'eli iphe ono, eegvubeje urọku ono. T'e dobekwa iya k'ọphu iphoro iya a-ngakọtaje ifu ẹke ọono. ³⁸ Akpà iya; mę iphe, aagujeru ọku iya ye bukwa ọkpobe mkpọla-ododo bę ee-gude mekwaa ya phụ. ³⁹ Iphe, eegvubeje urọku ono yele ngwa iya l'ọ ha bụ unu ọkpobe mkpọla-ododo ẹsaa l'ukporo iri bę ee-gude mee ya. ⁴⁰ Letakwa ẹnya t'e mee iphe ono l'ọ ha t'ọ dị ẹge e koshiru ngu iya l'eli ugvu ono.

26

Ulo-ékwà (Awụ 36:8-38)

¹ “Ii-meta ụlo-ékwà. Gude òwúú ọcha, a swiru l'ọ bụ ụdo; mę òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke uswuswe; mę ọphu eke mee-mee; kwee ẹkwa kweta iya ukfu-ẹkwa iri. T'onye maru ome nka gude òwúú ono kwee cherobimu ye l'ukfu-ẹkwa ono. ² Tę ukfu-ẹkwa ono tükokwa hakọ ẹnyanhamunha. T'ogologo iya dị nkwo-ẹka ụkporo l'ẹsato. Ụsa iya adụ nkwo-ẹka ẹno. ³ Wota ukfu-ẹkwa ono ise gbagbabe t'ọ bụru ishimishi lanụ; nggụ ewotakwaphu ụzo ise ọphu gbagbabe; t'ọ bụru ishimishi lanụ. ⁴ Ishimishi iya ono kę mbụ b'ii-gude òwúú, eke urukpu-urukpu yeshia ya nkolaba l'igbirimonu ukfu-ẹkwa iya ono kę ikperazụ. Nggụ emekwaaphu ẹge ono l'ukfu-ẹkwa kę ikperazụ l'ishimishi iya k'ẹbo. ⁵ Nkoloba ụkporo labụ l'iri bę ii-ye l'ishishi ishimishi lanụ; nggụ eyekwaphu nkoloba ụkporo labụ l'iri l'ishishi ishimishi lanụ ọphu. Nkoloba ono a-chiko chegbabe ifu. ⁶ Gude mkpọla-ododo meta iphe, kweru nko ishi labụ ụzo ụkporo labụ l'iri. Nggụ egude iya dzegbabe ishimishi ékwà ono ẹphe ẹbo t'ọ bụru nanụ.

⁷ “Nggụ egude ẹji egwu kwee ékwà; kweta iya ukfu-ẹkwa iri lę nanụ, ee-gude phụ-chita eli ụlo-ékwà ono. ⁸ Tę ukfu-ẹkwa ono ẹphe iri lę nanụ tükokwa hakọ ẹnyanhamunha. Tę ogologo iya dị nkwo-ẹka ụkporo l'iri. Ụsa iya adụ nkwo-ẹka ẹno. ⁹ Chita ukfu-ẹkwa ono ise gbagbabe t'ọ bụru ishimishi lanụ; nggụ achita ukfu-ẹkwa ishingu ọphu gbagbabekwaphu t'ọ bụru ishimishi lanụ. Ukfu-ékwà kę ishingu phụ; bę ii-pyaji ẹbo t'ọ gboru l'ifu ụlo-ékwà ono. ¹⁰ Nkoloba ụkporo labụ l'iri bę ii-ye l'ishishi ishimishi lanụ; nggụ eyekwaphu nkoloba ụkporo labụ l'iri l'ishishi ishimishi lanụ ọphu. ¹¹ Nggụ egude ope meta iphe, kweru nko ishi labụ ụzo ụkporo labụ l'iri. Nggụ egude iya kotagbaa nkoloba ishimishi ékwà ono ẹphe ẹbo; gude iya dzegbabe ụlo-ékwà ono t'ọ bụru nanụ. ¹² A bya l'ukfu-ẹkwa, tsufuru l'ulo-ékwà ono; mbụ nkere-ẹbo l'ukfu-ẹkwa ono bę ee-me t'ọ wụ-zita l'azu ụlo-ékwà ono. ¹³ Ishimishi ono, e gude phụ-chita ụlo-ékwà ono e-gude nkwo-ẹka lanụ ka k'ime iya phụ ụsa lę mgberemęku iya ẹphe ẹbo. Ndu k'ono bę aa-ha t'ọ wụ-zita l'uzo alị t'e gude iya kwechia mgberemęku iya. ¹⁴ Nggụ ewota akpọ ebyila, e meru; yo ke uswuswe; phụ-chia ụlo-ékwà ono ọdo. Nggụ ewota akpọ umoro-enyimu kwechita iya.

¹⁵ “Gude oshi akesha rushia oshi, ee-gudeje kpobe ụlo-ékwà ono. ¹⁶ Oshi ono bę aa-rugbaa ogologo iya t'ọ dị nkwo-ẹka iri. Ụsa iya adụ nkwo-ẹka lę mkpirikpi iya. ¹⁷ Oshi ono bę aa-pyitatsua ọkpa ye ẹka labụ. Yọ bụru

ege ono be ii-mekota oshi ulo-ekwa ono l'o ha. ¹⁸ A bya l'ulo-ekwa ono ibyiya ophu gharu ifu l'uzo ohuda; bu ukporo oshi be ii-ruta; yeshia ya. ¹⁹ Nggū egude mkpola-ocha meshia enya eke ee-gvubetsua oshi ono. Nggū emeta iya uzo ukporo labu. Iphe bu oshi ophu nonu e-nweru enya eke ee-gvubeje iya. ²⁰ A bya l'ibyiya ophu; mbu ibyiya ophu gharu ifu l'uzo isheli; bukwaphu ukporo oshi be ii-ruta; yeshia ya. ²¹ Gude mkpola-ocha meshia enya eke ee-gvubetsua oshi ono ye. Nggū emeta iya uzo ukporo labu. Iphe bu oshi nonu e-nweru enya eke ee-gvubeje iya. ²² A bya l'azu ulo-ekwa ono; mbu ibyiya ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ariba bu oshi ishingū be ii-ruta; yeshia ya. ²³ Nggū arushia oshi ebo ebo; yeshia l'iku iku ulo-ekwa ono l'uzo azu iya. ²⁴ Oshi labu ono, ee-yeshi l'iku iya ono be a-dugbaa nkwegba ebo ebo. Oo-shi l'uzo ali du nkwegba ebo jeye l'imeli. Yo buru echi lanu be aa-kube iya. Ephe ebo a-chiko dukota ege ono. ²⁵ Oo ya bu l'oo-du oshi esato l'uzo azu ulo-ekwa ono. T'e gude mkpola-ocha meshia enya eke ee-gvubetsua oshi ono ye. Nggū emeta iya uzo iri l'ishingū. Iphe bu oshi nonu e-nweru enya eke ee-gvubeje iya.

²⁶ "Gude oshi akesha rashia oshi, dugbaa gbiriri, ee-gude swebushia l'oshi ono. Uzo ise be ii-swebetsua l'oshi eka ulo-ekwa ono ekalanu; ²⁷ nggu eswebekwaphu uzo ise odo l'eka iya ophu. Uzo ise odo aburu k'azu ulo-ekwa ono; ibyiya ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ariba. ²⁸ Oshi ophu du gbiriri, ee-swebe l'echi iya be aa-pyi t'o shi l'ishi lanu lufu l'ishi iya ophu. ²⁹ Nggū awukota mkpola-ododo l'oshi ono, eegudeje kpobe ulo-ekwa ono. Nggū egudekwaphu mkpola-ododo meshia echi, e-gudetsua gbiriri oshi ono. Nggū abya awukwaaphu mkpola-ododo le gbiriri oshi ono.

³⁰ "Rukwaa ulo-ekwa ono ege a turu ngu onu iya l'eli Ugwu Sáyinayi.

³¹ "Nggū egude owúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke uswuswe; ophu eke mee-mee yeke k'ocha, a swiru l'o bu udo; kwee ekwa. T'onye maru ome nka gudekwa owúú ono kwee cherobimu ye l'ekwa ono. ³² Nggū egude oshi akesha pyia itso eno; wua ya mkpola-ododo. Nggū eworu itso ono kpobetsua l'enya eke e meshiru le mkpola-ocha. Nggū egude iphe, kweru nko, e gude mkpola-ododo mee kobe ekwa ono l'itso ono ³³ le mkpuli iphe phu, kweru nko ishi labu phu, e gude dzegbabe ishimishi phu, e gude phu-chita ulo-ekwa ono. Nggū eworu Okpoko Ekemu ono sibe l'eke ono, e gebutaru ekwa ono. Ekwa ono be ee-gude kekahu Eke-du-Nso le Eke-Kakota-odu-Nso. ³⁴ Nggū ewota okfu okpoko ono, aakfuje ugwo iphe, du eji, madzu meru ono; kpube l'eli Okpoko Ekemu ono, a siberu le Eke-Kakota-odu-Nso. ³⁵ Nggū apata teburu phu sibe l'ifu ekwa ono, e gude gebuta Eke-Kakota-odu-Nso ono. Eke aa-sibe iya bu l'ime ulo-ekwa ono l'ibyiya ophu gharu ifu l'uzo isheli. Nggū eworu iphe ono, eegvubeje uruku ono gvube l'ibyiya ophu gharu ifu l'uzo ohuda; t'ephe le teburu phu chegbabe ifu.

³⁶ "A -bya l'onu ulo-ekwa ono; t'e gude owúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha, a swiru l'o bu udo; kwee ekwa gude kochita iya. ³⁷ Nggū egude mkpola-ododo meshia iphe, kweru nko, ee-gude kobe ekwa ono l'itso. Nggū egude oshi akesha pyia itso ise; wukwaa ya phu mkpola-ododo; gude ope kpushia enya eke aa-kpobeje itso ono; ephe ise.

27

Enya-ngweja-ukfuru
(Awu 38:1-8)

¹ “Gude oshi akesha ruṭa ɛnya-ngweja. Tɛ eli iya dɔ nkwo-ɛka ɛto. Tɛ ogologo iya yɛle ɔsa iya hakwaru ɛnya-nhamunha. Iphe, ɔo-dutsua bu nkwo-ɛka ise ise. ² Nggū emeta mpo dobetsua l'ishi ishi iku iya ɔzo ɛno. Tɛ mpo ono yɛle ɛnya-ngweja ono ragbabe aragbabe buru nanu. I-metsua; nggu eworu ope wua ya. ³ Nggū egude ope meshia iphe, bu iphe, ee-gudeje eje ozi l'ɛnya-ngweja ono, bu iya bu ite okpo ntɔ; mɛ iphe, eegudeje ekpo ntɔ eye l'ite ono; mɛ efere; mɛ oji; ɔwaa iphe, aaguje ɔku. ⁴ Nggū egude ope meta iphe, dɔ nggafu nggafu l'ɔ bu ugbu; bya enweru mgberemɛku ɛno. Nggū egudekwaphu ope meta echi ɛno hebetsua lɛ mgberemɛku iphe ono. ⁵ Nggū ewota iphe ono kwechia ɔzo alɔ mgberemɛku ɛnya-ngweja ono. T'e shi l'ɔzo alɔ iya kwechia ya jeye l'echilabu iya. ⁶ Nggū egude oshi akesha pyita mgboro labu, ee-gudeje apa iya. Nggū awukwaaphu ope lɛ mgboro ono. ⁷ T'e wotsuaru mgboro ono nwua l'ɛnya echi phɔ lɛ mgberemɛku iya ɛphe ɛbo. Mgboro ono ɛphe ɛbo a-nodujetsua lɛ mgberemɛku ɛnya-ngweja ono ɛphe ɛbo teke aapa iya apapa. ⁸ Mekwaa ɛnya-ngweja ono tɛ ɔzo nodu iya l'echi. Nggū egude ibiribe oshi ruṭa ya; mee ya t'ɔ dɔ ɛge ono, ya koshiru ngu l'eli ugvu ono.”

Ogbodufu ono
(Awu 38:9-20)

⁹ “Meeru ɔlo-ɛkwà ono ogbodufu. Gude ɔwúú ɔcha, a swiru l'ɔ bu ɔdo; kwee ɛkwa, dɔ ukporo nkwo-ɛka ise l'ogologo; gude gebuta ibyia ɔphu ogbodufu ono gharu ifu l'ɔzo ɔhuda. ¹⁰ Nggū egude ope meta ukporo itso, aa-kpɔbe iya yɛle ɛnya ɛke aa-kpɔbetsua itso ono. Nggū egude mkpɔla-ɔcha meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ɛkwa ono l'itso ono yɛle iphe, ee-swebe l'itso ono. ¹¹ ɔzo isheli iya bukwapu ɛkwa, dɔ ukporo nkwo-ɛka ise l'ogologo bɛ ee-kwe; gude gebuta iya. Itso, aa-kpɔbe l'ɔzo isheli ono yɛle ɛnya ɛke aa-kpɔbe itso ono a-dutsua ukporo ukporo. Yɔ bukwaruphu ope bɛ aa-wukota iya; bukwanuru mkpɔla-ɔcha bɛ ee-gude meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ɛkwa l'itso ono yɛle iphe, ee-swebe iya.

¹² “A -bya l'usa ogbodufu ono l'ɔzo ɛnyanwu-ariba iya; bukwa ɛkwa, dɔ ukporo nkwo-ɛka labu lɛ nkwo-ɛka iri l'ogologo bɛ ee-kwe; gude gebuta iya. T'e meta itso iri, aa-kpɔbe l'ɔzo ɛnyanwu-ariba ono; metakwapu ɛnya ɛke aa-kpɔbetsua itso ono ɔzo iri. ¹³ ɔsa ogbodufu ono l'ɔzo ɛnyanwu-ahata iya a-dukwapu ukporo nkwo-ɛka labu lɛ nkwo-ɛka iri l'ogologo. ¹⁴ T'e kwee ɛkwa, dɔ nkwo-ɛka iri l'ise l'ogologo; gude gebuta ɔnu, ɛke e shi abata l'ogbodufu ono ɛke iya ɔphu. Itso, aa-kpɔbe iya yɛle ɛnya ɛke aa-kpɔbetsua itso ono a-dutsua ɛto ɛto. ¹⁵ A -bya l'ɛke, eeshije abata ogbodufu ono ɛke iya ɔphu; bukwapu ɛkwa, dɔ nkwo-ɛka iri l'ise bɛ ee-kwe; gude gebuta iya. Itso, aa-kpɔbe iya; yɛle ɛnya ɛke aa-kpɔbetsua itso ono a-dutsukwaaphu ɛto ɛto.

¹⁶ “T'e gude ɔwúú, eke urukpu-urukpu; ɔphu eke mee-mee; ɔphu eke uswuswe yɛle k'ɔcha, a swiru l'ɔ bu ɔdo; gude kwee ɛkwa, dɔ nkwo-ɛka ukporo l'ogologo; gude gechita ɛke eeshije abahu l'ogbodufu ono. T'ɔ bukwaru onye maru ogude ngga kpaa ɛkwa bɛ e-eme iya nu. ɛke ono, eeshije abahu iya ono bɛ ee-metaru itso ɛno; ɔwaa ɛnya ɛno, aa-kpɔbetsua itso ɛno ono. ¹⁷ Iphe, ee-swebegbaa l'itso, ee-gude kpɔ-butu ogbodufu ono mgburumgburu yɛle iphe, nweru nkolaba, ee-gudegbaa kobe ɛkwa ono l'itso ono; bukota mkpɔla-ɔcha bɛ ee-gude meta iya. ɛnya nsu, aa-kpɔbetsua itso ono bɛ aa-wukota ope. ¹⁸ Ogbodufu ono a-dɔ ukporo nkwo-ɛka ise l'ogologo; dɔ ukporo nkwo-ɛka labu l'iri l'usa. Ee-gude ɛkwa, e

kweru l'òwúú ọcha, a swiru l'ọ bụ ụdo; gebuta iya. Eli ẹkwa ono a-du nkwo-ẹka ise; a wukota ope l'ẹnya ẹke aa-kpobetsua itso iya. ¹⁹ Iphe, bụ ngwa ọdo, ee-gude eje ozi l'ulo-ẹkwà ono; m'ọ -ruhuru; ọ buru ngunu b'e gude iya eme; je akpaa lẹ nggu, ee-libegbaa eri ulo-ẹkwà ono; mękwaphu kẹ ogbodufu ono bụ ope bẹ ee-gude mekota iya.”

Manu Uroku ono
(Liv 24:1-4)

²⁰ “Kfuaru ndu Ízurelu t'ẹphe wotaru ngu ọkpobe manu olivu, e megheru emeghe; t'e yeje l'uroku; tẹ ọku uroku ono nwuje mkpurumkpuru. ²¹ T'ọ buru Éronu yeje unwu iya e-yeje ọku l'uroku ono l'ifu Ojejoje l'ime Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; mbụ l'azụ ẹkwa phụ, e gude kebuta Okpoko Ekemu phụ. T'ẹphe mejekwaa uroku ono t'o shi l'urẹnnyashi nwua jeye l'utsu. Tẹ ndu Ízurelu dobekwa ekemu-a; shita l'ogbo sweru ogbo.”

28

Uwe, ndu achijeru Nchileke ẹja
(Awu 39:1-7)

¹ “T'e shi lẹ ndu Ízurelu dufutaru ngu nwunne ngu, bụ Éronu yeje unwu iya; mbụ Nadabu; Abihu; Eliyéza; ọwaa Itama t'ẹphe buru ndu achijeru Nchileke ẹja l'ozi iya. ² T'a kwaaruu nwunne ngu, bụ Éronu uwe, dụ nsọ; t'e shi ẹge ono mee ya t'ọ dụ biribiri l'ẹnya; dụ ugvu. ³ Kfuaru ndu maru ome nka; mbụ ndu ya nuru mmamiphe l'uzo iya onanu; t'ẹphe kwaaruu Éronu uwe, ee-gude doo ya nsọ; k'ọphu ọo-buru onye a-chijeru yebe Ojejoje ẹja. ⁴ Ọwaa egbe uwe, ẹphe a-kwashiru iya ndọ-ọ: uwe-ọkpoma; uwe-ukuvu; uwe-nlọkpuru; uwe ime-ẹhu; okpu-ẹkwa yeje gbiriri ẹkwa-ukfu. T'ẹphe kwaaruu nwunne ngu, bụ Éronu; me unwu iya; uwe ono, dụ nsọ ono; t'ẹphe buru ndu achijeru Nchileke ẹja l'ozi iya. ⁵ Iphe, ẹphe e-gude kwee ẹkwa l'uwe ono bụ mkpọla-ododo, a turu l'ọ bụ òwúú; mę òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe; mę k'ọcha, a swiru; yọ dụ l'ọ bụ ụdo.

Uwe Ukuvu
(Awu 39:2-7)

⁶ “T'onye maru ome nka gude òwúú mkpọla-ododo; ọphu eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe; mę k'ọcha, a swiru l'ọ bụ ụdo; dzua uwe-ukuvu. ⁷ T'a dzua uwe ukuvu ono; woru gbiriri ẹkwa labụ ye iya l'ishi l'ukuvu iya ẹphe ẹbo. Eegudeje gbiriri ẹkwa ono ẹphe ẹbo ligbabe k'ifu yeje k'azụ. ⁸ T'e kwekwaaphu gbiriri ẹkwa, ee-gudeje kebuta iya l'ukfu ye iya. Gbiriri ẹkwa ono bẹ yeje uwe ukuvu ono a-tuko buru iphe lanụ. T'e gude òwúú mkpọla-ododo yeje òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee yeje ọphu eke uswuswe; mę k'ọcha, a swiru l'ọ bụ ụdo.

⁹ “Wota mkpuma ónikùsù labụ; deshia ẹpha unwu Ízurelu l'eli iya. ¹⁰ Deshia ẹpha ono l'ẹge e gude mua ẹphe. Ẹpha ishingu bẹ ii-de lẹ mkpuma lanụ. Nggú edee ẹpha ishingu ọphu lẹ mkpuma ọphu. ¹¹ Ọọ ẹge onye apyije mkpuma, vu oke aswa akashije iya ẹpha; gude mee ya iphe-ọhubama bụ ẹge ii-kakọta ẹpha unwu Ízurelu l'ẹphe ha lẹ mkpuma labụ ono. Nggú awua mkpọla-ododo l'igburumonu mkpuma ono mgburumgburu. ¹² Nggú adzupyeabe mkpuma labụ ono l'eli uwe-ukuvu phụ ẹphe ẹbo; k'ọphu yebe Ojejoje e-gudeje iya nyata unwu Ízurelu. Ẹpha

unwu Ízurelu ono a-nọ l'ukuvu Éronu ephe ebo t'ọ buru iphe, ya e-gudeje nyata ephe. ¹³ Nggwu awua mkpọla-ododo l'igburumonu mkpuma ono. ¹⁴ Nggwu egude òwúú ọkpobe mkpọla-ododo swita gwogirigwo labu; swia ya t'ọ du l'ọ bu onye swiru udo. Nggwu eworu mkpa ono likfubetsua le mkpọla-ododo ono, a wuru l'igburumonu mkpuma ono.

Ekwa-Okpoma

¹⁵ "T'onye maru ome nka kwee uwe-okpoma, ee-gudeje achọ iphe, bu uche yebe Ojejoje. T'e gude iphe ono, e gude kwee uwe-ukuvu ono kwee ya; bu iya bu mkpọla-ododo, a turu l'ọ bu òwúú yele òwúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha, a swiru l'ọ bu udo. ¹⁶ T'e kwekwaa ya t'o nweru mgberemeku eno; du nkwegba labu. Te mgberemeku iya ono ephe eno hakokwa enya-nhamunha. Togologo iya du nkwo-eka lanu; usa iya adukwaphu nkwo-eka lanu.

¹⁷ "Dzupyaabe mkpuma, vugbaa oke aswa t'ọ kpoo giriri uzo eno l'ekwa ono. Ozo mkpuma ke mbu bu rubi; topazu; me berilu. ¹⁸ K'ebọ bu tokwasu; safaya; me emeraludu. ¹⁹ K'eto aburu jasintu; agetu; owaa amitisutu. ²⁰ K'eno aburu kirisolayitu; onikusu; me jasupa. T'a wua mkpọla-ododo l'igburumonu mkpuma ono. ²¹ Iphe, oo-du bu mkpuma iri l'ebọ. Ephe l'ephe ha nanu nanu no-chitsuaru epha unwu Ízurelu. T'e deshia epha unwu Ízurelu ono le mkpuma ono t'ọ du l'ọ bu iphe-ohubama no-chia enya okpa-ikfu iri l'ebọ ndu Ízurelu.

²² "Nggwu egude ọkpobe mkpọla-ododo swishia gwogirigwo, ee-likfubegbaa l'uwe-okpoma ono. T'a swishia ya t'ọ du l'ọ bu udo. ²³ Nggwu egude mkpọla-ododo meta echi labu; yetsua l'ishi uwe-okpoma ono. ²⁴ Nggwu eworu gwogirigwo phu libetsua l'echi ono, e yegbaaru l'ishi uwe-okpoma ono. ²⁵ Nggwu ewota ishi gwogirigwo ono ishi iya ophu likfubekwaphu le mkpọla-ododo phu, a wuru l'igburumonu mkpuma labu phu, e likfuberu l'eli uwe-ukuvu phu. ²⁶ Nggwu egude mkpọla-ododo meta echi labu odo; likfube l'ishi uwe-okpoma obu l'uzo ali iya. Likfubekwa iya l'ime uwe-okpoma obu; ibyiya ophu tukoru l'eli uwe-ukuvu ono. ²⁷ Nggwu egude mkpọla-ododo metafua echi ebo odo; libetsua l'ishishi gbiriri ekwa labu phu l'uzo ali iya; mbu gbiriri ekwa ono, e liberu l'eli uwe-ukuvu ono. Libekwa iya l'eli eke ono, a nmaru gbiriri ekwa, a tu-butaru l'ukfu uwe-ukuvu ono. ²⁸ Echi k'uwe-okpoma phu be ee-gude eri, e gude owuu, eke urukpu-urukpu swia; libetsua l'echi uwe-ukuvu obu; k'ophu oo-nodu le mgboro gbiriri ekwa, a tu-butaru l'ukfu phu; te uwe-okpoma phu ba anodujekwa aku lokpalokpa l'eli uwe-ukuvu ono.

²⁹ "Oo ya bu; iphe bu teke Éronu abahu le Eke-du-Nso ono; epha unwu Ízurelu anodu iya l'obu; mbu l'epha ono a-nodu l'uwe-okpoma, eegudeje achọ iphe, bu uche-obu Nchileke; shi ege ono mee te Ojejoje gudeje iya l'anyata ephe tekenteke. ³⁰ Nggwu eyekobefukwaaphu ido Urimu me Tumimu l'uwe-okpoma ono; t'ọ tu-kojeru Éronu l'obu iphe bu teke oobya Ojejoje l'ifu. Ege ono be Éronu e-gudeje paru iphe, eegudeje achọ iphe, bu uche-obu Nchileke l'ehu ndu Ízurelu bya Ojejoje l'ifu tekenteke.

Uwe odo, ndu achijeru Nchileke eja e-yeje

³¹ "Gude ekwa, du urukpu-urukpu kwee uwe-nlokpuru, ee-yeje uwe-ukuvu ono l'eli iya. ³² Kwekwaa ya te eke eepyoje iya ishi nodu iya l'echilabu. Nggwu eswia igburumonu iya ege eeswije olu uwe-a; t'e b'ọ lakahu. ³³ Gude owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee ye le ophu

eke uswuswe; kpatagbaa akpuru utara-okumu; dophee onu uwe ono mgburumburu. Nnggu egudekwaphu mkpola-ododo meshia mgbirigba gude dokahu iya edokahu. ³⁴ Tẹ mgbirigba mkpola-ododo ono; mẹ utara-okumu ono; nọ-phekwa igburumonu uwe ono mgburumburu. T'e dongakota ẹphe edonga l'onu uwe ono. ³⁵ Tẹ Éronu yeje iya teke oje ozi l'ifu Ojejoje; t'ẹ b'ọ nwuhu. Oda mgbirigba ono bẹ aa-nọduje anu teke ọobahu lẹ Ẹke-dụ-Nsọ ono l'ifu Ojejoje ono; mẹ teke ọolufuta alufuta.

³⁶ “Gude ọkpobe mkpola-ododo meta iphe, dụ l'ọ bụ ekwekwerekwe; dee ya iphe ẹge eedeje gude mee iphe-ọhubama. Iphe, ee-de iya bụ: ‘Onye-a duru Ojejoje lẹ nsọ.’ ³⁷ Nnggu ewota eri, e gude òwúú, eke urukpu-urukpu swia; libe l'iphe ono, dụ l'ọ bụ ekwekwerekwe ono; woru iya lipyabe l'ifu okpu-ẹkwa phụ. ³⁸ Éronu -kpuru okpu-ẹkwa ono; t'ọ nọdu iya l'egedege ifu; t'ọ bụru yẹbedua bẹ ọo-tụ-koru l'ishi; mbụ emeru, e meruru iphe, ndu Ízurelu doberu yẹbe Ojejoje nsọ; m'ọ -ruhuduru ọ bụru iphe, dụ idagha bẹ ẹphe doberu iya nsọ ọbu. Iphe ono, dụ l'ọ bụ ekwekwerekwe ono a-nọdujelephu Éronu l'egedege ifu; t'iphe ono, e doberu nsọ ono dukwanu yẹbe Ojejoje mma k'anata.

³⁹ “Nnggu egude òwúú ọcha kwee uwe-ime-ẹhu phụ yẹle okpu-ẹkwa phụ. T'ọ bukwaru onye maru ogude ngga kwee ẹkwa bẹ e-me gbiriri ẹkwa-ukfu phụ. ⁴⁰ A -bya lẹ k'unwu Éronu; kweeru ẹphe uwe-ime-ẹhu yẹle gbiriri ẹkwa-ukfu; mẹ okpu ndu achijeru Nchileke ẹja; t'e shi ẹge ono mee ẹphe t'ẹphe dụ biribiri l'ẹnya; dukwaphu ugvu. ⁴¹ I -yetsulephu nwunne ngu Éronu; mẹ unwu iya uwe ono; nggu awua ẹphe manụ l'ishi; gude mee t'ẹphe bụru ndu achijeru Nchileke ẹja. Nnggu edobe ẹphe iche; t'ẹphe bụru ndu achijeru Nchileke ẹja l'ozi iya.

⁴² “Nnggu egude ẹkwa ọcha metaru ẹphe nwiba, ẹphe e-yeje. T'ẹphe yeje iya t'o shi ẹphe l'ukfu rua ẹphe l'utakfu. ⁴³ Tẹ Éronu yẹle unwu iya yekwa nwiba ono teke ẹphe abahu lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; m'ọ bụ l'ẹphe ejeru yẹbe Ojejoje ozi l'ẹnya-ngweja Ẹke-dụ-Nsọ; k'ọphu ẹphe te emetadu iphe-uta kpua onwẹphe; shi ẹge ono nwushihu.

“Tẹ ekemu ono dukwaru Éronu yẹle awa iya jeye lẹ tutu yoyo.”

29

Odobe ndu achijeru Nchileke ẹja nsọ

¹ “Ọwaa iphe, ii-me gude dobe ẹphe nsọ; t'ẹphe bụru ndu achijeru Nchileke ẹja l'ozi iya ndọ-ọ: Kputa nwa oke-eswi lanu; mẹ ebyila ẹbo, ẹ te nweđu ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu; ² nggu egude witu, e gweru egwegwe, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi; gude ghee buredi. Hatakwa iya phụ gwokobe manụ; gude ghee akara. Nnggu egudekwa iya phụ ghee ẹcha-mbeke, a gbashiru manụ. ³ Nnggu achiko iya gworu ye lẹ nkata pataru yẹbe Ojejoje; ẹphe l'oke-eswi phụ; mẹ ebyila ẹbo phụ. ⁴ Teke e metsuaru; nggu eduta Éronu yẹle unwu iya bya l'onu Ụlo-Ékwà Ndzuko; gude mini ghua ẹphe ẹhu. ⁵ Nnggu achita uwe ndu achijeru Nchileke ẹja yee Éronu. Vuru ọzo yee ya uwe ime-ẹhu phụ; temanu nggu eyedu iya uwe-nlọkpuru phụ, ee-ye uwe-ukuvu l'eli iya phụ. Nnggu abya teke ono bya eyee ya uwe-ukuvu ono l'onwiya; mẹfua uwe-ọkpoma phụ. Nnggu egude gbiriri ẹkwa phụ, e kweru t'e gudeje tụ-buta uwe-ukuvu ono; gude tụ-buta iya. ⁶ Nnggu ewota okpu-ẹkwa phụ kpube iya; wota iphe phụ, dụ l'ọ bụ ekwekwerekwe phụ, e doru nsọ phụ libe l'okpu ono. ⁷ Nnggu ewota manụ, aawuje l'ishi wua

ya l'ishi gude mee ya onye achijeru Nchileke eja. ⁸ Nnggu eduta unwu iya yeshia ephe uwe-nlokpuru; ⁹ bya eworu okpu ndu achijeru Nchileke eja kpubegbaa ephe l'ishi. Nnggu ewotakwaphu gbiriri ekwa-ukfu phu; webegbaa Eronu yele unwu iya l'ukfu. Ekemu, yebe Ojejoje turu ephe bu t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja jeye le tutu yoyo. O kwa ege ono be ii-me Eronu yele unwu iya t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja.

¹⁰ "Teke e metsuaru; nnggu akputa oke-eswi phu gude bya l'onu Ulo-Ekwà Ndzuko ono. Te Eronu yele unwu iya byabe iya eka l'ishi; ¹¹ nnggu anodu Ojejoje l'ifu gbua ya l'onu Ulo-Ekwà Ndzuko ono. ¹² Nnggu emeta mee oke-eswi ono gude mkpushi-eka ngu tee ya le mpo, nogbaa l'enyanngweja ono. Nnggu eworu ophu phoduru nu wushia l'ukfu enyanngweja ono. ¹³ Meshikota iya ebà, no iya l'iphe-epho iya l'o ha. Nnggu abotakwaphu anyi iya; me akpuru-ose iya ephe ebo yele ebà, nokota iya nu; kpoo oku l'enyanngweja ono. ¹⁴ Anu oke-eswi ono; me akpo iya yele nshi iya; be ii-gude je akpoo oku l'azu odu ndu Izurelu ono. Iphe o bu bu ngweja iphe du eji.

¹⁵ "Nnggu akputa ebyila phu nanu gude bya te Eronu yele unwu iya byabe iya eka l'ishi; ¹⁶ nnggu egbua ya; nata mee ya phedzuru le mgberemeku enyanngweja ono mgburumburu. ¹⁷ Nnggu ebushia anu ebyila ono ibiribe ibiribe; chita iphe-epho iya yele okpa iya; saa asasa. Nnggu eworu iphe-epho iya ono yele okpa iya ono; chikobe l'ishi iya yele ibiribe ibiribe iya phu. ¹⁸ Nnggu achiko anu ebyila ono l'o ha kpoo oku l'enyanngweja ono. Iphe o bu kwa ngweja-ukfuru; buru ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma.

¹⁹ "Nnggu akputa ebyila ophu gude bya te Eronu yele unwu iya byabekwa iya phu eka l'ishi; ²⁰ nnggu egbua ya; meta mee ya; tee Eronu yele unwu iya l'atakpa-nchi eka-utara; ezeke-eka eka-utara; me l'ezeke-okpa eka-utara. Nnggu eworu mee ono phedzuru le mgberemeku enyanngweja ono mgburumburu. ²¹ Nnggu emeta mee ono, suru l'enyanngweja ono; metakwaphu manu phu, aawuje l'ishi phu phedzuru Eronu yele uwe iya; phedzokwaru iya phu unwu Eronu yele uwe ephe. O bu ege ono be ee-shi mee te Eronu yele unwu iya; me uwe ephe; du nsò.

²² "Ebyila ono be ii-heshikota ebà; hetatsua ebà, no l'ukfumozu iya; me ebà, nokota l'iphe-epho iya l'o ha; botakwaphu anyi iya; owaa akpuru-ose iya ephe ebo yele ebà, nokota iya nu; wota utakfu eka-utara iya tukwase iya. Ebyila ono bukwa ophu e gude eme Eronu yele unwu iya t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. ²³ Nnggu eje le nkata ono, e yeru buredi, e te gudedu iphe, ekoje buredi ghee ono, nowa Ojejoje l'ifu ono; wota iya ishi buredi lanu; hatakwaphu ishi akara lanu l'akara ono, a gwokoberu manu ghee ono; owaa ishi echa-mbeke lanu. ²⁴ Nnggu atuko iphe ono l'o ha dee Eronu yele unwu iya l'eka t'ephe woru iya maa Ojejoje l'ifu t'o buru ngweja-amama. ²⁵ Teke e metsuaru; nnggu anata ephe iphe ono l'o ha; chita yele ngweja-ukfuru phu kpoo oku l'enyanngweja ono. T'o buru ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma. ²⁶ E -metsua; nnggu ewota ndu ebyila ono, e gude mee Eronu t'o buru onye achijeru Nchileke eja ono; maa Ojejoje l'ifu t'o buru ngweja-amama. Ono a-buru oke iya nke ngu.

²⁷ "Anu ebyila ono, e gude mee Eronu t'o buru onye achijeru Nchileke eja ono be ii-do nsò; mbu eke ono, ruberu Eronu yele unwu iya ono; bu iya bu ndu iya phu, a maru amama phu; me utakfu iya phu, e doberu yebe

Ojejoje phụ. ²⁸ Ndu Ízurelu -gude iphe eja bya; tẹ òndú iya; mẹ ụtakfu iya bujekwaru oke, aa-hejeru Éronu yele unwu iya. Ono bu òkè-iphe ophu ndu Ízurelu e-dobejeru yẹbe Ojejoje iche mẹ ephe bya ogwo ngweja-ẹhu-agu.

²⁹ “Uwe, dụ nsọ kẹ Éronu a-bukwaruphu k'awa iya. Yọ buru uwe ono bẹ ephe e-yeje teke aawu ephe manụ gude eme ephe t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. ³⁰ Tẹ nwa Éronu onye ophu eeme t'ọ nọ-chia ẹnya iya l'ọ bu onye achijeru Nchileke eja jeje lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko je ejee ozi lẹ Ẹke-dụ-Nsọ ono; yejekwa uwe ono abali ẹsaa.

³¹ “Wota anụ ebyila ono, e gude mee Éronu; yọ buru onye achijeru Nchileke eja ono; shia l'ẹke dụ nsọ. ³² Tẹ Éronu yele unwu iya nọdu l'onu Ụlo-Ékwà Ndzuko taa anụ ebyila ono; mẹ buredi phụ, e yeru lẹ nkata phụ. ³³ Ọ kwa ephebedua a-ta anụ ngweja ono, e gude kfuá ụgwo iphe, dụ eji ephe teke ono, aawu ephe manụ l'ishi ono; e shi ege ono dobe ephe nsọ t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. T'ẹ b'ọ dukwa onye ọdo, a-ta iya nụ; kẹ l'ọ dụ nsọ. ³⁴ Ọ -buru l'ọ nweru anụ ebyila ono, e gude mee Éronu; t'ọ buru onye achijeru Nchileke eja ono; m'ọ bu buredi phụ; ophu a taphodoru; yọ kwaa akwakwa lufuta l'utsu; t'a akpokwaa ya ọku. T'ẹ b'ọ dukwa onye a-ta iya nụ; kẹ l'ọ dụ nsọ.

³⁵ “Meeru Éronu yele unwu iya iphe, ya turu ngu ekemu sụ t'i meeru ephe. Gude abali ẹsaa mee ephe t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. ³⁶ Gbujekwa oke-eswi mbọku-mbọku l'ime abali ẹsaa ono t'ọ buru ngweja, e gude akfu ụgwo iphe, dụ eji. Ọ kwaphụ ege ono bẹ ii-gwo ngweja gude kfuá ụgwo iphe, dụ eji; shi ege ono safu mmeru, nọ l'ẹnya-ngweja ono. Nnggu awukwaa ya phụ manụ gude mee ya t'ọ dụ nsọ. ³⁷ Gude abali ẹsaa gwoo ngweja, e gude akfu ụgwo iphe, dụ eji; shi ege ono safu mmeru, nọ l'ẹnya-ngweja ono; k'ophu ọo-dụ nsọ; iphe, bu iphe, ruru iya nụ a-dukwapu nsọ.

³⁸ “Iphe, ii-gudeje egwo ngweja ono l'ẹnya-ngweja ono mbọku-mbọku kwa unwu aturu labụ, gbagbaaru afa. ³⁹ I -gbua nanụ l'utsu; nggu egbua nanụ l'urenyashi. ⁴⁰ Aturu kẹ mbụ phụ bẹ ii-yekobeje witu, e gweru egwegwe je agbaa; mbụ ụzo lanụ l'ụzo iri ogbonga witu, a gwokoberu manụ olivu, a tsuru l'ikwe, jiru konggo labụ. Nnggu ewotakwapu mẹ, jiru konggo labụ; ye iya t'ọ buru ngweja-mẹ. ⁴¹ Ọ -be l'urenyashi; nggu akputa aturu ophu gbua. Nnggu eyekobekwa iya phụ ngweja-nri; mẹ ngweja-mẹ ege e yeru l'utsu phụ; t'ọ buru ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

⁴² “T'e gwojekwa ngweja-ukfuru-a tekenteke l'onu Ụlo-Ékwà Ndzuko, bu iya bu l'ifu yẹbe Ojejoje; shita l'ogbo sweru ogbo. Ọ bu l'ẹke ono bẹ ya a-byakfutaje ngu bya ekfuru yeru ngu. ⁴³ Ọ bukwapu l'ẹke ono bẹ ya a-byakfuta ndu Ízurelu; ọdu-biribiri iya emee ẹke ono; yọ dụ nsọ.

⁴⁴ “Yọ buru ege ono bẹ ya e-shi mee tẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono yele ẹnyan-gweja ono dụ nsọ; mekwaaphu tẹ Éronu; yele unwu iya; dụ nsọ; buru ndu achijeru Nchileke eja l'ozi iya. ⁴⁵ Teke ono; ya eburu l'ẹke ndu Ízurelu bu; buru Nchileke ephe. ⁴⁶ Ephe amaru l'ọ bu yẹbedua bu Ojejoje, bu Nchileke ephe; onye dufutaru ephe l'ali Íjiputu; k'ophu ya e-buru l'ẹke ephe bu. Ọ kwa yẹbedua bu Ojejoje, bu Nchileke ephe.”

30

Enya-ngweja ínsensu (Awụ 37:25-28)

¹ “Gude oshi akesha kua ẹnya-ngweja, bu ẹke aa-kpoje ínsensu ọku.
² T'ogologo iya me ụsa iya hakwaru ẹnya-nhamunha. Iphe, ọo-buru bu nkwo-eka lanu. Eli iya adu nkwo-eka ẹbo. Te mpo iya yele ẹnya-ngweja ono ragbabe buru nanu. ³ Wukotakwa okpobe mkpola-ododo l'eli iya yele mgberemeke iya; me mpo iya. Nngu egudekwaphu mkpola-ododo kpuphee mgberemeke iya mgburumgburu. ⁴ Nngu emeta echi mkpola-ododo ẹbo ẹbo yegbaa le mgberemeke iya ephe ẹbo. Yekwaa ya t'ọ nodutsua le mkpuli iphe ono, a kpupheru iya mgburumgburu ono. O bu l'echi ono be ee-yeje mgboro, ee-gudeje apa iya. ⁵ Gude oshi akesha pyita mgboro ono; nngu awua ya mkpola-ododo. ⁶ Dobe ẹnya-ngweja ono l'ifu ẹkwà phu, e gude gechita Okpoko Ekemu phu; mbu okfu okpoko phu, aa-noduje akfu ugwo iphe, du eji phu, e gude kpuchia Okpoko Ekemu phu. O bu ẹke ono be ya a-byakfutaje ngu.

⁷ “Te Eronu kpojekwa ínsensu, eshi mkpo ọku l'ẹnya-ngweja ono l'utsu m'o jeshia omezi urọku phu. ⁸ T'ọ kpojekwaphu ínsensu ọku l'ẹnya-ngweja ono l'urennyashi m'o jeshia oye ọku l'urọku ono; k'ophu ọku ínsensu a-noduje enwu Ojejoje l'ifu shita l'ogbo sweru ogbo. ⁹ Une be egudekwa ínsensu ọdo; ngweja-ukfuru ọdo; ngweja-nri ọdo; m'ọ bu ngweja-mee ọdo, bya egwogwo l'ẹnya-ngweja-a. ¹⁰ Ugbo lanu l'afa be Eronu e-teje mee le mpo ẹnya-ngweja ono gude kfu ugwo iphe, du eji. O kwa mee anu ngweja-iphe, du eji, e gude akfu ugwo iphe, du eji be ee-teje le mpo ono afa l'afa. T'e mejekwa iya ege ono shita l'ogbo sweru ogbo. Eke ono bukwa ẹke katsua oduru yebe Ojejoje nsọ.”

Utu Ulo-Ékwà Ndzuko

¹¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: ¹² “Teke ii-gu ndu Izurelu ogu ti maru ege ephe ha; t'onyenonu kfujekwa yebe Ojejoje aswa ishi onwiya gude gbata onwiya; m'a gu l'iya phu; t'e b'ọ du ejo iphe-ehuka, a-byakfuta ephe teke aa-nodu agu ephe ogu obu. ¹³ T'onye a guru kfujekwa nkere-ẹbo mkpola-ocha; temanu yo jekfube ndu ophu a ghawaru. Te nkere-ẹbo mkpola-ocha ono, onye ono a-nu ono bukwaru ophu ha l'ọ bu k'eze-ulo yebe Nchileke. Mkpola-ocha ono b'e -jeshia ya ebubu; e buta iya ukporo. Te nkere-ẹbo mkpola-ocha ono bukwaru iphe, ee-doberu yebe Ojejoje iche. ¹⁴ Iphe bu onye a guru ogu; shita l'onye noru ukporo afa jeye be a-nu yebe Ojejoje iphe. ¹⁵ Teke unu anu yebe Ojejoje iphe gude akfu ugwo iphe, du eji, unu meru; te ndu nweru iphe ba anughatakwa nkere-ẹbo mkpola-ocha; ophu ndu ukpa anu-petekwa. ¹⁶ Nata okpoga ndu Izurelu ono, e gude akfu ugwo iphe, du eji ephe ono; gude jee ozi le Ulo-Ékwà Ndzuko ono. O bu iphe ono be yebe Ojejoje e-gudeje l'anyata ndu Izurelu; buru iya be ee-gude kfu ugwo iphe, du eji, ephe meru.”

Eze efere ono (Awụ 38:8)

¹⁷ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: ¹⁸ “Gude ope mee eze efere, ee-gudeje ghua eh. O kwaphu ope be ee-gude mee okpa eze efere ono. Nngu asube iya l'echi Ulo-Ékwà Ndzuko ono yele ẹnya-ngweja ono; kuru mini ye iya. ¹⁹ T'ọ buru mini ono be Eronu yele unwu iya e-gudeje kwọo ẹka; me okpa.

²⁰ Teke ephe abahu le Ulo-Ekwà Ndzuko ono; m'ò bu l'ephe ejenyabe enyangweja ono; onu yèbe Ojejoje ngweja-òku; t'ephe kwoshijekwa onwephe mini; k'ophu ephe ta anwushihudu. ²¹ T'ephe kwojekwaaphu eka; kwò o kpa; k'ophu ephe ta anwushihudu. Ono bu ekemu, a-nòduru Éronu yele awa iya; shita l'ogbo sweru ogbo."

Manu owu l'ishi
(Awu 37:29)

²² Ya ndono; Ojejoje asu Mòsisu: ²³ "Gwota okpobe iphe, eshi mkpo gude bya. Iphe ii-gude bya bu: Meeru mini ophu era iya du unu shekelu l'ukporo shekelu ise; me sinamonu, eshi mkpo ophu era iya du ukporo shekelu iri l'èbo le shekelu iri, bu iya bu nkere-èbo meru phu; me oshi omanko, eshi mkpo ophu era iya du ukporo shekelu iri l'èbo le shekelu iri; ²⁴ me kashiya ophu era iya du unu l'ukporo iri. Iphe ono l'ò ha bu iphe, eegudeje atu era iphe l'èze-ulo yèbe Nchileke be ee-gude tua ya. Nngu ewotakwaphu manu olivu, jiru konggo esato. ²⁵ T'onye maru ome manu-mbeleke toko iya l'ò ha gwakobe t'ò buru manu, du nsò l'eshi mkpo, aawuje l'ishi. Oo-buru manu, du nsò, aa-wuje l'ishi. ²⁶ Nngu egude manu ono wukota le Ulo-Ekwà Ndzuko; me Okpoko Ekemu; ²⁷ me teburu yele ngwa iya l'ò ha; me iphe eegvubeje uròku yele ngwa iya l'ò ha; me enyangweja insensu; ²⁸ me enyangweja, bu eke ee-gwoje ngweja-ukfuru yele ngwa iya l'ò ha; me eze efere yele okpa iya. ²⁹ Iphe ono l'ò ha be ii-dobe iche; t'ò buru iphe, kakota odu nsò; k'ophu iphe, bu iphe denyiru iya nu a-dukwaphu nsò.

³⁰ "Wua Éronu yele unwu iya manu l'ishi; nngu edoo ephe nsò; k'ophu ephe a-buru ndu achijeru Nchileke eja l'ozì iya. ³¹ Kfuaru ndu Izurelu l'owaa bu manu, du nsò yèbe Ojejoje, aa-wuje madzu l'ishi shita l'ogbo sweru ogbo. ³² T'e b'a wujekwa iya madzu mmanu; ophu aagwajekwa manu odo t'ò du l'ò bu owaa. O kwa manu, du nsò. Oo ya bu t'e dobeje iya nsò. ³³ O -nweru onye gwaru manu odo; yo du l'ò bu manu owaa; m'ò bu l'ò wuru iya madzu mmanu l'ishi, abudu onye achijeru Nchileke eja; t'e bufukwa onye obu le ndu nk'iya."

Insensu

³⁴ Ya ndono; Ojejoje asu Mòsisu: "Wota iphe, eshi mkpo gude bya. Iphe ii-wota bu: etse; onika; galubanumu; me okpobe furakinsensu. Tua ya l'iphe, eegudeje atu era iphe t'ò kakota enya-nhamunha. ³⁵ T'onye maru ome manu-mbeleke toko iphe ono l'ò ha gwakobe t'ò buru insensu, eshi mkpo. T'a pyashi iya unu. T'ò bukwaru iphe ono, a gushiru ono nkinyi iya; be ee-gude mee insensu obu. Oo-buru insensu, du nsò. ³⁶ Haru iya gwee egwegwe dobe l'ifu Okpoko Ekemu, no le Ulo-Ekwà Ndzuko, bu iya bu eke ono, ya a-byakfuta unu ono. T'ò bukwaru unu insensu, kakota odu nsò. ³⁷ Unu be emekwa insensu nk'unu t'ò du l'ò bu owaa. Unu doberu iya yèbe Ojejoje nsò. ³⁸ O -buru l'o nweru onye meru insensu odo, du l'ò bu owaa doberu onwiya l'ò bu manu-mbeleke; t'e bufukwa iya le ndu nk'iya."

31

Bezalelu; me Oholiyabu

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mòsisu: ² "Lekwa; ya fotawaru Bezalelu Uri Horu, bu onye ikfu Júda; ³ bya emewa; te ume Nchileke ji iya ehu; k'ophu

oo-nweru mmamiphe; kwaa ɛnya; buru onye iphe edoje iya ɛnya ɔhuma l'ome nka l'iphemiphe ɔbule; ⁴ t'ò maru ɛge eeshije gude mkpòla-ododo yèlè mkpòla-òcha; mɛ ope ememashi iphe ememashi; ⁵ makwaruphu ɛge aawajè mkpuma, aswa nò; mɛ ɛge aawujè mkpòla-ododo l'igburumonu iya; bya amakwaruphu ɛge aapyije iphe apyipyi; mɛwaru ɛge eeshije emekota nka ɔdo, dɔgbaa iche iche. ⁶ Ya fɔtafukwaaruphu Oholiyabu Ahisamaku, bɔ onye ikfu Dánu; t'ò yeru iya ɛka. Ndu maru ome nka l'ɛphe ha bɛ ya nɔkotakwaruphu ike t'ɛphe mekota iphemiphe ɔbule, ya sɔru t'unu mee; ⁷ dɔnua l'ò bɔ Ụlò-ɛkwà Ndzuko; Okpoko Ekemu yèlè okfu okpoko ono, aanɔduje akfu ɔgwo iphe, dɔ ɛji ono; mɛwaru iphemiphe ɔbule ɔdo, eegudeje eje ozi l'ime Ụlò-ɛkwà ono; ⁸ bɔ iya bɔ teburu yèlè ngwa iya l'ò ha; mɛ iphe eegvubeje uròku, e meru l'òkpobe mkpòla-ododo yèlè ngwa iya l'ò ha; mɛ ɛnya-ngweja ínsensu; ⁹ mɛ ɛnya-ngweja-ukfuru yèlè ngwa iya l'ò ha; mɛ eze efere ono yèlè ɔkpa iya; ¹⁰ wafua uwe, e kweru ekwekwe; mbɔ uwe, dɔ nsò, Éronu, bɔ onye achijeru Nchileke ɛja e-yeje; mɛ uwe, unwu iya e-yeje gude eje ozi ndu achijeru Nchileke ɛja; ¹¹ mɛ manɔ ɔwu l'ishi; mɛ ínsensu, eshi mkpò kɛ Eke-dɔ-Nsò ono. Ọ bɔlephu t'ɛphe mee ya t'ò dɔ ɛge ya sɔru ngu t'e mee ya."

Mbòku ɔtu-ume

¹² Ya ndono; Ojejoje asɔ Mòsisu: ¹³ "Kfuaru ndu Ízurelu t'ɛphe dobeje mbòku ɔtu-ume yèbe Ojejoje. Kɛ l'òo-buru iphe-ɔhubama, nɔduru unu l'iya tsube l'ogbo sweru ɔgbo. Ọ ya bɔ t'unu maru l'ò bɔ yèbedua bɔ Ojejoje, bɔ onye emeje unu t'unu dɔ nsò.

¹⁴ "Unu nyatajè mbòku ɔtu-ume; kɛlè mbòku ono dɔru unu lè nsò. Ọ -nweru onye dakaru iya nɔ; t'e gbukwaa onye ɔbu egbugbu. Iphe bɔ onye jeru ozi mbòku ono bɛ ee-bufu ebufu lè ndu nk'iya. ¹⁵ Ọ bɔ abalì ishingu bɛ unu e-gudeje jee ozi unu. Mbòku k'ɛsaa bɔ mbòku ɔtu-ume; bya aburu mbòku, dɔru yèbe Ojejoje lè nsò. Iphe bɔ onye jeru ozi lè mbòku ɔtu-ume; t'e gbukwaa onye ɔbu egbugbu. ¹⁶ Tɛ ndu Ízurelu dobeje mbòku ɔtu-ume; mee ekemu iya shita l'ogbo sweru ɔgbo; t'ò buru iphe, a-nɔdu ekoshi ɔgba-ndzɔ unu l'iya gbururu jeyewaru. ¹⁷ Ọo-buru iphe-ɔhubama nɔduru yèlè ndu Ízurelu jeye lè tutu yoyo; kɛ l'ò bɔ abalì ishingu bɛ yèbe Ojejoje gude mee igwe yèlè alì. Yo be mbòku k'ɛsaa; ya ahaa ozi; tɔta ume."

¹⁸ Ya ndono; Ojejoje ekfugetsulephu nɔ Mòsisu l'eli Ugvu Sáyinayi; bya anɔ iya ekwekwerekwe mkpuma labɔ, e deru Ekemu. Mkpuma ono bɔ Nchileke nwɛke-iya gude ɛka iya dee ya iphe.

32

Nweswi, a kpuru lè mkpòla-ododo

¹ Teke ndu Ízurelu leri ɛnya bya aphɔ lè Mòsisu anɔnukawa ɔdu l'eli ugvu ono; ɛphe abya agbaphee Éronu mgburumgburu; sɔ iya: "Ngwaa; t'ò metaru ɛphe Nchileke, a-nɔdu edu ɛphe! Lè Mòsisu-a, dufutaru ɛphe l'alì Íjiputu-a bɛ ɛphe ta makwa iphe, meru iya nɔ."

² Éronu asɔ ɛphe t'ɛphe yeshia iphe-nchì mkpòla-ododo, unyomu ɛphe yeru lè nchì; mɛ kɛ unwu ɛphe unwoke; mɛ k'unwu ɛphe unwanyì; chítaru iya. ³ Ya ndono; ndu ono l'ɛphe ha abya eyeshia iphe-nchì ɛphe; chijeru Éronu. ⁴ Yò chítà iphe ono, ɛphe nɔru iya ono gude kpɔta agwa; yò dɔ l'ò bɔ nweswi. Yò bya egude ngwa-ɔru memashia ya ememashi. Ya

ndonon; ẹphe asu: “Unube ndu Ízurelu; owaa Nchileke unu ndo-o; mbu onye dufutaru unu l'ali Íjiputu!”

⁵ Éronu aphulephu iphe ono bya akpua enya-ngweja l'ifu nweswi ono bya araa ya arara; su: “Echile be aa-gbaru Ojejoje aji-o!” ⁶ To du iya bu; yo be echile iya; ndu Ízurelu etehu l'utsu; bya egwoo ngweja-ukfuru; me ngweja ehu-agu. E metsua; epe abya anoshia ria; ngua; bya awu-lihu; wata ome k'enyishi.

⁷ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: “Nyizita l'ali; kele ndu nke ngu ono; mbu ndu ono, i dufutaru l'ali Íjiputu ono be merushiakwaru onwephe. ⁸ Epe hakebwaru ekemu ono, ya turu epe ono; metawaru onwephe agwa, epe kpuru; yo du l'o bu nweswi. Epe fuzitawaru ishi baaru iya aja; bya agwawa iya agwagwa; su: ‘Unube ndu Ízurelu; owaa Nchileke unu ndo-o; mbu onye dufutaru unu l'ali Íjiputu ono!’ ”

⁹ Ojejoje asu Mosisu: “Ya phwaru le ndu-a bunukaru ndu obukpokponyi. ¹⁰ Pakwaru yebe Ojejoje haa te ya gude oke ehu-eghughu iya dakfu epe; kpukpoo epe. Nngubedua, bu Mosisu be ya e-me oha, ha nshinu.”

¹¹ Mosisu arolahaa Ojejoje, bu Nchileke iya; su iya: “Byiko Ojejoje; t'ehu be eghunukakwa ngu eghughu ege ono l'eka ndu nke ngu no; mbu ndu ono, i gude ike-eka ngu dufuta le Íjiputu ono! ¹² Ndu Íjiputu a-sukwa l'iphe, kparu iphe, i dufutaru epe bu t'i bya egbushia epe l'ugvu ugvu-a; k'ophu epe a-chihu le mgboko. Byiko; gbanua mini l'obu; paru haa; be mebyishikwa ndu nke ngu. ¹³ Nyatakwa ndu ozi ngu, bu Ebirhamu; me Ayizaku; me Ízurelu, bu ndu i gude onwongu ria angu; su: ‘Lii-me awa epe t'ephe ha l'obu mkpo-kpodo, no l'igwe; temanu nggu anu awa epe ali-a, i kwekotaru epe ukwa iya; t'o buru okè-iphe epe jeye le tutu yoyo.’ ” ¹⁴ Ya ndono; Ojejoje abya ari-phu oriri azu; to mebyishihe epe ege ono, o shi ria le ya e-mebyishi epe ono.

¹⁵ Mosisu abya aghachi; shi l'eli ugvu ono nyizita yele ekwekwerekwe mkpuma labu ono, e deru ekemu ono, o gude l'eka ono. Mkpuma ono b'e deru iphe: ifu; me azu. ¹⁶ Ekwekwerekwe mkpuma ono bu Nchileke gude eka iya mee ya. Iphe, e deru iya aburu Nchileke gude eka iya dee ya.

¹⁷ Ya ndono; Joshuwa anulephu uzu, ndu Ízurelu atu; su Mosisu: “Aatukwa uzu ogu l'odu ndu Ízurelu ono.”

¹⁸ Mosisu asu iya:

“E too dakwa l'o bu uzu ndu
emekputa emekputa l'ogu.
Too da l'o bu uzu ndu,
eemekputa emekputa.
Iphe, ya anu kwa egvu.”

¹⁹ Mosisu abya erua l'iku odu ndu Ízurelu ono; bya apua nweswi ono; owaa ndu ono; l'eka epe ete egvu. Ehu enwuhu iya oku; yo woru mkpuma ono, o gude l'eka ono tukposhia l'okpa ugvu ono. ²⁰ Yo bya ewota nweswi ono, epe kpuru ono kpo oku. Yo kpotsua ya oku; bya egwee ya; yo du l'o bu ntu. Yo bya awuru iya ye le mini; mee ndu Ízurelu; epe ngua ya.

²¹ Yo ji Éronu: “?Bu ngunu be ndu-a kabekpoo mee ngu, kparu; nggu eduru epe ye l'ome iphe, du eji, habe ege-a?”

²² Éronu asu iya: “Onye nwe mu nu; ba avokwaru oku ghua ehu. Li mahawaru le ndu-a be ome iphe, du eji kwowaru ehu. ²³ Epe suru te

ya metaru ephe Nchileke, a-nodu edu ephe; kele Mosisu ophu, dufutaru ephe Ijiputu be ephe ta madu iphe, meru iya nu. ²⁴ Ya ndono; ya su ephe: "T'onye nweru iphe, e meru le mkpola-ododo; yefuta iya." Ephe achitaru iya mkpola-ododo ono. Ya achiru iya ye l'oku; iphe shi iya lufuta aburu nweswi-a."

²⁵ Mosisu aphu le ndu Izurelu nahwaru; kele Eronu hawaru ephe; ephe te kwehe t'a chikobe ephe; ephe eshiwa ege ono buwaru ndu, ndu ohogu ephe gude eme iphe-ochi. ²⁶ Mosisu evudo l'onu obu-edukfu odu ndu Izurelu ono; su: "T'onye bu ke Ojejoje byakfuta iya!" Ndu Liviayi l'ephe ha awu-kfube iya.

²⁷ Yo su ephe: "Owaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu ekfu: "T'onyenonu turu ogu-mbeke ya l'ukfu; unu ejephee odu ndu Izurelu ono mgburumburu; tsube l'ishi iya owaa; rua l'ishi iya ophu. T'onyenonu gbushia nwanna iya; me onya iya; me obutobu iya." ²⁸ Ndu Liviayi abya emee ege Mosisu ziru ephe. Ndu e gburu mboku ono rukwaru iphe, du l'o bu unu esaa l'ukporo madzu iri.* ²⁹ Mosisu asu: "A fotawaru unu doberu Ojejoje iche ntanu; ke l'unu tsoru unwu unu; me unwunne unu ogu. Ojejoje gowaru onu-oma nu unu ntanu-a."

³⁰ Yo be echile iya; Mosisu asu ndu Izurelu: "Iphe, du eji, unu meru, hakwa l'uru. Nta-a be ya ejekfuwa Ojejoje t'a maru; ?ya a-du ike ro-buta iya t'o guaru unu nvu l'iphe, du eji ono, unu meru ono."

³¹ Ya ndono; Mosisu abya ejekfu Ojejoje je asu iya: "L'ejo iphe, ndu a meru ta dukwa k'ekfukfu! Ephe gudeekwa mkpola-ododo metaru onwephe agwa. ³² Olobu; byiko; guaruru ephe nvu l'ejo iphe ono, ephe meru ono. Teke e to dudu; nggu efuchafukwa epha yebe Mosisu l'ekwo, i deru epha ndu nke ngu."

³³ Ojejoje asu Mosisu: "L'o kwa onye mesweru iya nu be ya e-fufu epha iya l'ekwo iya. ³⁴ Tugbua nta-a je eduta ndu Izurelu je eke ono, ya kfuru ngu okfu iya ono; le Ojozi iya a-nodu-a edu unu. Ole oge teke, ya a-nu ephe aphu -rulephu; be ya a-nua ephe aphu k'iphe, du eji, ephe meru."

³⁵ Ojejoje abya egude ejo iphe-ememe byakfuta ndu Izurelu; k'iphe ono, ephe gude nweswi ono, Eronu kpuru ono mee.

33

¹ To du iya bu; Ojejoje asu Mosisu: "Shi l'eke-a tugbua; nggu le ndu ono, i dufutaru l'ali Ijiputu ono! Unu tugbua jeshia l'ali ono, ya kweru ukwa bya eriru angu yeru iya Ebirhamu; me Ayizaku; me Jekopu phe; su ephe: 'Le ya a-nu iya awa ephe ono.' ² Ya e-zi ojozi t'o duru unu je; je achishiaru unu ndu Kenanu; ndu Amoru; ndu Hetu; ndu Perezu; ndu Hevu; me ndu Jebusu. ³ Unu tugbua jeshia l'egiri ali ono. Ole ya ta etsokwa unu; a-nonyakwaa; ya ekpukpoo unu l'uzo; ke l'unu bunukaru ndu obu-kpokponyi."

⁴ Ndu Izurelu anulephu ejo-nzi ono; wata ogu aphu; k'ophu bu l'e to nwedu ephe onye kwakwaduru ngwa gude memashia onwiya. ⁵ Ishi iya aburu le Ojejoje suru Mosisu: "T'o kfuru ndu Izurelu l'ephe bunuka ndu obu-kpokponyi. L'o -buru l'oo te ya tsoru ephe b'o nwekwaru ege oo-du; ya ekpukpoo ephe. Oo ya bu; t'ephe kwashia ngwa ono, ephe kwaru gude memashia onwephe ono; te ya ria oriri; maru iphe, ya e-me ephe." ⁶ Ya

* **32:28** 32:28 Iphe o bu bu 3,000.

ndonon; ndu Ízurelu eworu ngwa, ephe kwaru gude memashia onwephe kwashia l'ugvu Hórebu.

Ulo-Ékwà Ndzuko

⁷ Yò büru Mósísu shi aphútaje ụlo-ékwà onon; je akpòbe l'azụ ọdu ndu Ízurelu; kua ya “Ulo-Ékwà Ndzuko.” Iphe bụ onye eje ọkpata Ojejoje ishi; ejeje lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko onon, nọ l'azụ ọdu ndu Ízurelu onon. ⁸ Yọo buje; Mósísu -gbeshi l'eje lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko onon; ndu Ízurelu l'ephe ha awụlihu; vudogbaa l'ọnu ụlo-ékwà ephe l'ele Mósísu jeye teke ọo-bahu lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko onon. ⁹ Mósísu -bahulephu lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko onon; urukpu onon, kpuru rogbondu onon alazita bya anọchia ọnu Ụlo onon; Ojejoje ekfuru nụ iya. ¹⁰ Ndu Ízurelu -phulephu urukpu onon, kpuru rogbondu onon l'ẹke ọ nọ l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko onon; onyenonon anọdu l'ọnu ụlo-ékwà iya wụlihu; baaru Ojejoje ẹja. ¹¹ Ojejoje shi anọduje ekfu eyeru Mósísu ifu l'ifu ẹge onon, madzụ anọduje ekfu eyeru ọnya iya onon. Teke e metsuaru; Mósísu alaphuta azụ l'ọdu ndu Ízurelu. Ọle nwata okoro onon, e yejeru iya ẹka onon; mbụ Jóshuwa Nunu; ta alufujedu alufu lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko onon.

Mósísu yẹle ọdu-biribiri Ojejoje

¹² Mósísu asụ Ojejoje: “I shilephu teke-wa kfutaru iya tẹ ya dua ndu-a; ọle ẹ ti mekpodua tẹ ya maru onye ii-yeru iya tẹ yẹle iya dua ephe ọbu; nggu asukwaru l'ị maru yẹbe Mósísu ọhuma; ya abawa ngu l'obu. ¹³ Ọ -büru phụ lẹ ya nọ ngu l'obu l'oswiya; koshinu iya ụzo ngu; k'ọphu ya amaru ngu; nọduwa ngu rụ l'obu gbururu jeye. Nyatakwa l'oha-wa bụ ndu nke ngu.”

¹⁴ Ojejoje asụ iya: “Lẹ ya e-tsoru-a unu yẹbedua l'onwiya; ya emee tẹ meji nmakfuru ngu anmakfuru.”

¹⁵ Ya ndono; Mósísu asụ iya: “Ọ -büru l'ẹ tii tsoduru ayi eje nggubedua l'onwongu; be ekwekwa tẹ ayi shi l'ẹke-a hata ọkpa lufu alufu! ¹⁶ ?Nanụ ẹge ee-shi maru lẹ yẹbedua yẹle ndu nke ngu nọ ngu l'obu; abudu l'i tso ayi? ?Bụ ngunu ọdo e-koshi lẹ yẹbedua yẹle ndu nke ngu dụ iche l'ẹke ndu mgboko l'ephe ha nọ?”

¹⁷ Ojejoje asụ Mósísu: “Lẹ ya e-melephu iphe onon, ị sụru tẹ ya meeru ngu onon; kẹ l'ị nọwa iya l'obu; ya amakwaru ngu phụ ọhuma.”

¹⁸ Mósísu asụ iya: “Byiko; koshinu iya ọdu-biribiri ngu.”

¹⁹ Ojejoje asụ iya: “Lẹ ya e-me t'ị phụ ẹge yẹbe Ojejoje dụ-tabẹ mma; ya anọdu ngu l'ifu kua onwiya iphe ya aza. Onye ọ dụ iya tẹ ya meeru eze-iphe-oma; ya emeeru iya ẹya; onye ọ dụ iya tẹ ya phuaru imiko; ya aphuaru iya ẹya. ²⁰ Ọle ị tị phudu ifu iya; kẹ l'ẹ to nweudu onye gude ẹnya iya phụ iya nụ, a-nonu.”

²¹ Ojejoje asụ: “O nweru mkpuma, nonyabe iya nụ, ị-vudo l'eli iya. ²² Ọdu-biribiri iya swetadelephu; ya eworu ngu ye lẹ mgbaku mkpuma; gude ẹka iya gbochita ngu; gbururu jeye ya esweta-gee. ²³ Teke onon; ya ewofu ẹka iya; nggu aphụ iya okpurukpu-azụ. Obenu l'ifu iya b'ẹ t'a phujekwa aphuphu.”

34

Ekwekwerekwe Mkpuma k'ẹbo

¹ Ojejoje asụ Mósísu: “T'o je awata balibali mkpuma labu ọdo, a-du l'ọ bụ kẹ mbụ phụ. Tẹ ya dekwaa ya phụ iphe, shi nọdu lẹ kẹ mbụ phụ, ị

tukporu phụ. ² Kwakọbe l'utsu echile; nyikobe Ugvu Sáyìnayi; bya ekoshi iya onwongu l'eli ugvu ono. ³ T'ẹ b'o nwekwa onye e-tsoru ngu nù; ọphu ọ dukwa onye aa-phụ l'ugvu ono lẹ phuu; t'ẹ b'o nwekwa aturu; m'ọ bụ eswi, a-nọdu ata nri l'ọkpa ugvu ono."

⁴ Ya ndono; Mosisu abya awata ekwekwerekwe mkpuma labụ ọdo, dulephu l'ọ bụ kẹ mbụ phụ; gude iya nyihu Ugvu Sáyìnayi l'ọnmewa utsu; paru ekwekwerekwe mkpuma labụ ono l'ẹka. ⁵ Ya ndono; Ojejoje eshi l'urukpu nyifuta; bya evudonyabe iya; raa ya arara l'ẹpha iya bụ Ojejoje. ⁶ Yọ bya esweta Mosisu l'ifu; bya agbakushi onwiya ẹpha; sụ: "Ọo yẹbedua bụ Ojejoje! Ọo yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke, aphujeru madzụ imiko; bukwaruphu Nchileke, emejeru madzụ eze-iphe-oma. Ya ta bukwa agụ-ọnwuu. Ya bụ onye n-yemobu iya nyiberu anyibe; buri o-me-g'o-kfuru! ⁷ Ya ekoshije unukurunu madzụ lẹ ya yeru ẹphe obu. Ya agujeru ẹphe nvụ kẹ ẹjo ọkpoma ẹphe; mẹ kẹ ikè, ẹphe kwefuru iya; mẹ kẹ iphe, dū ẹji, ẹphe meru iya. Ọbule ya ta ahajekwanu onye ikpe nmaru tẹ ya ba hù iya àhùhù. Ndu iphe, dū ẹji bẹ ya ahùje àhùhù k'iphe, dū ẹji, ẹphe meru iya; hù-rua ya l'ẹke unwu nwanwa ẹphe nọ; mẹ l'ẹke nwanwanwanwanwa ẹphe nọ; hù-rua ẹphe l'ogbo k'eno."

⁸ Mosisu abya eforita ifu l'alị teke ono teke ono; baaru Ojejoje ẹja; ⁹ sù iya: "Nggube Ojejoje; ọ -buru-a lẹ ya nọ ngu l'obu l'oswiya; byiko tẹ nggube Ojejoje tsonuru ayi. A makwaru-a lẹ ndu-a bunukaru ndu obu-kpokponyi; ọle; byiko gunuaru ayi nvụ kẹ ẹjo ọkpoma ayi; mẹ iphe, dū ẹji ayi. Nggue wotaru ayi t'ayi buru okè-iphe ngu."

¹⁰ Ojejoje asụ: "Lẹ nggu l'iya a-gba ndzụ. Ya a-nọdu l'atatifu ndu nkengu; mee eze iphe, dū biribiri, ya te mebudua l'iphe bụ mbakeshi l'ọ ha. Mba ndu ono, unu l'ẹphe gbaru ọgbu-upho ono a-phukota ẹge iphe, yẹbe Ojejoje e-me dū-be egvu. ¹¹ Unu ngabẹ nchị mee ekemu-a, ya aturu unu ntanụ-a. Ya a-chifuru unu ndu Amoru; ndu Kėnanu; ndu Hetu; ndu Pėrezu; ndu Hevu; mẹ ndu Jėbusu. ¹² Ọle t'unu kwabekwa ẹnya t'unu lẹ ndu bu l'alị ono, unu ala ono bẹ gba ndzụ; ọdumeka bẹ ẹphe a-bukwaru ọnya hata unu. ¹³ Unu gvukposhia ẹnya-ngweja ẹphe; unu etsukposhia mkpuma, ẹphe doberu nsọ; unu afokashikwaaphu itso, e doberu agwa ẹphe, bụ Ashera. ¹⁴ T'ẹ b'ọ dukwa iphe ọdo, unu a-bajeru ẹja ọdo; gbahaa yẹbe Ojejoje. Ishi iya aburu lẹ yẹbe Ojejoje, ẹpha iya bụ Okopho bẹ bukwa Nchileke, ekoje okopho.

¹⁵ "Unu kwabekwa ẹnya t'ẹ b'ọ dū ndu bu l'alị ono, unu l'ẹphe a-gba ndzụ. Kẹ l'ẹphe -gwadephe agwa ẹphe; bẹ ẹphe e-kukwa unu t'unu bya; unu eje eria iphe, ẹphe gude gwaa agwa ẹphe ono. ¹⁶ Ọ -buru l'unu haru unwanyi ẹphe lutaru unwu unu t'ẹphe buru unyomu ẹphe; bẹ ẹphe e-me unwu unu ono; ẹphe te kwehe nke mu; ẹphe abalahaaru agwa ẹphe ono ẹja.

¹⁷ "Unu ba akputakwa ntẹkpe, unu a-nọdu agwa agwagwa!

¹⁸ "Unu gbajẹ Ajị Buredi, ẹ te kodu ekoko. Abalị ẹsaa bẹ unu a-tajẹ buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi ẹge ono, ya suru t'unu meje iya ono. Unu agbajẹ ajị ono teke ono, e doberu iya ono l'onwa Abibu; kẹ l'ọbu l'onwa ono bẹ unu shi l'alị Íjiputu wufuta.

¹⁹ "Iphe, bụ iphe, vuru ọzo waa nne iya ọsua bukwa kẹ yẹbe Ojejoje. Iphe bụ anụ, bụ okee ya, vuru ọzo waa nne iya ọsua bukwa kẹ yẹbe Ojejoje: m'ọ bụ eswi; m'ọ bụ aturu; m'ọ bụ egwu. ²⁰ Unu gudeje nwaturu gbata nkakfu-igara, vuru ọzo waa nne iya ọsua. Ọ -buru l'unu ta agbatadu

iya agbata; unu aswị-kwoo ya olu. Iphe, bụ nwata nwoke, vuru ụzo waa nne iya ọswa bẹ unu a-gbatajẹ agbata.

“T’ẹ b’ọ dukwa onye a-gbajẹ ẹka bya l’ifu yẹbe Ojejoje.

²¹ “Abalị ishingu bẹ unu e-jeje ozi unu; o -rua mbọku k’ẹsaa; unu atuta ume. Unu be ejejekwa ozi lẹ mbọku k’ẹsaa; m’o -ruhuru; ọ bụru teke aakọbe iphe akọbe; m’ọ bụ teke aakpata iphe, e meberu l’alị akpata.

²² “Witu ọdungu, unu butaru; bẹ unu e-gudeje gbaa Aji Ídzù. Unu agbaa aji k’iphe, a kpataru l’okfu l’ishi-afa. ²³ Ugbo ẹto l’afa; bẹ unwoke unu l’ẹphe ha a-chịkoje bya l’ifu Nnajiufu, bụ Ojejoje; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu. ²⁴ Ya a-chịshiru unu iphe bụ mbakeshi; bya emee t’alị unu kabaa nshinu. Ọphu 'onweddu onye eje unu ọnata alị unu teke ono, unu e-jeje l’ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu ugbo ẹto l’afa ono.

²⁵ “Unu be eyekobejekwa iphe ekoje buredi lẹ mee anụ, unu gude egworu iya ngweja.

“Ọphu ọ dukwa anụ, e gude gwoo ẹja Aji Esweta, aa-ha t’ọ bọo nchi.

²⁶ “Iphe, bụ iphe vuru ụzo kaa l’iphe, unu meberu l’alị; bẹ unu e-gudeje bya l’ulo Ojejoje, bụ Nchileke unu.

“Unu be egudejekwa mini-ẹra nne egwu shia nwa iya.”

²⁷ Ya ndono; Ojejoje asụ Mosisu: “Dee okfu ono l’ọ ha l’ẹkwo; kẹ l’ọo okfu ono bẹ nggu l’iya; mẹ ndu Ízurelu gude gbaa ndzụ.” ²⁸ Mosisu bẹ yele Ojejoje nọru l’ẹke ono ụkporo abalị labụ: eswe l’enyashi; ọphu Mosisu 'eridu nri; t’ọ ngụ mini. Yo dee okfu ọgba-ndzụ ono, bụ iya bụ ekemu iri ono, shi l’ẹka Nchileke ono l’eli ekwekwerekwe mkpuma ono.

Ifu Mosisu egbu nwịnwii

²⁹ Teke Mosisu shi lẹ Ugwu Sáyinayi nyifuta; gude ekwekwerekwe mkpuma labụ ono, e deru ekemu Ojejoje ono l’ẹka; b’ẹ t’ọ madu l’ifu egbu iya nwịnwii; keshinu ọphu yele Ojejoje shi akọ akọ. ³⁰ Ẹronu yele ndu Ízurelu l’ẹphe ha aphụ ẹge ifu egbu Mosisu nwịnwii; tsulahaa egwu ẹge ẹphe e-shi jekfube iya ntse. ³¹ Mosisu abya ekua ẹphe; Ẹronu yele ndu ishi ọha ono l’ẹphe ha atụgbua teke ono jekushia ya; yọ bya ekfuru yeru ẹphe. ³² E metsua; ndu Ízurelu l’ẹphe ha abyakfuta iya ntse; yọ bya atushiaru ẹphe ekemu ono, Ojejoje nuru iya lẹ Ugwu Sáyinayi ono.

³³ Mosisu ekfugetsua yeru ẹphe; chita ulari-ifu phụ-chia onwiya ifu. ³⁴ Ọle ọbuje; teke Mosisu bahuru lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ẹke ono, Ojejoje nọ ono tẹ yele iya kfugba; yọ phụfu onwiya ulari-ifu ono; gbururu jeye teke ọo-lufuta. Ọ -lufutalephu; yọ bya ekfukotaru ndu Ízurelu iphe, e ziru iya; ³⁵ ẹphe aphukwaaphu ẹge ifu egbu iya nwịnwii. Mosisu ewotaje ulari-ifu ono phụ-chia ifu ọdo jeye; yo jeshia tẹ yele Ojejoje kfugba.

35

Mbọku ọtu-ume

¹ Mosisu abya ekukobe ndu Ízurelu l’ẹphe ha; sụ ẹphe: “Ọwaa iphe, Ojejoje suru t’unu mee ndọ-ọ: ² Abalị ishingu bẹ unu e-jeje ozi unu. O -be lẹ mbọku k’ẹsaa; unu edobe iya nsọ; t’ọ bụru mbọku ọtu-ume kẹ Ojejoje. O -nweru onye jeru ozi mbọku ono; t’e gbukwaa onye ọbu egbugbu. ³ T’ẹ b’ọ dukwa onye a-phụ-nwu ọku l’ufu iya mbọku ọtu-ume.”

*Iphe, ee-gude mee**Ulo-Ékwà-dù-Nsọ**(Awu 25:1-7; 35:10-19)*

⁴ Mosisu asu ndu Ízurelu l'ephē ha: “Owaa iphe, Ojejoje suru t'e mee ndo-a: ⁵ Unu shi l'iphe, unu nweru hata iphe bya anu yēbe Ojejoje. Onye oohe uhēre t'ọ nū yēbe Ojejoje iphe bē iphe, oo-gude bya bụ mkpọla-ododo; m'ọ bụ mkpọla-ọcha; ope; ⁶ òwúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke uswuswe; ophu eke mee-mee; òwúú ọcha; eji eghu; ⁷ akpọ ebyila, a tseru l'uswe; akpọ umoro-onyimu; oshi akesha; ⁸ manụ olivu, eegudeje amụ ọku; iphe, eeyeje lē manụ kē ọwu l'ishi t'ọ shi mkpọ; ophu eeyeje l'insensu, eshi kwēkwēkwe; ⁹ mkpuma ónikùsù; mēwaru mkpuma ọdo, aswa nọgbaa. Mkpuma ono bē ee-mekochaa dzūpyabe l'uwe-ukuvu onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja yēle uwe-ọkpoma iya.

¹⁰ “T'iphe bụ ndu maru ome nka l'unu lufuta bya emee iphemiphe ọbule-a, Ojejoje tūru ọnu t'e mee-wa; ¹¹ mbụ ọlo-ékwà-dù-nsọ ono; ẹkwa, aa-phụ-chi l'eli iya; iphe, ee-gude kwechia ya; iphe, ee-gude kota nkolaba iya; iphe, ee-gude gụ-chita iya; oshi-ibo iya; ọkpa iya; ọnya ẹke aa-kpọgbaaru iya ye; ¹² mēwaru Okpoko Ọgba-ndzū ono; mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; okfu okpoko ono, aa-nọduje akfū ụgwo iphe, dū eji ono; ẹkwa ono, ee-gudeje gebuta iya ono; ¹³ teburu ono; mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono yēle ngwa iya; mē buredi ono, ee-dobeje Ojejoje l'ifu ono; ¹⁴ iphe ono, eegvubeje urọku ono, e-meje tē iphoro nọdu ono yēle ngwa iya l'ọ ha; urọku iya ono; manụ ono, ee-gudeje amụ ọku ono; ¹⁵ ọnya-ngweja insensu ono; mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; manụ ono, aa-wuje l'ishi ono yēle insensu ono, eshi kwēkwēkwe ono; ẹkwa ono, ee-gbobutaje ọnu ọlo-ékwà-dù-nsọ ono; ¹⁶ ọnya-ngweja-ukfuru ono yēle iphe ono, dū l'ọ bụ ụgbu, ee-gude ope mee ono; mgboro ono, ee-gudeje apa ọnya-ngweja ono yēle ngwa iya l'ọ ha; eze efere ono, ee-gude ope mee ono; yē l'ọkpa iya; ¹⁷ ẹkwa ono, ee-gude gebuta ogbodufu iya; itso ogbodufu ono yēle ọnya ẹke aa-kpọbetsua itso ono; mē ẹkwa ono, ee-gude gebuta ọnu-nggamgbo ogbodufu ono; ¹⁸ mē nggu ọlo-ékwà-dù-nsọ ono yēle k'ogbodufu iya; mē eri iya; ¹⁹ mē uwe ono, e kweru ekwekwe, ee-yeje gude eje ozi l'ọlo-nsọ ono; mbụ uwe, e doberu nsọ tē Éronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja yēle ụnwu iya yeje gude eje ozi ndu achijeru Nchileke ẹja.”

²⁰ Tọ dū iya bụ; ndu Ízurelu eshi l'ifu ẹke Mosisu nọ wụkashihu. ²¹ Iphe bụ onye oohe uhēre; mē onye o ruru l'ẹhu t'ọ nū Ojejoje iphe; egudegbaa iphe bya; mbụ iphe, ee-gude rụa Ọlo-Ékwà Ndzuko ono; iphe, ee-gude eje ozi l'ime iya; mēkwaphu ophu ee-gude kwee uwe, dū nsọ. ²² Iphe bụ ndu oohe uhēre: unwoke mē ụnwanyi; egudegbaa iphe, e gude mkpọla-ododo mee bya anu; mbụ iphe, dūgbaa l'ọ bụ ọjaga; iphe-nchị; echi; mēwaru iphe ọdo, dūgbaa iche iche, e gude mkpọla-ododo mee. Ẹphe egudegbaa mkpọla-ododo ẹphe ono bya anu Ojejoje. ²³ Ndu nweru òwúú ewotagbakwaa ya phụ; mbụ òwúú eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; m'ọ bụ k'ọcha; m'ọ bụ eji eghu; m'ọ bụ akpọ ebyila, a tseru l'uswe; m'ọ bụ kē umoro-onyimu. ²⁴ Ndu ẹka ruru lē mkpọla-ọcha; m'ọ bụ ope; ewotakwa iya phụ bya anu Ojejoje. Ndu nweru oshi akesha, nweru ẹke ee-gude iya rụa ọru ono anukwa iya phụ. ²⁵ Iphe bụ ụnwanyi, maru ome nka egudetsua ẹka ẹphe kwee ẹkwa bya anu. O nweru ndu, bụ òwúú, eke urukpu-urukpu bē ẹphe gude kwee nk'ẹphe; nweru ndu bụ kē mee-mee; nweru ndu bụ k'uswe; nweru ndu bụ k'ọcha bē ẹphe gude kwee nk'ẹphe. ²⁶ Ụnwanyi, oohe uhēre; bụkwaruphu ndu, maru

ome nka; bu eji eghu be ephe gude kwee ekwa nk'ephe. ²⁷ Ophube ndu ishi wotagbaaru mkpuma onikusu; mewaru mkpuma odo, aswa dugbaa; t'a gbapyabe l'uwe-ukuvu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; yele uwe-okpoma iya. ²⁸ Ephe nufukwaaruphu iphe, eshi mko; manu olivu, eegudeje amanu oku; ophu ee-yeje le manu owu l'ishi; me k'insensu, eshi kwekwekwe. ²⁹ Ndu Izurelu l'ephe ha: unwoke me unwanyi; mbu ndu oohe uhere ewotakotaru Ojejoje iphe, ephe turu obu ephe onyo l'ephe anu t'e gude ruru Ojejoje iphe ono, o shi l'onu Mosisu kfu t'e meeru iya ono.

³⁰ Mosisu asu ndu Izurelu: "Unu lekwa le Ojejoje fotaakwaru Bezalelu Uri Horu; buru onye ikfu Juda; ³¹ bya emewa; ume Nchileke eji iya ehu; t'o nweru mmamiphe; kwaa enya; iphe edoje iya enya ohuma; k'ophu oo-ma ome nka l'iphemiphe obule; ³² maru ege ee-shije gude mko-la-ododo; me mko-la-ocha; me ope l'ememashi iphe; ³³ makwaruphu ege aawaje mkpuma, aswa no; me ege aawuje mko-la-ododo l'igburumonu iya; bya amakwaruphu ege aapyije iphe apyipyi; mewaru ege eeshije emekota nka odo, dugbaa iche iche. ³⁴ O nukwaruphu yele Oholiyabu Ahisamaku, bu onye ikfu Danu mmamiphe t'ephe zije ndu odo ome nka obu. ³⁵ O mewaru te mmamiphe ke ege e shi eme nka l'uzo, du iche iche; me mmamiphe ke ege e gude ememashi iphe ememashi rube ephe eka; me t'ephe maru ege eegudeje owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha dengashia iphe edengashi. Ephe ebo bu ndu makotaru ege eemeje iphe nka t'o maa mma.

36

¹ "O bu Bezalelu yele Oholiyabu; me iphe bu ndu maru ome nka; mbu ndu Ojejoje nuru mmamiphe; bya emee te iphe doo ephe enya l'iphe, bu iphe, laru le ke okpu ulo-nsu ono: o bu ephe a-ru ru ono; mee ya ege Ojejoje suru t'e mee ya."

² To du iya bu; Mosisu ekua Bezalelu yele Oholiyabu; me iphe bu ndu maru ome nka; ndu Ojejoje nuru mmamiphe; buru ndu oohe uhere t'ephe jee ozi ono; ³ chiru iphe ono, ndu Izurelu tutaru t'e gude kpu ula-nsu ono nu ephe. L'utsu mboku-mboku be ndu Izurelu anoduje atuko iphe ono l'anu Mosisu l'ege ephe chiru obu ephe. ⁴ Iphe, bu ndu maru ome nka okpu ulo-nsu ono atuko l'ephe ha paru ru ephe haa; ⁵ tugbaa je asu Mosisu: "Le ndu-a tutaakwaru iphe, dzuru t'e gude ru ru obu, Ojejoje suru t'a ru obu; mbu l'ephe gbe tuwa k'etsutsu iya ye iya."

⁶ Mosisu atua ekemu; su: "T'e b'o dukwa nwoke; m'o bu nwanyi, nweru iphe, oo-wotakwadu bya anu; su l'o bu iphe, o gude eyeta eka l'ulo-nsu ono." E woru iphe ono, Mosisu kfuru ono radzuru l'odu ndu Izurelu ono. E shi ege ono kposhia ndu Izurelu t'e b'o duhe iphe, ephe a-tutakwadu; ⁷ ke l'iphe, a tutawaru t'e gude rukota ru ono be dzuwaru nu; tsufu etsufu.

Ulo-Ekwà-du-Nso ono (Awu 26:1-14)

⁸ Iphe bu ndu ophu maru iphe le ndu ru ono egude ukfu-ekwa iri mee ulo-ekwa-du-nsu ono. Ukfu-ekwa iri ono b'e kweru l'owuu ocha, a swiru l'o bu udo; me owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke uswuswe; me ophu eke mee-mee. Yo buru onye maru ome nka gude owuu ono

kwee cherobimu ye l'ukfu-ekwa ono. ⁹ Ukfu-ekwa ono achiko haru enyanhamunha. Ogologo iya du nkwo-eka ukporo lesato; usa iya adu nkwo-eka eno. ¹⁰ Epe ewota ukfu-ekwa ono ise gbagbabe; yo buru ishimishi lanu; bya ewotakwaphu uzo ise ophu gbagbabe nanu. ¹¹ Ishimishi iya ono ke mbu be epe gude owuu, eke urukpu-urukpu yeshia ya nkolaba l'igburumonu iya; mekwaa ya phu ege ono l'ishimishi iya k'ebo. ¹² Nkoloba ukporo labu l'iri be epe yeru l'ishishi ishimishi lanu; bya eyekwaphu nkolaba ukporo labu l'iri l'ishishi ishimishi lanu ophu. Nkoloba ono atuko ghaaru onwephe ifu. ¹³ Epe egude mkpola-ododo meta iphe, nweru nkolaba ishi labu uzo ukporo labu l'iri; gude iya dzegbabe ishimishi ekwa ono epe ebo t'o tuko buru nanu.

¹⁴ Epe abya egude eji eghu kwee ekwa kweta iya ukfu-ekwa iri le nanu, ee-gude phu-chita eli ulo-ekwa ono. ¹⁵ Ukfu-ekwa ono uzo iri le nanu ono achiko haru enyanhamunha. Ogologo iya du nkwo-eka ukporo l'iri. Usa iya adu nkwo-eka eno. ¹⁶ Epe abya achita ukfu-ekwa ono ise gbagbabe; yo buru ishimishi lanu; chita uzo ukfu-ekwa ishing u ophu gbagbabwek waphu nanu. ¹⁷ Nkoloba ukporo labu l'iri be epe yeru l'ishishi ishimishi lanu; yekwaphu nkoloba ukporo labu l'iri l'ishishi ishimishi lanu ophu. ¹⁸ Epe egude ope meta iphe, nweru nkolaba ishi labu uzo ukporo labu l'iri; gude iya kotagbaa nkolaba ishimishi ekwa ono epe ebo; gude iya dzegbabe ulo-ekwa ono; yo buru nanu. ¹⁹ E metsua; epe egude akpo ebyila, a tseru l'uswe; mee iphe, ee-gude phu-chia eli ulo-ekwa ono; bya egudekwaphu akpo umoro-enyimu mee iphe, ee-gude kwechita eli akpo k'ebyila ono.

²⁰ Epe egude oshi akesha rushia oshi-ibo, ee-ye l'ulo-ekwa-du-nsa ono. ²¹ Oshi-ibo ono b'a ruru; yo dutsua nkwo-eka iri iri l'eli. Usa iya adu nkwo-eka le mkpirikpi le mkpirikpiri. ²² Oshi-ibo ono be epe pyitatsuaru okpa ebo ebo ye eka labu. Yo buru ege ono be epe mekotaru oshi-ibo ulo-ekwa-du-nsa ono l'o ha. ²³ A bya le ulo-ekwa-du-nsa ono ibyiya ophu gharu ifu l'uzo ohuda bu ukporo oshi-ibo be epe rutaru t'e ye iya. ²⁴ Epe egude mkpola-ocha meshia enya eke aa-kpogbaaru okpa oshi-ibo k'uzo ohuda ono ye; meta iya uzo ukporo labu. Iphe bu oshi-ibo, nonu nwetsuaru enya labu eke, aa-kpotsuaru okpa iya ye. ²⁵ A bya l'ibe iya ophu; mbu ibyiya ophu gharu ifu l'uzo isheli bukwaphu ukporo oshi-ibo be epe rutaru t'e ye iya. ²⁶ Epe egude mkpola-ocha meshia enya eke aa-kpogbaaru okpa ibo ono; meta iya uzo ukporo labu. Iphe bu oshi-ibo, nonu enweru enya labu eke, aa-kpotsuaru okpa iya ye. ²⁷ A bya l'azu ulo-ekwa-du-nsa ono; ibyiya ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ariba bu oshi-ibo ishing u be epe rutaru t'e ye iya. ²⁸ Iku azu ulo-ekwa-du-nsa ono epe ebo bu oshi-ibo labu be epe rutaru t'e ye iya. ²⁹ Oshi-ibo labu ono, ee-ye l'iku iya ono be epe ruru; yo du nkwegba labu. O shi l'uzo ali du nkwegba labu jeye l'uzo imeli. Yo buru echi lanu b'e gude ku-gbabe iya; epe ebo. Epe ebo ono b'a ruru; yo dukota ege ono. ³⁰ Oo ya bu l'o nweru oshi-ibo esato l'azu ulo-ekwa-du-nsa ono. E gude mkpola-ocha meshia enya eke aa-kporu okpa oshi-ibo ono ye uzo iri l'ishing u. Iphe bu oshi-ibo, nonu enweru enya labu eke, aa-kporu okpa iya ye.

³¹ Epe egude oshi akesha pyishia oshi, ee-gude swebushia oshi-ibo ono. Uzo ise be epe sweberu l'oshi-ibo mgberemeku ulo-ekwa-du-nsa ono ibe lanu; ³² swebekwaphu uzo ise odo le mgboro iya ophu. Uzo ise odo bu l'azu ulo-ekwa-du-nsa ono; ibyiya ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ariba be epe sweberu iya. ³³ Oshi ophu ee-swebe l'echi iya be epe pyiru t'o

shì l'ishì lanụ lufu l'ishì iya ọp̄hu. ³⁴ Ẹp̄he awụa mkp̄ọla-ododo l'oshi-ibo ono; bya egudekwaphu mkp̄ọla-ododo meshia echi, e-gudetsua oshi ono, ee-gude swebushia l'oshi-ibo ono. Ẹp̄he abya awụkwaaphu mkp̄ọla-ododo l'oshi ono.

³⁵ Ẹp̄he egude òwúú, eke urukpu-urukpu; ọp̄hu eke uswuswe; ọp̄hu eke mee-mee yẹle k'ọcha, a swịru l'ọ bụ ụdo; kwee ukfu-ẹkwa. Onye maru ome nka abya egude òwúú ono kwee cherobimu ye l'ukfu-ẹkwa ono.

³⁶ Ẹp̄he egude oshi akesha pyịa itso ẹno; bya awụa ya mkp̄ọla-ododo; bya egudekwaphu mkp̄ọla-ododo meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ẹkwa ono l'itso ono. Ẹp̄he abya egude mkp̄ọla-ọcha kp̄ushia ẹnya ẹke aa-kp̄obe itso ono ụzo ẹno. ³⁷ Onye maru okwe ẹkwa ọhuma egude òwúú, eke urukpu-urukpu; ọp̄hu eke mee-mee; ọp̄hu eke uswuswe; m̄e k'ọcha, a swịru l'ọ bụ ụdo; kwee ẹkwa, ee-gudeje gebuta ọnu ụlo-ẹkwà-dụ-nsọ ono.

Yọ bụru ndu gude ngga ekwe ẹkwa bẹ meru iya nụ. ³⁸ Ẹp̄he egude oshi akesha pyịta itso ise; bya emetakwaphu iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ẹkwa ono l'itso ono. Ishi itso ono; m̄e iphe, ee-swebe l'itso ono bẹ ẹp̄he wụru mkp̄ọla-ododo; bya egude ope meshia ẹnya ẹke aa-kp̄obe itso ono ụzo ise.

37

Okpoko Ogba-ndzụ ono

(Awụ 25:10-22)

¹ Bezalẹlu abya egude oshi akesha gbaa okpoko. Ogologo iya dū nkwo-ẹka labụ lẹ mkpirikpi iya. Ụsa iya adū nkwo-ẹka lanụ lẹ mkpirikpi iya. Eli iya adụkwaphu nkwo-ẹka lanụ lẹ mkpirikpi iya. ² Yọ wụa ọkpobe mkp̄ọla-ododo l'ime iya m̄e l'azụ iya. Yo gudekwaphu mkp̄ọla-ododo kp̄u-pee mgberem̄eku iya mgburumgburu. ³ Yọ kp̄uta echi mkp̄ọla-ododo ẹno dukfubegbaa l'ọkpa iya ẹp̄he ẹno; mbụ wota ẹbo dukfube l'ibe lanụ; wota ẹbo ọp̄hu dukfube l'ibe iya ọp̄hu. ⁴ B'ọ bya egude oshi akesha ono pyịta mgboro labụ; wụa ya mkp̄ọla-ododo; ⁵ bya ewota mgboro ono ẹp̄he ẹbo pyotsua l'echi ono, e dukfubegbaaru lẹ mgberem̄eku okpoko ono t'ọ bụru iphe, ee-gudeje apa iya.

⁶ Yo gude ọkpobe mkp̄ọla-ododo meta okfu okpoko, aa-nọduje akfu ụgwọ iphe, dū ẹji. Ogologo iya dū nkwo-ẹka labụ lẹ mkpirikpi iya. Ụsa iya adū nkwo-ẹka lanụ lẹ mkpirikpi iya. ⁷ Yo gude mkp̄ọla-ododo mee cherobimu labụ, a-nọdutsua l'ishì okfu okpoko ono. Yọ bụru mkp̄ọla-ododo, e tsusaru etsusa b'ọ gude mee ya. ⁸ Yo woru cherobimu lanụ dobe l'ishì ibe lanụ; woru ọp̄hu dobe l'ishì iya ọp̄hu; bya emee; cherobimu labụ ono, nọtsua l'ishishi okpoko ono ẹp̄he ẹbo yẹle okpoko ono aburu iphe lanụ. ⁹ Cherobimu ono b'ọ meru; yọ jashia ẹbà l'ụzo imeli; agu iya edochita eli okpoko ono. Ẹp̄he echegba onwẹp̄he ifu; chiru ẹnya ye l'eli okpoko ono.

Teburu ono

(Awụ 25:23-30)

¹⁰ Ẹp̄he egude oshi akesha pyịa teburu. Ogologo iya dū nkwo-ẹka labụ. Ụsa iya adū nkwo-ẹka lanụ. Eli iya adū nkwo-ẹka lanụ lẹ mkpirikpi iya.

¹¹ Ẹp̄he awụa ya ọkpobe mkp̄ọla-ododo; bya egudekwaphu mkp̄ọla-ododo kp̄u-pee eli iya mgburumgburu. ¹² Ẹp̄he ewota oshi, dū gbiriri, ụsa iya ha l'ọ bụ ọbechere-ẹka swiphee mgberem̄eku iya mgburumgburu; bya egudekwaphu mkp̄ọla-ododo kp̄u-pee oshi ono mgburumgburu. ¹³ Ẹp̄he akp̄uta echi mkp̄ọla-ododo ẹno dekfubegbaa lẹ mgberem̄eku ọkpa teburu ono. ¹⁴ Echi ono nọnyabetsua oshi ono, dū gbiriri ono; k'ọp̄hu ọo-dụkwanu

ike gudeshia mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ¹⁵ Mgboro, ee-gudeje apa teburu ono bu oshi akesha b'e gude pyishia ya; bya awua ya mkpola-ododo. ¹⁶ Epe egude okpobe mkpola-ododo meshia ngwa ke teburu ono; mbu efere; me ite; me okoro; me nkwo-eka, aa-tu-kobe l'eli teburu ono. Iphe ono l'o ha bu iphe, ee-gudeje gwooru Ojejoje ngweja-me.

Iphe, eegvubeje uroku ono
(Awu 25:31-40)

¹⁷ Epe egude okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa mee iphe, eegvubeje uroku. Epe meru iya; yo nweru oshi; nweru ekali. Yo nweru efere; nweru iphe, du l'o bu nwopu okoko-oshi; me iphe, du l'o bu igu oshi. Epe atuko iphe ono l'o ha mee te ye iphe ono, eegvubeje uroku ono buru iphe lanu. ¹⁸ Oshi iya ono nweru ekali ishing. Ekali eto no le mgberemeku iya lanu; eto k'ophu anodu iya le mgberemeku ophu. ¹⁹ Ekali iya ono nweru efere eto. Efere ono b'e meru; yo dugbaa l'o bu igu alumundu. E mekwaaphu nwopu okoko-oshi ye iya; owaa iphe, du l'o bu igu oshi. Yo buru ege ono b'o dukota l'ekali iya ono epe ishing, jakashiru l'oshi iya ono. ²⁰ Oshi iya ono nweru efere eno, e meru; yo du l'o bu igu alumundu. Yo nwekwaruphu iphe, e meru; yo du l'o bu nwopu okoko-oshi; owaa iphe, du l'o bu igu oshi. ²¹ Nwopu okoko-oshi lanu b'e meru; yo nodu le mkpuli ekali iya labu ono k'ali. K'ebonodu le mkpuli ekali iya labu k'echi. K'etonodu le mkpuli ekali iya labu k'eli. Mbu l'o nokota le mkpuli ekali iya ono epe ishing. ²² Nwopu okoko-oshi ono ye ekali iya ekali iya ono b'e meru ye oshi iya aragba nanu. Yo buru okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa b'e gude mee ya. ²³ Epe gudekwaphu okpobe mkpola-ododo meta uroku esaa, ee-gvubegbaa l'eli iphe ono, eegvubeje uroku ono; bya emetakwaphu akpa iya; me ashanga, aaguje oku iya. ²⁴ Iphe, eegvubeje uroku ono ye ngwa iya l'o ha bu unu okpobe mkpola-ododo esaa l'ukporo iri b'e gude mee ya.

Enya-ngweja insensu
(Awu 30:1-5)

²⁵ Epe egude oshi akesha kua enya-ngweja, bu eke aa-kpoje insensu oku. Ogologo iya; me usa iya chikokwa haru enya-nhamunha. Iphe, o bu bu nkwo-eka lanu. Eli iya du nkwo-eka ebo. Mpo iya ye enya-ngweja ono aragbabe buru nanu. ²⁶ Epe awukota okpobe mkpola-ododo l'eli iya; mgberemeku iya; me mpo iya. Epe egudekwaphu mkpola-ododo kpu-pee mgberemeku iya mgburumburu. ²⁷ Epe emeta echi mkpola-ododo ebo ebo dekfubegbaa le mgberemeku iya epe ebo. Epe dekfuberu iya; yo nodutsua le mkpuli iphe ono, a kpu-pheru iya mgburumburu ono. O bu l'echi ono be ee-yeje mgboro, ee-gudeje apa iya. ²⁸ Epe egude oshi akesha pyita mgboro ono; wua ya mkpola-ododo.

²⁹ Epe emekwaaphu manu ono, du nsu, eshi mkpo, aawuje l'ishi ono; me okpobe insensu ono, eshi mkpo ono; bu iya bu oru onye maru ome manumbeleke.

38

Enya-ngweja-ukfuru ono
(Awu 27:1-8)

¹ Epe egude oshi akesha kua enya-ngweja. Eli iya du nkwo-eka eto. Ogologo iya; me usa iya achiko haru enya-nhamunha. Iphe, o dutsua bu nkwo-eka ise ise. ² Epe akputatsua mpo l'iku iku iya epe eno. Epe

eme; mpo ono yele ęnya-ngweja ono aragbabe buru nanu. ęphe emetsua ya ęge ono; bya eworu ope wua ya. ³ ęphe egude ope meshia iphemiphe ọbule, ee-gudeje eje ozi l'ęnya-ngweja ono, bu iya bu ite okpo ntu; me eku; efere; oji; me ashanga, aaguje oku. ⁴ ęphe egude ope meta iphe, du l'ọ bu ugbu, nweru mgberemeķu ęno; woru iya kwechia uzo ali mgberemeķu ęnya-ngweja ono. ęphe shi l'echilabu iya kwechia ya jeye l'eli iya. ⁵ ęphe egudekwaphu ope kpushia echi ęno hebetsua le mgberemeķu iphe ono, du l'ọ bu ugbu ono, e meru l'ope ono ęphe ęno; t'ọ buru ęnya ęke ee-pyotsua mgboro, ee-gudeje apa ęnya-ngweja ono. ⁶ ęphe egude oshi akesha pyita mgboro labu; wua ya ope; ⁷ wotsuaru mgboro ono nwua l'ęnya echi phu le mgberemeķu ębo ya. Mgboro ono ęphe ębo a-nodujetsua le mgberemeķu iya ęphe ębo me aaparuru iya. ęphe meru ęnya-ngweja ono; uzo anodu iya l'echi; mbu l'ęphe gude ibiribe oshi rua ya.

Eze efere ono
(Awu 30:17-21)

⁸ ęphe egude ope mee eze efere yele okpa iya. Ope ono shi l'onyo unwanyi, anoduje eje ozi l'onu Ulo-ękwà Ndzuko.

Ogbodufu
(Awu 27:9-19)

⁹ ęphe abya emeeru ulo-ękwà ono ogbodufu; gude owuu ọcha, a swiru l'ọ bu udo; kwee ękwa, du ukporo nkwo-ęka ise l'ogologo; t'e gude gebuta uzo ọhuda l'ogbodufu ono. ¹⁰ ęphe egude ope meta ukporo itso, aa-kpobe iya yele ęnya ęke aa-kpobetsua itso ono; bya egude mkpola-ọcha meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ękwa ono l'itso ono yele iphe, ee-swebetsua l'itso ono. ¹¹ Uzo isheli iya bukwapu ękwa, du ukporo nkwo-ęka ise l'ogologo b'e kweru; gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe l'uzo isheli ono yele ęnya ęke aa-kpobe itso ono dutsua ukporo ukporo. Yo bukwaruphu ope b'e gude metatsua ya. Yo bukwannuru mkpola-ọcha b'e gude meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ękwa l'itso ono yele iphe, ee-swebetsua ya.

¹² A bya l'usa ogbodufu ono l'uzo ęnyanwu-ariba iya bukwa ękwa, du ukporo nkwo-ęka labu le nkwo-ęka iri l'ogologo b'e kweru; gude gebuta iya. ęphe abya emeta itso iri, aa-kpobe l'uzo ęnyanwu-ariba ono; metakwapu ęnya ęke aa-kpobetsua itso ono uzo iri. ęphe abya egude mkpola-ọcha meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gudeje kobe ękwa ono l'itso ono; me iphe, ee-swebetsua l'itso ono. ¹³ Usa ogbodufu ono l'uzo ęnyanwu-ahata iya dukwapu ukporo nkwo-ęka labu le nkwo-ęka iri l'ogologo. ¹⁴ ęphe abya ekwee ękwa, du nkwo-ęka iri l'ise l'ogologo t'e gude gebuta ęka onu ogbodufu ono ęke iya ọphu. Itso, aa-kpobe iya yele ęnya ęke aa-kpobetsua itso ono dutsua ęto ęto. ¹⁵ A bya l'onu ogbodufu ono ęka iya ọphu; bukwapu ękwa, du nkwo-ęka iri l'ise be ęphe kweru t'e gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe iya yele ęnya ęke aa-kpobetsua itso ono dutsukwaaphu ęto ęto.

¹⁶ Iphe bu ękwa, ee-gude gebuta ogbodufu ono mgburumgburu bukota owuu ọcha, a swiru l'ọ bu udo be ęphe gude kwee ya. ¹⁷ ęnya ęke aa-kpobetsua itso, ee-gude kpobuta ogbodufu ono mgburumgburu bu ope be ęphe gude meshia ya. Iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ękwa ono l'itso ono yele iphe, ee-swebetsua l'itso ono abukwanuru mkpola-ọcha be ęphe gude meshia iya. Ishi itso ono be ęphe wuru mkpola-ọcha. Iphe, ee-swebegbaa l'itso ono, ee-gude kpobuta ogbodufu ono mgburumgburu

bụ mkpọla-ọcha bẹ ẹphe gude meshia ya. ¹⁸ E gude òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe yẹle k'ọcha, a swiru l'ọ bụ ụdo; gude kwee ẹkwa, ụ nkwo-ẹka ụkporo l'ogologo; t'e gude gechita ọnu ogbodufu ono. Yọ bụru ndu gude ngga ekwe ẹkwa bẹ meru iya nụ. ¹⁹ Ọnu-abata iya ono bẹ ẹphe metaru itso ẹno; ọwaa ẹnya ẹke aa-kpọbetsua itso ono ụzo ẹno. Iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ẹkwa ono l'itso ono; mę iphe, ee-swebetsua l'itso ono bẹ ẹphe mekotaru lę mkpọla-ọcha. Ẹphe awukotakwaphu mkpọla-ọcha l'eli itso ono. ²⁰ Iphe bụ nggu, ee-libegbaa eri ụlo-ẹkwà ono; mękwaphu k'ogbodufu ono bẹ ẹphe gude ope mekota.

Iphe, e gude jee ozi ọbu.

²¹ Ọwaa bụ mkpakọ iphe, e gude mee ụlo-ẹkwà ọbu; mbụ ụlo-ẹkwà Ekemu ono. Ọ bụ Mosisu sụru tẹ ndu ikfu Lívayi dekota iphemiphe ọbule ono l'ẹkwo. Onye ishi ẹphe bụ Itama Ẹronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. ²² Bezalelu Úri Họru; bụru onye ikfu Júda mekotaru iphemiphe ọbule, Ojejoje tūru Mosisu ọnu t'e mee. ²³ Onye ẹphe l'iya tukururu mee ya bụ Oholiyabu Ahisamaku, bụ onye ikfu Dánu. Ọ maru ome nka; maru ẹrengete; bya aburu onye maru ẹge eegudeje òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe; mę k'ọcha dengashia iphe edengashi. ²⁴ Mkpọla-ododo, a tūtaru lę ngweja-amama, a nuru t'e gude mee ụlo ono, ụ nsọ ono ụ ụkporo unu iri; l'unu iri lę tete; l'ukporo ishingu l'iri. Mkpọla-ododo ono aburu ọphu ha l'ọ bụ k'eze-ulo Nchileke. ²⁵ Mkpọla-ọcha, ndu Ízurelu tūtaru teke ono, a guru ẹphe ọgu ono ụ ụkporo unu ẹto; l'unu iri lę tete; l'ukporo ẹsato l'iri l'ise. Mkpọla-ọcha ono aburu ọphu ha l'ọ bụ k'eze-ulo Nchileke. ²⁶ Iphe, mkpọla-ọcha ọbu gbaru ẹphe l'ẹhu l'ẹhu bụ nkere-ẹbo mkpọla-ọcha. Mkpọla-ọcha ono aburu ọphu ha l'ọ bụ k'eze-ulo Nchileke. Ndu a guru teke ono, a guru ndu Ízurelu ọgu ono bụ shita lę ndu nọru ụkporo afa tūgburu. Iphe, ẹphe ụ bụ ụkporo unu madzụ ugbo ụkporo ẹto l'iri l'ise; l'unu madzụ ẹsato; l'ukporo madzụ iri l'ẹsaa; lę ụmadzụ iri. ²⁷ Ụkporo unu mkpọla-ọcha ugbo ụkporo l'iri l'ẹsaa; l'unu mkpọla-ọcha ugbo iri bẹ ẹphe gude kpushigbaa ẹnya ẹka aa-kpọbegbaa ọkpa ibo ono, ee-gude kụ-chita ụlo-ẹkwà ono ụzo ụkporo ise. Unu mkpọla-ọcha ẹsaa l'ukporo mkpọla-ọcha iri bẹ ẹphe gude kpua ẹnya lanụ. ²⁸ Ẹphe egude unu mkpọla-ọcha ẹno; l'ukporo mkpọla-ọcha ẹsato; lę mkpọla-ọcha iri l'ise kpushia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ẹkwa ono l'itso ono; bya egudekwa iya phu wukota l'ishi itso ono; bya egude iya mekwaaphu iphe, ee-swebegbaa l'itso ono. ²⁹ Ẹphe tūtakwaruphu ụkporo unu ope ugbo ụkporo l'ishingu; l'unu ope ise lę ngweja-amama ono. ³⁰ Ẹphe egude iya kpua ẹnya ẹka aa-kpọbegbaa itso k'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono; bya egudekwa iya phu kpua ẹnya-ngweja ono, bụ ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono yẹle iphe ono, ụ l'ọ bụ ụgbu ono; waa ngwa ẹnya-ngweja ono l'ọ ha. ³¹ Ẹphe egudekwa iya phu kpua ẹnya ẹke aa-kpọbegbaa itso, ee-gude kpọ-butu ogbodufu ono; wakwaphu k'ọnu iya; mę nggu, ee-libegbaa eri ụlo-ẹkwà ono; mękwaphu k'ogbodufu iya.

39

*Uwe ndu achije ẹja Nchileke
(Awu 28:1-14)*

¹ Ẹphe egude òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; mę ọphu eke uswuswe; kweeru ndu achijeru Nchileke ẹja uwe, ẹphe e-yeje gude eje

ozi l'ulo-ékwà ono. Èphe kwekwaruphu Èronu uwe, dù nsò; bù iya bù ège Ojejoje sùru Mòsisu t'e mee ya.

Uwe ifodu

² Èphe egude òwúú mkpòla-ododo; òwúú, eke urukpu-urukpu; òphu eke mee-mee; òphu eke uswuswe; mē k'òcha, a swìru l'ò bù ụdo; kwee uwe-ukuvu. ³ Èphe eworu mkpòla-ododo tsusaa etsusa; mee ya; yò dù pheripheri; woru iya washia agwara; t'èphe gude agwara ono tsokota lẹ mgbaku òwúú urukpu-urukpu; kẹ mee-mee; kẹ uswuswe; mē k'òcha, a swìru l'ò bù ụdo. Yò buru onye maru ome nka meru iya. ⁴ Èphe eworu gbìriri èkwa labù gude ligbabe; k'òphu aa-nyajẹ iya l'ukuvu èphe èbo; gude gbìriri èkwa ono èphe èbo ligbabe lẹ k'ifu yẹle k'azù. ⁵ Èphe abya ekwekwaphu gbìriri èkwa, ee-gudeje kebuta iya l'ukfu ye iya. Gbìriri èkwa ono bẹ yẹle ifodu ono chiko buru iphe lanù. Iphe, e gude kwee ya bù òwúú mkpòla-ododo yẹle òwúú, eke urukpu-urukpu; òphu eke mee-mee; òphu eke uswuswe; mē k'òcha, a swìru l'ò bù ụdo; bù iya bù ège Ojejoje turu Mòsisu onu t'e mee ya. ⁶ Mkpuma ónikùsù phù bẹ èphe wùru mkpòla-ododo l'igburumonu iya. Yò buru ège ono, onye apyi mkpuma, vu oke aswa akashije èpha lẹ mkpuma; gude mee ya iphe-òhubama ono bù ège èphe kakotaru èpha unwu Ízurelu lẹ mkpuma ono. ⁷ Èphe abya adzupyabe mkpuma labù ono l'eli uwe-ukuvu phù èphe èbo; k'òphu Ojejoje e-gudeje iya nyata unwu Ízurelu; bù iya bù ège Ojejoje turu Mòsisu onu t'e mee ya.

Uwe-Òkpoma

⁸ Èphe abya ekwee uwe-òkpoma phù, ee-gudeje achọ iphe, bù uche-obu yẹbe Ojejoje phù. Èphe kweru iya; yò dù l'ò bù uwe-ukuvu phù, e kweru l'òwúú mkpòla-ododo yẹle òwúú, eke urukpu-urukpu; òphu eke mee-mee; òphu eke uswuswe; mē k'òcha, a swìru l'ò bù ụdo. Yò buru onye maru ome nka meru iya. ⁹ O nweru mgberemẹku ẹno; dù nkwegba labù. Mgberemẹku iya ono èphe ẹno chikokwa hakota ẹnyanhamunha. Ogologo iya dù nkwo-ẹka lanù; ụsa iya adukwaphu nkwo-ẹka lanù. ¹⁰ Èphe abya adzua mkpuma, vugbaa oke aswa; yò kpọo giriri ụzo ẹno l'ékwa ono. Mkpuma, nọ l'ogiri kẹ mbù bù rubi; tópazù; mē bérilù. ¹¹ K'ẹbo bù tòkwásù; sáfàyà; mē émèràlùdù. ¹² K'ẹto aburu jásintù; ágètù; ọwaa ámìtisùtù. ¹³ K'ẹno aburu kirisòlàyitù yẹle ónikùsù; mē jásùpà. Èphe abya awua mkpòla-ododo l'igburumonu mkpuma ono. ¹⁴ Iphe, ọ dù bù mkpuma iri l'ẹbo. Èphe l'èphe ha nọ-chitsuaru ẹnya èpha unwu Ízurelu nanù nanù. Èphe abya edetsua èpha unwu Ízurelu ono lẹ mkpuma ono; yò dù l'ò bù iphe-òhubama nọ-chia ẹnya ikfu iri l'ẹbo ndu Ízurelu. ¹⁵ Èphe egude òwúú òkpobe mkpòla-ododo swishia gwogirigwo, ee-likfubegbaa l'uwe-òkpoma ọbu; mbù swishia ya; yò dù l'ò bù onye swìru ụdo. ¹⁶ Èphe egude mkpòla-ododo meta echi labù; yetsua l'ishi uwe-òkpoma ono; ¹⁷ bya eworu gwogirigwo phù libetsua l'echi ono, e yegbaaru l'ishi uwe-òkpoma ọbu. ¹⁸ Èphe abya ewota ishi gwogirigwo ono ishi iya òphu likfubekwaphu lẹ mkpòla-ododo phù, a wùru l'igburumonu mkpuma labù phù, e likfuberu l'eli uwe-ukuvu phù. ¹⁹ Èphe abya egude mkpòla-ododo meta echi labù ọdo; likfube l'ishi uwe-òkpoma ọbu l'uzo alì. Èphe likfuberu iya l'ime uwe-òkpoma ọbu; ibyiya òphu tukoru l'eli uwe-ukuvu phù. ²⁰ Èphe abya egude mkpòla-ododo metafua echi èbo ọdo; libetsua l'ishishi gbìriri èkwa labù phù l'uzo alì; mbù gbìriri èkwa ono, e liberu l'eli uwe-ukuvu ono. Èphe liberu iya tẹmanu e rua ẹke ono, a nmaru

gbiriri ẹkwa, a tu-butaru l'ukfu uwe-ukuvu ono. ²¹ Echi uwe-ọkpoma phụ bẹ ẹphe gude eri, e gude òwúú urukpu-urukpu swĩa; libetsua l'echi uwe-ukuvu phụ; k'ọphu ọo-nọdu lẹ mgboro gbiriri ẹkwa, a tu-butaru l'ukfu phụ; k'ọphu uwe-ọkpoma phụ ta anọdujeshi akụ lọkpalo kpa l'eli uwe-ukuvu ono; bụ iya bụ ẹge Ojejoje turu Mosisu ọnu t'e mee ya.

Uwe ọdo, ndu achijeru Nchileke ẹja e-yeje

²² Ẹphe egude ẹkwa, dọ urukpu-urukpu mee uwe-nlọkpuru, ee-yeje uwe-ukuvu ono l'eli iya. Yọ bọru onye maru okwe ẹkwa ọhuma kweru iya. ²³ Ẹphe kweru iya; ẹke eepyoje iya ishi anọdu l'echilabu iya; bya eswia igburumọnu iya ẹge eeswije olu uwe-a; t'ẹ b'ọ lakahụ. ²⁴ Ẹphe egude òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe; mẹ k'ọcha, a swiru l'ọ bụ ọdo; metatsua iphe, dọgbaa l'ọ bụ akpuru ọtara-okumu; dophee ọnu uwe ono mgburumgburu. ²⁵ Ẹphe abya egude ọkpobe mkpọla-ododo meshia mgbirigba dophee igburumọnu uwe ono mgburumgburu lẹ mgbaku iphe ono, dọgbaa l'ọ bụ akpuru ọtara-okumu ono. ²⁶ Mgbirigba ono; ọwaa iphe ono, e meru; yọ dọ l'ọ bụ akpuru ọtara-okumu ono; anọphee igbirimọnu uwe ono mgburumgburu. E dengashiru iya edengashi l'ọnu uwe ono, ee-yeje ejeru Ojejoje ozi ono; bụ iya bụ ẹge Ojejoje turu Mosisu ọnu t'e mee ya. ²⁷ Ẹphe egude òwúú ọcha kweeru Ẹronu yẹle unwu iya uwe-nlọkpuru. Yọ bọru onye maru okwe ẹkwa ọhuma kweru iya. ²⁸ Ẹphe gudekwaphu òwúú ọcha kwee okpu-ẹkwa ono; mẹ okpu ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono; gude òwúú ọcha, a swiru l'ọ bụ ọdo kwee nwiba ono. ²⁹ Ẹphe gude òwúú ọcha, a swiru l'ọ bụ ọdo; ọphu eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; mẹ ọphu eke uswuswe; mee ẹkwa-ukfu ono; bụ iya bụ ozi onye maru odengashi iphe edengashi; bya aburu ẹge Ojejoje turu Mosisu ọnu t'e mee ya. ³⁰ Ẹphe egude ọkpobe mkpọla-ododo meta iphe, dọ l'ọ bụ ekwekwerekwe; yọ bọru okpu, dọ nsọ; bya edee ya iphe ẹge-a, eedeje l'iphe-ọhubama-a. Iphe, ẹphe deru iya bụ: IPHE, DURU OJEJOJE NSỌ. ³¹ Ẹphe abya ewota eri, e gude òwúú, eke urukpu-urukpu swĩa; libe l'iphe ono, dọ l'ọ bụ ekwekwerekwe ono; woru iya lipyabe l'ifu okpu-ẹkwa.

Mosisu ẹje ọgba-phe ọlo-ẹkwà ono.

³² Nta-a bẹ ọlo-ẹkwà ono; mbụ Ọlo-Ẹkwà Ndzuko ono b'e meghewaru. Ndu Ịzurelụ mekotawaru iya ẹge Ojejoje sọru Mosisu t'e mee ya. ³³ Ya ndono; ẹphe achita iphe ọlo-ẹkwà ono l'ọ ha chitaru Mosisu; mbụ ọlo-ẹkwà ono; mẹ ngwa, tso iya nù; dọ l'ọ bụ iphe iya ono, nweru nkolaba ono; mẹ ibo ono, ee-gude kụ-chita ọlo-ẹkwà ono; mẹ oshi ono, ee-gudegbaa swebushia lẹ mgbo ono; mẹ itso iya ono; mẹ ẹnya ẹke aa-kpọbe itso ono; mẹ ọkpa ibo ono. ³⁴ Ẹphe chitakaruphu akpọ ebyila ono, a tseru l'uswe, ee-gude kpua ọlo-ẹkwà ono; akpọ umoro-ẹnymu ono; ẹkwa ono, ee-gude gebuta Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; ³⁵ Okpoko Ekemu ono yẹle mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; okfu okpoko ono, aa-nọduje akfụ ọgwo iphe, dọ ẹji ono; ³⁶ teburu ono yẹle ngwa, tso iya nù; buredi ono, ee-dobeje Ojejoje l'ifu ono; ³⁷ iphe ono, eegvubeje urọku ono, e meru l'ọkpobe mkpọla-ododo ono; urọku iya ono yẹle ngwa iya l'ọ ha; manụ ono, ee-gudeje amụ ọku ono; ³⁸ ẹnya-ngweja ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono; manụ ono, aa-wụ l'ishi ono; ínsensu ono, eshi mkpọ ono; ẹkwa ono, ee-kochita ọnu ọlo-ẹkwà ono; ³⁹ ẹnya-ngweja ono, bụ ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono, e gude ope mee ono; iphe iya ono, dọ l'ọ bụ ọgbu ono; mgboro iya ono yẹle ngwa iya l'ọ ha; eze efere ono yẹle iphe ono, aa-subeje iya ono; ⁴⁰ ẹkwa ono, ee-gude gebuta

ogbodufu ono yele itso iya; enya eke aa-kpobetsua itso ono l'ọ ha; ekwa ono, ee-gude gechita onu ogbodufu ono; eri iya; nggu iya yele iphemiphe, ee-gude eje ozi l'ulo-ekwa ono; mbu Ulo-Ékwà Ndzuko ono; ⁴¹ me uwe ono, e kweru ekwekwe, ee-yeje gude eje ozi l'ulo-nsọ ono; mbu uwe, du nsọ ke Éronu, bu onye achijeru Nchileke eja yele k'unwu iya, ephe e-yeje teke ephe eje ozi ndu achijeru Nchileke eja. ⁴² Ndu Ízurẹlu achiko iphe ono rukota l'ege Ojejoje turu Mosisu onu iya. ⁴³ Mosisu abya elee enya l'ozi ono; phua l'ephe jekotawaru iya ege Ojejoje suru t'e jee ya. Yọ bya agooru ephe onu; gude kele ephe ekele k'ozi ono, ephe jeru ono.

40

Aakpobe Ulo-Ékwà Ndzuko ono

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: ² "T'ọ kpobe ọlo-ekwa ono; mbu Ulo-Ékwà Ndzuko ono mboku mbu l'onwa ke mbu. ³ Paru Okpoko Ekemu ono sube l'ime iya; nggu ewota ekwa ono gude gebuta iya. ⁴ Nggu apabata teburu ono yele ngwa iya. Nggu apabatakwaphu iphe ono, eegvubeje urọku ono; dozitsua urọku, nọ iya nu. ⁵ Nggu apatakwaphu enya-ngweja insensu ono, e meru le mkpola-ododo ono; sube l'ifu Okpoko Ekemu ono; gude ekwa ono gebuta onu ọlo-ekwa ono.

⁶ "Nggu asube enya-ngweja, bu iya bu eke ono, ee-gwoje ngweja-ukfuru ono l'ifu onu ọlo-ekwa ono; mbu Ulo-Ékwà Ndzuko ono. ⁷ Nggu apata eze efere ono sube le mgbaku Ulo-Ékwà Ndzuko ono yele enya-ngweja ono, bu eke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono; kuru mini ye iya. ⁸ Nggu achita ekwa ogbodufu ono gude gebuta ogbodufu ono mgburumgburu; nggu ewotakwaphu ekwa onu ogbodufu ono kochita onu iya. ⁹ Nggu ewota manu ono, aawuje l'ishi ono; wua l'ulo-ekwa ono yele iphemiphe obule, nu iya nu; shi ege ono doo yele iphe, bu iphe, nọ iya nu nsọ; t'ọ du nsọ. ¹⁰ Nggu awukwaaphu enya-ngweja ono, bu eke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono manu yele ngwa iya l'ọ ha; shikwaphu ege ono doo ya nsọ; t'ọ buru iphe, du nsọ nshinu. ¹¹ Nggu awukwaaphu eze efere ono yele okpa iya manu; shi ege ono doo ya nsọ.

¹² "Nggu eduta Éronu yele unwu iya bya l'onu Ulo-Ékwà Ndzuko ono; ghua ephe eh. ¹³ Nggu achita uwe ono, du nsọ ono yee Éronu; wua ya manu l'ishi gude doo ya nsọ; t'ọ buru onye achijeru Nchileke eja l'ozi iya. ¹⁴ Nggu edutakwaphu unwu iya yeshia ephe uwe-nlokpuru phu. ¹⁵ Nggu awua ephe manu l'ishi ege i wuru nna ephe; t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja l'ozi iya. Manu ono, ii-wu ephe l'ishi ono e-me ephe; t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja l'ozi iya; tsube l'ogbo sweru ogbo." ¹⁶ Mosisu atuko iphe ono l'ọ ha mekota ege Ojejoje turu iya onu t'o mee ya.

¹⁷ Yo be mboku mbu; l'onwa ke mbu l'afa k'ẹbo; e woru ọlo-ekwa ono kpobe. ¹⁸ Mosisu eworu enya eke aa-kpobetsua ibo ọlo-ekwa ono; me itso iya; kfubegbaa; bya akpobe iya ibo ono; bya eye iya iphe ono, ee-gude swebushia l'ibo ono; bya akpobekwa iya phu itso ono. ¹⁹ Yo wota ekwa ono phushia l'eli ọlo-ekwa ono; bya achita iphe phuchita ọlo-ekwa ono, bu iya bu ege Ojejoje suru t'e mee ya. ²⁰ Yọ pata ekemu ono ye l'ime Okpoko Ogba-ndzu ono; woru mgboro iya ono pyotsua l'okpoko ono; bya apata okfu okpoko ono, aa-nodu akfu ugwo iphe, du eji ono; sube l'eli iya. ²¹ Yọ bya teke ono bya apata okpoko ono pabata l'ulo-ekwa ono; bya ewota ekwa ono gebuta Okpoko Ekemu ono; bu iya bu ege Ojejoje suru iya t'o

mee ya. ²² Mósísu abya apata teburu ono sùbe lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono l'ụzo isheli; l'azụ ẹkwa, e gude gebuta Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ. ²³ Yo woru buredi ono dobe Ojejoje l'ifu; bụ iya bụ ẹge Ojejoje sụru iya t'o mee ya. ²⁴ Yọ pata iphe ono, eegvubeje urọku ono sùbe lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono l'ụzo ọhuda yẹle teburu ono ghagbabe iya ifu; ²⁵ bya anọdu Ojejoje l'ifu l'ẹke ono mezitsua urọku, nọ iya nụ; bụ iya bụ ẹge Ojejoje tūru iya ọnu t'o mee ya. ²⁶ Yọ patakwapu ẹnya-ngweja ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono sùbe l'ifu ẹkwa ono, e gude gebuta Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ ono; ²⁷ bya akpọo ínsensu ọku l'ẹnya-ngweja ono; bụ iya bụ ẹge Ojejoje ziru iya t'o mee ya. ²⁸ Yo wota ẹkwa ono gude kochita ọnu ụlo-ékwà ono; ²⁹ bya eworu ẹnya-ngweja ono, bụ ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono sùbe lẹ mgboro ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; bya egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru yẹle ngweja-nri l'ẹnya-ngweja ono; bụ iya bụ ẹge Ojejoje tūru iya ekemu t'o mee ya. ³⁰ Yọ bya apata eze efere ono sùbe lẹ mgbaku Ụlo-Ékwà Ndzuko ono yẹle ẹnya-ngweja ono, bụ ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono. ³¹ Yọ bụru eze efere ono bẹ Éronu yẹle unwu iya; mę Mósísu gude kwọo ẹka; kwọo ọkpa. ³² Yọo bụje; teke ẹphe eme t'ẹphe bahụ lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; m'ọ bụ t'ẹphe jenyabe ẹnya-ngweja ono, bụ ẹke ono, eegwoje ngweja-ukfuru ono ntse; ẹphe akwọ-odu ẹka; kwọo ọkpa; bụ iya bụ ẹge Ojejoje tūru ẹphe ekemu t'ẹphe meje iya. ³³ Mósísu abya achitakwapu ẹkwa ogbodufu ono gude gebuta ogbodufu ụlo-ékwà ono; mę ẹnya-ngweja ono mgburumgburu; wotakwapu ẹkwa ọnu ogbodufu ono kochita ọnu iya. Yọ bụru iya bụ lẹ Mósísu arụ-ghee ọru ọbu.

Odu-biribiri Ojejoje

³⁴ Ya ndono; urukpu ono abya atso-kputa Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; ọdu-biribiri Ojejoje abya eji ụlo-ékwà ono. ³⁵ Mósísu ta dọ ike ye ishi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; kẹ l'urukpu tso-kputaru iya; ọdu-biribiri Ojejoje eji Ụlo-Ékwà Ndzuko ono ejiji. ³⁶ Yọo bụje teke urukpu ono wukahuru l'eli ụlo-ékwà ono; ndu Ízurelu akwalia. ³⁷ Ọ -bụru l'urukpu ono ta tųgbudu; ẹphe anọdu l'ẹke ẹphe nọ jeye mbọku, ọo-tųgbu. ³⁸ Ọ bụ iya bụ l'urukpu Ojejoje shi anọduje l'eli ụlo-ékwà ono l'eswe mgburumgburu. O -be l'enyashi; yọ chalahaa l'ọbu ọku; dzuru ụlo ndu Ízurelu l'ọ ha. Yọ bụru ẹge ono b'o mekotaru iya jeye ndu Ízurelu ejegee ije ẹphe ono.

Livítikọsu

Ngweja-ukfuru

¹ Ojejoje eshi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko kua Mósisu; sụ iya: ² “Owaa iphe, ii-kfuru ụnwu Ízurelu ndọ-ọ: ‘O -nweru l'unu ha onye gude ngweja bya ọnu Ojejoje; t'onye ono kpụta eswi; m'ọ bụ aturu; m'ọ bụ egbu gude bya anị iya.

³ “ ‘O -buru onye, bụ eswi b'o gude l'abyaru iya ogworu ngweja-ukfuru; t'onye ono kpụtakwa oke-eswi, ẹ ta adudu ntupo, nọ iya l'ẹhu; bya anụ l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko; k'ọphu Ojejoje a-natakwanu iya. ⁴ T'onye ono byibe anụ ono, ọ nuru t'ọ buru ngweja-ukfuru ono ẹka l'ishi. Aa-nata iya t'ọ nọ-chia ẹnya onye ono; buru iphe, ee-gude akfụ ụgwo iphe, dụ ẹji, onye ono meshiru. ⁵ T'onye ono nọdu Ojejoje l'ifu gbua oke-eswi ono. Ụnwu Éronu, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja egude mee oke-eswi ono phephee mgburumgburu l'ẹnya-ngweja l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ⁶ T'ọ swakwaa anụ ono akpọ; bushia anụ iya ibiribe ibiribe. ⁷ Ụnwu Éronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja abya akpọbe ọku l'ẹnya-ngweja ono; woru nkụ doo ya. ⁸ Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono, bụ iya bụ ụnwu Éronu abya eworu anụ ono, e bushiru ebushi ono; mę ishi iya; mę ẹbà iya doo lẹ nkụ ono, e doru l'eli l'ẹnya-ngweja ono. ⁹ Iphe-ẹpho iya; owaa ẹka iya; mę ọkpa iya bę onye ono e-gude mini saa asasa. Teke e metsuaru; t'onye achijeru Nchileke ẹja tuko iya l'ọ ha kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono; t'ọ buru ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

¹⁰ “ ‘O -buru l'ọo egbu; m'ọ bụ aturu bę onye ọbu gude abya ogwo ngweja-ukfuru; t'ọ bukwaru iphe, oo-wota bụ okee ya, ẹ to nwedu ẹke, ntupo nọ iya l'ẹhu. ¹¹ T'onye ono kpụta iya je l'uzo isheli ẹnya-ngweja ono gbua ya Ojejoje l'ifu. Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono eworu mee anụ ono phephee mgburumgburu l'ẹnya-ngweja ono. ¹² T'onye ono bushia anụ ono ibiribe ibiribe. T'onye achijeru Nchileke ẹja chiru yele ishi iya; mę ẹbà iya doo l'eli nkụ ono, a kpọberu l'eli ẹnya-ngweja ono. ¹³ Iphe-ẹpho iya; owaa ẹka iya; mę ọkpa iya bę onye ono e-gude mini saa asasa. Onye achijeru Nchileke ẹja atuko iya l'ọ ha kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono; t'ọ buru ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

¹⁴ “ ‘O -buru l'ọo anụ-ẹbà bę onye ọbu gude bya ogworu Ojejoje ngweja-ukfuru ọbu; t'ọ bukwaru ndo; m'ọ kwanu kparakobe bę oo-gude bya. ¹⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja nwuta iya bya l'ẹnya-ngweja ono; bya aswibufu iya ishi; kpọo ya ọku l'ẹnya-ngweja ono. Yọ haa mee ya t'ọ lashị lẹ mgboro ẹnya-ngweja ono. ¹⁶ T'ọ chifuta iya ọkpá-nri; nmashia ya ẹbà; woru iya wushi l'uzo ẹnyanwu-ahata ẹnya-ngweja ono; mbụ l'ẹke ono, aawushije ntụ ono. ¹⁷ T'ọ shi l'ẹbà iya ono lajaa ya ẹbo t'ọ gheru ọnu. Ole t'ẹ b'ọ lajashị iya ẹbo t'ọ nọdu iche iche. T'onye achijeru Nchileke ẹja woru iya kpọo ọku l'ẹnya-ngweja; mbụ l'eli nkụ ono, e doberu l'eli iya ono; t'ọ buru ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

2

Ngweja-nri

1 “ ‘O -buru ngweja-nri be onye obu gude bya ogworu Ojejoje; t’o bukwaru ntụ akpe; be oo-gude bya. T’o gbashi iya manụ; yekwa iya phụ insensu. 2 Teke o -metsuaru; t’o woru iya nụ unwu Éronu, bu ndu achijeru Nchileke eja. T’onye achijeru Nchileke eja hata ntụ akpe ophu jiru eka; gbashi iya manụ; ye iya insensu; kpoo ya oku l’anya-ngweja ono; t’o no-chia enya-ngweja-nri; buru ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma. 3 Ngweja-nri ono ophu wuduru nụ a-buwaru ke Éronu yele unwu iya. O du nsọ nshinu; ke l’o shi le ngweja-oku, e gworu nụ Ojejoje.

4 “ ‘Teke o bu ngweja-nri, e gheru le ntụ-oku b’i gude bya; t’o bukwaru akara, e gude ntụ witu, e te yedu iphe, ekoje buredi. T’e yekwa iya manụ. Odumeka; t’o buru echa-mbeke, e te yedu iphe, ekoje buredi. T’e yekwa iya phụ manụ. 5 Teke o bu le ngweja ngu bu ngweja-nri, e gheru le mbeji; t’o bukwaru ntụ akpe, a gwokoberu manụ; mbu ophu e te yedu iphe, ekoje buredi. 6 Ii-gwepiyashi iya egwepiyashi; gbashi iya manụ; ke l’o kwa ngweja-nri b’o bu. 7 O -buru le ngweja ngu bu ngweja-nri, e shiru l’ite; t’o bukwaru ntụ akpe, e yeru manụ be ee-gude shia ya. 8 O bu ngweja-nri, dugbaa ege ono be unu e-gudeje wotaru Ojejoje. Teke e gwotaru iya bya anụ onye achijeru Nchileke eja; yo gude iya bya l’anya-ngweja ono. 9 Onye ono, achijeru Nchileke eja ono eshi le ngweja ono hata ophu oohata je akpoo oku l’anya-ngweja ono; t’o buru ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma. 10 Ngweja-nri ono ophu phoduru nụ buwa ke Éronu yele unwu iya. O du nsọ nshinu; ke l’o shi le ngweja-oku, unu anụ Ojejoje.

11 “ ‘T’e b’o dukwa ngweja-nri, unu gude bya ogworu Ojejoje eja, unu eyeje iphe, ekoje buredi. Unu be eyejekwa iphe, ekoje buredi; m’o bu manụ-engu le ngweja-oku, unu anụ Ojejoje. 12 Unu e-shije l’iphe odungu, unu kpataru l’okfu unu bya egwooru Ojejoje ngweja akpuru-mbu. Olobu; unu ba akpokwa iya oku l’anya-ngweja t’o buru ngweja, mkpo iya du Ojejoje mma. 13 Unu yejekwa unú l’iphe bu ngweja-nri, unu abya onu Ojejoje; ke l’unú du ududu ndzu unu le Nchileke gbaru. Unu yejekwa unú l’iphe, bu ngweja, unu egwo egwogwo.

14 “ ‘O -buru l’unu gude iphe odungu, unu kpataru l’okfu unu l’abya ogworu Ojejoje ngweja-nri; unu gbutakwa akpe, nokwadu l’onyingu; hua ahuhu; m’o kwanu tsua ya etsutsu gude gwoo ngweja-nri obu. 15 Unu gbashijekwa iya manụ; unu eyekwa iya phụ insensu; ke l’o kwa ngweja-nri. 16 T’onye achijeru Nchileke eja wotakota insensu ono; yo hata akpe ono, e tsuru etsutsu ono; meta manụ gbashi iya; kpoo ya oku l’ozori ngweja ono. O buakwa ngweja-oku, unu anụ Ojejoje.

3

Ngweja-ehu-agu

1 “ ‘O -buru ngweja-ehu-agu be madzu abya egwogwo; o -buru oke-eswi; m’o bu nne-eswi b’o gude bya; t’onye ono gudekwa ophu e-te nwedu ntupo. 2 T’onye ono byibe anụ ono eka l’ishi; gbua l’onu Ulo-Ékwà Ndzuko ono. Teke e gbutsuaru iya; t’unwu Éronu, bu ndu achijeru Nchileke eja gude mee anụ ono phephee l’anya-ngweja ono mgburumburu. 3 T’o shi l’anụ ono, e gude gwoo ngweja-ehu-agu ono botata anụ, ngweja-oku nụ Ojejoje. Iphe, oo-botata bu ebà, kwechiru iphe-epho iya; waa ophu nokota l’iphe-epho iya l’o ha. 4 T’o botakwaphu akpuru-ose iya ephe ebo ye iya; me ebà ophu no l’uzo ose iya. T’o butakwaphu anyi iya yele akpuru-ose iya. 5 T’unwu Éronu woru iya kpoo oku l’anya-ngweja l’eli ngweja-ukfuru ono,

nọ l'eli nkụ ono, e doru l'ọku ono; t'ọ bụru ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

⁶ “ ‘Ọ -bụru l'ọo anụ-ufu: okee ya; m'ọ bụ nyee ya bẹ madzụ gude l'abya ogworu Ojejoje ngweja-ẹhu-agu; t'ọ nukwa ọphu ẹ-te nwedu ntupo. ⁷ Ọ -bụru nwaturu bẹ onye ọbu kpụ bya ọnu kẹ ngweja ọbu; t'ọ kpukwaru iya bya Ojejoje l'ifu. ⁸ T'onye ono byibe aturu ono ẹka l'ishi; woru iya gbua l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. Teke e metsuaru; t'unwu Éronu gude mee anụ ono phephee l'ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. ⁹ T'o shi lẹ ngweja ẹhu-agu ono buta anụ, ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-ọku. Èbà iya l'ọ ha bẹ ee-wotakota; bya eshi l'ọkpụ ukfu iya gbujita ukfumọdzu iya l'ọ ha, bụ ẹke èbà anọje. Ee-wotakota èbà, kwechiru iphe-ẹpho iya; mẹ ọphu nọkota l'iphe-ẹpho iya. ¹⁰ T'ọ bọtakwaphu àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo ye iya; mẹ èbà, nọ l'uzo ose iya. T'ọ tuko anyị iya yẹle àkpùrù-ose iya bọfuta. ¹¹ T'onye achijeru Nchileke ẹja wota iya je akpọoru Ojejoje ọku l'ẹnya-ngweja l'ọ bụ nri; mbụ ngweja-ọku, unu anụ Ojejoje.

¹² “ ‘Ọ -bụru eghu bẹ onye ọphu kpụ bya; t'onye ono kpụtakwa iya phụ bya Ojejoje l'ifu. ¹³ T'onye ono byibe eghu ono ẹka l'ishi; woru iya gbua l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. Teke e gbutsuaru iya; t'unwu Éronu wota mee ya phephee l'ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. ¹⁴ Iphe, oo-shi l'eghu ono wota gude gwooru Ojejoje ngweja-ọku bụ èbà, kwechiru iphe-ẹpho iya; mẹ ọphu nọkota l'iphe-ẹpho iya. ¹⁵ Yọ bọtakwaphu àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo ye iya; mẹ èbà, nọ iya nụ, bụ ọphu nọ l'uzo ose iya. T'ọ tuko anyị iya yẹle àkpùrù-ose iya ono bọfuta. ¹⁶ T'onye achijeru Nchileke ẹja wota iya je akpọo ọku l'ẹnya-ngweja; t'ọ bụru nri, e gworu ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. Èbà anụ l'ọ ha bụkota kẹ Ojejoje. ¹⁷ Ekemu-a bụ ekemu, a-duru unu tsube l'ogbo sweru ogbo l'iphe bụ ẹke unu nọ; bụ iya bụ t'unu ba atajekwa èbà iphe; unu te eri mee iphe.’ ”

4

Ngweja-iphe, dụ ẹji

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Mosisu: ² “Owaa iphe, ii-kfuru ndu Ízurelụ ndọ-ọ: ‘Teke o nweru onye meru ẹjo iphe l'amagama; daka-a ekemu Ojejoje turu; owaa ẹge ọo-duru iya:

³ “ ‘Ọ -bụru l'ọo eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja bẹ meru iphe dụ ẹji; b'ọ shiakwa ẹge ono mee tẹ ikpe nma ọha l'ọphu. T'onye ono kpụtakwa oke-eswi, ẹ-te nwedu ntupo wotaru Ojejoje t'ọ bụru ngweja ẹjo iphe ono, o meru ono. ⁴ T'onye ono kpụta oke-eswi ono gude bya Ojejoje l'ifu l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. T'o byibe oke-eswi ono ẹka l'ishi; gbua Ojejoje l'ifu l'ẹke ono. ⁵ T'o meta mee oke-eswi ono gude bahụ l'ime Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ⁶ Teke o ruru; t'ọ tsee mkpushi-ẹka lẹ mee ono phee ugbo ẹsaa l'ifu Ojejoje; mbụ l'ifu ẹkwa ono, dụ nsọ ono. ⁷ T'o metakwaphu mee anụ ono wuru ye lẹ mpo ẹnya-ngweja ínsensu phụ; mbụ ẹnya-ngweja ono, nọ Ojejoje l'ifu lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko phụ. T'ọ pata mee ọphu wuduru nụ je awuru ye l'ukfu ẹnya-ngweja ẹke eegwoje ngweja-ukfuru, nọ l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ⁸ Èbà oke-eswi ono, e gude egwo ngweja-iphe, dụ ẹji ono; mbụ èbà, kwechiru iphe-ẹpho iya; mẹ èbà, nọ iya l'ẹpho l'ọ ha bẹ oo-heshikota. ⁹ T'ọ bọfu iya àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo; woshikota iya èbà, nọ iya nụ; mbụ ọphu nọ l'uzo ose iya. T'ọ tuko anyị iya yẹle àkpùrù-ose iya ono bọfuta. ¹⁰ Ọ bụ ẹge ono, eeheshije èbà l'oke-eswi, e gude egwo ngweja-ẹhu-agu ono bụ ẹge ee-heshikwaphu ọwaa. Teke e metsuaru; t'onye ono,

achijeru Nchileke ẹja ono wota iya je akpọo ọku l'ẹnya-ngweja-ukfuru. ¹¹ Ọphu bụ akpọ oke-eswi ono; anụ iya l'ọ ha jeye l'ishi iya; ẹka iya; ọkpa iya; iphe-ẹpho iya; mę nshị iya; ¹² mbụ anụ eswi ono l'ọ ha; bę oo-gude lufu alufu l'ọdu ndu Ízurelu ono. T'ọ gude iya je l'ẹke ẹ te merudu emeru; mbụ l'ẹke ono, aawushije ntụ ono; je akpọo ya ọku l'eli ntụ ono.

¹³ “ ‘Ọ -buru l'ọo ndu Ízurelu mgburumgburu bę dakaru ekemu Ojejoje l'amagama; bę ikpe nmaakwaru ẹphe; e guderu l'ẹphe ta amadụ amama. ¹⁴ Ọ -buru l'ọ byaru bya edoo ẹphe ẹnya mbụ iphe, ẹphe meru; t'ẹphe kpụtakwa nwa oke-eswi gude bya egwooru Nchileke ngweja-iphe, dụ ẹji ono l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko. ¹⁵ Tę ndu bụ ọgurennya Ízurelu byibe oke-eswi ono ẹka l'ishi l'ifu Ojejoje; gbua ya l'ẹke ono. ¹⁶ Tę eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja meta mee oke-eswi ono bahụ lę Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ¹⁷ Teke o ruru; t'ọ tsee mkpushi-ẹka lę mee anụ ono; phee ya ugbo ẹsaa l'ifu Ojejoje; mbụ l'ifu ẹkwa ono. ¹⁸ T'ọ metakwaphu mee ono wuru ye lę mpo ẹnya-ngweja phụ; mbụ ẹnya-ngweja ono, nọ Ojejoje l'ifu lę Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. T'ọ pata mee ono ọphu wuduru nụ; wuru ye l'ukfu ẹnya-ngweja-ukfuru, bụ ọphu nọ l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ¹⁹ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono woshikota ẹbà anụ ono l'ọ ha kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono. ²⁰ Ọ bụlephu ẹge o meru oke-eswi ono, e gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji ono bụ ẹge oo-me oke-eswi ọwaa. Ọ bụ ẹge ono bę onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono e-shi kfuaru ẹphe ụgwo ẹjo iphe ọbu, ẹphe meru ọbu; a gụkwuanuru ẹphe nvụ. ²¹ T'ọ pata anụ oke-eswi ono gude lufu l'azụ ọdu ndu Ízurelu ono; je akpọo ya ọku ẹge a kpọru oke-eswi k'ivuzọ phụ. Ọ kwa ngweja iphe, dụ ẹji ọha; b'ọ bụ.

²² “ ‘Ọ -buru l'ọo onye ishi bę dakaru ekemu Ojejoje l'amagama; mee iphe Ojejoje, bụ Nchileke turu l'ekemu t'ę b'e meshi bę ikpe nmaakwaru onye ọbu. ²³ Ọ -buru l'iphe, dụ ẹji ono, o meru ono b'e meru; yo doo ya ẹnya; iphe, oo-wota bụ mkpi, ẹ ta dudu ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu t'ọ buru ngweja iya. ²⁴ T'ọ byibe mkpi ono ẹka l'ishi woru iya gbua l'ẹke eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru l'ifu Ojejoje. Ọ kwa ngweja-iphe, dụ ẹji b'ọ bụ. ²⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja tsee mkpushi-ẹka lę mee anụ ono tee lę mpo ẹnya-ngweja-ukfuru ono. Yo woru mee ono, wuduru nụ ono ye l'ukfu ẹnya-ngweja ono. ²⁶ Ẹbà anụ ono l'ọ ha bę oo-heshikota kpọo ọku l'ẹnya-ngweja; ẹge a kpọru kę ngweja-ẹhu-agu phụ. Onye achijeru Nchileke ẹja eshi ẹge ono kfuà ụgwo iphe, dụ ẹji ọbu, onye ọphu meru ọbu; t'e shi ẹge ono gụkwuanuru onye ono nvụ l'iphe, dụ ẹji iya ọbu.

²⁷ “ ‘Ọ -buru l'ọ nweru onye Ízurelu mmanu ọdo, meru iphe, dụ ẹji l'amagama; mbụ mee iphe, Ojejoje turu ekemu t'e b'e meshi bę ikpe nmaakwaru onye ọbu. ²⁸ Ọ -buru l'iphe, dụ ẹji ono, o meru ono b'e meru; yo doo ya ẹnya; iphe, oo-wota bụ nyee eghu, ẹ ta dudu ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu; t'ọ buru ngweja k'iphe, dụ ẹji ono, o meru ono. ²⁹ T'ọ byibe ẹka l'ishi anụ ono; woru iya gbua l'ẹke eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru. ³⁰ T'onye achijeru Nchileke ẹja tsee mkpushi-ẹka lę mee anụ ono tee lę mpo ẹnya-ngweja-ukfuru ono. Yo woru mee ono ọphu wuduru nụ wuru ye l'ukfu ẹnya-ngweja ono. ³¹ T'ọ heshikota ẹbà, nọ l'anụ ono; mbụ ẹge ono, eemeje kę ngweja-ẹhu-agu ono. Tę onye achijeru Nchileke ẹja kpọo ya ọku l'ẹnya-ngweja; t'ọ buru ngweja, mkpọ iya dụ Ojejoje maa; t'ọ shi ẹge ono kfuà ụgwo iphe, dụ ẹji, onye ọbu meru; k'ọphu aa-gụkwuanuru iya nvụ.

32 “ Teke ọ bụ aturu bẹ onye ọbu gude bya anunu kẹ ngweja-iphe, dụ eji ọbu; tẹ onye ono gudekwa ada aturu, ẹ ta dudu ẹke ntupo nọ iya l'ehu. 33 T'ọ byibe ẹka l'ishi anu ono; woru iya gbua; t'ọ buru ngweja-iphe, dụ eji. Ẹke ọo-nọdu gbua ya bụ ẹke eegbuje anu, e gude egwo ngweja-ukfuru. 34 T'onye achijeru Nchileke eja tsee mkpushi-eka lẹ mee anu ono tee lẹ mpo ẹnya-ngweja-ukfuru ono. T'ọ wuru mee ono, wuduru nu ono ye l'ukfu ẹnya-ngweja ono. 35 Yo heshikota ebà, nọ l'anu ono ege ono, eemeje kẹ ngweja-ehu-agu ono. Onye achijeru Nchileke eja akpọo ya oku l'ẹnyan-gweja; t'ọ buru ngweja-oku, mkpọo iya dụ Ojejoje maa; t'ọ shi ege ono kfua ugwo iphe, dụ eji, onye ọbu meru; k'ophu aa-gukwanuru iya nvu.

5

Iphe, bu madzu -mee ya; yo gwoo ngweja-iphe, du eji

1 “ ‘Ọ -buru lẹ madzu phuru iphe, meru nu; m'ọ bụ l'e meru t'ọ maru iphe, meru nu; a raa ya arara t'onye phuru nu bya agbaa ekebe; onye ọbu ta bya; bẹ iphe ọbu tukookwaru iya l'ishi.

2 “ ‘Ọ -bukwanuru l'ọ nweru onye denyiru ẹka l'iphe, aasọ nsọ; m'ọ bụ odzu anu-egu-egbudu, aasọ nsọ; odzu iphe-edobe, aasọ nsọ; m'ọ kwanu l'odzu iphe, awu l'epho, aasọ nsọ; l'amagama bẹ onye ọbu buakwa onye aasọ nsọ; bukwaruphu onye ikpe nmaru.

3 “ Teke bụ l'ọ denyiru ẹka l'iphe, aasọ nsọ, shi madzu l'ehu l'amagama; m'ọ -ruhuru; iphe, aasọ nsọ ọbu dụ iduagha bẹ ọo-buakwa onye ikpe nmaru m'ọ maleruphu.

4 “ ‘Onye ẹ-ta ridu iphe ariri; kfu-buhulephu je eria angu l'owaa iphe ya e-me; m'ọ bụ iphe, dụ mma; m'ọ bụ iphe, dụ eji; ẹ tọ dukpodua m'ọ -ruhuru; ọ buru egbe ngunu bẹ onye ọbu riru angu ememe; l'ẹ b'ọ vuoduru uzo rịa ya ariri; bẹ ikpe nmaakwaru iya; m'ọ maleruphu.

5 “ ‘Iphe, bụ teke a nonyaaru; madzu abya amaru l'ọ nweru iphe ono, a gushiru ono ophu o meru; tẹ onye ono kfukwaa ya. 6 Teke o kfutsuaru iya; t'ọ kpata ada egbu iya; m'ọ bụ ada aturu iya bya anu Ojejoje t'ọ buru ngweja-iphe, dụ eji. Onye achijeru Nchileke eja eshi ege ono kfua ugwo iphe dụ eji ọbu, onye ọbu meru ọbu.

7 “ ‘Ọ -buru l'eka te rudu onye ọbu lẹ nwaturu; t'ọ wotaru Ojejoje ndo labu; m'ọ bụ kparakobe ẹbo k'ejo iphe ono, o meru ono. Nanu bụ kẹ ngweja-iphe, dụ eji; ophu aburu kẹ ngweja-ukfuru. 8 T'onye ono chiru unwenu ono je achee onye achijeru Nchileke eja. Onye ono, achijeru Nchileke eja ono e-vuru uzo gwoo ophu bụ ngweja-iphe, dụ eji. T'ọ swikwoo ya olu; ole t'ẹ b'ọ bufukwa iya ishi. 9 Yo meta mee ngweja-iphe, dụ eji ono phee l'iku ẹnyan-gweja ono. Mee ophu wuduru nu bẹ ọo-ha t'ọ lashị l'ukfu ẹnyan-gweja ono. Ọ kwa ngweja-iphe, dụ eji b'ọ bụ. 10 Yo wota nwenu k'ẹbo gwoo ngweja-ukfuru; mee ya ege eemeje iya; shi ege ono gude iya kfua ugwo iphe, dụ eji, onye ọbu meru; t'a guaru iya nvu.

11 “ ‘Ọ -bukwanuru l'onye ono ta adudu ike gbata ndo labu; m'ọ bụ kparakobe labu; t'onye ono wota ntụ akpe, jiru ogbonga, e keru uzi iri; t'ọ buru ngweja-iphe, dụ eji, kẹ iphe ono, o meru ono. T'ẹ b'ọ yekwa iya manu; ophu o yekwa iya insensu; kẹ l'ọ kwa ngweja-iphe, dụ eji b'ọ bụ.

12 T'onye ono gude iya wojeru onye achijeru Nchileke eja. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono hata iya ophu jiru iya ẹka t'ọ nọ-chia ẹnyan-gweja ono; yọ kpọo ya oku l'eli ẹnyan-gweja; t'ọ buru ngweja-oku, unu anu Ojejoje; kẹ l'ọ kwa ngweja iphe, dụ eji. 13 Ọ kwa ege ono bẹ onye achijeru Nchileke eja e-shije kfua ugwo iphe, dụ eji, onye ono meshiru;

a guaru iya nvụ. Iphe phọduru nụ lẹ ngweja ono a-buru kẹ onye ono, achijeru Nchileke eja ono; ẹge ono, eemeje kẹ ngweja-nri ono.' ”

Ngweja-ugwo

¹⁴ Ojejoje abya ekfuru nụ Mosisu; sụ; iya: ¹⁵ “Ọ -buru l'o nweru onye ta nudu Ojejoje iphe, gbaru iya nụ; shi ẹge ono mee iphe, dụ eji l'amagama; t'onye ono kpụta eghu iya; m'ọ bụ ebyila iya, ẹ ta dudu ntụpo, nọ iya l'ẹhu; bya anụ Ojejoje t'ọ buru ngweja-ugwo. T'e gudekwa mkpọla-ọcha k'eze-ulo Nchileke maru aswa ebyila ono. Ọ kwa ngweja-ugwo b'ọ bụ. ¹⁶ T'onye ono mekwazi iphe ono, o mesweru ono; kẹ l'ẹ tọ nudu Ojejoje iphe, gbaru iya nụ. Yo yekwakwa iya phụ oke lanụ l'uzo ise l'iphe ono; tuko iya chiru nụ onye achijeru Nchileke eja. Onye ono, achijeru Nchileke eja ono egude ebyila phụ gwoo ngweja-ugwo; shi ẹge ono kfuà ugwo iphe, dụ eji, onye ono meru; a guaru iya nvụ.

¹⁷ “O -nweru onye meru iphe, dụ eji; mbụ l'o meru iphe, Ojejoje turu ekemu t'ẹ b'e meshi; m'o -ruhuduru tọ ma amama; bẹ ikpe nmaakwaru iya; iphe, dụ eji ono atukokwaru iya phụ l'ishi. ¹⁸ T'onye ono shikwa l'ẹke eghu iya mẹ aturu iya nọ; kpụta ebyila, ẹ ta dudu ntụpo, nọ iya l'ẹhu; t'ọ buru ngweja-ugwo. T'e gudekwa mkpọla-ọcha k'eze-ulo Nchileke maru aswa ebyila ono. T'ọ nụ iya onye achijeru Nchileke eja t'o gude iya kfuà ugwo iphe ono, o meru l'amagama ono; t'a guaru iya nvụ. ¹⁹ Ọ kwa ngweja onye ikpe-nmaru b'ọ bụ; kẹ l'ikpe nmaru onye ono l'ifu Ojejoje.”

6

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ² “Ọ -nweru onye meru iphe, dụ eji; shi ẹge ono meswee Ojejoje; mbụ l'ọ dzuru madzụ ibe iya ẹjo-ire l'iphe, a nuru iya t'o dobe; m'ọ bụ t'o leta ẹnya; ọdoo l'ọ naru madzụ ibe iya nfu; m'ọ kwanụ l'o riru madzụ ibe iya uru; ³ m'ọ bụ l'ọ tụtutaru iphe, tufahuru etufahụ; to kwe lẹ ya phuru iya; ọdoo l'ọ kpapyaberu iphe, o meru gụa ẹnwa; ọdoo l'o meru iphe, dugbaa ẹge ono; shi ẹge ono mee iphe, dụ eji: ⁴ onye ono, meru iphe, dụ eji ono; shi ẹge ono meta iphe, ikpe nmaru iya; bụ iphe, oo-me bụ t'o wolata iphe, o nataru lẹ nfu; m'ọ bụ ọphu o ritaru l'uru; m'ọ bụ ọphu a nuru iya t'o leta ẹnya; yo ria ya; m'ọ bụ iphe onye ọdo, tufahuru nụ; yọ tụtuta iya; ⁵ m'ọ bụ iphe, dugbaa ẹge ono, o meru; kpapyabe iya gụa ẹnwa. T'onye ono kfukwaa ugwo iphe ono l'ọ ha. Yo wotafua ọphu ha ẹge ono ugbo ise; tukobe iya; woru nụ onye nwe iphe ono. Mbọku, ọo-kfu ugwo ono bụ mbọku ono, oo-gude ngweja-ugwo bya anunu ono. ⁶ Ngweja-ugwo ono, oo-gworu Ojejoje ono bẹ oo-wotaru onye achijeru Nchileke eja. T'o shi l'ẹke eghu iya mẹ aturu iya nọ kpụta ebyila, ẹ ta dudu ẹke ntụpo nọ iya l'ẹhu. T'e gudekwa mkpọla-ọcha k'eze-ulo Nchileke maru aswa ebyila ono. ⁷ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya anọdu Ojejoje l'ifu kfuà ugwo iphe, dụ eji, onye ono meru; l'a gụkotaru iya nvụ l'iphemiphe ọbule ono, o meru, ikpe iya nmaru iya ono.”

Ngweja-ukfuru

⁸ Ojejoje abya ekfuru nụ Mosisu; sụ iya: ⁹ “Ọwaa ekemu, ịi-turu Ẹronu yẹle unwu iya: Ekemu ọwaa bụ kẹ ngweja-ukfuru b'a tų-doru iya: Tẹ ngweja-ukfuru nọdujekwa l'ọku l'ẹnya-ngweja ẹnyasi mgburumgburu jeye tẹ nchi bọhu. Ọku, nọ l'ẹnya-ngweja ono bẹ ee-me t'o nwu enwunwu tekenteke. ¹⁰ Teke o ruru l'utsu; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono chita uwe iya ono, e meru l'owúú ọcha ono yẹle nwiba phụ yee. Yọ bya

ekpota ntụ, shi lẹ ngweja-ukfuru ono, bụ ọpụ ọku kepyashiru l'enyangweja phụ; je asube l'iku ọnya-ngweja ono. ¹¹ Yọ bya eyefu uwe iya ono; chita uwe ọdo yee; pata ntụ ono lufu l'odu ndu Ízurelu ono; je asube l'ẹke ẹ te merudu emeru. ¹² T'ọku ono, nọ l'enyangweja ono nwulekwaphu ẹge oonwu l'eli iya; t'ẹ b'e menyikwa iya emenyi. T'onye achijeru Nchileke ẹja yejekwa iya nkụ l'utsu mbọku-mbọku. Yọ bya eworu anụ ngweja-ukfuru doo giriri l'eli iya; l'ọ kpọkwaaphu ẹbà, shi l'anụ ngweja ẹhu-agu ọku l'eli iya. ¹³ T'ọku ono nwujelephu l'eli ọnya-ngweja ono mkpụrumkpuru; t'ẹ b'ọ nyihujekwa anyihu.

Ngweja-nri

¹⁴ “Ọwaa ekemu l'ẹge ee-gudeje egwo ngweja-nri ndọ-ọ: Ọ bụ unwu Éronu a-nọduje Ojejoje l'ifu gwoo ngweja ono; l'ifu ọnya-ngweja ono. ¹⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja hata ntụ akpe ono, a gwọkoberu manụ ono ọpụ jiru mkpoji-ẹka; wotakwaphu iphe bụ ínsensu, e yeru lẹ ngweja-nri ono; je akpọo ọku l'enyangweja ono t'ọ nọ-chia ọnya-ngweja ono; bụru ngweja, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. ¹⁶ E -metsua; tẹ Éronu yẹle unwu iya ria ọpụ wuduru nụ. Ọle t'ẹphe be yekwa iya iphe, ekoje buredi; ẹke ẹphe a-nọdu ria ya abụkwaru ẹke dụ nsọ. T'ẹphe nọdukwa l'etezi Ụlo-Ékwà Ndzuko ria ya. ¹⁷ T'ẹ b'e yekobekwa iya iphe, ekoje buredi; ghee. Ono bẹ mu nuru ẹphe t'ọ bụru òkè iya nk'ẹphe lẹ ngweja-ọku ono. Ọ kakọta ọdu nsọ l'ọ bụ ngweja iphe, dụ ẹji; mẹ kẹ ngweja onye ikpe nmaru. ¹⁸ Iphe bụ onye, bụ nwoke l'eri Éronu bẹ e-rije iya nụ. Ọ bụ ẹge ono bẹ ee-meje iphe, bụ ngweja-ọku, a nụ Ojejoje gbururu jeyewaru. Iphe bụ onye denyiru ẹka lẹ ngweja ono bẹ duakwa nsọ.”

¹⁹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nụ Mosisu ọdo; sụ iya: ²⁰ “Ọwaa bụ ngweja, ndu eri Éronu e-gudeje gwooru Ojejoje mbọku, a wuru ẹphe manụ l'ishi: Iphe, ẹphe e-gudeje bụ ntụ akpe, jiru nkere-iri ogbonga; t'ọ bụru ngweja-nri; ẹge eegwoje iya mbọku-mbọku. Nkere-ẹbo ya bẹ l'ee-gwo l'utsu; gwoo nkere-ẹbo ya ọpụ l'urenyashi. ²¹ T'e ye iya lẹ mbeji; gwọkobe iya manụ ọhuma; woru iya ghee egheghe pabata. Nggwu abya eworu iya gwepiyashia egwepiyashi; gude bya egwooru Ojejoje; t'ọ bụru ngweja-nri, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. ²² Yọ bụru onye ono, bụ eri Éronu ono, a wuru manụ t'ọ nọ-chia ọnya iya bụru onye achijeru Nchileke ẹja ono bẹ e-gwo ngweja ono l'onwiya. Iphe ono bụ iphe, a toru ọkpa iya t'e tsoje jeye lẹ tutu yoyo. T'a kpọkotajekwa iya ọku l'ọ ha. ²³ Mbụ l'iphe bụ ngweja-nri, onye achijeru Nchileke ẹja gworu bẹ aa-kpọ ọku l'ọpụ; t'ẹ b'e rikwa iya eriri.”

Ngweja-iphe, dụ ẹji

²⁴ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nụ Mosisu; sụ iya: ²⁵ “Kfuru Éronu yẹle unwu iya: L'ọwaa bụ ekemu kẹ ngweja-iphe, dụ ẹji. Ọ bụ l'ẹke ono, eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru ono bụkwaphu ẹke ee-gbuje anụ, e gude egwo ngweja-iphe, dụ ẹji; mbụ l'aa-nọduje Ojejoje l'ifu gbua anụ ọbu. Ọ kwa ngweja, kakọta ọdu nsọ b'ọ bụ. ²⁶ T'onye achijeru Nchileke ẹja, bụ iya gworu ngweja-iphe, dụ ẹji ono rikwaa ya. T'ọ bụru l'ẹke dụ nsọ bẹ ọo-nọdu ria ya. Ẹke ọo-nọdu ria ya bụ l'etezi Ụlo-Ékwà Ndzuko. ²⁷ Iphe bụ onye denyiru ẹka l'anụ ono duakwa nsọ. Ọ -bụru lẹ mee anụ ono daru l'uwe; t'a nọdukwa l'ẹke dụ nsọ saa uwe ọbu. ²⁸ Ọ -bụru ite, a kpuru l'ura b'e gude shia anụ ono; t'a tųkpokwaa ite ọbu. Teke ọ bụ ite-igwe; t'e fuchaodu iya efucha; tẹmanu e gude mini nmasaa ya anmasa.

29 Iphe bụ ndu k'unwoke lẹ ndibe onye achijeru Nchileke eja l'ephe ha a-ta iya. Ọ kwa ngweja, kakọta ọdu nsọ b'ọ bụ. 30 Ọle; t'ẹ b'e erikwa anụ ngweja-iphe, dụ eji, e wobataru lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko gude kfua ugwo iphe, dụ eji lẹ Éke-dụ-Nsọ. T'a kpọkwaa ya ọku.

7

Ngweja-ugwo

1 “Ọwaa bụ ekemu kẹ ngweja-ugwo. Ọ kwa ngweja, kakọta ọdu nsọ b'ọ bụ. 2 Ọ bụ l'ẹke, eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru ee-gbuje anụ, e gude egwo ngweja-ugwo. E pheaphee mee ya l'anya-ngweja ono mgburumburu. 3 Èbà anụ ono l'ọ ha bẹ ee-gude gwokotaru Nchileke; mbụ èbà, shi l'ukfumọdzu iya; mẹ ọphu kwechiru iphe-ephe iya; 4 mẹ àkpùrù-ose iya ephe ẹbo yẹle èbà, nọ iya l'uzo ose iya; waa anyị iya bẹ aa-tụko yẹle àkpùrù-ose iya wota. 5 T'onye achijeru Nchileke eja tükokwa iya kpọo ọku l'anya-ngweja; t'ọ bụru ngweja-ọku; nụ Ojejoje. Ọ kwa ngweja-ugwo b'ọ bụ. 6 Iphe bụ nwoke lẹ ndu achijeru Nchileke eja e-rije iya. Ọ bụ l'ẹke dụ nsọ bẹ aa-nọduje ria ya; kẹ l'ọ bụ ngweja, dushi nsọ ike.

7 “Ọ bulekwaphu ege ono, a tūru ọnu t'e meje iphe ngweja iphe, dụ eji ono bụ ege ee-meje kẹ ngweja ikpe-anmanma. Yọ bụru onye achijeru Nchileke eja, gude iya akfụ ugwo iphe, dụ eji ono bẹ e-nweru iya nụ. 8 Ọ bụ onye achijeru Nchileke eja, gworu madzụ ngweja-ukfuru e-nweru akpọ iya. 9 Iphe bụ ngweja-nri, e gheru lẹ ntụ-ọku; ọphu e shiru l'ite; m'ọ kwanụ ọphu e gheru lẹ mbeji bukwa onye achijeru Nchileke eja, gworu iya nụ nwe iya. 10 Iphe bụ ngweja-nri, a gwọkoberu manụ; mẹ k'ọkponku; tükokwaruphu bụru k'unwu Éronu l'ephe ha. T'ephe kejekwa iya ẹnyanhamunha.

Ngweja-ẹhu-agu

11 “Ọwaa bụ ekemu kẹ ngweja-ẹhu-agu, madzụ gude bya ọnu Ojejoje. 12 Ọ -bụru l'onye ọbu anụ iya t'ọ gude keke Ojejoje ekele; bẹ iphe, onye ono e-gude tsoru iphe ngweja ono bụ akara, a gwọkoberu manụ. T'e ye iya iphe, ekoje buredi; ẹcha-mbeke, e meru manụ; ye iya iphe ekoje buredi; waa akara, e gude ntụ akpe, a gwọkoberu manụ ọhuma ọhuma. 13 Oo-gudekwaphu akara, e yekoberu iphe, ekoje buredi lẹ ngweja-ẹhu-agu ono, o gude keke Ojejoje ono. 14 T'ọ shije lẹ ngweja ono wota akara lanụ l'iphe ngweja ono l'iche l'iche woru gwoo t'ọ bụru ngweja, e gworu nụ Ojejoje. Ọ bụ onye ono, achijeru Nchileke eja, pheru mee ngweja ẹhu-agu phụ e-ri iya. 15 Anụ ngweja-ẹhu-agu ono, o gude bya okele Ojejoje ekele ono bẹ aa-takọta lẹ mbọku, a nūru iya Ojejoje. T'ẹ b'ọ dukwa ọphu aa-ha t'ọ nọdu jeye l'utsu.

16 “Ọle; ọ -bukwanuru lẹ ngweja onye ọbu bụ ngweja, o gude eme iphe, o riburu anụ ememe; m'ọ kwanụ ngweja, ọ tūru obu iya ama bya agwagwa; t'a taa anụ ono mbọku, a nūru iya. Ọ -bụru l'ẹ ta tagedu iya; t'a tafufua ya nchi-ta-abọhu iya. 17 Teke ọ bụ l'ọ phọdukwaduru-a lẹ mbọku k'ẹto ya; t'a kpọo ya ọku. 18 Ọ -bụru l'ọ nweru anụ ngweja ẹhu-agu ono ọphu a taru lẹ mbọku k'ẹto bẹ aa-jikakwa ngweja ọbu; ta gụ iya eyeru onye gworu iya nụ. Ọo-bụru ahuma b'ọ meru; yọ bụru onye riru iya nụ bẹ iphe, dụ eji, o meru a-tụ-koru l'ishi.

19 “Anụ ono ọphu ruru l'iphe, aasọ nsọ; t'ẹ b'a atakwa iya atata; t'e wokwaru iya kpọo ọku. Ọle ọ -bukwanuru l'ọo anụ ọdo; t'onye ẹ taa sọdu nsọ taa ya. 20 Ọ -nweru onye aasọ nsọ, taru anụ ngweja-ẹhu-agu kẹ Ojejoje;

t'e bufukwa iya lẹ ndu nk'ia. ²¹ O -nweru onye denyiru ẹka l'iphe, aaso nsọ; mbụ iphe dọ l'ọ bụ iphe, aaso nsọ, shi madzụ l'ẹhu; m'ọ kwanụ anụ, aaso nsọ; m'ọ bụ iphe ọdo, bụgbaa iphe, aaso nsọ; o -metsua bya ataa anụ ono, e gude gwooru Ojejoje ngweja-ẹhu-agu ono; t'e bufukwa onye ọbu lẹ ndu nk'ia.”

²² Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ²³ “Kfuaru ndu Ízurelu sụ ẹphe-a: Unu ba atajekwa ẹbà iphe; mbụ iphe, dọ l'ọ bụ ẹbà eswi; m'ọ kwanụ ẹbà aturu; m'ọ bụ ẹbà eghu. ²⁴ O -buru ẹbà anụ, nwuhuru l'onwiya; m'ọ bụ ọphu anụ-egu-egbudu gburu; bẹ unu nwekwaru ike gude iya mee iphe ọdo; ọlobu; unu ba atsokwa iya onu. ²⁵ Iphe bụ onye taru ẹbà anụ, e gude gwoo ngweja-ọku; nụ Ojejoje; t'e bufukwa iya lẹ ndu nk'ia. ²⁶ Iphe bụ ẹke unu laru; ẹke unu laru; unu be erijekwa mee-iphe; mbụ mee ẹnu; m'ọ bụ mee anụ. ²⁷ Onye riru mee-iphe; unu bufukwa onye ono lẹ ndu nk'ia.”

²⁸ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ²⁹ “Kfuaru ndu Ízurelu sụ ẹphe-a: Onye gude ngweja-ẹhu-agu abya ogworu nụ Ojejoje; t'o wotakwa ẹka iya ọphu ruberu Ojejoje gwooru iya; ³⁰ mbụ t'o gude ẹka iya wota ngweja-ọku nụ Ojejoje. Yo wota ẹbà iya; waa ndú iya nụ Ojejoje; woru ndú iya ono màà àmàmà l'ifu Ojejoje t'ọ buru ngweja-amama. ³¹ Onye achijeru Nchileke ẹja ewota ẹbà iya ono kpọo ọku l'ẹnya-ngweja. Ọbule ndú iya bụ kẹ Éronu yẹle unwu iya. ³² T'unu kwata ụtakfu ẹka-utara anụ ngweja-ẹhu-agu unu ono woru nụ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono t'ọ buru utu, a turu iya. ³³ Nwatibe Éronu onye ọphu gude mee anụ ono yẹle ẹbà iya je egwoo ngweja-ẹhu-agu ọbu bẹ aa-nụ ụtakfu ẹka-utara iya ono t'ọ buru òkè iya nk'ia; ³⁴ kele ya shiwa lẹ ngweja-ẹhu-agu ono, ndu Ízurelu egwojeru nụ iya ono wota ndú iya ono, aamàjẹ àmàmà ono yẹle ụtakfu iya ono, a turu l'utu ono; woru nụ Éronu yẹle unwu iya; t'ọ buru òkè-iphe, ẹphe e-ketaje l'ẹka ndu Ízurelu jeye lẹ tutu yoyo. ³⁵ Ọwaa bụ òkè-iphe, shi lẹ ngweja-ọku, aanụ Ojejoje, bụ ọphu e doberu t'a nujẹ Éronu yẹle unwu iya; keshinu mbọku, a fofutaru ẹphe iche; t'ẹphe buru ndu achijeru Nchileke ẹja jejeru Ojejoje ozi. ³⁶ Mbọku ono, a wuru ẹphe manụ l'ishi ono bẹ Ojejoje turu ekemu sụ tẹ ndu Ízurelu nujẹ ẹphe ẹke ono t'ọ buru òkè-iphe ẹphe; mẹ t'ọ bukwaruphu ẹge ono bẹ aa-nujẹ iya unwu ẹphe shita l'ogbo sweru ogbo jeye lẹ tutu yoyo.”

³⁷ Ono bụ ekemu, ee-tsoje teke eegwo ngweja-ukfuru; ngweja-nri; ngweja-iphe, dọ ẹji; ngweja-ugwo; ngweja, e gude eme madzụ t'ọ buru onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ ngweja-ẹhu-agu; ³⁸ bụ iya bụ ekemu ono, Ojejoje turu nụ Mosisu lẹ Ugwu Sáyinayi lẹ mbọku ono, ọ suru tẹ ndu Ízurelu wotaru yẹbe Ojejoje ngweja l'echi-egu Sáyinayi ono.

8

Eedobe ndu achijeru Nchileke ẹja nsọ (Awu 29:1-37)

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ² “Duta Éronu yẹle unwu iya; nggu achita uwe ndu achijeru Nchileke ẹja; nggu ewota manụ ọwu l'ishi ono; nggu akputa oke-eswi ono, ee-gude gwoo ngweja-iphe, dọ ẹji ono; waa ebyila labu ono; nggu apata nkata buredi ono, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi ono. ³ Nggu ekukoo ndu Ízurelu l'ẹphe ha t'ẹphe dzukobe l'onu Ulo-Ékwà Ndzuko.”

⁴ Mósísu abya emekota ẹge ono, Ojejoje ziru iya t'o mee ono. Ndu Ízureḷu abya edzua l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ⁵ Mósísu asu ndu Ízureḷu: “Ọwaa iphe, Ojejoje sùru t'e mee ndọ-ọ.”

⁶ Yọ bya eduta Éronu yẹle unwu iya lufuta; bya egude mini ghua ẹphe ẹhu. ⁷ Yo wota uwe ime-ẹhu ono yee Éronu; bya egude gbiriri ẹkwa-ukfu ono kebuta iya. Yọ bya ewota uwe-nlọkpuru yepyabe iya; bya ewota uwe-ukuvu ono yechita l'uwe-nlọkpuru ono; gude wẹrere ẹkwa ono, ee-gude tųbuta uwe-ukuvu ono l'ukfu ono; gude tųbuta iya. ⁸ Yo wota uwe-ọkpoma ono yekwaa ya phu; bya ewota ido Urimu; mẹ Tumimu ye l'uwe-ọkpoma ono. ⁹ Yọ bya eworu okpu-ẹkwa ono kpube iya; bya eworu iphe ono, dų l'ọ bų ekwekwerekwe, e meru lẹ mkpọla-ododo ono; mbų okpu ono, dų nsọ ono; libe l'okpu-ẹkwa ono l'uzo ifu, bų iya bų ẹge Ojejoje tųru Mósísu ekemu sų t'o mee ya.

¹⁰ Ya ndono; Mósísu ewota manų ọwu l'ishi ọbu; bya awukota l'ulo-ẹkwà ono; mẹ iphemiphe ọbule, nọkota iya nų; shi ẹge ono mee ya; yọ dųkota nsọ. ¹¹ Yo meta manų ono phee ugbo ẹsaa l'ẹnya-ngweja ono; yeru ngwa iya l'ọ ha; mẹ eze efere ono yẹle ọkpa iya; shi ẹge ono mee ya; yọ dųkota nsọ. ¹² Yọ bya ewota manų ọwu l'ishi ono wųa Éronu l'ishi gude mee ya; yọ dų nsọ. ¹³ Ya ndono; Mósísu abyakwaphu bya eduta unwu Éronu dufuta; bya eworu uwe-nlọkpuru yeshia ẹphe; bya egude gbiriri ẹkwa-ukfu webegbaa ẹphe; bya ewota ẹkwa-okpu kpubegbaa ẹphe l'ishi; bų iya bų ẹge Ojejoje tųru Mósísu ọnu t'e mee ya.

¹⁴ Yọ bya akputa oke-eswi ono, ee-gude gwoo ngweja-iphe, dų ẹji ono bya; Éronu yẹle unwu iya eworu ẹka byabẹ oke-eswi ono l'ishi. ¹⁵ Mósísu eworu oke-eswi ono gbua; bya emeta mee ya gude mkpushi-ẹka iya tee ya lẹ mpo, nọgbaa l'ẹnya-ngweja ono; shi ẹge ono swafų mmeru, nọ iya nų. Yọ bya eworu ọphu phoduru nų wųa l'ukfu ẹnya-ngweja ono; gude mee ya; yọ dų nsọ; kfuą ugwo iphe, dų ẹji; shi ẹge ono swafų mmeru, nọ iya nų. ¹⁶ Mósísu abya eheshikota ẹbà, nọ l'iphe-ẹpho iya l'ọ ha; ọtakwaphu anyi iya; mẹ àkpųrų-ose iya ẹphe ẹbo; mẹ ẹbà, nọkota iya nų; woru kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono. ¹⁷ Yọ bųru anų oke-eswi ono; waa akpọ iya yẹle nshị iya; b'ọ gude je akpọo ọku l'azų ọdu ndu Ízureḷu; bų iya bų ẹge Ojejoje kfuru Mósísu t'o mee ya.

¹⁸ Yọ bya akputa ebyila ono, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono; Éronu yẹle unwu iya abya eworu ẹka byabẹ ebyila ono l'ishi. ¹⁹ Mósísu egbua ebyila ono; nakọbe mee; pata mee ya ono phedzuru lẹ mgberemẹku ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. ²⁰ Yo gbubushia anų ebyila ono ibiribe ibiribe; bya eworu ishi iya yẹle ibiribe ibiribe iya ono; mẹ ẹbà iya kpọkota ọku. ²¹ Yo gude mini saa iphe-ẹpho iya; mẹ ẹka iya yẹle ọkpa iya asasa; bya achiko anų ebyila ono kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono; yọ bųru ngweja-ukfuru, a nųru Ojejoje; mbų ngweja-ọku, mkpọ iya dų Ojejoje mma; bų iya bų ẹge Ojejoje tųru Mósísu ekemu t'o mee ya.

²² Yọ bya akputa ebyila ọdo. Ebyila onanu bų ọphu ee-gude mee Éronu yẹle unwu iya t'ẹphe bųru ndu achijeru Nchileke ẹja. Éronu yẹle unwu iya eje eworu ẹka byabe iya l'ishi. ²³ Mósísu egbua ebyila ono; bya ewota mee ya gbashị Éronu l'atakpa-nchị ẹka-utara; mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-utara; mẹ mkpushi-ọkpa ezeke-ọkpa ẹka-utara. ²⁴ Mósísu edufutakwaphu unwu Éronu; bya etekwaaphu ẹphe mee ono l'atakpa-nchị ẹka-utara; mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-utara; mẹ mkpushi-ọkpa ezeke-ọkpa ẹka-utara. Mósísu abya eworu mee ono phedzuru lẹ mgberemẹku

enya-ngweja ono mgburumgburu. ²⁵ Yo wota èbà iya; mbụ èbà, shi l'ukfumọdzu iya; mę ophu nọkota l'iphe-ephọ iya l'ọ ha; bọtakwaphu anyị iya; waa àkpùrù-ose iya ephe èbo yèlè èbà, nọkota iya nù; wota ụtakfu ẹka-ụtara iya tųkwase iya. ²⁶ Yo je lẹ nkata ono, e yeru buredi, ẹ te gudedu iphe, ekoje buredi ghee, nọ Ojejoje l'ifu ono; bya ewota ishi buredi lanụ; wotakwaphu ishi akara lanụ l'akara ono, a gwọkoberu manụ ghee ono; waa ẹcha-mbeke lanụ. Yo wota iya yekobe l'èbà iya phụ yèlè ụtakfu ẹka-ụtara iya phụ. ²⁷ Yọ tųko iphemiphe ono l'ọ ha dẹ Ẹrọnu yèlè unwu iya l'ẹka; ephe abya eworu iya maa amama l'ifu Ojejoje t'ọ bụru ngweja-amama. ²⁸ Mósisi abya anata ephe iphemiphe ono; chikota yèlè ngweja-ukfuru phụ kpọo oku l'enya-ngweja ono; yọ bụru ngweja, e gude mee madzu t'ọ bụru onye achijeru Nchileke ẹja; mbụ ngweja-oku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. ²⁹ Yo wotakwaphu ndụ iya, bụ iya bụ oke, a hẹru Mósisi l'ebyila ono, e gude mee Ẹrọnu phẹ t'ephe bụru ndu achijeru Nchileke ẹja ono; makwaaphu amama l'ifu Ojejoje; t'ọ bụru ngweja-amama; bụ iya bụ ẹge Ojejoje tųru Mósisi l'ekemu t'o mee ya.

³⁰ Ya ndono; Mósisi abya emeta manụ, ọwu l'ishi ono; bya emetakwaphu mee ono, nọ l'enya-ngweja ono; bya eworu phee Ẹrọnu yèlè unwu iya l'ẹhu; mę l'uwe ephe. Yo mee Ẹrọnu yèlè uwe iya; mee unwu iya phẹ l'uwe ephe; ephe adukota nsọ.

³¹ Mósisi asụ Ẹrọnu yèlè unwu iya: “Unu je eshia anụ ono l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. Unu anọdu l'ẹke ono taa ya yèlè buredi ono, nọ lẹ nkata ono, e yeru ngweja, e gude mee unu t'unu bụru ndu achijeru Nchileke ẹja ono; bụ iya bụ ẹge ya tųru ekemu sụ tẹ Ẹrọnu yèlè unwu iya rije iya. ³² Anụ ono yèlè buredi ono ophu phọduru nù; bẹ unu e-woru je akpọo oku. ³³ Unu be egbeshikwa l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono jeye ujiku ẹsaa; teke ee-mege k'ome unu t'unu bụru ndu achijeru Nchileke ẹja; kẹ l'ọ bụ ujiku ẹsaa; bẹ ee-gude megee ya. ³⁴ Iphe, e meru ntanụ-a bụ iphe, Ojejoje tųru ekemu t'e mee; gude kfụa ụgwo iphe, dụ ẹji, unu meru. ³⁵ Ọo ya meru iphe, unu a-nọ l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko: eswe l'enyashi ujiku ẹsaa; shi ẹge ono mee iphe, Ojejoje sụru t'e meje; t'ọnwu be egbu unu; kẹ l'ọ kwa ẹge a tųru iya l'ekemu ndono.”

³⁶ Ya ndono; Ẹrọnu yèlè unwu iya emekota iphe, Ojejoje shi l'ọnu Mósisi sụ t'ephe mee.

9

Ndu achijeru Nchileke ẹja awata ozi ephe

¹ Yo be lẹ mbọku k'ẹsato; Mósisi ekua Ẹrọnu yèlè unwu iya; mę ndu bụ ọgurennya Ízurẹlu. ² Yọ sụ Ẹrọnu: “T'ọ kpụta nwa oke-eswi gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji yèlè ebyila, ii-gude gwoo ngweja-ukfuru. Oke-eswi ono mę ebyila ono a-bụ ophu ẹ-te nweddu ntupo, nọ iya l'ẹhu; kpuru iya bya Ojejoje l'ifu. ³ Kfuaru unwu Ízurẹlu: T'ephe kpụta mkpi t'e gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji; unu akpụta nweswi yèlè nwaturu. Ephe èbo a-bugbaa ophu nọwaru afa lanụ; mbụ ophu ẹ-te nweddu ntupo, nọ iya l'ẹhu; gude je t'e gwoo ngweja-ukfuru. ⁴ Unu akputakwaphu oke-eswi; waa ebyila, ee-gude gwoo ngweja-ẹhu-agu; t'e gude gwoo ngweja l'ifu Ojejoje; mękwaphu ngweja-nri, a gwọkoberu manụ; kẹlẹ ntanụ ọwaa bẹ Ojejoje e-koshikwa unu onwiya.”

⁵ Ẹphe egwota iphe ono, Mósísu gushíru ono bya l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. Iphe bú ndu Ízurèlu l'ẹphe ha awufuta bya akuru Ojejoje l'ifu. ⁶ Mósísu asu: "Ọwaa iphe, Ojejoje sùru t'unu mee ndọ-ọ; tẹ ya koshikwanu unu ọdu-biribiri iya." ⁷ Tọ dú iya bú; Mósísu asu Ẹronu: "Tugbua je l'ẹnya-ngweja ono je egwoo ngweja-iphe, dú ẹji ngu ọbu yẹle ngweja-ukfuru ngu ọbu; gude kfuaru onwongu ụgwọ iphe, dú ẹji yẹle ụgwọ iphe, dú ẹji ndu Ízurèlu. Gwoo ngweja ono gude kfua ụgwọ iphe, dú ẹji ẹphe; bú iya bú ẹge Ojejoje kfuru sù t'e mee ya."

⁸ Ya ndono; Ẹronu abya ejee l'ẹnya-ngweja ono; je egbua nwa oke-eswi ono, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dú ẹji nk'iya ono. ⁹ Ụnwu iya abya apataru iya mee nwa oke-eswi ono. Yo gude mkpushi-ẹka meta mee ono tee lẹ mpo, e mobegbaaru l'ẹnya-ngweja ono; bya eworu mee ono ọphu wuduru nù; wùru ye l'ukfu ẹnya-ngweja ono. ¹⁰ Yọ bya eworu ẹbà anụ ono, o gude gwoo ngweja-iphe, dú ẹji ono; ọwaa àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo; mẹ anyị iya; kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono; bú iya bú ẹge Ojejoje turu Mósísu ọnu t'e mee ya. ¹¹ Anụ iya; mẹ akpọ iya; b'ọ kpọru ọku l'azụ ọdu ndu Ízurèlu.

¹² Ẹronu akputa anụ ono, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru ono gbua. Ụnwu iya abya apataru iya mee anụ ono; yọ bya ephephee ya l'ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. ¹³ Ẹphe ahaa anụ ngweja-ukfuru ono nanụ nanụ chítaru iya; jeye l'ishi iya. Yọ tuko iya l'ọ ha kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono. ¹⁴ Yo gude mini saa iphe-ẹpho iya asasa; mẹ ẹka iya; mẹ ọkpa iya; bya akpọkwaa ya phụ ọku l'eli ngweja-ukfuru ono, nọhawa l'ẹnya-ngweja ono.

¹⁵ Ẹronu egwofuta iphe ngweja ndu Ízurèlu; kputa egbu ono, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dú ẹji nk'ẹphe ono gbua; gude iya gwoo ngweja-iphe, dú ẹji; ẹge ono, o gworu kẹ mbụ phụ. ¹⁶ Yọ bya akputa anụ ono, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru ono; gude iya gwoo ngweja ọbu ẹge a turu ọnu t'e meje iya. ¹⁷ Yo wotakwaphu ngweja-nri ono; bya ahata iya ọphu jiru mkpoji-ẹka; kpọo ya ọku l'ẹnya-ngweja; a gụfukwaru ngweja-ukfuru, eegwoje l'utsu. ¹⁸ Yọ bya egbua oke-eswi phụ yẹle ebyila phụ; gude gwooru ndu Ízurèlu ngweja-ẹhu-agu. Ụnwu iya apataru iya mee anụ ono; yọ nata iya ẹphe phephee l'ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. ¹⁹ Ẹphe ewotakwaru iya phụ ẹbà oke-eswi ono yẹle k'ebyila ono; mbụ ẹbà, shi l'ukfumọdzu iya; mẹ ẹbà, kwechiru iphe-ẹpho iya; mẹfua àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo; mẹ anyị iya. ²⁰ Ẹphe eworu ẹbà anụ ono tukobe lẹ ndú iya. Ẹronu abya eworu ẹbà ono kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono; ²¹ ọle ndú iya ono; ọwaa ụtakfu ẹka-utara iya; b'ọ woru maa amama l'ifu Ojejoje t'ọ buri ngweja-amama; bú iya bú ẹge Mósísu sùru t'e mee ya.

²² Tọ dú iya bú; Ẹronu achilia ẹka imeli l'uzo ẹke ndu Ízurèlu nọ; bya agọoru ẹphe ọnu; bya eshi l'ẹke o shi ogwo ngweja-iphe, dú ẹji phụ yẹle ngweja-ukfuru phụ; mẹ ngweja-ẹhu-agu phụ; nyizita. ²³ Mósísu yẹle Ẹronu atuko bahụ l'ime Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. Ẹphe alufutalephu; bya agọoru ndu Ízurèlu ọnu; Ojejoje ekoshi ndu ono l'ẹphe ha ọdu-biribiri iya. ²⁴ Ọku eshi Ojejoje l'ẹka daa bya ekee ngweja-ukfuru ono yẹle ẹbà ono, nọ l'eli ẹnya-ngweja ono. Ndu Ízurèlu aphua iphe, meru nù; gude ẹhu-otso-ena tịa ụzu; dakota kpurumu; kpubekota ifu l'alị.

10

Anwuhu Nadabu yele Abihu

¹ Ụnwu Ẹrọnu, bụ Nadabu; mę Abihu ewotatsua mbeji, aaguje ọku ẹphe l'ẹhu l'ẹhu; bya amuru ọku ye iya; ye iya ínsensu. Obenu l'ọku ono, ẹphe gude bya l'ifu Ojejoje ono bụ ọku, ẹ-ta dudu nsọ; bụ iphe Ojejoje sụru tẹ ẹphe bẹ emejeshi. ² Ya ndono; ọku eshi Ojejoje l'ẹka bya eworu ẹphe tsua; ẹphe anọdu Ojejoje l'ifu l'ẹke ono nwụshihu. ³ Mosisu asụ Ẹrọnu: “Ọ kwa iphe-a bẹ Ojejoje shi ekfu teke ono, ọ sụru: ‘Lẹ ndu abya iya ntse bẹ ya e-me t'ẹphe maru lẹ ya dụ nsọ. Ya e-me tẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha phụ ọdu-biribiri iya.’ ” Ẹrọnu anọdulephu nwa nggujunguji.

⁴ Mosisu ekua Mishẹlu; mę Ẹluzafanu, bụ ụnwu Uzẹlu; sụ ẹphe: “Unu pata odzu unwunne unu l'ulo-ẹkwà Nchileke; pafụ l'ọdu ndu Ízurelu.” Uzẹlu ono bụ nwunne nna Ẹrọnu. ⁵ Ya ndono; ẹphe abya egude ẹka l'uwe-nlọkpuru ndu ono; pata ẹphe pafushia l'ọdu ndu Ízurelu; bụ iya bụ ẹge Mosisu kfuru t'ẹphe mee ya.

⁶ Mosisu asụ Ẹrọnu yẹle ụnwu iya; mbụ Eliyéza yẹle Itama: “Unu ba ahakwa ẹgbushi unu t'ọ yagashihu ayagashihu; ọphu unu alakakwa uwe unu alaka. Ọ dudu bẹ unu a-nwụshihukwa; Ojejoje atụ-koshi ndu Ízurelu l'ẹphe ha oke ẹhu-eghughu iya. Ọ kwa ụnwunna unu; mbụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha a-ra ẹkwa ndu ono, Ojejoje gude ọku kegbushia ono. ⁷ Unu ba alufukwa alufu l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko; a -nonyakwaa; unu anwushihu; kele Ojejoje wuru unu manụ l'ishi.” Yọ buleruphu ẹge ono, Mosisu kfuru ono; bẹ ẹphe meru.

Ekemu kẹ ndu achijeru Nchileke ẹja

⁸ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nụ Ẹrọnu; sụ iya: ⁹ “Nggubedua l'onwongu; mę ụnwu ngu; unu ba angujekwa mę; ọphu unu 'angujekwa iphe, eme l'ẹnya; teke unu abahụ lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. Ọdumeka bẹ unu a-nwụshihukwa. Ọ bụ ẹge ono bẹ ọo-dụ jeyewaru l'ogbo ọphu etso unu. ¹⁰ Ọo ya bụ; t'unu dokahuje iphe, dụ nsọ; yẹle iphe, ẹ-ta adudu nsọ. Unu edokahukwaphu iphe, aasọ nsọ yẹle iphe, ẹ ta asọdu nsọ. ¹¹ Unu ezije ụnwu Ízurelu iphe, bụ ekemu ono l'ọ ha, bụ ọphu Ojejoje shi l'ẹka Mosisu tũaru ẹphe.”

¹² Mosisu abya ekfuru yeru Ẹrọnu; mę ụnwu iya ndu ọphu phọduru nụ, bụ iya bụ Eliyéza yẹle Itama; sụ ẹphe: “Unu wota ngweja-nri ọphu phọduru nụ lẹ ngweja-ọku ono, a kpọru ọku nụ Ojejoje ono. Unu ria ya lẹ mgboro ẹnya-ngweja ono. Ọle t'unu be eyekwa iya iphe, ekoje buredi. Ishi iya aburu l'ọ bụ ngweja, dụ nsọ nshinu. ¹³ Unu nọdukwa l'ẹke dụ nsọ ria ya; kẹ l'ọo iphe, ruberu ngu nụ; bya aburu iphe, ruberu ụnwu ngu; mbụ ngweja-ọku, aanụ Ojejoje; kẹ l'ọo ẹge a tũru iya l'ekemu iya ndono. ¹⁴ Obenu l'ọ bụ nggubedua; nggu l'ụnwu ngu: ndu k'unwoke; mę ndu k'ụnwanyi; a-tajẹ ndụ anụ ono, e gude gwoo ngweja-amama ono yẹle ụtakfu iya ono, a nũru ono. Unu nọdujekwa l'ẹke dụ nsọ taa ya; kẹ l'ọo iphe, ruberu ngu nụ; bya aburu iphe, ruberu ụnwu ngu l'iphe, ụnwu Ízurelu gude bya ogwo ngweja-ẹhu-agu. ¹⁵ Ụtakfu iya ono, a nũru ono; waa ndụ iya ono, a màru àmàmà ono bẹ ẹphe e-yekobeje ẹbà anụ ngweja-ọku ono wota; t'a maa amama l'ifu Ojejoje t'ọ bũru ngweja-amama. Ono aburu nke ngu yẹle k'ụnwu ngu; bũru iphe, ruberu unu gbururu jeye lẹ gbururu, bụ iya bụ ẹge Ojejoje tũru ekemu sụ t'e meje iya.”

¹⁶ Mosisu akpaa ishi ẹge e meru eghe phụ, e gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji phụ; bya amaru l'a kpọru iya ọku; ẹhu eghulaha ya eghughu l'iphe, ụnwu Ẹrọnu ndu ọphu nọkwadu ndzụ meru; bụ iya bụ Eliyéza yẹle Itama.

Yọ jì ẹ̀phe: ¹⁷ “?Bụ̀ ngunu kparu iphe, unu ta nọ́dudu l'ime ụ̀lo-ékwà Nchileke taa anụ̀ ono, gude gwoo ngweja-iphe, dụ̀ ẹ̀ji ono; keshinu ọ̀ bụ̀ iphe, dụ̀ nsọ̀ nshinu; bya abụ̀ru iphe, a nū̀ru unu t'unu gude safu iphe, dụ̀ ẹ̀ji, ndu ọ̀ha meru; shi iya kfuà ụ̀gwo iphe, dụ̀ ẹ̀ji ẹ̀phe l'ifu Ojejoje? ¹⁸ Keshinu ẹ̀ te gudedu mee anụ̀ ono bahụ̀ lẹ̀ Ẹ̀ke-dụ̀-Nsọ̀ bẹ̀ unu ga anọ́du l'ụ̀lo-ékwà Nchileke taa ya, bụ̀ iya bụ̀ ẹ̀ge ya tū̀ru l'ekemu.”

¹⁹ Ẹ̀ronu asụ̀ Mósísi: “Ọ̀ kwa ntanụ̀-a bẹ̀ ẹ̀phe nọ́du Ojejoje l'ifu gwoo ngweja-iphe, dụ̀ ẹ̀ji ẹ̀phe yẹ̀le ngweja-ukfuru ẹ̀phe; yọ̀ bya adakfuta iya ẹ̀ge-a! Ndege ya taru anụ̀ ngweja-iphe, dụ̀ ẹ̀ji ono ntanụ̀; Ojejoje; ?ọ̀ ga anata iya-a?” ²⁰ Mósísi anụ̀tsulephu iphe ono, o kfuru ono; yo jì iya ẹ̀pho.

11

*Nri, aasọ̀ nsọ̀; mẹ̀ ọ̀phu,
ẹ̀ taa sọ́du nsọ̀
(Dít 14:3-21)*

¹ Tọ̀ dụ̀ iya bụ̀; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísi yẹ̀le Ẹ̀ronu; sụ̀ ẹ̀phe: ² “Unu kfuru ndu Ízurelụ̀; sụ̀ ẹ̀phe: Ọ̀waa bụ̀ egbe anụ̀, unu a-tajẹ̀ l'iphe, bụ̀ anụ̀, nọ́kota lẹ̀ mgboko: ³ Unu tajẹ̀ iphe, bụ̀ anụ̀, nweru ụ̀jaragvu-ọ̀kpa; mbụ̀ anụ̀, l'anwafutaje nri taphu azụ̀ l'iphe, bụ̀ unwu anụ̀. ⁴ O nwekwaru ndu ọ̀phu anwafutaje nri taphu azụ̀; ọ̀phu ẹ̀phe 'enwedu ụ̀jaragvu-ọ̀kpa; nwekwanuru ndu ọ̀phu nweru ụ̀jaragvu-ọ̀kpa; ọ̀phu ẹ̀phe 'anwafutajedu nri taphu azụ̀. Unu ba atajẹ̀kwa ndu onanu. Inya-kamẹ̀lu bẹ̀ anwafutaje nri taphu azụ̀; obenu l'ọ̀ to nwedu ụ̀jaragvu-ọ̀kpa. Ọ̀o ya bụ̀ l'ọ̀ bụ̀ anụ̀, aasọ̀ nsọ̀ l'ẹ̀ke unu nọ̀. ⁵ Unu ba atajẹ̀kwa nchi-ògbà; kẹ̀ l'ọ̀onwafutaje nri taphu azụ̀; obenu l'ẹ̀ to nwedu ụ̀jaragvu-ọ̀kpa. Ọ̀ bụ̀ anụ̀, aasọ̀ nsọ̀ l'ẹ̀ke unu nọ̀. ⁶ Nggamanchị̀ bụ̀kwaphu anụ̀, aasọ̀ nsọ̀ l'ẹ̀ke unu nọ̀; kẹ̀ l'ọ̀onwafutaje nri taphu azụ̀; obenu l'ẹ̀ to nwedu ụ̀jaragvu-ọ̀kpa. ⁷ Ezi bụ̀kwaphu anụ̀, aasọ̀ nsọ̀ l'ẹ̀ke unu nọ̀; kẹ̀ l'ọ̀ nweru ụ̀jaragvu-ọ̀kpa; obenu l'ẹ̀ tọ̀ nwafutajedu nri taphu azụ̀. ⁸ Anụ̀ ono l'ọ̀ ha bụ̀kota anụ̀, aasọ̀ nsọ̀ l'ẹ̀ke unu nọ̀; unu ba atajẹ̀kwa anụ̀ iya; ọ̀phu unu 'edenyijekwa odzu iya ẹ̀ka.

⁹ “Ndu ọ̀waa bụ̀ anụ̀ ndu ọ̀phu unu a-tajẹ̀ ndọ̀-ọ̀ l'anụ̀ ndu ọ̀phu, bu lẹ̀ mini; anụ̀ nweru m̀kpó yẹ̀le ọ̀phu nweru ẹ̀kiri; buru l'eze ẹ̀nyimu; mẹ̀ nggele. Unu tajẹ̀ ndu onanu. ¹⁰ Obenu lẹ̀ ndu ọ̀phu l'ẹ̀phe ha; mbụ̀ ndu ọ̀phu bu l'eze ẹ̀nyimu; mẹ̀ nggele; to nwe m̀kpó; to nwe ẹ̀kiri; m̀kpọ̀ iphemiphe ọ̀bule, bụ̀ iphe eje lẹ̀ mini; mẹ̀ iphe, bụ̀ iphe, nọ̀ ndzụ̀; buru lẹ̀ mini l'ọ̀ ha bụ̀kotakwa akpamara l'ẹ̀ke unu nọ̀. ¹¹ Keshinu ọ̀ bụ̀ unu akpamara; unu ba atajẹ̀kwa anụ̀ iya. T'odzu iya bụ̀kwaruphu unu akpamara. ¹² Mbụ̀ l'iphe bụ̀ iphe, bu lẹ̀ mini, ẹ̀-te nwedu m̀kpó; to nwe ẹ̀kiri a-bụ̀kotakwaru unu akpamara.

¹³ “Ọ̀waa unwenu ndu ọ̀phu a-buru unu akpamara: unu ba atajẹ̀kwa ndu onanu; kẹ̀ l'ọ̀ bụ̀ akpamara. Ndu onanu bụ̀ ugo; udele; udele-ọ̀jingu; ¹⁴ mẹ̀ egbe; ọ̀waa ivu l'udu iya l'udu iya; ¹⁵ m̀kpọ̀ ọ̀phegu l'udu iya l'udu iya; ¹⁶⁻¹⁸ mẹ̀ mgbashị̀-ujiku l'udu iya l'udu iya; mẹ̀ ẹ̀nu gọ̀lu; mẹ̀ egbe-nwọ̀ku l'udu iya l'udu iya; mẹ̀ ọ̀gu-ìkporo; mẹ̀ ugo-mini; ¹⁹ eze ọ̀ku-eswi-uda; mẹ̀ apyara-nhọ̀ko l'udu iya l'udu iya; ovu; ọ̀waa ụ̀tsu-nwankuta.

²⁰ “Iphe, bụ̀ ogu, furu ẹ̀bà; gude ọ̀kpa ẹ̀no eje ije a-bụ̀kotaru unu akpamara. ²¹ Ọ̀le o nwekwaru-a ogu, furu ẹ̀bà, gude ọ̀kpa ẹ̀no l'eje ije, unu a-tajẹ̀. Ọ̀phu unu a-tajẹ̀ bụ̀ ọ̀phu nweru ọ̀gbatingu, oogudeje akfu nkfu. ²² Ọ̀phu unu a-tajẹ̀ bụ̀ igube l'udu iya l'udu iya; mẹ̀ inyarinya l'udu iya l'udu iya; mẹ̀ atsụ̀-ẹ̀gu l'udu iya l'udu iya; waa mkpakparamatsụ̀ l'udu

iya l'udu iya. ²³ Iphe bu ogu odo, furu ebà; gude okpa eno eje a-bukotaru unu akpamara.

²⁴ “Unwu iphe ono l'ò ha e-me unu; unu aburu ndu aaso nsò. Onye denyiru odzu iya eka be aa-nòdu asò nsò jeye l'urenyashi. ²⁵ Iphe bu onye pataru odzu iya a-sa uwe iya asasa. Onye ono a-buru onye aaso nsò jeye nchi ejihu. ²⁶ Iphe bu anu, nweru upyi-okpa; to nwe ujaragvu-okpa; owaa ophu ta anwafutajedu nri taphu azu; t'ò bukwaru unu anu, aaso nsò. Iphe bu onye denyiru odzu iya eka a-bukwaruphu onye aaso nsò. ²⁷ Iphe bu anu, nweru okpa eno, bu ndu ophu akobeje nvò eje ije a-bukwaru unu anu, aaso nsò. Onye denyiru odzu iya eka a-bukwaru onye aaso nsò jeye nchi ejihu. ²⁸ Onye pataru odzu iya a-sa uwe iya asasa; yò buru onye aaso nsò jeye nchi ejihu. Unwu anumanu ono a-bukotaru unu anu, aaso nsò.

²⁹ “A -bya l'anu, awu l'epho; ndu owaa bu ndu ophu unu a-nòdu asò nsò: ophegu; okereku; ngwere l'udu iya l'udu iya; ³⁰ agu-ulo; awala; aghu; orinvuru waa ogube. ³¹ Ndu onanu bukota anu, unu a-nòduje asò nsò l'anu, awu l'epho. Onye nweru ophu o denyiru eka teke o nwuhuru anwuhu l'a-buru onye aaso nsò jeye nchi ejihu. ³² Iphe bu iphe ophu nwuhuru anwuhu dapyaberu buakwa iphe, aaso nsò; m'ò bu iphe, e gude oshi pyia; m'ò bu uwe; m'ò bu akpo anu; m'ò bu eda ukpo; mbukpo iphe, bu ngwo, e gude eme iphe; t'e dekwaa ya le mini; yò buru iphe, aaso nsò jeye nchi ejihu; a turua ya. ³³ Teke o nweru l'ephe ha ophu daru l'ite-ura; iphe bu iphe, nò l'ite ono bukotaakwa iphe, aaso nsò; unu tukpokwaa ite obu atukpo. ³⁴ Nri, mini shi l'ite ono denyiru buakwa nri, aaso nsò. Iphe, bu iphe, aangù angungu shi l'ite ono buakwa iphe-angungu, aaso nsò. ³⁵ Iphe, odzu anu ono, a gushiru ono daru buakwa iphe, aaso nsò. O -buru l'ò daru l'ite-okpu; m'ò bu l'ekfu, eeshi ite t'a fotakwa iya je atukposhia. O buakwa iphe, aaso nsò. Unubedua a-nòdukwanu asò iya nsò. ³⁶ Enya eke mini eshije awushi; m'ò bu nwogvu, mini ha nshinu ta bukwa eke, aaso nsò. O le onye denyiru odzu, daburu iya nu eka be buakwa onye aaso nsò. ³⁷ O -nweru akpuru iphe, akpu akpu, odzu anu ono daru be nebyi iphe ono ta bukwa iphe aaso nsò. ³⁸ Obenu; o -buru l'e yewaru mini le nebyi iphe obu; odzu anu ono adalahu iya b'ò buakwa unu iphe, aaso nsò.

³⁹ “O -buru l'ò anu ophu a haru t'unu taje anu iya be nwuhuru nu be onye denyiru iya eka a-bukwaru onye aaso nsò jeye nchi ejihu. ⁴⁰ Onye takwanuru odzu iya l'a-sa uwe iya asasa; buru onye aaso nsò jeye nchi ejihu. Onye patakwanuru odzu iya apata l'a-sakwaphu uwe iya; buru onye aaso nsò jeye nchi ejihu.

⁴¹ “Iphe, bu iphe, awu l'epho a-bukotakwaru unu akpamara; t'e b'ò dukwa onye e-ri iya eriri. ⁴² Unu ba atajekwa iphe, bu iphe, awu awuwu l'ali: ophu gude epho awu; m'ò bu ophu gude okpa eno l'eje; m'ò kwanu ophu gude igweligwe okpa eje; ke l'ò tukoru buru akpamara. ⁴³ T'e b'ò dukwa iphe, awu l'epho, unu e-gude merua onwunu. Ophu unu 'egudekwa ephe mee onwunu ndu aaso nsò; t'unu be shi iya buru ndu e meruru emeru; ⁴⁴ ke l'ò kwa yebedua bu Ojeje; bya aburu Nchileke unu. Oo ya bu; unu dobe onwunu iche; unu adu nsò; kele yebedua du nsò. Unu be egudekwa iphe, awu l'epho; mbu ophu akpu wuruwuru l'ali merua onwunu; ⁴⁵ ke l'ò kwa yebedua bu Ojeje, shi le Ijiputu dufuta unu te ya buru Nchileke unu. Oo ya bu: 'Unu dukwa nsò; ke le yebedua dukwa nsò.'

⁴⁶ “Ono bu ekemu, a turu swibe anu; waa enu; me iphe, bu iphe, no ndzu, bu le mini; mekpò iphe odo, bu iphe, awu l'epho; mbu ophu akpu

wuruwuru l'eliphe; ⁴⁷ t'e gude dokahu iphe, aasọ nsọ yẹle iphe, ẹ taa sọdu nsọ; dokahu anumanu, bu ọphu ee-rije eriri; me ọphu ẹ tee rijedu eriri.”

12

Ọsafu nwanyi, zedaru ẹku nturu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² “Kfuru yeru unwu Ịzurelu ẹge-a: Ị nwanyi -tsuta ime bya amua nwata nwoke; t'ọ nọkwaa abali ẹsaa buru onye aasọ nsọ; ẹge ono, ọonoje teke nsọ eme iya ono; kele nturu nọ iya l'ẹhu. ³ O -rua le mbọku k'ẹsato; e bua nwata ọbu utsu. ⁴ Teke ono; nwanyi ono abya anọ ukporo abali l'abali iri l'eto t'e gude swafu iya nturu ke mee, laru iya nu. T'e b'ọ dukwa iphe, e doberu nsọ, oo-denyi ẹka; ọphu t'e b'ọ bahukwa le Ulo-du-nsọ jeye mbọku, nsọ k'ọsafu nturu iya a-gvu.

⁵ “O -buru l'ọo nwata nwanyi b'ọ muru be ọo-nọ ujiku iri l'eno buru onye aasọ nsọ; bu iya bu ẹge aanọduje asọ iya nsọ teke nsọ eme iya. Iphe, ọo-nọ t'e gude safu iya mee, laru iya nu bu ukporo abali eto l'abali ishing.

⁶ “Eswe mbọku ọsafu nturu iya ono gvulephu; m'ọ bu nwata nwoke b'ọ muru; m'ọ bu nwata nwanyi; te nwanyi ono kputa nwaturu, noru afa lanu t'e gude gwoo ngweja-ukfuru. Yo nwekwaaphu nwa ndo; m'ọ bu kparakobe; t'e gude gwoo ngweja-iphe, du eji. T'ọ gude iya bya l'ifu Ulo-Ẹkwà Ndzuko bya anu onye achijeru Nchileke eja. ⁷ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono egude iphe ono gwoo ngweja nu Ojejoje gude kfua ugwo iphe, du eji, nwanyi ono meru. Teke ono; yo bya aburu onye a safuru nturu le mee, laru iya nu. Ono bu ekemu, noru nwanyi, muru nwata nwoke; m'ọ bu nwata nwanyi.

⁸ “Teke bu l'onye ọbu ta adudu ike ọgbata nwaturu; t'ọ nwutaru iya kparakobe ẹbo; m'ọ bu ndo labu. T'a nwuta nanu gude gwoo ngweja-ukfuru; gude ọphu gwoo ngweja-iphe, du eji. Onye achijeru Nchileke eja egude iya kfua ugwo iphe, du eji iya; yo buru onye, a safuru nturu.”

13

Onye ẹhu-labu eme

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru Mosisu yele Eronu; su ẹphe: ² “O -buru l'ọ nweru ọnya, nọ madzu l'ẹhu; m'ọ bu iphe, du l'ọ bu ẹkpa; m'ọ bu iphe tukashiru iya poopoo l'ẹhu, bu iphe nweru ẹge ọo-du; yo ghọ ẹhu-labu; nọdu onye ono l'akpo-ẹhu; t'e dutakwa onye ọbu jekfu Eronu, bu onye achijeru Nchileke eja; m'ọ bu onye lanu l'unwu iya, bu onye achijeru Nchileke eja. ³ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ẹnya l'ẹke iphe ọbu, nọ onye ono l'akpo-ẹhu ọbu. O -buru l'ẹji, futaru l'ẹke ono ghọru aghọhu l'acha ucha; temanu o -buru l'ẹke ono miru iya emimi; b'ọ bukwa ẹhu-labu; nọdu onye ono l'akpo-ẹhu. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya ẹnya; gu onye ono onye aasọ nsọ. ⁴ Teke o bu l'akpo-ẹhu acha iya ucha l'ẹke ọbu; e lee ya ẹnya t'ọ mi iya emimi; ọphu eji, nọ iya nu 'aghodu aghọhu l'acha ucha; t'onye achijeru Nchileke eja gu-chia onye ono ọlo abali ẹsaa. ⁵ O -be le mbọku k'ẹsaa; t'onye achijeru Nchileke eja je elefua onye ono ẹnya l'ẹhu. Teke ẹhu-labu ono dukwadia ẹge o du; t'ọ bakahu iya abakahu l'akpo-ẹhu; te onye ono, achijeru Nchileke eja ono gu-chifua ya ọlo ujiku ẹsaa ọdo. ⁶ O -be le mbọku k'ẹsaa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono jekwaphu je elefua onye ono ẹnya l'ẹhu. O -buru l'ẹke ono, iphe ono nọ iya ono ekpekputawa iya ekpekputa; to bakahu iya

abakahu; t'onye achijeru ono, Nchileke eja ono gua ya onye ẹ taa sọdu nsọ. Iphe, ọ bu bu iphe-ememe mmanu. T'onye ono saa uwe iya asasa; buru onye ẹ taa sọdu nsọ. ⁷ Ọ -bukwanuru l'iphe ono byaru bya abakahu abakahu; l'onye achijeru Nchileke eja phutsuaru iya sụ l'ẹ taa sọdu iya nsọ phụ; t'o lakwa azụ je ekoshifua onwiya onye ono, achijeru Nchileke eja ono ọdo. ⁸ Teke onye ono, achijeru Nchileke eja ono leri iya ẹnya bya aphua l'iphe ọbu aba iya ababa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gukwaa ya l'onye aasọ nsọ; ọ kwa ẹhu-labụ eme onye ono.

⁹ “Ọ -buru lẹ madzụ bẹ iphe eme iya l'akpo-ẹhu, bu iphe, eswe nswe; t'e dukwaru onye ọbu jekfu onye achijeru Nchileke eja. ¹⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya ẹnya. Ọ -buru l'o nweru ọnya, nọ onye ono l'ẹhu, kweru igbagba-ọcha; bya emewaa; ẹji, nọ iya nụ; yọ ghoshiwa aghoshi l'acha ọcha; ájì anọdu iya; ¹¹ b'ọ kwa 'alagala ẹhu-labụ, eswe nswe nọ onye ono l'akpo-ẹhu. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gukwaa ya l'onye aasọ nsọ. T'ẹ b'o jekwa iya ọtu-chi ọlo; kẹ l'ọ buakwa onye aasọ nsọ. ¹² Ọ -buru l'ẹhu-labụ ono voshiru madzụ l'akpo-ẹhu; tuko iya ẹhu dzuru; mbụ shi iya l'ishi dzuru iya ẹhu lufu l'okpa; iphe bu ẹke onye ono, achijeru Nchileke eja ono leri iya ẹnya abukotaru iya; ¹³ t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lerekwaa ya ẹnya elere. Ọ -buru l'iphe-ememe ono mewaru iya; kpọhu; ẹke ono achawa iya ọcha; t'ọ gukwaa onye ono onye ẹ taa sọdu nsọ; kẹ l'ọ buwa ichii-iphe nọ iya l'ẹhu; ẹ tọ buhedu ẹhu-labụ. ¹⁴ Ọ -bukwanuru l'o nweru teke a nonyaaru; ájì alufuta iya l'ẹhu; b'ọ buakwa onye aasọ nsọ. ¹⁵ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono -phulephu ájì ono; t'ọ gua onye ono onye aasọ nsọ; kẹ l'ájì bu iphe, aasọ nsọ. Ọ kwa ẹhu-labụ eme onye ono. ¹⁶ Ọ -buru l'ájì ono nonyaaru gbanwee; chalahaa ọcha; tẹ onye ọbu jekfukwa onye ono, achijeru Nchileke eja ono. ¹⁷ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya ẹnya; ọ -buru l'ẹjo-ẹhu ọbu kpọhuwaru; chalahaa ọcha; tẹ onye ono, achijeru Nchileke eja ono kfukwaa l'onye ono b'ẹ taa sọhedu nsọ. Teke ono; onye ono aburu onye ẹ taa sọdu nsọ.

¹⁸ “A bya l'onye bu iphe-etsetse shi tsee ya; yọ kawaa mma; ¹⁹ a bya l'ẹke ono, iphe-etsetse shi tsee ya ono; yọ -buru l'ọ byaru bya afulia wata ọcha ọcha; m'ọ bu l'o nweru ẹke acha kpalakpala; l'ekekwapu nwuswuswe; t'o jekwa je ekoshi iya onye achijeru Nchileke eja. ²⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lekwa ya ẹnya. Ọ -buru l'ẹke ono miru iya emimi; ẹji, nọ iya nụ aghọ aghọgho l'acha ọcha; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gua onye ono onye aasọ nsọ; kẹ l'ọ kwa ẹhu-labụ lufutaru onye ono l'ẹke ono, iphe-etsetse shi tseta iya ono. ²¹ Ọle; ọ -buru l'onye ono, achijeru Nchileke eja ono leri ẹnya l'ẹke ọbu; ẹji, furu l'ẹke ono ta ghọ aghọgho; to mi iya emimi; yo kpekputa ekpekputa; tẹ onye achijeru ono, Nchileke eja ono gu-chia onye ono ọlo ujiku ẹsaa. ²² Ọ -buru l'ẹke iphe ọphu nọ iya byaru bya abakahu iya abakahu; tẹ onye ono, achijeru Nchileke eja ono kfukwaa l'ọ bu onye aasọ nsọ; kẹ l'ọ bu ẹhu-labụ eme iya. ²³ Ọ -buru l'ẹke iphe ọphu nọ iya dulephu ẹge ọ dụ; tọ bakahu abakahu; a maru l'ọo ichii iphe-etsetse phụ b'ọ bu. Tẹ onye ono, achijeru Nchileke eja ono gua ya onye ẹ taa sọdu nsọ.

²⁴ “Teke bu l'ọku huru madzụ l'ẹhu; ẹke ono, ọku huru iya ono achalahaa ya kpalakpala; l'ekekwa iya phu nwuswuswe; m'ọ kwanụ chalahaa ya ọcha; ²⁵ t'onye achijeru Nchileke eja lekwa ya ẹnya. Ọ -buru l'ẹji, nọ l'ẹke ono ghọru aghọgho chalahaa ọcha; bya emia emimi b'ọ bukwa ẹhu-labụ laru onye ono l'ẹke ono, ọku huru iya ono. T'onye ono, achijeru

Nchileke eja ono gukwaa ya onye aaso nsọ; ke l'ọ kwa ẹhu-labụ eme onye ono. ²⁶ Obekwanu l'ọ -buru l'onye ono, achijeru Nchileke eja ono leri iya ẹnya; eji, nọ l'ẹke ono ta gho aghogho l'acha ucha; to mi iya emimi; yo gbe kpekputawa ekpekputa; te onye ono, achijeru Nchileke eja ono gu-chia ya l'ulo ujiku esaa. ²⁷ O -be le mboku k'esaa te onye ono, achijeru Nchileke eja ono lebaa ya ẹnya l'ẹhu. O -buru l'ọba iya ababa l'ẹhu; te onye ono, achijeru Nchileke eja ono gukwaa ya onye aaso nsọ. O kwa ẹhu-labụ eme iya. ²⁸ Ole; o -bukwanuru l'ẹke ono, iphe nọ iya ono dulephu ege o du; ophu o bakahudu abakahu; yo gbechianu ekpekputawa ekpekputa; b'ọ bukwa oku ono, huru iya nu ono switaru iya eswita. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gukwaa ya onye e taa sodu nsọ; ke l'oo ichii oku phu b'ọ bu. ²⁹ O -buru le nwoke; m'ọ bu nwanyi be onya nọ l'ishi; m'ọ bu l'agba; ³⁰ t'onye achijeru Nchileke eja lekkaa ẹnya l'onya obu. O -buru l'o miru emimi; eji, nọ onye ono l'ẹke ono adu manụ-manụ; bya adutsua nwulanwula; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gukwaa ya onye aaso nsọ; ke l'oo ejo ekuluba; mbu l'oo ẹhu-labụ turu onye ono l'ishi; m'ọ bu l'agba. ³¹ Teke bukwanu l'onye ono, achijeru Nchileke eja ono letsuaru ẹnya l'ejo ekuluba ono; to du iya l'o miru emimi; eji, nọ iya nu te eji uji; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gu-chikwaa onye ono l'ulo ujiku esaa. ³² O -be le mboku k'esaa t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lebaa ya ẹnya. O -buru l'ejo ekuluba ono ta bakahudu abakahu; eji, nọ iya nu te ke manụ-manụ; to du iya l'o miru emimi; ³³ t'a kpushia onye ono ishi; kpu-buru eke ekuluba ono nọ haa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gu-chifua ya l'ulo t'ọ nọ ujiku esaa odo. ³⁴ Teke o ruru mboku k'esaa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ẹnya l'ekuluba ono. O -buru l'e to bakahudu abakahu; e lee ya ẹnya; to mi iya emimi; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gua ya onye e taa sodu nsọ. T'onye ono saa uwe iya; buru onye e taa sodu nsọ. ³⁵ Olobu; o -buru l'ekuluba ono bakahuru iya abakahu l'ẹhu; l'a gutsuaru iya l'onye e taa sodu nsọ-a; ³⁶ t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lebaa ya ẹnya odo. O -buru l'ekuluba ono bakahuru iya abakahu l'ẹhu l'oswiya; te onye ono, achijeru Nchileke eja ono be jehakwa ole ẹnya t'a maru m'iji iya; ?ooke manụ-manụ. Onye ono buakwa onye aaso nsọ. ³⁷ Ole; o -bukwanuru l'ekuluba obu be dulephu ege o du l'ẹnya; eji ojingu erutawaa l'ẹke ono be ekuluba obu kpoahuakwaru; o buakwa onye e taa sodu nsọ. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gua ya onye e taa sodu nsọ.

³⁸ "O -buru le nwoke; m'ọ bu nwanyi be iphe-ocha tukashiru poopoo l'ẹhu; l'achagbaa ucha; ³⁹ te onye achijeru Nchileke eja lekkaa onye obu ẹnya l'ẹhu. O -buru l'ẹke obu ta chadu okpobe ucha; a maru l'oo ngwo be tukashiru onye obu l'ẹhu; l'onye obu b'e taa sodu nsọ.

⁴⁰ "Egbushi -rishihu onye nwoke l'ishi; bukwa ishi-onma b'ọ bu. E to bukwa onye aaso nsọ. ⁴¹ O -buru l'oo l'onu-ifu be egbushi rishihuru iya; be onye obu bukwa ishi-onma onu-ifu. Obenu l'e taa sodu iya nsọ. ⁴² Ole; o -buru l'o nweru onya, acha kpalakpala; l'ekekwapu nwuswuswe, nọ iya l'ishi-onma obu; m'ọ bu onu-ifu obu; b'ọ buakwa ẹhu-labụ be turu iya l'ishi-onma obu; m'ọ bu l'onu-ifu. ⁴³ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya ẹnya. O -buru l'onya ono, nọ onye ono l'ishi; m'ọ bu l'onu-ifu ono acha iya kpalakpala; l'ekekwapu nwuswuswe; mbu du l'ọ bu ẹhu-labụ ono, eswe nswe, emeje madzu l'akpo-ẹhu ono; ⁴⁴ ọo ya bu l'onye obu bu onye ẹhu-labụ; buru onye aaso nsọ. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gua ya l'onye aaso nsọ; kele ẹhu-labụ nk'ia turu iya l'ishi.

⁴⁵ “T’onye ono lakakwaa uwe iya; haa ẹgbushi iya t’ọ yagashiḡu ayagashiḡu; woru ẹkwa gbochita uḡbo-ọnu; chia mkpu sụ lẹ ya bukwa onye aasọ nsọ; ya bukwa onye aasọ nsọ. ⁴⁶ Ọ bụ ẹge iphe ono nọ-beru iya l’ẹhu bụ ẹge ọo-bụ-beru onye aasọ nsọ. Yo shi l’ọdu ndu Ízureḡu lufu; je eburu iche.

Ekemu k’iphe, tsuru evu

⁴⁷ “Ọ -buru l’o nweru uwe, tsuru evu; m’ọ bụ uwe ẹji anụ; m’ọ bụ uwe ọcha; ⁴⁸ m’ọ bụ ẹkwa, e kweru l’òwúú ọcha; m’ọ bụ ọphu e gude ẹji anụ kwee; m’ọ bụ l’akpọ; m’ọ bụ l’iphe, e meru l’akpọ; ⁴⁹ teke ọ bụ l’ẹke ono, tsuru evu ono eke ẹwu-ẹwu; m’ọ bụ l’ooke uswuswe; b’ọ bukwa ẹjo-ẹhu, eswe nswe. T’e jekwa je ekoshi iya onye achijeru Nchileke ẹja. ⁵⁰ T’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lekwa ẹnya l’ẹke ono, tsuru evu ono; woru iphe ọbu, tsuru evu ọbu ḡu-chia l’ulo t’ọ nọ abalí ẹsaa. ⁵¹ O -be lẹ mbọku k’ẹsaa; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono je elefua ya ẹnya ọdo. Ọ -buru l’evu ọbu haru bakahụ l’uwe ọbu; t’a makwaru l’ọ bụ ẹhu-labụ. Iphe ono, tsuru evu ono bukwa iphe, aasọ nsọ. ⁵² T’onye ono kpọkwaa uwe ono ọku; m’ọ bụ uwe ẹji anụ; m’ọ bụ uwe ọcha; m’ọ bụ ẹkwa, e kweru l’òwúú ọcha; m’ọ bụ ọphu e gude ẹji anụ kwee; m’ọ bụ iphe, e meru l’akpọ bụ ọphu evu ono nọ; t’a kpọkwaa ya ọku; kẹ l’ọ kwa ẹhu-labụ.

⁵³ “Ọle ọ -buru l’onye achijeru Nchileke ẹja leri iya ẹnya; evu ono ta bakahudu l’iphe ono; ⁵⁴ t’o zia t’a saa iphe ono, tsuru evu ono asasa. Yọ bya ḡu-chia ya l’ulo t’ọ nọ abalí ẹsaa ọdo. ⁵⁵ T’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lee ẹnya l’iphe ono teke a satsuaru iya. Ọ -buru l’iphe ọbu ta gbanwedu ẹge ooke; m’o -ruhuduru ọ buru l’ẹ tọ bakahudu abakahu; b’ọ bukwa iphe, aasọ nsọ. T’a kpọkwaa ya ọku; mẹ evu ọbu; ?ọ nọ iya l’ifu; m’ọ nọ iya l’azu. ⁵⁶ Ọ -buru l’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono leri iya ẹnya; ẹke ono, tsuru evu ono ekpekputawa ekpekputa l’a satsuaru iya ono; t’ọ lakafu ẹke ono, tsuru evu l’uwe ono; m’ọ bụ l’akpọ ono; m’ọ bụ l’ẹkwà ono, e kweru ekwekwe ono; m’ọ bụ l’ọphu a kparu akpakpa. ⁵⁷ Ọle; ọ -buru l’evu ono avua ọdo l’uwe ono; m’ọ bụ l’iphe ono, e kweru ekwekwe ono; m’ọ bụ l’ọphu a kparu akpakpa; m’ọ bụ l’iphe ono, e meru l’akpọ anụ ono; a maru l’ọ bụ iphe, abakahu abakahu. T’a kpọkwaa iphe bụ iphe ono, tsuru evu ono ọku. ⁵⁸ Iphe, bụ iphe, tsuru evu, a sawaru asasa; evu ono ta nọhe iya; t’a saa ya k’ugbo ẹbo t’ọ buru iphe, ẹ taa sọdu nsọ.”

⁵⁹ Ono bụ ekemu, nọru iphe bụ evu, tsuru l’uwe ẹji anụ; m’ọ bụ l’uwe ọcha; m’ọ bụ l’ẹkwà, e kweru ekwekwe; m’ọ bụ l’ọphu a kparu akpakpa; m’ọ bụ l’ọphu e gude akpọ mee; k’ọphu a ḡu iya l’iphe, aasọ nsọ; m’ọ bụ ọphu ẹ taa sọdu nsọ.

14

Okoshi l’onye iphe eme l’akpọ-ẹhu kọrohuwaru

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ² “Ọwaa bụ ekemu, ee-tsoje mbọku, eeme t’a sọ-buhu onye ẹhu-labụ shi eme nsọ: T’e duru onye ọbu dutaru onye achijeru Nchileke ẹja. ³ T’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono shikwa l’ọdu ndu Ízureḡu lufu; je elee ya ẹnya ọhuma. Ọ -buru l’onye ono kọrohuwaru l’ẹjo-ẹhu ono, eswe nswe ono; ⁴ t’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono zia t’e wotaru onye ọphu eeme t’a sọ-buhu nsọ ọbu unwenu labụ, nọ ndzụ, ẹ taa sọdu nsọ; waa oshi sida; mẹ ẹkwa uswe; mẹ ẹsua isopu. ⁵ T’o onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono sụ t’e ḡbua nwenu ono nanụ l’eli ite, a kpuru l’ura, e yeru mini, doru rịsangu. ⁶ Nwenu ọphu

nọ ndzụ phụ bẹ ọo-nwụta; wota oshi sida phụ; wota ẹkwa uswe phụ; mę ẹsua isopu phụ; tuko tsee lę mee nwenu onanu, e gburu l'eli mini ono, e kutaru k'ophungu ono. ⁷ Yọ bya ephee ya onye ono, eeme t'ẹ b'a sọhe nsọ l'ẹhu-labụ, eme iya nụ ono ugbo ẹsaa. Yọ sụ l'onye ono bụwa onye, ẹ taa sọdu nsọ; haa nwenu onanu, nọ ndzụ ono t'ọ pheba l'egu. ⁸ Onye ono, byaru t'e mee ya t'ẹ ba sọhe iya nsọ ono eje eworu uwe iya saa; kpushikota eji, nọ iya l'ẹhu l'ọ ha; mę ẹgbushi iya; ghụa ẹhu; shi ẹge ono buru onye ẹ taa sọdu nsọ. E -metsua ẹge ono; t'ọ batawaru l'odu ndu Ízurelu. Ọle t'ọ nọfukwa anọfu l'odu ndu Ízurelu ono abali ẹsaa. ⁹ Ọ -nọ-gee abali ẹsaa t'ọ kpushikwaa eji, nọ iya l'ẹhu l'ọ ha ọdo; kpushia ishi; kpushia eji-agba; mę ejibu-ẹnya; męwaru eji ọdo, nọgbaa ya l'ẹhu. Yọ saa uwe iya; ghụa ẹhu; bya aburu onye ẹ taa sọdu nsọ.

¹⁰ “Teke o ruru lę mbọku k'ẹsato; tẹ onye ọbu kputa unwu ebyila labụ, ẹ-te nwedu ntupo; waa ada aturu, gbaru afa, ẹ-te nwedu ntupo. Yo gude nkere-ẹto ogbonga ntụ akpe, a gwọkoberu manụ; t'e gude iya gwoo ngweja-nri. Yo wotakwaphu manụ, jiru konggo ejiji tukobe iya. ¹¹ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono eduta onye ono, eeme t'ẹ ba sọhe nsọ ono yele iphe ono, o gude bya ono; bya eworu dobe Ojejoje l'ifu l'onu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. ¹² Yọ bya akputa nwa ebyila ono nanụ yele konggo phụ, manụ jiru ejiji phụ; gude gwoo ngweja-ugwo. Yọ maa ngweja ono l'ifu Ojejoje t'ọ buru ngweja-amama. ¹³ Yọ bya eworu nwa ebyila ono gbua lę Ẹkedụ-Nsọ; mbụ l'ẹke ono, eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-iphe, dụ eji; mę kę ngweja-ukfuru ono. Ọ bụ ẹge ono, ngweja-iphe, dụ eji bụ k'onye achijeru Nchileke ẹja ono bụ ẹge ngweja-ugwo bụkwaphu nk'iya. Ọ bụ ngweja, dushi nsọ ike. ¹⁴ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono emeta mee anụ ono, e gude gwoo ngweja-ugwo ono; ye onye ono, eeme t'ẹ ba asọhe nsọ ono l'atakarama-nchị ẹka-utara; mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-utara mę mkpushi-ọkpa ezeke-ọkpa ẹka-utara iya. ¹⁵ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono abya emeta konggo manụ ono; meru iya ye onwiya l'ọbechere-ẹka ẹka-ibyita; ¹⁶ woru mkpushi-ẹka ẹka-utara tsee lę manụ ono; meta iya phee ugbo ẹsaa l'ifu Ojejoje. ¹⁷ Manụ ọphu ghuduru iya l'ọbechere-ẹka phụ bẹ ọo-tada onye ono, eeme t'ẹ ba sọhe nsọ ono l'atakarama-nchị ẹka-utara; mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-utara; mkpushi-ọkpa ezeke-ọkpa ẹka-utara; mę l'eli mee anụ ono, e gude gwoo ngweja-ugwo ono. ¹⁸ Manụ ọphu ghuduru nụ bẹ oo-fu onye ono, eeme t'ẹ ba sọhe nsọ ono l'ishi; gude kfua ugwo iphe, dụ eji onye ono l'ifu Ojejoje.

¹⁹ “Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono abya egwoo ngweja-iphe, dụ eji ono; gude kfua ugwo iphe, dụ eji, onye ono meru; mbụ onye ono, eeme t'ẹ ba sọhe nsọ ono. Teke e metsuaru; yo woru anụ ono, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono gbua; ²⁰ woru ngweja-ukfuru ono yele ngweja-nri, tso iya nụ l'ẹnya-ngweja gwoo gude kfua ugwo iphe, dụ eji iya. Onye ono abya aburu onye ẹ taa sọdu nsọ.

²¹ “Ọle; ọ -buru l'onye ọbu bụ onye ukpa; tọ dụ ike ọnu iphe ono, a gushiru ono; t'onye ọbu kputa nwa ebyila lanụ nụ t'ọ buru kę ngweja-ugwo. E woru iya maa t'ọ buru ngweja-amama, e gude akfụ ugwo iphe, dụ eji. Yọ byakwaphu bya ewota nkere-iri ogbonga ntụ akpe, a gwọkoberu manụ; t'ọ buru ngweja nri; waa manụ, jiru konggo; ²² mę ndo labụ; m'ọ bụ kparakobe ẹbo; ọphu rukpeleru iya phụ ẹka. Nanụ bẹ ee-gude gwoo ngweja-iphe, dụ eji. E gude ọphu gwoo ngweja-ukfuru. ²³ O -be lę mbọku k'ẹsato; yọ chiru iphe bụ iphe ono byakfuta onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono t'e gude mee ya t'ẹ ba sọhe iya nsọ; gude iya bya l'ifu

Ulo-Ékwà Ndzuko l'ifu Ojejoje. ²⁴ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono kputa nwaturu ono yele konggo ono, manụ jiru ejiji ono je amaa Ojejoje l'ifu t'ò buru ngweja-amama. ²⁵ Yo woru nwaturu ono gbua; meta mee ya tada onye obu, eeme t'è ba sòhe nsò obu l'atakarama-nchị eka-utara; waa lè mkpushi-eka ezeke-eka eka-utara; wafua lè mkpushi-eka ezeke-okpa eka-utara. ²⁶ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya emeta manụ ono meru ye onwiya l'òbechere-eka eka-ibyita; ²⁷ gude mkpushi-eka eka-utara iya phee manụ ono ugbo esaa l'ifu Ojejoje. ²⁸ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono emeta manụ ono, nò iya l'òbechere-eka ono tada l'èke ono, ò tadaru mee anụ ono, e gude gwoo ngweja-ugwo ono; bu iya bu l'atakarama-nchị eka-utara onye ono, eeme t'è b'a sòhe nsò ono; mkpushi-eka ezeke-eka eka-utara iya; mè mkpushi-okpa ezeke-okpa eka-utara iya. ²⁹ Manụ ophu ghuduru iya l'òbechere-eka bè oo-fu onye ono, eeme t'è b'a sòhe nsò ono l'ishi; gude kfua ugwo iphe, dụ eji iya l'ifu Ojejoje. ³⁰ Yò nwuta ndo ono; m'ò bu kparakobe ono, onye ono duru ike gbata ono; gude gwoo ngweja obu. ³¹ Nanụ bè oo-gude gwoo ngweja-iphe, dụ eji; gude ophu gwoo ngweja-ukfuru yele ngweja-nri. Ò bu ege ono bu ege onye achijeru Nchileke eja e-shi kfua ugwo onye ono, eeme t'è b'a sòhe nsò ono l'ifu Ojejoje. ³² Ono bu ekemu, nòru onye oome; mbụ ehu-labụ; tò dụ ike gbata iphe, ee-gude mee t'è b'a sòhe iya nsò."

Igbo-ulo, tsuru evu

³³ Tò dụ iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu yele Éronu; sù ephe: ³⁴ "Unu -lalephu alì Kénanu, bu eke ono, ya abya unu anunu t'ò buru òkè- iphe unu ono; ò -buru l'ò nweru ulo, nò l'alì ono, ya meru; yò tsua evu; ³⁵ t'è onye nwe ulo obu jekwa akòoru onye achijeru Nchileke eja l'ulo iya dukwa iya l'ò tsuru evu. ³⁶ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-sù t'e gwoshikota iphe l'ulo ono; t'emanu yò bahu je aphụ eke tsuru evu obu; k'òphu t'ò tukodu ulo ono yele iphe, nò iya nù gua l'iphe, aasò nsò. E - gwoshitsua iphe l'ulo ono; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono bahù l'ulo ono je elee ya enya. ³⁷ T'ò lee enya l'igbo-ulo eke tsuru evu obu. Ò -buru l'ooke ewu-ewu; m'ò kwanu uswuswe; eke obu emia emimi; ³⁸ t'è onye ono, achijeru Nchileke eja ono lufuta l'ulo ono; woru iya gu-chia t'ò nò ujiku esaa. ³⁹ Ò -rua lè mbòku k'esaa; t'è onye ono, achijeru Nchileke eja ono laphu azụ je elee enya l'ulo obu òdo. Ò -buru l'evu obu bakahuru l'igbo-ulo ono; ⁴⁰ t'ò sù t'e gvufu mkpuma ono, tsuru evu ono je etufaa l'èke aasò nsò l'azụ mkpukpu. ⁴¹ T'e kwoshia ime ulo ono ekwoshi l'igbo-ulo iya mgburumburu; kpota iphe, e kwoshiru iya je awushia l'azụ mkpukpu l'èke aasò nsò. ⁴² T'e wota mkpuma òdo gude tų-chishia enya iya ophu e gvukposhiru phụ; a kutakwaphu epoto òdo gude techia ulo obu òdo.

⁴³ "Ò -buru l'evu obu chafutaru l'ulo ono òdo l'e gvukpofutsuaru mkpuma phụ; e kwoshitsua ya; bya etechita iya azụ obu; ⁴⁴ t'è onye ono, achijeru Nchileke eja ono laphu azụ jee elee ya enya òdo. Ò -buru l'evu obu bakahuru l'ulo obu b'ò bukwa evu, abakahu abakahu nò l'ulo ono. Ò ya bu l'ulo obu buwa ulo, aasò nsò. ⁴⁵ T'e gbukaa ulo obu; vuta mkpuma iya; m'è oshi iya; waa eja, e gude techia ya je awushia l'azụ mkpukpu l'èke aasò nsò. ⁴⁶ Onye bahuru l'ulo ono teke ono, a gu-chikwaduru iya aguchi ono; a-buru onye aasò nsò jeye nchi ejihu. ⁴⁷ Onye z'èru l'ulo ono kua mgbenya; m'ò kwanu nòdu iya ria nri; t'è onye ono sakwaa uwe iya asasa.

⁴⁸ "Teke bu l'onye ono, achijeru Nchileke eja ono byaru t'ò lee ulo ono enya; bya aphụ l'evu ono te nwehedu eke ò nòkwadu l'ulo ono l'e techitsuaru iya ono; t'ò gua ulo ono ulo, è taa sòdu nsò; k'è l'evu obu ta

nọhedu iya. ⁴⁹ Iphe, oo-gude mee ụlo ono t'ẹ b'a sọhe iya nsọ; bụkwa t'ọ nwuta unwenu labu; wotakwaphu oshi sida; me ẹkwa uswe; waa ẹswa isopu. ⁵⁰ Yo woru nwenu lanu gbua le ite, a kpuru l'ura, e yeru mini, du mma. ⁵¹ E wota oshi sida phu; me ẹswa isopu phu; waa ẹkwa uswe phu yele nwenu ophu no ndzu; tuko tsee le mee nwenu ophu e gburu egbugbu phu yele mini phu du mma phu; woru iya phee l'ulo ono ugbo esaa. ⁵² Oo-gude mee nwenu phu; me mini phu, du mma phu; me nwenu ophu no ndzu phu; me oshi sida phu; me ẹswa isopu phu; waa ẹkwa uswe phu; mee ụlo ono t'ẹ b'a sọhe iya nsọ. ⁵³ Yo gude nwenu ophu no ndzu phu lufu azu mkpukpu je ahaa ya t'o pheba l'egu. O kwa ege ono be ooshi kfuwa ugwo iphe, du eji; shi ege ono safu mmeru, no l'ulo ono; ụlo ono aburu ụlo, e taa sọdu nsọ."

⁵⁴ Ono bu ekemu, ee-gudeje etso ẹhu-labu l'udu iya udu iya; jeye l'ejo ẹkuluba; ⁵⁵ me k'evu, tsuru l'uwe yele ophu tsuru l'ulo; ⁵⁶ me k'onye onya no l'ehu; m'o bu iphe, du l'o bu ẹkpa; m'o bu onye iphe tukashiru poopoo l'ehu; ⁵⁷ t'e shi ege ono koshi teke iphe bu iphe, aaso nsọ; m'oo teke o bu iphe, e taa sọdu nsọ. Ono bu ekemu ege ee-meje ke ẹhu-labu; me k'iphe, tsuru evu.

15

Onye iphe alashi l'ehu

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu yele Eronu; su ephe:
² "Unu kfuru yeru ndu Izurelu; su ephe-a: O -nweru onye nweru iphe, atsoshi iya atsoshi l'ehu; be iphe ono, atsoshi iya l'ehu ono bụkwa iphe, aaso nsọ. ³ Iphe ono meekwaru onye obu; yo buru onye aaso nsọ; me iphe obu atsoshikwadu iya-a ege ootsoshi; m'o kwanu l'o nweru iphe, e gude gbobuta iya b'o bulekwa iphe, aaso nsọ. ⁴ Iphe bu oshi-azee, onye ono zeru buakwa iphe, aaso nsọ. Iphe, bu iphe, o noduru anodu a-bukwaruphu iphe, aaso nsọ. ⁵ T'onye denyiru aka l'oshi-azee onye obu; sakwaa uwe iya asasa; ghua ẹhu. Onye ono aburu onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁶ Onye noduru anodu l'iphe, onye iphe shi l'ehu alashi noduru; t'onye ono sakwaa uwe iya; ghua ẹhu. Yo buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁷ T'onye denyiru onye iphe shi l'ehu l'atsoshi aka sakwaa uwe iya asasa; ghua ẹhu. Yo buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁸ Onye ono, iphe atsoshi atsoshi l'ehu ono -gbushi onye e taa sọdu nsọ onu-mini; t'onye obu sakwaa uwe iya; ghua ẹhu. Yo buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁹ Iphe, bu iphe aagba agbagba, onye ono noduru l'eli iya gbaa buakwa iphe, aaso nsọ. ¹⁰ Iphe bu onye ẹhu iya ruru l'iphe onye obu shi nodu a-buru onye aaso nsọ jeye l'urenyashi. Onye wotaru iphe obu a-sakwa uwe iya asasa; ghua ẹhu. Yo buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ¹¹ Onye o denyiru aka; mbu onye iphe shi l'ehu atsoshi; l'e b'o kwọ aka; t'onye ono sakwaa uwe iya asasa; ghua ẹhu. Oo-buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ¹² O -buru ite-ura; be onye obu denyiru aka; t'a tukpokwaa ya. Teke o bu iphe, e gude oshi mee; t'e gudekwa mini saa iphe obu asasa.

¹³ "Onye ono, iphe alashi l'ehu ono -kalephu mma; t'o gutaru onwiya ujiku esaa no t'e gude mee ya t'e ba sọhe iya nsọ. Yo saa uwe iya; gude mini, e kutaru k'ophungu ghua ẹhu. Yo buru onye e taa sọdu nsọ. ¹⁴ O -be le mboku k'esato; yo nwuta kparakobe labu; m'o bu ndo labu gude bya Ojejoje l'ifu l'onu Ulo-Ekwà Ndzuko; bya anu iya onye achijeru Nchileke aja. ¹⁵ Onye ono, achijeru Nchileke aja ono anwuta iya gude gwoo ngweja.

Nanụ bẹ oo-gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji. Yo gude ọp̄hu gwoo ngweja-ukfuru. Ọ bụ ẹge ono bẹ ee-shi; yọ kf̄ua ụgwo iphe, dụ ẹji onye ono, iphe atsọshi l'ẹhu ono l'ifu Ojejoje.

¹⁶ “Teke nwoke nyịru iphe; t'ọ gh̄ukwaa ẹhu ọhuma; b̄uru onye aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu. ¹⁷ Ẹkwa; m'ọ bụ akpọ, a nyịru iphe kpua bẹ ee-gude mini saa asasa. Ẹkwa ono; m'ọ bụ akpọ ono a-b̄uru iphe aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu. ¹⁸ Teke nwoke yele nwanyi zeru; nyia iphe; t'ephe ẹbo jekwa ja aghua ẹhu. Ephe ẹbo a-b̄uru ndu aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu.

Nwanyi, nsọ eme

¹⁹ “Ọ -b̄uru lẹ nwanyi bẹ nsọ eme bẹ ọo-b̄uru onye mmeru nọ l'ẹhu abali ẹsaa. Onye denyiru iya ẹka a-b̄ukwaruphu onye aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu. ²⁰ Iphe bụ iphe, ọ zekpooru azẹe teke ono, nsọ eme iya ono; m'ọ bụ iphe, ọ nọduru anọdu t̄ukookwaru b̄uru iphe, aasọ nsọ. ²¹ Onye denyiru oshiazẹe ya ẹka; a-sa uwe iya asasa; gh̄ua ẹhu. Onye ono ab̄uru onye aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu. ²² Onye denyiru iphe, ọ nọduru anọdu ẹka; a-sa uwe iya asasa; gh̄ua ẹhu. Onye ono ab̄uru onye aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu. ²³ Onye denyiru ẹka l'oshi-azẹe ya; m'ọ bụ l'oshi, ọonodu anọdu bẹ b̄ukwa onye aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu. ²⁴ Ọ -b̄uru lẹ nwoke jekfuru nwanyi, nsọ eme; mee ono, ala nwanyi ono erua ya l'ẹhu; t'a sọkwaa nwoke ono nsọ abali ẹsaa. Iphe bụ oshi, nwoke ono zeru azẹe l'ọ ha a-b̄ukota iphe, aasọ nsọ.

²⁵ “Ọ -b̄uru lẹ nwanyi bẹ mee laru ujiku olemole lẹ teke nsọ te emedu iya; m'ọ bụ lẹ mee ọbu laghataru iya ujiku ole, ọonoje lẹ nsọ iya; t'a sọkwaa onye ọbu nsọ ẹge aasọje iya teke nsọ eme iya. ²⁶ Iphe bụ oshi, ọ zeru azẹe teke mee ono ala iya; bẹ aa-sọkwaphu nsọ ẹge a sọru oshi-azẹe, ọozeje teke nsọ eme iya. Iphe bụ iphe, ọ nọduru anọdu; t'a sọkwaa ya ph̄u nsọ ẹge ono, aasọje iya teke nsọ eme iya ono. ²⁷ Iphe bụ onye denyiru ẹka l'iphe ono b̄ukwa onye aasọ nsọ. T'onye ono sakwaa uwe iya; gh̄ua ẹhu. Onye ono ab̄uru onye aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu. ²⁸ Obenu l'agha; mee ọbu -labuhule iya ph̄u; t'ọ ḡutaru onwiya ujiku ẹsaa nọ. Teke e metsuaru; yọ b̄uru onye ẹ taa sọdu nsọ. ²⁹ O -be lẹ mbọku k'ẹsato t'onye ọbu nwuta kparakobe labu; m'ọ bụ ndo labu; nwutaru onye achijeru Nchileke ẹja l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. ³⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono nwuta nwenu lanu gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji. Yo gude ọp̄hu gwoo ngweja-ukfuru. Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono e-shi ẹge ono kf̄ua ụgwo iphe, dụ ẹji nwanyi ono l'ifu Ojejoje lẹ kẹ mee ono, laru iya nụ ono; yọ b̄uru onye aasọ nsọ ono.

³¹ “Ono bụ ẹge unu e-shije dokahu ụnwu Ízurelu l'iphe, e-me t'ephe b̄uru ndu aasọ nsọ; t'ephe be evuta mmeru vubata l'ulo-ẹkwà ono, nọ l'ẹke ono, ephe nọ ono; shi ẹge ono b̄uru ndu aasọ nsọ nwushihu.”

³² Ono bụ ekemu, a t̄uru doberu nwoke, iphe atsọshi l'ẹhu yele nwoke, nyịru iphe; shi ẹge ono b̄uru onye aasọ nsọ; ³³ bya ab̄ukwaruphu kẹ nwanyi, nsọ eme; b̄uru kẹ nwoke; m'ọ bụ nwanyi iphe alashi l'ẹhu; m'ọ bụ nwoke, jekfuru nwanyi, aasọ nsọ.

16

Mbọku ọkfu-ugwo-iphe, dụ ẹji

(Liv 23:26-32; Ógú 29:7-11)

¹ Ojejoje abya ekfuru nụ Mosisu l'ụnwu Éronu ephe ẹbo nwushihutsuaru teke ono, ephe jeru Ojejoje l'ifu ono; ² sụ ephe: “Kfuru nwunne ngu Éronu; t'ẹ b'ọ b̄ujelekwaphu teke dụ iya mma; yọ bahu lẹ

Èke-Kakòta-òdu-Nsò; mbù l'èke ono, e gude èkwa kebuta l'ifu èke ono, aakfuje ùgwo iphe, dù èji, nò l'eli Okpoko Ogbà-ndzù ono. Odumeka bè òo-nwuhukwa. Ishi iya abùru lẹ ya anòduje l'urukpu bya l'eli èke ono, aakfuje ùgwo iphe, dù èji ono. ³ Owaa bù ège Èronu e-gudeje bahù lẹ Èke-Kakòta-òdu-Nsò: Oo-gude nwa oke-eswi, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dù èji; bya egude ebyila, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru.

⁴ “Yò chita uwe-ime-èhu òcha phù, e doberu nsò phù yee; bya eyekwaaphu nwiba òcha, eeyeje l'ime ukfu. Yo wota èkwa òcha, gbìriri èkwa-ukfu tubuta onwiya; bya ewota okpu-èkwa kee. Uwe ono l'ò ha bè òkòta nsò. Oo-gudejeodu mini ghua èhu; tẹmanu yo yede iya.

⁵ “Tẹ ndu Ízurelu kpèe Èronu mkpi labù t'ò gude gwoo ngweja-iphe, dù èji; waa ebyila lanù, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru. ⁶ Tẹ Èronu kpùta oke-eswi phù gude gwoo ngweja-iphe, dù èji kẹ nk'iya; shi ège ono kfua ùgwo iphe, dù èji, o meru yẹlẹ kẹ ndibe iya l'ifu Ojejoje. ⁷ Yò bya akpùta mkpi labù phù bya l'ifu Ojejoje l'ònu Ùlò-Èkwà Ndzuko. ⁸ Tẹ Èronu wota ènwa tùa lẹ mkpi labù ono. Ido lanù a-bùru kẹ Ojejoje. Ido òphu abùru kẹ Azazelu.* ⁹ Mkpi òphu ènwa iya laru Ojejoje; bè Èronu e-gude gwoo ngweja-iphe, dù èji. ¹⁰ Ophu ènwa iya laru Azazelu; bè aa-kpùta lẹ ndzù bya Ojejoje l'ifu t'e gude iya kfua ùgwo iphe, dù èji; tẹmanu a kpùtawà iya rù je ahaa l'echi-ègu t'ò bùru èja-enwenwe† lakfu Azazelu.

¹¹ “Èronu a-kpùta oke-eswi phù, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dù èji phù; gude kfua ùgwo iphe, dù èji k'onwiya mẹ kẹ ndibe iya. Yo woru oke-eswi ono gbua t'ò bùru ngweja-iphe, dù èji nk'iya. ¹² Yo wota mbeji, aaguje òku; vòta icheku-òku l'ènya-ngweja l'ifu Ojejoje; vò-jia ya avò-ji; bya ahata ínsensu, e gwemaru egwema; yo ji mkpoji èka labù; gude bahù l'èke ono, e gebutaru èkwa ono. ¹³ T'ò woru ínsensu ono tukobe l'eli òku ono, nò Ojejoje l'ifu ono; k'òphu ènwuru-òku ínsensu ono a-kpù tùu rachia èke ono, aanòduje akfù ùgwo iphe, dù èji l'eli Okpoko Ekemu ono; k'òphu è tò nwuhudu. ¹⁴ T'ò meta mee oke-eswi ono; gude mkpùshi-èka phee ya l'eli èke ono, aakfuje ùgwo iphe, dù èji ono. Yo gudekwaphu mkpùshi-èka phee mee-iphe ono ugbo esaa l'ifu èke ono, aakfuje ùgwo iphe, dù èji ono.

¹⁵ “T'ò woru mkpi phù, o gude gwoo ngweja-iphe, dù èji ndu Ízurelu phù; gbua; gude mee ya bahù l'èke ono, e gebutaru èkwa ono; woru mee ya ono mee ège o meru mee oke-eswi phù: mbù phee ya l'eli èke ono, aakfuje ùgwo iphe, dù èji ono; phékwa ya phù l'ifu iya. ¹⁶ Yò bùru ège ono bè oo-shi kfua ùgwo iphe, dù èji kẹ Èke-Kakòta-òdu-Nsò; kẹle ndu Ízurelu bùwà ndu aasò nsò; bùru ndu kwefuru íkè l'iphe, dù èji, èphe mekotaru l'ò ha. Yò bùkwaruphu ège ono bù ège oo-me iya lẹ kẹ Ùlò-Èkwà Ndzuko, bù òphu nò èphe l'echi teke ono, èphe bù ndu aasò nsò ono. ¹⁷ T'è b'ò òkwa onye a-nòdu l'ime Ùlò-Èkwà Ndzuko ono; mẹ Èronu bahùlephu lẹ Èke-Kakòta-òdu-Nsò je òkfu ùgwo iphe, dù èji; jeye yò kfu-gee ùgwo iphe, dù èji k'onwiya yẹlẹ kẹ ndibe iya mẹ kẹ ndu Ízurelu l'èpha ha; lufuta. ¹⁸ Teke e metsuaru; yo jeshia l'ènya-ngweja ono, nò Ojejoje l'ifu ono; je akfua ùgwo iphe, dù èji k'èke ono. Yo meta mee oke-eswi phù yẹlẹ mee mkpi phù; wùru ye lẹ mpo, e mobegbaaru l'ènya-ngweja

* **16:8** 16:8 Iphe aarì lẹ Azazelu bù bù èjo ògvu, bu l'echi-ègu. † **16:10** 16:10 Èja enwenwe bù èja, eegude elu, nò ndzù nwee madzù; ùnwunna; ikfu; m'ò bù mkpùkpu; akpùta iya lẹ ndzù; kpùfu lẹ mkpòkahu-ùzo; m'ò bù l'ègbudu t'ò vuta iphe, dù èji ndu òphu meru; m'ò bù iphe-ememe, nò èphe l'èhu vufu. O bù èja, eegude akfù ùgwo iphe dù èji; m'ò kwanu ùgwo iphe-ememe.

ono. ¹⁹ Yo meta mee ono gude mkpushi-eka iya phee ya l'anya-ngweja ono ugbo esaa; shi ege ono safu iya nturu ke ndu Izurelu; dobe iya nsọ ọdo.

Mkpi, vu iphe, du eji, ndu Izurelu meru

²⁰ “Éronu -kfu-gelephu ugwo iphe, du eji, e meru le Eke-Kakota-odu-Nsọ yeke ke Ulo-Ékwà Ndzuko ono; me k'anya-ngweja ono; yo bya akpufuta mkpi phu, no ndzu phu; ²¹ woru eka labu byabe mkpi onanu, no ndzu ono l'ishi; bya atuko ejo iphe, ndu Izurelu meru kfishikota kpua ya yeke ikè, ephe kwefuru Nchileke; mekpò iphe, du eji, ephe mekotaru l'ọ ha. Yo tuko iya byabe mkpi ono l'ishi; kpuru iya kpee onye a turu eka t'ọ je ahaa ya l'echi-egu. ²² Yo buru mkpi ono e-vutakota iphe, du eji ephe l'ọ ha laa le mgbeğu eke e te budu ebubu; je anodu. Eke oo-je ahaa mkpi ono bu l'echi-egu.

²³ “Teke ono; Éronu abahu le Ulo-Ékwà Ndzuko ono je eyefu uwe ocha ono, o yeru b'ọ bahuderu le Eke-Kakota-odu-Nsọ. O -yefutsua ya; yo haa ya l'eke ono. ²⁴ Yo nodu l'eke du nsọ ghua ehu; woru uwe iya yee; lufuta bya egwoo ngweja-ukfuru ke nk'iya yeke ke ndu Izurelu; shi ege ono kfu ugwo iphe, du eji k'onwiya yeke ke ndu Izurelu. ²⁵ Yo woru ebà anu, e gude gwoo ngweja-iphe, du eji phu kpoo oku l'anya-ngweja ono. ²⁶ Onye phu, jeru je enwuhaa mkpi phu t'ọ buru egu-enwenwe phu; a-sakwaphu uwe iya; ghua ehu; temanu yo batade l'odu ndu Izurelu ọdo. ²⁷ Oke-eswi phu yeke mkpi phu, e gude gwoo ngweja iphe, du eji phu; mbu ophu e wobataru; mee ya le Eke-Kakota-odu-Nsọ t'e gude kfu ugwo iphe, du eji phu; be aa-paru pafu l'odu ndu Izurelu; woru akpo iya; me anu iya; me nshi iya kpoo oku. ²⁸ T'onye ono, jeru je akpo ya oku ono sakwaa uwe iya asasa; ghua ehu; temanu yo batade l'odu ndu Izurelu.

Ekemu mboku okfu-ugwo iphe, du eji

²⁹ “Oo ya bu t'iphe-a bukwaru iphe, Nchileke toru okpa iya su t'unu meje gbururu jeyewaru. O -rujee l'abali k'iri l'onwa k'esaa; unu aswia aswisi. T'e b'ọ dukwa unu onye e-jeje ozi mboku ono; tsube le ndu ophu a muru le Izurelu; je akpaa le ndu laru alala, unu l'ephe bu; ³⁰ ke l'oo mboku ono be aa-kfu ugwo iphe, du eji, unu meru; t'e gude sachafu unu iphe, du eji, unu meru l'ọ ha; unu aburu ndu e taa sọdu nsọ l'ifu Ojejoje. ³¹ Mboku ono a-buru unu eswe Sábatu; mboku otu-ume, unu a-swije aswisi. Iphe ono bu iphe, Nchileke toru okpa iya; su t'unu meje iya gbururu jeyewaru. ³² Onye a-kfu ugwo iphe, du eji ono bu onye achijeru Nchileke eja, a wuru manu l'ishi; dobe iya nsọ t'ọ buru eze onye achijeru Nchileke eja l'ozori nna iya bu iya. Oo-yeje uwe ocha ono, du nsọ ono. ³³ Oo-kfu ugwo iphe, du eji ke Eke-Kakota-odu-Nsọ; me ke Ulo-Ékwà Ndzuko; me k'anya-ngweja; yo bya akfu ugwo iphe, du eji, ndu achijeru Nchileke eja; me ke ndu Izurelu l'ephe ha. ³⁴ Ono a-buwaruru iphe, Nchileke toru okpa iya su t'e tsoje, unu a-nodu emewaru gbururu jeye; mbu l'aa-kfuje ugwo iphe, du eji, unu Izurelu l'epha ha. Yo buru ugbo lanu l'afa be ee-meje iya.”

Yo buleruphu ege Ojejoje kfuru iya be Mosisu meru iya.

17

Ekemu t'e b'e erijeshi mee-iphe

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísi; sụ iya: ² “Ọwaa iphe, ii-kfuru Éronu yele unwu iya; mę l'unwu Ízurelu l'ẹphe ha: Kfuru ẹphe l'ọ kwa iphe, Ojejoje turu ekemu iya ndọ-ọ: ³ Ọ -nweru onye Ízurelu gburu eswi; m'ọ bụ nwaṭuru; m'ọ bụ eghu l'ọdu ndu Ízurelu; m'ọ bụ l'ọ pafuru iya apafu; gbuá; ⁴ onye ono te gude iya bya l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko; t'e gude gwoo ngweja; nọ Ojejoje l'ifu ụlo-ékwà Ojejoje ono; onye ono bę ikpe ọchi nmaakwaru. Ọ buakwa ọchi b'ọ gburu. T'e bufukwa iya lę ndu nk'iya. ⁵ Iphe, meru iphe, a turu ekemu-a bụ t'ọ mee tę ndu Ízurelu wotaje ngweja ono, ẹphe anọduje egwo l'ẹgu ono bya egwooru Ojejoje; mbụ t'ẹphe woru iya nọ onye achijeru Nchileke ẹja l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko; t'ọ gbuá ya t'ọ bụru ngweja-ẹhu-agu, e gworu nọ Ojejoje. ⁶ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono ephee mee anọ ono l'ẹnya-ngweja l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko; bya akpọ ẹba iya ọku t'ọ bụru ngweja, mkpọ iya dọ Ojejoje mma. ⁷ Tę ndu Ízurelu haa ogwo ngweja l'anọ agwa, a kpuru; yọ dughbaa l'ọ bụ eghu; mbụ agwa ono, ẹphe gbadoru Nchileke wata ọbaru ẹja ono. Ono bụ iphe, Ojejoje tọru ọkpa iya sụ t'e tsoje; kfube l'ogbo rua l'ogbo.

⁸ “Kfuru ẹphe: L'onye bụ onye Ízurelu; m'ọ bụ onye laru alala, ẹphe l'ẹphe bu, bụ onye gworu ngweja-ukfuru; m'ọ bụ l'ọ nweru ngweja ọdo, ọ nuru; ⁹ ọphu o gudedu iya bya l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko bya egwooru Ojejoje; t'e bufukwa onye ọbu ebufu lę ndu nk'iya.

¹⁰ “Iphe bụ onye bụ onye Ízurelu; m'ọ bụ onye laru alala l'alị ẹphe, riru mee-iphe; onye ono bę ya e-bufu iya lę ndu nk'iya. ¹¹ Ishi iya aburu l'ẹke ndzụ iphe, bụ iphe, e keru ekeke nọ bụ lę mee. Ya anụakwanu unu mee ono t'unu gudeje bya akfua ụgwo iphe, dọ ẹji unu l'ẹnya-ngweja. Yọ bụru mee bę eegudeje akfụ ụgwo ndzụ madzụ. ¹² Ọo ya kparu iphe, ya suru unubę ndu Ízurelu: T'ę b'ọ dukwa l'unu ha onye e-rije mee-iphe. Ọphu ọ dukwa onye laru alala, unu l'ẹphe bu, e-rije mee-iphe.

¹³ “Onye Ízurelu; m'ọ bụ onye laru alala, unu l'iya bu, akpa l'ẹgbudu; -gbuá anọ; m'ọ bụ nwenu, ẹ taa sọdu nsọ; t'onye ono wushikwaa mee ya l'alị kpochia ya ẹja. ¹⁴ Ishi iya aburu l'ẹke ndzụ iphe, bụ iphe, e keru ekeke nọ bụ lę mee. Yọ bụru iya kparu, iphe, ya suru ndu Ízurelu: T'ę b'ọ dukwa mee iphe, unu e-rije; kę l'ẹke ndzụ iphe, bụ iphe, e keru ekeke nọ bụ lę mee; l'iphe, bụ onye, riru iya nọ bę ee-bufukwa ebufu.

¹⁵ “Onyemonye kpọ; m'ọ bụ onye a muru lę Ízurelu; m'ọ bụ onye laru alala, bụ onye taru iphe, bụ iphe, nwuhuru anwuhu; m'ọ bụ iphe, anọ dzugburu adzugbu a-sakwa uwe iya asasa; ghua ẹhu; bụru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. Teke ono; yọ bụru onye ẹ taa sọdu nsọ. ¹⁶ Ọle ọ -buru l'onye ọbu ta sadu uwe iya; tọ ghụ ẹhu bę iphe, dọ ẹji ọbu, ọ meru ọbu tukokwaru iya l'ishi.”

18

Azẹ nwoke lę nwanyi ọphu bụ akpamara

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísi; sụ iya: ² “Ọwaa iphe, ii-kfuru unwu Ízurelu ndọ-ọ. Sụ ẹphe: L'ọ kwa yebedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. ³ Unu be emekwa ẹge eemeje lę Íjiputu l'ẹke ono, unu shi buru ono. Ọphu unu 'emekwa ẹge eemeje l'alị Kénanu, bụ ẹke ono, ya edu unu ala ono. Unu be etsokwa ẹka ẹphe. ⁴ Unu mejekwa iphe, ya turu l'ekemu; mę iphe, ya tọru ọkpa iya sụ tę eetsoje; kę l'ọ kwa yebedua bụ

Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. ⁵ Unu tsojekwa iphe, ya toru okpa iya su t'e tsoje; l'emekwaphu iphe, ya turu l'ekemu, bu: onye meru iya nu; ndzu aburu nk'iya. O kwa yebedua bu Ojejoje.

⁶ "T'e b'o dukwa onye e-jekfu onye yele ya bu abubu azee; ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje. ⁷ Ba arakwa nne ngu; shi ege ono mee nna ngu iphe-iphere; ke l'onye ono bu nne ngu. Te nggu le nne ngu ba azekwa azee nwoke yele nwanyi. ⁸ Ba arakwa nyee nna ngu; ke l'o kwa ome nna ngu iphe-iphere. ⁹ Ba arakwa nwunne ngu; m'o bu nwanna ngu; m'a muru unu l'ufu lanu; m'a muru unu iche iche. ¹⁰ Ba arakwa nwanwa ngu; m'o bu nwa ngu ke nwoke; m'o bu nwa ngu ke nwanyi muru iya; ke l'ono bukwa ome onwongu iphe-iphere. ¹¹ Ba arakwa nwada nyee nna ngu; mbu onye bu nna lanu muru nggu l'iya; ke l'o bu nwanna ngu ke nwanyi. ¹² Ba arakwa nwunne nna ngu ke nwanyi; kele yele nna ngu bu mee lanu. ¹³ Ba arakwa nwunne nne ngu; kele yele nne ngu bu mee lanu. ¹⁴ Ba arakwa nyee nwunne nna ngu; shi ege ono mee nwunne nna ngu ono iphe-iphere; ke l'oo nyee nwunne nna ngu. ¹⁵ Ba arakwa nyee nwa ngu; ke l'oo nyee nwa ngu b'o bu. Ba arakwa iya. ¹⁶ Ba arakwa nyee nwunne ngu; ke l'o kwa ome nwunne ngu iphe-iphere. ¹⁷ Ba arakwa nwanyi; bya arakwaaphu nwatibe iya. Ophu i rakwa nwanwa nwanyi ono; m'o bu onye ophu nwa iya ke nwoke muru; m'o bu onye ophu nwa iya ke nwanyi muru; ke l'ephe l'iya bu mee lanu. Onye eme ege ono bukwa ahuma be oome. ¹⁸ Ba alukwa nwunne nyee ngu te yele nwunne iya bya anodu l'akpa enya; yo laru ngu l'ulo l'eke nyee ngu ono nokwadu ndzu.

¹⁹ "Be arakwa nwanyi teke nsọ eme iya; mbu teke aasokwadu iya nsọ ke nsọ ono, eme iya nu ono. ²⁰ Ba arakwa nyee onye obutobu ngu; shi ege ono merua onwongu. ²¹ Ba adukwa unwu ngu ophu ii-kwe t'a kpoo oku gude gwaa Mólèku; shi ege ono merua epha Nchileke ngu. O kwa yebedua bu Ojejoje. ²² Ba arakwa nwoke ibe ngu; ke l'ono kwa akpamara. ²³ Be arakwa anu; shi ege ono merua onwongu. T'e b'o dukwa nwanyi, e-jekfu anu te yele iya zee; ke l'ono bukwa ejo ahuma b'o bu.

²⁴ "T'e b'o dukwa iphe ono m'oo nanu, unu e-gude merua onwunu. Ishi iya aburu l'oo iphe-a l'o ha be iphe bu mbakeshi-a, ya abya achifu l'ifu unu-a gude merushia onwephe. ²⁵ O kwa iphe ono be ephe meru; shi ege ono merushia ali ono. Ya egude k'iphe, du eji ono, ephe meru ono gwaa ali ono ochi. Ali ono agbokwanua ephe l'o bu onye gboru egbo. ²⁶ Olobu; unubedua; unu tsojekwa iphe, ya toru okpa iya t'e tsoje; me iphe, ya turu l'ekemu. Ophu o dukwa onye e-je ome iphe ono, bu ahuma ono m'oo nanu; m'o bu onye a muru le Izurelu; m'o bu onye laru alala, unu l'iya bu; ²⁷ ke l'oo ahuma ahuma ono l'o ha be ndu ali-a meru; merushia ali-a; mbu ndu ono, vuru unu uzo bua l'eke-a ono. ²⁸ Unu -merua ali ono emeru be o-ogbokwa unu l'o bu onye gboru egbo ege ono, o gboshiru mba ono, vuru unu uzo bua l'eke ono. ²⁹ Ke l'o -nweru onye meru iphe ono, bu ahuma ono m'oo nanu; be ee-bufukwa onye obu le ndu nk'iya.

³⁰ "Oo ya meru iphe, unu e-meje iphe, ya suru t'e meje; t'e b'o du ejo ome-l'ali ono ophu unu e-meje, bu ophu e shi emeje be unu lataderu. Ophu unu 'egudekwa iya merushia onwunu; ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu."

19

Ekemu k'unwu ibiribe iphe odo

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ² Ọwaa iphe, ii-kfuru unwu Ízurelu l'ephe ha: Unu bụkwaru ndu dọ nsọ; kele yebe Ojejoje, bụ Nchileke unu dọkwa nsọ. ³ T'onyenonu l'unu ha kwabejekwa nne iya lẹ nna iya ugvu. Unu edobeje ekemu mbọku ọtu-ume iya; ke l'ọ kwa yebedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

⁴ “Unu ba aghachijekwa jelahaa lẹ nte; ọphu unu akpujekwa ọgvu doberu onwunu. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

⁵ “Teke unu egworu Ojejoje ngweja-ẹhu-agu; unu gwojekwa iya l'uzo, ọo-nata iya unu l'eka. ⁶ Unu rijekwa iphe ngweja ọbu lẹ mbọku, unu gworu iya; m'ọ kwanu lẹ nchi-ta-abọhu iya. Ọ -buru l'ọ nweru ọphu phoduru nụ jeye lẹ mbọku k'eto ya; t'a kpokwaa ya ọku. ⁷ Ọ -nweru ọphu e riru lẹ mbọku k'eto ya b'ọ buakwa ahuma b'e meru; ẹ taa natahẹkwa iya. ⁸ Ọo ya bụ l'iphe bụ onye riru iya nụ be iphe, dọ eji, ọ meru a-tukokwaru l'ishi; ke l'ọ meruru iphe, duru Ojejoje nsọ. Onye ono be ee-bufukwa lẹ ndu nk'iya.

⁹ “Teke unu akpata iphe, unu meberu l'alị; unu ba akpajekwa iya jia ẹka l'alị. Ọphu unu atutujekwa ọphu nashihuru ndu akparu iya unu daa l'alị. ¹⁰ Unu be ejejekwa mkpakwa akpuru vayinu lẹ mgbo vayinu unu. Ọphu unu 'atututajekwa ọphu dashiru l'alị. Unu hajeru ndu onanu haaru ndu ukpa; me ndu laru alala; ke l'ọ kwa yebedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

¹¹ “Unu be ezijekwa iphura; unu ta adzujẹ ejo-ire. Ọphu unu 'aghojekwaru madzụ ibe unu ugho. ¹² Unu ba akpapyabejekwa iphe, unu meru; gude ẹpha iya gụa ẹnwa; shi ẹge ono merua ẹpha Nchileke unu. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje.

¹³ “Be erijekwa madzụ ibe ngu uru; ọphu ị najekwa iya nfu. Tẹ aswa-ozì onye i buru ozi ba anokwa ngu l'eka jeye l'utsu echile iya. ¹⁴ Ba akojekwa onye ada nkichi onu; ọphu iigudejekwa iphe dochia onye ishi uzo. Tsujẹ Nchileke ngu egvu; ke l'ọ kwa yebedua bụ Ojejoje.

¹⁵ “Unu be ekpejekwa ejo ikpe. Unu be elejekwa madzụ ẹnya l'ifu; kpee ikpe; shi iya nma onye ukpa ikpe; ke l'ọ bụ onye ukpa; bya ekperu yeru eze madzụ; ke l'ọ bụ eze madzụ. Tẹ ikpe unu bujekwaru ikpe, dọ mma. ¹⁶ Ba abukwa onye ntumatu l'ẹke madzụ ibe ngu nọ; ọphu jinokwa l'idzu t'e wota madzụ ibe ngu tsebe l'ifu ọgu. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje.

¹⁷ “Be evukwaru nwunne ngu okfu l'okpoma. Jekfujẹ onye ọ daru nggu l'iya; t'unu kpeshia; t'ẹ b'i shi l'ẹhu iya je eye ẹka l'iphe, dọ eji. ¹⁸ Be emelatajekwa ndibe unu iphe, ẹphe meru ngu; ọphu ọ dọkwa onye ọphu ii-vujeru iphe l'obu. Yejechiaru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje.

¹⁹ “Unu mejekwa iphe, ya toru okpa iya t'e tsoje. Unu ba ahajekwa tẹ elu chia ọphu ye l'iya ẹ-ta abudu udu lanu. Ba akujekwa uzi iphe labu l'okfu ngu; ọphu iyejekwa uwe, ẹ-ta abudu udu ekwa lanu b'e gude kwaa ya.

²⁰ “Ọ -buru lẹ madzụ raru nwamgboko, a gbaru ohu; bya edobewaru iya nwoke ọdo; t'ọ bụ l'a gbafutawaru iya t'ọ nweru onwiya; t'e kpekwa ya ekpekpe; hua ẹphe ahuhù ẹge gbaru nụ. Ọle t'ẹ b'e egbukwa ẹphe egbugbu. Ishi iya aburu lẹ nwamgboko ono bükwadu ohu. ²¹ T'onye ke nwoke kputakwa ebyila bya anu l'ifu Ulo-Èkwà Ndzuko; t'e gude gwooru iya ngweja okfu-ugwo-iphe, dọ eji l'ifu Ojejoje. ²² Onye achijeru Nchileke ẹja egude ebyila ono, e gude gwoo ngweja okfu-ugwo-iphe, dọ eji ono kfu ugwo iphe, dọ eji onye ono l'ifu Ojejoje; a gbaru iya nvu l'iphe, dọ eji ono, ọ meru ono.

²³ “Unu -bahùlephu l'alì ono; dzashia ya oshi-ọmi, dughbaa iche l'iche; unu sojekwa nebyi iya nsọ. Afa ẹto bẹ unu a-sọ iya nsọ; ha ya eriri. ²⁴ O -be l'afa k'ẹno t'e doo akpuru, oshi ono mītaru nsọ; gude gwooru Ojejoje ngweja-ekele. ²⁵ O -be l'afa k'ise; unu awatawaru ori akpuru oshi ọbu; k'ọphu oshi ono a-nọdu eyeru unu nebyi kẹ yọkfu-yọkfu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

²⁶ “Unu ba atajekwa anụ, mee nọkwadu. Unu ba agwojekwa ọgwu; ọphu unu emejekwa mgbashì. ²⁷ Unu ba akpufubebejekwa ẹgbushi, nọ unu lẹ mgboro ishi; ọphu unu akpūshijekwa iku ẹji-agba unu. ²⁸ Unu be egbubatajekwa onwunu ọnya l'ẹhu; okfu lẹ madzụ nwuhuru; ọphu unu edejekwa onwunu mbo. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje.

²⁹ “Be emekwa nwa ngu nwanyi t'ọ buru nwanyi ọkpara; shi ẹge ono merua nwa ngu ọbu; a nọnyakwaa; ndu ọkpara abya ẹji alì unu; uru-alì abya ẹji iya. ³⁰ Unu dobeje ekemu mbọku ọtu-ume iya; unu akwabeje ọlo iya ono, dū nsọ ono ọgwu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje.

³¹ “Unu be ejejekwa ọkpata ishi l'ẹka ndu aphụ àphù; mẹ ndu njibya; kẹ l'ẹphe e-merukwa unu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu.

³² “Gbeshijekwaru ndu bụ ọgurennya l'oshi. Kwabejeru ndu bụ ọgurennya ọgwu; nggu atsuje Nchileke ẹgwu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje.

³³ “Teke o nweru onye laru alala l'alì unu; unu ba akpakwa iya ẹhu. ³⁴ T'e emejekwa onye laru alala, bu l'alì unu ẹge eemeje onye a muru lẹ Ízurelu. Unu yekwaru onye ono obu ẹge unu yeru onwunu. Ishi iya aburu l'unubedua shikwaphu buru ndu larụ alala l'alì Íjiputu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

³⁵ “Teke unu atụ ẹge iphe hatabe ogologo; m'ọ bụ ẹge ẹra iya habe; m'ọ bụ ẹge iphe hatabe l'igwe; unu be emejekwa iya l'uzo aghugho. ³⁶ Unu gudejekwa iphe, bụ ọkpobe iya tūa ya; mẹ ọkpobe nkwo-ẹka; mẹ ọkpobe ekpemu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu; onye dufutaru unu l'alì Íjiputu. ³⁷ Ọo ya bụ t'unu tsokotaje iphe, bụ iphe, ya tọru ọkpa iya sụ t'e tsoje; mẹ iphe, ya tūru l'ekemu l'ọ ha. Unu meje iya ẹge ono; kẹ l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje.”

20

Ahùhù, aa-hùje onye meru ẹjo iphe

¹ Tọ dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ² “Ọwaa iphe, ii-kfuru unwu Ízurelu ndọ-ọ: Iphe bụ onye Ízurelu; m'ọ bụ onye laru alala lẹ Ízurelu, kpūtaru nwa iya je anụ Mólèku; t'e gbukwaa onye ono egbugbu. Tẹ ndu mkpukpu ono wufutakwa je atụ-gbua ya lẹ mkpuma. ³ Yẹbe Nchileke l'onwiya a-tachi ifu l'eke onye ọbu nọ; bufu iya lẹ ndu nk'ia; kẹ l'o gude nwa iya gwaa Mólèku; shi ẹge ono merua ọlo iya ono, dū nsọ ono; bya arutoshia ẹpha iya ono, dū nsọ ono. ⁴ Ọ -buru lẹ ndu mkpukpu ono phuru onye kpūtaru nwa iya je anụ Mólèku; bya anyia nchì manụ; ẹphe te gbu onye ọbu; ⁵ bẹ ya a-gbanwukwaru onye ọbu ifu yele ndibe iya; bufu ẹphe lẹ ndu nk'ẹphe; mękpọ iphe, bụ ndu ono yele iya eshiswe ọzo ono; mbụ ndu ono, jeru je egwolahaaru Mólèku ẹja ono.

⁶ “ ‘Iphe, bụ onye jelahaaru ọkpata ishi l'ẹka ndu aphụ àphù; mẹ l'ẹka ndu njibya; shi ẹge ono gwolahaa ẹja bẹ ya a-tachi ifu; bufu iya lẹ ndu nk'ia.

⁷ “ ‘Unu dobekwa onwunu iche; unu adụ nsọ; kẹ l'ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. ⁸ Unu dobe iphe, ya tọru ọkpa iya t'e

tsoje; meje iya ememe; ke l'ọo yẹbedua bu Ojejoje, emeje unu t'unu du nsọ.

⁹ “ ‘Onye phuru nna iya; m'ọ bu nne iya iphu; t'e gbukwaa onye ọbu egbugbu. Yo vuru ọchi onwiya; keshinu o phuru nna iya; m'ọ bu nne iya iphu.

¹⁰ “ ‘Ọ -buru le nwoke raru nyee nwoke ibe iya; ẹphe eshi ẹge ono ria ogori; t'e gbukwaa nwoke ọbu yele nwanyi ọbu egbugbu.

¹¹ “ ‘Onye raru nyee nna iya bukwa nna iya b'o meru iphe-iphere. T'e gbukwaa ẹphe ẹbo egbugbu; ẹphe evuru ọchi onwẹphe.

¹² “ ‘Onye raru nyee nwa iya; t'e gbukwaa ẹphe ẹbo. Ọchi onwẹphe atụ-koru ẹphe l'ishi; ke l'iphe ẹphe meru bu akpamara.

¹³ “ ‘Ọ -buru le nwoke jekfuru nwoke ibe iya; ẹphe azẹe azẹe nwoke yele nwanyi be ẹphe ẹbo meekwaru akpamara. T'e gbukwaa ẹphe egbugbu. Ọchi onwẹphe atụ-koru ẹphe l'ishi.

¹⁴ “ ‘Onye luru nwanyi; bya alufua nne nyee ya ono bukwa ahuma b'ọ bu. T'a kpokwaa nwoke ono yele unwanyi ono ọku ẹphe ẹbo; k'ọphu ẹ ta hadu ahuma t'ọ tọ ọkpa l'ẹke unu nọ.

¹⁵ “ ‘Teke ọ bu le nwoke jekfuru anụ; t'e gbukwaa ya egbugbu. E gbukwaaphu anụ ọbu.

¹⁶ “ ‘Ọ -buru le nwanyi jekfuru anụ; t'e gbukwaa nwanyi ọbu; gbua anụ ọbu. Teke e gbutsuaru ẹphe; ọchi onwẹphe atụ-koru ẹphe l'ishi.

¹⁷ “ ‘Ọ -buru le nwoke luru nwunne iya; m'ọ bu nwanna iya yele iya azẹe; b'ọ bukwa iphe-iphere. T'a nọdukwa l'edzudzu ọha bufu ẹphe. Ọ kwa nwunne iya b'o meru iphe-iphere. Tẹ iphe, o meru tų-kokwaru iya l'ishi.

¹⁸ “ ‘Onye jekfuru nwanyi teke nsọ eme iya be gvuakwaru ẹnu-mee nwanyi ono; mbụ le nwanyi ọbu kpuhawaru ẹnu-mee ya ghebe ọnu. Ọo ya bu; t'e bufukwa ẹphe ẹbo le ndu nk'ẹphe.

¹⁹ “ ‘Ba arakwa nwunne nne ngu; m'ọ bu nwunne nna ngu; ke l'ọ kwa iphe-iphere l'ẹke ọkpobe abubu ngu. Iphe, unu meru kwa unu b'ọ tų-koru l'ishi.

²⁰ “ ‘Onye raru nyee nwunne nna iya; m'ọ bu nyee nwunne nne iya; be bukwa nwunne nna iya ono; m'ọ bu nwunne nne iya ono b'o meru iphe-iphere. Iphe, ẹphe meru kwa ẹphe b'ọ tųkoru l'ishi. ẹphe ta atọgbokwa akọ le mgboko.

²¹ “ ‘Onye luru nyee nwunne iya be mekwaru iphe, aasọ nsọ; bya emee nwunne iya ọbu iphe-iphere. ẹphe ta atọgbokwa akọ le mgboko.

²² “ ‘Ọo ya bu; unu dobekota iphe, ya tọru ọkpa iya; me iphe, ya tųru l'ekemu; k'ọphu alị ono, ya edu unu ala ono ta agbodu unu l'ọ bu onye gbọru ẹgbo. ²³ Unu be emejekwa l'ọ bu ndu mba ono, ya abya achifu l'ifu unu ono; ke l'ọ kwa iphe ono l'ọ ha be meru nų; ẹphe adụ iya oyi.

²⁴ Ya kfuhawaru unu: “L'unu e-nweru alị ẹphe; ya anụ iya unu t'ọ buru òkè-iphè unu; mbụ ẹgiri alị ono.” Ọ kwa yẹbedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu, bu onye shi l'iphe, bu mba fọta unu dobe iche.

²⁵ “ ‘Ọo ya bu; unu mejekwa iya t'o doo ẹnya; mbụ iphe, dų iche l'anụ, aasọ nsọ; l'ọphu ẹ taa sọdu nsọ; me iphe, dų iche le nwenu, aasọ nsọ; l'ọphu ẹ taa sọdu nsọ. Unu be egudekwa anụ; m'ọ bu nwenu; m'ọ kwanu iphe, awụ l'ẹpho merua onwunu; mbụ unwu iphe ono, mu gushiru unu sų t'unu soje nsọ ono. ²⁶ Unu dobekwaru iya onwunu nsọ; kele yebe Ojejoje dukwa nsọ. Ya shiwa l'iphe, bu mba fọfuta unu dobe iche t'unu buru nk'iya.

27 “ ‘Nwoke; m'ò bụ nwanyi, aphụ àphù; m'ò bụ l'ò bụ nwanjibya l'unu; t'e gbukwaa ya egbugbu. T'e gudekwa mkpuma tị-gbushia ẹphe; ọchi ẹphe atụ-koru ẹphe l'ishi.’ ”

21

Ekemu, a turu ndu achijeru Nchileke ẹja

1 Tò dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sū iya: “Ọwaa iphe, ii-kfuru ndu achijeru Nchileke ẹja; mbụ ụnwu Ẹronu: T'ẹ b'ò dūkwa onye e-gudeje onye nk'iya, nwuhuru anwuhu mee onwiya onye aasọ nsọ; 2 gbahalekwaphu l'onye ọbu bụ ọkpobe abubu iya: ọ dū g'ọo nna iya; m'ò bụ nne iya; m'ò bụ nwa iya kẹ nwoke; nwa iya kẹ nwanyi; nwunne iya nwoke; 3 m'ò kwanu nwunne iya kẹ nwanyi, ẹ-ta aludua nji; yọ buru iya b'ò nọ l'ẹka; kẹ l'ẹ tọ ludua nji. Odzu egbe onye ono nwekwaru ike; yo gude iya mee onwiya onye aasọ nsọ. 4 T'ẹ b'ò mekwa onwiya onye aasọ nsọ l'odzu onye ọgo iya; shi ẹge ono merua onwiya.

5 “T'ẹphe ba akpūshijekwa ishi; ọphu ẹphe akpū-shijekwa ẹji-agba ẹphe; ọphu ẹphe ebujekwa mbo l'ẹhu ẹphe. 6 T'ẹphe dūkwaru Nchileke ẹphe nsọ; k'ọphu ẹphe te emerudu ẹpha iya. Ishi iya aburu l'ọo ẹphe egwoje ngweja-ọku nū Ojejoje; mbụ nri ono, ẹphe anuje Nchileke ẹphe ono. Ọo ya bụ; t'ẹphe būkwaru ndu dū nsọ. 7 T'onye achijeru Nchileke ẹja ba alukwa nwanyi, shiwa l'ogba ọkpara merushiwa onwiya. Ọphu ọ lukwa nwanyi, nji iya chifuru achifu; kẹ l'onye achijeru Nchileke ẹja dūkwaru Nchileke iya lẹ nsọ. 8 Unu wotakwa onye achijeru Nchileke ẹja l'ò bụ onye dū nsọ; kẹ l'ọo yẹbedua agwaru unu Nchileke. T'ò būkwaru onye duru unu nsọ; kẹle yẹbedua, bụ Ojejoje, bụ onye doru unu nsọ būkwa onye dū nsọ.

9 “Ọ -buru lẹ nwatibe onye achijeru Nchileke ẹja wataru ọgba ọkpara; shi ẹge ono merua onwiya buakwa nna iya b'ò meruru. T'a kpokwaa nwata nwanyi ọbu ọku.

10 “T'onye bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja l'unwunne iya; mbụ onye a wuru manu l'ishi; buru onye e meru t'ò yeje uwe ndu achijeru Nchileke ẹja; tẹ onye ono ba ahajekwa ẹgbushi iya t'ò yagashihu ayagashihu; ọphu ọ lajajekwa uwe iya alaja. 11 T'onye ono ba abahujekwa l'ẹke odzu zẹ. T'ẹ b'ò dūkwa m'ò -ruhuru; ọ buru nna iya; m'ò bụ nne iya nwuhuru; ọo-bahụ l'ẹke ono je ome onwiya onye aasọ nsọ. 12 T'ẹ b'ò lufujekwa alufu l'ulo, dū nsọ kẹ Nchileke; ọphu o merukwa ulo ọbu emeru; kẹ l'ọo manu Nchileke iya b'a wuru iya l'ishi. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje.

13 “Tẹ nwanyi, ọo-lu būkwaru nwanyi yele nwoke ta zẹbua. 14 T'ẹ b'ò lukwa nwanyi, nji iya ta nọhedu; ọphu ọolukwa nwanyi, a chifuru achifu; m'ò kwanu nwanyi, shi l'ogba ọkpara merua onwiya. Tẹ nwanyi, ọo-lu būkwaru nwanyi yele nwoke ta zẹbua; nwanyi, shi l'ikfu nk'iya; 15 k'ọphu ụnwegirima iya ta budu ndu aasọ nsọ. Yo shi ẹge ono merua ikfu iya. Ọ kwa yẹbedua, bụ Ojejoje bụ onye meru iya; yọ dū nsọ.”

16 Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sū iya: 17 “Ọwaa iphe, ii-kfuru Ẹronu ndo-ọ: Iphe bụ onye bụ eri ngu tsube l'ogbo rua l'ogbo, bụ onye nweru ẹke iphe mebyiru iya; t'ẹ b'ò byakwa t'ò nū Nchileke iya nri. 18 T'iphe bụ onye nweru ẹke iphe mebyiru iya ba byakwa ntse; mbụ onye ishì; onye ngvuru; m'ò bụ onye, nweru ẹke ẹhu ẹ-te dzudu iya oke; 19 onye iphe lonwuru ọkpa lanu; m'ò bụ ẹka lanu; 20 onye ekwebe; onye, gbaru l'ò bụ ọha-ikirima; onye iphe eme l'anya; onye iphe eme l'akpo ẹhu; m'ò bụ onye a haru aháhá.

21 T'ẹ b'ò dūkwa onye eri Ẹronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja, nweru ẹke

iphe mebyiru iya, a-byaje ntse bya ogworu Ojejoje ngweja-oku. Keshinu o nweru eke iphe mebyiru iya t'e b'o kpiritakwa ntse k'ogworu Nchileke iya ngweja-nri. ²² Oke t'o rijekwaru nri, a nuru Nchileke iya; mbu nri ophu du nsọ; me ophu kakota odu nsọ. ²³ Oke keshinu o nweru eke iphe mebyiru iya; t'e b'o jenyabejekwa mgboro ekwa, e gude kpu-buta Eke-Kakota-odu-Nsọ; ophu oojenyabejekwa enya-ngweja; t'e b'o shi ege ono merua ulo iya ono, du nsọ ono; ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje, bu onye emeje ephe; t'ephe adu nsọ."

²⁴ To du iya bu; Mosisu abya eworu iphe ono l'o ha kfuaru Eronu yele unwu iya; me ndu Izurelu l'ephe ha.

22

Ndu achijeru Nchileke eja yele iphe, du nsọ ke Nchileke

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² "Kfuaru Eronu yele unwu iya t'ephe kwabejekwaru iphe ono, ndu Izurelu doberu iya nsọ ono enya; t'ephe be gude iya merua epha iya ono, du nsọ ono; ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje." ³ Su ephe: "L'iphe bu onye bu eri unu; tsube l'ogbo sweru ogbo, bu onye aasọ nsọ, byanyaberu iphe, ndu Izurelu doberu yebe Ojejoje nsọ; t'e bufukwa onye ono ebufu l'ifu iya. O kwa yebedua bu Ojejoje.

⁴ "O -buru l'o nweru onye, shi l'eri Eronu, iphe, eswe nswe eme l'akpo-ehu; m'o kwanu l'iphe alashi iya l'ehu; t'onye ono be erikwa iphe, du nsọ jeye teke oo-korohu; buru onye e ta asohedu nsọ. Onye denyiru eka l'iphe, aasọ nsọ; du l'o bu odzu; m'o kwanu l'ehu iya ruru l'iphe-anyinyi; ⁵ m'o bu l'o denyiru iphe, awu l'epho eka, bu iphe, ee-me iya t'o buru onye aasọ nsọ; m'o bu l'o denyiru onye aasọ nsọ eka; m'o bu l'o nweru iphe odo, meru iya; yo buru onye aasọ nsọ; b'o buakwa onye aasọ nsọ. ⁶ Onye denyiru iphe, du ege ono eka a-buru onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. T'e b'o dukwa iphe, e doberu nsọ, oo-ri; gbahaa l'o gude mini ghua ehu. ⁷ Enyanwu -nyihulephu; b'e ta asohakwa onye obu nsọ. O bu teke ono be onye obu a-watawaru ori iphe, e doberu nsọ; ke l'oo ono bu nri iya. ⁸ T'e b'o rijekwa iphe, nwuhuru anwuhu; m'o bu iphe, anu-egu-egbudu dzugburu adzugbu; t'e b'o shi ege ono merua onwiya. O kwa yebedua bu Ojejoje.

⁹ "Te ndu achijeru Nchileke eja mejekwa iphe, ya suru t'ephe meje. O -buru l'ephe te emedu iya be ephe e-metakwa iphe, du eji kpua onwephe; yo gbushia ephe. O kwa yebedua bu Ojejoje, bu onye meru ephe; ephe adu nsọ.

¹⁰ "T'e b'o dukwa onye e-ta abudu onye eri ndu achijeru Nchileke eja, eri iphe, e doberu nsọ. T'onye byaru ebyee le k'onye achijeru Nchileke eja; m'o bu onye byaru iya ozi be erikwa iya. ¹¹ Oke; o -buru l'onye achijeru Nchileke eja gude okpoga iya gbata ohu; m'o bu l'a muru ohu l'ufu iya; te ndu onanu rijekwa iya. ¹² O -buru le nwa nwanyi onye achijeru Nchileke eja luru onye e-ta abudu onye achijeru Nchileke eja; te nwanyi obu be erijekwa iphe ono, du nsọ ono, aanuje ndu achijeru Nchileke eja ono. ¹³ Oke; o -bukwanuru le nwa nwanyi onye ono, achijeru Nchileke eja ono ta mutadu nwa; nji iya anwuhuwa; m'o kwanu l'a chifuru iya achifu; yo laa ke nna iya; t'o rijekwa nri ono ege o shi erije iya teke o bu nwata. Oke; te onye e ta abudu onye eri ndu achijeru Nchileke eja be erikwa iya.

¹⁴ "Onye riru iphe, e doberu nsọ l'amagama; te onye ono kfukwaa onye achijeru Nchileke eja ugwo iya; kfuru nkere-ise tukobe iya. ¹⁵ Te ndu

achijeru Nchileke eja be emerukwa ngweja, dụ nsọ, shi l'ẹka ndu Ízurelu, bú ọphu ẹphe nuru Ojejoje; ¹⁶ shi ẹge ono haa te ndu, ẹ ta gbadu nu ria iphe ono, dụ nsọ ono; shi iya rita iphe, dụ ẹji tukobe onwẹphe; buru ndu ikpe nmaru. Ọ kwa yẹbedua bú Ojejoje, bú onye meru ẹphe; ẹphe adu nsọ.”

¹⁷ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ¹⁸ “Ọwaa iphe, ii-kfuru Éronu yele unwu iya; me ndu Ízurelu l'ẹphe ha: Ọ -buru l'onye Ízurelu; m'ọ bú onye laru alala, bu le Ízurelu gude iphe bya t'e gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru k'iphe, o kweru ukwa iya; m'ọ kwanu iphe, ọ turu obu iya ama ke anunu; ¹⁹ t'onye ono kputakwa anu, bú okee ya, ẹ-ta adudu ẹke iphe mebyiru iya emebyi bya. Iphe, oo-gude bya bú oke-eswi; m'ọ bú ebyila; m'ọ bú mkpi; k'ọphu aa-natakwa nu iya unu l'ẹka. ²⁰ Unu be ewotakwa iphe, nweru ntupo gude bya ogwo ngweja obu; ke l'ẹ taa natakwa iya unu l'ẹka. ²¹ Onye kputaru eswi; m'ọ bú aturu; m'ọ bú eghu gude bya ogworu Ojejoje ngweja-ẹhu-agu; t'o shi ẹge ono medzua iphe, o kweru ukwa iya; m'ọ bú iphe, ọ turu obu iya ama; t'ọ bukwaru ọphu ẹ te nwedu ntupo; k'ọphu aa-nata iya ẹya l'ẹka. ²² Unu ba anujekwa Ojejoje anu, atsụ ishì; m'ọ bú ọphu e mekaru iphe; m'ọ bú ọphu iphe mebyiru ibe-ẹhu iya nanu embeyi; m'ọ bú ọphu iphe alashi l'ẹhu; m'ọ bú ọphu iphe eme l'akpo-ẹhu iya. Unu be egudekwa anu, dụ ẹge ono bya ogworu Ojejoje ngweja-ọku l'eli ẹyanga-ngweja. ²³ Ọ -buru ngweja, madzu turu obu iya ama l'anu; be onye obu nwekwaru ike nu eswi; m'ọ bú aturu, nweru ntupo. Ọle; teke bú l'ọ -bu ọphu onye ono gude emedzu iphe, o kweru ukwa iya b'ẹ taa natakwa iya ẹya. ²⁴ Unu ba anujekwa Ojejoje anu, e mekaru iphe l'akpuru-aku; m'ọ bú ọphu e tsupyaruru nk'iya etsupya; m'ọ bú ọphu iphe lajaru nk'iya alaja; m'ọ bú ọphu e bufuru nk'iya ebufu. Unu be emejekwa iphe, dụ ẹge ono l'ali unu-wa. ²⁵ Unu ba anujekwa anu, shi l'ẹka onye ohodo; t'ọ buru nri, unu anu Nchileke unu. Le keshinu egbe anu ono dụ l'ọ bú anu, nweru ntupo b'ẹ ta anatakwa iya unu l'ẹka.”

²⁶ Tọ dụ iya bú; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ²⁷ “A -mua nwa eswi k'ophungu; m'ọ bú nwa aturu; ọdo nweghu; t'a hajekwaa ya te yele nne iya noo abali esaa. Tsube le mboku k'esato tugburu b'e nweru ike kputa iya je anu t'e gude gwooru Ojejoje ngweja-ọku. Teke ono be a-natakwa iya-a. ²⁸ Unu ba atukojekwa nne eswi yele nwa iya; m'ọ bú aturu yele nwa iya gbua ujiku lanu.

²⁹ “Teke unu egworu Ojejoje ngweja-eketele; unu mejekwa iya l'uzo, dụ mma; k'ọphu aa-nata iya unu l'ẹka. ³⁰ Unu tukokwa anu, e gude gwo ngweja obu takota mboku ono. T'e b'ọ dukwa ọphu aa-ha t'ọ noo lufuta l'utsu. Ọ kwa yẹbedua bú Ojejoje.

³¹ “Unu dobekwa ekemu iya; unu emeje iya ememe. Ọ kwa yẹbedua bú Ojejoje. ³² Unu be emerukwa ẹpha iya ono, dụ nsọ ono emeru. Te ndu Ízurelu dobe ẹpha iya nsọ; ke l'ọ kwa yẹbedua bú Ojejoje, bú onye meru unu; unu adu nsọ; ³³ bya aburu onye dufutaru unu le Ijiputu te ya buru Nchileke unu. Ọ kwa yẹbedua bú Ojejoje.”

23

Aji, dugbaa iche iche

¹ Tọ dụ iya bú; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ² “Ọwaa iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu ndo-ọ: Sụ ẹphe: 'L'owaa bú aji, yebe Ojejoje dobetsuaru ndo-ọ; mbu aji, unu a-ra arara l'oo ya a-bu ndzuko, dụ nsọ. ³ Ujiku ishingu

bẹ unu e-jeje ozi; mbọku k'ẹsaa aburu eswe Sábatu, bu mbọku ọtu-ume. Mbọku ono a-buru eswe ndzuko ọphu du nsọ. Unu be ejejekwa ozi mbọku ono; ke l'ọ bu mbọku ọtu-ume ke Ojejoje l'iphe bu ẹke unu nọ. ⁴ Ọwaa bu aji, Ojejoje doberu; mbu ndzuko, du nsọ, unu e-dzukobeje m'o rua teke e doberu iya.

Aji Esweta

(Ógú 28:16-25)

⁵ “ ‘Aji Esweta Ojejoje bu mbọku, aa-wataje iya bu l'urenyashi mbọku onwa mbu gbaru l'abalí iri l'eno. ⁶ O -be le mbọku k'iri l'ise l'onwa ono kwaphu; unu agbajeeru Ojejoje Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko. Ujiku ẹsaa bẹ unu a-ta buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. ⁷ Mbọku mbu l'oge aji ono bẹ unu e-nweru ndzuko, du nsọ. T'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono. ⁸ Ujiku ẹsaa bẹ unu a-nodulephu egworu Ojejoje ngweja-ọku. O -be le mbọku k'ẹsaa; unu enwee ndzuko, du nsọ. T'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono.

⁹ “ ‘Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ¹⁰ Ọwaa iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu ndọ-ọ: L'ẹphe -bahulephu l'alí ono, ya abya ẹphe anunu ono; teke ẹphe kpataru iphe, e meberu l'alí ono; ẹphe ewota ukfu lanu l'iphe ọdungu, ẹphe kpataru je anu onye achijeru Nchileke ẹja. ¹¹ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono wota ukfu iphe ono maa Ojejoje l'ifu; k'ọphu Nchileke a-nata iya unu l'ẹka. O bu le nchi-ta-abọhu mbọku ọtu-ume ono b'ọo-ma iya ọbu. ¹² Mbọku ono, unu a-ma ukfu iphe ono l'ifu Ojejoje ono bẹ unu e-gudekwaphu nwa ebyila, nọru afa lanu, ẹ-te nweđu ntupo bya egwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje. ¹³ Ngweja nri, a-yi nu a-buru ntụ akpe, a gwọkoberu manu; yo ji nkwo-ẹka, e keru ọzo iri wota uzi labu, ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-ọku, mkpọ iya du mma. E yekobekwa iya phu mee, jiru konggo labu t'ọ buru ngweja-mee. ¹⁴ T'ẹ b'ọ dukwa buredi, unu a-ta; ọphu unu atakwa akpe, a huru ahuhu; ọphu unu erikwa ọphu nọ l'onyingu; gbururu jeye mbọku ono, unu e-wotaru Nchileke unu ngweja ono. Ono a-buru iphe, ya toru ọkpa iya t'e tsoje tsube l'ogbo sweru ogbo l'iphe bu ẹke unu bu.

Aji Idzù

(Ógú 28:26-31)

¹⁵ “ ‘Idzu ẹsaa -swelephu; tsube le nchi-ta-abọhu mbọku ọtu-ume ono, unu gworu ngweja-amama ono; ¹⁶ teke a nọ-dzuleruphu ukporo abalı labu l'abalí iri; o -rua le nchi-ta-abọhu mbọku ọtu-ume k'ẹsaa; unu byakwa bya egwooru Ojejoje ngweja-nri, unu e-gude akpe ọphungu gwoo. ¹⁷ Unu shi l'ẹke unu bu wota ishi buredi ẹbo, e gheru le ntụ akpe, jiru nkwo-ẹka, e keru ọzo iri; wota uzi labu, e yeru iphe, ekoje buredi; bya anu t'e gude gwoo ngweja-amama t'ọ buru akpuru iphe mbu, a nuru Ojejoje. ¹⁸ Iphe, unu e-yekobefua l'ishi buredi ono bu unwu ebyila ẹsaa, nọtsuaru afa ọphu; bukwaruphu ọphu ẹ-ta dudu ẹke ntupo nọ iya; waa nwa oke-eswi lanu; me ebyila labu. T'e gude anu ono l'ọ ha; gude ngweja-nri; me ngweja-mee gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje; mbu ngweja-ọku, mkpọ iya du Ojejoje mma. ¹⁹ Unu akputa mkpi lanu gude gwoo ngweja-iphe, du eji; kputakwaphu unwu ebyila labu, gbagbaaru afa gude gwoo ngweja-ẹhu-agu. ²⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono woru unwu ebyila labu ono; waa buredi ono, e meru l'akpuru iphe mbu, a kpataru l'okfu ono maa Ojejoje l'ifu t'ọ buru ngweja-amama. Iphe ngweja ono bu bu ngweja, du nsọ ke Ojejoje. T'ọ buru onye achijeru Nchileke ẹja bu onye e-ri iya nu.

²¹ Mbọku ono kwaphu bẹ unu e-nweru ndzuko, du nsọ. T'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-je mbọku ono l'ọ ha. Ono a-buru iphe, a toru okpa iya t'e tsoje tsube l'ogbo sweru ogbo; unu emeje iya l'iphe bu ẹke unu bu.

²² “ Teke unu akpata iphe, unu meberu l'alì; unu ba akpajekwa iya jia ẹka l'alì. Ophu unu atutujekwa ophu nashihuru ndu akparu iya unu daa l'alì. Unu hajeeru ndu ukpa yele ndu laru alala ophu daru l'alì. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.’ ”

Aji Afa Ophungu
(Ógú 29:1-9)

²³ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ²⁴ “Owaa iphe, ii-kfuru unwu Izurelu ndo-o: Su ephe: ‘L'iphe bu mbọku mbu l'onwa k'esaa bukwa ephe mbọku otu-ume; mbu mbọku, ephe e-nweru ndzuko, du nsọ. O -be mbọku ono t'e gbua upyoku gude karu onyemonye. ²⁵ T'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono l'ọ ha. Iphe, unu e-mejehia bu l'unu e-gwojeru Ojejoje ngweja-oku.’ ”

Eswe okfu ugwo iphe, du eji
(Liv 16:1-34; Ógú 29:7-11)

²⁶ Tọ du iya bu; Ojejoje bya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ²⁷ “Mbọku, onwa esaa ono du l'abalì iri a-bujeru unu Eswe Okfu Ugwo Ejo iphe. Mbọku ono bẹ unu e-nwe ndzuko, du nsọ; swia aswiswi; gwoo ngweja-oku; nu Ojejoje. ²⁸ T'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono; ke le mbọku ono bu Eswe Okfu Ugwo; mbu mbọku, unu a-nodu l'ifu Ojejoje kfu ugwo iphe, du eji, unu meru. ²⁹ Ke l'iphe bu onye e-ta aswidu aswiswi mbọku ono bẹ ee-bufukwa ebufu le ndibe ephe. ³⁰ Onye jeru ozi mbọku ono bẹ ya e-kwofukwa l'ẹke ndibe ephe no. ³¹ T'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-je le phuu. Ono a-buru iphe, a toru okpa iya t'e tsoje tsube l'ogbo sweru ogbo. Unu a-nodu eme iya iphe bu l'ẹke unu bu. ³² Mbọku ono a-buru unu mbọku otu-ume. Unu swijee aswiswi mbọku ono. Unu e-shije l'urenyashi mbọku, onwa du l'abalì tete tua ume jeye l'urenyashi ke mbọku, onwa a-gba abalì iri.”

Aji Mkpù
(Ógú 29:12-40; Dit 16:13-17)

³³ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ³⁴ “Owaa iphe, ii-kfuru unwu Izurelu ndo-o: Su ephe: ‘L'onwa esaa ono -gbalephu abalì iri l'ise; t'a gbaa Aji Mkpù ke Ojejoje. Iphe, aa-gbaru iya Ojejoje bu ujiku esaa. ³⁵ Mbọku mbu; bẹ unu e-nwe ndzuko, du nsọ. T'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-je mbọku ono l'ọ ha. ³⁶ Ujiku esaa ono; bẹ unu e-gwojeru Ojejoje ngweja-oku. O -be le mbọku k'esato; unu enwee ndzuko, du nsọ; gwokwaaruphu Ojejoje ngweja-oku. Ndzuko ono bukwa ndzuko, du nsọ. Oo ya bu t'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono l'ọ ha.

³⁷ “ ‘Ono bu aji, Ojejoje doberu; mbu ophu unu a-ra arara t'ọ buru ndzuko, du nsọ. T'e gwooru Ojejoje ngweja-oku; bu iya bu ngweja-ukfuru; ngweja-nri; ngweja-mee; mewaru ngweja odo. Ngweja ono l'ọ ha bẹ a-noduje egwo le mbọku, gbaru iya nu. ³⁸ Iphe ono l'ọ ha b'a gufukpokwaaru ngweja ke mbọku otu-ume; bya agufu iphe, unu anuje Ojejoje anunu; gufu le madzu akfu ugwo iphe, o kweru ukwa iya; gufu iphe unu chiru obu unu l'unu a-nu Ojejoje.

³⁹ “ ‘L'abalì ise l'onwa esaa teke unu kpatatsuaru iphe, unu meberu l'alì; unu agbaaru Ojejoje aji ono ujiku-esaa. Mbọku abahu iya; me mbọku k'esato iya bẹ unu a-tutakota ume ozi. ⁴⁰ Mbọku mbu l'aji ono bẹ unu

a-hata akpuru oshi, katsua mma l'akpuru oshi, unu wotaru; gbuta igu; me ekali-oshi, ekwo du nshinu; waa ekali-oshi wilo. Unu gwota iphe ono gude je anodu Ojejoje, bu Nchileke unu l'ifu tee eswa ujiku esaa. ⁴¹ Unu gbajekwaru Ojejoje aji ono ujiku esaa afa l'afa. Ono bu iphe, a toru okpa iya t'e tsoje tsube l'ogbo sweru l'ogbo. Onwa, aa-gbaje iya bu l'onwa k'esaa. ⁴² Yo buru le m̀kp̀u be unu a-noduje abali esaa ono; mbu l'iphe bu ndu a muru le Izurelu a-nodukotaje le m̀kp̀u teke ono; ⁴³ k'ophu iphe bu ogbo l'ufutaru nu a-maru le ya meru te unwu Izurelu bua le m̀kp̀u teke ono, ya shi le Ijiputu dufuta ephe ono. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.' "

⁴⁴ To du iya bu; Mosisu abya atuko aji, Ojejoje doberu kfukotaru ndu Izurelu.

24

Oleta Uroku ono enya

(Awu 27:20-21)

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² "Kfuru ndu Izurelu t'ephe wotaru ngu okpobe manu olivu, a tsuru l'ikwe, ee-yeje l'uroku ono; k'ophu o-noduje enwu mkpulumkpuru. ³ Te Eronu yeje unwu iya yeje oku l'uroku ono l'ifu Ojejoje l'ime Ulo-Ekwà Ndzuko ono; mbu l'azu ekwa phu, e gude gebuta Okpoko Ekemu phu. T'ephe mejekwa uroku ono t'o nwu mkpulumkpuru; shita l'urenyashi jeye l'utsu. Te ndu Izurelu dobekwa ekemu-a tsube l'ogbo sweru ogbo. ⁴ Te Eronu dozije oku l'uroku ono l'eli iphe, eegvubeje uroku ono, e meru le mkpola-ododo ono; t'o nwuje Ojejoje l'ifu mkpulumkpuru.

Buredi, e doberu Nchileke nsọ

⁵ "Gudeje ntu akpe gheta ishi buredi iri l'ebo. L'ishi buredi lanu be ii-yeje ntu akpe, jiru nkwo-eka, e keru uzo iri wota uzi labu. ⁶ Nngu eworu buredi obu doo okpa labu l'eli teburu ono, e gude okpobe mkpola-ododo mee ono dobe Ojejoje l'ifu. Ishi buredi ishingul'ekalanu; ishi buredi ishingul'ophu l'eka iya ophu. ⁷ Nngu abya eworu okpobe insensu doo l'okpa l'okpa; t'o buru iphe, no-chiru enya buredi ono; t'e gude iya gwooru Ojejoje ngweja-oku. ⁸ Iphe bu mboku otu-ume, sweru esweswe be Eronu e-dozije iya l'ifu Ojejoje. Yo buru ndu Izurelu be o-nodu emeru iya; t'o buru ogba-ndzu, a-no gbururu jeyewaru.

⁹ "Buredi ono bu Eronu yeje unwu iya nwe iya. T'ephe nodujekwa l'eke du nsọ taa ya; ke l'o du nsọ nshinu; buru okè iya nk'ephe le ngweja, aakpo oku anu Ojejoje jeye le tutu yoyo."

Onye kfubyiru epha Ojejoje

¹⁰ Yo nweru nwoke, nne iya bu onye Izurelu; nna iya aburu onye Ijiputu, ephe le ndu Izurelu yi. A nonyaa; ogu adaru yeje onye Izurelu ono l'odu ndu Izurelu ono. ¹¹ Onye ono, nne iya bu onye Izurelu ono ekfubyishilaha epha Ojejoje. A kputa iya kpu-jeru Mosisu. Epha nne nwata ono bu Shelomitu, bu nwatibe Dibiri l'ikfu Danu. ¹² A kputa iya je atu-chia; kwaberu Ojejoje t'o karu ephe iphe, bu uche iya.

¹³ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ¹⁴ "Kputa onye ono, kfubyiru epha yebe Ojejoje ono kpu fu l'odu ndu Izurelu. Te iphe bu ndu nuru teke ookfubyi epha iya ono; byabe iya eka l'ishi; te oha wu-lihu;

tụ-gbua ya lẹ mkpuma. ¹⁵ Kfuru ndu Ízurelu: L'iphe bu onye kfubyiru ẹpha Nchileke bukwa onye ono e-vuru iphe, tso iya nu. ¹⁶ Iphe, bu onye kfubyiru ẹpha Ojejoje be ee-gbukwa egbugbu. Te oha zefutakwa tụ-gbua onye obu lẹ mkpuma. Onye obu -buru onye laru alala; m'ọ bu onye a muru lẹ Ízurelu; o -kfubyia ẹpha yebe Ojejoje; t'e gbukwaa ya egbugbu.

¹⁷ "Iphe, bu onye gburu madzu; t'e gbukwaa yebedua. ¹⁸ Iphe, bu onye gburu anumanu onye odo t'ọ kfukwaa ugwo iya. T'ọ bukwaru ophu no ndzu be oo-gude dochia enya ophu nwuhuru nu.

¹⁹ "Madzu -yee ibe iya oru l'ehu; t'e yekwaa ya phu oru l'eke o yeru onye ophu. ²⁰ Madzu -gbajia madzu ibe iya okpu; t'a gbajilatakwa iya phu. Teke o bu enya b'o meru; yo pyahu onye obu; t'e mekwaaphu te nk'iya pyahulata iya. O -buru eze b'o chikworu onye ono; t'e chikwolatakwa iya phu. O bu ege o mekaberu onye odo iphe bu ee-mekatabekwa iya phu. ²¹ Onye gburu anu madzu ibe iya; t'ọ kfukwaa ugwo iya. O -buru l'oo madzu b'o gburu t'e gbukwaaphu yebedua. ²² Ekemu-a be nodu swiru ndu a muru amumu lẹ Ízurelu yele ndu laru iya alala. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu."

²³ Mosisu ekfutsuaru iya ndu Ízurelu; ẹphe akputa onye ono, kfubyiru ẹpha Nchileke ono; kpufu l'odu ndu Ízurelu; je eworu iya tụ-gbua lẹ mkpuma. Ndu Ízurelu eshi ege ono mee iphe, Ojejoje turu Mosisu ekemu t'ẹphe mee.

25

Afa otuta-ume

(Dit 15:1-11)

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu l'eli Ugwu Sayinayi; su iya: ² "Kfuru unwu Ízurelu; su ẹphe: Teke unu bahuleruphu l'alị ono, ya abya unu anunu ono; unu hajekwa-a alị ono t'ọ nooru Ojejoje afa otuta-ume. ³ Unu mebeje iphe l'alị unu afa ishingu; unu akochajee mgbo vayinu unu akocha afa ishingu; wo akpuru iya. ⁴ O -be l'afa k'esaa; a haa alị ono t'ọ tuta ume. Ono bu afa otuta-ume ke Ojejoje. Unu be emebekwa iphe l'alị unu afa ono; ophu unu akochakwa mgbo vayinu unu. ⁵ Unu be ejejekwa okpata iphe, daru ẹda. Teke oshi vayinu, ẹ te mekwadu emekwa miru amimi; unu ba awotakwa iya. Ishi iya bu l'afa ono be alị ono atuta ume. ⁶ Iphe, alị mitaru l'afa onanu, alị atuta ume ono a-buru unu nri; buru ke ndu ohu unu; me ke ndu ozi, unu butaru ebuta; me ndu laru alala, unu l'ẹphe bu. ⁷ O kwaphu iphe shi l'alị ono a-buru nri unwu elu unu; me k'unwu anu egu, bu l'alị unu."

Afa eswe-aji

⁸ "Unu gua afa otuta-ume guta afa esaa; mbu afa esaa esaa ugbo esaa. Afa otuta-ume esaa ono bu iphe, o-du bu ukporo afa labu l'afa tetee. ⁹ Onwa k'esaa -duplephu l'abalị iri, bu iya bu Eswe Okfu Ugwo Ejo iphe; nggu ezia t'e gbua upyoku gude jedzuru l'alị unu. ¹⁰ Unu edoo afa k'ukporo ẹbo l'iri nsọ; unu araa ya arara t'onyenonu nweru onwiya l'alị ono gbaa mgburumgburu. Afa ono a-buru unu afa eswe-aji; teke iphe bu onyenonu e-nweru alị iya; lakfu ndibe iya. ¹¹ Te afa k'ukporo ẹbo l'iri ono bukwaru unu afa eswe-aji. Unu be emebekwa iphe l'alị; ophu unu 'ejejekwa okpata ophu daru ẹda l'afa ono; m'ọ bu ophu mitaru lẹ vayinu, ẹ ta kochadu akocha. ¹² Keshinu afa ono a-buru unu afa eswe-aji; unu dobekwa iya nsọ. O bu iphe, daru ẹda l'alị ono be unu e-ri l'afa ono.

13 “O -rua l'afa eswe-aji ono; t'onyenonu je enweru ali iyare.

14 “O -buru l'o nweru iphe, i reru madzu ibe ngu; m'o kwanu l'o nweru iphe, madzu ibe ngu zutaru ngu l'eka; unu mekwaa ya t'e b'o du onye e-ri ibe iya uru. 15 Onye azu onye odo ali a-nodu azu iya l'ele enya l'afa ole, ali obu nowaru k'ophu a gbaru afa eswe-aji. Onye ophu ere erere elekwaaphu enya l'afa ole, aa-nofua temanu yo laphu iya azu l'eka. 16 Teke bu l'oo-te enya temanu yo rua afa ehu-otso-ena; aswa ali obu aha nshinu. Teke bu l'e too tedu enya temanu yo rua afa ehu-otso-ena odo; nggu egbuzita aswa iya; ke l'iphe, o kwata azuta ngu bu iphe, oo-kota l'eke ono l'oge, phoduru nu. 17 T'e b'o dukwa onye ophu e-rita ibe iya uru. Iphe, unu e-mejehia bu t'unu tsuje Nchileke unu egvu. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

Iphe, otsu l'ehu l'afa k'esaa ono

18 “Oo ya bu t'unu mejekwa iphe, ya toru okpa iya su t'e tsoje. Unu emeje iphe, ya turu l'ekemu; k'ophu unu e-buru l'ali ono; t'e b'o du iphe, e-me unu. 19 Oo ya bu; ali emehulaha iphe, e meberu iya; unu erijilaha epho; buru iya le domangu-rimangu.

20 “Unu a-jikwaru: ‘?Bu ngunu be unu e-ri l'afa k'esaa obu; m'o -nwedu iphe, unu meberu l'ali; to nwe iphe, unu a-kpata akpata?’ 21 L'afa k'ishingu ono be ya a-goru onu-oma iya nu unu; k'ophu ali ono e-mehu iphe, e-dzuru unu afa eto. 22 Teke o beru l'afa k'esato; unu awata okobe iphe l'ali. Yo buru iphe, unu kotahawaru be unu a-nodu eri jeye l'afa ke tete teke unu a-kpata iphe, unu meberu.”

Ege ee-shije gbafuta iphe, e reru erere

23 “T'e b'o dukwa onye e-reje ali iya nre-lanu; ke l'ali bukwa yebedua nwe iya. Unubedua bu abyabya be unu byaru. Yo buru anunu be ya nuru iya unu t'unu buru. 24 L'iphe, bu ali unu l'o ha; unu hajekwaa ali, e reru erere t'onye odungu shi nweru iya nu gbata iya.

25 “O -buru le nwunne ngu be ukpa guderu; k'ophu o butaru ali iya ree; t'onye a-bya ogbata ali ono bukwaru onye yeke iya bu okpobe abubu. 26 O -buru l'onye obu te nwedu onye e-je ogbata ali ono; yebedua emekochaa bya enweru iphe oo-gude gbata iya; 27 t'o gbakokwaa afa ole, swewaru nu keshinu teke o reru iya; kfua onye o reru ali ono ugwo afa ophu e t'o kodua ya; laphu azu l'ali iya. 28 O -buru l'onye obu ta madu uzo, oo-shi gbafuta iya; te ali ono, o reru ono nodukwa l'eka onye zuru iya nu jeye l'afa eswe-aji. O -rua l'afa eswe-aji; te onye zuru iya nu haa ya; te onye ono, nwe iya nu ono laphu azu l'ali iya.

29 “O -nweru onye reru ulo ebubu le mkpukpu, e gude upho-mkpuma; kpu-pee mgburumburu; b'o nwekwaru ike gbata iya l'afa ono, o reru iya ono. O bu l'afa ono be oo-gbata iya. 30 Teke bu l'e to gbatadu iya jeye afa agvu; oo ya bu l'ulo ono, no le mkpukpu, a kpu-pheru mgburumburu ono a-buwaruru k'onye zuru iya nu gbururu jeye. E ta natakwaa iya eya l'afa eswe-aji. 31 Obenu l'ulo ndu ophu nogbaa le mkpukpu ndu e te gudedu upho-mkpuma; kpu-pee mgburumburu bu ege eemeje oma egu be eemeje iya. Yebedua be aa-gbataje agbata. O -rua l'afa eswe-aji; onye zuru iya nu akufu iya eka.

32 “A -bya le mkpukpu ke ndu Liviayi; te ndu Liviayi gbatajeka ulo, no iya nu teke du ephe mma. 33 O -buru l'onye Liviayi ta adudu ike gbata ulo, o reru le mkpukpu ndu Liviayi l'eka onye zuru iya nu; o -rua l'afa eswe-aji te ulo ono laphukwa iya azu l'eka. Ishi iya aburu l'iphe bu ulo, no le

mkpukpu ndu Lívayi bukwa iphe ephe l'èke ndu Ízurelu nọ. ³⁴ T'ẹ b'ọ dukwa iphe, e-me t'ephe ree alì èke ephe echeje aturu ephe; mbu ophu nọ lẹ mkpukpu ephe; kẹ l'ono bu òkè-iphe ephe gbururu jeye lẹ gbururu."

Ugwo, eeje ndu ukpa

³⁵ "Ọ -buru l'onye Ízurelu ibe ngu bẹ ukpa byaru; tọ duhe ike onu onwiya nri; yejeru iya aka ege ono, eeyejeru onye laru alala; m'ọ bu onye byaru abyabya ono; k'ophu ọo-dụ ike buru l'obutobu unu ege o bu iya. ³⁶ Ba anatajekwa iya ọ-muru-nwa. Tsuje-chia Nchileke ngu egvu; k'ophu nwanna ngu ono a-dụ ike bunyabe ngu. ³⁷ Be ejekwa iya ugwo okpoga; sụ t'ọ tukwaseru ngu iya iphe; ophu i lekwa ọnya uru lẹ nri, i reru iya. ³⁸ Ọ kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu, bu onye dufutaru unu l'alì Íjiputu tẹ ya nụ unu alì Kénanu; buru Nchileke unu.

Ohu onweru onwiya

³⁹ "Ọ-buru l'onye Ízurelu ibe ngu, nggu l'iya bu obutobu bẹ ukpa guderu; k'ophu o woru onwiya ree ngu; be emekwa iya t'o jejeru ngu ozi l'ọ bu ohu. ⁴⁰ Dobechia ya l'ọ bu onye i buru ozi; m'ọ bu onye byaru abyabya; t'o jeeru ngu ozi ege ono jeye l'afa eswe-aji. ⁴¹ O -rua teke ono; nggu ahaa ya; haa jeye l'unwu iya; t'ọ lakfu ndibe ephe; lakfu òkè-iphe nna iya. ⁴² Lẹ keshinu ndu Ízurelu bu ohu nk'iya, ya shi l'alì Íjiputu dufuta b'e te erekwe ephe t'ephe buru ohu. ⁴³ Ba adukwaru onye Ízurelu ibe ngu ehuka; nggu atsujekwa Nchileke ngu egvu.

⁴⁴ "Ndu unu a-gbajẹ ohu; unwoke l'unwanyi; bukwaru ndu ọhodo-a, nọ-pheru unu mgburumgburu-a. Ono kwa ndu unu a-gbajẹ ohu ndono. ⁴⁵ Ndu ọdo, unu a-gbajefua ohu bu ndu byaru abyabya, unu l'ephe tuko buru; m'ọ kwanu unwu, ephe nọ l'alì unu mushia. Unu -gbaa ephe ohu; unu enwewaruru ephe. ⁴⁶ Ndu onanu bẹ unu e-me t'ephe buru òkè-iphe, unu ketaru unwu unu; t'ephe buru ohu ephe gbururu jeyewaru. A -bya lẹ ndu nk'unu, bu unwu Ízurelu; unu ba adukwaru ephe ehuka.

⁴⁷ "Ọ -buru l'onye laru alala; m'ọ bu onye byaru abyabya, unu l'iya tuko buru nonyaaru bya enweru iphe; onye Ízurelu ibe ngu yele iya bunyabe adaa ukpa bya eworu onwiya ree onye ono, laru alala ono; m'ọ kwanu l'ọ woru onwiya ree abubu onye ono, laru alala ono; ⁴⁸ b'e nwelekwara- a ike gbafuta iya. Onye abubu iya nanu nwekwaru ike gbafuta iya. ⁴⁹ Tẹ nwunne nna onye obu; m'ọ bu nwa nwunne nna iya; m'ọ bu onye ọdo, ephe l'iya bu abubu jekwa je agbafuta iya. Ọ -buru l'onye obu nonyaaru bya enweru iphe k'ophu ọo-dụ ike gbafuta onwiya; tẹ onye obu gbafutakwa onwiya. ⁵⁰ Tẹ yele onye gbaru iya ohu gbakokwaa afa ole ọ dọ tsube l'afa, a gbaru iya ohu jeye l'afa eswe-aji. T'e tsube l'iphe, onye o-gburu-mita ejetaje l'uboku; gbakọ okpoga afa, wuduru nụ; karu iya iphe, ọo-kfụ; gude gbata onwiya. ⁵¹ Ọ -buru l'afa, ghuduru nụ hakwadu nshinu; t'onye ono keta okpoga ono, o shi gude ree onwiya ono ophu kwata ka nshinu kfua gude gbata onwiya. ⁵² Teke ọ -bukwanu l'afa, ghuduru nụ habewa t'ọ rua l'afa eswe-aji; t'ephe l'iya gbakọ ya; t'ọ kfua kẹ afa ole, ghuduru nụ; gbata onwiya. ⁵³ T'e mejekwa onye ono ege eemeje nwozi, e butaru ebuta afa l'afa. T'e letakwa ọnya tẹ onye ono, ọ nọ l'eka ono ba dukwaru iya ehuka.

⁵⁴ "Ọ -buru l'ẹ te eshidu ege ono gbafuta iya; t'a hakwaa yele unwegirima iya m'ọ rulephu l'afa eswe-aji. ⁵⁵ Ishi iya aburu lẹ ndu Ízurelu

bụ ohu iya. Ẹphe bụ ohu iya, ya dufutaru lẹ Íjiputu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.”

26

Nggo, ee-bu onye, anuru Nchileke okfu
(Dit 7:12-24; 28:1-14)

¹ T'ẹ b'ọ dukwa agwa; m'ọ bụ ntẹkpe, a pyiru apyipyi; m'ọ bụ mkpuma, a kpọberu l'ọ bụ itso, unu e-dobe l'alị unu. T'ẹ b'ọ dukwa mkpuma, a pyiru apyipyi, unu ee-dobe l'alị unu; wata iya ọbaru ẹja. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

² “Unu dobeje mbọku ọtu-ume iya iche; unu akwabeje ọlo iya, dọ nsọ ugwu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje.

³ “Ọ -buru l'unu eme iphe, ya turu ọkpa iya; bya edobe ekemu iya; l'eme iya ememe; ⁴ bẹ ya a-nọdu achiru unu mini l'oruberu iya. Iphe, e meberu l'alị e-mehu emehu; oshi, nọ l'egu amishi nebyi l'oruberu iya. ⁵ Iphe a-nọdu emehuru unu nshinu; k'ọphu bụ l'unu a-nọdu etsu balị jeye; ògè ọwo akpuru vayinu erua. Unu egude ọwo akpuru vayinu jeye; ògè omebe iphe l'alị erua ọdo. Unu a-nọdu eri nri; l'eriji ẹpho; buru l'alị ono lẹ domangu-rimangu.

⁶ “Ya e-me t'unu buru l'ẹhu-agu l'alị ono; k'ọphu bụ l'unu a-zẹ azẹe; tọ dọ onye eye unu egwu. Ya e-me t'ẹjo anụ ẹgu chihu l'alị ono; ọphu ọgu ta byadụ bya ada l'alị ono. ⁷ Unu a-chi ndu ọhogu unu; gbushia ẹphe. ⁸ Unu -dụ ise; unu achia ọkporo madzụ ise. Teke unu dọ ọkporo ise; unu achia unu ọkporo madzụ l'ise. Unu e-gude nkogo gbushigee ndu ọhogu unu.

⁹ “Ya a-nọdu eleta unu ẹnya; mee unu t'unu zụa azụzụ kabaa l'igwe. Ndzụ, unu l'iya gbaru bẹ ya e-me t'ọ nguru anguru. ¹⁰ Unu a-nọduje eri iphe, unu kpataru jeye unu akpata k'ọphungu; k'ọphu bụ; a -nonyaa; unu achishilaha akahụ iya; k'ọphu unu e-wobata k'ọphungu. ¹¹ Ya a-bya; unu l'iya eburu eburu; ọphu unu 'aduhedu iya oyi. ¹² Ya a-nọdu ejephe ejephe l'ẹke, unu nọ; buru Nchileke unu; unu aburu ndibe iya. ¹³ Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu, bụ onye dufutaru unu l'alị Íjiputu; t'unu ba buheru ohu ndu Íjiputu. Ya mebyiwaru ike ono, ẹphe shi gude mee t'unu buru ohu ẹphe ono; shi ẹge ono mee unu t'unu phafuta ishi.”

Aphu, aa-nu onye kwefuru ikè
(Dit 28:15-68)

¹⁴ “Ọ -buru l'unu ta ngabeduru iya nchi; unu te eme iphe, ya sọru tẹ unu meje l'ọ ha; ¹⁵ mbụ; ọ -buru l'unu ta gubedu iphe, ya tọru ọkpa iya iphe; k'ọphu unu woru iphe, ya turu l'ekemu mee; yọ buru iphe-mmanu; unu te emeje iphe, ya sọru t'unu meje l'ọ ha; shi ẹge ono woru ndzụ, unu l'iya gbaru mebyia; ¹⁶ bukwa iphe, ya e-me unu ndọ-ọ: Ya e-me t'unu wata ọtsu egwu; ọkwaranta alọlaha unu yẹle ejo ẹhu-ọku, e-woru unu ẹnya mebyishia; ndzụ unu alaa kẹ mmanu. Unu -kọbe iphe l'alị; yọ buru iphe-mmanu; kẹ l'ọo ndu ọhogu unu e-ri iya. ¹⁷ Ya a-swınwuru unu ifu; ndu ọhogu unu emekputa unu l'ọgu. Ndu unu dọ ashị achilaha unu; unu agbalaha ọso teke ẹ tọ dudu onye achị unu.

¹⁸ “Ọ -buru lẹ ya metsuaru unu ono; unu ta angaru iya nchi; bẹ ya e-me unu iphe, ha l'ọ bụ ono ugbo ẹsaa gude nua unu aphụ k'iphe, dọ ẹji unu. ¹⁹ Ya e-me t'unu kubuhu onwunu ekuku; mbụ mee akpamigwe, unu vu l'ishi t'ọ dọ l'ọ bụ ígwè; bya emee alị unu t'ọ dọ l'ọ bụ ope. ²⁰ Ike, unu gude

kọọ alì a-buru unu kẹ mmanu; kẹ l'alì te nwedu iphe, oo-meta; tẹmanu bẹ oshi-ọmi, gvuru l'alì ono a-mì-buhu mebyi.

²¹ “Ọ -buru l'unu emekwaphu iphe, ya sọru t'unu be emejeshi; jìka l'unu ta angaduru iya nchì bẹ ya e-gude iphe-ẹhuka, ka iphe, dọ ẹji, unu meru ugbo ẹsaa nua unu aphụ. ²² Ya a-chìru anụ-ẹgu-ẹgbudu ye t'ọ bya eripyabe unu; t'ọ gbabẹ unu ẹka unwegirima unu; tuko elu unu tagbushia; mee; unu ta abahedu ishi; esu-uzo unu adaburu ophorokpo.

²³ “E -meebe unu iphe ono l'ọ ha; unu ta agbanwe; l'emekwaphu iphe, ya sọru t'unu be meshi; ²⁴ bẹ ya e-me unu iphe, ya ta g'emedu; mbụ gude iphe-ẹhuka, ka iphe, dọ ẹji, unu meru ugbo ẹsaa nua unu aphụ. ²⁵ Ya a-ha tẹ ọgu dakfu unu; gude iya gwata unu ugwo ọgba-ndzụ ono, unu mebyiru ono. Unu -dzukobelevhu lẹ mkpukpu unu; ya emee t'ẹjo iphe-ememe dakfu unu; shi ẹge ono woru unu yee ndu ọhogu unu l'ẹka. ²⁶ Ya a-nochi unu ọzo nri; k'ọphu bụ l'unwanyi iri e-gudeje ite lanu shia iphe. Ẹphe egude iphe, eegudeje atụ ẹra iphe keeru iya unu; unu -rigee ya; ẹpho te jì unu.

²⁷ “Ọ -buru lẹ mu metsuaru unu iphemiphe ọbule ono; unu emekwaphu iphe, ya sọru t'unu be eme; ²⁸ bẹ ya e-gude ẹhu-eghughu mee unu iphe, ya ta g'emedu unu; mbụ gude iphe-ẹhuka, ka iphe, dọ ẹji, unu meru ugbo ẹsaa nua unu aphụ. ²⁹ Ono teke unu a-wata ori anụ unwu unu unwoke; mẹ anụ unwu unu unwanyi. ³⁰ Ya e-mebyishi ẹke unu agwajẹ nte; nwutsushia ẹnya-ngweja ẹke unu aakpoje insensu ọku. Ya a-tukwashi odzu unu l'eli nte unu, bụhukwaphu odzu l'onwiya. Unubedua adu iya oyi. ³¹ Ya e-me mkpukpu unu t'ọ dabugbaaru ophorokpo. Ya emee ọlo unu, dọ nsọ t'ọ buru okorobo ọlo. Teke ono bẹ mkpọ ngweja, unu gworu ta byadu l'adu iya mma. ³² Alì ono bẹ ya e-me t'ọ daburu ophorokpo; k'ọphu bụ lẹ ndu ọhogu unu, bụ ndu e-buchi iya nọ bẹ ọo-dụ biribiri. ³³ Ya a-tuka unu nanu nanu l'iphe bụ mbakeshi. Yọ buru nkogo bẹ ya a-mita gude tsoru unu. Alì unu bẹ ẹgbara a-kfụ. Iphe, bụ mkpukpu unu l'ọ ha adaburu ochobo. ³⁴ Teke ono bẹ ẹhu a-wata ọtso alì ono ẹna lẹ ya atuta ume; mbụ teke ono, ọ daburu ochobo ono. Unubedua anodu l'alì ndu ọhogu unu ono. Teke ono bẹ alì ono a-nodu ete ẹswa lẹ ya atuta ume. ³⁵ Teke ono, alì ono daburu ochobo ono bụ ume bẹ ọotuta; kẹ l'ẹ to shidu atutajekwadu ume l'afa ọtuta-ume unu teke unu shi buru iya.

³⁶ “A bya lẹ ndu ọphu wuduru nọ l'unu; ndu onanu bẹ ya e-me tẹ meji tofu ẹphe l'alì ndu ọhogu ẹphe; k'ọphu bụ lẹ mkpekwo -mee ukporo; ẹphe eye ọkpa l'oso l'ọ bụ ndu e gude nkogo l'achì. Ẹphe a-nodu ada l'ẹ ba dọ onye achì ẹphe ọso. ³⁷ Ẹphe e-vukotaje ibe ẹphe daa l'ọ bụ ndu e gude nkogo l'achì; l'ẹ b'ọ dọ onye achì ẹphe. T'ọ bụhe l'unu a-dukwadu ike ovudo ndu ọhogu unu l'ifu. ³⁸ Unu a-nwushihu l'alì ndu ọhodo. Yọ buru alì ndu ọhogu unu e-ri unu ishi. ³⁹ Nwa ndu ọphu phoduru nọ l'unu a-nodu eyifu eyifu l'alì ndu ọhogu unu. Yọ buru iphe, dọ ẹji, ẹphe meshiru; mẹ ọphu nna ẹphe oche pẹ meshiru bẹ ẹphe e-gude yifu ono.

⁴⁰ “Ọ -buru l'ẹphe koshiru iphe, dọ ẹji, ẹphe meshiru yele iphe, dọ ẹji, nna pẹ oche meshiru; mẹ emeswe, ẹphe mesweshiru iya yele ememe, ẹphe emeje iphe, ya sọru t'ẹphe be meshi, ⁴¹ bụ iphe, meru; ya emee ẹphe iphe, ya t'e g'emedu ẹphe; chìru ẹphe je eye l'alì ndu ọhogu ẹphe. Ọ -buru l'ẹjo ọkpoma ẹphe ono bẹ ẹphe e-wozita alì; bya akfua ugwo iphe, dọ ẹji, ẹphe meshiru; ⁴² bẹ ya a-nyatakwa-a ndzụ yele Jékoju gbaru; nyata ndzụ yele Áyizaku gbaru; nyata ndzụ yele Ẹbirihamu gbaru; nyatakwapụ alì

ono. ⁴³ Obenu l'alì ono bẹ ẹphe a-ha t'ọ daburu ochobo; gude ẹhu-ọtso-ẹna tuta ume. Ono teke ẹphe a-kfụ ugwo iphe, dụ ẹji, ẹphe meru; kẹ l'ẹ tọ dudu iphe, ẹphe guberu iphe, ya turu l'ekemu; wafua l'ẹphe woru iphe, ya toru okpa iya sụ t'e tsoje mee; yọ dukota oyi. ⁴⁴ Ole ẹge ọ dụ; ẹge ọ dụ bẹ teke ono, ẹphe a-nọdu l'alì ndu ohogu ẹphe ono bẹ ya ta ajikakwa ẹphe; ọphu ya edobekwa ẹphe l'ọ bu ndu dụ oyi; kẹ tẹ ya mebyishikota ẹphe l'ẹphe ha; mebyia ndzụ, ẹphe l'iya gbaru; kẹ l'ọ kwa yẹbedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke ẹphe. ⁴⁵ Ole ya e-gude okfu ẹhu ẹphe nyata ndzụ yẹle ndu ndiche ẹphe gbaru; mbụ ndu ono, ya shi l'alì Íjiputu dufuta; iphe bu mbakeshi egude ẹnya ẹphe phụ iya ono; k'ọphu ya a-buru Nchileke ẹphe. Ọ kwa yẹbedua bu Ojejoje."

⁴⁶ Ono kwa iphe, Ojejoje toru okpa iya ndono; mẹ iphe, ọ turu l'ekemu; waa ekemu, o shi l'ẹka Mosisu tuaru ndu Ízurelu l'eli Ugwu Sáyinayi.

27

Okweta Ojejoje ukwa iphe

¹ Tọ dụ iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ² Kfuaru unwu Ízurelu; sụ ẹphe: "Ọ -buru lẹ madzụ riru angụ lẹ ya e-woru madzụ nọ Ojejoje; t'ọ kfukwaa ugwo l'ishi onye ọbu.

³ "Ọ -buru nwoke, nọwaru tsube l'ukporo afa rua ukporo afa ẹto; bu ukporo mkpọla-ọcha ẹbo lẹ mkpọla-ọcha iri bẹ aa-kfụ l'ishi iya. T'ọ bukwaru iphe eegudeje átù ẹra iphe l'eze-ulo Nchileke b'ee-gude tuta ya.

⁴ "Ọ -buru nwanyi; bu ukporo mkpọla-ọcha lẹ mkpọla-ọcha iri bẹ aa-kfụ l'ishi iya.

⁵ "Ọ -buru nwokoro, nọru tsube l'afa ise jeye l'ukporo afa; bu ukporo mkpọla-ọcha bẹ aa-kfụ l'ishi iya. Ọ -buru nwanyi; bu mkpọla-ọcha iri.

⁶ "Ọ -buru nwata nwoke, nọru tsube l'onwa lanụ jeye l'afa ise; bu mkpọla-ọcha ise bẹ aa-kfụ l'ishi iya. Ọ -buru nwata nwanyi; bu mkpọla-ọcha ẹto.

⁷ "Nwoke, kariwaru ukporo afa ẹto bu mkpọla-ọcha iri l'ise bẹ aa-kfụ l'ishi iya. Teke ọ bu nwanyi; bu mkpọla-ọcha iri.

⁸ "Ọ -buru l'onye ono, riburu angụ ono akpa nri; k'ọphu bu l'ẹ tọ dudu ike okfu iphe, a sụru t'ọ kfua; t'ọ duru onye ọbu, o riru angụ iya ọbu; dujeru onye achijeru Nchileke ẹja. Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono elee ya ẹnya; kọoru iya iphe, ọo-kfụ. T'ọ buru ẹge ike onye ono, riburu angụ ono ha b'ee-gburu iya t'ọ kfua.

⁹ "Ọ -buru l'ọo anụ bẹ madzụ riburu nte lẹ ya a-nụ Ojejoje; mbụ anụ, gbaru iya nụ; iphe, bu anụ, a nuru Ojejoje ẹge ono dukotaakwa nsọ. ¹⁰ T'ẹ b'ọ wotakwa anụ ọdo dochia ẹnya iya. T'ẹ b'ọ wotakwa anụ ọdo ka ẹji; m'ọ bu ọphu ka mma gude gbanweta anụ onanu, o riburu angụ lẹ ya a-nụ ono. Ọ -buru l'ọ gude anụ ọdo gbanweta iya bẹ anụ ọphu o gude gbanweta yẹle anụ, o jeru agbanweta tukookwa buru anụ, dụ nsọ. ¹¹ Obenu; ọ -buru l'iphe, o riburu angụ lẹ ya a-nụ bu anụ, aasọ nsọ; mbụ anụ ọphu e tee gudejedu egworu Ojejoje ẹja; t'a kputakwa anụ ọbu kpụ-jeru onye achijeru Nchileke ẹja. ¹² T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lee ya ẹnya; maru m'ọ dụ mma; t'ẹ tọ dudu. Ọ bu iphe onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono sukpeleruphu t'ọ kfua bẹ ọo-kfụ. ¹³ Ọ -buru l'onye nwe iya nụ b'ọ dụ t'ọ gbata iya; tẹ onye ono kee aswa iya ọzo ise; wota okè lanụ tukwase l'aswa iya kfua; gude gbata iya.

¹⁴ "Ọ -buru lẹ madzụ woru ọlo iya nụ t'ọ duru Ojejoje nsọ; bukwa onye achijeru Nchileke ẹja e-kfu mẹ ọlo ono: ?ọ dụ mma; t'ẹ tọ dudu. Ọ bu

iphe, onye achijeru Nchileke eja sūru l'ọo aswa iya; bụ aswa iya. ¹⁵ Ọ -buru l'onye ono, doberu Ojejoje ụlo ono nsọ ono b'ọ dū t'ọ gbata iya; tẹ onye ọbu kee aswa iya ụzo ise; yekobe l'aswa iya kfu; ụlo ọbu aburu nk'ia.

¹⁶ “Ọ -buru lẹ madzū butaru alị iya nū t'ọ buru kẹ Ojejoje; ege e-gude maru iphe, bụ aswa iya bụ ege iphe, aa-kọbe l'alị ono habe nshinu. Alị, aa-kọ balị, jiru nkwo-eka iri bẹ aswa iya bụ ụkporo mkpọla-ocha ebo lẹ mkpọla-ocha iri. ¹⁷ Ọ -buru l'ọo afa eswe-aji b'ọ nūru alị iya t'ọ buru kẹ Ojejoje ọbu; bụlephu iphe, a sūru t'a kfu bẹ aa-kfu. ¹⁸ Ọle; ọ -buru l'afa eswe-aji swewaru; b'o ribuderu angū lẹ ya e-woru alị ono doberu Nchileke nsọ; tẹ onye achijeru Nchileke eja gūa afa ole, phoduru nū; tẹmanu yo rua l'afa eswe-aji ọdo; shi ege ono karu onye ono iphe, aswa iya bụ. Ọo ya bụ l'ee-gbubota iphe l'iphe, a sūru t'ọ kfu. ¹⁹ Ọ -buru l'onye woru alị ono doberu Nchileke nsọ b'ọ dū t'ọ gbata iya; t'ọ kekwa aswa iya ụzo ise; woru òkè lanū yekobe l'aswa iya; kfu gude gbata iya. O metsua ya ege ono; alị ono abūwaruru nk'ia ege o shi buru iya. ²⁰ Ọle; ọ -buru l'onye ono ta gbatadu alị ono; woru iya ree onye ọdo; bẹ alị ọbu kwaakwaru. E ta gbatahēkwa iya ọdo. ²¹ O -rulephu l'afa eswe-aji; bẹ alị ono a-duru Ojejoje nsọ. Yọ buru ndu achijeru Nchileke eja b'ọo-nodu l'eka; keshinu ọ bụ alị, e dobehawaru Ojejoje nsọ.

²² “Ọ -nweru onye riburu angū ọnu Ojejoje alị, ọ zuru azuzu, e-ta budu alị, shi l'anya ikfu ephe; ²³ tẹ onye achijeru Nchileke eja gūa afa ole, phoduru nū; tẹmanu yo rua l'afa eswe-aji; shi ege ono karu onye ono iphe, aswa iya bụ. Ọ bụ mboku ono bẹ onye ono a-kfu aswa iya t'ọ buru iphe, duru Ojejoje nsọ. ²⁴ O -rua l'afa eswe-aji; tẹ alị ono laphu azu l'eka onye reru iya nū; mbū onye alị ono bụ nk'ia gēdegede.

²⁵ “T'iphe bụ aswa, aakfu akfukfu bukwaru ọphu ha l'ọ bụ k'eze-ulo Nchileke. Mkpọla-ocha ono b'e -jeshia ya ebubu; e buta iya ụkporo.

²⁶ “T'e b'ọ dukwa onye a-kputaje anū, vuru ụzo waa nne iya ọswa; bya anū t'e doberu Nchileke nsọ; kẹ l'anū, vuru ụzo waa nne iya ọswa būhaakwa kẹ Ojejoje; m'ọ bụ eswi; m'ọ bụ aturu. L'ephe ha tuko buru kẹ Ojejoje. ²⁷ Ọ -buru anū, aasọ nsọ; tẹ onye ono kfu iphe, a sūru t'ọ kfu gude gbata iya. Yo kekwaaphu aswa iya ụzo ise; wota òkè lanū yekobe l'aswa iya ono kfu. Teke ọ bụ l'e tọo dudu ike agbata iya; t'e ree ya onye ọdo iphe, a sūru l'ọ bụ aswa iya.

²⁸ “Ọle; t'e b'ọ dukwa iphe, madzū goru nū Ojejoje, ee-re erere; m'ọ kwanū gbata iya agbata. Mbū iphe, shi l'iphe, madzū nweru enweru; m'ọ bụ madzū; m'ọ bụ anū; m'ọ bụ alị, bụ iya nwe iya. Iphemiphe, a goru nū Ojejoje dukwaru Ojejoje nsọ nshinu. ²⁹ T'e b'ọ dukwa onye a goru nū Ojejoje, aa-gbata agbata. T'e gbukwaa onye ọbu egbugbu.

³⁰ “Okè lanū l'uzo iri l'iphe, e metaru l'alị; m'o -ruhuru; ọ buru nebyi iphe, a kpataru l'iphe, a koru l'alị; m'ọ bụ akpuru, oshi mitaru; bukotakwa kẹ Ojejoje. Ọ duru Ojejoje nsọ. ³¹ O -nweru onye eme tẹ ya gbata òkè lanū l'uzo iri nk'ia; tẹ onye ono kekwa iphe, bụ aswa iya ụzo ise; wota òkè lanū yekobe l'aswa iya ono gude gbata iya. ³² Ụzo lanū l'uzo iri, shi l'eswi; mē l'eghu; mē l'aturu; mēkpo anū k'iri l'iphe, bụ anū, onye eche elu gude mgboro iya gūta a-dukotakwaru Ojejoje nsọ. ³³ T'e b'o jejekwa iya enyocha kẹ woo: ?a maru; ọ dua mma; t'e tọ dudu. Ọphu ọ gbakwa iya inwe. A -gbakwanua ya inwe agbagba; bẹ onanu yele ọphu e gude angbanweta iya tūkookwa buru iphe, dū nsọ. Ọphu a byadu bya agbata iya agbata.”

³⁴ Ono bụ ekemu, Ojejoje tushiru nù Mósisu lẹ Ugwu Sáýínayi t'o je anù ndu Ízurelu.

Ógú

Aagu ndu Ízurelu ogu

¹ L'abali mbu l'onwa k'ebo l'afa, kwe ndu Ízurelu afa ebo k'ophu epe shi l'ali Ijiputu lufuta; be Ojejoje kfuru yeru Mosisu le Ulo-Ekwà Ndzuko ndu Ízurelu l'echi-egu; su iya: ² "Gua ndu Ízurelu l'ephe ha ogu. Gua epe l'ikfu l'ikfu; me l'unwunna l'unwunna. Gua unwoke l'ephe ha; nggu edeshikota epha epe nanu nanu. ³ Nggube Mosisu; nggu le Eronu; unu tuko iphe, bu unwoke le Ízurelu gukota; mbu unwoke ndu nowaru ukporo afa mo kwanu karia; bya aburu ndu a-du ike oje ogu. ⁴ Unu shi l'iphe, bu ikfu ono l'o ha fota onye nwoke lanu t'o yetajeru unu eka. Ndu unu a-fota bu ndu bu ishi l'unwunna epe. ⁵ Qwaa bu epha ndu unu a-fota t'ephe yeru unu eka:

"Onye unu a-fota l'ikfu
Rube nu bu Elizuru Shediyo.

⁶ "Onye unu a-fota l'ikfu
Simiyonu aburu
Shelumelu Zurishadayi.

⁷ "Onye unu a-fota l'ikfu
Juda bu Nashonu Aminadabu.

⁸ "Onye unu a-fota l'ikfu
Isaka aburu Netanelu Zuwa.

⁹ "Onye unu a-fota l'ikfu
Zebulun bu Eliyabu Helonu.

¹⁰ "A -bya l'ikfu k'unwu Josefu;
onye unu a-fota l'ikfu
Ifuremu bu Elishama Amihudu.
Unu afota Gamalelu Pedazo l'ikfu Manase.

¹¹ "Onye unu a-fota l'ikfu
Benjaminu bu Abidanu Gidiyoni.

¹² "Onye unu a-fota l'ikfu
Danu aburu Ahiyeza Amishadayi.

¹³ "Onye unu a-fota l'ikfu
Asha bu Pagelu Okuranu.

¹⁴ "Onye unu a-fota l'ikfu
Gadu aburu Eliyasafu Diyuwelu.

¹⁵ "Onye unu a-fota l'ikfu
Nafutali bu Ahira Enanu."

¹⁶ Ndu ono be bu unwoke, a fotarule le Ízurelu gbaa mgburumburu. Epe bukota ndu ishi l'ikfu ndiche epe; bya abugbaaru ishi l'enya unwunna, no le Ízurelu.

¹⁷ Mosisu ye le Eronu abya achita ndu ono, a gushiru ono. ¹⁸ Yo rua l'abali mbu l'onwa k'ebo ono; epe ekua ndu Ízurelu l'ephe ha; deshia epha epe l'ekwo. Epe deshiru iya l'ikfu l'ikfu; me l'unwunna unwunna. Iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru b'e dekotaru epha epe nanu nanu; ¹⁹ ege ono, Ojejoje suru Mosisu t'o mee ya ono. Yo buru iya bu le Mosisu agua ndu Ízurelu ogu l'echi-egu Sayinayi.

Umadzu ole, a gūtagbaaru l'ikfu, nonu

²⁰ A -bya l'ikfu Rúbenu, bụ ọkpara Ízurelu; iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru; mbụ ndu a-dụ ike oje ọgu b'a gūru; deshikota ẹpha ẹphe nanu nanu. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwaa ya phụ l'unwunna l'unwunna. ²¹ Iphe, a gūtaru l'ikfu Rúbenu bụ ụkporo unu madzụ ise l'unu iri l'ishingu l'ụkporo umadzu ise.

²² L'ikfu Símiyọnu b'a gūkotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu a-dụ ike oje ọgu; bya edeshia ẹpha ẹphe nanu nanu l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phụ l'unwunna l'unwunna.

²³ Ndu a gūtaru l'ikfu Símiyọnu dū ụkporo unu madzụ ẹsaa l'unu ẹsato l'ụkporo madzụ ise.

²⁴ L'ikfu Gádu b'a gūkotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu a-dụ ike oje ọgu; bya edeshia ẹpha ẹphe nanu nanu l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwaa ya phụ l'unwunna l'unwunna.

²⁵ Ndu a gūtaru l'ikfu Gádu dū ụkporo unu madzụ ise l'unu iri l'eno l'ụkporo madzụ ẹbo l'iri.

²⁶ L'ikfu Júda b'a gūkotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu a-dụ ike oje ọgu; bya edeshia ẹpha ẹphe nanu nanu l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phụ l'unwunna l'unwunna.

²⁷ Ndu a gūtaru l'ikfu Júda dū ụkporo unu madzụ tete l'unu ishingui l'ụkporo madzụ iri.

²⁸ L'ikfu Ísaka b'a gūkotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu a-dụ ike oje ọgu; bya edeshia ẹpha ẹphe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phụ l'unwunna l'unwunna. ²⁹ Ndu a gūtaru l'ikfu Ísaka dū ụkporo unu madzụ ishingui l'unu madzụ iri l'ishingui.

³⁰ L'ikfu Zébulọnu b'a gūkotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu a-dụ ike oje ọgu; bya edeshia ẹpha ẹphe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phụ l'unwunna l'unwunna. ³¹ Ndu a gūtaru l'ikfu Zébulọnu dū ụkporo unu madzụ ẹsaa l'unu ẹto l'ụkporo madzụ iri.

³² A -bya l'ikfu Jósefu; mbụ anma Ífuremu b'a gūkotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu a-dụ ike oje ọgu; bya edeshia ẹpha ẹphe. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phụ l'unwunna l'unwunna.

³³ Ndu a gūtaru l'ikfu Ífuremu dū unu madzụ ụkporo ise l'unu lanu l'ụkporo madzụ ise.

³⁴ Anma Manáse b'a gūkotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu a-dụ ike oje ọgu; bya edeshia ẹpha ẹphe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phụ l'unwunna l'unwunna. ³⁵ Ndu a gūtaru l'ikfu Manáse dū ụkporo unu madzụ eno l'ụkporo madzụ iri.

³⁶ A -bya l'ikfu Bénjaminu b'a gūkotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu dzuwaru oje ọgu; bya edeshia ẹpha ẹphe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phụ l'unwunna l'unwunna. ³⁷ Ndu a gūtaru l'ikfu Bénjaminu dū ụkporo unu madzụ eno l'unu madzụ ẹsato l'ụkporo madzụ iri.

³⁸ L'ikfu Dánu b'a gūkotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu dzuwaru oje ọgu; bya edeshia ẹpha ẹphe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phụ l'unwunna l'unwunna. ³⁹ Ndu a gūtaru l'ikfu Dánu dū ụkporo unu madzụ ẹsaa l'unu iri l'ishingui l'ụkporo madzụ iri l'ise.

⁴⁰ L'ikfu Ásha b'a gụkotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu a-dụ ike oje ogu; bya edeshia ẹpha ẹphe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phụ l'unwunna l'unwunna. ⁴¹ Ndu a gutaru l'ikfu Ásha dụ ụkporo unu madzụ ise l'unu madzụ ẹto l'ụkporo madzụ iri l'ise.

⁴² L'ikfu Náfutali b'a gụkotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu a-dụ ike oje ogu; bya edeshia ẹpha ẹphe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phụ l'unwunna l'unwunna. ⁴³ Ndu a gutaru l'ikfu Náfutali dụ ụkporo unu madzụ ishingụ l'unu madzụ iri l'ẹto l'ụkporo madzụ iri.

⁴⁴ Ndu ono bẹ bụ ndu Mósisiu yẹle Ẹronu gụru ogu. Ndu yetaru ẹphe ẹka gụa ogu ono bụ ndu ishi ndu Ízurelu ụmadzụ iri l'ẹbo ono, nọ-chigbaaru ẹnya unwunna ẹphe nanụ nanụ ono. ⁴⁵ Iphe, bụ unwoke Ízurelu l'ẹphe ha, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bụ ndu a-dụ ike ojeru ndu Ízurelu ogu b'a gụkotaru l'unwunna l'unwunna. ⁴⁶ Mkpakọ iphe, ẹphe dụ l'ẹphe ha bụ ụkporo unu madzụ ụkporo ugbo ẹto l'ụkporo ugbo iri l'ise; l'unu ẹsato; l'ụkporo madzụ iri l'ẹsaa l'ụmadzụ iri.

⁴⁷ Ikfu Lívayi b'ẹ ta gudu teke a gụru ndu Ízurelu ndu ophu. ⁴⁸ Ishi iya aburu lẹ Ojejoje sụru Mósisiu: ⁴⁹ "T'ẹ b'ọ gụkwa ndu ikfu Lívayi; ophu o gụkwa ẹphe teke ọo-nọdu agụ ndu Ízurelu ndu ophu. ⁵⁰ Iphe, oo-mechia bụ t'ọ fọta ndu Lívayi ono t'ẹphe letaje ụlo-ékwà, eedobeje ẹkwo-ekemu Nchileke ẹnya; t'ẹphe letaje iphe nọ iya nụ ẹnya; mẹ iphe bụ iphe, anọje l'ụlo-ékwà ono. O bụ ẹphe a-nọduje apa ụlo-ékwà ono; mẹ iphe, bụ iphe, nọ iya nụ. Yọ bụru ẹphe a-nọdu eleta iya ẹnya; ẹphe e-gudeje ụlo-ékwà nk'ẹphe kpọ-pee ụlo-ékwà ono mgburumgburu. ⁵¹ Iphe, bụ teke ụlo-ékwà ono abya atugbu; t'ọ bụru ndu Lívayi a-fọ-tsutaje iya. Iphe, bụ teke aakpọbe iya akpọbe; t'ọ bụkwaruphu ndu Lívayi a-kpọbe iya. Onye ọdo mmanu, jekfuberu iya ntse; bẹ ee-gbu egbugbu. ⁵² Ndu Ízurelu a-kpọbetsua ụlo-ékwà ẹphe l'ọkpa l'ọkpa l'ọdu ndu Ízurelu ono. Onye, nọnu a-kpọbeje nk'iya; t'ọ gbakfuru lẹ kẹ ndu ikfu iya; gbakfukwaruphu l'ékwà-ọhubama kẹ ndu ikfu iya. ⁵³ Obenu lẹ ndu Lívayi bẹ e-gude ụlo-ékwà nk'ẹphe kpọ-pheta ụlo-ékwà ono, eedobeje ẹkwo-ekemu Nchileke ono mgburumgburu; k'ọphu Nchileke ẹ-ta atụ-koshidu edzudzu ọha Ízurelu oke ẹhu-eghughu iya. O bụ ndu Lívayi a-nọdu eleta ụlo-ékwà ẹke eedobeje ẹkwo-ekemu Nchileke ono ẹnya."

⁵⁴ Yọ bụru ẹge ono, Ojejoje sụru Mósisiu t'e mee ya ono bẹ ndu Ízurelu meru iya l'ọ ha.

2

Aakpọ ụlo-ékwà l'ọdu ndu Ízurelu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisiu yẹle Ẹronu; sụ ẹphe: ² "Tẹ ndu Ízurelu kpọo ụlo-ékwà ẹphe t'ọ nọ-pee Ụlo-Ékwà Ndzuko ono mgburumgburu. Onyenọnu a-kpọbe nk'iya l'ẹke ndu ikfu nk'iya iya nọ; dobe iya ẹkwa-ọhubama, e gude maru ndu ọnu-ulo ẹphe."

Ndu ụlo-ékwà k'uzo ẹnyanwu-ahata

³ L'uzo ẹnyanwu-ahata; bụ ndu ikfu Júda a-kpọ iya ụlo-ékwà nk'ẹphe l'ọnu-ulo ọnu-ulo. Onye bụ ishi kẹ ndu Júda bụ Nášọnu Amínadabu.

⁴ Ndu a gútaru l'ikfu Júda ono dú ụkpọro ụnu madzụ tete l'ụnu madzụ ishingu l'ụkpọro madzụ iri.

⁵ “Ndu a-kpọbe ụlo-ékwà nk'ephe tsota ephe bụ ndu ikfu ke Ísaka. Onye bụ ishi l'ikfu ke Ísaka bụ Netanelu Zuwa. ⁶ Ndu a gútaru l'ikfu Ísaka dú ụkpọro ụnu madzụ ishingu l'ụkpọro madzụ iri l'ishingu.

⁷ “Ndu odo, a-kpọbe nk'ephe tsota ephe bụ ndu ikfu Zébulonu. Onye bụ ishi l'ikfu Zébulonu bụ Eliyabu Helonu. ⁸ Ndu a gútaru l'ikfu Zébulonu dú ụkpọro ụnu madzụ esaa l'ụnu ẹto l'ụkpọro madzụ iri.

⁹ “Ikfu ono, a fọtaru t'ephe le ndu ikfu Júda kpọnyabe ụlo-ékwà ephe l'onu-ulo onu-ulo ono; be kpakọru dú ụkpọro ụnu madzụ ugbo ụkpọro l'ụnu madzụ ishingu. O bụ ephebedua e-vuru ụzo tughua.

Ndu ụlo-ékwà k'uzo ụzo ohuda

¹⁰ “A bya l'uzo ohuda; o bụ ndu ikfu Rúbenu a-kpọ ụlo-ékwà nk'ephe laa ụzo ohuda. Ephe a-kpọ iya l'onu-ulo onu-ulo. Onye bụ ishi l'ikfu Rúbenu bụ Elizuru Shediyo. ¹¹ Ndu a gútaru l'ikfu Rúbenu dú ụkpọro ụnu madzụ ise l'ụnu iri l'ishingu l'ụkpọro madzụ ise.

¹² “Ndu a-kpọbe ụlo-ékwà nk'ephe tsota ndu ikfu Rúbenu bụ ndu ikfu Símiyonu. Onye bụ ishi l'ikfu Símiyonu bụ Shelumelu Zurishadayi. ¹³ Ndu a gútaru l'ikfu Símiyonu dú ụkpọro ụnu madzụ esaa l'ụnu esato l'ụkpọro madzụ ise.

¹⁴ “Ndu ophu a-kpọbe nk'ephe tsota ephe bụ ndu ikfu Gádu. Onye bụ ishi l'ikfu Gádu bụ Eliyasafu Duwelu. ¹⁵ Ndu a gútaru l'ikfu Gadú dú ụkpọro ụnu madzụ ise l'ụnu iri l'eno l'ụkpọro madzụ ebo l'iri.

¹⁶ “Ikfu ono, a fọtaru t'ephe l'ikfu Rúbenu kpọnyabe ụlo-ékwà ephe l'onu-ulo onu-ulo ephe ono; be kpakọru dú ụkpọro ụnu madzụ iri l'esato l'ụnu iri l'ụkpọro madzụ iri l'ebo l'umadzu iri. O bụ ephebedua bụ ndu k'ebo, a-gbalihuje wata ije.

¹⁷ “Ndu Lívayi e-vuta Ụlo-Ékwà Ndzuko nọdu ndu ikfu ono l'echi; tughua. O bụ ege ephe kpọru ụlo-ékwà ephe; bụ ege ephe e-gudeje gbeshi: tughua; ikfu, nonu; anodu l'ege ephe tso.

Ndu ụlo-ékwà k'uzo enyanwu-ariba

¹⁸ “Ndu ophu a-kpọbe ụlo-ékwà nk'ephe l'uzo enyanwu-ariba bụ ndu ikfu Ífuremu. Ephe a-kpọ iya l'onu-ulo onu-ulo. Onye bụ ishi l'ikfu Ífuremu bụ Elishama Amihudu. ¹⁹ Ndu a gútaru l'ikfu Ífuremu dú ụkpọro ụnu madzụ ise; l'ụkpọro ụnu madzụ ise.

²⁰ “Ndu a-kpọbe ụlo-ékwà nk'ephe tsota ikfu Ífuremu bụ ndu ikfu Manáse. Onye bụ ishi l'ikfu Manáse bụ Gamalelu Pedazo. ²¹ Ndu a gútaru l'ikfu Manáse dú ụkpọro ụnu madzụ eno; l'ụkpọro madzụ iri.

²² “Ndu ophu a-kpọbe ụlo-ékwà nk'ephe tsobe ephe bụ ndu ikfu Bénjaminu. Onye bụ ishi l'ikfu Bénjaminu bụ Abidanu Gidiyóni. ²³ Ndu a gútaru l'ikfu Bénjaminu dú ụkpọro ụnu madzụ eno; l'ụnu esato l'ụkpọro madzụ iri.

²⁴ “Ikfu ono, a fọtaru t'ephe le ndu ikfu Ífuremu kpọnyabe ụlo-ékwà ephe l'onu-ulo onu-ulo ephe ono; kpakọru dú ụkpọro ụnu madzụ iri l'eto l'ụnu iri. O bụ ephebedua bụ ndu k'eto; me ephe tughua ije.

Ndu ụlo-ékwà k'uzo isheli

²⁵ “Ndu ophu a-kpọbe ụlo-ékwà nk'ephe l'uzo isheli bụ ndu ikfu Dánu. Ephe a-kpọ iya l'onu-ulo onu-ulo. Onye bụ ishi l'ikfu Dánu bụ Ahiyeza

Amishadayi. ²⁶ Ndu a gutaru l'ikfu Danu du ukporo unu madzu esaa; l'unu iri l'ishingu l'ukporo madzu iri l'ise.

²⁷ “Ndu a-kpobe ulo-ekwa nk'ephe tsota ikfu Danu bu ikfu Asha. Onye bu ishi l'ikfu Asha bu Pagelu Okuranu. ²⁸ Ndu a gutaru l'ikfu Asha du ukporo unu madzu ise; l'unu eto l'ukporo madzu iri l'ise.

²⁹ “Ndu ophu a-kpobe ulo-ekwa nk'ephe tsota ephe bu ndu ikfu Nafutali. Onye bu ishi l'ikfu Nafutali bu Ahira Enanu. ³⁰ Ndu a gutaru l'ikfu Nafutali du ukporo unu madzu ishing; l'unu iri l'eto l'ukporo madzu iri.

³¹ “Ikfu ono, a fotaru t'ephe l'ikfu Danu kponyabe ulo-ekwa ephe; kpo ya l'onu-ulo onu-ulo; kpakoru du ukporo unu madzu iri le tete l'unu madzu iri. O bu ephebedua; be e-kpejeru azu l'ije ephe; dzee onwephe l'onu-ulo onu-ulo.”

³² Ndu ono bu ndu Izurelu l'ege e gude gua ephe ogu l'enya-ufu enya-ufu. Mkpako ndu nokota l'odu ndu Izurelu, bu ndu a guru ogu l'onu-ulo onu-ulo; du ukporo unu madzu eto l'ukporo madzu iri l'ise l'unu madzu esato. ³³ O le ndu Liviayi b'e ta guduru yeru ndu Izurelu ophu l'ephe ha. Yo buru ege ono; be Ojejeje suru Mosisu t'o mee ya.

³⁴ To du iya bu; ndu Izurelu emekotalephu iphemiphe obule, Ojejeje turu Mosisu ekemu iya. Yo buru ege ono be ephe kposhiru ulo-ekwa ephe l'ikfu l'ikfu. O kwaphu ege ono be ephe eshije egbeshi atugbu; ndu ophu nonu ephe le ndu ikfu nk'ephe; me ndu onu-ulo nk'ephe.

3

Ndu Liviayi

¹ Owaa bu eri ndu ikfu Eronu ye le Mosisu teke ono, Ojejeje kfuru yeru Mosisu le Ugwu Sayinayi ono: ² Epha unwu Eronu bu Nadabu, bu iya bu okpara iya; owaa Abihu; Eliyeza; me Itama. ³ Ono bu epha unwu Eronu, bu ndu a wuru manu l'ishi; mbu ndu ono, a fotaru dobe t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja ono. ⁴ O le Nadabu ye le Abihu be daru Ojejeje l'ifu; nwushihu; ke l'ephe gude oku, e-ta dudu nsu kporu Ojejeje ngweja oku l'echi-egu Sayinayi. Ephebedua ta mutadu unwegirima. Yo buru Eliyeza ye le Itama be jelahaaru ozi ndu achijeru Nchileke eja teke ono, nna ephe, bu Eronu nokwadu ndzu ono.

⁵ Ya ndono; Ojejeje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ⁶ “T'o chita ndu ikfu Liviayi je eye l'eka Eronu, bu onye achijeru Nchileke eja; k'opu ephe a-nodu ejeru iya ozi. ⁷ Ephe a-nodu ejeru Eronu ozi; l'ejeru ndu Izurelu l'ephe ha ozi le Ulo-Ekwa Ndzuko; mbu l'ephe a-nodu eje ozi, gbaru ephe l'ulo-ekwa Nchileke. ⁸ Ephe a-noduje eleta iphe, no le Ulo-Ekwa Ndzuko ono enya; shi ege ono l'ejeru ndu Izurelu ozi, gbaru ephe l'ulo-ekwa Nchileke. ⁹ Wo Mosisu t'o woru ndu Liviayi l'ephe ha ye Eronu ye le unwu iya l'eka. E shiwa le ndu Izurelu wota ephe l'ephe ha ye iya l'eka. ¹⁰ T'o fota Eronu me unwu iya t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. Iphe bu onye odo, jenyaberu mgboro ulo-nsu ono ntse be ee-gbu egbu.”

¹¹ Ojejeje abyakwa bya ekfuru yeru Mosisu odo; su iya: ¹² “Lenu; le ya shiwa le ndu Izurelu fota ndu Liviayi t'ephe no-chia enya iphe, bu nwoke, vuru uzo waa nne iya oswa le Izurelu. Oo ya bu le ndu Liviayi be bu nk'iya; ¹³ kele ndu, bu okpara bukota nk'iya. Mboku ono, ya gbushiru ndu bu okpara l'ali Ijiputu ono be ya wotaru iphe, bu okpara ndu Izurelu;

doberu onwiya; mbụ shitakpoo ịe madzụ je akpaa l'anụ. Ẹphe a-buru nk'iya. Ọ bụ yēbedua bụ Ojejoje.”

Aagu ndu Lívayi ogu

¹⁴ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísu l'echi-egu Sáyinayi; sụ iya: ¹⁵ “Gua ndu Lívayi ogu. Gua ẹphe l'ụnwunna l'ụnwunna; mę l'ikfu l'ikfu. Ndu ịi-gụ bụ unwoke, nọwaru ọnwala lanụ kwaseru.” ¹⁶ Tọ dụ iya bụ; Mósísu agua ẹphe ẹge ono, Ojejoje kfuru iya ẹya ono.

¹⁷ Ọwaa ẹpha ụnwu Lívayi: Geshonu; mę Kohatu; ọwaa Merari. ¹⁸ Ọwaa bụ ẹpha ụnwu Geshonu l'ụnwunna l'ụnwunna: Libini mę Shimeyi. ¹⁹ Ụnwu kę Kohatu l'ụnwunna l'ụnwunna bụ Amuramu; Izaha; Hẹburonu; mę Uzẹlu. ²⁰ Ụnwu kę Merari l'ụnwunna l'ụnwunna bụ Mahuli waa Mushi. Ndu ono tukurụ buru ikfu Lívayi; ẹge ẹphe dụ l'ụnwunna l'ụnwunna.

²¹ Ụnwu Geshonu bụ ẹphe mụru ndu Libini; mę ndu Shimeyi. Yọ buru ndu ono bę bụ ndu ikfu Geshonu. ²² Unwoke, nọwaru ọnwala lanụ kwaseru l'ikfu Geshonu dụ ụnu madzụ iri l'esato l'ụkporo madzụ iri l'ise. ²³ Ikfu Geshonu bę a-kpọbeje ụlo-ẹkwà ẹphe l'uzo ẹnyanwu-ariba; l'azu ụlo-ẹkwà Nchileke. ²⁴ Onye bụ ishi l'ikfu Geshonu bụ Ẹliyasafu Layelu. ²⁵ Ozi, e yeru ụnwu Geshonu l'eka t'ẹphe jeje ịe Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono bụ oleta ụlo-ẹkwà Nchileke ẹnya; waa ẹkwa, e gude kpua ya; mę oleta ẹkwa, e gude gbobuta ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono ẹnya; ²⁶ mę oleta ẹkwa, e gude gbobuta ogbodufu; waa ẹkwa, e gude gbobuta ọnu ogbodufu ono, nọ-pheru ụlo-ẹkwà Nchileke ono; waa ẹnya-ngweja mgburumgburu; mę oleta ụdo, e gude gebe ẹkwa ono ẹnya; waa iphe bụ ozi, gbaru ẹphe.

²⁷ Ụnwu kę Kohatu bụ ẹphe mụru ndu Amaramu; ndu Izuha; ndu Hẹburonu; mę ndu Uzẹlu. Yọ buru ndu ono bụ ikfu Kohatu. ²⁸ Unwoke, nọwaru ọnwala lanụ kwaseru l'ikfu Kohatu dụ ụkporo ụnu l'unu madzụ lanụ l'ụkporo madzụ iri. Ọ bụ ẹphebedua bę nwe ozi k'oje l'ulo-nsọ. ²⁹ Ndu ikfu Kohatu b'a sụru t'ẹphe kpọbe ụlo-ẹkwà ẹphe l'uzo ọhali ụlo-ẹkwà Nchileke. ³⁰ Onye bụ ishi l'ikfu Kohatu bụ Elizafanu Uzẹlu. ³¹ Ozi nk'ẹphe aburu oleta Okpoko Ọgba-ndzụ ẹnya; mę teburu; mę iphe, eegvubeje urọku; mę ẹnya-ngweja; mę iphe, nọ l'ulo-nsọ, ndu achijeru Nchileke ẹja egudeje ẹje ozi; mę ẹkwa, e gude gebuta Ẹke-Kakọta-odu-Nsọ; męwaru iphe bụ ozi ọdo, gbaru ẹphe. ³² Onye ishi ndu ishi ndu Lívayi kpamukpamu bụ Eliyéza Ẹronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. Ọo yēbedua b'a fọtaru t'ọ buru onye ishi ndu eleta ẹnya l'ulo-nsọ ono.

³³ Ụnwu kę Merari bụ ẹphe mụru ndu Mahuli; mę ndu Mushi. Yọ buru ndu ono bụ ikfu Merari. ³⁴ Unwoke, nọwaru ọnwala lanụ kwaseru l'ikfu Merari dụ ụnu madzụ iri l'ise l'ụkporo madzụ iri. ³⁵ Onye bụ ishi kę ndibe Merari bụ Zuriyẹlu Abihelu. Ndibe Merari b'a sụru t'ẹphe kpọbe ụlo-ẹkwà ẹphe l'uzo isheli ụlo-ẹkwà Nchileke. ³⁶ Ozi, e yeru ụnwu Merari l'eka bụ: oleta ibo ụlo-ẹkwà Nchileke ono ẹnya; mę oshi, e swebushiru l'ibo ono; mę itso iya; mę ẹnya ẹke aakpọbeje ọkpa ibo ono; mę itso ono; mę ibiribe iphe ụlo, nọkota iya nụ; męwaru ozi ọdo, gbaru ẹphe. ³⁷ Ozi ọdo, e yeru ẹphe l'eka bụ: oleta ẹnya l'itso, e gude kpọ-phokota ogbodufu ụlo-ẹkwà Nchileke ono mgburumgburu; ọkpa iya; nggu iya; mę eri, e kegbaaru iya.

³⁸ Mósísu; mę Ẹronu; mę ụnwu Ẹronu b'a sụru t'ẹphe kpọbe ụlo-ẹkwà nk'ẹphe l'uzo ẹnyanwu-ahata ụlo-ẹkwà Nchileke; mbụ l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. Ozi, duru ndu Ízurelu ịe Ẹke-dụ-Nsọ ono; bụ ẹphebedua e-jechijeru iya ẹphe. Onye ọdo mmanu -jenyabe Ẹke-dụ-Nsọ ono ntse; e gbua ya. ³⁹ Mkpakọ ndu a gụru ogu l'eri Lívayi; mbụ ndu ono, Mósísu

yele Éronu guru l'ikfu l'ikfu ege ono, Ojejoje sūru t'ephe gua ya ono; mbū unwoke, nōwaru onwa lanū kwaseru dū ukporo unu madzū ebo l'unu iri l'ise.

⁴⁰ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sū iya: “T'ò gùkòta unwoke, bū okpara l'alì Ízurelu l'ephe ha ogu; mbū unwoke, nōwaru tsube l'onwa lanū kwaseru; woru epha ephe deshia. ⁴¹ Wo iya t'ò wofuta eri Lívayi doberu yebe Ojejoje l'onodu okpara l'alì Ízurelu mgburumgburu. Yo wota anū ufu kẹ ndu Lívayi dobe l'onodu anū ivuzò l'anū, bū elu l'alì Ízurelu kpamukpamu. Oo yebedua bū Ojejoje.” ⁴² Tò dū iya bū; Mosisu agua iphe bū okpara l'alì Ízurelu kpamukpamu ogu ege ono, Ojejoje sūru t'ò gua ya ono. ⁴³ Mkpakò ndu bū okpara l'iphe, bū unwoke l'alì Ízurelu gbaa mgburumgburu; mbū unwoke, nōwaru tsube l'onwa lanū kwaseru dū ukporo unu madzū labū; l'unu iri l'ise; l'ukporo madzū iri l'eto l'umadzu iri l'eto. A guru ephe ogu; deshia epha ephe.

⁴⁴ Tò dū iya bū; Ojejoje abya asū Mosisu ⁴⁵ t'ò wofuta eri Lívayi doberu yebe Ojejoje l'onodu okpara l'alì Ízurelu kpamukpamu. Yo wota anū ufu kẹ ndu Lívayi dobe l'onodu anū ivuzò l'anū ufu l'alì Ízurelu mgburumgburu. Oo yebedua bū Ojejoje. ⁴⁶ A -bya abya l'ukporo umadzu iri l'eto l'umadzu iri l'eto ono, bū iphe, okpara ndu Ízurelu gude ka ndu ikfu Lívayi nshinu ono; iphe, aa-kfū gude gbata ephe bū: ⁴⁷ mkpòla-òcha ise, bū: a -tūa ya atūtū; era iya aha l'ò bū era mkpòla-òcha ulò-nsò Nchileke, era iya dū ukporo gera. Aa-kfū iya l'ishi onye lanū l'ehu l'ehu. ⁴⁸ Wo iya t'ò woru okpoga ono, ee-gude gbata umadzu ole ono, ephe gude ka ndu Lívayi nshinu ono nū Éronu yele unwu iya. ⁴⁹ Ya ndono; Mosisu anakòo okpoga ono, ee-gude gbata ndu ono; l'eka ndu ono, a guru ogu; ephe aka ndu Lívayi nshinu ono. ⁵⁰ Iphe, Mosisu natakotaru l'eka ndu bū okpara l'alì Ízurelu bū unu mkpòla-òcha eto; l'ukporo mkpòla-òcha esato l'ukporo mkpòla-òcha eto lẹ mkpòla-òcha ise, bū: a -tūde iya atūtū; era iya aha l'ò bū era mkpòla-òcha ulò-nsò Nchileke. ⁵¹ Mosisu ewota okpoga ono, ee-gude gbata ndu ono nū Éronu yele unwu iya; ege ono, Ojejoje tūru iya l'ekemu ono.

4

Eri Kohatu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu yele Éronu; sū ephe: ² “Unu gua unwu Kohatu, bū ndu shi l'eri Lívayi ogu. Unu gua ephe l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna l'unwunna. ³ Ndu unu a-gū bū iphe, bū unwoke ndu, nōwaru tsube l'ukporo afa l'afa iri je akpaa l'ukporo afa labū l'afa iri; mbū ndu dzuwaru oje ozi lẹ Ulo-Ékwà Ndzuko.

⁴ “Ozi, unwu Kohatu a-nòdu eje lẹ Ulo-Ékwà Ndzuko ono bū: oleta iphe, kakòta odu nsò enya. ⁵ Teke ephe abya t'ephe shi l'òdu ndu Ízurelu tugbua; tẹ Éronu yele unwu iya bahū lẹ Ulo-Ékwà Ndzuko ono; je atofuta ekwa, eegudeje gebuta Eke-Kakòta-òdu-Nsò; gude iya phū-chia Okpoko Ekemu ono. ⁶ Teke ono; ephe ewota akpò umoro-enyimu phū-kputa iya; gude ekwa, dukota urukpu-urukpu phua ya l'eli; bya eworu mgboro, eegudeje apa iya ye iya.

⁷ “L'eli teburu ono, eedobeje buredi, e gude chīaru Ojejoje eja ono be ee-kwebeje ekwa, eke urukpu-urukpu; wota efere tukobe l'eli iya; mẹ agò; mẹ okwa; waa otumu, ngweja iphe-angungu anoje. A tukobekwa iya phū

buredi ọ́phu anọ́je l'ifu Nchileke tekenteke. ⁸ Ẹ́phe abya eworu ẹ́kwa uswe túsaa l'eli iphe ono l'ọ́ ha; kwechita iya akpọ́ umoro-ẹ́nyimu; wota mgbọ́ro, eegudeje apa iya ye iya.

⁹ “Ẹ́phe abya egude ẹ́kwa, eke urukpu-urukpu kwechia iphe, aatukobeje urọ́ku, e gude amụ́ ọ́ku; gude iya kwechia urọ́ku l'onwiya; mẹ́ iphe, apajẹ́ òwúú iya; mẹ́ gbangugbangu, aagujeru ọ́ku ye; mẹ́ iphemiphe ọ́bule, eeyeje manụ́, e gude amụ́ ọ́ku. ¹⁰ Teke ono; ẹ́phe egude akpọ́ umoro-ẹ́nyimu phụ́-kputa iphe ono l'ọ́ ha; mẹ́ ngwa iya l'ọ́ ha; woru dobe l'eli iphe, eedobeje iya gude apa iya.

¹¹ “L'eli ẹ́nya-ngweja ono, e meru lẹ́ mkpọ́la-ododo ono bẹ́ ẹ́phe a-phụ́shi ẹ́kwa, eke urukpu-urukpu; gude akpọ́ umoro-ẹ́nyimu kwechia ya; woru mgbọ́ro, eegudeje apa iya; ye iya.

¹² “Ẹ́phe ewotakota iphe, bụ́ ngwa, eegudeje eje ozi l'ẹ́ke-dụ́-nsọ́; gude ẹ́kwa, eke urukpu-urukpu kekobe iya; bya egude akpọ́ umoro-ẹ́nyimu kwechita iya; woru iya tukobe l'eli iphe, eegudeje apa iya.

¹³ “A -bya l'ẹ́nya-ngweja ono; t'ẹ́phe kpofu ntụ́, nọ́ iya nụ́; woru ẹ́kwa uswe túsaa l'eli iya. ¹⁴ Teke ono; ẹ́phe ewota iphe, bụ́ iphe, eegudeje eje ozi l'ẹ́nya-ngweja ono; tukobe l'eli ẹ́kwa uswe ono. Mbụ́ l'ẹ́phe a-tukobe iya gbangugbangu, aagujeru ọ́ku ye; mẹ́ oji; mẹ́ shọ́velu; mẹ́ efere nkwo-ẹ́ka. Iphemiphe ọ́bule ono bẹ́ ee-kwechita akpọ́ umoro-ẹ́nyimu; woru mgbọ́ro, eegudeje apa iya; ye iya.

¹⁵ “Éronu yẹ́le unwu iya -kwechishitsulephu Ẹ́ke-dụ́-Nsọ́; mẹ́ iphe, nọ́ iya nụ́; ndu Ízurelu -byadelephu oshi l'ọ́du ẹ́phe; tųgbua; t'unwu Kohatu bya evuta iphe ono. Ọ́le t'ẹ́phe be denyikwa ẹ́ka l'iphe ono, dụ́ nsọ́ ono. Ọ́dumeka; bẹ́ ẹ́phe a-nwushihukwa. Ọ́ bụ́ unwu Kohatu e-vutaje iphe ono, dụ́ lẹ́ Ụ́lo-Ékwà Ndzuko ono.

¹⁶ “Eliyéza Éronu, bụ́ onye achijeru Nchileke ẹ́ja bẹ́ kẹ́ manụ́, eegudeje amụ́ ọ́ku nọ́ l'ẹ́ka; mẹ́ ínsensu, eshije mkpọ́; mẹ́ ngweja nri, eegwoje mbọ́ku-mbọ́ku; mẹ́ manụ́, aawuje l'ishi. Ọ́ bụ́ yẹ́bedua a-nọ́du eleta ụ́lo-ẹ́kwà Nchileke ẹ́nya; mẹ́ iphemiphe ọ́bule, nọ́ iya nụ́; mbụ́ Ẹ́ke-dụ́-Nsọ́; mẹ́ iphe nọ́kota iya nụ́.”

¹⁷ Ojejoje asụ́ Mósísu yẹ́le Éronu: ¹⁸ “Unu be ekwekwa tẹ́ ikfu Kohatu chíhu l'eri ndu Lívayi. ¹⁹ Ọ́waa iphe, unu e-meru ẹ́phe; k'ọ́phu ẹ́phe ta anwushihudu m'ọ́ -bụ́ru l'ẹ́phe -jenyaberu iphe, kakọ́ta ọ́du nsọ́ ntse: T'ọ́ bụ́ru Éronu yẹ́le unwu iya a-bahuje l'ime Ẹ́ke dụ́ Nsọ́; je ekfuru onyenọ́nu ozi ọ́phu oo-je; mẹ́ ivu, oo-vuta. ²⁰ Ọ́le tẹ́ ndu ikfu Kohatu ba abahukwa je ole ẹ́nya l'iphe ono, dụ́ nsọ́ ono; m'o -ruhuru; ọ́ bụ́ru t'ẹ́phe lee ya ẹ́nya ugbo lanụ́; ọ́dumeka bẹ́ ẹ́phe a-nwushihukwa.”

Unwu Geshonu

²¹ Ojejoje bya asụ́ Mósísu: ²² “Gukwaaphu unwu Geshonu ọ́gu. Gụ́a ẹ́phe l'unwunna unwunna; mẹ́ l'ikfu l'ikfu. ²³ Ndu unu a-gụ́ bụ́ iphe, bụ́ unwoke ndu, nọ́waru tsube l'ụ́kporo afa l'afa iri je akpaa l'ụ́kporo afa labu l'afa iri; mbụ́ ndu dzuwaru oje ozi lẹ́ Ụ́lo-Ékwà Ndzuko.

²⁴ “Iphe, a-bụ́ru ozi ndu ikfu Geshonu l'ozi, eeje ejeje l'ụ́lo-ẹ́kwà ndzuko; mẹ́ iphe, eevu evuvu bụ́: ²⁵ ovutaje ẹ́kwa, e gude mee ụ́lo-ẹ́kwà Nchileke; vuta ụ́lo-ẹ́kwà-dụ́-nsọ́ ono; mẹ́ ẹ́kwa, e gude kpua ya; mẹ́ akpọ́ umoro-ẹ́nyimu, e gude kwechia ya; mẹ́ ẹ́kwa, eegudeje gbobuta ọ́nu Ụ́lo-Ékwà Ndzuko; ²⁶ mẹ́ ẹ́kwa, eegebutaje mgburumgburu l'ogbodufu ono, nọ́-pheru ụ́lo-ẹ́kwà Nchileke ono; mẹ́ ẹ́nya-ngweja ono; waa ẹ́kwa, eegebutaje l'ọ́nu-uzo; mẹ́ eri, eegebeje iya; mẹ́ iphe, bụ́ ngwa, nọ́ iya nụ́, eegudeje eje ozi.

Ọ bú ndu Geshonu e-gudeje iphe ono l'ọ ha mee iphe, ọ gbaru t'e gude iya mee. ²⁷ Iphe, bú ozi, unwu Geshonu ejekpo ejeje; m'ọ -ruhuru; ọ búru ovu ivu; m'ọ bú oje ozi ọdo bẹ bú Éronu yẹle unwu iya bẹ e-koshije ẹge ẹphe e-je iya. Ọo unubẹdua e-koshije ẹphe ivu, gbaru ẹphe l'evuvu. ²⁸ Ono bú ozi, ndu ikfu Geshonu a-nọduje eje lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. Ọ bú Itama Éronu, bú onye achijeru Nchileke eja a-nọdu ekoshije ẹphe iphe bú ozi ẹphe; mẹ ẹge ẹphe e-shije eje iya.

Unwu Merari

²⁹ “A -bya abya l'unwu Merari; unu gụa ẹphe l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna l'unwunna. ³⁰ Ndu unu a-gụ bú iphe, bú unwoke ndu, nọwaru tsube l'ụkporo afa l'afa iri je akpaa l'ụkporo afa labụ l'afa iri; mbụ ndu dzuwaru oje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko. ³¹ Ọwaa iphe, gbaru unwu Merari l'ememe teke ẹphe eje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko. Ẹphe e-vutaje oshi, e gude gbaa ụlo-ékwà-dụ-nsọ Nchileke; mẹ oshi, e swebushiru iya eswebushi; mẹ itso iya; mẹ ọkpa iya. ³² Ẹphe e-vutajekwaphu itso, nọ-pheru ogbodufu ono mgburumgburu; mẹ ọkpa itso ono; mẹ nggu, a kporu l'ulo-ékwà ono; mẹ ụdo iya; mẹwaru ivu, etsoje iya nù l'ọ ha; mẹ iphemiphe ọbule, e gude eje egbe ozi ono. Unu ketajeru onyemonye ọbule iphe, gbaru iya l'evuvu. ³³ Ono bú ozi, unwu Merari a-nọduje eje lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. Itama Éronu, bú onye achijeru Nchileke eja bẹ a-nọduje ekoshi ẹphe ẹge ẹphe e-je ozi ono.”

Iphe, ndu Lívayi kpakọru dụ

³⁴ Ya ndono; Mosisu yẹle Éronu; mẹ ndu ishi ndu Ízurelu abya agụkota awa Kohatu ọgu. A guru ẹphe l'ikfu l'ikfu; gụa ẹphe l'unwunna l'unwunna. ³⁵ Ndu bú unwoke, nọwaru shita l'ụkporo afa l'afa iri jeye l'ụkporo afa ẹbo l'afa iri; mbụ ndu dzuwaru oje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko; ³⁶ mbụ ndu a guru l'ikfu Kohatu dụ unu madzụ ishingu; l'ụkporo madzụ iri l'ẹsaa l'umadzu iri. ³⁷ Ono bú mkpakọ unwoke, a guru ọgu l'ikfu Kohatu; mbụ ndu jeru ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko. Mosisu yẹle Éronu guru ọgu ono ẹge ono, Ojejoje turu Mosisu ekemu t'ọ gụa ya ono.

³⁸ Unwu Geshonu b'a gụkwaruphu l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna l'unwunna. ³⁹ Iphe, bú unwoke, nọwaru ụkporo afa l'afa iri jeye l'ụkporo afa ẹbo l'afa iri, bú ndu a-dụ ike oje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko; ⁴⁰ b'a guru ọgu l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna l'unwunna. Ndu a gutaru dụ unu madzụ ishingu l'ụkporo iri lẹ nanụ l'umadzu iri. ⁴¹ Ono bú mkpakọ unwoke, a guru ọgu l'ikfu Geshonu; mbụ ndu jeru ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko. Mosisu yẹle Éronu guru ọgu ono ẹge ono, Ojejoje turu iya ẹya ono.

⁴² Ikfu unwu Merari b'a gụkwaruphu l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna l'unwunna. ⁴³ Iphe bú unwoke, nọwaru shita l'ụkporo afa l'afa iri jeye l'ụkporo afa ẹbo l'afa iri, bú ndu dzuwaru oje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ⁴⁴ b'a guru ọgu l'ikfu l'ikfu. Ndu a gutaru dụ unu madzụ ẹsato. ⁴⁵ Ono bú mkpakọ unwoke, a guru ọgu l'ikfu Merari. Mosisu yẹle Éronu guru ọgu ono ẹge ono, Ojejoje sụru Mosisu t'ẹphe gụa ya ono.

⁴⁶ Ya ndono; Mosisu yẹle Éronu; mẹ ndu ishi ndu Ízurelu agụkota ndu Lívayi l'ẹphe ha ọgu. A guru ẹphe l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna l'unwunna. ⁴⁷ Ndu ẹphe guru bú iphe, bú unwoke, nọwaru shita l'ụkporo afa l'afa iri jeye l'ụkporo afa ẹbo l'afa iri, bú ndu dzuwaru oje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko mẹ ovu ivu. ⁴⁸ Iphe, ẹphe kpakọru dụ bú ụkporo unu; l'unu madzụ

l'umadzu ukporo tetee. ⁴⁹ Ndu nonu l'ehu l'ehu b'e koshitsuaru ozi, ephe a-nodu eje; me iphe, ephe a-noduje evu ege ono, Ojejoje suru Mosisu t'o mee ya ono.

Tọ du iya bu; a gua ephe ogu ono ege Ojejoje suru Mosisu t'a gua ya.

5

Odohe odu ndu Ízurelu nsọ

¹ Ojejoje abya asu Mosisu: ² "Kfuaru ephe t'ephe chishia iphe, bu ndu ehu-labu l'odu ndu Ízurelu ono; ephe achishia ndu iphe alashi alashi l'ehu. Ephe achishikwaaphu ndu denyiru eke l'odzu; shi ege ono merua onwephe. ³ Unu chifukota ephe; unwoke; me unwanyi. Unu chita ephe chifu l'odu ndu Ízurelu; t'ephe be meru eke ono yele ndu nk'iya bu ono."

⁴ Ephe ekwe; chita ndu ono chifu l'odu ndu Ízurelu ono. Yo buru ege ono, Ojejoje kfuru iya Mosisu ono be ephe meru iya.

Kẹ okfu ugwo iphe, e mebyiru

⁵ Ojejoje asu Mosisu: ⁶ "T'o kfuaru ndu Ízurelu le teke madzu: m'o bu nwoke; m'o nwanyi mesweru ibe iya ege ono, ndiphe emeje; shi ege ono meswee Ojejoje ono; be ikpe nmaakwaru onye obu. ⁷ Onye obu kfufutaje iphe, du eji ono, o meru ono; kfu-dzukwaaphu ugwo iphe, du eji ono, o meru ono l'o ha; wota uzo lanu l'uzo ise l'iphe iya yekobe iya; nu onye ono, o mesweru ono. ⁸ O -buru l'onye ono, e mesweru ono te nwedu abubu, bu onye aa-kfu ugwo iphe ono; oo ya bu; ugwo ono aburu ke Ojejoje. Onye aa-nu iya bu onye achijeru Nchileke eja. Aa-kpuru ebyila yekobe iya; t'o gbua gude doshiaru iya okfu ehu iya. ⁹ Iphe, bu iphe, ndu Ízurelu doberu nsọ t'ephe nu Ojejoje, bu iphe, ephe wotaru bya anu onye achijeru Nchileke eja bukota k'onye ono, achijeru Nchileke eja ono. ¹⁰ Iphe, bu iphe, madzu doberu nsọ te ya nu Nchileke bu onye achijeru Nchileke eja be nwe iya nu; mbu l'iphe, madzu nuru onye achijeru Nchileke eja bu onye ono, achijeru Nchileke eja ono nwe iya."

Kẹ nwanyi, nji iya ele enya l'oori ogori

¹¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya asu Mosisu: ¹² "T'o kfuru ndu Ízurelu l'o -buru le nwoke be nyee ya akpa ejo uri; nji iya te gudehe ire iya eka; ¹³ mbu; o -buru le yele nwoke odo zeru; yo shi ege ono merua onwiya; nji iya ta ma; to nwe onye agba ekebe l'oo iphe o meru ndono keshinu e to dudu onye guderu iya nu teke oome iya; ¹⁴ mbu; o -buru le nwoke ono be nonyaaru; kolahaaru nyee ya ono okopho; lelaaha ya enya l'o meruwaru onwiya; le teke nwanyi ono meruru onwiya l'oswiya; m'o kwanu l'a nonyaaru; kolahaaru nyee ya ono okopho; lelaaha ya enya l'o meruru onwiya l'e b'o meru onwiya; ¹⁵ te nwoke ono duta nyee ya ono jekfu onye achijeru Nchileke eja. Yo gude uzo lanu l'uzo iri l'utu balı, jiru efere nkwo-eka, ee-gude gwoo eja l'okfu ehu nyee ya ono. T'e b'o yekwa manu l'utu balı ono; ophu o yekwa iya insensu; ke l'o bu ngweja nri, e gworu le k'okopho; mbu ngweja, e gude anyata iphe, du eji.

¹⁶ "Nwanyi ono be onye achijeru Nchileke eja e-durita ntse t'o vudo Ojejoje l'ifu. ¹⁷ Te onye ono, achijeru Nchileke eja ono kuta mini, e doberu nsọ l'ite, a kpuru l'ura; kpota udzu-eja, shi l'ogbodo-ulo ulo-ekwa Nchileke wuru ye le mini ono. ¹⁸ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono -kfubetsulephu nwanyi ono l'ifu Ojejoje; yo tofu iya iphe, o keberu l'ishi; pata ngweja nri ono, e gude anyata iphe, du eji ono nu iya t'o paru l'eka;

mbụ ngweja nri ono, e gworu lẹ k'okopho ono. Onye ono, achijeru Nchileke eja ono l'onwiya aparuru mini ono, atso ile, emeje tẹ madzụ buru onye a turu onu ono. ¹⁹ Ọ bụ teke ono bẹ onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-nụ nwanyi ono nte t'o ria: 'L'ọ -buru l'ẹ tọ dudu nwoke ọdo, nggu l'iya zejere; tọ bụ l'ị kpajeru ejo uri; shi ẹge ono merua onwongu l'ehu nwoke ọdo, gbahakwaa nji ngu-a; tẹ mini-wa, atso ile, emeje tẹ madzụ buru onye a turu onu-a ba dukwa iphe, oo-me ngu. ²⁰ Teke bukwanu l'ị nọ l'eka nji ngu-a; l'akpa ejo uri; nggu lẹ nwoke ọdo zejewa; gbahakwaa nji ngu-a; nggu eshi ẹge ono merua onwongu; ²¹ tẹ Ojejoje mekwaa tẹ ẹkpa-nwa chihu ngu; mbụ t'ẹ b'i heshi nwa l'utakfu; t'ị buru onye ndibe unu e-gude l'akọ l'onu; gude ngu l'anma ejo ẹtu. Ono bụ teke onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-sụ nwanyi ono t'ọ guaru onwiya ẹnwa. ²² Mbụ; tẹ mini-a, atso ile, emeje tẹ madzụ buru onye a turu onu-a kpobakwa ngu l'epho; k'ophu ẹkpa-nwa e-chihu; to he nwa l'utakfu.'

"Teke ono; nwanyi ono asụ: 'Ọ -buru l'ọ bụ ẹge ọ dū b'i k'furu; t'ọ dū ẹge ono.'

²³ "Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya atuko mburonu ono dekota l'ekwo; bya asaa ya asasa saru ye lẹ mini ono, atso ile ono. ²⁴ Yọ bya eworu mini ono, atso ile ono, emeje madzụ t'ọ buru onye a turu onu ono nụ nwanyi ono t'ọ ngua. Ọ -ngu-ge l'iya phụ; mini ono anodu iya l'epho; mee t'ẹjo iphe-ehuka, atso ile dakfuta iya. ²⁵ Teke ono bẹ onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-nata nwanyi ono ngweja-nri ono, o gworu lẹ k'okopho ono, nwanyi ono pa l'eka ono. Yọ bya amaa ya amama l'ifu Ojejoje; woru iya je edobe l'anya-ngweja. ²⁶ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya ahajia ngweja ono l'eka; woru kpọ ọku l'anya-ngweja ono. Ngweja ono a-buru ngweja, e gude anyata iphe, dū eji ono. O -metsulephu ẹge ono; yọ bya anụ nwanyi ono mini ono t'ọ ngua. ²⁷ Ọ -buru lẹ nwanyi ono meruruphu onwiya; mbụ; ọ -buru l'ọ riruphu ogori l'oswiya bẹ bụ teke a nuleru iya phụ mini ono; yọ ngua; teke ọ bahuleru iya phụ l'epho bẹ oo-me t'ẹjo iphe-ehuka, atso ile dakfuta iya. Oo-me tẹ ẹkpa-nwa iya chihu; mee t'ẹ b'o heshi nwa l'utakfu. Yọ ghọo onye a turu onu l'ufu ẹphe. ²⁸ Teke ọ bụ lẹ nwanyi ono te merudu onwiya; mbụ; ọ -buru lẹ nwanyi ono doberu onwiya ndo-o; b'ẹ t'ọ dudu iphe e-me iya nụ. Ọo-nodu amushilee unwegirima.

²⁹ "Ono bụ ekemu, a turu swiberu nwanyi, nji iya ekoru okopho; mbụ nwanyi, nọ l'eka nji iya; l'akpa ejo uri; l'emrushu onwiya; ³⁰ ọdo bụ l'a nonyaaru; nwoke ekolahaaru nyee ya okopho; lalahaa ya ejo ẹnwa. T'onye achijeru Nchileke bya edobe nwanyi obu l'ifu Ojejoje; mekota iya iphe bụ iphe ono, a turu l'ekemu ono. ³¹ Nwoke ono l'onwiya bẹ ta dukwa iphe, dū eji, a-tukoru iya l'ishi. Ọ bụ nwanyi ono e-vuru iphe, dū eji, o metaru kpua onwiya."

6

Onye woru onwiya doberu Ojejoje iche

¹ Ojejoje asụ Mosisu: ² "T'ọ k'furu ndu Ízurelu l'ọ -nweru nwoke; m'ọ bụ nwanyi, kweru ukwa, gbaru iche lẹ ya a-duru Ojejoje iche; mbụ lẹ ya e-dobe onwiya tẹ ya buru onye dū iche l'ẹke Ojejoje nọ; ³ t'onye obu ba angujekwa mee; m'ọ bụ iphe ọdo, aangụ angungu, eme l'anya. T'onye obu ba angujekwa mee, anwu onu, e meru lẹ mee vayinu; m'ọ bụ iphe ọdo, aangụ angungu, eme l'anya. T'ẹ b'ọ ngujekwa mini akpuru vayinu; ophu o rijekwa akpuru vayinu onyingu; m'ọ bụ k'okponku. ⁴ T'ẹ b'ọ rijekwa iphe,

shi l'oshi vayĩnu; m'ò bụ akpuru vayĩnu ọbu l'onwiya; m'ò bụ ẹgbo vayĩnu jeye teke ọo-bụ-beru onye doberu onwiya Ojejoje iche.

⁵ “Tẹ ákwò be erukwa iya l'ishi jeye teke ono, ọo-bụ-beru onye doberu onwiya iche ono. Ọo-dùlephu nsọ ẹge ọ dụ iya jeye teke ono, o doberu onwiya Ojejoje iche ono e-dzu. Ẹgbushi, nọ iya l'ishi bẹ ọo-ha t'o ruchia eruchi. ⁶ L'ògè teke ono, o doberu onwiya Ojejoje iche ono b'ẹ to jekwa ẹke odzu nọ; ⁷ m'ò -ruhuru; ọ bụru l'ọo nna iya; m'ọo nne iya; ọdudu l'ọo nwanne iya kẹ nwoke; m'ò nwanne iya kẹ nwanyi bẹ nwuhuru nụ. Ẹ too gudedu okfu l'ọo ẹphe jekfube odzu ẹphe ntse; shi ẹge ono merua onwiya; kẹ l'e gude ishi iya maru l'o doberu onwiya Nchileke iche. ⁸ Lẹ teke ono ọo-nọkotakpo bụru onye doberu onwiya iche ono b'ò bụ onye duru Ojejoje nsọ.

⁹ “Ọ -bụru l'o -nweru onye gbabuhuru nwuhu lẹ mgboro ẹke ọ nọ; shi ẹge ono merua ẹgbushi ono, o doberu nsọ ono bẹ bụ: o -rulephu lẹ mbọku k'ẹsaa; yọ kpushia ẹgbushi ono; shi ẹge ono safu onwiya mmeru l'ẹhu. ¹⁰ O -be lẹ mbọku k'ẹsato; yo wota ndo ẹbo; m'ò bụ kparakobe ẹbo wojeru onye achijeru Nchileke ẹja l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. ¹¹ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono ewota nanu gwoo ngweja iphe, dụ ẹji. Yo wota nanu ọphu gwoo ngweja-ukfuru gude kfuwa ugwo iphe, dụ ẹji, o meru; kẹ l'ọ nọru l'ẹke madzụ nwuhuru. Yọ bụru mbọku ono kwaphu bẹ oo-me t'ishi iya dụ-phu nsọ azu. ¹² Oo-doberu onwiya Ojejoje iche jeye teke ono, ọ tū-buru lẹ ya e-doberu onwiya Ojejoje iche ono. Yo wota ebyila, gbaru afa nụ t'e gude gwoo ngweja ikpe-anmanma. Oge ọphu, ọ nọhawaruphu b'ẹ taa gụ-kwaru eye iya. Ishi iya aburu l'o meruru onwiya teke ono, o shi dobe onwiya iche ono.

¹³ “Ọwaa bụ ekemu, duru onye doberu onwiya Ojejoje iche ndo-ọ; mẹ oge, o doberu onwiya Ojejoje iche dzulephu. Ee-duru iya bya l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. ¹⁴ Yọ bụru l'ẹke ono bẹ ọo-nọdu woru iphe, ọonu Ojejoje nụ iya. Ọo-nụ iya ebyila, gbaru afa; to nwe ntupo t'e gude gwoo ngweja-ukfuru. Yọ nụ nwada aturu, nọwaru afa; to nwe ntupo t'e gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji. Yọ nụ ebyila, ẹ-te enwedu ntupo t'e gude gwoo ngweja ẹhu-agu. ¹⁵ Iphe ọdo, oo-yekobe iya bụ nkata buredi, ẹ-te kodu ekoko; waa akara witu, a gworu lẹ manụ; mẹ ẹcha-mbeke, a wuru manụ l'eli; waa ngweja-nri yele ngweja-mẹe, l'etsoje iya nụ.

¹⁶ “Iphe ono l'ọ ha bẹ onye achijeru Nchileke ẹja e-gworu nụ Ojejoje. Yo gwoo ngweja iphe, dụ ẹji ono; mẹ ngweja-ukfuru ono. ¹⁷ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono e-woru nkata buredi ono, ẹ-te kodu ekoko ono nụ Ojejoje; bya ẹgbua ebyila phụ gude gwoo ngweja ẹhu-agu nụ Ojejoje; bya eyekobekwa iya phụ ngweja-nri yele ngweja-mẹe, etsoje iya nụ tuko gwoo. ¹⁸ Yọ bụru l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko bẹ onye ono, doberu onwiya Ojejoje iche ono a-nọdu kpushia ẹgbushi ono, o doberu iche ono. Yo kpota ẹgbushi iya ono ye l'ọku, nọ lẹ mkpuli ẹke iphe, e gude gwoo ngweja ẹhu-agu phụ nọ.

¹⁹ “Onye ono, duru Ojejoje iche ono -kpushitsulephu ẹgbushi iya ono, o doberu iche ono; tẹ onye achijeru Nchileke ẹja wota ẹka ebyila ono ọphu e shiru eshishi dẹ ya l'ẹka; wotafua akara lanu; mẹ ẹcha-mbeke lanu, ẹ te kodu ekoko lẹ nkata ono nụ iya. ²⁰ Ọo ya bụ; onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono abya amàà ya àmàmà l'ifu Ojejoje t'ọ bụru ngweja-amama. Iphe ono bẹ dụ nsọ; yọ bụru onye achijeru Nchileke ẹja bẹ nwe iya nụ yele òdú ebyila ono, a maru amama; mẹ ụtakfu iya ono, a nuru Ojejoje ono. E -metsua ẹge ono bẹ onye ono, duru Ojejoje iche ono nweru ike ngwa mẹe.

21 “Ono bụ ekemu, dūru onye doberu onwiya Ojejoje iche; mbụ onye kweru ụkwa lẹ ya e-doberu onwiya Ojejoje iche; waa iphe, ọo-nụje Ojejoje teke oge iya dzuleruphu; a gụfukwa iphe ọdo, ọo-dụ ike gbatafua. Ọle o medzufutaje iphe, o kweru ụkwa iya; l'ẹge ekemu onye dūru Ojejoje iche gude dū.”

Onu-oma ndu achijeru Nchileke ẹja l'ẹhu ndu Ízurẹlu

22 Ojejoje asụ Mosisu: 23 “T'o kfururu Ẹronu yele ụnwu iya l'ọ waa bụ ẹge ẹphe e-shije agọru ndu Ízurẹlu onu-oma:

24 “Tẹ Ojejoje
gọoru unu onu;
yo chekwaje unu.

25 Tẹ Ojejoje
mụaru unu onu-ọchi;
yo meeru unu
eze-iphe-oma.

26 Tẹ Ojejoje
lee unu ẹn्या-oma;
yo mee t'ẹhu dū unu agu.

27 “Ọ bụ ẹge ono bẹ ẹphe e-shije kpọ-kua ẹpha iya l'ẹke ndu Ízurẹlu nọ; ya agọoru ẹphe onu-oma.”

7

Ngweja, e gude edobe ụlo-ékwà Ojejoje iche

1 Tọ dū iya bụ; Mosisu egvubetsulephu ụlo-ékwà Ojejoje ono; bya awua ya manụ; bya edobe iya iche; bya edobekwaphu iphe, bụ iphe, nọ iya nū l'ọ ha iche. Ọ kwaphụ ẹge ono b'ọ wụru manụ l'ẹn्या-ngweja; dobe iya iche; bya edobekwaphu iphe bụ iphe, nọ l'ẹn्या-ngweja ono l'ọ ha iche.

2 Ndu ishi ndu Ízurẹlu, bụ ndu ishi l'ụnwunna l'ụnwunna; mbụ ndu ishi l'ikfu l'ikfu; bụ iya bụ ndu ono, bụ ishi ndu ọphu a guru ọgu ono 3 bẹ byaru bya eworu iphe nū Ojejoje. Iphe, ẹphe nuru bụ ọ-gba-kperekpere ishingū, ekpuchiru iphe; mẹ oke-eswi iri l'ẹbo. Ndu ishi ono bẹ nūtsuaru oke-eswi nanū nanū l'ẹhu l'ẹhu. Ẹphe dūtsua ẹbo ẹbo nū ọ-gba-kperekpere lanū. Ono bụ iphe, ẹphe wotaru bya anū l'ifu ụlo-ékwà Ojejoje ono.

4 Ojejoje asụ Mosisu: 5 “T'ọ natakọta ẹphe iphe ono, ẹphe nuru ono; k'ọphu ee-gude iya eje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko. T'ọ woru iya nū ndu Lívayi. Onyenọnu bẹ ọo-nū iya l'ẹge ozi iya gbaru.”

6 Ya ndono; Mosisu abya ewota ọ-gba-kperekpere ono; mẹ oke-eswi ono nū ndu Lívayi. 7 Ụnwu Geshonu b'ọ nuru ọ-gba-kperekpere ẹbo; waa oke-eswi ẹno t'ẹphe gude jeje ozi, gbaru ẹphe. 8 Ụnwu Merari b'ọ nuru ọ-gba-kperekpere ẹno; waa oke-eswi ẹsato t'ẹphe gude jeje ozi, gbaru ẹphe. L'ẹphe ha bẹ nọkota l'ẹka Itama Ẹronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja eje ozi, gbaru ẹphe. 9 Obenu l'ẹ t'ọ dudu ọphu ọ nuru ụnwu Kohatu; kẹ l'ọo ẹphebedua b'ọ nọ l'ẹka; mbụ oleta iphe, dū nsọ ẹn्या; bụ iya bụ ovu iphe ono, dū nsọ ono l'ukuvu.

10 Mbọku, a wuru manụ l'ẹn्या-ngweja Nchileke gude woru iya ye Nchileke l'ẹka bẹ ndu ishi ono wotagbaaru iphe bya anū Nchileke l'ifu ẹn्या-ngweja ono. 11 Ojejoje abya ekfururu yeru Mosisu; sụ iya: “Iphe bụ mbọku-mbọku tẹ onye ishi lanū wotaje iphe nk'iya bya anū t'e gude woru ẹn्या-ngweja ono ye Nchileke l'ẹka.”

¹² Onye wotaru iphe nk'iya bya anụ ịe mbọku ke mbụ bu Nášọnu Amínadabu, bu onye ishi ndu Júda. ¹³ Iphe, ọ nuru bu: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ ịe mkpọla-ọcha iri; bya anụkwaphu ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto ịe mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bu: a -tụa ya atụtu; ẹra iya aha l'ọ bu ẹra shekelu ẹke-dụnsọ. Ọphu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ¹⁴ Iphe ọdo, ọ nuru bu agọ lanụ, e meru ịe mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ¹⁵ A nuru nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ¹⁶ me mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji; ¹⁷ me oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; me unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Nášọnu Amínadabu gude bya anụ ndono.

¹⁸ Yo be ịe mbọku k'ẹbo; Netanelu Zuwa, bu onye ishi l'ikfu Ísaka ewota iphe nk'iya bya anụ. ¹⁹ Iphe, ọ nuru bu: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ ịe mkpọla-ọcha iri; me ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto ịe mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bu: a -tụa ya atụtu; ẹra iya aha l'ọ bu ẹra shekelu ẹke-dụnsọ. Ọphu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ²⁰ Iphe ọdo, ọ nuru be bu agọ lanụ, e meru ịe mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu, ²¹ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ²² mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji; ²³ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; me unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono bu iphe, Netanelu Zuwa gude bya anụ ndono.

²⁴ Yo be ịe mbọku k'ẹto; Eliyabu Helonu, bu onye ishi ndu ke Zébulonu ewota iphe nk'iya bya anụ. ²⁵ Iphe, ọ nuru bu: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ ịe mkpọla-ọcha iri; me ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto ịe mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bu: a -tụa ya atụtu; ẹra iya aha l'ọ bu ẹra shekelu ẹke-dụnsọ. Ọphu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ²⁶ Iphe ọdo, ọ nuru bu agọ lanụ, e meru ịe mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ²⁷ Yọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ²⁸ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji; ²⁹ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; me unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Eliyabu Helonu gude bya anụ ndono.

³⁰ Yo be ịe mbọku k'eno; Elizuru Shediyo, bu onye ishi, unwu Rúbenu ewota iphe nk'iya bya anụ. ³¹ Iphe, ọ nuru bu: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ ịe mkpọla-ọcha iri; me ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto ịe mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bu: a -tụa ya atụtu; ẹra iya aha l'ọ bu ẹra shekelu ẹke-dụnsọ. Ọphu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ³² Iphe ọdo, ọ nuru bu agọ lanụ, e meru ịe mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ³³ Yọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ³⁴ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji; ³⁵ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Elizuru Shediyo gude bya anụ ndono.

³⁶ Yo be ịe mbọku k'ise; Shelumelu Zurishadayi, bu onye ishi unwu Símiyonu ewota iphe nk'iya bya anụ. ³⁷ Iphe, ọ nuru bu: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ ịe mkpọla-ọcha iri; me ochi lanụ, e

meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a -tua ya atutu; era iya aha l'ọ bu era shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ³⁸ Iphe ọdo, ọ nuru bu ago lanụ, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ³⁹ Yọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁴⁰ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ eji; ⁴¹ oke-eswi ẹbo; me ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ehu-agu. Ono iphe, Shelumelu Zurishadayi gude bya anụ ndono.

⁴² Yo be le mboku k'ishingu; Elyasafu Diyuwelu, bu onye ishi ndu Gádu ewota iphe nk'iya bya anụ. ⁴³ Iphe, ọ nuru bu: efere lanụ, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingule mkpola-ocha iri; me ochi lanụ, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a -tua ya atutu; era iya aha l'ọ bu era shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁴⁴ Iphe ọdo, ọ nuru bu ago lanụ, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ⁴⁵ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁴⁶ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ eji; ⁴⁷ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ehu-agu. Ono iphe, Elyasafu Diyuwelu gude bya anụ ndono.

⁴⁸ Yo be le mboku k'esaa; Elishama Amihudu, bu onye ishi ndu Ifuremu ewota iphe nk'iya bya anụ. ⁴⁹ Iphe, ọ nuru bu: efere lanụ, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingule mkpola-ocha iri; me ochi lanụ, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a -tua ya atutu; era iya aha l'ọ bu era shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁵⁰ Iphe ọdo, ọ nuru bu ago lanụ, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ⁵¹ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁵² mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ eji; ⁵³ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ehu-agu. Ono iphe, Elishama Amihudu gude bya anụ ndono.

⁵⁴ Yo be le mboku k'esato; Gamalelu Pedazo, bu onye ishi ndu ikfu Manase ewota iphe nk'iya bya anụ. ⁵⁵ Iphe, ọ nuru bu: efere lanụ, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingule mkpola-ocha iri; me ochi lanụ, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a -tua ya atutu; era iya aha l'ọ bu era shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁵⁶ Iphe ọdo, ọ nuru bu ago lanụ, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ⁵⁷ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁵⁸ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ eji; ⁵⁹ oke-eswi ẹbo; ebyila ise, mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ehu-agu. Ono iphe, Gamalelu Pedazo gude bya anụ ndono.

⁶⁰ Yo be le mboku ke tete; Abidanu Gidiyoni, bu onye ishi ndu Benjaminu ewota iphe nk'iya bya anụ. ⁶¹ Iphe, ọ nuru bu: efere lanụ, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingule mkpola-ocha iri; me ochi lanụ, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a -tua ya atutu; era iya aha l'ọ bu era shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude

gwoo ngweja-nri. ⁶² Iphe ọdo, ọ nuru bu ago lanu, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nu bu insensu. ⁶³ B'ọ bya anu nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; waa nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁶⁴ mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, du eji; ⁶⁵ oke-eswi ebo; me ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ehu-agu. Ono iphe, Abidanu Gidiyoni gude bya anu ndono.

⁶⁶ Yo be le mboku k'iri; Ahiyeza Amishadayi, bu onye ishi ndu ikfu Danu ewota iphe nk'iya bya anu. ⁶⁷ Iphe, ọ nuru bu: efere lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingulu le mkpola-ocha iri; me ochi lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a-tua ya atutu; era iya aha l'ọ bu era shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manu; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁶⁸ Iphe ọdo, ọ nuru bu ago lanu, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nu bu insensu. ⁶⁹ B'ọ bya anu nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁷⁰ mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, du eji; ⁷¹ oke-eswi ebo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ehu-agu. Ono bu iphe, Ahiyeza Amishadayi gude bya anu ndono.

⁷² Yo be le mboku k'iri le nanu; Pagedu Okuranu, bu onye ishi ndu ikfu Asha ewota iphe nk'iya bya anu. ⁷³ Iphe, ọ nuru bu: efere lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingulu le mkpola-ocha iri; me ochi lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a-tua ya atutu; era iya aha l'ọ bu era shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manu; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁷⁴ Iphe ọdo, ọ nuru bu ago lanu, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nu bu insensu. ⁷⁵ B'ọ bya anu nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁷⁶ mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, du eji; ⁷⁷ oke-eswi ebo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ehu-agu. Ono bu iphe, Pagedu Okuranu gude bya anu ndono.

⁷⁸ Yo be le mboku k'iri l'ebo; Ahira Enanu, bu onye ishi ndu ikfu Náfutali ewota iphe nk'iya bya anu. ⁷⁹ Iphe, ọ nuru bu: efere lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingulu le mkpola-ocha iri; me ochi lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a-tua ya atutu; era iya aha l'ọ bu era shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manu; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁸⁰ Iphe ọdo, ọ nuru bu ago lanu, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nu bu insensu. ⁸¹ B'ọ bya anu nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁸² mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, du eji; ⁸³ oke-eswi ebo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ehu-agu. Ono bu iphe, Ahira Enanu gude bya anu ndono.

⁸⁴ Iphe ono be bu iphe, ndu ishi ndu Izurelu gudetsua bya anu t'e gude woru enya-ngweja ono ye Nchileke l'eka; mbu teke ono, a wuru iya manu ono. Iphe, epe nuru bu: efere iri l'ebo, e meru le mkpola-ocha; ochi iri l'ebo, e meru le mkpola-ocha; waa ago iri l'ebo, e meru le mkpola-ododo. ⁸⁵ Efere lanu b'e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingulu le mkpola-ocha iri; mee ochi lanu l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a-tua ya atutu; era iya aha l'ọ bu era shekelu eke-du-nsọ. ⁸⁶ Ago iri l'ebo ono, e meru le mkpola-ododo, e yejishikotaru insensu eyejishi ono be iphe, e gude mee ya bu mkpola-ododo iri iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a

-tua ya atutu; era iya aha l'ọ bu era shekelu eke-du-nsọ. Mkpọla-ododo, e gude mekota iphe ono l'ọha be du ukporo mkpọla-ododo ishingú. ⁸⁷ Iphe, iphe bu mkpakọ anu, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru dukota bu unwu oke-eswi iri l'ẹbo; ebyila iri l'ẹbo; unwu ebyila iri l'ẹbo, gbatsuaru afa yele ngweja-nri, tso iya nu; waa mkpi iri l'ẹbo, ee-gude gwoo ngweja iphe-eji. ⁸⁸ Anu, ee-gude gwoo ngweja ehu-agu be kpakoru du ukporo oke-eswi l'oke-eswi eno; ukporo ebyila eto; ukporo mkpi eto; waa ukporo unwu ebyila eto, gbatsuaru afa. Ono bu iphe, a nuru t'e gude woru enya-ngweja ono ye Nchileke l'eka teke ono, a wuru iya manu ono.

⁸⁹ Teke Mosisu bahuru le Ulo-Ekwà Ndzuko ono te yele Ojejoje kfugbabe b'ọ nuru olu, e shi l'eli iphe, e gude kpuchia eke aanoduje akfu ugwo iphe, du eji kfuru yeru iya. Okfu ono b'a no le mgbaku cherobimu ebo phu kfua. Olu ono ekfuru yeru iya.

8

Urọku esaa

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² “Kfuru Eronu; su iya teke oo-dobe urọku esaa ono; t'o dobe iya; k'ophu iphoro iya a-nga ifu iphe ono, a tukoberu iya ono.” ³ Eronu emee ya ege ono, o kfuru ono; bya edobe urọku ono; k'ophu iphoro iya ngashiru ifu iphe ono, a tukoberu iya ono, bu iya bu ege Ojejoje turu Mosisu l'ekemu. ⁴ Owaa bu ege e gude mee iphe ono, aatukobeje urọku ono: Oo mkpọla-ododo, a kusaru akusa b'e gude mekota iya shita l'ike iya jeye le nchi iya. Iphe ono, aatukobeje urọku ono b'e meleruphu ege Ojejoje koshiru iya Mosisu.

Odobe ndu Lívayi iche

⁵ Ojejoje abya asu Mosisu: ⁶ “T'o shi l'eke ndu Izurelu no fofuta ndu Lívayi; mechaa ephe emecha. ⁷ Owaa ege ii-shi mechaa ephe ndo-ọ: Wota mini-nturu phee ephe l'ehu; ephe akpushikota iphe, bu eji, no ephe l'ehu; sashikota uwe ephe; shi ege ono mechaa onwephe. ⁸ T'ephe wota nwa oke-eswi yele ngweja nri, tso iya nu; bu iya bu akpe, e gweru egwegwe gwokobe iya manu. Nggube Mosisu ewota nwa oke-eswi odo, ee-gude gwoo ngweja iphe, du eji. ⁹ Duru ndu Lívayi je l'ifu Ulo-Ekwà Ndzuko; nggu ekukobe iphe, bu ndu Izurelu l'ephe ha t'ephe dzua l'eke ono. ¹⁰ Nggu eduru ndu Lívayi bya l'ifu Ojejoje. Ndu Izurelu ebyibe ephe eka l'ishi. ¹¹ Eronu be e-wota ndu Lívayi ono nu yebe Ojejoje t'ephe buru iya ngweja-amama, shi l'eka ndu Izurelu; k'ophu ephe a-nodu ejeru yebe Ojejoje ozi. ¹² Teke ono be ndu Lívayi a-bya ebyibegbaa oke-eswi ono eka l'ishi; nggu egude oke-eswi lanu gwoo ngweja iphe, du eji; gude ophu gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje; shi ege ono kfua ugwo iphe, du eji ndu Lívayi.

¹³ “Te ndu Lívayi vudo l'ifu Eronu yele unwu iya; nggu ewota ephe nu Ojejoje t'ephe nodu onodu ngweja-amama. ¹⁴ Ono ege ii-shi dobe ndu Lívayi iche l'eke ndu Izurelu ndu ophu no ndono. Ndu Lívayi a-buru ke yebe Ojejoje. ¹⁵ Teke i mechatsuaru ndu Lívayi ono; nggu ewofuta ephe dobe t'ephe du l'ọ bu ngweja-amama ono; ephe ejelaha ozi le Ulo-Ekwà Ndzuko. ¹⁶ Oo ephebedua bu ndu, e shi le ndu Izurelu nu yebe Ojejoje. Ya wotawaru ephe t'ephe buru nk'ia. Ya gudewa ephe dochia enya ndu, bu okpara l'alí Izurelu gbaa mgburumgburu; mbu iphe, bu unwoke, vu ọzo waa nne ephe oswa l'alí Izurelu. ¹⁷ Iphe, bu iphe, bu oke ya, bu iya vu

uzo waa nne iya ọswa l'alì Ízurèlu gbaa mgburumgburu: m'ọ̀ bụ́ madzụ́; m'ọ̀ bụ́ anụ́ bẹ́ bụ́kota kẹ́ yẹ́be Ojejoje. Lẹ́ teke ono, ya gbushikotaru iphe, bụ́ ọ́kpara l'alì Íjiputu ono bẹ́ ya doberu ẹ́phe iche t'ẹ́phe bụ́ru nk'íya. ¹⁸ Nta-a bẹ́ ya wowaru ndu Lívayi t'ẹ́phe nọ́-chia ẹ́nya ndu, bụ́ ọ́kpara l'alì Ízurèlu gbaa mgburumgburu. ¹⁹ Ya shiwa lẹ́ ndu Ízurèlu l'ẹ́phe ha wota ndu Lívayi nù Éronu yẹ́le unwu iya; t'ẹ́phe jeje ozi lẹ́ Ụ́lo-Ékwà Ndzuko l'ọ́zori ndu Ízurèlu; ẹ́phe akfujẹ́ ụ́gwo iphe dọ́ ejí, unwu Ízurèlu meru; k'ọ́phu mgbonwu ete egbudu ẹ́phe mẹ́ ẹ́phe -byaa ntse l'ẹ́ke ono, dọ́-nso ono."

²⁰ Mósísu yẹ́le Éronu; mẹ́ iphe, bụ́ ndu Ízurèlu l'ẹ́phe ha abya emeru yeru ndu Lívayi ẹ́ge ono, Ojejoje tų́ru iya Mósísu l'ekemu l'okfu ẹ́hu ndu Lívayi ono. ²¹ Ndu Lívayi abya asashia onwẹ́phe iphe, dọ́ ejí, ẹ́phe meshiru; bya asashia uwe ẹ́phe. Éronu abya eworu ẹ́phe ye Ojejoje l'ẹ́ka t'ẹ́phe dọ́ l'ọ́ bụ́ ngweja-amama; bya akfua ụ́gwo iphe dọ́ ejí, ẹ́phe meshiru; shi ẹ́ge ono safu ẹ́phe ntų́ru. ²² E metsua; ndu Lívayi abya anọ́du Éronu yẹ́le unwu iya l'ẹ́ka wata oje ozi lẹ́ Ụ́lo-Ékwà Ndzuko. Yọ́ bụ́ru ẹ́ge Ojejoje tų́ru iya Mósísu l'ekemu bụ́ ẹ́ge ẹ́phe meru ndu Lívayi ono.

²³ Ojejoje abya asụ́ Mósísu: ²⁴ "Iphe-a bẹ́ bụ́ ndu Lívayi b'ọ́ dọ́ru: Unwoke, nọ́waru ụ́kporo afa l'afa ise tų́gburu bẹ́ a-watajẹ́ oje ozi lẹ́ Ụ́lo-Ékwà Ndzuko. ²⁵ Ẹ́phe -gbawa ụ́kporo afa ẹ́bo l'afa iri; ẹ́phe a-haa oje ozi, ẹ́phe shi eje l'ụ́lo-ékwà ndzuko ono. ²⁶ Ọ́le; ọ́ -bụ́ru l'ọ́ dọ́ onye ọ́bu t'ọ́ yeru unwunna iya ẹ́ka l'ọ́zi Ụ́lo-Ékwà Ndzuko ono; t'ọ́ yetajekwaru ẹ́phe ẹ́ka. Obenu lẹ́ yẹ́bedua l'onwiya e-jebuhu ozi. Ọ́ bụ́ ẹ́ge ono bẹ́ ii-shije nù ndu Lívayi ozi, ẹ́phe a-nọ́duje eje."

9

Ọ́gba Ají Esweta

¹ L'ọ́nwa mbụ́ l'afa, kwe ndu Ízurèlu afa ẹ́bo, ẹ́phe shi lẹ́ Íjiputu lufuta bẹ́ Ojejoje kfuru yeru Mósísu l'echi-ẹ́gu Sáyinayi; sụ́ iya: ² "Tẹ́ ndu Ízurèlu gbwaa Ají Esweta l'oge iya. ³ Ọ́nwa ọ́waa -gbalẹ́phu abalí iri l'ẹ́no; unu gbaa Ají Esweta ono l'oge iya. Teke unu a-wata iya agbagba bụ́ mẹ́ ẹ́nyanwu ríbadelẹ́phu. Unu gbaa ají ono l'ẹ́ge ekemu iya dọ́; mẹ́ l'ẹ́ge nsọ́ iya dọ́." ⁴ Tọ́ dọ́ iya bụ́; Mósísu abya ekfuaru ndu Ízurèlu t'ẹ́phe gbaa Ají Esweta ono. ⁵ Ẹ́phe agbaa Ají Esweta ono l'echi-ẹ́gu Sáyinayi l'ọ́nwa mbụ́ ono gbaru abalí iri l'ẹ́no; l'ẹ́nyanwu abyawa ariba. Ndu Ízurèlu atụ́ko iphemiphe ọ́bule ono mekota l'ẹ́ge Ojejoje kfuru iya Mósísu.

⁶ Ọ́le; o nwekwanuru ndu ọ́phu te tsodu gbaa Ají Esweta ono mbọ́ku ono. Ishi iya abụ́ru lẹ́ mmeru nọ́ ẹ́phe l'ẹ́hu; kẹ́ l'ẹ́phe denyiru onye nwuhuru anwuhu ẹ́ka. Ndu ono abyakfutashia Mósísu yẹ́le Éronu mbọ́ku ono; ⁷ bya asụ́ Mósísu: "Lẹ́ mmeru nọ́kwa ẹ́phe l'ẹ́hu; kẹ́ l'ẹ́phe denyiru onye nwuhuru anwuhu ẹ́ka. Ọ́ bụ́; ?nanụ́ ẹ́ge e meru te kwe t'ẹ́phe tsoru ndu Ízurèlu ndu ọ́phu; nù Ojejoje ngweja lẹ́ teke bụ́ oge iya?"

⁸ Mósísu asụ́ ẹ́phe: "Unu ngabe tẹ́ ya maru iphe, Ojejoje e-kfu l'okfu ẹ́hu unu."

⁹ Tọ́ dọ́ iya bụ́; Ojejoje asụ́ Mósísu: ¹⁰ "T'ọ́ kfuaru ndu Ízurèlu l'ọ́ -bụ́ru l'ọ́ -nweru onye l'ime ẹ́phe; m'ọ́ bụ́ l'eri ẹ́phe, denyiru odzu ẹ́ka; shi ẹ́ge ono merua onwiya; ọ́ dọ́du l'ọ́o iphe ọ́do bẹ́ onye ọ́bu jeru bẹ́ onye ono a-gbalẹ́kwa-a Ají Esweta kẹ́ Ojejoje ono. ¹¹ Teke ẹ́phe a-gba iya bụ́ l'abalí iri l'ẹ́no l'ọ́nwa k'ẹ́bo; mẹ́ ẹ́nyanwu ríbadelẹ́phu. Iphe, ẹ́phe e-gude gbaa ya

bụ: buredi, ẹ-te kodu ekoko; yẹle mkpẹkwo, atsogbaa ile. ¹² T'ẹ b'ọ dukwa iphe ono ophu ẹphe a-ha t'ọ bọo nchi; ophu ọ dukwa okpu iya ophu ẹphe a-nyakwo anyakwo. Ọ bụ ẹge ekemu Aji Esweta ono dukota bụ ẹge ẹphe e-gude gbaa ya. ¹³ Ọle; onye mmeru ta nọdu l'ẹhu; to nwe ẹke o jeru; to tsokwanu gbaa Aji Esweta ono bẹ ee-bufukwa ebufu l'ẹke ndibe ẹphe nọ; kẹ l'ẹ tọ nọdu Ojejoje ngweja iya l'oge iya. Ọ kwa onye ono bẹ iphe, dọ ejì, o meru a-tukoru l'ishi.

¹⁴ “ ‘A -bya abya lẹ k'onye mbyamubya, unu l'iya bu ebubu: ọ -buru l'onye mbyamubya ono bẹ chọru t'o tsoru unu gbaa Aji Esweta kẹ Ojejoje; t'onye ọbu mekwaa ya ẹge ekemu iya; mẹ nsọ iya dọ. Ọ bụ nsọ lanu, dọru onye a mọru amumu l'alì-a; dukwaruphu onye laru alala.’ ”

Urukpu atso-kputa ọlo-ẹkwà Nchileke
(Awu 40:34-38)

¹⁵ Mbọku ono, a kpọberu ọlo-ẹkwà Ojejoje, bụ iya bụ ọlo-ẹkwà, ẹke eedobeje ẹkwo ekemu Ojejoje bẹ urukpu byaru bya ekpuchia iya. Yo be l'urenyashi; urukpu ono adulephu l'ọ bụ oku l'eli ọlo-ẹkwà ono; dọ ẹge ono jeye l'utsu. ¹⁶ Yọ buru ẹge ono b'ọ dọru kwasewaruru. O -be l'eswe; urukpu ono ekpuchia ọlo-ẹkwà Ojejoje ono. Teke o beru l'enyashi; yọ chaa too l'ọ bụ oku. ¹⁷ Yọ buje teke urukpu ono shi l'eli ọlo-ẹkwà ono palihu imeli imeli; ndu Ízurelu awu-lihu tųgbua. Ẹke ẹphe jeberu; urukpu ono keshiru; ẹphe akpọshia ọlo-ẹkwà ẹphe l'ẹke ono; nọshia. ¹⁸ Yọ buje; Ojejoje -sụ ndu Ízurelu t'ẹphe palia ije; ẹphe awu-lihu tųgbua. Teke ọ sọru t'ẹphe nọdu; ẹphe akpọshia ọlo-ẹkwà ẹphe; nọshia l'odu ndu Ízurelu ono. Yọ buru ẹge urukpu ono nọ-beru l'eli ọlo-ẹkwà Ojejoje ono bụ ẹge ẹphe anọ-beje l'odu ọlo-ẹkwà ono. ¹⁹ Teke urukpu ono nọru anọno l'eli ọlo-ẹkwà Nchileke ono; ndu Ízurelu emee ẹge Ojejoje kfuru ẹphe; nọpyabe; ẹphe ta atųgbudu. ²⁰ Teke ọ bụ l'urukpu ono nọru l'eli ọlo-ẹkwà Ojejoje ono; nọo ya nwujiku olemole; bụ Ojejoje -sụ ẹphe t'ẹphe nọdu; ẹphe akwaa l'odu ndu Ízurelu ono; nọshia. Ọ -sụ ẹphe t'ẹphe wu-lihu; ẹphe awu-lihu tųgbua. ²¹ Ọ -buru l'urukpu ono nọru shita l'urenyashi jeye l'utsu; o -rua l'utsu; yọ palihu; ẹphe awu-lihu tųgbua. Ọ -buru l'eswe bẹ urukpu ono palihuru; m'ọ kwanu l'enyashi bẹ bulephu teke ọ palihuru; ndu Ízurelu awu-lihu tųgbua. ²² M'ọ -ruhuduru urukpu ono nọdu l'eli ọlo-ẹkwà Ojejoje ono nọo ya abalì ẹbo; m'ọ bụ ọnwa lanu; m'ọ bụ l'ọo afa ophu; ẹphe anọdu nọshia l'odu ndu Ízurelu ono ẹge ẹphe nọ iya. Obenu l'a -nonyawaa; urukpu ono paliwa; ẹphe awu-lihu; tųgbua. ²³ Yọ buje; Ojejoje -sụ ẹphe t'ẹphe nọdu; ẹphe akwaa l'odu ọlo-ẹkwà ẹphe; nọshia. Teke ọ sọru ẹphe t'ẹphe tųgbua; ẹphe awu-lihu tųgbua. Iphe, bụ iphe, Ojejoje kfuru ẹphe bẹ ẹphe mekotaru l'ẹge ọ tųru iya Mosisu l'ekemu.

10

Upyoku mkpọla-ọcha

¹ Ojejoje asụ Mosisu: ² “T'o gude mkpọla-ọcha, e tsusaru etsusa meta upyoku; k'ọphu oo-gudeje iya eku ndu Ízurelu t'ẹphe dzukoo; gudejekwa iya phụ kfuru ẹphe teke ẹphe a-phutaje ọlo-ẹkwà ẹphe tųgbua. ³ Teke e gburu upyoku labu ono bụ iphe, ookfu bụ t'iphe, bụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha dzua l'ifu nggube Mosisu l'onu Ọlo-Ẹkwà Ndzuko. ⁴ Ọ -buru l'ọo upyoku lanu nwenkinyi b'e gburu; iphe, ookfu bụ t'iphe, bụ ndu ishi, l'achinu dzua l'ẹke, ìino; mbu ndu ishi, achigbaa ikfu l'ikfu ndu Ízurelu. ⁵ Teke, e gburu

upyoku ono ugbo lanu; iphe, ookfu bu t'iphe, bu ikfu ndu ophu kpoberu ulo-ekwa epe l'uzo enyanwu-ahata wu-lihu tugbua. ⁶ Teke e gburu iya k'ugbo labu; bu iphe o bu bu te ndu ophu kporu ulo-ekwa nk'ephe l'uzo ohuda wu-lihu; tugbua. Ee-gbuje upyoku ono gude koshi teke epe a-wu-lihu; tugbua. ⁷ O -buru l'unu eku ndu oha t'ephe dzukoo; unu egbua upyoku ono. Ole t'e b'o dakwa l'o bu ophu e gude agba ama. ⁸ O bu unwu Eronu, bu iya bu ndu, achijeru Nchileke eja e-gbuje upyoku ono. Yo buru ome-l'ali, a-duru unu shita l'ogbo sweru ogbo. ⁹ Teke o bu l'unu eje otso ndu ohogu unu ugu l'ali unu; mbu ndu akpa unu ehuru; unu gbua upyoku ono t'o dashia oda ike; k'ophu Ojeje, bu Nchileke unu a-nyata unu; bya adzofuta unu l'eka ndu ohogu unu ono. ¹⁰ O kwaphu ege ono be unu e-gbuje upyoku teke ehuru atso unu ena; teke unu agba Aji Onwa Ophungu;* me unu -gwotsulephu ngweja-ukfuru; me ngweja ehuru-agu, unu egwoje; k'ophu Nchileke e-gude iya nyata unu. Oo yebedua bu Ojeje, bu Nchileke unu."

Ndu Izurelu alufu l'echi-egu Sáyinayi

¹¹ Yo rua teke onwa k'eboro gbaru ukporo abali l'afa k'eboro ya; urukpu ono eshi l'eli ulo-ekwa Ojeje ono, bu eke ekwo ekemu ono anoje palia. ¹² Ndu Izurelu abya eshi l'echi-egu Sáyinayi ono; yo buru epe atugbu. Epe ejee jeye l'echi-egu Paranu; urukpu ono anokirishia l'eke ono.

¹³ Ono bu ke mbu, epe tugburu ije epe ono; ege ono, Ojeje turu iya Mosisu l'ekemu ono. ¹⁴ Yo buru ndu onanu, epe le ndu ikfu Júda no le ntso-lanu ono; bu epebedua vutuaru uzo; gude ekwa-ohubama ndu ikfu epe; yo buru epe atugbu. Nashonu Aminadabu bu onye ishi ndu ikfu Júda ono. ¹⁵ Netanelu Zuwa bu onye ishi ndu ikfu Isaka; ¹⁶ Eliyabu Helonu aburu onye ishi ndu ikfu Zebulun.

¹⁷ To du iya bu; a bya afo-tsuta ulo-ekwa Ojeje ono; unwu Geshonu; me unwu Merari apata iya; yo buru epe atugbu.

¹⁸ Ikfu odo, tsotaru epe bu ndu ono, epe le ndu ikfu ke Rubenu gba le ntso-lanu ono. Epe egude ekwa-ohubama ndu ikfu epe; yo buru epe atugbu. Elizuru Shediyo bu onye ishi ndu ikfu Rubenu ono. ¹⁹ Shelumelu Zurishadayi bu onye ishi ndu ikfu Simiyonu; ²⁰ Eliyasafu Diyuwelu aburu onye ishi ndu ikfu Gadu.

²¹ To du iya bu; ndu ikfu Kohatu apata iphe ono, du nsoro ono tugbua. Epe erua; a kpoberu nu ulo-ekwa Ojeje ono.

²² Ikfu odo, l'etsota nu aburu ndu ono, epe le ndu ikfu Ifuremu gba l'odze lanu ono. Epe egude ekwa-ohubama ndu ikfu epe; yo buru epe atugbu. Elishama Amihudu bu onye ishi ndu ikfu Ifuremu ono. ²³ Gamalelu Pedazo bu onye ishi ndu ikfu Manase; ²⁴ Abidanu Gidiyoni aburu onye ishi ndu ikfu Benjaminu.

²⁵ Ikfu odo, l'etsota iya nu; aburu ikfu ophu ekpejeru azu l'ije ono, bu ndu ono epe le ndu ikfu Danu gba l'odze lanu ono. Epe egude ekwa-ohubama epe; yo buru epe atugbu. Ahieze Amishadayi bu onye ishi ndu ikfu Danu ono. ²⁶ Pagelu Okuranu bu onye ishi ndu ikfu Asha; ²⁷ Ahira Enanu aburu onye ishi ndu ikfu Nafutali. ²⁸ O bu ege ono be ndu Izurelu awujeru l'odze l'odze tugburu ije epe.

²⁹ Mosisu abya ekfuaru Hobabu Ruwelu, bu onye Midiya; mbu onye ogo iya ono; su iya: "Nta-a be epe atugbuwa ala ali ono, Ojeje kfuru epe

* **10:10** 10:10 Aji-a bu aji ndu Izurelu agbaje ujiku ophu iphe bu teke onwa ophungu furu. Gaa iphe etsoje iya nu le Ógú 28:18.

l'oo-nu epehe ono. Tsonuru epehe; epehe e-meru ngu-a ohumu; kele Ojejoje kweshiwaru ndu Ízurelu ukwa iphe, dugbaa mma.”

³⁰ Hobabu asu iya: “Waawa; le ya te ejedu. Ya alaphuwa azu lakfu abubu iya phe l'ali iya.”

³¹ Obenu le Mosisu suru iya: “Byiko; ba ahakwa ayi. Keshinu ophu i maru eke ayi a-kpobeje ulo-ekwa ayi l'echi-egu-a; nodunu tu-zijeru ayi uzo. ³² I -tsoru epehe be nggu l'ephe a-gbakwaru mgba l'iphe, bu iphe-oma, Ojejoje e-meru epehe.”

Okpoko Ogba-ndzu waa urukpu

³³ Ya ndono; epehe eshi l'ugvu Ojejoje ono tugbua; jee ije abali eto. Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje evutaru epehe uzo l'ime abali eto ono; k'ophu oo-chovuru epehe eke epehe a-nodu tuta ume. ³⁴ Yo buje; o -be l'eswe; urukpu, shi l'eka Ojejoje abya atukoru epehe l'ishi; teke ono, epehe shi l'odu ndu Ízurelu atugbu ono.

³⁵ Teke e vutaleruphu Okpoko Ogba-ndzu ono tugbua; Mosisu asu: “Zilihu nggube Ojejoje. Te ndu ohogu ngu gbakashihukwa nanu nanu. Te ndu ono, i du ashu ono shikwa ngu l'ifu gbakashihu.” ³⁶ Teke a pazetaru Okpoko Ogba-ndzu ono; Mosisu asu: “Laphuta azu nggube Ojejoje; lakfuta unukurunu ndu Ízurelu-a.”

11

Oku, shi l'eka Ojejoje

¹ To du iya bu; ndu Ízurelu awata ogu aphu k'iphe-ehuka, epehe eje. Aphu ono, epehe agu ono abya erua Ojejoje nchi; ehu eghulaha ya eghughu. Ojejoje eye oku; yo bya ekekota odu ndu Ízurelu ndu ophu nofuru anofu. ² Ndu Ízurelu abya araku Mosisu; yo kfuru nu Ojejoje. Oku ono anyishihu. ³ Oo ya meru; a wata oku eke ono Tabera;* ke l'oku, shi Ojejoje l'eka bya ekee eke ono.

Nri, bu Mana

⁴ O nweru igweligwe ndu odo, e ta budu ndu Ízurelu, epehe l'ephe tso l'ije ono. Ndu ono awata ora ke nri. Ndu Ízurelu epehedua awata ora ekwa anu. ⁵ Su: “L'ephe nyataru teke epehe shi nodu le Ijiputu. Teke ono be epehe shi anoduje ata anu ema ke mmanu; l'ata kukumba; akpuru-iphe; liku; alibasa; me galiku. ⁶ Ole nta-a b'e t'o duhedu iphe, agujekwadu epehe agugu; ophu o dudu iphe, epehe aphujekwadu ria; gbahaa mana-a!”

⁷ Mana be ugbugba iya du l'o bu akpuru koriyanda. I -lee ya enya; yo nyaku anyaku; l'eshi mkpo l'o bu etse bedelomu. ⁸ Ndu Ízurelu l'ejeje je ekpokoo ya; gwee ya egwegwe; m'o kwanu tsua ya etsutsu l'ikwe. Epehe ahajeru shia ya eshishi; m'o kwanu ghee ya egheghe. Onoduje atso l'o bu iphe, e gude manu olivu ghee. ⁹ Teke mana ono adajeru epehe bu teke iji datsuru l'odu ndu Ízurelu ono l'enyashi.

Mosisu edoru Ojejoje edo

¹⁰ Mosisu abya anu ege ndu Ízurelu wushigbaaru l'onu ulo-ekwa epehe l'ara ekwa; ehu akwata ghushilaha Ojejoje eghughu ike. Yo tsulaha Mosisu l'ehu. ¹¹ Mosisu aja Ojejoje iphe, kpataru iphe, o wokfutaru yebe nwozi iya egbe iphe-ehuka owaa? “?Nanu ege ya mekataru nggube

* **11:3** 11:3 Iphe, “Tabera” bu bu “oku-adzudu”

Ojejoje, kparu iphe, ì pataru ivu ẹhu ndu-a l'ẹphe ha bo iya? ¹² ?Bụ yẹbedua yeshiru ime ndu-a l'ẹphe ha. ?Tọo ya mụshiru ẹphe. ?Bụ ngunu meru iphe ì suru tẹ ya heru ẹphe l'ọ bụ onye he nwata jeye teke ya e-heru ẹphe l'alì ono, ì kweru ụkwa iya; bya eribua nte l'ì-nụ nna ẹphe ono? ¹³ Tekenteke bẹ ndu-a anọduje ararụ iya ẹkwa anụ. ?Bụ awe bẹ ya a-phụ anụ, ya a-nụ ndu-a l'ẹphe ha? ¹⁴ Ya ta adụkwa ike ohekota ndu-a nwenkinyi iya; ivu ẹhu ẹphe anyi-gbuakwa iya anyi-gbu. ¹⁵ Ọ -bụru l'ọo ẹge-a bẹ ii-mee iya; gbuchikwaa ya egbugbu nta-a. Ọ -bụru lẹ ya nọ ngu-a l'obu; tẹ ya ba anọdukwa ndzụ gude ẹnya iya phụ ẹjo ọnodu iya."

¹⁶ Ojejoje abya eyeeru Mosisu ọnu; sụ iya: "Chịta ndu bụ ọgurennya Ízurelụ ụkporo madzụ ẹto lẹ madzụ iri t'ẹphe byakfuta iya. Ndu ono a-bụ ndu ì hụberu ama l'ẹphe bụphụ ndu bụ ọgurennya; bụru ndu ishi ẹphe. Chita ẹphe tẹ nggu l'ẹphe bya evudo lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko. ¹⁷ Ya e-nyizita byakfuta ngu l'ẹke ono; nggu l'iya ekfugba; ya aharu ume, nọ ngu l'ẹhu habọta woru ye ndu ono l'ẹhu; k'ọphu ẹphe e-yeta ẹka vuede ngu ivu ono; t'ẹ b'ì vuhe iya nkinyi ngu.

¹⁸ "Nnggu ekfuaru ndu Ízurelụ t'ẹphe dobe onwẹphe iche kwabẹru echile; l'ọ -rua echile bẹ ẹphe a-ta anụ. Ishi iya bụ lẹ yẹbe Ojejoje bẹ nuwaru ẹkwa ono, ẹphe shi ara; l'aji onye a-nụ ẹphe anụ t'ẹphe taa ono? Lẹ teke ẹphe shi nọdu lẹ Íjiputu b'ọ shikwa karu ẹphe mma. Nta-a bẹ Ojejoje a-nụ ẹphe anụ t'ẹphe taa. ¹⁹ Anụ ono ta bụkwa anụ k'ujiku lanụ; tọ bụ k'ujiku ẹbo; tọ bụ k'ujiku ise; tọ bụ k'ujiku iri; tọ bụ k'ujiku ụkporo. ²⁰ Unu a-ta anụ ono ọnwa ophu; taa ya jeye; yo shi unu l'imi ebushihu ebushihu; mbụ jeye yọ tushihu unu; kẹ l'unu jikaru Ojejoje, bụ onye swiru unu; unu ararụ ẹkwa kpua ya; l'aji iphe menarua bẹ ẹphe shi lẹ Íjiputu lufuta?"

²¹ Mosisu asụ Ojejoje: "T'ọ phụwaru l'ọ kwa ụkporo unu madzụ ugbo ụkporo ẹto; l'ụkporo unu madzụ iri l'ise† bẹ ẹphe l'iya gude ọkpa eje ẹge-a. Yọ bụru ẹphe b'ì suru l'ì-nụ anụ, ẹphe a-ta ọnwa ophu. ²² E -gbushigee aturu; mẹ eswi, nọnu; ?oo-dzu ẹphe tọo? Mbụ; ọ -bụru l'e gbushikotaru ẹphe ẹma, nọkota l'eze ẹnymu; ?oo-dzu ẹphe tọo."

²³ Ojejoje asụ Mosisu: "Eka yẹbe Ojejoje; ?ọodu mkpirikpi tọo. Nta-a bẹ ì-phụ mẹ iphe, ya kfulu; doo-me t'ẹ to medu tọo."

Ndu bụ ọgurennya Ízurelụ ekfuchiru Nchileke

²⁴ Ya ndono; Mosisu alufu je ekfuaru ndu Ízurelụ iphe, Ojejoje kfulu. Yọ chita ndu bụ ọgurennya ụkporo ẹto l'iri ono; ẹphe abya evudo; gbaa ụlo-ékwà Nchileke ono mgburumgburu. ²⁵ Ya ndono; Ojejoje egude urukpu nyizita bya ekfuru yeru Mosisu; bya habọta ume, nọ Mosisu l'ẹhu; ye ndu bụ ọgurennya ụkporo ẹto l'iri ono l'ẹhu. Teke ume ono byaru ẹphe l'ẹhu bẹ ẹphe wataru okfuchiru Nchileke. Ọ bụ l'ẹphe te kfudu iya tųgburu.

²⁶ Obenu l'ọ nweru ụmadzụ ẹbo ọdo, kwaru l'ụlo-ékwà ẹphe. Onye lanụ bụ Eludadu. Onye ọphu aburu Medadu. ẹphe tso lẹ ndu bụ ọgurennya, e deshuru iya; ọbu l'ẹphe te tsodu jee l'ụlo-ékwà Nchileke. Obenu lẹ Ume ono byalẹru-a bya eji ẹphe ẹhu; ẹphe anọdu l'ụlo-ékwà ono; kfuchilahaaru Nchileke. ²⁷ Nwata-okoro lanụ agbagbua je asụ Mosisu: "Lẹ Eludadu yẹle Medadu nọkwa l'ọdu ndu Ízurelụ ekfuchiru Nchileke."

²⁸ Jóshuwa Nunu, bụ onye shi teke ọ bụ nwata jetaru Mosisu ozi atufulekwaphu ọnu; sụ: "Nngụbe onye nwe mu nụ, bụ Mosisu; kfunuru ẹphe t'ẹphe dobe ọnu ndo."

† 11:21 11:21 Iphe ọ bụ bụ 600,000.

²⁹ Mósísu asụ iya: “?L'iikoru iya okopho tọo? Ọ gege adụ iya mma; ndege ndu ke Ojejoje l'ephe ha gbe bukotaru ndu nkfuchiru; mbụ tẹ Ojejoje yekota ephe Ume nk'ia l'ehu.” ³⁰ E metsua; Mósísu yele ndu bụ ogurennya Ízurelu ono alaphushia azụ l'odu ndu Ízurelu ono.

Ojejoje meru òkwà anụ atata

³¹ Ya ndono; pherephere abya eshi l'ẹke Ojejoje nọ phelaha. Yo shi l'eze enyimu chikashia òkwà; ephe abya adashia le mgboro odu ndu Ízurelu ono. Ephe atuko eke ono l'ọ ha dzuru rua iphe, ha l'ọ bụ eke madụ a-dụ ike jee l'okpa ujiku lanu. Ege ephe epheberu l'eli bụ iphe, ruru ntụ-okpa eto m'e shi l'ali l'agụ iya. ³² Mbọku ono l'ọ ha; me echile iya: eswe l'enyasi; be ephe tsoru je anwukoo òkwà ono. Onye nwutanukaru nwanshi; be anwụ-jije ukporo efere nkwo-eka ise. Ephe eworu iya kpasaa t'ọ kpo nku. Yọ tuko odu ndu Ízurelu ono dzuru. ³³ Ephe akpukwadurua anụ ono l'onu ata; ẹhu awata oghu Ojejoje eghughu l'ẹke ndu Ízurelu nọ. Yo meru ejo mgbonwu tū ephe. ³⁴ E kulaha eke ono Kiburotu Hatava;‡ ke l'ọ l'ẹke ono b'e liru iphe, bụ ndu kuru photophoto nri.

³⁵ Ephe eshi le Kiburotu Hatava l'ẹke ono tugbua jeshia Hazerotu je anoshia.

12

Miriyamu yele Éronu etso Mósísu okfu

¹ Tọ dụ iya bụ; Miriyamu yele Éronu awata okfuru Mósísu eji le ke nwanyi Kúshi, ọ luru. Ishi iya aburu le Mósísu luru nwanyi Kúshi. ² Ephe asụ: “?Bụ Mósísu nwenkinyi be Ojejoje eshije l'onu iya kfua okfu tọo? ? Too shidua ephebedua l'onu kfua okfu tọo?” Ojejoje anụ iphe ono, ephe kfuru ono. ³ Mósísu l'onwiya bunukaru onye odo. Ọo ya katsukpo ometa odo le mgboko gbaa mgburumgburu.

⁴ E ji ekfu-a; Ojejoje ekfuaru Mósísu yele Éronu; me Miriyamu; sụ ephe t'ephe lufuta; bya le Ulo-Ékwà Ndzuko ono. Ephe eto ono abya alufuta jeshia. ⁵ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje anodu l'urukpu, kpuru oronmono nyizita bya evudo l'onu ulo-ékwà ndzuko ono; kua Éronu yele Miriyamu t'ephe bya. Ephe erutalephu ntse l'ẹke ono; ⁶ Ojejoje asụ ephe t'ephe ngabe nchi nua iphe, ya ekfu: “L'obuje; unu l'onye nkfuchiru -nodu; ya eshi l'aphu koshi iya onwiya; shi le nro kfuru yeru iya. ⁷ Obenu l'ẹ tọ dudu ege ono l'ẹke nwozi iya; mbụ Mósísu nọ. Ọo ya be ya wokotaru ndibe iya l'ephe ha ye l'eka. ⁸ Ọo yebedua be yele iya anoduje l'ifu l'ifu l'ekfu. Ephe egudeje okfu, doru enya l'ekfu eyeru onwephe. Ephe te egudejedu etu-okfu ekfu eyeru onwephe. Ọophuje ege yebe Ojejoje gbaru ugbugba. ?Bụ ngunu meru iphe unu etso nwozi iya; mbụ Mósísu okfu; unu ta tsu egvu?”

⁹ Ojejoje atukoshi ephe ẹhu-eghughu iya; yọ buru iya atugbu. ¹⁰ Yọ buru l'urukpu ono shi l'eli ulo-ékwà ono palia; b'a bya amaru; Miriyamu egbe buwarunu onye ẹhu-labụ; ẹhu achahụwa iya nū oswi ke phorophoro. Éronu abya elee Miriyamu enya; phụ ege ẹhu-labụ tukowa iya nū ẹhu gvuru; ¹¹ bya asụ Mósísu: “Onye nwe mu nū; be egudekwa ke iphe dū eji, ayi meru l'ẹ b'a ama amama; nua ayi aphụ. ¹² Be ekwekwa tẹ Miriyamu dū l'ọ bụ nwata, a bya bya amụ; yọ nwuhuwa; resihu nne iya l'ephe.”

‡ 11:34 11:34 Iphe, “Kiburotu Hatava” bụ bụ “ili ndu akụ photophoto nri”.

¹³ Tọ dọ iya bụ; Mósísu abya araku Ojejoje; sụ iya: “Byiko; nggùbẹ Nchileke; menua ya t'ọ ka mma!”

¹⁴ Ojejoje asụ Mósísu: “Ọ -bụru lẹ nna nwanyi-a vuru ọnu-mini kpua ya l'ifu; ?iphere iya ta ga dudu iya abali ẹsaa tọo. Shi l'ọdu ndu Ízurelu chifu iya; t'o je anọo abali ẹsaa l'ẹke ono. Ọ -nọtsulephu abali ẹsaa ono; yọ lata azụ.” ¹⁵ Tọ dọ iya bụ; a bya eshi l'ọdu ndu Ízurelu ono nwufu Miriyamu. Yọ nọo l'ẹke ono abali ẹsaa; ọphu ndu Ízurelu 'alufudu alufu jeye teke e duphutaru iya azụ. ¹⁶ E metsua; ẹphe eshi lẹ Házerọtu l'ẹke ono lufu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe l'echi-ẹgu Paranu.

13

Umadzu iri l'ẹbo eje ngge l'alị Kénanu

(Dit 1:19-33)

¹ Ojejoje asụ Mósísu ² “T'o ye ndu e-je ngge l'alị Kénanu; mbụ alị ono, ya eme tẹ ya nụ ndu Ízurelu ono. T'o shi l'iphe, bụ ikfu ndiche ẹphe fọtatsua onye lanụ, e-je nụ. Ndu ọo-fọta bụ unwoke, bụgbaa ishi l'ikfu, nọnu.”

³ Mósísu abya eyefu ẹphe ẹge ono, Ojejoje kfuru ono; ẹphe eshi l'echi-ẹgu Paranu tughua. Ndu ono, o yeru ono bụkota ndu ishi ndu Ízurelu.

⁴ Ọwaa bụ ẹpha ẹphe:

Onye shi l'ikfu kẹ

Rúbenu bụ Shamuwa Zaku;

⁵ onye shi l'ikfu kẹ

Símiyọnu aburu

Shafatu Hori.

⁶ Onye shi l'ikfu kẹ

Júda bụ Kálebu Jefune;

⁷ onye shi l'ikfu kẹ

Ísaka aburu Igalu Jósefu.

⁸ Onye shi l'ikfu kẹ

Ífuremu bụ Hosáya Nunu;

⁹ onye shi l'ikfu kẹ

Bénjaminu aburu Paliti Ráfu.

¹⁰ Onye shi l'ikfu kẹ

Zébulọnu bụ Gadiyẹlu Sodi;

¹¹ onye shi l'ikfu kẹ

Manáse, bụ iya bụ ikfu kẹ

Jósefu aburu Gadi Susi.

¹² Onye shi l'ikfu kẹ

Dánu bụ Amiyẹlu Gemali;

¹³ onye shi l'ikfu kẹ

Ásha aburu Sẹtu Máyikelu.

¹⁴ Onye shi l'ikfu kẹ

Náfutali bụ Nahubi Vofusi;

¹⁵ onye shi l'ikfu kẹ

Gádu aburu Geyuwẹlu Maki.

¹⁶ Ono bụ ẹpha unwoke ono, Mósísu yeru t'ẹphe je ngge l'alị Kénanu ono. Hosáya Nunu bẹ Mósísu guru Jóshuwa.

¹⁷ Mósísu abya ezia ẹphe t'ẹphe je ngge l'alị Kénanu; sụ ẹphe: “Unu tsoru echi-ẹgu, nọ l'uzo ọhuda bahụ l'alị ugwu l'ẹke ono. ¹⁸ Unu je amaru ẹge alị ono gbaru; unu amaru ẹge ndu bu iya nụ dọ. Unu maru mẹ ẹphe bụ ndu

ike nọ; t'ẹphe bụ ndu ike ta nọdu; unu amaru mę ẹphe dọ l'igwe; t'ọo l'ẹphe habe nwahabe. ¹⁹ Unu amaru egbe alì ẹke ẹphe bu: ?bụ alì, dọ mma; tọo alì, dọ ẹji. Unu amaru egbe mkpụkpu, ẹphe bugbaa: ?bụ mkpụkpu, gheru ọnu; tọo mkpụkpu, a kpuru ọpho-mkpuma ²⁰ Unu amaru ẹge alì ẹphe dọ. Unu amaru bụ alì emehuje iphe; t'ẹ t'ọ bụdu. Unu amaru mę oshi nọ iya; ?tẹ tọo nọdu iya. T'obu shihukwa unu ike; unu egude akpuru oshi, shi l'alì ono lata." Teke ono bụ oge, akpuru vayinu anọduje acha.

²¹ Ya ndono; ẹphe atugbua jeshia je egekota alì ono ngge; shita l'echi-ẹgu Zinu je akpaa lẹ Rehobu l'uzo Lebo-Hámatu. ²² Ẹphe etsoru echi-ẹgu, nọ l'uzo ọhuda jeye ẹphe erua Héburonu, bụ ẹke Ahimanu; Sheshayi; mę Talumayi, bụ ndu shi l'eri Anaku bu. (A kpuru mkpụkpu Héburonu; yọ nọo afa ẹsaa; b'a kpuduru mkpụkpu Zowanu ọphu nọ l'alì Íjiputu.)

²³ Ẹphe ejerulephu lẹ nsuda Ẹshukolu; gbukwota ẹkali vayinu lanu, akpuru wọkfuru awọkfuru. Ẹmadzu ẹbo l'ime ẹphe epyokafu iya l'oshi, dọ ogologo paru; onye lanu aparu iya l'ishi lanu; onye ọphu aparu iya l'ishi iya ọphu. Ẹphe awọkokwaaphu akpuru ọtara-okumu; mę akpuru figu wolata. ²⁴ A gwa ẹke ono nsuda Ẹshukolu; kẹ l'ọ bụ l'ẹke ono bẹ ndu Ízurelu gbukwotaru ẹkali vayinu, akpuru wọkfuru awọkfuru* vulata.

²⁵ Iphe ẹphe nọru l'ẹphe jeru ngge l'alì ono bụ ụkporo abalì ẹbo bẹ ẹphe laderu. ²⁶ Ẹphe abya alakfuta Mosisu mę Éronu; mę ndu Ízurelu l'ẹphe ha l'echi-ẹgu Paranu lẹ mkpụkpu Kadéshi. Ẹphe abya edooru Mosisu; mę Éronu; mę ndu Ízurelu l'ẹphe ha ẹge ẹphe jeru iya; bya ekoshi ẹphe akpuru oshi, shi alì ono; ²⁷ bya asụ Mosisu: "Lẹ ẹphe jewaru je aphụ alì ono, ì sụru t'ẹphe je aphụ ono. Alì ono bụ alì, emehuje iphe; bya aburu alì, iphe nọ. Owaa akpuru oshi, shi l'alì ono ndọ-ọ. ²⁸ Ọle ndu bu l'alì ono bẹ ike nọ; mkpụkpu, nọ iya nọ hagbaa nshinu; bya aburu mkpụkpu, e gude ọpho-mkpuma; kpụ-pee mgburumburu. Ẹphe phutsuaruru ndu shi l'eri Anaku l'ẹke ono. ²⁹ Ndu Amaleku bu l'alì, nọ l'uzo ọhuda. Ndu Hetu; ndu Jebusu; mę ndu Amọru eburu l'alì ugwu l'ẹke ono. Ndu kẹ Kénanu bunyabe eze ẹnyimu; bukwaruphu l'iku Ẹnyimu Jódanu."

³⁰ Tọ dọ iya bụ; Kálebu abya emee ndu Ízurelu; ẹphe adaa shikongu l'ifu Mosisu; bya asụ ẹphe: "Unu t'ẹphe je aluta alì ono t'ọ bụru nk'ẹphe; kẹ l'ẹphe a-dua ike luta iya."

³¹ Obenu lẹ ndu ono, ẹphe lẹ Kálebu yì jee ije ono sụru l'ẹphe ta adukwa ike oje otso ndu ono ọgu; kẹ l'ẹphe kakwa ẹphe ike. ³² Ozi, ẹphe byaru bya ezia ndu Ízurelu lẹ k'alì ono, ẹphe jeru ngge ono aburu ẹjo iya. Ẹphe sụru: "L'alì ono, ẹphe jeru ngge ono bẹ egbushikwa ndu bu iya nọ. Ndu ẹphe phukotaru l'ẹke ono bukotakwa ndu hagbaa ẹjo ahaha. ³³ Ẹphe phuru ndu gbaru mkparawa, shi emeje iphe-kpaa† l'ẹke ono. (Ndu ono bụ ndu eri Anaku.) Ẹphe dehutsukwaaru onwẹphe edehu l'ẹnya; dugbaa onwẹphe l'ọ bụ unwu ọgu l'ẹnya. Yọ bụru ẹge ono bẹ ẹphe dọ ndu ono."

14

Jóshuwa yele Kálebu ekfu l'alì Kénanu dọ mma

¹ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelu l'ẹphe ha arakọta ẹkwa l'ẹnyashi ono rashia ya ike. ² Ẹphe l'ẹphe agulahaaru Mosisu yele Éronu aphụ; su: "L'ọ ga akakwaru ẹphe mma l'ẹphe nwushihuru l'alì Íjiputu; m'ọ kwanu l'echi-ẹgu-a! ³ ?Bụ ngunu meru iphe Ojejoje eme t'ọ duru ẹphe je edobe l'alì

* **13:24** 13:24 Iphe, "Ẹshukolu" bụ bụ "wọkfulangụ" † **13:33** 13:33 Gufua iphe e deru lẹ kẹ ndu-a lẹ Mbụ 6:4.

ono t'e gbushia ẹphe? Unyomu ẹphe; mẹ unwegirima ẹphe a-buru ndu a kpuru lẹ ndzu. ?Tọ ga akaduru ẹphe mma l'ẹphe daphu azu lẹ Íjiputu?"
⁴ Ẹphe ekfulahaaru onwẹphe: "T'ẹphe fọta onye lanu; mee ya onye ishi t'o duru ẹphe laphu azu lẹ Íjiputu."

⁵ Mosisu yele Éronu adaa kpube ifu l'alì; l'echi ẹke ono, ndu Ízurelu l'ẹphe ha dzuru edzudzu ono. ⁶ Jóshuwa Nunu; mẹ Kálebu Jefune, tso lẹ ndu ono, jeru ngge lẹ Kénanu ono egude ẹhu-eghughu lajashia uwe, ẹphe yeru l'ẹhu; ⁷ sù ndu Ízurelu ono l'ẹphe ha: "L'alì ono, ẹphe jeru ngge ono bukwa alì, dushikpoo mma ike. ⁸ Ọ -buru l'ẹphe dù Ojejoje mma l'obu bẹ oo-du ẹphe durua alì ono; mbu ẹgiri alì ono; nu iya ẹphe. ⁹ Ọ bulephu t'unu be kwefukwaru Ojejoje ikè. Ọdo aburu t'unu ba atsukwa ndu alì ono egvu; kẹ l'ẹphe te gbe dzudu ayi okori utsu. Ẹphebedua te gbe nweedu onye egbochita ẹphe; ayibedua bẹ Ojejoje nọ swiru eswiru. Ọo ya bu; t'unu ba tsushi ẹphe egvu." ¹⁰ Obenu l'iphe bu ndu Ízurelu ono l'ẹphe ha bẹ suru t'a tu-gbushia Mosisu phẹ lẹ mkpuma. Tọ dù iya bu; ọdu-biribiri kẹ Ojejoje abya enwuaru ndu Ízurelu l'ẹphe ha kẹ phoo lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono.

Mosisu arọ Ojejoje l'okfu ẹhu ndu Ízurelu

¹¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sù iya: "Bù jeye teke ole bẹ ndu a a-ha iya okpo ẹbo-ẹbo-l'afu? ?Bukpo teke ole bẹ ẹphe a-jika-beru okweta nk'iya; yekwaru iphe-ophulenyà ono, ya meshibeberu l'ẹke ẹphe nọ ono? ¹² Ya e-gude iphe-ememe gbuchafu ẹphe; woru ẹphe mebyishia. Ọle nggubedua l'onwongu bẹ ya e-mee t'ì buru ọha, ha nshinu; bya aka ẹphebedua agburu-ẹhu."

¹³ Mosisu asu Ojejoje: "Lẹ ndu Íjiputu a-nukwa iya m'i -mee ya ẹge ono. Nyatakwa l'i gude ike ngu; shi l'ẹke ndu Íjiputu nọ dufuta ẹphe. ¹⁴ Ẹphe e-kfukwaru iya ndu, bu l'alì-a; kẹ l'ẹphe nukotawaru lẹ nggube Ojejoje swiru ẹphe eswiru; nuwa l'ẹphe egudeje ẹnya ẹphe phua nggube Ojejoje; mẹ l'urukpu nke ngu bẹ anọduje ẹphe l'eli. Yọ buje; o -rua l'eswe; nggu egude urukpu, kpuru oronmono l'edu ẹphe; o -rua l'enyashi; nggu egude oku, kpuru oronmono edukwaphu ẹphe. ¹⁵ I -gbushia ndu-a ugbo lanu nta-a bẹ ọha ono, nuhawaru udu ngu ono a-sukwa: ¹⁶ 'Lẹ nggube Ojejoje ta dūhedu ike durua ẹphe l'alì ono, i kweru ẹphe ukwa iya; ribua ya lẹ nte l'ì-nu ẹphe ono; nggu egbe woru ẹphe gbushia l'echi-egu.' ¹⁷ Nta-a; nggube Nnajiufu; ya ekfu anu ngu sù t'ì koshinu eze ike ngu ono; mbu ono, i kweru ukwa; sù: ¹⁸ 'Lẹ Ojejoje ta bukwa agu-onwuu. Ọ bu onye n-yemobu iya kariru akari; onye aguje nvu l'iphe, dù ẹji; mẹ l'íkè, ekwefuru iya. Obenu l'ọ bukwapu onye ta ahajedu onye ikpe nmaru t'ọ laa kẹ mmanu. Ọohuje unwegirima àhùhù k'iphe, dù ẹji, ndu muru ẹphe nu meru jeye l'ogbo k'eto rua lẹ k'eno.' ¹⁹ Gudenu obu-imiko ngu ono, nyiberu anyibe ono guaru ndu-a nvu l'iphe, dù ẹji, ẹphe meru ngu; mbu ẹge ono, i shi l'alì Íjiputu gutaru ẹphe nvu jeye nta-a ono."

²⁰ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sù iya: "Lẹ ya guwaru ẹphe nvu l'ẹge o kfuru. ²¹ Ọle; lẹ ndzu-a, ya nonu-a; ọdu-biribiri iya edzuru mgboko ẹge o dzuru iya-a; ²² b'ẹ t'ọ dudu onye ophu gudewa ẹnya iya phua ọdu-biribiri iya; mẹ iphe-ophulenyà ono, ya meshiru l'alì Íjiputu ono; mẹ ophu ya meshiru l'echi-egu; mbu ndu ono, metsuaru bya adata iya ugbo iri; ophu ẹphe 'angaduru iya nchì ono; ²³ ẹ tọ dudu m'oo onye lanu l'ime ẹphe e-gude ẹnya iya phu alì ono, ya riburu nte; kwe nna ẹphe ukwa iya ono. Ophu ọ dudu iphe, bu ndu kporu iya ẹbo-ẹbo-l'afu, a-phu ya nu. ²⁴ Ọle; a

-bya l'ẹhu kẹ nwozi iya ono; mbụ Kálẹbu; keshinu ọphu ọ bụ onye obu iya gbaru iche; buru onye gude obu iya l'ọ ha l'etso yẹbe Ojejoje bẹ ya e-duru iya bahụ l'alì ono, o jeru ngge ono. Yọ buru eri iya bẹ e-nweru alì ono. ²⁵ Ọo ya bụ; keshinu ndu Amalẹku; mẹ ndu Kénanu bu lẹ nsụda nsụda; o -rulephu echile; unu ghakọbe shia ụzo echi-ẹgu ono, nọ l'ụzo, e shi eje Eze Ẹnyimu Uswe ono."

Ojejoje anì ndu Ízurelu aphụ
(Dit 1:34-40)

²⁶ Ojejoje abya ajì Mósìsu yẹle Ẹronu; sù ẹphe: ²⁷ "Bụ teke ole bẹ ndu ẹjo-obu-wa a-gụ-buhuru iya aphụ? Ya nukotawaru aphụ, ndu Ízurelu agụ. ²⁸ Unu kfuru ẹphe lẹ yẹbe Ojejoje sùru: 'L'ẹga-a, ya nọ ndzụ-a; bẹ ya a-tụko iphemiphe ọbule ono, ẹphe kfushiru ono mee ẹphe. ²⁹ Ọ bụ l'echi-ẹgu-wa bẹ odzu ẹphe a-wùshiru; mbụ iphe, bụ ndu ono, nọwaru tsube l'ụkporo afa kwasẹru ono; mbụ ndu ono, a gụru ọgu teke aagụ ọgu ono; mbụ ndu ono, tso gụaru iya aphụ ono. ³⁰ Ẹ tọ dudu m'ọo onye lanụ l'unu ha, byaru bya a-bahụ l'alì ono, ya woliru ẹka iya imeli kweta lẹ ya a-nụ unu t'unu buru ono; gbahalephu Kálẹbu Jefune; mẹ Jóshuwa Nunu. ³¹ A bya abya lẹ k'unwegirima unu ono, unu yọru ọshi; sù l'aa-kpụ lẹ ndzụ ono bẹ ya e-duru bahụ t'ẹphe je amaru alì ono, unu jìkaru ono. ³² Ọle; unubẹdua l'onwunu bẹ odzu unu a-wùshiru l'echi-ẹgu-wa. ³³ Unwegirima unu a-nọdu l'echi-ẹgu-wa ghaa ngvudangvu ụkporo afa labụ; jee iphe-ẹhuka; kẹ l'unu bụ 'ekwegekwe; mbụ jeye teke odzu unu a-dabukotaru l'echi-ẹgu-wa. ³⁴ Unu e-je iphe-ẹhuka ono ụkporo afa ẹbo lẹ k'ẹjo iphe ono, unu meru ono. Afa ọphu a-nọ-chi ẹnya ujiku lanụ l'ime ụkporo abalì ẹbo ono, unu gude jee ngge l'alì ono. Ọo ya bụ; unu amakwanuru iphe, ọ bụ lẹ ya ta natadu iphe unu meru. ³⁵ Yẹbe Ojejoje bẹ kfuakwaru nk'iya! Ya mefutajekwa iphemiphe ọbule ono l'ẹke ndu ẹjo-obu-wa nọ; mbụ ndu ono, chikoberu onwẹphe l'etso iya okfu ono. Ẹphe a-tụko buru kpurupyata l'echi-ẹgu-wa; mbụ l'ọo l'ẹke-a bẹ ẹphe a-tụko nwùshihu.' "

³⁶ Tọ dụ iya bụ; iphe, bụ ndu ono, Mósìsu yeru; ẹphe ejee ngge l'alì ono; mbụ ndu ono, lataru bya atụa ọnu alì ono ẹjì ẹjì; shi ẹge ono mee tẹ ndu Ízurelu gụaru Mósìsu aphụ ono; ³⁷ ndu ono, bụ ẹphe turu ọnu alì ono ẹjì ẹjì ono bẹ Nchileke tųwaru mgbonwu nụ; ẹphe anwùshihu. ³⁸ Yọ buru Jóshuwa Nunu yẹle Kálẹbu Jefune bụ ndu waru nụ l'iphe, bụ ndu ono, jeru ngge l'alì ono.

Eemekputa ndu Ízurelu lẹ Họma
(Dit 1:41-46)

³⁹ Mósìsu abya eworu iphe ono kfuaru ndu Ízurelu l'ẹphe ha; yo rukpoo ẹphe l'ẹhu nshinu. ⁴⁰ Yo rua l'onma-ẹwa ụtsu; ẹphe egbeshi jeshia l'alì ugwu Kénanu je anọdu; sù: "L'ẹphe mewaru iphe dụ -ẹjì. T'ẹphe tųgbukwaa jeshia ẹke ono, Ojejoje kweru ẹphe ụkwa iya ono."

⁴¹ Mósìsu asụ: "Bụ ngunu meru iphe unu eme t'unu mebyia iphe, ekemu Ojejoje kfuru? Ẹ tọ dukwaru unu lẹ mma! ⁴² Unu be ejekwa; kẹle Ojejoje taa nọkwa swiru unu. Unu -jee; bẹ ndu ọhogu unu e-mekputakwa unu. ⁴³ Ishi iya aburu lẹ ndu Amalẹku mẹ ndu Kénanu bẹ nọkwa unu l'ụzo ifu l'ẹke ono. Ẹphe e-gude ogu-mbeke gbugbushia unu. Ojejoje te eswikwaru unu; kẹ l'unu gbakutawaru iya azụ."

⁴⁴ Obenu l'ẹphe te gbe kpadu ishi. Ẹphe atụgbua jeshia l'alì ugwu ono. Ọ bụ lẹ Mósìsu yẹle Okpoko Ogbá-ndzụ Ojejoje te tsodu ẹphe lufu l'ọdu ndu

Ízurèlu ono. ⁴⁵ Tò dù iya bú; ndu Amalèku mę ndu Kėnanu, bu l'alì ugvu ono abya etso ęphe ọgu; mekputa ęphe; chia ęphe jeye lę Homa.

15

Ekemu, tso lę ngweja, dù iche iche

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sù iya: ² "T'o kfuaru ndu Ízurèlu; sù ęphe: 'Unu -lalephu je eburu l'alì ono, ya eme tę ya nù unu ono; ³ unu -gwojelephu ngweja nù Ojejoje; unu eshi l'elu unu fota anù gbua; gude gwoo ngweja-ọku, mkpọ iya dù Ojejoje mma. Unu e-meje iya ęge ono lę ngweja-ukfuru; teke unu anù iphe, unu gude emedzu ụkwa, unu kweru; mę teke unu anù iphe, shi unu l'obu; m'ọ bú teke unu egwo ngweja-aji. ⁴ Onye wotaru ngweja ono e-yekobeje iya ngweja nri bya anù Ojejoje; mbù wota nkwo-ẹka akpe, e gweru egwegwe kee ụzo iri; wota ụzo iri iya; gwọkobe iya nkere-ẹno ekpemu manù.

⁵ " 'Iphe, bú nwaturu, e gude egwo ngweja-ukfuru; m'ọ bú ngweja mmanu bę unu e-yekobeje ngweja-męe; mbù nkere-ẹno otumu męe.

⁶ " 'A bya l'iphe, bú ebyila, e gude egwo ngweja; unu yekobeje iya ngweja nri; mbù ụzo labù l'ime nkwo-ẹka akpe, e gweru egwegwe kee ụzo iri; bya agwọkobe iya nkere-ẹto ekpemu manù. ⁷ Ngweja-męe ono bę unu e-gude nkere-ẹto otumu męe gwoo. Unu meje iya t'ọ búru ngweja, mkpọ iya dù Ojejoje mma.

⁸ " 'Teke ọ bú l'ọo nwa oke-eswi bę unu gude abya ogworu Ojejoje ngweja-ukfuru; m'ọ bú ngweja, unu gude emedzu ụkwa, unu kweru Ojejoje; m'ọ bú ọphu e gude egwo ngweja ẹhu-agu; ⁹ t'onye egwo iya nù yekobekwa iya ngweja nri; mbù ụzo ẹto l'ime nkwo-ẹka akpe, e gweru egwegwe kee ụzo iri; bya agwọkobe iya nkere-ẹbo ekpemu manù. ¹⁰ Ono kwaphù ęge unu e-wota nkere-ẹbo otumu męe gude gwoo ngweja-męe. Ngweja ono a-bùru ngweja-ọku, mkpọ iya dù Ojejoje mma.

¹¹ " 'Yọ búru ęge ono bę unu e-medzujeru iya l'iphe, bú oke-eswi; ebyila; nwaturu; m'ọ bú nweghu, unu gude egwo ẹja. ¹² Ono ęge unu e-medzujeru iya l'iphe bú ngweja, unu egwokpoo egwogwo; m'o -ruhuru; ọ ha igwe ịha-a. ¹³ Iphe, bú onye a mụru lę Ízurèlu bú ęge ono bę oo-meje ngweja, oogwo anù Ojejoje; mbù ngweja-ọku, mkpọ iya dù Ojejoje mma. ¹⁴ Shita l'ogbo nk'unu je akpaa lę ndu ọphu a-bya nù; onye bú onye laru alala, unu l'iya bu -wota ngweja tę ya gwooru Ojejoje; mbù ngweja-ọku, mkpọ iya dù Ojejoje mma; t'ọ búkwaru ęge unu emeje bę oo-me. ¹⁵ Ọo ome-l'alì lanù ono bę dùru unubę ndu Ízurèlu l'unu ha; mę iphe, bú ndu laru alala, unu l'ęphe bu. Ome-l'alì ono a-nọdulephu shita l'ogbo unu sweru ọgbo ọphu abya nù gbururu jewaru. Ọo ęge unu dù l'ifu Ojejoje bú ęge ndu, laru alala dukwaphu. ¹⁶ Yọ búru ekemu lanù yele ome-l'alì lanù bę dùru unu lę ndu, laru alala, unu l'ęphe bu.' "

Kę ọnu Ojejoje iphe mbù

¹⁷ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sù iya: ¹⁸ "T'o kfuru ndu Ízurèlu sù ęphe: 'Unu -rulephu alì ono, ya du unu eje ono; ¹⁹ unu ridelephu nri, shi l'alì ono; unu ketakwa oke iya bya anù Ojejoje. ²⁰ Unu gude utu iphe, shi l'akpuru iphe mbù, unu metaru l'alì ono ghta buredi nù Ojejoje t'ọ búru ngweja, shi l'ẹke eetsuje balì. ²¹ Ngweja-nri mbù, unu metaru l'alì ono bę unu a-nuje Ojejoje gbururu jeyewaru; mbù shita l'ogbo sweru ọgbo.

Ngweja k'iphe, dù ẹji, e meru l'amagama

22 “ ‘Ọ -bùru l'unu ta madu amama; haa odobekota ekemu-a, Ojejoje tushiru ye Mósísisu l'ẹka-a; 23 mbù ekemu ono l'ọ ha, Ojejoje shi l'ẹka Mósísisu nù unu; tsube lẹ mbọku ono, Ojejoje tũru iya nù unu ono jeyewaru; 24 b'ọ -bùru lẹ ndu Ízurelù l'ẹphe ha ta madu; mbù l'ẹphe te lebezidu ẹnya mebyia ekemu ono; t'unubẹ ndu Ízurelù wota nwa oke-eswi gude gwoo ngweja-ukfuru; mbù ngweja, e meru; mkpọ iya adù Ojejoje mma. Unu yekobeje iya ngweja-nri; mẹ ngweja-mẹe, l'etsoje iya nù; mẹ mkpi, ee-gude gwoo ngweja iphe, dù ẹji. 25 T'onye achijeru Nchileke ẹja gwoo ngweja ono gude kfuà ụgwo iphe, dù ẹji ndu Ízurelù l'ẹphe ha; t'a gwaru ẹphe nvù l'iphe, dù ẹji, ẹphe meru; kẹ l'ẹphe ta madu amama mee ya; byawa bya egwoo ngweja nù Ojejoje lẹ kẹ emeswe ono, ẹphe mesweru ono; mbù ngweja-ọku; mẹ ngweja iphe, dù ẹji. 26 Ndu Ízurelù l'ẹphe ha; mẹ ndu laru alala, ẹphe l'ẹphe bu bẹ aa-gùkotaru nvù; kẹ l'ẹphe l'ẹphe ha tũkowaru mee iphe, dù ẹji ono l'amagama.

27 “ ‘Ọle agha; ọ -bùru l'ọo onye lanù bẹ meru iphe, dù ẹji ono l'amagama; t'onye ọbu wota nwada eghu, gbaru afa t'e gude gwoo ngweja iphe, dù ẹji ono, o meru ono. 28 Onye achijeru Nchileke ẹja bẹ a-nọdu l'ifu Ojejoje kfuà ụgwo iphe, dù ẹji, onye ono meru l'amagama. A -kfuwa ụgwo iphe, dù ẹji ono, onye ono meru ono b'a gwaru iya nvù. 29 Ọo ekemu lanù ono bẹ dũru iphe, bụ onye meru iphe, dù ẹji l'amagama; m'ọ bụ onye a mũru lẹ Ízurelù; m'ọ bụ onye laru alala.

Ngweja k'iphe, dù ẹji, e lebeziru ẹnya mee

30 “ ‘Obekwanu l'onye maru amaru mee iphe, dù ẹji; m'a mũru onye ọbu amũmu lẹ Ízurelù; m'ọ bụ onye laru alala bẹ onye ọbu kfusweekwaru ẹpha Ojejoje. Onye dù ẹge ono bẹ ee-bufu ebufu l'ẹke ndibe ẹphe nọ. 31 Keshinu ọphu onye ono ta dũdu iphe, ọ gũberu Ojejoje; bya emebyiwa ekemu Ojejoje; bẹ ee-bufuje onye ọbu ebufu; iphe, o metaru atukoru iya l'ishi.' ”

Nwoke, dakaru nsọ mbọku ọtu-ume

32 Lẹ teke ndu Ízurelù nọkwadu l'echi-ẹgu b'o nweru nwoke lanù, e guderu l'ẹke ọokpa nkù lẹ mbọku ọtu-ume. 33 Ndu phũru iya l'ẹke ọokpa nkù ono akpũta iya kpũ-kfushiaru Mósísisu yẹle Èronu; mẹ ndu Ízurelù l'ẹphe ha. 34 Ẹphe akpũta iya tũ-chia atũ-chi; kẹ l'ẹ te medua t'o doo ẹnya iphe, ee-me iya. 35 Tọ dù iya bụ; Ojejoje asù Mósísisu: “Lẹ nwoke ono; bẹ ee-gbu egbugbu. Tẹ ndu Ízurelù l'ẹphe ha kpũfu iya l'ọdu ndu Ízurelù je atũ-gbua ya lẹ mkpuma.” 36 Ya ndono; ẹphe eshi l'ọdu ndu Ízurelù; kpũta iya kpũfu; je atũ-gbua ya lẹ mkpuma ẹge ono, Ojejoje kfuru iya Mósísisu ono.

Iphe, a kparu akpakpa gude mengashia ọnu uwe

37 Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísisu; sù iya: 38 “T'o kfuaru ndu Ízurelù; sù ẹphe: ‘T'ẹphe kpaa iphe-akpakpa l'igburumọnu uwe unu. Unu adzũru òwúú, eke urukpu-urukpu ye l'eli òwúú ono, unu kpangashiru akpangashì dzũpyabe l'uwe ono. Ono bụ ẹge unu e-meje iya ndono tsube l'ọgbo sweru ọgbo. 39 Iphe-akpakpa ono bẹ unu e-leje ẹnya gude nyatakọta ekemu yẹbe Ojejoje; k'ọphu unu a-nọduje eme iya ememe; haa ẹgu iphe, dù ẹji ono, anọduje agũgbaa obu unu ono; mẹ ọphu ẹnya unu aphũje; mbù iphe, dù ẹji ono, unu shi anọduje emegbaa ono. 40 Ọo ya bụ; k'ọphu unu a-nyataje ekemu yẹbe Ojejoje; l'eme iya ememe; shi ẹge dũru Nchileke unu nsọ. 41 Ọo yẹbedua bụ Ojejoje; bụ Nchileke unu; mbù onye ono, dufutaru unu

l'alì Íjiputu; tẹ ya bụru Nchileke unu ono. Ọo ya bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu."

16

Kora; Detanu; waa Ebiramu

¹ Yo be teke ono; Kora Izaha Kohatu; onye eri Lívayi; waa Detanu; mę Ebiramu, bụ unwu Eliyabu; mę Onu Peletu, bụ ndu ikfu Rúbenu achíta madzụ yeru onwẹphe; ² ẹphe awụ-lihu tsolahaa Mósísu okfu. Ndu ono, tso ẹphe ono bụgbaa ndu a fọtaru t'ẹphe bụru ndu ishi, achí ndu Ízurelu; bya aburu ndu a maru ẹpha ẹphe lẹ Ízurelu gbaa mgburumgburu. Iphe, ẹphe dụ bụ ụkporo ụmadzu iri l'ẹbo l'ụmadzu iri. ³ Ẹphe achíkobe onwẹphe byakfutashia Mósísu yẹle Éronu bya asụ ẹphe: "L'unu metawaru iphe ọbu; yọ kabẹ kpọo akpọkpo! Ndu Ízurelu l'ẹphe ha bẹ unu maru l'ẹphe dụ nsọ l'ẹhu l'ẹhu; Ojejoje eswiru ẹphe eswiru. ?Bụ ngunu meru iphe unu paliru onwunu dobe l'ishi ndu kẹ Ojejoje ẹge ono?"

⁴ Mósísu anụlephu iphe ono, ẹphe kfuru ono; daa kpupyabe ifu l'alì.

⁵ Yọ sụ Kora yẹle ndu tso iya nụ: "Teke o beru l'utsu bẹ Ojejoje e-koshi nụ onye ọphu bụ nk'ia; waa onye dụ nsọ. Onye ọ fọtaru bẹ oo-mee t'ọ byanyabe iya ntse. ⁶ Ọwaa iphe, unu ee-me ndọ-ọ: Tẹ nggubedua, bụ Kora; nggu lẹ ndu otu ngu phẹ wota efere, aagujeru ọku ye; ⁷ o -be echile; unu aguru ọku ye iya; ye iya ínsensu l'ifu Ojejoje. Ayi a-maa onye ọphu Ojejoje fọtaru. Ọ chikwaa unubedua, bụ ndu Lívayi metawaru iphe ọbu; yọ kabẹ kariwa ẹka akari!"

⁸ Mósísu asụkwaphu Kora phẹ: "Unu ngabẹ nchí; unubẹ ndu eri Lívayi! ⁹ ?To dzudu unu l'ọo unubedua bẹ Nchileke kẹ ndu Ízurelu fọtaru dobe iche lẹ Ízurelu mgburumgburu; mee t'unu nọdu iya ntse; l'eje ozi, nọ l'ulo-ékwà kẹ Ojejoje; mę t'unu vudoje ndu Ízurelu l'ẹphe ha l'ifu l'ejeru ẹphe ozi? ¹⁰ O meru tẹ nggube Kora; mę ndu eri Lívayi, bụ ndibe unu nọdu iya ntse. Nta-a bẹ unu achọwa ụzo, unu e-shi bụru ndu achijeru Nchileke ẹja. ¹¹ Ọ kwa Ojejoje bẹ nggu lẹ ndu otu ngu l'unu ha kpakọru etso okfu. ?Bụ onye bẹ Éronu bụ kẹ t'unu l'aguru iya aphụ?"

¹² Tọ dụ iya bụ; Mósísu abya ezia t'e je ekua Detanu; mę Ebiramu, bụ unwu Eliyabu. Ẹphe asụ l'ẹphe ta abyadu; ¹³ sụ iya: "?T'o gbe dzudua ngu l'i dufutaru ẹphe l'ẹgiri alì Íjiputu ono; t'i bya egbushia ẹphe l'echi-egu l'ẹke-a? Nta-a b'ì chọfukwaaphu t'i mee onwongu onye ishi l'ẹke ẹphe nọ. ¹⁴ Ọphu ka nọ aburu l'ẹ ti dubadu ẹphe l'ẹgiri alì ono, i shi keshinu ono kfuta okfu iya ono; tọ bụ l'i koshiru ẹphe ẹke ẹphe a-kọbeje iphe; mę ẹke ẹphe e-me mgbo vayinu. ?Iime t'i mee ndu-a nphuruphuru-nya tọo? Waawa-o! Ẹphe ta abyadu-o!"

¹⁵ Tọ dụ iya bụ; ẹhu enwuhu Mósísu ọku. Yọ sụ Ojejoje: "T'ẹ b'ọ dukwa ngweja, ndu-a gworu nụ iya, ọo-nata. L'ẹ to nwekwa ẹphe onye ya mejewaru ẹji; to nwe ẹphe onye ya natajẹwaru m'ọo mę nkakfụ-igara iya."

¹⁶ Mósísu asụ Kora: "Tẹ yẹle ndu otu iya l'ẹphe ha lufutakota l'ifu Ojejoje echile. Tẹ nggube Kora; mę ẹphebedua; ọwaa Éronu tuko byakọta. ¹⁷ T'onyenonu gudekwa efere, aagujeru ọku ye; ye iya ínsensu gude bya l'ifu Ojejoje. Iphe, ọo-dụ; mbụ efere ono, aagujeru ọku ye ono bụ ụkporo iri l'ẹbo l'iri. Nggubedua, bụ Kora l'onwongu e-gude nke ngu; Éronu egude nk'ia bya." ¹⁸ Tọ dụ iya bụ; onyenonu ewota efere ono, aagujeru ọku ye

ono; bya aguru oku ye iya; ye iya insensu je evudogbaa l'onu Ulo-Ékwà Ndzuko ono. Epehe le Mosisu me Eronu atuko vudo l'eke ono. ¹⁹ Kora abya achikobe ikpoto ndu Izurelu ono l'onu Ulo-Ékwà Ndzuko ono t'ephe tso Mosisu yele Eronu okfu. To du iya bu; o-gbu-nwii-nwii ke Ojejoje abya enwua ke phoo l'edzudzu oha ono. ²⁰ Ojejoje asu Mosisu yele Eronu: ²¹ "T'ephe shi l'edzudzu oha ono lufuta te ya bya atuko ndu ono l'ephe ha mebyishikota nta-a."

²² Mosisu yele Eronu adaa; kpube ifu l'ali chishia mkpu; su: "Nggube Nchileke; nggube Nchileke, bu nggu anuje ndiphe ndzu. ?Ii-gude k'iphe, onye lanu metaru tu-koshi ndu-a l'ephe ha ehu-eghughu ngu to?"

²³ Ojejoje asu Mosisu ²⁴ t'o kfuaru oha ono t'ephe lufuta l'ibiyia ophu ulo-ekwa Kora; me ke Detanu; me ke Ebiramu no.

²⁵ Mosisu agbalihu yele ndu bu ogurennya Izurelu ayiru jekfushia Detanu; me Ebiramu. ²⁶ Mosisu asu oha ono t'ephe lufutakwa l'ulo-ekwa ndu ejo iya ono! Su epehe: "Unu be edenyikwa eka l'iphe, bu ke ndu ono; odumeka be Ojejoje e-gudekwa k'ejo-iphe, epehe meshiru woru unu mebyishia." ²⁷ To du iya bu; epehe awufu l'ulo-ekwa Kora; me ke Detanu; me ke Ebiramu. Detanu yele Ebiramu abya alufuta vudo l'onu ulo-ekwa epehe; epehe l'unyomu epehe; me unwu epehe; me unwegirima epehe. ²⁸ Mosisu asu: "Owaa iphe, unu e-gude maru l'oo Ojejoje ziru iya te ya mee iphemiphe obule ono; mbu le t'o budu iphe, gbataru iya l'uche be ya eme. ²⁹ O -buru le ndu-a be nwuhuru anwuhu-ugboshi; o -buru l'oo iphe adakfuje madzu ba dakfuru epehe; oo ya bu t'a maru le t'o budu Ojejoje ziru iya iphe ono, ya eme ono. ³⁰ Ole; teke bu le Ojejoje meru t'iphe e-te emeje du nu mee; ali ekpuhaa onu lekota epehe; lee iphemiphe obule, epehe nweru enweru; mbu; epehe aburu ndu wubaru l'ali-maa le ndzu. Teke ono; unu amaru le ndu-a te nwe du iphe epehe guberu Ojejoje."

³¹ Ekfuge, Mosisu ekfugelephu iphe ono; ali eke Detanu phe vudo ekejahu ebo; ³² kpuhaa onu lekota epehe; me ndibe epehe; me ndu ke Kora; me iphe epehe l'o ha. ³³ Epehe awubakota l'ali-maa le ndzu; me iphe, bu iphe, epehe nweru enweru; ali ekpuyabe epehe; epehe l'ephe ha atuko lakota l'iyi edzudu oha. ³⁴ Yo buru mkpu, epehe echi be meru; ndu Izurelu, no-pheru eke ono mgburumburu eye okpa l'oso; ara l'ali abyawa epehe elele!

³⁵ Ya ndono; oku, shi Ojejoje l'eka abya ekegbushikota ukporo madzu iri l'ebo l'umadzu iri phu, shi akpo insensu oku phu.

Efere, du nsọ, aagujeru oku ye

³⁶ Ojejoje asu Mosisu ³⁷ t'o kfuru Eliyza Eronu, bu onye achijeru Nchileke eja t'o loshia efere ono, aagujeru oku ye l'oku ono; voshia icheku-oku, no iya nu tukaa nanu nanu; ke l'iphe ono du nsọ; ³⁸ mbu efere ono, aagujeru oku ye, bu ke ndu ono, meru iphe, du eji; shi ege ono tufashia ndzu epehe ono. Teke o loshitsuaru iya; t'a kua ya t'o chisaa echisa; k'ophu ee-kpubeje iya l'eli enya-ngweja Ojejoje. Ishi iya aburu l'a nuwaru iya Ojejoje; yo duwa nsọ. Iphe ono be a-buru iphe-ohubama l'eke ndu Izurelu no. ³⁹ To du iya bu; Eliyza, bu onye achijeru Nchileke eja abya achikoo efere ono, aagujeru oku ye ono, bu ope b'e gude meshia ya ono; mbu iphe ono, ndu ono, oku kepyashiru ono gude bya okpo insensu oku. A kusaa ya usa; k'ophu ee-kpubeje iya l'eli enya-ngweja Ojejoje; ⁴⁰ t'o buru iphe, ndu Izurelu e-gudeje nyata l'e t'o dudu onye odo, e-ta budu onye eri

Éronu, a-kpuritaje ntse bya okpo insensu oku l'ifu Ojejoje; odumeka be oo-dukwaru onye obu ege o duru Kora yele ndu otu iya phe; mbu ege ono, Ojejoje shi l'eka Mosisu kfu ya ono.

Anwuhu egbushi ndu Izurelu

⁴¹ Yo be echile iya; ndu Izurelu l'ephe ha awata oguru Mosisu yele Éronu aphu; su l'ephe gbushiwaru ndibe Ojejoje. ⁴² Teke ndu ono byaru bya edzukoo t'ephe tso Mosisu yele Éronu okfu; chebe ifu l'uzo Ulo-Ékwà Ndzuko; b'a bya amaru; urukpu atso-kputawa iya; o-gbu-nwii-nwii ke Ojejoje abya enwua ke phoo. ⁴³ Mosisu yele Éronu ejeshia l'onu Ulo-Ékwà Ndzuko ono; ⁴⁴ Ojejoje asu Mosisu: ⁴⁵ "Unu shi edzudu oha ono lufuta te ya bya atuko ephe mebyishia nta-a."

⁴⁶ Mosisu asu Éronu: "Wota efere, igujeru oku ye; shi l'enya-ngweja Ojejoje guta oku ye iya. Woru insensu ye iya; nggu emee egwegwa gude iya jekfu oha ono; gude iya kfu ugwo ejo iphe ephe. Ishi iya aburu l'ehu eghushikwa Ojejoje eghughu ike; mgbonwu awataakwa." ⁴⁷ Éronu ewota efere ono ege ono, Mosisu kfuru iya ono; gbagbua gbaba l'edzudu oha ono. T'o kwaa rua be mgbonwu ono watawaru ogbushi ndu ono. Yo bya akporu Ojejoje insensu ono oku; bya akfu ugwo iphe, du eji ndu ono. ⁴⁸ Yo vudo le mgbaku ndu ophu nwuhwaru anwuhu; me ndu ophu no ndzu; mgbonwu ono egbubuhu. ⁴⁹ Ndu mgbonwu ono gburu be du ukporo unu madzu l'unu madzu iri l'ishingu; l'ukporo madzu iri l'ise;* t'a gufukwa ndu ophu nwuhuru nu l'okfu eka Kora. ⁵⁰ E megee; Éronu ejekfushia Mosisu l'onu Ulo-Ékwà Ndzuko; ke le mgbonwu ono buhuwaru.

17

Mgboro Éronu be rutaru iru

¹ Ojejoje asu Mosisu: ² "Kfuaru ndu Izurelu t'ephe che ngu mgboro iri l'ebo. Te ndu butsua ishi l'iphe bu ikfu, nonu nugbaa ngu mgboro lanu. Deshia epha onyenonu le mgboro nk'ia. ³ Onyenonu l'iphe, bu ndu ishi ono, achigbaa ikfu ono e-nweru mgboro lanu. Teke a byaru le mgboro ke ndu ikfu Lívayi; nggu edee ya epha Éronu. ⁴ Chita mgboro ono je awushi le Ulo-Ékwà Ndzuko l'ifu Okpoko Ekemu, bu eke ono, ya abyakfutaje unu ono. ⁵ Onye mgboro nk'ia futaru ome; a maru l'oo onye ophu ya fotaru ndono. Teke e metsuaru; ya te eyeheduru ndu Izurelu onu l'aphu ono, ephe anoje agu l'ekpu unu ono." ⁶ To du iya bu; Mosisu abya ekfuru yeru ndu Izurelu. Ndu, bu ishi l'iphe, bu ikfu nonu anugbaa ya mgboro nanu nanu. Iphe, o du bu mgboro iri l'ebo. Mgboro ke Éronu l'ikfu ke ndu Lívayi tsokwa iya phu. ⁷ Mosisu achita iya je edobe l'ifu Ojejoje l'ulo-ékwà l'eke ono, Okpoko Ekemu Nchileke no ono. ⁸ Yo rua echile iya; Mosisu abahu l'ulo-ékwà l'eke ono, Okpoko Ekemu Nchileke no ono; bya aphua ege mgboro ke Éronu, bu onye no-chiru enya ikfu ke ndu Lívayi fushiru ome; rushia iru; tushikwaaphu igu; bya amishia akpuru alumundu, gbe chashitsuanu achashi. ⁹ Mosisu abya eshi l'ifu Ojejoje chifuta mgboro ono chi-jeru ndu Izurelu l'epha ha. Ephe elee ya enya; onyenonu ewotatsua mgboro ophu bu nk'ia.

* **16:49** 16:49 Iphe o bu bu 14,700.

¹⁰ Ojejoje asụ Mósísu: “T’o woru mgboro kẹ Éronu dobephu azụ l’ifu Okpoko Ekemu ono; t’o nọdu l’ẹke ono buru iphe-ọhubama l’ẹke ndu ono, ekwefuje ikè ono nọ; t’o buru iphe, a-nọduje alọ ẹphe ẹka lẹ nchị t’ẹphe haa ọgu-phe aphụ l’ekpu yẹbe Ojejoje; a -nonyaa; ẹphe anwushu.” ¹¹ Yọ bụleruphu ẹge Ojejoje sụru tẹ Mósísu mee ya b’o meru iya.

¹² Ndu Ízurelu asụ Mósísu: “Ẹphe a-nwushihukwa! Ẹphe gvụakwaru! Ẹphe gvụakwaru l’ẹphe ha! ¹³ Iphe bụ onye, jekfuberu ụlo-ékwà Ojejoje ntse a-nwuhukwa. ?Ẹphe a-nwushihukota l’ẹphe ha tọ?”

18

Ozi, duru ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi

¹ Ojejoje asụ Éronu: “Nggubedua l’onwongu; mę unwu ngu; mę iphe, bụ onu-ulo nna ngu l’ẹphe ha bẹ ọo-tụ-koru l’ishi; mbụ iphe, dụ ẹji, e meru l’ẹke-du-nsọ nk’iya; yọ buru nggubedua l’onwongu kwaphụ; mę unwu ngu bẹ ọo-tụ-kokwaruphu l’ishi; mbụ iphe, dụ ẹji, e meru meswee k’ọbu onye achije ẹja. ² Duta unwunna ngu phẹ, bụ iya bụ ndu ikfu Lívayi, bụ ikfu nna ngu t’ẹphe yejeru ngu ẹka; nggubedua; mę unwu ngu phẹ a-nọdu l’onu ụlo-ékwà ẹke Okpoko Ekemu Nchileke nọ eje ozi. ³ Ọ bụ nggu bẹ ẹphe a-nọdu l’ẹka; l’eye iphe, bụ ozi, nọ l’ulo-ékwà ono. Ọle t’ẹphe be eshitakwa iku ẹke iphe ẹke-du-nsọ nọ; ẹphe te shita mgboro ẹnya-ngweja Nchileke; ọ -dudu bẹ nggu l’ẹphe a-nwushihukwa. ⁴ Ẹphe e-tsoje ngu l’eye ozi, nọ lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; mbụ iphe, bụ ozi, nọ l’ulo-ékwà ono. T’onye ọdo, ẹ ta bụdu onye Lívayi be eyetakwaru unu ẹka l’oru ono. ⁵ Ọ bụ unubedua a-nọdu eje ozi, nọ l’ẹke-du-nsọ; mę ozi k’ẹnya-ngweja Nchileke; k’ọphu Nchileke ẹte atụ-koshihedu ndu Ízurelu oke ẹhu-eghughu iya ọdo. ⁶ Ọo yẹbe Ojejoje l’onwiya bẹ shi lẹ ndu Ízurelu fọta unwunna unu bẹ ndu Lívayi. Ẹphe bụ ndu e woru nụ unu; buru ndu e doberu yẹbe Ojejoje iche t’ẹphe jeje ozi, nọ lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko. ⁷ Ọ bụ nggubedua; nggu l’unwu ngu a-nọdu eje ozi kẹ ogworu Nchileke ẹja; mbụ l’unu a-nọdu ejekota ozi k’ẹnya-ngweja Nchileke; waa ozi, nọ l’ime ẹke ẹkwa-mgbochi nọ. Ono bụ ozi, unu a-nọdu eje ndono. Ya yeru unu kẹ ogwo ngweja ono l’ẹka t’ọ buru iphe-oma, ya meru unu. Onye ọdo, ẹ ta bụdu onye Lívayi, byaru lẹ mgboro ẹke-du-nsọ a-nwuhukwa.”

Òkè, ruberu ndu achijeru Nchileke ẹja

⁸ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Éronu: “Nta-a bẹ ya wowaru iphemiphe ọbule, bụ iphe, aanuje iya anunu ye ngu l’ẹka. Iphe, bụ iphe, ndu Ízurelu dobejeru nsọ nụ iya bẹ ya nwaru ngu t’ọ buru òkè-iphe ngu; nggu l’unwu ngu phẹ gbururu jeyewaru. ⁹ Owaa bẹ a-bufuaru òkè-iphe unu l’iphe, kakọta ọdu nsọ ono, bụ ọphu ẹ ta kpọdu ọku: Iphe, ẹphe gudekota bya ogwo ngweja nụ iya; mbụ iphe, shi lẹ ngweja nri; mę ngweja iphe, dụ ẹji; mę ọphu shi lẹ ngweja ikpe-anmanma; mbụ iphe, bụ iphe ono, ẹphe nuru t’ọ buru ngweja, kakọta ọdu nsọ ono. Ndu onanu bẹ bukota òkè-iphe, ruberu nggube Éronu; mę unwu ngu phẹ. ¹⁰ Unu nọduje l’ẹke, kakọta ọdu nsọ ria ya. Yọ buru unwoke nwenkinyi bẹ e-rije iya nụ. T’ọ bukwaru unu iphe, dụ nsọ.

¹¹ “Iphe, bụ iphe, ndu Ízurelu doberu mu iche; mbụ iphe, shikota lẹ ngweja-amama bẹ bụ nke ngu. Ya wowaru iya nụ nggu l’unwu ngu: ndu k’unwoke; mę ndu k’unwanyị gbururu jeye lẹ gbururu. Iphe, bụ ndibe ngu, mmeru ta nọdu l’ẹhu bẹ e-tsoje ria ya. ¹² Iphe, bụ iphe, ndu Ízurelu

nuru Ojejoje l'ọo iphe mbụ, shi l'iphe, ẹphe metaru l'alì bẹ bụ nggu nwe iya; mbụ iphe, bụ manu olivu, kakọta mma; mẹ iphe, bụ mẹe ọphungu, kakọta mma; mẹ iphe, bụ akpe, kakọta mma. ¹³ Iphe, bụ iphe, ẹphe wotaru Ojejoje l'ọo akpuru iphe mbụ, ẹphe metaru l'alì ẹphe bụ nke ngu. Iphe, bụ ndibe ngu, mmeru ta nọdu l'ẹhu bẹ e-tsoje ria ya.

¹⁴ “Iphe, bụ iphe, e yeru Ojejoje l'ẹka l'alì Ízurelu bẹ bukota nke ngu.

¹⁵ “Iphe, bụ iphe, kpọru nne iya ifu; m'ọ bụ madzụ; m'ọ bụ anumanu; mbụ ọphu e woru nụ yẹbe Ojejoje bẹ a-buru nke ngu. Obenu aa-kfujẹ ugwo gude gbata iphe, bụ ọkpara, shi l'ẹhu madzụ. Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ aa-kfujẹ ugwo gude gbata iphe, bụ anụ mbụ, shi l'ẹhu anụ, aasọ nsọ lufuta.

¹⁶ Ẹphe -nọwa ọnwa ọphu bẹ aa-kfujẹ mkpọla-ọcha, dụ shẹkelu ise gude gbata iya; mbụ mkpọla-ọcha, bụ a -tude ẹra iya; yọ ha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ, dụ gera ụkporo. ¹⁷ Obenu lẹ nweswi; nwaturu; mẹ nweghu k'odungu bẹ aa-hajẹ agbata. Ndu onanu bẹ dụ nsọ. Unu phejee mee ya l'eli ẹnya-ngweja ono; unu akpoje ẹba iya ọku gude gwoo ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. ¹⁸ Anụ iya a-buru nke ngu; yekoberu ndụ-ipe, e gude gwoo ngweja-amama; mẹ ụtakfu ẹka-utara iya.

¹⁹ “Iphe, bụ iphe, ndu Ízurelu doberu nsọ t'ẹphe nụ Ojejoje bẹ ya nūwaru ngu; nggu l'unwu ngu: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; t'ọ buru nk'unu gbururu jeye lẹ gbururu. Ono bụ ọgba-ndzụ, yẹbedua, bụ Ojejoje gbaru l'ẹke ì nọ; mẹ l'ẹke awa ngu nọ. Ọgba-ndzụ ono a-buru ojejoje.”

²⁰ Ojejoje asụ Ẹronu: “Unu be etsokwa ndu Ízurelu wata alì; ọphu ọ dukwa òkè, unu etso ẹphe eketa. Ọo yẹbe Ojejoje bẹ bụ òkè, unu nweru; buru iya bụ òkè, unu ketaru l'ẹke ndu Ízurelu nọ.”

Òkè lanụ l'uzo iri bụ òkè, duru ndu Lívayi

²¹ “A -bya abya l'ẹke ndu Lívayi; keshinu ẹphe eje ozi, nọ lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko bẹ ya nūkotawaru ẹphe iphe, ndu Ízurelu anuje Ojejoje lẹ k'òkè lanụ l'uzo iri t'ọ buru òkè-ipe ẹphe. ²² Tsube nta-a kwaseru b'ẹ t'ọ dudu onye Ízurelu ọdo, e-jenyabe mgboro Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono; ọdumeka bẹ iphe, dụ ẹji onye ọbu meru a-tukokwaru iya l'ishi; yọ nwuhu. ²³ Ọo ndu Lívayi bẹ ozi Ụlo-Ẹkwà Ndzuko nọ l'ẹka; buru ẹphe bẹ iphe, dụ ẹji, e meru l'ẹke ono tukoru l'ishi. Iphe ono, a-bụ nsọ, a-dụ nụ jasuru asuru; mbụ tsube l'ogbo sweru ọgbo. Ẹphe te enwedu òkè l'ẹke ndu Ízurelu nọ. ²⁴ Iphe, ndu Ízurelu nuru yẹbe Ojejoje, bụ òkè lanụ l'uzo iri bẹ ya nuru ndu Lívayi t'ọ buru òkè-ipe ẹphe. Ọo ya meru iphe, ya kfuru okfu ẹhu ẹphe; sụ: ‘Ẹphe te eketadu òkè-ipe l'ẹke ndu Ízurelu nọ.’ ”

Òkè lanụ l'uzo iri; mẹ ndu Lívayi

²⁵ Ojejoje asụ Mosisu: ²⁶ “T'ọ kfuaru ndu Lívayi; sụ ẹphe: ‘L'ọ -buru l'ẹphe nataru ndu Ízurelu òkè lanụ l'uzo iri ono, ya nuru ẹphe t'ọ buru òkè-ipe ẹphe ono; t'ẹphe shije l'ime iya woru òkè lanụ l'uzo iri nūkwaphu Ojejoje. ²⁷ Iphe, ẹphe nuru bẹ aa-noje aguru ẹphe l'ọ bụ iphe, shi l'ẹke eetsuje balì; a gụkwaa ya phụ l'ọ bụ mẹe, shi l'ẹke aaku mẹe. ²⁸ Ọo ya bụ l'ẹphe e-shije l'òkè lanụ l'uzo iri ono, ẹphe anatajẹ l'ẹka ndu Ízurelu ono woru òkè lanụ l'uzo iri iya nūkwaphu Ojejoje. Yọ buru l'òkè lanụ l'uzo iri ono bẹ ẹphe e-shi woru kẹ Ojejoje nụ Ẹronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. ²⁹ T'ẹphe wojekwaru iphe, gbaru Ojejoje nụ iya l'iphe bụ iphe, a nuru ẹphe. T'ẹphe shije l'ọphu bụ iya kakọta mma nụ iya; mẹ l'ọphu kakọta ọdu nsọ.’ ”

³⁰ “Kfuru ndu Lívayi; sù ẹ̀phe: ‘Lẹ teke ẹ̀phe woru iphe, kakọta mma nù Ojejoje bẹ aa-guru iya ẹ̀phe l'ọ̀ bụ iphe, shi l'ẹ̀ke eetsuje bali; a gukwaa ya phụ l'ọ̀ bụ mee, shi l'ẹ̀ke aaku mee. ³¹ Ẹ̀phe lẹ ndibe unu a-nọduje l'ẹ̀ke dọ ẹ̀phe mma ria ndu ọ̀phu; kẹ l'ọ̀o obunggo ozi, ẹ̀phe eje lẹ Ụlo-Ẹ̀kwà Ndzuko. ³² Ẹ̀ tọ dudu iphe, dọ eji, a-tukoru ẹ̀phe l'ishi; m'ọ̀ -buru l'ẹ̀phe wotaru iphe ono ọ̀phu katsua mma nù yẹbe Ojejoje. Ọle t'ẹ̀phe kwabẹkwa ẹnya t'ẹ̀phe be emeru iphe, ndu Ízurèlu doberu nsọ t'ẹ̀phe nù Ojejoje; ọ̀dumeka b'ọ̀ kwa ọ̀nwu.’ ”

19

Mini, e gude asafu mmeru

¹ Ojejoje asù Mósísu yẹle Éronu: ² “Ọwaa ekemu, Ojejoje tọru; sù: ‘Unu kfuru ndu Ízurèlu t'ẹ̀phe kpọtaru nggube Mósísu nwada eswi, eke uswuswe; ọ̀phu te enwedu ọ̀ru, nọ iya l'ẹ̀hu; to nwe ntọpo, o nweru; t'ọ̀ bụ l'e gudejewa iya jee ozi. ³ Unu kpọta nwada eswi ono kpẹe Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke eja. T'a kpọta iya kpọfu l'ọ̀du ndu Ízurèlu; je egbua ya ẹya l'ifu. ⁴ Tẹ Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke eja tsee mkpọshi-ẹka iya lẹ mee ya phee ya l'uzo ifu Ụlo-Ẹ̀kwà Ndzuko ono ugbo ẹsaa. ⁵ Nwada eswi ono bẹ aa-kpọ ọ̀ku l'ifu iya; kpọo akpọ-ẹhu iya ọ̀ku; mẹ anụ iya; mẹ mee ya; mẹ nshị iya. ⁶ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono e-wota oshi sida; mẹ ẹsua isopu; mẹ ọ̀wúú uswe chọru chee l'ọ̀ku ono, e gude akpọ nwada eswi ono ọ̀ku ono. ⁷ Teke ono; bẹ onye ono, achijeru Nchileke eja ono e-gude mini saa uwe iya; gude mini ghụa ẹhu. O -metsule iya phụ ẹge ono; yọ batawaru l'ọ̀du ndu Ízurèlu. Ọle ọ̀o-nọdu ọ̀nodu onye aasọ nsọ jeye l'urenyashi mbọku ono. ⁸ Onye bụ iya kpọru nwada eswi ono ọ̀ku e-gudekwaphu mini saa uwe iya; gude mini ghụa ẹhu; yọ nọdukwaphu ọ̀nodu onye aasọ nsọ jeye l'urenyashi mbọku ono. ⁹ Onye ọ̀phu ẹ taa sọdu nsọ e-kpota ntụ nwada eswi ono je awushi l'ẹ̀ke ẹ te merudu emeru l'azọ ọ̀du ndu Ízurèlu. Yọ buru l'ẹ̀ke ono; bẹ aa-wushiru iya ndu Ízurèlu t'ẹ̀phe gude meje kẹ mini, eegudeje asafu madzọ nturu; gude iya eme kẹ ọsafu iphe, dọ eji. ¹⁰ Onye bụ iya kpọtaru ntụ ono a-sa uwe iya asasa; yọ nọdu ọ̀nodu onye aasọ nsọ jeye l'urenyashi mbọku ono. Ome-l'alị ono a-nọduwaru gbururu jeyewaru. Ọo-nọduru ndu Ízurèlu; nọduru ndu laru alala, ẹ̀phe l'ẹ̀phe bu.

Odenyi odzu ẹka

¹¹ “ ‘Onye denyiru odzu onye nwuhuru anwuhu ẹka a-buru onye aasọ nsọ ujiku ẹsaa. ¹² Onye ọ̀bu e-gude mini ono, eegudeje asafu nturu ono saa onwiya lẹ mbọku k'ẹto ya; mẹ lẹ mbọku k'ẹsaa ya; temanu yọ dọ mma. Ọle; ọ̀ -buru l'ẹ̀ t'ọ̀ safudu onwiya lẹ mbọku k'ẹto; mẹ lẹ mbọku k'ẹsaa ya ono; b'ọ̀ bukwapu onye aasọ nsọ. ¹³ Iphe, bụ onye meru odzu onye nwuhuru anwuhu ẹka; tọ safu onwiya bukwa ọ̀lo-ẹkwà Ojejoje bẹ oomeru emeru. Onye ọ̀bu bẹ ee-bufu l'ẹ̀ke ndu Ízurèlu nọ. Ọo-buru onye aasọ nsọ; kẹ l'e te phedu iya mini, eegudeje asafu madzọ nturu l'ẹ̀hu. Nturu ono nọkwadu iya-a l'ẹ̀hu ẹge ọ̀ono iya ẹya.’

¹⁴ “Ọwaa bụ ekemu lẹ k'onye nọ l'ime ọ̀lo-ẹkwà nwuhu. ‘Iphe, bụ onye nọ l'ẹ̀ke ono teke ono; mẹ onye bahuru l'ime ọ̀lo-ẹkwà ono teke ono kwaphu a-buru onye aasọ nsọ abali ẹsaa. ¹⁵ Iphe, bụ iphe, nọ l'ọ̀lo-ẹkwà ono, e gheberu ọ̀nu; te kpuchi iya ekpuchi bẹ aa-sọkwaphu nsọ.

16 “ ‘Iphe, bu onye nọ l'ègu denyi ẹka l'odzu onye e gburu lẹ mma; ọdo bu odzu onye nwuhuru anwuhu mmanu; m'ọ kwanu l'ọ denyiru ẹka l'okpu onye nwuhuru anwuhu; m'ọ bu l'ili a-buru onye aasọ nsọ abali ẹsaa.’

17 “A -bya l'ẹke ndu aasọ nsọ; t'ephe kpota ntụ ono, shi l'ọku, e gude kpọo ngweja iphe, dụ eji ọku ono ye l'iphe; ephe eje l'ẹke mini, atso atso nọ; kuta mini ye iya. 18 Ọo ya bu; onye ẹ ta asodu nsọ ewota ẹsua isopu tsee l'ime mini ono; phee ya l'eli ọlo-ẹkwà ono; mę l'eli iphe, nọ l'ọlo-ẹkwà ono; mę l'ehu ndu nọ l'ime ọlo-ẹkwà ono. Ọ kwaphu ẹge ono bę oo-phe iya iphe bu onye denyiru ẹka l'okpu onye nwuhuru anwuhu; mę onye denyiru ẹka l'odzu onye e gburu lẹ mma; ọdo bu onye denyiru onye nwuhuru anwuhu mmanu ẹka; mę onye denyiru ẹka l'ili. 19 Onye obu, ẹ taa sọdu nsọ obu e-phe onye ono, aasọ nsọ ono mini ono lẹ mbọku k'eto; mę mbọku k'ẹsaa. O -rua lẹ mbọku k'ẹsaa ya; yọ safu iya nturu ono. Onye ono, a saru ono asaa uwe iya asasa; gude mini ghua ẹhu; yọ bya adu mma l'urenyashi mbọku ono.

20 “Obenu l'onye aasọ nsọ; ọphu ọ safudu onwiya asafu bę ee-bufu lẹ ndu Ízurelu; kę l'ọ turuwaru ẹke-dụ-nsọ kę Ojejoje. Eshinu ẹ te phedu iya mini, eegudeje asafu madzụ nturu b'ọ bu onye aasọ nsọ. 21 Ono bu ekemu, aduru ephe gbururu jeyewaru. Onye ono, bu iya epheje mini ono, eegudeje asafu madzụ nturu ono bę a-sakwaphu uwe iya asasa. Onye meru ẹka lẹ mini ono, eegudeje asafu nturu ono a-buru onye aasọ nsọ jeye l'urenyashi mbọku ono. 22 Iphe, onye aasọ nsọ denyiru ẹka b'e meruwaru emeru; onye denyiru ẹka l'iphe obu bę aa-nọdu asọ nsọ jeye l'urenyashi mbọku ono.”

20

Anwuhu Miriyamu

1 Tọ dụ iya bu; yo rua l'onwa mbu l'afa; ndu Ízurelu l'ephe ha ejerua echi-egu Zinu. Ephe anoshia lẹ Kadeshi. Miriyamu anwuhu l'ẹke ono; e lia ya l'ẹke ono kwaphu.

Mini, shi lẹ mkpuma

2 Teke ono b'ẹ to nwedu mini, nonu k'ọphu ndu Ízurelu a-ngu. Ephe achikobe onwephe tsolaha Mosisu yele Eronu okfu. 3 Ephe awata obashiru Mosisu mba; sụ: “L'ọ ga akakwaru ephe mma; ọ bu l'ephe nwushihuru teke phu ndibe ephe nwushihuru l'ifu Ojejoje phu. 4 ?Bu gunu meru; nggu achita ephebe ndu kę Ojejoje bya awushi l'echi-egu ẹke-a t'ephe lẹ elu ephe nwushihu? 5 ?Bu gunu meru; nggu edufuta ephe lẹ Íjiputu bya eduru ephe dobe lẹ mkpokoro ẹke-a, akpe ta nọdu; tọ nọ iya mbu oshi figu; vayinu ta nọ iya; utara-okumu ta nọ iya; mini, ephe a-ngu, ta nọ iya-a?” 6 Tọ dụ iya bu; Mosisu yele Eronu alufu l'ẹke ono, ndu Ízurelu dọru ono jeshia l'onu Ulo-Ékwà Ndzuko je adashia l'ẹke ono; kpubetsua ifu l'alị. O-gbu-nwii-nwii kę Ojejoje enwuaru ephe kę phoo.

7 Ojejoje asu Mosisu: 8 “Wota mgboro phu tẹ nggu lẹ nwunne ngu Eronu chikobe ndu Ízurelu. Kfuru yeru mkpuma l'ẹke ephe ele ngu ẹnya tẹ mini shi iya tsufuta. Ono bu ẹge ii-shi mee tẹ mkpuma ono tsufutaru ephe mini; k'ọphu ndu Ízurelu mę elu ephe a-ngu mini.” 9 Tọ dụ iya bu; Mosisu abya ewota mgboro ono l'ifu Ojejoje ẹge o kfuru iya.

10 Mosisu yele Eronu abya achikobe ndu Ízurelu l'ifu mkpuma ono. Mosisu asu ephe: “Unu ngabę nchi nta-a; unubę o-kwefuru-ikẹ phę ono. ?Bu t'ephe shi lẹ mkpuma-wa kufutaru unu mini tọ?” 11 Tọ dụ iya bu;

Mósisu ahalia ẹka iya; chia mgboro ono ugbo labu l'eli mkpuma ono. Mini eshi le mkpuma ono nwushihu; ndu Ízurelu; me elu epe angua ya.

¹² Ole Ojejoje suru Mósisu yele Éronu: “Keshinu ophu unu te ekwetadu nk'ia; mbu mee te ya du nsọ l'anya ndu Ízurelu be unu tee duru-hekwa epe ali ono, ya nuru epe ono.”

¹³ Owaa bu mini Meriba;* ke l'oo l'eke ono be ndu Ízurelu no tsoru Ojejoje uswo; Ojejoje ekoshikwanu epe le ya du nsọ.

Ndu Édomu ajika te ndu Ízurelu be esweshi l'ali epe

¹⁴ Mósisu abya eshi le Kadéshi zia ozi t'e je ezia eze ndu Édomu; su: “Owaa bu iphe nwunne ngu, bu Ízurelu kfu: Unu mawaru egbe iphe-ehuka, byakfutaru epe l'o ha. ¹⁵ Unu mawaru ege nna epe oche phe gude jeshia Íjiputu; epe ebua le Íjiputu l'eke ono no odu. Ndu Íjiputu akpaa nna epe ono ehu nshinu; bya akpakwaa ya phu epebedua. ¹⁶ Obenu le teke epe rakuru Ojejoje b'o nuru olu epe; bya ezia ojozi; yo bya edufuta epe le Íjiputu. Nta-a be epe nowa le Kadéshi, bu mkpukpu, unu l'epe riru okè-ali. ¹⁷ Byiko; hanua t'epe shia ali unu sweta. Epe te eshikwa egu unu sweta; m'o bu eke unu gbaru mgbo vayinu; ophu o dudu welu unu, epe e-kuta mini ngua. Epe e-tsoleruphu echi-gbororo sweta. Epe ta aswibakwa l'uzo eka-utara; epe ta aswiba l'uzo eka-ibyita jeye epe eswekota l'ali unu.”

¹⁸ Ole eze ndu Édomu suru iya: “Unu be eswetakwa l'ali epe; o dudu be ya e-gudekwa ogu-mbeke byakfuta unu ogu.”

¹⁹ Ndu Ízurelu asu iya: “Epe e-shia oje sweta. O -buru l'epe nguru mini unu; odo l'oo elu epe nguru mini unu; epe a-kfu unu ugwo iya. Haaru t'epe gude okpa sweta; e to dukwa iphe odo.”

²⁰ Ole; eze ndu Édomu suru t'epe be swetashi. To du iya bu; ndu Édomu achita unwoke epe l'igwe, bu ndu ike du; jekfushia ndu Ízurelu ogu.

²¹ Keshinu ophu ndu Édomu te kwedu te ndu Ízurelu sweta l'ali epe be ndu Ízurelu ghachiru l'eke epe no.

Anwuhu Éronu

²² Ndu Ízurelu awu-lihu le Kadéshi tugbua jeye; epe ejerua l'ugvu Horu. ²³ L'ugvu Horu ono, nonyabe okè-ali Édomu be Ojejoje no su Mósisu yele Éronu: ²⁴ “Éronu be a-nwuhu nu lakfu ndiche iya phe. E to jerudu ali ono, ya nuru ndu Ízurelu ono; ke l'unu kwefuru ikè l'ekemu, ya turu le ke mini Meriba. ²⁵ Duta Éronu yele Eliyéza, bu nwatibe iya t'unu nyihu eli uguv Horu. ²⁶ Yeshia Éronu uwe iya woru yee Eliyéza, bu nwa iya; kele Éronu a-nodu l'eke ono nwuhu lakfu ndiche iya phe.” ²⁷ Mósisu emee iphe, Ojejoje suru t'o mee. Ndu Ízurelu anodu ele epe enya; epe enyihu eli uguv Horu ono. ²⁸ Mósisu eyeshia Éronu uwe iya woru yee Eliyéza, bu nwatibe iya. Éronu anwuhu l'eli uguv l'eke ono. Mósisu yele Eliyéza eshi l'eli uguv ono nyizita. ²⁹ Ndu Ízurelu aphulephu le Éronu be nwuhwaru nu; iphe, bu onu-ulo Ízurelu araa ekwa iya ukporo abali l'abali iri.

21

Ndu Ízurelu alu-gbu ndu Áradu

* **20:13** 20:13 Iphe, “Meriba” bu bu “uswo”.

¹ Teke onye eze Kénanu, l'achị ndu Áradu; mbụ onye ono, bu l'uzo ọhuda nuru lẹ ndu Ízurelụ shi l'uzo Atarimu abya; b'o tsoru ndu Ízurelụ ogu; kputa ndu ọphu ọ kputaru lẹ ndzụ. ² Ndu Ízurelụ eribuaru Ojejoje nte; sụ iya: “Ọ -buru l'i woru ndu-a yee ẹphe l'ẹka bẹ ẹphe e-mebyishikota mkpukpu ẹphe l'ọ ha.” ³ Ojejoje anụ iphe ndu Ízurelụ kfuru; woru ndu Kénanu ye ẹphe l'ẹka. Ẹphe emee ndu ono; mę mkpukpu ẹphe; yọ buru kpurupyata. Tọ dụ iya bụ; e kulahaa ẹke ono Homa.*

Agwo, e meru l'ope

⁴ Ndu Ízurelụ abya eshi l'ugvu Hору tugbua; tsoru uzo, laru Eze Ẹnyimu Uswe; k'ọphu ẹphe e-shi ẹge ono gbangoo Édomu. Ẹphe ejenyaa; ẹphe ta dūhe ike takota nshi. ⁵ Ẹphe awata okfurushi Nchileke yele Mosisu; sụ: “? Bụ ngunu kparu iphe unu dufutaru ẹphe lẹ Íjiputu bya awushi l'echi-egu-wa t'ẹphe nwushihu? Nri ta nọdu l'ẹke-a! Mini ta nọ iya! Ejo nri-a, ẹphe eriphe-wa bẹ gu-buhuakwaru ẹphe!” ⁶ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje achiru ejo agwo ye; t'ọ byaru ndu Ízurelụ ogu. Yọ taa ẹphe; tagbushia ẹphe l'igwe. ⁷ Ndu Ízurelụ abyakfuta Mosisu bya asụ iya: “Ẹphe mewaru iphe, dụ eji; kẹ l'ẹphe kfurushiru Ojejoje; kfurushia nggubedua. Kfunuru nụ Ojejoje; k'ọphu oo-wofuru ẹphe agwo ono.” Ya ndono; Mosisu abya ekfuru nụ Ojejoje l'okfu ẹhu ndu Ízurelụ ono. ⁸ Ojejoje asụ Mosisu: “T'ọ meta ejo agwo dobe l'eli itso lanu; k'ọphu bụ: onye agwo phụ taru; teke o leri ẹnya l'agwo kẹ ope ono; yọ dzuru.” ⁹ Ya ndono; Mosisu egude ope meta agwo; tukobe l'eli itso lanu. Yọ bujeru; onye agwo ono taru; o -lewa ẹnya l'agwo ono, e meru l'ope ono; yọ dzuru.

Ndu Ízurelụ eje ala Móabu

¹⁰ Ndu Ízurelụ atugbua; rua Obótu; bya akpọo ụlo-ékwà ẹphe. ¹¹ Ẹphe eshi lẹ Obótu tugbua; je akpọo ụlo-ékwà ẹphe lẹ Iye-Abarimu l'echi-egu ono, nọ chebe ifu lẹ Móabu l'uzo ẹnyanwu-ahata. ¹² Ẹphe eshi l'ẹke ono tugbua; rua ọkpa-ugvu Zeredu; bya akpọbe ụlo-ékwà ẹphe l'ẹke ono. ¹³ Ẹphe eshikwaphu l'ẹke ono tugbua je akpọbe ụlo-ékwà ẹphe l'azụ Ẹnyimu Amónu azụ iya ọphu; ẹke ono, nọ l'echi-egu, nọ kpaa l'ókè-alị ndu Amoru; kẹ l'ọo Ẹnyimu Amónu bụ ókè-alị ndu Móabu, nọkahuru ndu Móabu ẹphe lẹ ndu Amoru. ¹⁴ Ọo ya meru iphe e kfuru lẹ Ẹkwo ọgù, Ojejoje; sụ: “Mkpukpu Wahebu ono, nọ lẹ Sufa yele nsuda nsuda Ẹnyimu Amónu; ¹⁵ mę lẹ mkpọ-ze mkpọ-ze ono, nọ lẹ nsuda nsuda, nọ je akpaa lẹ mkpukpu Aru; bya anọo jeye l'ókè-alị ndu Móabu.”

¹⁶ Ẹphe egbeshi l'ẹke ono kwaseru bya ejerua Byiye, bụ iya bụ wẹlu ono, Ojejoje suru Mosisu: “T'ọ chikobe ndu Ízurelụ l'ekalanu; tẹ ya nụ ẹphe mini t'ẹphe ngua ono.” ¹⁷ Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelụ agua egvu-wa; sụ: Nggube wẹlu! Wufuta mini;

T'a guru egvu nụ iya.

¹⁸ Ọ bụ wẹlu, bụ ndu eze
gvuru iya;
mbụ l'ọo ndu
a maru ẹpha ẹphe lẹ
Ízurelụ bẹ turu iya nụ.
Ọ bụ mgboro ndu eze;
mę mgboro nk'ẹphe;

* **21:3** 21:3 Iphe, Homa bụ bụ “kpurupyata”.

bẹ ẹphe gude tụa ya.

Tọ dụ iya bụ; ẹphe eshi l'echi-ẹgu jeshia Mátana; ¹⁹ shi lẹ Mátana lufu lẹ Nahalelu; shi lẹ Nahalelu lufu lẹ Bamotu; ²⁰ shi lẹ Bamotu lufu lẹ nsuda, nọ l'alị Móabu lẹ mgboro Ugvu Pishiga, bụ ẹke eeshije ele alị, daburu swanmangu.

Ízurelu alụ-gbu Sihonu, bụ eze ndu Amoru
(Dit 2:26-37)

²¹ Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu ezia ozi t'e je zia Sihonu, bụ eze ndu Amoru; sụ iya: ²² "T'ẹphe swetanu l'alị unu. Ẹphe ta aswibakwa l'ẹgu unu; ẹphe ta aswiba lẹ mgbo vayinu unu. Ophu o dudu wẹlu unu, ẹphe bya l'e-kuta mini ngua. O bụlephu esu-uzo bẹ ẹphe e-toru jeye ẹphe eswekota alị unu."

²³ Obenu lẹ Sihonu te kwedu tẹ ndu Ízurelu sweta l'alị iya. Yọ chikobe ndu nk'iya l'ẹphe ha; ẹphe ejekfushia ndu Ízurelu ogu l'echi-ẹgu. Ẹphe erulephu mkpukpu Jahazu; yo tso ndu Ízurelu ogu. ²⁴ Ndu Ízurelu egude ogu-mbeke gbua ya; nata iya alị iya ono; shita lẹ Ẹnyimu Amonu je akpaa lẹ Ẹnyimu Jáboku; jeyewaru l'alị ndu Amonu; kẹ l'ókè-alị ndu Amonu b'e gude ụpho-mkpuma kpua mgburumgburu; yo shihu ike. ²⁵ Ndu Ízurelu alutakota mkpukpu ndu Amoru l'ọ ha; buchikota iya; lutakota Heshibonu; mẹ iphe, bụ mkpukpu, nọ-pheru iya mgburumgburu. ²⁶ Heshibonu bẹ bụ mkpukpu Sihonu, eze ndu Amoru. Yẹle onye, shi buri eze ndu Móabu lujeru ogu; Sihonu alutakota alị iya je akpaa lẹ Ẹnyimu Amonu. ²⁷ Oo ya meru iphe ndu ẹvu-egvu aguje; sụ:

"Bya Heshibonu; t'a kpua ya;
mbụ t'a kpua mkpukpu Sihonu;
t'o shihu ike.

²⁸ Kẹ l'ọku shi lẹ Heshibonu kpufu;
ọku eshi lẹ Sihonu kpufu.
O tsuwaru mkpukpu
Aru kẹ ndu Móabu;
mbụ ndu nwe ugvu,
nọgbaa l'iku Ẹnyimu Amonu.

²⁹ Nshọo unubẹ ndu Móabu!
E mebyishiwaru unu;
unubẹ ndu anọduje
agwa agwa Kemoshu!
Unwegirima unwoke unu
b'o mewaru; ẹphe agbakashihu
lashia alị ọdo.
Unwegirima unwanyi unu
b'o mewaru; ẹphe abuwaru ndu
a kpuru lẹ ndzụ nụ Sihonu,
bụ eze ndu Amoru.

³⁰ Ayi gweekwaru ẹphe egwegwe;
tsube lẹ Heshibonu
je akpaa lẹ Dibonu.
Ẹphe gwewaru ẹphe
ogwe ẹkfu jeye lẹ Nofa;
mbụ je akpaa lẹ Médebà."

Ndu Ízurelu alụ-gbu Ogu, bụ eze ndu Báshanu
(Dit 3:1-11)

³¹ Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu eburu l'alị ndu Amọru. ³² Mosisu abya ezia ndu e-je ngge lẹ mkpụkpu Jáza; ẹphe ejetsulephu; ndu Ízurelu eje alua mkpụkpu, nọ iya nụ; chikashia ndu Amọru, shi buru l'ẹke ono.

³³ Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu aghakọbe shia ụzo ọpụ shiru jeshia alị Báshanu. Ọgu, bụ eze ndu Báshanu achịta ndu nk'ia l'ẹphe ha jekfushia ẹphe ọgu lẹ mkpụkpu Edereyi.

³⁴ Ojejoje asụ Mosisu: “Ba atsukwa Ọgu egvu; kele ya wowaru iya ye ngu l'ẹka; mę ndu nk'ia; mę alị iya. Mekwaa ya iphe, i meru Sihonu, bu eze, bu lẹ Hëshibonu achị ndu Amọru.” ³⁵ Ya ndono; ndu Ízurelu egbua Ọgu; gbushia ụnwegirima iya; mę ndu nk'ia l'ẹphe ha; k'ọpụ bụ l'ẹ tọ dudu onye wafuru nụ l'ime ẹphe. Ndu Ízurelu anata alị iya nweru.

22

Balaku ezi t'e je ekua Bélamu

¹ Ndu Ízurelu atụgbua jerua phorokoto alị ndu Móabu; bya akpọo ụlọ-ẹkwà ẹphe l'iku Ẹnyimu Jódanu, nọ chebe ifu lẹ Jériko.

² Balaku Zipo apụya iphe bụ iphe, ndu Ízurelu meru ndu Amọru. ³ Ndu Móabu atsulahaa egvu; kele ndu Ízurelu dụ l'igwe. Ẹhu erushihu ndu Móabu l'ẹke ndu Ízurelu nọ. ⁴ Ndu Móabu ejekfu ndu bụ ọgurennya ndu Mídiya je asụ ẹphe: “Lẹ nta-a bẹ ikpoto ndu Ízurelu-a a-tụko iphe, bụ ndu gbaru ẹphe mgburumgburu lụ-gbushikota ẹge eswi, atụkoje ẹswa, nọ l'egu taa.” L'oge teke ono bụ Balaku Zipo bẹ bụ eze ndu Móabu. ⁵ Yo zia t'e eje ekua Bélamu Beyo, bụ onye nọ lẹ mkpụkpu Petọ l'alị Amawu lẹ mgboro Ẹnyimu Yufurétusu. Balaku ezia ya; sụ: “L'o nweru ndu shi Íjiputu lufuta; bya atụko mgboko dzuru. Nta-a bẹ ẹphe nọkwa iya lẹ mgboro. ⁶ Iphe, ya arọ ngu nta-a bụ t'ị bya atụaru iya ndu ono ọnu; kẹ l'ẹphe ka iya ike. O nwekwaru ẹge ọo-dụ; ya alụ-gbua ẹphe; chĩa ẹphe l'alị-a. Ishi iya aburu lẹ ya maru l'onye ị gọru ọnu bẹ bụwa onye a gọru ọnu; onye ị turu ọnu aburu onye a turu ọnu.”

⁷ Tọ dụ iya bụ; ndu bụ ọgurennya ndu Móabu; mę ndu bụ ọgurennya ndu Mídiya egude ụgwo, aakfuje t'a gbaa ẹja jekfushia Bélamu; je ezia ya ozi ono, Balaku ziru ono. ⁸ Bélamu asụ ẹphe: “Unu radụ l'ẹke-a l'enyashi-a; k'ọpụ ya a-karu unu iphe, Ojejoje e-kfuru iya.” Tọ dụ iya bụ; Bélamu yele ndu ishi Móabu ono atụko nọdu.

⁹ Nchileke abyakfuta Bélamu bya ajia ya; sụ: “?Bụ ndu ole bẹ nggu l'ẹphe nọ ono?”

¹⁰ Bélamu asụ Nchileke: “Lẹ Balaku Zipo, bụ eze ndu Móabu bẹ ziru iya ozi; sụ ¹¹ l'o nweru ndu shi lẹ Íjiputu lufuta bya atụko mgboko dzuru. L'ọ tẹ ya bya atụaru iya ndu ono ọnu; l'o nweru ẹge ọo-dụ; ya emekputa ẹphe; chishia ẹphe l'alị ẹphe.”

¹² Nchileke asụ Bélamu: “Be etsokwa ẹphe je; ba atụkwa ndu ono ọnu; kẹ l'ẹphe bụkwa ndu a gọru ọnu-oma nụ.”

¹³ Yo rua l'utsu iya; Bélamu alufuta bya ekfuaru ndu ishi ono, ejeru Balaku ozi ono; sụ ẹphe: “Unu lashia alị unu; lẹ Ojejoje te kwekwa tẹ ya tsoru unu je.” ¹⁴ Tọ dụ iya bụ; ndu ishi Móabu ono atụgbua lashia je asụ Balaku: “Lẹ Bélamu jikakwaru le ya te etsodu ẹphe.”

¹⁵ Balaku abya ezifu ndu ishi ọdo, kaba l'igwe; mbụ ndu a ka ọkwabe ugvu ama lẹ ndu kẹ mbụ phụ. ¹⁶ Ẹphe abyakfuta Bélamu bya asụ iya: “Ọwaa iphe, Balaku Zipo kfuru. Ọ sụru: T'ẹ b'ọ dükwa iphe, ii-kwe t'ọ

kpòshia ngu óbya nk'iya. ¹⁷ Ishi iya aburu lẹ ya a-kwabẹ ngu ugwu, ha nshinu; bya emeeru ngu iphe, ì sùru tẹ ya meeru ngu. Byiko; byanu bya aturu iya ndu-a onu.”

¹⁸ Bèlamu asu ndu ozi Balaku ono: “M'o -ruhuru Balaku bya a-nu iya ulo iya ono, mkpòla-ododo waa mkpòla-ocha jiru ejiji ono; bẹ ya te emeghatadu iphe Ojejoje, bu Nchileke iya kfururu. Ya te ewofudu iya iphe; ophu ya 'eyekwakwa iya iphe. ¹⁹ Unu radu ege ndu ophunanu radujeru phu tẹ ya maru m'o -nweru iphe, Ojejoje e-kfubaa yeru iya.”

²⁰ Nchileke abyakfuta Bèlamu l'enyashi bya asu iya: “O -buru l'oo oku; bẹ ndu-a byaru ngu ekuku; gbeshi tsoru ephe; oo l'oo iphe, ya sùru t'i mee bẹ ii-me nwenkinyi.”

Nkakfu-igara Bèlamu ekfu okfu

²¹ Bèlamu egbeshi l'utsu dozia nkakfu-igara iya tsoru ndu ishi Móabu ono; ephe tugbua. ²² Olee ehu ghuru Nchileke eghughu nshinu l'oo tugburu jeshia ono. Ojozi Ojejoje eje akfuchia ya uzo. Teke ono bẹ Bèlamu no l'eli nkakfu-igara iya agba eje yele ndu ozi iya umadzu ebo ayiru. ²³ Nkakfu-igara ono aphulephu ojozi Ojejoje ono; l'eke oovudo l'esu-uzo; mifuta ogumbeke ya gude l'eka; haa uzo ono swiba l'egbudu. Bèlamu echilaha nkakfu-igara ono iphe t'oo ghazia ya t'oo laphu azu l'uzo. ²⁴ Ojozi Ojejoje ono eje evudo l'owere uzo, no lẹ mgbaku mgbo vayinu ebo, upho-mkpuma nogbaa eka labu. ²⁵ Nkakfu-igara ono aphulephu ojozi Ojejoje ono; nwuta onwiya laa l'upho-mkpuma ono; nwuta Bèlamu okpa tsua l'upho-mkpuma ono; Bèlamu echia ya iphe odo. ²⁶ Ojozi Ojejoje ono atugbukwaa je evudo l'eke du gbiriri. Eke ono te nweudu uzo, ee-shi swia eka-utara; m'oo kwanu swia l'eka-ibyita. ²⁷ Nkakfu-igara ono aphulephu ojozi Ojejoje ono; bya anmakpuru lẹ mkpuli Bèlamu; ehu eghulaha Bèlamu eghughu; yo chilaha ya mgboro iya. ²⁸ Ojejoje akuhaa nkakfu-igara ono onu; yo kfururu okfu nu Bèlamu; su iya: “?Bu ngunu bẹ ya meru ngu, meru iphe, i chiru iya iphe ugbo eto?”

²⁹ Bèlamu asu nkakfu-igara ono: “Iphe, ya gude echi ngu iphe bẹ bu l'iime iya eswe. O -buru t'a su lẹ ya gude ogumbeke l'eka me ya eworu ngu gbua nta-a.”

³⁰ Nkakfu-igara ono asu Bèlamu: “?Ya ta budu nkakfu-igara, i nwe enwenwe, i shihawa keshinu uwa gbata jeye ntanu-a. ?Ya mejewaru ngu ege-a?”

Bèlamu asu iya: “Waawa.”

³¹ Ya ndono; Ojejoje abya emee t'anya sahu Bèlamu. Yo phua ojozi Ojejoje ono l'eke o vudo l'uzo; mifuta ogumbeke ya paru l'eka. Bèlamu efozita ishi; daa; kpube ifu l'ali. ³² Ojozi Ojejoje ono aji iya; su: “?Bu ngunu meru iphe, i chiru nkakfu-igara ngu iphe ugbo eto-a? Ya byaru tẹ ya bya anochia ngu uzo; ke l'uzo, i cheberu ifu bẹ gberu nggo l'anya mu. ³³ Ugbo eto bẹ nkakfu-igara-wa phuru iya; tochikotaru iya. Ndege e to toduru iya l'uzo; me ya ewowaru ngu gbua nta-a; haa yebedua t'oo nodu ndzu.”

³⁴ Bèlamu asu ojozi Ojejoje ono: “Ya mewaru iphe, du eji; kele ya ta madu l'i vudo nochia iya uzo. Oo ya bu; oo -buru l'ee to dudu ngu mma tẹ ya jee; ya alaphu azu.”

³⁵ Ojozi Ojejoje ono asu Bèlamu: “T'oo tsoruru ndu ono je; ole t'oo bukwaru iphe, ya sùru t'oo kfua bẹ oo-kfu nwenkinyi.” To du iya bu; Bèlamu yele ndu ishi ono, ejeru Balaku ozi ono atugbua; yo buru ephe ejeje.

Bèlamu no lẹ ke Balaku

³⁶ Balaku anùlephu lẹ Bèlamu abyawa; lufu jeshia ya ndzuta lẹ mkpukpu, nọ l'alì Móabu l'oke Ẹnyimu Amónu; mbụ l'ime ime ẹke ókè-alì ono. ³⁷ Balaku asụ Bèlamu: “Ya ziru ozi, dù ọku-ọku t'a bya ekua ngu t'ì bya. ?Bùhununu ngunu meru iphe, ẹ tì byakebedu? ?Bù lẹ ya ta adudu ike akwabẹ ngu ugvu tọ?”

³⁸ Bèlamu asụ Balaku: “Ọ dù mma; ya byawaru. Ọlobu; ?bùlephu iphe dù iya mma bẹ ya e-kfu tọ? Ọ bùlekwaphu okfu, Nchileke yeru iya l'ọnu bẹ ya e-kfu.” ³⁹ Tọ dù iya bụ; Bèlamu etsoru Balaku; ẹphe ejeshia Kiriyatu Huzotu. ⁴⁰ Balaku egbushia eswi; mẹ aturu gude gwoo ngweja; bya aharu nù Bèlamu yẹle ndu ishi ono yẹle iya yì ono.

Okfu mbụ, Balamu nataru l'ẹka Ojejoje

⁴¹ Yo be l'ùtsu echile iya; Balaku eduta Bèlamu; ẹphe atugbua jeshia Bamotu-Bálu; Bèlamu eshi l'ẹke ono haru phụ ndu Ízurelu.

23

¹ Bèlamu asụ Balaku: “Kpọaru iya ẹnya-ngweja ẹsaa. Nnggu akpọtaru iya oke-eswi ẹsaa; waa ebyila ẹsaa.”

² Balaku abya emee ẹge Bèlamu kfu. Ẹphe ẹbo egbua oke-eswi; mẹ ebyila ono nanu nanu l'ẹnya-ngweja ono iche l'iche. ³ Bèlamu asụ Balaku: “Vudo lẹ mgboro ngweja-ukfuru ono tẹ ya tugbua. O nweru ẹge ọo-dù; Ojejoje abyakfuta iya. Iphe, bụ iphe, o koshiru iya bẹ ya a-kọru ngu-a.” Yọ tugbua jeshia l'eli nwugvu, ẹ-ta adudu iphe, nọ iya nù. ⁴ Nchileke abyakfuta Bèlamu. Bèlamu asụ Nchileke: “Ya doziwaru ẹnya-ngweja ọzo ẹsaa; bya egbuwa oke-eswi yẹle ebyila nanu nanu l'ẹnya-ngweja ono ẹphe ẹsaa.”

⁵ Tọ dù iya bụ; Ojejoje eye Bèlamu okfu l'ọnu sụ iya: “Laphu azụ jekfu Balaku je ezia ya ozi-wa.” ⁶ Yo jekfushia Balaku; bya aphụ iya ẹge oovudo lẹ mgboro ngweja-ukfuru ono yẹle ndu ishi Móabu l'ẹphe ha.

⁷ Bèlamu ekfulahaa; sụ:

“Lẹ Balaku byaru bya
eduta iya lẹ Áramu;
Eze ndu Móabu;
eduta iya l'alì ugvu ọzo
ẹnyanwu-ahata; sụ iya:
“Tẹ ya tọaru iya unwu Jékoju ọnu;
ya ekfubiyi-a unwu Ízurelu ekfubiyi!”

⁸ Ọ bụ; ?nanu ẹge ya e-shi
tụa ndu Nchileke ẹ-ta atudu ọnu ọnu.
?Nanu ẹge ya e-shi
kfubiyia ndu Ojejoje ẹ-te kfubiyidu?

⁹ Ọo l'eli eze mkpuma;
bẹ ya anọduje phụ ẹphe.
Yọ buru l'eli ugvu;
bẹ ya anọduje ele ẹphe ẹnya;
mbụ ndu ono, dù iche ono.
Ẹphe ta agụjeduru onwẹphe
eyeru ndu ọhodo.

¹⁰ ?Bù onye a-dù ike guta
unwu Jékoju l'ọgu;
mbụ ndu ha l'ọ bụ evevee, nọ l'alì.
Mbụ; ?bù onye a-dù ike

guta nkere-eno unwu Ízurelu l'ogu.
 Tẹ ya nwuhukwa anwuhu
 onye doberu ẹka ndoo!
 Tẹ ya lakwaa ẹge ndu
 doberu ẹka ndoo alaje!”

¹¹ Balaku asu B́elamu: “?Bụ ngunu b'i meru iya ẹge ono? Ya sụru ngu t'i bya atua ndu ohogu iya onu; yo gbe buru onu b'i goru nu ẹphe!”

¹² B́elamu asu: “?Bụ tẹ ya be kfushi iphe, Ojejoje yeru iya l'onu tẹ ya kfua to?”

Okfu k'ẹbo, B́elamu nataru l'ẹka Ojejoje

¹³ Balaku asu B́elamu: “Tsuru iya t'ẹphe je l'ẹke odo, ii-nodu phụ ẹphe. E tii phukotakwa ẹphe l'ẹphe ha. O kwa uphodu l'ime ẹphe bẹ ii-phụ. Shi l'ẹke ono t̄aru iya ẹphe onu.” ¹⁴ Balaku eduta B́elamu; ẹphe ejeshia l'egu mkpukpu Zofimu, nọ l'eli ugvu Pishiga; yo kpua ẹnya-ngweja ụzo ẹsaa. Ẹphe egbushia oke-eswi yele ebyila nanu nanu l'ẹnya-ngweja ono iche l'iche.

¹⁵ B́elamu asu Balaku: “Vudo lẹ mgboro ngweja-ukfuru ono tẹ ya jekfu Ojejoje l'ekaphu.”

¹⁶ Ojejoje abyakfuta B́elamu; bya eye iya okfu l'onu; sụ: “Laphu azu odo je ezia Balaku ozi-a.” ¹⁷ B́elamu abya ejekfu Balaku; phua ya l'ẹke oovudo lẹ mgboro ngweja-ukfuru ono yele ndu ishi Ḿóabu, yele iya t̄ko nodu. Balaku asu B́elamu: “?Bụ ngunu bẹ Ojejoje kfuru?” ¹⁸ B́elamu ekfushilaha; sụ:

“Nggube Balaku; gbeshi
 egbeshi ngabẹ nchị!
 Nua iphe, ya ekfu;
 nggube nwatibe Zipo.

¹⁹ Nchileke ta abukwa madzu mmanu;
 k'ophu ọo-bya adzulaha ejo-ire.
 Ophu ọ bukwanu nwa ndiphe;
 kẹ t'ọ gbanwee obu iya.
 ?O kfujewaru okfu;
 to me iya ẹge o kfuru?
 ?O kwejeru ukwa iphe;
 to medzu ukwa iphe obu to?

²⁰ Mbụ l'agha; ozi,
 ya nataru bukwa tẹ
 ya gooru ndu ono onu.
 Nchileke gowaru ẹphe onu;
 ophu ya ta a-dukwa ike agbanwe iya.

²¹ E tọ dudu iphe, du ẹji,
 ọ phuru l'ẹhu unwu J́ekopu;
 ophu ọ dudu iphe,
 ẹ-ta dudu mma,
 ọ phuru l'ẹhu unwu Ízurelu.
 Ojejoje, bu Nchileke ẹphe
 swiru ẹphe okpobe eswiru.
 Ẹphe anoduje atụ uzu
 l'ọ bu eze ẹphe.

²² Nchileke; bẹ dufutaru ẹphe
 lẹ Íjiputu; bya emee ẹphe;

èphe enweru òkpehu l'ò bụ atụ.
 23 È te egudeghedu ògvu
 gwòta unwu Jékòpu.
 Òphu eegudeghedu
 agwugwo mekata unwu Ízurelu.
 Nta-a bẹ ee-kfu okfu èhu unwu Jékòpu;
 kfua okfu èhu unwu Ízurelu; sù:
 'Unu leduduphu iphe,
 Nchileke meeberu!'

24 Ndu Ízurelu angụ-lihuje l'ò bụ nne agụ.
 Èphe anòduje ebu nggada
 l'ò bụ agụ, è-ta azejèdu azèe jeye
 yò labushia anụ, o gburu; mbụ jeye;
 yò ngụ mee-iphe,
 o guderu."

25 Tò dù iya bụ; Balaku asụ Bèlamu: "Ba tükwa èphe ònu lẹ phuu; òphu ì gòkwaru èphe ònu lẹ phuu!"

26 Bèlamu asụ Balaku: "?Ya te kfuduru ngu l'òo iphe, Ojejoje kfuru bẹ ya e-me?"

Okfu k'èto, Bèlamu nataru l'èka Ojejoje

27 Tò dù iya bụ; Balaku asụ Bèlamu: "Bya tẹ ya duru ngu je èke òdo. O nweru ike; yò dù Nchileke mma t'i shi l'èke ono tọaru iya èphe ònu."

28 Balaku eduta Bèlamu; èphe enyihu ònonu ugvu Peyò; mbụ ugvu ono, nò chebe ifu l'alì, daburu swanmangu ono. 29 Bèlamu asụ Balaku: "Kpọaru iya ènya-ngweja èsaa l'èke-a; nggu akpọtaru iya oke-eswi èsaa; òwaa ebyila èsaa." 30 Balaku emee ya ège Bèlamu sùru t'ò mee ya. Èphe egbua oke-eswi ono yèle ebyila ono nanụ nanụ l'ènya-ngweja ono iche l'iche.

24

1 Bèlamu abya aphụa l'iphe, dù Ojejoje mma bụ t'a gòru ònu-òma nù ndu Ízurelu; o jeheduru oji ège òojijehawa. Iphe, o meru bụ l'ò woru ifu ghaa l'uzo echi-ègu. 2 Bèlamu abya apalia ènya imeli; phụa ndu Ízurelu l'èke èphe kpòbegbaaru ọlò-ékwa èphe l'ikfu l'ikfu. Ume Nchileke abya iya l'èhu; 3 yo kfulahaa; sù:

"Òwaa iphe Bèlamu Beyò l'ekfu;

Ò kwa onye ono, e meru;

ènya asahụ ono ekfu iya.

4 Òwaa okfu, onye ono, anuje
 okfu, shi l'èka Nchileke ono ekfu;
 mbụ onye ono, aphụje iphe,
 Òkaribe-Kakòta-Ike ekoshi ono;
 mbụ onye ono, adaje kpurumu l'alì;
 bya aburu onye e meru; ènya asahụ iya.

5 Ège ọlò-ékwa ngu amabe mma;

nggùbe Jékòpu; mbụ èke

nggùbe Ízurelu bu ebubu!

6 Òo ège nsụda nsụda aduje-a

bụ ège ò sùsaru asusa.

Ò dù l'ò bụ mgbabu,

a gbaru l'iku ènyimu.

Ò dù l'ò bụ oshi alowe,

Ojejoje yeru l'onwiya;
bya adu l'ò bu oshi sida,
gvuru l'iku enyimu.

⁷ Mini e-shije l'ite-mini Ízurelu l'atsoshi atsoshi.

Èphe e-nweru mini nweru k'etsubo iya.
Eze èphe a-ka eze Agagu.
Alì-eze èphe bẹ aa-palì eli.

⁸ Nchileke dufutaru èphe lẹ Íjiputu;

bya emee èphe;
èphe enweru okpehu l'ò bu atsu.
Iphe, bu mbakeshi ndu
ophu èphe du ashi;
bẹ èphe e-ripya eripya;
tsua okpu èphe
yogiriyogiri.

Èphe e-gude arwa èphe
nmafushia èphe anmafushi.

⁹ Ízurelu nmakpuru anmakpuru;

zeru l'ò bu agu.
Ò zẹ l'ò bu nne agu;
?bu onye a-du ike kpatsua ya.
Tẹ iphe, bu ndu goru unwu
Ízurelu onu bukwaru ndu a goru onu.
Tẹ iphe, bu ndu turu unu
onu bukwaruphu ndu
a turu onu."

¹⁰ Tọ du iya bu; èhu eghulaha Balaku eghughu l'ẹke Bèlamu nọ. Yọ kua ẹka pamu; sù Bèlamu: "Nta-a bẹ ya kuru ngu t'ì bya atuaru iya ndu ohogu iya onu; yo gbe buru onu b'ì goru nu èphe ugbo ẹto-a. ¹¹ Ngwaa; gude oso gbagbua lasha nk'unu nta-a! Ya shi rìà kẹ tẹ ya kwabẹ ngu ugvu, ha nshinu; obenu lẹ Ojejoje bẹ nafuwaru ngu ugvu ono."

¹² Bèlamu aji Balaku sù iya: "?Ya te kfuduru iya ndu i ziru t'èphe bya ekua ya; sù: ¹³ 'M'o -ruhuduru Balaku nu iya ọlo iya ono, mkpọla-ododo mẹ mkpọla-ọcha jiru ejiji ono bẹ ya te emeghatakwa iphe, Ojejoje sùru tẹ ya mee; ya te egudedu uche k'onwiya l'eme iphe, du mma; m'ò kwanu iphe, du ẹji. Ọ bulephu iphe, Ojejoje kfuru bẹ ya e-kfu.' ¹⁴ Nta-a bẹ ya a-lakfuakwa ndibe iya. Ọle byakwa tẹ ya nmaaru ngu okwa iphe, ndu ono e-mekochaa mee ndibe unu lẹ teke nọ l'ifu."

Okfu k'eno, Bèlamu nataru l'ẹka Ojejoje

¹⁵ Tọ du iya bu; Bèlamu
ekfulaha; sù:

"?Ọwaa bu iphe, Bèlamu Beyọ ekfu;
mbu okfu, onye e meru;
ènya asahu asahu ekfu.

¹⁶ Ọwaa bu okfu, onye ono,
anuje okfu, Nchileke ono
ekfu; mbu onye ono,
maru iphe,
shi Okaribe-Kakota-Nu l'ẹka;
mbu onye ono, aphuje iphe,
Okaribe-Kakota-Ike ekoshi;

- onye ono, daru kpurumu;
 bya abuleru-a onye ono,
 e meru; ęnya asahu ono.
- 17 Ya phuru onye ono;
 ę-tọ budu nta-a.
 Ya ele onye obu ęnya;
 ole ę tọ nọdu ntse.
 Mkpọro eze e-shi
 l'ọnu-ulo Jékọpu lufuta.
 Onye eze a-lufuta lę Ízurelu.
 Móabu bę ọo-tuko
 ókè-alị iya rakaa araka;
 tuko unwu Sheti l'ophu mebyishia.
- 18 Ndu Édọmu bę aa-luta l'ọgu;
 O kwaphu ęge ono;
 bę aa-luta ndu Séyi,
 bu ndu ọhogu Ízurelu.
 Obenu lę ndu Ízurelu;
 bę a-nọdu aka ike l'eje.
- 19 Onye ishi e-shi l'ọnu-ulo
 Jékọpu lufuta;
 bya emebyishia ndu ophu
 wafuru nu lę mkpukpu ono.”
- 20 Bẹlamu abya aphua ndu
 Amaleku; kfushilaha; sụ:
 “Ndu Amaleku bu ivuzo
 l'iphe bu mbakeshi;
 obenu l'ephe a-buru
 kpurupyata l'ikperazu.”
- 21 Yọ bya aphua ndu Kenu; sụ:
 “Eke unube ndu Kenu,
 bu ebubu b'e meru;
 yo shihu kę dųngudungu.
 Nwamkpu, unu turu;
 bę unu turu l'eli mkpuma.
- 22 Ole unube ndu Kenu;
 bę aa-lukwa alulu.
 Ndu Asiriya a-kpuko unu lę ndzu.”
- 23 Bẹlamu ekfutsua ono; bya asụ:
 “?Bu onye a-nọ ndzu teke
 Nchileke a-nọdu eme iphe ono?
- 24 Ugbomini e-shi lę Kítimu bya;
 bya emeshia ndu Asiriya
 yele ndu Eba ike.
 Obenu l'ephebedua
 a-bukwaruphu kpurupyata.”
- 25 Tọ du iya bu; Bẹlamu ekfutsua ęge ono; gbeshi; yọ buru iya alala;
 Balaku atugbua lashia.

25

Ndu Móabu dusweru ndu Ízurelu ọzo

¹ A nonyaa lẹ teke ndu Ízureḷu bu lẹ nsuda Shitimu; ẹphe awata ome k'enyishi ẹji; ẹphe l'unwanyi ndu Móabu. ² Unwanyi Móabu ono ekuje ndu Ízureḷu t'ẹphe tsoru ẹphe je ọgwa nte ẹphe. Ndu Ízureḷu l'erije iphe, a gwaru lẹ nte ono; l'abaru nte ndu Móabu ono ẹja. ³ Tọ dọ iya bọ; ndu Ízureḷu eworu onwẹphe tųgbabe l'agwa Báḷu-Peyọ. E shi ẹge ono; ẹhu awata oghu Ojejoje eghughu l'ẹke ndu Ízureḷu nọ. ⁴ Ojejoje asọ Mósísu: "Chịta ndu ishi ndu Ízureḷu l'ẹphe ha je egbushia l'ifu Ojejoje l'echi oke-eswe; k'ọphu Ojejoje e-wofu ẹhu-eghughu iya, enwu kfukfukfu l'ẹhu ndu Ízureḷu." ⁵ Tọ dọ iya bọ; Mósísu asọ ndu ọgbo ikpe ndu Ízureḷu: "T'onyenonu l'unu ha gbushia ndu nk'ia, bọ ndu woru onwẹphe tųgbabe l'agwa Báḷu-Peyọ ono."

⁶ Teke ono, ndu Ízureḷu nọ l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko aragbaa ẹkwa ono; bẹ nwoke Ízureḷu lanu dutaru nwanyi Mídiya dubata lẹ nk'ia; l'ẹke Mósísu yẹle ndu Ízureḷu l'ẹphe ha ele iya ẹnya. ⁷ Finehasu Eliyéza Éronu, bọ onye achijeru Nchileke ẹja aphulephu iphe ono; gbalihu l'ẹke ono, ọha ono kuru ono; je adzuta arwa iya. ⁸ Yo tsopyabe nwoke Ízureḷu ono bahu l'ime ụlo-ékwà ono; je eworu arwa ono nmaa ẹphe. Yo shi l'ẹhu kẹ nwoke baa lẹ kẹ nwanyi ono. E shiwaphu ẹge ono; mgbonwu ono ahaa ndu Ízureḷu. ⁹ Ọle ndu mgbonwu ono gburu dukwa ukporo unu madzu ugbo ẹto.

¹⁰ Ojejoje asọ Mósísu: ¹¹ "Finehasu Eliyéza Éronu, bọ onye achijeru Nchileke ẹja bẹ mewaru; ẹhu eghubuhu mu eghughu l'ẹke ndu Ízureḷu nọ; kẹ l'o wotaru okopho, ya ge ekoru ndu Ízureḷu kooru ẹphe; shi ẹge ono mee; ya te gudehe okopho iya ono mee tẹ ndu Ízureḷu laa l'iyi. ¹² Ọo ya bọ t'i kfuru Finehasu lẹ yẹle iya gbawaru ndzu ẹhu-agu. ¹³ Ọgba-ndzu ono a-buru nk'ia waa k'awa iya pẹ, bọ ndu ọphu etso iya nọ. Ọgba-ndzu ono bọ l'ẹphe a-buru ndu achijeru Nchileke ẹja gbururu jeyewaru; kẹ l'o gude okfu-ẹhu Nchileke iya koo okopho; shi ẹge ono kfua ugwo iphe, dọ ẹji, ndu Ízureḷu meru."

¹⁴ Ẹpha nwoke Ízureḷu ono, e gburu yẹle nwanyi Mídiya ono bọ Zimuri Salu. Nna iya; mbu Salu bọ onye ishi l'ẹnya-ufu, nọ l'ikfu Símiyonu. ¹⁵ Ẹpha kẹ nwanyi Mídiya ono, e gburu ono bọ Kozubi nwatibe Zuru. Nna iya; mbu Zuru bọ onye ishi l'ẹnya-ufu ndu Mídiya.

¹⁶ Ojejoje abya asọ Mósísu: ¹⁷ "Kpaa ndu Mídiya ẹhu; woru ẹphe gbushia. ¹⁸ Ishi iya aburu l'ẹphe gude ẹregede kpaa unubedua ẹhu; shi lẹ kẹ nte Báḷu ono, nọ lẹ Peyọ ono duphua unu ọzo. Ọdo aburu lẹ kẹ Kozubi, bọ nwada onye ishi ndu Mídiya; mbu nwunne ndu Mídiya kẹ nwanyi; mbu onye ono, e gburu l'oge teke ono, kẹ Peyọ meru mgbonwu abya ono."

26

Aagu ndu Ízureḷu ọgu k'ẹbo

¹ Lẹ mgbonwu ono latsuaru bẹ Ojejoje kfuru Mósísu yẹle Eliyéza Éronu, bọ onye achijeru Nchileke ẹja; sọ: ² "Unu gụa ndu Ízureḷu kpamukpamu ọgu l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu; tsube lẹ ndu nọwaru ukporo afa kwaseru; mbu ndu dzuwaru oje ọgu lẹ Ízureḷu." ³ Yọ buru lẹ baswangu alí Móabu, nọ l'iku Ẹnyimu Jódanu lẹ mgboro Jéríko bẹ Mósísu yẹle Eliyéza, bọ onye achijeru Nchileke ẹja nọdu kfuaru ndu Ízureḷu; sọ ẹphe: ⁴ "Unu gụa ndu Ízureḷu kpamukpamu ọgu; tsube lẹ ndu nọwaru ukporo afa kwaseru; mbu ẹge ono, Ojejoje turu iya Mósísu l'ekemu ono."

Owaa ndu Ízureḷu, shi lẹ Íjiputu lufuta:

⁵ Ndu eri ke Rúbenu,

bụ ọkpara Ízureḷu bụ:
Hanọku, metaru ikfu Hanọku;
Palu, metaru ikfu Palu;

⁶ Hezuronu, metaru
ikfu Hézuronu.

Kami emeta ikfu Kami.

⁷ Ndu ono l'ẹphe ha tuko bụru ndu ikfu Rúbenu. Ndu ọphu a guru ọgu tukuroru dọ ụkporo ọnu madzọ ise l'ọnu madzọ tete; l'ụkporo madzọ ishinguru lẹ madzọ iri.*

⁸ Nwatibe Palu ke nwoke bụ Eliyabu. ⁹ Ụnwegirima Eliyabu ndu k'unwoke bụ: Nemelu; Detanu; me Ebiramu. O bụ Detanu; me Ebiramu-a b'a fọtajeru t'ẹphe bụru ishi lẹ Ízureḷu; ẹphe etsoru ndu ke Kora; kwefuru Mosisu yele Eronu ikè teke ono, ẹphe kwefujeru Ojejoje ikè; ¹⁰ alị asaa ọnu tuko ẹphe lẹ Kora lekota ono. Ndu shi etso iya nọ be nwushihuru nọ; teke ono ọku kegbushijeru ụkporo madzọ iri l'ẹbo l'umadzu iri ono. Iphe ono aburu iphe alọ ẹka lẹ nchị. ¹¹ Obenu l'unwu ke Kora ta nwushihukwa.

¹² Ndu ikfu Símiyọnu

l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe bụ:
Nemelu, metaru ndu ufu Nemelu;

Jaminu, metaru
ndu ufu Jaminu;
Jakinu, metaru
ndu ufu Jakinu;

¹³ Zera, metaru

ndu ufu Zera;
me Shawulu, metaru
ndu ufu Shawulu.

¹⁴ Ndu ono tuko bụru ndu ikfu Símiyọnu. Ndu ọphu a guru ọgu bẹ dọ ụkporo ọnu madzọ ugbo labụ l'ọnu iri madzọ l'ise l'ụkporo madzọ iri.†

¹⁵ Ndu ikfu Gádu

l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe bụ:

Zefonu, metaru
ndu ufu Zefonu;

Hagi, metaru
ndu ufu Hagi;
Shuni, metaru
ndu ufu Shuni;

¹⁶ Ozuni, metaru

ndu ufu Ozuni;
Éri, metaru ndu ufu Éri;

¹⁷ Arodi, metaru

ndu ufu Arodi;
Areli, metaru ndu ufu Areli.

¹⁸ Ndu ono bẹ tuko bụru ndu ikfu Gádu. Ndu ọphu a guru ọgu dọ ụkporo ọnu madzọ ugbo ise l'ọnu madzọ l'ụkporo ise.‡

¹⁹ Júda bẹ mọtaru unwoke labụ, ẹpha ẹphe bụ Eru; me Onanu. O le ẹphe ẹbo nwushihuru l'alị Kėnanu. ²⁰ Ndu ke ikfu Júda l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe bụ:

Shela metaru ndu ufu Shela;

* **26:7** 26:7 Iphe ọ bụ bụ 43,730. † **26:14** 26:14 Iphe ọ bụ bụ 22,200. ‡ **26:18** 26:18 Iphe ọ bụ bụ 40,500.

- Pérezu emeta ndu ufu Pérezu;
 mę Zera, metaru ndu ufu Zera.
- 21 Ụnwu kę Pérezu bụ:
 Hézurọnu, metaru ndu
 ufu Hézurọnu;
 mę Hamulu, metaru ndu
 ufu Hamulu.
- 22 Ndu ono tuko bụru ndu ikfu Júda. Ndu ọpụ a gụru ọgụ dụ ụkporo
 ụnu madzụ ugbo tete l'ụnu madzụ iri lę nanụ l'ụkporo madzụ ise. §
- 23 Ndu ikfu kę Ísaka
 l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu bụ:
 Tola, metaru
 ndu ufu Tola;
 Puwa, metaru
 ndu ufu Puwa;
- 24 Jashubu, metaru
 ndu ufu Jashubu;
 mę Shimurọnu,
 metaru ndu ufu
 Shimurọnu.
- 25 Ndu ono bę tuko bụru ndu ikfu kę Ísaka. Ndu ọpụ a gụru ọgụ dụ
 ụkporo ụnu madzụ ugbo ęsato l'ụkporo madzụ ugbo iri l'ise.*
- 26 Ndu ikfu kę Zébulọnu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ęphe bụ:
 Sęredu, metaru
 ndu ufu Sęredu;
 Elọnu, metaru
 ndu ufu Elọnu;
 mę Jahulelu,
 metaru ndu
 ufu Jahulelu.
- 27 Ndu ono tuko bụru ndu ikfu Zébulọnu. Ndu ọpụ a gụru ọgụ dụ
 ụkporo ụnu madzụ ugbo ęsaa l'ụnu madzụ iri lę nanụ l'ụkporo madzụ
 ise. †
- 28 Ndu ikfu kę Jósefu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ęphe bụ:
 Manáse; mę Ífuremu.
- 29 Ụnwu kę Manáse bụ:
 Makiya, metaru
 ndu ufu Makiru.
 Makiru bụ nna Gíledu.
 Gíledu abụru iya
 metaru ndu Gíledu.
- 30 Ụnwu Gíledu bụ:
 Iyeza, metaru
 ndu ufu Iyeza;
 Helęku, metaru
 ndu ufu Helęku;
- 31 Asurelu, metaru
 ndu ufu Asurelu;
 Shékemu, metaru
 ndu ufu Shékemu;
- 32 Shemida, metaru
 ndu ufu Shemida;

§ 26:22 26:22 Iphe ọ bụ bụ 76,500. * 26:25 26:25 Iphe ọ bụ bụ 64,300. † 26:27 26:27 Iphe ọ
 bụ bụ 60,500.

mẹ Hefa, metaru ndu
ufu Hefa.

³³ Zelofehadu Hefa ta mụtadu nwata nwoke. O bụ ụnwanyi b'ọ mụshiru. Ẹpha ụnwanyi ono, ọ mụshiru ono bụ Mahula; Nówa; Hógula; Milika; mẹ Tíza.

³⁴ Ndu ono tuko bụru ndu eri Manáse. Ndu ọphu a gụru ọgu tuko dụ ụkporo ụnu madzụ ishingu l'ụnu madzụ iri lẹ nanụ l'ụkporo madzụ iri l'ise.‡

³⁵ Ụnwu kẹ Ífuremu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu bụ:

Shutela, metaru
ndu ufu Shutela;
Beka, metaru
ndu ufu Beka;
waa Tahanu, metaru
ndu ufu Tahanu.

³⁶ Ụnwu Shutela bụ Eranu, metaru ndu ufu Eranu. ³⁷ Ndu ono bẹ tuko bụru ndu ikfu Ífuremu. Ndu ọphu a gụru ọgu dụ ụkporo ụnu madzụ ẹno l'ụnu madzụ l'ụkporo madzụ ise.§

Ndu ono tuko bụru ndu eri Jósefu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu.

³⁸ Ndu ikfu kẹ Bénjaminu bụ:

Béla, metaru
ndu ufu Béla;
Ashibẹlu, metaru
ndu ufu Ashibẹlu;
Ahiramu, metaru
ndu ufu Ahiramu;

³⁹ Shefufamu, metaru
ndu ufu Shefufamu;
waa Hufamu, metaru
ndu ufu Hufamu.

⁴⁰ Ụnwu Béla bụ:

Arudu; mẹ Námanu.
Arudu, bụ iya
metaru ndu ufu Arudu;
Namanu abụru iya
metaru ndu ufu Namanu.

⁴¹ Ndu ono tuko bụru ndu ikfu Bénjaminu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe. Ndu ọphu a gụru ọgu dụ ụkporo ụnu madzụ ugbo ise l'ụnu madzụ iri l'ẹno.*

⁴² Ndu ikfu kẹ Dánu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe bụ:

Shuhamu, metaru
ndu ufu Shuhamu.

Ndu ono tuko bụru ndu ikfu Dánu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe. ⁴³ Ẹphe tuko bụru ndu ufu Shuhamu. Ndu ọphu a gụru ọgu dụ ụkporo ụnu madzụ ugbo ẹsato l'ụnu madzụ.†

⁴⁴ Ndu ikfu kẹ Ásha bụ:

Imuna metaru ndu ufu Imuna;
Ishivi metaru ndu ufu Ishivi;
waa Beríya, metaru ndu ufu Beríya.

⁴⁵ Ụnwu Beríya bụ: Heba, metaru ndu ufu Heba; waa Malikẹlu, metaru ndu ufu Malikẹlu.

‡ **26:34** 26:34 Iphe ọ bụ bụ 52,700. § **26:37** 26:37 Iphe ọ bụ bụ 32,500. * **26:41** 26:41 Iphe ọ bụ bụ 45,600. † **26:43** 26:43 Iphe ọ bụ bụ 64,400.

46 Ọ bụ nwata nwanyi lanụ bẹ Ásha mụtaru. Ẹpha nwata ono bụ Séra.
47 Ndu ono tuko bụru ndu ikfu Ásha. Ndu ọphu a gụru ọgu dụ ụkporo ọnu ugbo ishingụ l'ọnu madzụ iri l'eto l'ụkporo madzụ iri.‡

48 Ndu bụ ndu eri Náfutali
l'ọnu-ufu l'ọnu ẹphe bụ:
Jahuzelu, metaru
ndu ufu Jahuzelu;
Guni, metaru ndu ufu Guni;

49 Jeza, metaru
ndu ufu Jeza;
waa Shilemu, metaru
ndu ufu Shilemu.

50 Ndu ono tuko bụru ndu ikfu Náfutali l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe. Ndu ọphu a gụru ọgu dụ ụkporo ọnu madzụ ugbo ise l'ọnu madzụ iri l'eto l'ụkporo madzụ iri.§

51 Iphe, ndu Ízurelu kpakọru dụ aburu ụkporo ọnu madzụ ugbo ụkporo eto l'ụkporo ọnu madzụ iri l'ise l'ọnu madzụ eno l'ụkporo madzụ ishingụ l'umadzu iri.*

Ndu Ízurelu awa alị ono, ẹphe eje eburu ono

52 Ojejoje asụ Mosisu: 53 “Ọo ndu-a bẹ aa-washiru alị ono t'ọ bụru òkè-
iphe, ẹphe ketaru. Ndu nonu e-keta l'ẹge ẹphe ha l'ọnu-ọgu. 54 Ndu ha
nshinu bẹ ịi-wẹ alị, ha nshinu. Ndu ọphu ha nwanshi; bẹ ịi-wẹ alị, ha
nwanshii. Ndu ọphu nonu e-keta l'ẹge ẹphe ha l'ọnu-ọgu. 55 Alị ono bụ
ẹnwa bẹ aa-tụ gude washia ya. Aa-wa iya l'ikfu l'ikfu; ndu ọphu nonu;
ẹphe eketa òkè iya nk'ẹphe l'ikfu nk'ẹphe. 56 Ọ bụ ẹnwa bẹ aa-tụ gude
washiaru ndu ọphu ha nshinu; mę ndu ọphu ha nwanshii alị ono.”

Aagụ eri Lívayi ọgu

57 Ọwaa ẹge e gude gụa ndu ikfu kẹ Lívayi l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu:
Geshonu metaru
ndu ufu Geshonu;
Kohatu, metaru
ndu ufu Kohatu;
Merari emeta
ndu ufu Merari.

58 Ndu ọwaa bẹ bukwapu ndu ikfu Lívayi:
Ndu ufu Libíni;
ndu ufu Héburonu;
ndu ufu Mahuli;
ndu ufu Mushi;
mę ndu ufu Kora.

Kora bụ iya metaru Amuramu. 59 Ẹpha nyee Amaramu bụ Jekobedu,
bụ nwatibe Lívayi. Jokebedu bụ nwata nwanyi, a mụtaru Lívayi lẹ
Íjiputu. Ndu ọ mụtaru Amuramu bụ Éronu; mę Mosisu; waa Miriyamu,
bụ nwunne ẹphe kẹ nwanyi. 60 Éronu bụ nna Nadabu; Abihu; Eliyéza;
waa Itama. 61 Nadabu yele Abihu bẹ nwuhuru nụ teke ẹphe gude ọku,
ẹ-ta dudu nsọ kpọoru Ojejoje ngweja ọku.

62 Ndu a gụru ọgu l'eri Lívayi; mbụ unwoke ẹphe, nọwaru shita l'ọnwá
lanụ kwaseru bẹ kpakọru dụ ụkporo ọnu madzụ ugbo labụ l'ọnu madzụ iri
l'esaa l'ụkporo madzụ iri.† Ẹ ta gudu ẹphebedua teke a gụru ndu Ízurelu

‡ 26:47 26:47 Iphe ọ bụ bụ 53,400. § 26:50 26:50 Iphe ọ bụ bụ 45,400. * 26:51 26:51 Iphe ọ
bụ bụ 601,730. † 26:62 26:62 Iphe ọ bụ bụ 23,000.

ndu ọphunanu; kẹ l'e te kevuduru ẹphe òkè lẹ Ízurelu.

⁶³ Ndu ono bu ndu Mósísu yẹle Eliyéza, bu onye achijeru Nchileke ẹja guru ọgu; mbu ndu ono, guru ndu Ízurelu ọgu lẹ baswangu alí Móabu l'íku Ẹnyimu Jódanu lẹ mgboro Jéríko. ⁶⁴ Ndu ono ta dudu l'ẹphe ha, tso lẹ ndu ọphu Mósísu yẹle Ẹronu, bu onye achijeru Nchileke ẹja guru ọgu teke ono, ẹphe guru ndu Ízurelu l'echi-ẹgu ono. ⁶⁵ Ishi iya aburu lẹ Ojejoje suru ndu Ízurelu ono l'ẹphe nwuhufutaje l'echi-ẹgu ono. E to dudu m'oo onye lanu, phoduru nu l'ime ndu ono; a gufu Kálebu Jefune yẹle Jóshuwa Nunu.

27

Unwada Zelofehadu ekfu t'a nu ẹphe òkè-alí nna ẹphe (Ógú 36:1-12)

¹ Unwada Zelofehadu ejerua l'onu ọlo-ẹkwà ndzuko. Zelofehadu l'onwiya bu nwatibe Hefa; Hefa aburu nwatibe Gíledu; Gíledu aburu nwatibe Makiru; Makiru aburu nwatibe Manáse. Ndu ono bu ndu eri Manáse. Manáse aburu nwatibe Jófesufu. Ẹpha unwada Zelofehadu ono bu: Mahula; Nówa; Hógula; Milika; waa Tíza. ² Unwada Zelofehadu ono abya evudo Mósísu l'ifu; me lẹ Eliyéza, bu onye achijeru Nchileke ẹja; me l'ifu ndu ishi; me l'ifu ndu Ízurelu kpamukpamu l'onu Ọlo-Ẹkwà Ndzuko; kfulahaa; su: ³ “Nna ẹphe be nwuhuru l'echi-ẹgu. Ọle; ẹ to tsokwa ndu ono, chikoberu onwẹphe tso Ojejoje okfu ono; mbu ndu otu Kora. Ọ kwa k'iphe, du ẹji, o metaru l'onwiya b'o gude nwuhu; to muta unwoke. ⁴ ?Bu kele nna ẹphe ta mutadu nwata nwoke meru iphe ẹpha iya e-chihu to? T'a hekwa-a ẹphe òkè l'ẹke ndu nna ẹphe no.”

⁵ To du iya bu; Mósísu ewota okfu unwada Zelofehadu ono pakfu Ojejoje. ⁶ Ojejoje asu Mósísu: ⁷ “Lẹ unwada Zelofehadu kfuru iphe, gbaru nu. Unu shi l'òkè-iphe ndibe nna ẹphe woru iphe nu ẹphe t'ẹphe nweru. Unu nu ẹphe òkè-iphe, ruberu nna ẹphe t'ọ buru nk'ẹphe. ⁸ Kfuaru ndu Ízurelu su ẹphe-a: ‘Ọ -buru lẹ nwoke nwuhuru; to muta nwata nwoke; t'e wotaje òkè, ruberu iya nu nu nwatibe iya ke nwanyi. ⁹ Ọ -buru l'onye obu ta mutadu nwa-nwanyi; t'e wotaje òkè, ruberu iya nu nu unwunne iya ke nwoke t'ọ buru iphe ẹphe. ¹⁰ Teke obu l'ẹ to nwedu unwunne nwoke; t'e woru òkè ono, ruberu iya nu ono nu unwunne nna iya ẹphe ke unwoke t'ọ buru nk'ẹphe. ¹¹ Ọ -buru lẹ nna, muru onye ono te nwedu unwunne nwoke; t'e woru òkè, ruberu iya nu nu ndu ẹphe l'iya bu ọkpobe abubu t'ọ buru iphe ẹphe. Iphe ono bu ome-l'alí, a toru ọkpa iya doberu ndu Ízurelu; ẹge Ojejoje turu iya Mósísu l'ekemu.’ ”

Aafota Jóshuwa t'ọ no-chia ẹnya Mósísu (Dit 31:1-8)

¹² To du iya bu; Ojejoje asu Mósísu: “T'o nyihu eli ugvu Abarimu-a je anodu phukota alí ono, ya nuru ndu Ízurelu ono. ¹³ I -phutsule iya phu; be ii-nwuhu lakfushia ndibe unu; ẹge ono nwunne ngu; mbu Ẹronu jeru iya ono. ¹⁴ Iphe, kparu iya nu aburu l'unu kwefuru íkè l'okfu iya teke ono, ndu Ízurelu gujeru aphu lẹ mgboro mini ono, no l'echi-ẹgu Zinu ono. Unu ta du ike dobe iya nsọ l'ẹnya ẹphe.” (Mini ono bu mini Meriba, no lẹ Kadéshi l'echi-ẹgu Zinu.)

¹⁵ Mósísu asu Ojejoje: ¹⁶ “Tẹ Ojejoje; mbu Nchileke ọphu gude ndzu onyemonye fota nu onye a-ndu edu ndu Ízurelu. ¹⁷ Onye e-vutajeru ẹphe

uzo l'ejeje; mę l'alala; mbụ onye a-nọdu edu ęphe l'eje ejeje; l'ala alala; tę ndibe nggube Ojejoje ta adushi l'ọ bụ aturu, ę-te nweđu onye eche iya nụ."

¹⁸ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Mosisu: "Duta Jóshuwa Nunu, bụ onye Ume kę yębe Ojejoje nọ l'ęhu; byibe iya ęka l'ishi. ¹⁹ Duru iya t'ọ je evudo Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ęja l'ifu; mę l'ifu ndu Ízureļu kpmukpamu; nggu anọdu ndu ono l'ifu woru ozi ono ye iya l'ęka. ²⁰ Haru ike nke ngu ye iya l'ęka; k'ophu iphe, bụ ndu Ízureļu l'ęphe ha a-nọdu anuru iya okfu. ²¹ Tę Jóshuwa vudo Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ęja l'ifu. Eliyéza egude ido urimu jee ajita aji l'ifu Ojejoje t'ọ maru iphe, o kpeburu l'okfu ęhu iya. Yọ bụru iphe, Jóshuwa sụru tę ndu Ízureļu mee bę ęphe e-meje. Ọ -sụ tę ndu Ízureļu tugbua; ęphe atugbua; ọ -sụ t'ęphe bata yęle ęphe atuko bata."

²² Mosisu emee ęge Ojejoje kfuru iya. Yo duta Jóshuwa kfube Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ęja l'ifu; mę l'ifu edzudzu oha ndu Ízureļu. ²³ Ya ndono; yo byibe Jóshuwa ęka l'ishi woru ozi ono ye iya l'ęka ęge Ojejoje kfuru shita l'ęka Mosisu.

28

Ngweja kę mbọku-mbọku (Awu 29:38-46)

¹ Ojejoje asụ Mosisu: ² "Turu ekemu nụ ndu Ízureļu; sụ ęphe: 'Unu leta ęnya nųje iya ngweja, ruberu iya nų; mbụ nri, e gude egworu iya ngweja-ọku, mkpọ iya dụ iya mma. Unu nųje iya ęya l'ògè iya.' ³ Kfuaru ęphe ęge-a: 'Owaa ngweja-ọku, unu e-gwoje nų Ojejoje: unwu ebyila labụ, gbatsuaru afa, ę te nweđu ntụpo l'ęhu. Unu gwoje iya mbọku-mbọku t'ọ bụru ngweja-ukfuru, unu a-nọduje egwo tekenteke. ⁴ Unu gbujee ebyila lanụ l'utsu; unu egbua ebyila lanụ l'urenyashi. ⁵ Unu yeje iya ngweja nri gwoo; mbụ ọzo lanụ l'ọzo iri nkwo-ęka ntụ akpe; bya agwọkobe iya nkere-ęno ekpemu manụ, a pyishiru l'olivụ. ⁶ Ọo ya bụ ngweja-ukfuru, unu a-nọduje egwo tekenteke, bụ iya bụ ęge a turu iya dobe lę Ugvu Sáyinayi; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. ⁷ Unu -gbua ebyila lanụ; unu eyekobe iya ngweja-męe gwoo; mbụ nkere-ęno ekpemu męe. Ọo l'ęke-dụnsọ bę unu a-gbashijeru Ojejoje ngweja-męe ono; mbụ męe, shihuru ike. ⁸ Unu egbua ebyila lanụ l'urenyashi; yekobekwa iya phụ ngweja nri; mę ngweja-męe ęge ono, ọ dụ lę k'utsu ono. Unu gwoo ya t'ọ bụru ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

Ngweja kę mbọku ọtu-ume

⁹ " 'A -bya lę mbọku ọtu-ume; unu gbuje ebyila labụ, gbatsuaru afa, ntụpo ę-ta nọdu l'ęhu gude gwoo ngweja; unu egude ọzo labụ lę nkwo-ęka ntụ akpe, e keru ọzo iri gwọkobe iya manụ gude gwoo ngweja nri. Unu eyekobe iya ngweja-męe, etsoje iya nụ. ¹⁰ Ono bụ ngweja-ukfuru, unu e-gwoje mbọku ọtu-ume; yekwaru ngweja-ukfuru, eegwoje tekenteke yęle ngweja-męe, etsoje iya nụ.

Ngweja k'ọnwa ophungu

¹¹ " 'O rujee mbọku mbụ l'ọnwa; unu egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. Unu gudeje unwu oke-eswi labụ; mę ebyila lanụ; mę unwu ebyila ęsaa, gbatsuaru afa, ntụpo ę-ta nọdu l'ęhu gude gwoo ngweja ono. ¹² Unu -gbua oke-eswi ono nanụ bę unu e-yekobeje iya ngweja nri gwoo; mbụ ọzo ęto l'ime nkwo-ęka ntụ akpe, e keru ọzo iri; bya agwọkobe iya manụ.

Unu -gbua ebyila ono; unu eyekobe iya ngweja nri gwoo; mbụ ụzo labụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri, a gwọkoberu manụ. ¹³ Unu -gbua nwebyila lanụ; unu eyekobe iya ngweja nri gwoo; mbụ ụzo lanụ l'ụzo iri nkwo-ẹka akpe, e gweru egwegwe; gwọkobe iya manụ. Ono bụ ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dū Ojejoje mma. ¹⁴ Ngweja-mẹe, e-tsojeru iya nū bụ: unu -gbua oke-eswi; unu eyekobe iya nkere-ẹbo ekpemu mēe. Ọ -bụru ebyila; unu eyekobe iya nkere-ẹto ekpemu mēe gwoo. Unu -gbua nwebyila; unu e-yekobe iya nkere-ẹno ekpemu mēe gwoo. Ono aburu ngweja-ukfuru, unu e-gwoje l'ọnwa l'ọnwa; afa gbaa mgburumburu. ¹⁵ Unu gbuje mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dū ẹji nū Ojejoje; a gufukwa ngweja-ukfuru, eegwoje tekenteke yele ngweja-mēe, etsoje iya nū.

Ajị Esweta
(Liv 23:5-14)

¹⁶ “ ‘Mbọku kẹ iri l'eno l'ọnwa mbụ bụ Ajị Esweta kẹ Ojejoje. ¹⁷ Mbọku kẹ iri l'ise l'ọnwa mbụ ono bẹ bụ ajị. Ujiku ẹsaa bẹ unu a-takọtaje buredi, ẹ-te ekodu ekoko. ¹⁸ Mbọku mbụ, unu wataru ajị ono bẹ unu e-nwejeru ndzuko, dū nsọ. Tẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono lẹ phuu. ¹⁹ Unu gwoje ngweja-ọku; mbụ ngweja-ukfuru nū Ojejoje. Unu gudeje unwu oke-eswi labụ; ebyila lanụ; mē unwu ebyila ẹsaa, gbatsuaru afa, ntupo ẹ-ta nọdu l'ẹhu gude gwoo ya. ²⁰ Ngweja nri, e-yekobeje l'oke-eswi lanụ gwoo bụ ụzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri; bya agwọkobe iya manụ. Teke ọ bụ ebyila lanụ; unu eyekobe iya ụzo labụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri; bya agwọkobe iya manụ. ²¹ Yọ bụru ụzo lanụ l'ụzo iri bẹ unu e-gwoje l'ishi unwu-ebyila ono nanū nanū ẹphe ẹsaa. ²² Unu e-gbukwaaphu mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dū ẹji; shi ẹge ono kfuā ụgwo iphe, dū ẹji unu.

²³ “ ‘Unu a-tụkoje ngweja ono gwokota; yekobe lẹ ngweja-ukfuru ono, eegwoje l'utsu, bụ iya bụ ngweja ono, eegwoje tekenteke ono. ²⁴ Ọ bụ ẹge ono bẹ unu a-nọduje egwo ngweja ono mbọku-mbọku abalị ẹsaa ono; t'ọ bụru ngweja nri; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dū Ojejoje mma. Unu gwoje ngweja ono yekobe lẹ ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke ono; mē ngweja-mēe, etsoje iya nū. ²⁵ O -rua mbọku kẹ ẹsaa; unu nweru ndzuko, dū nsọ; t'ẹ b'ọ dukwa ozi, eejee ejeje, unu e-je mbọku ono.

Ajị Ídzù

²⁶ “ ‘Mbọku, unu eme k'akpuru iphe mbụ unu; unu nwejeru ndzuko, dū nsọ; tẹ b'ọ dukwa ozi, eejee ejeje, unu e-jeje mbọku ono. Mbọku ono; bẹ unu a-nuje Ojejoje akpuru iphe ọphungu unu lẹ teke unu agba Ajị Ídzù. ²⁷ Unu gwoo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja, mkpọ iya dū Ojejoje mma. Unu gbuje unwu oke-eswi ẹbo; waa ebyila lanụ; mē unwu-ebyila ẹsaa, gbatsuaru afa gude gwoo ngweja ono. ²⁸ Ngweja nri, e-yekobeje l'oke-eswi lanụ bụ ụzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri, a gwọkoberu manụ. Teke ọ bụ ebyila; unu yekobe iya ụzo ẹbo lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri, a gwọkoberu manụ. ²⁹ Yọ bụru ụzo lanụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri; bya agwọkobe iya manụ bẹ unu e-yekobeje l'unwu-ebyila ono nanū nanū gwoo ẹphe ẹsaa. ³⁰ Unu gbujee mkpi lanụ gude kfuā ụgwo iphe, dū ẹji, unu meru. ³¹ Unu tūkoje ngweja ono l'ọ ha gwokotaje; yekoberu ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke; mē ngweja nri ono, etsoje iya nū ono; mē ngweja-mēe ono, etsoje iya nū ono. Ọle; t'unu kwabekwa ẹnya phụ l'ẹ t'ọ dudu anū ono, nweru ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu.

29

Aji Upyoku

(Liv 23:23-25)

¹ “ ‘Lẹ mbọku mbụ l'ọnwa ẹsaa bẹ unu e-nwejeru ndzuko, dụ nsọ; t'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono. Mbọku ono bụ mbọku, unu e-gbuje upyoku. ² Unu e-gwo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. Unu egbua nwa oke-eswi lanụ; waa ebyila lanụ; mę unwu-ebiyila ẹsaa, gbatsuaru afa, ẹ-ta dudu ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu gude gwoo ngweja ono. ³ Ngweja nri, e-tsoje iya nụ bụ ntụ akpe, a gwọkoberu manụ. Oke-eswi ono bẹ unu e-yekobeje ọzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri; bya agwọkobe iya manụ. Ebyila ono bẹ unu e-yekobeje ọzo labụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri, a gwọkoberu manụ. ⁴ A -bya l'unwu-ebiyila ẹsaa phụ; nanụ bẹ unu e-yekobeje ọzo lanụ l'ime nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri; gwọkobe iya manụ. ⁵ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji; shi iya kfu ọgwọ iphe-ẹji, unu meshiru. ⁶ Unu a-tụkoje ngweja ono l'ọ ha l'egwo; yekoberu ngweja-ukfuru phụ, eegwoje mę ọnwa fua phụ; mę kę mbọku-mbọku yele ngweja nri; mę ngweja-męe, etsoje iya nụ; l'ẹge a toru ọkpa iya; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

Mbọku ọkfu ọgwọ iphe, dụ ẹji

(Liv 23:26-32)

⁷ “ ‘Lẹ mbọku k'iri l'ọnwa ẹsaa ono bẹ unu e-nwejeru ndzuko, dụ nsọ. Mbọku ono bẹ unu a-swije aswisi; haa ori nri; ọphu ọ dukwa ozi, unu e-je mbọku ono. ⁸ Unu egwoo ngweja-ukfuru nụ Ojejoje; mbụ ngweja, mkpọ iya dụ mma. Unu gbua nwa oke-eswi lanụ; mę ebyila lanụ; mę unwu-ebiyila ẹsaa, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntupo, nọ iya l'ẹhu gude gwoo ngweja ono. ⁹ Ngweja nri, e-tsojeru iya nụ bụ ntụ akpe, a gwọkoberu manụ bẹ unu e-gudeje gwoo ya. Oke-eswi ono bẹ unu e-yekobeje ọzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri. Ebyila ono bẹ unu e-yekobeje ọzo labụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri. ¹⁰ A -bya l'unwu-ebiyila ẹsaa phụ; nanụ bẹ unu e-keje nkwo-ẹka ntụ akpe ọzo iri; wota ọzo lanụ gude gwoo ya. ¹¹ Unu gbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji; a gufukwa ngweja iphe, dụ ẹji, eegwoje gude kfu ọgwọ iphe, dụ ẹji; mę ngweja-ukfuru ono, eegwoje tekenteke ono; yele ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsojekwa iya phụ.

Aji Mkpù

(Liv 23:33-43; Dit 16:13-17)

¹² “ ‘Lẹ mbọku k'iri l'ise l'ọnwa ẹsaa; bẹ unu e-nwejeru ndzuko, dụ nsọ; t'ẹ b'ọ dukwa ozi, shihuru ike; unu e-jeje mbọku ono. Unu gbaaru Ojejoje Aji Mkpù abali ẹsaa. ¹³ Unu e-gwo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. Unu gbua unwu oke-eswi iri l'ẹto; mę ebyila labụ; waa unwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. ¹⁴ Ngweja nri, e-tsoje iya nụ bụ ntụ akpe, a gwọkoberu manụ bẹ unu e-gudeje gwoo ya. Unwu oke-eswi ono nanụ ẹphe iri l'ẹto bẹ unu e-yekobeje ọzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri; bya agwọkobe iya manụ. Ebyila labụ phụ; nanụ iya bẹ unu e-yekobe ọzo ẹbo lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri; gwọkobe iya manụ. ¹⁵ Unwu ebyila iri l'ẹno phụ; nanụ nanụ bẹ unu e-yekobeje ọzo lanụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri, a gwọkoberu manụ. ¹⁶ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yele ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, l'etsojekwa iya phụ.

17 “ ‘O -rua mbọku k'ẹbo; unu egbua unwu oke-eswi iri l'ẹbo; mẹ ebyila labu; waa unwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-to nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. 18 A bya l'unwu oke-eswi ono yele ebyila ono; mẹ unwu ebyila ono l'ẹphe ha; unu yekobeje iya ngweja nri, etsoje iya nu; mẹ ngweja-mẹe, etsoje iya nu; mbu ẹge a tu-buru iya. 19 Unu egbua mkpi lanu gude gwoo ngweja iphe, du eji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yele ngweja nri, etsoje iya nu; mẹ ngweja-mẹe, etsojekwa iya phu.

20 “ ‘O -rua mbọku k'ẹto; unu egbua unwu oke-eswi iri le nanu; mẹ ebyila labu; mẹ unwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-to nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. 21 A bya l'unwu oke-eswi ono yele ebyila ono; mẹ unwu ebyila ono l'ẹphe ha be unu e-yekobeje ngweja nri, etsoje iya nu; mẹ ngweja-mẹe, etsoje iya nu; ẹge a tu-buru iya. 22 Unu egbua mkpi lanu gude gwoo ngweja iphe, du eji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yele ngweja nri, etsoje iya nu; mẹ ngweja-mẹe, etsojekwa iya phu.

23 “ ‘O -rua mbọku k'ẹno; unu egbua unwu oke-eswi iri; mẹ ebyila labu; mẹ unwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-ate nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. 24 A bya l'unwu oke-eswi ono yele ebyila ono; mẹ unwu ebyila ono l'ẹphe ha; unu eyekobeje iya ngweja nri; mẹ ngweja-mẹe, l'etsoje iya nu; ẹge a tu-buru iya. 25 Unu egbua mkpi lanu gude gwoo ngweja iphe, du eji; a gufukwa ngweja-ukfuru, unu egwoje tekenteke yele ngweja nri, etsoje iya nu; mẹ ngweja-mẹe, etsojekwa iya phu.

26 “ ‘O -rua mbọku k'ise; unu egbua unwu oke-eswi tete; waa ebyila labu; waa unwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. 27 A bya l'unwu oke-eswi ono yele ebyila ono; mẹ unwu ebyila ono l'ẹphe ha; unu yekobeje iya ngweja nri; mẹ ngweja-mẹe, etsoje iya nu; ẹge ono, a tu-buru iya ono. 28 Unu egbua mkpi lanu gude gwoo ngweja iphe, du eji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yele ngweja nri, etsoje iya nu; mẹ ngweja-mẹe, l'etsojekwa iya phu. 29 O -rua mbọku k'ishingu; unu egbua unwu oke-eswi esato; ebyila labu; mẹ unwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa; to nwe ntupo gude gwoo ngweja ono. 30 A bya l'unwu oke-eswi ono yele ebyila ono; mẹ unwu ebyila ono l'ẹphe ha; unu eyekobeje iya ngweja nri; mẹ ngweja-mẹe, l'etsoje iya nu; ẹge a tu-buru iya. 31 Unu egbua mkpi lanu gude gwoo ngweja iphe, du eji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yele ngweja nri, etsoje iya nu; mẹ ngweja-mẹe, l'etsojekwa iya phu.

32 “ ‘O -rua le mbọku k'esaa; unu egbua unwu oke-eswi esaa; mẹ ebyila labu; mẹ unwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. 33 A bya l'unwu oke-eswi ono yele ebyila ono; mẹ unwu ebyila ono l'ẹphe ha; unu yekobeje iya ngweja nri; mẹ ngweja-mẹe, l'etsoje iya nu; ẹge a tu-buru iya. 34 Unu egbua mkpi lanu gude gwoo ngweja iphe, du eji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yele ngweja nri; mẹ ngweja-mẹe, etsojekwa iya phu.

35 “ ‘O -rua mbọku k'esato; unu enwee ndzuko, du nsọ. T'e b'ọ dukwa ozi, ha nshinu, unu e-jeje mbọku ono. 36 Unu e-gwo ngweja-ukfuru; mbu ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma. Unu egbua nwa oke-eswi lanu; mẹ ebyila lanu; mẹ ebyila esaa, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. 37 Nwa oke-eswi ono; ebyila ono; mẹ unwu ebyila ono l'ẹphe ha be unu e-yekobeje ngweja nri; mẹ ngweja-mẹe, l'etsoje iya nu; ẹge a tu-buru iya. 38 Unu egbua mkpi lanu gude gwoo ngweja iphe, du eji; a

gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yẹle ngweja nri; mę ngweja-męe, l'etsojekwa iya phu.

³⁹ “ ‘Ngweja ono l'ọ ha bę unu e-gwoje nų Ojejoje lę teke unu agba aji; a gufukwa iphe, unu kweru Ojejoje ụkwa iya; iphe, unu chiru obu unu l'unu a-nų Ojejoje; mę ngweja-ukfuru; ngweja nri; ngweja-męe; męwaru ngweja ẹhu-agu.’ ” ⁴⁰ Mosisu atụko ekemu ono, Ojejoje tushiru ye iya l'ẹka ono kfukotaru ndu Ízurelu.

30

Okwe Ojejoje ụkwa iphe

¹ Mosisu abya ekfuaru ndu ishi l'ikfu l'ikfu Ízurelu; sụ ẹphe: “Owaa iphe, Ojejoje tųru l'ekemu: ² Nwoke -kwee Ojejoje ụkwa; m'ọ bụ l'o nweru iphe, o riburu lę nte lę ya te emedu; tę nwoke ọbu ba dakakwa okfu iya. T'o medzukwaa iphe bụ iphe, shi iya l'ọnu lufuta.

³ “Teke nwamgbọko, bukwadu lę kę nna iya kweru Ojejoje ụkwa; m'ọ bụ l'o nweru iphe, o riburu nte lę ya te emedu; ⁴ nna iya -nụa kę ụkwa ono, o kweru ono; mę k'iphe ono, o riburu nte lę ya te emedu ono; ọphu ọ dudu iphe, nna iya ono kfuru yeru iya; ọo ya bụ l'ụkwa ono, o kweru ono e-keru; iphe ono, o riburu nte lę ya te emedu ono ekekwaruphu. ⁵ Teke bụ lę nna iya nuru kę ụkwa ono; jịka lę mbọku ono, ọ nuru iya ono; ọo ya bụ l'ẹ tọ dudu ụkwa ono, o kweru ono; mę iphe ono, o riburu nte lę ya te emedu ono, nweru ọphu e-keru nų. Ojejoje a-guru nwamgbọko ono nvu; kę l'ọo nna iya te kwetadu t'o mee ya.

⁶ “Teke ọ bụ lę nwamgbọko ono bę kweoduru ụkwa ono; b'ọ luderu nji; mbụ l'o nweru iphe, o gudewa ọnu iya ribua nte lę ya te emedu; ⁷ nji iya ono -nụa ya; ọphu ọ dudu iphe, o kfuru yeru iya lę mbọku ono, ọ nuru iya ono; ọo ya bụ l'ụkwa ono, o kweru ono e-keru; iphe ono, o riburu nte lę ya te emedu ono ekekwaruphu. ⁸ Ọle; ọ -buru lę nji iya ono bę nųsuaru kę ụkwa ono; jịka lę mbọku ono, ọ nuru iya ono; ọo ya bụ l'ụkwa ono, o kweru ono; mę iphe ono, o gude ọnu iya ribua nte lę ya te emedu ono a-ruhu. Ojejoje a-guru nwamgbọko ono nvu.

⁹ “Nwanyi, nji iya ta nọhedu; m'ọ bụ nwanyi, nji iya chifuru achifu; -kweta Ojejoje ụkwa; m'ọ bụ l'o nweru iphe o riburu iya lę nte lę ya te emedu bę ụkwa ono tukokwaru l'ishi.

¹⁰ “Ọ -buru l'ọo nwanyi, nọ lę nji bę kweru ụkwa iphe; m'ọ kwanų l'o nweru iphe, o riburu nte lę ya te emedu; ¹¹ nji iya abya anụa ya; to nwe iphe, o kfuru yeru iya; mbụ tọ jịka; ọo ya bụ l'ụkwa ono, nwanyi ono kweru ono e-keru; iphemiphe ọbule, o riru nte lę ya te emedu ekekwaruphu. ¹² Ọle ọ -bukwanuru lę nji iya bę nuru iya nų; jịka mbọku ono, ọ nuru iya ono bę iphemiphe ọbule, shi nwanyi ono l'ọnu lufuta lę kę ụkwa ono, o kweru ono; mę k'iphe ono, o riru nte lę ya te emedu ono te ekehekwaru. Ojejoje a-guru nwanyi ono nvu; kę l'ọo nji iya bę jịkaru nų. ¹³ Iphe, bụ ụkwa, nwanyi ono kweru; mę iphemiphe ọbule, o riburu nte lę ya te emedu bụ nji iya b'ọ nọ l'ẹka. Nji iya -sụ t'o keru; yo keru; ọ -sụ t'ẹ b'o keshiru; too keduru. ¹⁴ Ọle; ọ -bukwanuru lę nji iya nuru iya; tọ dų iphe, o kfuru; bę ụkwa, o kweru l'ọ ha e-keru; iphe, bụ iphe, o riru nte lę ya te emedu ekekwaruphu. Ọ bụ nji iya bę suru t'o keru; kę l'ẹ tọ dudu iphe, o kfuru mbọku, ọ nuru iya. ¹⁵ Ọle; ọ -buru l'ọ nųsuaru iya; a nọnyaa; yo chikaa ya mee bę bụ ya e-vuta ẹjo iphe, nwanyi ono gage evuta.”

¹⁶ Ono bụ iphe, Ojejoje tọru Mósísisu ọkpa iya sụ tẹ eetsoje t'ọ nọduru nwoke lẹ nyee ya; mę lẹ nna yele nwa iya nwanyi; mbụ nwata mgbọko, bukwadu lẹ kẹ nna iya.

31

Eemelata ndu Mídiya; iphe ephe meru ndu Ízurelu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísisu; sụ iya: ² “Gwata ndu Mídiya ụgwọ iphe ono, ephe meru ndu Ízurelu ono. Teke e metsuaru; bę ịi-nwụhu lakfu ndibe unu.”

³ Tọ dụ iya bụ; Mósísisu asụ ndu Ízurelu: “T'ụphodu l'unu kwakọbe k'ọgu t'ephe jekfu ndu Mídiya je agwataru Ojejoje ụgwọ iphe ono, ephe meru ono. ⁴ L'iphe bụ ikfu, nọnu lẹ Ízurelu bę unu e-shi fọta unu madzụ labụ l'ụkporo madzụ iri* t'ephe je ọgu ono.”

⁵ Ya ndono; e shi l'iphe bụ ikfu, nọnu lẹ Ízurelu fọtatsua unu madzụ ugbo ẹbo l'ụkporo madzụ iri iri. Yọ bụru ụkporo unu madzụ l'unu madzụ iri b'a fọtakotaru; kwakọbe ephe k'ọgu. ⁶ Mósísisu ezifu ephe t'ephe je ọgu ono. Ikfu, nọnu bę fọtaru unu madzụ ugbo ẹbo l'ụkporo madzụ iri k'ọgu ono. Ephe lẹ Finehasu Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja ayiru. Finehasu gude ivu, shi l'ẹke-dụ-nsọ; mę l'ụpyoku, eegudeje agba ama. ⁷ Ephe ejekfushia ndu Mídiya ọgu ẹge Ojejoje turu iya Mósísisu l'ekemu; gbugee iphe, bụ unwoke ndu Mídiya. ⁸ Ephe egbua gbua ndu eze ise, achị ndu Mídiya: mbụ Evi; Rekemu; Zuru; Huru; mę Reba; yewaruru ndu ọdo, e gbukwaruphu egbugbu. Ephe gudekwaphu ọgu-mbeke gbua Bélamu Beyọ.

⁹ Ndu Ízurelu achia unwanyi ndu Mídiya; mę unwegirima ephe lẹ ndzụ; kwaa eswi ephe; elu ephe; mę iphe, bụ iphe nweru enweru l'ọkwata; ¹⁰ bya atushia ọku lẹ mkpukpu ẹke ndu Mídiya bukota; tükwaaphu l'ọdu ụlo-ékwa ephe l'ọ ha. ¹¹ Ephe achitakota iphe, bụ iphe ephe kwaru l'ọkwata; iphe, ephe lutaru aluta; jeye lẹ madzụ; mę elu. ¹² Ephe achita ndu ono, ephe kpuru lẹ ndzụ ono; iphe, ephe lutaru aluta; mę iphe, ephe kwaru l'ọkwata wolataru Mósísisu yele Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; męwaru ndu Ízurelu l'ephe ha l'ọdu ndu Ízurelu; lẹ baswangu alị Móabu l'iku Ẹnyimu Jódanu lẹ Jéríko.

Ekemu, Mósísisu turu teke ndu Ízurelu shi ọgu Mídiya la

¹³ Tọ dụ iya bụ; Mósísisu; mę Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ishi ndu Ízurelu l'ephe ha; eshi l'ọdu ndu Ízurelu; wufu jeshia ephe ndzuta. ¹⁴ Ẹhu eghulahaa Mósísisu eghughu l'ẹke ndu ishi, achị ndu soja ono, shi ọgu lata ono nọ; mbụ ndu ishi, achị unu ndu soja ẹbo l'ụkporo iri iri; mę ndu ishi, achị ndu soja ụkporo ise ise. ¹⁵ Mósísisu asụ ephe: “?Unu haru unwanyi-a t'ephe nọdu ndzụ tọ? ¹⁶ ?Tọ bụdu ephe bę Bélamu ziru; ephe emee tẹ ndu Ízurelu meswee Ojejoje l'okfu ẹhu agwa, nọ lẹ Peyọ; bụ ẹke mgbonwu shi dakfuta ndu kẹ Ojejoje. ¹⁷ Ngwaa; unu tuko unwegirima ephe ndu kẹ unwoke gbushikota ephe l'ephe ha; unu egbushikota iphe, bụ unwanyi ephe, ephe nwoke zẹjewaru. ¹⁸ Ndu ọphu unu a-haru onwunu bụ unwu-mgbọko ephe, ephe lẹ nwoke ta zẹbua. ¹⁹ A -bya l'unubę ndu ọphu gburu madzụ; mę ndu ọphu meru ẹka l'odzu; unu shikwa l'ọdu ndu Ízurelu; wufu je anọ abalị ẹsaa. O -rulephu lẹ mbọku k'eto ya; mę mbọku k'ẹsaa ya; t'ephe meshia onwephe emeshi; meshikwaaphu ndu ono, unu

* **31:4** 31:4 Iphe ọ bụ bụ 1,000.

kputaru lẹ ndzụ ono. ²⁰ Unu meshia uwe unu emeshi; unu emeshia iphe, e meru l'akpo; mę iphe, e meru l'ęji egbu; mę iphe, a pyiru l'oshi."

²¹ Eliyęza, bu onye achijeru Nchileke ęja asu ndu ono, jeru ogu ono: "Owaa bu ome-l'ali, no l'ekemu ono, Ojejoje turu nu Mosisu ono: ²² Oo mkpola-ododo; mkpola-ocha; ope; igwe; efere; ota-njele; ²³ mę iphe, bu iphe, oku e-te ekepyashidu be unu a-hu l'oku t'o du mma. Ole; e gudefutaje mini ono, eegudeje asafu nturu ono meshia ya emeshi. Iphe, bukwanu iphe oku e-ke; mę a -hu ya l'oku be unu e-ye le mini ono gude mee ya t'o du mma. ²⁴ Le mboku k'ęsaa; unu asaa uwe unu; du mma. Unu -metsua ya ege ono; unu abatawaru l'odu ndu Izurelu odo."

Eeke iphe, a lutaru l'ogu Mídiya

²⁵ Ojejoje asu Mosisu: ²⁶ "Te nggubedua; Eliyęza, bu onye achijeru Nchileke ęja; mę ndu ishi l'ęnya-ufu l'ęnya-ufu ndu Izurelu tuko iphemiphe obule ono, a lutaru l'ogu ono gukota ogu; jeyekpo le madzu; mę l'elu. ²⁷ Unu ekee iphe ono, a lutaru l'ogu ono uzi labu. Unu kekahuru iya ndu ono, jeru ogu ono waa igwe-oha Izurelu. ²⁸ Unu shi l'iphe ophu, unu keru nu ndu ono, jeru ogu ono turu Ojejoje utu. Onye lanu be unu ewofuta l'ime unu madzu l'ukporo ise; unu ewofuta iphe-edobe lanu l'ime unu iphe-edobe l'ukporo ise; mbu eswi; nkakfu-igara; aturu; mę egbu. ²⁹ Unu shi l'oke iya nk'ęphe ono wota iya nu Eliyęza, bu onye achijeru Nchileke ęja t'o buru iphe, aa-nu Ojejoje. ³⁰ Unu eshikwaphu l'iphe ono, unu keru nu ndu Izurelu ono wofutatsua nanu nanu l'ime ukporo ebo l'iri; mbu le madzu; eswi; nkakfu-igara; aturu; egbu; mę l'anu odo. Unu eworu iya nu ndu ikfu Lívayi, bu ndu eleta ulo-ękwà Ojejoje ęnya." ³¹ Mosisu yele Eliyęza, bu onye achijeru Nchileke ęja emee ege Ojejoje turu iya Mosisu l'ekemu.

³² Owaa iphe, phoduru nu l'iphe ono, ndu ono, jeru ogu ono lutaru l'ogu: Aturu, phoduru nu du ukporo unu aturu ugbo ukporo eno l'ukporo unu eno l'unu ęsaa l'ukporo iri. ³³ Eswi, phoduru nu adu ukporo unu eswi ugbo tete. ³⁴ Nkakfu-igara, phoduru nu adu ukporo unu nkakfu-igara ugbo ęsaa l'unu iri l'ębo l'ukporo iri. ³⁵ A -bya le madzu; unwanyi, epe le nwoke ta zębua du ukporo unu unwanyi ugbo eno. ³⁶ Owaa ege iphe, e keru nu ndu ono, jeru ogu ono ha: Aturu du ukporo unu aturu ugbo ukporo ebo l'ukporo unu ugbo labu l'unu eto l'ukporo iri l'ise. ³⁷ L'ime aturu ono; ophu bu iya utu, aatu anu Ojejoje du unu aturu l'ukporo iri l'eto l'aturu iri l'ise. ³⁸ Eswi du ukporo unu eswi eno l'unu iri. L'eswi ono; ophu bu iya utu, aatu anu Ojejoje du ukporo eswi eto l'eswi iri l'ębo. ³⁹ Nkakfu-igara du ukporo unu nkakfu-igara ugbo eto l'unu iri l'ishingu l'ukporo ise. Le nkakfu-igara ono; ophu bu iya utu, aatu anu Ojejoje du ukporo nkakfu-igara eto le nkakfu-igara lanu. ⁴⁰ A bya le madzu; iphe, epe du bu ukporo unu madzu ebo. Iphe bu ndu e gude atu utu anu Ojejoje l'ime epe; bu ukporo madzu l'umadzu iri l'ębo. ⁴¹ To du iya bu; Mosisu bya eworu utu ono, a turu nu Ojejoje ono; nu Eliyęza, bu onye achijeru Nchileke ęja t'o buru iphe, aanu Ojejoje; ege Ojejoje turu iya Mosisu l'ekemu.

⁴² Owaa ege iphe ono, e keru nu ndu Izurelu ono ha ndo-o; mbu iphe ono, Mosisu kewafuru iche l'ophu e keru nu ndu ono, jeru ogu Mídiya ono. ⁴³ Iphe, e keru nu igwe-oha Izurelu ono be ophu bu aturu du ukporo unu aturu ukporo ugbo labu l'ukporo unu ugbo ebo l'unu eto l'ukporo iri l'ise. ⁴⁴ Ophu bu eswi du ukporo unu eswi eno l'unu iri. ⁴⁵ Nkakfu-igara du ukporo unu nkakfu-igara ugbo eto l'unu iri l'ishingu l'ukporo

ise. ⁴⁶ Ndu madzụ, e ketaru nụ ẹphe dụ ụkporo unu madzụ ugbo ẹbo. ⁴⁷ Mósísu abya eshi l'iphe ono, e keru nụ ndu Ízurelu ono wotatsua iphe nanụ nanụ l'ime ụkporo ẹbo l'iri iri; mbụ lẹ madzụ; mę elu. Yo woru iya nụ ndu eri Lívayi, bụ ndu eleta ụlo-ékwà Ojejoje ẹnya; ẹge ono, Ojejoje turu iya Mósísu l'ekemu ono.

⁴⁸ Ya ndono; ndu ishi, achị ndu soja ono; mbụ ndu ishi, achị unu ndu soja ugbo ẹbo l'ụkporo iri; mę ndu ishi, achị ndu soja ụkporo ise ise awuru byakfutashia Mósísu. ⁴⁹ Ẹphe asụ Mósísu: “Ẹphebe ndu ozi ngu bę guakwaru ndu soja ono, ẹphe chị jee ogu ono ogu; ophu o dudu m'ọ bụ onye lanụ, aachọ achọcho l'ime ẹphe. ⁵⁰ Ọwaa bụ iphe, ẹphe ewota t'a nụ Ojejoje. Onyenonu a-nụ iphe, o lutaru l'ogu ono; mbụ iphe, e meru lẹ mkpọla-ododo, bụ iya bụ iyagba-ukfu; echi mgbalẹka; echi mkpushi-ẹka; iphe-nchị; mę iyagba-olu. Ẹphe wotaru iya t'e gude kfu ụgwo iphe, dụ ẹji l'ifu Ojejoje.”

⁵¹ Mósísu yele Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja anata ẹphe iphe ono, e meshiru lẹ mkpọla-ododo ono; mbụ iphe, bụ iphe, e meru ọna. ⁵² Iphe ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono, ndu ishi, achị unu ndu soja ugbo ẹbo l'ụkporo iri iri; mę ndu ishi, achị ndu soja ụkporo ise ise nuru Ojejoje ono bę bụ unu mkpọla-ododo, dụ unu shẹkelu ụkporo ẹbo lẹ nanụ l'ụkporo iri l'ise l'ụkporo ẹbo l'iri. ⁵³ Ndu soja ono l'ẹhu l'ẹhu nwetsuaru iphe, ẹphe kwataru l'okwata. ⁵⁴ Mósísu yele Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja bę nataru iphe ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono l'ẹka ndu ishi, achị unu ndu soja ẹbo l'ụkporo iri iri; mę l'ẹka ndu ishi, achị ndu soja ụkporo ise ise. Ẹphe nataru iya je edobe lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko l'ẹke ọo-nodu l'ifu Ojejoje; k'ophu ndu Ízurelu e-gudeje iya nyata k'ogu ono.

32

Ogu t'a luta Giledu (Dit 3:12-22)

¹ Ụnwu Rúbenu; ẹphe l'unwu Gádu bę nweru iphe-edobe nshinu. Ẹphe abya aphua l'alị Jáza; mę alị Giledu bę dụ mma t'e dọbe iya iphe-edobe. ² Tọ dụ iya bụ; unwu Gádu; mę l'unwu Rúbenu ono ejekfu Mósísu; waa Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ishi ndu Ízurelu; je asụ ẹphe: ³ “Alị mkpukpu Atarotu; Díbonu; Jáza; Nimura; Hẹshibonu; Eleyale; Sebamu; Nebo; mę mkpukpu Beyonu; ⁴ mbụ alị ono, Ojejoje meru tẹ ndu Ízurelu luta bę ono bukwa alị, dụ mma k'odobe iphe-edobe; ẹphebe ndu ozi ngu aburu ndu nweru iphe-edobe. ⁵ Ọ -buru l'ẹphe nọ ngu l'obu; nunu ẹphebe ndu ozi ngu alị ono t'ọ buwaruru okè-alị nk'ẹphe. Unu be edutashinu ẹphe dafu azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ophu.”

⁶ Mósísu asụ unwu Gádu; mę unwu Rúbenu: “?Unwunna unu a-nodu eje ogu; unubedua anọ-kirishia l'ẹke-a tọ? ⁷ ?Bụ ngunu meru iphe, unu eme t'obu be shihushi ndu Ízurelu ike t'ẹphe la l'alị ono, Ojejoje nuru ẹphe ono? ⁸ Ọ kwa ẹge ono bę nna unu phę meru lẹ teke ya shi lẹ Kadéshi-Baníya zifu ẹphe t'ẹphe je aphụ alị ono. ⁹ Ẹphe jerutsuaru lẹ nsuda Eshukolu; je aphụ alị ono; ẹphe emee t'obu be shihushi ndu Ízurelu ike t'ẹphe bahu l'alị ono, Ojejoje nuru ẹphe ono. ¹⁰ Ẹphe eshi ẹge ono kpatsua Ojejoje ẹhu-eghughu mbọku ono; yo ribua ya; sụ: ¹¹ ‘Lẹ tọ dudu onye nwoke Ízurelu, shi lẹ Íjiputu lufuta; shita l'onye nọwaru ụkporo afa kwaseru, byaru bya e-gude ẹnya iya phụ alị ono; mbụ alị ono, ya riburu lẹ nte lẹ ya l'a-nụ Ẹbiriham; Áyizaku; Jékọpu ono; kę l'ẹphe te gudedu obu

ẹphe l'ọ ha e-tso iya; ¹² gbahalephu Kálebu Jefune, shi l'eri Kenazu; me Jóshuwa Nunu; ke l'ẹphe gude obu ẹphe l'ọ ha tsoru Ojejoje.' ¹³ Ojejoje wushiru ndu Ízurelu ẹhu-eghughu iya; mee ẹphe; ẹphe etsoru echi-egu ghaa ngvudangvu ukporo afa labu; jeye teke ogbo ono, meru iphe, du eji l'ẹnya Ojejoje ono gvuru. ¹⁴ Yo rukwaa nta-a; unube unwu-a, ndu eme iphe, du eji mushiru-wa abyakwa bya evudo l'ozori nna unu phe; t'unu mee t'ẹhu-eghughu Ojejoje kaba atangirihu l'ẹhu ndu Ízurelu. ¹⁵ Unu -ghachiru iya azu su l'unu te etsohedu iya nta-a be ọo-pakwaru ẹphe haa l'echi-egu; yo buru l'ọo unu be kpataru te ndu Ízurelu laa l'iyi."

¹⁶ To du iya bu; unwu Gádu; me unwu Rúbenu ono abyakfuta Mosisu bya asu iya: "L'oo-du ẹphe mma t'ẹphe meta ọdu eke iphe-edobe ẹphe a-no; me t'ẹphe kpushia mkpukpu eke unwegirima ẹphe e-bu. ¹⁷ Ole; ẹphe kwakobewaru t'ẹphe chita ngwa-ogu vutaru ndu Ízurelu uzo jeshia; jeye teke ẹphe e-duru ẹphe eke ono, ẹphe e-buru ono. Unyomu ẹphe; ẹphe l'unwu ẹphe; e-buru le mkpukpu-a, a kpuru; yo shihu ike-a; k'ophu oogbochita ẹphe l'eka ndu ali-a. ¹⁸ Ẹphe ta abyadu bya a-la l'ufu jeye teke ndu Ízurelu e-ketadzu okè, ruberu ẹphe l'ẹphe ha. ¹⁹ Ke l'ẹphe te etsodu ẹphe eketa okè l'azu Ẹnyimu Jodanu azu iya ophu. Iphe, kparu iya nu aburu l'okè nk'ẹphe be no l'azu iya owaa l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jodanu."

²⁰ To du iya bu; Mosisu asu ẹphe: "O -buru l'unu e-me iya ege ono; o -buru l'unu a-kwa onwunu ngwa-ogu unu l'ifu Ojejoje vuta uzo k'ogu ono; ²¹ o -buru l'ọo ege unu ha be unu a-chiru ngwa-ogu unu daa Ẹnyimu Jodanu l'ifu Ojejoje; lua ogu ono jeye teke Ojejoje chifuru onwiya ndu ohogu iya ono l'ifu; ²² a -lutalephu ali ono l'ifu Ojejoje; unu alatashia; nweru onwunu l'iphe, a choru t'unu mee l'ẹke Ojejoje no; me l'ẹke ndu Ízurelu no. Ali owaa a-buru okè-ali unu l'ifu Ojejoje. ²³ Ole; o -buru l'unu te medu iphe, unu kfuru; ọo ya bu l'unu meru iphe, du eji l'ẹke Ojejoje no; t'o dokwaa unu ẹnya l'iphe, du eji, unu meru ta a-hakwa unu. ²⁴ Unu kpushia mkpukpu, unyomu unu; me unwegirima unu phe a-no; unu emeta eke iphe-edobe unu a-no; unu emedzukota iphe, shi unu l'onu."

²⁵ Unwu Gádu ono; me unwu Rúbenu asu Mosisu: "O kwa ege nggube onye nwe-ẹphe kfuru be ẹphe e-me. ²⁶ Unwegirima ẹphe; me unyomu ẹphe; me iphe-edobe ẹphe a-no; le mkpukpu le mkpukpu, no l'ali Giledu. ²⁷ Ole; ẹphebedua, bu ndu ozi ngu ẹphe, kwagbaaru ngwa-ogu a-da ẹnyimu; je aluru Ojejoje ogu l'ifu ege ono, nggube onye nwe-ẹphe kfuru ẹphe ono."

²⁸ Ya ndono; Mosisu abya atua ekemu nu Eliyèza, bu onye achijeru Nchileke eja; me Jóshuwa Nunu; me ndu ishi, achigbaa ẹnya-ufu, nonu l'ikfu Ízurelu le k'okfu ẹhu unwu Gadu ono; me k'unwu Rúbenu. ²⁹ Yo su ẹphe: "O -buru l'unwu Gádu; me unwu Rúbenu chitaru ngwa-ogu l'ẹhu l'ẹhu k'ogu ono l'ifu Ojejoje; ẹphe -tsoru unu daa Ẹnyimu Jodanu; be teke a lutatsuaru ali ono be unu a-nu ẹphe ali Giledu t'o buru okè-ali ẹphe. ³⁰ Ole; o -buru l'ẹphe ta achitadu ngwa-ogu tsoru unu daa ẹnyimu; ẹphe etsoru unu keta okè l'ali Kėnanu."

³¹ Ndu ikfu Gádu; me ndu ikfu Rúbenu ono asu: "O kwa ege Ojejoje kfuru ẹphebe ndu ozi ngu phe; be ẹphe e-me. ³² Ẹphe a-chiru ngwa-ogu daa Ẹnyimu Jodanu bahu l'ali Kėnanu l'ifu Ojejoje; ole okè-ali ẹphe abukota l'azu Ẹnyimu Jodanu azu iya owaa."

³³ Tọ dụ iya bụ; Mósísu abya eworu alí ẹke Sihonu, bụ eze ndu Amọru shi achi; mę alí ẹke ophu Ogu, bụ eze ndu Báshanu shi achi nụ unwu Gádu; mę unwu kę Rúbenu; mę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse Jósefu. O nuru ẹphe alí ono l'oha; mę mkpukpu, nọkota iya nụ l'ọ ha; mbụ iphe bụ mkpukpu, nọ-pheru alí ono mgburumburu. ³⁴ Unwu Gádu akpua mkpukpu Díbọnu; Atarotu; Árowa; ³⁵ Aturotu-Shofanu; Jáza; Jogbeha; ³⁶ Bétu-Nimura; mę Bétu-Háranu. Ẹphe kpukotaru mkpukpu ono; yo shihutsua ike; bya emetagbaa ẹke iphe-edobe ẹphe a-nọdu anọ. ³⁷ Unwu kę Rúbenu akpua mkpukpu Hëshibonu; Eleyale; Kiriayatayimu; ³⁸ mękwaphu Nebo; mę Bálu-Meyonu. Ẹphe akpukwaruphu mkpukpu Sibuma; gbanweshikota ẹpha mkpukpu ono, ẹphe kpushiru ono.

³⁹ Unwu Makiru Manáse eje ogu l'alí Gíledu; lụta iya; chishia ndu Amọru, bu l'ẹke ono. ⁴⁰ Tọ dụ iya bụ; Mósísu eworu alí Gíledu nụ Makiru Manáse; yo buru l'ẹke ono. ⁴¹ Jayi, bukwapu onye eri Manáse aluta unwu mkpukpu mkpukpu, nọ iya nụ; woru iya gụa Havotu-Jayi.* ⁴² Noba aluta mkpukpu Kenatu; mę unwu mkpukpu, nọ-pheru iya mgburumburu. Yọ gụa mkpukpu ono Noba, bụ ẹpha, yẹbedua aza.

33

Ije ndu Ízurelu tsube lẹ Íjiputu rua Móabu

¹ Owaa bụ ẹge ndu Ízurelu gude jee ije ẹphe teke ẹphe lufutaru lẹ Íjiputu. Ẹphe dzeberu l'okpa l'okpa; yọ buru Mósísu yẹle Éronu bę du ẹphe. ² Mósísu bę deru ẹge ẹphe gude jee ije ono l'ẹkwo ẹge Ojejoje kfuru iya ẹya. Owaa ẹge ẹphe gude jee ije ẹphe ono ndọ-ọ tsube lẹ Íjiputu:

³ Ndu Ízurelu gbeshiru ije l'abalí iri l'ise l'onwa kę mbụ. Lẹ mbọku, tsotaru mbọku Ají Esweta kę Ojejoje bę ẹphe wataru ije ẹphe tsube lẹ mkpukpu Ramesesu; ẹphe adzọru garamugaramu tugbu; ndu Íjiputu ele ẹphe; ẹphe atugbu. ⁴ Teke ono bę ndu Íjiputu elishi odzu ndu bụ okpara ẹphe ono, Ojejoje chigbushiru ono. Ojejoje koshikwaruphu agwa ẹphe lẹ ya ka ẹphe ike.

⁵ Ya ndono; ndu Ízurelu eshi lẹ Ramesesu gbeshi; rua Súkọtu; bya akpọo ọlo-ékwà ẹphe. ⁶ Ẹphe egbeshi lẹ Súkọtu je akpọo ọlo-ékwà ẹphe lẹ Etamu, nọ l'iku echi-egu. ⁷ Ẹphe egbeshi lẹ Etamu; bya aghakọbe laphu azụ lẹ Pi-hahirotu, nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata Bálu-Zefonu; bya akpọo ọlo-ékwà ẹphe lẹ mgboro Migidolu. ⁸ Ẹphe egbeshi lẹ Pi-hahirotu; bya aghaa eze ẹnyimu bahụ l'echi-egu. Ẹphe ejee ije abalí ẹto l'echi-egu Etamu; bya erua Mára; kpọo ọlo-ékwà ẹphe ẹke ono. ⁹ Ẹphe egbeshi lẹ Mára; bya ejerua Élimu. Élimu bę nweru nwogvu mini iri l'ẹbo l'alí ẹphe; nwekwaruphu ukporo nkfu ẹto l'iri. Ẹphe akpọo ọlo-ékwà ẹphe l'ẹke ono.

¹⁰ Ẹphe egbeshi lẹ Élimu bya erua iku Eze Ẹnyimu Uswe; bya akpọo ọlo-ékwà ẹphe. ¹¹ Ẹphe egbeshi lẹ Eze Ẹnyimu Uswe bya eje akpọo ọlo-ékwà ẹphe l'echi-egu Sinu. ¹² Ẹphe egbeshi l'echi-egu Sinu je akpọo ọlo-ékwà ẹphe lẹ Dofuka. ¹³ Ẹphe egbeshi lẹ Dofuka je akpọo ọlo-ékwà ẹphe lẹ Alushi. ¹⁴ Ẹphe egbeshi lẹ Alushi je akpọo ọlo-ékwà ẹphe lẹ Réfidimu. Ẹke ono b'ẹ to nwedu mini tẹ ndu Ízurelu ngua.

¹⁵ Ẹphe egbeshi lẹ Réfidimu je akpọo ọlo-ékwà ẹphe l'echi-egu Sáyinayi. ¹⁶ Ẹphe egbeshi l'echi-egu Sáyinayi je akpọo ọlo-ékwà ẹphe lẹ Kíburotu

* **32:41** 32:41 Iphe Havotu-Jayi bụ bụ “unwu mkpukpu Jayi”.

Hatava. ¹⁷ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Kíburọtu Hatava je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Házerọtu. ¹⁸ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Házerọtu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Ritima. ¹⁹ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Ritima je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Rimọnu-Pérezu. ²⁰ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Rimọnu-Pérezu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Libúna. ²¹ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Libúna je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Risa. ²² Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Risa je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Kehelata. ²³ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Kehelata je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ l'ugvu Shefa. ²⁴ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ l'ugvu Shefa je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Harada. ²⁵ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Harada je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Makelotu. ²⁶ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Makelotu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Tahatu. ²⁷ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Tahatu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Téra. ²⁸ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Téra je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Mitika. ²⁹ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Mitika je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Hashimona. ³⁰ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Hashimona je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Moserotu. ³¹ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Moserotu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Bene-Jaakanu. ³² Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Bene-Jaakanu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Họru-Hagigadu. ³³ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Họru-Hagigadu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Jotubata. ³⁴ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Jotubata je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Aburona. ³⁵ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Aburona je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Ezeyọnu-Géba. ³⁶ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Ezeyọnu-Géba je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Kadéshi, nọ l'echi-ẹgu Zinu. ³⁷ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Kadéshi je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ l'ugvu Họru, nọ l'ókè-alì ndu Édọmu.

³⁸ Yọ buru l'ẹke ono bẹ ẹphe nọ; Ojejoje asù Éronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja t'ọ nyihu eli ugvu Họru ono. Éronu enyihu ugvu ono nọdu iya nwuhu; ẹ mbọku mbụ l'onwa ise l'afa, kwe ndu Ízurelu ụkporo afa labu, ẹphe shi ẹ ẹ Íjiputu lufuta. ³⁹ Éronu bẹ nọwaru ụkporo afa ishinguru l'afa ẹto teke ọ nwuhuru l'ugvu Họru.

⁴⁰ Onye Kénanu, bụ eze ndu Áradu; mbụ onye ono, shi buru l'uzo ọhuda Kénanu ono anua ẹ ndu Ízurelu awuwa abya.

⁴¹ Ndu Ízurelu egbeshi l'ugvu Họru je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Zalumona. ⁴² Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Zalumona je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Púnọnu. ⁴³ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Púnọnu je akpọbe ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Obótu. ⁴⁴ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Obótu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Iye-Abarimu, nọ l'ókè-alì Móabu. ⁴⁵ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Iye-Abarimu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Díbonu kẹ ndu Gádu. ⁴⁶ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Díbonu kẹ ndu Gádu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ Alumọnu-Dibulatayimu. ⁴⁷ Ẹphe egbeshi ẹ ẹ Alumọnu-Dibulatayimu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe l'alì ugvu Abarimu; l'iku ugvu Nebo. ⁴⁸ Ẹphe egbeshi l'alì ugvu Abarimu je akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe ẹ ẹ baswangu l'alì ndu Móabu; l'iku Ẹnyimu Jódanu ẹ mgboro Jériko. ⁴⁹ Ẹphe kpọru ọlo-ẹkwà ẹphe l'iku Ẹnyimu Jódanu; shita ẹ ẹ Bétu-Jeshimọtu jeye ẹ ẹ Ébẹlu-Shitimu ẹ baswangu alì ndu Móabu ono.

⁵⁰ Yọ buru ẹ baswangu alì ndu Móabu ono, nọ l'iku Ẹnyimu Jódanu ẹ mgboro Jériko ono bẹ Ojejoje kfuru yeru Mósisu; sù iya: ⁵¹ “Kfuaru ndu Ízurelu sù ẹphe agha: ‘Unu -swelephu Ẹnyimu Jódanu bahu l'alì Kénanu; ⁵² unu tuko ndu bu l'alì ono l'ẹphe ha chishikota. Unu emebyishikota mkpuma, ẹphe pyiru apyipyi; mebyishia iphe, bụ ntẹkpe, ẹphe kpushiru onwẹphe. Unu atuko iphe, bụ ẹke ẹphe achije ẹja nwukposhia. ⁵³ Unu nata ẹphe alì ono buru; kele ya nọwaru iya unu t'ọ buru nk'unu. ⁵⁴ Unu tua ẹnwa washia alì ono l'ikfu l'ikfu. Ikfu ọphu ha nshinu; unu awẹ ẹphe alì, ha nshinu. Ikfu ọphu ha nwanshi; unu awẹ ẹphe alì, ha nwanshi. Ẹke a turu ẹnwa; yọ dabaru ndu ọphu ọ dabaru; ẹphe ewota ẹka ọbu.

Onyenonu a-wata ókè-alì nk'iya l'ikfu nna iya. ⁵⁵ Olee; o -buru l'unu ta achifudu ndu, bu l'alì ono l'ifu unu bẹ ndu ono, unu haru ono a-ghokwa ogvu dzulahaa unu l'okpa; mbu buru mkpọ kpolahaa unu lẹ mgberemeku. Epehe a-nodulephu l'akpa unu ehu l'alì ono, unu e-buru ono. ⁵⁶ Teke ono; ya emee unu iphe, ya kwakoberu tẹ ya mee epehe.' ”

34

Ókè-alì Kénanu

¹ Ojejoje asu Mosisu: ² “Kfuaru ndu Ízurelu sụ epehe agha-a: ‘Teke unu bahuru l'alì Kénanu, bu alì ono, unu eje eketa t'ọ buru ókè-alì unu ono; owaa bu ege ókè-alì unu a-du ndo-o. ³ Uzo ohuda unu e-shi l'echi-egu Zinu; tsoru oke ndu Édomu ogologo. L'uzo enyanwu-ahata bẹ ókè-alì uzo ohuda unu a-wata l'ishi eke Eze Enyimu Únú jeberu. ⁴ Ókè-alì unu ono e-shi l'uzo ohuda bya esweta alì Akurabimu; shi l'eke ono tugburu je alufu l'echi-egu Zinu. Yo shi ege ono lufu l'uzo ohuda Kadéshi-Baníya; shikwaphu ege ono lufuta lẹ Hazarada; ghabua eke ono rua Azumonu. ⁵ Ókè-alì uzo ohuda unu ono e-shi lẹ Azumonu gojia lufu lẹ nggele Íjiputu. Eke oo-jebe; mbu ókè-alì ono bu l'eze enyimu.

⁶ “ ‘A -bya l'ókè-alì unu l'uzo enyanwu-ariba; ókè iya a-buru lẹ Oke Enyimu. Ono eke a-buru ókè-alì unu l'uzo enyanwu-ariba.

⁷ “ ‘A bya l'ókè-alì unu l'uzo isheli; unu shi lẹ Oke Enyimu kpaa ókè-alì ono jeye l'ugvu Horu. ⁸ Unu eshi l'ugvu Horu kpaa ókè-alì ono jeye lẹ Lebo-Hámatu. Eke ókè-alì ono e-beru bu lẹ Zedadu. ⁹ Yo shi l'eke ono no jeye lẹ Zifuronu. Eke ókè-alì uzo isheli unu ono e-jebe aburu lẹ Haza-Enanu. Ono eke a-buru ókè-alì l'uzo isheli unu.

¹⁰ “ ‘A bya l'ókè-alì uzo enyanwu-ahata unu; unu shi lẹ Haza-Enanu kpaa ókè-alì ono jeye lẹ Shefamu. ¹¹ Ókè-alì ono e-shikwaphu lẹ Shefamu lufuta lẹ Ribúla l'uzo enyanwu-ahata Ayinu. Oo-nodu kwaseru mkpọ-ze mkpọ-ze uzo enyanwu-ahata Eze Enyimu Kínereu. ¹² Ókè-alì ono a-tugburu jeye lẹ Enyimu Jódanu. Eke oo-beru aburu lẹ Eze Enyimu Únú.

“ ‘Ono eke a-buru alì unu ndono; mę ókè iya mgburumgburu.’ ”

¹³ Mosisu abya ekfuaru ndu Ízurelu sụ epehe: “Unu tua enwa gude washia alì ono t'ọ buru nk'unu. Oo ya bu alì ono, Ojejoje suru t'a nọ ikfu tete lẹ nkere-ẹbo ya phu. ¹⁴ Ishi iya aburu lẹ ndu ikfu Rúbenu; mę ndu ikfu Gádu wafua nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse bẹ natawaru ókè-alì nk'ephe l'enya-ufu l'enya-ufu. ¹⁵ Ikfu labu ono; mę nkere-ẹbo ikfu Manáse bẹ natawaru ókè-alì nk'ephe l'uzo enyanwu-ahata l'azu Enyimu Jódanu azu iya kẹ Jéríko.”

Unwoke, a fọtaru t'ephe washia alì ono

¹⁶ Ojejoje asu Mosisu: ¹⁷ “Owaa epha unwoke, a-washia alì ono nọ unu t'ọ buru ókè-alì unu: Eliyéza, bu onye achijeru Nchileke eja; mę Jóshuwa Nunu. ¹⁸ Shi l'iphe, bu ikfu nonu fota onye ishi lanu t'ephe yeta eka t'a washia alì ono. ¹⁹ Epha unwoke ono bu: Kálebu Jefune, bu onye ikfu Júda; ²⁰ Shemuwelu Amihudu, bu onye ikfu Símiyonu; ²¹ Elidadu Kisulonu, bu onye ikfu Bénjaminu; ²² Buki Joguli; onye ishi ndu ikfu Dánu; ²³ Haniyelu Efodu; onye ishi ndu ikfu Manáse, bu nwatibe Jósefu; ²⁴ Kemuwelu Shifutanu; onye ishi ndu ikfu Ífuremu, bukwapu nwatibe Jósefu; ²⁵ Elizafanu Panaku; onye ishi ndu ikfu Zébulonu; ²⁶ Palutiyelu

Azanu; onye ishi ndu ikfu Ísaka; ²⁷ Ahihudu Shelómi; onye ishi ndu ikfu Ásha; ²⁸ mę Pedahęlu Amihudu; onye ishi ndu ikfu Náfutali.”

²⁹ Ono bu ępha unwoke ọbu, Ojejoje suru t'ęphe washia alı ono t'ọ buru òkè-ıphe ndu Ízurelu l'alı Kėnanu.

35

Mkpukpu, ndu ikfu Lıvayi e-buru

¹ Ojejoje bę kfuru yeru Mosisu lę baswangu alı Mıabu; l'ıku Jıdanu lę mgboro Jırıko; sụ iya: ² “Kfuaru ndu Ízurelu t'ęphe shi l'òkè, ęphe ketaru nų ndu ikfu Lıvayi mkpukpu, ęphe e-buru. Unu anų ndu ikfu Lıvayi alı ęke iphe-edobe ęphe a-kpaję nri lę mgburumgburu mkpukpu mkpukpu ono, aa-nų ęphe ono. ³ Mkpukpu ono l'ọ ha a-buru ęke ndu ikfu Lıvayi e-buru eburu; alı ono aburu ęke eswi ęphe; ęku ęphe; mękpo iphe-edobe ęphe l'ọ ha a-noje. ⁴ Alı ono, unu a-nų ndu ikfu Lıvayi t'ęphe dobe iphe-edobe ęphe ono a-dų unu ntụ-ọkpa labụ lę ntụ-ọkpa ụkporo iri; shita l'ụpho-mkpuma mkpukpu ono l'azụ iya. ⁵ Ụzo ęnyanwu-ahata azụ mkpukpu ono bę unu a-tụta unu ntụ-ọkpa ise; unu atụta unu ntụ-ọkpa ise l'ụzo ọhuda iya; tuta unu ntụ-ọkpa ise l'ụzo ęnyanwu-arıba iya; tuta unu ntụ-ọkpa ise l'ụzo isheli. Mkpukpu kę ndu ikfu Lıvayi a-nọdu l'echi. Azụ mkpukpu ono aburu ęke iphe-edobe ęphe a-nọdu anọ. ⁶ Mkpukpu ishingu lę mkpukpu lę mkpukpu ono, unu a-nų ndu ikfu Lıvayi ono a-bụ mkpukpu ęke aa-nọduje ezeru ndzụ. Onye gburu ọchi; yọ gbaru laa lę mkpukpu ono je anọdu zeeru ndzụ. Unu anųfua ęphe ụkporo mkpukpu labụ lę mkpukpu labụ ọdo yekoberu ęphe lę mkpukpu ono. ⁷ Mkpukpu, unu a-nų ndu ikfu Lıvayi a-kpakọ dų ụkporo mkpukpu labụ lę mkpukpu ęsato yele alı ęke iphe-edobe ęphe a-nọduje. ⁸ A bya lę mkpukpu, unu e-shi l'alı unwu Ízurelu nų ndu ikfu Lıvayi; unu shikwa l'ıku ọphu alı ęphe ha nshinu nų ęphe mkpukpu l'ıgwe. Unu eshi l'ıku ọphu alı ęphe ha nwanshı nų ęphe mkpukpu nwanshı. Ọ bụlephu t'ę shi l'ęge ókè-alı ndu ikfu, nonu hatabe nų ndu ikfu Lıvayi.”

Mkpukpu, onye gburu madzụ a-gbabaję; zeeru ndzụ (Dit 19:1-13; Jıs 20:1-9)

⁹ Ojejoje asụ Mosisu: ¹⁰ “Kfuaru ndu Ízurelu; sụ ęphe: ‘Unu -swelephu Ęnyimu Jıdanu bahụ l'alı Kėnanu; ¹¹ unu fọta mkpukpu, unu a-nọduje ezeru ndzụ; mbụ ęke bụ onye ę-te lebezidu ęnya gbua ọchi; t'ọ gbaru laa ęke ono. ¹² Mkpukpu ono a-buru unu ęke unu a-nọduje zeeru ndzụ; gbalaaru onye agwata ụgwọ ọchi; t'onye gburu ọchi ono ba anwuhu jeye teke ọo-lụfuta bya evudo l'ıfu edzudzu ọha t'e kpee ya ikpe. ¹³ Mkpukpu ishingu ono, unu a-nų ndu ikfu Lıvayi ono a-buru mkpukpu ozeru-ndzụ ọbu. ¹⁴ Unu a-nų mkpukpu, ee-zejeru ndzụ ono ęto l'azụ Ęnyimu Jıdanu azụ iya ọwaa; unu anų ęto ọdo l'alı Kėnanu. ¹⁵ Mkpukpu ishingu ono a-buru mkpukpu ęke ndu Ízurelu; ndu mbyamụmbya; mę ndu ọdo, ę-ta bụdu ndu Ízurelu, bu l'alı ęphe a-gbabaję; zeeru ndzụ. Onye gburu ọchi l'amagama bę a-gbajęru laa l'ęke ono.

¹⁶ “ ‘Onye -gude ıgwè chıgbua ya bę onye ọbu bụakwa onye gburu ọchi. Onye ono, gburu ọchi ono b'e gbufutaję egbugbu. ¹⁷ Ọ -buru l'o nweru onye tųru madzụ mkpuma tų-gbua ya bę onye ọbu bụakwa onye gburu ọchi. Onye ono, gburu ọchi ono b'e gbufutaję egbugbu. ¹⁸ Ọ -nweru onye gude oshi, a-dų ike chıgbua madzụ; o -chia ya madzụ woru iya chıgbua bę

onye obu buakwa ochi b'o gburu. Onye ono, gburu ochi ono b'e gbufutaje egbugbu. ¹⁹ Onye bu iya agwata ugwo ochi ono ee-gbu onye ono, gburu ochi ono. T'o gbua onye ono, gburu ochi ono teke o jekfuru iya.

²⁰ " 'Onye gude ke le madzu du iya ashi; nwutsua ya; yo nwuhu; m'o kwanu l'o lebeziru enya tua ya iphe; tugbua ya; ²¹ m'o kwanu l'o gude kele yele onye obu du l'okfu; je echia ya aka chigbua ya be onye ono, chigburu madzu ono b'e gbufutaje; ke l'o gburu ochi. Onye agwata ugwo ochi ono; e-gbu onye ono, gburu ochi ono teke o jekfuru iya.

²² " 'Ole; o -buru l'o nweru onye nwutsuru madzu l'otu-l'ukfu; yo nwuhu; to bu le yele onye obu no l'okfu; m'o bu le to lebezidu enya tua ya iphe; ²³ odoo l'oo mkpuma, a-du ike tu-gbua madzu b'e to phudu onye ono; tua ya; woru onye ono tu-gbua be keshinu onye ono, o tu-gburu ono be yele iya ta dudu l'okfu; ophu to gba enya te ya meka iya iphe; ²⁴ te edzudzu oha kpeshiaru iya onye ono, gburu ochi ono yele onye agwata ugwo ochi ono, o gburu ono. Owaa ege ee-gude doshiaru iya ephe ndo-o: ²⁵ te edzudzu oha nafuta onye ono, gburu ochi ono l'eka onye agwata ugwo ochi; ephe eduru iya je edobephu azu le mkpukpu ono, aa-noduje ezeru ndzu ono, bu eke o gbaru laa ono. Oo-nodu le mkpukpu, aa-noje ezeru ndzu ono jeye teke onye ishi ndu achijeru Nchileke aja, bu onye ono, a wuru manu, du nso l'ishi ono a-nwuhu.

²⁶ " 'Ole; o -buru l'onye ono, gburu ochi ono be nweru teke o nonyaaru; sweghata oke mkpukpu ono, oono l'ezeru ndzu obu; mbu mkpukpu ono, o gbaru je anodu ono; ²⁷ onye agwata ugwo ochi ono -phu iya l'oke azu mkpukpu, o no l'ezeru ndzu ono; o -buru l'onye agwata ugwo ochi ono be gburu iya nu be ikpe ochi ta anmakwa iya. ²⁸ Ishi iya aburu l'onye ono, gburu ochi ono nofutaje le mkpukpu ono, o no l'ezeru ndzu ono jeye teke onye ishi ndu achijeru Nchileke aja a-nwuhu. O bu teke onye ishi ndu achijeru Nchileke aja ono nwuhuru be oo-laphuta azu ali ophu, o ketaru.

²⁹ " 'Iphe ono a-bukotaru ome-l'ali, a toru okpa iya, a-noduru ogbomogbo l'eke unu bukotakpo.

³⁰ " 'Oo ya bu l'iphe, bu onye gburu madzu b'e gbufutaje egbugbu; m'o -buru l'o nweru ndu agba iya ekebe. Ole e to budu shita l'ekebe onye lanu be ee-gude gbua ya.

³¹ " 'T'e b'o to dukwa iphe, unu a-nataje t'e gude gbata ndzu onye gburu ochi, bu onye o gbaru t'o nwuhu anwuhu. E gbufutaje iya egbugbu.

³² " 'Onye gbaru laa le mkpukpu, eezejeru ndzu; bya eworu iphe nu l'ugwo t'a haa ya t'o laa ali ephe temanu onye ishi ndu achijeru Nchileke aja anwuhu; unu ba natakwa iya iphe obu.

³³ " 'Unu be emerushikwa ali ono, unu bu ono emerushi; kele mee ochi, e gburu egbugbu emerujekwa ali. E to nwedu ege ee-shi kfu ugwo iphe, du eji ali eke e gburu ochi; gbahalephu l'e gburu onye ono gburu ochi ono.

³⁴ Unu be emerukwa ali ono, unu bu ono; kele yebedua, bu Ojejoje bukwa l'eke ndu Izurelu bu.' "

36

Okè-ali unwada Zelofehadu (Dit 27:1-11)

¹ Ndu bugbaa ndu ishi l'enya-ufu l'enya-ufu, nogbaa l'ikfu Giledu abyakfutashia Mosisu; me ndu ishi l'enya-ufu l'enya-ufu ndu Izurelu. Giledu bu nwatibe Makiru; Makiru aburu nwatibe Manase. Manase l'onwiya be shi l'onu-ulo Josefu. ² Ephe abyakfuta ephe bya asu: "Le

Ojejoje bẹ sùru tẹ nggube onye nwe mu nù, bụ Mósisu tụa ẹnwa gude washia alì ono keeru ndu Ízurelu t'ọ bụru ókè-alì ẹphe. Ojejoje asukwaphu tẹ nggube nnajiufu ẹphe woru ókè-alì ọphu ruberu Zelofehadu, bụ nwunne ẹphe woru nù unwada iya. ³ Ọ -bụru l'o nweru onye shi l'ikfu ọdo, nọ lẹ Ízurelu bya aluta ẹphe; iphe ọ bụ bụ l'aa-gufu òkè-iphe ẹphe l'òkè-iphe, shi lẹ ndiche ẹphe; je eworu yekobe lẹ k'ikfu ono, ẹphe laru nji ono. Ọo ya bụ; e shi ẹge ono wofu iphe l'òkè-iphe, ẹphe ketaru. ⁴ Ọ -rulephu l'afa eswe-aji kẹ ndu Ízurelu; e wota òkè-iphe ẹphe yekoberu ikfu ono, ẹphe laru nji ono. Ókè-iphe ẹphe bẹ aa-gufu l'òkè-iphe ikfu nna ẹphe phe.”

⁵ Tọ dụ iya bụ; Mósisu abya ekfuaru ndu Ízurelu ẹge Ojejoje kfuru iya; sù: “L'iphe, ikfu unwu Jósefu ekfu bẹ vudokwa nhamunha. ⁶ Ọwaa iphe, Ojejoje kfuru l'okfu ẹhu unwada Zelofehadu: Ọ sùru: ‘T'ẹphe lua onye dụ ẹphe mma. Ọle ẹke ẹphe a-lụ a-bụ l'ẹnya-ufu ikfu nna ẹphe. ⁷ Tẹ ókè-iphe ndu Ízurelu be shikwa l'ikfu dasweru ikfu. Iphe, bụ ndu Ízurelu e-gudetsua òkè-iphe, ẹphe ketaru l'ikfu nna ẹphe. ⁸ Iphe, bụ nwa nwanyi, ketaru ókè l'ikfu Ízurelu bẹ lufutaje nji l'ikfu nna iya; k'ọphu ee-shi ẹge ono t'iphe, bụ ndu Ízurelu nwekotaru òkè-iphe nna ẹphe. ⁹ Ọo ya bụ l'òkè-iphe te eshidu l'ikfu laa l'ikfu ọdo; kẹ l'ikfu, nonu lẹ Ízurelu e-gudeshi òkè-iphe nk'ẹphe.’”

¹⁰ Yọ bụru ẹge Ojejoje kfuru Mósisu bụ ẹge unwada Zelofehadu meru; ¹¹ kele unwada Zelofehadu ono, bụ iya bụ Mahula; Tíza; Hógula; Milika; waa Nówa bẹ bụ unwu nwunne nna ẹphe lushiru ẹphe. ¹² A luru ẹphe lụbata l'ikfu unwu Manáse, bụ nwatibe Jósefu; òkè-iphe ẹphe anọdu ẹge ọ nọ l'ikfu nna ẹphe.

¹³ Ono bẹ ekemu, Ojejoje turu; mẹ l'ome-l'alì, o shi Mósisu l'eka nù unwu Ízurelu lẹ baswangu alì Móabu; l'iku Ẹnyimu Jódanu lẹ mgboro Jéríko.

Ditoronomi

Ekemu t'a lufu l'ugvu Horebu

¹ Owaabụ iphe, Mosisu kfulu nū ndu Ízurelu l'ephe ha l'echi-egu ụzo ẹnyanwu-ahata Jodanu; bụ iya bụ nsuda Jodanu, cheru ifu l'uzo Sufu. Eke ono nọ lẹ mgbaku Paranu ẹka lanu; mę Tofelu; Lébanu; Házerotu; mę Dizahabu l'eka iya ophu. ² E -shi l'ugvu Horebu eje Kadeshi-Baniya be eejeje ije abali iri lẹ nanu; temanu e rua ya; m'e shia ụzo Ugvu Seyi.

³ Yo be mboku ke mbu l'onwa k'iri lẹ nanu l'afa ophu kwe ephe ukporo afa labu; Mosisu araaru iya ndu Ízurelu l'ephe ha arara; mbu iphe, Ojejoje turu iya l'ekemu l'okfu ehu ephe. ⁴ Teke ono bu l'o lu-gbutsuaru Sihonu; eze ndu Amoru, shi achị ndu Heshibonu. L'oge teke ono kwaphu b'o shi lẹ Edereyi; je alu-gbua Ogu, bu eze, shi achị ndu Bashanu; mę ndu Ashutarotu.

⁵ Yo buru l'uzo ẹnyanwu-ahata Jodanu l'ali Mofabu l'eke ono be Mosisu nọ tokashiaru ephe ekemu ono; su:

⁶ Ojejoje, bu Nchileke ayi nọ l'ugvu Horebu kfulu nū ayi; su: "L'unu nokwaru anono l'ugvu-a. ⁷ Unu fokashia ulo-ekwa unu tugbua jeshia ali ugvu ndu Amoru; mee ali ndu nonyabe ephe lẹ nsuda Jodanu; mę l'ali ugvu; mę l'okpa-ugvu, nọ l'uzo ẹnyanwu-ariba; mę ndu bu l'uzo ohuda; mę ndu bu l'uzo iku eze ẹnyimu; mbu jeyewaru l'uzo ali ndu Kėnanu; mę l'ali ugvu ugvu Lébanonu; mbu je akpaa l'eze ẹnyimu ono; mbu ẹnyimu Yufurėtus. ⁸ Unu lekwa; ya wookwaru ali ono dobe unu l'ifu. Unu jekwa je aluta ali ono nweru; mbu ali ono, Ojejoje riru angu lẹ ya a-nu nna unu oche phe; mbu Ebirhamu; mę Ayizaku; mę Jekopu; mę ndu awa ephe l'ephe ha ono."

Mosisu afota ndu ikpe

(Awu 18:13-27)

⁹ Yo buru teke ono be mu suru unu lẹ ya ta adukwa ike ovu ivu ehu unu nwenkinyi iya. ¹⁰ Nta-a be Ojejoje, bu Nchileke unu mewaru; unu aka l'igwe; k'ophu bu lẹ nta-a be unu hawa l'o bu mkpo-kpodo, nọ l'igwe. ¹¹ Mu ekfukwaaphu te Ojejoje, bu Nchileke ke nna unu phe mee t'unu kabaa l'igwe l'ege unu ha nta-a ugbo ukporo l'unu; yo gokwaaruphu unu onu, bu iphe o kweru unu ukwa iya. ¹² ?Nanu ege yebedua nweke-iya a-du ike vua ivu era unu; mę iphe, atsu unu l'ehu; l'edoshiru unu okfu, adaru unu? ¹³ Unu shikwa l'ikfu unu iche l'iche fotatsua ndu maru iphe; ndu iphe edoje ẹnya; buru ndu a maru epha ephe; te ya mee ephe t'ephe buru ndu ishi unu.

¹⁴ Onu, unu yeru aburu l'iphe, mu kfulu du mma.

¹⁵ To du iya bu; mu abya afotatsua ndu bu ndu nweru ẹnya l'ikfu unu iche l'iche; ndu maru iphe; bukwaruphu ndu a maru epha ephe; mee ephe t'ephe buru ndu ishi unu. O nweru ndu ophu mu meru; ephe achị unu umadzu ebo l'ukporo umadzu iri iri; nweru ndu ophu achị ukporo umadzu ise ise; nweru ndu ophu achị ukporo madzu ebo l'umadzu iri iri; nweru ndu ophu achị umadzu iri; bya enweru ndu ophu bu ndu ishi l'ikfu l'ikfu. ¹⁶ Mu abya atuaru ndu ikpe unu ekemu teke ono; su ephe: "Unu ngabejekwa nchị l'okfu, adaru unwunne unu; doshiaru iya ephe l'uzo, du mma: m'o bu onye Ízurelu l'onye Ízurelu b'o daru; m'o bu onye Ízurelu

yele onye laru alala. ¹⁷ Unu be elejekwa madzụ ęnya l'ifu l'ekpe ikpe. Unu ngabejekwaru ụmadzụ labụ, okfu adaru nchị; t'ęphe doo iphe, adaru ęphe; me ęphe bụ ndu ha nwanshii; me ęphe bụ ndu ha nshinu. Unu ba atsujekwa madzụ egvu; ke l'onye ikpe dọ l'ęka bụkwa Nchileke. Teke o bụ okfu, kariru unu ęka; unu egude iya byakfuta mu tẹ mu nọa." ¹⁸ Mbụ lẹ mu tuko iphe, bụ iphe, gbaru unu l'ememe kfukotaru unu teke ono.

Eezifu ndu ngge

(Ógú 13:1-33)

¹⁹ Teke Ojejoje, bụ Nchileke ayi sụru t'ayi kwafụ l'ugvu Hórebu; be ayi wufuru kwaseru ụzo, e shi eje alị ugvu ndu Amọru; jekota ije l'echi-ęgu ono, paru ęka; dọ egvu, unu phukotaru ono; jeye ayi erua Kadęshi-Baniya. ²⁰ Mu asụ unu: "Nta-a be unu ruakwaru alị ugvu ndu Amọru, bụ iya bụ alị, Ojejoje, bụ Nchileke ayi abya ayi anunu. ²¹ Unu lekwa: lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu nọakwaru unu alị ono. Unu tųgbukwaa je anata alị obru, bụ iya bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke ke nna ayi oche phe kfuru. Unu ba atsukwa egwu; ophu ęhu anmakwa unu anmanma!"

²² Tọ dọ iya bụ; unu awukfuta mu bya asụ mu l'ọ kakwa mma t'ayi fota ndu e-vutaru ayi ụzo; jeeru ayi ngge l'alị ono; k'ophu ęphe a-bya akaru ayi ụzo, ayi e-shi; me mkpukpu, ayi e-shitsua.

²³ Iphe ono, unu kfuru ono adu mu mma nshinu. Mu abya afota ụmadzụ iri l'ębo; onye lanu l'iphe bụ ikfu, nonu. ²⁴ Ndu ono atugbua shia ụzo alị ugvu ono; lufuta nsuda ęshukolu; gekota ngge l'alị ono. ²⁵ ęphe hatsuaru akpuru oshi, nọ l'alị ono wota wolataru ayi; bya asụ ayi: "L'alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke ayi abya ayi anunu ono dukwa mma."

Ndu Ízurelu ekwefuru Ojejoje íkè

²⁶ Obenu l'unu nųsuaru iya; bya ekwefu íkè ejeje; jika ome iphe, Ojejoje, bụ Nchileke ayi sụru t'unu mee. ²⁷ Unu anodu l'ulo-ękwà unu wata ogu aphu; sụ: "Lẹ Ojejoje be unu dukwa ashị; l'ọ kwa iya meru iphe, o dufutaru unu lẹ Íjiputu; woru unu ye ndu Amọru l'ęka t'ęphe gbushia." ²⁸ Unu asụ: "?Bụ awe be unu e-je nta-a; keshinu unwunna unu mewaru; meji ekofu unu? Ke l'ęphe sụru lẹ ndu bu l'alị ono kakwa ayi ike; kakota ayi ogologo; mkpukpu ęphe abugbaaru oke mkpukpu, mgbodo iya etsu l'igwe. Ophu ka nọ aburu l'ęphe phuru ndu shi l'eri Anaku l'ęke ono."

²⁹ Mu asụ unu: "Tẹ meji ba awakwa unu awawa! Unu ba atsukwa ęphe egvu." ³⁰ Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ onye vutaru unu ụzo be a-luchitaru-a unu ogu; ęge ono, o lụ-chitaru iya unu lẹ Íjiputu ono; bụ ophu unu gude ęnya unu phu. ³¹ O lụ-chitaru iya unu l'echi-ęgu; ęke unu phuru ęge Ojejoje, bụ Nchileke unu hetaru unu ęge nna ehetaje nwatibe iya-a; hee unu gbururu jeye unu erua ęke-a.

³² E guderu l'ọ dọ ęge ono; unu ajikale-e okweta ke Ojejoje, bụ Nchileke unu ono, ³³ bụ iya vutaru unu ụzo l'ije unu; buru iya anoduje eleru unu ęnya l'ęke unu a-kpobe ulo-ękwà ono. Onye abuje; o -be l'ęnyashi; yọ muberu unu oku; teke o beru l'eswe; yo doberu unu urukpu; shi ęge ono ekoshi unu ụzo, unu a-nodu eshi.

Ojejoje àhù ndu Ízurelu àhùhù

(Ógú 14:20-45)

³⁴ Ojejoje anọ iphe, unu kfuru; ęhu eghulaha ya eghughu; yo ria angu; sụ: ³⁵ "L'ẹ tọ dudu m'ọ bụ onye lanu lẹ ndu ęjo ogbo-a, byaru bya e-gude ęnya phu ęgiri alị ono; mbu alị ono, ya riru angu lẹ ya a-nu nna unu oche

phẹ ono; ³⁶gbahaa Kálẹbu Jefune. Yẹbedua a-phụ iya. Iphe bụ ẹke ọ dzọru ọkpa l'alị ono bẹ ya a-nụ iya yẹle ụnwu iya. Ishi iya aburu l'o gude obu iya l'ọ ha l'etso Ojejoje.”

³⁷Ọ bụkwaphu l'okfu ẹhu unu meru; ẹhu eghulahaa Ojejoje eghughu l'ẹke mu nọ. Yọ sụ: “Lẹ mbẹdua ta abahụkwa iya phụ. ³⁸L'ọ bụ Jóshuwa Nunu, bụ onye eyejeru mu ẹka a-bahụ iya.” Wo tẹ mu mekwaa t'obu shihu Jóshuwa ike; kẹ l'ọ bụ yẹbedua e-du ndu Ízurelu t'ẹphe je anata alị ono t'ọ buru nk'ẹphe. ³⁹A bya l'ụnwegirima kẹ nshị; mbụ ndu ọphu unu sụru l'aa-kpụ lẹ ndzụ; mbụ ụnwegirima ndu ọphu ẹ-ta amadua iphe, dụ mma; l'ọphu dụ ẹji teke ono; ọ bụ ẹphebedua a-bahụ l'alị ono. Ọ bụ ẹphebedua bẹ ya a-nụ alị ono t'ọ buru òkè-iphe ẹphe. ⁴⁰A bya l'unubẹdua; unu laphukwa azụ. Unu wụkwaru; shia ụzo echi-ẹgu lashia l'ụzo Eze Ẹnyimu Uswe.

Eemekputa ndu Ízurelu (Ógú 14:39-45)

⁴¹Tọ dụ iya bụ; unu eyeeru iya ọnu; sụ: “L'unu mesweekwaru Ojejoje. L'unu e-je alụ ọgu ono; mekota iphe, bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke ayi sụru t'unu mee.” Ya ndono; unu atụko l'unu ha kwakọbe k'ọgu; l'arị l'ọbahu l'alị ugvu ono dụ nphẹ.

⁴²Ojejoje asụ mu: “Tẹ mu kfuru unu t'unu be ejekwa abahụ; ọphu unu 'ejekwa ọlu ọgu. Ishi iya aburu lẹ ya ta anọkwa unu l'azụ. Ndu ọhogu unu e-mekputakwa unu.”

⁴³Mu ekfugeeru iya unu; unu ta anga nchị. Unu ekwefuru Ojejoje íkè; ngabaru ẹka jeshia l'alị ugvu ono. ⁴⁴Ndu Amọru, bu l'alị ugvu ono awufuta bya etso unu ọgu. Ẹphe eripyabe unu l'ọ bụ ẹngu; chĩa unu tsube lẹ Séyi jeye lẹ Homa; gbushia unu. ⁴⁵Unu alaphuta azụ bya egude ẹkwa raku Ojejoje; ọphu o yeduru unu ọnu; tọ ngarụ unu nchị. ⁴⁶Yọ buru iya bụ l'unu anọdu lẹ Kadéshi; nọo ya ọdu.

2

Ndu Ízurelu agha ngvudangvu l'echi-ẹgu

¹Ayi aghazia; wụ-phu azụ l'echi-ẹgu; shia ụzo Eze Ẹnyimu Uswe, bụ iya bụ ẹge Ojejoje sụru mu t'ayi mee ya. Ayi aghaa ngvudangvu; nọo anọno l'alị ugvu Séyi l'ẹke ono.

²Ya ndono; Ojejoje asụ iya: ³“L'unu ghashitawaru l'alị ugvu-wa. Iphe, unu e-me nta-a bụ t'unu shia ụzo isheli. ⁴Ọwaa iphe, ya e-kfuru ndu Ízurelu. ‘Tẹ ya kfuru unu lẹ nta-a bẹ unu abyawa osweta ẹke ụnwunna unu; mbụ ndu awa Íso bu l'alị Séyi. Ẹphe a-nọdukwa atsụ unu egvu; ọle; unu kwabekwaru onwunu ẹnya! ⁵Unu be etsokwa ẹphe ọgu. Ishi iya aburu l'ẹ tọ dukwa alị ẹphe m'ọo nanụ, ya a-nụ unu; m'o -ruhuru; ọ buru ẹke ha l'ọ bụ ntụ-ọkpa lanụ. Ya nụakwaru Íso alị ugvu Séyi ono t'ọ buru nk'iya. ⁶Ọ bụ okpoga bẹ unu e-gudeje zụta ẹphe nri; bụkwaruphu okpoga bẹ unu e-gudeje zụta ẹphe mini angungu.’ ”

⁷Ojejoje, bụ Nchileke unu gọokwaru unu ọnu l'iphe, bụ iphe, unu yeru ẹka unu. Yọ buru Nchileke ono letakotaru unu ẹnya l'ije, unu jekotaru l'eze echi-ẹgu-wa. Lime ụkporo afa labụ-a bẹ Ojejoje, bụ Nchileke nnyabekotaru unu; t'o nwe iphe, ụko iya dọjeru unu m'ọo nanụ.

⁸ Yò buru iya bụ l'ayi abya esweta ẹke unwunne ayi p̄he ono, bụ iya bụ ndu awa Íso bu l'alì Séyi. Ayi agbado ọzo Araba ọphu shiru ọzo nsuda Élatu; bya agbado ọzo Ezeyonu-Géba; shia ọzo echi-egu Móabu tugbua.

⁹ Ya ndono; Ojejoje asụ mu: "T'ayi ba achọkwa ndu Móabu okfu; ọphu ayi 'etsokwa ẹphe ọgu; kẹ l'ẹ tọ dukwa alì ẹphe m'ọo nanu, ya anu ayi; keshinu ya wowaru alì Aru nu ndu awa Lótu t'ọ buru nk'ẹphe."

¹⁰ Ndu shi buru l'ẹke ono bụ ndu Emimu. Ẹphe bụ ndu ike; dukwaphu l'igwe. Ẹphe hatsulephu ogologo ogologo l'ọbu ndu Anaku. ¹¹ Ndu Emimu bẹ eekuje ndu awa Réfa, bukwapu ẹge aasuje lẹ ndu Anaku bụ. Obekwanu lẹ ndu Móabu ekuje ẹphe ndu Emimu. ¹² Ndu Họru shikwapu buru l'alì Séyi. Obenu lẹ ndu awa Íso nataru ẹphe alì ono; mee ẹphe; ẹphe aburu kpurupyata l'ifu ẹphe l'ẹke ono. Ẹphe abya ebuchia alì ẹphe ẹge ndu Ízurelu buchiru alì ono, Ojejoje nuru ẹphe t'ọ buru nk'ẹphe ono.

¹³ "Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asụ: 'Unu wu-lihu je adaghaa Ẹnyimu Zeredu ono.' Ayi awu-lihu je adaghaa ya."

¹⁴ Tsube lẹ teke ayi gbeshiru lẹ Kadéshi-Baníya jeye teke ayi jeru je adaghaa Ẹnyimu Zeredu; bẹ bụ ukporo afa l'afa iri l'esato. Tsube rua teke ono; bẹ ọgbo, shi dzua oje ọgu lẹ Ízurelu nwushihukotawaru, bụ iya bụ iphe, Ojejoje riburu lẹ ya e-me. ¹⁵ Ishi iya aburu lẹ Ojejoje daberu ẹphe ẹka l'ọdu ndu Ízurelu jeye ẹphe agvu.

¹⁶ Ọnwu egbugetsulephu ndu Ízurelu, ndu ọphu dzuru oje ọgu; ¹⁷ Ojejoje asụ mu: ¹⁸ "Ntanu bẹ unu e-sweta Aru, nọ l'alì ndu Móabu. ¹⁹ Ọle; teke unu ruru l'alì ndu Amonu; unu ba achọkwa ẹphe okfu; unu te etso ẹphe ọgu. Ishi iya bụ l'ẹ tọ dudu alì ndu Amonu, ya bya anu unu. Alì ọbu bẹ ya nuwaru ndu awa Lótu t'ọ buru nk'ẹphe."

²⁰ Ẹke ono bẹ eekujekwapu alì ndu awa Réfa. Bụ iya bụ l'ọo ndu Refa shi buru iya teke ndiche. Ndu Amonu anọduje eku ẹphe ndu Zamuzumimu. ²¹ Ndu ono shi buru ndu ike. Ẹphe dọ l'igwe; bya abukwaruphu ndu hagbaa ogologo l'ọ bụ ndu Anaku. Obenu lẹ Ojejoje mebyishiru ẹphe l'ifu ndu Amonu. Ndu Amonu achifu ẹphe; bya ebuchita ẹke ẹphe shi buru. ²² Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Ojejoje meru iya ndu awa Íso, shi buru l'alì Séyi. O gbushiru ẹphe ndu Họru, shi buru l'ẹke ono. Ndu awa Íso achifu ẹphe bya ebuchita ẹke ẹphe shi buru gbururu jeye ntanu. ²³ Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ muru ndu Avimu, shi bugbaaru l'unwu mkpukpu mkpukpu, nọru jeye lẹ Gáza. Ẹphebedua bẹ ndu Kafuto, shikwapu Kafuto wufutaru bya egbugee; bya ebuchia ẹke ẹphe shi buru.

Ízurelu alu-gbu Sihonu, bụ eze ndu Amoru (Ógú 21:21-30)

²⁴ Ojejoje asụ mu: "Unu gbeshi ije je aghabua nsuda Amonu. Unu lenu; ya wookwaru Sihonu onye Amoru, bụ eze ndu Heshibonu yele alì iya ye unu l'eka. Unu je etso ẹphe ọgu; wata ẹphe achifu. ²⁵ Tsube ntanu bẹ ya e-me tẹ iphe bụ mbakeshi, nọ lẹ mkpuli igwe; wata unu ọtsu egvu; mbu t'ẹphe tuko l'ẹphe ha wata ọnma kpakpakpa l'ẹke unu nọ. Ẹphe a-nu iphe, unu eme; meji agbabuhu ẹphe; ẹhu awata ẹphe ọnma kpakpakpa l'ẹke ẹphe atsu egvu."

²⁶ "Tọ dọ iya bụ; mu eshi l'echi-egu Kedemotu zia ndu ozi t'ẹphe je ezia Sihonu, bụ eze ndu Heshibonu ozi nchi-odoo; sụ iya: ²⁷ 'Byiko t'ayi swetaru l'alì unu. Ẹke ayi e-shi nwenkinyi bụ l'eze oje unu. Ayi ta ahakwa eze oje ono; swia ya l'uzo ọdo. ²⁸ Nri, ayi e-ri; mẹ mini, ayi a-ngu bụ okpoga bẹ

ayi a-kwuje unu gude zuta iya. Iphe, ayi arọ unu nwenkinyi bu t'ayi dzọ ọkpa l'alị unu sweta. ²⁹ Unu haaru ayi t'ayi swee; je esweta Ẹnyimu Jọdanu bahu l'alị ono, Ojejoje, bu Nchileke ayi anu ayi ono.' Bu iya bu ege ndu awa Iso, bu l'alị Séyi; me ndu Móabu, bu l'alị Aru haru ayi; ayi esweta." ³⁰ Obenu le Sihonu, bu eze ndu Heshibonu jikaru t'ayi be eswetashi. Ishi iya aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu meru t'obu buru iya obu-mkpuma; mbu t'obu kpo-chia ya akpo-chi; k'ophu ee-shi ege ono t'o woru iya ye unu l'eka; bunu-a ya bu ege o du ntanu-a.

³¹ Ojejoje asu mu: "Te mu lenu; le ya wataakwaru oworu Sihonu yele alị iya ye ayi l'eka. T'ayi watakwa iya aluta; k'ophu alị Sihonu a-buru okè-iphe ayi."

³² To du iya bu; Sihonu yele ndu nk'ia l'ephe ha awufuta bya etso ayi ogu le Jahazu. ³³ Ojejoje, bu Nchileke ayi eworu iya ye ayi l'eka; ayi alu-gbua ya; lu-gbua unwu iya; lu-gbua ndu nk'ia iya l'ephe ha. ³⁴ Ayi anakota mkpukpu le mkpukpu iya l'o ha teke ono; mebyishikota iya l'oha. Unwoke; unwanyi; l'unwegirima ta adudu onye wafuru nu. ³⁵ Elu; me iphemiphe obule odo, ayi lutaru l'ogu le mkpukpu ono, ayi mekputaru ono be ayi gworu; yo buru nk'ayi. ³⁶ Tsube le Arowa, no l'aguga nsuda Amonu; me le mkpukpu ono, no l'aguga nsuda Amonu ono je akpaa l'alị Giledu ta dudu m'oo mkpukpu lanu, kpajeru ayi eka; kele Ojejoje, bu Nchileke ayi tuko iya l'o ha nukota ayi. ³⁷ Obenu l'alị ndu Amonu; me alị, no l'iku Ẹnyimu Jaboku; me le mkpukpu, nogbaa l'alị ugvu be ayi te ejedu; mbu iphe bu eke ono l'oha, Ojejoje, bu Nchileke ayi buchiru t'ayi be eje ono.

3

Aalu-gbu Ogu, bu eze ndu Bashaanu (Ogu 21:31-35)

¹ To du iya bu; ayi abya aghaa ifu tugbua uzo Bashaanu. Ogu, bu eze ndu Bashaanu; achita ndu alị iya byakfutashia ayi ogu le Edereyi. ² Ojejoje asu mu: "Unu ba atsukwa iya egvu; kele ya wowaru iya ye unu l'eka; yebedua yele ndu alị iya l'ephe ha; me alị iya. Unu mee ya iphe, unu meru Sihonu, bu eze ndu Amoru, bu le Heshibonu."

³ Ya ndono; Ojejoje, bu Nchileke ayi eworu Ogu, bu eze ndu Bashaanu; me ndu alị iya l'ephe ha ye ayi l'eka. Ayi egbua ephe ogbu ekfu; k'ophu bu l'e to nwedu ephe onye wafuru nu. ⁴ Ayi anakota iphe bu mkpukpu nk'ia l'o ha teke ono. L'ime ukporo mkpukpu eto, o nweru; b'e to dudu mkpukpu iya ono m'oo nanu, ayi haru; mbu alị Agobu l'o ha; bu iya bu alị-eze Ogu l'alị Bashaanu. ⁵ Mkpukpu ono l'o ha; b'e gude upho-mkpuma kpu-phekota mgburumburu; yo ha l'eli. A bya eyekota mgbo-igwe l'onu-abata iya; yekota iya iphe eegudeje atuchi iya atuchi. Ayi lu-takwaruphu igweligwe mkpukpu ndu odo, e-te gudedu upho-mkpuma kpu. ⁶ Ayi meru mkpukpu ono l'o ha; yo buru kpurupyata; bu iya bu ege ayi meru ke Sihonu, bu eze ndu Heshibonu; mbu l'ayi tuko unwoke ephe; unwanyi ephe; me unwegirima ephe l'ephe ha gbushikota. ⁷ Elu ephe; me iphe bu, iphe ephe nweru enweru l'o ha be ayi kwaru l'okwata.

⁸ O bu teke ono be ayi nataru ndu eze ndu Amoru ephe ebo alị, no l'uzo enyanwu-ahata Ẹnyimu Jọdanu; shita le nsuda Amonu jeye le Ugvu Hemonu. ⁹ Ugvu Hemonu be ndu Sayidonu ekuje Siriyonu; ndu Amoru ekuje iya Seniru. ¹⁰ Ayi natakotaru mkpukpu le mkpukpu, tukoru atukoru

mẹ alì Gíledu l'òha; alì Báshanu l'òha jeye lẹ mkpukpu Saleka yẹle Edereyi, tükokwaphu tsoru l'alì Báshanu; ẹke Ogu shi buru eze.

¹¹ O bu Ogu, bu eze ndu Báshanu nwenkinyi iya; be shi phodu nu le ndu eri Réfa. Iphe-azee ya bu igwe b'e gude mee ya. Ogologo iphe-azee obu du nkwo-eka tete. Usa iya adu nkwo-eka eno; mbu nkwo-eka mmanu. Iphe-azee ya obu no le Raba l'alì ndu Amonu jeye ntanu-a.

Eeke alì ono

(Ógú 32:1-42)

¹² Ayi aluta-gelephu alì ono teke ono; mu eworu uzo ishili mkpukpu Arówa, no l'iku nsuda Amonu yele nkere-ebo alì ugvu Gíledu me mkpukpu, nokota iya nu; nu ndu ikfu Rúbenu; me ndu ikfu Gádu. ¹³ Mu abya ekee ndu ikfu Manáse ebo; wota alì Gíledu ibyiya ophu wuduru nu; mee alì Báshanu l'ophu; eke shikota buru alì-eze Ogu; nu okè lanu le ndu ikfu Manáse ono.

Agobu gbaa mgburumburu l'alì Báshanu be eekuje alì ndu awa Réfa. ¹⁴ Jayi, bu onye ikfu Manáse be luta-kotaru alì Agobu ono l'ò ha jeye l'ókè ephe le ndu Geshu; me ke ndu Maaka. Yo woru mkpukpu, nokota l'alì ono gua onwiya: Havotu Jayi. Yo buru iphe ono be eke ono aza jeye nta-a.

¹⁵ Makiru; yebedua be mu nuru alì ndibe Gíledu. ¹⁶ A bya abya le ndu ikfu Rúbenu; me ndu ikfu ke Gádu; ephebedua be mu nuru alì, no tsube le Gíledu jeye le nsuda nsuda Amonu. O bu l'echi nsuda ono be okè iya kparu. Mu anukwaphu ephe alì ophu shi l'eke ono no jeye le Enyimu Jáboku; bu iya bu eke alì ndu Amonu kparu. ¹⁷ Mu anukwaphu ephe nsuda Jódanu; tsube le Kínereu jeye nsuda eze enyimu Jódanu, bu iya bu Eze Enyimu Únú, no l'okpa-ugvu Pishiga l'uzo enyanwu-ahata iya. Yo buru Enyimu Jódanu bu okè iya.

¹⁸ Mu abya ataru iya unu l'ekemu teke ono; su: "Ojejoje, bu Nchileke unu nukwaru unu alì-a t'ò buru nk'unu. T'unwoke unu ndu ike du k'ogu kwakwaa onwephe k'ogu; vuru unwunne unu ndu Ízurelu uzo daa Enyimu Jódanu. ¹⁹ Oke; t'unyomu unu; unwu unu; me iphe bu elu unu; te ndu onanu nodukwa le mkpukpu ono, mu nuru unu ono. Le mu makwaru-a l'elu unu ha nshinu. ²⁰ Unu tsokwaru ephe je ogu gbururu jeye teke Ojejoje e-me t'okpa rua ephe alì l'ò bu unubedua; mbu teke ephe a-nata alì ono, Ojejoje abya ephe anunu l'azu Enyimu Jódanu azu iya ophu ono. E -megee; onyenonu l'unu ha alashiwaru azu l'ókè-alì ophu mu nuru iya."

²¹ Mu abya ekfuaru Jóshuwa teke ono su iya: "Le nta-a b'o gudewa enya iya phu iphe, Ojejoje, bu Nchileke unu meru ndu eze ebo-wa. O kwaphu ege ono be Ojejoje e-mekota alì-eze ophu nokota l'azu enyimu azu iya ophu unu eje phu. ²² Unu ba atsukwa ephe egvu; ke l'ò kwa Ojejoje, bu Nchileke unu l'onwiya l'a-luru unu ogu obu."

Eekfuru Mosisu l'ò t'ò bahudu le Kénanu

²³ Mu abya aruo Ojejoje teke ono; su iya: ²⁴ "Nggube Nnajiufu, bu Ojejoje; nta-a b'i watawaru okoshi mube nwozi ngu ege i habe nshinu; me ege okpu-ike ngu habe. ?Nanu agwa, no l'imigwe; m'ò bu ophu no le mgboko, a-du ike omeshi iphe, ha nshinu ege-a iime-a? ²⁵ Byiko; hanu mu te mu swee enyimu-wa je aphu egiri alì ono, no l'azu Enyimu Jódanu azu iya ophu ono; mbu egiri alì ugvu ono yele alì ugvu Lébanonu!"

²⁶ Obenu l'ò bu okfu ehu unu be meru; Ojejoje atukoshi mu oke ehu-eghughu iya; to kwe ngaberu mu nchi. Ojejoje asu mu: "L'o dzuwakwaru. Te mu be ekfuhekwa iphe ono, mu ekfu ono odo! ²⁷ Wo mu te mu nyihu

ugvu Pishiga; lee ɛnya l'uzo ɛnyanwu-ariba; lee l'uzo isheli; lee l'uzo ohuda; lee l'uzo ɛnyanwu-ahata. Lekota ɛnya l'alì ono; kẹ lẹ mu ta adakwa ɛnyimu Jòdanu-a lufu azu iya ophu. ²⁸ Olee; tẹ mu zia Jòshuwa t'obu shihu iya ike; t'ẹ b'o teshi etete; kẹ l'oo yẹbedua a-bu onye ishi; dua ndu-a t'ẹphe lufu azu iya ophu je enweru alì ono, mu a-phu ono."

²⁹ Tọ du iya bu; ayi anoshia lẹ nsuda ono, nonyabe mkpukpu Bétu-Peyo?

4

Mósisu ekfu tẹ ndu Ízurelu meje iphe a turu l'ekemu

¹ Unube unwu Ízurelu; unu ngabekwa nchi tẹ mu zia unu iphe, Ojejoje toru okpa iya su tẹ eetsoje yele iphe, o suru t'eemeje. Unu mejekwa ekemuwa; k'ophu unu a-nodu ndzu; je aluta alì ono; mbu alì ono, Ojejoje, bu Nchileke nna unu phe abya unu anunu ono. ² Unu te eyekwakwa iphe, l'okfu-a, mu ekfuru unu-a. Ophu unu ahabotakwa iya iphe; k'ophu unu a-nodu eme ekemu Ojejoje, bu Nchileke unu, bu ekemu ono, mu aturu unu ono.

³ Unu gudewa ɛnya unu phu iphe, Ojejoje meru l'okfu ehu agwa Bálu-Peyo; mbu lẹ Ojejoje, bu Nchileke unu meru iphe bu ndu shi l'ime unu tsoru omarali Bálu-Peyo; balahaaru iya eja; ẹphe abukotaru kpurupyata.

⁴ Obenu l'unubedua l'unu ha, bu ndu noshiru ike lẹ Ojejoje, bu Nchileke unu be no ndzu rua ntanu-a.

⁵ Unu lekwa; mu zia kwawu unu iphe, Ojejoje toru okpa iya su t'e etsoje; bya ezia unu iphe, o suru t'e emeje, bu iphe Ojejoje, bu Nchileke mu suru tẹ mu zia unu; k'ophu unu a-noduje eme iya l'alì ono, unu eje aluta ono.

⁶ Unu dobekwa ekemu ono; l'eme iya ememe; kẹ l'oo ya e-koshi l'unu maru iphe; buru iya e-me t'iphe dojee unu ɛnya l'ifu ndiphe, bu iya bu ndu emekochaa nu iphe ono l'o ha, Ojejoje toru okpa iya ono; kfulahaa; su: "Okpobe okfu bu lẹ mba-a, ha nshinu ege-a bukwa mba, maru iphe; buru mba, iphe edoje ɛnya!" ⁷ ?Nanu ohodo, ha nshinu, agwa ẹphe nonyabe ntse okpobe anonyabe ege Ojejoje, bu Nchileke ayi anonyabeje ayi me ayi raku iya? ⁸ Tẹmanu; ?nanu ohodo, habaa nshinu, nweru ekemu, du mma l'o bu ndu owaa, mu atushiru unu ntanu-a.

⁹ O bulephu t'unu kwaberu onwunu ɛnya; unu eleta ndzu unu ɛnya okpobe eleta; a nonyaa; unu zahaa iphe, unu gude ɛnya unu phu; mbu t'ẹ b'oo-lufukwa unu alufu l'okpoma jeye teke unu a-no-bebe. O buchia t'unu zia ya unwu unu; zia ya unwunwa unu phe. ¹⁰ Unu nyatakwa mboku ono, unu vudo Ojejoje, bu Nchileke unu l'ifu l'ugvu Horebu ono; mbu mboku ono, o suru mu: "Tẹ mu kua ndu Ízurelu t'ẹphe dzukobe l'ifu iya; t'ẹphe nu olu iya; k'ophu ẹphe a-muta ege ẹphe e-shije akwabe iya ugvu; jeye teke ẹphe a-no-bebe l'alì ono. Iphe ono be ẹphe e-zikwaphu unwu ẹphe."

¹¹ Ya ndono; unu abya akpirita ntse bya evudo lẹ mgboro okpa ugvu ono; oku, enwu phophopho l'eli ugvu ono ebulihuje ebulihu; rua igweli. Urukpu atso-kputa; ochi agbakota l'ekemeke obule. ¹² Ojejoje eshi l'oku ono l'ekfu anu unu. Unu anu olu iya; obule unu ta phudu onye ekfu iya nu. O bulephu olu iya nwenkinyi be unu nuru. ¹³ Yo bya atokashiaru unu ogbandzu iya; su t'unu dobe iya, bu iya bu ekemu iri ono; bya ewokwaru iya phu deeru unu lẹ mkpuma ebo, dugbaa balibali. ¹⁴ Ojejoje abya ekfuru mu teke ono; su mu tẹ mu zia unu iphe, o toru okpa iya su t'e etsoje yele iphe, o suru t'eemeje; k'ophu unu a-nodu eme iya l'alì ono, unu esweta l'eye enweru ono.

Eebuchi kẹ ogwa nte

¹⁵ Oo ya bu; keshinu e-to dudu ugbugba iphe, unu phuru mboku ono, Ojejoje shi l'oku kfuru yeru unu l'ugvu Horebu ono; unu kwabekwaru onwunu enya. ¹⁶ Unu kwabekwa enya; t'unu be egude opyi ntekpe merua onwunu; mbu pyia ntekpe doberu onwunu; m'o -ruhuru; ntekpe obu du idagha; mbu te b'o yekwaru nwoke; t'o yeru nwanyi. ¹⁷ Te b'o yekwaru anu, no le mgboko; t'o yeru nwenu, ephe l'eli; ¹⁸ t'o yeru iphe, akpu l'ephe; t'o yeru ema, bu le mini. ¹⁹ Unu kwabekwa enya; te b'o bu: unu -palia enya l'imeli pha enyanwu; m'o bu onwa; m'o bu mkpo-kpodo; mewaru iphemiphe obule odo, nokota l'akpamigwe; yo gulahaa unu t'unu baaru iya aja; wataru iya ojeru ozi; mbu iphemiphe obule ono, Ojejoje, bu Nchileke unu meru; keeru iphe, bu ndu no le mkpuli igwe-wa. ²⁰ Unubedua be Ojejoje lotaru l'ofuta l'o-tata-kfukfu oku, adazaje mgboro-igwe; mbu l'o dufutaru unu l'ali Ijiputu t'unu buru iya ndu o ketaru l'oke; ege unu bu iya ntanu-a.

²¹ Temanu; mbedua be Ojejoje gudewa okfu-ehu unu wofutaru mu ehueghughu iya: bya eriru angu ye iya: le mu te eswedu Enyimu Jodanu; ophu mu 'abahudu l'egiri ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu t'o buru oke iphe unu ono. ²² Le mu nwuhufutaje l'ali-a; to du iphe, e-me te mu swee Enyimu Jodanu. L'oo unubedua a-daghata iya je enweru egiri ali ono. ²³ Unu kwabekwa enya t'unu ba azaha ndu Ojejoje, bu Nchileke unu meru; unu l'iya agbaa. Te b'o dukwa iphe ono, Ojejoje, bu Nchileke unu suru t'unu ba abashiru aja ono, unu a-kpu; m'o kwanu pyia ntekpe, yeru iya nu; ²⁴ kele Ojejoje, bu Nchileke unu bu oku, enwu enwunwu; buru Nchileke, eko okopho.

²⁵ O -buru l'unu butsuaru l'ali ono; noo odu; nodu iya mushia unwu; nodu iya mushia unwu-nwanwa; bya etsube teke ono mebyishilaha onwunu; mbu je akpu ntekpe; m'o -ruhuru; o du idagha; shi ege ono melahaa iphe, du eji l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu bya akpatsua ya ehueghughu; ²⁶ be to dukwa ege unu anob-beru; unu alakota l'iyi l'ali ono, unu abya oda Enyimu Jodanu eje anata ono. Unu te ebukwa iya ulori; unu aburu kpurupyata. Mu l'ekukwa igwe; l'ali t'ephe buru ndu ekebe ntanu. ²⁷ Ojejoje a-chikashi unu; unu edzuru iphe bu ohamoha. Yo buru nwochi-l'eka madzu l'unu e-mekochaa wafu l'iphe bu mbakeshi ono, Ojejoje a-chiru unu ghaa ono. ²⁸ L'eke ono be unu a-baru agwa, madzu gude eka mee aja; mbu agwa, e gude mkpuma; me oshi mee; to phu uzo; to nu iphe le nchi; too ri nri; to nu nshishi iphe. ²⁹ Ole; unu -nodu l'eke ono cho Ojejoje, bu Nchileke unu be unu a-chotakwa iya-a; m'o buru l'unu gude obu unu l'o ha; gude ndu unu l'o ha cho ya. ³⁰ Teke unu jelahaaru iphe-ehuka ono; mbu teke iphemiphe obule-a wukotaru kpua unu b'o -rua l'ikperazu iya be unu a-ghakobe; woru ifu ghaaru Ojejoje, bu Nchileke unu; bya emelaha okfu iya. ³¹ Le keshinu ophu Ojejoje, bu Nchileke unu bu Nchileke, aphuje imiko; be to jikakwa unu; ophu oomebyishikwa unu; ophu ozahakwa ndu ono yele nna unu oche phe gbaru ono, bu ophu o riru angu yeru ephe.

Oo Ojejoje bu Nchileke

³² Unu gbeshi kpaa ishi iphe, meru l'oge ohazu; temanu a mua unu; mbu keshinu teke Nchileke keru madzu le mgboko. Unu kpaedu ishi ono jeye l'eke igwe beru; ali eberu; unu amaru me iphe, ha nshinu ege-a; ?o mejehawaru. Odo aburu t'a maru; ?m'o nweru etu iya odo, nonu. ³³ ?O nweru ndu odo, nujewaru eke Nchileke shi l'oku l'ekfu okfu; ege-a unu nuru iya unubedua; metsua nodu ndu? ³⁴ ?T'o nweru agwa, tujeru

ama ọnafuta mba, nọ l'ẹka mba ọdo doberu onwiya; bya egude iphe-ọphuleny; mę iphe-ọhubama, dughbaa biribiri; gude ọgu; gude ike; mę agburu-ẹhu iya yele oke n-yemegvu; egbe iya ono, Ojejoje, bu Nchileke unu meru unu le Ijiputu, unu gude ẹnya unu phu ono? ³⁵ E koshiru unu iphe ono; k'ọphu unu a-maru l'ọo Ojejoje bu Nchileke; l'ẹ to dughedu Nchileke ọdo, du nu. ³⁶ Ọ bu l'imigwe b'o shi mee t'unu nua olu iya; shi ẹge ono; ọo unu ẹka le nchi. Yo koshi unu ọ-ta-kfukfukfu ọku iya l'eliphe; unu anu olu iya, o shi l'ime ọku ono ekfu. ³⁷ Ọo l'o yeru nna unu oche phe obu; bya afota ikfu ẹphe; kparu iphe yebedua l'onwiya gude eze ọkpehu iya ono, du egvu ono; dufuta unu le Ijiputu; ³⁸ bya achifuru unu ndu ọhodo, kagbaa unu nshinu; ka unu ike; bya edubata unu l'ali ẹphe ono; woru iya nu unu t'ọ buru okè-iphe unu, bunu iya bu ẹge ọ du ntanu-a.

³⁹ Iphe unu a-maru ntanu, bu iphe unu e-yekwaphu l'okpoma; bu l'ọo Ojejoje bu Nchileke l'imigwe ọphu nọ l'imeli; bya aburu iya le mgboko ọphu nọ iya le mkpuli. E to dughedu Nchileke ọdo, nonu. ⁴⁰ Ọo ya bu; t'unu tsojekwa iphe, ọ toru okpa iya su t'e etsoje yele iphe, ọ suru t'e emeje, bu iya bu iphe, mu ekfuru ntanu-a; k'ọphu iphe a-duru unu le mma; duru unu unu ndu ọphu tso unu l'azu; mę k'ọphu unu a-ka nka l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru nk'unu gburu jeye le gburu ono.

Mkpukpu a -gbabe; a dzuru

(Ógú 35:9-34; Dit 19:1-13; Jós 20:1-9)

⁴¹ To du iya bu; Mosisu ewofuta mkpukpu eto dobe iche l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jodanu; ⁴² ẹke onye gburu madzu ibe iya; l'ẹ b'o lebezi ẹnya a-gbajeru laa; m'ọ buru le yele onye obu ta dughada l'okfu. T'onye du ẹge ono gbaru laa le mkpukpu lanu le mkpukpu eto ono; je anodu zeeru ndzu. ⁴³ Ẹpha mkpukpu ono bu: Beza, nọ l'echi-egu, daburu baswangu. Ono bu ẹke ndu ikfu Rube nu a-gbajeru laa. Mkpukpu ọdo bu Ramotu l'ali Giledu; bu ẹke ndu ikfu Gadu a-gbajeru laa. Ọdo aburu Golanu l'ali Bashanu, bu iya bu ẹke ndu ikfu Manase a-gbajeru laa.

Mosisu atojashi ekemu t'o doo ẹnya

⁴⁴ Owaa bu ekemu, Mosisu turu doberu ndu Izurelu. ⁴⁵ Owaa bu iphe, Ojejoje turu l'ekemu; bya aburu iphe, ọ toru okpa iya su t'e etsoje; mę iphe, ọ suru t'e emeje; mbu iphe Mosisu kfushikotaru nu unu Izurelu l'ẹphe shitsua l'ali Ijiputu wufuta; ⁴⁶ mbu teke ẹphe nọ le nsuda, nọ le mgboro mkpukpu Betu-Peyo l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jodanu; l'ali Sihonu, eze ndu Amoru, bu onye shi buru le mkpukpu Heshibonu; mbu onye ono, Mosisu yele ndu Izurelu mekputaru l'ẹphe shi le Ijiputu wufuta ono. ⁴⁷ Ẹphe anata ali Sihonu ono; mę ali Ogu, bu eze ndu Bashanu. Ndu eze ẹbo ono bu ndu eze ndu Amoru, shi buru l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jodanu. ⁴⁸ Ali ono shi le Arowa l'iku nsuda nsuda Amonu rua Ugvu Siriyonu; bu iya bu Ugvu Hemonu. ⁴⁹ Ọ tughbukwaruphu uswe iya k'ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jodanu; gbazitawaru l'okpa-ugvu Pishiga.

5

Ekemu iri

(Awu 20:1-17)

¹ Mosisu abya ekua ndu Izurelu l'ẹphe ha; su ẹphe: Unube ndu Izurelu; unu nukwa-a iphe, Ojejoje toru okpa iya; su t'e etsoje; mę iphe, ọ suru t'e emeje, bu iphe ya ekfu anu unu ntanu. Unu mua ya omu-ekwo; unu edobe

iya edobe; l'eme iya ememe. ² Ojejoje, bu Nchileke ayi; be mekwaru; ayi l'iya agbaa ndzu l'ugvu Horebu. ³ E to bukwa nna ayi oche phe; be epe le Ojejoje gbaru ndzu ono. O kwa ayibedua; mbu ege ayi ha, bu ndu no ndzu l'eke-a ntanu-a. ⁴ Ojejoje shikwa l'oku kfuru nu unu ifu l'ifu l'eli ugvu ono. ⁵ Teke ono be ya vudo le mgbaku unu le Ojejoje; l'ekfuru unu iphe, Ojejoje kfuru; ke l'egvu oku ono guderu unu; unu te nyihu ugvu ono. O suru:

⁶ "L'o kwa yebe Ojejoje, bu Nchileke unu. O bu yebedua bu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu; mbu l'ali eke ono, unu shi buru ohu ono.

⁷ "Te b'o dukwa iphe odo, ii-bajeru eja; gbahaa yebedua.

⁸ "Ba apyikwa ntekpe doberu onwongu; m'o bu iphe odo, du l'o bu ophu no l'imigwe l'ephekerephe; m'o bu iphe, no l'eli ali le mkpuli igwe; m'o bu iphe, bu le mini le mgboko. ⁹ Ba abakwaru iya eja; ophu i jekwaru iya ozi; ke le Ojejoje, bu Nchileke unu bukwa Nchileke, ekoje okopho. Oohuje ndu kporu iya ashi ahuhu k'ejo iphe, epe meru iya; hua hua unwu epe; hua unwu-nwanwa epe; hua unwu nwanwanwanwanwa epe. ¹⁰ Obenu le ya aphujeru unukurunu imiko, bu ndu yeru iya obu; l'edobe ekemu iya.

¹¹ "Be ekujekwa epha Ojejoje, bu Nchileke unu ke mkpe; ke l'onye eku epha Ojejoje ke mkpe b'e too hakwa te b'o nma iya ikpe.

¹² "Dobekwa mboku odu-ume nso; bu iya bu iphe, Ojejoje, bu Nchileke unu suru te iimeje. ¹³ Abali isingu be ii-seje akanya; jekota ozi ngu l'o ha. ¹⁴ Obenu l'abali k'esaa bu mboku odu-ume ke Ojejoje, bu Nchileke unu. Te b'o dukwa ozi, ii-jeje mboku ono. Be ejekwa ozi nggubedua; ophu unwegirima ngu ndu k'unwoke; me ndu ke nwanyi 'ejekwa; ophu unwoke, i gbaru ohu 'ejekwa; ophu unwanyi, i gbaru ohu 'ejekwa; ophu oke-eswi ngu 'ejekwa; ophu nkakfu-igara ngu 'ejekwa; ophu o dukwa elu ngu ophu e-je nu; ophu ndu byaru abyabya, no le nke ngu 'ejekwa. T'unwoke; me unwanyi, i gbaru ohu tutakwa ume ege ituta. ¹⁵ Nyatakwa l'unu shi buru ohu le Ijiputu; l'oo Ojejoje, bu Nchileke unu; be gude ike; me agburu-ehu iya dufuta unu l'eke ono. Oo ya kparu iphe Ojejoje, bu Nchileke unu l'aturu ngu iya odu ekemu; t'unu tutaje ume mboku odu-ume.

¹⁶ "Kwabeje nne le nna, muru ngu nu ugvu; bu iya bu iphe, Ojejoje, bu Nchileke unu suru t'unu meje; k'ophu ii-ka nka; me k'ophu iphe a-duru ngu le mma l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono.

¹⁷ "Be egbukwa ochi.

¹⁸ "Be erikwa ogori.

¹⁹ "Be ezikwa iphura.

²⁰ "Be ebobekwa madzu ibe ngu ibo.

²¹ "Be ejikwaru madzu ibe ngu ijimanya le nyee ya; m'o bu l'ulo iya; m'o bu l'ali iya; m'o bu le ndu o gbaru ohu; m'o bu l'oke-eswi iya; m'o bu le nkakfu-igara iya; m'o bu l'iphe, bu iphe, madzu ibe ngu nweru enweru."*

²² Ono bu ekemu, Ojejoje turu nu unu l'eli ugvu l'eke unu dzuru edzudzu. O shi l'oku; me l'urukpu yele ochi; gude olu, shihuru ike kfuru yeru unu. E to nwehekwa iphe odo, o yekoberu iya odo. Yo woru iya dee l'eli mkpuma ebo, du balibali nu mu.

Ndu Izurelu atsụ egvu l'ugvu Sáyinayi
(Awu 20:18-21)

²³ Yo be teke unu nuru olu ono l'eke o shi l'ime ochi l'ekfu anu unu; ke l'oku ono bu l'eli ugvu ono be ootsu; iphe, bu ndu ishi l'iphe, bu ikfu unu iche iche yele ndu bu ogurennya unu awu-kfuta mu; ²⁴ bya asu mu: "Nta-a

* 5:21 5:21 Awu 20:17; Rom 7:7.

bẹ Ojejoje, bụ Nchileke ayi koshiwaru ayi ọdu-biribiri iya; mę ęge ọ habe nshinu. Ayi nụkwaruphu olu iya, o shi l'ime ọku ono ekfu. Ntanu-a bẹ ayi phụwaru lẹ Nchileke kfuru okfu yeru madzụ; onye ọphu anọdukwadua ndzụ. ²⁵ ?Nta-e? ?Ayi a-phụ anwuhu je eye iya ishi tọ? Kẹ l'ẹjo ọku-a e-kegbushikwa ayi; mbụ l'ayi -nufua olu Ojejoje, bụ Nchileke ayi ọdo bẹ ayi a-nwushihukwa. ²⁶ Ishi iya aburu l'ẹ tọ dudu madzụ mmanu, nujewaru ẹke Nchileke, nọ ndzụ; shi l'ime ọku l'ekfu okfu; ęge-a, ayi nuru iya-a; mekochaa bya anọdu ndzụ. ²⁷ Unu asụ mu tẹ mu jekfubechia Ojejoje, bụ Nchileke ayi ntse; je anukota iphemiphe ọbule, ookfu. Teke e metsuaru; mu abya akọoru unu iphe o kfuru. L'unu a-ngabẹe nchị; mee iphe, o kfuru."

²⁸ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje anụ iphe unu kfuru teke ono, unu ekfu eyeru mu ono; bya asụ mu: "Lẹ ya nükotawaru iphe, ndu ono kfuru mu. Iphe ẹphe kfuru dukwa-a mma. ²⁹ Ndẹge ọ bụ ęge obu ẹphe a-duje ndono tekenteke; k'ọphu ẹphe e-shi ęge ono l'atsụ iya egvu; l'eme iphemiphe ọbule, ya turu l'ekemu; mę iphe adukwaru-a ẹphe lẹ mma; ẹphe l'unwu ẹphe gbururu jeye lẹ gbururu!

³⁰ "Wo mu tẹ mu tugbua; je ekfuru ẹphe t'ẹphe laphukotawaru azụ l'ulo-ékwa ẹphe. ³¹ Ole; tẹ nggubedua nonyabekwa iya l'ẹke-a; k'ọphu ya akọru ngu iphemiphe ọbule, ya turu l'ekemu; iphe, ya tọru ọkpa iya sụ t'e etsoje; mę iphe, ya suru t'e emeje; bụ iphe, ya e-zi ẹphe t'ẹphe meje l'alị ono, ya abya ẹphe anunu t'ẹphe nweru ono."

³² Ọo ya bụ; unu zikwaa obu l'alị; meje iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu suru t'unu meje. Unu ba ahakwa iya; melahaa iphe ọdo. ³³ Unu tukojekwa ọzo ono shije; mbụ ọzo ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu suru t'unu shije ono; k'ọphu unu a-nọdu ndzụ; mę k'ọphu iphe a-duru unu lẹ mma; męfua k'ọphu unu a-ka nka l'alị ono, unu abya enweru ono.

6

Iphe, a tų-doru ekemu obu

¹ Owaa bụ iphe Ojejoje turu l'ekemu yele iphe, ọ tọru ọkpa iya sụ t'e etsoje yele iphe, ọ suru t'e emeje, bụ ọphu Ojejoje, bụ Nchileke unu suru tẹ mu zia unu t'unu meje l'alị ono, unu e-swe ęnyimu Jọdanu; eje enweru ono; ² mbụ k'ọphu unu a-nọdu atsụ Ojejoje, bụ Nchileke unu egvu; unubedua; mę unwu unu; mę unwu-nwanwa unu. Mbụ t'unu eme iphe ọ tọru ọkpa iya; mę iphe ọ turu l'ekemu, bụ iya bụ iphe mu ekfuru unu t'unu meje jeye teke unu a-nọ-beru; mę k'ọphu unu a-ka nka. ³ Unubẹ ndu Ízurelu; unu ngabekwa nchị. Unu letakwa ęnya; mee iphemiphe ọbule ono; k'ọphu iphe a-duru unu lẹ mma; unu ájáá ájaja; ka l'igwe l'ęgiri alị ono, bụ iya bụ ęge Ojejoje, bụ Nchileke nna unu phẹ kweru unu ukwa iya.

⁴ Unu nua ya; unubẹ ndu Ízurelu! Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke ayi bulekwa iya phụ kpụ bụ Nchileke. ⁵ Ọo ya bụ t'unu gude obu unu l'ọ ha; gude ndzụ unu l'ọ ha; gude ike unu l'ọ ha yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu. ⁶ Tẹ ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a bukwaru unu eburu l'okpoma. ⁷ Unu zijekwaa obu l'alị kuziaru iya unwegirima unu. Unu gudeje iya l'abọru ẹphe ọbo ọja teke unu nọ l'ime ọlo unu; teke unu eje ije l'esu-uzo; teke unu zẹ azẹ; mę teke unu gbeshiwaru egbeshi. ⁸ Unu gbajeru iya l'ẹka t'ọ buru iphe-ohubama. Unu ekebeje iya ya l'onu-ifu; k'ọphu unu a-nyataje iya. ⁹ Unu dee ya edede l'okpa-ibo ọlo unu. Unu edekwa ya phụ l'onu-oguzo unu.

¹⁰ Oo ya bukwanu; teke Ojejoje, bu Nchileke unu dubataleruphu unu l'ali ono, o riru nna unu oche phe; mbu Ebirhamu; me Ayizaku; me Jekopu angu; le ya a-nu unu eze mkpukpu me egiri mkpukpu mkpukpu, e ta budu unu kpuru iya l'onwunu; ¹¹ nukwaphu unu ulo, iphe du mma jigbaaru ejiji; mbu iphe e-ta budu unu kwaru iya ye l'ulo ono; nu unu welu, e-ta budu unu turu iya; nu unu mgbo vayinu yele oshi olivu, e-ta budu unu koru iya. Teke ono, unu a-nodu eri nri l'eriji epho ono; ¹² unu kwabekwa enya; t'unu ba azahaa Ojejoje, bu iya dufutaru unu l'ali Ijiputu, bu eke ono, unu shi buru ohu ono. ¹³ Unu tsuje Ojejoje, bu Nchileke unu egvu. Unu jejeru iya ozi. Unu egudeje epha iya l'eri angu. ¹⁴ Unu be etsokwaru agwa odo; mbu agwa ndu ono, bupheru unu mgburumgburu ono. ¹⁵ Le Ojejoje, bu Nchileke ono, bu l'eke unu bu ono bukwa Nchileke okopho. Unu -mee ya ege ono be ehu-eghughu Ojejoje, bu Nchileke unu a-dakfutakwa unu; mee unu; unu achihu le mgboko-a. ¹⁶ Unu be ejekwa odata Ojejoje, bu Nchileke unu ege unu dataru iya le Masa. ¹⁷ Unu tubekwa nvo; meje iphemiphe obule, Ojejoje, bu Nchileke unu suru t'unu meje; me iphe, o turu l'ekemu yele iphe, o toru okpa iya; su t'unu tsoje. ¹⁸ T'iphe unu e-meje bukwaru iphe, vudo nhamunha; buru iphe du Ojejoje mma l'enya; k'ophu iphe aduru unu le mma; me k'ophu unu a-du ike bahu je anata egiri ali ono, Ojejoje riru angu le ya a-nu nna unu oche phe; ¹⁹ chifukotaru unu ndu ohogu unu t'ephe lufu unu l'ifu, bu iya bu ege Ojejoje kweru ukwa iya.

²⁰ O -rua mgbe-l'ifu; unwu unu -jia unu: “?Bu ngunu b'o bu; mbu ekemu ono, Ojejoje, bu Nchileke ayi turu ono yele iphe, o toru okpa iya ono; me nsu ono, o suru t'e doje ono?” ²¹ Iphe, unu e-xfuru epe bu l'unu shi buru ohu Fero l'ali Ijiputu; Ojejoje egude ike ke eka iya; dufuta unu. ²² Unu gudekwaphu enya unu phu iphe-ophulunya; me iphe-ophubama, dugbaa biribiri, haru kpaa kpaa, Ojejoje meru kpua ali Ijiputu; me Fero; me ndu ali iya l'ephe ha. ²³ L'o dufutaru unu l'eke ono; bya anu unu ali ono, o kweru nna unu oche phe ukwa iya ono; bya eria angu yeru iya epe. ²⁴ Ojejoje asu unu t'unu mekotaje iphe-a, o toru okpa iya su t'e etsoje; unu atsujekwaphu Ojejoje, bu Nchileke unu egvu; ege iphe a-duru unu le mma; unu akaa nka; bunu iya bu ege o du ntanu-a. ²⁵ L'o -buru l'unu toru ehu; dobekota iphe bu ekemu-a l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu; bu iya bu iphe ono, o suru t'unu meje ono be unu bukwa ndu doberu eka ndoo l'ifu iya.

7

Ndibe Ojejoje (*Awu 34:11-16*)

¹ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu durutaleruphu unu l'ali ono, unu eje anata ono; bya achishikotaru unu mkporo-oha ono; mbu ndu Hetu; ndu Gigashi; ndu Amoru; ndu Kenanu; ndu Perezu; ndu Hevu; wafua ndu Jebusu; bu iya bu mba esaa ono, kakota unu nshinu; bya aka unu ike ono; ² Ojejoje, bu Nchileke unu -woleruphu epe ye unu l'eka; unu gbushigekwaa epe. Unu l'ephe ba agbakwa ndzu; ophu unu aphukwaru epe imiko. ³ Unu l'ephe ba alugbakwa nwanyi. Unu be ekekwa epe unwu unu; ophu unu alutakwaru unwu unu nwanyi l'eke ono. ⁴ Ishi iya aburu l'ephe e-mekwa unwu unu; epe ahaa ya etsotso; wata obaru agwa odo eja. Teke ono be ehu-eghughu Nchileke a-bya adapyabe unu; unu aburu kpurupyata teke ono teke ono. ⁵ Owaa iphe unu e-mechia epe ndo-o: Unu toko enya-ngweja epe mebyishikota; unu etsukposhikota

mkpuma, ephe doberu nsọ; gbutsushikota oshi nte ephe, bu Ashera. Unu akpokota iphe bu nte ephe oku l'oha. ⁶ Ishi iya aburu l'unu bu oha, duru Ojejoje, bu Nchileke unu le nsọ. Mbụ le Ojejoje, bu Nchileke unu fotawaru unu t'unu buru oha, o doberu nsọ t'unu buru nk'iya. O dobewaru unu t'unu kango-kota iphe, bu ndu no le mgboko gbaa mgburumburu.

⁷ Ojejoje te wotakwa obu iya zia l'eke unu no; bya afota unu; okfu l'unu ka ndu odo l'igwe; o gbe buchiaru unubedua katsua ndu ophu nwanshi l'ephe ha. ⁸ O buchia le Ojejoje yeru unu obu; me ke l'iphe ono, o riru angu iya l'ifu nna unu oche phe le ya e-meru unu ono b'o mefutaje. Oo ya meru iphe Ojejoje gude okpehu, no iya l'eka dufuta unu; bya agbafuta unu l'eke ono, unu shi buru ohu ono; mbụ l'eka Fero, bu eze ndu Ijiputu. ⁹ Oo ya bu te unu makwaru le Ojejoje, bu Nchileke unu bukwa Nchileke; mbụ Nchileke, evudoshije ike l'iphe, o kweru ukwa iya; buru Nchileke, edobeje ndzu, ye le ndu yeru iya obu gbaru. Tsube l'ogbo; rua l'ogbo be Nchileke ekoshije l'obu, ya yeru ephe t'agvujedu agvugvu; mbụ ndu, yeru iya obu l'emeje iphe o suru ephe t'ephe me. ¹⁰ Ndu kporu iya ashị be okfuje ugwo l'ifu. Oomeje ephe; ephe aburu kpurupyata. Mbụ le ndu kporu iya ashị be to kpojekwa ukfu; temanu yo hua ephe ahuhu. ¹¹ Oo ya bu; t'unu kwabekwa enya meje iphe, Ojejoje turu l'ekemu; unu etsoje iphe, o toru okpa iya su t'e tsoje; meje iphe, o suru t'unu me; bu iya bu ege mu aturu iya unu ntanu-a.

*Onu-oma, no l'ome iphe, a suru t'e emeje
(Dit 28:1-14)*

¹² O -buru l'unu ngaberu nchi l'ekemu-wa; mbụ dobe iya; l'eme iya ememe be Ojejoje, bu Nchileke unu e-dobekwa ogba-ndzu iya ono ye le n-yemobu iya ono, bu ophu o riburu nna unu oche phe l'angu le ya e-me. ¹³ Oo-yeru unu obu; gooru unu onu-oma; bya emekwaaphu t'unu ha igwe. Oo-gokwaruphu onu-oma nu unwu unu; me iphe, unu meberu emebe; mbụ witu unu; me me unu; me manu unu. Oo-mekwaphu t'eswi unu; aturu unu; me egbu unu zu azuzu l'ali ono, o riburu nna unu oche phe angu le ya a-nu unu ono. ¹⁴ Onu, aa-goru nu unu a-kakota ke ndu odo. Kele nwoke e-te eyedu ime; me nwanyi, e-ta atsudu ime ta abyadu bya adu l'unu; to du l'elu unu. ¹⁵ Ojejoje a-tuko iphe bu iphe-ememe wofu unu l'ehu; ophu o dudu ejo iphe-ememe ndu Ijiputu ono, unu maru ono m'oo nanu, oo-kwe t'o mee unu. O bu ndu unu du ashị be oo-gude iya dakfu. ¹⁶ Unu tukokwa iphe bu mba le mba ha ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu oye l'eka ono gbushia. Unu ba aphukwaru ephe imiko. Ophu unu 'ejekwaru agwa ephe ozi; ke l'ono a-bukwa onya; nma unu.

¹⁷ Unu a-sukwaru: "Iphe bu mbakeshi-wa l'o ha kakota nu unu ike. ? Nanu ege unu e-shi lu ephe?" ¹⁸ Olobu; unu ba atsukwa ephe egvu. Unu nyatakwa iphe, Ojejoje, bu Nchileke unu meru Fero; me ndu Ijiputu l'ephe ha. ¹⁹ Unu gude enya unu phu oke iphe-ophulanya; me iphe-ophubama, dugbaa biribiri, Ojejoje, bu Nchileke unu gude ike iya ye le okpehu iya dufuta unu. Ono bu ege Ojejoje, bu Nchileke unu e-me iphe, bu ndu ono, unu atsū egvu ono. ²⁰ Odo aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu e-ye evu t'o je agbagbushikota jeye me ndu ophu nahuru unu je edomishia onwephe edomi. ²¹ T'obu ba awakwa unu awawa; kele Ojejoje, bu Nchileke unu nokwa unu l'azu; mbụ Nchileke ono, ha nshinu; bya aburu onye aatsū egvu ono. ²² Ojejoje, bu Nchileke unu a-to nwehu chishiaru unu iphe bu mbakeshi ono, no-chishiru unu uzo ono. Unu ta adukwa ike erushikota

ephe ugbo lanu; odumeka be ejo anu egu a-ghatakwa igwe; buru ogu noduru unu. ²³ Obenu le Ojejoje, bu Nchileke unu e-wokwanuru ephe ye unu l'eka. Oo-meje t'utsu etsuaru ephe; jeye unu atuko ephe gbushikota. ²⁴ Oo-tuko ndu eze ephe l'ephe ha yekota unu l'eka; unu emee te ephe ephe chihu le mkpuli igwe owaa. E to dudu ndu ha k'ogbaberu unu jeye teke unu a-tuko ephe l'ephe ha gbushikota. ²⁵ Agwa ephe, a pyiru apyipyi be unu a-kpokota oku. Te mkpola-ocha; me mkpola-ododo, a wuru le ntekepe ono ba agujekwa unu agugu le phuu. Unu ba ewotajekwa iya nworu; odumeka be oo-bukwaru onya nmata ngu; ke l'o bukwa ome akpamara l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu. ²⁶ Unu b'e ewobatajekwa ahuma ono l'ulo unu; a nonyakwaa unu aburu ndu a turu onu ege a turu iya. Iphe unu ee-mejehia bu t'unu kpokota iya ashi; l'ats'o iya oyi; ke l'o bu iphe, a turu onu b'o bu.

8

Unu ba azahakwa Ojejoje

¹ Unu kwabekwa enya meje ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a; k'ophu unu a-nodu ndu; za azuzu; je anata ali ono, Ojejoje kweru nna unu oche phe ukwa iya; bya eriru angu yeru iya ephe ono. ² Unu nyatakwa ege Ojejoje, bu Nchileke unu gude dua unu ukporo afa labu l'echi-egu; shi ege ono gozita unu; bya adata unu; te ya maru iphe, no unu l'obu; mbu te ya maru; me unu e-mejee ekemu iya; t'unu te emedu? ³ O gozitaru unu; mee t'egu gua unu; bya anu-a unu mana, bu nri unu ta mahaada; nna unu oche ephe ta mahawa iya; k'ophu unu a-maru l'e to budu nri kpurumu be madu egudeje nodu ndu. L'iphe, madu egudeje nodu ndu bu iphe, bu okfu, shi Ojejoje l'onu. ⁴ L'ime ukporo afa labu ono be uwe unu ta kahudu akahu; okpa ta bya unu era. ⁵ Oo ya bu t'o dokwaa unu enya ohuma; l'oo ege madu ahije nwa iya ahuhu-a bu ege Ojejoje, bu Nchileke unu ahuh unu. ⁶ Oo ya meru iphe unu a-noduje edobe ekemu Ojejoje, bu Nchileke unu; l'ets'o uzo iya; l'ats'u iya egvu; ⁷ kele Ojejoje, bu Nchileke unu edu unu ala l'ali, du mma; ali, mini, shi l'ime ali anoduje awushi awushi; nggele eshi le nsuda nsuda; me l'ugvu ugvu l'atsoshi atsoshi. ⁸ Mbu ali, witu; balu; vayinu; figu; me utara-okumu jiru ejiji; mbu ali, manu olivu; me manungu jiru ejiji. ⁹ O bu ali, uko nri ta abyadu bya adu unu. E to nwedu iphe uko iya adu unu l'ali ono. Mkpuma, no iya nu bukota igwe; ugvu, nogbaa ya nu be unu a-nodu egvu ope. ¹⁰ Teke unu rijitsujeeru ephe; unu tujekwa Ojejoje, bu Nchileke unu ephe k'egiri ali ono, o nuru unu ono.

¹¹ Unu kwabekwa enya t'unu ba azaha Ojejoje, bu Nchileke unu; mbu t'unu ba ha omeje ekemu iya; me iphe, o suru t'e meje; me iphe, o toru okpa iya su t'e tsoje, bu iya bu ekemu ono, mu aturu unu ntanu ono. ¹² Unu kwabekwa enya t'e b'o bu; unu ridelephu iphe ehununu choru; wata okpushi ulo, dugbaa mma buru; ¹³ eswi unu yele aturu unu; me egu unu -watalephu azushi; mkpola-ocha unu; me mkpola-ododo unu; mewaru iphemiphe obule odo, unu nweru enweru hadelephu nshinu; ¹⁴ unu eworu okpoma kpo-vube; zaha Ojejoje, bu Nchileke unu, bu iya dufutaru unu l'ali Ijiputu; mbu l'eke ono, unu shi buru ohu ono. ¹⁵ Mbu onye ono, duru unu swekota eze echi-egu ono, aats'u egvu ono; eke ejoagwo; me akpi jiru ejiji; mbu eke kpo-huru nku; mini ta no iya. Yo buru le mkpuma, kporu gbengu gbengu b'o shi emeje te mini ts'ofutaru unu. ¹⁶ Mbu onye bu iya nuru unu mana l'echi-egu. Nri ono; mbu mana be nna unu oche phe ta madu. Iphe, kparu iya nu bu l'oome t'o gozita unu;

data unu; k'ophu oo-duru unu le mma l'uzo ifu. ¹⁷ Unu kwabekwa enya t'unu ba awata okfu l'ime obu unu; su l'ọ kwa ike k'eka unu; be unu gude kpakota eku-wa. ¹⁸ Obenu; t'unu nyatajekwa Ojejoje, bu Nchileke unu; ke l'ọ yebedua nuru unu ike, unu gude akpa eku obu; k'ophu oo-me te ogba-ndzu ono keru ege o keru ntanu; mbu ophu o riru nna unu oche phe angu iya. ¹⁹ Unu -zahakwanua Ojejoje, bu Nchileke unu; bya awata otso agwa; jelahaaru agwa ophu ozi; balahaaru iya eja be mu agbakwaru unu ama ntanu-a; su: Le to dukwa iphe, e-me t'unu ba alakota l'iyi. ²⁰ O kwa ege iphe bu mbakeshi ono, Ojejoje nodu l'ifu unu mee; epe aburu kpurupyata ono laru l'iyi; bu ege unubedua a-lakwaphu l'iyi; m'o -buru l'unu kwefuru Ojejoje, bu Nchileke unu ike.

9

Ndu Izurelu ekwefuru Nchileke ikè

¹ Unube ndu Izurelu; unu ngabekwa nchi. Ntanu be unu e-swe Enyimu Jodanu; je anata mba le mba, kakota unu nshinu; ka unu ike. Mgbodo, epe gudetsua tu-pee mkpukpu epe mgburumburu erutsua akpamigwe. ² Ndu ono bu ndu shihuru ike; dugbaa ogologo. Ndu ono bu ndu Anaku, bu ndu unu maru amaru. Temanu be unu anujehawa etu ono, aanmaje su: “?Bu onye ha k'okpofu unwu Anaku l'ifu?” ³ Olobu; t'o dokwaa unu enya ntanu l'ọ Ojejoje, bu Nchileke unu bu onye e-vutaru unu uzo l'obu oku, enwu enwunwu. Oo-mebyishi epe; bya akpapyabe epe l'ifu unu; k'ophu unu a-chifu epe egwegwa; mee t'ephe buru kpurupyata, bu iya bu ege Ojejoje kweru unu ukwa iya.

⁴ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu chifutsuaru epe l'ifu unu; unu ba awatanuphu ori l'ime obu unu; su: “L'ọ kwa okfu l'unu doberu eka ndoo meru iphe Ojejoje dubataru unu t'unu bya enweru ali-a.” Wawakwa; iphe, Ojejoje gude achifu epe l'ifu unu bukwa l'iphe bu mbakeshi ono menukaru ejo iphe. ⁵ E to bukwa ke l'unu doberu eka ndoo; odumeka buru okfu l'obu guru unu iphoro meru iphe unu eje onata ali epe. O buchia okfu l'oha ono menukaru ejo iphe meru iphe Ojejoje, bu Nchileke unu achifu epe l'ifu unu; mofua k'ophu oo-me iphe ono, o riru nna unu oche phe angu iya ono; mbu Ebirhamu; me Ayizaku; me Jekopu. ⁶ Oo ya bu; t'o dokwaa unu enya l'e to budu okfu l'unu doberu eka ndoo meru iphe Ojejoje, bu Nchileke unu anu unu egiri ali-a t'unu nweru; ke l'unubedua bukwaphu ndu obu ikpokponyi.

Nweswi, a kpuru akpukpu

⁷ Unu nyatakwa iya; mbu t'unu ba azahakwa ege unu gude kpatsua Ojejoje, bu Nchileke unu oke ehu-eghughu l'echi-egu. Tsube mboku, unu gbeshiru l'ali Ijiputu jeye unu abyaruta eke-a be unu shilephu kwefutaru Ojejoje ikè. ⁸ L'ugvu Horebu be unu kpatsuru Ojejoje oke ehu-eghughu. Ehu eghutabe Ojejoje eghughu; k'ophu o byaru t'o mebyishia unu. ⁹ Teke mu nyihuru ugvu ono; je onata mkpuma ono, du balibali ono; mbu mkpuma ono, e deru ogba-ndzu, unu le Ojejoje gbaru ono; be mu noru l'eli ugvu ono ukporo abali ebo: eswe l'enyashi; mu te ri nri; mu ta ngu mini. ¹⁰ Ojejoje anu mu mkpuma labu, du balibali; mbu mkpuma, bu Nchileke l'onwiya gude eka iya dee ya iphe. Iphe o deru le mkpuma labu ono aburu iphe ono, Ojejoje kfuru unu l'eli ugvu; mbu okfu ono, o shi l'oku kfuuru unu mboku ono, unu dzuru l'eke ono ono. ¹¹ Ukporo abali labu:

eswe l'enyashi ono agvulephu; Ojejoje anu mu mkpuma labu ono; mbu mkpuma ono, e deru ogba-ndzu ono.

¹² Teke ono; Ojejoje asu mu: "Te mu gbeshi; shi l'eke-a nyizita egwegwa. Le ndibe mu-a, mu dufutaru l'ali Ijiputu-wa meruakwaru onwephe. E ta nokwa ophu baru ishi; ephe agbakutawa azu l'uzo ono, ya turu ephe ekemu t'ephe shije ono; bya akputawaru onwephe nwantekpe."

¹³ Ojejoje abya asukwa mu phu: "Ya lewaru ndu-a enya; phu l'ephe bunuka ndu obu kpokponyi l'oswiya! ¹⁴ Su te mu hakwaa ya te ya mebyishia ephe; fufu ephe ephe le mkpuli igwe. Ya -metsua; ya emee mu te mu buru oha: ka ephe ike; ka ephe l'igwe."

¹⁵ To du iya bu; mu aghachi; shi l'eli ugvu ono, oku enwu phophopho ono nyizita. Mkpuma ogba-ndzu labu ono, du balibali ono anodu mu l'eka. ¹⁶ Mu abya elee enya; phu l'oswiya l'unu meswewaru Ojejoje, bu Nchileke unu; mbu l'unu kputawaru onwunu ntekpe, e meru; yo du l'o bu nweswi. E ta nodu ophu baru nwishi; unu abya aghaa azu l'uzo ono, Ojejoje turu unu ekemu; su t'unu shije ono. ¹⁷ Mu eworu mkpuma labu ono, mu chi l'eka ono tukposhia l'ifu unu; ¹⁸ daa kpurumu l'ifu Ojejoje odo; no ukporo abali labu: eswe l'enyashi; mu t'eri nri; mu t'angu mini. Yo buru iphe du eji, unu meru be kparu iya nu; mbu iphe, du eji ono, unu meeberu l'ifu Ojejoje; shi ege ono kpatsua ya ehueghughu ono. ¹⁹ Mu atsulahaa egvu le mu phuru ege ehueghutabe Ojejoje; ke l'ehueghutabewaru iya eghughu; k'ophu o shiwa abya unu emebyishi. Obenu le Ojejoje metsuaru ngaberu mu nchi odo. ²⁰ Ojejoje be ehueghu shikwaphu ghua eghughu l'eke Eronu no; ghutabe iya eya; k'ophu o byaru te ya wofu iya. Mu ekfukwaruphu nu Ojejoje l'okfu ehueghu Eronu teke ono. ²¹ Mu abya eworu iphe ono, unu gude mee iphe du eji ono, bu iya bu nweswi ono, unu kuru ono kpo oku; woru iya tsukposhia; bya egwee ya; yo du l'o bu nu. Mu ekpota nu iya ono wuru ye le nggele, shi l'ugvu ono atsoshi.

²² Unu kpatsukwaruphu Ojejoje ehueghughu le Tabera; me le Masa; mekwaphu le Kiburotu-Hatava. ²³ Yo be teke Ojejoje ziru unu t'unu shi le Kadeshi-Baniya jeje anata ali ono, o nuru unu ono; unu ekwefu ike; jika ome iphe Ojejoje, bu Nchileke unu kfuru. Unu ajika okweta nk'iya; jika ongabe nchi l'olu iya. ²⁴ Eshinu teke mu maru unu be unu shilephu kwefutaru Ojejoje ike.

²⁵ Iphe meru iphe mu daru kpuberu Ojejoje ifu l'ali ukporo abali labu: eswe l'enyashi phu; bukwa okfu le Ojejoje suru le ya e-mebyishi unu. ²⁶ Mu abya ekfuru nu Ojejoje; su iya: "Nggube Nnajiufu, bu Ojejoje; byiko be emebyishikwa ndu nke ngu; mbu ndu ono, bu okè-iphe ngu ono, i gude eze ike ngu gbafuta; bya egude okpehu ngu dufuta ephe l'ali Ijiputu. ²⁷ Nyatanu ndu ozi ngu, bu Ebirihamu; Ayizaku; me Jekopu! Be eleshinu enya l'ege ndu-a kwefubetaru ngu ike; ege ejo-obu hatabe ephe; me ege iphe, du eji ephe hatabe nshinu. ²⁸ Odumeka be ndu ono, i dufutaru ayi l'ali ephe ono a-sukwa: 'L'o kwa le Ojejoje ta dudu ike oduru ephe ali ono, o kweru ephe ukwa iya ono; yefuaru le ndu ono du iya ashi; meru iphe, o dutaru ephe bya egbushia l'echi-egu.' ²⁹ Obenu l'ephe ta dudu ngu ashi; ephe gbechia buru ndu nke ngu; buru okè-iphe ngu, i gude eze ike ngu; me agburu-ehueghu ngu dufuta."

10

Ekwekwerekwe Mkpuma k'ẹbo

(Awu 34:1-10)

¹ “Yọ bọru teke ono bẹ Ojejoje sọru mu tẹ mu jee awata ekwekwerekwe mkpuma labu, du l'ọ bu k'odungu phu gude nyikfuta iya l'eli ugvu ono; mu egudekwaphu oshi ruta okpoko. ² Ya e-wota iphe, e shi dee l'ekwekwerekwe mkpuma ke mbu phu, mu tukposhiru phu dee ya. Mu achita iya ephe ẹbo ye l'ime okpoko ono.

³ “Ya ndono; mu egude oshi akesha meta okpoko ono; bya awata ekwekwerekwe mkpuma labu, du l'ọ bu ke mbu phu. Mu egude ekwekwerekwe mkpuma labu ono l'eka; nyihu eli ugvu ono. ⁴ Ojejoje abya eworu iphe, o shi dee l'ekwekwerekwe mkpuma ke mbu phu; dephe azu l'ekwekwerekwe mkpuma ono, bu iya bu ekemu iri ono, o shi l'ime oku l'eli ugvu phu mee t'unu madzuru mboku ono, unu dzukoberu ono; woru iya nu mu. ⁵ Mu abya eshi l'eli ugvu ono nyizita; woru ekwekwerekwe mkpuma ono ye l'ime okpoko ono, mu rutaru ono; bu iya bu ege Ojejoje turu mu ekemu tẹ mu rua ya. Ekwekwerekwe mkpuma ono nokwa-a l'ime okpoko ono nta-a.”

⁶ Ndu Izurelu eshi le welu ndu Jakanu jerua Mosera. Yọ bọru l'ẹke ono bẹ Eronu nwuhuru; e lia ya l'ẹke ono kwaphu. Eliyeza, bu nwatibe iya ke nwoke abya aburu onye achijeru Nchileke aja; no-chia enya iya. ⁷ Ephe eshi l'ẹke ono jeshia Gudugoda; shi le Gudugoda; yọ bọru ephe oje Jotubata. Ali k'ono bu eke nggele nogbaa. ⁸ Yọ bọru teke ono bẹ Ojejoje fotaru ndu ikfu Liviayi dobe iche; t'ephe paje Okpoko Ogba-ndzu ono; me t'ephe vudoje l'ifu yebe Ojejoje l'ejeru iya ozi; mefua t'ephe gudeje ephe iya goo onu-oma. Ephe emekwa iya-a ege ono jeye ntanu. ⁹ Yọ bọru iphe ono kparu iphe ndu ikfu Liviayi te nwedu okè-iphe l'ẹke unwunna ephe ndu ophu no. O bu Ojejoje bu okè-iphe ephe, bu iya bu ege Ojejoje, bu Nchileke unu kfuru iya ephe.

¹⁰ Ya ndono; mu abyakwa bya anoo l'eli ugvu ono ukporo abali labu: eswe lenyashi, bu ege mu nohawaru iya l'odungu. Ojejoje angakwaarun mu phu nchi ege o ngaru mu iya l'ugbo iya ophu. To buhe uche-obu Ojejoje t'o mebyishia unu. ¹¹ Ojejoje asu mu tẹ mu tugbua je edua ndu Izurelu t'ephe jeje anata ali ono, ya riburu angu le ya a-nu nna phe oche ono.

Iphe, Ojejoje ele enya t'e meje

¹² Nta-a-e; unube ndu Izurelu; ?bu ngunu odo bẹ Ojejoje, bu Nchileke unu ele enya t'unu mee; gbahaa t'unu tsuje Ojejoje, bu Nchileke unu egvu; tsoje uzo iya l'ọ ha; unu eyeru iya obu; gude obu unu l'ọ ha; me ndzu unu l'ọ ha l'ejeru Ojejoje ono, bu Nchileke unu ono ozi. ¹³ Odo aburu t'unu meje iphemiphe obule, Ojejoje sọru t'unu meje; me iphe, o toru okpa iya; su t'e etsoje; mbu ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a; k'ophu oo-duru unu le mma. ¹⁴ Unu lewaru enya: eligwe yele imigwe, nohataru eligwe bukwa Ojejoje, bu Nchileke unu nwe iya. Mgboko; mewaru iphemiphe obule, no iya nu; bukotakwaphu nk'iya. ¹⁵ Obenu le Ojejoje bẹ wotalerua obu iya dobe l'ẹke nna unu oche phe no; yetaberu ephe obu; k'ophu o jidoru iphe bu mbakeshi; fota ndu awa ephe, bu iya bu unubedua; ege-a o du ntanu-a. ¹⁶ Oo ya bu t'unu bua obu unu utsu; wofu ejo iphe, kpo-chiru unu obu l'ọ bu akpapyi; ba buhe o-kwefuru-ike phe. ¹⁷ Ishi iya aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu bukwa Nchileke, kakota iphe, bu agwa; bọru onye nwe-oha

ophu kakota iphe bu ndu nwe-oha. O bu Nchileke, paru eka; du biribiri; du egvu l'enya; ophu o dudu onye ooleje enya l'ifu; ophu onadu eka-azu. ¹⁸ Oohajeru ndu a toru ogbe enge; l'aharu iya unwanyi, mma tufuru. Ndu laru alala be ooyejeru obu; l'anu ephe nri; me iphe owe l'ukfu. ¹⁹ Oo ya bu; t'unu yejekwaru ndu laru alala obu; ke l'unubedua shikwaphu buru ndu laru alala l'ali Ijiputu. ²⁰ Unu tsuje Ojejoje, bu Nchileke unu egvu; t'o buru iya be unu a-nodu ejeru ozi nwenkinyi; buru iya be unu a-chijeru eka kwee; buru epha iya be unu e-gudeje eri angu. ²¹ Oo Ojejoje be unu a-jaje ajaja; buru iya bu Nchileke unu, bu onye meru unu eze iphe-a, du egvu-a, bu ophu unu gude enya unu phu-wa. ²² Teke nna unu oche phe laru ali Ijiputu be ephe du ukporo umadzu eto l'umadzu iri. Obenu le nta-a be Ojejoje, bu Nchileke unu mewaru unu; unu aha l'igwe l'o bu mkpo-kpodo, no l'igwe.

11

Oyeru Ojejoje obu; l'anuru iya okfu

¹ Oo ya bu; unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; meje iphe, o tuberu t'e emeje; me iphe, o toru okpa iya; me nsọ, o doberu t'e tsoje; me ekemu iya tekenteke. ² Iphe, unu a-maru ntanu-a bu le ndu mu ekfuru iphe-a ta bukwa unwu unu; ke l'ephe ta madu ke ahuhuhu ono, Ojejoje, bu Nchileke unu huru unu ono; me odu-biribiri iya yele ike me agburu-ehu iya; to bu l'ephe gudeje enya ephe pha ya. ³ Ephe ta phubua iphe-ohubama iya; me iphe ono, o meshikotaru l'ali Ijiputu ono; mbu iphe, o meru Fero, bu eze ndu Ijiputu; me ndu ali iya l'ephe ha; ⁴ me iphe ono, o meru ndu soja ndu Ijiputu; me inya ephe; me ugbo-inya ephe; me ege o meru te Eze Enyimu Uswe gude utso byapyabe ephe teke ono, ephe achi unu oso ono; me ege Ojejoje meru; ephe abukotaru kpurupyata byeye ntanu; ⁵ mewaru iphemiphe obule ono, o meru unu l'echi-egu gbururu jeye unu abyaruta eke-a ono; ⁶ mefua iphe o meru Detanu; me Ebiramu; me unwu Eliyabu, bu nwatibe Rubenu; teke ono, ali kpuharu onu l'eke ndu Izurelu dzuru edzudzu; lekota ephe; ephe le ndibe ephe l'ephe ha; me l'ulo-ekwa ephe; mekpọ iphe bu iphe, no ndzu ophu bu nk'ephe ono. ⁷ Oo unubedua l'onwunu be gude enya unu pha eze iphe ono, Ojejoje mekotaru ono.

⁸ Oo ya bu; unu tuko ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a dobekota; k'ophu ike a-du unu; t'unu je aluta ali ono, unu abya oda Enyimu Jodanu je aluta ono; ⁹ me k'ophu unu a-ka nka l'ali ono, Ojejoje riburu nna unu oche phe yele ikfu ephe nte; le ya a-nu ephe ono; mbu egiri ali ono; ¹⁰ ke l'ali ono, unu eje anata ono ta dukwa l'o bu ali Ijiputu, bu eke unu shi lufuta; buru eke unu shi akoje iphe l'ali l'onwunu; gude okpa unu je agbaa ya mini ege-a, aagbaje l'eke a koru ekwo ophe-a. ¹¹ Obenu l'ali owaa, unu eje anata-a bu ali ugvu, nwetsukwaaruphu nsuda nsuda. O bu igwe achije mini gbaa ya; yo mu fokofoko. ¹² O bu ali, Ojejoje, bu Nchileke unu tuberu enya. Mbu l'enya Ojejoje, bu Nchileke anoje l'ali ono mkpurumkpuru; tsube le mgbube ishi-afa jeye l'ishi-afa; ¹³ k'ophu bu: o -buru l'unu kwetaru; l'eme ekemu mu-a aturu unu ntanu-a: bu iya bu t'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; unu egude obu unu l'o ha; me ndzu unu l'oha ejeru iya ozi; ¹⁴ be Ojejoje e-me te mini chijee l'ali unu l'oge iya: tsube le mini-odungu je erua le mini-ebuhu; k'ophu onyenonu a-duje ike kpata iphe, o meberu l'ali; mbu du ike gbuta akpe iya; kuta mee ya; bya emetakwaphu manu iya. ¹⁵ Oo-me te ewu rujee le mgbabu unu; k'ophu eswi unu a-tajije ephe; mekwaaphu

t'unubedua rijije epho. ¹⁶ Unu kwabekwaru onwunu enya; t'e b'e duphu unu uzo; unu awata ojeru agwa odo ozi; balahaaru iya eja. ¹⁷ Unu -mee ya ege ono be Ojejoje a-tukoshikwa unu oke ehu-eghughu iya: oo-me te mini ba achijeheru unu; mee te ali unu be emehujehe iphe, e meberu iya. E ta anohedu ophu baru ishi; unu aburu kpurupyata l'egiri ali ono, Ojejoje abya unu anunu ono. ¹⁸ Oo ya bu; t'unu woru okfu-a, mu ekfuru unu ntanu-a kwachia l'ime obu unu; me l'ime ndzu unu. Unu gbaru iya l'eka t'o buru iphe-ohubama; yo kojekwaruphu unu l'egedege-ifu. ¹⁹ Unu zije iya unwegirima unu. Unu akoje iya oko akoteke unu no l'ulo unu; me teke unu eje l'uzo; teke unu zee aze; me teke unu vudo evudo. ²⁰ Unu dekwaa ya phu edede l'okpa-ibo unu; me l'ogu-nggamgbo unu; ²¹ k'ophu unubedua; me unwegirima unu a-ka nka l'ali ono, Ojejoje riburu angu le ya a-nu nna unu oche phe; t'ephe buru jeye teke mgboko a-no-bebe ono.

²² O -buru l'unu tukoru ekemu-a, mu aturu unu t'unu dobe-a tsokota; mbu t'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; tsoje uzo iya; chiru eka kwee ya; ²³ be Ojejoje a-chifukwaru unu iphe bu mbakeshi ono l'ifu unu; mbu mbakeshi ono, kagbaa unu nshinu; ka unu okpehu ono; unu abya eburu l'ali epe. ²⁴ Iphe bu eke, unu dzoru okpa a-bukotaru nk'unu. Ali unu a-buru tsube l'echi-egu je akpaa l'ali ugvu Lebanonu; no tsube l'e Enyimu Yufuretusu je akpaa l'eze enyimu uzo enyanwu-ariba. ²⁵ E to dudu onye a-du ike akpofu unu l'ifu; kele Ojejoje, bu Nchileke unu e-me t'a atsuje unu egvu l'ali ono l'o ha. Mbu l'iphe, bu eke unu dzoru okpa l'ali ono be ehu-anmanma iya e-gudeje epe; bu iya bu ege o kweru unu ukwa iya.

²⁶ Unu lenu! Ntanu-a be mu edoberu unu onu-oma; me mburonu. ²⁷ Oo-buru onu-oma noduru unu; m'o -buru l'unu eme ekemu Ojejoje, bu Nchileke unu; bu iya bu ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a. ²⁸ Oo-buru mburonu noduru unu; m'o -buru l'unu jikaru ome ekemu ono, Ojejoje, bu Nchileke turu t'unu meje ono; paru uzo ono, mu suru t'unu shije ono haa; tsolahaa agwa odo, unu e-ta mahaada. ²⁹ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu dubataleruphu unu l'ali ono, unu eje anata t'o buru nk'unu ono; teke ono be unu e-kfu k'onu-oma ono; raa ya arara le Ugvu Gerizimu; kfukwaaphu ke mburonu ono; raa ya arara le Ugvu Ebalu. ³⁰ Ugvu ono epe ebo be unu mahawaru l'o tuko nodu l'azu Enyimu Jodanu azu iya ophu; l'uzo enyanwu-ariba; l'iku oshi oshi More; mbu l'ali ndu Kenu onanu, bu le nsuda Jodanu; le mgboro Giligalu ono. ³¹ Nta-a be unu abyawa oswe Enyimu Jodanu je anata ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono. Unu -nata l'ia phu; ³² unu zikwaa obu l'ali; mekotaje iphe, bu iphe Ojejoje toru okpa iya; su t'e etsoje; me iphe, o suru t'e meje, bu ophu mu aturu unu nta nu-a.

12

Enya-ngweja ke Ojejoje

¹ Owaa bu iphe, Ojejoje toru okpa iya; me nsu, o turu t'unu doo enya edodo; meje l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke ke nna unu phe anu unu t'o buru nk'unu jeye teke unu a-no-beru le mgboko-wa ono. ² Unu tuko eke iphe bu mbakeshi ono, unu eje onata ali epe ono doberu agwa epe; mebyishikota l'o ha. Agwa ono gukoberu ndu ophu epe agweje l'eze ugvu ugvu; ugvu ugvu ke nshii; me l'iphe, bu oshi, jakashiru ajakashii. ³ Unu tuko eke epe egwoje eja nwukposhia; unu atuko mkpuma, epe doberu nsu tsukposhia; tsukwaaphu iphe, bu itso Ashera epe oku. Unu

atukokwaphu ntekpe agwa ephe gbujishia; k'ophu epa agwa ono l'ọ ha a-chihu l'eke ono.

⁴ E tọ bukwa ege ephe eshije abaru agwa ephe eja bu ege unu e-shije l'abaru Ojejoje, bu Nchileke unu eja. ⁵ Iphe, unu e-mechia bu t'unu choo eke Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota l'ikfu unu t'ọ buru eke, ee-dobe epa iya; yo buru iya eburu. O bu l'eke ono be unu e-jeje. ⁶ Ngweja-ukfuru; ngweja mmanu odo; ọzo lanu l'uzo iri; me iphe odo, unu nuru iya, du iche; iphe, unu kweru ukwa anunu; iphe onye chiru obu iya le ya a-nu; nwa eswi yele nwaturu, bu iya vuru ọzo waa nne iya oswa; bu l'eke ono be unu a-tukoje wota iya bya anu iya. ⁷ Yo buru l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'eke ono be unu le ndibe unu a-tukoje nodu ria nri. Ehu atsojekwaphu unu ena l'iphemiphe obule, unu kuberu eka k'ememe; kele Ojejoje, bu Nchileke unu gowaru unu onu.

⁸ T'e b'ọ bukwa ege ayi eme l'eke-a ntanu-a bu ege unu a-nodu e-me l'eke ono. L'eke-a be onyenonu anoduje eme iphe, du iya mma; ⁹ kele nta-a be unu te erudia eke ono, unu a-nodu tuta ume, bu iya bu eke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru okè-iphe unu ono. ¹⁰ Ole unu -dalephu Enyimu Jodanu je eburu l'alì ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu; t'ọ buru okè-iphe unu ono; mbu o -melephu; t'unu nweru onwunu l'eka iphe, bu ndu ohogu unu, bupheru unu mgburumburu; k'ophu unu buwa le domangu-rimangu; ¹¹ teke ono be Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota eke, ee-dobe epa iya; yo buru iya eburu; mbu eke unu e-wotaje iphemiphe obule-a, mu tushiru unu l'ekemu-wa gude bya: bu iya bu ngweja-ukfuru; ngweja mmanu odo; oke lanu l'uzo iri; iphe odo, unu nuru iya; me iphe, katsua mma l'iphe, unu nweru enweru, bu iphe, unu kweru ukwa iya l'unu a-nu Ojejoje. ¹² Yo buru l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu ono be unu a-noduje; tee eswa. Unubedua l'onwunu; me unwu unu: ndu k'unwoke; le ndu k'unwanyi; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; le ndu k'unwanyi; me ndu Lìvayi, bu le mkpukpu unu; mbu ndu ophu te nwedu alì, eke a nuru ephe; tọ du iphe ephe ketaru t'ọ buru okè-iphe ephe. ¹³ Unu kwabekwa enya t'e b'ọ bulephu eke du unu mma be unu e-jeje je anodu gwoo ngweja-ukfuru. ¹⁴ Eke unu e-gwoje ngweja-ukfuru ono a-bulekwaphu l'eke Ojejoje a-fota l'ikfu unu nanu. Yo buru eke ono be unu a-tukoje iphemiphe obule-a, mu aturu unu ekemu iya-a emekota.

¹⁵ Olobu; unu gbujekwa anu, du unu mma taa le mkpukpu le mkpukpu unu l'ọ ha; mbu iphe, bu anu, guru unu egu atata. O bulephu ege Ojejoje, bu Nchileke nta-beru onye ike bu ege oo-gbutabe iya; taa. Ndu aaso nsọ; me ndu e ta asodu nsọ nwekwaru ike; ephe ataa. T'a taje iya l'ọ bu anu mgbada; m'ọ bu anu umoro. ¹⁶ Olobu: unu be erijekwa mee ya. Unu wushijekwa iya l'alì l'ọ bu onye wushiru mini. ¹⁷ Unu ba anodujekwa le mkpukpu unu ria ọzo lanu l'uzo iri l'akpe unu; mee unu; manu unu; m'ọ bu iphe odungu, bu iya vuru ọzo waa elu unu oswa; mbu eswi unu; me iphe-edobe odo; mewaru iphe bu iphe onye kweru ukwa iya; me iphe ngweja, onye chiru obu iya le ya a-nu; mewaru iphemiphe obule odo, du iche a nuru anunu. ¹⁸ Iphe ono l'ọ ha be unu a-noduje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu ria; mbu l'eke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota ono. Unu anodu l'eke ono ria ya; unubedua; me unwu unu: ndu k'unwoke; le ndu k'unwanyi; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; le ndu k'unwanyi; me ndu Lìvayi, bu le mkpukpu unu. Unu noduje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu tee eswa ke iphemiphe obule, unu kuberu eka ke ememe. ¹⁹ Unu kwabekwa enya t'unu ba kwasweru ndu Lìvayi enya jeyekpo teke unu a-nò-beru l'alì unu ono.

²⁰ Ojejoje, bu Nchileke unu -melephu t'ókè-alì unu ka nshinu; bu iya bu iphe, o kweru unu ukwa iya; o -nweru onye ẹgu anu gutaru; onye obu asu l'anu agukwa iya; t'ọ takwaa ya ẹge ọogu iya. ²¹ Ọ -buru l'ẹke Ojejoje, bu Nchileke unu afota t'ọ buru ẹke oo-dobe ẹpha iya be teru unu ẹnya; unu eshi l'elu unu gbua l'ẹge Ojejoje nuru unu; bu iya bu ẹge ono, mu turu iya unu l'ekemu ono; unu anodu l'echi mkpukpu unu taa ya ẹge ọ guru unu. ²² Ọ bulephu ẹge aataje anu mgbada; m'ọ bu anu umoro bu ẹge unu a-ta iya. Ndu aaso nsọ; me ndu ẹ-ta sọdu nsọ nwekwaru ike taa ya. ²³ Ọ bulephu t'unu kwabe ẹnya t'unu be erije mee ya; ke l'oo mee bu ndzu. Ọo ya bu; unu be erijekwa ndzu iphe; taa anu iya. ²⁴ Unu be erijekwa mee-iphe. Unu wushijekwa iya l'ọ bu onye wushiru mini. ²⁵ Unu be erijekwa iya; k'ophu ọo-duru unu le mma; duru unwu unu le mma; mbu ndu a-nodu etso unu l'azu; ke l'unu eme iphe, du mma l'ifu Ojejoje. ²⁶ Obenu l'iphe unu doberu Ojejoje nsọ; me iphe ono, unu kweru iya ukwa iya ono be unu e-gudeje je l'ẹke, Ojejoje a-fota. ²⁷ Ẹke unu a-gbaje ngweja-ukfuru; mbu anu obu l'onwiya yelee mee ya bu l'ẹnya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke unu. Mee anu ono be unu a-gbashije l'ẹnya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke unu; unu eworu anu iya taa. ²⁸ Unu dokwaa ẹnya ndoo; mekotaje iphemiphe obule-a, mu aturu unu l'ekemu-a; k'ophu ọo-duru unu le mma; duru unwu unu, bu ndu ophu etso unu l'azu gbururu jeye le gbururu; ke l'unu eme iphe vudo nhamunha l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu.

²⁹ Teke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu e-me t'ephe chihu unu l'ifu; mbu iphe bu mbakeshi ono, unu eje onata alì ephe ono; unu -natagelephu ephe alì ono; buchia ya; ³⁰ unu kwabekwaru onwunu ẹnya; m'a -latsulephu ephe l'iyi l'ifu unu; k'ophu unu te jedu je anma l'onya; kpalahaa ishi agwa ephe; jilaha: “?Nanu ẹge iphe bu mbakeshi-wa eshije abaru agwa ephe eja; t'unubedua wata ome ẹge ephe eme?” ³¹ Unu ba abajekwaru Ojejoje, bu Nchileke unu eja ẹge ephe abajeru agwa ephe; ke l'ọ bu ejo akpamara ono, Ojejoje kporu ashì ono be ephe emejeru agwa ephe; mbu l'unwu ephe: ndu k'unwoke; le ndu k'unwanyì be ephe akpoje oku; nu agwa ephe.

³² Unu letakwa ẹnya; meje iphemiphe obule-a, ya aturu unu l'ekemu. Unu be eyekwakwa iya iphe; unu ta habota iya iphe!

13

Ọbaru agwa ohodo eja

¹ Ọ -buru l'a nonyaaru; madzu eshi l'unu lufuta bya aburu onye nkfuchiru; m'ọ bu ọ-rọ-nrọ; melahaaru unu iphe-ohubama; m'ọ bu iphe-ophulenyà; ² ọ -buru l'e metsuaru; iphe-ohubama ono; m'ọ bu iphe-ophulenyà ono avua l'ẹge o kfuru iya; yo kfulahaaru unu: “T'unu wata otso agwa ọdo, unu ta mahaadua; wata iya ojeru ozi;” ³ unu ba angakwa nchì l'okfu onye nkfuchiru ono; m'ọ bu ọ-rọ-nrọ ono; ke l'ọ kwa Ojejoje, bu Nchileke unu adata unu adata te ya maru; ?unu gude-e obu unu l'ọ ha; me ndzu unu l'ọ ha yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu? ⁴ Ọ kwa Ojejoje, bu Nchileke unu bu onye unu e-tsoje; buru iya nwenkinyi iya bu onye unu a-tsuje egvu. Unu dobeje ekemu iya; unu anujeru iya okfu. Unu jejeru iya ozi; unu achijeru ẹka kwee ya. ⁵ T'e gbukwaa onye nkfuchiru ono; m'ọ bu ọ-rọ-nrọ ono egbugbu; ke l'ọ ziru unu t'unu kwefu ikè; haa otso Ojejoje, bu Nchileke unu, bu onye dufutaru unu l'alì Íjiputu; gbafuta unu l'ẹke ono, unu shi buru ohu ono. Onye ono bu iphe, oome bu t'ọ kposhia unu t'unu be

etsoshi ụzo ono, Ojejoje tūru unu ekemu t'unu tsoje ono. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya l'unu.

⁶ Ọ -buru nwunne ngu; nggu l'iya shi l'ẹpho; m'ọ nwatibe ngu kẹ nwoke; m'ọ nwatibe ngu kẹ nwanyi; ọ dudu buru nyee ngu; mbu o-che-ishi ngu; m'ọ bu ẹgiri ọnya ngu, nggu l'iya bu 'a phu mini; 'e me ẹkfu; byakfutaru ngu lẹ mpya bya emelaha tẹ ya rata ngu t'unu je awata ọbaru agwa ọdo ẹja; mbu agwa, ẹ ti mahaada; nna ngu phe ta mahawa iya; ⁷ mbu agwa ndu bupheru unu mgburumgburu; ndu ọphu bu unu ntse; me ndu ọphu bu unu ote-nya; mbu ẹnya ruru; ọkpa te ru; ⁸ unu be eyekwaru onye ọbu ọnu; ọphu unu angakwaru iya nchi. Unu ba aphukwaru iya imiko; unu te dobe iya ndu; ọphu unu edomikwa iya edomi. ⁹ Unu gbukwaa onye ọbu ebugbu. Tẹ nggubedua vuru ụzo dabẹ iya ẹka ọnwu l'ẹhu; temanu ndu ọphu l'ẹphe ha eripyabẹ iya. ¹⁰ Unu gude mkpuma tu-gbua ya; kẹ l'ọ choru ụzo, oo-shi mee t'unu ghaaru Ojejoje, bu Nchileke unu azu; mbu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu, bu ẹke unu shi buru ohu. ¹¹ Teke ono; ndu Izurelu l'ẹphe ha anu ya; tsulaha egvu; to duche unu onye e-jekwadu ome egbe ẹjo iphe, du ẹge ono ọdo.

¹² Ọ -buru l'unu shi lẹ mkpukpu lanu l'ime mkpukpu lẹ mkpukpu ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-nu unu t'unu buru ono nu; ¹³ l'ọ nweru ndu ẹjo-madzu, shi l'unu je achita ndu bu lẹ mkpukpu ono; su ẹphe t'ẹphe bya: t'ẹphe je awata ọbaru agwa ọdo ẹja; mbu agwa, ẹphe ta mahaada; ¹⁴ unu kpakwaa ishi; nyochaa ya ọkpobe enyocha; mbu doo ẹnya lẹ mini; jia aji. Ọ -buru oswi-okfu l'ẹjo ahuma, du ẹge ono be meru nu; ¹⁵ unu gudekwa ogu-mbeke gbushikota iphe, bu ndu bu lẹ mkpukpu ono; mee mkpukpu ono t'ọ buru kpurupyata. Unu gbukwaa gbua gbua jeye l'elu, no iya nu. ¹⁶ Iphe bu iphe, no lẹ mkpukpu ono be unu e-vufutakota; bya akube l'edukfu. Unu etsukota mkpukpu ono ọku yele iphemiphe ọbule, no iya nu; t'ọ buru ngweja-ukfuru, a nuru Ojejoje, bu Nchileke unu. Mkpukpu ono a-buru ikpozu gbururu jeye lẹ gbururu; to nwehe l'a kpu-kwaziru iya ọdo. ¹⁷ T'ẹ b'ọ dukwa iphe ono, e doberu kẹ emebyishi ono m'ọo nanu, aaphu madzu l'eka; k'ọphu Ojejoje e-woru ọ-ta-chichichi oke ẹhu-eghughu iya ono wophu azu; imiko unu adu iya; okfu ẹhu unu erua ya l'ẹhu; yo mee; unu aka l'igwe, bu iphe, o riru nna unu oche phe angu iya; ¹⁸ m'ọ -bukwaru l'unu ngaberu Ojejoje, bu Nchileke unu nchi; dobekota ekemu iya, mu aturu unu ntanu-a l'ọ ha; l'emekwaphu iphe kfuru nhamunha l'ẹnya Ojejoje, bu Nchileke unu.

14

*Nri, aaso nsọ; me ọphu, ẹ taa sọdu nsọ
(Liv 11:1-47)*

¹ Ọ kwa unu bu unwu Ojejoje, bu Nchileke unu. Be ebyijekwa onwongu ọnya l'ẹhu; ọphu ikpushijekwa onwongu ẹgbushi ọnu ifu teke unu akwa madzu; ² kẹ l'unu bu ọha, duru Ojejoje, bu Nchileke unu nsọ. Ojejoje afotawa unu dobe t'unu buru ọha, duru iya iche lẹ mgboko mgburumgburu.

³ Be erijekwa iphe, bu ẹbyi. ⁴ Ọwaa bu anu, unu a-taje: eswi; aturu; egbu; ⁵ ele; anyigo; egbu-oswa; atsu; me aturu-oswa. ⁶ Unu taje iphe, bu anu, nweru ọjaragvu-ọkpa; l'anwafutaje nri; taphu iya azu. ⁷ Ọle anu ọphu anwafutaje nri taphu azu; m'ọ bu ọphu nweru ọjaragvu-ọkpa, unu ta atajedu bu: inya-ivu; nggamanchi; me nchi-ogba. Ndu onanu anwafutaje nri taphu azu; obenu l'ẹ to nwedu ọjaragvu-ọkpa. Unu soje

ndu onanu nsọ. ⁸ Ezi bukwapu anu, unu a-nodu aso nsọ. A makwaru-a l'o nweru ujaragvu-okpa; obekwanu l'e too nwafutajedu nri taphu azu. Ba atajekwa anu iya; ophu iidenyijekwa odzu iya aka.

⁹ Iphe bu le mini; be ophu unu a-taje bu ophu nweru mkpo ye le ekiri. ¹⁰ Ndu ophu te nwedu mkpo; me ekiri bukwa anu, unu a-nodu aso nsọ. Ba atajekwa iya.

¹¹ Iphe bu nwenu, e taa sodu nsọ be ii-taje. ¹² O le ndu ophu unu ta atajedu bu: ugo; udele; udele-ojingu; ¹³ egbe; l'udu iya l'udu iya; ivu; ¹⁴ ophegu l'udu iya l'udu iya; ¹⁵⁻¹⁷ mgbashi-ujiku l'udu iya l'udu iya; nwenu golu; egbe-nwoku l'udu iya l'udu iya; ugo-mini; ogu-ikporo; ¹⁸ eze oku-eswi-uda; apyara-nhoko; ovu; me utsu-nwankuta.

¹⁹ Iphe bu ogu, furu eba bukotakwa anu, unu a-nodu aso nsọ. Ba atajekwa iya. ²⁰ Obenu l'iphe, bu iphe, furu eba l'o ha, l'e taa sodu nsọ be unu a-taje.

²¹ Ba atajekwa anu, nwuhuru anwuhu. Nuje iya ndu laru alala, bu l'ali unu t'ephe taa. Odumeka; nggu eje eree ya ndu ohodo. Ke l'unubedua bu ndu duru Ojejoje, bu Nchileke unu nsọ.

Be egudejekwa mini-era nne egu shia nwa iya.

Uzo lanu l'uzo iri

²² Nujekwa uzo lanu l'uzo iri l'iphe bu iphe, unu kpataru l'okfu unu afa l'afa. ²³ O kwa l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'eke ono, oo-fota; dobe epha iya; buru iya eburu ono be unu l'a-noduje ria uzo lanu l'uzo iri ono; bu iya bu iphe, shi le balu unu; mee unu; manu unu; me iphe bu iya vuru uzo waa nne iya oswa l'eswi; me l'elu unu; k'ophu unu e-shi ege ono muta otsu Ojejoje, bu Nchileke unu egvu tekenteke. ²⁴ O -buru l'eke ono tenukaru unu enya; k'ophu bu le teke Ojejoje, bu Nchileke unu gotsuaru unu onu; unu ta du ike gudekota uzo lanu l'uzo iri ono eje eke ono, Ojejoje a-fota; dobe epha iya ono; ke l'o tenukaru unu enya; ²⁵ unu eree ya erere; reta iya okpoga gude l'eka je eke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota ono. ²⁶ Unu -rua eke ono; unu egude okpoga ono mee iphe, du unu mma. Unu gude iya zu eswi; m'o bu aturu; m'o bu gude iya gaa mee; m'o bu iphe angungu odo, atsu atsutsu; m'o bu iphe odo, du unu mma. Unu anodu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'eke ono ria ya; tee eswa; unu le ndibe unu. ²⁷ Unu ba akwaswekwaru ndu Livayi, bu le mkpukpu unu enya. Ishi iya aburu l'ephe te nwedu eke e doberu epe k'iche; epe te nwe okè k'eka epe l'o bu unubedua. ²⁸ Iphe bu afa k'eto, sweru esweswe; me afa k'eto ono gvude be unu a-chitakotaje uzo lanu l'uzo iri l'iphe bu iphe, unu meberu l'ali l'afa onanu; bya akubegbaa l'eke aa-kwakobetsua ya le mkpukpu le mkpukpu unu; ²⁹ k'ophu epe a-byaje bya eria rijishia epe; mbu ndu Livayi, bu ndu, e te nwedu ali e kevuru epe; to du iphe epe ketaru t'o buru okè-iphe epe; me ndu laru alala; ndu a toru ogbe; me unwanyi, maa tufuru, unu l'ephe tukoru buru. Oo ya bu; Ojejoje, bu Nchileke unu agoru onu-oma nu unu l'iphe bu iphe, unu kuberu e ka k'ememe.

15

Afa, onweru-onwonye

(Liv 25:1-7)

¹ Iphe, bu afa esaa, sweru esweswe; unu hajee iphe bu ugwo, madzu ji ibe iya; t'o laa. ² Owaa ege ee-shije mee ke oha ugwo ono ndo-o: "T'onye jeru onye Izurelu ibe iya ugwo hajekwaaru iya eya. T'e b'o jehekwa onata

onye Ízurelu ibe iya; m'ò kwanu nwanna iya ugwo ono; ke l'iphe, e kuru afa ono bu afa, Ojejoje suru te k'ugwo laa. ³ O -buru onye ohodo ji ngu iya; jekwa je anata ugwo ngu. Obekwanu o -buru ophu dagbaru nggu le nwanna ngu; hakwaa aka l'ono.

⁴ "T'e b'o dukwa onye a-bu onye ukpa l'unu. Ke l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'o buru okè-iphe unu ono; be oo-shi goru onu-oma nu unu; ⁵ m'ò -buru l'unu a-ngaberu Ojejoje, bu Nchileke unu nchi; leta enya; mekota ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a. ⁶ Ishi iya aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu a-goru unu onu-oma; bu iya bu iphe, o kweru unu ukwa iya. Unu a-nodu ejeje igweligwe ndu mba odo ugwo; ole unubedua te ejitadu ephe. Unu a-buru ishi; chia igweligwe ndu mba odo; ole e to dudu ndu abu ishi; chia unubedua.

⁷ "O -buru l'o nweru nwunne unu, bu onye ukpa, unu l'iya tuko buru le mkpukpu lanu l'ali-a, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu-a; unu ba anmakwaru iya obu kpogbungu; ophu unu ekekwaru nwunne unu ono, bu onye ukpa ono aka ngvu. ⁸ Iphe unu e-mejehia bu t'unu sajeru iya aka asasa; jee ya ugwo, e-dzuru iya ome iphe, bu mkpa iya; m'ò -ruhuru; mkpa obu ha ihagha. ⁹ Unu kwabekwa enya te ejo oriri ba abatashi unu l'okpoma; unu asu l'afa k'esaa, bu iya bu afa oka-gbu ugwo dukwa ntse; shi ege ono woru ifu tachia l'eke nwanna unu ono, no le mkpa ono no; jika l'e to nwedu iphe unu anu iya. Onye ono a-rakukwa Ojejoje kpube unu; yo buru unu iphe, du eji. ¹⁰ Unu gudejekwa obu unu; nu iya iphe bu iphe o suru t'unu nu iya; ophu unu agujekwa aphu anu iya enya; kele Ojejoje, bu Nchileke unu e-gudekwa ke iphe ono, unu nuru iya ono goru onu-oma yeru unu l'iphemiphe obule, unu eme ememe; me l'iphemiphe obule, unu yeru aka k'ememe. ¹¹ Ndu ukpa ta byadu bya agvu agvugvu l'ali-a. Oo ya meru iphe mu aturu iya unu l'ekemu; su t'unu sajekwaaru unwunna unu aka okpobe asasa yele ndu ukpa; me ndibe unu, no le mkpa l'ali unu ono.

Oha ndu bu ohu t'ephe nweru onwephe
(Awu 21:1-11)

¹² "O -buru l'o nweru onye Hiburu ibe ngu; i gbataru l'ohu; m'ò -bu nwoke; m'ò -bu nwanyi; yo jewaru ngu ozi afa ishingu; o -be l'afa k'esaa; hakwaa ya t'o laa; je enweru onwiya l'eka ngu. ¹³ Teke ono, i haru iya t'o shi ngu l'eka lashia ono; ba agbabekwa iya aka otu. ¹⁴ Sakwaa aka asasa; nu iya iphe, shi l'elu ngu; me l'eke eetsuru ngu bal; me le mee ngu. Saa aka asasa; shi l'phe Ojejoje, bu Nchileke ngu gude goru ngu onu; nu iya. ¹⁵ Unu nyatakwa l'unu shi buru ohu l'ali Ijiputu; Ojejoje, bu Nchileke unu abya agbafuta unu. Yo buru iphe ono meru iphe, mu aturu unu ekemu-a ntanu-a.

¹⁶ "Olobu; o -bukwanuru l'ohu ngu ono suru le ya ta alufudu ngu l'eka; ke l'o yeru ngu obu; bya eyeru ndibe ngu obu; nggu l'iya adu le mma; ¹⁷ nggu ewota oji; dobe iya nchi l'ibo; kpogfua; onye ono abuwaruru ohu ngu gbururu jeyewaru. O kwaphu ege ono be ii-mekwaphu ohu ngu ke nwanyi. ¹⁸ T'e b'o tsujekwa ngu l'ehu oha ohu ngu t'o je enweru onwiya; ke l'ozi, o jeru ngu l'ime afa ishingu ono kakwa nshinu ugbo labu; ma l'ozi onye e butaru ebuta gage e-jeru ngu. I -mee ya ege ono; Ojejoje, bu Nchileke ngu a-goru ngu onu-oma l'iphemiphe obule bu iphe, ime.

Anu, vuru uzo waa nne iya oswa

¹⁹ "Ophu bu okee ya l'iphe bu iphe vuru uzo waa nne iya oswa l'eswi; me l'elu unu; be unu e-dobekotaru Ojejoje, bu Nchileke unu nsu. Unu be egudejekwa oke-eswi, bu iya vuru uzo waa nne iya oswa eje ozi egu; ophu

unu akpūshijekwa aturu, bụ iya vuru ụzo waa nne iya ọswa eji. ²⁰ Iphe bụ afa, sweru esweswe bẹ unu lẹ ndibe unu a-nọduje l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu taa ya; l'ẹke Ojejoje a-fọta. ²¹ Ọle; ọ -bụkwanuru l'anụ ono nweru ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu; mbụ l'ọ daru ngvuru; m'ọ bụ l'ọotsu ìshì; m'ọ bụ l'ọ nweru ẹke ọdo, iphe mebyiru iya kẹ eji eji; unu be egudekwa iya gwooru Ojejoje, bụ Nchileke unu ngweja. ²² Unu nọdujekwa lẹ ndu unu taa ya. Unu taa ya ẹge aatajẹ mgbada; m'ọ bụ umoro. Onye, aasọ nsọ l'onye ẹ ta sọdu nsọ nweru ike taa ya. ²³ Unu be erijekwa mee ya. Unu wūshijee ya l'alì ẹge aawūshije mini.

16

Ajì Esweta

(Awu 12:1-20)

¹ “Unu gbajee Ajì Esweta kẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu l'ọnwā Abibu; kẹ l'ọ bụ teke ono bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu duru unu l'enyashi dufuta l'alì Íjiputu. ² Unu gudeje eswi; m'ọ bụ elu unu gwooru Ojejoje, bụ Nchileke unu ngweja Ajì Esweta l'ẹke Ojejoje a-fọta; dobe ẹpha iya; buru iya eburu. ³ Unu be egudejekwa buredi, e yeru iphe, ekoje buredi taa ya. Ujiku ẹsaa bẹ unu a-tajẹ buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi; bụ iya bụ buredi iphe-ẹhuka; kẹ l'ọo ẹphuru-ọku bẹ unu gude; shi lẹ Íjiputu wufuta. Unu meje iya jeyekpo teke unu a-nọ-bebe; gudeje iya nyata teke unu shi lẹ Íjiputu wufuta. ⁴ T'ẹ b'ọ dukwa onye aa-phụ iphe, ekoje buredi lẹ nk'ia l'alì ono mgburumgburu; gbururu jeye ujiku ẹsaa ono agvụ. Ọphu unu ekwejekwa tẹ anụ ono, e gburu l'urenyashi mbọku kẹ mbụ ono nọo lufuta l'utsu.

⁵ “Unu ba anọdujekwa lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu gbaa Ajì Esweta ono. ⁶ Ẹke unu a-nọduje gbaa ya bụ l'ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-fọta; dobe ẹpha iya; buru iya eburu ono. Ọ bụ l'ẹke ono bẹ unu a-nọduje gwoo ngweja Ajì Esweta ọbu l'urenyashi; mẹ ẹnyanwu rìbadelephu arìba; l'oge teke ono, unu shi l'alì Íjiputu wufuta ono. ⁷ Ọ bụ ahuhu bẹ aa-huje anụ iya taa l'ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-fọta ono. Teke o beru l'utsu; unu ajikobe; onyenonu alashia nk'ia. ⁸ Ujiku ishingu bẹ unu a-tajẹ buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi; o -be lẹ mbọku k'ẹsaa; unu edzukoo l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu. T'ẹ b'ọ dukwa onye e-je ozi mbọku ono.

Ajì Ídzù

(Awu 34:22; Liv 23:15-21)

⁹ “Unu gūtajẹ idzu* ẹsaa dobe. Teke aa-watajẹ ọgu idzu ono bụ mẹ a watalephu obuta witu. ¹⁰ Ọ bụ teke ono bẹ unu a-gbajeru Ojejoje, bụ Nchileke unu Ajì Ídzù. Teke aa-nọdu agba ajì ono; tẹ onyenonu wotajẹ iphe, ọ chiru obu iya; je anụ Ojejoje; l'ẹge ẹka beru onye. ¹¹ Unu dzukobe l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu tee ẹswa; onyemonye ọbule yele unwu iya: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; mẹ ndu ohu iya: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; ndu Lívayi, bu lẹ mkpukpu unu; ndu laru alala; ndu a toru ogbe; mẹ unwanyi, maa tufuru, unu l'ẹphe tukuru buru. Ẹke unu a-nọdu mee ya bụ l'ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-fọta; dobe ẹpha iya; buru iya eburu ono. ¹² Unu nyatajekwa l'unu shi buru ohu l'alì Íjiputu; k'ọphu oo-me t'unu kwabẹ ẹnya mekotajẹ iphe-a, mu toru ọkpa iya; sụ t'ẹ etsoje-a.

* 16:9 16:9 “Idzu” kẹ ndu Híburu kwa abalì ẹsaa.

*Aji Mkpù**(Liv 23:33-43; Ógú 29:12-38)*

¹³ “Unu gbaję Aji Mkpù ujiku ęsaa; mę unu tsugelephu witu unu; kuta-gee męe unu. ¹⁴ Unu tejekwa ęswa teke unu a-nọdu agba aji ono; unubędua; unu l'unwu unu: ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi; ndu Lívayi; ndu laru alala; ndu a tọru ogbe; mę unwanyi, maa tufuru, unu l'ęphe tųkoru buru. ¹⁵ Ọ bụ l'ęke ono Ojejoje, bụ Nchileke unu a-fọta ono bę unu a-nọdu gbaaru iya aji ono ujiku ęsaa. Ishi iya aburu lę Ojejoje, bụ Nchileke unu a-gọru ọnu nụ unu l'iphe, unu setaru eseta; mę l'iphemiphe ọbule, unu byiberu ęka; k'ọphu ęhu a-tsofu unu ęna tsofu iya l'ishi.

¹⁶ “Ugbo ęto l'afa bę unwoke unu l'ęphe ha a-byakọtaje l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu l'ęke, ọo-fọta. ęphe a-bya lę Aji Buredi, ę te kodu ekoko; mę lę Aji Ídzù; mę Aji Mkpù. ęphe -byadę t'ęphe ba gbajękwa ęka bya l'ifu Ojejoje. ¹⁷ T'ọ bukwaru l'ęge ęka beru onye bę ọo-nųje; bụ iya bụ l'ọo ęge Ojejoje, bụ Nchileke unu gọta-beru ọnu nụ madzų bę onye ọbu a-nųta-be.

Aafọta ndu ikpe

¹⁸ “Unu fọtakwa ndu ikpe; mę ndu a-bųtsua ndu ishi l'iphe bụ ikfu, nonu l'iphe bụ mkpųkpu lę mkpųkpu ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anųnu ono. Yọ buru ndu ono, aa-fọta ono a-nọduje ekpe ndu Ízurelu ọhuma. ¹⁹ Unu ba anmajękwa madzų ikpe inmafu; ọphu unu 'elejekwa madzų ęnya l'ifu l'ekpe ikpe. Unu be anakwa ęka-azų; kele ęka-azų apyi-chijekwa onye maru iphe ęka l'ęnya. Oomejekwaphu tę okfu onye doberu ęka ndoo dų ghelegheleghele. ²⁰ T'iphe, unu a-nọdu l'ọzo iya nwenkinyi bukwaru ikpe, dų mma; k'ọphu unu a-nọdu ndzų; nweru alı ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anųnu ono.

Ogworu nte ęja

²¹ “Unu ba akpọbejekwa itso Ashera lę mgboro ęnya-ngweja, unu doberu Ojejoje, bụ Nchileke unu. ²² Ọphu ọ dųkwa mkpuma, unu e-dobeje wata agwagwa; kele Ojejoje, bụ Nchileke unu kpọkwa ru iya ashı.

17

¹ “Unu be egudejekwa oke-eswi; m'ọo atųru, ntųpo nọ l'ęhu; m'ọ bụ ọphu nweru ęke iphe mebyiru iya emebyi; bya ogworu Ojejoje, bụ Nchileke unu ęja; kę l'ono bukwa iphe dų Ojejoje, bụ Nchileke unu oyi.

² “O -nweru nwoke; m'ọ bụ nwanyi, unu l'iya bu lę mkpųkpu lanų lę mkpųkpu ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anųnu ono, a phųru l'ęke oome iphe, dų ęji l'ęnya Nchileke; shi ęge ono l'emebyi ọgba-ndzų Nchileke; ³ mbų; ọ -buru l'onye ono wataru ọgwa nte; balahaaru iya ęja; abaru ęnyanwu ęja; ọdo ọnwa; ọdo mkpọ-kpodo, bụ iphe, mu buchiru ebuchi; ⁴ ọ -buru l'e kfuru iya unu; unu anųya ya; unu vujekwaru ųzo kpata ishi iya ọhuma. Ọ -buru oswi-okfu l'iphe ọbu meru phų; mbų l'egbe akpamara, dų ęge ono b'e meru phų l'alı Ízurelu; ⁵ t'a kpųtakwa onye ọbu, meru ęjo iphe ọbu: m'ọ bụ nwoke; m'ọ bụ nwanyi kpųfu l'ọgu-nggamgbo mkpųkpu unu; gude mkpuma tugbu ya. ⁶ Tęmanu e kpee madzų nkfugbu bę aa-dųje ębo; m'ọ bụ ęto gbaa ya ekebe. T'ę b'ọ dųkwa onye ee-gbu; m'ọ buru onye lanų agba iya ekebe. ⁷ T'ọ bukwaru ndu ekebe ono e-vuru ųzo dabę iya ęka; tęmanu ndu ọphu l'ęphe ha eripyabewa iya rų. T'e chigbukwaa njọ l'igbo, o beru; tę ọdo be ebehe iya.

Ulo-ikpe

⁸ “Ọ -buru l’o nweru okfu, daru nụ, dụnukaru unu ẹhuka ekpekpe; okfu kẹ l’ẹ gburu ọchi te egbu; m’ọ bụ l’ẹ tsuru madzụ iphe; ọ -buru okfu, ada lẹ mkpukpu unu; unu gude okfu ono je l’ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-foṭa ono; ⁹ gude iya jekfu ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu ikfu Lívayi; mẹ onye ikpe, nọ l’okwa teke ono; pafuru ẹphe ikpe ọbu t’ẹphe kpebua ya. ¹⁰ T’onye e kperu ikpe iya mekwaa ẹge a nọdu l’ẹnya ẹka ono, Ojejoje a-foṭa ono kpebua. Unu kwabekwa ẹnya t’ọ bụleruphu iphe, ẹphe sụru t’ẹ mee bẹ ee-me. ¹¹ Unu mejekwa iphe, bụ ekemu, ẹphe tūru unu l’ọ ha. Unu anabatajẹ ikpe ẹge ẹphe kperu iya. Unu ba ahakwa iphe, ẹphe kfulu; melahaa iphe ọdo. ¹² Onye jikaru ome iphe onye ikpe kpeburu; m’ọ bụ iphe o kpeburu mbụ onye, achijeru Nchileke ẹja, nọ l’ẹke ono ejeru Ojejoje, bụ Nchileke unu ozi bẹ ee-gbukwa egbugbu. T’ẹ chigbukwaa nọ l’igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya l’alị Ízurẹlu. ¹³ Ọha l’ophu a-nụ iya; tsulahaa egvu. Ẹ tọ duhekwa onye a-tụkwadu ama k’ome ẹge ono ọdo.

Aafota Eze

¹⁴ “Teke unu bahuleruphu l’alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu ono; mbụ teke ọ laleruphu unu l’ẹka; unu abya akwaa ya ufu; wata okfu; sụ: ‘Unu t’ayi foṭa eze, a-nọdu achị ayi l’ọ bụ ndu ọhodo, nọ-pheru ayi mgburumburu;’ ¹⁵ t’onye unu a-ma ẹka bukwaru onye Ojejoje, bụ Nchileke unu foṭaru. T’onye ono bukwaru onye Ízurẹlu ibe unu; t’ẹ b’ọ bukwa onye ọhodo. ¹⁶ T’onye ọbu ba abukwa onye a-nọdu achịko inya akuberu onwiya; ọphu o mekwa tẹ ndu Ízurẹlu laphu azụ lẹ Íjiputu; ẹge ee-shi tẹ ya kabaa ọnmashi inya dooru onwiya; kẹle Ojejoje kfuakwaru iya unu; sụ: ‘Unu ba alaphuhekwa azụ l’ẹke ono ọdo.’ ¹⁷ Ọphu onye ọbu abukwa onye a-nọdu aluko nwanyi kwaru onwiya; ọdumeka bẹ ọzo a-kpọ-swehukwa iya. T’ẹ b’ọ chitakwa mkpọla-ododo; waa mkpọla-ọcha kuberu onwiya. ¹⁸ Onye ono -bahulephu l’okwa eze ono; t’o wotakwa ẹkwo, a gwọru agwogwo dekotaru onwiya iphe, nọ l’ekemu-a, bụ ọphu shi l’ẹkwo, nọ l’ẹka ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu ikfu Lívayi. ¹⁹ T’o gudeje ẹkwo ono tekenteke; guje iya mbọku-mbọku jeye ẹge ọo-nọ-bebe; shi ẹge ono mụta ọtsu Ojejoje, bụ Nchileke iya egvu; zia obu l’alị; l’emekota iphe, bụ ekemu Ojejoje yẹle iphe, ọ tọru ọkpa iya sụ t’ẹ tsoje. ²⁰ T’onye ono ba arikwaa lẹ ya ka unwunna iya ndu ọphu nshinu; shi ẹge ono paru ekemu ono haa; melahaa iphe ọdo. Mbụ l’ọ kwa k’ọphu onye ọbu a-nonyafuaru ndzụ l’aba-eze iya ọbu; yẹbedua yẹle unwegirima iya l’alị Ízurẹlu.”

18*Òkè, gbaru ndu Lívayi*

¹ “Ndu Lívayi, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja; mbụ ndu ikfu Lívayi l’ẹphe ha b’ẹ taa wẹkwa alị; ọphu ọ dudu òkè-iphe ọdo, e-rube ẹphe ẹka l’alị Ízurẹlu. Iphe, ẹphe e-gude buru bụ iphe ngweja, a kpọ-phodoru ọku l’ifu Ojejoje; kẹ l’ọo ono bụ òkè-iphe ẹphe. ² Ẹphe te enwedu òkè-iphe l’ọ bụ unwunna ẹphe; ọo Ojejoje bụ òkè-iphe nk’ẹphe; bụ iya bụ iphe, o kweru ẹphe ụkwa iya.

³ “Òkè, e-rubeje ndu achijeru Nchileke ẹja teke ndu Ízurẹlu gude oke-eswi; m’ọ bụ aturu bya ogworu Ojejoje bụ: ẹka iya; mẹ agba iya; ọwaa okfuru iya. ⁴ Iphe ọdo, unu a-nujekwaphu ẹphe bụ akpe, unu vuru ọzo buta; mẹe ọdungu; manụ ọdungu; mẹ eji ọdungu, unu kpataru l’aturu

unu; ⁵ ọ́kẹ́lẹ́ Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke unu shiwa l'ikfu unu kpamukpamu fọ́ta ẹ́phẹ; ẹ́phẹ lẹ́ ndu awa ẹ́phẹ; t'ẹ́phẹ gude ẹ́pha Ọjẹjọjẹ nọ́duje iya l'ifu; l'ejeru iya ozi tekenteke.

⁶ “Ọ́ -bụ́ru l'onye shi l'ikfu Lívayi shi lẹ́ mkpụ́kpụ, ẹ́ke o bu l'alì Ízurẹ́lu; gude obu iya byatashia ẹ́ke Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke a-fọ́ta; ⁷ t'a hakwaa ya t'o gude ẹ́pha Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke iya jejeru iya ozi l'ọ́ bụ́ ndu Lívayi ibe iya; bụ́ ndu nọ́ l'ifu Ọjẹjọjẹ ẹ́ke ono l'ejeru iya ozi. ⁸ Iphe, gbaru ẹ́phẹ bẹ́ ee-kejekwa ẹ́nya-nhamụ́nha; a gụ́fukwaru ọ́phu onye ono ketaru l'iphe e retaru l'iphe ndu ufu ẹ́phẹ.

Ọ́ha ẹ́jọ ọ́kpá

⁹ “Teke unu bahuru l'alì ono, Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke unu abya unu anunu ono; unu be ẹ́jekwa oye ẹ́ke l'akpamara ono, iphe bụ́ mbakeshi anọ́duje eme ono. ¹⁰ T'ẹ́ b'ọ́ dụ́kwa l'unu ha onye a-kpọ́ nwatibe iya ọ́ku: m'ọ́ bụ́ onye kẹ́ nwoke; m'ọ́ bụ́ kẹ́ nwanyi gude gwoo ẹ́ja. Ọ́phu ọ́ dụ́kwa onye a-nọ́du agba ẹ́ja; m'ọ́ bụ́ l'agwọ́ ọ́gwu; m'ọ́ bụ́ l'akọ́wa ahụ́ma; m'ọ́ bụ́ l'eme mgbashì. ¹¹ T'ẹ́ b'ọ́ dụ́kwa onye e-keje oswi; ọ́phu ọ́ dụ́kwa onye e-jeje ọ́kpata ishi l'ẹ́ka ndu aphụ́ àphù; m'ọ́ bụ́ ndu njibya; m'ọ́ bụ́ l'ẹ́ka nwanyimaa; ¹² kẹ́ l'iphe bụ́ onye eme iphemiphe ọ́bule ono bụ́kwa akpamara bẹ́ oome l'ifu Ọjẹjọjẹ. Yọ́ bụ́ru ahụ́ma ahụ́ma ono, iphe bụ́ mbakeshi eme ono; kparu iphe Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke unu achìshi ẹ́phẹ l'ifu unu. ¹³ Unu bụ́kwaru ndu ụ́ta ẹ́ ta adudu l'ẹ́hu l'ifu Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke unu.”

Onye nkfuchiru, dụ́ l'ọ́ bụ́ Mosisu

¹⁴ “Iphe bụ́ mbakeshi ono, unu abya achìshi ono anọ́duje anuru ndu agwọ́ ọ́gwu; mẹ́ ndu agba ẹ́ja okfu. Ọ́le unubedua bẹ́ Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke unu te kwekwa t'unu meje ẹ́ge ono. ¹⁵ Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke unu e-shi l'unu; mbụ́ l'unwunna unu gẹ́degede fọ́futaru unu onye nkfuchiru, a-dụ́ l'ọ́ bụ́ mu. Unu nujekwaru onye ono okfu.

¹⁶ “Kẹ́lẹ́ mbọ́ku ono, unu dzukoberu l'ugvu Hórebu ono bụ́kwa iphe ono bẹ́ unu rọ́ru Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke unu; sụ́ iya: ‘Byiko t'unu ba anuhenu olu Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke unu; ọ́phu unu aphụ́he nụ́ ọ́ku-a, ghataru nshinua; ọ́dumeka bẹ́ unu a-nwụ́shihukwa.’ ¹⁷ Ọjẹjọjẹ asụ́ mu l'iphe ono, ẹ́phẹ kfuru ono bẹ́ ẹ́phẹ kfukwaru ọ́huma. ¹⁸ Ya e-shi l'unwunna ẹ́phẹ wofutaru ẹ́phẹ onye nkfuchiru, dụ́ l'ọ́ bụ́ mbedua; woru okfu iya ye onye ono l'ọ́nu; yọ́ tuko iphe, ya kfuru iya kọ́kotajeru ẹ́phẹ. ¹⁹ Onye ta ngabedụ́ nchì l'okfu, onye ono, ekfuchitaru iya nụ́ ono ekfu; bụ́ yẹ́bedua l'a-jì onye ọ́bu aji. ²⁰ Ọ́le; onye nkfuchiru, nọ́nyaaru wata oku onwiya ekuku; kfulahaa iphe, ya te ekfudu; ọ́dumeka bụ́ru onye gude ẹ́pha agwa ọ́do l'ekfu; t'e egbukwaa onye nkfuchiru ono egbugbu.

²¹ “Unu a-jìkwaru onwunu; su: ‘?Nanụ́ ẹ́ge unu e-shi maru ozi ọ́phu ẹ́-ta bụ́du Ọjẹjọjẹ ziru iya?’ ²² Ọ́ -bụ́ru l'onye nkfuchiru gude ẹ́pha Ọjẹjọjẹ l'ezi ozi; ọ́ -bụ́ru l'e mekocharu t'o re; t'o me ẹ́ge o kfuru iya; ọ́o ya bụ́ l'ozi ono ta bụ́du Ọjẹjọjẹ bẹ́ ziru iya nụ́. Ọ́ kwa ekuku bẹ́ onye nkfuchiru ono eku onwiya. Unu ba atsujekwa egbe onye ono egvu.”

19

Mkpụ́kpụ, onye gburu madzụ́ a-gbalajẹ; zeeru ndzụ́

(Ógú 35:9-28; Dít 4:41-43; Jós 20:1-9)

¹ Teke Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke unu meleruphu tẹ́ iphe bụ́ mbakeshi ono chíhu; mbụ́ ndu ono, Ọjẹjọjẹ, bụ́ Nchileke unu abya t'o woru alì ẹ́phẹ nụ́ unu; t'unu buchishia mkpụ́kpụ ẹ́phẹ l'ọ́ ha; buchishia ufu ẹ́phẹ l'ọ́ ha ono;

2 unu ɔfɔtakwa mkpɔkpɔ ɛto dobe iche l'alɔ ono, Ojejoje, bɔ Nchileke unu a-nɔ unu t'ɔ bɔru nke unu ono. 3 Unu e-gude ɛka unu kee alɔ ono, Ojejoje, bɔ Nchileke unu abya unu anɔnu t'ɔ bɔru nk'unu ono ɔzo ɛto. ɔkɛ-alɔ ono ɛphe ɛto e-nwekota mkpɔkpɔ, bɔ: a -gbabe iya e zeeru ndzɔ nanɔ nanɔ. Unu kpakwaa oje t'ɔ lɔfu l'ɛke ono; k'ɔphu onye gburu madzɔ a-gbajɛru laa ya.

4 ɔwaa ɛge ɔo-dujeru onye gburu ɔchi; gbalaa laa ɛke ono; k'ɔphu ɔo-nɔdu ndzɔ; mbɔ onye ɛ te lebezidu ɛnya gbua madzɔ ibe iya; ɔphu ɔ bɔdu l'okfu nɔhawaru yele onye ɔbu. 5 Mbɔ ɛge-a: le madzɔ be yele ibe iya yi je l'oswa je ɔwata nkɔ; yɔ halia ɛka te ya gbutsua oshi; ire ogbun-kɔ akpɔfu je atɔa onye ono woru iya tɔ-gbua; t'onye ono gbalakwaa laa mkpɔkpɔ lanɔ le mkpɔkpɔ ɛto ono je ezeeru ndzɔ. 6 ɔdumeka be onye eme t'ɔ gwata ɔgwɔ ɔchi onye ono, e gburu ono e-gudekwa ɛhu-eghughu chia onye ono, gburu ɔchi ono; gbakfube iya; ke l'ɔzo teru ɛnya; je eworu iya gbua; l'ɛbe abɔ l'onye ɔbu gbaru t'ɔ nwehu; keshinu ɛ-tɔ bɔdu le yele onye ono shi nɔduhawa l'okfu. 7 ɔ kwa iya meru iphe, mu atɔru iya unu l'ekemu sɔ t'unu ɔfɔta mkpɔkpɔ ɛto doberu onwunu.

8 ɔ -bɔru le Ojejoje, bɔ Nchileke unu kparu ɔkɛ-alɔ unu; yɔ kabaa ɔsa, bɔ iphe, o riburu ndiche unu phe l'angɔ le ya e-me; e metsua; yɔ nɔkota unu iphe, bɔ alɔ ono, o kweru ɔkwa le ya a-nɔ ndiche unu phe ono; 9 ɔ -bɔru l'unu e-dobe-a ekemu-wa l'ɔ ha; l'eme iya ememe, bɔ ɔphu mu atɔru unu ntanɔ-a; mbɔ t'unu yeru Ojejoje, bɔ Nchileke unu obu; t'ɔ bɔru ɔzo iya be unu a-nɔdujekpelephu etso; unu eyekwabaa mkpɔkpɔ ɛto ɔdo le mkpɔkpɔ ɛto ɔphu; 10 k'ɔphu e te egbujedu onye iswi dɔ mma l'alɔ unu ono, bɔ ɔphu Ojejoje, bɔ Nchileke unu nɔru unu t'ɔ bɔru ɔkɛ-iphe unu; shi ɛge ono mee te ikpe-ɔchi tukuru unu l'ishi.

11 Obenu le teke ɔ bɔ le madzɔ be okfu nɔru yele madzɔ ibe iya; yo je akwabɛru iya l'ɔzo; tso iya ɔgu; woru iya gbua; bya agbaru laa le mkpɔkpɔ ono nanɔ; 12 te ndu bɔ ɔgurennya mkpɔkpɔ ono zia t'e je akpɔta iya l'ɛke ono; kpɛ onye agwataje ɔgwɔ ɔchi; t'ɔ gbua. 13 Unu ba aphɔkwaru iya imiko. T'a gwatakwa ɔgwɔ ɔchi onye ɛ-ta dɔdu iphe o meru l'alɔ ɔzurelu; k'ɔphu ɔo-dɔru unu le mma.

Iphe e gude kpaa ɔkɛ-alɔ

14 T'e b'ɔ dukwa onye e-wofuje ɛkpɛ, e gude kpaaru ye l'obutobu iya ɔkɛ-alɔ, bɔ iphe, ndu ndiche unu meru l'alɔ ono, Ojejoje, bɔ Nchileke anɔ unu t'ɔ bɔru ɔkɛ-iphe unu ono.

Ndu ekebe

15 Unu be egudejekwa ekebe onye lanɔ gbaru; nma madzɔ ikpe iphe dɔ ɛji, a sɔru l'o meru; m'ɔ bɔ okfu, a sɔru l'ɔ kpataru. T'ɔ bɔkwaru l'ekebe madzɔ ɛbo; m'ɔ bɔ ɛto gbaru be ee-gude kpebua ikpe onye ɔbu. 16 ɔ -bɔru l'onye ekebe ɛregede wataru ɔgba madzɔ ekebe; gbalahaa ya ekebe, ɛ-ta abɔdu oswi-okfu; 17 te ɔmadzɔ ɛbo ɔbu, okfu adaru ɔbu je evudo l'ifu Ojejoje: l'ifu ndu achijeru Nchileke ɛja; me ndu ikpe, bɔ ndu nɔ l'okwa teke ono. 18 Te ndu ikpe ono zia obu l'alɔ jia ɛphe aji. ɔ -bɔru l'onye ekebe ono adzɔ ɛjo-ire; k'ɔphu bɔ l'ɔ wataru okfu iphe, onye ɔphu te medu; 19 unu wota iphe ono, ɔ riru t'e mee onye ɔphu ono mee ya. T'e chigbukwaa nɔ l'igbo, o beru; te ɔdo be ebehe iya. 20 ɔo ya bɔ; k'ɔphu ndu ɔdo a-nɔ iya; tsuhu egvu; t'o nwe onye emekwadu egbe iphe, dɔ ɛji dɔ ɛge ono ɔdo l'unu. 21 Unu ba aphujekwa imiko. ɔ kwa te ndzɔ laaru ndzɔ; ɛnya alaarɔ ɛnya; eze alaarɔ eze; ɛka alaarɔ ɛka; ɔkpa alaarɔ ɔkpa.

20

Ekemu kẹ ẹge ee-shije eje ọgu

¹ Unu eje otso ndu ọhogu unu ọgu; unu eje akpọ-luta ọgbo-inya ẹphe; mẹ ndu soja ẹphe l'ẹke ẹphe ka unu nshinu; unu ba atsukwa ẹphe egvu; kele Ojejoje, bu Nchileke unu, bu onye dufutaru unu l'alì Íjiputu bẹ nọkwa swiru unu. ² Teke unu abya ọwata ọgu ono; tẹ onye achijeru Nchileke eja lufutakwa bya ekfuru yeru ndu soja nk'unu. ³ T'ọ sụ ẹphe: "Unubẹ ndu Ízurelu; unu ngabekwa nchì. Ntanu-a bẹ unu ejekfu ndu ọhogu unu ọgu. Tẹ meji ba atofukwa unu; ọphu unu 'atsukwa egvu. T'ẹhu be etekwa unu etete; ọphu ẹphe eyekwa unu egvu; ⁴ kẹ l'ọo Ojejoje, bu Nchileke unu bẹ unu l'iya yi; t'ọ lụ-chitaru unu ọgu l'ifu ndu ọhogu unu; shi ẹge ono mee t'unu lụ-gbua ẹphe."

⁵ Tẹ ndu ishi byakwaphu bya ekfuru nụ ndu soja ono; jia ẹphe; sụ: "? O nweru l'unu ha, onye kpuru ọlọ ọphungu, ẹ to yedua Nchileke l'ẹka? T'onye ono lakwa ufu; t'ẹ b'ọ nwuhu l'ọgu; onye ọdo eje eworu ọlọ ọbu ye Nchileke l'ẹka. ⁶ ?O nweru onye kọru mgbo vayinu; t'o riwa iphe, shi iya nụ? T'onye ono lakwa l'ufu; a nọnyaa; ọ nwuhu l'ọgu; onye ọdo eria ya. ⁷ ?O nweru onye ejekwadu okfu nwanyi; nwanyi ta lawa nk'iya? T'onye ono lakwa l'ufu; a nọnyakwaa; ọ nwuhu l'ọgu; onye ọdo eje alua nyee ya."

⁸ Tẹ ndu ishi ono kfukwaruphu yeru ndu soja ono; sụ ẹphe: "?O nweru onye atsụ egvu; m'ọ bu onye meji atofu atofu? T'onye ono lakwa l'ufu; a nọnyakwaa; yo mee; meji atofulahaa ibe iya ẹge ọ tofuru iya." ⁹ Teke ndu ishi ono kfugetsuleruphu iphemiphe ọbule ono nụ ndu soja ono; t'ẹphe fọttagbakwaa ndu ishi soja dobe, bu ndu a-nọdu edu ẹphe eje.

¹⁰ Teke unu wufuru; l'ejekfu mkpukpu ọgu; unu vukwaru ọzo kua ẹphe t'unu l'ẹphe kpeshia. ¹¹ Ọ -buru l'ẹphe kwetaru t'unu l'ẹphe kpeshia; bya aguhaaru unu ọnu-ọzo ẹphe; ọo ya bu l'iphe bu ndu bu lẹ mkpukpu ono a-bukotaru ndu unu a-nọdu edzuru ozi mkpọ-nyi-ẹnya. ¹² Ọ -buru l'ẹphe te kwedu t'unu l'ẹphe kpeshia; gbenu tso unu ọgu; unu kee ọgu kepee mkpukpu ono mgburumgburu. ¹³ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu woleruphu mkpukpu ono ye unu l'ẹka; unu gude ọgu-mbeke tuko unwoke, nọ iya nụ gbushikota. ¹⁴ Ọnwanyi ẹphe; ọnwegirima ẹphe; elu ẹphe; męwaru iphemiphe ọbule ọdo, nọ lẹ mkpukpu ono; mękpo iphe a lutaru l'ọgu l'ọ ha; bẹ unu e-gwotakota; t'ọ buru nk'unu. Unu e-ripya iphe, unu gwotaru l'ẹka ndu ọhogu unu, bu ọphu Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu. ¹⁵ Ono bu ẹge unu e-mekotaje iphe, bu mkpukpu lẹ mkpukpu ono l'ẹphe ha, bu ndu ọphu nọ unu ote-ẹnya, bu ndu ọphu ẹ-ta ayidu l'iphe bu mbakeshi ọwaa, bugbaa l'ẹke-a.

¹⁶ Ọle; ọ -buru mkpukpu ndu ọwaa, nọ l'alì, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru ọkè-iphe unu-a; t'ẹ b'ọ dukwa iphe, atụ ume m'ọo nanu, unu a-ha t'ọ nọdu ndzụ. ¹⁷ Unu tükokwa iya l'ọ ha gbushikota; mbu ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Kėnanu; ndu Pérezu; ndu Hevu; mę ndu Jebusu; bu iya bu ẹge Ojejoje, bu Nchileke unu turu ekemu t'unu mee ya; ¹⁸ t'ẹphe be shi ẹge ono zia unu ahuma ahuma ono, ẹphe anọduje eme ono, bu ọphu ẹphe anọduje emeru agwa ẹphe; unu eshi ẹge ono meswee Ojejoje, bu Nchileke unu.

¹⁹ Teke unu keru ọgu yechia mkpukpu nọo ọdu; l'ẹke unu eme t'unu lụa mkpukpu ọbu luta; unu be egudekwa ogbu-nkụ mebyishia oshi-ọmi, nọ iya nụ. Unu hakwaa ya; wotaje nebyi iya ria; unu be egbutsushikwa iya egbutsushi. ?Unu e-ke ọgu kebuta oshi, gvuru l'ẹgu; oshi; ?ọ bu madzụ too. ²⁰ Ọ bu oshi ndu ọphu unu maru l'ẹ tọ budu oshi-ọmi bu ndu ọphu

unu e-mebyishi. Unu gbutsushia ndu onanu; gude kpua ose-ogu kpu-phere mkpukpu ono, etso unu ugu ono mgburumburu jeye teke unu emekputa ephe.

21

Onye e gburu; ophu a madu onye gburu iya nu

¹ O -buru l'a phuru odzu onye e gburu egbugbu; yo daburu l'egu; l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'o buru okè-iphe unu ono; ta ma onye gburu iya nu; ² te ndu bu ogurennya unu phe; me ndu ikpe unu phe wufuta; tsube l'eke odzu ono daburu; tua iphe atutu jeye le mkpukpu le mkpukpu, no-pheru iya mgburumburu. ³ Te ndu bu ogurennya ophu, shi le mkpukpu ophu kakota ononyabe odzu ono ntse kputa ada eswi, e t'e gudebua jee ozi; ophu t'a tugbabebua yele ada eswi odo; ⁴ kpuru bahu le nsuda, mini atso atsotso; mbu nsuda, e-ta kobu-a iphe; to du iphe e mebejewaru iya. T'ephe nodu le nsuda ono; swi-kwoo ada eswi ono olu. ⁵ Ndu achijeru Nchileke aja, bu unwu Liviayi a-lufuta l'uzo ifu bya evudo. Ishi iya aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu fotawaru ephe t'ephe jejeru iya ozi; mefua t'ephe gudeje epha Ojejoje goru madzu onu-oma. Teke okfu adaru madzu yele ibe iya; m'o kwanu le madzu mekaru ibe iya iphe; t'o buru ephe e-kpe iya. ⁶ Ndu bu ogurennya, shi le mkpukpu ophu ka ononyabe eke odzu ono ze ntse l'ephe ha akwo eka l'eli ada eswi ono, a swi-kworu olu le nsuda ono; ⁷ su l'eka ephe ta dukwa l'ochi onye-wa; ophu ephe aphukwa teke eegbu iya. ⁸ Byiko Ojejoje; natanu ugwo-o, aakfu l'ishi ndu nke ngu, bu ndu Izurelu; mbu ndu ono, i gbatataru ono. T'ochi onye e-ta dudu iphe, o meru ba atukokwaru ndu nke ngu, bu ndu Izurelu l'ishi. Oo ya bu; e shi ege ono kfu ugwo ochi onye ono, e gburu ono. ⁹ Yo buru ege ono be unu e-shi nwefu onwunu ugwo ochi onye e-ta dudu iphe, o meru; keshinu unu mewaru, iphe vudo nhamunha l'ifu Ojejoje.

K'olu nwanyi, a lutaru l'ogu

¹⁰ O -buru l'unu jekfuru ndu ohogu unu ugu; Ojejoje, bu Nchileke unu woru ephe ye unu l'eka; unu akpu ephe le ndzu; ¹¹ o -buru le ndu ono, unu kpuru le ndzu ono nweru nwanyi, ama mma, nweru l'unu ha onye o du mma; l'agu onye obu t'o buru nyee ya; ¹² t'onye ono duta iya laa nk'ia; kpushia ya ishi; be ya nvo ebebe. ¹³ Yo yefu uwe, o shi ye teke phu, a kputaru iya le ndzu phu. T'o nodu le ke onye obu; kwaa ekwa nne iya me ekwa nna iya onwa ophu. E -metsua; te yele onye obu watawaru azeze: onye obu aburu nji iya; yo buru nyee ya. ¹⁴ O -buru l'e metsuaru; nwanyi obu ta duhe onye obu mma; t'o pakwaru iya haa t'o je eke, du iya mma. Olekwaphu t'e b'i re iya erere k'oreta okpoga; ophu ti mekwa iya ege eemeje ohu. Ishi iya aburu l'i mewaru iya iphe-iphere.

Iphe, ruberu okpara

¹⁵ O -buru le nwoke alu unwanyi labu; yeru onye lanu obu; kpo onye ophu ash; ephe ebo atuko mutawaru iya unwegirima; me onye ophu o yeru obu yele onye ophu o kporu ash; teke o bu l'oo onye ophu a kporu ash muru onye ophu bu okpara; ¹⁶ mboku, oo-ke ekpe gude keeru unwu iya eku iya; t'e b'o wotakwa nwatibe ke nwanyi ophu o yeru obu ph; dobe l'onodu okpara; haa nwatibe ke onye ophu, o kporu ash ph, bu iya bu okpara ph. ¹⁷ T'onye ono mekwaaru okpara iya ono, bu nwatibe ke nwanyi ono, o kporu ash ono iphe, ruberu iya nu. Mbu t'o kee iphemiphe

obule, o nweru enweru ụzo labụ; kẹ l'ọo nwata ono bụ nwa mbụ, koshiru l'ọ nọ l'ufu. Iphe, ruberu okpara bukwa iya nwe iya.

Nwa, kariru ndu muru nu eka

¹⁸ Ọ -buru lẹ madzụ mụturu nwa, ka iya eka; k'ophu bụ l'ẹ tọo ngaduru ndu muru iya nu nchi; too mejedu iphe, nna iya kfulu; too meje ophu, nne iya kfulu; teke ephe hürü iya àhùhù; too yeduru ephe onu; ¹⁹ tẹ nna iya yele nne iya kpụtakwa iya kpu-jeru ndu bụ ogurennya l'onu edukfu mkpukpu ephe. ²⁰ T'ephe sụ ndu bụ ogurennya mkpukpu ono: "Nwatibe ayi owaa kaakwa ayi eka; bya aburu 'anuma anuma. Ọ bụ oke-ekpiri; ngunuka mee." ²¹ T'unwoke mkpukpu ono l'ephe ha wufuta; tu-gbua ya lẹ mkpuma. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ odo be ebehe iya; k'ophu ndu Ízurelu l'ephe ha a-nu iya; tsua egvu.

Ekemu, du iche iche

²² Ọ -buru lẹ madzụ meru iphe, o gbaru t'ọ nwuhu; e woru iya gbua; unu kobe odzu onye ono l'eli oshi; ²³ t'odzu iya be kokwaru l'eli oshi l'ẹke ono jeye tẹ nchi bọhu. Unu likwaa ya mboku ono gededede; kẹ l'onye koru l'eli oshi bẹ bụ onye Nchileke turu onu. Unu be emerushikwa alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru okè-iphe unu ono.

22

¹ Ọ -buru l'ị phuru eswi madzụ ibe ngu; m'ọ bụ aturu iya l'ẹke okpaphuhu akpaphuhu; be emekwa enya l'ẹ tị phudu iya; kebekwa ehu kputa iya kpu-phuru onye ono, nwe iya nu ono azu. ² Ọ -buru l'onye ono te bunyabedu ngu ntse; odumeka buru l'ị tị madu onye obu; kpụtakwa iya laa nke ngu je edobe; jeye teke onye ono a-choru iya bya; nggu akpuru iya nu iya. ³ Ono kwaphu ege ii-meje nkakfu-igara iya. Ege ono kwaphu bẹ ii-meje uwe iya; mekpọ iphemiphe obule, bụ kẹ madzụ ibe ngu, tufahuru etufahu; nggu aphua ya. Be emekwa enya l'ẹ tị phudu iya.

⁴ Ọ -buru l'ị phuru nkakfu-igara madzụ ibe ngu; m'ọ bụ eswi iya l'ẹke o daru l'iku esu-uzo; be emekwa enya l'ẹ tị phudu iya. Kebekwa ehu je eyeru onye obu eka t'ọ palia ya.

⁵ Tẹ nwanyi ba akwajekwa ngwa nwoke; ophu unwoke akwajekwa ngwa nwanyi; kẹ l'onye eme ege ono bukwa akpamara bẹ oome l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu.

⁶ Ọ -buru l'ị swe l'esu-uzo; phua ekfuna-enu l'eli oshi; m'ọ bụ l'ali; o -buru l'unwenu nọ iya; m'ọ bụ ekwa iya; nne iya ekpuru iya; ba anwupyaabekwa nwenu ono yele unwu iya. ⁷ Kebekwa ehu haa nne iya t'ọ phefu; nggu anwutawaru unwu iya; k'ophu o-duru ngu lẹ mma; me k'ophu ii-ka nka.

⁸ Ọ -buru l'ikpu ulo ophungu; kpusakwaa l'uko* iya usa; swia ya onu mgburumburu; t'ẹ bọ du onye e-shi l'ẹke ono wefu bya adaa; woru ochi ye l'ulo ngu ono.

⁹ Ọ -buru l'ikpo mgbo vayinu; ba akukwa iya iphe eghirigha. I -mee ya ege ono bẹ aa-natakwa ngu akpuru, o mitaru; natakwa ngu phu akpuru, o mitaru mbu vayinu ono je edobe l'ulo, du nsọ.

¹⁰ Be eligbabejekwa eswi yele nkakfu-igara gude l'atupya alị ugbo lanu.

¹¹ Be yejekwa uwe, a kwaru eghirigha; mbu wota ekwa baragidi je akwakobe lẹ rebererebere ekwa mmanu.

¹² Kpajekwaru eri owu, du yagiriyaigiri ye l'uwe-nlokpuru ngu azu eno.

* 22:8 22:8 Uko, eekfu l'ẹke-a bụ uko, ẹ te nweđu okpotsu. Ọ bu uko ono bụ okpotsu ulo obu.

K'ochifu nwanyi

¹³ Ọ -buru lẹ nwoke luru nwanyi yẹle iya azetsua; yọ kpoo nwanyi obu ashi; ¹⁴ bolahaa ya ibo; kfubyishilaa ya; su: “Lẹ ya luru nwanyi-a; ya eje tẹ ya ẹya zee; tọ duhe lẹ nne muru iya.” ¹⁵ Tẹ nna nwamgboko ono yẹle nne iya gude iphe, ekoshi lẹ nwamgboko ono bẹ yẹle nwoke ọdo ta zebua je ekoshi ndu bu ogurennya l'edukfu mkpukpu. ¹⁶ Tẹ nna nwamgboko ono su ndu bu ogurennya ono: “Lẹ nwatibe iya bẹ ya keru nji; ọle nta-a b'ọ dụwa nji iya ashi. ¹⁷ O bowaru iya ibo; su: ‘Lẹ nwatibe iya ta duhedu ẹge ọ du lẹ nne muru iya.’ Ọlobu; ọwaa kwa iphe, ekoshi lẹ nwatibe iya bẹ nwoke ọdo ta chikahubua okpa.” Teke ono; ndu muru nwata ono abya eworu ekwa ono phushia l'ifu ndu bu ogurennya mkpukpu ono. ¹⁸ Tẹ ndu bu ogurennya mkpukpu ono kputa nwoke ono; chia ya echachi; ¹⁹ reta iya nre ukporo mkpola-ocha ise; woru nu nna nwamgboko ono; kele nwoke ono boru nwamgboko Izurelu ibo. Nwamgboko ono a-buru nyee ya ẹge ọ bu iya; ọphu tọ byadu bya achifu iya achifu jeye ẹge ọo-nọ-bebe.

²⁰ Ọle; ọ -bukwanuru l'ibo ono, e boru iya ono bu oswi-okfu; k'ọphu bu l'ẹ tọ dudu iphe, e gude koshi lẹ nwamgboko ono bẹ yẹle nwoke ọdo ta zebua; ²¹ t'ẹphe kpufuta nwamgboko ono l'onu ọlo nna iya; tẹ unwoke mkpukpu ono tu-gbua ya lẹ mkpuma; kẹ l'o meru ahuma l'alị Izurelu. Ọono lẹ kẹ nna iya l'agba okpara. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya.

²² Ọ -buru l'ẹ guderu nwoke l'ẹke yẹle nyee onye ọdo zẹ; t'e gbukwaa nwoke ono yẹle nwanyi obu. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya l'alị Izurelu.

²³ Ọ -buru lẹ nwamgboko yẹle nwoke ta zebua; mbu nwamgboko, e doberu madzu k'alulu bẹ nwoke ọdo phuru lẹ mkpukpu; jekfu iya; ẹphe azee; ²⁴ unu kputa ẹphe ẹbo kpufu l'onu obu-edukfu† mkpukpu ono; gude mkpuma tu-gbushia ẹphe ẹbo. Aa-tu-gbu nwamgboko ono lẹ mkpuma; kẹ l'ọ nọ l'ẹke, madzu nọ;‡ to chi mkpu t'a gbaaru iya mkpu; tu-gbukwaaphu kẹ nwoke; kẹ l'o mebyishiru nyee onye ọdo. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya.

²⁵ Obenu; ọ -buru l'ọo l'ime ẹgbudu bẹ nwoke guderu nwamgboko, e doberu madzu k'alulu yẹle iya azee; bukwa onye kẹ nwoke nwenkinyi bẹ ee-gbu. ²⁶ T'ẹ b'ọ dukwa iphe, unu e-me nwamgboko ono; l'ẹ tọ dukwa iphe du ẹji, o meru, ee-gude gbua ya. Ishi iya aburu lẹ ọwaa dukwa l'ọ bu onye jeru je afuaru madzu ibe iya l'uzo; gbua. ²⁷ Mbụ lẹ nwoke ono guderu nwamgboko ono, onye ọdo ejekwadu okfu iya ono l'ime ẹgbudu; yo chia mkpu; t'o nwe onye, a-gbaru iya mkpu.

²⁸ Ọle; ọ -bukwanuru lẹ nwoke guderu nwamgboko, ẹ-ta dudu onye edoberu iya k'alulu k'ehuka yẹle iya azee; a phua ẹphe; ²⁹ tẹ nwoke ono kfukwaa nna nwamgboko ono ukporo mkpola-ocha labu lẹ mkpola-ocha iri. Tẹ nwoke obu lukwaa nwamgboko ono; kẹ l'o mebyishiwari iya. Ọphu ọ byadu achifu nwamgboko achifu gbururu jeye ẹge ọo-nọ-bebe.

³⁰ Tẹ nwoke ba lukwa nyee nna iya; shi ẹge ono mechia nna iya ifu.

23*Obufu madzu ebufu*

† **22:24** 22:24 L'alị Izurelu; bẹ eemetashije ogude upho-mkpuma kpụ-pheta mkpukpu mgburumgburu. L'onu-abata mkpukpu ono; b'a kpuje ọlo ẹke ndibe ogurennya anọduje eye onu l'iphe gbaru nu. Ọ bu ẹke ono b'e ku obu-edukfu lẹ Bayiburu-a. Gaa Rut 4:1, 11; Job 29:7-13. ‡ **22:24** 22:24 Iphe a kwata dee l'ẹke-a kwa mkpukpu.

¹ T'onye akpuraku pyahuru apyahụ; mę onye e bufuru útsù ba abatajẹkwa lę ndzuko ndu kę Ojejoje.

² T'ę b'ọ dukwa onye a gbataru l'okpara, a-bataję l'ęke ndu kę Ojejoje dzukoberu. Ophu ndu awa iya; mbụ jeye l'ogbo k'iri 'abatajẹkwa l'ęke ndu kę Ojejoje dzukoberu.

³ T'ę b'ọ dukwa onye Amonu; m'ọ bụ onye Móabu; mbụ je akpaa l'eri ephe jeye l'ogbo k'iri, a-bata lę ndzuko kę ndu Ojejoje gbururu jeye. ⁴ Ishi iya aburu l'ephe te gudedu nri; mę mini gba unu ndzuta teke unu shi Íjiputu alufuta. Ephe egbechia buta Bélamu Beyọ, bụ onye Petọ l'alí Mesopotémiya t'ọ bya atụa unu onu. ⁵ Obenu lę Ojejoje, bụ Nchileke unu ta ngaduru Bélamu nchị; ọ gbechia mee mburonu ono; yọ ghọo onu-oma; kęle Ojejoje, bụ Nchileke unu yeru unu obu. ⁶ Unu ba achokwa ụzo unu, ee-shi t'ęhu dụ ephe agu; m'ọ kwanụ t'ọ duru ephe lę mma jeye teke unu a-nọ-bebe.

⁷ Tę ndu Édomu ba adukwa unu ashị; kę l'ephe bụ unwunne unu. Ophu unu akpokwa ndu Íjiputu ashị; kę l'unu shi buru ndu laru alala l'alí ephe.

⁸ T'a hajekwaa ndu awa ephe ogbo k'eto t'ephe bata l'ęke ndu kę Ojejoje dzukoberu.

Odobe ọdu ọgu t'ę b'o ri inyi

⁹ O -buru l'unu nọ l'odu ọgu l'oge ọgu; unu bukwaru ụba yeru iphe, dụ eji. ¹⁰ O -buru l'o nweru l'unu ha, onye nyiru iphe kpua onwiya l'enyashi; shi ęge ono buru onye aasọ nsọ; t'onye ono shikwa l'odu ọgu ono lufu. ¹¹ O -be l'urenashi; tọ ghua ęhu. ęnyanwu -nyihutsulephu; yọ batawaru l'odu ọgu ono.

¹² T'o nwekwaru ęke, unu e-jeje oje-l'ukpo l'azu ọdu ọgu ono. ¹³ Unu yekobeje ikworo lę ngwa-ọgu unu; k'ophu bụ; o -nweru unu onye jeru oje-l'ukpo; t'o gude iya tųa nsụ nyiru iya ye; kpochia. ¹⁴ Ishi iya aburu lę Ojejoje, bụ Nchileke unu etsojeru ọdu ọgu unu ejephe; l'adzo unu ndzụ; woru ndu ohogu unu ye unu l'ęka. Oo ya meru iphe ọdu ọgu unu bụ futaję ęke, dụ nsọ. T'ę b'ọ phushi iphe, aasọ nsọ l'ęke unu nọ; paru unu haa.

Unwu ekemu ọdo

¹⁵ Ohu -shi l'ęka nnajiufu iya gbakfuta ngu; ba kputakwa iya kpu-phuru nnajiufu iya ono azu. ¹⁶ Hakwaa ya tę unu l'iya buru l'ęke dukpele iya phụ mma lę mkpukpu unu ono ęke ọ fọtaru. Unu ba kpakwa iya ęhu.

¹⁷ T'ę b'ọ dukwa onye Ízurelu: nwoke m'ọ bụ nwanyi, a-nọdu agbaru agwa okpara. ¹⁸ Unu be egudejekwa ụgwo, a kfururu nwanyi okpara; m'ọ bụ ophu a kfururu nwoke okpara bya l'ulo Ojejoje, bụ Nchileke unu bya okfu ụgwo iphe, e riburu l'angụ k'ememe; kę l'ephe ębo bukwa akpamara l'ęnya Ojejoje, bụ Nchileke unu.

¹⁹ Unu be ejekwa onye Ízurelu ibe unu ụgwo ọ-muru-nwa; l'okpoga; m'ọ bụ lę nri; m'ọ bụ l'iphemiphe obule, bụ iphe eejeje madzụ l'ụgwo. ²⁰ Onye unu e-jeje ụgwo ọ-muru-nwa bụ onye mba ọdo. Obenu l'onye bụ onye Ízurelu ibe unu bę unu te ejekwa ụgwo ọ-muru-nwa; k'ophu Ojejoje, bụ Nchileke unu a-gooru onu-oma nụ unu l'iphemiphe obule, unu byibekpooru ęka k'ememe l'alí ono, unu eje aluta ono.

²¹ O buru l'unu riburu Ojejoje, bụ Nchileke unu angụ iphe unu e-me; unu ba akpokwa ukfu ememe iya; kęle Ojejoje, bụ Nchileke unu jifutajekwa unu aji iya; unu aburu ndu ikpe nmaru l'unu meru ęjo iphe. ²² Ole; ọ -bukwanuru l'ę t'o nwedu iphe unu riburu angụ kę ememe; bę ikpe ta

nmakwa unu. ²³ Iphe, bu iphe shi unu l'onu lufuta; unu letakwa enya mekota iya; ke l'o bu unubedua turu obu unu ama; gude onu unu ribuaru Ojejoje, bu Nchileke unu angu ome iphe ono.

²⁴ O buru l'unu bahuru le mgbo vayinu madzu ibe unu; unu rikwaa akpuru vayinu obu ege du unu mma; ole t'e b'o dukwa ophu unu e-ye le nkata unu. ²⁵ Teke unu -bahuru l'egu madzu ibe unu; yo -du unu t'unu wota iphe, o kuru akuku ria; unu wotakwa iya; ole t'e b'o dukwa ukfu iphe ono ophu unu e-gude mma gbutsua.

24

Ke ochifu nwanyi

¹ O -buru le nwoke luru nwanyi; a -nonyaa; nwanyi ono ta duhe iya mma; ke l'o phuru iphe, ta dudu mma l'ehu nwanyi ono; yo bya ederu ekwo ochifu nwanyi; nu iya; chifu iya; ² o -buru l'o lufuru; je alua nwoke odo; ³ nji iya k'ebo ono abyakwaphu bya akpo ya ashi; dekwaruphu ekwo achifu odo nu iya; bya achifukwa iya phu le nk'ia; m'o bu l'onye k'ono bu anwuhu b'o nwuhuru; mbu onye ophu, shi duta iya; lua phu; ⁴ te nji iya ke mbu phu, chifuru iya nu phu ba alaphukwa azu jeshia ya alulu; l'e merushitsuwaru iya ono; ke l'o bukwa akpamara l'ifu Ojejoje. Unu be emetakwa akpamara kpube ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'o buru okè-iphe unu ono.

Ekemu, du iche iche

⁵ O -buru le madzu luru nwanyi k'ophungu; t'e b'e ezikwa iya t'o je ogu; ophu o dukwa ozi odo, ee-zi iya. T'onye ono no-gbukwa afa lanu l'ufu; mee nyee ya ono, o lutaru ono t'ehu tsoo ya ena.

⁶ Te madzu ba apatakwa mkpuma, eegweje nri; m'o kwanu o-ji-l'eka mkpuma; t'o buru iphe, e yeru iya l'itumo; ke l'ono dukwa l'o bu onye gude ishi madzu ophu sibe l'itumo.

⁷ O -buru le madzu b'e guderu l'o zitaru onye Izurelu ibe iya ezita: l'eme iya l'o bu ohu; m'o -bu ree ya erere; t'e gbukwaa onye o-pa-l'eda ono egbugbu. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; te odo be ebehe iya.

⁸ O -buru onye ehu-labu byaru; unu zikwaa obu l'ali; mee iphe, bu iphe, ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu ikfu Lívayi suru t'unu mee. Unu tukokpelephu iphe, bu iphe, mu turu ephe ekemu su t'ephe meje; mekota.

⁹ Unu nyatakwa iphe, Ojejoje, bu Nchileke unu meru Miriyamu teke unu no l'uzo; l'unu wufutatsuaru l'ali Ijiputu.

¹⁰ Teke i jeru madzu ibe ngu ugwo; m'o -ruhuru; o buru ugwo, du idu-agma; ba bahukwa l'ulo iya je owota iphe, o suseru ngu l'itumo.

¹¹ Nodukwa l'etezi te onye obu, i jeru ugwo obu wofutaru ngu iphe, o suseru ngu l'itumo obu. ¹² O -buru l'onye obu bu onye ukpa; be egudekwa iphe ono, o yeru ngu l'itumo ono lasha l'ufu; no jeye te nchi bohú. ¹³ Nchi-jihude; nggu ewophutaru iya ukpo iya ono azu; k'ophu oo-ze iya; kua mgbenya; goru onu-oma nu ngu. A guaru ngu iya l'odobe eka ndoo l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ngu.

¹⁴ O -buru l'onye e-te nwedu ege o haru iya; yo kpa ukpa -byaru ngu ozi; be emegbukwa iya emegbu; me onye obu; ?o bu onye Izurelu ibe ngu; m'o bu onye laru alala, buru le mkpukpu unu. ¹⁵ Kfujekwa iya aswa ozi iya l'uboku; temanu enyanwu anyihude; ke l'onye ono, akpa nri ono gbawaru aswa ozi iya yeru le mkpa ehu iya. Odumeka be oo-rakwaru Ojejoje ejo ekwa l'okfu eka ngu; yo buru ngu ome ejo iphe.

¹⁶ Tẹ ndu bụ nna ba alajekwa l'iphe, nwa ephe metaru; ophu ndu bụ unwu 'alajekwa l'iphe, nna ephe metaru. T'onye metaru iphe o metaru lakwaa l'iphe, o meru.

¹⁷ Unu ba anafujekwa madzụ iphe gbaru iya nụ; okfu l'ọ bụ onye laru alala; m'ọ kwanu okfu l'ọ bụ onye a toru ogbe; ophu unu anatajekwa nwanyi, maa tufuru uwe iya l'itumo. ¹⁸ Unu nyatajekwa l'unubedua shi buru ohu l'alị Íjiputu; Ojejoje, bụ Nchileke unu agbata unu l'ẹke ono. Ọ o ya meru iphe mu aturu unu ekemu; sụ t'unu meje iphe ono l'ọ ha.

¹⁹ Teke unu akpata iphe unu meberu emebe; ọ -buru l'o nweru ophu unu haru l'okfu unu; unu ba alaphuhekwa azụ je iya ewota. Unu hakwaaru iya ndu laru alala; ndu a toru ogbe; me unwanyi, maa tufuru; k'ophu Ojejoje, bụ Nchileke unu a-goru unu onu-oma l'iphe bụ iphe, unu kuberu ẹka. ²⁰ Teke unu awọ olivu unu; unu ba awojekwa iya n-wọ labụ. Unu hajekwaa ophu phoduru nụ t'ọ duru ndu laru alala; ndu a toru ogbe; me unwanyi, nji ephe ta nohedu. ²¹ Ọ -buru l'unu awọ vayinu lẹ mgbo vayinu unu; unu be ejekwa mkpakwa iya. Unu hajekwaa ophu phoduru nụ t'ọ noduru ndu laru alala; ndu a toru ogbe; me unwanyi, nji ephe ta nohedu.

²² Unu nyatajekwa l'unubedua shi buru ohu l'alị Íjiputu. Ọ o ya meru iphe mu aturu unu ekemu; sụ t'unu meje iphe ono l'ọ ha.

25

Ekemu k'ochi madzụ iphe

¹ Ọ -buru l'umadzu labụ be okfu adaru; t'ephe gude iya je l'ulo ikpe tẹ ndu ikpe kpeeru iya ephe; haaru onye ophu iswi dū mma enge; nmaa onye ophu achọ okfu ikpe. ² Teke ọ bụ l'onye ophu ikpe nmaru b'ọ gbaru t'e chia iphe; t'onye ikpe mekwaa ya t'ọ zeru azee; t'e chia ya iphe l'ifu iya; chia ya onu echachi ole yeke iphe o meru hako. ³ Ụkporo onu echachi ẹbo be ee-chi onye obu. T'e b'ọ karikwa ẹge ono. E -chighata iya ẹge ono b'ọ buakwa ome nwanna ngu ono l'ẹ tọ dudu iphe ọ bụ l'ẹke i no.

⁴ Unu be ekechijekwa eswi onu teke odzoshiru unu witu unu.

Ozi, noru onye nwunne iya nwuhuru; haa nyee ya

⁵ Ọ -buru l'unwunne ẹbo bu; onye lanu anonyaa nwuhu tọ muta nwa; tẹ nyee ya be jekwa ọlu esu-uzo. Tẹ nwunne nji iya lupyabekwa iya; lajeru iya l'ulo. Nwunne nji iya ono eshi ẹge ono medzukota iphe, gbaru iya nụ l'ẹke nwanyi ono no. ⁶ Nwa nwoke mbụ, ọ mutaru mbụ nwanyi ono be a-zaru epha laa l'epha nwunne iya ono, nwuhuru nụ ono; t'e shi ẹge ono t'epha iya be chihu l'alị Ízurelu. ⁷ Ole; ọ -buru l'ẹ tọ dudu onye ono t'ọ lupyabe nyee nwunne iya ono; tẹ nwanyi ono jekfu ndu bụ ogurennya ono l'obu-edukfu mkpukpu ono je asụ ephe: "Lẹ nwunne nji iya jikakwaru ome t'epha nwunne iya be ephuhu l'alị Ízurelu. Ẹ to kwekwa lẹ ya emeru iya iphe, gbaru tẹ onye, bụ nwunne nji madzụ meeru iya." ⁸ Tẹ ndu bụ ogurennya mkpukpu ono kua nwoke ono; kfuaru iya okfu. Ọ -buru l'iphe, ookfu be ookfu ekfushi ike: "Lẹ ya ta alupyabedu nwanyi ono;" ⁹ tẹ nyee nwunne iya ono gbeshi l'ifu ndu bụ ogurennya ono je eyeta akpokpa nwunne nji iya ono nanu; vushi iya onu-mini l'ifu; su iya: "L'oo ege ono be eemeje onye ẹ-ta chodu tẹ ufu nwunne iya be echihu." ¹⁰ Iphe, ee-ku ufu nwoke ono lẹ Ízurelu bụ: "Ufu onye e yetaru akpokpa iya."

¹¹ Ọ -buru l'unwoke labụ alu ogu; nyee onye lanu l'ime ephe abyatashia ogbaru nji iya odzori; bya azu nwoke ophu l'ehu-nwoke; ¹² t'e gbubufukwa nwanyi ono ẹka; t'ẹ ba aphukwaru iya imiko.

¹³ Unu be eyejekwa iphe, eegudeje atụ ẹra iphe ụzo ẹbo l'ẹda unu: ọkpobe iya; mę adigboroja iya. ¹⁴ Unu be enwekwaru iphe, eegudeje ama iphe amama ụzo labụ lę nk'unu: ọkpobe iya; mę adigboroja iya. ¹⁵ Unu gudeje ọkpobe iphe, eegudeje atụ ẹra iphe tụa iphe; k'ọphu unu a-ka nka l'alị ono, Ojejoje bụ Nchileke unu abya unu anụnu ono; ¹⁶ kę l'iphe bụ onye, eme egbe iphe ono; mbụ onye, eme iphe l'ugho bụkwa akpamara bę oome l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu.

Ekemu t'e gbushia ndu Amaleku

¹⁷ Unu nyatakwa iphe, ndu Amaleku meru unu teke unu nọ l'ụzo; l'unu lufutatsuaru lę Íjiputu. ¹⁸ O bụ teke ike ije gvụwaru unu; ike ta nọhe unu; bę ẹphe shiru unu ụzo azụ; bya etso unu ọgu l'ụzo; gbushia ndu ọphu kpe azụ; ẹphe ta tsụ Nchileke egvu. ¹⁹ Oo ya bụ; teke Ojejoje, bụ Nchileke unu meleruphu; unu enweru onwunu l'eka iphe, bụ ndu ọhogu unu, bupheru unu mgburumgburu l'alị ono, ọobya unu anụnu t'ọ bụru òkè-iphe unu ono; unu mekwaa tę ndu Amaleku chihu lę mkpuli igwe ọwaa. Unu ba zahakwa iya ememe!

26

Akpuru iphe mbụ

¹ Unu -bahulephu l'alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke abya unu anụnu t'ọ bụru òkè-iphe unu ono; mbụ unu -nata l'iya phụ buru; ² hatakwa akpuru iphe mbụ l'iphe, i kotaru l'alị ono, Ojejoje abya unu anụnu ono; chiru ye lę nkata; vuru je l'ẹke Ojejoje, bụ Nchileke unu a-fofa; dobe ẹpha iya; buru iya eburu. ³ Jekfu onye achijeru Nchileke eja teke ono je asụ iya: "Lę nta- a bę iikfuru Ojejoje, bụ Nchileke unu l'unu larutawaru l'alị ono, Ojejoje riburu nna ayi oche phę angụ lę ya a-nụ ayi ono."

⁴ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-nata ngu nkata ono; sụbe l'ifu ẹnya-ngweja Ojejoje, bụ Nchileke ngu. ⁵ Nggụ anọdukwapu l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke ngu kfu: "Lę nna mu shi buru onye Áramu, l'aghaphe aghaphe. O gude ndu ha nwanshii laa Íjiputu; je aburu onye laru alala l'ẹke ono. Yọ buru l'ẹke ono b'ọ nọ buru oke mba, nweru agburu-ẹhu; bya aha igwe. ⁶ Obenu lę ndu Íjiputu nuru ayi aphụ; bya emee t'ayi jee iphe-ẹhuka; mee tę ayi jee ozi mkpọ-nyi-ẹnya. ⁷ Tọ dụ iya bụ; ayi echia mkpu raku Ojejoje, bụ Nchileke kę nna ayi oche phę. Ojejoje anụ olu ayi; bya aphụ iphe-ẹhuka, ayi eje; mę ozi, ayi ejegbu onwayi; mę ẹge eegude akpabe ayi ẹhu. ⁸ Ya ndono; Ojejoje egude ike; agburu-ẹhu iya; oye egvu; iphe-ophulenya; mę iphe-ọhubama, dughbaa biribiri; dufuta ayi lę Íjiputu. ⁹ Yo dubatawa ayi l'ẹke-a; bya eworu alị-a nụ ayi; mbụ ẹgiri alị-a. ¹⁰ Nta-a b'i wotawaru iya akpuru iphe mbụ, shi l'iphe, i meberu l'alị-a, nggube Ojejoje nuru iya-a." Nggụ abya eworu iya dobe l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke ngu; baaru Ojejoje, bụ Nchileke ngu ono eja. ¹¹ Nggụ abya etee ẹswa iphemiphe ọbule ono, dụ mma, Ojejoje, bụ Nchileke ngu nuru nggu lę ndibe ngu ono. Ndu Lívayi; mę ndu laru alala, unu l'ẹphe bu etekwaaphu ẹswa.

Ụzo lanụ l'ụzo iri l'afa k'eto

¹² I -kfu-gelephu ụzo lanụ l'ụzo iri l'iphemiphe ọbule, i setaru l'afa k'eto, bụ iya bụ afa, aakfuję ụzo lanụ l'ụzo iri; mbụ; teke i nutsuaru iya ndu Lívayi; ndu laru alala; ndu nna ẹphe ta nọhedu; mę unwanyi, nji ẹphe ta nọhedu; k'ọphu ẹphe a-nọdu lę mkpukpu unu rijije ẹpho; ¹³ nggu anọdu

l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ngu; su: “L'i wofuakwaru iphe ono, du nsọ ono l'ulo ngu; wowaru iya nu ndu Lívayi; ndu laru alala; ndu nna ephe ta nohedu; me unwanyi, maa tufuru, bu ekemu, o turu nu ngu. E to dukwa ekemu ono, o turu nu ngu ono, nweru ophu e ti tsodu; ophu o dukwa ophu i zahajeru. ¹⁴ E to dukwa uto lanu l'uzo iri ono ophu i riru teke i no l'aphu; to du ophu i wofuru teke i bu onye aaso nsọ; ophu o dudu ophu i nujeru ndu nwuhuru anwuhu. I nukwaru Ojejoje, bu Nchileke ngu okfu; yo buru iphemiphe obule, o suru ti mee b'i meru. ¹⁵ Shinu l'imigwe, bu ufu ngu ono, du nsọ ono lee enya; goru onu-oma nu ndibe ngu, bu ndu Izurelu; nggu agoru onu-oma nu egiri ali ono, i riburu nna ayi oche phe le nte ono.”

¹⁶ Ntanu-a be Ojejoje, bu Nchileke unu tuwaru unu ekemu su t'unu meje iphe-a, ya toru okpa iya su t'unu tsoje; me iphe-a, ya suru t'unu meje-wa. Unu zikwaa obu l'ali; gudeje obu unu l'o ha; me ndzu unu l'o ha meje iphemiphe obule ono. ¹⁷ Ntanu-a be unu kfuwaru iya hoo-haa l'oo Ojejoje bu Nchileke unu; l'oo uto, o toru be unu a-nodu etso; l'eme iphe, o toru okpa iya; me iphe, o kfuuru; me nsọ iya; l'anukwaru iya phu okfu. ¹⁸ Ojejoje abyakwaphu bya ekfua ya hoo-haa ntanu-a l'unu buwa ndibe iya, ya nwe k'iche, bu iphe, ya kwehawaru unu l'ukwa; bya asu t'unu mejekwa iphe ya turu unu l'ekemu. ¹⁹ Oo-me unu t'unu ka iphe bu mbakeshi, o keru ekeke. Epha unu a-ka ke ndu mba odo ono ode ude; ephe aka unu otushi epha; ka unu okwabe ugvu. Unu aburu oha, duru Ojejoje, bu Nchileke unu le nsọ, bu iphe, o kfuawaru.

27

Enya-ngweja, no le Ugvu Ebalu

¹ Ya ndono; Mosisu yele ndu bu ogurennya Izurelu abya aturu ndu Izurelu ono ekemu; su ephe: “Unu tukokwa ekemu-wa, ya aturu unu ntanu-a dobekota. ² Teke unu sweru Enyimu Jodanu bahu l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono; unu patatsua mkpuma, ha nshinu kpokobe; unu emeta ura nyia ya. ³ Unu eworu ekemu-a l'o ha dekota iya teke unu swetatsuleruphu enyimu ono bahu l'egiri ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono. Ono bu iphe, Ojejoje, bu Nchileke nna unu oche phe kweru unu ukwa iya. ⁴ Oo ya bu; teke unu swetsuleruphu Enyimu Jodanu; unu akpokobe mkpuma ono, mu aturu unu ekemu iya ntanu ono. O bu le Ugvu Ebalu be unu a-kpokobe iya; gude ura nyia ya. ⁵ O bu l'eke ono be unu a-kpuru Ojejoje, bu Nchileke unu enya-ngweja. O bu mkpuma be ee-gude kpua ya; mbu mkpuma, e to dudu iphe e meru l'igwe, a kujeru iya. ⁶ T'o bukwaru mkpuma, e ta wadu awawa be unu e-gude kpuaru Ojejoje, bu Nchileke unu enya-ngweja ono. Yo buru l'eli iya be unu a-gbaje ngweja-ukfuru nu Ojejoje, bu Nchileke unu. ⁷ Unu gwojekwaphu ngweja ehua-gu l'eke ono. Unu atuko nodu l'eke ono ria ya; tee eswa l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu. ⁸ Unu dekwaa ekemu-a l'o ha t'o shia ohuma le mkpuma ono, unu kpobetsuaru ono.”

Mburonu, a no le Ugvu Ebalu bushua

⁹ Mosisu yele ndu ikfu Lívayi, bu ndu achijeru Nchileke eja abya ekfuru yeru ndu Izurelu l'ephe ha; su ephe: “Unube ndu Izurelu; unu daa ash; ngabe nchi! Ntanu be unu buakwa ndibe Ojejoje, bu Nchileke unu. ¹⁰ Unu nujekwaru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu. Unu dobekwa ekemu iya; meje

iphe, ọ tọru ọkpa iya; sụ tẹ eetsoje, bụ iphe, mu aturu unu ekemu iya ntanụ.”

¹¹ Yọ bụkwaruphu mbọku ono; bẹ Mosisu turu ndu Ízurelu ekemu; sụ:
¹² Teke unu swetsuaru Ẹnyimu Jódanu; ndu ikfu, e-vudo l'eli Ugvu Gerizimu gọru ọnu-ọma nụ ndu Ízurelu bụ: ndu ikfu Símiyọnu; ndu ikfu Lívayi; ndu ikfu Júda; ndu ikfu Ísaka; ndu ikfu Jósefu; mę ndu ikfu Bénjaminu. ¹³ Ndu ikfu ọphu e-vudo l'eli Ugvu Ebalu bua ọnu bụ: ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; ndu ikfu Ásha; ndu ikfu Zébulọnu; ndu ikfu Dánu; mę ndu ikfu Náfutali. ¹⁴ Ndu Lívayi e-woli olu raaru iya unwoke ndu Ízurelu l'ẹphe ha arara; sụ:

¹⁵ “Mburọnu bụ kẹ onye doberu ntẹkpe, a pyiru apyipyi; m'ọ bụ ọphu a kpuru akpukpu. Iphe ono bụkwa akpamara l'ifu Ojejoje; mbụ iphe ono, bụ ndu eme nka gude ẹka mee ya; dobe iya l'agwa lẹ mpya ono.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

¹⁶ “Mburọnu bụ kẹ onye ẹ-ta akwabedu nne lẹ nna, muru iya nụ ugvu.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

¹⁷ “Mburọnu bụ kẹ onye wofuru ẹkpè, e gude kpaaru madzụ ókè-alị.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

¹⁸ “Mburọnu bụ kẹ onye dusweru onye atsụ ishì ụzo.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

¹⁹ “Mburọnu bụ kẹ onye anafuje madzụ iswi-odu-mma; okfu l'ọ bụ onye laru alala; onye nna iya ta nọhedu; m'ọ bụ nwanyi, maa tufuru.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

²⁰ “Mburọnu bụ kẹ onye raru nyee nna iya; kẹ l'ọo nna iya b'ọ mechiru ifu.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

²¹ “Mburọnu bụ kẹ onye raru anumanu.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

²² “Mburọnu bụ kẹ onye raru nwunne iya; mbụ nwunne yele iya shi lẹ nne lanụ; m'ọ bụ nwanna iya.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

²³ “Mburọnu bụ kẹ onye raru nne nyee ya.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

²⁴ “Mburọnu bụ kẹ onye gburu madzụ ibe iya lẹ mpya.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

²⁵ “Mburọnu bụ kẹ onye nataru ẹka-azụ je egbua onye ẹ-ta dudu iphe, o meru.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

²⁶ “Mburọnu bụ kẹ onye pa iphemiphe ọbule, a turu l'ekemu-a ẹka lanụ.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dụ ẹge ono-o!”

28

Onu-ọma, a gọru nụ ndu eme ekemu ono

(Liv 26:3-13; Dit 7:12-24)

¹ Ọ -buru l'unu nuru Ojejoje, bụ Nchileke unu okfu; -leta ẹnya l'eme ekemu iya l'ọ ha; mbụ ekemu ono, mu aturu unu ntanụ-a; bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu e-me t'unu kakọta iphe, bụ mbakeshi, nọ lẹ mgboko-a nshinu.

² Ọnu-ọma-wa a-buru nk'unu; m'ọ -buru l'unu anuru Ojejoje, bụ Nchileke unu okfu.

³ Ọnu-ọma a-buru nk'unu lẹ mkpukpu; buru nk'unu l'egu.

⁴ Ọnu-ọma a-buru k'unwu unu; buru k'iphe, unu meberu l'alị; buru k'unwu, elu unu mụshiru; mbụ eswi unu; mę egbu unu; mę aturu unu.

⁵ Ọnu-ọma a-buru kę nkata, unu vu eje l'egu; mę otumu, unu atsụ nri.

⁶ Ọnu-ọma a-buru nk'unu teke unu abata abata; mę teke unu alufu alufu.

⁷ Ojejoje e-me tẹ unu mekputa ndu ọhogu, wu-lihuru; bya etso unu ọgu. Epe e-dzebe edzebe byakfuta unu ọgu; ọle epe a-gba nanu nanu; gbakashihu.

⁸ Ojejoje e-me tẹ onu-ọma iya buru k'oba unu; mekpọ iphe bu iphe, unu kuberu eka unu. Oo-goru onu-ọma nu unu l'alị ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono.

⁹ Ojejoje e-me t'unu kwata ọswa shihu ike; buru ndu duru iya lẹ nso, bu iphe, o rihawaru unu angu iya; m'ọ -buru l'unu e-dobe ekemu Ojejoje, bu Nchileke unu; l'etsokwaphu ọzo, ọ toru. ¹⁰ Ndiphe l'ephe ha a-phu l'unu aza epha alaru Ojejoje; tsulaha unu egvu. ¹¹ Ojejoje e-me t'unu nwee iphe; nweshia ya ike; unu azua zua k'etsutsu iya; elu unu azua; zua k'etsutsu iya; iphe, unu meberu l'alị emehu k'etsutsu iya; l'alị ono, Ojejoje riburu nna unu phe nte lẹ ya a-nu epe ono. ¹² Ojejoje a-guhaarun unu ọlo eke oodobeje eku iya l'imigwe; tẹ mini chijee l'alị unu; l'oge iya; goru onu-ọma iya nu iphe bu ozi, unu gude eka unu jee. Unu e-jeje igweligwe ndu mba ọdo ugwo; to dukwanu ndu unu e-je ejita. ¹³ Ojejoje e-meje unu t'unu buru ishi; unu ta anodu ndu ọdo l'eka. Oo-mee unu; unu akalephu nshinu nshinu eje; unu ta aladu alị alị. Ọle ọ kwa m'ọ -buru l'unu anga nchị l'ekemu Ojejoje, bu Nchileke unu, bu ophu mu aturu unu ntanu-a su tẹ unu zia obu l'alị; meje iya ememe. ¹⁴ Unu ba aghakwaru ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a azu m'ọo nanu. Unu ba ahakwa iya; melahaa iphe ọdo; wata otso agwa ọdo, unu a-nodu abaru eja.

Onu, a turu ndu kwefuru ikè

(Liv 26:14-46)

¹⁵ Ọle; ọ -bukwanuru l'unu ta anoduru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu; unu te zi obu l'alị; l'edobe ekemu iya; unu te etso iphe, ọ toru okpa iya su tẹ eetsoje, bugbaa iphe, mu aturu unu l'ekemu ntanu-a; mburonu-wa l'ọ ha a-bukotaru nk'unu.

¹⁶ Mburonu a-buru nk'unu lẹ mkpukpu; buru nk'unu l'egu.

¹⁷ Mburonu a-buru kę nkata, unu vu eje l'egu; mę otumu, unu atsụ nri.

¹⁸ Mburonu a-buru k'unwu unu; buru kę iphe, unu meberu l'alị; buru k'unwu, elu unu mutaru; mbụ eswi unu; egbu unu; mę aturu unu.

¹⁹ Mburonu a-buru nk'unu teke unu abata abata; buru nk'unu teke unu alufu alufu.

²⁰ Ojejoje a-tu unu onu; kpogháá unu egomunggo; mee tẹ iphe, bu iphe unu kuberu eka be ekeru ekeru. Oo-me iya unu ege ono gbururu jeye; unu aburu kpurupyata; mbụ laa l'iyi kę gbatabuta; l'okfu iphe, du eji, unu meshiru; zahaa Nchileke. ²¹ Ojejoje e-gude ejo iphe-ememe swiru unu eswiru gbururu jeye unu agvu l'alị ono, unu abahu eje aluta t'ọ buru nk'unu ono. ²² Ojejoje a-tu unu iphe-ememe, amị madzu mini yele ehoku; ehukoko; oke okpomoku; ejo mkpo-anwu; mę nwa-ntagbu, a-nodu atagbushi iphe unu meberu l'alị. Iphe ono l'ọ ha a-kpa unu ehukoko jeye teke unu a-buru kpurupyata. ²³ Akpamigwe-a, unu vu l'ishi-a a-buru ope; alị, unu dzoberu okpa aburu mgboro-igwe. ²⁴ Ojejoje e-me tẹ mini, ga anodu achiru unu ghoo evevee yele udzu; shi l'imeli l'ekpu unu jeye teke unu a-gvu.

²⁵ Ojejoje a-ha tẹ ndu ọhogu unu lụ-gbua unu. Unu e-dzebe edzebe byakfuta ndu ọhogu unu ọgu; ọle unu a-gba nanu nanu; gbakashihu. Unu a-gho ndu ali-eze, nọgbaa le mgboko-a a-nodu atso oyi. ²⁶ Odzu unu a-buru nri unweni, ephe l'eli; me unwu-anu-egu, bu l'eliphe; ophu o dudu onye agboru ephe chaa. ²⁷ Ojejoje a-tu unu ejo iphe-etsetse ndu Ijiputu; iphe-ebubu; ejo onya, aba yoyoyo; me ekpa-eyi; yo buru 'agwota agwota. ²⁸ Ojejoje e-me tẹ ogvu gudeshia unu; unu awata otso ishi; egomunggo esweshihu unu. ²⁹ L'echi oke-eswe be unu a-wata obyipheshi aka ege onye ishi ebyipheshije l'ochi. Ophu o dudu iphe, unu byiberu aka k'ememe, bya l'agaru unu. Aa-nodulephu akpa unu eh; l'ana unu nfu mboku-mboku; to nwe onye a-gbaru unu mkpu.

³⁰ Ii-je okfu nwanyi jebua; yo buru onye odo be yele iya a-nodu aze. Ii-kpu ulo kpu-ghe ya; ọle e tii budu iya. Ii-ko vayinu; ọle ti wotadu akpuru iya. ³¹ Aa-nodu ngu l'ifu gbua oke-eswi ngu; ọle e ti tadu anu iya. A kpua nkakfu-igara ngu l'ike; ophu a kpu-phutaduru ngu iya azu. Aturu ngu be ee-ruta chiru nu ndu ọhogu ngu; to nwe onye ejeru ngu iya anafutaru. ³² Unwegirima unu: ndu k'unwoke; me le ndu k'unwanyi be aa-chiru nu ndu odo t'ephe buru ephe ohu. Enya a-no unu l'uzo mboku-mboku jeye enya agbakota unu ochi l'eke unu ele enya ephe; ọle ike taa dudu unu t'o nweru iphe, unu e-me. ³³ Ndu unu e-ta madu e-ri iphe, unu koru l'okfu; mbu iphe, unu setaru l'akanya. O bulephu eh be aa-nodu akpa unu; l'anu unu nshi mboku-mboku; ³⁴ k'ophu bu l'iphe, unu e-gude enya unu phua e-me unu; unu emelaha ogvu ogvu. ³⁵ Ojejoje a-tu unu ejo iphe-etsetse l'ikpere; me l'okpa ephe ebo; mbu iphe-etsetse, a-bu 'agwota agwota. Ooshi l'obocheru-okpa tsekota unu jeye l'ishi.

³⁶ Ojejoje a-chita unu l'onye unu fotaru t'o buru unu eze; laa mba, unu ta mahaada; nna unu oche phe ta mahawa iya. Unu anodu l'eke ono balahaaru nte odo aja; mbu nte, e gude oshi yele mkpuma mee. ³⁷ Ndu eke ono, Ojejoje a-chiru unu laa ono be unu a-nodu anyi ishi edzu; buru iphe, e gude anma ejo etu; me iphe, e gude atu mgbonu.

³⁸ Unu e-mebe iphe, ha nshinu l'ali; ọle nwiphe, unu a-kpata iya taa badu ishi; ke l'igube a-tapyashikota iya. ³⁹ Unu a-ko mgbo vayinu leta iya enya; ọle unu ta angudu mee, shi iya nu; ophu unu awotadu akpuru, shi iya nu; ke l'unwehu a-tafu iya. ⁴⁰ Oshi olivu a-tuko ali unu sweta; ọle unu taa phudu manu iya; ke l'akpuru iya e-rishihu; dashia. ⁴¹ Unu a-mushi unwegirima unwoke; mushia unwegirima unwanyi; ọle ephe ta abaduru unu uru; ke l'aa-kpu ephe le ndzu laa ali odo. ⁴² Iphe, bu oshi, no l'ali unu; me iphe, bu iphe, unu meberu emebe be igube a-tapyashibebe.

⁴³ Ndu laru alala l'ali unu be aka a-nodu akango akango l'eje; unubedua aka ala ali l'eje. ⁴⁴ Ephe e-jeje unu ugwo; ọle unu tee nweddu ophu unu e-je ephe. Ephe a-bujeru ishi; unubedua anodu ephe l'aka.

⁴⁵ Mburonu-a l'o ha a-dakfuta unu; chia unu kpabe-kpabe; jeye yo gude unu; mee unu; unu aburu kpurupyata. Ishi iya aburu le unu ta nuduru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu; mee ekemu iya; me iphe, o toru okpa iya; su t'e tsoje. ⁴⁶ Mburonu ono a-bu iphe-ohubama; me iphe, du biribiri; duru unu l'awa unu phe jeye le tutu yoyo. ⁴⁷ Keshinu unu te gudedu eh-otso-ena; tee eswa jeeru Ojejoje, bu Nchileke unu ozi teke iphe shi duru unu le mma; ⁴⁸ be unu a-nodu aswi egu nri; me egu mini; gbaa otu; gude uko iphemiphe obule; l'ejeru ndu ọhogu unu ozi; mbu ndu ono, Ojejoje e-ye t'ephe bya etso unu ogu ono. Yo woru odogoro igwe nyabe unu l'olu jeye teke unu a-buru kpurupyata. ⁴⁹ Ojejoje e-duta ndu mba, shi

ote-anya; mbụ l'ẹke mgboko jeberu; t'ẹphe dū l'ọ bụ ugo bya apaa unu. Ndu mba ono a-buru ndu unu ẹ-ta anudu okfu ẹphe. ⁵⁰ Ndu mba ono bẹ ifu a-nodu eshi ẹphe onwuu-onwuu; k'ophu bụ l'ẹphe ta agubedu ndu bụ ogurennya iphe; ẹphe ta aphuru unwegirima imiko. ⁵¹ Ẹphe a-tapyaa elu unu; kpukpoo iphe, unu meberu l'alị; jeye unu aburu kpurupyata. Ẹ tọ dudu akpe unu; m'oo mee ophungu unu; m'oo manu unu; m'oo eswi unu; m'oo aturu unu, ẹphe a-haru unu jeye teke unu a-lakota l'iyi. ⁵² Ẹphe a-nochishikota mkpukpu unu l'ọ ha mgburumburu jeye teke upho-mkpuma unu ono, hatsua l'eli, a kpushitsuaru ike ono; mbụ upho-mkpuma ono, unu chiru ukfu kwee ono foshihuru; l'adashi. Ẹphe a-nochishikota unu lẹ mkpukpu ono l'oha, nokota l'alị unu mgburumburu; mbụ alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu nuru unu ono.

⁵³ Shita l'iphe-ehuka, ndu ohogu unu e-me t'unu jee teke ẹphe a-nochishikota mkpukpu unu ono bẹ unu a-wata ota anu unwegirima unu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi, bụ unwegirima, Ojejoje, bụ Nchileke unu nuru unu. ⁵⁴ Oo-du-tabe eji k'ophu bụ lẹ nwoke, katsukpo ophuru madzu imiko l'ime unu; buru onye iphe katsua oru l'ehu bẹ imiko nwunne iya nwoke; imiko nyee ya, o yeru obu; me imiko unwu iya ndu ophu, phoduru nu taa dudedu. ⁵⁵ Ẹ too butadu anu nwa iya, oota; be m'oo onye lanu lẹ ndu ono. Ishi iya aburu l'ẹ tọ dudedu iphe odo, phodubaaru iya nu odo. Yo buru shita l'iphe-ehuka, ndu ohogu unu e-me t'unu jee teke ẹphe a-nochishikota mkpukpu unu ono mgburumburu. ⁵⁶ Nwanyi, katsukpo ophuru madzu imiko; buru onye iphe katsua oru l'ehu l'unu; mbụ onye ẹ-ta achojedu iphe, a-da okfu bẹ a-nodu edomiru nji iya, o yeru obu iphe edomi; l'edomiru iya unwegirima iya: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi. ⁵⁷ Nwata, o zedaru eku iya k'ophungu; me ezè, tso iya nu bẹ oo-meje lẹ mpya taa nwenkinyi iya t'ẹ b'ọ dū onye a-ma nu. Ishi iya aburu l'ẹ to nwehedu iphe odo, oo-ri; ke l'iphe-ehuka, ndu ohogu unu e-me t'unu jee teke ono, ẹphe a-nophemiphe mkpukpu unu mgburumburu ono a-du egvu.

⁵⁸ O -buru l'unu te letadu anya; meje iphemiphe obule, e kfuru l'ekemu-wa, e deru l'ekwo-a; k'ophu unu a-nodu akwabẹ epha-wa ugvu; mbụ epha ono, dū akpabiri bya adu egvu ono; bụ iya bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu; ⁵⁹ bẹ Ojejoje e-mekwa t'ejo iphe-ehuka, etu iya ẹ-ta dudu adudu dakfu unu l'unwu unu; mbụ ejo iphe-ehuka, a-kari eka; alala iya aburu ogo yele ejo iphe-ememe, a-du ideyideyi; tọ la alala. ⁶⁰ Yo wokfutaru unu unwu ejo iphe-ememe ndu Ijiputu ono l'ọ ha, unu shi atsū egvu ono; yo bya elia unu agbu l'ehu. ⁶¹ Ojejoje evukwaruphu unwu iphe-ememe; me iphe-ehuka odo, ẹ-te dedu l'ekwo ekemu-wa byabẹ unu l'ishi gbururu jeye unu aburu kpurupyata. ⁶² E guderu l'unu shi ha l'igwe l'ọ bụ mkpo-kpodo, no l'igwe; ndu a-phodunu l'unu a-ha nwanshi. Ishi iya aburu l'unu te kwedu; nularu Ojejoje, bụ Nchileke unu okfu. ⁶³ O kwa ege o shi atso-be Ojejoje ena tẹ ya mee tẹ iphe duru unu lẹ mma; mee t'unu ka l'igwe; bukwapu ege ootsobe Ojejoje ena tẹ ya mee tẹ unu buru kpurupyata; laa l'iyi. E fefu unu l'alị ono, unu abahu t'ọ buru nk'unu ono.

⁶⁴ Ojejoje a-chikashi unu; mee unu; unu edzuru iphe bụ mbakeshi; tsube l'eka mgboko eka iya owaa jeye l'eka iya ophu. Eke ono bẹ unu a-nodu; gwalahaa nte; mbụ nte, e gude oshi; mee mkpuma mee. Nte ono aburu nte, unu ta mahaada; nna unu oche phe ta mahawa iya. ⁶⁵ Iphe ta byadu bya aduru unu lẹ ntse l'iphe bụ mbakeshi ono; to nwe eke unu e-ku nk'unu. Ojejoje e-me t'unu chiru obu l'eka l'ẹke ono; anya agbaa unu ochi; to nwe iphe unu ele anya elevu. ⁶⁶ Ndu unu a-nodu awa awawa. Eswe l'enyashi;

bẹ unu a-nọdu atsu egvu. To nwe onye a-ma; ?ya a-nọ-ọ ndzụ; tẹ ya ta anọdu. ⁶⁷ Ọ -buru l'utsu; unu asu: "Ndege ọ -bururu l'urenyashi!" Ọ -buru l'urenyashi; unu asu: "Ndege ọ -bururu l'utsu!" Ishi iya aburu ege unu a-nọdu atsu-tabe egvu; yeru ejo iphe, unu e-gude ęnya unu aphutsua. ⁶⁸ Ojejoje e-ye unu l'ugbo-mini; mee; unu alaphu azu lẹ İjiputu, bu eke ono, ya suru l'unu te ejehedu ọdo ono. Eke ono bẹ unu a-kpobe onwunu k'erere; tẹ ndu ọhogu unu zua unu t'unu buru ephe ohu: unwoke l'unwanyi. Ọ bu l'ẹ t'o nwedu onye azu unu.

29

Ndzụ, Nchileke yele ndu İzurelu gbaru lẹ Móabu

¹ Ọwaa bu iphe, e kfulu lẹ ndzụ ono, Ojejoje turu Mosisu ekemu su t'o mee tẹ yele ndu İzurelu gbaa lẹ Móabu ono; a gufukwa ọphu ephe l'ia gbahawaru lẹ Horebu.

² Mosisu abya ekukobe ndu İzurelu l'ephe ha; su ephe:

Unu gudewa ęnya unu phua iphemiphe ọbule, Ojejoje meru l'ifu unu lẹ İjiputu; mbu iphe, o meru Fero; me ndu ozi iya l'ephe ha; me l'ali iya l'ọ ha. ³ Unu gude ęnya unu phukota eze iphe-adata ono l'ọ ha; me iphe-ọhubama, du egvu; me iphe ono, dugbaa oke biribiri, meru nu ono. ⁴ Ole; jeyekwa ntanu ọwaa; bẹ Ojejoje ta nukwa unu egomunggo, e-meje t'iphe doo unu ęnya; ęnya, unu e-gude aphu uzo; m'ọ bu nchi, unu e-gude anu iphe.* ⁵ Mu duru unu ukporo afa ugbo labu l'echi-egu; ọphu uwe unu akahudu unu akahu l'ehu; akpo-okpa unu ta akahu unu akahu l'okpa. ⁶ Unu ta tadu buredi; unu ta angu mee; m'ọ bu iphe ọdo, eme l'ęnya; k'ọphu unu a-maru l'ọo mu bu Ojejoje bya aburu Nchileke unu. ⁷ Yo be teke ayi ruru ali eke ono; Sihonu, bu eze ndu Heshibonu; me Ogu, bu eze ndu Bashanu alufuta bya etso ayi ọgu; ayi emekputa ephe. ⁸ Ayi aluta ali ephe; woru nu ndu ikfu Rubenu; me ndu ikfu Gadu; me nkere-ẹbo ndu ikfu Manase; woru iya nu ephe t'ọ buru okè-iphe ephe. ⁹ Ọo ya bu; unu zikwaa obu l'ali; dobekota okfu, e kfulu l'ogba-ndzu-a; unu emeje iya ememe; tẹ iphe, bu iphe unu kuberu aka k'ememe bujeru unu upete.

¹⁰ Ege unu ha vudokota l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu ntanu-a; mbu ndu butsua ishi l'ikfu unu; me ndu bu ogurennya unu; me ndu ishi unu; mewaru ndu bu nwoke lẹ ndu İzurelu l'ephe ha; ¹¹ yele unwegirima unu; me unyomu unu; me ndu laru alala, unu ephe bu ebubu, bu ndu awajeru unu nku; lekuru unu mini. ¹² Unu vudokota l'ẹke-a; k'ọphu unu lẹ Ojejoje, bu Nchileke unu a-gba ndzụ; unu ekweta lẹ nte ono, Ojejoje, bu Nchileke unu riru; gude agba ndzụ ono ntanu; ¹³ ege ee-shi t'o mee unu ntanu-a t'unu buru ndibe iya; yebedua aburu Nchileke unu; bu iya bu iphe, o kweru ukwa iya; bya aburu iphe, o riburu nna unu phe, bu Ebirihamu; me Ayizaku; me Jekopu lẹ nte. ¹⁴ Ndzụ-a, mu l'unu agba ntanu-a; me nte-a, mu eri eye iya-a ta bukwa unubedua b'ọ duru nwenkinyi unu. ¹⁵ O nwekwaruphu ndu ayi l'ephe tukoru vudo l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ayi l'ẹke-a; nwekwaruphu ndu ayi l'ephe ta nodu l'ẹke-a ntanu.

¹⁶ Unubedua l'onwunu b'o doru ęnya ohuma ege ayi shi bua lẹ İjiputu; me ege ayi shi swekota ali ndu ohodo; ruta eke-a. ¹⁷ Unu phuwaru akpamara ono, ephe meru ono; mbu ntekpe oshi; ke mkpuma; ke mkpola-ocha; waa ke mkpola-ododo ono, ephe dobetsuaru ono. ¹⁸ Unu letakwa

* 29:4 29:4 Azá 29:10; Róm 11:8.

ɛnya t'ɛ b'ɔ dɔ nwoke; m'ɔ bɔ nwanyi; m'ɔ bɔ ɛnya-ufu; ɔ dɔdu bɔru ndu ikfu, obu ɛphe a-lɔfu l'ɛke Ojejoje, bɔ Nchileke ayi nɔ ntanɔ; je abalahaaru agwa ndu ɔhodo ono ɛja. Unu be ekwekwa tɛ iphe, dɔ ɛji, atso ile; l'egbu madzɔ ɛge ono kpofuta l'ime unu. ¹⁹ T'ɛ b'ɔ dukwa onye a-nɔtsua okfu mburɔnu-a; wata ɔgoru onwiya ɔnu: "L'ɛhu a-dɔ iya-a agu; m'o -ruhuru; ya bɔru 'anumanuma." Iphe, dɔ ɛge ono e-mekwa tɛ ndu ɔphu eme ɔhuma; mɛ ndu ɔphu eme ɛji bukataru kpurupyata. ²⁰ Ojejoje ta agɔkwaru onye ɔbu nvɔ. ɛhu-eghughu Ojejoje yɛle okopho iya a-nɔdukwa swiru onye ono. Mburɔnu ono, e deshuru l'ɛkwo-ɔ a-dakfutakwa iya; Ojejoje efufu ɛpha onye ono lɛ mkpuli igwe-a. ²¹ Ojejoje e-shi l'ikfu ɛzurelu wofu onye ɔphu dobe iche; t'umuruku mɔaru iya; bɔ iya bɔ ɛge ɔ dɔ lɛ mburɔnu ono, e kfuru okfu iya l'ogba-ndzɔ ono, e deru l'ɛkwo ekemu-a ono.

²² ɔgbo ɔphu e-tsota unu; mbɔ unwu unu; mɛ ndu mba ɔdo, shi ɛke teru ɛnya; a-phɔ iphe, dɔ ɛji, eme l'alɔ ono; mɛ iphe-ememe, Ojejoje e-gude kpakaa alɔ ono. ²³ Alɔ ono l'ɔ ha bɛ iphe, e-ji iya nɔ bɔ ɔku nshi-egbe; waa unu; k'ɔphu bɔ l'ɛ taa kɔdu iphe l'alɔ ono; ɔphu ɔ dɔdu iphe, emehu iya nɔ; ɔphu ɛswa efukpodua ya nɔ. Mbɔ l'ee-mebyishi iya ɛge, e mebyishuru Sodomu mɛ Gomora; mɛ Adama yɛle Zeboyimu; bɔ ndu Ojejoje gude ɛjo oke ɛhu-eghughu iya mebyishia. ²⁴ Iphe bɔ mbakeshi a-tuko jilaha; sɔ: "Bɔ ngun kparu iphe, Ojejoje meru alɔ-a ɛge-a; mbɔ iphe, kparu iphe, ɔ tu-koshuru alɔ-a ɛjo oke ɛhu-eghughu iya ɛge-a?"

²⁵ Teke ono bɛ ndiphe e-yeru ɛphe ɔnu; sɔ: "Iphe, kparu iya nɔ bukwa lɛ ndu ono gbakataru azɔ l'ogba-ndzɔ Ojejoje, bɔ Nchileke kɛ nna ɛphe oche, bɔ ɔphu ɛphe l'iya gbaru teke ono, o dufutaru ɛphe lɛ ɛjiputu ono.

²⁶ ɛphe gbafuru je agwalaha agwa ɔdo; balahaaru iya ɛja; mbɔ agwa, ɛphe ta madu; t'ɔ bɔ l'ɔ Nchileke doberu iya ɛphe. ²⁷ ɔo ya kparu iphe, ɛhu gbanwuhuru Ojejoje ɔku l'ɛke alɔ-a nɔ; yo woru mburɔnu ono l'ɔ ha, e deru l'ɛkwo-a tukobe l'alɔ ono. ²⁸ Tɔ dɔ iya bɔ; Ojejoje efefu ɛphe l'alɔ ono; gude iwe; gude oke ɛhu-eghughu iya; nwuru ɛphe ye l'alɔ ndu ɔdo; bɔ ɛke ɛphe nɔ ntanɔ-a."

²⁹ Iphe, e domiru edomi bɔ kɛ Ojejoje, bɔ Nchileke ayi; obenu l'iphe, e meru t'a maru bɔ nk'ayi; bɔru kɛ unwu ayi gbururu jeye lɛ gbururu; k'ɔphu ayi e-meje iphemiphe ɔbule, e deru l'ɛkwo ekemu-a.

30

Iphe ee-mejeru onye izimana laru azu

¹ Teke iphemiphe ɔbule ono medeleruphu ɛge e kfuru iya l'ɛhu unu; mbɔ ɔnu-ɔma; mɛ mburɔnu ono, mu togboru unu ono; yo rua unu l'ɛhu l'iphe, bɔ mbakeshi ono, Ojejoje, bɔ Nchileke unu chikashuru unu dobe ono; ² k'ɔphu unu laphutaru azɔ lakfuta Ojejoje, bɔ Nchileke unu; bya egude obu unu l'ɔ ha; mɛ ndzɔ unu l'ɔha; nɔlahaaru iya okfu; unu l'unwegirima unu; l'eme iphe, bɔ iphe-a, mu aturu unu l'ekemu iya ntanɔ-a; ³ bɛ Ojejoje, bɔ Nchileke unu e-dophu unu azɔ l'onodu unu; phuru unu imiko; dufutakota unu l'iphe bɔ mbakeshi ono, Ojejoje, bɔ Nchileke unu chiru unu ye ono. ⁴ M'o -ruhuru; ɔ bɔru l'a chiru unu je eye l'ɛke igwe jeberu alɔ ejebe; bɛ Ojejoje, bɔ Nchileke unu e-jele-e ɛke ono je achikobe unu; dulata unu azɔ. ⁵ Mbɔ lɛ Ojejoje, bɔ Nchileke unu e-duphuta unu azɔ l'alɔ ono, bɔ kɛ nna unu oche phɛ ono; t'ɔ bɔru nk'unu. Yo mee tɛ iphe duru unu lɛ mma; unu azɔ ka nna unu oche phɛ l'igwe. ⁶ Ojejoje, bɔ Nchileke unu e-me unu l'unwu unu t'unu anuru iya okfu; k'ɔphu unu

e-yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu unu l'ọ ha; gude ndzụ unu l'ọ ha yeru iya obu; k'ọphu unu a-ka nka. ⁷ Ojejoje, bu Nchileke unu a-tụko mburọnu ono l'ọ ha byabẹ ndu ọhogu unu, bu ndu phuru unu ẹhenu; l'akpa unu ẹhu. ⁸ Ono bu teke unu a-wata ọnuru Ojejoje okfu ọdo; melahaa iphe, bu ekemu iya, bu ọphu mu aturu unu ntanụ-a. ⁹ Ojejoje, bu Nchileke unu e-me tẹ iphe bu iphe, unu kuberu ẹka jahuru unu; unu azua azuzu; elu unu azua; iphe unu meberu l'alị emehuru unu; ke l'e -metsua be Ojejoje e-gude ẹhu-otso-ena mee t'iphe jahuru unu; ẹge ono, o gude ẹhu-otso-ena mee t'ọ jahuru nna unu oche phe ono; ¹⁰ m'ọ -buru l'unu anuru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu; l'eme ekemu iya; me iphe, ọ turu ọkpa iya su t'e etsoje, bukwanu iphe, e deru l'ekwo ekemu-a; m'ọ -buru l'unu e-gude obu unu l'ọ ha; gude ndzụ unu l'ọ ha ghaa ifu; lakfuta Ojejoje, bu Nchileke unu.

Okfu mkpo-chi ishi

¹¹ Ekemu-a, mu aturu unu ntanụ-a ta atsunukakwa unu l'ẹhu ememe; ọphu ọ karikwanu unu ẹka. ¹² Ekemu ono ta nọkwa l'imigwe; k'ọphu unu a-ji; su: “?Bu onye e-nyihu imigwe je ewota iya; raaru iya ayi arara; k'ọphu ayi e-me iya ememe?” ¹³ Ọphu ọ nọkwa l'azu eze ẹnyimu azu iya ọphu; k'ọphu unu a-ji; su: “?Bu onye a-da eze ẹnyimu je ewota iya; raaru iya ayi arara; k'ọphu ayi e-me iya ememe?” ¹⁴ Obenu l'okfu obu nonyabe unu anonyabe; nọdu unu l'onu; nọdu unu l'obu; k'ọphu unu a-nọdu eme iya ememe.

¹⁵ Unu leduduphu; ntanụ-a be mu dobekwaru unu ndzụ; doberu unu akputo l'oborotu. Mu doberu unu anwuhu; doberu unu iyi. ¹⁶ Ọ -buru l'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; l'etso ọzo iya; mbu dobe iphe, ọ turu l'ekemu; me iphe, ọ turu ọkpa iya su t'e etsoje; me iphe, ọ suru t'e meje, bu iya bu iphe-e, mu ezi unu ntanụ-a; be unu a-nọdukwa ndzụ; jaa ajaja ka l'igwe. Ọdo aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu a-goru onu-oma nu unu l'alị ono, unu abahu eje aluta; t'ọ buru nk'unu ono. ¹⁷ Ọle; ọ -buru l'okpoma unu l'ufuru l'ẹke Ojejoje nọ; unu ta anuheru iya okfu; bya aparu onwunu haa; e deta unu; unu eje abalahaaru nte ẹphe ẹja; jelahaaru iya ozi; ¹⁸ be mu arakwaru iya unu arara ntanụ-a; su l'unu a-lakwa l'iyi; ọphu unu te ebukwa ulori l'alị ono, unu abya oswe ẹnyimu Jodanu eje aluta t'ọ buru nk'unu ono. ¹⁹ Ntanụ-a be mu ekukwa igwe; l'eku alị t'ọ bya agbaa unu ekebe le mu dobeekwaru unu ndzụ; doberu unu onwu. Mu doberu unu onu-oma; dobekwaruphu unu mburọnu. Oo ya bu; unu hatalakwaa ndzụ; k'ọphu unu l'unwu unu a-dzuru ndzụ. ²⁰ Unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; meje iphe o kfuru; unu a-chiru ẹka kwee ya. Ishi iya aburu l'ọo Ojejoje bu ndzụ unu; buru iya a-nu unu ndzụ t'unu kaa nka; k'ọphu unu e-buru l'alị ono, Ojejoje riburu l'angu le ya a-nu nna unu oche phe; mbu Ebirihamu; Ayizaku; me Jekopu.

31

Joshuwa anọ-chi ẹnya Mosisu

¹ Tọ du iya bu; Mosisu ekfuru iphe ono, ookfu anu ndu Izurelu ono tugburu; ² su ẹphe: “Nta-a be mu kawaru nka nọwa ukporo afa ishing; ọphu ike 'aduhedu mu k'odu unu. Ojejoje kfuakwaru mu le mube Mosisu taa dadu ẹnyimu Jodanu azu iya ọphu. ³ Ọ bu Ojejoje, bu Nchileke unu l'onwiya e-vutaru unu ọzo; unu adaa ẹnyimu ono. Yọ buru iya a-tuko iphe bu mbakeshi-a l'ọ ha mebyishiaru unu; mee; unu aluta alị ẹphe. Joshuwa a-buru onye ishi; dua unu t'unu daa ẹnyimu ono; bu iya bu ẹge Ojejoje kfuru. ⁴ Ojejoje e-me ẹphe ẹge o meru ndu eze ndu Amoru, bu iya bu

Sihonu yele Ogu; bu ndu o mebyishiru; mebyishia ali epe. ⁵ Ojejoje e-woru epe ye unu l'eka. Unu mekotakwa epe ege ya suru t'unu mee epe. ⁶ Unu kakwaa ehu; obu eshihu unu ike. T'egvu ba byakwa unu l'ehu; ophu unu 'alakwa azu-azu l'eke epe no. Ishi iya aburu l'oo Ojejoje, bu Nchileke unu l'onwiya bu onye du unu eje. E to hakwa unu eka; ophu oo-gbadokwa unu."

⁷ Mosisu abya ekua Joshuwa; nodu l'ifu ndu Izurelu l'epe ha; su iya: "Kakwaa ehu; obu eshihu ngu ike; ke l'o kwa nggu le ndu-a a-yi bahu l'ali ono, Ojejoje riburu angu l'oo-nu nna epe oche ono. O bu nggubedua l'eme t'epe luta ali ono; t'o buru nk'epe. ⁸ O bu Ojejoje l'onwiya e-vutaru ngu uzo; swiru ngu eswiru. E to hakwa ngu eka; ophu o gbadokwa ngu. Ba atsukwa egvu; ophu obu 'etekwa ngu etete!"

Ege ee-shije agu ekemu Ojejoje

⁹ Ya ndono; Mosisu abya edee ekemu ono edede; woru nu ndu, achijeru Nchileke eja, bu unwu Livayi, bu epe apaje Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje; nukwa iya phu ndu bu ogurennya Izurelu l'epe ha. ¹⁰ Mosisu abya aturu epe ekemu; su: "Iphe, bu afa esaa, sweru esweswe; l'oge aahaje iphe bu ugwo, madzu ji ibe iya; t'o laa; mbu teke ono, aagbaje Aji Mkpù ono; ¹¹ mbu teke ndu Izurelu byaleruphu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'eke oo-fota; unu gua ekemu-a te ndu Izurelu l'epe ha nu ya. ¹² Kfuru epe t'epe dzua l'ekalanu: unwoke; unwanyi; unwegirima; me ndu laru alala, bu le mkpukpu unu; k'ophu epe a-tuko ngabe nchi; muta otsu Ojejoje, bu Nchileke unu egvu; epe eletakwaphu enya mekotaje iphe, e kfuru l'ekemu ono l'o ha. ¹³ Unwu epe ndu ophu e-ta amadua ekemu-a a-nukwa iya phu; muta otsu Ojejoje, bu Nchileke unu egvu jeye ege unu e-buberu l'ali ono, unu ada Enyimu Jodanu; eje anata t'o buru nk'unu ono."

Okwa kele ndu Izurelu e-mekochaa kwefuru Nchileke ikè

¹⁴ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru nu Mosisu; su iya: "Le mboku, ii-nwuhu dukwa ntse. Kua Joshuwa; te nggu l'iya yiru bya evudo le Ulo-Ekwà Ndzuko te ya kfuru iya iphe, oo-me." Mosisu yele Joshuwa abyatashia bya evudo le Ulo-Ekwà Ndzuko ono. ¹⁵ Ojejoje egude urukpu, kpuru rogbdongu bya le Ulo-Ekwà Ndzuko ono. Urukpu ono akpu rogbdongu l'onu-oguzo Ulo-Ekwà Ndzuko ono.

¹⁶ Ojejoje asu Mosisu: "Nta-a b'i byaakwa olakfu nna ngu oche phe. Ole; e taa nodu ophu, baru nwishi; ndu-a awata ofarushi onwephe l'o bu unwanyi okpara l'eke epe abaru agwa ndu ali ono, epe abahu ono eja. Epe a-gbado yebe Ojejoje; mebyia ndzu ono yele epe gbaru ono. ¹⁷ Teke ono be ehu e-ghulahaa yebe Ojejoje eghughu l'eke epe no; ya agbado epe. Ya e-wofu ifu l'eke epe no; a vu epe kpatakpata. Ejo iphe; me iphe-ehuka, du l'igweligwe a-dakfu epe; k'ophu epe a-wata okfu mboku ono; su: 'L'iphe, meru; iphe, du eji-a adakfuta epe kwa le Nchileke epe ta nohedu; swiru epe.' ¹⁸ Mboku ono be ya e-wofu ifu l'eke epe no. Ishi iya aburu l'epe woru ifu ghaaru agwa odo; shi ege ono mee ejo iphe.

¹⁹ "Nta-a; unu woru egvu-a deeru onwunu edede; unu zia ya ndu Izurelu t'epe maru iya agugu; t'o buru iphe, ya e-gude agba epe ekebe. ²⁰ Ya -durulephu epe l'egiri ali ono, ya kweru nna epe oche phe ukwa iya; bya eriru angu yeru iya epe ono; epe -rijidelephu epho; wata oda okporokpo; be epe a-gharu nte odo ifu; jelahaaru epe ozi; kolahaa ya

okpa l'ishi; mebyishilaha a ọgba-ndzụ iya. ²¹ Ejo iphe, dụ l'igwe; mę iphe-
 ẹhuka -dakfutalephu ẹphe; bę egvu ono a-buru iphe ekebe; maa ẹphe ejo
 ẹka; kele ndu awa ẹphe taa gu-buhudu iya agu-buhu. Ishi iya aburu lę
 tẹmanu ya edutade ẹphe eje l'alị ono, ya riburu angu lę ya a-nu ẹphe ono;
 bę ya mahawaru iphe, ẹphe arị k'ememe."

²² Tọ dụ iya bụ; Mosisu abya edee egvu ono mbọku ono; bya ezia ya ndu
 Ízurelu.

²³ Ojejoje ekfuaru Jóshuwa Nunu iphe, oo-me; sụ iya: "Kakwaa ẹhu; obu
 eshihu ngu ike; ke l'ọo nggubedua e-du ndu Ízurelu laa l'alị ono, ya riburu
 angu lę ya a-nu ẹphe ono. Yẹbedua e-swikwaru ngu-a eswiru."

²⁴ Mosisu edekota ekemu ono l'ẹkwo; to nwe m'ọo nanu, ọ haru. ²⁵ Yọ
 bya ekfuaru ndu Lívayi, bụ ndu apaję Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje; sụ ẹphe:
²⁶ "Unu wota ẹkwo ekemu-wa dobe lę mgboro Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje,
 bụ Nchileke unu; t'ọ nọdu l'ẹke ono l'agbaa unu ekebe; ²⁷ kele ya maru
 ẹge unu bụ-tabẹ ndu ekwefuje íkẹ; buru ndu ejo okpoma. Ọ -buru l'unu
 shiwa nta-a, ya nọkwadua ndzụ; swiru unu eswiru-a buru ndu kwefuru
 Ojejoje íkẹ; ?nanu ẹge ọo-dụ mę ya nwuhulephu! ²⁸ Unu jee l'ikfu ono l'ọ
 ha; kuaru iya iphe, bụ ndu, bụ ọgurenya unu l'ẹphe ha yele iphe, bụ ndu,
 bụ ndu ishi unu; tę ya kfu okfu-a ye ẹphe lę nchị; kua igwe l'alị t'ọ bya
 agbaa ẹphe ekebe; ²⁹ ke l'ọ dokpooru iya ẹnya ọhuma lę ya -nwuhutsua;
 bę unu a-wata ome umere, rehuru erehu; haa ọzo-a, ya turu unu l'ekemu
 t'unu tsoje-a. L'oge l'ifu bę iphe, dụ eji a-dakfukwa unu; ke l'unu a-nọdu
 eme ejo iphe l'ifu Ojejoje; shi ẹge ono gude iphe, unu gude ẹka unu meta
 kpatsua ya ẹhu-eghughu."

Egву, Mosisu guru

³⁰ Tọ dụ iya bụ; Mosisu eshi ishi lanu; gu a egvu ono; gufu iya l'ishi.
 Edzudzu-ọha ndu Ízurelu ono l'ẹphe ha anukota iya.

32

¹ Nggube igwe; ngabenu mu nchị
 te mu kfu okfu!

Nggube alị; nukwaa okfu, shi mu l'onu!

² T'iphe, mu ezi chikwaa mgu l'ọ bụ mini l'obu.

T'okfu, shi mu l'onu dakwaa l'ọ bụ iji.

T'ọ chikwaa yeshiyeshi

l'ọ bụ mini, ada l'iru ẹgbudu;

mbu l'ọ bụ oke mini,

ada yoyoyo l'eli iru oshi.

³ Mu a-rakwa ẹpha Ojejoje arara.

Unubedua; unu jakwaa ẹpha

Nchileke ayi ono ajaja;

ke l'ọ ha nshinu!

⁴ Ọ bụ Ojejoje ono bụ Agbara-Mkpuma!

Iphe bụ iphe, oome;

bę ntupo ta anojedu;

Uzo iya kfu ntumu.

Nchileke evudoshije ike l'iphe,

o kfu; ọphu ọ dudu iphe,

ẹ-ta kfu duru ntumu, oomeje.

O doberu ẹka ndoo;

buru onye obu guru iphoru.

- 5 Ẹphe watawaru ome iphere,
rehuru erehu l'ẹke ọ nọ.
Ntupo, nọ ẹphe l'ẹhu mewaru;
ẹphe ta buhe unwu iya.
Ẹphe bu ọgbo,
a chiliru ẹka l'ẹjo iphe;
ọgbo, ọzo ẹphe gberu nggọ.
- 6 ?Bu egbe iphe ọwaa;
be unu gude akfu Ojejoje ugwo;
unube ndu-a, bu ndu eswe;
unu te nwe egomunggo-wa?
?To budunua ya bu
nna unu, bu iya keru unu?
?To budunua ya
kpuru unu; bya emee unu t'unu
nguru anguru?
- 7 Unu nyatakwa teke ndiche!
Unu rija oriri;
nyata ọgbo ọphu swetawaru nu!
Unu jia nna unu phe
t'ẹphe kọoru iya unu!
Unu ajikwaa ya phu
ndu bu ọgurennya unu;
t'ẹphe kọoru iya unu!
- 8 Teke Okaribe-Kakota-Nu
keshiru mbakeshi okè-iphe ẹphe;
mbu teke o keshiru unwu eliphe;
b'ọ tu-bugbaaru ẹphe ẹke
okè-alì ẹphe a-kpa l'ẹhu l'ẹhu;
l'ẹge unwu Ízurelu ha;
- 9 ke l'okè-iphe ke Ojejoje bu ndibe iya.
Jekọpu aburu okè-iphe ọphu ọ fọtaru.
- 10 L'echi-egu b'ọ cho-vuru ẹphe.
Mbu l'ọo alì, aburu swanmangu,
bu ẹjo ọra anọduje ada iya;
b'ọ nọ-pheru ẹphe mgburumgburu;
l'eleta ẹphe ẹnya.
Enya iya nọ l'ẹke ẹphe nọ;
l'ọ bu nwandodo-ẹnya iya.
- 11 Ọ bu ẹge ono, ugo anọduje
ephephe l'ẹkfuna iya;
l'eruphe l'eli unwu iya-a;
mbu ẹge ono, ọojakaje ebà iya
pakọo unwu iya; paru ẹphe
l'igburumonu ebà iya ono;
- 12 be Ojejoje nwenkinyi iya duru ẹphe;
ọphu o nwedu agwa ndu ọhodo,
yeru iya ẹka.
- 13 O doberu ẹphe l'ẹke ha l'eli
le mgboko-a; t'ẹphe buru ishi;
bya egude akpuru iphe, shi l'egu
nua ẹphe nri.

- O nùkwaruphu ẹ̀phe manù-ẹ̀ngu,
shi lẹ̀ mkpuma; bya anù ẹ̀phe manù,
shi l'ali, dù ekfu-ekfu.
- 14 O gudekwaphu manù-ẹ̀ra eswi;
mẹ̀ mini-ẹ̀ra aturu; mẹ̀ nwaturu,
gbaru ẹ̀ba; mẹ̀ ebyila; mẹ̀ elu,
shi l'ali Báshanu; mẹ̀ eghu;
mẹ̀ ọ̀kpobe witu zù-jia ẹ̀phe ẹ̀pho.
Ẹ̀phe ngùkwaruphu mẹ̀e uswe,
shi l'akpuru vayinu.
- 15 Ọ̀le; Jeshurunu datsùleruphu
okporokpo; bya ekwefu ikè.
Ọ̀ daru okporokpo;
dùwa bogiri-bogiri.
Ọ̀ tsùwaru onwiya ẹ̀ba;
bya ajika Nchileke, keru iya nù.
Yọ̀ bọ̀ru Agbara-Mkpuma ono,
dzọ̀futaru iya nù ono; b'ọ̀ jikaru.
- 16 Ẹ̀phe eshi ẹ̀ge ono mee;
yo kolahaaru agwa ndu
ọ̀hodo ono okopho.
Mbù l'ẹ̀phe gude agwa ono,
bùkota akpamara ono;
mee; ẹ̀hu eghulaha ya eghughu.
- 17 Ẹ̀phe awata ogwo ngweja l'anù
agwa, ẹ̀-ta bùdu Nchileke.
Mbù agwa, ẹ̀phe ẹ̀-ta mabua.
Agwa ono bù agwa,
ẹ̀phe dobegbaaru k'ophungu;
mbù agwa,
nna unu oche phẹ̀ ta atsubua egvu.
- 18 Agbara-Mkpuma ono, zùfutaru unu ono;
bẹ̀ unu gbadoru.
Mbù l'ọ̀o Nchileke ono, bù
iya mùru unu ono; bẹ̀ unu zaharu.
- 19 Ojejoje abya aphua iphe ono,
ẹ̀phe eme ono; tsolaha ẹ̀phe oyi;
kẹ̀ l'unwu iya ndu k'unwoke;
mẹ̀ ndu k'unwanyị;
bẹ̀ kpatsuru iya
ẹ̀hu-eghughu.
- 20 Yọ̀ sù: "Lẹ̀ ya e-wofu ẹ̀nya
l'ẹ̀ke ẹ̀phe nọ;"
phuedukpoo iphe,
ẹ̀phe e-mekochaa bùru.
Ishi iya aburu l'ẹ̀phe bù ọ̀gbo,
uzo ẹ̀phe gberu nggọ;
bùru unwegirima,
ẹ̀-te evudoshijedu ike
l'iphe, ẹ̀phe kfulu.
- 21 Ẹ̀phe gude iphe, ẹ̀-ta bùdu
Nchileke mee tẹ̀ ya wata oko okopho;

- gude unwu agwa, bu iphe-mmanu
akpatsu iya ehu-eghughu.
Ya e-gudekwanu mba,
e-ta budu mba;
ye epe okopho l'ehu;
gude oha, eme eswe
kpatsua epe ehu-eghughu;
- 22 ke l'oke ehu-eghughu iya;
be gbanwuhwaru oku.
Oku obu e-ke gbururu jeye;
yo kerua ime ime ali-maa.
Oo-kekota mgboko; kee iphe,
a kpataru akpata dobe iya;
bya eworu oku tua l'eke ugvu futaru.
- 23 "Ya e-wota iphe-ehuka byabe epe;
chita arwa iya byibe epe l'ehu.
- 24 Ejo egi a-bya;
enya ekoroshihu epe;
okpomoku, a-nodu erebushi epe anu;
ejo iphe-ememe,
abya egbushia epe.
Ya e-zi ejo anu-egu-egbudu
t'o gude epyi iya byakfuta epe;
zia ejo agwo, awu l'ali;
t'o bya atagbushia epe.
- 25 Ee-gude ogu-mbeke egbu epe
paaapya l'etezi;
k'ophu bu l'ephe -nodu l'ime ulo;
be meji te eguduru epe eguru.
Unwu-okorobya; unwu-mgboko;
unwegirima nshii;
me ndu ewo furu l'ishi
a-bukotaru kpurupyata.
- 26 Ya shi su le ya a-chikashi
epe nanu nanu;
mee te ba nyatajeh epe anyata
le mgboko.
- 27 Obenu l'oo ejo-onu ndu ohogu epe;
be ya ezeru; mbu; a -nonyakwaa;
ndu ohogu epe ekfua iphe,
epe e-ta madu ishi iya; su:
'L'oo epebe ndu ohogu me-kputaru;
l'e to bukwa Ojejoje meeberu
iphemipe obule ono!' "
- 28 Ndu Izurelu bukwa oha,
egomunggo swehuru;
iphe te edoje epe enya le phuu.
- 29 Ndege epe, bu ndu maru iphe;
me oo-ga e-dokwaa epe enya;
epe amakwaru ege
oo-muru epe l'ikpazu.
- 30 ?Nanu ege onye lanu e-shi

- achị unu umadzu ugbo labu
 l'ukporo madzu iri oso.
 Odo aburu; ?nanu ege umadzu ebo
 e-shi mee unu umadzu ise;
 t'ephe wata oso;
 a gufukwa l'onye ono,
 bu Agbara-Mkpuma ephe ono
 sefuwaru ephe eka;
 mbu le Ojejoje miwaru ephe enya?
- 31 Kele mkpuma nk'ephe
 ta dukwa l'o bu
 Agbara-Mkpuma nk'ayi.
 Ndu ohogu ayi makwaru-a
 l'oo ege o du ndono.
- 32 Vayinu nk'ephe shi le
 vayinu ke ndu Sodomu.
 Yo buru l'egu ndu Gomora;
 be akpuru vayinu ephe shi.
 Akpuru vayinu ephe bu nshi l'onwiya;
 jokfujokfu iya aburu age.
- 33 Mee ephe bu era agwo;
 buru onu-mini, shi oghu l'onu.
- 34 "Ya wowaru iphemiphe obule ono
 kwakobe; mbu nmachia ya;
 dobe l'eke ya akwakobeje eku iya.
- 35 Oo yebedua agwataje ugwo iphe;
 buru yebedua;
 be okfu ugwo no l'eka.
 L'oge iya be okpa e-chifua ephe.
 Mboku, umuruku a-muru ephe nokwa ntse.
 Aphu abyaakwa ephe atsotso."
- 36 Ojejoje a-haru ndibe iya enge.
 Oo-phuru ndu ozi iya imiko;
 m'o phulephu l'ike ta duhedu ephe;
 mbu l'e to duhedu onye wuduru nu:
 ohu me amadu.
- 37 Oo-su ephe: ?Nanu agwa ephe obu;
 mbu mkpuma ephe obu,
 ephe agbabaje je anodu zeeru ndzu?
- 38 Mbu agwa, taru ebà anu,
 ephe gbaru eja;
 ngua mee ngweja ephe ono.
 T'o gbeshinu bya eyeru unu eka!
 T'o gbochitanu unu!
- 39 "Unu lekwa; o kwa yebedua
 nwenkinyi bu Nchileke.
 E to duhekwa Nchileke
 odo, nonu; a gufu iya.
 Oo yebedua emeje t'a nwuhu anwuhu;
 buru iya emeje t'a nodu ndzu.
 Oo yebedua emeje te iphe meka madzu;
 buru iya emeje t'o kpohu;

- ophu o dudu onye adu ike
 anafu iya onye ya guderu.
- 40 Ya paliru eka iya imigwe; ribua ya:
 L'o bu ege ya a-no gbururu jeye-wa;
- 41 be ya a-ba ogu-mbeke ya ono,
 egbu nwiiwii ono ababa;
 gude iya l'eka kpee ikpe;
 gwata ndu ohogu iya ugwo
 iphe, ephe meru;
 mbu kfu ndu
 ya du ashi ugwo.
- 42 Ya e-me te mee madzu
 ngu-goo arwa iya agu-ngo;
 mbu mee ndu e gburu egbu;
 me mee ke ndu a kpuru le ndzu.
 Ogu-mbeke ya a-tsu madzu otsu ekfu;
 mbu je akpaa l'ishi ndu bu ishi ndu
 ohogu iya ono."
- 43 Unu tee eswa; unube mbakeshi!
 Unu le ndibe Nchileke tee eswa;
 ke l'oo-gwata ugwo ochi unwu iya.
 Ndu ohogu ayi;
 be oo-melata ugwo
 iphe, ephe meru;
 Yo kfu ugwo iphe, du eji,
 ndu nk'iya meru l'ali iya.*
- 44 Mosisu yele Joshuwa Nunu abya agukota egvu ono; ndu Izurelu l'ephe
 ha anukota iya.
- 45 To du iya bu; Mosisu ekfutsuleruphu ndu Izurelu iphe ono l'o ha;
 46 bya asukwaphu ephe: "Unu vukwaru okfu-a, ya kfuru ntanu-a l'obu;
 k'ophu unu e-zia iya unwu unu t'ephe zia obu l'ali; mekota iphe, bu iphe,
 e deru l'ekemu-a. 47 Te okfu-a ba bukwaru unu mkpokoro okfu; ke l'o kwa
 eke ono be ndzu unu no. Yo buru iphemiphe obule ono e-me t'unu kaa
 nka l'ali ono, unu ada Enyimu Jodanu eje aluta t'o buru nk'unu ono."

Mosisu a-nwuhu l'eli ugvu Nebo

- 48 Yo buru mboku ono gedegede; be Ojejoje kfuru yeru Mosisu; su iya:
 49 "Nyihu ugvu-a; mbu Ugvu Nebo l'ugvu ugvu Abarimu-a, no l'ali Moabu,
 chebe ifu le Jeriko; phu ali Kénanu, bu ali, ya abya onu ndu Izurelu t'ephe
 nweru. 50 O bu l'eli ugvu ono, ii-nyihu ono; be ii-nodu nwuhu; lakfu ndibe
 ngu le maa; ege ono, nwunne ngu Éronu nwuhuru l'ugvu Hori; lakfube
 ndibe iya ono. 51 Ishi iya aburu l'unu no l'ifu ndu Izurelu le mini Meriba
 ke Kadéshi l'echi-egu Zinu kwefuru iya iké; mbu l'unu te medu t'a maru
 ege yebe Ojejoje du-be nsó l'eke ndu Izurelu no. 52 Oo ya meru iphe, bu
 uzenya be ii-nodu lee enya l'ali ono, ya anu ndu Izurelu ono; ole e tii tudu
 iya okpa."

33

Mosisu agoru ndu ikfu Izurelu l'ephe ha onu

* 32:43 32:43 Róm 15:10.

¹ Ọwaa bụ ọnu, onye kẹ Nchileke, bụ Mosisu gọru nụ ụnwu Ízureḷu b'ọ nwuhuderu. ² Ọ sụru:

Ojejoje shi l'ugvu Sáyinayi bya.
 O shi l'uzo alị Séyi nwuaru ẹphe phoo
 l'ọ bụ nchi-abọhu.
 O shi l'ugvu Paranu l'echiru ẹphe
 oswi kẹ zaaa.
 Ndu, ẹphe l'iya yi bụ ụnukurunu ndu,
 dụ nsọ; bya aparu ọku,
 l'enwu enwunwu l'ẹka-utara iya.

³ Mbụ lẹ ndiphe b'o yeru obu;
 iphe, bụ ndu dụ nsọ nọkota iya l'ẹka.
 Ẹphe adaje iya l'iku ọkpa;
 baaru iya ẹja.
 Yọ bụru iphe, o kfuru bẹ ẹphe emeje.

⁴ Mosisu tūru ekemu doberu ayi;
 ọ bụru òkè-iphe kẹ ndu
 awa Jékọpu l'ẹphe ha.

⁵ Ọ bụ Ojejoje bụ eze ndu
 Jeshurunu teke ono,
 ndu ishi ndu Ízureḷu;
 ẹphe lẹ ikfu ndu Ízureḷu
 l'ẹphe ha dzukoru ono.

⁶ “Tẹ ndzụ bụkwaru kẹ ndu ikfu Rúbenu!
 T'ẹ b'o chihukwa achiu;
 ọphu ọ kakwa nwanshii!”

⁷ Ọwaa bụ iphe,
 o kfuru l'ẹhu ndu ikfu Júda:
 “Byiko Ojejoje; nụkwaa olu ndu Júda!
 Dutakwa ẹphe dukfuta ndu nk'ẹphe!
 Mekwaa t'ẹka shia ẹphe ike l'ọgu.
 Byiko; yejenuru ẹphe ẹka t'ẹphe
 lụ-gbua ndu ọhogu ẹphe!”

⁸ Ndu ikfu Lívayi b'o kfuru nk'ẹphe;
 sụ: “Nggube Ojejoje;
 menua tẹ ndu ikfu Lívayi gudeje ẹnwa,
 bụ iya bụ tumimu; mẹ urimu ngu;
 maru iphe, bụ uche-obu ngu!
 Mbụ ndu ono, ị dataru lẹ Masa;
 okfu adaaru nggu l'ẹphe lẹ mini Meriba ono.

⁹ Ọ bụ ẹphe bẹ kfuru kẹ nne lẹ nna
 ẹphe; sụ l'ẹ t'ọ dukwa iphe,
 ẹphe guberu ẹphe.
 Ẹphe amia ụnwu,
 ẹphe mụru amumu ẹnya;
 mikwaaphu unwunne ẹphe ẹnya.
 Obenu l'ẹphe ziru obu l'ome okfu ngu;
 nggube Ojejoje;
 bya edobekwaphu ọgba-ndzụ ngu.

¹⁰ Ọ bụ ẹphe e-zije ndibe Jékọpu iphe,
 ị sụru t'e emeje; bụru ẹphe e-zije ndu
 Ízureḷu iphe, ị tūru l'ekemu.

Ọ bụ ẹphe e-dobejeru ngu ínsensu;
buru ẹphe e-dobeje ngweja-ukfuru
l'ẹnya-ngweja ngu.

- 11 Byiko Ojejoje;
gọru ọnu-ọma ye
l'akanya, ẹphe ese;
nggu anatajẹkwa ozi,
ẹphe gude ẹka ẹphe jee!
Nyakakwaa ẹphe ọkpu-nka;
mbụ ndu ono, wụ-lihuru etso ẹphe
okfu ono; mẹ ndu kpọru ẹphe ashị;
k'ọphu ẹphe ta aduhedu ike
ọpa-li ishi apali ọdo!"
- 12 Ndu ikfu Bénjaminu
b'o kfuru nk'ẹphe; sụ:
"Ndu Ojejoje yeru obu
a-nonyabe
Ojejoje; t̄saru ẹhu;
kele Ojejoje anọduje
egbochita ẹphe: eswe l'enyashi.
Ndu Ojejoje yeru obu;
bẹ ọokwojeru l'azu."
- 13 Ndu ikfu Jósẹfu b'o kfuru nk'ẹphe; sụ:
"T'alị ẹphe bukwaru alị,
Ojejoje gọru ọnu-ọma nụ.
Yo mee t'iji, shi l'imigwe dajeru ẹphe;
mini ime-alị amuru ẹphe futufutu.
- 14 T'anwụ mejekwaa t'iphe,
e meberu l'alị mehu!
Yo mee t'iphe, kakọta mma
ruje ẹphe ẹka l'ọnwa l'ọnwa!
- 15 T'a nukwa ẹphe iphe,
katsukpo mma,
shi l'alị ugvu ndiche ono;
yẹle ẹgiri iphe, shigbaa
l'unwu ugvu ojejoje ono!
- 16 T'e gudekwa iphe, katsua mma,
jiru mgboko-a gọoru iya ọnu!
T'ikfu Jósẹfu t̄bakwa onye
ono l'ẹnya; mbụ onye ono,
nọ l'iru oshi ono, enwu ọku ono!
T'iphemiphe ọbule-a
bukotakwaru kẹ Jósẹfu;
mbụ onye ono, bụ iya bụ ishi
l'unwunne iya ono.
- 17 Ọ dū biribiri l'ọ -bụ oke-eswi,
uzo waa nne iya ọswa.
Mpo iya dū l'ọ bụ k'atsụ.
Yọ buru iya bẹ oo-gude adu-tsushi
iphe bụ mbakeshi;
mbụ jeye lẹ ndu bu l'ẹke mgboko jeberu.
Ọ bụ ẹge ono;

- bẹ ụnukurunu ndu
 ikfu Ífuremu dụ;
 bụkwaruphu ẹge ono bụ ẹge
 'agụta agụta ndu ikfu Manáse dụ.”
- 18 Ndu ikfu Zébulonu
 b'o kfulu nk'ẹphe; sụ:
 “T'ẹhu tsoje unu ẹna unubẹ ndu ikfu
 Zébulonu; teke unu alufu alufu.
 Ẹhu atsojekwaphu unu ẹna
 unubẹ ndu ikfu Ísaka;
 teke unu nọ l'ufu unu.
- 19 Ẹphe e-ku ndiphe
 t'ẹphe dzukoo l'ugvu;
 nọdu l'ẹke ono gwoo ngweja l'ụzo,
 vudo nhamunha.
 Yọ bụru iphe-oma,
 jiru eze ẹnyimu;
 mẹ ẹku, domigbaaru onwiya
 l'alị eveve; bẹ ẹphe e-gude buru.”
- 20 Ndu ikfu Gádu b'o kfulu nk'ẹphe; sụ:
 “T'ọnu-oma bụru k'onye meru t'alị
 ndu ikfu Gádu jaa ajaja.
 Ndu ikfu Gádu zẹkwa l'ọ bụ agụ.
 Iphe bụ iphe, ẹphe phuru;
 bẹ ẹphe ezijashije ẹka yẹle ishi.
- 21 Ọ fọtaru alị, kakọta mma doberu onwiya;
 kẹ l'ọ bụ ẹke, oke-alị kẹ ndu ishi
 ndu soja nọ; bẹ ndu ishi ndu Ízurelu
 edzukobeje; mee iphe vudo nhamunha
 l'ifu Ojejoje; bya edobe iphe,
 ọ sụru t'e meje.”
- 22 Ndu ikfu Dánu b'o kfulu nk'ẹphe;
 sụ: “Lẹ ikfu Dánu bụkwa nwa agụ,
 shi lẹ Báshanu akfụ
 gadamu gadamu eje abya.”
- 23 Ndu ikfu Náfutali b'o kfulu nk'ẹphe;
 sụ: “Lẹ ndu Náfutali bẹ túbakwaru
 Ojejoje l'ẹnya.
 Ọnu-oma Ojejoje
 abụkwaruphu nk'iya.
 Ókè-alị iya bẹ shi l'ụzo eze Ẹnyimu
 Gálili; jerua l'ụzo ọhuda.”
- 24 Ndu ikfu Ásha b'o kfulu nk'ẹphe; sụ:
 “T'ọnu, a gọru unwu Ásha
 kakọtakwa k'unwegirima ọdo.
 T'ẹphe túbakwa unwunne ẹphe l'ẹnya.
 T'ọkpa iya dekwaru ederu lẹ manụ.
- 25 T'iphe, unu e-gudeje gụ-chia
 nggamgbo unu bụkwaru ígwè yẹle ope.
 Ọ bụ ẹge unu a-nọ-bebe;
 bụ ẹge ike unu e-beru.”

- 26 “È tọ dukwa onye dị l'ọ bụ
Nchileke kẹ Jeshurunu;
onye eswetaje igweli bya
agbaaru unu mkpu;
l'egudeje akpabiri iya swee urukpu.
- 27 Ọ kwa Nchileke ono,
shi l'ede-nwede
ono bụ onye unu a-nọduje
l'ime iya zeeru ndzụ.
Oo-woru ẹka iya dẹ unu adẹ;
gude iya l'anụ unu ọkpu ike-ike jeyewaru.
Oochifuje unu ndu ọhogu unu l'ifu; sụ:
'Unu tuko ẹphe gbushikota!'
- 28 Ọo ya bụ lẹ ndu Ízurelu e-buru l'ẹhu-agu.
Eri Jékọpu atụsaru ẹhu l'alị akpe yẹle mẹe nọ.
Iji eshi l'igweli l'adaru ẹphe.
- 29 Ọnu-ọma bụ kẹ unubẹ ndu Ízurelu.
?Bụ ndu ole ọdo, dị l'ọ bụ
unu; unubẹ ndu ono,
Ojejoje dzọfutaru ono?
Ọo yẹbedua bụ onye
egbochitaje unu; bya aburu
onye eyejeru unu ẹka.
Ọ kwaphụ yẹbedua bụ
ogu-mbeke,
unu gude eku onwunu.
Ndu ọhogu unu e-gude
ọtsu egvu byakfuta unu;
unu adzọpyashia ẹke ẹphe
agwajẹ iphe adzọpyashi.”

34

Anwuhu Mosisu

¹ Ya ndono; Mosisu eshi lẹ nsụda Móabu nyihu Ugwu Nébo, bụ iya bụ ugwu, katsua l'eli lẹ Pishiga, nọ ghaaru Jériko ifu. Ojejoje abya ekoshikota iya alị ono l'ọ ha; tsube lẹ Giledu jeye lẹ Danu. ² Yo koshikota iya alị ndu Náfutali l'ọ ha; alị ndu Ífuremu; alị ndu Manáse; alị ndu Júda je akpaa l'eze ẹnnyimu ụzo ẹnnyanwu-ariba; męwaru ³ alị ụzo ọhuda; męwaru mgbaku iya onanu l'ọ ha tsube lẹ nsụda Jériko, bụ iya bụ ndu Ọha-nkfu; je akpaa lẹ Zówa.

⁴ Tọ dị iya bụ; Ojejoje asụ iya: “Ọwaa bụ alị ono, ya riburu Ébirihamu; Áyizaku; mę Jékọpu angụ lẹ ya a-nụ ndu awa ẹphe ono. Ya hawaru ngu t'i gude ẹnya ngu phụ iya; ọle ị tị tudu iya ọkpa.” ⁵ Tọ dị iya bụ; nwozi Ojejoje ono; mbụ Mosisu anwuhu l'ẹke ono lẹ Móabu ẹge Ojejoje kfuru iya. ⁶ Yo lia ya l'ọkpa ugwu Móabu; ẹke nọ ghaaru mkpukpu Bétu-Peyọ ifu. Ọle ẹ tọ dudu onye maru nhamunha ẹke, ili iya nọ jeye ntanụ. ⁷ Mosisu nọru ụkporo afa iche iche ugbo ishingụ; b'ọ nwuhuderu; ọle ẹnya iya te mebua t'ọ phụ raba-raba; ọphu ike, nọ iya l'ẹhu ta alabua alị. ⁸ Ndu Ízurelu anọdu lẹ nsụda Móabu ono raa ẹkwa Mosisu ụkporo abalị l'abalị iri. Yọ bụru teke ono bẹ oge, eegude akwa Mosisu gvuru.

⁹ Ume kẹ mmamiphe abya eji Jóshuwa Nunu ẹhu; kẹle Mósísu byiberu iya ẹka l'ishi. Ndu Ízurelu l'emeje iphe, o kfulu; shi ẹge ono mekota iphe ono, Ojejoje turu Mósísu ekemu iya ono. ¹⁰ Keshinu teke ono ta dukwa onye nkfuchiru, lufutajeru l'alí Ízurelu, du l'ọ bu Mósísu; mbu onye Ojejoje maru ifu l'ifu. ¹¹ Ẹ tọ dudu onye, du l'ọ bu iya l'ome iphe-ophulenya; me iphe-ohubama, dugbaa biribiri, bu ophu Ojejoje ziru iya; yo je emeshia le Íjiputu; mbu ophu meshiru Fero; me ndu ozi iya; me ndu alí iya l'ephe ha. ¹² Ẹ tọ dudu onye, du l'ọ bu Mósísu l'onweru oke agburu-ẹhu; me l'ome iphe, ha nshinu bya adu egvu l'enya, bu ophu o meshiru l'ifu ndu Ízurelu kpamukpamu.

Jóshuwa

Ozi, Ojejoje ezi Jóshuwa

¹ Tò dù iya bụ; nwozi Ojejoje; mbụ Mósísu anwuhutsulephu; Ojejoje asụ Jóshuwa Nunu, shi eyeru Mósísu ẹka: ² “Lẹ Mósísu, bụ nwozi iya bẹ nwuhuwaru nụ. Nta-a bụ t'i gbeshi; tẹ nggu lẹ ndu-a; mbụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha kwakọbe; je adaghaa Ẹnyimu Jódanu-a; bahụ l'alị ono, ya abya ẹphe anunu ono. ³ Iphe bụ ẹke unu dzọru ọkpa; bẹ ya a-nụkota unu; bụ iya bụ ẹge ya kweru iya Mósísu l'ụkwa. ⁴ Alị unu e-shi l'echi-ẹgu nọ jeye l'alị ugvu Lébanonu. Yo shikwaphu l'eze ẹnyimu ono; mbụ Ẹnyimu Yufurétusu je akpaa lẹ Oke Ẹnyimu l'uzo ẹnyanwu-arịba. Alị ndu Hetu l'ọ ha yikwa iya phụ. ⁵ Ẹ tọ dudu onye a-dụ ike agbabẹru ngu l'ogu jeye teke ii-nọ-bebe. Ọ bụ ẹge ono, ya shi swiru Mósísu ono bụ ẹge ya e-swikwaru ngu phụ. Ya te eleswetakwa ngu; ọphu ya 'agbadokwa ngu.

⁶ “T'ọkpoma shia ngu ike; ọphu obu 'awakwa ngu awawa; kẹ l'ọ bụ nggubedua bẹ e-du ndu-a je t'ẹphe je aluta alị ono, ya riburu nna ẹphe ochẹ phẹ angụ lẹ ya a-nụ ẹphe ono. ⁷ Ọ bụphu t'ọkpoma shia ngu ike; ọphu obu 'awakwa ngu awawa lẹ phuu. Tẹ ẹnya rua ngu alị t'i mekotaje ekemu ono, nwozi iya; mbụ Mósísu nuru ngu ono. Ba ahakwa iya; melahaa iphe ọdo; k'ọphu ẹka a-buru ngu upete l'iphe, bụ ẹkemeke ọbule, ii-jekpoo. ⁸ Tẹ Ẹkwo Ekemu-a ba alufujekwa ngu alufu l'onu. Rije iya l'oriri: eswe l'enyashi; k'ọphu ii-zi obu l'alị l'emekota iphemiphe ọbule, e deru iya. Ọ -dụ ẹge ono; ẹka aburu ngu upete; iphe aduru ngu lẹ mma. ⁹ ?Ya te kfuhaadaru ngu iya; sụ tẹ ọkpoma shia ngu ike; ọphu obu 'awakwa ngu awawa. Ba atsukwa egvu; ọphu ilakwa azụ azu. Kẹle yẹbe Ojejoje, bụ Nchileke ngu nọkwaa swiru ngu eswiru l'ẹkemeke ọbule, iije.”

¹⁰ Jóshuwa abya ezia ndu ishi ndu Ízurelu; sụ ẹphe: ¹¹ “Unu jee l'odu ndu Ízurelu; je ekfuru ẹphe t'ẹphe kwakọbe nri ẹphe, e-ri ọhuma; l'ọ wuduwaru-a abalị ẹto; ẹphe adaa Ẹnyimu Jódanu je aluta alị ono, Ojejoje bụ Nchileke unu a-nụ unu; t'ọ buru nk'unu ono.”

¹² Obenu lẹ ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mẹ lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse bẹ Jóshuwa sụru: ¹³ “T'ẹphe nyatakwa ekemu ono, Mósísu, bụ nwozi Ojejoje turu t'ẹphe mee ono: ‘Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe abyawa ome t'ẹphe tuta ume; wowaru alị ono nụ ẹphe t'ọ buru nk'ẹphe.’ ¹⁴ Unyomu ẹphe; unwegirima ẹphe; mẹ elu ẹphe a-nọdu l'alị ono, Mósísu nuru ẹphe l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu ono. Obenu lẹ ndu ọphu bụ mkparawa l'unu; ndu ọphu ẹ-ta atsudu egvu; bya enweru ngwa-ogu e-vuru unwunne ẹphe ụzo daa ẹnyimu ono; je eyeru ẹphe ẹka; ¹⁵ gbururu jeye teke Ojejoje e-me t'ẹphe tuta ume; ẹge o meru unubedua; bya emee; t'ẹphe latakaphu alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-nụ ẹphe t'ọ buru nk'ẹphe ono. Teke e metsuaru; unu alashiwaru azụ je eburu l'alị nk'unu; mbụ alị ono, Mósísu, bụ nwozi Ojejoje wẹru unu l'azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu; l'uzo ẹnyanwu-ahata ono.”

¹⁶ Ẹphe asụ Jóshuwa: “L'iphemiphe ọbule, ị sụru t'ayi mee bẹ ayi e-me. Ẹke, ị sụru t'ayi jee bẹ ayi e-je. ¹⁷ Ọ bụ ẹge ono, ayi shi angabẹjeru Mósísu nchị l'iphemiphe ọbule ono; bụ ẹge ayi a-nọdu angabẹru ngu iya. Ọlobu; tẹ Ojejoje, bụ Nchileke ngu swikwaru ngu ẹge o shi swiru Mósísu. ¹⁸ Iphe, bụ onye kwefuru ngu íkè; jịka lẹ ya te emedu okfu ngu; m'ọ -ruhuru; ọ

buru ngunu b'i ziru iya bẹ ee-gbu egbugbu. Ọ buphu t'okpoma shia ngu ike; ophu obu 'awakwa ngu awawa!"

2

Réhabu yele ndu ngge

¹ Ya ndono; Jóshuwa Nunu abya eshi lẹ Shitimu zifu umadzu labu lẹ mpya t'ephe je ngge. Yọ sụ ephe: "Unu je elee ẹnya l'alì ono; oswikposhia kẹ Jériko." Ephe atugbua; rua; je abahu l'ulo nwanyi okpara, aza Réhabu je aradu.

² Ama abya agbaaru eze ndu Jériko; l'o nwekwaru ndu Ízurelu, bataru lẹ mkpukpu-a lẹ nchi-ejihu-a; bya ngge l'alì-a. ³ Tọ dụ iya bu; Eze ndu Jériko abya ezia ozi sụ t'e je asụ Réhabu: "T'o dufuta unwoke ono, bataru nk'ia ono; kẹ l'ephe byaru ngge l'alì-a l'ọ ha."

⁴ Obenu lẹ nwanyi ono dutaru unwoke labu ono domia; sụ ephe: "L'o nwekwarua unwoke byaru nù; obule ya ta amakwa eke, ephe shi. ⁵ L'o bekwaru l'urenyashi teke aa-guchi obu-edukfu mkpukpu; ndu ono atugbua. Ophu ya 'amakwa ibiyi ophu ephe shiru. L'ọ -buru l'unu tugbu-keberu nta-a; choru ephe kwaseru; bẹ unu a-gbakfukwa-a ephe l'uzo." ⁶ (A ma l'o dutahawaru ndu ngge ono je edomia lẹ mkpuli òwúú ocha, a sùbetsuaru l'uko ono.) ⁷ Tọ dụ iya bu; unwoke ono awufu choru ndu ngge ono kwaseru l'uzo, eeshije adafu Ẹnyimu Jódanu. Ephe alufulephu; e woru obu-edukfu mkpukpu ono gu-chia.

⁸ Tẹmanu tẹ ndu ngge ono zẹ-zita t'ephe kuru mgbenya; nwanyi ono abyakfuta ephe l'eli ulo ono; ⁹ bya asụ ephe: "Lẹ ya mawaru lẹ Ojejoje nwaru unu alì-a. Biribiri unu gudewaru ephe l'ephe ha; mbu l'ephebe ndu, bu l'alì-a bẹ anmakota ruuru l'ẹke egvu unu guderu ephe. ¹⁰ Ayi nwaru ege Ojejoje meru Eze Ẹnyimu Uswe; yọ tabuhu ebo; unu egude okpa wu-swee ya l'unu shi Íjiputu wufuta; nukwaaphu ege unu meru ndu eze ndu Amoru; ephe aburu kpurupyata l'uzo ẹnyanwu-ahata ẹnnyimu Jódanu. Ndu eze obu ephe ebo bu Sihonu mẹ Ogu. ¹¹ Ayi anule iya phu; meji aveshihu ayi. Akpajiji unu emee; ayi ta duhe ike lo-gude onwayi; kẹ l'ayi maru lẹ Ojejoje, bu Nchileke unu bu Nchileke k'igwe; mẹ kẹ mgboko. ¹² Nta-a bukwa t'unu gude epha Ojejoje riaru yẹbe Réhabu angu l'unu e-meru yele ndibe iya iphe-oma; kele ya mekwaruphu unu iphe-oma. Unu koshu iya iphe-ohubama, e-me tẹ ya maru ¹³ l'unu e-dobe-e nne iya lẹ nna iya ndzu; mẹ unwunne iya ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; mewaru ndibe ephe l'ephe ha. Mbu l'unu e-dobe-e ephe ndzu; t'ephe ba anwushihu."

¹⁴ Unwoke ono asụ iya: "L'ephe e-gude-e kẹ l'i dzoru ephebedua ndzu; dzoo ndzu nkengu. L'ọ -buru l'ẹ to nweddu onye, i kfuru iphe, ephe byaru bẹ Ojejoje -nulephu ephe alì ono bẹ ephe e-meru-a unu iphe-oma; koshi l'ephe bu o-me-g'o-kfuru."

¹⁵ Yọ bya epyofu eri lẹ windo; ephe egude eri ono eka lufu azu iya ophu; kẹ l'o bu l'ulo, a kpugbaberu l'upho-mkpuma, e gude kpụ-pheta mkpukpu ono mgburumgburu. ¹⁶ Yọ sụ ephe: "Unu tugbukwaa je edomia onwunu l'ugvu; tẹ ndu ono, achọ unu ono ba aphu unu. Unu domishia onwunu l'ẹke ono ujiku ẹto jeye tẹ ndu ono lataodu azu; tẹmanu unu atugbuwaru jeshia iphe, unu eje."

¹⁷ Unwoke ono asụ iya: "Lẹ nte ono, i meru; ephe eriaru ngu ono te egudekwa ephe; ¹⁸ a gufu lẹ teke ephe a-kwa bya; b'i wotawaru eri uswe ono, i libejeru ephe lẹ windo ono, ephe shi pyofu ono libekwaphu. Ọdo

aburu l'ii-duta nne lẹ nna ngu; unwunne ngu phe; mekpọ iphe, bu ndibe ngu l'ephe ha dobe l'ulo-wa. ¹⁹ O -buru l'o nweru ephe; onye, tugburu lufu esu-uzo; iphe -mee iya; bukwa iya gburu onwiya. O kwa ndu ophu no l'ime ulo ono gededede be ochi ephe a-no ephe l'ishi; m'o -nweru ephe onye iphe meru. ²⁰ Ole o -bukwanuru li tugburu je ekfukashia iphe, ephe byaru; be nte ono, i meru; ephe eriaru ngu ono te egudekwa ephe."

²¹ Nwanyi ono asu ephe: "Gberegbede! Le ya kwewaru ege ephe kfulu." Yo bya edube ephe; ephe atugbua. Yo bya ewota eri uswuswe ono libe le windo ono.

²² Ephe atugbua je edomishia onwephe l'ugvu ono ujiku eto jeye ndu ono, achi ephe ono achokota ephe l'uzo ono mgburumgburu; ephe ta phu ephe; wulala azu. ²³ Ya ndono; unwoke labu ono atugbua alala. Ephe enyizita l'ugvu ono; daa enyimu ono; lakfu Jóshuwa Nunu; bya akooru iya ege ephe jeru iya. ²⁴ Ephe asu Jóshuwa: "L'ali ono l'o ha be Ojejoje nuakwaru ephe. Le ndu ali ono anmakotakwa ruuru; l'eke ephe atsu ephe egvu."

3

Ndu Ízurelu awu-swe Enyimu Jodanu

¹ Yo be l'onma-ewa utsu; Jóshuwa yele ndu Ízurelu l'ephe ha awufu le Shitimu; jeshia Enyimu Jodanu. Ephe abya ado l'eke ono; be ephe wufuderu azu enyimu ono azu iya ophu. ² A nlephu ujiku eto; ndu ishi ndu soja abya etsophekota odu ogu eke ephe doru; ³ bya asu ephe: "Unu -phulephu Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje, bu Nchileke unu l'eke ndu achijeru Nchileke eja, bu iya bu ndu ikfu Livayi pa iya; unu wu-lihukwa l'eke, unu no tsoru iya. ⁴ Oo ya bu ege unu amaru uzo, unu e-shi; keshinu ophu unu te shibudua uzo owaa. Olobu; unu bukwaru uba yeru Okpoko Ogba-ndzu ono iphe, ruru unu nkwo-eka ise. Unu be etsopyabekwa iya etsopyabe."

⁵ To du iya bu; Jóshuwa asu ndu ono: "Unu mee onwunu t'unu du nsu; ke l'echile be Ojejoje e-meru unu iphe-ophulunya!"

⁶ Jóshuwa asu ndu achijeru Nchileke eja: "Unu pata Okpoko Ogba-ndzu ono; sweta; vuta uzo!" Ephe abya apata iya; sweta; vuta uzo.

⁷ Ojejoje asu Jóshuwa: "Ntanu be ya e-me ti wata ode ude l'eke ndu Ízurelu l'ephe ha no; k'ophu ephe a-maru le ya swiru ngu-a ege ono, ya shi swiru Mosisu ono. ⁸ Kfulu ndu ono, achijeru Nchileke eja, pa Okpoko Ogba-ndzu ono; su ephe: 'Teke ephe ruru le nggodo Enyimu Jodanu; t'ephe vudo l'eke ono!' "

⁹ Jóshuwa asu ndu Ízurelu: "Unu bya eke-a bya anu iphe, Ojejoje, bu Nchileke unu ekfu. ¹⁰ Owaa ege unu e-gude maru le Nchileke, no ndzu bu l'ime unu ndo-o: l'oo-chifuru unu ndu Kénanu; ndu Hetu; ndu Hevu; ndu Pérezu; ndu Gigashi; ndu Amoru; me ndu Jebusu. ¹¹ Unu phu le Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje, nwe mgboko l'o ha be e-vuru unu uzo ruba le Enyimu Jodanu. ¹² Nta-a bukwa t'unu fota unwoke iri l'ebo l'ikfu ndu Ízurelu. Onye lanu l'ikfu lanu. ¹³ Ndu ono, achijeru Nchileke eja, pa Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono; mbu Ojejoje ophu, bu iya nwe mgboko; ephe -yelephu okpa le Jodanu; be mini ono, atso ala l'uzo ohuda ono a-tabuhu ebo kpua rogbodongu."

¹⁴ To du iya bu; ephe egbeshilephu t'ephe je adaa Enyimu Jodanu; ndu achijeru Nchileke eja abya apata Okpoko Ogba-ndzu ono sweta ephe; vuru uzo. ¹⁵ Enyimu Jodanu be byawaru utso; ji ejiji; ege oojije teke aakpata

iphe l'alì. Yò b̀uleruphu eruru, ọkpa ndu ono, achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko ono eru lẹ Ẽnyimu Jódanu; ¹⁶ mini, shi l'uzo isheli ẹnyimu ono atso-buhu. Mini ono abya akpoko; kpua rogbodongu tugburu jeye lẹ mkpukpu Adamu l'iku Zaretanu. Mini ọphu, atso ala l'uzo Eze Ẽnyimu Araba, bu iya bu Eze Ẽnyimu Únú atabuhu; ndu Ízurelu abya awua wufu; chee ifu lẹ Jéríko azu iya ọphu. ¹⁷ Ndu ono achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko Ogbá-ndzu Ojejoje ono; aparú iya vudo l'echi Ẽnyimu Jódanu ono, buwa alì ọkponku ono; ndu Ízurelu awu-swegee. Ẽphe evudo l'ẹke ono gbururu jeye ndu ono l'ẹphe ha awu-swekota lẹ Ẽnyimu Jódanu ono, buwa alì ọkponku ono.

4

Mkpuma, eegude anyata iphe, Ojejoje meru

¹ Ndu Ízurelu eswegetsulephu Ẽnyimu Jódanu ono; Ojejoje asu Jóshuwa: ² “Fota umadzu iri l'ẹbo lẹ Ízurelu. Ii-shi l'iphe bu ikfu, nonu fota onye lanu. ³ Nngu ezia ẹphe t'ẹphe chita mkpuma iri l'ẹbo l'echi Ẽnyimu Jódanu l'ẹke ono, ndu achijeru Nchileke ẹja shi vudo ono gededede. T'ẹphe chita mkpuma ono swee ẹnyimu ono. Ẽphe -rua ẹke, unu a-radu; ẹphe edobe iya l'ẹke ono.”

⁴ Tọ du iya bu: Jóshuwa abya ekukoo unwoke iri l'ẹbo ono, ọ foru nanu nanu l'iphe, bu ikfu Ízurelu ono; ⁵ su ẹphe: “Unu sweta Okpoko Ogbá-ndzu Ojejoje, bu Nchileke unu; je evudo l'echi Jódanu. T'onyenonu l'unu ha patatsua mkpuma nanu nanu tukobe onwunu l'ukuvu t'ọ gbaa ikfu ndu Ízurelu l'ehu l'ehu; ⁶ t'ọ buru unu iphe-ohubama. Oo ya bu; teke unwu unu jiru unu l'oge l'ifu: ‘?Bu ngunu be mkpuma ono buhunú?’ ⁷ unu asu ẹphe lẹ teke e gude Okpoko Ogbá-ndzu Ojejoje ruba lẹ Ẽnyimu Jódanu be ẹnyimu ono tabuhuru ẹbo. Mkpuma ono bu iphe, ndu Ízurelu e-gudeje nyata iphe ono, muru nu ono jeye lẹ tutu yoyo.”

⁸ Tọ du iya bu; ndu Ízurelu abya emee ẹge Jóshuwa ziru ẹphe; paa mkpuma iri l'ẹbo l'echi Ẽnyimu Jódanu ono. Ẽphe apaa mkpuma ono; yọ gbaa ikfu iri l'ẹbo ndu Ízurelu nanu nanu, bu iya bu ẹge Ojejoje kfu Jóshuwa. Ẽphe apaa ya je edoo l'ẹke ẹphe noduru. ⁹ Jóshuwa abya edoo mkpuma iri l'ẹbo ono, a pakoru l'enyoro ẹke ono, ndu achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko Ogbá-ndzu Ojejoje ono shi vudo lẹ Ẽnyimu Jódanu ono. Mkpuma ono nọphu l'ẹke ono gbururu jeye ntanu.

¹⁰ Ndu achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko Ogbá-ndzu ono evudokpelephu l'echi Ẽnyimu Jódanu ono gbururu jeye ndu Ízurelu emekota iphe, Ojejoje suru Jóshuwa t'e mee. Ẽphe mekotaru iya ẹge Mosisu turu iya Jóshuwa l'iwu t'e mee ya. Ndu Ízurelu abya awu-swekebe. ¹¹ Ẽphe awu-swegelephu; ndu achijeru Nchileke ẹja aparú Okpoko Ogbá-ndzu ono lufuta; sweta je anodu ẹphe l'uzo ifu. Ndu ono evudo l'ele ẹphe. ¹² Unwoke, shi l'ikfu Rúbenu; me ndu k'ikfu Gádu; me lẹ nkere-ẹbo ndu k'ikfu Manáse emee ẹge Mosisu ziru ẹphe; bya akwaa onwẹphe ngwa-ogu bya awughata l'ifu ndu Ízurelu. ¹³ Iphe, ruru ukporo unu madzu ise akwaa onwẹphe ngwa-ogu; wu-swee Ẽnyimu Jódanu l'ifu Ojejoje jeshia ọgọ lẹ swanmangu alì Jéríko.

¹⁴ Mboku ono be Ojejoje meru t'ẹpha Jóshuwa dee ude l'ẹke ndu Ízurelu nọ. Ẽphe awata okwaberu Jóshuwa ugvu; kwabe iya ugvu ono gbururu jeye mboku, ọ nwuhuru, bu iya bu ẹge ẹphe shi kwabeje Mosisu.

¹⁵ Ya ndono; Ojejoje asụ Jóshuwa ¹⁶ t'o kfulu ndu achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko Ekemu ono t'ẹphe shi ẹ Ẹnyimu Jódanu ono ẹfuta. ¹⁷ Jóshuwa abya asụ ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono t'ẹphe ẹfuta l'ẹnyimu ono.

¹⁸ Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono aparu okpoko ono ẹfuta. E ruru, ọkpa eru ẹphe l'eli nggodo ẹ Ẹnyimu Jódanu ono tsogbaberu; byaa utso ẹge o shi byahawa.

¹⁹ Ọ bụ mbọku, ọnwá mbụ gbaru abalí iri; ẹ ndu Ízuru ẹ dagharu Ẹnyimu Jódanu je adọ ẹ Gíligalu l'ókè-alí Jériko l'uzo ẹnyanwu-ahata. ²⁰ Jóshuwa eworu mkpuma iri l'ẹbo ono, a pakọru ẹ Ẹnyimu Jódanu ono kọkobe ẹ Gíligalu. ²¹ Yọ sụ ndu Ízuru: “O -rua l'oge-l'ifu teke unwu unu a-ji unu iphe mkpuma ono bụ; ²² unu sụ ẹphe ẹ ndu Ízuru sweru Ẹnyimu Jódanu l'alí ọkponku; ²³ kẹle Ojejoje, bụ Nchileke unu mífuru unu mini ẹ Ẹnyimu Jódanu; yọ kọhu nkụ; jeye unu awụ-swee. Ọ bụlephu iphe ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu meru ẹ Eze Ẹnyimu Uswe ono b'o meru ẹ Ẹnyimu Jódanu, bụ iya bụ ẹge ono, o meru; Eze Ẹnyimu Uswe atabuhu; ọgbodo-alí akpọhukota nkụ jeye ayi awụ-swekota ono. ²⁴ Iphe, kparu iphe, o meru iya ẹge ono bụ k'ọphu unwu eliphe a-ma ẹ yẹbe Ojejoje nweru ike; mẹ k'ọphu unu a-nọdu atsụ yẹbe Ojejoje, bụ Nchileke unu egvu.”

5

¹ Ya ndono; ndu eze, l'achí ndu Amọru l'uzo ẹnyanwu-aríba Ẹnyimu Jódanu; mẹ ndu eze, l'achí ndu Kénanu l'iku eze ẹnyimu anulephu ẹ Ojejoje mírú mini ẹ Ẹnyimu Jódanu; yọ kọhu nkụ; ndu Ízuru l'ẹphe ha abya awụ-swee; mejí atọfu ẹphe; ike ta dúhe ẹphe k'oje ọgbaberu ndu Ízuru.

Eebu ndu Ízuru útsù ẹ Gíligalu

² Yọ bụru teke ono ẹ Ojejoje sụru Jóshuwa: “T'o gude mkpuma meta mma; gude iya bushia unwu Ízuru; ndu ọphu ẹ te buhadua útsù útsù!”

³ Tọ dú iya bụ; Jóshuwa abya egude mkpuma meta mma; gude iya bushia unwu Ízuru útsù l'ẹke e ku Gíbiya Haaralotu.

⁴ Ọwaa iphe, kparu iphe Jóshuwa bushiru ẹphe ugu: Unwoke ẹphe ndu ọphu dzuru oje ọgu teke ẹphe shi Íjiputu ẹfuta ẹ nwushihukotaru nù l'echi-ẹgu l'ẹphe wufutatsuaru ẹ Íjiputu. ⁵ Ndu onanu l'ẹphe ha ẹ bushikotaru útsù. Obenu ẹ ndu ọphu a mụshiru l'echi-ẹgu l'ẹphe shiwa Íjiputu ẹfuta te budu. ⁶ Ndu Ízuru nọru ọkporo afa labù l'echi-ẹgu jeye unwu Ízuru; ndu ọphu dzuru oje ọgu teke ẹphe wufutaru ẹ Íjiputu; anwushihukota. Mkpata iya a bụru l'ẹphe te kwedu ome iphe, Ojejoje kfulu. Ojejoje eribua ya l'ẹphe ta aphudu ẹgiri alí ono, ya kweru nna ẹphe oche pẹ ọkwa iya ono. ⁷ Yọ bụru unwegirima ẹphe, o hefutaru dobe l'ọzori nna ẹphe ẹ Jóshuwa bushiru útsù ono. Ẹphe shi bụru ndu akpapyi; kẹ l'e te buhadua ẹphe útsù l'echi-ẹgu. ⁸ E bugetsulephu ẹphe útsù ono l'ẹphe ha; ẹphe anọdu l'odu ẹke ẹphe dọru; nyaa ọnya iya jeye; yọ kọshihu ẹphe.

⁹ Ya ndono; Ojejoje asụ Jóshuwa: “Ntanù ẹ ya fufuru unu iphere k'alí Íjiputu l'ifu!” Tọ dú iya bụ; e woru ẹke ono gụ Gíligalu.*

¹⁰ Yọ bụru teke ono, ndu Ízuru nọ ẹ Gíligalu ono ẹ ẹphe gbaru Ají Esweta; l'urenyashi mbọku, ọnwá ono gbaru abalí iri l'eno ẹ swanmangu alí Jériko. ¹¹ Yo be ẹ nchi-ta-abọhu mbọku Ají Esweta ono; ẹphe eria iphe,

* 5:9 5:9 Iphe Gíligalu bụ bụ “eswifu”.

shi l'alì ono. Èphe taru buredi, ẹ te kodu ekoko; mẹ l'akpe, a huru ahuhu. ¹² Yo rua echile iya l'èphe ritsuaru iphe, shi l'alì ono; mana adabuhu. Mana adabuhuru ndu Ízurelu; èphe adube l'afa ono rilahaa nri, a kọtaru l'alì ndu Kénanu.

Jóshuwa yele onye, pa ogu-mbeke

¹³ Jóshuwa anọdulephu l'iku Jériko; palia ẹnya; phua nwoke, mifutaru ogu-mbeke; vudo iya l'ifu. Jóshuwa abya ejekfu iya; sụ iya: “?Ì bu ayi; t'ì bu ọhogu ayi?”

¹⁴ Yọ sụ iya: “Lẹ to nwekwa iphe ono, i kfushiru ono ọphu ya bu. Ya bu-chia onye ishi ndu soja kẹ Ojejoje.” Jóshuwa adaa pẹe; woru ifu kpube l'alì; baaru iya eja; sụ iya: “?Bụ ngunu bẹ Onye nwe mu nù ziru t'ì zia yẹbe nwozi iya?”

¹⁵ Onye ishi ndu soja Ojejoje ono asụ Jóshuwa t'o yefu akpọkpa iya; l'ẹke ono, o vudo ono dukwa nsọ! Jóshuwa ekwe bya eyefu iya.

6

¹ Ya ndono; ndu Jériko egude okfu ẹhu ndu Ízurelu; woru obu-edukfu mkpukpu ephe gụ-chishia dudurudungu. Tọ dufe onye alufu alufu; tọ dọ onye abahu abahu.

² Tọ dọ iya bu; Ojejoje asụ Jóshuwa: “Phukwa lẹ ya wookwaru Jériko; mẹ eze èphe; mẹ ndu soja èphe l'èphe ha, bu ndu ike-ka-l'ogu èphe ye ngu l'eka. ³ Chitaje ndu soja ngu t'unu jeje je ejephee mkpukpu ono mgburumburu ugbo lanu l'uboku. Ege ono bẹ unu e-je iya ujiku ishing. ⁴ T'umadzu esaa, bu ndu achijeru Nchileke eja wotagbaa ọpyoku, e meru l'upyi ebyila l'ẹhu l'ẹhu vuru ọzo; aaparuru Okpoko Ogbandzu ono l'etso èphe. Teke o beru lẹ mboku k'esaa; unu ejephee mkpukpu ono mgburumburu ugbo esaa. Teke unu a-nodu eje; ndu achijeru Nchileke eja l'egbu ọpyoku ono. ⁵ Teke unu nuru ọpyoku ono; yọ dashia oda ike; daa ogologo; unu l'unu ha tya uzu-ogu. Teke ono; bẹ upho-mkpuma mkpukpu ono a-dashi. T'onyenonu tugbulekwaphu wuba lẹ mkpukpu ono.”

⁶ Tọ dọ iya bu; Jóshuwa Nunu abya ekua ndu achijeru Nchileke eja; sụ èphe t'èphe je apata Okpoko Ogbandzu Ojejoje; tẹ ndu achijeru Nchileke eja umadzu esaa, gude ọpyoku l'ẹhu l'ẹhu vuru ọzo. ⁷ Yọ bya asụ ndu Ízurelu: “Unu wu-lihu dzo-pee mkpukpu ono mgburumburu. Tẹ ndu gude ngwa-ogu vuru ọzo; ndu ọphu pa Okpoko Ogbandzu Ojejoje etso èphe.”

⁸ Jóshuwa ekfuebetsua ege ono; ndu achijeru Nchileke eja umadzu esaa ndu ọphu paa ọpyoku esaa evudo Ojejoje l'ifu l'egbu ọpyoku ono. Okpoko Ogbandzu Ojejoje l'etso èphe. ⁹ Ndu ọphu chi ngwa-ogu abya evutaru ndu onanu, achijeru Nchileke eja, egbu ọpyoku ono evuta ọzo. Ndu soja ọphu anoje l'azu etsoru Okpoko Ogbandzu ono. Ndu k'ọpyoku l'egbu iya mgbupyabe. ¹⁰ Jóshuwa bẹ suhawaru èphe: “T'ẹ b'ọ dukwa onye a-tu uzu-ogu; ọphu ọ dukwa onye e-chi mkpu; ọphu ọ dukwa onye e-kfu okfu jeye mboku, ya a-sụ t'èphe tuwaru uzu; temanu èphe atua ya.” ¹¹ Ya ndono; yọ sụ èphe t'èphe pata Okpoko Ogbandzu Ojejoje ono gude iya dzo-pee mkpukpu ono mgburumburu ugbo lanu. Èphe -dzo-phegee ya ege ono; èphe awu-phuta azu l'odu èphe; radu l'ẹke ono.

¹² Yo be l'onma-ewa utsu echile iya; Jóshuwa egbeshi; ndu achijeru Nchileke eja apata Okpoko Ogbandzu Ojejoje ono. ¹³ Ndu achijeru Nchileke eja umadzu esaa egude ọpyoku esaa ono vutaru Okpoko Ogbandzu Ojejoje ono ọzo l'egbu ọpyoku ono mgbupyabe l'eye. Ndu ọphu gude

ngwa-ogu evuta ụzo. Ndu soja ophu anọje l'azụ etsoru Okpoko Ogbandzụ Ojejoje ono. Ndu k'ụpyoku l'egbu iya mgbupyaabe. ¹⁴ Yo be mbọku k'ẹbo; ẹphe awụfuta bya adzo-phee mkpukpu ono mgburumgburu bya awụ-lashia azụ l'odu ẹphe. Ono ẹge ẹphe meru iya jeye lẹ mbọku kẹ ishingu.

¹⁵ Yo be mbọku k'ẹsaa; ẹphe awụ-lihu l'onma-ẹwa utsu bya adzo-phee mkpukpu ono mgburumgburu ẹge ẹphe adzo-phejehawa. O lẹ mbọku onanu bẹ ẹphe dzo-pheru iya ugbo ẹsaa. ¹⁶ Ẹphe adzo-phegetsule iya phu k'ugbo ẹsaa ono; ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono eworu ụpyoku gbua; Jóshuwa asụ ẹphe: "T'ẹphe tụa ụzu-ogu; kẹle Ojejoje nwaru ẹphe mkpukpu ono! ¹⁷ Mkpukpu ono yele iphe, bu iphe nọ iya nụ b'e doberu Ojejoje t'e mebyishia. O buphu nwanyi okpara ono; mbụ Réhabu; mę ndibe iya, ẹphe l'iya chiko nọdu l'ulo iya bẹ aa-ha; kẹ l'ọ bu iya domijeru ndu ngge phụ, ẹphe zijeru phụ. ¹⁸ Olobu; unu nọdukwa iphe ono, e yeru Ojejoje l'ẹka t'o mebyishia ono ote-ẹnya. Odumeka; bẹ unu emetakwa o-la-l'iyi; mę iphe-ẹhuka tųaru odu ogu ndu Ízurelu. ¹⁹ Iphe bu mkpola-ọcha; mkpola-ododo; iphe, e meru l'ope; mę iphe, e meru l'ígwè bẹ dukotakwaru Ojejoje lẹ nsọ. T'a chitakwa iya doberu Ojejoje l'ẹke aakwakojeru iya iphe."

²⁰ Ya ndono; e gbulephu ụpyoku ono; ẹphe e woru ụzu tụa. Anunu, ndu Ízurelu anụ oda ụpyoku ono; ẹphe l'ẹphe ha atụa ụzu-ogu; ụpho-mkpuma mkpukpu ono afoshihu daa gwodogongu. Onyenonu awuba l'ime mkpukpu ono je alua ya. ²¹ Ẹphe eworu iphemiphe obule, nọ lẹ mkpukpu ono ye Ojejoje l'ẹka t'o mebyishia. Ẹphe egude ogu-mbeke chiko iphe, bu iphe nọ lẹ mkpukpu ono gbufu: unwoke; unwanyi; unwegirima; ndu bu ogurenaya; eswi; aturu; męwaru nkakfu-igara.

²² Ya ndono; Jóshuwa asụ unwoke labu phụ, jejeru ngge l'alị ono t'ẹphe bahụ l'ulo nwanyi okpara ono; dufuta yele ndibe iya; bu iya bu ẹge ono, ẹphe l'iya riburu iya lẹ nte ono. ²³ Unwoke labu ono, jejeru ngge ono abya abahụ l'ulo Réhabu; je edufuta yele nne iya; nna iya; unwunne iya ndu k'unwoke; mę ndu abubu iya l'ẹphe ha. Ẹphe eduta ẹphe l'ẹphe ha; je edonyabe iku odu ogu ndu Ízurelu; ẹke ẹ to nwedu iphe eme ẹphe.

²⁴ Ẹphe abya eye oku lẹ mkpukpu ono; yọ chiko iphe, bu iphe nọ iya nụ dzua. Obenu l'iphe ndu ophu, bu mkpola-ọcha; mkpola-ododo; iphe, e metsuaru l'ope; mę ophu e metsuaru l'ígwè b'e vutaru je edobe l'ulo, a kwakọbejeru Ojejoje iphe. ²⁵ Obenu lẹ Jóshuwa dzoru nwanyi okpara ono; mbụ Réhabu yele ndibe iya; mę abubu iya l'ẹphe ha ndzụ; kẹ l'ọ bu iya domiru ndu Jóshuwa yejeru t'ẹphe je ngge lẹ Jériko. Nwanyi ono buphu l'alị Ízurelu jeye ntanụ owaa.

²⁶ Tọ dụ iya bu; Jóshuwa araaru iya ẹphe arara; sụ "L'iphe bu onye, nonyaaru jeshia okpukwa Jériko-a buakwa onye a turu onu l'ifu Ojejoje.

"T'onye ono bukwaru okpara iya;
bẹ oo-gude tọ ntọ-l'alị iya.

Yọ buru nwa mbuhu-ime iya;
bẹ oo-gude ye iya
ogu-nggamgbo."

²⁷ Ya ndono; Ojejoje eswiru Jóshuwa; ẹpha iya atuko alị ono dee kfuakfuka.

7

Ejo iphe, Ekanu meru

¹ Obenu lẹ ndu Ízurelu te mehedu ẹge a sūru t'ẹphe mee lẹ k'iphe ono, e yeru Ojejoje l'ẹka ono. Ishi iya aburu lẹ Ekanu Kami Zimuri, bu onye onu-ulo Zera l'ikfu Júda haru gwota iphe ono. Ya ndono; ẹhu eghulaha Nchileke eghughu l'ẹke ndu Ízurelu nọ.

² Tọ dụ iya bu; Jóshuwa anọdu lẹ Jériko zia unwoke t'ẹphe je ngge lẹ Eyayi. Eyayi nonyabe Bétu-Avenu l'uzo ẹnyanwu-ahata Bételu. Ya ndono; unwoke ono ejeshia ngge lẹ Eyayi.

³ Ẹphe alata bya asu Jóshuwa l'ọ kwa ẹphe okpuchi: "Lẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha taa awufu-gekwa je otso ndu Eyayi ọgu. T'ọ buru unu unwoke ise; m'ọ bu unu unwoke ẹsaa l'ukporo unwoke iri e-je aluta ẹke ono. Ba ahakwa ndu Ízurelu l'ẹphe ha t'ẹphe je omesweshi ẹka l'ẹke ono; lẹ ndu ono kwa-a okpuchi bẹ ẹphe bu ayi." ⁴ Ya ndono; a bya ezi unu unwoke ẹsaa l'ukporo unwoke iri;* t'ẹphe je ọgu lẹ Eyayi. Ẹphe erua; ndu Eyayi atsua ẹphe ọtsu ẹkfu. ⁵ Ndu Eyayi gburu ẹphe iphe, ruru ukporo madzu l'umadzu iri l'ishingu. Ẹphe eshi l'obu-edukfu ndu Eyayi chia ndu Ízurelu jeye l'ẹke aagbaje mkpuma; gbushia ẹphe lẹ mgbazita ugvu, notsua l'ẹke ono. Iphe ono, meru nu ono emee ndu Ízurelu; obu eyoshihu ẹphe.

⁶ Jóshuwa alajashia uwe iya; daa kpurumu woru ifu kpube l'ali l'ifu Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje; zewaruru l'ẹke ono jeye l'urenyashi. Ndu bu ọgurennya Ízurelu etsokwaru iya phu; kpoo ntụ kpua onwẹphe l'ishi.

⁷ Jóshuwa akpọo mkpu; su: "Nggube Nnajiufu, bu Ojejoje; ?bu iphe, i dufutaru ndu-a lẹ Ẹnyimu Jodanu bu t'i bya enwuru ẹphe nu ndu Amoru t'e gbugee ẹphe. Ayi ga anodukwaru l'azu Ẹnyimu Jodanu azu iya ophu!

⁸ Nggube Ojejoje; ?bu ngunu bẹ ya e-kfu nta-a, ndu ohogu ndu Ízurelu nuru ẹphe nshi-a. ⁹ Kẹle ndu Kėnanu; mẹ ndu ọdo, butsua l'ali-a a-nukwa iya; bya agbaa ayi mgburumgburu; mee t'e fufu ẹpha ayi lẹ mgboko-a. ? Bu ngunu bẹ ii-me lẹ k'ẹpha ngu ono, dụ nsọ ono?"

¹⁰ Ojejoje asu Jóshuwa: "Gbeshi egbeshi!" Ji iya: "?Bu ngunu kparu iphe, i ze; woru ifu kpube l'ali." ¹¹ Wo iya: "Ọ kwa ndu Ízurelu meru iphe, dụ eji. Ẹphe dakaakwaru ogba-ndzu ono, yẹbe Nchileke sūru t'ẹphe dobe ono. Ẹphe hakwaru wota iphe ono, e yeru iya l'ẹka tẹ ya mebyishia ono. Ẹphe ziru iphura; dzua ejo-ire; bya egwoo iphe ono yekobe l'eku nk'ẹphe.

¹² Ọ bu iphe ono kparu iphe ndu Ízurelu ta dudu ike gbaberu ndu ohogu ẹphe. Ẹphe aghakọbe; ye okpa l'oso; kẹ l'e dobewaru ẹphe t'ẹphe buru kpurupyata. Ya te eswihekwaru unu ọdo; a gufu l'unu tukoru iphe ono, e yeru iya l'ẹka k'emebyishi ono mebyishikota.

¹³ "Tugbua; je emee ndu Ízurelu t'ẹphe dụ nsọ. Su ẹphe t'ẹphe dobe onwẹphe nsọ; kwaberu echile. Lẹ Ojejoje, bu Nchileke kẹ Ízurelu sukwaru l'iphe ono, ya sūru t'e ye iya l'ẹka kẹ emebyishi ono bẹ ẹphe kpamishiru. L'ẹphe ta adukwa ike okpofu ndu ohogu ẹphe l'ifu; gbahaa l'ẹphe gwofuru iphe ono.

¹⁴ "Teke o -beru l'utsu; t'iphe, bu ikfu, nonu dzua. Ikfu ophu Ojejoje fotaru; ẹphe awufuta bya edzee onwẹphe l'unwunna l'unwunna. Unwunna ophu Ojejoje fotaru; ẹphe awufuta bya edzee onwẹphe l'ufu l'ufu. Ndu ufu ophu Ojejoje fotaru; ẹphe awufuta bya edzee onwẹphe l'onye l'onye. ¹⁵ Onye, a phuru iphe ono, e yeru yẹbe Ojejoje l'ẹka kẹ

* 7:4 7:4 Iphe o bu bu 3,000.

emebeyishi ono bẹ aa-kpọ ọku; mẹ iphemiphe ọbule, o nweru enweru l'ọ ha. Ishi iya aburu l'onye ọbu dakaakwaru ọgba-ndzụ Ojejoje; bya emewa akpamara l'alì Ízurelu."

¹⁶ Tọ dụ iya bụ; yo be l'ọnma-ẹwa utsal; Jóshuwa abya ekukoo ndu Ízurelu; ẹphe awufuta l'ikfu l'ikfu. A bya afọta ndu ikfu Júda. ¹⁷ Ụnwunna, nọtsua l'ikfu Júda awufuta; a bya afọta ndu ụnwunna Zera. Yọ bya emee ndu ụnwunna Zera; ẹphe abya edzee onwẹphe l'ufu l'ufu. A bya afọta ndu ufu Zimuri. ¹⁸ Jóshuwa asụ ndu ufu Zimuri t'ẹphe byaa l'onye l'onye. Ẹphe abyatashia l'onye l'onye; a bya afọta Ekanu Kami Zimuri. Zimuri bụ onye ọnu-ulo Zera l'ikfu Júda.

¹⁹ Ya ndono; Jóshuwa asụ Ekanu: "Nwa mu; kwabekwa Ojejoje, bụ Nchileke Ízurelu ugwu. Kfuru iya iphe, i meru; ba agho-chikwaru iya ẹya agho-chi!"

²⁰ Ekanu asụ: "L'ọ kwa oswi-okfu! Lẹ ya mesweekwaru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu. Iphe, ya meru ²¹ bụ lẹ ya phuru uwe-nlọkpuru, ama mma, e meru lẹ Bábyilonu; mẹ ẹkpa mkpọla-ọcha labụ; mẹ ugwu ẹkpa mkpọla-ododo; yọ gúlaha ya. Ya achita iya; je atua nsụ l'ime ulo-ekwà iya; woru iya libe l'ẹke ono. Ọphu bụ mkpọla-ọcha bẹ ya yeru l'ọhu nsụ ono."

²² Tọ dụ iya bụ; Jóshuwa abya ezia ndu ozi iya; ẹphe ejeshia l'ulo-ekwà Ekanu. Ẹphe erua; yọ buruphu l'ẹke ono b'o domishiru iya l'oswiya; woru ọphu bụ mkpọla-ọcha ye l'ọhu iya. ²³ Ẹphe abya avoshia iphe ono l'ulo-ekwà ono; chitaru Jóshuwa; mẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha; woru iya wushi l'ifu Ojejoje l'ẹke ono.

²⁴ Ya ndono; Jóshuwa yele ndu Ízurelu l'ẹphe ha abya akputa Ekanu Zera; chita mkpọla-ọcha ono; uwe-nlọkpuru ono; mkpọla-ododo ono; kputakota unwu iya ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; bya eruta eswi iya; nkakfu-igara iya; aturu iya; chita mẹ l'ulo-ekwà iya; mēkpo iphemiphe ọbule, o nweru enweru l'ọ ha jeshia Nsuda Akọ.† ²⁵ Jóshuwa asụ iya: "Ọ Bụkpo ngunu kparu iphe, i jetaru egbe iphe-ehuka ọwaa tu-kobe ẹphe? Ntanu bẹ Ojejoje e-mekwanu t'iphe-ehuka byakfuta nggubedua."

Ya ndono; ndu Ízurelu awuppyabe yele ndibe iya; tu-gbushia ẹphe lẹ mkpuma; bya akpọo ẹphe ọku. ²⁶ Ẹphe abya ekpoo mkpuma kua Ekanu. Mkpuma ono nọphu l'ẹke ono gbururu jeye ntanu-a. Yọ buru iya bụ lẹ Ojejoje ewofu ẹphe oke ẹhu-eghughu iya ono. Ya ndono; a watawaphu oku ẹke ono Nsuda Akọ‡ keshinu ono.

8

Aalu-gbu ndu Eyayi

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Jóshuwa: "Ba atsukwa egwu; ọphu obu 'awakwa ngu awawa. Chita ndu soja l'ẹphe ha gude jekfu ndu Eyayi ọgu; kẹ lẹ yẹbe Ojejoje wowaru eze ndu Eyayi; ndu alì iya; mkpukpu iya; mẹ l'alì iya l'ọ ha nụ ngu. ² L'ọ kwa ẹge unu meru ndu Jériko; mẹ l'onye eze ẹphe bẹ unu e-me ndu Eyayi; mẹ onye eze ẹphe. Obenu l'iphe ẹphe, unu kwaru l'okwata; mẹ elu ẹphe a-buru nk'unu. Unu je ekeeru ẹphe l'azu mkpukpu ono."

³ Tọ dụ iya bụ; Jóshuwa yele ndu soja ndu Ízurelu l'ẹphe ha ejeshia ọgu lẹ Eyayi. Jóshuwa abya afọta ukporo unu ndu soja ẹto l'unu ndu

† 7:24 7:24 Iphe Akọ bụ bụ "Nsuda Iphe-ehuka". ‡ 7:26 7:26 Iphe Akọ bụ bụ "Iphe-ehuka".

soja iri l'ise,* bu ndu ike-ka-l'ogu epe zifu; t'ephe tugbua l'enyashi: ⁴ su epe: "Unu je ekeeru epe l'azu mkpukpu ono. Unu ba anonukakwa mkpukpu ono ote-nya. Unu l'unu ha mukwaru nya; kwabe akwabe. ⁵ Yebedua; me ndu epe l'iya yi a-wuru je mkpukpu ono ntse. Teke ndu Eyayi byatashiaru ayi otso ugu ege epe byahawaru; ayi emee l'ayi agbalaa agbala. ⁶ Epe a-chi ayi jeye teke ayi e-defutabebe epe; k'ophu epe anoduwa mkpukpu ono ote-nya; ke l'ephe a-su: 'L'ayi gbaakwaru epe oso ege ayi agbaje.' Oo ya bu; ayi gbadeleruphu epe oso; ⁷ unu eshi l'eke unu shi nodu keeru epe; wufuta; bya anaa mkpukpu ono; kele Ojejoje, bu Nchileke unu e-woru-a mkpukpu ono ye unu l'eka. ⁸ Unu -natalaphu mkpukpu ono; unu amuru oku ye iya. Unu mekwaa ya ege Ojejoje suru t'e mee ya. Unu chikokwa iphemiphe obule-a, mu ziru unu-a mekota."

⁹ To du iya bu; Jóshuwa ezi epe; epe eje ekee le mgbaku Bételu ye Eyayi; l'uzo enyanwu-ariba Eyayi. Jóshuwa ye ndu Izurelu akwaa l'ufu l'enyashi ono.

¹⁰ Yo be l'onma-ewa utsu; Jóshuwa achikobe ndu nk'iya. Epe le ndu, bu ogurennya ndu Izurelu evuta uzo duru epe jeshia Eyayi. ¹¹ Ndu soja, epe l'iya yi l'ephe ha awuru tsoru iya; epe awuru jerua ifu mkpukpu ono; bya adoo l'uzo isheli Eyayi. Nsuda anobuhu epe le mkpukpu ono. ¹² Jóshuwa achita unu unwoke iri l'ebo l'ukporo unwoke iri† je edoo; epe ekee le mgbaku Bételu ye Eyayi; l'uzo enyanwu-ariba mkpukpu ono. ¹³ To du iya bu; epe emee ndu soja ono; epe anodutsua kwabe akwabe. Ndu ophu adoru l'uzo isheli mkpukpu ono; ndu ophu phoduru nu eje ekee l'uzo enyanwu-ariba. Jóshuwa akwaa l'uzo nsuda ono l'enyashi ono.

¹⁴ Eze ndu Eyayi aphua iphe, eme nu. Yo be l'onma-ewa utsu ye ndu Eyayi egude oso wufuta le mkpukpu ono; chebe ifu l'uzo nsuda Araba jekfushia ndu Izurelu ugu. To ma l'o nweru ndu keru l'azu mkpukpu ono; kwaberu epe. ¹⁵ Jóshuwa ye ndu Izurelu l'ephe ha ahaa epe; epe achia epe jerua l'uzo echi-egu. ¹⁶ E kukoo iphe, bu unwoke, bu le Eyayi l'ephe ha t'ephe chia epe. Epe ehehu chiru Jóshuwa phe tugburu. Jóshuwa phe egude ege ono defuta epe le mkpukpu ono. ¹⁷ E to nwedu m'oo nwoke lanu, bu le Eyayi; m'o bu mkpukpu Bételu, e te tsodu chia ndu Izurelu. Epe ahaa mkpukpu ono; yo gheru onu; chiru ndu Izurelu kwaseru.

¹⁸ Ya ndono; Ojejoje asu Jóshuwa t'o wolia arwa ono, o gude l'eka ono mabe l'uzo Eyayi; kele ya e-woru mkpukpu ono nu iya. To du iya bu; Jóshuwa abya ewolia arwa iya ono mabe l'uzo Eyayi. ¹⁹ Ewoli, o woli arwa ono; ndu phu, shi kee k'ogu phu eshi l'eke, epe no kfushia wuba le mkpukpu ono je anaa ya teke ono teke ono; muru oku ye iya.

²⁰ Unwoke Eyayi ejeshia ogha nya l'azu; enwuru-oku eshiwa le mkpukpu epe kulube ala l'akpamigwe. Epe ta mahe uzo ophu epe e-shi iya; kele ndu Izurelu ono, shi agbaru epe oso agba ala echi-egu ono gbe ghakobewanu tso epe ugu. ²¹ Jóshuwa ye ndu Izurelu l'ephe ha aphulephu le ndibe epe; ndu ophu shi kee k'ogu phu be natawaru Eyayi; oku etsuwa mkpukpu ono; epe awata ogbushi unwoke Eyayi. ²² Ndu ono, shi kputsuaru ekpuru k'ogu, bu epe wubaru je anaa mkpukpu ono; muru oku ye iya ono awufuta tsoru Jóshuwa phe l'ogu ono. Epe eyebuta ndu Eyayi; gbaa epe mgburumburu. Ndu Izurelu atuko epe l'ephe ha

* **8:3** 8:3 Iphe o bu bu 30,000. † **8:12** 8:12 Iphe o bu bu 5,000.

gbushikota; tọ dọ ẹphe onye wafurunu; tọ dọ onye nahuru nọ. ²³ Ophu bu eze ndu Eyayi be ẹphe kputaru le ndzu kpu-jeru Jóshuwa.

²⁴ Ndu Ízurelu egbuebelephu ndu Eyayi l'egu; me l'echi-egu eke ono, ndu Eyayi chiru ẹphe jerua ono; mbu gudetsulephu ogu-mbeke gbushikota ẹphe l'ẹphe ha; bya awuba le Eyayi je egbushikota ndu ophu phodurunu l'ẹke ono. ²⁵ Ndu Eyayi, e gburu mboku ono du ukporo unu madzu l'unu madzu iri:‡ unwoke me unwanyi. ²⁶ Jóshuwa te ewozitadu arwa ono, o gude l'eka ono gbururu jeye teke e gbugeru ndu, bu le Eyayi l'ẹphe ha. ²⁷ Ndu Ízurelu atuko iphe, bu elu ndu mkpukpu ono kpa; tuko iphe ẹphe l'o ha kwaa l'okwata, bu iya bu ege Ojejoje ziru Jóshuwa.

²⁸ Tọ dọ iya bu; Jóshuwa egude oku tufu Eyayi; mee ya; yo buru ikpozu. Eke ono adaburu ochobo jeye ntanu owaa. ²⁹ Jóshuwa akputa eze ndu Eyayi je aswi-gbua l'eli oshi; haa ya; yo koru l'ẹke ono jeye l'urennyashi. Yo be l'enyanwu anyihu; yo su t'e je ekofuta iya l'eli oshi ono. E kofuta iya je atogbo l'obu-edukfu mkpukpu ono. ẹphe akpaa mkpuma kpa ya l'eli ẹhu; yo kuru l'ikpo. Yo buru ege ono b'o kuru jeye ntanu owaa.

Jóshuwa akpuru Ojejoje enya-ngweja le Ugvu Ebalu.

³⁰ Ya ndono; Jóshuwa abya akpuru Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu enya-ngweja le Ugvu Ebalu; ³¹ mekota iya ege nwozi Ojejoje; mbu Mosisu turu l'ekemu; su te ndu Ízurelu meje iya, bukwanu ege e deru iya l'ekwo Ekemu Mosisu; su: "L'enya-ngweja ono bu mkpuma, kpukoru ophu; be ee-gude kpa ya; mbu mkpuma e-ta dubua mgboro-igwe, a kujeru iya." Yo buru l'eli iya be ẹphe gworu Ojejoje ngweja-ukfuru; me ngweja-ẹhu-agu. ³² Jóshuwa anodu l'ifu ndu Ízurelu l'ẹke ono deshia ekemu Mosisu ono le mkpuma; mbu ekemu ono, o shi dehawa ono. ³³ Ndu Ízurelu l'ẹphe ha; ndu mbyamumbya; ndu, bu ndu Ízurelu ye le ndu bu ogurennya ẹphe; ndu ishi ẹphe; me ndu ikpe ẹphe akpo l'iku Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono eka labu; ghakotaru ndu pa iya nu ifu, bu iya bu ndu Livayi, bu ndu achijeru Nchileke eja. Okpogu lanu le ndu ono doru onwephe l'ifu Ugvu Gerizimu; okpogu iya ophu edoo onwephe l'ifu Ugvu Ebalu; ege ono nwozi Ojejoje; mbu Mosisu suru t'ẹphe kpo teke ono, o turu ekemu t'a goru ndu Ízurelu onu ono.

³⁴ E metsua; Jóshuwa abya agukotaru ẹphe ekemu ono l'o ha; gushikotaru ẹphe onu-oma ono; me mburunu ono; mbu guleru iya phu ẹphe ege ono, e deru iya l'ekwo ekemu ono. ³⁵ E t'o dudu m'oo akpuru okfu lanu, Mosisu kfuru, Jóshuwa e-ta gufutaduru ndu Ízurelu l'o ha; ẹphe l'ẹphe ha anukota iya; jeyekpo l'unwanyi; unwegirima; me ndu mbyamumbya, ẹphe le ndu Ízurelu bu.

9

Eregede, ndu Gibiyonu agbaru ndu Ízurelu

¹ Tọ dọ iya bu; ndu eze, bukota l'uzo enyanwu-ariba Enyimu Jodanu; ndu butsua l'ali ugvu; ndu ophu butsua le nsuda nsuda l'uzo enyanwu-ariba ye le ndu ophu bu l'iku Oke Enyimu je akpaa le Lebanonu; mbu ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Kenu; ndu Perezu; ndu Hevu ye le ndu Jebusu anukota iphe, meru nu; ² je achikobe t'ẹphe je etso Jóshuwa ye le ndu Ízurelu ogu.

‡ 8:25 8:25 Iphe o bu 12,000.

³ Ndu Gíbiyọnu anụlephu iphe, Jóshuwa meru ndu Jéríko; mę ndu Eyayi; ⁴ je eworu ẹregede gbaa; wata ome umere l'ọ bụ ndu nweru ndu, ẹphe nọ-chiru ẹnya ẹphe; je eworu nkaraba ẹda-ukpo; mę akahụ ẹda akpọ, eeyeje męe, lakashihutsuaru alakashihu, a dzụkwatsuaru adzụkwa doo l'eli nkakfu-igara ẹphe. ⁵ Ẹphe abya achita nkaraba akpọkpa; mę nkaraba uwe; yeshia. Buredi, ẹphe gude, ẹphe a-ta kpọshihuwaru nkụ; tsushia evu. ⁶ Ya ndono; ẹphe ejekfushia Jóshuwa; mę ndu Ízurelu ndu ọphu l'odu ẹphe lẹ Gíligalu; je asụ ẹphe: "L'ẹphe shikwa mba, teru ẹnya bya t'unu l'ẹphe gbaa ndzụ."

⁷ Ndu Ízurelu asụ ndu Hevu ono: "Ọ -bụkwanuru l'unu bua l'iku ẹke-a; ?nanụ ẹge unu l'ẹphe e-shi gbaa ndzụ?"

⁸ Ẹphe asụ Jóshuwa l'ẹphe bụkwa ndu ozi iya. Jóshuwa asụ ẹphe: "? Unu bụ ndu ole? ?Bụ awe bę unu shi?"

⁹ Ẹphe asụ iya l'ẹphe kwa ndu ozi iya, shi mba, teru ẹnya. L'ẹphe nwaru ẹge Ojejoje, bụ Nchileke unu ede ude; nukotawa ọtu-ọnu iphe, o meru lẹ Íjiputu; ¹⁰ mę iphe, o meru eze labụ ono, achị ndu Amọru, bu l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jọdanu ono; mbụ Sihonu, bụ eze Hẹshibonu; mę Ogu, bụ eze ndu Báshanu, achị mkpụkpu Ashutarotu. ¹¹ "Ọo ya kparu iphe ndu, bụ ọgurennya ayi; mę iphe, bụ ndu alị ayi l'ẹphe ha sụru t'ayi kwakọta iphe, ayi e-ri l'esu-uzo; bya unu ndzuta. Ayi ekfuru unu l'ayi bụakwa ndu ozi unu. T'ayi l'unu gbanua ndzụ. ¹² Lewaru buredi, ayi gude, ayi a-ta l'uzo. Teke ayi egbeshi; b'o vo ọku. Ọbu; lewaru ẹge ọ kpọshihuru nkụ; tsushiwa evu; dụ. ¹³ Ẹda-męe-wa shikwa bụru k'ophungu teke ayi yeru iya męe. Ọlobu; phụwaru ẹge ọ lakashihuru. Uwe ayi; mę akpọkpa ayi bụ l'esu-uzo b'ọ chiko kashihukota; kę l'ẹke ayi shi teru ẹnya."

¹⁴ Ndu Ízurelu abya etsoru ẹphe ria nri ono; ọphu ẹphe ejehedu ọkpata Ojejoje ishi iya. ¹⁵ Ẹphe lẹ Jóshuwa abya agbaa ndzụ. Yo kwe ẹphe ụkwa l'ẹ t'ọ dudu iphe oome ẹphe; lẹ ndzụ a-buru-a nk'ẹphe. Ndu ishi Ízurelu abya eriaru ẹphe angụ iya.

¹⁶ Ya ndono; a nọlephu ujiku ẹto, ẹphe lẹ ndu Gíbiyọnu gbaru ndzụ ono; ndu Ízurelu anụa l'ẹphe bụ ndu ẹphe l'ẹphe bu-a obutobu l'ẹke ono. ¹⁷ Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu abya atugbua ije; jee ije abalị ẹbo; yo be lẹ k'ẹto ya; ẹphe erua Gíbiyọnu; mę Kefira; Berotu; mę Kiriya-Jerimu. ¹⁸ Obenu lẹ ndu Ízurelu te tsodu ẹphe ọgu; kęle ndu ishi ẹphe gudewa ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke kę ndu Ízurelu riaru ẹphe angụ iya.

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha ataa ndu ishi ẹphe ụta k'iphe ono. ¹⁹ Obenu lẹ ndu ishi ẹphe sụru ẹphe: "L'ẹphe gudeekwaa Ojejoje, bụ Nchileke kę ndu Ízurelu riaru ẹphe angụ. Lẹ nta-a bę ẹphe te edenyikwa ẹphe ẹka. ²⁰ Iphe, ayi e-me bụ l'ayi e-dobe ndu ono ndzụ; k'ọphu Ojejoje te medu ayi iphe l'ayi dakaru ndzụ, ayi l'ẹphe gbaru." ²¹ Ẹphe asụ: "T'ayi haa ẹphe t'ẹphe nọdu ndzụ; ọbule ẹphe a-nọduje awaru ayi nkụ; ekuru ayi mini." Ndu ishi ono emee ụkwa ono, ẹphe kweru ẹphe ono.

²² Tọ dụ iya bụ; Jóshuwa abya ekukobe ndu Gíbiyọnu; sụ ẹphe: "?Bụ ngunu kparu iphe, unu dzuru ayi ejo-ire; l'unu bu ayi ote-ẹnya; l'ẹke ayi l'unu bua l'iku ẹke-a? ²³ Nta-a bę unu bụakwa ndu a turu ọnu. Unu a-buru ohu; l'awa nkụ; l'eku mini edobe l'ulo Nchileke yębe Jóshuwa."

²⁴ Ẹphe asụ Jóshuwa: "Ayibe unwu ohu ngu b'a kọtsukwaaru ẹge Ojejoje, bụ Nchileke unu gude taa ekemu nụ nwozi iya, bụ Mosisu; sụ t'ọ nụ unu alị-a l'ọ ha; mę t'ọ chiko ndu, bu l'alị-a gbushikotaru unu. Ọ kwa iya bę egvu unu guderu ayi. Yọ bụru iya kparu iphe ayi meru iphe

ono, ayi meru ono. ²⁵ Nta-a bẹ ayi nọkwa ngu l'ẹka. Ọ kwa t'i mee ayi ẹge dukpelephu ngu phu mma."

²⁶ Ọo ya bu lẹ Jóshuwa adzọo ẹphe l'ẹka ndu Ízureḷu; ẹphe te gbushihe ẹphe. ²⁷ Yo woru ndu Gíbiyọnu mee ndu a-nọdu awaru ọha nkụ; l'ekuru ẹphe mini. Ẹge ono kwaphu bẹ ẹphe a-nọdu awa nkụ; l'eku mini, eegudeje eme iphe l'ẹke Ojejoje a-fọta t'ọ buru ẹnya-ngweja iya. Yọ buru iphe ono bẹ ẹphe bu gbururu jeye ntanu-a.

10

Enyanwu keru l'ẹkalanu

¹ Tọ du iya bu; Adoni-Zedeku, bu eze ndu Jerúsalemu abya anu lẹ Jóshuwa lúwaru ndu Eyayi; mewa mkpukpu ephe; yọ buru kpurupyata. Mbụ l'o mewaru ndu Eyayi; mẹ onye eze ẹphe ẹge o meru ndu Jériko yele onye eze ẹphe; nukwaaphu lẹ ndu Gíbiyọnu jekfuru ndu Ízureḷu; ẹphe l'ẹphe agbaa ndzụ; ẹphe l'ẹphe achikowa buru. ² Iphe ono akwatakpo ru yele ndu alì iya l'ẹhu; kele Gíbiyọnu bu eze mkpukpu. O tso lẹ mkpukpu, nweru eze; ka Eyayi nshinu; unwoke Gíbiyọnu buru ndu ike du l'ogu. ³ Tọ du iya bu; Adoni-Zedeku, bu eze ndu Jerúsalemu ezia t'e je ezia Hohamu, bu eze ndu Héburonu; Píramu, bu eze ndu Jamútu; Jafiya, bu eze ndu Lakishi yele Débi, bu eze ndu Egulonu; ⁴ sù ẹphe: "T'ẹphe bya eyeru iya ẹka tẹ ya je etso ndu Gíbiyọnu ogu; ke l'ọ tųgburu jekfu Jóshuwa yele ndu Ízureḷu; ẹphe l'ẹphe agbaa ndzụ."

⁵ Ya ndono; ndu eze ise ono, achì ndu Amọru ono; mbụ eze ndu Jerúsalemu; ke ndu Héburonu; ke ndu Jamútu; ke ndu Lakishi; mẹ ke ndu Egulonu abya atųgbabe ndu soja ẹphe. Ẹphe eruta ndu soja ẹphe je ekee ogu; tso ndu Gíbiyọnu ogu.

⁶ Ndu Gíbiyọnu ezia t'e je zia Jóshuwa l'odu ndu Ízureḷu lẹ Gíligalu; sù iya: "T'ẹ b'ọ gbadokwa ẹphebe ndu ozi iya. T'ọ byakwa nta-a bya adzọo ẹphe. T'ọ byakwa bya agbaaru ẹphe mkpu; lẹ ndu eze ndu Amọru, butsua l'alì ugvu l'ẹphe ha; tųkokwaru ẹka l'etso ẹphebe ndu Gíbiyọnu ogu."

⁷ Tọ du iya bu; Jóshuwa eshi lẹ Gíligalu ruta ndu soja iya l'ẹphe ha; je akpaa lẹ ndu ophu bu ike-ka-l'ogu; ẹphe ejeshia Gíbiyọnu. ⁸ Ojejoje asù Jóshuwa: "Ba atsukwa ẹphe egvu; kele ya nwwaru ẹphe ye ngu l'ẹka. Ẹ to nwekwa m'ọo onye lanu l'ime ẹphe, agbabẹru ngu nu."

⁹ Jóshuwa pẹ eshi lẹ Gíligalu jee ije ẹnyasi mgburumgburu; bya atų ẹphe l'ukfu; fuaru ẹphe. ¹⁰ Ojejoje emee ẹphe; ẹphe aghahu ndu Ízureḷu beringu l'ifu. Ndu Ízureḷu egbua ẹphe iphe, du biribiri lẹ Gíbiyọnu. Ndu Ízureḷu eruta ẹphe; chĩa ẹphe kwaseru ọzo, shiru jeshia Bétu-Horonu; saa ẹphe ọsa ẹkfu l'ọzo, shiru laa Azeka; mẹ Makéda. ¹¹ Ya ndono; ẹphe eye okpa l'oso l'agbalaru ndu Ízureḷu. Ẹphe erulephu ọzo ophu shiru Bétu-Horonu kwaseru Azeka; Ojejoje emee; aka-mini eshi l'akpamigwe l'ada; l'atų-gbushi ẹphe. Ndu aka-mini ono tų-gbushiru; kakwa shinu mẹ lẹ ndu, ndu Ízureḷu gude ogu-mbeke gbushia.

¹² Lẹ mbọku ono, Ojejoje woru ndu Amọru ye ndu Ízureḷu l'ẹka ono bẹ Jóshuwa vudo ndu Ízureḷu l'ifu: sù Ojejoje:

"Nggube ẹnyanwu;
kekwaru jingu lẹ
Gíbiyọnu!
Nggube onwa;

nggu ekekwaruphu ekeru
lẹ nsuda Ajalọnu.”

¹³ Tọ dọ iya bọ; ẹnyanwu ekeru jingu l'ẹkalanu; ọnwá akwaa l'ẹke o jeberu; gbururu jeye ndu Ízurelu agwata ndu ọhogu ẹphe ụgwọ iphe, ẹphe meru; bọ iya bọ ẹge e deru iya l'ẹkwo Jasha: L'ẹnyanwu keru l'echi akpamigwe; jịka arība; iphe ruru ujiku ophu. ¹⁴ Mbọku, dọ ẹge ono ta dọbua; ọphu ọ dọbukwanua ọdo; mbụ mbọku, Ojejoje nuru madzọ okfu. Ọ kwa Ojejoje lụ-chiru ndu Ízurelu ọgu mbọku ono.

¹⁵ E metsua; Jóshuwa yẹle ndu Ízurelu alashia azọ l'ọdu ndu Ízurelu lẹ Gíligalu.

Eegbushi ndu eze ndu Amọru; ẹphe ise

¹⁶ Ya ndono; ndu eze ise ono agbagbua je edomishia onwẹphe l'ọgba, nọ lẹ Makéda. ¹⁷ A bya ekfuaru Jóshuwa lẹ ndu eze ise ono b'a phuru l'ẹke ẹphe domishiru onwẹphe l'ọgba, nọ lẹ Makéda. ¹⁸ Yọ sụ: “T'e je apata eze mkpuma gude gu-chia ọnu ọgba ono; a fọta ndu, e-je anọdu l'ẹke ono; swiru iya. ¹⁹ Ọlobu; unu ba ahakwa ọgu ono! Unu chikwaru ndu ọhogu unu tugburu. Unu shia ẹphe ụzo azọ; fuaru ẹphe. Unu be ekwekwa t'ẹphe gbarua mkpukpu ẹphe; lẹ Ojejoje nwuakwaru ẹphe nọ unu.”

²⁰ Tọ dọ iya bọ; Jóshuwa yẹle ndu Ízurelu azaa ẹphe azaza; k'ọphu bọ l'ọ phoduru mẹ ẹphe agvụ. Obenu l'ọ nweru-a nwanu ọphu nahurunu; gbarụ lashia mkpukpu ẹphe ẹke, a kpụ-shiru ike. ²¹ E mehetsua; ndu soja ndu Ízurelu l'ẹphe ha awulata l'ẹhu-gudangu; lakfushia Jóshuwa l'ọdu ẹphe lẹ Makéda; ọphu o nwedu onye halibaaru ọnu l'ẹke ndu Ízurelu nọ ọdo.

²² Jóshuwa asụ t'e swifu mkpuma ono l'ọgba ono; kpufutaru iya ndu eze ise ono. ²³ Ẹphe abya akpufuta ndu eze ise ono. Ndu eze ono bọ eze kẹ ndu Jerúsalemu; kẹ ndu Héburonu; kẹ ndu Jamútu; kẹ ndu Lakíshi; ọwaa kẹ Egulọnu. ²⁴ Ẹphe akpukoo ndu eze ono; kputaru Jóshuwa; yo kukoo unwoke Ízurelu; bya ekua ndu ishi ndu soja, bọ ndu ẹphe l'iya yị; sụ ẹphe t'ẹphe bya agbabetsua ndu eze ono ọkpa l'ẹkpiri. Ẹphe awufuta bya agbabekota ẹphe ọkpa l'ẹkpiri.

²⁵ Jóshuwa asụ ẹphe: “Unu ba atsukwa egvu; ọphu obu 'awakwa unu awawa. Unu shihukwa ike; obu akaa unu akaka; kẹ l'ọ bọ ẹge ono bẹ Nchileke e-mekota iphe, bọ ndu ọhogu unu, unu eje otso ọgu.” ²⁶ Ya ndono; Jóshuwa eworu ndu eze ono gbushia; woru odzu ẹphe kobetsua l'eli oshi ise iche iche. A paru ẹphe haa l'eli oshi ono jeye l'urenyashi.

²⁷ Yo be lẹ gberegbede urenyashi; Jóshuwa ezia; e je ekoshia ẹphe l'eli oshi ono; chiru ye l'ime ọgba ono, ẹphe shi domishia onwẹphe ono. Ẹphe apakọo oke mkpuma, hatsua nshinu swichia ọnu ọgba ono. Mkpuma ono nọphu l'ẹke ono gbururu jeye ntanụ.

²⁸ Yọ buru mbọku ono bẹ Jóshuwa lutaru Makéda; chikọ ndu mkpukpu ono; mẹ onye eze ẹphe gbushikota. Ọphu ọ dọdu m'ọ bọ onye lanụ, wafuru nụ. Ọ bụlephu ẹge o meru eze ndu Jériko b'ọ meru eze kẹ ndu Makéda.

Aaluta mkpukpu mkpukpu ndu ụzo ọhuda

²⁹ Ya ndono; Jóshuwa yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha eshi lẹ Makéda jekfu ndu Libina ọgu. ³⁰ Ojejoje ewokwaruphu mkpukpu ono; mẹ onye eze ẹphe ye ndu Ízurelu l'ẹka. Jóshuwa achikọ ndu, bu lẹ mkpukpu ono gbukota. Ọphu ọ dọdu m'ọ bọ onye lanụ, wafuru nụ. Yọ buru ẹge o meru eze ndu Jériko b'ọ meru eze kẹ ndu Libina.

³¹ Tò dù iya bụ; Jóshuwa yẹle ndu Ízurèlu kpamukpamu awufu lẹ Libina jeshia Lakíshi; je ekeeru ẹphe ọgu l'ẹke ono; tso ẹphe ọgu. ³² Ojejoje eworu Lakíshi nù ndu Ízurèlu. Jóshuwa alùta iya lẹ mbọku k'ẹbo ya. Yo tuko iphe, bụ ndu, bu iya nù gbushia ẹge o gbushiru ndu Libina. ³³ Teke ono kwaphu; Horamu, bụ eze ndu Géza abyatashia tẹ ya yeru eze kẹ ndu Lakíshi ẹka; Jóshuwa alù-gbua yẹle ndu soja iya. Ọphu ọ dudu m'ọ bụ onye lanù, wafuru nù.

³⁴ Ya ndono; Jóshuwa yẹle ndu Ízurèlu kpamukpamu eshi lẹ Lakíshi wufu jeshia Egulonu; je keeru ẹphe ọgu l'ẹke ono; tso ẹphe ọgu. ³⁵ Ẹphe anata mkpukpu ono mbọku ono kwaphu; gbukota ndu, bu iya nù ẹge ẹphe gburu ndu Lakíshi.

³⁶ Jóshuwa yẹle ndu Ízurèlu kpamukpamu eshi lẹ Egulonu je etso ndu Héburonu ọgu. ³⁷ Ẹphe anata mkpukpu ono; gbushikota iphe, bụ ndu, bu iya nù; mẹ onye eze ẹphe. Ọphu ọ dudu m'ọ bụ onye lanù, wafuru nù. Yọ buru ẹge ẹphe meru; gbugee ndu Egulonu; bẹ ẹphe meru ndu Héburonu.

³⁸ Jóshuwa yẹle ndu Ízurèlu kpamukpamu abya aghakọbe; tso ndu Débi ọgu. ³⁹ Ẹphe alùta mkpukpu ono; kpùta onye eze ẹphe; bya anakwaaphu unwu ibiribe mkpukpu ọdo, nọtsua ya nù; tuko ẹphe gbushikota. Ọphu ọ dudu m'ọ bụ onye lanù, wafuru nù. Ẹphe emee Débi yẹle eze, achị iya nù ẹge ẹphe meru Libina; Héburonu; mẹ eze, achị iya nù.

⁴⁰ To dù iya bụ; Jóshuwa alù-gbukota ọnu-ogo ono l'ọ ha jeye lẹ ndu alì ugvu; ndu ọzo ọhuda; ọzo ẹnyanwu-arịba ọkpa-ugvu; ndu ọzo mgbazita ugvu; mẹ ndu eze ẹphe l'ẹphe ha. Ọphu ọ dudu m'ọ bụ onye lanù, wafuru nù. Iphe, bụ iphe atụ ume b'o gbukotaru, bụ iya bụ ẹge Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurèlu turu ekemu t'o mee ya. ⁴¹ Jóshuwa shi lẹ Kadéshi-Baníya lụa ẹphe jeye lẹ Gáza; bya eshi l'ọnu-ogo Góshenu lụa ẹphe je akpaa lẹ Gíbiyonu. ⁴² Jóshuwa alùtakota ndu eze ono l'ẹphe ha; mẹ alì ẹphe l'ugbo lanù; kẹle Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurèlu bụ iya l'aluru ẹphe ọgu.

⁴³ Jóshuwa yẹle ndu Ízurèlu emetsua latashia l'odu ẹphe lẹ Gíligalu.

11

Aalù-gbu ndu eze ndu isheli

¹ Tò dù iya bụ; Jabinu, bụ eze ndu Házo anulephu ẹge ndu Ízurèlu shi akpa ike; zia ozi t'e je ezia Jobabu, bụ eze ndu Madonu; eze ndu Shimuronu; eze ndu Akushafu; ² ndu eze, bu l'alì ugvu ọzo isheli; mẹ ndu ọphu bu l'oghẹgu, nọ l'ọhuda eze ẹnyimu Kíneretu yẹle ndu ọphu butsua l'ọkpa ugvu, nọtsua l'ọzo ẹnyanwu-arịba; mẹkwaphu ndu Nafotu Dọ, nọ l'ọzo ẹnyanwu-arịba. ³ Yo zikwaaphu ozi t'e je ezia ndu Kénanu, bu l'ọzo ẹnyanwu-ahata; ndu ọphu bu l'ọzo ẹnyanwu-arịba; ndu Amoru; ndu Hetu; ndu Pérezu; ndu Jebusu, butsua l'alì ugvu; mẹ ndu Hevu, bu l'ọkpa Ugvu Hemonu l'alì Mizúpa. ⁴ Ndu eze ono l'ẹphe ha eruta ndu soja ẹphe byatashia. Ndu soja ẹphe ọbu habekwa l'igwe l'ọ bụ eveve mgbogidi ẹnyimu. Ẹphe egudekwaphu inya; mẹ l'ugbo-inya, dù igweligwe. ⁵ Ndu eze ono l'ẹphe ha atugbabe ndu soja ẹphe ono; bya edzua l'iku mini Meromu; kee k'oje otso ndu Ízurèlu ọgu.

⁶ Ojejoje asụ Jóshuwa: “Ba atsukwa ẹphe egvu; kẹ l'egbe nta-a echile; bẹ ya e-nwuru ẹphe nù ndu Ízurèlu t'ẹphe gbushia. Inya ẹphe bẹ unu e-bushikota akwara azachị; kpokota ugbo-inya ẹphe ọku.”

⁷ Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa yẹle ndu soja iya awufuta; bya atụ ẹphe l'ụkfu ọ nggele Meromu; tso ẹphe ọgu. ⁸ Ojejoje eworu ẹphe nọ ndu Ízurelu; ẹphe alụ-gbua ẹphe; chịa ẹphe kwaseru ụzo Oke Sayidonu; mę ụzo Misurepotu Mayimu; chįwaruru ẹphe je akpaa ọ nsuda Mızupa, nọ l'ụzo ẹnyanwu-ahata. Ndu Ízurelu egbua ẹphe jeye t'ọ dọ ẹphe m'ọ bụ onye lanu, wafuru nọ. ⁹ Jóshuwa emee ẹphe ẹge Ojejoje sọru t'ọ mee ẹphe. Ẹphe atụko inya ẹphe akwara achị bushikota; kpọkota ụgbo-inya ẹphe ọku.

¹⁰ Jóshuwa abya aghakọbe teke ono je anata Házo; woru onye eze ẹphe gbua. Házo bụ iya bụ ishi alị-eze ono l'ọ ha, tųgbaberu bya etso ndu Ízurelu ọgu ono. ¹¹ Ẹphe atụko iphe, bụ ndu bu ọ Házo gbua. Ẹ to nwedu iphe, atụ ume ọ mkpụkpu ono, wafuru nọ. Ẹphe emege bya atụ ọku ọ mkpụkpu ono.

¹² Jóshuwa atụko iphe, bụ mkpụkpu ono l'ọ ha; mę ndu eze, achị iya nọ lütakota; bya achiko ndu, bu iya nọ gbushia, bụ iya bụ ẹge nwozi Ojejoje; mbụ Mosisu tųru l'ekemu. ¹³ Obenu l'ẹ to nwedu mkpụkpu ono ọphu, e metaru l'ẹke, shi daburu ochobo, ndu Ízurelu tųru ọku; a gufu Házo nwenkinyi iya, bụ Jóshuwa tųru iya ọku. ¹⁴ Ndu Ízurelu akwaa iphe ndu mkpụkpu l'ọkwata; kpukoo elu ẹphe. Ndu ọphu bụ madzụ b'e gburu; ẹphe aburu kpurupyata; to nwe m'ọ bụ onye lanu, ẹphe haru. ¹⁵ Ọ bụ ẹge Ojejoje tųru iya Mosisu, bụ nwozi iya l'ekemu bụ ẹge Mosisu tųru iya Jóshuwa. Yọ buru ẹge ono bę Jóshuwa meru iya. Ẹ to nwedu iphe, Ojejoje ziru Mosisu m'ọ bụ nanu, Jóshuwa te medu.

¹⁶ Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa alütakota alị ono l'ọ ha: ndu alị ugvu; ndu ụzo ọhuda; męwaru ọnu-ogo Góshenu l'ọ ha; ọwaa ndu kę nsuda, nọ l'ụzo ẹnyanwu-arịba; mę l'alị ugvu Ízurelu yẹle ọkpa-ugvu iya. ¹⁷ Ẹphe shi l'ugvu Halaku, nọru jeye ọ Séyi lụ alị ono jeye ọ Bálu-Gádu, nọ ọ nsuda Lébanonu l'ụzo ọhuda Ugvu Hemonu. Yọ kpua ndu eze ẹphe ọ ndzụ; gbushia. ¹⁸ Jóshuwa bę yẹle ndu eze ono luru ọgu nọ ọdu. ¹⁹ A -gufu ndu Hevu, bu ọ Gíbiyonu b'ẹ to nwehedu ndu ọdo, ẹphe ọ ndu Ízurelu gbaru ndzụ ọdo. Ndu Ízurelu alütatsua ndu ọphu l'ẹphe ha; ²⁰ kę l'ọ bụ Ojejoje l'onwiya kpọ-chiru ẹphe obu t'ẹphe byakfuta ndu Ízurelu ọgu; k'ọphu ẹ ta phuduru ẹphe imiko; ẹphe eshi ẹge ono chihu, bụ iya bụ iphe, Ojejoje tųru Mosisu l'ekemu.

²¹ Ọ kwaphu teke ono bę Jóshuwa jeru je egbushikota ndu Anaku, a maru l'ọ bụ ndu, gbataru agbata. Ẹphe shi ọ Héburonu bua ẹge ono jeye ọ Débi; Anabu yẹle ndu ọphu bu l'alị ugvu ndu Júda l'ọ ha; mękwaphu ndu bu l'alị ugvu Ízurelu kpmukpamu. Jóshuwa egbushikota ẹphe; mebyishikota mkpụkpu ẹphe l'ọ ha. ²² Ẹ to nwedu ndu Anaku, phoduru nọ ọ Ízurelu m'ọ bụ nanu. Ọ buphu ọ Gáza; Gatụ mę Ashudodu b'ọ nweru ndu ọphu haru wafu nọ. ²³ Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa achiko alị ono l'ọ ha lütakota; bụ iya bụ ẹge ono, Ojejoje sọru Mosisu t'ọ mee ya ono. Yọ lütatsua ya bya eworu iya nọ ndu Ízurelu l'ikfu l'ikfu t'ọ buru ọkè-iphe ẹphe.

Yọ buru iya bụ ọ ndu alị ono akabę zua ume ọ kę ọgu.

12

Ndu eze, Mosisu lütaru

¹ Ọwaa ndu eze alị ono, ndu Ízurelu lụ-gbushiru; naa alị ẹphe l'ụzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu azu iya ọphu. Alị ono shi ọ nsuda nsuda

Amónu je akpaa lẹ Ugvu Hemonu. Ephemẹ lụkwaruphu iphe, bụ alị, nọ l'ụzo ẹnyanwu-ahata ẹke iya kẹ Araba. Ndu eze ophu bụ:

² Sihonu, bụ eze ndu Amoru. Eke o shi buru bụ lẹ Heshibonu. Eke o shi achị aburu Árowa, nọ lẹ nsuda nsuda Amónu. O shi l'ẹke ono nọ jeye l'ẹ Ẹnyimu Jáboku, bụ ókè-alị ndu Amónu, bụ iya bụ nkere-ẹbo Gíledu.

³ O chikwaruphu ụzo ẹnyanwu-ahata Araba; shi l'ẹke ono chia jeye lẹ Eze Ẹnyimu Kínretu; je akpaa lẹ Eze Ẹnyimu Araba. O chikwaruphu jeye lẹ Bétu-Jeshimotu; ruwaru l'okpa-ugvu Pishiga.

⁴ Ephemẹ lụkwaruphu alị Ogu, bụ eze ndu Báshanu. Ogu tso lẹ ndu wafuru nụ lẹ ndu ikfu Réfa. O bụ iya shi buru eze ndu Ashutarotu; mę kẹ ndu Edereyi.

⁵ Ndu, o shi achị bụ ndu Ugvu Hemonu; ndu Saleka; ndu alị Báshanu kpamukpamu; je akpaa l'ókè-alị ndu Geshu; mę kẹ ndu Maaka. Nkere-ẹbo alị ndu Gíledu jeye l'ókè-alị Sihonu, bụ eze ndu Heshibonu bukota ẹke o shi achị.

⁶ O bụ nwozi Ojejoje; mbụ Mosisu yele ndu Ízurelu lụ-gburu ndu eze labu ono. Mosisu, bụ nwozi Ojejoje abya eworu alị ono nụ ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse.

Ndu eze ophu Jóshuwa lụ-gburu

⁷ Owaa bụ ndu eze ophu, bu l'uzo ẹnyanwu-ariba Ẹnyimu Jódanu, bụ Jóshuwa yele ndu Ízurelu lụ-gburu ephẹ. Alị ndu eze ono shi lẹ Bálú-Gádu, nọ jeye lẹ nsuda Lébanonu; je akpaa l'ugvu Halaku, nọru jeye l'ẹ gude ala Séyi. Jóshuwa abya eworu alị ono keeru ndu Ízurelu l'ikfu l'ikfu t'ọ buru òkè-iphe ephẹ. ⁸ Alị ono bụ alị ugvu; mę nsuda ụzo ẹnyanwu-ariba; mę Araba; mę alị, nọ lẹ mgbazita ugvu ugvu; echi-egu; mę ụzo ohuda. Mbụ l'alị ndu Hetu; kẹ ndu Amoru; kẹ ndu Kénanu; kẹ ndu Pérezu; kẹ ndu Hevu; mę kẹ ndu Jebusu.

⁹ Ndu Ízurelu lụ-gburu
onye eze kẹ ndu Jériko;
onye eze kẹ ndu Eyayi,
nonyabe Bételu;

¹⁰ onye eze kẹ ndu Jerúsalemu;
onye eze kẹ ndu Héburonu;

¹¹ onye eze kẹ ndu Jamútu;
onye eze kẹ ndu Lakíshi;

¹² onye eze kẹ ndu Egulonu;
onye eze kẹ ndu Géza;

¹³ onye eze kẹ ndu Débi;
onye eze kẹ ndu Geda;

¹⁴ onye eze kẹ ndu Homa;
onye eze kẹ ndu Áradu;

¹⁵ onye eze kẹ ndu Libina;
onye eze kẹ ndu Adulámu;

¹⁶ onye eze kẹ ndu Makéda;
onye eze kẹ ndu Bételu;

¹⁷ onye eze kẹ ndu Tapúwa;
onye eze kẹ ndu Hefa;

¹⁸ onye eze ndu Afeku;
onye eze kẹ ndu Lasharonu;

¹⁹ onye eze kẹ ndu Madonu;

- onye eze kẹ ndu Házo;
²⁰ onye eze kẹ ndu
 Shimurọnu Merọnu;
 onye eze kẹ ndu Akushafu;
²¹ onye eze kẹ ndu Ténaku;
 onye eze kẹ ndu Megido;
²² onye eze kẹ ndu Kedeshi;
 onye eze kẹ ndu Jọkuníyamu,
 nọ lẹ Ugvu Kamẹlu;
²³ onye eze kẹ ndu Dọo,
 nọ lẹ Nafotu Dọo;
 onye eze kẹ ndu Goyimu Gíligalu;
²⁴ mẹ onye eze kẹ ndu Tíza.
 Iphe, ẹphe tuko dụ bu ụkporo ndu eze lẹ ndu eze iri lẹ nanu.

13

Alị ndu ọphu ee-mekochaa je alútafua

¹ Jóshuwa akawa nka; buwaru ọgurennya; Ojejoje asu iya: “Lẹ nta-a b’i kawaru nka; buwaru ọgurennya; alị ndu ọphu ee-je alúta azakwaduaru l’igwe.

- ² “Alị ndu ọphu phọduru nu bu:
 ọnu-ogo ndu Filisutayinu;
 mẹ kẹ ndu Geshu;
³ mẹ tsube lẹ Ẹnyimu Shihọ
 l’uzo ẹnyanwu-ahata
 Íjiputu; je akpaa lẹ
 Ẹkuronu l’uzo isheli.
 Alị ono l’ọ ha b’a gụkotaru
 yeru alị Kénanu;
 bu iya bu alị ono, ndu
 Filisutayinu ise achi ono.
 Mkpukpu ono l’ọ ha bu:
 Gáza; Ashudọdu;
 Ashikelọnu; Gatụ;
 Ẹkuronu; mẹwaru Avimu.
⁴ Dube l’uzo ọhuda;
 bẹ bukota alị ndu Kénanu;
 mbụ e shi lẹ Meyara,
 bu alị ndu Sayidonu
 je akpaa lẹ Afẹku,
 bu ókè-alị ndu Amọru;
⁵ mẹkwaphu alị ndu Gébalu;
 mẹ alị ugvu Lébanọnu
 kpamukpamu l’uzo
 ẹnyanwu-ahata iya;
 byakwaphu bya eshi lẹ
 Bálu-Gádu, l’uzo ọhuda
 Ugvu Hemonu je akpaa
 lẹ Lebo-Hámatu.

⁶ “A bya abya l’iphe, bu ndu alị ugvu ono; mbụ tsube lẹ Lébanọnu jeye lẹ Misirefotu Mayimu, bu iya bu alị ndu Sayidonu kpamukpamu bẹ ya

a-chífukotaru ndu Ízurelu. Iphe ii-me bu t'i keshiaru iya ndu Ízurelu t'ò buru ókè-alì ephe ege ono, ya suru t'i keeru iya ephe ono. ⁷ Ndu ii-keru alì ono bu ndu ikfu tete phụ; mề nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse t'ò buru ókè-alì ephe."

*Eeke alì, nọ l'uzo
ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu*

⁸ Nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse ophunanu; mề ndu ikfu kẹ Gádu bẹ nwozi Ojejoje; mbụ Mósísi wẹwaru alì l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu.

⁹ Ókè-alì ọbu, a wẹru ephe ọbu bẹ tsuberu lẹ Árowa, nọ l'onu nsuda nsuda Amónu; shia mkpụkpu ono, nọ l'echi nsuda nsuda Anónu; mề swanmangu alì ono, nọ l'eli ugvu Médebà ono je akpaa lẹ Díbónu.

¹⁰ Iphe, bu mkpụkpu Sihónu, shi buru lẹ Hẹshibonu buru eze ndu Amọru tsokotakwa l'ókè-alì ono, a wẹru ndu ikfu ono. Ọ nọru ege ono je akpaa l'ókè-alì ndu Amónu. ¹¹ Ẹke ọdo, tso iya nụ bu alì Gíledu; alì Geshu; alì Maaka yẹle iphe, bu Ugvu Hẹmonu l'ọ ha; mềkwaphu alì Báshanu kpmukpamu je akpaa lẹ Saleka; ¹² mbụ alì Báshanu ono, shi buru alì-eze Ọgu, bu iya bu onye shi achì ndu Ashutarotu; mề ndu Edereyi. Ọgu tso lẹ ndu wafuru nụ l'eri Réfa. Mósísi lụ-gburu ephe; naa ephe alì ephe.

¹³ Obenu lẹ ndu Ízurelu ta chífudu ndu Geshu; mề ndu Maaka. Ephe haru ephe; ephe l'ephe eburu ẹghirigha jeye ntanụ.

¹⁴ A bya lẹ ndu ikfu Lívayi; ndu onanu b'ẹ t'ọ wẹdu alì lẹ phuu; kẹle Ojejoje suru l'ọ bu ngweja-ọku, aakpojeru yẹbe Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu a-buru ókè-iphe ephe; ege ya kweru ephe l'ụkwa.

Alì ndu ikfu Rúbenu

¹⁵ Ọwaa ege Mósísi keshiru ndu ikfu Rúbenu alì l'unwunna l'unwunna.

¹⁶ Alì ndu ikfu Rúbenu bẹ tsuberu lẹ Árowa; nọ jeye lẹ nsuda nsuda Amónu; nọkwaaphu jeye lẹ mkpụkpu ono, nọ l'echi nsuda ono. Ọdo tsokwa iya phụ bu swanmangu alì ugvu Médebà. ¹⁷ Ẹke ọdo, tsofukwaa ya phụ bu Hẹshibonu; mề iphe bu mkpụkpu, nọkota lẹ swanmangu alì ugvu ono; bu iya bu: Díbónu; Bamọtu Bálu; Betu Bálu Meyónu; ¹⁸ Jahazu; Kedemotu; Mefatu; ¹⁹ Kiriya temu; Sibuma; Zeretu Shaha l'eli ugvu, nọ lẹ nsuda; ²⁰ mềkwaphu Bétu-Peyọ; mề mgbazita ugvu Pishiga; mề Bétu-Jeshimotu. ²¹ Iphe, bu mkpụkpu, nọkota lẹ swanmangu alì ugvu ono bẹ tsokwa iya phụ; mề alì-eze ẹke, Sihónu, shi achì; mbụ eze, ndu Amọru ono, shi buru lẹ Hẹshibonu l'achì ono. Mósísi lụ-gburu Sihónu; lụ-gbukotakwaphu ndu ishi ndu Mídiya, bu iya bu Evi; Rekemu; Zuru; Huru; mề Riba. L'ephe ha shi nọdu Sihónu l'ẹka l'achì alì ono. ²² Bẹlamu Beyọ, bu onye njibya tso lẹ ndu, ndu Ízurelu gburu l'ọgu. ²³ Ẹke ókè-alì ndu ikfu Rúbenu kparu bu l'iku Ẹnyimu Jódanu. Ono bu mkpụkpu, a nọkotaru ndu ikfu Rúbenu l'unwunna l'unwunna t'ọ buru ókè-alì ephe.

Alì ndu Gádu

²⁴ Ọwaa bu alì, Mósísi keshiru ndu ikfu Gádu l'unwunna l'unwunna:

²⁵ Alì Jáza tsokotakwa iya; mề iphe, bu mkpụkpu, nọtsua l'alì Gíledu l'ọ ha; mề nkere-ẹbo alì ndu Amónu jeye lẹ Arówa l'uzo ẹnyanwu-ahata Rába. ²⁶ Alì ono shikwaphu lẹ Hẹshibonu nọ jeye lẹ Ramatu Mízupa; mề Bétonimu. O shikwaphu lẹ Mahanayimu nọ jeye l'alì Débi. ²⁷ Alì ephe ndu ophu, nọ lẹ nsuda bu: Bétu-Háramu; Bétu-Nimura; Súkotu; Záfónu; mề iphe, bu ẹke alì-eze Sihónu jeberu; mbụ Sihónu ono, shi buru eze ndu Hẹshibonu l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu ono; mbu; je ephefu

l'èke Eze Ẽnyimu Kínèretu jeberu. ²⁸ Ono bụ alì, a nùru ndu ikfu Gádu l'unwunna l'unwunna t'ò bụru òkè ẹphe; mę iphe, bụ mkpukpu, tso iya nù.

Alì kę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse

²⁹ Mósìsu butaru alì ono wę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse l'unwunna l'unwunna.

³⁰ Alì nk'ẹphe shi lę Mahanayimu nọ jeye l'alì Báshanu l'ọ ha; nọkwaaphu je akpaa l'èke alì-eze Ogu, bụ eze ndu Báshanu l'ophu; ọwaa ụkporo mkpukpu ẹto, nọkwaphu lę Jayi l'alì Báshanu. ³¹ Nkere-ẹbo alì Gíledu tsokwa iya phụ; mę Ashutarotu; mę Edereyi, bụ iya bụ ishi mkpukpu Ogu, shi bụru eze ndu Báshanu. Mkpukpu ono, a gushiru ono b'a wẹru nù nkere-ẹbo unwu Makiru Manáse. E keshiru iya ẹphe l'ikfu l'ikfu.

Iphe, e doberu ndu ikfu Lívayi

³² Alì ono bụ lę swanmangu alì ndu Móabu l'azụ Ẽnyimu Jódanu azụ iya ophu; l'uzo ẹnyanwu-ahata Jérìko bę Mósìsu nọ keshia ya. ³³ Obenu l'ikfu Lívayi bę Mósìsu ta wẹdu alì; kę l'ọ sụru ẹphe l'ọ bụ Ojejoje, bụ Nchileke kę ndu Ízurelu bụ òkè-iphe ẹphe.

14

Eeke alì, nọ l'uzo ẹnyanwu-arìba Kénanu

¹ Ọwaa ẹge e shi keeru ndu Ízurelu alì ndu Kénanu t'ò bụru òkè-iphe ẹphe. Ndu, keshiru iya ẹphe bụ Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; Jóshuwa Nunu; mę ndu ishi ikfu ikfu ndu Ízurelu. ² Alì ono bụ ẹnwa b'a tushiru; gude keeru iya ndu ikfu tete lę nkere-ẹbo ya phụ; bụ iya bụ ẹge Ojejoje sụru Mósìsu t'e mee ya phụ. ³ Mósìsu wẹhawaru ikfu labụ ophu lę nkere-ẹbo ya phụ alì nk'ẹphe l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẽnyimu Jódanu. Obenu l'ikfu kę Lívayi ta dudu ophu ọ wẹru ẹphe ẹge ọ wẹru ndu ophu. ⁴ Ikfu Jósefu bę dọwa ikfu labụ. Ikfu labụ ono bụ ndu ikfu Manáse; mę ndu ikfu Ífuremu. Ndu Lívayi b'ę ta wẹdu alì. Ẽke a nùru ẹphe bụlephu mkpukpu ẹke ẹphe e-buru eburu, bụ ẹke elu ẹphe a-kpaję nri. ⁵ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelu eworu alì ono keshia ẹge Ojejoje sụru Mósìsu t'e keshia ya.

Aanu Kálebu alì lę Héburonu t'ò bụru òkè-iphe nk'ia

⁶ Ya ndono; yo nweru unwoke, shi l'ikfu Júda wụ-kfuta Jóshuwa lę Gíligalu. Kálebu Jefune, bụ onye Kenazu asụ Jóshuwa: “?Ọ kwa l'ì marua iphe, Ojejoje kfuru nwozi iya, bụ Mósìsu l'okfu-ẹhu nggube Jóshuwa; mę kę yębe Kálebu lę Kadéshi-Baníya? ⁷ Iphe, ya gbaru bụ ụkporo afa labụ teke nwozi Ojejoje; mbụ Mósìsu zifuru yębe Kálebu; ya eshi lę Kadéshi-Baníya bya ngge l'alì-a. Ya ejegee bya egude obu iya kọkotaru iya iphe, ya phuru. ⁸ Obenu l'unwunna iya; ndu ẹphe l'ia yì je bę lateru bya emee; meji atọfu ndu Ízurelu. Ọle yębedua gudelephu obu iya l'ọ ha etso uzo Ojejoje, bụ Nchileke iya. ⁹ Tọ dọ iya bụ; Mósìsu anọdu mbọku ono gededede kwee ya ụkwa; riru angụ yeru iya ẹya: ‘L'alì ono ẹke, ya dzọru ọkpa a-buru nk'ia; bụru k'unwu iya jeye lę tutu yoyo; kęle yębe Kálebu gude obu iya l'ọ ha etso Ojejoje, bụ Nchileke yębe Mósìsu.’

¹⁰ “Yọ bụleruphu ẹge ono, Ojejoje kweru yębe Kálebu ụkwa ono bụ ẹge o meru: bya edobe yębe Kálebu ndzụ jeye ya anọ ụkporo afa labụ l'afa ise; keshinu teke ono, o kfuru Mósìsu iphe ono; mbụ teke ono, ndu Ízurelu shi awụ-phe l'echi-ẹgu ono. Ọwaa yębe Kálebu ntanụ-a; ya nọwaru ụkporo

afa ẹno l'afa ise! ¹¹ Ọkpu shihukwaduru iya-a ike l'ẹhu ẹge o shihuru iya ẹya mbọku ono, Mósísu ziru iya ozi ono. Ọ kwa ẹge ike ẹdu-be iya mbọku ono; ẹdu ẹge ọ ẹdu iya ntanu: k'ọphu ẹdu l'ẹ t'o nweđu m'ọ -dataru ẹ oje ọgu nta-a; ya te eđu iya; jee lata. ¹² Ọ kwa iya ẹdu t'í nù iya alì ugvu-a, Ojejoje kweru iya ọkwa iya mbọku ono ono. Ị nùru-a ẹ ndu Anaku bu l'ẹke ono teke ono; nùkwaaphu ẹ mkpukpu ẹphe hatsua nshinu; e gudekota ọkpo-mgbinyiku ọpho-mkpuma kpù-phetakota mkpukpu ẹphe mgburumgburu. Obenu ẹ Ojejoje a-gbaru mu-a mkpu; mu achifu ẹphe; nata ẹphe alì ono ẹge ono, Ojejoje kfuru iya ono."

¹³ Tọ ẹdu iya ẹdu; Jóshuwa abya aḡọru Kálẹbu Jefune ọnu; bya eworu Héburonu nù iya t'ọ ẹdu ọkẹ-ipe iya. ¹⁴ Tọ ẹdu iya ẹdu; alì Héburonu adube teke ono ẹdu ẹ Kálẹbu Jefune, ẹdu onye Kenazu; ẹ l'o gude obu iya l'ọ ha tsoo Ojejoje, ẹdu Nchileke ẹ ndu Ízurelu. ¹⁵ Héburonu b'e shi ekuje Kiriyatu Aruba. Aruba ono ẹdu nwoke, ẹdu iya shi katsua nshinu l'eri Anaku.

Ya ndono; e metsua; ẹphe atua ume ọgu.

15

Alì, ndu ikfu Júda ketaru

¹ Alì, a turu ẹnwa; yọ laaru ndu ikfu Júda l'unwunna l'unwunna ẹ nọru jeye l'alì ndu Édọmu; bya anọ jeye l'echi-ẹgu Zinu l'ishi ishi ọzo ọhuda.

² Ọkẹ-alì ẹphe l'ọzo ọhuda shi l'iku Eze Ẽnyimu Únú l'ishi ishi ọzo ọhuda; ³ nọ kwaseru ọzo ọhuda ugvu Akarabimu; bya eshi l'ẹke ono nọ jeye l'echi-ẹgu Zinu; shikwaphu l'ẹke ono nọ lufu l'ọzo ọhuda Kadéshi-Baníya. O shikwaphu ẹge ono je atujahu Hézuronu bahu Adaru; je aḡo-jia bahu ẹ Karaka. ⁴ Yọ bya etsube l'ẹke ono nọ jeye ẹ Azumonu; bya alufuta ẹ nggele ndu Íjiputu; nọwaru je asu-chia ishi l'eze ẹnyimu. Ono ẹdu ọkẹ-alì ẹphe l'ọzo ọhuda.

⁵ Ọkẹ-alì ẹphe l'ọzo ẹnyanwu-ahata ẹ tsuberu ẹ Eze Ẽnyimu Únú nọ jeye l'ẹke Ẽnyimu Jọdanu tsọbaru ẹ Eze Ẽnyimu Únú ono.

Ọkẹ-alì ono l'ọzo isheli shi l'ẹke ono ⁶ nọ jeye ẹ Bétu-Hogula; nọwaru jeye l'ọzo isheli Bétu-Araba jeye ẹ Mkpuma Bohanu. Bohanu ono ẹdu nwatibe Rúbenu. ⁷ Ọkẹ-alì ono abya eshi ẹ nsuda Akọ tḡgbua ọzo Débi; bya aswía ya l'ọzo isheli; lufu ẹ Gíligalu, nọru chebe ifu ẹ Ugvu Aduminu; l'ọzo ọhuda nggele, nọ l'ẹke ono. O shikwaphu l'ẹke ono nọ jeye l'ọzo mini Enu Shemeshi; mbu nọ ẹge ono je ephetu ẹ Enu-Rogelu. ⁸ Yo shi ẹ nsuda Benu Hínọmu, nọ l'ọzo ọhuda Jebusu, ẹdu iya ẹdu Jerúsalemu; tujahu ugvu, nọ l'ọzo ẹnyanwu-ariba nsuda Hínọmu; mbu l'ọzo isheli nsuda Réfa. ⁹ Ọkẹ-alì ono eshi l'eli ugvu ono nọ jeye ẹ nwogvu Nefutowa; je ephetu ẹ mkpukpu, nọtsua l'iku ugvu Ẽfuronu; bya aswí-jia lufuta ẹ Bala, ẹdu iya ẹdu Kiriyatu-Jerimu. ¹⁰ Yọ bya ajizia swía ya l'ọzo-ẹnyanwu-ariba ẹ Bala; swee lashia Ugvu Séyi; shiwaru ẹke ono je anyiru ẹhu l'ọzo isheli ugvu Jerimu, ẹdu iya ẹdu ugvu Kesalonu. Yọ bya eshi l'ẹke ono gbazita ẹ Bétu-Shemeshi; bya aghajaa Tímína. ¹¹ O shikwaphu l'ẹke ono je anyiru ẹhu l'ugvu, nọ l'ọzo isheli Ẽkuronu; bya aswía ya ẹ Shikeronu; je alufu ugvu Bala; tḡgbua jerua Jabunílu. Ẽke o jeru je asube ishi ẹdu l'eze ẹnyimu.

¹² Ọkẹ-alì iya l'ọzo ẹnyanwu-ariba ẹdu ẹ mgboro mgboro Oke Ẽnyimu.

Ono ẹdu ẹge ọkẹ-alì ẹdu ndu ikfu Júda shiru ndono l'unwunna l'unwunna.

*Alì, Kálẹ̀bu lùtaru
(Ìkpe 1:10-15)*

¹³ Jóshuwa shi l'alì ndu ikfu Júda wẹ́ Kálẹ̀bu Jefune alì ono. Yọ̀ bọ̀ru ege ono bẹ́ Ojejoje tọ̀ru iya Jóshuwa l'ekemu. Ẹ́ke, ọ̀ wẹ̀ru ẹ̀phe alì ono bọ̀ lẹ́ Hẹ̀buronu. Hẹ̀buronu ono bọ̀ mkpụ̀kpụ̀ Aba, bọ̀ iya bọ̀ nna-ochẹ́ Anaku. ¹⁴ Kálẹ̀bu abya achìshia ndu ikfu Anaku ẹ̀phe ẹ̀to lẹ́ Hẹ̀buronu. Ndu ono bọ̀ ụ̀nwu Sheshayi; ụ̀nwu Ahimanu; mẹ́ ụ̀nwu Talumayi. Ndu ono l'ẹ̀phe ha tọ̀ko bọ̀ru ndu ikfu Anaku. ¹⁵ Yo shi l'ẹ́ke ono jekfushia ndu Débi ọ̀gu. Iphe, e shi ekuje ndu Débi bọ̀ ndu Kiriyatu Sefa. ¹⁶ Kálẹ̀bu abya asụ̀: "L'onye -dụ̀kpọ̀ọ̀ru ike je etso ndu Kiriyatu Sefa ọ̀gu; lụ̀-gbua ẹ̀phe; bẹ́ ya e-ke nwatibe iya, aza Akùsa!" ¹⁷ Tọ̀ dọ̀ iya bọ̀; Ọ̀tuniyelu Kenazu, bọ̀ nwonne Kálẹ̀bu eje alụ̀-gbua ndu ono.

Kálẹ̀bu eduta nwatibe iya; mbụ̀ Akùsha kee ya.

¹⁸ Yọ̀ lalẹ̀phu kẹ́ Ọ̀tuniyelu; Akùsa asụ̀ nji iya t'ọ̀ kfuru Kálẹ̀bu, bọ̀ iya bọ̀ nna iya t'ọ̀ bee ya alì. Akùsa eshi l'eli nkakfụ̀-ìgara iya nyifuta; Kálẹ̀bu ajì iya: "Nanụ̀ ege ọ̀ dọ̀?"

¹⁹ Yọ̀ sụ̀ iya: "Tẹ́ ya rọ̀nua ngu iphe. Keshinu ọ̀phu ì nọ̀ru iya alì l'ụ̀zo ọ̀huda; nufunua alì l'ẹ́ke ọ̀gba-mini nọ̀."

Tọ̀ dọ̀ iya bọ̀; Kálẹ̀bu abya anụ̀ iya alì l'ụ̀zo ugvu ẹ́ke ọ̀gba-mini nọ̀; nùkwa iya phụ̀ alì l'ụ̀zo nsụ̀da ẹ́ke nwoḡvu nọ̀.

²⁰ Ọ̀waa alì, e keshiru ndu ikfu Júda l'ụ̀nwunna l'ụ̀nwunna t'ọ̀ bọ̀ru nke ẹ̀phe ndọ̀-ọ̀:

²¹ Mkpụ̀kpụ̀, e keshitsuaru ndu ikfu Júda l'ishi ishi ụ̀zo ọ̀huda lẹ́ mgboro ókẹ̀-alì ndu Ẹ̀dọ̀mu bọ̀: Kabuzelu; Ẹ̀da; Jagụ̀; ²² Kina; Dimona; Adada; ²³ Kedeshi; Házo; Itunanu; ²⁴ Zifu; Telemu; Beyalọ̀tu; ²⁵ Házo Hadata; Kiriyotu Hézurọ̀nu, bọ̀ iya bọ̀ Házo; ²⁶ Amamu; Shéma; Molada; ²⁷ Haza-Gada; Heshimonu; Bẹ̀tu-Pẹ̀letu; ²⁸ Haza-Shuwalu; Besheba; Biziyotiya; ²⁹ Bala; Imu; Ezemu; ³⁰ Ẹ̀lutoladu; Kesilu; Homa; ³¹ Zíkulagu; Madumana; Sansána; ³² Lebawotu; Shilihimu; Ayinu; mẹ́ Rimọ̀nu. Iphe, ọ̀ dọ̀ bọ̀ ụ̀kporo mkpụ̀kpụ̀ lẹ́ mkpụ̀kpụ̀ tete; ọ̀waa ụ̀nwu mkpụ̀kpụ̀, gbaru iya mgburumgburu.

³³ Mkpụ̀kpụ̀ ndu ọ̀phu, a nùshiru ndu ikfu Júda lẹ́ nsụ̀da ụ̀zo ẹ̀nyanwu-arìba bọ̀: Ẹ̀shutawolu; Zora; Ashuna; ³⁴ Zanowa; Enu Ganimu; Tapúwa; Enamu; ³⁵ Jamútu; Adulámu; Soko; Azeka; ³⁶ Sharému; Aditemu; Gedera; mẹ́ Gederotemu. Iphe, ọ̀ dọ̀ bọ̀ mkpụ̀kpụ̀ iri l'ẹ̀no; ọ̀waa ụ̀nwu mkpụ̀kpụ̀, gbaru iya mgburumgburu.

³⁷ Mkpụ̀kpụ̀ ndu ọ̀phu, nọ́ lẹ́ nsụ̀da ẹ̀nyanwu-arìba, a nùkwaruphu ndu ikfu Júda bọ̀: Zenanu; Hadásha; Migudalu Gádu; ³⁸ Dileyanu; Mízupa; Jọkutelu; ³⁹ Lakíshi; Bozukatu; Egulọ̀nu; ⁴⁰ Kabọ̀nu; Lahumasu; Kitulishi; ⁴¹ Gederọ̀tu; Bẹ̀tu-Dagọ̀nu; Nama; mẹ́ Makéda. Iphe, ọ̀ dọ̀ bọ̀ mkpụ̀kpụ̀ iri l'ishingu; ọ̀waa ụ̀nwu mkpụ̀kpụ̀, gbaru iya mgburumgburu.

⁴² Mkpụ̀kpụ̀ ndu ọ̀phu, nọ́ lẹ́ nsụ̀da ẹ̀nyanwu-arìba, a nùkwaruphu ndu ikfu Júda bọ̀: Libina; Eta; Áshanu; ⁴³ Ifuta; Ashuna; Nezibu; ⁴⁴ Keyila; Akuzibu; mẹ́ Marésha. Iphe, ọ̀ dọ̀ bọ̀ mkpụ̀kpụ̀ tete; ọ̀waa ụ̀nwu mkpụ̀kpụ̀, gbaru iya mgburumgburu.

⁴⁵ Ẹ́ke ọ̀do bọ̀ alì Ẹ́kuronu; mẹ́ mbukobe mbukobe; ọ̀waa ụ̀nwu mkpụ̀kpụ̀, gbaru iya mgburumgburu. ⁴⁶ Ọ̀do bọ̀ iphe bọ̀ mkpụ̀kpụ̀, nọ́ l'ụ̀zo Ashudọ̀du; l'ụ̀zo ẹ̀nyanwu-arìba alì Ẹ́kuronu yẹ́le eze ẹ̀nyimu. ⁴⁷ Ọ̀do bọ̀ alì Ashudọ̀du l'onwiya; mẹ́ mbukobe mbukobe yẹ́le ụ̀nwu ibiribe mkpụ̀kpụ̀ ọ̀do, nọ́-pheru iya mgburumgburu. Ẹ́ke ọ̀do abọ̀ru alì Gáza; mẹ́ mbukobe mbukobe; yẹ́le ụ̀nwu ibiribe mkpụ̀kpụ̀, nọ́-pheru

iya mgburumgburu je akpaa lẹ nggele, bụ ókè-alì ndu Íjiputu yẹle Oke Ænyimu.

⁴⁸ Mkpukpu ndu ophu, a nuru ndu ikfu Júda l'alì ugvu bụ: Shamiru; Jatiru; Soko; ⁴⁹ Dana; Kiriyatu Sana, bụ iya bụ Débi; ⁵⁰ Anabu; Eshitemowa; Animu; ⁵¹ Góshenu; Holonu; mę Gilo. Iphe, o dọ bụ mkpukpu iri lẹ nanu; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁵² Mkpukpu odo, a nushiru ndu ikfu Júda l'alì ugvu ono bụ: Arabu; Duma; Éshanu; ⁵³ Janimu; Betu Tapúwa; Afeka; ⁵⁴ Humuta; Kiriyatu Aruba, bụ iya bụ Héburonu; mę Ziyọ. Iphe, o dọ bụ mkpukpu tete; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁵⁵ Mkpukpu odo, a nushiru ndu ikfu Júda l'alì ugvu ono bụ: Mawonu; Kamelu; Zifu; Juta; ⁵⁶ Jézerilu; Jokudeyamu; Zanowa; ⁵⁷ Kenu; Gíbiya; mę Timina. Iphe, o dọ bụ mkpukpu iri; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁵⁸ Mkpukpu odo, a nuru ndu ikfu Júda l'alì ugvu ono bụ: Haluhulu; Bétu-Zu; Gedọ; ⁵⁹ Máratu; Bétu-Anotu; mę Elitekonu. Iphe, o dọ bụ mkpukpu ishing; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁶⁰ Mkpukpu odo, a nuru ndu ikfu Júda l'alì ugvu ono bụ: Kiriyatu Bala, bụ iya bụ Kiriyatu-Jerimu; mę Rába. Iphe, o dọ bụ mkpukpu labu; yeru unwu ibiribe mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁶¹ Mkpukpu ndu ophu a nuru ndu ikfu Júda l'echi-egu bụ: Bétu-Araba; Midinu; Sekaka; ⁶² Nibishanu; Ndu Unu; mę Ænu-Gedi. Iphe, o dọ bụ mkpukpu ishing; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁶³ Ndu Júda ta dukwa ike chifu ndu Jebusu, bụ ndu shi buru lẹ Jerúsalemu. Ephe l'ephe abya ebua gbaa eghirigha jeye ntanu.

16

Alì, ndu ikfu Jósefu ketaru

¹ Alì ophu a turu enwa; yo daaru ndu ikfu Jósefu bę shi l'uzo enyanwu-ahata mini Jériko, nọ jeye l'iku Ænyimu Jódanu; swee Jériko; kwaseru echi-egu je akpaa l'alì ugvu Bételu. ² Yo shi lẹ Bételu l'ẹke ono lufu Luzu; bya eshi l'ẹke ono swee Atarotu l'alì ndu Aki. ³ B'ọ bya eshi l'ẹke ono lashia uzo enyanwu-ariba l'ókè-alì ndu Jafuletu; nowaru ege ono jeye lẹ Bétu-Horonu; shi l'ẹke ono nọ jeye lẹ Géza; je akpawaru l'ókè eze enyimu. ⁴ Ono bụ alì, ndu ikfu Manáse; mę ndu ikfu Ífuremu, bụ unwu Jósefu ketaru; yo buru nke ephe.

⁵ Owaa ege ókè-alì ndu ikfu Ífuremu jeru iya l'unwunna l'unwunna: O shi lẹ Atarotu Ada l'uzo enyanwu-ahata nọ jeye lẹ Bétu-Horonu ophu tukoru atukoru; ⁶ shikwaphu l'ẹke ono nọ je akpaa l'eze enyimu. O shikwaphu lẹ Mikumetatu ghajia shia uzo enyanwu-ariba jeshia Tanatọ Sháyilo; swee eke ono tugburu Janowa l'uzo enyanwu-ahata. ⁷ Yo bya eshi lẹ Janowa gbazita lashia Atarotu; mę Naara; bya anyiru ehu lẹ Jériko; je ephefu Ænyimu Jódanu. ⁸ Ókè-alì ono eshi lẹ Tapúwa nọ l'uzo enyanwu-ariba jeye lẹ nggele Kana; je asuchia ishi l'eze enyimu. Ono bụ alì, a nuru ndu Ífuremu l'unwunna l'unwunna t'ọ buru nk'ephe; ⁹ a gufukwa mkpukpu olemole odo, e bufuru ndu Ífuremu l'alì kę ndu Manáse.

¹⁰ Obenu l'ephe ta chifudu ndu Kėnanu, bu lẹ Géza. Ephe lẹ ndu Ífuremu buru eghirigha jeye ntanu-a; ndu Ífuremu l'edzuru ephe ozi mkpo-nyi-nya.

17

Alì, a wèru ndu ikfu Manáse

¹ Ọwaa bụ alì ọphu a wèru ndu ikfu Manáse. Manáse bụ ọkpara Joséfu. Makiru, bụ iya bụ nna Gíledu bụ ọkpara Manáse. Makiru ono b'a wèru Gíledu; mę Báshanu; kę l'ẹphe bụ ndu ike dọ l'ọgu. ² A bya eworu alì ọdo waaru ndu ikfu Manáse ndu ọphu phọduru nọ l'unwunna l'unwunna. Unwunna ono l'iche iche bụ ndibe Abiyéza; ndibe Heleku; ndibe Asurelu; ndibe Shékemu; ndibe Hefa; mę ndibe Shemida. Ndu ono bụ unwoke, ọ mụshiru mbụ Manáse Joséfu l'unwunna ẹphe l'iche iche.

³ Zelofehadu Hefa ta mụtadu nwata nwoke. Ọ bụ unwanyi kpau b'ọ mụshiru. Ẹpha unwanyi ono, ọ mụshiru ono bụ Mahula; Nówa; Hógula; Milika; mę Tíza. Zelofehadu bụ nwatibe Hefa; Hefa aburu nwatibe Gíledu; Gíledu aburu nwatibe Makiru; Makiru aburu nwatibe Manáse. ⁴ Ya ndono; unwanyi ono abya awu-kfube onye achijeru Nchileke ẹja, bụ Eliyéza; mę Jóshuwa Nunu; mę ndu ishi; je asu ẹphe: "Lẹ Ojejoje sụkwaru Mósisu t'ọ wẹe ẹphe alì ẹge a wèru unwunne ẹphe ndu k'unwoke." Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa abya emee ẹge Ojejoje kfuru; woru alì wẹe ẹphe ẹge a wèru unwunne ẹphe ndu ọphu. ⁵ Ndu ikfu Manáse b'a wèru ọzo alì iri; a gufukwa Gíledu; mę Báshanu, bụ ọphu nọ l'ọzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jọdanu; ⁶ kę l'unwegirima unwanyi Manáse ono b'e kevuru ókè-alì ẹge e kevuru unwunne ẹphe ndu k'unwoke. Alì Gíledu b'a wèru ndu ikfu Manáse ndu ọphu.

⁷ Alì ndu Manáse shi l'ókè-alì ndu ikfu Ásha nọ je akpaa lẹ Mikumetatu l'ọzo ẹnyanwu-ahata Shékemu. Alì ono shi l'ẹke ono kwaseru ọzo ọhuda; keta ndu bu lẹ Enu Tapúwa yeru iya. ⁸ Tapúwa mgburumgburu bụ kę ndu Manáse. Obenu lẹ Tapúwa gededede l'ókè-alì ndu Manáse bụ alì kę ndu Ífuremu b'ọ laru. ⁹ Alì ono eshi l'ẹke ono nọ kwaseru ọzo ọhuda lufu lẹ nsuda nggele Kana. O nweru mkpukpu olemole, nọ l'ọzo ọhuda nggele ono, bụ kę ndu ikfu Ífuremu. Ọle mkpukpu olemole ono bę yele kę ndu ikfu Manáse nọgbaberu. Ókè-alì ndu ikfu Manáse shi l'ẹke ono lufu l'ọzo isheli nggele ono je etsube l'eze ẹnyimu. ¹⁰ Alì ono l'ọzo ọhuda nggele ono bụ kę ndu ikfu Ífuremu; ọzo isheli iya aburu kę ndu ikfu Manáse. Ókè iya kę ndu ikfu Manáse ruru eze ẹnyimu; bya ejerukwaaphu l'ókè-alì kę ndu Ásha l'ọzo isheli iya; bya ejerukwaaphu l'alì kę ndu Ísaka l'ọzo ẹnyanwu-ahata iya.

¹¹ L'ime alì kę ndu ikfu Ísaka; mę kę ndu ikfu Ásha b'o nweru mkpukpu olemole, bụ kę ndu ikfu Manáse, bụ iya bụ: Bétu-Shanu; Ibulamu; mękwaphu ndu kę Dọo yele Ẹnu-Dọo; Ténaku; ọwaa Megido; mę mbukobe mbukobe, nọ-pheru iya mgburumgburu. (Mkpukpu ọphu kwe k'eto lẹ mkpukpu ono, a gushiru ono bụ Nafotu.)

¹² Obenu lẹ ndu ikfu Manáse ta dudu ike chifu ndu Kénanu, bu lẹ mkpukpu ono; kẹle ndu Kénanu kwefuru ike l'ẹphe ta alufudu l'alì ono. ¹³ Ọle a nọnyaaru; ndu Ízurelu abya akapyabę ndu Kénanu ẹkuku; bya eyebuta ẹphe; ẹphe ejelahaaru ẹphe ozi mkpọ-nyi-ẹnya. Obenu l'ẹphe ta chifukwanu ẹphe.

¹⁴ Ya ndono; yo be ujiku lanu; ndu ikfu kę Joséfu awu-kfu Jóshuwa; je asu iya: "Nanu ẹge ọ dọ b'ọ bụ nwalì lanu, a turu ẹnwa wẹe ẹphe; mę nwalì lanu ọdo b'a nuru ẹphe; l'ẹphebe ndu Nchileke gọru onu-oma; ẹphe azaa l'igwe ẹge-a?"

¹⁵ Jóshuwa asụ ẹphe: “Ọ -buru l'unu ha l'igwe; k'ọphu bụ l'alị ugwu Ífuremu hanụka unu nwanshị; unu je asụa ọswa l'alị ndu Pérezu; mę ke ndu Réfa yefua ya!”

¹⁶ Ndu ikfu Jósefu asụ iya: “L'ugwu ono te edzukwa ẹphe; ọdo bụ lę ndu Kėnanu, bu lę nsụda nsụda, nọ l'iku ẹke ono bụ ndu nwetsuaru ụgbo-inya, e meru l'ígwè; mbụ ndu, bu lę Bėtu-Shanu; mę ndu, butsua lę mbukobe l'ẹke ono; mę lę ndu ọphu bu lę nsụda Jėzerilu.”

¹⁷ Jóshuwa asụ ndu ikfu Jósefu, bụ iya bụ ndu Ífuremu; mę ndu Manáse: “Unu ha l'igwe nshinu; bya eshikwaphu ike; ẹ tọ bụdu ókè-alị lanụ nwenkinyi bę aa-wę unu. ¹⁸ Ugwu ono, bụ ọswa ono a-bufukwaphu nk'unu. Unu sụ ya jeye l'ẹke ókè iya jeberu t'ọ bụkotaru nk'unu. A makwaru-a lę ndu Kėnanu nweru ụgbo-inya, e meru l'ígwè; agburu-ẹhu anọdu ẹphe; obenu l'unu a-dụ-a ike chishia ẹphe l'ẹke ono!”

18

Aawashifua alị ọphu phoduru nụ

¹ Ndu Ízurelu l'ẹphe ha abya edzukoo lę Sháyilo; woru Ụlo-Ékwà Ndzuko ẹphe gwube. Alị ono l'ọ ha bę ẹphe lụtaru; ² ọbule ndu ikfu Ízurelu ụzo ẹsaa te nwedua ókè-alị, ẹphe hataru.

³ Tọ dụ iya bụ; Jóshuwa asụ ndu Ízurelu: “?Bụ teke ngunu meru; tẹmanu unu atụgbua je alụta alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke kę nna unu oche phe nuru unu ono?” ⁴ Sụ ẹphe: “Ngwaa! T'iphe, bụ ikfu nọnu fọta unwoke ẹto ẹto t'ẹphe bya tẹ ya zia ẹphe t'ẹphe je agbaphee alị ono; k'ọphu ẹphe e-de iya l'ẹkwo ẹge alị ono gbaru; mę ẹge ee-shi kee ya t'ọ bụgbaaru ókè-iphe ẹphe. Teke ẹphe metsuaru ẹge ono t'ẹphe byakfuta iya. ⁵ Unu e-ke alị ono ụzo ẹsaa. Ndu ikfu Júda e-buru l'alị ọphu a wẹru ẹphe l'ụzo ọhuda. Ndu ikfu Jósefu eburu l'ọphu a wẹru ẹphe l'ụzo isheli. ⁶ Teke unu detsuaru ẹge ókè-alị ẹsaa ono gbaru l'ẹkwo; unu ewotaru iya ẹya tẹ ya tųaru iya unu ẹnwa l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke ayi. ⁷ Ndu ikfu Lívayi te etsokwa unu hata ókè-alị; kę l'ẹja, ẹphe achijeru Nchileke bę bụwa ókè-iphe nk'ẹphe. Ndu kę ikfu Gádu; ndu ikfu Rúbenu; mę lę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse bę hatawaru alị nk'ẹphe l'ụzo ẹnyanwu-ahata Ẽnyimu Jódanu. Ọ bụ nwozi Ojejoje; mbụ Mósisu bę wẹru ẹphe alị nk'ẹphe.”

⁸ Unwoke ono awufudelephu t'ẹphe je akpaa ókè-alị ono; Jóshuwa anmaaru iya ẹphe kungu; sụ ẹphe: “Unu tųgbua je etsophee alị ono mgburumgburu; maru ẹge ọ gbaru; dee ẹge ọ gbaru l'ẹkwo. Teke unu detsuaru iya; unu ewotaru iya ẹya lę Sháyilo; tẹ ya nọdu lę Sháyilo l'ẹke-a tųaru iya unu ẹnwa l'ifu Ojejoje.” ⁹ Tọ dụ iya bụ; unwoke ono awufu; je atụko alị ono jekota. Ẽphe etsoo alị ono lę mkpụkpu lę mkpụkpu; kee ya ụzo ẹsaa; bya edekota ẹge ọ dụ l'ẹkwo agwogwo. Ẽphe emetsua; gude iya lakfu Jóshuwa l'ọdu ẹphe lę Sháyilo. ¹⁰ Jóshuwa abya atųaru ẹphe ẹnwa l'ifu Ojejoje lę Sháyilo; nọdu l'ẹke ono keshiaru ndu Ízurelu alị ono l'ikfu l'ikfu.

Alị ndu ikfu Bénjaminu

¹¹ A bya atųa ẹnwa ono; yọ daaru ndu ikfu Bénjaminu l'unwunna l'unwunna. Alị ọphu, a wẹru ẹphe nọ lę mgbaku alị ndu ikfu Júda yęle kę ndu ikfu Jósefu.

¹² L'ụzo iya k'isheli bę ẹke ókè-alị ẹphe dụberu bụ lę Ẽnyimu Jódanu; tųgbua shia nyiru ẹhu l'ụzo isheli Jėriko kwasęru ụzo ẹnyanwu-arịba; bahụ l'alị ugwu; shiwaru ẹke ono phefu l'echi-ẹgu Bėtu-Avenu. ¹³ Yo shi

l'èke ono swee ụzo ọhuda ugvu Luzu, bu iya bu Bételu; bya atugbua Atarotu Ada l'eli ugvu, no le Bétu-Horonu ọphu no l'uzo nsuda.

¹⁴ Okè-alì ono shikwaphu l'ugvu, cheberu ifu le Bétu-Horonu l'uzo nsuda; swia ya l'uzo ọhuda; kwaseru ụzo ọnyanwu-ariba bya alufuta le Kiriyatu Bálu, bu iya bu Kiriyatu-Jerimu, bu mkpukpu, no l'alì ndu ikfu Júda. Ono bu okè-alì ndu ikfu Bénjaminu l'uzo ọnyanwu-ariba.

¹⁵ A bya l'uzo ọhuda be alì ephe shi l'azu Kiriyatu-Jerimu l'uzo ọnyanwu-ariba; tugbua lufu l'iku nwogvu Nefutowa. ¹⁶ Okè-alì ono abya eshi l'èke ono nyiru ẹhu l'okpa ugvu, no ghaa ifu le nsuda Hínomu; mbu l'uzo isheli nsuda Réfa. Yo tugbua nsuda Hínomu, no l'uzo ọhuda ugvu Jebusu; je alufu le Enu-Rogelu. ¹⁷ Yo shi l'èke ono ji-zia ụzo isheli; lufu le Enu Shemeshi; jewaru ege ono je alufu le Gelilotu, no chebe ifu l'e gude ala Áduminu; shi l'èke ono gbafu le Mkpuma Bohanu. Bohanu ono bu nwatibe Rúbenu. ¹⁸ Yo shikwaphu l'èke ono nyiru ẹhu le nsuda-nsuda ụzo isheli Bétu-Araba; bya eshia bahu le Araba; ¹⁹ bya eshia nsuda-nsuda ụzo isheli Bétu-Hogula; shi l'èke ono bya ebufuta l'uzo isheli eke eze Ọnyimu Únú; l'èke, Ọnyimu Jodanu atsoba l'uzo ọhuda. Ono bu okè-alì ndu ikfu Bénjaminu l'uzo ọhuda iya.

²⁰ L'uzo ọnyanwu-ahata bu Ọnyimu Jodanu bu okè iya. Ono bu okè eke alì ndu ikfu Bénjaminu kparu l'unwunna l'unwunna gbaa mgburumgburu.

²¹ Owaa mkpukpu, a weru ndu ikfu Bénjaminu l'unwunna l'unwunna: Jeriko; Bétu-Hogula; Emeku Kezizu; ²² Bétu-Araba; Zemarayimu; Bételu; ²³ Avimu; Para; Ofura; ²⁴ Kefa; Amoni; Ofuni; me Géba. Iphe, o du bu mkpukpu iri l'ebo; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

²⁵ Mkpukpu odo, a nushiru ndu ikfu Bénjaminu bu: Gibiyonu; Ráma; Berotu; ²⁶ Mízupa; Kefira; Moza; ²⁷ Rekemu; Ipelu; Tarala; ²⁸ Zela; Helefu; me le mkpukpu ndu Jebusu, bu iya bu Jerúsalemu; Gíbiya; me Kiriyatu. Iphe, o du bu mkpukpu iri l'eno; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

Ono bu alì, a weru ndu ikfu Bénjaminu l'unwunna l'unwunna.

19

Alì ndu ikfu Símiyonu

¹ A bya atua enwa k'ebo; yo daaru ndu ikfu Símiyonu l'unwunna l'unwunna. Okè-alì, a weru ephe no l'ime alì ndu Júda.

² Mkpukpu, tso l'ophu a weru ephe bu: Besheba, bu iya bu Sheba; Molada; ³ Haza-Shuwalu; Bala; Ezemu; ⁴ Elutoladu; Betulu; Homa; ⁵ Zikulagu; Bétu-Makabotu; Haza Susa; ⁶ Bétu-Lebawotu; me Sharuhenu. Iphe, o du bu mkpukpu iri l'eto; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁷ Mkpukpu odo, tsokwaphu l'alì ndu ikfu Símiyonu bu: Ayinu; Rimonu; Eta; me Ashanu. Iphe, o du bu mkpukpu eno; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu; ⁸ mewaru iphe bu unwu mkpukpu odo, nopheru iphe, bu mkpukpu ono, a gushiru ono mgburumgburu; je akpaa le Belatu-Biye, bu iya bu Ráma l'uzo ọhuda.

Ono bu eke, a weru ndu ikfu Símiyonu l'unwunna l'unwunna t'o buru okè-alì ephe. ⁹ Alì ke ndu ikfu Símiyonu phe ono b'e shi l'alì ophu a nuru ndu Júda wata; ke l'alì a weru ndu ikfu Júda kariru ephe eka; ephe ta du ike buchia ya. O bu iya meru iphe e shi l'alì ndu Júda ono we ndu ikfu ke Símiyonu.

Alì ndu ikfu Zébulonu

¹⁰ A bya atua ɛnwa k'eto; yò daaru ndu ikfu Zébulonu l'unwunna l'unwunna. Ókè-alì nk'èphe kparu lẹ Sarídi. ¹¹ O shi l'èke ono kwasèru ọzo ɛnyanwu-arìba Mára; shia je anyìru ẹhu lẹ Dabeshetu; bya anọ ege ono jeye lẹ nggele, nọ l'uzo Jókuníyamu. ¹² Lẹ Sarídi b'ọ swìru iya l'uzo ɛnyanwu-ahata; je eshia ókè-alì mkpụkpu Kisolotu Tábo; shiwaru l'èke ono nọ jeye lẹ Daberatu; gbafuwaru Jafiya; ¹³ bya eshi ẹke ono kwasèru ọzo ɛnyanwu-ahata lufu Gatu Hefa; mẹ Etu Kazinu; bya ebufuta lẹ Rimonu; bya aji-zia jeshia Neya. ¹⁴ Yo rua ẹke ono; ghajia kwasèru ọzo isheli lufu Hanatonu; je akpaa lẹ nsuda Ifuta Elu. ¹⁵ Mkpụkpu ndu ọdo, tso l'alì ndu ikfu Zébulonu ono bụ Katatu; Nahalalu; Shimuronu; Idala; mẹ Bétulehemu. Iphe, ọ kpakọta dọ bụ mkpụkpu iri l'ẹbo; ọwaa unwu mkpụkpu, gbaru iya mgburumgburu.

¹⁶ Mkpụkpu ono l'ọ ha yele unwu ibiribe mkpụkpu ono, tso iya nọ ono tuko buru okè-iphe ndu ikfu Zébulonu l'unwunna l'unwunna.

Alì ndu ikfu Ísaka

¹⁷ A bya atua ɛnwa k'eno; yò daaru ndu ikfu Ísaka l'unwunna l'unwunna. ¹⁸ Mkpụkpu, nọ l'alì ọphu a wẹru ẹphe bụ:

Jézerilu; Kesulotu; Shúnemu; ¹⁹ Hafarayimu; Shiyonu; Anaharatu; ²⁰ Rabiti; Kishonu; Ebezu; ²¹ Remetu; Enu Ganimu; Enu Hadahu; mẹ Bétu-Pazezu. ²² Ókè-alì iya rutsuaru Tábo; Shahazuma; mẹ Bétu-Shemeshi; shi l'èke ono lufu lẹ Ẹnyimu Jódanu. Iphe, ọ kpakọta dọ bụ mkpụkpu iri l'ishingu; ọwaa unwu mkpụkpu, gbaru iya mgburumgburu.

²³ Mkpụkpu ono yele unwu mkpụkpu ono l'ọ ha tuko buru kẹ ndu ikfu Ísaka l'unwunna l'unwunna.

Alì ndu ikfu Ásha

²⁴ A bya atua ɛnwa k'ise; yò daaru ndu ikfu Ásha l'unwunna l'unwunna. ²⁵ Mkpụkpu, nọ l'alì ọphu a wẹru ẹphe bụ:

Helukatu; Hali; Bétenu; Akushafu; ²⁶ Alameleku; Ámadu; mẹ Mishalu. Eke a kparu okè-alì ọbu l'uzo ɛnyanwu-arìba bụ ugvu Kamelu; mẹ Shihọ Libinatu. ²⁷ Yò bya aswía ya l'uzo ɛnyanwu-ahata shia Bétu-Dagonu; bya anyìru ẹhu l'alì ndu ikfu Zébulonu; mẹ nsuda Ifuta Elu; bya eshi l'èke ono kwasèru ọzo ọhuda jeye lẹ Bétu-Emeku; mẹ Niyelu; bya eswee Kabulu l'uzo ẹka-ibyita. ²⁸ Yò tugbua ege ono shia Abudonu; Rehobu; Hamonu; Kana; jeye yo rua eze mkpụkpu ono; mbụ Sayidonu. ²⁹ Ókè-alì ono abya eshi l'èke ono lashia azu kwasèru ọzo Ráma; bya erua Táya, bụ mkpụkpu, a kpụ-phetaru upho-mkpuma iya mgburumgburu. Yò bya eshi l'èke ono swía ya lẹ Hosa; je ephetu l'eze ẹnyimu. Mkpụkpu, nọtsua l'alì ono bụ Mahalabu; Akuzibu; ³⁰ Uma; Afeku; mẹ Rehobu. Iphe, ọ kpakọta dọ bụ ukporo mkpụkpu lẹ mkpụkpu labu; yeru unwu ibiribe mkpụkpu, gbaru iya mgburumgburu.

³¹ Mkpụkpu ono l'ọ ha yele unwu ibiribe mkpụkpu ono, tso iya nọ ono l'ọ ha chiko buru okè-iphe ndu ikfu Ásha l'unwunna l'unwunna.

Alì ndu ikfu Náfutali

³² A byakwa atua ɛnwa k'ishingu; yò daaru ndu ikfu Náfutali l'unwunna l'unwunna.

³³ Ókè-alì ẹphe shi lẹ Helefu; mẹ l'iku eze oshi Zanimu; swee Adami Nẹkebu; mẹ lẹ Jabunilu; shi l'èke ono lufu Lakumu; kwasèru ege ono jeye

lẹ Ẹnyimu Jódanu. ³⁴ Ókè-alì ono abya eshia ụzo ẹnyanwu-arìba lashia Azunotu-Tábo; shia ẹke ono lufuta lẹ Hukọku. Yọ bya anyìru ẹhu l'alì ndu ikfu Zébulọnu l'ụzo ọhuda; mẹ kẹ ndu Ásha l'ụzo ẹnyanwu-arìba; mẹ Ẹnyimu Jódanu l'ụzo ẹnyanwu-ahata. ³⁵ Mkpukpu mkpukpu, nọ l'alì ndu ikfu Náfutali ndu ọphu, a kpụ-phetaru upho-mkpuma iya mgburumgburu bu: Zidimu; Zeru; Hámatu; Rakatu; Kíneretu; ³⁶ Adama; Ráma; Házo; ³⁷ Kedeshi; Edereyi; Ẹnu-Házo; ³⁸ Yirọnu; Mìgudalu Ẹlu; Horemu; Bétu-Anatu; mẹ Bétu-Shẹmeshi. Iphe, ọ kpakọta dọ bu mkpukpu iri lẹ tete; ọwaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

³⁹ Mkpukpu ono l'ọ ha; yeru unwu ibiribe mkpukpu ono, gbaru iya mgburumgburu ono l'ọ ha tuko buru ókè-alì ndu ikfu Náfutali l'unwunna l'unwunna.

Alì ndu ikfu Dánu

⁴⁰ Tọ dọ iya bu; a bya atọ ẹnwa k'ẹsaa; yọ daaru ndu ikfu Dánu l'unwunna l'unwunna. ⁴¹ Mkpukpu ndu ọphu, nọ l'alì ọphu a wẹru ẹphe bu:

Zora; Ẹshutawolu; Iru Shemeshi; ⁴² Shalubimu; Ajalọnu; Itula; ⁴³ Elọnu; Timína; Ẹkuronu; ⁴⁴ Eluteke; Gibétọnu; Belatu; ⁴⁵ Jéhudu; Bene-Béraku; Gatọ-Rimọnu; ⁴⁶ Mejakọnu; mẹkwaphu Rakọnu; yeru alì ọphu, nọ ghaa ifu lẹ Jọpa.

⁴⁷ Ọle ọ tsuru ndu ikfu Dánu l'ẹhu ọluta alì nk'ẹphe. Tọ dọ iya bu; ẹphe atugbuja je etso ndu Leshemu ọgu; lụ-gbuja ẹphe; bya atuko ẹphe gbushia; naa ẹphe alì ọbu buru. Ẹphe eje eburu lẹ Leshemu; woru mkpukpu ono gwa ochechoroche ẹphe, bu iya bu Danu.

⁴⁸ Mkpukpu ono l'ọ ha; ọwaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu achiko bukotaru ókè-alì ndu ikfu Dánu l'unwunna l'unwunna.

Alì Jóshuwa

⁴⁹ A tọ-getsulephu ẹnwa; keshia alì ono l'oruberu iya; ndu Ízurelu abya eshi l'oke iya nk'ẹphe wẹe Jóshuwa Nunu alì t'ọ buru òkè-iphe iya. ⁵⁰ Yọ buleruphu ẹge Ojejoje turu ẹphe l'ekemu t'ẹphe mee ya; bẹ ẹphe meru iya. Mkpukpu ẹke ọ turu ẹka; sọ t'a nọ iya bẹ ẹphe nuru iya. Mkpukpu, ẹphe nuru iya bu Timinátu Séra, nọ l'alì ugvu Ífuremu. Yọ bya akpụ-kwazi mkpukpu ono buru.

⁵¹ Alì ono l'ọ ha bẹ Eliyéza, bu onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ Jóshuwa Nunu; mẹ lẹ ndu ishi ndu Ízurelu l'ikfu l'ikfu nọdu l'ifu Nchileke lẹ Sháyilo; l'ọnu ẹke eeshije abata lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko tọ ẹnwa gude washiaru iya ndu Ízurelu. Yọ buru ẹge ono bẹ ẹphe keru alì ono l'ọ ha; jeye ẹphe ekegee iya.

20

Mkpukpu ishingu, bu a -gbabe a dzuru

(Ógú 35:9-34; Dít 4:41-43; 19:1-13)

¹ Tọ dọ iya bu; Ojejoje asọ Jóshuwa ² t'ọ kfulu ndu Ízurelu t'ẹphe fọta mkpukpu mkpukpu, bu a -gbabe; a dzuru, bu iya bu ẹge ono, ya shi l'ọnu Mósísu kfulu ẹphe ono; ³ k'ọphu bu: o -nwejeru onye gburu madzọ l'ẹ b'ọ ma amama; t'ọ gbaru laa ẹke ono je ezee ndzọ; shi ẹge ono nahu ugwo ọchi onye ono, o gburu ono.

⁴ “Onye ọbu -rulephu l'ọnu obu-edukfu mkpukpu ono; t'ọ vudokwa l'ẹke ono dooru ndu bu ọgurennya mkpukpu ono iphe, dakfutaru iya nọ. Ọ bu

ndu bu ọgurennya ono e-duta iya duba le mkpukpu ono; wee ya ali t'ephe l'iya buru. ⁵ O -buru l'o onye ono, eme te ya gwata iya ugwo ochi ono chiru iya bya; te ndu bu ọgurennya mkpukpu ono ba ahakwaru iya onye ono, gbaru oso ndzu ono; ke le to lebezidu enya gbua onye ono; ophu o budu l'okfu, shi adahawaru yele onye obu. ⁶ Onye ono e-bu le mkpukpu ono jeye teke oo-vudo l'ifu oha; ephe ekpee ya ikpe. Yo bukwaaphu l'eke ono jeye teke onye achiru Nchileke eja teke ono a-nwuhu. O bu teke ono be o-laphu azu l'ufu iya, bu iya bu mkpukpu eke o shi gbaa oso ndzu ono."

⁷ To du iya bu; ephe abya afota Kedeshi, no l'ali ugvu ndu Nafutali l'ali Galili; me Shékemu, no l'ali ugvu ndu Ifuremu; me Kiriyatu Aba, bu iya bu Héburonu, no l'ali ugvu ndu Júda. ⁸ E rua l'uzo enyanwu-ahata Enyimu Jodanu; mbu swanmangu ali, nokota l'eli ugvu l'echi-egu l'uzo enyanwu-ahata Jeriko; ephe afota Beza l'ali ndu ikfu Rubenu; Ramotu le Giledu l'ali ndu ikfu Gadu; me Golanu, no le Bashanu l'ali ndu ikfu Manase. ⁹ Mkpukpu ono l'o ha b'a fotaru doberu ndu Izurelu; me ndu bu mbyamumba; t'onye gbujeru madzu le b'o ma amama; gbaru laa eke ono je ezee ndzu; shi ege ono nahu ugwo ochi onye ono, o gburu ono; gbururu jeye teke oo-vudo l'ifu oha t'e kpee ya ikpe.

21

Mkpukpu ndu Lívayi

¹ Ya ndono; ndu bugbaa ishi l'enya ufu ndu ikfu Lívayi abyakfutashia Eliyeza, bu onye achijeru Nchileke eja; me Jóshuwa Nunu; me ndu, bugbaa ishi l'enya ufu ndu ikfu Izurelu l'ephe ha. ² Yo buru le Sháyilo l'ali Kénanu be ephe byakfutaru ephe; bya asu ephe: "Le Ojejoje shikwa l'onu Mosisu tua ekemu su t'a nutsal ephe mkpukpu eke ephe e-buru; me ali eke elu ephe a-noduje akpa nri." ³ To du iya bu; ndu Izurelu abya emee ya ege Nchileke turu l'ekemu; bya eshi l'oke iya nk'ephe ketatsua mkpukpu; nu ndu ikfu Lívayi; nukwaphu ephe eke elu ephe a-noduje akpa nri.

⁴ Enwa ke mbu, e vuru uzo tua adaaru ndu ufu Kohatu l'unwunna l'unwunna. Ndu Lívayi ndu ophu bu ndibe Eronu, bu onye achijeru Nchileke eja b'a nuru mkpukpu iri l'eto, shi ali ndu ikfu Júda; ke ndu ikfu Símiyonu; me ke ndu ikfu Benjaminu. ⁵ Ndu ufu Kohatu ndu ophu nanu b'a weru mkpukpu iri, shi l'ali ndu ikfu Ifuremu; ke ndu ikfu Danu; me ke nkere-ebo ndu ikfu Manase l'unwunna l'unwunna.

⁶ Ndu ufu Geshonu b'e shi l'ali ndu ikfu Isaka; ke ndu ikfu Asha; ke ndu ikfu Nafutali; me nkere-ebo ke ndu ikfu Manase l'ali Bashanu wee mkpukpu iri l'eto l'unwunna l'unwunna.

⁷ Ndu ufu Merari b'e shi l'ali ndu ikfu Rubenu; ke ndu ikfu Gadu; me ke ndu ikfu Zebulonu wee mkpukpu iri l'ebo l'unwunna l'unwunna.

⁸ Mkpukpu ono l'o ha; me eke, elu akpaje nri; be ndu Izurelu wekotaru ndu ikfu Lívayi l'ege ono, Ojejoje shi l'onu Mosisu tua l'ekemu ono.

⁹⁻¹⁰ Owaa mkpukpu ophu e shi l'ali ke ndu ikfu Júda; me ke ndu ikfu Símiyonu wee unwu Eronu, shi l'unwunna Kohatu, bu ndu ikfu Lívayi. Iphe, kparu iphe, a weru ephe ali ono bu l'enwa ke odungu bu ephe b'o daru.

¹¹ Mkpukpu ndu ophu a weshiru ephe bu: Kiriyatu Aruba, bu iya bu Héburonu yele eke, elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu.

Héburonu ono nọ l'alì ugvu ndu Júda. Arúba bú nna oche Anaku. ¹² Obenu l'ophu, bú egu; mę mkpukpu, nọ-pheru ono mgburumgburu bę ephe nuru Kálebu Jefune t'ọ búru òkè-iphe iya.

¹³ Ụnwu kę Éronu, bú onye achijeru Nchileke eja b'a węru mkpukpu Héburonu t'ọ búru mkpukpu eke onye gburu ọchi a-gbajęru laa je anọdu. Mkpukpu ndu ọdo, tso iya bú Libina; ¹⁴ Jatiru; Eshitemowa; ¹⁵ Holonu; Débi; ¹⁶ Ayinu; Juta; mę Bétu-Shemeshi yele eke elu akpaję nri, nọkota iya nọ. Mkpukpu tete b'a wataru l'alì kę du ikfu labu ono.

¹⁷ A bya l'alì kę ndu ikfu Bénjaminu bya awęę ephe Gíbiyọnu; Géba; ¹⁸ Anatotu; mę Alumonu; mękwaphu eke, elu ephe a-kpaję nri, nọkota iya nọ. Iphe, ọ dụ bú mkpukpu ęno.

¹⁹ Mkpukpu, a węshiru ndu achijeru Nchileke eja, bú iya bú ụnwu Éronu dụ iri l'ęto; yeru eke elu ephe a-kpaję nri.

²⁰ Ndu ufu Kohatu, shi l'ikfu Lívayi ndu ophu phoduru nọ b'a wataru mkpukpu olemole l'alì kę ndu ikfu Ífuremu nọ.

²¹ Eke, a nuru ephe bú Shékemu l'alì ugvu Ífuremu. Shékemu ono tso lę mkpukpu, onye gburu ọchi a-gbajęru laa je anọdu zeeru ndzụ. Eke ọdo, a nuru ephe bú Géza; ²² Kibuzayimu; mę lę Bétu-Horonu; yeru eke elu ephe a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumgburu. Iphe, ọ dụ bú mkpukpu ęno.

²³ Mkpukpu ndu ophu e shi l'alì ndu ikfu Dánu nọ ephe bú Eluteke; Gibétonu; ²⁴ Ajalonu; mękwaphu Gatụ-Rimonu yele eke elu ephe a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumgburu. Iphe, ọ dụ bú mkpukpu ęno.

²⁵ Mkpukpu ndu ophu e shi lę nkere-ębo ikfu Manáse nọ ephe bú: Ténaku; mę Gatụ-Rimonu; yeru eke elu ephe a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumgburu. Iphe, ọ dụ bú mkpukpu labu.

²⁶ Mkpukpu iri ono yele eke elu ephe a-kpaję nri ono b'a nukotaru ndu ufu Kohatu ndu ophu phoduru nọ.

²⁷ A bya lę ndu ufu Geshonu, bukwapu ndu ikfu Lívayi. Mkpukpu, a nuru ephebedua bú mkpukpu ndu ophu shi lę nkere-ębo ndu ikfu Manáse.

Eke, a nuru ephe bú Gólanu l'alì Báshanu eke onye gburu ọchi a-gbajęru laa je anọdu; nufukwapu ephe Be Eshutara; yeru eke elu ephe a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumgburu. Iphe, ọ dụ bú mkpukpu labu.

²⁸ Eke ophu e shi l'alì kę ndu ikfu Ísaka nọ ephe bú: Kishonu; Daberatu; ²⁹ Jamutu; mękwaphu Enu Ganimu; yeru eke elu ephe a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumgburu. Iphe, ọ dụ bú mkpukpu ęno.

³⁰ Eke ophu e shi l'alì ndu ikfu Ásha nọ ephe bú: Mishalu; Abudonu; ³¹ Hęlukatu; Rehobu; mę eke elu ephe a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumgburu. Iphe, ọ dụ bú mkpukpu ęno.

³² Eke ophu e shi l'alì ndu ikfu Náfutali nọ ephe bú: Kedeshi, nọ l'alì Gálili t'ọ búru eke onye gburu ọchi a-gbajęru laa je anọdu. A nukwaruphu ephe Hamotu Doo; Katanu; yeru eke elu ephe a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumgburu. Iphe, ọ dụ bú mkpukpu ęto.

³³ Mkpakọ mkpukpu, a nuru ndu ufu Geshonu chiko dụ iri l'ęto; yeru eke elu ephe a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumgburu.

³⁴ A bya lę ndu ikfu Lívayi ndu ophu phoduru nọ, bú iya bú ndu ufu Merari.

E shi l'alì kę ndu ikfu Zébulonu nọ ephe Jọkuníyamu; Kata; ³⁵ Dịmuna; mękwaphu Nahalalu; yeru eke elu ephe a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumgburu. Iphe, ọ dụ bú mkpukpu ęno.

³⁶ Eke, e shi l'alì ndu ikfu Rúbènu nù ẹphe bụ: Beza; Jahazu; ³⁷ Kedemotu; mękwaphu Mefatu; yeru ẹke elu ẹphe a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumburu. Iphe, ọ dọ bụ mkpụkpu ẹno.

³⁸ Eke, e shi l'alì kẹ ndu ikfu Gádu nù ẹphe bụ: Rámọtu Gíledu t'ọ buru ẹke onye gburu ọchi a-gbajęru laa je anọdu. A nụkwaruphu ẹphe Mahanayimu; ³⁹ Héshibonu; mę Jáza; yeru ẹke elu ẹphe a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumburu. Iphe, ọ chiko dọ bụ mkpụkpu ẹno.

⁴⁰ Mkpakọ mkpụkpu, a wẹru ndu ufu Merari, tso l'ikfu Lívayi dọ iri l'ẹbo.

⁴¹ Mkpakọta mkpụkpu, e shi l'alì ndu Ízurelu wẹ ndu ikfu Lívayi dọ ụkporo mkpụkpu labụ lẹ mkpụkpu ẹsato; yeru alì ẹke, elu ẹphe a-kpaję nri. ⁴² Iphe, bụ mkpụkpu ono l'ọ ha l'iche iche bẹ nwekotaru alì, gbaru iya mgburumburu ẹke elu a-kpaję nri.

⁴³ Tọ dọ iya bụ; lẹ Ojejoje anụkota ndu Ízurelu alì ono, o riburu ndu ndiche ẹphe l'angu; lẹ ya a-nụ ẹphe ono. Ẹphe eje alụta alì ono buru. ⁴⁴ Ya ndono; Ojejoje emee; ẹphe atụfu ume; tųsaru ẹhu, bụ iphe, o kweru ndiche ẹphe ụkwa lẹ ya e-meru ẹphe. Ẹ tọ dųhedu ndu ọhogu ẹphe, dųkwaduru ike ọgbaberu ẹphe; kẹle Ojejoje nwukotawaru ndu ọhogu ẹphe ono nù ẹphe. ⁴⁵ Ẹ to nwedu ụkwa ọma ono, Ojejoje kweshiru ndu Ízurelu ono, nweru m'ọo nanụ, ẹ to meduru ẹphe. O mekotaru iya ẹphe l'ọ ha.

22

Ikfu ẹto akwala l'alì nk'ẹphe l'ụzo ẹnyanwu-ahata.

¹ Ya ndono; Jóshuwa abya ekukoo ndu ikfu Rúbènu; ndu ikfu Gádu; mę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse; ² sụ ẹphe: “Nta-a bẹ unu mekotawaru iphe, Mósisu, bụ nwozi Ojejoje tųru unu ekemu t'unu mee; bya anụkotaru yẹbe Jóshuwa okfu l'iphe, bụ iphe, ya ziru unu l'ọ ha. ³ Eshinu ime teke ono jeye ntanụ-a bẹ unu ta gbadobua ụnwunna unu; ẹnya erua unu alì; unu ejee ozi, Ojejoje ziru unu. ⁴ Nta-a, nchị dųwa ụnwunna unu ndoo, bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu kweru unu ụkwa iya; bụkwa t'unu lashiwaru l'ufu unu l'alì ono, Mósisu, bụ nwozi Ojejoje nųru unu l'azụ Ẹnyimu Jọdanu azụ iya ọphu ono. ⁵ Ọlobu; unu letakwa ẹnya meje ekemu ono, Mósisu, bụ nwozi Ojejoje tųru nù unu ono, bụ iya bụ t'unu yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu; tsoje ụzo iya; chikoje ekemu iya l'ọ ha l'eme. Unu achiru ụkfu kwẹe ya; gudeje obu unu l'ọ ha l'ejeru iya ozi; gude ndzụ unu l'ọ ha l'abaru iya eja.”

⁶ Jóshuwa abya agooru ẹphe ọnu; sụ ẹphe t'ẹphe lawaru. Ẹphe awụkahu lashia l'ufu ẹphe. ⁷ Nkere-ẹbo ikfu Manáse bẹ Mósisu wẹhawaru alì lẹ Báshanu. Nkere-ẹbo ọphu; ẹphe l'ụnwunna ẹphe b'ọ wẹru alì l'azụ Ẹnyimu Jọdanu azụ iya ọphu l'ụzo ẹnyanwu-arịba. Jóshuwa asụ ẹphe t'ẹphe lawaru; bya agooru ẹphe ọnu; ⁸ sụ ẹphe: “Iphe, unu vu l'ala hakwa nshinu; yeru elu; mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; ope; ígwè; męwaru ẹkwa unu, zaru ntumatu. Tẹ unu l'ụnwunna unu kekwa iphe ono, unu kwaru l'okwata ono.”

⁹ Tọ dọ iya bụ; ndu Rúbènu; mę ndu Gádu; ẹphe lẹ nkere-ẹbo ndu Manáse ahaa ndu Ízurelu lẹ Sháyilo l'alì Kénanu; wụfu lashia alì Gíledu, bụ alì nk'ẹphe, bụ iya bụ alì ono, Ojejoje tųru ekemu; sụ Mósisu t'ọ buru nk'ẹphe ono.

¹⁰ Ya ndono; ẹphe ejee bya erua Gelilotu l'iku Ẹnyimu Jọdanu l'alì Kénanu; ndu ikfu Rúbènu; ndu ikfu Gádu; mę lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse abya eworu ẹnya-ngweja, ha ẹjo nshinu kpụa l'iku Ẹnyimu Jọdanu

l'èke ono. ¹¹ Tò dù iya bụ; ndu Ízurèlu anùlephu l'èphe kpuru ɛnya-ngweja lẹ Gelilotu, bụ ókè-alì Kénanu l'iku Ẹnyimu Jódanu l'azụ iya kẹ ndu Ízurèlu; ¹² ndu Ízurèlu l'èphe ha abya edzukobe lẹ Sháyilo t'èphe je etso èphe oḡu.

¹³ Tò dù iya bụ; ndu Ízurèlu abya ezia Finehasu Eliyéza t'o je Gíledu; je aphụ ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mẹ lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse. Eliyéza phụ bụ onye achijeru Nchileke eja. ¹⁴ Èphe eyeru iya ndu ishi iri. Ụmadzu iri ono shitsua l'ikfu ndu Ízurèlu iche iche. Èphe l'èphe ha bụkota ishi l'onu-ufu, dḡbaa iche iche lẹ Ízurèlu.

¹⁵ Èphe erua Gíledu je jekfu ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mẹ lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse bya asu èphe: ¹⁶ “Ndibe Ojejoje l'èphe ha sụkwaru: ‘?Nanụ ẹge ọ dù bẹ unu mebyiru ekemu, Nchileke tḡru? Mbụ; ?bụ ngunu kparu iphe unu gharu Ojejoje azụ je akpḡaru onwunu ɛnya-ngweja; shi ẹge ono kwefuru iya íkè? ¹⁷ ?Iphe ono, èphebe ndu Ízurèlu meru lẹ Peyọ ono te edzudua tọ? Keshinu ono jeye nta-a bẹ èphe te nwefukwaa onwèphe l'iphe, dù ẹji ono. Ọ bụ iphe, dù ẹji ono kparu iphe iphe-ẹhuka-wa byakfutaru ndu Ízurèlu. ¹⁸ ?Unu tḡwaru nwèhu alufu Ojejoje l'èhu tọ?

“ ‘Unu makwaru l'unu -kwefuru Ojejoje íkè ntanụ-a; bẹ ẹhu e-ghukwa Ojejoje eghughu teke o beru echile. ¹⁹ Ọ -bḡru l'ọ dù unu l'alì nk'unu b'e merushiru emerushi; unu alakfuta ayi l'alì kẹ Ojejoje l'azụ iya-a; l'èke ụlo-ékwa kẹ Ojejoje nọ t'ayi l'unu chiko buru. Unu ba kpushiru onwunu ɛnya-ngweja, ẹ ta bḡdu ɛnya-ngweja Ojejoje, bụ Nchileke ayi; shi ẹge ono kwefuru Ojejoje; mẹ ayibedua íkè. ²⁰ Teke ono, Ekanu Zera mebyiru ekemu, Ojejoje tḡru lẹ k'iphe, dḡru iya nsọ ono; ?Ojejoje ta nḡbeduru ndu Ízurèlu l'èphe ha oke ẹhu-eghughu iya tọ? Ẹ tọ bḡkwa yèbedua nwenkinyi iya bẹ nwuhuru nḡ l'okfu iphe ono.’ ”

²¹ Tò dù iya bụ; ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mẹ lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse asu ndu ishi ndu Ízurèlu: ²² “Ọkaribe, bụ Nchileke; bya abḡru Ojejoje! Ọkaribe, bụ Nchileke; bya abḡru Ojejoje! Ọ makḡtaru iphemiphe ọbule. T'unubẹ ndu Ízurèlu makwaruphu! Ọ -bḡru l'ọ t'ayi kwefuru Ojejoje íkè; m'ọ bụ ẹge ee-me t'ayi ba nḡru iya okfu bẹ ayi gude kpḡa ɛnya-ngweja-a; unu be edobekwa ayi ndzḡ ntanụ. ²³ Ọdo bụ; ọ -bḡru l'iphe, ayi gude kpḡa ɛnya-ngweja k'ẹka ayi bụ t'ayi shi ẹge ono lufu Ojejoje l'èhu; wata oḡba ngweja-ukfuru; ngweja-nri; mẹ lẹ ngweja-ẹhu-agu; tẹ Ojejoje l'onwiya jikwaa ayi iyeregede!”

²⁴ “Wawakwa! Iphe, kparu iphe ayi jeru ọkpḡ ɛnya-ngweja ono kwa l'ayi tsuhuru egvu; l'ayi ta madḡ: ?unwu unu ta egbeshidu nḡ ujiku lanḡ; sḡ l'ẹ to nwedu iphe, jikoru ayi lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurèlu? ²⁵ Ụnwegirima unu; ?ta asudunu lẹ Ojejoje mewaru; ókè ayi l'unu abḡru lẹ Ẹnyimu Jódanu; l'ayibẹ ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu Gádu ta gbakwa lẹ Ojejoje. E shi ẹge ono; unwu unu emee; unwu nk'ayi ababuhuru Ojejoje eja.

²⁶ “L'ọ kwa iya kparu iphe, ayi sḡru: ‘T'ayi kpule-e ɛnya-ngweja. Ọle ẹ tọ bḡkwanu ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru; m'ọ bụ ngweja ọdo.’ ²⁷ Iphe, ayi gbe kpḡa ya kwa t'ọ bḡru iphe, a-bḡru ekebe ayi l'unu; mẹ oḡbo ọphu nọ l'ifu; l'ayi e-gudeje ngweja-ukfuru; ngweja-ẹhu-agu; mẹ lẹ ngweja ọdo; baaru Ojejoje eja l'ulo iya, dù nsọ. T'ẹ b'ọ dḡkwanu teke a nonyaa; unwegirima unu asḡ l'unwegirima nk'ayi ta gbadu lẹ Ojejoje.

²⁸ “Ọ bụ iya meru iphe ayi sḡru: ‘A makwaru ama; l'èphe -nonyaaru; kfuaru ayibedua; m'ọ bụ unwegirima ayi ẹge ono; t'ayi sḡkwanu èphe:

T'èphe phukwa l'ènya-ngweja ophu yèle kẹ Ojejoje bukwa nanu; mbu ophu nna ayi oche phe kpuru l'onwèphe. L'èphe ta kpukwa iya t'èphe gwojeru iya Ojejoje ngweja-ukfuru; m'ò bu ngweja odo; l'ò kwa t'ò buru iphe, a-nòdu agbaru ayi l'unu ekebe.'

²⁹ “Tẹ Nchileke be ekwekwa t'ayi kwefuru Ojejoje íkè; ghaaru iya azu; je akpuà ɛnya-ngweja-ukfuru odo; ngweja-nri; m'ò bu ngweja odo; gbe haa ɛnya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke ayi ono, nò l'ifu ɔlo-ékwa iya ono.”

³⁰ Tò dù iya bu; Finehasu, bu onye achijeru Nchileke ɛja; mɛ ndu ishi ndu Ízurelu, bu ɛphe bu ndu ishi, shitsua l'unwunna ndu Ízurelu anɛbe iphe ono, ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mɛ ndu ikfu Manáse kfuru ono; ɛhu atsoo ɛphe ɛna. ³¹ Ya ndono; Finehasu Eliyéza asu ndu Rúbenu; ndu Gádu; mɛ ndu Manáse: “Ntanu bɛ ayi maru lɛ Ojejoje nò swiru ayi; kẹ l'unu te mebyidu ekemu Ojejoje. Nta-a bɛ unu dzofuwaru ayibe ndu Ízurelu t'ɛ b'ò dù iphe Ojejoje e-me ayi.” Eliyéza, bu nna Finehasu bu onye achijeru Nchileke ɛja.

³² To dù iya bu; Finehasu Eliyéza, bu onye achijeru Nchileke ɛja; mɛ ndu ishi ono eshi l'alì Gíledu ɛke ɛphe lɛ ndu ikfu Rúbenu; mɛ ndu ikfu Gádu shi nòdu ndzuko ono lashia Kénanu; je akòoru ndu Ízurelu ɛge ɛphe jeru iya. ³³ ɛhu atsoo ndu Ízurelu ntumatu; l'èphe nɛtsuaru ɛge ɛphe jeru iya. Ndu Ízurelu abya ajaa Nchileke ajaja. ɛphe ekfubuhu kẹ oje otso ndu ikfu Rúbenu; mɛ ndu ikfu Gádu ogu; mbu ogu, ɛphe shi rukota ɛhu t'èphe je emebyishia alì ndu ikfu Rúbenu; mɛ kẹ ndu ikfu Gádu.

³⁴ Ndu ikfu Rúbenu; mɛ ndu ikfu Gádu abya eworu ɛpha guà ɛnya-ngweja ono. Iphe, ɛphe guru iya bu: “Iphe, agbaru ayi ekebe lɛ Ojejoje bu Nchileke.”

23

Ekpe, Jóshuwa eke anu ndu Ízurelu

¹ A nonyakpowaru lɛ Ojejoje metsuaru; ɛhu adu ndu Ízurelu agu l'ɛka ndu ohogu ɛphe, gbaru ɛphe mgburumgburu; teke ono bɛ Jóshuwa kahwaru akahu; ogurennya iya aduwa nshinu. ² Yo kua ndu Ízurelu l'èphe ha. O kuru ndu bu ogurennya ɛphe; mɛ ndu ishi ɛphe; ndu ikpe yèle ndu odo, onu eru l'okfu; su ɛphe: “Nta-a bɛ ya kahwaru; ogurennya iya ahawa nshinu. ³ Unu gudewa ɛnya unu phua iphemiphe obule, Ojejoje, bu Nchileke unu meru iphe bu mbakeshi ono l'okfu ɛhu unu. O bu Ojejoje ono, bu Nchileke unu ono bu onye lu-chitaru unu ogu. ⁴ Unu nyatakwa ɛge ya gude washjaru unu alì iphe bu mbakeshi ndu ophu, e ta alutadua l'ogu; mɛ alì ndu onanu, ya lutawaru ono; mbu alì ono, nò lɛ mgbaku ɛnyimu Jòdanu yèle Oke ɛnyimu, nò l'uzo ɛnyanwu-ariba ono. ⁵ O bu Ojejoje, bu Nchileke unu l'onwiya bɛ a-chifu ɛphe l'alì ono. Oo-nwufu ɛphe l'alì ono; unu anata iya ɛphe; bu iya bu ɛge Ojejoje, bu Nchileke unu kweru unu ukwa iya.

⁶ “O buphu t'òkpoma shia unu ike; ɛnya erua unu alì t'unu meje ekemu ono, e deru lɛ ɛkwo Ekemu Mòsisu ono. Unu ba ahakwa iya; melahaa iphe odo. ⁷ T'è b'ò dukwa iphe, unu l'èphe e-je emegba; mbu iphe bu mbakeshi ndu ophu bunyabe unu. Unu ba akpo-kujekwa agwa ɛphe; ophu unu 'egudejekwa ɛphe ria angu. Unu be ejejekwaru ɛphe ozi; ophu unu 'abajekwaru ɛphe ɛja. ⁸ O bu Ojejoje, bu Nchileke bɛ unu a-chiru ɛka kwe; ɛge unu shi teke ɛ ta madu kwetata jeye nta-a.

⁹ “Ojejoje chishiru unu iphe bu mbakeshi, hatsua nshinu; shihu ike. Keshinu ono jeye ntanu-a ta dubua iphe bu mbakeshi ono ophu dujeru ike gbaberu unu. ¹⁰ Onye lanu l'ime unu aduje ike chikashia unu madzu ebo l'ukporo madzu iri; kele Ojejoje, bu Nchileke unu anoduje aluru unu ogu ege o kweru unu ukwa iya. ¹¹ Oo ya bu; t'enya rukwaa unu ali t'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu.

¹² “Olobu; o -buru l'unu nonyaaru; ghaaru iya azu; unu le mbakeshi ndu owaa, a lu-phodoru-wa bya atugbabe; buru nanu; m'o kwanu l'unu l'ephe wataru olugba nwanyi; wata omegba iphemiphe obule; ¹³ unu makwaru amaru le Ojejoje, bu Nchileke unu ta achifuhekwaru unu iphe bu mbakeshi ono. Iphe, e-gbe mechia nu bu l'ephe a-buru igbudu tupyabe unu; buru onya hata unu. Ephe a-buru echachi, ee-gude ahunu unu ahunu; buru ogvu; turu unu l'enya gbururu jeye teke unu a-chiko buru kpurupyata l'egiri ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu ono.

¹⁴ “Nta-a be oge nka-ezekuna nk'iya ruwaru, bu iphe duru ndiphe l'ephe ha. Unu gudewa obu unu; me uche unu maru l'e to dudu egiri iphe ono, Ojejoje, bu Nchileke unu kwekotaru unu ukwa iya ono, nweru ophu e to medu. O tukowa ukwa ono l'o ha mekota. E to dudu m'oo nanu, o haru. ¹⁵ Ole o kwaphu ege ono, iphe, bu iphe, du mma, Ojejoje, bu Nchileke unu kwekotaru unu ukwa iya vukotaru ono; bukwaphu ege iphe, du eji ono, Ojejoje nmaru unu okwa iya ono a-vukota; jeye teke oo-me unu; unu aburu kpurupyata l'egiri ali-a, o nuru unu-a; ¹⁶ m'o buru l'unu dakaru ekemu, no l'ogba-ndzu ono, unu le Ojejoje gbaru ono. O -buru l'unu je ejelaaharu agwa ozi; balaaharu iya eja be Ojejoje a-nubekwaru unu oke ehu-eghughu iya. E to dukwa ege unu a-no-bebe; unu aburu kpurupyata l'egiri ali ono, Ojejoje nuru unu t'unu buru ono.”

24

Ojejoje nwenkinyi iya be ayi a-nodu ejeru ozi

¹ Ya ndono; Jóshuwa abya ekukoo ikfu ndu Izurelu kparamukpamu; ephe edzukoo le Shékemu. Yo bya ekukoo ndu, bu ogurennya; ndu ishi; ndu ikpe; me ndu, notsua l'okwa le Izurelu; ephe edzua l'ifu Nchileke.

² Jóshuwa asu ndu ono l'ephe ha: “Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu suru: ‘Le teke ndiche; be nna unu oche phe jeye le Téra, bu nna Ebirihamu; me Nahó; shi buru le azu Enyimu Yufurétusu azu iya ophu; l'abaru agwa eja. ³ Obenu le yebe Ojejoje dufutaru nna unu, bu Ebirihamu l'ali ono, no l'azu enyimu azu iya ophu ono; duta iya; yo jephekota ali Kénanu l'o ha; ya abya emee ya; yo nweru unwu l'igwe. Ya nuru iya Ayizaku; ⁴ Ayizaku amuta Jékopu ye le Iso. Ya eworu ali ugvu Séyi nu Iso; obenu le Jékopu; ye le unwu iya laru Íjiputu.

⁵ “ ‘Ya ezia Mosisu; me Erónu; bya egude ephe mee te iphe-ehuka dakfuta ndu Íjiputu; shi ege ono dufuta unu l'eke ono. ⁶ Teke ya shi le Íjiputu dufuta nna unu phe be ephe ruru eze enyimu; ndu Íjiputu egudewa ugbo-inya; me ndu agbaru iya inya l'achi ephe. Ephe achia ephe jeye le Eze Enyimu Uswe. ⁷ Obenu le ndu Izurelu rakuru Ojejoje; yo wota ochi gude dokahu nna unu le ndu Íjiputu. Ya mee eze enyimu ono; yo bya ekpua ephe; rigbushikota ephe. Unu egude enya unu phukota iphe meru ndu Íjiputu. E metsua; unu eburu l'echi-egu noo ntumatu.

8 “ Ya duru unu jeye unu abata l'alì ndu Amòru, bu ndu shi buru l'ùzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jòdanu. Ẹphe abya etso unu oḡu. Ya eworu ẹphe nù unu; gbushia ẹphe; unu anaa ẹphe alì ẹphe; yò buru nk'unu. 9 Teke ono, Balaku Zipo, bu eze ndu Móabu rùkotaru ẹhu t'ò bya etso ndu Ízureḡu oḡu ono; b'o ziru t'e je ekuaru iya Bèlamu Beyò t'ò bya atua unu onu. 10 Obenu lẹ ya ta ngaduru Bèlamu nchì. Oo ya kparu iphe, o wataru unu oḡoru onu; o -ḡo-gee ya; yò ḡokwase iya. Ya eshi ẹge ono nafuta unu l'ẹka iya.

11 “ Tò dù iya bu; unu adaa Ẹnyimu Jòdanu; bya erua Jérìko. Ndu Jérìko etso unu oḡu, bu iya bu ẹge ndu Amòru; ndu Pérezu; ndu Kénanu; ndu Hetu; ndu Gígashi; ndu Hevu; mẹkwaphu ndu Jèbusu tsokwaruphu unu. Obenu lẹ ya nwuru ẹphe nù unu. 12 Ya ziru evu-enyi; yo vuta ụzo je achishiaru unu ẹphe; mbù je akpaa lẹ ndu eze labù, shi achì ndu Amòru. Alù-gbu, unu lù-gburu ẹphe te shikwa l'ogù-mbeke unu; m'ò bu l'akfù unu. 13 Ya nùru unu alì, unu te sedu ẹza iya; nù unu mkpùkpù, unu te gudedu ẹka unu kpua. Unu eburu iya; l'eri iphe, shi lẹ mgbo vayinu, unu ẹ ta kòdu; l'eri iphe, shi l'oshi olivu, unu te eyedu.’

14 “ Nta-a kwa t'unu tsuje Ojejoje egvu; unu egude ire-lanù l'abaru iya ẹja. Unu tufashikota nte, nna unu oche phẹ shi agwajẹ l'azù Ẹnyimu Yufurétusu azù iya ophu; mẹ ophu ẹphe shi agwajẹ l'alì Íjiputu; wata ojeru Ojejoje ozi. 15 Oḡe; o -buru l'o jeru Ojejoje ozi dù unu ẹji; oo ya bu; t'unu hata onye ophu unu a-nòdu ejeru ozi ntanù-a. O -buru agwa, nna unu oche phẹ shi baaru ẹja l'azù ẹnyimu; unu ahata iya. O -buru agwa kẹ ndu Amòru, bu ndu ophu shi buru l'ẹke-a, unu bu-a; unu ahata iya. Obenu lẹ yẹbe Jòshuwa yẹle ndibe iya l'ẹphe ha kwa Ojejoje bẹ ẹphe a-nòdu ejeru ozi.”

16 Ndu Ízureḡu achìko zua; sù: “Tuswekwa! Tẹ Nchileke be ekwekwa t'ẹphe haa Ojejoje; balahaaru agwa odo ẹja. 17 O bu Ojejoje, bu Nchileke gèdegede, bu iya dufutaru ẹphe; mẹ nna ẹphe oche phe lẹ Íjiputu; ẹke ayi shi buru ohu. O meshikotaru iphe, dù biribiri, ẹphe gude ẹnya ẹphe phùkota. O bu iya gbochikotaru ẹphe l'ẹka iphe bu mbakeshi, ẹphe swekotaru teke ẹphe nọ l'ije. 18 O bu Ojejoje chifukotaru ẹphe iphe bu mbakeshi; mbù jeye lẹ ndu Amòru-a, shi buru l'alì-a. O kwa iya bu l'ẹphebedua l'onwẹphe bukwapu Ojejoje bẹ ẹphe a-nòdu ejeru ozi; kẹ l'oo ya bu Nchileke ẹphe.”

19 Jòshuwa asù ẹphe: “Unu ta adùkwa ike ojegheru Ojejoje ozi; kẹ l'ò bu Nchileke, dù nsọ; bukwaruphu Nchileke, eko okopho. Ẹ tọo hakwa unu kẹ mmanu; mẹ unu kwefuru iya ikè; mee iphe, dù ẹji. 20 O -buru l'a nonyaaru; unu ahaa Ojejoje balahaaru agwa ẹja bẹ oo-ghakwa aghagha; wolataru unu ntakfuru; mee unu; unu achihu; mbù l'o metsuaru unu oḡuma ono.”

21 Obenu lẹ ndu Ízureḡu sùru Jòshuwa: “Waawa; l'ẹphe a-nòdu-a abaru Ojejoje ẹja.”

22 Ya ndono; Jòshuwa asù ẹphe: “Unu bukwaru onwunu ndu ekebe; l'unu hataru l'unu a-nòdu abaru Ojejoje ẹja.”

Ẹphe atuko zua gberegbede; sù: “Iye-e; l'ẹphe buwaru onwẹphe ndu ekebe.”

23 Jòshuwa asù ẹphe: “Nta-a bukwa t'unu tuko agwa unu foshikota; chiru obu unu yee l'ẹke Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu Ízureḡu nọ.”

24 Ndu Ízureḡu azua mgbede; sù Jòshuwa: “L'ẹphe a-nòdu abaru Ojejoje ẹja; l'anuru iya okfu.”

²⁵ Yọ bụru mbọku ono bẹ Jóshuwa yẹle ndu Ízurelu gbaru ndzụ. Jóshuwa anọdu lẹ Shékemu l'ẹke ono tụa ekemu doberu ẹphe; tųaru ẹphe nsọ, ẹphe a-nọdu etso. ²⁶ Jóshuwa abya atuko iphemiphe ọbule ono dekota l'ẹkwo ekemu Nchileke; bya apata mkpuma, ha nshinu gvube l'ukfu achi, nọ l'iku ẹke, Ojejoje doberu nsọ.

²⁷ Yọ gvubetsua ya; sụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha: “Unu phụkwa! Mkpuma-a a-nọdu agba ayi ekebe. Iphe, bụ iphe, Ojejoje kfuru ayi b'ọ nụkotakwaru. Ọ -bụru l'e megeeru; unu te emeheru Ojejoje ire-lanụ; bẹ mkpuma ono a-gbakwa unu ẹjo ekebe!”

Anwụhu Jóshuwa

²⁸ Ya ndono; Jóshuwa ahaa ẹphe; onyenonu alashia l'ẹke a wẹru iya.

²⁹ E metsulephu iphemiphe ọbule ono; Jóshuwa Nunu, bụ nwozi Ojejoje anwụhu l'ọ gbatsụaru ụkporo afa ise l'afa iri. ³⁰ E lia ya l'ẹke a wẹru iya alị lẹ Timinátu Séra l'alị ugvu ndu Ífuremu; l'uzo isheli ugvu Gaashi.

³¹ Ndu Ízurelu abakọtaru Ojejoje ẹja lẹ teke ono, Jóshuwa nọ ono; mẹ teke ndu bụ ọgurennya, kakpuru iya nụ nọkwadu ndzụ; mbụ ndu gude ẹnya ẹphe phua iphemiphe ọbule ono, Ojejoje mekotaru ndu Ízurelu ono.

³² Ọkpụ Jósefu, ndu Ízurelu shi lẹ Íjiputu chiru; bẹ ẹphe liru lẹ Shékemu lẹ mkpawaru alị, Jékọpu zuru unwu Hamọ, bụ nna Shékemu ụkporo mkpọla-ọcha ise. Ẹke ono mekocharu bụru alị ndu ikfu Jósefu.

³³ Eliyéza Éronu anwụhu; e lia ya lẹ Gíbiya, bụ ẹke a wẹru nwatibe iya, bụ Finehasu alị l'alị ugvu ndu Ífuremu.

Ndu Ikpe

Ndu Ízurelu etso ndu Kénanu ophu phoduru nu ogu

¹ Jóshuwa anwuhutsulephu; ndu Ízurelu eje akpata Ojejoje ishi; t'ephe maru ndu ikfu ophu e-vutaru ephe uzo je etso ndu Kénanu ogu.

² Ojejoje asu ephe: "L'ọ bu ndu Júda e-je. Lẹ ya wowaru ali-a ye ephe l'eka."

³ Ndu Júda abya asu ndu Símiyonu, bu unwunne ephe: "Unu bya t'ayi jeru ndu Kénanu, bu l'ali ono, e keru nu ayi ono ogu. Teke e metsuaru; ayibedua etsokwaruphu unu t'ayi je aluta eke ophu e keru nu unu." To du iya bu; ndu ikfu Símiyonu ekwe; tsoru ephe; ephe ejeshia. ⁴ Ya ndono; ndu Júda egbeshi jeshia ogu ono. Ojejoje eworu ndu Kénanu; me ndu Pérezu ye ephe l'eka; ephe egbua ephe ukporo unu madzu l'unu madzu ise* le Bezeku. ⁵ O bu l'eke ono be ephe phuru Adoni-Bezeku le Bezeku; tso iya ogu. Ephe alua; luta ndu Kénanu; me ndu Pérezu. ⁶ Adoni-Bezeku eye okpa l'oso; ephe achia ya gude; bushia ya ezeke-eka; me ezeke-okpa. ⁷ Adoni-Bezeku asu: "Ukporo ndu eze eto le ndu eze iri, e bushiru ezeke-eka; me ezeke-okpa shi atutuje ekpu-utara, adashi le mkpuli okpokoro mu teke mu eri nri. Nta-a be Nchileke akfuwa mu ugwo iphe, mu meru ephe." To du iya bu; ephe akpuru iya jeshia Jerúsalemu eke o nodu nwuhu.

Ndu Júda aluta Jerúsalemu; me Héburonu

⁸ Ndu Júda eje ogu le Jerúsalemu; luta iya. Ephe egude ogu-mbeke gbufu mkpukpu ono; nwuru oku ye iya. ⁹ E metsua; ndu Júda awukwaruphu jekfushia ndu Kénanu ndu ophu bu l'ali ugvu; ndu ophu bu l'echi-egu l'uzo ohuda; me ndu ophu butsua l'ali okpa-ugvu l'uzo enyanwu-ariba ogu.

Otuniyelu aluta mkpukpu Débi (Jós 15:13-19)

¹⁰ Ndu Júda eje etso ndu Kénanu ophu bu le Héburonu ogu; lu-gbua ndu Sheshayi; ndu Ahimanu; me ndu Talumayi. Iphe, e shi ekuje Héburonu bu Kiriyatu Aba.

Otuniyelu aluta mkpukpu Débi (Jós 15:13-19)

¹¹ Ephe eshi l'eka ono; wuru jeshia je etso ndu bu le Débi ogu. Iphe, e shi ekuje Débi bu Kiriyatu Sefa. ¹² Ya ndono; Kálebu asu: "L'onye duru ike je etso ndu Kiriyatu Sefa ogu; mekputa ephe; be ya e-de ada iya, bu Akusa t'o lua." ¹³ To du iya bu; nwunne Kálebu k'iru-ali, bu Otuniyelu Kenazu; eje alua mkpukpu ono; luta iya. Kálebu edee ya ada iya ono; mbu Akusa; yo lulahaa. ¹⁴ Yo be ujiku lanu; Akusa asu nji iya t'o kfuru Kálebu, bu iya bu nna iya t'o bee ya ali. Akusa abya enyizita l'eli nkakfu-igara, o no; Kálebu aji iya; su: "?Nanu ege o du?" ¹⁵ Yo su iya: "Te ya ronua ngu iphe. Keshinu ophu i nuru iya ali l'uzo ohuda; nufunua ali l'eke ogba-mini notsua." To du iya bu; Kálebu abya anu iya ogba-mini k'eli; me k'ali.

Ogu adaru ndu Júda; me ndu Bénjaminu

* 1:4 1:4 Iphe o bu bu 10,000.

¹⁶ Tọ dọ iya bụ; onye Kenu, bụ ndu eri nna nyee Mósísu eshi lẹ Ndu Nkfu, bụ iya bụ Jériko; ẹphe lẹ ndu Júda awufuta; jeshia echí-ẹgu Júda l'uzo ọhuda; l'iku Áradu; je eburu l'ẹke ono. ¹⁷ Ya ndono; ndu Júda; mę ndu Símiyọnu, bụ unwunne ẹphe atugbabe je etso ndu Kénanu ọphu bu lẹ Zefatọ ọgu; lụ-gbua ẹphe; mee mkpukpu ono; yọ chíhu. E kulahaa mkpukpu ono Homa† ¹⁸ Ndu Júda lütakwaruphu Gáza; Ashikelonu; Ékuronu; mę iphe, bụ alị, nọtsua ya nụ. ¹⁹ Ojejoje anọdu swiru ndu Júda; ẹphe alụ ọgu ono; nakọta alị ndu ọphu bu l'ugvu ugvu. Ndu ọphu bu lẹ nsụda nsụda bẹ kpọru ẹphe l'achishi; kele ndu onanu bẹ nweshiru ugbo-inya ígwè. ²⁰ Mkpukpu Héburonu b'e keru nụ Kálebu; kele Mósísu kwehawaru iya ukwa lẹ ya a-nụ iya ẹya. Tọ dọ iya bụ; Kálebu abya achishia unwu Anaku ẹto, bu l'ẹke ono. ²¹ Ọbule ndu Bénjaminu ta dudu ike chífu ndu Jebusu, bu lẹ Jerúsalemu. Ndu Bénjaminu; mę ndu Jebusu atuko bua ẹghirigha lẹ Jerúsalemu jerua ntanụ ọwaa.

Ndu Ífuremu; mę ndu Manáse aluta Bételu

²² Tọ dọ iya bụ; ndu onu-ulo Jósefu egbeshi jekfushia ndu Bételu ọgu. Ojejoje anọdu swiru ẹphe l'ọgu ono. ²³ Yo nweru unwoke, ẹphe zifuru t'ẹphe je ngge lẹ Bételu ono. Iphe, e shi eku Bételu bụ Luzu. ²⁴ Ya ndono; ndu ono erudelephu; bya aphụ nwoke, shi lẹ mkpukpu ono alufuta; ẹphe asụ iya: “Byiko koshinu ayi ẹke ayi e-shi bahụ lẹ mkpukpu-a; l'ayi e-mekwa ngu-a ọhuma.” ²⁵ Ya ndono; yo koshi ẹphe ọzo, eeshije abahụ lẹ mkpukpu ono. Ẹphe etso ndu mkpukpu ono ọgu; gude ọgu-mbeke gbufu ẹphe. Onye ẹphe haru bụ nwoke ono, koshiru ẹphe ọzo, ẹphe shiru bahụ lẹ mkpukpu ono; mę ndibe iya l'ẹphe ha. ²⁶ Tọ dọ iya bụ; nwoke ono akwafu lashia l'alị ndu Hetu; nọdu l'ẹke ono meta mkpukpu, o kuru Luzu. Yọ buru iphe ono b'ọ za jeye ntanụ.

Oha, ndu Ízurelu ta chífudu

²⁷ Obenu lẹ ndu Manáse ta chífudu ndu Bétu-Shanu; ndu Ténaku; ndu Dọo; ndu Ibulamu; ndu Megido; mę unwu mkpukpu ọdo, bupheru mkpukpu ndu ono mgburumgburu; kele ndu Kénanu bẹ kweru ikpokponyi l'alị ono. ²⁸ A nonyaa; ndu Ízurelu abya aka ndu Kénanu ẹkuku; dzulahaaru ẹphe ozi mkpọ-nyi-ẹnya. Obenu l'ẹphe ta dudu ike chífu-gee ndu Kénanu l'ẹke ono.

²⁹ Ndu Ífuremu ta dukwaphu ike chífu-gee ndu Kénanu ọphu bu lẹ Géza. Ndu Ífuremu; mę ndu Kénanu atuko bua ẹghirigha l'ẹke ono.

³⁰ Ndu kẹ Zébulonu ta dukwaphu ike chífu-gee ndu Kénanu ọphu bu lẹ Kitirọnu; mę Nahalolu. Ẹphe lẹ ndu ono abya ebua ẹghirigha. Ẹphe edzulahaaru ndu kẹ Kénanu ozi mkpọ-nyi-ẹnya.

³¹ Ndu kẹ Ásha ta dukwaphu ike chífu-gee ndu Akọ; ndu Sayidonu; ndu Ahulabu; ndu Akuzibu; ndu Hẹluba; ndu Afiku; mę ndu Rehobu. ³² Ndu Ásha ẹphe lẹ ndu Kénanu, bu l'alị ono ajiko bua ẹghirigha; kele ndu Ásha ta chífu-gude ẹphe l'ẹke ono.

³³ Ndu Náfutali ta dukwaphu ike chífu-gee ndu Bétu-Shemeshi; ndu Bétu-Anatu; mę ndu Náfutali. Ẹphe lẹ ndu Kénanu, bu l'alị ono ajiko bua ẹghirigha. Ọbule ndu Betu-Shemeshi; mę ndu Betanatu jelahaaru ẹphe ozi mkpọ-nyi-ẹnya.

³⁴ Ndu Dánu bẹ ndu Amọru nwularu azụ; chíru ẹphe ye l'alị ugvu ono; jika t'ẹphe ba wụ-kfuta ẹphe lẹ nsụda. ³⁵ Ndu Amọru ekebe l'ẹphe

† 1:17 1:17 Iphe, Homa bụ bụ “Achihu”,

bufutaje l'ugvu Heresu; me mkpukpu Ajalonu; Shalubimu. Obenu le ndu eri Josefu byaru bya awupyabe ephe; ka ephe ekuku; mee ndu Amoru; ephe ejelahaaru ephe ozi mkpo-nyi-enya.

³⁶ Okè-alì ndu Amoru shi l'ugvu Akpì bya eswee Sela tugbua.

2

Ojosi Ojejoje abaru ndu Ízurelu mba

¹ Yo be ujiku lanu; ojosi-imigwe, shi l'eka Ojejoje eshi le Giligalu byatashia Bokimu bya asu ndu Ízurelu: "Ya dufutaru unu le Íjiputu; duru unu ye l'alì ono, ya riburu nna unu phe nte le ya a-nu ephe ono; su: 'Le ya ta adakadu ndu ono, yele unu gbaru ono; ² ophu 'o dukwa ndu alì ono, unu l'ephe a-gba ndu. T'unu gbe toko-chia eke ephe anoduje agwa iphe chikposhia.' Obenu l'unu dakaru iphe ono, mu kfu unu ono. ?Nanu ege o du? ³ Iphe ya ekfuru unu nta-a be le ya ta achifuekwaru unu ndu ono. Ephe a-buru unu aghamehu; unwu agwa ephe aburu onya; hata unu."

⁴ Ojosi-imigwe ono, shi l'eka Ojejoje ono ezigelephu ndu Ízurelu ozi ono; ephe atua uzu-ekwa. ⁵ Ya ndono; ephe agube eke ono Bokimu.* Ephe anodu l'eke ono chiaru Ojejoje eja.

Anwuhu Joshuwa

⁶ Joshuwa asutsua ephe t'ephe la. Ephe agbakashihu. Onyenonu; yo lashia eke a weru iya alì. ⁷ Ndu Ízurelu bakotaru Ojejoje eja teke Joshuwa no ndu; mekwaphu l'oge ndu bu ogurennya Ízurelu ndu ophu nonu le Joshuwa nwuhutsuaru; mbu ndu onanu, phukotaru iphe, du biribiri, Ojejoje meshiru ndu Ízurelu ono. ⁸ Nwozi Ojejoje; mbu Joshuwa Nunu noru ukporo afa ise l'afa iri b'o nwuhuderu. ⁹ Ephe elia ya l'eke o kwataru ufu le Timinatu Heresu, no l'alì ugvu Ifuremu l'uzo isheli ugvu Gaashi. ¹⁰ Ya ndono; ogbo onanu anwushihugetsua; lakfu ndiche ephe; ogbo odo evufuta, bu ndu e-ta madu Ojejoje; ephe ta ma iphe ono, Ojejoje meshiru ndu Ízurelu ono.

Ndu Ízurelu haru Nchileke; gwalahaa nte

¹¹ To du iya bu; ndu Ízurelu abya emechishilaha Ojejoje enya; wata obaru Balu eja; ¹² mbu; paru Ojejoje, bu Nchileke nna ephe oche, bu onye dufutaru ephe l'alì Íjiputu haa. Ephe etsoru iphe bu nte ndu buphe ephe mgburumburu gwalaha. Ya ndono; ephe emee iphe eghulahaa Ojejoje eghughu; ¹³ ke l'ephe paru obaru iya eja ha; balahaaru agwa Balu me Ashitoretu eja. ¹⁴ To du iya bu; Ojejoje egude ehu-eghughu iphe ono nwuru ndu Ízurelu nu ndu o-lua-olaa; ephe alua ephe alulu. Yo nwuru ephe nu ndu ohogu ephe, bupheru ephe mgburumburu, bu ndu ephe ta dudu ike gbaberu. ¹⁵ Yo buje iphe bu teke ndu Ízurelu jeru ogu; yo paru ephe haa; e mekputa ephe; bu iya bu ege o ribuhawaru nte le ya e-me ephe. Iphe ono emee; ephe anodu l'oke iphe-ehuka.

¹⁶ To du iya bu; Ojejoje emee; yo nweru ndu ikpe, bu ndu byaru bya adzofuta ephe l'eka ndu o-lua-olaa ono, shi alu ephe alulu ono. ¹⁷ Obenu l'ephe ta ngaduru ndu ikpe ono nchi; tsoleru-a l'afarushi onwephe; lomara-alì, dugbaa iche iche. Ephe agbado okpa ono, nna ephe oche tsoru ono; mbu nna ephe oche phe ono, mekotaru iphe, Ojejoje turu ephe l'ekemu ono. ¹⁸ Iphe bu teke Ojejoje meru te ndu Ízurelu nweru onye ikpe;

* 2:5 2:5 Iphe Bokimu bu bu "uzu-ekwa".

b'ẹ too dehajedu iya ẹka. Oogudeje onye ikpe ono dzọfuta ndu Ízurèlu l'ẹka ndu ọhogu ẹphe. Ọ bụ onye ikpe ono; bẹ oogudeje dzọo ẹphe gbururu jeye teke onye ọbu a-nọ-bebe. Ojejoje emejeru ẹphe ẹge ono kẹ l'imiko ẹphe egudeje iya l'ude ẹphe, atsụ l'ẹka ndu akpa ẹphe ẹhu; mẹ l'ẹhu, ẹphe emerushi ẹphe. ¹⁹ Yọo bujelephu teke onye ikpe ono nwuhuru; ẹphe aghakọbe tsolahaa ọzo, ka ọphu nna ẹphe tsoru ẹji; gwalahaa nte; balahaaru iya ẹja. Ẹphe ajika ọha iphe, dụ ẹji ẹphe eme; jika l'ẹphe ta hadu okwefuru Ojejoje íkè. ²⁰ Yọ buru iya bụ l'iwe ewelaha Ojejoje l'ẹke ndu Ízurèlu nọ; yọ sụ: “Keshinu ọphu ndu-a dakaru ndzụ ono, mu gbaru doberu nna ẹphe oche ono; ẹphe ta nuru mu okfu; ²¹ bẹ mu ta achifuduru ẹphe iphe bụ mbakeshi ono, Jóshuwa chifuphodoru b'ọ nwuhuderu ono. ²² Mu e-gude ẹphe daẹdu ndu Ízurèlu tẹ mu maẹduru; ?ẹphe e-tsoru-a ọzo mu ẹge nna ẹphe oche tsoru; tọ bụ l'ẹphe te etsodu.” ²³ Ọ bụ iya kparu iphe Ojejoje haru iphe bụ mbakeshi ono l'ẹphe ha; tọ chishi ẹphe; ọphu o mekwanu tẹ Jóshuwa mekputa ẹphe.

3

Mbakeshi, Ojejoje ta chishiduru ndu Ízurèlu

¹ Ọwaa bụ mbakeshi, Ojejoje haru tẹ ya gude daẹdu ndu Ízurèlu l'ẹphe ha; mbụ ndu ọphu ta phụdu ọgu l'alì Kénanu. ² Iphe, kparu iya nụ aburu t'o gude iya kpo-ziaru ọgbo unwu Ízurèlu ndu ọphu ẹ-ta mahadua k'ọgu k'ọgu. ³ Ọwaa bụ ndu mba ọbu: Ndu ishi ise, achì ndu Filisutayinu; ndu Kénanu l'ẹphe ha; ndu Sayidonu; mẹ ndu Hevu, bu l'alì Ugvu Lébanonu, shita l'ugvu Bálu-Hemonu je akpaa lẹ Lebo-Hámatu. ⁴ Ojejoje haru ẹphe achishi t'o gude ẹphe data ndu Ízurèlu t'ọ maru m'ẹphe e-meje iphe, ọ turu ẹphe l'ekemu ono, o shi l'ẹka Mosisu tularu nna ẹphe oche ono. ⁵ Ndu Ízurèlu; ẹphe lẹ ndu Kénanu; ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Pérezu; ndu Hevu; mẹ lẹ ndu Jebusu buru ẹghirigha. ⁶ Ndu Ízurèlu; ẹphe lẹ ndu ono alukolahaa nwanyi; shiwaphu ẹge ono tsoru ndu ono gwalahaa nte ẹphe.

Otuniyelu adzọ ndu Ízurèlu

⁷ Ndu Ízurèlu emee iphe, dụ Ojejoje ẹji. Ẹphe azahaa Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; gwalahaa Bálu; mẹ Ashera. ⁸ Ojejoje ewelahaaru ndu Ízurèlu iwe; k'ọphu bụ l'o woru ẹphe ye l'ẹka Kushanu Rishatayimu, bụ eze ndu Mesopotémiya. Ndu Ízurèlu anọo eze ono l'ẹka afa ẹsato. ⁹ Teke ndu Ízurèlu rakuru Ojejoje b'o meru Otuniyelu Kenazu, bụ nwunne Kálebu kẹ nwata; yọ bya adzọfuta ẹphe. ¹⁰ Tọ dụ iya bụ; Ume Ojejoje abya iya l'ẹhu; yọ buru onye ikpe ndu Ízurèlu; chiru ẹphe jeshia ọgu. Ojejoje eworu Kushanu Rishatayimu, bụ eze ndu Mesopotémiya ye iya l'ẹka; yọ kapyabe Kushanu Rishatayimu ẹkuku. ¹¹ Yọ buru iya bụ lẹ nchì adu ndoo l'alì ono ukporo afa ẹbo teke Otuniyelu Kenazu nwuhuru.

Ehudu adzọ ndu Ízurèlu

¹² Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurèlu abyakwa bya emee iphe, dụ Ojejoje ẹji ọdo. Yo mee Ẹgulonu, bụ eze ndu Móabu; yọ bya aka ndu Ízurèlu ẹkuku. ¹³ Ya ndono; Ẹgulonu eje ekua ndu Amonu; mẹ ndu Amaleku; ẹphe etso ndu Ízurèlu ọgu. Ẹphe alua ndu Ízurèlu; naa ẹphe mkpukpu Ndu Nkfu. ¹⁴ Ya ndono; ndu Ízurèlu anọo l'ẹka Ẹgulonu, bụ eze ndu Móabu afa iri l'ẹsato.

¹⁵ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelu araku Ojejoje ọdo; yọ nọ ẹphe onye ọgbata, bụ Ehudu Gera, bụ onye ikfu Bénjaminu. Ehudu bẹ eme ibyita. Ya ndono; ndu Ízurelu abya ezi Ehudu; yo gwota utu, ẹphe atuje anụ Ẹgulonu, bụ eze ndu Móabu t'ọ je anụ iya. ¹⁶ Tẹmanu Ehudu atugbude b'ọ baru ogu-mbeke, atsu nkọ ifu labu, ha ogologo l'ọ bụ nkwo-eka lanu; chibe l'utakfu ẹka-utara iya l'ime uwe iya gude jeshia. ¹⁷ Yo rua; bya egworu iphe ono nọ Ẹgulonu, bụ eze ndu Móabu. Ẹgulonu bụ onye ọkporokpo. ¹⁸ Ehudu anuebetsua ya iphe ono; bya edufu ndu vu iphe ono, ẹphe tutaru ono. ¹⁹ Ẹphe erua l'ẹke a pyishiru ntẹkpe lẹ Gíligalu; yọ ghakọbe lashia azu lẹ k'eze ono. Yo rua; je asu eze: "Byiko; o nweru iphe, ya eme tẹ ya kfuru ngu l'edomi."

Eze ono asu ndu ozi iya: "Unu gbeshi!" Tọ dọ iya bụ; ẹphe egbeshi; wukahụ.

²⁰ Ya ndono; Ehudu abya akpịrita iya ntse l'ime mkpura ọlo-eli, jiru oyi, bụ ẹke eze ono nọ nkinyi iya; su iya: "L'ọ nweru ozi, Nchileke ziru, ya eme tẹ ya zia ngu." Ya ndono; eze ono egbeshi vudo evudo. ²¹ Ehudu eyewaphu ẹka-ibyita l'uwe iya miwaphu ogu-mbeke ono, o chiberu l'utakfu ẹka-utara iya phu; su ya eze ono l'ẹpho. ²² Ogu-mbeke ono abagee ya l'ẹpho jeye l'ishi iya. Onunu ogu-mbeke ono eje epee ya l'okpurukpu-azu. Yọ kpọo Ehudu l'anmafuta. Akurepho iya atsushia. ²³ Ehudu agu-chishikota ibo, nọ l'ogbodo ọlo-eli ono; woru iya gbachishia. ²⁴ Yọ latsua; ndu ejeru eze ozi eje aphu lẹ mkpura ọlo-eli ono b'a gbachishiru agbachishi; ẹphe aria l'oo-bukwa l'ọ nọ lẹ mkpu ẹke ono, eji oyi ono l'ẹje uboku. ²⁵ Ẹphe anodu l'ẹke ono chee ya ẹge ono mehu maa; ophu ọ dudu. Ẹphe ewota igodo gbahaa ọzo ono; bya aphu nnajiufu ẹphe ono; l'ẹke ọ daburu l'ogbodo-ọlo ono; gbe nwuhuwanu anwuhu.

²⁶ Yọ buru teke ono, ẹphe nọ l'eche ono bẹ Ehudu pyofuru; shia ọzo ẹke ono, a pyishiru ntẹkpe ono; gbalaa lashia Séyira. ²⁷ Yọ gbarua ẹke ono je anodu l'alị uguvú Ífuremu; woru upyoku gbua. Ndu Ízurelu awufuta; wuru tsoru iya. Yo vutaru ẹphe ọzo; ²⁸ su ẹphe: "Unu tso mu; lẹ Ojejoje wookwaru ndu Móabu, bụ ndu ọhogu unu ye unu l'ẹka." Tọ dọ iya bụ; ẹphe awuru tsoru iya. Ẹphe eje anọ-chishikota Ẹnyimu Jódanu, ẹke dukota bachara bachara, bụ ẹke eeshije gude ọkpa dafu Móabu; ophu ẹphe ekwedu t'ọ nweru m'ọ bụ onye lanu lẹ ndu Móabu ono a-dafu ẹnyimu ono azu iya ophu. ²⁹ Ẹphe egbua ndu Móabu ono iphe ruru ọkporo unu madzu l'unu madzu ise* teke ono; mbu ndu bukota unwoke mkparawa; buru ndu ọkpehu; to nwe m'ọ bụ onye lanu, wafuru nu. ³⁰ Ndu Ízurelu aluta ndu Móabu mboku ono; ẹphe aburu ndu nọ ndu Ízurelu l'ẹka. Yọ buru iya bụ lẹ nchị adu ndoo l'alị ono ọkporo afa ẹno.

Shamuga adzofuta ndu Ízurelu

³¹ Onye, tsotaru Ehudu bụ Shamuga Anatu. Shamuga Anatu gude mgboro, e gude eche eswi chigbushia ndu Filisutayinu unu madzu l'okporo† madzu iri. Yẹbedua bukwaphu onye ọgbata ndu Ízurelu.

4

Debóra; mę Baraku gbafutaru ndu Ízurelu

¹ Ya ndono; Ehudu anwuhutsulephu; ndu Ízurelu awatakwa ome iphe, dọ Ojejoje eji ọdo. ² Ojejoje enwuru ẹphe nọ Jabinu, bụ eze ndu Kėnanu,

* 3:29 3:29 Iphe ọ bụ bụ 10,000. † 3:31 3:31 Iphe ọ bụ bụ 600.

shi buru lẹ Házo l'achị. Onye ishi ndu soja Jabinu bụ Sizéra, shi buru lẹ Haroshetu Hagoyimu. ³ Yọ buru okfu l'ọ nweru ụnu ụgbo-inya ígwè ẹbo l'ụkporo ụgbo-inya ise b'ọ gude ụkporo afa mgburumgburu kpaa ndu Ízurelu ẹhu. Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelu echiku Ojejoje t'ọ gbaaru ẹphe mkpu.

⁴ Debóra, bụ onye nkfuchiru Nchileke; bya aburu nyee Lapidotu bụ iya shi buru onye ikpe ndu Ízurelu l'ogege ono. ⁵ Ẹke o shi anọduje ekpe ikpe bụ lẹ mkpuli Nkfu Debóra, nọ lẹ mgbaku Ráma; mę Bételu l'alị ugwu Ífuremu. Yọ buru l'ẹke ono bę ndu Ízurelu e gudeje okfu, adaru ẹphe nụ bya t'ọ kpeshiaru ẹphe. ⁶ Yo be ujiku lanụ; Debóra ezia Baraku Abinowamu; yo shi lẹ Kedeshi, nọ l'alị ndu Náfutali byatashia. Yo rua; Debóra asụ iya: “Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kę ndu Ízurelu ziru ngu t'ị je Náfutali; mę Zébulonu; chita ụkporo ụnu unwoke l'unu unwoke ise* yeru onwongu; t'unu shia ụzo Ugwu Tábo. ⁷ Lẹ ya e-deta Sizéra, bụ onye ishi ndu soja Jabinu; yọ chita ụgbo-inya; mę ndu soja iya gude bya ngu ogu lẹ Ẹnyimu Kishonu. Ya e-woru iya-a ye ngu l'ẹka.”

⁸ Baraku asụ Debóra: “Ya e-jekwa-a; m'ọ -buru l'ii-tsoru iya je. Ọ -buru l'ẹ tii tsodu iya eje; bę ya te ejekwa.”

⁹ Debóra asụ iya: “Ya e-tso ngu-a je. Ọ bụ l'ùgvù, tso iya nụ ta abuhakwa nke ngu. Ishi iya aburu l'ọ kwa nwanyi bę Ojejoje e-me; yo gude Sizéra.” Ya ndono; Debóra ekwe; tsoru Baraku; ẹphe ejeshia Kedeshi, ¹⁰ bụ ẹke Baraku kukoru ndu Zébulonu; mę ndu Náfutali; ẹphe edzua. Ụkporo ụnu madzụ l'unu ise bę tso iya je; Debóra tsokwa iya phụ.

¹¹ Ya ndono; Heba, bụ onye Kenu bę haru ndu Kenu ibe ẹphe l'ẹke ẹphe nọ; je eworu ụlo-ékwà iya gvube l'ukfu achị, nọ lẹ Zanimu l'iku Kedeshi ntse. Ndu Kenu bụ eri Hobabu, bụ nwunne nyee Mósisu. ¹² A bya ekfuaru Sizéra lẹ Baraku Abinowamu bę nọkwa lẹ Ugwu Tábo; ¹³ Sizéra achikotawaphu ụkporo ụnu ụgbo-inya ígwè iya ẹbo l'ụkporo ụgbo-inya ígwè ise; mę unwoke, yele iya nọ l'ẹphe ha; shi lẹ Haroshetu Hagoyimu jeshia lẹ Ẹnyimu Kishonu.

¹⁴ Ya ndono; Debóra asuwaphu Baraku: “Ọ bụ ntanụ bę Ojejoje e-woru Sizéra ye ngu l'ẹka. Ojejoje vutaakwaru ngu ụzo.” Ya ndono; Baraku yele ụkporo ụnu ndu soja ẹbo l'ụkporo ndu soja iri ono eshi lẹ Ugwu Tábo nyizita. ¹⁵ Ọ bụkwadua ogu, Baraku yele ndu soja iya etso Sizéra; Ojejoje egude ogu-mbeke; mee Sizéra; yele ụgbo-inya iya; mę ndu soja iya; ẹphe agbahu gharaghara. Sizéra akfufuta l'ụgbo-inya iya gude ọkpa rebe ọso. ¹⁶ Baraku achia ndu soja Sizéra; mę ụgbo-inya ẹphe ejerua Haroshetu Hagoyimu. Ẹphe ajiko ndu soja iya l'ẹphe ha gwọo ọgwo ine; to nwe m'ọ bụ onye lanụ, wafuru nụ.

Jeyelu egbu Sizéra

¹⁷ Ya ndono; Sizéra egude ọkpa gbaa gbarua ụlo-ékwà Jeyelu, bụ nyee Heba kę Kenu. Ishi iya aburu lẹ Jabinu, bụ eze ndu Házo bę yele ndu Heba kę Kenu nọ lẹ nchi-odoo. ¹⁸ Jeyelu aphule iya phụ l'ẹke ọ gba abya; gbakfubeshia ya; sụ iya: “Bata abata; onye nwe mu nụ! Bata abata; ba atsushi egvu!” Tọ dọ iya bụ; yọ bya abahụ zę-zita. Yọ bya eworu ẹkwa kpube iya. ¹⁹ Yọ sụ iya: “Byiko; ke mu nụ mini.” Yo je ekpuhaa iphe, ooyeje mini ẹra-eswi; gbata iya chebe iya. Yọ bya eworu ẹkwa kpuchitakwa iya phụ. ²⁰ Yọ sụ nwanyi ono: “Vudo l'ọnu-oguzo; o -nweru onye jiru ngu: ‘? M'ọ nweru onye nọ l'ẹke-a?’ sụkwa iya: ‘Waawa!’ ”

* 4:6 4:6 Iphe ọ bụ bụ 10,000.

²¹ Obenu lẹ Jeyẹlu, bụ nyee Heba gbe wota nggu, o gude kpọbe ụlo-ékwa iya; wota ọngu; pyaa apyapya jekfushia Sizéra l'ẹke ọ zẹ l'eku mgbenya l'ẹke ike gvuru iya; gude ọngu ono kpọo ya nggu ono l'ishi-nchị jeye yo je anguru l'alị. Yọ nwụhu. ²² A bya ele ẹnya; Baraku achiwa Sizéra l'abya. Jeyẹlu abya iya ndzuta; bya asụ iya t'ọ bya tẹ ya koshi iya nwoke ono, ọcho ono. Baraku etsoru iya bahụ; phụ Sizéra; yọ daburu l'ẹke ono; gbe nwụhuwanu anwụhu; nggu ono anguru iya l'ishi-nchị.

²³ Mbọku ono bẹ Nchileke meru Jabinu, bụ eze ndu Kénanu; ishi erua ya alị l'ẹke ndu Ízurelu nọ. ²⁴ Ike ndu Ízurelu abya akapyabẹ kẹ Jabinu, bụ eze ndu Kénanu l'eje gburu jeye ẹphe akpaphua ya.

5

Egvu, Debóra mę Baraku aguru Nchileke

- ¹ Ọwaa egvu, Debóra yẹle Baraku Abinowamu guru mbọku ono:
- ² Ndu bụ ndu ishi ndu Ízurelu
vutáru ụzo ọgu.
Ndu Ízurelu awụ-lihu tsoru ẹphe.
Unu jaa Ojejoje ajaja!
- ³ Unu nụ iphe-wa;
unubẹ ndu eze!
Unu ngabekwa nchị;
unubẹ ndu ishi;
Mu a-guru Ojejoje egvu;
Mu a-gu egvu;
gude jaa Ojejoje,
bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ajaja!
- ⁴ Nngụbe Ojejoje;
teke ị gbalihuru l'alị Séyi;
dzọru lufu l'ọnu-ogo
ndu Édọmu;
bẹ mgboko tehuru kfukakfuka;
igwe erua eruru; wa mini.
- ⁵ Iphe bụ ugvu, nọnu;
jeyekpo lẹ Ugvu Sáyinayi
nmakotaru jijiji l'ifu nngụbe Ojejoje;
mbụ l'ifu nngụbe Ojejoje,
bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu.
- ⁶ L'oge kẹ Shamuga Anatu;
mę Jeyẹlu; b'a gwọberu
oshi ọkpobe ụzo;
ndu ije epyolaha ntubo.
- ⁷ Iphe, bụ mkpukpu,
nọ lẹ Ízurelu adaburu ochobo;
jeye Debóra alufuta;
bya aburu nne ndu Ízurelu.
- ⁸ Teke ẹphe hataru
agwa ọphungu;
bẹ ọgu dalahaaru l'alị
Ízurelu mgburumgburu.
Tọ dụ m'ọo iphe mgbochi-ọgu;

- ọ dudu buru arwa, a phuru
ndu Ízurelu l'ẹka k'ogu.
- 9 Obu mu nokwa l'ẹke ndu ishi
ndu Ízurelu no; mbu ndu
ono, chiru obu ephe;
wofuta onwephe ono.
Unu jaa Ojejoje ajaja!
- 10 Unu kfukwaa ya; unube ndu
agba nkakfu-igara ocha;
nodu l'eli ukpo, e gude
dozia nkakfu-igara;
me unube ndu eje l'esu-uzo.
- 11 Unu geedukwa olu-egvu
ndu ono, agu egvu l'ẹke
eeke mini ono!
O bu l'ẹke ono;
be ephe no l'agu iphe,
vudo nhamunha,
Ojejoje mekotaru;
me l'iphe vudo nhamunha,
ndibe iya, bu ndu Ízurelu mekotaru.
To du iya bu; ndibe Ojejoje
awuru jeshia l'obu-edukfu
mkpukpu ono.
- 12 “Gbeshi egbeshi; Debóra!
Gbeshi egbeshi; gwa egvu!
Gbeshi egbeshi; Baraku;
duru ndu i lutaru l'ogu tugbua;
ngube nwatibe Abinowamu!”
- 13 Ndu ophu phoduru nu
awu-kfuta ndu onu eru l'okfu.
Ndibe Ojejoje awukfuta mu
t'ayi tso ndu ike no l'ogu ogo.
- 14 Ndu Ifuremu, bu ndu
gbaru ogvu l'ali Ugvu
Amaleku awufuta tsoru
ngube Benjaminu;
nggu le ndu nke ngu.
Ndu ishi soja, shi Makiru awufuta.
Ndu Zebulun, bu ephe
gude mgboro onye ishi soja awufuta.
- 15 Ndu ishi ndu Isaka etsoru Debóra;
ege ono be ndu ke Isaka
tsokwaruphu Baraku
wuba le nsudata uguvono.
Obenu le ndu ikfu Rubenu;
be okpoma agba iche l'iche.
- 16 Ndibe Rubenu; ?bu ngunu

- bẹ unu dọru l'ọdu-aturu* eme?
 ?Bụ t'unu nwa opu,
 ndu eche aturu aphụ ọo?
 Ndu ikfu Rúbenu;
 bẹ ọkpoma
 agba iche l'iche.
- 17 Ndu Giledu bẹ kwaru l'azụ Ẹnyimu Jódanu.
 Unubẹ ndu Dánu;
 ?bụ ngunu
 kparu iphe, unu je
 arịretsuaru l'ugbo-mini.
 Ndu Ásha akwaa l'iku ẹnyimu;
 l'iku ọdu ugbo-mini.
- 18 Ndu Zébulọnu tufaru ndzụ;
 hata ọnwu.
 Ẹge ono bẹ ndu Náfutali
 tufakwaruphu ndzụ;
 hata ọnwu;
 yọ bụru ẹphe oje ọgu ono.
- 19 Ndu eze byaru bya alua ọgu ono.
 Ndu eze ndu Kénanu
 byaru bya alua ọgu lẹ
 Ténaku; mẹ lẹ mini Megido;
 ọphu ọ dudu iphe, ẹphe
 lútaru; mbụ m'ọo shishi.
- 20 Mkpọ-kpodo shi l'imigwe
 bya ọgu;
 Ẹphe shi l'ẹke ẹphe eshije
 bya etso Sizéra ọgu.
- 21 Ẹnyimu Kishọnu;
 mbụ ẹnyimu ndiche ono
 abya ekpota ẹphe.
 Obu shihuru mu ike;
 tẹ mu dzọru tugbua!
- 22 Igidi ọkpa inya Sizéra
 ada l'ọ bụ egbe-igwe.
 Yọo gbagbaa kẹ
 kwago-kwago.
- 23 Ojozi-imigwe Ojejoje sọru:
 "Tẹ mburọnu bụru kẹ ndu
 Merọzu; kẹ l'ẹphe ta byadu
 oyetaru Ojejoje ẹka l'ọgu;
 mbụ yetaru Ojejoje ẹka
 lua ndu ike du l'ọgu."
- 24 Tẹ Jeyelu, bụ nyee
 Heba kẹ Kenu bukwaru
 onye aa-kage ọgoru ọnu
 l'iphe bụ unwanyi.

* 5:16 5:16 Iphe eeku ọdu-aturu l'ekwo-wa ta bụlekwa ẹke aachikobeje egbu; m'ọ kwanu aturu. Iphe doru ẹnya bụ lẹ ndu Ju te edobejedu elu ẹphe l'ẹke ẹphe bu ebubu; kẹ l'ẹphe ebujekwanu mbukobe. Ọdu-aturu anọje l'egu. Ẹphe agbaa ya agbagba; mee ya k'ọphu onye iphura; m'ọ bụ agu ta byadu bya apata iya. (Jón 10:1).

- T'ò bụru iya bẹ ugwu
a-kage etsotso l'iphe,
bụ unwanyi, bu l'ulo-ékwà.
- 25 Sizéra raru ọra mini;
yọ nụ iya mini ọra-eswi.
Yo metaru iya manụ
ọra-eswi, e yeru l'iphe,
gbaru ndu oke amadụ.
- 26 O dzu-liru ulo-ékwà;
bya egude ọka-utara
palia ọngu ndu ozi;
kpọbe iya Sizéra l'ishi-nchị;
kpọo ya ishi yọgiriogiri.
- 27 Yọ bụru iya gwọkfungu l'iku ọkpa;
daa; daburu l'ẹke ono.
O bụ l'iku ọkpa iya
b'ọ gwọshihuru.
Yọ bụru l'ẹke ono,
ọ gwọshihuru ono
b'ọ nọdu nwuhu.
- 28 “Nne Sizéra eshi lẹ windo
pyofu ọnya; nọdu l'azụ
windo ono l'ara; sụ:
'Bụ ngunu kparu iphe,
ugbo-inya iya
ta latadu keshinu ono?
'Bụ ngunu meru iphe,
ẹ ta anudu ọkporo, ọkpa
ugbo-inya iya eme keshinu ono?’
- 29 Ndu ọphu kagee ọmaru iphe
l'unwanyi, ejeru iya ozi azuru yeru iya.
Yẹbedua ekfukwaphu eyeru onwiya.”
- 30 Ẹphe asụ iya: ?Tọ bụdu
ọkwata; bẹ ẹphe akwa;
l'ekekwapu ọphu ẹphe lutaru.
Unwoke; bẹ unwu-mgboko
a-gba nanu nanu;
m'ọ bụ ẹbo ẹbo.
Sizéra eketatsua uwe,
a dzuru; dengashia ya edengashi;
unwanyi ono e-yeje.
- 31 “Tẹ ndu ọhogu nggube
Ojejoje bụkwaru kpurupyata.
Ọlobu; tẹ ndu yeru ngu obu
dụkwa l'ọ bụ ọnyanwu-ahata;
l'echi taataa teke ọ hafutaru.”
Yọ bụru iya bụ lẹ nchị adu ndoo l'alị ono ọkporo afa ẹbo.

6

Ndu Mídiya akpa ndu Ízurelu ẹhu

¹ Ndu Ízurelu abyakwa bya emee iphe, dọ ẹji l'ifu Ojejoje. Ojejoje enwuru ẹphe ye ndu Mídiya l'ẹka afa ẹsaa. ² Ndu Mídiya emee ndu Ízurelu;

k'ophu bu l'ephe haru gwota lashia l'ugvu je anodu le mgbaku mgbaku mkpuma; ndu awulaa l'ogba je eburu; ndu awulaa l'eke a kpuru; yo buru okpo-mgbinyiku. ³ Yo buje teke ndu Izurelu koru okfu; ndu Midiya; ndu Amaleku; mewaru ndu uzo enyanwu-ahata odo ehehu je alua ephe. ⁴ Ephe ejeje je adoo l'ali ono; tuko iphe ephe meberu l'ali kpukpoo je akpaa le Gaza. E to nwedu m'oo bu iphe lanu, ephe ahajeru ndu Izurelu t'ephe gude buru; mbu m'oo aturu; eswi; m'oo bu nkakfu-igara. ⁵ Ephe achijeru elu ephe; me ulo-ekwa ephe l'oo bu igube bya aphupyabe ndu Izurelu. Ndu ono; ephe l'inya-ivu ephe abuje 'aguta aguta. Ephe abyajere bya ekpukpoo ali ono. ⁶ Ndu Midiya emee ndu Izurelu; ephe aburu ndu ukpa-mkpera. Ephe abya echiku Ojejoje t'oo gbaaru ephe mkpu.

⁷ Ndu Izurelu arakutsua Ojejoje le ke iphe ono, ndu Midiya eme ono; ⁸ yo zitaru ephe onye nkfuchiru Nchileke, bu onye suru: "Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu suru: L'oo bu iya bu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu; mbu l'ali ono, unu shi buru ohu ono. ⁹ Ya nafutaru unu l'eka ndu Ijiputu; me l'eka ndu shi ewe unu ishi ebiriba. Ya achishia ephe l'ali ephe; woru iya nu unu. ¹⁰ Ya kfuru su l'oo bu yebedua, bu Ojejoje bu Nchileke unu; t'unu be ejekwa ogwa nte ndu Amoru, bu eke ono, unu bu ono; ophu unu eyeduru iya onu."

¹¹ Ya ndono; ojozi-imigwe, shi l'eka Ojejoje abyatashia bya anodu l'ukfu achi, no le Ofura. Onye nwe achi ono bu Jowashi, bu onye ikfu Abiyéa. Nwatibe iya ophu eeku Gidiyonu anodu l'eke eetsuje witu; te ndu Midiya ba aphu iya. ¹² Ojozi-imigwe ono, shi l'eka Ojejoje ono abyakfutashia Gidiyonu bya asu iya: "Nggube mkparawa l'ogu; Ojejoje nokwaa swiru ngu!"

¹³ Gidiyonu asu iya: "Nnajiufu; o -buru le Ojejoje noo; swiru ayi; ?bu ole bu ke iphe owaa dakfutakotaru ayi ege-a. ?Nanuhunu iphe-biribiri iya ono, nna ayi oche phe koru ayi; su: 'L'oo bu Ojejoje dufutaru ayi le Ijiputu-a.' Yo be nta-a; Ojejoje agbado ayi; nwuru ayi tu-haaru ndu Midiya."

¹⁴ Ya ndono; Ojejoje abya aghachi; su iya: "Gude ike, i nweru je anafuta ndu Izurelu l'eka ndu Midiya; mbu; ?to budu yebedua ezi ngu t'i je too."

¹⁵ Gidiyonu asu iya: "Nnajiufu; ?nanu ege mu e-shi dzofuta ndu Izurelu l'eke o kwa ufu nk'ayi be enya iya katsua alala le ndu ikfu Manase; bya aburu mbedua be kage ola ali l'enya-ulo nk'ayi?"

¹⁶ Ojejoje asu iya: "Obenu le mu e-swiru ngu-a; nggu egbupyakota ndu Midiya l'ugbo lanu."

¹⁷ Gidiyonu asu iya: "O -buru le mu no ngu phu l'obu; koshinu mu iphe, e-me te mu maru l'oo bu-a nggu be mu le nggu ekfu. ¹⁸ Byiko; be jeodukwa atugbu; te mu je ewota iphe, mu gude egworu ngu eja bya edoberu ngu l'ifu."

Yo kwe iya; su iya: "Mu e-che ngu-a gbururu jeye t'i lata azu."

¹⁹ Ya ndono; Gidiyonu abahu l'ulo je eworu nwophoja egbu gbu; shia; bya ewota iphe, e gude eme buredi, jiru efere nkwo-eka gbeta buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi. Yo bya agushia anu ono ye le nkata; wuru mini iya ye l'itoshi; gwota iya gwojeru iya l'ukfu achi ono. ²⁰ Ojozi-imigwe ono, shi l'eka Nchileke ono asu iya: "Gwota anu ono; me le buredi ono dobe l'eli mkpuma-wa, no l'eke-a; nggu apata mini anu ono wua l'eli iya." Gidiyonu ekwe bya emee ya ege ono, o kfuru ono. ²¹ To du iya bu; ojozi-imigwe ono, shi l'eka Nchileke ono abya eworu onunu mgboro, o gude l'eka denyi l'anu

ono; mę buredi ono. Oku agbanwuhu lę mkpuma ono kepyashia anu; mę buredi ono. Ojozi-imigwe ono, shi l'ęka Nchileke ono emihuwaphu.

²² Gídiyónu amawaruphu l'ọ bu ojozi-imigwe, shi l'ęka Ojejoje; rashiwaphu: “Nshọo iya-e! Nnajiufu, bu Nchileke Ọ kwa ojozi-imigwe, shi l'ęka Nchileke bę ya phuru lę madzụ ęga-e!”

²³ Obenu lę Ojejoje sụru iya: “T'ęhu dukwa ngu agu! Ba atsukwa egvu; l'ę tji nwuhukwa.” ²⁴ Tọ dụ iya bu; Gídiyónu abya akpuru Ojejoje ęnya-ngweja l'ęke ono; gụa ya: “Ojejoje bu ęhu-agu.” Ęnya-ngweja ono bę nophu lę mkpukpu Ọfura l'alị ndu Abiyęza gbururu jeye ntanu ọwaa.

²⁵ L'ęnyashi mbọku ono kwaphu bę Ojejoje sụru iya: “Kputa oke-eswi k'ębo l'eswi nna ngu; mbu; onanu, gbaru afa ęsaa ono; je afokashia ęnya ęke nna ngu agwaję Bálu; nggu egbutsushia itso Ashera, nọ l'azụ iya.

²⁶ Tęmanu nggu abya akpuru Ojejoje, bu Nchileke ngu ęnya-ngweja; mee ya t'ọ dụ mma l'eli eli ugvu-a. Nggu egbua eswi ono; chita itso Ashera ono, i gbutsushiru ono mee nkụ; gude kpọo oke-eswi ono ọku t'ọ buru ngweja-ukfuru.” ²⁷ Ya ndono; Gídiyónu achita ndu ozi iya unwoke iri; ęphe eje emee ya ęge ono, Ojejoje ziru iya ęya ono. Ọlobu l'ęnyashi b'o meru iya; kę l'ọ tsu ndibe ęphe; mę l'unwoke mkpukpu ono egvu ememe iya l'eswe.

²⁸ Ndu mkpukpu ono alufuta l'utsu; e mebyishikotawanu ęnya-ngweja Bálu; gbutsushiwanu itso Ashera, nọ l'azụ iya; kpwanu oke-eswi k'ębo ono ọku l'eli ęnya-ngweja k'ophungu ono. ²⁹ Ęphe ajilahaa: “?Bu onye meru iphe ọwaa?” Ęphe awata ogvu ęnu iphe ono, meru nu ono; t'ęphe maru onye meru iya nu. A bya asu ęphe: “L'ọ kwa Gídiyónu Jowashi bę meru iya nu.” ³⁰ Ya ndono; ndu mkpukpu ono abya ekua Jowashi; sụ iya: “Je edufuta nwatibe ngu. Ọo-la l'iphe, o meru; kę l'ọ fokashiru ęnya-ngweja Bálu; bya egbutsushia itso Ashera, nọ l'azụ iya.”

³¹ Iphe, Jowashi gbe kfulu ndu ono ripyaberu iya nu ono bu: “?Unu ejeru Bálu ọdzori tọ? ?Bu t'unu dzọo ya bę unu eme tọ? Iphe, bu onye ejeru Bálu ọdzori bę e-gbukwa l'utsu. Ọ -buru lę Bálu bu-a ọkpobe agwa b'ọo-gwata nu ugwo iya teke madzụ mebyishiru ęnya-ngweja iya.” ³² Ọ bu mbọku ono bę ęphe guberu Gídiyónu “Jeru-Bálu.” Iphe, Jeru-Bálu bu bu “Tę Bálu gbataru onwiya”; kęle Gídiyónu bę nwutsushiru ęnya ęke, aagwaję Bálu.

³³ Ya ndono; ndu Mídiya kpamukpamu; ndu Amaleku; mę ndu bu l'uzo-ęnyanwu-ahata achita ndu soja ęphe tugbabe nanu; bya adaa Ęnyimu Jódanu azu iya ọphu; je akwaa lę nsudata ugvu Jęzerilu. ³⁴ Ya ndono; Ume, shi l'ęka Ojejoje abya eji Gídiyónu ęhu; yo woru ųpyoku gbua gude kukokota unwu Abiyęza t'ęphe tsoru iya. ³⁵ Yọ zia ozi; yo jedzuru alị Manasę t'ęphe kwakọbe k'ọgu. O zikwaruphu ozi; e je ekuaru iya ndu Ásha; ndu Zębulonu; mę ndu Náfutali; ęphe awukfuta ęphe.

³⁶ Gídiyónu asu Nchileke: “Teke ọ buruphu l'ii-shi l'ęka mu dzọo ndu Ízurelu l'ęge i kweru mu ukwa iya; ³⁷ lenu; ya a-kube eji aturu l'ęke-a, eetsuje witu-a. Ọ -buru l'iji dashiru kpua eji aturu ono; tọ dashi l'ogbodali, nọ-pheru iya mgburumburu; mu amaruphu l'ii-shi-a l'ęka mu dzọo ndu Ízurelu l'ęge i kfulu.” ³⁸ Yọ buru ęge ono b'o meru. Yo be l'oswi ?bu-onye-ndono; Gídiyónu eje je apyia eji aturu ono; mini, nọ iya nu eji efere nkwo-ęka. ³⁹ Gídiyónu asu Nchileke: “Byiko; t'ęhu be ejekwa ngu oghu eghughu; tę mu rọfua ngu iphe lanu ọdo: Haa tę mu gude eji aturu ono ọdo mafueduru ęge ọo-dụ. K'ugbo iya-a bę ii-me t'ęji aturu ono kpohukota nkụ; nggu emee t'iji dashikota l'ogbodali l'ęke ono.” ⁴⁰ Nchileke emee ya

ege ono l'enyashi mbọku ono. Ọ bụphu ẹke ono, ẹji aturu ono nọ ono be iji ta dadu; ọgbodo-alị, nọ-pheru iya mgburumgburu be iji dashikotaru.

7

Gídiyọnu etso ndu Mídiya ọgu

¹ Yo be l'oswi ?bụ-onye-ndono; Jeru-Bálu, bụ iya bụ Gídiyọnu yele ndu soja iya l'ephe ha awụ-lihu wuru je adọo l'iku nwogvu Harọdu.* Ndu ke Mídiya adọo le nsuda, nọ l'uzo isheli ẹke Gídiyọnu phe doru; le mgboro Ugvu More.

² Ojejoje asu Gídiyọnu: "Ndu soja ngu hanukakwa mu nshinu k'oworu ndu Mídiya ye ephe l'eka; k'ophu ndu Ízurelu ẹ-ta anodudu ekfu l'ọ bụ ike k'eka ephe; be dzofutaru ephe. ³ Iphe ii-me bụ t'i je araaru iya ephe arara nta-a; sụ ephe: 'Onye makwaru l'ehu anma iya anmanma l'ẹke ọ tsu egvu; t'onye obu shikwa le Ugvu Gíledu-a lashia.' " Ya ndono; ukporo unu madzu ugbo ebo l'unu madzu iri l'ise† ehehu lashia. Yọ bwaru-a ukporo unu madzu l'unu madzu ise‡ be phoduru nụ.

⁴ Ojejoje asu Gídiyọnu: "Le ndu ono hanukakwadia nshinu. Chita ephe je le mini te mu foru ngu ephe l'ẹke ono. Onye mu suru l'oo-tso ngu je; e-je. Onye mu suru l'e too tsodu ngu; tee jedu." ⁵ Tọ dọ iya bụ; Gídiyọnu abya achita ephe jeshia le mini. L'ẹke ono be Ojejoje suru iya: "Dobe ndu ophu gude ire ngua mini ege ono, nkuta anguje ono iche. Nggue edobekwaphu ndu byishiru ikpere ngua iche." ⁶ Yọ buri ukporo madzu iri l'ise gude eka kwota mini ono ngua; ndu ophu l'ephe ha gbushikotaru ikpere ngua. ⁷ Ojejoje asu Gídiyọnu: "Ọ kwa ukporo madzu iri l'ise-wa, gude eka kwota mini ngua-wa be mu e-gude dzọo unu; woru ndu Mídiya ye ngu l'eka. Te ndu ophu l'ephe ha lakwa." ⁸ Ya ndono; Gídiyọnu achilashia ndu ophu; ephe alashia. Ukporo madzu iri l'ise ophu akwaa; nakoo ndu ophu nri ephe; me l'upyoku ephe. Eke odu ọgu ke ndu Mídiya nọ; bụ l'uzo nsuda eke ono, odu ọgu ke Gídiyọnu phe nọ ono.

⁹ Yo be l'enyashi mbọku ono; Ojejoje asu Gídiyọnu: "T'o gbeshi; je ọgu l'odu ọgu ndu Mídiya; kele ya wowaru iya ye iya l'eka. ¹⁰ Ọ -buru l'ootsu egvu; te yele Pura, bụ onye ejeru iya ozi yiru je l'odu ọgu ephe ono. ¹¹ Teke o ruru; yọ ngabe nchi; nua iphe, ephe ekfu. Ọ -nụ-gee ya; be oo-ye iya-a okpu-ikike, oo-gude je ọgu l'odu ọgu ono." Tọ dọ iya bụ; yele Pura, bụ nwozi ayiru jerua mgboro eke ono, ndu soja ndu Mídiya doru ono. ¹² Ephe erua; ndu Mídiya; ndu Amaleku; me le ndu onanu, shitsua l'uzo-enyanwu-ahata ono akwaru l'ọ bụ igube le nsuda-ugvu ono. Inya-kamelu ephe aburu 'aguta aguta l'ọ bụ eveve mgbogidi enyimu.

¹³ Gídiyọnu erua; yo nweru nwoke, ezeru onya iya nro, ọ roru. Onye ono suru onya iya ono: "Le ya roru nro; ishi buredi, e meru le balị, dọ mgburumgburu ewee kperekpere webeta l'odu ọgu ndu Mídiya. Ishi buredi balị ono egude ike ono, o gude ewe kperekpere ono nwuta ulo-ekwa, nọ l'ẹke ono tua. Yọ daa; kpọo ishi akụ."

¹⁴ Onya iya ono asu iya: "Le to nwekwa iphe odo, nro ono a-buru; gbahaa ọgu-mbeke Gídiyọnu Jowashi, bụ onye Ízurelu; kele Nchileke wowaru ndu Mídiya; me l'odu ọgu ephe l'ọ ha ye iya l'eka."

* **7:1** 7:1 Iphe odo, eekuje nwogvu-a bụ "Nwogvu, eke aatsụ egvu". † **7:3** 7:3 Iphe ọ bụ bụ 22,000.

‡ **7:3** 7:3 Iphe ọ bụ bụ 1,000.

¹⁵ Gídiyọnu anụebe nrọ ono, e zeru ono; mę l'iphe, ọ bụ; baaru Nchileke ẹja. Yọ latashia l'ọdu ọgu kę ndu Ízurelụ; bya asụ ẹphe: “Ngwaa; unu wụlihu; lę Ojejoje wookwaru ọdu ọgu ndu Mídiya ye unu l'ẹka.” ¹⁶ Yọ bya eworu ụkporo madzụ iri l'ise ono, ọ fọtaru, e-je ọgu ono kee uzi ẹto; bya eworu ụpyoku; mę ọkpopya ọkponku, e yetsuaru itsu-ọku nushia ẹphe; ¹⁷ sụ ẹphe: “Unu le ya ẹnya! Ẹge ya meru; unu emee. Teke ya ruru ọnu ẹke ono, ẹphe dọru ọdu ono; ẹge ya meru; unu emee ẹge ọbu. ¹⁸ Teke ndu ẹphe l'iya yị gburu ụpyoku; t'unubedua nọdukwa l'ẹke unu nọ lę mgboromgboro ọdu ọgu ndu Mídiya ono gbua ụpyoku nke unu. Unu -gbutsua ya; unu araa: ‘Unu bụ kę Ojejoje; bụru kę Gídiyọnu!’ ”

¹⁹ Tọ dụ iya bụ; Gídiyọnu yęle ụkporo madzụ ise phụ, ọ chị phụ erua l'ọnu ọdu ọgu kę ndu Mídiya; l'echi-abalị keleruphu ẹbo. Yọ bụru teke ono; bę ndu Mídiya, nọ lę nche lụfuleruphu; ndu ọdo l'abata. Ẹphe eworu ụpyoku gbua; kụkposhia ọkpopya ono, ẹphe gudetsua l'ẹka ono. ²⁰ Ndu ọkpa-ọgu ẹto ono egbuwaphu ụpyoku nke ẹphe; woru ọkpopya nke ẹphe kụkposhia. Tọ dụ iya bụ; ẹphe egude ẹka-ibya wotatsua itsu-ọku ono; gude ọphu bụ ụpyoku l'ẹka-utara; rakọta: “Ayi bụ kę Ojejoje; bụru kę Gídiyọnu!” ²¹ Ndu Ízurelụ agbaa ọdu ọgu ndu Mídiya ono mgburumburu; onyenọnu evudotsua kemukemu l'ẹke o vudo. Ndu Mídiya agbahụ gharaghara; l'agba l'echi mkpu. ²² Ụkporo madzụ iri l'ise ono egbuebetsulephu ụpyoku ono; Ojejoje emee iphe bụ onye, nọ l'ọdu ọgu ndu Mídiya ono; ẹphe egude ọgu-mbeke gbushilaha ibe ẹphe. Ẹphe alụnyaa ya; gbalashia; gbaru lashia Betu-Shita, nọ l'uzo iya kę Zerera; mbụ gbakpọo gbarua ọkè Ẹbelu-Mehola. Ẹbelu-Mehola nọ lę mgboro Tabatu.

²³ E kukwaruphu ndu Ízurelụ, shi lę ndu ikfu Náfutali; ndu ikfu Ásha; mę lę ndu ikfu Manáse l'ẹphe ha; ẹphe awufuta; chiru ndu Mídiya ono kwaseru. ²⁴ Gídiyọnu ezikwaaphu ndu ozi; ẹphe eje ezikota iphe, bụ ndu bu l'alị ugvu Ífuremu t'ẹphe wufuta je agbabua ndu Mídiya lę Ẹnyimu Jódanu je akpaa lę Bétu-Bara.

E kua ndu Ífuremu l'ẹphe ha; ẹphe awufuta je ekee tsube lę Ẹnyimu Jódanu je akpaa lę Betubara. ²⁵ Ẹphe guderu ndu ishi ndu Mídiya ẹbo, bụ iya bụ Orebụ mę Zeyebu. Orebụ bę ẹphe gburu lę mkpuma Orebụ; gbua Zeyebu l'ẹke aadzoshije mę lę Zeyebu. Ẹphe achilataru Gídiyọnu ishi Orebụ mę Zeyebu l'azụ Ẹnyimu Jódanu ẹke ọ nọ.

8

Gídiyọnu alụ-gbu ndu Mídiya ọphu phọduru nụ

¹ Ya ndono; ndu Ífuremu asụ Gídiyọnu: “?Bụ ngunu kparu iphe, i meru ayi ẹge-a? ?Bụ ngunu kparu iphe, ẹ-ti kudu ayi teke iije otso ndu Mídiya ọgu?” Ẹphe ekfuaru iya okfu ọnwuu-ọnwuu.

² Gídiyọnu asụ ẹphe: “?Nanụ iphe, ya meru, gbe ka nk'unu? Iphe ndu Ífuremu kpataru l'akpaa l'akpuru vayinu ẹphe ta akadu mma; mę l'iphe ndu Abiyéza wotaru lę vayinu nk'ẹphe? ³ Nchileke meru; unu egude Orebụ mę Zeyebu, bụ ndu ishi ndu Mídiya. ?Bụ ngunu bę mu meru, gbe bya aka nk'unu ono?” Ọnu, o yeru ẹphe emee; obu ejizita ẹphe.

⁴ Gídiyọnu yęle ụkporo madzụ iri l'ise ono yęle iya alụ ndu Mídiya ono achia ẹphe ẹge ono je adaa ẹnyimu Jódanu; yekwaru kpokakpoka, Gídiyọnu yęle ndu soja iya ono esetsuwa l'ẹke ike gvushiwaru ẹphe.

⁵ Ẹphe erua Súkọtu; Gídiyọnu asụ ndu mkpukpu ono: “Byiko unu nunu

ndu soja mu nri; l'ẹphe adaakwa mbà adada l'ẹke ayi achi Zeba; me Zalumuna, bu ndu eze ndu Mídiya."

⁶ Ndu ishi Súkọtu asu iya: "Ikfu t'ayi nu ndu soja ngu buredi; ?unu gudewaru Zeba yele Zalumuna to?"

⁷ Gídiyọnu asu ẹphe: "Ọ du mma. Teke Ojejoje yeleru mu phu Zeba; me Zalumuna l'ẹka bu ogarama-mbo; me mkpakpari, shi l'echi-egu; be mu e-gude lakashia anu unu alakashi." ⁸ Yo shi l'ẹke ono jeshia le Penuwelu. Yo rua; bya ekfukwaaruphu ẹphe iphe ono, o kfuhawaru ndu Súkọtu ono; ndu Penuwelu ekfukwaru iya phu ege ono, ndu Súkọtu kfuru iya ono. ⁹ Yo su ndu Penuwelu: "Teke mu mekputaru l'ogu ono; be mu e-tsukposhi ulo-eli obu-edukfu unu-a teke mu a-nodu alata alata."

¹⁰ Ya ndono; Zeba me Zalumuna anodu le Kako; ẹphe le ndu soja ẹphe, du ukporo unu madzu l'unu madzu iri esaa l'ukporo madzu iri,* bu ndu, e gbuphodoru le ndu soja ophu shi l'uzo enyanwu-ahata; ke le gburu ndu soja ono ukporo unu madzu ugbo iri l'ise,† bu ndu jeru ogu. ¹¹ Gídiyọnu eshia uzo ndu ije eshije l'uzo enyanwu-ahata Noba; me Jogbeha; je afuuru Zeba me Zalumuna; ẹphe le ndu soja ẹphe ono teke ẹphe tuzoru onwẹphe ẹhu. ¹² Eze ndu Mídiya ono ẹphe ẹbo, bu iya bu Zeba yele Zalumuna erebe oso. Gídiyọnu achia ẹphe gude; zekaa ndu soja ẹphe; ẹphe agbahu mbutso-mbutso.

¹³ Ya ndono; Gídiyọnu Jowashi alade ogu ono; shia uzo, shiru uguv Heresu; ¹⁴ Yo gude nwata okoro lanu, bu onye Súkọtu; jilaha ya aji. Nwata ono edeshikotaru iya ẹpha ndu bu ogurennya; me ndu ishi Súkọtu; deta ẹphe ukporo madzu eto l'umadzu iri l'esaa. ¹⁵ Gídiyọnu abya ejekfushia ndu Súkọtu; bya asu ẹphe: "Unu lekwa Zeba yele Zalumuna ophu unu shi ekfuru mu kulakula: 'Me mu gudewaru Zeba me Zalumuna, kparu iphe unu a-nu ndu soja mu, ike gvushiru nri t'ẹphe ria.' " ¹⁶ Yo bya eruta ndu bu ogurennya Súkọtu; gude ogarama-mbo; me mkpakpari echi-egu; hua ẹphe ahuhu. ¹⁷ Yo bya ejeshia Penuwelu; woru ulo-eli obu-edukfu ẹphe tsukposhia; gbukwaaphu ndu mkpukpu ono.

¹⁸ Gídiyọnu abya aghakobe teke ono ji Zeba me Zalumuna: "?Bu egbe ndu ngunu be unu gbushiru l'ugvu Tábo ono?"

Ẹphe asu iya: "L'o kwa unwoke, dukotalephu l'o bu nggubedua. Ẹphe dukota l'o bu unwu eze."

¹⁹ Gídiyọnu asu ẹphe: "Le ndu ono bukotakwa unwunne mu phe. O kwa nne lanu; be muru mu l'ẹphe. Kamenu; mu ta g'egbukwa unu; ndege unu doberu ẹphe ndzu!" ²⁰ Yo suwaphu okpara iya, aza Jeta: t'o je egbushia ẹphe. Obenu l'o kporu nwata ono omili mma gbua ẹphe; ke l'o bu nwata; l'atsu egvu.

²¹ Ya ndono; Zeba me Zalumuna asu iya: "Gbeshinu bya egbua ayi nweka-ngu; ke l'o bu ege nwoke beru be ege ike iya ebejeru." Ya ndono; Gídiyọnu ezilihuwapu; woru ẹphe gbushia; metsua bya anyashia maamaa, ẹphe nyabetsuaru inya-ivu ẹphe.

²² E megee; ndu Izurelu asu Gídiyọnu: "T'o buru onye ishi; chia ẹphe; yebedua; me nwatibe iya; me nwanwa iya; ke l'o dzofutawaru ẹphe l'ẹka ndu Mídiya."

²³ Gídiyọnu asu ẹphe: "Le ya ta achikwa unu; ophu nwa iya 'achikwa unu. O bu Ojejoje be a-chi unu." ²⁴ Yo su ẹphe: "Te ya roo unu iphe.

* **8:10** 8:10 Iphe o bu bu 15,000. † **8:10** 8:10 Iphe o bu bu 120,000.

T'onyenonu nụ iya iphe-nchị, ọ kwaru l'okwata." Ndu Mídiya eyeje iphe-nchị; kẹ l'ephe bụ ndu eri Ishimelu, eyeje iphe-nchị, e meru lẹ mkpọla-ododo.

²⁵ Ephe asụ iya: "Ayi e-gudekpoo obu otso-ena nụ ngu iya." Ephe abya eworu ekwà tosaa l'ogbodali; onyenonu ewotatsua iphe-nchị, ọ kwaru l'okwata doo l'ekwà ono. ²⁶ Era iphe-nchị mkpọla-ododo ono, ọ nakoru ephe ono byaru oha l'ọ bụ era ekpa mkpọla-ododo iri l'esaa; a gufukwa iphe maamaa; mę l'uwe, eke too, ndu eze ndu Mídiya eyeje; owaa gwogirigwo, ndu eze ono nyabetsuaru inya-ivu ephe l'olu. ²⁷ Gídiyonu egude iphe-nchị ono kpụta uwe-ukuvu; gube iya agwa lẹ mkpukpu iya, bụ Ofura. Ndu Ízurelu abya agwalahaa ya; shi iya farushilahaa onwephe. Yọ wọo onya; hata Gídiyonu yele ndibe iya.

²⁸ Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu abya aka ndu Mídiya ekuku; ophu ndu Mídiya eselibudua ishi eseli ọdo. Yọ buru iya bụ lẹ nchị adu ndoo l'alị ono ukporo afa ẹbo l'oge kẹ Gídiyonu.

Anwuhu Gídiyonu

²⁹ Jeru-Bálu, bụ iya bụ Gídiyonu Jowashi alashia ufu; je eburu. ³⁰ Gídiyonu mụtaru ukporo unwegirima unwoke ẹto l'umadzu iri, bukota unwegirima iya gededede; kẹ l'ọ luru unwanyi l'igwe. ³¹ O nweru nwanyi ophu bụ nnufu iya, bu lẹ Shékemu. Nwanyi onanu mụtaru iya nwata nwoke lanu, ọ guru Abímeleku. ³² Gídiyonu Jowashi nwuhuru teke ọ kawaru nka ohuma. E liru iya l'ili nna iya Jowashi lẹ Ofura Abiyéza.

³³ Ọ bukwa dua ishi, Gídiyonu eye lẹ nsu; ndu Ízurelu aghakobe; wata ogwa Bálu ọdo. Ephe ewota Bálu-Beritu dobe ozori Nchileke ephe.

³⁴ Ndu Ízurelu ta anyatahe Ojejeje, bụ Nchileke ephe ono, dzoru ephe mgburumburu egede l'eke ndu ohogu ephe ono; ³⁵ ophu ephe emebuaru ndibe Jeru-Bálu; mbụ Gídiyonu iphe-oma gude kfua ya ugwo iphe-oma ono, o mekotaru ndu Ízurelu ono.

9

Eeme Abyímeleku eze

¹ Tọ dụ iya bụ; Abímeleku Jeru-Bálu egbeshi jeshia k'unwunne nne iya pphẹ lẹ Shékemu; mę kẹ ndu nne iya l'ephe ha; ² sụ ephe: "Unu jị ndu Shékemu l'ephe ha: '?Bụ ole ka unu mma; l'unwu Jeru-Bálu ephe ukporo madzụ ẹto l'umadzu iri chiru ephe; mę l'onye lanu chiru ephe?' Unu nyatakwa l'ayi bụ mee lanu." ³ Ndu nne iya ono eje eworu iphe ono kfukotaru iphe bụ unwoke ndu Shékemu; okpoma ephe anatawa iya phụ t'ephe tsoru Abímeleku; kẹ l'ephe kfuru; sụ: "Ọ kwa nwunne ayi."

⁴ Ephe abya eshi l'ulo agwa Bálu-Beritu wofuta ukporo mkpọla-ocha ẹto lẹ mkpọla-ocha iri nụ iya. Abímeleku egude iya je ebuta ndu bụ 'o-ga-lẹ-mkpa pphẹ; mę ndu mbuko-mbuko; ephe etsolahaa ya. ⁵ Yọ tughua jeshia kẹ nna iya lẹ Ofura je egbushikota unwunna; mbụ unwu Jerubalu ono, dụ ukporo madzụ ẹto l'umadzu iri ono l'eli mkpuma lanu. Ọ buphu Jótamu, bụ onye kẹ nwata l'unwu Jeru-Bálu bẹ wafuru nụ; kẹ l'ọ jeru je edomia onwiya. ⁶ Ndu Shékemu; mę ndu Betu-Milo l'ephe ha azafu je edzua l'ukfu achi, nọ l'iku itso, dụ nsọ lẹ Shékemu; chia Abímeleku eze.

⁷ Jótamu anụ iphe ono, meru nụ ono; gbachiwaphu je enyihu onungonu Ugwu Gerizimu; raaru iya ndu ono arara; sụ: "Unube ndu Shékemu; unu ngabeduduru mu phụ nchị; ẹge Nchileke a-ngabekwaruphu unu nchị! ⁸ O nweru teke obu, oshi wụ-lihuru jeshia ofota oshi ophu a-nodu achi ephe.

Èphe asụ oshi olivu t'ò buru èphe eze! ⁹ Oshi olivu asụ èphe: 'Bụ tẹ ya paru manụ iya ono, eegudeje akwabẹ yẹle madzụ ugvu ono haa; letalahaa oshi ndu òphu ẹn̄ya tọo?' ¹⁰ Èphe asụ oshi figu t'ò buru èphe eze! ¹¹ Oshi figu asụ èphe: 'Bụ tẹ ya paru ẹgiri akpuru ono, ya amije, atsoje ririri ono haa; letalahaa oshi ndu òphu ẹn̄ya tọo?' ¹² Èphe asụ vayinu t'ò buru èphe eze. ¹³ Vayinu asụ èphe: 'Bụ tẹ ya paru mee ya ono, emeje t'obu tsọo maa yẹle madzụ ẹn̄a ono haa; letalahaa oshi ndu òphu ẹn̄ya tọo?' ¹⁴ E megee; èphe asụ uke t'ò buru èphe eze. ¹⁵ Uke asụ èphe: 'Ò -buru l'unu emephu tẹ ya buru eze l'oswiya; unu wubata lẹ mkpuli iya zee ndzụ. Ò -dudu; t'òku shikwa lẹ yẹbe uke bya ekee iphe, bụ oshi sida, nọ l'alị ugvu Lébanonu!'

¹⁶ "Ò -buru l'iphe, unu meru; bẹ unu meru l'ire-lanụ; ò -buru l'iphe, unu meru; bẹ unu meru l'o-ruberu-ia chia Abímeleku eze; ò -buru-a l'ò bụ iphe, gbarụ nụ; bẹ unu meru Jeru-Bálụ yẹle ndibe iya; ò -buru iphe, gbaru iya nụ; bẹ unu meru; ¹⁷ mbụ nna mu, gude ishi iya gbaa ugbo; lua ọgu ẹhu unu; dzofuta unu l'ẹka ndu Mídiya; ¹⁸ yo be ntanụ; unu etsopyabewanu ufu iya; gbukota unwu iya èphe ukporo ẹto l'umadzu iri l'eli mkpuma lanụ. Unu abya eworu Abyímeleku, bụ nwatibe nwanyi, bụ ohu, nna mu gbaru agbagba mee eze ndu Shékemu; okfu l'ò bụ nwunne unu. ¹⁹ Ò -buru l'iphe, unu meru Jeru-Bálụ yẹle ndibe iya ntanụ bẹ unu meru ono l'ire-lanụ; mee ya l'o-ruberu-ia; tẹ Abímeleku bukwaru unu iphe ẹhu-otso-ẹn̄a; unu abukwaru iya phu iphe ẹhu-otso-ẹn̄a! ²⁰ Teke ẹ tọ dudu; t'òku shikwa lẹ Abímeleku bya ekepyashia unu; unubẹ ndu Shékemu; mẹ ndu Betu-Milo. T'òku shikwaphu l'unubẹ ndu Shékemu; mẹ ndu Betu-Milo bya ekepyashia Abyímeleku!" ²¹ Jótamu agbalaa lashia Byiye je eburu; kẹ l'ò tsụ nwanna iya ono; mbụ Abímeleku egvu.

Okfu ada lẹ Shékemu

²² Ya ndono; Abímeleku achilephu ndu Ízurelu afa ẹto; ²³ Nchileke eworu ẹjo-maa ye lẹ mgbaku Abímeleku yẹle ndu Shékemu. Ndu Shékemu ekwefulahaaru Abyímeleku íkè; ²⁴ t'e shi ẹge ono gwata ugwo iphe-kpaa ono, èphe meru unwu Jeru-Bálụ; èphe ukporo madzụ ẹto l'umadzu iri ono; k'òphu ugwo ọchi èphe a-tukoru nwanna èphe, bụ Abímeleku l'ishi. Yọ tẹ-kokwaruphu ndu Shékemu, bụ èphe yetaru iya ẹka t'ò gbushia èphe. ²⁵ Tọ dụ iya bụ; ndu Shékemu ezifu madzụ; èphe eje ekeeru Abímeleku phẹ l'eli ugvu ugvu, nọgbaa l'ẹke ono. Èphe ezifu ndu ọdo; èphe eje analahaa iphe bụ onye eswenu nfu. Ama eje agbaaru Abyímeleku.

²⁶ A nọnyaa; Galu Ebedu egbeshi rukoo unwunne iya; èphe ejeshia Shékemu. Ndu Shékemu anabata èphe ọhuma. ²⁷ Èphe abya awufu; jeshia l'egu je awọo akpuru vayinu lẹ mgbo vayinu èphe. Èphe awọebe iya; bya adzoshia ya mee; wata ọgba aji l'ulo agwa èphe ono. Èphe anọdu l'ẹke ono l'eri; l'angu; l'eburu Abímeleku onu. ²⁸ Galu Ebedu asụ: "Bụ onye bẹ Abímeleku bụ? Bụ ngunu a-kpata tẹ ayibe ndu Shékemu nọdu iya l'ẹka? Tọ budunua ya bụ nwatibe Jeru-Bálụ? Tọ buduna Zebulu l'etsota iya nụ l'ò bụ ishi? Unu jeeru Hamọ, bụ nna Shékemu ozi! Bụ ngunu a-kpata iphe, ayi a-bya anọdu Abímeleku l'ẹka. ²⁹ T'a sukwanu l'oo mu; bẹ ndu-a nọ l'ẹka; mẹ mu ewofuhawaru Abímeleku. Mu g'asụ Abyímeleku t'ò ruta ndu soja iya l'èphe ha; gude bya."

³⁰ Zebulu, bụ govano mkpukpu ono anulephu iphe ono, Galu Ebedu kfuru ono; akpọ agbanwuhu iya ọku. ³¹ Yo zifuwaphu ndu ozi l'edomi t'èphe jekfu Abímeleku; je asụ iya: "Lekwa-a; lẹ Galu Ebedu yẹle ndu

ufu ephe nọkwa lẹ Shékemu. Ephe tükookwa ndu mkpukpu-wa kpalia; t'ephe tso ngu okfu. ³² Iphe, ii-me bu t'i gbeshi l'enyashi; nggu lẹ ndu ophu nggu l'ephe nọ; je ekee l'egbudu. ³³ O -be l'utsu; mę anwu -hatalephu; unu je afuaru mkpukpu ono. Teke Galu yele ndu nk'ia byaru t'ephe bya etso ogu; mee ephe ege ike beru ngu."

Abyimeleku aka Galu yele ndu soja iya ekuku

³⁴ Yo be l'enyashi; Abimeleku yele ndu soja iya l'ephe ha ekee onwephe uzi eno; kee l'iku Shékemu. ³⁵ Galu Ebedu egbeshi je evudo l'obu-edukfu mkpukpu ono. Abimeleku yele ndu soja iya awu-lihu l'eke ephe shi domishia onwephe. ³⁶ Galu aphulephu ephe; su Zebulu: "Lenu-o! O nwekwaru ndu shikwa l'eli ugvu awu abya!"

Zebulu asu iya: "O kwa nwonyonyo ugvu ono b'i phuru; yo du ngu l'o bu madzu ono."

³⁷ Galu abya ekfukwaa ya phu odo; su: "Ophu t'i lenu; l'o nwekwaru ndu shi l'echi ali ono awu abya; nwekwaruphu ndu ophu shi l'uzo ukfu achu ndu njibya l'abya."

³⁸ Zebulu asu iya: "?Nanu ire obu, i shi gude l'aji: '?Bu onye be Abimeleku bu; k'ophu unu a-nodu ejeru iya ozi?' ?To budu ndu-a b'i shi ekfutoshi-wa? Gbeshinu je etso ephe ogu!" ³⁹ Ya ndono; Galu egbeshi; ruta ndu Shékemu; je etso Abimeleku ogu. ⁴⁰ Abimeleku eruta Galu phe; ephe eye okpa l'oso. Ndu ke Galu adu l'igwe; mbu ndu ophu e mekashiru iphe; ephe adaa gwogwoo jerua l'onu obu-edukfu mkpukpu ono. ⁴¹ Abimeleku emetsua lashia Aruma je anodu. Zebulu achifu Galu yele ndu nk'ia phe lẹ Shékemu. ⁴² Yo be lẹ nchi-abohu iya; ndu Shékemu awufu jeshia l'egu. E je ekfuaru iya Abimeleku. ⁴³ Yo bya achita ndu nk'ia kee uzi eto. Ephe egbeshi je ekeeru ephe l'egbudu. Yo paliwaphu enya; pha ndu Shékemu, shi lẹ mkpukpu ono awufuta; yo gbeshi je afuaru ephe. ⁴⁴ Abimeleku yele okpa-ogu lanu ophu yele iya yi awufu-kebe lashia l'obu-edukfu mkpukpu ono. Okpogu ebo ophu awufu je afuaru ndu Shékemu ndu ophu nọ l'egu ono; gbua ephe pyaapya. ⁴⁵ Mboku ono l'ophu be Abimeleku lokataru ogbu lẹ mkpukpu ono. Yo luta iya; gbushia ndu, nọ iya nu; bya ephee ya unu.

⁴⁶ Ndu nọ l'ulo-eli Shékemu anulephu iphe, Abimeleku eme; wubakota l'ime eke a kpuru; yo buru okpo-mgbinyiku l'ulo agwa Elu-beritu. ⁴⁷ Ama abya agbaaru Abimeleku lẹ ndu nọ l'ulo-eli Shékemu wukobeekwaru l'ekalanu. ⁴⁸ Abimeleku yele ndu nk'ia awuru jeshia l'ugvu Zalomonu. Ephe erua l'eke ono; Abimeleku egude ogbu-nku, o pa l'eka gbukwoshia nku; chikobe iya; chiru ye l'ukuvu. Yo su ndu ono yele iya yi ono: "Ngwaa! Iphe, bu iphe unu phuru, ya meru; unu mee ya nta-a nta-a!" ⁴⁹ Ya ndono; onyenonu abya awaa nku; vuta iya tsoru Abimeleku. Ephe evuru nku ono je edoo l'eke ono, a kpuru; yo buru okpo-mgbinyiku ono; muru oku ye iya. Oku erefu l'ulo-eli ono; dzua ya; kegbushikota ndu, nọ iya nu, ruru unu madzu ebo l'ukporo madzu iri;* unwoke l'unwanyi.

Anwuhu Abimeleku

⁵⁰ Abimeleku emetsua jeshia Tebezu; je agbaa ya mgburumgburu; nata iya. ⁵¹ Obenu l'o nwekwanuru okpo-mgbinyiku ulo-eli, nọ lẹ mkpukpu ono, ndu eke ono, gbaru laa; je anodu; unwoke mę unwanyi. Ephe alashia l'okpotsu ulo-eli ono; kpo-budo onwephe l'ime eke ono. ⁵² Abimeleku abyatashia ogu l'ulo-eli ono; rukwadia onu-ibo ulo-eli ono ntse t'o tua

* 9:49 9:49 Iphe o bu bu 1,000.

ya ọku. ⁵³ Yo nweru nwanyi, paliru mkpuma uswe; haa ya ẹka. Yo bya adaa Abímeleku l'ishi; tufua ya ọkp-ishi. ⁵⁴ Abímeleku ekuwaphu nwokorọbya, apajeru iya ngwa-ọgu; sụ iya: “Mịta-kebe ogu-mbeke ngu gbugbua mu; k'ọphu ẹ ta anọdudu ekfu l'ọ kwa onye nwanyi gburu iya.” Onye ozi iya ono ewotawaphu mma sụa ya; yọ nwụhu. ⁵⁵ Ya ndono; ndu Ízurelu aphulephu lẹ Abímeleku bẹ nwụhuru nụ; ẹphe awụkashihu; lashia.

⁵⁶ Yọ buru iya bụ lẹ Nchileke agwata Abímeleku ụgwo ẹjo iphe ono, o meru nna iya l'unwunna iya ono, o gbushiru ono; ẹphe ụkporo madzụ ẹto l'umadzu iri. ⁵⁷ Nchileke eshikwaphu ẹge ono mee; ẹjo iphe ono, ndu Shékemu meru ono abya atukoru ẹphe l'ishi. Onu ono, Jótamu Jeru-Bálu tūru ẹphe ono erekota l'ẹge ọ tūru iya.

10

Tola; onye ikpe ndu Ízurelu

¹ Abímeleku anwụhutsulephu; nwoke lanụ, shi l'ikfu Ísaka alufuta t'ọ dzọta ndu Ízurelu. Ẹpha nwoke ono bụ Tola, bụ nwatibe Puwa; buru nwanwa Dodo. Ẹke o bu bụ lẹ Shamiru l'alị ugvu Ífuremu. ² Ọ chīru ndu Ízurelu ụkporo afa l'afa ẹto b'ọ nwụhuderu. Ẹke e liru iya bụ lẹ Shamiru.

Jayi; onye ikpe ndu Ízurelu

³ Tola anwụhutsua; Jayi, bụ onye Giledu abya tsota iya; kpeeru ndu Ízurelu ikpe ụkporo afa l'afa ẹbo. ⁴ Ọ mụturu ụkporo unwegirima unwoke l'unwoke iri. Unwegirima ono nweru nkakfu-igara l'ẹhu l'ẹhu. Ọ bụ ẹphe bụ ishi l'ụkporo mkpukpu lẹ mkpukpu iri l'alị Giledu. Iphe, eeku mkpukpu ono l'ọ ha jeye ntanụ bụ Havotu Jayi. ⁵ Jayi anwụhu; e lia ya lẹ Kamonu.

Jefuta; onye ikpe ndu Ízurelu

⁶ Ya ndono; ndu Ízurelu abya emee iphe, dū Ojejoje ẹji ọdo; balahaaru Bálu ẹja; mẹ Ashitoretu; agwa ndu Áramu; agwa ndu Sayidonu; agwa ndu Móabu; agwa ndu Amonu; mẹ l'agwa ndu Filisutayinu. Ẹphe aparu Ojejoje haa; ẹphe ta abajeheru iya ẹja. ⁷ Ẹhu eghulaha Ojejoje eghughu l'ẹke ndu Ízurelu nọ; yo nwuru ẹphe ye ndu Filisitayinu; mẹ ndu Amonu l'ẹka. ⁸ Ẹphe egwee ẹphe ogwe ujimu l'afa ono. Afa iri l'ẹsato bẹ ẹphe kpakotaru ndu Ízurelu ẹhu; mbụ ndu ọphu bu l'uzo ẹnyanwu-ahata ẹnyimu Jódanu lẹ Giledu l'alị Amoru. ⁹ Ndu Amonu abya adaa azụ Jódanu azụ iya ọphu jeshia otso ndu Júda; ndu Bénjaminu; mẹ ndu ụlo Ífuremu ọgu. Iphe atsulahaa ndu Ízurelu l'ẹhu nshinu.

¹⁰ Tọ dū iya bụ; ndu Ízurelu abya echiku Ojejoje; sụ iya: “L'ẹphe meswewaru ngu; kẹ l'ẹphe hawaru nggube Nchileke; je abalahaaru agwa Bálu ẹja.”

¹¹ Ojejoje asụ ẹphe: “Teke ono, ndu Íjiputu; ndu Amoru; ndu Amonu; ndu Filisitayinu; ¹² ndu Sayidonu; ndu Amaleku; ọwaa ndu Mawonu shi kpotoo unu ọnu akpotoo ono, unu rakuru mu ono; ?mu ta byadunua bya adzofuta unu tọ. ¹³ Unu egbe halee mu-a; balahaaru agwa ẹja. Iphe ọ bụ bụ lẹ mu ta adzohedu unu ọdo. ¹⁴ Unu je echiku agwa, bụ ọphu unu hataru t'ọ dzofutaja unu teke unu nọ l'iphe-ẹhuka!” ¹⁵ Ndu Ízurelu asụ Ojejoje: “Ayi meswewaru; melephu ayi ẹge dū ngu mma. Olobu; byiko; dzofutalephu ayi kẹ ntanụ.” ¹⁶ Ya ndono; ẹphe abya afoshikota agwa ndu ọhodo ono, ẹphe dobetsuaru ono; balahaaru Ojejoje ẹja. Iphe-ẹhuka ono,

ndu Ízurèlu eje ono abya erua ya l'èhu; k'òphu bù l'è tò dùhedu ike òta nshi.

¹⁷Tò dù iya bù; e kua ndu Amònu; èphe abya edzua k'ògu lè Gíledu. Ndu kè Ízurèlu abya edzukwaaphu k'ògu lè Mizúpa. ¹⁸Ndu ishi, achì Gíledu asù èphe: “?Bù nwoke ole e-vukpooru ụzo je etso ndu Amònu ògu? Onye ono a-bù onye ishi ndu Gíledu gbaa mgburumburu.”

11

¹Jefuta bù onye Gíledu. Ọ bù mkparawa l'ògu. Nna iya bù Gíledu; nne iya aburu nwanyi òkpara. ²Unyomu Gíledu bẹ mụshiaru iya ụnwu. Yo be teke ụnwegirima ono vufutakotaru; èphe achifu Jefuta; sù iya: “È tii ketakwa oke l'ufu ayi; kè l'ò bù nwanyi òdo mụru ngu.” ³Ya ndono; Jefuta agbafuru ụnwanna iya ono; gbaru lashia alì Tobu je eburu. Ndu, bù 'ògalemkpa phẹ awụ-kfuta iya; èphe l'iya ayiru ghaphelaha.

⁴A nonyaa; ndu Amònu abya etso ndu Ízurèlu ògu. ⁵Ndu bù ògurennya ndu Gíledu eje ekua Jefuta l'alì Tobu; ⁶sù iya: “T'ò bya aburu èphe onye ishi; k'òphu èphe a-dù ike je etso ndu Amònu ògu.”

⁷Jefuta asù èphe: “?Mu ta dùdunua unu ashì, kparu iphe unu chifuru mu l'ufu nna mu. ?Ngunu kparu iphe unu chòru mu bya nta-a, unu nò l'iphe-èhuka-a?”

⁸Ndu bù ògurennya Gíledu asù: “Mgbẹ ò bụphu k'iphe ono kparu iphe, ayi chòderu ngu. Byanù t'i tsoru ayi je alụa ndu Amònu; ège ìi-buru onye ishi ndu Gíledu mgburumburu.”

⁹Jefuta asù èphe: “Teke unu dutaru mu lashia azù l'ufu tẹ mu je alụaru unu ndu Amònu; ò -bùru le Ojejoje woru èphe ye mu l'èka; ?mu a-bùru-a onye ishi unu?”

¹⁰Ndu bù ògurennya Gíledu ono asù iya: “Ọ bù Ojejoje a-bùru nggu l'èphe onye ekebe. Ọ bụlephu ège i kfuru bẹ òo-dù.” ¹¹Jefuta ekwe tsoru èphe; èphe emee ya onye ishi; mẹ onye ishi-ògu èphe. Jefuta anòdu lè Mizúpa kfushia iphe ono, o kfuhawaru ono l'ifu Ojejoje.

Jefuta yele eze ndu Amònu

¹²Ya ndono; Jefuta abya ezia ndu ozi t'èphe je aji eze ndu Amònu sù iya: “Iphe èphe meru, meru iphe, ò byaru bya etso alì èphe ògu?”

¹³Eze ndu Amònu ezia ndu ono, Jefuta ziru ono; sù èphe: “Iphe, kparu iya nù bù lè teke ndu Ízurèlu shi lè Íjiputu wụfuta bẹ èphe naru mu alì mu shita lè nsụda nsụa Amònu jeye lè Ènyimu Jábòku; mbù je akpaa lè Ènyimu Jòdanu. Unu nù-phu mu alì ono, unu natatsuaru mu ono azù lè domangu lè rimangu.”

¹⁴Jefuta eziphu ndu ozi iya azù t'èphe je ezia eze ndu Amònu; ¹⁵sù iya: “Òwaa iphe, Jefuta ekfu. Ọ sùru: ‘Lè ndu Ízurèlu ta natakwa alì ndu Móabu; èphe ta nata kè ndu Amònu. ¹⁶Iphe mechiaru nù bù lè teke ndu Ízurèlu shi lè Íjiputu; bẹ èphe shiru echi-ègu lụfuta Eze Ènyimu Uswe; shiwaru onanu lụfu Kedeshi. ¹⁷Ndu Ízurèlu anòdu lè Kedeshi ono zia ndu ozi t'èphe je ekfuru eze ndu Édòmu: “T'ò kweru t'èphe shia alì iya sweta.” Obenu l'eze ndu Édòmu te yeduru èphe ònu. Èphe abyakwaphu bya ezia eze ndu Móabu ège ono, èphe ziru eze ndu Édòmu ono. Eze ndu Móabu ajikakwaphu. Ya ndono; ndu Ízurèlu akwaa lè Kedeshi. ¹⁸Èphe anonyaa; wù-lihu l'echi-ègu ono; shia nkupe-nkupe alì ndu Édòmu; mẹ kè ndu Móabu; lụfuta l'ụzo ènyanwu-ahata alì ndu Móabu; bya adọ l'azu Ènyimu Amònu azù iya òphu. Èphe ta bahùdu l'alì ndu Móabu; kè l'ò bù

Enyimu Anónu bụ ókè ẹ̀phe lẹ̀ ndu Móabu. ¹⁹ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; ndu Ízurèlu abya ezia ndu ozi t'e zia Sihonu, bụ eze ndu Amọ̀ru, l'achị ndu Hẹ̀shibonu. Ndu Ízurèlu ezia ndu ozi ono t'ẹ̀phe je ekfuru iya sụ iya: "T'ayi shinua alị ngu sweta jeshia l'alị nk'ayi." ²⁰ Sihonu ajika tẹ̀ ndu Ízurèlu be swe l'alị iya; kẹ̀ l'ẹ̀ tọ̀ madu ẹ̀ge ẹ̀phe e-me teke o kwetaru t'ẹ̀phe je swee. Ya ndono; Sihonu ekukoo ndu nk'iya l'ẹ̀phe ha; ẹ̀phe awufu je adọo lẹ̀ Jahazu; tso ndu Ízurèlu ogu. ²¹ Ya ndono; Ojejoje, bụ Nchileke kẹ̀ ndu Ízurèlu enwuru Sihonu; mẹ̀ ndu nk'iya ye ndu Ízurèlu l'ẹ̀ka. Ẹ̀phe emekputa ẹ̀phe. Ndu Ízurèlu anakota alị ndu Amọ̀ru, bu l'ẹ̀ke ono. ²² Ẹ̀phe dọ̀beru l'alị ndu Amọ̀nu naa alị ono jeye lẹ̀ Jábọku; mẹ̀ tsube l'echi-ẹ̀gu; je akpaa lẹ̀ Jódanu. ²³ Nta-a bụ; keshinu ophu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ̀ ndu Ízurèlu chishiwaru ndu Amọ̀ru; bya eworu alị ono nụ ndu nk'iya, bụ ndu Ízurèlu; ?buhunu ole bụ k'ọ̀bya ọ̀nata alị ọ̀do? ²⁴ ?Tọ̀ dọ̀ iphe agwa ngu; mbụ Kemoshu nuru ngu; bẹ̀ ịi-kwe ẹ̀ka? Ayibedua akwẹe ẹ̀ka l'iphe Ojejoje, bụ Nchileke ayi nuru ayi. ²⁵ ?I ka eze ndu Móabu, bụ Balaku Zipo mma? Yẹ̀le ndu Ízurèlu te sebua okfu; ophu ẹ̀phe l'iya alubua ogu. ²⁶ Ndu Ízurèlu buru lẹ̀ Hẹ̀shibonu; Arówa; mẹ̀ l'unwu mkpukpu, nọ-pheru iya mgburumburu; mẹkwaphu lẹ̀ mkpukpu, nọtsua l'iku Enyimu Amọ̀nu ụkporo afa iri l'ise phuu. ?Bụ ngunu kparu iphe, ẹ̀ tị natadụ ẹ̀phe alị teke ono? ²⁷ Ẹ̀ to nwekwa ẹ̀ke mu mesweru ngu. O gbechikwa buru nggubedua achọ mu okfu; kẹ̀ l'ị byaru bya etso mu ogu. Tẹ̀ Ojejoje, bụ onye ikpe kpeeru ndu Ízurèlu; ẹ̀phe lẹ̀ ndu Amọ̀nu ikpe ntanụ.' " ²⁸ Ọbule eze ndu Amọ̀nu ta ngadụ nchị l'ozi Jẹfuta.

Jẹfuta Alụ-gbua ndu Amọnu

²⁹ Ya ndono; ume Ojejoje abya eji Jẹfuta ẹhu. Yo je eshijaa alị ndu Gíledu; mẹ̀ alị ndu Manáse; shia Mízupa l'alị Gíledu; bahu l'alị ndu Amọ̀nu. ³⁰ Jẹfuta abya ekwee Ojejoje ụkwa; sụ iya: "Ọ -buru l'i woru ndu Amọ̀nu ye mu l'ẹ̀ka; ³¹ bẹ̀ iphe ivu-uzo, shi l'ulo mu; bya mu otu ilaa teke mu shi l'ogu ono alata a-buru kẹ̀ Ojejoje. Mu e-gude iphe obu gwooru ngu ngweja-ukfuru."

³² Tọ̀ dọ̀ iya bụ; Jẹfuta atugbua; je etso ndu Amọ̀nu ogu. Ya ndono; Ojejoje eworu ẹ̀phe ye iya l'ẹ̀ka. ³³ Tsube lẹ̀ Arówa jeye l'oge iya kẹ̀ Minitu; rua lẹ̀ Ébẹlu-Keramimu b'o gbufuru ụkporo mkpukpu. Yọ buru iya bụ l'ishi erua ndu Amọ̀nu alị l'ẹ̀ke ndu Ízurèlu nọ.

Jẹfuta anụ Ojejoje ada iya

³⁴ A bya ele ẹnaya lẹ̀ Jẹfuta lataru l'ufu iya lẹ̀ Mizúpa; ada iya akuwa nkwa l'ete egvu abya iya ndzuta. Nwata ono bụ nwa lanu, ọ mụtaru. A gufu nwata ono b'ẹ̀ to nwehedu nwata ọ̀do, ọ mụtaru: lẹ̀ nwoke; m'ọ̀ bụ lẹ̀ nwanyi. ³⁵ Jẹfuta aphule iya phụ; woru uwe iya lawaa; rashia: "Haa! Ada mu. I gbuakwaru mu! I meekwaru t'aphụ tso ru mu; kẹ̀ l'ụkwa, mu kweru Ojejoje bẹ̀ mu ta ahaghedu iya emeru!" ³⁶ Ada iya ono asụ iya: "Nna; ọ -buru l'ị sawaru onu l'ẹ̀ke Ojejoje nọ; menua mu ẹ̀ge i kweru Ojejoje ụkwa l'ii-me mu; nta-a, Ojejoje mewaru; nggu agwata ndu ohogu ngu, bụ ndu Amọ̀nu ugwo iphe, ẹ̀phe meru ngu. ³⁷ Iphe, ii-meru iya bụ t'ị haaru iya ọ̀nwa ẹ̀bo tẹ̀ yẹ̀le ndu ọ̀nyà iya phẹ̀ yiru je aghaphee l'ugvu ugvu; raa ẹ̀kwa; kẹ̀ l'ẹ̀ to nwedụ lẹ̀ ya alukwadia nji." ³⁸ Nna iya ekwe; haa ya; yo je anọo ọ̀nwa ẹ̀bo. Unwu-mgboko ibe iya etsoru iya; je anọo l'ugvu ugvu; kwaa ẹ̀kwa; kẹ̀ l'ẹ̀ to nwedụ l'ọ̀ lukwadia nji. ³⁹ Ọnwa ẹ̀bo ono agvulephu; yọ lashia l'ufu. Nna iya ono emee ya ẹ̀ge ono, o kweru ụkwa iya ono; ophu

nwoke 'achikahubua ya okpa. E mewa iya; yọ buru ome-l'alì ndu Ízurèlu⁴⁰ l'iphe, bụ afa, sweru esweswe bẹ ụnwu-mgboko ndu Ízurèlu e-jeje je egude abalì ẹno raa ẹkwa ada Jẹfuta ono, bụ onye Gíledu.

12

Jẹfuta yele ndu Ífuremu

¹ Ya ndono; e kua unwoke ndu Ífuremu; ẹphe abya akwaa ngwa-ogu; yọ buru ẹphe odafu Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu jeshia lẹ mkpukpu Záfónu jeshia je aji Jẹfuta sụ iya: “?Bụ ngunu meru iphe, i je alua ndu Amọnu; t'i ku ayi t'ayi lẹ nggu yiru? Ayi abyakwa ọtu ụlo ngu oku t'i nọdu l'ime iya t'ọ dzua nggu l'ia.”

² Jẹfuta asụ ẹphe: “?Ọ kwanu teke oke okfu shi adaru ayi lẹ ndu Amọnu bẹ mu kuru unu; ọphu unu ekwedu bya adzofuta ayi l'eka ndu Amọnu ono. Tọ dọ iya bụ; ³ teke mu phuru l'unu ta agbagheduru mu mkpu; mu eworu ndzụ mu tufaa; hata anwuhu; yọ buru mu odafu Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu; jekfushia ndu Amọnu ọgu. Ojejoje emee; mu emekputa ẹphe. Mbụ; ọphu unu gbe bya mu etso mu ọgu nta-a bụhunu kẹ ngunu?” ⁴ Ya ndono; Jẹfuta abya ekukobewaphu ndu Gíledu; ẹphe eje alushi ndu Ífuremu ono ọgu. Ndu Gíledu emekputa ndu Ífuremu; kẹle ndu Ífuremu sụru ẹphe: “Unubẹ ndu Gíledu; unu bụ ndu alala, bu lẹ mgbaku ndu Ífuremu yele ndu Manáse.” ⁵ Tọ dọ iya bụ; ndu Gíledu atughua je eketsua l'ẹke eeshije adafu Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu, bụ ụzo, shitsuaru laa alì ndu Ífuremu. Yọo buje teke onye Ífuremu, nahuru nụ ruru ẹke ono; sụ ẹphe: “Tẹ ya swetakwa;” ẹphe aji onye ọbu: “?I bụ onye Ífuremu?” Teke onye ọphu sụru ẹphe: “Waawa;” ⁶ ẹphe asụ iya: “Ọ dọ mma. Kuedu: ‘Shibóletu.’ ” Teke onye ọbu kusweru iya; kua ya “Sibóletu”; ẹphe egude iya; gbua l'ẹke ono, eeshije adafu Ẹnyimu Jódanu ono. Ndu Ífuremu, e gburu teke ono bụ ụkporo unu madzụ ise l'unu madzụ ise.*

⁷ Jẹfuta aburu onye ikpe ndu Ízurèlu afa ishingu. Jẹfuta, bụ onye Gíledu abya anwuhu; e lia ya lẹ mkpukpu, o shi l'alì Gíledu.

Ibizanu; onye ikpe ndu Ízurèlu

⁸ Jẹfuta anwuhutsua; Ibizanu, bụ onye Bétulehemu achilaha ndu Ízurèlu. ⁹ Ọ mụturu ụkporo unwoke l'unwoke iri; mụta ụkporo unwanyi l'unwanyi iri. Ụnwu nwanyi iya ono b'o kekotaru nji l'ikfu ọdo; lushiaru ẹgirima iya unwoke unwu-mgboko l'ikfu ọdo. Ibizanu chiru ndu Ízurèlu afa ẹsaa; ¹⁰ nwuhu; e lia ya lẹ Bétulehemu.

Elonu; onye ikpe ndu Ízurèlu

¹¹ Ibizanu anwuhutusa; Elonu, bụ onye Zébulonu abya achia ndu Ízurèlu afa iri. ¹² Elonu, bụ onye Zébulonu anwuhu; e lia ya lẹ Ajalonu, nọ l'alì ndu Zébulonu.

Abudonu; onye ikpe ndu Ízurèlu

¹³ Elonu anwuhutsulephu; Abudonu Hilelu, bụ onye Piratonu achia ndu Ízurèlu. ¹⁴ Ọ mụturu ụkporo unwoke labu. Ụnwunwa iya adu ụkporo unwoke l'unwoke iri. Ụnwu iya ono; mę unwunwa iya ono l'ẹphe ha nweru nkfu-igara l'ehu l'ehu. Abudonu buru onye ikpe ndu Ízurèlu afa ẹsato.

* 12:6 12:6 Iphe ọ bụ bụ 42,000.

15 Tọ dọ iya bụ; Abudonu Hilelu anwuhu; e lia ya lẹ Piratonu l'alị Ífuremu l'alị ugvu Amaleku.

13

Amumu Sámusinu

1 Ya ndono; ndu Ízurelu abya emee ejo iphe l'anya Ojejoje. Ojejoje eworu ephe ye ndu Filisutayinu l'eka ukporo afa labu.

2 O nweru nwoke obu, eeku Manowa, bu onye Zora. Manowa shi l'ikfu ndu Dánu. O luru nwanyi; nyee ya ono ta atsu ime; to mutakwanu nwata.

3 Ojozi-imigwe, shi l'eka Ojejoje abya ehee nyee nwanyi ono l'ifu; su iya: "E-tii tsudu ime; ti muta nwata; obule l'ii-tsuta ime; mua nwata nwoke.

4 Kwabekwa enya t'e b'i ngu mee; m'o bu iphe odo, eme l'anya; ophu iirikwa iphe, aaso nsọ; 5 kele ii-tsuta ime; mua nwata nwoke. T'agube be erukwa nwata ono l'ishi; ke l'oo-buru onye duru Nchileke iche shita l'epho nne iya. Oo-wata odzo ndu Ízurelu l'eka ndu Filisutayinu."

6 Tọ dọ iya bụ; nwanyi ono ejekfube nji iya; je asu iya: "L'onye ke Nchileke be byakfutakwaru iya nu; l'onye obu dulephu l'o bu ojozi-imigwe, shi l'eka Nchileke; mbu l'o du egvu. Mu ta jikwa iya eka, o shi; ophu o kakwanuru mu epha iya. 7 Obenu l'o suru mu: 'Le mu a-tsuta ime; mua nwata nwoke; olobu; dube nta-a te mu kwabekwa enya t'e b'o du teke mu a-ngu mee; ophu mu angukwa mee, eme l'anya; ophu mu erikwa iphe, aaso nsọ; kele nwata ono a-bukwa onye duru Nchileke iche shita teke aa-mu iya jeye mboku, oo-nwuhu.' "

8 Ya ndono; Manowa abya ekfuru nu Ojejoje; su: "Byiko; Nnajiufu; mu arọ t'i meeru te onye ke Nchileke ono, i ziru; yo byakfuta ayi ono byafua odo bya ezia ayi ege ayi e-me nwata ono, aa-mu ono."

9 Nchileke anua iphe ono, Manowa kfuru ono; ojozi-imigwe, shi l'eka Nchileke abyakfuta nwanyi ono odo l'eke o no l'egu. Obule nji iya ono; mbu Manowa be ye ya ta nodu l'eke ono. 10 Nwanyi ono ejewaphu je asu nji iya ono: "Le nwoke-wa, byakfutaru iya mboku-a byakwaru odo!"

11 Manowa egbeshi; tsoru nyee ya ono. Yo rua je aji nwoke ono: "?Bu nggu be kfujeru nu nwanyi-a?"

Yo su iya: "L'o kwa iya."

12 Manowa asu iya: "Teke iphe ono, i kfuru ono reru; ?nanu ege ndzu nwata ono a-du? ?Bu ngunu a-bu oru iya?"

13 Ojozi-imigwe ono asu iya: "Te nyee ngu kwabekwa enya; mekota iphe, mu kfuru iya. 14 T'e b'o rikwa iphe, shi l'oshi vayinu; ophu o ngukwa mee; m'o bu iphe, eme l'anya; ophu o rikwa iphe, aaso nsọ. T'o dobekwa iphemiphe, obule ono, mu turu iya ono."

15 Manowa asu ojozi-imigwe ono, shi l'eka Ojejoje ono: "Nodukwa l'eke-a t'ayi je egbua nwophoja egbu; mee; wotaru ngu."

16 Ojozi-imigwe ono, shi l'eka Ojejoje ono asu iya: "Unu a-lọ-gudekpokwa mu; obule mu te erikwa nri unu. Ole; o -buru ngweja-ukfuru be unu egwo; unu gwooru iya Ojejoje." Manowa ta ma l'onye ono bu ojozi-imigwe ke Ojejoje.

17 Manowa aji ojozi-imigwe ono, shi l'eka Ojejoje ono; su iya: "?Bu ngunu bu epha ngu; k'ophu ayi a-kwabẹ ngu ugvu teke iphe ono, i kfushiru ono reru?"

18 Yo su iya: "?Bu ngunu kparu iphe, iji iya epha iya? Epha iya dukwa biribiri."

¹⁹ Ya ndono; Manowa abya akputa nwophoja egbu yele ngweja-nri; gwooru Ojejoje eja l'eli mkpuma. Ojejoje abya emee iphe, du biribiri; Manowa yele nyee ya anodu ege ono l'ele. ²⁰ Teke oku gbanwuhuru l'enyanngweja ono; ire-oku akpuchia l'ala l'igwe be ojozi-imigwe ono, shi l'eka Ojejoje ono bahuru l'ire-oku ono; tsoru iya tugbua. Manowa yele nyee ya aphulephu iphe, meru nu; dashia; woru ifu kpube l'ali. ²¹ Ojozi-imigwe ono, shi l'eka Ojejoje ono ta byakfutahe ephe odo; Manowa amaru l'obu ojozi-imigwe, shi l'eka Ojejoje.

²² Manowa asu nyee ya: "Me ayi buakwa maa; m'obu kwa Nchileke be ayi phuru ono!"

²³ Obenu le nyee ya suru iya: "Dege Ojejoje choru te ya gbua ayi; m'obu to g'anatakwa ayi ngweja-ukfuru ono; me ngweja-nri ono; to g'ekoshi ayi iphe ono, o koshikotaru ayi ono; ophu to g'ekfukwaru ayi iphe ono, o kfushiru ayi ono."

²⁴ Ya ndono; nwanyi ono abya atsuta ime; mua nwata nwoke; gba ya Samusinu. Nwata ono abya evufuta; Ojejoje agoru onu-oma nu iya. ²⁵ Ume Ojejoje abya awata iya ome ire l'ebu teke obu le Mahane-danu, obu le mgbaku Zora; me Eshutawolu.

14

Samusinu alu nwamgboko Filisutayinu

¹ Yo be ujiku lanu; Samusinu ejeshia Timina. Yo rua l'eke ono; je aphu nwamgboko ndu Filisutayinu lanu. ² Yobashia; je asu nne iya; me nna iya: "L'o nwekwaru nwamgboko Filisutayinu, ya phuru le Timina. Unu jekwa je aluru iya eya."

³ Nne iya le nna iya ono asu iya: "?To nwekpodua nwamgboko, du ngu mma l'iphe bu ndu abubu ngu; m'obu kwanu l'iphe bu ndibe ayi l'eke-a. ?Obufutaje nwanyi Filisutayinu; mbu ndu akpapyi ono."

Samusinu asu nna iya: "T'o jeru aluru iya eya. L'obu onye onanu du mu mma."

⁴ Ndu, muru iya nu ta ma l'oo Ojejoje, be iphe ono shi l'eka, bu onye achu uzo, ya e-shi furu ndu Filistayinu; ke l'oo ndu Filistayinu shi achu ndu Izurelu teke ono.

⁵ To du iya bu; Samusinu etsoru nne le nna iya jeshia Timina. Ephe erude le mgbo vayinu ndu Timina; owaa nwa agu, lufutaru nu; l'ede ekiri abyakfuta iya. ⁶ Ume Ojejoje abawa iya phu l'ebu k'igiri-igiri. Yobu nwa agu ono; gude eka labuhu iya ebo l'obu onye, labuhuru nweghu nshii. Obule e to kfuduru iya nne le nna iya.

⁷ Samusinu eje; yele nwamgboko ono akoo akoo; nwamgboko ono adu iya mma. ⁸ Yo be teke o jeru t'e dee ya nwamgboko obu. Yobu swiba; te ya phuedu odzu agu ono. Engu egbe yewa iya nu; manu-engu anodu iya. ⁹ Yo gude eka kota manu-engu ono; milahaa ogologo l'eje. Yojekfube nne le nna iya; ja anu ephe; ephe amia. Obenu l'e to kfuduru ephe l'obu bu l'odzu agu phu b'obu hataru engu ono.

Ilu, Samusinu turu

¹⁰ To du iya bu; nna iya ejeshia t'o je aphu nwamgboko obu. Samusinu agbaaru ephe aji eswa-nwanyi, bukwanu ege onye alu nwanyi k'ophungu emeje. ¹¹ Teke ndu Filistayinu phuru Samusinu be ephe duru ukporo madu l'umadzu iri nu iya t'ephe noduru iya l'oshi ndu onya. ¹² Samusinu asu ephe: "Te ya taru unu ilu. Onye -koru iya iphe, obu l'ime abali

esaa-wa, eeme eswa-nwanyi-wa be ya a-nu ukporo uwe-nlokpuru; owaa ukporo uwe l'uwe iri, dugbaa iche iche. ¹³ Teke o buru l'unu ta akatadu iya; unu anu yebedua ukporo uwe-nlokpuru l'uwe iri; owaa ukporo uwe l'uwe iri, dugbaa iche iche."

Ephe asu iya: "T'o tueduru ephe ilu obu; t'ephe nua!"

¹⁴ Yo su ephe:

"L'oo iphe, erije iphe;

be iphe, eeri eriri shi lufuta.

Iphe, nweru okpehu;

be iphe atsọ rengerenge shi lufuta."

A noo abali eto; ephe ta ma iphe, ilu ono bu.

¹⁵ Yo be le mboku k'eno; ephe asu nyee Samusinu: "T'o gude uji jifuta iphe, ilu ono bu; odumeka be ephe e-tsukwa iya oku; tsua ndibe nna iya. ?Bu iphe, i kuru ephe bu ege ee-me ti naa ephe iphe ephe to?"

¹⁶ To du iya bu; nyee Samusinu ono abya anodu Samusinu l'ifu; wata ekwa; su iya: "L'o kporo iya ashi! Le to yeduru iya ru obu. Odumeka; ? nanu ege o du b'o nmaru ndibe ayi etu; to karu iya iphe, etu ono bu!"

Samusinu asu iya: "Nne le nna, muru iya nu be ya ta koduru iya; yo buru nggubedua be ya e-gbe kachiaru iya?" ¹⁷ Nwanyi ono arakota ekwa abali esaa ono, ephe no leswa-nwanyi ono. Yo be mboku k'esaa ya; yo woru iya kfuaru iya; ke l'o shi keshinu ono nwupyabe iya t'o kfuuru iya eya. Nwanyi ono atughua je eworu iphe, ilu ono bu kfuaru ndibe ephe. ¹⁸ Tenyanwu kwaa riba le mboku k'esaa ono; ndu mkpukpu ono asu Samusinu:

"?Bu ngunu ka manugwu otso ena?

?Bu ngunu ka agu ike?"

Samusinu asu ephe:

"Dege unu te gudedu ada-eswi iya koo iphe;

me unu ta ga amakwa iphe, ilu iya ono bu."

¹⁹ Ya ndono; Ume Ojejoje abyawa iya phu l'ehu k'igiri-igiri. Yo jeshia Ashikelonu je egbua ndu eke ono ukporo madzu l'umadzu iri; gwoo iphe ephe. Yo lata; chita ephe; chiru nu ndu ono, kotaru ilu ono. Yo gude ehueghughu lashia le ke nna iya. ²⁰ Nyee Samusinu ono be bu onya Samusinu, duru iya leswa-nwanyi ono b'e duru iya nu.

15

Samusinu atu oku l'iphe, ndu Filisutayinu meberu l'ali

¹ A bya anowaru jeye teke eebuje witu; Samusinu akputa nwada egwu; yo buru iya oje oji nyee ya ono. Yo rua; je asu ogo iya ono: "Le ya ejekwa le mkpura nyee ya."

Nna nyee ya ajika t'e b'o jeshi; ² su Samusinu: "Ya makwarua le nyee ngu ono be du ngu ashi; dua ngu iya k'inumuchacha, meru iphe, mu dutakwaduru iya phu kee onya ngu. ?Nwunne iya ke nwata ta kadunua ya oma mma? Dutanu onye onanu l'ozori iya."

³ Samusinu asu ephe: "Nta-a be ya nweru iphe, ya agbabe okpa meshia ndu Filisutayinu ike; uta ta aduru iya eya." ⁴ Ya ndono; yo tughua; je anwukoo ukporo uphegu iri l'ise. Yo bya afoo ephe ebo ebo; lota ephe odzu; logbabetua. Yo meebe; bya eworu itsu-oku lishikota iya; ⁵ muru oku yeshia ya; paru iya eka haa. Ephe egude iya wufu; je atukota oku l'egu ndu Filisutayinu: ndu ophu, e buwaru ebubu; me ndu ophu, e te budua; mbu dzua jeye le mgbabu olivu ephe.

⁶ Ndu Filisutayinu aji onye meru iya nu.

A sụ ẹphe: “L'ọ bụ Sámusínu, bụ ọgo nwoke Tímína; kẹ l'onye ọgo iya ono dutaru nyee ya dee ọnya iya.” Ya ndono; ndu Filisutayínu ekwe; hehu je egude nyee Sámusínu ono; mę nna iya tsua ẹphe ọku.

⁷ Sámusínu asụ ẹphe: “Lẹ keshinu unu meru iya ẹge ono bẹ mu ta ahadụ unu; ẹbe abụ lẹ mu melataru unu!” ⁸ Yo tsowaphu ẹphe ọgu k'ẹhuka ẹhuka; gbua ẹphe l'igwe. Yo meebetsua; tųgbua je anọdu l'ọgba, nọ lẹ mkpuma Etamu.

Sámusínu emekputa ndu Filisutayínu

⁹ Tọ dụ iya bụ; ndu Filisutayínu awufu je adọ lẹ Júda k'ọgu; tso ndu Lehi ọgu ọlua-ọla. ¹⁰ Ndu Júda aji ẹphe ẹge ọ dụ bẹ ẹphe byaru ẹphe ọgu?

Ẹphe asụ: “L'ẹphe byaru ogude Sámusínu t'ẹphe gwata iya ụgwọ iphe, o meru ẹphe.” ¹¹ Ya ndono; unu madzụ ẹsaa l'ụkporo madzụ iri* eshi lẹ Júda zafụ jekfushia Sámusínu l'ọgba mkpuma Etamu; je aji iya: “?Tị madu l'ọ bụ ndu Filisutayínu bẹ ẹphe nọ l'ẹka tọ? ?Bụ ngunu meru iphe, i meru ayi ẹge-a?”

Yọ sụ ẹphe: “Ọ kwa ụgwọ iphe, ẹphe meru iya; bẹ ẹphe melataru ẹphe.”

¹² Ẹphe asụ iya: “L'ẹphe byakwaru t'ẹphe kee ngu; kpụta je anụ ndu Filisutayínu.”

Sámusínu asụ ẹphe: “T'ẹphe riaru iya nte l'ẹphebedua l'onwẹphe te egbudu iya.”

¹³ Ẹphe asụ iya: “L'iphe ẹphe e-me nwenkinyi bụ l'ẹphe e-ke iya ẹgbu; kpuru je anụ ẹphe. L'ẹphe te egbukwa iya egbugbu.” Ẹphe egude ọkpukpu ẹbo, bukota k'ophungu kee ya; dufuta iya lẹ mkpuma ono.

¹⁴ Yo rudelephu Lehi, bụ iya bụ ẹke ono, ndu Filisutayínu dọru ono; ẹphe ehehu; l'atụ ụzu l'abyakfuta iya. Ume Ojejoje abyawa iya phụ l'ẹhu k'igiri-igiri; ọkpukpu ono, nọ iya l'ẹka ono eribushihu l'ọ bụ eri-owu, ọku daru.

¹⁵ Yọ phuwaphu ọkpu-agba nkakfụ-igara, dųgbaa ophungu ophungu. Yo detawa iya phụ; gude iya chigbua unu unwoke labụ l'ụkporo unwoke iri.†

¹⁶ Sámusínu asụ:

“Ọkpu-agba nkakfụ-igara;
bẹ ya mewaru;
ẹphe akụa l'ikpo l'ikpo.
Ọkpu-agba nkakfụ-igara;
bẹ ya gudewa
gbua unu unwoke labụ
l'ụkporo unwoke iri.”

¹⁷ Yo kfutsua ẹge ono; woru ọkpu-agba nkakfụ-igara ono tufaa. Ya ndono; e woru ẹke ono gụa Ramatu-Lehi, bụ iya bụ “ugvu ọkpu-agba.”

¹⁸ Ya ndono; mini agulahaa Sámusínu l'agushi iya ike. Yọ raku Ojejoje; sụ iya: “I shiwa l'ẹka yẹbe nwozi ngu dzọfuta ndu nkengu l'uzo, dụ biribiri. ?Bụ ẹgu mini e-gbe bya egbua ya nta-a tẹ ya dalahụ ndu akpapyi-a l'ẹka tọ?” ¹⁹ Nchileke abya eworu ẹke ẹnu nọ tų-fua lẹ Lehi; mini awushilahaa ya. Sámusínu angụebetsua mini ono; ẹhu alazita iya; ike abya adụ iya. E woru ẹke ono gụa “Enu Hakore”‡ Ẹke ono nọkwaphu lẹ Lehi jeye nta-a. ²⁰ Sámusínu aburu onye ikpe; kpeeru ndu Ízurelu ikpe ụkporo afa l'oge kẹ ndu Filisutayínu.

* **15:11** 15:11 Iphe ọ bụ bụ 3,000. † **15:15** 15:15 Iphe ọ bụ bụ 1,000. ‡ **15:19** 15:19 Iphe “Enu Hakore” bụ bụ “Nwogvu onye-oku.”

16

Sámusìnu afofu obu-edukfu ndu Gáza

¹ Yo be ujiku lanu; Sámusìnu ejeshia Gáza. Yo rua; je aphu nwanyi okpara; jekfushia ya; ephe aze. ² Ya ndono; a bya ekfuru ndu Gáza: “Lẹ Sámusìnu nokwa l'ẹke-a!” Ephe eje agbaa ẹke ono mgburumburu; keeru iya l'obu-edukfu mkpukpu ono ẹnnyashi ophu. To nwe iphe, ephe meru l'ẹnnyashi ono. Ephe l'ekfu: “L'ọo t'ephe chee; teke o beru lẹ ngguge utsu; ephe egbua ya.” ³ Yo be l'echi-abali; Sámusìnu egbeshi l'ẹke ọ zẹ; je ebe ẹka l'ibo obu-edukfu ono; fọta yẹle itso labu, gude iya nu; fọta mẹ mgboro-ígwè, e gude gbapyabẹ iya; ye iya l'ukuvu; je enyia eli ugvu obu, nọ chebe ifu lẹ Héburonu.

Sámusìnu yele Delayila

⁴ A nonyawaru; Sámusìnu aphua nwanyi obu, aha Delayila lẹ Nsuda Soréku; yọ dụ iya mma. ⁵ Ndu ishi ndu Filisutayinu abya ejekfu nwanyi ono; sụ iya: “T'o dee ya edede; deta iya t'ọ karu iya ẹke eze ike iya ono shi; mẹ iphe, ephe e-me; ka iya ẹkuku; gude iya kee.” Ephe asu nwanyi ono l'ephe l'ephe ha a-nu iya unu mkpola-ocha ẹbo l'ukporo mkpola-ocha iri l'ise l'ehu l'ehu.

⁶ Tọ dụ iya bu; Delayila abya ejekfu Sámusìnu; je asu iya: “Byiko; kanuru mu ẹke eze ike ngu ono shi ngu; nggu akaru mu ọzo, madzu e-shighe; ka ngu ẹkuku; gude ngu kee.”

⁷ Sámusìnu asu iya: “L'e -gude okpukpu esaa, a swikwaduru-a k'ophungu, ẹ ta kpohudua nku kee ya; bẹ ike iya a-gvu; ya abya adu l'ọ bu madzu mmanu.”

⁸ Tọ dụ iya bu; ndu ishi ndu Filisutayinu abya achẹ Delayila okpukpu esaa, a swikwaduru-a k'ophungu, ẹ ta kpohudua nku; yo gude iya kee Sámusìnu. ⁹ Yo nweru ndu Delayila domiru l'ime mkpura, nọ l'ẹke ono. Yo chia; sụ: “Sámusìnu! Ndu Filisutayinu abyaakwa ngu egude!” Sámusìnu eworu okpukpu ono gbabushia l'ọ bu eri-owu b'e gude oku dabua. Yọ buru iya bu l'ẹ ta phudua ẹke ike iya ono shi.

¹⁰ Ya ndono; Delayila asu Sámusìnu: “I meru mu eswe; dzuru mu ejo-ire. Ngwa-a; kanuru mu ẹge ee-shi kee ngu!”

¹¹ Sámusìnu asu iya: “E -gude eri ophungu, ẹ-ta dudu iphe, e gudejewa iya kee; kee mu; bẹ ike mu a-gvu; mu abya adu l'ọ bu madzu mmanu.”

¹² Tọ dụ iya bu; Delayila abya achita eri ophungu gude kee ya. Yo nweru ndu Filisutayinu, nọ l'ime mkpu kwaberu Sámusìnu. Delayila echia; sụ: “Sámusìnu! Ndu Filisutayinu abyaakwa ngu egude!” Sámusìnu eworu eri ono, nọ iya l'ẹka ono gbabushia l'ọ bu eri-owu. ¹³ Delayila asu Sámusìnu: “Egbe teke i shi meta mu eswe; l'adzuru mu ejo-ire. Kanuru mu ẹge ee-shi kee ngu egbu.”

Yọ sụ iya: “O -buru l'i lokahuru egbushi mu ukfu esaa; gude eri, e gude ekwe ẹkwa kepyabe iya; bya ewota ngga dzu-deshia ya ike; bẹ ike a-gvu mu; mu abya adu l'ọ bu madzu mmanu.”

¹⁴ Ya ndono; Sámusìnu ekuleruphu mgbenya; Delayila abya alokahu egbushi iya ono ukfu esaa; bya egude ngga, e gude ekwe ẹkwa dzu-deshia ya ike; bya asu Sámusìnu: “Ndu Filisutayinu abyaakwa ngu egude!” Yo zilihu; mifu ngga ono; lafu eri ono; mẹ l'iphe ẹkwa ono. ¹⁵ Delayila asu iya: “?Nanu ẹge ii-shi sụ l'i yeru mu obu; l'ẹke obu ngu ta nodu l'ẹke mu nọ? Owaa ekwe ugbo ẹto, i mewaru mu eswe; ti kwe karu mu ẹke ike ngu ono shi.” ¹⁶ Mkpurumkpuru; yọ kpabẹ Sámusìnu okfu iphe ono; jeye yo

kfufu iya madzụ l'ẹhu. ¹⁷ Yọ bya ekfuaru Delayila obu iya; sụ iya: “L'ẹ ta adabụdua ya agụbe l'ishi; kele ya bụ onye duru Nchileke iche shitakpooru l'ẹpho nne iya. A -kpụshiwa iya ishi; ike iya alufu; ya abya adu l'ọ bụ madzụ mmanu.”

¹⁸ Ya ndono; Delayila amalẹrupu l'o kfuaru iya obu iya; yefu madzụ t'e je ezia ndu ishi ndu Filisutayinu; sụ ẹphe: “Unu laphuta azu ọdo; l'o kfuwaru iya iphemiphe.” Tọ dụ iya bụ; ndu ishi ndu Filisutayinu egude okpoga ono rutashia. ¹⁹ Yo mee Sámusinu; yọ nọdu iya l'utakfu kuru mgbenya. Yo kua nwoke lanu; yọ bya akpụshia ya ukfu ẹgbushi ẹsaa phụ. Delayila emekashilaha ya ẹhu; ike ta dufe iya. ²⁰ Yọ sụ iya: “Sámusinu! Ndu Filisutayinu egudeekwa ngu!” Yo tehu; rịa: “L'ọo tẹ ya yoo onwiya ẹge ya ayọjehawa; nyikufu nweru onwiya.” Tọ ma lẹ Ojejoje hawaru iya. ²¹ Ndu Filisutayinu egudewa iya phụ; swoshia ya ẹnya; kpuru iya jeshia Gáza. Ẹphe egude iphe, e meru l'ope tua ya mkpakọbe; chee l'ulo-mkpọro t'ọ kwojeru ẹphe iphe. ²² Yọ nọdu l'ẹke ono; ẹgbushi ono erutalaha ọdo; l'akpọtuaru iya ono.

Anwuhu Sámusinu

²³ Ya ndono; ndu ishi ndu Filisutayinu abya edzukobe t'ẹphe gwooru agwa ẹphe, bụ Dagonu oke ẹja gude tua ya ẹpha. Ẹphe ete ẹsua; l'ekfu: “Lẹ agwa ẹphe wowaru onye ọhogu ẹphe; mbụ Sámusinu ye ẹphe l'ẹka.”

²⁴ Ndu ono aphulephu Sámusinu; tulaha agwa ẹphe ono ẹpha; l'asuje: “Agwa ayi wowaru onye ọhogu ayi ye ayi l'ẹka; mbụ onye meru alị ayi; yọ daburu ochobo; tsua ndibe ayi l'otumu.” ²⁵ Ẹphe etenyaa ẹsua; sụ: “T'e dufutaru ẹphe Sámusinu t'o meeru ẹphe iphe-ochi.” Ya ndono; a bya edufuta Sámusinu l'ulo-mkpọro; yo melahaaru ẹphe iphe-ochi. Ẹphe emee ya; yo vudo lẹ mgbaku itso labu, bụ iya gude ulo ono. ²⁶ Sámusinu asu nwata okorọbya obu, kpu iya l'ẹka: “Menua t'ẹka rua ya l'itso ono, gude ulo ono; k'ophu ya a-dakobe iya.” ²⁷ Ulo ono be unwoke me unwanyi jiru; l'atsụ rufurukfu. Iphe, bụ ndu ishi ndu Filisutayinu l'ẹphe ha nọkotakwaphu l'ẹke ono. O nweru ndu ọdo, nọ l'eli ulo ono l'ele iphe-ochi ono, Sámusinu eme ono. Ndu ono dụ unu umadzu ẹsaa l'ukporo madzụ iri: unwoke l'unwanyi.

²⁸ Tọ dụ iya bụ; Sámusinu abya ekfuru nu Ojejoje; sụ iya: “Nngụbe Nnajiufu, bụ Ojejoje; nyatakwa mu! Nngụbe Nchileke; byiko; nufunua mu ike ugbo lanu-wa; tẹ mu gude iya kfua ndu Filisutayinu ugwo ẹnya mu-a ẹphe ẹbo.” ²⁹ Sámusinu awowaphu ẹka l'itso labu ono, bukwanu iya gude ulo ono. Yo gude ẹka-utara iya nwupyabe itso ono nanu; gude ẹka-ibyita nyipyabe ophu. ³⁰ Sámusinu asu: “Tẹ yele ndu Filisutayinu nwushihukota!” Yọ fua agburu-ẹhu; gude ike iya l'ọ ha nyibe l'itso labu ono. Ulo ono adaa dapyabe ndu ishi ono; me iphe, bụ ndu nọ iya nu l'ẹphe ha. Ndu, Sámusinu gburu teke o nwuhuru anwuhu aka ndu, o gburu teke o nọ ndzụ.

³¹ Ya ndono; unwunne iya; me ndu ufu iya eje apata iya; lia lẹ mgbaku Zora lẹ Eshutawolu l'ili Manowa, bụ nna iya. Sámusinu chiru ndu Ízurelu ukporo afa.

17

Unwu ntẹkpe Mayika

¹ O nweru nwoke lanu, ẹpha iya bụ Mayika, shi l'alị uguv Ifuremu.
² Yo be mboku ono; yọ sụ nne iya: “Ekpa mkpola-ocha iri lẹ nanu ngu

ono, phuhujeru nū, ya nūru ẹke iiburu onye wotaru iya nū ọnu ono kwa yẹbedua gude iya; l'ọ kwa iya wotaru iya."

Nne iya ono asụ iya: "Tẹ Ojejoje gọkwaaru ngu ọnu-oma; nwa mu!" ³ Yo wolataru nne iya unu mkpọla-ọcha labụ l'ụkporo mkpọla-ọcha iri l'ise phụ. Nne iya asụ iya: "Ya doberu Ojejoje mkpọla-ọcha ono nsọ tẹ nwatibe iya kpụta ntẹkpe; gude mkpọla-ọcha ono wua ya l'ẹhu. Nta-a bẹ ya a-nụ-phu ngu iya azu." ⁴ Ya ndono; yọ bya eworu mkpọla-ọcha ono nū nne iya ono. Nne iya ono atsee ẹka lẹ mkpọla-ọcha ono; wota iya ụkporo mkpọla-ọcha iri je achẹe onye akpuje mkpọla-ọcha. Yo gude gude iya kpụta ntẹkpe; gude iya meta unwu ọkpata. E megee; je edobe iya l'ulo Mayịka. ⁵ Mayịka nweru ulo nte; bya emeta uwe-ukuvu; mewaru unwu ọkpata ọdo dobe; bya ewota nwatibe iya lanụ kẹ nwoke dobe t'ọ gwajẹ iya. ⁶ Teke ono bẹ ndu Ízurelu te shidu nweru eze, achị ẹphe. Onyenonu emelephu ẹge dụ iya mma. ⁷ Tọ dụ iya bụ; yo nweru nwokorọbya, shi Bétulehemu l'alị Júda. Ọ bụ onye ọkpa-ikfu Lívayi. ⁸ Yo shi lẹ Bétulehemu jeshia ọcho ẹke ọdo, oo-buru. Yo rua l'alị ugvu Ífuremu; bahụ l'ufu Mayịka. ⁹ Mayịka aji iya ẹke o shi?

Yọ sụ iya: "Lẹ ya bukwa onye Lívayi. Lẹ ya shi lẹ Bétulehemu l'alị Júda; l'achọ ẹke ya e-buru."

¹⁰ Mayịka asụ iya: "Nggụ l'iya bunuru; t'ị bụru iya nna; nggu agwajeru iya iphe. Yẹbedua a-nọduje anụ ngu mkpọla-ọcha iri l'afa; l'akporu ngu uwe; l'anụkwa ngu phụ nri." ¹¹ Onye Lívayi ono ekwe; yẹle iya eburu. Nwokorọbya-a adụ Mayịka l'ọ bụ nwa iya. ¹² Mayịka emee ya onye agwajeru iya iphe; yọ kwaa lẹ kẹ Mayịka. ¹³ Ya ndono; Mayịka asụ: "Lẹ ya maru lẹ Ojejoje a-nọduje eme t'iphe dọjeru iya lẹ mma; keshinu ọphu ya mewaru onye Lívayi; yọ gwaru iya iphe."

18

Ndu Danu achọ alị, a-buru nk'ẹphe

¹ Teke ono bẹ ndu Ízurelu te shidu nweru eze, achị ẹphe. Teke ono kwaphu bẹ ndu ikfu Dánu shi achọ ẹke a-buru alị; kẹ l'ẹ-to nwedu alị, a mewaru ẹphe lẹ Ízurelu t'ọ bụru òkè-iphe ẹphe. ² Tọ dụ iya bụ; ndu ikfu Dánu abya eshi lẹ Zora mẹ Ẹshutawolu yefu mkpawara unwoke ise t'ẹphe je ngge l'alị ono; maru ẹge ọ gbaru. Ụmadzu ise ono nọ-chikotaru ẹnya ndu ikfu Dánu. Ndu ono asụ ẹphe: "Unu je amaru ẹge alị ono gbaru."

Ndu ono atugbuwa; rua alị ugvu Ífuremu; bahụ lẹ kẹ Mayịka; radu. ³ Ẹphe erudelephu kẹ Mayịka; nua olu nwokorọbya ono, shi l'ikfu Lívayi ono; hụbewa iya phụ ama. Ẹphe awụba l'ẹke ono; jị iya: "Ọnye du ngu bya ẹke-a? Ọbukwanu ngunu bẹ iime l'ẹke-a? Ọbụ ngunu kparu iphe, ị nọ l'ẹke-a?"

⁴ Yọ kọoru ẹphe iphe, Mayịka meshikotaru iya; sụ ẹphe: "Lẹ Mayịka butaru iya tẹ ya gwajeru iya iphe."

⁵ Ẹphe asụ iya: "Byiko; jitaeduru ẹphe Nchileke t'ẹphe maru; ije ẹphe-wa; ọo-nweru-a ishi?"

⁶ Onye ono, agwajẹ iphe ono asụ ẹphe: "Ụkfu ta akpọkwa unu; nji ta aji unu; lẹ Ojejoje vutaakwaru unu ụzo."

⁷ Unwoke ise ono atugbuwa; rua Layishi; bya aphụ ẹge ndu ẹke ono túsaru ẹhu l'ọ bụ ndu Sayidonu; nchị adu ẹphe ndoo; to nwe iphe, ẹphe awa ọkpoma iya. Ndu alị ono ta dudu iphe ẹphe achọ achọcho. Yo mee; ẹphe abukotaru ọva. Ẹphe bu ndu Sayidonu ote-ẹnya; to nwe ndu ẹphe

l'èphe emegba. ⁸ Èphe emegge bya alaphu azụ lẹ Zora; mẹ Èshutawolu. Ndibe èphe aji èphe ège èphe jeru iya. ⁹ Èphe asụ èphe: “Unu bya t'ayi je etso èphe oḡu; kẹ l'ayi phuru alì oḡu; yọ buru okpobe alì. ?Unu te emedu ukporo to? Unu be ejekwa ome mgbugbu odzota alì ono. ¹⁰ Teke unu ruru èke ono bẹ unu a-phua ège ndu, bu iya nù tuzokotaru onwèphe èhu; mẹ ège alì ono gburu barakatangu. Nchileke wookwaru alì ono ye unu l'èka; mbụ alì, ẹ ta dudu iphe, aachọ iya aachọcho.”

¹¹ Tọ dọ iya bụ; unu unwoke l'ukporo unwoke iri eshi l'ikfu Dánu kwaa ngwa-ogụ; shi lẹ Zora mẹ Èshutawolu ono wufuta tugbua. ¹² Èphe ejebe l'uzo je adọ l'iku Kiriyatu-Jerimu l'alì Júda. O bụ iya kparu iphe, eeku èke ono, bụ uzo enyanwu-ariba Kiriyatu-Jerimu “Mahane Dánu,” bụ iya bụ “Odu Oḡu Dánu” gbururu jeye ntanụ owaa. ¹³ Èphe eshi l'èke ono jeshia l'alì ugvu Ífuremu; rua; wuba lẹ kẹ Mayika.

Ndu Dánu alu-gbu ndu Layishi

¹⁴ Tọ dọ iya bụ; unwoke ise ono, jeru ngge l'alì Layishi ono asụ unwunna èphe ono: “?Unu marua l'o nweru ulo-wa ophu uwe-ukuvu; unwu okpata; mewaru ntekpe, a pyiru apyipyi nogbaa? Unu makwaru iphe unu eme?” ¹⁵ Èphe aswibawaphu l'èke ono; je abahu l'ulo nwokorobia ndu ikfu Lívayi ono lẹ kẹ Mayika; bya etua ya ndo-o. ¹⁶ Unu unwoke l'ukporo unwoke iri ono, shi l'ikfu Dánu, kwaru ngwa-ogụ akwaa l'onu-nggamgbo. ¹⁷ Unwoke ise phụ, jeru ngge l'alì phụ abaa l'ulo ono; je apaa ntekpe ono, a pyiru apyipyi ono; paa uwe-ukuvu ono; chia ogwu odowaru; mẹ unwu ntekpe ophu, a kpuru akpukpu. Onye agwajẹ iya nù yele unu nwoke l'ukporo unwoke iri phụ, kwaru ngwa-ogụ phụ; evudo l'onu-nggamgbo.

¹⁸ Teke ndu ono bahuru l'ulo Mayika; l'achiko ntekpe ono, a pyiru apyipyi ono; ndu ophu a kpuru akpukpu; uwe-ukuvu; mewaru ogwu odowaru; bẹ onye ono, agwajẹ iphe ono jiru èphe: “?Nanụ ège o dọ?”

¹⁹ Èphe asụ iya: “Dobekwa onu ndo! Ba adukwa iphe, ii-je ekfukfu. Tsoru ayi; k'ophu ii-buru ayi nna; gwajeru ayi iphe. ?O ka ngu mma t'ọ buru onye lanu; bẹ ii-nodu lẹ nk'iya l'agwaru iya iphe; mẹ l'igwaru ikfu ndu Ízurelu; mẹ ndu ufu èphe iphe?” ²⁰ Èhu atsolahaa onye ono, agwajẹ iphe ẹna; yo wota uwe-ukuvu ono; ogvu odowaru; mẹ lẹ ntekpe ono, a pyiru apyipyi ono; tsoru èphe.

²¹ Èphe achiru unwegirima èphe; elu èphe; mẹ lẹ ngwokongwoko, èphe odo ye l'uzo ifu; yọ buru èphe atugbu. ²² Èphe jemihuakwaru ohuma lẹ kẹ Mayika; b'e kuru ndu obutobu Mayika; èphe ezefu je agbabua ndu Dánu ono. ²³ Èphe awata ochi mkpu l'ekpu ndu Dánu ono. Ndu Danu aghakobe; sụ Mayika: “?Bụ ngunu byaru ngu, ñichi eze ndu owaa l'abya?”

²⁴ Yọ sụ èphe: “Unu gwotaru nte mu; bya eduta onye, agwajeru mu iphe. ?Bụ ngunu odo bẹ mu tokfukwadu ẹka? ?Nanụ ège e meru bẹ unu gbe aji mu: “?Bụ ngunu byaru mu?” ”

²⁵ Ndu Dánu asụ iya: “T'ayi ba anuhakwa ngu okfu odo; odumeka bẹ ndu ẹnya enwu oku a-byakwa nggu lẹ ndibe ngu l'èhu; a chọ unu aachọcho.” ²⁶ Ya ndono; ndu Dánu atugbua jeshia iphe, èphe eje. Mayika aphua l'èphe kariru iya ẹka; kwekwaduphu ghaa ifu; laphushia azụ l'ufu.

²⁷ Èphe egwota iphe ono, Mayika meshiru ono; duta onye agwajeru iya ẹya; yọ buru èphe oje Layishi. Èphe eje afuaru ndu, ẹ-te ledu ẹnya oḡu; èphe ta ma l'o nweru iphe abya èphe ememe; gude ogu-mbeke gbua èphe pyaapya; tufu mkpukpu èphe l'oku. ²⁸ To nwe ndu byaru èphe agbataru; kele ndu Sayidonu bukwanu èphe ote-ẹnya; ophu o dudu iphe, èphe lẹ ndu

odo emegbaje. Eke mkpukpu ono; mbu Layishi no bu le nsuda ugvu, no l'egude ala Betu-Rehobu. Ndu Danu abya akpukwaa mkpukpu ono; buru; ²⁹ gwa ya Danu, bu iya bu onye metaru ephe. Danu bu nwatibe Izurelu. Iphe, mkpukpu ono shi aza bu Layishi. ³⁰ To du iya bu; ndu Danu eworu okpata ono, ephe nakoru ono dobe; mee Jonatanu Geshomu Mosisu; me l'unwegirima iya; ephe aburu ndu agwaru iya ephe jeye teke a kpuru ndu ali ono le ndzu. ³¹ Ephe edobe ntekpe Mayika ono; gwaa ya jeye l'ege ulo Nchileke no-beberu le Shayilo.

19

Nnufu onye Lívayi b'e gburu

¹ L'oge teke ndu Izurelu te shidu nweru eze b'o nweru nwoke Lívayi, shi buru l'imime ali ugvu Ifuremu. Nwoke ono nweru nwanyi Bétulehemu, o dutaru dobe; yo buru nnufu iya. ² Nwanyi ono awata ome k'enyishi eji. Yo nonyaa; lufu; lashia ke nna iya le Bétulehemu l'ali Júda. Yo notsua onwa eno le ke nna iya ono; ³ nji iya ejeshia t'o je ekfuru iya t'o lata. Yo kpata nkakfu-igara ebo; yele onye, ejeru iya ozi ayiru jeshia. Ephe erua; nwanyi ono eduta iya duba l'ulo nna iya. Nna nwanyi ono aphule iya phu; ehu atsoo ya; yo gbaru bya iya ndzuta. ⁴ Ogo iya ono, bu iya bu nna nwamgboko ono enwupyabe iya t'e b'o lashi. Yo kwe; ephe l'iya anoo abali eto; ria; ngu; l'ekukwaphu mgbenya. ⁵ Yo be mboku k'eno; ephe egbeshi l'oswi utsu kwakobe k'alala; nna nwamgboko ono asu onye ogo iya ono: "Nodu ria nri; k'ophu ume a-dukwanu ngu. Teke e metsuaru; nggu alawaru."

⁶ Ephe ebo abya anodu ria; ngua. Nna nwamgboko ono asu iya: "Byiko; nodufunua enyashi-a t'ehu tsoo ngu ena."

⁷ Nwoke ono egbeshide te ya la; ogo iya ono aroo ya; yo nofua enyashi mboku ono. ⁸ Yo be l'oswi utsu l'abali k'ise ya; yo gbeshi le ya alawa. Nna nwamgboko ono asu iya: "Ria iphe t'ume du ngu. Teke o beru l'eswe; nggu alashia." Ephe ebo abya anodu; ria nri.

⁹ Ya ndono; yo be teke nwoke ono yele nnufu iya ono; me l'onye, ejeru iya ozi gbeshiru k'alala; nna nnufu iya ono asu iya: "T'o lenu; le nchi jihuakwaru. Unu radu nu. Teke o beru l'utsu echile; unu alawaru."

¹⁰ Obenu le nwoke ono b'e to duhedu k'aradu. Yo gbeshi; yo buru iya alala. Yo duta nnufu iya ono; kpata nkakfu-igara ebo, e doru iphe l'azu; ephe atugbua; shia uzo Jebusu, bu iya bu Jerusalemu. ¹¹ Jebusu anodulephu ephe ntse; uboku agvwa. Onye ozi ono asu nnajiufu iya ono: "Ophu t'ayi bahu le Jebusu-wa; radu."

¹² Nnajiufu iya ono asu iya: "Wawa. L'ephe ta abahu du mkpukpu ndu ohodo, e ta budu mkpukpu ndu Izurelu. L'ephe e-jeru mkpukpu Gíbiya."

¹³ Yo su iya: "T'o bya t'ephe keshia ehu rua Gíbiya; m'o kwanu Rama; radu." ¹⁴ Ya ndono; ephe atugbua; nchi ejikfu ephe l'uzo l'ephe eruwa Gíbiya l'ali Benjaminu. ¹⁵ Ephe abahu t'ephe radu le Gíbiya. Ephe eje anodu l'edukfu mkpukpu; to nwe onye suru ephe t'ephe bya aradu nk'iya.

¹⁶ A bya ele enya; yo nweru nwoke ogurennya, shi ozi l'egu ala l'urennyashi ono. Nwoke ono bu onye shi l'ali ugvu Ifuremu. O bu ebubu le Gíbiya. Ndu eke ono bu ndu Benjaminu. ¹⁷ Nwoke ogurennya ono apalia enya l'o ruru edukfu ono; phua onye ije ono; ji iya: "?Bu awe be ije? ? Bukwanu awe b'i shi?"

¹⁸ Yọ sụ nwoke ọgurennya ono: “Ayi shi Bétulehemu l'alị Júda l'ala iphe, ayi jeru; l'ala l'alị ugvu Ífuremu, bukwanu iya bụ ẹke mu bu ebubu. Mu jeru Bétulehemu; l'alawa l'ulo Ojejoje; to nwe onye sụru mu tẹ mu bata lẹ nk'iya. ¹⁹ Ayi gudekwa nri, nkakfụ-igara ayi e-ri; gude ẹswa ọkponku, ẹphe a-zẹ. Ayibe unwu-ojozi ngu; mbụ mbedua; nwozi ngu kẹ nwanyi; me nwozi, ayi l'iya yi gudekwa nri, ayi e-ri; gude iphe ayi a-ngụ. Ẹ to nwekwa iphe ayi eje arọta.”

²⁰ Nwoke ọgurennya ono asụ ẹphe: “Unu t'ayi je nke mu. Iphe, bụ mkpa unu bụ mu b'ọ nọ l'ẹka. Unu ba aradu l'edukfu.” ²¹ Ya ndono; yo duta iya; ẹphe ejeshia nk'iya. Yọ bya anụ nkakfụ-igara nwoke ono nri. Ẹphe akwọebetsua ọkpa; bya eria nri; ngụ iphe angungu.

²² Ẹphe anọdukwadua l'eme ẹswa l'ẹke ẹhu atso ẹphe ẹna; nwoke, bụ ndu iwe lẹ mkpukpu ono abya agbaa ụlo ono mgburumgburu; tsulaha ẹka l'ibo; sụ nwoke ọgurennya ono, bụ iya bụ onye nwe ụlo ono: “T'o dufutaru ẹphe nwoke ono, byaru l'ulo iya ono t'ẹphe l'iya zẹ!”

²³ Nwoke, nwe ụlo ono ejekfu ẹphe l'etezi; sụ ẹphe: “Wawa; ndu mu. Unu be enwekwa egbe akirishi ọwaa. Unu elewanua lẹ nwoke-wa bẹ byaru mu ẹbyee. Unu be mekwa ẹjo akpamara ọwaa. ²⁴ Ọwaa bụ nwatibe mu, nwoke ta chikahubua ọkpa. Ọwaa kwaphụ nnufu nwoke ono. Mu e-dufuta ẹphe nụ unu t'unu raa; mee ẹphe ẹge dụ unu mma. Ọle; ọ -bụru nwoke ọwaa; t'ẹ b'ọ dukwa ẹjo akpamara, unu e-me iya.” ²⁵ Obenu lẹ ndu ono ta ngaduru iya nchị. Nwoke Lívayi ono ekwe; dufuta nnufu iya ono duru nụ ẹphe. Ẹphe egude iya k'ẹhuka; raa ya ẹnyashi mgburumgburu. Nchi abyadelephu abọhu; ẹphe aparu iya haa.

²⁶ Nchi abọhulephu; nwanyi ono akputa onwiya je atụa l'ọnu ibo ụlo nwoke ono, nnajiufu iya nọ ono; daburu l'ẹke ono gbururu jeye nchi abọhu. ²⁷ Nnajiufu nwanyi ono etehu l'utsu; guhaa ụlo tẹ ya lufu lashia; nnufu iya ono adabuwaru l'ọnu-uzo ono; wushi ẹka l'ọnu ibo ono. ²⁸ Yọ sụ iya: “T'o gbeshi t'ẹphe la!” To kfudu okfu. Yo kwe; pata iya tų-kobe l'eli nkakfụ-igara iya; yọ bụru ẹphe alala. ²⁹ Yo rua ufu bya ewota mma kwakashia nnufu iya ono akwakashị; sajarahia ya lẹ nkwo lẹ nkwo sata iya uzo iri l'ẹbo; chita anụ iya wojetsua l'ekemeke ọbule l'alị Ízurelu. ³⁰ Iphe, bụ onye phuru iya nụ; yọ sụ: “Egbe iya ọwaa b'ẹ te mebukwaa l'alị Ízurelu; mbụ l'ẹ ta phubedua egbe iphe ọwaa shitakpo keshinu ẹphe shi alị Íjiputu jeye ntanụ. Unu rikwaa ya ariri! Unu achia idzu; kfuru ayi iphe ayi e-me.”

20

Ndu Ízurelu akwọbe k'ọgu; ẹphe lẹ ndu Bénjaminu

¹ Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu l'ẹphe ha azafuta shitakpo lẹ Dánu jeye lẹ Besheba; mbụ jeyekpo l'alị Gíledu. Edzudzu-ọha ono azafuta l'ọ bụ onye lanụ je adọ Ojejoje l'ifu lẹ Mízupa. ² Ndu ishi ndu ishi l'ikfu l'ikfu ndu Ízurelu edzua l'edzudzu ọha ndu kẹ Nchileke ono. Iphe, ẹphe dụ bụ ụkporo unu ugbo labụ l'ụkporo unu iri, bụ ndu gude ọkpa; pagbaaru ogumbeke. ³ Nzi erua ndu Bénjaminu lẹ nchị lẹ ndu Ízurelu zafuwaru je edzua lẹ Mízupa.

Ndu Ízurelu asụ: “T'a kooduru ẹphe ẹge ẹjo akpamara ọwaa shiru mua.” ⁴ Ya ndono; nwoke Lívayi, bụ iya bụ nji nwanyi ono, e gburu ono asụ ẹphe: “Lẹ yele nnufu iya bahuru lẹ Gíbiya l'alị Bénjaminu t'ẹphe radu. ⁵ Yo be l'enyashi; unwoke ndu Gíbiya abyatashia l'ulo, ya nọ; gbaa ụlo ono mgburumgburu l'eme t'ẹphe gbua ya. Ẹphe egude nnufu iya k'ẹhuka;

raa ya; ragbua ya. ⁶ Ya abya apata nnufu iya ono; kwakashia anu iya nanu nanu; keeru ndu Ízurelu l'onu-ogo onu-ogo; ke l'iphe ephe meru l'alí Ízurelu bu akpamara; buru utsuruku. ⁷ Nta-a; unube ndu Ízurelu l'unu ha; unu kfu ege bu ememe iya.”

⁸ Ndu Ízurelu awu-lihu l'o bu onye lanu; su: “L'e to nwedu l'ayi ha, ala l'ufu. Mbụ; l'e to nwedu l'ayi ha; m'o bu onye lanu, a-la l'ulo iya. ⁹ Iphe, ayi e-me ndu Gíbiya nta-a bu t'ayi tuwa enwa; gude tso ephe ogu. ¹⁰ L'iphe, bu ikfu Ízurelu l'ophu be ayi e-shi le ndu, du ukporo unwoke ise; fota unwoke iri; shi le ndu unu labu l'ukporo iri fota ukporo ise; shi le ndu du ukporo unu l'unu ise fota unu labu l'ukporo ise. O bu ephe a-odu ewojeru ndu soja ayi nri; k'ophu bu teke ndu soja ono ruru Gíbiya t'ephe gwata ndu Gíbiya k'alí Bénéjaminu ugwo akpamara ono, ephe kparu l'alí Ízurelu ono.” ¹¹ Unwoke Ízurelu l'ephe ha abya edzua; mekobe onwephe l'o bu onye lanu t'ephe je afuaru mkpukpu ono.

¹² Ya ndono; ndu ikfu Ízurelu abya ezia ozi t'e je etsogbakota ikfu Bénéjaminu; su ephe: “?Ejo akpamara owaa, e meru l'unu-a bu ole-e? ¹³ Unu dufutaru ayi ndu iwe ono; mbu ndu Gíbiya ono t'ayi gbushia ephe; fufu ejo akpamara ono l'alí Ízurelu.”

Obenu le ndu Bénéjaminu ta ngakpoduaru nchi l'iphe ono, ndu Ízurelu ibe ephe kfu ephe ono. ¹⁴ Ya ndono; ndu Bénéjaminu azafu l'edukfu l'edukfu je edzua le Gíbiya t'ephe je etso ndu Ízurelu ogu. ¹⁵ Ephe abya eshi l'edukfu iche l'iche fota ukporo unu madzu eto l'unu ise, bu ndu pakota ogu-mbeke; yeru unu madzu l'ukporo madzu iri l'ise, bu ndu e doru enya edodo fo le Gíbiya. ¹⁶ L'ime ndu soja ono l'ephe ha be unu soja l'ukporo soja iri ise bu ndu e doru enya edodo fo, bukota ndu, eme ibyita. Ephe bu ndu agba mgbeka; k'ophu bu l'ephe a-du gbata ekete; ephe ta agbaswe iya agbaswe. ¹⁷ Ndu Ízurelu; e to bukwa ndu Bénéjaminu; abya edzukobe ukporo unu unwoke ise iche iche ugbo iri, bu ndu pakota ogu-mbeke. Ephe bu ndu maru enya ogu.

Ndu Ízurelu etso ndu Bénéjaminu ogu

¹⁸ Ndu Ízurelu awu-lihu jeshia Bételu okpata Nchileke ishi t'ephe maru ndu e-vuru uzo je etso ndu Bénéjaminu ogu?

Ojejoje asu ephe: “L'o bu ndu Júda e-vu uzo.”

¹⁹ Yo be l'utsu iya; ndu Ízurelu awu-lihu je adoo; kwaru Gíbiya. ²⁰ Ndu Ízurelu awufu t'ephe je etso ndu Bénéjaminu ogu. Ya ndono; unwoke Ízurelu eje etso ephe ogu le Gíbiya. ²¹ Ndu Bénéjaminu eshi le Gíbiya wufuta bya egbua ndu Ízurelu ukporo unu madzu ebo l'unu madzu iri l'ise* mboku ono. ²² Obenu le ndu Ízurelu shilerua okpoma ike; chikobe onwephe odo; je ekee ogu l'eke ono, ephe kehewaru iya le mboku k'ivuzo ono. ²³ Ndu Ízurelu awufu je anodu Ojejoje l'ifu kwaa ekwa jeye l'urennyashi. Ephe abya aji Ojejoje; su iya: “?T'ephe jewaru je etso unwunne ayi ndu Bénéjaminu ogu odo to?”

Ojejoje asu ephe: “T'ephe jeru.”

²⁴ Yo be mboku k'ebo; ndu Ízurelu awufuta; byaruta ndu Bénéjaminu ntse. ²⁵ Le mboku ono kwaphu; ndu Bénéjaminu eshi le Gíbiya wufuta; ephe le ndu ke Ízurelu awogba iya. Ndu Bénéjaminu egbua ndu ke Ízurelu ukporo unu madzu ebo l'unu ise,† bukota ndu pa ogu-mbeke. ²⁶ Ndu

* **20:21** 20:21 Iphe o bu bu 22,000. † **20:25** 20:25 Iphe o bu bu 18,000.

Ízurèlu l'èphe ha awùfu jeshia Bételu je anòdu l'èke ono kwaa èkwa l'ifu Ojejoje; swíkota aswíswi mbòku ono jeye l'urenyashi. Èphe abya agwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; mę ngweja-èhu-agu. ²⁷ Ndu Ízurèlu abya akpata Ojejoje ishi; kẹ l'ò bụ l'èke ono bẹ Okpoko Ogbá-ndzụ Ojejoje shi nòdu teke ono; ²⁸ Finehasu Eliyéza Èronu aburu onye eleta iya ęnya. Èphe aji Ojejoje; sụ iya: “?T'èphe jewaru je etso ndu Bénjaminu, bụ unwunna èphe ogu odo; t'ò bụ t'èphe be ejeshi?”

Ojejoje asụ èphe: “T'èphe je; kẹ l'echile bẹ ya e-woru èphe ye èphe l'èka.”

Ndu Ízurèlu alụ-gbu ndu Bénjaminu

²⁹ Tò dụ iya bụ; ndu Ízurèlu abya ekee; gbaa èphe mgburumgburu lẹ Gíbiya. ³⁰ Yo be lẹ mbòku k'èto; ndu Ízurèlu ekpofu; jekfushia ndu Bénjaminu ogu. Èphe eje ekeeru ndu Gíbiya ogu ẹge èphe ekejehawa iya.

³¹ Ndu Bénjaminu awùfuta; t'èphe lẹ ndu Ízurèlu kpogba iya. Èphe eshi ẹge ono wùfuta-gee lẹ mkpụkpu èphe. Èphe awata ogbu ndu Ízurèlu pyaapya ẹge èphe egbuje èphe; k'òphu bụ lẹ ndu Ízurèlu, èphe gburu l'egu; mę l'esu-uzo, e shi eje Bételu; mę l'esu-uzo ophu e shi eje Gíbiya gbe dụwa ụkporo madzụ l'umadzu iri. ³² Ndu Bénjaminu anòdukwadua ekfu: “Nhụ! Ayi alụakwa èphe ẹge ayi luru èphe mbòku k'ivuzo!”

Ndu Ízurèlu asụ: “T'ayi kpólala azụ; k'òphu èphe a-wùfuta-ge lẹ mkpụkpu èphe nòdu l'uzo.” ³³ Ya ndono; ndu Ízurèlu l'èphe ha awùfukota l'èke èphe shi nòdu; kee ogu lẹ Bálụ-Táma. Ndu Ízurèlu ndu ophu shi nòdu l'ègbudu kee; eshi l'èke èphe nọ l'uzo ęnyanwu-aríba Gíbiya wùfuta. ³⁴ Ụkporo unu madzụ l'unu madzụ ise lẹ ndu kẹ Ízurèlu, e doró ęnya edodo fọ awùfu jeshia l'ifu ogu je etso ndu Gíbiya ogu. Ogu ono eshia ike; k'òphu bụ lẹ ndu Bénjaminu ta madu l'ò-la-l'iyi nọwa èphe ntse. ³⁵ Ojejoje egude ndu Ízurèlu lụa ndu Bénjaminu. Ndu Ízurèlu egbuwa ụkporo unu madzụ èto l'unu madzụ èbo l'ụkporo madzụ iri l'ise lẹ ndu kẹ Bénjaminu mbòku ono, bụ ndu pagbaa ogu-mbeke. ³⁶ Ndu Bénjaminu amaru l'e mekputawaru èphe.

Ndu kẹ Ízurèlu abya akpóláaru ndu Bénjaminu azụ; kẹ l'èphe kpòru obu ye; lẹ ndu onanu, èphe yeru t'èphe kee l'ègbudu kwabẹ l'iku Gíbiya ono bẹ keru-a oğuma. ³⁷ Ndu ono, shi kee l'ègbudu ono ezifulephu ugbo lanụ; wuba lẹ Gibeya; je egude ogu-mbeke gbuwa ndu mkpụkpu ono pyaapya. ³⁸ Ndu Ízurèlu; èphe lẹ ndu onanu, keru l'ègbudu ono chíhawaru iya achíchi t'èphe mee t'ęnwuru-òku kpùfu lẹ mkpụkpu ono. ³⁹ Teke ono; ndu Ízurèlu aghakọbe wụpyabe èphe.

Ndu Bénjaminu watahawaru ogbu ndu Ízurèlu; gbuwa èphe ụkporo madzụ l'umadzu iri; l'ekfuwaru onwèphe: “Nhụ! Ayi alụakwa ndu Ízurèlu ẹge ayi luru èphe mbòku kẹ mbụ phụ!” ⁴⁰ A bya ele ęnya; ęnwuru-òku akpuchiwa lẹ mkpụkpu ono. Ndu Bénjaminu aghaa ęnya; phụ lẹ mkpụkpu èphe akpukotawa tụtutu l'ęnwuru-òku l'ala l'igwe. ⁴¹ Ndu kẹ Ízurèlu aghakọbewaphu wụ-kputa ndu Bénjaminu. Meji atọfu ndu Bénjaminu; kẹ l'èphe mawaru l'èphe abyawa ekpolashihu. ⁴² Èphe eche okpa l'oso l'agba ala l'uzo echi-egu; l'èke èphe agbalaru ndu Ízurèlu. Obenu l'è-tò dudu iphe, èphe gbataru iya. Ndu Ízurèlu eshi lẹ mkpụkpu, nọtsua l'iku èke ono wùfuta; abya ekebuta èphe; wata èphe egbushi. ⁴³ Èphe agbaa ndu Bénjaminu mgburumgburu; gbaa èphe obo l'uzo

enyanywu-ahata Gíbiya. ⁴⁴ Ndu Bénjaminu, e gburu dụ ụkporo unu madzụ ẹbo l'unu madzụ ise,‡ bụkota mkparawa l'ọgu. ⁴⁵ Teke ẹphe ghakọberu; gbaru lashia l'echi-ẹgu ị Mkpuma Rimonu bẹ ndu Ízurelu gburu ẹphe unu madzụ iri l'ẹbo l'ụkporo madzụ iri§l'uzo. Ẹphe achia ndu Bénjaminu gudegude jeye ị Gidomu; gbufua ẹphe unu madzụ ise.* ⁴⁶ Ndu Bénjaminu, e gburu mbọku ono dụ ụkporo unu madzụ ẹto l'unu madzụ ẹbo l'ụkporo madzụ iri,† bụkota ndu jeru ọgu; buru mkparawa l'ọgu.

⁴⁷ Ndu Bénjaminu, dụ unu madzụ l'ụkporo madzụ iri aghakọbe gbalaa; lashia l'echi-ẹgu ị mkpuma Rimonu; nọ l'ẹke ono onwa ẹno. ⁴⁸ Ya ndono; ndu Ízurelu alaphushia azu; l'alị ndu Bénjaminu; je atuko iphe, bụ mkpukpu, nọ l'alị ono gbua pyaapya. Ẹphe gburu madzụ; gbua iphe bụ elu, nọ l'ẹke ono; gbua iphemiphe ọbule, ẹphe phuru l'ẹke ono; tukota oku l'iphe, bụ mkpukpu, ẹphe jeruru.

21

Ndu Ízurelu daru ẹhu ndu Bénjaminu

¹ Ndu Ízurelu nọhawaru ị Mízupa; ribua ya: “Lẹ to nwedu onye Ízurelu, e-duta nwa iya kee onye Bénjaminu.” ² Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu azafu je akuru ị Bételu; nọdu Nchileke l'ifu l'ẹke ono; kwaa ẹkwa jeye l'urenyashi. ³ Ẹphe asu: “Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; ? bụ ngunu kparu iphe, egbe iphe ọwaa dakfutaru ndu Ízurelu. ?Bụ ngunu kparu iphe, aachọ ikfu lanu aachọcho ị Ízurelu ntanu.”

⁴ Yo be echile iya; ndu Ízurelu anmaa ẹwa; woru ẹnya-ngweja kpua l'ẹke ono; bya egwoo ngweja-ukfuru; mẹ ngweja-ẹhu-agu l'ẹke ono. ⁵ Ya ndono; ndu Ízurelu abya aji onwẹphe; su: “?O nweru ikfu Ízurelu, ẹ-te tsodu ayi nọdu l'ifu Ojejoje l'ẹke-a?” Ishi iya aburu l'ẹphe ribuhawaru iya l'o -nweru onye ẹ-ta abyadu t'ẹphe nọkobe l'ifu Ojejoje ị Mízupa bụ egbugbu bẹ ẹphe e-gbu onye ọbu. ⁶ Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu adaa ẹhu unwunna ẹphe ono; mbu ndu Bénjaminu; su: “L'ikfu lanu ị Ízurelu bẹ phoduwarua mẹ ẹphe agvu.” ⁷ “?Nanu ẹge ayi e-me lushiaru ndu Bénjaminu ndu ọphu wafuru nu nwanyi; keshinu ayi gudewa ẹpha Ojejoje ribua l'ayi te ekedu ẹphe unwu ayi.”

⁸ Ẹphe abya aji: “?Bụ ndu ikfu ole ị Ízurelu te tsodu ẹphe nọdu l'ifu Ojejoje ị Mízupa?” Ẹphe abya aachofuta ị ndu Jábeshi-Gíledu ta dudu; m'ọo onye lanu, byaru ndzuko ono; ⁹ kẹ l'ẹphe dzuwaru onwẹphe maru l'ẹ-tọ dudu ndu Jábeshi-Gíledu m'ọ bụ onye lanu nọ l'ẹke ono. ¹⁰ Tọ dụ iya bụ; ọha ono, dzuru l'ẹke ono abya afota ụkporo unu ndu soja l'unu ndu soja iri;* zifu ẹphe t'ẹphe gude ogu-mbeke je Jábeshi-Gíledu je egbushikota iphe bụ ndu bu l'ẹke ono: nwoke; nwanyi; mẹ unwegirima. ¹¹ Ẹphe asu: “Ọwaa, iphe unu e-me teke unu ruru: Unu gbushikota iphe bụ nwoke; l'unwanyi, nwoke chikahujewaru okpa.” ¹² Ndu ẹphe phuru ị Jábeshi-Gíledu, nwoke ta chikahubua okpa dụ unu unwu-mgboko lanu. Ẹphe edukoo ẹphe jeshia l'odu ẹphe ị Sháyilo l'alị Kénanu.

¹³ Ya ndono; ndu Ízurelu l'ẹphe ha abya ezia t'e zia ndu Bénjaminu ị Mkpuma Rimonu l'ẹphe choru t'ẹphe l'ẹphe kpeshia. ¹⁴ Tọ dụ iya bụ; ndu Bénjaminu alatashia teke ono; ndu Ízurelu eworu unwu-mgboko ndu

‡ **20:44** 20:44 Iphe ọ bụ bụ 18,000. § **20:45** 20:45 Iphe ọ bụ bụ 5,000. * **20:45** 20:45 Iphe ọ bụ bụ 2,000. † **20:46** 20:46 Iphe ọ bụ bụ 25,000. * **21:10** 21:10 Iphe ọ bụ bụ 12,000.

Jábeshi-Gíledu ono, ẹphe kpuru lẹ ndzu ono keeru ndu Bénjaminu t'ẹphe luru. Ọbule ẹ to dzugbaduru ẹphe.

Aalutaru ndu Bénjaminu unwanyi ọdo

¹⁵ Ya ndono; imiko ndu Bénjaminu egude ndu ono; kele Ojejoje mewaru ikfu ndu Ízurelu; yọ gbaa ọru. ¹⁶ Tọ dọ iya bọ; ndu bọ ọgurennya ndu Ízurelu asu: “?Nanu ẹge ee-me t'ọ buru l'a lukotaru ndu Bénjaminu ndu ọphu phoduru nọ nwanyi; keshinu e gbugeru unwanyi ndu Bénjaminu?”

¹⁷ Ẹphe asukwaphu onwẹphe: “Lẹ ndu Bénjaminu ọphu wafuru nọ nwefutaje akọ; tẹ mkpurophu ikfu be echihu lẹ Ízurelu. ¹⁸ Ọbu; ẹ tọ bukwa l'ayibedua e-gbe keghee ndu Bénjaminu unwu ayi; keshinu ayi ribuwaru iya: 'L'onye keru ndu Bénjaminu nwatibe iya l'ayi buakwa onye e buru ọnu.' ”

¹⁹ Ẹphe asu: “Oo-o! ?M'o nwenarua aji, ayi agbajeru Ojejoje afa l'afa lẹ Sháyilo, nọ l'uzo isheli Betelu; nọdu l'uzo ẹnyanwu-ahata ọzo, shiru Bételu laa Shékemu l'uzo ọhuda Lebona?” ²⁰ Ẹphe asu ndu Bénjaminu: “Unu tugbua; je edomishia onwunu lẹ mgbo vayinu; ²¹ kwabẹ akwabẹ. Teke unwu-mgboko Sháyilo wufutaru bya ote egvu; tẹ onyenonu shi lẹ mgbo vayinu ono je egude onye ọphu ọo-lu; gude lashia alị Bénjaminu. ²² Teke ndu nna; m'ọ bọ unwunne ẹphe ndu k'unwoke jiru ayi; ayi asu ẹphe t'ẹphe gude okfu ẹhu ayi; meeru unu iphe-oma; haaru unu unwegirima ono; kẹ l'ayi ta dudu ike lu-dzuaru ẹphe nwanyi teke ono, a luru ọgu ono. Tẹmanu bẹ ẹnwa te egudekwa unu; kẹ l'unu te gudedu ẹka unu kee ẹphe nwanyi.”

²³ Ndu Bénjaminu ekwe. Yo be teke unwu-mgboko ono ete egvu; onyenonu; yọ gbafuta je egude nwamgboko lanu; pata iya gbachia; yọ buru nyee ya. Ẹphe alata l'alị ẹphe; bya akpukwa-zi mkpukpu ono; buru.

²⁴ Ndu Ízurelu awukahu l'ẹke ono teke ono; onyenonu alashia l'ikfu nk'iya; shiwaru ẹke ono lashia l'ẹke ọ hataru ókè-alị nk'iya.

²⁵ Teke ono bẹ ndu Ízurelu te shidu nweru eze, achi ẹphe. Onyenonu emelephu ẹge dọ iya mma.

Rutu

Naomi yele Rutu

¹ Teke ono, ndu ikpe shi achị ndu Ízurelu ono; be ejo-egu byaru l'alị ono. Nwoke lanu, bu onye Bétulehemu l'alị Júda egbeshi yele nyee ya; me unwu iya unwoke ephe ebo; lashia Móabu. ² Epha nwoke ono bu Elimeloku. Epha nyee ya aburu Naomi; ke unwegirima iya unwoke ono ephe ebo aburu Mahulonu; me Kiliyonu. Ephe bu ndu Efuratu le Bétulehemu l'alị Júda. Ephe atuko gwota lashia Móabu je eburu.

³ Ephe ebunyaa l'eke ono; Elimeloku, bu iya bu nji Naomi anwuhu; haa nwanyi ono yele unwegirima unwoke ebo ono. ⁴ Ephe abya alushia nwanyi Móabu. Epha onye lanu l'unwanyi ono bu Opa; onye ophu aburu Rutu. Ephe ebulephu l'alị ono iphe, ruru afa iri; ⁵ Mahulonu yele Kiliyonu anwushihu. Naomi agbaru eka; unwegirima iya ono ephe ebo ta nhe; nji iya ta no.

⁶ Yo nonyaa le Móabu; nua le Ojejoje mewaru t'iphe duru ndu nk'ia le mma; ke l'o mewaru t'ephe nweru nri eriri. Naomi yele unyomu unwu iya ono ephe ebo ajikobe; yo buru ephe alala. ⁷ Yele unyomu unwu iya ono ephe ebo eshi l'eke ono, ephe shi buru ono gbeshi; kwaseru uzo Júda.

⁸ Naomi asu unyomu unwu iya ono ephe ebo: "Unu lakwa azu lakfube nne unu le nk'ephe. Te Ojejoje mekwaaru unu iphe-oma ege ono, unu meru ndu ophu nwuhwaru anwuhu me le mbedua ono. ⁹ Te Ojejoje mekwaa t'unu lutsua nji odo l'eke ehu a-du unu agu."

Yo kfuebe ege ono; nmaa ephe akpa tsutatsua ephe onu. Ephe atuko wata ekwa; ¹⁰ su iya: "Wawa; l'ephe e-tsoru iya lakfube ndibe ephe."

¹¹ Naomi asu ephe: "Unu la; unwu mu. ?Bu ngunu meru iphe unu e-tso mu. ?Mu a-tsukwadu ime odo k'omuta ndu, a-lushi unu. ¹² Unu laa byiko unwu mu; kele mu kahwaru k'olu nji odo. O -bururu t'a su le mu levuru enya; lua nji l'enyashi-a; ?mu a-tsuta-ghe ime; mua unwegirima unwoke. ¹³ ?Unu a-nodukpelephu gburu jeye t'ephe vufuta. ?Unu a-ha olu nji; nodu ngabekpeleruphu ephe to. Wawa; unwu mu. O kakwa mbedua oburu iphe aphu; me l'unubedua. Ishi iya aburu le Ojejoje mewaru mu oduge-eme."

¹⁴ Yo kfuebe ege ono; ephe atuko wata ekwa odo. Ya ndono; Opa ekwe bya etsuta nne nji iya onu; yo buru iya ola azu. Obenu le Rutu swikuru nne nji iya ono; mbu Naomi.

¹⁵ Naomi asu iya: "Lekwa; nyee nwunne nji ngu alakfubeekwa ndibe ephe; me l'agwa ephe. Tsoru iya la!"

¹⁶ Rutu asu iya: "Ba asushi te ya haa ngu; m'obu te ya haa ngu etsotso. L'o kwa eke iije; be ya e-je; buru eke i zeru; be ya a-ze. Ndibe ngu a-bu ndibe iya; Nchileke ngu abukwaruphu Nchileke iya. ¹⁷ Eke i nwuhuru; bu eke ya a-nwuhu. Yo buru l'eke ono; be ee-li iya. Te Nchileke nukwaa ya aphu; mbu t'o gwakwaa ya ochi; m'o buduphu anwuhu kpuu; bu iphe, e-kekahu nggu l'ia!" ¹⁸ Naomi abya amaru le Rutu ribuwaru le ya e-tso iya; paru iya haa.

¹⁹ To du iya bu; ephe ebo atugbua; jee gburruru jeye ephe erua Bétulehemu. Teke ephe larutaru Bétulehemu; be mkpukpu ono gbahuru gharaghara l'okfu ephe. Unwanyi l'ebutsua mkpu; l'ajitua; su: "?Bu-a Naomi ndo-o to?"

20 Yọ sụ ẹphe: “Ndu mu; unu be ekujehe mu Naomi.* Unu kujechia mu ‘Mára;† kele Ọkaribe-Kakọta-Ike meekwaru ndzụ mu; yọ buru olubu. 21 Kele teke mu eje ejeje; bẹ mu vu l'ishi; paru l'ẹka. Ọbule Ojejoje mewaru mu; mu agbaru ẹka lata. ?Bụ ke ngunu; bẹ unu e-gude eku mu Naomi; l'ẹke Ojejoje nwaru mu chikikfuu? Mbụ lẹ Ọkaribe-Kakọta-Ike nyiwaru mu ẹka swongu.”

22 Tọ dọ iya bụ; Naomi yele nyee nwa iya; mbụ Rutu ke Móabu; ayiru laruta Bétulehemu teke eebuwa balị.

2

Rutu eje àkpà l'okfu Bówazu

1 Ya ndono; yo nweru nwoke lanu, Naomi nweru, bụ abubu nji iya. Nwoke ono shi l'eri Elimẹleku pẹ; bya aburu onye nweru iphe nshinu. Ẹpha iya bụ Bówazu.

2 Yo be ujiku lanu; Rutu; mbụ nwanyi Móabu phụ asụ Naomi: “Byiko tẹ ya jenu je amaru; ?m'o nweru onye ya a-tuba l'ẹnya tẹ ya kpaa mkpakwa iphe l'ụkabyi iya.”

Naomi asụ iya t'o jeru. 3 Yọ tugbua jeshia ẹke aakpata iphe l'alị; l'etso ẹphe l'azụ akpa mkpakwa iya. Yọ buleruphu l'ẹke Bówazu ono, bụ abubu Elimẹleku ono kọru b'o jeru.

4 A bya ele ẹnya; Bówazu eshiwa lẹ Bétulehemu bya. Yọ bya ekele ndu ono, aakparu iya iphe ono; sụ ẹphe: “Tẹ Ojejoje swikwaru unu!”

Ẹphe asụ iya: “Tẹ Ojejoje gọkwaaru ngu ọnu-oma.”

5 Tọ dọ iya bụ; Bówazu abya aji nwozi iya, bụ onye ishi ndu akparu iya iphe l'ẹgu; sụ iya: “?Bụ onye alụ nwamgbọko ọwaa?”

6 Onye ozi iya, bụ onye ishi ndu akpa iphe l'ẹgu ono asụ iya: “L'ọ kwa nwamgbọko ono, shi Móabu, tso Naomi lata ono. 7 L'ọ rọkwaru mu tẹ ya tsoru ndu ebu balị l'azụ; l'akpa mkpakwa iya ọphu dashiru nụ. Keshinu ọtsu b'o tsoru ndu ono, ebu balị ono jee ozi jeye nta-a. Ọ buphu ugbo lanu b'o jeru ja atuta ume nwanshi l'ulo-ẹgu.”

8 Ya ndono; Bówazu asụ Rutu: “Ngabe nchi nwa mu; ba dukwa mboku, ii-je mkpakwa balị l'ẹge ndu ọdo; a gufu ẹke-a. Nọpyabelekwaphu l'ẹke-a nggu l'unwu-mgbọko-ọ, ejeru mu ozi-a. 9 Lepyabekwa ẹnya l'ẹke, ẹphe akpata iphe-a; nggu etsoje unwu-mgbọko-a l'azụ. Mu kfuakwaru unwu-okorọbya ono t'ẹ b'ọ dukwa onye a-chọ ngu okfu. Teke mini gọtajeru ngu; nggu eje anguta mini, unwoke ono kutaru ye l'ite-mini, nọ l'ẹke ono.”

10 Ya ndono; Rutu adaa; kpube ifu l'alị; sụ iya: “?Nanu ẹge e meru; bẹ ya tubaru ngu l'ẹnya; ke t'ị nyata yebe onye ọhodo?” 11 Bówazu asụ iya: “A kọkotawaru iya iphe, i meru nne nji ngu; keshinu nji ngu nwuhuru; me ẹge ị haru nne ngu; haa nna ngu; haa alị ẹke, a muru ngu; bya tẹ nggu lẹ ndu ẹ tị mahaadua buru. 12 Tẹ Ojejoje kfukwaa ngu ugwo iphe-oma ono, i meru ono. Tẹ Ojejoje, bụ Nchileke ke ndu Ízurelu, bụ onye, ị gbataru bya ekpuru l'ẹhu; kfukwaa ngu ugwo iya nkfu-ngo k'oma.”

13 Rutu asụ iya: “Onye nwe mu nụ; tẹ mu tubajelekwa ngu phụ l'obu ẹge ono mu tubaru ngu iya ono; ke l'ị gudewa olu-oma ngu mee t'obu shihu mube nwozi ngu ike; lẹ mu ba adukponu l'ọ bụ ẹke onye lanu l'unwu-mgbọko-ọ, ejeru ngu ozi dzuru okpa.”

14 Yọ gbaa l'ori nri; Bówazu asụ iya t'ọ bya anodu l'ẹke ẹphe nọ wota buredi tsutaje lẹ vinega taa. Tọ dọ iya bụ; yọ bya anonyabe ndu ono,

* 1:20 1:20 Iphe “Naomi” bụ bụ “ena”. † 1:20 1:20 Iphe “Mára” bụ bụ “olubu”.

akpata iphe ono; Bówazu eworu balì, a hùru ahùhu nù iya; yò taa ya tajia ẹpho; taphodo iya ataphodo. ¹⁵ L'o meeberu jeshia mkpakwa balì ono ọdo; bẹ Bówazu sùru ndu ono, eburu iya balì ono; t'ẹ b'ọ dukwa onye a-baru iya mba; m'o -ruhuru; ọ chikolahaa ndu ọphu e bukoberu ebukobe. ¹⁶ "Iphe, unu e-gbe meje bụ t'unu lebezije ẹnya haru shije l'ọphu unu sweru esweswe mifutatsua balì wùshiru iya t'ọ tụtua; ọphu unu abakwaru iya mba."

¹⁷ Ya ndono; Rutu akpaa mkpakwa balì ono jeye l'urenyashi; bya echishia ya; yo ji ashanga lanu. ¹⁸ Yo vuta iya vulata l'ufu; nne nji iya aphụ ẹge ọ ha; mbụ ọphu ọ kpataru. Rutu abya ewofutafua iphe, o riphoduru eriphodo l'ẹke ono.

¹⁹ Nne nji iya ono aji iya: "Bụ awe b'i jeru mkpakwa kẹ ntanu? Bụ awe b'i jeru iya? T'ọ dukwaru onye ono, gụ-vutaru ngu nù ono lẹ mma!"

Tọ dụ iya bụ; Rutu akọoru nne nji iya ono onye o jeru akpaa ono; sù iya: "L'ẹpha onye ya jeru akpa l'ẹgu iya ntanu kwa Bówazu."

²⁰ Naomi asụ nyee nwa iya ono: "Tẹ Ojejeje gọkwaru ọnu-ọma nù onye ono! Ojejeje, bụ onye ta ahajedu okoshi ndu nọ ndzụ mẹ ndu nwuhuwaru anwuhu lẹ ya yeru ẹphe obu." Yò sù Rutu: "Lẹ nwoke ono bẹ ayi l'iya bukwa mee lanu; mbụ onye lanu lẹ ndu ọgbaru oleta ayi ẹnya."

²¹ Rutu; bụ onye Móabu-wa asụ iya: "L'ọphu katsukpo nù kwa l'ọ sùru tẹ ya byajekpelephu bya etsoru ndu eburu iya balì ono jeye teke ee-buge nk'ia."

²² Naomi asụ Rutu; mbụ nyee nwa iya: "Ọ kakwaru ngu mma; nwa mu; t'i tsojeru unwu-mgboko, ejeru iya ozi; kẹ l'i -jee ẹke ọdo bẹ oo-nwekwaru ẹge ọ dụ; a chọo ngu okfu."

²³ Tọ dụ iya bụ; Rutu etsolahaa unwu-mgboko, ejeru Bówazu ozi l'akpa akpa balì jeye teke e bueberu balì; mẹ witu. Ya ndono yele nne nji iya ono achiko buru.

3

Rutu yele Bówazu l'ẹke eetsuje balì

¹ Yo be ujiku lanu; nne nji iya ono; mbụ Naomi; asụ iya: "Nwa mu; ?tọ dūdunua mma mẹ mu chotaru ngu ẹke ii-nodu t'e leta ngu ẹke a-buru ngu ufu, bụ ẹke ẹhu a-dụ ngu agu tọo. ² Bówazu; mbụ onye ono, nggu l'unwu-mgboko, ejeru iya ozi shi nodu ono; ?ta buduna abubu ayi. L'enyashi ntanu bẹ ọo-nodu aphucha balì l'ẹke eetsuje balì ono. ³ Ghụa ẹhu; nggu aja manu, eshi mkpọ; nggu ewota uwe ngu ọphu katsua mma yee. Teke e metsuaru; nggu atugbua jeshia l'ẹke ono, eetsuje balì ono. Ọle be emekwa t'ọ maru l'i nọ l'ẹke ono jeye teke oo-rieberu nri; ngua iphe angungu. ⁴ Tọnwubelephu ẹnya maru ẹke ọ zẹ. Teke Ọ -zẹ-zitalephu; nggu atugbua je aphụ-lia ya iphe, o phụ-kpuru onwiya l'okpa; zenyabe iya. Ọo-karu ngu-a iphe, ii-me."

⁵ Rutu asụ iya: "Iphe bụ iphe, i sùru tẹ mu mee bẹ mu e-me." ⁶ Tọ dụ iya bụ; yò tugbua jeshia ẹke ono, eetsuje balì ono je emekota ẹge ono, nne nji iya sùru iya t'o mee ono.

⁷ Bówazu eritsulephu nri; ngua iphe angungu; gude ẹhu-otso-ena je azeru lẹ nkulahu ẹke a kuberu balì. Rutu atọo nwẹhu je aphụ-lia ya iphe l'okpa zenyabe iya. ⁸ Yo rua l'echi-abalì; Bówazu elubirihu. Yò ghaa aghagha; phụ l'o nweru nwanyi, zẹ iya l'uzo okpa!

⁹ Yò ji: "Bụ onye?"

Rutu asụ iya: “L'ọ kwa mbèdua; Rutu, bụ nwozi ngu. Lụpyabenu mu; byiko; kẹ l'ọo nggubedua bụ abubu ayi, gbaru t'i leta ayi ẹnya.”

¹⁰ Yọ sụ iya: “Tẹ Ojejoje gọkwaaru ngu ọnu-oma; ada mu. Iphe-oma ọwaa kakwa ọphu i mehawaru; kẹ l'ẹ tị gbatsoduru unwokoro; mẹ ẹphe nweru iphe; mẹ ẹphe te nwedu. ¹¹ Nta-a; ada mu; ba atsushi egvu. Lẹ mu e-mekotaru ngu-a iphemiphe ọbule, ị rọru mu; kẹ l'onnyemonye ọbule lẹ mkpukpu ayi makotawaru l'ị bụ nwanyi umere oma. ¹² Ọ bụ oswi-okfu lẹ mu l'unu bụ. Obenu l'o nweru onye ọdo, unu l'iya ka abubu, bụ onye ọ gbaru t'o leta ngu ẹnya. ¹³ Nọdu l'ẹka-a l'enyashi-a. Teke o beru l'utsu; ọ -buru l'oo-meru ngu-a iphe, gbaru tẹ madzụ meeru abubu iya; b'ọ dukwa mma. Ọ -dudu; kamenu; bẹ ya e-meru ngu iya-a. Zeru l'ẹka-a; tẹ nchi bọhu.”

¹⁴ Ya ndono; Rutu azeru iya l'uzo ọkpa jeye l'utsu. Yo be l'oswi ?bụ-onye-ndono; yo gbeshi l'ẹke ono. Yo gbeshide; Bówazu asụ iya: “T'ẹ b'o mekwa t'o nweru onye a-ma lẹ nwanyi byaru l'ẹke-a, eetsuje balị-a.”

¹⁵ Rutu abyade alufu; Bówazu asụ iya: “T'ọ tofu ẹkwà, o we; tọsaa ya atọsaa.” Yọ bya atọsaa ya; Bówazu abya egude iphe vọta balị ugbo ishingu yeru iya l'ẹkwà ono; kekoo ya; bo iya. Yọ tųgbua; lashia.

¹⁶ Yọ lakfushia nne nji iya; bụ Naomi; yọ jị iya: “?Nanụ ẹge ọ mụru; nwa mu?” Yọ bya akokotaru iya iphemiphe ọbule ono, nwoke ono meru iya ono; ¹⁷ sụ iya: “L'ọ tųtaru balị-a l'iphe, aatuje iya ugbo ishingu; nụ mu; sụ mu tẹ mu ba agbashị ẹka lakfube nne nji mu.”

¹⁸ Naomi asụ iya: “Nọdukpelephu nwandoo nwa mu; maru iphe, e-me nụ; kẹle nwoke ono ta byadu bya anmakfuru anmakfuuru ntanụ jeye teke ọo-phụ ishi iya.”

4

Bówazu alụ Rutu

¹ Ya ndono; Bówazu atųgbua jeshia l'obu-edukfu mkpukpu ono je adugaru. A bya ele ẹnya; onye ono yele nwanyi ono ka abubu ono, o shi ekfuru ono eswewa; Bówazu ekua ya; sụ iya: “T'ọ bya anọduedu l'ẹke-a!” Yọ tųgbua je je anọ-zita.

² Bówazu abya ekua ndu bụ ọgurennya mkpukpu ono umadzu iri; sụ ẹphe: “Unu bya anọdu anọdu l'ẹke-a.” Ẹphe ekwe bya anọdu. ³ Yọ sụ abubu ẹphe ono: “Lẹ Naomi shiakwa Móabu lata; yoo me t'o ree alị abubu ayi; mbụ Elimẹleku. ⁴ Ya arịa l'ọ ka mma tẹ ya mee t'ị maru. Ọ -buru l'ii-zụ iya; nggu azụa ya l'ifu ndu-a, nọ l'ẹke-a; mẹ l'ifu ndu bụ ọgurennya ayi-a. Ọ -buru l'ọo agbata bẹ ii-gbata iya; nggu agbata ya. Teke bụ l'ẹ tị gbatadu; nggu ekfuru iya tẹ ya maru. Kẹ l'ẹ to nwedu onye ọdo, o ruberu l'agbata iya; a gufu nggubedua. Onye ọdo bụwa yebedua.”

Nwoke ono asụ iya: “Lẹ ya a-gbata iya.”

⁵ Bówazu asụ iya: “I -zụa Naomi yele Rutu, bụ nwanyi Móabu alị ono; bẹ ịi-lụpyabekwaphu nyee nwoke ono, nwuhwaru nụ ono; k'ọphu ọo-tọgbo akọ; t'ẹpha onye ono, nwuhwaru nụ ono be ephuhu.”

⁶ Tọ dụ iya bụ; abubu ẹphe ono asụ: “Lẹ keshinu ọ bụ ẹge ono b'ọ dụ; bẹ ya ta agbafutakwa alị ọbu; kẹle ya te ejedu ọtu ẹku iya ntụ. Gbafutachia ya nggubedua; kẹle ya te emeghekwa iya!”

⁷ L'ogege ono l'alị Ízurelu; bẹ ọobuje; madzụ eme t'ọ gbata iphe; m'ọ -bụ t'ọ gbanweta iphe; bẹ ooyefuje akpọkpa iya; nụ onye ono. Yọ buru ẹge ono; bẹ ndu Ízurelu egudeje ekoshi l'e mebuwaru iphe ọbu.

⁸ Tọ dụ iya bụ; abubu ẹphe ono asụ Bówazu: “T’ọ zụa ya.” Yo kfutsua ẹge ono; bya eyefu akpọkpa iya; nụ Bówazu.

⁹ Teke ono phụ; Bówazu asụwaphu ndu bụ ọgurennya ono; mę iphe bụ ndu nọkota l’ẹke ono: “Ọ kwa unubedua bụ ndu ekebe ntanụ lẹ Naomi rewaru iya iphemiphe ọbule, bụ kẹ Elimẹleku; mę kẹ Kiliyọnu; mę kẹ Mahulonụ. ¹⁰ Ẹge ono kwaphụ; bẹ ya lụpyaberu Rutu; mbụ nwanyi Móabu, nji iya; mbụ Mahulonụ haru; k’ọphu ee-shi ẹge ono t’e doberu iya akọ; mę ẹge ee-shi t’iphe nji iya, nwuhuwaru anwuhu nọdu; k’ọphu ẹpha iya ta achihudu l’ufu ẹphe; mę lẹ mkpukpu ẹphe. Unubedua bu ndu ekebe ntanụ.”

¹¹ Tọ dụ iya bụ; ndu bụ ọgurennya ono; mę iphe, bụ ndu nọkota l’obu-educfu ono azua mgbede; sụ: “L’ẹphe bụ ndu ekebe. Tẹ Ojejoje mekwa-anwanyi-a, alata nke ngu-a t’ọ dụ l’ọ bụ Rechẹlu mę Lii; ndu bụ ẹphe; bẹ ndu ikfu Ízurelu shi futa. T’ẹka ngu bukwaru ụpete l’alị Efuratu; nggu aburu onye a maru amaru lẹ Bětulehemu. ¹² Tẹ Ojejoje shikwa l’ụnwu, ọo-nụ nwata nwanyi-a; mee t’ufu ngu dụ l’ọ bụ ufu Pérezu, bụ nwa, Táma mụtaru Júda.”

Eri Dévidi

¹³ Tọ dụ iya bụ; Bówazu eduta Rutu; yọ bụru nyee ya. Yọ bya ejekfu iya; Ojejoje emee; yọ tsuta ime; mụa nwata nwoke. ¹⁴ Ndu k’ụnwanyi ekfulahaaru Naomi; sụ iya: “T’ajaja bụru kẹ Ojejoje, bụ onye meru t’i nweru nwanwa, e-leta ngu ẹnya. Tẹ ẹpha iya dekwaa ude l’alị Ízurelu. ¹⁵ Nyee nwa ngu ono yeru ngu obu; bya emewaru ngu iphe ụnwegirima unwoke ẹsaa ta ga emeduru ngu. Nta-a b’ọ mụwaru ngu nwanwa, bụ iya e-le ngu nka; mee t’i bya etsefu lẹ nwamgbọko ọdo.”

¹⁶ Tọ dụ iya bụ; Naomi ekuta nwata ono dobe l’utakfu; yọ bụwaru iya rụ heru iya. ¹⁷ Ụnwanyi obutobu agua nwata ono Óbedu; sụ: “L’a mụwaru Naomi nwata nwoke!” Óbedu ono bụ iya bụ nna Jesi; Jesi aburu nna Dévidi.

¹⁸ Ọwaa bụ eri Pérezu:

Pérezu bụ nna Hézurọnu.

Hézurọnu aburu nna Ramu.

¹⁹ Ramu bụ nna Amínadabu.

²⁰ Amínadabu aburu nna Náshọnu.

Náshọnu bụ nna Sálumọnu.

²¹ Sálumọnu aburu nna Bówazu.

Bówazu bụ nna Óbedu.

²² Óbedu aburu nna Jesi.

Jesi aburu nna Dévidi.

Sámèlu kẹ mbụ

¹ O nweru nwoke ọbu, bụ onye Ráma l'alì ugwu Ífuremu. Ẹpha nwoke ono bụ Ẹlukana Jerohamu Elihu. Elihu ono bụ nwatibe Tohu; Tohu aburu nwatibe Zufu l'ikfu ndu Ífuremu. ² Ẹlukana bẹ luru ụnwanyi labu. Onye lanu bụ Hana; onye ọphu aburu Penina. Penina; bẹ mụshiru ụnwegirima; obenu lẹ Hana te nwedu ọphu ọ mụturu.

³ Afa l'afa; bẹ nwoke ono eshije lẹ mkpukpu iya jeshia Sháyilo; ọbaru Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ẹja; mẹ t'o gworu ngweja nụ iya. Ọ bụ l'ẹke ono bẹ ụnwegirima Elayi ẹphe ẹbo, bụ iya bụ Hofini; mẹ Finehasu anọduje l'achiru Ojejoje ẹja. ⁴ Yoo buje; teke Ẹlukana gworu ẹja ono; yo wota anu, gbaru nyee ya; mbụ Penina yẹ l'ụnwu iya: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi nụ ẹphe. ⁵ Obenu lẹ Hana; bẹ oobeje anu lẹ nk'ia; kẹ l'o yeru iya obu nshinu; yeru lẹ Ojejoje kechiru iya ẹpho. ⁶ Yọ buru okfu lẹ Ojejoje kechiru iya ẹkpa-nwa meru iphe onye ọ buru yele iya anọduje aduka iya l'iphe; gude iya l'akpatsu iya aphụ. ⁷ Yọ buru ẹge ono bẹ ọonoduje ada afa l'afa. Iphe bụ teke Hana jeru l'eze-ulo Nchileke; nyee nji iya ono l'akpatsu iya aphụ; k'ọphu bụ l'ọoraje ẹkwa; jika nri. ⁸ Yoo buje aanonyaa; Ẹlukana, bụ nji iya ono aji iya iphe ọoraru, kporu iya nri: “?Bụ ngunu kparu iphe aphụ jiru iya obu? ?Ya ta kaduru iya ọgaru mkpa karia ụnwegirima nwoke iri to?”

⁹ Yo be ujiku lanu lẹ Sháyilo l'ẹphe ritsuaru nri; ngua iphe-angungu; Hana egbeshi. Teke ono bẹ Elayi, bụ onye achijeru Nchileke ẹja nọdu anodu l'oshi, nọ l'onu eze-ulo Nchileke. ¹⁰ Hana egude aphụ; gude ẹnyamini; kfuru nụ Ojejoje. ¹¹ Yo ribua ya; sụ: “Nggube Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; ọ -buru l'ii-le ẹnya l'aphụ, byaru nwozi ngu; nyata iya; k'ọphu ẹ tji zahadu yẹbe nwozi ngu; nụ iya nwata nwoke; bẹ ya e-wokwaru iya phụ nụ nggube Ojejoje; t'ọ buru nke ngu jeye ẹge ọo-nọ-bebe. Agube ta abyadu eru iya l'ishi.”

¹² Teke ono, ookfu anu Ojejoje ono bẹ Elayi phuberu iya ẹnya l'onu. ¹³ Hana egude obu iya l'ekfu anu Nchileke. Onu l'eme iya ukporo; ọbu l'ẹ ta anudu iphe, ookfu. Elayi arilaha l'ọ bụ mẹe b'ọ nguru; ¹⁴ sụ iya “?Bụ teke ole bẹ mẹe ọwaa e-mebuhu ngu l'ẹnya? Panuru mẹe haa!”

¹⁵ Hana asụ iya: “E to kwa ẹge ono b'ọ du; onye nwe mu nụ. Mu bukwa nwanyi, aphụ jiru ọkpoma. Mu ta ngukwa mẹe; to nwe iphe ọdo, eme l'ẹnya, mu nguru. L'ọ kwa ẹge ọ duru mu; bẹ mu atoshiru Ojejoje. ¹⁶ Be ewotakwa mubẹ nwozi ngu l'ọ bụ nwanyi, iphere gvuru l'ifu. Ọ kwa ẹge iphe ono ahutabe mu oku; mẹ ẹge ọotsuta-be mu l'ẹhu bẹ mu shi teke ono kfushitaru Nchileke ono.”

¹⁷ Elayi asụ iya: “Lawaru nta-a! Tẹ Nchileke kẹ ndu Ízurelu mekwaaru ngu iphe, jiroru iya.”

¹⁸ Hana asụ iya: “T'obu rukwaa ngu l'ẹke nwozi ngu nọ.” Ya ndono; Hana atugbua je eria nri; ifu abya atusahu iya.

¹⁹ Yo rua l'onma-ewa utsu echile iya; ẹphe egbeshi; baaru Ojejoje ẹja tugbua laphushia azu l'ufu ẹphe lẹ Ráma. Ẹlukana abya ejekfu nyee ya ono; mbụ Hana; Ojejoje anyata iya. ²⁰ A nonyaa; Hana abya atsuta ime; mua nwata nwoke; gua ya Sámèlu; kẹ l'ọ sụru: “Lẹ ya rotaru iya Ojejoje.”

Hana eye Sámeḷu l'ẹka Nchileke

²¹ Yo be teke nwoke ono; mbụ Ẹlukana yẹle ndibe iya jeru t'ẹphe je egwooru Nchileke ẹja; mẹkwaphu t'o mee iphe, o kweru Nchileke ụkwa iya, bụ ẹge oomeje afa-l'afa; ²² Hana akwaa l'ufu. Yọ sụ nji iya: “Lẹ ya te ejekwa jeye teke nwata-wa wofuru ọnu l'ẹra. Teke ono; ya ekuta iya je edobe l'ụlo Ojejoje. Yo buwaruru l'ẹke ono.”

²³ Nji iya; mbụ Ẹlukana asụ iya: “Ọ kwa t'i mee ya l'ẹge ọ dụ ngu l'obu. Nọdu jeye teke nwata e-wofu ọnu l'ẹra. Tẹ iphe Ojejoje kfuru rekwaa l'ẹge o kfuru iya.” Ya ndono; nwanyi ono anọdu hee nwata ono jeye teke ọ ngu-buru ẹra.

²⁴ Nwata ono ewofutsulephu ọnu l'ẹra; yo kuta iya; bya akputa oke-eswi, gbaru afa ẹto; wota ntụ witu, jiru, nkwo-ẹka labụ; bya egude otumu mee; duru iya jeshia l'ụlo Ojejoje lẹ Sháyilo; e gudekpooru lẹ nwata ono hakwadu nwanshị. ²⁵ Ẹphe egbutsua oke-eswi ono; duta nwata ono dujeru Elayi. ²⁶ Hana abya asụ Elayi: “Keshinu ị nọ ndzụ ẹge ị nọ iya-a; nggube onye nwe mu nụ; b'ọ kwa mu bụ nwanyi phụ, vudonyabeje ngu nụ l'ẹke-a; l'ekfu anụ Ojejoje phụ. ²⁷ Mu rọru t'ọ nụ mu nwata-wa; nta-a bẹ Ojejoje mewaru mu iphe ono, mu rọru iya ono. ²⁸ Ọo ya bụ lẹ nta-wa bẹ mu kutawaru iya Ojejoje. Ọo-buru kẹ Ojejoje jeye ẹge ọo-nọ-bebe.” Ẹphe abaaru Ojejoje ẹja l'ẹke ono.

2*Ekfufu, Hana kfuru nụ Nchileke*

- ¹ Tọ dụ iya bụ; Hana abya ekfuru nụ Ojejoje; sụ iya:
 Mu ete ẹswa l'ẹke Ojejoje nọ.
 Ike mu bụ l'ẹka Ojejoje b'o shi.
 Nta-a bẹ mu asawa okfu
 l'ifu ndu ọhogu mu;
 kele mu etewa ẹswa
 l'ị dzọfutaru mu.
- ² Ẹ to nwedu onye dụ nsọ
 l'ọ bụ Ojejoje; to nwe onye,
 l'aturu ngu nụ;
 Ophu o nwedu Agbara-Mkpuma,
 dụ l'ọ bụ Nchileke ayi.
- ³ Unu haa ọsa nsasa;
 unu ahaa ogude ọnu l'apali
 onwunu eli;
 kele ọ bụ Ojejoje, bụ
 Nchileke kwa iya
 nwe mmamiphe;
 buru iya bụ onye enyochaje
 umere, madzụ eme ememe.
- ⁴ Akfụ ndu mkparawa
 b'i nyakwoshiwaru.
 Obenu lẹ ndu ike gvuru
 b'i kwawaru agburu-ẹhu
 l'ọbu onye kwaru
 ngwa-ọgu.
- ⁵ Ndu ẹpho shi ji;
 wowaru onwẹphe nụ l'okfu nri.
 Ndu ọphu ẹgu shi agụ;

- bẹ ẹpho jiwaru.
 Nwanyi, ẹ-te shidu atsu ime;
 mụtaru ụnwegirima ẹsaa.
 Obenu ẹ nwanyi ọphu
 mụtaru ụnwu l'igwe;
 bẹ gbawa ẹka.
- 6 “Ọ bụ Ojejoje anafuje madzụ ndzụ;
 bụru iya anuje ndzụ.
 Ọ bụ iya enwujeru madzụ ye
 ẹ maa; bụru iya emeje
 t'e teta nọdu ndzụ.
- 7 Ọ bụ Ojejoje emeje ẹ madzụ
 bụru onye ụkpa;
 bụru iya emeje t'e nweru iphe.
 Ọ bụ iya ewozitaje madzụ ali;
 bụru iya ewolije madzụ eli.
- 8 Ookulije ndu ụkpa l'ẹja;
 palia ndu ẹ-ta dudu ẹge
 ọ haru ẹphe l'ikpo ntụ;
 woru ẹphe dobe l'ẹke
 ndu ishi nọ; ẹke aa-nọdu
 akwabẹ ẹphe ugvu.
 Ọkpa-ulo ẹ mgboko
 kwa Ojejoje nwe iya.
 Ọ bụ l'eli iya b'o
 gvugaberu mgboko.
- 9 Ọobojeru ndu duru iya ẹ nsọ ụzo.
 Obenu ẹ ndu akirishi;
 bẹ oomeje t'ẹphe tabuhu
 ọnu l'ẹkpuru-ọchi.
 Madzụ te egudejekwa
 ọkpehu pyafuta ishi.
- 10 Ndu etso Ojejoje okfu;
 bẹ aa-nyakwoshi anyakwoshi
 teke oo-shi l'imigwe
 gude egbe-igwe bya ọgu.
 Oo-kpe mgboko l'ọphu ikpe;
 woru ike; m'ọkpehu nụ
 onye nke ngu ono,
 a wuru manu ono.”
- 11 Tọ dụ iya bụ; Ẹlukana phẹ atugbua lashia l'ufu ẹphe ẹ Ráma.
 Nwata ono; mbụ Sámeḷu anọdu l'ẹka Elayi, bụ onye achijeru Nchileke ẹja;
 jelahaaru Ojejoje ozi.

Unwegirima Elayi

12 Unwegirima Elayi bẹ bukota ndu ẹjo-madzụ; to nwe iphe ẹphe guberu Ojejoje. 13 Iphe, ndu achijeru Nchileke ẹja emeje bụ l'ọobuje: madzụ -bya ogwo ẹja; nwozi onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono egude ọjì, nweru ọnu ẹto bya teke anụ ono shikwadururu l'ọku; 14 woru ye l'ite ono. Iphe, ọjì ono gvutaru bụ k'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono. Yọ bụru ẹge ono bẹ eemeje iya iphe, bụ onye Ízureḷu, gude ngweja bya Sháyilo. 15 Yọ buje ẹmanu a kpọo ẹba anụ ono, e gude gwoo ẹja ono ọku bẹ nwozi onye

ono, achijeru Nchileke ẹja ono abyakfutaje onye ono, egwo ẹja ono; sù iya: “T’o wotakwa anù ono; nù onye achijeru Nchileke ẹja t’a húa ahuhu; l’ẹ ọtọ natakwa ọphu e shiru eshishi; gbahaa k’onyingu.”

¹⁶ Yọ buje teke ndu ono sùru nwozi ono: “T’e vuoduru ọzo kpọọ ẹba anù ono ọku; tẹmanu yo wotawaru ẹge dù iya mma;” nwozi ono asù: “Waawa! T’o ye iya ẹya l’ẹka nta-a; ọdumeka bẹ ya e-wotakwa iya k’ẹhuka.” ¹⁷ Iphe, unwu-okorọbya ono eme akwata ha nshinu l’ẹnya Ojejoje; kẹ l’ẹphe gude iphe, a nùru Ojejoje l’atù jola-jola.

Sámẹ̀lu awata ojeru Ojejoje ozi

¹⁸ Sámẹ̀lu bụ nwata-okoro, l’ejeru Ojejoje ozi; l’eye uwe-nlọkpuru ọcha, ndu achijeru Nchileke ẹja eyeje. ¹⁹ Afa-l’afa ha bẹ nne iya akwajẹ uwe-nlọkpuru; chitaru iya teke yẹle nji iya byaru ogwo ẹja, ẹphe egwoje l’afa. ²⁰ Yọọ buje Ẹlukana yẹle nyee ya bya ẹge ono; Elayi agọru ọnu-ọma nù ẹphe; sù ẹphe: “Tẹ Ojejoje mekwaa tẹ nwanyi-a mụturu ngu unwegirima, l’a-nọ-chi ẹnya nwata-wa, nwanyi-a rọru Ojejoje; yo metsua; kuta iya nùphu iya azụ-a.” Teke Elayi gọtsuaru ẹphe ọnu ẹge ono; ẹphe atugbua lashia.

²¹ Ojejoje abya emeeru Hana iphe-ọma. Yọ bya atsuta ime; bya amutafua unwegirima unwoke ẹto; mẹ unwanyi labụ. Nwata ono; mbụ Sámẹ̀lu anọdu l’ifu Ojejoje vuta.

Elayi mẹ unwegirima iya

²² Nta-a bẹ Elayi kahụwaru ọkpobe akahụ. Eekfujeru iya iphemiphe ọbule, unwegirima iya anọduje eme ndu Ízurelu l’ẹphe ha; mẹ l’ẹphe anọduje ara unwanyi, eje ozi l’ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. ²³ Ya ndono; yọ sù ẹphe: “?Nanù ẹge ọ dù bẹ unu eme ẹge-a? Nchị jiakwaru iya lẹ kẹ ẹjo ememe-wa, unu eme-wa. ²⁴ Wawakwa; unwu mu. Iphe, mu anù l’ọnu ndu kẹ Nchileke l’ẹke unu nọ ta dukwa mma. ²⁵ Ọ -bùru lẹ madzụ mesweru madzụ ibe iya; Nchileke abùru iya onye-ogbo. Ọlobu; madzụ -meswee Ojejoje; ?bụ onye e-kfuru iya ẹya.” Unwegirima iya ono anyilee nchị manù l’okfu nna ẹphe ono; kẹle Ojejoje tù-buwaru lẹ ya e-gbushi ẹphe.

²⁶ Nwata ono; mbụ Sámẹ̀lu l’evu; nọdu Ojejoje l’obu; nọdukwa iya phụ ndiphe.

Ama iphe, a-dakfuta ọnu-ulo Elayi

²⁷ Onye kẹ Nchileke abyakfuta Elayi; bya asù iya: “Ọwaa iphe, Ojejoje kfuru: ‘?Ya te wodunaru-a onwiya koshi ọnu-ulo nna ngu teke ono, ẹphe nọ Fero l’ẹka l’alì Íjiputu ono? ²⁸ Ọ bụ yẹbedua fọturu nna ngu l’ikfu ndu Ízurelu l’ẹphe ha t’ọ bùru onye a-chijeru Nchileke ẹja; t’ọ bùru iya e-jeje l’ẹnya-ngweja mu; kpọọ ínsensu ọku; yeje uwe-ukuvu nọdu iya l’ifu. Iphe, bụ ngweja-ọku, ndu Ízurelu nùru iya bẹ ya nùkotakwaruphu ndu ọnu-ulo nna ngu. ²⁹ ?Bụ ngunu meru iphe unu ta agubedu ngweja iya iphe; mẹ iphe ono, ya tùru ekemu; sù t’a nùje iya l’eze-ulo ẹke ya bu ebubu ono? ? Nanù ẹge ọ dù b’ì ka ọkwabe unwu ngu ugvu; ma lẹ yẹbedua; kparu iphe ọ bụ iphe ndu nk’iya, bụ ndu Ízurelu nùru iya bẹ unu afọtaje ọphu kakọta mma eri; l’ada rẹkfurekfu?’

³⁰ “Ọo ya bụ lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; sùru: ‘Ọ bụ oswi-okfu lẹ ya sùru l’ọ bụ ọnu-ulo ngu; mẹ ọnu-ulo nna ngu a-nọduje eje ozi l’ifu iya gbururu jeye lẹ gbururu.’ Ọbule nta-a; bẹ yẹbe Ojejoje ekfu; sù: ‘L’ẹ ọtọ dughedu ẹge ono! L’ọ bụ ndu akwabe iya ugvu bẹ ya a-kwabe ugvu. Ndu ọphu akpọ iya ẹbo-ẹbo-l’afù bẹ aa-tuphu l’ọnu. ³¹ Tùbekwa

iya nvọ l'ọogbaakwa teke ya a-gbajifu ike ngu; gbajifu ike kẹ ndu ọnu-ulo nna ngu; k'ọphu bụ l'e too nweddu onye, bụ ọgurennya, a-nọkwadu l'ènya ufu unu. ³² Ii-gude ẹnya ngu phụ l'ẹke ono, ya bu ono bẹ nọ l'iphe-ẹhuka. Iphe, dọ mma bẹ mu e-mekpokwaaru ndu Ízurelu. Obenu l'ènya-ufu unu te enweddu onye byakwadu bya a-ka nka gbururu jeye.' ³³ L'unu ha onye ọphu ya te egbudu l'ènya-ngweja iya a-dzụkwaru-a. Obenu l'ọoburu unu aphụ; bụru unu ẹkwa; bụru unu iphe-ẹhuka. Ndu ọnu-ulo unu a-nọdu agbakwohu agbakwohu. ³⁴ Iphe, e-me l'ẹhu ụnwegirima ngu; ndu k'unwoke ẹphe ẹbo, bụ iya bụ Hofini yele Finehasu a-buru ngu iphe-ọhubama. Ẹphe ẹbo a-nwushihu ujiku lanụ. ³⁵ Mu e-gude ẹka mu wofuta onye a-nọdu achijeru mube Nchileke ẹja. Onye ono a-buru onye e gude ire iya ẹka; bụru onye eme uche mu; mẹ obu mube Nchileke. Mu e-me t'ọnu-ulo onye ọbu nguru anguru; yọ nọdu l'ifu onye nke mu ono, mu wuru manụ l'ishi ono ẹje ozi gbururu jeye. ³⁶ Iphe, bụ onye phoduru nụ l'ènya-ufu e-byije ikpere bya iya ọro okpoga; mẹ nri; l'arọ iya: 'T'o yenu iya l'ọru, gbaru onye achijeru Nchileke ẹja; k'ọphu ya a-phuje iphe oye l'ọnu.' "

3

Ojejoje eku Sámèlu oku

¹ Nwata ono; mbụ Sámèlu anọdu Elayi l'ẹka l'ejeru Ojejoje ozi. Teke ono bẹ Ojejoje te shidu ekfujekwadu eyeru madzụ; t'a kwata shi aphujekwadu àphụ.

² Yo be l'ènyashi ujiku lanụ; Elayi azeru l'ẹke ọozeje. Teke ono bẹ nka lawaru iya l'ènya; k'ọphu bụ l'ẹ tọ kwatadu aphukwadu ụzo ọhuma; ³ urọku eze-ulo Nchileke ta anyihuwa teke ono. Sámèlu azekwanuru l'ime eze-ulo Nchileke l'ẹke Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje nọ. ⁴ Ojejoje abya eku Sámèlu. Yọ za iya; ⁵ bya egude ọso gbakfushia Elayi je asụ iya: "‘?I kuru iya oku? Ọ kwa iya ndọ-ọ!’" Elayi asụ iya: "Lẹ ya te ekukwa ngu oku; jekwa je azeru azẹe!" Yọ tugbua je azẹ-zita ọdo. ⁶ Ojejoje abyakwa bya ekua ya ọdo: "Sámèlu!" Sámèlu egbeshikwa jekfushia Elayi; je asụ iya: "‘?I kuru iya oku? Ọ kwa iya ndọ-ọ.’" Elayi asụ iya: "Nwa iya; ya te kukwa ngu oku; jekwa je azeru azẹe." ⁷ Teke ono bẹ Sámèlu ta amadua Ojejoje; kele Ojejoje te kfuduaru yeru iya. ⁸ Ojejoje abyakwa bya ekua Sámèlu k'ugbo ẹto; Sámèlu ezilihukwa jekfushia Elayi je asụ iya: "‘?I kuru iya oku? Ọ kwa iya ndọ-ọ.’" Yọ bya erua Elayi l'ẹhu l'ọ bụ Ojejoje bẹ eku nwata ono. ⁹ Yọ sụ Sámèlu: "Tugbua je azeru azẹe. Teke o kuru ngu ọdo; nggu asụ iya: 'Nnajiufu kfuwa iphe, ọ bụ; kele nwozi ngu ngaberu ngu-a nchị.' " Sámèlu atugbua je azeru l'ẹke ọ zehawa.

¹⁰ Ojejoje abya evudo l'ẹke ono; bya ekua ya ẹge ookujehawa iya: "Sámèlu! Sámèlu!" Sámèlu asụ iya: "Kfuwa iphe, ọ bụ; kele nwozi ngu ngaberua nchị." ¹¹ Ojejoje abya ekfuaru Sámèlu; sụ iya: "Lenu; iphe, ya abya ememe l'alị Ízurelu a-bụ onye nuru iya nụ; yọ gbaa ya anwirinwa lẹ nchị. ¹² Mbọku, ya e-me iphe ono bẹ ya e-me t'iphe, ya kfuru l'ẹhu ọnu-ulo Elayi mekota. ¹³ Ya kfuwaru Elayi lẹ ya abyawa tẹ ya nua ndibe iya aphụ gbururu jeye lẹ gbururu. Ishi iya aburu k'ẹjo iphe, ọ machacharu l'ụnwu iya eme; l'ekfubyishi ẹpha Nchileke; tọ lọ ẹphe ẹka lẹ nchị. ¹⁴ Ọo ya kparu iphe ya riburu iya: 'L'ẹjo iphe, ndu ọnu-ulo Elayi metaru; bẹ ngweja; m'ọ bụ iphe-anunu ta asafu-ghakwa gbururu jeyewaru.' "

¹⁵ Sámèlu abya azeru. Yo be l'utsu; yo gbeshi je aguhaa ulo Ojejoje. Ọbule ọ tsuhuru egvu; tọ duhe ike kfuaru Elayi kẹ àphụ ono, ọ phuru ono.

16 Tọ dọ iya bụ; Elayi abya ekua ya: “Nwatibe mu Sámèlu.” Sámèlu aza iya. 17 Elayi aji iya: “?Bụ ngunu bẹ Ojejoje kfuru ngu-a? Be edomikwaru iya ẹya edomi. O -nweru ọphu i domiru iya edomi; tẹ Ojejoje mekwaa ngu iya; mbụ; t'o mee ngu ọphu ka njọ.” 18 Tọ dọ iya bụ; Sámèlu abya achiko iphe ono, o kfuru iya ono kfushikotaru iya; to nwe m'ọ bụ nanu, o domiru iya edomi. Elayi asu iya: “Ọ bụ iya bụ Ojejoje; t'o mekwaa iphe, bụ iphe dọ iya mma.”

19 Sámèlu l'evu; Ojejoje anọdu swiru iya; ọphu o nwedu okfu, Sámèlu kfuru, alajẹ kẹ mmanu. 20 Iphe bụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha; tsube lẹ Dánu jeye lẹ Besheba amakotaru lẹ Sámèlu bụ ọkpobe onye nkfuchiru, shi Ojejoje l'ẹka. 21 Yọ buje; a-nọta nọta; Ojejoje ehee lẹ Sháyilo; shi l'okfu onu iya koshi Sámèlu onwiya.

4

Ndu Filisutayinu aluta Okpoko Ogba-ndzu

1 Tọ dọ iya bụ; Sámèlu awata okfu l'eyeru ndu Ízurelu mgburumgburu.

Yọ buru iya bụ lẹ ndu Ízurelu awufu t'ẹphe je etso ndu Filisutayinu ọgu. Ndu Ízurelu eje akwaa ọdu ọgu lẹ Ebeníza; ndu kẹ Filisutayinu akwaa nk'ẹphe lẹ Afẹku. 2 Ndu Filisutayinu abya edzua onwẹphe k'ọgu byakfutashia ndu Ízurelu t'ẹphe kpogba iya. Ọku ekeru achị l'ọgu ono; k'ọphu bụ lẹ ndu Filisutayinu mekputaru ndu Ízurelu; gbua ẹphe iphe, ruru unu umadzu iri* l'ifu ọgu ono. 3 Ndu soja ndu Ízurelu alaphulephu azu l'ọdu ẹphe; ndu bụ ọgurennya ẹphe aji: “?Bụ ngunu meru iphe, Ojejoje haru tẹ ndu Filisutayinu mekputa ẹphe l'ọgu ntanu? L'ẹphe e-jekwa je apata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje lẹ Sháyilo; k'ọphu oo-tsoru ẹphe je adzota ẹphe l'ẹka ndu ohogu ẹphe.” 4 Ya ndono; ẹphe abya ezifu madzu; ẹphe ejeshia Sháyilo je apata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike; mbụ onye ono, nọ l'aba-eze l'echi cherobimu ono. Unwegirima Elayi ẹphe ẹbo, bụ iya bụ Hofini; mẹ Finehasu nọkwaphu l'ẹke ono; ẹphe lẹ Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono.

5 A pabatalephu Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono l'ọdu ọgu ndu Ízurelu; uzu aburu kẹ wọ; k'ọphu bụ l'alị nmahuru jijiji. 6 Ndu Filisutayinu anulephu ẹge ndu Ízurelu atụ wọwowo; jilaha: “Iphe eme nọ l'ọdu ọgu ndu Híburu?”

A nonyaa; ẹphe abya amaru l'ọ bụ Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje; b'a pabataru l'ọdu ọgu ono; 7 tsulaha egvu; kfulaha; sụ: “L'o nwekwaru agwa, bataru l'ọdu ọgu ndu Ízurelu. Nshọ ayi! Iphe, dọ ẹge-a te mebukwaa! 8 Ayi laakwaru! ?Bụ onye a-dzọ ayi l'ẹka oke agwa ọwaa? L'ọ kwa agwa ono bụ iya gude iphe-ememe, dọ iche iche gbushia ndu Íjiputu l'echi-ẹgu ono. 9 Unubẹ ndu Filisutayinu! Unu shihu ike l'ọ bụ nwoke; ọdumeka bẹ unu buakwa ohu ndu Híburu ẹge ono ẹphe shi buru ohu unu ono. Ọo ya bụ; t'unu tso ẹphe ọgu l'ọ bụ unwoke!”

10 Tọ dọ iya bụ; ndu Filisutayinu alua ọgu ono; lụ-gbua ndu Ízurelu; k'ọphu onyenonu gbalashiru lashia l'ufu iya. Ndu e gburu egbu adu egvu; kẹle ndu kẹ Ízurelu dọ ukporo unu madzu ẹto l'iri l'ise,† bụ ndu soja k'okpa, laru l'ọgu ono. 11 Ẹphe naru Okpoko Ojejoje ono; gbua unwegirima Elayi ono ẹphe ẹbo, bụ iya bụ Hofini; mẹ Finehasu.

* 4:2 4:2 Iphe ọ bụ bụ 4,000. † 4:10 4:10 Iphe ọ bụ bụ 30,000.

Anwùhu Elayi

¹² Mbòku ono kwaphu bẹ onye Bénjaminu gude ọso shi l'ifu ọgu ono jeshia Sháyilo yẹle uwe iya, ọ lajashiru alajashi; kpota ẹja kpua onwiya l'ishi. ¹³ Teke ọ bataru; bẹ Elayi nọlephu lẹ nwaba iya ele ẹnya l'esu-uzo; kẹ l'obu ete iya etete; lẹ kẹ Okpoko Ojejoje ono. Onye ono abata bya ekfua iphe, meru nù; uzu-ẹkwa aburu yọo lẹ mkpukpu ono. ¹⁴ Elayi anụa uzu-ẹkwa ono; jilaha; sù: “?Bụ ngunu bụ kẹ wówowo onanu?”

Nwoke ono emewaphu ẹgwegwa jekfushia Elayi, ¹⁵ bụ onye nọwaru ukporo afa ẹno l'afa iri l'esato. Nka lawaru iya l'ẹnya; tọ phufuhe ọzo ọhuma. ¹⁶ Nwoke ono asụ Elayi: “L'ọ kwa nta-a bẹ ya shi l'ifu ọgu. L'ọ kwa ọso bẹ ya gude shi l'ẹke ono gbalaa ntanu.” Elayi aji iya: “?Nanu ẹge ọ muru; nwa mu?” ¹⁷ Nwoke ono, byaru ozi ono asụ iya: “Lẹ ndu Ízurelu bẹ gbakwaru ọso l'ifu ndu Filisutayinu; e gbua soja ndu Ízurelu ogbu-ẹkfu. Ọdo aburu l'unwegirima ngu ẹphe ẹbo, bụ Hofini; mẹ Finehasu b'e gbukwaru; nakwaaphu Okpoko Nchileke ono.” ¹⁸ Yo kulephu Okpoko Nchileke ono; Elayi eshi l'aba ono daa laa azu; sù-kwoo olu; yọ buru iya anwùhu; kẹ l'ọ bụwa nwoke ọgurennya; hakwaphu ọkporokpo. Yọ buru ukporo afa labu b'ọ buru ndu Ízurelu onye ikpe.

¹⁹ Nyee Finehasu, bụ nyee-nwa iya; bẹ dọ ime teke ono. Yọ gbawa iya l'ezeda. Nwanyi ono anulephu lẹ Okpoko Nchileke; b'a nataru; mẹ lẹ nna nji iya; mẹ nji iya bẹ nwuhuru nù; ime awatawa iya phụ ememe. Yo zeda. Ọ bụ l'ime ọbu tsuru iya l'ẹhu. ²⁰ Yọ buru teke ọotu-buwa ume bẹ unwanyi, eswi iya ime sùru iya: “T'ọ gude ẹka l'obu; l'ọ bụ nwata nwoke b'ọ muru.” Obenu l'ẹ to kfudu okfu; tọ ngaru ẹphe nchi. ²¹ Yọ gụa nwata ono Ikabodu; sù: “L'odu-biribiri Nchileke lufuwaru l'alì Ízurelu.” Ishi iya bụ l'a nataru Okpoko Ojejoje; nna nji iya yẹle nji iya anwuhufua. ²² Yọ sù: “L'odu-biribiri Nchileke bẹ lufuwaru l'alì Ízurelu; kẹ lẹ Okpoko Ojejoje b'a natawaru.”

5

Ndu Filisutayinu ẹphe lẹ Okpoko Ogba-ndu Ojejoje

¹ Ndu Filisutayinu anatatsua Okpoko Nchileke; bya apafu iya lẹ Ebeníza je edobe lẹ Ashudodu. ² Ẹphe aparu iya je edobe l'ulo agwa ẹphe, bụ Dagonu; dokube Dagonu l'onwiya. ³ Ndu Ashudodu abya etehu l'onmewa utsu echile iya; Dagonu ekpubewa ifu l'alì l'onu Okpoko Nchileke ono. Ẹphe apalia Dagonu; woru iya dobephu azu l'ẹke ọnojehawa. ⁴ Ẹphe abya etehu l'onmewa utsu ọphu tsotaru mboku k'ono; Dagonu ekpubewa ifu l'alì l'onu Okpoko Ojejoje ono. Ishi iya; mẹ ẹka iya atuko chikwoshihuwa; daburu l'ogbodo-ulo ono. Yọ buru ugwehu iya nwenkinyi bẹ phoduru nù. ⁵ Ọ bụ iya kparu iphe ndu agwajẹ Dagonu lẹ Ashudodu; mẹ ndu abahuje l'ulo iya ta adzojedu okpa l'ogbodo-alì ulu ono jeye ntanu-a.

⁶ Ojejoje abya adabẹ ndu Ashudodu ẹka l'ẹhu; mewaru ndu obutobu ẹphe. Yọ loru iphe-ebubu nù ẹphe; gude iya merushia ẹphe ẹhu. ⁷ Unwoke ndu Ashudodu abya aphu ẹge ọomuru ẹphe; sù: “L'okpoko Nchileke kẹ ndu Ízurelu ta anodukwa eswiru ẹphe l'ẹke-a; kẹ l'odawa ẹphe l'agwa ẹphe, bụ Dagonu ẹka l'ẹhu.” ⁸ Ẹphe ezia ozi; kukoo ndu ishi ndu Filisutayinu l'ẹphe ha; jilaha ẹphe: “?Bụ imagha; bẹ ayi e-me Okpoko Ojejoje kẹ ndu Ízurelu?” Ẹphe asụ: “T'a pafu Okpoko Ojejoje kẹ ndu Ízurelu je edobe lẹ Gatụ.” T'ọ dọ iya bụ; ẹphe apafu Okpoko Ojejoje kẹ ndu Ízurelu ono. ⁹ Ẹphe apafutsua ya; Ojejoje adalaha mkpukpu ono ẹka

l'ẹ̀hu; k'ọ̀phu ẹ̀phe wataru ọ̀tsu egvu. Yo mee; iphe-ebubu awata obu ndu mkpukpu ono: nwata mẹ ọ̀gurennya. ¹⁰ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; ẹ̀phe agulia Okpoko Ojejoje ono je edobe lẹ Ẹ̀kuronu.

Okpoko Nchileke ono abahudelephu lẹ Ẹ̀kuronu; ndu Ẹ̀kuronu arashia: “Ẹ̀phe pataakwaru Okpoko Ojejoje ndu Ízurèlu t'ọ̀ gbushia ẹ̀phe lẹ ndibe ẹ̀phe.” ¹¹ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; ẹ̀phe abya eku-kọo ndu ishi ndu Filisutayinu l'ẹ̀phe ha; bya asụ ẹ̀phe: “Unu pafu Okpoko Ojejoje kẹ ndu Ízurèlu t'ọ̀ lapu azu l'ẹ̀ke o shi; ọ -dudu bẹ oo-gbugekwa ayi lẹ ndu nk'ayi.” Kẹ l'egvu mgbonwu bya eruta ndu mkpukpu ono; Nchileke l'ada ẹ̀phe ẹka l'ẹ̀hu l'ẹ̀ke ono. ¹² Ndu ọ̀phu nwuhu-phodoru nụ bẹ iphe-ebubu bulahaaru; ẹkwa, ndu mkpukpu ono ara erua imigwe.

6

Okpoko Ogba-ndzu Nchileke alaphu azu lẹ Ízurèlu

¹ Okpoko Ojejoje ono anọtsulephu onwa ẹsaa l'alị Filisutayinu; ² ndu Filisutayinu abya eku ndu l'agwajeru ẹ̀phe ọmarali; mẹ ndu njibya; jia ẹ̀phe: “?Bụ imagha bẹ ayi e-me kẹ Okpoko Ojejoje ono? Unu kfuru ayi ẹge ayi e-gude paphu iya azu l'ẹ̀ke o shi.” ³ Ndu ono, agwajeru ẹ̀phe ọmarali; mẹ ndu njibya ono asụ ẹ̀phe: “Ọ -buru l'unu ewola Okpoko Ojejoje kẹ ndu Ízurèlu; unu ba agbabekwa iya ẹka ọtu wolaa. Unu keshikwaa ẹhu gworu ngweja ikpe-anmanma nụ iya. Teke ono; a gwọo unu l'iphe eme unu; unu abyakwaphu bya amaru iphe kparu iphe ẹ to kwedu kufu unu ẹka l'ẹ̀hu.” ⁴ Ndu Filisutayinu ono bya aji: “?Bụ ngunu bẹ aa-nụ iya l'onodu kẹ ngweja ikpe-anmanma obu?”

Ẹ̀phe asụ ẹ̀phe: “L'ọ bụ iphe-ebubu ise, e gude mkpọla-ododo kpua; mẹ okerefu ise, e gude mkpọla-ododo kpua, bụ iya bụ ẹge ndu ishi ndu Filisutayinu hatabe l'igwe. Kẹ l'ọ bụ iphe-ememe lanu shi emekota unu lẹ ndu ishi unu. ⁵ Unu kpua iphe ono, dọ l'ọ bụ iphe-ebubu ono; mẹ okerefu ono, eyi alị unu iyi ono; unu abya akwabẹ Nchileke kẹ ndu Ízurèlu ugvu; t'a maru: ?oo-tuwo ẹka l'oda unu l'agwa unu; mẹ alị unu ẹka l'ẹ̀hu. ⁶ ? Bụ ngunu kparu iphe unu kpọ-chiru obu unu ẹge ndu Íjiputu; mẹ Fero kpọ-chiru iya? ?Tọ bụdu teke Nchileke meshilahaaru ẹ̀phe iphe ike bẹ ẹ̀phe haru ndu Ízurèlu; ẹ̀phe alashia tọ? ⁷ Ọo ya bụ; unu mee ọ-gba-kperekpere ọphungu. Unu akputa nne eswi labu, he unwu; mbu ndu ọphu e te gudebudua odogoro tugbabe ẹbo. Unu woru nne eswi labu ono tugbabe l'ọ-gba-kperekpere ono. Unu apaphu unwu eswi ono azu l'odu-eswi, ẹke ẹ̀phe shi. ⁸ Unu aparu Okpoko Ojejoje ono tukobe l'ọ-gba-kperekpere ono; unu eworu iphe ono, unu gude mkpọla-ododo kpushia ono; mbu ngweja ikpe-anmanma ono ye l'okpoko, nọ l'iku Okpoko Ojejoje ono. Teke unu metsuaru; unu ewehaa ya; t'ọ la ẹke o shi. ⁹ Ọlobu; unu lezitakwa iya ẹnya. Ọ -buru l'ọ tugburu; chebe ifu l'uzo ẹke o shi; l'uzo iya kẹ Bẹtu-Shemeshi; unu amaru l'ọ bụ Ojejoje meru t'ẹji iphe ono dakfuta ayi. Teke ẹ tọ dudu; ayi amaru l'ẹ tọ bụdu iya daru ayi ẹka; l'ọ bulephu iphe-ẹhuka byaru.”

¹⁰ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; ẹ̀phe emee ya ẹge ono. Ẹ̀phe eworu nne eswi labu libe l'ogba-kperekpere ono; bya eworu unwu eswi je aguchia l'odu-eswi.

¹¹ Ẹ̀phe aparu Okpoko Ojejoje ono tukobe l'ọ-gba-kperekpere ono; paru okpoko, a chiru okerefu mkpọla-ododo phu; mẹ iphe ono, dugbaa l'ọ bụ iphe-ebubu ono, e gudekwaphu mkpọla-ododo kpushia ono ye iya. ¹² Nne eswi labu ono akwaseleruphu uzo Bẹtu-Shemeshi. Ẹ̀phe atugburu uzo

ono; l'egbu órà; eje; to nwe èke èphe swìbaru aswìba. Ndu ishi ndu Filisutayìnu l'etso èphe l'azù l'azù jeye l'oke èphe lè ndu Betu-Shèmeshi. ¹³ Teke ono bẹ ndu Bétu-Shèmeshi akpata witu l'òkpa ugvu òkpa ugvu èphe. Èphe abya apalia ẹnya; phụa Okpoko Nchileke ono; ẹhu atsoo èphe ntumatu l'èphe phuru iya. ¹⁴ Ọ-gba-kperekpere ono erua l'ẹgu Jóshuwa kẹ Bétu-Shèmeshi; bya evudo l'iku eze mkpuma, nọ l'èke ono. Ndu ono egbujashia oshi, e gude kua ọ-gba-kperekpere ono; bya egude nne eswi labu ono gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje. ¹⁵ Ndu Lívayi abya apazita Okpoko Ojejoje ono; mẹ okpoko ono, e yeru iphe ono, a kpushiru lẹ mkpọla-ododo phụ; bya achiru iya tukobe l'eli eze mkpuma ono. Ndu Bétu-Shèmeshi abya egwoo ngweja-ukfuru; nu Ojejoje; gwokwaaru iya phụ ngweja. ¹⁶ Ndu ishi ndu Filisutayìnu èphe ise aphukota iphe ono; bya alaphu azu lẹ Ékuronu mbọku ono kwaphu.

¹⁷ Ọwaa bu mkpọla-ododo ono, a kpushiru; yọ du l'ọ bu iphe-ebubu ono; mbu ono, ndu Filisutayìnu nuru Ojejoje t'ọ buru ngweja ikpe-anmanma ono. Ndu Ashudodu; ndu Gáza; ndu Ashikelonu; ndu Gatú; mẹ ndu Ékuronu ntsuaru nanu nanu iche l'iche. ¹⁸ Okerekfụ phụ, e gude mkpọla-ododo kpua phụ bẹ hatabelephu l'igwe l'ọ bu mkpukpu, ndu Filisutayìnu, ndu ishi ise phụ achigbaa; mbu mkpukpu ono, a kpuphegbaaru mgburumburu; mẹ mkpukpu, nọgbaa ya nu. Eze oke mkpuma ono, èphe tu-koberu Okpoko Nchileke l'ẹgu Jóshuwa kẹ Bétu-Shèmeshi phụ; bẹ bukwa iphe, agba ekebe jeye ntanu-a.

¹⁹ Obenu lẹ Nchileke haru chigbushia unwoke ndu Bétu-Shèmeshi. Ụkporo madzu ẹto l'umadzu iri bẹ nwuhuru nu; kẹ l'èphe nyoru Okpoko Ọgba-ndzu Ojejoje enyonyo. Ndu Ízurelu agua aphụ; kele ndu, Nchileke chigbushiru kwata ọswa ha nshinu. ²⁰ Ndu Bétu-Shèmeshi asu: “?Bu onye a-du ike vudo Ojejoje, bu Nchileke, du nsọ l'ifu? ?Bu onye bẹ Okpoko Nchileke ono e-shi l'èke-a je anodu l'ufu iya?” ²¹ Tọ du iya bu; èphe bya ezifu ndu ozi t'èphe jekfu ndu Kiriyatu-Jerimu je ezia èphe: “Lẹ ndu Filisutayìnu palataakwaru Okpoko Ojejoje. Unu bya apata iya je edobe l'ibiyi nk'unu.”

7

¹ Tọ du iya bu; unwoke ndu Kiriyatu-Jerimu eje apata Okpoko Ojejoje ono. Èphe aparụ iya je edobe l'ulo Abinadabu l'eli ugvu; bya edobe nwa iya, bu Eliyéza nsọ t'ọ letaje Okpoko Ojejoje ono ẹnya.

Aadzofuta ndu Ízurelu l'ẹka ndu Filisutayìnu

² O tewaru ẹnya; mbu ruwa ukporo afa k'ophu Okpoko Ọgba-ndzu ono shi nọduta lẹ Kiriyatu-Jerimu. Ndu Ízurelu l'èphe ha atukowa gudewa ẹkwa; l'achọ Ojejoje.

³ Tọ du iya bu; Sámèlu abya ekfuru ndu Ízurelu l'èphe ha; su: “Ọ - buru l'unu gudewa obu unu l'ọ ha alakfuta Ojejoje; unu ewoshia agwa ndu ọhodo; mẹ agwa Ashera ono. Unu kpọru obu unu ye l'èke Ojejoje nọ; t'ọ buru iya kpụu bẹ unu a-nodu abaru ẹja; k'ophu ọo-nafuta unu l'ẹka ndu Filisutayìnu.” ⁴ Ya ndono; ndu Ízurelu ewofukota agwa Bálu; mẹ kẹ Ashitoretu, èphe dobegbaaru; bya abalahaaru Ojejoje nwenkinyi iya ẹja.

⁵ Sámèlu asu: “Unu dzua lẹ Mízupa unubẹ ndu Ízurelu l'unu ha; tẹ mu kfuru nu Ojejoje l'okfu ẹhu unu.” ⁶ L'èphe dzukotsuaru lẹ Mízupa; bẹ èphe kutaru mini wushia l'alì l'ifu Ojejoje. Èphe aswía aswíswi; nọdu l'èke ono

kfushia iphe, dù èji èphe meshiru; sù: “L'èphe meswewaru Ojejoje.” Yò b́uru Sámèlu b́u onye ishi ndu Ízurèlu lè Mízupa.

⁷ Ndu Filisutaýinu anùlephu lè ndu Ízurèlu dzuru lè Mízupa; ndu ishi ndu Filisutaýinu ejeshia t'èphe je etso èphe ògu. Ndu Ízurèlu anù l'iya phù; egvu ndu Filisutaýinu egude èphe. ⁸ Ndu Ízurèlu asù Sámèlu: “Ba ahakwa òraku Ojejoje, b́u Nchileke ayi l'okfu èhu ayi; k'òphu òo-gbafùta ayi l'èka ndu Filisutaýinu!” ⁹ Sámèlu ekwe; bya ewota nwatùru, angùkwadu era gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. Yò bya araku Ojejoje l'okfu èhu ndu Ízurèlu; Ojejoje anù a olu iya. ¹⁰ Yo gudekwadua ngweja-ukfuru ono l'èka l'egwo; ndu Filisutaýinu abyakfutashia ndu Ízurèlu ògu. Ojejoje egude egbe-igwe gbòoru ndu Filisutaýinu ògbo mbòku ono; èphe atsùhu egvu gbaa nanù nanù. ¹¹ Ndu Ízurèlu awùfuta lè Mízupa; ch́iru èphe tùgburu; l'egbutsushi èphe l'ùzo jeye lè mkpòda Bétu-Karu.

¹² Tò dù iya b́u; Sámèlu eworu mkpuma sùbe l'echi Mízupa; mè Shènu; woru èke ono gùa Ebeníza;* sù: “Jeye nta-a b́e Ojejoje eyeleruphu ayi èka.” Iphe, Ebeniza b́u b́u “mkpuma n-yemèka.” ¹³ Yò b́uru iya b́u lè ndu Ízurèlu akapyabè ndu Filisutaýinu; èphe ta byahè ògu ò-lù-a-òlaa òdo lè Ízurèlu. Ojejoje anòdulephu l'ada ndu Filisutaýinu èka l'èhu l'ège Sámèlu nòta-beru ndzù. ¹⁴ Tsube lè Èkuronu jeye lè Gatù, b́ukota mkpùkpu, ndu Filistaýinu shi naa ndu Ízurèlu l'ògu b́e ndu Ízurèlu byaru bya anaphutakota èphe azù òdo. Ndu Ízurèlu anafùtakota ndu èphe l'èphe bu obutobu l'èka ndu Filisutaýinu. Nch́i abya adù ndu Ízurèlu; èphe lè ndu Amòru ndoo.

¹⁵ Sámèlu b́u iya b́uru ndu Ízurèlu ògbo ikpe jeye l'ège ò nò-beru. ¹⁶ Afa-l'afa ha b'ò shije lè Bételu jeye lè Gíligalu; lùfu lè Mízupa; l'edoshiru ndu Ízurèlu okfu l'èke ono l'ò ha. ¹⁷ Òle òobuje; ò -jee l'ò jeru; yò laphuta azù lè Ráma, b́u èke ufu iya nò. Yò b́uru l'èke ono b́e òonoduje edoshiru ndu Ízurèlu okfu. Ò kpùru Ojejoje ènya-ngweja l'èke ono.

8

Ndu Ízurèlu achò onye a-b́uru èphe eze

¹ Sámèlu akahùlephu; bya agùa ùnwegirima iya ndu k'unwoke t'èphe b́uru ndu ògbo ikpe ndu Ízurèlu. ² Èpha òkpara iya b́u Jówèlu; otsota iya ab́uru Abíja. Èke èphe shi nòdu b́uru ndu ògbo ikpe b́u Besheba. ³ Obenu l'ùnwu iya ono te tsodu ùbeka iya. Èphe gharu ifu; wata òcho uru l'ùzo, è-te vudodu nhamùha; l'eri èka-azù; l'ekpe èjo ikpe.

⁴ Ndu b́u ògurennya ndu Ízurèlu l'èphe ha abya edzukobe; jekfushia Sámèlu lè Ráma. ⁵ Èphe asù iya: “Lenu: nta-a b́i kahùwaru; ùnwu ngu te etso ùbeka ngu. Nta-a kwa t'ì t́aru ayi èka l'onye a-b́uru ayi eze ège ono iphe b́u mbakeshi ndu òphu nwegbaarù ono.” ⁶ Obenu l'onanu, èphe k'furu Sámèlu “t'ò nù èphe eze, a-nòdu ach́i èphe” ono b́e d́uru iya èji. Yo wota iya ye Ojejoje l'èka. ⁷ Ojejoje asù Sámèlu: “T'ò ngabèkwaru ndu ono nch́i l'iphe, b́u iphe, èphe ekfuru iya. L'è tò b́ukwa nggùbedua b́e èphe j́ikaru; ò kwa yèbe Ojejoje b́e èphe j́ikaru t́e ya ba abùheru èphe eze. ⁸ Ò b́u ège ono b́e èphe shi keshinu mbòku, ya dufutaru èphe lè Íjiputu meta jeye ntanù-a; k'òphu b́u l'èphe gwòberu yèbe Ojejoje; balaharu agwa ndu òdo èja. Ò kwaphù ège ono b́e èphe gwòberu nggùbedua nta-a. ⁹ Geeruru

* **7:12** 7:12 Iphe Ebeniza b́u b́u “n-yemèka”.

èphe nchì l'iphe, èphe ekfu. Olobu; nmashikwaaru èphe òkwa ike; mee t'èphe maru ège eze ono, a-nòdu achì èphe ono e-me èphe.”

¹⁰ Ya ndono; Sámèlù abya achìko iphe ono, Ojejoje kfuru ono kfuaru ndu ono, ekfu t'ò nù èphe eze, a-nòdu achì èphe ono. ¹¹ Yò sù èphe: “Òwaa iphe, eze ono, a-nòdu achì unu ono a-nòdu eme unu: Òo-chìta unwegirima unu; ndu k'unwoke dobe t'èphe gbajèru iya ùgbo-ìnya; mè ìnya l'onwiya gude ejeru iya ozi. Yò buru èphe a-nòdu evuru ùgbo-ìnya ono ùzo. ¹² O nweru ndu òphu oo-zi t'èphe chijeru iya ùkporo unu ndu soja labù l'ùkporo iri iri; nweru ndu òphu a-nòdu achì ùkporo ndu soja labù lè ndu soja iri iri; nweru ndu òphu a-nòdu akòru iya òkori; mè ndu òphu a-nòdu akpataru iya iphe o meberu l'alì; mè ndu òphu a-nòdu eme ngwa-ògu; mè ngwa, etsoje ùgbo-ìnya. ¹³ Òo-chìru unwegirima unu ndu k'unwanyì; ye t'èphe meje manù mbeleke; shije nri; m'ò bù gheje iphe. ¹⁴ Òo-nashìkota unu alì unu; mè mgbo vayìnu unu; mè mgbabu olivu unu òphu kakòta mma; nù ndu ozi iya. ¹⁵ Witu unu; mè akpuru vayìnu unu bè oo-ke ùzo iri; vuta ùzo lanù nù ndu ishi l'ozi iya; mè unwu-mbòyi iya. ¹⁶ Ohu unu ndu k'unwoke; mè ndu k'unwanyì; eswi unu; mè nkakfù-ìgara unu ndu òphu kagee oshihu ike bè òo-chìtakota t'èphe jejeru iya ozi. ¹⁷ Aturu unu; mè egbu unu bè oo-ke ùzo iri; ruta ùzo lanù iya; unubèdua l'onwunu atùko l'ejeru iya ozi. ¹⁸ O -rua teke ono; bè unu a-rangarahùkwaa t'a nafùta unu l'èka onye ono, unu gude èka unu fòta t'ò buru unu eze ono; òbule Ojejoje ta angakwarù unu nchì teke ono.”

¹⁹ Obenu lè ndu ono dahùru Sámèlù nkìchi; sù iya: “Wawa; l'èphe chòru onye a-buru èphe eze; ²⁰ k'òphu èphe a-dù l'ò bù iphe bù mbakeshi òdo; nweru eze, a-nòdu achì èphe; vutajeru èphe ùzo l'ògu.” ²¹ Sámèlù anùkota iphemiphe òbule ono, ndu ono kfuru ono; tùko iya l'ò ba kfuaru Ojejoje. ²² Ojejoje asù Sámèlù: “Meeru èphe iphe, èphe kfuru; nù èphe onye a-buru èphe eze.”

Tò dù iya bù; Sámèlù asù unwoke Ízurelù: “T'onyenònu lakwa mkpùkpù èke o shì.”

9

Sámèlù ete Sòlu manù l'ishi

¹ O nweru nwoke, bù onye ikfu Bénjaminu. Èpha nwoke òbu bù Kishi Abiyèlù. Abiyèlù bù nwatibe Zerò; Zerò abùru nwatibe Bekoratu; Bekoratu abùru nwatibe Afaya onye Bénjaminu. Kishi ono bù onye nweru èku. ² Kishi mùru nwata nwoke, aza Sòlu. Sòlu bù nwokoro; matabe mma; k'òphu bù l'è to nwedù onye aatù eyeru iya l'alì Ízurelù. Onye vutanukaru evuta ebeje iya l'ukuvu.

³ Yo be teke nkakfù-ìgara Kishi, bù nna Sòlu phushihuru; Kishi asù nwatibe iya ono; mbù Sòlu: “T'o duta nwozi lanù tẹ yẹ l'ìya je achò nkakfù-ìgara ono.” ⁴ Èphe atùgbua; bya atùjahù alì ugvu Ífuremu; bya atùjahù alì Shalisha; èphe ta phù iya. Èphe abya etsogburu ùzo alì ndu Shaalimu; to nwe nkakfù-ìgara ono, òphu nò l'èke ono. Èphe atùko èke iya kẹ Bénjaminu jekota; èphe ta phù iya. ⁵ Èphe erulephu l'alì Zufu; Sòlu ekfuaru nwozi ono yẹle iya yi ono; sù iya: “Bya t'èphe la; òdumeka bè nna iya a-hakwa kẹ nkakfù-ìgara; rìlahaa nk'èphe.”

⁶ Nwozi ono asù iya: “T'o lenu; l'o nwekwaru onye kẹ Nchileke, bu lè mkpùkpù-wa. Ò bù onye aakwabẹ ugvu; bya eyeru l'iphemiphe òbule, o kfuru erekotaje. T'ayi jeedukwa èke ono; je amaru: ?m'oo-koshi ayi ège ayi e-shi iya.”

⁷ Sọlu asù iya: “?Nanù iphe ayi a-nù nwoke ọbu; mẹ ayi -jee? Nri, nọ lẹ nwẹda ayi gvụwaru; to nwe iphe, ayi a-nyako onye kẹ Nchileke ono. ? Nanù ẹge ee-me t'ẹka ayi l'iya tųgba?”

⁸ Nwozi ono abya eyeeru Sọlu ọnu ọdo; sù iya: “Lenu; iphe, nọ mu l'ẹka kwa nkere-ẹno ẹkpa mkpọla-ọcha lanù. Mu e-woru iya nù onye kẹ Nchileke ono; k'ọphu ọo-karù ayi ọzo, ayi e-shi iya.” ⁹ L'ọdungu l'alì Ízurelù; shi abuje: madzù -je ọjita Nchileke iphe; yọ sù: “Unu bya t'ayi jekfu onye àphù;” kẹle ndu ono, eekuje ndu nkfuchiru Nchileke nta-a ono b'e shi ekuje ndu àphù teke ono.

¹⁰ Sọlu asù nwozi iya ono l'ọ dọ mma; t'ọ bya t'ẹphe je: Ya ndono; yọ buru ẹphe oje mkpụkpu ono, onye kẹ Nchileke bu ono.

¹¹ L'ẹphe enyikpelephu ùgvù abahù lẹ mkpụkpu ono bẹ ẹphe l'unwu-mgbọko, eje okuta mini dzudaru. Ẹphe ajia ẹphe mẹ onye àphù ono; ? ọono-ọ? ¹² Ụnwu-mgbọko ono asù ẹphe: “L'ọ nọkwa-a. L'ọ nọ unu l'uzo ifu. Unu lọbekwa alọbe. Ọ bụ-a ntanù b'ọ byaru mkpụkpu ayi; kẹle ndu ndu-ayi egwo ngweja l'ẹke eegwoje ẹja. ¹³ Unu -bebe abahù lẹ mkpụkpu ono bẹ unu a-phù iya-a; tẹmanu yo jeshia ori nri l'eli ẹke eegwoje ẹja. Kẹle ndu ono te erikwa nri jeye teke ọo-bya bya agọru ọnu-ọma ye l'ẹja ono, e gworu ono. Teke e metsuaru; tẹmanu ndu e kuru eriwaru nri. Unu tųgbua nta-a; l'unu a-phù iya-a!” ¹⁴ Ẹphe atųgbua bahù lẹ mkpụkpu ono. Abahù, ẹphe abahù lẹ mkpụkpu ono; bụwa Sámèlù l'ẹke ọoje abyakfuta ẹphe; eje ala l'eli ẹke eegwoje ẹja.

¹⁵ Obenu lẹ Ojejoje koshihawaru Sámèlù iphe ono unyaphua ya; sù: ¹⁶ “L'egbe nta-a echile; bẹ mu e-zi nwoke, shi l'ikfu ndu Bénjaminu t'ọ byakfuta ngu. Teke o ruru; nggu etee ya manù t'ọ buru onye ishi, a-nọdu achì ndu nke mu, bụ Ízurelù. Ọ bụ iya a-nafuta ẹphe l'ẹka ndu Filisutayinu. Lẹ mu lewaru ndu nke mu ẹnya; ẹkwa, ẹpha ara eruwa mu nchì.”

¹⁷ Aphuphu, Sámèlù aphù Sọlu bẹ Ojejoje sùru iya: “Lekwa nwoke ono, ya kfuru ngu okfu iya ono; ọo ya a-chì ndibe ya.” ¹⁸ Tọ dọ iya bụ; Sọlu abya ejekfu Sámèlù l'ẹke, eeshije abata lẹ mkpụkpu ono; sù iya: “Byiko; kanuru mu ẹke ọlo onye àphù ono nọ.”

¹⁹ Sámèlù asù iya: “L'ọ kwa yẹbedua bụ onye àphù ono. Vuru mu ọzo nyihu eli ẹke ono, eegwoje ẹja ono; lẹ ntanù ọwaa; bẹ nggu l'iya e-rigba nri. O -be l'utsu; mu ahaa unu t'unu la; mu akawaru ngu rù iphe, nọ ngu l'obu. ²⁰ A bya lẹ kẹ nkakfu-igara unu ono, phushihuru nù keshinu abalì ẹto ọphu sweru nù; t'obu rua unu alì; kẹ l'a phụwaru iya. ?Tọ bụdunua l'ẹke ì nọ; mẹ l'ọnu-ọlo nna ngu bẹ ndu Ízurelù chìru obu tųpyaa?”

²¹ Sọlu asù iya: “?Ya ta bụdunua onye Bénjaminu, bụ ikfu ọphu, kakọta nwanshì lẹ Ízurelù. ?Tọ bụdunua ufu nk'ẹphe kakọta nwanshì l'ikfu Bénjaminu. ?Bù ngunu kparù iphe iikfuru mu egbe iphe ọwaa?”

²² Sámèlù abya eduta Sọlu yẹle nwozi iya bahù l'ogbodo-ọlo ẹke ono, eegwoje ẹja ono; bya eworu ẹphe dobe t'ẹphe nọdu l'ishi ndu ono, e yeru t'ẹphe bya, bụ ndu ruru ụkporo ụmadzu l'ụmadzu iri ono. ²³ Sámèlù abya ekfuaru onye eshi nri; sù iya: “T'o wota nù anù ono, ya nuru iya ono; mbù ọphu, ya sùru t'ọ dobe iche phù” ²⁴ Onye ono, eshi nri ono abya ewolia ụtakfu anù ono yẹle iphe, tukoru iya nù; doberu Sọlu l'ifu. Sámèlù asù: “Ọwaa iphe, e doberu ngu. Ria ya; kẹ l'e dobehawaru ngu iya rù teke ono, ya sùru: ‘Lo nweru ndu, ya kuru ẹbyee ono.’ ”

Ya ndono; Sòlù yẹlẹ Sámèlù erigba nri mbọku ono. ²⁵ E metsua; ẹphe eshi l'eli ẹke ono, eegwoje ẹja ono lufuta bahushia l'ime mkpukpu. Sámèlù yẹlẹ Sòlù anọdu l'eli ọlọ iya kọo akọ.

²⁶ Ẹphe abya etehu l'onmewa utsu teke nchi abọhuwa; Sámèlù ekua Sòlù l'eli ọlọ ono; sù iya: "Gbeshi tẹ ya dube ngu." Sòlù egbeshi yẹlẹ Sámèlù alufushia etezi. ²⁷ Ẹphe abyade ọlufu l'ògè mkpukpu ono; Sámèlù asù Sòlù: "T'o kfulu nwozi iya ono t'ọ tughua; vuru ayi ọzo. Nggubedua angabe nwanishi; k'ọphu ya e-zi ngu ozi, Nchileke ziru." Nwozi ono abya evuta ọzo tughua.

10

¹ Ya ndono; Sámèlù ewota ekpemu manù ono wu Sòlù l'ishi; bya etsutsua ya ọnu; sù: "Ojejoje bẹ wuwaru ngu manù l'ishi t'ì buru onye ishi, a-nọdu edu ndu nk'ia, bụ Ízurelù. Ìi-bù onye ishi ndu kẹ Ojejoje; dzofuta ẹphe l'ẹka ndu ọhogu, gbaru ẹphe mgburumgburu. Ọwaa a-buru iphe-ọhubama, e-koshi l'ọo Ojejoje fọtaru ngu t'ọ buru nggu a-nọdu edu ndu ono, bụ òkè-iphe kẹ yẹbe Ojejoje ono. ² Ì -halẹ mu phụ; shi l'ẹke-a tughua ntanù-a b'ọ nweru unwoke labù, nggu l'ẹphe e-dzuda lẹ mgboro ili Rechelù lẹ Zeluzà l'ókè-alì ndu Bénjaminu. Ẹphe a-sù ngu lẹ nkakfù-igara ono, i jeru achọcho ono b'a phụakwaru. Lẹ nna ngu ta arihekwa kẹ nkakfù-igara; o gbekwanu buru ọriri ẹhu ngu jiru iya ẹhu. Aji iya aburu: "Bù ngunu bẹ ya e-me lẹ kẹ nwatibe iya-a?" "

³ "Ọ bụ l'ẹke ono bẹ ii-shiwaru lufu l'ukfu oke oshi, nọ lẹ Tábo. L'ẹke ono bẹ nggu l'unwoke ẹto, eje Betelù oje ọbaru Ojejoje ẹja e-dzuda. Onye lanù a-kpuru unwu-eghu ẹto; onye ọphu achiru ishi buredi ẹto; onye ọphu aparù otumu mee. ⁴ Ẹphe e-kele nggu ekele; chiru ishi buredi labù, ìi-nata; nù ngu. ⁵ E -megee; bẹ ii-je l'ugvu Nchileke lẹ Gíbiya l'ọdu sọja ndu Filisutayinu. I -rudelephu mkpukpu ono bẹ ìi-phù ndu nkfuchiru Nchileke l'ẹke ẹphe dzeberu; shi l'eli ẹke eegwoje ẹja; chiru ogumogu; mẹ nkwa; mẹ opu; mẹ une l'akù; eje l'uzo; l'ekfuchiru Nchileke. ⁶ Ume Ojejoje e-gude ike bya ngu l'ẹhu; nggu etsoru ẹphe kfuchilahaaru Nchileke; nggu agbanwee; ghọo onye dù iche. ⁷ Iphe-ọhubama-a -metsulephu; mee iphe, bụ iphe ì maru l'ọ dù mma; kele Nchileke nọkwa-a swiru ngu eswiru.

⁸ "Ọo ya bụ; t'ì vuru mu ọzo jeshia Gíligalu. Mu a-byakfuta ngu-a l'ẹke ono; bya egwoo ngweja-ukfulu; mẹ ngweja ẹhu-agu. Ọ bụ l'ii-che abalì ẹsaa jeye tẹ mu byakfuta ngu bya ekoshi ngu iphe, ii-me."

⁹ Sòlù aghachi tẹ ya haa Sámèlù tughua; Nchileke agbanwee ya obu; iphe-ọhubama ono emekota mbọku ono. ¹⁰ Ẹphe erua Gíbiya; ẹphe lẹ ndu nkfuchiru Nchileke, dzeberu edzebe abya edzuda. Ume Nchileke abya iya l'ẹhu k'ike ike; ẹphe l'ia atuko kfuchilahaaru Nchileke. ¹¹ Ndu mahawaru iya nù aphua ẹge yẹlẹ ndu nkfuchiru Nchileke tuko ekfuchiru Nchileke; ẹphe ajilaha onwẹphe; sù: "Bukwa ole bẹ dakfutaru nwatibe Kishi ẹge-a? Sòlù; ọo tsofua lẹ ndu nkfuchiru Nchileke tọo?" ¹² Nwoke, bu l'ẹke ono aji: "Bù onye bụ nna ẹphe?" Ọ bụ l'ẹke ono; bẹ ẹtu ono shi, aanmajẹ; sù: "Sòlù; ọo tsofua lẹ ndu nkfuchiru Nchileke tọo?" ¹³ Sòlù ekfuchitsuaru Nchileke ono; tughua jeshia l'ẹke eegwoje ẹja.

¹⁴ Nwunne nna Sòlù bya aji yẹlẹ nwozi iya ono ẹke ẹphe shi jee.

Sòlù asù: "L'ẹphe shikwa je ọcho nkakfù-igara-wa. Ẹphe achonyaa ya; bya amaru l'ẹphe ta aphudu iya; chorù Sámèlù jeshia."

¹⁵ Nwunne nna Sòlù ono asù iya: "Bukwanu ngunu bẹ Sámèlù kfulu unu?"

¹⁶ Sòlu asù iya: “O kfulu iya ayi kfulushia ya ike l'a phukotawaru nkakfulu-igara obu.” Obenu l'ẹ to kfulwanuru iya iphe phụ, Sámèlu kfulu iya lẹ k'oburu eze phụ.

Eeme Sòlu eze ndu Ízùrèlu

¹⁷ Sámèlu abya ekua ndu Ízùrèlu l'ifu Ojejoje lẹ Mízupa; ¹⁸ sù ẹphe: “Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízùrèlu sùru: ‘Ya dufutaru ndu Ízùrèlu lẹ Íjiputu; nafuta unu l'ẹka ndu Íjiputu; mewartu l'ẹka ndu alì ndu ọdo, shi akpa unu ẹhu.’ ¹⁹ Obenu lẹ nta-a bẹ unu jikaru Nchileke unu ono, adzofutaje unu l'oke iphe-ẹhuka; mẹ l'oke aphụ ono. Unu egude onu unu; sù: ‘Waawa; l'ọ bụ t'e doberu unu onye a-buru unu eze.’ Nta-a bụ; unu doo onwunu l'ikfu l'ikfu; mẹ l'ufu l'ufu wofuta l'ifu Ojejoje.”

²⁰ Sámèlu achikobetsua ikfu ndu Ízùrèlu l'ẹke lanu ono; yọ buru ikfu kẹ Bénjaminu b'a fọtaru. ²¹ Yọ bya achikobe ndu ikfu Bénjaminu ono l'ufu l'ufu l'ifu Nchileke; yọ buru ndu ufu kẹ Matiri b'a fọtaru. E megee; yọ buru Sòlu Kishi b'a fọtaru. A chode iya; ta phuhe iya. ²² Ẹphe abya eje ajitafua l'ifu Ojejoje: “?Mẹ onye obu; ọ byawaru l'ẹke ono to?”

Ojejoje asù: “Ii-ye; l'ọ domiru onwiya l'ẹke ivu kuru.”

²³ Ẹphe egude ọso je akpufuta iya. Yọ buru iya kakota ndu ọphu l'eli; k'ọphu bụ l'onye vutanukaru evuta beru iya l'ukuvu. ²⁴ Sámèlu abya asù ndu nokota l'ẹke ono: “Unu lewaru onye Ojejoje fọtaru. Ẹ to nwekwa onye du l'ọ bụ iya lẹ ndu Ízùrèlu l'ẹphe ha.”

Ndu ono azua ya; sù: “Ndzụ ngu ndzụ ogologo; nggube eze!”

²⁵ Sámèlu abya ekfuaru ndu Ízùrèlu ekemu, a-nodu achì nù lẹ k'onye eze ono. Yọ bya edee ya edede l'ẹkwo; woru iya dobe l'ifu Ojejoje. Sámèlu emetsua; haa ẹphe; onyenonu alashia. ²⁶ Sòlu alashikwaaphu l'ufu iya lẹ Gíbiya. Ndu mkparawa, Nchileke yeru iya l'obu etsoru iya. ²⁷ Obenu l'ọ nweru ndu mkpaka sùru “?Nanu ẹge onye ọwananu e-shi dzofuta ẹphe?” Ẹphe akpọo ya ẹbo-ẹbo-l'afu; to nwe iphe, ẹphe nuru iya. Obenu lẹ Sòlu dakpeleruphu ashì.

11

Sòlu anafuta mkpukpu Jábeshi

¹ Tọ du iya bụ; Nahashi, bụ eze ndu Amonu atugbua je ekee ọgu; yechia Jábeshi-Gíledu. Ndu Jábeshi l'ẹphe ha asù iya: “T'ẹphe l'iya gbanua ndzụ t'ẹphe nodu iya l'ẹka.”

² Eze ndu Amonu ono; mbụ Nahashi sùru ẹphe: “Temanu unu l'ẹphe agbaa ndzụ bulephu mẹ ya swoshikotaru unu ẹnya ẹka-utara l'unu ha; shi ẹge ono meru iphe-iphere kpua ndu Ízùrèlu l'ẹphe ha.”

³ Ndu bụ ọgurennya ndu Jábeshi asù iya: “T'ọ nù ẹphe abalì ẹsaa t'ẹphe ye ndu ozi t'ẹphe je ezikota iya l'alì Ízùrèlu. Ọ -buru l'e to nwe du onye a-dzofuta ẹphe; ẹphe achiko nù wuru byakfutashia ngu.”

⁴ Tọ du iya bụ; ndu ozi ono erua Gíbiya, bụ iya bụ mkpukpu ẹke Sòlu bu; bya ekfuaru ndu ono iphe ono. Ẹphe atua uzu-ẹkwa. ⁵ Yọ buleruphu teke ono bẹ Sòlu shi l'egu chiru oke eswi l'alata. Yọ jì ẹphe ẹge ọ du bẹ uzu-ẹkwa ada ẹge ono. Ẹphe abya ekfuaru iya iphe ono, ndu Jábeshi kfulu ono. ⁶ Sòlu anutsua iphe ono, ẹphe kfulu ono; Ume Nchileke abya iya l'ẹhu k'ẹhuka k'ẹhuka; ẹhu agbanwuhu iya ọku. ⁷ Yọ kputa oke-eswi labu gbua; bya ebushia anu iya ebushi; chiru nù ndu ozi t'ẹphe koshikota iya

l'alì Ízurèlu l'ò ha. Èphe ara iya arara; l'asujè: "Ò kwa ège-a bè ee-me oke-eswi onye, è te ekwedu otso Sòlu yèlè Sámèlu."

Yo mee; egvu Ojejoje abya èphe l'èhu; èphe awufutakota. ⁸ Sòlu abya agukota èphe ògu lè Bèzeku. Ndu kè Ízurèlu dù unu umadzu unu; l'ukporo unu madzù iri l'èsa l'unu madzù iri.* Ndu kè Júda adù ukporo unu madzù èto l'umadzu iri l'ise.† ⁹ Èphe abya ezia ndu ozi ono, byaru nù phù; sù èphe: "Unu zia unwoke Jábèshi-Gíledu l'aa-nafuta èphe echile teke anwù shihuleruphu ike." Èhu atsoo ndu Jábèshi èna lè ndu ozi ono jetsuaru je ezia èphe ozi ono. ¹⁰ Ndu Jábèshi abya asù ndu Amònu: "L'o -be echile bè ayi a-wù-kfuta unu; t'unu mee ayi ège dù unu mma."

¹¹ Yo be echile iya; Sòlu eworu ndu nk'ia kee uzi èto. A bya erua teke eecheje nche ikperazù l'ènyashi; èphe awùba l'òdu ndu Amònu je egbua èphe pyaapya jeye anwù eswe eshihu ike. Ndu òphu phòduru nù; agbaa nanù nanù; k'òphu bù l'e to nwedu onye yèlè ibe iya gbaru èkalanu.

¹² Tò dù iya bù; ndu ono abya asù Sámèlu: "?Nanù ndu ono, jiru mè Sòlu a-dù ike chia èphe ono? Dufutaru ayi ndu ono t'ayi gbushia."

¹³ Sòlu asù èphe: "L'e to nwedu onye eegbu egbugbu ntanù; kè l'ò bù ntanù bè Ojejoje nafutaru ndu Ízurèlu." ¹⁴ Sámèlu bya asù ndu ono: "Unu bya t'ayi je Gíligalu; je emee t'aba-eze iya ono kabaaru evuru ire l'èke ono." ¹⁵ Tò dù iya bù; èphe achìko l'èphe ha jeshia Gíligalu je anòdu Ojejoje l'ifu chia Sòlu eze. Èphe bya egwooru Ojejoje ngwèja èhu-agu l'èke ono. Sòlu; mè ndu Ízurèlu l'èphe ha atùko tee èswa nshinu l'èke ono.

12

Okfu ikperazù, Sámèlu kfuru nù ndu Ízurèlu

¹ Sámèlu abya ekfuarù ndu Ízurèlu l'èphe ha; sù èphe: "Mu nùkotaru iphe bù iphe, unu kfuru mu l'ò ha; bya ewofutawaru unu eze, a-nòdu achì unu. ² Nta-a bè unu nwewaa eze, a-nòdu edu unu. Mbèdua l'onwomu kahùwaru nù; ishi abùwaru mu ishi-èwo Ùnwu mu unwoke bè unu l'èphe chìkokwaru nòdu. Mu shi lè nwata duta unu jeye ntanù-a. ³ Unu lenu; òwaa mu ndò-ò. Unu gbaaru mu ekebe l'ifu Ojejoje; mè l'ifu onye ono, ò wùru manù l'ishi ono l'ò òwaa bù iphe, dù èji, mu yejeru èka. ?Bù eswi onye bè mu kputajeru? ?Tò nkakfù-ìgara onye bè mu kputajeru? ?Bù onye bè mu kputajeru? ?Bù onye bè mu kpajèru èhu? ?Bù onye bè mu natajèru èka-azù; ège ee-shi tè mu mee ènya l'è to nwedu iphe, mu phuru? Ò -bùru l'o nweru iphe ono òphu mu yejeru èka; t'e kfua ya; mu e-mekwazia èke mu mesweru."

⁴ Èphe asù iya: "È ti kputabukwaa ayi; òphu ì kpabukwaa ayi èhu; òphu o nwekwa onye ì natajèru iphe iya."

⁵ Sámèlu asù èphe: "L'ò kwa Ojejoje bù onye ekebe ntanù. Onye-a, e chiru eze ntanù-a abukwaruphu onye ekebe; l'e to nwedu iphe, unu agbabe òkpa ebo mu ibo."

Èphe azù; sù: "L'ò ya bù onye ekebe."

⁶ Sámèlu asù ndu ono: "Obenu lè Ojejoje bè fofutaru Mòsisu yèlè Èronu; bya edufutakwaphu nna unu oche phè Íjiputu. ⁷ Ò ya bù; unu vudokwa ège unu vudo; tè mu nyataru unu l'ifu Ojejoje iphe ono, bukota iphe, dù mma, Ojejoje meshiru unu; mè lè nna unu oche phè ono.

* **11:8** 11:8 Iphe ò bù bù 300,000. † **11:8** 11:8 Iphe ò bù bù 30,000.

⁸ “Teke Jékoṗu latsuaru Íjiputu; nna unu phẹ abya araku Ojejoje t’ò gbaaru ẹphe mkpu; bẹ Ojejoje yeru Mósísu yẹle Éronu, bụ ndu dufutaru nna unu phẹ lẹ Íjiputu; bya emee; ẹphe eburu l’ẹke-a.

⁹ “Obenu l’ẹphe zaharu Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; yo nwuru ẹphe ye l’ẹka Sizéra, bu onye ishi soja ndu Házo; yekwaphu ẹphe l’ẹka ndu Filisutayinu; mẹ l’ẹka eze ndu Móabu, bụ ndu tsotsuaru ẹphe oḡu. ¹⁰ Ẹphe abya araku Ojejoje; sụ iya: ‘L’ayi meekwaru ẹjo iphe; kẹ l’ayi paru Ojejoje haa; balahaaru Bálu; mẹ Ashitoretu ẹja. Olobu; dzofutaru ayi l’ẹka ndu ohogu ayi l’ayi a-baru ngu-a ẹja.’ ¹¹ Ojejoje abya ezia Jeru-Bálu; Baraku; Jefuta; mẹ Sámèlu; gude ẹphe nafuta unu l’ẹka ndu ohogu unu, nọ-pheru unu anọ-phe; unu abya eburu l’ẹhu-agu.

¹² “Yo be teke unu bya apha lẹ Nahashi, bụ eze ndu Amonu bẹ abyawa unu otso oḡu; unu asụ mu: Waawa; l’unu chọru onye a-buru unu eze; e gudekwaru lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu gbe bụhawaruru eze unu. ¹³ Nta-a bụ t’unu phụ eze oḡu, unu fọtaru oḡu; mbụ onye ono, unu sụru t’a nụ unu ono. Unu phụ iya lẹ Ojejoje nwaru unu onye eze oḡu. ¹⁴ O -buru l’unu a-nọdu atsụ Ojejoje egvu; l’abaru iya ẹja; l’anuru iya okfu; unu te ekwefuje ikè l’ome ekemu Ojejoje ono; mbụ unu l’eze ono, achị unu ono atuko l’etso Ojejoje, bụ Nchileke unu; bẹ o-o-dukwa-a mma. ¹⁵ Obenu; o -buru l’unu ta anuduru Ojejoje okfu; l’ekwefuru iya ikè l’ekemu, o turu bẹ o-o-dakwa unu ẹka ẹge ono, o daru iya nna unu phẹ ono.

¹⁶ “Nta-a bụ t’unu vudo l’ẹke, unu vudo; gude ẹnya unu phụ eze iphe, Ojejoje e-me. ¹⁷ ?Tọ bụdu nta-a bẹ aakpajẹ witu? Mu a-kpo-ku Ojejoje t’ò tụa egbe-igwe; chia mini. Unu eshikwanu ẹge ono maru ẹge iphe, dụ ẹji, unu metaru l’ifu Ojejoje habe nshinu; mbụ lẹ k’onye eze ono, unu sụru t’a nụ unu ono.”

¹⁸ Tọ dụ iya ya bụ; Sámèlu abya akpo-ku Ojejoje. Ojejoje atua egbe-igwe; chia mini mboku ono. Ndu ono l’ẹphe ha awata otso Ojejoje; mẹ Sámèlu egvu; l’atsushi iya ẹphe ike. ¹⁹ Ndu ono l’ẹphe ha asụ Sámèlu: “Kfururu nụ Ojejoje, bụ Nchileke ngu l’okfu ẹhu ndu ozi ngu t’ayi ba anwushihu; kẹ l’ayi byawaru bya wota k’ẹ t’ò nụ ayi eze; yekobe l’ẹjo iphe ophu, ayi mehawaru.”

²⁰ Sámèlu asụ ẹphe: “Unu ba atsushi egvu. O bụ oswi-okfu l’unu mekotaru ẹjo iphe ono l’ò ha; o bụ t’unu ba agwobekwa otso Ojejoje. Unu gudechikwaa obu unu l’ò ha baaru Ojejoje ẹja. ²¹ Unu ta aghakobekwa; tsolahaa agwa, bụ iphe-manu; mbụ l’ẹ to nwedu uru, ooba; t’ò bụ l’oo-gbe nafuta unu; kẹ l’ò bukota iphe-manu. ²² Ojejoje e-gude k’ẹpha iya ono, ha nshinu ono; haa ndu nk’iya; kẹ l’ò bụ l’ò dụ iya mma b’o gude mee unu t’unu buru ndu nk’iya. ²³ A -bya lẹ mbedua; t’iphe ophu e-me tẹ mu ba anodu ekfu anu Ojejoje l’okfu ẹhu unu; mbụ shi ẹge ono meswee Ojejoje ba abyakwa. Mu e-zi unu ụzo, dụ mma; buru ụzo, gbaru nụ. ²⁴ O bụ l’ẹphu t’unu tsuje Ojejoje egvu; unu egude ire-lanu; wofuta obu unu l’abaru iya ẹja. Unu nyatakwa eze iphe, o meeberu unu. ²⁵ Ole; o -buru l’unu kwaseru l’ome ẹjo iphe bẹ unu l’eze unu oḡu a-tukokwa buru ntụ-e kprofu.”

13

Sámèlu alo Sọlu ẹka lẹ nchi

¹ Iphe Sọlu gbaru bụ ukporo afa l’afa iri teke o wataru achichi. Yọ chia ndu Ízurelu afa labu; ² bya afoṭa ndu Ízurelu unu unwoke ẹsaa l’ukporo unwoke iri.* Ụnu unwoke ise b’o chitaru swibe onwiya lẹ Mikumashi;

* 13:2 13:2 Iphe o bụ bụ 3,000.

mẹ́ l'alì ugwu Bételu. Yò bya achìta unu unwoke labù l'ùkporo iri swibe Jonátanu lẹ́ Gíbiya l'alì ndu Bénjaminu. Unwoke ndu ọ́phu b'ọ́ sùru onyenọ́nu t'ọ́ la.

³ Jonátanu eje etso ndu Filisutayìnu ọ́gu lẹ́ nwọ́du ọ́gu ẹ́phe, nọ́ lẹ́ Géba; yo rua ndu Filisutayìnu lẹ́ nchì. Sọ́lu abya egbua ọ́pyoku l'alì ono l'ọ́ ha: "Tẹ́ ndu Híburu nukwaa ya!" ⁴ Ndu Ízurèlu anọ́a lẹ́ Sọ́lu bẹ́ lù-gbuwaru ndu Filisutayìnu lẹ́ nwọ́du-ọ́gu ẹ́phe. Nta-a bẹ́ ndu Ízurèlu dọ́wa ndu Filisutayìnu ashì l'ẹ́nya. A bya ekua ndu Ízurèlu t'ẹ́phe jekfu Sọ́lu lẹ́ Gílìgalu.

⁵ Ndu Filisutayìnu abya edzukoo t'ẹ́phe tso ndu Ízurèlu ọ́gu. Ẹ́phe gude ọ́gbo-ìnya ọ́gu, dọ́ ọ́kporo unu ẹ́to l'ùkporo unu iri l'ise; mẹ́ ndu ọ́gbo-ìnya, dọ́ unu madzù iri l'ise.† Ndu sọ́ja mmanu adulephu l'ọ́ bọ́ eveve mgbogidi ẹ́nyimu. Ẹ́phe awù-lihu je akwabẹ́ k'ọ́gu lẹ́ Mikumashi l'ọ́zo ẹ́nyanwu-ahata Bétu-Avenu. ⁶ Ndu Ízurèlu abya aphọ́a l'alì rùhuwaru arùhu; lẹ́ ndu nk'ẹ́phe b'a kariru ẹ́ka; ẹ́phe eje eworu onwẹ́phe domishia l'ime ọ́gba; mẹ́ l'ime ẹ́kfukala; mẹ́ lẹ́ mkpuli oke mkpuma; mẹ́ l'ime iduma; mẹ́kpo l'ime ogvu mini. ⁷ O nweruru ndu Híburu ono ndu ọ́phu datsùaru azù Ẹ́nyimu Jọ́danu azù iya ọ́phu bahù l'alì Gádu; mẹ́ l'alì Gíledu.

Sọ́lu anọ́-kirishia lẹ́ Gílìgalu. Ẹ́hu atùko anmatsù a ndu sọ́ja ọ́phu yẹ́le iya yì kpakpakpa; l'ẹ́ke ẹ́phe atsù egvu. ⁸ Sọ́lu anọ́ l'ẹ́ke ono abalì ẹ́saa, bọ́ iya bọ́ oge, Sámẹ̀lu tọ́ru; ọ́ bọ́ lẹ́ Sámẹ̀lu ta byakwanu Gílìgalu. Ndu kẹ́ Sọ́lu awata agbakashìhu. ⁹ Ya ndono; Sọ́lu asù: "T'e wotaru iya ngweja-ukfuru; mẹ́ ngweja ẹ́hu-agu ono." Sọ́lu abya eworu ngweja-ukfuru ono gwoo. ¹⁰ Ọ́ kwadọ́a egwoghe, o gwoghe ngweja-ukfuru ono; Sámẹ̀lu eruta. Sọ́lu egbeshi; jeshiwa iya phù ndzuta. ¹¹ Sámẹ̀lu aji iya: "Nanù ẹ́ge ọ́ dọ́?"

Sọ́lu asù iya: "Lẹ́ ya byaru bya elee ẹ́nya; phù lẹ́ ndu ẹ́phe l'iya yì agbakashìhuwa; nggùbedua ta bya teke ì sùru l'ìi-bya; bya eyeru lẹ́ ndu Filisutayìnu e-dzuwa lẹ́ Mikumashi; ¹² ya ariá; sù: 'Nta-a bẹ́ ndu Filisutayìnu a-byakwa bya etso iya ọ́gu lẹ́ Gílìgalu l'ẹ́ke-a l'ẹ́be ọ́bu lẹ́ ya rọ́waru Ojejoje t'ọ́ gbaaru iya mkpu.' Ọ́ kwa iya meru iphe ọ́ kpapyabẹ́ru iya; ya eworu ngweja-ukfuru ono gwoo."

¹³ Sámẹ̀lu asù iya: "Ọ́ kwa umere onye eswe b'i meru ono. Ẹ́ ti dobehekwa ekemu, Ojejoje, bọ́ Nchileke ngu tọ́ru ngu. Ndege ọ́ bọ́ l'ì doberu iya; mẹ́ Ojejoje ge emekwa-a tẹ́ aba-eze ngùru anguru l'alì Ízurèlu gburruru jeyewaru. ¹⁴ Obenu lẹ́ nta-a bẹ́ aba-eze ngu ta akpọ́hekwa ọ́kfu; kẹ́le Ojejoje chọ́-vuakwaru nwoke lanù, nọ́ iya l'obu; tọ́wa iya ẹ́ka t'ọ́ bọ́ru iya bọ́ onye a-nọ́du edu ndu nk'ìya. Ishi iya abọ́ru l'e ti dobedu ekemu, Ojejoje tọ́ru nù ngu."

¹⁵ Tọ́ dọ́ iya bọ́; Sámẹ̀lu eshi lẹ́ Gílìgalu lashia Gíbiya l'alì ndu Bénjaminu. Sọ́lu abya agọ́a unwoke, ẹ́phe l'iya nọ́ l'ifu ọ́gu. Ẹ́phe akpakọ́ dọ́ unu ọ́madzù l'ùkporo madzù iri. ¹⁶ Sọ́lu yẹ́le nwatibe iya Jonátanu; mẹ́ ndu ẹ́phe l'iya yì atùko nọ́du lẹ́ Gíbiya. Ndu Filisutayìnu edobe ọ́du ọ́gu ẹ́phe lẹ́ Mikumashi. ¹⁷ Ndu ọ́-lọ́a-ọ́lọ́a ekee onwẹ́phe ọ́zo ẹ́to; shi l'ọ́du ọ́gu ndu Filisutayìnu wufuta. Ọ́zo lanù shiru ọ́zo Ọ́fura l'uswe iya k'alì Shuwalu. ¹⁸ Ọ́zo lanù ọ́do akwasẹ́ru ọ́zo Bétu-Họ́ronu; ndu k'ẹ́to echebe ifu l'oke-alì ono, nọ́ laarù nsọ́da Zeboyimu; chebe ifu l'echi-ẹ́gu ono.

¹⁹ A bya l'alì Ízurèlu mgburumgburu b'ẹ́ to nwedu m'ọ́o onye ọ́zu lanù; kẹ́le ndu Filisutayìnu sùru: "L'ọ́ dọ́ ẹ́ge ono bẹ́ ndu Híburu a-watakwa omeshiru onwẹ́phe ọ́gu-mbeke; m'ọ́ bọ́ ara!" ²⁰ Yọ́ bọ́ru lẹ́ Filisutayìnu

† 13:5 13:5 Iphe ọ́ bọ́ bọ́ 6,000.

bẹ ndu Ízureļu ejeje ọba iphe, ẹphe egudeje atụ ntụpya; mẹ ọgu; mẹ ogbu-nkụ; mẹ mma ẹphe. ²¹ Ụgwọ, ẹphe akfufe gude baa iphe eegude atụ ntụpya; ogbu-nkụ; mẹ iphe, eegude achikwa eswi, atụpya alị akwata ha nshinu. ²² Yo be mbọku, ọgu ono daru; to nwe ndu soja Sọlu mẹ Jonátanu, nweru m'ọ bụ onye lanụ, gude ọgu-mbeke; mẹ ọbu ara. Yọ bụleruphu Sọlu yẹle nwatibe Jonátanu bẹ gude iya nụ.

²³ Ndu Filisutayinu abya ahata ndu soja ẹphe; ẹphe awufu je akwaa k'ọgu lẹ mgbango Mikumashi.

14

Jonátanu etso ndu Filisutayinu ọgu

¹ Yo be ujiku lanụ; Jonátanu Sọlu asụ nwokorọbya, achiru iya ngwa-ọgu: “T'ọ bya t'ẹphe je azụ iya ọphu l'ọdu ọgu ndu Filisutayinu.” Obenu l'ẹ to kfuduru iya nna iya. ² Sọlu anọdu l'ukfu ụtara-okumu l'iku Gíbiya lẹ Miguronu. Ndu tso iya nụ nọdu l'ẹke ono rukwaru unu madzụ l'ukporo iri; ³ Onye tso ẹphe nọdu l'ẹke ono bụ Ahíja, bụ onye yeru uwe-ukuvu, bụ uwe ndu achijeru Nchileke eja eyeje. Ahija ono bụ nwatibe Ahitubu, bụ nwanne Ikabodu. Onye mụru Ahitubu bụ Finehasu, bụ nwatibe Elayi, bụ onye achijeru Ojejoje eja lẹ Sháyilo. To nwe onye maru lẹ Jonátanu bẹ tughbuwaru nụ.

⁴ Lẹ mgbaku ugvu ono, Jonátanu eme t'ọ shia sweta je l'ẹke ndu Filisutayinu dọru ono bẹ mkpuma kpuru oronmono ẹka labụ. Ibe lanụ bẹ eekuje Bozẹzu; ibyiya ọphu aburu Sene. ⁵ Mkpuma ono, kpuru oronmono ono bẹ nanụ nọ l'uzo isheli laaru Mikumashi. Ọphu nanụ anọdu l'uzo ọhuda laaru Géba.

⁶ Jonátanu abya asụ nwokorọbya ono, achiru iya ngwa-ọgu ono: “T'ọ bya t'ẹphe sweta jeshia lẹ nwọdu-ọgu ndu akpapyi ono. L'ọ nweru-a ẹge ọo-du; Ojejoje aluaru ayi ọgu. Ẹ to nwekwa iphe kpọru Ojejoje ogude dzofuta madzụ: mẹ a ha igwe; m'a ha nwanshi.”

⁷ Onye ono, chiru iya ngwa-ọgu ono asụ iya: “Melephu iphe, nọ ngu l'obu. Iphe, ii-malephu bụ lẹ mu vudo ngu l'azụ; yọ buru uche-obu ngu bụ uche-obu mu.”

⁸ Jonátanu asụ iya: “Ngwanụ; bya t'ayi je. Ayi e-sweta jekfu ndu ono; mee k'ọphu ẹphe a-phụ ayi. ⁹ Ọ -buru l'ẹphe suru ayi t'ayi gebe t'ẹphe byakfuta ayi; ayi anọdu l'ẹke ayi nọ. ¹⁰ Ọ -bukwanuru l'ẹphe suru t'ayi byakfuta ẹphe; ayi enyikfushia ẹphe; kẹ l'ọ bụ iya e-koshi ayi lẹ Ojejoje wowaru ẹphe ye ayi l'ẹka.”

¹¹ Ya ndono; ẹphe ẹbo abya emee; ndu Filisutayinu aphụ ẹphe. Ndu Filisutayinu ono asụ: “Lekpoduanu! Ndu Híburu bẹ kabekwa shiwa l'ime ẹnu, ẹke ẹphe shi domishia onwẹphe l'alufuta.” ¹² Unwoke ono, dọru kwagetsuaru k'ọgu ono araaru Jonátanu yẹle onye ono, chiru iya ngwa-ọgu ono; sụ ẹphe: “Unu bya nụ t'ayi koshi unu ẹge unu a-du!”

Jonátanu asụ onye ono, chiru iya ngwa-ọgu ono: “Nyiru; tso mu; lẹ Ojejoje wowaru ẹphe ye ndu Ízureļu l'ẹka.” ¹³ Jonátanu egude ọkpa; gude l'ẹka l'enyi eje. Onye ono, achiru iya ngwa-ọgu ono etsopyabe iya. Jonátanu egbushi ndu Filisutayinu ndu ọphu shi ẹphe l'uzo ifu. Onye ono, achiru iya ngwa-ọgu ono etsoru iya l'egbushi ndu ọphu shi ẹphe l'uzo azụ. ¹⁴ L'ọgu kẹ mbụ ono bẹ Jonátanu yẹle onye ono, achijeru iya ngwa-ọgu ono gburu ukporo madzụ. Ogologo alị ẹke e tsopyaberu ndu ono gbushia bẹ hakwa l'ọbu nkere-ẹbo ẹke ee-gude eswi labụ tųpyaa atųpya. ¹⁵ Akpajiji iya egudekota ndu soja ono l'ẹphe ha; mbụ ndu ọphu nọ l'ọdu nk'ẹphe;

mẹ l'ègu; mbù je akpaa lẹ ndu ophu nọ kwagebetsua k'ògu; mẹ ndu kẹ o-lua-òlaa. Alì anmahu jijiji. Yọ bọru Nchileke; bẹ meru akpajiji ye ẹphe l'èhu.

Ndu Ízurelù achikashi ndu Filisutayinu

¹⁶ Ndu soja Sọlu ndu ophu nọ lẹ nche lẹ Gíbiya l'alì Bénjaminu aphua lẹ ndu kẹ Filisutayinu; l'agba nanu nanu l'erebahu erebahu. ¹⁷ Sọlu abya asu ndu ẹphe l'iya nọ: “Unu guedu ndu soja ono t'a maru ndu ophu ẹ-ta nọdu nu.” A bya agua ẹphe; yọ bọru Jonátanu yele onye ono, achijeru iya ngwa-ogu ono bẹ ta anodu. ¹⁸ Sọlu asu Ahija: “Pata Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono;” kẹle Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono nọ swiru ndu Ízurelù teke ono. ¹⁹ Sọlu akpukwadurua iphe l'onu ekfuru onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono; uzu, ada l'odu kẹ ndu Filisutayinu akabakpooru adada. Sọlu asu onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono: “T'ọ hawa iya ru!” ²⁰ Sọlu yele ndu soja iya abya edzua; yọ bọru ẹphe oje ogu. Ẹphe abya aphua lẹ ndu Filisutayinu ta madu iphe, ẹphe eme; l'ẹphe gudegbaa ogu-mbeke l'egbushi onwẹphe. ²¹ Ndu Híburu; ndu ophu shi turu ikè yeru ndu kẹ Filisutayinu; tsoru ẹphe; abya atua ikè ituphu; wu-kfushia ndu kẹ Ízurelù ndu ophu tso Sọlu; mẹ Jonátanu. ²² Ndu Ízurelù ophu shi domishia onwẹphe l'alì ugvu Ífuremu anua lẹ ndu Filisutayinu agbawa oso; wufuta chipyabe ẹphe. ²³ Ẹphe alua ogu ono je esweta Bétu-Avenu. Ojejoje anafuta ndu Ízurelù mbọku ono.

Jonátanu amì manù-ẹngu

²⁴ Mbọku ono bẹ ndu Ízurelù jenwuru ẹhu; kẹle Sọlu guderu ẹphe; nua ẹphe nte: “L'onye wotaru nri dee l'onu temanu nchi ejihu bẹ buakwa onye a turu onu; k'ophu yẹbe Sọlu a-gwata ndu ohogu iya ugwo iphe, ẹphe meru iya.” Yọ bọru iya meru; to nwe ndu soja ono onye wotaru nri mee l'onu. ²⁵ Ndu soja ndu Ízurelù ono l'ẹphe ha ezehu; wuba l'oswa. Alì ono bu ẹke manù-ẹngu nọ. ²⁶ Ẹphe awuba l'oswa ono; phua ẹge manù-ẹngu ono alashi; to nwe onye meru iya ẹka; mee l'onu; kẹ l'ẹphe atsù egvu nte ono, ẹphe riru ono. ²⁷ Jonátanu te shikwanu nuhawa lẹ nna iya nuru ndu Ízurelù nte. Yo je eworu ishishi mgboro, o gude l'eka ru l'ebaku-ẹngu ono; bya akpaa ya ẹka; dee l'onu. Ẹnya abya ephohu iya. ²⁸ Onye lanu lẹ ndu ono asu iya: “Nna nggu guderu ayi; ayi eria nte: ‘L'onye wotaru nri dee l'onu ntanu-a bẹ buakwa onye a turu onu!’ O kwa iya meru iphe mbà l'atutsua ndu-a.”

²⁹ Jonátanu asu: “Lẹ nna mu; bẹ meekwaru t'iphe-ẹhuka dakfuta ndu alì-a. Lewaru ẹge ẹnya bya agusahu mu lẹ nwa manù-ẹngu-a, mu deru onu-a. ³⁰ Iphe ga akakwaru mma; ndege a haru ndu Ízurelù; t'ẹphe haru ria iphe, ẹphe kwataru l'okwata l'eka ndu ohogu ẹphe ntanu-a? Ẹphe ta ga akaduru ogbushi ndu Filisutayinu obu l'igwe to?”

³¹ Ẹgu egudeshia ndu Ízurelù mbọku ono l'ẹphe shitsua lẹ Mikumashi gbua ndu Filisutayinu ẹge ono jeye lẹ Ajalonu. ³² Ẹphe abya avupyabe iphe ono, ẹphe kwaru l'okwata ono; tsoru eghu; aturu; eswi mẹ unwu iya; gbushia l'alì l'ẹke ono; l'ata l'onyingu. ³³ Yo nweru ndu jeru je asu Sọlu: “T'ọ phukwa; lẹ ndu Ízurelù egbukwa anu; ata iya l'onyingu; shi ẹge ono emeswe Ojejoje.”

Sọlu asu: “Ẹ to buhekwa iphe, unu kfuru bẹ unu eme. Ngwaa; unu swiritaru mu eze mkpuma nta-a!” ³⁴ Yọ su ẹphe: “Unu tugbua je asu ndu ono t'onyenonu kpata eswi l'aturu l'èhu l'èhu; bya eworu iya gbushia l'ẹke-a; haa ọta anu, mee nọ; k'ophu ẹphe t'emeswedu Ojejoje.” Onyenonu

akpūta eswi nk'iya l'enyashi ono bya egbua l'ẹke ono. ³⁵ Sọlu abya akpūaru Ojejoje ẹnya-ngweja. Ono aburu ẹnya-ngweja ọdungu, Sọlu kpuru Ojejoje.

³⁶ Sọlu asu: "Unu t'ayi bakfu ndu Filisutayinu l'enyashi; je akwaa iphe ẹphe l'okwata jeye lẹ nchi-abọhu; ọphu ọ dukwa ẹphe onye, ayi e-dobe ndzu."

Ẹphe asu: "Ọ bụ ẹge i kfulu iya bụ ẹge ọo-du."

Onye achijeru Nchileke ẹja asu: "T'ẹphe kpataodukwa Nchileke ishi l'ẹke-a."

³⁷ Sọlu abya aji Nchileke: "?Bụ tẹ ya bakfuwaru ndu Filisutayinu ọgu tọo? ?L'o-woru ẹphe ye ndu Ízurelu l'ẹka tọo?" Obenu lẹ Nchileke te eyeduru iya ọnu mbọku ono. ³⁸ Sọlu abya asu ndu ishi soja ono: "Unu dzua l'ẹke-a t'ayi maeduru ẹge ayi shiru meswee ntanu. ³⁹ Ọ -buru-a lẹ Ojejoje ono, adzofutaje ndu Ízurelu ono nọo ndzu ẹge ọ nọ iya-a; b'o -ruhuru; ọ buru okpara mu; mbu Jonatanu b'o teru; b'ọ nwuhufutaje." To nwe onye yeru iya ọnu. ⁴⁰ Sọlu abya asu ndu Ízurelu l'ẹphe ha: "Unu vudo l'ekaphu; tẹ yẹbedua yele okpara iya; mbu Jonatanu vudo l'ẹke-a."

Ndu ono asu iya: "Ọ bụ ẹge i kfulu iya bụ ẹge ọo-du." ⁴¹ Sọlu abya ekfulu nu Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu; su: "Yenuaru mu okpobe ọnu." A bya atua ẹnwa; yo gude Jonatanu yele Sọlu. ⁴² Sọlu asu: "Unu tueduru mu lẹ Jonatanu ẹnwa ono." A bya atua ya; yo gude Jonatanu. ⁴³ Sọlu abya asu Jonatanu: "T'o kfueduru iya iphe, o meru."

Jonatanu asu iya: "L'ọ kwa nwa manụ-ẹngu, ya gude mgboro, ya gude l'ẹka rụta be ya kparu l'ọnu. Nk'iya gvwaru nu!"

⁴⁴ Sọlu asu iya: "Tẹ Nchileke gwakwaa ya ọchi; mbu mee ya ọphu ka njo; m'ọ -buru l'ẹ ti nwuhudu; nggube Jonatanu."

⁴⁵ Ndu ono abya asu Sọlu: "Tusweka! ?Nanu ẹge ee-shi gbua Jonatanu, bu onye dzoru ndu Ízurelu ndzu ẹge-a? Kamenu; ẹ to nwekwa; m'ọ bu ẹgbushi, e-shi ya l'ishi lufu; ke l'ọ bu Nchileke; be yetaru iya ẹka; yo mee iphe ono ntanu." Ndu Ízurelu eshi ẹge ono nafuta Jonatanu; te gbuhe iya.

⁴⁶ Sọlu achibuhu ndu Filisutayinu; ẹphe aghaa ifu; laphushia azu l'ali ẹphe.

Ndu Sọlu tsogbaaru ọgu

⁴⁷ Teke Sọlu wataru ọchi ndu Ízurelu b'o tsoru ndu ọhogu iya l'ẹphe ha ọgu: mbu ndu Móabu; ndu Amonu; ndu Édomu; ndu eze, achi ndu Zóba; me ndu Filisutayinu. Iphe, bu ndu ọphu ọ ghachiru ifu; be oomeje; ẹphe anyia nshi. ⁴⁸ Ọ luru ọgu mkparawa lu-gbua ndu Amaleku; shi ẹge ono nafuta ndu Ízurelu l'ẹka ndu kwaru iphe ẹphe l'okwata.

⁴⁹ Unwegirima Sọlu lẹ ndu k'unwoke bu: Jonatanu; Ishivi; me Malukishuwa. Ẹpha nwatibe iya nwanyi k'ogurennya bu Merabu; ẹpha ke nwata aburu Mikalu. ⁵⁰ Ẹpha nyee ya bu Ahinowamu, bu nwatibe Ahimazu. Ẹpha onye ishi ndu soja Sọlu bu Abuna Neru. Neru bu nwunne nna Sọlu. ⁵¹ Nna, muru Sọlu bu Kishi. Kishi yele nna Abuna, bu iya bu Neru tuko buru unwegirima Abiyelu.

⁵² L'oge ke Sọlu l'ọ ha bulephu ọgu ọgu, nwugbaaru oku be ẹphe lẹ ndu Filisutayinu shi anoduje. Yo buje Sọlu -phua onye, bu mkparawa l'ọgu; yo duta iya; yeru onwiya.

15

Aalù-gbu ndu Amalèku

¹ Tò dù iya bụ; Sámèlù abya asụ Sọlu: “Ọ bụ mbèdua bụ onye ono, Ojejoje ziru tẹ mu bya awụa ngu manụ l'ishi t'ì bụru eze ndu nk'iya, bụ Ízurelù ono. Nta-a bụ t'ì ngabe nchì; nua ozi, Ojejoje ziru t'e zia ngu. ² Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: ‘Lẹ ya a-nụ ndu Amalèku aphụ iphe ono, ẹphe meru ndu Ízurelù teke ono, ẹphe je akwaaru ẹphe l'uzo l'ẹphe shi Íjiputu alufuta ono. ³ Tugbua nta-a je etso ndu Amalèku ogu; nggu atuko iphe, bụ iphe, ẹphe nweru enweru mebyishia. Ba adukwa onye iidoobe ndzụ: nwoke lẹ nwanyị; unwegirima mẹ ndu e he l'ẹka; mẹ eswi; aturu; inya-ivu; mękpo nkakfụ-igara.’ ”

⁴ Tò dù iya bụ; Sọlu abya ekua ndu soja iya; ẹphe abya edzua lẹ Telayimu. Yọ gụa ẹphe ogu: ndu ophu shi Ízurelù adu ukporo unu madzụ l'ukporo madzụ ise.* Ndu ophu shi Júda adu ukporo unu madzụ ise.† ⁵ Sọlu pẹ atugbua jeshia mkpukpu ndu Amalèku; je ekeeru ẹphe lẹ nsuda. ⁶ Yọ sụ ndu Kenu: “T'ẹphe lufu l'ẹke ndu Amalèku nọ; k'ophu ya ta achikodu ẹphe lẹ ndu Amalèku gbushia; kẹ l'unu meru ndu Ízurelù l'ẹphe ha iphe-oma teke ono, ẹphe shi lẹ Íjiputu alufuta ono.” Ya ndono; ndu Kenu eshi lẹ Amalèku wufu.

⁷ Sọlu abya eshi lẹ Havila tsoo ndu Amalèku ogu jeye l'echi-egu Shu, nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata alì Íjiputu. ⁸ Yọ kpua Agagu, bụ eze ndu Amalèku lẹ ndzụ; gude ogu-mbeke gbugee ndu kẹ Agagu ono l'ẹphe ha. ⁹ Obenu lẹ Sọlu yẹle ndu nk'iya doberu Agagu ndzụ; mẹ iphe bụ aturu; eswi; unwu eswi, gbashiru ẹba; mẹ unwu aturu ndu ophu kakọta mma; jeyewaru l'iphemiphe obule, dù mma; ẹphe te mebyishi iya. Iphe ẹphe mebyishiru nwenkinyi abuleruphu unwu nkirika iphe; mẹ iphe, ẹ-ta badu uru.

Ojejoje anafu Sọlu okwa-eze iya

¹⁰ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Sámèlù; sụ iya: ¹¹ “Ọ bụ aphụ nọduru iya lẹ ya meru Sọlu t'ò bụru eze; kẹ l'ọ ghawaru yẹbe Ojejoje azu; haa ya etsotso; too mehe iphe, ya turu l'ekemu.” Iphe ono atsua Sámèlù l'ẹhu nshinu; yọ rakọta ẹkwa l'enyashi ono phuu l'araku Ojejoje. ¹² Yo be l'utsu iya; Sámèlù anmaa ẹwa jeshia tẹ yẹle Sọlu phụ. Yo rua; a sụ iya: “Lẹ Sọlu jeshiakwaru l'ugvu Kamèlù. Yọ kputsua iphe, ee-gudeje anyata iya; ghazia; yọ bụru iya oje Gíligalu.” ¹³ Sámèlù abya ejekfu Sọlu; Sọlu asụ iya: “Tẹ Ojejoje gọkwaru onu-oma nụ ngu. Ya meekwaru iphe, Ojejoje sụru tẹ ya mee.”

¹⁴ Sámèlù asụ iya: “?Ọra aturu-a, ya anua bụ kẹ ngunu? ?Ọra eswi-a, ya anua bụ ole-e?”

¹⁵ Sọlu asụ iya: “Ọ kwa ndu soja bẹ shi lẹ Amalèku gude iya lata. Aturu ẹphe; mẹ eswi ẹphe ndu ophu kakọta mma b'e doberu, ee-gude gwooru Ojejoje, bụ Nchileke ngu ẹja. Ndu ophu bẹ ayi mebyishikotaru l'ẹphe ha.”

¹⁶ Sámèlù asụ Sọlu: “T'ọ dukwaaru ngu. Tẹ ya karu ngu iphe, Ojejoje kfuru iya l'enyashi.”

Sọlu asụ iya: “Ngwaa; kfunuaru iya ẹya.”

¹⁷ Sámèlù asụ iya: “T'a gufuru l'i shi ha onwongu nwanshì l'ẹnya; ? tọ bụdunua nggu b'e meru ishi l'okpa-ikfu ndu Ízurelù tọ. Ojejoje abya awụa ngu manụ l'ishi t'ì bụru eze ndu Ízurelù? ¹⁸ Ojejoje ziru ngu ozi; sụ: ‘T'i je etso ndu ejo iya ono; mbụ ndu Amalèku ogu; gbua ẹphe jeye

* 15:4 15:4 Iphe ọ bụ bụ 200,000. † 15:4 15:4 Iphe ọ bụ bụ 10,000.

teke ephe a-buru kpurupyata.' ¹⁹ ?Bụ ngunu kparu iphe, e ti mehedu iphe, Ojejoje kfururu? Unu agbakebe je avuppyabe iphe-okwata; shi ege ono mee iphe, du eji l'enya Ojejoje."

²⁰ Solu abya asu Sámèlu: "Mu meekwaru iphe, Ojejoje kfururu; bya ejee ozi ono, Ojejoje ziru mu. Mu tukowa ndu Amaleku l'ephe ha gbushia; bya akpu Agagu, bu eze ephe le ndzu lata. ²¹ Ndu soja eshi l'iphe ono, a kwaru okwata ono kpukoo aturu; me eswi; mbu iphe, bu ophu kakota mma, e doberu k'emebyi. Ephe egwota iya t'e gude gwooru Ojejoje, bu Nchileke ngu ngweja le Giligalu."

²² Sámèlu asu iya:

"?Ngweja-ukfururu;
me ngweja mmanu odo;
?i tubesu l'o ka Ojejoje mkpa;
ma l'onuru iya okfu?
Onuru iya okfu kakwa
ogworu iya ngweja;
onu iphe le nchi aka ogude anu,
gbaru eba gwoo ngweja.

²³ Okwefu ikè duta-be eji l'o bu ogwo ogvu.

Oku onwonye ekuku
aduta-be eji l'o bu ogwa nte.
Keshinu ophu i jikaru iphe,
Ojejoje kfururu;
be Ojejoje jikaakwaru t'e b'i buhe eze."

²⁴ Ya ndono; Solu asu Sámèlu: "Ya meekwaru iphe, du eji. Ya dakaawaru ekemu Ojejoje; daka okfu nkengu. O kwa egvu be ya tsuhuru; kpuchia onu mee uche nk'ephe. ²⁵ Nta-a be ya aru ngu t'i guaru iya nvu; nggu etsoru iya laphu azu le Giligalu te ya je abaaruru Ojejoje eja."

²⁶ Obenu le Sámèlu suru iya: "Le ya te etsokwa iya alaphu azu. Ke l'o jikaru okfu Ojejoje; Ojejoje ajikakwa iya phu t'e b'o buhe eze ndu Izurelu!"

²⁷ Sámèlu aghakobe te ya tugbua; Solu eje aworu iya l'onu uwe-nlòkpuru iya; yo labahu. ²⁸ Sámèlu asu iya: "Ntanu owaa be Nchileke lafuru ngu ali-eze ndu Izurelu l'eka; woru iya nu onye obutobu ngu; onye ophu ka ngu oburu okpobe madzu. ²⁹ Ojejoje, bu iya bu odu-biribiri ndu Izurelu ta byakwa bya adzu ejo-ire; ophu o gbanweghedu obu iya; ke l'e to budu madzu mmanu; k'ophu o-gbanwe obu iya."

³⁰ Solu asu iya: "Ya meswewaru. Olobu; byiko kwabenu iya ugvu l'ifu ndu bu ogurennya ndu nke mu; me l'ifu ndu Izurelu; tsoru iya laphu azu; k'ophu ya a-baru Ojejoje, bu Nchileke ngu eja." ³¹ Sámèlu ekwe bya etsoru Solu laphushia azu; Solu baaru Ojejoje eja.

³² Sámèlu abya asu: "T'a kputaru iya Agagu, bu eze ndu Amaleku l'ekela!"

Agagu egude ehu-otso-ena jekfushia ya; l'ari le teke e gege egbu iya egbugbu be eswetawaru nu. ³³ Obenu le Sámèlu suru:

"O bu ege ono, i gude
ogu-mbeke mee unwanyi;
ephe agbaru eka nwa ono;
bu ege nne ngu a-buru
onye gba eka nwa l'ekela unwanyi no."

Sámèlu eworu Agagu gbua; ta anu iya nanu nanu l'ifu Ojejoje le Giligalu.

³⁴ Tò dù iya bụ; Sámèlù atụgbua lashia Ráma. Sọlu alashia l'ufu iya lẹ Gíbiya. ³⁵ Ophu Sámèlù te egudebua ẹnya iya phụ Sọlu ọdo jeye mbọku, yẹbe Sámèlù nwùhuru; e guderu l'ọ tsọru aphụ ẹhu Sọlu nshinu. Yo rua Ojejoje l'ẹhu lẹ ya meru tẹ Sọlu bụru eze ndu Ízurẹlu.

16

Sámèlù echi Dévidi eze

¹ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya asụ Sámèlù; “?Bụ teke ole bẹ ì-tsọbebe aphụ ẹhu Sọlu; l'ẹke ya gbe jìkawa t'ẹ b'ọ bụhe eze ndu Ízurẹlu. Gbajia manụ l'ụpyi ngu; tẹ ya zi ngu kẹ Jesi, bụ onye Bétulehemu; lẹ ya fọtawaru onye lanụ l'unwu iya ndu k'unwoke t'ọ bụru eze.”

² Sámèlù asụ iya: “?Nanụ ẹge ya e-shi jee? Sọlu -nụ ya bẹ oo-gbukwa iya.”

Ojejoje asụ: “Kputa nwada eswi; nggu asụ l'ọ bụ Ojejoje b'ì byaru ogworu ngweja. ³ Zia Jesi t'ọ bya l'ẹke ono, eegwo ngweja ono. Ya e-koshi ngu-a iphe, ii-me. Ọ bụ onye ọphu ya kfuru ngu; bẹ ì-wù manụ l'ishi t'ọ bụru eze ọbu.”

⁴ Sámèlù abya emee iphe ono, Ojejoje kfuru ono. Yo rulephu Bétulehemu; ndu bụ ọgurennya mkpukpu ono atuko anma kpakpakpa lẹ k'abyabya iya ono. Ẹphe ajigbaa: “?Ọ dua lẹ mma b'ọ byaru?”

⁵ Sámèlù asụ ẹphe: “Iye; ọ kwa-a k'oma. Ọ bụ Ojejoje bẹ ya byaru ogworu ngweja. Unu je emee onwunu t'unu dù nsọ; unu abya etsoru iya lẹ ngweja ono.” Ya ndono; yọ bya emee Jesi yẹle unwu iya ndu k'unwoke; ẹphe adu nsọ. Yọ bya ekua ẹphe t'ẹphe bya lẹ ngweja ono.

⁶ Ẹphe erua; Sámèlù aphua Eliyabu; ria: “L'ọ doru ẹnya l'ọ bụ onye ọphu, Ojejoje fọtaru t'a wua manụ l'ishi ọbu bẹ vudo Ojejoje l'ifu-a.” ⁷ Obenu lẹ Ojejoje sọru Sámèlù: “Be elekwa ẹnya l'ẹge ọ gbaru; m'ọ bụ ẹge ọ habe l'eli; lẹ ya jìkaakwaru iya. Ishi iya aburu l'ẹ tọ bụdu ẹge madzụ ele ẹnya l'iphe bụ ẹge Ojejoje ele iya. Madzụ anọduje ele ugbugba eli ẹhu; obenu lẹ Ojejoje anọduje ele ẹnya l'ime obu.”

⁸ Tò dù iya bụ; Jesi abya ekua Abinadabu; bya emee t'ọ shi Sámèlù l'ifu swee. Sámèlù asụ: “L'ẹ t'ọ bukwa onye ọwaa bẹ Ojejoje fọtaru.” ⁹ Jesi abya emee tẹ Shama sweta; Sámèlù asụ: “L'ẹ t'ọ bukwaphu onye ọwaa bẹ Ojejoje fọtaru.” ¹⁰ Jesi emee unwu iya ndu kẹ unwoke; ẹphe ẹsaa; ẹphe eshikota Sámèlù l'ifu swee. Sámèlù asụ: “L'ẹ to nwedu ẹphe onye ọphu Ojejoje fọtaru.” ¹¹ Sámèlù abya aji Jesi; sụ iya: “?Buwaphu mkpako unwegirima ngu; ndu k'unwoke ndọ-ọ?”

Jesi asụ iya: “Ọ phodufuaru onye kẹ nwata; ọle oochekwanu aturu.”

Sámèlù asụ iya: “T'ọ ye madzụ t'e je ekua ya; kẹ l'ayi ta anodudu anodu jeye teke oo-ruta.” ¹² Ya ndono; yo zi; e je ekua ya. Dévidi bụ nwata, dù kẹ nwa potopoto; l'ama mma; dukwaphu ugwu.

Ya ndono; Ojejoje asụ Sámèlù: “Gbeshi wua ya manụ l'ishi; kẹ l'ọ bụ iya bụ onye ọphu.” ¹³ Sámèlù abya egude ụpyi ono; wua ya manụ ono l'ishi l'ifu unwunne ndu ọphu. Keshinu mbọku ono; Ume Ojejoje abya Dévidi l'ẹhu k'ikike-ikike. Sámèlù atụgbua lashia Ráma.

Dévidi akporu Sọlu une

¹⁴ Ume Ojejoje lufuwaru Sọlu l'ẹhu; Ojejoje abya eye ẹjo maa t'ọ kpakashije ya ẹhu.

¹⁵ Ndu ozi Sọlu asụ iya: “?Lewaru; nta-a; bẹ ẹjo maa, Nchileke ziru akpakashị ngu ẹhu? ¹⁶ Tẹ nggube onye nwe-ayi zinua ayibe ndu ozi ngu

t'ayi je achọo onye maru ẹge aakpoje une; k'ọphu bụ ẹjo maa ono, Nchileke ziru ono kparutale ngu phu; onye ono akpọoru ngu iya; nggu aka nwa mma."

¹⁷ Ya ndono; Sọlu asụ ndu ozi iya: "Unu chọo onye maru ọkpo une ọhu-oma; dutaru iya."

¹⁸ Onye lanu ọle ndu ozi ono asụ iya: "L'ọ nweru nwatibe Jesi ke Bétulehemu, ya phuru; ke ọkpo une doru ọnya. O shihuru ike madu; bya aburu mkparawa l'ọgu. O maru ẹge eekfufe okfu; l'amakwaphu mma; bya aburu onye Ojejoje swiru eswiru."

¹⁹ Sọlu abya eyefu ndu ozi iya; t'ẹphe je ke Jesi je asụ iya: "T'ọ dee ya nwatibe iya ke nwoke iya ono; mbụ Dévidi, bụ iya bụ onye onanu, eche aturu ono." ²⁰ Ya ndono; Jesi abya akputa nkakfu-igara; chiru buredi tukobe iya; pata otumu mee; bya akputa nweghu ye iya; duru nwatibe iya ono; mbụ Dévidi nọ ẹphe t'ẹphe dujeru Sọlu. ²¹ Ya ndono; Dévidi alakfushia Sọlu je ejelahaaru iya ozi. Sọlu akwata ọswa yeru Dévidi obu. Dévidi egbe bya abwaruru onye achijeru iya ngwa-ọgu. ²² Tọ du iya bụ; Sọlu abya ezia t'e je ziaru iya Jesi: "T'ọ hanuaru iya Dévidi t'ọ tsoru jejeru iya ozi; kele umere iya du iya mma."

²³ Yọ buje teke ẹjo maa ono, Nchileke ziru ono kparutaru Sọlu l'ẹhu; Dévidi ewota une iya kpọlahaa. Sọlu agbakerehu; bya aka mma; ẹjo maa ono a paru iya haa.

17

Dévidi yele Goliyatu

¹ Ndu Filisutayinu abya atuko ndu soja ẹphe kukobe k'ọgu. ẹphe abya edzua ọle Soko l'alị Júda. Yọ buru ọle Ifesu-Damimu, nọ ọle mgbaku Soko yele Azeka; be ẹphe byaru bya akpọo k'ọgu. ² Sọlu yele ndu Ízurelu akpọo k'ọgu ọle nsuda Ela; kwaberu ndu Filisutayinu. ³ Ndu Filisutayinu anodu l'eli ugvu lanu; ndu Ízurelu anodu l'eli ugvu ọphu. Yọ buru nsuda ugvu labu ono be nọkahuru ẹphe.

⁴ O-ka-ibe l'ọgu, shi ọle Gatụ, ẹpha iya bụ Goliyatu abya eshi l'odu ke ndu Filisutayinu lufuta. Ogologo iya be du nkwo-eka tete. ⁵ Okpu-igwè, ookpu l'ishi be bụ ope b'e gude mee ya. Uwe ọgu, o yeru l'ẹhu kwaphu ope b'e gude mee ya. Uwe ono be era iya du unu shekelu iri l'ẹbo l'ukporo iri. ⁶ O gude iphe obu, e gude ope mee kechia ọkpa; bya ewofuaru arwa e gude ope kpua tukobe l'azu. ⁷ Ara, o gude l'eka dulephu l'ọ bụ igwè, shihuru ike, onye akpa ẹkwa egudeje akpa ẹkwa. Igwe, e gude kpua ishi arwa ono be era iya ha l'ọ bụ era ẹkpa ope ishingu. Onye apajeru iya iphe, oogbobeje l'ezeru onwiya be vutaru iya uzo. ⁸ Goliyatu abya evudo; raaru ndu soja ndu Ízurelu arara; sụ ẹphe: "Bụ ngunu kparu iphe unu lufutaru bya akpọo k'ọgu? Mbẹdua; ?mu ta budu onye Filisutayinu tọ. Tọ unubẹdua; ?unu ta budu ndu ozi Sọlu. Unu shi l'ime unu fota onye lanu t'ọ byakfuta mu! ⁹ O -buru l'ọo-du ike tso mu ọgu; gbua mu; ayi anodu unu l'eka. Olobu; ọ -bukwanuru ọle mbẹdua mekputaru iya; woru iya gbua; unubẹdua anodu ayi l'eka; jelahaaru ayi ozi!" ¹⁰ Onye Filisutayinu ono asụ: "Ntanu ọwaa be mu etsoru ndu soja ndu Ízurelu eka l'okpoma! Unu ye onye lanu te mu l'iya megba iya l'eka!" ¹¹ Anunu, Sọlu yele ndu Ízurelu nuru iphe, onye Filisutayinu ono kfuru; ẹhu erushihu ẹphe; egvu abya ẹphe l'ẹha.

Dévidi abya ọgba-phe ndu Ízurelu

¹² Dévidi bẹ̀ bụ̀ nwatibe onye Efuratu ono, ẹ̀pha iya bụ̀ Jesi, shi Bétulehemu l'ali Júda. Jesi bẹ̀ mụturu unwoke ẹ̀sato. O bụ̀wa ọ̀gurennya; kawa nka teke Sọlu shi achi. ¹³ Ụ̀nwegirima Jesi ụ̀madzu ẹ̀to ndu kẹ̀ ọ̀gurennya bẹ̀ tso Sọlu jee ọ̀gu. Onye kẹ̀ ọ̀kpara bụ̀ Eliyabu. Otsota iya aburu Abinadabu. Onye k'ẹ̀to aburu Shama. ¹⁴ Dévidi bụ̀ iya katsua ọ̀buta nwata l'ẹ̀phe. Ụ̀madzu ẹ̀to lẹ̀ ndu k'ọ̀gurennya phụ̀ bẹ̀ tso Sọlu. ¹⁵ Dévidi eshi eshije lẹ̀ kẹ̀ Sọlu eje ocheru nna iya egbu lẹ̀ Bétulehemu. O -jetsua; yọo la-phushia azu lẹ̀ kẹ̀ Sọlu.

¹⁶ Ụ̀kporo abali labu mgburumgburu bẹ̀ onye Filisutayinu ono lufutakotaru utsu l'urenyashi bya asugabe onwiya l'ẹ̀ke ono.

¹⁷ Tọ̀ du iya bụ̀; Jesi asu nwatibe iya; mbu Dévidi: "T'o wota nkwo-eka akpe-a, a huru ahuhu-a; me ishi buredi iri-wa; gude oso wojeru iya unwunne iya phe l'ẹ̀ke ono, ẹ̀phe doru k'ogu ono. ¹⁸ Gudekwaphu chiizu iri; nu onye ishi ndu soja ẹ̀phe. Maru me ehu -dua unwunne ngu phe mma; nggu abya edowaru mu ru ege ẹ̀phe du. ¹⁹ Ẹ̀phe lẹ̀ Sọlu; me ndu Ízurelu l'ẹ̀phe ha bẹ̀ chikoru nodu lẹ̀ nsuda Ela l'ogu onye lẹ̀ ndu Filisutayinu."

²⁰ Ya ndono; yo be l'onmewa utsu echile iya; Dévidi egbeshi paru aturu iya haaru onye eche-aturu odo; bya akwakobe ivu; tugbua jeshia l'ẹ̀ge ono, Jesi ziru iya ono. Yo buru l'o ruru ono bẹ̀ ndu soja ono azu egvu ọ̀gu; l'eje l'ifu ọ̀gu. ²¹ Ndu Ízurelu me ndu Filisutayinu abya akpoo; cheeru onwephe ifu. ²² Dévidi achiko ivu ono, o gude bya ono haaru onye l'eleta ivu ndu soja enya; gude oso gbakfu unwunne iya phe l'ifu ọ̀gu gedegede je ekele ẹ̀phe. ²³ Ẹ̀phe l'iya ekfukwada; o-ka-ibe ndu Filisutayinu ono; mbu Goliyatu, bu onye Gatu abya eshi l'ẹ̀ke ẹ̀phe kporu giriri k'ogu lufuta; bya ekfua ege ono, ookfujehawa ono; Dévidi anua iya. ²⁴ Ndu Ízurelu l'ẹ̀phe ha ebu nwoke ono enya; wata otsu egvu; gbakashihu. ²⁵ Ndu Ízurelu achiko l'ekfu; su: "?Unu phuru-a ege nwoke-wa anodujelephu abya? Iphe, ọ̀lufutaje bu t'o bya aturua ndu Ízurelu. Onye duru ike gbua ya bẹ̀ eze e-vukwaru eku, ha nshinu nu. Oo-kekwapu onye obu nwatibe iya; bya agufu ndibe nna onye obu l'akiriko ali Ízurelu."

²⁶ Dévidi aji unwoke ono, vudonyabe iya nu ono: "?Bu ngunu bẹ̀ ee-meru onye gburu nwoke Filisutayinu ono; wofu ndu Ízurelu iphe-iphere owaa l'ifu? ?Bu ngunu bẹ̀ onye Filisutayinu-wa bu; mbu akpapyi nwa-mma-wa; kẹ̀ t'o tujo ndu soja kẹ̀ Nchileke ophu no ndu?" ²⁷ Ẹ̀phe asu iya: "L'oo iphe ono, ẹ̀phe shi kfuhawa ono bẹ̀ ee-meru onye gburu iya nu."

²⁸ Eliyabu, bu nwunne Dévidi k'ogurennya anua ege yele ndu ono ekfu; voru oku ghua ehu l'ẹ̀ke Dévidi no; ji iya: "?I byaru ome ngunu l'ẹ̀ke-a? Mbu; ?bu onye b'i haru unwaturu phu l'echi-egu? Ya makwaru-a l'e tii kwejedu l'o nweru onye ishi kfu; makwaruphu ege obu shihuberu ngu ike; kẹ̀ l'iphe, i byaru bu t'i bya aphu ege e gude alu ọ̀gu ono."

²⁹ Dévidi asu iya: "?Bu ngunu bẹ̀ ya meru? ?Bu te ya be ekfushi okfu too?" ³⁰ Yo ghachi; jilaha onye odo iphe ono. A bya ekfukwaa iphe phu, e kfuhawaru iya phu.

³¹ Ndu odo anua onu, Dévidi yeru; tugbua je edooru iya Sọlu. Sọlu ezia t'o bya. ³² Dévidi abya asu Sọlu: "T'e b'o dukwa onye obu e-te etete l'okfu ehu onye Filisutayinu-a. Nwozi nggu bẹ̀ e-jee etso iya ọ̀gu."

³³ Sọlu asu iya: "L'e ti hakwa k'oje otso onye Filisutayinu ono ọ̀gu; i bukwa du nwata; obenu lẹ̀ yebedua buwa onye bu ọ̀gurennya, shi teke o bu okorobyala luta ọ̀gu."

³⁴ Dévidi asúkwanu Sọlu: “Mube nwozi nggu; be kwa aturu nna iya be ya shihawa cheta. Teke agu; m’o bu oke nkuta-oswa byaru bya apata nwaturu mu l’eke ephe doru; ³⁵ mu etsopyabe iya; kua ya iphe; nafu iya eya l’onu. Teke o ghakoberu; chikfuru mu; mu aworu iya; kwaa ya agba; woru iya gbua. ³⁶ Nwozi nggu; be gbuwaru gbua agu; gbua biye. Onye Filisutayinu-wa; mbu akpapyi nwamma-wa a-dukwapu ege ono; ke l’o tujowaru ndu soja ke Nchileke ophu no ndzu. ³⁷ Ojejeje ono, bu onye nafutaru mu le nvo odumu; me le nvo biye ono a-nafutakwa mu phu l’eka onye Filisutayinu ono.”

Solu asu Dévidi: “Jeshia. Te Ojejeje swikwaru ngu eswiru.” ³⁸ Solu abya achita akpawuru uwe iya kpua Dévidi; bya eworu okpu-ogu, e meru l’ope kpube iya; bya achita uwe-ogu iya yee ya. ³⁹ Dévidi abya eworu ogumbeke ya kepyabe l’uwe-ogu ono; bya ejeshia t’o gude iya jephee ejephe; ke l’o kwoduru iya ehu. Yo su Solu: “Le ya ta adukwa ike oye iphe owaa l’eye; ke l’o to kwoduru iya ehu.” Yo woru iya yeshikota. ⁴⁰ Yo bya ewota mgboro iya; bya afota mkpuma ise, kworu akwokwo le nggele, no l’eke ono; bya achiru iya ye le nwekpa, no l’eda iya, ndu eche aturu egudeje. Yo gude urobo iya l’eka; jekfushia onye Filisutayinu ono.

⁴¹ Ya ndono; onye Filisutayinu ono akparu onye apajeru iya iphe, eegude egbobuta onwonye ye l’ifu; l’eye abyakfuta Dévidi. ⁴² Yo bya ele Dévidi enya; bya aphu l’o bu nwata nshii, du nwa potopoto; l’ama mma; bya elephee ya enya. ⁴³ Yo su Dévidi: “?Ya bu nkuta meru iphe ichi oshi abyakfuta iya?” Onye Filisutayinu ono egude agwa nk’ephe kolahaa Dévidi onu; ⁴⁴ su iya: “Bya te ya woru anu ngu keeru unwu anu-egu-egbudu ye le unwenu, ephe l’eli!”

⁴⁵ Dévidi asu iya: “O bu oswi-okfu l’i gude ogumbeke; me arwa, du iche iche l’abyakfuta mu ogu. Obenu le mbedua gude epha Ojejeje, bu Okaribe-Kakota-Ike; mbu Nchileke ke ndu soja ndu Izurelu, bu iya bu onye ono, i turuwaru ono. ⁴⁶ Ntanu-a be Ojejeje e-me t’i daba mu l’eka; mu aku-tsua ngu; buta ngu ishi. Ntanu; be mu e-me t’unwu anu-egu-egbudu ye l’unwenu, ephe l’eli ria odzu ndu Filisutayinu; k’ophu mgboko mgburumgburu a-makwanuru le Nchileke no-o le Izurelu. ⁴⁷ Iphe, bu ndu-a, jiru eke-a a-maru l’o to budu ogumbeke ye le arwa; be Ojejeje egudeje dzofuta madzu; ke l’ogu-a be bu ke Ojejeje; oo-chikotaru unu ye ayi l’eka.”

⁴⁸ Onye Filisutayinu ono ejenyabede l’iya phu ntse k’ogu; Dévidi egude oso gbarua l’ifu ogu ono te ye le iya megba iya. ⁴⁹ Dévidi eyewaphu eka l’ekpa iya; wofuta mkpuma lanu; bya eseta urobo iya phu gbaa onye Filisutayinu ono l’egedege onu-ifu. Mkpuma ono aburu iya tsururu l’egedege onu-ifu ono. Yo ngahu; daa kpube ifu l’ali. ⁵⁰ Dévidi egude mkpuma; me urobo mekputa onye Filisutayinu ono; woru iya gbua; l’o b’o gude m’o bu ogumbeke l’eka. ⁵¹ Dévidi egude oso je enyikobe iya; woru eka l’ogu-mbeke onye Filisutayinu ono; mifuta iya l’obo iya; gude iya gbubufu iya ishi.

Ndu Filisutayinu aphulephu l’oka-ibe ephe ono be nwuhuwuru nu; ghaa ifu; ye okpa l’oso. ⁵² Ndu soja ndu Izurelu; me ndu ke Juda awu-lihu; l’atu uzu; chiru ndu Filisutayinu tugbua. Ephe achia ephe chi-rua Gatu; me l’eke eeshije abahu le Ekuronu. Ndu Filisutayinu, e gbushiru adabutsuaru l’uzo, e shi eje Sharému; mbu jeye le Gatu me Ekuronu. ⁵³ Ndu Izurelu achigelephu ndu Filisutayinu ono; laphutashia azu; je akwaa iphe okwata l’odu ephe. ⁵⁴ E metsua; Dévidi apata ishi onye Filisutayinu ono je edobe

lẹ Jerúsalemu. Yọ bya achikoo ngwa-ọgu onye Filisutayinu ono dobe l'ulo-ékwa nk'iya gèdegede.

Eedu Dévidi edukfu Sọlu

⁵⁵ Ya ndono; teke Sọlu phuru Dévidi ẹge oojekfu onye Filisutayinu ono ọgu b'ọ jiru Ábuna, bu iya bu onye ishi ndu soja iya; sọ iya: “?Nwata ono bunua nwatibe onye?”

Ábuna asu iya: “Nggube eze; ẹge i no ndzu ẹge i no iya-a be ya ta makwa iya.”

⁵⁶ Eze asu iya: “Kpataedu ishi nwatibe onye o bu.”

⁵⁷ Alata, Dévidi alatakwadua ogbu onye Filisutayinu ono; Ábuna eduta iya dutaru Sọlu lẹ Dévidi pakwadua ishi onye Filisutayinu ono l'eka. ⁵⁸ Sọlu abya aja ya: “Nwokoro; ?i bunua nwatibe onye?”

Dévidi asu iya: “Lẹ ya bukwa nwatibe nwozi ngu; mbu Jesi ke Bétulehemu.”

18

¹ Dévidi yele Sọlu ekfutsulephu; obu Jonatanu yele ke Dévidi eje atugba; yọ bya eyeeru Dévidi obu ẹge o yeru onwiya. ² Tsube mboku ono be Sọlu dutaru Dévidi swibe onwiya; too kwejehe t'ọ la ke nna iya. ³ Jonatanu yele Dévidi abya agbaa ndzu; ke l'o yeru Dévidi obu ẹge o yeru onwiya. ⁴ Jonatanu eyefu uwe-nlọkpuru, o yeru nu Dévidi; nukwa iya phu uwe-ọgu iya; ogu-mbeke ya; akfu iya; me akpo, ookeje l'uwe iya. ⁵ Iphe, bu iphe Sọlu ziru Dévidi t'o mee be oomeje ohuma; k'ophu bu l'o meru iya onye ishi ndu soja iya. Iphe ono adu ndu Ízurelu l'ephe ha mma l'obu; je akpaa lẹ ndu, ejeru Sọlu ozi.

Sọlu ejiru Dévidi ijimanya

⁶ Ndu soja edzebe wata alala lẹ Dévidi gbutsuaru onye Filisutayinu ono; unwanyi eshi l'iphe bu mkpukpu, nokota l'alí Ízurelu wufuta; chiru nkwa; chiru une; l'azu egvu ehu-otso-ena; l'ete iya etete gude eje eze, bu Sọlu ndzuta. ⁷ Ephe agu egvu ono; l'ete iya etete; asuje:

“Lẹ Sọlu gburu unukurunu;

Dévidi egbukwanua
unukurunu ugbo iri.”

⁸ Ehu eghulaha Sọlu eghughu; ke l'iphe ono, ephe ekfu ono be du iya eji. Yọ rja; sọ: “Dévidi be eekfu l'o gburu unukurunu ugbo iri; yebedua aburu unukurunu kpau. ?Bu ngunu be oo-natafua odo; ta budu ali-eze ndu Ízurelu?” ⁹ Keshinu mboku ono be Sọlu jilahaaru Dévidi ijimanya.

¹⁰ Yo rua echile iya; Nchileke ezi ejo maa; yọ bya eji Sọlu l'ehu k'ejieji. Yọ wata ome ogvu ogvu l'ime ọlo iya. Dévidi l'akporu iya une ẹge okpojehawaru iya ẹya. Sọlu egude arwa l'eka; ¹¹ l'ari te ya gude iya supyabe iya l'oshi-epoto. Yọ tua Dévidi arwa ono ugbo labu; yo zekota iya.

¹² Sọlu l'atsu Dévidi egvu; kele Ojejoje gbadowaru iya; swiwaru Dévidi eswiru. ¹³ Ya ndono; Sọlu abya edufu Dévidi l'eke yebe Sọlu no; woru iya mee onye ishi unu ndu soja labu l'ukporo ndu soja iri. Yọ buru Dévidi eduje ephe l'eje ọgu. ¹⁴ Iphemiphe obule, o yeru eka abujeru iya upete; kele Ojejoje be no swiru iya nu. ¹⁵ Sọlu aphua ẹge iphe agaberu Dévidi; tsulaha ya egvu. ¹⁶ Obenu l'iphe bu ndu Ízurelu; me ndu Júda l'ephe ha yeru Dévidi obu; ke l'oo ya be eduje ephe l'eje ọgu.

Dévidi alu nwatibe Sõlu

¹⁷ Sõlu asu Dévidi: “Owaa Merabu, bu nwata mu k’ogurennya. O -buru l’i gude ike ngu l’o ha l’ejeru mu ozi; l’a-luru Ojejoje ogo be mu e-ke ngu iya.” Ishi iya bu le Sõlu riru: “Le ya te ebyikpõdua Dévidi eka. T’o bururu ndu Filisutayinu e-do iya imo!”

¹⁸ Dévidi asu Sõlu: “?Bu onye be ya bu? ?Bu ngunu be ndu ibe iya; me le ndu ikfu nna iya bukwanu l’ali Ízurelu; ke te ya bya aburu ogo eze?”

¹⁹ Yo be teke ee-ke Dévidi nwatibe Sõlu ono; mbu Merabu; e gbe wowaru iya nu kee Adurelu, bu onye Mehola.

²⁰ Mikalu, bukwapu nwatibe Sõlu eyeeru Dévidi obu. A bya ekfuaru iya Sõlu; ehu atsõo ya ntumatu. ²¹ Sõlu aria: “Le ya e-ke iya t’o buru onya hata iya; k’õphu ee-shi ege ono te ndu Filisutayinu kpaphua ya.” Ya ndono; Sõlu asu Dévidi: “Owaa kwewa k’ugbo ebo, o dafutaru l’ii-buru ogo iya.”

²² To du iya bu; Sõlu ezi ndu ozi iya; su epe: “Unu kuchi Dévidi ekuchi; su iya: ‘L’ehu atsõkwa eze ena l’eke onõ. O kwaphu ege ono b’o dukota ndu ozi yebe eze mma l’enya. T’o byanu te eze mu ya nta-a.’ ”

²³ Epe anõduje l’ekfuru Dévidi iphe ono. Obule Dévidi asujekwanu epe: “?Unu tubesu l’o du ntse õburu ogo eze ege ono? Nwogbe be ya bu; to nwe onye maru iya nu k’ege ono.”

²⁴ Ndu ozi Sõlu ekfutsuleru iya phu iphe, Dévidi kfuru; ²⁵ Sõlu asu: “Unu su Dévidi: ‘Le Eze te elekwa enya t’o kwaru iya aswa odo l’ishi nwanyi ono; a gufu útsu akpapyi ukporo ndu Filisutayinu umadzu ise; te ya shi ege ono melata ndu õhõgu iya ono.’ ” Idzu Sõlu aburu ege ee-shi te Dévidi dalahu ndu Filisutayinu l’eka. ²⁶ Ndu ozi eze abya ekfuaru Dévidi iphe ono, eze kfuru ono; yo bya anabata iya te ya buru ogo eze. Ya ndono oge teke e kfuburu ta agvukwa; ²⁷ Dévidi egbeshi yele ndu etsoje iya nu je egbua ndu Filisutayinu ukporo madzu iri; chita útsu akpapyi epe; bya agudzua ya agudzu chee eze; k’õphu õo-bukwanuru ogo eze. Sõlu abya eduta nwatibe iya ono; mbu Mikalu kee ya.

²⁸ Sõlu abya amaru le Ojejoje nõ swiru Dévidi; bya eyeru le nwatibe iya; mbu Mikalu yeru iya obu nshinu; ²⁹ bya akaba ya ru õtsu egvu. Dévidi abõwaru iya ru õhõgu jeyewaru.

³⁰ Ndu soja ndu Filisutayinu anõduje ejekfu ndu Ízurelu ogo njepyabe. Yo buje iphe bu teke epe byaru; ndu ke Dévidi aka epe õnu nshi; a ma le ndu ishi ndu soja Sõlu ndu õphu l’ephe ha. E shi ege ono; epha Dévidi edelaha edede.

19

Sõlu eme te ya gbua Dévidi

¹ Sõlu abya ezi nwatibe iya; mbu Jonatanu me ndu ozi iya l’ephe ha t’ephe gbua Dévidi. Obenu le Jonatanu yeru Dévidi obu nshinu. ² Jonatanu eje edooru iya Dévidi; su iya: “Le nna iya; mbu Sõlu achõkwa uzo, oo-shi gbua ya. Wo iya t’o kwabekwaru onwiya enya l’utsu echile. T’o chõkwaa eke, nõ-chiru anõ-chi je edomia onwiya. ³ Ya e-tsõru nna iya je anõdu l’egu eke i nõ. Ya e-kfuru iya okfu ehu ngu. Iphe, ya nutaru iya l’õnu be mu a-bya emee t’i maru.”

⁴ Jonatanu abya ekfuaru nna iya; mbu Sõlu ke Dévidi le k’õma; su iya: “Nggube eze; be emekwa nwozi nggu Dévidi ejo iphe. E to dukwa eke o mewaru ngu eji. Iphe, o meshiru b’i ritakwaru uru nshinu. ⁵ O gude ishi ndzu iya tua ntõ teke ono, o jeru je egbua onye Filisutayinu ono. Ojejoje adzõo ndu Ízurelu l’ephe ha l’eke ha nshinu. I phukwaru iya-a; tee eswa

iya. ?Bù ngunu kparu iphe ii-me onye ẹ-to nwedu iphe, o meru iphe; mbu t'i woru Dévidi gbua l'ẹ b'ọ dụ iphe ii-guru nù iya?"

⁶ Sọlu anụa iphe, Jonátanu kfurú; bya eribua ya; sụ: "Kamenu; l'ẹ to nwedu iphe eme Dévidi." ⁷ Tọ dụ iya bụ; Jonátanu abya ekua Dévidi; tuko iphe ono dokotaru iya. Yo metsua duta Dévidi dujeru Sọlu; ẹphe atuko nọdu l'ẹge ẹphe shi nọduhawa.

⁸ Ogu abya adakwaa ọdo. Dévidi agbalihukwa je etso ndu Filisutayinu ogu; tsua ẹphe ọtsu ẹkfu; ẹphe agbaa nanu nanu.

⁹ Yo be ujiku lanu; Ojejoje ezi ẹjo maa; yọ bya Sọlu l'ẹhu teke ọ nọ l'ime ulo iya; paru arwa l'ẹka. Dévidi egudekwa nù une iya l'ẹka akpo. ¹⁰ Sọlu achọ tẹ ya gude arwa ono supyabe Dévidi l'oshi-ẹpotọ. Dévidi ezee ya; arwa ono. Yo je anguru l'oshi-ẹpotọ. Dévidi epyofu l'enyashi ono; gbalaa.

¹¹ Sọlu abya ezi ndu ozi iya t'ẹphe je l'ulo Dévidi je eche iya nche; k'ophu ẹphe e-gbu iya l'utsu. Mikalu, bụ nyee Dévidi ekfuaru iya; sụ: "L'ọ -buru l'ị tị gbadu oso ishi ndu ngu l'enyashi-a bẹ ee-gbukwa ngu echile." ¹² Tọ dụ iya bụ; Mikalu eshi lẹ windo kuzita iya; yọ gbafulu gbalaa. ¹³ Mikalu ewota ntekpe nyobe l'oshi-azee; chiru ẹkwà phukpua ya; bya eworu pyilo, e meru l'ẹji egbu dobe iya l'uzo ishi. ¹⁴ Yo be teke Sọlu ziru t'e je egude Dévidi; Mikalu asụ ẹphe: "L'ẹhu ta dukwa iya mma." ¹⁵ Sọlu eziphu ndu ono azu ọdo t'ẹphe je aphu Dévidi; sụ ẹphe: "Unu pata iya l'oshi-azee obu bya; k'ophu ya e-gbuwa iya ru." ¹⁶ Ndu ono abya abata; yọ buru ntekpe bẹ zẹ l'oshi-azee ono; mẹ pyilo, e meru l'ẹji egbu, nọ iya l'uzo ishi. ¹⁷ Sọlu asụ Mikalu: "?Nanu ẹge ọ dụ b'ị dzuru iya egbe ẹjo-ire ọwaa; dufu onye ohogu iya t'ọ gbalaa?"

Mikalú asụ Sọlu: "L'ọ sukwaru lẹ ya e-gbu yẹbe Mikalu; m'ọ -buru lẹ ya ta hadu iya tẹ ya gbalaa!"

¹⁸ Dévidi anahulephu gbalaa ono; jekfushia Sámèlu lẹ Ráma je achiko iphe, Sọlu mekotaru iya dooru iya. Tọ dụ iya bụ; yẹle Sámèlu ayiru jeshia Neyotu je anodu. ¹⁹ Ozi abya erua Sọlu nchị lẹ Dévidi bẹ nọ lẹ Neyotu Ráma. ²⁰ Yo zia t'e je egude Dévidi. Ẹphe erua bya aphua ogbo ndu nkfuchiru Nchileke l'ẹke ẹphe ekfuchiru Nchileke. Yọ buru Sámèlu bẹ vudo l'ẹke ono; nọdu l'ọ bụ onye ishi ẹphe. Ume Nchileke abya ndu ono, Sọlu ziru ozi ono l'ẹhu; ẹphe ekfuchilahaaru Nchileke. ²¹ A bya ekfuru iya Sọlu; yo zia ndu ọdo; ẹphe erua bya ekfuchikwaaruphu Nchileke. Sọlu abya ezia ndu k'eto; ẹphe ekfuchikwaaruphu Nchileke. ²² Tọ dụ iya bụ; yọ bya atugbua jeshia Ráma l'onwiya; bya erua l'eze welu ono, nọ lẹ Seku ono; bya aji; sụ: "?Bù awe bẹ Sámèlu yẹle Dévidi nọ?" Ẹphe asụ iya: "L'ẹphe nọkwa lẹ Neyotu lẹ Ráma." ²³ Sọlu atugbua jeshia Neyotu, nọ lẹ Ráma ono; Ume Nchileke abyakwa iya phu l'ẹhu. Yo tsoru ọzo ekfuchiru Nchileke jeye; yo rua Neyotu, nọ lẹ Ráma. ²⁴ Yọ lashia uwe iya; kfuchikwaaruphu Nchileke l'ifu Sámèlu. Yọ gbaru ọtu; daburu l'ẹke ono: eswe l'enyashi. Ọo ya kpataru iphe, ndiphe anọduje ekfu; sụ: "Sọlu; ọo tsofua lẹ ndu nkfuchiru Nchileke tọ?"

20

Jonátanu eyeru Dévidi ẹka

¹ Dévidi abya eshi lẹ Neyotu Ráma gbalaa jekfushia Jonátanu je asụ iya: "?Bù ngunu bẹ ya meru? ?Bù ngunu bụ iphe, dụ ẹji, ya meru? ?Nanu ẹge ya shi meswee nna ngu meru iphe o gude l'achọ ishi iya?"

² Jonátanu asụ iya: "Tuswekwa! Ishi ngu ta alakwa iya. Iphe, ii-ma bụ l'ẹ to nwedu iphe nna iya e-me t'ẹ b'o vuoduru ọzo kfuru iya ẹya: m'ọ

bụ iphe ha nshinu; m'ọ bụ ọp̄hu ha nwanshị. ?Bunua nḡunu meru iphe oo-domiru iya ọwaa edomi? Ẹ tọo bụkwa oswi-okfu!”

³ Dévidi abya eribua ya; sụ iya: “Lẹ nna ngu; b'o doru ẹn̄ya ọhuma lẹ nggu l'iya d̄u lẹ mma. Yo kpebuwa: ‘Lẹ ya te ekfuduru Jonátanu iphe ọwaa; ọ -d̄udu; bẹ oo-ghu iya eghughu.’ Kamenu; ọ kwa 'av̄uhu av̄uhu; lẹ ndz̄u iya egekwa egege.”

⁴ Jonátanu asụ Dévidi: “Iphe, ị sukporu tẹ ya meeru nggu bẹ ya e-me.”

⁵ Dévidi asụ iya: “Echile kwa Aji Ọnwa Ọphungu, gbarụ tẹ yele eze nọdu yekoo ẹka lẹ nri. Ọlobu; han̄a ya tẹ ya je edomia onwiya l'egu jeye l'ur̄enyashi nwarechi. ⁶ Teke nna ngu j̄iru aji iya; nggu asụ iya lẹ ya rọkwaru ngu t'ị haa ya tẹ ya jee l'ufu lẹ Bétulehemu; kẹ l'o nweru eja, ndu ufu egwoje afa-l'afa teke ono. ⁷ Ọ -b̄uru l'ọ s̄uru l'ọ d̄ua mma; nggu amaru lẹ nwozi ngu a-wa-a. Ọ -b̄ukwanuru l'ẹhu ghuru iya eghughu; nggu amaru l'ọ ch̄iru mu ejo idzu. ⁸ A -bya lẹ ngḡubedua: Mejekwaru yẹbe nwozi ngu iphe-oma; kẹle nggu l'iya nọdukwa l'ifu Ojejoje gbaa ndz̄u. O -nweru iphe, d̄u ẹji, ya meru; gbukwaa ya l'onwongu; be edukwa iya r̄u gude je ọnu nna nggu.”

⁹ Jonátanu asụ: “T̄uswekwa! Ndege o nweru ejo idzu, ya maru, nna iya ach̄iru ngu; ?ya tege ekfuduru ngu iya tọo.”

¹⁰ Dévidi ajīa ya; sụ: “?Nan̄u ẹge ya e-me maru; m'ọ -b̄uru lẹ nna ngu yeru ngu ọnu ẹhuka ẹhuka?”

¹¹ Jonátanu asụ: “T'ọ bya t'ẹphe je l'egu ono.” Ẹphe abya aȳiru jeshia l'egu ono. ¹² Jonátanu abya asụ Dévidi: “Tẹ Ojejoje, b̄u Nchileke kẹ ndu Ízurelu b̄ukwaru iya onye ekebe; lẹ ya a-j̄itakwa nna iya iphe ono l'egbe nta-a echile; m'ọ b̄u nwarechi. Ọ -b̄uru l'ọochiru ngu idzu ọma; bẹ ya e-mee t'ị maru. ¹³ Ọ -b̄ukwanuru lẹ nna iya bẹ ach̄o t'o merua nggu ẹhu; tẹ Ojejoje mekwaa yẹbe Jonátanu ọp̄hu ka n̄jo m'ọ -b̄uru lẹ ya te emedu t'ị maru; mb̄u dufu ngu t'ị gbalaa l'ẹhu-agu. Tẹ Ojejoje swikwaru ngu ẹge o shi swiru nna iya. ¹⁴ Ọ -b̄uru lẹ ya nọ ndz̄u; byiko; koshijekwa l'ị yeru iya obu; mb̄u egbe n-yemobu kẹ Ojejoje; k'ọp̄hu ya ta anw̄uhudu. ¹⁵ Be ewofukwa ọ-d̄u-lẹ-maa mma ayi ono l'ẹke ndibe mu nọ. Teke Ojejoje wofutsuaru ndu ọhogu ngḡube Dévidi l'ẹphe ha ¹⁶ tẹ ẹpha Jonátanu ba alufukwa l'ọnu-ulo Dévidi. Tẹ Ojejoje j̄ikwaa ndu ọhogu Dévidi ajīa iya.”

¹⁷ Jonátanu bẹ yeru Dévidi obu ẹge o yeru onwiya; yo mee Dévidi to ribudaru iya nte ọdo le yẹbedua, b̄u Dévidi e-yekwaru iya ph̄u obu ẹge ono. ¹⁸ Jonátanu abya asụ Dévidi: “Lẹ echile kwa Aji Ọnwa Ọphungu. Aa-makwaa l'ẹ t̄i byad̄u; kẹ l'oshi ngu a-daburu ophorokpo. ¹⁹ Teke o beru nwarechi l'uzo ur̄enyashi; nggu eje an̄odu l'ẹkaphu, ị domijeru onwongu teke iphe-a wataru adada ph̄u; kwaberu iya l'iku m̄kpuma Ezelu. ²⁰ Ya a-gba ọnu akf̄u ẹto l'uzo ẹke ono; mb̄u gbaa ya l'o nweru iphe, ya ḡoberu iya. ²¹ Teke ono; bẹ ya e-zi nwata okoro; sụ iya t'ọ t̄ugbua je ach̄o akf̄u ono. Ọ -t̄ugbulephu; ya asụ iya t'o shia ẹke iya ọp̄hu ị nọ ch̄o ya. Teke ono; nggu eshi ẹke ono lufuta. Kamenu; ẹ to nwedu iphe, e-me ngu n̄u. ²² Teke b̄ukwanu lẹ ya s̄uru nwata okoro ono t'ọ t̄ugbua; l'akf̄u ono n̄okwadu iya-a l'uzo ifu; iphe ọ b̄u b̄u t'ị t̄ugbua; lẹ Ojejoje s̄uwaru ngu t'ị t̄ugbua. ²³ A -bya abya l'iphe ọp̄hu ayi shi k̄fua; nyatakwa lẹ Ojejoje b̄u onye ekebe nggu l'iya gbururu jeye.”

²⁴ Ya ndono; Dévidi eworu onwiya domia l'egu. Aji Ọnwa Ọphungu ono abya erua; eze abya an̄odu tẹ ya ria nri. ²⁵ Eze an̄odu l'ẹke ọonoduje lẹ mgboro upho-m̄kpuma. Jonátanu an̄odu; ghaaru iya ifu. Ábuna an̄onyabe S̄olu lẹ mgberem̄ku. Obenu l'oshi kẹ Dévidi te nwedu onye nọ

iya nū. ²⁶ Ọphu Sọlu te nwedu iphe, o kfuru mbọku ono; ke l'ọ rịkwánuru: "L'ọ nweruphu ẹge ọ muru Dévidi tọ dudu nsọ.* O doru ẹnya l'ẹ tọ dudu nsọ." ²⁷ Yo be mbọku ọphu tsotarú iya nū, bú iya bú mbọku k'ẹbo l'ọnwá ọphungu ono; to nwe onye nọ l'ẹke Dévidi anoje. Sọlu asú nwatibe iya; mbú Jonátanu: "Bú ngunu meru iphe, nwatibe Jesi ta byadú ori nri unyaphua; t'ọ bya ntanú?"

²⁸ Jonátanu asú iya: "Lẹ Dévidi rọshikwaru iya ike tẹ ya haa ya t'ọ je Bétulehemu. ²⁹ Ọ sọru t'a haa ya tẹ ya je; lẹ ndibe ẹphe nweru ẹja, ẹphe egwo l'ibiyi nk'ẹphe. Unwunne iya pẹ asúkwanu tẹ ya bya. Yọ sù l'ọ-burú lẹ ya nọ mu l'obu; tẹ ya jenu tẹ yẹle unwunne iya pẹ phú. Ọ bú iya meru iphe ẹ tọ byadú ori nri-eze."

³⁰ Ẹhu eghulaha Sọlu eghughu l'ẹke Jonátanu nọ. Yọ sù iya: "Nggube nwa, ẹjo nwanyi-a; mbú nggube nwa, nwanyi-a, bú 'anuma anuma-a! Ọ dọ ngu lẹ ya ta madu l'ị tọru ike yeru nwatibe Jesi; l'eme iphe-iphere ekpu nggu lẹ nne, muru ngu nù tọo? ³¹ Ọ kwa ẹge nwatibe Jesi nọ-beberu ndzú lẹ mgboko-a bú ẹge ẹhu ngu; mẹ alì-eze ngu ta abyadú bya ekeru ekeru. Zikwaa t'e je ekuaru iya ẹya nta-a; ke l'ọ nwuhufutaje!"

³² Jonátanu ajì nna iya: "Bú ngunu bú ishi iphe, ee-gude gbua Dévidi? Bú ngunu b'ọ meru?"

³³ Sọlu eworu arwa tọ tẹ ya nmagbua Jonátanu. Yo doo Jonátanu ẹnya lẹ nna iya kpebuwaru tẹ ya gbua Dévidi. ³⁴ Jonátanu egude oke iwe shi l'ẹke ono, ẹphe nọ l'eri nri ono kwoliwu lufu. Iphe-iphere ono, nna iya eme ekpu Dévidi ono erua ya l'ẹhu; k'ọphu bú l'ẹ to rihedu nri lẹ mbọku k'ẹbo l'ọnwá ọphungu ono. ³⁵ Yo be l'utsu iya; Jonátanu egbeshi jekfushia Dévidi l'ẹgu l'ẹge ẹphe chíru. Yo duta nwata okoro nshì; yẹle iya ayìru. ³⁶ Yọ sù nwata ono t'ọ gbagbua je achọ akfú-wa, ya abya agbagba-wa. Nwata ono agbachia; yọ gbaa akfú ono l'uzo ifu nwata ono. ³⁷ Nwata erudelephu ẹke akfú ono daru; Jonátanu ekua ya; sù iya: "L'akfú ono daru iya l'uzo ifu!" ³⁸ Yọ rashiaru nwata ono; sù iya: "Ngwa-a! Gude ọso!" Be evudokwa evudo. Nwata ono atútuta akfú ono; byakfutashia nnajiufo iya. ³⁹ Ọbule nwata ono ta madu iphe, akọ nù; gbahalephu Jonátanu yẹle Dévidi. ⁴⁰ Ya ndono; Jonátanu achiru ngwa-ọgu iya chẹe nwata ono; sù iya: "T'ọ lawaru. Yọ chíta akfú ono chílaa."

⁴¹ Nwata ono atugbutsulephu; Dévidi eshi l'iku mkpuma ono l'uzo ọhuda bya adaa; buaru Jonátanu ifu l'alì ugbo ẹto. Ẹphe abya etsutsua onwẹphe ọnu; watakọta ẹkwa; ọbule Dévidi ka iya arara. ⁴² Jonátanu asú Dévidi: "Laa l'ẹhu-agu; ke l'ayi gudewa ẹpha Ojejeje ribua lẹ nggu iya a-buru ọnyà: 'Lẹ Ojejeje bẹ bú onye ekebe nggu l'iya; mbú jeye lẹ ndu o-shi-l'eri ngu rua lẹ ndu o-shi-l'eri nk'iya gburruru jeye.' " Ya ndono; Dévidi atugbutsua; Jonátanu ala phushia azú l'ufu.

21

¹ Dévidi atugbua jekfushia Ahimẹleku, bú onye achijeru Nchileke ẹja lẹ Nobu. Ẹhu anmahu Ahimẹleku anmanma l'ọ phuru Dévidi. Yọ jì Dévidi: "Iphe, meru iphe ọ bú yẹbedua byaru nwẹnkinyi iya; to nwe onye yẹ ẹya yi?"

² Dévidi asú Ahimẹleku, bú onye achijeru Nchileke ẹja: "L'ọ nweru iphe, eze ziru iya, ọ sọru iya t'ẹ b'ọ dukwa onye ya e-me t'ọ maru iphe ọphu, o ziru iya ọbu; mbú iphe ono, o ziru mu; lọo mu ẹke lẹ nchì ono. Ndu ozi

* **20:26** 20:26 Iphe, bú iphe nweru ike mee madzú t'ẹ b'ọ dọ nsọ b'e deshuru lẹ Liv 7:20, 21; 15:2, 31; 22:4-8; mẹ Dit 23:10, 11.

iya b'o nweru eke ya suru te ye l'ephe dzuda. ³ ?O nweru ege o ha ngu l'eka nta-a? Nunu iya ishi buredi ise; m'o bu iphe odo, no ngu nu."

⁴ Onye ono, achijeru Nchileke ono asu Dévidi: "Le buredi mmanu ta nokwa; gbahalephu buredi ndu ophu e doberu Nchileke iche; m'o buru-a l'unwokoro ono be epe l'unwanyi ta zedu."

⁵ Dévidi asu onye ono, achijeru Nchileke eja ono onu: "Ezi-okfu ezi-okfu bu l'ayi l'unwanyi te megbakwa keshinu, ayi gbeshiru ije. Mbu l'unwoke ono edobejekwa onwephe nsọ teke epe eje iphe mmanu odo; k'ophu o buru ke ntanu!"

⁶ Ya ndono; onye ono, achijeru Nchileke eja ono eworu buredi ono, e doberu Nchileke iche ono nu iya; eshinu e to dudu buredi odo, nonu; gbahaa buredi, e doberu nsọ l'ifu Ojejoje, bu ophu e wofuru; wota ophu evo oku dobe iche mboku, e wofuru akahu iya.

⁷ O nweru onye e jeru Sọlu ozi no l'eke ono mboku ono. Yo buru esede b'e sederu iya l'ifu Ojejoje. Epha iya bu Dowegu. O bu onye Edomu; buru onye ishi ndu echeru Sọlu aturu.

⁸ Dévidi aji Ahimeleku; su iya: "?T'i nweddu arwa; m'o bu ogu-mbeke l'eke-a? Kele ya te gudekwa ogu-mbeke; to nwe ngwa-ogu odo, ya gude; ke l'ozi ono, eze ziru iya ono be du oku-oku."

⁹ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono asu iya: "L'o kwa ogu-mbeke Goliyatu ke Filisutayinu ono, i gburu le nsuda Ela be no l'eke-a. A phuchiru iya l'ekwa dobe l'azu uwe-ukuvu, onye achijeru Nchileke eja eyeje. O -buru l'ichoo; nggu ewota iya; eshinu e to nweddu ogu-mbeke odo, no l'eke-a; gbahaa onanu."

Dévidi asu iya: "Le to nweddu odo, ka onanu mma; t'o nu iya eya ru."

¹⁰ O bu mboku ono be Dévidi gbafuru lakfushia Akishi, bu eze ndu Gatụ l'eke o gbalaru Sọlu. ¹¹ Ndu ozi Akishi asu Akishi: "?To budunua Dévidi owaa bu eze ndu ali ono to? ?To budunua yebdua be epe agu-kuje l'egvu: 'Le Sọlu gburu unukurunu ndu soja; Dévidi egbukwanua unukurunu ugbo iri.' " ¹² Okfu ono erua Dévidi l'ehu; yo wata otsu Akishi, bu eze ndu Gatụ egvu nshinu. ¹³ Yo lebezi enya; wata ome l'o bu onye ogvu eme l'ifu epe l'eke ono. Yo gude eka l'akakashị ibo obu edukfu mkpukpu ono; l'alashi onu-mini ekpu onwiya l'iji-agba. ¹⁴ Akishi asu ndu ozi iya: "Unu lenu; l'ogvu emekwa nwoke-wa! ?Bu ngunu kparu iphe unu dutaru iya eya? ¹⁵ Uko ndu ogvu; ?o du iya, kparu iphe unu dutaru iya eya t'o bya eme ege-a l'ifu iya. ?O batafujeru iya l'ulo to."

22

Sọlu egbushi ndu achijeru Nchileke eja

¹ Ya ndono; Dévidi eshi le Gatụ gbaru lashia l'ogba, no le Adulamu. Unwunne iya me ndibe epe l'ephe ha anu l'iya phu; wufu jekfushia ya l'eke ono. ² Ndu bu ndu iphe atsụ l'ehu; ndu ji ugwo; me ndu iphe, eemegbaa l'ali ono atuko wu-kfu iya. Yo bya aburu onye ishi epe. Unwoke, wu-tsoru iya nu; be du unu madzu.

³ Yo buru l'eke ono be Dévidi shi jeshia Mízupa l'ali Móabu. Yo rua je asu eze ndu Móabu: "?M'oo-kwe te nne le nna iya lakfuta iya te ye l'ephe nodu jeye teke ya a-maru iphe, Nchileke e-meru iya?" ⁴ Ya ndono; yo duru epe haaru eze ndu Móabu; epe ebua le nk'iya l'oge ono, Dévidi shi agba l'ezeru ishi iya ono.

⁵ Onye nkfuchiru Nchileke, bụ Gádu abya asụ Dévidi: “T’ẹ b’o n’ohe l’ulo, a kpushiru ike. T’o tughua lashia ali ndu Júda.” T’o du iya bu; Dévidi eshi l’ẹke ono lufu lashia l’oswa Heretu.

⁶ Sọlu abya anụa l’a phụwaru Dévidi me ndu etso iya nụ. Teke ono be Sọlu n’o le mkpuli oshi tamarisuku l’eli ugu, n’o le Gíbiya. Sọlu egude arwa l’eka; ndu ozi iya l’ephe ha atuko vudo; gbaa ya mgburumburu. ⁷ Sọlu asụ ephe: “Unu gebeduduphu; unube ndu Bénjaminu! Nwatibe Jesi; ?o-nukota unu ali; nụ unu mgbo vayinu to. ?O-mekota unu ndu ishi, l’achi unu ndu soja labu l’ukporo iri iri; me ndu ishi, achi ukporo ndu soja ugbo ise ise to. ⁸ ?Bu iya meru iphe unu l’unu ha chiru mu ejo idzu; to nwe onye, meru te mu maru teke nwatibe mu; me nwatibe Jesi gbaru ndu. To nwe l’unu ha onye ophu kparu mu ishi; m’o bu kfuaru mu le nwatibe mu; be yewaru nwozi mu, bu Dévidi dube dube t’o je edomia onwiya kwaberu mu; mbu ege o kwagebenuru mu-a ntanu-a.”

⁹ T’o du iya bu; Doweḡu ke Édomu yele ndu ozi Sọlu tukoru vudo l’ẹke ono asụ: “Le ya phukwaru nwatibe Jesi; l’o byakwaru ke Ahimeleku Ahitubu le Nobu. ¹⁰ Ahimeleku eje akpataru iya ishi l’eka Ojeje. O nwekwaruphu nri, o gworu nụ iya; bya eworu ogu-mbeke Goliyatu ke Filisutayinu phụ nukwa iya phụ.”

¹¹ Ya ndono; eze abya ezia t’e je ekuaru iya Ahimeleku Ahitubu, bu onye achijeru Nchileke eja; me ndibe nna iya l’ephe ha, bu ndu, achijeru Nchileke eja le Nobu. Ephe atuko wu-kfutashia eze. ¹² Sọlu asụ iya: “Gebe nchi nta-a nggube nwatibe Ahitubu!”

Ahimeleku asụ iya: “Owaa ya ndo-o; onye nwe mu nụ.”

¹³ Sọlu asụ iya: “?Bu ngunu meru iphe unu le nwatibe Jesi gbaru iya ejo idzu; nggu anu iya buredi; nụ iya ogu-mbeke; bya akpataru iya ishi l’eka Nchileke; k’ophu o bya ekwefuru iya ikè; je akwageberu iya ege-a, o kwageberu iya ntanu-a?”

¹⁴ Ahimeleku asụ eze: “?Nanukpoo onye odo, e gude ire iya eka le ndu ozi ngu l’ephe ha ege e gude ogo ngu; mbu Dévidi, bu iya bu onye ishi le ndu eche ngu nche; bya aburu onye a kakota okwabe ugu l’ufu ngu gbaa mgburumburu? ¹⁵ ?Bu mboku ono be ya beberu je okpata Nchileke ishi l’okfu ehu iya? Wawakwa! Te nggube eze ba atukobekwa nwozi ngu okfu; m’o onye lanu le ndibe nna iya; kele nwozi ngu ta makwa iphe, ada nụ; a gufulephu ege mu kfuberu-wa.”

¹⁶ Eze asụ: “I buakwa maa; Ahimeleku; mbu nggubedua l’ishi onwongu; me ndibe nna ngu l’ephe ha.” ¹⁷ Eze asụ ndu l’eche iya nche, nonyabe iya nụ: “Unu gbushia ndu-a, achijeru Nchileke eja-a; ke l’ephe turu ike yeru Dévidi. Ephe machacharu teke Dévidi agbala; ephe ta bya bya ekfuru iya eja.” Obenu le ndu ozi eze te nwe du onye ophu o heru uhere te ya halia eka gbua ndu achijeru Nchileke eja. ¹⁸ Eze abya asụ Doweḡu ke Édomu t’o gbushia ndu ono, achijeru Nchileke eja ono. Doweḡu aghakobe gbushilaha ephe. Iphe o gburu mboku ono bu ukporo madu eno l’umadzu ise, bu ndu yeru uwe-ukuvu. ¹⁹ Yo gudekwaphu ogu-mbeke bahu Nobu, bu mkpukpu ndu achijeru Nchileke eja je egbushikota unwoke, bu iya nụ; me unwanyi; me unwegirima; je akpaa le ndu ophu angukwadu era; mekpoo eswi; nkakfu-igara; me aturu.

²⁰ Obenu le Abiyata, tso le ndu k’unwoke l’unwegirima Ahimeleku Ahitubu be nahuru nụ gbakfushia Dévidi. ²¹ Yo kfuaru Dévidi le Sọlu gbugeekwaru ndu achijeru Nchileke eja. ²² Dévidi abya asụ Abiyata: “Le ya malekwaru-a mboku ono le Doweḡu ke Édomu e-kfuru iya Sọlu;

keshinu ọ nọ l'ẹ̀ke ono mbọ̀ku ono. Ọ kwa yẹ̀be Dévidi b'o shi l'ẹ̀ka; mbụ egbushi ono, e gbushiru ndibe nna ngu ono. ²³ Nọdu l'ẹ̀ke-a; ba atsushi egvu. L'onye achọ ishi ngu kwa ishi kẹ yẹ̀be Dévidi bẹ onye ọbu achọ. I-nọdu l'ẹ̀ke ya nọ; b'ẹ to nwedu iphe, e-me ngu nụ."

23

Dévidi adzo ndu Keyila

¹ A bya ekfuaru Dévidi: "T'o lekwa-a; lẹ ndu Filisutayinu bẹ etsookwa ndu Keyila ọgu; l'akwa iphe ẹphe ọkwata l'ẹ̀ke ẹphe eetsuje balị." ² Dévidi abya aji Ojejoje; sụ iya: "?Bu tẹ ya je etso ndu Filisutayinu ono ọgu tọ?"

Ojejoje asụ iya: "T'o je etso ndu Filisutayinu ono ọgu; dzọfuta ndu Keyila."

³ Ndu kẹ Dévidi asụ iya: "T'o lewaru; l'ẹphe atsụ egvu l'alị ndu Júda l'ẹ̀ke-a. ?Nanụ ẹge ọo-du mẹ ẹphe -je etso ndu Filisutayinu ọgu lẹ Keyila!"

⁴ Dévidi abyakwa bya akpata Ojejoje ishi ọdo. Ojejoje asụ iya: "T'o gbeshi jeshia Keyila; kẹle ya e-woru-a ndu Filisutayinu ye iya l'ẹ̀ka." ⁵ Ya ndono; Dévidi yẹle ndu etsoje iya nụ atugbua jeshia Keyila je etso ndu Filisutayinu ọgu; kpukoo elu ẹphe. Dévidi phẹ atsua ndu Filisutayinu ọtsu-ẹkfu bya adzọfuta ndu Keyila. ⁶ Teke ono, Abiyáta Ahimeleku gbalaru gbakfushia Dévidi lẹ Keyila ono b'ọ chikwa uwe-ukuvu.

⁷ E je edooru Sọlu lẹ Dévidi bẹ nọkwa lẹ Keyila. Sọlu asụ: "Lẹ Nchileke mewaru tẹ Dévidi dalahwaru iya l'ẹ̀ka; keshinu o je abahụ lẹ mkpukpu, e gude ọpho-mkpuma kpụ-pheta mgburumgburu; ye iya mkpukurkpu-igwè, eegudeje atuchi iya atuchi." ⁸ Sọlu abya ekukobe ndu soja iya k'ọgu; t'ẹphe je Keyila je ekepheta Dévidi yẹle ndu nk'ia.

⁹ Dévidi abya amaru lẹ Sọlu agbawaru iya ẹjo idzu; sụ Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke ẹja: "T'ọ chitaru iya nụ uwe-ukuvu ono." ¹⁰ Dévidi abya asụ: "Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; yẹbe nwozi ngu b'ọ nguwaru anguru lẹ nchị lẹ Sọlu bẹ eme t'ọ bya Keyila bya egude okfu ẹhu mu mebyishia mkpukpu-wa. ¹¹ Ndu Keyila; ?ẹphe a-kpụta mu nụ iya tọ? Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; kfuru yẹbe nwozi ngu tẹ ya maru: Sọlu; ?l'ọo-bya ẹke-a ẹge ono, ya nuru ono tọ?"

Ojejoje asụ iya: "L'ọo-byakwa."

¹² Dévidi abya ajikwaa ya ọdo: "Ndu Keyila; ?ẹphe a-kpụta yẹle ndu-a, etsoje iya nụ-a nụ Sọlu tọ?"

Ojejoje asụ: "Iye; l'ẹphe a-kpukwaru unu nụ iya."

¹³ Ya ndono; Dévidi yẹle ndu etso iya nụ, ruru unu madzụ l'ukporo madzụ iri* egbeshi lufushia lẹ Keyila; tsoru aghaphe. A bya edooru Sọlu lẹ Dévidi gbafuakwaru lẹ Keyila; yọ haa; ọphu o jehedu ẹke ono.

Dévidi nọ l'echi-egu

¹⁴ Dévidi anọ-kirishia l'ime ọgba l'echi-egu; mbụ nọduwaru l'alị ugvu l'echi-egu Zifu. Sọlu l'etsojeru l'achọ-phe iya mbọku-mbọku; obenu lẹ Nchileke te kwedu tẹ Dévidi daba iya l'ẹ̀ka.

¹⁵ Yọ buru lẹ Dévidi nọ l'alị Horeshi l'echi-egu Zifu b'ọ nuru lẹ Sọlu abya t'o gbua ya. ¹⁶ Jonátanu Sọlu egbeshi jekfushia Dévidi lẹ Horeshi. Yọ bya eyetaru iya ẹka; mee tẹ ọkpoma shihu iya ike lẹ Nchileke. ¹⁷ Yọ sụ Dévidi: "Ba atsushi egvu; kẹ l'ẹ̀ka nna iya; mbụ Sọlu te erukwa iya l'ẹ̀hu. Ọ bụ nggu a-buru eze ndu Ízurelu; yẹbedua e-kwe ngu ẹbo. Onanu dokpooru nna iya; mbụ Sọlu ẹnya ọhuma." ¹⁸ Ẹphe ẹbo achiko gbaa ndzụ l'ifu Ojejoje.

* **23:13** 23:13 Iphe ọ bụ bụ 600.

E metsua; Dévidi anọ-kirishiwaru l'alị Horeshi ono; Jonátanu alashia ufu iya.

¹⁹ Ya ndono; ndu Zifu awu-kfushia Sọlu lẹ Gíbiya je asu iya: “Lẹ Dévidi domikwaru onwiya l'alị ẹphe. Ọ nọ l'ogba, nọ l'alị Horeshi; l'ugvu Hakila l'uzo ọhuda alị, daburu swanmangu. ²⁰ Nta-a kwa t'ị bya teke dukpole ngu phụ mma nggube eze. Ọ bụ ayịbedua b'ọ dūwaruru t'ayi kpụta iya ye nggube eze l'ẹka.”

²¹ Sọlu asu ẹphe: “Tẹ Ojejoje gọkwaru ọnu-oma nū unu kẹ l'unu yeru mu obu. ²² Unu je akwakọbefua; unu achọfuta ẹke Dévidi anọduje; makwaruphu onye phuru iya nū l'ẹke ono; kẹle ya nuru l'ọ dūnukaru ẹregede. ²³ Ọo ya bụ t'unu je elezita ẹnya; geta iphe, bụ ẹke oodomije onwiya; unu alaphuta azu bya eyeru iya okfu l'ẹda. Unu -byakwanu; mu l'unu ayiwaruru: ọ -buru l'ọ nọ l'alị ono bẹ mu a-chọkota iya l'iphe bụ ẹnya-ufu, nọ l'ikfu Júda mgburumgburu.”

²⁴ Ya ndono; ẹphe atugbua vuru Sọlu ụzo jeshia Zifu. Dévidi yele ndu etso iya nū bẹ gbe nọduwa nū l'echi-egu Mawonu; l'uzo ọhuda alị, daburu swanmangu. ²⁵ Sọlu mẹ ndu yele iya yi abya awata ọcho Dévidi. A bya edooru iya Dévidi; yọ tugbua lashia l'iku mkpuma, nọ l'echi-egu Mawonu je anọdu. Sọlu abya anụ iya; chilahaa Dévidi l'ẹke ono. ²⁶ Sọlu l'eje l'azu ugvu ono azu iya ọphu; Dévidi yele ndu nk'iya l'eje l'azu iya ọphu; agba t'ẹphe gbalaaru Sọlu. Yo be lẹ Sọlu yele ndu soja iya eme t'ẹphe gbaa Dévidi pẹ mgburumgburu; gude ẹphe; ²⁷ nwozi erua bya asu Sọlu: “T'ọ byakwa ẹgwegwa! Lẹ ndu Filisutayinu byaakwaru ọgu ọ-lụa-ọlaa l'alị ayi.” ²⁸ Sọlu aghakọbelekwaphu; parụ ọchi Dévidi ha; yọ buru iya ojekfu ndu Filisutayinu. Ọo ya kparụ iphe ẹphe ekuje ẹke ono Sela-Hamahulekọtu.† ²⁹ Dévidi abya eshi l'ẹke ono tugbua je eburu l'ogba, nọ lẹ Ẹnu-Gedi.

24

Dévidi edobe Sọlu ndzu

¹ Sọlu achifutsulephu ndu Filisutayinu; bya alata; e dooru iya lẹ Dévidi nọkwa l'echi-egu Ẹnu-Gedi. ² Tọ dū iya bụ; Sọlu abya achita unu umadzu ẹsaa l'ukporo madzu iri,* bụ ndu a fọtaru lẹ ndu Ízurelu; ẹphe awufu chọru Dévidi yele ndu nk'iya jeshia l'uzo iya kẹ mkpuma egbu-ọsua. ³ Sọlu erua l'ọdu-aturu l'iku esu-uzo; yo nweru ọgba, nọ l'ẹke ono. Sọlu abahụ l'ogba ono tẹ ya jee l'uboku. A ma lẹ Dévidi; yele ndu nk'iya nọ l'ime ime ọgba ono. ⁴ Ndu kẹ Dévidi ono asu iya: “L'ọ kwa ntanụ bụ mbọku ono, Ojejoje kfuru ngu okfu iya; sụ lẹ ya e-woru onye ọhogu ngu ye ngu l'ẹka; t'i woru iya mee ẹge dū ngu mma-a.” Dévidi abya epyofuta; pyaa apyapya je ebyibuta ọnu uwe-nlọkpuru Sọlu. ⁵ E metsulephu; Dévidi awata ọnma onwiya ikpe kẹ l'ọ byibutaru ọnu uwe-nlọkpuru Sọlu. ⁶ Yọ sụ ndu ono, etsoje iya nū ono: “Tẹ Ojejoje be ekwekwa tẹ ya mee nnajiufu iya egbe iphe-a; mbụ onye ono, Ojejoje wuru manụ l'ishi ono; m'ọ bụ kẹ tẹ ya halia ẹka denyi iya; kẹ l'ọ bụ onye Ojejoje wuru manụ l'ishi.” ⁷ Yọ buru okfu ono bẹ Dévidi gude sede ndu nk'iya; tọ ha ẹphe t'ẹphe tso Sọlu ọgu.

Ya ndono; Sọlu eshi l'ogba ono lufushia; jeshia mkpa iya. ⁸ Dévidi emetsua bya eshi l'ogba ono lufuta bya ekua Sọlu; sụ iya: “Onye nwe mu nū, bụ eze!” Sọlu aghaa ẹnya. Dévidi abya efozita kpube ifu l'alị; woru onwiya machia; ⁹ sụ Sọlu: “?Bụ ngunu kparu iphe, jinoduje angaru ndiphe

† 23:28 23:28 Iphe “Sela-Hamahulekọtu” bụ bụ eze “Mkpuma gboru ọgu”. * 24:2 24:2 Iphe ọ bụ bụ 3,000.

nchị, anọduje edoru ngu lẹ Dévidi l'achọ t'o merua ngu ẹhu? ¹⁰ Ntanụ ọwaa b'i gudewa ẹnya ngu phụ ẹge Ojejoje meru; t'ị daba mu l'ẹka l'imé ọgba phụ. O nweru ndu sụru tẹ mu gbua ngu; obenu lẹ mu dobeleru ngu-andzụ. Mu asụ lẹ mu ta byakwa bya l'ahali ẹka mu denyi nnajiufo mu; kẹ l'ọ bụ onye Ojejoje wuru manụ l'ishi t'ọ bụru eze. ¹¹ Nna mu; lewaru ọnu uwe-nlọkpuru ngu ẹge mu gude iya l'ẹka! Mu byibutaru ọnu uwe ngu ono; mu te gbu ngu egbugbu. T'o doo ngu ẹnya nta-a; nggu amakwaruphu lẹ mu te meswedu ngu; ọphu mu te kwefubuaru ngu íkè. Ẹ to nwedu iphe, dụ ẹji, mu meru ngu; ọbule ìiche mu phụ t'ị gbua mu. ¹² Tẹ Ojejoje kpekwa ikpe ẹhu mu lẹ nggu; mbụ tẹ Ojejoje gwatakwa ngu ụgwo iphe, dụ ẹji ono, i meru mu on. Ọ bụ lẹ mu ta byadụ bya edenyi ngu ẹka. ¹³ Ọ dụ l'ọ bụ ẹtụ ndiche, sụru: 'L'ẹjo-ememe shi l'ẹka ẹjo-ududu.' Ọo ya bụ lẹ mbẹdua ta byadụ bya edenyi ngu ẹka. ¹⁴ ?Bụ ngunu meru iphe eze ndu Ízurelụ a-nọdu achị iya k'egbugbu? ?Bụ onye bẹ ìichi ọbu? ?Bụ odzu nwankuta; tọo bụ nwogu, ta gbadu ẹbà? ¹⁵ Tẹ Ojejoje kpekwa ikpe nggu l'iya; kfua onye ọphu iswi dụ mma. T'o lee ya ẹnya; haarụ mu enge nafuta mu l'ẹka ngu."

¹⁶ Dévidi ekfutsulephu ẹge ono; Sọlu aji iya: "?Nwa mu, Dévidi; bụ nggubedua ekfu iphe ono?" Sọlu ebyiswee ẹkwa. ¹⁷ Yọ abya asụ: "Ị kakwa mu odobe ẹka-ndo; kẹ l'i meru mu iphe-oma; obenu lẹ mbẹdua eme ngu iphe, dụ ẹji. ¹⁸ Ntanụ ọwaa b'i koshiru l'i meru mu iphe-oma; mbụ lẹ Ojejoje meru tẹ mu daba ngu l'ẹka; ti gbu mu. ¹⁹ Madzụ -phua ọhogu iya; ?ọhaje iya t'ọ tughua kẹ mmanu tọo. Ọo ya bụ; tẹ Ojejoje kfukwaa ngu ụgwo iphe-oma ono, i meru mu ono ntanụ-a! ²⁰ Nta-a b'o dowaru mu ẹnya l'ị bụfutaje eze; bụru nggu a-nọdu achị alị Ízurelụ. ²¹ Gude ẹpha Ojejoje riaru mu nte nta-a; l'ẹ t'o nwedu l'i bụfu awa mu ebufu; m'ọ bụ mee t'ẹpha mu chihu l'ufu nna mu!" ²² Tọo dụ iya bụ; Dévidi abya eriaru Sọlu nte; Sọlu alashia l'ufu iya.

Dévidi yẹle ndu nk'iya awụfu lap hushia azụ l'ọgba ono.

25

Nebalu aswaru Dévidi ụswara

¹ Ya ndono; Sámeļu abya anwuhu. Ndu Ízurelụ abya edzukobe; kwaa ẹkwa iya; lia ya l'ufu iya lẹ Ráma.

E meebe; Davidi atughua lashia l'echi-egu Paranu. ² O nweru nwoke Mawonu, nweru ẹku Kamelụ; bụru onye nweru iphe nshinu. O nweru unu aturu ẹsaa l'ụkporo aturu iri.* Eghu iya adu unu eghu labu l'ụkporo eghu iri.† Yọ nọdu lẹ mkpukpu Kamelụ l'akpu aturu iya ono ẹji. ³ Ẹpha nwoke ono bụ Nebalu; kẹ nyee ya aburu Abigelu. Nyee ya ono bụ nwanyi, nweru egomunggo; l'amakwaphu mma. Obenu lẹ nji iya, bụ onye Kálebu dụ ẹhuka; nweru ẹjo umere.

⁴ Dévidi anọdu l'echi-egu nua lẹ Nebalu l'akpu aturu iya ẹji. ⁵ Yọ bya ezifu ụmadzu iri l'unwu-okorọbya, l'etso iya nụ; su ẹphe: "Unu jekfu Nebalu lẹ Kamelụ; je ekeleru iya ẹya. ⁶ Unu sụ iya: 'Ndzụ iya ndzụ ogologo. T'ẹhu dukwa iya agu yẹle ndibe iya; męwaru iphemiphe ọbule, o nweru enweru! ⁷ Ya nwaru lẹ teke aakpuje aturu ẹji bẹ ruwaru nụ. Lẹ teke ẹphe lẹ ndu echeru iya aturu shi tuko nọdu l'ẹke lanụ bẹ ẹphe ta kpabua ndibe ngu ono ẹhu; to nwé iphe ẹphe, phuhujeru nụ teke ẹphe shi nọdu lẹ Kamelụ. ⁸ Ị -jia ẹphe; bẹ ẹphe a-kọru ngu-a. Ọo ya bụ; t'obu ngu rua l'ẹke

* 25:2 25:2 Iphe ọ bụ bụ 3,000. † 25:2 25:2 Iphe ọ bụ bụ 1,000.

unwu-okorọ́bya mu-wa nọ; keshinu ọ́phu ayi byaru l'oge aji. Byiko; nùkwa ndu ozi ngu-a; mẹ̀ yẹ̀be nwa ngu, bụ́ Dévidi iphe, ẹ̀ka ngu rukpeleruphu.' ”

⁹ Ndu ozi Dévidi ono erua; bya eworu ozi ono, Dévidi ziru ono zia Nebalu; bya angabẹ̀ nchị́ l'ọ́nu, oo-ye. ¹⁰ Nebalu aji ndu ozi Dévidi ono “?Bụ́ onye bụ́ Dévidi? ?Bụ́ onye bụ́ nwatibe Jesi? Ndu nta-a dụnkwa l'igwe shi kẹ́ nnajiufu ẹ̀phe l'agbakashihu. ¹¹ ?Bụ́ kẹ́ ngunu bẹ́ ya e-wota nri iya; wota mini iya; mẹ́ anụ́, ya gburu ndu akpụ́ aturu iya ẹ́ji je anụ́ ndu, ya ta madụ́ ẹ̀ke ẹ̀phe shi?”

¹² Unwu-okorọ́bya ono aghachi je ekfukotaru Dévidi ẹ̀ge Nebalu kfuru. ¹³ Dévidi asụ́ ẹ̀phe: “T'onyenonu wota ogu-mbeke ya turu!” Ẹ̀phe achị́ta ogu-mbeke ẹ̀phe tua onwẹ̀phe. Dévidi abya ewotakwaphu nk'iya turu. Ndu ọ́phu tso Dévidi bẹ́ rukwaru unu madụ́. Ụ́kporo ụ́madzu iri anọ́du swiru ivu ẹ̀phe.

¹⁴ Nwokorọ́bya lanụ́ lẹ́ ndu ozi kẹ́ Nebalu eje edooru nyee Nebalu; mbụ́ Abigelu; sụ́ iya: “I phurua lẹ́ Dévidi bẹ́ nọ́ l'echi-ẹ̀gu zia ndu ozi iya t'ẹ̀phe bya ekeleru iya nnajiufu; yo gbe meru iphe-iphere kpua ẹ̀phe. ¹⁵ Ọ́ bụ́ lẹ́ ndu ono mekwaru ayi iphe-oma. Ẹ̀phe ta akpabụ́kwaa ayi ẹ́hu; ọ́phu iphe ayi 'ephuhubua teke ono, ayi l'ẹ̀phe shi tuko nọ́du l'echi-ẹ̀gu ono. ¹⁶ Mbọ́ku-mbọ́ku: eswe l'enyashi; bẹ́ ẹ̀phe shi bụ́ru ụ́pho-mkpuma gbochiru ayi teke ono, ayi shi anonyabeje ẹ̀phe l'echi aturu ayi ono. ¹⁷ Nta-a kwa t'ị́ riedu iya; maru iphe, ii-me; kẹ́ l'iphe, dụn ẹ́ji bẹ́ abyakwa ọ́da-kfuta nnajiufu ayi yẹ́le ndibe iya l'ẹ̀phe ha; kẹ́ l'umere iya kwatakwaru dụn ẹ́ji; to nwe onye ọ́onujeru okfu.”

¹⁸ Abigelu abya emewaphu ẹ̀gwegwa je achị́ta ụ́kporo ishi buredi iri; otumu mẹ́e labụ́; aturu ise, e gburu hụ́chaa bya apama ya apama dobe; akpe, a hụ́ru yejia ogbonga ise; ụ́kporo ẹ́cha-mbeke ise, e gude akpuru vayinu ghee; mẹ́ ụ́kporo ẹ́cha-mbeke iri, e gude akpuru figu ghee. Yo gwoo ya doo l'eli nkakfụ́-igara; ¹⁹ sụ́ ndu ozi iya: “Unu tųgbua vuta ụ́zo; ya a-nọ́du etso-o unu l'azụ́.” Ọ́ bụ́ l'ẹ́ to kfukwanuru iya nji iya; mbụ́ Nebalu.

²⁰ L'ọ́ nọ́ l'eli nkakfụ́-igara iya agbazita l'uwuru, nọ́ l'ugvu ono; b'ọ́ phuru Dévidi yẹ́le ndu ono, tso iya nụ́ ono l'ẹ̀ke ẹ̀phe agbazitakwaphu l'abiyakfuta iya. Ẹ̀phe abya edzuda. ²¹ Yọ́ bụ́ru teke ono bẹ́ Dévidi kfuwokwaduru-a: “L'ẹ́ to nwedu uru, ọ́ baru iya mbụ́ echeche, ya cheru nwoke-wa ẹ́ku iya l'echi-ẹ̀gu; mbụ́ chee ya; k'ọ́phu bụ́ l'ẹ́ to nwedu iphe iya ọ́phu phuhuru nụ́. Yọ́ bụ́ru ẹ́jo iphe b'ọ́ gude kfua ya ụ́gwo iphe-oma, ya meru iya ²² Tẹ́ Nchileke mekwaa yẹ́be Dévidi ọ́phu ka njo; mbụ́ t'ọ́ gwakwaa ya ọ́chi; m'ọ́-rua l'ụ́tsu echile; ya edobe m'ọ́ bụ́ onye lanụ́, bụ́ nwoke ndzụ́ lẹ́ nk'iya.”

²³ Abigelu aphulephu Dévidi; nyifutakebewaphu l'eli nkakfụ́-igara iya ono; bya daa l'ifu Dévidi; woru ifu kpube l'alị́. ²⁴ Nwanyi ono adaa Dévidi l'ifu; sụ́ iya: “Onye nwe mu nụ́; t'ọ́ bụ́kwaru yẹ́bedua nwenkinyi iya bẹ́ aa-ta ụ́ta. Byiko; tẹ́ yẹ́be nwozi ngu kfunuru yeru ngu; t'ị́ nua l'olu nwozi ngu. ²⁵ Onye nwe mu nụ́; ba angakwaru mkpọ́koro nwoke ono, bụ́ Nebalu nchị́; kẹ́ l'ọ́ bulephu ẹ̀ge ẹ́pha iya dụn b'ọ́ dụn. Ọ́oza onye ẹ́swè l'ẹ́pha; l'emehukwaphu eswe. Obenu lẹ́ yẹ́be nwozi ngu nwanyi ta phụ́kwa ndu ozi ono, nggụ́be nnajiufu iya yeru ono. ²⁶ Obenu agha; nnajiufu; keshinu Ojejoje sephuwaru ngu azụ́; t'ẹ́ b'ị́ je egbua ọ́chi; mẹ́ t'ẹ́ b'ị́ gwata ụ́gwo iphe, e meru ngu l'onwongu; kamenu; bẹ́ bụ́kwa ẹ̀ge Nebalu dụn; bụ́ ege ndu ọ́hogu ngu; mẹ́ iphe, bụ́ ndu l'achọ́ ẹ̀ge ẹ̀phe e-shi mekata nggụ́be nnajiufu mu a-dụn. ²⁷ T'e wonuru iphe-a, mụ́be nwozi ngu nwanyi guderu nggụ́be nnajiufu mu nụ́ unwu-okorọ́bya ono, tso ngu nụ́ ono. ²⁸ Byiko;

guaruru nwozi ngu nwanyi nvu l'ẹke mu mesweru; ke l'a makahawaru le Ojejoje e-me k'ophu bu: i -chi-gee; nwatibe ngu achi-tsota ngu gbururu jeyewaru. T'e b'o dukwa ejo iphe, aa-phu ngu l'ehu jeye l'ege ii-no-beru. ²⁹ O -ruhuduru madzu l'achi ngu ke egbugbu be Ojejoje, bu Nchileke ngu ewoleruphu ndzu nggube nnajiufu mu kwachia ohu-mma l'ite ndzu. Obenu le ndzu ke ndu ohogu ngu phe be aa-gbaphu ege-a aagbaphuje mkpuma urobo-wa. ³⁰ Teke Ojejoje meleruphu nggube nnajiufu mu iphe du mma ono, o kweshigbaaru ngu ukwa iya ono; bya eworu ngu mee ishi l'ali Izurelu; ³¹ b'e to buduru nnajiufu mu aphu; obu te eku ngu ebemu l'i gburu ochi inyigirinyi; m'o bu l'i gwataru ugwo iphe, e meru ngu. Teke ono, Ojejoje e-meshiru nggube nnajiufu mu iphe ono, du mma ono; nyatakwa mube nwozi ngu nwanyi."

³² Dévidi asu Abigelu: "T'ajaja buru ke Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu; mbu onye ziru ngu t'i byakfuta iya ntanu-a. ³³ Te onu-oma bukwaru nke ngu l'ege enya shiru rua ngu ali l'iphe owa. Te onu-oma bukwaruphu ke nggubedua gbobutaru mu te mu be egbu ochi ntanu-a; gude eka mu gwata ugwo iphe, e meru mu. ³⁴ Odumeka be mu ribuakwaru nte: 'L'o -buru-a le Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu no ndzu ege o no iya-a; mbu onye ono, gbobutaru mu; mu te mehe ngu iphe ono, mu tuburu k'ememe ono; be ndege e ti gbaru bya iya ndzuta-a; b'o rua l'utsu echile; b'e to dukwa iphe kfu utsu, ga aphodu nu l'ufu Nebalu.' " ³⁵ To du iya bu; Dévidi abya anata iphe ono, o gwotaru iya ono; su iya: "T'o lawaru. Le ya nuwaru iphe, o kfu bya ekwetawaa."

³⁶ Abigelu abya alakfu Nebalu je aphu l'o noru l'ufu iya l'agba aji; ege ono, onye eze agbaje ono. Ehu atso Nebalu ena; kele mee emewaa ya l'enya. To nwe iphe, Abigelu kfu iya jeye nchi bohu. ³⁷ Yo rua l'utsu iya teke mee ono phohuru Nebalu l'enya; nyee ya abya atuko iphemiphe obule ono dokotaru iya; meji atofu iya; yo kpo-beru. ³⁸ A nlephu iphe, du l'o bu abali iri; Ojejoje echigbua Nebalu; yo buru iya anwuhu.

Dévidi aluta Abigelu

³⁹ Dévidi abya anu le Nebalu nwuhwaru; yo su: "T'ajaja buru ke Ojejoje; mbu onye ono, gwataru ugwo iphe-iphere ono, mu nataru l'eka Nebalu ono. Ojejoje kposhiwaru nwozi iya oye eka l'iphe, du eji, ya g'emeta kpua onwiya. Ojejoje meru t'ejo iphe, Nebalu meru tu-koru Nebalu l'onwiya iya l'ishi."

Dévidi ezia t'e je ezia Abigelu t'o bya te ya luru iya. ⁴⁰ Ndu ozi Dévidi ejeshia Kamelu je ezia Abigelu le: "Dévidi be zikwaru t'ayi bya eduta ngu t'i buru nyee ya."

⁴¹ Abigelu egbeshi bya ebuaru iya ifu l'ali; su: "Owaa mube nwozi unu nwanyi ndo-o; mbu onye a-nodu asaje ndu ozi nnajiufu mu okpa."

⁴² Abigelu ajikobewaphu bya eduta unwu-mgboko ise, ejeru iya ozi yeru onwiya; nyikota nkakfu-igara tsoru ndu ono, Dévidi ziru ozi ono; je awata olu Dévidi.

⁴³ Dévidi be aluhawa Ahinowamu, bu onye Jézerilu. Yele Abigelu abya achiko buru unyomu Dévidi. ⁴⁴ Teke ono be Solu kutawaru nwatibe iya, bu Mikalu; mbu nyee Dévidi kee Paliti Layishi ke Galimu.

1 Ndu Zifu atugbua jeshia Gíbiya je edooru Sọlu: “Lẹ Dévidi bẹ domikwaru onwiya l'ugvu Hakila, nọ ghaa ifu l'echi-ẹgu Jeshimonu?”
 2 Sọlu achita unu unwoke ẹsaa l'ukporo unwoke iri, a foru afofo l'alì Ízureḷu; ẹphe ayiri jeshia echi-ẹgu Zifu ocho Dévidi. 3 Sọlu phẹ abya emee onodu l'iku ọzo l'ugvu Hakila ono, nọ chee ifu lẹ Jeshimonu ono. Ophu bẹ Dévidi nọru l'echi-ẹgu. Yọ phulephu lẹ Sọlu tsowa iya abya ẹke ono; 4 zia ndu ngge; t'ẹphe je amaru m'ọ bụ oswi-okfu lẹ Sọlu abya. 5 Ya ndono; Dévidi epyofu jeshia ẹke ono, Sọlu phẹ kwaru ọdu ọgu ono. Yo rua; je aphụ ẹke Sọlu yẹle Ábuna Nẹru, bụ onye ishi ndu soja zẹ. Sọlu bẹ zẹ l'ime ọdu ọgu ono; ndu soja iya adọ-pee ya mgburumburu.

6 Dévidi abya aji Ahimeleku, bụ onye Hetu; mẹ Abishayi Zeruya, bụ nwunne Jóabu: “?Onye ophu e-tsoru iya t'ẹphe jekfu Sọlu l'ẹke ono, ẹphe nọ ono?”

Abishayi asụ: “L'ọo yẹbedua l'e-tsoru iya.”

7 Ya ndono; Dévidi yẹle Abishayi atugbua jekfu ndu soja ono l'enyashi. Ẹphe erua je aphụ Sọlu l'ẹke ọoze l'eku mgbenya l'ime ime ọdu ọgu ono yẹle arwa iya, o gwuberu l'alì l'uzo ishi iya. Ábuna yẹle ndu soja ono aze-pee ya mgburumburu. 8 Abishayi asụ Dévidi: “Ntanụ bẹ Nchileke mewaru tẹ ọhogu ngu daba ngu l'ẹka. Hanụ tẹ ya gude arwa sụpyabe iya l'alì ugbo lanụ; ya ta asukwa iya ẹya ugbo labụ.”

9 Dévidi egberu sụ Abishayi: “Be egbukwa iya! ?Bụ onye a-hali ẹka byia onye Ojejoje wuru manụ l'ishi t'ọ buru eze; tẹ ikpe ba nma iya?” 10 Yọ sụ ya: “Kamenu; ọ kwa Ojejoje l'onwiya e-gude ẹka iya chigbua ya. Ọ - nwuhudu l'oge nka-ezekuna nk'iya; yọ laa l'ọgu. 11 Tẹ Ojejoje be ekwekwa tẹ ya halia ẹka byia onye ono, Ojejoje wuru manụ l'ishi ono. Iphe, e-me nụ bụ t'ì mịta arwa ono; mẹ iphe-mini ono, nọ iya l'uzo ishi ono t'ayi gude tugbua.” 12 Ya ndono; Dévidi ewolia arwa ono yẹle iphe-mini ono, nọ Sọlu l'uzo ishi ono; yọ buru ẹphe atugbu. Iphe ono emee; to nwe onye phuru iya nụ; to nwe onye maru nụ; ophu 'onwedu onye tehuru nụ. Ẹphe atuko nọdu lẹ mgbenya; kele Ojejoje meru tẹ ọkpobe mgbenya gude ẹphe.

13 Dévidi abya adafu azụ iya ophu; je evudo l'eli ugvu l'ẹke teru nwenya. Ẹke, nọ-buhuru ẹphe akwata ha ụsa nshinu. 14 Dévidi abya ekua ndu soja ono; kua Ábuna Nẹru; sụ iya: “T'izadu oku; Ábuna?”

Ábuna aza; bya asụ: “?Ì bụ onye; nggube onye ophu, l'eku eze oku?”

15 Dévidi asụ Ábuna: “?Ọ kwa l'ì bunua nwoke? ?Nanụ onye agbaberu ngu nụ l'alì Ízureḷu? ?Bụ ngunu meru iphe ẹ ti letadu onye nwe-ngu nụ, bụ eze ẹnya? Ishi iya bụ l'ọ nweru onye byaru tẹ ya gbua onye nwe-ngu nụ, bụ eze. 16 Iphe ono, i meru ono ta dukwa mma. Kamenu; iphe, ruberu unu l'unu ha; kwa anwuhu; ke l'unu te letadu nnajiufu unu ẹnya; mbụ onye ono, Ojejoje wuru manụ l'ishi ono. Chikaedu ẹnya achika. ?Nanụ arwa eze; mẹ iphe-mini, o shi donyabe ishi iya.”

17 Sọlu amalekwaruphu l'ọ bụ olu Dévidi. Yọ sụ: “?Bụ olu ngu ndono nwatibe mu Dévidi?”

Dévidi asụ iya: “I-ye; eze; onye nwe mu nụ; ọ kwa iya-a.” 18 Yọ sukwapu: “Buhunu ke ngunu bẹ nggube onye nwe mu nụ achì nwozi ngu? ?Bụ ngunu bẹ ya meru? ?Nanụ egbe ẹjo iphe ya meru? 19 Byiko; nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; ngabenuru nwozi ngu nchì nta-a. Ọ - buru l'ọ bụ Ojejoje bẹ kpaliru ngu t'ì chilahaa mu ẹge ono; ọo ya bụ t'ọ natakwa ngweja-a. Teke bụ l'ọo madzu bẹ eme iya nụ; t'ẹphe bukwaru ndu Ojejoje buru onu. Nta-a bẹ ẹphe chifuwaru mu l'alì ke ndibe Ojejoje;

sù tẹ mu je ejelahaaru agwa ọdo ozi! ²⁰ Ọlobu; tẹ mee mu be egedakwa l'alì l'ẹke teru ẹnya l'ifu Ojejoje. ?Ì marua lẹ ya ta akadù nwogu nshìi ọga mkpa. ?Nanù ẹge e meru bẹ eze ndu Ízurelù byaru bya achilaha ya l'ọ bụ onye achì nta ọkwa l'eli ugvu."

²¹ Sọlu asù: "Ya meekwaru iphe, dù ẹji. Latanù azù; nwatibe iya Dévidi. Ya te ejehekwa ngu ome iphe mbọku ọdo; kẹ l'ì gùberu ndzù yẹbe Sọlu iphe ntanù-a. Ọ kwa éswè bẹ ya meru; mbù lẹ ya mewaru ẹjo iphe, ha nshinu."

²² Dévidi asù: "Ọ kwa arwa nggùbe eze ndọ-ọ. T'unwokoro ngu onye lanù bya ewota iya. ²³ Tẹ Ojejoje kfukwaa onyenonu ugwo odobe-ẹka-ndoo ya mẹ kẹ ovudoshi ike l'iphe, onye kfulu. Ntanù bẹ Ojejoje meru; tì daba iya l'ẹka; ọbule ya ta chọkwanu tẹ ya halia ẹka byia onye ono, Ojejoje wùru manù l'ishi ono. ²⁴ T'ọ bụkwaru ẹge ya gùberu ndzù ngu iphe ntanù; bẹ Ojejoje a-gubekwaphu ndzù nke iya; nafuta iya l'iphe, bụ iphe-ẹhuka, byaru iya nù."

²⁵ Ya ndono; Sọlu asù Dévidi: "T'ọnu-ọma bụkwaru nke ngu; nwa iya Dévidi. Ii-me iphe, ha nshinu; mee ya mefu iya ọnya!"

Dévidi atugbua; Sọ lu alaphushia azù l'ufu iya.

27

Dévidi alakfu ndu Filisutayinu

¹ Dévidi abya arĩa l'ime onwiya; sù: "M'a nonyaa ujiku lanù bẹ ya e-shikwa l'ẹka Sọlu laa l'iyi. Ẹ to nwekwa iphe ọdo, ẹ ta bụdu tẹ ya gbaru lashia alì ndu Filisutayinu; k'ọphu Sọlu a-kabèru haa ya achọ-phe l'alì Ízurelù; ya eshi ẹge ono nahù iya." ² Tọ dù iya bụ; Dévidi yẹle unwoke ono, dù unu madzù l'ukporo iri ono, bụ ndu nk'iya akwafù lakfushia Akishi Mawọku, bụ eze ndu Gatù. ³ Dévidi phẹ alakfushia Akishi je eburu lẹ Gatù. Onyenonu bẹ yẹle ndibe iya tukuru buru. Dévidi bẹ yẹle unyomu ẹphe ẹbo tuko buru; mbù Ahinowamu kẹ Jézerilù; mẹ Abigelu kẹ Kamèlù, bụ iya bụ nwanyi ono, nji iya; mbù Nebalu tufuru phù. ⁴ Ẹ dotsuaru Sọlu lẹ Dévidi gbalawaru lashia Gatù; ọphu ọ chọhedu iya ọdo.

⁵ Tọ dù iya bụ; Dévidi abya asù Akishi: "Ọ -buru lẹ ya nọ ngu l'obu; wofutanu mkpukpu lanù l'alì-a nù iya tẹ ya buru. ?Nanù ẹge ọ bụ yẹbe nwozi ngu bẹ nggu l'iya a-chìko buru lẹ mkpukpu-eze l'ẹke eze bu?" ⁶ Ya ndono; Akishi eworu Zíkùlagu nù iya mbọku ono. Yọ buru iya meru iphe Zíkùlagu bụ mkpukpu ndu eze ndu Júda jeye ntanù-a. ⁷ Dévidi ebua afa ọphu l'ọnwa ẹno l'alì ndu Filisutayinu ono.

⁸ Dévidi yẹle ndu nk'iya atugbua jeshia je etso ndu Geshu; ndu Gizi; mẹ ndu Amalèku ọgu ọ-lùru-ọlaa. Ndu ono bẹ shihawa teke turu etete butaru l'alì ono; tsube lẹ Shu jeye lẹ Íjiputu. ⁹ Yọo bújẹ ndu ọphu Dévidi bakfuwaru l'ọgu ono; yo gbushikota ẹphe. Ẹ tọ nwedu oke l'anya, oodobeje ndzù. Yọ tuko aturu ẹphe; mẹ eghu; eswi; nkakfù-igara; mẹ inya-ivu; jeyewaru l'uwe ẹphe gwoo. Teke e -metsuaru; yọ lakfushia Akishi. ¹⁰ Teke Akishi jiru iya: "Bù ibyiya ole b'i jeru ọgu ọ-lù-ọlaa ọbu ntanù?" Dévidi asù iya: "L'ọ bụ l'uzo ọhuda ndu Júda; m'ọ bụ l'uzo ọhuda kẹ ndu Jerahumelu; m'o bụ l'uzo ọhuda ndu Kenu." ¹¹ Ẹ to nwedu oke l'anya, oodobeje ndzù kpuru bya Gatù; kẹ l'ọoriye: "L'ẹphe e-jekwa je agbaa ya ama; sù l'ọo iphe, Dévidi meru ndọ-ọ." Yọ buru ẹge Dévidi shi emeje iya ndono l'oge teke o bukataru l'alì ndu Filisutayinu. ¹² Akishi eworu Dévidi

ye onwiya l'ẹ̀hu; sù onwiya: “Lẹ́ Dévidi l'a-bùwaruru nwozi iya gburu jeye; kẹ́ lẹ́ ndibe ẹ̀phe, bù ndu Ízurèlu bẹ́ kpọ́waru iya ashì ọ̀kpobe akpọ́kpo.”

28

¹ Yo rua teke ọ̀bu; ndu Filisutayìnu bya achìkobe ndu soja ẹ̀phe t'ẹ̀phe tso ndu Ízurèlu ọ̀gu. Akishi eje asù Dévidi: “T'o dokwaa ngu ẹ̀nya; lẹ́ nggu lẹ́ ndu nkengu e-dubekwa iya ọ̀gu.”

² Dévidi asù iya: “Teke ono; nggu aphùwaru iphe, nwozi ngu e-me.”

Akishi asù Dévidi: “Ọ́ dulephu mma; ya e-mewa ngu rù t'ì búrù iya onye nche jeye teke ya a-nọ-bebe.”

Sọlu yẹ́le nwanyi, bu lẹ́ Ẹ̀nudo

³ Sámẹ̀lu bẹ́ nwùhuwaru nù; ndu Ízurèlu l'ẹ̀phe ha araa ẹ̀kwa iya; bya elia ya lẹ́ Ráma. Sọlu bẹ́ chìkọ́waru ndu aphù àphù; mẹ́ ndu njibya rushikota l'alì ono.

⁴ Ndu Filisutayìnu abya edzua l'ọ̀du ọ̀gu lẹ́ Shúnemu. Sọlu achìkobe ndu kẹ́ Ízurèlu l'ẹ̀phe ha; dobe ẹ̀phe l'ọ̀du ọ̀gu nk'ẹ̀phe l'ugvu Gilobówa. ⁵ Sọlu aphùlephu ndu soja ndu Filisutayìnu; egvu abya iya l'ẹ̀hu; meji akfulahaa ya nkfù. ⁶ Yo jeshia ọ̀kpata Ojejoje ishi; ọ̀bu l'ẹ́ to nwedu ọ̀nu, Ojejoje yeru iya. Ẹ́ to shìdu lẹ́ nrọ́ zia ya ozi; to shì l'ido urimu; to shì l'ọ̀nu ndu nkfuchiru iya yeeru iya ọ̀nu. ⁷ Sọlu abya asù ndu ejeru iya ozi: “Unu leeru iya ẹ̀nya nwanyi aphùje àphù; tẹ́ ya je akpata iya ishi.”

Ẹ̀phe asù iya l'o nweru onye lanù, bu lẹ́ Ẹ̀nu-Dọ́.

⁸ Sọlu abya eworu onwiya gbugabe; chìta uwe mmanu yee. Yọ́ be l'enyashi; yẹ́le unwoke labù ayìru jekfushia nwanyi ono. Sọlu erua bya asù iya: “T'ọ́ kpataẹ̀duru iya maa ishi. Ọ́ bù onye ọ̀phu ya kuru ẹ̀pha iya; bẹ́ ìi-kpọ́-lita.”

⁹ Nwanyi ono asù iya: “Lenu; ọ́ kwa ì marua iphe, Sọlu meru. Mbù lẹ́ ndu aphù àphù; mẹ́ ndu njibya b'o rushikotaru l'alì-a. ?Bù ngunu kparu iphe ì bya eworu ọ̀nya kwebe lẹ́ ndzù iya; tẹ́ ya shì ẹ́ge ono nwùhu?”

¹⁰ Sọlu abya egude ẹ̀pha Ojejoje ribua; sù iya: “Kamẹ̀nu; l'ẹ́ to nwedu iphe, e me iya nù; k'iphe-a.”

¹¹ Nwanyi ono abya ajì iya; sù: “?Bù onye bẹ́ ya e-kuru ngu?”

Yọ́ sù iya: “L'ọ́ bù Sámẹ̀lu bẹ́ ii-kuru iya.”

¹² Nwanyi ono aphùlephu Sámẹ̀lu; chia mkpu; sù Sọlu: “?Nanù ẹ́ge ọ́ dù b'ì gbarù iya ẹ̀regede? ?Tọ́ bùdu nggu bù Sọlu!”

¹³ Sọlu asù nwanyi ono t'ẹ́ b'ọ́ tsushi egvu. Jì iya iphe ọ́ phùru?

Nwanyi ono asù iya: “Lẹ́ ya phùru maa l'ẹ́ke o shì l'alì alufuta.”

¹⁴ Sọlu ajì iya: “?Nanù ẹ́ge ọ́ gbaru?”

Nwanyi ono asù iya: “L'ọ́ kwa nwoke ọ̀gurennya, yeru uwe-nlọkpuru bẹ́ alufuta nù.”

Sọlu amalẹ̀ruphu l'ọ́ bù Sámẹ̀lu; fozita; woru ifu bua l'alì gude kwabẹ́ iya ugvu.

¹⁵ Sámẹ̀lu abya asù Sọlu: “?Bù ngunu bẹ́ iikuru iya, i gude bya akpọ́-lita iya ẹ́ge-a?”

Sọlu asù iya: “L'uboku ta dukwa mma; kẹ́le ndu Filisutayìnu bẹ́ byaru iya ọ̀gu; Nchileke apawaru iya haa; ọ̀phu o shijehedu l'ọ̀nu ndu nkfuchiru iya; m'ọ́ bù lẹ́ nrọ́ kfuru yeru iya. Ọ́ bù iya meru iphe ya eku ngu t'ì karù iya ọ̀zo, ya e-shi iya.”

¹⁶ Sámẹ̀lu asù iya: “?Ìichoru iya ngunu nta-a, Ojejoje ghọ́waru onye okfu ngu; ghawaru ngu azù-a? ¹⁷ Ọ́ bù iphe ono, Ojejoje shì iya l'ọ̀nu gbaaru

ngu ama iya ono bẹ reru ẹge ono. Ojejoje bẹ nafuwaru ngu ọkwa-eze ono; wowaru iya nū onye ọdo, bụ iya bụ Dévidi. ¹⁸ Ishi iya aburu l'ẹ ti nūduru Ojejoje okfu; jịka ogbushi ndu Amalẹku; shi ẹge ono mee tẹ oke ẹhu-eghughu iya l'ẹke ẹphe nọ lufuta ìphè. Ọ bụ iya meru iphe o meru ngu iphe-a, o meru ngu-wa ntanụ. ¹⁹ Ọphu ka nū bụ lẹ Ojejoje a-chiru nggu lẹ ndu Ízurelu ye ndu Filisutayinu l'ẹka; mbụ l'echile ọwaa bẹ nggu l'ụnwu ngu ndu unwoke a-lakfuta yẹbedua lẹ maa. Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ Ojejoje a-chiru ndu soja ndu Ízurelu ye ndu Filisutayinu l'ẹka."

²⁰ Akpajiji iphe ono, Sámeļu kfuru ono egude Sọlu; yọ ngabuhuwaphu teke ono daa l'alị. Ike agvụ iya; kẹ l'ẹ to nwedu iphe, shiru iya ọnu eswe l'enyashi mbọku ono. ²¹ Nwanyi ono abya aphụ ẹge ẹhu anma Sọlu anmanma; sụ iya: "Lenu; lẹ yẹbe nwozi ngu nwanyi bẹ nukwaru ngu okfu; mee iphe, i ziru iya ememe. Ya turu ndzụ iya ntụ; mekota iphemiphe ọbule, i sụru tẹ ya mee. ²² Byiko; gebenuru nwozi ngu nwanyi nchị; tẹ ya nū ngu nri t'i ria; k'ọphu ike a-dụ ngu; t'ị la."

²³ Sọlu ajịka lẹ ya te eridu nri ono. Ndu ozi iya etsoru nwanyi ono; rọlahaa ya; yo kweta teke ono. Yo gbeshi l'ẹke, ọ zẹ l'alị je anọ-zita l'oshi-azee.

²⁴ Nwanyi ono bẹ nweru nweswi, gbaru ẹba, nọ l'ulo iya. Yo gbuwa iya phụ teke ono teke ono; wota ntụ witu gwọo gude ghee buredi, ẹ te eyedu iphe, ekoje buredi. ²⁵ Nwanyi ono abya akwashiaru Sọlu phẹ iphe ono; ẹphe eria. E metsua; ẹphe atugbua l'enyashi ono lashia.

29

¹ Ndu Filisutayinu abya edzua ndu soja ẹphe lẹ Afẹku. Ndu kẹ Ízurelu eje akpọbe ọdu ọgu nk'ẹphe lẹ mgboro ẹke mini, anọduje amushi lẹ Jézerilu. ² Yo be teke ndu ishi ndu Filisutayinu keshiru ndu soja ẹphe; ẹphe awụ l'ụkporo ise ise; ndu unu labụ l'ụkporo iri iri; Dévidi yẹle ndu nk'iya l'awụ etso ẹphe; ẹphe lẹ Akishi. ³ Ndu ishi ndu Filisutayinu abya ajị: "Bụ ngunu bẹ ndu Híburu ọwaa eme l'ẹke-a?"

Akishi asụ ẹphe: "L'ọ kwa Dévidi ọphu shi buru nwozi Sọlu, bụ eze ndu Ízurelu? Mu l'iya buakwaru iphe, kariru afa ophu. Ọ bụ lẹ keshinu ọphu ọ gbafutaru l'ufu Sọlu gbakfuta mu b'ẹ to nwekwa ntupo, mu phujewaru iya l'ẹhu."

⁴ Ẹhu eghulahaa ndu ishi ndu Filisutayinu ono eghughu; ẹphe asụ iya: "T'o duphukwa ẹphe azụ t'ẹphe je anọdu l'ẹke ono, a nuru ẹphe t'ẹphe buru ono. T'ẹ b'o tsokwaru ẹphe je ọgu; ọdumeka bẹ ọo-ghakọbekwa tso ayi ọgu. ?Tọ kadu mma tẹ yẹle nnajiufu iya doshia iphe adaru ẹphe; mẹ lẹ t'o gbushia ayi? ⁵ ?Tọ budunua Dévidi ọwaa; bẹ ẹphe aguje l'egvu:

" 'Lẹ Sọlu gburu unukurunu;
Dévidi egbukwanua
unukurunu ugbo iri.' "

⁶ Ya ndono; Akishi abya ekua Dévidi; sụ iya: "Kamenu; l'ị bulephu onye eegude ire iya ẹka. Ọ dū iya; t'ị tsoru l'oru soja ẹphe. Lẹ keshinu mbọku, i lakfutaru iya jeye nta-a; b'ẹ to nwedu ntupo, ya phujeru ngu l'ẹhu. Obenu l'ẹ tị dudu ndu ishi ono mma l'anya. ⁷ Tugbua lashia l'ẹhu-agu; bẹ ejekwa ome iphe, ẹ-ta dudu ndu ishi ndu Filisutayinu mma."

⁸ Dévidi ajị iya: "Buhunu ngunu bẹ ya meru? ?Bụ ngunu b'ị phuru l'ẹhu yẹbe nwozi ngu tsube lẹ mbọku ono, ya lakfutaru ngu ono jeye nta-a? ? Nanụ iphe bụ lẹ ya te ejedu je etso ndu ọhogu nggube eze, bụ onye nwe mu nū ọgu?"

⁹ Akishi asù iya: “Lẹ ya marua l'ì dú yẹbedua mma l'enyà l'òbu ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nchileke Ọbule ndu ishi ndu Filisutayìnu kfuwaru sù l'ẹ tii tsodu ẹphe eje ọgu ono. ¹⁰ Ọlobu; nmaa ẹwa l'ùtsu nggu lẹ ndu ono, shi ejeru nnajiufu ngu ozi ono; mbù ndu ono, nggu l'ẹphe tuko yìru ono t'unu tųgbua mẹ iphoro dulephu ẹrigeri l'ùtsu.”

¹¹ Ya ndono; Dévidi yẹle ndu nk'iya egbeshi l'ònma-ẹwa ọtsu laphushia azù l'alì ndu Filisutayìnu; ndu Filisutayìnu atųgbua; yọ buru ẹphe oje Jézerilu.

30

Dévidi etso ndu Amalẹku ọgu

¹ Dévidi yẹle ndu nk'iya phù erulephu Zíkulagu lẹ mbọku k'ẹto; k'ọphu ẹphe gbeshiru; ndu Amalẹku ejewa ọgu ọ-lua-ọlaa l'uzo ọhuda; mẹ lẹ Zíkulagu. Ẹphe alua Zíkulagu; muru ọku ye iya. ² Ndu Amalẹku ono akpua unwanyi, nọ iya nù lẹ ndzù; mbù kpua kpua nwata l'ogurennya. Ẹ to nwedu m'ọo onye lanù, ẹphe gburu egbugbu; gbahaa l'ẹphe kpuru ẹphe lẹ ndzù lashia. ³ Teke Dévidi yẹle ndu nk'iya ono rutaru Zíkulagu bẹ ẹphe bya aphù ẹge ọku mebyishiru iya; bya eyeru l'a kpukotaru unyomu ẹphe; mẹ unwegirima ẹphe lẹ ndzù. ⁴ Dévidi yẹle ndu nk'iya ono akwaa ẹkwa ẹge ono jeye ike agvushia ẹphe. ⁵ Unyomu Dévidi ẹphe ẹbo, bụ iya bụ Ahinowamu kẹ Jézerilu; mẹ Abigelu, ọphu nji iya, bụ Nebalu tųfuru phù; mbù onye Kamèlu phù b'a kpatakwaruphu.

⁶ Iphe ono atsua Dévidi l'ẹhu nshinu; kẹ lẹ ndu nk'iya ono wataru okfu t'a tųgbua ya lẹ mkpuma. Ẹphe l'ẹphe ha bẹ ẹhu gbanwuhuru ọku k'unwu ẹphe: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwanyi, a kputaru. Obenu lẹ Dévidi shilee Ojejoje l'ẹka dua onwiya ike. ⁷ Tọ dú iya bụ; Dévidi abya asù Abiyáta Ahimẹleku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja: “T'o wotaru iya nù uwe-ukuvu!” Abiyáta achita iya chijeru iya. ⁸ Dévidi abya aji Ojejoje; sù iya: “?Tẹ ya chįwaru ndu ọ-lua-ọlaa ono tọo? ?Ya a-gbakfu ẹphe?”

Nchileke asù iya: “T'ọ chipyabe ẹphe; l'ẹphe a-gbakfu-a ẹphe; nashikota ẹphe iphe ono l'ọ ha.”

⁹ Dévidi yẹle ndu nk'iya ono dú unu l'ụkporo iri. Ẹphe abya erua nggele Besọ. Yo nweru ndu ọphu harù nọshia l'ẹke ono; ¹⁰ kẹ l'ụkporo madzù iri l'ẹphe; bẹ ike gvushiru; ẹphe te eswehe nggele ono. Yọ buru Dévidi; mẹ unu madzù bẹ chipyaberu ndu ono jeshia. ¹¹ Ẹphe agbata je aphua onye Íjiputu l'echi-ẹgu. Ẹphe eduta onye ono dutaru Dévidi. Ẹphe abya eworu nri nù iya; yo ria; bya echebe iya mini; yọ ngua. ¹² Ẹphe eworu ibiribe ẹcha-mbeke, e gude akpuru oshi figu mee; mẹ ọphu e gude akpuru vayìnu mee; nù iya. Yọ taa ya bya awọta onwiya; kẹ l'ọ nọwaru abalì ẹto: eswe l'enyashi; tọ ngu m'ọo mini. ¹³ Dévidi aji iya: “?Bù onye b'i tso? Tẹmanu; ?bù awe b'i shi?”

Nwokorọbya ono asù iya: “Lẹ ya kwa onye Íjiputu; bukwaruphu nwohu onye Amalẹku. Nnajiufu iya haru iya eshinu k'abalì ẹto nta-a; kẹ l'ẹhu ta dudu iya mma. ¹⁴ Ayi jeru ọgu ọ-lua-ọlaa lẹ Keretu l'uzo ọhuda; mẹ lẹ ndu bu l'ẹke iya kẹ ndu Júda; mẹ ndu Kálẹbu, bu l'uzo ọhuda. Ayi eye ọku lẹ Zíkulagu.”

¹⁵ Dévidi aji iya: “?Ì-dù ike duru iya je ekoshi iya ndu ọ-lua-ọlaa ono?”

Yọ sù iya: “T'o gude ẹpha Nchileke riaru iya nte l'ẹ tii gbudu iya; m'ọbu kpuru iya nù Nnajiufu iya. I riwaru iya nte ono bẹ ya e-duru ngu-a je ekoshi ngu ẹke ẹphe nọ.” ¹⁶ Yo duta Dévidi; ẹphe erua. Ndu Amalẹku ono awushiru l'alì ono; l'eri; l'angu; l'eme ẹswà k'igweligwe ọkwata ono,

ephē kwaru l'alì ndu Filisutayìnu; mē kē ndu Júda ono. ¹⁷ Dévidi phē eshi l'urenyashi mbòku ono gbua ephē jeye l'urenyashi echile iya. To nwe m'òo onye lanu, gbalaru nu; a gufu unu unwu-okoròbya lanu, nyikoberu ìnya-ivu; gbalashia. ¹⁸ Dévidi phē atùko iphe ono, ndu Amaleku gworu ono natakota jeye l'unyomu iya ephē èbo. ¹⁹ È to nwedu iphe ephē, ophu phuhuru ephuhu; onye ukfu l'onye nta; unwokoro l'unwu-mgbòko; iphe, a kwaru l'òkwata; mē iphe mmanu odo, ephē gwokoru egwoko. Dévidi phē anaphutakota iya azu. ²⁰ David phē abya akpua aturu ndu Amaleku; mē eghe ephē; mē eswi ephē. Ndu kē Dévidi ono, kparu èku ono evuru uzo; sù: "Òwaa bù iphe, Dévidi kwataru l'òkwata."

²¹ Dévidi abya abyakfuta ukporo madzu iri phù bù ndu ono, ike gvushiru k'ophu ephē ta dùdu ike tsoru Dévidi phù; mbù ndu ono, a eswetu lè nggele Besò phù; ephē awufuta t'ephē gba Dévidi yèlè ndu nk'ia ndzuta. Dévidi erua bya ekele ephē. ²² Ndu èjo madzu; mē ndu mkpaka lè ndu ono, tso Dévidi ono abya asù: "Lè keshinu ephē te tsodu ayi; bè ayi te ekevukwa ephē l'iphe ono, ayi kwataru l'ògu ono. Iphe, e-mechia nu bù l'onyenonu e-duta nyee ya; mē unwu iya lashia."

²³ Dévidi asù ephē: "Wawakwa; unwunna mu; unu be egudekwa iphe, Ojejoje nuru ayi mee ège ono. Ojejoje chewaru ayi; bya ewowaru ndu byaru ayi ogu ye ayi l'èka. ²⁴ ?Bù onye a-ngaru unu nchì l'iphe ono, unu ekfu ono? L'ò kwa iphe, onye nòdu swiru ivu ketaru bè bù iphe, onye tso je ogu e-keta. Onyenonu e-nweru òkè enya-nhamunha." ²⁵ Dévidi atua ya; yò buru ekemu bya aburu ome-l'alì ndu Ízurelu shita mbòku ono jeye ntanu.

²⁶ Dévidi alarulephu Zíkulagu; yò haru iphe ono, ephē kwaru l'òkwata ono nu t'e je anu ndu onyà iya, bù ndu ogurennya ndu Júda. Yò sù t'a sù ephē: "Òwaa bù iphe, ya anu unu l'iphe, ephē nataru ndu ohogu Ojejoje l'ògu." ²⁷ O nuru iphe ono t'a nu ndu Bételu; ndu Ráma l'uzo ohuda; ndu Jatiru; ²⁸ ndu Arówa; ndu Sifimotu; ndu Eshitemowa; ²⁹ ndu Rakalu; ndu Jerahumelu; ndu Kenu; ³⁰ ndu Homa; ndu Borashanu; ndu kē Ataku; ³¹ ndu Héburonu; ndu kē Dévidi; mē iphe, bù ndu èke ono, o gvugbaaru okpa teke ono, o shi aghaphe aghaphe ono.

31

Anwuhu Sòlu (1 Iphe 10:1-12)

¹ Ndu Filisutayìnu abya etso ndu Ízurelu ogu; ndu Ízurelu agbaaru ephē oso. Ndu Ízurelu ndu ophu e gburu lè Ugvu Gilobówa aha l'igwe. ² Ndu Filisutayìnu achiru Sòlu yèlè unwu iya tugburu; gbakfube ephē; je egbua Jonátanu; Abinadabu; mē Malukishuwa. ³ Ogu ono eshihu ike l'èke Sòlu nò; ndu akfu agbaa Sòlu akfu; meka iya iphe nshinu. ⁴ Sòlu asù onye achiru iya ngwa-ogu: "Mita ogu-mbeke ngu nmagbua ya; a nonyaa nu; ndu akpapyi-wa abya eworu iya gbua; mee ya iphe-iphere."

Obenu l'onye ono, achiru iya ngwa-ogu ono bè egvu guderu; to kwe. Tò dù iya bù; Sòlu ewota ogu-mbeke nk'ia ngube l'alì; pata onwiya tua l'eli iya. ⁵ Onye ono, achijeru Sòlu ngwa-ogu ono amaru lè Sòlu nwuhuwaru; dafua l'eli ogu-mbeke nk'ia; ephē è ya chiko nwushihu. ⁶ Oo ya bù lè Sòlu yèlè unwu iya unwoke ephē èto; onye achijeru ngwa-ogu; mē ndu soja iya l'ephē ha agvu ujiku lanu ono.

⁷ Ndu Ízureļu ndu ọphu bu l'azụ nsụda Jézerilu azụ iya ọphu; mę ndu ọphu bu l'iku Ẽnyimu Jódanu aphụlephu lę ndu soja Ízureļu bę gbaru ndu Filisutayinu ọso; bya aphụkwaaphu lę Sọlu yęle ụnwu iya k'unwoke nwụshihuwaru; haa mkpụkpu ẹphe gbalashia. Ndu Filisutayinu abya ebuchia iya. ⁸ Yo be echile iya lę ndu Filisutayinu jeru t'ẹphe yeshia ndu ono, e gburu l'ọgu ono uwe ẹphe; phua odzu Sọlu yęle ụnwu iya unwoke ẹphe ẹto lę Ugvu Gilobówa. ⁹ Ẽphe abya ebuta Sọlu ishi; yeshia ya ngwa-ọgu iya; bya eye ndu ozi t'ẹphe je araa ya arara l'alị Filisutayinu mgburumgburu l'ụlo agwa ẹphe; mę tẹ ndiphe nụgburu iya. ¹⁰ Ẽphe eworu ngwa-ọgu iya ono dobe l'ụlo agwa Ashitoretu; bya eworu ugwehu iya kepyabe l'upho-mkpuma Bétu-Shanu.

¹¹ Ndu Jábeshi-Gíledu anụlephu iphe, ndu Filisutayinu meru Sọlu; ¹² unwoke agburu-ẹhu nọ lę mkpụkpu ono atụko wufu l'enyashi jeshia Betushanu. Ẽphe eje apazita odzu Sọlu yęle kę ụnwu iya l'eli upho-mkpuma Bétu-Shanu; pata jeshia Jábeshi je akpọshia ya ọku. ¹³ Ẽphe abya achikobe ọkpu ẹphe lia l'ukfu oshi tamarisuku, nọ lę Jábeshi. Ẽphe abya aswĩa aswĩswi abalị ẹsaa.

Sámèlu k'èbo

Dévidi anu k'anwuhu Sòlu

¹ Sòlu anwuhutsulephu; Dévidi eshi l'ògu ono, o gbushiru ndu Amalèku ono lata bya anọ abali labu le Zíkulagu. ² Yo rua mbọku ophu kwe iya eto; a bya ele enya; nwoke lanu, eshiwa l'odu ogu Sòlu phe rua yele uwe iya, a gbajashiru agbajashi; owaa aja, no ya l'ishi. Yo byakfuta Dévidi; bya ebyishi ikpere; gude kwabe iya ugu. ³ Dévidi aji iya eke o shi.

Yo su Dévidi: "L'o bu l'odu ogu ndu Ízurelu; be ya shi gbalaa."

⁴ Dévidi aji iya: "Nanu ege o du? T'o koduru iya."

Yo su Dévidi: "Le ndu Ízurelu gbakwaru oso l'ifu ogu. Ndu ophu daru nu; nwushihu aha l'igwe; k'ophu bu le Sòlu yele nwatibe iya; mbu Jonatanu; be nwuhukwaru nu."

⁵ Dévidi aji nwokorọbya ono, bu iya bya akọoru iya iphe ono; su iya: "Nanu ege i shi maru le Sòlu yele nwatibe iya; mbu Jonatanu be nwuhuru nu?"

⁶ Nwokorọbya ono abya akọoru Dévidi: "L'o nweru ege o meru; ya anodu le Ugu Gilobowa. Sòlu l'onwiya anodu l'eke ono dakobe arwa iya. Ugu-inya yele ndu agba iya nu l'achi iya ke kpabe-kpabe." ⁷ Ya ndono; Sòlu abya aghaa enya; phu mu; bya araku mu. Mu aji iya iphe mu e-me. ⁸ Yo ji mu onye mu bu. Mu asu iya: "Le mu bu onye Amalèku." ⁹ Yo su mu: "Te mu bya evudo-nyabe iya gbua ya; kele ya nowa dzedzee ndu!"

¹⁰ "Mu ejenu je evudonyabe iya; woru iya gbua; ke l'o doru mu enya l'o daruwa ali b'o buwa iya onwu. Mu abya ekputa iya okpu-eze iya; gbata iya echi-eka iya. Yo buru iya be mu wotaru nggube onye nwe mu nu l'eke-a."

¹¹ Dévidi yele ndu ono, etso iya nu eye eka l'uwe ephe; gbajashia ya. ¹² Ephe araa ekwa; gua aphu; swia egu jeye l'urenyashi l'okfu ehú Sòlu yele nwatibe iya ke nwoke, bu Jonatanu; me ke ndu soja Ojejoje, bu onulo Ízurelu ono, e gude ogu-mbeke gbugbushia ono.

¹³ Dévidi abya aji nwokorọbya ono, byaru iya odoru iphe ono; su iya: "Bu awe b'i shi?"

Yo su iya: "Le ya bukwa nwatibe onye Amalèku, bu mbyamumba."

¹⁴ Dévidi aji iya: "Bu ngunu meru iphe e ti tsudu egvu k'ohali eka gbua onye Ojejoje wuru manu l'ishi?" ¹⁵ Dévidi abya ekua onye lanu l'unwu-okorọbya iya; su iya: "T'o je egbuta nwoke ono togbo!" Yo je egbuta iya togbo; yo nwuhu. ¹⁶ Dévidi asu iya: "T'ochi ngu tukokwaru ngu l'ishi; ke li gudewa onu ngu gbaa onwongu ama l'o bu nggu gburu onye Ojejoje wuru manu l'ishi."

Dévidi agu aphu Sòlu yele Jonatanu

¹⁷ Dévidi abya agua egvu-aphu ehú Sòlu yele nwatibe iya; mbu Jonatanu; ¹⁸ bya asu t'e zia ndu Júda ege aaguje egvu-aphu ono. Epha egvu ono bu "akfu." Eke e deru iya bu l'ekwo Jasha.

¹⁹ "Ugvu ngu; nggube Ízurelu;
b'e gbuwaru togbo l'eli ugu!
Unu lewaru ege ndu ike zetsua!

²⁰ T'e b'e kfukwa iya le Gatú;
ophu a rakwa iya arara

- lẹ mbaduzo ndu Ashikelonu;
 k'ophu ẹhu ta awatadu ọtso
 ndu Filisutayinu ẹna;
 ndu akpapyi ono awata ọtu okokooko.
- 21 Unube ugvu Gilobowa;
 t'iji ba adakwaru unu;
 ophu mini achikwaru unu;
 ophu ali, emehuje iphe
 'abuhakwa nk'unu.
 Ke l'ọ bu l'eli unu
 b'a nọ merua iphe,
 ndu ike nọ egudeje
 egbobuta onwephe l'ogu.
 Mbụ l'iphe, Sọlu egudeje
 egbobuta onwiya l'ogu
 ta abuhedu iphe, a nyiru manụ.
- 22 Akfụ Jonatanu te ejejekwa
 gbaru ẹka; l'ẹ b'o gvuta
 anụ ndu ike nọ;
 ophu ogu-mbeke Sọlu ta alajekwa
 l'ẹ b'o kuta mee madzụ;
 yo ji iya ejiji.
- 23 Sọlu; mẹ Jonatanu;
 shi dụ ugvu l'ẹnya;
 buru ndu e yeru obu.
 Ẹphe tugbaru lẹ ndzụ;
 tugba l'onwu.
 Ẹphe shi ka ugo ome korokoro;
 ka agụ agburu-ẹhu.
- 24 Unube unwanyi Ízurelu;
 unu raa ẹkwa Sọlu;
 mbụ onye ono, yeru unu
 uwe uswe, ama mma ono;
 mbụ onye ono,
 gude mkpọla-ododo
 memashia uwe,
 unu yeru l'ẹhu ememashi ono.
- 25 Unu lewaru ẹge
 ndu ike zetsua l'ogu!
 L'eli ugvu b'e gburu Jonatanu;
 yọ daburu.
- 26 Mu agụ aphụ ẹhu ngu;
 nwunne mu Jonatanu;
 I shi bunukaru mu
 onye vu oke aswa.
 Obu, i shi yeru mu;
 be dukwa biribiri.
 O dụ biribiri karia
 n-yemobu k'unwanyi.
- 27 Unu lewaru ẹge
 ndu ike zetsua!
 Ngwa-ogu, eegudeje alụ ọgu

bùkotawa ọ-la-l'iyi!"

2

Eechi Dévidi eze ndu Júda

¹ E metsua; Dévidi ejeshia ọkpata Ojejoje ishi tẹ ya maru: “?Mẹ ya a-la lẹ mkpukpu lẹ Júda je eburu?”

Ojejoje asu iya: “T'o je!”

Dévidi aji iya: “?Bù awe bẹ ya a-la?”

Ojejoje asu iya: “T'ọ la Héburonu!” ² Dévidi atugbua lasha eke ono yele unyomu iya epe ebo; mbu Ahinowamu ke Jézerilu; me Abigelu ke Kamelu, bu nwanyi ono, nji ya; mbu Nebalu tufuru ono. ³ Dévidi achitakwaphu ndu nk'iya, bu iya bu unwoke ono yele iya yi ono. Onyenonu eduta ndibe iya; epe eje eburu lẹ Héburonu me l'edukfu edukfu, no-pheru iya mgburumgburu. ⁴ Ndu Júda abyatashia Héburonu. Yo buru l'eke ono be epe no wa Dévidi manu l'ishi t'ọ buru eze, chia ndu Júda.

A bya ekfuru Dévidi l'ọ bu ndu Jábeshi-Gíledu be liru Sọlu. ⁵ Dévidi abya eyefu ndu ozi t'epe je ezia unwoke Jábeshi-Gíledu: “Tẹ Ojejoje goru onu-oma nu epe k'ugvu ono, epe kwaberu Sọlu, bu nnajiufu epe; woru iya lia ono. ⁶ Tẹ Ojejoje mekwaa t'epe maru ege obu-oma iya hatabe nshinu l'eke epe no. T'o koshikwaphu epe lẹ ya gbaru t'e gude ire iya eka l'eke epe no! Yebedua, bu Dévidi l'onwiya e-mekwaruphu epe iphe-oma; keshinu ophu epe maru mee iphe owaa. ⁷ Oo ya bu; t'eka shihukwa epe ike; epe aburu ndu kwaru enya; kele nnajiufu epe; mbu Sọlu be nwuhwakwaru nu; ndu onu-ulo Júda awuwa iya manu l'ishi tẹ ya buru eze epe.”

Eeme Ishibosheti eze ndu Ízurelu

⁸ Abuna Neru, bu onye ishi ndu soja Sọlu abya eduta nwatibe Sọlu, bu Ishibosheti byatashia Mahanayimu; ⁹ bya emee ya eze ndu Gíledu; ndu Ashuru; ndu Jézerilu; ndu Ífuremu; ndu Bénjaminu; mewaru ndu Ízurelu l'epe ha. ¹⁰ Iphe Ishibosheti Sọlu gbaru bu ukporo afa labu teke o duberu buru eze ndu Ízurelu. Iphe o chiru bu afa labu.

Obenu lẹ ndu onu-ulo Júda bu Dévidi be epebedua wu-tsoru. ¹¹ Dévidi eburu lẹ Héburonu; buru eze ndu onu-ulo Júda. Iphe, o chiru bu afa esaa l'onwa ishing.

Ogu adaru ndu ke Dévidi; epe lẹ ndu ke Ishibosheti

¹² Ya ndono; Abuna Neru yele ndu ejeru Ishibosheti Sọlu ozi, shi Mahanayimu atugbua jeshia Gíbiyonu. ¹³ Jóabu Zeruya yele ndu ke Dévidi atugbua jekfushia epe l'okpuru Gíbiyonu. Yo nweru ndu ophu doru l'azu okpuru ono azu ophu; ndu ophu adoru l'azu iya ophu. ¹⁴ Abuna asu Jóabu: “T'unwu-okorobyaa-a haru gbeshi je akpasweru onwephe eka t'ayi phu.”

Jóabu ekweta.

¹⁵ Epe awu-lihu; a bya aguta epe umadzu iri l'ebo l'eke iya ke ndu Bénjaminu yele Ishibosheti Sọlu; guta umadzu iri l'ebo l'eke iya ke Dévidi. ¹⁶ Tọ du iya bu; onyenonu abya aworu ibe iya l'ishi; woru ogu-mbeke nmatsua ibe epe lẹ mgberemeku. Epe adashia; nwushihukota l'ugbo lanu. O bu iya meru iphe e gude kulahaa eke ono “Egu Ogu-mbeke.” Eke ono be no lẹ Gíbiyonu.

¹⁷ Ọ̀gu mbọ̀ku ono ekpohu ọ̀ku. Ndu kẹ́ Dévidi emekputa ndu kẹ́ Ábuna yẹ́le unwoke Ízuru. ¹⁸ Ụ̀nwegirima Zeruya ẹ̀phe ẹ̀to nọ̀kotakwa l'ẹ̀ke ono; mbụ́ Jóabu; mẹ́ Abishayi yẹ́le Ásahẹ́lu; ndu k'unwoke. Ásahẹ́lu bẹ́ eme kọ̀rokoro l'ọ̀bu mgbada. ¹⁹ Ásahẹ́lu achipyabe Ábuna; k'ọ̀phu bụ́ l'ẹ́ tọ́ ghachidu aghachi l'ẹ̀ke ọ̀ochi iya. ²⁰ Ábuna abya aghaa ẹ̀nya phụ́ iya; jì iya: "Ásahẹ́lu; bụ́ nggu?"

Yọ́ asụ́ iya: "L'ọ́ kwa iya."

²¹ Ábuna asụ́ iya: "T'ọ́ ghachi l'ẹ̀ka-utara iya; m'ọ́ bụ́ l'ẹ̀ka-ibyita iya; gude onye lanụ́ l'unwu-okorọ́bya ono nashị́a ya ngwa-ọ̀gu iya!" Obenu lẹ́ Ásahẹ́lu te kwedu haa ya achị́chi. ²² Ábuna abya anmaaru Ásahẹ́lu ọ̀kwa ọ̀do; sụ́ iya: "Haa ya achị́chi! Ya -gbuta ngu tụá l'alị́ nta-a; ?ya e-shi agha palia ifu apali l'ẹ̀ke nwunne ngu; mbụ́ Jóabu nọ́?" ²³ Ọ̀phu Ásahẹ́lu 'ekwedu haa ya achị́chi. Ábuna ewotawaphu arwa iya sụ́a Ásahẹ́lu l'ẹ̀pho; yo je alufuta iya l'okpurukpazu. Yọ́ daa; nwụ́hu l'ẹ̀ke ono. Yọ́ bụ́je; onye -jetaru bya ebu ẹ̀nya l'ẹ̀ke ono, Ásahẹ́lu daburu ono; yo ovudo.

²⁴ Jóabu yẹ́le Abishayi chipyabe Ábuna. Yọ́ bụ́ru l'ẹ̀nyanwu-arị́ba-wa bẹ́ ẹ̀phe chiruru iya l'ugvu Ama, nọ́ chee ifu lẹ́ Giya l'uzo iya ọ̀phu eeshije eje echi-ẹ̀gu Gíbiyọ̀nu. ²⁵ Unwoke Bénjaminu atụ́ko kfulu Ábuna l'azu. Ẹ̀phe akpọ́o onwẹ̀phe l'ẹ̀kalanu; vudo l'eli ugvu lanụ́. ²⁶ Ábuna abya ekua Jóabu; sụ́ iya: "?Bụ́ mma bẹ́ ayi e-gudewaru alụ́-gbushi onwayi jeye? ?T'ì madụ́ l'oo-mekochaa bụ́ru ayi aphụ́. ?Bụ́ teke ole bẹ́ ii-kfuru ndu nke ngu t'ẹ̀phe haa ọ̀chi unwunna ẹ̀phe?"

²⁷ Jóabu asụ́: "Keshinu Nchileke nọ́-ọ́ ndzụ́ ẹ̀ge ọ́ nọ́ iya-a; ndẹ́ge ẹ́ t'ì kfulu okfu; bẹ́ ndu-a ga a-chikwa unwunna ẹ̀phe ẹ̀ge ono jeye l'utsu."

²⁸ Tọ́ dụ́ iya bụ́; Jóabu abya eworu ụ́pyoku gbua; ndu soja ono akfushi; ẹ̀phe ta achị́he ndu Ízuru ọ̀do; ọ̀phu ẹ̀phe 'etsohedu ẹ̀phe ọ̀gu ọ̀do.

²⁹ Ábuna yẹ́le ndu nk'ia eshia Araba; jekota ije l'ẹ̀nyashi mbọ̀ku ono; bya eswee Ẹ̀nyimu Jọ́danu; jekota ije l'utsu iya lufuta lẹ́ Mahanayimu.

³⁰ Jóabu abya eshi ọ̀chi Ábuna ono lata; bya edzua ndu nk'ia. Ụ́madzu iri lẹ́ tete aburu ndu achọ́ achọ́cho lẹ́ ndu kẹ́ Dévidi; a gụ́fukwa Ásahẹ́lu.

³¹ Obenu lẹ́ ndu kẹ́ Dévidi gbukwanuru ụ́kporo madzụ́ iri l'ẹ̀sato lẹ́ ndu ikfu Bénjaminu, bụ́ ndu kẹ́ Ábuna. ³² Ẹ̀phe apata Ásahẹ́lu je elia l'ili nna iya lẹ́ Bétulehemu. Jóabu yẹ́le ndu nk'ia atugbua l'ẹ̀nyashi ono; yọ́ bụ́ru lẹ́ nchi abọ́hu bẹ́ ẹ̀phe jeruru Héburonu.

3

¹ Ọ̀gu, daru ndu ọ̀nu-ulo Sọ́lu; mẹ́ ndu kẹ́ Dévidi aburu ọ̀gu, a luru ogologo. Ike kẹ́ Dévidi l'aka akaka eje; ike kẹ́ ndu ọ̀nu-ulo Sọ́lu l'agvụ́ agvụ́gvu eje.

Unwegirima, a mụ́shiru Dévidi lẹ́ Héburonu (1 Iphe 3:1-4)

² Teke Dévidi bu lẹ́ Héburonu b'a mụ́shiru iya unwegirima unwoke. Ọ́kpara iya bụ́ Amunonu. Onye muru iya nụ́ bụ́ Ahinowamu, bụ́ nwanyi Jézerilu. ³ Abigelu, Nebalu kẹ́ Kamẹ́lu shi lujee; tufuwa iya atufu amutaru iya otsota, bụ́ Kiliyabu. Nwatibe Talumayi, bụ́ eze ndu Geshu; mbụ́ Maaka mutaru iya Abusolomu, bụ́ onye k'eto. ⁴ Hagitu mutaru iya Adónija, bụ́ onye k'eno. Abitalu amutaru iya onye k'ise, bụ́ Shefatia. ⁵ Nyee ya; mbụ́

Ègula m̀t̀arù iya onye k'ishingu, b̀ Ituremu. Ndu-a b'a m̀shikotaru Dévidi teke o bu lè Hèburonu.

Ábuna etso Dévidi

⁶ Yò b̀r̀u teke ono, ògu adaru ndu ònu-ùlo Sòlu òwaa ndu ònu-ùlo kè Dévidi ono b̀ Ábuna nòdu l'èka ùlo kè Sòlu; vudoshia ike. ⁷ Yo nweru nwanyi òbu, shi b̀r̀u nnufu Sòlu, aza Rizúpa. Nwanyi ono b̀ nwatibe Aya. Yo be ujiku lanù; Ishibosheti abya ekua Ábuna; sù iya: “?Nanù ège ò dù b'ì wataru òra nnufu nna iya?” ⁸ Iphe ono, Ishibosheti kfuru ono eghua Ábuna ntumatu; yò sù Ishibosheti: “?Ya gbe bya at̀waru nù ikè yeru ndu Júda t̀o? Keshinu kpò byeye ntanù-a; b̀ ya shi gudeta obu iya l'ò ha t̀uru ikè yeru nna ngu, b̀ Sòlu; m̀ ndibe iya; m̀ ndu ònyà iya. Ya anòdukpelephu l'alù ògu èhu unu t̀ ndu kè Dévidi ba alùta unu. Yò b̀r̀u nta-a b'ì bya ekobe iya okfu, larù lè kè nwanyi-a. ⁹ T̀ Nchileke gwakwa ya òchi; mb̀ t'ò mekwa ya òphu ka njò m'ò b̀r̀u lè ya te meduru Dévidi iphe ono, Ojejoje riburu lè nte kwee ya ùkwa iya ono; ¹⁰ mb̀ lè ya e-me t'alì-eze ono lùfu ònu-ùlo Sòlu l'èka; mee t̀ Dévidi b̀r̀u eze ndu Ízurelù m̀ Júda; shita lè Dánù jeye Besheba.” ¹¹ Òphu Ishibosheti emekpodua ònu ùkporo k'okfu okfu yeru Ábuna òdo; kè l'òotsu iya egvu.

¹² T̀ dù iya b̀; Ábuna abya eyefu ndu ozi t'èphe jeru iya kè Dévidi je asù iya: “?Bunua onye b̀ alì-a nò l'èka? T̀ nggu l'ia gbaa ndzù; k'òphu ya e-yetaru ngu èka ch̀ta ndu Ízurelù l'èphe ha ye l'èka iya nke ngu.”

¹³ Dévidi asù iya: “L'ò dua mma t̀ nggu l'ia gbaa ndzù. Ò b̀ l'ò nweru iphe lanù, ya ele ngu ènya iya l'èka: Iphe òbu b̀ t'è b'ì byakwa èke ya nò; gbahaa l'ì du Mikalu Sòlu dutaru iya teke ìi-nòdu abya!” ¹⁴ Dévidi abya eye ndu ozi t'èphe jekfu Ishibosheti Sòlu je asù iya: “T'ò dee ya nyee ya Mikalu, ya butaru akpapyì ùkporo ndu Filisutayìnu ise gude kwaa aswa iya ono.” ¹⁵ Ya ndono; Ishibosheti ezia t'e je anata Mikalu l'èke nji iya; mb̀ Palutiyèlù Layishi. ¹⁶ Nji nwanyi ono l'ara èkwa; etso iya; jeye; èphe erua Bahurimu. Ábuna asù nwoke ono: “T'ò la!” Yò t̀gbua; lashia.

¹⁷ Ábuna abya ekua ndu b̀ ògurennya ndu Ízurelù idzu; sù èphe: “Unu shiwa teke teru ènya seta ège unu e-shi mee Dévidi eze unu. ¹⁸ Ngwa-a; unu mee ya èya nta-a! Ishi iya ab̀ru lè Ojejoje kwewaru Dévidi ùkwa; sù iya: ‘L'ò b̀ l'èka nwozi iya, b̀ Dévidi; b̀ ya e-shi naf̀ta ndu nk'ia, b̀ ndu Ízurelù l'èka ndu Filisutayìnu; m̀ l'èka ndu òhogu èphe l'èphe ha.’ ”

¹⁹ Ábuna abyakwaphu bya ekfuru yeru ndu Bénjaminu; b'ò bya at̀gbua jeshia Hèburonu je ekfuaru Dévidi iphe, b̀ iphe ndu Ízurelù; m̀ ndu ikfu Bénjaminu l'èphe ha abya ememe.

²⁰ Ndu èphe lè Ábuna yì je kè Dévidi ono lè Hèburonu b̀ ùkporo unwoke; Dévidi eshia nri gude gbaaru èphe aji. ²¹ Ábuna asù Dévidi: “Onye nwe mu nù, b̀ eze; ò kwa t̀ ya je je ekuaru ngu ndu Ízurelù l'èphe ha t̀ nggu l'èphe gbaa ndzù; k'òphu ìi-b̀ru eze èphe ège ono, òogu ngu t'ì b̀ru ono.” Dévidi edufu Ábuna; yò t̀gbua lashia l'èhu-agu.

Jóabu egbu Ábuna

²² Yò b̀l̀eruphu teke ono b̀ ndu kè Dévidi; m̀ Jóabu shi ògu ò-l̀a-òlaa, èphe jeru bata; vuru iphe, dù egvu, èphe kwaru l'òkwata. Obenu lè Ábuna ta nòkwanu l'ufu Dévidi lè Hèburonu; kèlè Dévidi dufuwaru iya. Yò t̀gbua lashia l'èhu-agu. ²³ Jóabu yèlè ndu soja, yèlè iya yì abatalèphu; e kfuru iya lè Ábuna Nèru b̀ shikwa byakfuta eze; yo dufuwa iya; yò lashia

lẹ nchì-odoo. ²⁴ Ya ndono; Jóabu ejekfushia eze je asù iya: “?Bù ngunu b'i meru ẹge ono? ?Bù ngunu meru iphe Ábuna byakfutaru ngu; nggu ahaa ya; yọ lashia? Nta-a b'ọ laakwaru! ²⁵ Ị marua onye Ábuna Nẹru bụ. Ọ kwa ụgho b'ọ byaru ngu aghọru; bya t'ọ maru ẹge iije iya ala; maru iphe, bụ iphe, iime ememe.”

²⁶ Jóabu ahaa Dévidi lufushia; bya ezia ndu ozi iya t'ẹphe gbakfu Ábuna. Ẹphe agbakfu Ábuna lẹ wẹlu Síra; kuphuta iya azụ; Dévidi ta ma. ²⁷ Ábuna alaphutalephu azụ lẹ Héburonu; Jóabu ekuchi iya ekuchi l'iku obu-edukfu ono; l'o nweru iphe, ya eme tẹ ya kfuru iya. Jóabu anọdu l'ẹke ono; nmafua ya ẹpho; yọ nwụhu. Yo shi ẹge ono gwata ụgwọ ọchi nwunne iya phụ; mbụ Ásahẹlu. ²⁸ Dévidi abya anụa iya; su: “Gbururu jeye lẹ gbururu bẹ ẹka yẹle ndu alì-eze iya ta dọkwa l'ọchi Ábuna Nẹru l'ifu Nchileke. ²⁹ Tẹ ọchi Ábuna tọ-kokwaru Jóabu; mẹ ndu ọnu-ulo nna iya l'ẹphe ha l'ishi! T'onye ẹjo ọnya ata ba agvukwa agvugvu l'ufu Jóabu; mẹ onye ẹhu-labụ; mẹ onye gude mkpọro l'eje ije; mẹ onye e gburu l'ike; mẹ onye ụkpa.” ³⁰ Yọ bụru Jóabu yẹle nwunne iya kẹ nwoke; mbụ Abishayi bẹ gburu Ábuna; kẹ l'ọ bụ iya gburu Ásahẹlu, bụ nwunne ẹphe l'ọgu lẹ Gíbiyọnu.

Eeli Ábuna

³¹ Dévidi abya asù Jóabu mẹ ndu ẹphe ya nọ: “Unu lawashia uwe unu; unu achita uwe-aphụ yee; raa ẹkwa Ábuna.” Eze, bụ Dévidi l'etso igbe-odzu ono l'azụ. ³² Ẹphe elia Ábuna lẹ Héburonu; eze akwaa ẹkwa Ábuna l'eli ili iya. Ndu ono l'ẹphe atụa ụzu-ẹkwa. ³³ Eze, bụ Dévidi abya agụa egvu-aphụ l'ẹhu Ábuna; sụ:

“?Bù Ábuna b'ọ gbaru
t'ọ nwụhu anwụhu onye
eswe-wa tọo?

³⁴ Ẹ te kekwa ngu ẹgbu l'ẹka;
ta tọ ngu mkpọro l'ọkpa.
Ị laru l'ike l'ọ bụ onye dabaru
ndu ẹjo madzụ l'ẹka.”

Ndu ono l'ẹphe ha atụko tọa ụzu-ẹkwa iya ọdo.

³⁵ Ndu ono l'ẹphe ha abya arọlahaa Dévidi t'ọ ria nri lẹ teke ọ bụkwadu eswe. Obenu lẹ Dévidi riburu iya; sụ: “Kamenu; lẹ ya te ewotadu nri; m'ọ -bụ iphe ọdo kpaa l'ọnu tẹmanu ẹnyanwu arịba!” ³⁶ Ẹhu atsọo ndu ono l'ẹphe ha ẹna; ẹphe atube nvo l'iphe ono, Dévidi meru ono; iphemiphe ọbule, eze Dévidi meru adụkota ẹphe mma. ³⁷ Ndu ono l'ẹphe ha; je akpaa lẹ ndu Ízurelù l'ẹphe ha amaru mbọku ono l'ẹka eze, bụ Dévidi ta anọdu l'egbugbu ono, e gburu Ábuna Nẹru ono. ³⁸ Eze asù ndu ozi iya: “?Unu ta madụ l'onye nwuhuru l'alì Ízurelù ntanụ bụ oke amadụ; bụru nwatibe eze? ³⁹ Ọ bụ oswi-okfu l'a wuru mu manụ l'ishi tẹ mu bụru eze; obenu l'ike ta anọdu mu ntanụ-a; kẹ l'ụnwegirima Zeruya bẹ nabaru mu ẹka. Tẹ Ojejoje kfukwaa ndu ẹjo madzụ ụgwọ l'ẹge ẹjo iphe, ẹphe meru habe!”

4

Eegbu Ishibosheti

¹ Ishibosheti Sọlu anulephu lẹ Ábuna bẹ nwụhuwaru nụ lẹ Héburonu; ike agvụ iya. Ndu Ízurelù l'ẹphe ha atsulahaa egvu. ² Nwatibe Sọlu ono bẹ nweru unwoke labụ, o yeru t'ẹphe bụru ishi ndu ọ-lua-ọlaa. Onye

lanù bụ Bena; onye ọ́phu abụru Rekabu. Ndu ono bụ ụ́nwu Rimọ́nu lẹ́ Berọ́tu. Berọ́tu bụ mkpụ́kpụ, a gụru yeru ndu ikfu Bénjaminu; ³ kele ndu Berọ́tu gbarụ ọ́so laa Gitayimu je ebuwaruru l'ẹ́ke ono bụru mbyambya jeye ntańu-a.

⁴ Ya ndono; nwatibe Sọlu; mbụ Jonátanu enweru nwatibe iya ke nwoke, daru ngvuru l'ọ́kpa labụ. Yọ bụru afa ise be nwata ono gbakwadurua teke ozi shi Jézerilu ruta ẹ́phe nchị lẹ́ Sọlu yele Jonátanu be nwuhuru nu. Nwanyi, ehe nwata ono anulephu iphe ono; kwoliu; kuta nwata ono gbala. Nwata ono anyifu daa; daa ngvuru. Ẹ́pha nwata ono bụ Mefiboshetu.

⁵ Ya ndono; ụ́nwu Rimọ́nu; onye Berọ́tu; mbụ Rekabu me Bena atugbua mbọ́ku ono; yọ bụru ẹ́phe oje ke Ishibosheti. Ẹ́phe erua ke Ishibosheti l'echi oke-eswe teke Ishibosheti nọ́ l'atuta ume eswe; ⁶ bya abahụ l'ime ime ụ́lo iya l'ọ́ bụ l'ẹ́phe eje ọ́hata witu. Ẹ́phe anmafua ya ẹ́pho l'ime ẹ́ke ono; pyofu gbalaa. ⁷ Yọ bụru teke Ishibosheti ze l'oshi-azee ya be ẹ́phe bakfuru iya l'ime mkpura ẹ́ke ọ́ozeje l'ime ụ́lo iya. Ẹ́phe anmaa ya mma; nmagbua ya; buta iya ishi. Ẹ́phe apata ishi iya ono tugbua; gude iya jekota ije l'uzo nsuda Ẹ́nyimu Jọ́danu ẹ́nyashi mbọ́ku ono l'ọ́ ha. ⁸ Ẹ́phe apata ishi iya ono pataru Dévidi lẹ́ Héburonu; bya asụ́ iya: “Ọ́waa ishi Ishibosheti, bụ nwatibe Sọlu; mbụ ọ́hogu ngu ono, shi achọ́ ishi ngu ono. Ntańu-a be Ojejoje gwatawaru Sọlu yele eri iya ụ́gwo iphe ono, ẹ́phe meru nggube eze, onye nwe mu ono.”

⁹ Dévidi abya eyeeru Rekabu yele nwunne iya ke nwoke, bụ Bena ọ́nu; mbụ ụ́nwu Rimọ́nu; onye Berọ́tu ọ́nu; sụ́ ẹ́phe: “Kamenu; l'ẹ́pha Ojejoje bụ onye, nafutaru iya l'iphe-ẹ́huka ono; ¹⁰ kwa ege ọ́ mụru nwoke ono, byaru bya asụ́ iya lẹ́ Sọlu nwuhwaru ono; bụ ege ọ́-muru unu. O shi arị lẹ́ ya byaru iya ozi ozi, du mma; obenu lẹ́ ya nwutawaru iya; gbua lẹ́ Zikulagu. Ono aburu nggo, ya buru iya; l'ozu ono, ọ́ byaru iya ezizi ono. ¹¹ Unu be ndu ejo iya-wa; ?nk'unu ta kaduru eji l'unu bahuru l'ime ụ́lo onye ẹ́ te nwedu iphe o meru; je egbua ya l'eli oshi-azee ya. ?Ya ta agwatadunua unu ụ́gwo ọ́chi iya; mbụ wofu unu lẹ́ mgboko-a?” ¹² Ya ndono; Dévidi ezifu ụ́nwu-okorọ́bya iya; ẹ́phe eworu ẹ́phe gbushia; kwashia ẹ́phe ẹ́ka; me ọ́kpa; pakoo ugwehu ẹ́phe je ekobe l'iku okpuru, nọ́ lẹ́ Héburonu. Ẹ́phe apata ishi Ishibosheti je elia l'ili Ábuna lẹ́ Héburonu.

5

Eechi Dévidi eze ndu Ízurelu mgburumgburu (1 Iphe 11:1-9)

¹ Tọ́ du iya bụ; ikfu ndu Ízurelu l'ẹ́phe ha abyakfuta Dévidi lẹ́ Héburonu bya sụ́ iya: “Ayibedua me nggubedua chiko bụru mee lanu me anu-ẹ́hu lanu. ² L'oge ọ́hazu teke Sọlu shi bụru eze ayi be bụ nggubedua shi anoduje edu ndu Ízurelu l'ọ́gu. Yọ bụru nggu be Ojejoje suru l'ị-nodu eche ndu nk'ia; mbụ ndu Ízurelu l'ọ́ bụ onye eche aturu. Yọ bụru nggu e-mekochaa chia ẹ́phe.” ³ Tọ́ du iya bụ; ndu bụ ọ́gurennya Ízurelu l'ẹ́phe ha abyakfuta eze, bụ Dévidi lẹ́ Héburonu; ẹ́phe l'ia agbaa ndzụ́ l'ifu Ojejoje; ẹ́phe awua ya manụ́ l'ishi t'ọ́ bụru eze ndu Ízurelu. ⁴ Iphe Dévidi gbaru bụ ụ́kporo afa l'afa iri teke ọ́ wataru achichi. Yọ chia ụ́kporo afa labụ. ⁵ Teke o bu lẹ́ Héburonu b'ọ́ chiru ndu Júda afa ẹ́saa l'onwa ishing. Yọ bya akwalala lẹ́ Jerúsalemu; nodu l'ẹ́ke ono chia ndu Ízurelu l'ẹ́phe ha; me ndu Júda ụ́kporo afa l'afa iri l'eto.

⁶ Eze, bu Dévidi yele ndu nk'iya awuba le Jerúsalemu jekfushia ndu Jebusu, bu l'eke ono ogu. Ndu Jebusu ono abya asu Dévidi: “E tii hakwa k'obata l'eke-a; ke l'o kwa ndu ishi; me ndu ngwuru a-chiphu ngu azu.” Epe aria l'e to nwedu le Dévidi abata l'eke ono. ⁷ Obenu l'e metsuleru-a; Dévidi anatale epe eke epe kpuru; yo shihu ike l'eli Ugwu Zayonu, mekocharu buru Mkpukpu Dévidi.

⁸ O bu mboku ono be Dévidi suru: “L'o kwa onye a-du ike lua ndu Jebusu be e-tsuru oswa-mini bakfu ndu ishi; me ndu ngwuru ono, Dévidi kpuru ashi ono.” Oo ya bu iphe ono, eekfuje; su: “Le ndu ishi; me ndu ngwuru ta byadu bya a-bahu l'ulo.”

⁹ Dévidi abya awata ufu l'eke ono, a kpushiru ike ono; gua eke ono Mkpukpu Dévidi. O kpuru upho-mkpuma mkpukpu ono mgburumburu; shi l'agbarike upho-mkpuma mkpukpu ono kpua ya bahu abahu. ¹⁰ Dévidi l'aka oshihu ike akaka l'eje; kele Ojejoje; mbu Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike no swiru iya.

¹¹ Ya ndono; Hiram, bu eze ndu Taya abya eye ndu ozi iya t'ephe vutaru Dévidi oshi sida; bya eyekwaphu ndu kapyinta; me ndu edoje ulo; epe abya akpuru Dévidi ulo-eze iya. ¹² Dévidi abya amaru le Ojejoje mewaru te ya nguru anguru l'obu eze ndu Izurelu; yeru le Ojejoje gudewa k'okfu ehu ndu nk'iya; mbu ndu Izurelu palia ali-eze iya imeli.

¹³ Dévidi akwafutsua le Héburonu; bya alushia unwanyi odo; bya achita unwanyi odo doo; epe aburu nnufu iya phe le Jerúsalemu. Epe abya amushifuaru iya unwu: nwoke le nwanyi. ¹⁴ Owaa epha unwegirima, a mushiru iya le Jerúsalemu: Shamuwa; Shobabu; Netanu; Solomonu; ¹⁵ Ibuha; Elishuwa; Nefegu; Jafiya; ¹⁶ Elishama; Eliyada; me Elifletu.

Dévidi emekputa ndu Filisutayinu (1 Ipe 14:8-17)

¹⁷ Ndu Filisutayinu anulephu l'a wwaru Dévidi manu l'ishi t'o buru eze ndu Izurelu; epe achiko l'ephe ha zahu; choru Dévidi jeshia. Dévidi anua ya; je anokirishia l'eke ono, a kpushiru ike ono. ¹⁸ Ndu Filisutayinu erua je edoo onwephe; je akpaa le nsuda Réfa. ¹⁹ Dévidi akpata Ojejoje ishi; su: “?Bu te ya je je etso ndu Filisutayinu ogu to? ?L'oo-woru epe ye iya l'eka to?”

Ojejoje asu iya: “T'o je; le ya e-woru-a ndu Filisutayinu ono ye iya l'eka.”

²⁰ Ya ndono; Dévidi ejeshia Balu-Perazimu; je alua epe l'eke ono. Yo su: “L'o bu ege ukporo-mini ekpoje-wa bu ege Ojejoje shiwa l'eka iya kpota ndu ohogu iya phe.” O bu iya kparu iphe o aguru eke ono Balu-Perazimu. ²¹ Ndu Filisutayinu achiru ntekpe epe l'o ha wushi l'eke ono; Dévidi yele ndu nk'iya achita iya tugbua.

²² Ndu Filisutayinu alaphutakwa azu odo; bya edoo onwephe je akpaa le nsuda Réfa. ²³ Dévidi abya akpata Ojejoje ishi. Ojejoje asu iya: “Unu be eshikwa epe l'ifu nhamunha; unu shichikwaa epe l'azu; gbaa epe mgburumburu l'ifu eke ono, oshi balusamu vudogbaa ono; tso epe ogu. ²⁴ Unu nulephu oda igidi-okpa l'eli oshi balusamu ono; unu emekebe egwegwa; ke l'o bu teke ono be Ojejoje vutaru unu uzo t'unu je egbushia ndu soja ndu Filisutayinu.” ²⁵ Ya ndono; Dévidi emee ya ege ono Ojejoje ziru iya ono. Yo shi le Géba gbua ndu Filisutayinu jeye le Géza.

6

Eedobe Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje lẹ kẹ Óbèdu-Édọmu
(1 Iphe 13:1-14; 15:1—16:3, 43)

¹ Dévidi abya ekua ndu a fọtaru lẹ ndu Ízureḡlu. Iphe, ephe dū bụ ukporo unu umadzu ugbo ẹto l'unu iri l'ise.* ² Dévidi yẹle ndu nk'iya l'ephe ha atugbua jeshia Béla l'alì Júda t'ephe je apalata Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje; mbụ okpoko ono, eekuje ala l'epha Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike ono; mbụ onye ono, aba-eze iya nọ lẹ mgbaku cherobimu ono. ³ Ephe apafuta Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono l'ulo Abinadabu tukobe l'eli o-gba-kperekpere ophungu. Ulo Abinadabu ono bẹ tukoru l'eli ugu. Yọ buru Uza; mẹ Ahiyo, bụ unwu Abinadabu ndu k'unwoke l'anga o-gba-kperekpere ophungu ono. ⁴ Ephe angaru o-gba-kperekpere ono, a tukoberu Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono lufuta lẹ kẹ Abinadabu l'eli ugu ono. Ahiyo evuru Okpoko Oḡba-ndzù ono ọzo. ⁵ Dévidi yẹle ndu Ízureḡlu l'ephe ha egude ike ephe l'o ha l'ete eswa l'ifu Ojejoje. Ephe agu egvu; l'akpo ogumogu; mẹ une; l'aku nkwa; aphụ opu; l'ayo oja.

⁶ Ephe erulephu l'ẹke Nekonu eetsuje balì; Uza atufu ẹka tẹ ya wota Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono; kẹ l'eswi, alokpọ o-gba-kperekpere ono, a tukoberu iya ono kpakotaru iphe. ⁷ Ehu eghua Ojejoje eghughu l'ẹke Uza nọ; yo woru iya chigbua; kẹ l'o meru iphe ẹ-ta gbadu iya l'ememe. Uza anwuhu l'ẹke ono l'iku Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono. ⁸ Ehu eghulaha Dévidi eghughu; kẹ lẹ Ojejoje chigburu Uza. A wata oku ẹke ono Pérezu-Uza† jeye ntanu.

⁹ Dévidi atsulaha Ojejoje egvu mbọku ono; yọ sụ: “?Nanukpoo ẹge Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje-a e-me rua ya ẹka?” ¹⁰ Yo mee; too vuhe Dévidi evuvu t'o palata Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono lẹ Mkpukpu Dévidi. Yo gbe patachia ya je edobe lẹ kẹ Óbèdu-Édọmu kẹ Gitu. ¹¹ Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono anọ onwa ẹto lẹ kẹ Óbèdu-Édọmu kẹ Gitu; Ojejoje agọoru Óbèdu-Édọmu yẹle ndibe iya l'ephe ha onu.

Eevulata Okpoko Oḡba-ndzù Nchileke lẹ Jerúsalemu
(1 Iphe 15:25-29)

¹² Tọ dū iya bụ; a bya edooru eze, bụ Dévidi: “Lẹ Ojejoje gudekwa kẹ Okpoko Oḡba-ndzù Nchileke ono gọoru ndibe Óbèdu-Édọmu onu; mewartu iphemiphe obule, o nweru enweru.” Ya ndono; Dévidi eteru eswa je apafuta Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono lẹ kẹ Óbèdu-Édọmu; palaa lẹ Mkpukpu Dévidi. ¹³ Yọo buje; ndu pa Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono tua ntụ-ọkpa ishingu; Dévidi egbua oke-eswi; mẹ nweswi, gbaru ẹba gude gwooru Nchileke ngweja. ¹⁴ Dévidi anmaa ẹkwa ocha l'ukfu; bya egude ike ya l'o ha l'ete egvu l'ifu Ojejoje. ¹⁵ Dévidi yẹle ndu Ízureḡlu l'ephe ha egbu upyoku; l'atụ wowowo apalata Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono.

¹⁶ Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono abatadelephu lẹ Mkpukpu Dévidi; nwatibe Sọlu, aza Mikalu epyofu ẹnya lẹ windo; phua eze, bụ Dévidi l'ẹke o gude egvu-akfukfu l'ete egvu l'ifu Ojejoje; kpọ ya ẹbo-ẹbo-l'afu. ¹⁷ Ephe abya apabata Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono; woru iya dobe l'ẹke ruberu iya nū l'ime ọlo-ékwa, Dévidi kpọberu t'e dobe iya. Dévidi abya egwoo ngweja-ukfuru; mẹ ngweja ẹhu-agu l'ifu Ojejoje. ¹⁸ Dévidi egwotsulephu

* **6:1** 6:1 Iphe o bụ bụ 30,000. † **6:8** 6:8 Iphe Pérezu-Uza bụ bụ l'ẹhu gbanwuhuru Nchileke oku l'ẹke Uza nọ.

ngweja-ukfuru ono; mę k'ẹhu-agu ono; gude ẹpha Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike gọru ọnu-ọma nụ ndu Ízurelù. ¹⁹ Yọ bya ekeeru ndu ono l'ẹphe ha ishi buredi nanụ nanụ l'ẹhu l'ẹhu. O kekwaruphu akara, e meru l'akpuru oshi detu; mę akara, e meru l'akpuru vayinu; kedzuru iya ndu Ízurelù ono l'ẹphe ha: unwoke l'unwanyi. E metsua; ndu ono l'ẹphe ha awụkashihu lashia l'ufu ẹphe l'ẹhu l'ẹhu.

²⁰ Dévidi abya alata tẹ ya kele ndibe iya; nwatibe Sọlu; mbụ Mikalu agbafuta bya iya ndzuta; bya asụ iya: “Ege eze ndu Ízurelù shikwanu dụ ugwu kẹ ntanụ; k'ẹ t'ọ gbabẹ onwiya ọtu l'ifu unwu-mgbọko, ẹphe gbaru ohu; mbụ ẹge ono, mkpọkoro madzụ emeje onwiya; kẹle iphere gvuru iya l'ifu ono.”

²¹ Dévidi asụ Mikalu: “Ọ kwa l'ifu Ojejoje bẹ ya shi nọdu ete ẹswa; mbụ Ojejoje ono, haru nna ngu; haa onye ọdo, shi l'ọnu-ulo nna ngu fọtachia yẹbedua tẹ ya buru ishi ndu kẹ Ojejoje, bụ iya bụ ndu Ízurelù. Ya a-nọdulekwaphu ete ẹswa l'ifu Ojejoje. ²² Ya a-kabakwaaruu ome onwiya onye eswe; buru onye aakpọ ẹbo-ẹbo-l'afu l'ẹke ị nọ. Obenu l'ẹke unwu-mgbọko ohu-wa, i kfuru-wa nọ bẹ ee-gbe l'akwabẹ iya nụ ugwu.”

²³ Nwatibe Sọlu ono; mbụ Mikalu ta mụtakwa nwata jeye mbọku, ọ nwuhuru.

7

Ozi, Nétanu ziru Dévidi (1 Iphe 17:1-15)

¹ Yo be teke eze buwa l'ufu iya; Ojejoje emewa t'obu rua ya alị; tọ chíhe obu l'ẹka l'ẹke ndu ọhogu iya, nọ-pheru iya mgburumgburu; ² eze asụ onye nkfuchiru Nchileke, bụ Nétanu: “T'o lenu; nta-a bẹ ya bu l'ulo, e gude oshi sida mee; Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje aburu l'ulo-ẹkwà b'ọ nọ.”

³ Nétanu asụ iya: “Iphe, bụ iphe, nọ ngu l'obu; nggu eje emee ya; lẹ Ojejoje bẹ swikwaru ngu eswiru.” ⁴ Yo be l'enyashi mbọku ono; Ojejoje abya ekfuru yeru Nétanu; sụ iya: ⁵ “Je ezia nwozi iya; mbụ Dévidi: ‘Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke sụru: ?Bụ nggubedua a-kpuru iya ulo, ya e-buru tọ. ⁶ Keshinu mbọku ono, ya dufutaru ndu Ízurelù lẹ Íjiputu ono jeye ntanụ-a bẹ ya te ebubukwaa l'ulo. Ya egudeje ulo-ẹkwà iya l'ejephe ejephe. ⁷ L'iphe, bụ ẹke yẹle ndu Ízurelù yịwa jekota; ?o nweru teke ya sụjeru ndu ishi ikfu Ízurelù; mbụ ndu ono, ya sụru t'ẹphe cheje ndu nk'iya, bụ Ízurelù l'ọ bụ onye eche aturu ono; iphe, meru iphe ẹphe ta kpuduru iya ulo sida?’ ”

⁸ “Kfuru nwozi iya; mbụ Dévidi: Ọwaa iphe yẹbe Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ Ojejoje ekfu: ‘Ya dufutaru ngu l'ẹgu, ẹke elu atajẹ nri; t'ẹ b'i tsophehe aturu; t'ị byachia bya aburu onye a-nọdu achị ndu nk'iya, bụ Ízurelù. ⁹ Ya shi etsoje ngu l'eje iphe, bụ ẹke, iije; ya achịko ndu ọhogu ngu l'ẹphe ha gbukota l'ifu ngu. Nta-a bẹ ya e-me ẹpha ngu t'ọ ha nshinu l'ọ bụ kẹ ndu oke amadu, e nwegbaaruu lẹ mgboko. ¹⁰ Ya a-nụ ndu nk'iya, bụ Ízurelù alị k'ẹka ẹphe. Ya a-dzabẹ ẹphe l'ọ bụ oshi l'alị ono; k'ọphu ẹphe e-buru l'alị k'ẹka ẹphe. E to nwedu lẹ madzụ achọ ẹphe okfu ọdo. Ophu o nwedu lẹ ndu ejo madzụ akpaa ẹphe ẹhu ẹge ono, ẹphe shi akpa iya ẹphe l'odungu phụ; ¹¹ mbụ ẹge e shi kpata iya ẹphe keshinu teke ono, ya fọtaru ndu ikpe t'ẹphe chíje ndu nk'iya, bụ Ízurelù ono. Ya e-mekwaphu t'ị tuta ume l'ẹke ndu ọhogu ngu l'ẹphe ha nọ. Yẹbe Ojejoje ekfukwaru ngu phụ lẹ ya e-meru ngu ọnu-ulo nke ngu. ¹² Oge nka-ezekuna nke ngu rulephu; nggu alakfuwa nna ngu phẹ; bẹ ya e-shi l'unwu ngu fọta onye a-nọ-chi ẹnya

ngu; mbụ onye e-shi ngu l'ẹhu gèdegede. Ya e-mee aḷi-eze iya t'ọ ngunu anguru. ¹³ Ọ bụ onye ono a-kpuru yẹbe Nchileke ọlo; ya emee aba-eze iya t'ọ nguru anguru gbururu jeye lẹ gbururu. ¹⁴ Ya a-buru nna iya; yẹbedua aburu nwatibe iya. O -mee iphe, dụ ẹji; ya egude ẹchachi ndiphe húa ya àhùhù; mbụ chia ya ẹchachi unwu-eliphe. ¹⁵ Ẹ to nwedu lẹ ya ahaa ya oyeru obu; ẹge ono, ya haru iya oyeru Sọlu; bya egude ngu dochia ẹnya iya ono. ¹⁶ Ọnu-ọlo ngu; mẹ aḷi-eze ngu a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu l'ifu iya. Aba-eze ngu bẹ ee-me t'ọ nguru anguru gbururu jeye lẹ gbururu.' "

¹⁷ Ya ndono; Nétanu akọkotaru Dévidi iphe ono l'ẹge e kfulu iya ẹya; mẹ ẹge ọ phukotaru iya l'ophulenyà.

*Dévidi ekele Nchileke ekele
(1 Iphe 17:16-27)*

¹⁸ Tọ dụ iya bụ; eze, bụ Dévidi egbeshi bahụ l'ime ọlo je anọdu l'ifu Ojejoje; bya asu:

"Nggube Nnajiufu, bụ Nchileke; ?bụ onye bẹ ya bụ; tẹmanu ọnu-ọlo iya bukwanu ngunu; kẹ t'i wolía ya je dobe l'ẹke ha l'eli ẹge-wa. ¹⁹ L'ẹnya nke ngu b'ẹ tọ baduru nwishi; nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje. I kfuwaru ẹge ọnu-ọlo nwozi ngu a-dụ l'uzo ifu. ?Bụ ẹge ono bụ ẹge iigudeje ehe madzụ; nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje?

²⁰ " ?Bụ ngunu ọdo bẹ yẹbe Dévidi e-kfufuaru ngu? Ishi iya aburu lẹ nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje mahawaru ẹge yẹbe nwozi ngu gbaru. ²¹ I shiwa l'iphe i kfulu; mẹ l'ẹge obu ngu dụ; mee eze iphe, ha ẹge-a; bya emee tẹ yẹbe nwozi ngu maru iya.

²² " Ẹge ị habekwanu nshinu nggube Ojejoje, bụ Nnajiufu! Ẹ to nwedu Nchileke ọdo, nọ nụ; gbahaa nggubedua; ẹge ono, ayi gude nchị ayi nua ya ono. ²³ ?Bụ ndu ole ọdo a-dụ l'ọ bụ ndu nke ngu, bụ ndu Ízurelu; mbụ mba lanu lẹ mgboko-a, nggube Nchileke jeru je agbafuta t'ẹphe buru ndu nke ngu; bya egude ẹphe mee t'a maru ẹpha ngu; bya emee iphe, ha nshinu; dụ biribiri l'ifu ndu nke ngu, bụ ndu ono, ị gbafutaru l'ẹka ndu Íjiputu. Ị chikashikwaruphu iphe bụ mbakeshi; ẹphe l'agwa ẹphe l'ifu ndibe ngu ono? ²⁴ I mewaru tẹ ndu nke ngu; mbụ ndu Ízurelu nguru anguru; buru ndu nke ngu gèdegede jeyewaru; nggube Ojejoje aburu Nchileke ẹphe.

²⁵ "Nggube Ojejoje, bụ Nchileke; mekwaa t'ọ keru; mbụ ukwa ono, i kweru l'ẹhu yẹbe nwozi ngu; mẹ l'ẹhu ọnu-ọlo iya ono. T'ọ rekwaa l'ẹge i kfulu gbururu jeye lẹ tutu yoyo; ²⁶ k'ophu ẹpha ngu a-ha nshinu gbururu jeye lẹ gbururu. Yọ buru teke ono bẹ ndiphe a-sụ l'ọ bụ nggube Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike bẹ bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; ọnu-ọlo yẹbe nwozi ngu, bụ Dévidi evudoshia ike l'ifu ngu. ²⁷ Ọ bụ nggube Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya aburu Nchileke kẹ ndu Ízurelu. I koshiru yẹbe nwozi ngu iphe-a; su: 'L'ii-meje t'eze shi l'ọnu-ọlo.' Yọ buru iya bẹ yẹbe nwozi ngu gbaberu okpa l'ekfu anu ngu ẹge-a. ²⁸ 'Nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje; ọ bụ nggu bụ Nchileke! Okfu ngu bukota oswi-okfu; nggu abya ekweshia yẹbe nwozi ngu ukwa iphe-oma, dugbaa ẹge-wa. ²⁹ Nta-a bukwa t'ọ buru iphe, dụ ngu mma l'obu t'ị goru ọnu-oma nụ ọnu-ọlo yẹbe nwozi ngu; t'i lezita ẹphe ẹnya l'ije ẹphe; kẹ l'ọ bụ nggubedua, bụ Nnajiufu; buru Ojejoje bẹ kfulu iya nụ. T'ọnu-oma ngu ono nọdukwaru ọnu-ọlo nwozi ngu gbururu jeye lẹ gbururu.' "

8

Ndu Dévidi lù-gbukotaru
(1 Iphe 18:1-17)

¹ E megetsulephu; Dévidi abya alù-gbua ndu Filisutayinu; mee ephe; ephe anodu iya l'eka. Yò nafu ndu Filisutayinu ono mkpukpu Metegama.

² Dévidi abya alù-kpuwaaphu ndu Móabu. O meru ephe; ephe azeshikota azee l'ali; kpo onwephe giriri. Yò bya ewota eri, ha ogologo too ephe ugbo labu l'ephe ze azee ono; woru ndu k'ono gbushia. Yò bya atoo ndu k'eto. Ndu onanu b'o doberu ndzu; ephe aburu ndu ozi yebe Dévidi; l'atu utu anu iya.

³ Dévidi be lù-gbukwaruphu Hadadéza Rehobu, bu eze ndu Zóba teke Hadadéza jeru te ya mee t'ali, no je akpaa le Enyimu Yufurétusu lakota iya l'eka. ⁴ Dévidi anata iya ugbo-inya, du unu labu l'ukporo iri;* me ndu ugbo-inya, du unu l'ukporo iri l'ise;† bya anakwa iya phu ndu soja k'okpa, du ukporo unu madzu labu l'unu madzu iri.‡ Dévidi bushikotaru inya ono, anoduje akpu ugbo-inya ono akwara azu okpa; a gufu ukporo ise, o doberu onwiya.

⁵ Ndu Áramu, bu le Damásukosu abya t'ephe yetaru eze ndu Zóba, bu Hadadéza eka; Dévidi egbua ephe ukporo unu madzu labu l'unu madzu iri l'ise.§ ⁶ Dévidi abya emeta odu ndu soja le Áramu ke Damásukosu; haru ndu soja iya chita dobe iya. Ndu Áramu ono anodu Dévidi l'eka; l'atu akiriko anu iya. Iphe Ojejoje anoduje eme aburu te Dévidi mekputa l'iphe bu eke, o jeru. ⁷ Dévidi achikoo iphe, ndu ozi Hadadéza egbobeje gude ezeru onwephe, e gude mkpola-ododo meshia chilata le Jerúsalemu. ⁸ Dévidi eshi le Béta; me le Berotayi, bukota mkpukpu, no l'ali, Hadadéza achu vua ope, hakpo nshinu.

⁹ Eze ndu Hámatu, bu Toyi anulephu le Dévidi lukotawaru ndu soja Hadadéza; ¹⁰ ye nwatibe iya nwoke, epha iya bu Joram t'o je ekele eze, bu Dévidi ekele; jaa ya ajaja ke l'o lù-gburu Hadadéza. Ishi iya aburu le Hadadéza be ye le Toyi shi anoduje alu ogu tekenteke. Iphe, Joram gude bya bu ivu, e megbaaru le mkpola-ododo; mkpola-ocha; me l'ope. ¹¹ Eze, bu Dévidi eworu ivu ono ye Ojejoje l'eka ege ono, o yehawaru mkpola-ocha; me mkpola-ododo, o lutaru l'iphe bu mbakeshi phu, o lù-gbukotaru phu; ¹² mbu ophu shi le Édomu; Móabu; Amonu; Filisutayinu; owaa ndu Amaleku. O kwaphu ege ono b'o woru iphe, o nataru eze ndu Zóba, bu Hadadéza Rehobu l'ogu ye Ojejoje l'eka.

¹³ Dévidi abya aburu onye a maru amaru l'o shitsulephu Nsuda Ali Unú lata, bu eke o gburu ukporo unu madzu labu l'unu madzu ise le ndu Édomu. ¹⁴ Yò bya emeshia odu ndu soja l'ali ndu Édomu l'o ha; chita ndu soja yekota iya. Ndu Édomu l'ephe ha a abya nodukota Dévidi l'eka. Ojejoje l'emeje te Dévidi ka ike l'iphe, bu eke, o jeru.

¹⁵ Dévidi abya aburu eze ndu Ízurelu l'ephe ha; l'ekperu ephe ikpe l'uzo, du mma; me l'uzo, vudo nhamunha. ¹⁶ Yò buru Jóabu Zeruya be bu onye ishi ndu soja. Jehoshafatu Ahiludu aburu onye edeje iphe meru nu. ¹⁷ Zadoku Ahitubu ye le Ahimeleku Abiyáta bu ndu achijeru Nchileke eja; Seraya aburu o-de-ekwo. ¹⁸ Benaya Jehoyada bu onye ishi ndu Keretu me ndu Peletu, bu ndu eche eze nche. Ndu k'unwoke l'unwegirima Dévidi aburu ndu ishi l'ozi eze.

* 8:4 8:4 Iphe o bu bu 1,000. † 8:4 8:4 Iphe o bu bu 7,000. ‡ 8:4 8:4 Iphe o bu bu 20,000
§ 8:5 8:5 Iphe o bu bu 22,000.

9

Iphe-oma, Dévidi meru Mefiboshetu

¹ Tò dù iya bụ; Dévidi abya aji; sụ: “?O nwekpooru onye shi l'ọnu-ulo Sọlu, phoduru nù tẹ ya gude okfu-ẹhu Jonátanu meeru iphe-oma?”

² Yo nweru nwozi ndu ọnu-ulo Sọlu, ẹpha iya bụ Ziba. Ẹphe ekua ya t'ọ bya aphụ Dévidi. Eze, bụ Dévidi aji iya: “?Bụ nggu bụ Ziba tọo?”

Ziba asụ iya: “L'ọ kwa yẹbe nwozi ngu bụ iya.”

³ Eze aji iya: “?O nwekpooru onye phoduru nù l'ọnu-ulo Sọlu tẹ ya meeru iya iphe-oma, shitaru Nchileke l'ẹka?”

Ziba abya asụ eze: “L'ọ nweru nwatibe Jonátanu lanụ, nọkwadu nù, ọkpa labụ nwuhuru anwuhu.”

⁴ Eze aji iya: “?Bụ l'awe b'ọ nọ?”

Ziba asụ l'ọ nọkwa lẹ kẹ Makiru Amiyelu lẹ Lodeba. ⁵ Ya ndono; eze, bụ Dévidi ezia t'e je kẹ Makiru Amiyelu lẹ Lodeba je eduta iya.

⁶ Mefiboshetu Jonátanu Sọlu ono erulephu; bya adaa byishiru Dévidi ikpere; gude kwabẹ iya ugvu.

Dévidi abya eku iya: “Mefiboshetu!”

Yọ za iya; sụ iya: “L'ọ kwa yẹbe nwozi ngu ndọ-ọ.”

⁷ Dévidi asụ iya: “Ba atsukwa egvu; kẹle ya e-gude okfu-ẹhu nna ngu, bụ Jonátanu meeru ngu iphe-oma. Alì nna ngu oche; mbụ Sọlu bẹ ya a-nụ-phukota ngu azụ. Ọdo aburu l'ọo lẹ nk'iya bẹ ẹpho ngu a-nọdu anọ tekenteke.”

⁸ Mefiboshetu ebyishi ikpere; sụ iya: “?Bụ ngunu bẹ yẹbe nwozi ngu bụ kẹ t'ị nyata 'ọ-ga-lẹ-mkpa,* dù l'ọ bụ iya?”

⁹ Eze abya ekua Ziba, bụ nwozi Sọlu; sụ iya: “Iphemiphe ọbule, shi buru kẹ Sọlu; je akpaa lẹ kẹ ndu ọnu-ulo iya gẹdegede; bẹ ya wowaru nù nwanwa nnajiufu ngu. ¹⁰ Nngụbedua; mẹ unwu ngu; mẹ ndu ozi ngu bẹ a-kojeru iya alì ono; kọta nri; k'ọphu nwanwa nnajiufu ngu e-nweru iphe-eriri. Ọ bụ lẹ nwanwa nnajiufu ngu; mbụ Mefiboshetu a-nọduje eri nri l'ọkwa-nri yẹbe Dévidi.” Teke ono bẹ Ziba mụtaru unwoke iri l'ise; bya enweru ọkporo ndu ozi.

¹¹ Ziba asụ eze: “Yẹbe nwozi ngu e-mekotalephu iphe nggube eze, bụ onye nwe mu nù ziru tẹ ya mee ya.”

Ya ndono; Mefiboshetu erilahaa nri lẹ kẹ Dévidi l'ọ bụ nwatibe eze. ¹² Mefiboshetu bẹ mụtaru nwata nwoke, aza Mayika. Ndibe Ziba l'ẹphe ha achiko bukotaru ndu ozi Mefiboshetu. ¹³ Mefiboshetu aburu ngvuru ọkpa labụ. Yo buru lẹ Jerúsalemu; kẹ l'ọo-nọduje eri nri l'ọkwa-nri eze tekenteke e.

10

*Dévidi emekputa ndu Amonu**(1 Iphe 19:1-19)*

¹ A nonyaa; eze ndu Amonu abya anwuhu. Nwatibe iya kẹ nwoke, bụ Hanunu abya aburu eze l'ozori iya. ² Dévidi asụ: “Lẹ ya e-meru Hanunu Nahashi iphe-oma; ẹge nna iya meru yẹbedua.” Yọ bya ezi ndu ozi t'ẹphe je akporu Hanunu ifu nna iya ono.

Ndu ozi ono abya erua Amonu; ³ ndu ishi ndu Amonu asụ Hanunu, bụ onye nwe-ẹphe: “?Iiri l'ọ bụ ugvu bẹ Dévidi akwabẹ nna ngu, meru iphe o ziru t'a bya ngu ọkporu ifu? ?Iiri l'ẹ t'ọ bụdu ngge bẹ Dévidi ziru ẹphe

* 9:8 9:8 L'okfu Hibururu bẹ iphe, a kwata dee l'ẹke-a kwa nkuta.

t'èphe bya; k'òphu èphe a-makòtaru ège mkpùkpu-wa dù; shi ège ono bya anata iya ayi?"

⁴ Tò dù iya bù; Hanunu egude ndu ono, Dévidi ziru ozi ono; kpùshishia èphe èji-agba èphe ibe lanù ibe lanù; bya achabushia èphe uwe-nlòkpuru èphe l'òswara-ìkè; nwufu èphe t'èphe la. ⁵ A bay ekfuru iya Dévidi; yo zi t'e je èphe ndzuta; kẹ l'ò bù iphe-ìphere, ha nshinu b'e meru èphe. Eze ezia; sù: "T'èphe nòdu lẹ Jérìko jeye teke èji-agba èphe ono e-ruchita; tẹmanu èphe alata."

⁶ Yò bya edoo ndu Amònu ẹnya l'iphe èphe meru bẹ mewaru tẹ akpo gbanwuhu Dévidi òku; tẹgbua je ebuta ndu soja k'òkpa ùkporo unu ndu soja ugbo labù l'unu ndu soja iri* lẹ ndu kẹ Siríya, bu lẹ Bétu-Réhobu; mẹ ndu kẹ Zóba. Èphe butakwaruphu eze ndu Maaka yẹle ndu soja iya: unu ndu soja labù l'ùkporo ndu soja iri;† bya ebutafua unu ndu soja l'ùkporo ndu soja iri‡ lẹ ndu kẹ Tobu yeru onwèphe. ⁷ Anunu, Dévidi anù iya; yo zifu Jóabu yẹle ndu soja iya l'èphe ha. ⁸ Ndu Amònu awufuta bya akpòo giriri k'ògu l'ifu obu-edukfu mkpùkpu ono. Ndu kẹ Áramu phù, shi lẹ Zóba; mẹ Rehobu; mẹ ndu shi l'alì Tobu; ọwaa ndu kẹ Maaka nòdu l'echi-egu.

⁹ Jóabu aphùlephu l'e buru iya k'ògu ono ifu l'azù; yò fọo ndu Ízurelù ndu òphu katsua ọma ẹnya ọgu; chìru èphe ye t'èphe kwabèru ndu kẹ Áramu ono; ¹⁰ bya achìru ndu òphunanu dobe t'èphe nòdu nwunne iya, bù Abishayi l'ẹka kwabèru ndu kẹ Amònu. ¹¹ Jóabu asù: "O -buru lẹ ndu Áramu karilahaaru iya ẹka; unu abya eyetaru iya ẹka. Teke bukwanu l'ò bù ndu kẹ Amònu bẹ karilahaaru unu ẹka; bẹ èphe a-bya bya eyetaru unu ẹka. ¹² T'obu shihu unu ike; t'ayi lù ọgu ẹhu ndibe ayi l'ò bù ndu bù mkparawa; lù ọgu okfu ẹhu mkpùkpu kẹ Nchileke. Lẹ Ojejoje e-me-ìphe, dù iya mma l'obu."

¹³ Tò dù iya bù; Jóabu yẹle ndu nk'iya awù-lihu; je etso ndu Áramu ọgu. Ndu Áramu eye òkpa l'òso gbalashia. ¹⁴ Ndu kẹ Amònu aphùlephu lẹ ndu Áramu agbalawaa; èphebedua eshi l'ẹke, Abishayi nọ ye òkpa l'òso; wùba l'ime mkpùkpu èphe. Tò dù iya bù; Jóabu eshi l'ògu èphe lẹ ndu Amònu ono latashia Jerúsalemu.

¹⁵ Ndu Áramu aphùlephu lẹ ndu Ízurelù me-kputawaru èphe; je edzukobe. ¹⁶ Hadadeza ezia ndu Áramu, nọ l'azù Ẹnyimu Yufurétusu; èphe abyatashia. Èphe lẹ Shobaku, bù onye ishi ndu soja Hadadéza awùru laa Helamu. ¹⁷ A bya ekfuru iya Dévidi; yo kua ndu Ízurelù l'èphe ha; èphe adaa Ẹnyimu Jòdanu jeshia Helamu. Ndu Áramu ono abya akpòo giriri; tso Dévidi phẹ ọgu. ¹⁸ Èphe emekochaa gbaaru ndu Ízurelù ọso. Dévidi egbua unu ndu soja l'ùkporo ndu soja iri l'ise lẹ ndu k'ùgbo-ìnya; mẹ ùkporo unu unwoke ugbo ise, bù ndu egudeje ìnya mmanu alù. Shobaku, bù onye ishi ndu soja èphe b'e mekaru iphe; yò nwùhu l'ẹke ono. ¹⁹ Ndu eze ono, èphe lẹ Hadadéza shi yeko ẹka l'ògu ono aphùlephu lẹ ndu Ízurelù lù-gbuwaru èphe; èphe emee t'èphe lẹ ndu Ízurelù nòdu lẹ nchì-odoo; èphebedua anòdu ndu Ízurelù l'ẹka. Ndu Áramu atsulahaa egvu; jìka oyetaru ndu Amònu ẹka ọdo.

* **10:6** 10:6 Iphe ọ bù bù 20,000. † **10:6** 10:6 Iphe ọ bù bù 1,000. ‡ **10:6** 10:6 Iphe ọ bù bù 12,000.

11

Dévidi anata Uráya nyee ya

¹ Yo be l'oge mini-òdungu teke ndu eze ejeje oḡu; Dévidi ezifu Jóabu yẹ̀le ndu ozi iya; mẹ̀ ndu Ízurèlu l'ẹ̀phe ha; ẹ̀phe eje agwaa ndu Amọ̀nu maa; kee k'ọ̀gu; yechia mkpụ̀kpụ̀ Rába. Dévidi l'onwiya akwaa lẹ̀ Jerúsalemu.

² Yo be l'urenyashi ujiku lanu; Dévidi egbeshi l'oshi-azẹ̀e ya tẹ̀ ya kpaphe akpaphe l'eli ọ̀lo-eze iya. Yọ̀ nọ̀du l'ẹ̀ke ono tufu ẹ̀nya phua nwanyi, aghu ẹ̀hu. Nwanyi ono l'amashikpoo mma ike. ³ Dévidi ezifu madzu t'o je akpata ishi onye nwanyi ono bu. Onye ono asu iya: "L'ọ̀ kwa Betisheba; nwatibe Eliyamu. O bu nyee Uráya kẹ̀ Hetu." ⁴ Dévidi eye ndu ozi iya t'ẹ̀phe je edutaru iya ẹ̀ya. Betisheba abyalephu; Dévidi eduta iya yẹ̀le iya azẹ̀e. (Yọ̀ buru teke ono bẹ̀ Betisheba shilephu l'ome nsọ̀ kẹ̀ ọ̀safu mmeru, eemeje teke nsọ̀ metsuaru nwanyi.) E metsua; nwanyi ono atugbua lashia. ⁵ Nwanyi ono atsuta ime; bya ezia Dévidi; su iya: "Lẹ̀ ya dukwa ime."

⁶ Dévidi ezia Jóabu; su iya t'o ziaru iya Uráya kẹ̀ Hetu t'ọ̀ lata. Jóabu abya ezia Uráya t'o je aza Dévidi oku. ⁷ Uráya erua; Dévidi aji iya aji Jóabu; mẹ̀ ndu soja iya; mẹ̀ ẹ̀ge oḡu ono eje ala. ⁸ Dévidi asu Uráya: "T'ọ̀ laa l'ufu iya je atuta ume." Uráya egbeshi; tugbua. Eze egworu iphe nu t'e wolaaru iya. ⁹ Obenu lẹ̀ Uráya kwaru l'onu-nggamgbo eze; yẹ̀le ndu ozi nnajiufu iya aradu; to laruhe l'ufu iya. ¹⁰ A bya ekfuaru Dévidi lẹ̀ Uráya ta lahekwa. Yọ̀ bya aji Uráya: "?Tọ̀ budunua ẹ̀ke teru ẹ̀nya b'i shi lata nta-a? ?Nanu ẹ̀ge o du b'ẹ̀ ti lahedu l'ufu?"

¹¹ Uráya asu iya: "Lẹ̀ Okpoko Oḡba-ndzu Ojejoje; ndu Ízurèlu; ndu Júda; nnajiufu iya, bu Jóabu; mẹ̀ ndu ozi iya l'ẹ̀phe ha; tukokwa wushiru l'egu oḡu. ?Nanu ẹ̀ge ya e-shi lashia l'ufu je eria; ngua; yẹ̀le nyee ya azẹ̀e? Kamenu; ya te emekwa iya ememe!"

¹² Dévidi asu iya: "Nofufua ntanu. Teke o beru echile; ya ahaa ngu ti lapu azu." Ya ndono; Uráya akwaa lẹ̀ Jerúsalemu mboku ono; mẹ̀ echile iya; to lahe. ¹³ Dévidi ekua ya; yọ̀ bya; yẹ̀le iya atuko ria; ngua; Dévidi echee ya mẹ̀e nshinu. Yo be l'enyashi; Uráya egbeshikwa je azẹ̀e l'ẹ̀ke o ze unyaphua iya yẹ̀le ndu ozi nnajiufu iya; ophu o ladu l'ufu iya.

¹⁴ Yo be l'utsu; Dévidi ederu ekwo nu Uráya t'ọ̀ nu Jóabu. ¹⁵ Iphe o deru l'ekwo ono bu: "Duru Uráya ye l'ifu oḡu l'ẹ̀ke ophu katsua okpo oku. I-dutsuaru iya ye; unu akpo-phu azu; k'ophu ee-gbu iya; t'ọ̀ nwuhu." ¹⁶ Yọ̀ buru teke Jóabu gude ndu soja iya yechia mkpụ̀kpụ̀ ono b'o duru Uráya ye l'ẹ̀ke o maru lẹ̀ ndu ohogu ẹ̀phe, ike katsua no. ¹⁷ Ndu mkpụ̀kpụ̀ ono awufutalephu jekfu Jóabu phe oḡu; a haru ndu soja Dévidi gbushia. Uráya kẹ̀ Hetu etsoru lẹ̀ ndu nwuhuru nu.

¹⁸ Jóabu abya ezia ozi; kọ̀oru Dévidi ẹ̀ge oḡu ono gude jee. ¹⁹ Jóabu asu onye ono, o ziru ono: "I -dogetsuaru eze ẹ̀ge oḡu ono jeru laa; ²⁰ o -buru l'iwe byaru iya l'ehu; yọ̀ jilaha ngu: 'Iphe meru iphe unu gude je anonuka mkpụ̀kpụ̀ obu ntse l'ogun ono; ?unu ta mahaada l'ẹ̀phe a-nodu l'eli upho-mkpuma agba akfu. ²¹ ?Bunua onye bẹ̀ gburu Abimeleku Jerubesheti? ?Tọ̀ budunua nwanyi, no l'eli upho-mkpuma gude o-ji-l'eka mkpuma tu-gbua ya lẹ̀ Tebezu? ?Bu ngunu meru iphe unu jeru je anonuka l'upho-mkpuma obu ntse?' O -jia ngu ẹ̀ge ono; nggu asu iya lẹ̀ nwozi iya; mbu Uráya kẹ̀ Hetu bẹ̀ nwuhukwaruphu."

²² Nwozi ono atugbua jeshia. Yo rua; je atuko iphe, bu iphe Jóabu ziru iya zikota Dévidi. ²³ Nwozi ono asu iya: "Lẹ̀ ndu ono nabaru ayi eka; wu-kfuta ayi oḡu l'echi-egu. O le ayi chi-phuru ẹ̀phe azu jeye ayi erua

l'obu-edukfu mkpukpu ephe. ²⁴ Ndu chi akfu anodu l'eli upho-mkpuma gude iya haru ndu ozi nggube eze tu-gbushia. Odo aburu le nwozi ngu; mbu Uraya ke Hetu tsokwa nwuhu."

²⁵ Dévidi abya ezia nwozi ono; su iya: "Iphe, ii-kfuru Jóabu bu: 'Le ya suru te ike ba agvukwa unu; ke l'ogu ta akpadu oke onye oo-gbu. T'eka shia ya ike l'ogu ono l'eke mkpukpu ono no; jeye teke o-luta iya. Je ekfuaru Jóabu ege ono gude mee t'obu shihu iya ike.' "

²⁶ Nyee Uraya anua le nji iya nwuhuwaru; noru iya l'ulo-ekwa. ²⁷ Yo no-getsua l'ulo-ekwa ono ege aanoje; Dévidi eduta iya lulahaa. Yo muru iya nwata nwoke. Obenu l'iphe ono, Dévidi meru ono du Ojejoje eji.

12

Nétanu ekfuru Dévidi iphe, du eji, o meru

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ezifu Nétanu t'o je ke Dévidi. Nétanu erua bya asu iya: "L'o nweru unwoke labu, bu le mkpukpu lanu. Onye lanu nweru iphe; onye ophu aburu onye ukpa. ² Onye onanu, nweru iphe ono nweru aturu; nweru eswi l'igwe. ³ Obenu l'onye ukpa phu te nwedu iphe, o nweru; gbaha nwada aturu, o zutaru azuta. Yo chee ya jeye; yo nodu yele unwegirima ibe iya l'eka vuta. Nwoke ono ye l'aturu iya ono anoduje erigba nri; l'angu mini l'okoro lanu; k'ophu bu l'oohejeru nwaturu ono eheru; yo ku mgbenya. Aturu ono anodu onodu nwatibe iya ke nwanyi. ⁴ Yo be ujiku lanu; ebyee abyaru nwoke ono, nweru iphe ono. Yo jika le ya t'akputadu aturu nk'ia ono; m'o bu eswi iya ono nanu gbua; gude shiaru ebyee ya ono nri. Yo gbechia je akputa nwada aturu k'onye ukpa phu gbua gude shiaru onye ebyee ya ono nri."

⁵ Dévidi avoru oku ghua ehu; su Nétanu: "Kamenu; l'onye ono, meru iphe ono; be ishi iya a-lakwa iya! ⁶ O kfufutaje ugwo aturu ono ugbo eno; ke l'o meru iphe du ege ono; imiko onye ukpa ono ta du iya."

⁷ Nétanu asu Dévidi: "L'o kwa nggubedua bu onye ono! Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu suru: 'Le ya wuru ngu manu l'ishi t'i buru eze, anodu achi ndu Izurelu; bya anafuta ngu l'eka Solu. ⁸ Ya woru ulo Solu, bu nnajiufu ngu ye ngu l'eka; woru unyomu iya ye ngu l'eka. Ya woru ali-eze ndu Izurelu; me ke Juda woru ye ngu l'eka. O -buru l'iphemiphe obule ono be ha nwanshi; be ya ge eyekwafuaru ngu iya iphe. ⁹ ?Nanu ege o du; b'i wotaru okfu Ojejoje kpo ebo-ebo-l'afu; shi ege ono mee iphe, du iya eji l'enya? I gude ogu-mbeke gbua Uraya ke Hetu; bya eduta nyee ya lulahaa. Yo buru ogu-mbeke ndu Amonu b'i gude gbua ya. ¹⁰ Iphe, ii-maru bu l'e to nwedu l'ochi agvu l'ufu ngu gbururu jeye; ke l'e to nwedu iphe, i guberu iya; je anaa Uraya ke Hetu nyee ya lulahaa.' ¹¹ Ojejoje, bu Nchileke suru: 'Le ya e-shi l'ufu ngu vofuta iphe, du eji kpube ngu. Ii-nodu ege-a; ya achita unyomu ngu; nu onye ufu ngu; yo raa ephe l'echi oke-eswe. ¹² I meru nkengu le mpya. Obule ya e-mekwanu ngu nke ngu l'echi oke-eswe l'ifu ndu Izurelu l'ephe ha.' "

¹³ Dévidi asu Nétanu: "Ya mesweekwaru Ojejoje."

Nétanu asu iya: "Le Ojejoje wofuakwaru iphe, du eji, i meru. E ti nwuhuekwa. ¹⁴ Obenu le keshinu bu iphe ono, i meru ono be ndu ohogu Ojejoje shiwa kfubya ya; be nwata ono, a muru ngu ono ta anokwa." ¹⁵ E metsua; Nétanu atugbua lashia l'ufu.

Anwuhu nwata ono, a muru Dévidi ono

Tò dù iya bù; Ojejoje abya adaa nwata ono, nyee Uráya m̀taru Dévidi ono ẹka; iphe-ememe abya azù iya. ¹⁶ Dévidi arọlahaa Nchileke l'okfu ẹhu nwata ono. Yò wata ọswi aswĩswi. Ẹnyashi mbọku-mbọku; ọ -laa l'ulo; yo je azẹru l'alì; l'arọ Nchileke. ¹⁷ Ndu ọphu bù ọgurennya l'ufu iya abya t'ẹphe yeta ẹka kpù-lia ya l'alì ono, ọ zẹ ono; to kwe; jìka lẹ ya te etsodu ẹphe ria nri. ¹⁸ Yo be lẹ mbọku k'ẹsaa; nwata ono anwùhu. Ndu ozi Dévidi awata ọtsu egvu ẹge ẹphe e-me kfuru iya lẹ nwata ono nwùhuwaru; kẹ l'ẹphe suru: "Teke nwata ono nọkwadu ndzù bẹ ẹphe kfuru yeru Dévidi; tọ ngaru ẹphe nchì. ?Nanù ẹge ẹphe e-shi kfuru iya lẹ nwata ono nwùhuwaru? Oo-merukwa onwiya ẹhu."

¹⁹ Dévidi abya apha ẹge ndu ozi iya adzù-phere onwẹphe taphatapha; yo rua ya l'ẹhu lẹ nwata ono nwùhuwaru. Yò jì ẹphe: "Nwata ọbu; ?ọ nwùhuwaru tọ?"

Ẹphe asù iya: "Iyee; l'ọ nwùhuakwaru."

²⁰ Ya ndono; Dévidi abya egbeshi l'ogbodo-alì ono, ọ zẹ ono je aghù ẹhu; jì manù. Yò bya agbanwee uwe iya bahù l'ime ulo Ojejoje je abaaru iya ẹja. Yo metsua ẹge ono; lashia l'ufu iya; rua; sù t'a nù iya nri. A nù iya ẹya; yo ria. ²¹ Ndu ozi iya abya ajì ya: "?Nanù ẹge ọ dù b'i meru egbe umere ọwaa? Teke nwata ono nọkwadu ndzù b'i shi akwa ẹkwa; l'aswì aswĩswi. Yò bù-chiaru nta-wa, ọ nwùhuru-a b'ì gbeshiru ria nri!"

²² Dévidi asù ẹphe: "Lẹ ya shi ara ẹkwa; l'aswì aswĩswi teke nwata ono nọkwadua ndzù; kẹ lẹ ya rìru; sù: "?Onye maru mẹ Ojejoje e-meru iya eze-iphe-oma dobe nwata ono ndzù?" ²³ Ọle nta-a l'ọ nwùhuwaru-wa; ?bùkwadu kẹ ngunu bẹ ya a-nọdu aswìru aswĩswi nta-a. ?Ya a-dù ike wophuta iya azù ọdo tọ? Ọ bù yẹbedua e-mekochaa lakfube iya; obenu lẹ nwata l'onwiya ta alahẹkwanu azù alakfuta iya ọdo."

Aamu Sólomonu

²⁴ Tò dù iya bù; Dévidi abya adua nyee ya, bù Betisheba ike. Yò bya alaaru iya l'ulo; yò tsùta ime; m̀aru iya nwata nwoke. Dévidi agua nwata ono Sólomonu. Ojejoje eyeru nwata ono obu. ²⁵ Ojejoje egude kẹ obu, o yeru iya zia onye nkfuchiru iya; mbù Nétanu t'o je agua ya Jedidaya.*

Jóabu aluta Rába (1 Iphe 20:1-3)

²⁶ Ya ndono; Jóabu abya etso Rába Amonu ọgu. Yò lù lùta mkpùkpù, onye eze ẹphe bu. ²⁷ Jóabu abya ezifu ndu ozi iya t'e zia Dévidi: "Lẹ ya tsowaru ndu Rába ọgu; nawa ẹphe ẹke ẹphe eshije angù mini. ²⁸ Ọo ya bù; chikobe ndu soja, phoduru nù l'ẹphe ha bya ekepheta mkpùkpù ono; nata iya; mẹ teke ya a-nata iya yẹbedua; e woru mkpùkpù ono gua ya." ²⁹ Ya ndono; Dévidi abya achikobe ndu soja ono l'ẹphe ha; chiru ẹphe jeshia Rába. Yo rua; bya abakfu ẹphe ọgu; lùta iya. ³⁰ Yo kputa eze ẹphe okpu-eze, o kpu l'ishi. Ẹra okpu-eze ono ha l'ọbu ẹra talentu mkpọla-ododo. Yò buru mkpuma, vugbaa oke aswa b'e gude dengashia ya edengashi. E wota okpu-eze ono kpube Dévidi. Dévidi akwata ọswa kwaa ọkwata, ha nshinu lẹ mkpùkpù ono. ³¹ Yò chita ndu mkpùkpù ono dobe t'ẹphe gudeje soya; ikworo; mẹ ogbu-nkù l'eje ozi; bya eye ẹphe t'ẹphe yoje ẹja. Yò buru ẹge ono b'o mekotaru mkpùkpù, nọkota l'alì ndu Amonu. E metsua; Dévidi yẹle ndu soja iya l'ẹphe ha awùru lashia azù le Jerúsalemu mu.

* **12:25** 12:25 Iphe, "Jedidaya" bù bù "onye Ojejoje yeru obu".

13

Amụnonu; mę Táma

¹ Nwatibe Dévidi; mbụ Abusolomu nweru nwunne iya nwanyi, aza Táma. Táma amashi mma ike. A nọnyaa; nwatibe Dévidi kę nwoke, aza Amụnonu abya eyeru Táma obu. ² Ehu abọhu Amụnonu l'okfu ehu nwanna iya ono; mbụ Táma; k'ọphu bụ l'iphe-ememe guderu iya. Iphe, kporu Amụnonu aburu ege oo-shi tẹ yele Táma zee; kele Táma bę nwoke ta achikahubua ọkpa. ³ Amụnonu bę nweru ọnya iya, aza Jonadabu Shimeya. Jonadadu bụ nwa nwunne Dévidi; bụru onye eregede. ⁴ Yọ bya ajị Amụnonu: “?Bụ ngunu kparu iphe ọ bụ nggube nwatibe eze abuje: o -rua l'utsu mbọku-mbọku; nggu anwụpyashihu ege-a? Kanuru iya iphe obu.”

Amụnonu asụ iya: “Lę ya yeru Táma, bụ nwunne Abusolomu; bụ nwanna iya obu.”

⁵ Jonadabu asụ iya: “Je azęru l'oshi-azęe ngu; meje l'ęhu ta dudu ngu mma. Nna ngu -bya lę ngu phụ ajiji; nggu asụ iya l'iiro iya t'ọ haa nwanna ngu; mbụ Táma t'ọ bya anụ ngu nri. T'ọ nọdu l'ęke iile iya ęnya; mee nri obu; gude ęka iya nua ngu iya.” ⁶ Amụnonu ekwe je azęru l'ọbu onye ehu ę-ta dudu mma.

Yo be teke eze byaru iya ajiji; Amụnonu asụ iya: “Byiko; tẹ nwanna iya; mbụ Táma byanụ bya anọdu tẹ ya le iya ęnya t'o ghee akara nụ iya tẹ ya taa.”

⁷ Tọ dụ iya bụ; Dévidi ezia t'e je l'ufu je ezia Táma; t'o je l'ulo nwanna iya; mbụ Amụnonu je emee nri; nụ iya t'o ria. ⁸ Táma atugbua jeshia l'ulo nwanna iya; mbụ Amụnonu. Yo rua; Amụnonu azęwa azęe. Táma abya ekpota ntụ iphe, eegudeje eme akara bya agwọkobe iya; bya eshi iya ghee akara. ⁹ Yọ bya achiru akara ono ye l'efere woru nụ iya. Amụnonu ajika iya atata; sụ iya t'ọ chishia iphe, bụ ndu, nọ l'ęke ono t'ęphe gbeshi! Epe alufukota. ¹⁰ Amụnonu asụ Táma: “T'o wobata nri obu l'ime mkpura; yo gude ęka iya nuje iya ęya tẹ ya ria.” Ya ndono; Táma apata akara ono, o gheru ono wojeru nwanna iya; mbụ Amụnonu l'ime mkpura iya. ¹¹ Táma ewolilephu nri ono nụ iya t'o ria; Amụnonu azụpyabe iya; sụ iya: “Bya tẹ nggu l'ia zęe; nwanna iya.”

¹² Táma asụ iya: “Wawakwa; nwanna iya! Be egudekwa iya ike! E te emejekwa egbe iphe ono l'alị Ízurelù! Be emekwa ęjo akpamara ọwananu.

¹³ A -bya l'ęhu nk'ia; ?bụ awe bę ya a-nọdu wofu onwiya iphe-iphere iya. Tęmanu bę nggubedua l'onwongu a-dulephu l'ọ bụ onye tso lę ndu ono, eme éswé l'alị Ízurelù ono. Byiko; kfunuru yeru eze; ę tọ jikakwa t'ę b'ị lụ iya.” ¹⁴ Yo kfua nta; kfua imo; Amụnonu ta ngaru iya nchi. Yo gude iya k'ęhuka raa; kę l'ọ ka iya ike.

¹⁵ E metsua; Táma abya adu Amụnonu ashị k'ęji. Mbụ l'ashị, ọ kporu iya byaru bya aka obu, o shi yeru iya. Amụnonu asụ iya: “T'o gbeshi; lufu!”

¹⁶ Táma ajika; sụ iya: “Waawa! L'achichi ọwaa, ijichi iya tẹ ya lufu nta-a bę kakwa ęji; karia ọphu i mewaru iya.” Amụnonu ta angaru iya nchi; ¹⁷ kua onye ejeru iya ozi; sụ iya: “T'ọ kpufuru iya nwanyi-a l'ifu; yọ guchia ibo ono; swọ-budo iya l'etezi!” ¹⁸ Onye ozi iya ono abya enwufu Táma; guchibodo iya ye l'etezi swọbe iphe l'ibo ono. Táma bę yeru uwe-nlọkpuru, nweru ęka ogologo; kę l'ọ bụ egbe uwe ono bę unwada eze ndu ọphu nwoke ta chikahubua ọkpa eyeje. ¹⁹ Táma ekpota ntụ kpua onwiya l'ishi; woru uwe-nlọkpuru ono, o yeru ono gbajashia; chiru ęka kwęe l'ishi; raru ękwa lashia.

²⁰ Nwunne iya; mbụ Abusolomu aphụa ya bya ajia ya: “?Ọ dū lẹ nwanna ngu; mbụ Amụnonu mebyiwaru ngu? Nọdu nwandoo nwunne mu. Nwanna ngu b'ọ bụ; be evukwaru iphe ono l'obu.” Táma eje eburu lẹ kẹ nwunne iya Abusolomu; nọdu l'ọ -bụ nwanyi, e bufuru ebufu.

²¹ Eze Dévidi anụlephu iphe, meru nụ; ẹhu agbanwuhu iya ọku. ²² Abusolomu adahụ Amụnonu nkichi; to kfujehe okfu eyeru iya; m'ọ bụ k'oma; m'ọ bụ k'ẹji. Yọ kpọo Amụnonu ashị kẹ l'o guderu nwunne iya; mbụ Táma k'ẹhuka raa.

Abusolomu; mẹ Amụnonu

²³ Afa labụ eswetsua teke ndu akpụjeru Abusolomu aturu iya ẹji nọ lẹ Bálụ-Házọ l'ókè ẹphe lẹ ndu Ífuremu. Abusolomu ezia iphe bụ unwu eze; ndu k'unwoke t'ẹphe dzua l'ẹke ono. ²⁴ Abusolomu ejekfu eze l'onwiya je asụ iya: “Lẹ yẹbe nwozi ngu bẹ ndu akpụje aturu ẹji byakwaru ozi. Ya arọ nggube eze tẹ nggu lẹ ndu ozi ngu yinuru bya.”

²⁵ Eze asụ iya: “Waawa; nwa iya. L'ẹphe ta achikodu bya; kẹ l'ẹphe a-bya aburu ivu-ẹra nọduru ngu.” Yọ rọo ya nta rọo ya imo; to kwe lẹ ya e-je. Yọ bụ-chiaru onu b'ọ gọru nụ iya.

²⁶ Abusolomu abya asụ iya: “Ọ -buru l'ẹ tii byadụ; byiko tẹ nwanna iya; mbụ Amụnonu tsokwaru ẹphe bya!”

Eze ajị iya: “?Bụ kẹ ngunu bẹ oo-gude tsoru unu je?” ²⁷ Abusolomu arọo ya; rọshia ike; yo kweta tẹ Amụnonu yẹ l'unwu eze ndu k'unwoke ndu ọphu tsoru iya je.

²⁸ Abusolomu asụ ndu ozi iya: “T'ẹphe tọ-nwube ẹnya maru teke Amụnonu ngwuru mẹe; yo gudewa iya. Ya -sụ unu t'unu chitsua Amụnonu; unu chigbua ya. Unu ba atsukwa egvu. ?Tọ bụdu yẹbedua bẹ ziru iya unu tọo. T'obu shihu unu ike; unu be etekwa etete.” ²⁹ Ya ndono; ndu ozi Abusolomu emee Amụnonu ẹge e ziru ẹphe. Unwu eze; ndu k'unwoke awụ-lihu; onyenonu; yọ kfu-kobe inya-mulu iya; gbalaa.

³⁰ Ẹphe anọdukwaduru l'esu-uzo; ozi egbe ruwanu Dévidi nchị lẹ Abusolomu gbushikotaakwaru unwu eze; ndu k'unwoke l'ẹphe ha; l'ẹ to nwekwa ẹphe m'ọ bụ onye lanụ phoduru nụ. ³¹ Eze ezilihu; ye ẹka l'uwe iya lawaa ya. Yọ bya agwoshita l'alị; zẹru. Ndu ozi iya, vudonyabe iya nụ l'ẹke ono atuko uwe ẹphe lawashikwaaphu. ³² Jonadabu Shimeya, bụ nwa nwunne Dévidi asụ eze: “Tẹ onye nwe mu nụ; ba arikwa l'unwu-eze l'ẹphe ha b'e gbugewaru. Ọ kwa Amụnonu kpụu bẹ nwuhuru nụ. Ọ kwa iphe Abusolomu shihawa rita keshinu mboku ono, Amụnonu guderu nwunne iya nwanyi; mbụ Táma k'ẹhuka raa ono ndono. ³³ Tẹ nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; ba achikwaru uche ye l'a sụru l'unwu-eze gvuru. Ọ kwa Amụnonu kpụu bẹ nwuhuru nụ.”

³⁴ Abusolomu bụ ọwaa yehawaruru ọkpa l'oso gbalaa-wa.

Tọ dū iya bụ; nwoke, nọ lẹ nche apalia ẹnya; phụ igweligwe ndu jiru uzo; l'ẹke ẹphe shi l'ugvu eje abya. ³⁵ Jonadabu asụ eze: “Lenu; l'unwu nggube eze alaakwa. Ọ kwa ẹge yẹbe nwozi ngu kfuru iya bụ ẹge ọ muru.”

³⁶ Ekfuge, ookfuge l'iya phụ; unwegirima eze; ndu k'unwoke ono awubata; bya atụa ụzu-ẹkwa. Eze yẹle ndu ozi iya l'ẹphe ha akwaa ẹkwa; kwashia ya ike.

³⁷ Abusolomu agbalaa lakfushia Talumayi Amihudu; mbụ eze ndu Geshu. Dévidi anọdu l'akwa ẹkwa nwa iya ono mboku-mboku. ³⁸ Abusolomu agbaru laa Geshu; je anọo afa ẹto l'ẹke ono. ³⁹ A nọnyaa; obu Abusolomu emelaha eze, bụ Dévidi; kẹ l'o nwewaru obu lẹ k'anwuhu Amụnonu nu.

14

Abusolomu alaphuta azu le Jerúsalemu

¹ Ya ndono; Jóabu Zeruya abya amaru l'obu Abusolomu be emeshi eze ike. ² Yo bya eye madzu t'o je Tékowa je ekuaru iya nwanyi mmamiphe l'eke ono; su iya: T'o meje l'ọ bu onye no l'aphu. T'o yee uwe onye no l'aphu; haa oji manu mbeleke. T'oo mejelephu l'ọ bu nwanyi, shi teke teru enya noduta l'aphu onye nwuhuru anwuhu. ³ T'o jekfu eze je ekfuaru iya ege ono. To du iya; Jóabu abya eworu okfu ye iya l'onu.

⁴ Nwanyi Tékowa ono abya ejekfu eze te ya kfuru yeru iya; rua bya ebyishi ikpere; kpuke ifu l'ali gude kwabe iya ugvu; bya asu eze: "Nggube eze; byiko yenuru iya eka!"

⁵ Eze aji iya: "?Nanu ege o du?"

Yo su iya: "Le ya bu nwanyi, maa tofuru; mbu le nji iya ta anohedu. ⁶ Yo buru unwegirima unwoke labu be yebe nwozi ngu nwanyi mutaru. Yo be ujiku lanu; ephe ebo awata ogu l'egbudu; to nwe onye no l'eke ono; k'ophu ee-gbo ephe. Onye lanu echitsua ibe iya; woru iya chigbua. ⁷ Ya ndono; ndibe ayi l'ephe ha awu-lihu ripyabe yebe nwozi ngu nwanyi; su te ya kpufutafuaru ephe onye ophu chigburu nwunne iya ke nwoke phu t'ephe gbua gude gwata ugwo ochi iya; shi ege ono nafu iya okè, gbaru iya nu l'iphe nna iya. Ephe eme t'ephe menyia nwa akpuru icheku-oku lanu ono, ya togboru ono; shi ege ono mee t'epha nji iya; me awa iya chihu."

⁸ Eze asu nwanyi ono: "Tugbua lasha; te ya bya aturu ekemu nu ephe l'okfu ehu ngu."

⁹ Nwanyi Tékowa ono asu iya: "Nggube eze, bu onye nwe mu nu; t'iphe, du eji, a-lufuta iya nu tukokwaru iya l'ishi; me l'ishi onu-ulo nna iya. Te ikpe ba anmakwa eze yele aba-eze iya."

¹⁰ Eze asu iya: "O -nwekpooru onye jeru ngu ekfuru; duta iya byakfuta iya; onye obu aparuru ngu haa."

¹¹ Nwanyi ono asu iya: "Byiko; te nggube eze kpo-kunua Ojejoje, bu Nchileke ngu; k'ophu onye o no l'eka; mbu ogwata ugwo ochi ono a-ha ogbu nwatibe iya ke nwoke ono."

Eze asu iya: "Kamenu; l'egbushi, no nwatibe ngu l'ishi te erifudu; m'oo nanu."

¹² Nwanyi ono asu iya: "Te yebe nwozi ngu nwanyi kfufunua akpuru okfu lanu yeru nggube eze, bu onye nwe mu nu."

Yo su iya: "Kfua ya."

¹³ Nwanyi ono asu iya: "?Bu ngunu meru iphe nggube eze pataru egbe iphe owaa kpuke ndibe Nchileke? ?T'o budu ikpe be nggube eze anma onwongu l'iphe ono, iikfu nta-a ono; kele nwatibe ngu phu, a chifuru achifu phu be nggube eze te kwedu t'o lata. ¹⁴ Ayi l'ayi ha nwuhufutaje anwuhu. Ayi du l'ọ bu mini, wushihuru l'ali, e-te nwehedu ege ee-shi kukobe iya l'iphe odo. E to nwekwa onye Nchileke gufuru t'e b'ọ nwuhushi. Iphe, oomejehia bu l'oochoje uzo, ee-shi t'onye a chifuru achifu laphuta azu lakfuta iya. ¹⁵ Ya byawaru te ya kfuaru iya nggube eze, bu onye nwe mu nu; ke le ndiphe mewaru egvu ye iya l'ehu. Yebe nwozi ngu nwanyi aria le ya e-kfuru yeru nggube eze; ke l'o nweru ege o-du; nggu emee iphe, nwozi ngu aru ngu t'i mee. ¹⁶ Mbu le nggube eze a-nua okfu iya; nafuta yebe nwozi ngu l'eka nwoke ono, achu uzo, oo-shi gbua yele nwa iya; nafu ayi okè-iphe ono, Nchileke nuru ephe ono. ¹⁷ Nta-a be yebe nwozi ngu nwanyi ekfu; su: 'Byiko; te okfu nggube eze, bu onye nwe mu nu mekwaa te meji nmakfuru iya anmakfuru; kele nggube eze, bu onye

nwe mu nù dù l'ò bú ojozi Nchileke, amajeru iphe, dù mma mę iphe, dù eji. Tę Ojejoje, bú Nchileke ngu swikwaru ngu eswiru.' "

¹⁸ Ya ndono; eze abya aji nwanyi ono; sù iya: "Be ed omikwaru iya iphe-a, ya eme tẹ ya jia ngu-a edomi."

Nwanyi ono asù iya: "Jinua ya iphe obu; nggube eze, bú onye nwe mu nù."

¹⁹ Eze abya aji iya: "Eka Jóabu; ?ò dù l'iphemiphe obule-a, iikfu-a tọo?"

Nwanyi ono asù iya: "Nggube eze, bú onye nwe mu nù; ?bù onye ha kẹ tẹ b'o ye onu l'aji, i jiru? O kwa nwozi ngu Jóabu bẹ ziru iya ije-wa; bukwaru iya phụ bẹ yeru yẹbe nwozi ngu okfu l'onu tẹ ya kfua. ²⁰ O bú nwozi ngu, bú Jóabu bẹ meru iphemiphe obule ono; k'ophu o-gbanwe iphe-a, l'eme nta-wa. Nggube onye nwe mu nù bẹ manuru mmamiphe l'obu ojozi Nchileke; k'ophu bú l'i makotaru iphe, bú iphe, eme lẹ mgbokoa."

²¹ Ya ndono; eze asù Jóabu: "O dù mma. Ya e-me-e iphe ono. Tugbua je edulata nwokorobya ono; mbù Abusolomu."

²² Jóabu ebyishi ikpere; kpube ifu l'alì gude kwabẹ iya ugvu; bya etua eze epha. Yọ sù: "Ntanu-a bẹ yẹbe nwozi ngu maretaru lẹ ya nọ nggube eze, bú onye nwe mu nù l'obu; kẹ l'i meru iya iphe, ya rọru ngu t'i meeru iya." ²³ Tọ dù iya bú; Jóabu atugbua jeshia Geshu je eduphuta Abusolomu azù lẹ Jerúsalemu. ²⁴ Obenu l'eze sukwanuru t'o jelekwaphu je eburu l'ulo nk'ia; tẹ b'o gudehekwa ẹnya iya phụ iya odo. Ya ndono; Abusolomu eje eburu l'ulo nk'ia; too gudejehe ẹnya iya phụ eze.

Abusolomu yẹle Dévidi edoshi

²⁵ L'alì Ízurelù gbaa mgburumgburu bẹ to nwedu nwoke odo, a jaberu ajaja kẹ mma iya l'ò bú Abusolomu. Tsube l'ishi jeye l'obechere-okpa iya; bẹ to nwedu eke o nweru ntupo. ²⁶ Egbushi, nọ iya l'ishi shi evuje; dù ogologo; dù jikfujikfu. Yo shi akpuje iya ugbo lanù l'afa teke okpoko-egbushi iya hawa nshinu ege ono. O -kpù-gee ya; yo wota iya tụa; t'ọ maru ege onyita-be era. Era egbushi iya shi eruje ukporo shekelu iri* m'e -gude iphe, eze egudeje atù era iphe tụa ya. ²⁷ Iphe a mutaru Abusolomu; bú unwegirima unwoke ẹto; mę nwata nwanyi lanù. Epha nwata iya kẹ nwanyi ono bú Táma. Táma ono amashi mma ike.

²⁸ Abusolomu ebua lẹ Jerúsalemu afa labù; o bú l'ẹ to gudebua ẹnya iya phụ eze ifu. ²⁹ Abusolomu ezia tẹ Jóabu bya tẹ ya zi iya kẹ eze. Jóabu te kwe abyabya. Yọ bya ezia ya k'ugbo ẹbo; yọ jikakwaphu abyabya. ³⁰ Yo kwe teke ono bya ezi ndu ozi iya; sù epha: "Unu lenu; l'egu, Jóabu kọru balì bẹ nọ-nyabe nke iya. Unu je atụa ya oku." Ndu ozi iya atugbua je eworu oku tụa ya.

³¹ Jóabu atugbua jekfube Abusolomu lẹ nk'ia; je asù iya: "?Nanù ege o dù b'i yeru ndu ozi ngu; epha eje atụa oku l'egu iya?"

³² Abusolomu asù Jóabu: "Lẹ ya ziru t'e zia ngu t'i bya tẹ ya zia ngu t'i jekfu eze je aji iya: "?Iphe, meru iphe, ya shi Geshu latashia? O gege akaru iya mma lẹ ya nọ-kwadu l'ẹke ono.' Oo ya bú t'i mee tẹ ya phụ eze. O -buru l'o nweru iphe, dù eji, ya meru; t'o gbua ya rù ebugbu."

³³ Ya ndono; Jóabu atugbua je ekfuru eze iphe ono. Eze abya ekua Abusolomu. Yọ byaruta; bya ebyishi ikpere; kpuberu eze ifu l'alì. Eze abya etsutsua Abusolomu onu.

* 14:26 14:26 Iphe o bú bú kilo ẹbo.

15

Ejo idzu, Abusolomu achiru Dévidi

¹ E metsua; Abusolomu abya edobe ugbo-inya k'onwiya; chiru inya ye iya; me ukporo unwoke labu l'unwoke iri, bu ndu e-vutajeru iya uzo. ² Yoo buje; o -be l'onmewa utsu; Abusolomu egbeshi je evudo l'iku esu-uzo l'eke eeshije abahu l'obu-edukfu mkpukpu ono. O -nweru onye eje ochi eze okfu; Abusolomu ekua ya; ji iya: “?Bu mkpukpu awe b'i shi?” Onye ono asu iya: “Le nwozi iya shikwa l'ikfu lanu l'ikfu ndu Izurelu.” ³ Onye obu kfutsulephu ege ono; Abusolomu asu iya: “Iphe, i kfulu dukwa mma; buru iphe, vudo nhamunha. Obenu le to nwedu onye a-no-chita enya eze; nu iphe, adaru unu.” ⁴ Iphe odo, Abusolomu ekfujefua bu: “T'a sukwaru l'a fotaru iya te ya buru onye ikpe l'ali-a be oo-ga abujekwaru: iphe, bu onye wotaru iya okfu; m'o bu onye byaru bya echia ya okfu; me ya ekpee ya; kperu iya nu iya.” ⁵ O kwaphu ege ono be oboje; o -nweru onye byakfutaru iya nu te ya bua ifu l'ali; kele iya ekele; yo machia eka; nmaa ya akpa; tsuta iya onu. ⁶ Ono bu ege Abusolomu shi emeje iphe, bu ndu Izurelu, gude ikpe bya k'eze ndono. Yo mee; yo buru yebedua be ndu Izurelu yeru obu.

⁷ A notsulephu afa eno; Abusolomu asu eze: “Byiko; hanu ya te ya je Heburonu je emedzua ukwa, ya kweru Ojejoje. ⁸ Ishi iya aburu le teke ono, yebe nwozi ngu nokwadu le Geshu l'ali Sayiria ono be ya kweru ukwa; su: ‘Ojejoje -mewa; ya alaphu azu le Jerusalemu be ya a-baru Ojejoje eja.’ ”

⁹ Eze asu iya: “T'o jekwaa l'ehu-agu!” Ya ndono; yo tugbua jeshia Heburonu. ¹⁰ Abusolomu abya ezifu ndu ozi le mpaya t'ephe jekota l'ikfu ndu Izurelu l'ephe ha; je asu ephe: “Unu -nulephu upyoku; unu echia mkpu; su: ‘Abusolomu bu eze le Heburonu.’ ” ¹¹ Ndu ephe le Abusolomu shi Jerusalemu yiru be du ukporo unwoke iri. Ndu ono bu ndu e ziru nzi t'ephe bya. Ephe egude obu guru iphoru jeshia; le ba ma iphe, eme nu. ¹² Abusolomu egudekwadua ngweja ono l'eka egwo; zia t'e je ekuaru iya Ahitofelu ke Gilo le mkpukpu iya, bu Gilo t'o bya. Ahitofelu ono bu onye anoduje atuziru Dévidi uzo. Ya ndono; ejo idzu ono, achiru Dévidi ono abya aka nshinu; ndu awu l'etso Abusolomu l'aka nshinu eje.

Dévidi agba oso le Jerusalemu

¹³ To du iya bu; nwozi lanu agbaru bya asu Dévidi: “?I marua le ndu Izurelu l'ephe ha buwa l'eke Abusolomu no be obu ephe no?”

¹⁴ Dévidi abya ekfulu yeru ndu ozi iya l'ephe ha, bu ndu yele iya chiko nodu le Jerusalemu; su ephe: “Unu gbeshikwa t'ayi gbalaa; odumeka b'e to nwekwa ayi onye a-nahu-ghe Abusolomu. Unu mekebe egwegwa t'ayi tugbua; a nonyaa nu; yo tu ayi l'ukfu bya emee ayi ejo iphe; gude ogumbeke gbugbushia ndu mkpukpu-wa.”

¹⁵ Ndu ozi eze asu iya: “L'o kwa iphe, bu iphe nggube onye nwe mu-nu, bu eze gbeburu be ayibe ndu ozi ngu e-me.” ¹⁶ To du iya bu; eze atugbua; ndibe iya l'ephe ha etso iya. Eze ahaa unwanyi iri ndu ophu bu nnufu iya phe t'ephe leta enya l'ufu.

¹⁷ Eze atugbua; yele ndu tso iya nu l'ephe ha; ephe ejee ije ote-enya; kfushi. ¹⁸ Ndu ozi iya abya awu-swekota; mbu ndu Keretu; ndu Peletu; me unu madzu l'ukporo iri ono, shi le Gatu tsoru iya ono. Ephe abya esweta eze; vuta uzo. ¹⁹ Ya ndono; eze abya asu Itayi, bu onye Gatu: “? Bu ngunu meru iphe i tso ayi? Laphukwa azu lakfu eze Abusolomu; ke li bu onye ohodo; bya aburu onye a kpuru le ndzu le nk'unu. ²⁰ ?Nanu ege

ee-shi; yọ buru nggube onye búa nyaphua b'ì byaru; bẹ ya e-me t'ì tsoru ayi ghaphelaha ririri; lẹ ya ẹ-ba ma ẹke ayi cheberu ifu. Chita ndibe unu laphu azu. Tẹ Ojejoje koshikwa obu-imiko iya l'ẹke ị nọ; yo koshikwaphu lẹ ya bụ onye eegude ire iya ẹka."

²¹ Itayi asụ eze: "Kamenu; l'ọ kwa ẹke nggube eze, bụ onye nwe mu nụ nọ; bẹ yẹbe nwozi ngu nọ; lẹ ndzụ; m'ọ bụ l'onwu."

²² Dévidi asụ Itayi: "Ngwaa; sweta vuta ụzo!" Itayi, bụ onye Gatụ abya esweta; mẹ ndu yẹle iya yi; mẹ unwegirima, tso iya nu. ²³ Ya ndono; ụzu-ẹkwa atụ l'alị ono lẹ ndu ono wuswederu. Eze; mẹ ndu ono yẹle iya yi ono eje adaa nggele Kídironu; chebe ifu l'uzo echi-egu.

²⁴ Abiyáta abya esweta; Zadọku eswetakwaphu; mẹ ndu Lívayi l'ẹphe ha, bụ ndu pa Okpoko Ogbá-ndzụ Ojejoje. Ẹphe abya apazita Okpoko Ogbá-ndzụ Ojejoje ono dobe l'alị jeye teke ndu ono chikoru wufutakota lẹ mkpukpu ono. ²⁵ Eze asụ Zadọku: "T'ọ paphu Okpoko Ogbá-ndzụ Ojejoje ono azu l'ime mkpukpu. O -buru lẹ ya nọ Ojejoje l'obu bẹ oo-duphuta iya-a azu; mee tẹ ya phufua Okpoko Ogbá-ndzụ Ojejoje; mẹ ẹke ono, onoduje ono ọdo. ²⁶ O -buru l'ẹhu ta atsođu Nchileke ẹna l'ẹke ya nọ; bñua ya ndo-ọ; t'ọ mee ya ẹge dū iya mma." ²⁷ Eze asukwaphu Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja: "Ọ kwaa l'ì phujenua aphụ? Laphu azu l'ime mkpukpu l'ẹhu-agu; nggu lẹ nwatibe ngu, bụ Ahimazu; mẹ Jonátanu, bụ nwatibe Abiyáta. ²⁸ Ya a-nodu-a l'okpa Ẹnyimu Jódanu ibyia ophu eeru iya eruru l'uzo echi-egu kwaberu ozi unu." ²⁹ Zadọku yẹle Abiyáta apata Okpoko Ogbá-ndzụ Ojejoje ono laphushia azu lẹ Jerúsalemu je anokirishia l'ẹke ono.

³⁰ Dévidi atugbua kwaseru; gude ẹkwa l'enyi Ugvu Olivu. Yo kpuchia iphe l'ishi; gbaru okpa ọtu l'ẹje. Ndu etso iya nū l'ẹphe ha achiko kpuchishikota iphe l'ishi; l'ara ẹkwa awu etso iya. ³¹ A bya ekfuru Dévidi: "Lẹ Ahitofelu tsokwa Abusolomu l'ẹjo idzu ono." Ya ndono; Dévidi abya ekfuru nū Nchileke; sū iya: "Byiko Ojejoje; menua t'uzo ono, Ahitofelu atụ-ziru Abusolomu ono buru iphe-eswe."

³² Dévidi enyirulephu eli eli ugvu ono, bụ ẹke aanoduje abaru Nchileke ẹja; owaa buwa-a Hushayi kẹ Akụ l'ẹke ọ bya iya ndzuta. Uwe Hushayi agbajashihu agbajashihu; yo kpota ntụ kpua onwiya l'ishi. ³³ Dévidi asụ iya: "I -tsoru iya; bẹ ii-bukwaru ivu ẹra duru iya. ³⁴ Laphuchia azu lẹ Jerúsalemu je asụ Abusolomu: 'L'ii-buru nwozi yẹbe eze; ẹge ono, i shi buru nwozi nna iya Dévidi ono. Obenu lẹ nta-a; bẹ ii-buru nwozi iya.' I -mee ya ẹge ono; bẹ ii-yetaru iya ẹka gbanwe ẹjo idzu ono, Ahitofelu achị ono. ³⁵ Zadọku; mẹ Abiyáta, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja bẹ nggu l'ẹphe a-chiko nodu l'ẹke ono. Iphe bụ iphe, ị nujeru lẹ k'eze; nggu ekfuru iya ẹphe. ³⁶ Unwu ẹphe ẹphe ẹbo; mbụ Ahimazu Zadọku; mẹ Jonátanu Abiyáta bẹ ẹphe l'ẹphe chiko nodu l'ẹke ono. Iphe, bụ iphe ị nutaru; nggu ezia ẹphe t'ẹphe bya ekfuaru iya ẹya."

³⁷ Ya ndono; yọ buru teke Hushayi, bụ onya Dévidi eruta Jerúsalemu; bẹ Abusolomu erutakwaphu.

16

Dévidi yẹle Ziba

¹ Dévidi ejeribelephu nwanshị l'eli eli ugvu ono; nwozi Mefiboshetu, aza Ziba anoduwa t'ọ gba iya ndzuta. Yọ chiru nkakfu-igara olemole, a kwakoberu; bo iya ukporo ishi buredi iri; ukporo ẹcha-mbeke ise, e gude

akpuru vayĩnu ghee; ¼kporo akpuru oshi-omi ise; me l'otumu* mee lanu.
² Eze abya aji Ziba; su iya: “?Bu ke ngunu b'i vutaru iphe owaa?”

Ziba asu iya: “Le nkakfu-igara ono bu iphe, ndibe eze a-noje l'agbaphe. Ophu be buredi yele akpuru oshi-omi phu bu iphe, unwoke, tso ngu nu a-noduje ata. Mee phu bu ndu ike gvuru l'echi-egu be a-ngutaje iya nu; gude rukota onwephe.”

³ Eze aji iya: “?Nanu nwanwa nnajiufu ngu?”

Ziba asu iya: “L'o nokwa le Jerusalemu; ekfu l'o ntanu be ndu Izurelu e-woru ali-eze nna iya oche nu-phu iya azu.”

⁴ Eze asu Ziba: “L'iphemiphe obule, shi buru iphe Mefiboshetu be buakwa nke ngu.”

Ziba asu iya: “Eka iya l'ali! Byiko; te ya tubajekwa ngu l'enya nggube eze, bu onye nwe mu nu.”

Dévidi; me Shimeyi

⁵ Eze, bu Dévidi erua Bahurimu; nwoke lanu, bu onye ufu Solu phe eshiwa l'eke ono lufuta. Epha onye ono bu Shimeyi Gera. Yo phushi iphu l'eje abya. ⁶ Yo wata otu Dévidi yele ndu ozi iya l'ephe ha mkpuma; l'eke ndu yele iya yi; me ndu soja iya; ndu ophu bu ndu ike-ka-l'ogu l'ephe ha no-pheru iya mgburumburu. ⁷ Shimeyi l'akporu iya iphu ono; su iya: “Gbeshi; nggube o-gbu-ochi ono. Gbeshi; nggube 'o-ga-le-mkpa ono! ⁸ Ojejoje gwatawaru ngu ugwo ochi ndu i gbushiru l'onu-ulo Solu; mbu onye ono, i no-chiru enya iya chilaha ono. Ojejoje nafuwaru ngu ali-eze ono woru nu nwa ngu; mbu Abusolomu. Lewaru l'ejo-ududu ngu gudeshiwaru ngu; ke li bu o-gbu-ochi!”

⁹ Abishayi Zeruya asu eze: “Nggube eze, bu onye nwe mu nu; ?nanu ege o du be epherephere-wa† byaru bya akọ ngu onu. Hanu ya te ya je ebufu iya ishi.”

¹⁰ Eze asu iya: “?Bu ngunu be unu l'iya ji; unube unwu Zeruya? O -buru l'o bu Ojejoje ziru iya t'o bya akọ ya onu; ?bu onye a-du ike jia ya iphe, kparu iya nu.” ¹¹ Ya ndono; Dévidi abya asu Abishayi yele ndu ozi iya l'ephe ha: “Unu lewaru l'o bu nwa, shi iya l'ephe be achọ ishi iya. ?Buchia owananu, bu onye Benjaminu-wa ta a-kaduru njo? Unu paru iya haa t'o ko iya onu, oku iya; ke l'o bu Ojejoje ziru iya eya. ¹² O nweruru ege o-du; Ojejoje elee enya; phu egbe iphe-ehuka, dakfutaru iya nu; meeru iya iphe-oma gude kfu ya ugwo onu-a, aako iya ntanu-a.” ¹³ Ya ndono; Dévidi yele ndu nk'iya ono akwaseru esu-uzo ono; Shimeyi akwaseru iku ugu, no chebe ifu ichefu. Yoo je; l'ako iya onu; atu iya mkpuma; l'aphuru iya ntụ. ¹⁴ Eze yele ndu yele iya yiru erua eke ephe eje; ike agvushikota ephe; ephe anodu l'eke ono tuta ume.

Ahitofelu ezi Abusolomu ejo ozi

¹⁵ To du iya bu; Abusolomu yele ndu ono l'ephe ha; mbu unwoke Izurelu awuru wubata le Jerusalemu. Ahitofelu etsokwaruphu ephe. ¹⁶ Hushayi ke Aku, bu onya Dévidi ejekfu Abusolomu je asu iya: “Ndzụ ngu ndzụ ogologo; nggube eze! Nggube eze; ndzụ ngu ndzụ ogologo!”

¹⁷ Abusolomu asu Hushayi: “?Bu obu, i yeru onya ngu obu ndo-o? ? Nanu ege o du b'e ti tsodu onya ngu obu?”

¹⁸ Hushayi asu Abusolomu: “Waawa; ke l'o bu onye ophu Ojejoje; me ndu-a; me ndu Izurelu l'ephe ha fotaru be ya a-buru nk'iya. Yo buru iya

* **16:1** 16:1 Iphe e yeru mee-wa gedegede bu otumu, e gude akpo-eghu mee. † **16:9** 16:9 Lókfú Híburu be iphe, a kwata dee l'eka-a kwa odzu nkuta.

bẹ ya l'iya a-nòduwaru. ¹⁹ Tẹmanu; ?bụ onye b'ọ gbarụ tẹ ya jejeru ozi? ?Tọ bụdu nwatibe iya. ?Tọ bụdu ẹge ya jeru nna ngu ozi bẹ ya e-jekwaru iya phụ nggubedua.”

²⁰ Abusolomu asụ Ahitofèlù: “Gbazikwaaru ayi ụzo; ?nanụ ẹge ayi e-je iya?”

²¹ Ahitofèlù asụ Abusolomu: “T'o jekfukota nnufu nna iya phẹ ono; mbụ ndu ono, ọ harụ t'ẹphe leta ufu-eze ẹnya ono. Teke ono bẹ ndu Ízurelù mgburumgburu a-nụa l'i mewaru onwongu; nggu eshi nna ngu nshi l'imi. Ọdo abụru l'ẹka e-shihukwaphu ndu ono, etso ngu nụ ono ike.” ²² Ya ndono; a bya akpọberu Abusolomu ụlo-ékwa l'okpotsu ụlo obu-eze; Abusolomu etsota nnufu nna iya phẹ ono; raa ẹphe nanụ nanụ; ndu Ízurelù egudekota ẹnya ẹphe phụ iya.

²³ L'ogege ono bẹ mgbazi Ahitofèlù shi adujelephu l'ọbu ẹge ono, e shi ejeje ọkpata Ojejoje ishi ono. Yọ bụru ẹge ono bẹ Dévidi yẹle Abusolomu shi ewotaje mgbazi Ahitofèlù.

17

Ahitofèlù eduswe Abusolomu ụzo

¹ Ahitofèlù abya ekua Abusolomu; sụ iya: “Tẹ ya fọta ụkporo unu unwoke; l'ụkporo unwoke iri* t'ayi je achia Dévidi ọso l'enyashi-a. ² Ya a-bakfu iya teke ike gvụshiwaru iya; yọ dūwa gologolo. Ya e-me t'ọ wata ọtsu egvu; k'ọphu ndu ono yẹle iya yi ono l'ẹphe ha a-gbakashihu. Teke ono; ya eworu eze gbua. ³ Ya e-duphutakotaru ngu ndu ono azụ. Onye ono, ìicho ono -nwụhuwa bẹ ndu ọphu l'ẹphe a-latakota azụ. Ẹ to nwedu ndu ono, onye ọku akọ.” ⁴ Iphe ono adụ Abusolomu yẹle ndu bụ ọgurennya ndu Ízurelù l'ẹphe ha mma.

⁵ Abusolomu asụ: “Unu kua Hushayi kẹ Akụ t'ayi nufua iphe, oo-kfu.” ⁶ Hushayi abyakfuta l'iya phụ; Abusolomu asụ iya: “Ọwaa iphe, Ahitofèlù kfuru. Ọ sụru: ?L'ayi e-me ẹge o kfuru? Teke ẹ t'ọ dudu; nggu eyee ọnu nke ngu.”

⁷ Hushayi abya asụ Abusolomu: “Ụzo ono, Ahitofèlù tų-ziru ngu k'ọgiya-a ta duka mma. ⁸ I mahawaru lẹ nna ngu; mẹ ndu nk'iya l'ẹphe ha bụ ndu ike-ka-l'ọgu. Ẹhu anọduje enwu ẹphe ọku l'ọbu agụ, a chitaru unwu iya. A -gufukpooru ono bẹ nna ngu kwa onye k'ọgu doru ẹnya; tẹmanu b'ẹ too kwekwa t'ẹphe l'iya nọdu l'ekalanu l'enyashi-a. ⁹ Nta-a ọwaa kpọ bẹ oo-gbe domiwa nụ onwiya l'ime ọgba ọdo l'ẹke ọdo. Ọ -lufuta bya etso unu ọgu ugbo lanụ; bẹ onye nuru iya nụ a-sukwa: ‘Lẹ ndu etso Abusolomu gvụakwaru.’ ¹⁰ Je akpaa lẹ ndu ike-ka-l'ọgu; mbụ ndu ono, obu shihutsuaru ike l'ọbu agụ ono bẹ e-gude ọtsu egvu rushihu; kẹle ndu Ízurelù l'ẹphe ha marua lẹ nna ngu bẹ bụ onye ẹka karu akaka l'ọgu; ndu yẹle iya yi abụ-kotaru mkparawa l'ọgu. ¹¹ Ọnu, ya eye aburu tẹ ndu Ízurelù l'ẹphe ha; tsube lẹ Dánu jeye lẹ Besheba dzua byakfuta ngu. Mbụ t'ẹphe zahụ l'ọbu l'ọ bụ eveve mgbogidi ẹnymu; nggubedua l'onwongu eduru ẹphe jeshia ọgu ono. ¹² Teke ono; ayi etso iya ọgu l'ẹke ayi chọvukpeleru iya phụ; ayi adapyabẹ iya ẹge ono, iji ụtsu anọduje adashi l'alì ono. Yẹbedua l'onwiya; mẹ ndu yẹle iya yi l'ẹphe ha b'ẹ ta byadụ bya a-ha ndzụ m'ọ bụ onye lanụ. ¹³ O -nweru mkpukpu, o pyobaru; ndu Ízurelù l'ẹphe ha e-gude eri je lẹ mkpukpu ọbu; je alo-tsua ya; kpua ya wuruwuru yẹle nsuda; k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu m'ọ bụ ibiribe ẹja, a phụ l'ẹke ono.”

* 17:1 17:1 Iphe ọ bụ bụ 12,000.

¹⁴ Abusolomu mę ndu Ízurèlu l'ẹ̀phe ha azua; sù: “L'idzu Hushayi kẹ Aku bẹ kakwa kẹ Ahitofẹlu mma.” Ishi iya aburu lẹ Ojejoje chi-buwaru iya tẹ ya shi ẹge ono kpakaa ẹgiri ọzo ono, Ahitofẹlu tuziru ono; k'ọphu Ojejoje e-shikwanu ẹge ono mee t'iphe, dọ ẹji dakfuta Abusolomu.

Ama gbaru Dévidi; yọ gbalaa

¹⁵ Tọ dọ iya bọ; Hushayi abya ekfuaru Zadọku yẹle Abiyáta, bọ ndu, achijeru Nchileke ẹja ọzo ono, Ahitofẹlu gbaziru Abusolomu yẹle ndu bọ ọgurennya ndu Ízurèlu ono; mę ọphu yẹbedua l'onwiya gbaziru ẹphe. ¹⁶ Yọ sù ẹphe: “Unu zia ozi rua Dévidi nchi nta-a nta-a t'ẹ b'ọ radukwa aradu l'ẹke ono, eeruje Ẹnyimu Jódanu eruru l'echi-ẹgu ono. T'ẹ b'ọ dukwa iphe, e-me t'ẹ b'ọ dafu azu iya ọphu; ọ -dudu bẹ aa-chọkwa eze; mę ndu yẹle iya yi achọcho.”

¹⁷ Teke ono bẹ Jonátanu yẹle Ahimazu anọduje lẹ Ẹnu-Rogẹlu; kẹ l'ẹphe ta tudu ama ọbahu Jerúsalemu. Yọ buru nwata nwamgbọko, eje ozi bẹ eezije t'o je ezia ẹphe ozi; ẹphe eje ezia ya eze, bọ Dévidi. ¹⁸ Obenu l'o nweru nwokorọbya lanu phuru ẹphe; je edooru iya Abusolomu. Ẹphe ẹbo alufu-kebe l'ẹke ono; jeshia l'ufu nwoke lanu lẹ Bahurimu. Nwoke ono nweru wẹlu l'ogbodufu iya. Ẹphe enyiba l'ime wẹlu ono. ¹⁹ Nyee nwoke ono achita iphe kpuchia onu wẹlu ono; bya eworu witu kpasaa l'eli iya; to nwe onye maru nu. ²⁰ Ndu ozi Abusolomu abyakfuta nwanyi ono l'ulo; bya aji iya: “?Nanu Ahimazu yẹle Jonátanu?”

Nwanyi ono asu ẹphe l'ẹphe daakwaru azu nggele phu tugbua.

Ẹphe achonyaa ẹphe; ẹphe ta aphu ẹphe; laphushia azu lẹ Jerúsalemu.

²¹ Ndu ono alatsulephu; Ahimazu yẹle Jonátanu eshi lẹ wẹlu ono nyifuta tugbua jeshia ozi eze, bọ Dévidi ozi ono. Ẹphe erua bya akooru iya egbe idzu, Ahitofẹlu chiru; sù iya t'o tugbulekwaphu nta-a dafu azu ẹnyimu ono azu iya ọphu. ²² Ya ndono; Dévidi yẹle ndu yẹle iya yi atugbua je adaa Ẹnyimu Jódanu. T'ọ kwa be l'ẹnya-ngge utsu b'ẹ to nwehedu ẹphe, onye phoduru nu; ẹphe adafukotawa azu Ẹnyimu Jódanu azu iya ọphu.

²³ Ahitofẹlu aphulephu l'ẹ tọ budu idzu nk'ia b'e tsoru; nyikobe nkakfu-igara iya gbagbua; yọ buru iya ọla l'ufu lẹ mkpukpu iya. Yọ larua bya edozitsua ufu iya ẹge ọo-du; je aswi-gbua onwiya. A pata iya je elia l'ili nna iya.

²⁴ Dévidi atugbua jeshia Mahanayimu; Abusolomu yẹle ndu Ízurèlu l'ẹphe ha, tso iya nu adaa Ẹnyimu Jódanu kwaseru. ²⁵ Abusolomu bẹ wowaru Amasa mee onye ishi ndu soja iya l'ozori Jóabu. Amasa bọ nwatibe onye Ízurèlu, ẹpha iya bọ Itura. Itura ono bẹ luru Abigelu Nahashi; bya aburu nwunne Zeruya, bọ nne Jóabu. ²⁶ Abusolomu yẹle ndu Ízurèlu eje adọ l'alí Gíledu.

²⁷ Dévidi erutalephu Mahanayimu; Shobi Nahashi kẹ Rába, nọ l'alí ndu Amonu; mę Makiru Amiyelu kẹ Lodeba; mę Bazilayi, bọ onye Gíledu, shi lẹ Rogelimu; ²⁸ vukoo oshi-azee; eze efere; iphe, a kpushiru l'ẹja; witu; balí; akpuru iphe, e gweru egwegwe; ọphu a huru ahuhu; azaku; mę akpanyiko; ²⁹ manu-ẹngu; manu, e meru l'era-eswi; aturu; mę nri ọdo, e gude era-eswi mee, eekuje chiizu; vutaru Dévidi yẹle ndu yẹle iya yi t'ẹphe riye; kẹ l'ẹphe suru lẹ Dévidi phe bẹ ẹgu guwaru; ike agvushiwa ẹphe; ẹgu mini agwuwa ẹphe l'echi-ẹgu.

¹ Tò dù iya bú; Dévidi abya achikobe ndu ono yéle iya yì ono; bya afoò ndu ishi soja ké ndu ophu dù unu labù l'ùkporo iri iri; bya afoò ndu ishi soja ké ndu ophu dù ùkporo ise ise. ² Dévidi abya eye ndu soja ono t'èphe tughua. Nkere-èto lè ndu soja ono bè bú Jóabu bú onye ishi èphe; nkere-èto òdo aburu Abishayi Zeruya; mbù nwunne Jóabu, bú onye ishi èphe; nkere-èto òdo aburu Itayi onye Gatù bú onye ishi èphe. Eze asù ndu ono: "Lè yèbedua l'onwomu a-lufutakwaphu bya etsoru unu jeshia."

³ Obenu lè ndu ono sùru iya: "Lè tii tsokwa èphe; ké l'ò -bùru l'ò dataru k'ògba òso bè ndu ono ta akpakwa ishi. Ò -bùru lè nkere-èbo l'ège èphe ha nwùshihu; bè èphe ta akpakwaphu ishi. Obenu lè nggùbedua nwènkinyi ngu kakwa èphebedua ugbo ùkporo. Iphe gbe kakwa mma kwa t'ì nòdu lè mkpùkpu tùru ike yeru èphe."

⁴ Eze asù èphe: "L'ò kwa ège unu rìtakpeleru iya phù bú ège ya e-me iya." Ya ndono; eze abya evudo l'iku obu-edukfu mkpùkpu ono; ndu ono l'awù l'eswe: ndu ophu dù ùkporo ise ise; mè ndu ophu dù unu labù l'ùkporo iri iri. ⁵ Eze anmaaru Jóabu; mè Abishayi; mè Itayi òkwa; sù èphe: "Unu gudekwa okfu èka ké yèbedua haa ome nwokoròbya ono; mbù Abusolomu iphe-kpangangangu." Ndu ono l'èphe ha anùkota l'eze nmaru òkwa èhu Abusolomu ye ndu ishi ndu soja ono l'èka.

⁶ Tò dù iya bú; ndu ono awùru je etso ndu Ízurelù ògu. Yò bùru l'òswa Ífuremu bè èphe nò lùà ògu ono. ⁷ Ndu ké Dévidi alù-gbua ndu soja ndu Ízurelù l'èke ono. Ndu e gburu egbugbu mbòku ono aha nshinu. Èphe dù ùkporo unu madzù ugbo labù l'unu madzù iri.* ⁸ Ògu ono aghalihu dzuru alì ono l'ò ha. Ndu ophu nwùshihuru nù l'òswa ono mbòku ono kakwa ndu ophu e gude ògu-mbeke gbushia.

⁹ Teke ono, aalù ògu ono bè Abusolomu yéle ndu soja ké Dévidi byaru bya ahadzu. Abusolomu l'agbakwa nù ìnya-mulu iya. Ìnya-mulu ono agbaa je agbaba lè mkpuli eze achì. Achì ono ekota Abusolomu l'ishi; yo koru lè nphakata èkali achì ono l'akù eregede. Ìnya-mulu ono agbachia. ¹⁰ Nwoke lanù aphua ya; je edooru iya Jóabu; sù iya: "T'ò lenu; lè ya phùkwaru Abusolomu; yo koru l'eli achì l'akù eregede."

¹¹ Jóabu ajì nwoke ono, kfuru iya iphe ono: "¿Ì sù l'òò ngùnù? ¿L'ì gude ènya ngu phù iya? ¿Bù ngùnù meru iphe è ti chitadù iya tògbo l'alì l'èke ono. Teke ono; ya anù ngu shèkelu mkpòla-òcha iri; mè akpò, eekebutaje l'ukfu."

¹² Nwoke ono asù Jóabu: "M'ò ruhuru a parù shèkelu mkpòla-òcha, dù unu labù l'ùkporo iri nù iya; bè ya ta ga ahalikwa èka denyi nwatibe eze; l'èke ayi nùkwaru-a òkwa, eze nmaru ye nggu lè Abishayi; mè Itayi l'èka; sù: "T'unu gudekwa okfu èka yèbe eze gbochita nwokoròbya ono; mbù Abusolomu." ¹³ Ò -bùru lè ya je etsebe onwiya l'ènya-mgbashì; woru Abusolomu gbua; bè eze ga amanua; unu ezeeru onwunu; yèbedua evuru iya."

¹⁴ Tò dù iya bú; Jóabu asù: "Ya ta anòduhekwa t'ì gbu iya oge ège-a." Yò chita arwa èto l'èka je anmaa Abusolomu l'òkpoma teke ò nòkwadu ndzù l'eli achì ono. ¹⁵ Ùnwu-okoròbya iri, bú ndu achijeru Jóabu ngwa-ògu anò-pee Abusolomu mgburumgburu; woru iya gbugbua.

¹⁶ Ya ndono; Jóabu abya egude ùpyoku sephuta èphe azù. Èphe ahaa òchi ndu Ízurelù ono; kéle Jóabu sùwaru t'èphe haa k'ògu. ¹⁷ Èphe abya apata odzu Abusolomu chee l'eze iduma, nò l'òswa l'èke ono; kpaà ikpò mkpuma kùbe iya. Ndu Ízurelù etsukahu; onyenonu alashia nk'iya.

* 18:7 18:7 Iphe ò bú bú 20,000.

18 Teke Abusolomu nọ ndzụ b'ọ pataru itso je egvube lẹ Nsụda Eze t'ọ buru iphe, ee-gudeje anyata iya; kẹ l'ọ suru: "Lẹ ya te nwedu nwata nwoke, ee-gudeje anyata iya." Yo woru itso ono gụa onwiya. E shiwaru ẹge ono l'eku iya alaru Abusolomu byeye ntanụ.

Eekfuru Dévidi lẹ Abusolomu laru l'ọgu

19 Ya ndono; Ahimazu Zadọku asụ: "Tẹ ya gbagbua je ezia eze lẹ Ojejoje nafutaakwaru iya l'ẹka ndu ọhogu iya."

20 Jóabu asụ iya: "Lẹ tọ kwa nggubedua b'ọ gbarụ oje ozi ozi-a ntanụ. Teke o beru mbọku ọdo; nggu eje. Ọ -buru kẹ ntanụ b'ẹ tọ gbakwa ngu l'ejeje; kele nwatibe eze; bẹ nwuhukwaru nụ." 21 Ya ndono; Jóabu ezi nwoke Kúshi ono t'ọ je akọoru eze iphe, ọ phuru. Onye Kúshi ono abya ebuaru Jóabu ifu l'alị; gbagbua; yọ buru iya ejeje.

22 Ahimazu Zadọku abya ekfuaru Jóabu ọdo; sụ iya: "T'ọ haaru tẹ ya gbatsoru onye Kúshi ono; ọphu e-me nụ; t'ọ mee."

Jóabu asụ iya: "Nwa iya; ?bụ ngunu meru iphe ọ dụ ngu t'i je? Ẹ to nwekwa nggo, ee-bu ngu l'ozi ono."

23 Yọ sụ Jóabu: "Lẹ ya jefutaje; m'ọ -ruhuru ngunu me."

Jóabu asụ iya: "Ngwanụ!" Ahimazu agbachia; shia ụzo nsụda Ẹnyimu Jódanu; gbasweta onye Kúshi phụ.

24 Teke ono bẹ Dévidi nọ lẹ mgbaku ẹke eeshije abata lẹ mkpukpu ono; ọwaa ọnu ẹke ọphu eeshije aalufu alufu. Onye nche enyihu eli ụpho-mkpuma, e gude kpua ọnu ẹke ono je evudo l'imeli imeli iya. Onye nche ono ejeshia ole ẹnya; phua nwoke, agbakpelephu ọso nwenkinyi iya. 25 Onye nche ono ekua eze oku; kfuru iya ẹya. Eze asụ: "Ọ -buru l'ọ yi nwenkinyi iya; bẹ bụ ozi, dụ mma bẹ ọobyazizi." Nwoke ono agbakwaphu abya.

26 Ya ndono; onye nche ono atufu ẹnya phua nwoke ọdo, agbakwaphu abya. Yo kua onye nche obu-edukfu mkpukpu ono; sụ iya: "Tọ lenu; l'onye ọdo agbakwa abya; yẹbedua nwenkinyi!"

Eze asụ: "L'ọ kwaphụ ozi, dụ mma b'ọ bya ezizi."

27 Onye nche ono asụ: "Onye k'odungu phụ; bẹ ọso iya gbe dụ iya l'ọ bụ kẹ Ahimazu Zadọku."

Eze asụ: "Ọ bụ ọkpobe madzụ b'ọ bụ; buru ozi, dụ mma bẹ ọobyazizi ezizi."

28 Ya ndono; Ahimazu abya ekua eze; sụ iya: "L'iphe dukwa-a mma!" Yo fuzita; buaru eze ifu l'alị; sụ iya: "T'ajaja buru kẹ Ojejoje, bụ Nchileke ngu! O wofuwaru ndu ono, paliru ẹka t'ẹphe gbua nggube eze, bụ onye nwe mu nụ ono."

29 Eze aji iya: "?To nwedunu iphe, meru nwokorọbya ono; mbụ Abusolomu?"

Ahimazu asụ iya: "Lẹ ya phuru ẹjo ụzu, ada nụ teke ono, Jóabu eme t'ọ zia yẹbe nwozi nggube eze ozi-wa. Ọ bụ lẹ ya ta makwanụ ishi ụzu ono."

30 Eze asụ iya: "Ghachi; vudo l'ẹke-a." Yọ bya aghachi; vudo l'ẹke ono.

31 Onye Kúshi ono abyaruta bya asụ: "Nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; ọkpobe-ozi abya-o! Ntanụ-a bẹ Ojejoje nafutakotawaru ngu l'ẹka ndu ono, wụ-lihuru tso ngu okfu ono."

32 Eze aji onye Kúshi ono: "?To nwedunu iphe, meru Abusolomu?"

Onye Kúshi ono asụ iya: "T'ọ bukwaru ẹge ọ mụru nwokorọbya ono bụ ẹge ọo-muru iphe bụ ndu ọhogu eze, bụ onye nwe mu nụ; mękpo iphe, bụ ndu wụ-lihuru tso ngu okfu."

³³ Iphe ono erua eze l'èhu nshinu; yò tughua jeshia l'ulo ophu a kpuru l'eli eke, eeshije abata mkpukpu ono je anodu ralahaa ekwa. Teke ooje l'abya b'ò sùru: "Nggube nwa mu Abusolomu; nwa mu-ee! Nwa mu Abusolomu! O gèga aka mu mma l'ò bụ mu nwuhuru; tẹ nggubedua nòdu. Nggube nwa mu Abusolomu! Nwa mu-ee; nwa mu-ee!"

19

Jóabu abaru Dévidi mba

¹ Tò dù iya bụ; e je edooru Jóabu: "Lẹ Eze bẹ agukwa aphụ; l'akwa ekwa Abusolomu." ² Ya ndono; ndu soja Dévidi anụa mbòku ono l'eze gbe agụ aphụ nwa iya ono; k'òphu bụ l'emekputa ono, ephe mekputaru mbòku ono gbe ghòwaaru ephe aphụ. ³ Ephe ezitatsua onwephe ezita mbòku ono; pyobatsua lẹ mkpukpu ege ono, ndu iphere guderu l'ephe gbarụ ọso l'ogu ezitaje onwephe ezita; pyobata ono. ⁴ Eze ekpuchia onwiya iphe l'ifu chia mkpu; sù: "Nggube nwa mu Abusolomu! Nwa mu Abusolomu; nwa mu-ee!"

⁵ Ya ndono; Jóabu abya ejekfu eze l'ime ụlo je asụ iya: "Bụ ndu nke ngu-a, dzọru ngu ndzụ; dzọo unwu ngu; dzọo unyomu ngu; dzọo nnufu ngu phẹ b'i mechishiru ifu ntanụ-a. ⁶ Yò bụru ndu kpọru ngu ashị b'i yeru obu; kpọ-chia ndu yeru obu ashị. Umere ngu ntanụ-a mewaru; yo doo ẹnya l'ẹ to nwedu iphe, ị guberu ndu ishi ndu soja ngu; mẹ ndu ozi ngu phẹ. Ya phụwaru l'èhu ga atso ngu ẹna; ndege ọ bụ l'ọo Abusolomu nọ ndzụ ntanụ; ephebedua l'ephe ha achiko nwushihukota. ⁷ Ngwa-a; tughbukwaa jekfu ndu ozi ngu; je eyeru ephe okpu ike-ike. Ya gude ephe Ojejoje eri angu; sù; l'ị -tughbudu je b'ẹ to nwekwa m'ò bụ onye lanụ, a-nòdu swiru ngu l'enyashi-a. Yò bụru ono a-bụ ọ-ka-njọ l'iphe dakfutawaru ngu nù keshinu ị bụ nwokorọbya jeye nta-a." ⁸ Tò dù iya bụ; eze egbeshi pata oshi iya je anodu l'obu-edukfu mkpukpu ono. A bya akọoru ndu soja ono; sù ephe: "T'ephe lekwa; l'eze nọkwa l'obu-edukfu mkpukpu-wa." Ndu ono chiko l'ephe ha wụ-kfu iya.

Dévidi alaphu azụ lẹ Jerúsalemu

Teke ono bẹ ndu Ízurelu gbakashihuwaru; onyenonu alashia nk'iya. ⁹ Ndu Ízurelu l'ephe ha aswọlahaa uswo l'ikfu nonu; ephe ekfugbaa: "L'eze bẹ nafutaru ephe l'eka ndu ohogu ephe; bya adzofuta ephe l'eka ndu Filisutayinu. Yo be nta-a; yò bụru okfu eka Abusolomu b'o gude gbaful l'alị-a. ¹⁰ Odo aburu lẹ Abusolomu ono, ephe wuru manụ l'ishi t'ò bụru eze ephe ono bẹ nwuhuakwaru l'ogu. Nta-a bụ; ?bụ ngunu meru iphe ẹ te eyedu onu l'ẹge ee-shi duphuta eze azụ?"

¹¹ Eze, bụ Dévidi abya ezia ozi t'e je ezia Zadoku yele Abiyáta, bụ ndu achijeru Nchileke eja; sù ephe: "T'ephe jitaedu ndu bụ ogurennya ndu Júda: Iphe meru iphe ọ bụ ephebedua eme t'ephe kperu azụ l'ẹge ee-shi t'eze laphuta azụ l'ufu iya; l'ẹke iphemiphe obule, ndu Ízurelu l'ephe ha ekfu ruwaru yẹbe eze nchị l'ufu iya? ¹² Ephe l'iya tuko bụru ndu onu-ulo lanụ; mbụ e -kee; e-kehe-odo. ?Nanụ ege ọ dù, kparu iphe ọ bụ unubedua apa k'alata eze ekalanu? ¹³ Unu asụ Amasa lẹ ya sùru: '?Yele iya ta budunua mee lanụ; e -kee; e-kehe-odo? O bụ yebedua bẹ ya e-gude dochia ẹnya Jóabu t'ò bụru ishi ndu soja tsube ntanụ tughburu. Tẹ Nchileke gwakwaa ya ochi; mbụ t'o mekwaa yẹbe eze ophu ka njọ; m'ò -bụru l'ẹ tọ dudu ege ono.' " ¹⁴ Yo kfu kfu buta ndu Júda; obu abya aburu ephe nanụ. Ephe abya ezia t'eze yele ndu nk'iya l'ephe ha chiko lata.

15 Eze abya alatashia; labebe Ònyimu Jódanu. Teke ono bẹ ndu Júda jewaru je anòdu lẹ Gíligalu t'èphe bya iya ndzuta; dughatawa iya ru Ònyimu Jódanu. 16 Tò dù iya bụ; Shimeyi Gera, bụ onye Bénéjaminu lẹ Bahurimu emekebe ẹgwegwa tsoru ndu Júda; ẹphe ejeshia eze, bụ Dévidi ndzuta. 17 Ndu ikfu Bénéjaminu, ẹphe l'iya yì bẹ dù unu madzù labù l'ùkporo madzù iri;* mẹ nwozi onu-ùlo Sòlu; mbù Ziba yẹle unwu iya ndu k'unwoke, dù iri l'ise; mẹ ndu ozi iya ùkporo madzù. Ẹphe emekebe jekfushia eze lẹ Ònyimu Jódanu l'ẹke ọ nọ. 18 Ẹphe abya aghaa Ònyimu Jódanu t'èphe dulata ndibe eze; mẹ t'èphe meeru eze iphe, bụ iphe ọ chọru t'e meeru iya.

Dévidi aguru Shimeyi nvu

Dévidi adalẹphu Ònyimu Jódanu; Shimeyi Gera ebyishiru iya ikpere; 19 sù iya: “Onye nwe mu nù; pakwaru haa l'ẹke ya mesweru ngu. Be ejekwa onyata iphe, dù ẹji, yẹbe nwozi ngu meru nggùbe eze, bụ onye nwe mu nù mbọku ono, i shi Jerúsalemu tughua ono. Eze; byiko wofukwa iya l'obu ngu. 20 Yẹbe nwozi ngu marua lẹ ya meru ẹji; olobu kwanu yẹbedua bụ onye ivuzọ lẹ ndu onu-ùlo Joséfù l'ọ ha, byaru nggùbe eze, bụ onye nwe mu nù ndzuta.”

21 Ya ndono; Abishayi Zeruya asù: “L'ọ gbarù t'e gude k'iphe-a gbua Shimeyi; kẹ l'ọ bụ iphu b'o phuru onye Ojejoje wuru manù t'ọ buru eze.”

22 Dévidi asù: “?Bù onye sùru t'unu yee onu unubẹ unwu Zeruya, meru iphe unu a-bya aburu ndu okfu iya ntanù? ?Ọ gbarù t'o nweru onye ee-gbu egbugbu l'alì Ízurelù ntanù? ?Tò bụ lẹ ya ta madù l'ọ bụ yẹbedua bụ eze ndu Ízurelù ntanù?” 23 Yọ bya eribuaru Shimeyi nte l'ẹ te egbudu iya.

Dévidi yẹle Mefiboshetu ekpeshi

24 Nwanwa Sòlu; mbù Mefiboshetu atughbukwaaphu jeshia eze ndzuta. Keshinu mbọku ono, eze tughburu ono jeye mbọku, ọ laphutaru azù l'èhu-agu b'ẹ to letabua ẹnya l'ọkpa iya; ọphu ọ kpùbua ẹji-agba iya; to nwe uwe iya ọphu ọ sajeru asasa. 25 Yo be teke ọ shi Jerúsalemu bya eze ndzuta; eze aji iya: “Mefiboshetu; ?bù ngunu meru iphe ẹ ti tsodu iya gbalaa?”

26 Yọ sù: “Nggùbe eze, bụ onye nwe mu nù; okfu lẹ yẹbe nwozi ngu nọ ngwuru bẹ ya sùru nwozi iya t'o doziaru iya nkakfù-igara iya tẹ ya nọdu iya gbatsoru nggùbe eze. Obenu lẹ nwozi iya; mbù Ziba dephuru iya. 27 Yọ byawa bya ekfutoshia yẹbe nwozi ngu l'ẹke nggùbe eze, bụ onye nwe mu nù nọ. Obenu lẹ nggùbe eze, bụ onye nwe mu nù bẹ dù-wa l'ọ bụ ojozi Nchileke. Iphe, bụ iphe dù ngu mma; nggu emee ya. 28 Iphe, shi gbaa ndu onu-ùlo nna iya l'èphe ha bụ t'èphe nwùshihu l'ifu eze, bụ onye nwe mu nù. Obenu l'i woru yẹbe Mefiboshetu, bụ nwozi ngu dobe tẹ ya tsoru lẹ ndu a-nọduje eri nri l'ùlo ngu gẹdegede. ?Bù ngunu ọdo bẹ ya e-gude ẹka l'arọ t'i meeru iya ngunu ọdo?”

29 Eze asù iya: “Hawaru-o. Ya sùwaru tẹ nggu lẹ Ziba kekahu alì ono!”

30 Mefiboshetu asù eze: “Haa tẹ Ziba wotakota iphemiphe ọbule; keshinu e metsuaru; nggùbe eze, bụ onye nwe mu nù alaruta ufu ngu l'èhu-agu.”

Dévidi ekele Bazilayi

31 Bazilayi kẹ Gíledu bẹ shi lẹ Rogelimu bya tẹ ya tsoru eze daghaa Ònyimu Jódanu; vudoberu iya t'ọ lawaru. 32 Bazilayi bẹ buwa ọgurennya; gbawa ùkporo afa ẹno. Ọ bụ nwoke, nweru iphe nshinu; shi anuje eze nri

* 19:17 19:17 Iphe ọ bụ bụ 1,000.

teke ọ nọ lẹ Mahanayimu. ³³ Eze asụ Bazilayi: “T’o tsoru iya daa ẹnyimu-wa; t’ẹphe je anọdu lẹ Jerúsalemu; k’ọphu ya a-nọdu eleta iya ẹnya.”

³⁴ Bazilayi asụ eze: “?Ya a-nọfua afa ole nta-a; kẹ tẹ ya tsoru nggube eze la Jerúsalemu? ³⁵ Afa-a kweekwa iya ụkporo afa ẹno. ?Ya makwaduru iphe, dụ mma l’ọphu, dụ ẹji? ?Ya makwaduru ọtso-ẹna iphe, ya eri eriri; m’ọ bụ ọphu ya angụ angungu? ?Ya a-dukwadu ike ọnu olu-egvu unwoke; m’ọ k’unwanyị? ?Bụ kẹ ngunu bẹ yẹbe nwozi ngu a-bya aburu ivu-ẹra nọduru nggube eze, bụ onye nwe mu nụ? ³⁶ ?Bụ kẹ ngunu bẹ nggube eze e-gude ẹje iya obu obunggo, ha ẹge-a? Yẹbe nwozi ngu bụa tẹ ya dufu ngu azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu; ³⁷ nggu ahaa yẹbe nwozi ngu tẹ la; k’ọphu ya a-nọdu l’alị ẹke ya shi; nwụhu l’ẹke e liru nne lẹ nna iya. Qwaa nwozi ngu, bụ Kimuhamu ndọ-ọ; t’o tsoru nggube eze, bụ onye nwe mu nụ dafu azụ iya ọphu; nggu e-meeru iya iphe, dukpele ngu phụ mma.”

³⁸ Eze asụ iya: “Lẹ Kimuhamu e-tsoru iya-a dafu azụ iya ọphu; yọ bụru iphe, bụ iphe dụ ngu mma bẹ ya e-meru iya. Ọdo aburu l’ọ bụ iphe, ị sukpeleruphu tẹ ya meeru ngu bẹ ya e-meru ngu.” ³⁹ Ya ndono; ndu ono l’ẹphe ha adakọta azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu; eze abya adafukwaaphu. Eze abya eworu ọnu tsutsua Bazilayi; gọru ọnu-oma nụ iya. Bazilayi alashia l’ufu iya.

Ndu Ízurelu ekoru ndu Júda okopho

⁴⁰ Eze adatsua ẹnyimu ono jeshia Gíligalu; Kimuhamu etsoru iya. Ndu Júda l’ẹphe ha; mẹ nkere-ẹbo ndu Ízurelu awuru vudoberu eze. ⁴¹ Ya ndono; iphe, bụ ndu Ízurelu l’ẹphe ha azahụ byakfuta eze bya asụ iya: “? Nanụ ẹge ọ dụ bẹ unwunne ẹphe ndu Júda byaru bya eduta nggube eze lẹ mpya; mbụ duta nggube eze; mẹ ndibe ngu; mẹ ndu nggu l’ẹphe yi l’ẹphe ha daa azụ Ẹnyimu Jódanu?”

⁴² Ndu Júda l’ẹphe ha abya eyeeru ndu Ízurelu ọnu; sụ ẹphe: “L’iphe, kparụ iya nụ bụ l’ẹphe l’eze ka abubu. Mbụ; ?nanụ ẹge ọ dụ bẹ oogbe egbu unu eghughu? ?O nweru iphe, shi eze l’ẹka, ẹphe riru? ?To nweru iphe iya, ẹphe nataru t’ọ bụru nk’ẹphe?”

⁴³ Ya ndono; ndu kẹ Ízurelu asụ ndu kẹ Júda: “Eka ayi dukwa l’ẹhu eze ugbo iri. Ọdo aburu l’ẹphe kakwa iya unu enwenwe. ?Nanuhunu ẹge ọ dụ bẹ unu ta gubedu ẹphe iphe? ?Tọ bụdunua ẹphebedua vu ụzo wata okfu ẹge ee-shi t’e dulata eze?”

Obenu lẹ ndu kẹ Júda gbe kabaaru okfu ọnwuu-ọnwuu.

20

Sheba ekwefuru Dévidi ikè

¹ Tọ dụ iya bụ; yo nweru onye, bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa, nọ l’ẹke ono, aza Sheba Bikiri. Ọ bụ onye ikfu Bénjaminu. Yo woru ụpyoku gbua; chia mkpu; sụ: “L’ẹphe te nwekwa òkè

l’ẹhu Dévidi;
to nwekwa òkè,
gbaru ẹphe l’ẹhu nwatibe Jesi!
Unubẹ Ízurelu;
t’onyenọnu lakwa-o.”

² Ndu Ízurelu l’ẹphe awufu Dévidi l’ẹhu je etsoru Sheba Bikiri. Obenu lẹ ndu kẹ Júda tsube lẹ Ẹnyimu Jódanu je akpaa lẹ Jerúsalemu wụ-tsoru Dévidi.

³ Dévidi alarulephu nk'iya lẹ Jerúsalemu; bya achita nnufu iya phụ; ẹphe iri phụ, ọ haru t'ẹphe nọdu letaru iya ufu phụ; ye l'ẹke aa-nọ eche ẹphe nche. Yọo nọ ẹphe nri; ọbule ẹ tọo lajẹheduru ẹphe l'ulo. E dochiru ẹphe l'ulo; ẹphe anọdu l'ọ bụ unwanyi, maa tufuru jeye ẹphe anwushihu.

⁴ Ya ndono; eze abya ezia Amasa; sọ iya: "T'o gude ujiku ẹto je ekuaru iya ndu Júda t'ẹphe bya t'ẹphe l'iya phụ. Tẹ yẹbe Amasa tsokwaru ẹphe bya." ⁵ Amasa atugbua je anọghata teke eze tọ-buru iya. ⁶ Dévidi bya asọ Abishayi: "L'ẹjọ iphe, Sheba Bikiri e-me ẹphe kakwa ọphu Abusolomu meru. Chita ndu ozi yẹbe nnajiufu ngu chipyabe iya; ọdumeka bẹ ọo-bahukwa lẹ mkpukpu, a kpụ-pheru mgburumgburu; nahụ gbalaa." ⁷ Tọ dọ iya bụ; Abishayi achitanu ndu soja Jóabu; ndu kẹ Keretu; ndu kẹ Peletu; mẹ iphe bụ ndu ọphu bụ ike-ka-l'ọgu pẹ; ẹphe eshi lẹ Jerúsalemu tugbua jeshia ọchi Sheba Bikiri. ⁸ Ẹphe anọkwadua l'oke mkpuma, nọ lẹ Gíbiyọnu; Amasa abyakfutashia ẹphe. Teke ono bẹ Jóabu yeru uwe soja iya; gude akpọ, o-we-l'ukfu gude kebuta ogu-mbeke, e yeru l'ọbo. Yo jeshia ọhata ọkpa; ogu-mbeke ono eshi l'ọbo iya mifu daa. ⁹ Jóabu abya aji Amasa: "Ẹhu dọ ngu-a mma; nwunne mu?" Jóabu abya eworu ẹka-utara denyi Amasa l'ẹji-agba tẹ ya tsutsua ya ọnu. ¹⁰ Ọphu Amasa 'aphudu ogu-mbeke, Jóabu kpapụ l'ẹka. Yo woru iya nmaa ya l'ẹpho; akurepho iya ekposhia l'alị. Ẹ to gvuhekwa iya ogu-mbeke ono ọdo; yọ bọwaru iya phụ anwuhu.

Ya ndono; Jóabu yẹle nwunne iya; mbụ Abishayi achipyabe Sheba Bikiri. ¹¹ Onye lanu lẹ ndu soja kẹ Jóabu eje evudonyabe Amasa; l'asuje: "Onye suru lẹ Jóabu nọ iya l'obu; mbụ onye suru lẹ ya bụ kẹ Dévidi; t'onye ọbu tsonuru Jóabu!" ¹² Amasa adaburu l'echi-esu-uzo l'ẹke ono araswi onwiya lẹ mee ya. Yọo buje; onye jetaru rua ẹke ono; yọ kpọo beru. Nwoke ono aphulephu l'ọobuje; onye jetaru rua ẹke ono; yọ kpọo beru; pata Amasa tọa l'ẹgbudu; chita kpowula kpowula uwe kpuchia iya. ¹³ Yọ bọru l'a pafutsuaru iya l'uzo ono bẹ ndu soja ono l'ẹphe ha wuru tsoru Jóabu chilahaa Sheba Bikiri.

¹⁴ Sheba eswejakota iphe, bụ ikfu, nọ l'alị Ízurelu je akpaa lẹ Ébẹlu-Bétu-Maaka. Ndu ikfu Bikiri l'ẹphe ha edzua; wụ-tsoru iya. ¹⁵ Jóabu; mẹ ndu soja iya l'ẹphe ha abya ekee ọgu; yechia Ébẹlu-Bétu-Maaka; kebuta Sheba l'ẹke ono. Ẹphe abya akube ẹja gude kpụ-butu mkpukpu ono; ẹja ono anọo rua l'upho-mkpuma mkpukpu ono. Ẹphe awata otsukposhi upho-mkpuma mkpukpu ono; k'ọphu oo-ze. ¹⁶ Yo nweru nwanyị, maru mmamiphe, bu lẹ mkpukpu ono. Nwanyi ono awata ochi mkpu; l'ara: "Unu ngabekwa-o! Unu ngabekwa-o! Byiko; t'e ziaru iya Jóabu t'ọ bya tẹ ya kfuru yeru iya." ¹⁷ Jóabu abya ejeshia ya; nwanyị ono aji iya: "Bụ nggubedua bẹ bụ Jóabu?"

Yo sọ iya: "Iye."

Nwanyi ono asọ iya: "Ngabekwa nchị l'iphe, yẹbe nwozi ngu kẹ nwanyị abyaru ngu ekfuru."

Jóabu asọ iya: "Lẹ ya ngaberu-a nchị."

¹⁸ Nwanyi ono asọ: "Lẹ teke ndiche b'e shi asuje: 'T'e je Ébẹlu je ọkpata ishi!' A -kpatawa ishi ono; e shi ẹge ono doshia okfu, ada nọ. ¹⁹ Ayi kwa ndu dọ agu; bọru ndu e gude ire ẹphe ẹka l'alị Ízurelu. Nta-a bẹ iime t'i mebyishia mkpukpu, nọ ọnodu nne l'alị Ízurelu. ?Nanụ ẹge ọ dọ b'i me t'i lua ndu bụ ọkẹ-iphe Ojejoje?"

²⁰ Jóabu asọ iya: "Tuswekwa! E phokwa iya ru ephopho; kẹ l'ọo yẹbedua a-lụ mkpukpu unu; m'ọ bụ mebyishia ya. ²¹ Ẹ tọ dukwa ẹge ono. Ọ bụ l'ọ

nwekwanuru nwoke lanu, eeku Sheba Bikiri, shi l'alì ugvu Ífuremu, bu onye kwefuru eze, bu Dévidi íkè. Unu -kputawa nwoke ono ye iya l'èka; ya alufu le mkpukpu-wa."

Nwanyi ono asu Jóabu: "Ee-shi le mgbodo-ulo tularu ngu ishi nwoke ono." ²² To du iya bu; nwanyi ono egude mmamiphe iya ono jekfu ndu mkpukpu ono. Epe ebuta ishi Sheba Bikiri tularu Jóabu. Yo woru upyoku gbua; ndu soja ono awufu le mkpukpu ono; onyenonu alashia l'ufu iya. Jóabu alaphu azu jekfushia eze le Jerúsalemu.

Ndu ishi, no Dévidi l'èka

²³ Jóabu be bu onye ishi soja ndu Ízurelu gbaa mgburumgburu. Benáya Jehoyada aburu onye ishi ke ndu Keretu; me ndu Peletu. ²⁴ Adoniram bu onye ishi ozi mkpo-nyi-nya. Jehoshafatu Ahiludu aburu onye edeje iphe meru nu; kwakobe iya. ²⁵ Sheva bu o-de-ekwo. Zadoku ye Abiyata aburu ndu achijeru Nchileke aja. ²⁶ Ira ke Jayi aburu onye achijeru Nchileke aja ke Dévidi.

21

Egbushi unwu Solu

¹ Yo nweru teke egu mejeru l'alì Ízurelu afa eto mgburumgburu l'oge ke Dévidi. Dévidi abya akpaa Ojejoje ishi iphe ono. Ojejoje asu: "L'iphe, kparu iya nu bu l'ochi no Solu yele onu-ulo iya l'ishi; ke l'o gbushiru ndu Gíbiyonu." ² Ndu Gíbiyonu ta budu ndu Ízurelu gedegede. Epe bu ndu phoduru nu le ndu Amoru. Ndu Ízurelu eribuaru epe nte l'ephe e-dobe epe ndzu. Obenu le Solu gudekwanu ege iphe metutaru ndu Ízurelu; me ndu Júda evutabe iya oku l'ehu; wudu m'o gbushigee epe. ³ Dévidi aji epe: "?Bu ngunu be ya e-meru unu? ?Nanu ege ya e-me mezita unu; k'ophu unu a-goru onu-oma nu ndu ono, bu okè-iphe Ojejoje ono?"

⁴ Ndu Gíbiyonu ono asu iya: "L'ephe ta akpakwa ishi mkpola-ocha; m'o bu mkpola-ododo, shi Solu l'èka; m'o kwanu ophu shi ndibe iya l'èka. Epe ta cho t'o nweru onye epe e-gbu l'alì Ízurelu."

Yo ji epe: "?Bu ngunu be unu choru te ya meeru unu."

⁵ Epe asu eze: "O kwa nwoke ono gbufuru ayi; chiaru ayi ejo idzu; k'ophu bu l'okpu ayi kphuru; to nwe eke ayi nweru oke l'alì Ízurelu le phuu. ⁶ Oo ya bu t'e duta unwegirima iya unwoke umadzu esaa dufutaru ayi t'ayi je egbushia l'ifu Ojejoje le Gíbiya, bu mkpukpu Solu, bu onye ono, Ojejoje fotaru ono."

Eze asu epe: "Le ya e-duta epe nu unu."

⁷ Obenu l'eze be gude ke ndzu ono, Dévidi yele Jonatanu Solu nodu l'ifu Ojejoje gbaa ono dobe Mefiboshetu ndzu. Mefiboshetu bu nwatibe Jonatanu; bya aburu nwanwa Solu. ⁸ Yo buru Amoni; me Mefibosheti, bu unwoke labu, Rizupa, bu nwatibe Aya mutaru Solu b'o kpuru nu epe. O kputakwaruphu unwoke ise, nwatibe Solu; mbu Mikalu mutaru nu epe. Epha nji nwanyi ono bu Adurelu Bazilayi, bu onye Mehola. ⁹ Dévidi akpuru epe nu ndu Gíbiyonu; epe e je egbushia epe l'eli ugvu l'ifu Ojejoje. Epe esaa ono alakota l'ugbo lanu. Yo buru mboku mbu l'oge teke aawataje okpata iphe, e meberu l'alì b'e gbushiru epe ono; mbu l'oge teke a watalephu obu balì.

¹⁰ Ya ndono; Rizupa, bu nwatibe Aya eje achita uwe-aphu tusaaru onwiya l'eli mkpuma. Nwanyi ono shi l'oge teke aawataje okpata iphe, e meberu l'alì nodu swiru odzu unwu iya ono jeye mini, shi l'igwe achia

kpua ephe. Ophu 'o kwebua tẹ nwenu, ephe l'eli gvu onu l'odzu ephe l'eswe; m'ọ bu tẹ anụ-egu-egbudu byakfuta ephe l'enyashi.

¹¹ A bya ekfuru Dévidi iphe nwatibe Aya; mbụ Rizúpa, shi bụru nnufu Sọlu meru; ¹² Dévidi atụgbua je achita okpu Sọlu yele ke nwatibe iya, bu Jonátanu l'ẹke ndu Jábeshi-Gíledu wushiru iya. Ephe jeru le mpya je achita iya l'eze edukfu Bétu-Shanu l'ẹke ndu Filisutayinu shi kobe odzu ephe l'ephe gbutsuaru ephe l'ugvu Gilobówa. ¹³ Dévidi achita okpu Sọlu me ke nwatibe iya; mbụ Jonátanu l'ọ ha chilata l'ẹke ono; me l'okpu ndu ophu e gbushiru egbugbu. ¹⁴ E metsua; ephe eworu okpu Sọlu yele ke nwatibe iya; mbụ Jonátanu je elia le Zela l'alị ndu Bénéjaminu l'ili Kishi, bu nna Sọlu. Ephe achiko iphe, eze suru t'ephe mee; mekota. E metsua; Nchileke emeeru ephe iphe, ephe roru iya l'okfu ehu alị ono.

*Ogu, ndu Ízurelu; ephe le ndu Filisutayinu lutsuaru.
(1 Iphe 20:4-8)*

¹⁵ A nonyakwaa odo; ogu adaru ndu Filisutayinu; me ndu Ízurelu. Dévidi yele ndu soja iya atụgbua je etso ndu Filisutayinu ogu. A nonyaa; ike ta duhe Dévidi. ¹⁶ Ishibibenobu, bu onye eri Ráfa aria l'ọ bu-wa tẹ ya gbua Dévidi. Nwoke ono be era ara, o gude l'eka ruru era ukporo shekelu ise. Yo tukwaruphu ogu-mbeke ophungu. ¹⁷ Obenu le Abishayi Zeruya be bya agbataru Dévidi; bya echitsua onye Filisutayinu ono; woru iya gbua. Ya ndono; ndu soja Dévidi eria angu: "Le to byadu bya etso ephe je ogu odo; t'e ba atsonyi urọku ndu Ízurelu."

¹⁸ A notakwa; ogu odo adaru ephe le ndu Filisutayinu le Gobu. Sibekayi, bu onye Husha egbua Safu, bu onye eri Ráfa.

¹⁹ Ogu odo abyakwa bya adaru ephe le ndu Filisutayinu le Gobu. Eluhananu Jayi, bu onye Bétulehemu egbua Goliyatu, bu onye Gatụ; mbụ onye ono, igbidigbi arwa iya ha l'ọbu k'oshi, eegudeje ekwe ekwa ono.

²⁰ Yo bekwaphu l'ogu odo, daru ephe le Gatụ; yo nweru nwoke lanu, halephu ke ngakfungakfu. Yo futsua mkpushi-eka ishingu ishingu l'eka iya ephe ebo; me mkpushi-okpa ishingu ishingu l'okpa iya ephe ebo; yo kpakota du ukporo l'eno. Nwoke ono shikwaphu l'eri ndu Ráfa. ²¹ Nwoke ono abya awata oko ndu Ízurelu onu; nwa nwunne Dévidi; mbụ Jonátanu Shimeya eworu iya gbua.

²² Ndu ono ephe eno shikota l'eri ndu Ráfa le Gatụ. Yo bụru Dévidi be ephe shikota l'eka nwushihu.

22

*Egvu, Dévidi guru Ojejoje
(Egvu 18:1-50)*

¹ Dévidi guru egvu-a nu Ojejoje mboku, o nafutakotaru iya l'eka ndu ohogu iya l'ephe ha; kelekele ke Sọlu.

² O guru; su:

O bu Ojejoje bu oke mkpuma
nke mu; buri iya bu
a-gbabe-a-dzuru nke mu;
buri iya agbafutaje mu.

³ O bu Nchileke mu bu
Agbara-Mkpuma, mu agbabaje
je edomia onwomu.
O bu iya egbochije mu

- t'ẹ̀ b'ọ̀ dọ̀ iphe, e-me mu nọ̀;
 bọ̀ru iya bọ̀ onye egudeje
 agburu-ẹ̀hu iya dzọ̀ mu.
 Ọ̀ bọ̀ l'ime iya;
 bẹ̀ mu agbabajẹ̀; zeeru ndzọ̀;
 bọ̀ru iya bọ̀ onye ndzọ̀ta mu.
 Ọ̀ bọ̀ iya adzọ̀je mu l'ẹ̀ka ndu
 ẹ̀nya enwu ọ̀ku.
- 4 Ọ̀ bọ̀ Ojejoje bẹ̀ mu arakuje;
 yọ̀ dzọ̀ mu l'ẹ̀ka ndu ọ̀hogu mu.
 Ọ̀ gbaru t'a jaja iya ajaja.
- 5 Anwụ̀hu shiwa ye mu
 ẹ̀gbirigba l'olu.
 Ọ̀-la-l'iyi atsọ̀ l'ọ̀ bọ̀
 mini bya atsọ̀-kputa mu.
- 6 Ẹ̀kpa-oyi alì-maa nyìru mu kpaa.
 Anwụ̀hu eshiwa gbabẹ̀ru mu ọ̀nya.
- 7 Mu eshi l'iphe-ẹ̀huka,
 byaru mu nọ̀ raku Ojejoje;
 mbọ̀ raku Nchileke mu.
 Yo shi l'eze-ulo iya nọ̀a olu mu;
 Mkpu, mu chiru chiku iya
 erua ya nchì.
- 8 Ya ndono; eliphe l'ophu
 etehu kfukakfuka;
 nmakọ̀ta jijiji.
 Ẹ̀ke a tọ̀ru ọ̀kpa-alì imigwe
 anmakọ̀ta anmanma;
 kẹ̀le Nchileke;
 bẹ̀ ẹ̀hu eghu eghughu.
- 9 Ẹ̀nwuru-ọ̀ku shi iya l'imi
 akpọ̀ kẹ̀ tọtutu;
 Ọ̀ku, shi iya l'ọ̀nu atọ̀ko
 iphemiphe ọ̀bule ekepyashi.
 Icheku-ọ̀ku iphe,
 o kepyashiru achìko ẹ̀kemeke
 ọ̀bule ata kfukfukfu.
- 10 Yọ̀ dajaa akpamigwe;
 yọ̀ bọ̀ru iya alufuta.
 Ọ̀chi, gbaru kẹ̀ tsukiribangu
 anọ̀du iya lẹ̀ mkpuli ọ̀kpa.
- 11 Yọ̀ nọ̀du l'eli Cherobimu phefu.
 Yọ̀ bọ̀ru phẹ̀rephere bọ̀ ẹ̀bà
 o gude ephe.
- 12 Yo woru ọ̀chi gbaphua
 onwiya l'o bọ̀ mkpu;
 Urukpu, mini jiru ejiji
 anọ̀-phẹe ya mgburumgburu.
- 13 Urukpu; mẹ̀ icheku-ọ̀ku,
 ata kfukfukfu eshi
 l'o-gbu-nwìi-nwìi ya awùshi.
- 14 Ya ndono; Ojejoje eshi

- l'akpamigwe tũa egbe-igwe.
 A nũa olu onye ono, bu
 Ọkaribe-Kakọta-Nũa ono.
- 15 Ọ gbaru akfũ gude chikashia
 ndu ọhogu iya.
 Ebemu-igwe b'o kuru ke
 meremu; ephe eze ọso.
- 16 Oke ẹnyimu ekekahu ẹbo;
 k'ophu a phutsuaru ime ime
 ebo ẹnyimu l'ẹnya;
 kpuhatsua ẹke, a tũru
 ọkpa-alĩ mgboko ghebe ọnu.
 Yọ buru l'ẹke Ojejoje gude
 oke pherephere, shi iya l'imi
 deeru ndu ọhogu iya ekiri.
- 17 Ojejoje eshi l'imigwe
 selita mu; gufuta mu l'ime ebo.
- 18 Ọ nafutakwaru mu phũ
 l'ẹka ndu ọhogu mu,
 shihuru ike; mẹ l'ẹka iphe,
 bu ndu mu dụ ashĩ;
 Kẹ l'ephe kariru mu ẹka.
- 19 L'oge teke ono,
 umuruku mũru mu ono;
 bẹ ephe je agbabua mu ifu.
 Obenu lẹ Ojejoje byaru bya
 abũru mu agbarike.
- 20 Ọ bu yẹbedua kutaru mu
 dobe l'ẹke gbasaru agbasa.
 O yeru mu ẹka nafuta mu;
 kele mu nọ iya l'obu.
- 21 Ojejoje buru mu nggo;
 kele mu doberu ẹka ndoo;
 iswi adũ mu mma.
- 22 Kẹ l'ọ bũlephu ọzo,
 Ojejoje tọru bẹ mu etsoje.
 Ọphu mu egudebua ẹjo iphe
 ghaaru Nchileke azũ.
- 23 Ikpe Ojejoje bẹ mu
 mubekotaru ẹnya l'ọ ha;
 tọ bu lẹ mu ghajeru ekemu,
 ọ tũru azũ.
- 24 Ẹ tọ dũdu ẹke ọta dũru mu l'ẹke ọono.
 Mu sederu onwomu; to nwe
 ẹjo iphe, mu yejeru ẹka.
- 25 Mu bu onye doberu ẹka ndoo;
 buru onye iswi dụ mma.
 Ọ bu iya meru iphe Ojejoje
 buru mu nggo; l'ẹge
 mu dũtabe iya mma l'ẹnya.
- 26 Ndu yeru nggũbe
 Ojejoje obu bẹ iijejeru obu.

- Ndu dukota mma
 b'i d̄ebejeru mma.
- 27 Ndu obu guru iphoro;
 b'i gujeru obu iphoro.
 Ndu doberu ẁzo ẹphe
 ngḡirigonggirigo;
 b̄e iidobejeru ẁzo ngu ngḡirigonggirigo.
- 28 Ndu wozitaru onwẹphe aḷi;
 b'i dzofutaje.
 Obenu l'ẹnya ngu anọduje
 l'ẹke ndu eku onwẹphe
 ekuku nọ t'i wozita ẹphe aḷi.
- 29 O b̄u ngḡube Ojejoje
 b̄u urọku mu.
 Ngḡube Ojejoje emeje
 t'iphoro d̄uru mu l'ẹke ọchi nọ.
- 30 O -b̄u l'ike nke ngu;
 b̄e mu e-gude mekp̄uta
 igwe-ọha ndu soja;
 b̄uru ike ngu;
 b̄e mu e-gude
 nyia ẁpho-mkp̄uma mkp̄ukpu;
 je anaa mkp̄ukpu ọbu.
- 31 Ẅzo Nchileke b̄e nt̄upo ta nọdu.
 Okfu Nchileke b̄u ọkpobe okfu.
 Oogbochitaje ndu gbabaru
 l'ime iya t'ẹphe zee ndz̄u.
- 32 ?Nan̄ufua onye ọdo,
 b̄u Ọkaribe ọdo;
 a ḡufu Ojejoje?
 ?Nan̄u onye ọdo,
 b̄u Agbara-Mkp̄uma ọdo;
 a ḡufu Nchileke ayi?
- 33 O b̄u Nchileke emeje t̄e
 ike d̄u mu; b̄uru iya emeje
 t̄e nt̄upo ba anọ l'ẁzo mu.
- 34 O meru mu;
 mu akf̄u gelengu gelengu
 l'ọbu mgbada; bya eworu
 mu tukobe l'eli ugvu.
- 35 O ziru mu;
 mu amaru ẹge aaluje ọgu;
 k'ọphu b̄u l'ẹ to nwedu
 m'ọ -b̄u akf̄u, e kweru l'igwe;
 mu agba l'iya-a.
- 36 O b̄u ngḡube Ojejoje
 gbochitaru mu;
 shi ẹge ono dzofuta mu.
 O b̄u ẹka, i yeru mu;
 b̄e paliru mu n̄u.
- 37 I mesaru ẁzo mu t'ọ ha ẁsa;
 k'ọphu ọkpa te echifudu mu.

- 38 Mu gude ọso chĩa
 ndu ọhogu mu; gwe
 e ẹphe ogwe-ẹkfu.
 Ọphu mu atsuladu azu
 jeye mu alu-gbua ẹphe.
- 39 Mu chiru ẹphe pyakapyaka;
 chibashitsua ẹphe ọnya;
 k'ọphu ẹphe ta dudu ike palia ishi ọdo.
 Ẹphe adashĩa mu l'iku ọkpa.
- 40 Ọ bu ike nke ngu;
 be mu gude eje ọgu.
 Ndu etso mu okfu b'i meru;
 ẹphe ebyishi ikpere;
 fuaru mu onu l'alì.
- 41 Ndu ọhogu mu b'i meru;
 ẹphe eye ọkpa l'ọso tsuphu azu;
 Mu emebyishikota ndu ono,
 mu du ashì ono.
- 42 Ẹphe chiru mkpu; to nwe
 onye gbaru ẹphe mkpu.
 Ẹphe araku Ojejoje;
 ọphu o yeduru ẹphe onu.
- 43 Mu gweru ẹphe ogwe uji;
 mee ẹphe; ẹphe adu l'ọ bu
 udzu-eja, nọ l'alì.
 Mu tsuru ẹphe ọtsu-ẹkfu;
 ẹphe l'ọbu ẹpoto, nọ l'esu-uzo.
- 44 Ị nafutaru mu l'ẹka ndu nke mu,
 abyaru mu ọgu; mee mu;
 mu aburu ishi iphe bu mbakeshi;
 k'ọphu bu le ndu, mu te shidu
 maru byaru bya anodu mu l'ẹka.
- 45 Iphe bu ndu ọhodo anoduje
 ebyiru mu ikpere.
 Ẹphe -nua l'owaa iphe,
 mu suru t'e mee ndo-ọ;
 ẹphe emee ya egwegwa.
- 46 Meji atoshihu ẹphe;
 ẹphe eshi l'ẹke ẹphe shi;
 wuru yotiyoti byakfuta mu.
- 47 Ojejoje nokwa ndzu!
 Unu tua ya ẹpha.
 Ọ bu iya bu Agbara-Mkpuma obu,
 domiru mu nu obu.
 Unu kutsee Nchileke;
 l'ọbu iya bu onye adzoje mu nu!
- 48 Ọ bu Nchileke agwataje
 ugwo iphe, ndu ọhogu mu meru mu.
 O meru; unwu eliphe;
 ẹphe anodu mu l'ẹka.
- 49 Ọnafutaje mu l'ẹka ndu
 ọhogu mu.

- Oowolije mu;
woghata ndu etso mu oḡu.
Oogbafutaje mu l'ẹka ndu ẹnya enwu oḡu.
- 50 O bụ iya meru iphe
mu e-vudo l'ifu mbakeshi;
jaa nggube Ojejoje.
Mu a-gụ egvu gude jaa ngu.*
- 51 Onye eze, ị fotarụ; bẹ iimeje
t'ẹka iya karia l'oḡu.
N-yemobu ngu; b'i koshije
onye i teru manụ: mbụ Dévidi yeḡe
ndu o-shi-l'eri iya phẹ jeye ẹ tutu yoyo.

23

Okfu ikperazụ, shi Dévidi ọnu

- 1 Ọwaa bụ okfu ikperazụ, Dévidi:
“Ọwaa bụ olu Dévidi Jesi;
nwoke, Nchileke woliru eli;
onye Nchileke kẹ Jékọpu
teru manụ t'ọ buru eze.
O bụ iya agụjeru ndu
Ízureḡu egvu-ọma.
- 2 Ume Ojejoje shi mu l'ọnu ekfu.
Okfu iya degeru mu
edegeru l'ọnu.
- 3 Nchileke kẹ Ízureḡu kfuwaru.
Agbara-Mkpuma kẹ ndu Ízureḡu;
bẹ sụru mu:
‘Teke madzụ achi l'uzo,
vudo nhamunha; gude
ọtsu-egvu Nchileke l'achi
- 4 bẹ ọduje l'ọbu iphoro
nchi-abọhu teke ẹnyanwu
ahata ahata; m'ọ bụ teke
ẹnya buru igwe kọroro.
Oduje l'ọ bụ anwụ,
emeje t'ẹswa, kpofuta l'alị
teke mini chitsuaru.’
- 5 ?Tọ bụdu ẹge ono
bẹ ndibe mu nọ;
ẹphe ẹ Nchileke tọo?
Kẹ l'o meru; mu l'iya agbaa ndzụ,
a-nọdu jeye ẹ tutu yoyo.
O meru iya; yọ nguru anguru
l'iphemiphe ọbule;
bya emee ya t'ẹ b'ọ dụ iphe,
e-mebyi iya nụ.
Nchileke e-me tẹ
ndzọfuta mu dzua oke;
iphemiphe ọbule, agụ mu nụ

* 22:50 22:50 Róm 15:9

bẹ oo-meru mu.

⁶ Obenu lẹ 'ọ-ga-lẹ-mkpa phẹ
bẹ ee-tufatsua etufa l'ọbu
onye tufaru ogvu;
kẹ l'ẹ to gudejedu
ẹka achita ẹphe.

⁷ Onye edenyi ẹka l'ogvu ono
gundefutaje iphe igwè
m'ọ bụ oshi arwa;
gude kpota iya je akpọo ọku.”

*Ndu kẹ Dévidi, ike ka l'ogu
(1 Iphe 11:10-19)*

⁸ Ọwaa bụ ẹpha ndu soja Dévidu, bụ ike-ka-l'ogu phẹ: Ishubelu onye Hakumonu. Ọ bụ iya shi bụru onye ishi l'umadzu ẹto phụ. Ọ bụ yẹbedua egudeje arwa jekfu unu ndu soja labu ọgu; gbushikota ẹphe l'ugbo lanu.

⁹ Onye k'ẹbo, etsota iya nù bụ Eliyéza Dodo kẹ Ahohi. Yẹbedua yikwaphu l'umadzu ẹto phụ, bụ ndu ike-ka-l'ogu phụ. O tso Dévidi mebyishia ndu Filisutayinu teke ẹphe dzukoberu k'ogu. Ndu Ízurelu atsulaa azu.

¹⁰ Obenu l'ọ vudoshiru ike gbua ndu Filisutayinu jeye ẹka atsushia iya ume; kupyabetsua ya akupyabe l'ogu-mbeke, ọ pa. Ojejoje emee ya; yọ kpaa ike, dù egvu mbọku ono. E metsua; ndu ọphu awu-phu azu; yọ bwarua t'ẹphe chita ngwa-ogu kẹ ndu ọphu laru l'ogu; bẹ ẹphe daphuru azu.

¹¹ Onye k'ẹto, etsota iya nù bụ Shama Agee; onye Hararu. Ujiku lanu bẹ ndu Filisutayinu dzukojeru k'ogu lẹ Lehi. Yo nweru ẹgu ẹke, a kọru azamu l'ẹke ono. Ndu soja ndu Ízurelu eye ọkpa l'oso gbalashia. ¹² Obenu lẹ Shama vudoshilerua ike l'echi-ẹgu ono; tso ndu Filisutayinu ọgu; gbushia ẹphe. Ojejoje emee; ndu Ízurelu emekputa ẹphe ọhuma ọhuma.

¹³ Yo be teke aakpata iphe l'alì; umadzu ẹto l'ime ọkporo umadzu l'umadzu iri, bụgbaa ndu ishi ọgu ono awuru wu-kfu Dévidi l'ogba, nọ lẹ Adulamu. Teke ono bẹ igweligwe ndu Filisutayinu wufutaru bya adọru lẹ nsuda Réfa. ¹⁴ Teke ono bẹ Dévidi nọ l'ime ẹke ọ kpuru; yo shihu ike. Ndu soja ndu Filisutayinu adọru lẹ Bétulehemu. ¹⁵ Mini awata ọgu Dévidi. Yọ sù: “Haa! Ndege o -nwekwanuru onye e-kutaru iya mini lẹ wẹlu, nonyabe ọnu ẹke eeshije abahu lẹ Bétulehemu tẹ ya ngua!” ¹⁶ Unwoke ẹto ono, bụ ike-ka-l'ogu phẹ ono akpata ọzo; swee ndu soja Filisutayinu l'ẹke ono, ẹphe dọru ono; je ekuta mini lẹ wẹlu ono, nọ-nyabe ẹke ono, eeshije abahu Bétulehemu ono; wotaru Dévidi. E metsua; Dévidi ta nguhe mini ono; yọ wushiaru iya Ojejoje; ¹⁷ bya asu: “E phokwa iya ru ephopho; Ojejoje; kẹ tẹ ya ngua mini ọwaa. ?Tọ bụdu ndzụ ndu-a; bẹ ẹphe jeru je etube lẹ mgbashì ẹge ee-shi t'e kuta iya?” Yo mee; tọ nguhe mini ono. Ono bụ iphe ike, unwoke ẹto phụ, bụ ike-ka-l'ogu phụ meru ndono.

¹⁸ Ọ bụ Abishayi yele Jóabu Zeruya bụ nwunne bụ onye ishi ọkporo unwoke l'unwoke iri ono, bụ ndu ishi ọgu ono. Abishayi bẹ gudeje arwa iya jekfu ọkporo madzù l'umadzu iri l'ise ọgu; gbushikota ẹphe. E shiwaru ẹge ono; maru ẹpha iya l'ọbu k'umadzu ẹto ọphu. ¹⁹ Ọ bụ yẹbedua b'a katsua ọkwabe ugvu l'ọkporo madzù l'umadzu iri ono. Yọ bụru yẹbedua bụ onye ishi ẹphe; l'ẹbe ọbu l'a guru iya ye l'umadzu ẹto phụ.

²⁰ Benáya Jehoyada bụ ọ-ka-ike l'ogu. Ẹke o shi bụ Kabuzelu. Ọ kparu ike, dù egvu. Ọ bụ yẹbedua gburu unwoke Móabu labu ono, bụ ndu ike

ono; buru iya jejeru je egbua agụ l'ime iduma mbọku, mini suno* jiru alị ono. ²¹ Benáya gbukwaruphu oke mkparawa onye Íjiputu, pa arwa byakfuta iya ọgu. Iphe, yẹbedua gude bakfuta iya bụ mgboro; bya anata nwoke Íjiputu ono arwa ono, o gude ono; gude nmagbua ya. ²² Ono bụ ike, Benáya Jehoyada kparụ ndono. Yẹbedua b'a makwaruphu ẹpha iya ẹge a maru k'umadzu ẹto phụ, bụ ike-ka-l'ọgu phụ. ²³ A -bya l'ụkporo madzụ l'umadzu iri phụ; b'o tso l'onye a kwata akwabẹ ugwu. Ọbu l'ẹ t'a gụkobekwa iya l'umadzu ẹto phụ. Tọ dụ iya bụ; Dévidi emee ya onye ishi lẹ ndu soja, eche iya nche.

²⁴ Ásahèlu, bụ nwunne Jóabu tso l'ụkporo madzụ l'umadzu iri ono. Ndu ọdo bụ Ẹluhananu Dodo kẹ Bétulehemu; ²⁵ Shama kẹ Harodu; Elika kẹ Harodu; ²⁶ Heleşu kẹ Paliti; Ira, bụ nwatibe Ikeshi ọphu Tékowa; ²⁷ Abiyéza kẹ Anatotu; Mebunayi kẹ Husha; ²⁸ Zalumonu k'eri Ahohi; Maharayi kẹ Netofa; ²⁹ Heleşu Bena kẹ Netofa; Itayi Ribayi kẹ Gíbiya l'alị ndu Bénjaminu; ³⁰ Benáya kẹ Piratonu; Hidayi kẹ ọzo nggele Gaashi; ³¹ Abiyalubonu kẹ Araba; Azumavetu kẹ Bahurimu; ³² Ẹliyahuba kẹ Shalubonu; mẹ unwu Jashenu; mẹ Jonátanu; ³³ Shama kẹ Hararu; Ahiyamu Shararu kẹ Hararu; ³⁴ Elifeletu Ahasubayi kẹ Maaka; Eliyamu Ahitofelu kẹ Gilo; ³⁵ Hezuro kẹ Kamèlu; Parayi kẹ Arabu; ³⁶ Igalu Nétanu kẹ Zóba; Bani k'ikfu Gádu; ³⁷ Zeleşu, bụ onye Amonu; Naharayi kẹ Berotu, bụ onye achijeru Jóabu Zeruya ngwa-ọgu; ³⁸ Ira kẹ Itiru; Garẹbu kẹ Itiru kwaphụ; ³⁹ mẹfua Uráya, bụ onye Hetu. Iphe ẹphe tukuroru dụ bụ ụkporo madzụ l'umadzu iri l'esaa.

24

Dévidi agụ ndu Ízurelu; mẹ ndu Júda ọgu (1 Iphe 21:1-6)

¹ Ojejoje avọru ọku ghua ẹhu l'ẹke ndu Ízurelu nọ; yọ kpalia Dévidi t'o mee t'iphe-ẹhuka dakfuta ẹphe; sụ iya: “T'ọ tųgbua je agụa ndu Ízurelu; mẹ ndu Júda ọgu.” ² Eze, bụ Dévidi ezia Jóabu; mẹ ndu ishi ndu soja, ẹphe l'iya nọ; sụ ẹphe: “Unu jekota iphe, bụ ikfu, nọ lẹ Ízurelu; shita lẹ Dánu je akpaa lẹ Besheba gụkota ẹphe ọgu; k'ọphu ya a-maru ole, ẹphe dụ.”

³ Obenu lẹ Jóabu bẹ sụru eze: “Tẹ Ojejoje, bụ Nchileke ngu mekwaa tẹ ndu ono ka l'igwe ugbo ụkporo ise mẹ l'ẹge ẹphe ha nta-a; nggube eze, bụ onye nwe mu nụ egude ẹnya ngu phụ iya. Ọ bụ ?bụkwanu ngunu meru iphe nggube eze, bụ onye nwe mu nụ eme t'i mee egbe iphe ọwaa?” ⁴ E metsua; okfu eze adanyia kẹ Jóabu yele kẹ ndu ishi ndu soja iya ono. Jóabu yele ndu ishi ndu soja ono eshi l'ifu eze tųgbua oje ọgu ono.

⁵ Ẹphe adalephu Ẹnyimu Jódanu; dọshia lẹ mgboro mkpukpu Árowa; l'uzo ọhuda mkpukpu, nọ l'echi nsuda; bya eshi l'ẹke ono chebe ifu lẹ Gádu lufuwaru Jáza. ⁶ Ẹphe abya abahụ Gíledu; mẹ l'ọnu-ogo Tatimu-hodushi. Ẹphe eshi l'ẹke ono bahụ lẹ Dánu-Janu; bya eswijia lufu Sayidonu. ⁷ Ẹphe eshi ono bya echebewaru ifu lẹ a-gbabe-a-dzuru kẹ mkpukpu Táya. Ẹphe eshi ẹke ono jekotawaru mkpukpu, nọkota l'alị ndu Hevu yele kẹ ndu Kénanu. Ẹphe abya akpo-chia ya ishi lẹ Besheba l'uzo ọhuda Júda. ⁸ Ẹphe jeru iya ọnwa tete l'ụkporo abalị bẹ ẹphe laphutaderu azụ lẹ Jerúsalemu. ⁹ Jóabu abya akọru eze, bụ Dévidi umadzu ole, ọ gutaru l'ọgu ono. Lẹ

* **23:20** 23:20 Suno bụ mini, anọduje ada l'alị mbeke l'ọge winta. Ọnọduje acha ụcha; l'ayo l'ọbu ntụ mini. Ọ bụ l'ọ -dagee; bẹ ọobyaje bya anmaa anmanma l'alị; l'atsụ oyi k'ọtsu-gbu madzụ; l'echi ẹturu.

Ízurèlù bẹ̀ ẹ̀phe gùtaru ùkpòrò ọ̀nu unwoke ùkpòrò ugbo ise,* bụ̀ ndu soja, ike dọ̀ l'ọ̀gu; bya abụ̀ru ndu e-gudeghe ogu-mbeke; gùta ùkpòrò ọ̀nu unwoke ùkpòrò ugbo ẹ̀to l'ọ̀nu unwoke ugbo ùkpòrò labụ̀ l'ìrì† lẹ̀ Júda.

¹⁰ Dévidi agụ-gelephu ọ̀gu ono; meji akfùlahaa ya nkfù. Yọ̀ sù Ojejoje: “Ya mewaru iphe, dọ̀ ẹ̀ji, ha nshinu l'iphe ono, ya meru ono. Byiko Ojejoje; wofunu iphe, dọ̀ ẹ̀ji ono, yẹ̀be nwozi ngu meru ono; kẹ̀ l'ọ̀ kwa eswe bẹ̀ yẹ̀le meru ẹ̀ge ono.”

¹¹ Tẹ̀ Dévidi kwaa tehu lẹ̀ nchi-abọ̀hu iya; bẹ̀ Ojejoje kfuwaru Gádu, bụ̀ onye nkfuchiru Nchileke, aphụ̀jeru Dévidi àphù; sù iya: ¹² “Je asù Dévidi: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: ‘Uzi iphe ẹ̀to; bẹ̀ ya doberu iya; t'ọ̀ hata ọ̀phu ya e-me iya.’ ”

¹³ Tọ̀ dọ̀ iya bụ̀; Gádu ejekfu Dévidi je asù iya: “?Bụ̀ ẹ̀jo-ẹ̀gu, a-nọ̀ afa ẹ̀to; m'ọ̀ bụ̀ t'ì gbaaru ndu ọ̀hogu ngu ọ̀so ọ̀nwa ẹ̀to; m'ọ̀ bụ̀ t'ẹ̀jo mgbọ̀nwu nọ̀ l'alì ngu abalì ẹ̀to? Nta-a bụ̀kwa t'ì rìya ya arìri; karù iya; tẹ̀ ya maru iphe, ya e-zi onye ziru iya nù.”

¹⁴ Dévidi asù Gádu: “Lẹ̀ ya nọ̀kwa l'oke iphe-ẹ̀huka. Obenu l'ọ̀ kakwaru ayi mma t'ayi daba Ojejoje l'ẹ̀ka; a ma l'ayi dabaru madzù l'ẹ̀ka; kẹ̀ l'obu-imiko kẹ̀ Ojejoje pakwaru apaa.” ¹⁵ Ya ndono; Ojejoje abya alọ̀ru ẹ̀jo mgbọ̀nwu tọ̀ ndu Ízurèlù shita l'ùtsu mbọ̀ku ono jeye mbọ̀ku, ọ̀ tọ̀-buru ẹ̀phe. Shita lẹ̀ Dánu jeye le Besheba bẹ̀ ẹ̀phe dọ̀ ùkpòrò ọ̀nu madzù ugbo ẹ̀sato l'ọ̀nu madzù ugbo iri l'ise‡ nwùshihu. ¹⁶ Ojozi-imigwe ono amachilephu ẹ̀ka tẹ̀ ya dabẹ̀ Jerúsalemu mebyishia ya; yo rua Ojejoje l'ẹ̀hu; mbụ̀ ẹ̀jo iphe ono, dakfuru ẹ̀phe ono. Yọ̀ sù ojozi-imigwe ono, egbushi ndu ono: “L'ọ̀ dọ̀wa mma! Sephu ẹ̀ka ngu azù; parù ẹ̀phe haa.” Teke ono bẹ̀ ojozi Ojejoje ono nọ̀wa l'ọ̀ma ẹ̀ke Arawuna, onye Jebusu anọ̀duje etsu balì iya.

¹⁷ Dévidi aphulephu ojozi-imigwe ono, Nchileke gude echigbushi ndu ono ono; sù Ojejoje: “L'ọ̀ kwa yẹ̀bedua mesweru; mee iphe, ẹ̀ ta dọ̀du mma. ?Bùhunu ole bẹ̀ ọ̀nwu atọ̀ru-wa meru? T'ọ̀ bụ̀-chikwaaru yẹ̀bedua; mẹ̀ ndu ndibe bẹ̀ ị̀i-dabẹ̀ ẹ̀ka!”

¹⁸ Yọ̀ bụ̀ru mbọ̀ku ono bẹ̀ Gádu byakfutaru Dévidi bya asù iya: “T'ọ̀ tųgbua je akpọ̀aru Ojejoje ẹ̀nya-ngweja l'ẹ̀ke Arawuna kẹ̀ Jebusu anọ̀duje etsu balì iya.” ¹⁹ Ya ndono; Dévidi atųgbua jeshia ẹ̀ge ono, Ojejoje shi l'ọ̀nu Gádu zia ya ono. ²⁰ Arawuna atųfulephu ẹ̀nya phọ̀ eze, bụ̀ Dévidi yẹ̀le ndu ozi iya l'ẹ̀ke ẹ̀phe ẹ̀je abyakfuta iya; byishi ikpere; kpube ifu l'alì; gude kwabẹ̀ iya ugvu. ²¹ Arawuna asù: “?Bùkwa ole bẹ̀ eze, bụ̀ onye nwe mu nù byakfutaru nwozi iya?”

Dévidi asù iya: “Lẹ̀ ya byaru tẹ̀ ya zùta iya ẹ̀ke ono, ootsuje balì ono; kpọ̀aru Ojejoje ẹ̀nya-ngweja; k'ọ̀phu ẹ̀jo mgbọ̀nwu ono e-buhu.”

²² Arawuna asù Dévidi: “Tẹ̀ nggùbe eze, bụ̀ onye nwe mu nù wotakpelephu iphe, dọ̀ ngu mma gude gwoo ngweja ọ̀bu. Ọwaa eswi, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru nù Ojejoje; mẹ̀ bọ̀du, eegudeje etsu balì; mẹ̀ odogoro, eegudeje atųgbabe eswi l'ọ̀zori nkù. ²³ Nggùbe eze; iphemiphe ọ̀bule ono l'ọ̀ ha bẹ̀ yẹ̀be Arawuna nùru ngu iya.” Arawuna asùkwa iya phù: “Tẹ̀ Ojejoje, bụ̀ Nchileke ngu natakwa ngweja ngu.”

²⁴ Obenu l'eze sùru Arawuna: “Waawa; ya kfùfutaje ngu ọ̀gwọ̀ iya. Ya te egudekwa iphe, ẹ̀ to nwedu iphe, o phuru iya gwooru Ojejoje, bụ̀ Nchileke iya ngweja-ukfuru.” Ọ̀ọ̀ ya bụ̀ lẹ̀ Dévidi azù ẹ̀ke ono, eetsuje balì ono; mẹ̀ eswi ono; gude ùkpòrò shẹ̀kelu mkpọ̀la-ọ̀cha labụ̀ lẹ̀ mkpọ̀la-ọ̀cha iri

* **24:9** 24:9 Iphe ọ̀ bụ̀ bụ̀ 800,000. † **24:9** 24:9 Iphe ọ̀ bụ̀ bụ̀ 500,000. ‡ **24:15** 24:15 Iphe ọ̀ bụ̀ bụ̀ 70,000.

kfua ya. ²⁵ Dévidi abya akpọ́aru Ojejoje ẹ̀nya-ngweja l'ẹ̀ke ono; bya egwoo ngweja-ukfuru; mẹ́ ngweja ẹ̀hu-agu l'eli iya. Ojejoje anua iphe, o roru iya l'okfu-alì ono; ẹ̀jo mgbonwu ono, byaru ndu Ízurẹ̀lu ono alaa.

Ndu Eze ke mbu

Teke Dévidi buwa ogurennya

¹ Teke ono be eze, bu Dévidi kahwaru; buwaru okpobe onye bu ogurennya; k'ophu bu l'oyi anoduje atsụ iya; m'o -ruhuru; a phu-kpua ya ukpo. ² To du iya bu; ndu ozi iya abya asụ iya: "T'ephe lenuaru nggube eze, bu onye nwe mu nu ęnya nwamgboko, nwoke ta achikahubua okpa; t'ọ bya eswiru nggube eze; letaje ngu enya. Yo zenyabejekwaphu ngu phu; k'ophu oo-meje t'ehu vo nggube onye nwe mu nu oku."

³ Ephe abya achiko ali Izurelu l'ọ ha jegbaru l'eke ephe achonwamgboko, ama mma. Ephe achonyaa; bya aphua Abishagu ke Shunemu. Ephe eduta iya dutaru eze. ⁴ Nwamgboko ono be ama ntumatu. Yo nodu l'eleta eze ęnya; l'ejeru iya ozi. O bu l'eze te ejekfubua ya aze.

Adonija eme t'o mee onwiya eze ndu Izurelu

⁵ Ya ndono; Adonija, bu nwatibe nwanyi ophu, bu Hagitu awata owoli onwiya eli; l'ekfu: "L'ọo ya a-buru eze." Yo bya akwakoberu onwiya ugbo-inya; me ndu agbaje iya nu; bya edobe ukporo madzu labu l'umadzu iri t'ephe vutajeru iya uzo. ⁶ Ophu nna iya 'ababuru iya mba; m'ọ bu ja ya: Iphe, kparu iphe oome ege ono. Adonija ono amashi mma ike. Yo buru iya tso Abusolomu l'azu.

⁷ Adonija eje achikoshi Jobu Zeruya; me Abiyata, bu onye achijeru Nchileke eja idzu iya; ephe etsoru iya; turu ikere yeru iya. ⁸ Obenu le Zadoku, bu onye achijeru Nchileke eja; Benaya Jehoyada; Netanu, bu onye nkfuchiru Nchileke; Shimayi; Reyi; me ndu soja Dévidi; ndu ophu bu ike-ka-l'ogu l'ephe ha te nwedu onye turu ikere yeru Adonija.

⁹ Adonija eje anodu le Mkpuma Zohleti* le mgboro Enu-Rogelu gbushia aturu; oke-eswi; me eswi, gbagbaaru eba gude shia nri. Yo kua unwana iya l'ephe ha, bu iya bu unwu eze; bya ekukwaaphu unwoke ndu Juda, bu ndu eje ozi l'ufu-eze le nri ono. ¹⁰ O bu l'e to kudu Netanu, bu onye nkfuchiru Nchileke; to ku Benaya; to ku ndu soja ndu ophu bu ike-ka-l'ogu phe; to ku Solomonu, bu unwana iya.

Betisheba ejekfu Dévidi l'okfu ehu Adonija

¹¹ To du iya bu; Netanu abya aji Betisheba, bu nne Solomonu; su iya: "? Tii nudu le Adonija Hagitu be buwa eze; onye nwe mu nu; mbu Dévidi ta ma? ¹² Byakwaphu nta-a te ya karu ngu ege ii-me dzota ishi ngu; me ke nwatibe ngu Solomonu. ¹³ Tugbulekwaphu nta-a jekfu eze, bu Dévidi je asu iya: 'Nggube eze, bu onye nwe mu nu; ?O kwa l'i riru mube nwozi ngu nte l'ọ bu nwatibe mu Solomonu a-buru eze no-tsota ngu l'aba-eze ngu? ?Nanu ege o du b'o gbe buwaru nu Adonija gbe buwaru nu eze obu?' ¹⁴ Teke ono, ii-no l'eke ono; kpuru okfu ono l'onu; nggu l'eze ono; be ya a-bata bya achia ngu eka l'azu."

¹⁵ To du iya bu; Betisheba abya atugbua jekfushi eze l'ime ulo-eze. Eze lonwiya buwa okpobe nwoke ogurennya. Yo buru Abishagu ke Shunemu eleta iya ęnya. ¹⁶ Betisheba abya efuzita byiaru eze ikpere.

Eze aji iya: "?Nanu ege o du?"

* 1:9 1:9 Iphe, "Zohleti" bu bu "Mkpuma ejo agwo".

¹⁷ Betisheba asụ iya: “Onye nwe mu nụ; i gude ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke ngu ribuaru yẹbe nwozi ngu nwanyi nte; ọ nwatibe ngu; mbụ Sólomọnu a-buru eze nọ-tsota ngu l'aba-eze ngu. ¹⁸ Ọbu; lekwa ọ Adónija gbe bụakwaru nụ eze ọbu nta-a; ọ nggube eze, bụ onye nwe mu nụ ẹ-ba ama. ¹⁹ O gbushiakwaru igweligwe oke-eswi, eswi, gbagbaaru ẹba; mę aturu; bya ekuwa unwu eze l'ẹphe ha; kua Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Jóabu, bụ onye ishi ndu soja; to ku nwatibe ngu, bụ Sólomọnu. ²⁰ Nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; nta-a bę ndu Ízurelu l'ẹphe ha nọkwa l'ele ngu; t'ẹphe maru onye ịi-sụ t'ọ nọdu l'aba-eze nggube onye nwe mu nụ; l'ozori ngu. ²¹ Ọ -dudu bę mbọku, a -nonyaru; t'ị nọhe bę aa-watakwa ome yẹle nwatibe iya Sólomọnu l'ẹphe -bụ ndu meru ẹjo iphe.”

²² Betisheba yẹle eze akpukwaduru-a okfu ono l'ọnu; Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke abata. ²³ A abya ezia eze ọ Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke bę byakwaru nụ. Yọ bata; bya ebuaru eze ifu l'ali.

²⁴ Nétanu abya asụ iya: “Nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; ?ọ dụ l'ị suwaru l'ọ bụ Adónija a-buru eze, nọ-chia ẹnya ngu tọ; mbụ l'ọ bụ iya a-nọdu l'aba-eze ngu? ²⁵ Ntanu-a b'o jewaru je egbushia oke-eswi; mę eswi, gbashiru ẹba; mę igweligwe aturu. O kuakwaru unwu eze l'ẹphe ha; bya ekua ndu ishi ndu soja; mę Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. Mbụ ọ nta-a; bę ẹphe nọkwa l'eri; l'angu: l'ekfu; sụ: 'Ndzụ ngu ndzụ ogologo; eze, bụ Adónija!' ²⁶ Ọle mbędua, bụ nwozi ngu; mę Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Benáya Jehoyada b'ẹ to kukwa; ọphu o kukwa nwozi ngu, bụ Sólomọnu. ²⁷ ?Bụ nggube eze, bụ onye nwe mu nụ bę meru egbe iphe ọwaa; ọphu i medu t'ayibe ndu ozi ngu maru l'ọo ọwaa bụ onye ọphu a-nọdu l'aba-eze ngu m'ị chị-gelephu?”

Dévidi eme Sólomọnu eze

²⁸ Tọ dụ iya bụ; eze, bụ Dévidi asụ: “Kuaru mu nụ Betisheba.” Betisheba abya abata bya evudo iya l'ifu.

²⁹ Eze eribua nte; sụ: “Ojejoje -nọdu-a ndzụ ẹge ọ nọ iya-a; mbụ onye ono, nafutaru iya l'iphe-ẹhuka iya l'ọ ha; ³⁰ bę nte ono, ya gude ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelu ribuaru ngu ono bę ya e-medzu ntanu-a; mbụ nte ono, ya riru; sụ ngu l'ọ bụ nwatibe ngu Sólomọnu a-buru eze l'ozori iya; nọchi ẹnya yẹbe Dévidi l'aba-eze iya ono.”

³¹ Tọ dụ iya bụ; Betisheba ebyishi ikpere; kpube ifu l'ali; gude kwabę eze ugu; sụ iya: “Ndzụ ngu; ndzụ ogologo; nggube eze, bụ onye nwe mu nụ Dévidi!”

³² Eze, bụ Dévidi asụ: “Kuaru mu Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke; mę Benáya Jehoyada.” ẹphe abyaruta l'ifu eze. ³³ Eze asụ ẹphe: “Unu ọ ndu ozi yẹbe onye nwe-unu yiru. Tę nwatibe iya nwoke; mbụ Sólomọnu, nọdu l'eli ịnya-mulu yẹbe eze t'unu duru iya je ọ nggele Gihonu. ³⁴ Unu -rulephu ẹke ono; tę Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke wụya ya manụ l'ishi t'ọ buru eze ndu Ízurelu. Teke ono; unu egbua ọpyoku; sụ: 'Ndzụ ngu; ndzụ ogologo; nggube eze, bụ Sólomọnu!' ³⁵ Teke unu metsuaru; unu awuru tsoru iya t'ọ bya anọdu l'aba-eze mu; buru eze nọ-chia ẹnya mu; kę ọ mu tųwaru iya ẹka t'ọ buru iya a-buru eze ndu Ízurelu; buru eze ndu Júda.”

³⁶ Benáya Jehoyada azụa mgbede; sụ: “Ono ẹge ọ dụ-o! Tę Ojejoje, bụ Nchileke kę nggube eze, bụ onye nwe mu nụ kfufukwaa ẹge i kfuru. ³⁷ T'ọ

bukwaru ege Ojejoje swiru nggube eze, bu onye nwe mu nu bu ege ooswuru Sólomonu; bya emee t'abubu, o bu eze kangoo ke onye nwe mu nu, bu eze Dévidi."

³⁸ Zadoku, bu onye achijeru Nchileke eja; Nétanu, bu onye nkfuchiru Nchileke; Benáya Jehoyada; mewaru ndu Keretu me ndu Peletu edoziaru Sólomonu inya-mulu eze, bu Dévidi; yo nodu iya l'eli agba; ephe ejeshia Gihonu.

³⁹ Ephe erulephu eke ono; Zadoku, bu onye achijeru Nchileke eja eshi l'ulo-ekwa wota mpo, manu no; wua Sólomonu l'ishi. Ephe abya eworu upyoku gbua; ndu ono l'ephe ha atua uzu; su: "Ndzụ ngu ndzụ ogologo; eze, bu Sólomonu!"

⁴⁰ Ndu ono l'ephe ha l'awu etso iya. Ephe aphu opu; l'atu uzu ehu-otso-ena; k'ophu bu l'ali nmahuru jijiji.

Adónija atsu Sólomonu egvu

⁴¹ Adónija yele ndu ono, o kuru le nri ono aburu l'ephe erigewa nri ono be ephe nuru uzu, atu nu. Jóabu abya anua oda upyoku ada nu; ji: "? Igidi owaa, ede ege-a le mkpukpu-a bu ke ngunu?"

⁴² Yo kpukwaduru iya-a l'onu ekfu; Jonátanu Abiyáta, bu onye achijeru Nchileke eja aburu pherekete. Adónija asu iya: "Bata nwoke, du mma. Ya marua l'o bu ozi, du mma b'i gude bya."

⁴³ Jonátanu asu iya: "Wawakwa. L'onye nwe-mu nu; mbu eze Dévidi meekwaru Sólomonu eze." ⁴⁴ Eze be yeru iya Zadoku, bu onye achijeru Nchileke eja; Nétanu, bu onye nkfuchiru Nchileke; Benáya Jehoyada; ndu Keretu; me ndu Peletu. Ephe emee Sólomonu; yo nodu l'inya-mulu, eze agbaje. ⁴⁵ Yo buru le Gihonu ono be Zadoku, bu onye achijeru Nchileke eja; me Nétanu, bu onye nkfuchiru Nchileke wuru iya manu l'ishi t'o buru eze. Ephe gbe shiakwa l'eke ono gude ehu-otso-ena wufuta; k'ophu bu le mkpukpu be tehuru ke kfukakfuka. O kwa iya bu uzu ono, unu anu ono. ⁴⁶ Odo aburu le Sólomonu gbe noduakwa nu l'aba-eze obu. ⁴⁷ Ndu ozi eze abyakwaphu okele nnajiufu ayi, bu eze Dévidi asuje: "Te Nchileke ngu mekwaa epha Sólomonu t'o ka nke ngu. Yo mekwaaphu t'aba-eze nk'ia ka nke ngu!" Eze l'onwiya anodu l'oshi-azee ya; fozita baaru Nchileke eja; ⁴⁸ bya asu: T'ajaja buru ke Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu, bu onye ono, doberu mu ndzu; mu egude enya mu labu phu onye no-chiru enya mu; buru eze ntanu-a!

⁴⁹ Ndu ono, Adónija kuru le nri ono atsulahaa egvu. Ephe awu-lihu; gbakashihu. ⁵⁰ Adónija egude k'egvu, ootsu Sólomonu; gbagbua je akwee eka le mpo enya-ngweja Ojejoje. ⁵¹ Ama abya agbaaru Sólomonu le Adónija gudeekwa k'egvu nggube Sólomonu je akwee eka le mpo enya-ngweja Ojejoje; su: "Te eze, bu Sólomonu riaru iya nte ntanu-a l'e t'oo gudedu ugu-mbeke gbua yebe nwozi iya!"

⁵² Sólomonu asu: "O -buru l'oo-nodu ekoshi le ya bu okpobe madzu; be egbushi, no iya l'ishi ta adafudu m'oo nanu. Olobu; o -buru l'a phuru iphe, du eji le ndzu iya b'o laakwaru." ⁵³ Eze, bu Sólomonu abya eye ndu jeru je edufuta iya l'enya-ngweja ono. Adónija abya ebyishi ikpere l'ifu l'eze, bu Sólomonu. Sólomonu asu iya: "Tugbua lashia nke ngu."

2

Dévidi eke ekpe anu Sólomonu

1 Yo rudelephu teke Dévidi a-nwùhu; yo kee ekpe nù nwatibe iya Sólomõnu; sù iya: ² “Nta-a bẹ oge nka-ezekuna nk'iya ruwaru, bụ iphe duru onyemonye ọbule. Shihukwa ike; nggu ekoshije l'ị bụ nwoke. ³ Mejekwa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke ngu ele ọnya iya; mbụ t'i tsoru ụzo iya; nggu emeje iphe, ọ tọru ọkpa iya; mę ekemu iya; mę ome-l'alì iya; mę iphe, o kfulu; ẹge ono, e deru iya l'ekwo ekemu Mosisu ono; k'ophu bụ l'iphe, bụ iphe, iime ememe; mę ekemeke ọbule, i yeru ọkpa a-bụjeru ngu ụpete; ⁴ k'ophu Ojejoje e-medzu iphe ono, o kweru mu ụkwa iya: 'L'ọ -bụru l'unwu mu kwaburu onwephe ọnya; gude obu ẹphe; mę ndzụ ẹphe l'ọ ha vudoshia ike l'etsotso ono, ẹphe etso iya ono; b'ẹ to nweddu l'eka akufu ngu l'aba-eze ndu Ízurelu.'

⁵ “Ọdo bụ; l'ị maru iphe, Jóabu Zeruya meru mu. Mbụ iphe ono, o meru ụmadzu labụ, bụ ndu ishi ndu soja Ízurelu; mbụ Ábuna Nẹru; mę Amasa Jeta. O gburu ẹphe; l'ọ bụ ndu e gburu l'ọgu; gude gwata ụgwọ ọchi, ẹphe gburu l'ọgu. Yo gbe bụru mbẹdua bya evuru ọchi ẹphe; mę mburõnu iya. ⁶ Gude mmamiphe ngu maru iphe, ii-me iya. Ọlobu; be ekwekwa t'ọ kaa nka nwùhu anwùhu ugboshi.

⁷ “A -bya l'unwu Bazilayi kẹ Gíledu; mejekwaru ẹphe ọhuma. T'ẹphe tsokwaru lẹ ndu a-nọduje eri nri lẹ nke ngu; kẹ l'ọ bụ ẹge ẹphebedua mekwaru mu phụ ndono teke ono, mu shi agbalaru nwanna ngu, bụ Abusolomu.

⁸ “Onye ọdo bụ Shimeyi Gera kẹ Bahurimu l'alì Bénjaminu. Ọ bụ yẹbedua kọru mu ejo ọnu mbọku ono, mu jeru Mahanayimu ono. Teke ọ byakfutaru mu lẹ Jódanu; bẹ mu gude ẹpha Ojejoje ribuaru iya angụ lẹ mu te egudedu ogu-mbeke gbua ya. ⁹ Obenu; ba ahakwa iya nta-a tẹ b'ị nù iya aphụ. Ị bụ onye maru iphe. Ị marua iphe, ii-me; t'ọ gude ishi-ẹwo lọkaa mee laa maa.”

Anwùhu Dévidi (1 Iphe 29:26-28)

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; Dévidi abya anwùhu lakfushia nna iya phẹ; e lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi.

¹¹ Iphe, Dévidi chiru l'alì Ízurelu bụ ụkporo afa labụ. Ọ chiru afa ẹsaa lẹ Héburonu; bya achia ụkporo afa l'afa iri l'eto lẹ Jerúsalemu. ¹² Sólomõnu abya anọdu l'aba-eze nna iya, bụ Dévidi. Alì-eze iya abya anguru anguru; shihu ike.

Eegbu Adónija

¹³ Ya ndono; Adónija Hagitu abya ejekfu Betisheba, bụ nne Sólomõnu. Betisheba ajì iya: “?Bụ-a k'oma b'ì byaru?”

Adónija asụ iya: “L'ọ kwa-a k'oma;” ¹⁴ sụ iya: “L'ọ nweru iphe, ya byaru ngu ekfuru.”

Betisheba asụ iya: “T'ọ kfunua iphe ọbu.”

¹⁵ Adónija abya awata iya ekfukfu; sụ iya: “L'ị maru l'ọ bụ yẹbedua b'ọ gbaru tẹ ya bụru eze. Ndu Ízurelu l'ẹphe ha aburu yẹbedua bẹ ẹphe shi ele ọnya l'ọ bụ iya a-buru eze. Obenu l'e mekocharu; iphe agbanwee; yọ bụru nwanna iya b'ọ laru l'eka; kẹ l'ọ bụ Ojejoje bẹ meru t'ọ bụru nk'iya.

¹⁶ Nta-a b'ọ nweru iphe lanụ, ya eme tẹ ya rọta ngu. Ba ajikakwa.”

Betisheba asụ iya: “T'ọ kfunua iphe ọbu.”

¹⁷ Adónija asụ iya: “Byiko; kfunuru eze, bụ Sólomõnu t'ọ dee ya Abishagu kẹ Shúnemu t'ọ bụru nyee ya. L'ẹ tọo jikakwa m'ì -kfuaru iya ẹya.”

¹⁸ Betisheba asụ iya: “L'ọ dụ mma. Lẹ ya e-kfurua yeru eze l'okfu ẹhu ngu.”

¹⁹ Ya ndono; Betisheba atugbua jekfu Sólomọnu tẹ ya kfuaru iya okfu ẹhu Adónija. Eze egbeshi je iya ndzuta; rua bya ebyishiru iya ikpere; metsua bya anọ-zita l'aba-eze iya; zi; e je apata aba-eze doberu nne iya ono; yọ nọdu iya l'ẹka-utara.

²⁰ Betisheba bya asụ: “O nweru iphe, ha nwanshi, ya eme tẹ ya rọo ngu. Byiko; ba ajikakwa.”

Eze asụ iya: “Rọo iphe ọbu nne mu; mu taa jikakwa.”

²¹ Betisheba asụ iya: “T'e dunuru Abishagu kẹ Shúnemu nọ nwanna ngu; mbụ Adónija t'ọ bụru nyee ya.”

²² Eze, bụ Sólomọnu asụ nne iya: “?Bụ kẹ ngunu b'i sụru t'e duru Abishagu kẹ Shúnemu nọ Adónija? I ga asufuanu t'a haaru iya ali-eze-wa; keshinu ọphu ọ bụ nwanna mu k'ogurennya; mbụ t'a haaru iya yele Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke ẹja mẹ Jóabu Zeruya!”

²³ Ya ndono; eze, bụ Sólomọnu egude ẹpha Ojejoje ribua angụ; sụ: “Kamenu; m'ọ -bụru l'ishi Adónija ta aladu l'iphe ono, o kfulu ono!

²⁴ Ojejoje bụ onye meru mu; mu anọdu l'aba-eze nna mu, bụ Dévidi; bya emee tẹ ọnu-ulo mu; bụru ẹke ndu eze e-shije lufuta; bụ iya bụ ẹge ono, o kweru ukwa iya ono. Kamenu; Adónija ta awafukwa ntanu.” ²⁵ Eze, bụ Sólomọnu ezifu Benáya Jehoyada; yo je eworu Adónija gbugbua.

Iphe meru Abáyata; mẹ Jóabu

²⁶ A bya lẹ kẹ Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; eze asụ iya: “La ẹke i shi lẹ Anatotu. Iphe gbaru ngu nọ bụ t'i nwuhu; ọbu lẹ ya tee gbudu ngu nta-a; kẹ l'ọ bụ ngu pataru Okpoko Ogbá-ndzụ Nnajiufu, bụ Nchileke l'oge kẹ nna mu, bụ Dévidi; nggu etsoru nna mu jekota iphe-ẹhuka, byakfutakotaru iya nọ.” ²⁷ Ya ndono; Sólomọnu ewofu Abiyáta t'e b'ọ bụhe onye achijeru Nchileke ẹja kẹ Ojejoje. E shi ẹge ono; okfu, Ojejoje kfujeru lẹ Sháyilo l'okfu ẹhu ọnu-ulo Elayi eree.

²⁸ Jóabu anulephu iphe, mọru nọ; gbaba l'ulo-ekwà Ojejoje je akwẹe ẹka lẹ mpo ẹnya-ngweja Ojejoje; kẹle Jóabu shi etsó Adónija; ọle ẹ to tsobua Abusolomu.

²⁹ A bya ekfuaru eze, bụ Sólomọnu lẹ Jóabu bẹ gbakwaru laa l'ulo-ekwà Ojejoje; mbụ vudo-kube ẹnya-ngweja. Sólomọnu ezifu Benáya Jehoyada t'ọ je egbua ya.

³⁰ Benáya ejeshia l'ulo-ekwà Ojejoje ono je asụ Jóabu: “L'eze sụkwaru t'i lufuta l'ẹke ono!”

Jóabu asụ iya: “Lẹ ya ta alufutadu. Ọ bụ l'ẹke-a bẹ ya a-nwuhu.”

Benáya alaphushia azụ je ekfuaru eze iphe, Jóabu kfulu.

³¹ Eze asụ iya: “T'ọ mee ya ẹge ya kfulu. Gbua ya; nggu elia ya; k'ophu bụ l'ochi ndu ono, o gbushiru l'ẹ b'ọ dụ iphe, ẹphe meru ono ta atukoduru yele ndu ọnu-ulo nna iya l'ishi. ³² Ojejoje e-mee t'ugwo ochi ndu ono, o gbushiru ono tukoru iya l'ishi. Mbụ ochi umadzu labu ono, o tsoru ọgu gbushia; l'ẹ ba ama; mbụ nna mu, bụ Dévidi. Ndu ono, o gbushiru ono; mbụ Ábuna Neru, bụ onye ishi ndu soja Ízurelu; Amasa Jeta, bụ onye ishi ndu soja Júda. Ndu ono bẹ kakota iya odobe-ẹka-ndoo; ka iya mma. ³³ T'ochi ẹphe tukokwaru Jóabu; mẹ iphe, bụ eri iya l'ishi jeye lẹ tutu yoyo. Obenu lẹ Dévidi; mẹ eri iya; mẹ ọnu-ulo iya; mẹ aba-eze iya bẹ Ojejoje a-nu ẹhu-agu jeye lẹ tutu yoyo.”

³⁴ Tọ dụ iya bụ; Benáya Jehoyada atugbua je eworu Jóabu gbua. E je elia ya l'ufu iya l'echi-egu. ³⁵ Eze abya ewota Benáya Jehoyada dochia ẹnya

Jóabu t'ò buru onye ishi ndu soja; bya eworu Zadòku, bù onye achijeru Nchileke ẹja dochia ẹnya Abiyáta.

³⁶ Tò dù iya bù; eze bya ezia; e je ekua Shimeyi. Yò sù iya: “T'ò kpua ọ̀lo lẹ Jerúsalemu buru.” Wo iya: “T'ẹ b'ò òkwa teke oo-shi ẹke ono lufu.”

³⁷ Wo iya: “T'ò dokwaa ya ẹnya lẹ mbòku, ọ̀ lufuru; daa nggele Kídirònu; bẹ aa-chòkwa iya achòcho; ọ̀chi iya atụ-koru iya l'ishi.”

³⁸ Shimeyi asụ eze: “Liphe, o kfuru dù mma. Ọ̀ bù ẹge nggube eze, bù onye nwe mu nù kfuru bù ẹge mube nwozi ngu e-me.” Shimeyi abya eburu lẹ Jerúsalemu; bua ya ogologo.

³⁹ A bya anọo afa ẹto; ohu Shimeyi adụ umadzu labụ gbafụ gbakfushia Akishi Maaka, bù eze ndu Gatu. A bya ekfuaru iya Shimeyi; sù iya: “Ohu ngu phẹ nòkwa lẹ Gatu.” ⁴⁰ Shimeyi egbeshi bya edozia nkakfụ-igara iya gbagbua; yò buru iya oje Gatu lẹ kẹ Akishi je elee ẹnya ohu iya phẹ ono. Yo je eduta ndu ohu iya phẹ ono lẹ Gatu.

⁴¹ E je ekfuaru Sólomònu lẹ Shimeyi shiakwa lẹ Jerúsalemu jee Gatu; latawa azụ. ⁴² Eze abya ezia; e je ekuaru iya Shimeyi. Shimeyi erua; eze asụ iya: “?Ya te emedunua ngu-a t'i gude ẹpha Ojejoje ria nte; bya anmaaru ngu ọ̀kwa; t'ò dokwaa ngu ẹnya: lẹ mbòku, i shi l'ẹka-a lufu; jee ẹke ọ̀do; bẹ aa-chòkwa ngu achòcho? ?Tì kfuduru iya: ‘L'ò òkwa ngu-a mma; l'ẹ to nwedù ẹke ii-lufu eje?’ ⁴³ ?Buhunu ngunu meru iphe ẹ ti mehedu iphe, i riburu Ojejoje angụ l'ii-meru iya; mẹ ekemu ono, ya turu nù ngu ono?”

⁴⁴ Eze abya asụkwaphu Shimeyi: “I gude-a obu ngu maru ẹjọ iphe, i meru nna mu, bù Dévidi. Nta-a bẹ Ojejoje e-wota ẹjọ iphe ono, i meshiru ono tukobe ngu l'ishi. ⁴⁵ Ọ̀bu lẹ yẹbedua, bù eze; bẹ Ojejoje aa-gòru ọ̀nu-ọ̀ma nù; aba-eze Dévidi anguru anguru l'ifu Ojejoje jeye lẹ tutu yoyo.”

⁴⁶ Eze abya ezi Benáya Jehoyada; yo je egbua Shimeyi.

Yò buru teke ono bẹ alì-eze ono bya anguru anguru l'ẹka Sólomònu.

3

Sólomònu ekfu t'a nù iya mmamiphe (2 Iphe 1:1-13)

¹ Sólomònu bẹ luru nwatibe Fero, bù eze ndu Íjiputu; shi ẹge ono yẹle iya agbaa ndzụ. Yo duta nwatibe Fero ono bya edobe lẹ Mkpukpu Dévidi; yò nọdu l'ẹke ono jeye yò kpụ-ghee ufu-eze iya; mẹ ọ̀lo kẹ Ojejoje; mẹ uphompkuma, nọ-pheru Jerúsalemu mgburumgburu. ² Yò buru l'ọchi-ẹja bẹ ndu Ízurelù shi egwojeru Ojejoje ẹja; kẹ l'ẹ ta kpudua eze-ọ̀lo Ojejoje teke ono. ³ Sólomònu bẹ yeru Ojejoje obu; l'emekota iphe, bù iphe nna iya; mbù Dévidi tọru ọ̀kpa iya. Ọ̀ bụlephu l'ò shi ejeje ọ̀gwa iphe; l'akpọ̀ ínsensu ọ̀ku l'ọchi-ẹja.

⁴ Eze, bù Sólomònu ejeshia ogwo ngweja lẹ Gíbiyònu, bù ishi ẹke aagwajẹ iphe. Iphe Sólomònu gworu l'ẹke ono karikwaru unu ngweja-ukfuru labụ l'ụkporo ngweja-ukfuru iri. ⁵ Yo be l'enyashi; Ojejoje abyakfuta Sólomònu lẹ nrọ̀ lẹ Gíbiyònu l'ẹke ono bya asụ iya: “T'ò kfua iphe, ọ̀ chọru tẹ ya nù iya.”

⁶ Sólomònu asụ iya: “I koshiwaru l'i yeru nwozi ngu Dévidi, bù nna iya obu nshinu; kẹ l'ò bù onye e gude ire iya ẹka; buru onye doberu ẹka ndoo; bụkwaruphu onye obu guru iphoru l'ifu ngu. I yeru iya obu ono; yetaberu iya ẹya; k'ọ̀phu ì nuru iya nwata nwoke, a-nọdu l'aba-eze iya ntanụ-a.

⁷ “Nggube Ojejoje, bù Nchileke iya; nta-a b'i mewaru yẹbe nwozi ngu tẹ ya buru eze l'ọzori nna iya, bù Dévidi; lẹ yẹbe nwata nshìi, ẹ-ta madu ẹge ya e-shi eme iphe, gbaru iya nù. ⁸ Yẹbe nwozi ngu bẹ nọwa yẹle ndu

ono, i fọtaru ono; mbụ ndu ono, dụ l'igwe; buru 'aguta aguta ono. ⁹ Oo ya bu t'i nunu yebe nwozi ngu egomunggo, ya e-gude achi ndibe ngu; me te ya makahujeru iphe, dụ mma l'iphe, dụ eji. O -dudu; ?bu onye a-dụ ike ochikota ndibe ngu-a, ha ege-a.”

¹⁰ Iphe ono, Sólomonu kfuru ono adu Ojejoje mma. ¹¹ Yo su Sólomonu: “Keshinu o bu iphe i kfuru ndono; ti kfu ke ndzu ogologo; ti kfu t'a nu ngu eku; ti kfu te ndu ohogu ngu nwushihu; yo gbe bu-chiaru egomunggo, ii-gude achi l'uzo, vudo nhamunha b'i suru t'a nu ngu; ¹² be ya e-meru ngu iphe ono, i kfuru ono. Ya a-nu ngu mmamiphe; nu ngu egomunggo; k'ophu bu l'e to dudu onye aturu ngu nu, dujeru nu; to nwe onye aturu ngu nu, byaru bya adu nu. ¹³ Ya a-nukwa ngu phu iphe, e ti kfudu te ya nu ngu: Ya e-me t'i nweru eku; bya emee t'a kwabeje ngu ugu; k'ophu bu l'e to dudu onye eze odo, a-turu ngu nu le ndzu ngu. ¹⁴ O -buru l'i tsoru uzo iya; l'eme iphe, ya toru okpa iya; me ekemu iya ege ono, nna ngu, bu Dévidi meru ono; be ya e-me t'i kaa nka.” ¹⁵ Sólomonu etehu; bya amaru l'obu nro be ya arọ.

Yo latashia Jerúsalemu; je evudo l'ifu Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje gwoo ngweja-ukfuru; me ngweja ehu-agu. Yo metsua bya agbaaru ndu ozi iya l'ephe ha aji.

Sólomonu kperu ikpe, du ehuka

¹⁶ O nweru unwanyi okpara labu, byaru bya evudo eze l'ifu. ¹⁷ Onye lanu asu: “Onye nwe mu nu; yele nwanyi-a be gba mgba buru l'ulo. O no teke ya zedaru. ¹⁸ A notsua abali eto; k'ophu ya zedaru; yebedua abya ezeda nk'ia. E to nwekwa onye odo, no l'ulo-a; gbahaa ephe ebo.

¹⁹ “Yo rua l'enyashi; yo woru nwatibe nk'ia ze-gbua. ²⁰ Yo be l'echi-abali teke yebe nwozi ngu ekuwa mgbenya; yo gbeshi pata odzu nwatibe iya ono bya enyonyabe mu; kuta nwata nke mu je enyonyabe onwiya. ²¹ A lufuta l'utsu iya; mu egbeshi te mu chebe nwata mu era; yo buwaru nu odzu. Nchi abohulephu ohuma; mu abya atoo nwehu lee nwata ono enya; phu l'e to budu nwata nke mu.”

²² Nwanyi ophu aswo-lihu; su: “Waawa! L'o bu nwata ophu no ndzu bu nk'ia; ophu nwuhuru anwuhu aburu ke nwanyi ophu.”

Nwanyi ophu asu: “Waawa! Le nwata ophu nwuhuru anwuhu bu nwa nke ngu; ophu no ndzu buru nwa nk'ia.” Ephe anodu eze l'ifu l'adzokashi iya ege ono.

²³ To du iya bu; eze asu: “Onye owaa suru: ‘L'oo nwata ophu, no ndzu bu nk'ia; ophu nwuhuru anwuhu aburu k'onye ophu.’ Onye ophu asu: ‘Waawa; l'obu nwa nke ngu nwuhuru anwuhu; nwa nke iya aburu ophu no ndzu.’ ”

²⁴ Eze asu: “T'e wotaru iya mma.” A bya ewotaru iya mma ono. ²⁵ Yo su t'e bua nwata ophu no ndzu ebo; woru ibe lanu nu onye lanu; e woru ibe lanu nu onye ophu.

²⁶ Nwanyi ophu nwatibe nk'ia no ndzu ayekpeshihu; chia mkpu; su eze: “Byiko; onye nwe mu nu; kuta nwata ono, no ndzu ono kee nwanyi ophu; t'e b'e egbukwa iya egbugbu!”

Nwanyi ophunanu asu: “L'e to nweddu onye enwe iya nu l'ephe ebo. T'e bua ya ru ebo!”

²⁷ Ya ndono; eze abya ebua okfu ono; su: “T'e b'e egbukwa nwata ono. T'e kuru iya nu nwanyi k'odungu phu; l'oo ya bu nne, muru nwata ono.”

²⁸ Ndu Ízurèlu l'ẹ̀phe ha anụ̀lephu ẹ̀ge eze gude kpee ikpe ono; tsụ̀lahaa ya egvu; kẹ̀ l'ẹ̀phe maru l'ọ̀ bụ̀ Nchileke bẹ̀ nuru iya mmamiphe, o gude kpee ikpe ono nhamunha ẹ̀ge ono.

4

Ndu nweru ọ̀kwa l'ọ̀chichi Sólomonu

¹ Ya ndono; eze, bụ̀ Sólomonu aburu eze ndu Ízurèlu l'ẹ̀phe ha. ² Ọ̀waa bụ̀ ndu ọ̀kwa ẹ̀phe ha nshinu l'ọ̀chichi iya:

Azariya Zadọ̀ku bụ̀ onye
achijeru Nchileke ẹ̀ja.

³ Elihorefu yẹ̀le Ahíja, bụ̀
unwu Shisha bụ̀ ẹ̀phe
ederu eze ẹ̀kwo.
Jehoshafatu Ahiludu bụ̀ onye
akwakọ̀beje iphe.

⁴ Benáya Jehoyada bụ̀
onye ishi ndu soja.
Zadọ̀ku; mẹ̀ Abiyáta aburu
ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja.

⁵ Azariya Nétanu bụ̀ yẹ̀bedua
elekota ndu achị ọ̀nu-ogo.
Zabudu Nétanu aburu
onye achijeru Nchileke ẹ̀ja;
l'agbazikwaruphu eze ụ̀zo.

⁶ Ahisha bụ̀ onye ishi l'ufu-eze.
Adoniramu Abuda aburu onye
ishi ozi mkpọ̀-nyi-ẹ̀nya.

Ndu ọ̀-chị-ọ̀ha; mẹ̀ ọ̀nu-ogo, ẹ̀phe achigbaa

⁷ Sólomonu bẹ̀ nweru ọ̀vono iri l'ẹ̀bo, achị ndu Ízurèlu l'ẹ̀phe ha. Yọ̀ bụ̀ru ẹ̀phe ewotajeru eze yẹ̀le ndibe iya nri, ẹ̀phe eri. Onye lanu ewotajeru iya nri l'ọ̀nwa lanu l'afa. ⁸ Ọ̀waa ẹ̀pha ndu ọ̀-chị-ọ̀ha ono:

Nwatibe Họ̀ru bụ̀ ọ̀-chị-ọ̀ha
ọ̀nu-ogo ugvu Ífuremu.

⁹ Nwatibe Deka bụ̀ ọ̀-chị-ọ̀ha
ndu Maakazu;
ndu Shalubimu;
ndu Bétu-Shẹ̀meshi;
mẹ̀ ndu Elonu-Bétu-Hananu.

¹⁰ Nwatibe Hsedu bụ̀
ọ̀-chị-ọ̀ha ndu Arubotu.
Soko; mẹ̀ alị Hefa l'ọ̀ ha
abukotaru nk'íya.

¹¹ Nwatibe Abinadabu,
aha Tafatu alu nwatibe
Sólomonu; bụ̀ru
ọ̀-chị-ọ̀ha ndu Naforu-Dọ̀o.

¹² Bana Ahiludu bụ̀ ọ̀-chị-ọ̀ha
ndu Ténaku; ndu Megido;
mẹ̀ ndu Bétu-Shanu l'ẹ̀phe ha.
Mbụ̀ ẹ̀ke ono, nọ̀-nyabe
Zaretanu; nọ̀dukwapu

- le nsuda Jézerilu; tsube le
Betishanu je akpaa le
Ébèlu-Mehola;
je eswee Jokumeyamu ono.
- 13 Nwatibe Géba bu ọ-chi-ọha
ndu Rámọtu-Gíledu.
Èke Jayi Manásẹ shi buru
le Gíledu l'ọ ha be bukota
nk'iya; me ọnu-ogo Agọbu
l'alì Báshanu; mbu oke
ụkporo mkpụkpu ẹto ono,
e gude ụpho-mkpuma
kpụ-phetagbaa
mgburumgburu; bya egude
igodo ope tu-chia ọnu-uzo iya atuchi ono.
- 14 Ahinadabu Ido bu ọ-chi-ọha
ndu Mahanayimu;
- 15 Ahimazu aburu ọ-chi-ọha
ndu Náfutali. Yẹbedua alu
nwatibe Sólomọnu ọphu aha Basumatu.
- 16 Bana Hushayi bu ọ-chi-ọha
ndu Ásha; me ndu Alotu.
- 17 Jehoshafatu Paruwa bu
ọ-chi-ọha ndu Ísaka;
- 18 Shimeyi Ela aburu ọ-chi-ọha
ndu Bénjaminu;
- 19 Géba Úri bu ọ-chi-ọha ndu Gíledu. Ọ bu ẹke ono; be Sihonu shi, shi
buru eze ndu Amọru; eze ndu Ogu; me ke ndu Báshanu. Ọ bu yẹbedua
nwẹnkinyi iya shi buru ọvano ndu Júda.

Iphe, eewotajeru Sólomọnu l'ujiku lanu

20 Ndu Júda; me ndu Ízurelu aha l'igwe l'ọbu eveve mgbogidi
enyimu. ẹphe shi nweru nri-eriri; nweru iphe angungu; ẹhu atso ẹphe.
21 Sólomọnu, bu eze achia alì ono l'ọ ha shita le Ẹnyimu Yufurétusu je
akpaa l'alì Filisutayinu; je akpaa l'oke ẹphe le ndu Íjiputu. Ndu alì ono
iche iche shi ọdu Sólomọnu l'ẹka; l'atu akirikọ anu iya jeye l'oge nka-
ezekuna nk'iya.

22 Iphe, e shi ewotajeru Sólomọnu l'uboku bu ụkporo ẹkpa witu l'ẹkpa
witu iri, e tsuru etsutsu; ọwaa ụkporo ẹkpa witu ẹto, a kwọru akwọkwo;
23 eswi iri, gbaru ẹbà; ụkporo eswi, akpa l'onwiya; ụkporo aturu ise;
mẹwaru ele; mgbada; anyigo; me ọku, phuru l'ẹnya. 24 Sólomọnu achia
alì, ọkọta l'uzo ẹnyanwu-ariba Ẹnyimu Yufurétusu l'ọ ha; mekpọ ndu
eze, bukota l'uzo ẹnyanwu-ariba ẹnyimu ono; mbu shita le Tifuza je akpaa
le Gáza. To nwe ndu obutobu iya, ọgu dajeru ẹphe l'iya.

25 Teke Sólomọnu ọ ndu Júda; me ndu Ízurelu buru le nchi-
odoo; tsube le Dánu je akpaa le Besheba. Onyenonu enweru mgbo vayinu;
me oshi figu nk'iya.

26 Sólomọnu shi nweru ụkporo unu ulo ise,* bu ẹke oodobeje inya,
l'akpuru iya ụgbo-inya iya; bya enweru ụkporo unu madu iri,† bu ndu
agbaru iya inya.

* 4:26 4:26 Iphe ọ bu bu 4,000. † 4:26 4:26 Iphe ọ bu bu 12,000.

²⁷ O bu ndu o-chi-oha ono shi ewotajeru eze, bu Sólomonu yele ndu onu nri nri. Onyenonu be ewotaje nk'ia l'onwa ophu o ruberu iya. E to nwedu iphe, epe shi ekweje t'o koo ya uko. ²⁸ Ege ono kwaphu be epe shi ewotaje bali; me eswa witu, inya-ogu; me inya mmanu odo ataje bya edobe l'eke gbaru nu. Onyenonu shi ewotaje iphe, gbaru iya l'ewota.

Mmamiphe Sólomonu

²⁹ Nchileke nuru Sólomonu mmamiphe; bya emee t'iphe doje iya enya ohuma. O nukwaru iya phu egomunggo, du egvu. ³⁰ Sólomonu be mmamiphe iya kangokotaru mmamiphe ke ndu uzo enyanwu-ahata l'ephe ha; kangokwaaphu ke ndu Íjiputu l'ephe ha. ³¹ Mmamiphe iya be kangokotaru ke madzu l'o ha. O ka ke Etanu, bu onye Zera; ka ke Hemanu; ka ke Kalukolu; me ke Dada, bu unwu Maholu. Epha Sólomonu atuko iphe bu mbakeshi, no-pheru iya mgburumgburu dee kfukakfuka.

³² Etu etu, o nmashiru du unu etu esaa l'ukporo etu iri;† bya agwa unu egvu labu l'ukporo egvu iri l'egvu ise.‡ ³³ O maru enya oshi; mbu tsube l'oshi sida Lébanonu je akpaa l'eswa isopu, efuje l'upho-mkpuma. O kwaphu ege ono b'o maru enya unwu anu jeye le ndu ophu awu l'ephe; unwu enu; me k'ema.

³⁴ Ndu eze, achí eke, dugbaa iche iche le mgboko anu ke mmamiphe Sólomonu; yetsua ndu e-je anuta okfu mmamiphe, shi iya l'onu.

5

Sólomonu akwakobe k'okpu eze-ulo Ojejoje (2 Iphe 2:1-16)

¹ Hiram, bu eze ndu Táya be yele Dévidi shi eshi onya. Yo nulephu le Sólomonu b'a wuwaru manu l'ishi t'o buru eze; nochia enya nna iya, bu Dévidi; yo zifu ndu ozi iya t'ephe byakfuta Sólomonu. ² Sólomonu l'onwiya abya eziphu Hiram ozi azu; su iya:

³ I mawaru le nna mu; mbu Dévidi ta kpuduru Ojejoje, bu Nchileke iya ulo; mkpata iya buru ugu ono, ndu ohogu iya shi eshije l'ekemeke etso iya ono; jeye; Ojejoje emee; ndu ohogu iya ono anodukota iya le mkpuli okpa.

⁴ Obenu le nta-a be Ojejoje, bu Nchileke mu mewaru; nchi adu mu ndoo l'ekemeke obule; to nwe onye okfu noru mu l'ia; to nwe iphe-ehuka, byakfutaru mu nu. ⁵ O bu iya bu mkpata iphe mu arí k'o kpuru Ojejoje, bu Nchileke mu ulo; ege ono o kfuru iya nna mu, bu Dévidi; su: "L'oo nwatibe ngu, ya e-dobe t'o no-chia enya ngu l'aba-eze ngu ono a-kpuru iya ulo ono."

⁶ Nta-a bukwa t'i zia ndu e-je egbuaru mu oshi sida Lébanonu. Ndu ozi mu; epe le ndu ozi ngu e-yekota eka l'ozi, no iya nu. Mu a-kfua ngu-a ugwo ozi ndu nke ngu; iphe, bu iphe i sukpeleruphu te mu kfua; ke l'i marua l'e to nwedu ndu maru enya k'ogbu oshi l'obu ndu Sayidonu.

⁷ Hiram analaphu ozi ono, Sólomonu ziru ono; ehu atsoo ya ena nshinu. Yo su: "T'ajaja buru ke Ojejoje ntanu-a; mbu onye ono, nuru Dévidi nwata, maru iphe ege-a t'o buru ishi oha, ha nshinu!"

⁸ Hiram abya ezia Sólomonu; su iya:

"Ya nuwaru ozi, i ziru iya. Ya e-mekotakpoo iphe, i suru te ya mee le ke oshi sida; me l'oshi payinu ono. ⁹ Ndu ozi iya e-shi le Lébanonu vua oshi ono vufuta l'onu eze enyimu. Ya e-sweshi iya esweshi gude iya kpoghata l'eze enyimu; je edobe l'eke, i turu eka t'e dobe iya. O bu l'eke ono be

† 4:32 4:32 Iphe o bu bu 3,000. § 4:32 4:32 Iphe o bu bu 1,005.

ee-dobe iya; unu abya evutawa iya ru. Iphe, du iya mma bu t'i nuje ndibe iya nri."

¹⁰ Ya ndono; Hiram anukota Solomonu oshi sida; me oshi payinu, mkpa iya duru iya l'o ha. ¹¹ Solomonu l'anuje Hiram ukporo unu ekpa witu labu l'unu ekpa witu iri t'o buru nri ndibe iya; yeru ukporo unu ite manu olivu labu l'unu ite iri. Manu ono bu manu, a kworu eka mee. Yo buru ege ono be Solomonu anuje iya Hiram afa-l'afa. ¹² Ojejoje anulephu Solomonu mmamiphe ege ono, o kweru iya ukwa iya ono. Solomonu yele Hiram adu le mma; bya agbaa ndzu.

Ndu ogbo-ozu Solomonu
(2 Iphe 2:17-18)

¹³ Eze, bu Solomonu abya afota ndu ogbo-ozu l'ali Izurelu l'o ha. Ndu ogbo-ozu ono be chikoru du ukporo unu unwoke eto l'unu unwoke iri l'ise.* ¹⁴ Yoo zifuje ephe ukporo unu unwoke l'unu unwoke ise ise l'onwa t'ephe je Lebanonu. Ephe -no onwa lanu le Lebanonu; ephe abya ano onwa labu l'ufu. Yo buru Adoniram bu onye ishi ozi mkpo-nyi-enya. ¹⁵ Solomonu nwekwaruphu ukporo unu madzu esato l'unu madzu iri l'ise,† bu ndu evuje iphe. Bya enweru ukporo unu madzu iri,‡ bu ndu anoduje agbakposhi mkpuma l'ali; ¹⁶ t'a gufukwa unu madzu esato l'ukporo madzu ise,§ bu ndu ishi, eleta enya l'ozu ono. ¹⁷ Eze abya atua ekemu t'ephe gbakposhia oke mkpuma, vu onu aswa kwatsushia ya t'e gude to okpa ulo ono. ¹⁸ To du iya bu; ndu l'emere Solomonu nka; ndu l'emere Hiram nka; me ndu Gebalu abya egbushia oshi kwakobe; bya agbakposhia mkpuma, ee-gude kpua ulo ono.

6

Solomonu akpu eze-ulo Nchileke
(2 Iphe 3:1-14)

¹ Solomonu wataru okpu eze-ulo Nchileke ono l'onwa Zifu, bu iya bu onwa k'ebo; l'afa k'eno k'opu o wataru ochi ndu Izurelu; l'afa, kwe ndu Izurelu unu afa l'ukporo afa eno;* k'opu ephe shi Ijiputu lufuta.

² Eze-ulo ono, eze, bu Solomonu kpuru Ojejoje ono be ogologo iya du ukporo ntukpa eno le ntukpa iri;† uswe iya adu ukporo ntukpa le ntukpa iri;‡ eli iya adu ukporo ntukpa labu le ntukpa ise.§ ³ Nwulo, a kpuru; dukfube l'onu eze-ulo ono be ogologo iya du ukporo ntukpa le ntukpa iri; yekoberu uswe eze-ulo ono l'onwiya. Uswe ke nwulo ono du ntukpa iri l'ise.

⁴ Eze-ulo ono be windo, o yeru l'eli iya dugbaa werere werere. ⁵ Okpu-phetaru eze-ulo ono; me ime Eke-du-nsok mgburumburu. Yo kpua ya; yekota iya mkpura; yo nodu l'ulo ono mgburumburu. ⁶ Ulo-ali iya; be usa iya du ntukpa esaa le mkpirikpi iya; usa iya k'echilabu adu ntukpa tete; usa iya k'eto adu ntukpa iri le mkpirikpi iya. A kpushiru mgbèjà mgburumburu l'azu eze-ulo ono. Yo buru l'eli mgbeja ono b'a tukobegbaaru osweru; k'opu bu l'osweru ono te gvufudu igbo-ulo eze-ulo ono.

⁷ Teke aakpu eze-ulo ono be mkpuma, e gude kpua ya buphu ophu a no l'eke, aagbaje mkpuma washia. Ophu o nwedu teke a nujeru oda ongu;

* **5:13** 5:13 Iphe o bu bu 30,000. † **5:15** 5:15 Iphe o bu bu 80,000. ‡ **5:15** 5:15 Iphe o bu bu 70,000. § **5:16** 5:16 Iphe o bu bu 3,300. * **6:1** 6:1 Iphe o bu bu 488. † **6:2** 6:2 Iphe o bu bu 90 ft. ‡ **6:2** 6:2 Iphe o bu bu 9 ft. § **6:2** 6:2 Iphe o bu bu 45 ft.

m'ò bụ òda ogbu-nkụ; òphu a nùbua òda ígwè, e gudeje eme k'ùlo teke aakpụ iya.

⁸ Ònu èke, eeshije abahụ l'ògbodo-ùlo ono k'alì bẹ nọ laaru ụzo òhuda eze-ùlo ono. Yo nweru ubube ùlo-eli eenyije nyiba lẹ mkpọ-kfu ùlo ono k'echilabu; bya eshi lẹ k'echilabu ono nyihu mkpọ-kfu iya k'èto.

⁹ Sólomónu akpụa eze-ùlo ono kpụ-ghe. Yo gude oshi sida; mẹ oshi sida, a washiru awashì kụ-chia eli iya. ¹⁰ A kpùshikwaruphu nwùlo, dụ mkpọ-kfu mkpọ-kfu; yọ dụ-kfutsuaru l'eze-ùlo ono mgburumgburu. Iphe, ephe dughbaa l'eli bụ ntụ-òkpa esaa esaa lẹ mkpirikpi iya. Yọ bụru oshi sida b'e gude gbakfube iya l'eze-ùlo ono.

¹¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Sólomónu; sù iya: ¹² “A -bya lẹ k'eze-ùlo-a, ìkpu-wa; ọ -bùru l'ii-tsoje iphe, ya tọru òkpa iya; l'edobe nsọ iya; edobekota ekemu iya l'ò ha; l'eme iya ememe; bẹ ya e-shi l'èka ngu mee tẹ okfu ono, ya kfuru nna ngu ono; mbụ Dévidi; ree. ¹³ Mbụ lẹ ya e-buru l'èke ndu Ízurelu bu; ya ta aha ndu nk'ia ono, bụ ndu Ízurelu.”

Eememashi ime eze-ùlo ono
(2 Iphe 3:8-14)

¹⁴ Ya ndono; Sólomónu abya akpụa eze-ùlo ono kpụ-ghe ya. ¹⁵ Yo gude oshi sida, a washiru awashì kwechishia igbo-ùlo ime eze-ùlo ono; shita l'òkpa-alì jeye l'eli iya èke a kụ-chiru akụ-chi. Yọ bụru oshi payinu b'o gude kwechishia ògbodo-ùlo iya. ¹⁶ Yo gude oshi sida, a washiru awashì kụ-butá èke dụ ùkporo ntụ-òkpa lẹ ntụ-òkpa iri l'ime ime eze-ùlo ono gude meta mkpura, bụ iya bụ Èke-Kakọta-òdu-Nsọ. E shi l'ògbodali iya kụa ya oshi sida jeye l'eli iya. ¹⁷ Nwùlo òphu nọ l'ifu Èke-Kakọta-òdu-Nsọ ono bẹ ogologo iya dụ ùkporo ntụ-òkpa èto. ¹⁸ Ime eze-ùlo ono bẹ bụ oshi sida b'e gude kwechishikota iya; k'òphu bụ l'è tọ dudu mkpuma, e gude kpụa ùlo ono, nweru òphu a phuru l'ènya lẹ phuu. A pyishigbaa iphe, dụ l'òbu otumu; mẹ okoko, jawaru ajaja l'oshi sida ono.

¹⁹ Ọ kpuru Èke-Kakọta-òdu-Nsọ ono dobe l'ime ime eze-ùlo ono t'ò bụru èke ee-dobe Okpoko Ogbá-ndzụ Ojejoje. ²⁰ Èke-Kakọta-òdu-Nsọ l'ime ime ùlo ono bẹ dụ ntụ-òkpa ùkporo l'iri l'ogologo iya. Uswe iya dụ ùkporo ntụ-òkpa lẹ ntụ-òkpa iri; eli iya adụ ùkporo ntụ-òkpa lẹ ntụ-òkpa iri. Yo gude mkpọla-ododo, guru egugu kwechishia ya; gudekwaphu oshi sida mee enya-ngweja.

²¹ Sólomónu egude òkpobe mkpọla-ododo kwechishikota ime eze-ùlo ono l'ò ha; bya eswebushia gwogirigwo, e gude mkpọla-ododo mee l'ònu ime mkpura Èke-Kakọta-òdu-Nsọ ono; bya awụa ya mkpọla-ododo gude kwechia ya. ²² Eze-ùlo ono l'ò ha b'o kwechikotaru mkpọla-ododo l'ime iya. Kwaphụ ège ono b'o gude mkpọla-ododo kwechia enya-ngweja ono, nọ lẹ Èke-Kakọta-òdu-Nsọ ono.

²³ O gude oshi olivu meta cherobimu labụ, eli iya dughbaa nkwo-èka iri l'ise kfube l'èke ono, kakọta nsọ ono. ²⁴ Èbà cherobimu ono nanụ bẹ dụ nkwo-èka esaa lẹ mkpirikpi iya; nanụ òphu adụ nkwo-èka esaa lẹ mkpirikpi iya. Shita l'ishishi nku ono owaa jeye l'òphu bẹ dụ nkwo-èka iri l'ise. ²⁵ Cherobimu k'èbo dukwaphu nkwo-èka iri l'ise l'eli. Cherobimu ono ephe èbo bẹ hakọta enya-nhamunha; gbakọta ugbugba lanụ. ²⁶ Cherobimu ono nanụ dụ nkwo-èka iri l'ise l'eli; yọ bụru ège ono bẹ òphu dukwaphu. ²⁷ O gvubekotaru cherobimu ono l'ime èke ono, kakọta nsọ l'eze-ùlo ono. Akwa-èka ephe ajashikota ajashì. Akwa-èka kẹ cherobimu lanụ; bẹ nọ je adụ-kfuru l'igbo-ùlo ibe lanụ; kẹ cherobimu òphu anọ je adụ-kfuru l'igbo-ùlo ibe iya òphu. Akwa-èka ephe ono abya

adu-kfutsuaru ibe iya l'echi ụlo ono. ²⁸ Yọ buru mkpọla-ododo b'o kweru l'eli cherobimu ono.

²⁹ Ọ pyishiru cherobimu; pyishia nkfu; me igu oshi l'eli igbo-ulo ime ụlo, du nsọ ono; mekpọ azu iya gbaa mgburumgburu. ³⁰ Ọma eze-ulo ono b'o kwechishiru mkpọla-ododo l'ime iya me azu iya. ³¹ L'onu-uzo Eke-Kakota-odu-Nsọ b'o yeru ibo, du nkwegba labu, e gude oshi olivu pyia. Ọkpa ibo ono ke imeli yele ke mgberemeke be chikoru nweru mgberemeke ise. ³² Ọ pyishiru cherobimu; me nkfu; owaa okoko, jaru ajaja l'eli ibo labu ono, e gude oshi olivu pyia ono; bya ekwekota iya mkpọla-ododo l'eli; woru mkpọla-ododo ono wua l'eli cherobimu; me nkfu ono. ³³ Ọ kwaphu ege ono b'o meru ọkpa ibo, nweru mgberemeke eno, e gude oshi olivu mee; woru ye l'onu eze-ulo ono gededede. ³⁴ Yọ bya egude oshi payinu pyia ibo ebo. Ibo ono agujeru dakobe ibe iya. ³⁵ Yọ pyishikwaaphu cherobimu; me nkfu; owaa okoko, jaru ajaja l'eli ibo ono; bya egude mkpọla-ododo kwee l'eli iphe ono, o pyishiru l'ibo ono; mbu chibetsua ya echibe.

³⁶ Yọ kputa ogbodu-ufu ye l'eze-ulo ono. Upho-mkpuma, e gude kputa iya be aatu-kobeje oshi sida lanu l'eli mkpuma, a kwatsuru akwatsu; doo ya mkpo-kfu eto.

³⁷ Ọ bu l'onwa Zivu l'afa, kwe Solomonu afa eno; k'ophu o wataru achichi b'o toru ọkpa-ulo eze-ulo Nchileke ono. ³⁸ Ọ bu l'onwa Bulu, bu iya bu onwa k'esato; l'afa, kwe iya afa iri le nanu; k'ophu o duberu buru eze b'o kpu-chiru ulo ono l'o ha l'ege e kfuru t'akpu ya. Yọ buru afa esaa be Solomonu gude kpu ulo ono.

7

Solomonu akpu obu-eze iya

¹ Solomonu gude afa iri l'eto kpu obu-eze iya kpu-ghe. ² Obu-eze ono b'o gude oshi sida, shi le Oswa Lebanonu kpu. Ogologo ulo ono du ukporo ntụ-ọkpa esaa le ntụ-ọkpa iri; uswe iya du ukporo ntụ-ọkpa eto le ntụ-ọkpa iri l'ise; eli iya du ukporo ntụ-ọkpa labu le ntụ-ọkpa ise. Obu-eze ono b'a kporu itso oshi sida giriri uzo eno; bya eworu osweru oshi sida swee l'eli itso ono. ³ Yọ buru oshi sida b'e gude kpuchia ya l'eli osweru ono, e swebegbaaru l'eli itso ono. O du ukporo itso labu l'itso ise. Iphe, o du l'okpa l'okpa aburu iri l'ise iri l'ise. ⁴ Windo, e yeru iya b'a kporu giriri uzo eto. E yeshiru windo obu; yo chegbatsua ifu. ⁵ Ibo, e yekotaru l'ulo ono; me windo, e yeshiru iya b'e meru ọkpa iya; yo nweru mgberemeke eno eno. Windo ono b'a kporu giriri uzo eto; yo chegbatsua ifu.

⁶ Yọ bya akputa ulo ophu eekuje Ulo Itso. Ogologo iya du ukporo ntụ-ọkpa eto le ntụ-ọkpa iri l'ise; uswe iya adu ukporo ntụ-ọkpa labu le ntụ-ọkpa ise. O nweru nwulo ophu a kpu du-kfube l'onu eke eeshije abahu iya; bya ekpu ya iphe l'eli; yo buru itso ono gudekota iya.

⁷ Yọ bya akputa Ogbodo-Ulo Aba-Eze, bu iya bu Ogbodo-Ulo Ikpe; mbu eke o-noduje ekpe ikpe. Yọ buru oshi sida b'e kweru iya shita l'al'i iya jeye l'eli iya.

⁸ Ophu bu ulo ebubu Solomonu be no le nkuluha ufu ono, no l'uzo ulo ikpe ono. Ulo ono b'e meru; yo gbaa ugbugba lanu. O kwaphu egbe ulo lanu ono b'o kpu nyee ya; mbu nwatibe Fero, bu eze ndu Ijiputu phu, o lutaru phu.

⁹ Ulo ono l'o ha; shita l'eke a turu ọkpa iya jeye l'eli iya; mekwaphu shita l'azu iya jeye l'ogbodufu ono be bu mkpuma, vu oke onu-aswa b'e gude

kpua ya. Mkpuma ono b'a gbakposhiru l'ọ ha; bya egude soya kwochashia ya: ifu l'azu.

¹⁰ Mkpuma, e gude tya okpa ulo ono be vugbaa oke onu-aswa bya ahagbaa nshinu nshinu. O nweru ndu ophu du nkwo-eka iri l'ise; nweru ndu ophu du nkwo-eka iri l'ebo. ¹¹ E gude mkpuma, a washiru awashi, vugbaa oke onu-aswa; me osweru oshi sida doo l'eli iya.

¹² A kpuru upho-mkpuma; gude gbaa eze ogbodufu ono mgburumburu. Upho-mkpuma ono abujeru; a -kpua mkpo-kfu mkpuma eto; a tu-kobe iya osweru oshi sida lanu l'eli ege ono, e meru iya l'upho-mkpuma, e gude kpu-pheta ufu eze-ulo Nchileke phu; owaa nwulo ono, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke ono.

Iphe, e doru l'eze-ulo Nchileke
(2 Iphe 3:15-17; 4:1-10)

¹³ Eze, bu Solomonu abya ezia t'e je ekuaru iya Hiramụ le Taya. ¹⁴ Hiramụ bu onye Taya, o doru enya mbu iphe k'ogude ope l'eme nka. Nna iya ta nohedu; o bu le yebedua bukwaphu onye Taya, makwaruphu ogude ope l'eme nka. Nne Hiramụ bu onye Nafutali. Yo bya ke Solomonu bya arukota oru, a suru iya t'o rua.

Itso, e meru l'ope
(2 Iphe 3:15-17)

¹⁵ Yo bya egude ope kpua itso labu, dutsua ukporo ntu-okpa le ntu-okpa esaa l'eli; owaa ntu-okpa iri lesato le mgburumburu iya. ¹⁶ O gudekwaphu ope, a dazeru adaze kputa nchi-itso labu, aa-tu-kobe l'eli itso ono. Nchi-itso ono l'ehu l'ehu be iphe, o dukota l'eli bu ntu-okpa esaa esaa le mkpirikpi iya. ¹⁷ Yo bya akpata iphe, du l'o bu ugbu; owaa iphe, du l'o bu gwogirigwo yetsua le nchi-itso ono. Iphe, o dukota bu esaa esaa le nchi-itso lanu. ¹⁸ B'o bya abya teke ono bya emeshia iphe, du l'obu akpuru utara-okumu; doo ya wiriri uzi labu l'eli nchi-itso ono gude dophetsua iphe ono, a kparu akpakpa phu mgburumburu; gude memashia ya ememashi. ¹⁹ Nchi-itso ono, a tu-koberu l'eli itso ono, a kpoberu l'onu nwulo ono, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke ono b'o kpuru; yo du l'obu nkashi-iyi. Yo buru nkwo-eka ishingụ b'o dukota l'eli. ²⁰ O bu l'eli nchi-itso ono ephe ebo; mbu l'eke ono, e meru; yo gwoo agwogwo ono b'e doru iphe ono, du l'o bu akpuru utara-okumu ono giriri uzo labu. Ishi itso ono l'ehu l'ehu b'e doru ukporo akpuru utara-okumu iri iri gbaa mgburumburu. ²¹ B'o bya akpobe itso ono ephe ebo l'ifu nwulo ono, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke ono. Itso ophu o kpoberu l'uzo ohuda b'o guru Jakinu. Ophu o kpoberu l'uzo isheli b'o guru Bowazu. ²² Nchi-itso ono l'o ha b'e meru; yo dutsua l'o bu nkashi-iyi. Oo ya bu l'oru k'itso agvu.

Iphe, e meru l'opu, eeyeje mini
(2 Iphe 4:2-5)

²³ To du iya bu; Hiramụ abya adazee ope gude kputa eze durongu mini, du mgburumburu. Igburumonu iya mgburumburu du nkwo-eka iri l'ise. Eli iya du nkwo-eka esaa le mkpirikpi iya. Mgburumburu iya adu ukporo nkwo-eka labu le nkwo-eka 'ise. ²⁴ Le mkpuli igburumonu iya b'a kpuypyaberu iphe, du l'o bu otumu iri iri lenya ntu-okpa lanu; woru iya kpo giriri uzi labu. E meru iya; ye l'eze durongu mini ono aragbabe aragbabe.

²⁵ Eze durongu mini ono b'a dọberu l'eli oke-eswi iri l'ẹbo, a kpuru l'ope. Oke-eswi ono ẹto; gharu ifu l'uzo isheli; ẹto aghaa ifu l'uzo ẹnyanwu-ariba; ẹto aghaa ifu l'uzo ọhuda; ẹto aghaa ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata. Ẹphe l'ẹphe ha aghakọta ikẹ l'ime. ²⁶ Eze durongu mini ono bẹ igbi iya ha l'ọbu nkfukfumẹka. Igburumọnu iya b'o meru; yọ dọ l'ọbu igburumọnu okoro; mbụ yọ dulephu l'ọbu okoko ojinkfu. Mini, alajẹ iya bẹ e-ru iphe, dọ l'ọ bụ unu ụkporo ọvara l'ise.

²⁷ O gudekwaphu ope meta ọ-gba-kperekpere iri. Ọ-gba-kperekpere ono l'ẹhu l'ẹhu dukota ntụ-ọkpa ishingū ishingū l'ogologo; dọ ntụ-ọkpa ishingū l'uswe. Eli iya dọ ntụ-ọkpa ẹno lẹ mkpirikpi iya. ²⁸ Ọwaa ẹge o gude mee ọ-gba-kperekpere ono: O meru iya; yo nweru mgberemẹku ẹno. Yo gude ope, dọ gbarara-gbarara swebushia ya eswebushi l'echi iya. ²⁹ L'eli iphe ono, o swebushiru eswebushi l'echi iya ono b'ọ kpuru agụ; kpua oke-eswi; mẹ cherobimu dobegbaa. Yọ bya egude ọngu tsua ope jeye yọ dọ l'ọbu iphe, a kparu akpakpa; woru iya hebe l'eli agụ ono; mẹ oke-eswi ono; hebekwa iya phụ lẹ mkpuli iya. ³⁰ Ọ-gba-kperekpere ono nwetsuaru ọkpa ẹno l'ẹhu l'ẹhu, e meru l'ope; bya enweru iphe, emeje tẹ ọkpa iya ono wephe ewephe, bukwapu ope b'e gude mee ya. O gude ope meta iphe, aasubeje eze efere lẹ mgberemẹku iya ẹphe ẹno; bya akpaa iphe akpakpa; gude memashia ya ememashi. ³¹ L'eli ọ-gba-kperekpere ono b'a kpọ-furu ọzo; bya eyephee ya iphe mgburumgburu l'uzo ono. Ẹke ono, a kpọ-furu iya ono bẹ ogvurogvu iya dọ nkwo-ẹka lanụ lẹ mkpirikpi iya. Ọzo ono bẹ gbaru mgburumgburu dọ l'ọ bụ iphe, a dọberu iya adọbe lẹ mkpuli. Onu iya yele iphe ono, e yeru iya lẹ mkpuli ono chiko dọ nkwo-ẹka labụ lẹ mkpirikpi iya. A pyishiru iphe, dọ iche iche gude gbakọta ẹke ono, a kpofuru iya ọzo ono mgburumgburu. A kuru ọ-gba-kperekpere ono; yo nweru mgberemẹku ẹno, ẹ ta kudu iya mgburumgburu. ³² E meru ọkpa iya ẹphe ẹno ye lẹ mkpuli iphe ono, e gude kua ọ-gba-kperekpere ono. Iphe ono, emeje; t'ọkpa iya ewephe ewephe ono b'e meru; yo likfutsuaru elikfuru l'ọ-gba-kperekpere ono. Ọkpa iya nanụ bẹ dọ nkwo-ẹka labụ lẹ mkpirikpi iya. ³³ Ọkpa iya ono b'e meru; yọ dọ l'ọbu ọkpa ụgbo-inya. Yọ buru ope b'a dazeru adaze gude meta iphe ono, emeje t'ọkpa iya ewephe ewephe ono; mẹ igburumọnu ọkpa iya; mẹ nggara iya; mẹ iphe, aagajeru nggara supoku ye.

³⁴ Ọ-gba-kperekpere ono nwekotaru iphe, adọbeje iphe ọzo ẹno ẹno. Iphe ono bẹ nọkota nanụ nanụ lẹ mgberemẹku iya. Iphe ono b'e meru yele ọ-gba-kperekpere ono achiko likfugbaaru. ³⁵ L'eli ọ-gba-kperekpere ono b'e yeru iphe, dọ mgburumgburu, dọ uzi ẹto l'ime nkere-ẹno nkwo-ẹka lanụ l'eli. Iphe ono, aadọbeje iphe ono; ọwaa iphe, e gude kua ọ-gba-kperekpere ono b'e meru; yo likfukotaru l'eli iya ono. ³⁶ Yọ bya apyishia cherobimu; mẹ agụ; mẹ nkfu l'eli iphe ono, aadọbeje iphe ono; pyishikwaa ya phụ l'eli iphe ono, e gude kua ọ-gba-kperekpere ono; mbụ l'ẹke ta dudu iphe nọ-chiru iya nụ; bya akpaa iphe-akpakpa l'eli iya gude memaa ya emema. ³⁷ Ono bụ ẹge o meru ọ-gba-kperekpere iri ono ndono. O meru iya; yọ buru iphe lanụ; hakọta ẹnya-nhamunha; gbakọta ụgbugba lanụ.

³⁸ Yọ bya egude ope mee eze efere iri. Ọphu nanụ bẹ anatajẹ ụkporo ọvara mini ugbo iri lẹ nanụ l'ọvara iri. Efere ono l'ẹhu l'ẹhu bẹ dukota nkwo-ẹka ishingū ishingū l'usa iya. Efere ono bẹ aa-dọbetsua nanụ nanụ l'ọ-gba-kperekpere ono ẹphe iri. ³⁹ Ọ kfuberu ọ-gba-kperekpere ono ise l'uzo ẹka-utara eze-ulo Nchileke ono; bya akfube ise l'uzo ẹka-ibiyita iya. Ẹke ọ dọberu eze durongu mini phụ bụ l'ẹka-utara eze-ulo ono; laaru ọzo

enyanywu-ahata l'ibiyiia k'uzo ọhuda. ⁴⁰ Iphe ọdo, Hiramụ kpufuaru bụ ite; mę eze ago; ọwaa eze efere.

*Iphe, Hiramụ kpushiru doo l'eze-ulo Nchileke
(2 Iphe 4:11-22)*

Tọ dụ iya bụ; Hiramụ atuko ozi ono, oojeru eze, bụ Sólomonu l'eze-ulo Nchileke ono rụa; yọ gvụ.

Ọwaa bụ iphe, ọ kpushiru l'eze-ulo Nchileke ono:

- ⁴¹ Itso labụ; ọwaa nchị-itso
labụ, gwọru agwogwo;
b'a tų-kobetsuaru l'eli
itso labụ ono;
mę iphe-akpakpa labụ,
ọ kparu gude memashia
labụ ono, gbaru yororo ono;
- ⁴² mę unu iphe ono, dukota
l'ọbu akpuru utara-okumu,
o dopheru iphe, a kparu akpakpa ono.
O doru iya giriri uzi labụ
lę nchị-itso ono,
gbaru yororo ono;
mbụ l'eli itso ono;
- ⁴³ mę ọ-gba-kperekpere iri;
ọwaa eze efere iri ono,
a dọbetsuaru iya l'eli ono;
- ⁴⁴ mę eze dųrongu mini;
mę oke-eswi iri l'ẹbo,
a dọberu eze dųrongu mini ono l'eli;
- ⁴⁵ mę ite; mę eze ago; ọwaa efere.

Iphemiphe, Hiramụ meshikotaru eze, bụ Sólomonu l'eze-ulo Nchileke ono bę bụ ope, egbu nwịinwii b'o gude mekota iya. ⁴⁶ Eze bę ziru t'a dazee ope ono gude kpushia iphe ono lę phorokoto alị Jọdanu; mbụ alị Ụra, nọ lę mgbaku Súkọtu; Zaretanu. ⁴⁷ Sólomonu ta tųdu ẹra iphe ono atųtu; kę l'ọ panųkaru l'igwe. Ẹra ope ono b'ę ta madu ẹge ọ ha.

- ⁴⁸ Sólomonu mekotakwaruphu
ngwa, nọ l'eze-ulo Nchileke
ono, bụ iya bụ:
Ẹnya-ngweja, e gude
mkpọla-ododo mee;
teburu, e gude
mkpọla-ododo mee,
eedobeje buredi,
dų nsọ l'ifu Ojejoje;
- ⁴⁹ mę iphe, eegvubeje urọku,
e gude ọkpobe
mkpọla-ododo mee.
Ise b'ọ doberu l'ẹka-utara;
dobe ise ọphu l'ẹka-ibyita l'ifu
Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ ono;
mę iphe, dų l'ọ bụ okoko,
e gude mkpọla-ododo mee;
mę urọku, e gude
mkpọla-ododo mee;

mẹ iphe, eegudeje
 akpapyabẹ iphe,
 e gude mkpọla-ododo mee;
 50 mę omogo; mę iphe,
 aswoje òwúú urọku;
 mę eze efere; mę ago,
 e gude ọkpobe
 mkpọla-ododo mee;
 mę iphe, aagujeru ọku ye;
 mę ẹnya ọkpa-ibo ọnu,
 ada Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ
 yẹle ẹnya ọkpa-ibo eze-ulo ono l'onwiya,
 e gude mkpọla-ododo mee.

51 Yọ buru iya bu l'ozi, eze, bu Sólomọnu eje l'eze-ulo Nchileke agvu. Yọ bya ewobatakota iphemiphe ọbule ono, Dévidi, bu nna iya doberu nsọ ono; bya egworu iya dobe l'ẹke eedobeje ẹku l'eze-ulo Nchileke ono; mbu mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo; mę ivu, du iche iche.

8

Aapabata Okpoko Ọgba-ndzụ l'eze-ulo Nchileke (2 Iphe 5:2—6:2)

1 Tọ bu iya bu; Sólomọnu abya ekukoo ndu bu ọgurennya ndu Ízurelu; mbu ndu bu ishi l'ikfu l'ikfu; mę ndu bu ishi l'ẹnya-ufu ndu Ízurelu; t'ẹphe byakfuta iya lẹ Jerúsalemu; k'ọphu ẹphe a-pafuta Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje lẹ Ugwu Záyọnu, bu iya bu Mkpukpu Dévidi. 2 Yo rua l'ọnwa Etanimu, bu iya bu ọnwa k'ẹsaa teke ẹphe agbajẹ aji; unwoke Ízurelu l'ẹphe ha abya edzua Sólomọnu l'ifu.

3 Ndu bu ọgurennya ndu Ízurelu l'ẹphe ha edzua; ndu achijeru Nchileke ẹja abya apata Okpoko Ọgba-ndzụ ono. 4 Ẹphe apata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje; pata Ụlo-Ẹkwà Ndzuko; gwotakota iphe, e doberu nsọ l'ime iya. Yọ buru ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi bẹ vutaru iya nu. 5 Eze, bu Sólomọnu; mę igweligwe ndu Ízurelu, ẹphe l'iya dzuru l'ẹke ono anọdu l'ifu Okpoko Ọgba-ndzụ ono; l'egbushi aturu; mę eswi. Iphe, ẹphe gbushiru mbu anu aburu 'aguta aguta.

6 Ya ndono; ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono apata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono je edobe l'ẹke du nsu, e metaru iya l'ime mkpura eze-ulo ono, bu iya bu Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; woru iya dobe lẹ mkpuli ẹbà cherobimu. 7 Cherobimu ono bẹ sakatsuaru ẹbà l'eli ẹke ono, Okpoko Ọgba-ndzụ ono nọ ono; shi ẹge ono gbobuta Okpoko ono; mę oshi, eegudeje apa iya. 8 Oshi ono bẹ du-tabe ogologo; k'ọphu bu l'eeshije lẹ Ẹke-du-Nsọ ono, nọ l'ifu Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ ele ishishi iya ẹge o tsefutaru. Ọle ẹ te shijekwanu l'ẹke ọdo phua ya. Ẹphe nọkwa-a l'ẹke ono byeye ntanu. 9 Ẹ tọ nwekwa iphe, nọ lẹ Okpoko ono; gbahaa mkpuma labu ono, du balibali, Mosisu yeru iya l'ugwu Hórebu l'ẹke ono, Ojejoje yẹle ndu Ízurelu nọ gbaa ndzụ l'ẹphe shi Íjiputu lufuta ono.

Odu-biribiri Ojejoje (2 Iphe 5:11-14)

10 Ndu achijeru Nchileke ẹja eshilephu lẹ Ẹke-du Nsọ ono lufuta; urukpu abya eji eze-ulo Nchileke ono. 11 Urukpu ono emee; k'ọphu ndu achijeru

Nchileke ẹja ta dūhedu ike jee ozi, ẹphe eje; kẹ l'ọdu-biribiri Ojejoje byaru bya eji eze-ulo Ojejoje ono.

Okfu, Sólomọnu kfulu
(2 Iphe 6:3-11)

¹² Tọ dū iya bụ; Sólomọnu asụ: “Ojejoje sūru l'ọ bọ urukpu, gbahuru kẹ tsukiribangu bẹ ya e-buru. ¹³ Nta-a bẹ ya kpwaru ngu eze-ulo, ha nshinu, bụ ẹke ii-buru jeye lẹ tutu yoyo.”

Okfu, Sólomọnu kfulu

¹⁴ Lẹ teke ono, ndu Ízurelu dzukoberu l'ẹke ono bẹ Sólomọnu ghachiru ẹphe ifu; gọoru ẹphe ọnu; ¹⁵ sụ:

“T'ajaja buri kẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu; mbụ onye ono, gude ọnu iya kwee Dévidi, bụ nna mu ukwa; bya egudewa ẹka iya medzua ukwa ono. Kẹ l'ọ kfulu; sụ: ¹⁶ ‘Eshinu mbọku ono, ya dufutaru ndu nk'ia; mbụ ndu Ízurelu lẹ Íjiputu ono b'ẹ to nwedu mkpukpu, ya fofutaru l'ikfu Ízurelu l'ọ ha, bụ ẹke aa-kpuru iya t'ẹpha iya nọdukwanu l'ẹke ono. Ọle ya fofutaru Dévidi t'ọ chije ndu kẹ yẹbe Nchileke, bụ ndu Ízurelu.’

¹⁷ “Nna mu, bụ Dévidi b'ọ shikpoo vua evuvu tẹ ya kpwaru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu eze-ulo. ¹⁸ Obenu lẹ Ojejoje sūru nna mu, bụ Dévidi: ‘Keshinu ọphu i vu iya l'obu t'i kpwaru iya eze-ulo b'ọ dukwa-a mma l'ọ nọ ngu l'obu. ¹⁹ Ọbu l'ẹ to bụdu nggubedua bẹ a-kpụ ulo ọbu. Onye a-kpụ iya nū bụ nwata ngu kẹ nwoke, bụ onye ọphu shi ngu l'ẹhu. Ọ bụ yẹbedua a-kpuru iya eze-ulo ono.’

²⁰ “Nta-a bẹ Ojejoje medzuakwaru ukwa ono, o kweru ono; kele mu lufutawaru bya anọ-chia ẹnya nna mu, bụ Dévidi; nọduwa l'aba-eze ndu Ízurelu ẹge ono, Ojejoje kweru ukwa iya ono. Nta-a bẹ mu kpwaru eze-ulo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu ono. ²¹ L'eze-ulo ono bẹ mu metawaru ẹke Okpoko Ọgba-ndzụ nọ; mbụ okpoko ono, e yeru ọgba-ndzụ ono, Ojejoje yeke nna ayi pẹ gbaru teke ono, o dufutaru ẹphe lẹ Íjiputu ono.”

Sólomọnu ekfu anụ Ojejoje
(2 Iphe 6:12-42)

²² Tọ dū iya bụ; Sólomọnu evudo l'ifu ẹnya-ngweja Ojejoje; l'ifu edzudzu oha ndu Ízurelu ono; chilia ẹka iya labụ imeli; ²³ kfulahaa nū Ojejoje; sụ:

“Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu! Ẹ to nwedu Nchileke ọdo, dū l'ọ bụ nggubedua l'imigwe; mẹ l'eliphe; mbụ nggube onye edobeje ọgba-ndzụ, ngu lẹ ndibe ngu gbaru; l'ekoshije l'i yeru ndu ozi ngu obu; mbụ ndu ono, gude obu ẹphe l'ọ ha etso ọzo ngu ono. ²⁴ Nggube onye ono, medzuru ukwa, i kweru nwozi ngu ono, bụ nna mu Dévidi. I gude ọnu ngu kwee ya ukwa; bya egude ẹka ngu medzua ya ẹge-wa ọ dū ntanụ-a.

²⁵ “Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu; nta-a bụ kwa t'i medzufua ukwa ono, i kweru nwozi ngu ono, bụ nna mu Dévidi; mbụ ono, i kweru iya; sụ: ‘L'ẹ to nwedu iphe, bya e-me t'unwu iya nọ-buhu l'aba-eze ndu Ízurelu; m'ọ buri-a l'unwu ngu ọbu bẹ a-kwaberi onwẹphe ẹnya; l'etso ọzo ngu; ẹge ono, nggubedua tsoru iya ono.’ ²⁶ Nta-a; Nchileke kẹ Ízurelu; t'okfu ono, i kfulu yeru nwozi ngu, bụ nna mu Dévidi ono rekwa.

²⁷ “Ọlobu; Nchileke; ọo-bughe lẹ mgboko-a tọ. Igwe; mbụ igwe ọphu kakọta l'eli te dzudu ngu anọdu; ọbu-chia eze-ulo ọwaa, mu kpuru ọwaa e-dzu ngu. ²⁸ Ọbu; nuna ekfufu, nwozi ngu ekfu anụ ngu; mẹ aroro, ọoro ngu. Nggube Ojejoje, bụ Nchileke mu; ngabenu nchị lẹ mkpu, nwozi

ngu echiku ngu; mę ekfukfu, ọ nọ l'ifu ngu l'ekfu anụ ngu ntanụ-a. ²⁹ Mbụ; t'ęnya ngu rujenua l'eze-ulo-wa eswe mę l'ęnyashi. Mbụ ęke-wa ị suru l'ii-buru-wa; k'ọphu bụ teke mube nwozi ngu gharu ifu l'eze-ulo-wa kfuru nụ ngu; nggu angaberu mu nchị. ³⁰ Ngabejenuru nwozi ngu; mę ndibe ngu, bụ ndu Ízurelu nchị teke ęphe gharu ifu l'ęke-wa ekfu anụ ngu. Shikwa l'imigwe, bụ ęke i bu ebubu nua ya. Teke ị nuru iya; nggu aguaru ęphe nvụ l'ęjo iphe, ęphe meru.

³¹ “Ọ -buru l'ọ nweru onye mesweru ibe iya; eele ęnya t'onye ọbu ria nte; ọ -buru l'onye ọbu byaru l'ęnya-ngweja ngu, nọ l'eze-ulo-wa; ria nte ọbu; ³² shikwa l'imigwe nua ya; nggu emee iphe, gbaru ngu nụ. Kpee ndu ozi ngu ono ikpe l'onwongu. Onye ọphu ikpe nmaru; nggu anma iya ikpe; tų-kobe iya iphe, o metaru l'ishi. Onye ọphu iswi dų mma; nggu ahaaru iya enge; meeru iya iphe, gbaru iya nụ lę k'ọ dobe-ęka-ndo iya.

³³ “Ọ -buru lę ndu ọhogu mekputaru ndibe ngu, bụ ndu Ízurelu; kę l'ęphe mesweru ngu; ęphe -bya aghaa umere lakfuta ngu; bya ekulaha ępha ngu; nọdu l'eze-ulo-wa kfuru nụ ngu; rọo ngu; ³⁴ byiko; shikwa l'imigwe nua ya; nggu aguaru ndibe ngu ono, bụ ndu Ízurelu nvụ l'ęjo iphe ọbu. Nggu eduphuta ęphe azụ l'alị ono, i nuru nna ęphe ono.

³⁵ “Teke ọbu l'igwe buru mini; mini -chibuhu; kę l'ęphe meru ęjo iphe; ęphe -byakwanụ bya aghaa ifu l'uzo ęke-wa kfuru nụ ngu; kulaha ępha ngu; bya agbakuta ęjo iphe ęphe ono azụ; kę l'i mewaru; ęphe ejee iphe-ęhuka; ³⁶ shikwa l'imigwe nua ya; nggu aguaru ndu ozi ngu ono, bụ ndu Ízurelu nvụ lę k'ęjo iphe ono. Nggu akpoziaru ęphe uzo, vudo nhamunha, ęphe a-nọdu etso. Nggu emee tę mini chia l'alị ono, ị nuru ndibe ngu t'ọ buru ọkè-iphe ęphe ono.

³⁷ “Ọ -buru lọo ęjo-ęgu byaru l'alị-a; mę ọbu ęjo iphe-ememe; m'ọ -bụ iphe, atagbu nri, a kọru l'okfu; m'ọ bụ ọphu emeje t'ọ tsua evu; m'ọ bụ igube; m'ọ bụ ntaka, atakashije iphe; m'ọ bụ l'ọo ọhogu ęphe byaru bya ekepheta ęphe lę mkpukpu, nọ l'alị ęphe; mbụ; m'ọ -ruhuru; ọ buru ęjo iphe-ęhuka; m'ọ bụ iphe-ememe, dų ịduagha bę byaru nụ; ³⁸ o -nwekpooru onye machiru ęka iya l'uzo ulo-wa kfuru nụ ngu; m'ọ bụ l'ọ bụ ndibe ngu, bụ ndu Ízurelu l'ọ ha bę kfuru nụ ngu nụ; bya arọo ngu; kę l'ọ bụ l'onyenonu maru ęge iphe-ęhuka ono atsụ-be iya l'ęhu; ³⁹ shikwa l'imigwe, bụ ęke ono, i bu ebubu nua iya. Gukwaaru ęphe nvụ; mee iphe, gbaru ngu nụ; nggu emeeru onyenonu l'ęge iphe, o meru gbaru; eshinu ọphu ị maru obu onyemonye ọbule. Kę l'ọ bụ nggubedua kpụu bę maru obu unwu eliphe l'ęphe ha; ⁴⁰ k'ọphu ęphe a-nọdu atsụ ngu egvu mbọku-mbọku; jeye teke ęphe a-nọ-bebe l'alị-a, ị nuru nna ayi phe-wa.

⁴¹ “A bya l'onye ọhodo; ę-ta bụdu onye Ízurelu, bụ ndibe ngu; mbụ onye, gude k'ępha ngu shi l'ęke teru ęnya bya; ⁴² kele ndiphe bę a-nua k'ępha ngu ono, ha nshinu ono; mę k'ike ngu; mę k'iphe, dų biribiri, ịinoduje emeebe. Teke onye ọbu byaru bya aghaa ifu l'eze-ulo-wa; kfuru nụ ngu; ⁴³ shikwa l'imigwe, bụ ęke ono, i bu ebubu ono; nua ya; nggu emeeru onye ọhodo ono iphemiphe ọbule, o gude araku ngu; k'ọphu ndu mgboko l'ęphe ha a-maru ępha ngu; shi ęge ono l'atsụ ngu egvu ęge ndibe ngu, bụ ndu Ízurelu atsụ ngu. ęphe amakaruphu l'eze-ulo-a, mu kpuru ngu-wa bę bụ ępha ngu b'e gude kpua ya.

⁴⁴ “Ọ -buru lę ndu nke ngu jeru je etso ndu ọhogu ęphe ọgu l'ęke bụ ęke i ziru ęphe; ęphe -chebwa ifu lę mkpukpu-wa, ị fọtaru-a; mę l'eze-ulo-a, mu kpuru ngu-a kfuru nụ nggube Ojejoje; ⁴⁵ nọdukwa l'imigwe nua

ekfukfu, ẹphe kfuru nū ngu; mẹ arọro ono, ẹphe rọru ngu ono; gbaaru ẹphe mkpu.

⁴⁶ “Teke ọbu l'ọbu ẹjo iphe bẹ ẹphe meru ngu; kẹ l'ẹ to nwedu onye ẹ-te emejedu ẹjo iphe; ẹhu -ghulahaa ngu eghughu; nggu eworu ẹphe ye ndu ọhogu l'ẹka; k'ọphu bụ lẹ ndu ọhogu kpuru ẹphe lẹ ndzụ lashia alị ẹphe l'ẹke teru ẹnya; mẹ ọbu ẹke dū ntse; ⁴⁷ ẹphe -nọdu l'alị ono, a kpuru ẹphe lẹ ndzụ laa ono; izimana ala ẹphe azụ; ẹphe anọdu l'alị ndu ono, kpuru ẹphe lẹ ndzụ ono rọo ngu: ‘L'ẹphe mewaru ẹjo iphe; mewa iphe, ẹ-te evudo nhamunha; mewa akpamara.’ ⁴⁸ Ọ -buru l'ẹphe nọ l'alị ndu ọhogu ẹphe ono, kpuru ẹphe lẹ ndzụ ono gude obu ẹphe l'ọ ha; mẹ ndzụ ẹphe l'ọ ha lakfuta ngu ọdo; ghaa ifu l'ali-wa, bụ alị, ị nuru nna ẹphe-wa; mbụ lẹ mkpukpu-a, ị fọtaru-a; mẹ l'eze-ulo-a, mu kpuru ngu-a; ⁴⁹ shikwa l'imigwe, bụ ẹke ono i bu ebubu ono; nua ekfukfu, ẹphe kfuru nū ngu; mẹ arọro, ẹphe rọru ngu ono; gbaaru ẹphe mkpu. ⁵⁰ Gwaru ndibe ngu ono, meru ngu ẹjo iphe ono nvu. Gwaru ẹphe nvu l'emeswe ono, ẹphe mesweru ngu ono. Nggu emee tẹ ndu ono, lutaru ẹphe l'ọgu ono phujeru ẹphe imiko; ⁵¹ kẹ l'ẹphe bụ ndibe ngu; bya aburu òkè-iphe ngu ono, i dufutaru lẹ Ịjiputu; mbụ l'ẹjo ọ-tata-kfukfu ọku ono, a-daze iphe-igwè ono.

⁵² “T'ẹnya dūnu ngu l'iphe, nwozi ngu arọ ngu; mẹ iphe, ndibe ngu ono, bụ ndu Ịzurelu arọ ngu; ngabejenuru ẹphe nchị teke bụ teke ẹphe rakuru ngu; ⁵³ kẹ l'ẹphe bụ ndu i wofutaru dobe iche l'iphe bụ mbakeshi, nọkota lẹ mgboko-a; t'ẹphe buru òkè-iphe ngu; mbụ ẹge ono, i shi l'ọnu nwozi ngu, bụ Mosisu kfu ya teke ono, nggube Ọkaribe-Kakọta-Nū, bụ Ojejoje dufutaru nna ayi phẹ lẹ Ịjiputu ono.”

⁵⁴ Ya ndono; Sólomonu ekfugetsulephu nū Ojejoje; rọkota iya iphemiphe ọbule ono; bya eshi l'ẹnya-ngweja Ojejoje ono, o shi byishi ikpere; chilia ẹka labu imeli ono gbeshi. ⁵⁵ Yọ bya evudo; wolia olu ewoli; gọoru edzudzu ọha ndu Ịzurelu ono l'ẹphe ha ọnu; sụ:

⁵⁶ “T'ajaja buru kẹ Ojejoje, bụ onye ono, meru tẹ ndu Ịzurelu tuta ume; ẹge, o kweru ukwa iya ono. Iphe, bụ ukwa ono, o shi l'ẹka nwozi iya, bụ Mosisu kwee ono te nwedu m'ọo nanu, laru kẹ mmanu. ⁵⁷ Tẹ Ojejoje, bụ Nchileke ayi swiru ayi eswiru; ẹge ono, o swiru nna ayi phẹ ono. T'ẹ b'ọ pakwaru ayi haa; ọphu ọ gwọbekwa ayi. ⁵⁸ T'o mekwaa t'ayi kporu obu ayi yeru iya; tsoje ụzo iya l'ọ ha; meje ekemu iya; mẹ iphe, ọ tọru ọkpa iya t'e meje; mẹ ome-l'alị iya, bụ iya bụ iphe, ọ kfuru nna ayi phẹ. ⁵⁹ T'ekfukfu ọwaa, mu nọ l'ifu Ojejoje kfuru nū iya-a nọdukwa nggube Ojejoje, bụ Nchileke ayi ntse: eswe l'enyashi; k'ọphu ọo-gbajeru nwozi iya; mẹ ndibe iya, bụ ndu Ịzurelu mkpu lẹ mkpa mbọku-mbọku; ⁶⁰ k'ọphu ndu mgboko l'ẹphe ha a-ma l'ọ bụ Ojejoje bụ Nchileke; l'ẹ to nwehedu Nchileke ọdo, nọnu. ⁶¹ Unu wotakota obu unu l'ọ ha ye l'ẹke Ojejoje, bụ Nchileke nọ. Unu etsoje iphe, ọ tọru ọkpa iya; meje iphe, ekemu iya kfuru; ẹge-a ọ dū ntau-a.”

*Eeye eze-ulo ono l'ẹka Ojejoje
(2 Iphe 7:4-10)*

⁶² Tọ dū iya bụ; eze yẹle ndu Ịzurelu l'ẹphe ha, bụ ndu yẹle iya nọ eworu ngweja gwoo l'ifu Ojejoje. ⁶³ Anu, Sólomonu gburu gude chiru Ojejoje ẹja ẹhu-agu bẹ dū; ukporo unu eswi labu l'unu eswi iri l'ise; mẹ ukporo unu aturu l'aturu iri l'ise. Eze yẹle ndu Ịzurelu l'ẹphe ha atugba woru eze-ulo ono ye Ojejoje l'ẹka.

⁶⁴ O kwaphu mboku ono be eze yeru Nchileke ogbodufu eze-ulo ono l'eka; nodu iya gwoo ngweja-ukfuru; ngweja-nri; me ngweja eba anu, e gude gwoo ngweja ehu-agu. Ke l'enya-ngweja ono, e gude ope mee, no l'ifu Ojejoje ono hanuka nwanshi; k'ophu bu le ngweja-ukfuru ono; me ngweja-nri ono; me k'eba anu, e gude chia eja ehu-agu ono taa lakotadu iya.

⁶⁵ Ya ndono; Solomonu; me ndu Izurelu ono, ephe l'iya no l'eke ono l'ephe ha; me l'igwe oha, shi le Lebo-Hamatu; je akpaa le nggele Ijiputu atuko nodu teke ono gbaa aji ono. Ephe no l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ayi gbaa aji ono abali esaa; bya agbakwase iya abali esaa odo; bu iya bu abali iri l'eno. ⁶⁶ Yo be le mboku k'esato iya; yo su t'ephe laa. Ephe ekele eze; gude ehu-otso-ena k'iphe-oma, Ojejoje meshiru nwozi iya, bu Devidi; me ndibe iya, bu ndu Izurelu; wukah; onyenonu alashia nk'iya.

9

Ojejoje eyeru Solomonu onu (2 Iphe 7:11-22)

¹ Solomonu akpu-getsua eze-ulo Nchileke; me ufu-eze; bya emekota iphemiphe obule, o tuberu k'ememe; ² Ojejoje abyakfuta iya k'ugbo ebo ege ono, o byakfutahawaru iya le Gibiyonu phu; ³ bya asu iya:

"Ya nuwaru ekfukfu, i kfuru nu iya; me iphe, i roru iya. Ya dobewaru eze-ulo-wa, i kpuru-a nsu; bya emewa iya t'o buru eke epha iya a-nodu l'ere ire jeye le gbururu. Enya iya; me obu iya a-duje l'eke ono tekenteke.

⁴ "A bya le nggubedua; o -buru l'ii-gude obu, guru iphoru; me ome iphe, vudo nhamunha l'etso iya ege ono, Devidi, bu nna ngu tsoru iya; l'eme iphe, ya toru lekemu; l'edobe iphe, ya toru okpa iya; me iphe, ya suru t'e meje; ⁵ be ya e-me t'aba-eze ngu le Izurelu nguru anguru gbururu jeyewaru; ege ono, ya kweru iya nna ngu, bu Devidi l'ukwa teke ono, ya suru iya: 'Le to nwedu iphe, e-me t'unwu ngu no-buhu l'aba-eze ndu Izurelu anu-buhu.'

⁶ "Ole; o -buru l'a nonyaaru; nggubedua; m'o bu unwu ngu tee tsohe iya; unu t'emehe ekemu iya; me iphe, ya toru unu okpa iya; je awatachia ogwa nte; l'abaru iya eja; ⁷ be ya e-wofukwa Izurelu l'ali ono, ya nuru ephe ono; mia enya l'eze-ulo ono, ya doberu nsu t'epha iya deje udo ono. Izurelu aburu ndu, ndu odo e-gude anma l'ejo etu; bukwaruphu ndu ee-gude eme iphe ochi. ⁸ Eze-ulo-a, ha ege-a a-buru onye esweta iya nu; ishi anyia ya ekpa-oyi; yoo kpoyia ukuvu; su: '?Bu ngunu meru iphe Ojejoje meru ali-a yele eze-ulo-a ege-a?' ⁹ Teke ono; ndiphe asu: 'Mkpata iya bu l'ephe haru Ojejoje, bu Nchileke ephe; mbu onye ono, dufutaru nna ephe l'ali Ijiputu; gbe bya akporu obu ephe yeru agwa; gwalahaa ya; l'abaru iya eja. O bu iya meru iphe Ojejoje wokfutaru ephe ejo iphe-ehuka-wa.' "

Iphe odo, Solomonu meshiru (2 Iphe 8:1-18)

¹⁰ Iphe o nataru Solomonu bu ukporo afa t'o gude kpu-chia ulo labu ono, bu iya bu eze-ulo Nchileke yele ulo-eze. ¹¹ Eze, bu Solomonu eshi le Galili guta ukporo mkpukpu nu Hiram, bu eze ndu Taya; ke oshi sida; oshi payinu; me mkpola-ododo ono, o nukotaru iya ono. ¹² Hiram eshi le Taya bya te ya bya aphu mkpukpu ono, Solomonu nushiru iya ono; to du iya mma. ¹³ Yo ji Solomonu; su iya: "'Bu egbe mkpukpu ngunu b'i

nushiru iya ege-a?" Yo woru mkpukpu ono gube ali Kabulu.* E kulahaa ya Kabulu byeye ntanu. ¹⁴ Iphe, Hiramu nuhawaru eze bu ukporo ekpa mkpola-ododo ishingu.

¹⁵ Owaa bu iphe, ndu ozi mkpo-nyi-enya ono, eze Solomonu fotaru ono rufutaru; mbu ndu ono, o fotaru t'ephe kpua eze-ulo Nchileke; yeru ulo nk'iya; me upho-mkpuma Jerusalemu; agburanyi upho-mkpuma ono; ke mkpukpu Hazo; ke Megido; me ke mkpukpu Geza. ¹⁶ Fero, bu eze ndu Ijiputu eje ogu le Geza je aluta iya; tufu iya l'oku; bya egbushia ndu Kenanu, bu ephe bu le mkpukpu ono; bya eworu iya nu nwatibe iya ke nwanyi ono, Solomonu luru ono; t'o buru iphe, o gude dua ya ulo. ¹⁷ Ya ndono; Solomonu abya akpukwaa Geza; kpukwakwaaphu Betu-Horonu, no l'uzo ndohali; ¹⁸ me Belatu; me Tadumo ono, no l'echi-egu ali Juda. ¹⁹ O kpushikwaruphu mkpukpu, ookwakobeje iphe; ndu ophu eedobeje ugbo-inya iya; me ndu ophu ndu agbaru iya inya anoduje. Solomonu akpua iphemiphe obule, du iya te ya kpua le Jerusalemu; me l'ali ugvu Lebanonu; mekpoto l'ali-eze iya l'o ha.

²⁰ A bya le ndu ophu phoduru nu le ndu Amoru; ndu Hetu; ndu Perezu; ndu Hevu; ndu Jebusu; mbu ndu onanu, e-ta budu ndu Izurelu ono, ²¹ bu eri ndu ono, phoduru nu l'ali ono; mbu ndu ophu ndu Izurelu te gbushidu be Solomonu meru t'ephe buru ohu; l'eje ozi mkpo-nyi-enya byeye ntanu. ²² Ndu ke Izurelu te nwekwa onye ophu Solomonu meru ohu. Ephebedua b'o meru ndu soja iya; ndu ishi l'ozi iya; ndu ishi ndu soja iya; ndu ishi ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya. ²³ O bu l'ephe; be Solomonu fotaru unu madzu l'ukporo umadzu esaa l'umadzu iri, a-buru ishi l'iphe, Solomonu gude l'eka eme; l'achikobe ndu ozi ono.

²⁴ O bu le nwatibe Fero phu shitsua le Mkpukpu Devidi bya eburu l'ulo ono, Solomonu kpuru iya ono; be Solomonu kpuru agburanyi upho-mkpuma mkpukpu ono.

²⁵ Ugbo eto l'afa be Solomonu egwoje ngweja-ukfuru; me ngweja ehua agu l'enya-ngweja ono, o kpuru Ojejoje ono. O nodujekwa iya phu kpo insensu oku yekobe iya l'ifu Ojejoje; shi ege ono medzukota iphe, eemeje l'eze-ulo Nchileke.

²⁶ Eze, bu Solomonu kpushikwaruphu ugbo-mini dobe le Ezeyonu-Geba, nonyabe Elatu l'ali ndu Edomu l'iku Eze Enyimu Uswe. ²⁷ Hiramu eye ndu nk'iya, bu ndu akpoje ugbo-mini, mahawaru eze enyimu ono ohuma; t'ephe tsoru ndu ke Solomonu meje k'ugbo ono. ²⁸ Ephe egude ugbo jee Ofi; shi l'eke ono wolataru Solomonu unu ekpa mkpola-ododo l'ekpa mkpola-ododo ukporo.

10

Eze-nwanyi ndu Sheba akpakfuta Solomonu (2 Iphe 9:1-12)

¹ Eze-nwanyi ndu Sheba abya anua ege epha Solomonu ede kfukakfuka; me ege yele Ojejoje gude nodu. Nwanyi ono egude aji, shihuru ike byatashia ya adata. ² O gude ndu ije l'igwe bya Jerusalemu; chiru inya-ivu, vugbaa manu, eshi kwekwekwe; bya egude igweligwe mkpola-ododo; me mkpuma, vugbaa oke aswa. Yo ruta bya achiko iphemiphe obule, no iya l'obu kfukotaru Solomonu. ³ Solomonu eyekotaru iya onu l'aji, o jiru iya l'o ha. E to nwedu aji, o jiru eze, kpuru iya eka l'enya ke t'e b'o yeru iya eya

* **9:13** 9:13 Iphe "Kabulu" bu bu 'o-ga-le-mkpa.

onu. ⁴ Eze-nwanyi Sheba ono aphụ egbe mmamiphe, Sólomonu nweru; me ufu-eze iya; ⁵ phụ egbe nri, oorije; ụdu oshi, ndu ozi iya adugajeru anodu; ege ndu ozi iya gude eje ozi; egbe uwe, ephe yegbaaru l'ehu; ndu etsujeru iya onu le mee; me ngweja-ukfuru, achije l'eze-ulo Nchileke; yo tufu iya ehụ.

⁶ Yo su eze: "L'ako, ya nuru l'ali iya; l'iphe i meshiru; me ke mmamiphe ngu bukotakwa oswi-okfu. ⁷ Obule ya te shikwa kweta l'ako ono bu oswi-okfu; jeye nta-a, ya byaru bya egude enya iya phụ iya-a. Mbụ l'e te kekwa iya ebo koru iya. Mmamiphe ngu; me iphe, i nweru be kakwa ege a turu onu iya. ⁸ O bulephe le ndibe ngu be iphe kweru; kwekwaruphu ndu ozi ngu, bu ndu anoduje ngu l'ifu tekenteke l'anụ okfu mmamiphe, shi l'onu! ⁹ T'ajaja buru ke Ojejoje, bu Nchileke ngu, bu onye ono, i du mma t'o dobe ngu l'aba-eze ndu Izurelu ono. Mkpata iya aburu le Ojejoje yeru ndu Izurelu obu, 'agvu agvu; meru iphe o meru ngu eze ephe; k'ophu ii-nodu ekpe ikpe; l'eme iphe vudo nhamunha."

¹⁰ Eze-nwanyi ono abya eworu ukporo ekpa mkpola-ododo ishingụ nu eze; bya anụ iya manụ, du egvu, eshi kwekwekwe; me mkpuma, vugbaa oke aswa. Manụ, eze-nwanyi ndu Sheba ono nuru eze, bu Sólomonu be hatabe nshinu; k'ophu bu l'e to nwedu manụ, a nujeru iya habe ege ono.

¹¹ Ugbo-mini Hiram eshi Ofi vulata mkpola-ododo; me oshi alumugu, du egvu; me mkpuma, vugbaa oke aswa. ¹² O bu l'oshi alumugu ono; be eze gude meshia itso ye l'eze-ulo Nchileke; me l'ulo ufu-eze; gudekwa iya phụ mee une; me ogumogu, ndu egvu egudeje agụ egvu. Oshi alumugu, ha ege ono b'e ta evulatabudua; ophu 'a phubua udu iya odo jeye ntanụ.

¹³ Eze, bu Sólomonu anukota eze-nwanyi ndu Sheba iphe, bu iphe, du iya mma, o suru t'o nu iya; a gufukwa ebyee, o saharu eka asasa kwaaru iya. E metsua; eze-nwanyi ono alashia ali ephe yele ndu ozi iya.

Ekú Sólomónu (2 Iphe 1:13-17; 9:13-28)

¹⁴ Mkpola-ododo, abyajeru Sólomonu afa l'afa be era iya aduje unu ekpa mkpola-ododo l'ukporo ekpa mkpola-ododo iri l'eto l'ekpa ishingụ; ¹⁵ a gufukwa iphe, eshije l'eka ndu ngho; me l'eka ndu agba ikike ngho; me ophu eshije l'eka ndu eze ndu Arebiya; me l'eka ndu govano ali ono.

¹⁶ Eze, bu Sólomonu gude mkpola-ododo, e tsuru etsutsu meta iphe, eegudeje egbobuta onwonye, hagbaa nshinu. O metaru iya ukporo iri. Mkpola-ododo, laru le nanu iya aduje unu ekpa mkpola-ododo lanu l'ukporo ekpa mkpola-ododo iri. ¹⁷ Yo gudekwaphu mkpola-ododo, e tsusaru etsusa meta iphe ono, eegudeje egbobuta onwonye ono ke nshii, du ukporo iri l'ise. Mkpola-ododo, laru le nanu be e-ru ekpa mkpola-ododo lanu l'ugvu iya. Eke eze doberu iya bu l'ulo ono, e gude oshi, shi le Oswa Lebanonu kpua ono.

¹⁸ O kwaphu ege ono be eze gude eze-enyi meta aba-eze, ha nshinu; bya ekweta iya okpobe mkpola-ododo l'eli. ¹⁹ Eke eeshije l'enyikobe aba-eze ono be nweru ntụ-okpa ishingụ. Azu iya b'e meru; yo gwọ mgburumgburu. A kpuru agụ dobetsua l'eke aatukobeje eka ephe ebo. ²⁰ A kpuru agụ iri l'ebo dobetsua l'eli ntụ-okpa ishingụ ono. A kpuru iya; yo nodutsua l'ishi ishi ntụ-okpa ishingụ ono. E to nwedu aba-eze odo, e mejewaru ege ono l'ali-eze odo. ²¹ Iphe, eze egudeje angu iphe bu mkpola-ododo b'e gude mekota iya. Ivu, nokota l'ulo ono, e gude oshi, shi le Oswa Lebanonu kpua ono bu okpobe mkpola-ododo b'e gude meshia ya. E to nwedu iphe ono, m'oo nanu ophu e meru le mkpola-ocha; ke l'e

to nwedu iphe, a guberu mkpola-ocha l'oge ke Sólomonu. ²² Eze nweshiru ugbo-mini, eegude a gbaru iya ngho;* me ugbo-mini ke Hiram. Iphe, bu afa eto, sweru esweswe be ugbo-mini ono alaje; vulata mkpola-ododo; mkpola-ocha; eze-enyi; adaka; me enwe.

²³ Yo buru eze, bu Sólomonu be kakota onweru eku; buru iya kakota omaru mmamiphe l'iphe, bu ndu eze ndu mgboko l'ephe ha. ²⁴ Ndiphe mgburumburu l'eshije mba, du iche l'iche l'abya t'ephe na okfu mmamiphe, Nchileke nuru Sólomonu. ²⁵ Afa l'afa be oobuje: onye -byade; yo guderu iya iphe; mbu iphe, e meru le mkpola-ocha; ophu e meru le mkpola-ododo; uwe-nlokpuru; ngwa-ogu; manu, eshi kwekwekwe; inya; mewaru inya-mulu. Iphe, aanuje ahaje nu nshinu.

²⁶ Sólomonu abya akuberu onwiya ugbo-inya; me ndu agbaaru iya inya. O nweru unu ugbo-inya eto l'ukporo inya iri;† bya enweru ukporo unu madu l'unu madu iri, bu ndu agbaru iya inya.‡ O nweru ndu ophu yebe eze doberu le mkpukpu, eedobeje ugbo-inya; dobe ndu ophu le Jerúsalemu swibe onwiya. ²⁷ Eze be meru mkpola-ocha; yo ji Jerúsalemu; bya emee oshi sida; yo dzuru ekemeke obule ege oshi sikamo, chikoru ali okpa-ugvu enyanwu-ariba dzuru. ²⁸ O bu le Ijiputu; me Kuwe b'e shi ejeje onmaru Sólomonu inya. Yo buru ndu agbaru iya ngho shi anmatajeru iya inya obu. ²⁹ Iphe, ephe shi egudeje azuta ugbo-inya lanu le Ijiputu bu unu ekpa mkpola-ocha lanu l'ukporo ekpa mkpola-ocha iri; l'egudeje ukporo ekpa mkpola-ocha esaa le mkpola-ocha iri nmaa inya lanu. Ndu ngho eze ono shikwaphu evujejeru ndu eze ndu Hetu; me ndu eze ke ndu Áramu iphe.

11

Sólomonu agharu Nchileke azu

¹ Ya ndono; Sólomonu abya eyeeru unwanyi ohodo obu; je alushia unwanyi Móabu; unwanyi Amonu; unwanyi Edomu; unwanyi Sayidonu; me unwanyi Hetu; yekoberu nwatibe Fero phu, ooluhawa phu. ² Unwanyi ono shikota l'oha ono, Ojejoje nmaru ndu Izurelu okwa; su: "T'ephe l'ephe ba alugbakwa nwanyi; ke l'ephe e-mekwa t'unu kporu obu unu yeru agwa ephe." Obule Sólomonu gbe bya eyeshiaru ephe obu ike. ³ Unyomu iya du unu unwanyi l'ukporo unwanyi ugbo iri l'ise.* Ndu ono l'ephe ha bukota unwada eze. B'o bya enweru ukporo unwanyi ugbo iri l'ise,† bu nnufu iya phe. Unwanyi ono emee; obu iya alufu l'eke Ojejoje no. ⁴ Sólomonu akahudelphu; unyomu iya phe emee ya; yo kporu obu ye l'agwa. Obu iya ta nohe l'eke Ojejoje, bu Nchileke iya no ege ono, obu nna iya, bu Dévidi shi nodu ono. ⁵ Sólomonu agwalahaa Ashera, bu agwa ndu Sayidonu; me Mólèku, bu ejo agwa ndu Amonu. ⁶ Yo buru iya bu le Sólomonu emee ejo iphe l'enya Ojejoje; k'ophu e to gudehedu obu iya l'o ha l'etso Ojejoje ege nna iya, bu Dévidi tsoru.

⁷ L'ugvu uzo enyanwu-ahata Jerúsalemu be Sólomonu kpuru eke aagwaje Kemoshu, bu ejo agwa ndu Móabu; me Mólèku, bu ejo agwa ndu Amonu. ⁸ O kwaphu ege ono b'o kpushiru unyomu iya phe ono, shigbaa ohodo ono eke ephe a-noduje akpo insensu oku; gude l'agwa ephe.

* **10:22** 10:22 L'okfu Hibur; b'e ku iya ugbo-mini Tashishi; ke l'o bugbaa eze ugbo-mini, evu ngwa-aswa ndu ikeke-ngho. † **10:26** 10:26 Iphe o bu bu 1,400. ‡ **10:26** 10:26 Iphe o bu le bu 12,000. * **11:3** 11:3 Iphe o bu bu 700. † **11:3** 11:3 Iphe o bu bu 300.

⁹ Ẹhu eghulaha Ojejoje eghughu l'ẹke Sólomọnu nọ; kẹ l'obu iya lufuwaru l'ẹke yẹbe Ojejoje, bu Nchileke kẹ Ízurelu nọ; mbu onye ono, byakfutaru iya ugbo labu ono. ¹⁰ Ojejoje tūhawaru Sólomọnu ekemu; sū iya t'ẹ b'o tsokwa agwa. Obenu l'ọ jikaru odobe iphe, Ojejoje tūru iya ekemu iya. ¹¹ Tọ dū iya bu; Ojejoje asū Sólomọnu: “Keshinu ophu i meru iphe, dū ẹge-a; mbu ophu ẹ ti dobedu ogba-ndzu iya; mẹ iphe, ya tọru okpa iya; mbu iphe ono, ya tūru ngu ekemu iya ono; bẹ ya a-nafu ngu alì-eze ono; woru iya ye nwozi ngu l'ẹka. ¹² Ọle ya e-gude okfu ẹka nna ngu, bu Dévidi; haa ya anafu nta-a, i nọ ndzu-a. Ya a-nafu iya nwatibe ngu kẹ nwoke l'ẹka. ¹³ Ọbule ya taa a-nafu-kotakwa alì-eze ono l'ọ ha. Ya e-gude okfu ẹhu nwozi iya, bu Dévidi; mẹ kẹ Jerúsalemu, bu ẹke ono, ya fọtaru ono; woru ikfu lanu nu nwatibe ngu kẹ nwoke.”

Ndu ohogu Sólomọnu

¹⁴ Tọ dū iya bu; Ojejoje abya edobe Hadadu, bu onye Édọmu t'ọ buru onye okfu Sólomọnu. Hadadu shi l'eri eze ndu Édọmu. ¹⁵ Teke Dévidi yele ndu Édọmu luru ogu; bẹ Jóabu, bu onye ishi ndu soja iya jeru oli ndu, e gbushiru l'ogu ono; je achiko unwoke Édọmu l'ẹphe ha gbushigee. ¹⁶ Jóabu bẹ yele ndu Ízurelu nọru onwa ishinguru l'ẹke ono; ẹphe egbushikota unwoke ndu Édọmu l'ẹphe ha. ¹⁷ Ọbule Hadadu bẹ nweru ndu Édọmu, shi ejeru nna iya ozi, o tsoru gbalaa; lasha Íjiputu. Teke ono bẹ Hadadu bukwa du nwata. ¹⁸ Ẹphe shi lẹ Mídiya; lufuta lẹ Paranu; lẹ Paranu chita unwoke; ẹphe l'ẹphe ayiru lasha Íjiputu; ẹphe ejekfu Fero, bu iya bu eze ndu Íjiputu. Yọ nu Hadadu ulo; nu iya alì; bya anu iya nri.

¹⁹ Hadadu atuba Fero l'ẹnya nshinu; k'ophu bu lẹ Fero keru iya nwunne nyee ya; mbu nwunne eze-nwanyi ono, bu Tapénesu. ²⁰ Nwunne Tapénesu ono abya amutaru iya nwata nwoke, o guru Genubatu. Tapénesu, bu eze-nwanyi ehee nwata ono; hefuta iya l'ufu-eze. Genubatu yele unwu Fero achiko vua.

²¹ Hadadu anodu lẹ Íjiputu nua lẹ Dévidi nwuhuwaru; Jóabu, bu onye ishi ndu soja anwuhukwaphu; yọ sū Fero: “T'ọ haa ya tẹ ya tugbua la alì iya.”

²² Fero aji iya: “?Bu ngunu bẹ uko iya duru ngu l'ẹke ya nọ, meru iphe iicho t'i la alì ngu?”

Hadadu asu iya: “T'ọ haa ya ru tẹ ya la.”

²³ Nchileke abya edobefua onye odo, aza Rezonu Eliyada; t'ọ buru onye okfu Sólomọnu. Rezonu bẹ gbafujeru lẹ kẹ nnajiufu iya, bu Hadadéza, bu eze ndu Zóba. ²⁴ Ọ bu lẹ Dévidi gbushiru ndu soja ndu Zóba bẹ Rezonu chikoberu ndu, o chikoberu; mee t'ẹphe kwefuru ndu ishi, achinu ikè. Yọ buru iya bu onye ishi ẹphe. Ẹphe atugbua jeshia Damásukosu ẹke ẹphe chiru iya eze ndu Damásukosu. ²⁵ L'oge kẹ Sólomọnu gbaa mgburumburu bẹ Rezonu bẹ meleruphu onwiya onye okfu ndu Ízurelu. Ọ bu ejo-oshi, Hadadu shi noduru ndu Ízurelu bẹ Rezonu tsoru. Yọ buru eze ndu Áramu; ndu Ízurelu adua ya ashì.

Jeróbuwamu ekwefuru Sólomọnu ikè

²⁶ Jeróbuwamu Nébatu awatakwaphu okwefuru Sólomọnu ikè. O shi tsoru lẹ ndu ozi Sólomọnu. Jeróbuwamu bu onye Zereda l'ikfu Ífuremu. Nne iya bu Zeruwa, nji iya tufuru atufu. ²⁷ Owaa ẹge o shi kwefuru Sólomọnu ikè: Sólomọnu bẹ kpuru agburanyi upho-mkpuma, e gude

kpu-pheta Mkpukpu Dévidi, bu nna iya; bya akpu-chishia eke gbaru oru l'upho-mkpuma, e gude kpu-pheta Mkpukpu Dévidi, bu nna iya. ²⁸ Jeróbuwamu shi buru nwoke, ike du. Sólomonu abya aphua le nwata okoro ono bu onye ejeshi ozi ike; yo mee ya onye ishi ndu ogbo ozi ulo Joséfu l'ọ ha.

²⁹ Yo be ujiku lanu; Jeróbuwamu eshi Jerúsalemu jeshia iphe; yele Ahija, bu onye nkfuchiru Nchileke, shi mkpukpu Sháyilo edzuda l'esu-uzo. Ahija yeru uwe ophungu. Yo buru ephe ebo ono no nweke-ephe le mgbegu ono. ³⁰ Ya ndono; Ahija eye eka l'uwe ophungu ono, o ye ono; ziaa ya uzi iri l'ebo; ³¹ su Jeróbuwamu: "T'o wota mpekala uwe ono iri; kele Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu suru: 'Le ya abyawa onafu Sólomonu ali-eze ono l'eka; nu ngu ikfu iri. ³² Ole ya e-gude okfu ehu nwozi iya, bu Dévidi; me l'okfu ehu Jerúsalemu, bu mkpukpu, ya fotaru l'ikfu ndu Izurelu l'ọ ha; haaru iya ikfu lanu kpu. ³³ Mkpata iya aburu l'ephe haru yebedua; balahaaru Ashera, bu agwa ndu Sayidonu eja; Kemoshu, bu agwa ndu Móabu; me Mólèku, bu agwa ndu Amonu; jika le ya te etsodu uzo yebe Ojejoje; meje iphe, vudo nhamunha l'enya iya; me iphe, ya toru okpa iya; me ome-l'ali iya; ege ono, nna iya, bu Dévidi meru ono.

³⁴ " 'Ole agha; ya taa nafu-kotakwa iya ali-eze ono l'ọ ha l'eka. Ya e-gude ke nwozi iya, bu Dévidi, bu onye ya fotaru; bya aburu onye doberu iphe, ekemu iya kfuru; me iphe, ya toru okpa iya; haa ya t'ọ buru onye ishi jeye teke oo-no-bebe. ³⁵ Obenu le ya a-nafu nwatibe iya nwoke ali-eze ono; shi l'ime iya wota ikfu iri nu ngu. ³⁶ Nwatibe Dévidi be ya a-nu ikfu lanu; k'opu nwozi iya; mbu Dévidi e-nweru onye a-nodu achi le Jerúsalemu, bu mkpukpu, ya fotaru dobe epha iya. ³⁷ Nngubedua l'onwongu be mu e-me t'i buru eze ndu Izurelu mgburumgburu; chia eke du ngu mma. ³⁸ O -buru l'ii-ngaberu iya nchi l'iphemiphe obule, ya turu ngu ekemu iya; l'etso uzo iya; l'eme iphe, vudo nhamunha l'enya iya; mbu etso iphe, ya toru okpa iya; me ekemu iya; ege-a nwozi iya, bu Dévidi meru-a; be ya e-swiru ngu eswiru; mee t'ali-eze ngu noduwaru jeyeru l'obu ke Dévidi. Ya e-woru ali Izurelu nukota ngu; ³⁹ gude k'iphe ono, meru nu ono hua unwu Dévidi ahuhù. Ole ahuhù ono be ta anokwa gburu jeye.' "

⁴⁰ Ya ndono; Sólomonu achokashilaha uzo, ya e-shi gbu Jeróbuwamu. Jeróbuwamu agbalaa lashia Ijiputu; lakfushia Shishaku, bu eze ndu Ijiputu. Yo noduwaru le Ijiputu jeye Sólomonu anwuhu.

Anwuhu Sólomonu (2 Iphe 9:29-31)

⁴¹ Iphe odo, meeberu nu l'oge ke Sólomonu; me iphemiphe obule, o meshiru; me ke mmamiphe iya; b'e dekotaru l'ekwo-ako, e deshiru iphe, Sólomonu meru. ⁴² Sólomonu noru le Jerúsalemu buru eze ndu Izurelu ukporo afa labu. ⁴³ Yo nwuhu lakfushia nna iya phe. E lia ya le Mkpukpu Dévidi, bu nna iya. Nwatibe iya, bu Réhobuwamu aburu eze; no-chia e nya iya.

12

Ndu Izurelu ekwefuru Réhobuwamu ikè (2 Iphe 10:1-19)

¹ To du iya bu; Réhobuwamu atugbu jeshia Shékemu; kele ndu Izurelu l'ọ ha wuwaru jeshia eke ono t'ephe mee ya eze. ² Teke ono be Jeróbuwamu

Nébatu nọkwaduru lẹ Íjiputu, bụ ẹke ono, ọ gbaru laa teke ono, ọ gbalaru Sólomọnu ono. Yọ nọdu lẹ Íjiputu ono nua ya; latashia. ³ Ya ndono; e zia t'e je ekua ya. Jeróbuwamu yele ndu Ízurelu bya awụ-kfu Réhobuwamu je asụ iya: ⁴ “Lẹ nna ngu boru ẹphe ivu-ẹra. Nta-a bụ t'i menua t'ozì mkpọ-nyì-ẹnya ono, nna ngu shi kpabẹ ẹphe ono; mẹ ivu ono, o boru ẹphe ono ka nwa nphe. Teke ono; ẹphe ejelahaaru ngu ozi.”

⁵ Réhobuwamu asụ ẹphe: “T'ẹphe laa je anọ abalì ẹto; ẹphe adaphu azụ.” Ẹphe awụkashihu.

⁶ Tọ dụ iya bụ; eze, bụ Réhobuwamu eje akpata ndu bụ ọgurennya ono, shi ejeru nna iya, bụ Sólomọnu ozi teke ọ nọ ndzụ ono ishi. Yọ jì ẹphe: “? Nanụ ẹge unu sụru tẹ ya yeeru ndu-a ọnu?”

⁷ Ẹphe asụ iya: “Ọ -bụru l'ìi-bụru nwozi ndu-a ntanụ; mbụ jeeru ẹphe ozi; yeeru ẹphe ọnu ọhuma; bẹ ẹphe a-bụkwaru ndu ozi ngu gburu jeye lẹ gburu.”

⁸ Obenu lẹ Réhobuwamu jìkaru iphe ono, ndu bụ ọgurennya kfuru iya ono; jekfushia unwu-okorọbya, ẹphe l'iya bụ ọgbo, ejeru iya ozi tẹ ya kpata ẹphe ishi. ⁹ Yọ jì ẹphe: “?Nanụ ẹge unubedua sụru tẹ ya yeeru ẹphe ọnu? ?Bụ ngunu bẹ ayi e-kfuru ndu-a, sụru tẹ ya mee t'ivu, nna iya boru ẹphe ka nwa nphe?”

¹⁰ Unwokoro ono, ẹphe l'iya bụ ọgbo ono asụ iya: “L'iphe, ii-kfuru ndu ono, sụru ngu lẹ nna ngu shi bo ẹphe ivu ẹra; l'ọo t'i mee ya t'ọ ka nphe ono bụ lẹ: mkpūshi-ẹka nshìi ngu bẹ kakwa ukfu nna ngu igbi. ¹¹ Lẹ nna ngu boru ẹphe ivu ẹra; ọ bụ l'ii-me iya t'ọ kabaa ọnyi era. Ọ bụ ẹchachi bẹ nna ngu shi egudeje echi ẹphe; obenu l'iphe nggubedua e-gude bụ akpì l'agba ẹphe.”

¹² Tọ dụ iya bụ; yo be mbọku k'ẹto ono; Jeróbuwamu; mẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha abyakfuta Réhobuwamu ọdo; ẹge ono, o kfuru ẹphe t'ẹphe bya lẹ mbọku k'ẹto ono. ¹³ Eze agbado idzu kẹ ndu bụ ọgurennya ono; yeeru ndu ono ọnu ẹhuka ẹhuka. ¹⁴ Yo je etsoru ọnu ono, unwokoro phụ yeru iya phụ; sụ: “Lẹ nna iya boru unu ivu ẹra; ọle yẹbedua e-me t'ọ ka ọnyi era. Nna iya bụ ẹchachi b'o shi echije unu. Ọle yẹbedua e-gude akpì l'agba ẹphe.” ¹⁵ Ọo ya bụ l'eze ta angaduru ndu Ízurelu nchì. Yọ bụru Ojejoje meru iya t'ọ dụ ẹge ono; k'ophu iphe ono, Ojejoje shije l'ọnu Ahíja kẹ Sháyilo kfuaru Jeróbuwamu Nébatu ono e-re.

¹⁶ Ndu Ízurelu ono l'ẹphe ha abya aphụ l'eze ta angaduru ẹphe nchì; jì iya:

“?Bụ ngunu jì ẹphe lẹ Dévidi.

?Nanụ òkè, ẹphe nweru l'ẹke
nwatibe Jesi nọ.

Unubẹ ndu Ízurelu;
t'onyenọnu yekwa ọkpa
l'ẹke o yeru iya!

Nggube Dévid;
letaakwaru ọnu-ulo ngu!”

Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu awụkahu; onyenọnu alashia l'ulo-ékwà iya. ¹⁷ Yọ bụwaruru ndu Ízurelu ọphu bu lẹ l'edukfu l'edukfu ọphu, nọ l'alì Júda bẹ Réhobuwamu chìlahaaru.

¹⁸ Tọ dụ iya bụ; eze, bụ Réhobuwamu ezifu Adoniram, bụ onye ishi ozi mkpọ-nyì-ẹnya; t'ọ jekfu ndu Ízurelu. Yo rua; ẹphe egude mkpuma tų-gbua ya l'ọha. Eze Réhobuwamu enyihukebe ụgbo-inya iya gbalaa; yọ

buru iya ọla Jerúsalemu. ¹⁹ Eshinu teke ono bẹ ndu Ízurèlu kwefuleruphu ọnu-ọ̀lo Dévidi íkè jeye ntanu.

²⁰ Ndu Ízurèlu anu ọ́ lẹ́ Jeróbuwamu bẹ́ lawaru nu; zia t'e je ekua ya. Yo rua l'ẹ́ke ẹ́phe dzuru; ẹ́phe emee ya eze ndu Ízurèlu mgburumburu. Yo buruphu ndu ikfu kẹ́ Júda nwenkinyi bẹ́ kwaru ọnu-ọ̀lo kẹ́ Dévidi l'ẹ́ka.

*Ozi, Shemáya ezi Réhobuwamu
(2 Iphe 11:1-4)*

²¹ Rehóbuwamu alarulephu Jerúsalemu; chikobe ndu soja ndu ọnu-ọ̀lo Júda; mẹ́ kẹ́ ndu ikfu Bénjaminu. Ẹ́phe du ọ́kporo unu unwoke ugbo ọ́kporo l'ẹ́bo, bu ndu a fọtaru; t'ẹ́phe je etso ndu Ízurèlu ọ́gu; k'ọ́phu ẹ́phe a-nataphu alí-eze ono azu woru nu Réhobuwamu Sólomonu.

²² Obenu lẹ́ Nchileke byaru bya ekfuru yeru Shemáya, bu onye kẹ́ Nchileke; su iya: ²³ "T'o je kfuru Réhobuwamu Sólomonu, bu eze ndu Júda; ndu ọnu-ọ̀lo Júda; mẹ́ kẹ́ Bénjaminu l'ẹ́phe ha; mẹ́waru ndu ọ́phu l'ẹ́phe ha; ²⁴ lẹ́ Ojejoje sọ́ru: 'Unu be ejekwaru unwunna unu, bu ndu Ízurèlu ọ́gu. T'onyenonu lakwa l'ufu iya; kẹ́ l'ọ́ kwa yẹ́bedua bẹ́ iphe ono shi l'ẹ́ka.' " Ẹ́phe anutsua iphe ono, Ojejoje kfuru ono; wụ́kashihu; yo buru ẹ́phe alala ẹ́ge ono, Ojejoje kfuru ono.

Jeróbuwamu gude ope kpua unwu eswi labu

²⁵ Tọ́ du iya bu; Jeróbuwamu abya akpua mkpukpu Shékemu l'alí ugwu Ífuremu kpushia ya ike; buru l'ẹ́ke ono. Yo buru l'ẹ́ke ono b'o shi je akpua mkpukpu Penuwelu.

²⁶ Jeróbuwamu abya ekfua l'ime obu iya; su: "Alí-eze-wa bẹ́ e-mekochakwaa laphu ndu ọnu-ọ̀lo Dévidi azu l'ẹ́ka. ²⁷ Ọ́ -buru lẹ́ ndu ono, e-jeje ọ́chi ẹ́ja l'eze-ọ̀lo Nchileke lẹ́ Jerúsalemu bẹ́ obu ẹ́phe a-laphukwa azu l'ẹ́ke nnajiufu ẹ́phe nu nọ́; mbu Réhobuwamu, bu eze ndu Júda. Ẹ́phe eworu mu gbua; jekfushia Rehóbuwamu, bu eze ndu Júda."

²⁸ Ya ndono; eze ejetsua je akpata ishi; bya egude mkpola-ododo kpua unwu eswi labu; bya asu ẹ́phe: "Unubẹ́ ndu Ízurèlu! Jerúsalemu tenukakwaru unu ẹ́nya. Ọ́waa Nchileke unu ndo-ọ́; mbu onye ono, dufutaru unu lẹ́ Íjiputu ono." ²⁹ Yo woru nanu dobe lẹ́ Bételu; dobe nanu ọ́phu lẹ́ Danu. ³⁰ Iphe ono aburu iphe, du eji. Ẹ́phe ejeje ọ́baru unwu eswi ono ẹ́ja; je akpaa l'ọ́phu nọ́ lẹ́ Danu.

³¹ Jeróbuwamu abya akpushia ọ̀lo-agwa l'ẹ́ke aagwajẹ́ iphe; bya eshi l'ẹ́ke, du iche iche fọ́ ndu a-nodu achiru ẹ́phe ẹ́ja l'ẹ́ke ono; mbu ndu ẹ́-ta budu ndu eri Lívayi. ³² Yo wota mboku onwa-ẹ́sato gbaru l'abalí iri l'ise dobe eswe-iphe ẹ́ge aagbajẹ́ iya l'alí Júda; gwoo ngweja, du iche iche l'ẹ́nya-ngweja ono. Ọ́ kwaphu ẹ́ge ono b'o meru iya lẹ́ Bételu; l'egworu unwu eswi ono, ọ́ kpushiru ono ngweja. Yo metsua; bya edobekwaphu ndu a-nodu egwo ngweja lẹ́ Bételu l'ẹ́ke ono, aagwajẹ́ iphe, o meshiru ono. ³³ Onwa-ẹ́sato gbalephu abalı́ iri l'ise, bu iya bu mboku ono, ọ́ fọtaru l'onwiya; doberu ndu Ízurèlu eswe-iphe ono; yo je l'ẹ́nya-ngweja ono, ọ́ kpuru lẹ́ Bételu ono; nodu iya kpoo insensu oku.

13

Onye kẹ́ Nchileke, shi l'alí Júda

¹ Ya ndono; yo be ujiku lanu lẹ́ Jeróbuwamu vudo l'ifu ẹ́nya-ngweja ono lẹ́ Bételu tẹ́ ya kpoo insensu oku; onye kẹ́ Nchileke eshi l'alí Júda gude ozi, shi Ojejoje l'ọ́nu ruta. ² Onye ono araa ozi ono, Ojejoje ziru ono arara

kpua ɛnya-ngweja ono; sụ: “Nggube ɛnya-ngweja-wa! Ojejoje sụru: ‘L’o nweru nwata nwoke, aa-mụ l’onu-ulo Dévidi. Ẹpha iya a-buru Josáya. Nwata ono e-gude ndu-wa, anọduje ngu l’eli akpọ ínsensu ọku-a gwoo ẹja. Ọkpụ madzụ bẹ aa-kpọ ọku l’eli ngu!’ ” ³ Mbọku ono gẹdegede; onye kẹ Nchileke ono asụ: “Ọwaa bụ iphe-ọhubama, Ojejoje kfuru okfu iya; sụ: ‘L’ɛnya-ngweja-wa; a-gbakpọshihu; ntụ, nọ iya nụ awụshihu!’ ”

⁴ Eze, bụ Jeróbuwamu anụlephu iphe ono, onye kẹ Nchileke raru kpua ɛnya-ngweja ono, nọ lẹ Bételu ono; shi l’ɛnya-ngweja ono machia ẹka; sụ: “Unu gude iya!” Ẹka ono, ọ maberu ono alonwuhu; k’ophu bụ l’ẹ tọ dūhedu ike sephu iya azụ. ⁵ Ẹnya-ngweja ono agbakpọshihu; ntụ, nọ iya nụ awụshihu; bụ iya bụ iphe-ọhubama ono, onye kẹ Nchileke kfuhawaru lẹ Ojejoje sụru l’oo-me ono.

⁶ Ya ndono; eze asụ onye kẹ Nchileke ono: “Rónua Ojejoje, bụ Nchileke ngu; nggu ekfuru nụ iya l’okfu ẹhu mu; k’ophu ẹka mu a-dụ ẹge o shi dū.” Onye kẹ Nchileke ono abya ekfuru nụ Ojejoje; yo mee; ẹka eze; yọ dū ẹge o shi dūhawa.

⁷ Eze asụ onye kẹ Nchileke ono: “T’o tsoru iya t’ẹphe je l’ufu; k’ophu oo-ri nri; ya ebuwa iya ru nggo.”

⁸ Onye kẹ Nchileke ono asụ eze: “Ẹ to nwedu m’o -ruhuru; l’ii-ke iphe, nọ l’ulo ngu ẹbo; nụ iya ụzo lanụ; bẹ ya te etsokwa ngu. Ọphu ‘onwedu lẹ ya eria nri; m’ọ bụ tsua mini ọnu l’ẹke-a; ⁹ kele Ojejoje nmaru iya ọkwa iya; sụ: ‘Tẹ ya be erikwa nri; ọphu ya angụkwa mini; ọphu ọ bụkwa ụzo, ya shiru bya bẹ ya e-shi la.’ ” ¹⁰ Tọ dū iya bụ; yo tsoru ụzo ọdo; ẹ ta bụdu ụzo ọphu o shiru teke ọobyá Bételu lashia.

Onye nkfuchiru Nchileke, shi Bételu

¹¹ O nweru nwoke ọgurennya, bụ onye nkfuchiru Nchileke, bu lẹ Bételu. Ụnwu nwoke ono abya ekfukotaru iya iphemiphe ọbule ono, onye kẹ Nchileke phụ bya emee lẹ Bételu mbọku ono. Ẹphe ekfukotaru nna ẹphe iphe ono, o kfuru eze ono. ¹² Nna ẹphe aji ẹphe ụzo ọphu o shiru? Ẹphe abya ekoshi iya ụzo ọphu onye kẹ Nchileke ono, shi Júda ono shiru. ¹³ Yọ sụ ụnwegirima iya ono: “Unu doziaru iya nkakfụ-igara nta-a!” Ẹphe edoziaru iya nkakfụ-igara ono; yo nyikobe iya; ¹⁴ gbagbua chikfuru onye kẹ Nchileke ono. Yo je aphua iya l’ẹke ọ dugaru l’ukfu achi; ji iya: “?Bụ nggubedua bụ onye kẹ Nchileke ono, shi Júda ono?”

Yọ sụ iya: “Ii-ye; l’ọ kwa yẹbedua.”

¹⁵ Nwoke ono asụ iya: “T’o tsoru iya t’ẹphe je l’ufu t’o je eria nri.”

¹⁶ Onye kẹ Nchileke ọphu shi Júda asụ iya: “Ya tee tsokwa ngu alaphu azụ; ya te etso ngu abahụ abahụ; ọphu ya ‘erikwa nri; ya ta angụ mini l’ẹke-a; ¹⁷ kele Ojejoje turu iya ekemu; sụ tẹ ya be erikwa nri; ọphu ya angụkwa mini l’ẹke-a. Ọdo bụ t’ẹ b’ọ bụkwa ụzo, ya shiru bya; bẹ ya e-shi la.”

¹⁸ Nwoke ono asụ iya: “Lẹ yẹbedua l’onwiya bụkwaphu onye nkfuchiru ẹge ono, ọ bụ ono. L’ọ kwa ojozi, shi l’ẹka Ojejoje bẹ kfuru yeru iya; sụ tẹ ya bya eduphuta ngu azụ t’ayi je l’ufu; t’i ria nri; ngua mini.” ‘A ma l’ọo ẹjo-ire bẹ ọodzuru iya ono. ¹⁹ Ya ndono; onye kẹ Nchileke ono etsoru iya; ẹphe eje eria nri; ngua mini l’ufu nwoke ono.

Agụ adzụ-gbu onye kẹ Nchileke, shi Júda

²⁰ Ẹphe egudekwadua nri l’ẹka eri; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nkfuchiru k’ọgurennya ono, dubataru iya nụ ono. ²¹ Yọ rangarahu; sụ onye kẹ Nchileke ono, shi Júda ono: “Lẹ Ojejoje sụru: ‘Lẹ keshinu ẹ ti medu

iphe, Ojejoje kfuru ngu; ti dobe ekemu ono, Ojejoje, bu Nchileke ngu turu ngu ono; ²² nggu egbe lashia azu; je eria; ngua l'eke ono, ya suru ngu: "T'e b'o dukwa iphe ii-ri; ophu o dukwa iphe ii-ngu ono." Nta-a b'e te elikwa odzu ngu l'eke e liru nna ngu phe!"

²³ Yo ritsulephu nri ono; ngua mini ono; onye nkfuchiru Nchileke k'ogurennya ono eje edoziaru onye nkfuchiru Nchileke ono, o dubataru ono nkakfu-igara iya. ²⁴ Yo tugbua; rua ezuzo yele agu edzuda. Agu ono adzugbua ya; paru odzu iya togbo l'esu-uzo; nkakfu-igara ono; me agu ono evudonyabe iya. ²⁵ Yo nweru ndu eswe nu; bya aphua odzu iya ege o daburu l'uzo; owaa agu, vudonyabe iya nu; kwe bahu le mkpukpu onye nkfuchiru k'ogurennya phu; je ekfua ya.

²⁶ Onye nkfuchiru k'ogurennya phu, bu iya dubataru iya l'ufu iya phu anua iphe, meru nu; su iya: "L'o kwa onye ke Nchileke ono, te medu iphe, Ojejoje kfuru. Ojejoje eworu iya nu agu; yo dzu-gbua ege ono, Ojejoje kfuru iya eya ono."

²⁷ Yo su unwegirima iya: "Unu doziaru iya nkakfu-igara ono." Epe abya edozia ya. ²⁸ Yo je aphu odzu ono l'eke o daburu l'esu-uzo; nkakfu-igara; me agu evudonyabe iya. Ophu agu ono 'atadu odzu ono; to dzu-gbu nkakfu-igara ono. ²⁹ To du iya bu; onye nkfuchiru k'ogurennya ono apata odzu onye ke Nchileke ono tukobe l'eli nkakfu-igara; vulaa mkpukpu iya; k'ophu oo-ra ekwa iya; lia ya. ³⁰ Yo buru l'ili nk'ia b'o liru iya. Epe araa ekwa iya; su: "Nwunne mu-e! Nwunne mu-e!"

³¹ Yo litsua ya; su unwu iya: "Teke yebedua nwuhuru; unu likwaa ya l'ili ono, e liru onye ke Nchileke ono. Unu chikwaru okpu iya donyabe okpu nk'ia. ³² Mkpata iya aburu l'ozi ono, Ojejoje ziru iya; yo bya araru iya kpua enya-ngweja ono, no le Betelu; me ulo-agwa ono, nogbaa l'eke aagwaje iphe l'iphe, bu edukfu Sameriya ono a-vukotakwa."

³³ Iphe ono be meru nu; obule Jerobuwamu ta hadu ejo iphe, oome. Iphe o gbe mechia bu l'o fotatsuaru ndu du iche iche, a-noduje achiru ndiphe eja l'eke aachije eja. Iphe, bu onye choru te ya buru onye a-nodu achiru oha eja; yo nata onye obu; doo ya nsu ke t'o chije eja ono. ³⁴ Iphe ono abya aburu iphe, du eji l'ufu Jerobuwamu. Yo buru iya meru; epe aburu ndu e bufuru ebufu; mee epe; epe aburu kpurupyata le mgboko.

14

Ozi, Ojejoje ziru Ahija t'o zia Jerobuwamu

¹ L'oge teke ono kwaphu; iphe-ememe abya egude Abija Jerobuwamu. ² Jerobuwamu asu nyee ya: "Gbeshi; mee onwongu ege e to nwe du onye ama l'i bu nyee ya. Tugbua jeshia Sháyilo. Ii-phu onye nkfuchiru Nchileke, bu Ahija l'eke ono; mbu onye ono, kfuru iya le ya a-buru eze ndu Izurelu ono. ³ Guderu iya ishi buredi iri; akara; me ite manu-engu. Oo-karu ngu-a iphe, e-menu l'ehu nwata-a." ⁴ Nyee Jerobuwamu abya emee ya ege ono; gbeshi; yo buru iya oje Sháyilo le ke Ahija.

Ahija ta aphuhedu uzo ohuma; kele nka bawaru iya l'enya. ⁵ Obenu le Ojejoje kfuhawaru Ahija su iya: "Le nyee Jerobuwamu abakwa iya okpata ishi eh u nwatibe iya, iphe eme. Owaa iphe, ii-kfuru iya; owaa iphe ii-kfuru iya."

Nyee Jerobuwamu abya abyaruta; melahaa le ya bu onye odo k'iche.

⁶ Ya ndono; Ahija anulephu igidi-okpa iya l'eke ooje abya l'onu ulo; su iya: "Bata-o; nyee Jerobuwamu! ?Bu ngunu meru iphe iime t'a su l'i bu onye odo? E zikwaru mu ozi, du eji te mu zia ngu. ⁷ Lashia; je ezia

Jeróbuwamu lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízureḷu sūru: ‘Lẹ ya shiwa lẹ ndu Ízureḷu wolita ngu; mee ngu t’i bụru onye ishi kẹ ndu nk’iya, bụ Ízureḷu. ⁸ Ya eshi l’ònu-ṽlo Dévidi pafuta alì-eze ono woru nṽ ngu. Obenu l’ẹ tì dudu l’òbu nwozi iya, bụ Dévidi, bụ onye mekotaru ekemu iya; bya egude obu iya l’ò ha tsoo ya. Iphe, oomeje l’ẹnya yẹbe Ojejoje aburu iphe vudo nhamunha kpūu. ⁹ Ejo iphe, i meru bẹ kakotakwa kẹ ndu ophu vu ngu ẖzo. I meshiru onwongu agwa; gude igwe kpūshia unwu ntẹkpe; shi ẹge ono kpatsua yẹbe Ojejoje iwe; bya ewowaru iya docha edocha l’azṽ ngu.

¹⁰ “ ‘Oo ya bụ lẹ ya e-wota iphe-ẹhuka bya ezia l’ufu Jeróbuwamu. Ya e-me t’unwegirima unwoke chihu l’ufu iya: m’ò bụ ohu; m’ò bụ amadu lẹ Ízureḷu. O bụ ẹge ono, eekpofuje ntṽ ono bụ ẹge ya e-kpofu ndibe Jeróbuwamu; jeye teke nk’iya a-gvṽ. ¹¹ Iphe, bụ onye kẹ Jeróbuwamu, nwuhuru lẹ mkpukpu bụ nkuta a-ta anṽ iya. Onye ophu nwuhuru l’echi-egu aburu nwenu, ephe l’eli a-vuka anṽ iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.’

¹² “A bya lẹ nggubedua; tugbua lashia. O bụ teke i tṽru okpa lẹ mkpukpu unu ono; bẹ nwata ono a-nwuhu. ¹³ Ízureḷu l’ẹphe ha a-ra ẹkwa iya; lia ya. L’iphe, bụ unwu Jeróbuwamu l’ẹphe ha bṽphu yẹbedua kpūu bẹ ee-li elili; kẹ l’ò bụ yẹbedua kpūu bụ onye Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízureḷu cho-vuru iphe, dṽ mma l’ẹhu iya l’ufu Jeróbuwamu gbaa mgburumgburu.

¹⁴ “Ophu ka nṽ aburu lẹ Ojejoje e-wofuta onye a-buru eze ndu Ízureḷu l’onwiya; mbṽ onye e-kpofu ndibe Jeróbuwamu ntanṽ-a; mbṽ nta-a nta-a owaa. ¹⁵ Ojejoje a-da ndu Ízureḷu ẹka; k’ophu ẹphe a-dṽ l’ò bụ ẹswa, pherephere enwunga enwunga lẹ mini. Oo-feshi ẹphe l’ẹgiri alì ono, o nṽru nna ẹphe ono; woru ẹphe tukashia nanṽ nanṽ l’azṽ Ẽnyimu Yufurétusu. Kẹ l’ẹphe gudewa itso Ashera ono, ẹphe kpobegbaaru ono kpatsua Ojejoje iwe. ¹⁶ Oo-gude k’ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu meru ono; gude k’ẹjo iphe ono, o meru ndu Ízureḷu; ẹphe eye ẹka ono; mĩa ndu Ízureḷu ẹnya.”

¹⁷ Tò dṽ iya bṽ; nyee Jeróbuwamu egbeshi; yò bṽru iya ọla Tíza. O bukwaḍua okpa, ọotu l’ònu ṽlo iya; nwata ono anwuhu. ¹⁸ Ndu Ízureḷu l’ẹphe ha araa ẹkwa iya; lia ya ẹge ono, Ojejoje shi l’ònu nwozi iya, bṽ Ahija, bṽru onye nkfuchiru Nchileke kfuhawa ono.

Anwuhu Jeróbuwamu

¹⁹ Iphe ọdo, meeberu nṽ teke Jeróbuwamu shi achi; ọgu, o lṽtsuaru; mẹ ẹge o gude chia b’e dekotaru l’ẹkwo, e deshuru iphe meru nṽ l’oge ndu eze Ízureḷu. ²⁰ Jeróbuwamu bẹ chiru ẖkporo afa l’afa labṽ. Yò nwuhu lakfube nna iya phẹ. Nadabu, bṽ nwatibe iya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Réhobuwamu bṽ eze ndu Júda

²¹ Réhobuwamu Sólomonu bẹ bṽ eze lẹ Júda. Iphe o gbaru bṽ ẖkporo afa labṽ l’afa lanṽ teke o wataru achichi. Yò chia afa iri l’ẹsaa lẹ Jerúsalemu, bṽ iya bṽ mkpukpu ono, Ojejoje fotararu l’ikfu Ízureḷu gbaa mgburumgburu t’ò bṽru ẹke ọo-ngube ẹpha iya. Ẽpha nne iya bṽ Neema; onye Amonu.

²² Ndu Júda bẹ meru ẹjo iphe l’ẹnya Ojejoje. Ejo iphe, ẹphe meru akpatsua Ojejoje okopho; kẹ l’ẹphe meru ẹjo iphe, ka ophu nna ẹphe meru. ²³ Ẽphe kpukwaruphu ẹke aa-gwajẹ iphe doberu onwẹphe; dobegbaa mkpuma, dṽ nsọ; mẹ itso Ashera l’ugvu, nọgbaa l’eli; mẹ l’iphe bṽ oshi, nweru idzu. ²⁴ Ẽphe nwekwaruphu unwoke, agbatsua okpara l’ṽlo agwa ẹphe l’alì ono l’ò ha. Ẹru-alì ono, ẹphe shi arushi mbṽ iphe bṽ mbakeshi

ono, Ojejoje chifuru l'ali ephe; woru iya nu ndu Izurelu ono be ephe yekotaru aka l'oha.

Ndu Ijiputu abyaruru ndu Jerusalemu ogo
(2 Iphe 12:1-11)

²⁵ Yo be l'afa, kwe Rehobuwamu afa ise, o wataru obu eze; Shishaku, bu eze ndu Ijiputu abya ogo le Jerusalemu. ²⁶ Yo bya evukota eku, no l'ezeulo Nchileke; me eku, no l'ulo-eze. O vutakotaru iphemiphe obule; mbu chia chia iphe, eegudeje egbobuta onwonye ono, Solomonu gude mkpola-ododo kpushia ono. ²⁷ Eze, bu Rehobuwamu abya egude ope kpu-phukota iphe ono azu gude dochita enya iya ophu; bya eworu iya ye l'eka ndu ishi ndu eche onu eke eeshije abahu l'ufu-eze nche; t'ephe leta iya enya. ²⁸ Yoo buje teke eze eje l'eze-ulo Nchileke; ndu nche ono aparuru iphe ono, eegudeje egbobuta onwonye ono. Teke e megeru; ephe ewophuta iya azu bya edobe l'ulo-nche.

Anwuhu Rehobuwamu
(2 Iphe 12:15-16)

²⁹ Iphe odo, meeberu nu teke Rehobuwamu shi achi; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Juida. ³⁰ Rehobuwamu ye Jerobuwamu ta lu-bubua ogo alu-bu. ³¹ Rehobuwamu abya anwuhu; lakfube nna iya phe. E lia ya l'eke e liru nna iya phe le Mkpukpu Devidi. Epha nne iya bu Neema, onye Amonu. Abija, bu nwatibe iya ke nwoke abya aburu eze no-chia enya iya.

15

Abayija bu eze ndu Juida
(2 Iphe 13:1—14:1)

¹ L'afa, kwe Jerobuwamu Nebatu afa iri l'esato, o wataru achichi; be Abija wataru ochi ndu Juida. ² Iphe, o chiru bu afa eto le Jerusalemu. Epha nne iya bu Maaka; nwatibe Abusolomu.

³ Abija be mekotaru ejo iphe, nna iya mehawaru. E to kpoduru obu iya l'oha yeru Ojejoje, bu Nchileke iya ege ono, Devidi, bu nna iya oche shi kporu ye ono. ⁴ Ojejoje, bu Nchileke iya egudele okfu ehu Devidi nu iya nwata t'o no-chia enya iya le Jerusalemu; bya emee te Jerusalemu vudoshia ike. ⁵ Mkpata iya aburu le Devidi meru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje. E to habua ome iphe, Ojejoje turu iya l'ekemu l'oge nk'ia; a gufulephu k'okfu ehu Uraya, bu onye Hetu.

⁶ Rehobuwamu ye Jerobuwamu anodulephu l'ogu jeye l'oge nka ke Abayijamu. ⁷ Iphe odo, meeberu nu l'oge ke Abija; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Juida. ⁸ Abija abya anwuhu lakfushia nna iya phe. E lia ya le Mkpukpu Devidi. Asa, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze no-chia enya iya.

Asa bu eze ndu Juida
(2 Iphe 15:16—16:6)

⁹ L'afa, kwe Jerobuwamu ukporo afa, o wataru ochi ndu Izurelu be Asa wataru ochi ndu Juida. ¹⁰ Iphe, o chiru bu ukporo afa labu l'afa lanu le Jerusalemu. Epha nne iya oche bu Maaka; nwatibe Abusolomu.

¹¹ Asa be meru iphe, du mma l'enya Ojejoje ege ono, Devidi, bu nna iya meru. ¹² O chishikotaru iphe, bu unwoke okpara l'ulo agwa ali ono l'oha; bya alukota iphe, bu nte, nna iya phe doberu. ¹³ O nafuru; nafu Maaka, bu

nne iya ọkwa eze-nwanyi, ọ bụ; kẹ l'ọ doberu ẹjo itso agwa Ashera. Ása egbukwoshia itso Ashera ono; je akpọo ya ọku lẹ nggele Kídironu. ¹⁴ Ọ bụ l'ẹ to woshidu ẹke ono, aagwajẹ iphe ono. Gbururu jeye mbọku, Ása nwuhuru b'ọ kporu obu iya l'ọ ha ye l'ẹke Ojejoje nọ. ¹⁵ Yo gwota iphe ono yẹle nna iya shi yehawa Nchileke l'ẹka ono gwoba l'eze-ulo Nchileke; mbu mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; mẹ ngwa ọdo.

Ogu ndu Júda; mẹ ndu Ízurelu luru
(2 Iphe 16:1-6)

¹⁶ Gbururu jeye Ása yẹle Baasha anwushihu; bẹ ẹphe ta alu-bubua ogu alu-bu. ¹⁷ Baasha, bụ eze ndu Ízurelu etso ndu Júda ogu; je akpua mkpukpu Ráma t'ọ shihu ike; t'ẹ b'ọ nwe onye e-shi kẹ Ása, bụ eze ndu Júda lufu; m'ọ bụ bahu iya abahu.

¹⁸ Ása achita iphe, bụ mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo, phoduru nọ l'eku, nọ l'eze-ulo Nchileke; mẹ ọphu, nọ l'ulo-eze; nọ ndu ozi iya t'ẹphe je kẹ Bénu-Hadadu Taburimonu Heziyonu, bụ eze ndu Áramu lẹ Damasukosu; je ezia ya: ¹⁹ "T'ẹphe gbaa ndzụ; buru nanu ẹge nna ẹphe shi gbaa. T'ọ lekwa mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo, ya anu iya. T'ọ je je adọkaa ndzụ ono yẹle Baasha, bụ eze ndu Ízurelu gbaru ono; k'ọphu ọo-paru iya haa."

²⁰ Benu-hedadi ekweta iphe, eze, bụ Ása kfulu; bya eyefu ndu ishi ndu soja iya; ẹphe ejeshia ogu lẹ mkpukpu, nọgbaa lẹ Ízurelu. Ẹphe alua luta ndu Ijonu; ndu Dánu; ndu Ébelu-Bétu-Maaka; ndu Kíneretu; mẹ alí ndu Náfutali l'ọ ha. ²¹ Baasha anulephu iphe, meru nọ; haa ọkpu Ráma t'ọ shihu ike; yọ buru iya ọla Tíza. ²² Eze, bụ Ása abya atọaru ndu Júda l'ẹphe ha ekemu t'ẹphe je evua mkpuma; mẹ l'oshi ono, Baasha shi gude akpu Ráma t'ọ shihu ike ono. Ekemu ono, ọ tọru ono te nwe du onye ọ gufuru agufu. Yọ buru iya bẹ eze, bụ Ása gude kpua Géba l'alí Bénjaminu; mẹ Mízupa.

Anwuhu Ása
(2 Iphe 16:11-14)

²³ Iphe ọdo, meeberu nọ teke Ása shi achí; ike, ọ kparu; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru; yeru mkpukpu, ọ kpushiru; b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nọ l'oge ndu eze Júda. Yo rua teke ọ bụwa ọgurennya; iphe abya emee ya l'ọkpa. ²⁴ Ása nwuhuru lakfushia nna iya phẹ; e lia ya l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpukpu Dévidi, bụ nna iya. Jehoshafatu, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Nadabu bụ eze ndu Ízurelu

²⁵ Nadabu Jeróbuwamu wataru ọchi ndu Ízurelu l'afa, kwe Ása, bụ eze ndu Júda afa labu. Iphe, Nadabu chiru ndu Ízurelu bụ afa labu. ²⁶ O meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje; tsoo ọbeka nna iya l'ẹjo iphe; seta ndu Ízurelu ye l'ẹjo iphe ono.

²⁷ Baasha Ahíja k'ikfu Ísaka agbaaru Nadabu ẹjo idzu; woru iya gbua lẹ Gibétonu l'alí Filisutayinu teke ono, Nadabu yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha kephetaru Gibétonu mgburumgburu ono. ²⁸ Yọ buru l'afa, kwe Ása afa ẹto, ọ wataru ọchi ndu Júda bẹ Baasha gburu Nadabu; bya aburu eze nọ-chia ẹnya iya ono.

²⁹ Baasha abuleruphu eze; gbushikota ndibe Jeróbuwamu l'èphe ha. È to nwedu m'òo onye lanu, ò haru ndzu l'ufu Jeróbuwamu; mbu kpochafu èphe ège ono, Ojejoje shi l'ònu nwozi iya, bu Ahija ke Sháyilo kfuá ono.*

³⁰ Ishi iya aburu k'èjo iphe ono, Jeróbuwamu meru ono; me òphu ò kpataru ndu Ízurelu; èphe emee; me k'èhu-eghughu ono, ò kpatsuru Ojejoje, bu Nchileke Ízurelu ono.

Anwuhu Nadabu

³¹ Iphe òdo, meeberu nu teke Nadabu shi achi; me iphemiphe òbule, yèbedua meru b'e dekotaru l'èkwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurelu. ³² Gbururu jeye Ása yèle Baasha anwushihu be èphe ta lu-bubua ògu alu-bu.

Baasha bu eze ndu Ízurelu

³³ L'afa, kwe Ása afa èto, ò wataru òchi ndu Júda; be Baasha Ahija wataru òchi ndu Ízurelu le Tíza. Iphe, ò churu bu ukporo afa l'afa èno. ³⁴ O meru iphe, du eji l'ènya Ojejoje; ke l'o tsoleruphu uzo ke Jeróbuwamu l'ome èjo iphe ono; bya akpata ndu Ízurelu ye iya.

16

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuaru Jèhu Hanani okfu èhu Baasha; su iya: ² “Keshinu òphu ya shi l'ikpozu kufuta ngu; bya emee ngu t'i buru onye a-nòdu edu ndibe iya, bu ndu Ízurelu; nggu egbe je etsoru ubeka Jeróbuwamu; mee te ndibe iya, bu ndu Ízurelu wata ome èjo iphe; shiwa l'èjo iphe ono, èphe eme ono kpatsua ya èhu-eghughu; ³ be ya e-me te Baasha yèle ndibe iya chihu. O bu ège ya meru ònu-ulo Jeróbuwamu Nébatu be ya e-me ònu-ulo iya. ⁴ Iphe, bu onye ke Baasha, nwuhuru le mkpukpu bu nkuta a-ta iya. Onye òphu nwuhuru l'echi-ègu aburu nwenu, ephe l'eli a-vuka anu iya.”

Anwuhu Baasha

⁵ Iphe òdo, meeberu nu teke Baasha shi achi; iphe, yèbedua meru; me ike, ò kparu b'e dekotaru l'èkwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurelu. ⁶ Baasha nwuhuru lakfube nna iya phe; e lia ya le Tíza. Ela, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze nò-chia ènya iya.

⁷ Okfu ono, Ojejoje shi l'ònu onye nkfuchuru Nchileke; mbu Jèhu Hanani kfuá l'èhu Baasha yèle ndibe iya ono avukota. Ishi iya aburu k'iphe, du eji, o meeberu l'ènya Ojejoje; shi ège ono kpatsua ya èhu-eghughu. Odo aburu l'o melahaaru l'ò bu ndibe Jeróbuwamu; l'èke ò kwa iya be gbushuru èphe.

Ela bu eze ndu Ízurelu

⁸ L'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa ishingu, ò wataru òchi ndu Júda be Ela Baasha wataru òchi ndu Ízurelu. Iphe, ò churu bu afa labu le Tíza.

⁹ Onye ozi iya, aza Zimuri, bu onye ishi nkere-èbo ugbo-inya iya agbaaru iya èjo idzu. Teke ono be Ela nò l'ulo Aruza, bu onye ishi l'ufu-eze le Tíza l'angu-sweshi ifu. ¹⁰ Zimuri abakfu iya je echitsua ya; woru iya gbua. Yo buru l'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa esaa; k'òphu ò wataru òchi ndu Júda be Zimuri gburu Ela òbu; bya aburu eze nò-chia ènya iya.

¹¹ O bukwadua anò-zita, Zimuri anò-zita l'aba-eze iya; b'ò tukoru ndibe Baasha l'èphe ha gbushikota. Ndu k'unwoke te nwedu m'ò bu onye lanu,

* 15:29 15:29 1 Eze 14:10.

o gbuphodoru; jeyekpo lẹ ndu abubu ephe; mę ndu onya ephe. ¹² Yọ buru iya bu lẹ Zimuri emee t'egbara kfuá l'ufu Baasha. E shi ege ono; yọ vọ mbu okfu ono, Ojejoje shi l'onu Jéhu, bu onye nkfuchiru iya kfuá lẹ k'ehu Baasha ono. ¹³ Mkpata iya aburu ejo iphe ono, Baasha yele nwatibe iya; mbu Ela meshiru; bya eseta ndu Ízurelu ye t'ephe tsoru iya; gude 'o-ga-lẹ-mkpa agwa ono, ephe agwa ono; kpatsua Ojejoje, bu Nchileke kẹ Ízurelu iwe.

¹⁴ Iphe odo, meeberu nu teke Ela shi achi; mę iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurelu.

Zimuri bu eze ndu Ízurelu

¹⁵ L'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa esaa, o wataru ochi ndu Júda bę Zimuri chiru abali esaa lẹ Tíza. Teke ono bę ndu soja ndu Ízurelu kwaru k'ogu l'iku Gibetonu l'ali Filisutayinu. ¹⁶ Ndu soja ono, kwaru k'ogu ono abya anu lẹ Zimuri; bę gbaru eze ejo idzu; gbe gbuwa iya egbugbu. Ephe anodu l'eke ono mboku ono, ephe kwaru k'ogu ono; chia Omuri, bu onye ishi ndu soja ono eze ndu Ízurelu. ¹⁷ Ya ndono; Omuri yele ndu Ízurelu ono yele iya kwaru k'ogu l'iku Gibetonu ono eshi l'eke ono wufu; je eyechia Tíza. ¹⁸ Zimuri aphulephu l'aabyawa onata mkpukpu ono; bahu l'ime ulo, no l'ufu-eze, bu eke aanoduje ezeru onwonye; muru oku ye l'obu-eze ono; yo kegbua ya. ¹⁹ Ishi iya aburu ejo iphe ono, o meeberu ono. O tsoru ubeka Jerobuwamu; mee iphe, du eji l'enya Ojejoje; bya eseta ndu Ízurelu t'ephe tsoru iya.

²⁰ Iphe odo, meeberu nu teke Zimuri shi achi; mę ejo idzu, o gbaru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurelu.

Omuri bu eze ndu Ízurelu

²¹ Ya ndono; ndu Ízurelu ekee onwephe ebo. Ndu lanu turu ikẹ yeru Tibuni Ginatu t'o buru eze; ndu ophu aturu ikẹ yeru Omuri. ²² O bu lẹ ndu ophu turu ikẹ yeru Omuri ka ndu kẹ Tibuni Ginatu ike. To du iya bu; Tibuni anwuhu; Omuri aburu eze.

²³ Yọ buru l'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri lẹ nanu, o wataru ochi ndu Júda bę Omuri wataru ochi ndu Ízurelu. Iphe, o chiru bu afa iri l'ebo. L'ime afa iri l'ebo ono b'o buru lẹ Tíza afa ishingu chia. ²⁴ O zuru Uguv Samériya l'eka Shéma. Iphe o gude zuá ya bu ekpa mkpola-ocha labu. Yọ bya akpuá mkpukpu l'ugvu ono; guá ya Samériya, bukwaphu epha Shéma ono, bu onye shihawa nweru uguv ono.

²⁵ Omuri bę emee ejo iphe l'enya Ojejoje. Ejo iphe, o meru akakota kẹ ndu vuhawa iya uzo. ²⁶ Kẹ l'o tsoru uzo Jerobuwamu Nébatu; mee ejo iphe ono, o meru tẹ ndu Ízurelu ye eka; wata ogwa nte; shi ege ono kpatsua Ojejoje, bu Nchileke kẹ Ízurelu ehu-eghughu.

Anwuhu Omuri

²⁷ Iphe odo, meeberu nu teke Omuri shi achi; mę iphemiphe obule, yebedua meru; yeru ike, o kparu b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurelu. ²⁸ Omuri anwuhu lakfube nna iya phe. E lia ya lẹ Samériya. Éhabu, bu nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze no-chia enya iya.

Éhabu bu eze ndu Ízurelu

²⁹ L'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri l'esato, o wataru ochi ndu Júda bę Éhabu Omuri wataru ochi ndu Ízurelu. Iphe, o chiru bu ukporo afa l'afa

labụ lẹ Samériya. ³⁰ Éhabu Omuri emee ejo iphe l'ènya Ojejoje karia kẹ ndu ọp̄hu vuhawa iya ụzo. ³¹ Ẹ tọ bụlekwa l'ò meru ejo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru ono kp̄u; ọ lụkwaruphu Jézebelu, bụ nwatibe Etubalu, bụ eze ndu Sayidonu; shi iya gwalahaa Bálu; balahaaru iya ẹja. ³² Yo je akp̄uaru* ẹnya-ngweja l'ulo Bálu lẹ Samériya. ³³ Éhabu dobekwaruphu Ashera; bya emefua iphe ọdo gude kpatsua Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu ẹhu-eghughu; karia kẹ ndu ọp̄hu vuhawa iya ụzo.

³⁴ Ọ bụ l'oge kẹ Éhabu bẹ Hiyelu kẹ Bételu kp̄uru Jéríko. O phuru iya ishi ọkpara iya nwoke, aza Ebiramu t'ọ t̄a ntọ-l'alì mkp̄ukpu ono; phukwaa ya phu ishi mbuhu-ime iya kẹ nwoke, aza Segubu t'ọ kp̄ua ọnu ẹke ee-shije abahụ mkp̄ukpu ono. Yo relephu ẹge ono, Ojejoje shihawa l'ọnu Jóshuwa Nunu kfua ono.

17

Elayija ebuchi mini

¹ Ya ndono; Elayija kẹ Tishibe l'alì Giledu abya asụ Éhabu: “Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu -nọdu-a ndzụ ẹge ọ nọ iya-a; mbụ onye ono, ya ejeru ozi ono; b'ẹ to nwekwa l'iji adaa; ọp̄hu mini 'achìdi l'ime afa olemole nta-a; gbahalephu lẹ ya s̄uru t'ọ ch̄ia.”

² Ojejoje abya ekfuru n̄ Elayija; s̄u iya: ³ “Gbeshi; shia ụzo ẹnyanwu-ahata je edomia onwongu lẹ l'iku nggele Keritu l'ụzo ẹnyanwu-ahata Jódanu. ⁴ Ọ bụ lẹ nggele ono; bẹ ìi-nọdu angụ mini. Kẹ nri bẹ ya kfuwaru ụnwu ọp̄hegu t'ọ wotajeru ngu nri l'ẹke ono.”

⁵ Ya ndono; Elayija atụgbua je emee ẹge ono, Ojejoje s̄uru iya t'ọ mee ono. Yọ t̄ugbua je anọdu lẹ mgboro nggele Keritu l'ụzo ẹnyanwu-ahata Jódanu. ⁶ O -be l'utsu; ụnwu ọp̄hegu ewotaru iya nri; m̄e an̄. O -be l'urenyashi; yo wotakwaru iya ph̄u nri; m̄e an̄. Yọ buru lẹ nggele ono bẹ ọnguje mini.

⁷ A nọyaa; nggele ono atahụ; k̄ele mini ta ch̄idu l'alì ono.

Elayija yẹle nwanyi Zárefatu

⁸ Tọ d̄u iya b̄u; Ojejoje abya ekfuru yeru Elayija; s̄u iya: ⁹ “Gbeshi; jeshia Zárefatu lẹ Sayidonu je anọdu l'ẹke ono. O nweru nwanyi, nji iya ẹ-ta nọhedu, bu l'ẹke ono, ya kfuwaru t'ọ n̄je ngu nri.” ¹⁰ Ya ndono; Elayija egbeshi; yọ buru iya oje Zárefatu. Yo rulephu obu-edukfu mkp̄ukpu ono; yo nweru nwanyi, nji iya ẹ-ta nọhedu, nọ l'ẹke ono akpata nk̄u. Elayija ekua ya; s̄u iya: “Byiko; kuta n̄ nwamini ye l'iphe wotaru iya t̄e ya nḡua” ¹¹ Nwanyi ono atụgbua t̄e ya je ekutaru iya mini ono; Elayija ekua ya; s̄u iya: “Byiko; wotafuaru iya n̄ nwa buredi.”

¹² Nwanyi ono asụ iya: “Ya gudekwa ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke, nọ ndzụ l'ekfuru ngu lẹ ya te nwekwa buredi. Iphe, ya nweru kp̄u b̄ukwa nwọchi-l'ẹka nt̄u iphe, eegudeje eghe buredi, nọ l'efere; m̄e nwa man̄, nọ l'ite-man̄. Ọo ya b̄e ya akpata nk̄u-a t̄e ya bah̄u je emee ya ẹge ȳele nwatibe iya e-ria. Ẹphe -ritsua ya; ẹphe anw̄shihu.”

¹³ Elayija asụ iya: “Ba ts̄ushi egvu. Laa je emee ya ẹge ono, i kfuru ono. Ọlobu t'ì vuoduru ụzo ghetaru ȳebedua nwa buredi, ha nwansh̄i l'iphe ono; wotaru iya. Teke e metsuaru; nggu eghetawaru kẹ nggu lẹ nwatibe ngu. ¹⁴ K̄ele Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu s̄uru: ‘L̄e nt̄u iphe buredi ta

* **16:32** 16:32 Iphe “Bálu” b̄u b̄u “nnajiufu”. Iphe ọ b̄u b̄u l'ọo nnajiufu b̄u ẹpha, ẹphe ekuje agwa ẹphe, b̄u Bálu.

byadu bya a-gvụ agvugvu l'efere ono; ophu ite-manu ono ta byadu a-no iphoro jeye mboku, Ojejoje e-me te mini chia l'ali-a.' ”

¹⁵ Nwanyi ono atugbulekwaphu je emee ege Elayija kfulu iya. Ya ndono; nwanyi ono; ndibe iya; me Elayija abya enweru nri, epe erije mboku-mboku. ¹⁶ Ntu iphe buredi ono ta agvubua agvugvu l'efere ono; ophu manu ta gvubua l'ite-manu ono, bu iya bu ege ono, Ojejoje shi l'onu Elayija kfula ya ono.

¹⁷ A nonyaa; iphe-ememe egude nwatibe nwanyi ono, bu iya nwe ulo ono. Iphe-ememe ono l'aka njo eje; jeye nwata anwuhu. ¹⁸ Nwanyi ono asu Elayija: “Nggube onye ke Nchileke; ?bu ngunu be ii-su le ya meru ngu? ?I byaru t'i nyataru iya ejo iphe, ya meru; shi ege ono gbua nwatibe iya?”

¹⁹ Elayija asu iya: “T'o kee ya nwata ngu ono!” Elayija ekuta nwata ono kuba l'ulo-eli, eke onoduje; je enyobe iya l'oshi-azee ya. ²⁰ Yo bya araku Ojejoje; su iya: “Nggube Ojejoje, bu Nchileke iya; ?i mefuaru t'ejo akpamara owaa dakfuta nwanyi-a, nji iya e-ta nohedu-wa, ya no le nk'iyaa; ke t'i gbua nwatibe iya?”

²¹ Elayija ewota onwiya machia l'eli nwata ono ugbo eto; bya araku Ojejoje; su: “Byiko; Ojejoje, bu Nchileke iya; menua te nwata-wa laphuta azu!”

²² Ojejoje anua olu Elayija. Nwata ono awata otu ume; korohuwaphu. ²³ Elayija ekuta nwata ono; shi l'ulo-eli ono nyizita le k'ali; je ekee ya nne iya; su iya: “Owaa nwa ngu; o nokwa ndzu.”

²⁴ Nwanyi ono asu Elayija: “O nta-a be ya maru l'i bu onye ke Nchileke; okfu, Ojejoje shi l'onu ngu kfula aburu okpobe-okfu.”

18

Elayija yele Obedaya

¹ A nokwaru ophu baru ishi; l'afa k'eto k'ophu ejo mkpo-anwu ono byaru; Ojejoje abya ekfulu yeru Elayija; su iya: “Je eworu onwongu koshi Ehabu; ya e-me te mini chia le mgboko.” ² Ya ndono; Elayija ejeshia je eworu onwiya koshi Ehabu.

Teke ono be ejo-egu ono shikpooru okpobe ike le Sameriya. ³ Ehabu abya ekua Obedaya, bu onye ishi, eletaru iya ufu-eze enya. Obedaya bu onye Ojejoje duru le nsu nshinu; ⁴ kele teke Jezebel shi egbushi ndu nkfuchiru Ojejoje be Obedaya chitaru epe ukporo madzu ise je edomishia l'ogba. O doru epe ukporo madzu labu l'umadzu iri iri l'ogba lanu; l'anu epe nri; me mini angungu. ⁵ Ehabu asu Obedaya: “T'ayi jegbakota ali-a l'eke nwogvu; me nsuda nsuda notsua; ke l'o nweru ege oo-du; ayi aphua eke iru-eswa no; shi ege ono dzota inya ayi; me inya-mulu ayi ndzu; t'eku ayi ba agvu l'o ha.” ⁶ Epe abya ekee ali ono ege epe e-shi jegbakota iya. Ehabu eshia ekalanua; Obedaya eshia eka iya ophu.

⁷ Obedaya ejenyaa; yele Elayija abya edzuda. Obedaya ahubelekwa iya phu ama; byishi ikpere; su iya: “Onye nwe mu nu, bu Elayija! ?Bu nggu ndo-o?”

⁸ Elayija asu iya: “L'o kwa iya. Tugbua je ekfulu onye nwe-ngu nu le Elayija nokwa l'eke-a.”

⁹ Obedaya asu iya: “?Bu egbe ejo iphe ngunu be ya meru; meru iphe iime t'i nwuru yebe nwozi ngu ye Ehabu l'eka; t'o gbua? ¹⁰ Ojejoje, bu Nchileke ngu, nokwa ndzu; buru onye ekebe iya l'e to nwekwa mba; me ali-eze, nnajiufu iya te eziada t'e je ngu achochu. Mba; m'o bu ali-eze ophu

suru l'ẹ ti ọ́du ẹ nk'ẹphe; yọ nua ẹphe nte t'ẹphe ria l'ẹphe ta phudu ngu. ¹¹ Yọ buru iya b'ì byaru nta-a bya asu te ya je ekfuru onye nwe mu nu ẹ nggube Elayija no l'ẹke-a. ¹² ?Ya maru ẹke Ume Ojejoje a-paru ngu je edobe teke ya haru ngu l'ẹke-a tugbua. Ya -jelephu je ekfuaru iya Éhabu; yo rua; to phuhe ngu be oo-gbukwa iya. Ẹ yẹbe nwozi ngu, Ojejoje shi keshinu ya bu nwokoro dutaru ẹ nsọ. ¹³ Onye nwe mu nu ?ti nubunua iphe, ya meru teke ono, Jézebelu shi egbushi ndu nkfuchiru Ojejoje ono; mbu ẹge ya domiru ukporo ndu nkfuchiru Ojejoje ise l'ogba? Ya domishiru ẹphe ukporo madzu labu l'umadzu iri iri l'ogba lanu; l'anu ẹphe nri; me mini.* ¹⁴ Yọ buru nta-a b'ì bya asu te ya tugbua je ekfuru onye nwe mu nu ẹ Elayija no l'ẹke-a. Oo-gbukwa iya!"

¹⁵ Elayija asu iya: "Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ọ́du-a ndu ẹge o no iya-a; mbu onye ono, ya ejeru ozi ono; be ya koshifutaje Éhabu onwiya ntanu."

Éhabu yele Elayija edzuda

¹⁶ Ya ndono; Obedaya atugbua jekfushia Éhabu je ezia ya ẹya. Éhabu ejekfushia Elayija. ¹⁷ Éhabu aphulephu Elayija; su iya: "?Bu nggu ndo-o; nggube onye ono, akpa ndu Ízurelu ẹhu-a?"

¹⁸ Elayija asu iya: "Lẹ to bukwa yẹbedua akpa ndu Ízurelu ẹhu. O buchikwaa nggubedua; nggu ẹ ndibe nna ngu phe; ke l'unu haru ome ekemu Ojejoje; tsolahaa Bálu." ¹⁹ "Ngwaa; zia t'e je ekua ndu Ízurelu l'ẹphe ha t'ẹphe byakfuta iya ẹ Ugvu Kamelu. Chita unu madzu l'ukporo madzu labu l'umadzu iri ono, bu ndu nkfuchiru Bálu; me unu madzu ophu, bu ndu nkfuchiru Ashera ono; mbu ndu ono, Jézebelu anu nri ono t'ẹphe bya."

Elayija yele ndu nkfuchiru Bálu

²⁰ To du iya bu; Éhabu abya ezia; e je ekua ndu Ízurelu l'ẹphe ha; me ndu nkfuchiru Bálu; ẹphe edzua ẹ Ugvu Kamelu. ²¹ Elayija abya evudo ndu Ízurelu ono l'ẹphe ha l'ifu; su: "?Bu jeye teke ole be obu a-bo-beru unu ẹbo ẹge-a? O -buru l'o bu Ojejoje bu Nchileke; unu tsonuru iya. Teke bu l'oo Bálu bu iya; unu etsonuru iya."

Yo kfutsua ẹge ono; ophu ẹphe 'ekfuduru okfu yeru iya.

²² Elayija asu ndu ono: "L'o bu yẹbedua kpau be phoduru nu ẹ ndu nkfuchiru ke Ojejoje. Obenu ẹ ndu nkfuchiru ke Bálu be du unu madzu l'ukporo madzu labu ẹ madzu iri. ²³ T'a kputaru ayi oke-eswi labu. T'ẹphebedua hata oke-eswi lanu; gbua; bokashia ya; doo l'eli nkụ. Olobu t'ẹphe ba amukwaru oku ye iya. Yẹbedua e-gbua oke-eswi lanu ophu; bokashia ya; doo l'eli nkụ; ya ta amukwaru oku ye iya. ²⁴ Unu akpo-ku agwa unu; te yẹbedua kpo-ku Ojejoje. Onye ophu gude oku za oku; a maru l'o bu iya bu Nchileke."

Ndu ono l'ẹphe ha azua mgbede; su: "L'iphe, o kfuru du mma."

²⁵ Elayija asu ndu nkfuchiru Bálu: "Unu vuru ọ́zo hata oke-eswi lanu gbua; keshinu ophu unu ha l'igwe. Unu akpo-kua agwa unu; olobu; unu ba amukwaru oku ye iya." ²⁶ Ẹphe abya akputa oke-eswi lanu l'oke-eswi, a nuru ẹphe; gbua.

Ẹphe eshi l'utsu kpo-kua Bálu jeye l'echi oke-eswe; l'asuje: "Nggube Bálu; zanu ayi!" To du ophu, meru nu; to nwe onye yeru ẹphe onu. Ẹphe etsoru ẹnya-ngweja ono, ẹphe meru ono l'ete iya egvu mgburumgburu.

* 18:13 18:13 1 Eze 18:4.

²⁷ Yo be l'eswe; Elayija ajalaha a ẹphe ewena; sụ ẹphe: “Unu kushifua ya oku ike; ke l'ọ kwa agwa b'ọ bu. ?A maru; ?m'ọ nọ l'oke ọriri; ?t'ọ bu l'oome iphe; ?t'ọ bu l'o jeru iphe. A maru; ?bu mgbenya be ooku; t'unu kutee ya.”
²⁸ Ẹphe awata iya ọrashi ike; gude mma; me arwa l'egvujashi onwẹphe l'ẹge ome-l'ali ẹphe du; jeye mee awushilaha a ẹphe l'ehu. ²⁹ Ẹphe echia mkpu ono jeye ẹnyanwu abya eswee l'echi ishi; chia ya jeye teke aachije ẹja urenyashi; to nwe ọphu meru nu; to nwe onye yeru ẹphe ọnu; ọphu o nwekwanu onye geberu ẹphe nchi.

Ojejoje gude oku erepya ngweja Elayija

³⁰ Tọ du iya bu; Elayija asu ndu ono l'ẹphe ha: “Unu kpirita iya ntse.” Ẹphe akpirita; jekfube iya. Elayija abya edozia ẹnya-ngweja Ojejoje, e shi nwutsushia enwutsushi; ³¹ bya apata mkpuma iri l'ẹbo. Mkpuma iri l'ẹbo ono nọ-chiru ẹnya ikfu iri l'ẹbo unwu Jekọpu; mbu onye ono, Ojejoje kfujeru: “L'ẹpha iya a-buru Izurelu ono.” ³² Yo gude mkpuma ono kpataru Ojejoje ẹnya-ngweja. Yo bya egvua nsu, ha usa gvuphee eke ono mgburumgburu. ³³ Yo bya edoo nku ege ọo-du; bya egbua oke-eswi ono bokashia; doo l'eli nku ono; su: “Unu je ekujishia mini l'ite-mini ẹno; bya awua l'eli ngweja-ukfuru-a; me le nku-wa.”

³⁴ Yo su ẹphe: “Unu je ekutafua ya k'ugbo ẹbo” Ẹphe eje ekutafua k'ugbo labu.

Yo su ẹphe: “Unu je ekutafua k'ugbo ẹto.” Ẹphe eje ekuta iya k'ugbo ẹto. ³⁵ Mini ono eshi l'eli ẹnya-ngweja ono; bya eji nsu ono, e bupheru mgburumgburu ono ejiji.

³⁶ Oge teke eegwoje ngweja urenyashi erulephu; Elayija, bu onye nkfuchiru Ojejoje abya akpirita ntse; su: “Nggube Ojejoje, bu Nchileke ke Ebirihamu; ke Ayizaku; me ke Izurelu; menua t'a maru ntanu l'ọ bu nggu bu Nchileke le Izurelu; me t'a maru le ya bu nwozi ngu; me l'iphe-a, ya meru-wa be bu iphe, i suru te ya mee. ³⁷ Zanu ya oku nggube Ojejoje; zanu ya oku; k'ọphu ndu-a a-maru l'ọ bu nggube Ojejoje bu Nchileke; buru nggu bu onye e-me te egomunggo ẹphe laphuta azu.”

³⁸ Oku eshiwaphu Ojejoje l'eka bya ekepyashia ngweja ono; kee nku ono; kee mkpuma ono; kee ẹja, nọ l'ali; mbu kee kee mini ono, jiru nsu ono.

³⁹ Ndu ono l'ẹphe ha aphu iphe ono; dashia kpurumu kpurumu; rashia; su: “Ọ bu Ojejoje bu Nchileke-o! Ọ bu Ojejoje bu Nchileke!”

⁴⁰ Elayija asu ẹphe: “Unu nwukoo ndu nkfuchiru Balu ono. Unu be ekwekwa t'o nweru ẹphe onye ọphu e-pyofu nu!” Ẹphe anwukoo ẹphe; Elayija achita ẹphe jeshia le nsuda Kishonu je eworu ẹphe gbushia l'ẹke ono.

Mini achi

⁴¹ Ya ndono; Elayija asu Ehabu: “Tugbua je eria nri; nggu angua iphe; ke l'ephu oke mini aphwakwa.” ⁴² Ehabu atugbua te ya je eria; ngua. Elayija eje enyihu eli eli Ugvu Kamelu; je efurita; kpupyabe ifu le mgbaku ikpere iya.

⁴³ Yo su nwozi iya: “Tugbua nta-a je eleedu ẹnya l'uzo eze ẹnimu.”

Nwozi iya ono atugbua je elee ẹnya; bya asu iya: “Le to nwekwa iphe, nọ l'ẹke ono.”

Yo su iya t'o jee ya ege ono ugbo esaa.

⁴⁴ Yo be le k'esaa ya; nwozi iya ono asu iya: “Lenu; urukpu, habelephu l'obu eka madzu be shikwa l'eze ẹnimu ono akpu-lihu.”

Elayija asụ iya: “Tugbua je ekfuru Éhabu: ‘T’o dozia ugbo-inya iya gbagbua lashia. A nonyaa; oke mini anmabudo iya.’ ”

⁴⁵ A nõtalephu nwanshì; igwe erua eruru; jihu uji; phèphèphè awata ephephe; oke mini awata achìchi. Éhabu agbaru lashia Jézerilu. ⁴⁶ Ike Ojejoje abya Elayija l’èhu; yò chíta uwe iya; kee onwiya; gbagbua je evuru Éhabu ụzo rua Jézerilu.

19

Elayija agbaru Jézebèlu ọso

¹ Éhabu abya akọkotaru Jézebèlu iphemiphe ọbule, Elayija meru; mē l’ège o gude ogu-mbeke gbushikota ndu nkfuchiru Bálu. ² Jézebèlu abya ezia t’e je ezia Elayija; sụ: “T’alì gwakwaa ya ọchi; mbụ mee ya ọdu-geme; m’o rua egbe nta-a echile; ya te emewa ndzụ ngu t’ọ dụ l’ọ bụ kē ndu nkfuchiru Bálu ono.”

³ Elayija atsulaha a egvu; ye ọkpa l’ọso. Yo rua Besheba l’alì Júda; woru nwozi iya haa l’èke ono. ⁴ Yèbedua l’onwiya ejee ije abalì ophu bahụ l’echi-ègu. Yo rua l’ukfu oshi junipa; bya adugaru; kfulaha a nù Nchileke t’o me tē ya nwuhu. Yò sụ: “O dzuwaru. Byiko Ojejoje; wotanu ndzụ iya; kēle ya ta kadụ ndiche iya phē mma.” ⁵ Yo kfutsua ège ono; bya aze-zita l’ukfu oshi ono; mgbenya atụ iya.

A bya ele ọnya; ojozi-imigwe lanụ abya akpaa ya ẹka; sụ iya: “Gbeshi; ria nri.” ⁶ Elayija abya achikaa ọnya; phua ishi buredi, e gheru l’ovovo-ọku; mē ite, mini, a sùberu iya l’uzo ishi. Yò abya eria; ngua; bya aze-zita ọdo.

⁷ Ojozi Ojejoje ono abya alaphuta azụ k’ugbo labụ; bya akpaa ya ẹka; sụ: “Gbeshi; ria nri; ọdumeka bē ike a-gvukwa ngu l’ije ọbu.” ⁸ Yo gbeshi bya eria nri; ngua mini. Yo gude ike nri ono, o riru ono jee ije ụkporo abalì labụ: eswe l’enyashi jeye yo jerua ugvu Hórebu, bụ iya bụ ugvu Nchileke.

⁹ Yo rua l’èke ono; bahụ l’ogba je aradụ. Ojejoje abya bya ekfuru yeru iya l’èke ono; sụ iya: “?Bụ ngunu bē iime l’èke-a; Elayija?”

¹⁰ Elayija asụ iya: “L’okfu ẹhu nggube Ojejoje; mbụ Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike evukwa mu ẹhu. Ishi iya aburu lē ndu Ízurelù hakotawaru ọgba-ndzụ ngu; bya enwutsushiwa ọnya-ngweja ngu; gude ogu-mbeke l’egbushi ndu nkfuchiru ngu. Yò bụwaru-a yèbedua nkinyi iya bē phoduru nù. Nta-a bē ẹphe achọwa ishi iya.”*

¹¹ Ojejoje asụ: “Tugbua je evudo l’ifu Ojejoje l’eli ugvu; kēle Ojejoje abya esweta.”

Tò dū iya bụ; oke phèphèphè, ha nshinu abya ezilaha a; agbawashi ugvu ono; l’agbakposhi eze mkpuma, nọkota l’ugvu ono kē yọgiri-yogiri l’ifu Ojejoje ono. Ọ bụ lē Ojejoje ta nọdu lē phèphèphè ono. Phèphèphè ono ezibuhulephu; alì awata ọnma jijiji; ọphu Ojejoje ‘anọdu l’alì-ọnma-jijiji ono. ¹² Alì anmatsulephu jijiji; ọku awata adzudzu; ọphu Ojejoje ‘anọkwa l’ọku ono. Ọku ono anyihulephu; a wata ọdzu ndzụmuka. ¹³ Elayija anụ ya; bya egude uwe iya kwechia onwiya ifu; lufuta bya evudo l’onu ọgba ono.

Yò nweru olu lanụ, sụru iya: “?Bụ ngunu bē iime l’èke-a; Elayija?”

¹⁴ Elayija asụ iya: “Iphe kē nggube Ojejoje; mbụ Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bē shihawa evu mu evuvu; kē lē ndu Ízurelù bē hakotaru ọgba-ndzụ ngu; nwutsushiwa ọnya-ngweja ngu; gude ogu-mbeke l’egbushi

* 19:10 19:10 1 Eze 19:14; Róm 11:3.

ndu nkfuchiru ngu. Yò bụwaru yèbedua nkinyi iya bẹ phọduru nụ. Nta-a bẹ ẹphe achọwa ishi iya.”

¹⁵ Ojejoje asụ iya: “Laphu azụ; shia ụzo ọpụ i shiru jeshia echi-egu Damásukosu. Teke i ruru; nggu awua Hazelu manụ l'ishi t'ọ bụru eze ndu Áramu. ¹⁶ Wua Jéhu Nimishi manụ l'ishi t'ọ bụru eze ndu Ízurelu; nggu awua Eláyisha Shafatu ké Ébèlu-Mehola manụ l'ishi t'ọ nọ-chia ẹnya ngu; bụru onye nkfuchiru Nchileke. ¹⁷ Onye gbalaru nụ tẹ Hazelu be egbu iya; Jéhu egbua ya. Onye gbalaru nụ tẹ Jéhu be egbu iya; Eláyisha egbua ya. ¹⁸ Obenu lẹ ya dobelerua unu umadzu iri l'esaa l'ụkporo madzụ iri l'alí Ízurelu, bụ ndu ẹ-te wotabua ikpere byishiru Bálu; baaru iya ẹja; tọ bụ l'ẹphe tsujeru iya ọnu.”

Elayija yele Eláyisha

¹⁹ Tọ dū iya bụ; Elayija eshi l'ẹke ono lufu; je aphua Eláyisha Shafatu l'ẹke o gude ụkporo oke-eswi l'oke-eswi ẹno l'akọ ọkọri. Elayija ejekfushia ya; je ewota ukpo iya gbaphua ya l'ẹhu. ²⁰ Eláyisha ahakọta oke-eswi ono; gbatoru Elayija. Eláyisha asụ iya: “Tẹ ya je anmaa nne lẹ nna iya akpa;† ya abya etsoru ngu.” Elayija asụ iya: “T'ọ je. Ọlobu; nyatakwa iphe ya meru iya.”

²¹ Eláyisha aparu iya haa laphushia azụ; je egbushikota oke-eswi iya phụ. Yo gude oshi ono, e gude gakọo ya ono; shia anụ iya. Yo metsua bya eworu iya keeru ndiphe; ẹphe ataa. Yo gbeshi teke ono tsoru Elayija; jelahaaru iya ozi.

20

Bénu-Hadadu etso ndu Samériya ọgu

¹ Bénu-Hadadu, bụ eze ndu Áramu abya achikobe ndu soja iya l'ẹphe ha. Yele ụkporo ndu eze lẹ ndu eze iri l'ẹbo atugbabe; ẹphe l'inya; mę l'ugbo-inya ẹphe. Ẹphe eje ekee k'ọgu; yechia Samériya; tso ẹphe ọgu.

² Yo zia ndu ozi t'a bahụ lẹ mkpukpu je ezia Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu: “Ọwaa iphe Bénu-Hadad kfuru: ³ 'Mkpọla-ọcha ngu; mkpọla-ododo ngu bụkotakwa nk'iya. Unyomu ngu; mę unwegirima ngu ndu ọpụ kakọta ọma mma abụkwaruphu nk'iya.' ”

⁴ Eze ndu Ízurelu asụ: “Nngụbe eze, bụ onye nwe mu nụ; ọ bụ ẹge i kfuru bụ ẹge ọo-dụ. Yèbedua; mę iphemiphe ọbule, ya nweru enweru bụkota nke ngu.”

⁵ Ndu ozi ono alaphu azụ ọdo; bya asụ: “Ọwaa iphe Bénu-Hadadu ekfu.Ọ suru: 'Lẹ ya zihawaru t'ị chitaru iya mkpọla-ọcha ngu; mkpọla-ododo ngu; unyomu ngu phę; ọwaa unwegirima ngu. ⁶ Ọle l'egbe nta-a echile; bẹ ya e-ye ndu ozi iya t'ẹphe bya atua ụlo ngu; mę ké ndu ozi ngu vulavula. Iphe bụ iphe, ẹka ẹphe ruru, dū ẹphe mma bẹ ẹphe e-wota.' ”

⁷ Eze ndu Ízurelu abya ekua ndu bụ ọgurennya l'alí ono l'ẹphe ha; sụ ẹphe: “?Unu lewaru ẹge nwoke-wa achọ iya okfu? O ziru tẹ mu doberu iya unyomu mu; unwegirima mu; mkpọla-ọcha mu; ọwaa mkpọla-ododo mu; tọ bụkwa lẹ mu jikaru.”

⁸ Ndu bụ ọgurennya ono; mę ndu Ízurelu l'ẹphe ha; asụ iya: “T'ẹ b'ọ ngashiru iya nchị; ọpụ o kwetakwa iphe, o kfuru.”

† 19:20 19:20 L'okfu Híburu bẹ iphe ọ kwata kfua bụ tẹ ya je etsuta nne lẹ nna iya ọnu, bụ iya bụ tẹ ya je ekfuru ẹphe ẹge ya eje iya.

⁹ Tọ dọ iya bụ; Éhabu eziphu ndu ono, Bénu-Hadadu ziru ozi ono; sụ ẹphe: “Unu kfulu eze, bụ onye nwe mu nụ: ‘L'iphe ono, i vuru ụzo sụ te yẹbe nwozi ngu mee ono bẹ ya e-mekota. Ọ bụ lẹ k'ikperazu-a bẹ ya te emeghekwa.’ ” Ndu ono, byaru ozi ono alufu; je ezia Bénu-Hadadu iphe, e ziru ẹphe.

¹⁰ Bénu-Hadadu abya ezia ozi ọdo t'e je ezia Éhabu; sụ: “T'alị gwakwaa ya ọchi; mbụ mee ya ọdu-geme; m'ọ -buru lẹ ya te emedu lẹ Samériya kpukpoo ya ekpukpo.”

¹¹ Eze ndu Ízurelu asụ: “Unu kfulu iya l'onye kwaru onwiya ngwa-ọgu ta asajedu nsasa; gbahaa teke o mekputatsuaru l'ọgu.”

¹² Yọ buru teke Bénu-Hadadu yele ndu eze ndu ọphu nọtsua l'ulo-ekwa ẹphe angụ mee b'a byaru bya ezia ya ozi ono. Yọ sụ ndu soja iya: “Unu kwakọbe k'ọgu.” Ẹphe abya akwakọberu ndu Samériya ọgu.

Éhabu alu-gbu Bénu-Hadadu

¹³ Ya ndono; yo nweru onye nkfuchiru Nchileke, byakfutaru Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu bya asụ iya: “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: ‘?Ị phuru igweligwe ndu-a? Ya e-woru ẹphe ye ngu l'eka ntanụ; t'ii-makwanuru l'ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje.’ ”

¹⁴ Éhabu asụ iya: “?Bụ onye a-lụ ọgu ono?”

Onye nkfuchiru Nchileke ono asụ iya: “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: ‘Ọ bụ unwu ọgbo lanụ lẹ ndu soja ndu ishi obodo; bẹ a-lụ iya nụ.’ ”

Tọ dọ iya bụ: Éhabu asụ: “?Bụ ndu ole a-wata ọgu ono?”

Onye nkfuchiru Nchileke ono asụ: “L'ọ bụ unubedua.”

¹⁵ Tọ dọ iya bụ; yọ bya achikobe unwu ọgbo lanụ lẹ ndu soja ndu ishi mkpukpu ono. Iphe, ẹphe dọ bụ ukporo madzụ iri lẹ nanụ l'umadzu iri l'ebo.* E metsua; yọ bya achikobe ndu Ízurelu ndu ọphu kpakoru dọ unu madzụ iri l'esaa l'ukporo umadzu iri.† ¹⁶ Yọ buru l'eswe bẹ ẹphe tugburu jeshia teke Bénu-Hadadu yele ukporo ndu eze lẹ ndu eze iri l'ebo phụ, eyetaru iya ẹka phụ nọwa l'ulo-ekwa ẹphe ngutawa mee; k'ọphu bụ l'o me ẹphe l'enya. ¹⁷ Unwu ọgbo lanụ lẹ ndu soja ndu ishi obodo phụ evutaru ẹphe ụzo.

Bénu-Hadadu bẹ yefuhawaru ndu jeru bya agbaaru iya ama; sụ: “L'o nwekwaru unwoke, shi lẹ Samériya eje abya.”

¹⁸ Benuhedadi asụ ẹphe: “Ọ -buru l'ẹphe byaru k'odoo; unu kpukoo ẹphe lẹ ndzụ. Teke ọ bụ k'ọgu; unu kpukwaaphu ẹphe lẹ ndzụ.”

¹⁹ Unwu ọgbo lanụ ndu soja ndu ishi obodo ono evuru ụzo wufuta lẹ mkpukpu; ndu soja ọphu l'etso ẹphe. ²⁰ Onyenonu egbua onye ọphu ọ dagbaru yee ya. Ndu Áramu eye ọkpa l'oso; ndu Ízurelu achipyabe ẹphe. Bénu-Hadadu, bụ eze ndu Áramu anọdu l'inya; gbalaa yele uphodu ndu agbaru iya inya. ²¹ Eze ndu Ízurelu atugbua je egudeshia inya ẹphe; me ugbo-inya ẹphe; gwee ndu Áramu ogwe ekfu.

²² E metsua; onye nkfuchiru Nchileke ono abyakfuta eze ndu Ízurelu ono; bya asụ iya: “Jekwa je akwakọbe ndu soja ngu; maru iphe, unu e-me. Kẹ l'oge mini ọdungu k'afa ọdo rulephu; bẹ eze ndu Áramu a-byakwaru ngu ọgu ọdo.”

²³ Ndu ishi l'ozi eze kẹ ndu Áramu abya ekfuaru iya; sụ: “L'iphe, meru iphe ndu Ízurelu ka ẹphe ike kwa l'agwa ẹphe bọtsua agwa eli ugvu.

* **20:15** 20:15 Iphe ọ bụ bụ 232. † **20:15** 20:15 Iphe ọ bụ bụ 7,000.

Ndege o bu l'eke daburu adaburu b'a luru ogo ono me ayi ga akakwa ephe ike. ²⁴ Iphe, ii-me bu t'i wofutsua ndu eze phu l'onodu ephe; wotachia ndu ishi ndu soja dochia enya ephe. ²⁵ Nnggu achita ndu soja, ha l'obu ndu ophu e gburu egbugbu; me inya; me ugbo-inya, ha l'obu ophu tufashihuru nu; t'ayi jekfu ephe ogo l'eke, daburu adaburu. Ayi kafutaje ephe ike." Bénu-Hadadu ekwe; bya emee iphe, ephe kfuru iya.

²⁶ Yo rulephu l'oge mini odungu l'afa ophu tso iya nu; Bénu-Hadadu achikobe ndu Áramu ephe ejeshia Afeku; t'ephe je etso ndu Ízurelu ogo. ²⁷ Ndu ke Ízurelu akwakobe k'ogu; wu-kfushia ephe. Ndu ke Ízurelu adoo uzi labu l'obu unwu ndokobe egbu; ghaaru ndu Áramu ifu; obenu le ndu ke Áramu chikoru mgboko-egu naa.

²⁸ Onye ke Nchileke abya asu eze ndu Ízurelu: "Owaa iphe Ojejoje ekfu: 'Le keshinu ophu ndu Áramu gude onu ephe su le Ojejoje bu agwa, ereje ire l'eli ugu; l'e too rejedu ire le nsuda; be ya a-chita igwe ndu-a l'ephe ha ye ngu l'eka; t'i makwanuru l'o bu yebedua bu Ojejoje.' "

²⁹ Ephe adoo cheeru onwephe ifu abali esaa. Yo be le mboku k'esaa; ephe awogbabe onwephe l'ogu ono. Ndu Ízurelu egbu ndu Áramu ukporo unu unwoke iri l'ebo; l'unu unwoke iri,‡ bu ndu soja k'okpa l'ujiku lanu. ³⁰ Ndu ophu e gbuphodoru; be gbabarule Afeku; upho-mkpuma mkpukpu ono eze tugbu ukporo unu madzu ugbo eto; l'unu madzu esaa; l'ukporo madzu iri.§ Bénu-Hadadu agbalaa je edomia onwiya l'ime ime ulo, no le mkpukpu ono.

Éhabu edobe Bénu-Hadadu ndzu

³¹ Ndu ozi Bénu-Hadadu abya asu iya: "Lenu; ayi nuru le ndu eze ndu Ízurelu be aphuje imiko. T'ayi nmaru uwe-aphu l'ukfu; rikua onwayi eri l'ishi; jekfushia eze ndu Ízurelu. O nweru ege oo-du; yo dobe ngu ndzu."

³² Ya ndono; ephe abya anmaa uwe-aphu l'ukfu; kee eri l'ishi jekfushia eze ndu Ízurelu je asu iya: "Onye ozi ngu Bénu-Hadadu suru ege-a: 'Byiko hanua ya te ya nodu ndzu.' "

Eze aji ephe: "?O nokwadu-a ndzu? O kwa nwunne iya b'o bu nu."

³³ Ndu ozi Bénu-Hadadu l'egpekpelephu iphe, e-shi iya l'onu lufuta. Ephe anatakebe iya okfu l'onu; su: "Iye; mbu nwunne ngu Bénu-Hadadu."

Yo su ephe: "Unu je eduta iya t'o bya." Bénu-Hadadu erutalephu; Éhabu emee t'o nyihu l'ugbo-inya iya.

³⁴ Bénu-Hadadu asu iya: "Mkpukpu ono, nna mu nataru nna ngu ono be ya a-nu-phukota ngu azu; nggu emee eke aa-noje azuru ngu aswa le Damasukosu ege ono, nna nk'iya meru le Samériya ono."

Éhabu asu: "Le ya e-gude k'ogba-ndzu ono; haa ngu t'i la." To du iya bu; ephe eworu ndzu gbaa; Éhabu aparule haa; yo lasha.

Aanma Éhabu ikpe ke l'o haru Bénu-Hadadu

³⁵ Yo nweru onye lanu le ndu nkfuchiru Nchileke, Ojejoje suru t'o su onye ophu: "Byiko; t'o chia ya iphe." Onye ono ajika iya ochi iphe ono. ³⁶ To du iya bu; onye nkfuchiru Nchileke ono asu iya: "Lenu; keshinu ophu i jikaru ome iphe, Ojejoje kfuru; b'i -haa ya l'eke-a nta-a lufu; be agu a-dzugbukwa ngu." Nwoke ono eshilephu l'eke ono lufu; agu eworu iya dzu-gbu.

‡ 20:29 20:29 Iphe o bu bu 100,000. § 20:30 20:30 Iphe o bu bu 27,000.

³⁷ Onye nkfuchiru Nchileke ono abya aphua onye odo; yo su iya: "Byiko; chinua mu iphe." Onye ono eworu iphe chia ya; meka iya iphe. ³⁸ Onye nkfuchiru Nchileke ono alufu; je evudo l'iku esu-uzo; kwaberu eze. Yo gude iphe kechia onwiya ifu; t'a ba ma l'oo ya. ³⁹ Eze eswedelephu; onye nkfuchiru Nchileke ono arashia; su iya: "Le yebe nwozi ngu be bahuru l'ifu ogo; yo nweru nwoke, dutaru onye o kputaru le ndzu bya asu iya: "Te ya leta onye ono enya. Teke o gbalaru; ishi iya alaa l'ugwo iya; odumeka ya akfa ekpa mkpola-ocha." ⁴⁰ To du iya bu; yebe nwozi ngu akwaa le mee owaa; mee owaa; nwoke agbalaa."

Eze ndu Izuru asu iya: "L'o kwa iphe, gbaru ngu ndono. O kwa nggu b'o shi l'onu."

⁴¹ Ya ndono; onye nkfuchiru Nchileke ono aphufu-kebe iphe ono, o gude kechia onwiya ifu ono; eze ndu Izuru abya amaru l'o bu onye lanu le ndu nkfuchiru Nchileke b'o bu.

⁴² Yo su eze: "Owaa iphe Ojeje ekfu: 'Le keshinu ophu i haru onye ya kpeburu t'o nwuhu; yo laa ke mmanu; be ishi ngu a-lakwa l'ugwo ishi iya; ndu nke ngu alaa l'ugwo ndu nk'ia.' "

⁴³ Eze ndu Izuru atugbua lasha l'ufu-eze iya le Sameriya. Iphe aburu iya iwe; l'atsukwa iya phu l'ehu.

21

Mgbo vayinu Nebotu

¹ O nweru mgbo vayinu, no le Jazerilu l'iku ufu-eze Ehabu, bu eze le Sameriya. Onye nwe iya nu bu Nebotu ke Jazerilu. ² Yo be ujiku lanu; Ehabu asu Nebotu: "T'o nunu iya mgbo vayinu iya-a te ya mee mgbabu, ya a-kobeje ekwo-ophe; keshinu ophu o no l'iku ufu iya. Ya e-gude mgbo vayinu ophu ka mma gbanweta iya; m'o kwanu ya egude okpoga kfa ngu aswa iya."

³ Nebotu asu Ehabu: "Te Ojeje be kwekwa te ya woru oke-ali nna iya phe nu ngu."

⁴ Ehabu atoru gbudagbuda; gude iwe lasha l'ufu iya; kele Nebotu ke Jazerilu be suru le ya taa nudu iya oke-ali nna iya phe. Yo lasha; je agbanwua ifu; jika ori nri. ⁵ Jzebelu, bu nyee ya abya abata; bya asu iya: "Bu ngunu b'i gbanwuru ifu ege-a ke be eri nri?"

⁶ Ehabu asu iya: "L'iphe, kparu iya nu bu le ya kfuru Nebotu ke Jazerilu t'o ree ya mgbo vayinu iya te ya kfa ya aswa iya l'okpoga; odumeka te ya nu iya mgbo vayinu odo l'ugwo iya; m'o buru l'o du iya mma. Obenu l'o suru le ya ta anudu iya mgbo vayinu iya."

⁷ Nyee ya; mbu Jzebelu asu iya: "Bukwadia nggu bu eze ndu Izuru to? Gbeshi ria nri ngu; obu atso ngu ena. Ya a-nataru ngu-a mgbo vayinu Nebotu ke Jazerilu."

⁸ Ya ndono; Jzebelu abya egude epha Ehabu deshia ekwo; gude iphe-ohubama, Ehabu egudeje anyachishi ekwo nyachishia ya; woru iya keshiaru ndu bu ogurennya; me ndu nweru enya, bu ndu phe le Nebotu chikoru buru le mkpukpu.

⁹ Iphe, o deru l'ekwo ono bu:

"Unu tua onu mboku unu a-swige. O rua mboku ono; unu dobe Nebotu l'onodu, ha nshinu l'echi oha. ¹⁰ Unu eyeru iya ndu bu ejo madzu ebo t'ephe nodu iya l'ifu; gbaa ya ire l'o kfururu Nchileke; abya ekfutoo eze. Teke ono; unu akpufu iya je atugbua ya le mkpuma."

¹¹ Tọ dọ iya bụ; ndu mkpụkpu; mbụ ndu bụ ọgurennya; mę ndu nweru ęnya, bu lę mkpụkpu Nebotu phę emee ęge Jęzebelu deru l'ękwo ono, o deru keshiaru ęphe ono. ¹² Ęphe abya atụa ọnu mbọku aa-swị aswịswi; woru Nebotu dobe l'ọnodu, ha nshinu l'echi ọha. ¹³ Ndu, bụ 'ọ-ga-lę-mkpa labu abata bya anodu iya l'ifu; gbalahaa ya ire; sụ: "Lę Nebotu kfururu Nchileke; kfutoshia eze." Ya ndono; ęphe akpufu iya azu mkpụkpu; je atụ-gbua ya lę mkpuma. ¹⁴ Ęphe emetsua bya ezia Jęzebelu: "L'a tųgbuakwaru Nebotu lę mkpuma; l'ọ nwuhuakwaru."

¹⁵ Anunu, Jęzebelu anu l'a tųgbuwaru Nebotu lę mkpuma; yọ sụ Ęhabu: "Tųgbua je anata mgbo vayinu Nebotu kę Jęzerilu phu; mbu ali ono, ọ jikaru lę ya tee redu ngu t'i kfu ya okpoga iya ono. Gbeshi je anata iya; lę Nebotu ta anọhekwa; ọ nwuhuakwaru." ¹⁶ Ęhabu anulephu lę Nebotu bę nwuhwaru nu; gbeshi jeshia lę mgbo vayinu Nebotu kę Jęzerilu ono; tę ya nata iya.

Elayija ekfu iphe, e-me Ęhabu

¹⁷ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Elayija kę Tishibe; sụ iya: ¹⁸ "Gbeshi; jee Sameriya; jekfu Ęhabu, bụ eze ndu Ịzurelu. Ęke ọ nọ nta-a bụ lę mgbo vayinu Nebotu, o jeru iya anata. ¹⁹ Kfuru iya: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: "I -gbutsuaru madu; bya anaa ya iphe iya? Sụ iya: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Ọ bụ l'ęke ono, nkuta mịcharu mee Nebotu ono; bę nkuta a-mịcha mee nk'iya!"

²⁰ Ęhabu asu Elayija: "I chowaru iya bya; ngube onye ọhogu iya?"

Elayija asu iya: "Iye; ya chokwaru ngu bya; kę l'i wowaru onwongu ree l'ęjo iphe l'ęnya Ojejoje. ²¹ 'Nta-a bę ya e-me t'iphe-ęhuka dakfuta ngu; eri ngu bę ya a-za l'ęza. Iphe, bụ onye bụ nwoke l'ufu Ęhabu bę ya ekpofu ekpofu l'ali ndu Ịzurelu: ohu; lę amadu. ²² Ya e-me ọnu-ulo ngu l'ọ bụ kę Jerobuwamu Nebatu; mę kę Baasha Ahija; kę l'i kpatsuaru iya ęhu-ęhughu; bya emee tę ndu Ịzurelu mee ęjo iphe.'

²³ "A bya l'ęhu Jęzebelu; Ojejoje kfukwaruphu; sụ: 'L'ọ nkuta a-ta anu Jęzebelu lę Jęzerilu.'

²⁴ "Iphe, bụ onye kę Ęhabu, nwuhuru lę mkpụkpu bụ nkuta a-ta anu iya. Onye ọphu nwuhuru l'echi-ęgu aburu nwenu, ęphe l'eli a-vuka anu iya."

²⁵ Ę to nwedu nwoke, dujeru l'ọ bụ Ęhabu; onye nyee ya Jęzebelu nwuru ye; yọ woru onwiya togboru ęjo iphe l'ęnya Ojejoje. ²⁶ O meru akpamara; kę l'ọ tsoru agwa l'ọ bụ ndu Amoru ono, Ojejoje chifuru l'ifu ndu Ịzurelu ono.

Ęhabu ata onwiya uta

²⁷ Ya ndono; Ęhabu anutsulephu iphe ono; gbajashia uwe iya; yee uwe-aphu; swilahaa aswịswi. Ooyeje uwe-aphu ono zeru azę; yee ya l'ęjephę gologolo.

²⁸ Ojejoje abya ekfuru yeru Elayija kę Tishibe; sụ iya: ²⁹ "I phuru-a ęge Ęhabu byawaru bya ewozita onwiya ali l'ifu iya? Keshinu ọphu o wozitaru onwiya ali l'ifu iya bę ya te emehedu t'iphe-ęhuka ono bya teke ọ nọ ndzu. Ya e-wota iphe-ęhuka ono doberu ọnu-ulo iya l'oge kę nwa iya."

22

Iphe, Mikaya phuru l'ehu Éhabu
(2 Iphe 18:2-27)

¹ A nọ afa ẹto; ndu Áramu; ẹphe lẹ ndu Ízurelu ta alu ọgu. ² Yọ bọru l'afa k'ẹto ono bẹ Jehoshafatu, bọ eze ndu Júda kpakfuru Éhabu, bọ eze ndu Ízurelu.

³ Eze ndu Ízurelu aji ndu ozi iya: “?Unu marua l'ọ bọ ayibedua nwe Rámọtu-Gíledu; to nwe iphe, ayi eme; t'ayi nafuta iya l'ẹka eze ndu Áramu?”

⁴ Ya ndono; yọ ji Jehoshafatu: “?M'oo-tsoru iya je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu tọo?”

Jehoshafatu asu eze ndu Ízurelu: “Nggú l'iya bukwa nanu. Ndu nke iya; me ndu nke ngu aburu nanu. Inya iya; me inya nke ngu aburu nanu.”

⁵ Jehoshafatu asu iya: “T'ọ kpataodukwa ishi; maru iphe, Ojejoje e-kfu.”

⁶ Tọ du iya bọ; eze ndu Ízurelu abya achikobe ndu nkfuchiru, ruru unu madzu; ji ẹphe: “?Ya e-je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; tọo tẹ ya be ejeshi?”

Ẹphe asu iya: “T'o je; kele Nnajiufu e-woru mkpukpu ono ye yẹbe eze l'ẹka.”

⁷ Jehoshafatu asu: “?To nwedu onye nkfuchiru Ojejoje, nọ l'ẹke-a t'ayi kpata iya ishi?”

⁸ Eze ndu Ízurelu asu iya: “L'o nwefukwaaru onye lanu, ayi e-shi l'ẹka iya kpata Ojejoje ishi. Ọle onye ono du iya ashị; kẹ l'e to kfubua okfu oma l'ehu iya; gbahalephu ẹjo iya. Onye ono bọ Mikaya Imula.”

Jehoshafatu asu: “Eze; be ekfuhekwa ẹge ono ọdo.”

⁹ Tọ du iya bọ; eze ndu Ízurelu abya ekua nwozi iya nanu; su iya: “T'o duta Mikaya Imula t'ọ bya nta-a nta-a.”

¹⁰ Ya ndono; eze ndu Ízurelu yele Jehoshafatu, bọ eze ndu Júda eyeshia uwe eze ẹphe; sugatsuaru l'aba-eze ẹphe l'ẹke eetsuje balı l'onu ẹke e shi abahu l'obu-edukfu Samériya; ndu nkfuchiru ono l'ẹphe ha a-nọdu ẹphe l'ifu ekfugbaa iphe, ẹphe ekfu. ¹¹ Zedekaya Kenana egude igwè meshia mpo; bya asu: “Lẹ Ojejoje, bọ Nchileke suru: ‘Lẹ mpo-wa; bẹ ii-gude adu ndu Áramu jeye teke ii-kpochafu ẹphe.’ ”

¹² Olu ndu nkfuchiru ono l'ẹphe ha aburu iphe lanu: “T'o je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; je emekputa; kele Ojejoje e-woru-a mkpukpu ono ye nggube eze l'ẹka.”

¹³ Onye ono, jeru oku Mikaya ono asu iya: “Lekwa; l'olu ndu nkfuchiru ophu bẹ wukwaru nanu; l'ekfu lẹ k'oma a-duru eze. Byiko; tẹ okfu nggu lẹ ndu ophu bukwaru nanu; mbu t'i kfukwaa okfu, du mma.”

¹⁴ Mikaya asu: “Kamenu; ọ bulekwaphu iphe, Ojejoje kfuru iya; bẹ ya e-kfu.”

¹⁵ Mikaya abyaruta; eze aji iya: “Mikaya; ?bọ t'ayi jee ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; tọo t'ayi be ejeshi?”

Mikaya asu iya: “Ngwaa; jenu je emekputa ẹphe. Ojejoje e-woru-a mkpukpu ono ye nggube eze l'ẹka.”

¹⁶ Eze asu iya: “?Bọ ugbo ole bẹ ya a-rọ ngu t'i gude ẹpha Ojejoje kfuaru iya ire-lanu?”

¹⁷ Mikaya asu iya: “Lẹ ya phuru ẹge ndu Ízurelu l'ẹphe ha gbakashihuru nanu nanu l'ugvu l'ọ bọ aturu, ẹ-te nwedu onye nche. Ojejoje asu: ‘Lẹ ndu-a te nwedu onye ishi. Ọo ya bọ t'onyenonu lashia l'ufu iya l'ehu-agu.’ ”

¹⁸ Eze ndu Ízurelu asụ Jehoshafatu: “?Ya te kfuhaadaru ngu l'ẹ to kfudu iphe, dị mma l'ishi iya; gbahaa ẹjọ iya?”

¹⁹ Mikaya ekfukwaru iphe, ookfu; sụ: “Ngwaa; ngabẹ nchị nwa iphe, Ojejoje kfuru: Ya phuru Ojejoje l'ẹke ọ nọ l'aba-eze iya; ndu ojozi-imigwe agbaa ya mgburumgburu: ndu vudo iya l'ẹka-utara; ndu evudo iya l'ẹka-ibyita. ²⁰ Ojejoje asụ ẹphe: ‘?Bụ onye e-je ekfubuta Éhabu t'o je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; k'ọphu ishi iya e-phuhu l'ẹke ono?’

“Onye ọwaa -lufuta; yo kfua iphe lanu; onye ọdo -lufuta; yo kfua ọdo. ²¹ E metsua; ojozi lanu alufuta bya evudo l'ifu Ojejoje; sụ: ‘L'ọo yẹbedua e-je ekfubuta iya.’

²² “Ojejoje aji iya: ‘?Nanu ẹge ii-shi kfubuta iya?’

“Yọ sụ: ‘Lẹ ya e-je aburu nwamaa ẹjọ-ire je anọdu l'ọnu ndu nkfuchiru Éhabu.’

“Ojejoje asụ iya: ‘Je; l'ii-kfubuta iya-a; je emee ya ẹge ono.’

²³ “Ọo ya bụ; t'ị maru lẹ Ojejoje yewaru ndu nkfuchiru ngu l'ẹphe ha nwamaa ẹjọ-ire l'ọnu. Ojejoje kfuakwaru ọkpụ-akpọhu tukobe ngu l'ishi.”

²⁴ Ya ndono; Zedekaya Kenana eje ebyiaru iya Mikaya l'ishi nchị; sụ iya: “?Nanu ẹge Ume Ojejoje shiru lufu yẹbedua l'ẹhu; bya ekfuru yeru ngu?”

²⁵ Mikaya asụ: “Mbọku, ịi-maru bụ mbọku ono, ii-je edomia onwongu l'ime ime mkpura ono.”

²⁶ Eze ndu Ízurelu asụ ẹphe: “Unu kpụta Mikaya kpụ-kfu Amonu, bụ ọ-chi-ọha mkpukpu; mẹ Jowashi, bụ nwa eze. ²⁷ Unu asụ ẹphe l'eze: ‘Unu tų-chia onye-a l'ọka-mkpọro; tųbataje nwa nri atųbata; nų iya; unu edejeje ya nwa mini edee l'ọnu jeye; ya ejee; lata l'ẹhu-agu.’ ”

²⁸ Mikaya asụ: “I -laa l'ẹhu-agu; nggu amaru l'ẹ tọ bụdu Ojejoje bẹ shi iya l'ọnu kfua okfu.” Yọ sụ ndu nọ l'ẹke ono t'ẹphe tųbe nvọ l'okfu iya ono.

Éhabu ala l'ọgu (2 Iphe 18:28-34)

²⁹ Ya ndono; eze ndu Ízurelu; mẹ Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda atųgbua jeshia Rámọtu-Gíledu. ³⁰ Eze ndu Ízurelu asụ Jehoshafatu: “Ya e-me onwiya t'ẹ b'a ma onye ya bụ; bahu l'ọgu ono. Nggụbedua eyee uwe-eze ngu.” Eze ndu Ízurelu abya emee onwiya t'ẹ b'a ma l'ọo ya bahu l'ọgu ono.

³¹ Eze ndu Áramu bẹ kfuhawaru ndu ishi ụgbọ-inya iya, dị ụkporo madụ l'umadzu iri l'ẹbo; sụ ẹphe: “Unu ba etsokwa onye ukfu; m'ọ bụ onye nta ọgu. Onye unu e-tso ọgu kpụ; bụ eze ndu Ízurelu.” ³² Ndu ishi ụgbọ-inya ono aphulephu Jehoshafatu; sụ: “O kwa eze ndu Ízurelu ọbu ndọ-ọ!” Ẹphe aghazia t'ẹphe tso iya ọgu; Jehoshafatu eye mkpu l'ọnu. ³³ Ndu ono, agba ụgbọ-inya ono amaru teke ono l'ẹ tọ bụdu yẹbedua bụ eze ndu Ízurelu; haa ya achịchi.

³⁴ Yo nweru onye agbalẹphu akfụ nk'iya; to nwe ẹke ọ kwata gọbe iya agọbe. Yo je adaa eze ndu Ízurelu l'ẹhu lẹ mgbaku ẹke ọ kwa ngwa-ọgu iya. Eze arangarahụ; sụ onye angaru iya ụgbọ-inya: “Kpọlaa azụ; pafụ iya l'ọgu-wa; kẹ l'e meruwaru iya ẹhu.” ³⁵ Ọgu ono ekpohu ọku mbọku ono; e kepyabe eze ekepyabe l'ụgbọ-inya ono; ẹphe lẹ ndu Áramu l'alụ iya. Mee, shi l'ẹke ono, e mekaru iya iphe ono awụ ala l'alị ụgbọ-inya ono. Yo be l'urennyashi iya; yọ nwụhu. ³⁶ Ẹnyanwu aribadelephu; e woru mkpu chia l'ẹke ndu soja nọ; sụ ẹphe: “T'onyenonu yekwa ọkpa l'ẹke o yeru iya!”

³⁷ Tọ dū iya bụ; eze anwūhu; a pata iya bya elia lẹ Samériya. ³⁸ Ẹphe eje asaa ụgbo-inya ono asasa l'okpuru Samériya, bụ ẹke ndu agba ọkpara aghuje ẹhu. Nkuta erichaa mee ya ẹge ono, Ojejoje kfuwaru iya ono.

³⁹ Iphe ọdo, meeberu nū teke Éhabu shi achị; mę iphemiphe ọbule, yebedua meru; mę k'ulo-eze, ọ kpuru gude eze-enyi memaa ya; mę ke mkpukpu, ọ kpushiru; yo shihugbaa ike b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízurelu. ⁴⁰ Ya ndono; Éhabu anwūhu lakfushia nna iya phẹ. Ehezáya, bụ nwatibe iya ke nwoke aburu eze l'ozori iya.

Jehoshafatu bụ eze ndu Júda
(2 Iphe 20:31—21:1)

⁴¹ Jehoshafatu Ása wataru ọchi ndu Júda l'afa, kwe Éhabu afa ẹno, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu. ⁴² Iphe Jehoshafatu gbaru bụ ụkporo afa l'afa iri l'ise teke ọ wataru ọchi ndu Júda. Yọ chia ụkporo afa l'afa ise lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Azuba; nwatibe Shilihi. ⁴³ Jehoshafatu bẹ tsoru ụbeka nna iya, bụ Ása. Ẹ to nwedu ọphu ọ haru m'oo nanu. O meru iphe, kfuru nhamunha l'anya Ojejoje. Ọ bụ l'ẹ to wofudu ẹke aagwaje iphe. Ndu Ízurelu l'ejeje ọchi eja; l'akpo insensu ọku l'ẹke ono. ⁴⁴ Jehoshafatu mekwaruphu; yele eze ndu Ízurelu anodu lẹ nchi-odoo.

⁴⁵ Iphe ọdo, meeberu nū teke Jehoshafatu shi achị; ike, ọ kparu; mę ẹge o gude lua ọgu b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nū l'oge ndu eze Júda. ⁴⁶ Unwoke ndu shi nodu l'ulo agwa l'agba ọkpara, bụ ndu ọphu phoduru nū teke nna iya shi buru eze b'ọ chishikotaru l'alị ono. ⁴⁷ Teke ono bẹ ndu Édomu te nwedu eze, achị ẹphe; yọ buru onye nọ-tsotaru eze bẹ achị nū.

⁴⁸ Jehoshafatu bẹ nweru ụgbo-mini Tashishi, ejeje Ofi je ovuta mkpola-ododo. Obenu l'ụgbo-mini ono kpuru lẹ Ezeyonu-Géba; to jehe. ⁴⁹ L'oge ono bẹ Ehezáya Éhabu sūru Jehoshafatu: “Tẹ ndu ozi iya; mę ndu ozi ngu tsojeru ụgbo-mini ono.” Jehoshafatu ajika.

⁵⁰ Ya ndono; Jehoshafatu anwūhu; lakfushia nna iya phẹ. E lia ya l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpukpu Dévidi, bụ nna iya. Jehoram, bụ nwatibe iya ke nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Ehezaya bụ eze ndu Ízurelu

⁵¹ Ehezáya Éhabu wataru ọchi ndu Ízurelu l'afa, kwe Jehoshafatu afa iri l'esaa, ọ wataru ọchi ndu Júda. Ọ chiru ndu Ízurelu afa labu lẹ Samériya.

⁵² O meru ejo iphe l'anya Ojejoje; tsoo ụbeka nna iya; mę ke nne iya; tsoo ụbeka Jeróbuwamu Nébatu; mbu onye ono, kpataru tẹ ndu Ízurelu mee ejo iphe ono. ⁵³ Yoo shi egwojeru Bálu eja; l'abaru iya eja; shi ẹge ono kpatsua Ojejoje, bụ Nchileke ke Ízurelu ẹhu-eghughu ẹge ono, nna iya meru ono.

Ndu Eze k'ẹbo

Ehezáya ezi t'e jeru iya l'agwa Bálu Zebọbu

¹ Ya ndono; Éhabu anwuhutsulephu; ndu Móabu awata okwefuru ndu Ízurelu íkè.

² Yọ bọru teke ono; bẹ Ehezáya shi l'ọnu ọlo-eli iya lẹ Samériya bya adaa; meka onwiya iphe. Yo zia ndu ozi iya; sọ ẹphe: "T'ẹphe je lẹ Bálu Zebọbu, bọ agwa ndu Ékuronu; je akpata ishi t'a maru; ?ya a-kaa mma l'iphe ọwaa, mekaru iya nọ-a?"

³ Ya ndono; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Ojejoje asọ Elayija kẹ Tishibe: "T'o gbeshi je je aji ndu ozi eze ndu Samériya ono: '?Bọ l'ọo lẹ Nchileke ta nọdu l'alí Ízurelu; meru iphe unu eje lẹ Bálu Zebọbu, bọ agwa ndu Ékuronu ọkpata ishi tọo?' ⁴ Ojejoje, bọ Nchileke sọru: 'L'ẹ too shiekwa l'oshi-azẹe ono, ọ daburu ono gbeshi. Ọ bọakwa maa.' " Yo kfutsua ẹge ono; mbu Elayija; tugbua.

⁵ Ndu ozi ono abya alakfuta eze; yọ ji ẹphe: "?Nanọ ẹge ọ dọ; bẹ unu latakebewaru ẹge-a?"

⁶ Ẹphe asọ iya: "L'o nweru nwoke, byakfutaru ẹphe bya asọ ẹphe t'ẹphe jekfu eze ono, ziru ẹphe ozi ono; je asọ iya: 'Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Ọ sọru: ?Bọ l'ọo lẹ Nchileke ta nọdu l'alí Ízurelu; meru iphe iizi t'e jeru ngu ọkpataru ishi lẹ Bálu Zebọbu, bọ agwa ndu Ékuronu tọo? Ẹ to nwekwa l'i shi l'oshi-azẹe ono, iize ono gbeshi. I bọakwa maa.' "

⁷ Eze asọ ẹphe: "Nwoke ono, byakfutaru unu bya ekfuaru unu iphe ono; ?nanọ ẹge ọ gbaru."

⁸ Ẹphe asọ iya: "L'o yeru uwe, e meru l'ẹji anọ. Iphe, o keru l'ukfu aburu akpọ anọ."

Ehezáya asọ: "Ọ kwa Elayija kẹ Tishibe."

Ehezáya ezi t'e je egude Elayija

⁹ Eze eziwaphu onye ishi, achi ọkporo ndu soja labu lẹ ndu soja iri; bya eyeru iya ndu soja iya ono t'ẹphe je egude Elayija. Ẹphe erua; onye ishi ndu soja ono ejekfu Elayija l'eli ugwu l'ẹke ọ nọ; je asọ iya: "Nggube onye kẹ Nchileke; eze sọru t'i nyizita!"

¹⁰ Elayija asọ onye ishi ọkporo ndu soja labu lẹ ndu soja iri ono: "Ọ -bọrua lẹ ya bọ onye kẹ Nchileke; tẹ ọku shikwa l'imigwe bya ekegbushia nggu l'ọkporo ndu soja labu lẹ ndu soja iri ono, nggu l'ẹphe yi ono." Ya ndono; ọku eshiwaphu l'imigwe bya ekegbushia yẹle ọkporo ndu soja labu lẹ ndu soja iri ono.

¹¹ Eze abyakwa bya ezi onye ishi ọkporo ndu soja labu lẹ ndu soja iri ọdo; bya eyeru iya ndu soja iya ono t'ẹphe je egude Elayija. Ẹphe erua; onye ishi ndu soja ono asọ iya: "Nggube onye kẹ Nchileke; eze sọru t'i nyifuta ẹgwegwa!"

¹² Elayija asọ iya: "Ọ -bọrua lẹ ya bọ onye kẹ Nchileke; tẹ ọku shikwa l'imigwe bya ekegbushia nggu l'ọkporo ndu soja labu lẹ ndu soja iri ngu ono." Nchileke eshiwaphu l'imigwe ye ọku; yọ bya ekegbushikota onye ishi ono yẹle ndu soja iya.

¹³ Ya ndono; eze abyakwa bya ezi onye ishi ọkporo ndu soja labu lẹ ndu soja iri ọdo; k'ẹto ya yẹle ndu soja iya. Ẹphe erua; onye ishi ndu soja

ono enyikfube Elayija l'èke ọ nọ; je ebyishiru iya ikpere; ọlahaa ya; sụ: “Nggùbe onye kẹ Nchileke; byiko; tẹ ndzụ dzua ya rụ; yẹle ụkporo madzụ labụ l'ụmadzụ iri-wa, bụ ndu ozi ngu-wa. ¹⁴ Lewaru ẹge ọku shi l'imigwe bya ekegbushia ndu ishi ndu soja labụ phụ, vuhawa ụzo bya; mẹ ụkporo ndu soja labụ l'iri iri phụ, ẹphe l'ẹphe yigbaa phụ. Ọlobu; byiko; tẹ ndzụ dzua ya rụ l'èke ị nọ.”

¹⁵ Ya ndono; ojozi Ojejoje ono asụ Elayija: “T'ọ tsoru iya nyifuta. T'ẹ b'ọ tsukwa iya egvu!” Elayija egbeshi tsoru iya nyifuta; ẹphe ejekfushia eze.

¹⁶ Elayija asụ eze: “Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke sụru: ‘?Bụ l'ọo l'ẹ-to nwedu Nchileke, nọ l'alị Ízurelu, ịi-kpata ishi; meru iphe i ziru ndu ozi ngu t'ẹphe jeru ngu ọkpataru ishi lẹ Bálụ Zebọbu, bụ agwa ndu Ẹkuronu. Eshinu ọphu i meru iya ẹge ono; b'ẹ tịi gbeshikwa l'oshi-azẹe ono, ị daburu ono. Ị bụakwa maa.’ ” ¹⁷ E megee; Ehezáya anwụhu ẹge ono, Ojejoje shi l'ọnu Elayija kfuwa ono.

Ehezáyá ta mụtadu nwata nwoke. Yọ bụru nwunne iya; mbụ Joramụ bẹ bụru eze nọ-chia ẹnya iya; l'afa, kwe Jehoramụ Jehoshafatu afa labụ, ọ wataru ọchi ndu Júda.

¹⁸ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Ehezáya shi achi; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Ízurelu.

2

Ojejoje okuta Elayija l'imigwe

¹ Teke Ojejoje abya ogude oke ọku-maa kuta Elayija lashia imigwe; bẹ Elayija yẹle Eláyisha shilephu lẹ Gílígalu alufuta. ² Elayija asụ Eláyisha: “T'ọ nọdukwa l'èke-a; lẹ Ojejoje zikwaru iya tẹ ya je Bételu.”

Eláyisha asụ iya: “Kamenu; ya ta ahakwa ngu.” Ya ndono; ẹphe ayịru jeshia Bételu.

³ Ndu ọgbo nkfuchiru Nchileke, bụ lẹ Bételu awụ-kfuta Eláyisha bya asụ iya: “?Ị marua lẹ Ojejoje abya okuta nnajiufu ngu ntanụ?”

Eláyisha asụ ẹphe: “Ya makwaru-a. Ọlobu; unu hakwaa k'ono.”

⁴ Elayija asụ Eláyisha: “Nọdukwa l'èke-a Eláyisha; lẹ Ojejoje zikwaru iya tẹ ya je Jériko.”

Eláyisha asụ iya: “Kamenu; ya ta ahakwa ngu.” Ya ndono; ẹphe ayịru jeshia Jériko.

⁵ Ndu ọgbo nkfuchiru Nchileke, bu lẹ Jériko awụ-kfuta Eláyisha bya asụ iya: “?Ị marua lẹ Ojejoje abya okuta nnajiufu ngu ntanụ?”

Eláyisha asụ ẹphe: “Ya makwaru-a. Ọlobu; unu hakwaa k'ono.”

⁶ Elayija asụ Eláyisha: “Nọdukwa l'èke-a lẹ Ojejoje zikwaru iya tẹ ya je Ẹnyimu Jódanu.”

Eláyisha asụ: “Kamenu; ya ta ahakwa ngu.” Ya ndono; ẹphe ẹbo ayịru; tųgbua.

⁷ Ụkporo madzụ labụ l'ụmadzụ iri lẹ ndu ọgbo ndu nkfuchiru Nchileke etsoru ẹphe; je evudo ote-ẹnya l'ele ẹphe l'èke ẹphe ẹbo vudo l'iku Ẹnyimu Jódanu ono. ⁸ Elayija eyefu uwe-nlọkpuru iya; bya apyakọbe iya apyakọbe; chia lẹ mini ono. Mini ono ekekahu ẹbo; ọphu awuru laa ẹka iya ọphu; ọphu awuru laa ẹka iya ọphu; ẹphe ẹbo abya eswee l'alị ọkponku.

⁹ Ẹphe eswetsulephu; Elayija asụ Eláyisha: “Kfunuru iya iphe, ya e-meru ngu; tẹmanu e kuta iya kufu l'èke ị nọ.”

Eláyisha asụ: “Byiko; t'ume, ha l'ọ bụ nke ngu ugbo labụ nọdu nụ iya l'ehu.”

¹⁰ Elayija asụ: “Iphe, i kfulu bukwa iphe du ehuka. Olee agha; o -buru l'i phuru iya teke Nchileke a-nodu ekulita iya; be o-bukwaru-a nke ngu; o -dudu b'e t'o dukwa.”

¹¹ Ya ndono; ephe eje l'akoshi ako. A bya ele enya; ugbo-inya; me inya, enwugbaa oku abya ekekahu ephe. Oke oku-maa ekulia Elayija kuba l'imigwe. ¹² Elayisha aphua ya; chishia mkpu: “Nna iya-ee! Nna iya-ee! Ugbo-inya; me ndu inya-ogu Izurelu!” Yo phu-beberu iya. Elayisha eye aka l'uwe, o yeru; yo zijahu iya ebo.

Elayisha awata ozi iya

¹³ Ya ndono; Elayisha achita uwe Elayija, dafuru nu; lashia azu je evudo l'onu Enyimu Jodanu. ¹⁴ Yo wota uwe Elayija ono, dafuru nu ono chia le mini; su: “?Nanu Ojejoje; mbu Nchileke ke Elayija?” Yo chia uwe ono le mini ono; mini ono ekekahu ebo; ophu alaa aka iya ophu; ophu alaa aka iya ophu. Elayisha esweta.

¹⁵ Ndu ogbo nkfuchiru Nchileke phu, shi Jeriko, bu iya bu ndu phu, shi vudo ote-enya ele ephe phu; aphulephu Elayisha; su: “Ume Nchileke ono, shi nodu Elayija l'ehu ono nokwa Elayisha l'ehu!” Ephe awufu jeshia ya ndzuta; bya ebyishiru iya ikpere. ¹⁶ Ephe asu iya: “Lenu; ephebe ndu ozi ngu be nweru ukporo umadzu labu l'umadzu iri, agburu-ehu nokota. Byiko; t'ephe jenu je achoo nnajiufu ngu; t'a maru: ?Ume Ojejoje pataru iya je edobe l'ugvu; t'o bu le nsuda.”

Elayisha asu ephe: “Wawakwa; t'ephe be ejekwa.”

¹⁷ Ephe ekfunyaaru iya eya jeye iphere iya adu iya; yo su ephe: “Ngwa; unu zinua ya ephe.” Ephe ezifu ukporo madzu labu l'umadzu iri ono. Ephe achoo ya abali eto; ephe ta phu iya. ¹⁸ Ephe alata; byakfuta Elayisha l'eke o no le Jeriko. Yo su ephe: “?Ya ta sudunu-a unu t'unu be ejeshi?”

Iphe-ophulanya, Elayisha meshibeberu

¹⁹ Ya ndono; unwoke mkpukpu ono abya asu Elayisha: “Onye ishi; lekpoduaphu le mkpukpu-wa be nokpoo l'eke, du mma. Olee mini, no iya nu be du eji; ophu ali-a 'emehujedu iphe.”

²⁰ Elayisha asu ephe: “Unu je eye unu le efere ophungu wotaru iya.” Ephe eje ewotaru iya eya.

²¹ Yo tugbua jeshia l'eke ono, mini amushi amushi ono je agharu unu ono ye iya; su: “Owaa iphe Ojejoje Izurelu ekfu. O suru: ‘Le ya mewaru mini-wa t'o du mma. E to nwe du l'o gbuwa onye nguru iya nu odo; ophu oo-mehedu t'ali-a be emehujehe iphe odo.’ ” ²² Mini ono abya adu mma byeye ntanu; bu iya bu ege ono, Elayisha kfulu iya ono.

²³ Elayisha eshi l'eke ono jeshia Betelu. Looje l'uzo be unwokoro shi l'ime mkpukpu ono lufuta; bya atulahaaru iya uzu; su iya: “Gbeshi l'eke-a; nggube ishi-onma ono! Gbeshi l'eke-a; nggube ishi-onma ono!” ²⁴ Elayisha aghakobe bya aphu ephe; gude epha Ojejoje tua ephe onu. Ejo anu-egu-egbudu labu, eeku je biye; bukota nyee ya eshi l'oswa lufuta bya alabushia ukporo unwokoro labu l'unwokoro labu ono alabushi.

²⁵ Elayisha eshi l'eke ono; yo buru iya oje Ugwu Kamelu; shi eke ono lashia Sameriya.

3

Ogu ndu Izurelu; ephe le ndu Moabu

¹ Jehoram Ehabu be wataru ochi ndu Izurelu l'afa, kwe Jehoshafatu afa iri l'esato, yebedua wataru ochi ndu Juda. Eke Jehoram no chia bu le

Samériya. Iphe ọ chiru bụ afa iri l'ẹbo. ² O meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje; ọle ẹ to merudu iya ẹge nne iya; mę nna iya meru. Ọ fọfuru itso ono, duru Bálù lę nso, nna iya kpọberu ono. ³ Obenu l'o yelerua ẹka l'ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru ono; mbụ ẹjo iphe ono, o nwuru ndu Ízurelụ ye ono. Ẹ to hadu iya ememe.

⁴ Ya ndono; Mésa, bụ eze ndu Móabu bę ázù aturu. Afa-l'afa ha bę ọokpujeru ụkporo unu unwu aturu iri l'ẹbo l'unu aturu iri* kpę eze ndu Ízurelụ; nụkwa iya phụ ẹji, shi l'ụkporo unu ebyila iri l'ẹbo l'unu ebyila iri.† ⁵ Éhabu anwuhulephu; eze ndu Móabu awata okwefuru eze ndu Ízurelụ íkè. ⁶ Ya ndono; eze, bụ Jehoram eshi lę Samériya je ekukoo ndu Ízurelụ l'ẹphe ha. ⁷ Yọ bya ezia Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda; sụ: “L'eze ndu Móabu bę kwefukwaru iya íkè. ?Ii-tsoru iya t'ayi je etso ndu Móabu ọgu?”

Jehoshafatu asụ iya: “Lę ya e-tsoru iya-a je. Yębedua bę dụwa l'ọ bụ nggubedua; ndu nk'iya adụwa l'ọ bụ ndu nke ngu; inya iya adụakwaphu l'ọ bụ inya nk'iya.”

⁸ Jehoram aji iya: “?Nanụ ụzo, ẹphe e-shi eje ọgu ọbu?”

Jehoshafatu asụ iya: “L'ẹphe e-shi echi-ẹgu ndu Édọmu.”

⁹ Ya ndono; eze ndu Ízurelụ; eze ndu Júda; mę eze ndu Édọmu ayiru jeshia. Ẹphe ejee ije mgburumgburu abalı ẹsaa; mini ẹphe agvụ; to nwehe ọphu ndu soja ẹphe a-ngụ; to nwe ọphu elu, ẹphe chị a-ngụ.

¹⁰ Eze ndu Ízurelụ echishia; sụ ẹphe: “Haa! Ojejoje; ?o kuwaru ẹphebe ndu eze ẹto-wa t'ọ chiru ẹphe ye ndu Móabu l'ẹka tọo.” ¹¹ Jehoshafatu aji iya: “?To nwedu onye nkfuchiru Ojejoje, nọ l'ẹke-a; k'ọphu ẹphe e-shi iya l'ẹka kpata Ojejoje ishi?”

Onye lanụ lę ndu ozi eze ndu Ízurelụ asụ: “Lę Eláyisha Shafatu, shi eyeru Elayija ẹka nọkwa l'ẹke-a.”

¹² Jehoshafatu asụ: “L'onye ono bę okfu Ojejoje nọkwa l'ẹhu.” Ya ndono; eze ndu Ízurelụ; Jehoshafatu; mę eze ndu Édọmu ejekfushia ya.

¹³ Eláyisha asụ eze ndu Ízurelụ: “?O nweru iphe, nggu l'iya jigbanua? Jekfu nụ ndu nkfuchiru onanu, nne lę nna ngu phę ejekfuje ono.”

Eze ndu Ízurelụ asụ iya: “Wawakwa; kele Ojejoje kukobewaru ẹphebe ndu eze ẹto-wa tę ya chiru ẹphe ye ndu Móabu l'ẹka.”

¹⁴ Eláyisha asụ iya: “Keshinu ọphu Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike - nọo ndzụ ẹge ọ nọ iya-a; mbụ onye ya ejeru ozi; bę ya te g'elekwa ngu ẹnya; k'ọphu ọ bụru k'oyeru ngu ọnu; ndęge ẹ tọ bụ ugvu, ya akwabe Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda. ¹⁵ Ọlobu; jeru je ekuaru iya onye akpoje ogumogu.” Onye ono, akpoje ogumogu ono abyatashia bya awata iya akpọkpo; ike Ojejoje abya Eláyisha l'ẹhu.

¹⁶ Eláyisha asụ: “Ojejoje sụru t'unu tushia nsụ t'ọ tuko nsuda nsuda-wa dzuru. ¹⁷ Kele Ojejoje sụru l'unu ta aphudu pherephere; k'ọphu ọ bụru kę mini. Obenu lę mini e-jikota nsuda ono pyimu; unubedua angụ mini; eswi unu angụ; elu unu angụ. ¹⁸ Ọ bụ iphe, dụ nphe l'ẹnya Ojejoje. Oo-wokwaruphu ndu Móabu ye unu l'ẹka. ¹⁹ Iphe bụ mkpukpu, a kpushiru ike bę unu a-lukota; mę mkpukpu, nwegbaaru ẹnya. Unu egbutsushikota iphe, bụ oshi, dụ mma; chiko ẹnya-ogvu mini nwuchishia; gude mkpuma tų-chishia ọkpobe alı ẹphe.”

* 3:4 3:4 Iphe ọ bụ bụ 100,000. † 3:4 3:4 Iphe ọ bụ lę mbeke bụ 100,000.

²⁰ Yo be l'utsu echile iya; l'oge teke eegwoje ngweja utsu; mini shi l'uzo iya ke Édomu atsoo; bya ejikota alì ono.

²¹ Ndu Móabu abya anụa lẹ ndu eze ono abyaru ephe oḡu; bya achita unwoke ephe ndu ophu a-du ike oje oḡu; shita lẹ ndu ha nwanshi je akpaa lẹ ndu ha nshinu; ephe eje akwaa l'ókè-alì ephe. ²² Ephe etehulephu l'onmewa utsu; anwụ l'echi lẹ mini ono. Ndu Móabu anodu l'azụ iya ophu phụ mini ono; yoo ke ephe uswuswe l'anya l'ọ bụ mee. ²³ Ephe asụ: "L'ọ kwa mee dū ege-a phụ! Ndu eze ono lụwaru oḡu; gbushia onwephe. Unubẹ ndu Móabu; ngwa; t'ayi je akwaa iphe ephe l'okwata."

²⁴ Ndu Móabu awuba l'odu ndu Ízurelu; ndu Ízurelu awu-lihu; tso ephe oḡu jeye ephe eye okpa l'oso. Ndu Ízurelu awubata l'alì ndu Móabu; l'egbushi ephe; ²⁵ mebyishikota iphe, bụ mkpukpu ephe l'ọ ha. Onyenonu akpaa mkpuma kua l'iphe bụ okpobe alì ephe; jeye ephe egude mkpuma tu-chishikota alì ono; nwuchishikota enya-ogvu mini ephe; gbutsushikota oshi, dū mma lẹ mkpukpu ono. Eke ephe haru mkpuma, nọ iya nụ; yọ nodu l'ẹke o nọ buphu lẹ Kiri Hareseti kpau. Oḡe ndu atuje mgbeka nọ-phekwanuru iya mgburumgburu; woru iya lụa.

²⁶ Eze ndu Móabu aphulephu l'ogụ ono nabawaru iya eka; chita unu umadzu l'ukporo umadzu iri l'ise, bụ ndu chigbaa ogu-mbeke; see tẹ ya kpata ụzo jekfu eze ndu Édomu. O bụ l'ẹ tọ kpatadu ụzo. ²⁷ Ya ndono; yọ kpata okpara iya, bụ onye ga aburu eze nọ-chia enya iya; gude gwoo eja l'eli upho-mkpuma mkpukpu ono. Iphe ono erua ndu Ízurelu l'ehu; k'ophu bụ l'ephe tsuphuru azụ; lashia alì ephe.

4

Manụ nwanyi, nji iya ta nọhedu

¹ O nweru nwanyi, bụ onye oḡbo ndu nkfuchiru Nchileke shi alụ iya. Yọ byakfuta Eláyisha bya araku iya; sụ iya: "Lẹ nwozi ngu, bụ iya bụ nji iya; bẹ nwuhwakwaru nụ. O donuru ngu-a enya lẹ nwozi ngu ono shi atsu Ojejoje egvu. Oḡe nta-a; bẹ onye o ji ugwo byawaru t'ọ nata iya unwegirima iya unwoke ephe ebo l'ugwo ono; t'ephe buru iya ohu."

² Eláyisha asụ nwanyi ono: "Bụ ngunu bẹ ya e-meru ngu? Bụ ngunu b'i nweru l'ulo ngu? Karu iya eya."

Nwanyi ono asụ iya: "Lẹ nwozi ngu nwanyi ta dukwa iphe, o nweru l'ulo; gbahaa nwa ite manụ lanu."

³ Yọ sụ iya: "T'o je arokoo ndu obutobu iya phe ite, e te nwedu iphe e yeru iya. T'ọ rotakwa iya l'igwe. ⁴ Teke ono; nggu l'unwu ngu abahu l'ulo; swọ-chia onwunu ụzo. Unu wu-jishikota ite ono l'ọ ha; ophu jiru nụ; unu edochi iya."

⁵ Ya ndono; nwanyi ono ahaa Eláyisha; lufu; je aswo-chia onwiya; me unwegirima iya l'ulo. Unwegirima ono apataru iya ite ono; yọ wu manụ eye iya. ⁶ Ite ono ejitsulephu; yọ sụ nwatibe iya ono: "T'ọ patafuaru iya ite odo!" Nwata ono asụ iya: "L'ẹ to nwehekwa ite odo, phoduru nụ." Tọ dū iya bụ; manụ ono awu-buhu.

⁷ Nwanyi ono atugbuja je ekfuaru iya onye ke Nchileke ono.

Yọ sụ iya: "T'o je eree manụ ono gude kfua ugwo obu; ophu phoduru nụ; bẹ nggu l'unwegirima ngu e-gude buru."

Nwatibe nwanyi Shúnemu tetaru nọdu ndzụ odo

⁸ Yo be ujiku lanụ; Eláyisha ejeshia Shúnemu. Yo nweru nwanyi, nweru iphe, bu l'ẹke ono. Yo kua Eláyisha lẹ nri. Yọo bujewaruru; o -swe l'ẹke ono; yọ bahụ je eria nri.

⁹ Tọ dọ iya bụ; nwanyi ono asụ nji iya: “Ya mawaru lẹ nwoke-wa, anọduje abya l'ẹke-wa tekenteke ẹge-a bẹ bụ onye dọ nsọ kẹ Nchileke. ¹⁰ T'ayi meta nwulo nshii kpọ-kfube l'eli iya nk'ayi; doberu iya ẹya oshiazẹ; doberu iya ẹya teburu; oshi-anọdu; mẹ urọku; k'ophu bụ teke ọ byajeru; yọ nọdu l'ẹke ono.”

¹¹ Yo be ujiku lanụ; Eláyisha abya ẹke ono; bahụ lẹ nwulo ono je azeru. ¹² Yọ sụ nwozi iya; mbụ Geházi: “T'ọ je ekuaru iya nọ nwanyi Shúnemu ono.” Yo je ekua ya. Yọ byatashia.

¹³ Eláyisha asụ Geházi t'ọ sụ nwanyi ono: “?Bụ ngunu bẹ ẹphe e-meru iya l'ẹhu-a, o mekashiru onwiya l'okfu ẹhu ẹphe-wa? ?Bụ t'ẹphe kfuru yeru eze; t'ọ bụ t'ẹphe kfuru yeru onye ishi ndu soja l'okfu ẹhu iya tọ?”

Nwanyi ono asụ iya: “L'ẹ to nwekwa iphe ya achọ achọcho; lẹ yele ndibe ẹphe bukwa-a l'ẹke-a.”

¹⁴ Eláyisha ajị Geházi: “?Bụ ngunu bẹ ee-meru nwanyi ono?”

Geházi asụ: “Okpobe okfu bụ l'ẹ to mụtadu nwa; nji iya akahụwa akahụ.”

¹⁵ Eláyisha asụ t'ọ kua ya. Yo kua nwanyi ono; yọ bya evudo l'ọnu ibo.

¹⁶ Eláyisha asụ iya: “Egbe nta-a afa ọdo; bẹ ii-he nwata nwoke l'ẹka.”

Nwanyi ono asụ iya: “Waawa; onye nwe mu nọ; ba akabekwa dzuaru yebe nwozi ngu kẹ nwanyi ẹjo-ire; nggube onye kẹ Nchileke.”

¹⁷ E metsua; nwanyi ono abya atsuta ime. Yo rulephu l'oge teke ono, Eláyisha kfuru ono l'afa ophu tso iya nọ; yọ mua nwata nwoke.

¹⁸ Yo be ujiku lanụ lẹ nwata ono vutawaru; yọ tugbua jekfushia nna iya l'egu l'ẹke yele ndu akpata iphe, ọ koru l'okfu chiko nọdu. ¹⁹ Yọ rangarahu; sụ nna iya ono: “Ishi iya-o! Ishi iya-o!”

Nna iya asụ nwozi iya: “T'ọ kuta iya kulaaru nne iya.” ²⁰ Onye ozi ono abya ekuta nwata ono kulaaru nne iya. Nne iya eheru iya l'utakfu jeye yo rua l'eswe; nwata ono anwuhu. ²¹ Yo je eworu iya nyobe l'oshi-azẹ onye kẹ Nchileke ono; gụ-chia ọlo ono; tugbua.

²² Yọ bya ekua nji iya; sụ iya: “Byiko; t'ọ yenuru iya nwozi lanụ; ọwaa nkakfụ-igara lanụ tẹ ya gbaru je kẹ onye kẹ Nchileke; ẹge ya a-lata ẹgwegwa.”

²³ Nji iya asụ iya: “?Bụ kẹ ngunu bẹ iije nk'iya ntanụ-a; ẹge ẹ tọ bọdu l'ọ bụ Ajị Onwa Ophungu; tọ bụ mbọku ọtu-ume-a?”

Nwanyi ono asụ iya: “L'ọ dọ-a mma.”

²⁴ Ya ndono; yo dozia nkakfụ-igara ono; sụ nwozi ono: “T'ọ gba iya t'ẹphe je; be ejekwa ọtu-ze ẹka; gbahaa lẹ ya suru t'ị tọ nwehu.” ²⁵ Nwanyi ono agbagbua; je ejekfu onye kẹ Nchileke lẹ Ugvu Kamelu.

Yọ nọdukwaduru ote-ẹnya; onye kẹ Nchileke ono aphua ya; sụ Geházi, bụ nwozi iya: “T'ọ lenu. L'ọ kwa nwanyi Shúnemu phụ ndophu.

²⁶ Gbagbua je iya ndzuta; nggu ajị iya: “?mẹ ẹhu dọ iya-a mma; mẹ nji iya; mẹ nwatibe iya?”

Nwanyi ono asụ iya: “L'ẹphe dukwa-a.”

²⁷ Yo jekfulephu onye kẹ Nchileke ono l'ugvu ono; wọru iya ẹka l'okpa. Geházi abyatashia ya enwufu; onye kẹ Nchileke ono asụ iya: “T'ọ haa ya; kẹ l'aphu jiru iya okpoma; tọ bụ lẹ Ojejoje meru tẹ ya maru; to kfuru iya ẹya.”

²⁸ Nwanyi ono asụ iya: “Onye nwe mu nụ! ?Ya kfunaru ngu-a okfu nwa? ?Ya ta sudunu ngu-a t'ẹ b'i kobeshi iya obu l'eli?”

²⁹ Eláyisha asụ Geházi: “Kwakọbe onwongu; nggu ewota mgboro iya phụ gude jeshia. O -nweru onye nggu l'iya dzudaru; be ekeleka onye ọphu ekele; ọphu ọ dukwa onye ii-kwe ekele. Teke i ruru; nggu ewota mgboro iya ono tụ-kobe nwata ono l'ifu!”

³⁰ Nne nwata ono asụ: “Kamenu; ya ta ahakwa ngu!” Ya ndono; Eláyisha egbeshi; tsoru iya; ẹphe atugbua. ³¹ Geházi evuru ụzo tugbua je eworu mgboro ono tụ-kobe nwata ono l'ifu. Nwata ono te kfu okfu; ọtọ tụ ume. Yọ lashia azụ jekfu Eláyisha je asụ iya: “Lẹ nwata ono te tetakwa.”

³² Teke Eláyisha rutaru l'ulo ono b'ọ phuru ẹ nwata ono nwuhuwaru; nyoru l'oshi-azẹe ya phụ. ³³ Yọ bahu l'ime ụlo ono swọ-chia ya. Yọ buru yele nwata ono; bẹ nọ l'ulo ono; yoo kfu anụ Ojejoje. ³⁴ Yo gbeshi je azeru nwata ono l'eli ẹhu; woru ọnu nk'iya kfube iya l'ọnu; woru ẹnya iya kfube iya l'ẹnya; woru ẹka iya tụ-kobe iya l'ẹka. O bụ l'ọoze l'eli nwata ono; bẹ ẹhu bya awata ovo nwata ono ọku. ³⁵ Eláyisha abya egbeshi; jephee l'ulo ono; bya alaphu azụ je azeru machia onwiya l'eli nwata ono ọdo. A nonyaa; nwata ono abya ezee uze ugbo ẹsaa; bya amusaa ẹnya.

³⁶ Tọ dụ iya bụ; Eláyisha ekua Geházi; sụ iya: “T'o kuaru iya nwanyi Shúnemu ono.” Yo je ekua ya. Nwanyi ono erua; Eláyisha asụ iya: “T'o kuta nwatibe iya.” ³⁷ Nwanyi ono abata; bya ebyishi ikpere l'iku ọkpa Eláyisha; kuta nwa iya ono tugbua.

Iphe-ophuleny ẹbo ọdo.

³⁸ E metsua; Eláyisha abya alashia Gíligalu; ẹjo-ẹgu l'eme l'alị ono. Ọgbo ndu nkfuchiru Nchileke abya adọ ya l'ifu; yọ sụ nwozi iya: “T'o wota eze ite phụ gwọoru ndu ọgbo nkfuchiru Nchileke ono ine t'ẹphe ria.”

³⁹ Ya ndono; onye lanụ atugbua bahu l'ẹgbudu tẹ ya kpata ẹkwo; bya eje aphua vayinu ọswa; wọkoo nebyi iya; phukobe uwe-nlọkpuru iya chiru iya yejia ya eyeji. Yo rua; bya ebyia ya ebyibi chiru ye l'ite ono, e shiberu ine ono; ọphu o nwe du onye maru iphe ọ bụ. ⁴⁰ A gwọ-gele iya phụ; wufuta iya yeru ndu ono t'ẹphe ria. ẹphe eridelephu ine ono; chishia mkpu; sụ: “Nggube onye kẹ Nchileke; iphe, nọ l'ite-wa egbukwa madzụ; ẹphe te erihekwa.”

⁴¹ Eláyisha asụ: “Kpotaedu ẹcha, e tsuru etsutsu.” E kpotaru iya ẹya. Yo kpota iya ye l'ite ono; sụ: “T'a wufuta iya; nụ ndu ono t'ẹphe ria.” A wufuta iya; tọ duche iphe, egbu madzụ, nọkwadu ẹ nri ono.

Eláyisha anụ ụkporo madzụ ise nri

⁴² Ya ndono; nwoke ọbu, shi ẹ Bálu-Shalisha ewotaru onye kẹ Nchileke ụkporo ishi buredi, e gude ntụ balị, bụ akpuru-iphe ọdungu ghee; mẹ ishi akpe olemole, o gbutaru k'ophungu ye l'ẹkpa iya. Eláyisha asụ nwozi iya: “T'o woru iya nụ ndu ono t'ẹphe taa.”

⁴³ Nwozi iya ono asụ: “?Nanụ ẹge mu e-shi doberu ụkporo madzụ ise iphe-a l'ifu?”

Eláyisha asụ iya: “T'ọ nụ iya ẹphe t'ẹphe ria; kẹle Ojejoje suru l'ẹphe e-ri iya; riphodo iya eriphodo.” ⁴⁴ Ya ndono; yọ bya edoberu iya ẹphe l'ifu; ẹphe eria ya riphodo iya eriphodo ẹge ono, Ojejoje kfuru iya ono.

5

Aagwọta Némanu l'ẹhu-labụ, eme iya nụ

¹ Némanu bụ iya bụ onye ishi ndu soja eze ndu Áramu. Ọ bụ eze madzu l'ẹke nnajiufu iya nọ; bya aburu onye aakwabe oke ugwu; ke l'ọ bụ l'ẹka iya be Ojejoje shiru mee ndu Aramu; ẹphe emekputaje l'ọgu. Ọ bụ onye soja, ike du l'ọgu; ọ bụ l'ẹhu-labụ emekwanu iya.

² O nweru teke ndu ọ-lua-ọlaa, shi Áramu jeru ọgu le Ízurelu; je akpua nwamgboko lanu le ndzu; bya edobe iya; yoo jeru nyee Némanu ozi. ³ Yo be ujiku lanu; nwamgboko ono asu nyee nnajiufu iya ono: "Ọ du iya t'a su le nnajiufu iya jeru je aphu onye nkfuchiru Nchileke, nọ le Samériya. O ge eme iya; yọ ka mma l'ẹhu-labụ ono, eme iya nu ono."

⁴ Ya ndono; Némanu atugbua je ekfuaru eze iphe nwamgboko Ízurelu ono kfuru. ⁵ Eze ndu Áramu asu iya: "T'o je. Le ya e-deru-a ekwo nu eze ndu Ízurelu." Tọ du iya bụ; Némanu atugbua jeshia. Iphe, o gude bụ ẹkpa mkpọla-ọcha iri; unu ẹkpa mkpọla-ododo iri l'ise; me ukfu-ekwa iri. ⁶ Yo rua; je eworu ekwo ono nu eze ndu Ízurelu. Iphe eze deru l'ekwo ono bụ: "Le ya gude ekwo-wa l'ezi nwozi iya; mbu Némanu t'ọ byakfuta ngu; t'i mee ya t'ọ ka mma l'ẹhu-labụ, eme iya nu."

⁷ Eze ndu Ízurelu agutsua ekwo ono; woru uwe iya dojashia; chia mkpu; su: "?Bụ iya bụ Nchileke, ike ke ndzu l'onwu nọ l'ẹka, meru iphe o ziru nwoke-wa t'ọ bya te ya mee ya t'ọ ka mma l'ẹhu-labụ, eme iya nu? Ọ kwa okfu b'ọ cho iya ege-a."

⁸ Eláyisha, bụ onye ke Nchileke abya anua l'eze ndu Ízurelu dojashiru uwe iya; zia t'e je ezia ya: "?Bụ ngunu meru iphe, ọ dojashiru uwe iya? Wo iya: T'o kfuru onye obu t'ọ byakfuta iya nta-a; k'ophu ọo-ma l'onye nkfuchiru Nchileke nọ le Ízurelu." ⁹ Tọ du iya bụ; Némanu achiru inya iya; me ugbo-inya gbaa bya agbaruta onu-ulo Eláyisha. ¹⁰ Eláyisha ezia nwozi t'o je asu iya: "T'o je aghua ẹhu le Ẹnyimu Jódanu ugbo ẹsaa; l'ẹhu iya a-bya-a bya adu iya ege o shi duhawa; yọ korohu."

¹¹ Némanu egude ẹhu-eghughu tugbua; su: "Le ya gbe shi arị l'ọo-lufuta byakfuta iya; bya evudo kpọ-kua ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke iya; mbu raa ya ẹka l'ẹke ono, ẹhu-labụ eme iya ono; mee te ya korohu. ¹² ?Ọ bụ l'enyimu Abana; me ẹnyimu Farupa, nọgbaa le Damásukosu ta kakotadu mini, nokota le Ízurelu mma tọ? Ya e-jenu je aghua ẹhu obu l'ẹke ono kawaru mma." Yọ ghakobe; gude iwe tugbua.

¹³ Ndu ozi Némanu ejekfu iya je asu iya: "Nna; ?ndege onye nkfuchiru Nchileke ono suru t'i mee iphe ọdo, ka nshinu; tii g'emedu iya tọ? ? Bụ-chia t'i ghua ẹhu; ka mma; b'e ti meggedu tọ?" ¹⁴ Tọ du iya bụ; Némanu atugbua je egvuda le Ẹnyimu Jódanu ugbo ẹsaa ege ono, onye ke Nchileke kfuru iya ono. Akpehu iya abya ala azu du l'ọ bụ ke nwata nshii; yọ korohuwaphu.

¹⁵ Ya ndono; Némanu yele ndu ozi iya l'ẹphe ha aghaa ifu jekfushia onye ke Nchileke ono. Yo rua; bya evudo iya l'ifu; su iya: "Nta-a; be ya kabewa maru l'e to nwedu ẹke Nchileke nokwadu le mgboko-a l'ọ ha; gbahaa le Ízurelu. Byiko nata nu iphe, yebe nwozi ngu anu ngu."

¹⁶ Eláyisha asu iya: "Kamenu; l'ẹpha Ojejoje, bụ onye ono, ya ejeru ozi ono; ẹ tọ dukwa iphe, ya anata ngu." Némanu arọ ya nta; rọo ya imo; yọ jika.

¹⁷ Némanu asu: "Ọ -buru l'e tii natadu iya; byiko kponua yebe nwozi ngu ẹja, inya-mulu labu a-du ike vuta. Ke le yebe nwozi ngu ta abyahedu bya egwota ngweja-ukfuru; m'ọ bụ ngweja ọdo nu agwa ọdo; gbahaa Ojejoje. ¹⁸ Ọlobu; te Ojejoje gukwaaru yebe nwozi ngu nvu l'iphe lanu-wa: Iphe

ọbu bu: ọ -buru le nnajiufu iya eje l'ulo agwa Rimonu t'o je abaaruu iya eja; yọ buru iya bẹ yẹ l'iya yi; ya erua je efuzita l'ulo agwa Rimonu ono; baaru iya eja; tẹ Ojejoje gụkwaaru yẹbe nwozi ngu nvu."

¹⁹ Eláyisha asụ iya: "T'ọ lawaru."

Némanu atugbua; jeribe nwanshi; ²⁰ Geházi, bu nwozi onye kẹ Nchileke, bu Eláyisha asụ onwiya: "Nta-a bẹ nnajiufu iya haru Némanu onye Áramu kẹ mmanu; to nwe iphe, o gude bya, ọ nataru. Kamenu; ya tsofutaje iya; je aharu iphe ono nata iya."

²¹ Ya ndono; Geházi etsopyabe Némanu. Némanu aphua onye agba etso iya nu; bya eshi l'ugbo-inya iya nyizita; gba iya ndzuta. Yo rua; bya asụ iya: "?Ọ dọ ma?"

²² Geházi asụ iya: "L'ọ bukwa-a k'oma. L'ọ kwa nnajiufu iya bẹ ziru iya tẹ ya bya asụ ngu l'ọ bu nta-a bẹ unwokoro labu, bu ndu shi l'ogbo ndu nkfuchiru shi l'alị ugwu Ífuremu. Wo; byiko; t'ị nunu ephe ekpa mkpola-ocha; me ukfu-ekwa labu."

²³ Némanu asụ iya: "T'o wotaru ekpa mkpola-ocha labu." Yọ rolahaa Geházi t'ọ nata iya ru. Yo woru ekpa mkpola-ocha labu kee l'ekpa labu; woru ukfu-ekwa labu ye iya; bo ndu ozi iya umadzu labu; ephe evuta iya tugbua; Geházi etso ephe. ²⁴ Geházi erulephu l'ugwu ono; nata ndu ozi ono iphe ono dobe l'ulo; bya edube ephe; ephe alashia. ²⁵ Yọ bahu l'ulo je evudo nnajiufu iya; mbu Eláyisha l'ifu. Eláyisha aji iya:

"Geházi; ?Bu awe b'i shi jee?"

Geházi asụ iya: "L'ẹ tọ dukwa eke yẹbe nwozi ngu shi jee."

²⁶ Eláyisha asụ iya: "?Maa ya te eshidunua l'etso ngu teke ono, nwoke ono shi l'ugbo-inya iya nyifuta byakfuta ngu ono? ?Bu nta-a b'ọ gbaru t'a nata okpoga; nata ekwa; nata mgbabu olivu; nata mgbo vayinu; igweligwe aturu; eswi; me ndu ozi: unwoke l'unwanyi? ²⁷ Ehu-labu ono, shi eme Némanu ono; bẹ swewaru nggu l'awa ngu phẹ gbururu jeye lẹ gbururu." Geházi eshi Eláyisha l'ifu lufu; ehu-labu edzuwaru iya nu ehu. Yọ chanwehu; chalahaa phorophoro.

6

Ire ogbu-nku, ese eli

¹ Yo be ujiku lanu; ogbo ndu nkfuchiru ono asụ Eláyisha: "Lenu; eke-a, nggu l'ephe bu-wa hanukakwa nwanshi. ² T'ephe jenu Jodanu t'onyenonu gbuta oshi, ephe e-gude bya emeta eke ephe a-nodu anọ."

Eláyisha asụ ephe t'ephe je.

³ Onye lanu l'ephe asụ iya: "Byiko; tsonuru ephebe ndu ozi ngu jee."

Eláyisha asụ iya: "Lẹ ya e-je-a." ⁴ Tọ du iya bu; yo tsoru ephe jeshia.

Ephe erua Enyimu Jodanu; wata ogbutsushi oshi. ⁵ Yo nweru onye lanu, bu teke o gbuta itso nk'iya; bẹ ire ogbu-nku iya kpofuru; dalahu lẹ mini. Yo chia: "Alakwaa ya; onye nwe mu nu. Ọ kwa anguta; bẹ ya ngutaru iya."

⁶ Onye kẹ Nchileke ono aji iya eke ọ dalahuru. Yo koshi iya eya. Eláyisha egbuta oshi chee l'ẹke ono; ire ogbu-nku ono abya esee. ⁷ Eláyisha asụ iya: "T'ọ gutawa iya ru." Nwoke ono amachia eka; guta iya.

Ndu soja ndu Áramu atsọ ishi

⁸ A nonyaa; eze ndu Áramu abya etso ndu Ízurelu ogu. Yo kua ndu ishi soja iya idzu; kfuaru ephe eke ya e-dobe odu ogu iya. ⁹ Onye kẹ Nchileke abya ezia ozi t'e je ezia eze ndu Ízurelu; sụ iya: "T'ọ kwabekwa enya. T'ẹ

b'o shikwa ẹkaphu; lẹ ndu Áramu ọ̀bẹkwaru ọ̀du ọ̀gu ẹ̀phe l'ẹ̀ke ono." ¹⁰ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; eze ndu Ízuruẹlu ezia t'e je l'ẹ̀ke ono, onye kẹ Nchileke kfururu iya ono. Eláyisha l'agbaru eze ama tekenteke; k'ọ̀phu ọ̀o-kwabẹkwanuru onwiya ẹ̀nya; tẹ̀ ndu soja iya be a-tụ phaa; wụlahu l'egbe ẹ̀ke ono.

¹¹ Iphe ono atsua eze ndu Áramu l'ẹ̀hu nshinu. Yọ̀ bya ekua ndu ishi soja iya; sụ ẹ̀phe: "T'ẹ̀phe karu iya onye l'ẹ̀phe, tũru ike yeru eze ndu Ízuruẹlu."

¹² Onye lanu lẹ̀ ndu ishi ono asụ: "Nggube eze, bụ onye nwe mu nu! Ẹ tọ̀ dukwa. L'ọ̀ kwa Eláyisha, bụ onye nkfuchiru Nchileke, bu l'alí Ízuruẹlu; bẹ ewotaje iphemiphe ọ̀bule, ì nọ̀ l'ime mkpura ngu kfua; kfuuru iya."

¹³ Eze ndu Áramu asụ: "Unu je achọ ẹ̀ke Eláyisha ọ̀bu nọ; k'ọ̀phu ya e-ye ndu e-je egude iya nu." A bya ekfuuru iya l'ọ̀ nọ̀ lẹ̀ Dótanu. ¹⁴ Yọ̀ bya eyefu ndu soja l'igwe; ẹ̀phe l'inya; mẹ ụgbo-inya. Ẹ̀phe egude ẹ̀nyashi je agbaa mkpukpu ono mgburumburu.

¹⁵ Yo be l'ọ̀nma-ẹ̀wa utsu; nwozi onye kẹ Nchileke ono etehu; lufuta; jeshia ole ẹ̀nya; mkporo-ọ̀ha ndu soja; mẹ inya ẹ̀phe; mẹ ụgbo-inya ẹ̀phe agbawa mkpukpu ono mgburumburu. Nwozi iya ono echia mkpu; sụ: "Onye nwe mu nu; ?bụ ngunu bẹ ẹ̀phe e-me?"

¹⁶ Onye nkfuchiru Nchileke ono asụ iya: "Ba atsushi egvu. Lẹ̀ ndu ọ̀phu nọ̀ swiru ayi; kakwa ndu ọ̀phu nọ̀ swiru ẹ̀phe."

¹⁷ Eláyisha abya ekfururu nu Nchileke; sụ iya: "Byiko Ojejoje; menua t'ẹ̀nya sahu nwozi mu-wa; k'ọ̀phu ọ̀o-phu ụzo." Ya ndono; Ojejoje abya ekpuhaa nwokoro ono ẹ̀nya; yọ̀ phụ l'iphe, jiru ugvu ono; gbaa Eláyisha mgburumburu bụ inya; mẹ ụgbo-inya, enwugbaa ọ̀ku.

¹⁸ Teke ndu soja Áramu ono abyakfuta Eláyisha ọ̀gu b'o kfururu nu Ojejoje; sụ: "T'o mee tẹ̀ ndu-a l'ẹ̀phe ha wata ọ̀tsu ishì." Ojejoje emeru ishì tẹ̀ ẹ̀phe ege ono, Eláyisha kfururu iya ono.

¹⁹ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; Eláyisha asụ ẹ̀phe: "L'ẹ̀ke-a ta bukwa ụzo; tọ̀ bụ mkpukpu ono. Unu tsoru iya tẹ̀ ya je ekoshi unu onye unu achọ." Yo duru ẹ̀phe jeshia Samériya.

²⁰ Ẹ̀phe abahulephu lẹ̀ Samériya; Eláyisha ekfururu nu Ojejoje; sụ: "Nggube Ojejoje; menua tẹ̀ ndu-a mụhaa ẹ̀nya; phulaha ụzo." Ya ndono; Ojejoje abya emee; ẹ̀phe amụhaa ẹ̀nya; phua l'ọ̀ bụ l'echi Samériya; bẹ ẹ̀phe nọ̀.

²¹ Eze ndu Ízuruẹlu aphua ẹ̀phe; sụ Eláyisha: "Nna; ?bụ tẹ̀ ya gbushia ẹ̀phe? ?Tẹ̀ ya gbushiwaru ẹ̀phe?"

²² Eláyisha asụ iya: "Be egbukwa ẹ̀phe. ?Bụ ndu i gude ogu-mbeke ngu; mẹ akfụ ngu kputa lẹ̀ ndzụ; bẹ ii-gbu? Gbechia nu ẹ̀phe nri; nggu anu ẹ̀phe mini; k'ọ̀phu ẹ̀phe e-ri; ngua; ẹ̀phe alakfuwaru nnajiufu ẹ̀phe." ²³ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; eze ndu Ízuruẹlu abya agbaaru ẹ̀phe aji, ha nshinu. Ẹ̀phe eria; ngua; bẹ ẹ̀phe lakfuderu nnajiufu ẹ̀phe. Yọ̀ buru iya bụ lẹ̀ ndu soja ndu Áramu abyaberu ọ̀gu ọ̀-lua-ọ̀laa l'alí Ízuruẹlu.

Ejo-egu byaru lẹ̀ Samériya

²⁴ E metsua; Bénu-Hadadu, bụ eze ndu Áramu achita ndu soja iya l'ẹ̀phe ha; ẹ̀phe eje ekee k'ọ̀gu; yechia Samériya. ²⁵ Eyechi ono, ẹ̀phe yechiru Samériya ono; bẹ ẹ̀phe yechiru iya nọo ọ̀du. Iphe tso iya nu aburu ejo-egu; k'ọ̀phu bụ l'e relahaaru ishi nkakfu-igara lanu ukporo mkpola-ocha ugbo ẹ̀no; relaha nshì ndo, habe nwahabe mkpola-ocha ise.

²⁶ Yo be ujiku lanu; l'eze ndu Ízurelu ejephe l'eli upho-mkpuma, e gude kpu-pheta mkpukpu ono mgburumgburu; nwanyi lanu arashia: "Nngube eze, bu onye nwe mu nu; gbanuuru iya mkpu!"

²⁷ Eze asu: "O -buru le Ojejoje ta gbaduru ngu mkpu; ?bu awe be ya e-shi gbaaru ngu mkpu? ?Ya e-shi l'eke eetsuje bali; t'o bu l'eke adzoshije mee?"

²⁸ Eze abya aji iya: "?Nanu ege o du?"

Nwanyi ono asu iya: "L'o bu nwanyi-a; be suru te ya wota nwata iya; t'ephe gbua; taa anu iya ntanu. Teke o beru echile; yo wota nwata nk'ia; t'ephe gbua; taa anu iya. ²⁹ To du iya bu; ephe eworu nwata nk'ia shia; taa anu iya. Yo be echile iya; ya su iya t'o wota nwata nk'ia t'ephe taa anu iya; yo woru iya wohaa."

³⁰ Eze anutsulephu iphe ono, nwanyi ono koru ono; woru uwe iya lajashia. Ndu phuru eze teke ono, ooswe l'eli upho-mkpuma ono; aphu l'o yeru uwe-aphu l'ime ehu.

³¹ Yo su: "Kamenu; m'o -buru l'e te bufudu Elayisha Shafatu ishi ntanu!"

³² Teke ono; be Elayisha yele ndu bu ogurennya mkpukpu tukoru nodu l'ufu iya. Eze abya ezifu onye ozi; t'o vuru iya uzo je ke Elayisha. Obu le tumanu onye ophu, e ziru ejeruta; be Elayisha kfuhawaru ndu bu ogurennya ono; su ephe: "?Unu ta phudu onye mgbugbu-madzua-a ege o yeru onye a-bya ebuta iya ishi? Onye ozi ono rulephu; unu gu-chia uzo; swo-chia ya iphe; t'e b'o bata. ?To du igidi-okpa nnajiufu iya; be ya anu l'eke oda iya l'azu phu."

³³ Elayisha akpukwadurua iphe ono l'onu; onye ono, e ziru ozi ono abyakfutawa iya phu. Eze asu: "Iphe-ehuka-wa kwa l'eka Ojejoje b'o shi. ?Bu ke ngunu; be ya a-nodu ngabefuaru Ojejoje odo?"

7

¹ Elayisha asu: "Unu nukwaa iphe, Ojejoje kfuru: L'egbe nta-a echile; be aa-nodu ere ogbonga ntu iphe, eegudeje eme buredi mkpola-ocha lanu; l'ere ogbonga bali labu mkpola-ocha lanu l'onu obu-edukfu Sameriya."

² Onye ishi soja ophu, bu iya kakota ono eze ntse asu onye ke Nchileke ono: "Le too nwekwa; m'o -ruhuru; Ojejoje ghashia uzo eku k'imigwe; oo-meghe."

Elayisha asu iya: "Ii-gudenua enya ngu phu iya; ole e too rudu ngu onu."

Ndu soja Aramu agba oso

³ Yo nweru unwoke eno, bu ndu ehu-labu, anoduje l'onu obu-edukfu Sameriya. Ephe asu ibe ephe: "?Bu ngunu meru iphe ephe a-nodu l'eke-a; nwushihu? ⁴ Ephe -su t'ephe bahu l'ime mkpukpu; be ephe anwushihukwa; ke l'ejo-egu emekwa l'eke ono. Ephe -nodukwa nu l'eke-a; ephe anwushihukwaphu. O bu t'ephe gbe jechia l'odu ogu ndu Aramu; je eworu onwephe nu ephe. Ephe -haa ephe; ephe anodu ndzu. Ephe -gbushia ephe; yo buwaru iya phu."

⁵ Yo be le nchi-ejihu-wa; ephe egbeshi jeshia l'odu ogu ndu Aramu ono. Ephe erua l'iku odu ogu ono; to nwehe onye nokwadu iya nu; ⁶ kele Ojejoje meru te ndu soja ndu Aramu nua igidi igweligwe ugbo-inya; me k'inya; me ke ikpoto ndu soja; k'ophu bu l'onyemonye obule suru ibe iya: "Lenu; l'eze ndu Ízurelu; butaakwaru eze ndu Hetu; me eze ndu Íjiputu t'ephe byakfuta ephe." ⁷ Ya ndono; yo be l'enyasi; ephe awu-lihu gbalashia;

hakọta ụlo-ékwà ẹphe; ịnya ẹphe; mę nkakfụ-igara ẹphe. Ẹphe ahaa ọdu ọgu ẹphe ono; yọ dū ẹge ọ dū; gbalashia.

⁸ Ndu ẹhu-labụ ono erua l'iku ọdu ọgu ono; bahụ l'ulo-ékwà lanụ; je eria; ngụ; vua mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; mę ẹkwa je eworu domishia. Ẹphe alaphuta azụ; bya abahụ l'ime ụlo-ékwà ọdo; vua iphe, nọ iya nụ; je edomikwaaphu.

⁹ Tọ dū iya bụ; onyenonu; yọ sụ ibe iya: “Ayi te emekwa ọhuma. Ntanụ-a kwa eswe-aji b'ọ bụ; ọle ayi gbe nọ-kirishia. Ayi -kwa l'eka jeye l'utsu; bę aa-nụkwa ayi aphụ. Unu t'ayi jelekwaphu nta-a; je ekfuaru iya ndibe eze.”

¹⁰ Ya ndono; ẹphe atụgbua je ekua ndu echeje nche l'obu-edukfu kfuru iya ẹphe; sụ ẹphe: “L'ẹphe jekwaru l'ọdu ọgu ndu Áramu; to nwe m'ọo onye lanụ, nọ iya nụ; to nwe onye ẹphe nuru ụkporo iya. Yọ buru ịnya; mę nkakfụ-igara; b'e litsuaru l'ẹke ono; ụlo-ékwà ẹphe adulephu ẹge ọ dū.” ¹¹ Ndu nche ono araa iphe ono, ndu ono kfuru ono arara; e je ekfua ya l'ufu-eze.

¹² Eze egbeshi l'enyashi ono; sụ ndu ozi iya: “Iphe ono, ndu Áramu meru ono; bę ya a-karu unu nta-a. Ẹphe maru l'egu eme ayi. Ọ bụ iya meru; ẹphe awufu l'ọdu ọgu ẹphe ono; je edomishia onwẹphe l'egu. Iphe ẹphe ari aburu l'ayi -wufutalephu; t'ẹphe kpukoo ayi lę ndzụ; wubata lę mkpukpu ayi.”

¹³ Onye lanụ lę ndu ozi eze ono asụ: “T'ẹphe fọta madzụ; zi t'ẹphe gude ịnya ise, phoduru lę mkpukpu-wa je amaru ẹge iphe dū. E -gude ẹphe; bę onodu ẹphe dukwataa l'ọ bụ kę ndu Ízurelu ono, a haru l'ẹke-a ono. Mbụ l'ẹphe a-dulee l'ọ bụ igweligwe ndu Ízurelu ono, nwushihwaru nụ ono. Ọo ya bụ t'ayi zi ẹphe t'ẹphe je amaru iphe, meru nụ.”

¹⁴ Ya ndono; ẹphe abya achita ugbo-ịnya labụ; mę ịnya. Eze abya ezia t'a choru ndu soja ndu Áramu jeshia; bya asụ ẹphe: “T'ẹphe je egude ẹnya ẹphe phụ iphe, meru nụ.” ¹⁵ Ẹphe achọo ẹphe jeye lę Ẹnyimu Jọdanu; phụa l'uwe; mę ivu, ndu Áramu tufashiru l'uzo; l'ẹke ọso ono turu ẹphe l'ukfu. Ya ndono; ndu ono, jeru ozi ono alaphushia azụ je ekfuaru iya eze.

¹⁶ Tọ dū iya bụ; ẹphe atụgbua je egwoo iphe l'ọdu ọgu ndu Áramu ono. E megee; ree ogbonga ntụ iphe, eegudeje eme buredi mkpọla-ọcha lanụ; bya eree ogbonga balị labụ mkpọla-ọcha lanụ, bụ iya bụ ẹge ono, Ojejoje kfuru ono.

Aadzo-gbu onye ishi ozi eze l'okpa

¹⁷ Eze ndu Ízurelu eye onye ishi soja, bụ iya kagee ya ọno ntse; t'o leta ẹnya l'obu-edukfu mkpukpu ono. Yọ buru l'ẹke ono; b'a dzo-gburu iya l'okpa; bụ iya bụ ẹge ono, onye kę Nchileke kfuhawaru iya teke ono, eze jeru l'ufu iya ono. ¹⁸ Ishi iya aburu lę teke ono, onye kę Nchileke kfuru eze: “L'egbe nta-a echile; bę ee-re ogbonga ntụ iphe, eegudeje eme buredi mkpọla-ọcha lanụ; bya eree ogbonga balị labụ mkpọla-ọcha lanụ l'onu edukfu Samériya;” ¹⁹ bę onye ishi soja ono, kakọta ọno eze ntse ono suru: “L'ę too mekwa; m'o -ruhuru; Ojejoje ghashia ụzo ẹku k'imigwe.” Eláyisha asụ iya: “L'oo-gude ẹnya iya phụ iya; ọle too rudu iya onu.” ²⁰ Yọ buru ẹge ono; b'o meru; mbụ lę ndiphe dzo-gburu iya l'okpa l'obu-edukfu mkpukpu ono.

8

Aanu-phu nwanyi Shúnemu alị iya azụ

¹ O nweru teke Eláyisha kfuru nwanyi ono, o mejeru nwatibe iya, nwuhuru anwuhu; yo teta nọdu ndzụ ono; sụ iya: “T’o gbeshi; duta ndibe iya t’ephe lufu je anọdu l’ẹke dụ ephe mma; ọke Ojejoje tuwaru ẹjo-ẹgu ye l’alì-a afa ẹsaa.” ² Tọ dụ iya bụ; nwanyi ono egbeshi je emee iphe ono, onye ọke Nchileke kfuru ono; duta ndibe iya; ephe alufu; je anọ afa ẹsaa lẹ Filisutayinu.

³ Afa ẹsaa ono agvulephu; nwanyi ono eshi Filisutayinu lata. Yọ bya ejekfube eze; je arọ ya t’a nụ-phu iya ọlo iya; mę alì iya azụ. ⁴ Teke ono; bę eze ekfu eyeru Geházi, bụ nwozi onye ọke Nchileke; asuje: “T’o kfukotanuru iya iphe, bụ iphe-ophulenya Eláyisha l’ọ ha?” ⁵ Geházi anọdu l’akoru eze ẹge Eláyisha shiriu mee t’onye nwuhuru anwuhu teta nọdu ndzụ ọdo; a bya ele ęnya; nwanyi ono, Eláyisha meru nwa iya; yo teta ono abata bya arolahaa eze t’a nụ-phu iya ọlo iya yele alì iya azụ.

Geházi asụ: “Nggube eze, bụ onye nwe mu nụ! Ọ kwa nwanyi ọbu ndọ-ọ; yele nwa iya ono, Eláyisha mejeru; yo teta nọdu ndzụ ono.” ⁶ Eze abya aji nwanyi ono k’iphe ono; yọ ọkotaru iya ęya.

Eze abya eduru nwozi lanu yeru iya; sụ iya: “Woru iphe, bụ ọke nwanyi-wa nụ-phukota iya azụ l’ọ ha. Nukota iya iphe, bụ iphe shi l’alì iya lufuta; tsube mbọku, ọ lufuru l’alì-a jeye nta-a.”

Hazelu egbu Benuhadadu

⁷ Ya ndono; Eláyisha ejee Damásukosu. Teke ono; bę iphe-ememe guderu Bénu-Hadadu, bụ eze ndu Áramu. A bya ekfuaru iya l’onye ọke Nchileke bę byaru nụ. ⁸ Eze asụ Hazelu: “T’o wota iphe, ọo-nụ onye ọke Nchileke ono gude; yo shi iya l’ẹka kpataedu Ojejoje ishi; maru: ‘?Mę ya a-kaa mma l’iphe ono, eme iya nụ ono?’ ”

⁹ Tọ dụ iya bụ; Hazelu abya egwoo iphe, dugbaa iche iche, kakota mma lẹ Damásukosu dojia eli ukporo inya-ivu labu gude jekfushia Eláyisha. Yo rua; bya evudo iya l’ifu; sụ: “Nwatibe ngu, bụ Bénu-Hadadu; mbu eze ndu Áramu; bę ziru iya tẹ ya bya ajita ngu; ?mę ya a-ka-a mma l’iphe-wa, eme iya nụ-wa?”

¹⁰ Eláyisha asụ iya: “Je je ekfuru iya l’ọo-ka-a mma; ọle Ojejoje koshikwanuru iya l’ọ nwuhufutaje.” ¹¹ Eláyisha adabe Hazelu ęnya ẹge ono jeye iphere egude Hazelu. Onye ọke Nchileke ono arata ẹkwa.

¹² Hazelu aji iya: “Onye nwe mu nụ; ?bụ ngunu bę iraru?”

Eláyisha asụ iya: “L’ishi ẹkwa iya bụ lẹ ya mawaru iphe, dụ ẹji, ii-me ndu Ízurelu. Ii-yekota oku l’iphe bụ ẹke, ephe kpuru; yo shihu ike. Unwokoro ephe; bę ii-gude ogu-mbeke gbushia; tuta unwegirima ephe otu pyaapya. Unyomu ephe; ndu ophu dụ ime bę ii-gvufushi ephe.”

¹³ Hazelu asụ iya: “?Yebe nwozi ngu, ẹ-to nwedu iphe ya bụ; * ?bụ onye nuru iya ike ophu ya e-gude mee iphe, ha nshinu ẹge ono?”

Eláyisha asụ iya: “Lẹ Ojejoje koshiwaru iya l’ii-mekochaa buru eze ndu Áramu.”

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Hazelu ahaa Eláyisha lakfushia nnajiufu iya, bụ Bénu-Hadadu. Bénu-Hadadu aji iya: “?Bụ ngunu; bę Eláyisha kfuru?” Hazelu asụ iya: “L’o sukwaru l’ii-ka-a mma.” ¹⁵ Yo rua echile iya; Hazelu ewota ukpo tsee lẹ mini; mini angugua ya angugu; yo wota iya phukputa Bénu-Hadadu ifu; yọ nwuhu. Hazelu aburu eze nọ-chia ęnya iya.

* **8:13** 8:13 Iphe e deru l’ẹke-a l’okfu Híburu bụ “nkuta.”

Jehoram, bu eze ndu Júda
(2 Iphe 21:1-20)

¹⁶ L'afa, kwe Joram Éhabu afa ise, ọ wataru ọchi ndu Ízurẹlu; bẹ Jehoram Jehoshafatu wataru ọchi ndu Júda. Onye shi bụru eze ndu Júda teke ono bụ Jehoshafatu. ¹⁷ Iphe Jehoram gbaru bụ ụkporo afa l'afa iri l'ẹbo teke ọ bya aburu eze. Ọ chiru afa ẹsato lẹ Jerúsalemu. ¹⁸ O tsoru ụbeka ndu eze ndu Ízurẹlu; mee ẹge ndibe Éhabu meru; kẹ l'ọ luru nwatibe Éhabu. Yo mee iphe, dụ ẹji l'ẹnya Ojejoje. ¹⁹ Ọle Ojejoje gude okfu ẹka nwozi iya, bụ Dévidi; ọphu 'ovudu iya evuvu t'o mebyishia ndu Júda; kẹ l'ọ kwehawaru Dévidi ụkwa l'unwu iya; mẹ awa iya; bẹ ọchichi ta alufudu l'ẹka gbururu jeye lẹ gbururu.

²⁰ L'oge kẹ Jehoram; bẹ ndu Édomu kwefuru ndu Júda ikè; bya afotaru onwẹphe onye a-buru ẹphe eze. ²¹ Tọ dụ iya bụ; Jehoram achita ụgbo-inya iya l'ọ ha jeshia Zayi. Ndu Édomu abya ekephee yele ndu ishi ụgbo-inya ono mgburumgburu. Yo be l'enyashi; yo gbeshi bakfu ndu Édomu ọgu. Ndu soja iya agbakashihu gbalashia. ²² Ya ndono; ndu Édomu ekwefuru ndu Júda ikè jeye ntanu. Teke ono kwaphu; bẹ ndu Libina kwefukwaruphu ikè.

²³ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Jehoram shi achi; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Júda. ²⁴ Tọ dụ iya bụ; Jehoram anwuhu lakfubeshia nna iya phe; e lia ya l'ẹke e liru nna iya phe lẹ Mkpukpu Dévidi. Nwatibe iya kẹ nwoke; mbụ Ehezaya abya aburu eze no-chia ẹnya iya.

Ehezaya, bu eze ndu Júda
(2 Iphe 22:1-6)

²⁵ Ọ bụ l'afa, kwe Joram Éhabu afa iri l'ẹbo, ọ wataru ọchi ndu Ízurẹlu; bẹ Ehezaya Jehoram wataru ọchi ndu Júda. ²⁶ Iphe Ehezaya gbaru bụ ụkporo afa l'afa labu teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa lanu lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Atalaya, bụ nwanwa Omuri, bụ eze ndu Ízurẹlu. ²⁷ O tsoru ụbeka ndibe Éhabu; mee iphe, dụ ẹji l'ẹnya Ojejoje ẹge ndibe Éhabu meru; kẹ l'ọ bụ ọgo ndu ufu Éhabu.

²⁸ Ehezaya bẹ yele Joram Éhabu tugburu jeshia otso Hazelu, bụ eze ndu Áramu ọgu lẹ Rámotu-Gíledu. Ndu Áramu emeka Joram iphe. ²⁹ Tọ dụ iya bụ; eze, bụ Joram alashia Jézerilu t'o je anodu nyaa iphe ono, ndu Áramu mekaru iya lẹ Ráma teke ono, o tsoru Hazelu, bụ eze ndu Áramu ọgu ono.

Ehezaya Jehoram, bụ eze ndu Júda ejeshia Jézerilu oji Joram Éhabu k'iphe ono, e mekaru iya ono.

9

Jéhu bu eze ndu Ízurẹlu

¹ Yo be ujiku lanu; onye nkfuchiru Nchileke; mbụ Eláyisha ekua onye lanu l'ogbo ndu nkfuchiru; sụ iya: "Kwakọbe; wota ekpemu manụ-wa je Rámotu-Gíledu. ² Teke i ruru; nggu elee ẹnya Jéhu Jehoshafatu Nimishi. Kuchi iya ekuchi; duta iya t'unu bahu l'ime ọlo. ³ Teke ono; nggu ewota ekpemu manụ ono; woru manụ ono tee ya l'ishi; sụ: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: 'Ya awu ngu manụ l'ishi t'i bụru eze ndu Ízurẹlu.' Teke e metsuaru; nggu aguhaa ọlo gbalaa; gude ọso gbalaa. Ba akpokwa ụkfu!"

⁴ Nwokorọbya ono, bụ onye nkfuchiru ono atụgbua jeshia Rámọtu-Gíledu. ⁵ Yo rua; ndu ishi ndu soja anọduwa lẹ ndzuko. Yọ sụ ẹphe: “Onye ishi ndu soja; ya nwekwaru ozi, ya e-zia ngu.”

Jéhu aji iya: “?Bụ onye ole l'ẹke-a bẹ iikfuru?”

Yọ sụ iya: “L'ọ bụ nggubedua; onye ishi ndu soja.”

⁶ Jéhu egbeshi; ẹphe abahụ l'ime ụlo. Onye nkfuchiru ono eworu manụ ono tee ya l'ishi; sụ iya: “Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu sụru: ‘Lẹ ya awụ ngu manụ l'ishi t'ị bụru eze, achị ndibe kẹ Ojejoje; mbụ ndu Ízurelu.

⁷ Ndu ọnu-ụlo Éhabu, bụ nnajiufu ngu; bẹ ịi-dzọ pyaapya; k'ọphu ya e-shi ẹge ono gwata ụgwọ ọchi ndu ozi iya ono, bụ ndu nkfuchiru; mẹ k'iphe bụ ndu ozi Ojejoje, bụ ndu Jézebelu gbushikotaru. ⁸ Ndibe Éhabu l'ẹphe ha a-buru kpurupyata. Iphe, bụ nwata nwoke l'ọnu-ụlo Éhabu l'alị Ízurelu; bẹ ya e-domi: m'ọ bụ ohu; m'ọ bụ amadu. ⁹ Ya e-me ufu Éhabu t'ọ dụ l'ọ bụ ufu Jeróbuwamu Nébatu; mękwaphu t'ọ dụ l'ọ bụ ufu Baasha Ahija. ¹⁰ Jézebelu; bẹ bụ nkuta a-ta anụ iya l'ẹgu, nọ lẹ Jézerilu. E to nwedu onye e-li iya elili.’ ” Yo kfutsua ẹge ono; gụhaa ụlo; gbalaa.

¹¹ Jéhu abya ejekfu ndu ishi ndu soja ọphunanu; onye lanụ aji iya: “? Bụ-a k'oma? ?Bụ ngunu; bẹ onye ọgvu ono chọru ngu bya?”

Jéhu asụ: “?Ọ kwa l'unu mahawaru onye ọbu bya amaru ẹge ookfuje okfu.”

¹² Ẹphe asụ iya: “L'ọo ejo-ire! Kfuwaruru ẹphe iphe ọbu nta-a.”

Jéhu asụ ẹphe: “Iphe, o kfuru iya bụ lẹ Ojejoje sụru lẹ ya wụwaru yẹbe Jéhu manụ l'ishi; tẹ ya bụru eze ndu Ízurelu.”

¹³ Ẹphe emewaphu ẹgwegwa je achịta uwe ẹphe; wụshi l'alị t'ọ dzọbe ọkpa. Ẹphe abya egbua ụpyoku; sụ: “Jéhu bụ eze!”

Jéhu egbu Joram

¹⁴ Ya ndono; Jéhu Jehoshafatu Nimishi eje achịaru Joram ẹjo idzu. Teke ono; bẹ Joram yele ndu Ízurelu l'ẹphe ha shi adzọ tẹ Hazelu, bụ eze ndu Áramu ba ana ẹphe Rámọtu-Gíledu. ¹⁵ Ọbu l'eze, bụ Joram laru Jézerilu oje ọnya ẹke ono, ndu Áramu mekaru iya iphe teke ono, ẹphe lẹ Hazelu, bụ eze ndu Áramu shi alụ ọgu ono. Ya ndono; Jéhu asụ: “Ọ -buru l'ọ bụ obu unu ndono; t'ẹ b'ọ dukwa onye e-shi lẹ mkpukpu-wa pyofu je Jézerilu odo iphe-a.” ¹⁶ Jéhu enyihu ụgbo-inya gbaru jeshia Jézerilu; kẹ l'ọ bụ ẹke ono; bẹ Joram zẹ. Ehezaya, bụ eze ndu Júda bẹ jeru iya ajiji.

¹⁷ Onye nche, vudo l'ụlo eli, nọ lẹ Jézerilu aphụa Jéhu; mẹ ndu l'awụ etso iya nụ; l'ẹke ẹphe dzeberu abya; chishia mkpu; sụ: “L'ọ nwekwaru ndu ya phuru, awụ abya nụ.”

Joram asụ: “T'a chọta onye agba inya; zia ya t'ọ je ẹphe ndzuta je aji ẹphe: ‘?M'ọ bụ-a k'oma?’ ”

¹⁸ Onye agbajẹ inya agba Jéhu ndzuta; sụ iya: “L'eze sụru: ‘?Bụ-a k'oma?’ ”

Jéhu aji iya: “?Unu gude k'oma eme ngunu? Unu tso iya azu!”

Onye nche ono asụ eze: “L'onye e ziru jekfuakwaru ẹphe; ọle ẹ tọ latakwa nụ azu.”

¹⁹ Eze abya ezi onye ọdo, agbajẹ inya t'ọ jekfuedu ẹphe. Yo rua; bya asụ ẹphe: “L'eze sụru: ‘?Bụ-a k'oma?’ ”

Jéhu asụ iya: “?Unu gude k'oma eme ngunu? Unu tso iya azu!”

²⁰ Onye nche ono asụ eze: “L'ọ jekfuakwaru ẹphe; ọle ẹ tọ latakwa nụ azu. Ege onye ọbu gude agba; b'ọ dukwa l'ọbu Jéhu Nimishi. Ọogbakwa iya k'ẹhuka k'ẹhuka.”

21 Joram asu: "T'o doziaru iya ugbo-inya iya." E doziaru iya ęya. Joram, bu eze ndu  zurelu yele Ehezaya, bu eze ndu J da agbagbua jekfushia J hu. Onyenonu anodutsua l'ugbo-inya nk'iya. Eke ęphe gbakfuru iya bu eke, shi bujeru ali Nebotu ke J zerilu. 22 Joram aphulephu J hu; ji iya: "J hu; ?bu-a k'oma?"

J hu asu iya: "?Nanu ęge k'oma e-shi du; l'ęke uru-ali; me mgborogwu ono, shi nne ngu, bu J zeb lu l'ęka ono haphu ęge o shi hahawa?"

23 Joram agbaphushia azu; l'ęchi mkpu l'araru Ehezaya: "Ehezaya; l'ọ kwa ọgu-o!"

24 J hu egude ike iya l'ọ ha seta akfu iya gbaa Joram le mgbaku ukuvu; yo je atu-fua ya meji. Yo dawaphu dakoru l'eli ugbo-inya iya ono. 25 J hu ekfuaru onye ishi ugbo-inya iya, aza Bidika: "T'ọ pata iya je etufaa l'ali Nebotu ke J zerilu phu. Nyatakwa le teke phu, nggu l'iya chikoje shi gude ugbo-inya agbatso nna iya; mbu Ehabu; be Ojejoje kfuru okfu ęhu iya; su: 26 'Unyaphua; be ya phuru mee Nebotu; me mee k'unwu iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya mefutaje ngu t'i kfu ugwo ali-a. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.' Unu pata iya je etufaa l'ali ono; ęge ono, Ojejoje kfuru iya ono."

Eegbu Ehezaya

27 Ehezaya, bu eze ndu J da apua iphe, meru nu; gbagbua; tsoru  zo, shiru ọnu edukfu Betihaganu. J hu achipyabe iya; su: "Unu gbagbufua yebedua!" ęphe agbata iya akfu l'uzo, sweru laa Guru le mgboro Ibulamu. Yo gbaru laa Megido; je anwuhu l'ęke ono. 28 Ndu ozi iya egude ugbo-inya pata iya jeshia Jer salemu je elia l'ili iya l'ęke e liru nna iya phe le Mkpukpu D vidi. 29 Yo buru l'afa, kwe Joram Ehabu afa iri le nanu, ọ wataru ọchi ndu  zurelu; be Ehezaya wataru ọchi ndu J da.

Eegbu J zeb lu

30 Ya ndono; J hu atugbua jeshia J zerilu. J zeb lu anulephu l'ọ byaru; tee mkpo-ęnya; memaa ęgbushi iya; je eworu ęnya pyofu le windo. 31 J hu abya abyaruta l'obu-edukfu; J zeb lu aji iya: "Nggube Zimuri-a,* ?bu-a k'oma; mbu nggube onye-wa, gburu nnajiufu ngu-a?"

32 J hu apalia ęnya l'uzo windo ono; su: "?Bu onye ole bu onye nk'iya? ?Bu onye ole-e?"  madzu labu; m'ọ bu  madzu ęto, bu ndu a haru aha eshi le windo lee ya ęnya. 33 J hu asu ęphe: "Unu shi l'ęke ono tufu J zeb lu!" ęphe atufu iya; mee ya akfukashihu kpua l'upho-mkpuma; me inya, nọgbaa l'ęke ono. J hu egude inya ono dzoo ya pyakapyaka.

34 J hu abahu l'ime  lo je eribua ya; su: "T'ęphe pata nwanyi ono, vu ọnu ono; je elia; ke l'ọ bu ada eze!" 35 ęphe alufulephu t'ęphe je elia ya; iphe, ęphe phuru nwęnkinyi aburu okpokoro ishi iya; me ọkpa iya; ọwaa ęka iya. 36 ęphe alaphu azu je ekfuaru iya J hu. Yo su: "L'ọo ya bu iphe ono, Ojejoje shi l'onu nwozi iya; mbu Elayija ke Tishibe kfu; su: 'L'ọ bu l'ęgu, nọ le J zerilu; be nkuta a-ta anu J zeb lu.' 37 J zeb lu be odzu iya a-du l'ọ bu nshi, a nyikaru nanu nanu l'ali J zerilu; k'ophu bu l'ę to nwedu onye a-hube iya ama; su: 'L'ọ kwa J zeb lu ndo-ọ.' "

10

Eegbushi ndibe Ehabu

* 9:31 9:31 Zimuri be gburu eze Ela; gbua ndibe iya bya aburu eze; nọchia ęnya iya. Iphe ọ chiru bu abali ęsaa nwęnkinyi. Gwa ya le 1 Eze 16:8-20.

¹ Ụnwegirima Éhabu dụ ụkporo madzụ ęto l'ụmadzụ iri ịe Samériya. Jéhu abya edee ękwọ keshiaru ndu achi nụ ịe mkpụkpu ono; keeru iya ndu bụ ọgurennya; mę ndu bụ ęphe hefutaru ụnwegirima Éhabu ono. L'ękwọ ono b'ọ deru; sụ: ² “Keshinu ọphu ụnwegirima nnajiufu unu tukurọ nọdu; yeru l'unu nweru ụgbo-inya; nweru inya; nweru ngwa-ọgu; bya enweru mkpụkpu, a kpushiru ike; bę bụkwa ękwọ-wa -bebelephu eru unu ęka; ³ unu afọta onye katsụa mma; mbụ onye ọ gbaru t'unu fọta l'ụnwu nnajiufu unu ono; mee ya eze; t'unu lụa ọgu l'okfu ọnu-ulo nnajiufu unu.”

⁴ Egvu abya ęphe l'ęhu; ęphe asụ: “T'e lewaru; ndu eze labụ phụ ta dudu ike vudo iya l'ifu. ?Nanụ ęge ęphebedua e-shi kpọfu iya l'ifu?”

⁵ Tọ dụ iya bụ; onye bụ iya bụ ishi l'ufu-eze; onye gọvano mkpụkpu ono; ndu bụ ọgurennya; mę ndu bụ ęphe hefutaru ụnwu Éhabu; ezia ozi t'e je ezia Jéhu; sụ iya: “L'ęphe bụ ndu ozi iya. L'ọ bụ iphe, ọ sụru t'ęphe mee; bę ęphe e-me. L'ę to nwekwa onye ęphe eme eze. Melekwaphu iphe, bụ obu ngu.”

⁶ Jéhu abya edeeru ęphe ękwọ k'ugbo ębo; sụ ęphe: “Ọ -bụru l'unu kfu yębedua l'azụ; l'anụru iya okfu; ọo ya bụ; t'unu bushikota ụnwu nnajiufu unu ishi l'ęphe ha; chitaru iya ịe Jézerilu l'ębe nta-a echile.”

Ụnwu Éhabu ono, bụ iya bụ ụkporo madzụ ęto l'ụmadzụ iri ono; bę bụ ęphe ịe ndu oke amadụ ịe mkpụkpu ono shi bugbaaru. Yọ bụru ndu ono zufutatsuaru ęphe.

⁷ Ękwọ ono erulephu ndu ono ęka; ęphe achita ụnwu eze ono; gbushikota l'ęphe ha; mbụ ụkporo madzụ ęto l'ụmadzụ iri ono. Ęphe edoo ishi ęphe ịe nkata; vulaaru Jéhu ịe Jézerilu. ⁸ Onye ozi abya ezia Jéhu l'e vulataakwaru iya ishi ụnwu Éhabu ọbu.

Jéhu asụ: “T'ọ kụbe ęphe l'ikpo labụ l'ifu obu-edukfu mkpụkpu t'ęphe nọdu l'ęke ono jeye l'utsu.”

⁹ Yo be l'utsu; Jéhu alufu; je evudo l'ęke onyemonye ọbule a-phụ iya; sụ ęphe: “Ęka unu ta dukwa l'iphe ọwaa. Ọ kwa yębedua bę gbaru nnajiufu iya, bụ Joramụ ejo idzu; woru iya gbua. Ọlobu; ?bụ onye gbushiru ndu ọwananu? ¹⁰ Ọo ya bụ t'unu maru l'ę to nwekwa iphe, Ojejoje kfuru ịe k'ufu Éhabu, ę-te redu nụ. Ojejoje; bę mewaru iphe, o shi l'ọnu nwozi iya; mbụ Elayija kfua.”* ¹¹ Jéhu egbushikota iphe bụ ndibe Éhabu, ndu ọphu phọduru nụ ịe Jézerilu. O gbukotaru ndu, shi bụru ishi l'oge kę Éhabu; ndu ọnyà iya; mę iphe bụ ndu shi achijeru iya ęja. Ę to nwedu m'ọo onye lanụ, ọ haru; t'ọ wafu l'ęphe.†

Jéhu egbushi ndu abụbu Ehezáya

¹² Ya ndono; Jéhu abya egbeshi jeshia Samériya. Yo jetabelephu rua ęke ndu eche aturu anọduje ebushi aturu ęji; ¹³ yęle ndibe Ehezáya, shi bụru eze ndu Júda edzuda. Yọ jị ęphe: “?Unu bụ ndu ole?”

Ęphe asụ iya: “L'ęphe bụkwa ndibe Ehezáya. Iphe, ęphe abya aburu t'ęphe bya ajia ụnwegirima Ehezáya; mę nne-eze.”

¹⁴ Jéhu asụ: “Unu kpukoo ęphe ịe ndzụ.” Ęphe abya akpukoo ęphe; metsua chita ęphe je akube l'iduma, nọ l'ęke ono, ndu eche aturu anọduje ebushi aturu ęji ono. Ndu ęphe gburu dụ ụkporo madzụ labụ l'ụmadzụ ębo. Ę to nwedu ęphe onye wafuru nụ.

Eegbushi ndibe Éhabu ọphu phọduru nụ

* **10:10** 10:10 1 Eze 21:17-21. † **10:11** 10:11 Gụa Hos 1:4.

¹⁵ Jéhu egbeshi l'èke ono; je aphụ Jehonadabu Rekabu l'èke ooje abyakfuta iya. Jéhu ekele iya; bya aji iya: “?Ị tūru-a íkè yeru iya ẹge yẹbedua tūru yeru ngu?”

Jehonadabu asụ iya lẹ ya tūkwaria íkè yeru iya.

Jéhu asụ iya: “O -buru ẹge ono b'ọ dū; kwenu iya l'ẹka.” Yọ machiari iya ẹka; Jéhu eselita iya dubata iya l'ugbo-inya iya. ¹⁶ Jéhu asụ iya: “Tsuru iya; k'ophu ịi-phụ ẹge iphe kẹ Ojejoje evube iya ọku l'ẹhu.” Ya ndono; yọ pata iya l'ugbo-inya ono tūgbua. ¹⁷ Ẹphe erulephu Samériya; Jéhu atūko iphe bụ ndibe Éhabu ndu ophu, phọduru nū l'èke ono gbushikota. Yo dzọọ ẹphe l'ẹphe ha pyaapya ẹge ono, Ojejoje shi l'ọnu Elayija kfuwa ono.

Egbushi ndu abaru Bálu ẹja

¹⁸ Jéhu abya ekua ndu Ízurelu l'ẹphe ha; sụ ẹphe: “Éhabu bẹ baru Bálu ẹja; ọle ọ bapeteru iya ẹya. Yẹbe Jéhu a-baru Bálu ẹja baruaru iya ẹya abaru. ¹⁹ Ngwa; unu kua ndu nkfuchiru Bálu l'ẹphe ha; iphe bụ ndu ọru Bálu; mẹ ndu achijeru iya ẹja. T'ẹ b'ọ nwekwa onye a-gbala nū; kẹle ya abya ogworu Bálu ẹja, ha nshinu. Onye gbalaru nū; ta anọdukwa ndzụ.”

Iphe ono aburu ẹregede, Jéhu gude eme tẹ ya gbushikota iphe, bụ ndu abaru Bálu ẹja.

²⁰ Jéhu asụ ẹphe: “Unu tūa ndzuko; t'a kwabẹ Bálu ugvu.” Ẹphe abya araa kẹ ndzuko ono arara. ²¹ Jéhu abya achikota alí Ízurelu l'ọ ha zikota ozi; iphe bụ ndu abaru Bálu ẹja l'ẹphe ha abyakota; to nwe m'ọo onye lanu, ẹ ta abyadunu. Ẹphe awụ-jia eze ọlo Bálu ono; ji iya pyimu; shita l'ishi iya ophu je akpaa l'ishi iya ophu. ²² Jéhu ekfuaru onye eleta ọlo, eedobeje uwe; sụ iya: “T'ọ chitaru ndu ono l'ẹphe ha uwe-nlọkpuru t'ẹphe yee!” Yọ bya achitaru iya ẹphe.

²³ Tọ dū iya bụ; Jéhu yẹle Jehonadabu Rekabu abahụ l'ọlo Bálu ono. Jéhu asụ ndu ono, abaru Bálu ẹja ono: “Unu lewaru; phụ l'ẹ to nweddu onye kẹ Ojejoje tso unu nọdu l'èke-a; gbahaa ndu abaru Bálu ẹja nwenkinyi ẹphe.”

²⁴ Ya ndono; ẹphe abahụ jeshia ogwo ẹja; mẹ ngweja-ukfuru.

Jéhu bẹ wowaru ụkporo madzụ ẹno ye t'ẹphe kwabẹ l'etezi; bya asụ ẹphe: “O -nweru onye, haru m'ọo onye lanu lẹ ndu-a, ya eye unu l'ẹka-a; yọ gbalaa; bẹ ee-gude ishi nk'ia kfuwa ụgwo iya.”

²⁵ Egwoje, Jéhu egwoje ngweja-ukfuru ono; yọ sụ ndu nche; mẹ ndu ishi: “Unu bahụ je egbushikota ẹphe! T'ẹ b'ọ dukwa onye ophu unu e-kwe t'ọ gbalaa.” Tọ dū iya bụ; ẹphe egude ogu-mbeke gbugbushikota ẹphe. Ndu nche ono; mẹ ndu ishi ono etufashia odzu ẹphe l'etezi; bya awụba l'ime ime ọlo Bálu ono. ²⁶ Ẹphe apashia oshi ẹke, aagwajẹ Bálu; kpọọ ya ọku; ²⁷ bya etsukposhia oshi Bálu; tsukposhia ọlo iya. Yọ buru nshị; bẹ eejeje anyinyi l'èke ono jeye ntanụ.

²⁸ Yọ buru iya bụ lẹ Jéhu emebyia k'ọbaru Bálu ẹja l'alí Ízurelu. ²⁹ Ọ bụ lẹ Jéhu te esefudu ẹka l'ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu kpataru tẹ ndu Ízurelu mee ono. Mbụ ẹja ono, ẹphe baru unwu-eswi phụ, e gude mkpọla-ododo kpua dobe lẹ Bételu; mẹ lẹ Dánu phụ.

³⁰ Ojejoje asụ Jéhu: “Keshinu i meru iphe, dū mma; mee iphe, vudo nhamunha l'anya iya; bya emee ndibe Éhabu iphe, nọ iya l'obu t'e mee ẹphe; bẹ awa ngu a-nọ l'aba-eze ndu Ízurelu jeye l'ogbo k'eno.” ³¹ Ọ bụ lẹ Jéhu te gudedu obu iya l'ọ ha dobe iphe, ekemu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu kfuru. Ẹ tọ hadu ẹjo iphe Jeróbuwamu ono; mbụ ẹjo iphe ono, ọ kpataru; ndu Ízurelu emee ono.

Anwūhu Jéhu

³² Teke ono; bẹ Ojejoje wataru ọhabota oke alì ndu Ízurèlu. Hazèlu alù-gbukota mkpukpu lẹ mkpukpu ndu Ízurèlu; ³³ tsube l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu; l'alì Gíledu l'ọ ha; mẹ alì ndu Gádu; kẹ ndu Rúbenu; mẹ kẹ ndu Manáse shita lẹ Árowa lẹ nsuda nsuda Amónu; je akpaa lẹ Gíledu; mẹ Báshanu.

³⁴ Iphe ọdo, meeberu nū teke Jéhu shi achì; iphemiphe ọbule, yẹbedua meru; mẹ ike, ọ kparu; b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshìru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízurèlu.

³⁵ Tọ dū iya bụ; Jéhu anwūhu lakfushia nna iya phẹ; e lia ya lẹ Samériya. Jehowahazu, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya. ³⁶ Iphe, Jéhu chìru ndu Ízurèlu lẹ Samériya; bụ ụkporo afa l'afa ẹsato.

11

Atalaya, bụ eze-nwanyi ndu Júda yẹle Jowashi

(2 Iphe 22:10—23:15)

¹ Atalaya, bụ nne Ehezáya aphulephu lẹ nwatibe iya; bẹ nwūhuwaru nū; gbeshi je emee ndibe eze l'ẹphe ome-l'iwe. ² Jehosheba, bụ ada eze Joram; bụru nwunne Ehezáya kẹ nwanyi eduta Jowashi dufu l'ẹke ndibe eze ono, eeme t'e gbushia ono nọ. Yo duta yẹle onye ehe iya nū; je edomia lẹ mkpura; shi ẹge ono wohaarū iya Atalaya; k'ọphu bụ l'ẹ to gbuhedu iya. ³ E domiru Jowashi yẹle onye ehe iya nū l'eze-ulo Nchileke afa ishingu l'oge ono, Atalaya achì ono.

Eekwefuru Atalaya ikè

(2 Iphe 23:1-15)

⁴ Yo rua l'afa k'ẹsaa; Jehoyada abya ezia t'e je ekua ndu ishi, achìgbaa ụkporo ndu soja ụkporo ise ise, shi l'alì Karu; mẹ ndu nche t'e duru ẹphe byakfuta iya l'eze-ulo Nchileke. Ẹphe l'iya agbaa ndzụ; yo mee; ẹphe eribuaru iya nte l'ulo Ojejoje ono. Yo abya ekoshi ẹphe Jowashi, bụ nwatibe eze ono. ⁵ Yo bya atuaru ẹphe ekemu; sụ: “Ọwaa iphe, unu e-me ndọ-ọ: Unu kee onwunu ụzo ẹto unubẹ ndu ono, echeje nche mbọku ọtu-ume ono. T'uzo lanụ je anọdu lẹ nche l'ufu-eze; ⁶ ụzo lanụ anọdu lẹ nche l'ọnu-uzo Suu; ụzo lanụ ọphu a-nọdu l'ọnu-uzo, nọ l'azụ ndu nche ono. Ono bụ ẹge unu e-shi chee ụlo ono; k'ọphu ẹ te enwutsudu iya. ⁷ Ụzo labụ l'unu, bụ ndu ẹ-te chejedu nche mbọku ọtu-ume a-nọduje lẹ nche l'eze-ulo Nchileke; gbochita eze. ⁸ Unu gudēgbaa ngwa-ọgu unu l'ẹka gbaa eze, bụ Jowashi mgburumgburu. Iphe, bụ onye shitaru ẹke unu nọ; unu gbua onye ọbu. Unu swijeru eze eswiru l'ẹjeje; mẹ l'alala.”

⁹ Ndu ishi, achìgbaa ụkporo ndu soja ise ise ono emee ẹge ono Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja kfulu ẹphe ono. Onyenonu eje eduta ndu nk'ia, bụ ndu nche kẹ mbọku ọtu-ume; mẹ ndu ọphu chigewaru nū l'alawa alala; ẹphe abyakfutashia Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja.

¹⁰ Onye ono, achijeru Nchileke ono achita arwa; mẹ iphe ono, eegudeje gbobuta onwonye ono, shi bụru kẹ Dévidi, e doberu l'eze-ulo Nchileke ono woru nū ndu ishi, achìgbaa ụkporo ndu soja ise ise ono. ¹¹ Ndu nche ono apagbaaru ngwa-ọgu l'ẹhu l'ẹhu vudo; gbaa eze mgburumgburu tsube l'uzo ọhuda eze-ulo ono jeye l'uzo isheli iya; mbụ jeye l'ẹnya-ngweja Ojejoje; mẹ eze-ulo ono.

¹² Jehoyada abya edufuta nwatibe eze ono; bya eworu okpu-eze kpube iya; woru ẹkwo, ekemu Nchileke nū iya. Ẹphe awụya ya manụ l'ishi; chia

ya eze. Ndu ono akwaru iya ẹka; zua ya; su: “Ndzụ ngu ndzụ ogologo; nggube eze!”

¹³ Atalaya anulephu uzu, ndu nche; me ndu oha atụ l'eze-ulo Ojejoje; tugbua jekfushia ephe l'ẹke ono. ¹⁴ Yọ bya elee ẹnya; phụ ẹge eze ono vudo l'iku itso, bu iya bu ẹge ome-l'alị kfulu; phukwaaphu le ndu ishi ndu soja; me ndu egbuje upyoku vudonyabe iya; me ẹge ndu alị ono l'ephe ha chikoru etegbaa eswa; l'egbu upyoku. Yọ gbajashia uwe iya; chia mkpu; su: “Ejo iphe eme-o! Ejo iphe eme-o!”

¹⁵ Ya ndono; Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke ẹja abya atụaru ndu ishi ukporo ndu soja ise ise ono ekemu; su ephe: “Unu kpufuta nwanyi ono l'ẹke ono, ndu nche no ono. Unu egude ogu-mbeke gbua iphe, bu onye tso iya nu.” Ke l'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono suru: “T'e b'e gbukwa iya l'eze-ulo Nchileke.” ¹⁶ To du iya bu; ephe egude iya; kpu-rua onu ẹke inya eshije abahu l'ufu-eze; woru iya gbua l'ẹke ono.

Jehoyada edozi alị Júda (2 Iphe 23:16-21)

¹⁷ Jehoyada abya emee t'eze; me ndu Júda; ephe le Ojejoje gbaa ndzụ. Ndzụ ono, ephe gbaru ono aburu l'ephe a-buru ndu e gude ire ephe ẹka l'ẹke ibe ephe no; me l'ẹke Ojejoje no. ¹⁸ Ndu alị ono l'ephe ha ejeshia l'eze-ulo Bálu je enwutsushia ya; tuko ẹnya-ngweja Bálu; me iphe bu ntẹkpe iya tsua yogiriyogiri. Ephe egbua Mátanu, bu onye achijeru Bálu ẹja l'ifu ẹnya-ngweja Bálu.

Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke ẹja abya eye ndu nche; ephe echelaha eze-ulo Nchileke. ¹⁹ Yo duta ndu ishi ukporo ndu soja ise ise ono, shi Karu; me ndu nche; me ndu alị ono l'ephe ha; ephe eshi l'eze ulo Nchileke dufuta onye eze ono; duba iya l'ufu-eze. Eke ephe shiru bu l'onu-nggamgbo ẹke ndu nche anoduje. Eze eje anodu l'aba-eze iya; wata ochi ndu Júda. ²⁰ Ehu atsolaha ndu alị ono l'ephe ha ẹna. Nchi abya adu ephe ono ndoo; ke l'e gudewa ogu-mbeke gbua Atalaya l'ufu-eze.

²¹ Iphe Jowashi gbaru bu afa esaa teke o wataru achichi.

12

Jowashi bu eze ndu Júda (2 Iphe 24:1-16)

¹ L'afa, kwe Jehu afa esaa k'ophu o bu eze ndu Izurelu; be Jowashi wataru achichi le Jerúsalemu. Yọ chia ukporo afa labu le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Zibaya; onye Besheba. ² Jowashi be mekotaru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje l'oge nk'iya; kele Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke ẹja shi akpo-ziru iya uzo. ³ Obenu l'ẹke aagbaje ẹja b'e te ewofudu; ndu alị ono l'ejeje ogwo ẹja; l'akpo insensu oku l'eli ẹke ono.

⁴ Jowashi abya ekfuru yeru ndu achijeru Nchileke ẹja; su ephe: “Unu natakota iphe, bu okpoga, du nsọ, eewobataje l'eze-ulo Nchileke; mbu okpoga, aatutaje l'utu; okpoga, e ketaru onyenonu t'o kfuje; me okpoga, madzu gude obu iya bya anu l'eze-ulo Nchileke. ⁵ Te ndu achijeru Nchileke ẹja l'onye l'onye natakota okpoga ono l'ẹka onye edobeje okpoga t'e gude iya mekwaa iphe, bu ẹke mebyihuru nu l'ulo Ojejoje.”

⁶ Ole ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono ta watadu omekwa eze-ulo Nchileke ono jeye l'afa, kwe Jowashi ukporo afa l'afa eto; k'ophu o wataru achichi. ⁷ Eze, bu Jowashi abya ekua Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke ẹja; me ndu achijeru Nchileke ẹja odo ji ephe: “?Bu ngunu meru iphe

unu te emekwadu iphe ono, mebyishihuru l'eze-ulo Nchileke ono? Unu ba anatahekwa ndu edobeje okpoga okpoga odo. Unu wotachia okpoga ophu no unu l'eka nu t'e gude mekwaa eze-ulo ono." ⁸ Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ekweta l'ephe ta anatahedu okpoga odo; yeru l'ephe te emekwadu eze-ulo Nchileke ono l'onwephe.

⁹ Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke eja apata okpoko; swofua ya uzo l'okfuchi iya; je eworu iya dobe l'enya-ngweja Ojejoje l'uzo eka-utara teke aabata l'eze-ulo Nchileke ono. Ndu achijeru Nchileke eja ndu ophu eche eke, eeshi abata l'eze-ulo Nchileke l'ewotaje okpoga, e wobataru l'eze-ulo ye l'okpoko ono. ¹⁰ Yoo buje; okpoga ono -halaphu nshinu l'okpoko ono; onye ederu eze ekwo; me onye ishi ndu achijeru Nchileke eja abya agua ya; chiru ye l'ekpa; kechia. ¹¹ Ephe gutsua okpoga ono l'ege o ha; ephe eworu iya nu ndu bu ishi eleta enya l'ozi eze-ulo ono. Yo buru l'okpoga ono be ephe eshije l'akfua ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke ono ugwo: mbu ndu kapyinta; ndu akpu ulo obu akpukpu; ¹² ndu edo ulo; me ndu akukposhi mkpuma. Yo buru l'okpoga ono be ephe eshije zuta oshi; me mkpuma, a gbakposhiru agbakposhi, e gude emekwa eze-ulo Nchileke ono. Yo buru iya b'e gude mekota l'iphemiphe obule, eemekwa emekwa l'eze-ulo ono. ¹³ E to dukwa okpoga ono ophu e gude mee efere mkpola-ocha; me iphe, apaje owuu uruku; me ochi, eeyeje mini; me upyoku; mewaru iphe odo, e gude mkpola-ododo; me mkpola-ocha mee dobe l'eze-ulo Nchileke ono. ¹⁴ O bulephu ndu eje ozi l'eze-ulo ono be a nuru iya t'ephe gude mekwaa eze-ulo ono. ¹⁵ E ta subua ndu a nuru okpoga ono t'ephe bya edoo ege ephe shiru kpaphushia ya; ke l'ephe bu ndu gude ire-lanu eje ozi ono.

¹⁶ Okpoga, shi le ngweja ndu ikpe-nmaru; me ke ngweja ndu iphe, du eji b'e te wobatadu l'eze-ulo Nchileke. Ndu nwe iya nu bu ndu achijeru Nchileke eja.

¹⁷ Yo buru teke ono be Hazelu, bu eze ndu Aramu jeru je etso ndu Gatugugu; luta iya. Yo ghakobe jeshia ugu le Jerusalemu. ¹⁸ Jowashi, bu eze ndu Juda egwota iphemiphe obule, nna iya phe, bu Jehoshafatu; Jehoramu; me Ehezaya, bu ndu shi buru eze ndu Juda doberu Ojejoje iche; me ophu yebedua doberu Ojejoje iche; me mkpola-ododo, a phuru l'eke eedobeje eku l'eze-ulo Nchileke; me l'ufu-eze; gwolaaru Hazelu, bu eze ndu Aramu. Yo chita ndu soja iya; shi le Jerusalemu lufu-shia.

Anwuhu Jowashi

¹⁹ Iphe odo, meeberu nu teke Jowashi shi achi; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Juda.

²⁰ Ndu ozi Jowashi achiaru iya ejo idzu; woru iya gbua l'ulo, no le Betumilo l'uzo, shiru jee Sila. ²¹ Ndu ozi iya ophu gburu iya nu ophu bu Jozaka Shimeyatu; me Jehozabadi Shoma. To du iya bu; Jowashi anwuhu; e lia ya l'eke e liru nna iya phe le Mkpukpu Dévidi. Nwatibe iya, bu Amazaya abya aburu eze no-chia enya iya.

13

Jehowahazu bu eze ndu Izurelu

¹ L'afa, kwe Jowashi Ehezaya ukporo afa l'afa eto, o wataru ochi ndu Juda be Jehowahazu Jihu wataru ochi ndu Izurelu le Sameriya. Iphe, o chiru bu afa iri l'esaa. ² O meru iphe, du eji l'enya Ojejoje. O tsoru ubeka, Jerobuwamu Nebatu; mbu iphe ono, o meru ndu Izurelu; ephe e-mee ono.

È tọ habua ome iphe, dụ eji. ³ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje atukoshi ndu Ízurelu ẹhu-eghughu iya; chiru ẹphe ye l'eka Hazelu, bụ eze ndu Áramu; mę l'eka nwatibe iya, bụ Bénu-Hadadu.

⁴ Jehowahazu abya ekfuru nụ Ojejoje; Ojejoje angaaru iya nchị; kę l'ọ phuru ẹge eze ndu Áramu gude akpa ndu Ízurelu ẹhu. ⁵ Ojejoje abya anụ ndu Ízurelu onye dzoru ẹphe; ẹphe anahụ ndu Áramu. Ndu Ízurelu abya eburu lę nchị-odoo ẹge ẹphe shihawa buru. ⁶ Obenu l'ẹphe ta hadu ẹka l'ẹjo iphe ono, ndibe Jeróbuwamu meru ono; mbụ iphe ono, o meru ndu Ízurelu; ẹphe emee ono. Iphe ono l'ọ ha b'ọ yekotaru ẹka. Yọ buru ẹge itso Ashera nọ lę Samériya nọ b'ọ nọ.

⁷ È to nwedu ndu soja Jehowahazu phoduru nụ; gbahaa ụkporo ndu soja labụ lę ndu soja iri, bụ ndu agbaję inya; mę ụgbo-inya iri; mę ụkporo unu ndu soja l'ise,* bụ ndu soja k'okpa; kę l'eze ndu Áramu bę gbugeru ndu ophu; mbụ dzọọ ẹphe pyaapya l'ọ bụ eja.

Anwuhu Jehowahazu

⁸ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Jehowahazu shi achị; mę iphemiphe ọbule, yębedua meru; mę ike, ọ kparu b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Ízurelu. ⁹ Jehowahazu anwuhu lakfushia nna iya phę; e lia ya lę Samériya. Jehowashi, bụ nwatibe iya nwoke aburu eze nọ-chia ęnya iya.

Jehowashi bụ eze ndu Ízurelu

¹⁰ L'afa, kwe Jowashi ụkporo afa l'afa iri l'ęsaa, ọ wataru ọchi ndu Júda bę Jehowashi Jehowahazu wataru ọchi ndu Ízurelu. Iphe, ọ chiru bụ afa iri l'ishingu lę Samériya. ¹¹ O meru iphe, dụ eji l'ęnya Ojejoje. È tọ habua ome ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru; mbụ iphe ono, o meru ndu Ízurelu; ẹphe e-mee ono. È tọ habua ẹjo iphe ono.

Anwuhu Jehowashi

¹² Iphe ọdo, meeberu nụ teke Jehowashi shi achị; mę iphemiphe ọbule yębedua meru; yeru ike, o gude tso Amazaya, bụ eze ndu Júda ọgu; b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Ízurelu. ¹³ Jehowashi anwuhu lakfushia nna iya phę; e lia ya l'ẹke e liru ndu eze ndu Ízurelu lę Samériya. Jeróbuwamu, bụ nwatibe iya abya anọdu l'okwa-eze ono.

Anwuhu Eláyisha

¹⁴ Yọ buru teke ono bę iphe-ememe, bụ iya mekocharu gbua Eláyisha guderu iya. Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu ejeshia ya ajiji. Yo rua bya aralahaa ẹkwa l'ifu iya; sụ: “Nna iya-ee! Nna iya-ee! Nngụbe ụgbo-inya; bya aburu ọ-gba-inya-ọgu ndu Ízurelu!”

¹⁵ Eláyisha asụ iya: “T'ọ wota ụta; yo seta akfụ.” Jehowashi abya ewota iya. ¹⁶ Eláyisha asụ eze ndu Ízurelu ono: “Gude ẹka ngu seta akfụ ono!” Yọ bya eseta iya. Eláyisha abya atụ-kobe eze ono ẹka l'eka nk'iya; ¹⁷ sụ iya: “Gụhaa windo ophu nọru laa ụzo ęnyanwu-ahata!” Yọ gụhaa ya. Eláyisha asụ iya: “Gbaa akfụ ono!” Yọ gbaa ya. Eláyisha asụ iya: “Ono bụ akfụ Ojejoje, e-gude mekputa ndono! Ono bụ akfụ, ii-gude lụ-gbua ndu Áramu; kę l'ii-mekputa ẹphe lę Afęku; ẹphe aburu kpurupyata.”

* 13:7 13:7 Iphe ọ bụ bụ 10,000.

¹⁸ Eláyisha asúkwa iya phụ: “Wota akfụ ono!” Yo wota iya. Yọ sụ eze ndu Ízurelu ono: “Sua ya l'alì!” Yọ sua ya ugbo ẹto; haa ya. ¹⁹ Ẹhu eghulaha onye kẹ Nchileke ono eghughu l'ẹke ọ nọ. Yọ sụ: “I gege asụ iya ugbo ise; m'ọ -bụ ugbo ishingụ; k'ọphu i gege alụ-gbukwanu ndu Áramu jeye ẹphe abụ-geeru kpurupyata. Ọle nta-a bụ ugbo ẹto kpụu bẹ ii-mekputa ẹphe.”

²⁰ Tọ dụ iya bụ; Eláyisha anwụhu; e lia ya.

Ndu ọ-lụa-ọlaa, shi Móabu eshi awubatajẹ l'alì Ízurelu lẹ mini ọdungu. ²¹ Yo be ujiku lanụ; yo nweru ndu eli odzu. Ẹphe aphulephu ndu ọ-lụa-ọlaa ono; paru odzu nwoke ono chee l'ili Eláyisha; gbalashia. Odzu nwoke ono eje edenyi l'ọkpu Eláyisha; teta; bya evudo l'ọkpa iya ẹphe ebo.

Ọgu ndu Ízurelu; mẹ ndu Áramu

²² L'oge kẹ Jehowahazu bẹ Hazelu, bụ eze ndu Áramu kpakotaru ndu Ízurelu ẹhu. ²³ Ọle Ojejoje anọduje emeru ndu Ízurelu eze-iphe-oma; l'aphuru ẹphe imiko; too kweje t'ọ nweru iphe e-me ẹphe. Iphe, kparu iya nụ aburu ndzụ ono yele Ẹbirihamu; Áyizaku; mẹ Jékoju gbaru ono. Jeye ntanụ-a b'ẹ tọ bụdu uche iya tẹ ya mebyishia ẹphe; m'ọ bụ tẹ ya chifụ ẹphe l'ifu iya.

²⁴ Hazelu, bụ eze ndu Áramu anwuhulephu; nwatibe iya; mbụ Bénu-Hadadu aburu eze; nọ-chia ẹnya iya. ²⁵ Yọ bụru teke ono bẹ Jehowashi Jehowahazu natakotaru iya mkpukpu ono, Hazelu shi nata nna iya; mbụ Jehowahazu l'ọgu ono. Jehowashi emekputa iya ugbo ẹto; shi ẹge ono naphutakota mkpukpu ndu Ízurelu azụ.

14

Amazáya bụ eze ndu Júda (2 Iphe 25:1-24)

¹ L'afa, kwe Jehowashi Jehowahazu afa labụ, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu bẹ Amazáya Jowashi wataru ọchi ndu Júda. ² Iphe ọ gbaru bụ ukporo afa l'afa ise teke ọ wataru achichi. Yọ chia ukporo afa l'afa tete lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Jehowadinu; onye Jerúsalemu. ³ Amazáya bẹ meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnnya Ojejoje. Ọ bụ l'ẹ to merudu iya l'ọ bụ ochechoroche iya, bụ Dévidi. O tsoleruphu ụbeka nna iya, bụ Jowashi. ⁴ Obenu l'ẹ to woshidu ẹke ono, aagwajẹ iphe ono. Ndu Júda eshi anọduje l'ẹke ono egwo eja; l'akpo ínsensu ọku.

⁵ Ẹka eshihulephu Amazáya ike l'ọchichi; yo gbushia ndu ozi iya ono, bụ ẹphe gburu nna iya teke ọ bụ eze ono. ⁶ Ọ bụ l'ẹ to gbudu unwegirima ndu mgbugbu-madzụ ono; kẹ l'ọ tsoru iphe ono, e deru l'ẹkwo ekemu Mósísi l'ẹke ono, Ojejoje turu ekemu; sụ: “Ndu mụru nwa b'ẹ te egbudu l'ugwo iphe, unwu ẹphe metaru; ọphu 'e gbukwanu unwegirima l'ugwo iphe, ndu, mụru ẹphe metaru; onyenonu bẹ a-la l'iphe, o metaru.”

⁷ Ọ bụ Amazáya bẹ gburu ndu Édọmu unu madzụ ugbo ukporo l'ise lẹ Nsuda Alì Únú; bya aluta mkpukpu Sela l'ọgu; woru iya gụa Jọkutelu. Yọ bụru ẹpha ono bẹ ọza jeye ntanụ-a.

⁸ Tọ dụ iya bụ; Amazáya abya ezia ozi t'e je ezia eze ndu Ízurelu; mbụ Jehowashi Jehowahazu Jéhu: “T'ọ bya t'ayi kpogba iya.”

⁹ Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu eziphu Amazáya, bụ eze Júda ozi azụ; sụ iya: “Oshi uke, nọ l'alì ugvu Lébanonu ziru oshi sida ugvu Lébanonu;

sụ iya: ‘Tẹ nwatibe iya byanụ bya alụ ada iya.’ Ya ndono; anụ-egu-egbudu alị ugvu Lébanonu eswedelephu; dzọo uke ono pyaapya. ¹⁰ I mekputawaru ndu Édọmu; gbe gudewa iya rụ l'eku onwongu. Ophu t'epho ji ngu l'ophu i meru; nggu ejibe onwongu ejibe. ?Bụ ngunu meru iphe iichoru onwongu okfu; nggu lẹ ndu Júda ishi-ephuhu?”

¹¹ O bụ lẹ Amazáya ta angaduru iya nchị. Tọ dụ iya bụ; Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelụ achịta ndu soja iya jeshia yẹle Amazáya eje akpogba iya lẹ Bétu-Shemeshi Júda. ¹² Ndu Ízurelụ alụ-gbua ndu Júda; onyenonu eye okpa l'oso; gbalashia; lashia l'ufu ephe iche iche. ¹³ Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelụ akpua Amazáya Jowashi Ehezaya, bụ eze ndu Júda lẹ ndzụ lẹ Bétu-Shemeshi. Yo jeshia Jerúsalemu je enwutsushia upho-mkpuma Jerúsalemu; shita lẹ Onu-Uzo ndu Ífuremu je erua lẹ Onu-Uzo Aguga; nwutsushia eke ogologo iya ruru unu ntụ-okpa. ¹⁴ O chitakotaru mkpola-ododo; mę mkpola-ocha; męwaru ivu, nokota l'eze-ulo Nchileke; mę ophu nọ l'ẹke eedobeje ẹku l'ulo-eze. O nweru ndu ophu e guderu l'ogu, o chiru laa Samériya; t'a bya agbata ephe agbata.

Anwuhu Jehowashi

¹⁵ Iphe odo, meeberu nụ teke Jehowashi shi achị; mę iphemiphe obule, yebedua meru; yeru ike, o kparu; mę ege yẹle Amazáya, bụ eze ndu Júda gude lụa ogu; b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Ízurelụ. ¹⁶ Tọ dụ iya bụ; Jehowashi anwuhu lakfushia nna iya phez; e lia ya l'ẹke eelije ndu eze lẹ Samériya. Nwatibe iya; mbụ Jeróbuwamu abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Anwuhu Amazáya

¹⁷ Amazáya Jowashi, bụ eze ndu Ízurelụ bę nọru afa iri l'ise lẹ Jehowashi Jehowahazu, bụ eze ndu Ízurelụ nwuhutsuaru. ¹⁸ Iphe odo, meeberu nụ teke Amazáya shi achị b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Júda.

¹⁹ Lẹ Jerúsalemu b'a nọ chjaru Amazáya ejo idzu. Yọ gbalaa lashia Lakishi. Ephe eye ndu jekfuru iya nụ lẹ Lakishi l'ẹke ono; je eworu iya gbua. ²⁰ Ephe egude inya palata iya bya elia lẹ Jerúsalemu l'ẹke e liru nna iya phez lẹ Mkpukpu Dévidi.

²¹ Ndu Júda l'ephe ha ewota Azaríya, bụ onye nọwaru afa iri l'ishingu mee ya eze l'ozori nna iya, bụ Amazáya. ²² O bụ Azaríya bę kpukwa-ziru mkpukpu Élatu; woru iya nụ-phu ndu Júda azụ lẹ Amazáya nwuhutsuaru lakfushia nna iya phez.

Jeróbuwamu k'ẹbo bụ eze ndu Ízurelụ

²³ L'afa, kwe Amazáya Jowashi afa iri l'ise, o wataru ochi ndu Júda bę Jeróbuwamu Jehowashi wataru ochi ndu Ízurelụ. Iphe, o chiru bụ ukporo afa labụ l'afa lanụ lẹ Samériya. ²⁴ O meru ejo iphe l'ẹnya Ojejoje. E tọ hadu ome ejo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru tẹ ndu Ízurelụ mee ono. ²⁵ Oo ya b'e shi l'eka; a nataphukota okè-alị ndu Ízurelụ azụ; shita lẹ Lebo-Hámatu jeye lẹ Eze Ẽnyimu Araba. O shi ege ono vua; mbụ iphe ono, Ojejoje, bụ Nchileke kę ndu Ízurelụ shi l'onu nwozi iya, bụ Jona Amitayi kfua; mbụ onye nkfuchiru Nchileke ono, shi Gatu Hefa ono.

²⁶ Ojejoje bę phwaru ege iphe-ehuka, ndu Ízurelụ hatabe nshinu; tsube lẹ ndu ophu bụ ohu je akpaa lẹ ndu ophu bụ amadu: to nwe onye a-gbaru ephe mkpu. ²⁷ O bụ lẹ keshinu Ojejoje te kfudu lẹ ya e-me t'epha ndu

Ízurelu chíhu lẹ mgboko-a b'o shi l'ẹka Jeróbuwamu Jehowashi dzọfuta ẹphe.

²⁸ Iphe ọdo, meeberu nọ teke Jeróbuwamu shi achí; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru: ike, ọ kparu; ọgu, ọ lútsuaru; yeru ẹge o shi nataphu Damásukọsu; mẹ Hámatu azú l'ẹka ndu Júda; woru nọ ndu Ízurelu b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nọ l'oge ndu eze Ízurelu. ²⁹ Tọ dú iya bú; Jeróbuwamu anwúhu lakfushia nna iya phẹ, bú iya bú ndu eze ndu Ízurelu. Zekaráya, bú nwatibe iya kẹ nwoke abúru eze nọ-chia ẹnya iya.

15

Azaríya bú eze ndu Júda (2 Iphe 26:1-5)

¹ L'afa, kwe Jeróbuwamu ọkporo afa l'afa ẹsaa, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu bẹ Azaríya Amazáya wataru ọchi ndu Júda. ² Iphe ọ gbaru bú afa iri l'ishingu teke ọ wataru achíchi. Yọ chíá ọkporo afa labú l'afa iri l'ẹbo lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bú Jekolaya; onye Jerúsalemu. ³ Azaríya bẹ meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje ẹge nna iya; mbú Amazáya meru. ⁴ Obenu l'ẹ to wofudu ẹke aagwajẹ iphe; ndu Júda l'ẹjeje ọgba eja l'ẹke ono; l'akpọ ínsensu ọku.

Ẹhu-labú eme Azaríya (2 Iphe 26:16-23)

⁵ Ojejoje abya alọru ẹhu-labú tú eze ono; yọ taa ya jeye teke ọ nwúhuru. Ẹhu-labú ono emee; yo shi buru iche. Jótamu, bú nwatibe iya abúru ishi l'ufu-eze; mekochaa wata ọchi ndu alí ono l'ọzori iya.

⁶ Iphe ọdo, meeberu nọ teke Azaríya shi achí; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nọ l'oge ndu eze Júda. ⁷ Ya ndono; Azaríya anwúhu lakfushia nna iya phẹ; e líá ya l'ẹke e líru nna iya phẹ lẹ Mkpúkpu Dévidi. Jótamu, bú nwatibe iya kẹ nwoke abúru eze nọ-chia ẹnya iya.

Zekaráya bú eze ndu Ízurelu

⁸ L'afa, kwe Azaríya ọkporo afa l'afa iri l'ẹsato, ọ wataru ọbu eze ndu Júda bẹ Zekaráya Jeróbuwamu wataru ọbu eze ndu Ízurelu. Iphe, ọ chíru bú ọnwa ishingú lẹ Samériya. ⁹ Zekaráya bẹ meru iphe, dú ẹjí l'ẹnya Ojejoje l'ọ bú nna iya phẹ. Ẹ tọ habúa ome ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru ono; mbú iphe ono, o meru ndu Ízurelu; ẹphe emee ono.

¹⁰ Tọ dú iya bú; Shalumu Jábeshi agbaaru Zekaráya ẹjo idzu; nọdu l'ifu ndu Ízurelu gbua ya; bya abúru eze nọ-chia ẹnya iya. ¹¹ Iphe ọdo, meeberu nọ teke Zekaráya shi achí b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nọ l'oge ndu eze Ízurelu. ¹² Tọ dú iya bú; iphe ono, Ojejoje kfuru Jéhu ono avúa; mbú iphe ono, o kfuru iya; sù: "L'ọ bú unwu iya phẹ a-nọdu anọ l'aba-eze ndu Ízurelu chíá jeye l'ọgbo k'ẹno."

Shalumu bú eze ndu Ízurelu

¹³ Shalumu Jábeshi wataru achíchi l'afa, kwe Uzáya ọkporo afa l'afa iri lẹ tete, ọ wataru ọchi ndu Júda. Iphe, ọ chíru bú ọnwa lanú lẹ Samériya. ¹⁴ Menahemu Gadi eshi lẹ Tíza jeshia Samériya. Yọ nọdu lẹ Samériya l'ẹke ono tso Shalumu Jábeshi ọgu; gbua ya; búru eze nọ-chia ẹnya iya.

¹⁵ Iphe ọdo, meeberu nū teke Shalumu chīru; mē ejo idzu, ọ gbaru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshīru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízurelu.

¹⁶ Teke ono bē Menahemu shi lē Tiza tso ndu Tifūza ọgu; woru ẹphe lua; mbū lua lua ndu bunyabe ẹphe; bufushia iphe, bū unwanyi, dū ime ẹpho; kē l'ẹphe jikaru iya.

Menahemu bū eze ndu Ízurelu

¹⁷ L'afa, kwe Azariya ụkporo afa l'afa iri lē tete, ọ wataru ọchi ndu Júda; bē Menahemu Gadi wataru ọchi ndu Ízurelu. Iphe, ọ chīru bū afa iri lē Samériya. ¹⁸ Menahemu bē meru ejo iphe l'ẹnya Ojejoje. L'oge ọchichi iya l'ọ ha b'ẹ to wofubua ẹka l'iphe, dū ẹji ono, Jeróbuwamu Nébatu meru ono; mbū ono, o meru; ndu Ízurelu emee ono.

¹⁹ Eze ndu Asiriya; mbū Pulu achīru ndu soja bya ọgu ọ-luru-ọlaa lē Ízurelu. Menahemu anū iya ụkporo unu ẹkpa mkpọla-ọcha labū l'ụkporo ẹkpa iri; t'o yetaru iya ẹka; tē ẹka shia ya ike l'ọchichi. ²⁰ Yọ buri lē Ízurelu bē Menahemu shi nafuta okpoga ono. Yọ buri ndu nweru iphe l'alī ono b'o naru ụkporo mkpọla-ọcha labū lē mkpọla-ọcha iri iri l'onye l'onye; nū eze ndu Asiriya. Eze ndu Asiriya ono atugbua laphushia azū; tọ nọduhe l'alī ono.

²¹ Iphe ọdo, meeberu nū teke Menahemu shi achī; mē iphemiphe ọbule, yēbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshīru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízurelu. ²² Menahemu anwuhu lakfushia nna iya phē. Nwatibe iya; mbū Pekahaya aburu eze; nọ-chia ẹnya iya.

Pekahaya bū eze ndu Ízurelu

²³ L'afa, kwe Azariya ụkporo afa labū l'afa iri, ọ wataru ọchi ndu Júda bē Pekahaya Menahemu wataru ọchi ndu Ízurelu. Iphe, ọ chīru bū afa labū lē Samériya. ²⁴ Pekahaya bē meru ejo iphe l'ẹnya Ojejoje. Ẹ tọ habua ome ejo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru ono; mbū iphe ono, o meru ndu Ízurelu; ẹphe emee ono. ²⁵ Onye ishi ndu soja Pekahaya, aza Peka Remaliya agbaaru iya ejo idzu; gbata ụkporo madzū labū l'umadzu iri lē Giledu; ẹphe etsoru iya je etso Pekahaya ọgu l'ẹke a kpuru; yo shihu ike l'ufu-eze lē Samériya. Ẹphe egbua ya; gbukwaaphu Agọbu; mē Ariye yeru iya. Yọ buri iya bū lē Peka egbua Pekahaya; bya aburu eze; nọ-chia ẹnya iya.

²⁶ Iphe ọdo, meeberu nū teke Pekahaya shi achī; mē iphemiphe ọbule, yēbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshīru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízurelu.

Peka bū eze ndu Ízurelu

²⁷ L'afa, kwe Azariya ụkporo afa labū l'afa iri l'ẹbo, ọ wataru ọchi ndu Júda bē Peka Remaliya wataru ọchi ndu Ízurelu. Iphe, ọ chīru bū ụkporo afa lē Samériya. ²⁸ Peka meru ejo iphe l'ẹnya Ojejoje. Ẹ tọ habua ome ejo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru; mbū ono, o meru ndu Ízurelu; ẹphe emee ono.

²⁹ Teke Peka bū eze ndu Ízurelu bē Tigulatu-Pilesa, bū eze ndu Asiriya nataru mkpukpu Ijonu; nata Ébelu-Bétu-Maaka; nata Janowa; nata Kedeshi; nata Házo. Ọ natakwaruphu alī Giledu; mē alī Gálili, bū iya bū alī ndu Náfutali l'ọ ha; kpua ndu ẹke ono lē ndzū lashia Asiriya. ³⁰ Yo be l'afa, kwe Jótamu Uzaya ụkporo afa, ọ wataru ọbu eze ndu Júda; Hosaya

Ela agbaaru Peka Remaliya ejo idzu; woru iya gbua; buru eze nọ-chia ęnya iya.

³¹ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Peka shi achị; mę iphemiphe ọbule, yębedua meru b'e dekotaru l'ękwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Ízurelu.

Jótamu bụ eze ndu Júda
(2 Iphe 27:1-9)

³² L'afa, kwe Peka Remaliya afa labụ, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu bę Jótamu Uzáyá wataru ọchi ndu Júda. ³³ Iphe ọ gbaru bụ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achịchi. Yọ chia afa iri l'ishingu lę Jerúsalemu. Ępha nne iya bụ Jerusha; nwatibe Zadọku. ³⁴ Jótamu bę meru iphe, vudo nhamunha l'ęnya Ojejoje ęge ono nna iya; mbụ Uzáyá meru ono. ³⁵ Obenu l'ę to wofudu ęke aagwaję iphe. Ndu ono l'agba ęja; l'akpọ ínsensu ọku l'ęke ono. Jótamu bụ iya kpụkwaru ọnu -uzo imeli l'eze-ulo Nchileke.

³⁶ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Jótamu shi achị; mę iphemiphe ọbule, yębedua meru b'e dekotaru l'ękwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Júda. ³⁷ Yọ buru teke ono bę Ojejoje wataru ozi Rezinu, bụ eze ndu Áramu; mę Peka Remaliya t'ęphe jeje otso ndu Júda ọgu. ³⁸ Jótamu anwụhu; lakfushia nna iya pę; e lia ya l'ęke e liru nna iya pę lę Mkpụkpu Dévidi, bụ ochechoroche iya. Nwatibe iya; mbụ Éhazu abya aburu eze nọ-chia ęnya iya.

16

Éhazu bụ eze ndu Júda
(2 Iphe 28:1-4)

¹ L'afa, kwe Peka Remaliya afa iri l'ęsaa, ọ wataru achịchi bę Éhazu Jótamu wataru ọchi ndu Júda. ² Iphe Éhazu gbaru bụ ụkporo afa teke ọ wataru achịchi. Yọ chia afa iri l'ishingu lę Jerúsalemu. Ę to medu iphe, vudo nhamunha l'ęnya Ojejoje, bụ Nchileke iya ęge ono ochechoroche iya; mbụ Dévidi meru ono. ³ O tso ru ụbeka ndu eze ndu Ízurelu. Ọ kpọru nwatibe iya kę nwoke ọku gude gwoo ęja; bụ iya bụ ęjo akpamara ono, iphe bụ mbakeshi ono, Ojejoje chishiru ndu Ízurelu ono shi anọduje eme. ⁴ O gworu ngweja; kpọo ínsensu ọku l'alị ugwu; mę l'iphe, bụ oshi, nweru idzu.

⁵ Tọ dụ iya bụ; Rezinu, bụ eze ndu Áramu; mę Peka Remaliya, bụ eze ndu Ízurelu ejeshia ọgu lę Jerúsalemu; je eyechia Éhazu. Ọ bụ l'ęphe ta dudu ike lụ-gbua ya. ⁶ Yọ buru teke ono bę Rezinu, bụ eze ndu Áramu lụta-phuru Élatu azụ; nụ ndu Áramu. Yọ chishia ndu Júda lę Élatu; ndu Áramu abya ebuchia ya jeye ntanụ-a.

Éhazu eje aro l'ęka ndu Asiriya
(2 Iphe 28:16-21)

⁷ Ya ndono; Éhazu abya ezia t'e je ezia Tigulatu-Pilesa, bụ eze ndu Asiriya: "Lę ya bụ nwozi iya; buru nwatibe iya." Wo iya: "T'ọ byanụ bya anafuta iya l'ęka eze ndu Áramu; mę l'ęka eze ndu Ízurelu, bụ ndu byaru iya ọgu." ⁸ Éhazu abya achikoo mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo, nọ l'eze-ulo Nchileke; mę ọphu nọ l'ulo ęku l'ufu-eze nụ t'e eje anuru iya eze ndu Asiriya. ⁹ Eze ndu Asiriya abya ekweta iphe, Éhazu rọru iya; chita ndu soja

iya; ephe awuru jeshia Damásukosu je aluta iya; kpukoo ndu bu l'eke ono le ndzu lashia Kíru; woru Rezinu gbua.

¹⁰ Ya ndono; eze, bu Éhazu atugbua jeshia Damasukosu te ya je aphu Tigulatu-pilesa, bu eze ndu Asiriya. Yo rua; je aphu enya-ngweja le Damásukosu; bya eseta iya; dekota ugbugba iya; me ege, ee-gude kpua ya; nu t'e wolaaru Uráya, bu onye achijeru Nchileke eja. ¹¹ Ya ndono; Uráya, bu onye achijeru Nchileke eja ono akpua enya-ngweja ophu dulephu ege ono, Éhazu shi Damásukosu nu t'e wotaru iya ono. Te Éhazu kwaa; shi Damásukosu lata be Uráya gbe kpu-ghewa nu enya-ngweja ono. ¹² Eze eshi Damásukosu lata bya aphu enya-ngweja ono; jeruta iya ntse; bya egwoo ya ngweja. ¹³ O gworu ngweja-ukfuru; gwoo ngweja-nri; me ngweja-mee; bya ephee mee anu, o gburu k'aja ehu-agu l'enya-ngweja ono. ¹⁴ Enya-ngweja ono, e gude ope mee, shi nodu l'ifu Ojejoje ono b'o pafutaru l'ifu ulo ono; mbu ono, no le mgbaku enya-ngweja ono, a kpuru k'ophungu ye eze-ulo Nchileke; je eworu iya dobe l'uzo isheli enya-ngweja ono, o kpuru ono.

¹⁵ Ya ndono; eze, bu Éhazu abya aturu ekemu nu Uráya, bu onye achijeru Nchileke eja; su iya: "O bu l'eli enya-ngweja-wa, a kpuru k'ophungu-a be ii-gwoje ngweja-ukfuru l'utsu; gwoo ya ngweja nri l'urenyashi. O bu l'eka-a be ii-gwoje ngweja-ukfuru; me ngweja-nri, shi eze l'eka; gwoo ya ngweja-ukfuru, shi ndu ali-a l'eka; me ngweja nri ephe; me ngweja-mee ephe. O kwaphu ege ono be ii-pheje mee anu, ngweja-ukfuru; me mee anu, e gude gwoo ngweja odo. O bu l'enya-ngweja ono, e meru l'ope ono be ya e-jeje okpata ishi iphe." ¹⁶ Uráya, bu onye ono, achijeru Nchileke eja ono emekota iphe ono, eze Éhazu kfuru iya ono.

¹⁷ Eze, bu Éhazu akpokashia iphe ono, e swebegbaaru le mgberemeke o-gba-kperekpere phu; pashia eze efere, shi nodugbaa l'eli iya. O pafukwaruphu eze durongu mini phu, e doberu l'eli oke-eswi phu, a kpuru l'ope phu; mbu ono, shi nodu iya le mkpuli ono; woru iya tu-kobe l'okpa-mkpuma. ¹⁸ O gude te ya mee iphe, a-du eze ndu Asiriya mma l'obu pafu eke oshi-eze atukojeru; bya agu-chia eke ndu eze Júda eshije abahu l'eze-ulo Nchileke.

*Éhazu arọ n-yemeka l'eka ndu Asiriya
(2 Iphe 28:16-21)*

¹⁹ Iphe odo, meeberu nu teke Éhazu shi achi; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Júda. ²⁰ Ya ndono; Éhazu anwuhu lakfushia nna iya phe; e lia ya l'eka e liru nna iya phe le Mkpukpu Dévidi. Nwatibe iya ke nwoke; mbu Hezekaya abya buru eze; no-chia enya iya.

17

Hosaya bu eze ndu Izurelu

¹ L'afa, kwe Éhazu afa iri l'ebo, o wataru ochi ndu Júda be Hosaya Ela wataru ochi ndu Izurelu. Iphe, o chiru bu afa tete le Sameriya. ² Hosaya meru ejo iphe l'enya Ojejoje. O bulephu l'ejo iphe, o meru te rudu l'o bu ke ndu vuhawa iya uzo buru eze l'ali Izurelu.

³ Shalumanesa, bu eze ndu Asiriya eje etso Hosaya ogu; mekputa iya. Hosaya awata iya ojeru ozi; wata otu akiriko l'anu iya. ⁴ A nonyaa; Hosaya ezi t'e je ezia So, bu eze ndu Ijiputu t'o bya eyetaru iya eka; k'ophu ya ta

nọdu atụkwadu akirikọ anụ eze ndu Asiriya ẹge o shi atuje iya afa-l'afa ha. Eze ndu Asiriya abya amaru l'ọ bụ idzu, Hosáya achi ndono; gude iya tuchia. ⁵ Eze ndu Asiriya achita ndu soja iya; ẹphe awubata l'alì Ízurelu; vya ya kpatakpata. Ẹphe eje eyechia Samériya afa ẹto. ⁶ Yọ buru l'afa, kwe Hosáya afa tete k'ọphu ọ dọberu buru eze; bẹ eze ndu Asiriya nataru Samériya; kpua ndu Ízurelu lẹ ndzu; lashia Asiriya. Yo rua; je edobe ẹphe; ẹphe eburu lẹ Hala; mẹ l'uzo Ẹnyimu Habọ lẹ Gozanu; chita ndu ọphu ọ chitaru; ẹphe eje ebua lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, nọ l'alì Mídiya.

Ẹjo iphe, ndu Ízurelu; mẹ ndu Júda meeberu

⁷ Iphe, meru iphe, ọ muru ndu Ízurelu ẹge ono bụ l'ẹphe mesweru Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; mbụ onye ono, dufutaru ẹphe lẹ Íjiputu l'ẹka Fero, bụ eze ndu Íjiputu ono. Ẹphe abalahaaru agwa ẹja; ⁸ bya emelaha l'ọ bụ mbakeshi ono, Ojejoje chishiru ẹphebe ndu Ízurelu ono; mbụ melaha iphe ono, ndu eze ndu Ízurelu wobataru l'alì ono. ⁹ Ndu Ízurelu anọduje eme Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe iphe, ẹ-te vudo nhamunha l'edomi. Lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu; bẹ ẹphe kpushiru ẹke aagwajẹ iphe dobegbaaru onwẹphe. Ẹphe kpushiru iya lẹ mkpukpu, hagbaa nwanshi; kpushia ya lẹ mkpukpu, a kpuru; yo shihugbaa ike. ¹⁰ Ẹphe dobegbaaru agwa; kpobekota itso Ashera l'iphe, bụ eze ugvu l'alì ono; mẹ iphe, bụ oshi, nweru idzu. ¹¹ Ọ bụ ẹge iphe bụ mbakeshi shi anọduje akpọ insensu ọku l'eli ẹke, aagwajẹ iphe tẹmanu bẹ Nchileke chifuderu ẹphe l'alì ono; bẹ ndu Ízurelu watakwaruphu akpọkpo. Ẹphe gudewa ẹjo iphe ono kpatsua Ojejoje ẹhu-eghughu. ¹² Ẹphe awata ọbaru agwa ẹja; e guderu lẹ Ojejoje suru ẹphe t'ẹphe ba abakwa. ¹³ Ojejoje shiwa l'ọnu ndu nkfuchiru iya l'ẹphe ha; mẹ ndu àphù lọo ndu Ízurelu; mẹ ndu Júda ẹka lẹ nchì; sụ ẹphe: “Unu haa ẹjo iphe. Unu meje ekemu iya. Unu emeje iphe, ya toru ọkpa iya; mbụ ekemu ono, ya turu; nụ nna unu phe; bya eshi l'ẹka ndu ozi iya phe, bụ ndu nkfuchiru; nụ unu ono.”

¹⁴ Obenu l'ẹphe ta angadu nchì. Ẹphe ekwefu ikè l'ọbu nna ẹphe, jikaru ke Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe. ¹⁵ Ẹphe jikaru ome iphe, ọ toru ọkpa iya; jika ndzu ono yele nna ẹphe gbaru ono; kwefu ikè l'iphe, ọ nmaru ẹphe ọkwa iya. Ẹphe abalahaaru unwu agwa, bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa ẹja; jeye teke ẹphebedua l'onwẹphe bya abufuaru 'ọ-ga-lẹ-mkpa. Ẹphe tsoru ubeka iphe bụ mbakeshi ono, bupheru ẹphe mgburumgburu; bụ iya bụ ndu ono, Ojejoje suru t'ẹphe be etsokwa ubeka ẹphe ono.

¹⁶ Iphe, bụ ekemu, Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe tukotaru ẹphe l'ọ ha bẹ ẹphe jikakotaru. Ẹphe kpuru agwa labu, du l'ọ bụ oke-eswi doberu onwẹphe; dobekwaphu itso Ashera; balahaaru mkpọ-kpodo; mẹ Bálụ ẹja. ¹⁷ Ẹphe kpọru unwu ẹphe ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi ọku; gude gwoo ẹja. Ẹphe shi ejeje lẹ njibya; l'eme amamanshi. Ẹphe woru onwẹphe togboru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje; shi ẹge ono kpatsua ya ẹhu-eghughu.

¹⁸ Ẹhu ghutaberu Ojejoje l'ẹke ndu Ízurelu nọ; k'ọphu bụ l'ọ chifuru ẹphe l'ifu iya. Ndu ọ haru nwenkinyi bụ ndu ọkpa-ikfu ke Júda. ¹⁹ Obenu lẹ ndu ke Júda te dobekwaphu ekemu Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe. Ẹphe eye ẹka l'ome iphe ono, ndu Ízurelu wobataru ono. ²⁰ Ojejoje ajikakota iphe bụ o-shi-l'eri Ízurelu; nua ẹphe aphụ bya enwuru ẹphe nụ ndu kwaru ẹphe l'okwata jeye yọ chifukota ẹphe t'ẹ b'ọ phujehe ẹphe.

²¹ Teke Ojejoje bufuru Ízurelu l'ọnu-ulo Dévidi bẹ ẹphe meru Jeróbuwamu Nébatu eze ẹphe. Jeróbuwamu emee ndu Ízurelu; ẹphe

ahaa otso Ojejoje; bya emee; ẹphe emee iphe, ɖu eji, ha nshinu. ²² Ndu Ízurelu yekotaru ẹka l'iphe, bu ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu meru ono. Ẹphe te esefubua ya ẹka; ²³ jeye teke Ojejoje chifuru ẹphe l'ifu iya ẹge ono, o shihawa l'onu ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru kfuwa ono. A kpwa ndu Ízurelu l'alì ẹphe; lashia Asiriya byeye ntau.

Ndu ọhodo buchiru Samériya

²⁴ Eze ndu Asiriya eje achita madzu le Bábyilonu; Kuta; Ava; Hámatu; me le Sefavemu je edobe ẹphe t'ẹphe buchishia iphe, bu mkpukpu Samériya l'ozori ndu Ízurelu. Ẹphe anaa alì Samériya; buchikota mkpukpu iya. ²⁵ Teke ndu ono wataru obu l'ẹke ono be ẹphe te shidu abaru Ojejoje ẹja. Ya ndono; Ojejoje eye agu; yo je aharu ẹphe tagbushia. ²⁶ E kfuwa iya eze ndu Asiriya: "Le ndu, o chitaru dobe t'ẹphe butsuaru le mkpukpu Samériya ta makwa nsọ Nchileke alì ono. L'o yeekwaru agu; yo wata ẹphe atagbushi; ke l'ẹphe ta madu nsọ Nchileke alì ono."

²⁷ To du iya bu; eze ndu Asiriya atwa ekemu; su: "T'e duta onye lanu le ndu ono, achijeru Nchileke ẹja, unu kputaru l'ẹke ono; t'o je eburu eburu l'ẹke ono; zia ẹphe nsọ Nchileke alì ono." ²⁸ Ya ndono; onye lanu le ndu ono, achijeru Nchileke ẹja, ẹphe shi le Samériya kputa ejeshia je eburu le Bételu; zilahaa ẹphe ẹge ẹphe e-shije abaru Ojejoje ẹja.

²⁹ Obenu l'iphe, bu ndu ọphu nonu metatsuaru agwa alì ẹphe swibe onwẹphe le mkpukpu ẹke ẹphe bugbaa; woru iya dobetsua le nwulo-agwa, ndu Samériya kpushiru l'ẹke ẹphe agwaje iphe. ³⁰ Ndu ọphu shi Bábyilonu metaru agwa Súkotu Benotu; ndu ọphu shi Kuta emeta agwa Negalu. Ndu ọphu shi Hámatu metaru agwa Ashima; ³¹ ndu ọphu shi Ava emeta agwa Nibuhazu yele Tatakú. Ndu ọphu shi Sefavemu akpoje unwu ẹphe oku gude gwooru agwa nk'ẹphe ẹja, bu iya bu Adurameleku yele Anameleku.

³² Ẹphe abajekwarua Ojejoje ẹja. Obenu l'ẹphe fotaru ndu nk'ẹphe t'ẹphe gwajeru ẹphe iphe le nwulo-agwa, nogbaa l'ẹke aagwaje iphe. ³³ Ẹphe shia abaru Ojejoje ẹja. Obenu l'ẹphe abajekwaruphu agwa ẹphe ẹja l'uzo ndu alì ẹphe agwa iya.

³⁴ Yo buru ẹge ẹphe shi emejehawa be ẹphe eme byeye ntau owaa. Ẹphe ta abaduru Ojejoje ẹja; ọphu ẹphe 'emedu iphe, o toru okpa iya; me ome-l'alì iya; ọphu ẹphe 'emedu ekemu iya; me ekemu ono, o turu nu o-shi-l'eri Jékọpu; mbu onye ono, o guberu Ízurelu ono. ³⁵ Teke Ojejoje yele ndu Ízurelu gbaru ndu b'o suru ẹphe: "T'e b'o dukwa agwa odo, unu a-baru ẹja; m'o bu byiaru iya ifu l'alì; m'o bu jeeru iya ozi; m'o bu gwooru iya ngweja. ³⁶ O bu Ojejoje, bu iya gude ike iya, ha nshinu; me agburu-ẹhu iya dufuta unu le Íjiputu be unu a-bajeru ẹja. O bu iya be unu e-byijeru ifu l'alì; buru iya be unu e-gwojeru ẹja nu. ³⁷ Unu kwabekwa enya meje iphe, ya toru okpa iya; unu emeje ome-l'alì iya; iphe, ya suru t'e meje; me ekemu ono, ya deru doberu unu ono jeye le gbururu. Unu ba abajekwaru agwa ẹja. ³⁸ Unu ba azahakwa ndu ono, unu l'iya gbaru ono; ọphu unu 'abajekwaru agwa ẹja. ³⁹ O bu Ojejoje, bu Nchileke unu be unu a-bajechiaru ẹja. O bu iya bu onye a-nafuta unu l'eka ndu ohogu unu l'ẹphe ha."

⁴⁰ O bu l'ẹphe ta angaduru iya nchi; l'emelee ẹge ẹphe shi emejehawa. ⁴¹ Ya ndono; iphe bu mbakeshi ono l'abaru Ojejoje ẹja; l'abakwaruphu agwa nk'ẹphe ẹja. Unwu ẹphe; je akpaa l'unwunwa ẹphe aburu ẹge nna ẹphe meru be ẹphebedua eme byeye ntau.

18

Hezekáya bụ eze ndu Júda (2 Iphe 29:1-2)

¹ L'afa, kwe Hosáya Ela afa ẹto, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu bẹ Hezekáya Éhazu wataru ọchi ndu Júda. ² Iphe ọ gbaru bụ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achịchi. Yọ chĩa ụkporo afa l'afa tete lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Abí; nwatibe Zekaráya. ³ Hezekáya bẹ meru iphe, vudo nhamunha l'enyà Ojejoje ẹge ono, ochechoroche iya; mbụ Dévidi meru ono. ⁴ O wofuru ẹke aagwajẹ iphe; kupyashia mkpuma, ẹphe doberu nsọ; bya egbutsushia itso Ashera. O tsupyashikwaruphu agwọ phụ, Mósisu gudeje ope mee phụ; kele jeye l'oge teke ono bẹ ndu Ízurelu shi akpojekwadu ínsensu ọku anụ iya. Iphe e shi ekuje agwọ ono bụ Nehushutanu.

⁵ Hezekáya bẹ dakoberu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu. Ẹ tọ nwedu onye eze ọdo, dukwadu l'ọ bụ yẹbedua l'iphe, bụ ndu eze ndu Júda l'ẹphe ha; mbụ je akpaa lẹ ndu ọphu vu iya ụzo chĩa; mẹ ndu ọphu tsotaru iya nụ. ⁶ Kẹ l'ọ haru onwiya ẹka l'ẹke Ojejoje nọ. E to tsonyabua Ojejoje tsobuhu iya. O dobekotaru ekemu ono, Ojejoje tūru nụ Mósisu ono. ⁷ Ojejoje eswiru iya ọkpobe eswiru; k'ọphu bụ l'iphemiphe ọbule, o yeru ẹka l'abujeru iya ụpete. O kwefuru eze ndu Asiriya íkè; ọphu 'o jebuduaru iya ozi. ⁸ Ọ lụ-gburu ndu Filisutayinu; shita lẹ mkpụkpu, ha nwanshị je akpaa lẹ mkpụkpu ẹphe, a kpuru; yo shihu ike; mbụ je akpaa lẹ Gáza yẹle mkpụkpu, gbapheru iya mgburumgburu.

⁹ L'afa, kwe Hezekáya afa ẹno, k'ọphu ọ dọberu bụru eze ndu Júda, bụ iya bụ afa, kwe Hosáya Ela afa ẹsaa, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu bẹ Shalumanesa, bụ eze ndu Asiriya jeru ọgu lẹ Samériya je eyechia ya. ¹⁰ A nọlephu afa ẹto; ndu Asiriya anaa mkpụkpu ono. Ọ bụ l'afa, kwe Hezekáya afa ishingụ b'a nataru Samériya; bụ iya bụ afa, kwe Hosáya afa tete, ọ wataru ọbu eze ndu Ízurelu. ¹¹ Eze ndu Asiriya achita ndu Ízurelu lashia Asiriya; je edobe ẹphe lẹ Hala; mẹ l'ụzo Ẹnyimu Habọ lẹ Gozanu; mẹ lẹ mkpụkpu lẹ mkpụkpu, nọ lẹ Mídiya. ¹² Mkpata iya aburu lẹ ndu Ízurelu jikaru ome iphe, Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe sūru t'ẹphe mee; daka ndzụ, ẹphe lẹ Nchileke gbaru. Iphe, bụ iphe Mósisu, bụ nwozi Ojejoje kfukotaru ẹphe; bẹ ẹphe ta angadu nchị; ẹphe te me iya.

Senákeribu eye ndu Jerúsalemu egvu (2 Iphe 32:1-19; Azá 36:1-22)

¹³ Yo rua l'afa, kwe eze, bụ Hezekáya afa iri l'eno k'ọphu ọ wataru achịchi; Senákeribu, bụ eze ndu Asiriya abyaru ndu Júda ọgu; bya atụko mkpụkpu ẹphe l'ọ ha; ndu ọphu a kpuru; yo shihutsua ike lụta. ¹⁴ Ya ndono; Hezekáya, bụ eze ndu Júda abya ezia ozi t'e je ezia eze ndu Asiriya l'ẹke ọ nọ lẹ Lakishi; sụ iya: "Lẹ ya chọwaru iya okfu. T'o selala ẹka azụ. L'iphe, bụ iphe ọ sụkpooru tẹ ya kfua; bẹ ya a-kfụ iya-a." Eze ndu Asiriya asụ Hezekáya, bụ eze ndu Júda t'ọ kfua ya ụkporo ẹkpa mkpọla-ọcha iri l'ise l'ẹkpa mkpọla-ododo ụkporo l'iri. ¹⁵ Ya ndono; Hezekáya achitakota iphe, bụ mkpọla-ọcha, nọkota l'eze-ulo Nchileke; mẹ l'ulo ẹku ufu-eze vuta je anụ eze ndu Asiriya ono.

¹⁶ Hezekáya kweshikwaruphu mkpọla-ododo, o kweru l'ibo; mẹ ọphu o kweru l'ọkpa ibo eze-ulo Nchileke; woru nụ eze ndu Asiriya ono.

¹⁷ Ya ndono; eze ndu Asiriya abya eshi lẹ Lakishi zifu igweligwe ndu soja; bya eyeru ẹphe ndu ishi soja ẹto; t'ẹphe jeru eze, bụ Hezekáya ọgu lẹ

Jerúsalemu. Ẹphe erua Jerúsalemu; bya evudo l'iku mgbòdzu okpuru ọ̀zo eli, nọ́ l'ọ̀zo, eeshije eje ẹ̀ke aasa uwe. ¹⁸ Ẹphe ezia t'e je ekuaru ẹ̀phe eze. Yọ́ bọ́ru Ẹliyakimu Hilikaya, bọ́ onye ishi l'ufu-eze; mẹ́ Shebuna, bọ́ o-de-ẹ̀kwo; mẹ́ Jowa Ásafu, bọ́ onye akwakọ́beje iphe bẹ́ lufutaru nọ́; byakfuta ẹ̀phe.

¹⁹ Onye ishi ndu soja ono abya asu ẹ̀phe: “Unu je ekfuru Hezekáya; su iya: Ọ́waa iphe, Ọ́nyibe, bọ́ eze ndu Asiriya kfuru ndọ́-ọ́. Ọ́ sọ́ru: ? Bọ́ kẹ́ ngunu b'i gude adzuga ẹ́ge ono? ²⁰ Ị́sujẹ́ l'ì maru ẹ́regede k'ọ́gu; mẹ́ ike, e gude alu ọ́gu. Ọ́benu l'ọ́ bọ́kota mkpọ́koro okfu bẹ́ iikfu. ? Bọ́ onye b'i dakoberu gude l'ekwefuru yẹ́be eze ndu Asiriya íkẹ̀? ²¹ Nta-a b'i jeru je adakobe ndu Íjiputu; mbu Íjiputu ono, bọ́ mkpọ́-aseniyimu, bọ́: onye dakoberu iya nọ́; yo yejashia ya ẹ́ka; meka iya iphe. Ọ́ kwa ẹ́ge ono bẹ́ Fero, bọ́ eze ndu Íjiputu emeje iphe bọ́ ndu dakoberu iya nọ́. ²² Ị́ sọ́kwanu iya l'ọ́ bọ́ Ojejoje, bọ́ Nchileke unu bẹ́ unu dakoberu; ?tọ́ bọ́duna Ojejoje ọ́phu bẹ́ Hezekáya wofuru ẹ́ke aagwajẹ́ iya; mebyishia ẹńya-ngweja iya; bya asu ndu Júda mẹ́ ndu Jerúsalemu: ‘T'ẹ̀phe byaje ọ́chi ẹ́ja l'ẹńya-ngweja-a, nọ́ lẹ́ Jerúsalemu-a.’

²³ “Byakwaphu nta-a tẹ́ nggu lẹ́ nnajiufu iya, bọ́ eze ndu Asiriya chĩa idzu. Ya a-kpuru unu ịńya ise kpẹ́e ngu; m'ọ́ bọ́ru l'ìi-dụ́ ike ye ndu a-nọ́du agba iya nọ́. ²⁴ Ọ́ -bọ́ru ndu Íjiputu b'i dakoberu t'ẹ̀phe nọ́ unu ọ́gbo-ին́ya; mẹ́ ndu agba iya nọ́; ?nanu ẹ́ge ị́ riru l'ìi-dụ́ ike gbabẹ́ru; m'ọ́ -ruhuru; ọ́ bọ́ru onye ishi ndu soja ọ́phu ẹńya iya katsua alala; lẹ́ ndu ishi soja nnajiufu iya. ²⁵ Ọ́do bọ́: ?i tubesu lẹ́ ya gba ẹ́ka byaru ngu ọ́gu-a, ya byaru bya emebyishia ya-wa. Ọ́ kwa Ojejoje gẹ́degede bẹ́ ziru iya tẹ́ ya je je emebyishia alí-wa.”

²⁶ Tọ́ dọ́ iya bọ́; Ẹliyakimu Hilikaya yẹ́le Shebuna; mẹ́ Jowa asu onye ishi ndu soja ono: “Byiko; gude Áramu kfuru yeru ẹ̀phebe ndu ozi ngu; l'ẹ̀phe anu iya-a. Be egudekwa okfu Híburu kfuru yeru ẹ̀phe; kẹ́le ndu nọ́ l'eli ọ́pho-mkpuma phu a-nọ́dukwa anu iya.”

²⁷ Onye ishi ndu soja ono asu ẹ̀phe: “?Unu arí l'ọ́ bọ́ unubẹ́dua; unu lẹ́ nnajiufu unu nwenkinyi; bẹ́ nnajiufu iya ziru iya ozi-wa; tẹ́ ya bya ezia? Ọ́ kwa unu lẹ́ ndu phu, nọ́ l'eli ọ́pho-mkpuma phu; mbu ndu ono, unu l'ẹ̀phe e-mekochaa ria nshí unu l'ọ́nu; bya angua mamini, unu nyiru; bẹ́ ya ekfuru.” ²⁸ Onye ishi ndu soja ono akfu-lihu vudo evudo; gude okfu Híburu rashia ya ike; sọ́: “Unu nukwaa iphe, o kfuru; mbu Ọ́nyibe, bọ́ eze ndu Asiriya! ²⁹ Eze sọ́ru: ‘Unu be ekwekwa tẹ́ Hezekáya duphua unu ọ̀zo. Ẹ́ tọ́o dzọ́-ghekwa unu! ³⁰ Unu be ekwekwa tẹ́ Hezekáya deta unu t'unu dakobe Ojejoje; l'ẹ́ke ookfuru unu lẹ́ Ojejoje a-dzọ́ta-a unu; lẹ́ mkpukpu-a ta alakwa l'ẹ́ka eze ndu Asiriya.’

³¹ “Unu ba angakwaru Hezekáya nchí; kẹ́ l'eze ndu Asiriya sọ́kwaru: ‘T'unu wufuta wu-kfuta iya t'unu l'iya doshia; k'ọ́phu onyenonu l'unu ha e-ri iphe, shi lẹ́ vayinu iya; ria akpuru, shi lẹ́ figu iya; ngua mini, o kutaru lẹ́ wẹ́lu iya; ³² jeye teke ya a-bya akpu a unu; lashia alí, dọ́ l'ọ́ bọ́ nk'unu ono; mbu alí, witu nọ́; mẹ́ ọ́hungu anọ́du iya. Alí, nri nọ́; mgbo vayinu anọ́du iya. Oshi olivu nọ́ iya; bya aburu alí manu-ẹ́ngu. Unu hata ndu; unu ba ahatakwa anwuhu.’

“Unu ba angakwaru Hezekáya nchí; l'ẹ́ke ooduphu unu eduphu; l'ekfuru unu lẹ́ Ojejoje l'a-dzọ́ta-a unu. ³³ ?O nwejeru iphe bọ́ mbakeshi ono ọ́phu agwa alí ẹ̀phe dzọ́tajewaru l'ẹ́ka eze ndu Asiriya? ³⁴ ?Bọ́ awe bẹ́ agwa ndu Hámatu yẹ́le kẹ́ ndu Apadu nọ́? Agwa ndu Sefavemu; kẹ́ ndu Hena; mẹ́ kẹ́

ndu Iva; ?o no l'awe? ?Ephe duru-a ike dzofuta ndu Samériya l'eka yebe eze ndu Asiriya? ³⁵ ?Bu ole l'iphe bu agwa iphe bu mbakeshi ono be duru ike dzota ndu ali iya l'eka yebe eze ndu Asiriya? ?Buchia Ojejoje e-gbe du ike dzoo ndu Jerúsalemu l'eka iya?"

³⁶ Ndu Júda ono, ookfu eyeru ono adaa ashí; to nwe ephe onye kfulu okfu; ke l'eze, bu Hezekáya turu ekemu; su: "T'e b'o dukwa onye e-yeru iya onu."

³⁷ To du iya bu; Eliyakimu Hilikaya, bu onye ishi l'ufu-eze; me Shebuna, bu o-de-ekwo; me Jowa Ásafu, bu onye nkwakobe atugbua jekfu Hezekáya. Ephe erua; je alajashia uwe ephe; kooru iya iphe, onye ishi ndu soja ono kfulu.

19

Eekfu l'aa-dzota Jerúsalemu

(Azá 37:1-37)

¹ Hezekáya anulephu iphe ono; woru uwe iya lajashia; chita uwe-aphu yee; yo buru iya oje l'eze-ulo Nchileke. ² Yo bya ezia Eliyakimu, bu onye ishi l'ufu-eze; me Shebuna, bu o-de-ekwo; me ndu bu ishi le ndu achijeru Nchileke eja; t'ephe jekfu onye nkfuchiru Nchileke, bu Azaya Emozu. Ephe atuko l'ephe ha yee uwe-aphu jeshia. ³ Ephe erua; je asu iya: "Owaa iphe Hezekáya kfulu. O suru: 'Le ntanu owaa bukwa mboku oke iphe-ehuka; buru mboku, aahu ayi ahuhu; bya aburu mboku iphe-iphere. Ayi dukwa l'o bu nwanyi ime eme; to du ike nyia mgbu; mua nwa iya. ⁴ ?Onye maru; Ojejoje, bu Nchileke ngu -nuru iphe ono, Rabushake kfulu ono; mbu onye ono, nnajiufu iya, bu eze ndu Asiriya yeru t'o bya ekfutoshia Nchileke ono, no ndzu ono; k'ophu bu le Ojejoje a-baru iya mbà l'okfu ono, yebe Ojejoje, bu Nchileke ngu nuru ono. Bunu iya bu t'i kfulu nu Nchileke l'okfu ehuru ndu ophu wafuru nu.' "

⁵ To du iya bu; ndu ono, eze, bu Hezekáya ziru ono abya byakfuta Azaya. ⁶ Azaya asu ephe: "Unu kfulu oga unu le Ojejoje suru: 'T'e b'o tsukwa egvu le k'iphe ono, o nuru ono; mbu okfu ono, ndu ozi eze ndu Asiriya gude bya ekfutoshia yebe Ojejoje ono. ⁷ Ngabekwa nchi; l'o nweru ume, ya e-ye iya l'ehu; k'ophu bu: o -nua kekfukekfu; yo gbalaa; lasha ali iya. L'ali iya ono be ya e-me t'e gude ugu-mbeke gbua ya.' "

⁸ Rabushake abya anua l'eze ndu Asiriya lufuwaru le Lakishi; tsu-phu azu jekfushia eze ono l'eke o jeru ndu Libina ugu.

⁹ Ya ndono; Senakeribu, bu eze ndu Asiriya abya anata ozi le Tirihaka, bu eze ndu Itiyopiya abyaruru iya ugu; zifu ndu ozi iya t'ephe je ke Hezekáya: ¹⁰ "Iphe, unu e-kfulu Hezekáya, bu eze ndu Júda bu: 'T'e b'o kwekwa te Nchileke iya, bu onye ono, o dakoberu ono duphua ya; l'eke ookfu le Jerúsalemu taa ladu l'eka yebe eze ndu Asiriya.' ¹¹ Ophu doru enya bu li nuhawaru iphe ndu eze ndu Asiriya mehawaru ndu ali odo; mbu l'o kpochafuru ephe. ?Buchia nggubedua be ee-gbe nafuta too? ¹² Iphe bu mbakeshi ono, nna iya oche ephe laru l'iyi ono; ?o nweru agwa ephe ono ophu nafutaru ephe too? Mbu agwa ndu Gozanu; ke ndu Haranu; ke ndu Rezefu; me ke ndu Idenu, bu ndu shi nodu le Telasa. ¹³ ?Bu awe be eze ndu Hamatu no nta-a; me eze ndu Apadu; eze ndu Sefavemu; eze ndu Hena; me eze ndu Iva?"

Hezekáya ekfu anu Ojejoje

¹⁴ Tọ dọ iya bụ; Hezekáya nata ẹkwo ono l'ẹka ndu ozi ono bya eworu iya gwa. Yọ bya abahụ l'eze-ulo Nchileke je atọsaa ẹkwo ono l'ifu Ojejoje.

¹⁵ Hezekáya abya ekfuru nọ Ojejoje; sọ iya: “Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu, bụ onye dugaru l'aba-eze iya l'echi cherobimu. Ọ bụ nggu nkinyi ngu bụ Nchileke, nwekota alị-eze, nọ lẹ mgboko mgburumgburu. Ọ bụ nggu meru igwe; mee eliphe. ¹⁶ Ngabenu nchị nggube Ojejoje; nua iphe, ya ekfu. Sanua ọnya phududuphu. Ngabekpoduaphu nchị; nua ozi ono, Senákeribu ziru t'e gude bya ekfutoshia nggube Nchileke, nọ ndzụ ono.

¹⁷ “Nggube Ojejoje; ọ kwa oswi-okfu lẹ ndu eze ndu Asiriya mebyishiwaru iphe bụ mbakeshi; mebyishia alị ẹphe. ¹⁸ Ẹphe chiwaru agwa ndu ono ye l'ọku; kepyashia ya; kẹ l'agwa ẹphe ọbu ta bụdu chi; gbahaa nkụ; mę mkpuma, bụ iphe, madzụ gude ẹka mee. ¹⁹ Nta-a; nggube Ojejoje, bụ Nchileke ayi; dzofuta nọ ayi l'ẹka eze ndu Asiriya; k'ophu alị-eze, nọkota lẹ mgboko l'ọ ha a-maru l'ọ bụ nggubedua kpụ; mbụ nggube Ojejoje bẹ bụ Nchileke.”

Àphù Azáya l'ẹge Senákeribu e-gude daa

²⁰ Tọ dọ iya bụ; Azáya Emozụ abya ezia Hezekáya; sọ iya: “Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu kfuru: Ya nwaru iphe, i kfuru nọ iya l'okfu ẹhu Senákeribu, bụ eze ndu Asiriya. ²¹ Ọwaa iphe, Ojejoje kfuru l'okfu ẹhu Senákeribu:

“Unwegirima Záyọnu

aja ngu ewena;
to nwe iphe ẹphe guberu ngu.
Unwegirima Jerúsalemu
anọdu l'e-kwe l'ishi l'ishi
l'ẹke ịigba ọso ndzụ.

²² ?Bụ onye bụ onye ono,
i shi agba okfu ọgba egbe;
l'ekfubyishi ono.
?Bụ onye b'i shi atụ ọzu ekpu;
l'ẹke iiku onwongu.
Ọ kwa Onye dọ nsọ kẹ Ízurelu!

²³ I ziru ndu ozi ngu;
ẹphe abya egude ọnu nmaa
Nnajiufu phulaphula.
Ị sụru l'i gudewa ụgbo-inya
ọgu ngu, zaru ntumatu
naa naa jeye l'ugvu ugvu.
L'ẹke ono b'ị sụru l'i
gbutsushiru oshi sida iya
ndu ọphu katsua l'eli;
gbutsushia oshi payinu iya
ndu ọphu kakota ugvu l'ọnya.
B'ị bya ejerua ẹke ọ katsua
ọburu ẹkfukala;
mę ẹke ọ katsua ọburu ọswa, dọ mma.

²⁴ Ya tųwaru wẹlu l'alị
ndu ọhodo; ngua ya mini;
bya egudewa ọbechere-ọkpa
iya dzọo iphe, bụ nggele,

- nọ l'alì Íjiputu; yọ tashihu.”
- 25 Ọ du l'ẹ tì nùhadua ẹ ya
 mehawaru iphe ọwaa
 ẹge ọo-du teke teru etete.
 Ọ bu l'oge ndiche;
 bẹ ya chiru idzu iya dobe.
 Yọ buru nta-a;
 bẹ ya meru iya t'o ree;
 mbụ mee;
 nggu eworu mkpukpu,
 a kpuru; yo shihugbaa ike mebyishia;
 yọ buru ikpo mkpuma.
- 26 Yọ buru iya bu l'ike agvụ
 ndu bu iya nụ;
 Ya emee ẹphe;
 ẹphe emehu ririri;
 kpoo beru.
 Ẹphe abya adu l'ọ bu iphe,
 a kuru l'okfu; mbụ; l'ọ bu iphe,
 ruru iru k'ophungu;
 du l'ọ bu ẹswa, furu l'okpotsu
 ọlo, anwu chigbushiru
 l'ẹ ba adu ẹge o vutaberu l'eli.
- 27 Obenu ẹ nggubedua;
 bẹ ya magheru amaghe.
 Ya maru teke idugaru adugaru;
 maru teke ilufu alufu;
 maru teke ibata abata;
 bya maru ẹge iitsutaberu iya ẹka l'okpoma.
- 28 Keshinu ọ bu yebe Nchileke;
 bẹ iitsuru ẹka l'okpoma;
 l'ekfuru iya gbaphugbaphu;
 bẹ ya e-gude ikokoro iya
 dzupyabe ngu imi;
 woru mkpulumkpu igwe
 ye ngu l'onu l'obu inya.
 Ya e-mee ngu t'i shia ophu
 i shi laphu azu l'ẹke i shi.
- 29 Nggube Hezekaya;
 ọwaa iphe, a-buru ngu
 iphe-ohubama:
 “Afa-a bẹ ii-ri iphe, daru ẹda.
 Afa ọdo; nggu eria ophu shi l'ono.
 O -rua l'afa k'eto ya;
 nggu akoo okfu; kpata iya;
 nggu agbaa mgbo vayinu;
 ria iphe, shi iya nụ.
- 30 Nwa ndu, a-phodu nụ
 ẹ Júda; a-gba akwara l'ime alì;
 mĩa nebyi l'elikoro.
- 31 Mkpata iya aburu l'o nwerua
 nwa ndu a-wafu nụ ẹ Jerúsalemu;

nweru nwa ndu ọp̄hu e-shi
 lẹ Uḡvu Záyonu wafu.”

Ọ bụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gude ẹge ọ ru-beru iya l'ẹhu mee t'ọ dū ẹge ono.

³² Ọwaa iphe, Ojejoje k̄furu
 l'ẹhu eze ndu Asiriya:
 “Ẹ tọ hadu kẹ
 bata lẹ mkp̄kp̄u-a;
 ọp̄hu 'ọ gbadu m'ọo
 akf̄u lanu l'ẹke-a.
 Ẹ too gudedu iphe,
 eegbobutaje onwonye bya iya ifu.
 Ọp̄hu 'ọ gvudu iya ose-ọgu.

³³ Ọ bụ ọzo, o shi bya;
 bẹ oo-shi laa.
 Ẹ tọo batadu mkp̄kp̄u ọwaa lẹ phuu.”

Ono kwa iphe, Ojejoje k̄furu ndono.

³⁴ “Ya e-gude okfu k'ẹpha iya;
 mẹ okfu ẹhu Dévidi,
 bụ nwozi iya gbochita
 mkp̄kp̄u-a; dzọo ya.”

³⁵ Ya ndono; yo be l'enyashi iya; ojozi Ojejoje atugbulekwaphu jeshia l'odu soja ndu Asiriya; je eḡbua ẹphe ukporo unu ndu soja ugbo iri l'ẹbo; l'ukporo ndu soja iri.* A lufuta l'utsu; odzu azeshiwa rekperekpe. ³⁶ Ya ndono; Senákeribu, bụ eze ndu Asiriya atugbua; ye ifu l'ẹke o yeru iya; laphushia azu lẹ Nínive je anodu.

³⁷ Yo be ujiku lanu; l'ọ gwa nte iya, bụ Nisuroku; unwu iya; mbu Adurameleku; mẹ Sharéza egude ogu-mbeke gbugbua ya; gbalaa lashia Araratu. Esahadonu, bụ nwatibe iya abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

20

Iphe-ememe guderu Hezekáya
 (Azá 38:1-8, 21-22; 2 Iphe 32:24-26)

¹ Ọ bụru teke ono bẹ iphe-ememe guderu Hezekáya; k'ọp̄hu bụ l'ọ byawa anwuhu. Onye nk̄fuchiru Nchileke, bụ Azáya Emọzu abya ejekfu iya; je asu iya: “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Dozia ufu ngu; kẹ l'ibyaakwa anwuhu; ẹ t̄i kakwa mma.”

² Ya ndono; Hezekáya abya aghaa ifu l'utsu-ẹpotu; k̄furu nu Ojejoje; su iya: ³ “Nggube Ojejoje; nyatanu ẹge ya bụ-be onye gude ire-lanu; l'obu iya l'ọ ha tsoo ọzo ngu; mẹ ẹge ya meberu iphe, dū mma l'ẹnya ngu.” Hezekáya araa ẹkwa; kpọo k̄fulakfula.

⁴ Tẹmanu tẹ Azáya sweta l'echi-ogbodufu ono; Ojejoje abya ek̄furu yeru iya; su iya: ⁵ “T'ọ laphu azu je ek̄furu Hezekáya, bụ onye ishi, achi ndu kẹ yẹbe Ojejoje lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ngu, bụ Dévidi bẹ suru ẹge-a: Ya nuwaru ek̄fukfu, i k̄furu nu iya; phuwa ẹnya-mini, shi ngu l'ẹnya. Ya e-me ngu t'ị korohu. Abali ẹto nta-a bẹ ii-je l'eze-ulo Nchileke. ⁶ Ya e-yekwaru ngu afa iri l'ise lẹ ndzu ngu. Odo bụ lẹ ya a-nafuta ngu; nafuta mkp̄kp̄u-wa l'ẹka eze ndu Asiriya. Ya e-gude okfu ẹpha kẹ yẹbe Ojejoje; mẹ kẹ Dévidi ono, bụ nwozi iya ono gbochita mkp̄kp̄u-wa.”

* 19:35 19:35 Iphe ọ bụ bụ 185,000.

⁷ Ya ndono; Azáya asụ: “Unu wota iphe figu, e gweru egwegwe.” Ẹphe wota iya ghaa Hezekáya l'iphe-etsetse ono, fọkashiru iya l'ẹhu ono; yọ kọrohuwaphu.

⁸ Hezekáya aji Azáya; sụ: “?Bụ ngunu bụ iphe-ọhubama, e-koshi lẹ Ojejoje e-me-a tẹ ya kọrohu; jee l'eze-ulo Nchileke lẹ mbọku k'eto?”

⁹ Azáya asụ: “Ọwaa bụ iphe-ọhubama, Ojejoje e-koshi ngu; t'i gude maru lẹ Ojejoje e-me-e iphe ono, o kfulu ono. ?Bụ tẹ nwonyonyo gude ntụ-ọkpa iri jeru laa l'ifu; tọ t'o gude ntụ-ọkpa iri laa azụ?”

¹⁰ Hezekáya asụ: “L'ọ dukwa nphe tẹ nwonyonyo gude ntụ-ọkpa iri jeru laa ifu; malẹ t'o gude ntụ-ọkpa iri laa azụ.”

¹¹ Ya ndono; onye nkfuchiru Nchileke, bụ Azáya abya akpọ-ku Ojejoje; Ojejoje emee nwonyonyo, shi jeruwa ntọ-kpa iri l'ulo-eli Ẹhazu; t'ọ tsụ-phu azụ jerua ntụ-ọkpa iri.

Ndu e ziru ozi, shi Bábyilonu

¹² Yọ buru teke ono; bẹ Merodaku-baladanu Baladanu, bụ eze ndu Bábyilonu deshiru ẹkwo; nụ t'e je anụ Hezekáya; yeru iphe, ọ nuru iya k'iphe-ememe, eme iya nụ. ¹³ Hezekáya anabata ndu ono, e ziru ozi ono; bya ekoshikota ẹphe ulo-ẹku iya l'ọ ha; mbụ koshi koshi ẹphe mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; manụ, eshi mkpọ; manụ, dụ mma; bya ekoshi ẹphe ulo ngwa-ọgu iya; mẹ iphe, bukota ẹku iya. Ẹ tọ nwedu iphe, nọ l'ufu-eze iya; mẹ iphe, nọ l'ali-eze iya l'ọ ha, Hezekáya te koshidu ndu ono.

¹⁴ Ya ndono; Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke abya ejekfu eze, bụ Hezekáya; je aji iya: “?Bụ awe bẹ ndu ono shi bya? ?Bụ ngunu bẹ ẹphe kfulu?”

Hezekáya asụ iya: “L'ẹphe shikwa ẹke teru ẹnya bya. Ẹphe shikwa Bábyilonu.”

¹⁵ Onye nkfuchiru Nchileke ono aji iya iphe ẹphe phueberu l'ufu-eze iya. Hezekáya asụ iya: “L'ẹphe phukotaru iphe, nọ l'ulo-eze iya. L'ẹ to nwekwa ẹku, ya nweru enweru, ya te koshidu ẹphe.”

¹⁶ Ya ndono; Azáya abya asụ Hezekáya: “T'ọ nua okfu, shi Ojejoje l'onu.” ¹⁷ Ọ sụru: “L'uboku abyaphu teke iphemiphe obule, nọ l'ufu-eze iya; mẹ iphe ono, nna iya phẹ setaru dobe; yọ nọo byeye nta-a ono a-buru iphe, ee-vuta lashia Bábyilonu. Ẹ tọ nwedu m'ọ ophu e-wudu nụ. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁸ Ụnwegirima ndu ophu shi ngu l'ẹpho gẹdegede bẹ aa-haru kpua lẹ ndzụ; ẹphe eje aburu ndu, a haru ahaha; nọdu l'ufu-eze ndu Bábyilonu.”

¹⁹ Hezekáya asụ: “L'okfu ono, ị sụru lẹ Ojejoje kfulu ono dukwa mma.” Iphe, meru iphe Hezekáya kfulu ẹge ono bụ l'ọ riru lẹ nchi a-dua ndoo; l'ẹ to nwedu iphe eme nụ nta-a, ya nọkwadu ndzụ-a.

Anwuhu Hezekáya

(2 Iphe 32:32-33)

²⁰ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Hezekáya shi achị; yeru ike, ọ kparu; mẹ ẹge o shiru tua okpuru; bya egvua uwara ẹke mini e-shi atsobata lẹ mkpukpu ono b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Júda. ²¹ Hezekáya anwuhu lakfushia nna iya phẹ. Nwatibe iya, bụ Manáse abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

21

Manáse bụ eze ndu Júda

(2 Iphe 33:1-20)

¹ Iphe Manáse gbaru bu afa iri l'ẹbo teke o wataru achichi. Yọ chia ukporo afa labu l'afa iri l'ise le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Hefuziba. ² Manáse be meru ejo iphe l'anya Ojejoje; o meru akpamara l'o bu ndu mbakeshi ono, Ojejoje chishiru l'alì epha; nu ndu Ízurelu ono. ³ Eke ono, aagwaje iphe, nna iya; mbu Hezekaya mebyishiru ono b'o kpukwaziru; bya akpuru Balu anya-ngweja; kpobe itso Ashera ege ono, Ehabu kpoberu; teke ono, o shi buru eze ndu Ízurelu ono. O shi ebyijeru mkpokpodo, nogbaa l'igwe ikpere; l'abakwaru iya phu eja. ⁴ O kpushiru anya-ngweja agwa l'ime eze-ulo Nchileke, bu eke ono, Ojejoje suru: "O bu le Jerúsalemu be ya e-dobe epha iya."* ⁵ L'echi-ogbodufu labu eze-ulo Nchileke ono b'o kpushiru anya-ngweja eke aabyaje ogwa mkpokpodo. ⁶ O kpuru nwatibe iya ke nwoke oku gude gwoo eja. O toru nshi; gwoo ogvu. O jeru okpata ishi l'eka ndu aphu aphu; me ndu njibya. O meru iphe, du eji nshinu l'ifu Ojejoje; shi ege ono kpatsua Nchileke ehughu.

⁷ Yọ pyia ntẹkpe Ashera je edobe l'eze-ulo Nchileke, bu eke Ojejoje suru Dévidi; me nwatibe iya, bu Sólomonu: "L'eze-ulo-wa; me le Jerúsalemu, bu mkpukpu, ya fotaru l'ikfu ndu Ízurelu l'o ha; be ya e-dobe epha iya gbururu jeye le gbururu. ⁸ O -buru l'ephe e-leta anya; l'eme iphe, bu iphe ya turu epha l'ekemu; l'eme ekemu ono, Mosisu, bu nwozi iya turu nu epha ono; b'e to nwedu le ya emee t'ephe shi l'alì ono, ya nuru nna epha ono hata okpa lufu alufu." ⁹ Obenu le ndu Ízurelu ta ngadu nchi. Manáse dusweru epha uto; k'ophu bu l'ephe meru iphe, du eji, ka ophu ndu mbakeshi ono, Ojejoje mebyishiru; ndu Ízurelu egude anya epha phua ya ono meru.

¹⁰ Ojejoje abya eshi l'onu ndu ozi iya, bu ndu ekfuchiru iya nu; su: ¹¹ "Le keshinu ophu Manáse, bu eze ndu Júda mewaru iphe, du eji; bya aruwa uruburuku, ka ophu ndu Amoru, bu ndu vu iya uto ruru; bya emekwaaphu te ndu Júda ye eka l'ogwa nte iya; shi ege ono mee iphe, du eji; ¹² be Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu suru: Le ya e-wota iphe, du eji bya edoberu ndu Jerúsalemu; me ndu Júda; mbu udu iya ophu bu onye nuru iya nu; ehugba agbahugba iya agbahugba. ¹³ Ya e-wota iphe, ya meru ndu Sameriya; me iphe, ya meru ndibe Ehabu mee ndu Jerúsalemu. Ya e-fufu ndu Jerúsalemu ege ono, onye asa efere efuchaje iya kpube iya ifu alì ono. ¹⁴ Ndibe iya ono ndu ophu wafuru nu; be ya e-ye ndu ohogu epha l'eka; t'a lua epha alulu; kwaa iphe epha l'okwata. ¹⁵ Mkpata iya aburu l'ephe meru iphe, du eji l'anya yeba Ojejoje; shi keshinu mboku, nna epha shi le Ijiputu lufuta kpatsua ya iwe byeye ntanu."

¹⁶ A gufu ono; Manáse gbushiru ndu e-te nwedu iphe, epha meru; k'ophu bu le mee epha jiru Jerúsalemu; tsube l'ishi iya owaa rua ishi iya ophu; yeru ejo iphe ono, o duru ndu Júda ye; epha eshi ege ono mee iphe, du eji l'anya Ojejoje ono.

Anwuhu Manáse (2 Iphe 33:18-20)

¹⁷ Iphe odo, meeberu nu teke Manáse shi achi; me iphemiphe obule, yebedua meru; yeru ejo iphe, o meshiru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Júda. ¹⁸ Ya ndono; Manáse anwuhu; lakfushia nna iya phe; e lia ya le mgbabu ufu-eze; le mgbabu Uza. To du iya bu; nwatibe iya; mbu Amonu aburu eze no-chia anya iya.

* **21:4** 21:4 Iphe o bu bu l'oo Nchileke nwenkinyi iya be aa-nodu abaru eja l'eke ono.

Emonu bu eze ndu Júda
(2 Iphe 33:21-25)

¹⁹ Iphe Amonu gbaru bu ukporo afa l'afa labu teke o wataru achichi. Yo chia afa labu le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Meshulemetu; nwatibe Haruzu. Nne iya ono bu onye Jotuba. ²⁰ Emonu be meru ejo iphe l'anya Ojejoje l'o bu nna iya, bu Manase. ²¹ O tsoru ubeka nna iya; baaru agwa, nna iya baru aja; l'ebyiru iya ikpere. ²² O haru Ojejoje, bu Nchileke ke nna iya phe; jika otso uzo ke Ojejoje.

²³ Ndu ozi Amonu agbaaru iya ejo idzu; je egbua ya l'ulo-eze iya. ²⁴ Ndu ali ono egbushikota ndu ono, gbaru eze, bu Amonu ejo idzu ono. Epe emetsua; bya eworu nwatibe iya, bu Josaya mee eze l'ozori iya.

²⁵ Iphe odo, meeberu nu teke Amonu shi achi; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru lekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Júda. ²⁶ Eka e liru iya bu lili iya le mgbabu Uza. To du iya bu; nwatibe iya, bu Josaya aburu eze no-chia enya iya.

22

Josaya bu eze ndu Júda
(2 Iphe 34:1-2)

¹ Iphe Josaya gbaru bu afa esato teke o wataru achichi. Yo chia ukporo afa l'afa iri le nanu le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Jedida; nwatibe Adaya. Nne iya ono bu onye Bozukatu. ² Josaya meru iphe, vudo nhamunha l'anya Ojejoje. O tsoru ubeka ochechoroche iya, bu Devidi; to nwe eke, o hasweru okpa.

A phuru ekwo ekemu
(2 Iphe 34:1-2)

³ Yo be l'afa, kwe eze Josaya afa iri lesato k'ophu o wataru achichi; yo zi Shefanu Azalaya, bu o-de-ekwo; buru nwanwa Meshulamu t'o jee l'eze-ulo Nchileke. Yo zia ya; su: ⁴ "Jekfu Hilikaya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke aja; t'o gukota okpoga, e wobataru l'eze-ulo Nchileke; mbu okpoga, ndu, eche nche l'onu eze-ulo Nchileke nataru ndu madzu. ⁵ T'e woru okpoga ono nu ndu eleta enya l'ozu eze-ulo Nchileke ono; t'ephe gude iya kfu ndu ono, emekwa eze-ulo Nchileke ono ugwo; ⁶ mbu ndu kapyinta; ndu akpu ulo; me ndu edo ulo. Epe egudekwa iya phu zu oshi; me mkpuma, a gbakposhiru agbakposhi, ee-gude kpukwaa eze-ulo ono. ⁷ E to gbakwa t'a kpaa epe ishi ege epe gude kpaphua okpoga ono; ke l'ephe bu ndu e gude ire epe eka."

⁸ Hilikaya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke aja asu Shefanu, bu o-de-ekwo: "Le ya phukwaru ekwo ekemu l'eze-ulo Nchileke." Yo bya eworu ekwo ekemu ono nu Shefanu; yo gua. ⁹ Shefanu, bu o-de-ekwo alaphu azu je asu eze: "Ndu ozi ngu wotaakwaru okpoga obu, no l'eze-ulo Nchileke nu ndu eleta enya l'ozu ono, e je l'ulo Ojejoje ono." ¹⁰ Shefanu, bu o-de-ekwo; asukwaphu eze: "L'o nwekwaru ekwo, Hilikaya, bu onye achijeru Nchileke aja nuru iya;" bya anodu eze l'ifu gua ya.

¹¹ Eze anu iphe ono, o gufutaru lekwo ekemu ono; woru uwe iya lajashia. ¹² Yo bya ekua Hilikaya, bu onye achijeru Nchileke aja; kua Ahikamu Shefanu; Akubo Mikaya; Shefanu, bu o-de-ekwo; me Asaya, bu nwozi eze; su epe: ¹³ Unu je akpata Ojejoje ishi l'okfu ehu iya; me l'okfu ehu ndu-a; me l'okfu ehu ndu Júda l'ephe ha ke iphe-a, a gufutaru lekwo-a, a phuru-a. Ke l'oke ehu-eghughu Ojejoje be hakwa nshinu nodu swiru

ayi; kele nna ayi phe ta ngabedu nchi l'iphe, no l'ekwo-wa; ophu ephe 'emedu iphe, e deru ayi l'ekwo ekemu-wa.

¹⁴ Ya ndono; Hilikaya, bu onye achijeru Nchileke eja; me Ahikamu; Akubo; Shefanu; me Asaya ejeshia okpata Huluda, bu nwanyi, bu onye nkfuchiru Nchileke ishi. Nwanyi ono bu le Jerusalemu le Oghe-egu ke Ebo. Onye shi alu iya nu bu Shalumu Tikuva Hahasu; buru onye eleta uwe ndu achijeru Nchileke eja enya.

¹⁵ Nwanyi ono asu ephe: "Le Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu suru: Unu je ezia onye ziru unu t'unu bya; ¹⁶ Owaa iphe Ojejoje ekfu: Le ya abyaakwa owotaru Jerusalemu; me ndu bu iya nu ejo iphe-ehuka ege ono, e deru iya l'ekwo ekemu ono, eze ndu Juda guru ono. ¹⁷ Mkpata iya aburu l'ekeshinu ophu ephe lufuwaru iya l'ehu; l'akpo insensu oku anu agwa odo; yo buru iphe, ephe gude eka mee be ephe gude akpatsu iya ehueghughu; be oke ehueghughu iya a-nodulephu ata kfukfukfu lo bu oku l'ehu Jerusalemu; ophu 'e gbotadu iya egbobuta. ¹⁸ A bya l'ishi eze ndu Juda l'onwiya, bu onye ziru unu t'unu bya ajita l'eka Ojejoje; unu kfuru iya le Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu be suru ege-a: Le k'okfu ono, o nuru ono; ¹⁹ be keshinu ophu o taru onwiya uta; bya ewozita onwongu ali l'ifu Ojejoje lo nuluruphu iphe, ya kfuru le ke Jerusalemu me ndu bu iya nu; l'ephe a-buru kpurupyata; buru ndu a turu onu; yo gude iphe ono lajashia uwe iya; raa ekwa l'ifu iya; be ya nuwaru iphe, o kfuru nu iya. Ono bu iphe Ojejoje kfuru ndono. ²⁰ Iphe, e-gbe meenu bu le ya e-duta iya dukfu nna iya phe; e lia ya le chiriru-werere. Ejo iphe-ehuka ono, ya e-me t'okfu ndu mkpukpu-wa ono ta adakfudu iya."

Ephe alashia je akporu eze ege nwanyi ono kfuru.

23

Josaya agbakwazi ndzu onye le Ojejoje (2 Iphe 34:3-7, 29-33)

¹ To du iya bu; eze, bu Josaya abya ezi t'e je ekuaru iya ndu bu ogurennya ndu Juda; me ndu ke Jerusalemu. ² Eze yele unwoke ndu Juda ono; me ndu Jerusalemu; ndu achijeru Nchileke eja; ndu nkfuchiru Nchileke; me ndu Juda l'ephe ha: ndu ukfu le ndu nta eje edzua l'eze-ulo Nchileke. Yo woru ekwo ogba-ndzu ono, a phuru l'eze-ulo Nchileke ono guru ye ephe le nchi. ³ Eze abya evudo le mgboro itso eze-ulo ono; gbakwazi ndzu ono l'ifu Ojejoje: le ya a-nodu etso Ojejoje; gude obu iya lo ha; me ndzu iya lo ha eme ekemu iya; me iphe, o suru t'e meje; me iphe, o toru okpa iya; shi ege ono l'eme iphe, ekwo ogba-ndzu ono kfuru. Ndu ono l'ephe ha ekweta l'ogba-ndzu ono.

Josaya edokwazi iphe

⁴ Ya ndono; eze abya ezi Hilikaya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu achijeru Nchileke eja ophu etsota iya nu; me ndu eche onu eze-ulo Nchileke nche t'ephe je achishikota ivu, eegudeje abaru Balu eja; me ke Ashera; me ke mkpo-kpodo l'eze-ulo ono. Eze eje akpo ivu ono oku l'egu Kidironu l'azu Jerusalemu; kpota ntụ iya ghaa le Bételu. ⁵ Yo chishikota ndu ono, ndu eze ndu Juda yeru t'ephe kpoje insensu oku l'eke ono, aagwaje iphe, nogbaa le Juda ono; me ophu no-pheru Jerusalemu mgburumgburu; mbu ndu ono, akpoje insensu oku nu Balu; me enyanwu; me onwa; me iphe bu mkpo-kpodo, nonu ono. ⁶ O fofuru agwa Ashera l'eze-ulo Nchileke; je akpo ya oku le nggele Kidironu l'azu Jerusalemu;

gwee ya; yọ buru ntụ. Yo kpota ntụ iya ono je awụshia l'ikiri-kpọo.
⁷ O nwutsuhiru ụlo unwoke, agba ọkpara l'iku eze-ulo Nchileke butsua; nwutsuhia ụlo unwanyi, anọduje akpa uwe, eewebeje Ashera.

⁸ Yọ bya achịta iphe, bụ ndu achijeru Nchileke eja lẹ mkpukpu, nọgbaa l'alị Júda; bya emerushia ẹke aagwaję iphe; mbụ ẹke ono, ndu ono shi akpoje insensu ọku; tsube lẹ Géba jeye lẹ Besheba. Yo mebyishia ẹke aagwaję iphe l'ọnu-uzo Jóshuwa, bụ govano; l'ẹka-ibyita edukfu mkpukpu ono. ⁹ Ndu ono, egwojeru agwa eja ono te shikwa etsoje egwo eja l'ęnya-ngweja kę Ojejoje lẹ Jerúsalemu; obenu l'ẹphe shi etsoje unwunna ẹphe l'ata buredi, ẹ-te ekodu ekoko.

¹⁰ Josáya tūruru Tofętu, bụ ẹke aagwaję iphe lẹ nsuda unwu Hínọmu; k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu onye ewotajekwadu nwatibe iya kę nwoke; m'ọ bụ kę nwanyi gwoo eja nụ Mólẹku. ¹¹ Iphe, bụ ịnya, ndu eze ndu Júda nuru ęnyanwu, gvutsuaru l'ọnu eze-ulo Nchileke; b'ọ chịshiru; bya amuru ọku ye l'iphe, bụ ụgbo-ịnya, e shi dobekwaruphu ęnyanwu; ọku ekekota iya. Ẹke ẹphe shi nọdu bụ l'echi ẹke ono, nọ lẹ mgboro ụlo ono, nwozi ono, aza Nétanu-Melẹku bu.

¹² O nwutsushiru ęnya-ngweja ono, ndu eze ndu Júda kpuru l'ulo-eli Éhazu; nwutsushia ęnya-ngweja ono, Manásę kpuru l'echi ogbodufu labụ ono, nọ l'eze-ulo Nchileke. O chifuru iya l'ẹke ono; je akua ya pyaapya; chita je enwuru ye lẹ nggele Kídironu. ¹³ Eze aturukota ẹke ono, aagwaję iphe l'uzo ęnyanwu-ahata Jerúsalemu; l'ẹka-utara Ugwu Uru-alị; mbụ ẹke ono, Sólomonu kputaru Ashitoretu, bụ ejo agwa ndu Sayidonu; kputaru Kemoshu, bụ ejo agwa ndu Móabu; kputaru Mólẹku, bụ ejo agwa ndu Amonu. ¹⁴ Josáya kụ-kwoshikotaru ntẹkpe, nọ l'ẹke ono; gbutsua Ashera; woru ọkpu ndu nwuhuru anwuhu kuba l'ẹke ono.

¹⁵ O chikporu ęnya-ngweja Bételu l'ẹke ono, Jeróbuwamu Nébatu kpoberu; gude iya mee tẹ ndu Ízurelu ye ẹka l'iphe, dụ eji ono. O turu ọku l'ęnya-ngwaję ono; tükwaaphu ọku l'agwa Ashera; bya egwee ya; yọ buru ntụ. ¹⁶ Ya ndono; Josáya abya achikaa ęnya phụ ili, nọgbaa l'ugwu ono. Yo zi; e je avoshiaru iya ọkpu, nọ l'ili ono; yọ kpọo ya ọku l'eli ęnya-ngweja ono; merua ya. Yo shi ẹge ono vua; mbụ iphe ono, Ojejoje shi l'ọnu onye nkfuchiru iya kfua ono.*

¹⁷ Josáya abya aji: “?Bụ ngunu bę ya ele ęnya, a kpuru ẹgaphu?”

Ndu mkpukpu ono asụ iya: “L'ọ kwa ili ẹke e liru onye kę Nchileke phụ, shije Júda bya ekfua kę iphe-a, i meru ęnya-ngweja Bételu-wa.”

¹⁸ Yọ sụ ẹphe: “Unu hakwaa ya; t'ẹ b'ọ dukwa onye e-me ẹka l'ọkpu iya.” Ẹphe aparu ọkpu ono haa; hakwaphu k'onye nkfuchiru Nchileke phụ shi Samériya phụ.†

¹⁹ O bụ ẹge ono, Josáya mebyishiru ẹke ono, aagwaję iphe, nọkota lẹ Bételu ono bukwapu ẹge o mebyishiru iphe, bụ ẹke aagwaję iphe lẹ Samériya, bụ ọphu ụphodu ndu eze ndu Ízurelu kpushiru; shi ẹge ono kpatsua Ojejoje ẹhu-eghughu. ²⁰ O tuko iphe bụ ndu agwaję iphe l'ẹke ono, aagwaję iphe ono gbugee l'eli ęnya-ngweja ono; bya etsua ọkpu ndiphe ọku l'eli ęnya-ngweja ono. Yo metsua; laphushia azụ lẹ Jerúsalemu.

*A wataru ọgba Aji Esweta ọdo
 (2 Iphe 35:1-19)*

²¹ Tọ dụ iya bụ; eze, bụ Josáya abya asụ ndu Júda l'ẹphe ha: “T'ẹphe gbaaru Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe Aji Esweta ẹge ono, e deru iya lẹ Ekwo

* **23:16** 23:16 1 Eze 13:1-2. † **23:18** 23:18 1 Eze 13:11-32.

Ogba-Ndzu ono.” ²² E to nwedu Aji Esweta ophu a gbajewaru ege a gbaru ono. E ta gbaɔya ya ege ono l'oge ndu ikpe. T'a gba iya ege ono l'oge ndu eze ke Izurelu; m'o bu l'oge ndu eze ke Judo. ²³ Olobu l'afa, kwe Josaya afa iri l'esato, yo wataru aburu eze b'a gbaru Ojejoje Aji Esweta ono le Jerusalemu.

Iphe Josaya meshiru

²⁴ Iphe odo, Josaya meru bu l'o chishikotaru ndu aphu aphu; me ndu njibya; chiko iphe bu agwa; me ejo akpamara, nokota le Jerusalemu; me l'ali ndu Judo l'o ha wofukota. Iphemiphe obule ono b'o mekotaru te ya gude medzua iphe, e deru l'ekwo ekemu ono, Hilikaya, bu onye achijeru Nchileke eja phuru l'eze-ulo Nchileke ono. ²⁵ E to nwedu eze odo, du l'obu Josaya le ndu vu iya uzo chia; me ndu ophu, etso iya l'azu, bu onye gudeje obu iya l'o ha; me ndzu iya l'o ha; me ike iya l'o ha ziberu Ojejoje; ege ono o no l'ekwo ekemu Mosisu.

²⁶ Obenu l'oke ehu-eghughu Ojejoje, ata kfukfukfu, o daburu ndu Judo ono be ta ejizitaduru ejizita. Yo buru iphe, kparu iya nu bu iphemiphe obule ono, Manase meeberu gude kpatsua ya ehu-eghughu. ²⁷ Obenu le ya meru iphe, Ojejoje kfuru; su: “Mu e-wofufua ndu Judo l'eke, mu no ege ono, mu wofuru ndu Izurelu; mu ajika Jerusalemu, bu mkpukpu ono, mu fotaru; me eze-ulo ono, mu suru l'o bu eke epha mu a-nodu ere ire ono.”

Anwuhu Josaya

(2 Iphe 34:3-7, 29-33)

²⁸ Iphe odo, meeberu nu teke Josaya shi achij; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Judo.

²⁹ Obenu l'oge ke Josaya be Fero Neko, bu iya bu eze ndu Ijiputu chi ndu soja iya jeshia Enyimu Yufuretusu te ya yetaru eze ndu Asiriya eka l'ogu. Eze, bu Josaya achita ndu soja nk'ia jekfushia ya ugu. Fero-neko aphu l'ia phu; woru iya gbua le Megido. ³⁰ Ndu ozi iya shi le Megido gude ugbo-inya palata odzu iya le Jerusalemu; bya elia ya l'ili nk'ia. Ndu Judo ewofuta nwatibe Josaya ke nwoke, aza Jehowahazu; tee ya manu l'ishi t'o buru eze no-chia enya nna iya.

Jehowahazu bu eze ndu Judo

(2 Iphe 36:2-4)

³¹ Iphe Jehowahazu gbaru bu ukporo afa l'afa eto teke o wataru achichi. Yo chia onwa eto le Jerusalemu. Epha nne iya bu Hamutalu; nwatibe Jeremaya ke Libina. ³² Jehowahazu be meru ejo iphe l'enya Ojejoje ege nna iya oche epe meru. ³³ Fero Neko tuchiru iya le mkporo le mkpukpu Ribula l'ali Hamatu; k'ophu bu l'e to noduhedu le Jerusalemu achij. Fero-neko bya atu-buaru ndu Judo t'ephe kfu ukporo eka mkpola-ocha ugbo ise; me eka mkpola-ododo. ³⁴ Fero Neko eworu Eliyakimu Josaya mee eze l'ozori nna iya, bu Josaya. Yo gbanwee epha Eliyakimu; yo zalahaa Jehoyakimu. Ya ndono; yo dufu Jehowahazu je edobe le Ijiputu; yo nodu l'eke ono nwuhu. ³⁵ Jehoyakimu kfu Fero Neko mkpola-ocha; me mkpola-ododo ono, o tu-buru ndu Judo. O keru utu nutsua ndu Judo l'ege ike beru onyemonye; shi ege ono gbata mkpola-ocha; me mkpola-ododo ono.

Jehoyakimu bu eze ndu Judo

(2 Iphe 36:5-8)

³⁶ Iphe Jehoyakimu gbaru bu ukporo afa l'afa ise teke o wataru achichi. Yo chia afa iri le nanu le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Zébida; nwatibe Pedaya ke Ruma. ³⁷ Jehoyakimu meru ejo iphe l'anya Ojejoje ege nna iya oche ephe meru.

24

¹ O bu l'oge ke Jehoyakimu; be Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu byaru ogo le Júda. Jehoyakimu anoa ya l'eka afa eto; bya aghachi; kwefulahaaru iya ikè. ² Ojejoje abya eshi le Bábyilonu; Áramu; Móabu; me Amonu zifu ndu o-lua-olaa; ephe abyaruru Jehoyakimu ogo; t'ephe bya emebyishia Júda ege ono, Ojejoje shi l'onu ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru iya kfuwa ono. ³ Iphe, doru enya aburu l'iphe ono, mekotaru l'ehu ndu Júda ono be bu Ojejoje suru t'o mee; t'o shi ege ono wofu ephe l'eke ya no l'okfu ejo iphe Manase; mewaru iphemiphe obule odo, o meshiru; ⁴ mekwaphu ke ndu ono, e-te nwedu iphe, ephe meru, o gbushiru; ochi ephe atukoru Jerúsalemu l'ishi; ophu Ojejoje ekwedu le ya aguru ephe nvu.

⁵ Iphe odo, meberu nu teke Jehoyakimu shi achii; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Júda. ⁶ To du ya bu; Jehoyakimu anwuhu lakfushia nna iya phe. Nwatibe iya, bu Jehoyakinu abya aburu eze no-chia enya iya.

⁷ Eze ndu Ijiputu te eshibudua l'alii iya lufuta odo; ke l'eze ndu Bábyilonu be naru iya alii iya mgburumburu; shita le nggele Ijiputu je akpaa le Enyimu Yufurétusu.

Jehoyakinu bu eze ndu Júda (2 Iphe 36:9-10)

⁸ Jehoyakinu be gbawaru afa iri l'esato teke o wataru obu eze. Iphe, o chiru bu onwa eto le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Nehushita; nwatibe Elunatanu ke Jerúsalemu. ⁹ Jehoyakinu meru ejo iphe l'anya Ojejoje ege nna iya meru.

¹⁰ Yo buru teke ono; be ndu soja Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu wuru bya bya eyechia Jerúsalemu. ¹¹ Nebukadineza l'onwiya abyakfuta ndu nk'ia le Jerúsalemu teke ono, ephe yechiru iya ono. ¹² To du iya bu; Jehoyakinu, bu eze ndu Júda; me nne iya; ndu ozi iya; ndu, bu amadu le ndu ozi iya; me ndu ishi l'ozi iya atuko l'ephe ha woru onwephe nu eze ndu Bábyilonu.

Yo buru l'afa, kwe eze ndu Bábyilonu afa esato k'ophu, o wataru achichi b'o kpuru Jehoyakinu le ndzu. ¹³ Yo vu mbu iphe ono, Ojejoje kfuhawaru l'iphe, bu eku, no l'eze-ulo Nchileke; me l'ulo-eze; yeri iphe, bu ivu ono, Solomonu, shi buru eze ndu Izurelu gude mkpola-ododo mekota; doo l'eze-ulo Nchileke ono be ee-gwo. Yo buru iphe ono be Nebukadineza byaru bya emedzua. ¹⁴ O kpuru ndu Jerúsalemu l'ephe ha le ndzu lasha Bábyilonu. O kpuru ndu ishi; kpua ndu soja; kpua ndu ophu bu ike-ka-l'ogu phe; kpua ndu eme nka; kpua ndu uzu. Iphe, ephe du bu unu madzu ugbo ukporo l'ise teke o kpuru ephe. Ndu o haru nwenkinyi bu ndu katsua oburu ndu ukpa l'alii ono.

¹⁵ Nebukadineza eshi le Jerúsalemu kpua Jehoyakinu le ndzu laa alii Bábyilonu. O kpuru nne Jehoyakinu; kpua unyomu iya; kpua ndu ishi l'ozi iya; kpua ndu ike no l'alii ono. ¹⁶ Eze ndu Bábyilonu akputa unu ndu soja iri l'esaa l'ukporo ndu soja iri,* bu ndu ike no; buru ndu maru enya

* 24:16 24:16 Iphe o bu bu 7,000.

ogu; bya akpua unu madzu labu l'ukporo madzu iri,† bu ndu nka; me ndu uzu. ¹⁷ Yo wota Mataniya, bu nwunne nna Jehoyakinu mee eze l'ozori Jehoyakinu; gbanwee epha iya gube iya Zedekaya.

Zedekaya bu eze ndu Jüda
(2 Iphe 36:11-12; Jer 52:1-3)

¹⁸ Zedekaya be nowaru ukporo afa l'afa lanu teke o wataru achichi. Iphe, o chiru bu afa iri le nanu le Jerusalemu. Epha nne iya bu Hamutalu; nwatibe Jeremaya. Eke nne iya ono shi bu Libina. ¹⁹ Zedekaya be meru ejo iphe l'enya Ojejoje l'o bu Jehoyakimu. ²⁰ Yo buru ehu-eghughu Ojejoje be meru iphe iphe ono meru ndu Jerusalemu; me l'ehu ndu Jüda jeye teke o chifuru ephe l'ifu iya.

E metsua; Zedekaya abya ekwefuru eze ndu Babylonu ikè.

25

Adada Jerusalemu
(2 Iphe 36:13-21; Jer 39:1-10; 52:3-11)

¹ Ya ndono; yo be l'afa, kwe Zedekaya afa tete; k'ophu o wataru achichi; l'abali k'iri l'onwa iri; eze ndu Babylonu, bu Nebukadineza achita ndu soja iya l'igwe; ephe abyatashia Jerusalemu. Ephe eje akwaa k'ogu l'azu mkpukpu ono; nodu l'eke ono gvua ya ose-ogu mgburumburu. ² Ephe eyechia mkpukpu ono jeye l'afa, kwe eze, bu Zedekaya afa iri le nanu. ³ Yo rua l'abali ke tete l'onwa k'eno; ejo-egu, no le mkpukpu ono bya aka njo; k'ophu ndu bu iya nu te nwehedu nri, ephe e-ri. ⁴ E woru upho-mkpuma mkpukpu ono tsufua; yo be l'enyashi; ndu soja mkpukpu ono l'ephe ha etsukahu gbalaa. Eke ephe shiru gbalaa bu l'onu-uzo ophu, no le mgbaku upho-mkpuma labu ono, no le mgboro mgbabu eze ono. Eke ephe shiru aburu uzo Araba. Teke ono kwa teke ndu soja Babylonu kephekquaduru mkpukpu ono mgburumburu. ⁵ Ndu soja Babylonu achipyabe eze, bu Zedekaya je egude iya l'ali daburu swanmangu le Jeriko. Ndu soja iya ebuhaa ya tsukashihu. ⁶ Ephe egude eze; kpu-kfu eze ndu Babylonu le Ribula, bu eke a no nmaa ya ikpe. ⁷ Ephe anodu eze Zedekaya l'ifu gbushia unwegirima iya; bya aswoshia ya akpuru-enya; gude ope tua ya mpakobe; kpuru iya lashia Babylonu.

Eemebyishi Jerusalemu; me eze-ulo Nchileke
(Jer 52:12-23)

⁸ Yo rua abali k'esaa l'ime onwa k'ise; l'afa, kwe Nebukadineza afa iri le tete, o wataru ochi ndu Babylonu; Nebuzaradanu, bu onye ishi ndu soja-eze Nebukadineza; buru nwozi eze ndu Babylonu ono ejeshia Jerusalemu. ⁹ Yo rua je atua oku l'eze-ulo Nchileke; tua oku l'ufu-eze; tua oku l'iphe, bu ulo, no le Jerusalemu. Iphe, bu ulo, aga mkpa l'eke ono b'o tukotaruru oku. ¹⁰ Ndu soja, no onye ishi ndu soja-eze ono l'eka eje etsukposhia upho-mkpuma, e gude kpu-pheta Jerusalemu mgburumburu. ¹¹ Nebuzaradanu, bu onye ishi ndu soja-eze ono eruta iphe, bu ndu phoduru le mkpukpu ono lashia Babylonu; mbu igwe oha ono; yeru ndu ophu gbaru oso laa k'eze ndu Babylonu. ¹² Ndu ophu onye ishi ndu soja ono haru bu ndu ophu kakota obu ndu ukpa l'ali ono; t'ephe jeje ozi le mgbo vayinu; me l'okfu.

¹³ Itso ope, no l'eze-ulo Nchileke; o-gba-kperekpere; eze durongu mini, e gude ope kpua, no iya nu be ndu Babylonu kupyashiru; vuta ope

† 24:16 24:16 Iphe o bu bu 1,000.

ono lashia Bábyilonu. ¹⁴ Ẹphe vukwaruphu ite; eze ago; iphe, apaje òwúú uròku; efere; iphe bụ iphe, a kpuru l'ope, eegudeje eje ozi l'eze-ulo Nchileke; ¹⁵ iphe, aakpoje insensu oku; ochi; iphemiphe obule, e meru le mkpola-ododo; me le mkpola-ocha be onye ishi ndu soja ono vukotaru.

¹⁶ Ope, laru l'itso labu ono; eze durongu mini ono; me l'o-gba-kperekpere ono, Solomonu meshiru dobe l'eze-ulo Nchileke ono be era iya, kariru ege aa-tu onu iya. ¹⁷ Itso ono be eli iya dugbaa ntokpa ukporo l'esaa esaa. Yo buru ope b'e gude wua l'ishi iya. Iphe ishi itso ono du bu ntukpa eno eno le mkpirikpi iya; bya enwegbaaru iphe, a kparu akpakpa; me ophu a kpuru l'ope, dugbaa lo bu utara-okumu, no-pheru iya mgburumgburu, e gude memashia ya ememashi. Itso k'ebo; ye le iphe, a kparu ye iya be bu iphe lanu ye le ophu.

Aakpu ndu Júda le ndzu ala Bábyilonu
(Jer 52:24-27)

¹⁸ Ya ndono; onye ishi ndu soja-eze ono abya akpu Seraya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja le ndzu; kputa Zefanaya, bu onye, etsota Seraya; me umadzu eto, echeje nche lonu eze-ulo Nchileke. ¹⁹ Le mkpukpu ono b'o kputaru onye ishi ndu soja; me umadzu ise, anoduje edoziru eze uzo, bu ndu ophu a phuru le mkpukpu ono; kputa onye ederu onye ishi ndu soja ekwo, bu iya bu onye anaje ndu ali ono l'oru soja; me ukporo umadzu eto, bu unwoke ali ono, a phuru le mkpukpu ono. ²⁰ Nebuzaradanu, bu onye ishi ndu soja-eze akputa epe kpu-jeru eze ndu Bábyilonu le Ribula. ²¹ Yo buru le Ribula l'ali Hamatu be eze ndu Bábyilonu no gbushia epe. Yo buru ege ono b'e shi kpu ndu Júda le ndzu laa ali odo.

Gedaliya bu o-chi-oha ndu, a haru le Júda
(Jer 40:1—41:15)

²² Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu abya afoa Gedaliya Ahikamu Shefanu to buru o-chi-oha ndu ophu phoduru nu l'ali Júda. ²³ Ndu ishi ndu soja; me ndu nk'ephe anu lo bu Gedaliya be Nebukadineza meru govano ndu Júda; wuru wu-kfuta Gedaliya le Mizupa. Epha ndu ono bu: Ishimelu Netenaya; Johananu Kareya; Seraya Tanihumeti, bu onye Netofa; me Jezaniya, shi Maaka; epe le ndu nk'ephe. ²⁴ Gedaliya eribuaru epe le ndu nk'ephe ono nte; gude mee t'obu shihu epe ike; su epe: "Unu ba tsukwa ndu ishi ndu Bábyilonu egvu. O -buru l'unu no l'ali ono l'ejeru eze ndu Bábyilonu ozi; be iphe a-dukpooru unu le mma."

²⁵ Yo rua lonwa k'esaa l'afa ono; Ishimelu Netenaya Elishama, shi l'ufu ndu eze; achita umadzu iri jeshia ugu le Mizupa je egbua Gedaliya; ndu Júda; me ndu Bábyilonu, epe l'iya no le Mizupa. ²⁶ To du iya bu; ndu Júda l'ephe ha; ndu ukfu le ndu nta; je akpaa le ndu ishi ndu soja epe; egude k'otsu-egvu ndu Bábyilonu gbaru lashia Ijiputu.

Aatufuta Jehoyakinu le-mkporo
(Jer 40:7-9; 41:1-3)

²⁷ L'afa, kwe Jehoyakinu, bu eze ndu Júda ukporo afa l'afa iri l'esaa, a kpuru iya le ndzu be Evilu-Merodaku byaru bya aburu eze; wata ochi ndu Bábyilonu. Yo tufu Jehoyakinu, bu eze ndu Júda le mkporo lonwa iri l'ebo no l'ukporo abali l'abali esaa. ²⁸ O kfuru okfu oma nu Jehoyakinu; bya edobe iya lonodu, kakota ke ndu eze odo, a kpuru epe l'iya ndzu laa ali Bábyilonu. ²⁹ Jehoyakinu eyefu uwe mkporo iya; bya etsoru rilahaa nri l'ufu-eze jeye l'ege o no-beru. ³⁰ Mboku-mboku be eze nuru iya okpoga, oo-gudeje eme mkpa iya jeye l'ege o no-beru.

Iphe e meru l'oge ndu Eze kẹ mbụ

*Ndu a mụru tsube l'ogbo Ádamu rua l'ogbo Ébirhamu
(Mbụ 5:1-32; 10:1-32; 11:10-26)*

¹ Ádamu bụ nna Setu; Seti abụru nna Énoshi. ² Énoshi bụ nna Kénanu; Kénanu abụru nna Mahálalẹlu. Mahálalẹlu bụ nna Jeredi; ³ Jeredi abụru nna Ínọku. Ínọku bụ nna Metúsela; Metúsela abụru nna Lémẹku. ⁴ Lémẹku bụ nna Nówá. Ụnwu Nówá bụ Shemu; Hamu; mę Jafẹtu.

⁵ Ụnwu Jefẹtu bụ Goma; Mágogụ; Madayi; Javanu; Tubalu; Mésheku; mę Tirasu. ⁶ Ụnwu Goma bụ Ashukenazu; Difatu; mę Togama. ⁷ Ụnwu Javanu bụ Elisha; Tashishi; Kítimu; mę Ródu.

⁸ Ụnwu Hamu bụ Kúshi; Íjiputu; Putu; mę Kénanu. ⁹ Ụnwu Kúshi bụ Séba; Havila; Sabúta; Ráma; mę Sabuteka. Ụnwu Réma abụru Sheba; mę Dedanu. ¹⁰ Kúshi bụ nna Nimurodu. Nimurodu bụ onye soja ivuzo, ike kakota lẹ mgboko. ¹¹ Íjiputu bụ nna ndu Ludu; ndu Anamu; ndu Lehabu; ndu Nafutuhu; ¹² ndu Paturosu; ndu Kafuto; mę ndu Kasuluhu. Ndu Kasuluhu bụ ẹphe metaru ndu Filisutayinu. ¹³ Kénanu bụ nna Sayidonu. Sayidonu bụ iya bụ okpara iya. Kénanu bukwaphu nna ndu Hetu; ¹⁴ ndu Jebusu; ndu Amoru; ndu Gigashi; ¹⁵ ndu Hevu; ndu Aka; ndu Sinu; ¹⁶ ndu Avadu; ndu Zéma; mę ndu Hámatu.

¹⁷ Ụnwu Shemu bụ Élamu; Ashuru; Afakusadu; Ludu; Áramu; Uzu; Hulu; Geta; mę Mésheku. ¹⁸ Afakusadu bụ nna Shela; Shela abụru nna Iba. ¹⁹ Iba mụtaru unwoke labu. Ẹpha onye lanu bụ Pélegu.* Ishi iya aburu l'a mụru iya l'ògè teke mgboko kekashiru ekekashi. Ẹpha nwunne iya kẹ nwoke bụ Jokutanu. ²⁰ Jokutanu bụ nna Alumodadu; Shelefu; Hazamaveti; Jera; ²¹ Hadoramu; Uzalú; Dikila; ²² Obalu; Abímẹlu; Sheba; ²³ Ofi; Havila; męfua Jobabu. Ẹphe l'ẹphe ha bukota unwu Jokutanu.

²⁴ Shemu bụ nna Afakusadu; Afakusadu abụru nna Shela. ²⁵ Shela bụ nna Iba; Iba abụru nna Pélegu. Pélegu bụ nna Rewu; ²⁶ Rewu abụru nna Sérugu. Sérugu bụ nna Nahọ; Nahọ abụru nna Téra. ²⁷ Téra bụ nna Ébiramu, bụ iya bụ Ébirhamu.

*Eri Ishimẹlu
(Mbụ 25:12-16)*

²⁸ Ụnwu Ébirhamu bụ Áyizaku mę Ishimẹlu. ²⁹ Owaa bụ eri ẹphe ndo-ọ: Nebayotu bụ okpara Ishimẹlu. Ndu ophu bụ Kéda; Adubelu; Mibusamu; ³⁰ Mishima; Duma; Masa; Hadadu; Tima; ³¹ Jeturu; Nafishi; mę Kidema. Ẹphe l'ẹphe ha bukota unwu Ishimẹlu.

³² Ketúra, bụ nnufu Ébirhamu mụtaru iya Zimuranu; Jokushanu; Medanu; Mídiya; Ishibaku; mę Shuwa. Ụnwu Jokushanu bụ Sheba; mę Dedanu. ³³ Ụnwu Mídiya bụ Ifa; Iferu; Hanoku; Abída; mę Ẹludaa. Ndu ono l'ẹpha ha bukota unwu Ketúra.

*Eri Iso
(Mbụ 36:1-19)*

* **1:19** 1:19 Iphe, "Pélegu" bụ bụ "ekekashi".

³⁴ Ébirihamu bụ nna Áyizaku. Ụnwu Áyizaku bụ Íso; mę Ízureļu. ³⁵ Ụnwu Íso bụ Elifazu; Ruwēlu; Jewushi; Jelamu; mę Kora. ³⁶ Ụnwu Elifazu bụ Témanu; Omaru; Zefo; Getamu; Kenazu; Tímína; mę Amalēku. ³⁷ Ụnwu Ruwēlu bụ Nahatu; Zera; Shama; mę Miza.

Ndu odungu, buru l'alì Édọmu
(Mbu 36:1-19)

³⁸ Ụnwu Séyi bụ Lotanu; Shobalu; Zebiyonu; Ana; Dishonu; Iza; mę Dishanu.

³⁹ Ụnwu Lotanu bụ Hori mę Homamu. Tímína bụ nwunne Lotanu kę nwanyi.

⁴⁰ Ụnwu Shobalu bụ Aliyanu; Manahatu; Ebalu; Shefi; mę Onamu. Ụnwu Zibiyonu bụ Aya; mę Ana.

⁴¹ Nwa, Ana mụtaru bụ Dishonu.

Ụnwu kę Dishonu bụ Hamuranu; Eshubanu; Ituranu; mę Keranu.

⁴² Ụnwu Iza bụ Bilihanu; Zavanu; mę Jakanu. Ụnwu Dishanu bụ Uzu; mę Aranu.

Ndu eze ndu Édọmu
(Mbu 36:31-43)

⁴³ Owaa bụ ndu eze, chì-oduru ndu Édọmu tẹmanu bę ndu Ízureļu nwederu eze: Béla Beyo. Epha mkpukpu iya bụ Dinuhaba.

⁴⁴ Teke Béla nwuhuru bę Jobabu Zera kę Bozura buru eze; nọ-chia ęnya iya.

⁴⁵ Teke Jobabu nwuhuru bę Hushamu kę Témanu buru eze; nọ-chia ęnya iya.

⁴⁶ Teke Hushamu nwuhuru bę Hadadu Bedadu buru eze; nọ-chia ęnya iya. O bụ iya bę mekputaru ndu Mídiya l'alì Móabu. Epha mkpukpu iya bụ Aviti.

⁴⁷ Teke Hadadu nwuhuru; Samúla kę Masureka aburu eze; nọ-chia ęnya iya.

⁴⁸ Teke Samúla nwuhuru; bę Shawulu kę Rehobotu, nọ lę mgboro Ęnyimu Yufurétusu buru eze; nọ-chita ęnya iya.

⁴⁹ Teke Shawulu nwuhuru bę Bálu-Hananu Akubo buru eze; nọ-chia ęnya iya.

⁵⁰ Teke Bálu-Hananu nwuhuru bę Hadadu buru eze; nọ-chia ęnya iya. Epha mkpukpu iya bụ Payi. Nyee ya bụ Mehetabelu; bụ nwatibe Maturedi. Maturedi bụ nwanwa† Mezahabu.

⁵¹ Hadadu abya anwuhu.

Ndu owaa bụ ndu ishi ndu Édọmu: Tímína; Aliya; Jetetu; ⁵² Oholibama; Ela; Pinonu; ⁵³ Kenazu; Témanu; Mibuza; ⁵⁴ Magudelu; mę Iramu. Ndu ono shi bujeru ndu ishi ndu Édọmu.

2

Eri Ízureļu

¹ Owaa ụnwu Ízureļu ndo-ọ: Rúbenu; Símiyonu; Lívayi; Júda; Ísaka; Zébulonu; ² Dánu; Jósefu; Bénjaminu; Náfutali; Gádu; mę Ásha.

³ Ụnwu Júda bụ: Eru; Onanu; mę Shela. Onye o shi l'eka iya mụta ụmadzu ęno ono bụ nwanyi Kėnanu, bụ nwatibe Shuwa. Olee Ira, bụ okpara iya bę meru ejo-iphe l'ęnya Ojejoje. Ojejoje eworu iya gbua.

† **1:50** 1:50 Mehetabelu bụ nwanwa iya kę nwanyi.

4 Táma, bụ nyee-nwa Júda abya amụtakwaru iya phụ Pérezu me Zera. Iphe, unwu Júda tuko du bu ise.

5 Unwu Pérezu bu Hézuronu; me Hamulu. 6 Unwu Zera bu Zimuri; Etanu; Hemanu; Kalukolu; me Dara. Iphe, ephe dukota bu ise. 7 Nwatibe Kami bu Ekanu. O bu iya wolataru ndu Izurelu iphe-otsu-l'anu; ke l'o dakaru iphe, e kfuru su t'e b'o dukwa onye e-wota iphe, e doberu Nchileke iche.*

8 Nwatibe Etanu bu Azariya.

9 Unwu, a mutaru Hézuronu bu Jeramelu; Ramu; me Kelubayi.

10 Ramu bu nna Aminadabu; Aminadabu aburu nna Nashonu, bu iya bu onye ishi ndu Júda. 11 Nashonu bu nna Saluma; Saluma aburu nna Bowazu. 12 Bowazu bu nna Obedu; Obedu aburu nna Jesi.

13 Ndu owaa bu unwu Jesi: Eliyabu bu okpara iya; Abinadabu aburu otsota; Shimeya bu onye ke eto; 14 Netanelu bu onye k'eno; Radayi aburu onye k'ise. 15 Ozemu bu onye k'ishingu; Dévidi aburu onye k'esaa.

16 Unwunne ephe ndu k'unwanyi bu: Zeruya; me Abigelu.

Unwu Zeruya bu: Abishayi; Jobabu; me Asahelu; ephe eto ono. 17 Abigelu bu nne Amasa. Nna Amasa bu Jeta, shi l'eri Ishimelu.

Eri Hezuronu

18 Kálebu Hézuronu be shi l'eka nyee ya, bu Azuba muta Jeriyotu. Nwanyi ono mutakwaru iya phụ Jesha; Shobabu; me Adonu. 19 Azuba anwuhulephu; Kálebu eje alua Efuratu; yo mutaru iya Huru. 20 Huru bu nna Uri; Uri aburu nna Bezalelu.

21 E megee; Hézuronu eje alua nwatibe Makiru. Makiru bukwanu nna Giledu. Hezuronu luru nwanyi ono teke yebe Hezuronu gbaru ukporo afa eto. Nwanyi ono amutaru iya Segubu. 22 Segubu bu nna Jayi; onye ukporo mkpukpu le mkpukpu eto l'alí Giledu shi nodu l'eka. 23 Ole ndu Geshuru; me ndu Eramu nataru mkpukpu le mkpukpu ono, shi nodu Jayi l'eka ono; natakwa iya phụ Kenatu; me unwu mkpukpu mkpukpu, gbapheru iya mgburumgburu. Mkpukpu ono dukota ukporo mkpukpu eto. Ndu ono l'ephe ha bukota ndu awa Makiru, bu iya bu nna Giledu. 24 Hézuronu, bu nna Kálebu anwuhutsulephu; Kálebu alupyabe Efuratu, bu nyee nna iya. Efuratu amutaru iya Ashuru. Ashuru amuta Tekowa.

Eri Jeramelu Hézuronu

25 Ndu owaa bu unwu Jeramelu, bu okpara Hézuronu: Ramu bu okpara iya; me Buna; Orenu; Ozemu; me Ahija. 26 Jeramelu be lukwaruphu nwanyi odo, ephe iya bu Atara. Yebedua bu nne Onamu. 27 Unwu Ramu, bu okpara Jeramelu bu: Mahazu; Jaminu; me Eka. 28 Unwu Onamu bu Shamayi; me Jada. Unwu Shemayi aburu Nadabu; me Abishuru.

29 Epha nyee Abishuru bu Abihelu. O mutaru iya Ahubanu; me Molidu. 30 Unwu Nadabu bu: Seledu; me Apemu. Seledu nwuhuru; to dobe akọ.

31 Nwatibe Apemu bu Ishi. Ishi bu nna Sheshanu; Sheshanu aburu nna Ahulayi.

32 Unwu Jada; mbu nwunne Shemayi ke nwoke bu Jeta; me Jonatanu. Jeta nwuhuru; to dobe akọ. 33 Unwu Jonatanu bu Peletu; me Zaza. Ndu ono bu ndu eri Jeramelu.

34 Sheshanu ta mutadu unwoke. O bu unwanyi b'o mushiru kpuu. O nweru onye Ijiputu, bu ohu iya, aza Jaha. 35 Sheshanu eduta nwatibe iya

* 2:7 2:7 Jós 7:1-26.

kee Jaha, bụ ohu iya. Yọ mụtaru iya Atayi. ³⁶ Atayi bụ nna Nétanu; Nétanu abụru nna Zabadu. ³⁷ Zabadu bụ nna Efulalu; Efulalu abụru nna Óbèdu. ³⁸ Óbèdu bụ nna Jéhu; Jéhu abụru nna Azariya. ³⁹ Azariya bụ nna Helezu; Helezu abụru nna Eleyasa. ⁴⁰ Eleyasa bụ nna Sisumayi; Sisumayi abụru nna Shalumu. ⁴¹ Shalumu bụ nna Jekamiya; Jekamiya abụru nna Elishama.

Eri Kelebu

⁴² Ndu ọwaa bụ ụnwu Kálebu, bụ nwunne Jerameļu kẹ nwoke: Méshe bụ ọkpara iya. Méshe ono bụ nna Zifu. Nwatibe Kelebu ọdo bụ Maréshe. Maréshe bụ nna Héburonu. ⁴³ Ụnwu Héburonu bụ: Kora; Tapúwa; Rekemu; mę Shéma. ⁴⁴ Shéma bụ nna Rahamu. Rahamu abụru nna Jókamu. Rekemu bụ nna Shémayi. ⁴⁵ Nwatibe Shémayi bụ Mawonu. Mawonu abụru nna Bétu-Zu.

⁴⁶ Ifa, bụ nnufu Kálebu mụtaru iya Hárano; Moza; mę Gazezu. Hárano bụ nna Gazezu.

⁴⁷ Ụnwu Jahudayi bụ: Regemu; Jótamu; Geshanu; Peletu; Ifa; mę Shaafu.

⁴⁸ Maaka, bụ nnufu Kálebu bę mụtaru iya Shebe; mę Tirihana. ⁴⁹ Ọ kwa iya phụ mụtaru Shaafu, bụ onye metaru Madumana; Sheva bụ iya metaru Makubina; mę Gibeya.

Nwata nwanyi, Kálebu mụtaru bụ Akusa.

⁵⁰ Ọwaa bụ ndu eri Kelebu: Efuratu bụ nyee Kálebu. Huru abụru ọkpara Efuratu. Ụnwu Huru bụ: Shobalu, bụ onye metaru Kiriyatu-Jerimu; ⁵¹ mę Saluma, bụ iya metaru Bétulehemu; mę Harifu, bụ onye metaru Bétu-Geda.

⁵² Ọwaa bụ ndu eri Shobalu, bụ onye metaru Kiriyatu-Jerimu: Ọ bụ iya metaru Harowe, bụ nkere-ẹbo ndu Menuhọtu. ⁵³ Ndu ọwaa bụ ndu ẹnya-ufu Kiriyatu-Jerimu: ndu Jeta; ndu Putu; ndu Shumatu; mę ndu Mishura. Ọ bụ l'eka ndu ono; bę ndu Zora; mę ndu Eshutawolu; shi futa.

⁵⁴ Ndu ọwaa bụ ndu eri Saluma: ndu Bétulehemu; ndu Netofa; ndu Atarọtu-Betu-Jóabu; nkere-ẹbo ndu Manahatu; mę ndu Zora.

⁵⁵ Ndu ẹnya-ufu ọphu bụ ndu o-de-ẹkwọ, bu lẹ Jebezu bụ: ndu Tiratu; ndu Shimeya; mę ndu Suka. Ndu ono bụ ndu Kenu, shi l'eri Hámatu, bụ nna ndu ọnu-ulo Rekabu.

3

Eri Dévidi

(2 Sám 3:2-5)

¹ Ọwaa bụ ụnwu Dévidi; ndu ọphu a mụshiru iya lẹ Héburonu:

Amụnonu bụ ọkpara.
Nwanyi, mụru iya nụ
bụ Ahinowamu kẹ Jézerilu.

Dáneļu bụ otsota.
Nwanyi, mụru iya nụ
bụ Abigelu kẹ Kamelu.

² Abusolomu bụ onye k'eto.

Nwanyi, mụru iya nụ
bụ Maaka. Maaka bụ
nwatibe Talumayi,
bụ eze ndu Geshu.
Adónija bụ onye k'eno.

Nne, mụru iya nụ bụ Hagitu.

³ Shefatíya bụ onye k'ise.

Nne, mụru iya nụ bụ Abitalu.

Ituremu bu onye k'ishingu.

Nne, muru iya nu bu
nwanyi ophu eeku Egula.

⁴ Umadzu ishingu-wa b'a mutaru Dévidi le Héburonu, bu eke o nodu chia afa esaa l'onwa ishingu.

Le Jerúsalemu b'o chiru ukporo afa l'afa iri l'eto. ⁵ Owaa bu ndu a mushiru iya le Jerúsalemu: Shimeya; Shobabu; Nétanu; me Sólomonu. Nwanyi, mushiru iya umadzu eno ono bu Betusheba, bu nwatibe Amiyelu.

⁶ Unwu iya odo bu Ibuha; Elishama; Elifeletu; ⁷ Noga; Nefegu; Jafiya; ⁸ Elishama; Eliyada; me Elifeletu; ephe tete. ⁹ Ndu ono l'ephe ha bukota unwu Dévidi ke unwoke; t'a gufukwa unwoke, o shi l'eka nnufu iya phe mushia. Tama bu nwunne ephe ke nwanyi.

Eri Sólomonu

¹⁰ Réhobuwamu bu nwatibe Sólomonu; Abayija aburu nwatibe Réhobuwamu. Ása bu nwatibe Abija; Jehoshafatu aburu nwatibe Ása. ¹¹ Joram bu nwatibe Jehoshafatu; Ehezáya aburu nwatibe Joram. Jowashi bu nwatibe Ehezáya; ¹² Amazaya aburu nwatibe Jowashi. Azariya bu nwatibe Amazaya; Jótamu aburu nwatibe Azariya. ¹³ Éhazu bu nwatibe Jótamu; Hezekaya aburu nwatibe Éhazu. Manase bu nwatibe Hezekaya; ¹⁴ Amonu aburu nwatibe Manase; Josaya aburu nwatibe Emonu. ¹⁵ Owaa bu unwu Josaya ndo-o: Johananu bu okpara iya; Jehoyakimu aburu otsota; Zedekaya aburu otsota, tsotaru okpara; Shalumu aburu onye k'eno. ¹⁶ Ndu owaa bu ndu eri Jehoyakimu: Jekonaya bu nwatibe Jehoyakimu; Zedekaya aburu nwatibe Jekonaya.

Eri Jekonaya

¹⁷ Owaa bu ndu eri Jekonaya onanu, a kpuru le ndzu ono: Sheyalutiyelu; ¹⁸ Malukiramu; Pedaya; Shenaza; Jekamaya; Hoshama; me Nedabaya. ¹⁹ Unwu Pedaya bu Zerúbabelu; me Shimeyi. Unwu Zerúbabelu bu Meshulamu; me Hananiya. Shelomitu bu nwunne ephe ke nwanyi. ²⁰ O mutakwaruphu Hashuba; Ohelu; Berekaya; Hasadaya; me Jushabu-Hesedu; ephe ise.

²¹ Owaa bu ndu eri Hananiya: Pelatiya; Jeshaya; unwu Refaya; unwu Ananu; unwu Obedaya; me unwu Shekaniya.

²² Owaa bu ndu eri Shekaniya: Shemaya me unwu iya, bu Hatushi; Igalu; Bariya; Neyaraya; Shafatu. Ephe tuko du ishingu.

²³ Unwu Neyaraya bu: Eliyowenayi; Hezekaya; me Azurikamu. Ephe tuko du eto.

²⁴ Unwu Eliyowenayi bu: Hodaviya; Eliyashibu; Pelaya; Akubu; Johananu; Delaya; me Anani. Ephe tuko du esaa.

4

Ndu ikfu Júda

¹ Unwu Júda bu: Pérezu; Hézuronu; Kami; Huru; me Shobalu. ² Shobalu bu nna Reyaya. Reyaya aburu nna Jahatu. Jahatu aburu nna Ahumayi; me Lahadu. Ndu ono bu ndu unwunna Zora. ³ Owaa bu unwu Etamu ndu ke unwoke: Jézerilu; Ishima; me Idubashi. Epha nwunne ephe ke nwanyi bu Hazeleluponi.

⁴ Penuwelu bu nna Gedo. Iza aburu nna Husha. Ndu owaa bu unwu Huru. Huru l'onwiya bu okpara Efuratu, bu nna Bétulehemu.

⁵ Ashuru, bu nna Tékowa. O luru unwanyi labu, epha ephe bu Hela; me Naara. ⁶ Naara be mutaru iya Ahuzamu; Héfa; Timeni; me Haashutari. Ndu onanu bu unwu ke Naara. ⁷ Unwu ke Hela bu Zeretu; Zoha; me Etinanu.

⁸ Kozu bu nna Anubu; me Zobiba; bya abukwaruphu nnajiufu ndu enya-ufu Ahahelu, bu nwatibe Harumu.

⁹ Jebezu b'a ka okwabe ugu mele unwunne iya unwoke odo. Nne iya be guru iya Jebezu; su: "Le ya jeru iphe-ehuka gude mua ya." ¹⁰ Jebezu kpokuru Nchileke ke ndu Izurelu; su iya: "Byiko; gonuru onu-oma nu iya; menu-a te oke-ali iya ka usa. Te nggube Nchileke gude eka ngu heje iya; wofuru iya ejo-iphe; k'ophu e to merudu iya ehul!" Nchileke emeeru iya iphe ono, o roru iya ono.

¹¹ Kelubu, bu nwanne Shuha; buru nna Mehuru. Mehuru aburu nna Eshutonu. ¹² Eshutonu bu nna Betu-Rafa; Paseya; me Tehina. Tehina bu iya metaru ndu Iru-Nehashi. Ndu ono; ephe le ndibe ephe bu ephe bu ndu Rika.

¹³ Unwu Kenazu bu Otuniyelu; me Seraya. Unwu ke Otuniyelu aburu Hatatu; me Meyonotayi. ¹⁴ Meyonotayi ono bu nna Ofura. Seraya bu nna Jobu, bu nna ndu Ge-Harashimu. Mkpukpu ono aza Ge-Harashimu;* ke le ndu bu iya nu bu ndu eme nka.

¹⁵ Unwu Kalebun Jefune bu: Iru; Ela; me Naamu. Nwatibe ke Ela bu Kenazu.

¹⁶ Unwu Jehalelelu bu: Zifu; Zifa; Tiriya; me Asarelu.

¹⁷ Unwu Ezura bu Jeta; Meredu; Ifa; me Jalonu. Nye Meredu be muru Miriyamu; Shemayi; Ishuba, bu nna Eshitemowa. ¹⁸ Nwanyi odo, Meredu luru l'ikfu Juda mutaru iya Jeredu, bu iya metaru ndu Gedo. O mutakwaruphu Heba, bu iya metaru ndu Soko; bya amukwaaphu Jekutiyele, bu iya metaru ndu Zanowa. Ndu ono bukota unwu Bitiya, bu nwatibe Fero, o luru mbu Meredu.

¹⁹ Hodiya be luru nwanne Nahamu. O bu Hodiya be mutaru onye metaru ndu Keyila; muta onye metaru ndu Gami; muta onye metaru ndu Eshitemowa ke Maaka.

²⁰ Unwu Shimonu bu Amunonu; Rina; Benu-Hananu; me Tilonu.

Unwu Ishi bu: Zohetu; me Benu-Zohetu.

²¹ Owaa bu unwu Shela Juda: Iru bu nna Lika; me Laada, bu iya metaru ndu Marésha; bya abukwaru iya phu metaru ndu enya-ufu ono, akpaje ekwa-ocha le Betu-Ashubayi; ²² me Jokimu; me unwoke Koziba; Jowashi; me Sarafu; onye ono shi achi l'ali Moabu; mbu onye ono, megeeru laa Jashubi-lehemu ono. (Iphe ono bu iphe meru nu l'oge ndiche). ²³ O bu ephe bu ndu o-kpu-ite, shi bujeru le Netayimu; me Gedira. Ephe bu l'eke ono; l'aruru eze ephe oru.

Ndu ikfu Símiyonu

²⁴ Unwu Símiyonu bu: Nemuwele; Jaminu; Jaribu; Zera; me Shawulu. ²⁵ Shalumu bu nwatibe Shawulu; Mibusamu aburu nwatibe Shalumu; Mishima aburu nwatibe Mibusamu. ²⁶ Nwatibe ke Mishima bu Hamuwele; Zakuru aburu nwatibe Hamuwele; Shimeyi aburu nwatibe Zakuru. ²⁷ Shimeyi mutaru unwoke iri l'ishingu; waa unwanyi ishing. O bu l'unwunne iya ndu k'unwoke ta mutadu unwu l'igwe; k'ophu bu le ndu enya-ufu ephe ta jadu ajaja ege ndu Juda jaru.

* **4:14** 4:14 Iphe "Ge-Harashimu" bu bu "nsuda ndu eme nka."

²⁸ Mkpukpu eke ephe shi butsuaru bu Besheba; Molada; Haza-Shuwalu; ²⁹ Biliha; Ezemu; Toladu; ³⁰ Betuwelu; Homa; Zikulagu; ³¹ Betu-Makabotu; Hazaru-Susimu; Betu-Biri; me Sharemu. O bu le mkpukpu ono be ephe shi bukotaru jeye teke Dévidi shi buru eze. ³² Edukfu ndu ophu bupheru ephe mgburumburu bu: Etamu; Ayinu; Rimonu; Tokenu; me Ashanu. Edukfu ise b'o dukota; ³³ yeru unwu edukfu, no-pheru obodo ono mgburumburu je akpaa le Balu. Ono bu eke ephe shi bugbaaru. O nwekwaruphu ekwo, ephe deshuru ege e shi mushia ephe.

³⁴ Meshobabu; Jamuleku; Josha bu nwatibe Amazaya; ³⁵ me Jowelu. Jéhu bu nwatibe Joshibiya. Joshibiya aburu nwatibe Seraya; Seraya aburu nwatibe Asiyelu. ³⁶ Eliyowenayi; Jaakoba; Jeshohaya; Asaya; Adiyelu; Jesimelu; Benaya; ³⁷ me Ziza Shifi. Shifi bu nwatibe Alonu; Alonu aburu nwatibe Jedaya; Jedaya aburu nwatibe Shimiri; Shimiri aburu nwatibe Shemaya. ³⁸ Ndu ono, a gushuru ege ono bugbaa ishi l'enya-ufu ephe; l'onu-ulo nna ephe byatsuaru bya evua evuvu; ha nshinu. ³⁹ Ephe buru je akpaa l'onu eke eeshije abahu Gedo; bua jeye l'uzo enyanwu-ahata nsuda ono l'eke ephe achọ nri, elu ephe a-nodu eri. ⁴⁰ Yo buru l'eke ono be ephe cho-vuru okpobe nri; me nri, du mma, elu ephe a-nodu eri. Ali obu ha usa nshinu; bya ejia oyi; okfu ta ada iya. Ndu shi buru l'eke ono bu ndu eri Hamu.

⁴¹ Ndu-a, e deshuru epha ephe-wa byaru teke Hezekaya shi buru eze ndu Júda bya emebyishia ulo-ekwa ndu eri Hamu ono; chigbushia ndu Meyunimu, ephe phuru l'eke ono; mee ephe; ephe aburu kpurupyata, bu iya bu ege ephe du jeye ntanu; bya ebuchia eke, ephe shi buru; kele nri noru elu ephe l'eke ono. ⁴² Uphodu l'ime ephe, bu iya bu ndu eri Simiyonu atugbua jeshia le Ugvu Seyi. Iphe, ephe du bu unu unwoke l'ukporo unwoke ise. Ndu bu ishi ephe bu: Pelatiya; Neyaraya; Refaya; me Uziyelu. Ephe bu unwu Ishi. ⁴³ Ephe egbushia ndu phoduru nu le ndu Amaleku ono, gbaru oso ono; buru l'eke ono jeye ntanu.

5

Ndu ikfu Rúbenu

¹ O bu Rúbenu bu okpara Izurelu. Obenu l'o jeru je araa nyee nna iya; shi ege ono nafu onwiya onodu k'okpara ono, o bu ono. E woru okpara ono nu unwu Jósefu, bukwaphu nwatibe Izurelu. O bu iya meru iphe e te dedu l'oo Rúbenu bu okpara l'ekwo, e deshuru ege e shi mua ephe. ² E guderu l'oo Júda mekocharu bya akakota ike l'unwunne iya l'ephe ha; yo buru l'eri iya be onye ishi shiru lufuta; obenu l'onodu okpara bu Jósefu b'o laru. ³ Owaa ndu bu unwu Rúbenu, bu okpara Izurelu: Hanoku; Palu; Hézuronu; me Kami.

⁴ Owaa bu awa Jowelu: Jowelu bu nna Shemaya; Shemaya aburu nna Gogu; Gogu aburu nna Shimeyi. ⁵ Shimeyi bu nna Mayika; Mayika aburu nna Reyaya; Reyaya aburu nna Balu; ⁶ Balu aburu nna Bera. Bera be Tiligatu-Pilesa, bu eze ndu Asiriya kpuru le ndzu. Yo bukwaru iya phu shi buru ishi l'ikfu Rúbenu.

⁷ Owaa bu ndu abubu ephe; l'enya-ufu l'enya-ufu ephe; me le ege e shi dee epha ephe l'ekwo, e deshuru ege e shi mua ephe. Onye ishi ephe bu Jeyelu; Zekaraya; ⁸ me Béla Azazu. Azazu bu nwatibe Shema; Shema aburu nwatibe Jowelu. Eke ephe bu bu le Arowa. Ephe e shi l'eke ono bua je akpaa le Nebo; me le Balu Meyonu; ⁹ bukwaaphu je akpaa l'uzo

enyanywu-ahata; bua jeye l'ẹke eeshije abahụ l'echi-ẹgu; l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu azụ iya ọwaa. Ishi iya abụru l'elu ẹphe zushiru kabaa l'igwe l'alị Gíledu.

¹⁰ Teke Sọlu shi achị bẹ ikfu Rúbenu tsoru ndu Héga ọgu; lụ-gbua ẹphe; je ebuchia ụlo-ẹkwà ndu Héga ono l'alị, nọkota l'uzo enyanywu-ahata alị Gíledu gbaa mgburumgburu.

Ndu ikfu Gádu

¹¹ Ụnwu Gádu bẹ buru cheeru ụnwu Rúbenu ifu l'alị Báshanu; bua jeye lẹ Saleka. ¹² Jówelu bụ onye ishi ẹphe. Shafamu aburu otsota. Ndu ọdo bụ Jánayi; mę Shafatu lẹ ndu bu l'alị Báshanu. ¹³ Ndu bụ abubu ẹphe l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu ẹphe bụ: Máyikelu; Meshulamu; Sheba; Jorayi; Jakanu; Ziya; mę Iba; ẹphe ẹsaa. ¹⁴ Ọwaa bụ ndu eri Abihelu Huri: Huri bụ nwatibe Jarowa; Jarowa aburu nwatibe Gíledu; Gíledu aburu nwatibe Máyikelu; Máyikelu aburu nwatibe Jeshishayi; Jeshishayi aburu nwatibe Jahudo; Jahudo aburu nwatibe Buzu. ¹⁵ Ahi Abudiyelu Guni bẹ shi buru onye ishi l'ẹnya-ufu nna iya. ¹⁶ Ẹphe bu l'alị Gíledu; mę l'alị Báshanu; mę lẹ mkpukpu mkpukpu, nọ iya nụ; bya enwekotaru alị ẹke elu ẹphe akpajẹ nri l'alị Sheronu je akpaa l'ẹke o jeberu. ¹⁷ Ndu ono l'ẹphe ha b'e dekotaru ẹpha ẹphe l'ẹkwo, e deshuru l'ẹge e shi mụa ẹphe. Teke e deru iya bụ l'oge teke Jótamu shi buru eze ndu Júda, bụkwaphu oge teke Jeróbuwamu shi buru eze ndu Ízurelu.

¹⁸ Ndu ikfu Rúbenu; mę ndu ikfu Gádu; mę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse bẹ nweru ndu mkparawa l'ọgu; mbụ ndu bụ ẹphe apajẹ iphe, eegudeje egbobuta onwonye; mę ọgu-mbeke; bya aburu ndu agba akfụ. Ẹphe bụ ndu kẹ ọgu doru ẹnya ọhuma. Ẹphe dụ ụkporo unu ndu soja ugbo ise l'unu iri lẹ nanụ; l'ụkporo ugbo iri l'ẹsato;* bụkotaru ndu soja. ¹⁹ Ẹphe tsoru ndu Héga ọgu; ndu Jeturu; ndu Nafishi; mę ndu Nodabu. ²⁰ Nchileke eyetaru ẹphe ẹka; ẹphe emekputa ndu Héga; mę ndu ẹphe lẹ ndu Héga tukurọ ẹka nanụ; kẹ l'ẹphe rakuru Nchileke l'ọgu ono; bya akporu obu yeru iya; yo meeru ẹphe iphe, ẹphe sụru t'o meeru ẹphe. ²¹ Ẹphe erukoo elu ndu Héga. Inya-kamelu, ẹphe kpukoru dụ ụkporo unu ishingu l'unu ise.† Aturu, ẹphe kpukoru dụ ụkporo unu ugbo ụkporo l'iri lẹ nanụ l'unu ise.‡ Nkafụ-igara, ẹphe kpukoru dụ unu ise.§ Madzụ, ẹphe kpuru lẹ ndzụ dụ ụkporo unu ugbo iri l'ẹbo l'unu iri.* ²² Ndu ọgu ono riru ha nshinu; kẹ l'ọ bụ Nchileke bẹ ọgu ono shi l'ẹka. Ndu Rúbenu eje ebuchia ẹke ono jeye teke a kpuru ẹphe lẹ ndzụ laa alị ọdo.

Nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse

²³ Nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse dụ l'igwe. Yọ buru ẹphe bu l'alị ono. Ẹphe buru shita l'alị Báshanu jeye lẹ Bálụ-Hemonu; mę l'ugvu Seniru; mbụ Ugvu Hemonu. ²⁴ Ọwaa bụ ndu ishi l'ẹnya-ufu nna ẹphe: Ifa; Íshì; Eliyelu; Azuriyelu; Jeremáya; Hodaviya; mę Jahudiyelu. Ndu ono bụ ọ-ka-ike l'ọgu; ndu a maru amaru; bya abugbaaru ishi l'ẹnya-ufu nna ẹphe.

²⁵ Ọbule ẹphe te koshidu l'ọ gbaru tẹ Nchileke kẹ nna ẹphe gude ire ẹphe ẹka. Ẹphe abalahaaru agwa ndu alị ọdo ẹja; mbụ ndu alị ono, Nchileke mebyishuru ẹphe l'ifu ono. ²⁶ Tọ dụ iya bụ; Nchileke kẹ Ízurelu abya akpalia Pulu, bụ eze ndu Asiriya, bụ iya bụ Tiligatu-Pilesa; yo je akpua ndu ikfu

* **5:18** 5:18 Iphe ọ bụ bụ 44,760. † **5:21** 5:21 Iphe ọ bụ bụ 50,000. ‡ **5:21** 5:21 Iphe ọ bụ bụ 250,000. § **5:21** 5:21 Iphe ọ bụ bụ 2,000. * **5:21** 5:21 Iphe ọ bụ bụ 100,000.

Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę nkere-ẹbo ndu ikfu Manásẹ lẹ ndzụ; lasha Hala; Habo; Hara; mę l'enyimu Gozanu. Ẹphe akwaa l'ẹke ono jeye ntanu.

6

Ndu ikfu Lívayi

¹ Ụnwu Lívayi ndu k'unwoke bụ Geshonu; Kohatu; mę Merari.

² Ụnwu Kohatu ndu kę unwoke bụ Amuramu; Izaha; Héburonu; mę Uzelu.

³ Ụnwu Amuramu bụ Éronu; Mósisu; mę Miriyamu.

Ụnwu Éronu ndu k'unwoke bụ Nadabu; Abihu; Eliyéza; mę Itama.

⁴ Eliyéza bụ nna Finehasu; Finehasu aburu nna Abishuwa; ⁵ Abishuwa aburu nna Buki; Buki aburu nna Uzi; ⁶ Uzi aburu nna Zerahiya; Zerahiya aburu nna Merayotu; ⁷ Merayotu aburu nna Amariya; Amariya aburu nna Ahitubu; ⁸ Ahitubu aburu nna Zadoku; Zadoku aburu nna Ahimazu; ⁹ Ahimazu aburu nna Azariya; Azariya aburu nna Johananu; ¹⁰ Johananu aburu nna Azariya. O bụ iya shi achijeru Nchileke ẹja l'eze-ulo ono, Sólomonu kpuru Nchileke lẹ Jerúsalemu ono. ¹¹ Azariya bụ nna Amariya; Amariya aburu nna Ahitubu; ¹² Ahitubu aburu nna Zédoku; Zédoku aburu nna Shalumu; ¹³ Shalumu aburu nna Hilikaya; Hilikaya aburu nna Azariya; ¹⁴ Azariya aburu nna Seraya; Seraya aburu nna Jehozadaku. ¹⁵ Jehozadaku b'a kpuru lẹ ndzụ laa alị ọdo teke ono, Ojejoje shi l'ẹka Nebukadineza kpukoo ndu Júda; mę ndu Jerúsalemu lẹ ndzụ laa alị ọdo. ¹⁶ Ụnwu Lívayi ndu k'unwoke bụ Geshonu; Kohatu; mę Merari. ¹⁷ Ọwaa bụ ẹpha unwu Geshonu: Libina; mę Shimeyi. ¹⁸ Ụnwu Kohatu bụ: Amuramu; Izaha; Héburonu; mę Uziyelu. ¹⁹ Ụnwu Merari bụ Mahuli; mę Mushi.

Ọwaa bụ ndibe Lívayi l'anya-ufu l'anya-ufu ẹphe:

²⁰ Ọwaa bụ ndu eri Geshomu: Libini bụ nwatibe Geshonu. Jahatu aburu nwatibe Libini. Zima aburu nwatibe Jahatu. ²¹ Jowa bụ nwatibe Zima. Ido aburu nwatibe Jowa. Zera aburu nwatibe Ido. Jeyaterayi aburu nwatibe Zera.

²² Ọwaa ndu eri Kohatu: Amínadabu bụ nwatibe Kohatu; Kora aburu nwatibe Amínadabu; Asiru aburu nwatibe Kora; ²³ Ẹlukena aburu nwatibe Asiru; Ẹbasafu aburu nwatibe Ẹlukana; Asiri aburu nwatibe Ẹbasafu; ²⁴ Tahatu aburu nwatibe Asiru; Uriyelu aburu nwatibe Tahatu; Uzaya aburu nwatibe Uriyelu; Sholu aburu nwatibe Uzaya.

²⁵ Ọwaa ndu eri Ẹlukana: Amasayi; mę Ahimotu. ²⁶ Ẹlukana bụ nwatibe Ahimotu; Zofayi aburu nwatibe Ẹlukana; Nehatu aburu nwatibe Zofayi; ²⁷ Eliyabu aburu nwatibe Nehatu; Jerohamu aburu nwatibe Eliyabu. Ẹlukana aburu nwatibe Jerohamu; Sámelu aburu nwatibe Ẹlukana.

²⁸ Ọwaa bụ unwu Sámelu: Jówelu bụ ọkpara iya. Abija aburu otsota.

²⁹ Ọwaa ndu eri Merari: Mahuli bụ nwatibe Merari; Libini aburu nwatibe Mahuli; Shimeyi aburu nwatibe Libini; Uza aburu nwatibe Shimeyi; ³⁰ Shimeya aburu nwatibe Uza; Hagiya aburu nwatibe Shimeya; Asaya aburu nwatibe Hagiya.

Ndu egvu l'eze-ulo Nchileke

³¹ Ọwaa bụ unwoke, Dévidi doberu t'ẹphe buru ndu ishi egvu l'ulo Ojejoje l'e dobetsuaru Okpoko Ogba-ndzụ Nchileke l'ẹke ono. ³² Ozi ẹphe bụ ọgu egvu l'ifu ọlo-ékwà Nchileke, bụ iya bụ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. O bụ l'ẹke ono bę ẹphe shi anọduje jeye Sólomonu abya akpua eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu. Ẹphe eje ozi ẹphe l'ẹge ọ gbaru.

³³ Qwaa bụ unwoke ọbu, shi bụru ọgbo-egvu ọbu; mę unwu ẹphe k'unwoke:

Lę ndu eri Kohatu b'e nweru ndu ọwaa: Himanu; onye ishi egvu. Himanu bụ nwatibe Jówęlu; Jówęlu aburu nwatibe Sámęlu. ³⁴ Sámęlu bụ nwatibe Ẹlukana; Ẹlukena aburu nwatibe Jerohamu; Jerohamu aburu nwatibe Eliyęlu; Eliyęlu aburu nwatibe Towa. ³⁵ Towa bụ nwatibe Zufu; Zufu aburu nwatibe Ẹlukana; Ẹlukena aburu nwatibe Mahatu; Mahatu aburu nwatibe Amasayi. ³⁶ Amasayi bụ nwatibe Ẹlukena; Ẹlukana aburu nwatibe Jówęlu; Jówęlu aburu nwatibe Azariya; Azariya aburu nwatibe Zefanaya; ³⁷ Zefanaya aburu nwatibe Tahatu; Tahatu aburu nwatibe Asiru; Asiru aburu nwatibe Ẹbasafu; Ẹbyasafu aburu nwatibe Kora; ³⁸ Kora aburu nwatibe Izaha. Izaha bụ nwatibe Kohatu; Kohatu aburu nwatibe Lívayi; Lívayi aburu nwatibe Ízurelu.

³⁹ Ásafu bụ nwunne onye ufu Himanu. Ọ bụ yębedua bụ agbarike Himanu. Ásafu bụ nwatibe Berekaya; Berekaya aburu nwatibe Shimeya. ⁴⁰ Shimeya bụ nwatibe Máyikelu; Máyikelu aburu nwatibe Baseya; Baseya aburu nwatibe Malukíja. ⁴¹ Malukíja bụ nwatibe Etuni; Etuni aburu nwatibe Zera; Zera aburu nwatibe Adaya. ⁴² Adaya bụ nwatibe Etanu; Etanu aburu nwatibe Zima; Zima aburu nwatibe Shimeyi. ⁴³ Shimeyi bụ nwatibe Jahatu; Jahatu aburu nwatibe Geshonu; Geshomu aburu nwatibe Lívayi.

⁴⁴ Onye ọdo, tso l'otu Hemanu bụ Etanu, shi l'eri Merari. Yębedua anọdujekwaphu eyeru Hemanu ẹka. Etanu bụ nwatibe Kishi; Kishi aburu nwatibe Abudi; Abudi aburu nwatibe Máluku. ⁴⁵ Maluki bụ nwatibe Hashabiya; Hashabaya aburu nwatibe Amazáya; Amazáya aburu nwatibe Hilikaya. ⁴⁶ Hilikaya bụ nwatibe Amuzi; Amuzi aburu nwatibe Bani; Bani bụ nwatibe Shemeru. ⁴⁷ Shemeru bụ nwatibe Mahuli; Mahuli aburu nwatibe Mushi; Mushi bụ nwatibe Merari; Merari aburu nwatibe Lívayi.

⁴⁸ Ụnwunna ẹphe, bụ ndu eri Lívayi b'e yeru t'ẹphe jeje ozi, dụ iche iche lę m̀kp̀ù m̀kp̀ù eze-ụlo Nchileke.

Unwu Éronu

⁴⁹ A bya lę Éronu yęle unwu iya; ọ bụ ẹphe egwoje eja l'ęnya-ngweja-ukfuru; mę l'ęnya ẹke aakpoje ínsensu ọku. Ọ bụ ẹphebedua b'ọ nọ l'ẹka mbụ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ. Yọ bụru ẹphe ekpuchijeru ndu Ízurelu iphe, dụ ẹji ẹphe l'ẹke Nchileke nọ; bụ iya bụ ẹge Mósisu, bụ nwozi Nchileke turu iya l'ekemu.

⁵⁰ Qwaa bụ ndu eri Éronu: Eliyéza bụ nwatibe Éronu; Finehasu aburu nwatibe Eliyéza; Abishuwa aburu nwatibe Finehasu. ⁵¹ Buki bụ nwatibe Abishuwa; Uzi aburu nwatibe Buki; Zerahiya aburu nwatibe Uzi. ⁵² Merayotu bụ nwatibe Zerahiya; Amariya aburu nwatibe Merayotu; Ahitubu aburu nwatibe Amariya. ⁵³ Zadọku bụ nwatibe Ahitubu; Ahimazu aburu nwatibe Zadọku.

⁵⁴ Qwaa bụ ẹke ẹphe bu ebubu; mbụ oke alị, a węru ẹphe t'ẹphe buru. Ẹke ono bụ ndu eri Éronu; mbụ ndu eri Kohatu b'a węru iya; ẹphe eburu; kę l'ọo ẹphe; bę ẹnwa mbụ daru. ⁵⁵ A nuru ẹphe Héburonu, nọ l'alị Júda; mę alị ẹke elu akpaję nri, gbaru iya mgburumgburu. ⁵⁶ Obenu lę ndęgu mkpukpu ono; mę l'unwu edukfu edukfu ọdo, nọkota iya nụ b'a nuru Kálebu Jefune. ⁵⁷ Ndu eri Éronu b'a nushiru mkpukpu ozeru-ndzu. Mkpukpu ozeru-ndzu, a nuru ẹphe ọbu bụ Héburonu; Libina; Jatiru; mę Eshitemowa yęle alị ẹke elu akpaję nri, nọkota lę mkpukpu ono. ⁵⁸ Ẹke ọdo

bụ mkpụkpu Hilenu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta lẹ mkpụkpu ono; mę mkpụkpu Débi yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta lẹ mkpụkpu ono; ⁵⁹ mę mkpụkpu Áshanu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta lẹ mkpụkpu ono; mę mkpụkpu Bétu-Shẹmeshi yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta lẹ mkpụkpu ono. ⁶⁰ E shi l'alị kẹ ndu ikfu Bénjaminu woru mkpụkpu Géba; Alemetu; mę Anatotu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta iya nụ nụ ndu ikfu Lívayi. Mkpụkpu, a nuru ndu eri Kohatu l'ẹnya-ufu ẹnya-ufu dukota iri l'eto. ⁶¹ A bya atụa ẹnwa shi lẹ mkpụkpu kẹ nkere-ẹbo ẹnya-ufu ndu ikfu Manáse keta mkpụkpu iri nụ ndu phoduru nụ l'eri Kohatu.

⁶² E shi lẹ mkpụkpu ikfu Ísaka; ikfu Ásha; Náfutali; mę l'ikfu Manáse, bụ ndu ophu bu l'alị Báshanu keta mkpụkpu iri l'eto nụ eri Geshonu; l'ẹnya-ufu ẹnya-ufu.

⁶³ E shi l'alị ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę lẹ ndu ikfu Zébulonu keta mkpụkpu iri l'ẹbo nụ ndu eri Merari; l'ẹnya-ufu ẹnya-ufu.

⁶⁴ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelu achiru mkpụkpu ono l'ọ ha nụ ndu eri Lívayi yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta iya nụ. ⁶⁵ Ndu Ízurelu tükwaruphu ẹnwa shi lẹ mkpụkpu kẹ ndu ikfu Júda; ndu ikfu Símiyonu; mę ndu ikfu Bénjaminu woru mkpụkpu ono nụ ẹphe, bụ iya bụ iphe bụ mkpụkpu ono, a gushiru ono.

⁶⁶ Uphodu lẹ ndu ẹnya-ufu Kohatu b'e shi l'ikfu Ífuremu nụ mkpụkpu ẹke ẹphe butua. ⁶⁷ A nuru ẹphe mkpụkpu ozeru-ndzụ l'alị ugvu ugvu Ífuremu, bụ iya bụ Shékemu; Géza; ⁶⁸ Jokumeyamu; Bétu-Horonu; ⁶⁹ Ajalonu; Gatụ-Rimonu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta iya nụ.

⁷⁰ Ẹnya-ufu, phoduru nụ lẹ ndu eri Kohatu b'e shi lẹ nkere-ẹbo ikfu Manáse nụ mkpụkpu Ana; mę Bilemu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta iya nụ.

⁷¹ Ndu k'eri Geshonu b'e shikwaphu lẹ nkere-ẹbo alị ikfu Manáse nụ mkpụkpu Gólanu, nọ l'alị Báshanu; mę Ashutarotu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta iya nụ.

⁷² E shi l'alị ndu ikfu Ísaka nụ ẹphe mkpụkpu Kedeshi; Daberatu; ⁷³ Rámotu; mę Anemu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta iya nụ.

⁷⁴ E shi l'alị ndu ikfu Ásha nụ ẹphe mkpụkpu Mashalu; Abudonu; ⁷⁵ mę Hukoku; Rehobu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta iya nụ.

⁷⁶ E shi l'alị ndu ikfu Náfutali nụ ẹphe mkpụkpu Kedeshi l'alị Gálili; Hamonu; mę Kiriyaatayimu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta iya nụ.

⁷⁷ Ndu phoduru nụ lẹ ndu eri Merari b'e shi l'alị ikfu Zébulonu keta mkpụkpu Rimonu; mę Tábo yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta iya nụ woru nụ.

⁷⁸ E shi l'alị ndu ikfu Rúbenu, nọ m'e swee Ẹnyimu Jódanu l'azụ iya ophu l'uzo ẹnyanwu-ahata mkpụkpu Jériko nụ ẹphe Beza, nọ l'echi-egu; mę alị ẹke, elu akpajẹ nri, nọnyabe iya nụ; mę mkpụkpu Jahuza; mę ẹke, elu akpajẹ nri, nọnyabe iya nụ; mę ⁷⁹ Kedemotu; mę Mefatu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta iya nụ.

⁸⁰ Eshi l'alị ndu ikfu Gádu nụ ẹphe mkpụkpu Rámotu l'alị Gíledu; Mahanayimu; ⁸¹ Héshibonu; Jáza yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkọta iya nụ.

7

Ndu ikfu Ísaka

¹ Ụnwu Ísaka bụ: Tola; Puwa; Jashubu; Shimuronu; ẹphe ẹno.

² Ụnwu ke Tola bu: Uzi; Refaya; Jeriyelu; Jahumayi; Ibusamu; me Shemelu. Ephe bukota ndu ishi l'enya-ufu nna ephe, bu Tola. Ephe bukota o-ka-ike l'ogu l'ogbo nk'ephe. L'oge ke Dévidi; be ephe shi du ukporo unu ugbo labu l'unu madzu ugbo iri l'ishingu l'ukporo iri.*

³ Nwatibe ke Uzi bu Izurahiya. Unwegirima unwoke Izurahiya bu: Màyikelu; Obedáya; Jówelu; me Ishiya. Lephe hakota ephe ise tuko bukotaru ndu ishi l'ehu l'ehu. ⁴ Ephe lushiru unwanyi l'igwe; mushikwaaphu unwu l'igwe. L'eri nk'ephe l'enya-ufu nna ephe b'e nweru ukporo unu unwoke eno l'unu unwoke iri, bugbaa ndu dzuwaru oje ogu.

⁵ Ndu ikfu Ísaka l'ephe ha; mbu ndu enya-ufu ephe me ndu abubu ephe, bu o-ka-ike l'ogu du ukporo unu ugbo iri; l'unu madzu ugbo iri 'esaa l'ukporo iri;† mbu ege e deru iya l'ekwo, e deshuru ege e shi mua ephe.

Ndu ikfu Bénjaminu

⁶ Ụnwu Bénjaminu bu: Béla; Beka; me Jediyelu; ephe eto.

⁷ Ụnwu ke Béla bu: Ezubonu; Uzi; Uziyelu; Jerimotu; me Iri; ephe ise. Ephe tuko bukotaru ndu ishi l'enya-ufu ephe; bya abukotaru o-ka-ike l'ogu. L'ekwo, e deshuru ege e shi mua ephe; be ephe du ukporo unu ugbo labu; l'unu ugbo iri l'ise; l'ukporo l'iri l'eno.‡

⁸ Ụnwu ke Beka bu: Zemira; me Jowashi; me Eliyéza; me Eliyowenayi; me Omuri; me Jeremotu; me Abayíja; me Anatotu; me Alemetu. Ephe l'ephe ha tuko bukotaru unwu Beka. ⁹ L'ekwo, e deru ege e shi mua ephe; be ephe du ukporo unu ugbo labu; l'unu iri l'ukporo iri.§ Ephe bukota ndu ishi l'enya-ufu ephe; bya abukotaru o-ka-ike l'ogu.

¹⁰ Nwa Jediyelu bu Bilihanu. Unwu ke Bilihanu bu: Jewushi; Bénjaminu; Ehudu; Kenana; Zetanu; Tashishi; me Ahishaha. ¹¹ Ụnwu Jediyelu ono l'ephe ha bukota ndu ishi l'enya-ufu ephe; bya aburu o-ka-ike l'ogu. Ndu dzuwaru oje ogu l'ime ephe; be du ukporo unu ugbo labu l'unu eto.*

¹² Shupimu me Hupimu be bu unwu Iri; Hushimu aburu nwatibe Aha.

Ndu ikfu Náfutali

¹³ Ụnwu Náfutali bu Jazielu; me Guni; Jeza; me Shalumu. Ephe bu eri Biliha.

Ndu ikfu Manáse

¹⁴ Ụnwu ke Manáse bu: Asurelu, onye ophu nwanyi Áramu, bu nnufu iya; mutaru iya; me Makiru, bu nna Gíledu. ¹⁵ Makiru be luru Hupimu yele Shupimu nwanyi. Epha nwunne Makiru ke nwanyi bu Maaka. Epha onye k'ebo bu Zelofehadu. Zelofehadu be bu unwanyi nwenkinyi b'o mushiru.

¹⁶ Nyee Makiru ono, epha iya bu Maaka ono be mutaru nwata nwoke; bya agwa ya Pereshi. Epha nwunne Pereshi bu Shereshi. Unwu Pereshi aburu Ulamu waa Rekemu. ¹⁷ Nwatibe ke Ulamu bu Bedanu. Ndu ono bu ndu eri Gíledu. Gíledu bu nwatibe Makiru; Makiru aburu nwatibe Manáse.

¹⁸ Nwunne iya ke nwanyi, bu Hamoleketu be mutaru Ishodu; Abiyéza; me Mahula.

¹⁹ Ụnwu ke Shemida bu Ahiyanu; Shékemu; Likihi; me Aniyamu.

Ndu ikfu Ífuremu

* 7:2 7:2 Iphe o bu bu 22,600. † 7:5 7:5 Iphe o bu bu 87,000. ‡ 7:7 7:7 Iphe o bu bu 22,034.
§ 7:9 7:9 Iphe o bu bu 20,200. * 7:11 7:11 Iphe o bu bu 17,200.

²⁰ Ífuremu bụ nna Shutela; Shutela abụru nna Beredu; Beredu abụru nna Tahatu; Tahatu abụru nna Eliyada; Eleyada abụru nna Tahatu; ²¹ Tahatu abụru nna Zabadu; Zabadu abụru nna Shutela. Eza waa Eladu bẹ jeru ozita eswi lẹ mkpụkpu Gatụ; ndu a mụru l'ẹke ono egude ẹphe gbua. ²² Nna ẹphe; mbụ Ífuremu araa ẹkwa ẹphe nshinu; ụnwunna iya bya adụa ya ike. ²³ Ífuremu abya alaaru nyee ya l'ụlo; yọ tsuta ime mụa nwata nwoke. Iphe ọ gụru iya bụ Beríya; kẹ l'iphe, dụ ẹji meru lẹ nk'íya.

²⁴ Ífuremu bẹ mụturu nwata nwanyi, aza Sheera. Yọ bụru iya kpuru mkpụkpu Bétu-Horonu, nọ l'uzo nsuda yele k'isheli; bya akpua mkpụkpu Uzenu-Sheera.

²⁵ Onye nwoke ọdo, Ífuremu mụturu bụ Refa. Refa bụ nna Reshefu; Reshefu abụru nna Tela; Tela abụru nna Tahanu; ²⁶ Tahanu aburu nna Ladanu; Ladanu abụru nna Amihudu; Amihudu abụru nna Elishama; ²⁷ Elishama abụru nna Nunu; Nunu abụru nna Jóshuwa.

²⁸ Alì, bụ nk'ẹphe; mbụ ẹke ẹphe bu ebubu bụ: Bételu; mẹ mkpụkpu, nọkota iya nụ; je akpaa lẹ Naaranu, l'uzo ẹnyanwu-ahata; mẹ Géza, nọ l'uzo ẹnyanwu-ariba yele mkpụkpu, nọkota iya nụ; mewartu Shékemu; mẹ mkpụkpu, nọkota iya nụ; waa Aya; mẹ mkpụkpu, nọkota iya nụ.

²⁹ Ndu buru laa ókè-alì ụnwu Manáse bụ: mkpụkpu Bétu-Shanu; Ténaku; Megido; Dọ; mẹ iphe, bụ mkpụkpu nọkota iya nụ.

Mkpụkpu ono l'ọ ha bụ ndu eri Jósefu Ízurelu bukota iya.

Ndu ikfu Ásha

³⁰ Ụnwu nwoke Ásha bụ: Imuna; Ishiva; Ishivi; mẹ Beríya. Nwunne ẹphe kẹ nwanyi bụ Séra.

³¹ Ụnwu Beríya bụ Heba; mẹ Malukiyelu, bụ nna Biruzayitu.

³² Heba bụ nna Jafuleti; Shoma; mẹ Hotamu. Nwunne ẹphe kẹ nwanyi bụ Shuwa.

³³ Ụnwu Jafuleti kẹ nwoke bụ: Pasaku; Bimuhalu; mẹ Ashuvatu. Ono ndu bụ ụnwu Jafuleti.

³⁴ Ụnwu Shéma bụ: Ahi; Rohuga; Huba; mẹ Áramu.

³⁵ Ụnwu nwoke kẹ Helẹmu bụ: Zofa; Imuna; Sheléshi; mẹ Amalu.

³⁶ Ụnwu Zofa bụ: Suwa; Hanẹfa; Shuwalu; Beri; Imura; ³⁷ Beza; Hodu; Shama; Shilusha; Ituranu; mẹ Bera.

³⁸ Ụnwu Jeta bụ: Jefune; Pisupa; mẹ Ara. ³⁹ Ụnwu Ula kẹ nwoke aburu: Ara; Haniyelu; mẹ Riziya.

⁴⁰ Ndu ono l'ẹphe ha bukota ndu eri Ásha. Ẹphe bukota ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹphe; bukotaruru ndu a fọru afọfo; bya aburu ọ-ka-ike l'ọgu; bukotaruru ndu ishi ndu bụ ishi. L'ẹkwo, e deru ẹge e shi mụa ẹphe; bẹ ẹphe kpakọ dụ ụkporo ụnu ugbo ẹto l'ụnu ise,[†] bụ ndu dzuwaru oje ọgu.

8

Ndu ikfu Bénjaminu

¹ Ụnwu Bénjaminu bụ Béla, bụ ọkpara iya. Ashibelu bụ otsota. Ahara bụ onye k'ẹto. ² Nohahu bụ onye k'eno; Ráfa aburu onye k'ise.

³ Ụnwu Béla bụ: Adaru; Gera; Abihudu; ⁴ Abishuwa; Námanu; Ahowa; ⁵ Gera; Shefufanu; mẹ Huramu.

[†] 7:40 7:40 Iphe ọ bụ bụ 26,000.

⁶ Ụnwu Éhudu bụkota ndu ishi l'anya-ufu ndu shi buru lẹ Géba. Ọle a chiri ephe; ephe alashia Manahatu. ⁷ Epha ephe bu Némanu; Ahíja; Gera, bu onye chi ephe laa Manahatu. Gera bu nna Uza; me Ahihudu.

⁸ Shahaarayimu be mutaru unwu lẹ Móabu l'ọ chifutsuaru unyomu iya; mbu Hushimu yele Bara. ⁹ Nwanyi odo, o luru, aza Hodeshu be mutaru iya: Jobabu; Zibiya; Mésha; me Malukamu; ¹⁰ Jewuzu; Sakiya; me Miruma. Ndu ono bụkota unwu iya; bya abukotaru ndu ishi l'anya-ufu ephe. ¹¹ O shikwaphu l'eka Hushimu muta Abitubu yele Elupalu.

¹² Ụnwu Elupalu bu: Iba; Mishamu; me Shemedi, bu onye metaru mkpukpu Ono; me Lodu; mewaru mkpukpu lẹ mkpukpu, gbaru iya mgburumburu.

¹³ Beríya; me Shéma bu ndu ishi l'anya-ufu ndu bu lẹ mkpukpu Ajalonu. Yo buru ephe chifuru ndu shi buru lẹ Gatụ.

¹⁴ Ụnwu ke Beríya bu: Ahiyo; Shashaku; Jeremotu; ¹⁵ Zebadaya; Áradu; Eda; ¹⁶ Máyikelu; Ishupa; me Joha.

¹⁷ Ụnwu Elupalu bu: Zebadaya; Meshulamu; Hiziki; Heba; ¹⁸ Ishimerayi; Iziliya; me Jobabu.

¹⁹ Ụnwu Shimeyi bu: Jakimu; Zikiri; Zabudi; ²⁰ Eliyenayi; Ziletayi; Eliyelu; ²¹ Adaya; Beraya; me Shimuratu.

²² Ụnwu ke Shashaku bu: Ishupanu; Iba; Eliyelu; ²³ Abudonu; Zikiri; Hananu; ²⁴ Hananiya; Élamu; Antotayija; ²⁵ Ifudeya; me Penuwelu.

²⁶ Ụnwu ke Jerohamu bu: Shamusherayi; Shehariya; Atalaya; ²⁷ Jarehiya; Elayija; me Zikiri.

²⁸ Ndu ono bụkota ndu ishi l'anya-ufu nna ephe; ege e deru iya l'ekwo, e deshuru ege e shi mua ephe. Eke ephe shi buru bu lẹ Jerúsalemu.

²⁹ Nna Gibiyonu bu lẹ Gibiyonu b'o shi buru. Epha nyee iya bu Maaka. ³⁰ Okpara iya bu Abudonu. Ndu ophu tsota iya nu bu: Zuru; Kishi; Bálu; Nadabu; ³¹ Gedo; Ahiyo; Zeka; ³² me Mikulotu. Mikulotu bu nna Shimeya. Epehedua be bunyabe ndu abubu ephe lẹ Jerúsalemu.

³³ Neru bu nna Kishi; Kishi aburu nna Solu; Solu aburu nna Jonatanu; Malukishuwa; Abinadabu; me Eshibalu. ³⁴ Nwatibe Jonatanu bu Meribu-Bálu, bu iya bu nna Mayika.

³⁵ Ụnwu ke Mayika bu: Pitonu; Meleku; Taréya; me Éhazu. ³⁶ Éhazu bu nna Jehowada; Jehowada aburu nna Alemetu; Azumavetu; me Zimuri. Zimuri bu nna Moza; ³⁷ Moza aburu nna Bineya; Bineya aburu nna Ráfa; Ráfa aburu nna Eleyasa; Eleyasa aburu nna Ázelu.

³⁸ Ázelu mutaru unwu ishingu. Epha ephe bu Azurikamu; Bokeru; Ishimelu; Sheyariya; Obedaya; me Hananu. Ndu ono l'ephe ha bụkota unwu Ázelu. ³⁹ Owaa bu unwu nwunne iya nwoke Esheku: Ulamu bu okpara iya; Jewushi bu otsota; Elifeletu aburu onye k'eto.

⁴⁰ Ụnwu Ulamu bụkota ndu o-ka-ike l'ogu; buru ndu maru ogba akfu. Ephe mushiru unwu l'igwe; mushikwaaphu unwu nwanwa l'igwe. Iphe ephe kpakoru du bu ukporo iche iche ugbo esaa l'umadzu iri.* Ndu ono l'ephe ha bụkota ndu ikfu Bénjaminu.

9

*Ndu a kpuru lẹ ndzu,
daphuru azu lẹ Jerúsalemu
(Awu 9:1; Ézu 2:70; Neh 7:73; 11:3)*

* **8:40** 8:40 Iphe o bu bu 150.

¹ Ndu Ízurelu l'èphe ha; b'e dekotaru èpha èphe l'èkwo, e deshiru ège e shiru mua èphe. E dekotaru iya l'èkwo ndu eze ndu Ízurelu.

Ndu Júda b'a kpuru lè ndzụ laa Bábyilonu. Ishi iya aburu l'èphe mesweru Nchileke. ² Ndu, vuru ụzo bya ebuphu azụ l'alì ono, bụ nk'èphe ono bụ ụphodu lè ndu Ízurelu; ndu achijeru Nchileke èja; ndu eri Lívayi; mè ndu l'èje ozi l'eze-ulo Nchileke.

³ Owaa bụ ndu shi l'ikfu Júda; ndu ikfu Bénjaminu; ndu ikfu Ífuremu; mè ndu ikfu Manáse, bu lè Jerúsalemu: ⁴ Utayi, bụ nwatibe Amihudu; Amihudu aburu nwatibe Omuri. Omuri bụ nwatibe Imiri; Imiri aburu nwatibe Bani. Bani shi l'eri Pérezu; Pérezu aburu nwatibe Júda.

⁵ Ndu ufu Sháyilo tsokwaphu lè ndu, lataru nù; yekoberu Asáya, bụ okpara yèle unwu iya.

⁶ Ndu ufu kè Zera latakwaruphu; yekoberu Jewelu. Ndu, shi l'eri Júda dù unu madzụ; l'ụkporo ugbo iri l'èno; l'umadzu iri.*

⁷ Ndu ophu, shi l'eri Bénjaminu, lataru nù bụ:

Salu Meshulamu;
Meshulumu Hodaviya;
owaa Hodaviya Hasenuwa.

⁸ Ibuneya bụ nwatibe Jerohamu;

Ela aburu nwatibe Uzi;
Uzi aburu nwatibe Mikiri.
Meshulamu bụ
nwatibe Shefatíya;
Shefatíya aburu nwatibe Réwelu;
Ruwelu aburu nwatibe Ibunija.

⁹ Ndu ikfu Bénjaminu, lataru nù dù unu madzụ ugbo labụ; l'ụkporo ugbo esaa; l'umadzu iri l'ishingu.† Èphe l'èphe ha bụgbaa ishi l'ènya-ufu nk'èphe.

¹⁰ Ndu, achijeru Nchileke èja, lataru nù bụ: Jedaya; Jehoyaribu; mè Jakinu;

¹¹ wafua Azaríya, bụ nwatibe Hilikaya. Hilikaya bụ nwatibe Meshulamu; Meshulumu aburu nwatibe Zédoku. Zédoku bụ nwatibe Merayotu; Merayotu aburu nwatibe Ahitubu, bụ onye ishi eze-ulo Nchileke.

¹² Onye odo bụ Adaya, bụ nwatibe Jerohamu. Jerohamu bụ nwatibe Pasho; Pasho aburu nwatibe Malukíja. Masayi, bụ nwatibe Adiyelu; Adiyelu aburu nwatibe Jahuzera. Jahuzera bụ nwatibe Meshulamu; Meshulamu aburu nwatibe Meshilemitu;

* **9:6** 9:6 Iphe o bụ bụ 690. † **9:9** 9:9 Iphe o bụ bụ 956.

Meshilemitu aburu nwatibe Imá.

¹³ Ndu ono, achijeru Nchileke ono, bugbaaru ishi l'anya-ufu ephe ono du unu eno; l'ukporo madzu ugbo esato.‡ Ephe bu ndu ike no l'oje ozi, no l'eze-ulo Nchileke.

¹⁴ Ndu ke ikfu Lívayi ndu ophu lateru nu bu: Shemáya, bu nwatibe Hashubu. Hashubu bu nwatibe Azurikamu; Azurikamu aburu nwatibe Hashabaya ke Merari.

¹⁵ Ndu odo, latakwaruphu
le ndu ikfu ke Lívayi bu:
Bakubaka; Hereshi; Galalu;
me Mataniya, bu nwatibe Mayika.
Mayika bu nwatibe Zikiri;
Zikiri aburu nwatibe Asafu.

¹⁶ Obedaya bu nwatibe Shemaya;
Shemaya aburu nwatibe Galalu.
Galalu bu nwatibe Jedutunu;
Berekaya aburu nwatibe Asa;
Asa aburu nwatibe Elukana,
shi buru le Netofa.

¹⁷ A bya le ndu nche eze-ulo
Nchileke;
yo buru Shalumu;
Akubu; Talumonu;
Ahimanu; mewaru unwunne ephe.

Shalumu bu onye ishi ephe. ¹⁸ Eke ephe eche bu onu-oguzo Eze, no laaru uzo enyanwu-ahata. Ephe eche iya-a byeye ntanu. O bu ephe shi eche eke eeshije abahu l'odu ikfu ndu Lívayi.

¹⁹ Shalumu bu nwatibe Kore; Kore aburu nwatibe Ebasafu; Ebyasafu aburu nwatibe Kora. Shalumu yele unwunna iya, bu iya bu ndu anya-ufu ephe bu unwu Kora b'o shi l'eka; mbu oche eke eeshije abahu l'ulo-ekwa Ojejoje. Ono kwaphu ege nna ephe shi eche eke eeshije abahu l'odu ke Ojejoje.

²⁰ L'oge ohazu bu Finehasu Eliyeza shi buru onye ishi ephe; Ojejoje eshi swiru iya.

²¹ Zekaraya, bu nwatibe Meshelemaya shikwaphu eche onu eke, eeshije abahu le Ulo-Ekwa Ndzuko.

²² Ndu a fotaru t'ephe cheje nche l'onu eke ono, eeshije abahu ono du ukporo madzu iri l'umadzu iri l'ebo. § E dekotaru epha ephe l'ekwo, e deshiru ege e shi mua ephe l'ikfu l'ikfu; le mkpukpu le mkpukpu ephe. O bu Devidi yele Samelu, bu onye aphuje aphu be yeru ephe ozi ono l'eka; ke l'ephe bu ndu, gbaru t'e gude ire ephe eke. ²³ Yo buru ephe l'unwu ephe b'o no l'eka t'ephe cheje eke eeshije abahu l'ulo Ojejoje, bu iya bu ulo-ekwa. ²⁴ Ndu nche ono anodukotaje le mgberemeku eno k'eze-ulo ono. Ephe anoduje l'uzo enyanwu-ahata; nodu l'uzo enyanwu-ariba; nodu l'uzo isheli; me l'uzo ohuda. ²⁵ Ndibe ephe eshije l'ime obodo bya ephe ocheede nche, ephe anoje abali esaa. Yo buru ege ono be ephe emeje iya tekenteke kpọ. ²⁶ Umadzu eno, shi l'ikfu Lívayi, bu ndu ishi nche ono be anodujelephu l'ozi ephe mkpurumkpuru. O bu ephe echeje mkpura; me ulo, aakwakobe eku l'ulo Ojejoje. ²⁷ Ephe ano-pheje eze-ulo Nchileke

‡ 9:13 9:13 Iphe o bu bu 1,760. § 9:22 9:22 Iphe o bu bu 212.

ono mgburumgburu; radu aradu; ke l'oo ephebedua anoduje eche eke ono nche. Yo buru ephe aguhaje ulo ono iphe bu utsu mboku-mboku.

²⁸ O nweru ephe ndu ophu eleta enya l'iphe, eegudeje eje ozi l'eze-ulo Nchileke. O bu ephebedua aguje iya ogu teke a chibataru iya; me teke a chifuru iya achifu. ²⁹ O nweru ndu ophu a tukwaruphu eka t'ephe buru ndu ishi, eleta ngwa, no l'eze-ulo ono enya; me l'iphe, dukota nsq; me ntu akpe; mee vayinu; manu; insensu; me manu, eshi mkpo. ³⁰ O nweru ndu achijeru Nchileke eja ono, ozi ephe bu t'ephe gwakobeje manu, eshi mkpo.

³¹ Onye Liviayi, aza Matitiya; mbu okpara Shalumu, bu onye eri Kora be ozi nk'iya bu oghe iphe bu buredi, eghe egheghe l'efere. ³² O kwaphu ege ono b'o nweru unwunna ephe, bu onye eri Kohatu, o no l'eka mbu ome buredi, eedobeje l'ifu Nchileke, bu iya bu buredi mboku otu-ume.

³³ O nwekwaruphu ndu ogbo egvu. Ephe bugbaa ndu ishi l'enya-ufu ephe l'ikfu Liviayi. Eke ephe bu ebubu bu l'eze-ulo Nchileke. E to nwe du ozi odo, a guru ephe ye; ke l'ephe anoduje l'ozi: eswe l'enyashi.

³⁴ Ndu ono l'ephe ha bukota ndu ishi l'enya-ufu ndu Liviayi; lege e deru iya l'ekwo, e deshuru ege e shi ma ephe. Ephe bugbaa ndu ishi, bu le Jerusalemu.

Eri Solu

(1 Iphe 8:29-38)

³⁵ Jeyelu, bu nna Gibiyonu shi buru le Gibiyonu. Epha nyee iya bu Maaka. ³⁶ Okpara iya bu Abudonu; ndu ophu etsota iya nu aburu Zuru; Kishi; Balu; Neru; Nadabu; ³⁷ Gedo; Ahiyo; Zekarya; me Mikolotu. ³⁸ Mikolotu bu nna Shimeyamu. Ephebedua be bunyabekwaphu unwunna ephe le Jerusalemu.

³⁹ Neru bu nna Kishi; Kishi aburu nna Solu; Solu aburu nna Jonatanu; Malukishuwa; Abinadabu; me Eshibalu. ⁴⁰ Nwatibe Jonatanu bu Meribu-Balu; Meribu-Balu aburu nna Mayika.

⁴¹ Unwu Mayika bu: Pitonu; Meleku; Tareya; me Ehazu. ⁴² Ehazu bu nna Jara; Jara aburu nna Alemetu; Azumavetu; me Zimuri. Zimuri bu nna Moza; ⁴³ Moza aburu nna Bineya. Bineya bu nna Refaya; Refaya aburu nna Eleyasa; Eleyasa aburu nna Azelu.

⁴⁴ Azelu be mutaru unwoke ishingu. Epha ephe bu Azurikamu; Bokeru; Ishimelu; Sheyariya; Obedaya; me Hananu. Ndu ono bukota unwu Azelu.

10

Anwuhu Solu

(1 Sam 31:1-13)

¹ To du iya bu; ndu Filisutayinu awata otso ndu Izurelu ogu; ndu Izurelu agbaaru ephe oso. E gbushia igweligwe ndu Izurelu le Ugvu Gilobowa.

² Ndu Filisutayinu ono etsopyabe Solu ye le unwu iya k'ehuka k'ehuka. Ephe egbua Jonatanu; me Abinadabu ye le Malukishuwa, bu unwu Solu.

³ Ogu ono ekpohu oku l'eke iya ke Solu; ndu agba akfu aphu iya; gude akfu merua ya eh. ⁴ Ya ndono; Solu asu onye achiru iya ngwa-ogu: "Mita ogu-mbeke ngu nmagbua ya; a nonyaa nu; ndu akpapyi-wa abya emeru iphe-iphere kpua ya."

Obenu l'onye ono, achiru iya ngwa-ogu ono be egvu guderu; to kwe. To du iya bu; Solu ewota ogu-mbeke nk'iya ngube l'ali; pata onwiya tua l'eli iya. ⁵ Onye ono, achijeru iya ngwa-ogu ono aphulephu le

Solu nwuhuwaru; dakwaaphu; nmaa onwiya l'eli ogu-mbeke nk'iya; nwuhufua. ⁶ Tọ dọ iya bụ ịe Solu yele unwu iya ephe eto; me ndibe iya atuko l'ephe ha kpolahu. ⁷ Teke ndu Izurelu ndu ophu bu ịe nsuda phuru ịe ndu soja ephe gbalashikotawaru; Solu yele unwu iya anwushihuwa; ephe ahaa mkpukpu ephe gbalashia; ndu Filisutayinu abya akwachia ya; buru.

⁸ Yo be echile iya; ịe ndu Filisutayinu byaru t'ephe yeshia ndu ono, e gburu l'ogu ono iphe, ephe yetsuaru l'ehu; ephe aphua odzu Solu yele unwu iya ege o dabugbaaru ịe Ugvu Gilobowa. ⁹ Ephe eyeshia Solu iphe, o yeru l'ehu; bya ebuta iya ishi; chikoo ngwa-ogu iya; bya eye ndu ozi t'ephe jegbaru ali Filisutayinu je arakashia ya; k'ophu agwa ephe; me ndu nk'ephe a-nukota iya. ¹⁰ Ephe eworu ngwa-ogu Solu je edobe l'ulo agwa ephe; woru ishi iya kobe l'ulo agwa, bu Dagonu. ¹¹ Ndu Jabeshi-Giledu anulephu iphe ono, ndu Filisutayinu meru Solu ono; ¹² iphe bu unwoke ephe ndu ophu bu mkparawa ezelihi je apata odzu Solu yele k'unwu iya palata Jabeshi. Ephe eje elia ephe l'ukfu eze oshi, no ịe Jabeshi; bya aswisi abali esaa.

¹³ Solu be nwuhuru nu; okfu l'o mesweru Ojejoje. E to medu iphe, Ojejoje kfururu; yekobefuaru l'o jeru okpata ishi ịe k'onye aphu aphu; ¹⁴ to kpatadu Ojejoje ishi. Tọ dọ iya bu; Ojejoje eworu iya gbua; woru ali-eze ono ye Dévidi Jesi l'eka.

11

Dévidi bu eze ndu Izurelu mgburumburu (2 Sam 5:1-10)

¹ Tọ dọ iya bu; ndu Izurelu l'ephe ha atuko wu-kfuta Dévidi ịe Héburonu bya asu iya: “Nngu l'ephe tuko buru mee lanu; me anu-ehu lanu. ² L'oge ohazu; mbu me teke Solu shi buru eze; bu nggubedua shi edujeru ndu Izurelu l'eje ejeje; l'ala alala l'ogu. Temanu be Ojejoje, bu Nchileke ngu sukwaru ngu l'oo nggu bu onye a-nodu eche ndibe iya, bu ndu Izurelu l'o bu onye eche aturu; mbu l'ii-buru ishi ndibe iya, bu ndu Izurelu.” ³ Iphe, bu ndu bu ogurennya Izurelu l'ephe ha awukfu eze, bu Dévidi ịe Héburonu; ephe l'iya agbaa ndu l'ifu Ojejoje; ephe awua Dévidi manu t'o buru eze ndu Izurelu; ege ono, Ojejoje shi l'onu Samelu kfua ya ono.

⁴ Dévidi yele ndu Izurelu l'ephe ha awuru jeshia ogu ịe Jerusalemu, bu iya bu Jebusu. Ndu Jebusu bu ephe bu l'eke ono. ⁵ Ndu Jebusu asu Dévidi: “O -buru li bu nwoke; bataedu ịe mkpukpu-a.” Obenu ịe Dévidi metsuleru-a luta eke a kpushiru ike, no ịe Ugvu Zayonu, bu iya mekocharu buru Mkpukpu Dévidi. ⁶ Dévidi be kfuhawaru su l'onye bu iya vuru uzo gbua onye Jebusu be a-buru ishi; bukwaruphu onye ishi ndu soja. Tọ dọ iya bu; Jobu Zeruya evuru uzo tugbua madu; bya aburu onye ishi ono. ⁷ Dévidi abya akwata ufu l'eke ono, a kpushiru ike ono. E kulahaa ya Mkpukpu Dévidi. ⁸ Yo gude upho-mkpuma kpu-pee mkpukpu ono mgburumburu. Yo shi l'agbarike upho-mkpuma mkpukpu ono kpu ya jeye l'upho-mkpuma ono gedegede. Yo buwaruru Jobu; be dozifuaru eke phoduru nu ịe mkpukpu ono. ⁹ Dévidi l'aka ike eje; kele Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike nodu swiru iya.

Ndu a maru amaru ịe ndu soja Dévidi (2 Sam 23:8-39)

¹⁰ Owaa ndu bu ishi ndu ophu bu ike-ka-l'ogu phe le ndu soja Dévidi: mbu ndu ephe le ndu Ízurelu l'ephe ha turu íkè yeru Dévidi l'ochichi iya. O bu ephe yetaru eka t'e mee ya eze; ege ono, Ojejoje kfuru ndu Ízurelu l'oo-du ono.

¹¹ Owaa epha ndu ophu bu ike-ka-l'ogu le ndu soja Dévidi: Jeshobimu, bu onye Hakumonu shi buru onye ishi ke ndu ishi ophu ephe eto. O nweru teke o gude arwa iya gbua ukporo madzu iche iche ugbo iri l'ise* l'ugbo lanu ono. ¹² Onye ophu etsota iya nu bu Eliyéza Dodo; ke Ahohi. Yebedua tsokwaphu l'eze ndu ishi eto phu, bu ike-ka-l'ogu phu. ¹³ O tso Dévidi nodu le Pasu-Daminu teke ndu Filisutayinu dzukoberu l'eke ono k'ogu. O nweru egu, a koru bali; yo buru l'eke ono be ndu ke Ízurelu tsuberu ye okpa l'oso; gbalaaru ndu Filisutayinu. ¹⁴ Yebedua yele Dévidi evudoshia ike l'egu ono; luta iya; gbushia ndu Filisutayinu. Ojejoje adzofuta ephe; mee; ephe emekputa ndu ophu nshinu.

¹⁵ Umadzu eto l'ime ukporo umadzu l'umadzu iri ono, bugbaa eze ndu ishi ugu ono abyakfuta Dévidi le mkpuma, no l'ogba mkpukpu Adulamu. Teke ono; be ikpoto ndu Filisutayinu doru le nsuda Réfa. ¹⁶ Teke ono be Dévidi no l'ime eke o kpuru; yo shihu ike. Ndu soja ndu Filisutayinu adoru le Bétulehemu. ¹⁷ Mini awata ugu Dévidi. Yo su: "Ndege o -nweru onye e-je ekutaru iya mini le welu ono, no l'eke eeshije abahu le Bétulehemu ono te ya ngua!" ¹⁸ Ya ndono; unwoke eto ono, bu ike-ka-l'ogu phe ono; akpakata uzò l'eke ndu soja ndu Filisutayinu no; je ekuta mini le welu ono, no l'eke eeshije abahu le Bétulehemu ono; wojeshiaru Dévidi. O bu le Dévidi te kwedu ngua mini ono; yo woru iya wushiaru Ojejoje; ¹⁹ su: "Te Nchileke iya; be kwekwa te ya mee egbe iphe owaa. ?Nanu ege ya e-shi bya angua mini-wa, duwa l'o bu mee ndu-a, woru ndzu ephe tsebe l'onu ogu; ege ee-shi t'ephe kuta iya-a?" E mekochaa; Dévidi ta nguhe mini ono. Ono aburu ike, ephe kparu; mbu unwoke eto ono, bu ike-ka-l'ogu phe ono.

²⁰ L'ime ukporo unwoke l'unwoke iri ono, bu ndu ishi ugu ono bu Abishayi, bu nwunne Jóabu be bu onye ishi ephe. Abishayi be gudeje arwa iya jekfu ukporu umadzu iri l'ise ugu; gbukota ephe; e shiwaru ege ono; epha iya edelaha ude l'o bu k'umadzu eto ophu. ²¹ O bu yebedua b'a katsua okwabe ugu l'ime ukporo umadzu l'umadzu iri ono. Yo buru yebedua bu onye ishi ephe; ole e ta gukwanuru iya ye l'umadzu eto phu.

²² Benaya Jehoyada bu o-ka-ike l'ogu. Eke o shi bu Kabuzelu. O kparu ike, du egvu. O bu yebedua gburu unwoke Móabu labu ono, bu ndu ike ono; buru iya jejeru je egbu agu l'ime iduma mboku, mini suno jiru ali ono. ²³ Benaya gbujekwaruphu eze nwoke Íjiputu, du ntú-okpa esaa le mkpirikpi iya l'ogologo. Ara, nwoke Íjiputu ono pa l'eka be ha l'o bu oshi, ndu ekwe ekwa egudeje ekwe ekwa. Obenu le yebedua gude mgboro je anyichata nwoke Íjiputu ono arwa ono; gude nmagbua ya. ²⁴ Ono ike, Benaya Jehoyada kparu ndono. E shiwaru ege ono; maru epha iya l'o bu k'umadzu eto phu, bu ndu ike-ka l'ogu phu. ²⁵ O bu onye aakwabeg ugu l'ime ukporo madzu l'umadzu iri phu; ole e ta gukwanuru iya ye l'umadzu eto phu. Ya ndono; Dévidi emee ya onye ishi le ndu soja, eche iya nche.

²⁶ Epha ndu ishi ugu ono bu: Asahelu, bu nwunne Jóabu; Eluhananu Dodo ke Bétulehemu; ²⁷ Shamotu, bu onye Haroru; Helezu, bu onye Pelonu; ²⁸ Ira Ikeshi ke Tékowa; Abiyéza ke Anatotu; ²⁹ Sibekayi ke Husha; Ilayi ke Ahohi; ³⁰ Maharayi, bu onye Netofa; Heledu Bena ke

* 11:11 11:11 Iphe o bu bu 300.

Netofa; ³¹ Itayi Ribayi ke Gíbiya, nọ l'alị ndu Bénjaminu; Benáya, bụ onye Piratonu; ³² Hurayi, shi le nsuda nsuda ugwu Gaashi; Abiyelu ke Araba; ³³ Azumavetu, bụ onye Baharumu; Eliyahuba ke Shalubonu; ³⁴ waa unwu Hashemu ke Gizonu; me Jonatanu Shage ke Hararu; ³⁵ Ahiyamu Saka ke Hararu; Elifalu Uru; ³⁶ Hefa ke Mechera; Ahija, bụ onye Pelonu; ³⁷ Hezuro, bụ onye Kamelu; me Narayi Ezubayi; ³⁸ Jowelu, bụ nwunne Nétanu; me Mibuha Hagiri; ³⁹ Zeleku, bụ onye Amonu; Naharayi ke Beerotu, bụ onye achijeru Jóabu Zeruya ngwa-ogu; ⁴⁰ Ira, bụ onye Jatiru; Garebu ke Jatiru; ⁴¹ Uráya, bụ onye Hetu; Zabadu Ahulayi; ⁴² me Adina Shiza, bụ onye ikfu Rúbenu. Oo ya bụ onye ishi ndu ke Rúbenu; bya aburu onye ishi ndu ukporo soja l'iri, ephe l'iya tuko nodu. ⁴³ Mefua Hananu Maaka; Joshafatu, bụ onye Mitanu; ⁴⁴ Uziya ke Ashitera; Shama yele Jeyelu, bụ unwu Hotamu, bụ onye Arówa; ⁴⁵ Jedyelu Shimiri; me Joha, bụ nwunne iya. Ephe bụ ndu Tizu. ⁴⁶ Mefua Eliyelu, bụ onye Mahava; Jeribayi yele Joshaviya, bụ unwu Elunamu; Ituma ke Móabu; ⁴⁷ Eliyelu; Óbedu; me Jasiyela, bụ onye Mezoba.

12

Ndu soja, shi l'ikfu Bénjaminu

¹ Owaa ndu byakfutaru Dévidi le Zikulagu teke ono, e to shidu eje ege soru iya nu ono. Onye kparu iya nu aburu Solu Kishi. Ndu ono tso le ndu soja, yetaru iya eka l'ogu. ² Ephe chi uta; bya amaru ege eegudeje eka-utara me eka-ibyita l'agba akfu; m'ọ bụ tya mkpuma. Ephe bụ ndu abubu Solu; ndu ikfu Bénjaminu. ³ Onye ishi ephe bụ Ahiyeza; onye odo bụ Jowashi. Ephe ebo bụ unwu Shéma ke Gíbiya. Ndu odo fua bụ Jezeyelu; me Peletu, bụ unwu Azumavetu; owaa Béraku; me Jéhu ke Anatotu. ⁴ Ishimaya, bụ onye Gibiyonu tsokwa iya phu. O bụ onye ike, tso le ndu soja ukporo l'iri phu. Yebedua bụ onye ishi ephe. Ndu ophu bụ Jeremáya; Jazelu; Johananu; Jozabadu, bụ onye Gedera; ⁵ me Eluzayi; Jerimotu; Beyaliya; Shemariya; me Shefatiya ke Harufu. ⁶ Ndu odo bụ Elukana; Ishaya; Azarelu; Joweza; me Jashobeyamu, bụ onye Kora; ⁷ me Jowela; Zebadaya, bụ unwu Jerohamu ke Gedo.

Ndu soja, shi l'ikfu Gádu

⁸ Le ikfu ke Gádu; b'o nweru ndu ophu bufuru onwephe jekfu Dévidi l'eke a kpushiru ike l'echi-egu. Ndu ono bụ o-ka-ike l'ogu; buru ndu soja, k'ogu doru enya; buru ndu aduje ike paru iphe, eegudeje egbobuta onwonye l'og u; me ara. Ephe gbaru igiri-igiri l'ọ bụ agu; l'agbashi oso ike l'ọ bụ mgbada, nọ l'ugwu. ⁹ Onye ishi ephe bụ Eza. Onye k'ebo bụ Obedáya. Onye k'eto aburu Eliyabu. ¹⁰ Onye k'eno bụ Mishumana. Onye k'ise aburu Jeremáya. ¹¹ Onye k'ishingu bụ Atayi. Onye k'esaa aburu Eliyelu. ¹² Onye k'esato bụ Johananu. Onye ke tete aburu Eluzabadu. ¹³ Onye k'iri bụ Jeremáya. Onye k'iri le nanu aburu Makubanayi.

¹⁴ Ndu k'ikfu Gádu ono bukota ndu ishi soja l'ehu l'ehu. Onye ophu enya iya katsua alala l'ephe bụ onye ophu achị ndu soja ukporo ise; onye ophu kakota ike l'ephe aburu onye achị unu ndu soja labu l'ukporo iri. ¹⁵ O bụ ephe dajeru Enyimu Jodanu l'onwa ke mbu teke o byajeru utso tsafuta l'onu iya; je achikashia iphe, bụ ndu bu le nsuda nsuda je akpaa le l'uzo enyanwu-ahata; me l'uzo enyanwu-ariba.

Ndu soja, shi l'ikfu Bénjaminu; me l'ikfu Júda

¹⁶ O nwekwaruphu ndu ophu shi l'ikfu Bénjaminu; mę l'ikfu Júda jekfu Dévidi l'ęke ono, a kpushiru ike ono. ¹⁷ Dévidi alufu; je ęphe ndzuta; su ęphe: “O -buru l'oo k'odoo bę unu gude byakfuta iya; t'unu yeru iya ęka; bę obu yele unu a-tugbakwa-a buru nanu. Teke o bu l'iphe, unu byaru bu t'unu seru iya ye l'ęka ndu ohogu iya; l'ę ba bu l'ęka iya du l'iphe, du eji bę bukwa tę Nchileke kę nna ęphe oche phę lee ya ęnya; kpее unu ikpe.”

¹⁸ Tọ du iya bu; ume Nchileke abya Amasayi, bu onye ishi kę ndu soja ukporo l'iri phu l'ęhu; yọ su:

“Ęphe kwa nke ngu; Dévidi!

Ęphe tukwaru ikę yeru ngu;
nggube nwatibe Jesi!

T'ọ dukwaru ngu lę mma!

T'ọ dukwaru ngu lę mma!

T'ọ dukwaru ndu,

kfu ngu l'azu mma;

kele Nchileke ngu e-yeru ngu ęka.”

Tọ du iya bu; Dévidi anata ęphe; bya emee ęphe ndu ishi ndu o-lua-olaa ya.

Ndu soja, shi l'ikfu Manáse

¹⁹ O nwekwaruphu ndu shi l'ikfu Manáse, bukafuru tsoru Dévidi lę teke ono yele ndu Filisutayinu tugbaberu ęka l'ejekfu Sọlu ogu ono. Ole Dévidi metsuaru; to yetaheduru ndu Filisutayinu ęka; kele ndu ishi ęphe chiru idzu; chiru iya t'ę b'o tsohe ęphe. Ęphe asu l'ishi ęphe e-je; kele Dévidi e-bukafu tsoru nnajiufu iya, bu Sọlu. ²⁰ Yọ buru teke Dévidi eje Zikulagu bę ndu ikfu Manáse ono wu-kfutaru iya; mbu Aduna; Jozabadu; Jediyelu; Máyikelu; Jozabadu; Elihu; mę Ziletayi. Ndu ono bu ndu ishi, achi unu ndu soja labu l'ukporo iri iri l'ęhu l'ęhu l'ikfu Manáse. ²¹ Ęphe eyetaru Dévidi ęka l'ęke ndu o-lua-olaa nọ. Ęphebedua bu ndu soja ophu, bu ndu ike-ka-l'ogu. ²² Mbọku-mbọku; ndiphe l'awu abya t'ęphe yetaru Dévidi ęka; jeye ęphe agho eze ndu soja, du l'ọ bu ndu soja Nchileke.

Ndu soja Dévidi lę Héburonu

²³ Owaa onu-ogu ndu kwaru onwephe ngwa-ogu; byakfuta Dévidi lę Héburonu t'ęphe nafu Sọlu okwa-eze iya nu Dévidi; bu iya bu ęge Ojejoje kfururu l'oo-du.

²⁴ Ndu k'ikfu Júda; mbu ndu pa iphe, e gude egbobuta onwonye; mę arwa bę du unu iri l'ęsaa;* bukotaru ndu kwaru ngwa-ogu.

²⁵ Ndu k'ikfu Símiyonu du unu ndu soja iri l'ęsaa l'ukporo iri l'ise;† bukotaru ndu soja ophu bu ndu ike-ka-l'ogu.

²⁶ Ndu k'ikfu Lívayi du unu iri lę nanu l'ukporo madzu iri;‡ ²⁷ yekoberu Jehoyada, bu onye ishi onu-ulo Éronu. Ndu ęphe l'iya yi du unu tete l'ukporo ise.§ ²⁸ O nwekwaruphu nwata-okoro, aza Zadoku. O bu o-ka-ike l'ogu. Ndu ishi ndu soja, shi l'onu-ulo nna iya du ukporo l'ębo.

²⁹ Ndu k'ikfu Bénjaminu, bu iya bu ndu abubu Sọlu du unu ęsaa l'ukporo umadzu iri.* Ndu ophu ka l'igwe l'ime ęphe tukwadururu ike yeru Sọlu jeye teke ono.

* **12:24** 12:24 Iphe o bu bu 6,800. † **12:25** 12:25 Iphe o bu bu 7,100. ‡ **12:26** 12:26 Iphe o bu bu 4,600. § **12:27** 12:27 Iphe o bu bu 3,700. * **12:29** 12:29 Iphe o bu bu 3,000.

³⁰ Ndu k'ikfu Ífuremu bẹ dọ ụkporo ụnu ugbo labụ; l'unu iri l'ẹbo;† bụkotaru ọ-ka-ike l'ọgu. Ẹphe bụtsukwaaphu ndu a maru ẹpha ẹphe l'ẹnya-ufu nna ẹphe.

³¹ Lẹ nkere-ẹbo ikfu Manáse bẹ ẹphe dọ ụkporo ụnu ugbo labụ l'unu ise.‡ Ndu ono bụ ndu e wofutaru ẹpha ẹphe t'ẹphe bya etsoru chia Dévidi eze.

³² Ndu k'ikfu Ísaka bụkota ndu k'oge doru ẹnya; bụru ndu makotaru iphe, gbarụ tẹ ndu Ízurelu mee. Ẹphe dọ ụkporo iri;§ bụkotaru ndu ishi. Ndu abubu ẹphe anọdu ẹphe lẹ mkpuli.

³³ Ndu k'ikfu Zébulonu dọ ụkporo ụnu ugbo ishingu; l'unu ụmadzu ise;* bụkotaru ndu maru k'ọgu nshinu. Ẹphe nweru ngwa-ọgu, dọ iche iche; bya egude obu lanụ bya t'ẹphe yeru Dévidi ẹka.

³⁴ Ndu k'ikfu Náfutali dọ ụnu labụ l'ụkporo iri;† bụkotaru ndu ishi ndu soja. Ndu tso ẹphe; bẹ dọ ụkporo ụnu ugbo ẹno l'unu madzụ iri l'ẹbo l'ụkporo iri;‡ bụru ndu patsua iphe, e gude egbobuta onwonye; mękwaphu ara.

³⁵ Ndu k'ikfu Dánu dọ ụkporo ụnu ugbo ẹto l'unu iri lẹ nanụ l'ụkporo iri;§ bụkotaru ndu k'ọgu doru ẹnya.

³⁶ Ndu k'ikfu Ásha dọ ụnu ụkporo ise;* bụkotaru ndu maru k'ọgu nshinu; bụru ndu kwakoberu k'ọgu.

³⁷ Ndu k'ikfu Rúbenu; mę ndu k'ikfu Gádu; mę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse, bụ iya bụ ndu k'ono, bu l'azu ẹnyimu azụ iya ọphu ono bẹ dọ ụkporo ụnu ugbo iri l'ise;† bụru ndu nweru ngwa-ọgu, dọ iche iche.

³⁸ Ndu soja ono l'ẹphe ha kwakotaru ngwa-ọgu l'ẹhu l'ẹhu. Ẹphe gudekota obu ẹphe l'ọ ha byakfuta Dévidi lẹ Héburonu t'ẹphe mee ya eze ndu Ízurelu kpamukpamu. Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ obu ndu Ízurelu ndu ọphu bụkota nanụ t'e mee Dévidi eze. ³⁹ Ndu ono bẹ ẹphe lẹ Dévidi nọru abalị ẹto l'ẹke ono. Ẹphe anọdu l'eri; l'angu; kele ndibe ẹphe tukuru ẹphe iphe-eriri. ⁴⁰ Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ ndu obutobu ẹphe; je akpaa lẹ ndu shi l'ikfu Ísaka; ndu ikfu Zébulonu; mę l'ikfu Náfutali kebegbaaru nri l'eli nkakfụ-igara; eli inya-ivu; eli inya-mulu; mękpo l'eli oke-eswi vutaru ẹphe. Nri abya etsubo etsubo; mbụ ntụ akpe; ẹcha-figu; akpuru vayinu, a mịru amimi; mę; manụ; mę eswi; mę aturu; ke l'ẹhu-otso-ena jiru Ízurelu ejiji.

13

Okpoko Ogba-ndzụ lẹ ke Óbedu-Édomu

¹ Tọ dọ iya bụ; Dévidi abya ejekfu ndu ishi, achị ụnu ndu soja labụ l'ụkporo iri iri idzu; mę ndu ishi ọphu, achị ụkporo ndu soja ise ise.

² Dévidi abya ekfuru ndu Ízurelu l'ẹphe ha; sụ ẹphe: “Ọ -bụru l'ọ dọ unu mma; -bụru uche-obu Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; t'ẹphe zikwaa ozi t'o rukota unwunne ẹphe l'ẹphe ha nchị l'alị Ízurelu; zikwaa ya phụ ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi, buru lẹ mkpukpu ẹke eeche elu; t'ẹphe bya t'ẹphe l'ẹphe yiru; ³ je apalata Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ẹphe ono; ke l'ẹphe ta kpadụ ishi iya l'oge ke Sọlu.” ⁴ Ndu ono l'ẹphe ha ekweta t'e mee ya ẹge ono; ke l'ọ dọ ẹphe mma t'e mee ya ẹge ono.

† **12:30** 12:30 Iphe ọ bụ bụ 20,800. ‡ **12:31** 12:31 Iphe ọ bụ bụ 18,000. § **12:32** 12:32 Iphe ọ bụ bụ 200. * **12:33** 12:33 Iphe ọ bụ bụ 50,000. † **12:34** 12:34 Iphe ọ bụ bụ 1,000. ‡ **12:34** 12:34 Iphe ọ bụ bụ 37,000. § **12:35** 12:35 Iphe ọ bụ bụ 28,600. * **12:36** 12:36 Iphe ọ bụ bụ 40,000. † **12:37** 12:37 Iphe ọ bụ bụ 120,000.

⁵ Tò dù iya bụ; Dévidi abya ekua ndu Ízurèlu l'èphe ha; tsube lẹ Ẹnyimu Shihọ lẹ Íjiputu jeye lẹ Lebo-Hámatu; t'èphe je apafuta Okpoko Ogbandzụ Ojejoje ono lẹ Kiriya-tu-Jerimu. ⁶ Dévidi yele ndu Ízurèlu l'èphe ha azaru jeshia Bala, bụ iya bụ Kiriya-tu-Jerimu lẹ Júda t'èphe je apata Okpoko Ogbandzụ Nchileke ono; mbụ okpoko ono, a gụru ẹpha Ojejoje; mbụ onye ono, aba-eze iya nọ lẹ mgbaku cherobimu ono. ⁷ Ẹphe abya apafuta Okpoko Ogbandzụ Ojejoje ono l'ulo Abinadabu parụ tukobe l'eli ogba kperekpere ophungu; Uza yele Ahiyo angata o-gba-kperekpere ono. ⁸ Dévidi yele ndu Ízurèlu l'èphe ha egude ike ẹphe l'ọ ha l'ete ẹswa l'ifu Nchileke. Ẹphe egude ogumogu; gude une; gude nkwa; gude ogele; mẹ ụpyoku l'agụ egvu.

⁹ Ẹphe erulephu ẹke eetsuje balị lẹ Kidonu; Uza atufu ẹka tẹ ya wota Okpoko Ogbandzụ Ojejoje ono; kẹ l'eswi, alokpu o-gba-kperekpere, a tukoberu iya bẹ kpakotaru iphe. ¹⁰ Ẹhu agbanwuhu Ojejoje oku l'ẹke Uza nọ; yo woru iya chigbua; kẹ l'ọ tufuru ẹka denyi lẹ Okpoko Ogbandzụ ono. Yo nọdu Nchileke l'ifu l'ẹke ono nwuhu. ¹¹ Ẹhu adalephu Dévidi kọ; kẹle Ojejoje wekoshiru Uza iwe. A gube ẹke ono Pérezu Uza byeye ntanu.

¹² Egvu Ojejoje egude Dévidi mbọku ono; yo sụ; “?Nanu ẹge ya e-shi pata Okpoko Ogbandzụ Ojejoje bya edobe lẹ nk'ia?” ¹³ Yo mee; Dévidi ta paruhe Okpoko Ogbandzụ ono Mkpukpu Dévidi. Iphe, o mechiaru bụ l'ọ pataru iya je edobe lẹ kẹ Óbẹdu-Édọmu, bụ onye Gatụ. ¹⁴ Okpoko Ogbandzụ Nchileke ono anọo lẹ kẹ Óbẹdu-Édọmu phẹ onwa ẹto. Ojejoje agooru ndibe Óbẹdu-Édọmu onu; mewartu iphemiphe obule, o nweru enweru.

14

Ndibe Dévidi

¹ Tò dù iya bụ; Hiram, bụ eze ndu Táya abya eye ndu ozi iya t'èphe jekfu Dévidi. Yo nọ ẹphe oshi sida; yeru ẹphe ndu akpuje ulo; mẹ ndu kapyinta t'èphe je akpuaru Dévidi ulo. ² Dévidi abya amaru lẹ Ojejoje bẹ mewaru t'ọ nguru anguru l'abubu, o bụ eze ndu Ízurèlu; yefuaru l'alị-eze iya b'e gudewa okfu ẹhu ndu nk'ia ono, bụ Ízurèlu palia imeli.

³ Tò dù iya bụ; Dévidi abya alushifua unwanyi l'igwe lẹ Jerúsalemu; bya amushifua unwu: unwoke l'unwanyi. ⁴ Owaa bụ ẹpha unwegirima, a mushiru iya lẹ Jerúsalemu: Shamuwa; Shobabu; Nétanu; Sólomonu; ⁵ Ibuha; Elishuwa; Elipeletu; ⁶ Noga; Nefegu; Jafiya; ⁷ Elishama; Beliyada; mẹ Elifeletu.

Dévidi alu-gbu ndu Filisutayinu (2 Sám 15:11-16)

⁸ Ndu Filisutayinu anulephu l'a wuwaru Dévidi manụ l'ishi t'ọ buru eze ndu Ízurèlu l'èphe ha; ẹphe l'èphe ha awufu jeshia ya achochu. Dévidi anu l'ia phụ; jeshia ẹphe ndzuta. ⁹ Teke ono bẹ ndu Filisutayinu byawaru ogu o-lua-olaa lẹ nsuda Réfa; gwowaa tutua. ¹⁰ Dévidi abya aji Nchileke; sụ iya: “?Tẹ ya jewaru je etso ndu Filisutayinu ogu tọ? ?Ii-woru-a ẹphe ye iya l'eka?”

Ojejoje asụ iya: “T'o jeru; lẹ ya e-woru-a ẹphe ye iya l'eka.”

¹¹ Tò dù iya bụ; Dévidi mẹ ndu nk'ia ejeshia Bálu-Perazimu; je alu-gbua ẹphe l'ẹke ono. Yo sụ; “L'ọ bụ ẹge ukporo-mini ekpoje-wa bụ ẹge Nchileke shiwa l'eka iya kpota ndu ohogu iya.” O bụ iya meru iphe, a guberu ẹke ono Bálu-Perazimu. ¹² Ndu Filisutayinu achiru agwa ẹphe haa l'ẹke ono; Dévidi atua ekemu t'a kpo ya oku.

¹³ E metsua; ndu Filisutayinu abyakwa oḡu o-lua-qlaa; gwoo tutua le nsuda ono odo. ¹⁴ Dévidi abyakwa okpata Nchileke ishi odo; Nchileke asu iya t'e b'o shikwa epe l'ifu; t'o shichia epe l'azu; gbaa epe mgburumburu; shi l'ifu eke ono, oshi balusamu vudotsua ono tso epe oḡu. ¹⁵ Su epe: "Teke unu nuleruphu igidi okpa l'eli oshi balusamu ono; unu etsopyabe je oḡu; ke l'oo Nchileke be vutawaru unu uzo t'unu je egbushia ndu soja ndu Filisutayinu." ¹⁶ Ya ndono; yo buleruphu ege Nchileke ziru iya Dévidi b'o meru iya. Yo shilephu le Géba gbushia ndu soja ndu Filisutayinu jeye le Géza. ¹⁷ Epha Dévidi atuko mgboko l'o ha dee kfuakafuka. Ojejoje emee mba le mba ha; epe atsukota iya egvu.

15

Okpoko Oḡba-ndzu Nchileke ala Jerúsalemu

¹ Dévidi akpushitsuaru onwiya ulo le Mkpukpu Dévidi; bya edozia eke Okpoko Oḡba-ndzu Ojejoje a-no; bya akpoberu iya ulo-ekwa. ² To du iya bu; Dévidi asu: "Le to dudu onye odo, a-paru Okpoko Oḡba-ndzu Ojejoje; gbahaa ndu Lívayi; ke l'o bu epe; be Ojejoje fotaru t'epe pajé iya; me t'epe jejeru iya ozi gbururu jeyewaru."

³ Dévidi abya ekukoo ndu Ízurelu l'epe ha le Jerúsalemu; t'epe je apata Okpoko Oḡba-ndzu Ojejoje ono bya edobe l'eke ono, o kwakoberu iya ono. ⁴ Yo kua ndu eri Éronu; me ndu Lívayi. ⁵ Ndu eri Kohatu, o kuru du ukporo madzu ishingu. Yo buru Yuriyelu bu onye ishi epe. ⁶ Ndu eri Merari du ukporo madzu iri le nanu. Yo buru Asaya bu onye ishi epe. ⁷ Ndu eri Geshonu du ukporo madzu ishingu l'umadzu iri. Yo buru Jowelu bu onye ishi epe. ⁸ Ndu eri Elizafanu du ukporo madzu iri. Yo buru Shemaya bu onye ishi epe. ⁹ Ndu eri Héburonu du ukporo madzu eno. Yo buru Eliyelu bu onye ishi epe. ¹⁰ Ndu eri Uzelu du ukporo ise l'umadzu iri l'ebo. Yo buru Aminadabu bu onye ishi epe.

¹¹ To du iya bu; Dévidi abya ekua Zadoku yele Abiyata, bu ndu achijeru Nchileke eja; me Uriyelu; Asaya; Jowelu; Shemaya; Eliyelu; me Aminadabu, bu ndu Lívayi; ¹² su epe: "O bu unubedua bu ndu ishi l'enya-ufu nna unu l'ikfu Lívayi. Unu je edobe onwunu nsu; unu l'unwunna unu phe; k'ophu unu a-pata Okpoko Oḡba-ndzu Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu bya edobe l'eke ya kwakoberu iya. ¹³ O bu okfu l'e to budu unubedua pataru iya l'odungu phu meru iphe Ojejoje, bu Nchileke gude tukoshi epe ehu-eghughu phu; ke l'epe ta jitadu iya; mee ya l'uzo, e doberu iya."

¹⁴ To du iya bu; ndu ono, achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi ono abya edobe onwephe nsu; k'ophu epe e-je apata Okpoko Oḡba-ndzu Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu ono. ¹⁵ Ndu Lívayi ono abya atukobetsua oshi, e gude apa Okpoko Oḡba-ndzu ono l'ukuvu gude paru iya, bu iya bu ege Mosisu turu iya l'ekemu; mbu ege Ojejoje kfuru iya.

¹⁶ Dévidi asukwaphu ndu ishi ndu Lívayi t'epe tua unwunna epe eka t'epe buru ndu a-nodu agu egvu; mbu gude ngwa-egvu, bu une; ogumogu; ogele; me ehu-otso-ena gushia egvu ike. ¹⁷ To du iya bu; ndu Lívayi abya agu Hemanu Jowelu; me Asafu Berekaya, bu onye lanu l'unwunna iya; me Etanu Kushaya ke Merari. ¹⁸ Unwunna epe odo, epe fotaru yeru epe bu Zekaraya; Jazyelu; Shemiramotu; Jehiyelu; Uni; Eliyabu; Benaya; Maseya; Matitiya; Elifelehu; Mikuneya; Obedu-Edomu me Jeyelu, bu ndu nche onu oguzo. ¹⁹ Ndu ophu agu egvu agugu; bu

iya bụ Hemanu; Ásafu; mę Etanu bę anọduje akụ ogele, e meru l'ope. ²⁰ Zekaráya; Aziyelu; Shemiramotu; Jehiyelu; Uni; Eliyabu; Maseya; mę Benáya aburu ęphebedua a-nọdu akpọ ogumogu t'ọ daję gengugengu.

²¹ Matitíya; Elifelehu; Mikuneya; Óbędu-Édomu; Jeyelu; mę Azazíya aburu ndu a-nọduje akpọ une.

²² Kenaniya, bụ onye ishi-egvu ndu Lívayi bụ iya a-nọdu eduzi k'egvu ono; kę l'o doru iya ęnya.

²³ Berekaya yele Ẹlukana a-buru ndu nche onu ęke Okpoko Ogba-ndzu ono nọ.

²⁴ Shebaniya; Joshafatu; Netanelu; Amasayi; Zekaráya; Benáya; mę Eliyéza, bụ ęphe bụ ndu achijeru Nchileke ęja a-nọdu l'ifu Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono l'egbu ọpyoku. Óbędu-Édomu waa Jehiya a-bukwaruphu ndu nche onu ęke Okpoko Ogba-ndzu ono nọ.

*Aapalata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono
(2 Sám 6:12-22)*

²⁵ Tọ dọ iya bụ; Dévidi; mę ndu bụ ọgurenya ndu Ízurelu; mę ndu ishi unu ndu soja labu l'ukporo iri iri egude ęhu-otso-ęna jeshia ọpata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono le kę Óbędu-Édomu. ²⁶ Ẹphe egbua oke-eswi ęsaa waa ebyila ęsaa; kęle Nchileke yetawaru ndu Lívayi ono, pa Okpoko Ogba-ndzu ono ęka. ²⁷ Dévidi eyee akpawuru uwe ọcha; mę ndu Lívayi ono, apa Okpoko Ogba-ndzu ono; mę ndu egvu; mę Kenaniya, bụ onye ishi-egvu ono. Dévidi ewekwaruphu ękwa ọcha. ²⁸ Ya ndono; ndu Ízurelu l'ęphe ha evulia Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono; l'atụ wọwowo gude ọpyi ebyila; gude ọpyoku; gude nkwa; gude ogumogu; mę une l'azu egvu.

²⁹ Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje erudelephu Mkpukpu Dévidi; nwada Sọlu, eeku Mikalu epyofu ęnya le windo; phua eze, bụ Dévidi l'ęke oote egvu; l'eme ęswa; tọ gubehe iya iphe l'ime obu iya.

16

¹ Tọ dọ iya bụ; ęphe apabata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono; bya edobe iya l'ime ọlo-ękwà ono, Dévidi kpọberu t'e dobe iya ono. Ẹphe abya egwoo ngweja-ukfuru; mę ngweja ęhu-agu l'ifu Nchileke. ² Dévidi egwotsulephu ngweja-ukfuru; mę k'ęhu-agu ono; bya egude ępha Ojejoje gọoru ndu Ízurelu onu.

³ Yọ bya ekeeru ndu ono ishi buredi nanu nanu l'ęhu l'ęhu; mę ọkpurukpu anu; mę akara, e meru l'akpuru vayinu; kedzuru iya ndu Ízurelu l'ęphe ha: unwoke l'unwanyi.

⁴ Yọ bya aharu ndu Lívayi fọta t'ęphe jeje ozi l'ifu Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono; mbu t'ęphe roje Nchileke iphe; tuje iya ępha; jaję Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelu ajaja. ⁵ Ásafu bụ ishi; Zekaráya aburu otsota. Ndu ọdo bụ: Jeyelu; Shemiramotu; Jehiyelu; Matitíya; Eliyabu; Benáya; Óbędu-Édomu; mę Jeyelu. Ẹphebedua a-nọduje akpọ une; mę ogumogu. Ásafu akụ ogele. ⁶ Benáya yele Jazelu, bụ ndu achijeru Nchileke ęja a-nọduje egbu ọpyoku tekenteke l'ifu Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono.

*Egву-ekele
(Egву 105:1-15; 96:1-13; 106:1, 47-48)*

⁷ Mbọku ono bę Dévidi vuru ọzo kfuaru Ásafu; mę ndu egvu iya t'ęphe gua egvu ekele nu Ojejoje.

⁸ Unu kele Ojejoje ekele;

- unu kpọ-kua ẹpha iya!
 Unu mee t'iphe bu
 mbakeshi madzuru iphe,
 o mekotaru!
 9 Unu guku iya l'egvu;
 unu gua egvu gude tua ya ẹpha!
 Unu kfukashia iphe bu
 iphe, du biribiri, ọonoduje eme!
 10 Unu gude ẹpha iya ono,
 du nsọ ono kua onwunu ekuku!
 T'obu ndu achọ Ojejoje
 teje ẹswa!
 11 Unu wojeru ẹnya dabẹ lẹ
 Ojejoje; mẹ l'ọkpẹhu iya!
 Unu achoje ifu iya tekenteke!
 12 Unu nyatakwa iphe,
 du biribiri, o meshiru;
 iphe-ọphulenyà,
 o meshikotaru;
 mẹ ikpe, o kpekotaru.
 13 Unubẹ ndu eri Ébirihamu,
 bu nwozi iya;
 unubẹ unwu Jékọpu,
 bu ndu o gude ẹka iya fọta!
 14 Ọ kwa iya bu Ojejoje
 bya aburu Nchileke ayi;
 Ikpe iya tuko
 mgboko vọo kfurukfuru.
 15 Ọgba-ndzu iya bẹ ọonyataje
 jeye lẹ tutu mimimi.
 Ukwe iphe, o kweru bẹ anoje
 shita l'ọgbo sweru ọgbo.
 16 Ndzụ yẹle Ébirihamu gbarụ;
 mẹ angụ ono, o riburu Áyizaku
 17 b'o meru; yọ buru ekemu l'ẹhu Jékọpu;
 Ndu Ízurelu b'o meru;
 yọ buru ọgba-ndzu,
 a-nọ gbururu jeye;
 18 sụ ẹphe: "Ọ bu unu;
 bẹ ya a-nụ alị Kénanu
 t'ọ buru ọkè-iphe, unu ketaru."
 19 Teke ẹphe shi habe ahabe;
 mbụ teke ẹphe shi buru
 kpakọru-chịta;
 buru ndu nlamunla l'alị ono;
 20 ẹphe shi eshije l'ọha ọwaa;
 lufu l'ọphu;
 shi eshije l'alị-eze ọwaa;
 lufu l'alị-eze ọphu;
 21 ọphu ọ dudu onye
 o kweru t'ọ kpaa ẹphe ẹhu.
 Yọ buru okfu ẹhu ẹphe;

- bẹ oogudeje baaru ndu eze mba;
 22 su ephe:
 “Unu be edenyikwa
 ndu nk'iya, e teru manu eka;
 ophu o dukwa iphe,
 unu e-me ndu ekfuchiru iya!”
- 23 Unu gua egvu nu Ojejoje;
 unube eliphe l'ophu!
 Unu raje iya arara
 mboku-mboku l'odzoje madzu!
- 24 Unu tularu ndu ohodo onu
 ege o du-be biribiri;
 unu ekfuaru ndiphe l'ophu
 iphe, du biribiri, oomeje.
- 25 Ishi iya aburu le
 Ojejoje paru eka;
 buru onye gbaru
 t'a jaje iya oke ajaja.
 O gbakwaruphu t'a tsuje iya egvu,
 kariru ke agwa.
- 26 Ke l'agwa ndiphe l'ophu;
 be bukota ntekpe.
 Obenu l'oo Ojejoje;
 be meru igwe.
- 27 Akpabiri ye
 o-gbu-nwii-nwii; be no iya l'ifu.
 Ike waa ehu-otso-ena
 tuko eke o bu dzuru.
- 28 Unube ikfu l'ikfu,
 no le mgboko-a;
 unu kwabe Ojejoje ugvu!
 Unu kfua ege oogbube
 nwiiinwii ye ege
 okpehu iya habe nshinu!
- 29 Unu kwabe Ojejoje ugvu,
 gbaru epha iya.
 Unu wotaru iya iphe.
 Unu yee odu nsọ l'o bu uwe;
 baaru Ojejoje eja.
- 30 Unube unwu eliphe l'unu ha;
 unu nmahukwa iya kpakpakpa l'ifu.
 Mgboko b'e mewaru;
 yo nguru anguru.
 E-to nwedu iphe,
 ha ke enwubata iya.
- 31 Te imigwe l'ophu tee eswa;
 ehu atsọ eliphe l'ophu ena.
 T'ephe karu iphe bu mbakeshi
 l'oo Ojejoje bu eze.
- 32 T'eze enyimu tua oke eyii;
 me iphe, bu iphe, no iya nu.
 T'egu, eke e meberu iphe

tee ęswa yele iphemiphe ọbule, nọ iya nọ.

33 Ono teke iphe, bụ oshi,
nọ l'ọswa a-gu egvu
ęhu-ọtso-ęna l'ifu Ojejoje.
Ishi iya aburu l'ọobyawa
okpe unwu eliphe ikpe.

34 Unu keke Ojejoje ekele;
ke l'ọ bụ onye ọma!
N-yemobu iya anọje
gbururu jeye le gbururu.

35 Unu raku iya; sụ iya:
“Nafutanu ayi;
nggube Nchileke,
bụ Onye ndzofuta ayi!
Rukobenu ayi;
dzofuta ayi l'ęka ndu ọhodo;
k'ophu ayi e-gude ępha ngu
ono, dọ nsọ ono keke ngu ekele;
gude ajaja, ayi aja ngu
kua onwayi ekuku.”

36 Tę ajaja buru ke Ojejoje,
bụ Nchileke ke Ízurelu;
gbururu jeye le gbururu.

Ndu Ízurelu l'ęphe ha atuko zukota mgbede; sụ: “Ono kwa ęge ọ dọ. Tę ajaja buru ke Ojejoje.”

Eeke ozi

37 Tọ dọ iya bụ; Dévidi abya ahaa Ásafu me ndu egvu iya l'ifu Okpoko Ọgba-ndzọ Ojejoje ono; t'ęphe jeje ozi l'ęke ono tekenteke; mbụ ęge a chọru t'e meje iya mbọku-mbọku. 38 Ọ hakwaruphu Óbędu-Édomu waa ndu ọru iya, dọ ukporo ęto l'umadzu ęsato. Óbędu-Édomu Jedutunu yele Hosa be eche ọnu ęka ono nche.

39 Dévidi hakwaruphu Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ęja; waa unwunna iya, bukwapu ndu achijeru Nchileke ęja t'ęphe nọdu l'ọnu mkpụ Ojejoje, nọ l'ęke aagwaje iphe le Gíbiyọnu ono. 40 Ozi ęphe bụ t'ęphe gwojeru Ojejoje ngweja-ukfuru l'ęnya-ngweja-ukfuru: eswe l'ęnyashi; mbụ tekenteke; ęge ono, e deru iya l'ękwo ekemu, Ojejoje turu nọ ndu Ízurelu ono. 41 Ndu a guru yeru ęphe bụ Hemanu; Jedutunu; mewaru ndu a fọtaru; kua ęphe l'ępha t'ęphe kejeje Ojejoje ekele ke n-yemobu iya ono, anọje gbururu jewaru ono. 42 Hemanu yele Jedutunu bụ ęphe anọduje egbu ọpyoku; l'akụ ogele; mewaru ngwa-egvu ọdo, e gude agụ egvu, dọ nsọ. Unwu Jedutunu bụ ęphebedua anọduje eche ọnu-uzo.

43 Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelu l'ęphe ha awụkashihu; onyenọnu alashia l'ufu iya. Dévidi alashia l'ufu tę ya je agọru ọnu-ọma nọ ndibe iya.

17

Ozi, Nétanu ezi Dévidi (2 Sám 7:1-17)

1 Ya ndono; yo be teke Dévidi buwa ebubu le nk'iya; yọ sụ Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke: “T'o lenu; le yebe Dévidi bu l'ulo, e gude oshi sida kpua; Okpoko Ọgba-ndzọ Ojejoje aburu l'ulo-ękwà b'ọ nọ.”

2 Nétanu asụ Dévidi: “Iphe, bụ iphe, nọkpele ngu phụ l'obu k'ememe; mee ya; kele Nchileke nọkwa-a swiru ngu eswiru.”

3 Yo be l'enyashi; Ojejoje abya ekfuru yeru Nétanu; sụ iya: 4 “Je ezia nwozi iya; mbụ Dévidi lẹ yẹbe Ojejoje sụru: L'ẹ tọ bụdu yẹbedua a-kpuru iya ụlo, ya e-buru. 5 Lẹ keshinu mbọku ono, ya dufutaru ndu Ízurelu lẹ Íjiputu ono jeye ntanụ; bẹ ya te bubua l'ụlo. Ege ọ dụ bụ: ya -shi l'ụlo-ékwa ọwaa; ya abahụ l'ụlo-ékwa ọdo; ya -shi lẹ m̀kpù ọwaa; ya abahụ lẹ m̀kpù ọdo. 6 Liphe bụ ẹke ono yẹle ndu Ízurelu tuko jekota ono; ?o nweru teke ya sụjeru m'ọo onye lanụ lẹ ndu ishi ẹphe ono, bụ ndu ono, ya sụru t'ẹphe cheje ndibe iya l'ọ bụ onye eche aturu ono: “?Bụ ngunu meru iphe, unu ta kpuduru iya ụlo, e meru l'oshi sida?”

7 “Kfuru nwozi iya; mbụ Dévidi lẹ yẹbe Okaribe-Kakota-Ike, bụ Ojejoje sụru agha: Ya dufutaru ngu l'egu, ẹke elu akpajẹ nri; l'eche aturu; t'i bya aburu onye achi ndu nk'ia, bụ Ízurelu. 8 Ya shihawa switaru ngu eswiru l'iphe bụ ẹke, iije; bya atuko ndu ọhogu ngu l'ẹphe ha lụ-gbua l'ifu ngu. Ya e-me ẹpha ngu t'ọ ha nshinu l'ọ bụ ẹpha ndu bụ oke amadu, nọgbaa lẹ mgboko-a. 9 Ya a-nụ ndibe iya, bụ ndu Ízurelu alị k'eka ẹphe. Ya a-dzabẹ ẹphe l'obu oshi l'alị ono; k'ophu ẹphe e-buru l'alị k'eka ẹphe; ophu ndu akirishi 'akpahedu ẹphe ẹhu ẹge e shi akpa iya ẹphe l'odungu phụ; 10 mbụ ẹge e shi akpa iya ẹphe keshinu teke ono, ya fọtaru ndu ikpe t'ẹphe chije ndibe iya, bụ ndu Ízurelu ono. Iphe bụ ndu ọhogu ngu l'ẹphe ha bẹ ya a-kapyabekota ike.

“ Iphe ọdo, ya ekfuru ngu bụ lẹ Ojejoje a-kpuru ngu ụlo. 11 Teke oge nka-ezekuna nke ngu ruleruphu; nggu alakfubewa nna ngu phe; bẹ ya e-shi l'unwu ngu wofuta onye a-nọ-chi ẹnya ngu. Ya e-mee tẹ alị-eze iya nguru anguru. 12 Ọ bụ onye ono bẹ a-kpuru iya ụlo ono; ya emee tẹ eri iya bụru eze jeye lẹ tutu yoyo. 13 Ya a-buru nna iya; yẹbedua aburu nwatibe iya. E to nwekwa lẹ ya ewofu n-yemobu oma iya l'ẹke ọono; ẹge ya wofuru iya l'ẹke onye ono, vu ngu ụzo ono nọ. 14 Ya e-dobe iya t'ọ bụru onye ishi l'ụlo iya; mẹ l'alị-eze iya jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwaphụ ẹge eri iya a-buru eze gbururu jeye lẹ gbururu.’ ”

15 Ya ndono; Nétanu ekfukotaru Dévidi iphe ono ẹge e koshiru iya ẹya l'aphù.

Dévidi ekfu anụ Nchileke

(2 Sám 7:18-29)

16 Tọ dụ iya bụ; eze, bụ Dévidi egbeshi bahụ l'ime ụlo je anọdu l'ifu Ojejoje; sụ: “Nggube Ojejoje, bụ Nchileke; ?bụ onye bẹ ya bụ; tẹmanu ọnu-ụlo iya bụ gunu kẹ t'i wota iya kfuẹbe l'ẹke ha l'eli ẹge-a? 17 L'enyanya nke ngu b'ọ ha ngu nwanshi; nggube Nchileke. I kfuwaru okfu ẹhu ọnu-ụlo nwozi ngu ẹge ọo-dụ l'ụzo ifu. I wotawaru iya mee l'ọ bụ onye, bụ iya b'a katsua ọpa-li eli l'ẹke ndiphe nọ; nggube Ojejoje, bụ Nchileke?

18 “?Bụ ngunu ọdo bẹ yẹbe Dévidi e-kfubakwadarụ ngu l'egbe ugwu ọwaa, i kwabẹru yẹbe nwozi ngu-a? I makotaru ẹge nwozi ngu gbarụ. 19 Nggube Ojejoje; i gudewa okfu ẹhu nwozi ngu; mẹ ẹge ọ dụ ngu l'obu; meshia eze iphe, hagbaa ẹge-a; bya emee tẹ ya makotaru eze iphe ọwaa.

20 “E tọ dudu onye dụ l'ọ bụ nggu; nggube Ojejoje; ophu ọ dudu Nchileke ọdo, nonu; gbahaa nggubedua ẹge ono, ayi gudewa nchi ayi nua ono. 21 ? Nanukpoo ndu ọdo, dụ l'ọ bụ ndu nke ngu, bụ ndu Ízurelu; mbụ ọha lanụ lẹ mgboko-a, nggube Nchileke jeru je agbafuta t'ẹphe bụru ndu nke ngu; bya egude ẹphe mee t'a maru ẹpha ngu amaru; bya emee iphe, dagbaaru

kpaa; dụ biribiri l'ifu ndu nke ngu ono, bú ndu ì gbafutaru lẹ Íjiputu; chikashia iphe bú mbakeshi l'ifu ndibe ngu ono. ²² I meru tẹ ndu nke ngu, bú ndu Ízurelu búru ndu nke ngu gèdegede gbururu jeyewaru; nggùbe Ojejoje abúwaru Nchileke ephe.

²³ “Nggùbe Ojejoje; mekwaa t'o keru; mbù ùkwa ono, i kweru yẹbe nwozi ngu yẹle ọnu-ùlo iya ono gbururu jeye lẹ gbururu. Mekwaa l'ẹge i kfulu. ²⁴ T'o kekwaru; k'ophu ephe ngu a-pa ẹka apaa gbururu jeye lẹ gbururu. Ọ bú teke ono bẹ aa-sù lẹ nggùbe Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbù Nchileke kẹ Ízurelu bẹ bú Nchileke kẹ ndu Ízurelu l'oswiya! Tẹmanu bẹ ọnu-ùlo yẹbe nwozi ngu, bú Dévidi a-ngúkwaruphu anguru l'ifu ngu.

²⁵ “Ọ bú okfu lẹ nggùbe Nchileke iya bẹ koshiru yẹbe nwozi ngu l'ii-meru iya ọnu-ùlo iya bẹ meru; ọnu adù nwozi ngu k'ọnodu l'ekfu anù ngu. ²⁶ Nggùbe Ojejoje; ọo nggu bẹ bú Nchileke ọbu! I kweshiwaru yẹbe nwozi ngu ùkwa iphe-ọma, dughba ẹge-a. ²⁷ Nta-a búkwa t'ọ dụ ngu mma t'ì gọru ọnu-ọma nù ọnu-ùlo nwozi ngu; k'ophu bú l'ọo-nọdu kwasẹru l'ifu ngu. Ishi iya aburu l'ọo nggùbe Ojejoje bẹ gọru ọnu-ọma nù iya; ọo-buru ọnu-ùlo, a gọru ọnu-ọma nù gbururu jeye lẹ gbururu.”

18

Ogu, Dévidi lughbaaru; mekputa

(2 Sám 18:1-18)

¹ E metsua; Dévidi abya alù-gbua ndu Filisutayinu; mee ephe; ephe anọdu iya l'ẹka. Yọ nata ndu Filisutayinu Gatù yẹle unwu edukfu edukfu, nọkota iya nù. ² Dévidi lù-gbukwaruphu ndu Móabu; mee ephe; ephe ejelahaaru iya ozi; atùkwaphu akirikọ anù iya.

³ Dévidi abya alù-gbukwaaphu Hadadéza, bú eze ndu Zóba; je akpaa lẹ Hámatu; teke Hadadeza jeru tẹ ya mee tẹ alì, nọ je akpaa lẹ Ẹnyimu Yufurétusu lakọta iya l'ẹka. ⁴ Dévidi anata iya unu ugbo-inya labù l'ùkporo iri;* mẹ ndu agbajẹ inya-ọgu, dụ unu iri l'ẹsaa l'ùkporo madzù iri;† bya anatakwa iya phù ndu soja k'ọkpa, dụ ùkporo unu ugbo labù l'unu umadzu iri.‡ Dévidi egbubushikota inya ono, alọkpufe ugbo-inya ono akwara azù achì; haa ùkporo ise nwenkinyi.

⁵ Yo be teke ndu Áramu kẹ Damásukọsu byaru t'ephe yetaru eze ndu Zóba, bú Hadadéza ẹka; Dévidi egbua ephe unu ùkporo labù l'iri l'ise.§

⁶ Dévidi abya emeta ọdu ndu soja lẹ Áramu kẹ Damásukọsu chíru ndu soja dobe iya. Ndu Siríya ono anọdu iya l'ẹka; l'atù akirikọ anù iya. Ojejoje l'emeje tẹ Dévidi mekputa l'iphe bú ẹke o jeru.

⁷ Dévidi achìko iphe ndu ozi Hadadéza egudeje egbobuta onwephe, e gude mkpọla-ododo meshia chílata lẹ Jerúsalemu. ⁸ Dévidi eshikwaphu lẹ Tibuhatu; mẹ lẹ Kunu, búkota mkpukpu, nọ l'alì, Hadadéza achì; vukọo ope, ha nshinu. Yọ búru iya bẹ Sólomọnu gude tuta eze mini ope; mẹ itso; mẹwaru iphe, o gude ope meshia.

⁹ Tọ dụ iya bú; Towu, bú eze ndu Hámatu anulephu lẹ Dévidi bẹ lù-gbuwaru ndu soja Hadadéza, bú eze ndu Zóba; ¹⁰ bya eyefu nwatibe iya kẹ nwoke, bú Hadoramu t'o je ekele eze, bú Dévidi ekele; jaa ya ajaja; kẹ l'ọ lù-gburu Hadadéza l'ọgu ono. Ishi iya bú lẹ Hadadéza bẹ yẹle Towu shi anọduje l'ọgu tekenteke. Hadoramu egwota ivu, dụ iche iche, e meru lẹ mkpọla-ododo; mẹ lẹ mkpọla-ọcha; mẹ ope gude nù Dévidi.

* **18:4** 18:4 Iphe ọ bú bú 1,000. † **18:4** 18:4 Iphe ọ bú bú 7,000. ‡ **18:4** 18:4 Iphe ọ bú bú 20,000.

§ **18:5** 18:5 Iphe ọ bú bú 22,000.

¹¹ Eze, bụ Dévidi eworu ivu ono doberu Ojejoje nsọ ẹge ono, o dobehawaru mkpọla-ọcha yẹle mkpọla-ododo, ọ natagbaaru ndu ọhodo ono; mbụ ndu Édọmu; ndu Móabu; ndu Amọnu; ndu Filisutayinu; mę ndu Amaleku.

¹² Abishayi Zeruya gburu ndu Édọmu ụkporo ụnu madzụ ugbo labụ l'ụnu ụmadzụ ise* lę Nsụda Alị Únú. ¹³ Yọ bya edobe ọdu ndu soja lę Édọmu; chịta ndu soja ye iya. Ndu Édọmu l'ẹphe ha anọdukota Dévidi l'ẹka. Ojejoje l'emeje Dévidi t'ọ lụ-gbua iphe bụ ndu ọ daru ẹphe l'iya.

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Dévidi aburu eze ndu Ízurelu l'ẹphe ha; l'ekperu ndu nk'iya ono l'ẹphe ha ikpe l'uzo, dụ mma; mę l'uzo, vudo nhamunha. ¹⁵ Jóabu Zeruya bụ onye ishi ndu soja. Jehoshafatu Ahiludu aburu onye edeje iphe, meru nụ. ¹⁶ Zadọku Ahitubu yẹle Ahímeleku Abiyáta bụ ndu achijeru Nchileke ẹja. Shavisha aburu o-de-ẹkwo. ¹⁷ Benáya Jehoyada bụ onye ishi ndu Keretu; mę ndu Peletu. Ndu k'unwoke l'ụnwegirima Dévidi aburu ndu ishi l'ozi eze.

19

Ogu, Dévidi yẹle ndu Amọnu luru (2 Sám 10:1-19)

¹ A nọnyaa; Nahashi, bụ eze ndu Amọnu abya anwuhu. Nwatibe iya kę nwoke aburu eze; nọ-chia ẹnya iya. ² Dévidi asụ lę ya e-meru Hanunu, bụ nwatibe Nahashi ọhuma; kęle nna iya meru yẹbedua ọhuma. Tọ dụ iya bụ; Dévidi abya eye ndu ozi t'ẹphe je akporu Hanunu ifu nna iya ono.

Ndu ozi Dévidi ono abya erua Hanunu l'alị Amọnu t'ẹphe kporu iya ifu ono; ³ ndu, bụ ishi ndu Amọnu asụ Hanunu: “?Iiri l'ọo ugvu bę Dévidi akwabę nna ngu ono, kparu iphe o ziru t'a bya akporu ngu ifu kę nna ngu? M'ọ kwa ngge bę ndu ozi iya ono byaru; k'ọphu bụ: ẹphe -getagelephu ẹge mkpukpu-wa dụ; ẹphe abya alụ-gbua ya; wota.”

⁴ Tọ dụ iya bụ; Hanunu egude ndu ono, Dévidi ziru ozi ono; kpushia ẹphe ẹji-agba; bya eshi ẹphe l'ọswara-íkè chabushia uwe-nlọkpuru ẹphe; nwufu ẹphe t'ẹphe la; ⁵ ẹphe atugbua. Yo nweru ndu jeru je ekfuaru Dévidi ẹge e meru ndu ono; yo zia t'a gba ẹphe ndzuta; kę l'e meru ẹphe iphe-iphere, ha nshinu. Eze ezia sụ ẹphe: “T'ẹphe nọdu lę Jériko jeye teke ẹji-agba ẹphe e-rudzu; tẹmanu ẹphe alatade.”

⁶ Ndu Amọnu abya amalẹruphu l'ẹphe meru umere ụnwegirima l'ẹke Dévidi nọ; Hanunu mę ndu Amọnu ewota ụnu mkpọla-ọcha ugbo labụ l'ụkporo iri gude je ebuta ụgbo-inya; mę ndu agbaję inya lę Mesopotémiya; mę l'alị ndu Áramu-Maaka; mę lę Zóba. ⁷ Ẹphe eje ebuta ụgbo-inya, dụ ụkporo ụnu ugbo ẹno;* butafua eze ndu Maaka yẹle ndu soja iya. Ẹphe abya adọru l'iku Médebà. Ndu kę Amọnu eshigbaa lę mkpukpu ẹphe dzukobe k'ọgu ono.

⁸ Anunu, Dévidi nuru iya; yo yefu Jóabu yẹle ndu soja iya l'ẹphe ha. ⁹ Ndu Amọnu awufuta bya akpọo giriri k'ọgu l'ifu ẹke eeshije abahụ lę mkpukpu ono. Ndu eze phụ, byaru nụ phụ anọdu l'ime ẹgu.

¹⁰ Jóabu aphulephu lę ndu ọhogu iya kporu iya giriri: ifu mę l'azụ k'ọgu; yọ fọkoo ndu Ízurelu ndu ọphu katsukpo ọkwa ẹnya l'ọgu; chiru ẹphe ye t'ẹphe nọdu kwabęru ndu kę Áramu ono. ¹¹ Yọ chiru ndu ọphu yeru nwanne iya; mbụ Abishayi t'ẹphe nọdu kwabęru ndu kę Amọnu. ¹² Jóabu

* **18:12** 18:12 Iphe ọ bụ bụ 18,000. * **19:7** 19:7 Iphe ọ bụ bụ 32,000.

asụ: “O -buru lẹ ndu Áramu karilahaaru iya ẹka; nggu abya eyetaru iya ẹka. Teke ọ bụ l'ọo ndu Amonu bẹ karideru ngu ẹka; ya abya eyetaru ngu ẹka. ¹³ T'obu shihukwa ngu ike; t'ẹphe lụa ya ọgu mkparawa; l'ọ kwa ọgu ẹhu ndibe ẹphe; bukwaruphu ọgu ẹhu mkpukpu kẹ Nchileke. Ojejoje e-mee iphe, dụ iya mma l'ẹnya nk'ia.”

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Jóabu yẹle ndu nk'ia awụfu jekfushia ndu Áramu ọgu; ndu Áramu ọbu eye ọkpa l'oso. ¹⁵ Ndu kẹ Amonu aphulephu lẹ ndu Áramu gbalaru; yehukwaphu ọkpa l'oso ẹphebedua; gbalaaru Abishayi, bụ nwunne Jóabu. Ẹphe agbaru gbaba l'ime mkpukpu ẹphe. Jóabu alaphushia azụ lẹ Jerúsalemu.

¹⁶ Ndu Áramu aphulephu lẹ ndu Ízurelu lụ-gbuwaru ẹphe; zia; e je achitakota ndu Áramu ndu ọphu nọ l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu. Yọ buru Shofaku, bụ onye ishi ndu soja Hadadéza bụ onye ishi ẹphe. ¹⁷ Dévidi anulephu iphe meru nụ; bya achikobe ndu Ízurelu l'ẹphe ha; ẹphe adaa Ẹnyimu Jódanu jekfushia ẹphe ọgu. Dévidi abya akpọo ndu soja iya ono giriri t'ẹphe tso ndu Áramu ọgu ọbu; yọ swọru. ¹⁸ Ndu Siríya ono agbaaru ndu Ízurelu ọso. Dévidi egbua ẹphe unu unwoke iri l'esaa l'ụkporo madzụ iri,† lẹ ndu k'ugbo-inya; waa ndu soja k'okpa, dụ ụkporo unu ise.‡ Shofaku, bụ onye ishi ndu soja ẹphe b'e gbukwaruphu. ¹⁹ Tọ dụ iya bụ; ndu kẹ Hadadéza abya aphụ lẹ ndu Ízurelu mekputawaru ẹphe; ẹphe ejekfushia Dévidi; ẹphe l'ia ekpeshia. Ẹphe abya anọdu Dévidi l'ẹka. Ọphu ndu Áramu 'ejebahedua oyeru ndu Amonu ẹka ọdo.

20

Jóabu aluta mkpukpu Rába (2 Sám 12:26-31)

¹ Yo be l'oge mini-odungu teke ndu eze ejeje ọgu; Jóabu achita ndu soja iya; ẹphe eje agwaa ndu Amonu maa. Dévidi l'onwiya bẹ kwaru lẹ Jerúsalemu. Jóabu phẹ eje ekee k'ọgu; yechia Ráma; mee ẹphe ọduge-eme. ² Dévidi ekputa eze ẹphe okpu-eze, o kpu. Ẹra okpu-eze ono bẹ ha l'ọ bụ ẹra talentu mkpọla-ododo. Yọ buru mkpuma, vugbaa oke aswa b'e gude dengashia ya. E woru okpu-eze ono kpube Dévidi l'ishi. Dévidi akwaa mkpukpu ono l'okwata; zaa ya azaza. ³ Yo rukoo ndu mkpukpu ono dobe t'ẹphe gude soya, e gude ekwo oshi jelahaaru iya ozi; mẹ ọgù, e meru l'igwè; mẹ ogbu-nkụ. Yọ buru ẹge ono bẹ Dévidi mekotaru mkpukpu ndu Amonu l'ẹphe ha. E metsua; Dévidi yẹle ndu soja iya l'ẹphe ha alaphushia azụ le Jerúsalemu.

Ndu ishi ndu Filisutayinu ala l'ọgu (2 Sám 21:15-22)

⁴ E metsua; ọgu adaru ẹphe lẹ ndu Filisutayinu lẹ Géza. Yọ buru teke ono bẹ Sibekayi; onye Husha gburu Sipayi, bụ onye lanụ l'eri ndu mkparawa. A kakputa ndu Filisutayinu ono l'ẹnya.

⁵ L'ọgu ọdo, darụ ẹphe lẹ ndu Filisutayinu; Ẹluhananu Jayi egbua Lahumi, bụ nwunne Goliyatu, bụ onye Gatụ; mbụ onye ono, igbidigbi arwa, o gude dụ l'ọ bụ oshi, onye ekweje ẹkwa egudeje ekwe ẹkwa ono.

⁶ Ọgu ọdo abya adaaru ẹphe lẹ ndu Gatụ. L'ọgu onanu b'o nweru nwoke lanụ, ha nshinu. O furu mkpushi-ẹka ishingu ishingu l'ẹka iya ẹphe ẹbo; waa mkpushi-okpa ishingu ishingu l'okpa iya ẹphe ẹbo, bụ iya

† 19:18 19:18 Iphe ọ bụ bụ 7,000. ‡ 19:18 19:18 Iphe ọ bụ bụ 40,000.

bụ ụkporo l'eno. Nwoke ono bụkwaphu onye eri ndu mkparawa. ⁷ Nwoke ono awatalephu oko ndu Ízurelu onu; nwa nwunne Dévidi, aza Jonátanu Shimeya eworu iya gbua.

⁸ Ndu ono bụkota eri ndu mkparawa le mkpukpu Gatụ. Dévidi yele ndu ozi iya egbushikota ephe.

21

Dévidi agu ndu Ízurelu ogu (2 Sám 24:1-25)

¹ Tọ dụ iya bụ; Sétanu egbeshi te ya mebata ndu Ízurelu; bya akpalia Dévidi t'ọ gua ndu Ízurelu ogu. ² Dévidi asụ Jóabu me ndu ishi ndu soja: “Unu je agua ndu Ízurelu ogu; tsube le Besheba je akpaa le Dánu. Teke unu gutschuaru iya; unu abya akarụ iya; k'ophu ya a-maru ege ephe ha.”

³ Jóabu asụ iya: “Te Ojejoje mekwaa te ndibe iya ka l'igwe ugbo ukporo ise; karia ege ephe ha nta-a. Nngube eze, bụ onye nwe mu nụ; ?ndu-a ta budunua ndu ozi ngu? ?Nanụ ege e meru be onye nwe mu nụ achọ t'o mee ege-a? ?Bụ ngunu meru iphe o bụ yebedua be gbe l'emeta iphe, ikpe a-nma ndu Ízurelu?” ⁴ Okfu eze adagbunua ke Jóabu. Jóabu alufu je atuko Ízurelu l'ọ ha jegbakota; bya alaphuta azụ le Jerúsalemu. ⁵ Jóabu abya akporu Dévidi ege ndu ono, o guru ogu ono hakota. Ndu ke Ízurelu l'ephe ha dụ ukporo unu unwoke ugbo ishingu l'unwoke iri l'esaa l'unu iri,* bụ ndu aduje ike paa ogu-mbeke. Ndu ke Júda dụ ukporo unu unwoke ugbo labụ l'unwoke iri l'esato l'unu iri l'ise,† bụkwaphu ndu aduje ike paa ogu-mbeke.

⁶ Obule e to gukobekwa ndu ikfu Lívayi; me ndu ikfu Bénjaminu; ke l'iphe ono, eze kfulu ono ta dudu iya mma.

⁷ Iphe ono, o sụru t'e mee ono aburu iphe, dụ Nchileke eji; yo gude iya nua ndu Ízurelu aphụ. ⁸ Dévidi abya asụ Nchileke: “Le ya mewaru iphe, dụ eji, ha nshinu shita l'iphe-a, ya meru-wa. O le ya arọ ngu t'i wofunu iphe, dụ eji ono, nwozi ngu meru ono; ke l'ọ bụ eswe be yele iya meru.”

⁹ Ojejoje ekfuru yeru Gádu, bụ onye aphujeru Dévidi àphù; sụ iya: ¹⁰ “T'o je asụ Dévidi le Ojejoje sụru: ‘Le ya kpoberu iya ụzo iphe eto. T'ọ hata ophu ya e-me iya.’ ” ¹¹ Gádu abya ejekfu Dévidi je asụ iya: “Owaa iphe, Ojejoje ekfu: ‘T'ọ hata nanụ. ¹² ?Ọ hataru ejo-egu, a-nọ afa eto? ?Tọ te ndu ohogu iya phe gude onwa eto; mee ephe umuruku; gude ogu-mbeke gbushia ephe? ?T'ọ hataru ogu-mbeke ke Ojejoje abali eto, bụ iya bụ oge ejo mgbonwu a-bya l'alì-a; ojozi Ojejoje atuko alì Ízurelu l'ọ ha mebyishia? Nta-a; bükwa t'o kpebua iphe, ya e-je ekfuaru onye ziru iya nụ.’ ”

¹³ Dévidi asụ Gádu: “O kwa oke iphe-ehuka byakfutaru iya ege-a. Te ya dabachikwaa l'eka Ojejoje; ke l'obu-imiko iya paru eka. Te ya ba adabakwa l'eka madzu.”

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje aloru mgbonwu nụ ndu Ízurelu. Ndu nwushihuru nụ dụ ukporo unu madzu ugbo esato l'unu iri l'ise.‡ ¹⁵ Ojejoje ezia ojozi ono t'o je emebyishia Jerúsalemu. Ojozi ono awatalephu ome iphe e ziru iya; yo rua Ojejoje l'obu; yo sụ ojozi ono: “L'o dzuwaru! Sephu eka ngu azụ.” Teke ono be ojozi Ojejoje ono nowa l'eke Onanu, bụ onye Jebusu anoduje etsu balì iya.

* **21:5** 21:5 Iphe o bụ bụ 1,100,000. † **21:5** 21:5 Iphe o bụ bụ 470,000. ‡ **21:14** 21:14 Iphe o bụ bụ 70,000.

¹⁶ Dévidi abya apalia ɛnya; phụ ojozi Ojejoje ono l'ẹke oovudo lẹ mgbaku igwe yele ali; mifuta ogu-mbeke mabẹ lẹ Jerúsalemu. Teke ono bẹ Dévidi yele ndu bụ ọgurennya tuko yegbaa uwe-aphụ; ẹphe adashia kpube ifu l'ali.

¹⁷ Dévidi asụ Nchileke: “L'ọ kwa yẹbedua bẹ turu ekemu t'a gwa ndu-a ogu. Mbụ l'ọo yẹbedua bẹ meru iphe, dụ ẹji. Ya mewaru iphe, ẹ-ta dudu mma. ?Unwu aturu-wa mehunuru ole? Byiko; Ojejoje, bụ Nchileke iya; iphe, ya arọ ngu bụ; t'ọ buru yẹbedua yele unwunna iya; bẹ ii-dabẹ ẹka l'ehu. Be ekweshinu tẹ mkpakehu-wa nọduru ndibe ngu.”

¹⁸ Tọ dụ iya bụ; ojozi Ojejoje ono asụ Gádu t'o je ekfuru Dévidi t'o je emeeru Ojejoje ɛnya-ngweja l'ẹke ono, Ọnanu, bụ onye Jebusu etsuje balị ono. ¹⁹ Tọ dụ iya bụ; Dévidi atugbua jeshia ẹge ono, Gádu gude ẹpha Ojejoje kfuaru iya ẹya ono. ²⁰ Teke ono bẹ Ọnanu etsu witu. Yọ ghakọbe bya aphụ ojozi ono; unwegirima iya; ẹphe ẹno, ẹphe l'iya tuko nọdu l'ẹke ono eworu onwẹphe domishia. ²¹ Dévidi abya ejekfushia Ọnanu. Ọnanu elee ɛnya; bya aphụ Dévidi l'ẹke ooje abya; shi l'ẹke ọno l'etsu witu ono lufuta; je ebuaru iya ifu l'ali. ²² Dévidi asụ Ọnanu: “Nunu iya ali-a, bụ ẹke iitsuje witu tẹ ya meeru Ojejoje ɛnya-ngweja; k'ophu mkpakehu ono e-buhu l'ẹke ndu-a nọ. Ree ya ẹya tẹ ya kfu-dzua ngu ugwo iya.”

²³ Ọnanu asụ Dévidi: “T'o wota iya ru. Tẹ yẹbe eze, bụ onye nwe mu nụ melekwapu iphe, dụ iya mma. Ya a-nụ eswi, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; bya anụ iphe, eegudeje etsu witu; nụ witu t'e gude gwoo ngweja nri. Iphe ono l'ọ ha bẹ ya a-nukota.”

²⁴ Eze, bụ Dévidi asụ Ọnanu: “Wawakwa. Ya a-kfu-dzu ngu ugwo iya akfu-dzu. Ya te ewotakwa iphe, bụ iphe ngu nụ Ojejoje; ya te 'ewota iphe, ẹ-te nwedu iphe, o phuru iya gwoo ngweja-ukfuru.” ²⁵ Tọ dụ iya bụ; Dévidi akfua Ọnanu unu shekelu mkpola-ododo l'ukporo shekelu iri t'ọ buru ugwo ali ono. ²⁶ Dévidi abya akpuaru Ojejoje ɛnya-ngweja l'ẹke ono; bya eworu ngweja-ukfuru; mẹ ngweja ẹhu-agu gwoo; bya akpoku Ojejoje; Ojejoje eshi l'imigwe gude oku bya aza iya oku l'ɛnya-ngweja-ukfuru ono.

²⁷ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ ojozi ono; yọ mị-phu ogu-mbeke ono azụ l'obo iya. ²⁸ Teke Dévidi phuru lẹ Ojejoje bẹ zarụ iya oku l'ẹke ono, Ọnanu, bụ onye Jebusu etsuje witu ono; b'ọ bya anọdu l'ẹke ono gwoshia ngweja. ²⁹ Ishi iya aburu lẹ teke ono bẹ ọlo-mkpù Ojejoje phụ, Mosisu meru l'echi-egu phụ yele ɛnya-ngweja-ukfuru phụ bẹ nọkota-wa l'ẹke eegwoje ẹja lẹ Gíbiyọnu. ³⁰ Ole Dévidi ta kwadụ tẹ ya jeodu njita l'ifu Nchileke l'ẹke ono; kẹ l'ọotsu ogu-mbeke ojozi Ojejoje ono egvu.

22

¹ Tọ dụ iya bụ; Dévidi asụ: “Ọ bụ l'ẹke-a bẹ ọlo Ojejoje, bụ Nchileke a-nọdu; buru iya a-buru ɛnya ẹke ndu Ízurelu a-nọduje gwoo ngweja-ukfuru.”

Aakwakọbe k'ọkpu eze-ọlo Nchileke

² Tọ dụ iya bụ; Dévidi atụa ekemu t'a chikobe ndu bụ mbyamubya, nọ l'ali Ízurelu. Yọ bya eshi l'ẹphe fota ndu l'a-nọdu akupyashi mkpuma, ee-gude kpua ọlo Nchileke ono. ³ Ọ nukwaruphu mkpurukpu-igwè l'igwe t'e gude kpushia nturu, aa-kupyabetsua l'ibo ọnu-oguzo; mẹ ophu ee-gude jigbabetsua iphe ajigbabe; bya anukwapu ope, kariru kẹ t'e je ọtu ẹge era iya ha. ⁴ Yọ bya anụ oshi sida, bụ 'aguta aguta; kele ndu Sayidonu; mẹ ndu Táya bẹ vulataru Dévidi oshi sida, ha uru. ⁵ Dévidi asụ: “Lẹ nwatibe iya; mbụ Sólomonu bukwađu nwata nshii, ẹ-te nwedu iphe, ọ mawaru.

Ụlo ọbu, aa-kpuru Ojejoje ọbu a-kwata ọswa ha nshinu; k'ọphu bụ l'otu onu iya; mę l'odu-biribiri iya e-de kfukakfuka l'eliphe mgburumgburu. Oo ya bụ lę ya a-kwakọbe iphe ee-gude kpua ya." Tọ dụ iya bụ; Dévidi atuko iphe ee-gude kpua ụlo ono kwakọbe; mbụ kwakọbe k'etsutsu iya b'ọ nwuhuderu.

Iphe, Dévidi k'furu nwatibe iya Sólomonu

⁶ Tọ dụ iya bụ; yo kua nwatibe iya, bụ Sólomonu; tųaru iya ekemu; sụ iya t'ọ kpuaru Ojejoje, bụ Nchileke kę ndu Ízurelu ụlo. ⁷ Dévidi asụ Sólomonu: "Nwa mu; o shi buru obu iya tę ya kpuaru ępha Ojejoje, bụ Nchileke iya ụlo. ⁸ Obenu lę Ojejoje byaru bya ekfuru yeru iya; sụ iya: 'Lę ya lųwaru ọgu; gbuwa madzụ nshinu. Sụ tę ya ba akpukwaru iya ụlo; kęle ya gbuwaru madzụ nshinu lę mgboko-a l'ęnya yębe Nchileke. ⁹ Ọle tę ya phukwa l'aa-mųtaru iya nwata nwoke. Nwata ọbu a-bụ onye ęhu-agu. Oome tę nchị dụ iya ndoo l'ęke ndu ọhogu iya nọkota mgburumgburu. ępha iya a-buru Sólomonu*'; l'oge nk'iya; bę ya e-me tę nchị dụ ndu Ízurelu ndoo l'ękemeke ọbule; ękemeke ọbule a-dakotaru ęphe jii. ¹⁰ L'oo yębedua bę a-kpuru iya ụlo. Oo-buru nwatibe iya; yębedua aburu nna iya. Ya e-me tę abubu, ọ bụ eze lę Ízurelu buru 'echihu echihu gbururu jeye.'

¹¹ "Nwa mu; tę Ojejoje swikwaru ngu eswiru; k'ọphu ii-kpụ ụlo Ojejoje, bụ Nchileke ngu ono kpukota; ęge ono, o k'furu iya l'ęhu ngu ono. ¹² O bụ tę Ojejoje nų ngu ọriri; mee tę iphe dojee ngu ęnya; k'ọphu bụ lę teke ọ nuru ngu ike t'ị chĩa ndu Ízurelu; bę ii-buru onye a-nọduje eme ekemu Ojejoje, bụ Nchileke ngu ono. ¹³ Teke ono bụ; ọ -buru l'ị tųberu ęnya ome iphe, ọ tųru ọkpa iya; mę ome-l'alị ono, Ojejoje k'furu Mosisu tę ndu Ízurelu meje ono; bę ụzo ngu a-buru ųpete. Shihukpelekwphu ike; nggu eshihu obu ike. Ba atsukwa egvu; ọphu ike 'agvukwa ngu.

¹⁴ "Ya jenwukwaru ęhu ęge ya e-shi dobe iphe, ee-gude kpua ụlo Ojejoje ono. Ya doberu mkpọla-ododo, dụ ųkporo ųnu talętu ugbo iri l'ębo l'ųnu iri; bya edobe mkpọla-ọcha, dụ ųkporo ųnu talętu ųkporo ugbo ishingu l'ųzo ise; kwatakpọ dobe ope; mę mkpurukpu-ígwè, kariru ęge aa-tų ęra iya atųtu. Ya dobekwaruphu oshi; mę mkpuma. Nggbedua nweru ike; nggu eyekwafua ya iphe. ¹⁵ Ndu ozi b'i nweru; nweru k'etsubo. I nweru ndu akųpyashi mkpuma; nweru ndu edoje ęja ụlo; nweru ndu kapyinta; męwaru ndu eme nka l'ųzo, dụ iche iche; ¹⁶ ndu emeje nka lę mkpọla-ododo nọ iya; mę ndu kę mkpọla-ọcha; mę ndu kę ope; mę ndu kę mkpurukpu-ígwè. ęphe bụ 'aguta aguta. Gbeshi wata ọru ono. Tę Ojejoje swikwaru ngu eswiru."

¹⁷ Dévidi abya ekfukwaruphu ndu ishi ndu Ízurelu l'ęphe ha t'ęphe yetaru nwatibe iya; mbụ Sólomonu ęka; sụ ęphe: ¹⁸ "Ojejoje, bụ Nchileke unu; ?tọ nọdunua swiru unu tọ? ?To medunua tę nchị dụ unu ndoo l'ękemeke tọ? O męwaru tę ndu bu l'alị-a lakota iya l'ęka; bya anatakotawa alị-a ye Ojejoje l'ęka; mę l'ęka ndu nk'iya. ¹⁹ Nta-a bukwa t'unu gude ndzụ unu; mę obu unu chọo Ojejoje, bụ Nchileke unu. Unu wų-lihu kpuaru Ojejoje, bụ Nchileke ęke-dų-Nsọ; k'ọphu aa-pata Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje; mę ivu, dų nsọ, bụ kę Nchileke bya edobe l'ụlo ono, aa-kpuru Ojejoje ono."

* 22:9 22:9 Iphe, "Sólomonu" bụ bụ "nchị-ọdu-ndoo".

23

Unwunna ndu Lívayi

¹ Teke Dévidi karu nka; lilihuwa alilihu; b'o meru nwatibe iya; mbụ Sólomõnu eze ndu Ízurelu.

² Yò bya ekukobekwaphu ndu ishi ndu Ízurelu l'èphe ha; mề ndu achijeru Nchileke eja; mề ndu Lívayi. ³ Ndu Lívayi ndu òphu nõwaru shita l'ụkporo afa l'afa iri kwasèru b'a gụkotaru ògu. Iphe ndu k'unwoke kpakòru dụ abụru ụkporo unu ugbo èno l'unu iri l'ise.* ⁴ Dévidi asụ: "L'ụkporo unu unwoke ugbo èto l'ime ndu ono† a-nòdu eleta ẹnya l'òzi, eeje l'ulo Ojejoje ono. Unu unwoke iri l'ise‡ abụru ndu ishi; mề ndu ikpe. ⁵ Unu unwoke iri§ abụru ndu nche ònu-òguzo; unu unwoke iri òdo* a-nòdu aja Ojejoje ajaja; gude ngwa-egvu, ya metaru l'aja iya."

⁶ Dévidi abya ekee èphe l'ẹnya-ufu ẹnya-ufu l'ège unwu Lívayi ha: bụ iya bụ Geshõnu; Kohatu; mề Merari.

⁷ Ndu kẹ Geshõnu bụ: Ladanu; mề Shimeyi. ⁸ Unwu Ladanu bụ: Jehiyèlu, bụ òkpara; Zetamu; mề Jówèlu; èphe èto. ⁹ Unwu kẹ Shimeyi bụ: Shelomitu; Haziyeļu; mề Hárànu; èphe èto. Èphe bụkota ndu ishi l'ẹnya-ufu Ladanu.

¹⁰ Ndu kẹ Shimeyi bụ: Jahatu; Zina; Jeyushi; mề Beríya; èphe èno. ¹¹ Jahatu bụ òkpara; Ziza abụru otsota. Jeyushi mề Beríya ta mụtadu unwoke l'igwe; a gụa èphe l'ò bụ ndu ẹnya-ufu lanụ.

¹² Ndu kẹ Kohatu abụru: Amuramu; Izuha; Héburonu; mề Uzèlu; èphe èno. ¹³ Unwu kẹ Amuramu bụ: Éronu; mề Mósisu. Éronu b'e doberu íche; yèbedua yèle unwu iya t'èphe bụru ndu e-wojeru iphe, kakòta òdu nsò dobe nsò; kpoje ínsensu òku l'ifu Ojejoje gbururu jeye lẹ gburu. Yò bụru èphe a-nòdu ejeru Ojejoje ozi; gude èpha iya agò ònu-òma gbururu jeyewaru. ¹⁴ Mósisu, bụ onye kẹ Nchileke b'a gụru unwu iya yeru ndu kẹ Lívayi. ¹⁵ Unwu Mósisu bụ: Geshõmu; mề Eliyéza. ¹⁶ Unwu kẹ Geshõmu bụ: Shebuwèlu, bụ òkpara. ¹⁷ Unwu kẹ Eliyéza bụ: Rehabiya, bụ òkpara. Eliyéza ta mụtahedu nwata nwoke òdo; òle Rehabiya mụshikwanuru unwoke l'igwe.

¹⁸ Unwu kẹ Izuha bụ: Shelomitu, bụ òkpara. ¹⁹ Unwu kẹ Héburonu bụ: Jeriya, bụ òkpara. Amariya abụru otsota. Jazèlu bụ onye k'èto; Jekameyamu abụru onye k'èno. ²⁰ Unwu kẹ Uzèlu bụ: Mayika, bụ òkpara; Ishiya abụru otsota.

²¹ Unwu kẹ Merari bụ: Mahuli; mề Mushi. Unwu kẹ Mahuli bụ: Eliyéza; Kishi. ²² Eliyéza nwuhuru; tọ mụta unwegirima unwoke. Ò bụlephu unwanyi kpụu b'ò mụshiru. Yò bụru unwu Kishi, bụ ndu èphe l'èphe bụ bẹ lụkotaru èphe. ²³ Unwu kẹ Mushi bụ: Mahuli; Eda; mề Jeremotu; èphe èto.

²⁴ Ndu ono bụkota ndu eri Lívayi l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu. Èphe bụkota ndu ishi l'ẹnya-ufu nna èphe; ège e deru èpha èphe l'èkwo; bya agụa èphe ògu l'èhu l'èhu; mbụ ndu òphu nõwaru shita l'ụkporo afa kwasèru; bya abụru ndu eje ozi l'ulo Ojejoje ono.

²⁵ Kẹle Dévidi kfuhawaru; sụ: "Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu; mewaru tẹ nchị dụ ndibe iya ndoo; byakwa bya ebuwaru eburu lẹ Jerúsalemu ège-a, oobu iya-a jeyewaru. ²⁶ È tọ gbahèdu tẹ ndu Lívayi vupheje ulo-mkpù; mề iphe, e gude eje ozi l'ime iya." ²⁷ Yò bụru okfu

* **23:3** 23:3 Iphe ò bụ bụ 38,000. † **23:4** 23:4 Iphe ò bụ bụ 24,000. ‡ **23:4** 23:4 Iphe ò bụ bụ 6,000. § **23:5** 23:5 Iphe ò bụ bụ 4,000. * **23:5** 23:5 Iphe ò bụ bụ 4,000.

ikperazu, Dévidi kfuru bẹ meru iphe a guru ndu Lívayi oḡu tsube lẹ ndu nọ-swewaru ụkporo afa kwaseru.

Ozi, nọru ndu Lívayi l'ulo Ojejoje

²⁸ Ozi, nọru ndu Lívayi bụ t'ephe yetajeru unwu Éronu ẹka l'ozi, eeje l'ulo Ojejoje; mbụ l'ogbodufu eze-ulo ono; mę lẹ mkpuli mkpuli iya; mę omecha iphemiphe obule, dụ nsọ emecha; męwaru ozi odo, eeje l'ulo Nchileke ono. ²⁹ Ozi odo, nọru ephe bụ kẹ buredi ono, eedobeje l'ifu Nchileke; mę kẹ ntụ akpe, eegudeje egwo ngweja nri; mę k'echa-mbeke, ẹ-te kodu ekoko; mę k'oghe iphe egheghe; mę k'iphe bụ iphe, a gwọru agwogwo; męwaru otu iphe atutu; t'a maru ole, o dụ; mę ẹge o ha. ³⁰ Iphe bụ utsu, sweru esweswe bẹ ephe e-vudoje l'ekele Ojejoje ekele; aja iya ajaja. O -be l'urennyashi; ephe emekwaa ya phụ ẹge ono; ³¹ mę iphe bụ teke e gworu ngweja-ukfuru kẹ mbọku otu-ume; mę Aji Onwa Ophungu; mę k'ogba aji, a turu teke aagbaję iya. Ephe a-nọduje ẹje ozi l'ifu Ojejoje tekenteke ẹge a tuburu t'ephe jeje iya. ³² Oo ya bụ l'oo ephe b'ọ nọ l'eka; mbụ ozi, eeje lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko; mę kẹ Ẹke-dụ-Nsọ ono; mbụ t'ephe nọdu l'eka unwunna ephe, bụ unwu Éronu jee ozi, nọ l'ulo Ojejoje ono.

24

Ogbo ndu achijeru Nchileke ẹja

¹ Owaa ẹge egude kee unwu Éronu: Unwu Éronu bụ: Nadabu; Abihu; Eliyéza; mę Itama. ² Nadabu yele Abihu bẹ vu nna ephe ọzo nwuhu; ophu ephe 'amutadu unwu. To dụ iya bụ; Eliyéza yele Itama ejelaha ozi ndu achijeru Nchileke ẹja. ³ Zadoku, bụ onye eri Eliyéza yele Ahimeleku, bụ onye eri Itama bẹ yetaru Dévidi ẹka kee ephe ẹge ephe a-nodugbaa l'ẹje ozi ephe. ⁴ Ndu eri kẹ Eliyéza bẹ ka onwe ndu bụ ishi mę lẹ ndu eri kẹ Itama. Ege ephe gude keshia ya bụ: L'eri kẹ Eliyéza b'e ketaru madzụ iri l'ishingu, bugbaa ndu ishi l'anya-ufu l'anya-ufu; bya eketa umadzu esato, bugbaa ndu ishi l'anya-ufu l'anya-ufu l'eri kẹ Itama. ⁵ A turu enwa gude kee ephe; ephe ahako enya-nhamunha; kẹ l'oo ẹge e nweru ndu ishi oru lẹ Ẹke-dụ-Nsọ; mę ndu ishi oru Nchileke l'eri Eliyéza; bụ ẹge e nweru iya l'eri kẹ Itama. ⁶ O bụ Shemaya Netanelu, bụ o-de-ekwo, buru onye Lívayi bẹ deshiru epha ephe l'ifu eze; mę l'ifu ndu ishi bụ: Zadoku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; Ahimeleku Abiyata; ndu ishi enya-ufu ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi. E vuru ọzo fota enya-ufu lanu l'eri Eliyéza; bya afota enya-ufu lanu l'eri Itama.

⁷ A turu enwa k'odungu; yo daaru Jehoyaribu; tua k'ẹbo; yo daaru Jedaya; ⁸ k'eto daru Harimu; k'eno adaaru Seyorimu. ⁹ K'ise daru Malukija; k'ishingu adaaru Mijiaminu. ¹⁰ K'esaa daru Hakozu; k'esato adaaru Abija. ¹¹ Kẹ tete daru Jeshuwa; k'iri adaaru Shekaniya. ¹² K'iri lẹ nanu daru Eliyashibu; k'iri l'ẹbo adaaru Jakimu. ¹³ K'iri l'eto daru Hupa; k'iri l'eno adaaru Jeshebeyabu. ¹⁴ K'iri l'ise daru Biliga; k'iri l'ishingu adaaru Ima. ¹⁵ K'iri l'esaa daru Heziya; k'iri l'esato adaaru Hapizezu. ¹⁶ K'iri lẹ tete daru Petahiya; k'ukporo adaaru Jehezikelu. ¹⁷ K'ukporo lẹ nanu daru Jakinu; k'ukporo l'ẹbo adaaru Gamulu. ¹⁸ K'ukporo l'eto daru Delaya; k'ukporo l'eno adaaru Maaziya.

¹⁹ Ono bụ ẹge e keru ephe t'ephe jeje ozi teke ephe bahuru l'ulo Ojejoje; ẹge ono, ochechoroche ephe; mbụ Éronu turu ephe ẹka iya, bụ iya bụ ẹge Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Izurelu turu iya ya l'ekemu.

²⁰ A bya lẹ ndu eri Lívayi; ọwaa ndu ọphu phọduru nụ ndọ-ọ:
L'ufu kẹ Amuramu b'a fọtaru Shubayẹlu. L'ufu kẹ Shubayẹlu b'a fọtaru
Jehideya.

²¹ L'ufu kẹ Rehabiya b'a fọtaru Ishiya, bụ ọkpara.

²² L'ufu kẹ Izuha b'a fọtaru Shelomọtu. L'ufu kẹ Shelomọtu b'a fọtaru
Jahatu.

²³ L'ufu kẹ Héburonu bụ Jeriya bụ ọkpara; Amariya bụ otsota; Jazẹlu bụ
onye k'ẹto; Jekameyamu aburu onye k'ẹno.

²⁴ L'ufu kẹ Uzẹlu bụ Mayịka. L'ufu kẹ Mayịka aburu Shamiru.

²⁵ Nwunne Mayịka kẹ nwoke bụ Ishiya. Onye shi l'ufu kẹ Ishiya bụ
Zekaráya.

²⁶ L'ufu kẹ Merari bụ: Mahuli; Mushi; mę Beno Jaziya. ²⁷ L'ufu kẹ Merari
bẹ ndu shi l'unwu Jaziya bụ: Beno; Shohamu; Zaku; mę Ibiri. ²⁸ L'ufu
Mahuli bụ Eliyéza. Eliyéza ta mụtađu unwoke. ²⁹ A bya l'ufu kẹ Kishi
bụ nwatibe Kishi, bụ Jerahumẹlu. ³⁰ L'ufu kẹ Mushi bụ: Mahuli; Eda; mę
Jerimọtu.

Ndu ono bukota ndu eri Lívayi l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu.

³¹ Ẹphebedua bẹ tųkwaruphu ẹnwa; ẹga phụ, ụnwunna ẹphe ndu
eri Ẹronu tųru phụ. Ẹphe nọ l'ifu eze, bụ Dévidi; mę l'ifu Zadọku; mę
Ahimeleku; mę l'ifu ndu ishi ẹnya-ufu ndu achijeru Nchileke ẹja; mę kẹ
ndu Lívayi tųa ẹnwa ono. Ọ bụ ẹge e meru ẹnya-ufu ụnwunna ẹphe
k'ọgurennya bụ ẹge e meru ndu ọphu bụ nwa ta.

25

Ndu egvu

¹ Dévidi yẹle ndu ishi soja eshi l'unwu Ásafu; Hemanu; mę Jedutunu
fọfuta ndu e-gudeje ogumogu; mę une; mę ogele l'ekfuchiru Nchileke.
Ọwaa ẹpha ndu eje ozi ono:

² L'unwu kẹ Ásafu bụ: Zaku; Jósefu; Netanáya; mę Ásharela. Ọ bụ
Ásafu l'onwiya bụ onye ishi ẹphe. Yọ bụru eze bẹ ẹphe nọ l'ẹka ekfuchiru
Nchileke.

³ Ndu ọphu shi l'unwu Jedutunu bụ: Gedaliya; Zeri; Jeshaya; Shimeyi;
Hashabaya; mę Matitíya; ẹphe ishingu. Ọ bụ nna ẹphe Jedutunu bẹ
ẹphe nọ l'ẹka; l'egudeje une l'agụ egvu ekele; mę egvu ajaja; shi ẹge ono
l'ekfuchiru Ojejoje.

⁴ Ndu ọphu shi l'unwu Hemanu bụ: Bukiya; Mataníya; Uziyẹlu;
Shebuwẹlu; Jerimọtu; Hananiya; Hanani; Eliyáta; Gidaliti; Romamiti-Eza;
Joshubekasha; Maloti; Hotiya; mę Mahaziyotu. ⁵ Ndu ono l'ẹphe ha bukota
unwu Hemanu; onye aphujeru eze àphụ. Ọ bụ shita l'ụkwa, Nchileke
kweru iya b'o shi mụshia ẹphe; k'ọphu oo-shi ẹge ono bụru onye ike dụ.
Nchileke bẹ nuru Hemanu ụnwegirima nwoke iri l'ẹno; waa ụnwegirima
unwanyi ẹto.

⁶ Ẹphe shi nọdukota nna ẹphe l'ẹka t'o koshije ẹphe egvu, ẹphe a-nọduje
agụ l'ụlo Ojejoje. Ẹphe egudeje ogele; une; mę ogumogu l'agụ egvu l'ụlo
Nchileke. Ásafu; Jedutunu; mę Hemanu bẹ shi nọdukota eze l'ẹka l'eme
iphe, ọ sụru t'ẹphe meje.

⁷ Iphe, ẹphe dukota; mbụ ndu agụje egvu ono bụ ụkporo madzụ iri l'ẹno
l'ụmadzụ ẹsato.* Ẹphe bukota ndu e ziru k'egvu ono ezizi; bya aburu ndu
k'egvu, aaguru Ojejoje doru ẹnya.

* 25:7 25:7 Iphe ọ bụ bụ 288.

⁸ Ẹphe l'ẹphe ha: nwata l'ogurennya; o-zi-iphe; me ndu ophu eezi ezizi turu enwa l'ehu l'ehu gude kee ozi.

⁹ Enwa k'odungu; b'a turu Asafu; yo daaru Josefu.

K'ebo be daru Gedaliya. Yebedua me unwunna iya; waa unwu iya; ẹphe iri l'ebo.

¹⁰ K'eto daru Zaku; yele unwu iya; me unwunna iya phe; ẹphe iri l'ebo.

¹¹ K'eno daru Iziri yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

¹² K'ise daru Netenaya yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

¹³ K'ishingu daru Bukiya yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

¹⁴ K'esaa daru Jesharela yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

¹⁵ K'esato daru Jeshaya yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

¹⁶ Ke tete daru Mataniya yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

¹⁷ K'iri daru Shimeyi yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

¹⁸ K'iri le nanu daru Azarelu yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

¹⁹ K'iri l'ebo daru Hashabiya yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

²⁰ K'iri l'eto daru Shubayelu yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

²¹ K'iri l'eno daru Matitiya yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

²² Kiri l'ise daru Jeremotu yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

²³ K'iri l'ishingu daru Hananiya yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

²⁴ K'iri l'esaa daru Joshubekasha yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

²⁵ K'iri l'esato daru Hanani yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

²⁶ K'iri le tete daru Maloti yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

²⁷ K'ukporo daru Eliyata yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

²⁸ K'ukporo le nanu daru Hotiya yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

²⁹ K'ukporo l'ebo daru Gidaliti yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

³⁰ K'ukporo l'eto daru Mahaziyotu yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

³¹ K'ukporo l'eno daru Romamiti-eza yele unwu iya; me unwunna iya; ẹphe iri l'ebo.

26

Ndu nche onu-uzo eze-ulo Ojejoje

¹ Owaa ege e gude keshia ndu eche onu-uzo nche ndo-o:

Ndu shi l'ufu Kora bu: Meshelamiya Kore; onye eri Asafu.
² Meshelamiya be mushiru unwoke: Zekaraya bu okpara; Jedyelu aburu otsota; Zebadaya aburu onye k'eto; Jatuniyelu aburu onye k'eno. ³ Elamu bu onye k'ise; Jehohananu aburu onye k'ishingu; Eliyowenayi aburu onye k'esaa.

⁴ Obedu-Edomu mushikwaruphu unwoke: Shemaya bu okpara; Jehozabadu aburu otsota. Jowa bu onye k'eto; Saka aburu onye k'eno;

Netanelu bu onye k'ise; ⁵ Amiyelu aburu onye k'ishingu. Isaka bu onye k'esaa; Peyuletayi aburu onye k'esato; kele Nchileke goru Obedu-Edomu onu. ⁶ Nwatibe Obedu-Edomu; mbu Shemaya mushikwaruphu unwoke, bugbaa ndu ishi l'enya-ufu nna ephe; ke l'ephe bukota ndu tsuru le nwoke. ⁷ Unwegirima ke Shemaya bu: Otuni; Refayelu; Obedu; me Eluzabadu. Unwunna ephe, bu Elihu; me Semakiya bukwaphu ndu tsuru le nwoke.

⁸ Ndu ono l'ephe ha bukota ndu eri Obedu-Edomu. Ephe l'unwu ephe bukota ndu tsuru le nwoke; nweru ike k'oje ozi ono. Ephe du ukporo eto l'umadzu labu; mbu ndu eri Obedu-Edomu ono.

⁹ Meshelamiya nweru unwu; nwekwaruphu unwunna, tsugbaaru le nwoke; ephe iri l'esato.

¹⁰ Hosa, bu onye eri Merari be mushiru unwu. Shimiri bu okpara. E to budu yebdua bu okpara gedegede; ole nna iya wotaru iya mee okpara.

¹¹ Hilikaya bu otsota; Tabalaya bu onye k'eto; Zekaraya aburu onye k'eno. Unwu Hosa l'ephe ha; me unwunna iya be kpakoru du iri l'eto.

¹² Ndu nche ono b'e keshigbaaru l'ege ndu ishi ephe du. Ephe nwegbaaru ozi, ephe eje l'ulo Ojejoje ege ono, unwunna ephe nweru ono.

¹³ Ephe atua enwa l'enya-ufu l'enya-ufu gude keshia onu-uzo ono; nwata l'ogurennya. ¹⁴ Enwa, a turu le k'onu-uzo ophu no laaru uzo enyanwu-ahata be daru Shelemiya. A bya atuaru nwatibe iya, bu Zekaraya enwa; yo daaru iya; mbu k'onu-uzo ophu no l'uzo isheli. Zekaraya bu onye agbarike, nweru egomunggo. ¹⁵ Obedu-Edomu be nk'ia daru l'onu-oguzo ndu ohuda. Yo buru unwu iya be enwa k'ulo, aakwakobeje iphe daru. ¹⁶ Shupimu yele Hosa be enwa k'onu-oguzo ophu no l'uzo enyanwu-ariba be daru yele oguzo Shaleketu, no l'uzo eli eli. Ndu nche owaa; me ndu nche ophu echegba ifu. ¹⁷ L'onu-oguzo k'uzo enyanwu-ahata be ndu Livayi aduje ishinguru l'echel'uboku. L'uzo isheli be ephe aduje eno l'uboku; l'aduje eno l'uzo ohuda l'uboku; l'aduje ebo ebo ulo, aakwakobeje iphe.

¹⁸ A bya l'ogbodufu ono ibyiya ophu no chee ifu l'uzo enyanwu-ariba be aaduje eno l'uzo; bya adu ebo l'echel'ogbodufu ono gedegede.

¹⁹ Ono bu ege e kekashiru ndu nche onu-oguzo ono ndono; mbu ndu eri Kora waa Merari.

Ulo eku k'ulo Nchileke

²⁰ O bu ndu Livayi ibe ephe; be ulo eku k'ulo Nchileke no l'eka; me l'ulo eku k'eka aakwakobeje iphe, e doberu nsọ. Onye bu ishi ephe bu Ahija. ²¹ A bya le ndu ufu Ladanu; mbu ndu eri Geshonu ono ndu ophu shi l'eri Ladanu; ndu ophu bugbaa ishi l'enya-ufu Ladanu ke Geshonu be bu: Jehiyeli. ²² Jehiyeli bu nna Zetamu. Nwunne Zetamu aburu Jowelu. O bu ephe; be eku k'ulo Ojejoje no l'eka.

²³ A bya le ndu ufu ke Amuramu; ke Izuha; ke Hebironu; me ke Uziyelu be bu: ²⁴ Shebuwelu bu onye ishi eku ono. Shebuwelu bu onye eri Geshomu Mosisu. ²⁵ A bya l'unwunna iya le ndu ufu ke Eliyeza: Eliyeza bu nna Rehabiya; Rehabiya aburu nna Jeshaya. Jeshaya bu nna Joramu; Joramu aburu nna Zikiri; Zikiri aburu nna Shelomitu. ²⁶ Yo buru Shelomitu yele unwunna iya b'o no l'eka; mbu eke ono, aakwakobeje iphe, e doberu nsọ ono; mbu iphe ono, eze, bu Devidi; me ndu ishi enya-ufu nna ephe; me ndu ishi unu ndu soja labu l'ukporo iri; ndu ishi ndu soja ukporo ise; me ndu ishi ndu soja odo-waru doberu nsọ ono. ²⁷ Iphe,

ephe gwotaru l'ogu be ephe haru dobe nsọ t'e gude dozia ụlo Ojejoje ono. ²⁸ Iphe bu iphe, Sámelụ, bu onye aphuje àphù doberu nsọ; ophu Sọlu Kishi doberu nsọ; ophu Ábuna Nẹru doberu nsọ; me ophu Jóabu Zeruya doberu nsọ bu Shelomitu yele unwunna iya be eletakota iya enya.

Ndu e yeru l'ishi

²⁹ E shi l'ufu Izuha tya Kenaniya yele unwu iya aka t'ephe buru ndu a-nodu eje ozi, e-ta abudu l'eze-ulo Nchileke. A turu ephe aka t'ephe buru ndu ishi; me ndu ogbo ikpe ke Izurelu.

³⁰ E shi l'ufu Héburonu fofuta Hashabaya; ye l'unwunna iya t'ephe buru ndu eleta ndu Izurelu l'uzo enyanwu-ariba Enyimu Jodanu le k'iphe bu ozi, e jeru Ojejoje; me ozi, eejeru eze. Ephe du unu unwoke eno l'ukporo ise;* bukotaru ndu tsuru le nwoke. ³¹ O bu Jeraya bu onye ishi l'ufu Héburonu, bu iya bu ege e deru iya l'ekwo, e deshuru ege e shi mua ephe l'enya-ufu ephe. L'afa, kwe Dévidi ukporo afa labu, o wataru obu eze b'e nyocharu ekwo bya achofuta l'o nweru ndu eri ono, bu ndu tsuru le nwoke, bu le Jáza le Gíledu. ³² Eze, bu Dévidi afoa Jeraya yele unwunna iya t'ephe buru ndu eleta ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; me nkere-ebo ndu ikfu Manáse l'onodu iphe, eeme l'uzo ke Nchileke; me iphe, eeme l'okfu ehu eze. Ephe du unu unwoke ishingu l'ukporo iri l'ise; bukotaru ndu tsugbaaru le nwoke; butsukwaaruphu ndu ishi l'enya-ufu nna ephe.

27

Ndu soja l'ogbo l'ogbo

¹ Owaa bu epha ndu Izurelu, butsua ishi l'enya-ufu l'enya-ufu; me ndu butsua ishi unu ndu soja labu l'ukporo iri iri; me ndu butsua ishi ndu soja ukporo ise ise; me ndu butsua ndu ishi, ejeru eze ozi l'iphe, laru l'ibiyi ophu e ketaru ephe ye. Yoo buje; ndu ophu eje; ndu ophu ala l'onwa l'onwa jeye afa asugba ishi. Ndu ophu nonu dutsua ukporo unu ugbo eto.*

² Onye ishi ndu soja k'ivuzo; mbu ndu k'onwa odungu bu Jashobeyamu Zabudiyelu. Ndu e keru yeru iya du ukporo unu ugbo eto.† ³ Jashobeyamu shi l'eri Pérezu. Yo buru iya bu onye ishi ndu ishi soja l'onwa k'ivuzo.

⁴ Onye ishi ndu soja l'onwa k'ebọ bu Dodayi, bu onye eri Ahohi. Mikulotu tsokwaphu buru ishi. Ndu nk'ia du ukporo unu ugbo eto.‡

⁵ Onye ishi ndu soja k'eto; mbu l'onwa k'eto bu Benaya Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke aja. Ndu nk'ia du ukporo unu ugbo eto.§ ⁶ Benaya tso le ndu soja ukporo l'iri phu; buru iya bu onye ishi ndu soja ukporo l'iri ono. Nwatibe iya; mbu Amizabadu bu ishi le ndu soja, e keru yeru iya.

⁷ Onye ishi ndu soja k'eno; mbu l'onwa k'eno bu Asahelu; nwunne Jóabu. Nwatibe iya; mbu Zebadaya be mekocharu buru onye ishi l'ozori iya. Ndu nk'ia du ukporo unu ugbo eto.*

⁸ Onye ishi ndu soja k'ise; mbu l'onwa k'ise bu Shamuhutu, bu onye eri Izura. Ndu nk'ia du ukporo unu ugbo eto.†

⁹ Onye ishi ndu soja k'ishingu; mbu l'onwa k'ishingu bu Ira Ikeshi, bu onye eri Tékowa. Ndu nk'ia du ukporo unu ugbo eto.‡

* **26:30** 26:30 Iphe o bu bu 1,700. * **27:1** 27:1 Iphe o bu bu 24,000. † **27:2** 27:2 Iphe o bu bu 24,000. ‡ **27:4** 27:4 Iphe o bu bu 24,000. § **27:5** 27:5 Iphe o bu bu 24,000. * **27:7** 27:7 Iphe o bu bu 24,000. † **27:8** 27:8 Iphe o bu bu 24,000. ‡ **27:9** 27:9 Iphe o bu bu 24,000.

¹⁰ Onye ishi ndu soja k'esaa; mbụ l'onwa k'esaa bụ Helezu, bu onye eri Pelonu l'ikfu Ifuremu. Ndu nk'ia dū ukporo unu ugbo eto. §

¹¹ Onye ishi ndu soja k'esato; mbụ l'onwa k'esato bụ Sibekayi, bụ onye eri Husha lẹ Zera. Ndu nk'ia dū ukporo unu ugbo eto.*

¹² Onye ishi ndu soja kẹ tete; mbụ l'onwa kẹ tete bụ Abiyéza kẹ Anatotu; onye ikfu Bénjaminu. Ndu nk'ia dū ukporo unu ugbo eto. †

¹³ Onye ishi ndu soja k'iri; mbụ l'onwa k'iri bụ Maharayi kẹ Netofa, shi l'eri Zera. Ndu nk'ia dū ukporo unu ugbo eto. ‡

¹⁴ Onye ishi ndu soja k'iri 'e nanu; mbụ l'onwa k'iri lẹ nanu bụ Benáya kẹ Piratonu; onye ikfu Ifuremu. Ndu nk'ia dū ukporo unu ugbo eto. §

¹⁵ Onye ishi ndu soja k'iri l'ẹbo; mbụ l'onwa k'iri l'ẹbo bụ Heludayi kẹ Netofa, shi l'enya-ufu Otuniyelu. Ndu nk'ia dū ukporo unu ugbo eto.*

Ndu bugbaa ishi l'ikfu ikfu ndu Ízurelu

¹⁶ Owaa bụ ndu bugbaa ishi l'ikfu ikfu ndu Ízurelu:

Onye bụ ishi l'ikfu Rúbenu bụ Eliyéza Zikiri.

Onye bụ ishi l'ikfu Símiyonu bụ Shefatiya Maaka.

¹⁷ Onye bụ ishi l'ikfu Lívayi bụ Hashabaya Kemuwelu.

Onye bụ ishi l'enya-ufu Éronu aburu Zadoku.

¹⁸ Onye bụ ishi l'ikfu Júda bụ Elihu; nwunne Dévidi.

Onye bụ ishi l'ikfu Ísaka aburu Omuri Máyikelu.

¹⁹ Onye bụ ishi l'ikfu Zébulonu bụ Ishumaya Obedáya.

Onye bụ ishi l'ikfu Náfutali aburu Jeremotu Azuriyelu.

²⁰ Onye bụ ishi l'ikfu Ifuremu bụ Hosáya Azaziya.

Onye bụ ishi lẹ nkere-ẹbo ikfu Manáse aburu Jówelu Pedaya.

²¹ Onye bụ ishi kẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse ophu, bu l'alì Giledu bụ Ido Zekaráya.

Onye bụ ishi l'ikfu Bénjaminu aburu Jasiyelu Ábuna.

²² Onye bụ ishi l'ikfu Dánu bụ Azarelu Jerohamu.

Ono ndu butsua ishi l'ikfu ikfu ndu Ízurelu.

²³ Dévidi bẹ ta gudu ndu ophu nowaru ukporo afa; mee ndu ophu e-ta no-rudua ege ono; kele Ojejoje bẹ kweru ukwa lẹ ya e-me tẹ ndu Ízurelu hatabe l'igwe l'ọ bụ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe. ²⁴ Jóabu Zeruya bẹ wataru ogu ogu ono; tọ gụ-ge iya. Yọ buru kẹ ogu ono, a guru ono bẹ Ojejoje gude tukoshi ndu Ízurelu oke ehu-eghughu iya. Ogu ono b'ẹ te dekwa l'ekwo, e deshuru iphe, e meru nū l'oge kẹ Dévidi.

Ndu ishi lẹ kẹ eze

²⁵ Onye bụ ishi l'ulo-eku eze, akwakọbeje eku eze bụ Azumavetu Adiyelu. Onye bụ ishi ulo, aakwakọbeje eku k'alì ono aburu Jonátanu Uzáya; mbụ ulo eku, notsua lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu; edukfu l'edukfu; me l'ulo-eli ulo-eli.

²⁶ Onye ishi ndu eje ozi egu, bụ iya bụ ndu akọ okfu bụ Ezuri Kelubu.

²⁷ Onye bụ ishi mgbo vayinu bụ Shimeyi kẹ Ráma.

Onye bụ ishi, k'omefuta mee lẹ mgbo vayinu; me k'ẹke aakwakọbeje iya bụ Zabudi kẹ Shifamu.

²⁸ Onye iphe k'oshi olivu; me oshi sikamo okpa ugwu l'uzo enyanwu-ariba, nọ l'eka bụ Bálu-Hananu kẹ Geda.

§ 27:10 27:10 Iphe o bụ bụ 24,000. * 27:11 27:11 Iphe o bụ bụ 24,000. † 27:12 27:12 Iphe o bụ bụ 24,000. ‡ 27:13 27:13 Iphe o bụ bụ 24,000. § 27:14 27:14 Iphe o bụ bụ 24,000. * 27:15 27:15 Iphe o bụ bụ 24,000.

Onye bụ ishi, l'èke eedobeje manụ aburu Jowashi.

²⁹ Onye ishi, eleta elu, akpa nri lẹ Sharónu bụ Shiturayi kẹ Sharónu.

Onye bụ ishi, eleta ẹku ọphu nọ lẹ nsuda nsuda aburu Shafatu Adụlayi.

³⁰ Onye bụ ishi, eleta inya-ivu bụ Obilu k'eri Ishimelu.

Onye bụ ishi, eleta nkakfu-igara aburu Jehudéya kẹ Meronotu.

³¹ Onye bụ ishi, eleta egbu; mę aturu bụ Jazizi kẹ Héga.

Ndu ono l'ephe ha bukota ndu eleta iphe Dévidi ęnya.

³² Nwunne nna Dévidi, bụ Jonátanu bę bụ agbarike iya. Ọ bụ onye ęnya ruru alị; bya aburu o-de-ekwo. Ọ bụ yele Jehiyelu Hakumonu eletaje unwegirima eze ęnya. ³³ Ahitofelu bụ yębedua shi anọduje agbaziru eze ụzo. Hushayi kẹ Aki bụ ęgiri ọnya eze. ³⁴ Jehoyada Benáya yele Abiyáta bụ ephe nọchiru ęnya Ahitofelu ęka.

Jóabu bụ iya bụ onye ishi ndu soja eze.

28

Okwa, Dévidi nmaru l'ęge ee-gude kpua eze-ulo Ojejoje

¹ Dévidi abya ekua ndu ishi Ízurelu ndzuko lẹ Jerúsalemu. O kuru ndu bụ ishi l'ikfu l'ikfu; kua ndu bụ ishi ndu soja l'ogbo l'ogbo ęge ephe ha l'ejeru eze ozi; ndu ishi unu ndu soja labu l'ukporo iri iri; ndu ishi ndu ukporo soja ise ise; ndu eleta iphe eze yele k'unwegirima iya; ndu ishi eleta ẹku eze yele k'unwegirima iya; ndu bụ ishi l'ufu-eze; ndu bụ eze madzu; mę ndu ọphu bụ ike-ka-l'ogu.

² Tọ dọ iya bụ; eze, bụ Dévidi abya egbeshi; vudo evudo; sụ ephe: "Unwunna iya! Ndu nk'iya! Unu ngaberu iya nchi-o! Ya shi vuru iya l'obu tẹ ya kpua ulo ẹke Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje a-nọduje; mbu okpa-oshi, Nchileke a-tukobe okpa. Ya shi kwakobewa k'okpu ulo ono. ³ Obenu lẹ Nchileke suru iya l'ẹ tọ bụdu yębedua a-kpuru iya ulo ono; kẹ lẹ ya lụwaru ọgu; gbuwa madzu l'igwe. ⁴ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu fotaleru iya-a l'onu-ulo nna iya l'oha tẹ ya buru eze ndu Ízurelu gbururu jeye. Ọ bụ iya fotaruru ikfu Júda t'ọ buru ishi; bya eshi l'ikfu kẹ Júda ono fota onu-ulo nna iya. A bya l'unwunna iya; yọ buru yębedua bę dọ iya mma t'o mee ya eze ndu Ízurelu l'ephe ha. ⁵ Ọ nuru iya unwu l'igwe. Yọ buru l'unwu iya ono b'o shi fota Sólomonu t'ọ nọdu l'aba-eze k'alị-eze Ojejoje; chia ndu Ízurelu.

⁶ "Ojejoje asu mu: 'L'ọ kwa nwatibe mu Sólomonu a-kpuru iya ulo; mę ogbodufu iya; kẹle ya fọtawaru iya t'ọ buru nwa iya; yębedua aburu nna iya. ⁷ Ya e-me tẹ alị-eze iya nguru anguru jeye lẹ tutu yoyo; m'ọ -buru-a l'oo-meje ekemu iya; mę iphe ya, tọru okpa iya ęge ono, oome iya nta-a ono.'

⁸ "Iphe, ya ekfuru unu l'ifu ndu Ízurelu l'ephe ha, bụ iya bụ edzudzu oha kẹ Ojejoje; tẹmanu bę ya ekfukwa iya phu tẹ Ojejoje nua ya; bụ t'unu zia ęnya l'alị; meje iphe, Ojejoje turu l'ekemu; k'ọphu unu e-nweru alị oma-wa; unu ahaaru iya unwegirima unu, bụ ndu ọphu etso unu l'azụ t'ọ buru okè-iphe ephe gbururu jeye lẹ tututu lẹ mímimi.

⁹ "Nggubedua, bụ nwa mu Sólomonu; makwaru Nchileke kẹ nna ngu. Nngu egude obu ngu l'ọ ha; mę uche ngu l'ejeru iya ozi; kẹ l'ọo Ojejoje enyochaje obu; iphe, madzu riru l'oriri l'edokotaje iya ęnya. I -chọo ya; bę ii-phu iya. Ole; ọ -buru l'i gwoberu iya bę ọo-jikakwa ngu jeye lẹ tututu lẹ mímimi. ¹⁰ Kwabekwaphu ęnya nta-a; kẹle Ojejoje fọtawaru ngu t'i kparu iya ulo, a-buru ẹke-du-nso. Shihulekwaphu ike jee ozi ono."

¹¹ Tọ dọ iya bụ; Dévidi eworu nwonyonyo ụlo, aa-kpụ dọ-kfube l'ọnu eze-ulo ono woru nọ nwatibe iya; mbụ Sólomọnu; nụkwa iya phụ nwonyonyo ẹge ụlo ono a-dụ: nwonyonyo m̀kpù ẹke aa-kwakọbeje iphe l'ulo ono; mę ime ụlo k'eli eli iya; mę ụlo k'ime iya; mę k'ẹke aa-nọduje kfuá ụgwo iphe, dọ ẹji; ¹² bya eworu ẹge nwonyonyo ogbodufu ụlo Ojejoje ono a-dụ nọ iya; mę kę m̀kpù, aa-gba iya mgburumgburu; bya anụ iya k'ulo ẹku k'eze-ulo Nchileke; mę ụlo ẹku, bụ ẹke aa-kwakọbeje iphe, e doberu nsọ. Iphemiphe ọbule ono b'ọ nuru l'ẹge ọ dọ iya l'uche t'a kpua ya. ¹³ Yọ bya ekfua ẹge ee-gude keshia ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi; bya ekfua k'ozí, eejekota l'ulo Ojejoje; mę k'ivu, ee-gude eje ozi l'ulo Ojejoje ono. ¹⁴ Yọ bya ekoshi ẹra mkpọla-ododo, e-dzu ome iphe eeme lę mkpọla-ododo; bya ekoshi ẹra mkpọla-ọcha, e-dzu ome iphe, eeme lę mkpọla-ọcha; mbụ ọphu ee-gude eje ozi, dọ iche iche. ¹⁵ Yọ bya ekoshi ẹra mkpọla-ododo, ee-gude kpushia iphe, aatukobeje urọku, e meshiru lę mkpọla-ododo; mę kę urọku l'onwiya; mbụ ẹge ẹra iphe, aatukobeje urọku ono, a-hagbaa l'ẹhu l'ẹhu; mę kę urọku, a-nọ iya nọ; bya ekoshi ẹra mkpọla-ọcha, ee-gude kpushia iphe, aatukobeje urọku, e meru lę mkpọla-ọcha; mę kę urọku l'onwiya; mbụ ẹge e-gvukwaruphu iphe, aatukobeje urọku ono l'ẹhu l'ẹhu. ¹⁶ Yọ bya ekoshi ẹra mkpọla-ododo, ee-gude kpushia teburu, eedobejeru Nchileke buredi; mę ẹra mkpọla-ọcha, ee-gude mee teburu mkpọla-ọcha. ¹⁷ O koshikwaruphu ẹge ẹra mkpọla-ododo, guru egugu, e-gude mee oji; mę ọphu ee-gude mee eze efere; mę okoro; bya ekoshitsua ẹra mkpọla-ododo, e-gude meshia gbangugbangu mkpọla-ododo l'ẹhu l'ẹhu; koshi ẹra mkpọla-ọcha ọphu e-dzu omeshi gbangugbangu mkpọla-ọcha. ¹⁸ B'ọ bya ekoshi ẹra mkpọla-ododo, a huru l'ọku, e-dzu ome ẹnya-ngweja ínsensu; bya ekoshikwaphu nwonyonyo ụgbo-inya, ee-me lę mkpọla-ododo doberu cherobimu ono, gbasaru ẹbà iya agbasaa gude gbobuta Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono.

¹⁹ “Iphe ono l'ọ ha bę Dévidi suru l'ọo Ojejoje deshíru nọ iya; bya emee t'o doo ya ẹnya ẹge ọo-gbakọta lę nwonyonyo iya.”

²⁰ Dévidi abya ekfukwaaruphu nwatibe iya; mbụ Sólomọnu; sụ: “Shihukpelekwaphu ike; nggu egude ẹka l'obu jee ozi ono. Ba atsukwa egvu; ọphu meji 'atofukwa ngu; kęle Ojejoje, bụ Nchileke; mbụ Nchileke nk'iya bę swikwaru ngu eswiru. Ẹ tọ byadụ bya agharífu l'ẹke ị nọ; ọphu ọ gbadodu ngu jeye teke ozi, nọ l'eze-ulo Nchileke ono a-gvụ. ²¹ Ọgbo ndu achijeru Nchileke ẹja; mę kę ndu Lívayi bę nọwa anono lę k'iphe bụ ozi, eeje ejeje l'ulo Nchileke ono. Ndu nggu l'ẹphe a-gbaru mgba jee ozi ono bụ ndu l'eme ọna l'ọru, dọ iche iche, bụ ndu ozi ono, ehe uhere. Ọ kwaphụ ẹge ono bę ndu bụ ishi; mę ndu Ízurelu kpamukpamu a-nọdu l'emekota iphe, bụ iphe ị suru t'ẹphe meje.”

29

Iphe, a nuru t'e gude kpua eze-ulo Nchileke

¹ Eze, bụ Dévidi abya ekfuru edzudzu ọha ono l'ẹphe ha; sụ: “Lę Sólomọnu; mbụ nwatibe iya ono, Nchileke fọtaru ono bę bụkwadu nwata, ẹ-ta dudu iphe, ọ maru; ozi ono aburu ozi, hanuka l'uru; kę l'eze-ulo ono ta bụdu madzụ bę aakpuru iya; ọ bụ Ojejoje, bụ Nchileke bę aakpuru iya. ² Ya doberu iphe, ee-gude mee k'eze-ulo Nchileke iya ono ẹge ike beru iya. Ya doberu mkpọla-ododo, ee-gude mee iphe, eeme lę mkpọla-ododo; dobe mkpọla-ọcha, ee-gude mee iphe, eeme lę mkpọla-ọcha; dobe ope, ee-gude mee iphe, eeme l'ope; dobe mkpụrukpu-ígwè, ee-gude mee iphe,

eeme lẹ mkpụrụkpụ-ígwè; mẹ oshi, ee-gude mee iphe, eeme l'oshi. Ono kwaphụ ẹge ya kuberu mkpuma ónikùsù mẹ mkpuma, ee-do edodo; mẹ mkpuma, egbugbaa ngerengere; mẹwaru mkpuma, dụ iche iche, vugba oke aswa; mẹ mkpuma mabụlu. ³ Ya anụkwaphu mkpọla-ododo; mẹ mkpọla-ọcha kẹ ẹka iya gèdegede; mbụ l'anụ iya anughata ophu ka ophu mu shi kwakọbehawa t'e gude kpua ụlo nsọ ono; kele k'ulo Nchileke iya ono bẹ ha iya nshinu l'obu. ⁴ Ya a-nụ unu talentu mkpọla-ododo ẹsaa l'ụkporo iri, bụ mkpọla-ododo, shi l'alị Ofi. Ya anụkwaphu unu talentu mkpọla-ọcha iri 'ẹsaa l'ụkporo iri, bụ ophu a hụru; yo gbuchafu egbuchafu, ee-gude wụkota l'eli ụpho-mkpuma ụlo ono. ⁵ Mkpọla-ododo ono bẹ ee-gude mee iphe, eeme lẹ mkpọla-ododo; gude mkpọla-ọcha mee iphe, eeme lẹ mkpọla-ọcha; mẹ iphemiphe ọbule, ndu eme nka emekota. Nta-e; ?bụ onye bẹ oovu evuvu t'o woru onwiya ye l'ojeru Ojejoje ozi ntanụ?"

⁶ Ya ndono; ndu ishi l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu; mẹ ndu bụ ishi l'ikfu l'ikfu; mẹ ndu ishi unu ndu soja labụ l'ụkporo iri iri; mẹ ndu ishi ndu soja ụkporo ise ise; mẹkpọ ndu ishi l'ozi eze abya anụ iphe l'ẹge onye chiru obu iya. ⁷ Iphe, ẹphe nuru t'e gude mee kẹ ụlo Nchileke ono bụ: mkpọla-ododo, dụ unu talentu iri l'ẹbo l'ụkporo iri; ụkporo unu dariku l'unu ise; mkpọla-ọcha, dụ ụkporo unu talentu l'unu ise; ope, dụ ụkporo unu talentu ugbo labụ l'unu ise; mẹ mkpụrụkpụ-ígwè, dụ ụkporo unu talentu ugbo iri l'ẹbo l'unu iri. ⁸ Iphe, bụ onye nweru mkpuma, vugbaa oke aswa bẹ nuru iya t'e dobe l'ulo ẹku eze-ulo Nchileke ono. Yọ bụru Jehiyelu kẹ Geshonu bẹ eleta iya ẹnya. ⁹ Ndu Ízurelu etekota ẹsaa; kele ndu ono b'o vuru evuvu t'ẹphe nụ iphe ono; mbụ l'ẹphe chiru obu ẹphe nụ Ojejoje iphe ono. Eze, bụ Dévidi etekwaaphu ẹsaa nshinu.

Dévidi ekfu anụ Nchileke

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; Dévidi awata oja Ojejoje ajaja l'ifu edzudzu ọha ono; su: "T'ajaja bụru nke ngu; nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ayi Ízurelu jeye lẹ tutu yoyo. ¹¹ Nggube Ojejoje; bẹ parụ apaa. Ike; mẹ ugvu; mẹ ọdu-biribiri aburu nke ngu. Iphemiphe ọbule, nọ l'igwe; mẹ ophu nọ l'eliphe bukota nke ngu. O bụ nggu bụ eze; nggube Ojejoje; bụru nggu bụ ishi iphemiphe ọbule. ¹² Eku yele ọkwabe ugvu bụ nggu b'o shikota l'ẹka. O bụ nggu bụ ishi iphemiphe ọbule; bụru nggu bẹ ike yele ọkpehu nọ l'ẹka. Ome madzụ t'ọ bụru oke madzụ; bụru onye ike nọ bụ nggu b'ọ nọ l'ẹka. ¹³ Nta-a bẹ ẹphe ekele ngu ekele; nggube Nchileke. ẹphe aja ẹpha ngu ono, dụ biribiri ono ajaja.

¹⁴ "Olobu; ?bụ onye bẹ ya bụ; tọo ngunu bẹ ndu nk'ia bụ; kẹ t'ẹphe dụ ike chĩa obu nua iphe ẹge-a? O bụ nggu bẹ iphemiphe ọbule shi l'ẹka; yọ bụru iphe ono, shi ngu l'ẹka ono bẹ ẹphe wotaru bya anụ ngu. ¹⁵ L'ifu ngu bẹ ẹphe bụ ndu mbyamumba; bụru ndu ije; ẹge ono, nna ẹphe shi bụru iya ono. Ndzụ, ẹphe nọ l'eliphe-a bẹ agba phuruphuru l'ọ nwonyonyo; kẹ l'ẹ tọo nọdu jeyewaru. ¹⁶ Nggube Ojejoje, bụ Nchileke; igweligwe iphe ọwaa, ẹphe wofutaru t'e gude kpuaru ngu ụlo-wa, bụ k'ẹpha ngu, dụ nsọ-wa bẹ bukwa l'ẹka ngu b'o shi bya. L'ẹphe ha bukota nggu nwe iya. ¹⁷ Nchileke mu; mu maru l'iileleje obu; yọ bụru obu, guru iphoro bẹ aduje ngu mma. O bụ obu, guru iphoro bẹ ya gude nụkota ngu iphe-a l'ọ ha ẹge ya chiru obu iya. Nta-a bẹ ya phụwaru ndu nk'ia, bụ ndu ophu nọ l'ẹke-a ẹge ẹphe chiru obu ẹphe; gude ẹhu-otso-ena nụ ngu iphe-a. ¹⁸ Byiko Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ayi pẹ, bụ Ébirihamu; mẹ Áyizaku; mẹ Ízurelu; mekwaa tẹ egbe ọriri ono nọdu ndibe ngu l'obu gbururu jeye

lẹ gbururu; nggu emee tẹ obu ẹphe nọdu l'ẹke ị nọ. ¹⁹ Mee tẹ nwatibe mu; mbụ Sólomọnu gude obu iya l'ọ ha meje ekemu ngu; mẹ iphe, ị sụru t'e meje; mẹ iphe, ị tọru ọkpa iya; mbụ t'o mekotaje iphemiphe ọbule ono l'ọ ha; yọ kpua eze-ulo ono, ya dobewaru iphe, ee-gude kpua ya ono.”

²⁰ Ya ndono; Dévidi abya asụ edzudzu ọha ono: “Unu jaa Ojejoje, bụ Nchileke unu ajaja.” Edzudzu-ọha ono atuko jaa Ojejoje, bụ Nchileke ke nna ẹphe ajaja. Ẹphe abya efokota ishi l'ali; baaru Ojejoje ẹja; bya efozitaru eze ishi.

Eeme Sólomọnu eze

²¹ Yo be echile iya; ẹphe egwooru Ojejoje ẹja; gwokwaaru iya phụ ngweja-ukfuru. Ẹphe gburu unu oke-eswi labụ l'ụkporo iri; gbua unu ebyila labụ l'ụkporo iri; mẹ unu aturu labụ l'ụkporo iri yele ngweja-mee, etsojegbaa ya nụ. Ẹphe egwoo ngweja, dụ l'igwe l'okfu ẹhu ndu Ízurelu.

²² Ẹphe egude oke ẹhu-otso-ena ria; ngua l'ifu Ojejoje mbọku ono.

Ẹphe abya emee Sólomọnu Dévidi eze k'ugbo labụ. Ẹphe awua ya manụ l'ifu Ojejoje t'ọ buru onye ishi; Zadọku aburu onye achijeru Nchileke ẹja.

²³ Tọ dụ iya bụ; Sólomọnu abya anọdu l'aba-eze Ojejoje; buru eze l'ozori nna iya, bụ Dévidi. Iphe l'ejeru iya lẹ werewere; ndu Ízurelu l'ẹphe ha l'anuru iya okfu. ²⁴ Iphe bụ ndu ishi; mẹ ndu soja ndu ọphu bụ ike-ka-l'oguphe; mẹ unwu Dévidi l'ẹphe ha atuko ẹka kua eze, bụ Sólomọnu. ²⁵ Ojejoje emee Sólomọnu; yọ buru oke amadụ l'anya ndu Ízurelu kparamkparamu; bya eworu ọdu-biriri k'onye eze ye iya l'ẹhu; mbụ udu iya ọphu ẹ-ta dudu onye eze, vu iya ọzo, nwejeru iya nụ.

Anwuhu Dévidi

(1 Eze 2:10-12)

²⁶ Ono bụ ẹge Dévidi Jesi shi buru eze ndu Ízurelu. ²⁷ Ọ chiru ndu Ízurelu ụkporo afa labụ. Afa ẹsaa b'ọ chiru lẹ Héburonu; chia ụkporo afa l'afa iri l'eto lẹ Jerúsalemu. ²⁸ Ọ nwuhuru teke ọ kahwaru ọkpobe akahu. Ọ karu nka l'ẹhu otso ena; buru onye nweru ẹku; ria ugwu. Nwatibe iya; mbụ Sólomọnu abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya. ²⁹ Iphemiphe ọbule, eze, bụ Dévidi mekotaru; shita l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ekwo, ẹphe deshuru iphe, meru nụ; mbụ Sámelu, bụ onye aphuje àphù; mẹ Nétanu, bụ onye nkfuchuru Nchileke; mẹ Gádu, bụ onye aphuje àphù. ³⁰ E dekotaru ẹge o shi chia ọchichi; mẹ ẹge o gude kpaa ike; mẹ iphe, dakfutakotaru iya nụ; mẹ ọphu dakfutaru ndu Ízurelu; mẹ iphe, dakfutaru ali-eze ono l'ọ ha.

Iphe e meru l'oge ndu Eze k'ẹbo

Sólomọnu arọ mmamiphe

(1 Eze 3:1-15)

¹ Tọ dọ iya bụ; Sólomọnu Dévidi abya akpọo onwiya l'ọ bụ abara l'alị-eze iya. Ojejoje, bụ Nchileke iya eswiru iya ọkpobe eswiru; bya emee ya; yọ bụru oke amadụ.

² Sólomọnu abya ekfuru yeru ndu Ízurelu l'ẹphe ha. Ndu o kfuru yeru bụ ndu ishi, achịgbaa ndu soja, dọ ụnu labụ l'ụkporo iri iri; ndu ishi, achịgbaa ndu soja, dọ ụkporo ise ise; ndu ikpe; mọ iphe, bụ ndu ishi ndu Ízurelu l'ẹphe ha; mbụ ndu bụtsua ishi l'ẹnya-ufu ẹphe. ³ Sólomọnu yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha atugbua jeshia l'ẹke aagwajẹ iphe lẹ Gíbiyọnu; kẹ l'ọo l'ẹke ono bẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko Nchileke nọ; mbụ ono, Mósisu, bụ nwozi Ojejoje meru l'echi-ẹgu ono. ⁴ Dévidi bẹ pafutawaru Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje lẹ Kiriyatu-Jerimu bya edobe l'ẹke o metaru iya; kẹ l'ọ kpọberu iya ụlo-ékwà lẹ Jerúsalemu. ⁵ Ọbule ẹnya-ngweja, Bezalẹlu gude ope mee bẹ nọ lẹ Gíbiyọnu l'ifu ụlo-mkpù Ojejoje. Bezalẹlu bụ nwatibe Úri; Uri aburu nwatibe Huru. Sólomọnu yẹle edzudzu ọha ono achọlahaa Ojejoje l'ẹke ono. ⁶ Sólomọnu abya enyihu ẹnya-ngweja, e meru l'ope; mbụ l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; nọdu l'ifu Ojejoje l'ẹke ono gwoo ụnu ngweja-ukfuru labụ l'ụkporo iri.

⁷ Yo rua l'ẹnyashi; Ojejoje abyakfuta Sólomọnu bya asụ iya: "T'o kfuru ya iphe bụ iphe, ọ chọru tẹ ya nụ iya."

⁸ Sólomọnu asụ Nchileke: "I koshiwaru l'i yeru Dévidi, bụ nna iya obu nshinu; bya emewa tẹ ya bụru eze l'ọzori iya. ⁹ Byiko Ojejoje, bụ Nchileke; tẹ ụkwa ono, i kweru nna iya; mbụ Dévidi medzukwaa; kẹ l'i mewaru tẹ ya bụru eze mkporo-ọha, ha l'ọ bụ ẹja, nọ l'alị-a. ¹⁰ Nuna iya mmamiphe; nggu emee tẹ ya kwaa ẹnya; k'ọphu ya a-dụ ike chia ndu-a; kẹ l'ẹ tọ dudu onye a-dụ ike achikota ndu nke ngu-a, ha nshinu ẹge-a."

¹¹ Nchileke asụ Sólomọnu: "Keshinu ọphu ọ bụ iphe ono bẹ agụ ngu ẹgu l'obu; tị sụ t'a nụ ngu ẹku; m'ọ bụ iphe-enweru; m'ọ bụ t'a kwabeje ngu ugvu; t'ị sụ t'e mee tẹ ndu ịidu ashị nwụshihu; tị sụ t'a nụ ngu ndzụ ogologo; gbahaa t'a nụ ngu mmamiphe; mee t'iphe doje ngu ẹnya; k'ọphu ii-gude iya l'achị ndu nk'ia-a, ya meru t'ị bụru eze ẹphe-wa; ¹² bẹ ya a-nụ ngu mmamiphe ono; mee t'ị kwaa ẹnya. Ya a-nụkwa ngu phụ ẹku; nụ ngu iphe-enweru; mọ ọkwabe-ugvu, ẹ-ta dudu onye eze, nwejeru iya nụ lẹ ndu ọphu vu ngu ụzo; ọphu ọ dukwanu onye eze, bya bya enwe iya nụ lẹ ndu ọphu etso ngu etsotso."

¹³ Tọ dọ ya bụ; Sólomọnu eshi l'ẹke ono, aagwajẹ ẹja lẹ Gíbiyọnu ono nyizita; mbụ l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; yọ bụru iya ọla Jerúsalemu. Yọ bụru eze; wata ọchi ndu Ízurelu.

Ẹku Sólomọnu

(1 Eze 10:26-29; 2 Iphe 9:13-28)

¹⁴ Sólomọnu akụberu onwiya ugbo-inya; mọ ndu agbaru iya iya. O nweru ụnu ugbo-inya ẹto l'ụkporo iri; mọ ụkporo ụnu madzụ l'unu iri, bụ ndu agbajẹ iya nụ. Ndu ono bẹ eze haru dobe lẹ mkpukpu, eedobeje

ugbo-inya; bya enweru ndu ophu o doberu lẹ Jerúsalemu swibe onwiya. ¹⁵ Eze bẹ meru tẹ mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo kuru l'ọ bụ mkpuma lẹ Jerúsalemu; bya emee oshi sida; yọ tuko ekemeke obule dzuru ege oshi sikamo, atukoje alị okpa-ugvu, nọ l'uzo ęnyanwu-ariba dzuru. ¹⁶ Ọ bụ l'alị Íjiputu yele alị Kuwe b'e shi eshije nmataru Sólomonu inya. Yọ buru ndu agbaru eze ngho shi ejeje Kuwe je anmashia ya. ¹⁷ Aswa, ephe shi akfuje gude zua ugbo-inya lẹ Íjiputu bụ unu shekelu mkpọla-ọcha lẹ shekelu mkpọla-ọcha iri. Inya bẹ ephe shi egudeje ukporo shekelu mkpọla-ọcha esaa lẹ shekelu iri nmata. Ephe shikwaphu shi evufuje iya je erishitsua ndu eze ndu Hetu; mẹ kẹ ndu Áramu.

2

Nkwakọ k'okpu eze-ulo Nchileke ono (1 Eze 5:1-18)

¹ Sólomonu abya ekpebua lẹ ya a-kpuru ephe Ojejoje eze-ulo Nchileke; ya a-kpukwaaruphu onwiya ọlo-eze. ² Yọ bya aguta ukporo unu unwoke esato l'unu iri 'ise* t'ephe buru ndu a-nodu evu iphe; guta ukporo unu unwoke ugbo iri† t'ephe buru ndu a-nodu awashi mkpuma l'ugvu ugvu alị ono; bya aguta unu unwoke tete‡ t'ephe buru ndu a-nodu eleta ephe ęnya l'ozino.

³ Sólomonu abya ezia Hiram, bụ eze ndu Táya; sụ iya: “T'ọ bukwaru ege ono, o meru nna iya; mbụ Dévidi; nụ iya oshi sida t'ọ kpua ọlo ebubu iya ono bụ ege oo-meru yebedua. ⁴ Nta-a bẹ ya abya okpuru Ojejoje, bụ Nchileke iya ọlo; doberu iya ęya nsọ t'ọ buru eke aa-kpoje insensu, eshi kwekwekwe oku l'ifu iya; mekwaphu t'e dobeje iya buredi, eedobeje l'ifu Nchileke tekenteke; bya aburu eke ee-gwoje ngweja-ukfuru utsu l'urenyashi; mboku ọtu-ume; mẹ lẹ Aji Onwa Ophungu; mẹ l'ogbaru Ojejoje, bụ Nchileke aji, l'ęge a tugbaaru iya l'oge iya. Iphe ono b'e doberu t'ọ buru ome-l'alị, a-duru ndu Ízurelu gbururu jeyewaru. ⁵ Ọlo ono, ya abya akpukpu ono a-hakwa nshinu; kele Nchileke ayi bẹ kangokotaru iphe bụ agwa ndu ọdo l'ọ ha. ⁶ Obenu; ?bụ onye bẹ dzuru k'okpuru iya eze-ulo Nchileke? Keshinu ophu imigwe; mẹ imigwe ophu kakota l'eli te dzudu iya anodu; ?bụ onye bẹ ya bụ kẹ tẹ ya kpuaru iya ọlo? Ọ bulephu t'a kpua eke aa-kpoje insensu oku l'ifu iya. ⁷ Nta-a bukwa t'i yeri iya onye emeje nka lẹ mkpọla-ododo; mẹ lẹ mkpọla-ọcha; mẹ l'ope; mẹ lẹ mkpurukpu-igwè; bya aburu onye maru ege eegudeje owúú uswuswe; mẹ owúú ododo l'eme nka; mẹ ophu eke urukpu-urukpu. Onye obu a-bukwaruphu onye oyi iphe apyipyi doru ęnya. Yele ndu nk'ia, bụ ndu eme nka, nna iya Dévidi doberu a-tuko l'ęje ozi lẹ Jerúsalemu; mẹ lẹ Júda. ⁸ Nukwa iya phụ oshi sida; oshi payinu; mẹ l'oshi alugumu, shi l'ugvu ugvu Lébanonu; kele ya maru lẹ ndu nke ngu bẹ owaa oshi l'ugvu ugvu Lébanonu doru ęnya. Ndu nk'ia bẹ ephe lẹ ndu nke ngu a-tuko l'ęje ozi ono; ⁹ k'ophu ephe akwakoberu iya oshi ono k'etsubo iya; kẹ l'ulo obu, ya abya akpukpu ophu a-hakwa nshinu; dọ biribiri. ¹⁰ Ndu nke ngu ono, egbu oshi ono bẹ ya a-nu witu, e gweru egwegwe, jiru ukporo unu ekpa ugbo labu l'unu ekpa iri. Ya a-nu ephe balị, jiru ukporo unu ekpa labu l'unu ekpa iri; bya anu ephe ite mee, dọ ukporo unu labu l'unu iri; bya anu ephe ite manu, dọ ukporo unu labu l'unu iri.”

* 2:2 2:2 Iphe o bụ bụ 70,000. † 2:2 2:2 Iphe o bụ bụ 80,000. ‡ 2:2 2:2 Iphe o bụ bụ 3,600.

¹¹ Tọ dọ iya bụ; Hiram, bụ eze ndu Táya abya edee ẹkwo gude yeeru Sólomọnu ọnu; sụ: “Ọ bụ okfu ọ Ojejoje yeru ndibe iya obu kparu iphe o meru t'ị bụru eze ẹphe.” ¹² Hiram ekfukwaaphu; sụ: “T'ajaja bụru kẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; onye meru igwe; mee eliphe; mbụ onye ono, nuru eze, bụ Dévidi nwa, maru iphe; kwaa ẹnya; bya aburu onye iphe edoje ẹnya; t'ọ bụru onye a-kpuru Ojejoje eze-ulo; kpuru onwiya ufu-eze. ¹³ Nta-a bẹ ya eziwa Huramu-Abyi t'ọ bya. Huramu-Abyi bụ nwoke, maru nka; bụru onye iphe, edoje ẹnya. ¹⁴ Ọ bụ nwatibe nwanyi ikfu Dánu. Nna iya bụ onye Táya. Ọ maru ẹge e shi eme nka ọ mkpọla-ododo; mkpọla-ọcha; ope; mkpuru-kpu-ígwe; mkpuma; mẹ l'oshi. Ọ makwaruphu ẹge eegudeje òwúú uswe; òwúú, eke urukpu-urukpu; mẹ òwúú ododo; mẹ ọkpobe ẹkwa-ọcha l'eme nka. Ọ maru ẹge aapyije iphe-apyipyi, dọ iche iche. Iphe bụ ẹrengete, a suru t'ọ mee bẹ oomekotaje. Yele ndu nke ngu, bụ ndu l'eme nka; mẹ ndu eme nka ono, nnajiufu iya, bụ Dévidi, bụ iya bụ nna ngu doberu a-tuko jee ozi ono. ¹⁵ Nta-a bụkwa tẹ nggube onye nwe mu nọ nwaru ndu ozi ngu witu; balị; manu; mẹ mẹe ono, i kfulu okfu iya ono. ¹⁶ Teke ono; ẹphe eje awataru ngu oshi, ị chọkpooru l'ugvu ugvu Lébanonu; sweshia ya esweshi kpoghaa ya eze ẹnyimu; je edobe iya ọ Jọpa, bụ ẹke ọo-nodu; nggu evuta iya lashia Jerúsalemu.”

Aawata ọkpu eze-ulo Nchileke

(1 Eze 6:1-38)

¹⁷ Tọ dọ iya bụ; Sólomọnu abya agwa ndu mbyamumba, bu l'alị Ízurelu ọgu; ẹge ono, nna iya; mbụ Dévidi guru ẹphe ono. Mkpakọ iphe, ẹphe dọ aburu ọkporo unu ugbo iri ọ tete; l'unu unwoke ẹno. ¹⁸ Yo woru ọkporo unu ugbo ẹsato l'unu iri l'ise* dobe t'ẹphe bụru ndu evu iphe, eevu evuvu; dobe ọkporo unu ugbo iri† t'ẹphe bụru ndu l'awa mkpuma l'alị ugvu ono; bya edobe unu tete‡ t'ẹphe bụru ndu ishi, l'eleta ẹnya l'ozi ono; k'ophu ẹphe a-nodu eme tẹ ndu ono jee ozi ẹphe.

3

Sólomọnu akpu eze-ulo Nchileke ono

(1 Eze 6:1-36)

¹ Tọ dọ iya bụ; Sólomọnu awata ọkpu eze-ulo Nchileke ono ọ Jerúsalemu l'ugvu Moriya, bụ ẹke ono, Ojejoje byakfutajeru nna iya; mbụ Dévidi ono; mbụ l'echi ẹke Onanu kẹ Jebusu shi etsuje balị, bụ iya bụ ẹke ono, Dévidi doberu t'a kpua ya ono. ² Ọ bụ l'abalị k'ẹbo l'onwa k'ẹbo l'afa k'ẹno, ọ wataru achichi b'ọ wataru iya akpukpu. ³ Ọwaa ẹge Sólomọnu gude taa ọkpa-ulo ono, aakpuru Nchileke ono l'uzo, e shi atuje iphe l'oge ndiche. Ogologo iya dọ ọkporo ntụ-ọkpa ẹno l'iri; uswe iya adu ọkporo ntụ-ọkpa ọkporo l'iri. ⁴ Nwulo, a kpuru; yọ dọ-kfuru l'onu eze-ulo ono dọ ọkporo ntụ-ọkpa l'iri l'ogologo. Ogologo iya; bẹ yele uswe ulo ono l'onwiya halephu ẹnya-nhamunha. Eli nwulo ono dọ ntụ-ọkpa ọkporo tete. Lime iya bẹ bụ ọkpobe mkpọla-ododo b'o kwekotaru iya. ⁵ Phorokoto ulo ono b'ọ gbakotaru oshi payinu; kwekota iya mkpọla-ododo, guru egugu; bya egude nkfu; mẹ gwogirigwo mengashia ya emengashi. ⁶ O gude mkpuma, vugbaa oke aswa memaa ulo ono emema. Mkpọla-ododo, o yeru l'ulo ono bẹ bụ mkpọla-ododo, shi l'alị Pavayimu. ⁷ O wukotaru mkpọla-ododo l'ulo ono l'ọ ha. Ọ wukotaru iya l'itso; mẹ l'onu ulo ono; mẹ l'oshi-ẹpotu ulo

§ 2:17 2:17 Iphe ọ bụ bụ 153,600. * 2:18 2:18 Iphe ọ bụ bụ 70,000. † 2:18 2:18 Iphe ọ bụ bụ 80,000. ‡ 2:18 2:18 Iphe ọ bụ bụ 3,600.

ono; mękpọ l'ibo iya; bya apyishia cherobimu l'eli oshi-ẹpoto ono. ⁸ Yọ bya akpụta mkpura Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ. Ogologo ọlo ono yele uswe iya; b'ọ kpuru; yọ hakọ ẹnya-nhamunha. Ọ kpuru ogologo iya; yọ dụ ụkporo ntụ-ọkpa l'iri; uswe iya adụ ụkporo ntụ-ọkpa l'iri. Yo kwekota iya mkpọla-ododo, guru egugu, dụ unu talentu l'ụkporo iri. ⁹ Ntu mkpọla-ododo, e gude mee k'ulo ono bẹ era iya dụ shekelu ụkporo labụ l'iri. Ọ wukotakaruphu mkpọla-ododo l'ulo k'eli iya.

¹⁰ Lẹ mkpura Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ ono b'ọ kpuru cherobimu labụ akpukpu dobe; wukota iya mkpọla-ododo. ¹¹ Ẹbà cherobimu ono ẹphe ẹbo kpakoru dụ nkwo-ẹka ụkporo. Ẹbà lanụ; bẹ dụ nkwo-ẹka ise l'ogologo; nọ je asukfuru l'oshi-ẹpoto ọlo ono; nanụ ọphu dụ nkwo-ẹka ise; nọ je asukfuru lẹ nku cherobimu ọphu. ¹² Ẹbà cherobimu ono ọphu; dụ nkwo-ẹka ise l'ogologo; nọ je asukfuru l'oshi-ẹpoto ọlo ono; nanụ ọphu; dụ nkwo-ẹka ise; nọ je asukfuru lẹ nku k'odungu phụ. ¹³ Cherobimu ono bẹ gbasatsuaru ẹbà iya agbasa; yọ dụ nkwo-ẹka ụkporo. Ẹphe evudo chebegbaa ifu lẹ mkpura ono gędegede. ¹⁴ Yọ gude ọwúú, eke urukpu-urukpu; ọwúú uswe; ọwúú ododo; mę ọkpobe ẹkwa ọcha kwee ẹkwa-mgbochi; bya eseshia cherobimu l'eli iya.

Itso, e meru l'ope
(1 Eze 7:15-22)

¹⁵ L'onu ọlo ono b'ọ meru itso labụ gvube. Ọ dutsua ntụ-ọkpa ụkporo labụ l'iri l'ẹbo l'eli; bya emeta ishi itso, dụ ntụ-ọkpa ẹsaa ẹsaa lẹ mkpirikpi iya tukobegbaa l'eli iya iche iche. ¹⁶ Ọ kparu iphe, dụ l'ọ bụ gwogirigwo gangashia l'eli itso ono; bya akpua iphe, dụ l'ọ bụ akpuru ọtara-okumu, dụ ụkporo ise swobetsua lẹ gwogirigwo ono. ¹⁷ Yọ bya egvube itso ono ẹphe ẹbo l'ifu eze-ọlo ono. Nanụ b'ọ gvuberu l'uzo ọhuda ọlo ono; gvube ọphu l'uzo isheli. Ọphu o gvuberu l'uzo ọhuda b'ọ gvuberu Jakinu; gvube ọphu nọ l'uzo isheli Bówazu.

4

Eememashi eze-ọlo Nchileke
(1 Eze 7:23-51)

¹ Tọ dụ iya bụ; yọ bya egude ope meta ẹnya-ngweja, dụ ụkporo ntụ-ọkpa lẹ ntụ-ọkpa iri l'ogologo; ọsaa iya dụ ụkporo ntụ-ọkpa lẹ ntụ-ọkpa iri; eli iya adụ ntụ-ọkpa iri l'ise.

Iphe, e meru l'opu, eeyeje mini
(1 Eze 7:23-26)

² Yọ bya adazee ope adaze; gude meta eze ẹnymu, gbaru mgburumgburu. Igbiri-ọnu iya; dụ nkwo-ẹka iri; dụ nkwo-ẹka ise l'eli. Mgburumgburu iya bẹ kpakoru dụ nkwo-ẹka ụkporo l'iri. ³ Lẹ mkpuli igburu-ọnu iya ono b'a kpupyaiberu iphe, dụ l'ọ bụ oke-eswi dophee ya mgburumgburu. Ọduje iri l'ẹnya nkwo-ẹka lanụ. Oke-eswi ono b'a kporu giriri uzi labụ; e mee ya yele eze ẹnymu mini ono atuko ragbabe. ⁴ Iphe ono, eeyeje mini ono b'a dọberu l'eli oke-eswi iri l'ẹbo. Ẹto bẹ nọ chebe ifu l'uzo isheli. Ẹto ọdo cheberu ifu l'uzo ẹnyanwu-ariba; ẹto ọphu echebe ifu l'uzo ọhuda; ẹto ọphu echebe ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata; ẹphe atuko ghakọta ikè ye l'ime. ⁵ Iphe ono, eeyeje mini ono bẹ igbidigbi iya ha l'ọ bụ ukfukfumu-ẹka. Igburuma-ọnu iya b'e meru; yọ dụ l'ọ bụ ọnu okoro; mbụ l'e meru iya; yọ dụ l'ọ bụ okfukfulike. Mini, alajẹ iya nụ bẹ e-ru iphe,

dụ l'ọ bụ ụnu galọnu mini ọsaa l'ụkporo galọnu iri.* ⁶ O mekwaruphu eze gbangụgbangu iri, e gudeje asa iphe. Ise b'ọ sùberu l'ụzo ọhuda; sùbe ise l'ụzo isheli. O bụ l'eze gbangụgbangu ono; bẹ ọphe asajẹ iphe, e gude eme kẹ ngweja-ukfuru. Iphe phụ, eeyeje mini phụ abụru ẹke ndu achijeru Nchileke ẹja egudje asacha onwẹphe.

⁷ Yọ bya egude mkpọla-ododo meta iphe, aatukobeje urọku ụzo iri dobe l'eze-ulo ono. Yọ buru ẹge a sụru t'e mee ya b'o meru iya. O doberu ise l'ụzo ọhuda; dobe ise l'ụzo isheli. ⁸ Yo mekwaaphu teburu iri dobe l'eze-ulo ono. Ise b'o doberu l'ụzo ọhuda; dobe ise l'ụzo isheli; b'ọ bya egudekwaphu mkpọla-ododo mee ụkporo gbangụgbangu ise.

⁹ Yọ bya emeta ogbodufu kẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ eze ogbodufu; mẹ ibo, ee-yegbaa l'ogbodufu ono. Yo kwekota ope lẹ ibo ono. ¹⁰ Yọ pata eze ọnyimu mini phụ sùbe l'ụzo ọhuda; mbụ l'ụzo ọnyanwu-ahata ụzo ọhuda ulo ono.

¹¹ Iphe ọdo, Hiramụ mefuaru bụ ite; mẹ eze ago; mẹ eze gbangụgbangu.

Iphe, Hiramụ kpụshiru dobe l'eze-ulo Ojejoje

(1 Eze 7:40-51)

Tọ dụ iya bụ; Hiramụ arụkota iphe bụ ọru, ọoruru eze, bụ Sólomọnu l'eze-ulo Nchileke ono; yọ gvụ:

¹² O kpuru itso labụ; mẹ nchị itso labụ, gwọtsuaru agwọgwọ, ọ tukobetsuaru l'eli itso ono; mẹ iphe-akpakpa, dụ ụzo labụ, ọ kparụ gude memashia nchị itso labụ ono, gwọtsuaru agwọgwọ ono; ¹³ mẹ iphe ono, dụ l'ọ bụ akpuru ụtara-okumu, dụ ụnu, o dopheeru iphe akpakpa ono mgburumgburu. O doru iya giriri ụzo labụ lẹ nchị itso ono gude memashia ya ememashi; ¹⁴ mẹ ọ-gba-kperekpere yẹle eze gbangụgbangu, a dobegbaaru l'eli iya; ¹⁵ mẹ eze ọnyimu mini yẹle oke-eswi iri l'ẹbo, a sùberu eze ọnyimu mini ono l'eli; ¹⁶ mẹ ite; mẹ eze ago; mẹ oji; mẹwaru ụnwu ivu ọdo, gbarụ nụ.

Iphe, bụ iphe, Hiramụ-Abyi meshikotaru eze, bụ Sólomọnu lẹ k'eze-ulo Nchileke ono bụ ope, egbugbaa ngerengere b'o gude mekota iya.

¹⁷ Yọ buru l'alị ọra, nọ lẹ phorokoto alị, nọ lẹ mgbaku Súkọtu yẹle Zereda lẹ nsụda Jódanu bẹ eze nọ yotakota ivu ono l'ọ ha. ¹⁸ Sólomọnu bẹ meshiru iphe ono l'igwe; k'ọphu bụ l'era ope, laru iya nụ b'ẹ ta dudu onye maru iya nụ.

¹⁹ Sólomọnu abya emeshikota iphe, nọkota l'eze-ulo Nchileke ono; bụ iya bụ: ọnya-ngweja, e gude mkpọla-ododo mee; mẹ teburu, aatukobeje buredi, dụ nsọ l'ifu Nchileke; ²⁰ mẹ iphe, aatukobeje urọku, e meru l'ọkpobe mkpọla-ododo yẹle urọku, a tukobegbaaru iya t'o nwuje l'ifu Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; ẹge ono, a sụru t'ọ dụ ono; ²¹ mẹ iphe, dụ l'ọ bụ okfukfulike; mẹ urọku; mẹ iphe, e gudeje akpapyata iphe. E mekotaru iya l'ọkpobe mkpọla-ododo; ²² mẹ iphe, apajẹ ọwúú urọku; mẹ eze gbangụgbangu; mẹ ago; mẹ iphe, aagujeru ọku ye. E gudikota ọkpobe mkpọla-ododo mekota iya; mękpo mgbo eze-ulo ono, bụ iya bụ mgbo k'ime mkpura Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; mẹ mgbo k'eze-ulo ono l'onwiya.

5

¹ Ya ndono; ọru Sólomọnu l'eze-ulo Nchileke ono agvulephu; yọ chishia iphe, Dévidi, bụ nna iya doberu iche bya edobe l'ulo ono; mbụ mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; mẹwaru agwa ọdo l'ọ ha. Iphe ono b'o dobekotaru l'ẹke aakwakọbeje ẹku l'ulo Nchileke ono.

* 4:5 4:5 Iphe ọ bụ bụ 17,500.

*Aapabata Okpoko Ogba-ndzụ l'eze-ulo Nchileke
(1 Eze 8:1-9)*

² Tọ dụ iya bụ; Sólomọnu abya ekukoo ndu bụ ọgurenya ndu Ízurelu lẹ Jerúsalemu; mę ndu bụgbaa ishi l'ikfu l'ikfu; mę ndu bụgbaa ishi l'ęnya-ufu ęphe lẹ Ízurelu; t'ęphe shi lẹ Mkpukpu Dévidi, bụ iya bụ Záyọnu pafuta Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono. ³ Yo rua l'oge aji, ęphe agbaje l'ọnwa k'ęsaa; unwoke Ízurelu l'ęphe ha abya edzua l'ifu eze.

⁴ Ndu bụ ọgurenya lẹ Ízurelu edzulephu; ndu Lívayi apalia Okpoko Ogba-ndzụ ono. ⁵ ęphe apata Okpoko Ogba-ndzụ ono; bya afọta Ụlo-Ēkwà Ndzuko; gwotakota iphe, bụ ivu, dụ nsọ, nọ iya nụ. Yọ buru ndu achijeru Nchileke ęja mę ndu Lívayi vutaru iya. ⁶ Eze, bụ Sólomọnu yele edzudzu ọha ndu Ízurelu l'ęphe ha, dzuru l'ęke ono atuko nọdu l'ifu Okpoko Ogba-ndzụ ono l'ęgbushi aturu; mę eswi. Anụ, ęphe gburu b'ę ta tụtọtadu ọnu iya; ta aguta iya aguta.

⁷ Ya ndono; ndu achijeru Nchileke ęja apata Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono bya edobe l'oru ęke, e metaru iya l'ime mkpura eze-ulo ono, bụ iya bụ ęke-Kakọta-odu-Nsọ. ęphe doberu iya lẹ mkpuli ębà cherobimu phụ. ⁸ Cherobimu ono bę gbasaru ębà agbasa l'oru ęke ono, e doberu Okpoko Ogba-ndzụ ono; shi ęge ono kpuchita Okpoko Ogba-ndzụ ono yele mgboro, eegudeje apa iya. ⁹ Mgboro Okpoko Ogba-ndzụ ono bę dụ ogologo k'ọphu bụ l'eeshije l'ọnu ęke-dụ-Nsọ ono l'ele ishishi iya ęke o tsefutaru. Ọle ę te shijekwanu l'azụ ụlo ono phụ iya. ęphe nọkwa-a l'ęke ono jeye ntanụ. ¹⁰ ę tọ dudu iphe, nọ l'ime Okpoko Ogba-ndzụ ono; gbahaa mkpuma labụ, dụ balibali, Mosisu yeru l'ime iya l'ugvu Hórebu; mbụ l'ęke ono, Ojejoje yele ndu Ízurelu gbarụ ndzụ teke ono, ęphe shi l'alị Íjiputu lufuta ono.

*Odu-biribiri Ojejoje
(1 Eze 7:40-51)*

¹¹ Tọ dụ iya bụ; ndu achijeru Nchileke ęja abya eshi lẹ mkpura ęke-dụ-Nsọ ono lufuta. Ndu ono, achijeru Nchileke ęja, bụ ndu ọphu nọ l'ęke ono; bę dobehawaru onwephe nsọ l'ęphe hakọta; ọphu ęphe 'akpadu ishi k'ọgbo ọphu ęphe tsotsua. ¹² Ásafu; mę Hemanu; mę Jedutunu; mę unwu ęphe; mę ndu abubu ęphe; mbụ ọgbo egvu ono, shi l'eri Lívayi l'ęphe ha ono abya evudo l'iku ęnya-ngweja ęke iya k'ęnyanwu-ahata. ęphe eyekota uwe, e meru l'okpobe ękwa ọcha; chiru ogele; mę une; mę ogumogu l'akụ egvu. Ndu achijeru Nchileke ęja adu ụkporo ụmadzu ishingụ atuko tsoru ęphe l'ęgbu ụpyoku. ¹³ Ọda ụpyoku ono; yele olu egvu ndu egvu ono atuko l'awukotalephu nanụ. ęphe egude egvu ono l'aja Ojejoje ajaja; l'ekele iya ekele. ęphe egude ụpyoku; gude ogele; męwaru ngwa-egvu ọdo l'agụ egvu ono. Olu ęphe atuko l'aha gengugengu l'ęke ęphe aja Ojejoje ajaja l'asuje:

“Ọ bụ onye ọma;
n-yemobu iya a-nọje
gbururu jeye lẹ gbururu.”

Tọ dụ iya bụ; urukpu abya eji eze-ulo Nchileke ono; ¹⁴ k'ọphu bụ lẹ ndu ono, achijeru Nchileke ęja ono ta dūhedu ike oje ozi ęphe; kę l'ọdu-biribiri Ojejoje byaru bya eji ụlo Nchileke ono.

6

Okfu, Sólomõnu kfulu
(1 Eze 8:12-21)

¹ Tò dù iya bụ; Sólomõnu asụ: “Lẹ Ojejoje bẹ sụru l'ọo l'urukpu, gbaru ọchi bẹ ya e-buru. ² Ya kpụwaru ngu eze-ulo, dù egvu; ẹke ii-buru gbururu jeye lẹ gbururu.”

³ Ndu Ízurelu ono, dzukoru nụ ono evudo l'ẹke ono; Sólomõnu aghachiru ẹphe ifu; bya agọoru ẹphe ọnu; ⁴ sụ: “T'ajaja buru kẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; mbụ onye ono, gudewa ẹke iya medzua ukwa ono, o kweru nna iya, bụ Dévidi ono; mbụ ukwa ono, o gude ọnu iya kwe iya lẹ teke ono, ọ sụru: ⁵ ‘Lẹ keshinu mbọku ono, ya dufutaru ndu nk'iya lẹ Íjiputu b'ẹ tọ dudu edukfu, nọ l'ikfu Ízurelu kpamukpamu, ya fọtaru t'ọ buru ẹke aakpuru iya tẹ ẹpha iya nọdukwanu l'ẹke ono; ọphu ọ dudu onye ya fọtaru t'ọ buru onye ishi ndibe iya, bụ ndu Ízurelu. ⁶ Ọle nta-a bẹ ya fọtawaru Jerúsalemu t'ọ buru ẹke ẹpha iya a-nọdu; bya afọta Dévidi t'ọ chije ndibe iya, bụ ndu Ízurelu.’

⁷ “Nna iya; mbụ Dévidi b'o shi nọdu l'obu t'ọ kpụaru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu ọlo. ⁸ Obenu lẹ Ojejoje bẹ sụru nna iya; mbụ Dévidi: ‘Keshinu ọphu i shi vuru iya l'obu t'i kpụaru iya eze-ulo b'ọ dukwaa mma l'o shi nọdu ngu l'obu. ⁹ Obenu l'ẹ tọ bụdu nggubedua a-kpụ ọlo ono. Onye akpụ iya nụ bụ nwatibe ngu kẹ nwoke, bụ mee ngu gẹdegede. Ọ bụ onye onanu a-kpụru iya eze-ulo ono.’

¹⁰ “Nta-a bẹ Ojejoje medzuwaru ukwa ono, o kweru ono; kẹle ya lufutawaru bya anọchia ẹnya nna iya; mbụ Dévidi; nọduwa l'aba-eze ndu Ízurelu ẹge ono, Ojejoje kweru ukwa iya ono; ya abyawa bya akpua eze-ulo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu ono. ¹¹ Yọ buru l'ẹke ono bẹ ya doberu Okpoko Ogba-ndzụ; mbụ okpoko ono, e yeru ogba-ndzụ ono, Ojejoje yeke ndu Ízurelu gbaru ono.”

Sólomõnu ekfu anụ Nchileke
(1 Eze 8:22-53)

¹² Tọ dù iya bụ; Sólomõnu evudo l'ifu ẹnya-ngweja Ojejoje l'ifu edzudzu ọha ndu Ízurelu ono; chilia ẹka iya ẹphe ẹbo imeli. ¹³ Sólomõnu gudewa ope meta eli ẹke, eevudoje, ogologo iya dù ntụ-ọkpa ẹsaa lẹ mkpirikpi iya; ụsa iya adụ ntụ-ọkpa ẹsaa lẹ mkpirikpi iya; eli iya adụ ntụ-ọkpa ẹno lẹ mkpirikpi iya. Ẹke o doberu iya aburu l'echi ogbodufu ono. Yọ kfu-koru l'eli iya; gbushi ikpere l'ifu edzudzu ọha Ízurelu ono; bya achị-lia ẹka imeli; ¹⁴ kfulahaa; sụ: “Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu; ẹ tọ dudu Nchileke ọdo, nọnu, dù l'ọ bụ nggubedua l'imigwe mẹ l'eliphe; mbụ nggube onye edobeje ndzụ, nggu lẹ ndu ozi ngu gbaru; l'ekoshije l'i yeru ndu ozi ngu obu; mbụ ndu, gude obu ẹphe l'ọ ha l'etso ụzo ngu. ¹⁵ Nggube onye ono, medzuru ukwa, i kweru nwozi ngu ono, bụ nna iya Dévidi. I gude ọnu ngu kwee ya ukwa; bya egude ẹka ngu medzua ya; ẹge-a, ọ dù ntanụ-a.

¹⁶ “Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; nta-a bụkwa t'i medzufua ukwa ono, i kweru nwozi ngu ono, bụ iya bụ nna iya; mbụ Dévidi; mbụ ukwa ono, i kweru iya; sụ: ‘L'ẹ tọ dudu iphe, e-me tẹ unwu iya nọ-buhu l'aba-eze ndu Ízurelu; m'ọ -buru-a l'ẹphe a-kwabe ẹnya; me ekemu iya; ẹge ono, nggubedua meru ono.’ ¹⁷ Byiko; Ojejoje, bụ

Nchileke kẹ ndu Ízurelu; tẹ ụkwa ono, i kweru nwozi ngu; mbụ Dévidi ono vukotakwa.

¹⁸ “Ọ bu; Nchileke yẹle madzu mmanu; ?ẹphe e-bukotagherua ọ mgboko-a? Igwe; mbụ igwe ọphu kakọta l'eli te dzudu ngu ebubu; ?bụ-chia ụlo ọwaa, ya kpuru-a e-dzu ngu ebubu? ¹⁹ Nggube Ojejoje, bụ Nchileke; ngabenu nchị l'ekfukfu, nwozi ngu ekfu anụ ngu; mẹ aroro, ọoro ngu. Nwaru mkpu ono, nwozi ngu echị l'echiku ngu ono; waa ekfukfu ono, ọ nọ l'ifu ngu l'ekfu anụ ngu ono. ²⁰ Tẹ ẹnya ngu nọdujenu l'ulo-wa: eswe l'enyashi; mbụ l'ẹke-a, ị suru l'ii-me tẹ ẹpha ngu nọdu-wa; k'ọphu ịi-nuje ekfukfu, nwozi ngu gharu ifu l'ẹke-a l'ekfu anụ ngu-wa. ²¹ Nujenu aroro, nwozi ngu; mẹ ọphu ndibe ngu, bụ ndu Ízurelu arọ ngu teke ẹphe cheberu ifu l'ẹke-a l'ekfu anụ ngu. Shikwa l'imigwe, bụ ẹke i bu ebubu nua ya. Nua ya; nggu aguaru ẹphe nvụ l'iphe, ọ ẹji ẹphe.

²² “Ọ -buru l'o nweru onye mesweru ibe iya; a sụ iya t'ọ gua ẹnwa; yọ bya l'ifu ẹnya-ngweja ngu l'ulo-wa bya agua ẹnwa ọbu; ²³ shikwa l'imigwe nua ya; nggu emee iphe, gbaru ngu nụ. Kpee ndu ozi ngu ono ikpe l'onwongu. Onye ọphu ikpe nmaru; nggu anma iya ikpe; tukobe iya iphe, o meru l'ishi. Onye ọphu iswi ọmma; nggu ahaaru iya enge; meeru iya iphe, gbaru iya nụ; kẹ l'ọ bụ onye doberu ẹka ndoo.

²⁴ “Ọ -buru ọ ọhugu ọ-gburu ndu nke ngu, bụ ndu Ízurelu l'ọgu; okfu l'ẹphe mesweru ngu; ọ -buru l'ẹphe bya aghaa umere lakfuta ngu; bya ekulaha ẹpha ngu; nọdu l'ulo-wa kfuru nụ ngu; rọo ngu; ²⁵ shikwa l'imigwe nua iya; nggu aguaru ndibe ngu ono, bụ ndu Ízurelu nvụ l'iphe, ọ ẹji ono, ẹphe meru ono. Nggue eduphuta ẹphe azụ l'alị ono, ị nuru ẹphe ọ nna ẹphe ono.

²⁶ “Ọ -bụ l'a kpo-chiru igweli; mini ajika achichi; okfu l'ẹphe meru ngu iphe, ọ ẹji; ọ -buru l'ẹphe gharu ifu l'ẹke-a; kfuru nụ ngu; kulaha ẹpha ngu; bya agbakuta iphe, ọ ẹji ẹphe ono azụ; kẹ l'i mewaru t'ẹphe jee iphe-ehuka; ²⁷ shikwa l'imigwe nua iya; gbaru ndu ozi ngu, bụ iya bụ ndibe ngu ono, bụ ndu Ízurelu ono nvụ l'iphe, ọ ẹji ọbu. Nggue ezia ẹphe ọzo ọphu vudo nhamunha, ẹphe a-nọdu etso. Nggue emee tẹ mini chịa l'alị ngu ono, bụ alị, ị nuru ndibe ngu t'ọ buru ọkẹ-ipe ẹphe ono.

²⁸ “Ọ -buru l'ọo ẹjo-egu byaru l'alị-a; m'ọ bụ ẹjo o-me-l'ehu; m'ọ bụ iphe, emebyishije nri, a kọru l'okfu; m'ọ bụ ọphu emeje t'ọ tsua evu; m'ọ bụ igube; m'ọ bụ ntaka, atakashije iphe bẹ byaru nụ; m'ọ bụ l'ọo ọhugu ẹphe; bẹ byaru bya ekepheta ẹphe ọ mkpukpu, nọ l'alị ẹphe; mbụ m'ọ -ruhuru; ọ -buru egbe iphe-ehuka, ọ idagha; m'ọ bụ iphe-ememe, ọ idagha bẹ byaru nụ; ²⁹ o -nwekpooru onye machiru ẹka l'uzo ọlo-wa kfuru nụ ngu; m'ọ bụ l'ọo ndibe ngu, bụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha bẹ kfuru nụ ngu; bya aroro ngu; kẹ l'ọo onyenonu maru ẹge oomeberu iya; mẹ ẹge ọotsu-beru iya l'ehu; ³⁰ shikwa l'imigwe, bụ ẹke ono, i bu ebubu ono nua ya. Gbaru ẹphe nvụ; nggu emeeru onyenonu l'ẹge iphe, oome gbaru; keshinu ị maru obu onyemonye ọbule; kẹ l'ọo nggubedua nwenkinyi ngu bẹ maru obu unwu eliphe l'ẹphe ha; ³¹ k'ọphu ẹphe a-nọdu atsụ ngu egvu; l'etso ọzo ngu mboku-mboku jeye ẹge ẹphe a-nọ-bebe l'alị ono, ị nuru nna ayi phe ono.

³² “A bya l'onye bụ onye mba ọdo; mbụ onye ta bụdu onye Ízurelu, bụ ndibe ngu; mbụ onye shi l'ẹke teru ẹnya gude k'ẹpha ngu ono, paru ẹka apaa ono bya; mẹ k'ike ngu ono; mẹ k'iphe ono, ọ biribiri, imegbaa ono; teke onye ono byaru bya aghaa ifu l'ulo-wa kfuru nụ ngu; ³³ shikwa l'imigwe, bụ ẹke ono, i bu ebubu ono nua ya; nggu emeeru onye mba ọdo

ono iphemiphe obule, o rakuru ngu t'i meeru iya; k'ophu ndu mgboko l'ephe ha a-maru epha ngu; shi ege ono tsulahaa ngu egvu ege ndibe ngu, bu ndu Izurelu atsu ngu; mbu epe a-makwaruphu l'ulo-wa, ya kpuru-wa be vu epha ngu.

³⁴ “O -buru le ndibe ngu jeru je etso ndu ohogu epe ugu l'iphe bu eke, i ziru epe; epe -ghawa ifu le mkpukpu-wa, i fotaru-a; me l'ulo-o, ya kpuru ngu-wa; ³⁵ shikwa l'imigwe nu ekfukfu, epe kfuru nu ngu; me l'aroro, epe roru ngu; gbaaru epe odzori.

³⁶ “Teke o bu l'oo iphe, du eji be epe meru ngu; ke l'e to dudu onye e-te emejedu iphe, du eji; ehu -wata ngu oghu eghughu l'eke epe no; nggu eworu epe ye ohogu l'eka; k'ophu bu l'aakpu epe le ndzu laa ali, teru enya; m'o bu eke du ntse; ³⁷ epe -nodu l'ali ono, a kpuru epe le ndzu laa ono; egomunggo alaa epe azu; izimana ala epe azu; epe anodu l'ali ndu ono, kpuru epe le ndzu ono roo ngu; su: ‘L'ephe mewaru iphe, du eji; bya emewa iphe, e-te vudodu nhamunha; mewa akpamara;’ ³⁸ o -buru l'ephe no l'ali ono, a kpuru epe le ndzu laa ono; gude obu epe l'o ha; me ndzu epe l'o ha lakfuta ngu odo; bya aghaa ifu l'ali-a, bu ali, i nuru nna epe-a; mbu le mkpukpu-wa, i fotaru; me l'ulo-wa, ya kpuru ngu-a; kfuru nu ngu; ³⁹ shikwa l'imigwe l'eke ono, i bu ebubu ono nu ekfukfu, epe kfuru nu ngu; me l'aroro ono, epe roru ngu ono; nggu agbaaru epe odzori. Nggu aguaru ndibe ngu ono, mesweru ngu nu ono nvu.

⁴⁰ “Byiko Nchileke iya; te enya ngu noduje ru l'ekfukfu, a no l'eke-a l'ekfu anu ngu; nggu angabejekwa iya phu nchi.

⁴¹ “Nta-a bukwa t'i gbeshi nggube Ojejoje, bu Nchileke; jeshia l'okpoku ngu.

“Gbeshi nggu le

Okpoko Ogba-ndzu ngu ono,

ekoshi l'i bu onye ike ono.

Nggube Ojejoje,

bu Nchileke;

te ndu nke ngu, achijeru Nchileke eja;

bukwaru ndu ee-ye

ndzofuta ege eeyeje uwe-a.

Te ndu bu ndu nke ngu

tekwa eswa l'iphe, du mma,

iimeru epe.

⁴² Byiko Ojejoje, bu Nchileke;

be ewofukwa ifu l'eke onye nke ngu ono,

i teru manu ono no.

Nyatakwa obu ono, i yeru

Devidi, bu nwozi ngu ono.”

7

Eeye Nchileke eze-ulo ono l'eka

(1 Eze 8:62-66)

¹ Solomonu ekfutsulephu nu Nchileke; oku eshi l'imigwe bya ekekota ngweja-ukfuru; me ngweja ndu ophu l'o ha. Odu-biribiri Ojejoje abya eji ulo ono. ² Ndu achijeru Nchileke eja ta du ike bahu l'eze-ulo Ojejoje ono; ke l'odu-biribiri Ojejoje ono jiru iya ejiji. ³ Ndu Izurelu aphulephu oku ono teke o bya; bya aphu odu-biribiri Ojejoje ono, no l'eli ulo ono; dashia;

kpubetsua ifu l'alì l'eli eke e gude mkpuma kpulia akpuli; ephe abalahaaru Ojejoje eja; l'ekele iya ekele; sù:

“Ò bú onye oma;
n-yemobu iya anoje
gbururu jeye lẹ gbururu.”

Eeye eze-ulo ono l'eka Ojejoje
(1 Eze 8:62-66)

⁴ Tò dù iya bú; eze yẹle ndu Ízurelu l'ephe ha atuko gwoo ngweja l'ifu Ojejoje. ⁵ Anụ, eze Sólomonu gburu egbugbu gude gwoo ngweja ono bẹ dù; ukporo unu eswi ugbo labu l'unu iri 'ise;* mẹ aturu, dù unu ukporo iri l'ise.† Eze yẹle ndu Ízurelu l'ephe ha eworu eze-ulo Nchileke ono ye iya l'eka. ⁶ Ndu achijeru Nchileke eja atuko vudogbaa l'eke ephe evudoje. Ono kwaphu ege ndu kẹ Lívayi vudogbaa; gude ngwa-egvu Ojejoje; mbu ngwa-egvu ono, eze, bú Dévidi meshiru dobe t'e gude guje egvu ekele nu Ojejoje, bú iya bú ngwa-egvu ono, o shi egudeje l'agu egvu ekele; asuje: “Lẹ n-yemobu iya anoje gbururu jeye lẹ gbururu.” Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono anodu ghaaru ndu Lívayi ifu; l'egbu upyoku; ndu Ízurelu l'ephe ha atuko vudo evudo.

⁷ Sólomonu edobe echi ogbodufu ono, nọ l'onu eze-ulo Ojejoje ono nsọ. Yọ buru l'eke ono b'ọ nọ gwoo ngweja-ukfuru; mẹ èbà anụ, e gude gwoo ngweja ehu-agu; kẹ l'enya-ngweja phụ, e gude ope mee phụ bẹ ngweja-ukfuru ono; mẹ ngweja nri; mẹ k'èbà anụ ta lakotadu.

⁸ Tò dù iya bú; Sólomonu mẹ iphe bú ndu Ízurelu, ephe l'iya nọ l'eke ono; agbaa aji ono ujiku esaa; mekpọ igweligwe edzudzu oha ono, shi l'onu eke eeshije bahụ lẹ Lebo-Hámatu; je akpaa lẹ nggele Íjiputu ono. ⁹ Yo be mbọku k'esato; ephe enwee ndzuko, dù iche. Ishi iya aburu l'ephe meru kẹ odobe enya-ngweja ono nsọ ujiku esaa; gbaa aji iya ujiku esaa. ¹⁰ Yo be mbọku, onwa esaa gbaru l'ukporo abalì l'abalì ẹto; yọ sù ndu ono t'ephe lakotawaru l'ufu. Ephe egude ehu-otso-ena lashia; k'iphe-oma, Nchileke meru Dévidi; mẹ Sólomonu; mẹ ndibe iya, bú ndu Ízurelu.

Ojejoje eyeru Sólomonu onu
(1 Eze 9:1-9)

¹¹ Lẹ Sólomonu kpụ-getsuaru eze-ulo Nchileke ono; mẹ ufu-eze iya; mbu tuko iphemiphe obule, ọ tuberu k'ememe l'eze-ulo Nchileke ono; mẹ l'ufu-eze iya mekota; ¹² bẹ Ojejoje byakfutaru iya l'enyashi bya asụ iya: “Lẹ ya nuwaru ekfukfu, i kfuru nu iya; bya afotawa eke-a t'ọ buru ulo, aa-noduje l'egworu iya ngweja.

¹³ “Ò -buru lẹ ya swọ-chiru igweli tẹ mini ba chi; m'ọ bú lẹ ya zifuru igube t'ọ bya atuko iphe, nọ l'alì mebyishia; m'ọ bú lẹ ya zifuru ejo ome-l'ehu bya atuaru ndibe iya; ¹⁴ ọ -buru lẹ ndibe iya ono, bú ndu eeku l'alaru epha iya ono bẹ wozitaru onwephe alì; kfuru nu iya; chọo ifu iya; bya agbanwee; haa ejo iphe, ephe eme bẹ ya e-shikwaa l'imigwe nua ekfukfu, ephe ekfu anụ iya; gvaru ephe nvu l'iphe, dù eji ephe; mee t'alì ephe mehuje iphe. ¹⁵ Nta-a bẹ enya iya; mẹ nchì iya a-noduje l'ekfukfu, eekfu anụ iya l'eke-a. ¹⁶ Ya fotawaru ulo-wa; bya edobewa iya nsọ; mewa iya t'ọ buru eke epha ya a-nọ gbururu jeyewaru. Enya iya; mẹ obu iya a-noduje l'eka tekenteke.

¹⁷ “A bya lẹ nggubedua; ọ -buru l'i tsoru ọzo iya ege nna ngu Dévidi tsoru iya; l'eme iphemiphe obule, ya turu ngu l'ekemu; mbu meje iphe, ya

* 7:5 7:5 Iphe ọ bú bú 22,000. † 7:5 7:5 Iphe ọ bú bú 120,000.

toru okpa iya; me l'ome-l'ali iya; ¹⁸ be ya e-me te onodu ngu nguru anguru l'aba-eze ono; ege ono yele nna ngu; mbu Dévidi gbaru iya le ndzu teke ono, ya suru iya: 'Le to nwedu iphe, e-me te b'i nwejeru onye a-ndu achi ndu Izurelu.'

¹⁹ "Ole; o -buru l'unu gbakutaru azu; gwobe ome iphe, ya toru unu okpa iya; me ekemu, ya turu unu; je agwalahaa agwa odo; l'abaru ephe eja; ²⁰ be ya a-vukwa ndu Izurelu l'ogbaragba vufu l'ali ono, ya nuru ephe ono; ya amia enya l'ulo-wa, ya doberu onwiya nsọ-a. Ya e-me iya t'o buru iphe, ndiphe e-gude l'anma l'ejo etu; me iphe, ee-gude l'eme iphe ochi. ²¹ Ulo-wa gvuru ege-a be a-buru: onye swetaru nu; yo kpo beru; su: '?Bu ngunu meru iphe Ojejoje meru egbe iphe owaa l'ali-a me l'ulo-wa?' ²² Ndiphe a-su: 'L'oo okfu l'ephe haru Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe; mbu onye ono, dufutaru ephe l'ali Ijiputu ono; ephe anmalahu l'agwa odo; gwalahaa ya; l'abaru iya eja. Oo ya kparu iphe Ojejoje wokfutaru ephe egbe iphe, du eji-a.' "

8

Iphe odo, Sólomonu meshiru

(1 Eze 9:10-28)

¹ Ya ndono; ukporo afa agvudelephu, bu oge, o nataru Sólomonu t'o gude kpua eze-ulo Nchileke ono; me l'ulo nk'ia; ² yo tuko mkpukpu, Hiramunuru iya kpukwashia; bya achiru ndu Izurelu ye t'ephe je ebugbaaru iya. ³ Sólomonu abya ejee ogo le Hamatu-Zoba; je aluta iya. ⁴ Yo kpua mkpukpu Tadumo l'echi-egu; bya akpushia mkpukpu, aakwakobeje iphe le Hamatu. ⁵ Yo bya akpukwaa mkpukpu Betu-Horonu k'eli; me k'ali; kpua ya; yo shihugbaa ike. Yo gude upho-mkpuma* kpu-phekota iya mgburumgburu; bya eye iya onu-oguzo; me mgboro-igwe, eegude aswo-chi iya aswo-chi; ⁶ bya akpua mkpukpu Belatu; kpushia mkpukpu, okwakobeje iphe; me mkpukpu eke ugbo-inya iya anoje; me mkpukpu eke ndu agbaru iya inya e-buru. Sólomonu atukokpo iphemiphe obule ono, o choru akpukpu ono kpushia le Jerusalemu; me l'ugvu ugvu Lebanonu; mekpoo eke no l'ali, ochi l'o ha.

⁷ Ndu bu ndu phoduru nu le ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Perezu; ndu Hevu; ndu Jebusu; mbu ndu ono, e-ta budu ndu Izurelu ono; ⁸ mbu eri ndu ono, phoduru nu l'ali ono; bu ndu ophu ndu Izurelu te gbushidu; be Sólomonu doberu t'ephe buru iya ohu; l'ejeru iya ozi mkpo-nyi-enya. Yo buru ege ephe bu iya ndono jeye ntanu. ⁹ Obenu le ndu Izurelu ta dudu onye ophu Sólomonu meru ohu l'ozi iya. Ephebedua b'o meru ndu soja iya; me ndu ishi ndu soja iya; me ndu ishi ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya. ¹⁰ O bu ephe bu ndu ishi l'ozi Sólomonu. Ephe du ukporo madzu iri l'ebo l'umadzu iri l'achi-zi ndu l'ozi ono.

¹¹ Sólomonu abya eshi le Mkpukpu Dévidi dufuta nwada Fero, oolu bya edobe l'ulo ono, o kpuru iya ono; kele Sólomonu be suru le nyee ya te ebudu l'ulo Dévidi, bu eze ndu Izurelu. Ishi iya aburu l'iphe, bu eke Okpoko Ogba-ndzu ono bahugbaaru be dukota nsọ.

¹² Sólomonu abya egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru l'eli enya-ngweja ono, o kpuru l'ifu ulo ono. ¹³ Ngweja ono; be oogwoje ege o gbaru t'e gwoo ya

* **8:5** 8:5 Upho ke ndu Ikwo; be aagbaje agbagba; ke l'o metashijee o bu upho-oshi. Upho ophu e deru le Bayiburu-a; b'e gudeje mkpuma kpua; k'ophu oo-shihu ike; te ndu ohogu; be eshi iya bata; byaru ndu mkpukpu ono ogo.

l'uboku; mbụ ẹge ekemu Mosisu kfuru t'e gwoje iya mbọku ọtu-ume; mę lę Aji Onwa Ophungu; mę l'uzo aji ęto, aagbaję afa l'afa: bụ iya bụ Aji Buredi, ę te kodu ekoko; mę Aji Ídzù; mę Aji Mkpù. ¹⁴ O tsoru ęge ono, nna iya; mbụ Dévidi tọru ọkpa iya gude ọo ọgbo ndu achijeru Nchileke ęja dobe ęphe l'ozi, ęphe a-nọdu ęje; mę ọgbo kę ndu Lívayi t'ęphe duje l'egvu ajaja; mę t'ęphe yejeru ndu achijeru Nchileke ęja ęka l'ozi ęge ọ gbarụ l'uboku uboku. Yọ bya agbaa ọgbo ndu nche dobegbaa l'ọnu-ọguzo l'ọnu-ọguzo t'ęphe cheje nche; kę l'ọo ęge ono bę Dévidi, bụ onye kę Nchileke tųru iya l'ekemu. ¹⁵ Ophu ọ dudu iphe, eze tųru ekemu iya doberu ndu achijeru Nchileke ęja; mę ndu Lívayi t'ęphe meje, nweru ophu ęphe haru ememe; je akpaa lę k'ęke aakwakọbeje ęku.

¹⁶ Iphe, bụ iphe, Sólomọnu tųberu k'ememe lę k'eze-ulo Ojejoje ono agvu; tsube lę teke a tọru ntọ-l'alị iya jeye teke a kpụ-geru iya. Yọ buru iya bụ l'aakpụ-gee eze-ulo Nchileke ono.

¹⁷ Tọ dų iya bụ; Sólomọnu abya atųgbua jeshia Ezeyọnu-Géba; mę Élatu ophu nọ l'alị Édomu l'iku eze ęnyimu. ¹⁸ Hiramụ eye ndu nk'iya, bụ ndu mahawaru eze ęnyimu ono; ęphe apatatsuaru Sólomọnu ųgbo-mini. ęphe lę ndu kę Sólomọnu atųko kpọru ųgbo ono jeshia Ofi; bya eshi l'ęke ono vulata mkpọla-ododo, dų unu ękpa l'ųkporo labụ l'iri bya akųberu eze Sólomọnu.

9

Eze-nwanyi ndu Sheba akpakfuta Sólomọnu (1 Eze 10:1-13)

¹ Tọ dų iya bụ; eze-nwanyi ndu Sheba abya anụ ęge ępha Sólomọnu ede kfụkafuka; byatashia Jerúsalemu tę ya gude aji, shihuru ike data iya. O chị madzụ l'igwe; chiru inya-ivu, vu manụ, eshigbaa kwękwękwę; igweligwe mkpọla-ododo; mę mkpuma, vugbaa oke aswa. Yọ byakfuta Sólomọnu bya atųko iphemiphe ọbule, nọ iya l'obu kọkotaru iya. ² Sólomọnu asakọta iya aji, ọ jikotaru iya. E tọ dudu aji, ọ jiru Sólomọnu, kpọru iya l'asasa m'ọo nanụ. ³ Eze-nwanyi ndu Sheba ono aphutsua ęge mmamiphe, Sólomọnu hatabe; ęgbe ọlo, ọ kpuru; ⁴ ęgbe nri, oorije; ęgbe oshi, ndu ozi iya anọduje anọdu; ęge ndu ozi iya gude l'ęje ozi; ęgbe uwe, ęphe eyeje l'ęhu; ndu edejeru iya ọnu lę mę; ęgbe uwe, ęphe eyeje l'ęhu; mękpọ ngweja-ukfuru, oogwoje l'ọlo Ojejoje; kpọo beru.

⁵ Yọ sụ eze: “Akọ, ya nọ l'alị ęphe nụ k'iphe, i meshiru; mę kę mmamiphe ngu bę bukota oswi-okfu. ⁶ Ya te shikwa kweta l'akọ ono bę bụ oswi-okfu; jeye nta-a, ya byaru bya egude ęnya iya phukotawa iya-a. Iphe, e kfuru iya lę mmamiphe ngu te gbe kekwa ębo; kę l'i kariru akọ, ya nuru ọkpobe akari. ⁷ O bụlephu lę ndu nke ngu bę iphe kwenukaru! Iphe kwękwaru ndu, l'ęjeru ngu ozi; mbụ ndu ono, anoje l'ifu ngu tekenteke l'anụ okfu mmamiphe ngu. ⁸ T'ajaja bukwaru kę Ojejoje, bụ Nchileke ngu; bụ onye ono, bụ l'i dų iya mma meru; yo dobe ngu l'aba-eze iya t'i buru eze l'okfu ęka Ojejoje, bụ Nchileke ngu. O bụ okfu lę Nchileke ngu yeru ndu Ízurelu obu; bya abukwaruphu obu iya t'ęphe shihu ike gbururu jeyewaru meru iphe o meru ngu eze ęphe; k'ọphu ii-me t'ęphe buru ndu doberu ęka ndo; l'ekpe ikpe, mma.”

⁹ Tọ dų iya bụ; eze-nwanyi ono abya eworu ękpa mkpọla-ododo, dų ųkporo ękpa ishingu nų eze; bya anụ iya igweligwe manụ, eshi

kwẹkwẹkwe; mę mkpuma, vugbaa oke aswa. Manu ono, eze-nwanyi ndu Sheba nuru eze Sólomonu ono ta dudu udu iya ophu dujeru ege ono.

¹⁰ Odo aburu le ndu ke Hiram; mę ndu ke Sólomonu, bu ndu ono, evutaje mkpola-ododo l'ali Ofi ono be evutajekwaphu oshi alugumu; mę mkpuma, vugbaa oke aswa. ¹¹ O bu oshi alugumu ono be eze gude meta eke aadzoje okpa l'enyihu eze-ulo Nchileke ono; mę ulo-eze; gudekwa iya phu mee une; mę ogumogu, ndu egvu egudeje agu egvu. Udu oshi alugumu, du ege ono be e ta aphubua l'ali Juda.

¹² Eze Sólomonu anukota eze-nwanyi ndu Sheba ono iphe bu iphe, o suru t'o nu iya; nua ya; karia ophu yebedua nuru eze l'onwiya. To du iya bu; eze-nwanyi aghakobe yele ndu, ejeru iya ozi; yo buru ephe ola ali ephe.

Ekú Sólomonu (1 Eze 10:14-25)

¹³ Mkpola-ododo, abyajeru Sólomonu afa l'afa be era iya aduje unu ekpa mkpola-ododo l'ukporo ekpa iri l'eto le ekpa ishingu; ¹⁴ a gufukwa iphe, eshije l'eka ndu ngho; mę l'eka ndu l'agbaru eze ngho. Ndu eze ndu Arébiya; mę ndu govano ali ono evutajekwaruphu Sólomonu mkpola-ododo; mę mkpola-ocha.

¹⁵ Eze Sólomonu be metaru ukporo iphe iri, haje nshinu, eegudeje egbochi onwonye. Yo buru mkpola-ododo, a kusaru akusa b'o gude mee ya. Mkpola-ododo, alaje le nanu iya aduje unu shekelu labu l'ukporo iri iri. ¹⁶ O gudekwaphu mkpola-ododo, a kusaru akusa meta iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono ke nshii, du ukporo iri l'ise. Mkpola-ododo, alaje le nanu iya aduje ukporo shekelu mkpola-ododo iri l'ise ise. Eke eze doberu iya bu l'ulo ono, e gude oshi, shi l'oswa ugvu ugvu Lébanonu kpua ono.

¹⁷ Ono kwaphu ege eze gude eze-enyi meta aba-eze, ha nshinu; bya ekwekota iya okpobe mkpola-ododo l'eli. ¹⁸ Aba-eze ono be nweru eke aadzoje okpa uzo ishingu; waa okpa-oshi, e meru le mkpola-ododo ye iya t'a tukobeje okpa. E meru iya eke aatukobeje eka uzo ebo; kpua agu labu gvu-betsua l'iphe ono, aatukobeje eka ono ephe ebo. ¹⁹ A kpuru agu iri l'ebo gvube l'eli eke ono, aadzoje okpa, du ishingu ono. Nanu vudo l'ishi lanu; ophu evudo l'ishi iya ophu. E gvubekota iya ege ono l'eke ono, aadzoje okpa ono l'ehu l'ehu. E to nwedu ali-eze odo, e mejeru ege ono odo. ²⁰ Iphe bu iphe, eze Sólomonu egudeje angu iphe be bu mkpola-ododo b'e gude mekota iya. Iphe, bu ngwa, nokota l'ulo ono, e gude oshi, shi l'oswa ugvu ugvu Lébanonu kpua ono bu okpobe mkpola-ododo b'e gude mekota iya. E to nwedu ophu e gude mkpola-ocha mee; ke le mkpola-ocha ta dudu iphe, a guberu iya l'oge ke Sólomonu. ²¹ Eze nwegbaaru ugbo-mini, ephe le ndu ozi Hiram ayije eje Tashishi. Yo buru ugbo lanu l'afa eto be ugbo-mini Tashishi ono alaje; vulata mkpola-ododo; mkpola-ocha; eze-enyi; adaka; mę enwe.

²² Yo buru eze Sólomonu kakota onweru eku; buru iya kakota oma mmamiphe l'iphe, bu ndu eze ndu mgboko kpmukpamu. ²³ Ndu eze ndu mgboko l'ephe ha l'abyaje l'ifu Sólomonu t'ephe nua okfu mmamiphe, Nchileke yeru iya l'obu. ²⁴ Afa l'afa abuje; onye -byatashia; yo gude iphe bya anu iya; mbu iphe, e meru le mkpola-ocha; ophu e meru le mkpola-ododo; uwe-nlokporu; ngwa-ogu; manu, eshi kwẹkwẹkwe; inya; mę inya-mulu. Iphe, aanuje iya be akarije eka akari.

²⁵ Sólomõnu bẹ nweru ẹke, dũ unu iri,* bũ ẹke oodobeje ìnya iya; me ugbo-ìnya iya; bya enweru ukporo unu madzũ l'unu iri,† bũ ndu agbaru iya ìnya. O nweru ndu ophu o doberu lẹ mkpukpu, eedobeje ugbo-ìnya; nweru ndu ophu o swiberu onwiya lẹ Jerúsalemu. ²⁶ Yò buru iya shi buru ishi iphe, bũ ndu eze; tsube lẹ Ẹnyimu Yufurétusu jeye l'alì Filisutayinu; je akpawaru l'ókè-alì onye lẹ ndu Íjiputu. ²⁷ Eze meru mkpola-ọcha; yò kuru l'ọ bũ mkpuma lẹ Jerúsalemu; bya emee tẹ oshi sida dzuru ẹkemeke ọbule l'ọ bũ oshi sikamo, tukuru alì ọkpa-ugvu, nọ l'uzo ẹnyanwu-ariba dzuru. ²⁸ E shi eshije lẹ Íjiputu mewardu alì ndu ọdo l'anmataru Sólomõnu ìnya.

Anwũhu Sólomõnu
(1 Eze 11:41-43)

²⁹ Iphemiphe ọbule ọdo, Sólomõnu mekotaru; shitakpoo l'ishi je akpaa lẹ ngvũcha iya; b'e dekotaru l'ẹkwo-akọ, Nétanu, bũ onye nkfuchiru Nchileke; bya edee ya l'ẹkwo nkfuchiru Ahíja, bũ onye Sháyilo; me l'ẹkwo àphũ Ido, bũ onye aphuje àphũ; mbũ àphũ, ọ phuru lẹ k'ẹhu Jeróbuwamu, bũ nwatibe Nébatu. ³⁰ Sólomõnu bẹ nọru lẹ Jerúsalemu chia ndu Ízurelu ukporo afa labũ. ³¹ Tọ dũ iya bũ; yò nwũhu lakfushia nna iya phe. E lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi, bũ nna iya. Nwatibe iya kẹ nwoke; mbũ Réhobuwamu aburu eze l'ozori iya.

10

Ndu Ízurelu ekwefuru Réhobuwamu ikè
(1 Eze 12:1-20)

¹ Tọ dũ iya bũ; Réhobuwamu atugbua jeshia Shékemu; kele ndu Ízurelu l'ẹphe ha wũwaru jeshia l'ẹke ono t'ẹphe mee ya eze. ² Teke ono bẹ Jeróbuwamu Nébatu nọkwadu lẹ Íjiputu, bũ ẹke ọ gbarũ laa teke ọogbaru eze Sólomõnu ọso. Yò nũa kẹ Réhobuwamu ono; shi lẹ Íjiputu latashia. ³ A bya ezia t'e je ekua Jeróbuwamu. Jeróbuwamu yele ndu Ízurelu l'ẹphe ha abya awũru wũ-kfu Réhobuwamu; je asũ iya: ⁴ "Nna ngu boru ẹphe ivu-ẹra. Nta-a bukwa t'i mee t'ozì mkpọ-nyi-ẹnya ono, nna ngu shi kpabẹ ẹphe ono; me ivu-ẹra ono, o boru ẹphe ono kabaa ọla alì; k'ọphu ẹphe a-nọdu ejeleru ngu-a ozi."

⁵ Réhobuwamu asũ ẹphe: "T'ẹphe lata azũ l'abalì ẹto." Tọ dũ iya bũ; ẹphe awũkashihu.

⁶ Eze, bũ Réhobuwamu ejeshia ọkpata ndu bũ ọgurennya ishi; mbũ ndu ono, shi ejeru nna iya; mbũ Sólomõnu ozi teke ọ nọ ndzũ. Yò bya aji ẹphe: "Nanu ẹge unu sũru tẹ ya yeeru ndu-a ọnu?"

⁷ Ẹphe asũ iya: "Ọ -buru l'ii-nweru obu-ọma l'ẹke ndu-a nọ; l'emereu ẹphe ọhuma; l'ekfuru ẹphe okfu ọma; bẹ ẹphe a-bukwaru ndu ozi ngu gbururu jeyewaru."

⁸ Obenu lẹ Réhobuwamu bẹ jikaru ọnu ono, ndu bũ ọgurennya ono yeru iya. Yo jekfushia unwu-okorọbya, bũ ndu ọgbo iya idzu. Ndu ono bũ ndu l'ejeru iya ozi. ⁹ Yò jì ẹphe: "Nanu ẹge unubẹdua yeru ọnu? Bũ ngũnu bẹ ya e-kfuru ndu-wa, sũru tẹ ya mee tẹ ivu, nna iya boru ẹphe ka ọla alì-a?"

¹⁰ Unwokoro ono, bugbaa unwu ọgbo iya ono asũ iya: "Iphe, ii-kfuru ndu ono, sũru ngu lẹ nna ngu boru ẹphe ivu-ẹra; l'ọo t'i mee ya t'ọ ka

* 9:25 9:25 Iphe ọ bũ bũ 4,000. † 9:25 9:25 Iphe ọ bũ bũ 12,000.

nphe ono bu: le mkpushi-eka-utso ngu be ka igbi karia ukfu nna ngu.*
 11 Le keshinu ophu nna ngu boru ephe ivu-era be ii-me t'o kaba onyi era. Keshinu ophu o bu echachi be nna ngu shi echije ephe; be kwa akpi be ii-gude l'agba ephe.”

12 Ya ndono; yo be le mboku k'eto ono; Jerobuwamu yele ndu Izurelu l'ephe ha abyakfutashia Rehobuwamu odo, bu iya bu ege o kfu ru ephe t'ephe bya le mboku k'eto ono. 13 Eze Rehobuwamu ajika onu ono, ndu k'ogurennya yeru iya l'o jekfuru ephe idzu ono; kfulahaaru ndu Izurelu okfu ehuka ehuka. 14 Yo gude onu, unwokoro phu yeru iya; su ephe: “Le nna iya boru unu ivu-era; ole yebedua e-me t'o kabaa onyi era. Nna iya bu echachi b'o shi echije unu; ole yebedua bu akpi be ya e-gude l'agba unu.”

15 Ophu eze, Rehobuwamu angaduru ndu Izurelu nchi. Yo bukwanuru Nchileke b'o shi l'eka; du ege ono; k'ophu iphe ono, o shi l'onu Ahija ke Shayilo kfu aru Jerobuwamu Nebatu ono a-vukota.

16 Ndu Izurelu l'ephe aphulephu l'eze ta angaduru ephe nchi; bya asu iya:

“?Bu ngunu jiko ephe le Devidi.

?Nanu okè, ephe nweru

l'eke nwatibe Jesi no.

Unube ndu Izurelu;

t'onyenonu yekwa okpa

l'eke o yeru iya!

Nngube Devid;

letaakwaru onu-ulo ngu!”

To du iya bu; ndu Izurelu awukashihu; onyenonu alashia l'ulo-ekwa iya.

17 Yo buwarua ndu Izurelu ophu bu le mkpukpu mkpukpu, no l'ali Juda be Rehobuwamu buru eze ephe.

18 Eze Rehobuwamu abya ezifu Adoniram, bu onye ishi ozi mkpo-nyinya t'o jekfu ndu Izurelu. Yo rua; ndu Izurelu egude mkpuma tugbu ya. Eze Rehobuwamu emee egwegwa; nyikobe ugbo-inya iya gbalaa; yo buru iya ola Jerusalemu. 19 Keshinu teke ono be ndu Izurelu kwefuleruphu ndu onu-ulo Devidi ikè byeye ntanu.

11

Ozi, Shemaya ziru Rehobuwamu

(1 Eze 12:21-24)

1 Rehobuwamu alarulephu Jerusalemu; bya achikobe ndu onu-ulo Juda; me ndu ke Benjaminu; unu unu unwoke ugbo unu l'unu ukporo labu l'unu iri, bu ndu soja, a foru afofo; t'ephe je etso ndu Izurelu ogo; k'ophu ephe a-nataphu ali-eze ono azu nu Rehobuwamu.

2 Obenu le Ojejoje byaru bya ekfuru yeru Shemaya, bu onye ke Nchileke; su iya: 3 “T'o je ekfuru Rehobuwamu Solomonu, bu eze ndu Juda; me iphe bu ndu Izurelu l'ephe ha, bu ndu ophu bu le Juda me le Benjaminu; 4 le Ojejoje suru agha: ‘T'ephe be ejekwa otso unwunna unu phe ogo. T'onyenonu lakwa l'ufu iya je anodu; ke l'o kwa yebedua be iphe ono shi l'eka.’ ” To du iya bu; ephe anu iphe, Ojejoje kfu ru; laphu azu. Ephe te jehe otso Jerobuwamu ogo.

Rehobuwamu akpu Juda; t'o shihu ike

* **10:10** 10:10 Iphe etu-a bu bu le nna iya e-gbe buru iphe ahata l'eke yebedua no.

⁵ Réhobuwamu bu le Jerúsalemu b'o buru; shi l'eke ono kpushia mkpukpu, no l'ali Júda; yo shihu ike; k'ophu oo-gbochi ephe l'ogu. ⁶ Mkpukpu ono, o kpushiru ono bu Bétulehemu; Etamu; Tékowa; ⁷ Bétu-Zu; Soko; Adulámu; ⁸ Gatú; Marésha; Zifu; ⁹ Adorayimu; Lakíshi; Azeka; ¹⁰ Zora; Ajalónu; me Héburonu. Mkpukpu ono bukota mkpukpu, a kpushiru ike l'ali Júda; me l'ali Bénjaminu. ¹¹ O mekwaruphu eke, eedomije onwonye; yo shihugbaa ike; bya achita ndu ishi ndu soja yetsua ya. Yo bya emeta ulo eka aakwakobeje nri; me manu; me mee yetsua ya. ¹² O yekotaru iphe, eegudeje egbochi onwonye l'ogu; me arwa l'iphe bu mkpukpu, nonu; bya emee mkpukpu ono; yo shihugbaa ike okpobe eshihu. Júda; me Bénjaminu abubaruru iya b'o no l'eka.

Ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi larú Júda

¹³ Ya ndono; ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi, nokota l'ali Ízurelu abya aturu íkè yeru iya. ¹⁴ Ndu Lívayi aparú ali eke elu ephe ataje nri; me ali ephe haa; lashia Júda; me Jerúsalemu; ke le Jeróbuwamu yele unwu iya te kwehedu t'ephe chijeru Nchileke eja. ¹⁵ Jeróbuwamu egude eka iya fota ndu e-gwoje eja l'eke aagwaje iphe; me ndu e-gwoje eja nu mkpi yele oke-eswi, o kpushiru dobe. ¹⁶ Iphe, bu ndu doberu obu ephe t'ephe choo uzo ke Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu eshi l'iphe bu ikfu, nonu le Ízurelu wufu tsoru ndu Lívayi jeshia Jerúsalemu; t'ephe gwooru Ojejoje ngweja; mbu Nchileke ke nna ephe. ¹⁷ Ephe emee ali-eze ndu Júda; yo ka oshihu ike; ephe aturu íkè yeru Réhobuwamu Sólomónu afa eto. Ephe l'etsokota uzo, Dévidi; me Sólomónu toru l'ime afa eto ono.

Ndibe Réhobuwamu

¹⁸ Réhobuwamu be luru Mahalatu, bu nwatibe Jerimotu. Jerimotu bu nwatibe Dévidi ke nwoke. Jerimotu ono luru Abihelu, bu nwatibe Eliyabu. Eliyabu bu nwatibe Jesi ke nwoke. ¹⁹ Mahalatu mutaru Réhobuwamu unwegirima unwoke eto: Jewushi; Shemariya; me Zahamu. ²⁰ Réhobuwamu abya alua Maaka, bu nwatibe Abusolomu. Maaka mutaru iya Abija; Atayi; Ziza; me Shelomitu. ²¹ Réhobuwamu bu Maaka, bu nwatibe Abusolomu b'o katsua oyeru obu l'iphe, bu unyomu iya l'ephe ha; mbu jeyewaru l'unwanyi ndu ophu bu nnufu iya phe. O luru unwanyi iri l'esato; bya enweru ukporo unwanyi eto, bu ndu ophu bu nnufu iya phe. O mutaru ukporo unwoke l'unwoke esato; bya amuta ukporo unwanyi eto.

²² Yo buru Abija, bu nwatibe ke Maaka b'o turu eka t'o buru onye ishi l'eke unwanna iya phe no; ke l'oo ya be oome te ya mee eze. ²³ O meru l'o bu onye maru iphe; bya edokaa unwu iya; ephe edzuru ali Júda; me ke Bénjaminu; mbu le mkpukpu ono, a kpuru; yo shihugbaa ike ono; l'anuje ephe nri k'etsutsu iya; bya alushigbaaru ephe unwanyi l'igwe.

12

Shishaku abyarú Jerúsalemu ogu
(1 Eze 14:25-28)

¹ Eka abya eshihulephu Réhobuwamu ike l'ochichi iya; yele ndu Ízurelu l'ephe ha agwoke ekemu Ojejoje. ² Yo rua l'afa, kwe Réhobuwamu afa ise, k'ophu o duberu buru eze; Shishaku, bu eze ndu Íjiputu abyatashia ogu le Jerúsalemu; kele ndu Ízurelu te evudoshihedu ike l'eke Ojejoje no. ³ O chi

unu ugbo-inya eto;* me ndu agbaje inya, du unu umadzu ugbo ukporo l'esaa l'unu iri† bya ogu ono. Ndu yele iya shi Ijiputu yiru bya ogu ono bu 'aguta aguta ndu Libiya; ndu Sukimu; me ndu Itiyopiya. ⁴ Yo nakota iphe, bu mkpukpu, a kpushiru ike le Juda; mbu jee jee jeruta Jerusalemu.

⁵ To du iya bu; Shemaya, bu onye nkfuchiru Nchileke abyakfuta Rehobuwamu; yele ndu ishi ndu Juda l'eke ephe dzuru le Jerusalemu; ke l'ephe agbaru Shishaku oso. Yo su ephe: "Owaa iphe, Ojejoje ekfu: 'Unu pawaru iya haa; o bu iya meru iphe, yebedua paru unu haaru Shishaku.'"

⁶ Ya ndono; ndu ishi ndu Izurelu ono; waa eze abya ewozita onwephe ali; su: "Ojejoje be iswi dukwa mma."

⁷ Ojejoje aphulephu l'izimana lawaru ephe azu; byakwa bya ekfuru yeru Shemaya; su iya: "Keshinu izimana lawaru ephe azu be ya te emebyishedu ephe; ya e-mechia t'a anafuta ephe. Ya te eshiedu Shishaku l'eka tukoshi Jerusalemu oke ehueghughu iya. ⁸ Obenu l'ephe a-nodu Shishaku l'eka; k'ophu ephe a-maru iphe, du iche l'ojeru yebedua ozi; l'ojeru ndu eze ndu ali odo ozi."

⁹ Ya ndono; Shishaku, bu eze ndu Ijiputu abyatashia ogu le Jerusalemu; bya evukoo eku, no l'ulo Ojejoje; me eku, no l'ufu-eze. Yo vua iphemiphe obule; mbu chia chia iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono, Solomonu gude mkpola-ododo kpushia ono. ¹⁰ To du iya bu; eze, bu Rehobuwamu abya egude ope kpushia iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono odo gude dochia enya iya ophu; woru iya ye ndu ishi ndu eche onu eke eeshije abahu l'ufu-eze nche l'eka; t'ephe letaje iya enya. ¹¹ Yo buje teke eze eje l'ulo Ojejoje; ndu nche ono aparu iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono tsoru iya. Teke e metsuaru; ephe ewolata iya azu bya edobe l'ulo-nche.

¹² O bu teke ono, izimana laru Rehobuwamu azu ono be ehueghughu Ojejoje ono lufuru l'eke o no; k'ophu bu l'e to mehedu iya t'o buru kpurupyata; onodu abyakwaphu bya adu mma le Juda.

Anwuhu Rehobuwamu

¹³ Eze, bu Rehobuwamu akpo onwiya l'o bu abara le Jerusalemu; wata achichi. Iphe o gbaru bu ukporo afa ebo l'afa lanu teke o wataru achichi. Yo chia afa iri l'esaa le Jerusalemu, bu iya bu mkpukpu ono, Ojejoje fotaruru l'ikfu Izurelu t'o buru ono. Epha nne iya bu Neema; onye Amonu. ¹⁴ O meru iphe, du eji; ke l'e to wotadu obu iya zibe l'ochi Ojejoje.

Anwuhu Rehobuwamu

(1 Eze 14:29-31)

¹⁵ Iphe, Rehobuwamu mekotaru; shita l'ishi jeye l'ali b'e dekotaru l'ekwo Shemaya, bu onye nkfuchiru Nchileke; me l'ekwo Ido, bu onye aphuje aphu. Rehobuwamu yele Jerobuwamu ta lu-bubua ogu alubu. ¹⁶ Rehobuwamu abya anwuhu lakfushia nna iya ephe. E lia ya le Mkpukpu Dévidi. Abija, bu nwatibe iya ke nwoke abya aburu eze l'ozori iya.

13

Abayija bu eze ndu Juda

(1 Eze 15:1-8)

* 12:3 12:3 Iphe o bu bu 1,200. † 12:3 12:3 Iphe o bu bu 60,000.

¹ L'afa, kwe eze Jeróbuwamu afa iri l'eshato, k'ophu o wataru ochi ndu Ízurelu be eze Abíja wataru ochi ndu Júda. ² O chiru afa eto le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Mikaya; nwatibe Yuriyelu ke Gíbiya.

Abíja yele Jeróbuwamu shi anoduje alu ogu. ³ Abíja abya atugbua jeshia ogu ono; chita ndu soja, du unu unu ugbo labu l'ukporo unu iri,* bukota ndu ike du l'ogu; buru ndu soja, a foru afofo. Jeróbuwamu achita ndu nk'iya, du unu ndu soja ugbo unu ise,† bukwaphu ndu a foru afofo; ephe eje akwaberu Abayíja k'ogu ono.

⁴ To du iya bu; Abíja eje akfu-koru le Ugvu Zemarayimu; l'ali ugvu ugvu Ifuremu; kfushilaha; su: "Nngube Jeróbuwamu; me ndu Ízurelu l'unu ha; unu ngabe nchi-o! ⁵ ?Unu ta madu le Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu gudewa ogba-ndzu, e-te nwedu l'o chihuru echihu woru obu eze ndu Ízurelu nu Dévidi yele ndu eri iya. ⁶ Yo buru iya be Jeróbuwamu Nébatu, bu nwozi Sólomonu Dévidi gbalihuru bya ekwefuru nnajiufu iya íkè. ⁷ Uphodu ndu, bu 'o-ga-le-mkpa phe: mbu ndu bu o-la-l'iyi phe eje eswiphee ya mgburumburu; kwefuru Réhobuwamu Sólomonu íkè; teke Réhobuwamu bukwaduru nwata nshii; to nwe iphe, o mawaru; k'ophu oo-du ike kpofo ephe l'ifu.

⁸ "Nta-a bu iphe, unu tuberu bu t'unu tso ali-eze Ojejoje ogu; mbu ali-eze ono, no l'eka unwu Dévidi ono. Unubedua du l'igwe; temanu unu l'unwu oke-eswi mkpola-ododo ono, Jeróbuwamu meshiru t'o buru agwa unu ono atuko nodu. ⁹ Olobu; ?to buduna-a unu be chishiru ndu achijeru Nchileke eja-a; mbu ndu eri Eronu; me ndu Lívayi; unu egude eka unu dobe ndu egworu unu eja ege ono, ndu ohodo emeje ono? Iphe, bu onye gude oke-eswi yele ebyila esaa bya te ya swaa onwiya eja be abujewaru nu onye egworu agwa ono, e-ta adudu iphe, o bu ono ngweja.

¹⁰ "Obenu l'ayibedua bu Ojejoje bu Nchileke nk'ayi; ayi ta hakwaa ya. Ayi nweru ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu eri Eronu. Yo buru ephe l'ejeru Ojejoje ozi; ndu Lívayi anodu l'eyetaru ephe eka. ¹¹ Iphe bu utsu; me urenyashi, sweru esweswe be ephe egwojeru Ojejoje ngweja-ukfuru; kpo insensu, eshi kwekwekwe oku; bya edoo buredi, eedobeje l'ifu Nchileke l'eli teburu ono, e memaru emema ono. L'urenyashi be ephe eyeje oku l'uroku ono, a tukobeje l'iphe, e meru le mkpola-ododo, aatukobeje uroku ono. Ishi iya aburu l'ayibedua eme iphe, Ojejoje, bu Nchileke ayi choru. Obenu l'unubedua be pawaru Ojejoje haa. ¹² Nchileke be swiru ayi eswiru. Oo ya bu onye ishi ayi. Ndu achijeru iya eja be chiwa upyoku l'abya ogbu opu-ogu l'ishi unu. Unube unwu Ízurelu; unu be etsokwa Ojejoje ogu; mbu Nchileke ke nna unu phe; ke l'e too lakwaru unu."

¹³ Jeróbuwamu be yefuhawaru ndu soja iya; ephe esweta ndu Júda je ekeeru ephe l'azu; Jeróbuwamu phe anodu ndu Júda l'ifu. ¹⁴ Ndu Júda abya aghaa enya; phu le ndu ohogu ono shi ephe l'uzo ifu; shi ephe l'uzo azu. Ephe araku Ojejoje; ndu achijeru Nchileke eja eworu upyoku gbua. ¹⁵ To du iya bu; ndu Júda echia mkpu ogu. Ephe echilephu mkpu ogu ono; Nchileke efefu Jeróbuwamu; me ndu Ízurelu l'ephe ha l'ifu Abíja yele ndu Júda. ¹⁶ Ndu Ízurelu agbaaru ndu Júda oso; Nchileke eworu ephe ye ndu Júda l'eka. ¹⁷ Abíja yele ndu nk'iya emekputa ephe; gbua ephe pyaapya; k'ophu bu le ndu ephe gburu egbugbu le ndu soja ke ndu Ízurelu be du unu ugbo unu ukporo ishinguru l'unu ukporo labu l'iri.‡ ¹⁸ To du iya bu; a

* **13:3** 13:3 Iphe o bu bu 400,000. † **13:3** 13:3 Iphe o bu bu 800,000. ‡ **13:17** 13:17 Iphe o bu bu 500,000.

bya akapyabẹ ndu Ízurelu lẹ teke ono. Ndu Júda emekputa ẹphe; kẹ l'ẹphe dakoberu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ẹphe.

¹⁹ Abíja achipyabe Jeróbuwamu; je anaa ya Bételu; mẹ edukfu edukfu, nọkota iya nụ; yeru Jeshana; mẹ edukfu edukfu, nọkota iya nụ; yeru Efuronu; mẹ edukfu edukfu, nọkota iya nụ. ²⁰ Jeróbuwamu ta dūhe ike nwetabaa ike ọdo l'oge kẹ Abíja. Ojejoje echigbua ya; yọ nwuhu.

²¹ Obenu lẹ Abíja bya akabaa oshihu ike. O luru unwanyi iri l'eno; mụta ukporo unwegirima unwoke ẹbo; l'unwanyi iri l'ishingu. ²² Iphe ọdo, Abíja mekotaru: iphe, o meru; mẹ okfu, o kfuru b'e dekotaru l'ekwo akọ onye nkfuchiru Nchileke, bụ Ido.

14

¹ Tọ dū iya bụ; Abíja anwuhu lakfushia nna iya phẹ. E lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. Esa, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya. L'oge kẹ Ása bẹ alí ono nọru afa iri lẹ nchị-odoo.

Ása bụ eze ndu Júda

² Ása bẹ meru iphe, dū mma; mẹ iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje, bụ Nchileke iya. ³ O woshiru ẹnya ẹke eegwojeru agwa ndu ọhodo ẹja; woshia ẹke ono, aagwajẹ iphe ono; bya akupyashia mkpuma ono, e doberu nsọ ono; gbutsushikwaaphu itso Ashera. ⁴ Yọ bya atọaru ndu Júda ekemu sụ t'ẹphe chọo Ojejoje; mbụ Nchileke kẹ nna ẹphe; mẹ t'ẹphe meje ekemu iya mẹ iphe, ọ sụru tẹ eemeje. ⁵ O wofukwaruphu ẹke aagwajẹ iphe, nọkota lẹ mkpukpu ndu Júda; mẹ l'ẹnya ẹke aakpoje insensu oku, nọ iya nụ. Alí-eze ono anọo lẹ nchị-odoo teke ọochi. ⁶ O kpushiru mkpukpu, a kpuphegbaaru mgburumgburu l'alí Júda; kẹ l'alí ono nọ lẹ nchị-odoo. L'iphe, bụ afa ono l'ọ ha bẹ ọgu ta dakfutadu iya; kẹle Ojejoje meru tẹ nchị dū iya ndoo.

⁷ Yọ bya asụ ndu Júda: “Unu t'ẹphe kpua mkpukpu-a; t'o shihu ike; t'ẹphe gude upho-mkpuma kpupheta iya mgburumgburu; kpushia ya ulo-eli; yekota iya onu-oguzo; mẹ mgboro-ígwè, ee-gudeje agbachi iya agbachi. Alí-wa bẹ bukwađu nk'ẹphe; kẹ l'ẹphe chọru Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; ẹphe achọo ya ẹge ono; yo mewaa to nwe ẹke ọgu shiru dakfuta ẹphe keshinu ono.” Ẹphe akpua ya; yọ gaaru ẹphe.

⁸ Esa bẹ nweru ndu soja, shi l'ikfu Júda, dū ukporo unu unwoke ugbo iri l'esaa l'unu iri,* bụ ndu gudetsua eze iphe, eegudeje l'egbochita onwonye; mẹ arwa. O nweru ndu soja, shi l'ikfu Bénjaminu, dū ukporo unu unwoke ugbo ukporo ọzo iri l'ise.† Ẹphebedua apajẹ iphe, eegudeje egbochita onwonye kẹ nshii; mẹ akfụ. Ẹphe l'ẹphe ha bukota ndu ike-ka-l'ọgu.

Ása mekputaru Zera

⁹ Ya ndono; onye Itiyópiya, eeku Zera abya achita unukurunu ndu soja byakfuta ndu Júda ọgu; chiru ugbo-inya, dū ukporo ugbo iri l'ise;‡ ẹphe awua wuruta Marésha. ¹⁰ Ása phẹ eje Zera phẹ ndzuta k'ọgu ono. Ẹphe abya akpọo k'ọgu ono lẹ nsuda Zefata lẹ Marésha.

¹¹ Ása abya akpọ-ku Ojejoje, bụ Nchileke iya; sụ iya: “Byiko Ojejoje; ẹ tọ dūhekwa onye ọdo, dū l'ọ bụ nggubedua, bụ onye e-yetaru onye ike ta nọdu ẹka tẹ yẹle onye ike nọ lua ọgu. Yetanuru ẹphe ẹka; nggube Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; kẹ l'ọo nggu bẹ ẹphe dakoberu; yọ buru ẹpha ngu bẹ

* **14:8** 14:8 Iphe ọ bụ bụ 300,000. † **14:8** 14:8 Iphe ọ bụ bụ 280,000. ‡ **14:9** 14:9 Iphe ọ bụ bụ 300.

ephē gude l'abakfube igweligwe ndu-a oḡu. Nggūbe Ojejoje; o bu nggu bu Nchileke ephē; be kwekwa te madzu ka ngu ike."

¹² Tò dù iya bu; Ojejoje abya emekputa ndu Itiyópiya ono l'ifu Ása yeḗle ndu Júda. Ndu Itiyópiya ono eye oḡpa l'oso. ¹³ Ása me ndu yeḗle iya yi achia ephē jeye le Géra. E gbushia ndu Itiyópiya ono jeye oḡhu o dudu onye e gbuphodoru. E gwee ephē arakabya l'ifu Ojejoje yeḗle ndu soja iya. Ndu Júda egwoo iphe ephē oḡhu, dù egwu. ¹⁴ Ephē emebyishikota edukfu edukfu, no-pheru Géra mgburumburu; ke le Ojejoje meru; egvu abya ephē l'ehu. Ephē akwaa iphe ndu ono l'okwata; ke l'iphe ee-gwota egwota ha nshinu. ¹⁵ Ephē akwatsushikwaaphu ulo-ékwà ndu eche aturu; kpukoo aturu ephē l'igwe; me inya-ivu ephē. Ephē emetsua; latasha Jerúsalemu.

15

Iphe, Ása doziru edozi

¹ Tò dù iya bu; Ume Nchileke abya Azariya Odeḡu l'ehu. ² Yò lufu jekfushia Ása je asu iya: "Nggūbe Esa; unube ndu Júda; me ndu Bénjaminu l'unu ha; unu ngaberu iya nchi. Ojejoje a-tukwaru ikè yeru unu; m'ò -buru l'unu turu ikè yeru iya. Unu -chò ya be unu a-chò-vu iya. Oḗle unu -haa ya; yò haa unu. ³ O tewaru enya teke ndu Ízureḗlu baberu oḡpobe Nchileke eja; tewa enya, ephē nweberu ndu achijeru Nchileke eja, e-zi ephē iphe; tewa enya, ephē nweberu ekemu, achi ephē. ⁴ Oḗle iphe bu teke ephē no l'iphe-ehuka; ephē -ghakobe lakfuta Ojejoje, bu Nchileke ke Ízureḗlu; mbu chò ya; b'ò yetajeru ephē eka. ⁵ Teke ono b'e to nweḡu onye shi adu-je ike oje ege dù iya mma; t'iphe be eme iya; ke l'iphe, bu ndu bu l'ali ono noḗlephu l'aghaməhu. ⁶ Mba -lufuta; yo jee etso mba oḡhu oḡu; mkpukpu eje etso mkpukpu ibe iya oḡu; ke le Nchileke gude iphe-ehuka, dù iche iche chibe ephē onu l'ali. ⁷ Oḗle; unubeḡu; unu shihukpelekwaphu ike. T'ike ba agvukwa unu; ke l'ozu, unu jeru be ee-bua unu nggo iya."

⁸ Ása anutsulephu okfu ono, Azariya Odeḡu ziru ono; obu esihu iya ike. Yò bya ewofukota ejo agwa, no l'ali Júda; me l'ali Bénjaminu l'ò ha; me ndu oḡhu no le mkpukpu ono, o lutakotaru l'ugvu ugvu ali Ífuremu ono. Yò bya emekwazi enya-ngweja Ojejoje, no l'onu ulo Ojejoje ono.

⁹ Tò dù iya bu; yò chikobe ndu Júda; me ndu Bénjaminu l'ephe ha; me ndu oḡhu shi l'ikfu Ífuremu; me ndu k'ikfu Manáse; me ndu k'ikfu Símiyonu; mbu ndu ono, ephē l'ia bu ono; ke l'igweligwe ephē be bukafuru le Ízureḗlu; wu-kefuta Ása l'ephe phuru le Ojejoje, bu Nchileke iya be swiru iya nu.

¹⁰ Ephē edzua le Jerúsalemu l'onwa k'eto l'afa, kwe Ása afa iri l'ise, o wataru obu eze. ¹¹ Ephē egwooru Ojejoje eja mboku ono. Yò buru anu, ephē kwaru l'okwata be ephē gude gwoo ngweja ono: unu eswi l'ukporo iri l'ise;* me unu aturu iri l'esaa l'ukporo iri.† ¹² Ephē agbaa ndu su l'ephe e-gude obu ephē l'ò ha; me ndu ephē l'ò ha chò Ojejoje, bu iya bu Nchileke ke nna ephē; ¹³ l'onye ta achodu Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízureḗlu be ee-gbu egbugbu: nwata; l'ogurennya; nwoke le nwanyi. ¹⁴ Ephē egude oke olu tua uzu; gude upyoku; me opu ribuaru Ojejoje nte. ¹⁵ Ndu Júda l'ephe ha etee eswa ke nte ono, ephē riru ono; ke l'ephe gude obu ephē l'ò ha ria ya. Ephē akwata oswa chò Nchileke oḡpobe achochò; chò-vu iya. Ojejoje abya emee; nchi adu ephē ndoo eka ebo-ebo.

* 15:11 15:11 Iphe o bu bu 700. † 15:11 15:11 Iphe o bu bu 7,000.

¹⁶ Eze, bụ Ása anafu nne iya, bụ Maaka okwa ke obu nne eze; ke l'oberu ejo agwa, bụ Ashera. Esa egbutsushia itso Ashera ono; nyakwoshia ya ibiribe ibiribe; woru iya je akpo oku le nggele Kidironu. ¹⁷ O bụ oswi-okfu le to wofugedu eke, aagwaje eja le Izurelu; obenu le Ása be obu guru iphoro l'eke Ojejoje no jeye l'ege oo-no-beru. ¹⁸ Yo wota iphe, nna iya doberu nsọ; me iphe, yebedua doberu nsọ bya edobe l'eze-ulo Nchileke; mbu mkpola-ocha; mkpola-ododo; me iphe ndu odo.

¹⁹ Ophu ogu ta dabua odo jeye l'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri 'ise; k'ophu o wataru achichi i.

16

Basha etso ndu Júda ogu (1 Eze 15:17-22)

¹ Yo be l'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri l'ishingu; k'ophu o dberu buru eze; Baasha, bụ eze ndu Izurelu abya etso ndu Júda ogu. Yo je akpu mkpuku Rama; yo shihu ike; k'ophu bụ le to kwe du t'o nweru onye e-shi l'eke iya ke Ása, bụ eze ndu Júda lufu alufu; m'o kwanu bahu abahu.

² To du iya bu; Ása ewota mkpola-ocha; me mkpola-ododo, shi l'eku, no l'eze-ulo Nchileke; me ophu, no l'ufu-eze wojeru eze ndu Áramu, bụ iya bu Bénu-Hadadu le Damásukosu; bya asu iya: ³ "Te nggu l'iya tugbanu buru nanu; ege ono, nna iya yele nna ngu shi tugba ono. Lekwa mkpola-ocha yele mkpola-ododo, ya wataru ngu. Tugbukwaa je emebyia atugba ono, nggu le Baasha, bụ eze ndu Izurelu tugbaru ono; k'ophu oo-paru iya haa."

⁴ To du iya bu; Bénu-Hadadu anata iphe ono, eze, bụ Ása kfuru ono. Yo zifu ndu ishi ndu soja iya; ephe ejeshia ogu le mkpuku, nogbaa l'ali Izurelu. Ephe aluta ndu Ijonu; luta ndu Danu; luta ndu Ebelu-Memu; mewaru iphe, bụ mkpuku eke aakwakobeje iphe l'ali Nafutali l'o ha. ⁵ Baasha anulephu iphe, meru nu; paru okpu mkpuku Rama t'o shihu ike haa; gwobe ozi, o gude l'eka. ⁶ Ya ndono; eze, bụ Ása achita ndu Júda l'ephe ha; ephe eje evua mkpuma yele oshi ono, Baasha shi gude l'akpu Rama t'o shihu ike ono. Yo buru iya be Esa gude kpu Géba; me Mizupa; yo shihu ike.

⁷ Yo buru teke ono be Hanani, bụ onye aphuje aphu byakfutaru Ása, bụ eze ndu Júda bya asu iya: "Keshinu ophu i dakoberu eze ndu Sayiria; ti dakobe Ojejoje, bụ Nchileke ngu; be ndu soja eze ndu Sayiria ono gbafuakwaru ngu l'eka. ⁸ Ndu Itiyopiya; me ndu Libiya; ?to budunua ephe chi ikpoto ndu soja; chiru igweligwe ugbo-inya; me ndu agba iya nu byaru ngu ogu. Obu; ?to budunua l'i dakoberu Ojejoje meru; yo woru ephe ye unu l'eka. ⁹ Enya Ojejoje bukwa o-jedzuru-uwa. Onoduje l'achọ ndu woru obu ephe l'o ha yeru iya t'o mee t'ephe kabaa oshihu ike. I mewaru umere onye eswe. Oo ya bu le tsube nta-a kwaseru be ogu a-nodu etso ngu."

¹⁰ To du iya bu; Ása avoru oku ghua ehụ l'eke onye ono, aphuje aphu ono no; gude iya tu-chia l'oka mkporo; k'iphe ono, o kfuru ono. Yo nweru ndu ono ndu ophu Esa wataru okpa ehụ le teke ono.

Anwuhu Ása (1 Eze 15:23-24)

¹¹ Iphe, Ása mekotaru; shita l'ishi jeye le ngvucha b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Júda; me ke ndu Izurelu. ¹² Yo buru l'afa, kwe Ása ukporo

afa l'afa iri lẹ tete, k'ophu ọ dọberu bọru eze; bẹ iphe-ememe melahaaru iya l'okpa. Iphe-ememe ono abya aka njo. Mbukponu teke ono, iphe ono eme iya ono b'ẹ to chokwa Ojejoje. Yo bọru ndu l'eme ogvu b'ọ cho-chiaru t'ephe yeru iya ẹka. ¹³ To du iya bu; Asa abya anwuhu lakfushia nna iya phe. Yo bọru l'afa, kwe iya ukporo afa labu l'afa lanu, k'ophu, ọ wataru obu eze b'ọ nwuhuru. ¹⁴ Ephe elia ya l'ili, ọ turu doberu onwiya lẹ Mkpukpu Dévidi. Ephe eye iya l'igbe-odzu, a wuru manu, du iche iche, eshigbaa kwekwekwe. Ephe akpobe oku, enwu phophopho gude kwabe iya ogvu.

17

Teke Jehoshafatu bu eze ndu Júda

¹ To du iya bu; Jehoshafatu Esa, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze l'ozori iya. Yo bya emee onwiya; ike akabaa ya adudu ke te ya tso ndu Izurelu ogu. ² Yo dokashia ndu soja lẹ mkpukpu, a kpuru; yo shihugbaa ike l'alí Júda; bya edobe odu ogu l'alí Júda; me lẹ mkpukpu mkpukpu ndu Ifuremu, nna iya, bu Asa natakotaru l'ogu.

³ Ojejoje eswikipeleruphu Jehoshafatu eswiru; ke lẹ teke ọ wataru obu eze b'o tsoru uzo, ochechoroche iya, bu Dévidi. E to tsodu uzo Balu. ⁴ O bu Nchileke ke nna iya b'ọ tsoru; l'eme ekemu iya; ophu o tsodu ẹka ndu Izurelu. ⁵ O bu iya kparu iphe Ojejoje meru te alí-eze ono nguru anguru l'eka Jehoshafatu. Ndu Júda l'ephe ha l'abyaje iya onu iphe; yo bya enweru iphe nshinu; bọru onye aakwabe ogvu. ⁶ O wofutaru obu iya dobe l'ẹke Ojejoje no. Odo aburu l'o wofuru ẹke aagwaje nte; me itso Ashera l'alí Júda.

⁷ Yo be l'afa, kwe iya afa eto, k'ophu ọ dọberu bọru eze; yo zia ndu ishi oru iya, bu Benuhayilu; Obedaya; Zekaraya; Netanelu; me Mikaya; t'ephe je ozi iphe lẹ mkpukpu, nokota l'alí Júda. ⁸ Ndu Lívayi, o yeru ephe bu Shemaya; Netanaya; Zebadaya; Asahelu; Shemiramotu; Jehonatanu; Adónija; Tobayija; me Tobu-Adónija. Ndu ophu bu ndu achijeru Nchileke aja bu Elishama; waa Jehoram. ⁹ Ephe ezikota iphe l'alí Júda; gude ekwo-ekemu Ojejoje ezi iya. Ephe ejekota mkpukpu, nokota l'alí Júda ezi ephe iphe.

¹⁰ Iphe, bu ndu eze ndu alí, bupheru ndu Júda mgburumburu l'ephe ha awata otsu Ojejoje egvu; k'ophu bu l'ephe te etsodu Jehoshafatu ogu. ¹¹ Ndu Filisutayinu aharu wotatsuaru Jehoshafatu iphe; gude mkpola-ocha turu utu nu iya. Ndu Arabu kpataru iya ebyila, du unu iri lẹ tete l'ukporo ise; me mkpi, du unu iri lẹ tete l'ukporo ise.*

¹² Jehoshafatu l'aka ike akaka l'eje; bya akpushia ẹke edomije onwonye; kpushia mkpukpu ẹke aakwakobeje iphe l'alí Júda; ¹³ bya enweru ẹke okwakobeje iphe lẹ mkpukpu, du iche iche, nogbaa l'alí Júda. O nwekwaruphu ndu soja, bu ndu ike-ka-l'ogu lẹ Jerúsalemu. ¹⁴ Qwaa ege e shi doo ephe l'enya-ufu l'enya-ufu: L'ikfu Júda be onye bu onye ishi ndu soja, dugbaa unu labu l'ukporo iri iri† be bu Aduna. Ndu soja, ochi du ukporo unu ndu soja ugbo ukporo l'iri l'esa l'unu iri.‡ ¹⁵ Onye etsota iya nu bu onye ishi ndu soja, bu Jehohananu. Ndu soja, yebedua achi du unu ugbo unu l'ukporo unu ugbo ukporo iri l'ise.§ ¹⁶ Onye ophu tsotaru iya nu aburu Amasaya Zikiri. Yebedua be wofutaru onwiya k'ojeru Ojejoje ozi.

* **17:11** 17:11 Iphe ọ bu bu 7,700. † **17:14** 17:14 Iphe ọ bu bu 1,000. ‡ **17:14** 17:14 Iphe ọ bu bu 300,000. § **17:15** 17:15 Iphe ọ bu lẹ mbeke bu 280,000.

Ndu soja, ọochi dụ ọnu ugbo ọnu l'ụkporo ọnu ise,* ọkọta ndu ike-ka-l'ọgu.

¹⁷ L'ikfu kẹ Bénjaminu ọ́ Eliyada, ọ́ onye ike dụ l'ọgu. Ndu soja, yẹbedua achi dụ ọnu ugbo ọnu l'ụkporo ọnu ise,† ọ́ ndu pagbaa ọ́ta; mẹ iphe, eegudeje egbochita onwonye. ¹⁸ Onye etsota iya nọ ọ́ Jehozabadu. Ndu soja, yẹbedua achi dụ ọnu ugbo ọnu l'ụkporo ọnu labu l'ọnu iri.‡ ¹⁹ Ndu ono ọ́ ndu ejeru eze ozi; a gụfukwa ndu ọ́phu eze doberu lẹ mkpụkpu, ọ́ kpuru; yo shihugbaa ike l'alị Júda l'ọ́ ha.

18

Mikaya ekfu lẹ Éhabu a-la l'ọgu (1 Eze 22:1-28)

¹ Teke ono ọ́ Jehoshafatu nwewaru iphe nshinu; ọ́buru onye aakwabẹ ugwu. Yẹle Éhabu agbaa ndu l'ẹphe a-nọdu alugba nwanyi. ² Yo be ujiku lanu; Jehoshafatu ejeshia Samériya oji Éhabu. Éhabu egbushiaru yẹle ndu yẹle iya yi aturu l'igwe; mẹ eswi; bya akwaru iya ye t'o je etso ndu Rámotu Gíledu ọ́gu. ³ Éhabu, ọ́ eze ndu Ízurelu asu Jehoshafatu, ọ́ eze ndu Júda: “?Ii-tsoru iya je ọ́gu lẹ Rámotu-Gíledu tọ?”

Jehoshafatu asu iya: “Nggụ l'iya ọ́ nanu; ndu nke ngu mẹ ndu nk'iya aburu nanu. Nggụ l'ẹphe a-tuko ẹka lụ ọ́gu ono.” ⁴ Obenu lẹ Jehoshafatu kfukwaru eze ndu Ízurelu ono; su iya: “T'o vukwaru ọ́zo kpata Ojejoje ishi; maru iphe oo-kfu.”

⁵ Tọ́ dụ iya ọ́; eze ndu Ízurelu abya achikobe ndu nkfuchiru, dụ ọ́nu madu bya ajia ẹphe; su: “?Bụ t'ẹphe je etso ndu Rámotu-Gíledu ọ́gu; tọ́ tẹ ya be jeshi?”

Ẹphe asu iya: “Tugbua jeshia; lẹ Nchileke e-woru-a mkpụkpu ono ye eze l'ẹka.”

⁶ Jehoshafatu abya ajia; su: “?To nwehedu onye nkfuchiru Ojejoje ọ́do, nọ́ l'ẹke-a t'ẹphe jitafulẹdu iya?”

⁷ Eze ndu Ízurelu asu Jehoshafatu: “O nwefukwaaru onye lanu, ẹphe e-shi l'ẹka iya kpata Ojejoje ishi ọ́bu. Ọ́le onye ọ́bu dukwa iya ashị; kẹ l'ẹ to okfujedu okfu ọ́ma l'ẹhu iya; gbahalephu ẹjo iya. Onye ọ́bu ọ́ Mikaya Imula.”

Jehoshafatu asu Eze t'ẹ́ b'o kfushi ẹge ono.

⁸ Tọ́ dụ iya ọ́; eze ndu Ízurelu abya ekua nwozi iya lanu; su iya: “T'o je eduta Mikaya Imula t'ọ́ bya nta-a nta-a.”

⁹ Ya ndono; eze ndu Ízurelu yẹle Jehoshafatu, ọ́ eze ndu Júda ewotsuaru uwe-eze ẹphe yee; sugatsuaru l'aba-eze ẹphe l'ẹke eetsuje balị l'ọ́nu obu-educfu Samériya; ndu nkfuchiru ono l'ẹphe ha anọdu ẹphe l'ifu l'ekfugbaa iphe, ẹphe ekfu. ¹⁰ Zedekaya Kenana ọ́ metaru ọ́pyi ígwè l'asuje: “Ojejoje ọ́ sọ́ru agha: ‘Ọ́ ọ́ l'ọ́pyi-a; ọ́ ọ́i-su ndu Áramu jeye teke ẹphe a-lakota l'iyi.’ ”

¹¹ Olu ndu nkfuchiru ono l'ẹphe ha aburu iphe lanu: “T'o je ọ́gu lẹ Rámotu-Gíledu; je emekputa; kẹle Ojejoje e-woru-a mkpụkpu ono ye nggube eze l'ẹka.”

* **17:16** 17:16 Iphe ọ́ ọ́ 200,000. † **17:17** 17:17 Iphe ọ́ ọ́ 200,000. ‡ **17:18** 17:18 Iphe ọ́ ọ́ 180,000.

¹² Tọ dọ iya bụ; nwozi ono, jeru oku Mikaya ono asụ iya: “Lenu; ndu nkfuchiru ophu; bẹ okfu ephe bụkwa nanu. Ephe tukokwa ekfu l'eze emekputa. Tẹ okfu nggu l'ephe bụkwaru nanu; kfukwaaru iya okfu, dọ mma.”

¹³ Mikaya asụ iya: “Kamenu; l'ọ kwa iphe, Nchileke kfuru iya; bẹ ya e-kfu.”

¹⁴ Mikáya abya ejerua k'eze; eze asụ iya: “Mikáya; ?Bụ t'ephe je ogu le Rámotu-Gíledu; tọ tẹ ya be ejeshi?”

Mikáya asụ: “Ngwaa; jenu je alụ-gbua; kẹ l'ee-woru-a ephe ye ngu l'eka.”

¹⁵ Eze abya asụ iya: “?Bụ ugbo ole bẹ ya a-rọkpo ngu t'i gude epha Ojejoje ribuaru iya angụ l'ẹ tọ dudu iphe odo, ii-kfuru iya; gbahalephu oswi-okfu?”

¹⁶ Mikaya ekfulahaa; sụ: “Ya phuru ege ndu Ízurelu l'ephe ha gbaru nanu nanu l'ugvu l'ọ bụ aturu, e-te enwedu onye nche. Ojejoje asụ: ‘Lẹ ndu-wa te nwedu onye eleta ephe enya. T'onyenonu lakwaa l'ufu iya l'ehu-agu.’ ”

¹⁷ Eze ndu Ízurelu asụ Jehoshafatu: “?Ya te ekfuduru ngu l'ẹ tọ byadu bya ekfu iphe, dọ mma l'ishi iya; gbahalephu ejo iya?”

¹⁸ Mikaya ekfukpelekwaphu iphe, ookfu; sụ: “Ngwaa; ngabẹ nchị nua iphe, Ojejoje kfuru: Ya phuru Ojejoje l'ẹke oono l'aba-eze iya; ndu soja imigwe evudogbaa ya l'eka-utara; mẹ l'eka-ibyita. ¹⁹ Ojejoje asụ ephe: ‘? Bụ onye bẹ e-deta Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu t'o jeshia ogu le Rámotu-Gíledu; k'ophu oo-je adaphuhu?’

“Onye owaa -lufuta; yo kfua iphe lanu; onye ophu -lufuta; yo kfua iphe odo. ²⁰ E metsua; ume lanu alufuta bya evudo Ojejoje l'ifu; sụ: ‘Ọo yebedua bẹ e-je edeta iya t'o je.’

“Ojejoje asụ iya: ‘?Nanu ege ii-me iya?’

²¹ “Yọ sụ: ‘Lẹ ya e-je aburu nwa maa ntuphu-ire nọdu l'onu ndu nkfuchiru iya l'ephe ha.’

“Ojejoje asụ iya: ‘Ii-deta iya-a; tugbua je.’

²² “Ọo ya bụ le Ojejoje yeekwaru nwa maa ntuphu-ire l'onu ndu nkfuchiru ngu-a. Ojejoje kfuakwaru l'iphe, dọ eji a-dakfuta ngu nu.”

²³ Zedekaya Kenana akpịrita; weeru iya Mikaya l'ishi-nchị; sụ iya: “? Nanu ege Ume Ojejoje shi lufu iya l'ehu je ekfuru yeru nggubedua?”

²⁴ Mikaya asụ iya: “Lẹ mbọku, ọo-sa ngu l'enya bụ mbọku ono, ii-je edomia onwongu l'ime ime mkpura ono!”

²⁵ Eze ndu Ízurelu abya asụ: “T'a kpụta Mikaya kpụ-jeru Amonu, bụ ọ-chi-oha mkpukpu; waa Jowashi, bụ nwatibe eze. ²⁶ Unu sụ ephe l'eze suru: ‘T'a tuchia onye-wa l'ọka-mkporo. T'ẹ b'ọ dukwa iphe odo, unu anuje iya; gbahaa buredi; mẹ mini jeye teke ya e-je ogu ono; lata l'ehu-agu.’ ”

²⁷ Mikaya asụ: “I -lata l'ehu-agu; nggu amaru l'ẹ tọ bụdu Ojejoje bẹ shi iya l'onu kfua okfu.” Yọ bya asụ: “Unu tubekwa nvo l'okfu iya ono l'unu ha.”

Éhabu ala l'ogu

(1 Eze 22:29-35)

²⁸ Tọ dọ iya bụ; eze ndu Ízurelu yele Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda atugbua jeshia ogu le Rámotu-Gíledu ogu. ²⁹ Eze ndu Ízurelu asụ Jehoshafatu: “Lẹ ya e-me onwiya t'ẹ ba ama onye ya bụ; bahụ l'ogu ono. Nggubedua e-ye akpawuru uwe-eze ngu.” Tọ dọ iya bụ; eze ndu Ízurelu abya emee onwiya t'ẹ ba ma l'ọ bụ iya; ephe ejeshia ogu ono.

³⁰ Eze ndu Áramu kfuahawaru ndu ishi ụgbo-inya iya: “T'ẹ b'ọ ụkwa onye ọdo, ẹphe e-tso ọgu ọdo: a gụfu eze ndu Ízurelu nwenkinyi iya.”

³¹ Ndu ishi ụgbo-inya ono aphulephu Jehoshafatu; sụ: “L'ọ kwa eze ndu Ízurelu ndono!” Ẹphe aghazia t'ẹphe tso iya ọgu. Obenu ịe Jehoshafatu chiru mkpu; Ojejoje agbaaru iya mkpu. Nchileke emee ẹphe; ẹphe ahaa ya. ³² Ndu ishi ụgbo-inya ono abya amaru l'ẹ tọ ụdu eze ndu Ízurelu; ghazikwaa ọdo; haa ya achichi.

³³ Yo nweru onye ọphu, agbalephu akfụ nk'iya l'iphe bụ ẹke ọ phuru; woru iya gbaa eze ndu Ízurelu ịe mgbaku ẹke ngwa-ọgu, ọ kwaru onwiya dzekfuru edzekfu. Eze arashiaru onye angaru iya ụgbo-inya; sụ iya: “Ghazia; pafu iya l'ọgu-a; kẹ l'e meruakwaru iya ẹhu ọkpobe emeru.”

³⁴ Ọgu ono ekpohu ọku mbọku ono. Eze ndu Ízurelu adakobe ụgbo-inya ono adakobe; ẹphe ịe ndu Áramu alua ọgu ono jeye l'urennyashi. Ẹnyanwu aribadelephu; yọ nwuhu.

19

Mba, onye nkfuchiru Nchileke baru Jehoshafatu

¹ Tọ ụdu iya bụ; Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda abya alaa nk'iya ịe Jerúsalemu ịe chiriri-werere. ² Jéhu Hanani, bụ onye aphuje àphù alufu jeshia ya ndzuta. Yọ sụ Jehoshafatu: “?Ọ gbarụ kẹ t'i yetaru onye iphe, ụdu ẹji ẹka? ?Ọ gbarụ t'i yeru ndu kpọru Ojejoje ashị obu? Keshinu ọphu i meru ẹge ono; bẹ oke ẹhu-eghughu, shi l'ẹke Ojejoje nọ dakfutaakwaru ngu. ³ Ọbu l'o nwekwarua iphe, ụdu mma, haru nọdu ngu l'ẹhu; kẹ l'i wofukotaru itso Ashera, nọkota l'alị-a; bya eworu obu ngu dobe l'ọcho Ojejoje.”

Iphe, Jehoshafatu meziru emezi

⁴ Jehoshafatu bẹ buru ịe Jerúsalemu; yo shi ẹke ono jetsua ọphu ndu nk'iya; mbụ ndu bu tsube ịe Besheba jeye l'ugvu ugvu alị Ífuremu; je emee ẹphe; ẹphe aburu ndu kẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ẹphe ọdo. ⁵ Yo dokota ndu ọgbo ikpe ịe mkpukpu, a kpukotaru; yo shihu ike l'alị Júda; dobegbaa ẹphe ịe mkpukpu ịe mkpukpu. ⁶ Yọ sụ ndu ọgbo ikpe ono: “Unu kwabekwa ẹnya l'iphe, unu eme; kẹ l'ẹ tọ bukwa madzụ bẹ unu ekperu ikpe; l'onye unu ekperu iya kwa Ojejoje, bụ onye ono, anọduje swiru unu l'ikpe, unu ekpe ono. ⁷ Nta-a bukwa t'unu tsu Ojejoje egvu; unu akwabẹ ẹnya l'iphe, unu eme; kẹle Ojejoje, bụ Nchileke ayi bẹ ẹka iya ta ụkwa l'ẹjo ikpe; to ole madzụ ẹnya l'ifu; tọ na ẹka-azu.”

⁸ Ịe Jerúsalemu bẹ Jehoshafatu hakwaruphu dobe ndu Lívayi; ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹnya-ufu t'ẹphe kpeje ikpe Ojejoje; mẹ t'ẹphe doshije okfu. Yọ buru ịe Jerúsalemu bẹ ẹphe bu. ⁹ Yo kfushiaru iya ẹphe ike; sụ: “Unu gudeje ọtsu Ojejoje egvu; mẹ ovudoshi ike l'iphe unu kfuru; gude obu unu l'ọha l'eme iya. ¹⁰ Iphe, bụ okfu, unwunna unu pẹ shi ịe mkpukpu, ẹphe bu wotaru unu t'unu doo; m'ọ bụ okfu l'ẹ gburu ọchi; ọdo okfu, laru l'ekemu; m'ọ bụ l'ọo k'iphe, e kfuru; m'ọ k'iphe, a tọru ọkpa iya; m'ọ bụ kẹ ome-l'alị; unu loje-e ẹphe ẹka ịe nchị k'ọphu ẹphe te emetadu iphe, ikpe a-nma ẹphe l'ifu Ojejoje. Ọdumeka bẹ oke ẹhu-eghughu Ojejoje a-dakfutakwa unu l'unwunna unu ono. Ono bụ ẹge unu e-me iya ndono; tẹ ikpe ba anma unu.

¹¹ “Oo Amariya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja a-buru onye ishi unu l'iphe, eeme ala ịe kẹ Ojejoje. Zebadaya Ishimele, bụ ọ-chi-ọha ikfu

Júda a-buru onye ishi l'iphe, eeme ala lẹ k'eze. Ndu Lívayi a-buru ndu ishi unu. Tẹ obu shihukwa unu ike l'iphemiphe ọbule, unu eme. Tẹ Ojejoje swikwaru ndu eme iphe, vudo nhamunha."

20

Jehoshafatu alu-gbu ndu Móabu; me ndu Amonu

¹ E metsua; ndu Móabu; ndu Amonu; me uphodu lẹ ndu Meyuni abya etso Jehoshafatu ogu.

² Yo nweru ndu bya ekfuaru Jehoshafatu: "Lẹ ndu awu abyakwuta iya ogu hakwa nshinu. L'ephe shikwa Édomu l'azu eze enyimu azu iya ophu. L'ephe nọkwa lẹ Hazazonu Táma, bu iya bu Enu-Gedi." ³ Egvu abya Jehoshafatu l'ehu; yo kfu ya kepyaa ya aku; lẹ ya a-cho ifu Ojejoje. Yo raa ya arara t'a swia aswiswi l'ali Júda gbaa mgburumgburu. ⁴ Ndu Júda l'ephe ha abya edzua t'ephe ro Ojejoje t'o yeru ephe eka. Ephe shi l'iphe, bu edukfu Júda bya t'ephe ro Ojejoje.

⁵ Tọ du iya bu; Jehoshafatu abya evudo edzudzu oha ndu Júda ono l'ifu; me ndu Jerúsalemu ono, dzuru l'ifu ogbodufu ophungu eze-ulo Nchileke ono; ⁶ su: "Nggube Ojejoje, bu Nchileke ke nna ayi phe! ?Tọ budu nggu bu Nchileke l'imigwe? ?Tọ budu nggu bu ishi ali-eze, no l'iphe bu mbakeshi too? Ike; me okpehu bu l'eka ngu b'o nokota; k'ophu bu l'e to nwedu onye, ha ke te ya kpofo ngu l'ifu. ⁷ Nggube Nchileke ayi! ?Tọ budunua nggubedua be chifuru ndu shi buru l'ali-a lẹ ndibe ngu; mbu ndu Izurelu bataru; bya eworu ali-a nu ndu eri Ebirhamu, bu onya ngu t'o buru nk'ephe gbururu jeye lẹ tutu yoyo. ⁸ Ephe buwa iya ebubu; noduwa iya; kpuaru ngu ulo-nsọ, bu eke ii-buru; bya ekfua; su: ⁹ 'L'o -buru l'iphe-ehuka dakfutaru ephe; m'o -ruhuru; o -buru ogu; m'o bu l'ii-nu ephe aphu; m'o bu ejo iphe-ememe; m'o bu ejo-egu byaru; be ephe e-vudo ngu l'ifu l'ifu ulo-a, vu epha ngu-a; raku ngu; k'iphe-ehuka, byaru ephe; l'ii-nua olu ephe; dzoo ephe.'

¹⁰ "Lewaru unwoke ndu Amonu; ndu ke Móabu; me ndu ke ugvu ugvu ali Séyi; mbu ndu ono, e ti kwedu te ndu Izurelu luta l'ali ephe teke ono, ephe shi lẹ Ijiputu lufuta ono. Ndu Izurelu agbangoo ephe; haa ephe emebyishi. ¹¹ Lewaru l'oo iphe, ephe gude akfu ephe ugwo iya bu l'ephe abya ephe achifu l'iphe, ephe nwe enwenwe; mbu l'ali-a, i nuru ephe t'o buru okè-iphe ephe-wa. ¹² Nggube Nchileke ayi; gwanua ephe ochi. Ishi iya aburu; l'ayi ta adukwa ike ojekfu mkporo-oha-a, eze gidigidi l'abyaru ayi ogu ege-a. Ayi ta makwa iphe, ayi e-me. O kwa nggu; be ayi chiru enya dzeeru."

¹³ Ndu Júda l'ephe ha; ephe l'unyomu ephe; me unwegirima ephe; me ndu ophu hagbaa nwanshi abya atuko vudo Ojejoje l'ifu.

¹⁴ Ya ndono; Ume Ojejoje abya Jazelu l'ehu l'edzudzu oha ono. Jazelu bu nwatibe Zekaraya; Zekaraya aburu nwatibe Benaya; Benaya aburu nwatibe Jeyelu; Jeyelu aburu nwatibe Mataniya. Jazelu ono bu onye Lívayi; buru onye eri Asafu. ¹⁵ Yo su: "Unu ngabe nchi; unube ndu Júda; me ndu bu lẹ Jerúsalemu; me eze, bu Jehoshafatu. Owaa bu iphe, Ojejoje ekfu: 'Unu ba atsushi egvu; ophu ike agvukwa unu l'okfu igweligwe ndu-a; ke l'ogu ono ta bukwa unu a-lu iya; oo Nchileke a-luru iya unu.

¹⁶ Unu gbeshi echile jekfu ephe ogu. Ephe e-shi uzo iya k'ugvu Zizu abya; eke unu a-phu ephe bu l'ishishi nsuda k'uzo echi-egu Jeruwelu.

¹⁷ Unubedua l'onwunu te ejekwaru olu ogu. Teke unu dozitsuaru onwunu;

unu vudo nwandoo; phụ ẹge Ojejoje e-shi dzofuta unube ndu Júda; me ndu Jerúsalemu. Unu ba atsushi egvu; ophu obu 'echifukwa unu echifu. Teke o beru echile; unu jekfu ẹphe; Ojejoje e-swiru-a unu eswiru.' ”

¹⁸ Tọ dụ iya bụ; Jehoshafatu abya ebyishi ikpere; woru ifu kpube l'ali. Ndu Júda l'ẹphe ha; me ndu bu le Jerúsalemu atuko l'ẹphe ha ebyishikota ikpere; kpube l'ifu l'ali; balahaaru Ojejoje ẹja. ¹⁹ Ndu Lívayi, bụ ndu ophu shi l'eri Kohatu; me ndu ophu shi l'eri Kora awu-lihu l'atu uzu gude l'aja Ojejoje, bụ Nchileke ke Ízurelu ajaja.

²⁰ Yo be l'onmewa utsu; ẹphe agbalihu jeshia echi-egu Tékowa. L'ẹphe eje be Jehoshafatu vudo evudo; su: “Unu nukwa iphe, ya ekfu; unube ndu Júda; me ndu bu le Jerúsalemu! Unu kweta ke Ojejoje, bụ Nchileke unu; k'ophu unu a-nguru anguru. Unu ekweta iphe, ndu nkfuchiru iya ekfu; k'ophu iphe a-nodu ajahuru unu.” ²¹ Jehoshafatu ejekfutsua ndu madzu idzu; bya atua ẹka le ndu a-guru Ojejoje egvu; mbu ndu a-nodu aja iya ajaja; yee uwe, dụ nsọ vutaru ndu soja ono ọzo; l'asuje:

“Unu kele Ojejoje ekele;

kele n-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.”

²² Ẹphe awatalephu ọzu egvu; l'aja Ojejoje ajaja; Ojejoje eworu ndu soja dobe t'ẹphe keeru ẹphe; shi ẹge ono tso ndu Amonu; ndu Móabu; me ndu ugvu ugvu ali Séyi ono ọgu, bụ iya bụ ndu ono, byakfutaru ndu Júda ọgu ono. E mekputa ẹphe. ²³ Ndu Amonu; me ndu Móabu ezelihi wupyabe ndu k'ugvu ugvu ali Séyi; mee ẹphe; ẹphe aburu kpurupyata. Ẹphe egbushigelephu ndu k'ugvu ugvu ali Séyi ono; gbushilaha onwẹphe.

²⁴ Ndu Júda abya erua l'ẹke eeshije lee ẹnya l'echi-egu; ẹphe abya elee ẹnya l'uzo ẹke igweligwe ndu ono kuru. Iphe, ẹphe phuru aburu odzu, dabugbaaru l'ali; ophu o dudu m'oo onye lanu, nahuru nu. ²⁵ Tọ dụ iya bụ; Jehoshafatu yele ndu nk'ia awuru jeshia ogwo iphe ndu ono; je asu-vu igweligwe eswi; me iphe, bụ 'aguta aguta k'ekwa; me iphe, vugba oke aswa; mbu iphe, kariru k'ophu ẹphe e-gwotakota iya. Okwata ono be hatabe nshinu; k'ophu ẹphe gworu iya ujiku ẹto. ²⁶ Yo be le mboku ophu kwe iya ẹno; ẹphe edzukota le nsuda Beraka; nodu l'ẹke ono jaa Ojejoje ajaja. Oo ya meru; ẹphe ekulaha ẹke ono nsuda Beraka jeye ntau.

²⁷ Tọ dụ iya bụ; ndu Júda l'ẹphe ha; me ndu Jerúsalemu atuko latashia Jerúsalemu. Yo buru Jehoshafatu bụ onye ishi ẹphe. Ẹphe egude ẹhu-otso-ena awu ala; kele Ojejoje be mewaru t'ẹphe turu okokooko kpua ndu ohogu ẹphe. ²⁸ Ẹphe awubata le Jerúsalemu; l'akpo une; l'akpo ogumogu; l'egbu upyoku gude abahu l'ulo Ojejoje.

²⁹ Iphe, bụ ndu eze ali odo l'ẹphe ha atsulahaa Ojejoje egvu; teke ẹphe nuleropu le Ojejoje tsoru ndu ohogu ndu Ízurelu ọgu. ³⁰ Tọ dụ iya bụ l'ali-eze Jehoshafatu daa jii; kele Nchileke iya be meru t'o ngua mini kobe okoro l'ekemeke.

Mkpo-chi ishi ochichi Jehoshafatu

(1 Eze 22:41-50)

³¹ Ya ndono; Jehoshafatu aburu eze ndu Júda. Iphe o gbaru bụ ukporo afa l'afa iri l'ise teke o wataru achichi. Yo chia ukporo afa l'afa ise le Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Azuba Shilihi. ³² O tsoru ubeka nna iya, bụ Ása; to nwe ẹke o hasweru okpa. O meru iphe, vudo nhamunha l'anya Ojejoje. ³³ Obu l'e to wofudu ẹke aagwaje iphe; ophu ndu Júda 'edobedu obu ẹphe l'ẹke Nchileke ke nna ẹphe no.

³⁴ Iphe ọdo, Jehoshafatu mekotaru; shita l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ẹkwo iphe, meru nọ l'oge Jéhu Hanani; mbụ ọphu e deru l'ẹkwo ndu eze ndu Ízurelu.

³⁵ E metsua; Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda yẹle Ehezáya, bụ eze ndu Ízurelu atugba; mbụ onye ono, meru ẹjo iphe ono. ³⁶ Yẹle iya bẹ tugbaru kpushia ugbo-mini, a-nọdu eje Tashishi. Yọ buru lẹ Ezeyonu-Géba bẹ ẹphe nọdu kpushia ugbo-mini ono. ³⁷ Tọ dọ iya bụ; Eliyéza Dodavahu kẹ Marésha abya ekfuru yeru Jehoshafatu; sọ iya: “Keshinu ọphu nggu lẹ Ehezáya tugbareru bẹ Ojejoje a-tuko iphe, i mekotaru mebyishikota.” Ugbo ono ekpukota; to jehe Tashishi ono.

21

Jehoramụ bụ eze ndu Júda (2 Eze 8:17-24)

¹ Tọ dọ iya bụ; Jehoshafatu abya anwuhu lakfushia nna iya phẹ. E lia ya l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpukpu Dévidi. Jehoramụ, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze l'ozori iya. ² Jehoramụ bẹ nweru unwunne iya ndu kẹ unwoke, bukwapu unwu Jehoshafatu. Ẹpha unwunne iya ono bụ: Azaríya; Jehiyelu; Zekaráya; Azaríya; Máyikelu; mẹ Shefatíya. Ẹphe l'ẹphe ha bukota unwu Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda. ³ Nna ẹphe; bẹ nuru ẹphe igweligwe mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; mẹ iphe, vugbaa oke aswa; bya anukota ẹphe mkpukpu, a kpugbaaru; yo shihu ike l'alị Júda. Yo woru alị-eze ono nọ Jehoramụ; kẹ l'ọo ya bụ ọkpara iya.

⁴ Teke Jehoramụ bya aburu eze; chilahaa alị-eze nna iya; mbụ teke ọ kpọru l'ọ bụ abara; b'o gude ogu-mbeke tuko unwunne iya gbushikota l'ẹphe ha; hakwaruphu ndu ishi ndu Ízurelu gbushia. ⁵ Jehoramụ bẹ nọwaru ukporo afa l'afa iri l'ẹbo teke ọ wataru ọbu eze. Iphe, ọ chiru aburu afa ẹsato lẹ Jerúsalemu. ⁶ O tsoru ubeka ndu eze ndu Ízurelu; mee ẹge ndibe Éhabu meru; kẹ l'ọ luru nwatibe Éhabu. O meru iphe dọ ẹji l'anya Ojejoje. ⁷ Ọbu lẹ Ojejoje gude kẹ ndzọ, yẹle Dévidi gbaru haa ọnu-ulo Dévidi; to mebyishi iya; kẹ l'ọ kweru iya ukwa l'unwu iya; mẹ awa iya ta byadụ bya achị-buhu achịchi gbururu jeye lẹ gbururu.

⁸ L'oge kẹ Jehoramụ bẹ ndu Édọmu kwefuru ikè l'ẹphe ta anọduhedu lẹ mkpuli ọchichi ndu Júda. Ẹphe edobe eze nk'ẹphe, bụ onye a-buru ẹphe ishi. ⁹ Tọ dọ iya bụ; Jehoramụ achita ndu ishi ndu soja iya; mẹ ugbo-inya iya l'ọ ha gbakfushia ndu Édọmu. Ndu Édọmu abya agbaa yẹle ndu ishi ugbo-inya iya ono mgburumgburu. Yo be l'enyashi; Jehoramụ phẹ ezelihi je egbushia ndu Édọmu ono. ¹⁰ Yọ buru ẹge ndu Édọmu kwefuru ikè l'ọchichi ndu Júda ndono jeye ntau. Teke ono kwaphu bẹ ndu Libina kwefuru ọchichi ndu Júda ikè; kẹle Jehoramụ gwọberu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna iya phẹ.

¹¹ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Jehoramụ mekotaru ẹke, aagwajẹ iphe l'ugvu ugvu alị Júda. Yo mee tẹ ndu bu lẹ Jerúsalemu melahaa gheleghelehele; duswekwaaphu ndu Júda ọzo.

Ozi, Elayija ziru Jehoramụ

¹² Tọ dọ iya bụ; ẹkwo, shi Elayija, bụ onye nkfuchiru Nchileke l'ẹka abya erua Jehoramụ ẹka. Ẹkwo ono sọru:

“Ọwaa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ngu Dévidi kfuru: ‘Keshinu ọphu ẹ tii tsodu ubeka nna ngu, bụ Jehoshafatu; tii tso kẹ Ása, bụ eze ndu

Júda; ¹³ yọ bụ-chiaru ụbeka ndu eze ndu Ízurelu b'i tsoru; bya emee tẹ ndu Júda; mę ndu Jerúsalemu melahaa ghelegheleghele; ęge ono, ndibe Éhabu meru ono; bya egbushikwaaphu unwunne ngu, bụ ndibe nna ngu phe; mbụ ndu ono, ka ngu mma ono; ¹⁴ bụkwa t'i lekwa-a lẹ Ojejoje e-gude oke mkpamehu daa ndibe unu ęka; mę unwegirima unu; mę unyomu unu; mę ęku unu l'ọ ha. ¹⁵ Nggubedua l'onwongu bę ejo ome-l'ęhu a-dakfuta; mbụ ejo o-me-l'ęhu, a-nọdu eme ngu l'ępho. ęhu ono e-mee ngu jeye teke akuru-ępho ngu a-wufuta.' ”

Anwuhu Jehoram

¹⁶ Ya ndono; Ojejoje abya akpalia ndu Filisutayinu; mę ndu Arabu, bụ iya bụ ndu ono, bunyabe ndu Itiyópiya ono; Jehoram adu ęphe ashị. ¹⁷ ęphe abya ọgu l'alị Júda; zebata l'alị ono; vukota iphemiphe ọbule, ęphe phuru l'ufu-eze; kpukoo unwu iya unwoke; mę unyomu iya; k'ọphu bụ l'ę tọ dudu nwatibe iya kę nwoke, a haru; gbahaa Ehezaya, bụ onye ọphu katsukpo ọburu nwata l'unwu iya ndu k'unwoke.

¹⁸ Iphemiphe ono emetsulephu; Ojejoje abya aloru o-me-l'ęhu, bụ 'agwota agwota ye Jehoram l'ępho. ¹⁹ Afa labu eswelephu k'ọphu ome-l'ęhu ono byaru iya; akuru-ępho awufuta iya. Yọ taa kpokpokpo nwuhu. Ọphu ndibe ęphe 'akpobedu ọku gude kwabę iya ugwu; ęge a kpoberu nna iya phe.

²⁰ Iphe Jehoram gbaru bụ ukporo afa l'afa iri l'ębo teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa ęsato lẹ Jerúsalemu. Ọ nwuhuru; tọ du onye yoru oshi iya. E liru ya lẹ Mkpukpu Dévidi; ọle ę te lidu iya l'ili ndu eze.

22

Ehezaya bụ eze ndu Júda

(2 Eze 8:25-29; 9:21-28)

¹ Tọ du iya bụ; ndu Jerúsalemu emee Ehezaya, bụ iya kagee ọbuta nwata l'unwu Jehoram eze l'ozori nna iya; kęle ndu ọ-lua-ọlaa yęle ndu Arabu, yi wubata l'odu ọgu ono tukowa unwu nwoke ono ndu ọphu bụwa ọgurennya; gbushikota. Tọ du iya bụ; Ehezaya Jehoram awata ọchi ndu Júda.

² Iphe Ehezaya gbaru bụ ukporo afa l'afa labu teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa lanu lẹ Jerúsalemu. ępha nne iya bụ Atalaya; nwanwa Omuri.

³ O tsokwaruphu ụbeka ndibe Éhabu; kęle nne iya bę kpọ-ziru iya ọzo t'o mee ejo iphe. ⁴ O meru ejo iphe l'ęnya Ojejoje; ęge ono, ndibe Éhabu meru ono; kę l'ęphe kpọ-zilahaaru iya ọzo; lẹ nna iya nwuhutsuaru; shi ęge ono loru iya ye t'ọ laa l'iyi. ⁵ O tsoru ọzo, ęphe kpọ-ziru iya; je etsoru Joram Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu; ęphe eje etso Hazelu, bụ eze ndu Áramu ọgu lẹ Rámotu-Gíledu. Ndu Áramu ono emerua Joram ęhu. ⁶ Yọ latashia Jézerilu t'ọ nọdu nyaa iphe ono, ndu Áramu mekaru iya lẹ Ráma teke ono, ęphe tsoru Hazelu, bụ eze ndu Áramu ọgu ono.

Ehezaya Jehoram, bụ eze ndu Júda ejeshia oji Joram Éhabu lẹ Jézerilu k'iphe ono, e mekaru iya ono.

Jéhu egbu Ehezaya

⁷ Yọ buru Nchileke b'o shi l'ęka tẹ Ehezaya je oji Joram; k'ọphu oo-shi ęge ono daa. Ehezaya abya erua ęke ono yęle Jehoram eje etsokfuru Jéhu Nimishi; mbụ onye ono, Ojejoje wuru manu t'o gbushigee ndibe Éhabu ono.

⁸ Yò bụru teke Jéhu agwa ndibe Éhabu ọchi; b'ọ phuru ndu ishi ndu Júda; mę ụnwu nwunne Ehezáya, bụ ndu ejeru Ehezáya ozi; tuko ẹphe gbushikota. ⁹ Yò wata ọchokashi Ehezáya. E je gude iya l'ẹke o domiru onwiya lẹ Samériya; kpuru iya kpu-jeru Jéhu. E woru iya gbua. E liru iya elili; kẹ l'ẹphe sụru l'ọ bụ nwatibe Jehoshafatu, bụ onye ono, gude obu iya l'ọ ha chọo Ojejoje ono. To nwehe onye ọdo, shi l'ulo Ehezáya, a-dụ ike bụru ishi l'alì-eze ono.

Atalaya yẹle Jowashi
(2 Eze 11:1-3)

¹⁰ Ya ndono; Atalaya, bụ nne Ehezáya aphulephu lẹ nwatibe iya nwuhwaru; yò gbalihu je atuko ndibe ndu eze, shi l'onu-ulo Júda gbushikota l'ẹphe ha. ¹¹ Ọbu lẹ Jehosheba, bụ nwatibe eze Joramu kẹ nwanyi zitaru Jowashi Ehezáya l'ụnwu eze ono, eeme t'e gbushigeeno; je edomia yẹle onye ehe iya nụ je l'ime ụlo l'ime mkpura. Ọ bụ ẹge ono bẹ Jehosheba, bụ nwatibe eze Joramu kẹ nwanyi; mbụ nyee Jehoyada, achijeru Nchileke ẹja shi domia Jowashi l'ẹka Atalaya; to gbu iya; kẹle Jehosheba bụ nwunne Ehezáya kẹ nwanyi. ¹² E domiru iya; ẹphe l'iya anọo l'eze-ulo Nchileke afa ishingu; Atalaya l'achì l'alì ono.

23

E kwefuru Atalaya ikè
(2 Eze 11:4-16)

¹ Yo be l'afa k'ẹsaa; Jehoyada abya akaa obu. Yẹle ndu ishi, achìgbaa ụkporo ndu soja ise ise eworu ndzụ gbaa; mę Azaríya Jerohamu; Ishimelu Jehohananu; Azaríya Óbèdu; Maaseya Adaya; mę Elishafatu Zikiri. ² Ẹphe atuko alì Júda jegbaru; je ekukota ndu Lívayi, bu lẹ mkpukpu, nọkota l'alì Júda l'ọ ha; kua ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹnya-ufu ndu Ízurelu. Ẹphe edzua lẹ Jerúsalemu. ³ Eze waa edzudzu ọha ono l'ẹphe ha anọdu l'eze-ulo Nchileke ono gbaa ndzụ.

Jehoyada abya asụ ẹphe: “Unu lekwa nwatibe eze! Ọo ya a-nọdu achì; ẹge ono, Ojejoje kfuru iya l'ẹhu ụnwu Dévidi ono. ⁴ Ọwaa iphe, unu e-me ndọ-ọ: Unubẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi ono, anọje lẹ nche mbọku ọtu-ume ono; tẹ nkere-ẹto unu cheje ọnu-oguzo nche; ⁵ nkere-ẹto ọdo eche ufu-eze; nkere-ẹto ọdo eche Ọnu-oguzo Ọkpa-ulo. Ndu ọphu l'ẹphe ha a-nọdu l'echi ogbodufu eze-ulo Nchileke. ⁶ T'ẹ b'ọ dukwa onye e-je ọbahu l'eze-ulo Nchileke; gbahalephu ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi, bụ ndu eje ozi. Ọ bụ ẹphe bụ ndu a-bahuje iya nụ nwenkinyi; kẹ l'ẹphe dụ nsọ. Obenu lẹ ndu ọphu a-kwabẹje ẹnya l'iphe, Ojejoje sụru t'a kwabẹ ẹnya. ⁷ Ndu Lívayi a-nọphee eze mgburumburu. Onyenonu; yò paru ngwa-ọgu iya l'ẹka. Iphe, bụ onye bahuru l'eze-ulo ono bẹ ee-gbu egbugbu. Iphe bụ ẹke eze eje; unu eswiru iya eswiru.”

⁸ Ndu Lívayi ono; mę ndu Júda l'ẹphe ha atuko iphe, bụ iphe ono, Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja sụru t'ẹphe mee ono mee. Onyenonu achita ndu nk'iya; mbụ ndu nọ lẹ nche lẹ mbọku ọtu-ume; mę ndu ọphu shi lẹ nche alufuta mbọku ọtu-ume ono; kẹle Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja ta dudu ọgbo ọphu ọ hawaru t'ẹphe la. ⁹ Tọ dụ iya bụ; Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja abya achita ara; mę iphe, eegudeje egbochita onwonye ọphu ha nshinu mę kẹ nshii ono, shi bụru kẹ Dévidi ono; mbụ ndu onanu, e doberu l'eze-ulo Nchileke ono; woru keshiaru ndu ishi ndu soja ụkporo ise ise ono. ¹⁰ Yò woru ndu Júda l'ẹphe ha kpọo giriri; ẹphe apagbaaru ngwa-ọgu ẹphe l'ẹhu l'ẹhu; vudo gbaa eze

mgburumgburu lẹ mgboro ẹnya-ngweja; shita l'uzo ọhuda eze-ulo ono jeye l'uzo isheli iya.

¹¹ Ẹphe abya edufuta nwatibe eze ono; mbụ Jowashi; kpube iya okpu-eze; woru ẹkwo, e deru ekemu Nchileke ye iya l'ẹka; sụ l'ọo ya bụ eze. Jehoyada yẹle unwu iya awua ya manụ t'ọ buru eze; zua ya; sụ: “Ndzụ ngu ndzụ ogologo; nggube eze!”

Anwuhu Atalaya

¹² Atalaya anulephu wọwowo, ndu Júda atụ l'eke ẹphe agba ọso; l'aja eze ajaja; yọ tugbua jekfushia ẹphe l'eze-ulo Nchileke. ¹³ Yọ bya elee ẹnya; phụ eze l'ẹke oovudo lẹ mgboro itso, nọ l'ọnu-oguzo ono; bya aphụ ndu ishi ndu soja; mę ndu egbu ụpyoku l'ẹke ẹphe vudonyabetsua eze. Ndu alị ono l'ẹphe ha anọdu l'ete ẹswa; l'egbu ụpyoku; ndu egvu achiru ngwa-egvu l'azụ egvu. Atalaya agbajashia uwe iya; chia mkpu; sụ: “Ahuma eme-o! Ahuma eme-o.”

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja abya edufuta ndu ishi ụkporo ndu soja ise ise ono; sụ ẹphe: “Unu kpufuta nwanyi ono l'echi ndu nche ono. Iphe, bụ onye tso iya nụ; unu gude mma gbua ya.” Ishi iya aburu l'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono bẹ sụru t'ẹ be egbukwa iya l'eze-ulo Nchileke. ¹⁵ Ya ndono; ẹphe azụ iya; kpuru iya rua Ọnu-oguzo Inya l'ufu-eze; woru iya gbua l'ẹke ono.

Jehoyada edozi alị Júda

(2 Eze 11:17-20)

¹⁶ Ya ndono; Jehoyada abya agbaa ndzụ doberu onwiya yẹle ndu Júda l'ẹphe ha; mę eze. Ọgba-ndzụ ono aburu l'ẹphe a-buru ndu kẹ Ojejoje. ¹⁷ Ndu Júda l'ẹphe ha ejeshia l'ulo agwa Bálu; je enwutsushia ya. Ẹphe atụko ẹnya-ngweja Bálu; mę ntẹkpe, nọ iya nụ tsukposhia; gbua Mátanu, bụ onye achijeru ẹphe ẹja Bálu l'ifu ẹnya-ngweja Bálu ono.

¹⁸ Ya ndono; Jehoyada abya eye ndu nche; ẹphe echelaha eze-ulo Nchileke nche. Ẹphe anọdu l'ẹke ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu eri Lívayi; mę l'ẹke ndu Lívayi ono, Dévidi yeru ozi ulo Ojejoje l'ẹka ono; mbụ ndu ono, o doberu t'ẹphe kpoje ngweja-ukfuru ọku nụ Ojejoje ẹge ono, e deru iya l'ẹkwo ekemu Mosisu ono; mbụ t'ẹphe gude ẹhu-otso-ena; l'agụ egvu l'eme iya ẹge ono, Dévidi turu iya doberu ẹphe ono. ¹⁹ Yo woru ndu nche ono yekota l'ọnu eze-ulo Nchileke; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu onye mmeru nọ l'ẹhu a-bahụ iya nụ.

²⁰ Yọ chita ndu ishi ndu soja ụkporo ise ise ono; ndu oke amadu; ndu ishi ndu Júda; mę ndu alị ono l'ẹphe ha; yeru onwiya; ẹphe eje edufuta eze l'eze-ulo Nchileke ono. Ẹphe eshia ụzo ọnu-oguzo imeli duba iya l'ufu-eze; bya emee ya; yọ nọdu l'aba-eze. ²¹ Ndu alị ono l'ẹphe ha etee ẹswa. Mkpukpu ono bya adaa jii; kẹ l'e gudewa ogu-mbeke gbu-a Atalaya.

24

Jowashi bụ eze ndu Júda

(2 Eze 12:1-16)

¹ Iphe Jowashi gbaru bụ afa ẹsaa teke ọ wataru achichi. Yọ chia ụkporo afa labụ lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Zibiya; onye Besheba. ² Jowashi bẹ mekotaru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje l'oge kẹ Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. ³ Jehoyada bẹ luru Jowashi unwanyi labụ; yọ mụshia unwoke; mę unwanyi.

⁴ A nonyaa; Jowashi ekpebua lẹ ya e-dobe eze-ulo Nchileke l'onodu, gbarụ iya nū. ⁵ Yọ bya ekukobe ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi; sụ ẹphe: “Unu tọko iphe, bụ mkpukpu, nọ l'alị Júda jegba; je anaa ndu Ízurelu okpoga, ee-gudeje emekwa eze-ulo Nchileke afa l'afa. Unu nakwaa ya ẹgwegwa.” Olee ndu Lívayi ono te emedu iya ẹgwegwa.

⁶ Tọ dọ iya bụ; eze ekua Jehoyada, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; sụ iya: “?Buhunu ngunu meru iphe ẹ tị sụdu ndu Lívayi t'ẹphe wolata okpoga akirikio ono, shi l'alị Júda; mẹ Jerúsalemu ono; mbụ ono, Mósisu, bụ nwozi Ojejoje; tuburu tẹ edzudzu oha ndu Ízurelu kfufe t'e gude mee k'ulo-ékwa ono, e doberu ekemu Ojejoje ono?”

⁷ Unwegirima Atalaya, bụ iya bụ nwanyi okpoma-nshi ono bẹ wubatawaru l'eze-ulo Nchileke; gudewa iphe, e doberu nsọ l'eze-ulo Nchileke ono gwaa Bálu.

⁸ Tọ dọ iya bụ; eze abya asụ t'e meta okpoko dobe l'azụ onu eze-ulo Nchileke. ⁹ A bya araa ya arara l'alị ndu Júda; mẹ lẹ Jerúsalemu; t'e wolataru Ojejoje okpoga akirikio ono, Mósisu, bụ nwozi Nchileke keru nū ndu Ízurelu l'echi-egu ono. ¹⁰ Ndu ishi; mẹ ndu Júda l'ẹphe ha egude ẹhu-otso-ena wolata okpoga akirikio ono. Ẹphe ewojeru iya chee l'okpoko ono; jeye ẹphe ewolatakota iya; yọ gvụ. ¹¹ Yọo bụje; teke ndu Lívayi pataru okpoko ono pajeru ndu ishi oru eze; ẹphe -phua l'okpoga bẹ hawa iya nshinu; onye ederu eze ẹkwo yele nwozi onye achijeru Nchileke ẹja abya efoo okpoko ono onu; pata iya paphu azụ l'ẹke ononoje. Yọ buru ẹge ono bẹ ẹphe emeje iya mbọku-mbọku; shi ẹge ono naa okpoga ono naa ke etsutsu iya. ¹² Eze yele Jehoyada eworu okpoga ono nū ndu ozi ono, eeje ozi l'eze-ulo Nchileke ono. Ẹphe egude iya buta ndu akpuje ulo; mẹ ndu kapyinta t'ẹphe mezia eze-ulo Nchileke ono t'ọ dọ l'onodu iya. O kwaphu ẹge ono; bẹ ẹphe gude iya buta ndu gude mkpukpu-ígwe; mẹ ope; l'arụ oru t'ẹphe mekwaa eze-ulo Nchileke ono.

¹³ Ndu eje ozi ono eyeru iya ẹhu. Oru ulo ono enwuhu oku; eje l'ifu l'ifu. Ẹphe abya akpukwaa eze-ulo Nchileke ono; yọ dọ ẹge o shi dūhawa; mbụ mee ya; yo shihu ike. ¹⁴ Ẹphe emebetsua ulo ono; bya ewota okpoga ophu phoduru nū; nū eze yele Jehoyada. Yọ buru iya b'e gude meshia iphe, e doberu l'eze-ulo Nchileke ono; mbụ iphe, e gude eje ozi; iphe, e gude eme ke ngweja-ukfuru; gbangugbangu; iphe, e meru lẹ mkpola-ododo; mẹ ke mkpola-ocha. Ẹphe egwoo ngweja-ukfuru l'eze-ulo Nchileke ono jeye l'oge ke Jehoyada.

Anwuhu Jehoyada

¹⁵ Jehoyada bẹ karu nka; rua l'oge nka-ezekuna nk'iya. O nwuhuru l'ọ gbatsuaru ukporo afa ishingu l'afa iri. ¹⁶ E liru iya l'ẹke e liru ndu eze lẹ Mkpukpu Dévidi; ke iphe, dọ mma, o meru Nchileke lẹ Ízurelu; mẹ l'eze-ulo Nchileke.

Okpoma-nshi Jowashi

¹⁷ Lẹ Jehoyada nwuhutsuaru bẹ ndu ishi ndu Júda byaru okele eze; eze angaberu ẹphe nchi. ¹⁸ Ẹphe aparụ eze-ulo Ojejoje, bụ Nchileke ke nna ẹphe haa; gwalahaa Ashera; mẹ agwa odo. Nchileke atukoshi ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu ẹhu-eghughu iya; ke l'ikpe nmaru ẹphe. ¹⁹ Ojejoje abya ezifu ndu nkfuchiru iya t'ẹphe duphuta ẹphe azụ. Ndu nkfuchiru ono ekfua eli kfua alị; ẹphe ta angaru ẹphe nchi.

²⁰ Tọ dọ iya bụ; Ume Nchileke abya Zekaraya Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja l'ẹhu. Yọ bya evudo ndu ono l'ifu; sụ ẹphe: “Owaa iphe,

Nchileke ekfu. O sụrụ: 'Bụ ngunu meru iphe unu adaka ekemu Nchileke; shi ẹge ono l'emelala onwunu azụ? Keshinu unu gbadoru Ojejoje; bẹ Ojejoje gbadookwaru unubedua.' "

²¹ Obenu l'ephe gbawaru iya ẹjo idzu; eze anụ ephe ikike t'ephe tugbua ya lẹ mkpuma. Ephe eworu iya tugbua l'ogbodufu eze-ulo Nchileke. ²² Ophu eze Jowashi 'anyatadu iphe-oma, Jehoyada, bụ nna Zekaraya meru iya; woru nwatibe iya kẹ nwoke gbua. Zekaraya anwuhude; sụ: "Tẹ Ojejoje lekwa ẹnaya l'iphe-a, ephe meru-a; gwata ephe ugwo iya!"

²³ Afa ono agvudelephu; ndu soja ndu Áramu abya etso Jowashi ogu. Ephe ezebata l'alị Júda; mẹ lẹ Jerúsalemu bya atuko ndu ishi ndu Júda l'ephe ha gbushikota; gwoo iphe, ephe kwaru l'okwata vulaaru eze ephe lẹ Damásukosu. ²⁴ Ndu soja ndu Áramu ono bụ-a ndu habe nwahabe bẹ ephe chị bya ogu ono. Obenu lẹ Ojejoje yeru ephe igweligwe ndu soja ndu Júda l'eka; kẹ l'ephe haru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ephe. Yọ bụrụ ẹge ono bẹ ephe shi nua Jowashi aphụ. ²⁵ Ndu Áramu ono atugbutsulephu; kẹ l'ephe meruwaru Jowashi ẹhu; ndu ozi iya agbaaru iya ẹjo idzu; woru iya gbua l'oshi-azee ya; lẹ k'egbugbu ono, o gburu nwatibe Jehoyada ono, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. Jowashi anwuhu; ephe elia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. O lẹ ephe te elidu iya l'ili ndu eze.

²⁶ Ndu gbaru iya ẹjo idzu ono bụ: Zabadu Shimeyatu, bụ nwanyi Amonu; mẹ Jehozabadu Shimiru, bụ nwanyi Móabu. ²⁷ A bya l'akọ ẹhu unwegirima iya; mẹ igweligwe ozi, Ojejoje zieberu l'ishi iya; mẹ ẹge o gude mezia eze-ulo Nchileke t'ọ dọ ẹge o shi dọ; b'e dekotaru l'ekwo, akowa iphe, e deru l'ekwo ndu eze. Tọ dọ iya bụ; Amazaya, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ẹnaya iya.

25

Amazaya bụ eze ndu Júda (2 Eze 14:1-6)

¹ Iphe Amazaya gbaru bụ ukporo afa l'afa ise teke ọ wataru achichi. Yọ chĩa ukporo afa l'afa tete lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya bụ Jehowadinu; onye Jerúsalemu. ² Amazaya bẹ meru iphe, vudo nhamunha l'enyanya Ojejoje. O lẹ ẹ to gudekotadu obu iya mee ya. ³ Okpa eshuhulephu Amazaya ike l'ochichi; yo gbushia ndu ozi iya ono, bụ ephe gburu nna iya teke o shi bụrụ eze ono. ⁴ Obu l'ẹ to gbudu unwegirima ndu ono. O meru iphe ono, e deru l'ekemu; mbụ l'ekwo Mósisu; l'ẹke ono, Ojejoje turu ekemu; sụ: "Tẹ b'e egbukwa ndu bụ nna l'ugwo iphe, unwu ephe metaru; ophu e gbukwa unwu l'ugwo iphe, nna ephe metaru. Onyenonu a-lajẹ l'ugwo iphe, ọ kpataru."

⁵ Amazaya abya ekukobe ndu Júda; doo ephe l'enyanya-ufu l'enyanya-ufu ndu bụ nna l'ikfu Júda; mẹ lẹ ndu ikfu kẹ Bénéjaminu; t'ephe nọdu l'eka ndu ishi, achigbaa unu ndu soja labu l'ukporo iri iri; mẹ l'eka ndu ishi, achigbaa ndu soja ukporo ise ise. Ndu ọ gutaru bẹ bụ ndu nọwaru shita l'ukporo afa kwaseru. Yọ bya achofuta l'iphe, ephe dọ bụ unu ugbo unu l'unu ukporo iri l'esaa l'unu iri. Ndu ono bukota ndu a foru afọfo; mbụ ndu dzuwaru oje ogu; bụrụ ndu a-dụ ike parụ ara; mẹ iphe, eegudeje egbochita onwonye. ⁶ O kfuwaruphu ukporo talentu mkpola-ocha ise gude buta ndu soja ndu Ízurelu, dọ ukporo unu unwoke ugbo iri l'ẹbo l'unu iri, bụ ndu ike-ka-l'ogu.

⁷ Oḷe onye kẹ Nchileke bẹ byakfutaru iya nụ bya asụ iya: “Nggube eze; tẹ nggu lẹ ndu soja ndu Ízureḷu ba ayíkwa jee ọgu ono; kẹle Ojejoje te eswikwaru ndu Ízureḷu; to swiru ndu Ífuremu. ⁸ I -jee bẹ Nchileke akwatsukwa ngu l'ifu ndu ọhogu ngu; m'o -ruhuru; ike ọgu dū ngu idagha; kẹ l'ọo Nchileke bụ onye nweru ike, oo-gude yetaru ngu ẹka; nwekwaruphu ike, oo-gudeje kwatsua ngu.”

⁹ Amazáya asụ onye kẹ Nchileke ono: “?Bụ ngunu bẹ ẹphe e-mekwanu lẹ k'ụkporo talentu mkpọla-ọcha ise, ya kḷuru ndu soja ndu Ízureḷu phụ?” Onye kẹ Nchileke ono asụ iya: “Lẹ Nchileke a-dụ-a ike nụ iya ọphu ka onanu nshinu.”

¹⁰ Tọ dū iya bụ; Amazáya achifuta ndu soja ono, shi lẹ Ífuremu byakfuta iya ono; sụ ẹphe t'ẹphe la. Yọ tsua ẹphe l'ẹhu nshinu l'ẹke ndu Júda nọ; ẹphe avọru kḷurukḷuru lasha.

¹¹ Obu abya eshihu Amazáya ike. Yo duta ndu nk'iya; yọ bụru ẹphe oje lẹ Nsuda Alì Únú; rua je egbushia ndu Séyi; unu unwoke ụkporo l'ise.*

¹² Unwoke ndu Júda ono akpukwaaphu unu unwoke ụkporo l'ise† lẹ ndzụ; chita ẹphe je edobe l'eli eze mkpuma; shi l'ẹke ono nwutsuhia ẹphe; ẹphe abya adashia; gwee onwẹphe yọgiri-yogiri.

¹³ Oḷe ndu soja ono, Amazáya chiphuru azụ t'ẹphe be etsoshi jee ọgu ono wubaru lẹ mkpukpu ndu Júda; tso ẹphe ọgu ọ-lụ-ọlaa; mbụ lụ ẹphe tsube lẹ Samériya jeye lẹ Bétu-Horonu; gbua unu ụmadzu ẹsaa l'ụkporo madzụ iri‡ lẹ ndu Júda ono; bya akwaa iphe ẹphe l'ọkwata l'ẹke ọ ha nshinu.

¹⁴ Lẹ Amazáya shi ogbushi ndu Édomu ala b'ọ chitaru unwu agwa ndu Séyi. Yọ bya edobe unwu agwa ono; yọ bụru nk'iya. Yọ balahaaru iya ẹja; gwolahaaru iya ngweja. ¹⁵ Tọ dū iya bụ; ẹhu eghulaha Ojejoje eghughu l'ẹke Amazya nọ; yo zia onye nkfuchiru; t'o jekfu Amazáya je asụ iya: “? Bụ ngunu meru yọ unwu ọkpata, ẹ-ta dudu ike nafuta ndu nk'iya l'ẹka ngu b'i gwalahaaru?”

¹⁶ Onye nkfuchiru ono akpukwaduru-a okfu ono l'ọnu ekfu; eze ajipyabe iya; sụ iya: “?Bunua nggu b'a ọtaru t'i bụru onye a-nọduje akpoziru eze ụzo? Dobe-nuphu onu ndoo! Ọ -dudu b'i laakwaru.”

Tọ dū iya bụ; onye nkfuchiru ono anọ-kirishia; nonyaa bya asụ iya: “Ya makwarua lẹ Nchileke chipyawaru iya t'o mee t'i laa l'iyi; kẹ l'i meru iphe, dū ẹge ono; jika ọngabe nchị l'ụzo, ya akpo-ziru ngu.”

Ọgu, daru ndu Júda waa ndu Ízureḷu

(2 Eze 14:8-14)

¹⁷ Tọ dū iya bụ; Amazáya, bụ eze ndu Júda yeḷe ndu akpo-zijeru iya ụzo abya achia idzu. Yo zia t'e je ezia eze ndu Ízureḷu, bụ Jehowashi: “T'ọ bya t'ẹphe kpogba iya.” Jehowashi bụ nwatibe Jehowahazu; Jehowahazu aburu nwatibe Jéhu.

¹⁸ Jehowashi, bụ eze ndu Ízureḷu abya eziphu Amazáya, bụ eze ndu Júda ozi; sụ iya: “L'oshi uke, nọ l'ugvu ugvu Lébanonu bẹ ziru oshi sida, nọkwaphu l'ugvu ugvu Lébanonu: “T'o kenua nwatibe iya kẹ nwoke nwada iya t'ọ lụa.’ Anụ ẹgu, bu l'ugvu ugvu Lébanonu ono eswedelephu; dzọo uke ono pyaapya. ¹⁹ Iphe, iikfunu bụ t'a phukwa l'i mekputawaru ndu Édomu. Ngguegude iya l'etse etsetse; l'eku onwongu ekuku. Ophu t'i nọdu nwandoo. ?Tii hadu ọcho okfu, e-ri ngu ishi; ria ishi ndu Júda.”

* **25:11** 25:11 Iphe ọ bụ bụ 10,000. † **25:12** 25:12 Iphe ọ bụ bụ 10,000. ‡ **25:13** 25:13 Iphe ọ bụ bụ 3,000.

20 Obenu lẹ Amazáya ta ngadu nchi; kẹ l'ọo Nchileke b'ọ shi l'ẹka; k'ọphu oo-woru ẹphe ye ndu ọhogu ẹphe l'ẹka; okfu l'ẹphe gwalahaaru agwa ndu Édọmu. 21 Tọ dọ iya bụ; Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu achita ndu soja iya jeshia; ẹphe l'eze ndu Júda; mbụ Amazáya abya akpogbabe iya lẹ Bétu-Shẹmeshi Júda. 22 Ndu Ízurelu emekputa ndu Júda; ẹphe agbalashia; onyenonu agbalaa lashia nk'ia. 23 Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu egude eze ndu Júda, bụ Amazáya lẹ Bétu-Shẹmeshi. Amazáya bụ nwatibe Jowashi; Jowashi aburu nwatibe Ehezáya. Jehowashi akputa iya rua Jerúsalemu; bya enwutsushia ọpho-mkpuma Jerúsalemu; tsube l'onu-oguzo ndu Ífuremu jeye l'onu-oguzo mgboro mkpukpu ono. Ẹke o nwutsuru bẹ ogologo iya ruru unu ntụ-ọkpa. 24 Yọ chitakota mkpọla-ododo; mẹ mkpọla-ọcha; mẹ iphe, bụ iphe, ọ phuru l'eze-ulo Nchileke, bụ ndu ọphu nọ l'ẹka Óbẹdu-Édọmu. Ọ chitakwaruphu iphe, bụ ẹku, nọ l'ufu-eze; chita chita ndu e guderu egude; lashia Samériya.

25 Eze ndu Júda; mbụ Amazáya Jowashi nọru afa iri l'ise l'eze ndu Ízurelu; mbụ Jehowashi Jehowahazu nwuhutsuaru. 26 Iphe ọdo, Amazáya mekotaru; tsube l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ẹkwo ndu eze ndu Júda; mẹ kẹ ndu Ízurelu. 27 Tsube teke Amazáya haru otso Ojejeje b'a nọ lẹ Jerúsalemu l'achiru iya ẹjo idzu; yọ gbalaa lashia Lakishi. E ye ndu chọru iya jeshia Lakishi je eworu iya gbua l'ẹke ono. 28 E gude inya palata odzu iya; bya eworu iya lia l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpukpu Dévidi.

26

Uzáya bụ eze ndu Júda (2 Eze 14:21-22; 15:1-7)

1 Tọ dọ iya bụ; ndu Júda l'ẹphe ha eduta Uzáya, nọwaru afa iri l'ishingu; mee ya eze l'ozori nna iya, bụ Amazáya. 2 Ọ bụ iya kpukwaru mkpukpu Élatu woru iya nụ-phu ndu Júda azụ; lẹ Amazáya nwuhutsuaru.

3 Iphe Uzáya gbaru bụ afa iri l'ishingu teke ọ wataru achichi. Yọ chia ukporo afa labu l'afa iri l'ẹbo lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Jekolaya; onye Jerúsalemu. 4 Uzáya meru iphe, vudo nhamunha l'anya Ojejeje; ẹge ono, nna iya; mbụ Amazáya meru ono. 5 Ọ chọru ọzo kẹ Nchileke teke Zekaráya nọkwadu ndzụ. Yọ buru Zekaráya ono bẹ kpọ-ziru iya ọzo t'ọ tsuje Nchileke egvu. Jeye l'ẹge ọ nọ-beru l'achọ ọzo kẹ Ojejeje; bẹ Nchileke meru ẹka iya; yọ buru upete.

6 Uziya bẹ jeru je etso ndu Filisutayinu ọgu; je enwutsushia ọpho-mkpuma Gatụ; mkpukpu Jabuné; mẹ kẹ mkpukpu Asurelu. Yọ bya akpushia mkpukpu l'alị, nọ lẹ Asurelu; męwaru l'ẹke ọdo l'alị Filisutayinu. 7 Nchileke eyetaru iya ẹka l'ọgu ẹphe lẹ ndu Filisutayinu; k'ẹphe lẹ ndu Arabu ono, bu l'alị Guru-balu ono; mẹ k'ẹphe lẹ ndu Meyunimu. 8 Ndu Amonu atulaha utu l'anụ Uzáya. Ẹpha iya angakota je akpaa l'ókè-alị ndu Íjiputu; kẹ l'ọ bya aburu onye atsụ egvu nshinu.

9 Uzáya kpushikwaruphu ọlo-eli lẹ Jerúsalemu lẹ Onu-Uzo Mgboro; mẹ lẹ Onu-Uzo Nsuda; mẹ lẹ nkujinkuji ono; kpua ya; yo shihugbaa ike. 10 Ọ kpushikwaruphu ọlo-eli l'echi-egu; tų-shia iduma mini l'igwe; kẹ l'ọ nweru elu nshinu l'alị ọkpa-ugvu ọzo ẹnyanwu-ariba; mẹ ẹke alị daburu adaburu. O nweru ndu akọru iya okfu; nweru ndu eletaru iya mgbo vayinu iya ẹnya l'alị ugvu ugvu; mẹ l'alị-otsu iya; kẹ l'anya nọ iya l'iphe eemebe l'alị.

¹¹ Uzáya nweru ndu soja, e ziru k'ogu okpobe ezizi. Ephem anoduje l'odzeru l'odzeru eje ogu; l'ege a guru ephe t'ephe noduje. Ndu guru ephe bu Jeyelu, bu o-de-ekwo; waa Maaseya, bu onye ishi. Yo buru onye lanu le ndu ishi soja eze; mbu Hananaya be kpo-ziru ephe ege aa-gu iya. ¹² Iphe, ndu ishi l'enya-ufu, achu ndu soja ono du bu unu ishinguru l'ukporo iri.* ¹³ Ndu soja, ephe achu adu unu unwoke ugbo unu unu ukporo ugbo iri l'esato; l'unu eto l'ukporo unwoke iri l'ise.† Ephem bu ndu gude okpehu l'alu ogo alu-chiru eze l'eke ndu ohogu iya no. ¹⁴ Uzáya anukota ndu soja ono iphe, eegudeje egbochita onwonye; me arwa; me okpu-igwe; me uwe-igwe; me akfu; me mkpuma, eegudeje agba urubo. ¹⁵ Le Jerusalemu; b'o meshiru injinu, agba akfu; l'atu mkpuma, ha nshinu; dobegbaa l'eli ulo-eli; me l'eli nggo-ji nggo-ji upho-mkpuma mkpukpu. Ndu meru iya nu bu ndu eme nka. Epha Uzáya angakota ekemeke obule; kele Nchileke yetaru iya eka l'uzo, du biribiri jeye; yo buru onye atsugvu.

Ehu-labu eme Uziya
(2 Eze 15:5-7)

¹⁶ Teke ono, Uziya bya aburu onye ike ono; b'o kulahaaru onwiya ekuku; kuru onwiya ye l'o-la-l'iyi. E to vudoshihedu ike l'eke Ojejoje, bu Nchileke iya no; ke l'o bahuru l'eze-ulo Nchileke te ya kpo insensu oku l'enyanngweja insensu. ¹⁷ Onye achijeru Nchileke eja; mbu Azariya yele ukporo madzu eno odo, achijeru Nchileke eja, bukota ndu ike etsopyabe Uzáya bahu l'eze-ulo ono. ¹⁸ Ephem anochia ya uzo; su iya: "Uzáya; e to budu nggu b'o gbaru t'i kporo Ojejoje insensu oku. Ndu o gbaru bu ndu achijeru Nchileke eja, bu ephe bu ndu eri Eronu; mbu ndu ono, e doberu nsot'ephe kpoje insensu oku ono. Shi le Eke-du-Nso ono; lufuta; ke l'i mewaru iphe, e-ta dudu mma; temanu b'i nafuwaru onwongu ugvu, shi l'eka Ojejoje, bu Nchileke."

¹⁹ Iwe abya Uzáya l'ehu. Teke ono b'o gudewa iphe, eegudeje akpo insensu oku l'eka te ya kpo ya oku. Ehu awata l'iya phu oghu eghughu l'eke ono, ndu achijeru Nchileke eja no ono; ehu-labu emifuta iya l'egedege ifu; l'ifu ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; le mgboro enyanngweja insensu l'ulo Ojejoje ono. ²⁰ Azariya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja ono; me ndu ono, achijeru Nchileke eja ono l'ephe ha abya elee ya enya; ehu-labu egbe tuwa iya nu l'egedege ifu. Ephem enwufukebewa iya phu l'eke ono. Yebedua l'onwiya alufu-kebewaphu; kele Ojejoje byiwaru iya eka.

²¹ Ehu-labu ono meru eze Uzáya jeye mboku o nwuhuru. Yo vuru ehu-labu ono buru l'ulo iche. E bufu iya l'eze-ulo Nchileke. Yo buru Jotamu, bu nwatibe iya ke nwoke be buru onye ishi le k'eze; chilaha ndu ali ono.

²² Iphe odo, Uzáya mekotaru; tsube l'ishi jeye le ngvucha be bu onye nkfuchiru Nchileke; bu Azáya Emozu be deshuru iya nu. ²³ Uzáya nwuhuru lakfushia nna iya phe. E lia ya l'eke e liru nna iya phe; mbu l'egu, nonyabe eke eelije ndu eze; ke l'ephe suru l'o bu onye ehu-labu. Jotamu, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze l'ozori iya.

27

Jotamu bu eze ndu Juda
(2 Eze 15:32-38)

* 26:12 26:12 Iphe o bu bu 2,600. † 26:13 26:13 Iphe o bu bu 307,500.

¹ Iphe Jótamu gbaru bụ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achịchi. Yọ chia afa iri l'ishingu lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Jerusha; nwatibe Zadoku. ² Jótamu meru iphe, vudo nhamunha l'anya Ojejoje; ẹge ono, nna iya; mbụ Uzáya meru ono. Ọle ẹ tọ bahụkwanu l'eze-ulo Nchileke je ome ẹge nna iya meru. A -gufukwaru ono; ndu Júda kwakwaruru l'uru-alị, ẹphe arụ. ³ Ọ kpụkwaziru Ọnu-oguzo Imeli, nọ l'eze-ulo Nchileke; rụkwaaphu ọru nshinu l'upho-mkpuma Ofelu. ⁴ Ọ kwaphụ ẹge ono b'ọ kpụshiru mkpụkpu l'ugvu ugvu alị ndu Júda; bya akpụshia ẹke eedomije onwonye; mę ụlo-eli l'ẹke ọswa nọgbaa.

⁵ Jótamu bę tsoru eze ndu Amọnu ọgu; mekputa iya. L'afa ono bę ndu Amọnu nuru iya ụkporo talentu mkpọla-ọcha ise; mę ogbonga witu, dụ ụkporo unu l'unu ise; mę ogbonga balị, dụ ụkporo unu l'unu ise. Ẹphe nụkwaru iya phụ ọphu ha ẹge ono ọdo l'afa k'ẹbo ya; mę l'afa k'eto ya.

⁶ Jótamu abya aka oshihu ike; kę l'ọ bya evudoshia ike l'uzo kę Ojejoje, bụ Nchileke iya.

⁷ Iphe ọdo, Jótamu mekotaru; mę ọgu, ọ lụkotaru; mę iphe ọdo, o meeberu l'ọ ha; b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Ízurelu; mę kę ndu Júda.

⁸ Iphe ọ gbaru bụ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achịchi. Yọ chia afa iri l'ishingu lẹ Jerúsalemu. ⁹ Jótamu anwuhu lakfushia nna iya phę; e lia ya lẹ Mkpụkpu Dévidi. Éhazu, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze l'ozori iya.

28

Éhazu bụ eze ndu Júda (2 Eze 16:1-4)

¹ Iphe Éhazu gbaru bụ ụkporo afa teke ọ wataru achịchi. Yọ chia afa iri l'ishingu lẹ Jerúsalemu. Ẹ to medu iphe, vudo nhamunha l'anya Ojejoje ẹge ochechoroche iya; mbụ Dévidi meru. ² O tsoru ụbeka ndu eze ndu Ízurelu; kpụshiaru Bálu ntẹkpe. ³ Ọ kpọru ínsensu ọku lẹ nsuda Benu Hínọmu; kpọo nwatibe iya kę nwoke ọku gude gwoo ẹja; mbụ yekota ẹka l'akpamara ono, ọha ono, Ojejoje chifuru l'ifu ndu Ízurelu ono shi emeje. ⁴ O gworu ẹja; kpọo ínsensu ọku l'ẹke eegwoje ẹja; mę l'ugvu ugvu; mę iphe, bụ oshi, nweru idzu.

⁵ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke iya eworu iya ye l'ẹka eze ndu Áramu. Ndu Áramu emekputa iya; kpụa igweligwe ndu nk'ia lẹ ndzụ; kpuru ẹphe laa Damásukọsu. E wokwaru iya phụ ye l'ẹka eze ndu Ízurelu, bụ onye gbushiru ndu kę Éhazu; nua ẹphe nshị. ⁶ Peka Remaliya bę gburu ụkporo unu unwoke ugbo iri l'ise* l'alị Júda ujiku lanụ; mbụ ndu bụkota soja, ike dụ. Ishi iya aburu l'ẹphe gwọberu Ojejoje, bụ Nchileke kę nna ẹphe. ⁷ Zikiri, bụ onye soja, shi l'ikfu Ífuremu bę gburu Maaseya, bụ nwatibe eze; mę Azurikamu, bụ onye ishi l'ufu-eze; gbukwaaphu Ẹlukana, bụ onye etsota eze l'ọkwa. ⁸ Ndu Ízurelu akpua unu madzụ ugbo unu l'unu ụkporo madzụ ise† lẹ ndzụ lẹ ndu Júda ono, bụ ndu abubu ẹphe ono. Ẹphe kpuru unwanyi; kpua unwu ẹphe ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi; bya akwaa iphe ẹphe l'ọkwata kę ẹji ẹji vuru lashia Samériya.

⁹ Ọbu l'o nweru onye nkfuchiru Ojejoje, aza Odédu, bu lẹ Samériya. Yọ tųgbua; je agba ndu soja ono ndzuta l'ẹphe shi ọgu ala Samériya; je

* 28:6 28:6 Iphe ọ bu bụ 120,000. † 28:8 28:8 Iphe ọ bu bụ 200,000.

asụ ẹphe: “Unu lenu; Ojejoje, bụ Nchileke nna unu p̄h̄; b̄ ẹ gude k'ẹhu-eghughu, ẹghu iya n̄ l'ẹke ndu Júda n̄; woru ẹphe ye unu l'ẹka. Obenu l'unu gudewa ẹhu-iwe ọp̄hu ruru imigwe gbushia ẹphe. ¹⁰ Iphe unu t̄beru nta-a b̄ t'unu dobe ndu Júda; m̄ ẹ ndu Jerúsalemu ono; unwoke l'unwanyi ẹphe t'ẹphe b̄ru ohu unu. Obenu; unub̄dua; ?to nwedu iphe d̄ ẹji, unu mejeru megude Ojejoje, b̄ Nchileke unu t̄o? ¹¹ Unu ngab̄ru iya nch̄i nta-a. Unu dup̄hu ndu ab̄bu unu ono, unu kp̄ru l̄ ndz̄u ono az̄; k̄ ẹ l'oke ẹhu-eghughu Ojejoje b̄ dakfutaakwaru unu.”

¹² T̄o d̄ iya b̄; Azariya Jehohananu; Berekaya Meshilemotu; Jehizekaya Shalumu; m̄ Amasa Hadulayi, b̄ iya b̄ ndu ishi ndu Ífuremu ẹje etso ndu soja ono, shi ọgu ala ono okfu; ¹³ s̄ ẹphe: “Unu be edubatakwa ndu ono, unu kp̄ru l̄ ndz̄u ono ẹke-a; k̄ l'iphe, unu t̄beru b̄ t'unu menyafua ẹjo iphe; m̄ iphe, ikpe a-nma ayi l'ẹke Ojejoje n̄ yekoberu ọp̄hu, ayi mewaru ememe. Ikpe, nmaru ayi b̄ hatabekwa nshinu; k'ọp̄hu oke ẹhu-eghughu Ojejoje tukookwaru ndu Ízurelu l'ishi.”

¹⁴ T̄o d̄ iya b̄; ndu soja ono an̄du l'ifu ndu ishi; m̄ l'edzudzu ọha ono haa ndu ono, ẹphe kp̄ru l̄ ndz̄u ono; m̄ iphe ono, ẹphe kwaru l'okwata ono. ¹⁵ Unwoke p̄h̄, a ḡru ẹpha ẹphe p̄h̄ abya ach̄ita ndu ono, a kp̄ru l̄ ndz̄u ono; bya eye ẹka l'iphe ono, a kwaru l'okwata ono; ch̄ita uwe yeshia ndu ọp̄hu gba ọtu l'ẹphe ha. Ẹphe an̄ ẹphe iphe oye l'ẹhu; m̄ akp̄kpa; m̄ nri; m̄ iphe angungu; bya edebetsua ẹphe man̄ l'ẹke ọnya, n̄ ẹphe l'ẹhu. E gude nkakf̄-igara pata ndu ọp̄hu ike gv̄shiru; duru ẹphe dulaaru ndu ab̄bu ẹphe l̄ Jeriko, b̄ iya b̄ Mkp̄kpu nkfu. Ẹphe emetsua; latashia Sameriya.

Éhazu ẹje ar̄ l'ẹka ndu Asiriya (2 Eze 16:7-9)

¹⁶ Ȳo b̄ru teke ono; b̄ eze, b̄ Éhazu ziru t̄ eze ndu Asiriya bya eyetaru iya ẹka. ¹⁷ Ishi iya ab̄ru l̄ ndu Éd̄omu byaru bya etso ndu Júda ọgu ọdo; kp̄ra ndu ọp̄hu ẹphe kp̄ru l̄ ndz̄u. ¹⁸ Ndu Filisutayinu abya ọgu ọ-l̄a-ọlaa l̄ mkp̄kpu, n̄gbaa l'al̄i ọkpa-ugvu, n̄ l'uzo ẹnyanwu-ar̄ba; m̄ l̄ ndu ọhuda Júda. Ẹphe anaa B̄tu-Sh̄meshi; Ajalonu; Gederotu; m̄ Soko ȳle edukfu edukfu, n̄kota iya n̄; bya anakwaaph̄ Timina ȳle edukfu edukfu, n̄ iya n̄; m̄ Gimuzo ȳle edukfu edukfu, n̄ iya n̄. Ẹphe alaa ẹgu l'ẹke ono, ẹphe naru ono je eburu. ¹⁹ Ojejoje egude k'iphe, Éhazu, b̄ eze ndu Ízurelu meru; wozita ndu Júda al̄i; k̄le Éhazu meru; uru-al̄i abya aka nshinu l'al̄i Júda; ọp̄hu Ojejoje 'egudehedu ire iya ẹka. ²⁰ Ya ndono; Tiligatu-Pilesa, b̄ eze ndu Asiriya abyakfuta iya. Iphe o mechiuaru ab̄ru l'ọ byaru bya echia ya ọnu l'al̄i. ²¹ Éhazu eshi l'eze-ulo Nchileke; m̄ l'ufu-eze; m̄ l'ulo ndu ishi gwokoo iphe n̄ eze ndu Asiriya ono. Obenu l'iphe ono te nwedu ẹka, o yeru iya.

Ẹjo iphe, Éhazu meru

²² L'oge teke ono, eze Éhazu n̄ l'iphe-ẹhuka ono b'ọ kabaa ọburu onye Ojejoje ẹ-te egudedu ire iya ẹka. ²³ O gworu ẹja n̄ agwa ndu Damásukosu, b̄ iya b̄ ndu ono, mekputaru iya n̄ ono. Ȳo s̄ l̄ ya e-gwo ẹja n̄ agwa ndu Áramu t'ẹphe yetaru iya ẹka; keshinu ọp̄hu ẹphe yetaru ndu eze ndu Áramu ono ẹka. Obenu l'ọo ya mekocharu kpata adada iya; m̄ l'adada k̄ ndu Ízurelu l'ẹphe ha. ²⁴ Éhazu abya ach̄ikobe ngwa, n̄ l'eze-ulo Nchileke; gbua ȳgiri-yogiri; bya aḡ-chishia ibo eze-ulo Nchileke ono; bya ach̄iko ẹnya-ngweja doo l'ẹkemeke ọbule l̄ Jerúsalemu. ²⁵ L'iphe b̄ mkp̄kpu,

nọkota l'alị Júda b'o metakotaru ẹke aagwajẹ nte; shi ẹge ono kpatsua Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna iya phẹ iwe.

Anwụhu Éhazu
(2 Eze 16:19-20)

²⁶ Iphe ọdo, mekotaru nụ teke ọ bụ eze; mę ẹka ụzo ọpụ o tsokotaru; shita l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ẹkwo ndu eze ndu Júda; mę kẹ ndu Ízurelu. ²⁷ Tọ dụ iya bụ; Éhazu anwụhu lakfushia nna iya phẹ. Ẹphe elia ya lẹ Jerúsalemu. Ọle ẹ te lidu iya l'ẹke eelije ndu eze ndu Ízurelu. Hezekáya, bụ nwatibe iya kẹ nwoke abụru eze l'ọzori iya.

29

Hezekáya bụ eze ndu Júda
(2 Eze 18:1-3)

¹ Hezekáya wataru achịchi l'ọ gbawaru ụkporo afa l'afa ise. Ọ chiru ụkporo afa l'afa tete lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Abija; nwatibe Zekaráya. ² Hezekáya meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje; ẹge ochechoroche iya, bụ Dévidi meru.

Hezekáya asacha eze-ulo Nchileke

³ L'ọnwá k'ọdungu; l'afa k'ọdungu, Hezekáya wataru achịchi; b'ọ guhashiru ibo eze-ulo Nchileke; mekwashia ya emekwa. ⁴ Yọ bya edubata ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi; kukobe ẹphe l'edukfu, nọ l'ụzo ẹnyanwu-ahata; ⁵ bya asụ ẹphe: “Unube ndu Lívayi; unu ngaberu iya nchi! Unu dobe onwunu nsọ nta-a; unu edobe ụlo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna unu phẹ nsọ. Unu wofukota iphe atso oyi, nọ lẹ Ẹke-dụ-Nsọ ono. ⁶ Ishi iya aburu lẹ nna ayi phẹ b'ẹ t'e shidu gude ire ẹphe ẹka. Ẹphe meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje, bụ Nchileke ayi. Ẹphe paru iya haa; wofu ifu l'ẹke Ojejoje bu ebubu; bya agbakutaru iya azu. ⁷ Ẹphe gụ-chishiru ibo nwulo, nọ dukfuru l'ọnu eze-ulo Nchileke; menyishia ọku l'urọku, nọ iya nụ. Ẹphe akpọ-buhu insensu ọku; gwobuhuru Nchileke kẹ Ízurelu ngweja-ukfuru lẹ Ẹke-dụ-Nsọ. ⁸ Yọ bụru iya meru iphe oke ẹhu-eghughu Ojejoje dakfutaru ndu Júda; mę ndu Jerúsalemu. Iphe, o meru ẹphe emee; onyemonye ọbule akpọo beru; wata ọtsu egvu. Ẹphe aburu ndu aagburu ọnu-mini; ẹge unu gudewa ẹnya unu ele nta-a. ⁹ Ọ bụ iya meru iphe e gude ogu-mbeke gbushia nna ayi phẹ; bụru iya kparu iphe a kpuru unwu ayi ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyị; mę unyomu ayi phẹ lẹ ndzụ.

¹⁰ “Iphe, nọ iya l'obu nta-a bụ tẹ yẹle Ojejoje gbaa ndzụ; mbụ Nchileke kẹ Ízurelu; k'ọpụ ẹhu-eghughu iya ono, ata kfukfukfu ono a-lufu l'ẹke ẹphe nọ. ¹¹ Unwu iya-a; unu ba apakwa ozi unu ẹka lanu nta-a; kele Ojejoje bẹ fọtaru unu t'unu vudo l'ifu iya; l'ejeru iya ozi; mbụ t'unu bụru iya ndu ozi; mę ndu anọduje akpọru iya insensu ọku.”

¹² Tọ dụ iya bụ; ndu Lívayi ono abya ajikobe k'ozi ono.

Ndu eri Kohatu, tso iya nụ bụ:

Mahatu Amasayi yẹle Jówelu Azaríya.

Ndu eri Merari, tso iya nụ

aburu Kishi Abudi yẹle

Azaríya Jehalelelu.

Ndu eri Geshonu, tso iya nụ

bụ Jowa Zima yẹle Ídenu Jowa.

¹³ Ndu eri Elizafanu, tso iya nụ

bụ Shimiri yẹle Jeyẹlu.

Ndu eri Ásafu, tso iya nù
aburu Zekaráya yẹle Mataníya.

¹⁴ Ndu eri Hemanu, tsò iya nù
bụ Jehiyẹlu yẹle Shimeyi.

Ndu eri Jedutunu, tso iya nù
aburu Shemáya yẹle Uziyẹlu.

¹⁵ Ẹphe abya achikobe unwunna ẹphe; bya emee onwẹphe; ẹphe adu nsọ; bẹ ẹphe bya abahu je emechaa eze-ulo Nchileke ẹge ono, eze tu-buru iya ẹphe ono; mbu ẹge ono, okfu Ojejoje kfulu iya ono. ¹⁶ Ndu achijeru Nchileke ẹja abya abahu l'ime ime eze-ulo Nchileke ono; je emechaa ya emecha. Iphemiphe, ẹphe phuru, aasọ nsọ l'eze-ulo Nchileke ono; bẹ ẹphe chifutakotaru l'ogbodufu eze-ulo ono. Ndu Lívayi eye ẹka vuta iya vufu; je awushi lẹ nggele Kídironu. ¹⁷ Eze-ulo ono bẹ ẹphe wataru emecha lẹ mboku mbu l'onwa kẹ mbu. Yo be lẹ mboku k'ẹsato l'onwa ono; ẹphe emetabe iya rua lẹ nwulo ono, nọ dukfuru eze-ulo Nchileke ono. Ẹphe egude abali ẹsato mecha eze-ulo Nchileke ono l'onwiya. Yọ buru l'abali iri l'ishingu l'onwa kẹ mbu ono bẹ ẹphe megeru iya.

Eeyephu eze-ulo Nchileke azu l'eka Nchileke

¹⁸ Tọ du iya bu; ẹphe ejekfushia eze, bu Hezekáya je asu iya: “L'ẹphe mechaakwaru eze-ulo Nchileke ono l'ọ ha; me ẹnya-ngweja-ukfuru; me iphe, bu iphe, anoje iya nu; me teburu ono, eedobeje buredi, eedobeje l'ifu Nchileke ono yele iphe, anoje iya nu.

Eeye Nchileke eze-ulo ono l'eka

¹⁹ “Iphe, bu ngwa ono, eze Ehazu woshiru l'eze-ulo teke ono, o bu eze ono; mbu teke ono, e te gudedu ire iya ẹka ono b'e dobephuru azu; ẹphe emechakotawa iya emecha. O nokota-a l'ifu ẹnya-ngweja Ojejoje.”

²⁰ Ya ndono; yo be l'onmewa utsu; eze, bu Hezekáya egbeshi je ekukota ndu ishi mkpukpu ono; ẹphe ejeshia l'ulo Ojejoje ono. ²¹ Ẹphe akpuru oke-eswi ẹsaa; ebyila ẹsaa; unwu aturu ẹsaa; me mkpi ẹsaa, ẹphe e-gude gwoo ngweja iphe, du eji l'okfu ẹka ali-eze ono; me l'okfu ẹka ulo ono, du nsọ ono; me l'okfu ẹka ndu Júda. Eze asu ndu achijeru Nchileke ẹja, bu ndu eri Eronu t'ẹphe gwoo ngweja ono l'ẹnya-ngweja Ojejoje. ²² Tọ du iya bu; ẹphe egbua oke-eswi ono; ndu achijeru Nchileke ẹja anata mee ya; phee l'ẹnya-ngweja ono. Ẹphe egbukwaaphu ebyila ono; phee mee ya l'ẹnya-ngweja ono; bya egbua unwu aturu phu; phee mee ya l'ẹnya-ngweja ono. ²³ Mkpi ono, e gude egwo ngweja iphe eji ono b'a kpatakotaru je anu eze yele edzudzu oha ono; ẹphe ebyibegbaa ya ẹka. ²⁴ Ndu achijeru Nchileke ẹja egbushia mkpi ono; gude mee ya gwoo ngweja iphe, du eji l'ẹnya-ngweja ono; gude kfu ugwo iphe, du eji, ndu Izurelu l'epha ha meru; kẹ l'eze bẹ turu ekemu su t'e gwoo ngweja-ukfuru; me ngweja iphe, du eji ono l'okfu ehu Izurelu l'ẹphe ha.

²⁵ Yọ bya achiru ndu Lívayi ye l'eze-ulo Nchileke; nu ẹphe ogele; me une; me ogumogu; ẹge ono, ẹphe turu l'ekemu; mbu Dévidi yele Gádu, bu onye aphujeru eze aphu; me Nétanu, bu onye nkfuchiru Nchileke. Ekemu ono bẹ bu ekemu, Ojejoje shi l'eka ndu nkfuchiru iya tu. ²⁶ Ndu Lívayi evudo gudegbaa ngwa-egvu Dévidi ono; ndu achijeru Nchileke ẹja egudegbaa upyoku ẹphe.

²⁷ Ya ndono; Hezekáya atua ekemu su t'e gwoo ngweja-ukfuru l'ẹnya-ngweja ono. A watalephu ogwo ngweja-ukfuru ono; wata ogu egvu l'anu

Ojejoje; l'egbu ụpyoku eye iya; l'akụ ngwa-egvu Dévidi, bụ eze ndu Ízurelu. ²⁸ Edzudzu ọha ono l'epha ha abaarụ Ojejoje ẹja; ndu egvu l'agụ; ndu ụpyoku l'egbu. E mee ya ẹge ono jeye e gwogee ngweja-ukfuru ono. ²⁹ E gwotsulephu ngweja ono; eze; mę iphe, bụ ndu yele iya nọ l'ẹke ono atụko l'ephe ha fozita; baaru Ojejoje ẹja. ³⁰ Eze, bụ Hezekáya yele ndu ishi iya abya ekfuaru ndu Lívayi t'ephe gụa egvu ajaja nụ Ojejoje; mbụ t'ephe gụa ya l'uzo Dévidi yele Ásafu, bụ onye aphuje àphù gụru iya. Ya ndono; ephe egude ẹhu-otso-ena gụa egvu ajaja ono; bya efozita baaru Ojejoje ẹja.

³¹ Hezekáya asụ: “Nta-a bę unu dobewaru onwunu Ojejoje iche. Unu gude ngweja; mę ngweja-ekele bya l'eze-ulo Nchileke.” Tọ dụ iya bụ; edzudzu ọha ono egwota ngweja; mę ngweja-ekele ono. Iphe, bụ ndu oovu evuvu l'obu ewotagbaa iphe, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru.

³² Anụ, edzudzu ọha ono nuru t'e gude gwoo ngweja-ukfuru ono bę dụ ụkporo oke-eswi ẹto l'oke-eswi iri; ụkporo ebyila ise; mę ụkporo unwu aturu iri. Anụ ono l'ọ ha bę bụkota ophu ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. ³³ Anụ, e doberu nsọ k'ogwo ngweja ono dụ unu oke-eswi l'oke-eswi ụkporo iri; waa unu aturu ẹsaa l'ụkporo iri. ³⁴ Ọle ndu achijeru Nchileke ẹja hanuka nwanshi; k'ophu bụ l'ephe ta dudu ike swashikota akpọ, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono. Yọ bụru unwunna ephe, bụ ndu Lívayi bę yetaru ephe ẹka tẹ ndu ọdo, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja dobefua onwephe nsọ; ephe eyetaru ephe ẹka ono jeye ozi ono agvụ; kele ndu Lívayi b'ọ ka oru l'ehu t'ephe dobe onwephe nsọ; ama lę ndu achijeru Nchileke ẹja. ³⁵ Anụ, e gude eme ke ngweja-ukfuru ono bę ha l'igwe; mękwaphu ẹba anụ, e gude egwo ngweja ẹhu-agu; mę ngweja-męe, etsoje ngweja-ukfuru ono.

Tọ dụ iya bụ; ozi, eeje l'eze-ulo Nchileke abya ala azụ l'onodu iya. ³⁶ Hezekáya yele ndu ono l'ephe ha etekota ẹswa k'iphe, Ojejoje meru ndu nk'ia; ke l'iphe ono b'e mekotaru ẹgwegwa ẹgwegwa.

30

Aakwakọbe ke Aji Esweta

¹ Hezekáya abya ezikota iphe, bụ ndu Ízurelu mę ndu Júda ozi; dekwaruphu ẹkwo nụ ndu Ífuremu; mę ndu Manáse t'ephe byakota l'ulo Ojejoje lę Jerúsalemu; k'ophu ephe a-gbaru Ojejoje, bụ Nchileke ke Ízurelu Aji Esweta. ² Eze yele ndu ishi; mę edzudzu ọha ono, nọ lę Jerúsalemu ono abya achipyaa ya l'ọo l'onwa k'ẹbo bę ephe a-gba Aji Esweta ono. ³ Ephe ta agbadu iya teke aagbaję iya; kele ndu doberu onwephe nsọ lę ndu achijeru Nchileke ẹja ta hadu nshinu; ọdo aburu lę ndu Ízurelu te eshidu dzukowaa lę Jerúsalemu. ⁴ Iphe ono, ephe chitaru idzu iya ono adu eze yele edzudzu ọha ono mma l'obu. ⁵ Ephe akabua l'aa-ra iya arara l'alị Ízurelu gbaa mgburumgburu; tsube lę Besheba jeye lę Danu tẹ ndu Ízurelu wuru bya Jerúsalemu bya agbaaru Ojejoje, bụ Nchileke ke Ízurelu Aji Esweta ono; ke l'ephe ta habua l'igwe gbaa aji ono l'ẹge e deru iya l'ẹkwo.

⁶ Eze abya atua ekemu tẹ ndu okpa-egwa gude ẹkwo, eze yele ndu ishi iya deru jekota alị Ízurelu; mę l'alị Júda. Iphe, e deru l'ẹkwo ono sụru:

“Unubę ndu Ízurelu; unu laphuta azụ lakfuta Ojejoje, bụ Nchileke ke Ébirihamu; ke Áyizaku; mę ke Ízurelu; k'ophu ọo-ghachiru unu ifu ọdo; mbụ unubę nwa ndu ophu wafuru nụ l'eka ndu eze ndu Asiriya. ⁷ Unu ba adukwa l'ọ bụ nna unu phe; mę unwunna unu phe, bụ ndu ono, Ojejoje,

bụ Nchileke kẹ nna ẹphe te shidu gude ire ẹphe ẹke ono; k'ọphu bụ lẹ Ojejoje meru ẹphe; ẹphe aburu kpurupyata ẹge-a unu phuru-wa. ⁸ Unu be ekwefukwa ikè l'ọ bụ nna unu phẹ. Iphe, unu e-mechia bụ t'unu woru onwunu nụ Ojejoje. Unu bya l'ulo iya ono, dụ nsọ ono; mbụ l'ulo ono, o mewaru t'ọ dụ nsọ jeye lẹ tutu yoyo ono. Unu abajeru Ojejoje, bụ Nchileke unu ẹja; k'ọphu ẹhu-eghughu iya ono, ata kfukfukfu ono a-lufu unu l'ẹhu. ⁹ Ọ -buru l'unu lakfutaru Ojejoje ọdo; bẹ ndu kpuru unwunna unu; mẹ unwegirima unu phẹ lẹ ndzụ a-phuru ẹphe imiko; haa ẹphe; ẹphe alaphuta azụ l'alị-a; kẹ lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu bụ onye emeje eze-ipe-oma; buru onye aphuje imiko. Ẹ to nwedu l'ọ ghaaru unu azụ; teke unu lakfutaru iya.”

¹⁰ Ndu ọkpa-egwa ono atuko iphe, bụ mkpukpu ndu ikfu Ifuremu; kẹ ndu k'ikfu Manáse; mẹ kẹ ndu ikfu Zébulonu jegbaru. Obenu l'ọo ọchi bẹ aachi ẹphe; l'aja ẹphe ewena. ¹¹ Ọle o nwelerua ndu ikfu Ásha; ikfu Manáse; mẹ ikfu kẹ Zébulonu, bụ ndu kweru nụ; wozita onwẹphe alị; byatashia Jerúsalemu. ¹² Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ẹka Ojejoje nọ l'ẹhu ndu Júda; yo mee k'ọphu obu ẹphe bụ nanu; ẹphe l'eme iphe, Ojejoje kfuru ẹge eze yele ndu ishi sụru t'ẹphe mee.

Aagba Aji Esweta ono

¹³ Ya ndono; a dukpoo l'igwe mbụ ndu byaru bya edzua lẹ Jerúsalemu t'ẹphe gbaa Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko l'onwa k'ẹbo. ¹⁴ Ẹphe atuko ẹnya ẹke e shi egwoje ẹja lẹ Jerúsalemu wofukota; woshikwaaphu iphe, bụ ẹnya-ngweja insensu je enwuru ye l'ọkpa-ugvu Kídironu.

¹⁵ Yo rua l'abalị iri l'eno l'onwa k'ẹbo ono; ẹphe egbua nwaturu Aji Esweta ono. Iphere egude ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono; mẹ ndu Lívayi. Ẹphe eje emechashia onwẹphe; gude anụ, ee-gwo ngweja-ukfuru byatashia l'eze-ulo Nchileke ono. ¹⁶ Ẹphe eje anọdukota l'onodu, ẹphe anọduje; ẹge ono, o kfuru iya; mbụ ekemu Mosisu, bụ onye kẹ Nchileke ono. Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono ephee mee ono, ẹphe nataru l'ẹka ndu Lívayi ono. ¹⁷ Ẹphe dụ l'igwe; mbụ ndu nọ l'igwe-oha ono ẹ-te emechadu onwẹphe emecha. Yọ buru iya meru; ndu Lívayi egbuaru ndu ono, mmeru nọ l'ẹhu ono nwaturu Aji Esweta nk'ẹphe; k'ọphu ẹphe e-me iya t'ọ duru Ojejoje nsọ. ¹⁸ Ndu ọphu ka l'igwe lẹ ndu shi l'ikfu Ifuremu; ikfu Manáse; ikfu Ísaka; mẹ kẹ Zébulonu te emechadu onwẹphe emecha; ọle ẹphe rikwanuru iphe Aji Esweta ono. Eriri, ẹphe riru iya ta kwa ẹge ono b'e deru iya l'ekwo. Ọle Hezekáya kfukwanuru nụ Ojejoje l'okfu ẹhu ẹphe; sụ: “Tẹ Ojejoje, bụ onye ono, dụ mma ono guaru ¹⁹ iphe, bụ onye, gude obu iya l'ọ ha achọ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna iya phẹ nvu; e guderu l'onye ọbu te emechadu onwiya ẹge ekemu k'ulo, dụ nsọ ono kfuru.” ²⁰ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje anụ ekfukfu ono, Hezekáya kfuru nụ iya ono; to mebyishihe ndu ono.

²¹ Ndu Ízurelu, bụ ndu ọphu nọ lẹ Jerualemu egude ẹhu-otso-ena gbaa Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko abalị ẹsaa. Ndu Lívayi mẹ ndu achijeru Nchileke ẹja l'anọduje l'aguru Ojejoje egvu mbọku-mbọku; ẹphe egudeje ngwa-egvu, ada ọda l'aguru Ojejoje egvu ono.

²² Ndu Lívayi koshiru l'o doru ẹphe ẹnya; mbụ ozi, ẹphe ejeru Ojejoje. Hezekáya ekfua okfu gude ọda ẹphe ike. L'ime abalị ẹsaa ono bẹ ẹphe rikotaru iphe, gbaru ẹphe lẹ ngweja ẹhu-agu; bya ekele Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ẹphe ekele.

²³ Edzudzu-oha ono l'ephe ha ekweta l'ephe a-gbafua aji ono ujiku esaa odo. To du iya bu; ephe egude ehu-otso-ena gbaa aji ono abali esaa odo. ²⁴ Hezekaya, bu eze ndu Juida anu edzudzu oha ono unu oke-eswi labu l'ukporo eswi iri;* me unu aturu iri l'esaa l'ukporo aturu iri.† Ndu ishi anu edzudzu oha ono unu oke-eswi labu l'ukporo iri;‡ me unu aturu ugbo ukporo l'ise§ t'ephe gbushia gude gbaa aji ono. Ndu achijeru Nchileke eja adu l'igwe kweta mecha onwephe emechaa. ²⁵ Iphe, bu edzudzu oha ndu Juida l'ephe ha etekota eswa. Ndu achijeru Nchileke eja; ndu Liviayi; igwe-oha ndu shi Izurelu bya ndzuko ono; ndu mbyamumbya, shi l'ali Izurelu bya; mewaru ndu ophu bu ebubu l'ali Juida atuko l'ephe ha tee eswa. ²⁶ Ehu akwata tsoo ndu Jerusalemu ena k'iche; kele tsube l'oge ke Solomonu Davidi, bu eze ndu Izurelu b'e ta gbabua aji, du ege ono le Jerusalemu. ²⁷ Ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Liviayi awu-lihu goru onu-oma nu ndu ono; Nchileke anua olu ephe; ekfukfu, ephe ekfu anu Nchileke erua imigwe, l'eke ono, du nsọ, o bu ebubu ono.

31

¹ E metsulephu iphemiphe obule ono; ndu Izurelu, no l'eke ono l'ephe ha awu-lihu bahu le mkpukpu ndu Juida; je atuko mkpuma, e dobegbaaru nsọ kupyashia; gbutsushia itso Ashera; nwutsushia eke aagwaje iphe; me iphe, bu enya-ngweja, no l'ali Juida l'o ha; ke Benjaminu; ke Ifuremu; me ke Manase. Ephe emee ya ege ono jeye ephe emebyishikota iphemiphe obule ono. E metsua; ndu Izurelu l'ephe ha alashigbaa mkpukpu ephe; onyenonu alashia le nk'ia.

Iphe, a nuru t'e gude baaru Ojejoje eja

² Hezekaya abya agbaa ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Liviayi l'ogbo l'ogbo. Yo kee ozi; nu iphe, bu ogbo, nonu; mbu ozi, gbaru ndu achijeru Nchileke eja; me ophu, gbaru ndu Liviayi. Ozi ephe bu ogwo ngweja-ukfuru; me ngweja ehu-agu; me onodu l'onu odu ke Ojejoje; l'eje ozi; l'ekele iya ekele; gude egvu l'aja iya ajaja. ³ Eze abya eshi l'iphe, o nweru enweru hata elu iya nu t'e gude gwoo ngweja-ukfuru l'utsu me l'uřenyasi; me ke mboku otu-ume; me ke Aji Onwa Ophungu; mewaru k'ogba aji, e dobegbaaru l'oge iya; mbu ege ono, e deru iya l'ekemu Ojejoje ono.

⁴ Yo bya atua ekemu te ndu bu le Jerusalemu woru oke iphe, ruberu ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Liviayi nu ephe; k'ophu ephe e-yeru ehu l'ome ekemu Ojejoje. ⁵ Ekemu ono, eze turu ono abya edzuru ekemeke; teke ono teke ono; ndu Izurelu anulahaa akpuru iphe odungu ephe: mbu witu; mee; manu olivu; manu-engu; mekpọ iphemiphe obule, shi l'egu. Ephe evubatakwapu okela lanu l'uzo iri, shi l'iphemiphe obule, ephe nweru; yo tsubo etsubo. ⁶ Ndu Izurelu; me ndu Juida, bukota le mkpukpu, nogbaa le Juida ewotakwapu oke lanu l'uzo iri, shi l'eswi; me aturu; me l'eghu ephe bya anu. Ephe anukwapu oke lanu l'uzo iri, shi l'iphe, du nsọ, e doberu Ojejoje, bu Nchileke ephe nsọ. Ephe akua ya l'ikpo l'ikpo. ⁷ Ephe wataru iya l'onwa k'eto; megee ya l'onwa k'esaa. ⁸ Hezekaya yeke ndu ishi abya aphu ege iphe ono kutsuaru l'ikpo; jaa Ojejoje ajaja; bya agooru ndibe iya; mbu ndu Izurelu onu.

* **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 1,000. † **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 7,000. ‡ **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 1,000. § **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 10,000.

⁹ Hezekáya abya ajilahaa ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi ege ee-me iphe ono, kutsuaru l'ikpo ono. ¹⁰ Azaríya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; onye onu-ulo Zadoku abya eyee onu; su: "Le keshinu teke ephe wataru ovubata iphe ono l'eze-ulo Nchileke; be ephe wataru oriji ephe; ophu aphoduje aphodu ahakwaduru nshinu; kele Ojejoje gowaru onu-oma nu ndibe iya. Oo ya meru iphe eze iya ophu, ha ege-a tsufukwadururu etsufu."

¹¹ Hezekáya abya ezi ephe t'ephe dozia mkpura, aakwakobeje iphe l'eze-ulo Nchileke. Ephe edozia ya. ¹² Ephe evutakota iphemiphe obule ono, a nuru t'e gude baaru Ojejoje eja ono bya edobe l'ime mkpura ono; mekpoo uzo lanu l'uzo iri phu; me iphe ono, e doberu nsu ono. Ephe ta padu ozi ephe eka lanu. Yo buru Konanaya, bu onye Lívayi be bu onye ishi, eleta ephe enya. Onye etsota iya nu aburu nwunne iya, bu Shimeyi. ¹³ Eze, bu Hezekáya; me onye ishi ulo Ojejoje, bu Azaríya abya afota ndu a-odu Konanaya yele nwunne iya, bu Shimeyi l'eka; l'eleta iphe ono enya. Ndu ephe fotaru bu: Jehiyelu; Azaziya; Nahatu; Asahelu; Jerimotu; Jozabadu; Eliyelu; Isumakiya; Mahatu; me Benaya.

¹⁴ Yo buru Kore, bu nwatibe onye Lívayi, bu Imuna; mbu onye nche onu-oguzo uzo enyanwu-ahata; be iphe, a nuru Nchileke l'ege onye chiru obu iya no l'eka. Iphe, a nuru Ojejoje; me iphe, katsukpo odu nsu bu iya anoduje ekeshi iya. ¹⁵ Ndu yeru ehuru l'oyeru iya eka le mkpukpu eke ndu achijeru Nchileke eja bu bu: Idenu; Minyaminu; Jeshuwa; Shemaya; me Amariya; me Shekaniya. Ephe yetaru eka l'okeru ndu achijeru Nchileke eja ibe ephe iphe, gbaru ephe. Ephe keru iya l'ogbo l'ogbo. Yo buru ege a nuru ogurennya b'a nuru nwata.

¹⁶ Ndu odo, ephe kevutsuaru bu unwoke, nowaru tsube l'afa eto kwaseru, bu ndu ephe ephe no l'ekwo, e deshuru ege e shi mua ephe; kevutsuaru iphe bu ndu abahuje l'eze-ulo Nchileke l'eje ozi mboku-mboku. E keru iya ephe l'ogbo l'ogbo l'ege ozi, ephe eje gbaru. ¹⁷ Ephe abya ekeru gba ndu achijeru Nchileke eja, e deru ephe ephe l'enya-ufu ephe ege e shiru mua ephe; me ndu Lívayi, nowaru tsube l'ukporo afa kwaseru. E keru ephe iphe ono l'ogbo l'ogbo l'ege ozi ephe gbaru. ¹⁸ E deshikotaru ephe unwegirima ephe ndu ke nshii; me unyomu ephe; me unwu ephe k'unwoke; me unwu ephe k'unwanyi le mkpukpu ono kpamukpamu l'ekwo, e deshuru ege e shiru mushia ephe; ke l'ephe gbaru t'e gude ire ephe eka l'odobe onwephe nsu.

¹⁹ A bya le ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu k'eri Eronu; mbu ndu ono, bu l'egu, no-pheru mkpukpu ephe mgburumgburu ono; ephebedua b'a gutaru unwoke le mkpukpu le mkpukpu te ephe keeru unwoke ndu k'eri Eronu ono iphe nk'ephe; mekpoo ndu e deru ephe ephe l'ekwo, e deshuru ege e shiru mushia ndu Lívayi.

²⁰ Iphe ono be bu iphe, Hezekáya meru l'alii ndu Júda gbaa mgburumgburu. O meru iphe, du mma; me iphe, vudo nhamunha; bya aburu onye e gude ire iya eka l'eke Ojejoje, bu Nchileke no. ²¹ Iphemiphe obule, o yeru eka l'ozi, no l'eze-ulo Nchileke; me l'ome ekemu; me l'ome iphe, a suru t'e meje; mbu l'ochu Nchileke iya; b'o gudekota obu iya l'o ha mee. E shi ege ono; iphemiphe obule aburu iya upete.

32

Senákeribu abyaruru Jerúsalemu ogo
(2 Eze 18:13-37; 19:14-19, 35-37; Azá 36:1-22; 37:8-38)

¹ Hezekáya ejebetsua egiri ozi ono, o jeru ono; eze ndu Asiriya, bu Senákeribu achíta ndu soja iya; ephe abya ogu l'alí Júda; bya ekephetabaa mkpukpu, a kpuru; yo shihugbaa ike. Iphe ori aburu te ya -lutaru iya onwiya. ² Hezekáya aphulephu l'iphe Senákeribu gbaru enya iya bya bu t'ọ lua ogu le Jerúsalemu; ³ jekfushia ndu ishi oru iya; me ndu soja iya idzu. Ephe achíta l'ephe e-je enwuchishia enya-mini, no l'azu mkpukpu ono t'ọ gbabuhu mini. Ephe eyetaru iya eka. ⁴ A du l'igwe dzua; je enwuchishia enya-mini ono l'ọ ha; me nggele, atsobata l'alí ono. Ephe asu l'ephe ta ahadu te ndu eze ndu Asiriya phu mini, e-dzuru ephe; me ephe byalephu. ⁵ Hezekáya abya efube ifu kpukwatsua eke daru adada l'upho-mkpuma mkpukpu ono; bya akpushia ulo-eli ulo-eli l'eli upho-mkpuma ono. L'azu upho-mkpuma ono; b'ọ kpuru upho-mkpuma odo. Yo bya emee agbarike k'upho-mkpuma Mkpukpu Dévidi; yo kabaa oshihu ike. Yo kpushikwaaphu ngwa-ogu l'igwe; me iphe, eegudeje egbochita onwonye.

⁶ Yo bya edobe ndu soja, a-buru ishi ndu Izurelu; bya ekua ephe; ephe abyakfuta iya l'edukfu, no l'iku obu-edukfu mkpukpu ono. Yo kfuaru ephe okfu, e-me te obu shihu ephe ike su: ⁷ "T'okpoma shikwaa unu ike; ophu obu 'awakwa unu awawa. Unu ba atsukwa egvu; ophu meji 'atofukwa unu le k'eze ndu Asiriya yele igwe ndu soja ono, tso iya nu ono; l'onye ophu tso ayibedua kakwa onye ophu tso iya nu. ⁸ Iphe, o nweru bu ngwa-ogu ke madzu; obenu l'ayibedua nweru Ojejoje, bu Nchileke ayi, bu onye e-yetaru ayi eka; lu-chiaru ayi ogu." Iphe ono, Hezekáya, bu eze ndu Júda kfuru ono emee; obu eshihu ndu Júda ike.

Senákeribu ekfutoshi Jerúsalemu

⁹ A nonyaa; eze ndu Asiriya, bu Senákeribu; mbu onye ono, chi ndu soja iya yechia Lakishi ono abya ezi ndu ozi iya t'ephe je Jerúsalemu je ezia Hezekáya, bu eze ndu Júda; me ndu Júda, bu le Jerúsalemu; su:

¹⁰ "Owaa iphe, Senákeribu, bu eze ndu Asiriya kfuru. O suru: ?Bu ngunu be unu chiru ukfu kwee, meru; unu anoshia le Jerúsalemu l'eke e kephetaru unu ekepheta? ¹¹ ?Unu marua l'oo eduphu be Hezekáya eduphu unu l'eke osuje unu le Ojejoje, bu Nchileke unu a-nafuta unu l'eka eze ndu Asiriya? Iphe, oome bu te egu nri; me egu mini gbushia unu. ¹² ?To budu Hezekáya ono be wofuru eke aagwajeru iya iphe; mebyishia enyanngweja iya; bya asu ndu Júda; me ndu Jerúsalemu l'oo enyanngweja lanu be ephe a-bajeru eja; buru iya be ephe a-kpojeru insensu oku?"

¹³ " ?Unu ta madu iphe yele nna iya oche phe meru ndu ali odo? Agwa ndu ali odo ono; ?oo-dua ike nafuta iya ali ephe l'eka? ¹⁴ A bya l'iphe bu mbakeshi ono, nna iya phe meru; ephe aburu kpurupyata ono; ?nanu agwa ophu, duru ike nafuta iya ndu nk'ia l'eka. ?Nanu ege Nchileke nk'unu e-shi du ike nafuta iya unu l'eka. ¹⁵ Ophu te unu ba ahashi Hezekáya t'ọ gho-gbua unu; dephushia unu ege ono, oodephushi unu ono. Unu be ekwekwa nk'ia; ke l'e to dukwa agwa oha; m'ọ bu k'alí-eze, dujewaru ike nafuta iya ndibe iya l'eka; m'ọ bu l'eka nna iya phe. ?Nanu ege o bu Nchileke unu e-gbe nafuta chia unu l'eka iya?"

E gburu Senákeribu

¹⁶ Ndu ozi Senákeribu ono l'ekfubyishikwaphu Ojejoje, bu Nchileke; me nwozi Ojejoje, bu Hezekáya. ¹⁷ Eze Senákeribu edekwaaphu ekwo gude l'ekfubyishi Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu; su: "L'oo ege ono, agwa ndu ali odo ta dudu ike nafuta iya ndu nk'ia l'eka phu; bu ege Nchileke

kę Hezekáya ta adukwaphu ike nafuta iya ndu nk'iya l'ęka." ¹⁸ Ndu ozi Senákeribu ono egude okfu-alı ndu Júda chiru mkpu kpua ndu Jerúsalemu ono, nọ l'eli upho-mkpuma mkpukpu ono; t'ęphe shi ęge ono mee t'ęphe tsuhu egvu; k'ophu ęphe e-shi ęge ono nata mkpukpu ono. ¹⁹ ęphe ekfulahaaru Nchileke kę Jerúsalemu sukusuku; yo gbe dụ l'ọ bụ agwa ndiphe, bụ iphe, madzụ gude ęka iya mee.

²⁰ Eze Hezekáya; mę onye nkfuchiru, bụ Azáya Emožu abya ekfuru nụ Nchileke; raku iya lę k'iphe ono; yo rua l'imigwe. ²¹ Ojejoje ezia ojozi iya; yo je echigbushia iphe, bụ ndu soja, ike dụ l'ogu; ndu ishi ndu soja; mę ndu ishi ọdo, nọ l'odu ọgu eze ndu Asiriya ono. Eze ndu Asiriya egude iphere laphushia azụ l'alı iya. Yo rua; je abahụ lę nwụlo agwa iya; unwegirima iya ndu k'unwoke, nọ ęke ono; egude mma gbuta iya tụa.

²² Ojejoje eshi ęge ono dzofuta Hezekáya yele ndu lę Jerúsalemu l'ęka Senákeribu, bụ eze ndu Asiriya; męwaru l'ęka ndu ọdo. Yo mee; to nwehe ndu byaru ęphe ọkpa ęhu ọdo. ²³ A dụ l'igwe vuta iphe bya anụ Ojejoje lę Jerúsalemu; mę iphe, eregbaa ire, ęphe nuru Hezekáya, bụ eze ndu Júda. Tsube lę teke ono kwaseru bę iphe bụ mbakeshi byaru bya edobe iya l'onodu, ha nshinu.

Iphe-ememe guderu Hezekáya

(2 Eze 20:1-3, 12-19; Azá 38:1-3; 39:1-8)

²⁴ Yọ bụru teke ono bę iphe-ememe byaru bya egude Hezekáya; k'ophu bụ l'ọ nọwa l'onu-onwu. Yo kfuru nụ Ojejoje; yọ za iya; bya emeru iphe-ophulenyia nụ iya. ²⁵ Hezekáya awata otse etsetse l'ime obu iya; ophu ọ dudu iphe, o meru lę k'iphe-oma ono, ọ nataru ono. Ya ndono; oke ęhu-eghughu Ojejoje adakfuta iya; dakfuta ndu Júda; dakfuta ndu Jerúsalemu. ²⁶ Hezekáya yele ndu Jerúsalemu abya akwaa izimana kę etsetse ono. Ojejoje ahaa ęphe ọtu-koshi oke ęhu-eghughu iya l'oge kę Hezekáya.

Iphe, Hezekáya nweru

²⁷ Hezekáya nweru iphe nshinu; bukwaruphu onye aakwabę ugvu nshinu. O metaru onwiya mkpura ęke ọkwakobeje mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo; mę mkpuma, vugbaa oke aswa; mę manụ, eshi mkpọ; mę iphe, eegudeje egbochita onwonye; męwaru iphe ọdo, vugbaa oke aswa. ²⁸ Ọ kpukwaruphu ụlo ęke oodobeje witu; ęke oodobeje męe; mę manụ; bya enweru ọdu-eswi ęke eswi, anoje l'udu iya udu iya; mę ọdu-aturu. ²⁹ Ọ kpushiru onwiya mkpukpu mkpukpu; nweru aturu l'igwè; mę eghu; mę eswi; kęle Nchileke nuru iya ęku, dụ egvu.

³⁰ Ọo Hezekáya bę mechiru ęke mini Gihonu eshije l'uzo imeli atsofu; bya eshi l'uzo alı iya bufuaru iya uzo l'uzo ęnyanwu-arıba Mkpukpu Dévidi. Iphe, bụ iphe Hezekáya kuberu ęka abujeru iya upete. ³¹ Yo be teke ndu ishi, achı Bábyilonu yeru ndu madzụ t'ęphe bya amaru ęge k'iphe-ophulenyia, Ojejoje meru l'alı ono dụ; Nchileke ahaa ya t'ọ data iya; maru iphe, nọ iya l'obu.

Anwuhu Hezekáya

(2 Eze 20:20-21)

³² Iphe ọdo, Hezekáya mekotaru; mę ęge o gude koshi lę Nchileke duru iya lę nsọ; b'e dekotaru l'aphụ onye nkfuchiru, bụ Azáya Emožu; mę l'ękwo ndu eze ndu Júda; mę kę ndu Ízurelu. ³³ Tọ dụ iya bụ; Hezekáya anwuhu lakfushia nna iya pę. E lia ya l'ugvu ęke ili ndu eri Dévidi nọ. Ndu Júda kpamukpamu mę ndu Jerúsalemu akwabę iya ugvu teke ọ nwuhuru. Manáse, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze l'ozori iya.

33*Manáse bu eze ndu Júda**(2 Eze 21:1-9, 17, 18)*

¹ Iphe, Manáse gbaru bu afa iri l'ẹbo teke ọ wataru achichi. Yọ chia ukporo afa labu l'afa iri l'ise le Jerúsalemu. ² O meru iphe, du eji l'anya Ojejoje. O meru akpamara ono, iphe bu mbakeshi ono, Ojejoje chifuru l'ifu ndu Ízurelu shi anoduje eme ono. ³ Eke ono, aagwaje iphe, nna iya; mbu Hezekaya mebyishiru ono b'ọ kpukwaru; bya edobetsuaru Balu ẹnya-ngweja; kpobetsua itso Ashera; bya abaaru unwu iphe, nogbaa l'igwe eja; jeeru iya ozi. ⁴ Yọ kpushia ẹnya-ngweja l'eze-ulo Nchileke, no le Jerúsalemu, bu iya bu eke ono, Ojejoje suru: "Ọ bu le Jerúsalemu be epha iya a-no gbururu jeye le gbururu." ⁵ L'echi ogbodufu labu, no l'eze-ulo Nchileke ono b'ọ kpushiru ẹnya-ngweja unwu iphe, nogbaa l'igwe. ⁶ Ọ kporu unwegirima iya unwoke oku gude gwoo eja le nsuda nwatibe Hínomu. Ọ gworu agwugwo; gwoo ogvu; mee mgbashi; l'ejeje okpata ishi l'eka ndu aphu aphu; me l'eka ndu njibya. Ejo iphe, o meru be ha nshinu l'anya Ojejoje; shi ege ono kpatsua ya ehu-eghughu.

⁷ Ọ pyiru ntẹkpe dobe l'eze-ulo Nchileke; mbu l'eke ono, Nchileke kfuru Dévidi ye le nwatibe iya, bu Sólomonu; su: "Ọ bu l'ulo-wa; me le Jerúsalemu, bu mkpukpu ono, ya fotaru l'ikfu ndu Ízurelu l'ephe ha ono be ya e-me te t'epha iya nodu gbururu jeye le gbururu. ⁸ Ọphu ya ta abyadu l'eme te ndu Ízurelu shi l'ali ono, ya turu nna epe eka ono hata okpa lufu alufu odo; m'ọ -buru-a l'ephe a-nwube ẹnya l'emekota iphe, ya turu epe l'ekemu ono, ya shi l'eka Mosisu nu epe ono; me iphe, ya toru okpa iya; me l'ome-l'ali iya." ⁹ Ọ bu le Manáse dusweru ndu Júda; me ndu Jerúsalemu; epe emee iphe, du eji, ka ophu ndu oha ono, Ojejoje mebyishiru l'ifu ndu Ízurelu ono mekotaru.

Izimana ala Manáse azu

¹⁰ Ojejoje ekfuru yeru Manáse ye le ndu nk'iya; ophu epe 'angadu nchi. ¹¹ To du iya bu; Ojejoje achita ndu ishi ndu soja eze ndu Asiriya; epe abakfuta epe. Epe egude ikokoro kota Manáse l'imi; tu ya egbirigba, e meru l'ope kpuru lashia Bábylonu. ¹² Iphe ono atsude l'iya phu l'ehu; yo cholahaa ege ya e-shi tuba Ojejoje, bu Nchileke iya l'anya; yo kwata bya ewozita onwiya ali l'ifu Nchileke ke nna iya phe. ¹³ Yo kfuru nu Nchileke; iphe ono, ọ roru ono erua Ojejoje l'ehu; yo nua iphe, ọ roru iya; duphuta iya azu le Jerúsalemu; yo bya anodu l'ali-eze iya. Manáse abya amaru teke ono l'oo Ojejoje bu Nchileke.

¹⁴ E metsua; yo kpu-kwazi upho Mkpukpu Dévidi ophu no teke aalufuta afuta; mbu l'uzo ẹnyanwu-ariba ogvu-mini Gihonu le nsuda; kpu ya jeye le Onu-oguzo Ema; bya akpu-phe ugu Ofelu mgburumburu. Ọ kpukwaru iya phu; yo kabaa l'eli. Yo bya edokaa ndu ishi ndu soja l'iphe, bu mkpukpu, a kpuru; yo shihukota ike l'ali Júda.

¹⁵ Yo wofukota ogvu, e jetaru ejeta; bya ewofu ntẹkpe phu l'eze-ulo Nchileke; bya emebyishia ẹnya-ngweja, ọ kpushiru l'ugvu eke eze-ulo Nchileke no; me le Jerúsalemu ono. Yo vuta iya tufaa l'azu mkpukpu. ¹⁶ Yo bya edozia ẹnya-ngweja Ojejoje; bya egwoo ngweja ehu-agu; me ngweja-ekele l'eli iya. Yo kfuaru ndu Júda t'ephe bageru Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu eja. ¹⁷ Ole; ndu Júda ta hakwanu ogwo ngweja l'eke, aagwaje iphe. Ole ọ kwanu Ojejoje, bu Nchileke epe kpu be epe anoduje egwo iya anu.

Anwuhu Manáse
(2 Eze 21:17-18)

¹⁸ Iphe ọdo, Manáse mekotaru; me ekfukfu, o kfulu nu Nchileke; me iphe, ndu aphu aphu gude epha Ojeje, bu Nchileke ke Izurelu kfulu nu iya; b'e dekotaru l'ekwo ako ndu eze ndu Izurelu. ¹⁹ Ekfukfu, o kfulu nu Nchileke; me ege Nchileke shiru nabata iya; mekwaphu ejo iphe, o meshiru; je akpaa le ndu be gude ire iya eka, no iya l'ehu; mekpoko eke o kpushiru, aagwaje iphe; me eke o doberu itso Ashera; me ntekpe; b'o wozitaderu onwiya ali; b'e dekotaru l'ekwo ako onye aphuje aphu, bu Hozayi. ²⁰ To du iya bu; Manáse anwuhu lakfushia nna iya phe. Epe elia ya l'ulo iya. Amonu, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze l'ozori iya.

Amonu bu eze ndu Juda
(2 Eze 21:19-26)

²¹ Iphe, Amonu gbaru bu ukporo afa l'afa labu teke o wataru achichi. Yo chia afa labu le Jerusalemu. ²² O meru ejo iphe l'anya Ojeje l'o bu nna iya; mbu Manáse. Iphe, bu ntekpe Manáse, bu nna iya doberu b'o gworu ngweja nu; baaru iya eja. ²³ E to wozitadu onwiya ali l'ifu Ojeje ege nna iya; mbu Manáse wozitaru onwiya. Amonu bulephu ikpe b'o mekoru kpua onwiya. ²⁴ Ndu ozi iya agbaaru iya ejo idzu; woru iya gbua l'ufu iya. ²⁵ Obenu le ndu Juda be gbushikotaru ndu ono, tso gbaaru eze, bu Amonu ejo idzu ono. Ndu Juda eworu Josaya, bu nwatibe iya ke nwoke mee eze l'ozori iya.

34

Josaya bu eze ndu Juda
(2 Eze 22:1-2)

¹ Iphe, Josaya gbaru bu afa esato teke o wataru achichi. Yo chia ukporo afa l'afa iri le nanu le Jerusalemu. ² O meru iphe, vudo nhamunha l'anya Ojeje. O tsoru ubeka ochechoroche iya, bu Devidi; to du ophu o haru.

³ L'afa, kwe iya afa esato; k'ophu o wataru achichi b'o wataru ocho uzo ke Ojeje, bu Nchileke k'ochechoroche iya, bu Devidi. Teke ono b'o bukwaduru nwata nshii. Yo be l'afa k'iri l'ebo ya; yo wata ophashi urukutu, no le Juda; me Jerusalemu; mbu woshilaha eke aagwaje iphe, nogbaa ya nu; me itso Ashera; me ntekpe, a pyiru apyipyi; me ophu a kpuru akpukpu. ⁴ Yo zia t'e tsukposhia enya-ngweja Balu. Yo nwutsushia enya-ngweja insensu, no l'eke ono. Itso Ashera; me ntekpe, a pyiru apyipyi; me ophu a kpuru akpukpu b'o gwekotaru; yo buru udzu; yo woru iya je ephekaa l'ili ndu shi agwaje iya nu. ⁵ Ndu achijeru agwa ono eja b'o kpokotaru okpu epe oku l'eli enya-ngweja epe ono. Yo saa ali Juda; me Jerusalemu asasa. ⁶ Tsube le mkpukpu mkpukpu ndu Manáse; ke ndu Ifuremu; me ke ndu Simiyonu; je akpaa le ke ndu Nafutali; me l'eke no-pheru iya mgburumgburu, e meru; yo buru kpurupyata; ⁷ b'o nwutsushikotaru enya-ngweja epe; gwee itso Ashera; me ntekpe, no iya nu; yo buru udzu. O toko enya-ngweja insensu, nokota l'ali Izurelu nwutsushikota. Yo metsua; laphushia azu le Jerusalemu.

A phuru Ekwo ekemu
(2 Eze 22:3-20)

⁸ Yo be l'afa, kwe Josaya afa iri l'esato, o wataru achichi; teke ono b'o woshiwaru iphe, du eji l'ali ono; yo zi Shefanu Azalaya; me Maseya, bu

o-chi-oha mkpukpu ono; me Jowa Jowahazu, bu onye akwakobeje iphe, meru nu; t'ephe je emekwaa eze-ulo Nchileke, bu Nchileke iya.

⁹ Ephe abya ejekfu Hilikaya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja je eworu okpoga, e wobataru l'eze-ulo Nchileke nu iya; mbu okpoga ono, ndu Lívayi, bu ndu eche nche l'onu-ulo nataru ndu Manáse; ndu Ífuremu; me ndu Bénjaminu l'ephe ha; me le ndu Jerúsalemu. ¹⁰ Ephe eworu okpoga ono ye l'eka ndu ishi oru ono, aaru l'eze-ulo Nchileke ono. Ephebedua eworu iya nu ndu aru oru l'eze-ulo Nchileke ono t'ephe gude kpukwaa ya; mezia ya emezi. ¹¹ Ephe ewokwaruphu okpoga nu ndu kapyinta; me ndu akpu ulo ono t'ephe gude zuta mkpuma, a washiru awashi; oshi-uko; me l'osweru, eswebeje l'ulo; kele ndu ophu shi nodu iya nu be ndu eze, shi achí Júda haru; yo lakota l'iyi.

¹² Unwoke ono be yeru ehu ruu oru ono. Ndu e doberu l'ishi t'ephe leta enya l'ege e gude eje ozi ono be bu Jahatu; me Obedaya. Ndu ono bu ndu Lívayi, shi l'eri Merari. Ndu odo bu Zekaraya; me Meshulamu, bu ndu eri Kohatu. Ndu Lívayi ono, bu ndu ophu emeje nka l'oku ngwa-egvu ¹³ be bu ndu ishi ke ndu ophu evu iphe, e gude eme k'ulo ono. Yo buru ephe eleta ndu oru ono l'oru, du l'iche l'iche. Ndu Lívayi ono be haru buru ndu o-de-ekwo; ndu ishi oru; me ndu nche onu-oguzo.

¹⁴ Yo buru teke ephe ewofuta okpoga ono, e wobataru l'eze-ulo Nchileke ono be Hilikaya, bu onye achijeru Nchileke eja phuru ekwo ekemu ono, Ojejoje shi l'eka Mosisu nu ono. ¹⁵ Hilikaya ekfuaru Shefanu, bu o-de-ekwo; su: "Le ya phwakwaru ekwo ekemu-a l'eze-ulo Nchileke." Yo bya eworu ekwo ekemu ono nu Shefanu. ¹⁶ Shefanu egude ekwo ono jekfu eze; bya asu iya "L'iphemiphe obule, e yeru ndu ozi ngu l'eka t'ephe mee be ephe emekwa-a. ¹⁷ Ephe wotaakwaru okpoga, no l'eze-ulo Nchileke ye l'eka ndu ishi oru; me ndu ophu aru oru obu." ¹⁸ Shefanu, bu o-de-ekwo abya ekfuaru eze teke ono; su iya: "Le Hilikaya, bu onye achijeru Nchileke eja be nwekwaru ekwo, o nuru iya." Shefanu abya anodu l'ifu eze gua ya.

¹⁹ Eze anulephu iphe, o gufutaru l'ekwo ekemu ono; woru uwe iya lajashia. ²⁰ Eze asu Hilikaya; me Ahikamu, bu nwatibe Shefanu; me Abudonu Mayika; me Shefanu, bu o-de-ekwo; me Asaya, bu nwozi eze; su ephe: ²¹ "Unu je akpataru iya Ojejoje ishi; kpataru iya ndu phoduru nu le Izurelu; me le Júda; k'iphe ono, e deru l'ekwo, a phuru ono. Oke ehu-eghughu, Ojejoje a-tukoshi ephe; be hakwa nshinu; kele nna ephe phe te emedu iphe, Ojejoje kfuru; ephe te me iphe, e deru l'ekwo-a."

²² To du iya bu; Hilikaya; me ndu ono, eze ziru ozi ono ejeshia ke nwanyi, bu onye nkfuchiru Nchileke, bu Huluda. Huluda bu nyee Shalumu Tokuhatu, nwatibe Hasura. Shalumu be eletaje uwe ndu achijeru Nchileke eja enya. Eke Huluda bu bu l'obu-egu Jerúsalemu. Ephe abya ekfuaru iya k'iphe ono.

²³ Yo su ephe: "Owaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu ekfu: Unu je ezia onye ziru unu; ²⁴ le Ojejoje suru: 'Le ya abya owokfuta Jerúsalemu; me ndu bu iya nu ejo iphe-ehuka; me iphe, bu mburunu ono, e deshuru l'ekwo ono, a guru l'ifu eze ndu Júda ono. ²⁵ Ishi iya aburu l'ephe gwoberu iya; kpolahaa insensu oku l'anu agwa odo; gude iphe, ephe emetsua l'akpatsu iya ehu-eghughu. Oo ya bu le ya a-byabe ephe oke ehu-eghughu iya; ophu t'o nwehu l'a byanyia ya abyanyi.' ²⁶ Iphe, unu e-kfuru eze ndu Júda ono, ziru unu t'unu bya ajita l'eka Ojejoje ono; bu l'o owaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu kfuru le k'iphe ono, o nuru ono: ²⁷ Keshinu ophu iphe ono ruru ngu l'obu; nggu ewozita onwongu ali l'ifu

yebe Nchileke teke ono, i nuru iphe, ya kfulu, l'oo-dakfuta mkpukpu-a; me ndu bu iya nu; mbu keshinu ophu i gude k'iphe ono wozita onwongu ali l'ifu iya; bya alawashia uwe ngu; raa ekwa l'ifu iya; be ya nuwaru iphe, i kfulu. Ono bu iphe, Ojejoje kfulu ndono. ²⁸ Ya e-me; t'i lakfu nna ngu phe; e lia ngu l'ehu-agu. Enya ngu ta abyadu bya aphu ejo iphe-ehuka ono, ya e-wokfuta mkpukpu-a; me ndu bu iya nu ono."

Ya ndono; ephe alaa bya akooru eze ege nwanyi ono kfulu.

Josaya agbakwazi ndzu onye le Ojejoje

(2 Eze 23:1-20)

²⁹ To du iya bu; eze abya ezia; e je ekukota ndu bu ogurennya ndu Juda l'ephe ha; me ndu ke Jerusalemu. ³⁰ Eze yele unwoke ndu Juda ono l'ephe ha; me ndu bu le Jerusalemu; me ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Livayi; mekpoo ndu ono l'ephe ha; ndu ukfu me ndu nta; atuko wuru jeshia l'ulo Ojejoje. Yo guru ekwo ogba-ndzu ono, a phuru l'eze-ulo Nchileke ono ye ephe le nchi. ³¹ Eze abya evudo le mgboro itso iya; gbaa ndzu l'ifu Ojejoje le ya a-nodu etso Ojejoje; me le ya e-gude obu iya l'o ha; me ndzu iya l'o ha eme ekemu iya, o suru t'e meje; me iphe, o toru okpa iya; shi ege ono eme iphe, ogba-ndzu ono, e deru l'ekwo ono kfulu. ³² Yo mee te iphe, bu ndu Jerusalemu; me ndu Benjaminu kweta iphe ono, o kfulu ono. Ndu Jerusalemu emee iphe, ogba-ndzu Nchileke ono kfulu; mbu Nchileke ke nna ephe.

³³ Josaya ewofukota ejo agwa, no l'ali ke ndu Izurelu. Yo mee t'iphe, bu ndu nokota le Izurelu bageru Ojejoje, bu Nchileke ephe eja. Ephe ta habua otso uzo Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe jeye l'oge nka-ezekuna nk'ia.

35

Josaya agba Aji Esweta

(2 Eze 23:21-23)

¹ Ya ndono; Josaya abya agbaaru Ojejoje Aji Esweta le Jerusalemu. E gbua nwaturu Aji Esweta ono l'onwa mbu gbaru l'abali iri l'eno. ² Yo bya edobetsua ndu achijeru Nchileke eja l'ozi, gbaru ephe; bya adua ephe ike; su ephe t'ephe leta enya l'ozi, no l'ulo Ojejoje. ³ Yo bya ekfulu yeru ndu Livayi, bu ndu ezije ndu Izurelu kpamukpamu iphe; bya aburu ndu du nsu l'eke Ojejoje no; su ephe: "Unu woru okpoko ono, du nsu ono dobe l'ulo ono, Solomonu Devidi, bu eze ndu Izurelu kpuru ono. T'e b'a pahakwa iya l'ukuvu odo. Unu jeeru Ojejoje, bu Nchileke unu ozi nta-a yele ndibe iya, bu ndu Izurelu. ⁴ Unu kwakobe onwunu l'enya-ufu l'enya-ufu ege unu du l'ogbo l'ogbo, bu iya bu ege ono, Devidi; onye ono, shi buru eze ndu Izurelu yele nwatibe iya; mbu Solomonu deru edede doberu unu ono.

⁵ "Unu vudo le Eke-du-Nsu ono; l'ogbo l'ogbo ege o du l'enya-ufu l'enya-ufu ndu Izurelu mmanu. Unu egude ndu Livayi tughashia onwunu l'iphe, bu ogbo ophu nonu. ⁶ Unu egbua nwaturu Aji Esweta ono; mee onwunu t'unu du nsu; kwakobe nwaturu ono; k'ophu unwunna unu phe a-nodu eme iya ege Ojejoje shi l'eka Mosisu tua ekemu iya."

⁷ Ndu Izurelu mmanu, no l'eke ono be Josaya nuru aturu; me egbu, kpakoru du ukporo unu ugbo eto l'unu iri l'ise,* ephe gude mee ke ngweja Aji Esweta ono. O nukwaruphu ephe unu eswi esaa l'ukporo eswi iri.† Elu ono l'o ha shikota eze l'eka.

* 35:7 35:7 Iphe o bu bu 30,000. † 35:7 35:7 Iphe o bu bu 3,000.

⁸ O kwaphu ege ono be ndu ishi oru Josaya woru iphe, shi ephe l'obu nu ndu Izurelu ono; ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Liviayi. Hilikaya; Zekaraya; me Jehiyelu, bu ndu ishi ulo Nchileke abya eworu unu aturu ishinguru ukporo iri;‡ me ukporo eswi iri l'ise§ nu ndu achijeru Nchileke eja t'ephe gude gwoo ngweja Aji Esweta ono. ⁹ Konanaya; Shemaya; me Netanelu, bu unwunna iya; me Hashabaya; Jeyelu; me Jozabadu; bu ndu ishi ndu Liviayi be nuru ndu Liviayi aturu; me egu, du unu iri l'ebo l'ukporo iri;* nukwaphu ephe unu eswi l'ukporo eswi ise;† t'ephe gude gwoo ngweja Aji Esweta ono.

¹⁰ A kwakotsua ke Aji Esweta ono; ndu achijeru Nchileke eja eje evudo l'onodu ephe; ndu Liviayi anodu ege e keshiru ephe; mbu ege ono, eze suru t'ephe noo ono. ¹¹ Ephe egbushia unwu aturu Aji Esweta ono. Ndu achijeru Nchileke eja anata mee ya phee; ndu Liviayi aphushia anu ono akpo. ¹² Ephe eworu anu, e gude eme ke ngweja-ukfuru ono dobe iche; k'ophu ephe e-keshiru iya ndu Izurelu l'enya-ufu l'enya-ufu; t'ephe gude eka ephe gwooru iya Ojejoje; ege ono, e deru iya l'ekwo Mosisu ono. Yo bukwaruphu ege ono be ephe meru eswi ono. ¹³ Unwu aturu Aji Esweta ono; be ephe huru ahuru; ege ome-l'ali iya du. Ephe gude ite-oku; me nwrite nshii; me ite-ophe shia ngweja odo, du nsu eshishi; bya emekebe egwegwa pajeru iya ndu Izurelu mmanu ono l'ephe ha. ¹⁴ Ephe emetsua; bya akwakobe nk'ephe; me ke ndu achijeru Nchileke eja; ke ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu eri Eronu be fuberu ifu l'ogwo ngweja-ukfuru; me ebà anu ono jeye ochi agbaa. Oo ya meru; ndu Liviayi akwakobe nk'ephe; kwakobekwaphu ophu ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu eri Eronu riru.

¹⁵ Ndu ogbo-egvu; mbu ndu eri Asafu anodu l'onodu ephe, bu iya bu onodu, Devidi; Asafu; Hemanu; me Jedutunu, bu onye aphujeru eze aphu doberu ephe. Ndu nche anodutsua l'onu-oguzo onu-oguzo; ophu o dudu onye haru ozi nk'ia; ke l'unwunna ephe, bu ndu Liviayi l'eshiru ephe ite.

¹⁶ To du iya bu; e jekota ozi, e jeru Ojejoje mboku ono gude gbaa Aji Esweta ono; gude iya gwoo ngweja-ukfuru ono l'enya-ngweja Ojejoje ege ono, eze, bu Josaya suru t'e meje iya ono. ¹⁷ Ndu Izurelu, bu ndu ophu no anono l'eke ono teke ono be gbaru Aji Esweta ono; bya agbaa Aji Buredi, e te kodu ekoko abali esaa. ¹⁸ Egbe Aji Esweta ono b'e ta gbara l'ali Izurelu keshinu oge k'onye nkfuchiru Nchileke, bu Samelu. Ophu o dudu onye eze ndu Izurelu, gbajeru Aji Esweta ophu du l'o bu ono, Josaya gbaru ono; mbu ye ndu achijeru Nchileke eja; ndu Liviayi; me ndu Juda l'ephe ha; ndu Izurelu, no l'eke ono; me ndu Jerusalemu. ¹⁹ Aji Esweta ono b'a gbaru l'afa, kwe Josaya afa iri l'esato; k'ophu o wataru achichi.

Anwuhu Josaya
(2 Eze 23:28-30)

²⁰ E metsua iphemiphe obule ono; Josaya abya edozitsua eze-ulo Nchileke; yo du mma; Neko, bu eze ndu Ijiputu egbeshi jeshia ugu le Kakemishi, no le mgboro Enyimu Yufuretus; Josaya ejeshia te ya wota iya ugu. ²¹ Ole Neko yeru ndu, je ezia Josaya su iya: “?Bu ngunu adaru nggu l'ia; nggube eze ndu Juda? E to bukwa nggu be ya byakfutaru ugu ntanu. Ndu ya byakfutaru ugu bukwa ndu onu-ulo ono, ephe l'ia alu ugu

‡ 35:8 35:8 Iphe o bu bu 2,600. § 35:8 35:8 Iphe o bu bu 300. * 35:9 35:9 Iphe o bu bu 5,000.
† 35:9 35:9 Iphe o bu bu 500.

ono. Nchileke bẹ ziru iya tẹ ya mekebe egwegwa. Ba kfu-chikwa Nchileke uto; l'o swikwaru iya eswiru; o -dudu bẹ oo-mekwa t'i laa l'iyi."

²² Oke Josaya te kwedu haa ya; bya emee onwiya; t'e b'a hube iya ama; tẹ yele iya lua ogo ono. Yo jika le ya ta angadu nchi l'okfu Neko, bu iya bu okfu, shi l'onu Nchileke; yo tugbule-a jekfushia ya ogo le phorokoto ali Megido.

²³ Ya ndono; ndu akfu agbanua eze, bu Josaya akfu. Yo su ndu oru iya: "Unu pafu iya; ke l'e meruakwaru iya ehu okpobe emeru." ²⁴ Ndu ozi iya ono apata iya pafu l'ugbo-inya iya; paru iya ye l'ugbo-inya iya k'ebo palata Jerusalemu. Yo nwuhu; e lia ya l'eke e liru nna iya phe. Ndu Juda l'ephe ha; me ndu Jerusalemu araa ekwa iya.

²⁵ Jeremaya agwa egvu-aphu ehu Josaya. Unwoke l'unwanyi, agu egvu l'anoduje agu egvu ehu Josaya ono teke ephe jeru ekwa. Yo buru ege ono b'o du jeye ntanu. Ephe emee ya; yo buru ome-l'ali ndu Izurelu; a bya e dee ya edede l'egvu-aphu.

²⁶ Iphe odo, Josaya mekotaru; me ege o gude mee iphe-oma l'uzo, o du l'ekemu Ojejoje; ²⁷ mewaru iphe, o meeberu; tsube l'ishi jeye le ngvucha b'e dekotaru lekwo ndu eze ndu Izurelu; me ke ndu Juda.

36

Jehowahazu bu eze ndu Juda (2 Eze 23:30-35)

¹ To du iya bu; ndu ali ono ewofuta Jehowahazu Josaya ke nwoke; mee ya eze le Jerusalemu l'ozori nna iya.

² Iphe Jehowahazu gbaru bu ukporo afa l'afa eto teke o wataru achichi. Yo chia onwa eto le Jerusalemu. ³ Eze ndu Ijiputu akwatsua ya l'ochichi le Jerusalemu; bya asu te ndu Juda tua ukporo talentu mkpola-ocha ise; waa talentu mkpola-ododo. ⁴ Eze ndu Ijiputu ono emee Eliyakimu, bu nwanne Jehowahazu ke nwoke; yo buru eze ndu Juda; me Jerusalemu; bya agbanwee epha iya; gube iya Jehoyakimu. Obenu le Neko kputaru nwanne Eliyakimu ono; mbu Jehowahazu lashia Ijiputu.

Jehoyakimu bu eze ndu Juda (2 Eze 23:36—24:7)

⁵ Iphe Jehoyakimu gbaru bu ukporo afa l'afa ise teke o wataru achichi. Yo chia afa iri le nanu le Jerusalemu. O meru ejo iphe l'enya Ojejoje, bu Nchileke iya. ⁶ Nebukadineza, bu eze ndu Babylonu abya etso iya ogo; tua ya egbirigba ope; kpuru lashia Babylonu. ⁷ Nebukadineza be hakwaruphu iphe, no l'eze-ulo Nchileke vuta lashia Babylonu je edobe l'ulo agwa iya le Babylonu l'eke ono.

⁸ Iphe odo, meru nu l'oge ke Jehoyakimu; me akpamara, o mekotaru; me iphe, du eji, e gudetsuaru iya l'eka eke oome iya; iphe ono l'o ha b'e dekotaru lekwo ndu eze ndu Izurelu; me ke ndu Juda. Jehoyakimu, bu nwatibe iya ke nwoke abya aburu eze l'ozori iya.

Jehoyakinu bu eze ndu Juda (2 Eze 24:8-17)

⁹ Iphe Jehoyakinu gbaru bu afa iri l'esato teke o wataru achichi. Yo chia onwa eto l'abali iri le Jerusalemu. O meru ejo iphe l'enya Ojejoje. ¹⁰ Yo rua l'oge mini odungu l'afa ono; eze, bu Nebukadineza ezia t'e je akputa iya gude bya Babylonu. A kputaru iya; gwoo iphe, eregba ire, shi l'eze-ulo

Nchileke gude tso iya. Nebukadineza eworu nwunne nna Jehoyakinu ono, bu Zedekaya mee eze ndu Júda; me ke Jerúsalemu.

Zedekaya bu eze ndu Júda
(2 Eze 24:18-20; Jer 52:1-3a)

¹¹ Iphe Zedekaya gbaru bu ukporo afa l'afa lanu teke o wataru achichi. Yo chia afa iri le nanu le Jerúsalemu. ¹² O meru ejo iphe l'anya Ojejoje, bu Nchileke iya; ophu 'o wozitadu onwiya ali l'ifu Jeremaya, bu onye nkfuchiru Ojejoje.

Jerúsalemu adaa
(2 Eze 25:1-21; Jer 52:3b-11)

¹³ Zedekaya ekwefukwaruphu eze, bu Nebukadineza ikè, bu iya bu onye ono, meru; yo gude epha Nchileke ria angu ono. Yo je ekerebe; kpochia obu; le ya te tsodu uzo ke Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu. ¹⁴ Odo aburu le ndu bu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Júda l'ephe ha be gheleghelehele nk'ephe karu eji. Ephe yeru eka l'akpamara ono iphe bu mbakeshi anoduje eme ono; bya emerushia eze-ulo Nchileke, bu eke ono, o doberu nsò le Jerúsalemu ono.

Jerúsalemu daru

¹⁵ Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe l'eshije l'onu ndu ozi iya l'ekfuru ephe okfu; o -kfutsua; yo kfu kwazi; kele imiko ndibe iya; waa eke ono, o bu ebubu ono aduje iya. ¹⁶ Obenu l'oo ewena be ephe anoduje aja ndu ozi Nchileke ono; l'akpo okfu iya ebo-ebo-l'afu; l'achi ndu nkfuchiru iya ochi. Ephe emee ya ege ono jeye teke oke ehu-eghughu Ojejoje gbanwuhuru oku l'eke ndibe iya no; to kwehe emekota.

¹⁷ Ojejoje ewota eze ndu Babylonu dobe t'o tso ephe ogu. Yo gude ogu-mbeke gbugbushia unwu-okorobya ephe l'ulo-nsò. Ophu o dudu onye ophu o haru le ndu k'unwu-okorobya; l'unwu-mgboko ephe; ndu k'unwoke; me ndu ophu kahwaru nu. Nchileke atuko ephe l'ephe ha yekota Nebukadineza l'eka. ¹⁸ Yo gwoo iphe, bu iphe, no l'eze-ulo Nchileke lashia Babylonu; ndu ophu ha nshinu; me ndu ophu ha nwanshi. Yo vutakwaphu eku, no l'eze-ulo Nchileke; me eku ke eze; waa ke ndu ishi oru iya. ¹⁹ Ephe atua oku l'eze-ulo Nchileke; nwutsushia upho-mkpuma, e gude kpu-pheta Jerúsalemu. Ephe atukota oku l'iphe bu ufu-eze, no iya nu. Ephe atuko iphe, ere ire, no l'eke ono mebyishikota.

²⁰ Yo chita nwa ndu ophu wafuru nu lashia Babylonu; mbu ndu ophu wafuru nu, e t'e gudedu ogu-mbeke gbua; ephe ejelahaaru iya ozi; l'ejeru unwu iya ozi jeye teke ali-eze ndu Peshiya bya akwatsua ke Babylonu. ²¹ Ali ono be tutaru ume; teke ono, o daburu ochobo ono. Yo tua ume ukporo afa eto l'afa iri. Yo shi ege ono vukota; mbu okfu, Ojejoje shi l'onu Jeremaya kfu.

Sayirosu eme te ndu a kpuru le ndzu laphuta azu
(Ezu 1:1-4)

²² Yo be l'afa mbu, Sayirosu wataru ochi ndu Peshiya; l'ege ee-shi t'okfu ono, Ojejoje shi l'onu Jeremaya kfu ono ree; Ojejoje akpalia Sayirosu; yo raa ya arara l'ali-eze iya mgburumburu; bya edee ya edede l'ekwo; su:

²³ "Owaa iphe, Sayirosu, bu eze ndu Peshiya ekfu. O suru:

"Le Ojejoje, bu Nchileke k'imigwe; be nuwaru iya iphe, bu ali-eze, no le mgboko-a; bya atwa eka te ya kpuaru iya ulo le Jerúsalemu l'ali Júda. Te

iphe, bu onye ke Nchileke, no l'eke-a; tugbua lashia eke ono; le Ojejoje, bu Nchileke swikwaru iya-a.”

Ézura

*Sáyirosu atụ ekemu tẹ ndu Ju, a kpuru lẹ ndzụ lata
(2 Iphe 36:22-23)*

¹ L'afa, Sáyirosu dūberu buru eze ndu Peshiya; bẹ Ojejoje kpaliru iya obu; yo zia ozi; raa ya arara l'iphe, bụ ẹke ọochi l'ọ ha; bya edekwaaphu ozi ono edede l'ẹkwo; keshia. Iphe ono aburu ẹge ee-shi tẹ okfu ono, Ojejoje shije l'ọnu Jeremáya kfuá ono; vua.

² Ọwaa bụ iphe, Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya kfuru. Ọ sụru:

“ ‘Ojejoje, bụ Nchileke kẹ imigwe bẹ mewaru tẹ iphe bụ mbakeshi, nọ lẹ mgboko-wa nọdu yẹbe eze l'ẹka; bya asụwa tẹ ya je akpwaru iya eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu lẹ Júda. ³ Tẹ iphe, bụ onye kẹ Nchileke, unu l'iya bu l'ẹke-a tughkwaa lashia Jerúsalemu Júda je akpukwazi eze-ulo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; mbụ Nchileke ono, nọ lẹ Jerúsalemu ono. Tẹ Nchileke unu swikwaru unu ọkpobe eswiru. ⁴ T'e yekwaru ndu ono, ala nụ ono ẹka. Tẹ ndu, ẹphe bugbaa l'ibiyia nk'ẹphe gude mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo yetaru ẹphe ẹka. T'a nụkwa ẹphe ngwa ọdo, dụ iche l'iche; mẹ elu; mẹwaru iphe ọdo l'ẹge onye chiru obu iya t'ẹphe gude je akpua eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu.’ ”

⁵ Tọ dụ iya bụ; ndu bugbaa ishi l'unwunna lẹ ndu ikfu Júda; ndu ikfu Bénjaminu; ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; mẹwaru iphe bụ onye Nchileke kpaliru obu iya awụ-lihu jeshia ọkpụ eze-ulo Nchileke ono lẹ Jerúsalemu. ⁶ Ndu obutobu ẹphe egwoo mkpọla-ododo; mẹ mkpọla-ọcha nụ ẹphe; gude iya yetaru ẹphe ẹka; bya anụ ẹphe iphe ọdo, dụ iche l'iche; iphe-edobe; mẹwaru iphe, vugbaa oke aswa; t'a gufukwa iphe ọdo, shi ẹphe l'obu, ẹphe tughbaaru obu ẹphe nụ ẹphe.

⁷ Eze, bụ Sáyirosu achifuta iphe, bụ iphe, Nebukadineza shi l'eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu gwoo je edoo l'ulo agwa iya. ⁸ Yọ buru Mituredatu, bụ onye eche okpoga; bẹ Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya shi l'ẹka iya gwofuta iphe ono. Mituredatu agua ya ọgu nanụ nanụ; nụ Shelushubeza, bụ onye ishi kẹ ndu Júda.

⁹ Ọwaa ẹge iphe ono ha ndọ-ọ:

Efere, e meru lẹ
mkpọla-ododo dụ
ụkporo efere l'efere iri.
Efere, e meru lẹ
mkpọla-ọcha dụ
unu efere labụ
l'ụkporo efere iri.
Iphe, eegudeje akpọ
ínsensu ọku, e meru lẹ
mkpọla-ọcha dụ ụkporo lẹ tete.

¹⁰ Ochi, e meru lẹ
mkpọla-ododo dụ ụkporo l'iri.
Ochi, e gude mkpọla-ọcha mee
l'uzo, dụ iche iche dụ unu ochi l'ochi iri.
Unwu iphe ọdo, dutsua
iche iche dụ unu l'ụkporo iri.

¹¹ Iphe, e meru lẹ mkpọla-ododo; mę ọphu e meru lẹ mkpọla-ọcha; bẹ dukota unu iri l'eto l'ụkporo iri. Iphe ono l'ọ ha bụ iphe, Sheshubaza gwolataru teke ono, ndu ono, a kpuru lẹ ndzụ laa alị Bábyilonu ono laru Jerúsalemu.

2

Ndu lataru nụ lẹ ndu ono, a kpuru lẹ ndzụ ono

¹ Ọwaa bụ ndu Ízurelu, shi Bábyilonu lata; mbụ ndu ono, Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu kpụjeru lẹ ndzụ laa Bábyilonu ono. Onyenonu laru mkpụkpu eke, o shi. O nweru ndu laru Jerúsalemu; nweru ndu laru Júda.

² Ndu du ephe lata bụ Zerúbabelu; Jeshuwa; Nehemáya; Seráya; Relaya; mę Mọdekáyi; Bilishanu; Mízupa; Biguvayi; Rehumu; mę Bena.

Ọwaa bụ ndu Ízurelu ono, lataru nụ ono:

- ³ Ndibe Paroshi dụ
unu madzụ ise l'ụkporo
madzụ esato;
l'umadzu iri l'ẹbo.
- ⁴ Ndibe Shefatíya dụ
ụkporo madzụ ugbo iri
l'esato; l'umadzu iri l'ẹbo.
- ⁵ Ndibe Ara dụ unu madzụ
l'ụkporo iri l'esato;
l'umadzu iri l'ise.
- ⁶ Ndibe Pahatu-Móabu,
bụ iya bụ ndu eri Jeshuwa
yele Jóabu bẹ dụ
unu madzụ esaa;
l'umadzu iri l'ẹbo.
- ⁷ Ndibe Élamu dụ
unu madzụ ẹto;
l'ụkporo madzụ labụ;
l'umadzu iri l'ẹno.
- ⁸ Ndibe Zatu adụ
unu madzụ labụ
l'ụkporo madzụ esaa;
l'umadzu ise.
- ⁹ Ndibe Zakayi dụ
unu madzụ l'ụkporo
madzụ iri l'esato.
- ¹⁰ Ndibe Bani adụ
unu madzụ l'ụkporo madzụ
iri l'ẹbo; l'umadzu labụ.
- ¹¹ Ndibe Bebayi dụ unu
madzụ l'ụkporo madzụ
iri lẹ nanụ; l'onye lanụ.
- ¹² Ndibe Azugadu dụ
unu madzụ ẹto;
l'umadzu labụ.
- ¹³ Ndibe Adonikamu dụ
unu madzụ l'ụkporo madzụ
iri l'eto; l'umadzu ishingu.
- ¹⁴ Ndibe Biguvayi dụ

- unu madzụ ise l'ụkporo
 madzụ ẹbo;
 l'ụmadzu iri l'ise.
- 15 Ndibe Adinu dụ
 unu madzụ l'ụkporo
 madzụ ẹbo; l'ụmadzu iri l'eno.
- 16 Ndibe Ateya, bụ iya bụ
 ndu shi l'eri Hezekáya dụ
 ụkporo madzụ ẹno;
 l'ụmadzu iri l'ẹsato.
- 17 Ndibe Bezayi dụ
 ụkporo madzụ iri l'ishingu;
 l'ụmadzu ẹto.
- 18 Ndibe Jora dụ
 ụkporo madzụ ise;
 l'ụmadzu iri l'ẹbo.
- 19 Ndibe Hashumu dụ
 ụkporo madzụ iri lẹ nanụ;
 l'ụmadzu ẹto.
- 20 Ndibe Gibaru dụ
 ụkporo madzụ ẹno; l'ụmadzu iri l'ise.
- 21 Unwoke, shi lẹ Bétulehemu;
 bẹ dụ ụkporo madzụ ishingụ;
 l'ụmadzu ẹto.
- 22 Ndu kẹ Netofa dụ
 ụkporo madzụ ẹbo;
 l'ụmadzu iri l'ishingu.
- 23 Ndu kẹ Anatọtu dụ
 ụkporo madzụ ise;
 l'ụmadzu ẹsato.
- 24 Ndu kẹ Azụmavetu;
 bẹ dụ ụkporo madzụ ẹbo;
 l'ụmadzu labụ.
- 25 Ndu kẹ Kiriyatu-Jerimu;
 Kefira; mẹ Berotu; bẹ dụ
 unu madzụ l'ụkporo madzụ
 iri l'ẹsaa; l'ụmadzu ẹto.
- 26 Ndu kẹ Ráma yẹle Géba dụ
 unu madzụ l'ụkporo madzụ iri
 lẹ nanụ; l'ụmadzu ẹto.
- 27 Ndu kẹ Mikumashi dụ
 ụkporo madzụ ishingụ; l'ụmadzu labụ.
- 28 Ndu kẹ Bételu; mẹ Eyayi dụ
 ụkporo madzụ iri lẹ nanụ; l'ụmadzu ẹto.
- 29 Ndu kẹ Nébo dụ ụkporo madzụ ẹbo;
 l'ụmadzu iri l'ẹbo.
- 30 Ndu kẹ Magubishi dụ
 ụkporo madzụ ẹsaa;
 l'ụmadzu iri l'ishingu.
- 31 Ndu kẹ Élamu ophunanu;
 dụ unu madzụ ẹto
 l'ụkporo madzụ ẹbo;
 l'ụmadzu iri l'eno.

- 32 Ndu ke Harimu du ukporo
madzu iri l'ishingu.
- 33 Ndu ke Lodu;
ndu ke Hadidi;
me ndu ke Ono du unu madzu
l'ukporo madzu
iri l'ishingu; l'umadzu ise.
- 34 Ndu ke Jeriko du
ukporo madzu iri l'esaa;
l'umadzu ise.
- 35 Ndu ke Senaa du
unu madzu tete
l'ukporo madzu; l'umadzu iri.
- 36 A bya le ndu, achijeru Nchileke eja;
ndu lataru nu le ndu onanu bu:
Ndibe Jedaya, bu iya bu ndu
shi l'onu-ulo ndibe Jeshuwa
du unu madzu labu
l'ukporo madzu esato; l'umadzu iri l'eto.
- 37 Ndibe Ima du unu madzu labu
l'ukporo madzu iri l'ebo;
l'umadzu iri l'ebo.
- 38 Ndibe Pasho du unu madzu eto
l'ukporo madzu labu;
l'umadzu esaa.
- 39 Ndibe Harimu du unu madzu ebo
l'ukporo madzu iri; l'umadzu iri l'esaa.
- 40 A bya le ndu Liviya;
ndu lataru nu le ndu onanu bu:
Ndibe Jeshuwa;
me ndu eri Kadimiyelu,
bu iya bu ndu shi l'eri Hodaviya.
Iphe ephe kpakoru du bu
ukporo madzu eto; l'umadzu iri l'eno.
- 41 A bya le ndu l'aguje egvu;
ndu lataru nu le ndu onanu bu:
Ndibe Asafu, du
ukporo madzu ishingu; l'umadzu esato.
- 42 A bya le ndu echeje nche
l'eze-ulo Nchileke;
ndu lataru nu le ndu onanu bu:
Ndibe Shalumu;
ndibe Ateya;
ndibe Talumonu;
ndibe Akubu;
ndibe Hatita;
me ndibe Shobayi.
Iphe ephe kpakoru du bu
ukporo madzu ise;
l'umadzu iri le tete.
- 43 A bya le ndu ozi l'eze-ulo
Nchileke; ndu lataru nu
le ndu onanu bu:

- Ndibe Ziha;
 ndibe Hasufa;
 ndibe Tabayotu;
 44 ndibe Kiroso;
 ndibe Siyáha;
 ndibe Padonu;
 45 ndibe Lebana;
 ndibe Hagaba;
 ndibe Akubu;
 46 ndibe Hagabu;
 ndibe Shalumayi;
 ndibe Hananu;
 47 ndibe Gidelu;
 ndibe Gaharu;
 ndibe Reyaya;
 48 ndibe Rezinu;
 ndibe Nekoda;
 ndibe Gázamu;
 49 ndibe Uza;
 ndibe Paseya;
 ndibe Besayi;
 50 ndibe Asuna;
 ndibe Meyunimu;
 ndibe Nefusimu;
 51 ndibe Bakubuku;
 ndibe Hakufa;
 ndibe Hahu;
 52 ndibe Bazilutu;
 ndibe Mehida;
 ndibe Hasha;
 53 ndibe Bakosu;
 ndibe Sizéra;
 ndibe Téma;
 54 ndibe Neziya;
 mę ndibe Hatifa.
 55 A bya l'eri ndu-ozí Sólomonu;
 ndu onanu ndu ophu
 shi l'ogu lata bu:
 Ndibe Sotayi;
 ndibe Hasoferá;
 ndibe Peruda;
 56 ndibe Jala;
 ndibe Dakonu;
 ndibe Gidelu;
 57 ndibe Shefatíya;
 ndibe Hatilu;
 ndibe Pokeretu-Hazebeyimu;
 mę ndibe Ami.
 58 Ndu ozi l'eze-ulo Nchileke
 ndu ophu lataru nu;
 mbu eri ndu-ozí Sólomonu du
 ukporo madzu iri lę tete;
 l'umadzu iri l'ębo.

⁵⁹ Ndu ono bu ndu ophu shi Tèlu-Mela; Tèlu-Hasha; Kerubu; Adanu; me le Ima lata. Obule ephebedua ta amahedu ikfu, ephe shi. Ephe ta mahe unwunna ephe; k'ophu ee-shi ege ono maru: ?me ephe bu ndu Izurelu; t'ephe ta budu?

⁶⁰ Ndu eri Delaya; ndu eri Tobiya; me ndu eri Nekoda du; unu madzu l'ukporo madzu iri l'ebo; l'umadzu iri l'ebo.

⁶¹ A bya l'eri ndu achijeru Nchileke eja; mbu ndu eri Hobaya; ndu eri Hakozu; me ndu eri Bazilayi. Bazilayi be luru nwanyi l'ufu ndibe Bazilayi ke Giledu; zalahaa epha ndu nyee ya. ⁶² Ndu ono be choru epha ephe l'ekwo, e deshiru ege e gude mushia ephe; ta phu epha ephe l'ekwo ono. To du iya bu; e wofu ephe l'onodu ndu achijeru Nchileke eja; dobe ephe l'o bu ndu, aaso nsò. ⁶³ Govano asu t'ephe be etsojeshi l'eri nri, kakota odu nsò jeye teke o nweru onye achijeru Nchileke eja, e-gude Urimu; me Tumimu kpata ishi l'eka Ojejoje.

⁶⁴ Ndu ono l'ephe ha tukoru du ukporo unu madzu ise l'unu madzu ise; l'ukporo madzu iri l'esato; ⁶⁵ a gufukwa iya ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi, ejeru ephe ozi. Ndu onanu du unu madzu iri l'esato l'ukporo madzu ishing; l'umadzu iri l'esaa. Ephe nwekwaruphu ukporo madzu ugbo iri, bu unwoke l'unwanyi, agujeru ephe egvu.

⁶⁶ Inya ephe du unu inya l'ukporo inya iri l'ishing; l'inya iri l'ishing. Ephe nweru ukporo inya-mulu iri l'ebo; l'inya-mulu ise. ⁶⁷ Ephe nweru unu inya-ivu l'ukporo inya-ivu iri l'ise; bya enweru unu inya-ivu iri l'ishing l'ukporo inya-ivu iri l'ishing.

⁶⁸ Teke ephe rutaru l'eke eze-ulo Nchileke shi nodu le Jerusalemu be ndu butsua ishi l'ikfu l'ikfu ono haru nu iphe l'ege onye chiru obu iya t'e gude kpu-phu eze-ulo Nchileke ono azu l'eke ono. ⁶⁹ Ephe meru ege ike ephe beru; woru eka mkpola-ododo, du unu l'ukporo iri l'iri; nu t'e dobe l'ulo eku, ee-gudeje eje ozi ono; bya anu eka mkpola-ocha, du unu ishing l'ukporo ise. Ephe nukwaruphu uwe ndu achijeru Nchileke, du ukporo ise.

⁷⁰ Ndu achijeru Nchileke eja; ndu Livayi; uphodu ndu Juda; ndu aguje egvu; ndu nche; me ndu-ozu l'eze-ulo Nchileke alatsua le mkpukpu eke ephe shi; je eburu. Ndu Izurelu l'ephe ha ebutsuaru le mkpukpu eke ephe shi.

3

Aakpukwa enya-ngweja Nchileke

¹ Yo rua l'onwa k'esaa; ndu Izurelu l'ephe ha egude obu lanu bya edzua le Jerusalemu. Teke ono be ndu Izurelu bukotawaa le mkpukpu eke ephe shitsua. ² To du iya bu; Jeshuwa Jozadaku; ndu ephe l'iya achijeru Nchileke eja; Zerubabelu Shelutiyelu; me ndu otu iya awu-lihu; wata okpukwa enya-ngweja Nchileke ke Izurelu; k'ophu ephe e-gwo ngweja-ukfuru l'eli iya; bu iya bu ege e deru iya l'ekwo ekemu Mosisu, bu onye ke Nchileke. ³ O bu oswi-okfu l'ephe atsu ndu ono, bupheru ephe mgburumgburu ono egvu; obenu l'ephe wolerua enya-ngweja ono kpobe l'eli eke ono, a tohawaru nto-l'ali iya ono; gwolahaaru Ojejoje ngweja-ukfuru l'eli iya mboku-mboku: utsu l'urenyashi. ⁴ Ephe anodukwaphu l'eke ono gbaa Aji Mkpù. Ephe gbaru aji ono ege e deru iya l'ekwo; bya egwoo ngweja-ukfuru, eegwoje mboku-mboku l'aji ono. Ngweja ono be ephe gworu ugbo ole, nsò iya suru t'e gwoje iya l'uboku. ⁵ Ephe emetsua; bya egwoo ngweja-ukfuru, eegwoje tekenteke; me ngweja, eegwoje le Aji

Onwa Ophungu; mēwaru ngweja ọdo, eegwoje l'aji, e dobegbaaru Ojejoje iche. Éphe nùkotakwaruphu Ojejoje iphe, a nuru iya l'ọ ha; mbụ iphe, ndu ono chiru obu ephe nù iya. ⁶ Dube l'abalị mbụ l'onwa k'եսaa ono be ephe wataru ogwo ngweja-ukfuru anụ Ojejoje. Obenu l'ẹ ta tọdua ntọ-l'alị eze-ulo Nchileke teke ono.

Aakpu-kwazi eze-ulo Nchileke

⁷ Éphe eworu okpoga nù ndu akpu ụlo; mē ndu kapyinta. Woru nri; iphe-angungu; mē manụ nù ndu Sayidonu; mē ndu Táya; k'ophu ephe e-shi l'ugvu ugvu Lébanonu vufutaru ephe oshi sida l'eze ẹnimu; shi ẹke ono vuruaru iya ephe Jópa, bụ iya bụ ẹge Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya sùru t'ephe vua ya. ⁸ Yo rua l'onwa k'ẹbo l'afa, kwe afa labụ k'ophu ephe shitsua Bábyilonu lata; ephe awata okpu eze-ulo Nchileke ono. Zerúbabelu Shelutiyelu; mē Jeshuwa Jozadaku ephe lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; mē ndu Lívayi yele ndu ono, l'ephe ha, shi l'ẹke a kpuru ephe lẹ ndzụ laa lata Jerúsalemu ono abya achiko l'ephe ha wata ọru ono. Éphe afota ndu Lívayi, gbatsuaru ukporo afa tugbua t'ephe buru ndu eleta ọru ono, aarụ l'eze-ulo Ojejoje ono ẹnya. ⁹ Tọ dụ iya bụ; Jeshuwa yele unwu iya; mē ndu abubu ephe; ephe lẹ Kadumiyelu; mē unwu iya; ndu onanu bụ ndu ufu Hodaviya atugba ẹka; buru ndu ishi kpu-kwazi eze-ulo Nchileke ono. Ndu ufu Henadadu yetakwaruphu ephe ẹka l'oleta ẹnya l'ozi ono. Ndu ono l'ephe ha bukota ndu Lívayi.

¹⁰ Teke ndu ono, akpu ụlo ono tọ-geleruphu ntọ-l'alị eze-ulo Nchileke ono; be ndu achijeru Nchileke ẹja yeru uwe ephe; gudegbaa upyoku l'ẹka. Ndu Lívayi, shi l'ufu Ásafu egudegbaa nkwa lufuta; ephe ajalaha Ojejoje ajaja ẹge Dévidi, bụ eze ndu Ízurelu ziru ephe. ¹¹ Egvu l'ada; ephe atuko l'ekwe iya ekwekwe l'aja Ojejoje ajaja; l'ekwe iya ekele; asuje: "Ojejoje dụ mma.

Obu, o yeru ndu Ízurelu aburu ojejoje."

Ndu ono l'ephe ha atua ụzu; jaa Ojejoje ajaja; ke l'a toru ntọ-l'alị eze-ulo Nchileke ono. ¹² Olee igweligwe ndu achijeru Nchileke ẹja; mē ndu Lívayi; mē ndu, butsua ishi l'ikfu ephe; mbụ ndu ono bụwa ọgurennya, phuhawaru eze-ulo ke mbụ phụ be raru ẹkwa rashia ya ike ẹke ephe phuru ẹge a toru ntọ-l'alị ụlo ono. Igweligwe ndu ophu egude ehu-otso-ena l'echi mkpu l'echishi iya ike; ¹³ k'ophu bụ lẹ ndiphe ta madu iphe dụ iche lẹ mkpu k'ehu-otso-ena; mē ụzu-ekwa ono, ndu k'ogurennya atụ ono. Mkpu ono dashikpooru ike; k'ophu bụ lẹ ndu nọ ụzenya nùkotaru iya.

4

Ndu akposhi; t'ẹ b'a akpu eze-ulo Nchileke

¹ Ya ndono; ndu ohogu ndu Júda; mē ke ndu Bénjaminu anua lẹ ndu ono, e shi kpua lẹ ndzụ ono; gbe akpukwaziwa nù eze-ulo Ojejoje, bụ Nchileke ke Ízurelu; ² ephe ejekfu Zerúbabelu; mē ndu butsua ishi l'ikfu l'ikfu ono; je asụ ephe: "T'ayi tsoru unu yeta ẹka kpua eze-ulo ono; ke l'ayibedua abajekwaru-a Nchileke ẹja l'ọ bụ unubedua. Ayi shiru gwota ẹja anụ iya duberu l'oge ke Esahadonu, bụ eze ndu Asiriya; mbụ onye ono, duru ayi la ẹke-a ono."

³ Obenu lẹ Zerúbabelu; Jeshuwa; mē ndu ọdo, butsua ishi l'ikfu l'ikfu lẹ Ízurelu sùru ephe l'ẹ tọ dudu iphe, ephe l'ephe jigba lẹ k'okpu ụlo anụ

Nchileke ẹphe. L'ọ bụ ẹphebedua gẹdegede; a-kpụ ọlo ono; nụ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu, bụ iphe Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya ziru ẹphe kepyia ya akụ.

⁴ Tọ dū iya bụ; ndu alì ono emee; ẹhu ejishihu ndu Júda oyi; mee; ẹphe awata ọtsu egvu ọkpụ ọlo ono. ⁵ Ẹphe eje ebukoo ndu mgbazi t'ẹphe bya akpọshia ozi ono. Yọ bụru kẹ mkpaka ono; bẹ ẹphe nọ; tsube l'oge teke Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya; je akpaa l'oge teke Dariyọsu, bụru eze ndu Peshiya.

⁶ Yo be teke Kuzakusesu wataru achìchi; ndu ọhogu ono edee ẹkwo kfushia iphe, ẹphe sùru lẹ ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu meru.

⁷ Yo be l'oge kẹ Atakusakusesu, bụ eze ndu Peshiya; Bishilamu; Mituredatu; mẹ Tabilu edee ẹkwo nụ iya. Ẹkwo ono b'e gude okfu ndu Áramu dee; bya eworu iya gbanwee; dee l'okfu ọdo.

⁸ Rehumu, bụ nnajiọha; mẹ Shimushayi, bụ o-de-ẹkwo ndu alì ono abya edee ẹkwo; nụ eze Atakusakusesu. L'ẹkwo ono; bẹ ẹphe nọdu kfurushia ndu Jerúsalemu. Iphe ẹphe deru l'ẹkwo ono bụ:

⁹ Ẹkwo-wa shi l'ẹka Rehumu, bụ nnajiọha; mẹ Shimushayi, bụ o-de-ẹkwo. Ndu ọdo, ẹphe l'ẹphe tso l'ede iya bụ ndu otu ẹphe ndu ọphu; mbụ ndu ikpe; ndu gọvano; ndu ishi, achì ndu Peshiya; ndu ishi, achì ndu Ereku; ndu ishi, achì ndu Bábyilonu; ndu ishi, achì ndu Susa, bụ iya bụ ndu Élamu; ¹⁰ mẹwaru iphe, bụ ndu mbakeshi ono, Asunaparu chìshiru; ẹphe eje ebugbaaru lẹ mkpụkpụ mkpụkpụ Samériya; mẹ l'ẹke ọdo, nọtsua l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu ono. Asunaparu bụ onye ha nshinu; bụru onye aakwabẹ ugvu.

¹¹ Ọwaa bụ iphe, ẹphe deru l'ẹkwo ono, ẹphe deru nụ Atakusakusesu ono:

Ẹkwo-a; bẹ ayi ede anụ nggùbe eze Atakusakusesu.

Ndu ede iya nụ; bụ ndu ozi ngu; mbụ ayibe ndu ono, bu l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu ono:

¹² Tẹ nggùbe eze makwaru lẹ ndu Ju ono, bụ ndu shi ngu l'ẹka lakfuta ayi ono; bẹ rutaakwaru Jerúsalemu. Ẹphe akpụkwaziakwa mkpụkpụ ono, bụlephu ndu kwefuru ikè; mẹ ndu ẹjo iya ono; bẹ jiru iya nụ. Ẹphe akpụkwaziakwa igbo-ọlo ono ọdo; l'emekwakwaphu ntọ-l'alì ẹpotọ iya.

¹³ Iphe ọdo bụ tẹ nggùbe eze makwaru l'ẹphe -kpụwa ọpho-mkpuma ono; kpụ-chia; bya akpụa mkpụkpụ ono kpụ-chia ya; b'ẹ to nwehekwa akirikọ; m'ọ bụ utu ọdo, ẹphe atubaa; shi ẹge ono mee tẹ okpoga, abatajẹ eze l'ẹka rùhu. ¹⁴ Keshinu ọ bụ l'ufu-eze; bẹ ẹpho ayi nọ; bẹ ayi ta anọdu-ghekwa t'ọ nweru onye a-nyiru ẹtsù kpua ngu. Yọ bụru iya meru iphe ayi ezi ozi-a t'ì maru; ¹⁵ k'ọphu aa-tùko ẹkwo, e deshiru iphe, meru l'oge kẹ nna ngu pẹ nyochakota. E -nyochaa ẹkwo ono; bẹ ịi-phụ lẹ Jerúsalemu bụ mkpụkpụ, ekwefuje ikè; bụru mkpụkpụ emeje tẹ ndu ọdo kwefuru eze ikè. Ẹphe bụ ndu ewotaje iphe-ẹhuka tọaru ndu, bụ eze; mẹ iphe, bụ ndu eletagbaa ẹnya l'ọnu-ogo, dū iche iche. Ono bụ ẹge ẹphe dū eshikpoo l'oge ndiche. Ọ bụ iya meru iphe e mebyishiru mkpụkpụ ono. ¹⁶ Ayi eme tẹ nggùbe eze maru l'a -rụ-ghee mkpụkpụ ono; bya akpụ-chia ọpho-mkpuma iya b'ẹ tọ dudu iphe e-shikwadu l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu eru ngu ẹka ọdo.

¹⁷ Eze abya eziphu ozi azụ; sụ:

“Ya ekele Rehumu, bụ nnajiọha; l'ekele Shimushayi, bụ o-de-ẹkwo; mẹ ndibe ẹphe ono, bu lẹ Samériya; mẹ ndu ọphu bu l'ẹke ọdo, dū iche iche l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu azụ iya ọphu.

18 “Èkwo ono, unu nuru ayi ono b'a guwaru; bya akowaru mu iphe o kfulu. 19 Ya tuakwaru ekemu; a bya enyochaa; phu le mkpukpu ono; mbu Jerusalemu ekwefujeru ndu eze ikè keshinu ke ndiche; epe anodujekwaphu eme te ndu odo be emeshi iphe ndu eze kfulu. 20 Jerusalemu shiwa nweru ndu eze, agburu-ehu no, shi achitsua eke du iche l'iche l'azu Enyimu Yufurétusu. E shi anoduje atu akiriko; me utu odo, du iche l'anu epe. 21 Oo ya bu; t'unu tua ekemu egwegwa te ndu ono wofu eka l'oru ono, epe aru ono. T'epe ba akpuhekwa mkpukpu ono odo jeye teke ya a-su t'epe wata iya akpukpu. 22 Unu mekwaa iphe ono, ya kfulu ono nta-a owaa. Unu ba atukwa iya ke uchakuru-nwarechi; k'ophu e to mebyiduru eze iphe.”

23 To du iya bu; a gutsulephu iphe ono, eze nnajioha, bu Atakusakusesu deru ono; nnajioha, bu Rehumu; Shimushayi, bu o-de-ekwo; me ndu otu epe ndu ophu l'epe ha emekebewaphu egwegwa jekfushia ndu Ju ono le Jerusalemu; je eyebuta epe t'epe haa ozi ono.

24 Ya ndono; ozi ono, e gude l'eka eje l'ulo Nchileke le Jerusalemu ono; ekegaru ege ono; noo afa labu l'oge ke Dariyosu, bu eze ndu Peshiya.

5

Aakpupu eze-ulo Nchileke azu le Jerusalemu

1 Ya ndono; Hagayi; me Zekaraya, bu onye ufu Ido egude epha Nchileke ke ndu Izurelu, bu onye achi epe wata okfuchiru Nchileke l'eke ndu Ju no; mbu ndu Ju, bu le Juda; me Jerusalemu. 2 To du iya bu; Zerubabelu Shelutiyelu yele Jeshuwa Jozadaku awata okpukwa eze-ulo Nchileke ono, no le Jerusalemu ono. Ndu nkfuchiru Nchileke ono; epe ebo eswiru epe; l'eyetaru epe eka.

3 Yo buru teke ono; be Tatenayi, bu govano ndu azu Enyimu Yufurétusu; me Sheta-Bozenayi yele ndu otu epe wu-tsoru epe bya aji epe onye ziru epe t'epe mee k'eze-ulo Nchileke-a; kpua upho-mkpuma-wa?

4 Epe ajikwaaphu epha ndu akpu ulo ono. 5 Obenu le Nchileke nwuberu ndu bu ogurennya ndu Ju ono enya; k'ophu bu le ndu ono ta kposhidu epe ozi ono; jeye teke ozi e-ru Dariyosu nchi; yebedua emekwanua t'ekwo rua epe eka.

6 Owaa bu iphe, e deru l'ekwo ono, Tatenayi, bu govano ndu azu Enyimu Yufurétusu deru nu eze, bu Dariyosu. Ndu epe l'iya deru iya bu Sheta-Bozenayi; me ndu otu epe, bu iya bu ndu ishi, achi ndu azu Enyimu Yufurétusu. 7 Ekwo ono, epe deru ono be epe deru; su:

L'ekwo-a; be ayi ede anu nggube eze, bu Dariyosu.

Ayi ekele ngu ekele-o!

8 Owaa bu te nggube eze nnajioha maru l'ayi jeru l'alijuda l'eke ono, aakpu-kwazi eze-ulo Nchileke ono, bu onye ha nshinu ono. Iphe ayi phuru bu le ndu ono gude mkpuma, haje nshinu l'akpu ulo ono. Epe dobetsuaru oshi l'upho-mkpuma ono; mbu zia obu l'alijuda l'eje ozi obu; yoo jekpokwaa werewere.

9 Ayi jiru ndu bu ogurennya ndu Juda ono onye nuru epe ikike t'epe kpua eze-ulo ono; ege o do hawaa. 10 Ayi jitakwaruphu epe epha epe; deshia ya edeshi; nu ngu; k'ophu ii-maru ndu bu ishi ozi ono.

11 Iphe, epe kfulu ayi bu l'epe bu ndu ozi ke Nchileke ono, bu iya nwe igwe; nweru eliphe ono. L'epe akpukwazi eze-ulo ono, onye eze ndu Izurelu kpuleru teke teru enya gvube ono. 12 Yo buru l'oo le nna epe kpatsuru Nchileke, bu l'imigwe iwe meru iphe o woru epe ye

Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu l'eka; mbu onye Kalúdiya ono, bu iya mebyishiru ulo-a; bya achita ndu ali-a lashia Bábyilonu ono. ¹³ Yo be l'afa k'odungu, eze Sáyirosu wataru ochi ndu Bábyilonu; yo tya ekemu t'a kpukwazi ulo Nchileke ono. ¹⁴ Iphe, e meru le mkpola-ododo; me ophu e meru le mkpola-ocha dobe l'ulo Nchileke, bu iya bu ono, Nebukadineza gwotajeru l'eze-ulo ono, no le Jerúsalemu je edobe l'eze-ulo agwa ndu Bábyilonu ono; be eze, bu Sáyirosu l'onwiya jeru je egwota l'eze-ulo agwa ndu Bábyilonu. Eze, bu Sáyirosu egworu iphe ono ye l'eka onye l'aza Sheshubaza; o meru govano; ¹⁵ bya asu iya t'o gwota iphe ono gwolala azu l'eze-ulo ono, no le Jerúsalemu ono. Odo aburu t'a kpu ulo Nchileke ono t'o olata azu l'ege o duhawa. ¹⁶ To du iya bu; Sheshubaza abya atoo nto-l'ali eze-ulo Nchileke ono, no le Jerúsalemu ono. Keshinu ono; byeye nta-a; b'e shi kputa iya; t'a kpu-chiwa iya.

¹⁷ "Nta-a; o -buru l'oo du nggube eze mma t'a kpukwazi eze-ulo Nchileke ono, no le Jerúsalemu ono; hanu t'e lee enya l'ulo eke aakwakobeje iphe ndu eze le Bábyilonu; maru: ?m'o bua ezi-okfu l'eze, bu Sáyirosu turu ekemu t'a kpu-kwazi eze-ulo-o, no le Jerúsalemu-a. Teke e metsuaru; te nggube eze mekwaa t'ayi maru iphe, i chitaru le k'iphe ono."

6

A cho-vuru ekemu, eze, bu Sáyirosu turu

¹ To du iya bu; eze, bu Dariyosu abya atya ekemu; su t'a vokashia eke a kuberu ekwo, e deshuru iphe, meru l'ali Bábyilonu l'oge ohazu. ² A bya awata ovokashi ekwo ono; jeye yo buru le Ekubatana, bu ishi obodo Mídiya; b'a vofutaru ekwo-agwogwo obu.

Iphe, e deru l'ekwo ono bu:

³ L'afa mbu k'ophu eze, bu Sáyirosu wataru achichi; b'o turu ekemu su t'a kpu-kwazi ulo Nchileke ono, no le Jerúsalemu ono: T'a kpu-kwazi ulo ono, bu eke aanoduje egwo ngweja ono. Iphe, eli iya a-du bu ukporo ntukpa eno le ntukpa iri; usa iya adu ukporo ntukpa eno le ntukpa iri. Nto-l'ali iya be e-me t'o shihu ike; ⁴ k'ophu bu: a -kpobeje iya mkpuma, ha okporokpo uzi eto; a gbabe iya oshi lanu. Iphe, bu iphe oo-phu t'e gude kpu ya bu ulo-eku ndu eze a-kfu iya. ⁵ Iphe odo aburu l'iphemiphe obule ono, e gude mkpola-ododo; me mkpola-ocha mee, Nebukadineza gwotaru l'eze-ulo ono, no le Jerúsalemu je edobe le Bábyilonu ono; be ee-gwota gwolala azu le Jerúsalemu; dobephu azu l'eke, o shi nodutsua l'eze-ulo Nchileke ono.

⁶ Oo ya bu; te nggube Tatenayi, bu govano ndu azu Enyimu Yufurétusu; Shéta-Bozenayi; me ndu otu unu, notsua l'eze okwa l'eke ono; unu bukwaru uba yeru eke ono. ⁷ Unu hakwaa te govano ndu Ju; me ndu bu ogurenaya ndu Ju kpu-kwazi eze-ulo Nchileke ono; t'o du ege o duhawa. Unu be ejekwa osela ozi ono azu. ⁸ Nta-a be mu a-tu ekemu; su t'unu kfu-dzukota ndu ono ugwo, ephe gude eme k'ulo ono egwegwa. Eke eeshi kfu ya bu l'akiriko, ndu bu l'azu Enyimu Yufurétusu turu ye l'ulo eku ndu eze; k'ophu e to dudu iphe a-kposhi ozi ono akposhi. ⁹ Iphe bu iphe, mkpa iya duru ndu achijeru Nchileke aja, ephe e-gude l'egworu Nchileke k'imigwe aja l'uboku l'uboku; unu nujekwa iya ephe. Unu nuje ephe oke-eswi; ebyila; me aturu, ephe e-gude egwo ngweja-ukfuru. Unu anujekwaphu ephe witu; unu; mee; me manu. Unu ba ahakwa iya ephe anunu; ¹⁰ k'ophu ephe ee-gwo aja, du mma nu Nchileke k'imigwe; kfuru nu iya t'o duru eze yele unwu iya le mma.

¹¹ Iphe ọdo aburu lẹ ya atụ ekemu; l'onye gbanweru ekemu ono bẹ aa-fọta itso lanu l'itso, gude ọlo iya; tsebe onye ọbu. Ọlo iya ono a-ghọ ikpọzu. ¹² Tẹ Nchileke ono, bu iya fọtaru ẹke ono t'ọ buru ẹke oo-buru eburu ono kwatsutakwa iphe, bu onye eze; m'ọ bu mba, a-chọ t'ẹphe gbanwee ekemu-wa; m'ọ bu t'ẹphe mebyia ọlo Nchileke-wa, nọ lẹ Jerúsalemu-a. Ọ bu mbeđua, bu Dariyọsu; bẹ turu ekemu-a. Unu dokwa-a enya lẹ mini; mee iphe, ekemu-a kfulu.

Eeye Nchileke eze-ulo Nchileke ono ẹka

¹³ Yọ buru iya bu lẹ Tatenayi, bu ọvano ndu azu Ọnyimu Yufurétusu; Shéta-Bozenayi; mẹ ndu otu ẹphe abya edoo enya lẹ mini; mekota iphe ono, eze, bu Dariyọsu turu ẹphe l'ekemu ono. ¹⁴ Ndu bu ọgurennya ndu Ju ono akpuru ọlo ono tugburu; onye nkfuchiru Nchileke, bu Hagayi yele Zekaráya, bu onye ufu Ido egude okfu Nchileke l'adu ẹphe ike. Ẹphe akpua ọlo ono kpụ-gee. Yọ buru ẹge Nchileke kẹ Ízurelu suru t'ẹphe kpua ya; bẹ ẹphe kpuru iya; buru ẹge Sáyirosu; Dariyọsu; mẹ Atakusakusesu, bu ndu eze ndu Peshiya turu ẹphe l'ekemu bẹ ẹphe tsoru. ¹⁵ Ẹphe akpua ọlo ono kpụ-chia ya l'abalị k'eto l'ime ọnwa Ada; l'afa, kwe eze Dariyọsu afa ishingụ, ọ wataru achichi.

¹⁶ Tọ du iya bu; ndu Ízurelu; mbu ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; mẹ ẹge ẹphe ha; mbu ndu ono, e shi kpua lẹ ndzu ono achikota l'ẹphe ha gude ẹhu-otso-ena woru ọlo Nchileke ono ye Nchileke l'ẹka. ¹⁷ Ẹphe gude ọkporo oke-eswi ise; ọkporo ebyila iri; mẹ unu aturu gwoo ngweja, ẹphe gude; woru ọlo ono; ye Nchileke l'ẹka. Ẹphe gudekwaphu mkpi iri l'ẹbo; gwoo ngweja-iphe, du ẹji; l'okfu ẹhu ndu Ízurelu l'ẹphe ha. Mkpi iri l'ẹbo ono nọ-chiru enya ikfu iri l'ẹbo ndu Ízurelu. ¹⁸ Ẹphe abya ekeeru ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono; mẹ ndu kẹ Lívayi ẹge ẹphe a-nọdu eje ozi l'eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu; bu iya bu ẹge e deru iya l'ekwo Mosisu.

Aji Esweta

¹⁹ Yo be l'abalị iri l'eno l'onwa kẹ mbu; ndu ono, e shi kpua lẹ ndzu ono abya agbaa Aji Esweta. ²⁰ Ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi b'a sachakotaru asacha; ẹphe l'ẹphe ha aburu ndu ẹ-ta sọdu nsọ. Ndu Lívayi egbua aturu Aji Esweta l'okfu ẹhu ndu ono, e shi kpua lẹ ndzu ono; mẹ l'okfu ẹhu unwunna ẹphe ono, bu ndu achijeru Nchileke ẹja ono; mẹ l'okfu ẹhu onwẹphe. ²¹ Tọ du iya bu; ndu Ízurelu ono, e shi kpua lẹ ndzu, lataru nu ono agbaa aji ono; ẹphe lẹ ndu ono, woru onwẹphe dobe iche t'ẹphe be etso l'uru-alị ono, ndu ẹ-ta madu Nchileke l'alị ono arubebe ono; shi ẹge ono abaru Ojejoje, bu Nchileke kẹ Ízurelu ẹja. ²² Ọ kwaphu ẹge ono; bẹ ẹphe gude ẹhu-otso-ena gbaa Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko abalị esaa; kele Ojejoje meru t'ẹhu tsọje ẹphe ena; bya emee t'eze ndu Asiriya wota obu iya ziaru ẹphe; k'ophu bu l'o meru t'ẹka kabaa ẹphe oshihu ike l'okpu ọlo Nchileke ono, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu ono.

7

Ezura alata azu lẹ Jerúsalemu

¹ Tọ du iya bu; a bya anọo gbururu jeye teke eze, bu Atakusakusesu wataru ọchi ndu Peshiya. Yo nweru nwoke lanu, ẹpha iya bu Ézura. Ézura bu nwatibe Seráya; Seráya aburu nwatibe Azaríya. Azaríya bu nwatibe Hilikaya; ² Hilikaya aburu nwatibe Shalumu. Shalumu bu nwatibe Zadọku; Zadọku aburu nwatibe Ahitubu. ³ Ahitubu bu nwatibe Amaríya; Amaríya

aburu nwatibe Azaríya. Azaríya bụ nwatibe Merayotu; ⁴ Merayotu aburu nwatibe Zerahiya. Zerahiya bụ nwatibe Uzi; Uzi aburu nwatibe Buki. ⁵ Buki bụ nwatibe Abishuwa; Abishuwa aburu nwatibe Finehasu. Finehasu bụ nwatibe Eliyéza; Eliyéza aburu nwatibe Éronu. Éronu bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke eja.

⁶ Ézura ono abya eshi Bábyilonu lata. Ezura bụ o-de-ekwo, maru ekemu Mosisu ye iya l'ènya-nvọ; mbụ ekemu ono, Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu tūru ono. Eze emekotaru iya iphemiphe ọbule, o kfulu iya t'o meeru iya; kẹ l'ẹka Ojejoje, bụ Nchileke; bẹ nọ l'ẹke Ézura nọ. ⁷ Uphodu lẹ ndu Ízurelu; ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; ndu egvu; ndu nche; mẹ ndu ozi l'eze-ulo Nchileke atugbabe jeshia Jerúsalemu l'afa, kwe eze Atakusakusesu afa ẹsaa; k'ọphu ọ wataru achichi. ⁸ Ézura bẹ ruru Jerúsalemu l'ọnwa k'ise, l'afa kwe eze afa ẹsaa; k'ọphu ọ wataru achichi. ⁹ O gbeshiru lẹ Bábyilonu l'ọnwa kẹ mbụ nọ l'abalị kẹ mbụ; rua Jerúsalemu l'ọnwa ise nọ l'abalị kẹ mbụ; kẹle Nchileke gude iphe-oma swibe iya. ¹⁰ Ishi iya aburu lẹ Ézura wotawaru obu iya ye tẹ ya mụta ekemu Ojejoje; meje iphe, o kfulu; mẹ tẹ ya zije iphe, Ojejoje tọru ọkpa iya; mẹ iphe, bụ nsọ iya l'alị Ízurelu.

Ekwo, eze Atakusakusesu deru nụ Ézura

¹¹ Ọwaa bụ iphe, e deru l'ekwo, eze Atakusakusesu nuru Ézura, bụ onye achijeru Nchileke eja; bụru o-de-ekwo, o doru ẹnya; mbụ iphe, Ojejoje tūru ekemu; mẹ iphe, ọ tọru ndu Ízurelu ọkpa iya:

¹² “Ekwo-wa; bẹ shi l'ẹka yẹbe eze Atakusakusesu, bụ eze kẹ ndu eze. Onye, ya ede iya anụ bụ Ézura, bụ onye achijeru Nchileke eja; bụru onye ezije ekemu Nchileke k'imigwe.

“Ya ekele ngu ekele.

¹³ “Ya atụ ekemu; sụ l'iphe, bụ onye Ízurelu, nọ l'alị ẹke, yẹbe eze achi; ndu ọphu, achijeru Nchileke eja; mẹ ndu Lívayi, bụ onye chọru oje Jerúsalemu; t'onye ọbu tsokwaru ngu jeshia. ¹⁴ Yẹbedua, bụ eze; mẹ umadzu ẹsaa, agbazijeru iya ụzo l'ezí unu t'unu je amaru ẹge iphe dū lẹ Júda; mẹ lẹ Jerúsalemu; unu amaru ẹge eemebe ekemu Nchileke unu ono, bụ iya bụ ekemu ono, e yeru unu l'ẹka ono. ¹⁵ Iphe ọdo, unu e-mefua bụ t'unu chita mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo ono, yẹbe eze; mẹ ndu ono, agbaziru iya ụzo, chiru obu ẹphe; nụ Nchileke kẹ Ízurelu ono, bu lẹ Jerúsalemu ono. ¹⁶ Unu achitafua mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo, unu a-nata lẹ Bábyilonu l'ọ ha yekobe iya; mẹfua iphe ndu Ízurelu; mẹ ndu achijeru Nchileke eja a-nụ l'ẹge onye chiru obu iya t'e gude mee k'ulo Nchileke ẹphe ọbu lẹ Jerúsalemu.

¹⁷ “Unu dọkwáá ẹnya edodo; gude okpoga ono zuta oke-eswi; ebyila; mẹ aturu, unu e-gude achi eja yele ngweja nri; mẹ ngweja-mee, l'etsojekwa iya phụ. Unu a-chi eja ono l'ẹnya-ngweja l'ulo Nchileke unu lẹ Jerúsalemu.

¹⁸ A bya lẹ mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo ọphu phoduru nụ; tẹ nggubedua; nggu lẹ ndu Ju ndu ọphu; gude iya mee iphe, dū unu mma l'ẹge ọ bụ uche-obu Nchileke unu. ¹⁹ Iphe, bụ iphe, a nuru unu t'unu gude jeje ozi l'ulo Nchileke; bẹ unu a-chishikota dobe l'ifu Nchileke lẹ Jerúsalemu. ²⁰ O -nweru iphe ọdo, dū mkpa, a chọru, t'e gude eme k'ulo Nchileke unu; ọ -buru iphe, unu nufutaje; unu eshi l'ulo-ẹku eze wota iya; nụ.

21 “Nta-a bẹ yẹbedua, bụ eze Atakusakusesu atụ ekemu anụ iphe, bụ ndu, akwakọbeje okpoga l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu; sụ: Iphe, bụ iphe Ẹzura, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mbụ onye ezije ekemu Nchileke k'imigwe sụjeru t'unu nụ iya; unu phukwaa l'a nuru iya ẹya; 22 mbụ je akpaa l'ekpa mkpọla-ọcha, ruru ụkporo ise; mẹ ogbonga witu, ruru ụkporo ise; mẹ ipoti mẹe, ruru ụkporo ise; jeyewaru l'ụkporo ashanga manụ ise; mẹ únú, l'e-dzu nụ. 23 Iphe, bụ iphe, Nchileke k'imigwe tūru l'ekemu t'e mee lẹ kẹ eze-ulo iya; t'e zikwaa obu l'alị mee ya; k'ophu oke ẹhu-eghughu iya ta abyadụ bya adakfu yẹbe eze; mẹ l'unwu iya. 24 Ẹphe emekwaaphu t'unu maru l'a tūwaru ekemu buchia t'ẹ b'ọ dūhe akirikọ; m'ọ bụ utu ọdo, unu a-nọdu ana ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; ndu egvu; ndu nche l'ọnu-oguzo; ndu ozi eze-ulo Nchileke; mewardu iphe, bụ ndu ọdo, ejewaru ozi l'ulo Nchileke.

25 “Tẹ nggubedua, bụ Ẹzura gude mmamiphe ono, Nchileke ngu nuru ngu ono fọta ndu ikpe; mẹ ndu ishi t'ẹphe letaje ndu ono, bu l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu ono ẹnya; mbụ iphe, bụ ndu maru ekemu Nchileke ngu. Ndu ọphu bụ ndu, ẹ ta madu iya nụ; unu ezia ya ẹphe t'ẹphe maru iya. 26 Iphe bụ onye jikaru ome iphe, ekemu Nchileke ngu kfuru; mẹ iphe, ekemu eze kfuru; t'e kpekwa onye ọbu ikpe ẹgwegwa. Ọ -buru nkfugbu; a kfu-gbua ya; teke bụ l'ọo ebufu; e bufu iya l'alị ono. Ọ -buru k'ogwota iphe iya; e gwota iya; ọ -dudu; a tūa ya mkpọro.”

Ẹzura aja Nchileke ajaja

27 Ezura abya etua Nchileke ẹpha; sụ: T'ajaja buru kẹ Ojejoje; mbụ Nchileke kẹ nna ayi oche pẹ; onye meru t'egbe iphe ọwaa nọdu eze l'obu kẹ t'ọ mee t'eze-ulo Nchileke ono, nọ lẹ Jerúsalemu ono buru ẹke, dū ugvu. 28 Ọ bụ Nchileke meru t'ẹnya eze; ẹnya ndu agbazijeru eze ọzo; mẹ kẹ ndu, ọnu eru l'okfu lẹ ndu ọru eze rua ẹke ya nọ. Obu shihuru iya ike; kẹle Nchileke nuru iya ọkpu-ikike; ya adụ ike chita ndu, butsua ishi lẹ Ízurelu; ẹphe etsoru iya lata Jerúsalemu.

8

Ndu ẹphe lẹ Ezura yi lata

1 Ọwaa ndu bugbaa ishi l'ẹnya-ufu nna ẹphe; mẹ ẹkwo, ekoshi ẹge e shiru mushia ẹphe; mbụ ndu ono, ẹphe l'iya shi Bábyilonu yiru lata teke ono, Atakusakusesu bụ eze ono:

2 Onye ishi ndibe Finehasu bụ Geshomu.

Onye ishi ndibe Itama

aburu Dáneḷu.

Onye ishi ndibe Dévidi bụ

Hatushi,

3 bụ nwatibe Shekaníya.

Onye ishi ndibe Paroshi bụ

Zekaráya.

Ụkporo unwoke ẹsaa

l'unwoke iri bẹ ẹphe l'iya yi,

bukwanu ndu e deru l'ẹkwo,

e deshuru ẹge e shiru

mushia ẹphe.

4 Onye ishi ndibe

- Pahatu-Móabu bụ
Eliyowenayi Zerahiya.
Ụkporo unwoke iri
bẹ ẹphe l'iya yị.
- ⁵ Onye ishi ndibe Zatu bụ
Shekaníya Jazẹlu.
Ụkporo unwoke iri l'ise
bẹ ẹphe l'iya yị.
- ⁶ Onye ishi ndibe Adinu bụ
Ebẹdu Jonátanu.
Ụkporo unwoke labụ
l'unwoke iri;
bẹ ẹphe l'iya yị.
- ⁷ Onye ishi ndibe Élamu bụ
Jeshaya Ataliya.
Ụkporo unwoke ẹto
l'unwoke iri;
bẹ ẹphe l'iya yị.
- ⁸ Onye ishi ndibe Shefatíya
bụ Zebadáya Máyikelu.
Ụkporo unwoke ẹno;
bẹ ẹphe l'iya yị.
- ⁹ Onye ishi ndibe Jóabu bụ
Obedáya Jehiyẹlu.
Ụkporo unwoke iri;
l'unwoke iri l'ẹsato;
bẹ ẹphe l'iya yị.
- ¹⁰ Onye ishi ndibe Bani bụ
Shelomitu Josifaya.
Ụkporo unwoke ẹsato;
bẹ ẹphe l'iya yị.
- ¹¹ Onye ishi ndibe Bebayi bụ
Zekaráya Bebayi.
Ụkporo unwoke;
l'unwoke ẹsato;
bẹ ẹphe l'iya yị.
- ¹² Onye ishi ndibe Azụgado bụ
Johananu Hakatanu.
Ụkporo unwoke ise
l'unwoke iri;
bẹ ẹphe l'iya yị.
- ¹³ Ndibe Adonikamu bụ
ẹphebedua byakperu azụ.
Epha ẹphe bụ Elifeletu;
Jewẹlu; mẹ Shemáya.
Ụkporo unwoke ẹto;
bẹ ẹphe l'ẹphe yị.
- ¹⁴ Ndu ishi ke ndibe
Biguvayi bụ Utayi;
mẹ Zaku.
Ụkporo unwoke ẹto;
l'unwoke iri;

bẹ ẹphe l'ẹphe yi.

Ezura achọ ndu, a-nọdu eje ozi l'eze-ulo Nchileke

¹⁵ Mu abya achikobe ẹphe l'enyimu ono, atso ala Ahava ono. Ayi abya akpobe ulo-ékwa ayi l'ẹke ono; nọo ya abali ẹto. Mu abya elee ndu ono ẹnya l'ẹphe ha; mẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; tọ dọ onye Lívayi, nọ l'ẹke ono m'ọo onye lanu. ¹⁶ Tọ dọ iya bu; mu abya ezia t'e je ekuaru mu Eliyéza; Ariyelu; Shemáya; Elunatanu; Jaribu; Elunatanu; Nétanu; Zekaráya; mẹ Meshulamu, bu ndu ishi. Mu ekukwaaphu Joyaribu; mẹ Elunatanu, bu ndu iphe edoje ẹnya. ¹⁷ Yọ buru Ído, bu onye ishi lẹ Kasifiya; bẹ mu ziru ẹphe t'ẹphe jekfu. Mu abya ezia ẹphe iphe, ẹphe ee-kfuru Ido; mẹ ndu otu iya; mbu ndu ono, eje ozi l'eze-ulo, nọ lẹ Kasifiya ono; t'ẹphe ye ndu a-byakfuta ayi l'oje ozi l'eze-ulo Nchileke ayi. ¹⁸ Yọ buru okfu l'ẹnya Nchileke nọ l'ẹke, ayi nọ meru iphe ẹphe dutaru ayi onye iphe edoje ẹnya, aza Sherabiya. Sherabya bu onye Lívayi, shi l'ufu Mahuli. Mahuli bu nwatibe Lívayi; Lívayi aburu nwatibe Ízurelu. Unwu Sherabiya; mẹ unwunne iya, ẹphe l'iya yi dọ unwoke iri l'ẹsato. ¹⁹ Ndu ọdo, ẹphe yefuaru ayi bu Hashabaya; mẹ Jeshaya, bu ndu ufu Merari. Unwunne ẹphe; mẹ unwu-unwunne ẹphe k'unwoke, ẹphe l'ẹphe yi dọ ukporo. ²⁰ Ẹphe dutafukwaaruphu ukporo madzu iri lẹ nanu ọdo t'ẹphe yeta ẹka l'ozi eze-ulo Nchileke ono. Ndu ono bu ndu Dévidi yele ndu ishi l'ozi iya fotahawaruru t'ẹphe yetajeru ndu Lívayi ẹka. Ndu ono l'ẹphe ha b'e deshikotaru ẹpha ẹphe l'ekwo l'ẹphe ha.

Ndu Ízurelu aswi aswiswi; ekfu anu Nchileke

²¹ Tọ dọ iya bu; mu abya araa ya arara; su t'ayi nọdu lẹ Enyimu Ahava l'ẹke ono swia aswiswi; k'ophu ayi e-shi ẹge ono wozita onwayi ali l'ifu Nchileke ayi; t'o duru ayi l'unwegirima ayi; mẹ ngwa ayi durua ayi l'ehu-agu. ²² Ishi iya aburu l'ọ duru mu iphere ọro eze t'o yeru ayi ndu soja; mẹ ndu inya-ogu t'ẹphe dube ayi l'ogvu ndu ohogu l'uzo; l'ẹke ayi kfuhaakwaru eze: "Lẹ Nchileke ayi anọdu eleta-a iphe, bu onye woru onwiya ye iya l'ẹka ẹnya. O lẹ iphe, bu onye jikaru iya nu b'o koshije ike iya; mẹ oke ẹhu-eghughu iya." ²³ Tọ dọ iya bu; ayi aswia awsiswi; kfuru nu Nchileke ayi t'o leta ayi ẹnya. O mekwaru ayi iphe, ayi kfuru iya.

Iphe, a nuru t'e gude mee iphe l'eze-ulo Nchileke

²⁴ Ya ndono; mu abya ewota umadzu iri l'ẹbo ophu, bu ndu ishi lẹ ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono, dobe iche. Ndu ono bu Sherabiya; Hashabaya; mewaru ndibe ẹphe umadzu iri ọdo. ²⁵ Mu abya atukota ẹra mkpola-ọcha; mkpola-ododo; mewaru iphemiphe obule, eze; mẹ ndu anọduje atu-ziru eze uzo; ndu o meru ishi; mẹ iphe, bu iphe, ndu Ízurelu, nọ l'ẹke ono nuru t'e gude eje ozi l'eze-ulo Nchileke ono. ²⁶ Mu atua ẹra iphe ono; gworu iya ye ẹphe l'ẹka. Iphe, mkpola-ọcha dọ bu unu talentu l'ukporo talentu iri l'ẹbo lẹ talentu iri. Ngwa, e meru lẹ mkpola-ọcha dọ ukporo talentu ise. Mkpola-ododo adu ukporo talentu ise. ²⁷ Ophu bu efere, e meru lẹ mkpola-ododo dọ unu dariku labu l'ukporo dariku iri; mẹ ngwa labu, e meru l'okpoberu ope, eke ododo; vuru onu aswa l'ọ bu mkpola-ododo.

²⁸ Mu asu ẹphe: "Unu dukwaru Nchileke nsọ. O kwaphu ẹge ono bẹ iphe-a l'ọ ha tukokwaphu dọ. Ophu bẹ mkpola-ọcha; mẹ mkpola-ododo bu iphe, unu chiru obu unu l'ọ ha nu Ojejoje, bu Nchileke kẹ nna unu phe. ²⁹ Unu letakwa iya ẹnya ohuma jeye teke unu a-tu ẹra iya l'ifu ndu ishi ndu

achijeru Nchileke eja; ndu ishi ndu Lívayi; mę ndu bụ ishi l'iphe, bụ ęnya-ufu ndu Ízurelu. O bụ l'ime ụlo Nchileke ị Jerúsalemu bę unu a-nọdu tụa ęra iphe ono; nụ iya ęphe.” ³⁰ Tọ dụ iya bụ; ndu achijeru Nchileke eja achita mkpọla-ọcha ono; mkpọla-ododo ono; mę iphemiphe ọbule ono, a tuwaru ęra iya atutu; k'ọphu ęphe e-gude iya jeshia l'eze-ulo Nchileke ị Jerúsalemu.

Aala Jerúsalemu

³¹ Tọ dụ iya bụ; yo rua l'onwa k'odungu gbaru abali iri l'ębo; ayi eshi ị ęnyimu Ahava jeshia Jerúsalemu. ęnya Nchileke anọdu l'ęke ayi nọ; to nwe ndu ọhogu tsoru ayi ọgu l'uzo; to nwe ndu abali-d'egvu jeru ayi ọnochi ụzo. ³² Ayi erua Jerúsalemu; bya egude abali ęto; tuta ume. ³³ Yo be ị mbọku k'ęno; ayi anọdu l'eze-ulo Nchileke; tụa ęra mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; mę iphemiphe ọbule ọdo, dụ nsọ ye Meremotu Uráya, bụ onye achijeru Nchileke eja l'ęka. Ndu tso iya nụ bụ Eliyéza Finehasu; Jozabadu Jeshuwa; mę Nówadiya Binuyi, tuko buru ndu Lívayi. ³⁴ Iphe ono l'ọ ha b'a guru ọgu; tụa ęra iya atutu. ęra iphe ono l'ọ ha b'e deshikotaru l'ękwo teke ono.

³⁵ Ndu ono, e shi kpua ị ndzụ, lataru nụ ono abya egwoo ngweja-ukfuru nụ Nchileke kę Ízurelu. ęphe gburu oke-eswi iri l'ębo l'ęhu ndu Ízurelu mgburumgburu; gbua ụkporo ebyila ęno l'ebyila iri l'ishingu; mę ụkporo unwu aturu ęto l'aturu iri l'ęsaa; mę egbu iri l'ębo, e gude gwoo ngweja iphe, dụ ęji. Iphe ono l'ọ ha b'e meru; yọ bukotaru ngweja-ukfuru; e gwooru iya Ojejoje. ³⁶ Ụphodu ị ndu ono, l'ataru nụ ono egude ękwo ono, eze deru ono je ekeshiaru ndu gọvano; mę ndu ishi, achị ndu azụ ęnyimu Yufurétusu. Ndu ono abya eyeru ndu Ju ono ęka; yetakwaphu ęka l'eze-ulo Nchileke ono.

9

Ndu Júda; mę ndu ọhodo ị k'ọlugba nwanyi

¹ Iphemiphe ọbule ono emegetsulephu; ndu ishi abyakfutashia mu bya asụ mu: “Lę ndu Ízurelu jeye ị ndu achijeru Nchileke eja; mę ndu Lívayi jikakwaru odobe onwęphe iche l'ęke ndu alı-a nọ; ęphe etsoru eyetsua ęka l'akpamara ono, ndu alı-a anọduje eme ono; mbụ ndu Kėnanu; ndu Hetu; ndu Pérezu; ndu Jebusu; ndu Amonu; ndu Móabu; ndu Íjiputu; mę ndu Amoru. ² ęphe watawaru ọlugba nwanyi ęphe ị ndu alı-a; k'ọphu bụ l'ęphebedua, bụ ndu mba ono, dụ nsọ ono bę watawaru onwęphe gwakọbe; ęphe ị ndu alı-a. Yọ buru ndu ishi; mę ndu achị achịchi bę ęka ęphe kangoru l'ome ęjo-iphe ono.” ³ Teke mu nuru iphe ono; bę mu lakashiru uwe mu; lakashia uwe-nlọkpuru mu; feshia onwomu ęgbushi; mę ęji-agba; bya anọ-zita anọ-zita; l'ęke ęhu jihuru mu oyi. ⁴ Tọ dụ iya bụ; ndibe ayi ndu ọphu iphe ono ruru l'ęhu azaa l'igwe bya agbaa mu mgburumgburu; kęle Nchileke kę ndu Ízurelu nmahawaru ayi ọkwa t'ayi sefu ęka l'ęke ndu ọhodo nọ. Mu adugaru l'ęke ono; nọo gbururu jeye teke eegwoje eja uręnyashi l'ęke ęhu jihuru mu oyi.

⁵ Yo rulephu teke ono, eegwoje eja uręnyashi ono; mu eshi l'onodu onye aphụ byaru ono, mu shi nọdu ono gbeshi; mu l'uwe mu phụ; mę uwe-nlọkpuru mu phụ, mu lakashiru alakashiphu. Mu abya adaa; byishi ikpere; chiliaru Ojejoje, bụ Nchileke mu ęka mu labụ l'imeli; ⁶ bya ekfuru nụ iya; sụ: Nngụbe Nchileke mu; iphere duka mu ęge mu e-eme palia ifu lee ngu ęnya; nggụbe Nchileke mu; kę l'ęjo-iphe, ayi eme bę kawa

ayi l'eli; ikpe, nmaru ayi eruwa imigwe. ⁷ Tsube l'oge ke nna ayi oche phe rua ntanu be iphe, du eji, ayi meru hawa nshinu. Yo buru iphe du eji ono, ayi meshiru ono kparu iphe e woru ayibedua; ndu eze ayi phe; me ndu achijeru Nchileke eja ayi phe ye ndu eze ndu ali-a l'eka; epe emekputaje ayi l'ogu; l'akpu ayi le ndzu; l'eme ayi omele-iwe; l'eme ayi iphe-iphere ege ono, epe eme iya ayi jeye ntanu-a. ⁸ Ole ke nta-a be nggube Ojejoje, bu Nchileke ayi phwaru ayi imiko; ke l'i mewaru; ayi enweru nwa ndu ophu, wafuru nu; bya emee t'ayi vudoshia ike l'eka-a, duru ngu le nsowa. Nggube Nchileke ayi be mewaru t'ayi ba abuhe ohu; me te meji nmakfuru ayi nwa anmakfuru. ⁹ Ayi shi buru ohu. Obenu le nggube Nchileke ta ahadu ayi t'ayi bugbuwaru iya ru. I koshiru obu-imiko ngu l'eka ayi no l'ifu ndu eze ndu Peshiya. I nuru ayi ndzu ophungu; shi ege ono mee t'ayi ruaru nggube Nchileke ayi eze-ulo ngu; kpu-kwazikota eke o dakposhihuru adakposhihu.

¹⁰ Nggube Nchileke ayi; ? bu ngunu be ayi e-kfu nta-a; l'eka ayi dakakotawaru iphe, bu ekemu, ¹¹ i shi l'eka ndu ozi ngu, bu ndu nkfuchiru ngu; tua; su: L'ali ono, ayi eje ebubu ono be ndu, bu iya nu gudeekwa uru-ali merushia emerushi. Epe gudewa, akpamara, epe eme merushia ali ono l'o ha. ¹² A nmaru ayi okwa; t'ayi l'epe ba alugbakwa nwanyi; ophu ayi l'epe 'agbakwa ndzu k'ehu-agu. I kfuru ayi t'ayi l'epe ba dukwa le mma gbururu jeye le gbururu; k'ophu ayi e-bu l'ali ono; shihu ike; ria iphe-oma, no iya nu; mee t'o buru oko, ruru unwu ayi phe jeye le gbururu. ¹³ Iphe, ayi eja meru bu l'ejo-iphe ono, ayi meshiru ono; me l'ikpe ono, nmaru ayi ono b'o shi. Ole iphe du eji, ayi meshiru be kakwanu nshinu ma le ahuhu, nggube Nchileke ayi huru ayi; byakwaru bya enweru ndu ophu i meru t'epe wafu l'ime ayi. ¹⁴ ?Bunua ngunu e-me t'ayi dakabaa ekemu ngu odo; ke t'ayi le ndu ono, eme akpamara ono je olugba nwanyi odo? Obu; ehu-eghughu ngu; ?oo-kwekwadua t'o nweru ayi onye a-wafu nu; t'ayi ba achihu. ¹⁵ Nggube Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu; i bu onye doberu eka ndoo. Obenu l'i halerua ayi t'ayi buru nwa ndu ophu wafuru nu ntanu. Ayi akoshiru ngu iphe, du eji ayi meshiru; ke l'ayi te gbe gbadu ke t'ayi bya evudo ngu l'ifu.

10

Ndu Ju akoshiru Nchileke ejo iphe epe

¹ Teke Ezura no l'ekfu anu Nchileke; l'akoshiru iya ejo iphe, epe meshiru; l'ara ekwa; l'echigbushi onwiya l'ifu eze-ulo Nchileke ono; be ndu Izurelu; unwoke; unwanyi; me unwegirima wufutaru bya agbaa ya mgburumburu; wata ora ekwa; l'arashi iya ike. ² Shekaniya Jehiyelu, bu onye ufu ndibe Elamu abya ekfuru yeru Ezura; su iya: "L'epe mesweekwaru Nchileke; ke l'epe jewaru je alushia unwanyi ohodo; mbu unwanyi ndu ali-a. Obenu le nta-a be bulekwarua ndu Izurelu egwa. ³ Oo ya bu; t'ayi le Nchileke ayi gbaa ndzu; t'ayi chishikota unwanyi ono, ayi lushiru ono; chishikwaaphu unwegirima epe. O bu iphe ono, nggube onye ishi suru t'ayi mee ono; be ayi e-me; mbu iphe ono, nggubedua; nggu le ndu ophunanu, atsuk emu Nchileke ayi egvu phu suru t'ayi mee phu. O bu iphe, bu iphe ekemu ke Nchileke kfuru; be ayi e-me. ⁴ Nggube Ezura; o kwa nggu be iphe-a no l'eka. T'obu shihukwa ngu ike; l'o kwa eke i no be ayi no."

⁵ Tò du iya bụ; Ézura egbeshi; bya emee tẹ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; mẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha ribua ya l'ẹphe e-me iphe ono ẹge e kfulu iya. Ẹphe atuko l'ẹphe ha ribua ya lẹ nte. ⁶ Ya ndono; Ézura eshi l'ifu eze-ulo Nchileke ono tugbua; yọ bụru iya oje lẹ kẹ Jehohananu Eliyashibu. Yo rua ẹke ono; jịka ori nri; jịka ọngu mini; kele mgbamuche k'ẹjo iphe ono, ndu ono, e shi kpua lẹ ndzụ meshiru ono bẹ jiru iya ẹhu.

⁷ A bya etsoru iphe, bụ Júda; mẹ Jerúsalemu raa ya arara tẹ ndu ono, e shi kpua lẹ ndzụ ono l'ẹphe ha dzua lẹ Jerúsalemu. ⁸ L'iphe bụ onye ẹ ta abyadu nù l'ime abali ẹto-wa bẹ ee-gwo iphe iya; chifu onye obu l'ogbo ndu ono, a kpuru lẹ ndzụ ono. O bụ ẹge ono; bẹ ndu ishi; mẹ ndu bụ ogurennya chiru iya.

⁹ Tò du iya bụ l'unwoke ndu Júda; mẹ ndu kẹ Bénjaminu l'ẹphe ha abya edzua lẹ Jerúsalemu l'ime abali ẹto ono. Mbọku ono bụ mbọku ọnwa kẹ tete gbaru ukporo abali. Ndu ono l'ẹphe ha anodu l'ẹke obu, nọ l'ifu eze-ulo Nchileke; ẹhu l'anma ẹphe anmanma k'iphe ono; yekwaru eze mini, achi nù. ¹⁰ Ézura, bụ onye achijeru Nchileke ẹja egbeshi; sụ ẹphe: “Unu gudewa k'unwanyi ọhodo, unu lushiru meswee; shi ẹge ono mee tẹ ikpe ka ọnma ndu Ízurelu. ¹¹ Oo ya bụ; unu chiko ẹjo iphe ono, unu meru ono kfushiaru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ayi pẹ; unu awata ome iphe, du iya mma. Unu sefu ẹka unu l'ẹke ndu ali-a nọ; mẹ l'ẹke unwanyi ọhodo, unu lushiru nọ.”

¹² Ndu ono l'ẹphe ha azua ya azuzu; sụ: “Oo iphe meru nù b'i kfulu-o! Yọ bụru iphe ono, i kfulu ono bẹ ayi e-me-o! ¹³ Obenu l'ayi ghataru l'igwe l'ẹke-a; yeru l'ọ bụ udzu-mini. Ayi te evudoghekwa ẹge-a l'echi ẹke-a! Odo aburu l'iphe-a ta budu iphe, ee-mekota l'ujiku lanu; m'ọ bụ ujiku labu; kẹ l'ayi haswewaru okpa nshinu l'iphe-a. ¹⁴ Tẹ ndu ishi ayi pẹ nodu lẹ Jerúsalemu l'ẹke-a nọ-chita ẹnya igwe ọha. Tẹ ndu ndu-ayi ndu ọphu luru unwanyi ọhodo shije lẹ mkpukpu ẹphe bya mbọku, a suru t'ẹphe bya. T'ẹphe lẹ ndu, bụ ogurennya; mẹ ndu ogbo ikpe mkpukpu ẹphe yijeru bya t'e yee ya onu. Ayi -mee ya ẹge ono bẹ Nchileke e-wofua oke ẹhu-eghughu iya ono, enwu l'ọ bụ oku ono l'ẹke ayi nọ.” ¹⁵ Yọ buleruphu Jonátanu Ásahelu yele Jazeya Tikuva bụ ndu jikaru iphe ono, e kfulu ono. Meshulamu yele Shabetayi adẹeru ẹphe ukfu.

¹⁶ Ndu ono, e shi kpua lẹ ndzụ, laru nù phụ emee iphe ono, e kfulu ono. Ézura, bụ onye achijeru Nchileke ẹja afoọ unwoke, bụ ndu, butsua ishi l'ẹnya-ufu nna ẹphe; deshia ẹpha ẹphe l'ẹkwo. Yo be mbọku kẹ mbu l'ọnwa k'iri; ẹphe awata oye onu l'okfu ono. ¹⁷ Yo be l'ọnwa kẹ mbu gbaru abali kẹ mbu; ẹphe ekfubuwa okfu ẹhu ndu ono, luru unwanyi ọhodo ono; sefu iya ẹka.

Unwoke, luru unwanyi ọhodo

¹⁸ A bya lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; ọwaa bụ ndu luru unwanyi ọhodo: Ndu ufu Jeshuwa Jozadaku yele unwunne iya pẹ, luru unwanyi ọhodo bụ: Masíya; Eliyéza; Jaribu; mẹ Gedaliya. ¹⁹ Ndu ono l'ẹphe ha ribukotaru l'ẹphe a-chishikota unyomu ẹphe ono. Onyenonu l'ime ẹphe eshi l'igwe-aturu iya kputa ebyila lanu nù t'e gude gwoo ngweja-ugwo.

²⁰ Ndu ufu Ima, luru unwanyi ọhodo bụ: Hanani; mẹ Zedadaya.

²¹ Ndu ufu Harimu, luru unwanyi ọhodo bụ: Maseyiya; Elayija; Shemaya; Jehelu; mẹ Uzaya.

²² Ndu ufu Pasho, luru unwanyi ọhodo bụ: Eliyowenayi; Masíya; Ishumelu; Netanelu; Jozabadu; mẹ Elasa.

²³ A bya lẹ ndu Lívayi; ndu, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Jozabadu; Shimeyi; me Kelaya, bukwa iya phụ bụ Kelita. Ndu ọdo bụ Petahiya; Júda; me Eliyéza.

²⁴ A bya lẹ ndu egvu bẹ bụ Eliyashibu bụ onye, luru nwanyi ọhodo.

Lẹ ndu nche ọnu-uzo eze-ulo Nchileke bụ Shalumu; Telemu; me Uri bụ ndu luru ụnwanyi ọhodo.

²⁵ A bya lẹ ndu Ízurelu ọdo:

Ndu ufu Paroshi, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Ramáya; Iziya; Malukíja; Mijaminu; Eliyéza; Malukíja; me Benáya.

²⁶ Ndu ufu Élamu, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Mataníya; Zekaráya; Jehiyelu; Abudi; Jeremáya; me Elayija.

²⁷ Ndu ufu Zatu, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Eliyowenayi; Eliyashibu; Mataníya; Jeremotu; Zabadu; me Azayíza.

²⁸ Ndu ufu Bebayi, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Jehohananu; Hananaya; Zabayi; me Atulayi.

²⁹ Ndu ufu Bani, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Meshulamu; Máluku; Adaya; Jashubu; Sheyalu; me Jeremotu.

³⁰ Ndu ufu Pahatu-Móabu, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Aduna; Kelalu; Benáya; Masíya; Mataníya; Bezalelu; Binuyi; me Manáse.

³¹ Ndu ufu Harimu, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Eliyéza; Ishaya; Malukíja; Shemáya; Shimiyonu; ³² Bénjaminu; Máluku; me Shemariya.

³³ Ndu ufu Hashumu, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Matenayi; Matáta; Zabadu; Elifeletu; Jeremayi; Manáse; me Shimeyi.

³⁴ Ndu ufu Bani, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Madayi; Amuramu; Uwele; ³⁵ Benáya; Bedeya; Keluhi; ³⁶ Vanaya; Meremotu; Eliyashibu; ³⁷ Mataníya; Matenayi; me Jesu.

³⁸ Ndu ufu Binuyi, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Shimeyi; ³⁹ Shelemíya; Nétanu; Adaya; ⁴⁰ Makunadebayi; Shasháyi; Sharayi; ⁴¹ Azarelu; Shelemíya; Shemariya; ⁴² Shalumu; Amariya; me Jósefu.

⁴³ Ndu ufu Nebo, luru ụnwanyi ọhodo bụ: Jeyelu; Matitiya; Zabadu; Zebayina; Jadayi; Jówele; me Benáya.

⁴⁴ Ndu ono l'ephe ha bẹ lukotaru ụnwanyi ọhodo. Ole ephe chishikotaru ephe; chishia chishia me ụnwegirima, ụnwanyi ono mutatsuaru ephe.

Nehemáya

Nehemáya ekfu anụ Nchileke

¹ Ọwaa bụ akọ ẹhu Nehemáya Hakalaya.

L'ọnwá Kisilevu* l'afa k'ụkporo; ị mu nọ ị Súsá, bụ ishi obodo; ² bẹ Hanani, bụ onye ufu ayi; yeru unwoke ọdo; tukurú shi Júda bya. Mu abya ajiá ẹphe aji ndu Ju ono, wafuru nụ ono; mbụ ndu ono, shi l'alí ono, a kpuru ẹphe ị ndzụ; laphuta azụ ono. Mu jikwaruphu ẹphe aji Jerúsalemu. ³ Ẹphe asụ mu: “Lẹ ndu ono, e shi kpua ị ndzụ; ẹphe emetsua laphuta azụ l'alí Júda ono; bẹ ọnodu ẹphe dukwa ẹji nshinu; mbụ l'ọnodu ẹphe; bẹ iphere iya dukwa. Upho-mkpuma Jerúsalemu l'ọ ha; zekwa l'alí. Ọku etsukotawa ẹke, eeshije abata iya.” ⁴ Lẹ mu nutsuaru iphe ono; bẹ mu dugaru adugaru; raa ẹkwa.

Mu nọru abalí olemole; gụá aphụ; swiá aswisi l'ekfu anụ Nchileke k'imigwe. ⁵ Iphe, mu kfulu bụ: “Nggube Ojejeje, bụ Nchileke k'imigwe; mbụ Nchileke ono, paru ẹka; bya adu egvu ono; onye edobeje ọgba-ndzụ iya l'ẹhu ndu yeru iya obu; l'emeje iphe, o kfulu; l'ekoshije ẹphe ị ya yeru ẹphe obu. ⁶ Ngabenu nchi; nggu efube ifu l'ekfukfu, mube nwozi ngu ekfu anụ ngu; mbụ ekfukfu, mu anọduje l'ifu ngu ekfu: eswe l'enyashi; l'ishi ndu ozi ngu, bụ ndu Ízurelu. Nta-a; bẹ mu ekfufuta ẹjo iphe, ayibe ndu Ízurelu mekotaru ngu; mbụ ẹjo iphe, mbedua; mẹ ndu ufu nna mu pẹ; meru ngu. ⁷ Ayi mewaru ngu ẹjo iphe, ha nshinu; haa ekemu ono, ị turu ono; haa otso ọkpa, ị tọru; haa ome-l'alí, i doberu, bụ iya bụ iphe, ị turu nụ nwozi ngu, bụ Mosisu t'e meje. ⁸ Nyatakwa okfu, i kfulu nwozi ngu, bụ Mosisu; sụ iya: ‘L'ọ -buru l'e t'e egudedu ire ẹphe ẹka; bẹ ị-tukwa ẹphe nanu nanu l'iphe bụ mbakeshi. ⁹ Ọle ọ -buru l'ẹphe ghakoberu lakfuta ngu; dobe ekemu ngu; l'eme iya ememe; m'ọ -ruhuru; ẹke a chiru ẹphe laa buru l'ọha ẹke, igwe jeberu; bẹ ii-shi l'ẹke obu rukobe ẹphe; duphuta ẹphe azụ l'ẹke ono, ị fọtaru t'ọ buru ẹke aa-nọduje akpo-ku ẹpha ngu ono.’

¹⁰ “Ọ kwa ndu ozi ngu; bẹ ẹphe bụ; buru ndibe ngu; mbụ ndu i gude eze ike ngu; mẹ ọkpehu ngu gbafuta. ¹¹ Nggube Nnajiufu; ngabenu nchi l'ekfukfu, nwozi ngu ekfu anụ ngu; mẹ l'ekfukfu, ndu ozi ngu ekfukwaphu anụ ngu; mbụ ndu ono, ọduje mma t'ẹphe l'atsụ ngu egvu ono. Byiko; menua t'iphe jeeru mube nwozi ngu ọhuma ntanụ-a; mbụ t'i mee; tẹ imiko mu dụ nwoke-a, bụ eze-wa.”

Teke ono; bẹ bụ mu shi buru onye agbajeru eze mẹe.

2

Aaha Nehemáya t'ọ jee Jerúsalemu

¹ Yo be l'ọnwá Nisanu l'afa, kwe Atakusakusesu ụkporo afa; k'ọphu ọ duberu buru eze; a pata mẹe bya edoberu iya. Mu apata mẹe ono gbalahaaru iya. Ọphu eze 'aphubukwanua mu l'ẹke mu tanwuberu ifu. ² Ya ndono; eze aji mu iphe, meru iphe mu doberu ifu ẹge ono; l'ẹbe abụ l'iphe eme mu? Sụ l'ẹ to nwedu iphe ọdo; gbahaa l'obu ta atsodu mu ẹna.

Egva erua mu l'ẹhu teke ono. ³ Mu abya asụ eze: “Ndzụ eze; ndzụ ogologo gburruru jeyewaru. ?Bụ ngunu kparu iphe ifu ta adudu mu

* **1:1** 1:1 Ọnwá Kisilevu, bụ ọnwá tete l'oge ndu Hiburu, nọ ị nkere-ẹbo ọnwá iri ị nanu; mẹ l'ọnwá ekereshimeshi.

dzudzudzu; lẹ mube onye mkpukpu mu dakposhihuru adakposhihu; oku etsukotawa edukfu ayi; mbu eke ono, e liru nna mu oche phe ono?" ⁴ Tọ dụ iya bu; eze aji mu: "?Bu ngunu b'ọ dụ mu tẹ ya meeru mu?"

Mu abya ekfuru nu Nchileke k'imigwe. Mu emetsua nu Nchileke; ⁵ bya asu eze: "Ọ -buru l'ọ dụ nggube eze mma; mbu; ọ -buru lẹ mube nwozi ngu no ngu l'obu; hanua mu tẹ mu je ali Júda; lẹ mkpukpu ono, e liru nna mu oche phe ono; je akpukwaa ya."

⁶ L'eze-nwanyi nonyabe eze; be eze jiru mu; su: "?Nanu ege mu a-no-bebe l'ije mu obu? ?Bu teke ole be mu a-lata?" Mu abya aturu eze onu teke mu a-alata; yo su mu tẹ mu je.

⁷ Mu asukwa iya phu: "Ọ -buru l'ọ dụ nggube eze mma; denuru ekwo nu mu tẹ mu je anu ndu govano azu Enyimu Yufurétusu; k'ophu epe a-ha mu tẹ mu sweta jeshia Júda. ⁸ Nngu edekwaaphu ekwo ophu mu a-nu Asafu, bu onye eleta oswa eze enya; t'ọ nu mu oshi, mu e-gude ruo onu-oguzo a-gbabe-a-dzuru l'iku eze-ulo Nchileke; me oshi, mu e-gude kpukwazi upho-mkpuma mkpukpu ono; me ophu mu e-gude mee ulo ophu mu e-buru." Eze emekotaru mu iphemiphe obule, mu roru iya; ke l'eka-oma ke Nchileke mu; be no swiru mu nu.

Nehemáya agbaphe upho-mkpuma Jerúsalemu

⁹ Mu erua; bya eworu ekwo ono, eze deru ndu keeru ndu govano azu Enyimu Yufurétusu. Eze be duru ndu ishi ndu soja; me ndu inya-ogu yeru mu; tẹ mu l'ephe yiru. ¹⁰ Teke Sambálatu, bu onye Horonu; me Tobaya, bu onye ishi l'ali Amonu nuleruphu l'o nweru onye byaru ocho ege ee-shi t'iphe duru ndu Izurelu lẹ mma; yo dua epe eji dushia ya epe ike.

¹¹ Ya ndono; mu abya abata lẹ Jerúsalemu; noo ya abali eto. ¹² Yo be l'enyashi; mu agbalihu; mu l'unwoke olemole; tugba. Ophu o dudu onye mu kfuwaru iphe, Nchileke mu yeru mu l'obu tẹ mu meeru Jerúsalemu. Ophu o dukwaphu anu odo, mu gude odo; gbahaa nkafu-igara-wa, mu agba agbagba-wa. ¹³ O bu l'echi-abali be mu gude tugba. Eke mu shiru bu Onu-oguzo Nsuda lufuta lẹ Welu Nkuta-oswa; shia ono lufuta lẹ Onu-oguzo Ikpogu. Mu ejekpelephu l'agbaphe upho-mkpuma Jerúsalemu ono, e tsukposhiru etsukposhi ono yele edukfu iya ono, oku tsukotaru ono. ¹⁴ Mu abya eshi l'eke ono tugba shia uzo Onu-oguzo Enya-nwogvu; waa Okpuru Eze. Ole nkafu-igara, mu agba agbagba te nwedu eke oo-shi sweta. ¹⁵ Tọ dụ iya bu; mu egude enyashi ono tugba kwaseru uzo nsuda; l'agbaphe upho-mkpuma ono. Mu agbaphegee ya; bya alaphuta azu; shia Onu-oguzo Nsuda bahu l'ime mkpukpu.

¹⁶ Ophu ndu ishi te nwedu onye maru eke mu jeru; tọ dụ onye maru iphe, mu meru. Ishi iya aburu lẹ jeyekpo teke ono; b'e t'ọ dudu iphe, mu kfuwaru ndu Júda; ndu achijeru Nchileke eja; ndu a maru epha epe; ndu ishi; mewaru ndu odo, bu ndu e-mekochaa eje ozi ono.

¹⁷ Tọ dụ iya bu; mu asu epe: "Unu phuwaru egbe iphe-ehuka, ayi no l'ime iya; mbu ege Jerúsalemu gude dakposhihu; oku etsukota edukfu iya. Unu byakwa t'ayi kpukwaa upho-mkpuma Jerúsalemu; k'ophu ayi emefu onwayi iphere l'ifu." ¹⁸ Mu abya ekfukwaaruphu epe ege eka-oma ke Nchileke mu gude du-be mu l'ehu; me k'iphe, eze kfukotaru mu. Epe asu: "Ngwaa; t'ayi wata iya akpukpu." Epe akwakobelahaa k'oru ono.

¹⁹ Sambálatu, bu onye Horonu yele Tobaya, bu onye ishi l'ali Amonu; me Geshemu, bu onye Arabu anulephu iphe ono, ayi chiru idzu k'ememe ono; epe achilahaa ayi ochi; jalahaa ayi ewena; su: "?Bu ngunu be ayi eme ege ono? ?Bu íkè be ayi ekwefuru eze tọ?"

20 Mu abya eyeeru ephe onu; sù ephe: “Lẹ Nchileke k'imigwe e-me-e t'oru ayi gaa werewere. Ayibe ndu ozi iya a-wata okpu-kwazi upho-mkpuma ono; obu l'unubedua te enwekwa okè lẹ Jerúsalemu; to nwe iphe e-rube unu eka; to nwe iphe ee-gude anyata unu.”

3

Ndu akpukwa upho-mkpuma Jerúsalemu

1 Ya ndono; Eliyashibu, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu odo, bu ndu achijeru Nchileke eja egbeshi je akpukwaa Onu-oguzo Aturu. Ephe kpu-gee ya; bya eyeshia ya ibo. Ephe kpuru upho-mkpuma iya; yo lufuta lẹ Ulo-eli Ukporo-ise; me lẹ Ulo-eli Hananelu. Ephe emeebe bya eworu iya ye Nchileke l'eka.

2 Ndu kpuru tsota Eliyashibu bu unwoke Jeriko.

Onye kpuru tsota ephe aburu Zaku Imiri.

3 Unwu Hasena bu ephe kpuru Onu-oguzo Ema. O bu ephe gbaru oshi l'eli iya; yeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwe.

4 Onye kpuru tsota ephe bu Meremotu Uraya Hakoza.

Meshulamu Berekaya Meshezabelu bu iya kpu-tsotaru Meremotu.

Zedoku Bena akpu-tsota Meshulamu.

5 Ndu Tekowa kpuru eke etsota iya nu. Ole ndu ophu a maru epha ephe lẹ mkpukpu ono te kwedu ye eka l'ozu, ndu ishi-oru suru t'ephe jee.

6 Joyada Paseya; me Meshulamu Besodeya bu ephebedua kpukwaru Akahu Onu-oguzo. Ephe gbaru oshi l'eli iya; yeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwe.

7 Ndu kpuru tsota ephe bu Melataya, bu onye Gibiyonu; Jadonu, bu onye Meronotu; unwoke Gibiyonu; me unwoke Mizupa. Eke ono bukota eke ndu govano azu Enyimu Yufurétusu achị.

8 Onye kpuru tsota ephe bu Uziyelu Hahaya. Uziyelu tso lẹ ndu uzu mkpola-ododo.

Onye kpuru tsota iya nu aburu Hananiya. Hananaya tso lẹ ndu emeje man-mbeleke, eshi mkpo. Ephe kpuru upho-mkpuma ono jeye lẹ Obosara Upho-mkpuma.

9 Refaya Huru be kpu-tsotaru ephe. Refaya bu onye ishi, l'achị nkere-ebo lanu lẹ Jerúsalemu.

10 Onye kpu-tsotaru ephe bu Jedaya Harumafu. Eke o kpukwaziru bu nhamunha iku ufu iya.

Hatushi Hashabuneya akpukwaa eke tsotaru iya nu.

11 Malukija Harimu; me Hashubu Pahatu-Móabu be kpukwaru upho-mkpuma ono ibyiya odo; bya akpu Ulo-eli Oku-Uzu.

12 Onye kpukwaru eke tsotaru iya nu bu Shalumu Haloeshi. O bu onye ishi, l'achị nkere-ebo lanu lẹ Jerúsalemu. Yo buru unwu iya: ndu k'unwanyi yetaru eka kpu ya.

13 Hanunu yele ndu bu lẹ Zanowa bu ephe kpukwaru Onu-oguzo Nsuda. Ephe kpuru iya; yeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwe. Ephe kpukwaruphu upho-mkpuma ono eke du unu nkwo-eka labu l'ukporo nkwo-eka iri; kpu ya jeye lẹ Onu-oguzo Ikpuzu.

14 Onye kpuru Onu-oguzo Ikpuzu bu Malukija Rekabu, bu onye l'achị Betu-Hakeremu. O kpuru iya yeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwe.

15 Shalumu Kolu-Hoze, bu onye ishi, l'achị Mizupa bu iya kpukwaru Onu-oguzo Nwogvu. O kpuru iya; kpu ya iphe; bya eyeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwe. O kpukwakwaruphu upho-mkpuma Okpuru

Sayilówamu l'iku Mgbabu Eze; kpua ya lufuta l'ubube ulo-eli, eeshije le Mkpukpu Dévidi nyizita enyizita.

¹⁶ Onye kpuru tsota iya nu bu Nehemáya Azubuku, onye bu onye ishi, l'achi nkere-ebo Bétu-Zu. O kpuru upho-mkpuma ono je akpaa l'ifu ili Dévidi; kpua ya jeye l'okpuru ono, e gude eka tua ono; me l'ulo eke ndu soja bu.

¹⁷ Ndu kpuru tsota Nehemáya bu ndu Lívayi. Onye ephe no l'eka kpua ya bu Rehumu Bani.

Onye kpuru tsota Rehumu bu Hashabaya, bu onye ishi, achi nkere-ebo Keyila. Hashabaya ono be bu nkere-ebo eke ochi b'o kpu-chitaru upho-mkpuma ono.

¹⁸ Onye tsotaru iya nu bu Bavayi Henadadu, bu onye achi nkere-ebo Keyila lanu ophu yele unwunna iya.

¹⁹ Onye kpuru tsota iya nu bu Eza Jeshuwa. O kpukwaru ibyiya ophu no l'ifu eke eeshije enyiba l'ulo, eedobeje ngwa-ogu; mbu le nkulahu ngwo-ji upho-mkpuma ono. Eza l'onwiya be bu onye ishi, achi Mizupa.

²⁰ Onye tsotaru iya nu bu Baruku Zakayi. O gude ege oovu iya l'ehu kpukwaa ya. O shi le ngwo-ji upho-mkpuma ono kpua ya jeye l'onu nggamgbo Eliyashibu, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja.

²¹ Meremotu Uráya Hakozu be kpuru tsota Zabayi. O shi l'onu nggamgbo Eliyashibu kpua ya jeye l'eke ufu Eliyashibu jeberu.

²² Ndu odo, kpuru tsota iya nu bu ndu l'achijeru Nchileke eja, shi le mkpukpu, no-pheru Jerúsalemu mgburumburu.

²³ Ndu odo, kpuru tsota ephe bu Bénjaminu me Hashubu. Eke ephe kpukwaru bu onu-nggamgbo ephe.

Onye kpuru tsota ephe bu Azaríya Maseya Ananiya. Eke ephebedua kpukwaru bu eke, no l'onu-nggamgbo ephe.

²⁴ Binuyi Henadadu be kpuru tsota Azaríya. Yebedua kpuru shita l'ufu Azaríya jeye l'iku ngwo-ji upho-mkpuma ono.

²⁵ Palalu Uzayi be kpukwaru eke no l'ifu ngwo-ji upho-mkpuma ono; yele ulo-ephekerephe ono, sefutaru ishi l'ufu-eze l'eka iya ophu no l'uzo imeli mkpukpu ono le mgboro echi eke ndu nche anoje.

Onye kpuru tsota iya nu bu Pedaya Paroshi.

²⁶ Ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke, bu ndu bu l'ugvu Ofelu abya akpukwaa nk'ephe lufuta l'ifu Onu-oguzo Mini, no l'uzo enyanwu-ahata yele ulo-ephekerephe ono, sefuru esefu ono.

²⁷ Ndu kpuru tsota ephe; bu unwoke ndu Tékowa. Ephe kpukwaru ifu oke ulo-ephekerephe ono, sefuru esefu ono; kpua ya je asube upho-mkpuma Ofelu.

²⁸ Ndu l'achijeru Nchileke eja be kotaru okpu upho-mkpuma ono le Onu-oguzo Inya kwaseru: onyenonu akpua onu-nggamgbo iya.

²⁹ Onye kpuru tsota ephe; bu Zédoku Ima. Yebedua kpukwaru onu-nggamgbo iya.

Onye ophu kpuru tsota iya nu aburu Shemáya Shekaníya. Yebedua bu onye nche Onu-oguzo Enyanwu-awawa.

³⁰ Ndu odo, kpuru tsota iya nu bu Hananaya Shelemíya yele Hanunu, bu onye k'ishingu l'unwu Zalafu.

Meshulamu Berekaya kpuru tsota ephe; eke o kpukwaru aburu iku ulo iya.

³¹ Onye ọ́phu kpuru tsota iya nù bụ Malukíja. Malukíja tso lẹ ndu ọ́zu mkpọ́la-ododo. Ọ́ kpụ́kwaru ọ́pho-mkpuma ono jeye l'ụ́lo ndu ozi l'eze-ulo Nchileke; mę kę ndu ngho l'ifu Ọ́nu-oguzo Ndzuko; bya akpụ́kwaa ya phụ́ jeye lẹ nwụ́lo, nọ́ l'eli ngwo-ji ọ́pho-mkpuma ono.

³² Ndu ọ́zu mkpọ́la-ododo; mę ndu ngho bę kpụ́kwaru mgbaku nwụ́lo ono, nọ́ l'eli nkụ́lahu ngwo-ji ọ́pho-mkpuma ono; ẹ́phe akpua ya jeye lẹ Ọ́nu-oguzo Aturu.

4

Ndu akpọ́shi-ọ́ru ono akpọ́shi

¹ Ya ndono; Sambálatu anụ́lephu l'ayi akpụ́kwawa ọ́pho-mkpuma ono; ẹ́hu agbangahu iya; yọ́ voru ọ́ku ghua ẹ́hu wata oja ndu Ju ewena. ² Yọ́ nọ́du l'ifu ndu otu iya; mę l'ifu ndu soja Samériya kfulahaa; sụ́: “?Bụ́ ngunu bę́ ndu Ju-wa, ọ́vo ta nọ́du-a etu onwẹ́phe? ?Éphe ari l'ẹ́phe e-gude ujiku lanu kpụ́kwaa ọ́pho-mkpuma ono; nọ́du iya gwoo ngweja mbọ́ku ono tọ́o? ?Éphe a-dụ́ ike mee tẹ́ mkpuma ono dúbáa mma ọ́do; mbụ́ mkpuma ono, ẹ́phe vọ́shiru lẹ́ mkpọ́kpo ọ́pho-mkpuma ono, ọ́ku mebyishiru emebyishi ono tọ́o?”

³ Tobaya, bụ́ onye Amọ́nu, nonyabe iya nù asụ́: “Ọ́pho-mkpuma ọ́bu, ẹ́phe akpụ́ ọ́bu; ?o nweru ishi? Iphe bụ́; agu-ulo -gbakobe iya; yọ́ dakpọ́shihu!”

⁴ Mu abya ekfuru nù Nchileke; sụ́ iya: “Byiko Nchileke ayi; ngabẹ́nuru ayi nchi; kę́ l'ẹ́ tọ́ dudu iphe, a guberu ayi. Menua tẹ́ ewena-a, ẹ́phe aja ayi-a tukoru ẹ́phe l'ishi. Nnggu emee t'a lụ́ta ẹ́phe l'ọ́gu lashia alí ọ́do. ⁵ Ba agụ́kwaru ẹ́phe nvụ́ l'ẹ́ge ẹ́phe gude katọ́shia ndu ono, akpụ́kwa ọ́pho-mkpuma ono; shi iya kpatsua ngu iwe ono.”

⁶ Ya ndono; ayi abya akpua ọ́pho-mkpuma ono jeye yo rua nkere-ẹ́bo l'ẹ́ge eli iya shi hahawa; kę́ lẹ́ ndu ono fuberu ifu jee ozi ono.

⁷ Sambálatu; Tobaya; ndu Arabu; ndu Amọ́nu; mę́ ndu Ashudodu anụ́lephu lẹ́ ndu akpụ́kwa ọ́pho-mkpuma Jerúsalemu ono akpụ́ l'iya-a l'eje; yeru l'ẹ́ke ọ́zo nọ́tsua ya bę́ ẹ́phe emechishitsua; ẹ́hu agbanwushihu ẹ́phe ọ́ku. ⁸ Éphe abya achia idzu t'ẹ́phe bya ọ́gu lẹ́ Jerúsalemu; kuru utsu kpua ya. ⁹ Tọ́ dụ́ iya bụ́; ayi abya ekfuru nù Nchileke ayi; woru ndu nche ye t'ẹ́phe cheje mkpụ́kpu ono nche: eswe l'enyashi; t'e gude nọ́-chia ẹ́phe ọ́zo abyabya.

¹⁰ Yọ́ bụ́ru teke ono bę́ ndu Júda wataru okfu; sụ́: “L'ike gvụ́akwaru ndu l'eje ozi ọ́bu; yefuaru lẹ́ mkpọ́kpo ọ́pho-mkpuma ọ́phu ghataru aghata; k'ọ́phu bụ́ l'ẹ́phe ta aduhedu ike ọ́kpukwa ọ́pho-mkpuma ọ́bu.”

¹¹ Ndu ọ́hogu ayi l'ekfukwaphu l'ayi bya amaru; mbụ́ l'ayi bya aphu ẹ́phe; bę́ ẹ́phe nọ́wa ayi l'echi; gbushia ayi; kę́ ọ́ru ono ebuhu. ¹² Ugbo olemole bę́ ndu Ju, bunyabe ẹ́phe byawaru ayi okfuru l'iphe bụ́ ẹ́ke ayi shiru bę́ ndu ọ́hogu ayi ono e-tsokwaruphu ayi bya. ¹³ Tọ́ dụ́ iya bụ́; mu abya eye ndu nche l'azụ́ ọ́pho-mkpuma ono; t'ẹ́phe cheje nche l'ẹ́ke a kpụ́beru ọ́pho-mkpuma ono ubele. Mu abya agbaa ndu nche ono l'ikfu l'ikfu; ẹ́phe apagbaaru ogu-mbeke; mę́ arwa; mę́ akfu.

¹⁴ Mu aphutsua ẹ́ge iphe dụ́; bya ekfuaru ndu a maru ẹ́pha ẹ́phe; ndu ishi; mę́waru ndu ọ́do; sụ́ ẹ́phe: “Unu ba atsukwa ndu-a egvu! Unu nyatakwa Nnajiufu ono, bụ́ onye paru ẹ́ka apaa; bya aburu onye dụ́ egvu ono; gude iya lụ́a ọ́gu ẹ́hu ndibe unu; unyomu unu; unwu unu; mę́ ndu ufu unu.” ¹⁵ Teke ndu ọ́hogu ayi nuru l'ejo idzu ono, ẹ́phe chiru ayi ono be ayi mawaru; mbụ́ lẹ́ Nchileke mebyiwaru iya; ayi l'ayi ha alaphu azụ́

je akpulahaa upho-mkpuma ono odo. Onyenonu emelahaaka eka iya nk'ia l'oru ono.

¹⁶ Tsube mboku ono kwaseru be buwaa nkere-ebo l'unwoke, ejeru mu ozi jelahaaru ozi ono; nkere-ebo ophu anodu le nche; paru arwa; iphe, eegudeje egbobuta onwonye; akfu; me uwe-ogu. Ndu ishi evudoshia ndu Júda ono l'ephe ha ike l'azu; ¹⁷ ephe akpu upho-mkpuma ono. Ndu ophu evu iphe, eegude eje ozi ono egude eka lanu l'eje ozi ono; gude eka ophu paru ngwa-ogu. ¹⁸ Ndu ophu akpu upho-mkpuma ono l'ehu l'ehu etugbaaru ogu-mbeke ephe l'ukfu. Onye ke upyoku evudonyabe mu. ¹⁹ Mu abya ekfuru yeru ndu ono, a maru epha ephe ono; ndu ishi; mewaru ndu odowaru; su ephe: "L'ozia hakwa nshinu; gbasaa agbasaa; shi ege ono mee; ayi anodugbaa onwayi ote-anya l'upho-mkpuma-wa. ²⁰ Iphe, bu eke unu nuru oda upyoku ono; unu awuru byakfuta ayi l'eke ono. Nchileke ayi a-luchiru-a ayi ogu!" ²¹ Ono ege ayi shi ruo oru ono: nkere-ebo apaje arwa l'eka tsube le nchi-abohu jeye teke mkpo-kpodo a-fushi l'urenyashi ²² Iphe odo, mu kfukwaruphu ndu ono teke ono bu: "T'onyenonu yele onye ejeru iya ozi nodujekwa le Jerúsalemu l'enyashi; k'ophu ephe a-buru ayi ndu nche l'enyashi; teke o beru l'eswe; ephe ejee ozi." ²³ Le ayi ha: mbedua; unwunne mu phe; ndu ozi mu phe; me ndu nche mu l'ephe ha te nwedu onye eyefuje iphe, o yeru l'ehu eyefu. Onyenonu apajeru ngwa-ogu iya; m'o -ruhuru; o buru mini be onye obu eje ekuta.

5

Nehemáya eyeru ndu ukpa eka

¹ Ya ndono; unwoke ndu Ju me unyomu ephe awata ochi mkpu iphe, ndu Júda ibe ephe eme ephe. ² O nweru ndu ophu suru: L'ephe l'unwegirima ha igwe. Oo ya bu t'a hanua ephe t'ephe kpata nri ria nodu ndzu.

³ O nwekwaruphu ndu ophu suru: "L'ephe yeru ali ephe l'itumo; jeye le mgbo vayinu ephe; me ulo ephe ege ee-shi t'ephe phua nri ria teke phu egu shi eme phu."

⁴ O nwekwaruru ndu ophu suru: "L'ephe jiwaru jia ugwo nu eze; gude tua utu ali ephe; me utu mgbo vayinu ephe. ⁵ A makwaru-a l'ephe le ndu Ju ibe ephe bu ndu lanu. O bu ege unwegirima ephe ama mma; be unwegirima nk'ayi amakwaphu. Obenu l'unwegirima ayi b'e dobewaru l'onodu ndu bu ohu. Uphodu unwegirima ayi ndu ke unwanyi nwekwaru ndu ophu gbe buwaru nu ohu nta-a; ayi ta ma ege ayi e-me gbafuta ephe; ke l'ali ayi; me mgbo vayinu ayi bukotawa ke ndu odo."

⁶ Teke mu nuru mkpu ono, ephe echi ono yele iphe ono, ephe ekfushi ono; ehú agbanwuhu mu oku. ⁷ Mu abya ariebe iphe ono l'ime onwomu; bobe iya ndu a maru epha ephe; me ndu ishi. Mu asu ephe: "?Nanu ege unu e-shi ana ndu Júda ibe unu o-muru-nwa?" Mu abya ekua ndzuko, ha shinu t'a chia ege ee-shi meshia ephe ike. ⁸ Mu asu ephe: "Ayi sewaru jeye teke ayi gbafutaru unwunne ayi, bu ndu Júda, e shi reshia ndu ohodo. Nta-a be unu byaru bya ereshilaha ununne unu ono odo te ayi zu-phulaha ephe azu." Mu ekfuebe ege ono; ephe adaa shikongu; ephe ta amahé iphe, ephe e-kfu.

⁹ Mu asukwaphu ephe: "L'iphe, unu eme ta dukwa mma. ?To gbadu t'unu tsua Nchileke ayi egvu; k'ophu ndu ohodo, bu ndu ohogu ayi e ta watadu ayi oja ewena? ¹⁰ Mbedua; unwunne mu phe; me ndu ozi mu phe ejejekwaa ndibe ayi ugwo okpoga me ugwo nri. Olobu; te ke o-muru-nwa lakwaa! ¹¹ Unu nu-phukota ephe ali ephe azu ntanu-a; me mgbo

vayinu ephe; mgbo olivu ephe; me ulo ephe. Unu eworu o-muru-nwa, unu nataru ephe l'okpoga; le nri; le mee; me le manu nu-phukota ephe azu."

¹² Ephe atuko su: "L'ephe a-nu-phukota iphe ono azu. E to dudu iphe, ephe a-suba t'a nu ephe odo. O bulaphu ege mu suru t'ephe mee be ephe e-me."

Mu abya ekua ndu achijeru Nchileke aja; su ndu ono, a maru epha ephe ono; me ndu ishi t'ephe nodu ephe l'ifu ria nte; l'ephe emee iphe ono, ephe kweru ukwa iya ono. ¹³ Mu abya aja uwe mu kpaphungu; su: "T'o bukwaru ege ono be Nchileke a-jifu iphe, bu onye e-te medu iphe-a, o kweru ukwa-a; mbu jifu iya l'ulo iya; me l'iphe, onye obu nweru enweru. T'o bukwaru ege ono bu ege aa-jifu onye ono; gba be iya aka otu!"

Ndu ono l'ephe ha atuko za mgbede; su t'o dukwa ege ono; metsua bya ajaa Ojejoje ajaja. Ndu ono emee iphe ono, ephe kweru ukwa iya ono.

Nehemáya ta budu o-maru-onwiya

¹⁴ Tsube le teke e meru mu govano ndu Júda; mbu l'afa, kwe Atakusakusesu ukporo afa jeye l'afa, kwe iya ukporo afa l'afa iri l'ebo, o wataru obu eze; l'ime afa iri l'ebo ono; be mbedua; me unwunna mu ta dudu onye ophu rijeru nri, gbaru govano. ¹⁵ Obenu le ndu govano ophu vu mu uzo chia be shi bo ndu Júda ivu-era: shi ana ephe nri; me mee; yeru shekelu mkpola-ocha ukporo labu, ephe shi atuje l'uboku. O kwaphu ege ono be ndu shi ejeru ephe ozi shi akpa ndu Ju ehú. Ole mbedua gude otsu egvu Nchileke; mu te me ege ono. ¹⁶ Mu gbe yechiaru ehú le k'okpu upho-mkpuma ono; ophu o dudu ali, ayi zuru m'oo nanu. Ndu ozi mu l'ephe ha achikotaleruphu aka wua l'ozu ono. ¹⁷ Odo aburu l'ukporo ndu Júda esaa l'umadzu iri; me ndu bu ndu ishi be shi abyaje ori nri le nke mu; yeru ndu eshije iphe, bu mbakeshi, no-pheru ayi mgburumgburu byakfuta ayi. ¹⁸ Mboku-mboku be eegbuje oke-eswi lanu; waa aturu ishingu, ehú du mma; me oku; gude shiaru mu nri. Iphe bu abali iri, sweru esweswe be eevutajeru mu mee, du iche iche; vuta iya k'etsutsu iya. A makwaru-a l'iphemiphe obule ono nokota; obu le mu ta asubukwaa t'a nu mu oke-nri, ruberu govano. Ishi iya aburu le ivu-era ndu Júda vu be hawa nshinu.

¹⁹ Mu abya ekfuru nu Nchileke; su iya t'o nyatakwa mu ru le k'iphemiphe obule ono, mu mekotaru ndu-wa ono.

6

Ejo idzu, aachiru Nehemáya

¹ To du iya bu; Sambálatu; Tobaya; Geshemu, bu onye Arabu; me ndu ohogu ayi odo abya anua le mu kpu-ghewaru upho-mkpuma ono; l'e to dudedu eke ghekwaduru iya onu; a gufu le teke ono be mu te yeshidua ibo l'onu-oguzo iya; ² Sambálatu ye Geshemu ezia te mu bya te mu l'ephe nwee ndzuko le mkpukpu lanu l'obosara ali Ono. Obenu l'iphe, ephe chiru idzu iya bu t'ephe merua mu ehú. ³ Ya ndono; mu ezifu ndu ozi t'ephe je ezia ephe: "L'ozu, mu gude l'eka hakwa l'uru. Le mu ta abyaghekwa. ? Nanu ege mu e-shi paru ozi ono haa; le mu eje ephe oza oku?"

⁴ Ugbo eno be ephe ziru mu ozi lanu ono. Yo buru onu ono, mu yehawaru ephe ono be mu yekotaru ephe.

⁵ Yo be le k'ugbo ise ya; Sambálatu eye nwozi iya t'o gude ekwo, o deru; ghebe iya onu; nu iya t'o wotaru mu. ⁶ L'ime ekwo ono b'o deru; su:

"Iphe ada nu l'iphe bu mbakeshi bu le nggu le ndu Ju be achi idzu t'unu kwefu ikè. Geshemu agbakwa ama l'o bu oswi-okfu. Yo buru iya meru

iphe unu akpukwa upho-mkpuma ono. Iphe odo, e kfulu ye iya bu l'oo mbedua eme te mu buru eze ephe. ⁷ Odo aburu le mu gbe fotawa ndu nkfuchiru t'ephe je araa ya arara le Jerúsalemu l'oo buwa mu bu eze ndu Júda. Wo; ?o doru mu-a enya l'okfu ono e-rukwa eze nchi. L'oo kakwa mma te bya te ayi chi-zia ya achi-zi."

⁸ Mu eziphu iya ozi azu; su iya: "L'iphe ono, ookfu ono ta dukwa ophu bu oswi-okfu; l'oo kwa iphe o ritaru l'obu iya be ookfu."

⁹ Iphe ono bu iphe, ephe eme te ayi tsuhu egvu; ke l'ephe riru l'ayi aparu ozi ono haa; ayi te ejefuhe iya l'ishi. O le mu roru Nchileke; su iya: "Byiko; menua te eka shihu mu ike."

¹⁰ Yo be teke mu jeru l'ulo Shemaya Delaya Mehetabelu, bu onye e bufuru ebufu; yo su te mu l'iya dzuda l'eze-ulo Nchileke; l'ime ime eze-ulo ono; te ayi gu-chishia ibo eze-ulo ono agu-chishi; l'oo nweru ndu a-bya mu ebugbu; l'oo lenyashi be ephe a-bya.

¹¹ Mu aja; su: "?Bu onye du l'oo bu mbedua a-bya agbalahaa oso? Mbú: ?bu onye du l'oo bu mbedua a-gbaru lasha l'eze-ulo Nchileke te mu dzota ndzu mu too? Le mu te ejekwa."

¹² Yo buru teke ono b'oo byaru bya edoo mu enya l'e t'oo budu Nchileke be ziru iya nu; l'oo Tobaya ye Sambalatu kfulu iya ugwo t'oo kfu iphe, a-tsuru mu nu. ¹³ Ephe kfulu iya ugwo t'oo yee mu egvu; k'ophu mu e-me iphe, o suru te mu mee; shi ege ono mee iphe, du eji; t'ephe nweru iphe, ephe agbabe okpa gube mu ejo epha; mee mu iphe-iphere.

¹⁴ Mu abya ekfulu nu Nchileke; su iya: "Nggube Nchileke mu; ba azahakwa iphe, Tobaya ye Sambalatu meru mu. O kwaphu ege ono b'e ti zahadu nwanyi nkfuchiru ono; mbu Nowadiya; me ndu nkfuchiru odo, shi eme t'ephe yee mu egvu."

A kpu-gheru upho-mkpuma ono

¹⁵ Ya ndono; iphe, a kpu upho-mkpuma ono bu ukporo abali labu l'abali iri l'ebo. Mboku, a kpu-gheru iya bu l'ukporo abali l'abali ise l'onwa Elulu. ¹⁶ Teke ndu ohogu ayi l'ephe ha; me iphe bu mbakeshi, bupheru ayi mgburumburu nuru iya; be ephe pefuru onwephe l'enya; ke l'oo bya edoo ephe enya l'ozi ono bu Nchileke ayi yeru ayi eka; ayi ejefu iya l'ishi.

¹⁷ L'ogege ono be ndu a maru epha ephe l'ali Júda; ephe le Tobaya shi anoduje edegba ekwo. ¹⁸ Ishi iya aburu l'igweligwe ndu Júda be riru nte turu iké yeru iya; ke l'oo bu ogo Shekaniya Ara. Nwatibe iya ke nwoke ophu aza Jehohananu alukwaphu nwatibe Meshulamu Berekaya. ¹⁹ Ephe anodujekwaphu ekfulu mu iphe, du mma, Tobaya l'emebe. Teke o -nweru iphe mbedua kfulu; ephe atututa iya je edooru iya. Tobaya l'edetajeru mu ekwo te ya gude yee mu egvu.

7

¹ A kpu-getsulephu upho-mkpuma ono; mu abya eyeshikota iya ibo; bya afoo ndu nche onu-oguzo; ndu egvu; me ndu Livayi. ² Mu abya ewota Hanani, bu nwunne mu mee ya ishi le Jerúsalemu. Hananaya be mu yeru ulo ngwa-ogu l'eka. Ishi iya aburu le Hananiya bu onye e gude ire iya eka; bya aburu onye atsú Nchileke egvu karia igweligwe ndu odo. ³ Iphe, mu kfulu ephe bu: "T'e b'oo dukwa onu-oguzo, eeshi abata Jerúsalemu ophu aa-guhaje aguha jeye teke enyanwu hawaru ohuma. Teke ndu nche nokwadu le nche; t'a guchishijee ibo iya aguchishi; swobetsua ya akpobe. Unu shi le ndu, bu le Jerúsalemu fota ndu nche; t'ephe noduje l'eke, du k'оче nche; ndu ophu anoduje le nche l'ifu ulo ephe."

Ndu, a kpuru le ndzu alata
(Ézu 2:1-70)

⁴ Jerúsalemu bu eze mkpukpu, ha nshinu. O bu le ndu bu iya nu ta badu nwishi; ta watawaa okpu-kwazi ulo ono. ⁵ To du iya bu; Nchileke mu eye mu iya l'obu te mu ku-ko ndu a maru epha epe; ndu ishi; mewaru ndu odo; t'e deshia epha epe l'eri epe l'eri epe. Mu abya aphua ekwo, e deshiru epha ndu vuru uzo, shi l'eke a kpuru epe le ndzu lata; mbu ekwo, e deshiru epha epe l'eri epe l'eri epe. Iphe, mu phuru, e deru l'ekwo ono bu:

⁶ Owaa ndu Izurelu ono, shi le Babylonu lata ono; mbu ndu ono, a kpujeru le ndzu laa ali odo; mbu ndu Nebukadineza, bu eze ndu Babylonu kpukojeru laa Babylonu. Epe latatsuaru Jerúsalemu; me Juda. Onyenonu alatsua mkpukpu eke o shi. ⁷ Ndu epe tso lata bu Zerubabelu; Jeshuwa; Nehemaya; Azariya; Ramaya; Nahamani; Modekayi; Bilishanu; Misuperetu; Biguvayi; Nahumu; me Bena.

Owaa ege ndu Izurelu ono ha ndo-o:

- ⁸ Ndibe Paroshi du
unu madzu ise
l'ukporo madzu esato
l'umadzu iri l'ebo.
- ⁹ Ndibe Shefatiya du
ukporo madzu iri l'esato
l'umadzu iri l'ebo.
- ¹⁰ Ndibe Ara du
unu madzu
l'ukporo madzu iri l'ebo;
l'umadzu iri l'ebo.
- ¹¹ Ndibe Pahatu-Moabu,
bu iya bu ndu shi l'eri
Jeshuwa yele Joabu du
unu madzu esaa;
l'umadzu iri l'esato.
- ¹² Ndibe Elamu du
unu madzu eto;
l'ukporo madzu labu;
l'umadzu iri l'eno.
- ¹³ Ndibe Zatu du
unu madzu labu;
l'ukporo madzu labu;
l'umadzu ise.
- ¹⁴ Ndibe Zakayi du
unu madzu;
l'ukporo madzu iri;
le madzu esato.
- ¹⁵ Ndibe Binuyi du
unu umadzu;
l'ukporo madzu iri l'ebo;
l'umadzu esato.
- ¹⁶ Ndibe Bebayi du
unu madzu;
l'ukporo madzu iri le nanu;
l'umadzu esato.

- 17 Ndibe Azugadu dụ
 unu madzụ ise;
 l'ụkporo madzụ
 iri l'ishingu; l'ụmadzu labụ.
- 18 Ndibe Adonikamu dụ
 unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'ẹto;
 l'ụmadzu ẹsaa.
- 19 Ndibe Biguvayi dụ
 unu madzụ ise;
 l'ụkporo madzụ ẹto;
 l'ụmadzu ẹsaa.
- 20 Ndibe Adinu dụ
 unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'ẹbo;
 l'ụmadzu iri l'ise.
- 21 Ndibe Ateya, bụ iya bụ
 ndu eri Hezekáya dụ
 ụkporo madzụ ẹno;
 l'ụmadzu iri l'ẹsato.
- 22 Ndibe Hashumu dụ
 ụkporo madzụ iri l'ishingu;
 l'ụmadzu ẹsato.
- 23 Ndibe Bezayi dụ
 ụkporo madzụ iri l'ishingu;
 l'ụmadzu ẹno.
- 24 Ndibe Harifu dụ
 ụkporo madzụ ise;
 l'ụmadzu iri l'ẹbo.
- 25 Ndibe Gíbiyọnu dụ
 ụkporo madzụ ẹno;
 l'ụmadzu iri l'ise.
- 26 Unwoke, shi Bétulehemu;
 mę Netofa dụ
 ụkporo madzụ tete;
 l'ụmadzu ẹsato.
- 27 Ndu kę Anatọtu dụ
 ụkporo madzụ ishingụ;
 l'ụmadzu ẹsato.
- 28 Ndu kę Bétu-Azụmavetu dụ
 ụkporo madzụ labụ l'ụmadzu labụ.
- 29 Ndu kę Kiriya-tu-Jerimu;
 Kefira; mę Berotu dụ
 unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'ẹsaa;
 l'ụmadzu ẹto.
- 30 Ndu kę Ráma; mę Géba dụ
 unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri lẹ nanụ l'onye lanụ.
- 31 Ndu kę Mikumashi dụ
 ụkporo madzụ ishingụ;
 l'ụmadzu labụ.
- 32 Ndu kę Bételu; mę Eyayi dụ

- 33 Ndu kẹ Nébo ọphunanu dụ
 ọkporo madzụ labụ;
 l'ụmadzu iri l'ẹbo.
- 34 Ndu kẹ Élamu ọphunanu dụ
 unu madzụ ẹto;
 l'ụkporo madzụ labụ;
 l'ụmadzu iri l'ẹno.
- 35 Ndu kẹ Harimu dụ
 ọkporo madzụ iri l'ishingu.
- 36 Ndu kẹ Jériko dụ
 ọkporo madzụ iri l'ẹsaa;
 l'ụmadzu ise.
- 37 Ndu kẹ Lodu; Hadidi;
 mẹ Ono dụ unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'ishingu l'onye lanụ.
- 38 Ndu kẹ Senaa dụ
 unu madzụ tete;
 l'ụkporo madzụ iri l'ishingu l'ụmadzu iri.
- 39 A bya lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja:
 Ndibe Jedaya,
 bụ iya bụ ndu shi
 l'ọnu-ulo Jeshuwa dụ
 unu madzụ labụ;
 l'ụkporo ẹsato l'ụmadzu iri l'ẹto.
- 40 Ndibe Ima dụ
 unu madzụ labụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'ẹbo;
 l'ụmadzu iri l'ẹbo.
- 41 Ndibe Pashọ dụ;
 unu madzụ ẹto;
 l'ụkporo labụ l'ụmadzu ẹsaa.
- 42 Ndibe Harimu dụ
 unu madzụ labụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'ụmadzu iri l'ẹsaa.
- 43 A bya lẹ ndu Lívayi:
 Ndu ufu Jeshuwa;
 mẹ Kadimiyẹlu, bụ iya bụ
 ndu shi l'eri Hodaviya dụ
 ọkporo madzụ ẹto; l'ụmadzu iri l'ẹno.
- 44 A bya lẹ ndu egvu:
 Ndibe Ásafu dụ
 ọkporo madzụ ẹsaa l'ụmadzu ẹsato.
- 45 A bya lẹ ndu nche
 ọnu-ọguzo:
 Ndibe Shalumu;
 ndibe Ateya;
 ndibe Talumọnu;
 ndibe Akubu;
 ndibe Hatita;
 mẹ ndibe Shobayi;
 bẹ tukurọ dụ
 ọkporo madzụ ishingụ;

- l'umadzu iri l'eshato.
- 46 Ndu ozi l'eze-ulo Nchileke bu:
 Ndibe Ziha;
 ndibe Hasufa;
 ndibe Tabawotu;
- 47 ndibe Kiroso;
 ndibe Siya;
 ndibe Padonu;
- 48 ndibe Lebana;
 ndibe Hagaba;
 ndibe Shalumayi;
- 49 ndibe Hananu;
 ndibe Shalumayi;
 ndibe Gaharu;
- 50 ndibe Reyaya;
 ndibe Rezinu;
 ndibe Nekoda;
- 51 ndibe Gázamu;
 ndibe Uza;
 ndibe Paseya;
- 52 ndibe Besayi;
 ndibe Meyunimu;
 ndibe Nefisimu;
- 53 ndibe Bakubuku;
 ndibe Hakufa;
 ndibe Hahuru;
- 54 ndibe Bazulutu;
 ndibe Mehida;
 ndibe Hasha;
- 55 ndibe Bakosu;
 ndibe Sizera;
 ndibe Tema;
- 56 ndibe Neziya;
 me ndibe Hatifa.
- 57 A bya le ndibe ndu ozi Solomonu.
 Epehedua bu:
 ndibe Sotayi;
 ndibe Soferetu;
 ndibe Perida;
- 58 ndibe Jala;
 ndibe Dakonu;
 ndibe Gidelu;
- 59 ndibe Shefatiya;
 ndibe Hatilu;
 ndibe Pokeretu-Hazebeyimu;
 me ndibe Amonu.
- 60 Ndu ozi l'eze-ulo Nchileke l'ephe ha;
 yeru unwu ndu ozi Solomonu du
 ukporo madzu iri le tete;
 l'umadzu iri l'ebo.
- 61 Ndu owaa bu ndu ophu shi le Telu-mela; Telu-Hasha; Kerubu; Adonu;
 me Ima la. O bu le ndu onanu l'ephe ha ta dudu ike koshi onu-ulo, ephe
 shi; me ndu ufu onye ephe bu; k'ophu ee-shi ege ono maru l'ephe bua ndu

Ízurelu. ⁶² Ndu ufu Delaya; ndu ufu Tobíya; me ndu ufu Nekoda du unu madzu l'ukporo madzu iri l'ebo l'umadzu labu.

⁶³ A bya le ndu ufu ndu achijeru Nchileke eja: ndu ufu Hobaya; ndu ufu Hakozu; me ndu ufu Bazilayi. Bazilayi luru nwatibe Bazilayi ke Giledu; eekujewa iya ru ala l'epha nna nyee ya ono. ⁶⁴ Ndu ono b'a choru epha ephe l'ekwo, e deru ege e gude mushia ndu ufu ephe; ta phu iya. E woshia ephe t'ephe ba buhe ndu achijeru Nchileke eja; bya eworu ephe dobe l'o bu ndu mmeru no l'ehu. ⁶⁵ Govano asu t'ephe be etsojeshi ria nri, kakota odu nsu jeye teke ee-nwe onye achijeru Nchileke eja, e-gude Urimu; me Tumimu kpata ishi.

⁶⁶ A -gukota ndu ono l'ephe ha; be ephe du ukporo unu madzu ise l'unu madzu ise l'ukporo madzu iri l'esato; ⁶⁷ a gufukwa ndu ozi ephe ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi. Ndu onanu du unu madzu iri l'esato l'ukporo madzu ishinguru l'umadzu iri l'esaa. Ephe nwekwaruphu ukporo umadzu iri l'ebo l'umadzu ise: unwoke l'unwanyi, bu ndu egvu; ⁶⁸ bya enweru unu inya l'ukporo inya iri l'ishinguru l'inya iri l'ishinguru. Ephe nweru ukporo inya-mulu iri l'ebo l'inya-mulu ise. ⁶⁹ Inya-kamelu ephe du unu l'ukporo l'iri l'ise; bya enweru nkakfu-igara, du unu iri l'ishinguru l'ukporo iri l'ishinguru.

⁷⁰ O nweru ndu bu ishi l'onu-ufu nna ephe, nuru iphe t'e gude yeta eka jee ozi ono. Govano be yeru unu mkpola-ododo l'ukporo mkpola-ododo iri l'ulo-eku; ukporo efere labu l'efere iri; me uwe ndu achijeru Nchileke eja, du unu uwe l'ukporo uwe ishinguru l'uwe l'iri. ⁷¹ Ndu bugbaa ishi l'onu-ufu nna ephe haru woru mkpola-ododo, du ukporo unu ugbo labu l'unu iri; nu t'e dobe l'ulo-eku, ee-gudeje jee ozi ono; bya anu mkpola-ocha, du ukporo unu ugbo iri l'eto l'unu iri l'ise. ⁷² Mkpako iphe, ndu odo nuru du mkpola-ododo, du ukporo unu ugbo labu l'unu iri; me mkpola-ocha, du ukporo unu ugbo iri l'ebo l'unu iri; me uwe ndu achijeru Nchileke eja, du ukporo eto l'esaa.

⁷³ To du iya bu; ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; ndu nche onu-oguzo; ndu egvu; ndu ozi l'eze-ulo Nchileke; mewaru ndu odo; yeru ndu Ízurelu l'ephe ha ebukotaru le mkpukpu le mkpukpu ephe.

8

Ézura aguru ndu ono ekwo ekemu Nchileke

¹ Yo rua l'onwa k'esaa teke ndu Ízurelu bukotawa le mkpukpu le mkpukpu ephe; ephe l'ephe ha abya edzua l'edukfu, no l'ifu Onu-oguzo Mini. Ephe asu Ézura, bu o-de-ekwo t'o wofuta ekwo ekemu Mosisu, bu iya bu ekemu ono, Ojejoje turu nu ndu Ízurelu ono. ² Yo be l'abali k'odungu l'onwa k'esaa; Ézura, bu onye achijeru Nchileke eja; ewofuta ekwo ekemu ono l'ifu edzudu-oha l'eke unwoke; me unwanyi; me ndu mawaru iphe ekfu. ³ Yo nodu l'edukfu ono, no l'ifu Onu-oguzo Mini ono gu ekwo ekemu ono l'eke unwoke me unwanyi; me ndu ophu mawaru iphe ekfu dzuru. O wataru iya agugu l'onma-ewa utsu; gu ya ege ono jeye l'echi oke-eswe. Edzudzu-oha ono angabe nchi ohuma l'iphe, ekwo ekemu ono ekfu.

⁴ Ézura, bu o-de-ekwo evudo l'eli eke e gude oshi gbáa ke mboku ono. Ndu vudo iya l'eka-utara bu Matitiya; Shema; Anaya; Uraya; Hilikaya; me Maseya. Ndu ophu vudo iya l'eka-ibyita aburu Pedaya; Mishelu; Malukija; Hashumu; Hashubadana; Zekaraya; me Meshulamu. ⁵ Ézura abya ekpuhaa ekwo ono; ephe aphukota iya; ke l'eke oovudo b'o kakota

ndu ono l'eli. Teke o kpuharu iya bẹ ẹphe tuko wu-lihu vudo evudo. ⁶ Ẹzura ajaa Ojejoje ajaja; mbu Nchileke ono, paru ẹka apaa ono.

Ndu ono achilikota ẹka ẹphe; zua su: "Ono kwa ẹge o du-o! Ono kwa ẹge o du-o!" Ẹphe efuzita kpubekota ifu l'ali; baaru Ojejoje ẹja. ⁷ Ndu Lívayi, bu iya bu Jeshuwa; Bani; Sherebiya; Jaminu; Akubu; Shabetayi; Hodiya; Maseya; Kelita; Azariya; Jozabadu; Hananu; me Pelaya eyeta ẹka; mee te ekemu ono doo ndu ono ẹnya l'ẹphe vudokwaduru l'ẹke ono. ⁸ Ẹphe agua iphe, no l'ekwo ekemu Nchileke ono; bya akowashia ya; mee iphe ono, a guru ono; yo dokota ẹnya.

⁹ Govano Nehemáya; me Ẹzura, bu onye achijeru Nchileke ẹja; buru o-de-ekwo; me ndu Lívayi, bu ndu ezi ndu ono ekemu ono abya ekfuru nu ndu ono; su ẹphe: "Le ntanu-a bukwa mboku, duru Ojejoje, bu Nchileke unu nsọ. Unu ba agukwa aphu; ophu unu 'arakwa ẹkwa." Ishi iya aburu le ndu ono l'ẹphe ha wataru ẹkwa l'ẹphe nuru iphe, ekemu ono kfuru. ¹⁰ Nehemáya asu ẹphe: "T'ẹphe lawaru je eria okpobe nri; ẹphe angua mee, l'atso rengerenge; ẹphe ahatakwaphu je anu ndu ophu e-te enwedu ophu ẹphe e-ri. Ntanu-a dukwaru Nnajiufu nsọ. Unu ba agushi aphu; ke lo kwa ẹhu-otso-ena ophu shi Nchileke l'ẹka bu ike unu."

¹¹ Ndu Lívayi egboo ndu ono; su ẹphe: "T'ẹphe nodu ndoo; ẹphe ahaa ogu aphu; kele ntanu bukwa mboku, du nsọ." ¹² Ndu Ízurelu l'ẹphe ha awukashihu lashia je eria; ngua; wojetsuaru ndu odo nri; mbu gude ẹhu-otso-ena gbaa aji ono; ke l'okfu ono, a guru ẹphe ono be doru ẹphe ẹnya.

Aji Ada-Ékwa

¹³ Yo be le mboku k'ẹbo ya; ndu ishi, shigbaa l'onu-ufu onu-ufu ndu Ízurelu; ndu achijeru Nchileke; me ndu Lívayi awuru bya ado-pee Ẹzura, bu o-de-ekwo mgburumburu t'ẹphe mu iphe, ekemu ono kfuru. ¹⁴ Ẹphe aphu l'e deru l'ekwo ono le Ojejoje shi l'ẹka Mosisu tu ekemu su; le ndu Ízurelu be e-bujeru l'ime m̀kp̀u teke aagba aji k'onwa ẹsaa ono. ¹⁵ Odo aburu t'ẹphe raa ya arara; mee t'a nu-dzuru iya le mkpukpu ẹphe gbaa mgburumburu; me Jerúsalemu; su: "T'ẹphe tugbua je l'ugvu je egbukoo ẹkali-oshi olivu; ẹkali-oshi payinu; ke mituru; ekwo igu; mewaru oshi odo, nweru ekwo; t'e gude tushia m̀kp̀u, bu iya bu ẹge e deru iya l'ekwo ekemu ono."

¹⁶ To du iya bu; ẹphe atugbua je egbukoo ẹkali-oshi ono bya atushiaru onwẹphe m̀kp̀u. Onyenonu; yo tu nk'ia l'eli ulo iya; l'ogbodufu iya; l'ogbodufu ulo Nchileke; edukfu ono, nonyabe Onu-oguzo Mini ono; me ophu nonyabe Onu-oguzo Ifuremu. ¹⁷ Igwe-oha ono, bu ndu shi l'ẹke a kpuru ẹphe le ndu lata ono be atushikota m̀kp̀u ono buru. Ndu Ízurelu ta agbabua Aji M̀kp̀u ẹge ono; shita l'oge ke Jóshuwa Nunu jeye mboku ono. Ehu tsokpooru ẹphe ẹna nshinu.

¹⁸ Mboku-mboku; shita le mboku ke mbu, a wataru ogba aji ono jeye le mboku ke ikpazu iya be Ẹzura nodukotaru gua ekwo ekemu Nchileke ono. Ẹphe gbaru aji ono abali ẹsaa; yo be le mboku k'esato iya; ẹphe enwee ndzuko, bu iya bu ẹge ekemu kfuru iya.

9

Ndu Ízurelu ekfushi ẹjo iphe, ẹphe meshiru

¹ Onwa ono agbalephu ukporo abali l'abali ẹno; ndu Ízurelu edzua; wata oswi aswiswi. Ẹphe eyeshia uwe-aphu; kpotsuaru ẹja kpua onwẹphe l'ishi.

² Ndu ọp̄hu b̄u ndu Ízureḷu ekewafu onwep̄he l'ẹke ndu mbyam̄um̄bya nọ. Ẹp̄he evudo kfushikota ẹjo ip̄he, ẹp̄he meshiru; m̄ẹ lẹ k'ẹjo ọkpoma, nna ẹp̄he. ³ Ẹp̄he evudo l'ẹke ẹp̄he vudo; gebe nch̄i; a ḡaru ẹp̄he ip̄he, e deru l'ẹkwo ekemu Ojejoje, b̄u Nchileke ẹp̄he ono awa ẹto. Ẹp̄he egude awa ẹto ọdo kfushia ẹjo ip̄he, ẹp̄he meshiru; bya abaaru Ojejoje, b̄u Nchileke ẹp̄he ẹja. ⁴ Jeshuwa; Bani; Kadim̄elu; Shebaniya; Buni; Sherabiya; Bani; m̄ẹ Kenanii ẹp̄hebedua evudo l'ubube ọlo-eli, e metaru ndu Lívayi l'ara ẹkwa echiku Ojejoje, b̄u Nchileke ẹp̄he.

⁵ Ndu Lívayi ono, b̄u iya b̄u Jeshuwa; Kadim̄elu; Bani; Hashabuneya; Sherabiya; Hodiya; Shebaniya; m̄ẹ Petahiya asu ẹp̄he:

“Unu wu-lihu; jaa Ojejoje,
 b̄u Nchileke unu ajaja;
 mb̄u Nchileke ono,
 nọ shita l'ojejoje rua l'ojejoje ono.”
 “T'a jakwaa Nchileke ono,
 d̄u biribiri ono ajaja;
 mb̄u Nchileke ono,
 karia ajaja, aaja iya;
 karia ekele, ekele iya ono.”

Ndu Ízureḷu ekfushi ẹjo ip̄he, ẹp̄he meru

⁶ Ezura abya ekfuru n̄u Nchileke; s̄u iya:
 “Ọ b̄u ngḡubedua nk̄inyi ngu b̄u Ojejoje.

Ọ b̄u nggu keru igwe;
 kee igwe ọp̄hu ka igwe l'eli;
 m̄ẹ ip̄he b̄u ip̄he nọ iya n̄u.
 Ọ b̄u nggu keru al̄i;
 m̄ẹ ip̄he b̄u ip̄he, nọ iya n̄u;
 b̄uru nggu keru eze ẹnyimu;
 m̄ẹ ip̄he b̄u ip̄he, nọ iya n̄u.
 Ọ b̄u nggu meru ip̄hemip̄he ọbule;
 yọ nọdu ndz̄u.
 Iphemip̄he ọbule, nọ l'imigwe
 abakotaru ngu ẹja.

⁷ “Ọ b̄u ngḡube Ojejoje b̄u
 Nchileke ono, f̄otaru
 Ẹbiramu; dufuta iya lẹ
 Úru l'al̄i Kalúdiya
 bya aḡu-kwazi iya ẹpha;
 yọ gh̄o Ẹbirhamu.

⁸ Ị phuru l'ọ b̄u onye e gude
 ire iya ẹka l'ẹke ị nọ;
 nggu l'iya eworu ndz̄u gbaa.
 Nggu ekwee ya ọkwa
 l'ii-nukota yele awa iya
 al̄i ndu Kėnanu;
 kẹ ndu Hetu;
 kẹ ndu Amoru;
 kẹ ndu Pérezu;
 kẹ ndu Jebusu;
 m̄ẹ kẹ ndu Gigashi.
 Ọkwa ono, i kweru ono;

- b'i medzukotaru;
 kẹ l'ì bụ onye
 doberu ẹka ndoo.
- 9 I phuru iphe-ẹhuka,
 nna ayi phẹ jeru lẹ Íjiputu;
 nukwaaphu ẹkwa, ẹphe raru
 l'iku Eze Ẽnyimu Uswe.
- 10 I meshiru iphe-ophulenyá;
 mẹ iphe-ohubama,
 dụgbaa biribiri
 kpua Fero;
 mẹ ndu ishi ọru iya;
 mẹkpo ndu alì iya l'ẹphe ha;
 kẹ l'ì maru ẹge ndu Íjiputu
 gude kẹ ekuku,
 ẹphe eku onwẹphe;
 gwaa ndibe ngu maa.
 I meru; a maru ẹpha ngu;
 mbụ maru iya ẹge ono jeye ntanụ.
- 11 I meru eze ẹnyimu;
 yo kekahu ẹbo l'ifu ẹphe;
 k'ophu bụ l'ẹphe jeru ije
 l'alì ọkponku swee
 eze ẹnyimu ono.
 Obenu lẹ ndu achi ẹphe ọso;
 b'ì turu mgbaheka;
 ẹphe aburu gvudugungu
 l'ime mini ono
 l'ọ bụ mkpuma, a wushiru
 l'ime eze mini, ha nshinu.
- 12 O -be l'eswe;
 nggu egude urukpu,
 kpuru rogbodongu dua ẹphe.
 Teke o -beru l'enyashi;
 nggu egude ọku,
 kpuru rogbodongu l'edu ẹphe;
 t'ọ bụru iphoro,
 a-nọdu ekoshi ẹphe ọzo.
- 13 I nyizitaru lẹ Ugvu Sáyinayi;
 nọdu l'imigwe kfuru nụ ẹphe.
 I nuru ẹphe ome-l'alì,
 kfuru nhamunha;
 mẹ ekemu, bụ ọkpobe iya;
 mẹ iphe, ì tọru ọkpa iya,
 bụ iphe, dụ mma.
- 14 I meru; ẹphe amaru mbọku,
 i doberu t'ọ bụru mbọku
 ọtu-ume ngu, dụ nsọ.
 I shi l'ẹka nwozi ngu,
 bụ Mosisu kfuru ẹphe
 ekemu, ẹphe a-nọdu etso.
- 15 Teke ẹgu guru ẹphe;

- b'i nuru ẹphe nri,
 shi l'imigwe;
 bya ekee ẹphe mini,
 shi l'eze mkpuma t'ẹphe ngua;
 teke mini guru ẹphe.
 I suru ẹphe t'ẹphe tugbua
 je anata ali ono,
 i riburu nte l'ii-nu ẹphe ono.
- 16 Ọbule nna ayi phe ono;
 be palilahaaru onwẹphe eli;
 kwefu ikè; jika ome iphe,
 i suru t'e meje.
- 17 Ẹphe jikaru ome iphe,
 i suru t'ẹphe mee;
 zahashikota iphe ono, du
 biribiri, i meshiru ẹphe l'ifu ono.
 Ẹphe ekwefuru ngu ikè;
 ngee ngu ẹka l'ishi;
 fota onye ishi, e-duphu
 ẹphe azu le Ijiputu,
 bu eke ono, ẹphe shi buru ohu ono.
 Obenu l'i bu Nchileke, aguje nvu;
 onye emeje eze-iphe-oma;
 onye obu-imiko;
 onye e ta budu onye obu-oku;
 onye n-yemobu iya nyiberu anyibe,
 bu iya meru; ti ha ẹphe;
- 18 mbu je akpaa le teke
 ẹphe kpuru onwẹphe nweswi; su:
 'L'o owaa bu Nchileke ẹphe,
 bu onye dufutaru ẹphe le Ijiputu;'
- me teke ono,
 ẹphe kfu byishiru ngu k'ejo iya ono.
- 19 Obenu l'i gude k'eze
 obu-imiko ngu ono;
 ti ha ẹphe l'echi-egu.
 Urukpu ono, kpuru
 rogbodongu ono ta ha ẹphe.
 Ooduje ẹphe l'eswe.
 Oku ono, kpuru rogbodongu
 ono ta nyihubua anyihu.
 Ọobujeru ẹphe iphoro l'enyashi.
- 20 I nuru ẹphe Ume oma ngu ono
 t'o kpọ-zijeru ẹphe uzo.
 E ti jikadu ẹphe onu Mana
 ono, shi ngu l'eka ono.
 I nuru ẹphe mini t'ẹphe ngua
 gude gboo egu mini.
- 21 Ukporo afa ebo
 b'i heru ẹphe l'echi-egu;
 to nwe iphe, uko iya dujeru ẹphe.
 Uwe ẹphe ta akahubua akahu;

- ophu okpa te kobua ephe ekoko.
- 22 I meru; ephe aluta ali-eze,
du ichi l'iche;
luta mbakeshi, du iche iche;
bya eworu ali ndu ono
keshiaru ephe t'o buru okè-ali ephe.
Ephe nataru ali Heshibonu,
bu ali-eze Sihonu;
me ali Bashanu,
bu ali-eze Ogu.
- 23 I meru t'unwu ephe ha igwe
l'o bu mkpo-kpodo, no l'igwe.
Nggue edua ephe
dubata l'ali ono, i suru nna ephe
t'ephe bahu je anata ono.
- 24 O bu unwu ephe bahu
je anata ali ono.
I lu-gburu ephe ndu ali ono,
bu iya bu ndu Kenu.
I meru te ndu Kenu;
ndu eze ephe;
me ndu ali ono l'ephe ha
lakota ephe l'eka;
k'ophu ephe e-me ephe ege du ephe mma.
- 25 Ephe lutakotaru mkpukpu,
e gudetsua upho-mkpuma,
shihugbaaru ike kpu-pee
mgburumgburu;
me ali-otsu;
natakota ulo ngwa,
dugbaa iche iche;
dukota mma; ji ejiji.
Ephe nakwaruphu welu,
a tuwaru atutu;
me mgbo vayinu;
me ke olivu;
me oshi-omi, du iche iche.
Ephe eria; rijishia ephe;
dashia okporokpo.
Egiri iphe ono,
i nukotaru ephe ono;
be ephe riru;
yo tsoo ephe ena.
- 26 Obenu l'ephe
kwefuru ngu ikè;
nwufu ekemu ngu dobe l'aguga.
Ephe gbushiru ndu
nkfuchiru ngu,
bu ndu loru ephe
eka le nchi ege ee-shi te
ephe ghaa ifu l'eke i no.
Ephe kfubyishiru ephe ngu eji eji.
- 27 O bu iya meru; nggu eworu

ẹphe ye ndu ọhogu ẹphe l'ẹka,
 bu ndu kpọberu ẹphe ishi l'ọku.
 O bu teke ono, ẹphe nọ
 l'iphe-ẹhuka ono;
 bẹ ẹphe rakuru ngu.
 Nnggu eshi l'imigwe
 nua ẹkwa ẹphe;
 bya egude obu-imiko ngu
 ono, ha nshinu ono;
 nu ẹphe ndu mgbafuta,
 bu ndu nafutaru ẹphe l'ẹka
 ndu ọhogu ẹphe ono.

28 Nchi adulephu ẹphe ndoo;
 ẹphe awatakwa ome
 ẹjo iphe l'ifu ngu ọdo.
 Nnggu ewokwaru ẹphe ye l'ẹka
 ndu ọhogu ẹphe ọdo.
 Ẹphe abyakwa bya araku ngu ọdo;
 nnggu eshi l'imigwe
 nua ẹkwa ẹphe.
 Ugbo olemole b'i gudewa
 obu-imiko ngu;
 nafuta ẹphe.

29 I loru ẹphe ẹka le nchi;
 ẹge ee-shi t'ẹphe lata azu; meje ekemu ngu.
 O bu okfu l'ẹphe wataleru-a
 opa-li onwẹphe eli;
 jika ome iphe, i kfulu.
 Ẹphe meru ẹjo iphe
 gude mebyia ome-l'alị ngu;
 mbu ome-l'alị ngu ono, bu:
 madzu -mee ya;
 yọ nọdu ndzu ono.
 Ẹphe gude l'ẹphe bu 'anu-g'anu;
 gbakutaru ngu azu;
 kwefuru ngu ikè; jika ngu
 ọngaberu nchi.

30 I taru ẹphe nshi afa olemole.
 I gude Ume ngu
 shi l'onu ndu nkfuchiru ngu
 loo ẹphe ẹka le nchi.
 O bu l'ẹphe te yeduru ngu onu.
 Yọ buru iya meru;
 nnggu eworu ẹphe ye
 ndu alị ọdo,
 ẹphe l'ẹphe bu obutobu l'ẹka.

31 Obenu l'i gude
 k'obu-imiko ngu ono,
 paru apaa ono;
 jika t'ẹphe ba achihu;
 jikakwaphu
 l'ẹ tji buhadu ẹphe ẹka;

- kẹ l'ì bụ Nchileke,
 emeje eze-iphe-oma;
 bụru onye aphuje imiko.
- 32 Ọo ya bụ; nggube Nchileke ayi;
 mbụ nggube Nchileke,
 ha nshinu; bụru Ọkaribe;
 bya aburu onye dū egvu;
 onye edobeje ndzụ, ọ gbaru;
 ọphu n-yemobu iya
 'agvujedu agvugvu.
 Byiko tẹ iphe-ẹhuka-wa,
 ayi eje-wa; ba dukwa ngu
 ruswa-ruswa l'ẹnya;
 bụ iya bụ iphe-ẹhuka-wa,
 dakfutaru ayi-a; dakfuta
 ndu eze ayi;
 ndu ishi ayi;
 ndu achijeru Nchileke ẹja;
 mẹ ndu nkfuchiru Nchileke ayi;
 mbụ iphe-ẹhuka ono,
 dakfutaru nna ayi pẹ;
 mẹ ndibe ngu l'ẹphe ha;
 shita l'oge kẹ
 ndu eze ndu Asiriya jeye ntanụ-a.
- 33 Iphe ono, dakfutakotaru ayi
 ono bẹ iswi dukotakwa ngu mma.
 I meru iphe, kfulu akfulu.
 Obenu l'ayibedua meru ẹji.
- 34 Ndu eze ayi; ndu ishi ayi;
 ndu achijeru ayi Nchileke ẹja;
 mẹ nna ayi pẹ te medu ekemu ngu.
 Ọphu ẹphe 'angadu nchị l'iphe,
 ị sụru t'e mee; mẹ l'ẹka,
 ị loru ẹphe lẹ nchị;
- 35 je akpaa lẹ teke ẹphe nọ
 l'alì-eze ẹphe l'eri ẹgiri iphe ono,
 ị nùkotaru ẹphe l'eze alì ono;
 mbụ alì-otsu ono, ị nuru ẹphe ono;
 ẹphe ta abaduru ẹja;
 ọphu ẹphe aghakọbedu;
 haa ẹjọ-uzo, ẹphe etso.
- 36 Lewaru ẹge ayi bụ ohu
 ntanụ l'alì ono, ị nuru
 nna ayi oche pẹ ono;
 mbụ alì ono, ị nuru ẹphe
 t'ẹphe ria iphe, shi iya nụ;
 ria iphe-oma ono,
 nọ iya nụ ono.
 Lewaru ẹge ayi bụ ohu ntanụ.
- 37 Ọ kwa ndu eze ono,
 i doberu t'ẹphe chĩa ayi ono; bẹ iphe,
 shi l'alì ono alakotaru.

Ishi iya aburu ejo iphe,
 ayi meshiru.
 Epe gude ayibedua;
 gude eku ayi
 l'eme iphe, du epe mma.
 Ayi nokwa l'oke iphe-ehuka!

Ndu byaru eka l'ekwo ogba-ndzu

³⁸ “O kwa iphe ono meru iphe ayi abya ogba ndzu-a, e-te etengadu etenga-wa. Ee-dekwa iya phu edede l'ekwo te ndu ishi ayi; ndu Lívayi; me ndu agbajeru ayi Nchileke eja; mee ya iphe-ohubama.”

10

¹ Ndu yeru eka l'ekwo ogba-ndzu ono bu: Govano Nehemáya Hakalaya; me Zedekaya. Ndu odo, yeru eka l'ekwo ogba-ndzu ono bu: ² Seráya; Azariya; Jeremáya; ³ Pasho; Amariya; Malukíja; ⁴ Hatushi; Shebaniya; Máluku; ⁵ Harimu; Meremotu; Obedáya; ⁶ Dánele; Ginetonu; Baruku; ⁷ Meshulamu; Abíja; Mijiaminu; ⁸ Maaziya; Biligayi; me Shemáya. Ndu ono bukota ndu achijeru Nchileke eja.

⁹ Ndu Lívayi, yeru eka l'ekwo ogba-ndzu ono bu: Jeshuwa Azanaya; Binuyi, bu onye eri Henadadu; Kadumelu; ¹⁰ me unwunna epe, bu Shebaniya; Hodiya; Kelita; Pelaya; Hananu; ¹¹ Mayika; Rehobu; Hashabaya; ¹² Zaku; Sherabiya; Shebaniya; ¹³ Hodiya; Bani; me Beninu.

¹⁴ Ndu ishi ndu Ízurelu, yeru eka l'ekwo ogba-ndzu ono bu: Paroshi; Pahatu-Móabu; Élamu; Zatu; Bani; ¹⁵ Buni; Azugadu; Bebayi; ¹⁶ Adónija; Biguvayi; Adinu; ¹⁷ Ateya; Hezekáya; Azuru; ¹⁸ Hodiya; Hashumu; Bezayi; ¹⁹ Harifu; Anatotu; Nebayi; ²⁰ Magupiyashi; Meshulamu; Heziya; ²¹ Meshezabelu; Zédoku; Jaduwa; ²² Pelatiya; Hananu; Anaya; ²³ Hosáya; Hananaya; Hashubu; ²⁴ Haloheshi; Piliha; Shobeku; ²⁵ Rehumu; Hashabuna; Maseya; ²⁶ Ahíja; Hananu; Ananu; ²⁷ Máluku; Harimu; me Bena.

Ndzu, a gbaru

²⁸ Ndu Ízurelu odo, phoduru nu; me ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; ndu nche onu-oguzo eze-ulo Nchileke; ndu egvu; ndu ozi l'eze-ulo Nchileke; iphe, bu ndu kewafuru onwephe l'eke ndu ali odo no l'okfu ekemu Nchileke; unyomu epe; me iphe, bu unwu epe ndu ophu iphe dowaru enya; ²⁹ atuko l'ephe ha tsoru ndu unwunna epe; me ndu a maru epha epe aguru enwa kpua onwephe; ria nte l'ephe a-nodu eme ekemu Nchileke; mbu ekemu ono, Nchileke shi l'eka Mosisu, bu nwozi iya tua ono; l'ephe a-nodu eme iphe, Ojejoje, bu Nnajiufu suru t'e meje; meje ome-l'ali iya; me iphe, o toru okpa iya.

³⁰ “Ayi riburu l'ayi le ndu ali odo ta alugbahedua nwanyi odo.

³¹ “O -buru le ndu ali odo vubataru ngwa-aswa epe; me nri bya erere mboku otu-ume be ayi ta azudu epe aswa mboku otu-ume; m'o bu mboku odo, du nsu. Ayi a-koje ali ayi afa ishingu; o -rua l'afa k'esaa; ayi ahaa ya t'o tuta ume; hakwaaphu iphe, bu ugwo, e ji ayi t'o laa.

³² “Ipe odo, ayi kwetaru l'ayi a-nodu eme bu l'afa l'afa ha be ayi ewotaje nkere-eto mkpola-ocha bya anu t'e gude eje ozi, no l'ulo Nchileke ayi. ³³ Mbu t'e gudeje iya zuta iphe, e gude eme buredi, eedobejeru Nchileke nsu; gude iya zuta iphe, e gude egwo ngweja-nri; ke ngweja-ukfuru, bu ophu eegwoje tekenteke; ke ngweja mboku otu-ume; ke Aji

Onwa Ophungu; ke aji odo, bu aji, a tu-buru atu-bu; ke ngweja odo, du nsọ; ke ngweja-iphe, du eji ndu Ízurelu; ke ngweja Ugo Ejo iphe ndu Ízurelu meshiru; mewaru iphe bu ozi, eeje ejeje l'ulo Nchileke ayi.

³⁴ “Ayibe ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; me ndu Ízurelu mmanu be tuakwaru enwa gude kee ege ee-shije akpa nku ulo Nchileke ayi afa l'afa. E keru okpa nku obu l'enya-ufu l'enya-ufu; tubukwaaphu teke aakpataje iya; mbu nku, e gude akpo ngweja oku l'eli enya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke ayi ege ono, e deru iya l'ekemu ono.

³⁵ “Iphe odungu, ayi kpataru l'iphe, ayi meberu l'alì yele akpuru odungu oshi-omi ayi mitaru be ayi e-wobataje l'ulo Ojejoje afa l'afa.

³⁶ “O kwaphu ege ono be ayi e-kutaje nwata, buru ayi okpara; kputa anu, vuru uzo waa nne iya oswa l'eswi ayi; aturu ayi; me eghu ayi; gude je l'ulo Nchileke ayi; je anu ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu eje ozi l'ulo Nchileke ayi ono; ege ono, e deru iya l'ekemu ono.

³⁷ “Ayi e-wotajekwaphu iphe ivuzo, a kpataru l'okfu ayi, e gweru egwegwe yele iphe odo, gbaru te ayi nu Nchileke; du l'o bu akpuru odungu, oshi-omi ayi mitaru; me mee ophungu ayi; me manu; je anu ndu achijeru Nchileke eja t'e dobegbaa l'ulo, aakwakobeje iphe l'ulo Nchileke. Ayi e-wota okè lanu l'uzo iri l'iphe, ayi metaru l'alì nu ndu Lívayi; ke l'oo ndu Lívayi be anakoje okè lanu l'uzo iri le mkpukpu le mkpukpu eke aakobeje iphe l'alì. ³⁸ Onye achijeru Nchileke eja, shi l'eri Eronu a-noduje swiru ndu Lívayi ono teke ephe a-nadu anako uzo lanu l'uzo iri ono. Ndu Lívayi ono e-shi l'okè lanu l'uzo iri ono, ephe nakoru ono wofuta okè lanu l'uzo iri je edobe l'ulo-eku eze-ulo Nchileke ayi. ³⁹ Ndu Ízurelu; me ndu Lívayi be a-tuje nri; mee ophungu; me manu wobata l'ulo-eku eze-ulo Nchileke; me eke ndu achijeru Nchileke eja, l'eje ozi teke ono anoduje; me eke ndu nche onu-oguzo; me ndu egvu anoje.

“Ayi ta ahahedu ulo Nchileke ayi odo.”

11

Ndu a-bya eburu le Jerúsalemu

¹ Teke ono bu ndu ishi ndu Ízurelu bu le Jerúsalemu. Ndu Ízurelu ophu abya atua enwa gude fota ndu a-bya eburu le Jerúsalemu, bu mkpukpu ono, du nsọ ono. Ephe eshije l'umadzu iri fota onye lanu t'o bya eburu le Jerúsalemu; ephe ahaa tete ophu t'ephe buru le mkpukpu ephe. ² Ndu kweru nu; wofuta onwephe l'ephe e-buru le Jerúsalemu be ndu Ízurelu jaru ajaja. ³ Ndu owaa bu ndu ishi mkpukpu, bu ndu ophu bu le Jerúsalemu. Obenu le ndu Ízurelu; ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke; me ndibe ndu ejeru Sólomonu ozi be onyenonu bu l'alì k'eka iya le mkpukpu ephe le Júda. ⁴ Uphodu ndu Júda; me ndu Bénjaminu hakwaruphu buru le Jerúsalemu.

Ndu Júda, bu le Jerúsalemu bu: Ataya. Ataya bu nwatibe Uzaya; Uzaya aburu nwatibe Zekaraya; Zekaraya aburu nwatibe Amariya; Amaraya aburu nwatibe Shefatiya; Shefatiya aburu nwatibe Mahálalelu, bu onye shi l'eri Pérezu.

⁵ Onye odo bu Maseya. Maseya bu nwatibe Baruku; Baruku aburu nwatibe Kolu-hoze; Kolu-hoze aburu nwatibe Hazaya; Hazaya aburu nwatibe Adaya; Adaya aburu nwatibe Joyaribu; Joyaribu aburu nwatibe Zekaraya, bu onye shi l'eri Sháyilo.

⁶ Ndu ufu Pérezu, bu lẹ Jerúsalemu bẹ kpakọru dọ ọnu madzọ; l'ụkporo madzọ ẹto l'umadzu ẹsato; ọkọtaru mkparawa.

⁷ Ndu Bénjaminu, bu lẹ Jerúsalemu bọ: Salu. Salu bọ nwatibe Meshulamu; Meshulamu aburu nwatibe Jowedu; Jowedu aburu nwatibe Pedaya; Pedaya aburu nwatibe Kolaya; Kolaya aburu nwatibe Maseya; Maseya aburu nwatibe Itiyẹlu; Itiyẹlu aburu nwatibe Jeshaya.

⁸ A bya eyeru iya ọnwunna Salu pẹ, bọ iya bọ Gabayi; mẹ Salayi.

Iphe ẹpẹ kpakọru dọ bọ ọnu madzọ labọ l'ụkporo madzọ ishingụ l'umadzu ẹsato. ⁹ Onye bọ onye ishi ẹpẹ bọ Jówẹlu Zikiri. Júda Hasenuwa aburu onye etsota onye ishi lẹ mkpụkpu ono.

¹⁰ Ndu achijeru Nchileke ẹja, bu lẹ Jerúsalemu bọ: Jedaya Joyaribu; Jakinu; ¹¹ mẹ Seráya Hilikaya. Hilikaya bọ nwatibe Meshulamu; Meshulamu aburu nwatibe Zédọku. Zédọku bọ nwatibe Merayotu. Merayotu aburu nwatibe Ahitubu, bọ onye ishi l'ụlo Nchileke. ¹² E -yeru iya ọnwunna ẹpẹ, bọ ndu ẹje ozi l'eze-ụlo Nchileke bẹ iphe, ẹpẹ kpakọru dọ bọ ọnu madzọ labọ l'ụkporo ọmadzọ l'umadzu labọ.

Onye ọdo bọ Adaya Jerohamu. Jehoram bọ nwatibe Pelalaya; Pelalaya aburu nwatibe Amuzi. Amuzi bọ nwatibe Zekaráya; Zekaráya aburu nwatibe Pashọ; Pashọ aburu nwatibe Malukíja. ¹³ E -yeru iya ọnwunna iya, ọkọta ndu ishi l'ọnu-ufu ẹpẹ; bẹ iphe, ẹpẹ kpakọru dọ bọ ụkporo madzọ iri l'ẹbo l'umadzu ẹbo.

Onye ọdo bọ Amashayi Azarẹlu. Azarẹlu bọ nwatibe Ahuzayi; Ahuzayi aburu nwatibe Meshilemotu; Meshilemotu aburu nwatibe Ímá. ¹⁴ E -yeru iya ọnwunna iya, ọkọta ike-ka-l'ọgu pẹ bẹ iphe, ẹpẹ kpakọru dọ bọ ụkporo madzọ ishingụ l'umadzu ẹsato. Onye ishi ẹpẹ bọ Zabudiyẹlu Hagedolimu.

¹⁵ Ndu Lívayi, bu lẹ Jerúsalemu bọ: Shemáya Hashubu. Hashubu bọ nwatibe Azurikamu; Azurikamu aburu nwatibe Hashabaya; Hashabaya aburu nwatibe Buni.

¹⁶ Ndu ọdo bọ: Shabetayi yẹle Jozabadu, bọ ndu ishi ndu Lívayi, bọ ndu eleta ẹnya l'ọzi, ẹje l'azọ ụlo Nchileke.

¹⁷ Onye ọdo bọ: Mataníya Mayíka. Mayíka bọ nwatibe Zabudi; Zabudi aburu nwatibe Ásafu, bọ onye ishi egvu-ẹkele; mẹ kẹ okfu anọ Nchileke.

Bakubukaya bọ onye k'ẹbo l'ọnwunna Mataníya.

Onye ọdo bọ Abuda Shamuwa. Shamuwa bọ nwatibe Galalu; Galalu aburu nwatibe Jedutunu.

¹⁸ Ndu Lívayi, bu lẹ mkpụkpu ono, dọ nsọ ono bẹ kpakọru dọ ụkporo madzọ iche iche ugbo iri l'ẹno l'umadzu ẹno.

¹⁹ Ndu nche ọnu-uzo eze-ụlo Nchileke bọ: Akubu; Talumọnu; mẹ ọnwunna ẹpẹ, bọ ndu nche ọnu eze-ụlo Nchileke. Iphe, ẹpẹ dọ bọ ụkporo madzọ iche iche ugbo ẹsato l'umadzu iri l'ẹbo.

²⁰ Ndu phọduru nọ lẹ ndu Ízurelu ọdo; ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi ọkọta lẹ mkpụkpu mkpụkpu, nọgbaa l'alí Júda. Onyenọnu bugbaa l'ókè-alí nk'iya. ²¹ Ndu ẹjeje ozi l'eze-ụlo Nchileke bẹ buru l'ugvu Ofẹlu lẹ Jerúsalemu. Yọ buru Ziha yẹle Gishipa bọ ndu ishi ndu ono, ẹje ozi l'eze-ụlo ono.

²² Ndu bọ ndu ishi ndu Lívayi ono, bu lẹ Jerúsalemu bọ: Uzi Bani. Bani bọ nwatibe Hashabaya; Hashabaya aburu nwatibe Mataníya; Mataníya aburu nwatibe Mayíka, bọ onye shi l'eri Ásafu. Ndu eri Ásafu bọ ẹpẹ bọ ndu ishi egvu l'eze-ụlo Nchileke. ²³ Ndu k'egvu ono bẹ eze tọru ekemu

swiberu. Yò buru ekemu k'eze ono bú iya ekoshije ẹphe iphe ẹphe a-nòdu eme mbòku-mbòku.

²⁴ Onye nọ-chiru ẹnya ndu Ízurèlu l'ifu eze bú Petahiya Meshezabelu, shi l'eri Zera Júda.

Ndu Ízurèlu, bu l'ime ime obodo

²⁵ A bya l'ime obodo l'ẹke ẹphe akoje iphe; unwu Júda bẹ haru buru lẹ Kiriya-tu-aba; mẹ unwu edukfu edukfu, nọkota iya nụ. Ẹphe hakwaruphu buru lẹ Díbọnu; mẹ edukfu edukfu, nọkota iya nụ; mẹ Jakabezelu; mẹ edukfu edukfu, nọkota iya nụ. ²⁶ Ẹphe buru lẹ Jeshuwa; Molada; Bétu-Peletu; ²⁷ Haza-shuwalu; Besheba yele edukfu edukfu, nọkota iya nụ; ²⁸ mẹ lẹ Zikulagu; mẹ Mekona yele edukfu edukfu, nọkota iya nụ; ²⁹ mẹ lẹ Ẹnu-Rimọnu; Zora; Jamútu; ³⁰ Zanowa; mẹ Adulámu yele edukfu edukfu, nọkota iya nụ; mẹ lẹ Lakíshi yele alí, nọkota iya nụ; mẹ lẹ Azeka yele edukfu edukfu, nọkota iya nụ. Oo ya bú l'ẹphe buru shita lẹ Besheba jeye lẹ nsuda Hínọmu.

³¹ Ndu Bénjaminu bẹ shi lẹ Géba bua kwaseru. Ẹphe buru lẹ Mikumashi; Ayija; mẹ Bételu yele edukfu edukfu, nọkota iya nụ; ³² mẹ lẹ Anatotu; Nobu; Ananiya; ³³ Házo; Ráma; Gitayimu; ³⁴ Hadidi; Zeboyimu; Nebalatu; ³⁵ Lodu; mẹ Ono yele Nsuda Ndu Eme Nka. ³⁶ Ẹphodu ndu Lívayi, ẹphe lẹ ndu ikfu Júda shi buru b'e keru yeru ndu ikfu Bénjaminu.

12

Ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi

¹ Ọwaa bú ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi, ẹphe lẹ Zerúbabelu Sheyalutiyelu; mẹ Jeshuwa yi; shi l'ẹke a kpuru ẹphe lẹ ndzụ laa ndọ-ọ: Seráya; Jeremáya; Ẹzura; ² Amariya; Máluku; Hatushi; ³ Shekaníya; Rehumu; Meremotu; ⁴ Ido; Ginetoyi; Abíja; ⁵ Mijiaminu; Madiya; Biliga; ⁶ Shemáya; Joyaribu; Jedaya; ⁷ Salu; Amọku; Hilikaya; mẹ Jedaya. Ndu ono shi bukotaruru ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; bugbakwaaruphu ishi l'unwunna ẹphe l'oge kẹ Jeshuwa.

⁸ Ndu kẹ Lívayi bú: Jeshuwa; Binuyi; Kadimiyelu; Sherabiya; Júda; mẹ Mataníya. O bú Mataníya yele unwunna iya bẹ bú ndu kẹ egvu-ekele nọ l'ẹka.

⁹ Unwunna ẹphe; mbu Bakubukaya yele Uni bẹ gbakoberu ogbo-egvu, ekwejeru ẹphe egvu ono.

Eri Jeshuwa, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja

¹⁰ Jeshuwa bú nna Joyakimu; Joyakimu aburu nna Eliyashibu. Eliyashibu bú nna Joyada; ¹¹ Joyada aburu nna Jonátanu; Jonátanu aburu nna Jaduwa.

Ndu bú ishi l'ọnu-ulo ndu achijeru Nchileke ẹja

¹² L'oge kẹ Joyakimu; ọwaa ndu shi bugbaaru ishi l'ọnu-ulo ndu achijeru Nchileke ẹja:

Onye ishi kẹ ọnu-ulo

Seráya bú Meraya; onye ishi kẹ ọnu-ulo

Jeremáya aburu Hananíya.

¹³ Onye ishi kẹ ọnu-ulo

Ẹzura bú Meshulamu; onye ishi kẹ ọnu-ulo

Amariya aburu Jehohananu.

¹⁴ Onye ishi kẹ ọnu-ulo

- Máluku bụ Jonátanu; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Shebaniya abụru Jósẹfu.
- 15 Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Harimu bụ Aduna; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Merayotu abụru Helukayi.
- 16 Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Ido bụ Zekaráya; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Ginetonu abụru Meshulamu.
- 17 Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Abíja bụ Zikiri; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Miniyaminu yẹle
Mowadiya abụru Pilitayi.
- 18 Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Biliga bụ Shamuwa; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Shemáya abụru Jehonatanu.
- 19 Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Joyaribu bụ Matenayi;
onye ishi kẹ ọnu-ụlo Jedaya abụru Uzi.
- 20 Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Salayi bụ Kalayi; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Amọku abụru Eba.
- 21 Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Hilikaya bụ Hashabaya;
onye ishi kẹ ọnu-ụlo Jedaya abụru Netanelu.

Eedeshi epha ndu achijeru Nchileke eja; mę kę ndu Lívayi

²² L'oge kẹ Eliyashibu; kẹ Joyada; kẹ Johananu; kẹ Jaduwa b'e dekotaru epha ndu ishi ndu Lívayi; mę kę ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja l'ekwo. Epha ono b'e deru teke Dariyosu bụ eze, l'achi Peshiya.

²³ Ụnwu Lívayi, bụ ndu ishi l'ọnu-ụlo nna epe b'e dekotaru epha epe l'ekwo, e deshuru iphe meru nụ l'oge kẹ Johananu Eliyashibu.

Eekeshi ozi l'eze-ulo Nchileke

²⁴ Ndu bụ ishi ndu Lívayi bụ: Hashabaya; Sherabiya; mę Jeshuwa Kadimiyelu. Ụnwunna epe egude egvu-ajaja yẹle egvu-ekele l'ekweru epe egvu, bụ iya bụ ege Dévidi, bụ onye kẹ Nchileke toru epe okpa iya.

²⁵ Mataníya; Bakubukaya; Obedáya; Meshulamu; Talumonu; mę Akubu bę bụ ndu nche l'ọnu eze-ulo Nchileke.

²⁶ Ndu ono bę jeru ozi l'oge kẹ Joyakimu Jeshuwa Jozadaku; mę l'oge kẹ Nehemáya, bụ gọvano; mękwaphu l'oge kẹ Ézura, bụ onye achijeru Nchileke eja bya aburu o-de-ekwo.

Eeye Nchileke upho-mkpuma Jerúsalemu l'eka

²⁷ Yo be teke ee-woru upho-mkpuma Jerúsalemu ono ye Nchileke l'eka; a chọru ndu Lívayi jekota iphe, bụ eke, epe bu; t'ephe byakota Jerúsalemu bya egude ehu-otso-ena; mę egvu-ekele; kua ogele; kpoo une; mę ibekwe; gude woru upho-mkpuma ono ye Nchileke l'eka. ²⁸ Ndu Lívayi, bụ ndu ogbo-egvu ono eshi l'iphe bụ alí, nọ-pheru Jerúsalemu mgburumgburu; mę edukfu notsua lę Netofa dzukota. ²⁹ Ndu ophu shi lę Bētu-Giligalu; mę l'uzo Géba; mę Azumavetu edzua; kele ndu ogbo-egvu ono bę metaru mkpukpu buphee Jerúsalemu mgburumgburu. ³⁰ Ndu achijeru Nchileke eja; mę ndu Lívayi edoo onwephe nsọ; bya edokwaaphu ndu Ízurelu nsọ; bye edoo ọnu-oguzo Jerúsalemu yẹle upho-mkpuma ono nsọ.

³¹ Teke ono bẹ mu bya eduta ndu ishi ndu Júda; ẹphe enyihu eli ụpho-mkpuma ono. Mu abya agbaa uzi ndu egvu ẹbo, hagbaa nshinu, bụ ndu a-ndu agu egvu-ekele.

Uzi lanụ edzebe; shia eli ụpho-mkpuma ono ụzo ẹka-utara lụfuta lẹ Ọnu-oguzo Ikpọzu. ³² Ndu tso ẹphe l'azụ aburu Hoshaya; nkere-ẹbo ndu ishi ndu Júda; ³³ Azaríya; Ẹzura; Meshulamu; ³⁴ Júda; Bénjaminu; Shemáya; Jeremáya; ³⁵ mẹ ndu ọdo, shi l'eri ndu achijeru Nchileke ẹja, chigbaa ụpyoku; mękwaphu Zekaráya Jonátanu. Jonátanu bụ nwatibe Shemáya; Shemáya aburu nwatibe Mataníya. Mataníya bụ nwatibe Mikaya; Mikaya aburu nwatibe Zakuru. Zakuru bụ nwatibe Ásafu; ³⁶ yele ụnwunna iya, bụ Shemáya; Azarelu; Milalayi; Milalayi; Mayi; Netanelu; Júda; mę Hanani. Ẹphebedua bẹ gude ụduru ngwa-egvu, Dévidi, bụ onye kẹ Nchileke sụru t'e gudeje. Yọ bụru Ẹzura, bụ o-de-ekwo bẹ vutaru ẹphe ụzo. ³⁷ Ẹphe erulephu Ọnu-oguzo Mini; shia l'ẹphe eshi l'ubube ụlo-eli, eeshije enyiba lẹ Mkpukpu Dévidi; mbụ l'eli mkpokobe ẹke, laru l'ụpho-mkpuma ono; ẹphe eshia l'eli eli mgboro ụlo Dévidi; lụfuta lẹ Ọnu-oguzo Mini, nọ l'ụzo ẹnyanwu-ahata.

³⁸ Ndu egvu k'ẹbo awuru shia ụzo ẹka-ibyita. Mbẹdua; mę nkere-ẹbo ndu Ízurelu l'etso ẹphe l'azụ; awụa l'eli ụpho-mkpuma ono; shi l'ulo-eli Ọku-uzu lụfuta lẹ Obosara Ụpho-mkpuma. ³⁹ Ayi eshi l'ẹke ono wuru je eswee Ọnu-oguzo Ífuremu; swee Akahụ Ọnu-oguzo; swee Ọnu-oguzo Ẹma; swee Ụlo-eli Hananelu; swee Ụlo-eli Ụkporo-ise; shi ẹke ono lụfuta lẹ Ọnu-oguzo Aturu. Yọ bụru lẹ Ọnu-oguzo Nche bẹ ẹphe jebeberu.

⁴⁰ Ndu ogbo-egvu labụ ono, aguje egvu-ekele ono abya edoo onwẹphe l'ulo Nchileke. Mbẹdua; mę nkere-ẹbo ndu ishi ono abyakwaphu bya edoo onwayi. ⁴¹ Ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ iya bụ Ẹliyakimu; Maseya; Miniyaminu; Mikaya; Eliyowenayi; Zekaráya; mę Hananaya abyakwaphu bya edoo onwẹphe; gudetsua ụpyoku. ⁴² Ndu ọdo, tso ẹphe bụ: Maseya; Shemáya; Eliyéza; Uzi; Jehohananu; Malukíja; Élamu; mę Eza. Ndu egvu ono awata ọgu egvu; onye bụ onye ishi egvu ẹphe aburu Jezurahiya.

⁴³ Mbọku ono bẹ ẹphe gworu ngweja, ha nshinu. Ẹhu atso ẹphe ẹna; kẹ lẹ Nchileke meru t'ẹhu tso ẹphe ẹna nshinu. Ụnwanyi; mę ụnwegirima atuko tee ẹswa. Ụzu ẹhu-otso-ẹna, ada lẹ Jerúsalemu b'e gbe ndutsuaru l'ẹke, teru ẹnya l'anụ.

Iphe, a nuru t'e gude abaru Nchileke ẹja l'ulo iya

⁴⁴ Ọ bụ mbọku ono b'a fọtaru ndu e-letaje ẹnya l'ulo, eedobeje iphe; mbụ letaje ẹnya l'iphe, a turu atutu; mę akpuru iphe ọdungu; mę òkè lanụ l'uzo iri. Ndu ono e-shije l'iphe bụ okfu, a kọru lẹ mkpukpu ono mgburumgburu wobata iphe bya edobe l'ulo-ẹku ono, eedobeje iphe ono ẹge ekemu sụru t'e mejeru iya ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi; kẹle ndu Júda bẹ ẹhu atso ẹna l'ẹke ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi ono, eje ozi ono nọ. ⁴⁵ Ẹphe eje ozi Nchileke ẹphe; l'eje ozi k'osafu mmeru; ẹge ono, ndu egvu; mę ndu nche ọnu-oguzo ejekwaphu ozi, ruberu ẹphe; l'uzo ono, Dévidi; mę nwa iya, bụ Sólomonu sụru t'e meje iya ono. ⁴⁶ Ishi iya aburu lẹ teke Dévidi; mę Ásafu nọ ndzụ; mbụ l'oge ndiche b'e shi nweru ndu ishi ndu egvu; nweru egvu, e gude aja Nchileke ajaja; mę egvu, e gude ekele iya ekele. ⁴⁷ L'oge kẹ Zerúbabelu yele Nehemáya bẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha ewotaje iphe, ruberu ndu egvu; mę ndu echeje nche ọnu-oguzo nụ ẹphe mbọku-mbọku. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ẹphe edobeje iphe nsọ nụ ndu Lívayi; ndu Lívayi edobe iphe nsọ nụ ndu ufu Ẹronu.

13

Eebufu ndu ọhodo l'ẹke ndu Ízurelu nọ

¹ Mbọku ono b'a guru ndu Ízurelu iphe, e deru l'ẹkwo Mósísi; ẹphe anụkota iya. A bya agwa gụ-vu ẹke, e deru t'ẹ b'ọ dukwa onye Amonu; m'ọ bụ onye Móabu, ee-kwe t'ọ bata l'ẹke ndu kẹ Nchileke dzuru. ² Ishi iya aburu l'ẹphe te gudedu nri; ẹphe te gude mini bya ndu Ízurelu ndzuta. Ẹphe egbe butachia Bélamu; t'ọ bya atụa ẹphe ọnu. Ọ bụ lẹ Nchileke ayi; gharu ọnu ono ighafu; yọ ghọo ọnu-oma. ³ Ndu Ízurelu anụlephu iphe, ekemu ono kfuru; bufukota ndu ọhodo l'ẹke ndu Ízurelu nọ.

Nehemáya edozi iphe

⁴ Tẹmanu iphe ono emee bẹ Eliyashibu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mbụ onye a fọtaru t'ọ buru onye ishi ẹke eedobeje iphe l'eze-ulo Nchileke; bẹ yẹle Tobaya dū lẹ mma nshinu. ⁵ Eze ime-ulo ono, e shi edobeje ngweja-nri; ínsensu; ngwa, e gude eje ozi l'eze-ulo Nchileke; mẹ òkè lanụ l'uzo iri kẹ witu; kẹ mẹe; kẹ manụ, aasuje t'e wotaru ndu Lívayi; mẹ ndu egvu; mẹ ndu nche Ọnu-oguzo; mbụ ime-ulo ono, e shi edobeje iphe, a tūru utu nū ndu achijeru Nchileke ẹja ono bẹ Eliyashibu nūru Tobaya. ⁶ Teke ono, iphe ono eme ono bẹ mu ta nọdu lẹ Jerúsalemu; kẹ l'afa, kwe Atakusakusesu ukporo afa l'afa iri l'ẹbo, ọ wataru ọbu eze ndu Bábyilonu; bẹ mu jeru k'eze. A nọta nwanshị; mu arọo eze t'ọ haa mu tẹ mu la. ⁷ Mu abya alaruta Jerúsalemu bya aphụ iphe, dū ẹji ono, Eliyashibu meru l'okfu ẹhu Tobaya ono; mbụ anunu ono, ọ nūru iya mkpura l'eze-ulo Nchileke ono. ⁸ Iphe ono eghushikpoo mu eghughu ike; mu achitakota ngwa ulo, bụ kẹ Tobaya, nọ lẹ mkpura ono; tufashia l'etezi. ⁹ Mu abya atụa iwu; a bya emeshia ime-ulo ono emeshi; mu abya egwotakota ngwa, eegudeje eje ozi l'ulo Nchileke bya edobephu azụ l'ẹke ono; mẹ ngweja-nri; mẹ ínsensu.

¹⁰ Yọ byakwaphu bya edoo mu ẹnya l'ẹ taa nujehedu ndu Lívayi iphe, ruberu ẹphe. Yo mee k'ọphu bụ lẹ ndu Lívayi; mẹ ndu egvu, l'eje ozi l'eze-ulo Nchileke ono bẹ gbakashihuru nū; onyenonu alashia je akolaha okfu iya. ¹¹ Tọ dū iya bụ; mu abaaru ndu ishi mba; sụ ẹphe: “?Bụ ngunu meru; a paru eze-ulo Nchileke gbado ẹge-a?” Mu abya achikobe ndu Lívayi; mẹ ndu ono, aguje egvu ono dobephu azụ l'onodu ẹphe. ¹² Yọ buru teke ono bẹ ndu Júda l'ẹphe ha wobatalahaaru òkè lanụ l'uzo iri, shi l'akpuru iphe ẹphe kpataru; mẹ mẹe; mẹ manụ l'ulo-ẹku. ¹³ Ndu mu tūru ẹka t'ẹphe buru ndu ishi ulo ono, eedobeje iphe ono bụ: Shelemíya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ Zédoku, bụ o-de-ẹkwo; mẹ onye Lívayi, aza Pedaya. Onye mu fọtaru swibe ẹphe t'ọ yejeru ẹphe ẹka bụ Hananu Zakuru Mataníya; kẹle ndu ono b'a guru lẹ ndu e gude ire ẹphe ẹka. Ozi ẹphe aburu t'ẹphe kejeeru unwunna ẹphe iphe.

¹⁴ Nggube Nchileke mu; nyatakwa mu lẹ k'iphe-wa. Be efuchafukwa iphe, dū mma, mu mekotaru l'okfu eze-ulo nggube Nchileke mu mẹ l'okfu ozi ono, eeje l'ẹke ono.

¹⁵ Ọ bụ teke ono bẹ mu phuru ndu nọ lẹ Júda l'adzoshi mẹe l'akpuru vayinu mbọku ọtu-ume; gude inya-ivu evubatagbaa akpuru oshi; mẹ mẹe; akpuru vayinu; akpuru figu; mẹ ngwa ọdo, dū iche iche. Ẹphe evu iya ala Jerúsalemu l'ọtu-ume. Mu alọo ẹphe ẹka lẹ nchị t'ẹphe be erejehe nri mbọku ono. ¹⁶ Ndu Táya, bụ ndu bukwapu lẹ Jerúsalemu evubataje ẹma; mẹ ngwa-aswa ọdo, dū iche iche l'ere ndu Júda lẹ Jerúsalemu mbọku ọtu-ume. ¹⁷ Tọ dū ya bụ; mu abaaru ndu a maru ẹpha ẹphe lẹ Júda mba; sụ ẹphe: “?Ejo iphe-a, unu eme-a bụ ngunu; mbụ kẹ t'unu emerushi mbọku

otu-ume emerushi? ¹⁸ ?Tọ bụdu egbe iphe ono bẹ nna unu p̄he meru, meru iphe, Nchileke ayi meru te ejo iphe-ehuka-a dakfuta ayi; dakfutakwaphu mkp̄kpu-a? Unu abyakwa nta-a bya awata omerushi mb̄oku otu-ume; shi ege ono eme te oke ehu-eghughu Nchileke kabaa odakfu ndu Ízurelu.”

¹⁹ Yo be l'urenyashi mb̄oku nchi-ta-ab̄ohu iya a-buru mb̄oku otu-ume; mu at̄ya ekemu s̄u t'a gbachishikota onu-uzo Jerúsalemu; suk̄waphu t'e b'a ḡuhakwa iya aḡuha jeye teke mb̄oku otu-ume ono a-gv̄u. Mu abya aharu ndu ozi mu dokatsua l'onu-uzo ono t'e b'ọ d̄ushi ngwa, ee-vubataje mb̄oku otu-ume ono. ²⁰ Iphe ono emee; ndu ngh̄o; m̄e ndu ere ngwa-aswa, d̄u iche iche aharu rad̄u l'az̄u Jerúsalemu ugbo lan̄u; m'ọ b̄u ugbo ebo. ²¹ Mu abya al̄oru ēphe eka l̄e nchi; s̄u ēphe: “?B̄u nḡunu meru; unu arad̄uje l'az̄u upho-mkpuma ono? Unu -mee ya ọdo b̄e mu a-dakwa unu eka.” Tsube teke ono kwas̄eru b̄e ēphe byabuhuru mb̄oku otu-ume. ²² Mu as̄u ndu Lívayi t'ēphe sachaa onw̄ephe asacha je an̄odu cheje nche l'onu-oguzo ono; k'ophu ee-dobe mb̄oku otu-ume ono ns̄o.

Nyatakwa mu ph̄u k'iphe ono; ngḡube Nchileke mu; guderu n-yemobu ngu ono, ha nshinu ono ph̄aru mu imiko.

²³ Ọ b̄u teke ono; b̄e mu ph̄ukwaruphu ndu Ju, l̄ushiru un̄wanyi Ashud̄odu; un̄wanyi Am̄onu; m̄e un̄wanyi Móabu. ²⁴ Nkere-ẹbo l'unwegirima ēphe l'an̄ukota okfu ndu Ashud̄odu; m'ọ b̄u okfu ndu ibiyi nk'ēphe. Ēphe ta ma okfu ndu Júda. ²⁵ Mu abaaru ēphe mba; t̄ya ēphe onu; nweru ndu ophu mu chiru iphe; feshia ēphe ēgbushi l'ishi. Mu as̄u ēphe t'ēphe gude ēpha Nchileke ria nte l'ēphe l̄e ndu ọhodo ta al̄ugbahedu n̄wanyi ọdo. ²⁶ ?Tọ b̄udunua k'un̄wanyi, d̄u ege ono b̄e Sólom̄onu, b̄u eze ndu Ízurelu gude mee iphe, d̄u eji t̄o? L'iphe b̄u mbakeshi b'e t'ọ dukwa eze ọdo, d̄u l'ọ b̄u yebedua. Ọ b̄u onye Nchileke iya yeru obu; Nchileke emee ya t'ọ buru eze ndu Ízurelu l'ēphe ha. Obenu l'ọo un̄wanyi ọhodo b̄e kparu iya ome iphe, d̄u eji. ²⁷ ?Ọ d̄u mma t̄e ayi gude nchi ayi n̄a l'unu eme iphe, d̄u eji, ha ege-a; mb̄u l'unu l̄ushiru un̄wanyi ọhodo; shi ege ono buru ndu mesweru Nchileke ayi t̄o?

²⁸ Onye lan̄u l'unwu Joyada Eliyashibu, b̄u onye ishi ndu achijeru Nchileke eja b̄e b̄u ọgo Sambálatu, b̄u onye H̄oronu. Mu achifu iya t'ọ shi l'eke mu n̄o l̄ufu.

²⁹ Nyatakwa ēphe; ngḡube Nchileke mu; k̄e l'ēphe meruwaru okwa ndu achijeru Nchileke eja; bya emerua ogba-ndz̄u, nggu l̄e ndu achijeru Nchileke eja; m̄e ndu Lívayi gbaru.

³⁰ Tọ d̄u iya b̄u; mu asafukota ēphe mmeru, ēphe chitaru l'ehu ndu al̄i ọdo; bya ekeeru ēphe ozi, gbaru ndu achijeru Nchileke eja; m̄e ndu Lívayi. Onyen̄onu ejelaha ozi, gbaru iya n̄u. ³¹ Mu emekwaaphu t'e vutaje nk̄u l'oge iya; yele akpuru iphe ọdungu.

Ngḡube Nchileke mu; nyatakwa mu r̄u l̄e k'oma.

Ésuta

Eze-nwanyi, bu Vashiti ekwefu ikè

¹ Qwaa bu iphe, meru nu teke Kuzakusesu shi buru eze, achì ukporo onu-ogo ishingu l'onu-ogo esaa; shita le Indiya jeye le Itiyopiya. ² Teke ono be eze, bu Kuzakusesu shi buru eze le Sùsa, bu ishi obodo ono.

³ Yo be l'afa, kwe afa eto, o bahuru l'ochichi; yo gbaaru ndu bu ishi l'alì-eze iya aji; me ndu ozi iya l'ephe ha. Ndu ishi ndu soja ndu Peshiya ye le ke ndu Midiya; me ndu nweru enya; me ndu ishi obodo, ochi l'ephe ha b'o kukotaru l'aji ono. ⁴ Aji ono b'o gbaru ukporo abali tete mgburumgburu. Yo gude oge ono koshi ege ya nweberu iphe; ege ya habe nshinu; me ege ya du-bekwaphu biribiri.

⁵ A gbatsulephu aji onanu; eze ekua ndu bu le Sùsa, bu ishi alì-eze iya bya agbaaru ephe aji abali esaa k'iche. Onyemonye obule b'o kuru l'aji ono. O kuru ndu ha nshinu; kua ndu ha nwanshi. Eke ephe nodu gbaa aji ono bu le mgbabu, no l'ufu-eze. ⁶ Iphe, e gude dozia eke obu bu ekwa ocha; me ophu eke urukpu-urukpu. E gude owuu ocha; me k'urukpu-urukpu nmakota l'ishishi ekwa ono. Owuu ono b'e liberu l'echi mkpola-ocha, e meru l'itso, e meru l'o gbu nwijnwii mkpuma, a kpobegbaaru l'eke ono. E gude mkpuma, ere ire, dutsua iche iche chia ogbodo-alì iya; bya eworu aba ndu eze, e meru le mkpola-ododo ye le mkpola-ocha doo ya. ⁷ Okoro, e gude gbaa mee mboku ono bu ophu e meru le mkpola-ododo. Okoro mee, no l'eke ono mboku ono gbakotaru iche iche; mee eze gataru ahakpo nshinu. ⁸ Onyemonye obule le ndu ebyee ono b'a haru t'o ngua ege du iya ma; ke l'eze kfuru ndu agba mee t'ephe gbeje onyemonye obule ege o choru.

⁹ Eze-nwanyi, bu Vashiti gbakwaruphu unwanyi aji l'ufu-eze, bu Kuzakusesu. ¹⁰ Yo be mboku ke esaa teke eze, bu Kuzakusesu ngwaru mee; ehu atso iya ena; yo zi umadzu esaa, a hashiruahaha, ejeru iya ozi; mbu Mehumanu; Bizuta; Harubona; Biguta; Abaguta; Zetaru; me Karukas; ¹¹ t'ephe je ekuaru iya eze-nwanyi, bu Vashiti t'o kpuru okpu eze-nwanyi iya bya ekoshi ndu ishi; me onyemonye obule, no l'eke ono ege oma-be mma; ke l'o du ugu l'enya. ¹² Ya ndono; ndu ozi ono eje ezia ozi, eze ziru; eze-nwanyi, bu Vashiti ajika ejeje. Eze avoru oku ghua ehu.

¹³ Keshinu o bu ome-l'alì t'eze kpatajeodu ishi l'eka ndu maru k'ekemu-alì; me k'ikpe; temanu yo mede iphe, o t'uberu k'ememe; be eze chikoshiru ndu mmamiphe, bu ndu maru iphe, gbaru ke ememe; ¹⁴ bya aburu ndu katsua ya onodu ntse l'idzu. Ndu o chikoshiru idzu ono bu Kashena; Sheta; Adumata; Tashishi; Meresu; Masena; me Memukanu. Umadzu esaa ono, shi l'alì Peshiya; me alì Midiya ono bu ndu katsua onodu eze ntse; bya aburu ephe katsua nshinu le ndu ejeru eze ozi l'alì ono mgburumgburu. ¹⁵ Eze aji ephe: "Bu ngunu be ekemu suru t'e mee eze-nwanyi, bu Vashiti; keshinu o jikaru ome iphe yebe eze Kuzakusesu ziru ndu ozi iya t'ephe je ezia ya."

¹⁶ Memukanu anodu l'ifu eze; me l'ifu ndu ishi ophu; su: "L'eze-nwanyi, bu Vashiti ta bulekwa-a eze b'o ngeru aka l'ishi nwenkinyi; o ngekwaru iya phu ndu ishi; mekpò iphe bu ndu bu l'iphe bu edukfu l'edukfu, nokota l'alì-eze Kuzakusesu. ¹⁷ Ishi iya aburu l'iphe ono, eze-nwanyi, bu Vashiti

meru ono bẹ unwanyi ndu ophu a-nukota l'ephe ha. Teke ono; to nwehedu onye agubekwadu nji iya iphe; ephe ekfulahaa; su: 'O kwa l'eze-nwanyi, bu Vashiti bẹ eze, bu Kuzakusesu ziru t'e dutaru iya; yọ jika ejeje.' ¹⁸ Mbu; lẹ nchi -bya ejihu ntan-a bẹ unyomu ndu ishi ndu Peshiya; mẹ kẹ ndu Mídiya ndu nuru iya nọ a-wata oḡba nji ephe okfu. Ephe ta akwabehedu nji ephe ugvu; ehu awata oghu unwoke eghughu l'ẹke unyomu ephe nọ. ¹⁹ Oo ya bu; o -buru l'oo-kwe eze ememe bukwa t'ọ tọ ekemu t'eze-nwanyi, bu Vashiti ba abyahakwa eze l'ifu odo. T'eze woru okwa eze-nwanyi; nọ nwanyi odo, ka iya mma. T'e wokwaruphu ekemu ono dee l'ekwo ekemu ndu Peshiya; mẹ ndu Mídiya, bu ekemu, e ta gbanwejedu agbanwe. ²⁰ Ekemu ono, ị-tu ono -ngakotalephu alị-eze ngu l'oha; mbu alị-eze ophu du egvu; unwanyi awata okwabe nji ephe ugvu; tsube lẹ ndu ophu kakota nshinu je akpaa lẹ ndu ophu kakota nwanshi."

²¹ Onu ono, Memukanu yeru ono adu eze mma yele ndu ishi ophu. Eze emee ya ege o kfuru. ²² Eze ezia; e jekota l'iphe bu onu-ogo, ochi; gude okfu-alị ndu nonu kfuaru ephe lẹ yebe eze suru t'ọ bukwaru nwoke a-bu ishi l'ufu iya.

2

Eeme Ésuta eze-nwanyi

¹ Yo be teke obu; l'obu jidatatsuaru eze, bu Kuzakusesu; yọ wata ori kẹ Vashiti: k'iphe ono, o meru ono; mẹ ekemu ono, a turu l'okfu ẹka iya ono. ² Tọ du iya bu; ndu ejeru eze ozi abya asu iya: "T'e jenu je achọ unwu-mgboko, ama mma, unwoke ta chikahubua okpa dutaru nggube eze. ³ Tẹ nggube eze shi l'iphe bu edukfu, nonu fota ndu e-je achikobe unwu-mgboko ono, ama mma ono bya edobe lẹ k'eze, nọ lẹ Súsá bu ishi mkpukpu alị-eze iya. T'e duru ephe ye Hégayi l'ẹka; mbu onye ono, a haru ahaha, bu iya eletaje unwanyi eze enya ono. Tẹ Hégayi mee ephe iphe o maru, oo-me ephe t'ephe ma mma. ⁴ Teke e metsuaru; nwamgboko, katsua eze mma l'unwu-mgboko ono l'ephe ha; t'onye onanu buru eze-nwanyi nọchia enya Vashiti." Idzu ono adu eze mma; yọ nabata iya.

⁵ Lẹ Súsá, bu ishi obodo b'o nweru onye Júda, shi l'ikfu Bénjaminu bu iya nọ. Epha nwoke obu bu Mòdekáyi Jeyi. O bu nwanwa Shimeyi; buru nwanwanwanwanwa Kishi. ⁶ Kishi ono tso lẹ ndu Nebukadineza kpuru lẹ ndu Jerúsalemu teke ono, o kpuru Jehoyakinu, bu eze ndu Júda lasha Bábýilonu ono. ⁷ Mòdekáya bẹ yele Hadasa bu. Hadasa bu nwa nwunne nna iya. Yọ buru Mòdekáya mefutaru iya; kele nne iya yele nna iya toru iya nwogbee. Epha odo, eekuje Hadasa bu Ésuta. Ésuta bu nwamgboko ama mma; du ugvu l'enya. Lẹ nne lẹ nna iya nwuhutsuaru; bẹ Mòdekáya wotaru iya l'ọ bu nwa, o muru l'ephe iya.

⁸ Ya ndono; e jetsua je araa ekemu ono, eze turu ono araa arara; a chita unwu-mgboko l'igwe byatashia Súsá, bu ishi obodo; bya eduru ephe nọ Hégayi t'o letaje ephe enya. E dutakwaruphu Ésuta bya anu Hégayi, bu iya bẹ unwanyi ufu-eze nọ l'ẹka t'o leta iya enya. ⁹ Nwamgboko ono; mbu Ésuta adu Hégayi mma l'obu. Teke onophu; yo je achiko iphe, eegudeje achọ mma; mẹ nri, gbaru iche nọ Ésuta; bya eduta iya je edobe l'ulo, kakota mma l'ulo unwanyi eze ono; bya eduta unwu-mgboko esaa l'ufu-eze; nọ iya t'ephe yetajeru iya ẹka.

¹⁰ Ésuta te nweedu teke o koru ẹke o shi; m'ọ bu ẹke a muru iya; kele Mòdekáya suru iya t'ẹ b'o kfukwa. ¹¹ Iphe bu mboku-mboku bẹ Mòdekáya

anọduje ejephe l'iku ogbodufu unwanyi eze ono t'ọ maru ẹge Ēsuta dū; me ẹge oome eme.

¹² Unwu-mgboko ono; temanu ephe ejee l'ifu eze, bu Kuzakusesu; be ephe anọ-ruodu onwa iri l'ẹbo medzua iphe, a gushiru l'unwanyi e-gudeje memaa onwephe emema. Onwa ishingu be ephe e-gude manu meru memaa onwephe. Onwa ishingu ophu be ephe e-gude manu mbeleke; me iphe eegude etecha onwonye techaa onwephe. ¹³ Nwamgboko o gbaru oje l'ufu-eze bu iphe, bu iphe o suru l'ọ du iya te ya gude je l'ufu-eze; be aanuje iya l'ulo unwanyi eze. ¹⁴ Onye obu -jee l'urenyashi; o -be l'utsu echile iya; yo lufuta; jeshia eke odo, bukwaphu ulo unwanyi eze. Onye eleta ulo onanu enya bu onye ejeru eze ozi, aza Shashugazu, bukwaphu onye a haru ahaha. O bu yebedua be nnufu eze phe no l'eka. Nwamgboko ophu jewaru k'eze te ejehehewa odo; a gufukwa l'eze l'onwiya kuru iya t'ọ bya.

¹⁵ Yo bya erua teke o gbaru Ēsuta. Ēsuta bu iya bu nwamgboko ono, Modekaya hefutaru ono; mbu nwa nwunne nna iya, bu Abihelu. Yebedua te nwedu iphe, o suru t'a nu iya; gbahaa iphe, Hégayi suru t'o gude. Hégayi bu onye ono, ejeru eze ozi, a haru ahaha; yoo letaru eze unwanyi iya enya ono. Ēsuta atubakota iphe bu ndu phuru iya nu l'obu l'ege o gude amabe mma. ¹⁶ Teke e dutaru Ēsuta byakfuta eze, bu Kuzakusesu l'ufu-eze bu l'onwa k'iri; bu iya bu l'onwa Tebeti l'afa k'esaa, o wataru achichi. ¹⁷ Yo buru Ēsuta be eze kakota oyeru obu l'iphe, bu unwu-mgboko ono l'ephe ha. Eze akwaberu iya ugu; woru okpu-eze kpube iya; mee ya; yo buru eze-nwanyi no-chia enya Vashiti. ¹⁸ Eze abya agbaaru ndu ishi, achichi; me ndu ozi iya aji. Onye aagbaru aji ono aburu Ēsuta. Yo tua ekemu t'a tua ume l'iphe bu onu-ogo eke ochi; bya ekeshiaru ndu ono iphe, gbaru onye eze.

Modekaya agbaru eze ama

¹⁹ Teke e kukoru unwu-mgboko ono k'ugbo ebo ya; be Modekaya nowa l'oke okwa* l'ufu eze. ²⁰ Teke ono be Ēsuta t'e kfuduru oha, eke o shi; m'o bu eke a muru iya; ke le Modekaya suhawaru iya t'e b'o kfukwa. Ēsuta l'anukwaruphu Modekaya okfu ege o shi anujehawaru iya eya teke ono, o shi gude iya ono.

²¹ Teke ono, Modekaya no l'onu-nggamgbo eze ono be iphe wataru oghu Bigutana; me Tereshi eghughu; ephe awata ochi idzu ege ephe e-shi gbua eze Kuzakusesu. Ndu ono ephe ebo bu ndu ozi eze, eche onu-nggamgbo eze nche. ²² Modekaya anua idzu ono; bya eje akoru iya eze-nwanyi, bu iya bu Ēsuta. Ēsuta atugbua je akoru iya eze; su iya l'oo Modekaya kfuru iya eya. ²³ A bya enyoo okfu ono; phu l'ọ bu oswi-okfu; bya achita umadzu labu ono je aswi-gbushia. A bya anodu l'ifu eze dee iphe ono edede l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'ali-eze iya.

3

Ejo idzu, Hémanu achiru ndu Júda

¹ E mehetsua; eze, bu Kuzakusesu abya apalia okwa Hémanu; wolia ya; yo bya akakota iphe bu ndu ishi odo. Hémanu bu nwatibe Hamedata, shi l'eri Agagu. ² Eze abya atua ekemu t'iphe bu ndu ozi l'onu-nggamgbo eze

* **2:19** 2:19 Iphe e deru l'okfu Hibururu l'eka-a bu le Modekaya dugaru l'onu-nggamgbo eze. O bu l'iphe o kwata buru bu le Modekaya no l'oke okwa l'ufu eze.

l'èphe ha byishije ikpere; kwabẹ Hémanu ugvu. Obenu lẹ Mòdekáya jìkaru iya obyishiru ikpere; jìka òkwaberu iya ugvu. ³ Ndu ozi l'ònu-nggamgbo eze aji Mòdekáya iphe, meru iphe òdaka ekemu, eze tũru. ⁴ Mbòku-mbòku; èphe ekfuru iya Mòdekáya. Obenu l'è too yejeduru èphe ònu. Èphe eworu iya je edooru Hémanu t'a maru; ?èphe a-ha Mòdekáya t'o meje ège oome; kẹ l'o kfuwaru èphe lẹ ya bụ onye Júda. ⁵ Teke Hémanu maru lẹ Mòdekáya te ebyijeduru iya ikpere; tọ kwabẹ iya ugvu; bẹ èhu gbanwuhuru iya òku. ⁶ L'ò nũsuaru lẹ Mòdekáya bụ eri ndu Júda; b'ò chìburu l'è tọ bụkwa Mòdekáya bẹ ya e-gbu nwenkinyi. Hémanu achọlaaa ège ya e-shi mee t'òkpụ èphe kpọhu; mbụ ndu Júda, bụ ndu kẹ Mòdekáya l'èphe ha l'alì-eze Kuzakusẹsu.

⁷ Yo be l'afa, kwe eze Kuzakusẹsu afa iri l'èbo, ọ wataru achìchi; l'ònwá k'òdungu; bụ iya bụ ọnwá Nisanu; a tụa ẹnwa "puru" l'ifu Hémanu; shi ège ono fọta ọnwá, èphe e-me iphe ono; mẹ mbòku, èphe e-me iya. Èphe atụa ẹnwa ono; yọ daaru ọnwá k'iri l'èbo, bụ iya bụ ọnwá Ada.

⁸ Hémanu asụ eze Kuzakusẹsu: "L'ò nweru ndu, jiru ekemeke ọbule l'iphe, bụ mkpụkpu, nọkota l'alì-eze ngu l'ò ha. Ome-l'alì nk'èphe dụ iche l'iphe, bụ ome-l'alì kẹ ndu ọdo; ọphu èphe 'emejedu ekemu, eze tũru. A-haa èphe; b'è to nwekwa mkpa, èphe agaru eze. ⁹ Ọ -bũru l'ò bụ uche-obu eze bẹ ya ekfukwa t'a tụa ekemu t'e gbushikota ndu ono. Ya a-kfụ ụkporo ụnu ẹkpa mkpọla-ọcha ụkporo l'ẹsaa l'ụnu ẹkpa mkpọla-ọcha ise ye l'ẹke eedobejeru eze okpoga; t'e gude iya kfụ ndu e-gbushi èphe ụgwo."

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; eze abya agbata echi-mkpushi-ẹka iya gbẹe Hémanu Hamedata; onye eri Agagu; bũru ọhogu ndu Júda. ¹¹ Eze asụ iya: "Lẹ ndu-a; mẹ okpoga-wa bụkwa nke ngu; je emee èphe ège dụ ngu mma."

¹² Yo be l'ònwá kẹ mbụ gbaru abalì iri l'èto; e kukoo ndu, ederu eze ẹkwo. Èphe abya achìko iphemiphe ọbule, Hémanu sũru t'èphe dee; dee l'ẹkwo nùkota ndu nọ-chiru ẹnya eze; mẹ ndu gọvano l'ònu-ogo l'ònu-ogo; nùkwa iya phụ ndu ishi ndu ọdo l'èphe ha. Ẹkwo ono b'e deru l'okfu-alì ndu nọkota l'alì-eze Kuzakusẹsu l'ò ha. Yọ bũru ẹpha eze, bụ Kusakusẹsu b'e gude dee ẹkwo ono; bya egude echi mkpushi-ẹka iya mee ya iphe-ọhubama. ¹³ E zia ndu ọkpa-ẹgwa t'èphe gude ẹkwo ono je ekedzuru iphe bụ mkpụkpu, nọkota l'alì-eze Kusakusẹsu l'ò ha; mbụ ẹkwo ono, e deru ekemu, a tũru t'e gbugee ndu Júda; mee tẹ ọkpụ èphe kpọhu l'akpũru ẹnyanwu lanụ: ẹgirima mẹ ọgurennya; ụnwanyi mẹ ụnwegirima angu ẹra. Teke ee-me iya l'ònwá k'iri l'èbo, bụ iya bụ ọnwá Ada gbalephu abalì iri l'èto. Ekemu ono sùkwaruphu: teke e gbutsuaru èphe; t'a kwaa iphe èphe l'òkwata. ¹⁴ Iphe ono, e deru edede ono bẹ a-bũru ekemu; a raa ya arara l'iphe bụ ọnu-ogo, nọnu k'ọphu onyenọnu aa-kwabẹ akwabẹ. ¹⁵ Eze asụ t'e je ekeshia ẹkwo ono. Ndu ọkpa-ẹgwa ono atụgbua; jeshia ya ekeke. E vuoduru ụzo zia ekemu ono lẹ Súsá, bụ ishi obodo. Eze yẹle Hémanu anọdu l'angụ mẹe. Obenu l'obu wafũru ndu Súsá l'èphe nũsuaru ozi ono.

4

Mòdekáya ekfuru Ésuta t'ò yeru èphe ẹka

¹ Mòdekáya amalẹruphu iphe, meru nù; ye ẹka l'uwe iya; zijaa ya ẹbo; bya achìta uwe-aphụ ye; kpota ntụ kpua onwiya; gbafụ l'echi mkpụkpu; l'akwa ẹkwa. ² Yo jerulephu ọnu-nggamgbo ufu-eze; vudo; kẹ l'è tọ dudu onye yeru uwe-aphụ, eekweje t'ò bahụ. ³ L'iphe bụ ọnu-ogo ẹke, a nũru ẹkwo ono, e deru ekemu, eze tũru ono bẹ ndu Júda, bu iya nù baru l'aphụ;

l'akwa ẹkwa; l'aswi aswiwi. Ẹphe adu l'igwe; mbu ndu ophu yeru uwe-aphu; gworu le ntu.

⁴ Teke unwu-mgboko; me unwoke, a haru ahaha, ejeru Ēsuta ozi byaru bya akoru iya ke Modekaya; b'o ruru iya l'ehu. Yo chiru uwe nu t'a chijeru Modekaya t'o yee; t'e b'o yehe uwe-aphu. E gude uwe rua; yo jika iya. ⁵ Ēsuta abya ekua Hataku, bu nwozi eze; mbu onye e yeru t'o jejeru yebe Ēsuta ozi; zia ya t'o je amaru iphe, atsu Modekaya l'ehu; me iphe, kpataru iya nu. ⁶ Hataku ejekfu Modekaya l'edukfu mkpukpu ono l'onu-nggamgbo eze. ⁷ Modekaya abya eworu iphemiphe obule, meru nu kootaru iya; kokwaaru iya phu le Hemanu kweru ukwa okpoga oo-kfu l'eke eedobeje okpoga eze; m'o -buru l'eze kwetaru t'e gbushia ndu Juda. ⁸ Yo bya ewota ekwo ozi ono, e deru ekemu ono, eze turu su t'e gbushia ndu Juda ono; mbu ekwo ono, e keshidzuru le Susa ono; nu Hataku t'o koshi Ēsuta; gude koru iya ya t'o doo ya enya. Yo zikwaaphu t'e zia Ēsuta t'o jekfu eze je aru ya t'o phuru ndu Juda imiko. ⁹ Hataku atugbua je achiko iphe, Modekaya kfuru iya dokotaru Ēsuta. ¹⁰ Ēsuta eziphu iya azu t'o je ekfuru Modekaya: ¹¹ "L'iphe bu ndu ozi eze; je akpa le iphe bu ndu bu l'onu-ogo, nokota l'ali-eze iya l'o ha; maru l'e to dudu nwoke; m'o bu nwanyi, byaru bya abahu jekfushia eze l'ogbodufu iya; gbahaa l'eze kuru iya. Onye meru ege ono bukwa iphe, ekemu kfuru bu t'e gbua onye obu egbugbu; gbahaa l'o bu uche eze t'onye obu nodu ndu; yo machiaru onye obu mgboro mkpola-ododo iya phu. Eze nokwaru ukporo abali l'abali iri; e to kudu mu te mu bya."

¹² A bya ezia Modekaya ozi, Ēsuta ziru; ¹³ yo ziphu ozi azu t'o je asu iya: "T'e b'o rikwa le keshinu ophu o no l'ufu-eze be bu iya bu onye Juda lanu, a-nahu nu t'e b'e gbu iya; ¹⁴ ke l'o -buru li no-kirishiru nta-a; ti ye onu; be ee-shikwa l'uzo odo dzofuta ndu Juda. Ole nggubedua; nggu le ndibe nna ngu phe a-bukwanuru kpurupyata. O bu; ?bu onye maru; m'o bu ti yeta aka l'iphe, e me ntanu-a; bu iya kparu iphe e meru ti nodu l'okwa-a l'ufu-eze?"

¹⁵ Ēsuta eziphukwa ozi azu t'e je ezia Modekaya; su iya: ¹⁶ "Tugbua je ekukoo ndu Juda, bu le Susa l'ephe ha; unu aswia aswiwi; kfuru nu Nchileke l'okfu ehmu. Unu no abali eto: eswe l'enyashi. Unu be erikwa nri; ophu unu 'etsukwa onu l'okoro. Yebedua; yele unwu-mgboko, ejeru iya ozi e-mekwaphu ege ono. Teke e metsuaru be ya e-jekfu eze. A makwaru-a l'ekemu suru l'e to dudu mma. Ole ya e-je; o -buru l'oo anwuhu; ya anwuhu."

¹⁷ Modekaya atugbua je emekota iphe, Ēsuta ziru iya t'o mee.

5

Iphe, Ēsuta aru eze

¹ Yo be le mboku k'eto; Ēsuta ewota uwe eze-nwanyi iya yee; tugbua je evudo l'imime ogbodufu-eze l'ifu obu-eze. Eze anodu l'aba-eze iya l'eke ono; ghaa ifu l'ogbodufu ono. ² Yo nodu l'eke ono; phu eze-nwanyi, bu Ēsuta l'eke o vudo l'ogbodufu. Yo tubalekwa iya phu l'enya. Yo wota mgboro mkpola-ododo, o pa l'eka machiaru Ēsuta; Ēsuta abyakfutashia ya bya edenyi aka le mgboro ono. ³ Eze aji iya: "Eze-nwanyi; ?bukwa ole? ?Bu ngunu b'o du ngu t'eze meeru ngu? E to nwekwa m'o -ruhuru; i su te ya kee ali-eze iya ebo; nu ngu nanu; ya te emeduru ngu iya."

⁴ Ēsuta asụ iya: “Ọ -buru l'ọ dụ eze mma; tẹ nggube eze; nggu lẹ Hémanu yinuru byaru iya lẹ nri ntanụ-a; t'unu bya ntanụ bya eria nri, ya shiru nggube eze.”

⁵ Eze ekwe; zia ozi sụ t'onye ya phuru nta-a bukwaru Hémanu; k'ophu ephe l'iya a-yi je aza Ēsuta oku. Tọ dụ iya bụ; eze yele Hémanu atugbua jeshia kẹ Ēsuta lẹ nri ono, o kuru ephe ono. ⁶ Ephe angunyaa mee; eze ajikwa Ēsuta ọdo; sụ iya: “?Bụ ngunu b'ọ dụ ngu tẹ ya meeru ngu? Iphe bụ iphe i sūru tẹ ya meeru ngu bẹ ya e-me; m'ọ -ruhuduru; ọ buru tẹ ya kee ali-eze iya ẹbo nū ngu nanu.”

⁷ Ēsuta asụ iya: “Owaa bụ mkpa iya; buru iphe, ya arọ ngu: ⁸ Ọ -buru lẹ ya nọ nggube eze l'obu; buru l'ọ dụ ngu t'i meeru iya iphe, ya arọ ngu; bunu tẹ nggube eze; nggu lẹ Hémanu byaru iya lẹ nri echile. Teke unu byaru echile; ya eyee onu l'aji ono, nggube eze jiru iya ono.”

Hémanu achi idzu ishi Mọdekáya

⁹ Hémanu egude ẹhu-otso-ena; l'ete ẹswa l'ala mboku ono. Yọ phulephu Mọdekáya l'onu-nggamgbo eze; bya aphukwaaphu l'ẹ to gbeshidu egbeshi; gude koshi l'ọokwabe iya ugvu; ẹhu eghulaha Hémanu eghughu l'ẹke Mọdekáya nọ. ¹⁰ Hémanu ekeshilephu ẹhu; byibe ẹka l'ọkpoma lashia. Yo rua ufu je ezia; t'e je ekukoo ndu ọnyà iya pẹ; mẹ nyee ya, bụ Zẹreshi. ¹¹ Ephe erua; yo kulaha onwiya l'ẹge ya nweberu iphe; ẹge ya mushi-betaru unwu l'igwe; mẹ ẹge eze gude kwabetaru iya ugvu; bya emee ya; t'ọ buru iya katsua nshinu l'iphe bụ ndu, eze meru ishi; mẹ ndu ejeru eze ozi. ¹² Yọ sụ: “L'ọ kwa yẹbedua nwenkinyi iya bẹ eze-nwanyi, bụ Ēsuta kuru tẹ ya tsoru eze byaru iya lẹ nri. O kukwaru iya tẹ ya tsoru eze byaru iya lẹ nri echile. ¹³ Obenu l'iphe ono l'ọ ha te emejedu t'ẹhu tsoo ya ẹna; keshinu ọobuje; ya -swetade; ya aphụ onye Júda phụ, bụ Mọdekáya l'onu-nggamgbo eze.”

¹⁴ Nyee ya ono; mbụ Zẹreshi yele ndu ọnyà iya l'ephe ha asụ iya: “Zia t'e je arutaru ngu osweru. Aa-rụ iya t'eli iya dụ ukporo nkwo-eka labụ lẹ nkwo-eka iri. Teke o beru echile l'utsu; nggu eje kfuru eze t'a kputa Mọdekáya je akfụ-gbua l'osweru ono; k'ophu ii-gude ẹhu-otso-ena tsoru eze; unu ejeshia ẹke e kuru unu lẹ nri.”

Idzu ono adụ Hémanu mma nshinu; yọ tugbua je ezia t'a rụta osweru obu, aaswi-gbuje madzụ obu dobe.

6

Eze akwabẹ Mọdekáya ugvu

¹ Yo be l'enyashi mboku ono; mgbenya te kwehe roru eze. Yo zia t'e je ewotaru iya ẹkwo akọ iphe, e deru iphe, eme nū l'ali-eze iya. E je ewota iya; bya aguaru iya. ² L'ekwo ono b'a gufutaru lẹ Mọdekáya gbaru ama lẹ Bigutana; yele Tereshi, bụ unwoke labụ, ono a haru ahaha; shi echeru eze nche l'onu-nggamgbo eze ono; chijeru idzu t'ephe gbua eze Kuzakusesu. ³ Eze aji: “?M'ọ nweru ugvu, a kwabewaru Mọdekáya; t'e shi iya maru epha iya k'iphe ono, o meru ono?”

Ndu ozi eze asụ: “L'ẹ tọ dukwa iphe, e mejewaru iya.”

⁴ Eze aji: “?Bụ onye nọ l'ogbodufu eze phụ?”

Yọ buru teke ono bẹ Hémanu abatalephu l'ogbodufu, nọ l'azụ ufu-eze; tẹ ya kfuaru eze t'a kfu-gbua Mọdekáya l'osweru ono, ọ kwakoberu, aakfu-gbu iya ono. ⁵ Ndu ozi iya asụ iya: “L'ọ kwa Hémanu nọ l'ogbodufu eze.”

Eze asụ t'e kua ya t'ọ bata.

⁶ Hémanu abatalephu; eze aji ya: “?Bụkpo ngunu bẹ ee-meru onye ọ dụ eze t'ọ kwabẹ ugvu?”

Hémanu ariá teke ono bụ l'ẹ tọ dudu onye ọdo, eze a-nọdu ari t'a kwabẹ ugvu; gbahaa yẹbedua.

⁷ Hémanu asụ eze: “Iphe, ee-meru onye ọ dụ eze t'ọ kwabẹ ugvu; ⁸ bụ t'a chita uwe, eze yejewaru; a kputa inya, eze gbajewaru; mbụ inya ophu e kpuberu okpu-eze. ⁹ T'a chita uwe ono; kputa inya ono nụ onye lanu lẹ ndu ishi, a katsua omaru epha epha l'ali-eze ngu-a; yee onye ono, ọ dụ eze t'ọ kwabẹ ugvu ono. T'onye ono nọdu l'eli inya ono t'e gude iya jephekota l'edukfu edukfu ali-wa; raaru iya oha arara: ‘L'owaa iphe, ee-mejeru onye ọ dụ eze t'ọ kwabẹ ugvu!’ ”

¹⁰ Eze asụ Hémanu: “Ngwa-a! Je achita uwe ono; mę inya ono; wota ege ono, i kfushiru ono meeru Mọdekaya, bụ onye Júda, anoje l'onu-nggamgbo eze. T'ẹ b'ọ dukwa iphe ono, i kfushiru ono m'ọo nanu, ii-mephodo!”

¹¹ Ya ndono; Hémanu abya achita uwe ono; kputa inya ono. Yo woru uwe ono yee Mọdekaya; bya edoberu iya inya ono; yo nyikobe iya. Yo duru iya; yo je angu-phekota l'edukfu edukfu ali ono; l'ara iya arara: “L'owaa bụ iphe, ee-mejeru onye ọ dụ eze t'ọ kwabẹ ugvu!”

¹² E metsua; Mọdekaya alaphu azu l'onu-nggamgbo eze. Hémanu emekebewaphu; rigobe iya; guru aphu; vuru eka l'ishi lashia nk'ia. ¹³ Yo lashia je achiko iphe, meru nụ kọkotaru nyee ya; mbụ Zereshi; mę ndu iya onya l'ephe ha. Ndu akpo-zijeru iya uzo; mę nyee ya ono; mbụ Zereshi asụ iya: “Keshinu Mọdekaya; bụ onye Ju; yo buru l'eka iya bẹ iphe eme ngu nụ shi b'ẹ ti mekputaphekwa iya. Nke ngu gvakwaru.”

¹⁴ Epe akpukwaduraa okfu ono l'onu; ndu ozi eze bya ekua ya. Epe egude oso duta iya; epe ejeshia lẹ nri ono, Ésuta kwakoberu ono.

7

Aakfu-gbu Hémanu

¹ Tọ dụ iya bụ; eze yele Hémanu ejeshia lẹ nri lẹ k'eze-nwanyi, bụ Ésuta. ² Epe awatalephu ongu mę lẹ mboku k'ẹbo ono; eze aja ọdo; sụ: “Eze-nwanyi, bụ Ésuta; ?bụ ngunu bụ mkpa ngu obu? Kfua ya tẹ ya gbooru ngu iya. ?Bụ ngunu bụ iphe obu, ọ dụ ngu tẹ ya meeru ngu obu; m'ọo -ruhuru; ọ buru tẹ ya kee ali-eze iya ẹbo; nụ ngu.”

³ Eze-nwanyi, bụ Ésuta asụ iya: “Nggube eze; ọ -buru lẹ ya baru ngu l'obu; bya adu ngu mma; byiko hanu tẹ ya nọdu ndzu; nggu ahakwaaphu ndu nk'ia t'ephe nọdu ndzu. Ọ kwa iya bụ iphe, ọ dụ iya t'i meeru iya; ⁴ kele yele ndu nk'ia b'e rewaru t'e gbushikota l'ephe ha. Mbụ l'e rewaru epe t'ephe buru kpurupyata; chihu. Ndege ọ -bụ l'erere, e reru epe bụ t'ephe buru ohu; mę ya adakwaaru ashị; kẹ l'egbe iphe-ehuka ono ta buduru iphe, ogude pakfuta eze bya iya okfuchi nchị.”

⁵ Eze Kuzakusesu aji eze-nwanyi, bụ Ésuta; sụ iya: “?Bụ onye b'ọ bụ? Nanu nwoke, ha k'ome egbe iphe ono?”

⁶ Ésuta asụ: “L'ọ kwa Hémanu-a. L'ọ kwa iya bụ ohogu ayi; l'etso ayi l'ehenu!”

Hémanu awata ọtsu egvu l'ifu eze yele eze-nwanyi. ⁷ Eze egude ehu-eghughu gbeshi; paru mę ono haa; jeshia lẹ mgbabu iya. Hémanu aphulephu l'eze bẹ ribuwaru iya l'ime obu iya l'oo-me iya iphe, ọ tüberu;

kwakpe azu tẹ ya roo eze-nwanyi, bu Ēsuta t'a hakpooye ya nu tẹ ya nodu ndzu.

⁸ Yo buleruphu teke Hémanu daru l'ifu eze-nwanyi; l'arọ iya l'ẹke ono, o no dakobe oshi ono be eze shilephu le mgbabu iya phu buru pherekete; bya echia mkpu; su: “?O gbe emefua nu t'o gude eze-nwanyi k'ehuka raa l'ufu iya to?”

Ekfufu, eze ekfukwadia iya-a; e gudewaphu Hémanu kechia ya ifu. ⁹ Habona; onye lanu le ndu ozi eze asu: “O nwekwaru osweru, aakfu-gbuje madzu, du ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri l'eli, Hémanu meru dobe l'ufu iya. Onye o meru iya doberu bu Modekaya; mbu onye gbajeru ama ejo idzu phu, a chijeru nggube eze phu; shi ege ono dzoo ndzu ngu.”

Eze asu: “Unu je akfu-gbua ya l'osweru ono!”

¹⁰ Ya ndono; e je eworu Hémanu kfu-gbua l'osweru ono, o meru doberu Modekaya ono. E metsua; obu ejizita eze.

8

Ekemu, eze turu l'ehu ndu Júda

¹ Mboku ono kwaphu be eze, bu Kuzakusewu woru ulo Hémanu, bu onye ohogu ndu Júda nu eze-nwanyi, bu Ēsuta. Modekaya abya awata obyafuta eze ntse; kele Ēsuta koru eze ege epe l'iya bu-tabu. ² Eze abya agbata echi-mkpushi-eka iya, o nataru Hémanu; nu Modekaya. Ēsuta abya abya ewota ulo Hémanu ye Modekaya l'eka.

³ Ēsuta adaa gwoshihu eze l'okpa; gude ekwa l'arọ iya t'o chikanua ejo idzu ono, Hémanu, bu onye eri Agagu chiru l'ehu ndu Júda ono. ⁴ Eze eworu mgboro mkpola-ododo iya machiaru Ēsuta; yo gbeshi bya evudo iya l'ifu; ⁵ su: “O -buru l'o du nggube eze mma; mbu; o -buru le ya no nggube eze l'obu; o -buru l'iru l'oo iphe, vudo nhamunha; yebedu adu ngu mma l'anya; t'eze tunua ekemu dee ya edede; t'e kee ya ekeke l'iphe bu edukfu, nokota l'ali-eze ngu mgburumgburu t'e b'o dukwa onye e-me iphe ono, Hémanu Hamedata, bu onye eri Agagu deru t'e mee tẹ ndu Júda l'ephe ha buru kpurupyata ono. ⁶ ?Nanu ege ya e-shi taa nshi; nodu ele iphe-ehuka, adakfuta ndibe iya. ?Nanu ege ya e-shi nodu l'ele ndu nwe iya nu; eke eeme t'ephe chihu?”

⁷ Eze Kuzakusewu asu eze-nwanyi, bu Ēsuta ye Modekaya, bu onye Júda: “Ya wowaru ulo Hémanu nu Ēsuta; Hémanu obu b'a kfu-gbuwaru. Ishi iya aburu l'o shi eme tẹ ya gbushigee ndu Júda. ⁸ Nta-a bu t'unu gude epha eze tu ekemu odo l'okfu ehuru ndu Júda. Unu dee ya edede ege o-du unu mma l'obu; unu ewota echi-mkpushi-eka eze mee ya iphe-ohubama; ke l'o to dudu iphe, e deru wota echi mkpushi-eka eze mee ya iphe-ohubama, o nweru onye bya agbanwe iya agbanwe.”

⁹ Mboku ono gedegede b'e yeru madzu; e je ekukota ndu edejeru eze ekwo. Mboku ono be onwa k'eto, bu iya bu onwa Sivanu gbaru ukporo abali l'abali eto. E dekota ekemu Modekaya ono l'ekwo keeru ndu Júda; keeru iya ndu no-chiru anya eze; ndu govano; me ndu ishi, nogbaa l'ukporo onu-ogo ishingu l'onu-ogo esaa ono, no l'ali-eze Kuzakusewu tsube le Indiya rua Itiyopiya. Ekemu ono l'o ha b'e dekotaru l'okfu-ali epe; nu ndu nokota l'ali-eze ono. Ndu Júda b'e dekwaruphu nk'ephe l'okfu-ali epe; nu epe. ¹⁰ O bu l'epha eze Kuzakusewu be Modekaya gude dee ekwo ono; bya eworu echi-mkpushi-eka eze mee ya iphe-ohubama; nu ndu agbaje inya oso, bu inya, a zuru l'ozi eze; t'ephe je eke ekwo ono.

¹¹ Ekemu ono, eze t̄uru ono; an̄u ndu Júda, bu l̄e mkp̄ukpu n̄onu ike; t'̄ephe dzukobeje kwak̄obe onw̄ephe; k'̄ophu ̄ephe e-gbupya iphe, bu ̄oha; m'̄o bu ̄onu-ogo, byaru ̄ephe ̄ogu; bya ogbushi unyomu ̄ephe; m̄e unwegirima ̄ephe; m̄e t'̄ephe kwaa iphe ̄ephe ̄okwata. ¹² Mb̄oku, e yeru t̄e ndu Júda mee iphe ono l'iphe bu ̄onu-ogo, n̄o l'al̄i-eze Kuzakus̄esu; bu mb̄oku, ̄onwa k'iri l'̄ebo; mb̄u ̄onwa Ada gbaru abal̄i iri l'̄eto. ¹³ Ekemu ono b'e ziru t'e dee ya edede keshikota l'iphe, bu ̄onu-ogo, n̄onu; bya at̄ua ya; ȳo b̄uru ekemu t'e mee ya t̄e ndu n̄onu n̄ukota; k'̄ophu ndu Júda a-kwak̄obekwanu onw̄ephe k'omelata ndu ̄ohogu ̄ephe mb̄oku ono. ¹⁴ Eze at̄ua ekemu t̄e ndu ejeje oke ̄ekwo eze; m̄e ndu agbaj̄e ñya ̄oso, bu ñya, a z̄uru l'ozi eze; t̄uḡbua teke ono teke ono je ezikashia ozi ono. ̄Ephe at̄uḡbua je ezikashia ya. E zikwaru iya ph̄u l̄e Súsa, bu ishi al̄i-eze Kuzakus̄esu.

¹⁵ M̄odek̄aya eshi l'ifu eze l̄ufuta; yewa n̄u uwe eze, eke urukpu-urukpu; m̄e ̄ophu acha ̄ucha; kpuru okpu-eze, e gude mkp̄ola-ododo mee. O yekwaruphu uwe kpowula kpowula, eke mee-mee, e gude ̄okpobe òwúú ̄ocha kpa. Ndu bu l̄e Súsa at̄ushia ̄uzu; telaha ̄eswa. ¹⁶ Ȳo b̄uru ndu Júda oge ̄ehu-̄otso-̄ena; b̄uru ̄ephe ̄ungara; teke a kab̄e akwab̄e ̄ephe uḡvu. ¹⁷ Iphe, bu ̄onu-ogo; m̄e mkp̄ukpu ̄eke, a nataru ekemu ono, eze t̄uru ono; b̄e ndu Júda, bu iya n̄u tekotaru ̄eswa; ̄ehu at̄soo ̄ephe ̄ena. Mb̄oku ono ab̄uru ̄ephe eswe aji; m̄e eswe ̄ehu-̄otso-̄ena. Ndu ̄ohodo ad̄u l'igwe bya agh̄o ndu Júda; k̄e l'̄ephe ts̄uhuru ndu Júda eḡvu.

9

Ndu Júda al̄u-gbu ndu ̄ohogu ̄ephe

¹ ̄Onwa k'iri l'̄ebo, bu iya bu ̄onwa Ada agbalephu abal̄i iri l'̄eto; bu iya bu mb̄oku, ee-me iphe ono, eze t̄uru l'ekemu ono. Mb̄oku ono bu mb̄oku, ndu ̄ohogu ndu Júda shi ar̄i l'̄ephe a-aph̄up̄yabe ̄ephe. Obenu l'o mekocharu ghaa ñghafu; ndu Júda akap̄yab̄e ndu ono, ̄ephe d̄u ash̄i ono ̄eka. ² Ndu Júda edzukogbaa l̄e mkp̄ukpu ̄ephe l'iphe, bu ̄onu-ogo ̄eke, eze Kuzakus̄esu ach̄i; t'̄ephe t̄so ndu ono, ach̄o ishi ̄ephe ono ̄ogu. Obenu l'̄e t̄o d̄udu onye d̄uru ike kp̄ofu ̄ephe l'ifu; k̄ele ndu ono l'̄ephe ha ats̄ukota ̄ephe eḡvu. ³ Iphe bu ndu bu ishi l'̄onu-ogo ono l'̄o ha; ndu n̄o-chiru ̄enya eze; ndu ḡovano; m̄e ndu ozi eze; eyetakotaru ndu Júda ̄eka; k̄e l'̄ephe at̄s̄u M̄odek̄aya eḡvu. ⁴ M̄odek̄aya abya agh̄o eze mad̄z̄u l'ufu-eze. ̄Epha iya edekota ude l'iphe, bu ̄onu-ogo ono l'̄o ha. Ȳo ka oshihu ike akaka l'eje.

⁵ Ndu Júda egude ogu-mbeke gbushikota ndu ̄ohogu ̄ephe l'̄ephe ha; mee ̄ephe t'̄ephe b̄uru kpurup̄yata. Ndu ̄ophu d̄u ̄ephe ash̄i b̄e ̄ephe meleruphu ege d̄u ̄ephe mma.

⁶ L̄e Súsa, bu ishi al̄i-eze ono b̄e ndu Júda gburu un̄u mad̄z̄u l'ukporo mad̄z̄u ise. ⁷ ̄Ephe gbukwaruphu Pashandata; Dal̄ufonu; Asupata; ⁸ Porata; Adalaya; Aridata; ⁹ Pamash̄uta; Arisayi; Aridayi; m̄e Vaȳizata. ¹⁰ ̄Umadzu iri ono b̄e bu un̄wu Hémanu Hamedata, bu onye ̄ohogu ndu Júda. O bu l'̄e to nwed̄u iphe ̄ephe denyiru ̄eka; k̄e ̄okwa iya l'̄okwata.

¹¹ Mb̄oku ono ḡedegede b'e dooru eze ̄umadzu ole, e gburu l̄e Súsa, bu ishi al̄i-eze ono. ¹² Eze as̄u eze-nwanyi, bu Ésuta: “L̄e ndu Júda gbua kw̄aru un̄u ̄umadzu l'ukporo ̄umadzu ise; gbua gbua un̄wu Hémanu ̄ephe iri l̄e Súsa, bu ishi al̄i-eze iya. ?B̄u onye maru iphe, ̄ephe meru l'̄onu-ogo ndu ̄ophu? ?O nwefuaru iphe ̄odo, ya e-meru ngu? Kfu iya ekfukfu t̄e ya me iya ememe.”

¹³ Ésuta as̄u iya: “O -b̄uru l'̄o d̄u nḡub̄e eze mma; byiko n̄unu ndu Júda, n̄o l̄e Súsa ike t'̄ephe gbab̄e ̄okpa l'ekemu eze t̄uru; wota iphe ̄ephe

meru ntanụ mefua echile gude gbochita onwephe. Ọdo aburu t'ị haa t'a chita odzu unwu Hémanu ephe iri; je ekoo l'osweru phụ l'edzudzu oha."

¹⁴ Eze emee ege Ésuta kfulu; bya atua ekemu le Súsá; a chita odzu unwu Hémanu ephe iri je ekoo l'osweru. ¹⁵ Ndu Júda, nọ le Súsá edzukoo ọdo l'onwa Ada gbaru abali iri l'eno; gbua ukporo unwoke ugbo iri l'ise le Súsá. Ọ bu l'e to nwedu iphe ephe denyiru eka; ke okwa iya l'okwata.

¹⁶ Ndu Júda, phoduru nu, bu ndu ophu bu l'iphe bu onu-ogo ali-eze Kuzakusesu edzokwaaphu t'ephe dzoo ishi onwephe; shi ege ono tuta nwa ume l'eke ndu ohogu ephe no. Iphe ephe gburu bu ukporo unu madzu tete l'unu madzu esaa l'ukporo madzu iri. Ọ bu l'e to nwedu iphe ephe denyiru eka; ke okwa iya l'okwata. ¹⁷ Mboku, iphe ono meru bu l'onwa Ada gbaru abali iri l'eto. Yo be le mboku k'iri l'eno; ephe atua ume; mee ya eswe-aji; me eswe ehu-otso-ena. ¹⁸ Ndu Júda ndu ke Súsá edzukoo l'onwa Ada gbaru abali iri l'eto; me abali k'iri l'eno. Yo be l'abali k'iri l'ise; ephe atua ume; mee ya eswe aji; me l'eswe ehu-otso-ena. ¹⁹ Ọo ya meru iphe, ndu Júda, bu l'ime obodo wotaru mboku, onwa Ada gbaru abali iri l'eno; dobe eswe-aji; eswe ehu-otso-ena; me mboku, onyenonu eshije nri je anu ibe iya.

Aji Purimu

²⁰ Modekaya achiko iphemiphe obule ono, meru nu ono dekota l'ekwo. Yo bya edee ekwo keshiaru iphe, bu ndu Júda, bu l'iphe, bu onu-ogo ali-eze Kuzakusesu. E deru iya ndu bu ote-anya; deeru iya ndu bu ntse-ntse; ²¹ su ephe t'ephe wota mboku, onwa Ada gbaru abali iri l'eno; me k'iri l'ise t'o buru ephe eswe-aji afa l'afa. ²² Ishi aji ono aburu l'oo mboku ono be ndu Júda kabe kparu nku hube ugu l'eke ndu ohogu ephe no; buru onwa, aphu ephe ghoru ephe ehu-otso-ena; ekwa ephe aghoru ephe aji. Yo deeru ephe ekwo t'ephe dobe eswe mboku ono eswe aji; eswe ehu-otso-ena; mboku, ephe e-shije nri je anu ibe ephe; me mboku, ephe e-mejeru ndu e-te nwedu ege o haru ephe iphe-oma. ²³ To du iya bu; ndu Júda ekweta iphe, Modekaya deru ephe l'ekwo; wata ogba aji, ono, ephe wataru ono. ²⁴ Kele Hémanu Hamedata ke Agagu, bu onye ohogu ndu Júda l'ephe ha be chijeru idzu ege oo-shi mee te ndu Júda chihu; bya atua enwa "puru"; gude maru mboku, ee-gwe ephe rakaraka t'ephe buru kpurupyata. ²⁵ Obenu le teke ejo idzu ono ruru eze le nchi; b'o turu ekemu dee ya l'ekwo t'e wota iphe ono, Hémanu chiru ke ome ndu Júda ono; mee Hémanu l'onwiya. E vuta odzu ye l'unwu iya je ekobe l'osweru. ²⁶ Ọ bu iya meru iphe e kuru mboku ono "Purimu". Eke akpuru-okfu ono shi bu le enwa, a turu mboku ono bu enwa "purimu." Yo buru shita l'iphe ono, Modekaya deru l'ekwo ono; me l'iphe, ephe phukotaru, meru ephe; ²⁷ be ndu Júda meru iya; yo buru ome-l'ali, noduru ephe; k'ophu ephebedua; ndu eri ephe; me ndu lakfutaru ephe e-dobeje abali ebo ono iche; ege e deru iya l'ekwo nu ephe; l'eme iya teke a suru t'ephe meje iya. ²⁸ Iphe bu ogbo nonu; iphe, bu ufu, nonu; iphe, bu onu-ogo, nonu; me edukfu, nonu a-nyataje mboku Purimu. Te Aji Purimu ono bukwaru okpu sweru okpu l'eke ndu Ju no.

²⁹ To du iya bu; eze-nwanyi, bu Ésuta; nwatibe Abihelu ye Modekaya, bu onye Júda abya edee ekwo k'ebo, meru te ke Aji Purimu kabaa oshihu ike. ³⁰ Ephe edee ekwo nu iphe bu ndu Júda, nọ l'ukporo onu-ogo ishinguru l'onu-ogo esaa ali-eze Kuzakusesu. L'ekwo ono be ephe kfulu ephe ezi-okfu; me t'ephe ba achije obu l'eka; ³¹ t'ephe dobeje eswe purimu l'oge iya,

bụ iphe, Mòdekáya kẹ Júda; mẹ eze-nwanyi, bụ Ésuta tũru ẹphe l'ekemu; t'ọ bũru ẹphe l'awa ẹphe ògè ọswi aswĩswi; mẹ k'ọgu aphũ. ³² Ekemu, Ésuta tũru lẹ kẹ Purimu abya akabaa oshihu ike; e woru iya dee l'ẹkwo.

10

Ike Mòdekáya aka nshinu eje ejeje

¹ Eze Kuzakusẹsu abya atũa ekemu tẹ iphe, bũ ndu l'alĩ-eze iya; mbũ je akpaa lẹ ndu bunyabe eze ẹnĩmu tũje akĩriko nũ iya. ² Iphe, bũ iphe o meru gude koshi ike iya; mẹ ẹge o meru tẹ Mòdekáya bũru onye ha nshinu; b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshĩru iphe meru nũ lẹ Peshiya; mẹ Mĩdiya. ³ Mòdekáya; onye Júda bũ iya nọ-tsotaru eze Kuzakusẹsu; bũru eze madzũ l'ẹnya ndu Júda; igweligwe ndu Júda, bũ ụnwunna iya edobe iya l'ọnodu ha nshinu. Iphe ooyeje ẹka abũru l'iphe, a-dũru ndu Júda ibe iya lẹ mma; mẹ iphe, e-me t'ẹhu dũ ẹphe agu.

Jobu

Akọ ẹhu Jobu

¹ O nweru nwoke lanu, bu onye Uzu, ẹpha iya bu Jobu. Jobu bu nwoke, uta ẹ ta dudu ẹ ndzu iya; buru onye obu guru iphoro. O bu onye anoduje atsụ Nchileke egvu; l'eshije ẹge ono sefu ẹka l'ome iphe du ẹji. ² Iphe, o mutaru bu unwegirima unwoke ẹsaa; owaa unwanyi ẹto. ³ Aturu iya du unu aturu iri l'ẹsaa l'ukporo aturu iri. Inya-kamelu iya du unu ẹsaa l'ukporo iri. Eswi iya, a turu njigba ẹbo ẹbo du unu njigba eswi l'ukporo njigba eswi ise. Nne nkakfu-igara iya du unu nkakfu-igara l'ukporo nkakfu-igara ise. Ndu ejeru iya ozi adu l'igwe nshinu. O bulephu l'oo ya shi buru o-ka-ibe l'iphe bu madzu, a muru amumu l'uzo ẹnyanwu-ahata kpamukpamu.

⁴ Unwu iya ndu k'unwoke anoduje aha ome eswe-iphe ahaha l'ufu ẹphe iche l'iche. Teke ẹphe eme eswi-iphe ono; ẹphe ezia unwunne ẹphe ndu k'unwanyi ẹphe ẹto; t'ẹphe byaru ẹphe l'eswe-iphe ono. ⁵ Yo buje; eswe-iphe ono gvulephu; Jobu ekukoo ẹphe; mee ẹphe; t'ẹphe du nsọ. Nchi nodukwadia abohu echile iya; yo gbeshi gwoo ngweja-ukfuru l'ẹhu unwu iya ono l'ẹhu l'ẹhu; ke l'oorije; su: "Ya maru; unwu iya te meedu nu iphe, du ẹji. A maru; ẹphe te gudeedu nu obu ẹphe kfujoo Nchileke." Yo buru ẹge ono be Jobu shi emeje iya tekenteke.

Nchileke aha Sétanu t'ọ data Jobu

⁶ Ya ndono; yo be ujiku lanu; unwu Nchileke abya t'ẹphe koshi onwẹphe l'ifu Ojejoje. Sétanu etsoru ẹphe bya. ⁷ Ojejoje aji Sétanu ẹke ooshi bya.

Sétanu asu iya: "Le ya tsokwaru mgboko l'agha ngvudangvu. Ya -jee ifu; ya ejee azu."

⁸ Ojejoje aji Sétanu: "Enya; ?o ruru iya l'ẹke Jobu, bu nwozi iya no? Mbụ le Jobu bu nwoke, uta ẹ ta dudu ẹ ndzu iya; buru onye obu guru iphoro. O bu onye anoduje atsụ Nchileke egvu; l'eshije ẹge ono sefu ẹka l'iphe du ẹji."

⁹ Sétanu asu Nchileke: "?I kfu to? Jobu; ?otsu ngu egvu ke mmanu? ¹⁰ ?To budu nggu bu ike, Jobu yele ndibe iya; me iphe, bu iphe o nweru enweru gude buru. I mewaru t'iphe, bu iphe ẹka iya ruru buru iya upete; k'ophu bu l'eku iya tukoru ẹkemeke obule dzuru. ¹¹ Meduduphu t'eka ngu rua l'iphemiphe obule ono, o nweru ono; nggu aphu l'oo-nodu ngu l'ifu tua ngu onu."

¹² Ojejoje asu Sétanu: "L'ọ du mma! L'iphemiphe obule, Jobu nweru nowa ngu l'eka; o buphu te ẹka ngu be ru iya l'ẹhu."

Ya ndono; Sétanu ekwe tugbua.

¹³ Yo be ujiku lanu mboku, unwu Jobu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi dzukoru l'ulo okpara nna ẹphe l'eme eswe iphe; ¹⁴ nwozi agbabata bya asu Jobu: "L'oke-eswi ngu, eegudeje eje ozi-egu b'e gude l'akoru ngu iphe; nkakfu-igara ngu adokwaruphu l'iku ẹke ono l'akpa nri; ¹⁵ ndu Seba abya afuaru ẹphe; chiko ẹphe ruta; bya egbushikota ndu ejeru ngu ozi. Yo buru yebedua nwenkinyi iya be nahuru nu; ya asu te ya bya ekfuaru ngu ẹge o du."

¹⁶ Onye onanu akpukwadurua okfu ono l'onu ekfu; onye odo agbabata bya asu: "L'oku Nchileke shilephu l'igwe daa bya achiko aturu ngu ono

dzu-gbushia; kegbushikota ndu ozi ngu l'ephe ha; yọ buru yēbedua nwenkinyi iya bụ onye wafuru nū; ya asụ tẹ ya bya ekfuaru ngu ẹge ọ dū.”

¹⁷ Onye onanu akpukwaduru-a nk'iya l'onu ekfu; onye ọdo ezibata bya asụ: “Lẹ ndu Kalúdiya buru ndu ọgbo ọ-lụa-ọlaa ụzo ẹto; ephe abya erutakota inya-ivu ngu l'ọ ha; bya egude mma gbugbushikota ndu ejeru ngu ozi. Yọ buru yēbedua nwenkinyi iya bẹ nahuru nū; ya asụ tẹ ya bya ekfuaru ngu ẹge ọ dū.”

¹⁸ Onye k'onanu egudekwadua nk'iya ekfu; onye ọdo ekwobata bya asụ Jobu: “L'ụnwu ngu l'ephe ha bẹ dọkwaru l'agba aji; l'angu mee lẹ k'okpara nne ephe; ¹⁹ a bya ele ẹnya; ejo oke pherephere, dū egvu eshilephu l'echi-egu bya enwutsua ụlo ono; nggube ụlo nggu adaa tuko unwegirima ono l'ephe ha tu-gbushikota. Yọ buru yēbedua nwenkinyi iya bẹ wafuru nū; ya asụ tẹ ya bya ekfuaru ngu ẹge ọ dū.”

²⁰ Jobu akfu-lihu woru uwe kẹ yēbe Jobu zijaa ẹbo; kpushia ishi iya; bya adaa kpube ifu l'ali; baaru Nchileke eja; ²¹ sụ:

“Ọ bụ ọtu bẹ ya gba shi nne iya l'ephe;
 ọtu bẹ ya a-gba; laa.
 Ojejoje bụ onye nuru nū;
 Ojejoje bụ onye nataru nū.
 T'ajaja buru kẹ Ojejoje.”

²² Iphemiphe ọbule ono mekotaru Jobu; ọbu l'ẹ to yedu ẹka l'iphe, dū eji; ọphu ọ subua lẹ Nchileke meru eji.

2

Sétanu adata Jobu k'ugbo ẹbo

¹ Ya ndono; yo be mbọku ọdo; unwu Nchileke abyakwa t'ephe koshi onwephe l'ifu Ojejoje. Sétanu etsokwaruphu ephe bya l'ifu Ojejoje.

² Ojejoje aji Sétanu ẹke ooshi bya.

Sétanu asụ iya: “Lẹ ya tsolekwarupu mgboko agha ngvudangvu. Ya -jee ifu; ya ejee azụ.”

³ Ojejoje aji Sétanu: “Enya; ?o ruru ngu l'ẹke Jobu, bụ nwozi iya nọ?” Sụ iya: “Mbụ l'ẹ t'ọ dukwa onye dū l'ọ bụ Jobu lẹ mgboko-a gbaa mgburumgburu. Ọ bụ nwoke, obu guru iphoro; onye uta ẹ ta dudu lẹ ndzụ iya; buru onye atsụ yēbe Nchileke egvu; shi ẹge ono too kweje ome iphe, dū eji. Jobu gudelekwa onwiya ẹge o gude iya; e guderu lẹ nggube Sétanu kpaliru yēbe Nchileke tẹ ya menwua Jobu ẹhu l'ẹ b'ọ dū iphe o meru.”

⁴ Sétanu asụ Nchileke: “Tẹ ẹku lakwaaruru ndzụ. ?Tị madu lẹ madzụ eswekota ẹnya l'iphemiphe ọbule, o nweru enweru ẹge ee-me tẹ ndzụ dzua ya? ⁵ Ọlobu; meduduphu t'ẹka ngu rua ya l'anụ-ẹhu mẹ l'okpu; nggu aphu l'ọo-nọdu ngu l'ifu tūa ngu onu.”

⁶ Ojejoje asụ Sétanu: “Ọ dū mma! Jobu nọwa ngu l'ẹka. Ọlobu; dobekwa iya ndzụ!”

⁷ Tọ dū iya bụ; Sétanu alufu l'ifu Nchileke tugbua; je achita ejo ebyi wua Jobu l'ẹhu. Yo shi iya l'ishi tsee ya ẹge ono jeye l'okpa. ⁸ Jobu atugbua je agwo l'ikpo ntụ; wota mkpokpo mbeji gude l'akọ iya.

⁹ Ya ndono yele iphe ono alunyaa ya; nyee ya asụ iya: “?I gudekwadua onwongu ẹge i gude iya. ?Tị tūdu Nchileke onu; nwuhu?”

¹⁰ Jobu asụ iya: “I gbe ekfukwa l'ọ bụ nwanayi, eme eswe. ?Bulephu iphe-oma bẹ ayi a-nọdu anata l'ẹka Nchileke; haa ya iphe-ẹhuka l'ẹka tọ?”

Iphemiphe ọbule ono mekotaru Jobu l'ọ ha; ọbule ẹ to gudebua ọnu iya kfuja ẹjo okfu.

Ndu ọnyà Jobu

¹¹ Ya ndono; yo be teke ọmadzu ẹto, ẹphe ẹ Jobu eshi ọnyà nuru iphe, dakfutaru Jobu; ẹphe eshigbaa l'ẹke, ẹphe bu wu-lihu; byatashia ya ajiji. Ndu ono, byaru nu ono bu: Elifazu, bu onye Témanu; Bilidadu, bu onye Shuha; me Zofa, bu onye Nema. Ẹphe ẹto ono turu ọnu mbọku, ẹphe e-dzu l'ẹke ono; k'ọphu ẹphe a-yọru iya ọshi; ọja ya ike.

¹² Ẹphe anọdukwaduru ọzenya ọnu iya; ẹphe ta hubehe iya ama. Ẹphe atuko wa ẹkwa; woru uwe ẹphe lajashia; bya avotatsua ẹja kpukposhi onwẹphe l'ishi. ¹³ Ya ndono; ẹphe abya agwo-zita l'ogbodali l'ẹke ono; ẹphe l'iya anoo l'ẹke ono abali ẹsaa: eswe l'enyashi. Ọphu ọ ọdu onye ọphu ọdu ike kfuju okfu nu Jobu; ke l'ẹphe ọnu l'iphe-ẹhuka, oje kwata ọsua kpo ẹka.

3

Okfu, shi Jobu l'ọnu

¹ E mekochaa; Jobu awata okfu okfu; bya awata oburu mbọku, a muru yẹbe Jobu ọnu. ² Yọ sọ:

³ “Tẹ mbọku, a muru yẹbe Jobu;
me ẹnyashi mbọku, a sọru:
'L'ọ kwa nwata nwoke
b'a tsutaru ime iya;'
bukwaru iyi.

⁴ Tẹ mbọku ono
gbahukwa ọchi!
Tẹ Nchileke, bu l'igwe
zahakwaa mbọku ono.
T'iphoro ba adukwa mbọku ono.

⁵ Tẹ mbọku ono
gbahukwa tsabalangu!
T'ọ bukwaru urukpu
e-kpupyabe iya!
Tẹ mbọku ono gbahukwa tsabalangu!

⁶ Tẹ ikpikpirikpi ọchi nakwaa
ẹnyashi mbọku ono.
T'ẹ b'a gukwaru mbọku ono
ye l'eswe, no l'afa;
ọphu a gukwaru iya ye l'eswe, no l'onwa!

⁷ T'ẹnyashi mbọku ono
bukwaru mbọku,
gba ẹka nwa!
T'ẹ b'ọ dukwa okokooko
k'ẹhu-otso-ena,
aa-nu mbọku ono!

⁸ Tẹ ndu atuje ọboku ọnu
tukwaa mbọku ono ọnu;
mbu ndu maru ẹge ẹphe
ee-shi kpa-tsua ẹjo agiyi.

⁹ Tẹ mkpo-kpodo nchi-abọhu iya
gbahukwa ọchi.

- T'o lekwa a ɛnya lɛ
 nchi abyawa aboɔhu;
 teke e metsuaru
 t'ɔ buɔ iya kɛ mmanu;
 ophu o phukwa
 gerigeri nchi-aboɔhu aphuphu lɛ phuu;
 10 kɛ l'ɛ to swo-chidu nne mu epho
 t'ɛ b'a mu mu mboku ono;
 k'ophu mu a-dalahu l'egbe iphe-ehuka owaa.
 11 ?Bunua ngunu meru iphe,
 mu ta nwuhudu nne mu l'epho;
 mbu; nwuhu teke mu daru l'ali?
 12 ?Bunua ngunu meru iphe
 nne mu heru mu hefuta?
 ?Bu ngunu meru iphe o cheru mu ɛra iya;
 13 kele nta-a be mu ga azeruru nwandoo;
 nodu lɛ mgbɛnya;
 l'atuta ume nwa nggujunguji;
 14 mu lɛ ndu eze; me ndu ishi,
 bu ndu kpushitsuaru onwephe ulo;
 yo dabutsuaru ochobo nta-a.
 15 Mbu; mu lɛ ndu a-chi nu,
 bu ndu shi nwegbaaru mkpola-ododo;
 dojishia mkpola-ocha edoji l'ulo ephe.
 16 Odo aburu;
 ?bu ngunu kparu iphe,
 ɛ te lidu mu l'ɔ bu nwata-une;
 mbu l'ɔ bu nwata, ɛ te kpuhadu ɛnya;
 k'ophu iphoru?
 17 L'ɛke ono; be ndu iwe
 a-kpabuhu madzu ehuru;
 a haa ndu ike gvuru
 t'ephe tuta ume.
 18 L'ɛke ono; be ndu mkporo
 tso lɛ ndu no iya nu atuta ume.
 Ephe ta anuhedu olu ndu
 anoduje achi ephe l'ɔ bu ohu.
 19 Ndu ha nwanshi no l'ɛke ono;
 ndu ha nshinu anodu iya;
 ophu ohu 'anuhedu nnajiufu iya l'eka.
 20 ?Nanu ege o du;
 be iphoru noru ndu ejegbu
 onwephe l'iphe-ehuka;
 ?l'aahaje ndu aphu byaru
 t'ephe nodu ndzu;
 21 mbu ndu anwuhu agu;
 to kwe abyabya;
 mbu ndu acho anwuhu
 l'ɔ bu eku, e domiru edomi;
 22 mbu ndu eteje eswa;
 mee emirima teke
 e yeru ephe l'ime ili.

- 23 ?Bụ ngunu kparu iphe
 aa-ha onye ẹ ta madu ẹke,
 ooshi eshishi t'ọ nọdu ndzụ;
 mbụ onye
 Nchileke yebudowaru;
 yọ kwaa l'ọ bụ onye
 nọ l'ime mgbabu;
- 24 kẹ l'aphụ bụwa mu nri;
 ude, mu atsu aduwa l'ọ bụ
 ẹke mini atsoshi.
- 25 Iphe, mu shi kagee ọtsuta
 egvu bụ iphe, megeeru byaru mu;
 iphe ono, ẹhu anmajẹ mu
 anmanma l'ẹke ọ nọ ono
 emekochaa mee mu.
- 26 Mu ta amabua iphe bụ ẹhu-agu;
 mu ta ma iphe bụ
 ọnodu nggujunguji;
 mu ta ma iphe bụ ọtuta ume.
 Ọ bụlephu iphe-ẹhuka.”

4

Onu, Elifazu eye

- 1 Tọ dụ iya bụ; Elifazu,
 bụ onye Témanu abya
 eyee ọnu; sụ:
- 2 “A -sụkwanu tẹ ya yee ọnu;
 ?to ghudu ngu nụ eghughu.
 Ọbu; ?bụ ẹge iphe aduje
 ndọ-ọ;
 madzụ edobe ọnu ndoo.
- 3 Lewaru; nggube onye
 zikotaru ndu ọdo iphe;
 ndu ike gvuru
 b'i gbọ-likotaru.
- 4 Ndu ụkfu duru
 b'i kfuru okfu nụ;
 okfu ngu ono agbọ-lia ẹphe.
 Ikpere ngwọrinaka b'i meru; yọ kfuru.
- 5 Nta-a bẹ iphe-ẹhuka byaru nggubedua;
 tii mahe ọzo, ii-shi iya.
 Ọ zuru ngu lẹ gbirimu;
 meji atọfu ngu.
- 6 Egvu ono, iitsu Nchileke ono;
 ?tọ bụdunua ya ga bụ agbarike ngu;
 ọta ono, ẹ-ta lẹ ndzụ ngu ono;
 aburu ẹke ịi-ga achiru ẹnya ye.
- 7 Rịnua ya ariri; ?nanu onye
 iswi dụ mma, lajeru l'iyi.
 ?I phujeru l'onye doberu
 ẹka ndoo chihuru nụ lẹ mgboko?
- 8 Iphe, mu phụwaru gbe

- bụ-chikwaaru lẹ ndu ako
 ẹjo iphe l'ọ bụ okfu;
 l'aku ẹjo iphe akuku;
 bukwa iya phụ bẹ ẹphe akpatajẹ.
- 9 Nchileke -zua ume;
 ẹphe aburu kpurupyata.
 Ẹhu-eghughu iya
 -swọ-lihu; ẹphe aburu iyi.
- 10 Ọobujekwa agụ degee ekiri;
 yo mee ẹnari.
 Obenu l'oke agụ
 bẹ aaswoje eze.
- 11 O -nwedu iphe agụ e-ri;
 ẹgu egbua ya;
 unwu iya agbakashihu.
- 12 A byaru bya atakpeeru mu okfu;
 mu anụ-sweta iya anụ-sweta.
- 13 Mu anọdu l'arọ ẹjo nrọ
 l'enyashi teke ono,
 ndiphe adajewa
 nda-mgbenya ono;
- 14 Mu awata ọtsu egvu;
 ẹhu anmalahaa mu anmanma;
 k'ọphu bụ l'ọkpu,
 nọ mu l'ẹhu nmahuru mu jijiji.
- 15 Yo nweru maa,
 byaru bya alọ swaa;
 shia mu l'ifu sweta.
 Ẹhu anwule mu phụ kpa.
- 16 Yọ bya anmagaru;
 ọle mu ta adukwanu
 ike kọo ẹge ọ gbaru.
 Ọ bulephu l'ọ nweru
 iphe, vudo mu l'ifu.
 Ẹke ono adalephu shikongu.
 Yo nweru olu, jiru mu; sụ:
- 17 'O nweru ẹge ee-menua
 tẹ madzụ mmanu bya aka
 Nchileke odobe-ẹka-ndoo?
 ?O nweru ẹge ọo-dunua
 tẹ madzụ bya adubebe mma
 l'ifu onye keru iya nụ?
- 18 Ọ -buru lẹ Nchileke te
 gudedu ire ndu ejeru iya ozi ẹka;
 l'abajeru ojozi-imigwe iya
 mbà l'iphe, ẹphe mesweru;
- 19 ?buchia madzụ, bu l'ulo ẹja,
 bụ ẹja b'e gude tya ọkpa iya;
 adzo-gbu iya aka ntse
 male ọdzo-gbu erukfuru.
- 20 Tsube l'utsu jeye l'urenyashi;
 b'e gwewaru madzụ ogwe uri;

t'o nwe onye ęnya iya e-ru iya;
 yọ bụru kpurupyata.
 21 Ọ -bụru l'agbabufuru eri,
 gude ndzụ ęphe;
 ?ęphe ta anwuhudu
 l'ęphe ę-be enwe egomunggo.' "

5

- 1 "Jobu; kunua oku nta-a;
 t'a maru; ?m'o nweru onye a-za ngu nụ.
 ?Nanụ ụnwu-imigwe ono
 onye ọphu ịi-gbaru dakobe?
 2 Iwe-'agvụ-l'obu egbujekwa onye eswe;
 ęnya-kfụrukfuru l'ewofuje
 onye mmamiphe pehuru.
 3 Mbędua gudekwa ęnya mu
 phụ ęke onye eswe agbabę ọgvu.
 T'a bya ele ęnya;
 bę mu tųwaru ufu iya ọnu.
 4 Ụnwu iya akwata l'awa awawa;
 aatsuję ęphe ųtsuruku l'ųlo-ikpe;
 to nwe onye agbataru ęphe.
 5 Ọ bụ ndu ęgu agụ erije iphe,
 ọ kpataru l'ęgu iya;
 ęphe egwoje gwoo ọphu nọ l'iku ogvu.
 Ndu ęhu achị ọku
 avųje ęku iya avųvu;
 6 kę l'iphe-ọtsu-l'ęhu
 te shijedu l'ęja;
 ọphu iphe-ęhuka
 'eshijedu l'ime alị mifuta.
 7 Obenu lę madzụ b'a mųru ye
 l'iphe-ęhuka ęge ono, abųje: ękoroku gbaa;
 ọku iya ephekashihu ono.
 8 Ndege ọ -bụ l'ọo mu bụ nggųbedua;
 iphe, mu ga e-me bụ
 tę mu raku Nchileke;
 wota ęge ọ dųru mu kọkotaru iya.
 9 Nchileke emeje iphe-biribiri,
 ę ta adųjedu ike ọtu ọnu iya;
 mbụ iphe, dų egvu, 'agųta agųta.
 10 Oomeje tę mini chịa
 lę mgboko.
 Yo mee tę mini ono tsọo
 tsọ-rutsua l'ęgu.
 11 Oomelije ndu laru alị;
 l'edutaje ndu agụ aphụ
 dobe l'ęke ę ta dųdu iphe, eme ęphe.
 12 Idzu ndu ęregede bę oomeje; yo chikashihu;
 k'ọphu bụ l'ę t'ọ dųdu iphe,
 ęphe emefuje ọnya.
 13 Ndu maru iphe;

- bẹ oogudeje ẹregede,
 ẹphe agba nmata l'onya.
 Ẹge ono bẹ ọochikashije
 mmamiphe ndu ntuphu-ire.
- 14 Nchi ejikfuje ẹphe
 l'echi oke-eswe; ẹphe
 atso-kpulahaa atso-kpu
 l'echi oke-eswe l'ọ bụ onye eje l'ọchi.
- 15 Ndu ẹ ta dudu ẹge
 ọ haru ẹphe;
 bẹ ọodzofutaje.
 Ọodzofutaje ẹphe l'ẹka ndu ike.
- 16 Ọo ya bụ lẹ ndu ụkpa
 ele ẹnya l'ee-mekochaa dzofuta ẹphe.
 Teke ono; ọnu aburu iya
 shikpiriki dungu;
 ke l'uzo iya ta kfuluru akfuru.
- 17 Ọnu-oma bụ k'onye
 Nchileke ahùje ahùhù.
 Ọo ya bụ; ba akpokwa ẹka,
 Ọkaribe-Kakota-Ike
 alọ ngu lẹ nchi ẹbo-ẹbo-l'afu.
- 18 Oomekaje madzu iphe;
 ọbule oomeje t'o shi kfuluru.
 Ọ bụ ẹchachi b'ọ bụ;
 ọbule ẹka iya emeje t'a ka mma.
- 19 Iphe-ehuka a-byaru ngu mbyapyabe;
 yọ dzokota ngu;
 m'o -ruhuru; ọ ha ihagha.
- 20 Teke ẹjo-ẹgu byaru;
 bẹ ọo-gbafuta ngu t'ẹgu be egbu ngu.
 L'ògè ọgu;
 bẹ oo-me t'ẹ b'ì la l'ọgu.
- 21 Ẹ too kwedu t'ẹjo okfu rua ngu l'ẹhu;
 ọphu ìitsudu egvu ọ-la-l'iyi.
- 22 Ọ -buru iyi byaru; buru
 ẹjo-ẹgu byaru; bụlee ọchi
 bẹ ìi-nọdu achi iya;
 ọphu ìitsudu anụ-ẹgu-ẹgbudu egvu;
- 23 kele nggu lẹ mkpuma,
 nọ l'ẹgu a-gba ndzu;
 anụ, bu l'ẹgbudu aburu ọnya ngu.
- 24 Ìi-ma l'ẹ to nwedu iphe,
 eme ufu ngu; iphe, bụ iphe,
 i nweru enweru;
 bẹ ìi-gụ ọgu;
 tọ dọ ọphu aachọ achọcho.
- 25 Ìi-ma l'unwu ngu dọ l'igwe;
 awa ngu a-zaa l'ọ bụ ẹswa, furu l'alì.
- 26 Ìi-la l'oge nka-ezekuna nke ngu;
 nggu adu l'ọ bụ akpe,
 e gburu l'ògè iya.

27 Ayi leekwaru iphe-a ɛnya;
 phụ l'ọ bụ oswi-okfu.
 Nụkwaa iphe mu ekfu;
 gude iya meru iphe!"

6

Onu, Jobu eye

- 1 Tọ dụ iya bụ; Jobu abya eyee onu; sụ:
 2 "Ọ dụ iya t'e wota áphú,
 nọ iya l'obu tụa átùtù;
 phụ ẹge ọonyi-be ẹra.
 Mbụ t'a achiko iphe-ẹhuka iya
 chiru ye l'iphe,
 eegudeje átù ẹra iphe.
 3 Ọ kafutaje ẹja,
 nọ l'eze ɛnyimu ọnyi ẹra.
 Yọ buru iya meru iphe
 olu mu ada njiji-ọnwu njiji-ọnwu.
 4 Kele akfu
 Ọkaribe-Kakota-Ike
 ngutsuaru mu anguru l'ehu.
 Ọku, ọohu mu alọ mu ẹka lẹ meji.
 Iphe Nchileke gude eye mu
 egvu kperu mkpẹe lanu.
 5 Nkaku-igara-ọswa;
 ?ooraje ọra teke ọota nri.
 Tọ eswi; ?oogbuje ọra
 me nri, oori nọdukwadu?
 6 ?Eerije nri, ẹ-te nwedu
 utso l'ẹ be eye iya únú.
 Ẹke ono, achajẹ ucha l'ẹkwa-ọku ono;
 ?o nweru ẹge ọotsoje tọ.
 7 Mu te edenyijedu iya ẹka;
 kele egbe nri ono
 anọduje ahụ mu ẹgbo.
 8 Ọ g'a dukwanu mu mma;
 m'ọ -buru lẹ Nchileke
 a-nụ iphe mu ekfu;
 meeru mu iphe, mu ele ɛnya iya.
 9 Mbụ lẹ Nchileke a-tụ obu; gwee mu uji;
 mbụ sefu mu ẹka;
 tẹ mu chihu lẹ mgboko-a.
 10 Yo nwekwanuru nwiphe
 a-nọdu adu mu ike;
 ẹhu akabẹ tsoo mu ẹna
 l'ehu-uphu ọwaa,
 ta adazitadu mu adazita-wa;
 kele mu ta jikakwa ome
 iphe onye ono, dụ nsọ ono kfuru.
 11 ?Nanukwadu uvo, nọ mu nụ
 k'ole ɛnya ngunu?
 ?Bukwanu ole bụ kẹ ọta nshi;

- l'ẹ b'ọ dụ iphe aanọ ndzụ anọ-kfuru?
- 12 Ike, nọ mu nụ;
?ọ bụ kẹ mkpuma tọo?
Tọo anụ-ẹhu mu;
?ọ bụ ope tọo?
- 13 ?Mu nwekwaduru ụvo, mu
e-gude agbaru onwomu
mkpu nta-a ike, mu shi nweru gvụwaru-a.
- 14 Onye ụzo chihuru gbakwaru
tẹ ndu ọnyà iya gbaaru iya
mkpu; m'ọ -ruhuru;
ọ bụru l'ẹ tọ tsuhedu
Ọkaribe-Kakọta-Ike egvu.
- 15 Obenu l'unwunne mu phe
bụ ndu ẹregede l'ọ bụ eyii.
Ephe dụ l'ọ bụ utso nggele,
gudeje ọso l'awụ.
- 16 Teke mini jiru ejiji;
nmụkoo anmụko;
yọ bụru lẹ mini suno,
adazeshihu nụ; b'ọ shi.
- 17 O -rua l'ọnanwu; yọ tashihu.
Okpomọku -byalephu;
mini ono agwụ l'ọgba iya.
- 18 Mu dụakwa l'ọ bụ onye ije, ẹkwo-nji jiru;
yo phua ụzo l'ẹke ọchocho mini.
Yo je abaa l'ali,
anwụ-chigburu-inya;
laa l'iyi.
- 19 Ndu ije, shi Téma achọ mini;
ndu ije, shi Sheba achiru ẹnya dobe l'ụzo.
- 20 Ephe riru l'ẹphe a-phụ mini l'ẹke ono.
Ephe erua; t'ọ dūhe l'ẹge ẹphe riru iya.
- 21 O bụ ẹge ono b'ọ dụ mu l'ẹke unu nọ.
Unu phuru ẹge ọ byaru mu;
wata ọtsu egvu.
- 22 ?O nweru iphe mu rojeru unu?
?O nweru onye mu sụjeru
t'ọ wota iphe o nweru
je anuru mu nggalazu?
- 23 ?O nweru onye mu sụjeru
t'ọ bya agbafuta mu
l'ẹka ndu ọhogu mu;
m'ọ bụ l'ẹka ndu ẹjo madzụ.
- 24 Unu koshinu mu ẹke mu hasweru ọkpa;
tẹ mu dobe ọnu ndo.
- 25 O bụ oswi-okfu l'ire-lanụ ahujẹ ọku;.
Ọbu; ?bukpoo ngunu;
bẹ unu a-sụ l'unu gude ẹka
ekfu iphe-wa, unu ekfu-wa.
- 26 ?Bụ kẹle mu ta mahedu
ẹge mu e-me iya; meru iphe

- unu a-ri l'okfu mu bu mkpoko okfu.
- 27 O bu ndu du l'o bu unu
 atuje enwa t'e je eree nwogbe,
 e-te nweddu nna;
 mbu gude obutobu ephe kpa eku.
- 28 Unu palinua enya apali
 lee mu nta-a.
 ?Mu a-kabe nodu unu l'ifu
 adzuru unu ejo-ire to?
- 29 Unu hee. Unu ba ebohenu
 mu ibo inyigirinyi.
 L'o kwa epha mu;
 be unu emebyishi emebyishi.
- 30 ?Mu a-dzuru unu ejo-ire to.
 ?O bu le mu ta kabedu maru
 iphe, du iche l'ire-lanu ye ejo-ire to?"

7

- 1 ""To bu du o-ru-ike; be madzu byaru le mgboko-a.
 Ndu iya; ?to dudu l'o bu
 ndu onye e buru ozi.
- 2 O du l'o bu ohu, bu iphe
 onoduje ele enya iya bu nwagu urenyashi;
 mbu l'o bu onye e buru ozi,
 bu iphe, onoduje eche bu
 ugwo-oru iya.
- 3 O bu ege ono b'o du mu.
 Iphe, bu onwa,
 sweru esweswe abukotajeru mu 'o-ga-le-mkpa.
 Enyashi, mutaru amuta;
 mu aghakota gburugburu.
- 4 Mu -laa l'ulo; mu anodu le
 mgbamuche ke wo:
 ?Bu teke ole be nchi
 a-buhu.
 Enyashi -nodu;
 yo kpu onwiya gologolo.
 Mbdua l'agha gburugburu
 jeye teke nchi a-buhu.
- 5 Ehu mu l'o ha bukota
 ehonwu me inyi be jiru iya nu.
 Akpo-ehu mu l'o ha
 kejashihukotaru mu
 ekejashihu; buru onya.
- 6 Ndu mu gbe kakwa ngga,
 e gude ekwe ekwa oso;
 ndu mu ekwo swaraswara
 le b'o du iphe, mu levuru enya iya.
- 7 Byiko Nchileke;
 nyatakwa le ndu mu
 ta dudu iphe odo, o bu; gbaha udzu-onu.
 E to gbe bu du l'ehu

- a-tsokwadu mu ẹna ọdo
 lẹ ndzụ mu ọwaa.
- 8 Onye phuru mu nta-a
 ta aphukwa mu ọdo;
 ii-chọ mu;
 ọbule ẹ tji phuhedu mu.
- 9 Ọ bu ẹge ono,
 urukpu asakahuje ono;
 bu ẹge onye, e kpochiru l'ili
 ta alatahedu azu ọdo.
- 10 Ẹ tọ latahedu azu l'ulo iya;
 ọphu ufu iya 'amahedu iya ọdo.
- 11 Ọ bu iya kparu iphe
 mu te edobedu ọnu ndoo.
 Mu a-nodu ata kpukpurukpu
 l'ekfushi ẹge ẹhu dụ mu;
 chiko ẹge meji aphu-tabe mu
 uphu kfushia.
- 12 Unu eche mu nche;
 ?mu bu eze ẹnyimu;
 ?te mu bu ẹjo anu, bu l'eze ẹnyimu?
- 13 Mu shi ari l'oshi-azee mu
 e-me t'ehu dụ mu agu;
 mbu l'aba-anuma mu
 e-me te nggumaphu mu ka nwanshi;
- 14 Obenu l'i gudele-e ẹjo nro;
 gude aphi; gude nkopyabe l'eye mu egvu;
- 15 k'ophu bu lẹ mu gbe hata
 l'e yeru mu eri l'ekpiri;
 hata anwuhu;
 male egbe ndzụ ọwaa,
 mu no nta-a.
- 16 Ndzụ ta guhekwa mu agugu;
 ike k'onodu ndzụ agvwa mu.
 Hakpele mu phuahaha;
 lẹ ndzụ, mu no ta duhedu
 iphe, o garu mu!
- 17 ?Bu ngunu be madzụ bu
 ke t'i gbe mee ya t'o ha nshinu?
 ?Bu ngunu be madzụ bu;
 ke t'i rivuje iya l'oriri;
- 18 mbu ke t'i nyochaje iya l'utsu mboku-mboku;
 l'ahu iya ama tekenteke?
- 19 ?Tji kabekpodua wofu mu
 ẹnya; m'o bu t'i haedu mu
 te mu kebe lee ọphu bu ọnu-mini?
- 20 Ọ -buru lẹ mu meru iphe dụ ẹji;
 ?bu ngunu be mu meru nggubedua;
 bu onye eche madzụ nche?
 ?Nanu ẹge o du b'o bu mu
 b'i bya aphube ẹnya?
 ?Mu buwa iphe-ehuka noduru ngu to?

21 ?Nanụ ẹge ọ dụ b'ẹ tji
 gukpoduaru mu nvụ l'ẹke mu mesweru ngu;
 mbụ paru haa l'iphe, dụ ẹji
 ọbu, mu eme ọbu;
 kẹ l'ẹ ta anọhekwa ọphu,
 baru ishi; e kpochia mu.
 Ii-chọ mu nta chọo mu imo; tji phuhe mu.”

8

Onu, Bilidadu eye

- 1 Tọ dụ iya bụ; Bilidadu kẹ Shuha abya eyeeru Jobu ọnu; sụ iya:
 2 “?Bụ teke ole b'ii-kfu ẹge-a kfubebe?
 3 Ikpe Nchileke;
 ?oogbeje nggọ tọo?
 Mbụ; Ọkaribe-Kakọta-Ike;
 ?oomeje t'iphe vudo
 nhamunha gbe nggọ tọo?
 4 Ọo-bụkwa-a iphe, dụ ẹji,
 unwu ngu meru iya
 b'ọ gwataru ẹphe ụgwo iya.
 5 Obenu l'i -gbakfuta Nchileke;
 bya arọ
 Ọkaribe-Kakọta-Ike;
 6 ọ -bụru-a l'ị dọebe mma; bụru onye ire-lanụ
 bẹ oo-gbeshia nta-a;
 gbaaru ngu mkpu;
 mee t'i laphu azụ l'ọkwa,
 i shi nọdu.
 7 L'ọdungu; bẹ ọo-dụ l'ị ha nwanshi;
 obenu l'o -rua l'ikperazu;
 bẹ ii-bụ oke amadu.
 8 Jina ndu bụ ọgurennya
 t'ẹphe kọoru ngu iphe,
 shi amujeru ndiche ẹphe.
 9 Ayibedua kẹ unyaphua;
 ?bụ ngunu bẹ ayi maru.
 Ọ kwaphụ ẹge ono
 bẹ ndzụ ayi dụ kẹ nwa
 tsokengu lẹ mgboko-a.
 10 Ndu ono e-zi ngu-a iphe;
 kfuru okfu ye ngu lẹ nchi.
 Gekwaaru ẹphe nchi.
 11 Èjì; ?oovuje ogologo l'ẹke
 ẹ-ta bụdu ụda.
 Ẹkwo okpuru;
 ?oonoje l'ẹke mini ta nọdu.
 12 Ọobuje; mini -gvulephu;
 yo vuru iphe bụ ẹgbudu,
 nọ l'ẹke ono ụzo nwushihu.
 13 Ọ bụ ẹge ono bẹ ọotsa-kfuje
 ndu zaharu Nchileke.
 Ọ bụ ẹge ono bẹ iphe, ndu

- ẹ-ta madu Nchileke ele ẹnya iya
 abujeru ẹphe ke mmanu.
 14 Iphe, ọ dakoberu aduje l'ọ bu eri.
 Iphe, ọ kporu obu yeru adu
 gephere-gephere l'ọ bu ugbu mkpakiri.
 15 Teke ọ dakoberu
 ugbu mkpakiri ono; yọ daa.
 Ọ-gbakua ya ẹka;
 to nwedu ọphu eme nu.
 16 Ọ du l'ọ bu iphe, a kuru
 l'anwu; l'agba iya mini.
 Yo rushia iru ọphungu ji mgbabu ono;
 17 gbakushia akwara l'ikpo
 mkpuma; l'ẹke ọcho ẹke, du ekfu-ekfu.
 18 E -fefu iya l'ẹke ono, o futaru ono;
 ẹke ono ajika iya; su le ya ta aphubukwa ya.
 19 Yọ buwaru iya phu; ẹwu
 ọdo abya efuchia l'ẹke ono.
 20 Nchileke ta ajikajekwa onye
 ẹ-ta dudu iphe, o meru;
 ọphu ọ bujekwanu agbarike
 ndu eme iphe, du eji.
 21 Oo-mekocha mee;
 onu aburu ngu onu-ochi.
 Yọ buru okoo bu ii-nodu atu.
 22 Iphere e-mekochaa buru ke
 ndu ọhogu ngu;
 ufu ndu eme akirishi achihu."

9

Onu, Jobu eye

- 1 To du iya bu; Jobu abya eyee onu su:
 2 "Mu makwarua l'iphe iikfu bu oswi-okfu.
 Ọbu; ?nanu ẹge
 madzu mmanu e-me buru
 onye doberu ẹka ndoo
 l'ẹke Nchileke no.
 3 Onye ọ du te yele Nchileke
 tua ya be ọ-jikwa
 unukurunu aji;
 ọphu ọ zaghedu m'ọo nanu.
 4 Nchileke bu mmamiphe kpu;
 buru iya bu agburu-ẹhu kpu.
 ?Bu onye kwefujeru iya ike;
 e mekochaa;
 yọ duru iya le mma?
 5 Oonwuribeje ugvu; ugvu ta
 ama l'o nwuruberu iya.
 Oogudeje ẹhu-eghughu;
 kpoo ya ishi-aku.
 6 Mgboko be ọonma-woje

- anmawo; nmaa itso,
e gude gvube iya yikayika.
- 7 Ọotujeru ẹnyanwu ekemu;
ẹnyanwu echibuhu;
bụru iya ebuchije
mkpọ-kpodo;
yọ haa echichi.
- 8 Ọ bụ yẹbedua nwẹnkinyi iya
sụsaru akpamigwe;
bụru iya bụ onye ejeje ije
l'eli akpara-mini,
atụ l'echi eze ẹnnyimu.
- 9 Ọ bụ iya meru mkpọ-kpodo,
bụ Beya; mę Oriyọnu;
mę Puleyadesu;
męwaru oke mkpọ-kpodo,
nọtsua l'uzo ọhuda.
- 10 Oomeje iphe, dụ biribiri,
ẹ-te nweđu ẹtu;
mę iphe-ọphulenyanya,
ẹ ta agutadu aguta.
- 11 Ọobyaje bya esweta mu;
mu ta aphụ iya.
Yọ byakwa bya eshia iku,
ẹke mu nọ; mu ta ama.
- 12 Ọ -nata madzụ iphe;
?bụ onye a-sụ iya t'ẹ b'o meshi?
?Bụ onye ha k'oji iya
iphe oome?
- 13 Ẹhu -wata oghu Nchileke
eghughu b'ẹ t'o mejekwa agha ẹnnya;
k'ophu bụ lẹ ndu sọja
Réhabu byishiru iya ikpere.
- 14 ?Nanụ ẹge mu e-shi asa iya okfu?
?Mu nweru ọnu, mu e-gude
tẹ mu l'iya wata ntụtụ-ẹgo?
- 15 Ọ bụ oswi-okfu l'ẹ tọ dudu
iphe, mu kpataru;
ọle mu te ejekwanu iya ọgba okfu.
Mu a-nọdunuphu arọ
onye ono, bụ onye ikpe mu ono
t'ọ phụaru mu imiko.
- 16 Mu -kua ya oku; yọ bya;
bẹ mu ta rịkwa l'oo-yeru mu ọnu.
- 17 Ọ bụ oke phẹrephere;
bẹ oo-gude bya egwee mu rakaraka;
mee t'ọnya, tukuru mu ẹhu dzuru ka nshinu;
l'ẹ b'ọ dụ iphe, mu kpataru.
- 18 Ọ gude iphe-ọtsu-l'ẹhu l'atsupya mu;
to kwe tẹ mu tufu ume.
- 19 Ọ -bụru k'ọkpehu;
bunu yẹbedua bụ ike kpụ.

- O -buru k'ikpe;
 ?bu onye e-kukwanu iya ikpe?
 20 O -buru l'ẹ t'ọ dudu iphe mu
 meru bẹ ọnu mu
 kpataakwaru kpube mu.
 O -bururu nọ l'iswi dọ mu mma;
 bẹ ọnu mu a-nma lẹ mu iya-a.
 21 A makwaru-a l'ẹ t'ọ dudu
 iphe, mu kpataru;
 ọle mu ta akpahedu ishi;
 mbụ lẹ ndzụ gbe dọwa mu nọ ashi.
 22 Mbụ l'ọ chiko buru iphe lanu.
 O bu iya kparu iphe mu sọru:
 'Lẹ Nchileke emebyije ndu
 ẹ-ta dudu iphe, ẹphe meru;
 mẹ ndu bu ndu ikpe nmaru.'
 23 Mgbonwu -gbakwoshilaha
 ndu ẹ-ta dudu iphe, ẹphe
 meru; meji atofulahaa ẹphe;
 bụle-ẹ ọchi; bẹ Nchileke anọduje achi.
 24 Mgboko-a -laa ndu
 akirishi l'ẹka;
 yo kwechishia ndu ikpe ẹnya.
 O bu; ọ -budu iya;
 ?buhunu onye e-me iya.
 25 ?Mu a-nọ-bekwadu ino-be agha.
 O bu; ?mu gbe ele ẹnya
 l'ọ nweru mbọku,
 ẹhu a-tsọ mu nwẹnaa.
 26 Ndzụ, mu agba
 swacha-swacha l'ọ bu ọgbo,
 maru ọgba ọso.
 Ozi phaaphaa l'ọ bu ivu
 abya ọdzuta nwọku.
 27 Mu -sụ tẹ mu haa ọgu aphụ;
 bẹ ifu a-gbanwe mu;
 mu awata ọmu ọnu-ọchi.
 28 Obenu l'iphe-ẹhuka, mu eje;
 bẹ mu atsukwadu-a egvu;
 kele mu maru l'ẹ tji kwedu
 l'ẹ tọ dudu iphe, mu kpataru.
 29 Keshinu ikpe nmawaru mu;
 ?buhunu ole bẹ mu
 alikashiru onwomu?
 30 Ẹ to nwekwa mẹ mu gude
 ncha saa onwomu;
 dọ l'ọ bu eberugo;
 bya egude ncha kwọọ ẹka;
 yọ ma mma;
 31 bẹ ji-patalekwa mu-a chee
 l'iduma, echi buruburu;
 k'ophu bu l'uwe, mu yeru l'ẹhu;

- bẹ mu a-dụ ashị.
 32 Nchileke ta bụdunu madzụ
 ẹge-a, mu bụ-a;
 mẹ mu agbakwanua ya
 okfu; mẹ mu l'iya
 edogbabekwanu iya l'ulo ikpe.
 33 Ọpflu ọ dukwanu
 onye ogbo, nonu,
 ge egude ayi ẹka;
 gbokahu ayi;
 34 mbụ onye a-nafu Nchileke
 ẹchachi ono, ọ nuberu mu l'ẹhu ono;
 k'ọpflu ọo-ha mu oye egvu.
 35 Teke ono; mu ekfukwanua
 ẹge onu ha mu;
 mu ta atsuhe iya egvu.
 Obenu l'ẹge ọ dụ nta-a;
 bẹ ike ta aduhedu mu k'ekfukfu iya."

10

- 1 "Ọnodu ndzụ atsuwa mu l'ẹhu.
 Ọo ya bụ tẹ mu bya
 ekfushikota ẹke, ọotsu mu l'ẹhu; mbụ
 kfushikota ẹge o ghu mu.
 2 Mu a-sụ Nchileke:
 T'ẹ b'ọ nmashinu mu ikpe!
 T'ọ gushinuaru mu iphe, mu meru ọbu!
 3 ?Tọ iphe, dụ ngu mma;
 nggube Nchileke bụ t'ị nua mu aphụ;
 mbụ t'ị mebyia iphe,
 i gude ẹka ngu mee;
 idzu, ndu ẹjo iphe egbe
 buleru ngu-a onu-ochi.
 4 Ẹnya ngu;
 ?ọ bụ ẹnya madzụ tọ.
 T'ọ bụ ẹge madzụ
 ele ẹnya l'iphe b'i leje iya.
 5 ?Bụ ẹge nka kẹ madzụ beru;
 bẹ nke ngu beru.
 ?Tọ bụ ẹge ịikata-be nka;
 bẹ madzụ akatabe,
 6 mekwanuru iphe, bụlephu
 ẹke ọonmaru mu;
 bẹ ịinoduje avọ;
 l'achokashi ẹke mu mesweru.
 7 Obenu l'ị makwaru-a
 l'ikpe ta nmadu mu;
 ọpflu ọ dudu onye a-dụ ike
 nafuta mu l'ẹka ngu.
 8 ?Tọ bụdunua nggubedua
 gude ẹka ngu moo mu;
 bya emee mu.

- ?Ìi-bya aghakọbe nta-a;
woru mu mebyishia ọtọ?
- ⁹ Nyatakwa l'ì kpuru mu l'ọ bụ ọra.
?Ìi-bya nta-a bya avọkposhia
mu tẹ mu bụru eja ọdo ọtọ?
- ¹⁰ Ọ bụ nggu metaru ọmuda,
e gude yee ime mu;
nggu abya emekwaaphu
tẹ mu nọdu l'ẹpho nne mu kpua.
- ¹¹ Nggụ abya eworu anụ-ẹhu
yee mu oye uwe;
bya egude ọkpụ
yẹle ọmị-ọkpụ dzekfua mu.
- ¹² Ọ bụ nggu nuru mu ndzu;
bya eyeru mu obu.
Yọ bụru ẹge i gude ehe mu
meru iphe ndzụ dzuru mu.
- ¹³ Obenu l'ọ nweru iphe i shi
domiaru mu edomi;
mbụ lẹ mu marua l'ọ bụ iphe,
ì rìkohawaru mu arìko:
- ¹⁴ lẹ mu -mee, iphe dụ ẹjì;
bẹ ìi-tùbekpele iya phụ nvọ;
l'ẹ tìi leswetadu ẹke mu mesweru.
- ¹⁵ Ọ -bụru l'ikpe nmaru mu;
t'aphụ bụkwaru nke mu!
Ikpe -laaru mu; bẹ mu
ta apalighekwa ifu apali;
kẹ l'iphere bụwa nke mu;
iphe-ẹhuka, mu eje abyawa mu ori ishi.
- ¹⁶ Mu -je ome lẹ mu paliru ishi;
nggu achilahaa nta mu
l'ọ bụ agụ.
Nggụ egude ike ngu ono,
dụ biribiri ono fuaru mu.
- ¹⁷ Ììkpobataje ndu ọphungu,
a-nọdu agba mu ekebe.
Mu egbe aka ngu ru
oghu eghughu l'ẹnya l'eje ejeje.
Ndu soja ngu akpoje
iche iche abya mu otso ọgu.
- ¹⁸ ?Bunua ngunu meru iphe,
ì haru t'a mụa mu?
Ọ dụ mu t'a sụ lẹ mu
nwuhuru nne mu l'ẹpho.
- ¹⁹ Ọ g'aka mu mma;
ndẹge ọ bụru lẹ mu ta nọbua lẹ phu;
m'ọ kwanu lẹ mu shi l'ẹpho
tụa uswe lashia l'ili.
- ²⁰ ?Mu a-nọ-bekwadu ìno-be agha?
Kufunu mu ẹka t'ẹhu kabẹ
tsọo mu nwẹnaa;

- 21 tẹmanu mu aladẹ ẹke ono,
 bụ; a -lawa iya;
 ta alatahẹdu ọdo ono;
 mbụ l'alị ono, nọdu gẹbeyingu;
 gbaa tsukiribangu ono;
 22 ẹke ẹnyasi iya bụ abalị-ìshì;
 iphe, nọ iya nụ aburu ẹkpuru-ọchi;
 mẹ nwonyonyo,
 gbakọtaru tsụbalangu;
 bya aburu ẹke dụ gharagharaghara.”

11

Ọnu, Zofa eye

- 1 Tọ dụ iya bụ; Zofa, bụ onye Nema abya eyee ọnu; sụ:
 2 “?Aa-ha oye ọnu l'iphe
 ọwaa, i kfushiru-wa tọ?
 ?Iikfushi iphe-a l'ọo
 t'a haaru ngu enge tọ?
 3 Bẹbebe ono, iikfu ono;
 ?oo-me tẹ madzụ dobe ọnu
 ndoo tọ.
 I -jagee ndiphe ewena ono,
 ijja ono; ?t'ẹ b'ọ dụ onye
 a-gbọru ngu chaa tọ?
 4 I sụru Nchileke l'iphe,
 i kwetaru te nwedu ntupo;
 bya asukwaphu l'ị bu
 onye dụ-geru nụ l'ẹnya Nchileke.
 5 Ọle; ọ dukwanu mu t'a sụ lẹ
 Nchileke e-ye ọnu l'onwiya;
 mbụ kpuhaa ọnu gbakushi ngu iya;
 6 mbụ kpuhaa mmamiphe gheberu ngu ọnu;
 kẹ l'ọkpuberu mmamiphe
 enweje ifu labụ.
 Iphe, ịi-maru; Jobu;
 bụ lẹ Nchileke gbe
 tų-zetakwa nụ ẹka l'ahùhù,
 ọohu ngu; ma l'ẹge iphe,
 dụ ẹji, i meru ha.
 7 ?Ii-dughe ike maru ẹge
 Nchileke habe ogvu?
 ?Ii-dụ ike vọo vọfuta ẹge
 Ọkaribe-Kakọta-Ike beru?
 8 Ọ kakwa akpamigwe l'eli;
 ?nanu ẹge ii-me iya.
 Ọ kakwa alị-maa ogvu;
 ?bụ ngunu bẹ ịi-dụ ike maru.
 9 Ọ kakwa mgboko-a ogologo;
 kakwaphu eze ẹnyonu ụsa.
 10 Nchileke -bya nta-a;
 bya akputa ngu tų-chia;
 kpuru ngu jeshia ọlo ikpe;

- ?bụ onye a-kpọ-shighe iya?
 11 Nchileke makotakwaru-a ndu ejire.
 Teke o phuru iphe, du eji;
 ?too tubejedu iya nvọ too?
 12 Iphe, o bu bu l'o ka ntse ozufuta
 nkakfu-igara-oswa
 t'o wata ome l'o bu madzu;
 karia ome onye eswe
 t'o nweru egomunggo.
 13 Obenu l'i -wowaru obu ngu
 tu-pyo l'eke Nchileke no;
 machiaru iya eka ngu ephe ebo;
 14 bya esefukota eka l'iphe,
 bu iphe, du eji, iimeje;
 tii kweje t'o nweru iphe,
 du eji, a-no l'ufu ngu;
 15 ono teke ii-pali ifu apali;
 iphere ta aduhe ngu.
 Oo ya bu; nggu evudo kemukemu;
 tii tsuhe egvu.
 16 Ono teke ii-tuko
 iphe-ehuka ngu l'o ha zahakota.
 Yo du ngu l'o bu ege ono,
 utso abyatsuje; yo laa ono.
 17 Ndu ngu abya egbufu;
 ka echi oke-eswe onwu enwunwu.
 Ochi abya asahuru ngu l'o bu nchi-abohu.
 18 Ii-buru le domangu rimangu;
 ke l'o nweru iphe iile enya iya.
 Nggu anodu tufu ume l'ehu-gudangu.
 19 Ii-la l'ulo; to du onye a-bya ngu oye egvu.
 A du l'igwe byalahaa t'i yeru ephe eka.
 20 Obenu le ndu ejo iphe;
 be uzo ephe e-mekochaa chihu;
 ephe ta aphu uzo, ephe
 e-shi nahu.
 Iphe, ephe a-nodu ele
 enya iya nwenkinyi aburu anwuhu."

12

Onu, Jobu eyeru Zofa

- ¹ To du iya bu; Jobu abya eyeeru iya onu su:
² "E t'a tudu iya atutu;
 l'oo unubedua bu
 o-kfua-o-gvu.
 I -nwuhu; mmamiphe etsoru ngu.
³ Olobu; me mu nwekwarua
 egomunggo l'o bu unubedua.
 ?O nweru ege odo,
 unu bya aka mu odo too?
 ?Bu onye bu onye
 e ta madu iphe ono,

- iikfushi ono l'ọ ha?
 4 Nta-a; bẹ mu buwa iphe,
 ndu ọnyà mu gude agba mgba-ọnu;
 mbụ mụbe onye shi
 akpọ-kuje Nchileke;
 yọ za mu.
 Mu buwa iphe-ọchi;
 lẹ mụbe onye doberu ẹka ndoo;
 ụta ta nọ mu l'ẹhu.
- 5 Ndu iphe duru lẹ mma
 ta amajedu iphe, bu lẹ
 madzu nọ l'iphe-ẹhuka.
 Ẹphe asuje l'ọo ndu
 ẹturu loru b'a muru
 iphe-ẹhuka yeru.
- 6 Obenu l'ufu ndu abali-d'egvu
 te nwedu onye akpa ẹphe ẹhu.
 Ndu akpatsu Nchileke iwe
 te gbe dudu iphe,
 eme ẹphe;
 mbụ ndu ono, gude ọgvu
 ẹphe l'ede ono.
- 7 Obenu; ọ -buru l'unu achọ tẹ
 iphe doo unu ẹnya;
 unu je ajita unwu-anu-ẹgu;
 m'ọ bu unwenu.
- 8 Teke ẹ tọ dudu;
 unu kfulu eliphe
 t'ọ zia unu iphe.
 Ọ -dudu; unu ahaa t'ema,
 nọ lẹ mini zia unu iphe.
- 9 ?Bụ onye ole l'iphe ono,
 mu gushiru ono ta madu
 l'ọo Ojejoje gude ẹka iya
 mee iphe-a, meru nọ-a?
- 10 Ọ bu Nchileke bẹ
 ndzu iphemiphe ọbule,
 o keru ekeke nọ l'ẹka;
 buru iya gude ume,
 onyemonye ọbule atụ.
- 11 ?Tọ budu ẹge ono,
 nchị egeje iphe, ọ nuru egege ono;
 bu ẹge ire edejeodu ọnu l'iphe, oo-ri.
- 12 ?Tọ budunua l'ẹka ndu bu ọgurennya;
 bẹ eeshije mụta iphe;
 buru onye karu nka
 bẹ iphe edoje ẹnya.
- 13 Ọ bu Nchileke nwe
 mmamiphe; mẹ ike.
 Ịdzù yele iphe odo ẹnya
 abukwaruphu nk'iya.
- 14 Iphe, bu iphe,

- o nwutsuru enwutsu
ta dukwa onye a-dụ ike
kpụ-kwaa ya;
ọphu ọ dukwa onye
a-dụ ike t́hàà onye ọ t́ru mkpọro.
- 15 Ọ bụ Nchileke bụ:
o -gbochia tẹ mini ba achi;
ejo mkpọ-anwụ abya.
Teke ọ t́haru ugbo;
yọ b́ru utso.
- 16 Ọ bụ Nchileke bẹ ike;
mẹ mmamiphe nọ l'ẹka;
b́kwaru iya phụ b'ọ nọ
l'ẹka; mbụ onye ụgho;
mẹ onye ọghoru iya.
- 17 Ndu akpọ-ziru ndu ọdo ụzo; bẹ ọotuje too;*
mee ndu ikpe t'ẹphe b́ru ndu eswe.
- 18 Oomeje ndu eze t'ẹphe shi
l'ọkwa-eze ẹphe; bya ab́ru ohu.
- 19 Ndu, achijeru Nchileke ẹja;
bẹ ọochifuje ọkpa l'alị; wofu ẹphe.
Ndu, bụ ndu vudowa nụ;
bẹ onwutsuje.
- 20 Ndu e gude ire ẹphe ẹka;
bẹ oomeje t'ẹphe ba mahe iphe, ẹphe e-kfu.
Ndu, bụ ọgurenya;
bẹ ọonafuje egomunggo
t'iphe be edohe ẹphe ẹnya.
- 21 Ndu, bụ ndu, a maru
ẹpha ẹphe; bẹ ọonmaje phulaphula.
Ndu, bụ ndu ike nọ l'ẹka;
bẹ oomeje; ike agvụ ẹphe.
- 22 Ookoshije iphe,
dụ ogvu ogvu, nọ l'ọchi;
l'emeje iphe, gbaru tsụbalangu;
t'ọ b́ru iphoro.
- 23 Ọ bụ iya emeje tẹ mba b́ru eze mba;
b́ru iya echikaje iya.
Ọ bụ iya emeje tẹ mba zụa azụzu;
b́ru iya achikashije iya.
- 24 Ọonafuje ndu ishi
kẹ mgboko-a egomunggo;
nwuru ẹphe ye
t'ẹphe wata ọgha-phe ebedere-badara.
- 25 Oomeje t'ẹphe etsutso etsutso;
l'akpọ galagala l'ọ bụ onye mẹe guderu."

13

- 1 "Mbẹdua gudeekwa ẹnya mu
phụkota iphe ono l'ọ ha;

* 12:17 12:17 Iphe ẹka-a kwata ekfu bụ lẹ Nchileke agbabeje ẹphe ọtu; ẹphe awata okpe ejo ikpe.

- bya egudewa nchị mu nua ya;
yo doo mu ọnya.
- 2 Iphe, unu maru;
bẹ mbeḍua makwaru-a.
E to nwekwa eke
ọnya mu laru l'ẹke unu nọ.
- 3 Obenu l'ọ dụ mu t'a sụ lẹ mu
e-kfuru nụ
Okaribe-Kakota-Ike.
Tẹ mu lẹ Nchileke l'onwiya tụa ya.
- 4 Obenu l'unubḍua gude
ntuphu-ire egbugbo mu.
Unu bukota mkpọkoro
ndu njibya l'unu ha!
- 5 O dụ mu t'a sụ l'unu a-tuko
l'unu ha dobe ọnu ndo;
kẹ l'ọ bụ ono g'e-koshi
l'unu bụ ndu, maru iphe.
- 6 Unu ngabewaru nchị
tẹ mu yee ọnu!
Unu ngabe nchị;
nua iphe, mu ekfu!
- 7 ?Bụ ngunu meru iphe unu adzụ ẹjo-ire;
sụ l'ọo Nchileke bẹ unu ekfuchitaru.
?Bụ Nchileke;
bẹ unu e-gude ẹregede l'ekfuchitaru ọo.
- 8 ?Unu eme t'unu gbataru Nchileke ọo.
?Bụ unu a-gbaru iya ọdzori ọo.
- 9 Nchileke -je unu enyochaa;
?unu adua ike mee ya eswe
ẹge madzụ emeje ibe iya.
- 10 E to nwekwa ẹge ee-me tẹ
Nchileke ba abaru unu mba;
mẹ unu wata ọkpa oke lẹ mpya.
- 11 Odu-biribiri iya;
?te egudedu unu ọo.
?Egvu iya ta akaduru unu oru l'ẹhu.
- 12 Iphe ono, unu ekfushi ono
tuko buru ẹtu, laru lẹ ntụ.
Iphe, unu edo t'unu gude
dofu onwunu aburu iphe laru l'ẹpotọ.
- 13 Unu daa ashị; tẹ mu kfua;
ọphu, e-me nụ; t'o mee!
- 14 ?Bụ ngunu meru iphe mu
e-gude ndzụ mu tụa ntụ?
- 15 E tọ nwekwa m'o -ruhuru;
oogbu mu egbugbu;
bẹ mu a-chilekwarua ọnya dobe l'ẹke ọno.
Mu e-vudokwa iya phụ l'ifu kpefu.
- 16 O bụ iphe ono e-mekochaa dzọo mu;
kẹ l'ẹ tọ dudu onye,
ẹ-ta atsudu Nchileke egvu,

- a-dụ ike kpọfu iya l'ifu.
- 17 Unu kpaa iphe lẹ nchị;
 nụa iphe-a, mu ekfu-a!
 Tẹ iphe-a, mu ekfu-a
 bamikwaa unu abami lẹ nchị!
- 18 Lẹ nta-a, mu chikobewaru
 iphe, mu e-kfu-a; bẹ mu
 marua l'ikpe a-laru mu.
- 19 ?O nweru onye a-bya a-sụ
 l'ọo iphe, mu meru ndọ-ọ?
 Ọ -dụ ẹge ono; mu adaa ashị; nwụhu.
- 20 Nggube Nchileke;
 iphe mu arọ ngu t'i meeru
 mu dụ ụzo iphe labụ;
 k'ọphu mu a-haa
 odomi onwomu edomi l'ẹke ịino!
- 21 Sefu mu ẹka l'ẹhu;
 nggu ahaa mu oyephe egvu
 ono, iiye mu ono.
- 22 Ọ bụ teke ono bụ;
 i -kua mu; mu aza ngu.
 Teke ẹ-tọ dudu;
 nggu ahaa tẹ mbẹdua
 -kfujee ekfukfu;
 nggu eyejeeru mu iya ọnu.
- 23 Ejo iphe mu ono;
 ?bụ ole b'ọ dụ.
 ?Bụ ugbo ole bẹ mu
 mekpooru ejo iphe ono.
 Koshinu mu ẹke mu chọru okfu;
 mẹ ẹke mu mesweru.
- 24 ?Nanụ ẹge ọ dụ; bẹ iidomi
 onwongu edomi l'ẹke mu nọ;
 l'ele mu l'ẹ mu bụ ọhogu ngu.
- 25 ?Bụ mkpẹkwo,
 pherephere alọnga alọnga;
 bẹ ịinu aphụ.
 ?Bụ eswa ọkponku-a;
 bẹ ịichi ọso tọo.
- 26 Kẹ l'iphe, i deshiru lẹ mu
 meru bukota iphe,
 eru mu l'anụ;
 shi ẹge ono vuta ejo iphe,
 mu meshiru teke mu bụ
 nwokoro byabẹ mu l'ishi.
- 27 Ị chīwaru mu ọkpa ye lẹ mkpọro;
 l'enyo t'ị maru ẹge mu haru ọkpa ha iya;
 bya emee mu
 iphe-ọhubama l'ichirukfu;
 k'ọphu ịi-majeru ẹke mu dzọru ọkpa.
- 28 Ọo ya kparu iphe madzụ
 eyokashihuje l'ọ bụ iphe rehuru erehu;

mbụ rubashihu l'ọ bụ uwe, nra riru.”

14

- 1 “Iphe, bụ madzụ,
nwanyị mụru;
bẹ ndzụ iya dụ-a tso-kengu.
Ọ bụluphu iphe-ehuka bụ
iphe, jiru iya nụ.
- 2 Ọojashije egwegwa l'ọ bụ igu oshi;
nwụkwaaphu kpaa teke ono teke ono.
Yọ bụru ẹge nwonyonyo
ẹ ta akpojedu ukfu bụ ẹge
ẹ tọ dudu ẹge ọono-beje.
- 3 ?Bụ egbe onye ono;
bẹ ii-woru ẹnya rube.
?Bụ egbe onye ono;
bẹ ii-kpụta bya iya okpe ikpe l'ifu ngu.
- 4 ?Bụ onye a-dụ-ghe ike shi
l'iphe ẹ ta dūbebedu mma
wofuta iphe, dūbebe mma.
Ẹ to nwekwa.
- 5 Keshinu ọphu a guwaru ẹge
madzụ a-nọ-bebe ọgu doberu iya;
tụ-buwaru iya ọnwa ole,
ọo-nọ lẹ mgboko-a;
bya ekoshiwa iya ẹge ẹ tọo nọghatadu;
- 6 wofunu ẹnya l'ẹke madzụ nọ;
haa ya t'ọ tūsarū ẹhu;
jeye teke oo-jeghee oke-ozī iya
l'ọ bụ onye e buru ozi.
- 7 Oshi, gvuru l'alị nwekwaru
iphe, oole ẹnya iya;
mbụ l'e -gbutsua ya;
yo futa ọdo l'ukfu iya.
Ono, o futaru ono anyaa.
- 8 Ọ bụ oswi-okfu l'ọgbaragba iya a-kashihu;
ukfu iya anọdu l'alị nwuhu;
- 9 obenu l'ọ -nulephu nshishi mini;
yọ dzuta ọdo;
bya erua iru ọphungu l'ọ bụ
iphe, a kuru akuku.
- 10 Obenu lẹ madzụ -nwuhuwa; e lia ya.
Ọ -tū-buwa ume;
bẹ nk'iya gvūwaru.
- 11 Ọ bụ ẹge mini atahuje l'enyimu;
alị akposhihu nkụ;
- 12 bụ ẹge madzụ azeje;
too gbeshihe ọdo.
Ẹ too tehuhedu ọdo;
ọphu o nwedu ẹge e meru iya;
o gbe etetakwadu.
- 13 Ọ dū mu t'a sū l'ii-wotale

- mu phụ je edomia l'ime ili;
 kpuchia mu iphe l'ẹke ono
 jeye teke ẹhu-eghughu ngu a-dazita.
 O dụ mu t'a sụ l'i tuburu
 l'ọo ẹge aa-nọ-bebe ndọ;
 tẹmanu nggu anyata mu.
- 14 Madzụ -nwuhutsua;
 ?oo-nọdu ndzụ ọdo tọo.
 L'iphe, bụ oge
 iphe-ẹhuka-a, mu nọ-a;
 bẹ mu e-eche jeye teke
 aa-tọfuta mu.
- 15 Teke ono bụ: i -kua mu oku;
 mu aza ngu.
 Teke ono bẹ mubẹ
 onye ono, i gude ẹka ngu
 kee ono a-dulaha ngu mma l'ẹnya.
- 16 Teke ono; bẹ ịi-wata ọgu ije mu ọgu;
 nggu elebuhu ẹnya l'iphe, dụ ẹji, mu meru;
- 17 nggu eworu iya kechia ekechi;
 ruru iphe kpube iya.
- 18 Obenu l'ọ bụ ẹge
 ugvu anọduje eribashihi; l'avokposhihi;
 mbụ ẹge eenwufuje mkpuma
 l'ẹke ọokporu;
- 19 mbụ ẹge ono, mini
 ekwobashije mkpuma;
 mbụ ẹge ono, ukporo-mini evuje ẹja ono
 bụ ẹge iimebyishije iphe,
 madzụ ele ẹnya iya.
- 20 Ịikapyabeje madzụ ẹkuku;
 ke onye ọphu agvụ.
 Iimeje tẹ ifu iya gbanwee; yọ bụru iya alala.
- 21 Ọ -bụru l'aakwabẹ
 unwu iya ugvu;
 b'ẹ t'ọ mahẹdu.
 Ọ -bụru l'akpụ ẹphe ifu l'alị;
 b'ẹ t'ọ phuhedu iya.
- 22 Iphe, eru iya l'ẹhu bụ iphe,
 ahụ iya ọku l'ẹhu nk'iya.
 Yọ bụru aphụ k'onwiya;
 bẹ ọogu nkinyi iya."

15

Onu k'ẹbo, Elifazu eye

- 1 Tọ dụ iya bụ; Elifazu, bụ onye Témanu abya eyee ọnu; sụ:
 2 "Onye maru iphe;
 ?ookfuje okfu, ẹ te nwedu ishi;
 m'ọ bụ gude okfu,
 ẹ-ta gadu mkpa eme t'ọ dzọo onwiya?
 3 ?Bụ mkpọkoro-okfu;
 bẹ onye maru iphe

- egudeje eye ọnu l'okfu tọo;
 ?mbụ l'ekfu okfu,
 ẹ ta dudu m'ọo nanu,
 baru uru?
- 4 Obenu l'i woleruphu k'otsu
 Nchileke egvu fua l'alị;
 l'akposhikwaphu t'e bẹ
 eekfujehe anu Nchileke.
- 5 O bụ ejo ududu ngu ezi ngu iphe, ii-kfu;
 yọ bụru ẹregede b'i gude ekfu iya.
- 6 O kwa ọnu ngu anma ngu ikpe;
 ẹ tọ kwa nke mu;
 bụru ọnu ngu agba ngu ekebe.
- 7 ?Bụ nggu bụ onye ọdungu,
 e vuru ọzo mụa.
 ?O dụ ngu l'i vu ugwu ugwu
 ọzo nọdu lẹ mgboko.
- 8 ?I nujewaru idzu,
 Nchileke chiru tọo?
 ?T'iri l'ọo nggu nwenkinyi; bẹ maru iphe?
- 9 ?Bụ ngunu b'i maru, ayibedua ta madu?
 ?Bụ ngunu bụ iphe,
 edoje ngu ẹnya, ẹ te edojedu ayibedua?
- 10 Ndu bụ ọgurenya;
 mẹ ndu ishi-ẹwo bẹ ayi
 l'ẹphe nọkwa l'ẹke-a;
 mbụ ndu, bụ nna ngu phẹ ọgurenya.
- 11 Ike ono, Nchileke adu ngu ono;
 ?ọ ha ngu nwanshi l'ẹnya tọo;
 mbụ okfu ono, e ruberu
 ẹhu erube l'ekfuru ngu ono.
- 12 ?Nanu ẹge ọ dụ;
 bẹ ọkpoma ada ngu kitikiti.
 ?Nanu ẹge ọ dụ;
 bẹ iivo ẹnya ẹge ono;
- 13 kẹ t'i woru ẹhu-eghughu ngu
 atụ-koshi Nchileke;
 egbe okfu ọwaa eshi ngu l'ọnu awushi.
- 14 ?Bụ ngunu bẹ madzụ bụ
 kẹ t'ọ duebe mma?
 Madzụ ono, nwanyi mụru ono;
 ?ngunu b'ọ bụ kẹ t'ọ bụru
 onye doberu ẹka ndoo?
- 15 O -bụru lẹ Nchileke
 te gudedu ire unwu ojozi nk'iya ẹka;
 imigwe l'onwiya ta duebe iya mma l'ẹnya;
- 16 ?buchia madzụ, anọduje eme
 alị-pata-chigbua;
 l'angu iphe, dụ ẹji ọngu mini
 e-gbe dụ iya mma l'ẹnya.
- 17 Ngabẹ nchi; tẹ mu mee
 t'iphe doo ngu ẹnya;

- tẹ mu kọoru ngu iphe,
mu gudewaa ẹnya mu phụa;
18 mbụ iphe, ndu maru iphe kfuru;
tọgbo iya ẹba;
ọphu ọ dudu iphe,
ndiche ẹphe kfuru,
nweru ọphu ẹphe domiru edomi.
19 Ọ bụ ndiche ẹphe ono
gẹdegede b'a nuru alị-a;
ọphu ọ dudu ndu
mbyamubya, swejeru l'ẹke ẹphe nọ.
20 Ẹjọ madzụ anọduje atsụ ude
jeye teke ọo-nọ-bebe;
mbụ taa chichichi gbururu jeye.
21 Iphe, ejiji iya nchị bụ iphe, eye egvu.
Teke ọ dū l'iphe dūwaru iya lẹ mma;
ono teke ndu abalị-d'egvu
abyajẹ bya afuaru iya.
22 Ẹ too kwejekwa lẹ ya e-shi
l'ẹkpuru-ọchi wafu.
Ọ bụ l'ogu-mbeke
bẹ oo-mekocha laa.
23 Ọonoduje aghaphe;
maru lẹ ya bụ nri udele.
Ọ manarua lẹ mbọku,
nchi e-jikfu iya bẹ tūwaru iya l'ukfu.
24 Iphe-ẹhuka; mẹ aphụ bụ
iphe anọduje eye iya egvu.
Ọ kapyabẹ iya ẹka l'ọ bụ
onye eze, rụkotawaru ẹhu k'ọgu.
25 Iphe, kparu iya nụ
aburu l'ootsuru Nchileke ẹka l'iri ise.
Ẹge ono b'ọ nyaru
Ọkaribe-Kakọta-Ike ndu.
26 Oogudeje igbidigbi iphe,
shihuru ike,
eegudeje ezeru ọgu;
bya t'ẹphe kwagba iya.
27 A makwaru-a l'ọ daru ọkporokpo
jeye l'ifu; bya eyee anụ l'ukfu;
28 obenu l'ẹke, o mekocharu buru
bụ lẹ mkpukpu, ẹgbara kfuru;
l'okorobo ụlo, ẹ ta dudu
onye bu iya nụ; l'ụlo, bụwa mkpokpo-ozulo.
29 Ẹ to nwedu iphe,
oo-nwekwadu.
Iphe o nweru enweru
a-buru iya ẹka-ọla-azụ;
ọphu iphe, o setaru eseta
'ejgbaheduru alị ono.
30 Ẹ tọo wafudu l'ẹkpuru-ọchi ono.
Ọ bụ ire-ọku a-nganwushi iru iya.

- Yọ buru Nchileke
a-phụ iya ọnu phukashia ya.
- 31 T'ẹ b'o zihe onwiya okfu
je akporu obu ye
l'iphe ẹ-ta gadu mkpa;
kẹ l'ẹ tọ dudu iphe, oo-rita iya.
- 32 Ụgwo iphe ọ meru bẹ
aa-kfụ-dzu iya akfụ-dzu;
tẹmanu oge nk'iya erua;
ọphu ẹkali iya 'enwedu l'o rua iru.
- 33 Ọo-dụ l'ọ bụ vayinu,
e chikoshiru akpuru iya
l'okurutu; mbụ l'ọ bụ
oshi olivu, tsutsuaru igu;
yọ nahụ iya rishihu.
- 34 Iphe, bụ ndu ẹ-ta atsudu
Nchileke egvu
a-gba ẹka nwa.
Yọ buru ọku e-tsufu
ulo ndu yeru obu l'ona
ẹka-azụ.
- 35 Egbe ndu ono achije idzu;
mee iphe, dọ ẹji.
Ó bụ ẹregede bụ iphe
ejije ẹphe ọkpoma ejiji."

16

Ọnu, Jobu eyeru Elifazu

- 1 Tọ dọ iya bụ; Jobu abya eyee ọnu; sụ:
- 2 "Mu anujehaakwa egbe
okfu-a, unu ekfu-a.
Ọ kwa ọchi;
bẹ unu byaru mu achichi.
- 3 ?Bụ teke ole
bẹ unu a-ha okfu ẹge-a?
?Bụ ngunu kparu iphe
unu ekfu ẹge-a?
- 4 Ndege ọ bụ mbẹdua bụ unu;
m'ọ kwaa ẹge-a, unu ekfu-a;
bẹ mu ga anọdu ekfu.
Mu ga anọdukwa-a
agbaru unu okfu ọgba egbe;
l'azuru unu ukwe.
- 5 Ọle mụ g'akabejekwaa
gude ọnu mu adu unu ike;
oshi, mu g'anọdu ayọru
unu g'emekwa-a t'ẹhu gụ unu phengu.
- 6 Obenu; mu -kfua okfu; iphe,
eme mu nọ emele mu-a.
Mu -dobe ọnu ndoo;
too gbe aka mma.
- 7 Nggube Nchileke;

- i mewaru mu; ike agvụ mu.
 I kpụwaru mu ishi;
 gbabẹ mu ẹka ọtu l'ufu mu.
- ⁸ I mewaru mu; mu agbajọshihu.
 Ono aburu iphe ekebe
 lẹ mu meruphu ejo iphe.
 Agvugvu-a, mu gvuru-a
 agbakwaphu ekebe ekpu mu.
- ⁹ Nchileke gudewa
 ẹhu-eghughu lakashia mu alakashi.
 Mu duwa iya ashị;
 yọo taru mu ikirize.
 Onye ọhogu mu eme iya
 t'ọ vọ mu ẹnya avovo.
- ¹⁰ Ndiphe aphuje mu;
 mu etee ẹphe ukfu;
 ẹphe echi mu ẹka
 l'ishi-nchi; l'eme mu
 iphe-iphere.
 Ẹphe kpakọru mu akpọko;
 l'etso mu okfu.
- ¹¹ Nchileke nwuaru mu nụ ndu ejo madzu.
 O wowaru mu ye ndu ejo
 iya ono l'ẹka.
- ¹² Mu shikwa-a buru l'ẹhu-agu.
 Yọ bya apyita mu l'ẹkpiri;
 gwee mu egwegwe.
 Oodo mu edodo tẹ ya meka mu iphe.
- ¹³ Ndu agbaru iya akfu
 nọ-pheru mu mgburumgburu;
 l'agbafushi mu meji;
 chishia mu ọtso-ile wushi l'alị.
 Imiko mu ta du iya.
- ¹⁴ Ooyele mu phu ọru
 n-yepyabe.
 Ọonoduje ezipyabe mu
 l'ọ bu onye soja.
- ¹⁵ Mu dzuwaru uwe-aphu
 kpube onwomu;
 woru ifu kpube l'ẹja.
- ¹⁶ Mu rawaru ẹkwa;
 ẹnya achaa mu too;
 ẹnya gbakotawaru mu ọchi.
- ¹⁷ Obenu l'ẹka mu ta dubua l'iphe-kpaa.
 Ekfukfu, mu ekfuje anu
 Nchileke buhuru ẹsa.
- ¹⁸ Nggube alị;
 be ekpuchikwa mee mu iphe!
 Tẹ mkpu, mu echi
 ba abukwa k'iphoro!
- ¹⁹ Mbụ lẹ nta-a;
 bẹ onye ekebe mu nọkwa l'imigwe.

- Onye ọphu ekfu
eyeru mu nụ anọdu oreke-imeli.
- 20 Ndu ọnyà mu phẹ
egbe achị mu ọchi.
Ole onye mu ara ẹkwa
araku bụ Nchileke.
- 21 ?To nwedu onye a-rọru mu Nchileke;
ẹge ono, madzụ aroje l'ẹhu
madzụ ibe iya ono.
- 22 Ọ bụa nwafa olemole nta-a;
mu ejeshia ẹke, bụ:
mu -jewa iya; mu ta alatahẹdu ọdo.”

17

- 1 “Ume ta nọhekwa mu.
Nke mu guakwaru.
Mu nọkwa l'echе mbọku, ee-ye mu l'ili.
- 2 Ọ bụlephu ndu azuru mu
ukwe bụ ndu nọ-pheru mu mgburumgburu.
Eke ẹnya mu anọje bụlephu
l'ẹjo oshi ono, ẹphe nọru mu ono.
- 3 Nchileke; byiko;
yenu onwongu l'itumo
l'okfu ẹka mu ẹge ono, ịicho ono;
kẹ l'ẹ tọ dudu onye ọdo,
a-naghe mu mkpalẹka ọdo;
gbahaa nggubedua.
- 4 I mechishiwaru ẹphe
ẹkpa egomunggo;
tọ dūhe iphe, edojekwadu ẹphe ẹnya.
Be ekwekwa t'ẹphe mekputa mu.
- 5 Onye jikaru ndu ọnyà iya
l'okfu iphe oo-rita iya;
bẹ unwu iya e-mekochaa tsụa ịshì.
- 6 Nchileke mewaru mu;
mu aburu iphe, ndiphe
gude aghọ ụgho okfu;
iphe bụ onye phuru mu nụ;
yọ gbụa mu ọnu-mini l'ifu.
- 7 Mu guwaru aphụ l'elewa-a gẹgege;
mbụ l'ọ bụwa-a nwonyonyo mu;
bụ iphe phoduru nụ.
- 8 Ndu, obu guru iphoro
b'o teru ụkfu.
Ndu iswi dū mma aswọlihu;
tso ndu ẹ-te emedu ele Nchileke.
- 9 Ọle ẹge ọ dū ẹge ọ dū;
bẹ ndu doberu ẹka ndoo
a-bụkpelekwaphu ndu ẹphe bụ.
Ndu doberu ẹka ndoo
a-nọdu aka ike akaka eje.
- 10 Obenu; unu l'unu ha; u

- nu byanu ọdo.
 Ẹ to nwekwa l'unu ha
 m'ọ bu onye lanu, nweru egomunggo.
- 11 Nke mu gvụakwaru.
 Iphemiphe ọbule, mu shi rịa
 k'ememe te nwehekwa.
 Ẹge ono kwaphu;
 bẹ iphe, bu iphe shi gụa mu
 k'ememe buwa kẹ mmanu.
- 12 Ndu-a wowaru ẹnyasi kua eswe;
 woru 'ọchi' kua 'iphoro.'
- 13 Ọ -buru lẹ mkpakọ ufu mu bu alị-maa;
 ọ -buru l'ẹke mu a-togbo
 iphe-azee mu bu l'ẹke gbaru tsabalangu;
- 14 ọ -buru lẹ mu suru ili l'ọo ya bu nna mu;
 bya ekua ẹhonwu nne mu;
 ọ dudu buru nwunne mu nwanyi:
- 15 ?buhunu awe ọdo;
 bẹ mu elekwadu ẹnya iya.
 ?Bu onye a-subaa mu l'ọo
 iphe, mu a-nọdu ele ẹnya iya ndọ-ọ.
- 16 ?Oo-tsoru mu
 nwuda l'alị-maa tọo.
 Mu l'iya; ?ayi a-chiko buru eja tọo."

18

Onu k'ẹbo, Bilidadu eye

- 1 Tọ dụ iya bu; Bilidadu kẹ Shuha abya ekfuru yeru Jobu; sụ iya:
- 2 ""?Bu teke ole; bẹ ii-kfu ẹge-a kfubebe.
 T'egomunggo rua ngu alị;
 t'ayi e-ye onu l'iphe-a.
- 3 ?Nanu ẹge ọ dụ;
 bẹ iile ayi l'ayi bu eswi.
 ?Nanu ẹge ọ dụ;
 bẹ iile ayi l'ayi bu ndu eswe.
- 4 Nggube onye iphe ghutaru eghughu;
 nggu eworu onwongu labushia alabushi;
 ?bu t'a haaru ngu mgboko
 nwenkinyi ngu tọo.
 Tọo ?t'e je afoshia mkpuma l'ẹke ọonotsua tọo.
- 5 Uroku ndu eme ejo iphe;
 bẹ aa-phụ-nyi;
- 6 Ụlo iya a-buru ọchi;
 urọku iya, nonyabe iya nụ anyihu ọku.
- 7 Ọkpa ono, o shi adzoje
 girimu-girimu ono;
 bẹ ee-me;
 yọ dụ iya tsugo-tsugo.
 Yọ buru idzu, ọ chiru
 e-nwutsu iya.
- 8 O jeru je eye ọkpa l'ụgbu,
 e domiru l'uzo; yọ nma iya.

- 9 Ọnya nmaru iya l'ichirukfu;
izekwe atụ-pyabe iya.
- 10 E libewaru iya ọnya l'ali;
kpọberu iya ọnya l'uzo,
o shije.
- 11 Ọonoduje atụ egvu l'iphe,
bụ eke, o shi.
- 12 Egu mewaru iya; ike ta dūhe iya.
Umuruku nọwa kwaberu iya teke ọo-da.
- 13 Iphe-ememe swawaru iya akpọ l'ẹhu;
anwuhu a-vụ iya avuvu.
- 14 Aa-kpụta iya kpufu l'ulo iya
ẹke ọkpa ruru iya ali;
kpuru iya je edobe l'ẹke,
ọo-nọdu nwua ẹjo ọnwu.
- 15 Iphe, bụ iphe, nọ l'ulo iya;
bẹ ẹka kufuru iya;
e woru ọku nshị-egbe
kpukposhi l'ulo iya.
- 16 Ọo-nwụ kpaa jeye l'ogbaragba iya;
kpọo nkụ jeye l'ekali iya.
- 17 Aa-zaha iya lẹ mgboko;
ẹpha iya ephuhu l'ali iya.
- 18 Aa-chifu iya l'ẹke iphoro nọ;
chiru ye l'ekpuru-ochi;
yọ chihu lẹ mgboko.
- 19 E to dobedu akọ;
to nwe nwa, ọ mutaru.
Egbara a-kfụ l'ufu iya.
- 20 Ọnodu iya teru ndu
enyanwu-arịba ukfu;
nyia ndu shi l'uzo
enyanwu-ahata ishi ẹdzu.
- 21 Iyee! Ọ bụ ẹge ono;
bẹ ọduje l'ufu ẹjo madzụ;
bụkwaruphu ẹge ono;
bẹ ọduje l'ufu onye ẹ-ta madu Nchileke."

19

Ọnu, Jobu eyeru Bilidadu

- 1 Tọ dū iya bụ; Jobu abya asụ:
- 2 "Nanụ teke unu a-ha mu ọkpa ẹhu?
?Bụ teke ole;
bẹ unu e-gwebuhu mu
ujimu ọwaa, unu gude
ọnu l'egwe mu-a?
- 3 Ugbo olemole;
bẹ unu kọwaru mu ọnu;
ọphu iphere adudu unu
l'ẹke unu abya mu l'ifu k'ẹhuka k'ẹhuka.
- 4 Ọ -buru oswi-okfu lẹ mu shisweru ụzo;
emeswe ọbu bunu mu b'ọ duru.

- 5 Ọ -buru l'unu arị l'unu ka mu;
 bya egude iphe-ẹhuka,
 byaru mu nụ etso mu okfu;
- 6 unu makwaru l'ọ kwa
 Nchileke meru mu ẹji,
 yẹbedua gbaru mu ọnya; mu eje adaa ya.
- 7 Mu echi mkpu l'ọ bụakwa
 emegbu b'e emegbu mu;
 to nwe onye eyeru mu ọnu.
 Mu echi mkpu t'a gbaaru mu mkpu;
 tọ dọ onye a-haru mu enge.
- 8 Nchileke nọ-chiwaru mu ọzo
 tẹ mu be esweta;
 gude ẹkpuru-ọchi gbachia mu ọzo.
- 9 Ọ nafuru mu ugvu,
 e shi akwabeje mu;
 bya ekputa mu okpu-eze, mu shi kpuru.
- 10 Ẹ to nwedu ọzo, ẹ-to shidu
 l'alawashi mu alawashi jeye teke mu a-gvu.
 Iphe, mu ele ọnya iya;
 bẹ oofefuje l'ọ bụ ọgvu oshi.
- 11 Ẹhu nwuhwaru
 Nchileke ọku l'ẹke mu nọ.
 Ọ gwaru mu yeru ndu ọhogu iya.
- 12 Ndu soja iya awu
 kpotikpoti abyakfuta mu.
 Ẹphe kewaru onwẹphe;
 gbaa ufu mu mgburumgburu.
- 13 O bufuwaru mu l'ẹke,
 unwunne mu ndu ọphu nọ;
 bya emee tẹ ndu mu l'ẹphe
 shi dọ lẹ mma bukahu.
- 14 Ndu abubu mu
 zefukotawaru mu l'ẹhu.
 Ndu ọnyà mu pẹ
 azahakotawa mu nụ.
- 15 Ndu, shi abyajeru mu ẹbyee zahashiwaru mu.
 Unwanyi, shi ejeru mu ozi
 elewa mu nụ lẹ mu -laru alala.
 Mu dọwa ẹphe lẹ mu -bụ onye mba ọdo.
- 16 Mu -kua onye ejeru mu ozi oku; tọo zadu mu;
 l'ẹke mu gudekwa ọnu mu l'arọ iya aroro.
- 17 Udzu ọnu mu gbe eshi nyee mu nshi.
 Unwunne mu pẹ;
 bẹ mu gbe dukotawa nụ oyi l'ẹphe ha.
- 18 Jeye l'unwegirima nshii
 anọduje akpọ mu ẹbo-ẹbo l'afu.
 Ẹphe -phua mu;
 ẹphe achị mu ọchi.
- 19 Ndu mu l'ẹphe shi buru
 'a -phụ mini; 'e me ẹkfu;
 bẹ mu dukotawanu ashị.

- Ndu mu yeru obu
 nɔwanu t'ò tsuru mu.
- 20 Nta-a bẹ mu bụwa-a akpọ l'òkpu.
 Ọ bụwa-a ẹnyirù kpụu
 bụ eze, phọduru mu l'ọnu.
- 21 Unubẹ ndu ọnyà mu;
 tẹ imiko mu duru unu;
 tẹ imiko mu duru unu;
 kẹ l'ọ kwa Nchileke daru mu ẹka l'ẹhu.
- 22 ?Nanuhunu ẹge ọ dụ;
 bẹ unu gbe achikwa mu phụ
 ẹge Nchileke achị mu.
 ?Ehu ọphu unu akpa mu te edzudua unu tọ.
- 23 Ọ dụ mu t'a sụ l'iphe-a, mu
 ekfu-a bẹ eede edede;
 mbụ t'a sụ l'e deru iya edede l'ẹkwo dobe.
- 24 Ọ dụ mu t'a sụ l'e gude
 ígwè dee ya l'eli mkpuma;
 mbụ kaa ya akaka l'eze
 mkpuma t'ọ nọdu jeye lẹ gbururu.
- 25 Ọle mu marua lẹ
 Onye Ndzofuta mu nọ-ọ;
 l'e -rua l'ikperazụ;
 bẹ oo-vudo-o lẹ mgboko-a; gbaaru mu ọdzori.
- 26 Kẹle teke e mebyishitsuaru akpọ-ẹhu mu-a;
 bẹ mu e-gudele-e ẹhu mu phụ Nchileke.
- 27 Ọ bụ mbẹdua gẹdegede
 e-gude ẹnya mu phụ iya;
 ẹ tọ bụdu onye ọdo.
 Ọogushi mu ẹge ike tẹ teke ono bya.
- 28 Unu a-gberu; jị:
 'Nanụ ẹge unu shi achị mu;
 l'ẹke ọ kwa mbẹdua;
 bẹ iphe eme mu nụ shi l'ẹka.'
- 29 Unu tsunuaphu ogu-mbeke ono egvu;
 unubẹdua l'onwunu;
 l'ọ kwa iya; bẹ Nchileke
 egudeje ekoshi
 ẹhu-eghughu iya;
 k'ọphu unu a-ma l'i kpe nọ-ọ."

20

Onu, Zofa eye

- ¹ Tọ dụ iya bụ; Zofa, bụ onye Nema abya eyee ọnu; sụ:
- ² "Iphe ono, iikfu ono
 agbakwa mu ẹhu gharaghara;
 mu ta adu ike nọdu
 tẹ mu be eyeru ngu ọnu.
- ³ Iphe ono, iikfu ono;
 bẹ iphere iya gbe dụ mu.
 Yọ bụru ẹge mu mataberu;
 bẹ mu eme tẹ mu yee ọnu.

- 4 T'i madu ị tsube l'oge ndiche;
mbu keshinu e meru madu
dobe ị mgboko-a;
- 5 be ẹhu-otso-ena ke onye,
bu ejo madu emejelephu tso-kengu;
mbu l'onye ẹ -ta madu
Nchileke te etejedu ẹswa
noo ophu, baru ishi.
- 6 Onye obu tsee k'ophu ootsu l'igwe;
ishi iya l'akpa l'urukpu;
- 7 bu ẹge nshi, o nyiru
ereshihuje; bu ẹge yebedua
e-rekashihu; phuhu.
Ndu shi aphuje iya nu
awata oji ẹge o jeru iya.
- 8 O bu ẹge nro ephukahuje
bu ẹge oo-phukahu;
ta aphuhe iya odo;
yo mee phuchangu l'o bu
aphu, a phuru l'enyashi.
- 9 Ndu, shi aphuje iya nu;
aphu-buhu iya;
ndibe iya taa aphuhe iya.
- 10 Yo buru unwu iya
e-mekochaa kfu ndu
ukpa ugwo iphe,
o nakoru ẹphe.
Epe egude ẹka ẹphe
kfu-phukota ẹku ono azu.
- 11 Ike ono, o shi nweru l'okorobyanya ono
etsoru iya baa l'aja.
- 12 Ejo iphe atsotabeje iya ena;
k'ophu bu l'ookpujeru
ejo iphe l'onu;
gude ire domia ya.
- 13 E too dujedu ike haa ejo iphe t'o swee.
Ookpujeru iya akpuru l'onu.
- 14 Obenu ị nri, o riru
nowa iya l'epho shihu uka;
ghoo era ejo agwo kwaa ya l'ehu.
- 15 O bu teke ono;
be oo-gboshikota ẹku ono,
o shi ele woo woo ono.
Nchileke e-me t'o
gboshikota iya l'oha.
- 16 Onu-mini agwo;
be oo-mi amimi.
Yo buru era ejo agwo;
be e-gbu iya nu.
- 17 E too nodudu ndzu;
phu nggele manu olivu;
too phu enyimu ono,

- manu-engu;
 me era-eswi atso gborogboro ono.
- 18 Iphe ono,
 o seru akanya iya ono;
 be oo-nu-phukota azu;
 e too ridu iya l'onu.
 Uru, o ritaru l'aswa,
 o zuru ta byadu bya atso iya ena.
- 19 Mkpata iya aburu l'o
 kparu ndu ukpa ehuru;
 mee ephe; ephe aburu ukpa-mkpere;
 bya egude ike nakota
 ndiphe ulo, e to kpudu.
- 20 Ephi ta abyadu bya
 eji iya l'enya-nkomunko iya ono;
 ophu eku iya ono 'adzokwanu iya.
- 21 Iphe o nweru b'o rifuru le pyaapya;
 Eku iya ono ta dukwa eke oo-no-bebe.
- 22 O bu teke eku iya
 jiru ejiji be iphe-ehuka
 a-tu iya l'ukfu.
 Yo baa le hi-tò.
- 23 O bu teke ephi jideru iya;
 be Nchileke a-tuko oke
 ehuru-eghughu iya byabe iya l'ishi;
 tsua ya pyaapya.
- 24 O -vuta oso te ya
 gbalaaru mgbò-ígwè;
 akfu, e gude ope mee akuta iya tua.
- 25 O -je te ya mifuta arwa ono
 l'okpurukpazu iya;
 onunu iya, acha too eje anguru iya le meji.
 Teke ono; egvu eria ya l'ehuru.
- 26 Iphe, bu iphe o dzutaru edzuta
 a-buru iya kpurupyata.
 Oku, e-ta budu madzu
 yeru iya abya ekepyashia ya;
 tsukota iphe, phoduru l'ulo iya.
- 27 Ejo iphe, o mekotaru;
 be akpamigwe e-kpuha tua ya too.
 Ali egbeshi gbaa ya ekebe.
- 28 Iphe, bu iphe o nweru enweru l'ulo iya;
 be utso a-bya ekpukota mboku,
 Nchileke a-tu-koshi iya
 oke ehuru-eghughu iya.
- 29 Ono bu nggo,
 Nchileke ebuje ndu ejo madzu.
 Yo buru iya bu òkè,
 ruberu ephe l'eke Nchileke no."

21

Onu, Jobu eyeru Zofa

- 1 Jobu abya eyee ọnu; sụ:
 2 “Unu ngabekwa nchị
 ọhuma l'iphe-a,
 mu ekfu-a; t'ọ bụru ike, unu adụ mu.
 3 Unu takpelephu nshi;
 haa tẹ mu kfugee;
 unu achịwa mu rụ ọchi ọbu.
 4 Aphụ, mu agụ;
 ?bụ madzụ bẹ mu aguru iya tọ.
 ?Nanụ ẹke,
 mu e-gude ata nshi.
 5 Unu lee mu ẹnya;
 unu aphụ lẹ biribiri mu e-gude unu;
 unu akpọo beru.
 6 Ọobuje; mu -rita iphe,
 meru mu nụ; egvu erua mu l'ẹhu;
 ẹhu anmahu mu kpakpakpa.
 7 ?Bụ ngunu meru iphe
 ndu ẹjo madzụ anoje ndzụ;
 kaa nka; bya enweru ike, dụ egvu.
 8 Ẹphe akajẹ nka;
 phụ ụnwu ẹphe;
 ẹphe evufuta;
 bya ebugbaaru shihu ike;
 gbaa ẹphe mgburumburu;
 Ẹphe egude ẹnya ẹphe
 phụ ụnwu
 nwanwanwaranwa ẹphe.
 9 Nchileke ahaje ẹphe;
 too denyi ẹphe ẹka;
 to nwe iphe ọwaru-ọbu,
 adakfutaje ẹphe l'ufu.
 10 Oke-eswi ẹphe te
 eyebujedu ime eyebu;
 ọphu nyee-eswi ẹphe
 'atsụ-bujedu ime atsụ-bu;
 tọ dụ ọphu epheje nwa iya.
 11 Ụnwegirima ẹphe
 edzebeje l'ọ bụ aturu;
 l'ebu nggada atugbu.
 12 Ẹphe egude ogumogu;
 gude une; gude egvu;
 l'eme ẹmirima;
 l'aphụ opu eye iya.
 13 Ẹphe enweje ẹku;
 bua l'ẹhu-gudangu;
 kaa nka; laa lẹ nggu iya nk'ẹphe.
 14 Obenu l'ẹphe asuje
 Nchileke t'ọ haa ẹphe;
 l'ẹphe ta akpadu iya ishi.
 15 Ẹphe asụ:
 '?Bụ onye b'ọ bụ;

- mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 kẹ t'ẹphe l'ejeru iya ozi.
 ?Bụ ngunu bẹ ẹphe
 e-rita l'okfu anụ iya.'
- 16 Ẹphe arije l'ẹku,
 ẹphe kparu bụ
 ẹphebedua b'o shi l'ẹka.
 Ono bụ ẹke e shi;
 mu ta ayị l'idzu ndu ẹjo iya ono.
- 17 Ọlobu; ?bụ ugbo ole
 b'a phunyiwaru urọku ndu ẹjo iya ono.
 ?Bụ ugbo ole
 bẹ iphe-ẹhuka dakfutawaru ẹphe,
 bukwanu iphe-ẹhuka,
 ekoshi ẹhu-eghughu
 Nchileke l'ẹke ẹphe nọ.
- 18 ?Bụ ugbo ole
 b'a phuru ẹphe;
 ẹphe etsufu l'ọ bụ ẹswa,
 nọ l'ẹke pherephere ẹphe.
 ?Bụ ugbo ole
 b'a phuru ẹphe;
 ẹphe ekpofu l'ọ bụ
 ẹswa witu, pherephere kpotaru.
- 19 Unu asuje lẹ Nchileke
 ewotaje àhùhù, ọ ga àhù
 madzụ doberu unwu iya.
 T'o wotajenu àhùhù ọbu
 hùà onye, meru iya nù;
 k'ọphu onye ọbu a-maru
 l'ọ bụ iphe, ya meru;
 bẹ ya ala ụla iya.
- 20 T'onye ono gude
 ọnu iya taa ẹja l'igbo,
 ọ nyiru nshị.
 Yọ ngụa
 oke ẹhu-eghughu
 Ọkaribe-Kakọta-Ike ọngu mini.
- 21 Ishi iya aburu;
 onye nwuhuru anwuhu;
 ?ookpakwadu ishi
 unwegirima iya ndu ọphu ọ haru.
- 22 ?O nweru onye e-zighe
 Nchileke mmamiphe;
 l'ẹke ọ bụ iya gbe ekpeje
 ndu k'eze iya ono ikpe.
- 23 O nweru ndu anwuhuje
 teke ẹ-to nwedu iphe
 ẹphe achọ achọcho;
- 24 mbụ teke ẹhu dzuru ẹphe oke;
 ọkpụ eshihu ẹphe ike.
- 25 Yo nweru ndu ọphu

- anọduje taa kpọkpokpo; nwuhu;
to nwe m'ọ bụ ujiku lanu,
ẹhu tsojeru ẹphe ẹna.
- 26 Ẹphe ẹbo bụ l'ẹja;
bẹ ẹphe tuko ala;
yọ buru ẹge ẹhonwu
taru onye ọphu;
bẹ ọo-ta onye ọphu.
- 27 Iphe, unu ari;
bẹ mu makotakwaru-a;
mbụ ẹjo idzu ono,
unu achiru mu ono.
- 28 Unu ajije; sụ:
'Bụ awe bẹ ọlo oke
amadụ ono nọhunu;
mbụ ọlo ono, ndu ẹjo
madzụ shi buru ono?'
- 29 ?Unu ta jibua ndu nọ l'uzo ije aji.
?Unu ta tobua nwẹhu
gbua igo l'akọ ẹphe.
- 30 L'ẹjo madzụ abuje:
umuruku -bya amuru iya;
a nafuta iya;
oke ẹhu-eghughu ke
Nchileke -bya abya;
a dzoo ya.
- 31 ?Bụ onye e-vudo-ghe
ẹjo madzụ l'ifu, kfulu iya iphe oome?
?Bụ onye a-kfu-ghe iya
ugwo iphe, o meru?
- 32 Aapatajẹ iya je elia;
wata oche ili iya nche.
- 33 Ẹja alị anọduje echeru odzu iya echeru;
ndiphe l'awu etso iya;
ndu, byaru ẹkwa iya aka nkụ.
- 34 Mbụ ?nanu ẹge unu
e-me gude mkpokoro okfu-a,
unu ekfu-a dọ mu ike.
Ẹ to nwehekwa iphe,
phoduru unu l'ọnu; gbahaa ẹjo-ire."

22

Onu k'eto, Elifazu eyeru Jobu

- 1 Tọ dọ iya bụ; Elifazu, bụ onye Témanu abya eyee ọnu; sụ:
- 2 "O nweru mkpa,
madzụ agaru Nchileke tọ;
Jeyekpo l'onye maru iphe;
?ọ garu Nchileke mkpa ngunu.
- 3 ?O nweru uru,
Okaribe-Kakota-Ike erita
ke l'ị bụ onye doberu ẹka ndoo?
?Bụ ngunu bẹ oo-rita

- kẹ l'ì bụ onye, ụta ẹ-ta dūduru?
 4 ?Bụ kẹ l'ì bụ onye,
 atsuje iya egvu b'o
 gude abaru ngu mba.
 ?Bụ iya b'o gude l'eku
 ngu ikpe iya tọo.
 5 Ẹ tọ bụkwa iya!
 Ẹjo iphe ngu haakwa nshinu;
 bụwaru 'aguta aguta.
 6 I yebutaru ndu ụkpa;
 ẹphe eyeshia uwe,
 ẹphe yeru l'ẹhu;
 gude yeru ngu l'itumo
 ụgwo, ẹphe ji ngu.
 7 Onye ike gvuru;
 b'ẹ ti chebedu mini.
 Onye ẹgu agụ;
 b'ì jìkaru l'ẹ tì nūdu nri;
 8 ọle ì bụkwa eze madzụ, nweru alì;
 buru l'alì ono; bya aburu
 onye aakwabẹ ugvu.
 9 Ụnwanyi, maa tufuru;
 b'ì gbabẹru ẹka; chifu;
 mee ndu a tọru ogbe;
 ike agvụ ẹphe.
 10 Ọ bụ iphe ono kparu
 iphe, a gbaru ọnya
 swiphee ngu mgburumgburu.
 Iphe ọtu-l'ụkfu abya azụ ngu gbirimu.
 11 Ọ bụ iphe ono kparu
 iphe mgboko gbakotaru ngu ọchi;
 tọ dūhedu iphe, ìiphujekwadu.
 Utso abya ekpua ngu.
 12 Nchileke nọ
 l'ephekerephe imigwe;
 nọdu l'ẹke ono
 l'aphukota mkpo-kpodo
 ndu ọphu ha nshinu,
 nọdu oreke-imeli.
 13 Ị -nọdu; nggu asụ:
 Nchileke; ?ọ maru ngunu.
 ?O shighe l'ẹke ono,
 urukpu domiru iya ono l'ekpe ikpe tọo?
 14 Mbụ l'oke urukpu
 tsopyaberu iya;
 k'ọphu bụ l'ẹ t'ọo
 phujedu ayi teke oojephe
 lẹ mkpaku igwe yẹe alì.
 15 ?Bụ ẹjo ụzo ono,
 ndu ẹjo madzụ tsohawaru ono
 b'i me t'i tsoo tọo.
 16 Ndu ono b'a

- kpokwofuru akpokwofu;
 ẹphe alaa teke ẹ-ta gbadu ẹphe.
 Ukporo-mini abya
 ekpoo ẹphe l'ọgbaragba.
- 17 Ẹphe asu Nchileke:
 'T'o gbeshi l'ẹke ono!
 ?Bu ngunu be
 Ọkaribe-Kakota-Ike
 a-du ike mee ẹphe?'
- 18 Obenu le Nchileke
 vulekwarua iphe,
 du mma vujishia ulo ẹphe.
 O bu le mu te
 etsojekwanu l'idzu ndu ẹjo madzu.
- 19 Ndu doberu ẹka ndoo abuje;
 ẹphe -phua iyi, eyi ndu ẹjo madzu;
 ẹhu atsolahaa ẹphe ẹna.
 Ndu ophu iswi du mma
 anoduje achi ẹphe ochi; su:
- 20 'Ndu ohogu ayi be
 aa-kabe mewa;
 ẹphe aburu kpurupyata.
 Eku ẹphe l'o ha be oku dzuakwaru.'
- 21 Woru onwongu ye
 Nchileke l'eka;
 k'ophu ẹhu a-du ngu agu;
 ẹku aburu nke ngu.
- 22 Ngabeje nchi l'okfu, shi iya l'onu;
 nggu ahaa okfu iya ono
 t'o nodu ngu l'oriri.
- 23 Li -laphutawa azu lakfuta
 Okaribe-Kakota-Ike;
 be oo-dobephu ngu azu l'onodu ngu.
 O -buru li tukoru
 ẹjo iphe, no le nke ngu woshia;
- 24 bya eworu
 mkpola-ododo ngu l'o ha lia l'eja;
 woru mkpola-ododo Ofi
 ngu je achiru ye l'ogba
 t'o buru mkpuma, no le mini;
- 25 be Okaribe-Kakota-Ike
 a-buru mkpola-ododo ngu;
 bya aburu ẹgiri
 mkpola-ocha, i nweru.
- 26 O bu teke ono;
 be Okaribe-Kakota-Ike
 a-gulahaa ngu agugu;
 nggu apalilaha ifu apali l'ẹke Nchileke no.
- 27 Teke ono be ii-kfujeru
 nu Nchileke;
 yo ngaru ngu nchi.
 Nggubedua e-meeru iya

- iphe, i kweru iya ukwa iya.
 28 Iphe, bu iphe, i tuberu
 k'ememe; e mee ya ege i tuberu iya.
 Uzo abya aguhaaru ngu;
 29 kele Nchileke ewozitaje
 onye apali onwiya eli;
 palia onye wozitaru onwiya ali.
 30 Nchileke adzoje ndu iswi du mma.
 Oo-nafuta ngu;
 m'ọ -buru l'e to dudu
 iphe, i gude eka ngu kpata.”

23

Onu k'eto, Jobu eyeru Elifazu.

- 1 To du iya bu; Jobu abya eyee onu; su:
 2 “Mbụ jeyekwa ntanụ owaa;
 be mu agukwa aphụ l'agushi iya ike;
 le Nchileke te mekwa mu ege eemeje madzu.
 3 Ndege mu maru eke mu
 a-cho-vu Nchileke;
 ndege mu maru ege mu
 e-me jerua eke o bu;
 4 me mu evudo iya l'ifu;
 kfuaru iya ege obu du mu;
 mbu me mu l'iya atua ya
 jeye teke mu e-kfu ege onu ha mu.
 5 O bu teke ono be mu
 g'a-ma iphe, o g'e-kfu;
 maru onu, o g'e-yeru mu.
 6 Nchileke; ?oo-gude
 okpehu iya bya mu l'ehu to?
 Wawakwa; o bu nchi
 b'o g'e-geberu mu.
 7 O bu l'eke ono; be mube
 onye doberu eka ndoo
 g'a-nodu kooru Nchileke
 iphe, atsụ mu l'ehu;
 me onye ikpe mu
 ebua ikpe mu;
 su te mu la;
 l'ikpe ta nmadu mu
 gburu jeye le gbururu.
 8 Obenu; l'obuje;
 mu -choo ya shia uzo
 enyanwu-ahata;
 to nodu iya.
 Mu -choo ya shia uzo
 enyanwu-ariba;
 mu ta aphudu iya.
 9 O -nodu mu l'uzo isheli
 l'eje ozi iya;
 be mu ta aphudu iya.

- Ọ -nọdu l'ụzo ọhuda;
 mgbe mu ta aphudu iya.
- 10 Obenu le yebedua
 makotaru eke mu dzoru okpa.
 Oo ya bu le teke
 o datagetsuaru mu;
 mu abya achafu du l'o bu mkpola-ododo.
- 11 O kwa eke o yeru okpa;
 be mu eyeje nke mu;
 buru ụzo, o toru mu;
 be me etsoje.
 Mu ta ahabukwaa ya shilaha ụzo odo.
- 12 Mu ta ahabukwaa iphe o kfuru;
 wata ome iphe odo.
 Okfu, shi iya l'onu;
 be mu akajekwa ogube iphe
 male nri, mu erije mboku-mboku.
- 13 Obenu le yebedua bu
 'enwuribe enwuribe.
 ?Bu onye a-du ike
 kposhia ya ome iphe
 o tuseru k'ememe.
 O bu iphe, du iya mma;
 be oomeje.
- 14 O bu iphe, o tu-buru;
 be oo-me l'ehu mu.
 Idzu, du ege ono;
 b'o chiwaru kwakobe.
- 15 O bu iya meru iphe oobuje:
 mu -nodu iya l'ifu;
 egvu eria mu ehụ.
 Mu -ritalephu iphe ono;
 mu atsulaha ya egvu.
- 16 Nchileke mewaru te meji tofu mu.
 Okaribe-Kakota-Ike
 mewaru egvu ye mu l'ehu.
- 17 O bu Nchileke bu onye
 meru t'ochi gbaa mu l'ifu;
 ole e to nakwa nu mu ire.

24

Umere ndu ejo madzu

- 1 "Bu ngunu meru iphe,
 Okaribe-Kakota-Ike
 te eyejedu mboku,
 oo-kpe ikpe.
 ?Bu ngunu meru iphe,
 ndu maru iya nu
 anoduje ele enya mboku ono;
 yo buru ke mmanu.
- 2 Ekpe, e gude kpaa okè-alì;
 be madzu afofuje foribe;

- l'ezikoje aturu ndiphe; wata echeche.
- ³ Nwa-nwogbe; bẹ ẹphe
achifuje nkakfụ-igara iya;
naa nwanyi, maa tufuru
oke-eswi iya l'itumo.
- ⁴ Ndu ukpa; bẹ ẹphe te
ekwejedu t'ẹphe swee l'uzo.
Epe emeje ẹphe t'ẹphe
je edomishia onwẹphe.
- ⁵ O bu ẹge
nkakfụ-igara-ọswa
etsojeru echi-egu aghaphe;
bu ẹge ndu ukpa anọduje aghaphe;
l'achọ iphe, ẹphe e-ri.
- ⁶ Nri ẹphe bu iphe,
ẹphe kpataru l'akpaa;
mbu l'egu ndu ẹjo iya ono.
- ⁷ O -bee l'enyashi;
ẹphe agbashiaru ọtu; zeru;
kẹ l'ẹphe te nwedu uwe,
ẹphe e-ye;
ẹphe te enwe ophu ẹphe
e-ye gude gbochita oyi.
- ⁸ Igwe -wata ọchi mini;
mini, shi l'ugvu ono anma ẹphe.
Yọ buru lẹ mgbaku eze mkpuma;
bẹ ẹphe ejeje je eswii;
kẹ l'ẹphe te nwedu ọlo.
- ⁹ Nwata, nna iya toru nwogbe;
bẹ aanatajẹ nne iya teke ọongu ẹra;
woru iya ye l'itumo.
- ¹⁰ Epe agbajeru ọtu
tsoru l'aghaphe;
okfu l'ẹphe te nwedu uwe.
Epe evuje akpe,
e gbutaru l'okfu;
egu l'eme ẹphe.
- ¹¹ Epe anọduje l'ome manu olivu;
l'aku mẹe vayinu;
ẹkpiri l'akpo ẹphe nkụ; ẹphe te ede iya ire.
- ¹² Ude, ndu anwuhu anwuhu atsụ;
bẹ ngashiru mkpukpu.
Ege ono;
bẹ ndu e mekaru iphe
echikwaphu mkpu;
l'achọ onye e-yeru ẹphe ẹka;
ophu Nchileke 'eyedu ọnu
l'araku, ẹphe araku iya.
- ¹³ O nweru ndu ophu jikaru iphoro ono.
Epe ta madu ọzo iya;
ẹphe te shi ibyiya ophu ooshi.
- ¹⁴ Obojuje; ọchi gbalẹphu;

- mgbugbu-madzụ awata
 ogbushi ndu ụkpa;
 mę ndu ẹ-ta dudu ẹge ọ haru ẹphe.
 O -rua l'enyashi;
 yọ gho onye iphura.
- 15 Iphe onye eri ogori
 anọduje ele ẹnya iya bụ tẹ nchi jihu;
 k'ọphu ẹ-tọ dudu onye a-phụ iya nụ!
 Yo woru iphe phuchia ifu.
- 16 Ọ bụ l'enyashi;
 bẹ ndu iphura ejeje je etsukaa ụlo.
 O -be l'eswe;
 ẹphe aguchia onwẹphe ụzo;
 kẹ l'iphoro dụ ẹphe ashị.
- 17 Ẹphe l'ẹphe ha; bẹ bụ
 ọchi, gbaru dūdudu
 bụ nchi-abọhu nk'ẹphe.
 Yọ buru iphe oye-egvu ono,
 anọje l'ọchi ono;
 bẹ ẹphe l'ẹphe anọduje eshi ọnyà.
- 18 Obenu l'ẹphe bụ
 ụphu tukoru l'eli mini.
 Oke-alị ẹphe b'a tūwaru ọnu;
 k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu
 onye agba ọkpa l'ẹke
 ẹphe kọru okfu.
- 19 Ọ bụ ẹge ono,
 okpomọku;
 mę ẹjo mkpọ-anwu
 emeje tẹ aka-mini ngazehu ono;
 bụ ẹge ili anọduje aluko ndu ẹjo madzụ.
- 20 Aazahajẹ ẹphe jeye lẹ
 nne, paru ẹpho-ime ẹphe.
 Aagbakwoshije ẹphe l'ọ bụ
 oshi; ẹhonwu egude ẹphe gbaa aji.
- 21 Ụnwanyi, ẹ-ta atsudu ime;
 mę ndu ọphu ẹ-te nwedu nwa;
 bẹ ẹphe egudeje akpa nri.
 Ndu ọphu nji ẹphe ẹ-ta
 nọhedu bẹ ẹphe ta aphujeduru imiko.
- 22 Obenu lẹ Nchileke
 egudeje ike iya lọ-phua
 ndu nweru ike alọ-phu.
 Ọduje l'ẹphe vudowa;
 obenu l'ẹphe ta amajedu ishi ndzụ ẹphe.
- 23 Nchileke ahajẹ ẹphe
 t'ẹphe tūsarụ ẹhu.
 Obenu l'ẹnya iya
 anọjekwaphu l'iphe,
 ẹphe eme tekenteke.
- 24 Ndu ẹjo madzụ abajẹ gburugburu;
 laa gburugburu.

- Aaruje ephe oru-ewu;
 ephe anwushihu;
 l'ọ bu akpe, e gburu egbugbu.
 25 Ọ -buru l'iphe mu ekfu
 ta budu oswi-okfu;
 nggu ekoshinu mu ẹge e shiru t'ọ bu iya."

25

Onu k'eto, Bilidadu eye

- 1 Tọ du iya bu; Bilidadu ke Shuha abya eyee onu; su iya:
 2 "L'ọ bu Nchileke bu ishi;
 buru iya be ndiphe
 mgburumgburu a-tsuje egvu.
 Oomeje te nchi du ndoo l'imigwe.
 3 ?Bu onye a-du ike guta ndu soja iya l'ogu.
 ?Tọ bu onye be iphoro
 iya te enwujeduru?
 4 ?Nanu ẹge madzu e-me
 buru onye doberu ẹka ndoo
 l'ẹke, Nchileke no.
 ?Nanu ẹge madzu
 mmanu e-me buru onye dubebe mma.
 5 Ọ -buru l'onwa te echishidu ike;
 mkpo-kpodo te ekeshi ike l'enya iya;
 6 ?bu-chia ayibe madzu,
 bu ehonwu; be oo-gbe gube-chia iphe."

26

Onu k'eto, Jobu eyeru Bilidadu

- 1 Tọ du iya bu; Jobu abya eyee onu; su Bilidadu:
 2 "Lewaru egbe mkpu,
 i gbaru onye ẹ-te nwedu uvo, no iya nu!
 Lewaru egbe adzodzoz,
 i dzoo onye ẹka tsushiru ume.
 3 Lewaru ẹge i shi
 akpo-ziru onye
 mmamiphe pehuru uzo;
 bya emee t'enya saa ya okpobe asasa.
 4 ?Bu onye yetaru ngu ẹka
 l'iphemiphe obule ono,
 i kfushiru ono?
 ?Bu onye b'i shi l'onu iya kfushia iya?
 5 Ndu nwuhuru anwuhu;
 be ejekwa ntakfuru;
 mbu ndu maa, bu le
 mkpuli mini;
 me ndu ophu bu l'ime mini.
 6 Ali-maa dabukwaru
 ebedere-badara l'ifu Nchileke.
 Abadonu, bu iya bu
 Nwa-Emebyi adaburu iya abadoro l'ifu.
 7 Akpamigwe ophu no

- l'uzo isheli bu iya gbaru iya ogodo;
to du iphe o tukoberu l'eli iya.
O meru mgboko;
to nwe iphe o koberu iya.
- 8 O gude urukpu kechishia mini;
ophu era mini ono
'emejedu urukpu ono t'o gbafuhu.
- 9 O bu iya egudeje urukpu
domia aba-eze iya;
wota urukpu nk'iya
phu-kputa iya l'eli.
- 10 O nweru oge,
o gbaru l'eli eze enyimu.
Oge ono aburu iphe,
o gude kpaaru iphoro yele ochi okè.
- 11 O buje; o -baa mba;
itso, gude igwe anmahu jijiji.
- 12 O bu ike iya b'o gude
mee eze enyimu; yo deru guu.
Yo buru mmamiphe iya
b'o gude gbua ejo-anu-mini ono;
mbu Réhabu pyaapyaa.
- 13 O bu ume, o turu;
be meru akpamigwe;
yo nwua too.
Yo buru eka iya
b'o gude nmafua
ejo agwo ono,
awu swarishwari ono epho.
- 14 Iphemiphe obule ono
butsua otsota onu l'iphe,
Nchileke emeje.
Obule oda iya ta dudu eke oojebeje.
Olobu; ike iya ono,
adaje l'o bu egbe-igwe ono;
?bu onye be oo-doghe enya?"

27

- 1 Jobu ekfuru iphe, ookfu tugburu; su:
2 Eshinu Nchileke no
ndzu ege onono iya-a;
mbu onye ono, jikaru
le ya ta ahaduru iya enge ono; mbu
Okaribe-Kakota-Ike,
bu iya meru te ndzu buru mu agee-wa;
- 3 mbu le keshinu ophu
Nchileke kwekwadurua
te mu atu ume;
- 4 be to nwekwa le mu
egude onu mu owaa kfua ejo okfu;
m'o bu gude ire mu gbaa eregede.
- 5 Te njo gbakwa egbudu.

- Jeyekpo l'oge
nka-ezekuna nke mu;
b'ẹ to nwekwa ẹge ọo-dụ
tẹ mu kweta l'iphe,
unu ekfu bẹ unu ekfu l'oruberu iya;
ọphu mu 'ekwetakwa
l'ọ nweru ẹke o teru mu l'iphe ọwaa.
- 6 Mu evudokwaphu l'ẹke
mu vudo;
lẹ mu bụ onye
doberu ẹka ndoo;
ọphu obu mu 'anmakwa mu ikpe
jeye ẹge mu a-nọbebe.
- 7 Iphe mu ekfu aburu t'ọ
dụkwa ndu ọhogu mu
ẹge ọ dụ ndu ẹjo madzụ.
Yọ dükwaphu ndu nọru mu
l'ẹjo oshi ẹge ọ dụ ndu
ẹ te dobedu ẹka ndoo.
- 8 Mbụ; ?bụ ngunu bẹ
onye ẹ-ta madu Nchileke
elekwadu ẹnya iya; teke Nchileke
natatsuaru iya ndzụ iya.
- 9 Iphe-ẹhuka -byaru egbe
onye ono; Nchileke;
?ọo-ngaru iya nchị.
- 10 Ọkaribe-Kakọta-Ike;
?ọo-duje onye ọbu mma l'ẹnya tọo;
?t'o gbe akpọ-kuje
Nchileke tekenteke.
- 11 Unu gebe tẹ mu koshi
unu ẹge ike habe Nchileke;
mbụ kọjaaru unu ọzo kẹ
Ọkaribe-Kakọta-Ike akọja.
- 12 Unu phukotawaru iphe ono l'onwunu.
?Nanụ ẹge ọ dụ;
bẹ unu ekfuhunu okfu,
ẹ te nwedu ishi ẹge-a?
- 13 Ọwaa bụ obunggo,
Nchileke ebuje ndu ẹjo madzụ;
mbụ òkè, gbaru onye ẹjo obu
l'ẹke Ọkaribe-Kakọta-Ike nọ:
- 14 Ụnwu iya a-za l'igwe;
obenu l'ẹphe a-lakọta l'ọgu.
Awa iya ta aphudu iphe oye-l'ọnu.
- 15 Ndu ọphu wafuru nụ;
bụ mgbonwu e-gbuge ẹphe;
ọphu unyomu ẹphe,
ẹphe haru l'ulo-maa
ta aradu ẹkwa ẹphe.
- 16 E nweruru ike;
yọ kpaa okpoga;

- kua ya l'ikpo;
 bya akpòshia uwe kùbe;
 yò kùru ikpo l'ò bụ ẹja-ùra.
- 17 Obenu l'uwe bụ ndu
 doberu ẹka-ndo e-mekochaa yee ya.
 Yò buru ndu ẹ te medu
 ẹjo iphe e-mekochaa
 kee okpoga iya ono.
- 18 Ụlo, ọ kpuru dobe dule-ẹ
 l'ò bụ ụgbu mkpakiri;
 mbụ l'ò dujelephu l'ò bụ ụlo-nche.
- 19 Ọozeje azẹe onye nweru iphe.
 Ọbu l'ẹ tọo zehkwanu iya ọdo.
 Ọ -bya amuha ẹnya;
 b'ẹ tọ dūhedu iphe ono ọo-phukwadu.
- 20 Ọtsu egvu egude iya
 l'ò bụ onye utso labudoru.
 Oke pherephere abya
 apaa ya l'enyashi.
- 21 Pherephere, shi l'uzo
 ẹnyanwu-ahata a-pata iya pamihu;
 a phụ-buhu iya.
 Ọo-bya l'ufu iya bya apata iya;
 gbaa ya mgbukuma.
- 22 Ẹ to gbe aphuduru iya imiko;
 l'ẹke ọ likashi t'ò gbalaaru iya.
- 23 Teke e megeeru;
 pherephere ono akua ẹka; tee ẹswa;
 kẹ l'ò chiwaru onye ono l'ufu iya.

28

- 1 Ẹke eegvutaje
 mkpola-ọcha egvuta nọ.
 Ẹke aanuje iya anunu anodukwaphu.
- 2 Ọ bụ l'alì; bẹ eeshije gvuta ígwè;
 buru lẹ mkpuma;
 bẹ eeshije dazeta ope.
- 3 Ndu egvuta iphe l'alì;
 egvuje gvurua ẹke,
 gbaru ọchi l'ime ime alì.
 Ẹphe egvuje gvurua ẹke,
 kakọta ogvu l'ime ime alì ono;
 achọ mkpuma ígwè.
- 4 Ẹphe shi l'ẹke
 madzụ bu ebubu l'eli alì;
 gvua alì ono jeye l'ẹke
 madzụ ta túbua ọkpa;
 nọdu l'ẹke ono,
 ẹ-ta dudu onye bu iya nụ ono atụ eregede.
- 5 Yò buru alì ono, aakọtaje nri ono
 b'e jeruru je egvukashia;
 yo relahaa phuraphura l'ò bụ ọku.

- 6 Mkpuma, nọ l'ẹke ono bụ sáfàyà.
 Udzu iya aburu nshị mkpọla-ododo.
- 7 Ẹ to nwedu nwenu,
 eri anụ, phejewaru; shia ụzo ẹke ono;
 ọphu udele amadụ iya ụzo.
- 8 Anẹgu-ẹgbudu -kua
 onwiya ẹge oo-ku onwiya;
 ọkpa iya ta atudu iya;
 ọphu agụ ejedu iya ọkpa nri.
- 9 Yọ bụru madzụ gude
 ẹka iya gvukposhia
 agbagbaa mkpuma ono;
 gvuta ugvu l'onwiya kpube ifu.
- 10 Ọoswo-fushije ụzo ọ mkpuma ono;
 gude ẹn्या phukota ẹke
 ọnono mbụ iphe, vutsua oke ọnu aswa.
- 11 Ọokpaje ugbo gude gbochia nggele;
 t'ẹ b'ọ tsohe atsotso.
 Yọ je ewoshikota iphe,
 e shi domia edomi bya
 atogbo iya ebedere-badara.
- 12 Obenu; ?bụ awe ẹ
 aa-phukwanu mmamiphe.
 ?Bụ awe ẹ
 iphe-odo-ẹn्या bu.
- 13 Ẹ to nwekwa onye maru
 ụzo, e shi achọ-vu mmamiphe;
 to nwe ẹke ọnono
 ọ mgboko ọwaa, madzụ bu-wa.
- 14 Ebo mini sụru ọ ya ta
 madụ ẹke, mmamiphe nọ.
 Eze Ẹnyimu asụ l'ẹ tọ
 nọkwa ọ nk'iya.
- 15 Mkpọla-ododo, kakọta
 ọma mma b'ẹ te
 egudeghekwa zuta iya;
 ọphu aatukwanu aswa
 iya eyeru mkpọla-ọcha.
- 16 E te egudeghekwa
 mkpọla-ododo Ofi zuta iya;
 te egude mkpuma ọnikùsù;
 m'ọ bụ sáfàyà zuta iya.
- 17 Mkpọla-ododo; m'ọ bụ
 mkpuma-égírí ta atuduru iya.
 Ọphu e gudedu iya
 agbanweta unwu iphe,
 e memaru emema,
 e gude ọkpobe
 mkpọla-ododo meshia.
- 18 Ẹ te jeduru okfu ọ
 mkpuma koralu;
 mẹ jásùpà;

- kę l'aswa mmamiphe
kakwa aswa mkpuma rubi nshinu.
- 19 Ẹ te ewotadu
mmamiphe tųru yeru
mkpuma tıpazù, shi l'alì Itiyópiya.
Ọphu e gudeghedu
mkpọla-ododo, dų-geru mma zųa iya.
- 20 “?Bųhunu awe;
bę mmamiphe shi?
?Bų awe;
bę iphe-odo-ęnya bu?
- 21 E domiru iya iphe, bų
madzų nwigbaleke-ọma;
domiaru iya jeyekpo lę nwęnu, ephe l'eli.
- 22 Abádọnu, bų iya bų
Nwa-Emebyi yęle Ọnwu atųko ekfu;
l'ęphebedua bųkwa
tafutafu iya bę ęphe anų.
- 23 Ọ bųphu Nchileke;
bę maru ųzo iya.
Ọ bų yębedua kpųu;
bę maru ęke o bu;
- 24 kę l'ọ bų iya;
bę ęnya eruje l'ęke mgboko jeberu;
bųru iya aphųkotaje
iphemiphe ọbule, nọ lę mkpuli igwe.
- 25 Ọ bų teke o meru ike
nų pherephere;
bya atųa mini atųtu dobe;
- 26 b'ọ tųru ekemu dobe;
l'ọọ ęge-a bę igwe
e-gudeje achi mini;
bya atọoru egbe-igwe ųzo.
- 27 Ọ bų teke ono b'ọ leru
mmamiphe ęnya;
bya emee ya;
yọ nguru anguru;
bya adata iya;
- 28 bya asų madzų:
'L'ọ kwa ọtsu
Nnajiufu egvu bų mmamiphe;
osefu ęka l'iphe dų ęji
abųru iphe-odo-ęnya.' ”

29

Jobu ekfu okfu-ęhu iya

- 1 Jobu ekfuru iphe, ookfu tųgburu; sų:
2 “Ọ dų mu t'a sų l'oge
teke ono a-laphuta azų;
mbų teke ono,
Nchileke shi eletaje mu ęnya ono;
3 mbų teke ono,

- urọku iya shi anọduje
 enwu mu l'uzo ishi.
 Yọ bụru iphoro iya;
 bẹ mu shi egudeje swee ẹke ọchi gbaru.
- ⁴ Ọ bụ teke ono; bẹ ẹka
 mu shi bụru ụpete.
 Ọ bụ teke ono;
 bẹ ọnyà mu lẹ Nchileke
 shi bụru ọnu-oma;
 a gọoru iya ndibe mu.
- ⁵ Teke ono;
 bẹ Ọkaribe-Kakọta-Ike shi nọnyabe mu.
 Ụnwegirima mu
 eswiphee mu mgburumgburu.
- ⁶ Teke ono; bẹ iphe,
 bụ elu, mu doberu edobe shi azụ azuzu.
 Oshi olivu mu l'eyeru mu
 nebyi jeye lẹ ndu ọphu nọ l'alị ọkponku.
- ⁷ Teke mu shi ejeje
 l'obu-edukfu mkpukpu;
 tsoru ndu bụ ọgurennya
 nọdu l'obu-edukfu.
- ⁸ Ụnwu-okorọbya -phua mu;
 ẹphe akpọlaa azụ;
 ndu bụ ọgurennya
 awu-lihu vudoru mu evudo.
- ⁹ Ndu ọphu bụ ishi
 lẹ mkpukpu adaa ashị.
- ¹⁰ Ọnu akpuru ndu,
 a maru ẹpha ẹphe l'uga;
 ire anyaru ẹphe l'akpo.
- ¹¹ Iphe, bụ onye nuru ẹke
 mu ekfu okfu;
 shi atuje ọnu mu k'oma.
 Ẹge ono bẹ ndu phuru
 mu nụ; shi ajajẹ mu ajaja.
- ¹² Ishi iya aburu lẹ mu shi
 adzoje ndu ụkpa,
 raru bya t'a gbaaru ẹphe mkpu;
 jeye l'ụnwu-ogbe,
 ẹ te nwedu onye a-gbaru ẹphe mkpu.
- ¹³ Ndu, nọ l'oke mkpa;
 mę ụnwanyi, nji ẹphe
 ta nọhedu shi ajajẹ mu ajaja;
 kele mu shi bụru ẹphe
 ọ-kwo-lẹ-mkpa.
- ¹⁴ Mu shi emeje iphe mu eme
 t'ọ daburu adaburu;
 t'ẹ b'e emegbu nwoke;
 t'e megbu nwanyi.
- ¹⁵ Mu shi bụru ẹnya,
 ndu ishi gude aphụ ụzo;

- buru okpa, ndu ngvuru gude eje ije.
- 16 Mu shi du l'ọ bu nna
l'ẹke ndu ukpa no;
shi agbajeru onye
mu ta madu odzori.
- 17 Mu shi anafuje ndu
ejo madzu ike ephe;
nafuta ndu ephe guderu
t'ephe nweru onwephe.
- 18 Mu shi arije le mu a-ka nka;
nodu l'ulo mu;
laa l'oge nka-ezekuna
nke mu l'ehu-gudangu.
- 19 L'ogbaragba mu a-no
je agee onu le mini;
iji l'adatsua l'ekali, mu.
- 20 Ugvu, aakwabe mu
a-nodu adu
ophungu ophungu mboku-mboku;
ike mu l'adukwaphu
ophungu ophungu l'eje.
- 21 Ndiphe eshi egebeje
nchi t'ephe nua iphe mu ekfu.
Ephe shi adaje ashi;
ngabe nchi teke mu adu ephe odu.
- 22 O shi abuje;
mu -yewa onu;
e to nwehedu onye
ekfukwadu okfu odo.
Okfu mu ekfu shi
eguje ephe egugu le nchi.
- 23 Ephe shi akwabejeru mu
l'ọ bu ndu kwaberu
mini t'ọ chia.
Ephe shi anabataje okfu mu
l'ọ bu mini odungu.
- 24 Mu -mua onu-ochi; o bu atuzita ephe.
Ephe -lee mu enya l'ifu;
ephe agbakerehu.
- 25 O bu mu shi anoduje
ekoshi ephe uto;
l'edu ephe l'ọ bu eze,
edu ndu soja iya;
l'adu ephe ike ege
aaduje ndu aphu byaru."

30

Iphe-ehuka Jobu ke nta-a

- 1 "Obenu le nta-a;
be ephe achwa mu ochi;
mbu unwegirima,
mu heru l'eka;

- mbụ ndu nna ẹphe bụ
 ndu, mu t'aga ekwedu
 t'ẹphe tsoru nkuta,
 e cheru mu aturu.
- ² Ike ta dūhedu ẹphe;
 ọphu a-bụkwanu l'ẹphe a-baru mu uru.
 Mbụ l'ụvo gbe gvushi ẹphe.
- ³ Ụkpa-mkpere;
 mę ẹgu meru ẹphe;
 ẹphe agbaa ẹji l'ẹnya.
 O meru ẹphe;
 ẹphe anọduje agha
 ngvudangvu lẹ
 mgbęgu l'ẹnyashi;
 l'egvu ọnu l'alị ọkponku;
 l'ẹke ẹphe aka ẹka ịkarikari.
- ⁴ Ẹphe etsojeru ẹgbudu
 l'akpakọ mkpẹkwo,
 atso únú-únú l'ata.
 Yọ bụru iwobe;
 bẹ ẹphe avụkoje l'eri.
- ⁵ Ndu-a bụ ndu
 e bufuru ebufu
 t'ẹphe ba anoshi
 l'ẹke madzụ ibe ẹphe nọ;
 l'aturu ẹphe uzu
 l'èphè -bụ ndu iphura.
- ⁶ E yebutaru ẹphe;
 ẹphe alatsua lẹ
 mkpoworo nggele,
 mini tashihutsuaru atashihu je eburu;
 mę lẹ mgbaku eze mkpuma
 l'ime ime ọgba ime alị.
- ⁷ Ẹphe anọduje l'ime ẹgbudu
 l'ẹke ono l'ara ngarongararo;
 kwonwua l'ẹgbudu ẹke ono.
- ⁸ Ẹphe bụ ndu mmanu,
 ẹ-te nwedu iphe, ẹphe bụ;
 ndu e bufuru ebufu lẹ mkpukpu.
- ⁹ Ọ bụ ndu dū ẹge ono;
 bẹ unwu ẹphe gbe bya
 egudewa mu nụ agụ egvu.
 Mu abya abụwaru nụ iphe, ẹphe
 gude aghọ ụgho-okfu.
- ¹⁰ Mu dū ẹphe oyi;
 ẹphe agbaru mu nkusa;
 ọphu ọotsudu ẹphe l'ẹhu
 ọnodu mu l'ifu gbua ọnu-mini.
- ¹¹ Ishi iya aburu lẹ
 Nchileke mewaru;
 ẹnwu agvụ mu l'ẹhu;
 yewa mu ọru;
 tọ dūhe iphe,

- ẹphe asojekwadu nsọ
 ọnodu mu l'ifu mee.
- 12 Ẹphe anọduje abya ọgu l'ẹke mu nọ.
 Ẹphe kweshiru ọnyà
 dobe tẹ mu bya eye ọkpa;
 bya agbaa ose-ọgu
 gude yebuta mu.
- 13 Ẹphe egudeje iphe
 tọ-chishia mu ọzo;
 l'ese t'ẹphe wofu mu;
 tọ dọ onye agbọru ẹphe chaa.
- 14 Ẹphe shiru l'owere bata;
 ẹphe azaa l'awụpyabe mu.
- 15 Egvu gudewaru mu;
 ugvu, e shi akwabeje mu
 ephukashihuwa l'ọ bụ phẹrephere.
 Iphe, mu shi nweru
 emishihuwa l'ọ bụ urukpu.
- 16 Nta-a bẹ iphe-ẹhuka
 kewaru mu kepyaa.
 Nke mu gvụakwaru.
- 17 O -rua l'enyashi;
 ọkpu, nọ mu l'ẹhu
 amịkota mu a.
 Ẹhuka iya ta
 anonyajedua zee ẹka.
- 18 Nchileke gudewa ike iya,
 dọ egvu zụ mu l'ẹkpiri.
 Ọ lotaru mu l'olu uwe mu;
 kepyia mu ẹkpiri.
- 19 Ọ patawaru mu tụa l'ẹpoto;
 mu abụwaru-a ẹja;
 mẹ ntụ.
- 20 Mu ara l'araku nggube
 Nchileke; tii yeeru mu ọnu;
 mu -gbeshi vudo evudo;
 nggu achale mu-a ẹnya achacha.
- 21 Ị byaru bya aghachiru mu ifu;
 l'anụ mu chikikfuu.
 I gudewa ike ngu l'ọ ha byia mu ẹka.
- 22 Ị paliru mu oreke-imeli;
 woru mu tųaru phẹrephere.
 Ịpanga mu apanga l'ọ bụ
 onye oke phẹrephere apa.
- 23 Mu mawaru l'ị kpụwa mu ala maa.
 Ị kpụwa mu ala ẹke ono,
 e doberu iphe bụ ndu nọ ndzụ ono.
- 24 Ẹ tọ dudu onye aphuje
 onye ike gvuru;
 jeshia ya otso ọgu;
 l'ẹke oochi mkpu
 t'a gbaaru iya mkpu.

- 25 ?Mu te shidunua arajeru
 onye iphe-ehuka byaru ekwa.
 ?Mu te shidunua aguje
 aphụ onye ukpa.
- 26 Obenu le mu leri enya iphe-oma;
 yo buru ejo iya be mu phuru.
 Mu elee enya iphoro;
 yo buru ochi be byaru nu.
- 27 Iphe, anoduje atapyashi
 mu ime ehu te kwedu muahaha;
 mboku-mboku kpo
 abujelephu iphe-ehuka.
- 28 Mu tsowaru ghaphee;
 bya anwakputa;
 to bu l'oo anwu chiru mu;
 mu anwakputa.
 Mu nowa l'edzudzu oha
 l'echi mkpu t'a gbaaru mu mkpu.
- 29 Olu mu adawa l'ọ bu olu nkuta-oswa;
 l'adakwaphu l'ọ bu ke enyi-nwenu.
- 30 Akpo, no mu l'ehu
 jihuwaru kpalungu;
 l'aswashihu aswashihu.
 Nta-a be ehu erekotale mu phụ oku.
- 31 Ogumogu, mu shi
 akpoje buwa mu nu aphụ.
 Opu, mu shi aphuje
 egbe adawa nu l'ọ bu uzu-ekwa."

31

- 1 "Mu kpebuhawaru iya l'ime obu mu
 le mu ta byadu bya ele nwamgboko enya;
 2 kele Nchileke, bu
 Okaribe-Kakota-Ike
 ahuje onye eme ege ono ahuhu.
- 3 ?To budu kpurupyata;
 be Nchileke doberu ndu ejo madzu;
 umuruku aburu ke ndu eme eji.
- 4 ?O nweru iphe, mu eme,
 Nchileke ta amadu.
 T'o nweru eke, mu yeru
 okpa, e to madu.
- 5 O -buru le mu jejewaru
 je eye eka l'iphe,
 e ta budu ire-lanu;
 o dudu buru le mu
 jejewaru je eye okpa l'ejo-ire;
- 6 te Nchileke l'onwiya
 gudewaru okpobe iphe,
 oogudeje atu iphe;
 tua mu.
 Yo phu l'e to nwedu eke mu yesweru eka.

- 7 Ọ -buru ẹ mu ngejewaru
 Nchileke ẹka l'ishi; shiswee ọzo;
 ọ dudu buru ẹ mu
 kwejewaru t'e nwuru
 mu ye l'ome ejo iphe;
 m'ọ bu ẹ mu yejewaru ẹka l'iphe, du ẹji;
- 8 ọo ya bu; t'ọ bukwaru
 ndu ọdo e-ri iphe mu kpataru l'okfu mu;
 ndu ọphu mu koru
 akoko, nokwadu l'ali
 aburu efeshi be ee-feshi iya.
- 9 Ọ -buru l'o nweru nwanyi,
 kpojewaru mu mgbenya;
 ọ -buru ẹ mu jejewaru je
 egeporu l'onu ọzo nyee nwoke ibe mu;
- 10 ọo ya bu; te nyee mu
 bukwaru onye e-mekochaa
 ejeru nwoke ọdo ozi;
 l'a-laru iya l'ulo.
- 11 Ke l'ọo iphe, du ege ono
 bu iphe, bu; mu -mee ya;
 yo buru mu iphe-iphere;
 buru iphe ee-kpee mu ikpe iya.
- 12 Ọ bu egbe iphe ono
 abujeru Abádonu; mbu oku
 ali-maa dzu-gbua mu;
 mbu dzu dzu iphe,
 mu kpataru l'okfu mu.
- 13 Ọ -buru l'o -nweru ndu ozi mu;
 onye ọphu byajeru nu
 bya asu mu l'o nweru
 eke mu meru iya ẹji;
 mu te eyeru iya onu ege, gbaru nu;
- 14 ?bu ngunu be mu
 e-kfuru Nchileke teke
 oo-gbakushi mu iya?
 ?Bu ngunu; be mu e-kfu
 m'a su te mu bya akoo iphe meru nu.
- 15 ?To budu Nchileke,
 motaru mbedua ye
 nne mu l'epho;
 be motakwaruphu
 ephedua ye nne epe l'epho.
 ?To budu onye lanu ono
 tuko ayi kpu l'epho nne ayi?
- 16 Ọ -buru l'onye ukpa
 rojeru mu iphe;
 mu ta nu iya eya;
 ọ dudu buru ẹ mu
 mejewaru nwanyi,
 nji iya e ta nohedu;
 enya-mini eshia ya enya;

- 17 ọ dudu buru ọ mu
rijeru nri nkinyi;
zahaa nwa-nwogbe;
- 18 obenu ọ keshinu ọphu
mu bu nwata;
be mu shilephu heta
unwu ogbe ege nna eheje unwu iya.
Ọ kwaphu ege ono;
be mu shi keshinu ọphu
a muru mu l'ehe
unwanyi, nji epe e-ta nohedu.
- 19 Ọ -buru ọ mu phujeru
onye e-ta mahedu ege
oo-me onwiya l'eke ọ gba ọtu;
ọ dudu buru onye e-ta
dudu ege ọ haru iya,
e-te nwedu iphe oye l'ehu;
- 20 mu ta che iya
iphe oye l'ehu;
shi ege ono mee t'o gude
obu iya tua mu epha
ọ mu gude eji aturu mu
meta ukpo gude gbochita ya oyi.
- 21 Ọ -buru l'o nweru iphe,
mu halijewaru eka mee
onye nna iya e-ta nohedu;
okfu ọ mu bu onye
onu eru l'okfu l'ulo-ikpe;
- 22 te eka kwafukwa mu;
t'eka shikwaa inwo rifu mu erifu;
- 23 kele mu atsụ Nchileke egvu
t'e b'o me mu akaduru.
Odu-biribiri iya egudeje mu;
k'ọphu mu ta adujedu
ike mee egbe iphe ono.
- 24 Ọ -buru ọ mu chijeru
ukfu kwee l'okpoga;
ọ dudu buru ọ mu
kpojeru obu ye ọ mkpola-ododo;
- 25 ọ -buru ọ mu gudejewa
k'eze iphe, mu nweru
kua onwomu ekuku;
mbu eku, mu gude eka mu kpata;
- 26 ọ -buru ọ mu gudejewa
ke o-gbu-nwii-nwii
enyanwu baaru iya eja;
ọ dudu gude ke mma
onwa baaru iya eja;
- 27 ọ dudu buru ọ mu
gudejewa obu mu;
m'ọ bu eka mu baaru iya eja l'edomi;
- 28 t'a gukwaaru mu iya l'ejo iphe;

- gude iya kpee mu ikpe;
 ke l'iphe o bu;
 bu le mu ta buhedu onye
 egude ire iya eka l'eke
 Nchileke ophu bu l'imigwe no.
- 29 O -buru le mu tejewaru eswa
 ke l'onye ohogu mu eje iphe-ehuka;
 o dudu buru le mu
 gudejewa k'iphe-ehuka,
 byaru iya nu tua okokooko;
- 30 mu te gudebukwaa onu
 su t'iphe mee onye ohogu mu;
 l'udu ke mburonu.
- 31 Ndu shi ejeru mu ozi maru
 le to nwedu onye
 byajeru nke mu,
 e te rijidu epho.
- 32 E to dubudua onye
 shi eshishi, radujeru le gbororo;
 kele mu shi eghebeje
 ulo mu onu;
 te ndu ije bata bya aradu.
- 33 Mu te mebua iphe,
 du eji; kparamia ya ege
 ndu odo akpamije;
 m'o bu woru njo domia l'ime obu mu.
- 34 Mu te egudebua otsu
 egvu iphe ndiphe e-kfu;
 teke ephe nuru iphe,
 mu meru; kpurube onu;
 m'o bu je eworu
 onwomu domia l'ime ulo.
- 35 Ha! Ndege mu
 nwekwanuru onye
 e-ye onu l'iphe-a,
 mu ekfu-a!
 Mu dookwaru edori
 ehu mu; byia eka l'ekwo.
 Te Okaribe-Kakota-Ike
 yewaru mu ru onu.
 Onye ono, ebo mu
 ibo ono ewota ibo ono,
 oobo mu ono dee edede l'ekwo dobe;
- 36 me mu ewojeleru iya phu
 dee l'ukuvu;
 mbu kpuru iya l'o bu onye
 kpu okpu-eze;
- 37 me mu eshikwanu ishi lanu
 dooru iya edo ehu mu nanu nanu;
 me mu abyalephu bya
 evudo iya l'ifu l'o bu nwatibe eze.
- 38 O -buru l'ali mu

echi mkpu ekpu mu;
 mgbawali, nọ iya nụ l'ara ẹkwa;
 39 ọ -bụru lẹ mu jikaru
 lẹ mu ta akfudu ndu jeru mu ozi ugwo;
 ẹphe aguru aphụ lashia;
 40 t'ọ bukwaru ẹgbara
 a-kfụ l'alị ono l'ozori witu;
 ẹswa mmanu efushia ya ozori bali."

 Ọ gvụ Jobu l'onu.

32

Onu, Elihu eye

¹ Tọ dū iya bụ; umadzu ẹto ono ahaa ntutego ono, ẹphe lẹ Jobu atū ono; kẹ lẹ Jobu te kwetadu l'ọ nweru iphe ya meru eji. ² Ya ndono; Elihu avọru oku ghua ẹhu l'ẹke Jobu nọ; kele Jobu pataru onwiya kogabe l'ọ bụ yẹbe Jobu bụ onye doberu ẹka ndoo; l'ẹ tọ bụdu Nchileke. Elihu ono bụ nwatibe Barakelu, bụ onye Buzu; onye eri Ramu. ³ Elihu avokwaruphu oku ghua ẹhu l'ẹke ndu ọnyà Jobu ono nọ; ẹphe ẹto; okfu l'ẹphe ta dudu ike gbanwee Jobu okfu; gbe anmakwa iya ru ikpe. ⁴ Iphe, kparu iphe, Elihu daru ashị keshinu ono bụ l'ọo yẹbedua bụ nwata l'ẹke ndu ọphu nọ. ⁵ Yọ bya aphụ l'umadzu ẹto ọphu ta mahedu iphe, ẹphe e-kfu; yo ghulaha ya eghughu.

⁶ Tọ dū iya bụ;
 Elihu Barakelu, bụ onye Buzu asụ ẹphe:
 "Mbedua kwa nwata;
 unubedua aburu ọgurennya.
 Ọ kwa iya kparu iphe,
 mu shi atsụ egvu;
 l'atsokwaphu unu ẹnya
 okfuru unu nwẹge ya mataberu.
⁷ Mu shi arị tẹ ndu bụ ọgurennya kfua;
 ndu ọphu kawaru nka
 ezia ayi mmamiphe.
⁸ Obenu l'ọ bụ ume,
 nọ madzụ l'ẹhu;
 mbụ ume
 Ọkaribe-Kakota-Ike;
 bẹ emeje tẹ madzụ maru mmamiphe.
⁹ Mmamiphe ta bukwa l'ọgurennya;
 ọphu iphe-odo-ẹnya 'abukwa l'ọka nka.
¹⁰ Ọo ya bẹ mu ekfu;
 sụ t'unu ngabeduduru
 mu phụ nchị;
 tẹ mu kfua nwẹge mu maru.
¹¹ Mu shikpelekwaphu daa ashị;
 unu l'ekfu nk'unu.
 Mu shi ngabekpelephu
 nchị l'ẹke unu achokashi iphe, unu e-kfu.
¹² Mu ngabekpooru unu nchị
 ọhuma ọhuma;
 ọphu ọ dudu l'unu ha,
 onye duru ike gbanwee Jobu okfu;

- tọ dọ unu onye dọru ike saa ya okfu.
 13 Unu bā asukwa l'unu maru mmamiphe;
 lẹ Nchileke nwekwaru
 ọnu, oo-yeru Jobu;
 l'ẹ tọ kwa madzọ b'ọ nọ l'ẹka.
 14 Jobu te kfukwaru yeru mu;
 ọphu mu 'eyekwanu ọnu ẹge unu yeru.
 15 Nta-a bẹ ike gvụwaru ẹphe;
 ẹphe ta mahẹ iphe ọdo, ẹphe e-kfu.
 16 ?Mu a-da ashị;
 kẹ l'ẹphe ta mahẹdu iphe,
 ẹphe e-kfu tọo;
 mbụ nta-a, ẹphe nmangotsuaru;
 ẹphe ta mahẹ ọnu ọdo, ẹphe e-ye-a.
 17 Mbẹdua nwekwaru
 nwọnu, mu e-ye.
 Mu e-kfukwaphu
 nwege mu maru.
 18 Ishi iya aburu l'iphe,
 mu e-kfu jiru mu ọnu;
 ọkpoma te kwe tẹ mu dobe ọnu ndoo.
 19 L'ime onwomu;
 bẹ mu dulephu l'ọ bụ
 mее, a gbaru ye
 l'ekpemu swọ-chia
 aswọ-chi.
 Mu -dobe ọnu ndoo;
 bẹ mu a-gbajahukwa
 l'ọ bụ otumu ọphungu,
 e yeru mее.
 20 Mu e-kfu okfu t'ẹhu gụa mu phengu.
 Mu e-kpuha ọnu;
 yee ọnụ.
 21 Ẹ tọ dọdu onye mu agba eyeru;
 ọphu ọ dọdu onye mu
 aja ajaja-ntsudekfu;
 22 kẹle ndẹge ọja madzọ
 ajaja-ntsudekfu kwọru mu ẹhu;
 mẹ onye ono, meru mu
 ono ewofu mu ru l'ipheregede.”

33

- 1 “Nta-a; Jobu;
 ngaberu mu nchị;
 nggu atonwube nchị
 l'iphemiphe ọbule,
 mu ekfu!
 2 Mu abyawa tẹ mu
 kpuhaa ọnu; kfu okfu.
 Iphe mu e-kfu jikwaru mu ọnu.
 3 Obu gukwaru mu iphoro
 l'okfu, mu abya ekfukfu.
 Iphe, mu abya ekfukfu aburu ezi-okfu.

- 4 O kwa Ume Nchileke;
 bẹ metaru mu nụ;
 buru Ume
 Okaribe-Kakota-Ike;
 bẹ mu gude nọdu ndzu.
- 5 Yeeru mu onu;
 m'ọ -buru l'ii-dụ ike.
 Rukota ẹhu tẹ mu lẹ nggu kpogba iya.
- 6 O kwa ẹge ị dụ;
 bẹ mbẹdua dụ l'ifu Nchileke;
 buru ẹge e gude ẹja kee ngu;
 b'e gudekwaphu ẹja kee mbẹdua.
- 7 Oo ya bu t'ẹ b'ị
 tsushi mu egvu;
 kẹ l'ẹ to nwedu iphe,
 mu eme ngu.
- 8 I kfuru iya; mu anụa ya;
 teke ị sụru:
- 9 'L'ị dūebe mma;
 l'ẹ tọ dudu iphe, dū ẹji, i mejeru.
- 10 Lẹ Nchileke anọduje avocha ngu;
 k'ophu oo-bobe ngu ibo;
 gbe gụkobewa ngu nụ
 lẹ ndu ọhogu iya.
- 11 L'ọ yewaru ngu
 mkpọro l'ọkpa;
 l'ele t'ọ maru ẹge ịiha ọkpa.'
- 12 Ole; mu eme t'ị maru
 l'iswi ta dukwa ngu mma;
 kẹle Nchileke bẹ kakwa madzụ nshinu.
- 13 ?Bụ ngunu kparu iphe, ịita-tso iya okfu
 sụ l'ẹ too yejedu onu
 lẹ mkpu, iichi l'echiku iya?
- 14 Kẹle Nchileke abuje;
 o -kfua okfu;
 yo kfukwazi iya ọdo; kfukwazi iya ọdo.
 Ọbule ẹ to dojedu madzụ ẹnya.
- 15 Ooshije lẹ nro;
 mẹ l'àphù kfua okfu
 l'enyashi teke mgbenya
 tsushiru madzụ;
 ẹphe azeshiwa azẹe.
- 16 O bu teke ono;
 bẹ ookfuje okfu ye ẹphe lẹ nchị;
 nmaaru ẹphe ọkwa,
 e-ye ẹphe egvu;
- 17 t'e shi ẹge ono tẹ madzụ
 haa ome ẹji;
 mẹ tẹ madzụ be ekushi onwiya ekuku;
- 18 t'e shi ẹge ono dzọfuta
 iya t'ẹ b'ọ dalahụ l'iduma;
 dzọkwaa ya phụ l'ẹka anwuhu.

- 19 Nchileke ahajeru gude
 iphe-ememe hùà madzù àhùhù;
 paru iya chee l'ùlo;
 l'amipyashi iya okpu;
- 20 k'ophu bù lẹ nri a-bya adu iya ashì.
 Nri, katsua otso ẹna ahulaha ya ẹgbo.
- 21 Yọ laa ẹhu; buru okpu.
 Okpu iya, e te shi
 aphujedu abya epheshia.
- 22 Yọo kpọ gẹgẹge akpọ l'ala l'iduma.
 Ndzụ iya akpọ l'alakfu
 ndu ejeru anwuhu ozi.
- 23 Ndege o nweru
 onye k'eto, nọ lẹ
 mkpaku madzù lẹ Nchileke;
 mbụ onye lanu l'ukporo
 unwu-ojosi Nchileke,
 a-byanu bya ekfuaru
 madzù iphe, gbaru iya l'ememe;
- 24 t'o meeru iya
 eze-iphe-oma; sụ:
 'T'a dzọo ya ru
 t'ẹ b'ọ dalahu l'iduma;
 lẹ ya phuwaru onye
 e-gude gbata iya.'
- 25 Teke ono be
 oo-gbuchafu;
 bya adu l'ọ bu nwata nshii.
 Yọ laphu azu;
 bya adu l'ọ bu nwokorọbya.
- 26 O bu teke ono bu:
 madzù -kfuru nu Nchileke;
 yọ nu ya.
 Teke ono;
 yọ phụ ifu Nchileke;
 ẹhu atsoo ya ẹna.
 Nchileke abya edophu
 iya azu l'onodu iya;
 bu iya bu onodu onye doberu ẹka ndoo.
- 27 O bu teke ono;
 be oo-vudo
 l'edzudzu oha kfua ya hoo-haa:
 'Lẹ ya mesweekwaru;
 ye ẹka l'iphe,
 ẹ te vudodu nhamunha;
 obule Nchileke gwaru iya nvu.
- 28 O dzowaru iya ndzụ;
 te ya ba adalahu l'iduma.
 Nta-a be ya a-nọ ndzụ phụ iphoro.'
- 29 Ono iphe, Nchileke
 emejeru madzù ndono.
 O -metsua;

- yo mee ya ọdo;
 30 ẹge ee-shi t'ọ dzọo ya
 ndzụ t'ẹ b'ọ dalahụ l'iduma;
 k'ọphu ndzụ e-dzu iya.
 31 Jobu; dakwaa ashị;
 ngaberu mu nchị.
 Nọdukwa nwandoo;
 tẹ mu kfu iphe, mu ekfu.
 32 Ọ -bụru l'ọ nweru ọnu,
 ii-ye; nggu eyee ya;
 kfua iphe, dụ ngu
 k'ekfukfu;
 kẹ l'ọ dụ mu t'a sụ l'e kpefuru ngu.
 33 Teke ẹ tọ dudu;
 ngabekwaru mu nchị.
 Nọdu kwa nwandoo;
 tẹ mu zia ngu mmamiphe!"

34

- 1 Elihu asukwaphu:
 2 "Unubẹ ndu mmamiphe;
 unu ngabekwaru mu nchị.
 Unu ngabekwaru mu nchị;
 unubẹ ndu gụru ẹkwo;
 3 kẹ l'ọ bụ ẹge ire edeje ọnu lẹ nri;
 bụ ẹge nchị egeje nchị l'okfu;
 maru ọphu bụ ọkpobe iya.
 4 Ọ kwa ayibedua
 b'ọ nọ l'ẹka;
 t'ayi lee ẹnya l'okfu ọwaa;
 maru ẹge ọola;
 shi iya mụta iphe,
 dụ mma.
 5 Jobu sụru lẹ ya doberu ẹka ndoo;
 ọphu Nchileke 'ekwedu iya ọharu enge.
 6 Ẹ to nwedu ẹke ya mesweru;
 e gbe sụ lẹ ya adzụ ejire.
 Ẹ tọ dụ ẹke ikpe iya nmaru iya;
 ọbule akfụ, ọogba iya yeekwaru iya ọru.
 7 ?Unu phujewaru onye dụ l'ọ bụ Jobu;
 mbụ onye angụ
 ẹjo-ọnu l'ọ bụ mini.
 8 Ndu ẹphe l'iya anọduje
 achị idzi bụ ndu ẹjo madzụ;
 bụru ndu akirishi bẹ ẹphe l'iya ayi;
 9 kẹle ọosuje l'ẹ tọ dudu
 iphe, madzụ erita l'ome
 iphe, dụ Nchileke mma.
 10 Unu ngabekwaru mu nchị;
 unubẹ ndu nweru egomunggo.
 Tụswekwa!
 Ẹ to nwekwa lẹ

- Nchileke emee ẹjo iphe!
 Ọkaribe-Kakọta-Ike
 te emeghekwa iphe,
 ẹ te vudodu nhamunha!
- 11 Ọ kwa ụgwo iphe,
 onye meru bẹ ọokfuje iya.
 Oowolatajeru onye
 l'ẹge umere iya dū.
- 12 Ire-lanụ bụ ị Nchileke
 te emejekwa ẹjo iphe;
 mbụ kẹ tẹ
 Ọkaribe-Kakọta-Ike nmaa
 madzụ ikpe ịnyigirinyi.
- 13 ?Bụ onye meru
 Nchileke t'ọ bụru ishi kẹ mgboko-a.
 ?Bụ onye sụru iya t'o
 letaje eliphe gbaa
 mgburumgburu ẹnya.
- 14 Ọ -bụru l'ọ chiru iya l'obu;
 ị ya a-nafu madzụ ume iya;
- 15 bụnu iya bụ ị madzụ
 kpoogba a-gwụ;
 laphukota azu l'ẹja.
- 16 Ọ -bụru l'iphe edoje ngu ẹnya;
 ngabekwa nchi;
 nua iphe-a, mu ekfu-a.
- 17 Onye ikpe,
 vudo nhamunha dū ashị;
 ?nanu ẹge oo-shi bụru ishi; l'achi.
 Onye ono,
 doberu-eka-ndo;
 bya aburu iya bụ
 Ọkaribe-Kakọta-Ike ono;
 ?nanu ẹge ii-shi nma iya ikpe.
- 18 ?Tọ bụdu Nchileke bụ
 onye asuje ndu eze
 l'ẹ tọ dudu iphe,
 ẹphe bụ!
 Yọ sụ ndu nweru ẹnya
 l'ẹphe bụ ndu ẹjo madzụ?
- 19 Ẹ tọo kpadu okè
 l'ẹke ndu eze nọ;
 ọphu oowotajedu
 iphe gbaru onye ukpa
 nu oke amadu;
 kẹle ndu ono ẹphe ẹbo
 bụ iya gude ẹka iya kee ẹphe.
- 20 Ẹphe agbajihuje
 agbajihu l'echi-abali.
 Nchileke alọ-woje
 ndiphe alọ-wo;
 ẹphe anwushihu.

- k'ophu ya te emehedu iya ọdo.
- 33 ?İiri ẹ Nchileke e-gbe
 bya ebua ngu nggo
 k'ẹji, i meru;
 l'ẹke ọta iphe ẹji ngu ta ladu ngu azu.
 O kwa nggubedua
 e-kfu iphe ịiri;
 ẹ to kwa mbedua.
 Oo ya bu; kfunua iphe,
 i maru.
- 34 Ndu iphe edoje ẹnya;
 me ndu mmamiphe
 a-sukwa:
- 35 L'iphe Jobu ekfu kwa
 okfu onye egomunggo swehuru;
 mbu l'iphe ookfu te nwedu ishi.
- 36 O du mu t'a su ẹ Jobu;
 be aa-data darua ya l'ishi;
 ke l'okfu iya ada l'o bu
 okfu ẹjo madu.
- 37 O meru iphe, du ẹji;
 bya etsubekwa l'ẹke ono
 l'ekwefuru Nchileke ikè.
 Ayi l'iya -nodu;
 yoo ku ẹka l'aja ayi ewena;
 l'ekfu ẹjo okfu l'ekpu Nchileke."

35

- 1 Elihu asu:
- 2 "Jobu; ?i tubesu l'o bu
 ngu odobe-eka-ndoo;
 l'ẹke ịisuje l'i ka
 Nchileke odo odomu?"
- 3 Obenu l'ijije; su:
 'Bu ngunu bu uru iya?'
 'Nanu uru, iirita
 ke l'i haru ome ẹji?'
- 4 Te ya yeeru ngu onu;
 nggu ẹ ndu onya ngu phe.
- 5 Palikpoduaphu ẹnya
 lee l'akpamigwe;
 nggu aphu urukpu ono,
 no ngu oreke-imeli ono.
- 6 I -mee iphe, du ẹji;
 ?i mebataru Nchileke l'awe?
 Ejo iphe, i meshiru;
 m'o -ha ịha agha;
 ?oo-kposhi iya ngunu?
- 7 O -buru l'i doberu ẹka ndoo;
 ?o gbe nweru ẹge iishi
 gude iya l'eyetaru
 Nchileke ẹka?
 Mbu; ?o nweru iphe

- oogbe anata ngu l'ẹka.
⁸ Ejo iphe, iime kwa
 madzụ ibe ngu bẹ iimebeta;
 bukwaruphu ẹphe;
 bẹ odobe-ẹka-ndoo ngu agaru mkpa.
⁹ Ọobuje; a -kpanụka
 ndiphe ẹhu;
 ẹphe eye mkpu l'ọnu.
 Ẹphe echije
 'Ojileka togbos;'
 t'a bya anafu ẹphe
 l'ẹka ndu ike.
¹⁰ Ọle ẹ tọ dudu onye araje
 araku Nchileke,
 bu onye keru iya nu;
 mbu onye emeje
 t'ayi ma onu-ochi
 l'oge iphe-ehuka;
¹¹ onye ka ayi ozi iphe
 karia ẹge oozije unwu-anu-egu;
 bya emee ayi;
 ayi aka nwenu, ephe l'eli omaru iphe.
¹² Ẹ too yejeduru madzụ
 onu teke oochi mkpu.
 Mkpata iya aburu le ndu
 ẹjo madzụ kunukaru onwephe ekuku.
¹³ Ishi iya bulephu le
 Nchileke te eyejedu onu
 teke eechi mkpu iphoro.
 Okaribe-Kakota-Ike
 te eyejedu onu l'egbe iphe ono.
¹⁴ ?Nanu ẹge oo-gbechia
 ngaru ngu nchi;
 ngube onye suru
 le ti phudu iya le phuu;
 mbu ngube onye suru
 l'ikpe ngu no iya l'ifu;
 l'ii-nodu-a angaru iya?
¹⁵ Nngu asukwaphu
 l'iphe-eghughu Nchileke
 ta dudu iphe, oomeje;
 ophu okpajedu ẹjo madzụ ishi.
¹⁶ Ọo ya bu l'iphe
 ngube Jobu ekfu bu mkpokoro okfu.
 Okfu no ngu l'onu;
 ole iphe iikfu te nwedu ishi."

36

- ¹ Elihu asu Jobu
² "Taa nshi nwanshii;
 te mu koshi ngu
 l'o nwetsukwaru-a

- iphe ọdo, mu e-kfu;
gude gbataru Nchileke.
- ³ Ẹke mmamiphe mu
shi tekwaru ẹnya.
Mu e-koshi ngu
l'onye ono, keru mu nu
ono bu onye vudo nhamunha.
- ⁴ Iphe ii-tube nvọ bu
l'okfu mu ta budu ejire.
L'onye ke mmamiphe
katsua odota ẹnya;
be nggu l'iya nokwa l'ẹke-a nta-a.
- ⁵ Nchileke hakwa nshinu;
obenu l'ẹ to nwedu onye
okpoje ẹbo-ẹbo l'afu.
Ọ ha nshinu; bya aburu
onye iphemiphe obule edoje ẹnya.
- ⁶ Ndu ẹjo iya b'ẹ too dobejedu ndzu.
Obenu le ndu aakpa ẹhu;
be onuje iphe,
gbaru ẹphe.
- ⁷ Ẹnya ta alufujedu iya
l'ẹke ndu doberu ẹka ndoo no.
Oomeje; ẹphe le ndu eze
atuko buru eze;
bya emee t'aakwabeje
ẹphe ugvu gbururu jeye le gbururu.
- ⁸ Obenu; l'a -tua madzu mkpakobe;
okpukpu iphe-ẹhuka ono,
a turu iya ono ekee ya;
kee ya dungu
- ⁹ be Nchileke ekoshije
onye obu l'o shiwa l'ekuku,
ooku onwiya;
yeswee ẹka.
- ¹⁰ Oomeje t'ẹphe ngabe nchi
l'uzo, okpo-ziru ẹphe;
me t'ẹphe taa onwẹphe uta
iphe, du eji, ẹphe eme.
- ¹¹ Ẹphe -mee iphe, o kfu;
jelahaaru iya ozi;
be nwoge ophu phoduru
le ndzu ẹphe teke ono
a-buru ẹphe upete;
ẹphe anodulephu l'agó.
- ¹² Obenu l'ẹphe -jika
l'ẹphe te yeduru iya onu;
be ẹphe a-laa l'ogu;
nwushihu l'ẹphe be enwe egomunggo.
- ¹³ Ndu Nchileke ẹ ta nodu
l'obu evujeru iwe l'okpoma;
k'ophu bu;

- l'ò -kee ephe m'òo egbu;
 bẹ ephe ta arakujekwa iya
 t'ò gbaaru ephe mkpu.
- 14 Ephe agbakwohuje agbakwohu;
 tsoru unwoke okpara,
 a gòru lẹ nte laa l'ite lanu.
- 15 Obenu lẹ ndu eje
 iphe-ehuka bẹ onafutaje.
 Oogudeje iphe-ehuka
 ono mee t'anya doo ephe.
- 16 Iphe oome kwa tẹ ya
 defuta ngu l'iphe-ehuka;
 dobe ngu l'ẹke ịi-tusaru ehụ;
 nụ ngu nri, aduje ngu mma.
- 17 Obenu lẹ nta-a;
 bẹ ikpe, e kperu ngu
 kwa ikpe, gbaru ejo madzụ.
 O kwa iswi-odu-mma
 yele ikpe, dụ mma;
 bẹ guderu ngu nụ.
- 18 Kwabekwa anya t'ẹ b'ò
 dụ onye e-gude ẹku deru ngu ye.
 Be ekwekwa tẹ oke
 ẹka-azụ kpuchia ngu ifu.
- 19 Ẹku ngu ono;
 ?oo-me t'iphe-ehuka ngu laa tọ.
 ?Tii-gude ike nahụ iya.
- 20 Ba akpotakwa iya l'enwa;
 mbụ enyashi ono,
 aakputaje ndiphe kpufu l'ufu ephe ono.
- 21 Kwabekwa anya t'ẹ b'i ye ẹka l'ejo iphe;
 bụ ophu, dụ l'ò ka ngu ntse;
 ma l'oje iphe-ehuka.
- 22 Nchileke b'a chiliru ẹka lẹ k'ike iya.
 ?Bụ onye bụ o-zì-iphe, aa-turu yeru iya?
- 23 ?Bụ onye kpọ-zijewaru Nchileke ụzo;
 m'ò kwanu koshi iya l'ò
 kwa ẹke o meru eji ndọ-ọ.
- 24 Nyatakwa kutsee
 Nchileke k'oru iya ono,
 ndiphe gụwaru l'egvu
 gude kele iya ono.
- 25 Ndiphe mgburumburu phụwaru iya.
 Aanodu ụzenya ele iya ole-anya.
- 26 Mmamiphe ayi te rukwa
 l'ẹge Nchileke habe.
 To nwe onye a-dụ ike kọta
 ẹge ogurennya iya beru.
- 27 Oomikobeje mini l'urukpu;
 yọ chia latsua lẹ nggele.
- 28 Igwe -vua nwa
 tsutsutsu; yọ chia ụduruku

- wụshiru ụnwu eliphe.
 29 Ọ nweru onye maru
 ẹge Nchileke eshije keshia urukpu.
 Ọbụ onye maru ẹge
 ooshije l'ọkpoku iya l'atụ
 egbe-igwe kẹ tarara tarara.
 30 Phụwaru ẹge o woru
 ebemu-igwe doo onwiya
 mgburumgburu;
 k'ọphu bụ l'ooruje l'ẹbo eze ẹnnyimu.
 31 Ọ bụ ẹge ono bẹ ooshije
 l'eleta ndiphe ẹnnya;
 l'anụ ẹphe nri;
 l'anụ iya k'etsutsu iya.
 32 Ọochijeru egbe-igwe l'ẹka;
 yọ bụru ẹke ọ gọberu iya;
 bẹ ọotuje iya.
 33 Ọ bụ edede bẹ oodeje;
 gude gbaa ama lẹ mini, abya achichi.
 Eswi, eeche echeche
 emejekwaphu t'a maru
 lẹ mini abyawa achichi.”

37

- 1 “Ọ kwa iphe ono meru
 iphe obu anma mu anmanma;
 mbụ l'obu akfụ mu nkfụ.
 2 Unu ngabeduduphu!
 Unu ngabeduduphu nchị;
 nụa olu Nchileke!
 Unu nūduduaphu ekiri, oode!
 3 Ọoloje ebemu-igwe;
 yo dzuru mkpuli igwe;
 shi ẹke ono dzuru mgboko l'ọphu.
 4 Ebemu ono kugee;
 olu iya edelaha edede.
 Olu iya anọduje
 agba l'ọ bụ egbe-igwe.
 Ẹ to nwedu iphe oodomije edomi.
 5 Ọ bụlephu l'ẹge olu
 Nchileke edetabeje igidi aduje egvu.
 Oomeje iphe,
 kariru ẹge oo-do madzụ ẹnnya.
 6 Ọosuje aka-mini t'ọ
 daa lẹ mgboko.
 Yọ sụkwaphu
 mini t'ọ chĩa chĩa-shia ike.
 7 Oomeje tẹ madzụ jebuhu ozi;
 k'ọphu onyemonye
 ọbule a-maru ẹge ozi
 kẹ yẹbe Nchileke habe nshinu.
 8 Ụnwu anụmanu anọduje

- ekpu ekpukpu;
domishia onwephe l'ime ɛnu ɛphe.
- 9 Oke pherephere eshije
l'uzo ɔhali;
ɛge ono bɛ oyi eshije l'uzo isheli.
- 10 Ọ bụ ume, Nchileke turu
emetaje aka-mini.
Yọ bụru ume iya ono
emeje tɛ mini,
saru petengu bya anmaa anmanma.
- 11 Oomeje urukpu;
yọ ngu-guhu angu-guhu;
yo shi l'urukpu ono
l'eku ebemu kɛ mɛremu mɛremu.
- 12 Ọobuje; o -zia ɛphe;
ɛphe alɔwashihu dzuru
mgboko mgburumgburu;
ɛphe l'agbaphe iya;
l'ejelephu ozi ɛge o ziru ɛphe.
- 13 Nchileke achi-jeru ndiphe mini
t'o gude iya hụa ɛphe àhùhù;
m'ọ bụ t'o gude iya koshi
lɛ ya yeru ɛphe obu.
- 14 Ngabeduduphu nchi; Jobu!
Nɔduedu anɔdu;
gbua igo l'iphe,
dụ biribiri Nchileke emebe!
- 15 ?Ị maru ɛge Nchileke
egudeje atụ-zi urukpu l'akpamigwe?
?Ị maru ɛge oomeje ebemu t'o kua?
- 16 ?Ị maru iphe urukpu
adojeru l'eli iya
l'awungwa awungwa l'akpamigwe?
Ono kwa ozi, dụ egwu,
o jeru; mbụ onye ono,
tukuru iphemiphe ɔbule makotaru ono;
- 17 Teke pherephere,
shi ụzo ɔhuda ɛphe;
alị ederu gbɛɛ;
bɛ uwe, i yeru l'ɛhu
anɔduje ekpo ngu okpomoku.
- 18 ?Ịi-dụ-ghe ike mee
akpamigwe t'ọ gbasaa agbasa;
kpọo gbengu l'ọ bụ onyo,
a wuru awuwu?
- 19 Kanuru ayi iphe,
ayi e-kfuru Nchileke.
Ẹ tọ dukwa iphe ayi maru, ayi e-kfu;
kɛ l'ɛ tọ dudu ɔphu ayi maru.
- 20 ?Mu a-dụ ike kpofu
Nchileke l'ifu tọo.
?Bụ onye e-wota onwiya

- je agbaa mgbukuma.
 21 ?O nweru onye e-wota
 ẹnya iya je aphube l'anwu,
 echi echichi;
 teke pherephere sacharu
 akpamigwe; yo doo risangu.
 22 Nchileke shi l'uzo isheli;
 gude mkpola-ododo
 kwaa onwiya ebirisa l'abya.
 O gude ike, eye egwu;
 du biribiri l'abya.
 23 Okaribe-Kakota-Ike bu iya ka;
 ophu ayi 'adudu ike
 abya iya ntse.
 Ikpe iya bu ikpe,
 vudo nhamunha;
 odobe-eka-ndoo nk'iya edzua edzudzu;
 k'ophu bu l'e to kpadu madzu ehu.
 24 O bu iya meru iphe,
 madzu atsu iya egvu.
 Ndu bu
 o-maru-omachata; b'e to gubedu iphe."

38

Ojejoje eyeru Jobu onu

- 1 Ya ndono; a nonyalephu oke pherephere awata ephephe. Ojejoje eshi l'oke pherephere ono wata oyeru Jobu onu; su iya:
 2 "Bu ngunu bi maru
 ke ti bya awata oye onu
 l'iphe e te dodu ngu ẹnya?
 3 Rukotakwa ehu ege nwoke arukotaje;
 te mu bya aja ngu aja!
 Yejekwaaru mu iya onu!
 4 ?Bu awe bi no teke mu
 toru nto-l'ali mgboko?
 Karu mu iya; m'o buru l'o doru ngu ẹnya!
 5 ?Bu onye chi-buru ege o-ha?
 ?Bu onye gude udo tua
 ege usa iya a-ha?
 6 ?Bu le ngunu
 b'a kpobetsuaru okpa iya?
 ?Bu onye gvuberu itso,
 bu iya gude mgboko;
 7 teke ono, e metsuaru;
 mkpo-kpodo nchi-abohu awata ogu egvu;
 unwu ojozi-imigwe
 atulaha okokoko ono.
 8 ?Bu onye meru t'o nweru
 iphe a-no-buhu mini
 yele ali teke ono,
 mini lufutaru l'odungu ono?
 9 O kwa mube Nchileke

- bẹ wotaru urukpu
 yee mini ono l'ọ bụ uwe;
 bya ewota ọchi, gbaru tsabalangu
 phụ-kpua ya l'ọ bụ ẹkwa;
 10 bya akpaaru iya
 oke ẹke oo-jebebe;
 gude igwe gbaa ya ụpho
 mgburumgburu;
 kpọ-chia ya;
 yeshia ya ibo.
 11 Mu asụ mini t'o lekwa
 ẹke eyii-mini e-jebebeje;
 t'ẹ b'o swejekwa ẹke ono.
 12 Jobu; ?ị sụjewaru anwụ
 l'ọo teke ọo-hata ndọ-ọ?
 ?T'ị sụjewaru
 ọ-nmẹwa-utsu
 l'ọo ẹke ọo-nọdu ndọ-ọ?
 13 ?Ị sụjewaru
 ọ-nmẹwa-utsu
 t'o je azugude mgboko
 jĩa ya kpaphukpaphu
 jishia ya ndu eme ẹji?
 14 Mgboko l'ophu;
 bẹ kpuru rogbodongu
 l'ọ bụ ụra, e gude eme iphe-ọhubama.
 E dengashia ya l'ọ bụ uwe.
 15 Ẹ te kwejedu t'iphoro
 nwuaru ndu ẹjo madzụ;
 aanashije ẹphe ike,
 ẹphe gude eme ẹnari.
 16 ?I jejewaru ẹke
 eze ẹnymu amụ amụmu;
 ?t'i jejewaru ije
 l'ebo eze ẹnymu?
 17 ?E koshijewaru ngu
 ọnu-uzo alị-maa;
 ?t'i phujewaru ọnu-uzo
 nwonyonyo anwuhu?
 18 ?Ị rị-vujewaru ẹge
 mgboko-a habe nshinu?
 Ọ -buru l'ị maru iya;
 ngwanụ kfuru mu iya!
 19 ?Bụ awe bẹ eeshije eje
 l'ufu ẹke iphoro bu?
 ?Bụ awe bụ ufu kẹ ọchi?
 20 ?Ị-dụ ike dua ẹphe
 t'ẹphe laa ẹke ẹphe shitsua?
 ?Ị maru ụzo, eeshije ala ufu ẹphe?
 21 Mu marua l'ị makotaru
 iphe ono l'ọ ha;
 keshinu a mụha-oduru

- ngu ru; b'e kederu iphe ono l'ọ ha.
 I kawanuru nka
 kalihu akalihu!
 22 ?I bahujewaru l'ulo ẹke
 aakubeje aka-mini;
 t'i phujewaru ulo ophu
 aakubeje mini suno,
 23 bu iphe, mu doberu
 kwaberu oge iphe-ehuka;
 me oge ogu.
 24 ?Nanu ọzo ẹke,
 anwu eshije hata;
 m'ọ bu ẹke pherephere
 ọzo enyanwu-ahata
 eshije tsogbaru mgboko?
 25 ?Bu onye waru oswa
 ẹke eze mini eshije teke ọochi;
 bya atooru egbe-igwe ọzo, ooshije;
 26 gude iya agba mini
 l'ẹke madzu te budu ebubu;
 mbu l'echi-egu,
 ẹ ta dudu onye bu iya nu;
 27 gude iya mee t'alị,
 daburu ochobo,
 ẹ ta dudu iphe, no iya nu
 nguta mini wata ofu ewu.
 28 Mini ono, igwe achije ono;
 ?o nweru nna ọo?
 Ọo iji ono, adaje nu ono;
 ?bu onye bu nna iya?
 29 ?Bu onye bu nne, muru
 mini ono ejije oyi, nmua anmunmu ono?
 Iji ono, eshije l'imigwe
 adashi ono;
 ?bu onye tsuru ime iya;
 30 mbu iji ono, bu iya
 emeje te mini nmaa l'ọ bu mkpuma;
 mekwaaphu t'ebo mini nmaa kpungu?
 31 ?Ii-du-ghe ike kekoo
 mkpo-kpodo, Puleyadesu?
 ?T'ii-du ike toshia
 mkpo-kpodo Orayonu
 t'ọ nodu nanu nanu?
 32 ?Ii-du ike mee iphe,
 bu mkpo-kpodo,
 nonu t'oo fuje l'ogè iya?
 ?T'ii-du ike dua
 mkpo-kpodo Beya yele unwu iya?
 33 ?I maru ekemu,
 a turu doberu iphe, notsua l'imigwe?
 ?Ii-du ike mee te ekemu
 ono, achigbaa iphe, no

- l'imigwe ono wata ọchi
 iphe ọphu, nọ lẹ mgboko?
- 34 ?Ịi-dụ-ghe ike raa ọra
 t'o rua ẹke urukpu nọ;
 k'ọphu oo-me tẹ
 mini wata ngu anmanma?
- 35 ?Bụ nggu atujeru
 egbe-igwe ẹke, oo-shi;
 o -jede; yọ sụ ngu lẹ ya ejeekwa.
- 36 ?Bụ onye anuje madzụ egomunggo;
 l'emeje tẹ iphe doo ya ẹnya?
- 37 ?Bụ onye bẹ mmamiphe
 iya ha kẹ t'ọ dụ ike gụa urukpu ọgu?
 ?Bụ onye a-wushi-ghe
 ite-mini, sutsuaru l'imigwe
- 38 teke evevee jiru alị;
 ụda anmaa anmanma.
- 39 ?Bụ nggu akpatajeru nyee agụ nri;
 mbụ kpata kpata ọphu
 e-ji ụnwu iya ẹpho;
- 40 teke ẹphe nọ l'ọka ẹphe;
 m'ọ bụ teke ẹphe kpuru l'ẹkfukala ẹphe.
- 41 ?Bụ onye anuje ọphegu nri, oorije;
 teke ụnwu iya ararụ yẹbe
 Nchileke ẹkwa nri;
 tsoru; l'aghaphe achọ nri ono."

39

- 1 " ?Ịimaje teke egwu-ọswa,
 bu l'ugwu amụ nwa iya.
 ?Ịiphujewaru teke
 nne ele amụ nwa iya.
- 2 ?Ị maru ọnwa ole
 ọopaje ẹpho-ime iya.
 ?Ịimaje teke
 ọomu nwa iya gẹdegede.
- 3 Ọobuje; ọ -bya amụ nwa iya;
 yo gbezita egbezita.
 Ọ -mụ-gee ya;
 ẹhu agụ ya pherengu.
- 4 Ụnwu iya ono anọdu
 l'ime ẹgbudu l'ẹke ono vua; kaa.
 Teke ono; ẹphe aparu
 nne ẹphe ono haa;
 gbakashihu;
 ẹphe ta alaphutahedu azụ ọdo.
- 5 ?Bụ onye haru
 nkakfụ-igara-ọswa ẹka;
 yọo kpaphe;
 tọ dụ iphe, eme iya nụ.
 ?Bụ onye tọshiru iya eri,
 e liberu iya; haa ya;

- yọ wata akpaphe.
 6 O bụ yẹbe Nchileke;
 bẹ nuru iya echi-egu okponku
 t'ọ buru ufu iya;
 bya ahaa alị ono,
 bụlephu únú-únú ono
 t'ọ buru ẹke, oo-buru eburu.
 7 Wọwowo, anọduje ada lẹ
 mkpukpu aduje iya ẹji;
 ọphu ookwejedu t'o
 nweru onye a-tuziru iya ẹke, oo-shi.
 8 Ọonoduje l'ugvu l'akpa nri;
 l'aghaphe achọ
 nwiru-egbudu, ọo-taa.
 9 Atsu; ?oo-kwe-e;
 jelahaaru ngu ozi.
 ?Oo-kwe-e radu l'ẹke iyejeru anu nri.
 10 ?Ii-du-ghe ike taa ya eri
 kpata t'o jeeru ngu ozi ẹgu;
 ?Ii-gudeghe iya t'ọ kọoru
 ngu okori lẹ nsuda.
 11 ?Ii-chi-gheru ukfu
 kwee ke l'o shihuru ike.
 ?Ii-ha-ghe ozi ngu l'ẹke
 o shihuru ike;
 t'o jeeru ngu.
 12 ?Ii-kwe t'o vuta witu ngu;
 je edoberu ngu l'ẹke, eetsuje witu.
 13 Enyi-nwenu anọduje aji
 ẹba iya kpakpakpa;
 gude iya l'eku onwiya.
 Ole ẹ tji tudu ẹba iya
 eyeru ẹba torotoro.
 14 Enyi-nwenu atuje ekwa haa l'eli evevee;
 yọ nọdu l'ẹke ono vaa onwiya.
 15 Enyi-nwenu l'onwiya ta
 kpa ishi; ke wo;
 ?ta dzọ-du iya nu okpa;
 dzopyaa ya; m'ọ bu:
 ?unwu anumanu ta
 adzopyashidu iya nu.
 16 Unwu iya bẹ ọonoduje
 eme l'ephè ta budu unwu iya;
 ọphu ọ kpadu ishi l'akanya,
 o seru a-buru iya ke mmanu.
 17 Ishi iya aburu lẹ Nchileke
 ta nudu iya mmamiphe;
 tọ nu iya egomunggo.
 18 Obenu l'o -wowaru ẹba
 iya gbasaa; wata ogba oso;
 yọ gbasweta inya;
 me onye agba iya nu.

- 19 ?Bụ nggu anuje inya ike.
?Bụ nggu gbaru iya nza l'olu;
yọ dọ kẹ nwa yikayika.
- 20 ?Bụ nggu emeje inya
t'oo kfu wugowugo l'ọ bụ igube;
ọ -zua ume;
ndiphe atsuhu egvu?
- 21 Oogudeje ẹhu-otso-ena
l'adzo garamu garamu;
l'eme enari eje l'ifu ọgu.
- 22 Inya ta madu iphe bụ ọtsu egvu;
tọo lajẹ azu l'ifu ọgu.
- 23 Arwa; mẹ akfu,
ndu l'agba iya nọ chi
anọduje egbu ngerengere;
dọru iya lẹ mgberemẹku.
- 24 Nkọrosi k'ọgu ono ejije iya ẹhu;
yọ buru kẹ t'o lee alị
l'ẹke ọokfu atugbu;
ọphu ọodujedu ike vudo
l'ẹkalanu teke e gburu ọpyoku k'ọgu.
- 25 E -gbua ọpyoku k'ọgu; yọ kpọ geru-geru.
Ọonodujeru l'ẹke teru ẹnya
kpọ-vu ẹgburu ọgu;
nua olu ndu ishi soja;
mẹ mkpu-ọgu, ada nọ.
- 26 Mbụ; ?bụ nggu ziru ivu
ẹge oo-shije gbasaa ẹbà iya l'ephe
ala ọzo ọhuda.
- 27 ?Bụ nggu ezije ugo t'o
phee oreke-imeli;
je anọdu kpaa ẹkfunu iya
l'ẹke dọ ẹringe-ẹringe.
- 28 Ẹke oobu bụ l'eli-eli
mkpuma, nọ l'ephekerephe.
Yọ buru ẹke ono bụ ufu iya.
- 29 Ọ bụ l'ẹke ono;
bẹ ọonoduje edo iphe oo-ri.
Ọ -nọdujeru ọzenya; phua ya.
- 30 Ọnwu iya anọje l'angu mee.
Yọ buru l'ẹke odzu nọ;
bẹ yẹbedua anọje."

40

- 1 Ojejoje asukwaphu Jobu:
2 "Nggube ọphu aturu
Okaribe-Kakota-Ike okfu;
?bụ nggu a-karu iya iphe, oo-me?
Nggube ọphu ebo
Nchileke ibo;
yenuaru iya ọnu nta-a!"
3 Tọ dọ iya bụ; Jobu abya eyeeru Ojejoje ọnu; sọ iya:

- 4 “M'ẹ tọ dukwa iphe, ya bụ.
 ?Nanụ ẹge ya e-shi
 agba ngu okfu?
 Ya wookwaru ẹka kpuchia l'ọnu.
- 5 Ọphu ya kfulu edzuwa;
 ya te ekfuhekwa ọdo.”
- 6 Ya ndono; Ojejoje abya anọdu l'ime oke pherephere ono kfulu nọ Jobu;
 sụ iya:
- 7 Rụkota ẹhu ẹge nwoke arụkotaje;
 tẹ ya jịa ngu aji.
 Ya -jịa ngu aji;
 nggu eyeeru iya ẹya ọnu.
- 8 ?Ii-sụ lẹ yẹbe Nchileke te
 ekpejedu ikpe, dọ mma tọo.
 ?Iime t'i nma iya ikpe;
 k'ọphu ikpe a-laru nggubedua tọo.
- 9 Ike ngu;
 ?ọ ha l'ọ bụ kẹ Nchileke.
 Olu ngu; ?oo-deghe
 igidi l'ọ bụ nk'iya.
- 10 Ngwaa; gudenu
 o-gbu-nwii-nwii
 gude ọdu-biribiri
 kwaa onwongu ngwa!
 Nnggu ewota ugvu;
 wota onweru ẹnya yee
 onwongu l'ọ bụ uwe!
- 11 Vụa ọvuma gude koshi
 ẹge iphe eghutabe ngu eghughu!
 Lemua iphe bụ ndu eku
 onwephe ekuku;
 lọ-tsuta ephe;
- 12 Lenua iphe bụ ndu eku
 onwephe ekuku;
 mee ephe t'ephe gọo!
 Tụko iphe bụ ndu eme
 iphe, dọ ẹji dzo-byashia
 l'iphe bụ ẹke ephe nọ!
- 13 Chikobe ephe lia l'ekalanu;
 nggu egude ẹkwa-odzu
 kechishia ephe ifu l'ili.
- 14 Ono teke ya e-kweta l'ọo
 nggube Jobu b'ọ laru.
- 15 Lenua oke anọ ono;
 mbụ Enyi-mini.
 Ọ bụ yẹbedua keru iya;
 bụkwaru iya phụ keru nggube Jobu.
 Enyi-mini ata ẹwu l'ọ bụ eswi.
- 16 Ọ bụ; lewaru egbe ike, nọ iya l'ukfu;
 nggu elewaru egbe ike,
 nọ iya l'akwara ephe!
- 17 Ọdzu iya akfujeru l'ọbu oshi sida.

- Àjì, nọtsua ya l'utakfu
 kparu onwiya akpakpa.
 18 Ọkpu iya bụ mkpụrukpu ope b'ọ bụ.
 Oshi-ọkpa iya abụru mgboro-ígwè.
 19 Ọ bụ iya katsua nshinu
 l'iphe bụ iphe,
 Nchileke keru ekeke.
 Obenu lẹ yẹbe Nchileke kalẹ iya-a ike.
 20 Ọonoduje l'eli ugvu l'ata nri;
 unwu anụ ndu ọphu anọdu
 l'iku ẹke ono l'egvu egvu.
 21 Ọozeje lẹ mkpuli oshi lotusu;
 ru-mia onwiya l'ime ẹswa, nọ l'uda ẹke ono.
 22 Oshi lotusu ono egudeje agu iya domia ya;
 ẹkali-oshi wilo anọ-pee ya mgburumgburu.
 23 Ẹ tọo tsudu egvu eyii-mini;
 m'o -ruhuru;
 Ẹnyimu Jọdanu byaa utso
 dọ-kfuru iya l'ọnu.
 24 ?Bụ onye a-dụ ike gude enyi-ọswa.
 Ẹ ta anmatajẹkwa iya l'ọnya;
 ta swọfu-ghe iya imi?

41

- 1 “?Ii-gudeghe ịkokoro hata ẹjo agiyi ono;
 ?m'ọ bụ kee ya eri l'ire.
 2 ?Ii-yeghe iya eri l'imi lopyia alopyi;
 m'ọ bụ gude ịkokoro
 dzugbabe iya agba.
 3 ?Oo-rọ ngu arọro t'ị haa ya tọo.
 ?Oo-gude-ghe olu-odoo kfuru yeru ngu.
 4 ?Oo-kwe tẹ nggu l'iya
 gbaa ndzụ;
 t'ọ buru ohu ngu jeye lẹ gbururu tọo.
 5 ?Ii-dụ ike mekoshije iya
 ẹge eemekoshije unwenu-a;
 ?m'ọ bụ haaru iya
 unwegirima ngu ndu
 k'unwanyi t'ephe l'iya gvuje egvu.
 6 Ndu agba nghọ;
 ?ephe e-kweghe ngu iya ọnu tọo.
 Ii-dụ ike mee ya;
 k'ọphu ndu oke aswa e-re iya lẹ mgbuka?
 7 ?Ii-dụ ike gbubushia igwe
 ibiribe ibiribe tsu-jia ya l'akpo ẹhu;
 m'ọ bụ gude ịkekee sụ-fua ya ishi.
 8 I -byia ya ẹka mmanu;
 b'ẹ tii tūhekwa iya ama ọdo;
 kẹ l'ii-nyata-a ẹge ọ muru nggu l'iya.
 9 Onye arị lẹ ya e-mekputa
 ẹjo agiyi kwa ẹjo-ire bẹ ọodzu;
 kẹ l'ọ bukwa dua t'anya

- nggu l'iya chegba; ike agvụ ngu.
- 10 Keshinu ẹ tọ dudu madzụ
nwigbaleke-oma, a-du-ghe
ike kpalia ẹjo agiyi ono;
?bụ-chia yẹbe Nchileke,
bẹ madzụ a-kpalighe?
- 11 ?Bụ onye a-sụ lẹ ya ji iya ụgwọ;
tẹ ya bya akfua ya ẹya;
kẹ l'iphemiphe ọbule,
nọ lẹ mgboko bukota nk'iya.
- 12 Ya ta adakwa ashị tẹ ya ba
aturu ngu onu okpa ẹjo agiyi ono:
ẹge o nwetaberu okpehu;
mẹ ẹge ọ du-tabe ugwu l'anya.
- 13 ?Bụ onye a-du ike phua ya akpo.
?Bụ onye a-du ike paru
odogoro je iya l'ifu;
lẹ ya eje iya ẹya eyeye?
- 14 ?Bụ onye a-tu kparara
je iya onyaha onu.
Eze, nọ iya l'onu eyekwa egvu.
- 15 Iphe, kporu iya giriri l'azu
bụ iphe,
e gude eze nze-ogu.
Iphe ono bẹ dzegbaberu onu;
shihugbaa ike;
- 16 swia nyichingu;
k'ophu bụ lẹ
pherephere te eshigedu
lẹ mgbaku iya bahu iya l'ehu.
- 17 O rakutsuaru arakuru;
tugba buru nanu;
k'ophu bụ l'ẹ taa tuwadu iya ẹbo.
- 18 Oobuje; o -zee uze;
ẹkoroku aghakahu.
Enya iya du l'ọ bụ ẹke
enyanwu keru paa l'uzo nchi-abohu.
- 19 Oku, shi iya l'onu anoduje
enwu kẹ phophopho.
Ekoroku, shi iya nu l'agba kpirikpiri.
- 20 Enwuru-oku eshije iya l'imi l'akpo tututu
l'ọ bụ ite, e shiberu;
chiru ophuruphu tsube iya.
- 21 Ume, otu rua l'icheku-oku,
oku ta nodu;
yo gbanwuhu oku.
O kwaphu ẹge ono;
bẹ oku eshije iya l'onu enwu phophopho.
- 22 Agburu-ehu, nọ iya l'olu
emeje tẹ meji tofu iphe bụ
onye phuru iya nu.
- 23 Igbidigbi anu, nọ iya l'ehu

- nyatsuaru l'eli ibe iya;
 k'ophu bu l'ẹ to dudu
 onye a-du ike nyafu-ghee ya.
- 24 Okpoma iya kporu gbengu l'ọ bu mkpuma;
 shihu ike l'ọ bu o-ji-l'eka mkpuma.
- 25 O -gbeshi egbeshi; ndu, bu
 o-ka-ike phe atshu egvu;
 gude ẹhu-anmanma gbalala azu.
- 26 E -gbua ya mma;
 b'ẹ to dudu iphe, oome iya;
 ophu o dudu iphe, arwa;
 m'ọ bu akfu;
 o dudu buru ikekee emeje iya.
- 27 Onya-jishije igwè l'ọ bu ọwa;
 nya-kwoshia ope l'ọ bu oshi,
 riru avurukpa.
- 28 Akfu te emekwa iya t'ọ gbaa ọso.
 Mkpuma adujele iya-a
 l'e -wotaru udzu phee ya l'ẹhu.
- 29 E -chia ya mgboro;
 yo gbe du iya l'e chiru iya ọwa.
 A -tụa ya arwa; yọ chị l'iya-a ọchi.
- 30 Ẹkiri, nọ iya l'ẹpho
 atsu nkọ l'ọ bu onu mbeji.
 O -wua awuwu l'ẹpotu;
 yọ du l'ọ bu ẹke e swiru igwè,
 e gude etsu witu.
- 31 O -ruba l'ẹbo mini;
 yọ phuhu uphu l'ọ bu ite,
 e shiberu l'ọku.
 Teke o rubaru l'eze ẹnyimu;
 yọ tsulahaa kfutukfutu
 l'ọ bu manu, e shiberu l'ọku.
- 32 Ẹke, o shiru bẹ mini ebukahuje ẹbo;
 l'acha kẹ pemu-pemu.
 Mini ẹke, o shiru
 abukotajeru uphu kwaseru.
- 33 Ẹ to dudu iphe, nọ lẹ
 mgboko-a yele iya ha.
 O bu iphe, e keru,
 ẹ ta atsujedu egvu.
- 34 Ẹ to nwedu ẹge iphe
 e-kube onwiya
 t'ọ gube iya iphe.
 O bu iya bu eze
 l'iphe bu iphe, eku onwiya ekuku.”

42

- 1 To du iya bu; Jobu abya
 eyeeru Ojejoje onu; su iya:
- 2 “Ojejoje; ya makwaru-a
 l'ọ bu nggu bu ike,

kakota-ike odo;
 l'ẹ to dudu iphe,
 i tuberu k'ememe,
 nweru onye a-agbashi-ghe iya nu.

³ I jiru mu iphe, meru iphe mu
 jeru je eye onu l'iphe ẹ te dodu mu ẹnya.

O kwa oswi-okfu;
 mu yeekwaru onu l'iphe,
 ẹ te dodu mu ẹnya;
 mbu iphe, du-tabe biribiri;
 k'ophu bu l'ẹ to nwedu
 l'oo doo mu ẹnya.

⁴ I sukwaru mu phu te mu
 ngabe nchi; ti jia mu aji.
 Teke i jitsuaru mu aji;
 te mu yeeru ngu iya onu.

⁵ O kwa nchi be mu shi
 egudeje anu otu-onu ngu.
 Obenu le nta-a; be mu
 gudewa ẹnya mu phu ngu.

⁶ Nta-a be mu dukwa onwomu ashu.
 Izipana laakwaru mu azu;
 owaa aka mu; owaa ikpere mu l'ali."

Okpochi okfu obu ishi

⁷ To du iya bu; Ojejoje ekfutsuaru Jobu iphe ono; bya asu Elifazu, bu onye Temanu: "L'iphe eghukwa yeba Nchileke eghughu; kele nggu l'onya ngu phe; ephe ebo te kfuduru mu iphe, gbaru nu ege nwozi mu, bu Jobu kfuru. ⁸ Iphe, unu e-me nta-a bu t'unu kpota oke-eswi esaa yele ebyila esaa jekfu nwozi mu, bu Jobu t'e gude iya gwoo ngweja-ukfuru nu mu l'okfu ehu unu. Jobu e-kfuru nu mu l'okfu ehu unu; mu anua ya; mu te emehe unu iphe, mu riru le mu ga eme unu k'eswe ono, unu meru ono; ke l'unu te kfudu okfu mu ege gbaru nu; ege nwozi mu, bu Jobu kfuru." ⁹ To du iya bu; Elifazu, bu onye Temanu yele Bilidadu ke Shuha; me Zofa, bu onye Nema egbeshi je emee iphe ono, Ojejoje suru t'ephe mee ono. Jobu abya ekfuru nu Ojejoje l'okfu ehu ephe; Ojejoje anata iphe, o kfuru nu iya.

¹⁰ Ya ndono; Jobu ekfutsulephu nu Nchileke l'okfu ehu onya iya phe ono; ephe eto; Ojejoje abya emee ya; yo byakwa bya enweru eku odo. Yo mee; iphemiphe obule, o shi nweru abya aha ege o shi ha ugbo ebo.

¹¹ Unwunne iya; ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; mekpoo onyemonye obule, shi mahawaru iya nu abyalahaa nk'iya odo; ephe l'iya erilahaa nri. Ephe akpolahaaru iya ifu iya; dulahaa ya ike k'iphe-ehuka ono l'o ha, Ojejoje pakfutaru iya ono. Onye, byatashia; yo guderu iya okpoga; gudekwaru iya phu echi mkpola-ododo.

¹² Ojejoje abya agooru Jobu onu; iphe abya akaru iya le mma l'ikperazu; karia ege o shi duru iya l'odungu. Aturu, o mekocharu nweru du ukporo unu aturu l'unu aturu iri l'ise. Inya-kamelu iya adu unu iri l'ise. Eswi iya, a turu njigba ebo ebo adu unu njigba eswi ebo l'ukporo njigba eswi iri. Nkakfu-igara iya adu unu nkakfu-igara labu l'ukporo iri. ¹³ O byaru bya amuta unwoke esaa; waa unwanyi eto. ¹⁴ Onye ophu bu ada iya b'o guru Jemima. Onye ophu etsota iya nu b'o guru Kezaya; bya agua onye k'eto Kerenu-Hapuku. ¹⁵ L'ali ono gbaa mgburumburu te nwedu unwanyi odo,

makpuru unwu Jobu ono le mma. Nna epe; mbu Jobu ekevuru epe iphe, o nweru teke o keru unwu iya ndu k'unwoke iphe.

¹⁶ Le Jobu jetsuaru iphe-ehuka ono b'ọ nọfuaru ukporo afa iche iche ugbo esaa b'ọ nwuhuderu. O nọ ndzu gude enya iya phu unwu iya; me unwunwa iya; me unwu nwanwaranwa iya. ¹⁷ E metsua; Jobu akaa nka; laa l'oge nka-ezekuna nk'iya.

Egvu-Ọma

1

- 1 Ọnu-ọma bụ k'onye yẹle
ndu akirishi ẹ-ta achidu idzu lanu;
too tsoje l'idzu ndu ẹjo iya ono;
tọ dū iphe yẹle ndu ẹ-ta
gubedu Nchileke iphe jigba;
- 2 mbụ onye bụlephu ekemu
Ojejoje aduje iya mma;
buru iya anọduje iya l'oriri: eswe l'enyashi.
- 3 Onye ono dū l'ọ bụ oshi,
e yeru l'iku nggele.
Ọonoduje ami nebyi l'oge iya;
ọphu ẹkwọ iya
'akụ-gbehujedu akụ-gbehu.
Iphe bụ iphe o yeru ẹka abujeru iya upete.
- 4 Obenu l'ẹ t'ọ bụdu ẹge ono
bẹ ọodujeru ndu akirishi.
Ephedua dū l'ọ bụ ẹsua witu,
pherephere ephekashije.
- 5 Ọo ya bụ lẹ ndu akirishi bẹ
ikpe a-nma l'ifu Nchileke;
ọphu o dobedu ndu eme
ẹjo iphe l'ẹke ndu doberu ẹka ndoo nọ.
- 6 Kẹle Ojejoje anọduje eduzi
ndu doberu ẹka ndoo ọzo.
Obenu l'uzo kẹ ndu akirishi e-me;
ẹphe aburu kpurupyata.

2

- 1 ?Bụ ngunu meru iphe
iphe bụ mbakeshi achị
ẹjo idzu kẹ okwefuru Ojejoje ikè?
?Bụ ngunu meru iphe ndiphe
achị idzu ìphòró?
- 2 Ndu eze, achị mgboko
ajikobe onwephe k'ọgu;
ndu ishi l'edzukobe;
t'ẹphe tso Ojejoje ọgu;
tsokwaphu onye ono,
ọ fọtaru t'ọ buru eze ono ọgu.
- 3 Ẹphe suru: "Unu t'ayi
lọ-bushia mkpa ono,
ẹphe gude tughabe ayi ono!
Unu t'ayi gbabushia ẹgbirigba ono,
ẹphe gude kee ayi ono."
- 4 Ọ bụ ọchi bẹ onye ono,
nọ l'aba-eze l'imigwe ono achị ẹphe;
mbụ l'ọo ọchi; bẹ oozi Nnajiufu.

- 5 Oo-gude iphe-eghughu
baaru ẹpha mba;
gude oke ẹhu-eghughu yee ẹphe egvu.
- 6 Nchileke asu ẹphe ẹ
ya ẹfutawaru eze;
dobe iche ẹ Ugву Záyọnu,
bu ugву ono, ya doberu nsọ ono.
- 7 Onye ono, o ẹtaru ono asu
ẹ: "Ekemu Ojejoje;
be ya a-ra tororo;
kele Ojejoje suru iya:
'L'oo ya bu Nwatibe iya ke nwoke.
Dube ntanu;
be ya buakwa Nna iya.
- 8 Ya e-woru iphe bu mbakeshi
nu iya t'o buru okẹ-iphe iya;
woru mgboko
mgburumgburu nu iya
t'o buru iya iphe-enweru;
m'o -buru ẹ ya roru iya ẹya.
- 9 Yo buru ẹka-ike;
be mu e-gude achi ẹphe;
gude iya kua ẹphe
yogiriyogiri l'o bu ite-ura.' "
- 10 Oo ya bu; unube ndu eze;
unu kwakwaa ẹnya!
Unube ndu ishi ke mgboko-a;
unu ngabekwa nchi l'okwa
ono, aanmaru unu ono!
- 11 Unu gude otsu egvu;
me ẹhu-anmanma ejeru Ojejoje ozi!
- 12 Unu tsuta Nwa iya nwoke
onu l'okpa; e menyaa;
ẹhu awata iya oghu
eghughu; yo mee;
unu aburu kpurupyata ẹ mbaduzo;
ke l'o kwa nwiphe, ẹ-ta badu ishi;
akpatsuje iya iwe.
Onu-oma bu ke ndu gbakfuru
iya nu t'ẹphe zeeru ndzu.

3

Egву-oma, Dévidi deru teke ogbalaru nwa iya, bu Abusolomu

- 1 Nngube Ojejoje;
ndu ohogu mu zakwaru l'igwe!
Ndu, wu-lihuru etso mu
okfu aburu 'aguta aguta.
- 2 Ndu, ekfu ẹ Nchileke
ta adzofutadu mu hakwa l'igwe.
- 3 Obenu l'o bu nngubedua,
bu Ojejoje bu onye egbobutaje mu nu.
O bu nggu bu onye emeje

- t'a kwabẹ mu ugvu;
 bụru nggu emesaje mu ifu.
 4 Mu woliru olu mu raku Ojejoje.
 Yo shi l'ugvu ono,
 o doberu nsọ ono zaa mu.
 5 Mu azejeru azẹe kua mgbenya; tehu;
 ke l'ọ bụ Ojejoje gude ndzụ mu.
 6 Igweligwe ndu ono,
 kwagebetsuaru; nọ-pee mu
 mgburumgburu ono;
 be mu ta atsudu egvu.
 7 Nngube Ojejoje;
 byiko kwolihuru dzọo mu;
 kwolihu dzofuta mu;
 nngube Nchileke mu!
 Hụa ndu ọhogu mu àhùhù;
 k'ophu ike ta anohedu ephe.
 8 Ọ bụ nngube Ojejoje adzofutaje madzụ.
 Gọnuaru ndu nke ngu ọnu.

4

Egvu-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; t'a kpọru une ye iya

- 1 Zanụa mu teke mu kuru ngu;
 nngube Nchileke mu,
 bụ onye doberu ẹka ndoo.
 I gbaru mu mkpu teke
 iphe-ehuka byaru mu.
 Byiko; phunuaru mu imiko;
 nggu angaberu mu ru nchi
 l'ekfukfu, mu ekfu anu ngu!
 2 ?Bụ teke ole; be unube unwu
 eliphe a-ha ogude ugvu,
 a kwaberu mu eme iphe-iphoro?
 ?Bụ teke ole; be unu
 e-yeberu obu
 l'iphe e-te nwedu ishi;
 mbu woru onwunu haaru
 iphe e-ta budu okpobe iphe?
 3 Unu makwaru le Ojejoje
 fotawaru ndu ophu
 yeru iya obu doberu onwiya.
 Mu -kua Ojejoje;
 be ozajekwa mu.
 4 Unu be ekwekwa
 t'ehu-eghughu nwuru unu ye l'iphe du eji.
 Unu -zeru azee;
 unu to nwehu ria ya ariri; daa ashị.
 5 Te ngweja, unu egwo anu
 Nchileke bujekwaru
 ngweja, du iya mma.
 Unu adakobeje Ojejoje.
 6 Ephe du l'igwe; mbu ndu

- asuje: “Nggube Ojejoje;
 mebanuaru ayi iphe-oma;
 munuaru ayi onu-ochi!”
- 7 Obenu l'ehu-otso-ena ophu
 i yeru mu l'obu kakwa nk'ephe
 teke iphe ephe meberu l'ali mehuru ohuma.
- 8 Mu egudeje ehū-otso-ena laa l'ulo;
 kua mgbenya l'ehu-agu;
 ke l'o bu nggube Ojejoje nwenkinyi ngu;
 bu onye emeje te mu buru
 le domangu rimangu.

5

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; t'a phuru opu ye iya

- 1 Nggube Ojejoje;
 ngabenu nchi nua olu mu;
 ude, mu atsū erua ngu nchi!
- 2 Nggube Nchileke mu,
 bu Eze mu; ngabenu nchi; nua mkpu,
 mu echi echiku ngu;
 ke l'o bu nggu be mu ekfu anu.
- 3 Nggube Ojejoje;
 utsu mboku-mboku;
 be iinuje olu mu.
 Utsu mboku-mboku;
 be mu ewojeru mkpa mu
 dooru ngu giriri l'ifu;
 daa ngaberu ngu.
- 4 Nchileke; e ti budu onye
 iphe du eji aduje mma.
 Ophu iikwejedu te ndu eme
 ejo iphe nodu l'eke iino.
- 5 Ndu eku onwephe ege ephe
 e-ta hadu te evudoghekwa ngu l'ifu.
 Iphe bu ndu eme iphe e-ta
 adudu mma dukwa ngu ashī.
- 6 Ndu ntumatu be iimeje t'ephe buru kpurupyata.
 Ndu mgbugbu-madzu;
 me ndu ejire; be nggube
 Ojejoje akpofu akpofu.
- 7 Obenu le mbedua e-shi le
 n-yomobu ngu l'eke mu nu;
 abya l'ulo ngu.
 Mu e-gudeje otsu egvu;
 ghaa ifu l'eze-ulo ngu, du nsō;
 baaru ngu eja.
- 8 Nggube Ojejoje;
 keshinu ophu i bu onye doberu eka ndoo;
 duzinua mu uzo;
 l'ogvu ndu ohogu mu.
 Menua t'o doo mu enya;
 mbu uzo, iicho te mu shia.

- 9 Ẹ tọ dudu okfu, shi ẹphe
l'ọnu m'ọo nanu, e gude ẹka.
Iphe jiru ẹphe obu bu mkpaka.
Ẹphe egudeje ọnu ẹphe aja madzu ajaja;
obenu l'iphe no ẹphe l'obu
anoduje eshi l'obu ili, gheru ọnu.
- 10 Nggube Nchileke;
menua t'ejo iphe ẹphe
meshiru tukoru ẹphe l'ishi;
te idzu, ẹphe chiru nma ẹphe l'ọ bu ọnya.
Chifukota ẹphe Nchileke;
ke l'iphe ẹphe meshiru ghatawaru aghata;
shi iya kwa iya phu
l'ekwefuru ngu ikè!
- 11 Ọle te ẹhu-otso-ena bukwaru
ke ndu agbabaje ngu l'ime; zeeru ndzu.
T'egvu ẹhu-otso-ena buru
nk'ẹphe jeye le tutu yoyo.
Gbochita ẹphe Nchileke;
k'ophu iphe bu ndu yeru
ẹpha ngu obu e-te ẹswa.
- 12 Ọ bu nggube Ojejoje
agojeru ọnu-ọma nu ndu doberu ẹka ndoo.
Iigudeje ke l'ẹphe no ngu
l'obu gbochita ẹphe.

6

Egву-ọma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; t'e gude olu, ede edede gua ya;
t'a kpọru une ye iya

- 1 Nggube Ojejoje;
be egudekwa ẹhu-eghughu baaru mu mba;
ophu i gudekwa
oke ẹhu-eghughu ngu hua mu ahuhuhù!
- 2 Nggube Ojejoje;
phuaru mu ru imiko;
ke l'ike gvwaru mu.
Nggube Ojejoje;
menua te mu ka mma;
ke l'ẹhu mu l'ọ ha
anmakotakwa mu kwekwekwe.
- 3 Meji atofukwa mu atofu.
Nggube Ojejoje;
?bu teke ngunu meru;
temanu nggu agbaaru mu mkpu?
- 4 Laphuta azu; Ojejoje;
bya bya adzo mu!
Gude ke n-yemobu ngu ono,
bu 'onwe agvugvu ono dzo mu!
- 5 Ke l'onye nwuhuru nu
ta anyatahekwa ngu.
?Bu onye a-nodu l'ali-maa l'ekele ngu ekele.
- 6 Mu tsuakwaru ude jeye ike agvu mu.

- Mu -laa l'ulo
 mbọku-mbọku;
 mu akwaa ẹkwa jeye nchi abọhu;
 ọphu 'onwedu mbọku,
 a nojeru tẹ ẹnya-mini mu
 ba tso l'iphe mu echebeje ishi.
- ⁷ Aphu, byaru mu nu mewaru;
 mu akwaa ẹkwa kwata ẹnya-ishi.
 O mewaru; ẹnya ekoshia mu ekoshi.
 Yo buru iphe ndu ọhogu mu kpataru mu.
- ⁸ Unu gbeshi mu l'ifu;
 unube ndu ejo iya ono;
 kele Ojejoje nuwaru ẹkwa mu akwa.
- ⁹ Ojejoje nuwaru aroro, mu roru iya.
 O nuwaru ekfukfu, mu ekfu anu iya.
- ¹⁰ Ndu ọhogu mu l'ephe ha;
 be ee-kpu ifu le ntụ;
 meji atoshihu ephe.
 Ephe a-ghakobe;
 gude iphere laphushia azu.

7

Egvu-aphu, Dévidi guru nu Ojejoje le k'iphe Kushi, bu o-shi-l'eri Benjaminu kfulu

- ¹ Nggube Ojejoje,
 bu Nchileke mu;
 o kwa l'ime ngu be mu gbatataru;
 te mu zeeru ndzu.
 Dzonua mu;
 l'eka iphe bu ndu achi mu nu;
 byiko nafuta mu ru!
- ² Odumeka be ephe e-gudekwa
 mu l'o bu agu; labushia nanu nanu;
 l'e b'o nwe onye odo,
 mu nweru a-gbaru mu mkpu.
- ³ Nggube Ojejoje,
 bu Nchileke mu;
 a gufukwa l'o nweru
 iphe du eji, mu mejeru;
- ⁴ mbu l'o nweru m'o bu
 onye okfu e-ta duduru mu l'iya,
 mu mejeru iphe du eji.
 Odudu buru le mu natajeru
 ndu ọhogu mu iphe k'ehuka;
 l'e b'o du iphe kparu iya nu;
- ⁵ ọo ya bu; te ndu ọhogu mu,
 achi mu nu gude mu;
 dzoo mu pyakapyaka;
 Ephe ewowaruru ugvu ono,
 aakwabe mu ono gwoo le ntụ.
- ⁶ Nggube Ojejoje;
 gude nu ehughu kwolihu!

- Gbeshi nū; nọ-chia ẹphe ọzo;
 mbū ndu ọhogu ono,
 gude ehu-eghughu achi mu ono.
 Kwolihuru Ojejoje;
 ke l'ọ kwa nggubedua tūru ekemu;
 sū te ndiphe kpeje ikpe, dū maa.
- 7 Chikobenu mkporo-ọha ono,
 dzukoberu nū ono;
 t'ẹphe gbaa ngu mgburumburu;
 nggu anodu l'aba-eze ngu l'ephekerephe.
- 8 Ọ bụ nggube Ojejoje
 e-kpe ndu ono ikpe.
 Kpee ya; kperu yeru mu;
 kele mu bụ onye doberu ẹka ndoo;
 to nwe ẹke uta dū mu l'ẹhu.
- 9 Nggube Nchileke,
 bụ onye doberu ẹka ndoo;
 nggube onye enyochaje
 ime obu madzū;
 me ọriri iya;
 byiko menua t'ọ kfuishi;
 mbū iwe-iwe ono,
 ndu akirishi eme ono!
 Mee te ndu doberu ẹka ndoo
 nguru anguru!
- 10 Nchileke bụ iya
 egbochitaje mu nū.
 Ọ bụ iya adzofutaje ndu obu guru iphororo.
- 11 Nchileke bụ onye ekpeje ikpe, dū maa;
 buru onye ekoshije ndu
 ẹjo madzū
 oke ẹhu-eghughu iya mboku-mboku.
- 12 Ọ -buru le madzū ta atadu
 onwiya uta iphe dū ẹji iya;
 be ọo-bakwa nkogo iya
 tee ya nkọ; kwee uta iya;
 ye iya akfu goberu ndu ono.
- 13 Ọ kwakookwaru ẹjo
 ngwa-ọgu iya dobe;
 bya edozikotawa akfu iya, enwu ọku.
- 14 Lewaru ẹge ẹjo iphe jiru ndu akirishi obu.
 Ẹjo iphe ono, jiru ẹphe obu
 ono aburu ẹregede.
 Iphe e-shi l'ẹregede ono
 lufuta aburu ntuphu-ire.
- 15 Ẹphe tūru iduma;
 tumia ya atumi.
 Obenu l'ọ bụ ẹphe
 e-mekochaa dalahu l'iduma ono.
- 16 Ẹregede, ẹphe agba
 e-mekochakwaa bya
 atukoru ẹphe l'ishi.

- Iphe-kpaa, ephe meshiru
 ndu ọdo a-laphukwaru ephe azu.
 17 Mbẹdua a-nọdulephu ekele Ojejoje ekele;
 ke l'ọ bu onye doberu ẹka ndoo.
 Mu agua egvu;
 gude tua onye ono,
 bu Ọkaribe-Kakota-Nu ono ẹpha.

8

Egву-ọma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; t'e gudeje ngwa-egvu gítitu gua
 ya

- 1 Nggube Ojejoje,
 bu Nnajiufu ayi;
 ẹge ẹpha ngu du-bekwanu
 ugu le mgboko gbaa mgburumgburu;
 meru ọdu-biribiri ngu;
 yo ghaa imigwe.
- 2 I mewaru unwegirima nshii;
 me ndu angu era;
 ephe awata ngu oja ajaja;
 l'ogvu ndu ohogu ngu;
 shi ẹge ono mee te ndu
 ohogu ngu;
 me ndu eme t'ephe gwata
 ngu ugwo daa shikongu.
- 3 Teke mu leri enya l'igwe;
 phu iphe i gude
 mkpushi-eka ngu meshia;
 mbu onwa;
 me mkpo-kpodo,
 bukota iphe i meshiru dobe;
- 4 mu ajilahaa; su: “?Bu ngunu
 be madzu bu; ke ti rivu iya l'oriri?
 ?Bu ngunu be madzu mmanu bu;
 ke ti iya enya?”
- 5 I meru iya; iphe unwu
 imigwe gude ka iya ta aha l'ọ bu inyi-nvo.
 I kpuberu iya ọdu-biribiri
 l'ọ bu okpu; bya akwabe
 iya ugu, ha nshinu.
- 6 I nuru iya ike t'o letaje
 iphemiphe obule i keru ekeke enya;
 bya emekwaaphu te
 iphemiphe obule nọdukota iya l'eka;
- 7 mbu l'i meru te aturu;
 me egu; me eswi;
 me iphemiphe obule,
 bu anu-egu-egbudu l'ephe ha;
- 8 me unwu enu, ephe l'eli;
 me ema, bu le mini;
 mekpọ iphemiphe obule,
 bu le mini l'ephe ha

nọdukota iya l'ẹka.

- ⁹ Nggube Ojejoje,
 bu Nnajiufu ayi;
 ẹge ẹpha ngu dụ-bekwanu
 ugvu lẹ mgboko-a l'ọ ha.

9

Egву-oma, Dévidi deru nọ onye ishi egву. T'e gude olu egву "Ẹkwa Nwa"
 gwa ya

- ¹ Nggube Ojejoje;
 mu e-gude obu mu l'ọ ha ekele ngu ekele.
 Mu a-nọdu ekfukashi ke
 iphe dụ biribiri, iimeshibebe.
- ² Ẹhu a-nọdu atso mu ẹna;
 mu egude ngu ete ẹswa.
 Mu a-gu egву gude
 jaa ẹpha ngu ajaja; nggube
 Okaribe-Kakota-Nu!
- ³ Ndu ohogu mu tsuphuwaru azu!
 Ẹphe kpakotawaru iphe dashia;
 tugbushia onwephe l'ifu ngu!
- ⁴ Ke l'ikpe, i kperu
 b'i kperu ohuma;
 hawaru mu enge.
 I nowa l'aba-eze ngu
 kpee ikpe, dụ maa.
- ⁵ Iphe bu mbakeshi b'i bawaru mba;
 bya emewa ndu akirishi;
 ẹphe aburu kpurupyata.
 I mewaru te ẹpha ẹphe
 chihu gbururu jeye lẹ gbururu.
- ⁶ Ndu ohogu mu; be nk'ẹphe gvuaru.
 Ufu ẹphe a-bukotaru
 okpu-ufu gbururu jeye lẹ gbururu.
 Mkpukpu ẹphe b'i vuaru l'ogbaragba;
 k'ophu bu l'ẹ to nwedu onye
 ephotajekwadu iya nu.
- ⁷ Ojejoje a-buru eze jeye tutu yoyo.
 O mewaru aba-eze iya ono;
 yo nguru anguru;
 k'ophu o-nọdu iya kpee ikpe.
- ⁸ Oo-kpe ndu mgboko ikpe ohuma.
 Ikpe iya adabujeru adaburu.
- ⁹ Ojejoje bu a -gbaba;
 e zeeru ndu ke ndu aakpa ẹhu;
 ndu iphe-ehuka byaru
 agbabaje iya phu l'ẹka je edomia onwephe.
- ¹⁰ Iphe bu ndu maru ngu nu
 bu nggu be ẹphe adakobeje;
 kele nggube Ojejoje ta
 ahabukwaa ndu agbakfuta ngu nu.

- 11 Unu gva egvu gude jaa
 Ojejoje ono,
 bu le Záyonu ono ajaja.
 Unu raaru iphe bu
 mbakeshi iphemiphe obule ono,
 o meshiru ono.
- 12 Ke l'onye ono,
 agwataje ugwo ochi ono
 be nyatakwarua ephe.
 Ndu iphe-ehuka byaru -chia mkpu;
 be to dahujekwa ephe nkichi.
- 13 Nggube Ojejoje;
 phunuaru mu imiko!
 Lewaru ege ndu ohogu mu akpabe mu ehul
 Nafutanu mu l'eka anwuhu ono;
- 14 k'ophu mu anodu l'eke eeshije
 abahu Záyonu jaa ngu ajaja;
 tee eswa li dzofutaru mu.
- 15 Iphe bu mbakeshi
 dalahuakwaru l'iduma,
 ephe turu l'onwephe.
 Ephe nmakwaruphu l'onya, ephe gbaru.
- 16 Iphe e gude maru Ojejoje
 bu ke ikpe, du mma, ookpeje.
 Obenu le ndu akirishi;
 be iphe du eji, ephe eme
 abuje onya hata ephe.
- 17 Ndu eme ejo iphe a-lakota maa;
 mbu l'iphe bu mbakeshi,
 zaharu Nchileke aa-lakota ali-maa.
- 18 Obenu le ndu, no le mkpa
 be ta zahadu jeye le tutu yoyo;
 ophu iphe ndu ukpa ele enya
 le Ojejoje e-meru ephe
 ta abyadu bya abu ke mmanu.
- 19 Zilihu nggube Ojejoje!
 Te b'obubukwaa madzu
 e-gbe ka ngu ike!
 Te kpee iphe bu mbakeshi ikpe l'ifu ngu!
- 20 Nggube Ojejoje; yenua ephe egvu!
 Te iphe bu mbakeshi ono
 maru lo bu madzu mmanu be ephe bu.

10

- 1 Nggube Ojejoje;
 ?bu ngunu kparu iphe i je akfuru gegerege?
 ?Bu ngunu kparu iphe
 i woharu onwongu l'oge iphe-ehuka-a?
- 2 Ndu akirishi egudeje ekuku
 l'achi nta ndu ukpa.
 Te ejo idzu, ephe chiru
 doberu ndu odo

- bukwaru onya; nma ephe!
- ³ Iphe ndu akirishi egudeje asa
nsasa bu iphe du eji, l'agu ephe.
Ephe anoduje aja ndu iphe
e-te edzujedu edzudzu ajaja;
gbe l'ekfubyishi Nchileke.
- ⁴ Ephe egudeje oku onwephe
jika ocho Nchileke.
Ephe ta arivujedu
Nchileke l'oriri le phuu.
- ⁵ Iphemiphe obule, ephe eme
abujeru ephe upete.
Ephe akakputaje ndu
ohogu ephe l'anya.
Ephe ta aphujedu ikpe ono,
Ojejoje e-mekochaa kpee ephe ono.
- ⁶ Iphe ephe arije bu l'ephe
buwa 'enwuribe enwuribe;
le t'o nwedu l'ephe ejee iphe-ehuka.
- ⁷ Iphe ejije ephe onu bu iphu;
me ugho; me ohashi enu
ejo iphe ephe e-me madzu.
Iphe ephe akpuje l'onu bu
eregede; me ejo iphe.
- ⁸ Ephe anoduje l'iku mkpukpu;
domishia onwephe;
kwaaru ndu e-ta adudu iphe
ephe meru; l'egbushi ephe.
- ⁹ O bu ege agu edomije
onwiya l'egbushi
unwu-anu; bu ege ephe
edomije onwephe kwaberu ndu ukpa.
Ephe hatalaphu ephe;
ephe akpuru ephe lashia.
- ¹⁰ Ndu ephe hataru;
be ephe egweje rakaraka;
jeye nk'ephe agvu.
Ephe egudeje k'ehuka
kua ndu ukpa pyaapyaa.
- ¹¹ Ephe arije le Nchileke
zahawaru iphe ephe meru;
l'o ghawaru ephe azu;
le t'oo phuhedu eji ono, ephe eme ono.
- ¹² Nggube Ojejoje;
gbeshikpoduaphu egbeshi!
Nggube Nchileke;
palikpoduaphu eka ngu apali!
Ba azahakwa ndu ono, aakpa ehuno!
- ¹³ ?Bu ngunu meru iphe ndu
iwe anoduje ekfubyishi Nchileke?
?Nanu ege o du be ephe
anoduje ari le to nwedu

- iphe Nchileke emeghe ephe?
 14 Obekwanu l'i phukotaje iphemiphe obule.
 Iphuje ndu eje iphe-ehuka; me ndu, agu aphu.
 E tii hajekwa ephe.
 Ndu ukpa bu nggu;
 be ephe turu ume tukobe.
 Ndu nna ephe ta anohedu
 aburu nggu agbajeru ephe mkpu.
 15 Nyakwonua ndu iwe eka;
 me ndu eme ejo iphe.
 Vokwaa ejo iphe ephe
 meshiru l'o ha.
 Ba ahakwa m'oo nanu.
 16 Ojejoje bu Eze jeye
 le tutu yoyo.
 Ndu ohodo a-chihu l'ali Ojejoje.
 17 Nggube Ojejoje;
 iphe ndu du agu roru ngu b'i nuwaru.
 O bu nggu aduje ephe ike;
 buru nggu anuje ekwa, ephe ara.
 18 Haaru ndu nna ephe e-ta
 nohedu enge;
 me ndu aakpa ehu;
 k'ophu ndiphe a-hakwanu
 ephe okpa ehu.

11

- Egву, Dévidi deru nu onye ishi egву
 1 O bu l'eka Ojejoje;
 be mu domiru onwomu.
 ?Bu ngunu kparu iphe
 unu suru te mu phehu l'o bu nwenu
 je edomia onwomu l'eke ugву no?
 2 Lekpoduanu!
 Le ndu akirishi setaakwaru
 uta ephe; me akfu ephe
 goberu iya ndu obu guru iphoru.
 3 Keshinu e mebyishiwaru ekemu,*
 bu iya gude mkpukpu;
 ?buhunu ngunu b'a suru
 te onye doberu eka ndoo mee?
 4 Ojejoje nokwa l'eze-ulo iya, du nsu.
 O bu l'imigwe; be aba-eze iya no.
 Yo nodu l'eke ono; enya
 iya anodu le mgboko-a;
 tuko ndiphe l'ephe ha l'enyocha.
 5 Ojejoje enyochajekwa ndu
 obu guru iphoru;
 me ndu akirishi.
 Obenu le ndu, bu iphe-kpaa

* 11:3 11:3 Iphe e kfu okfu iya l'eka-a bu ekemu; ome-l'ali; me govumenti, gude mkpukpu.

- aduje ephe mma
 adujekwanu iya ashi.
 6 Ndu akirishi; be oo-mekochaa
 kpukposhi icheku-oku;
 me oku nshi-egbe
 lo bu igwe achi mini.
 Yo buru ejo pherephere,
 ekpo oku a-buru okè-iphe ephe.
 7 Ojejoje bu onye
 doberu aka ndoo.
 Ndu eme iphe vudo
 nhamunha aduje iya mma.
 Ndu obu guru iphoro;
 be e-mekochaa phu ifu iya.

12

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; t'e gude olu, ede edede gu ya

- 1 Nngube Ojejoje;
 bya agbaa mkpu
 le ndibe ngu gvukwaru!
 E to nwehekwa eke
 onye ire-lanu nokwadu!
 2 Onyemonye aduru ibe iya ejo-ire.
 Ephe egudeje ajaja-njagbu
 eduphushi ibe ephe.
 3 Nngube Ojejoje;
 menua t'ire nyaru ephe l'akpo;
 mbu ndu ono, anoduje
 aja ibe ephe ajaja-njagbu;
 me ndu ono, anoduje
 atu onu onwephe ege ephe e-ta hadu ono.
 4 Mbu ndu ono, asuje lo
 iphe du ephe mma;
 be ephe ekfuje;
 le to nwedu onye
 a-gbo-bugheru okfu ye ephe lonu.
 ?Bu onye a-tukwanuru
 ephe iphe ephe e-kfu?
 5 Obenu le Ojejoje byaru
 bya eyeeru ephe onu; su:
 "Lo ruakwaru teke ya
 a-byakfuta unu;
 kele ndu ukpa;
 be unu kpatashiwari ehu;
 ndu, no le mkpa agwaru unu aphu.
 Nta-a b'o ruwaru teke
 ya a-dzo ephe ege ephe ele enya iya."
 6 Iphe Ojejoje kfuru bu okpobe okfu.
 Okfu iya ono du lo bu
 okpobe mkpola-ocha,
 a huru l'oku-uzu ugbo esaa
 t'o gbuchafu egbuchafu.

- 7 O bụ nggube Ojejoje;
 bẹ eche ayi;
 buru nggu anọduje eletaje
 ayi mkpụrumkpuru
 tẹ ẹka ndu akirishi be ru ayi l'ẹhu.
- 8 Ndu akirishi chikowa
 ẹkemeke obule tụa;
 iphe ndiphe gharu ifu abụwaru ẹjo iphe.

13

Egву, Dévidi deru nụ onye ishi egву

- 1 Nggube Ojejoje;
 ?bụ jeye teke ole;
 b'ii-zahabeta mu ẹge-a,
 ii-zaharu mu-a?
 ?ii-zahawa mu ru jeye lẹ tutu yoyo tọ?
 ?Bụ jeye teke ole;
 bẹ ii-ghaberu mu azụ?
- 2 ?Bụ jeye teke ole;
 bẹ mu a-takpọo nshi tabebe?
 ?Bụ jeye teke ole bẹ
 nggumaphu a-lufu mu
 l'okpoma: eswe l'enyashi?
 ?Bụ jeye teke ole;
 bẹ ndu ohogu a-tụ-bebe
 okokooko kpua mu?
- 3 Lenua mu ẹnya; nggube
 Ojejoje, bụ Nchileke mu; yeeru mu onu!
 Menua tẹ mu phụ ụzo;
 e menyaa; mu nwuhu!
- 4 Ndu ohogu mu a-sukwa
 l'ẹphe mekputawaru mu;
 ndu mu dụ ashi etee ẹswa lẹ mu daru.
- 5 Obenu l'ọ bụ n-yemobu ngu;
 bẹ mu atụ ume atukobe.
 Mu ete ẹswa; kele mu maru l'ii-dzofuta mu.
- 6 Mu a-gụ egву nụ Ojejoje;
 ke l'ọ menukaru mu
 iphe-oma.

14

Egву, Dévidi deru nụ onye ishi egву

- 1 Ndu eswe anọduje ari lẹ Nchileke ta anọdu.
 Ẹphe mebyishiwaru
 onwephe; mewaa iphe
 Nchileke kpọru ashị.
 Ẹ tọ dudu m'ọo onye lanu, eme iphe dụ mma.
- 2 Ojejoje shi l'imigwe l'eele
 ndiphe ẹnya lẹ mgboko-a;
 tẹ ya maru;
 ?o nweru onye maru iphe?
 Mbụ t'ọ maru;
 ?o nweru onye achọ yẹbe Nchileke?

- 3 Obenu l'ẹphe l'ẹphe ha
 tūkowaru haa ọzo; jephuhu.
 Ẹphe l'ẹphe ha tūkowa mebyishihu.
 Ẹ tọ dudu m'ọo onye lanu,
 eme iphe du mma.*
- 4 Ndu ono, anọduje eme
 ẹjo iphe ono; ?ẹphe te
 nwedu egomunggo tọo.
 Mbụ; ndu ono, anọduje eri
 ndibe mu l'ọ bu onye eri nri ono;
 ?ẹphe te ekfujedu anu Ojejoje tọo.
- 5 Ọle e -megee;
 be egvu e-gude ẹphe;
 kele Nchileke nọkwaa;
 swiru ndu doberu ẹka ndoo.
- 6 Ọobuje; ndu ọkpa -chị-gee
 idzu; unube ndu akirishi akpọshia ya.
 Obenu l'ọ bu l'ime Ojejoje;
 be ẹphe agbabaje;
 zeeru ndzu.
- 7 Haa! A sukwanu l'e shi le
 Zayonu bya adzofuta ndu Izurelu!
 Jekopu e-tekwa ẹswa;
 ẹhu atsoo ndu Izurelu ẹna;
 me Ojejoje dobephu ndu
 nk'ia azu l'onodu ẹphe.

15

Egву-oma, Dévidi deru

- 1 Nggube Ojejoje;
 ?bu onye e-buru l'ulo-ekwa ngu?
 ?Bukwanu onye du idagha
 e-buru l'ugvu ngu, du nsọ?
- 2 Ọ bu onye ẹ-te nwedu ẹke
 aata iya uta;
 onye bulephu iphe
 vudo nhamunha;
 b'o meje;
 mbu onye ire-lanu;
- 3 onye ẹ-te ekfujeduru
 ibe iya okfu-azu;
 too meje ibe iya iphe du ẹji;
 ọphu ookfubyishidu ibe iya ekfubyishi.
- 4 Onye akpoje ndu,
 du Nchileke ẹji ashị.
 Obenu le ndu atsụ
 Nchileke egvu;
 be ọokwabeje ugvu;
 onye abuje;
 o -ribua le ya e-me iphe;

* 14:3 14:3 Egву 53:1-6; Róm 3:10-12.

- yo mee ya; m'ọ -ruhuru;
 ọ bụru l'ọo-tabuta iya anụ.
 5 Onye bụ; ọ -jee madzụ ugwo;
 too ledu ẹnya ọ-mụru-nwa;
 ọphu ọonadu ẹka-azụ
 t'e gude kpaphua onye
 ẹ-te nwedu iphe ọ meru.
 Onye eme ege ono;
 b'ẹ to nwedu l'e nwuribe iya
 enwuribe gbururu jeyewaru.

16

Egvu-ọma, Dévidi deru

- 1 Gbochita mu nggube Nchileke;
 kele mu gbabawaru ngu l'ẹka ẹ mu zeeru ndzu.
 2 Mu sụru Ojejoje l'ọo ya bụ Nnajiufu nke mu.
 Iphe bụ iphe dụ mma,
 mu nweru bụ Ojejoje b'ọ shi l'ẹka.
 3 A bya ẹ ndu duru Nchileke nsọ, bu l'ali-a;
 ọo ẹphe bụ ndu dụ ugwu;
 bụru ẹphe kagee mu ọduta mma l'obu.
 4 Ndu, sụru l'ọ bụ iphe aagwa
 agwagwa bụ Nchileke ẹphe;
 bẹ iphe-ẹhuka ẹphe
 a-nọdukwa aka nshinu eje ejeje.
 Mee anụ, shi mu l'ẹka
 te erudu agwa ẹphe ono l'ọnu.
 T'ọ nwe ẹ mu egude
 ọnu mu ọwaa kpọ-ku agwa ẹphe ọbu.
 5 Ọ bụ Ojejoje bụ òkè-iphe mu;
 bya aburu iya bụwa mu mkpakọ-litoli;
 mbụ l'ọo nggube Ojejoje;
 bẹ iphe mu a-buru nọ l'ẹka.
 6 Iphe e ketaru mu dụkpoo
 mma nshinu;
 mbụ l'òkè-iphe nke mu dụ ọkpobe mma.
 7 Mu a-nọduje etu Ojejoje ẹpha;
 mbụ onye akpọ-zijeru mu ọzo.
 Ọobujeru; ọ -be l'enyashi;
 obu mu ezilaha mu iphe.
 8 Mu anọdujelephu arị ke Ojejoje tekenteke.
 Tekenteke b'ọ nọ mu
 l'ẹka-utara;
 k'ọphu ẹ te enwubatadu mu enwubata.
 9 Ọ bụ iphe ono meru iphe ẹhu
 anọduje atso mu ẹna.
 Mu ete ẹswa l'ime obu;
 ke l'ẹ t'ọ nwedu iphe emebata mu nụ.
 10 Ishi iya aburu ẹ mu mawaru
 l'ẹ tị hadu mu l'ali-maa;
 l'ẹ tị hadu onye nke ngu,
 dụ nsọ t'ọ rehu erehu.

- 11 Obenu l'i koshichiaru mu
uzo ndzụ.
L'ifu ngu, mu anọduje
tekenteke emeje t'ẹhu atso mu ẹna.
Anọno, mu anọduje
l'ẹka-utara ngu e-me t'ẹhu
tsoo mu ẹna jeye lẹ tutu yoyo.

17

- Ekfufu, Dévidi kfuru nụ Nchileke
- 1 Nggube Ojejoje; ngabẹ nchị!
Nụaru olu, mube onye doberu ẹka ndoo!
Gebe nchị nụa mkpu,
mu echiku ngu!
Gebe nchị nụa ekfukfu, mu ekfu anụ ngu;
kẹ l'ẹ t'ọ bụdu ẹjo-ire;
bẹ mu adzuru ngu.
- 2 Byiko; byaru bya ahaaru mu enge!
Byaru bya elee ya ẹnya;
maru onye iswi dụ mma!
- 3 Ọ -buru l'i nyocharu mu obu;
lelee mu l'enyashi;
mbụ; ọ -buru l'i -bya
egbua mu igo ọkpobe egbugbu;
b'ẹ to nwekwa iphe dụ ẹji,
ị phụ mu l'ẹhu;
kẹle mu kfuwaru iya kepyia ya akụ;
l'ẹ tọ dudu ẹjo okfu,
e-shi mu l'ọnu lufuta.
- 4 A -bya l'iphe ndiphe emeshi;
bẹ mu mekwaruphu iphe i kfuru;
buru ụba yeru ndu akirishi.
- 5 Ọ bụ ọkpa, ị tọru;
bẹ mu etso;
ọphu o nwekwanu
teke ọkpa chifujewaru mu.
- 6 Iphe mu gude ekfu anụ ngu
Nchileke kwaa l'iigebejeru mu nchị.
Gebenu nchị; nụa olu mu!
- 7 Byiko; menua tẹ mu phụ
n-yemobu ngu ono,
dụ biribiri ono;
nggube onye egudeje
ike ngu dzofuta ndu
gbabaru ngu l'ẹka t'ephe zeeru ndzụ; tẹ ndu
ohogu ẹphe be egbu ẹphe.
- 8 Dobe nụ mu lẹ mù bụ
nwandodo-ẹnya ngu;
t'ẹnya ngu nọdu l'ẹke mu nọ.
Gudenu ẹbà ngu kpuchita mu;
- 9 t'ẹka ndu ẹjo iya ono;
be eru mu l'ẹhu;

- mbụ ndu ọhogu ono, tupheru mu
mgburumgburu;
l'eme t'ẹphe gbuа mu ono.
- 10 Imiko madzụ ta adujedu ẹphe;
ẹphe ekfu iphe ka ọnu ẹphe.
- 11 Nta-a abuje; iphe bụ ẹke,
mu shiru; ẹphe etsoru mu;
gbaphee mu mgburumgburu;
kwabẹ t'ẹphe nwutsua mu.
- 12 Ẹphe dụ l'ọ bụ agụ,
ẹgu guderu;
yọ kwabẹru anụ, oo-gbu;
mbụ l'ọ bụ ẹjo agụ,
nmakpuru anmakpuru
kwabẹru iphe e-shita iya ifu.
- 13 Gbeshinu nggube Ojejoje;
fuaru ẹphe; mekputa ẹphe;
nggu egude oгу-mbeke ngu
dzọfuta mu l'ẹka ndu akirishi ono!
- 14 Gudenu ike nke ngu dzọo
mu l'ẹka ndu ono;
mbụ l'ẹka ndu ono,
bụ iphe kẹ mgboko-a bụ mkpa ẹphe ono;
mbụ ndu ono, ị nuru ẹku;
nụ iya ẹphe k'anyinyi;
k'ọphu unwu ẹphe;
mẹ unwunwa ẹphe e-nwe;
nwee k'etsutsu iya.
- 15 Obenu lẹ mbedua e-gude
kele mu doberu ẹka ndoo phụ ngu ifu.
Mu -tehulephu;
bẹ ẹhu a-tsọ mu ẹna;
kele mu a-phụ ẹge ị gbaru.

18

Egву, Dévidi, bụ nwozi Ojejoje deru nụ onye ishi egву
Egву-wa b'ọ guru gude kele Ojejoje mbọku, Ojejoje nafutaru iya l'ẹka ndu
ọhogu iya l'ẹphe ha; o swikposhia kẹ Sọlu

- 1 Mu yeru ngu obu Ojejoje.
Ọ bụ nggu bụ ike mu.
- 2 Ọ bụ nggu bụ agbara mkpuma mu;
bụru nggu bụ
a-gbabe-a-dzuru nke mu;
bukwaru ngu phụ anafutaje mu.
Ọ bụ nggu bụ oke mkpuma,
mu agbabajẹ je edomia onwomu.
Ọ bụ nggu egbochitaje mu
t'ẹ b'ọ dụ iphe e-me mu nụ;
bụru nggu egbochitaje mu;
bụru nggu egudeje ike ngu dzọo mu.
Ọ bụ nggu bụ ọlo, shihuru ike,
mu agbabajẹ; zeeru ndzụ.

- 3 O bu Ojejoje, bu onye gbaru
t'aaajaje iya ajaja be mu arakuje;
yo bya adzofuta mu l'eka ndu ohogu mu.
- 4 Onwu yewaru mu eri l'ekpiri.
O-la-l'iyi atso-kputawa mu l'o bu utso.
- 5 Ali-maa yewaru mu eri l'ekpiri.
Anwuhu agbabewa onya kwaberu mu.
- 6 Teke mu eje iphe-ehuka;
be mu rakuru Ojejoje.
Mu rakuru Nchileke mu t'o gbaaru mu mkpu.
Yo shi l'eze-ulo iya nua olu mu.
Mkpu, mu chiru chiku iya ruru iya le nchi.
- 7 To du iya bu; iphe bu
mgboko etehu kfukakfuka;
nmakota jijiji.
Iphe bu okpa ugvu etekota kpakpakpa;
kele Nchileke;
be ehu eghu eghughu.
- 8 Enwuru-oku eshi iya l'imi l'akpo ke tututu.
Oku, shi iya l'onu l'enwu phophopho.
Icheku-oku, shi iya nu
atalephu kfukfukfu.
- 9 Yo dojaa akpamigwe
parakatangu; gbazita.
Urukpu, gbahuru ke
tsubalangu anodu iya le mkpuli okpa.
- 10 Yo nodu l'eli cherobimu; phefu.
Yo buru l'eswi pherephere b'o degeru l'ephe.
- 11 Yo gude ekpuru-ochi kpuchia onwiya;
mbu l'urukpu, mini jiru ejiji
no-pheru iya mgburumgburu.
- 12 Urukpu; me aka-mini;
me icheku-oku, ata kfukfukfu
eshi l'o-gbu-nwii-nwii ya awushi.
- 13 Ya ndono;
Ojejoje anodu l'imigwe gbaa egbe-igwe;
a nua olu onye ono,
bu Okaribe-Kakota-Nu ono;
bya aphua aka-mini;
me icheku-oku, ata kfukfukfu.
- 14 O gbaru akfu iya;
gude chikashia ndu ohogu iya.
Yo kua ebemu-igwe, ekua ke meremu;
ephe eze oso; gbalashia.
- 15 Nggube Ojejoje azua ume;
baaru ndu ohogu ngu mba.
Eze Enyimu ekekahu ebo;
a phukota akpakparama ali iya;
nto-l'ali mgboko adaburu ebedere-badara.
- 16 Ojejoje shi l'imigwe tufu aka
zu mu gbirimu; gufuta mu l'ebo mini.
- 17 O dzofutakwaru mu phu

- l'eka oke ohogu mu;
me l'eka iphe bu ndu mu du
ashi, kariru mu eka.
- 18 Epe tsoru mu okfu teke ono,
umuruku muru mu ono.
Obenu l'oo Ojejoje buru mu agbarike.
- 19 O dufutaru mu; dobe mu
l'eke ehu a-du mu agu.
O yeru mu eka dzofuta mu l'ogu;
kele mu no iya l'obu.
- 20 Ojejoje buru mu nggo;
kele mu bu onye doberu eka ndoo;
O buru mu nggo;
ke l'e to nwedu eke, mu yesweru eka.
- 21 Ke l'o bulephu uzo,
Ojejoje toru; be mu etso.
Mu ta aghabuaru Nchileke azu.
- 22 Ekemu Ojejoje;
be mu elezitaje enya l'o ha;
mu ta ajikabua ome iphe o suru t'e mee.
- 23 E to nwedu eke uta no mu l'ehu l'ifu iya.
Mu sefukotaru eka mu l'iphe du eji.
- 24 Ojejoje buru mu nggo;
kele mu bu onye doberu eka ndoo.
O buru mu nggo;
ke l'e to nwedu eke,
mu yesweru eka l'eke onono.
- 25 Ndu yeru ngu obu;
be iikoshije l'i yeru epe obu.
Ndu uta e-ta duduru;
b'e tii mejedu iphe aa-ta
nggube Ojejoje uta.
- 26 Ndu obu epe guru iphoro;
be iidobejeru obu iphoro.
Obenu le ndu ugho;
be iinuje aphu.
- 27 Ndu wozitaru onwephe ali; be idzofutaje.
Obenu le ndu eku onwephe
ege epe e-ta hadu;
be iiwozitaje ali.
- 28 O bu nggube Ojejoje eyejeru
mu oku l'uroku mu.
Iimeje te iphoro noduru mu l'eke ochi gbaru.
- 29 O bu l'ike nke ngu;
be mu e-gude mekputa
igwe-oha ndu soja;
buru ike nke ngu;
be mu e-gude nyia upho-mkpuma mkpukpu;
je anaa mkpukpu obu.
- 30 Nnajiufu; uzo ngu du-kota mma.
Okfu ngu te nwedu ntupo.
Oogbobutaje ndu gbabaru

- l'ime ngu je anọdu ezeru ndzu.
- 31 ?Bụ onye ole ọdo bụ
Nchileke, nọnu; a gụfu Ojejoje?
?Bụ onye ole ọdo bụ
Eze Oke Mkpuma;
gbahaa Nchileke ayi?
- 32 Ọ bụ Nchileke emeje tẹ ike dụ mu;
bụru iya emeje t'uzo mu;
be enwe ntupo.
- 33 Oomeje; mu akfu
bugengu-bugengu l'ọ bụ mgbada.
Mbụ l'oomeje tẹ mu
vudoshia ike l'eli ugву.
- 34 Ọozuje mu; mu amaru ẹge aaluje ọgu;
k'ophu bụ m'o -ruhuru;
ọ bụru akfu igwe;
mu adulee ike gbaa ya.
- 35 Ọ bụ nggube Ojejoje
egbochitaje mu;
shi ẹge ono adzo mu.
Yọ bụru ike ngu;
bẹ iigudeje gudeshia mu.
Eka, iyeru mu emeje;
tẹ mu bụru eze madzu.
- 36 Iimeje ụzo mu t'ọ ha ụsa; tẹ ọkpa be echifu mu.
- 37 Mu chiru ndu ọhogu mu; gude.
Mu ta tsuladu azu; jeye
ẹphe aburu kpurupyata.
- 38 Mu gweru ẹphe rakaraka;
k'ophu bụ l'ẹphe te egbeshihedu ọdo.
Epe adashia;
wushiru mu l'iku ọkpa.
- 39 Ọ bụ ike ngu;
bẹ mu gude je ọgu.
Nggу emee ndu ọhogu mu;
t'ishi rua ẹphe alị l'ifu mu.
- 40 Ndu ọhogu mu b'i meru;
ẹphe eche ọkpa l'oso; gbaphu azu.
Ndu, mu dụ ashi b'i meru; mu egbushikota.
- 41 Epe chiru mkpu;
to nwe onye gbaru ẹphe mkpu.
Epe araku Ojejoje;
t'ọ yeru ẹphe ọnu.
- 42 Mu gweru ẹphe ogwe ujimu;
mee ẹphe t'ẹphe dụ l'ọ bụ udzu-ẹja,
pherephere ephekashi.
Mu wushiru ẹphe l'ọ bụ ẹpoto l'esu-uzo.
- 43 I nafutaru mu l'eka ndu etso mu ọgu;
bya emee mu;
mu aburu ishi iphe bụ mbakeshi;
k'ophu bụ lẹ ndu, mu te
shidu maru;

- byaru bya anọdu mu l'ẹka.
 44 Ẹphe -nua l'ọwaa iphe mu sūru t'e mee;
 ẹphe eeme ya ẹgwegwa.
 Iphe bụ ndu, shi eshishi efozikotajeru mu.
 45 Meji atọfukota iphe bụ ndu
 ono, shi eshishi ono;
 ẹphe eshi l'ẹke ẹphe nọgbaa l'ezeru ndzụ;
 fūru kwẹkwewke byakfuta mu.
 46 Ojejoje nọkwa ndzụ;
 tẹ ajaja bụru kẹ oke mkpuma mu ono!
 T'e kutsee Nchileke, bụ onye adzọfutaje mu nū!
 47 Ọ bụ Nchileke ejeje ọgwata
 ụgwọ iphe ndu ọhogu mu meru mu.
 O meru ụnwu eliphe;
 ẹphe anọdu mu l'ẹka.
 48 Ọnafutaje mu l'ẹka ndu ọhogu mu;
 mbụ wolia mu eli;
 woghaa ndu ọhogu mu.
 Ọnafutaje mu l'ẹka ndu iphe-kpaa.
 49 Ọo ya meru iphe mu e-vudo
 l'edzudzu iphe, bụ
 mbakeshi jaa Ojejoje ajaja.
 Mu e-gude egvu jaa ya.
 50 Onye ọ fọtaru t'ọ bụru eze;
 bẹ oomeje t'ọ lụ-gbua l'ọgu.
 N-yemobu iya bẹ ọonoduje
 ekoshi onye ọ wūru manụ l'ishi; mbụ Dévidi;
 mẹkpo iphe bụ eri iya jeye lẹ tutu yoyo.

19

Egvu-ọma, Dévidi deru nū onye ishi egvu

- 1 Igwe l'ọ ha bẹ atụ ọnu
 ọdu-biribiri Nchileke.
 Akpamigwe ekoshi
 ẹge oometabe nka.
 2 Iphe bụ mbọku, mụtaru
 amuta anọduje atụ ọnu iya.
 Iphe bụ ẹnyasi, sweru
 esweswe eme t'a kabaa ya amaru.
 3 Ẹ taa nūdu ẹphe olu;
 taa nū iphe ẹphe ekfu.
 4 Obenu l'olu ẹphe tuko eliphe ngaa.
 Ozi, ẹphe ezi atuko mgboko dzuru.
 Ọ bụ Nchileke meru ụlo
 doberu ẹnyanwu l'imigwe.
 5 Ẹnyanwu eshije l'ulo iya
 kpufuta l'ọ bụ nwoke,
 luru nwanyi k'ophungu.
 Ẹhu anọduje atso iya l'ọ bụ
 mkparawa, eje ọma ọso.
 6 Ọowafutaje l'akpamigwe ishi lanu;
 yo jee jeye l'ishi iya ọphu.

- To nwe iphe a-sụ lẹ ya
nọ l'ẹke okpomọku iya te erudu iya ẹhu.
- 7 Ekemu Ojejoje dukota mma;
oomeje tẹ obu shihu madzụ ike.
Nsọ, Ojejoje doberu
ta angajẹdu anganga.
Oomeje tẹ onye mmamiphe pehuru maru iphe.
- 8 Iphe Ojejoje toru okpa iya kfururu akfururu.
Oomeje t'obu atso madzụ ẹna.
Ekemu Ojejoje; bẹ ẹkworo ta anọdu.
Oomeje t'ẹnya rua madzụ alị.
- 9 O dọ mma t'a tsuje Ojejoje egvu;
kẹ l'ọo-dugburu ẹge ono tugburu.
Iphe Ojejoje turu l'iwu;
b'ẹ ta atungadu atungu.
Onguru anguru.
- 10 O ka mkpọla-ododo ore ire;
mbụ okpobe
mkpọla-ododo;
ka manụ-ẹngu otso ẹna;
mbụ manụ-ẹngu,
shi l'ẹbaku-ẹngu.
- 11 Onoduje alọ mube
nwozi ngu ẹka lẹ nchị.
Obunggo bụ kẹ onye eme iphe o kfururu.
- 12 Olobu; ?bụ onye amajẹ teke ya eme ẹji?
Byiko; safukwa mu ẹjo iphe,
mu meru l'amaga ama.
- 13 Yetaru mube nwozi ngu ẹka;
tẹ mu ba akwabẹ ẹnya mee ẹjo iphe.
Be ekwekwa t'ẹjo iphe kpua mu lẹ ndzụ;
k'ophu uta ẹ-ta duduru mu;
a haaru mu enge; l'ẹka mu ta dudu lẹ njo.
- 14 Tẹ okfu, shi mu l'ọnu;
mẹ iphe mu arị l'obu mu
dujekwa ngu mma;
kẹ l'ọ bụ nggu bụ oke mkpuma mu;
buru nggu bụ onye agbafutaje mu nụ.

20

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu

- 1 Tẹ Ojejoje zakwaa ngu oku
teke iphe-ẹhuka byaru ngu!
Tẹ Nchileke kẹ Jékọpu
byiko gbochitajekwa ngu!
- 2 T'ọ shikwa l'ulo iya,
dụ nsọ bya agbaaru ngu mkpu!
T'ọ shikwa lẹ Záyonu
bya bya eyetaru ngu ẹka!
- 3 T'ọ nyatakwa iphemiphe obule,
i sweru ẹnya nụ iya!
T'ọ natakwa ngweja-ukfururu,

- i gworu nū iya!
 4 T'ọ nūkwa ngu iphe bụ uche ngu!
 Yo mekwaaphu t'iphe
 ị tūberu bụru ụpete!
 5 Ayi a-tū ụzu;
 ẹhu atsoo ayi ẹna teke ayi
 nūleruphu l'i mekputawaru.
 Ayi achiliaru Nchileke ayi ẹkwa-ọhubama.
 Tẹ Ojejoje mekwaaru ngu
 iphe bụ iphe ị rọru iya!
 6 Nta-a; bẹ mu mawaru lẹ
 Ojejoje dzofutawaru onye nk'iya,
 a wūru manū l'ishi.
 Ooshije l'imigwe ono,
 dū nsọ ono za iya oku.
 Ọ bụ ike iya;
 bẹ oogudeje mee tẹ ẹka
 onye eze ono kangoo.
 7 O nweru ndu achijeru
 ụkfu kwẹe l'ugbo-inya.
 Nweru ndu ọphu
 akpojeru obu ye l'inya-ọgu ẹphe.
 Obenu l'ayibedua bụ ẹpha
 Ojejoje, bụ Nchileke ayi bẹ ayi dakoberu.
 8 Ẹphe e-vukota iphe dashia.
 Obenu l'ayibedua e-gbeshi; vudoshia ike.
 9 Nggube Ojejoje;
 menua tẹ ẹka onye eze ayi kangoo!
 Nggū anūjee olu ayi teke ayi rakuru ngu!

21

Egvu-oma, Dévidi deru nū onye ishi egvu

- 1 Agburu-ẹhu nggube Ojejoje;
 bẹ mewaru tẹ ẹhu atso eze ẹna;
 kẹ l'agburu-ẹhu ngu ha nshinu.
 Lewaru egbe ẹswa, oote l'i meru;
 yọ lụ-gbua l'ọgu!
 2 I meru iya iphe nọ iya l'obu;
 ọphu o nwedu iphe
 o gude ọnu sụ t'i meru iya,
 ẹ ti meduru iya.
 3 I gude iphe-oma, nyiberu
 anyibe bya iya ndzuta;
 bya eworu okpu-eze,
 e gude ọkpobe
 mkpola-ododo mee kpube iya.
 4 Ọ rọru ngu ndzụ;
 nggu anū iya ẹya;
 mee tẹ ndzụ iya bụru ojejoje.
 5 Emekputa ono, i meru;
 yo mekputa ono;
 meru; aakwabẹ iya ugvu, ha nshinu.

- I meru iya; yọ dọ biribiri;
l'egbu nwiiinwii.
- ⁶ Mbụ l'ì gọwaru iya ọnu ojejoje;
mekwaaphu t'ẹhu tsoje iya ẹna;
kẹ l'ì nọ swiru iya.
- ⁷ Keshinu ọphu eze dakoberu Ojejoje;
Ọkaribe-Kakọta-Nụ
eyeru iya obu;
b'ẹ te enwubatakwa iya enwubata.
- ⁸ Ẹka ngu a-kparua ndu ọhogu ngu l'ẹphe ha.
Ndu ì dọ ashì; bẹ ii-gude ike ngu zua kfuu.
- ⁹ Teke ii-me t'a phụ ngu;
bẹ ii-hụ ẹphe l'ọku, enwu phophopho.
Ojejoje a-tụ-koshi ẹphe oke ẹhu-eghughu iya;
gude ọku dzụpyashikota ẹphe.
- ¹⁰ Ii-me tẹ ọkpu ẹphe kpọhu l'iphe;
kpọhu lẹ maa; mee t'awa
ẹphe chihu lẹ mgboko.
- ¹¹ Ọ -bụru l'ẹphe chiru ngu ẹjo idzu;
m'ọ -bụ riaru ngu ẹjo ọriri;
b'ẹ to nwedu ọphu ere nụ.
- ¹² Kẹ l'ii-me t'ẹphe ye ọkpa l'oso;
m'i setalephu akfu ngu t'ì gbaa ẹphe.
- ¹³ Nggube Ojejoje;
t'a jaa ngu ajaja;
kẹ l'agburu-ẹhu ngu paru ẹka.
Ayibedua a-nọdu agụ egvu;
l'etu ngu ẹpha l'ike ha ngu nshinu.

22

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; t'e gude olu egvu “Ele Nchi-abọhu” gụa ya

- ¹ Nchileke mu! Nchileke mu!
?Bụ ngunu meru iphe
ì haru mu nkinyi mu?
?Bụ ngunu meru iphe
ì haru mu adzofuta
je anọdu mu ote-ẹnya.
Nggụ eje anọdu l'ẹke ude,
mu atsu te erudu ngu nchi.
- ² Nggube Nchileke mu;
eswe l'enyashi bẹ mu
anọduje araku ngu;
tji yeru mu ọnu.
?Obekwanu lẹ mu te
edobedu ọnu ndoo.
- ³ Obenu l'ì bụ Nchileke,
dụ nsọ ege ì bụ iya;
mbụ onye eze ndu Ízurẹlu
anọduje aja ajaja.
- ⁴ Ọ bụ nggu;
bẹ nna ayi phẹ dakoberu.

- Ẹphe dakoberu ngu;
 nggu adzọfuta ẹphe.
- 5 Ẹphe rakuru ngu;
 nggu adzọo ẹphe.
 Ẹphe adakobe ngu;
 t'i kpu ẹphe ifu lẹ ntụ.
- 6 Obenu lẹ mbẹdua
 bụ mbashiride;
 mu ta bụdu madzụ.
 Mu bụ onye ụnwu
 eliphe emeje iphe-iphere;
 onye te nwedu iphe madzụ guberu iya.
- 7 Iphe bụ onye phuru mu nụ
 anọduje achi mu ọchi.
 Ẹphe anọduje azuru mu ukwe;
 l'aja mu ewena; su:
- 8 "Mgbẹ ọ sụru l'ọo Ojejoje;
 bẹ ya dakoberu;
 tẹ Ojejoje ọbu dzọfutanu iya!
 T'ọ dzọfutanu iya;
 keshinu ọ sụru lẹ ya nọ Ojejoje l'obu."
- 9 Obenu l'ọo nggu kufutaru mu
 l'ẹpho nne mu;
 bụru nggu meru;
 mu adakobe ngu;
 keshinu teke mu angụkwaduru ẹra.
- 10 A mụru mu; kuru mu ye ngu l'ẹka.
 Dụbekpooru teke mu nọ
 l'ẹpho nne mu b'ị bụhawa Nchileke mu.
- 11 Ba nọdukwa mu ote-ẹnya;
 kẹ l'iphe-ẹhuka nọkwa mu ntse;
 ọphu o nwedu onye a-gbaru mu mkpu.
- 12 Ndu ọhogu nọ-pheru mu
 mgburumgburu l'ọ bụ
 igwe oke-eswi.
 Ẹphe gbaru mu mgburumgburu
 l'ọ bụ oke-eswi ndu Báshanu, eme ẹnu.
- 13 Ẹphe sagbaaru ọnu;
 l'ederu mu ekiri;
 l'ọ bụ agụ, ejekfu anụ,
 oo-gbu; taa.
- 14 Nke mu gvụakwaru l'ọ bụ
 mini, a wushiru awushi.
 Iphe bụ ọkpu, nọ mu l'ẹhu
 sweshihuakwaru.
 Nta-a; bẹ meji tọfuakwaru mu.
- 15 Ike gvụawaru mu;
 uvo ta dūhe mu.
 Ire nyawaru mu l'akpo.
 Ị tọgbowaru mu l'ẹja tẹ mu nwụhu.
- 16 Nkuta nọ-phewaru mu mgburumgburu.
 Ndu iwe gbaru mu mgburumgburu;

- kpo-fushia mu eka l'okpa.
- 17 Nta-a; be nggara aguwa mu oгу.
Ndiphe achiru enya
dzebe l'ele mu phophopho.
- 18 Uwe mu; be epe keru onwephe;
ophube iphe mu eyeje l'ime ehu;
be epe turu enwa
t'ephe maru onye oo-laru.*
- 19 Byiko; nggube Ojejoje;
ba anodukwa mu ote enya!
Nggube mkpakọ ike mu;
bya nta-a bya agbaaru mu mkpu!
- 20 Dzofuta ndzu mu t'e be gude
ogu-mbeke gbua mu!
Dzofutaru mkpakọ iphe ono,
mu nweru ono,
bu iya bu ndzu mu;
te nkuta ba ata mu!
- 21 Byiko; dzofuta mu l'onu agu;
me le mgbaku mpo atsụ.
Keshinu i zawaru mu oku;
- 22 be mu a-ra epha ngu arara
t'unwunna mu phe nukota iya.
Mu a-nodu l'edzudzu oha jaa ngu ajaja.
- 23 Unube ndu atsụ Ojejoje egvu;
unu jaa ya ajaja!
Iphe bu l'unu ha buru ndu eri Jekopu;
unu kwabeje iya ugву!
Unube ndu ikfu Izurelu l'unu ha;
unu bageru iya eja!
- 24 Ke l'onye iphe-ehuka byaru;
b'e to legbujedu l'enya;
to gbadojedu iya;
ophu o ghajeduru iya azu;
onujechia olu,
o gude chiku iya.
- 25 Mu a-nodu l'edzudzu oha
jaa ngu ajaja ke iphe i meru.
Mu a-nodu ndu atsụ ngu egvu l'ifu;
mekota iphemiphe obule,
mu riburu le mu e-me.
- 26 Ndu ukpa be e-riji epho.
Ndu achọ Ojejoje a-ja iya ajaja.
"Te ndzu unu bukwaru ojejoje."
- 27 Unwu eliphe l'ephe ha
e-mekochaa nyata iphe meru nu;
ghakobe lakfuta Ojejoje.
Mbụ l'iphe bu ikfu,
no l'iphe bu mbakeshi
e-mekochaa bya ebyiaru iya ikpere l'ali.

* 22:18 22:18 Mát 27:35; Mak 15:24; me Jon 19:24.

- 28 Kẹ l'iphe bụ aḷi-eze ndiphe
l'ọ ha bụkota kẹ Ojejoje;
bụru iya achikota iphe bụ mbakeshi.
- 29 Iphe bụ ndu nweru iphe
lẹ mgboko-a e-mekochaa baaru iya phụ eja.
Iphe bụ madzụ
nwigbaleke-ọma, bụ ndu
e-mekochaa nwụhu anwụhu
e-byishiru iya ikpere.
- 30 Ọgbo, nọ l'ifu e-jeru iya ozi.
Ọgbo, a-bya nụ; bẹ aa-kọru kẹ Nnajiufu.
- 31 Aa-raru iya ndu ẹ ta mụdua amụmu:
lẹ Nnajiufu bụ onye doberu ẹka ndoo.
Ọo yẹbedua tuko iphe ono l'ọ ha mekota.

23

Egву-ọma, Dévidi deru

- 1 Ojejoje bụ iya eche mu;
l'ọ bụ onye eche aturu.
E t'o nwedu iphe
uko iya bya aduru mu.
- 2 Oomeje tẹ mu zẹ-zita;
tuta ume l'ẹke iru ẹwu nọ.
Oodujeru mu je l'iku mini,
ẹ ta chidu oku nshinu.
- 3 Oomeje t'obu rua mu aḷi.
Yọ bụru ụzo kẹ
odobe-ẹka-ndoo;
bẹ oodujeru mu shia l'ògvù ẹpha iya.
- 4 E t'o nwedu; m'o -ruhuru;
ọ bụru lẹ nsuda, gbaru
tsukiribangu; bẹ mu eshi;
b'ẹ to nwedu iphe mu atsu egvu iya;
kẹ l'ị nọ swiru mu eswiru.
Mgboro ngu;
mẹ oshi-mpaleka ngu
anọduje adu mu ike.
- 5 Iigwoshijeru mu nri
l'ifu ndu mu dụ ashị.
Iiteje mu manụ l'ishi.
Okoro mu; bẹ iimeje;
yo ji ejiji;
l'awushihu awushihu.
- 6 Ọ bụlephu k'ọma;
mẹ n-yemobu Ojejoje
a-nọdu etso mu
jeye teke mu a-nọ-bebe.
Mu eburu l'ulo Ojejoje
jeye lẹ tutu yoyo.

24

Egву-ọma, Dévidi deru

- 1 Mgboko; mę iphe, bu iphe,
nọ iya nụ bu kę Ojejoje;
mbụ mgboko;
męwaru ndu, bu iya nụ;
- 2 kę l'ọ bu l'eli eze ęnyimu;
b'ọ tọru ọkpa iya;
bya emekwaa ya phụ
t'o shihu ike l'eli ęnyimu ime-alị.
- 3 ?Bụ onye a-dụ ike nyihu ugву Ojejoje?
?Bụ onye a-dụ ike vudo
l'ęke o doberu nsọ?
- 4 Ọ bu onye doberu ęka ndoo;
obu agwa ya iphoro;
onye ę-te woduru obu
ziberu iphe ę ta bụdu ire-lanụ;
too gudeje ụgho agụ ęnwa.
- 5 Onye ono;
bę Ojejoje a-gọru onu.
Nchileke ono, bu onye
adzoje iya nụ ono
ahaaru iya enge.
- 6 Ọ bu ęge ono; bę ęphe aduje;
mbụ ọgbo ọphu l'achọ ngu nụ;
mbụ ndu achọ t'ęphe phụ
ifu nggube Nchileke kę Jékọpu.
- 7 Unu guhaa ọgu-nggamgbo ono t'o gheru onu!
Unu guhashia ibo ndiche ono;
k'ọphu eze ono,
dụ biribiri ono a-bata.
- 8 ?Bụ onye bu eze ono,
dụ biribiri ono?
Ọ bu Ojejoje ono,
bu onye ha nshinu;
nweru agburu-ęhu;
mbụ Ojejoje ono,
bu onye ejeje ọgu lụ-gbua.
- 9 Unu guhaa ọgu-nggamgbo ono t'o gheru onu!
Unu guhashia ibo ndiche ono;
k'ọphu eze ono,
dụ biribiri ono a-bata.
- 10 ?Bụ onye bu eze ono,
dụ biribiri ono?
Ọ bu Ojejoje,
bu Ọkaribe-Kakọta-Ike.
Ọ bu iya bu eze ono, dụ biribiri ono.

25

Egву, Dévidi deru

- 1 Ọ bu nggube Ojejoje;
bę mu gude obu mu ekfu anụ;
- 2 bụru nggube Nchileke mu;
bę mu dakoberu.

- Be kwekwa t'e kpua mu ifu lẹ ntụ.
 Ophu i kwekwa tẹ ndu
 ọhogu mu turu okoo kpua mu.
- ³ E tii kwekwa t'e kpua ya ifu lẹ ntụ;
 mbụ onye ẹnya iya nọ l'ẹke ị nọ.
 O bụ; mekwaa t'ifu kpua ẹphe lẹ ntụ;
 mbụ ndu ekwefuru ngu íkè.
- ⁴ Byiko; Ojejoje;
 koshi nụ mu ụzo ngu;
 menua t'ụzo ngu doo mu ẹnya!
- ⁵ Dunua mu tẹ mu meje ọkpobe okfu ngu;
 nggu ezia mu iphe l'onwongu;
 kẹ l'ọ bụ nggu bụ Nchileke, adzoje mu nụ;
 bụru l'ẹke ị nọ;
 bẹ ẹnya mu anoje: eswe l'enyashi.
- ⁶ Nggube Ojejoje;
 nyatakwa obu-imiko ngu;
 mẹ n-yemobu ngu;
 bụ ophu shi ngu l'ede-nwede.
- ⁷ Ba anyatakwa iphe dụ eji,
 mu meshiru l'okoroḅya;
 ophu ị nyatakwa íkè,
 mu shi kwefuru ngu.
 Gude kẹ l'i yeru mu obu nyata mu;
 kẹ l'ị dụ mma;
 nggube Ojejoje.
- ⁸ Ojejoje dụ mma;
 bụru onye obu guru iphoro.
 O bụ iya meru iphe
 ọonoduje akpo-ziru
 ndu ejo iya ono ụzo kẹ yẹbe Ojejoje.
- ⁹ Ndu wozitaru onwẹphe alị
 l'ifu Nchileke;
 bẹ ọonoduje edu t'ẹphe mee iphe dụ mma;
 Ọonodujekwaphu ezi ẹphe ụzo iya.
- ¹⁰ Ndu eme iphe nọ l'ogba-ndzụ Ojejoje;
 l'eme iphe ọ sụru t'e meje;
 bẹ Ojejoje ekoshije lẹ ya yeru obu;
 bụru o-me-g'o-kfuru.
- ¹¹ Iphe dụ eji, mu meshiru ha nshinu;
 ọlobu; Ojejoje;
 gudenu okfu k'ẹpha ngu gụaru mu nvụ.
- ¹² ?Bụ onye bụ onye atsụ Ojejoje egvu?
 O bụ onye ono;
 bẹ ọo-kpo-ziru ụzo,
 gbaru iya l'eshishi.
- ¹³ Onye ono bẹ iphe a-nọdu aduru lẹ mma;
 yọ bụru eri iya e-nweru alị ono.
- ¹⁴ Ndu Ojejoje kporu obu yeru
 bụ ndu atsụ iya egvu.
 Yọ bụru ndu ono;
 bẹ oomeje t'ẹphe maru ndzụ,

- 15 Ọ bụ ẹke Ojejoje nọ;
 bẹ mu edobeje ẹnya;
 ke l'ọ bụ iya nwẹnkinyi iya
 bu onye a-dụ ike hafuta mu l'onya.
- 16 Ghanuaru mu ifu;
 nggu aphuaru mu imiko;
 kele mu nọ nkinyi;
 iphe aduru mu ẹhuka.
- 17 Iphe byaru mu nụ hakwa l'igwe.
 Dzonua mu l'iphe-ẹhuka, mu eje!
- 18 Lenua ẹnya l'egbe
 iphe-ẹhuka, byaru mu nụ
 yele ẹjo onodu, mu nọ;
 guaru mu nvu l'iphe dụ ẹji mu l'ọ ha!
- 19 Lewaru ẹge ndu ọhogu mu habe igwe!
 Nggу aphuwaru ẹge mu dutabe ẹphe ashị!
- 20 Chejenu mu nche;
 nggu adzoo mu;
 t'e b'e kpu mu ifu le ntu;
 ke l'ọ bụ l'ime ngu;
 bẹ mu nọ;
 ezeru ndzu.
- 21 Te iphe a-nodu adzo mu nụ
 buru kele mu bụ onye,
 uta ẹ-ta duduru;
 onye obu guru iphoro;
 ke l'ọ bụ l'ẹke i nọ;
 bẹ ẹnya mu nọ.
- 22 Nggube Nchileke;
 gbafutanu ndu Izurelu
 l'iphe-ẹhuka ẹphe l'ọ ha!

26

Egву, Dévidi deru

- 1 Haaru mu enge
 nggube Ojejoje;
 ke l'ẹ to nwedu ẹke uta duru mu.
 Ọ bụ nggu;
 bẹ mu dakoberu Ojejoje;
 ọphu o nwedu teke obu bojeru mu ẹbo.
- 2 Nggube Ojejoje; daa mu;
 nggu enyochaa mu enyocha!
 Gbunua mu igo l'obu;
 me l'egomunggo.
- 3 Ke l'ọ bụ obu, i yeru mu
 anoduje akpo-ziru mu ọzo;
 mu eme iphe i kfu.
- 4 Mu le ndu ẹregede
 ta ayikwa ayiyi;
 ọphu mu le ndu
 o-kfuru-iche-eme-iche 'achigbakwa idzu.

- 5 Ndzuko ndu ẹjo madzụ;
 bẹ mu akpọ-yiru ukuvu;
 ọphu mu lẹ ndu akirishi 'anọgbajekwa.
- 6 Mu akwoje ẹka
 je ejephee ẹnya-ngweja
 nggube Ojejoje mgburumgburu;
 gude koshi l'ekworo ta nọdu lẹ ndzụ mu.
- 7 Mu ekfukwaaphu k'iphe dọ biribiri,
 ịinoduje emeshi;
 raa ya arara; kele ngu ekele.
- 8 Eze-ulo ngu; bẹ mu yeru obu;
 mbụ ẹke ọdu-biribiri ngu nọ.
- 9 Ba asakọbekwa mu lẹ ndu ẹjo iya ono ọ-sa-nkfu;
 ọphu i dobekwa mu lẹ
 ndu egbu ọchi l'oshi lanụ.
- 10 Ndu bụlephu ẹjo iphe;
 bẹ ẹphe maru ememe;
 bụru ọna ẹka-azụ bụ iphe doru ẹphe ẹnya.
- 11 Obenu lẹ mbedua;
 b'ẹ to nwedu ẹke ụta dọru mu.
 Ọo ya bụ; phunuaru mu imiko;
 nggu agbafuta mu!
- 12 Mu e-vudo l'ẹke ọkpa ruru mu alị;
 nọdu l'edzudzu ọha jaa Ojejoje ajaja.

27

Egvu, Dévidi deru

- 1 Ọo bụ Ojejoje bụ iphoro,
 dọru mu nụ; bya aburu
 onye adzoje mu nụ;
 ?Bụ onye; bẹ mu a-nọdu atsukwa nụ egvu.
 Ọ bụ Ojejoje bụ
 ụlo-ozeru-ndzụ mu.
 ?Buhunu onye; bẹ mu
 a-nọdu atsụ egvu ọdo.
- 2 Teke ndu ẹjo iya ono;
 mbụ ndu ọhogu mu;
 mẹ ndu mu dọ ashị zaru
 gidigidi bya t'ẹphe vua anụ mu avuvu;
 bẹ ẹphe a-kpakota iphe
 dagbushia onwẹphe.
- 3 Ọ -buru lẹ ndu soja nọ-pheru
 mu mgburumgburu;
 bẹ obu te etedu mu etete.
 Mbụ; ọ -buru lẹ ndu ọhogu
 mu wụ-lihuru tso mu ọgu;
 bẹ mu a-dakobelee Nchileke.
- 4 Ọ bụ iphe lanụ kpụu;
 bẹ mu arọ Ojejoje;
 bụru iphe ono; bẹ mu achọ.
 Iphe ọbu bụ tẹ mu nọdu
 l'ulo Ojejoje gbururu jeye

- ege mu a-nọ-bebe lẹ mgboko-a;
 tẹ mu nọdukpelephu egbu
 igo l'ọ-dụ-ugvu kẹ Ojejoje;
 nọdukwaphu l'eze-ulo
 Nchileke kpatajẹ iya ishi iphe.
- ⁵ Kẹle mbọku, iphe-ehuka
 byaru mu; bẹ oo-dobe mu l'ẹke ọ nọ;
 domia mu l'ime ulo-ẹkwà iya;
 woru mu tukobe l'eli mkpuma, ha l'eli.
- ⁶ Ọo ya bụ; mu emekputa ndu
 ọhogu, nọ-pheru mu mgburumburu.
 Mu anọdu l'ulo-ẹkwà Nchileke;
 tụa okokooko gude gwaa Ojejoje;
 gude egvu; gude nkwa;
 tua ya ẹpha.
- ⁷ Nggube Ojejoje; nūnua olu
 mu teke mu rakuru ngu!
 Phunuaru mu imiko;
 za mu rụ oku!
- ⁸ Iphe obu mu kfulu mu;
 bụ tẹ mu chọo ifu ngu.
 Yọ bụru ifu nggube Ojejoje;
 bẹ mu achọ-a.
- ⁹ Ba aghakwaru mu azu;
 ọphu i gudekwa
 ẹhu-eghughu ngu nwufu mube nwozi ngu;
 kẹ l'ọ bụ nggu bụ onye
 shi keshinu yetataru mu ẹka.
 Byiko; ba ajikakwa mu;
 ọphu i leswetakwa mu;
 nggube Nchileke,
 bụ onye adzoje mu nụ!
- ¹⁰ Ọ -bụru le nne mu; mẹ nna mu jikawaru mu;
 bẹ Ojejoje e-leta mu-a ẹnya.
- ¹¹ Byiko kpoziaru mu ọzo ngu; nggube Ojejoje!
 Dunua mu shia ọzo,
 vudo nhamunha l'ogvu ndu akpa mu ẹhu.
- ¹² Ba ahakwa mu tẹ ndu
 ọhogu mu mee mu ẹge, dọ ẹphe mma;
 kẹle ndu ẹjo-ekebe
 wụ-lihuru ebo mu ibo;
 l'ahashị ẹnu ishi mu.
- ¹³ Obenu l'iphe mu chiru ọkfu kwẹ
 bụ lẹ mu a-nọdu ndzụ;
 phụ iphe dọ mma,
 shi Ojejoje l'ẹka.
- ¹⁴ Nọdu ngabẹru Ojejoje!
 T'obu shia ngu ike;
 ẹka eshia ngu ike;
 nggu angabẹru Ojejoje.

28

Egву, Dévidi deru

- 1 Ọ bụ nggube Ojejoje, bụ
oke mkpuma nke mu;
bẹ mu araku.
Ba dahukwa mu nkichi;
kẹ l'ị nọdu nggujinguji;
bẹ mu lẹ ndu, a tųwaru ẹja a-dųkokwa.
 - 2 Nųaru mkpu, mu echiku ngu;
ẹge-a mu chiliru ẹka;
mabẹ l'ųzo
Eke-Kakọta-ọdu-Nsọ nke ngu-a.
 - 3 Ba tųkokwa mu lẹ ndu
akirishi kpųta kpųfu;
mbų ndu anọduje eme iphe dų ẹji;
ndu okfu ẹphe anọduje
atsọ ẹna lẹ nchi;
obenu l'obu ẹphe bų ọkpoma-nshi.
 - 4 Kfųa ẹphe ųgwo iphe ẹphe meru;
mẹ ųgwo iphe dų ẹji,
ẹphe shi anọduje eme.
Kfųa ẹphe ųgwo iphe ẹphe
gude ẹka ẹphe meta.
Nggу emee ẹphe ẹge gbaru ẹphe.
 - 5 Keshinu ẹ to nwedu iphe
ẹphe gųberu ozi,
Ojejoje jeru;
mbų iphe Ojejoje gude
ẹka iya mee l'onwiya;
bẹ oo-gude ẹka iya gwaa ẹphe maa;
ọphu ọ byadų bya
abyakọbe ẹphe abyakọbe ọdo.
 - 6 Unu tua Ojejoje ẹpha;
kẹ l'ọ nųaru mkpu,
mu chikuru iya sų t'ọ phųaru mu imiko.
 - 7 Ọ bụ Ojejoje bų ike mu;
bųru iya bų onye
egbochitaje mu nų.
Ọ bų iya bẹ mu dakoberu;
yoo yeru mu ẹka.
Mu egudeje obu mu ete ẹswa.
- Mu a-gų egву gude kele iya.
- 8 Ọ bụ Ojejoje bų ike kẹ ndu nk'iya;
bųru ųlo-ozeru-ndzų onye o teru manų.
 - 9 Dzọfutanu ndibe ngu;
gọnuru ọnu-ọma nų ndu,
bų ọkẹ-iphe ngu!
Chejenu ẹphe l'ọ bų onye
eche atųru;
nggu ehee ẹphe jeye lẹ tutu yoyo!

29

Egvu-ọma, Dévidi deru

- 1 Unube unwu imigwe;
unu kwabe Ojejoje ugvu!
Unu kfu a ege ike iya habe!
- 2 Unu kwabe Ojejoje ugvu, gbaru epha iya!
Unu baaru Ojejoje eja;
mbu onye ono,
du nsọ bya adu biribiri ono.
- 3 Olu Ojejoje tukoru
eze enyimu ngashia angashia.
O bu Nchileke ono,
du biribiri ono atu
egbe-igwe.
Ojejoje atu egbe-igwe
l'eli eze enyimu.
- 4 Ojejoje be olu iya adakwa ike-ike ike-ike;
mbu le Ojejoje be olu iya ada ke kpa kpa.
- 5 Olu Ojejoje agbawashije oshi sida;
Ojejoje agbawashije oshi sida,
nogbaa l'ugvu ugvu Lebanonu viriviri.
- 6 Oomeje ugvu ugvu Lebanonu;
t'o nmahu jijiji l'o bu
nweswi, ebu nggada;
l'emejekwaphu Ugvu Siriyonu;
yo tehu kfu kfu l'o bu
nwa atsu, akfu nkfu.
- 7 Olu Ojejoje echije taa l'o bu ebemu-igwe.
- 8 Olu Ojejoje emeje te echi-egu nmahu jijiji.
Ojejoje emeje te echi-egu
Kedeshi nmahu jijiji.
- 9 Olu Ojejoje anmaje achi yikayika.
Oomeje t'oswa laa ekwo;
daburu karaphongu.
Iphe bu onye, no l'eze-ulo iya e-bu mkpu;
su: "Nchileke dukwa biribiri."
- 10 Ojejoje no l'aba-eze iya
dzopyabe utso l'okpa.
Oo-buru eze gbururu
jeye le gbururu.
- 11 Ojejoje emeje te ike du ndibe iya.
Yo goru onu ehu-agu nu ndibe iya.

30

Egvu-ọma, Dévidi deru

A guru iya gude woru eze-ulo Nchileke ye Nchileke l'eka

- 1 Mu a-nodu ekutse nggube Ojejoje;
ke l'i sefutaru mu l'iduma;
ti kwe te ndu ohogu mu zuru mu ukwe.
- 2 Nggube Ojejoje, bu Nchileke mu;
mu rakuru ngu t'i yeru mu eka;
Nggube emee; mu akorohu.

- 3 Nggube Ojejoje;
 ọ bu nggu ọfutaru mu l'ali-maa,
 I meru mu; t'ẹ ba tẹ mu ẹja.
- 4 Unu gwa egvu gude tua
 Ojejoje ẹpha;
 unube ndu nk'iya, dụ nsọ!
 Unu kele iya ekele; l'ẹpha iya dụ nsọ!
- 5 Kẹ l'ẹ to dojedu iphe l'okpoma.
 Obu-oma iya anoje jeye ẹge madzọ a-nọ-bebe.
 Ẹkwa bu-a l'enyashi;
 be aa-kwa iya kpọu;
 o -be l'utsu; ẹhu-otso-ena adalaha.
- 6 Teke mu nọ l'ẹke ẹhu dụ mu agu; be mu sọru:
 "L'ẹ to nwedu iphe bya
 enwubata mu enwubata."
- 7 Nggube Ojejoje;
 teke ayi shi eshi ọnya;
 b'i meru tẹ mu buru
 'enwuribe enwuribe l'ọ bu ugvu.
 Obenu lẹ teke ị gharu mu azu;
 be meji tofuru mu.
- 8 Ọ bu nggube Ojejoje;
 be mu rakuru;
 buru nggube Nnajiufu;
 be mu rọru t'ị phuru mu imiko.
- 9 Mu sọru: "Bẹ uru ngunu;
 be ii-rita teke mu nwuhuru?
 Mbẹ; ?nanu uru, ii-rita iya; me a tẹ mu ẹja.
 ?Bẹ ẹja, nọ l'ali a-wata ngu ajaja to.
 ?Bẹ iya a-ra iya arara l'ị bu o-me-g'o-kfuru.
- 10 Nggube Ojejoje;
 nuru olu mu;
 phuru mu ru imiko!
 Nggube Ojejoje;
 yeru mu ru ẹka!"
- 11 Ẹkwa, mu raru
 b'ị gbanweru; mee ya;
 yọ buru mu ote ẹswa.
 I yefuru mu uwe-aphu,
 mu yeru; woru;
 ẹhu-otso-ena ye mu l'ọ bu uwe.
- 12 Iphe ono bulephu ẹge ee-me
 t'obu mu gulaha egvu
 gude etu ngu ẹpha;
 t'ẹ b'ọ nọhe nwangginggiji.
 Nggube Ojejoje,
 bu Nchileke mu;
 ọ bu nggu;
 be mu a-nodu
 ekele ekele jeye lẹ tutu yoyo.

31

Egву-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egву

- 1 Ọ bụ nggube Ojejoje;
 bẹ mu nọ l'ẹka ezeru ndzụ.
 Be kwekwa t'e kpua mu ifu ẹ
 ntụ gbururu jeye gbururu.
 Gude ọ l'ị bụ onye,
 doberu ẹka ndoo nafuta mu.
- 2 Ngabẹnuru mu nchi.
 Bya ẹgwegwa bya agbafuta mu.
 Buru mu agbara-mkpuma,
 mu a-gbabajẹ zeeru ndzụ;
 mbụ a-gbabe-a-dzuru,
 a-dzofuta mu nụ.
- 3 Keshinu ọ bụ nggu bụ
 agbara-mkpuma mu;
 buru a-gbabe-a-dzuru nke mu;
 dunua mu l'onwongu;
 kpọziaru mu ụzo;
 l'ogvu ẹpha ngu.
- 4 Hafuta mu l'ọnya ono,
 a gbaru mu ono;
 ọ l'ọ bụ nggu bụ
 a -gbabe-e-zee-ndzụ mu.
- 5 Mu yeru ngu ume mu l'ẹka.
 Gbafutanu mu;
 nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke,
 bụ o-me-g'o-kfuru.
- 6 Ndu akpojeru obu yeru
 ọla l'iyi ono; mbụ agwa;
 adujekwa mu ashị.
 Onye mbẹdua dakoberu bụ Ojejoje.
- 7 Mu ete ẹswa; ẹhu l'atso
 mu ẹna l'i yeru mu obu;
 ọ l'ị phụwaru iphe-ẹhuka, mu jeru;
 maru iphe-otsu-l'anụ mu;
- 8 ọphu i woduru mu ye
 l'ẹka ndu ọhogu mu;
 nggu egbe kutachia mu
 dobe l'ẹke ọkpa ruru mu alị.
- 9 Byiko nggube Ojejoje;
 phụnuaru mu imiko;
 ọ l'ẹka mu nọkwa l'oke mkpamehu.
 Mu ratawaru ẹkwa;
 l'aphuwaa ragaraga.
 O mekwaruphu;
 ike agvushikotawa mu.
- 10 Aphụ gbuakwaru mu.
 Mu tsutawaru ude; kahụ l'okpehu.
 Ike gvukotawaru mu;
 ọ l'ẹka mu menukawaru ẹjo iphe.

- Okpu, nọ mu l'ẹhua erishi mu avurukpa.
- 11 Ndu ọhogu mu l'ẹphe ha mewaru mu;
ndu obutobu mu akpọlahaa mu ẹbo-ẹbo-l'afu.
Ndu mu l'ẹphe shi eshi
ọnyà atsukotawa mu egvu;
k'ọphu bụ ẹ ndu phuru mu l'uzo
anọduje agbaru mu ọso.
- 12 Ẹphe zahawaru mu ẹge
aazahajẹ onye nwuhuru anwuhu.
Mu dụwa l'ọ bụ ite,
tukposhihuru atukposhihu.
- 13 Kẹle mu nwaru ẹjo idzu,
ẹphe dụ l'igwe achiru mu.
Nta-a ta dudu ẹke mu nọ;
tẹ mu ba anọdu atsụ egvu.
Ẹphe anọduje achiru mu ẹjo idzu.
Iphe ẹphe tumberu aburu
t'ẹphe wofu ndzụ mu.
- 14 Obenu l'ọ bụ nggu;
bẹ mu dakoberu nggube Ojejoje.
Mu ekfu: "L'ọ bụ nggu bụ Nchileke mu!"
- 15 Ẹge mu a-nọ-bebe ẹ
mgboko-a bụ nggu b'ọ nọ l'ẹka.
Nafutanu mu l'ẹka ndu ọhogu mu;
mẹ l'ẹka ndu, achị mu nụ.
- 16 Lenua mube nwozi ngu ẹnya-oma!
Guderu n-yemobu ngu dzofuta mu!
- 17 Nggube Ojejoje;
be ekwekwa t'e kpua mu ifu ẹ ntụ;
kẹ l'ọ bụ nggu bẹ mu rakuru.
Ọ bụ ndu akirishi ono;
bẹ ee-kpuchia ifu ẹ ntụ;
t'onu buru ẹphe kpurumu l'alị-maa.
- 18 T'onu ono, ẹphe gude adzụ ejire ono;
buru ẹphe kpurumu;
kẹ l'ẹphe gude oku
onwẹphe iphe ẹphe,
ẹ ta hadu l'ọbu iya;
mẹ ọkpo madzụ ẹbo-ẹbo-l'afu;
l'ekfubyishi ndu doberu ẹka ndoo.
- 19 Haa! Ị dụnukakwaru mma
adunuka; mbụ mma ono,
ị kwakoberu ndu atsụ ngu egvu ono.
Yọ buru l'ifu unwu eliphe bẹ ịi-nọdu;
meeru ẹphe k'oma;
mbụ ndu gbatataru ngu l'ime; zeeru ndzụ.
- 20 Iidutaje ẹphe domia l'iku ẹke, ị nọ;
t'ẹjo idzu unwu eliphe achị;
be eru ẹphe l'ẹhu.
Yọ buru l'ulo ngu;
bẹ iidobeje ẹphe;
t'ẹ ẹjo-okfu be eru ẹphe l'ẹhu.

- 21 T'e tua Ojejoje epha;
 ke l'o koshiru mu
 n-yemobu iya, du biribiri
 teke ndu ohogu mu
 yechiru mu ege ono,
 eeyechije mkpukpu ono.
- 22 Mu echia mkpu; su:
 "A laa mu-o!"
 Nnggu anua mkpu ono;
 bya agbaaru mu mkpu.
- 23 Unu yeru Ojejoje obu;
 unube ndu nsọ ke Ojejoje l'unu ha;
 kele ndu Ojejoje eletaje
 enya; kwa ndu bu
 o-me-g'o-kfuru phe.
 Obenu le ndu eku onwephe
 ege ephe e-ta hadu;
 be ookfuje ugwo kfurua ya ephe l'ishi.
- 24 Unu shihukwa ike;
 unu egude eka l'okpoma;
 unube ndu echeru Ojejoje!

32

Évù, Dévidi raru

- 1 Onu-oma bu k'onye Nchileke
 guru nvu l'emeswe,
 o mesweru iya;
 mbu onye Ojejoje safuru
 iphe du eji, o meru.
- 2 Onu-oma bu ke onye Ojejoje
 ta agukoduru iphe du eji,
 o meru;
 mbu onye e-te nwedu
 eregede, no iya l'ehu.
- 3 Teke mu te kfudu iphe mu meru;
 be okpu, no mu l'ehu
 tsu-gwoshihukotaru mu atsu-gwoshihu.
 Ishi iya aburu ke ude,
 mu anoduje atsu
 mboku-mboku.
- 4 Eswe l'enyashi
 mboku-mboku;
 be inoduje ebyi mu eka l'ehu.
 Nnggu eshi ege ono michata
 nwife, no mu l'ehu l'o bu
 onye uguru guderu.
- 5 To du iya bu; mu abya emee
 ti maru iphe du eji, mu meshiru.
 E to nwedu iphe du eji,
 mu meru ophu mu domiru ngu edomi.
 Mu asu le mu a-koshikotaru
 Nchileke ejeswe,
 mu jesweru.

- Nggу аbуа агуагу му нvу
l'iphe дu еji, му meshiru.
- 6 Oo ya bu; te iphe bu ndu
eme iphe du nggube
Nchileke mma kfuje nu ngu
teke ephe no le mkpa;
k'ophu bu teke iphe-ehuka
ono a-bya l'o bu utso;
too rudu ephe l'ehu.
- 7 O bu nggu bu eke mu edomije onwomu.
Yo buru nggu anoduje eleta mu
t'iphe-ehuka ba dakfuta mu;
nggu egude egvu, e gude
atu okokooko gude gbaa mu mgburumburu.
- 8 I suru l'ii-nodu atu-ziru mu eka;
l'ezikwa mu phu uzo, mu a-nodu eshi.
Ii-nodu akpo-ziru mu uzo;
l'eletakwa mu phu enya.
- 9 Wo mu te mu ba adukwa
l'o bu inya; m'o bu
inya-mulu; ke l'ephe te
nwedu egomunggo.
Iphe eegudeje ago ephe bu ajaba;
me odogoro.
Teke e tii medu iya ege ono;
tji gokotadu iya.
- 10 Ndu akirishi; be anoduje
eje iphe-ehuka,
du l'igwe!
Obenu l'onye dakoberu
Ojejoje be n-yemobu iya
ano-pheje mgburumburu.
- 11 T'ehu tsoo unu ena k'iphe
Ojejoje anoduje emeshi;
unu etekwaaphu eswa;
unube ndu doberu eka ndoo!
Unu agua egvu ehу-ena;
unube ndu obu guru iphorо!

33

- 1 Unu gua egvu ehу-ena
nu Ojejoje; unube ndu
doboru eka ndoo!
Te ndu obu guru iphorо jaa ya ajaja.
- 2 Unu kpoо une
gude kele Ojejoje ekele!
Unu gude ogumogu guaru
iya egvu, atso ena!
- 3 Unu guaru iya egvu ophungu!
Unu kumataru iya eya akumata;
unu atuaru iya uzu ehу-ena!
- 4 Ke l'okfu Ojejoje vudo nhamunha.

- O bu o-me-g'o-kfuru
 l'iphe bu iphe oome ememe.
- 5 Iphe aduje Ojejoje mma bu ikpe, du mma;
 me odobe-eka-ndoo.
 N-yemobu Ojejoje jiru
 mgboko tsubo etsubo.
- 6 O bu okfu, shi Ojejoje l'onu
 b'o gude mee igwe;
 buru ume, o turu atutu
 b'o gude mee iphe bu iphe, no iya nu.
- 7 Yo bya awukobe mini,
 no l'enyimu ye l'ekalanu.
 Eze Enyimu b'o kparu oge eke oo-jebetsua.
- 8 Te mgboko l'ophu tsuje Ojejoje egvu.
 Te iphe bu ndu no le
 mgboko kwabejekwa iya ugву;
- 9 ke l'o kfuru okfu; mgboko abya adu.
 Yo tua ekemu;
 iphemiphe obule abya adu.
- 10 O bu Ojejoje emeje te idzu,
 iphe bu mbakeshi chiru buru iphe mmanu;
 buru iya akposhije iphe
 ndiphe tuberu k'ememe.
- 11 Obenu l'idzu ophu Ojejoje
 chiru akfujeru gbururu jeye le gbururu.
 Iphe o tuberu k'ememe;
 be oomeje;
 yo shi l'ogbo sweru ogbo.
- 12 Onu-oma bu ke mba,
 bu Ojejoje bu Nchileke ephe;
 bu iya bu ndu, o fotaru;
 ephe aburu okè-iphe iya.
- 13 Ojejoje anoduje l'imigwe lee
 enya le mgboko-a
 phu unwu eliphe l'ephe ha.
- 14 Onoduje l'eke,
 o bu l'imigwe phukota ndu,
 bu le mgboko l'ephe ha.
- 15 O bu yebedua meru oriri nu ephe.
 Iphe bu iphe ephe eme
 ememe edokotaje iya enya.
- 16 Iphe meru iphe onye eze
 emekputaje l'ogu ta bukwa
 okfu le ndu soja iya ha igwe.
 Ophu mkparawa
 'egudejekwa ike k'eka iya nahu.
- 17 Inya-ogu bu iphe-mmanu;
 e too dzofutadu madzu l'egu ogu;
 ophu 'onwedu ege ike iya
 hatabe, oo-dzo-ghe ndzu.
- 18 Obenu l'enya Ojejoje nokwa
 l'ehu ndu atsuz iya egvu;

- mbu ndu ono,
dakoberu n-yemobu iya;
19 ke l'oo-nafuta ephe l'eka anwuhu;
dobe ephe ndzu teke
ejo-egu byaru.
20 Ayi no ngaberu Ojejoje;
ke l'oo ya bu onye agbaru ayi mkpu;
buru iya egbochitaje ayi.
21 Oomeje t'ehu tsoo ayi ena;
ke l'o bu l'epha iya,
du nsọ be ayi dakoberu.
22 Nggube Ojejoje;
byiko koshinu l'i yeru ayi obu;
ke l'o bu nggu be ayi dakoberu.

34

Egву, Dévidi deru teke o wataru ome l'o bu onye ogvu l'ifu Abímeleku;
Abímeleku achifu iya

- 1 Mu a-nodu ekutse Ojejoje tekenteke.
Tekenteke be mu a-nodu aja iya ajaja.
2 O bu Ojejoje; be mu gude eku onwomu.
Te ndu aakpa ehụ nua ya;
k'ophu ehụ a-tso ephe ena.
3 Bya te ayi chiko tua onu ege
Ojejoje habe nshinu;
bya t'ayi chiko kutsee ya.
4 Mu rakuru Ojejoje;
yo za mu; bya emee;
mu atsu-buhu egvu.
5 Ndu ele enya iya amuje
onu-ochi;
ophu o nwedu l'iphere emee ephe.
6 Mube onye eta dudu ege
o haru mu chiru mkpu;
Ojejoje azaa mu;
bya adzofutakota mu
l'iphe-ehuka, mu eje l'o ha.
7 Ojozi-imigwe Ojejoje
ano-pheje ndu atsu
Ojejoje egvu mgburumgburu.
Onoduje adzo ephe tekenteke.
8 Unu dataduduphu Ojejoje;
unu aphu l'o du mma.
Onu-oma b'a goru nu ndu
gbabaru iya l'eka je ezeeru ndzu.
9 Unu tsuje Ojejoje egvu;
unube ndu nsọ Ojejoje;
kele ndu atsu iya egvu
ta dukwa iphe uko iya adujeru ephe.
10 Unwu agu; be mkpa akpaje;
egu l'eme ephe.

- Obenu lẹ ndu achọ
 Ojejoje;
 bẹ ụko iphe-ọma ta akọdu.
- 11 Unu byadụduphu;
 unubẹ unwegirima.
 Unu bya angabẹ nchị;
 tẹ mu zia unu iphe ọ bụ;
 mbụ ọtsu Ojejoje egvu.
- 12 ?Nanụ onye ndzụ atso ẹna;
 yọ dụ iya tọ kaa nka;
 mbọku-mbọku aburu iya k'ọma.
- 13 T'onye ono wofukwa ọnu
 l'ẹjo iphe; yọ haa ẹjo-ire.
- 14 Gbakutaru iphe dụ ẹji azụ;
 watachia ome iphe dụ mma.
 Kebe ẹhu chọjee iphe e-me tẹ nchị dụ ndoo;
 ba atụ-gbekwa iya ẹka.
- 15 Ojejoje bẹ ẹnya iya
 anọjekwa l'ẹke ndu doberu ẹka ndoo nọ.
 Ọongabejekwa nchị teke
 ẹphe ara araku iya.
- 16 Obenu lẹ ndu eme iphe dụ ẹji;
 b'ẹ too lejedu ẹnya ọma;
 k'ọphu ẹpha ẹphe a-chihu lẹ mgboko.
- 17 Ndu doberu ẹka ndoo abuje;
 ẹphe -raku Ojejoje;
 yọ za ẹphe;
 bya anafuta ẹphe
 l'iphe-ẹhuka, ẹphe eje l'ọ ha.
- 18 Ojejoje anonyabeje ndu ụzo chiru.
 Ọodzofutaje ndu ẹta
 amahedu ẹge ẹphe e-me iya.
- 19 Iphe-ẹhuka onye doberu ẹka
 ndoo aduje l'igwe;
 obenu lẹ Ojejoje
 anafutakotaje iya l'iphe-ẹhuka ono l'ọ ha.
- 20 Ọkpu, nọ iya l'ẹhu bẹ ooletaje ẹnya.
 Ẹ tọ dudu ọkpu, nọ iya l'ẹhu m'ọ nanu,
 a bya l'akukwo akukwo.*
- 21 Obenu l'ẹjo madzụ bụ
 ẹjo iphe iya ono e-gbu iya.
 Ndu kpọru ndu doberu
 ẹka ndoo ashị; bẹ aa-nma ikpe.
- 22 Ojejoje adzọjekwa ndu ejeru iya ozi.
 Ẹ to nwedu m'ọo onye lanu,
 gbabaru l'ime iya je ozeru
 ndzụ, a bya anma ikpe.

35

Egву, Dévidi deru

* 34:20 34:20 Jọn 19:36.

- 1 Nggube Ojejoje;
tso ndu etso mu okfu okfu!
Tsokwaphu ndu etso mu oḡu oḡu!
- 2 Gwota nṽ ngwa-oḡu ngu;
mḡ iphe eegudeje egbochita
onwonye l'oḡu;
gude bya agbaaru mu mkpu!
- 3 Palia arwa ngu; mḡ akfṽ ngu
gude kfṽ-chia ndu achṽ mu nṽ ẁzo!
Kfunuru mu l'ii-dzofuta mu!
- 4 T'iphere bukwaru kḡ ndu
achṽ ẁzo, ḡphe e-shi gbuа mu.
T'a chiphukwa ḡphe азṽ;
mbṽ ndu achṽru mu ḡjo idzu.
Tḡ iphe jikwa ḡphe ḡnya.
- 5 T'ḡphe dukwa l'o bu ḡswa witu,
phḡrephere zikashiru
teke ojozi-imigwe Ojejoje
a-nṽdu achṽ-phu ḡphe achṽ-phu.
- 6 T'ẁzo ḡphe gbakwaa
tsṽbalangu; chikotakwaphu ḡturu
teke ojozi-imigwe Ojejoje
a-nṽdu achṽ ḡphe
agada-eru-alṽ.
- 7 Keshinu ḡphe gbaru mu ṽnya;
l'ḡ b'o dṽ iphe mu meru ḡphe;
bya atṽa iduma doberu mu;
l'ḡ b'o dṽ iphe mu meru;
- 8 tḡ o-la-l'iyi tukwaa ḡphe l'ṽkfu.
Tḡ ṽnya, ḡphe gbaru hatakwa ḡphe;
ḡphe adalahṽ l'iduma, ḡphe
tṽru; bṽru kpurupyata.
- 9 Teke ono; bḡ mu e-tee ḡswa l'ime Ojejoje.
ḡhu atsoṽ mu ḡna
k'adzofuta, o dzofutaru mu.
- 10 Mu e-gude obu mu l'o ha; sṽ:
?Bu onye dṽ l'o bu nggube Ojejoje.
O bu nggu adzofutaje
ndu ẁkpa l'ḡka ndu ka ḡphe;
nafṽta ndu ẁkpa;
mḡ ndu ḡ te nwedu ḡḡe
o haru ḡphe l'ḡka ndu ana nfṽ.
- 11 Ndu ḡjo ekebe wṽ-lihuru l'ḡbo mu ibo.
ḡphe akpakṽ iphe mu ta
madu teke o meru bobе mu.
- 12 ḡphe gude iphe dṽ ḡji
kfṽa mu ẁḡwo iphe-oḡa;
shi ḡḡe ono mee;
ike agvṽ mu.
- 13 Obenu lḡ teke ḡhu dṽru ḡphe ḡji;
bḡ mu yeru uwe-aphṽ;
wozita onwomu alṽ;

- swià aswiwi; kfua nù Ojejoje.
- 14 Mu raru ẹkwa; gù aphù ẹhu ẹphe;
l'èphè bù unwunne mu;
m'ò bù ọnya mu.
Mu anọduje ẹẹ ẹka l'agba
l'ò bù onye ara ẹkwa nne iya.
- 15 Obenu ẹ teke iphe-ẹhuka byaru mu;
bẹ ẹphe gbaru mu mgburumgburu
l'aja mu ewena; mbù ndu mu ta madu;
gude ẹjo okfu asa mu ọsa ẹkfu.
- 16 Ndu ono, ẹ ta madu Ojejoje ono
anọdu aja mu ewena;
l'atagbaaru mu ikireze.
- 17 Nggùbe Ojejoje;
?bù teke ole bẹ ịi-chi-bebe
ẹnya yeru ayi ẹge-a?
Dzonua mu; a nọnyaa;
ẹphe emee mu;
mu aburu ọ-la-l'iyi!
Dzofutaru mkpakọ iphe ono,
mu nweru ono, bù iya bù
ndzù mu l'ẹka ẹjo agù phẹ ono!
- 18 Ọ bù l'edzudzu ọha;
bẹ mu a-nọdu keke ngu ekele;
mu a-nọdu l'edzudzu ọha jaa ngu ajaja.
- 19 Be ekwekwa tẹ ndu ọhogu mu
zuaru mu ukwe;
mbù ndu ono, mu dù ashị;
l'ẹ b'ọ dù iphe mu meru ẹphe ono.
Ọphu i kwekwa tẹ ndu ono,
mu dù ashị l'ẹ ba dù iphe
mu meru ẹphe ono vọoru mu eze.
- 20 Kẹ l'ẹphe te ekfujedu okfu nchị-ọdu-ndoo.
Iphe ẹphe evutachijee l'ishi
bù okobe ndu, dù agu l'alị-a okfu.
- 21 Ẹphe ghecharu ọnu eghecha l'ebo mu ibo:
l'azù mgbede l'ẹphe gude
ẹnya ẹphe phua mu teke mu eme iya!
- 22 Obenu ẹ nggùbe Ojejoje
phùwaru-a iphe ono l'ọ ha.
Byiko; b'e leswetakwa mu;
ọphu ị nọdukwa mu ote-ẹnya!
- 23 Tehu etehu. Zilihu bya adzọo mu!
Gbaaru mu ọdzori;
nggùbe Nnajiufu,
bù Nchileke mu!
- 24 Gude odobe-ẹka-ndoo ngu
haaru mu enge;
nggùbe Ojejoje,
bù Nchileke mu!
Be ekwekwa t'ẹphe zuaru mu ukwe!
- 25 Be ekwekwa t'ẹphe rịa l'obu ẹphe; sù:

- “Ha! Lẹ nta-a; bẹ ẹphe
chọ-vuwaru iphe ẹphe achọ!”
M'ọ bụ t'ẹphe sụ: “Nta-a bẹ
ẹphe menwuwaru iya ẹhu!”
- 26 Tiphere bụkwaru kẹ ndu
azuru mu ukwe l'iphe, byaru mu nụ;
ẹphe akpọo беру.
Tẹ iphere; mẹ ewena jikwa ẹphe ifu;
mbụ ndu ono, eku onwẹphe
iphe ẹphe ẹ-ta ahadu l'ọ bụ iya ono!
- 27 Tẹ ndu ele ẹnya t'a haaru mu
enge gụa egvu ẹhu-atsọ-ena tee ẹswa!
T'iphe ẹphe a-kpụjeru l'ọnu bụkwaru:
“T'a tụa ọnu Ojejoje l'ọ ha nshinu;
mbụ Ojejoje ono,
ọduje mma mẹ nwozi iya
buru l'ẹhu-agu ono.”
- 28 Ọo ya bụ; mu egude ọnu mu
kfuа k'odobе-ẹka-ndoo nke ngu.
Yọ bụkwaruphu ẹge ono;
bẹ mu a-nọdu etu ngu ẹpha mbọku-mbọku.

36

Egву, Dévidi, bụ nwozi Ojejoje deru nụ onye ishi egvu

- 1 Ọ bụ ẹjo iphe anọduje ekfu
okfu l'obu ndu ẹjo iya ono.
Ẹphe jikaru Nchileke;
ẹphe ta atsụ iya egvu lẹ phuu.
- 2 Kẹ l'ọonoduje aja onwiya ajaja-njagbu;
mbụ jatabe onwiya;
k'ọphu bụ l'ẹ tọo phujedu
iphe dụ ẹji, oome;
k'ọphu ọo-kpọ iya ashị.
- 3 Iphe, eshije iya ọnu
bulephu ẹjo okfu; mẹ ụgho.
Ẹ too mejedu l'ọ bụ onye maru iphe;
too me iphe dụ mma.
- 4 Ọozeje azẹe rịkobe iphe dụ ẹji, ya e-me.
Ọ bulephu ẹjo ụzo;
bẹ ootsochitaje;
tọ dụ iphe dụ ẹji, ọojikaje ememe.
- 5 Nggube Ojejoje; n-yemobu ngu
chikowa igwe l'ọ ha gvua kfurukfuru.
O-me-g'o-kfuru, ị bụ eruwa akpamigwe.
- 6 Odobe-ẹka-ndoo nke ngu
akpa origodo l'ọ bụ eze ugву.
Ikpe nke ngu aha ogvu l'ọ
bụ ebo eze ẹnйimu ime-alị.
Nggube Ojejoje; ọ bụ nggu
doberu madzụ; dobe anụ, bu l'ẹgbudu.
- 7 Lewaru ẹge n-yemobu ngu
bụ-be iphe vu oke aswa!

- O bu iya meru iphe ndiphe
 gbabaru l'agu ngu je anodu ezeru ndzu.
 8 Ephe anoduje l'ulo ngu eri gwogwoo.
 Iimeje t'ephe ngua mini
 l'enyimu ehu-otso-ena nke ngu.
 9 Ke l'o bu l'eka ngu be ndzu futaru.
 Yo buru l'eke iphoro
 nke ngu no;
 be ayi a-nodu phu iphoro.
 10 Byiko yekpelekwaruphu
 ndu maru ngu nu obu ege i yeru iya ephe.
 Nggue edobekpelekwaphu
 eka ndoo ege
 i doberu iya l'ehu ndu obu guru iphoro.
 11 Be ekwekwa te ndu eku
 onwephe ekuku dzoo mu okpa.
 Ophu i kwekwa te ndu akirishi
 gude eka ephe nwufu mu.
 12 Phuaru ege e nwutsushiru
 ndu ejo iya ono;
 ephe adabutsuaru;
 ophu ephe e-gbeshihedu odo.

37

Egву, Dévidi deru

- 1 Ba aphujekwaru ndu
 eme ejo iphe enya-uphu;
 ophu i kojekwaru ndu
 e te dobedu eka ndoo okopho.
 2 Ke l'e ta aa-nokwa ophu baru ishi;
 ephe anwua kpaal'o bu ewu;
 kposhihu nku l'o bu iru oshi.
 3 Dakobe Ojejoje; meje iphe du mma!
 Buru l'ali ono buru
 o-me-g'o-kfuru!
 4 Te ehu-otso-ena ngu buru le Ojejoje;
 k'ophu oo-nu ngu iphe,
 agu ngu nu.
 5 Woru iphe, bu iphe, iime
 ememe ye Ojejoje l'eka.
 Dakobe iya; oo-meru ngu iya-a.
 6 Oo-me te odobe-eka-ndoo
 ngu nwua l'o bu iphoro;
 mbu le Ojejoje a-haru ngu enge;
 mee te iswi-odu-mma ngu
 gbua nwijnwii l'o bu
 echi-oke-eswe.
 7 Taa nshi; nggu achiru ukfu kwee Ojejoje.
 Ba aphukwa enya-uphu
 teke iphe duru ndu ejo iya ono le mma;
 mbu teke ejo idzu,
 ndu akirishi chiru eje l'ege ephe chiru iya.

- 8 Ba avujekwa ovuma;
 ophu ehu eghujekwa ngu eghughu!
 Ba aphujekwa enya-uphu;
 ke l'oodubajekwa madzu l'ome ejo iphe;
- 9 kele ndu ejo iya ono;
 be ee-me t'ephe chihu
 Obenu le ndu chiru enya
 pyoo le Ojejoje bu ephe
 e-nweru mgboko.
- 10 E ta anohedu ophu baru ishi;
 e mee te ndu akirishi gv.
 I -choo ephe; ti phu ephe.
- 11 O bu ndu du agu e-nweru mgboko-a.
 Ephe enweru ehu-agu;
 nweru iya k'etsutsu iya.
- 12 Ndu ejo iya ono a-noduje
 achiru ndu doberu eka ndoo ejo idzu;
 l'ataru ephe ikireze iphe ephe e-me ephe.
- 13 Obenu l'oo ochi be Ojejoje
 anoduje achi ephe;
 ke l'oo maru le teke
 ee-mebyishi ephe; duwa ntse.
- 14 Ndu akirishi mitaru
 ogu-mbeke ephe;
 t'ephe gbushia ndu ifu du npho;
 bya esee akfu ephe t'ephe
 gbatsushia ndu ukpa;
 me ndu e-to dudu ege
 o haru ephe.
- 15 Obenu l'oo bu ogu-mbeke
 ephe ono ee-mekochaa ria ephe ishi;
 e woru akfu ephe ono nyakwoshia.
- 16 Nwiphe e-ta badu ishi,
 onye doberu eka ndoo nweru;
 be kakwa mma;
 ma l'eku, ndu ejo iya ono,
 du l'igwe kparu kube.
- 17 Kele ndu akirishi;
 be aa-nafu iphe ephe gude eze igidi.
 Obenu l'oo Ojejoje
 bu agbarike ndu doberu-eka-ndo.
- 18 O bu Ojejoje maru ege ndu
 uta e-ta duduru a-no-bebe.
 Obenu l'oke, gbaru ephe
 a-buru nk'ephe gbururu jeye.
- 19 Iphe-ehuka -bya;
 be ifu te ekpuduru ephe
 le nt.
 Ejo-egu -bya;
 ephe enweru nri;
 nweru k'etsutsu iya.
- 20 Obenu le ndu akirishi

- a-buru kpurupyata.
 Ndu ohogu Ojejoje
 a-du l'ọ bu iphe,
 e meberu l'ali, vuru; ji ejiji;
 a bya ele enya;
 yo kpofu l'ọ bu
 enwuru-oku.
- 21 Ndu ejo iya ono abuje;
 ephe -jita ugwo; ephe eria ya.
 Obenu le ndu doberu
 aka ndoo bu o-me-l'uko.
- 22 O bu ndu Ojejoje goru
 onu-oma nu e-nweru mgboko-a.
 Obenu le ndu o turu onu
 a-chihu.
- 23 Onye eme iphe, du Ojejoje mma
 bu iya akpo-zijeru onye ono ege
 oo-gude aha okpa.
 Yo mee onye ono t'o vudo vudoshia ike.
- 24 Ukfu -dukpoo ya nu;
 be to darudu ali;
 kele Ojejoje a-wota iya.
- 25 Mu shikwa buru nwata;
 nta-a be mu buwa ogurennya.
 O bu le mu ta aphubua eke
 Ojejoje gbadoru onye doberu aka ndoo;
 m'o bu eke unwu iya arọ nri.
- 26 Onye doberu aka ndoo
 abuje o-me-l'uko;
 leje ndu odo ugwo.
 Unwu iya aburu iya onu-oma.
- 27 Gbakutaru ejo iphe azu;
 wata ome iphe du mma;
 ege ii-buru l'ali-a jeye le tutu yoyo.
- 28 Iphe du Ojejoje mma bu
 t'e ekpeje ikpe, du mma.
 E to gbadojekwa ndu yeru iya obu.
 Okwa-chije ephe jeye le tutu yoyo.
 Obenu le ndu akirishi;
 be oomeje t'awa ephe chihu.
- 29 O bu ndu doberu aka ndoo
 e-mekochaa nweru ali-a;
 buru iya jeye le tutu yoyo.
- 30 Okfu, eshije onye doberu
 aka ndoo onu bu mmamiphe.
 Iphe eshije iya onu aburu iphe, du mma.
- 31 Iphe anje iya l'obu
 tekenteke bu ekemu Nchileke.
 E to dakajedu iya adaka.
- 32 Ndu ejo iya ono ejeje
 je akwaaru ndu doberu aka ndoo;
 l'achọ ege ee-shi t'ishi ephe phuhu.

- 33 Obenu lẹ Ojejoje
te ekwejedu t'ephe daba ephe l'eka.
Ophu o nwedu l'a nma
ndu doberu eka ndoo ikpe;
m'a kpuru ephe bya
l'ulo-ikpe.
- 34 Nodu ngaberu Ojejoje!
Tsoje uto iya!
Oo ya a-pali ngu ifu;
mee ngu t'i nweru ali-a.
Ii-gude enya ngu
phu teke ee-me
te ndu akirishi chihu.
- 35 Mu phujewaru ejo madzu, obu taru mini.
Yoo vu l'o bu oshi,
no l'eke ehu du iya mma.
- 36 Obenu l'e ta nodu ophu baru ishi; to nohe.
Mu acho ya nta; choo ya imo;
mu ta aphuhe iya.
- 37 Lenua ndu uta e-ta nodu l'ehu enya;
nggu egbua ndu obu guru iphoro igo;
nggu aphu le ndu eme te
nchi du ndoo e-dobe ako.
- 38 Obenu lẹ ndu eme iphe du eji;
be ee-me t'ephe buru kpurupyata.
Iphe bu unwu ndu akirishi
l'ephe ha; a-chihukwa.
- 39 O bu Ojejoje adzofutaje
ndu doberu eka ndoo.
O bu iya abujeru ephe
agbarike teke ephe eje iphe-ehuka.
- 40 Mbụ lẹ Ojejoje eyejeru
ephe eka nafuta ephe.
Onafutaje ephe l'eka
ndu akirishi; shi ege ono
dzofuta ephe;
ke l'ephe gbabaru l'ime iya je ezeeru ndzu.

38

Egву-oma, Dévidi guru gude nyataru Ojejoje iphe

- 1 Nggube Ojejoje; be egudekwa
ovuma baaru mu mba;
ophu i gudekwa
oke ehu-eghughu
hù mu àhùhù!
- 2 Ke l'akfu ngu baakwaru mu l'ehu ke tuu.
I meruwaru mu ehu.
- 3 Ehu-eghughu ngu mewaru;
ehu ta adujehe mu npho.
Ejo iphe, mu meshiru;
emewa; okpu, no mu l'ehu
amikota mu wongu-wongu.

- 4 Kẹ l'ẹjo iphe, mu meshiru
ripyabeekwaru mu.
Oonyitabewa mu ẹra;
k'ọphu bụ ẹ mu ta
dùhedu ike evuvu iya.
- 5 Ọnya, aba mu nù
rehuwaru erehu; l'eshi nshi.
Ishi iya aburu eswe, mu meru.
- 6 Mu kpọ-kfuwaru-a
akpọ-kfuru; dẹ ẹka l'agba.
Mkpurumkpuru;
bẹ mu agukota aphụ.
- 7 Okpurukpu-azụ tükokwa
eshi mu nwaranwara.
E t'o nwehekwa ẹke ẹhu
dụ mu npho; m'ọo nanụ.
- 8 Ụvo ta dùhekwa mu;
ike agvụwa mu.
Obu te gvuhokwaru mu egvuru;
k'ọphu bụ l'ọ bụwaa ude bẹ mu atsụ.
- 9 Nggube Ojejoje; iphe bụ iphe
agụ mu nù b'ì makotaru.
Ude, mu atsụ bẹ ta bụhedu k'edomi.
- 10 Obu akfụ mu
gbudungu-gbudungu;
ọphu ike aduhedu mu.
Mu te egbe aphuhedu ụzo l'ẹnya.
- 11 Ndu ọnyà mu phẹ;
mẹ ndu ọyi mu phẹ ezewaru mu ezeru.
Ishi iya aburu iphe-ẹhuka ono,
dakfutaru mu nù ono.
Ndu obutobu mu phẹ
jewaru je evudo ote-ẹnya.
- 12 Ndu achọ ishi mu
gbashiwaru mu ọnya.
Ndu eme t'ẹphe
meka mu iphe anọdu l'idzu
ẹge mu e-shi laa.
Ọ bụlephu idzu ẹge ẹphe
e-shi dzụa ẹjo-ire bẹ ẹphe
anoje: eswe l'ẹnyashi.
- 13 Mbẹdua dukwa l'ọ bụ onye
ada nkichi, ẹ-ta dudu iphe ọonuje;
dukwapu l'ọ bụ onye te ekfudu okfu,
ẹ te nwedu okfu, eshije iya ọnu.
- 14 Mu dulephu l'ọ bụ onye
eekfu okfu eyeru;
ọphu o yedu ọnu;
kẹ l'ẹ tọ dudu iphe eekfu, ọ nuru.
- 15 Nggube Ojejoje;
mu nọduwa ngaberu ngu.
Ọ bụ nggube Nnajiufu,

- bụ Nchileke mu, a-za mu
oku, mu eku ngu.
- 16 Mu ekfu; sụ: “Be ekwekwa
t'ẹphe zuaru mu ukwe;
m'ọ bụ t'ẹphe kulahaa
onwẹphe ẹge ẹphe ẹ-ta
hadu teke ọkpa chiswahuru mu.”
- 17 Ishi iya aburu ẹ mu angawa nganga k'adada.
Ehu ahụwa mu ọku.
- 18 Mu ekfushiwa iphe dụ ẹji, mu meru.
Ejo iphe mu meshiru atsuwa mu l'ẹhu.
- 19 Ndu ọhogu mu duka l'igwe; shihu ike.
Ndu kpọru mu ashị
l'ẹ b'ọ dụ iphe mu meru ẹphe
ahakwaphu l'igwe.
- 20 Ndu egudeje ẹjo iphe
kfu ụgwọ iphe-oma,
e meru ẹphe
anọduje ekfuru mu
ẹjo-okfu;
kele mu anọduje eme iphe dụ mma.
- 21 Ba ahakwa mu; nggube Ojejoje!
Nggube Nchileke mu;
ba anọdukwa mu ote-ẹnya!
- 22 Mee ẹgwegwa bya agbaaru mu mkpu;
nggube Ojejoje, bụ onye ndzofuta mu!

39

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu, bụ Jedutunu

- 1 Mu sụru ẹ mu a-kwachafuru onwomu ẹnya;
te mu be egude ọnu mu kfuta iphe dụ ẹji.
Mu a-tuje ọnu mu eri teke
mu ẹ ndu akirishi nọ.
- 2 Teke mu daru ashị;
t'ẹ b'ọ dụ iphe mu e-je
ekfukfu; m'ọ -ruhuru;
ọ buri iphe dụ mma;
teke ono;
be iphe-ẹhuka mu
gbe bya aka nshinu.
- 3 A nonyaa;
obu agbahulehaa mu agbahahu.
Mu arinyale iya phụ;
to kwehe;
mu asanua ọnu wata okfu okfu; sụ:
- 4 “Nggube Ojejoje;
menua te mu maru ẹge mu a-nọ-bebe.
Koshi nụ mu oge
nka-ezekuna nke mu;
mbụ ẹge ọo-habe; mu achiri ọwa wushi.
- 5 I meru ndzụ mu;
yọ gbaa sụ-kworongu.

- Ẹge mu kataberu nka
 te nwekwa iphe ọ bụ
 l'ẹke ị nọ.
 Ndzụ madzụ dulekwaphu l'ọ bụ uphere-ọnu.
- 6 Madzụ bụ nwonyonyo mmanu b'ọ bụ.
 Gbirigbiri ono, aanọduje
 ada ono bụlephu t'ọ bụru.
 Ọokpaje ẹku dobe;
 tọ ma onye e-ri ya nụ.
- 7 Nta-a Ojejoje;
 ?bụkpo ngunu; bẹ mu ele ẹnya iya?
 Ọ bụ nggu; bẹ mu dakoberu.
- 8 Nafuta mu l'emeswe ono,
 mu mesweru ngu ono!
 Be ekwekwa tẹ ndu
 eme eswe kweeru mu une!
- 9 Mu shi kpọọ ẹka l'agba
 nọ-kirishia;
 kẹ l'ọ bụ nggu;
 bẹ iphe ono, amụkotaru mu nụ ono shi l'ẹka.
- 10 Ba ahùhe nụ mu àhùhù-a, ìhù mu-a;
 kẹ l'ike agvụakwa mu l'iphe iime mu.
- 11 Ịibajeru madzụ mba;
 hùà ya àhùhù kẹ iphe dụ ẹji, oome;.
 Ịitakashije iphe dụ mma
 onye ono nweru l'ọ bụ
 ẹka-mkpu.
 Onyemonye ọbule;
 bẹ ndzụ iya dulephu l'ọ bụ uphere-ọnu.
- 12 Nụnua ekfukfu, mu ekfu
 anụ ngu nggube Ojejoje!
 Ngabenu nchị lẹ mkpu,
 mu echiku ngu!
 Ba adahụkwa mu nkìchi
 l'ẹkwa, mu ara araku ngu;
 kẹle mu bụ onye ije
 lakfuta ngu;
 l'ọ bụ ndiche ayi phẹ.
- 13 Byiko ha mu ru;
 k'ọphu mu a-kabẹ nweru nwa ẹhu-ọtso-ẹna
 m'ọo ujiku lanụ;
 tẹmanu mu anwuhude."

40

- Egvu-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu
- 1 Mu takwaru nshi ngaberu Ojejoje;
 gburruru jeye yọ ngabe nchị; nụà olu mu.
- 2 Yọ bya anwufuta mu lẹ nsụ, anyị ishi ẹdzu;
 mbụ kufuta mu l'ẹpoto ụra, mu nọ;
 bya eworu mu kfube l'eli
 agburanyi mkpuma;
 mee mu; mu evudoshia ike.
- 3 Yọ bya eworu egvu

- ọphungu ye mu l'ọnu.
 Mu egude egvu ono wata
 ọja Nchileke ayi ajaja.
 Aa-dụ l'igwe phụ iphe meru nụ;
 wata ọtsu egvu.
 Ẹphe alaphuta azụ bya adakobe Ojejoje.
- 4 Ọnu-ọma bụ k'onye,
 bụ Ojejoje b'ọ dakoberu;
 onye ẹ te eledu ndu, eku
 onwephe ekuku ẹnya l'ifu;
 too tso ndu chiru ụkfu
 kwẹe l'iphe ẹ-ta dudu iphe ọ bụ.
- 5 Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke mu;
 iphe dụ biribiri, i meshiru;
 mę iphe ịichi idzu k'omeru ayi;
 bę hakwa l'igwe.
 Ọphu ọ dudu onye a-dụ ike
 gushi-geeru ngu iya.
 Ọ -buru l'ọo tẹ mu gụa ya nanụ nanụ;
 bę ọo-ga abụkwa
 'aguta aguta.
- 6 Iphe agụ ngu nụ ta bụkwa
 t'a gwaję ngu agwagwa;
 m'ọ bụ t'e gwotaru ngu ngweja.
 Obenu l'ị hawaru mu ọnu nchị.
 Ngweja-ukfuru;
 mę ngweja-iphe dụ ẹji
 ta dudu ọphu jiru ngu ẹpho.
- 7 Ya ndono; mu asụ:
 "Owaa mu Nchileke!
 Mu byawaru tẹ mu mee
 ẹge e deru kẹ nke mu lẹ Ẹkwo Ekemu.
- 8 Nggube Nchileke mu;
 iphe dụ mu mma bụ tẹ mu
 mee iphe bụ uche-ọbu ngu.
 Ekemu ngu anọjele mu phụ l'ọbu tekenteke."*
- 9 Mu gudewa ọnu mu kfua
 k'odobе-ẹka-ndoo ngu l'edzudzu ọha.
 Nggube Ojejoje;
 ị mawaru lẹ mu te dobedu ọnu ndoo.
- 10 Mu ta asumijedu
 odobe-ẹka-ndoo ngu
 l'ọbu mu.
 Mu ekfukashije l'ị bụ
 o-me-g'o-kfuru;
 buru onye ndzọfuta;
 ọphu mu 'ahadu okfuru
 ọha l'ọphu ẹge i yetaberu madzụ ọbu;
 buru onye ire-lanụ.
- 11 Nggube Ojejoje;

* 40:8 40:6-8 Hіб 10:5-7.

- byiko ba ahakwa mu ọphuru imiko.
 T'ọ bụkwaru n-yemobu
 yẹle ire-lanụ ngu a-nọdu
 eche mu mkpụrumkpuru!
- 12 Iphe-ẹhuka, bụ 'o-nwe-agụta
 gbaakwaru mu mgburumgburu;
 ẹjo iphe mu meshiru
 anọ-chiwa mu ụzo;
 k'ọphu bụ ẹ mu ta aphuhedu ụzo.
 Ọ ka ẹgbushi, nọ mu l'ishi l'igwe.
 Nta-a; bẹ mu ta mahẹkwa ẹge mu e-me iya.
- 13 Nggube Ojejoje;
 t'ọ bunuru uche ngu t'ị dzọo mu!
 Bya nụ nta-a; bya eyeru mu ẹka!
- 14 Tẹ iphere bụkwaru kẹ ndu achọ ishi mu;
 mbụ t'ẹkwo-nji jikwaa ẹphe.
 Kpua ẹphe ifu l'alị; chilala ẹphe azụ;
 mbụ ndu ari t'e b'ọ duru mu ẹ mma;
 kpua ẹphe ifu l'alị;
 chilala ẹphe azụ.
- 15 Tẹ iphere bụkwaru kẹ ndu
 azuru mu ukwe;
 t'ẹhu dakwaa ẹphe kọo.
- 16 T'iphe bụ ndu achọ ngu nụ;
 bụkwaru ndu ẹhu a-nọduje atso ẹna;
 ẹphe anọdu ngu l'ẹka tee ẹswa.
 Tẹ iphe ẹphe a-kpuru l'ọnu;
 mbụ ndu ọ du t'a sụ l'ị
 dzofutaru ẹphe bụru:
 "Ojejoje du egvu!"
- 17 Obenu ẹ mbedua bụ onye ụkpa;
 bụkwaruphu onye aka ẹka ịkarikari.
 Obenu ẹ Nnajiufu arile-e ọriri ẹhu mu;
 mbụ l'ọ bụ nggube
 Nchileke mu bụ onye
 eyejeru mu ẹka;
 bụru onye adzoje mu nụ.
 Nggube Nchileke nke mu;
 ba akpokwa ụkfu!

41

Egvu-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu

- 1 Ọnu-ọma bụ k'onye
 eyejeru ndu ụkpa ẹka;
 kele Ojejoje a-dzofuta iya
 teke ooje iphe-ẹhuka.
- 2 Ojejoje a-kwachi iya;
 dobe iya ndzụ.
 Yọ bụru onye a ọru
 ọnu-ọma nụ ẹ mgboko.
 Ojejoje te enwuduru iya eye;
 tẹ ndu ọhogu iya mee ya

- ẹge dọ ẹphe mma.
 3 Ojejoje a-gbaru iya mkpu
 teke ome-l'ẹhu turu iya ye l'ulo;
 mee t'ọ gbakerehu l'iphe bu ẹhu-ọtsu-ume iya.
 4 Mu asu: "Nggube Ojejoje;
 phunuaru mu imiko!
 Menua mu te mu korohu l'iphe eme mu nu;
 kele mu mewaru ngu eji!"
 5 Ndu ohogu mu anoduje
 ekfuru mu ẹjo okfu; su:
 "Bu teke ole; be mu a-nwuhu;
 t'a zahaa mu le mgboko-a?"
 6 Madzu -bya mu ajiji;
 yoo kfuru mu iphe, e te shidu iya l'obu.
 Iphe o byaru; aburu t'ọ bya
 anuta iphe du eji l'ẹhu mu.
 O -lufulephu;
 yo wata edori ẹhu mu.
 7 Iphe bu ndu, mu du ashi
 anoduje adzu-phe
 taphatapha l'ekfubyishi mu.
 O bulephu iphe, bu iya
 katsukpo eji;
 be aduje ẹphe t'o mee mu.
 8 ẹphe asu: "Tuswekwa!
 L'o kwa 'o-nwe-agwota byaru mu.
 L'o tu-ruakwaru mu azu ali;
 k'ophu bu le mu te
 egbeshihekwa egbeshi odo."
 9 Mbụ jeyekpo l'onye ophu
 mu ẹya eshi okpobe onya;
 buru onye mu dakoberu;
 mbu onye mu l'iya
 gba mgbā ria nri mu;
 be gbeshiru nu;
 cholahaa ẹge ee-shi t'ọ tsuru mu.*
 10 Olobu; nggube Ojejoje;
 phunuaru mu imiko!
 Meeru te mu gbakerehu;
 k'ophu mu a-kfu ẹphe
 ugwo iphe-a, ẹphe eme
 mu-wa.
 11 Mu marua le mu no ngu l'obu;
 ke l'e ti kwedu te ndu
 ohogu mu mekputa mu.
 12 Keshinu ophu uta e-ta dudu mu l'ẹhu;
 be ii-pali mu-a;
 dobe onwongu l'ifu;
 te mu nodu gbururu jeye le tutu yoyo.
 13 T'e tua Ojejoje ẹpha;
 mbu Nchileke ke ndu Izurelu;

* 41:9 41:9 Jón 13:18.

gbururu jeye lẹ tutu yoyo.
Ono kwa ẹge ọ dụ.
Ono kwa ẹge ọ dụ.

42

Évù, a raru nù onye ishi egvu tẹ Ụnwu Kora gụa

- 1 Ọ bụ ẹge nne ele anọduje atụ hengu hengu;
l'achọ nggele ẹke ọo-gụ mini;
bẹ mu atụ hengu hengu
l'achọ nggube Nchileke.
- 2 Obu Nchileke; dụ mu;
mbụ Nchileke ọphu nọ ndzụ.
?Bụ teke ole; bẹ mu e-vudo iya l'ifu?
- 3 Ẹnya-mini mu bụwa nri mu: eswe l'enyashi;
kẹ l'ẹ tọ dudu teke ndiphe ta ajjedu mu:
“?Ba awe; bẹ Nchileke mu nọ?”
- 4 Nta-a, mu tuko iphe nọ mu l'obu ekfushi-a;
bẹ mu nyataru ẹge mu shi edujeru ndu ọha;
ayi atuko azụ eje l'ulo Nchileke;
azụ egvu ẹhu-otso-ena;
l'ekele Nchileke ekele;
mbụ ndu ọha, byaru ọgba aji ono.
- 5 ?Bụ ngunu meru iphe ẹhu daru mu kọo.
?Bụ ngunu meru iphe
ọkpoma akfụ mu nkfụ.
Mu a-nọdu ele Nchileke ẹnya l'ẹka;
kẹle mu e-mekochaa jaa ya ajaja;
mbụ onye bụ iya bụ onye adzofutaje mu nù;
- 6 bụru Nchileke mu.
Ehu chihukwaru mu echihu.
Ọo ya meru iphe mu nọdu
l'alị Jódanu nyata ngu;
mbụ l'alị Hemonu lẹ Ugву Miza.
- 7 Ebo mini akpọru ebo mini ibe iya gerugeru.
Ẹnari ngu; mẹ uphere ngu
tsowaru l'ọ bụ mini bya ekpua mu.
- 8 L'eswe bẹ Ojejoje ekoshije mu n-yemobu iya.
O -be l'enyashi;
mu akpuru egvu iya l'ọnu;
l'ekfukfu, mu ekfuje anụ
Nchileke, gude ndzụ mu.
- 9 Mu sụru Nchileke,
bụ agbara-mkpuma mu:
“?Bụ ngunu kparu iphe
ị zaharu mu?
?Bụ ngunu kparu iphe ndu
ohogu mu akpa mu ẹhu;
yọ buleruphu aphụ; bẹ mu agụ”
- 10 Ndu achi mu nù anọduje ezi mu okfu; su:
“?Nanuhunu Nchileke mu ọbu?”
Iphe ono, ẹphe anọduje
ekfu ono tükowa ọkpụ,

- nọ mu l'ẹhu amipyashi amipyashi.
 11 ?Bụ ngunu meru iphe ẹhu daru mu kọo?
 ?Bụ ngunu meru iphe
 ọkpoma akfu mu nkfu?
 Mu a-nọdu ele Nchileke ẹnya l'ẹka;
 kele mu e-mekochaa jaa ya ajaja;
 mbụ onye bụ iya bụ onye
 adzofutaje mu nụ;
 bụru Nchileke mu.

43

- 1 Hanuaru mu enge;
 nggube Nchileke;
 nggu agbaaru mu ọdzori.
 Nafuta nụ mu l'ẹka ndu ono,
 ẹ ta madu ngu nụ ono!
 Gbafuta mu l'ẹka ndu ugho; mę ndu akirishi.
- 2 Keshinu ọ bụ nggube
 Nchileke bụ ike mu;
 ?nanu ẹge ọ du;
 b'i gwoberu mu?
 ?Bụ ngunu kparu iphe
 ndu ọhogu mu akpa mu ẹhu;
 mu eje ogbe-ogbe.
- 3 Menua t'ọ bụru iphoro ngu
 yele ire-lanu ngu a-nọdu edu mu.
 Yo dua mu durua mu
 ugvu ngu ono, du nsọ ono;
 mbụ t'ephe durua mu ẹke
 i bu gededede.
- 4 Teke ono; bę mu a-byaruta
 ẹnya-ngweja
 nggube Nchileke;
 mbụ Nchileke ono,
 bụ ẹhu-otso-ena mu;
 bụru onye ono, mu ete ẹswa iya ono.
 Mu a-kpọ une gude jaa ngu
 ajaja nggube Nchileke,
 bụ Nchileke mu.
- 5 ?Bụ ngunu meru iphe ẹhu daru mu kọo.
 ?Bụ ngunu meru iphe
 ọkpoma akfu mu nkfu?
 Mu a-nọdu ele Nchileke ẹnya l'ẹka;
 kele mu e-mekochaa jaa ya ajaja;
 mbụ onye ono, bụ iya
 adzofutaje mu nụ;
 bụru iya bụ Nchileke mu.

44

- Évù, a raru nụ onye ishi egvu tẹ Unwu Kora gua
 1 Nggube Nchileke;
 ayi gudewa nchi ayi nua;
 nna ayi oche phẹ akowaru

- ayi iphe i meshiru
l'oge nk'ephe; teke ndiche.
- 2 Ephe koru ayi l'oo
nggubedua gude ike ngu
chishia iphe bu mbakeshi l'alì ephe;
bya eworu ndu nke ngu dzaa l'alì ono.
Ohamoha ono b'i mebyishiru;
bya emee nna ayi oche
phe;
ephe ajàa ajàjà.
- 3 E tọ bu du ngwa-ogu;
be ndu nke ngu gude luta ali ono;
tọ bu l'ike k'okpu-eka ephe.
O bu l'ike nke ngu yele
okpu-eka nke ngu;
me eswiru ono, i swiru
ephe ono;
be ephe gude luta iya;
ke l'i yeru ephe obu.
- 4 O bu nggu bu eze mu;
buru Nchileke mu.
O bu nggu emeje t'unwu
Jekopu lu-gbua l'ogu.
- 5 O bu nggu; be ayi anoje l'eka;
chi-phu ndu ohogu ayi azu.
Yo buru epa ngu;
be ayi egudeje dzoo ndu
ohogu ayi pyakapyaka.
- 6 Mu ta achiduru ukfu kwee l'akfu, mu chi;
ophu ogu-mbeke mu 'adzodu mu.
- 7 Obenu l'i meru t'ayi lu-gbua ndu ohogu ayi.
Ndu ayi du ashì b'i kpuru ifu le ntụ.
- 8 O bu Nchileke; be ayi egudeje
asa nsasa mboku-mboku;
buru nggube Nchileke;
be ayi a-nodu aja ajaja
gbururu jeye le tutu yoyo.
- 9 Obenu le nta-a;
b'i jikawaru ayi;
bya ekpuwa ayi ifu le ntụ.
Ophu i tsojehedu ndu soja ayi eje ogu.
- 10 I haru ndu ohogu ayi;
ephe achì-phu ayi azu;
ndu ayi du eji l'enya abya
atuko eku ayi gwoo tutua.
- 11 I chi-waru ayi haa l'o bu aturu,
e doberu k'egbugbu;
tufashiwa ayi l'iphe bu mbakeshi.
- 12 I reshiwaru ndibe ngu torotoro;
le b'o du uru, i ritaru l'ishi ephe.
- 13 I mewaru ayi; ndu obutobu
ayi l'azuru ayi ukwe;

- l'achị ayi ọchi;
l'aja ayi ewena.
- 14 I mewaru ayi; iphe bu
mbakeshi egude ayi anma ẹjo ẹtu.
Ndiphe -phua ayi;
a kpo-yiaru ayi ukuvu.
- 15 Mbọku-mbọku;
bẹ aanọduje eme mu
iphe-iphere.
E mewaru mu ifu kpube mu lẹ ntụ;
- 16 kẹle ndu ọhogu mu;
mẹ ndu eme t'ẹphe melata
ugwo-iphe e meru ẹphe
anọduje azuru mu ukwe;
l'ekfubyishikwa mu phu.
- 17 Iphe-a l'ọ ha mekotaru ayi;
e guderu l'ayi ta zahabua ngu;
tọ bu l'ayi dakajeru ndzụ, ayi lẹ nggu gbaru.
- 18 Obu ayi ta lufubua l'ẹke iino;
ophu ọ bụdu l'ayi dakajeru ekemu ngu.
- 19 Obenu l'i gweru ayi rakaraka
wushiru nkuta-ọswa.
I gudewa oke ẹkpuru-ọchi kpuchia ayi.
- 20 Ndege ọ bu l'ayi zaharu Nchileke ayi;
wata ọbaru agwa ndu alị ọdo ẹja;
- 21 ?Nchileke ta ga amadunua tọ;
keshinu ọ makotaru iphe madzụ arị l'obu?
- 22 Ọ bu l'okfu ẹhu ngu;
b'ẹ to nwedu mbọku, anwuhu
ta anọdujedu achị ayi.
Aanọduje eme ayi l'ọ bu aturu,
a chitaru eje egbugbu.*
- 23 Nnajiufu; ehu nụ etehu!
?Bụ ngunu kparu iphe iiku mgbenya?
Tehu etehu; ba ajikashi nụ ayi tughbuwararu!
- 24 ?Bụ ngunu meru iphe
ẹ ti yheduru ayi ọnu?
?Bụ ngunu meru iphe
ị zaharu iphe-ẹhuka, ayi eje;
mẹ ẹhu, aakpa ayi?
- 25 E mewaru ayi; ayi adaa; nmaa ẹpho l'alị;
mbụ l'ishi ruakwaru ayi alị.
- 26 Gbeshi nụ yeru ayi ẹka!
Gude kẹ n-yemobu ngu gbafta ayi!

45

Évù, a raru nụ onye ishi egvu tẹ Unwu Kora gụa. T'e gude olu egvu
“Okfukfulike” gụa ya egvu ẹswa-nwanyị

- 1 Okfu ọma jiru mu ọnu;
tẹ mu kfuru yeru eze.

* 44:22 44:22 Róm 8:36.

- Ire mu dukwa l'ọ bu
mkpishi-ekwo onye maru ode ekwo.
- 2 Ọ nweru onye ka ngu oma mma.
Okfu, shi ngu l'onu bu iphe-oma;
kele Nchileke gowaru ngu onu, a-no ojeje.
- 3 Nggube O-gbua-o-turu-ugo;
wota ugu-mbeke ngu kee l'ukfu!
Wota odu-biribiri yele
o-gbu-nwii-nwii yee l'ọ bu uwe!
- 4 Nodu l'ugbo-inya ngu;
nggu egude o-du-ugvu ngu
gbaa wugowugo
luaru ire-lanu ugu;
me owozita onwonye ali;
me odobe-eka-ndoo.
Gude ike ngu mee iphe du biribiri.
- 5 Te akfu ngu ono, atsụ nkọ ono
mejelephu ke tsu le
meji ndu ohogu nggube eze.
Te iphe bu mbakeshi
dajekwaa ngu kpurumu l'ifu.
- 6 Nggube Nchileke;
o bu ege i bu eze nta-a;
bu ege ii-buru iya gbururu jeye le tutu yoyo.
O bu ikpe, du mma;
b'i gude achị.
- 7 Odobe-eka-ndoo aduje ngu mma;
akirishi adukwa nu ngu ashị.
Oo ya meru iphe Nchileke, bu Nchileke ngu
shi le manu ehu-otso-ena,
o wuru ngu l'ishi
mee t'i kakota ndu ogbo ngu.
- 8 Uwe-eze ngu l'ọ ha;
tukoru eshi meru meru;
l'eshi alowe;
l'eshikwaphu kashia kashia.
Une, a no l'ufu-eze akpo;
emeje t'ehu tsoo ngu ena;
mbu ufu-eze, e gude
odu-enyi memaa emema.
- 9 Unwanyi ibe ngu,
aakwabe ugu;
hakwaru buru unwada eze.
O bu l'eka-utara ngu;
be eze-nwanyi vudo.
Iphe o yeru l'ehu b'e gude
okpobe mkpola-ododo,
shi Ofi.
- 10 Ngabekwa nchi nggube
ada-eze!
Byiko; rikwaa iphe-a,
mu abya ekfukfu-a ariri!

- Zahakotakwa ndibe unu;
 me ndu nna ngu phe!
- 11 Le mma, iima meekwaru;
 nggu agu eze agugu.
 Keshinu o bu iya bu
 onye nwe-ngu nu;
 kwabejekwa iya ugvu!
- 12 Ndu Taya a-byakwa ngu
 onya-ko iphe;
 ndu nweru iphe awataru
 ngu omeru ohuma;
 ege ee-shi t'ephe nodu ngu l'obu.
- 13 Ada-eze be no
 l'o-gbu-nwii-nwii iya;
 e duba iya l'ulo.
 Uwe iya b'e gude owuu
 mkpola-ododo kwee.
- 14 E yeru iya uwe,
 a kwamaru akwama;
 duru l'ejekfu eze;
 unwu-mgboko ibe iya etsoru iya.
 Epehedua be eedukwaphu edujeru eze.
- 15 Ehu atso ephe ena; ephe ete eswa;
 l'eke eedu ephe abahu
 l'obu-eze.
- 16 Nggube eze; o bu unwu ngu
 a-nodu l'ozori nna ngu oche phe.
 O bu ephe; be ii-me t'ephe
 buru ishi le mgboko mgburumburu.
- 17 Mu e-me t'e ba azahashi
 epa ngu azaha tsube l'ogbo rua l'ogbo.
 O ya bu l'iphe bu mbakeshi
 a-nodu ekele ngu ekele
 gbururu jeye gbururu.

46

Egву, e deru nu onye ishi egву te Unwu Kora gude olu unwu-mgboko gua
 ya

- 1 O bu Nchileke be bu onye
 ayi no l'eka ezeru ndzu;
 buru iya bu ike ayi.
 Ooswijeru ayi eswiru
 l'eyeru ayi aka teke
 ayi eje iphe-ehuka.
- 2 K'ophu bu l'ayi ta atsudu egву;
 m'o -ruhuru;
 mgboko dakashihu;
 ugvu adalashihu l'eze enyimu;
- 3 mini, no l'eze enyimu byalahaa kulakula;
 k'ophu bu l'ugvu ugvu
 wataru onma jijiji; be ayi ta
 atsudu egву le phuu.
- 4 O nweru enyimu ophu nonu.

- Mini, shi iya nụ emeje
 t'ehu tso mkpukpu ke Nchileke ena;
 mbu eke du nsọ,
 Okaribe-Kakota-Nu bu.
- ⁵ Nchileke nokwa le mkpukpu ono;
 k'ophu bu l'e t'o dudu iphe eme iya nu.
 Nchi -bya abohu;
 be Nchileke agbawaru iya mkpu.
- ⁶ Iphe bu mbakeshi etsu aka l'okpoma.
 Nchileke ewolia olu;
 raaru ephe ora;
 ali-eze ephe adakashihu;
 mgboko l'onwiya erushihu.
- ⁷ Ojejeje, bu
 Okaribe-Kakota-Ike;
 be nokwa swiru ayi.
 O kwa Nchileke ke Jekopu
 bu a-gbabe-a-dzuru nk'ayi.
- ⁸ Byanu bya aphu iphe Ojejeje meru.
 Byanu bya aphu ege o meru mgboko;
 yo buru kpurupyata!
- ⁹ Oomeje te ndiphe haa olu ogu.
 Ogba-jishije akfu; mebyishia arwa;
 kpokota ugbo-inya oku.
- ¹⁰ O suru: "Unu nodu nwandoo;
 maru l'o bu yebedua bu Nchileke.
 Iphe bu mbakeshi a-tu onu
 yebe Nchileke le mgboko
 gbaa mgburumgburu le ya ha nshinu."
- ¹¹ Ojejeje, bu
 Okaribe-Kakota-Ike be nokwa swiru ayi.
 O kwa Nchileke ke Jekopu
 bu a-gbabe-a-dzuru nk'ayi.

47

Egву, e deru nu onye ishi egvu te Unwu Kora gu

- ¹ Unu kua aka; unube ndiphe!
 Unu gude eh-otso-ena
 chiaru Nchileke
 mgbe-egvu!
- ² Ishi iya aburu le Ojejeje, bu
 Okaribe-Kakota-Nu du biribiri;
 buru iya bu eze le mgboko mgburumgburu.
- ³ O wotawaru iphe bu
 mbakeshi ye ayi l'eka.
- ⁴ O bu yebedua fotaru ayi ali, ayi bu;
 mbu ali ono, Jekopu, bu
 onye Nchileke yeru obu
 egudeje eku onwiya ono.
- ⁵ Nchileke ejewa l'aba-eze iya.
 Echiwaru iya mkpu
 eh-otso-ena;

- l'egburu iya ụpyoku.
 6 Unu gua egvu gude kele
 Nchileke ekele!
 Unu guaru iya egvu ekele!
 Unu gua egvu gude
 kele eze ayi!
 Unu guaru iya egvu ekele!
 7 Ke l'ọ bu Nchileke bu eze
 le mgboko gbaa mgburumgburu.
 Unu raa evu gude jaa ya ajaja!
 8 O bu Nchileke bu eze iphe bu mbakeshi.
 O no l'aba-eze iya, du nsọ.
 9 Ndu nweru enya le mgboko
 dzukobekwaru l'ọ bu
 ndibe Nchileke ke Ebirihamu;
 kele ndu eze, achi
 mgboko-a
 bukwa Nchileke nwe ephe.
 O kwa Nchileke;
 be kangokotaru nu.

48

- Egву-oma, Unwu Kora guru
 1 Ojejoje ha nshinu.
 T'a jakwaa ya phu ajaja, gbaru iya nu
 le mkpukpu ke Nchileke ayi;
 mbu uguv onono, du nsọ onono.
 2 Mkpukpu onono ama ntumatu l'eli uguv onono;
 buru iya bu ehu-otso-ena
 ndiphe mgburumgburu.
 Ugvu Zayonu no l'uzo
 isheli Jerusalemu,
 bu mkpukpu eze,
 ha nshinu.
 3 Nchileke nowa
 l'ulo ozeru-ndzu iya.
 O mewaru t'a maru l'oo yebedua
 bu a-gbabe-a-dzuru.
 4 Ndu eze chikoberu ndu soja
 ephe wuru bya t'ephe bya
 etso mkpukpu onono ogu.
 5 Ephe abyaruta bya ebu iya ifu;
 tsuhu egvu; gbalashia.
 6 Ephe tsuru egvu nshinu l'eke onono.
 Ehu ahua ephe oku l'ọ bu nwanyi, ime eme.
 7 I mebyishiru ephe ege pherephere,
 shi l'uzo enyanwu-ahata
 emebyishije ugbo-mini Tashishi.
 8 O bu iphe ayi nuru; be ayi
 phuru le mkpukpu Ojejoje,
 bu Okaribe-Kakota-Ike;
 bu iya bu mkpukpu Nchileke ayi;

- bẹ Nchileke mewaru t'ọ nguru anguru
gburu jeye ẹ gbururu.
- 9 Ayi anọduje l'ime eze-ulo nggube Nchileke
l'ari k'obu ono, i yeru ayi ono.
- 10 Nggube Nchileke;
o bu ege epha ngu ngaru
ekemeke obule;
bu ege aajaberu ngu ajaja
le mgboko gbaa mgburumgburu.
O bu ikpe, du mma;
b'i gude achị.
- 11 Ehu atso Ugву Záyonu ena;
l'atsokwaphu ndu Júda;
ke l'ikpeje ikpe nhamunha.
- 12 Unu jepheedu Záyonu.
Unu tsophee ya mgburumgburu;
gua ulo-eli, o nweru oгу!
- 13 Unu anyatakwa ke upho-mkpuma,
e gude kpu-pheta iya mgburumgburu!
Unu egbukwaaphu igo
l'ulo ozeru-ndzu, nogbaa ya nu;
k'ophu unu a-koru iya
ogbo ophu no l'ifu.
- 14 Ishi iya aburu l'oo
Nchileke a-buru Nchileke
ayi gburu jeye ẹ gbururu;
buru iya a-nodu edu ayi jeye ẹ tutu yoyo.

49

Egву-oma, e deru nu onye ishi egву te Unwu Kora gua

- 1 Unube ndiphe;
unu nukwaa iphe-a.
Unu ngabekwa nchi;
unube ndu bu le mgboko-a.
- 2 Te ndu ha nshinu gebekwa nchi;
ndu ha nwanshi egebe.
Te ndu nweru iphe gebekwa nchi;
ndu ukpa egebe.
- 3 Okfu, shi mu l'onu a-buru
okfu onye maru iphe;
iphe mu ritaru l'obu emee t'iphe doo enya.
- 4 Mu e-woru nchi gebe letu,
gude iya; kpo une
shi iya koshia iphe etu ono bu.
- 5 ?Bunua ngunu e-me te mu
tsua egву teke iphe-ehuka byaru;
mbu teke ndu, mu du ashi
no-pheru mu mgburumgburu;
- 6 mbu ndu achijeru obu ye
leku, ephe kpataru;
gude akanya, ephe setaru leku onwephe.
- 7 E to dukwa madzu

- nwigbaleke-oma, a-du ike gbafuta ibe iya;
 to du onye a-du ike kfu
 Nchileke aswa ishi onwiya.
- 8 Ishi iya aburu l'iphe aakfuje
 gude gbata ndzu hanukakwa l'uru.
 E to dukwa iphe madzu,
 kfu, dzuru iya nu;
- 9 mbu ugwo, oo-kfu nodu
 ndzu gbururu jeye;
 too nwuhu anwuhu.
- 10 Onyemonye phunuaru-a
 le ndu mmamiphe anwuhuje;
 ndu eswe;
 me 'o-nwe-egomunggo phe
 anwuhujekwaphu;
 haaru ndu odo eku ephe.
- 11 O bu ili ephe a-buru ephe
 ulo gburu jeye.
 Eke ono; be ephe a-no
 jeye le nwanwanwaranwa;
 e guderu l'ephe shi
 nwetsuaru ali, ephe gushiru onwephe.
- 12 Obenu l'eku, madzu nweru
 ta akpohijekwa iya anwuhu.
 O bu-a ege anu egu-egbudu
 anwuhuje bu ege oo-mekochaa nwuhu.
- 13 Phuru ege oda-kfuje ndu,
 suru onwephe eka nahu;
 me ege omujeru ndu awu etso ephe;
 mbu ndu iphe ephe anoduje ekfu aduje mma.
- 14 Ephe e-mekochaa nwushihu l'o bu aturu.
 Yo buru ndu doberu eka
 ndoo a-buru ishi l'achi
 ephe; m'o -be l'utsu.
 Ephe ereshihu;
 m'e -shilephu l'egiri ufu ephe ono
 paru ephe eje oye nsu.
- 15 Obenu le mbedua;
 be Nchileke a-dzota
 te mu ba abahu l'ali-maa;
 ke l'oo-mekochaa duta mu donyabe onwiya.
- 16 Te b'o tsujekwa ngu l'ehu
 m'o -buru le madzu nonyaaru;
 bya enwee iphe;
 k'ophu ndiphe wataru iya
 okwabe ugvu nshinu;
- 17 ke l'e to nwedu iphe oo-gude
 ala maa teke oo-nwuhu;
 ophu ugvu iya obu
 'etsokwa iya ala l'ili.
- 18 O bu oswi-okfu le teke o no ndzu;
 b'o shi gua onwiya le ndu

- a ọ́ọ́ru ọ́nu-ọ́ma nù;
 ndiphe eshi ajaja iya ajaja;
 l'ọ́ bụ́ onye ẹ́ka atụ́ atụ́tu.
 19 Obenu l'ọ́ -nwuhulephu;
 yọ́ lakfushia ndiche iya phẹ́ l'ali-maa;
 ẹ́ke ẹ́ tọ́o phudu iphoro jeye lẹ́ tutu yoyo.
 20 Onye nweru ẹ́ku; t'ọ́ ma iphe;
 bụ́-a ẹ́ge anụ́-ẹ́gu-ẹ́gbudu anwuhuje-a
 bụ́ oo-mekochaa nwuhu.

50

Egvu-ọ́ma, Ásafu deru

- 1 Ọ́ kwa Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike,
 bụ́ Nchileke; mbụ́ Ojejoje bẹ́ ekfu nù.
 Ooku ndiphe mgburumburu;
 tsube l'uzo ẹ́nyanwu-ahata;
 rua l'uzo ẹ́nyanwu-ariba.
 2 Nchileke nọ́ lẹ́ Záyọ́nu
 l'enwu l'ọ́ bụ́ ọ́ku;
 mbụ́ Záyọ́nu ono, ama ntumatu ono.
 3 Nchileke ayi abyaakwa.
 Ọ́bule ẹ́ tọ́o dakwa ashi.
 Ọ́ku, ata chichichi nọ́ iya l'uzo ifu.
 Oke pherephere anọ́-pee
 ya mgburumburu.
 4 Ooku igwe; l'eku ali;
 t'ẹ́phe bya aburu ndu ekebe;
 phụ́ ege ya gude ekpe ndu nk'iya iya ikpe.
 5 "Unu chikoberu mu ndu,
 bụ́ ndu nke mu l'ẹ́phe ha;
 mbụ́ ndu mu l'ẹ́phe gude
 ngweja gbaa ndzụ́."
 6 Imigwe l'ọ́ ha anọ́duje atụ́ ọ́nu
 ẹ́ge Nchileke bụ́-be onye doberu-eka-ndoo;
 kele Nchileke l'onwiya bụ́ onye ikpe.
 7 "Ndu mu; unu ngabẹ́ nchi;
 tẹ́ mu kfuru yeru unu.
 Tẹ́ mu gbaa unubẹ́ ndu Ízurelu ekebe.
 Ọ́ kwa mụ́be Nchileke bụ́ Nchileke unu.
 8 Ẹ́ tọ́ bụ́kwa kẹ́ ngweja,
 unu egwoje anụ́ mu;
 m'ọ́ bụ́ kẹ́ ngweja-ukfuru,
 unu egwojeru mu;
 bẹ́ mu abaru unu mbà iya;
 kele ndu onanu;
 bẹ́ unu emeje ẹ́ge gbaru nù.
 9 Mkpá eswi, nọ́ l'ọ́ka unu ta dukwa mu;
 ọ́phu mkpa egbu unu,
 kuru l'ọ́du-egbu unu 'adukwa mu;
 10 kẹ́ l'iphe bụ́ anụ́, nọ́ l'ọ́swa bụ́ nke mu.
 Eswi, nọ́kota l'unukurunu
 ugu aburu nke mu.

- 11 Iphe bụ nwenu, ephe l'eli;
 bẹ mu makotaru l'ọ ha.
 Iphe bụ anụ-egu-egbudu
 l'ọ ha abukotaru nke mu.
- 12 O -buru l'egu agụ mu;
 bẹ mu ta abyakwa unu ọrota nri;
 kẹ l'ọo mbedua nwekota
 mgboko-a l'ọ ha
 yele iphe nọ iya nụ.
- 13 ?Unu tubesu lẹ mu atajẹ anụ eswi.
 ?Te unu tubesu lẹ mu anguje mee egwu.
- 14 Ngweja, unu e-gwojeru nụ
 mu kwa t'unu kejeje mu ekele.
 Unu meje iphe unu
 riburu l'unu e-meru mube
 Okaribe-Kakota-Nụ.
- 15 Unu -kua mu oku l'oge
 iphe-ehuka;
 bẹ mu a-dzofuta unu;
 unu akwabe mu ugwu.”
- 16 Obenu l'ejo madzụ; bẹ Nchileke sụru:
 “?Nanụ ege ọ dụ;
 bẹ iigudeje ọnu ngu agụ
 ekemu mu ọgu egwu;
 gude ọnu ngu ephota
 ọgba-ndzụ mu ephota?
- 17 I jikaru te mu ba ałoshi ngu ẹka lẹ nchi;
 nwuru okfu mu l'ọ ha ye l'azụ.
- 18 I -phua onye iphura;
 nggu eje etsoru iya.
 I -phua onye eri ogori;
 nggu l'iya esilahaa ọnya.
- 19 Iphe eshije unu ọnu bulephu ejo-okfu;
 ugho akwọwaru ngu ẹhu.
- 20 Iinoduje l'ekfubyishi
 unwunne ngu phe ekfubyishi.
 Yọ buru unwunne ngu,
 nggu l'iya shi l'epho lanụ;
 bẹ iinoduje ekfuru okfu-azụ.
- 21 Iphemiphe ono;
 b'i mekotaru;
 mu adakota ashị;
 nggu arija l'ọo ege i dụ;
 bẹ mu dụ.
 Ole mu a-bakwanuru ngu mba;
 tua ngu iya too l'ifu.”
- 22 Unu ngabe nchi l'iphe-a,
 mu abya ekfukfu-wa;
 unube ndu zaharu mube Nchileke!
 Odumeka; bẹ mu a-lakwa unu vıriviri;
 t'ọ dụ onye abya unu adzota.
- 23 O bụ onye gude ekele mee

ngweja iya bu onye akwabẹ mu ugву.
 Yọ buru onye doberu ẹka ndoo
 bẹ mu e-koshi l'ọo mube
 Nchileke adzoje madzu.

51

Egву-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egву
 Teke o deru iya bu teke onye nkfuchiru Nchileke, bu Nétanu byatsuaru
 nk'iya bya ekfuaru iya l'o meru ẹji lẹ yele Betisheba zeru

- 1 Nggube Ojejoje, ị bu onye obu-ọma.
 Ẹ tii gbanwejedu agbanwe.
 Byiko; phuaru mu imiko.
 Gude nụ k'eze obu-imiko ngu
 fuchafu iphe dụ ẹji mu!
- 2 Safukotanu iphe dụ ẹji mu l'ọ ha;
 nggu efufukota mu
 ẹjo iphe, mu meshiru ngu.
- 3 Kele mu maru ẹge mu
 ngetaberu ngu ọkpa l'ishi;
 ọphu mu azahajedu ẹjo iphe mu azaha.
- 4 Ọ bu nggubedua gededede;
 bẹ mu mesweru.
 Mu mewaru iphe ị suru l'ọ dụ ẹji.
 Ọo ya bu l'iswi dụ ngu
 mma l'ikpe, i kperu mu;
 uta ta dụ ngu l'ikpe,
 ị nmaru mu.*
- 5 Mu shiru teke a muru mu
 butaru onye eme ẹji.
 Mbụ lẹ mu shiru teke nne
 mu tsutaru ime mu butaru ẹjo madzu.
- 6 Iphe iile ẹnya iya lẹ ndzu
 madzu bu ire-lanu.
 Zinua mu mmamiphe ngu.
- 7 Gudenu isopu saa mu;
 te mu चाहु dengu!
 Saa mu te mu ka eberugo ọcha ọcha!
- 8 Menua t'ehu tsoo mu ẹna;
 mu etee ẹswa;
 k'ọphu mube onye ono,
 i tsuru pyaapya ono e-te ẹswa.
- 9 Lesweta nụ ẹjo iphe, mu meshiru;
 nggu efufukota iphe dụ ẹji,
 mu meru l'ọ ha!
- 10 Nggube Nchileke; menua te
 obu gụa mu iphoro;
 nggu anu mu ume ọphungu;
 k'ọphu mu a-nodu anuru ngu okfu!
- 11 Ba achifukwa mu l'ifu ngu;
 ọphu ị nafukwa mu
 Ume-dụ-Nsọ ngu!

* 51:4 51:4 Róm 3:4.

- 12 Menua tẹ ẹhu-otso-ena mu laphuta azu odo;
mbu ẹhu-otso-ena ono,
shi l'adzofuta ono,
i dzofutaru mu ono.
Nngu emee tẹ ome
uche-obu ngu heje mu uhere;
k'ophu mu e-shihu ike.
- 13 Teke ono; mu aduje ike
l'akpo-ziru ndu emeswe
ngu nu uto nke ngu;
ndu eme ejo iphe aghakobe lakfuta ngu.
- 14 Dzofutaru mu l'ikpe ochi, mu gburu;
nggube Nchileke;
ke l'o bu nngu bu Nchileke,
adzofutaje mu nu.
Teke ono; mu araa ya arara
li bu onye doberu aka ndoo.
- 15 Nggube Nnajiufu; kpuhaa mu onu;
k'ophu mu a-jaa ngu ajaja.
- 16 Ndege o bu l'oo ngweja;
be ile enya iya; me mu
egwokwaaru ngu iya.
Obenu le ngweja te
emejekwa t'ehu tso ngu ena;
m'o -ruhuru; o buru ngweja-ukfuru.
- 17 Ngweja ophu Nchileke
anataje bu aphu oji madzu
obu
ke iphe o meru.
Onye aphu jiru obu
k'iphe du eji, o meru;
bya ataa onwiya uta;
be nngube Nchileke
ta akpokwa ebo-ebo l'afu.
- 18 Phunuaru Zayonu imiko;
mee ya t'o jaa ajaja.
Kpunua upho-mkpuma Jerusalemu.
- 19 Teke ono; eegwolaaharu
ngu ngweja, gbaru nu;
ngweja-ukfuru atsolahaa ngu ena;
a wataru ngu ogbushiru
oke-eswi l'enya-ngweja ngu.

52

Evu, Devidi raru nu onye ishi egvu. Teke o raru evu ono bu teke Doweḡu,
onye Edomu byaru bya agbaaru Solu ama; le Devidi no le ke Ahimeleku

¹ Bu ngunu meru iphe iigudeje

ejo iphe, iime l'asa nsasa;

nggube oke madzu?

?Ti madu le n-yemobu

Nchileke a-no jeye le gbururu?

² Iphe shi ngu l'onu bulephu okpu-akpoḡu.

- Ire ngu l'atsulephu nko
l'ò bu ákwò, a baru ababa.
Iphe iime ememe l'ò ha abukotaru ugho.
- ³ I ka oyeru ejo iphe obu;
male iphe du mma;
Ejire aka ngu mma;
me l'ire-lanu.
- ⁴ Iphe i yeru obu bu okfubyishi madzu;
nggube onye ono,
adzu-gbu onwongu l'ejo-ire ono!
- ⁵ Nchileke e-mebyishikwa ngu;
mee ngu t'i buru kpurupyata
gbururu jeyewaru.
Oo-wofu ngu; mee ngu t'e b'i buhe l'ufu ngu.
Yo fefu ngu l'ò bu eswa; l'ali ndu no ndzu.
- ⁶ Ndu doberu eka ndoo -phua ya;
ephe atsuhu egvu;
chia ya ochi; su:
- ⁷ "Unu lenu; owaa bu onye
jkaru le ya te emedu
Nchileke agbaru-ike iya.
O chiru ukfu kwee l'eku iya;
shi l'omebata ndu odo l'eko tsulatsula."
- ⁸ Obenu le mbedua du l'ò bu oshi olivu;
no l'ime eze-ulo Nchileke; aja rikarika.
Mu chiwaru ukfu kwee
le n-yemobu Nchileke jeye le tutu yoyo.
- ⁹ Mu a-nodu ekele ngu ekele
gbururu jeye le gbururu
ke iphe i meru.
Mu a-nodukpelephu ele ngu enya l'eka;
ke l'epha ngu du mma.
Mu anodukwaphu l'ifu
ndibe ngu tua ngu epha.

53

Évù, Dévidi raru nu onye ishi egvu. T'e gude olu-aphu gua ya

- ¹ Onye eswe anoduje ari le Nchileke ta nodu.
Epe mebyishiwari onwephe.
Iphe epe eme aburu akpamara.
E to nwedu m'oo onye lanu,
eme iphe du mma.
- ² Nchileke no l'imigwe l'ele
ndiphe enya le mgboko-a.
Oole te ya maru;
?o nweru onye maru iphe:
?o nweru onye achọ Nchileke?
- ³ Epe l'ephe ha jephuhuwaru.
Epe l'ephe ha eyifuwa.
E to nwedu epe; onye eme iphe du mma;
mbukwa m'oo onye lanu.*

* 53:3 Egву 14:1-3; Róm 3:10-12.

- 4 ?Ēphe te nwedu egomunggo t̄o.
 Ēphe an̄ōduje av̄u ndu
 k̄e Nchileke av̄uvu l'̄o b̄u ndu av̄u nri;
 ōphu ēphe 'ekfudu an̄u Nchileke ono;
 ?ēphe te nwedu egomunggo t̄o.
- 5 Ō b̄u l'̄ēke ono; b'e jeberu;
 egvu egude ēphe k'ēji;
 l'̄ēke ē to nwedu iphe ōtsu egvu n̄o iya n̄u.
 Nchileke a-t̄ukashi ōkp̄u
 ndu tsoru ndibe iya ōgu nan̄u nan̄u;
 bya ekpua ēphe ifu l'ali;
 k̄ēle ō j̄ikawaru ēphe.
- 6 Ō d̄u mu t'e shi l̄e Z̄áȳonu;
 bya adz̄ofuta ndu Ízurēlu.
 J̄ek̄opu e-te ēswa;
 ēhu at̄soo Ízurēlu ēna
 teke Nchileke e-me t̄e ndibe
 iya, a kp̄uru l̄e ndz̄u lata.

54

Èv̄u, Dévidi raru n̄u onye ishi egvu. T'a kp̄oru une ye iya
 Teke ō raru èv̄u ono b̄u l̄e ndu Zifu jeru je as̄u S̄olu l̄e Dévidi domikwaru
 onwiya l'ali ēphe

- 1 Gudenu ike ngu dz̄ofuta mu; ngḡube Nchileke;
 nggu egude ōkpehu ngu haaru mu enge!
- 2 N̄unua ekfukfu, mu ekfu an̄u
 ngu; ngḡube Nchileke.
 Ngab̄enu nch̄i; n̄ua iphe shi mu ōnu.
- 3 K̄ēle ndu shi eshishi w̄uru bya mu otso ōgu;
 ndu ejo ōkpoma l'ach̄o t'ēphe wofu mu;
 mb̄u ndu ē ta ad̄udu iphe
 ēphe ḡuberu Nchileke.
- 4 Obenu l'̄o b̄u Nchileke b̄u
 onye eyejeru mu ēka.
 Ō b̄u Nnajiufu; b̄u iya gude ndz̄u mu.
- 5 T̄e Nchileke mekwaa t̄e ejo
 iphe ndu ōhogu mu meru
 mu laphuru ēphe az̄u!
 T̄e Nchileke mekwaa t'ēphe
 b̄uru kp̄urupyata;
 shi ēge ono koshi l̄e ya b̄u
 o-me-g'o-kfuru.
- 6 Mu e-gude ēhu-otso-ēna
 gwotaru ngu ngwēja.
 Mu abya etua ngu ēpha;
 ngḡube Ojejoje;
 k̄e l'̄i d̄u mma.
- 7 Ō b̄u nggu dz̄ofutaru mu
 l'iphe b̄u iphe-ēhuka,
 byakfutaru mu n̄u.
 Mu egudewa ēnya mu ph̄u
 l'e mekputawaru ndu ōhogu mu ph̄e.

55

Évù, Dévidi raru nù onye ishi egvu. T'a kpọru unu ye iya

- 1 Nggube Nchileke;
nụaru ekfukfu, mu ekfu anụ ngu.
Ba adahụkwa mu nkichi
l'arọro, mu arọ ngu.
- 2 Ngaberu mu nchi;
za mu oku, mu eku ngu.
Mgbamuche ejije mu ẹhu.
Yoo meje; meji te egvuru mu egvuru;
- 3 teke mu nuru iphe ndu ọhogu mu ekfu;
mẹ ẹge ndu akirishi anọduje ele mu.
Iphe ẹphe edzubejeru mu bu ishi-ephuhu.
Epe eshije l'iwe; gude ọnu
ẹphe l'egwe mu egwegwe.
- 4 Obu awa mu awawa;
anwuhu l'eyekwa mu phu
egvu l'eyeshi mu iya ike.
- 5 Mu atsụ egvu l'atsushi iya ike;
ẹhu l'anma mu anmanma.
Ehu anyikwa mu ẹkpa-oyi.
- 6 Mu asụ l'ọ dụ mu t'a sụ lẹ mu
furu ẹbà l'ọ bu ndo;
mẹ mu ephehu je achọo ẹke
mu a-nọdu tuta ume;
- 7 mbụ mẹ mu ephelephu phemihu
je eburu l'echi-egu;
- 8 mẹ mu abahụ-kebe l'ẹke mu a-nọdu zee ndzụ;
l'oke pherephere; mẹ l'eyii-mini.
- 9 Byiko Nnajiufu;
mebyishinua idzu ndu akirishi ono.
Menua t'ẹphe ba amahe
iphe ẹphe ekfu ekfukfu;
kele iphe mu phuru lẹ
mkpukpu ono bu iphe-kpaa; mẹ nseku.
- 10 Epe anọduje awu-phe lẹ
mkpukpu ono: eswe l'enyashi.
Ejo iphe; mẹ iphe-ẹhuka
atuko ekemeke ọbule
dzuru lẹ mkpukpu ono.
- 11 Ejo iphe nọduwa l'ẹke ono fua eru;
ọphu mkpamehu; mẹ ugho
'agwudu iya agvugvu.
- 12 Ndege ọ -bu l'ọo ọhogu mu
eme mu iphe-iphere;
mẹ mu atagbukwaa ya lẹ nshi.
Odumeka buru l'ọo onye
mu dụ ashị; be l'eku onwiya
o-ji-l'eka-togbo l'ẹke mu nọ;
mẹ mu edomikwaaru iya onwomu.
- 13 Obenu l'ọ bu nggubedua,
bu onye ẹbo-ọ mu;

- onye mu l'iya ayi ayiyi;
bya aburu egiri onya mu;
- 14 mbu onye mu l'iya nokpoo le ndzu;
buru onye mu l'iya achikoje
yiru eje l'eze-ulo Nchileke.
- 15 Mbukwa te onwu tu
ndu ohogu mu otu l'ukfu.
T'e likwaa ephe le ndzu;
ke l'ejo iphe nmaru ephe gidigidi l'ehu.
- 16 Obenu le mbedua bu
Nchileke; be mu araku;
kele mu maru le Ojejoje
e-mekochaa bya adzofuta mu.
- 17 Utsu; eswe; l'enyashi;
bu ekwa-aphu; be mu adabujeru.
Mu marua l'oo-mekochaa nua olu mu.
- 18 Oo-gbafuta mu-a l'eka ndu
l'etso mu ogu;
t'e b'o du iphe e-me mu nu;
mbu m'o -ruhuru;
ephe ha l'igwe ihagha mbu ndu etso mu okfu.
- 19 Nchileke, bu onye shi
l'ede-nwede noduta
l'aba-eze iya a-nua olu mu;
bya anua ephe chikikfu;
ke l'ephe jikaru agbanwe;
ephe ta atsu Nchileke egvu le phuu.
- 20 Onye mu l'iya ayi ayiyi
gbe tsowaru nu ndu onya iya ogu;
shi ege ono daka ndzu, ephe l'iya gbaru.
- 21 Okfu, shi iya l'onu kworu
akwokwo l'o bu manu
nshi-lanu;
obule iphe jiru iya obu bu iwe.
Okfu iya atu atutu l'o bu elaku;
obule otsu nkọ l'o bu
ogu-mbeke, a baru tee ya nkọ.
- 22 Haaru Ojejoje iphe bu iphe atsu ngu l'ehu.
Oo-gudeshia ngu-a ike;
ke l'e t'o nwedu l'o haa ndu
doberu eka ndoo t'ephe daa.
- 23 Obenu l'oo nggube Nchileke
e-duru ndu ejo iya ono duba l'ime ili;
eke ephe a-nodu rekashihu.
Ndu egbu ochi;
me ndu ntuphu-ire; b'e tii
kwedu t'ephe kaa nka le mgboko-a.
Obenu le mbedua bu nggu be mu dakoberu.

56

Egву-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; t'e gude olu-egvu "Ndo Beru le Achi, nọ ote-ẹnya" gụa ya

Teke o deru iya bụ teke ndu Filísutiya guderu iya le Gatụ

¹ Nggube Nchileke;

phụaru mu rụ imiko;

le ndiphe achikwa mu ke kpabe-kpabe.

Mbọku-mbọku, mụturu amuta;

be ndu ohogu mu akabaje mu rụ okpa ehu.

² Mbọku-mbọku, mụturu amuta;

be ndu ohogu mu anọduje achi nta mu.

Ephe du l'igwe; mbu ndu achọ ishi mu.

³ Teke mu atsụ egvu bụ nggu be mu dakoberu.

⁴ O bụ Nchileke ono,

mu anọduje aja okfu iya ajaja ono;

be mu dakoberu.

Mu ta atsudu egvu.

?Bụ ngunu be madzu mmanu e-me mu.

⁵ Tekenteke; be ephe ewojeru

okfu mu ghaa igharafu.

Iphe ephe anọduje ari abuleruphu

ege ephe e-shi mebata mu.

⁶ Ephe edzukobeje;

domishia onwephe;

l'ege eke mu dzoru okpa;

k'ophu ephe e-me mu iphe.

⁷ Nggube Nchileke;

be ekwekwa t'ephe nahu.

Gudenu oke ehu-eghughu

ngu chitsushia ndu ono l'ephe ha.

⁸ I mawaru ege iphe ono

atsụ-be mu l'ehu.

I mawaru ege ootsu-be mu l'ehu.

?I deshiwaru iphe ono l'ekwo ngu?

⁹ Mu -rakule ngu phụ;

be ndu ohogu mu a-gha ifu; laphu azu.

Ophu doru mu ẹnya

bụ le Nchileke nọ l'eka iya nke mu.

¹⁰ O bụ Nchileke ono,

mu anọduje aja okfu iya ajaja ono;

mbu Ojejoje ono,

mu anọduje aja okfu iya ajaja ono;

¹¹ O bụ Nchileke ono; be mu dakoberu.

Mu ta atsudu egvu.

?Bụ ngunu be madzu mmanu e-me mu?

¹² Nggube Nchileke;

iphe mu riburu le mu e-meru ngu

bukwa mu b'o tukoru l'ishi.

Mu a-bya egworu

ngweja-ekele nu ngu.

¹³ Ishi iya aburu l'i nafutawaru mu l'eka onwu;

mekwaaphu te mu ba akpakota iphe daa;

k'ophu mu a-dzọ ije l'ifu
Nchileke l'ẹke iphoro nọru ndu nọ ndzụ.

57

Egву-oma, Dévidi deru nọ onye ishi egву; ishi egву iya bụ “Be emekwa tẹ ya laa l'iyi”

Teke o deru iya bụ teke ọ nahuru Sọlu gbalaa; je anọdu l'ime ọgba

¹ Nggube Nchileke;

phụaru mu rụ imiko!
Byiko; phụaru mu rụ imiko;
kẹ l'ọ bụ l'ẹka ngu;
bẹ mu nọ l'ezeru ndzụ.
Mu a-nọdu lẹ mkpuli ẹbà ngu;
zee ndzụ; gbururu jeye
teke iphe-ẹhuka-a, byaru mu nọ-a a-gvụ.

² Mu araku Nchileke; mbụ
Ọkaribe-Kakọta-Nụ;
mbụ Nchileke, atụkoje
iphe bụ iphe bụ mkpa mu meeru mu.

³ Oo-shi l'imigwe zia t'a bya adzọfuta mu;
bya emeru iphe-iphere
kpua ndu ono, achi mu kpabẹkpabe ono.
Nchileke e-koshi lẹ ya yeru mu obu;
bụru o-me-g'o-kfuru.

⁴ Mu nọ l'echi agụ;
mu zẹkwa l'echi ejo anụ;
ndu ézé ẹphe dụ l'ọ bụ arwa; mẹ akfụ;
ire ẹphe atsụ nkọ l'ọ bụ ogu-mbeke.

⁵ Koshinu ndiphe ẹge ị hatebe;
mbụ l'ị nọ-ghataru
akpamigwe anọghata;
tẹ ndiphe kpamukpamu
phụa ẹge ị dụ-be biribiri.

⁶ Ndu ọhogu mu geru ụgbu
kwabẹru mu l'ụzo;
ẹhu adaa mu kọo.
Ephẹ eje ebua nsụ l'ụzo, mu eshije.
Ọbụ l'e mekocharu;
ẹphe adaba lẹ nsụ ono l'onwẹphe.

⁷ Nggube Nchileke;
obu shihukpokwaaru mu ike;
obu shihukpokwaaru mu ike;
k'ophu bụ lẹ mu a-nọdu
agụ egву etu ngu ẹpha.

⁸ Obu mu; tehu mụru ẹnya.
Nggube ogumogu mu;
mẹ ụbo mu; unu tehu mụru ẹnya.
Mbẹdua e-gudekwa egву
gụ-tee nchi-abọhu lẹ mgbẹnya.

⁹ Mu a-nọdu l'ifu ndiphe;
kele ngu ekele nggube Nnajiufu;
mu anọdukwapu l'ifu

- iphe bu mbakeshi
gua egvu gude tua ngu epha.
- 10 Ishi iya aburu le
n-yemobu ngu hatabe;
k'ophu bu l'o ruru rua imigwe.
Ire-lanu ngu edzuru akpamigwe.
- 11 T'e mee epha ngu t'o dee ude;
derua eke igwe jeberu;
odu-biribiri ngu erua eke mgboko jeberu.

58

Egvu-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; ishi egvu iya bu "Be emekwa te ya laa l'iyi"

- 1 Unube ndu ogbo ikpe;
?o nwekpooru teke okfu,
du mma eshije unu l'onu lufuta?
?To budu ejo ikpe;
be unu ekpeje unwu eliphe.
- 2 Wawakwa! Iphe anoje unu
l'oriri bulephu ege unu e-shi mee ejo iphe.
O bu iphe-kpaa; be unu wolataru ndiphe.
- 3 Ndu akirishi eshije teke epe
no l'epho nne epe butaru o-kweru-ike.
Epe eshije l'epho oshiswe uzo;
ejo-ire eshi epe le dedede.
- 4 Era, epe ataje du l'o bu era ejo agwo.
Epe swo-chishiru nchi;
l'ada nkichi l'o bu oghu;
- 5 mbu oghu, e ta anujedu opu,
onye raru iya eka l'ifu egbu;
gude ekfuru iya okfu;
m'o -ruhuru; o gbua
opu ophu igbu-agma.
- 6 Kpaa epe eze, no epe l'onu; nggube Nchileke!
Nggube Ojejoje; swoshinua
epyi, no agu ono l'onu!
- 7 T'ephe wufukwa l'o bu mini, atsotso.
Teke epe setaru uta epe k'agbagba;
mekwaa te akfu epe kweru dungu.
- 8 T'ephe du l'o bu eji,
gbazehuru agbazehu.
T'ephe be egudekwa enya
epe phua enyanwu
l'o bu nwata, nwuhuru nne iya l'epho.
- 9 K'ophu bu; l'eswa, e shiberu
ite -bya emeta oku;
ngaa ite ono;
be Nchileke gudewa
oke ehu-eghughu iya
wofukebe ite ono l'o bu oke pherephere;
m'o -ruhuru;
iphe e shiberu l'ite ono

- dụkwadu onyingu-onyingu;
m'ọ bụ l'ọobyawa eghehu.
- 10 Ndu doberu ẹka ndoo;
bẹ ẹhu a-nọdu atso ẹna;
mẹ ẹphe -phulephu ẹ
Nchileke akfụwa ndu
ejo iya ono ụgwo ejo iphe, ẹphe meru;
m'e gbudelephu ndu ejo iya ono pyaapyaa.
- 11 Teke ono bẹ ndiphe
e-kfulahaa; sụ:
“L'ọ kwa oswi-okfu ẹ ndu
doberu ẹka ndoo;
bẹ obunggo nọru!
Mbụ l'ọ kwa ire-lanụ
l'o nweru Nchileke, ekpeje eliphe-a ikpe!”

59

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; ishi egvu iya bụ “Be emekwa tẹ ya laa l'iyi”

Teke ọ guru iya bụ teke Sọlu yeru ndu madzụ t'ẹphe je ngge l'ulo, ọ nọ; shi ẹge ono gbua ya

- 1 Nafutanu mu l'ẹka ndu
ọhogu mu;
nggube Nchileke mu!
Dzonua mu l'ẹka ndu
wụ-lihuru wụpyabe mu!
- 2 Nafutanu mu l'ẹka ndu ejo madzụ;
nggu adzọo mu l'ẹka ndu mgbugbu-madzụ!
- 3 Nggube Ojejoje;
lewaru ẹge ẹphe domishiru onwẹphe;
kwabẹ t'ẹphe mee mu iphe.
Ndu oke-apitipa wụ-lihuru
l'achiru mu ejo idzu;
ẹ mu ba achọ ẹphe okfu;
l'ẹ b'ọ dụ ejo iphe, mu meru.
- 4 Ẹphe jikoberu onwẹphe t'ẹphe tso mu ọgu;
l'ẹ b'ọ dụ iphe mu meru ẹphe.
Gbeshinu; bya agbaaru mu mkpu!
Lewaru ẹnya;
phụ ẹge ọnodu mu dụ!
- 5 Nggube Ojejoje;
nggube Nchileke,
bụ Ọkaribe-Kakota-Ike;
nggube Nchileke kẹ ndu Ízurelu;
gbeshinu je ahụ iphe bụ mbakeshi ahùhù!
Ba adukwa ẹphe onye
ii-phuru imiko;
mbụ ndu akirishi ono,
akwabeje ẹnya eme iphe
a-tsuru ibe ẹphe ono!
- 6 Ọobuje; ẹphe -lata l'urenyashi;
ẹphe epyophelaha l'ọ bụ nkuta;

- tsoru mkpukpu l'aghaphe.
 7 Nw̄waru egbe iphe shi ephe l'onu.
 Ire ephe du l'o bu
 ogu-mbeke;
 ephe etubesu l'e to dudu
 onye nuru iphe ephe ekfu.
- 8 Obenu l'o bu ochi;
 be nggube Ojejoje achije ephe.
 O bu ochi; be ichije iphe
 bu mbakeshi ono l'ephe ha.
- 9 Nggube Nchileke;
 o bu nggu bu ike mu.
 Mu chiru enya dobe l'eke i no.
 O bu nggubedua bu
 a-gbabe-a-dzuru.
- 10 Nchileke, bu onye yeru mu
 obu e-vutaru mu uzo.
 Nchileke e-kwee te mu
 gude enya mu phu
 le ndu achu mu nu;
 be ishi kpuru l'ali.
- 11 Be egbukwa ephe egbugbu;
 nggube Ojejoje,
 bu onye egbochitaje ayi;
 odumeka be ndibe ayi a-zahakwa iya.
 Gbe gudechia ike ngu;
 mee t'ephe jelehaa mbalogo-mbalogo;
 nggu eshi ege ono lo-tsuta ephe!
- 12 Te ekuku ono, ephe anoduje
 eku onwephe ono bukwaru onya nmata ephe.
 Iphe shi ephe l'onu
 abukotaje ejo okfu;
 buru ejo iphe.
 Okfu l'ephe egudeje onu ephe adzu ejiru;
 gude iya atu ibe ephe onu;
- 13 gudenu oke ehu-eghughu
 ngu kee ephe l'o bu oku!
 Kee ephe oku ono jeye teke ephe a-gvu;
 Teke ono; ndiphe agbaa
 mgburumburu; maru l'o
 bu Nchileke bu Eze,
 achu ndu Izurelu;
 maru l'o bu eze l'ekemeke obule le mgboko.
- 14 Oobuje; ephe -lata l'uřennyashi;
 ephe etsoru mkpukpu;
 pyophelaha l'o bu nkuta.
- 15 Ephe anoduje awuphe;
 achu eke ephe e-ri nri.
 O -buru l'ephe te rijidu ephe;
 ephe abalaha korokoro.
- 16 Obenu le mbedua a-gu
 egvu gude tuu onu ege ike ngu habe nshinu.

Utsu mbọku-mbọku; bẹ mu
 a-nọdu agụ egvu;
 gude ekoshi ẹge
 n-yemobu ngu habe nshinu;
 kẹ l'ọ bụ nggubedua
 bụ a-gbabe-a-dzuru nke mu;
 bụru l'ime ngu; bẹ mu
 agbabajẹ; zeeru ndzụ
 teke mu nọ l'iphe-ẹhuka.

17 Nggube ike, nọ mu nụ;
 mu a-gụ egvu gude keke ngu.
 Ọ bụ nggube Nchileke;
 bụ a-gbabe-a-dzuru nke mu;
 mbụ Nchileke, bụ onye yeru mu obu.

60

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; t'e gude olu egvu "Okfukfulike
 Ogba-ndzụ" gụa ya

Teke o deru iya bụ teke ẹphe lẹ ndu Áramu Naharayimu; mẹ ndu Áramu
 Zoba luru ọgu; mbụ teke ono, Jóabu laru bya etso ndu Édọmu ọgu; gbua
 unu soja ụkporo l'iri lẹ Nsuda Alì Únú

1 Nggube Nchileke;
 ị jikawaru ayi; wowaru
 ayi chikashia nanụ nanụ.
 I shi avuru ayi ọvuma.
 Ọle nta-a; bẹ ayi arọ ngu; sụ:
 t'ị naphutaru ayi azụ ọdo.

2 Ọ bụ nggu meru mgboko;
 yọ nmaa jijiji; bya emee ya;
 yọ gbawashihu.
 Mekwazinu ẹke ọ gbatsuaru ọru;
 kẹ l'ọonga anganga.

3 Ị hawaru ndibe ngu;
 ẹphe ejee iphe-ẹhuka;
 bya echee ayi mẹe;
 ayi angua ya l'akpo galagala.

4 I paliwaru ẹkwa-ọhubama
 ngu doberu ndu atsụ ngu egvu;
 k'ọphu ẹphe a-phụ iya;
 dzukobe l'ẹkwà-ọhubama ono;
 shi iya zeeru akfụ ono.

5 Gudenu ẹka-utara ngu dzọfuta ayi!
 Nụna ekfukfu, ayi ekfu anụ ngu;
 k'ọphu ee-shi ẹge ono dzọo ndu i yeru obu.

6 Nchileke nọ l'ulo iya, dụ nsọ; kfua; sụ:
 "Ya a-nọdu atụ okokoko;
 l'eke alì ndu Shékemu;
 bya ewota Nsuda Súkọtu keshia.

7 Gíledu bụ nk'iya;
 Manáse aburu nk'iya.
 Ífuremu bụ okpu, ya kpu l'ishi.

- Júda bú mgboro-eze,
ya apajé l'ẹka.
- 8 Móabu bú ochi, ya akwoje okpa;
Édọmu aburu ẹke ya
eyeshije akpọkpa iya dobe.
Filísutiya bẹ ya tųwaru okokooko kpua.”
- 9 ?Bú onye e-du mu duba lẹ
mkpukpu ono, a kpuru
kpushia ya ike ono?
?Bú onye e-duru mu duba lẹ Édọmu?
- 10 Ọ kwa nggube Nchileke bú onye ọbu.
Obenu l'i gbe jịka ayi;
ọphu i tsojehedu ndu soja ayi l'eje ọgu.
- 11 Yeru ayi ẹka byiko;
t'ayi mekputa ndu ọhogu ayi;
kẹ l'ẹka ọphu ndiphe eye bú iphe-iphoro.
- 12 Obenu l'ayi -nọduwa
Nchileke l'ẹka; bẹ ayi
e-mekputa ndu ọhogu ayi l'ọ bú mkparawa.
Yọ buru Nchileke a-dzo
ndu ọhogu ayi pyaapyaa.

61

Egву, Dévidi deru nų onye ishi egву; t'a kporu une ye iya

- 1 Nųnua mkpu, mu echi;
nggube Nchileke!
Ngabenu nchị l'ekfukfu,
mu ekfu anų ngu!
- 2 Mu nọ l'ẹke mgboko jeberu; l'echiku ngu;
kele meji atọfu mu atọfu.
Dunuru mu je edobe l'oke mkpuma, ka mu l'eli!
- 3 Kẹle mu gbabawaru l'ime ngu;
domia onwomu.
Ọ kwaphu nggubedua bú
ulo-mgbochi, mu nyihuru;
nahų ndu ọhogu mu.
- 4 Ọogukwa mu ẹgu
tẹ mu buru lẹ nke ngu jeye lẹ tutu yoyo;
mbų tẹ mu nọdujewaru lẹ
mkpuli ẹbà ngu; zeeru ndzų.
- 5 Kẹle nggube Nchileke
nųwaru iphe mu riburu;
lẹ mu e-meru ngu.
I mewaru tẹ mu tsoru ndu
akwabẹ ẹpha ngu ugву;
keta iphe-oma, iimejeru ẹphe.
- 6 Menua t'eze kaa nka;
t'ọ kaa nka;
shi l'ogbo sweru ogbo!
- 7 Tẹ aba-eze iya nọdunu
Nchileke l'ifu gbururu jeye!
Tẹ iphe ii-gude eche iya

nche bukwaru n-yemobu ngu;
mẹ ike ono, iivudoshije l'iphe i kfuru ono.

- 8 Oo ya bu ẹge mu agua egvu;
gude jaa ngu ajaja gbururu jeye;
mekotaje iphe bu iphe mu
riburu k'ememe
mboku-mboku.

62

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu, bu Jedutunu

- 1 O bu Nchileke nwenkinyi;
be mu nodu; ngaberu;
ke l'oo ya bu onye
a-dzofuta mu nu.
- 2 O bu Nchileke nwenkinyi iya
bu agbara-mkpuma mu;
buru iya adzoje mu;
bukwaru iya phu bu
a-gbabe-a-dzuru nke mu.
?Bu onye ha k'onwubata mu enwubata?
- 3 Unu l'unu ha;
?bu teke ole be unu
e-tsuberu madzu kputukputu;
?mbu onye ike ta nohedu;
yo buwarua egugoru b'o gugoru.
- 4 Iphe unu eshibeje ite iya
bu ẹge unu e-shi nwufu
eze madzu l'okwa iya.
Ejo-ire bu iphe aduje unu mma.
Unu egudeje onu unu
l'agoru ibe unu onu.
Obenu l'ime obu unu;
be unu egudeje atu ephe onu.
- 5 O bu Nchileke nwenkinyi iya be mu no l'eka;
ke l'oo ya bu onye mu ele enya l'eka.
- 6 O bu Nchileke nwenkinyi iya
bu agbara-mkpuma nke mu;
buru iya adzofutaje mu;
bukwaru iya phu bu
a-gbabe-a-dzuru nke mu.
?Bu onye ha ke onwubata mu enwubata.
- 7 L'aa-dzofuta mu;
me l'aa-kwabẹ mu ugву
bu Nchileke b'ọ no l'eka.
O bu Nchileke bu
agbara-mkpuma nke mu;
bukwaru iya phu;
be mu no l'eka ezeru ndzu.
- 8 Unu dakobe iya tekenteke;
unube unwu eliphe!
Unu gheberu iya obu unu onu.
L'ọ kwa Nchileke bu onye

- ayi nọ l'ime iya ezeru ndzụ.
- ⁹ Ndu ophu bụ ohu dụ l'ọ bụ udzu, shi l'ọnu.
Ndu ophu bụ amadụ aburu iphe-eswe.
Teke a toru ephe ebo l'iphe aatoje madzụ;
iphe ephe tuko buru bụ
iphe-iphoro; uphere-ọnu.
- ¹⁰ Unu ba akpokwaru obu ye
l'ogude ugho l'ana ndu odo iphe;
ophu unu 'ewokwaru enya tupyoo l'iphura!
O nwekwaruru ege o-o-dụ;
eku unu abya aka nshinu;
ole; unu ba kpokwaru obu yeru iya!
- ¹¹ Nchileke kfuakwaru iphe-a ugbo lanu;
mbedua anuwa iya ugbo labu;
l'oo nggube Nchileke bụ onye nwe ike.
- ¹² Odo aburu l'oo nggube
Nnajiufu be n-yemobu nọ l'eka.
O bụ nggube Nchileke
e-bu onyemonye nggo l'ege ozi iya dụ.

63

Egву-oma, Dévidi deru teke o nọ l'echi-egu Júda

- ¹ Nggube Nchileke;
o bụ nggu bụ Nchileke mu!
Obu ngu egbu mu
egbugbu: eswe l'enyashi.
Ekpiri ngu akpo mu nkụ.
Obu ngu meekwaru;
ike agvu mu l'ọ bụ onye nọ l'echi-egu;
mbụ l'ọ bụ onye nọ l'alị
okponku, mini ta nọdu.
- ² Mu ta madu ege mu e-me
phua ike ngu;
me odu-biribiri ngu;
ege mu shi aphuje iya l'ulo ngu, dụ nsọ.
- ³ Mu e-gude onu mu jaa ngu ajaja;
kele n-yemobu ngu ka ndzụ mma.
- ⁴ Mu a-nọdu ekele ngu ekele
jeye teke mu a-nọ-bebe.
Yọ buru epha ngu;
be mu e-gudeje chilia
eka imeli ekfu anu ngu.
- ⁵ Obu mu; be epho e-ji l'ọ bụ
onye riru nri, e gude eba anu;
me umi-okpu shia.
Mu e-gude onu gụa egvu
ehu-otso-ena, gude tua ngu epha.
- ⁶ Oobujeru; mu -zeru azee;
mu anyata ngu;
oriri ngu anodu mu l'obu enyashi ophu.
- ⁷ Mu nọ le mkpuli ebà ngu
agụ egvu ehu-otso-ena;

- ke l'ọ bụ nggu bụ onye eyejeru mu ẹka.
 8 Mu anọje ngu ntse tekenteke.
 Yọ bụru ike ngu;
 b'i gudeje kwakọbe mu.
 9 Ẹge ẹphe ha; mbụ ndu achọ
 ishi mu a-lakọta l'iyi;
 a chiru ẹphe ye l'ime alị.
 10 Ee-gbushi ẹphe l'ọgu;
 ẹphe aburu nri, a kparu
 wushiru nkuta-ọswa.
 11 Obenu ẹ Nchileke e-me
 t'ẹhu tsọo eze ẹna.
 Iphe bụ ndu egudeje ẹpha
 Nchileke ekwe ụkwa a-ja iya ajaja.
 Ọle ndu ntuphu-ire phe;
 be ọnu a-buru kpurukudungu.

64

Egvu-ọma, Dévidi deru nọ onye ishi egvu

- 1 Nggube Nchileke;
 nūnua mkpu, mu echi echiku ngu!
 Mu atsukwa ndu ọhogu mu egvu.
 Gbochitanu mu l'ẹka ẹphe.
 2 Dominua mu t'ẹjo idzu,
 ndu ẹjo madzụ achiru mu;
 be eru mu l'ẹhu.
 Domianua mu l'ẹjo ọzu ono,
 ndu ẹjo madzụ atụ ono.
 3 Ẹphe abajẹ ire ẹphe ọba mma;
 gude ọnu l'agba okfu ọgba akfu.
 4 Ẹphe anọduje; kwaberu onye
 ẹ-ta dudu iphe o meru.
 Onye ono -bya amaru;
 be akfu bụwaru iya l'ẹhu kfu.
 Ẹ tọ dudu iphe ẹphe atsụ egvu.
 5 Ẹphe anọduje eyeru onwẹphe ọkpụ-ikike
 t'ẹphe keshia ẹhu l'ome ẹjo iphe.
 Ẹphe asuje l'ẹphe e-je
 agbashia ọnya ẹphe l'edomi.
 Ẹphe asụ: “?Bukwanu onye a-phụ ẹphe?”
 6 Ọobuje teke ẹphe chieberu
 ẹjo idzu ono; ẹphe asụ:
 “L'idzu, ẹphe chiru nta-a;
 be dukpoo mma nshinu!”
 Uche madzụ; me obu iya
 bulephu ẹregede kpụ.
 7 Obenu ẹ Nchileke a-gba ẹphe akfu.
 Ẹphe -bya amaru;
 be ẹphe zeshiwa l'alị.
 8 Ẹphe e-gude ọnu ẹphe
 kfutaru onwẹphe ọkpụ-akpọhu.
 Iphe bụ ndu phuru ẹphe,

- e-kwe l'ishi; sụ:
 Họ! Ẹge ọo-dụ ẹphe!
 9 Ndiphe kpoo-gbaa
 a-wata ọtsu egvu.
 Ẹphe arakashilaha iphe
 Nchileke meru arakashi;
 rilahaa k'iphe ono, meru nụ ono ariri.
 10 T'ẹhu tsojekwa ndu doberu
 ẹka ndoo ẹna l'ime Ojejoje!
 T'ẹphe gbabakwa l'ime iya
 je edomia onwẹphe!
 T'iphe bu ndu obu gụru
 iphoro jakwaa ya ajaja!

65

Egvu-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu

- 1 Nggube Nchileke;
 ọ dụ mma t'ayi nọdu ẹ
 Záyọnu jaa ngu ajaja!
 Ayi e-medzukotaru ngu
 iphe ayi riburu l'ayi e-meru ngu.
 2 Nggube onye, anuje ekfukfu, ayi ekfu anụ ngu;
 ọ bu nggu bẹ madzụ
 kpoo-gbaa; a-wuru wụ-kfuta.
 3 Teke iphe dụ ẹji ayi shi kpapyabẹ ayi;
 bẹ iiguleru-a ayi nvụ.
 4 Ọnu-ọma bu ẹ ndu, i fọtaru;
 tẹ nggu l'ẹphe buru l'ogbodufu ngu.
 Iphe dụ mma, nọ l'ẹke
 i bu; ejije ayi ẹpho;
 mbụ iphe dụ mma,
 nọ l'eze-ulo ngu ono,
 dụ nsọ ono.
 5 Nggube Nchileke;
 ọ bu nggu adzoje ayi.
 Iigudeje iphe dụ biribiri,
 ekoshi l'i bu onye doberu
 ẹka ndoo zaa ayi oku.
 Ndu bu l'ẹke igwe jeberu;
 alị ejebe; mẹ ndu, bu ẹ
 mgboro eze ẹnyimu,
 kakọta ote-ẹnya; bẹ bu nggu;
 bẹ ẹphe chiru ụkfu kwẹ;
 6 mbụ nggube onye bu ike ngu; b'i gude
 gvubetsua ugvu l'ẹke ẹphe gvutsuaru.
 I keru onwongu
 agburu-ẹhu ẹge eekeje
 akpọ-buleti l'ukfu.
 7 Iimeje tẹ ekiri eyii-mini
 eze ẹnyimu tų-buhu;
 l'emeje tẹ oke phẹrephere,
 tso iya nụ kfushi.

- Utsu, etsu l'iphe bu mbakeshi;
be iimeje t'o tsubuhu.
- 8 Ndu bu ote-anya;
anoduje anma kwekwekwe;
me ephe nua k'iphe,
du biribiri, iimetsua.
Iphe iimeshi emeshi;
be ndiphe le mgboko
gbaa mgburumburu
gude ehу-otso-ena aguru ngu egvu.
- 9 Igbaje mini le mgboko-a
teke i byaru iya agbaphe;
shi ege ono mee ya;
yo buru ali-osa.
Enyimu nke ngu b'i meru
te mini ji ejiji.
I meru t'iphe, ndiphe meberu l'ali mehu;
ke l'o bu ege ono;
b'i meru iya t'o du.
- 10 I chiru mini;
yo doru adoru l'enyoro.
Nnggu abya ayoo teshiteshi
gude mee igbo; t'o du ruharuha;
shi ege ono goru onu-oma nu iya;
mee iphe e meberu iya;
t'o vua evuvu.
- 11 I wotaru o-me-l'uko nke ngu
ye l'iphe e meberu emebe.
Iphe bu eke, i shiru;
be ta achojedu nri achochо.
- 12 Egbudu abya efuchia
echi-egu;
ehu awata otso iphe,
bu ugvu ugvu ena.
- 13 Egu eke eecheje iphe-edobe;
be aturu kuru l'ata nri.
A bya le nsuda nsuda;
iphe jiru iya nu aburu iphe a koberu akobe.
Iphemiphe obule ono
chikoru atu uzu;
l'agu egvu ehу-otso-ena.

66

- Egву-oma, e deru nu onye ishi egvu
- 1 Unube ndiphe l'unu ha;
unu taru Nchileke uzu ehу-otso-ena!
- 2 Unu gua egvu gude tushi iya epa!
Unu tushi iya epa; jaa ya ajaja!
- 3 Unu su Nchileke:
“L'iphe bu iphe onoduje
eme dukwa biribiri!
Ike Nchileke hatabe nshinu;

- k'ophu bu le ndu ohogu iya
 adaje iya pee l'ifu;
 l'eke ephe atsu iya egvu.
- 4 Iphe bu ndiphe adaje iya
 pee l'ifu; baaru iya eja;
 gua egvu nu iya.
 Mbụ l'ephe aguje egvu gude jaa ya ajaja.”
- 5 Unu bya aphụ ozi, Nchileke jeru!
 Nchileke dukwa biribiri
 l'iphe oomeru unwu eliphe.
- 6 O meru enyimu; yo buru ali, kpohuru nkụ.
 Ephe egude okpa wu-swee ya.
 Ehu atso ayi ena l'eke ono; ke iphe o meru.
- 7 O gude ike nk'iya buru eze gbururu jeye.
 Enya iya aphukotaje iphe bu mbakeshi!
 Oo ya bu t'e b'o dukwa ndu
 ono, kwefuru ikè ono,
 e-je iya otso ogu!
- 8 Unu tua Nchileke ayi epha; unube ndiphe!
 T'a nunua ajaja, unu aja iya!
- 9 O bu iya doberu ayi ndzu;
 bya emee te eturu be echi ayi.
- 10 Ishi iya aburu le nggube
 Nchileke dataru ayi;
 bya emee ayi; ayi adu mma
 l'o bu mkpola-ocha, a huru l'oku.
- 11 I dutaru ayi ye l'onya;
 bya eworu oke ivu tukobe
 ayi l'okpurukpu-azu.
- 12 I meru t'unwu eliphe wee ayi ishi kperekpere.
 Ayi jeru iphe anwu chiru ayi;
 mini anmaa ayi.
 Obenu l'i metsuaru;
 duta ayi dobe l'eke ayi tusaru ehu.
- 13 Mu e-gude ngweja-ukfuru bya l'ulo ngu;
 mekotaru ngu iphe mu
 riburu le mu e-meru ngu.
- 14 Mu e-me iphe mu gude onu
 mu kfuale mu e-meru ngu;
 teke mu shi eje iphe-ehuka.
- 15 Mu a-kputa ebyila, eba no;
 gude gwooru ngu
 ngweja-ukfuru.
 Mu e-gbushiru ngu
 oke-eswi; gbushiaru eghu.
- 16 Iphe bu unube ndu atsu Nchileke egvu;
 unu byakpoduaphu bya angabe nchi;
 te mu koru unu iphe o meru le ndzu mu.
- 17 Mu rakuru iya t'o gbaaru mu mkpu;
 bya egude onu mu gua egvu; jaa ya ajaja.
- 18 Ndege o -buru l'o nweru
 ejo iphe, mu meru;

- woru iya domia l'obu mu;
 mę Nnajiufu ta ga
 angabękwa nchi; nua olu mu.
- 19 Obenu l'ọ ngaberu nchi;
 nua olu mu teke mu kfuru nu iya.
- 20 T'ajaja bukwaru ke Nchileke;
 mbu onye ę ta ajikadu ekfukfu,
 mu kfuru nu iya;
 ọphu ọ budu l'ọ jikajeru le
 ya te eyeheduru mu obu.

67

Egvu-ọma, e deru onye ishi egvu; t'a kporu une ye iya

- 1 Tę Nchileke menuaru ayi
 eze-iphe-ọma.
 Yọ gọoru ayi ọnu;
 muaru ayi ọnu-ọchi;
- 2 k'ọphu ndiphe a-maru ọzo ngu;
 mę k'ọphu iphe bu
 mbakeshi a-makwaphu l'ọo
 nggu adzoje madzu.
- 3 Tę ndiphe keleje
 nggube Nchileke ekele!
 T'iphe bu madzu
 kpoo-gbaa jaje ngu ajaja!
- 4 T'ęhu tsonua iphe bu
 mbakeshi ęna; t'ęphe gua
 egvu ęhu-otso-ęna; kele
 ndiphe mgburumburu;
 be ikpeje ikpe,
 vudo nhamunha.
 Yọ buru nggu anọduje
 akpo-ziru iphe bu mbakeshi ọzo.
- 5 Tę ndiphe keleje
 nggube Nchileke ekele!
 T'iphe bu madzu kpoo-gbaa jaje ngu ajaja;
- 6 k'ọphu iphe a koberu l'ali
 e-mehukwanu emehu;
 Nnajiufu, bu Nchileke ayi agọoru ayi ọnu.
- 7 Nchileke a-goru ayi
 ọnu-ọma;
 k'ọphu ndiphe jeye l'ęke
 mgboko jeberu a-nọdu abaru iya eja!

68

Egvu-ọma, Dévidi deru nu onye ishi egvu

- 1 Tę Nchileke zilihu; tę ndu
 ọhogu iya gbaa nanu nanu!
 Tę ndu ọ du ashị shikwa
 iya l'ifu gbakashihu!
- 2 T'ọ bukwaru ęge pherephere
 ephekashije ęnwuru-ọku;

- bụ ẹge ii-phekashi ẹphe nanụ nanụ.
 Mbụ t'ọ bụru ẹge ụmu,
 a ngaberu l'ọku angazehuje;
 bụ ẹge ndu akirishi
 a-lakota l'iyi l'ifu Nchileke.
- ³ Obenu ẹ ndu doberu
 ẹka ndoo a-nodu ete ẹswa;
 ẹhu atsoo ẹphe ẹna l'ifu Nchileke.
 Ẹphe e-gude ẹhu-otso-ẹna
 l'ete ẹswa eteshi iya ike.
- ⁴ Unu gụa egvu nụ Nchileke.
 Unu gụa egvu gude kele iya ekele!
 Unu kutseje onye ono,
 nọ l'ugbo-inya iya agba
 l'urukpu ono ekutse.
 Ẹpha iya bụ Ojejoje.
 Unu nọdukwa iya l'ifu tee ẹswa.
- ⁵ Nchileke nọ l'ufu iya, dụ nsọ;
 mbụ onye bụ iya bụ nna;
 ndu nna ẹphe ẹ-ta nọhedu;
 bụru onye agbajeru ụnwanyi,
 maa tufuru ọdzori.
- ⁶ Nchileke emeje tẹ ndu nọ
 nkinyi nweru ẹke a-buru ẹphe ufu.
 Oomeje tẹ ndu a turu mkporo
 nweru onwẹphe
 l'ẹhu-otso-ẹna.
 Obenu ẹ ndu kwefuru iya
 ikè bụ l'alị, anwụ chinwuru
 echinwu; bẹ ẹphe ebuje.
- ⁷ Nggube Nchileke;
 teke i duru ndu nke ngu;
 je eswee alị, daburu swanmangu;
- ⁸ bẹ alị nmaru jijiji; igwe achia ọbaru-ugbo
 l'ifu nggube Nchileke.
 Ugvu Sáyinayi anmakota jijiji l'ifu Nchileke;
 mbụ nggube Nchileke kẹ Ízurẹlu.
- ⁹ Nggube Nchileke;
 i meru tẹ mini chia nshinu;
 gude iya mee tẹ alị ngu
 shihu ike teke ike gvuru iya;
- ¹⁰ ndibe ngu alaa l'alị ono je eburu.
 Nggube Nchileke eshi l'eze
 iphe i nweshiru; nụ ndu ụkpa
 iphe mkpa iya duru ẹphe.
- ¹¹ Ọ bụ Ojejoje turu ekemu ọbu;
 a dụ l'igwe raa ya arara; sụ:
- ¹² "Ndu eze; mẹ ndu soja ẹphe; bẹ gbaru igbafu.
 Ẹphe gbaru igbafu!"
 Ụnwanyi akuru l'ufu;
 l'eke iphe a kwaru l'okwata.
- ¹³ Ndu k'unwoke azẹru

- l'odu-aturu, du l'ọ bu ẹbà
 ndo, a wuru mkpọla-ọcha;
 bya egude mkpọla-ododo;
 mee ẹbà iya ono;
 yo gbu nwiiinwii.
- 14 Teke Ọkaribe-Kakọta-Ike
 chikashiru ndu eze l'alị ono;
 b'ọ dulephu l'ọ bu aka-mini,
 dashiru lẹ Ugvu Zalumonu.
- 15 Ugvu kẹ Nchileke b'ọ bu;
 mbu Ugvu Báshanu.
 Ọ bu ugvu, nwegbaaru njakata njakata.
- 16 Unube eze ugvu, nwegbaaru njakata;
 ?bu ngunu kparu iphe unu
 ejiru ugvu Nchileke ijimanya;
 mbu ugvu ono,
 Ojejoje, bu Nchileke ọtaru
 lẹ ya e-buru; chia ndu
 nk'iya gbururu jeye lẹ gbururu ono.
- 17 Ugbọ-inya kẹ Nchileke;
 bukwa unukurunu.
 Nnajiufu shi lẹ Sáyinayi
 gude ugbọ-inya iya ono,
 bu unukurunu ono bya ẹke o doberu nsọ.
- 18 Teke o gbeshiru lashia l'imigwe;
 b'ọ chitaru igweligwe ndu
 ọ lutaru l'ogu; kpuaru onwiya.
 Ndiphe; mbu jeyekpo lẹ
 ndu shi kwefuru ngu íkè;
 nushiru iya iphe k'ewoma;*
 Ojejoje, bu Nchileke e-bu l'ẹke ono.
- 19 T'ajaja buru kẹ Nnajiufu;
 mbu Nchileke ọphu bu onye ndzofuta ayi;
 onye evutaje ivu ẹhu ayi mbọku-mbọku.
- 20 Nchileke ayi bu Nchileke, adzoje ndzu.
 Yọ buru l'ẹka Ojejoje,
 bu Nnajiufu ono; bẹ eeshije nahu anwuhu.
- 21 Nchileke e-gwe ndu ọhogu iya ishi rakaraka;
 mbu kpua ẹphe akpọ l'ishi;
 mbu ndu emekwadu ẹjo iphe.
- 22 Nnajiufu sọru: "Lẹ ya e-je Báshanu;
 je eduta ndu ọhogu unu.
 Ya abaa l'ime ebo
 eze ẹnyimu; je eduta ẹphe;
- 23 k'ọphu unu e-gbu ẹphe pyaapya;
 nkuta unu ekee anu ẹphe
 ẹge du ẹphe mma."
- 24 Nggube Nchileke;
 onyemonye ọbule phuwaru
 ẹge ndibe ngu dzeberu awu
 ala; mbu ẹge ndibe

* 68:18 68:18 Éfe 4:8.

- nggube Nchileke, bu eze mu
dzeberu awu ala l'ulo ono, du nsọ ono.
- 25 Ndu aguru ephe egvu vu uto.
Ndu ke nkwa etsoru ephe.
Ndu ophu bu
unwu-mgboko bu osa be ephe ayọ.
- 26 Unu jaa Nchileke ajaja l'edzudzu oha!
Unu jaa Ojejoje ajaja l'eke
ndu Izurelu dzuru edzudzu!
- 27 Ndu edu ephe bu ndu ikfu
Benjaminu, bu ndu ikfu ke nwata.
Ndu ishi k'ikfu Jüda;
ndu ishi k'ikfu Zebulun;
me ndu ikfu ke Nafutali
awu gidigidi etso ephe.
- 28 Nggube Nchileke;
rukotanu ehu!
Koshinu ike ngu Nchileke!
Mbụ ike ono, i gudehawa
mee ire l'okfu ehu ayi ono.
- 29 Ndu eze e-gude k'eze-ulo ngu,
no le Jerusalemu
bya emeeru ngu iphe-oma.
- 30 Baaru ejo agiyi ono, no l'eki ono mbà:
mbu mba ono, achi ndiphe
l'o bu oke-eswi, eme enari,
achi nwa-eswi ono;
jeye teke onyemonye obule
e-wozita onwiya ali;
gudelehaa mkpola-ocha wotaru ngu.
Chikashia ndu ono,
egu ogo anoduje agu l'o bu egu nri ono!
- 31 Ndu anochi enya ndu
Ijiputu a-bya;
ndu Itiyopiya abya
achi-lia eka kfu n Nchileke.
- 32 Unu gu egvu nu Nchileke;
unube ali-eze unwu eliphe l'unu ha!
Unu gu egvu gude tua Nnajiufu epha!
- 33 Unu guaru iya onye ono,
anoduje l'ugbo-inya iya
agba l'urukpu ndiche ono,
no l'ephekerephe ono;
mbu onye ono, olu iya adaje
l'obu egbe-igwe ono.
- 34 Unu raa ya arara;
mbu ege ike Nchileke habe nshinu;
mbu onye odu-biribiri iya
tukoru Izurelu sweta;
onye bu akpamigwe
ekoshije ege ike iya ha.
- 35 Nggube Nchileke;

ị dụ biribiri l'ulo ngu, dụ nsọ.
 Ọ bụ nggube Nchileke
 kẹ ndu Ízurelu anuje ndibe
 ngu ike mẹ agburu-ẹhu.
 T'ajaja bụru kẹ Nchileke!

69

Egву, Dévidi deru nụ onye ishi egву; t'e gude olu egву "Okfukfulike" gụa ya

- 1 Dzoо mu nggube Nchileke;
kẹle mini wọwaru mu l'ẹkpiri.
- 2 Mu alawa rerireri l'ime ẹpotо;
ẹke ẹ tọ dudu iphe okobe nvo, nọ iya nụ.
Mu daruwaru oһu-ali;
utso eriwa mu eriri.
- 3 Mu chiwaru mkpu;
ike agvu mu;
ẹkpiri agowa mu agogo.
Mu lenyawaru ẹnya elewaa inyoki-inyoki;
l'ẹke mu ele ẹnya Nchileke mu.
- 4 Ndu mu dụ ashị l'ẹ b'ọ dụ
iphe mu meru ẹphe
kakwa ẹgbushi, nọ mu l'ishi.
Ndu ohogu mu adu l'igwe;
mbu ndu iphe ẹphe shiberu ite iya;
bu ẹge ee-shi te mu ba abohe;
l'ẹ b'ọ dụ iphe mu meru ẹphe.
Epe ekebutaje mu;
te mu kfuа ugwo iphe mu te ezitadu.
- 5 Nggube Nchileke;
i mawaru ẹge mu emebe eswe:
E t'ọ dudu ẹke mu mesweru,
ẹ-ta adabuduru ngu ẹba l'ifu.
- 6 Nggube Nchileke,
bu Okaribe-Kakota-Ike;
be ekwekwa t'e gude okfu
ehu mu mee ndu chiru
ukfu kwee ngu iphe-iphere!
Ophu i kwekwa t'e gude
okfu ehu mu mechia ndu achọ ngu nụ ifu;
nggube Nchileke
kẹ Ízurelu!
- 7 Kẹ l'ọ bu okfu ehu ngu;
b'e gude ekfuru mu kulakula;
iphere eji mu ifu.
- 8 Ndibe ayi dobewaru mu
l'ọ bu onye byaru abyabya.
Unwunne mu phe egbe
gube-wa mu nụ onye ohodo;
- 9 kẹ l'obu, mu yeru ulo ngu
evukwa mu oku l'ehu.
Iphe bu iphe-iphere, e meru

- kpua ngu aburu mu vutaru ọnwu iya.
- 10 Teke mu raru ẹkwa;
swia aswiswi;
igboma egude iya jaa mu ewena.
- 11 Mu -yee uwe-aphu;
ẹphe egude mu tulahaa ntụ-okfu.
- 12 Mu bu-wa iphe ndu
dzukoberu l'obu-edukfu gude akọ ọnu;
buru iphe ndu mẹe eme
l'ẹnya gude agụ egvu.
- 13 Ọlobu nggube Ojejoje;
be mu a-nodu ekfu anu.
Gudenu n-yemobu ngu
nua olu mu teke du ngu mma;
nggube Nchileke;
nggu adzoo mu ege
i kwehawaru mu ukwa iya.
- 14 Lofutanu mu l'epoto ono;
be ekwekwa t'o ria mu!
Nafutanu mu l'eka ndu mu du ashị;
gufuta mu l'echi ebo ono!
- 15 Be ekwekwa t'utso ria mu.
Be ekwekwa t'ebo ono ria mu;
ophu i kwekwa t'e kpochia mu eja le ndzu!
- 16 Zanu mu oku;
nggube Ojejoje;
kele n-yemobu ngu du mma.
Gudenu k'obu-imiko ngu; ghaaru mu ifu.
- 17 Ba aghakwaru mube onye ejeru ngu ozi azu.
Zanua mu oku egwegwa;
kele mu nookwa l'iphe-ehuka.
- 18 Kpiritanu ntse bya adzoo mu!
Gbafuta mu ru me l'ogvu
ndu mu l'ephe no l'okfu!
- 19 I mawaru ege ẹphe chi-beru mu ochi;
bya amakwaruphu ege ẹphe
meberu mu iphe-iphere.
Ndu bu ohogu mu bi makotanuru-a.
- 20 E meekwaru mu
iphe-iphere; k'ophu ehu
anyihuwa mu nkọ.
Nta-a b'o mewaru mu;
ike agvu mu.
Mu lewaru ẹnya onye
imiko mu a-du; to nwe.
Mu abya elee ẹnya onye
a-du mu ike; to nwe.
- 21 Nri, ẹphe doberu mu;
be ẹphe yeru mu nshi;
bya edoberu mu mẹe,
shihuru uka te mu nguru ye iya.*

* 69:21 69:21 Mát 27:48; Mak 15:36; Luk 23:36; Jon 19:28-29.

- 22 Tẹ nri, ẹphe doberu k'eriri;
ghokwaa ọnya-ekobe; hata ẹphe;
anụ, ẹphe gburu k'ogwa
Nchileke aburu ọnya; nmata ẹphe.
- 23 Tẹ ẹnya kpukwaa ẹphe ishi.
Tẹ ekwebe nyajikwaa ẹphe ẹbo;
gbururu jeyewaru.†
- 24 Tukoshinu ẹphe
ẹhu-eghughu ngu;
nggu egude oke
ẹhu-eghughu ngu kee ẹphe l'ọ bu ọku!
- 25 Tẹ ufu ẹphe bukwaru ochobo;
ophu ọ dukwa onye e-bu l'ulo ẹphe.
- 26 Kele ndu ẹphe akpa ẹhu;
bu ndu i chiwaru ẹchachi;
buru ndu i meshiru iphe ike;
be ẹphe anọduje ekfubyishi ekfubyishi.
- 27 Dokoberu ẹphe ẹjo iphe,
ẹphe meshiru edokobe.
Ophu i kwekwa t'ẹphe
keta oke l'odobe-eka-ndoo nke ngu.
- 28 Te fufukwa ẹpha ẹphe l'ekwo,
e deru ẹpha ndu nọ ndzu.
Ophu i dekwa ẹpha ẹphe
l'ẹke e deru ẹpha ndu doberu ẹka ndoo.
- 29 Ẹhu ahụakwa mu ọku;
uzo echiwa mu.
Nggube Nchileke;
te ndzota nke ngu kwakobenu mu.
- 30 Teke ono; mu agua egvu
gude jaa Nchileke ajaja;
gude egvu-ekele mee
ẹpha iya t'o dee ude.
- 31 Onanu a-kakwa Nchileke ọtso ẹna;
karia l'a kputaru iya eswi;
mbu oke-eswi,
mpo iya hagbaa ke
gbagara-gbagara;
upyi-okpa iya epheshitsua ya epheshi.
- 32 Ndu, aakpa ẹhu -phule iya phu;
ẹhu atsọo ẹphe ẹna.
Ndu achọ Nchileke; be ọo-du ike!
- 33 Ojejoje anuje olu ndu,
ẹ te nwedu ẹge ọ haru ẹphe;
ophu ọ gbakutajedu ndu
nk'iya, a turu mkporo azu.
- 34 Tẹ ndu bu l'imigwe yele ndu
bu le mgboko jaa ya ajaja!
T'enyimu yele iphe bu l'ime iya
tukokwaphu jaaa ya ajaja;
- 35 kele Nchileke a-dzofuta Záyonu;

† 69:23 69:22-23 Róm 11:9, 10.

kpukwa-zikota mkpukpu, nọ lẹ Júda.
 Ndiphe a-la iya je eburu;
 mee ya; yọ buru iphe ephe.
 36 Ụnwu ndu ejeru iya ozi
 e-me iya;
 yọ buru òkè-iphe ephe.
 Iphe bụ ndu yeru ephe iya obu
 e-buru l'ali ono.

70

Egву, Dévidi deru nọ onye ishi egву gude nyataru Ojejoje iphe

- ¹ Dzonua mu;
 nggube Nchileke.
 Byanụ egwegwa;
 bya eyeru mu eka;
 nggube Ojejoje!
- ² T'e mekwaru iphe-iphere;
 kpua ndu achọ ishi mu;
 mekwaaphu t'ephe ghahụ beringu.
 T'eka gwokwaa ndu
 achị mu nọ eji; mbụ ndu,
 iphe byaru mu nọ atso ẹna.
- ³ T'e mekwaru iphe-iphere
 kpua ndu azuru mu ukwe;
 t'ehu daa ephe kọo.
- ⁴ T'iphe bụ ndu achọ ngu nọ;
 bukwaru ndu ehu a-tso ẹna;
 ephe anodu ngu l'eka ete eswa.
 Tẹ ndu ehu atso ẹna l'ị
 dzofutaru ephe kfujekwa
 tekenteke; sụ:
 "T'a tụa onu Nchileke l'ọ ha nshinu-o!"
- ⁵ Obenu lẹ mbedua bụ onye ukpa;
 l'aka eka ikarikari.
 Byanụ egwegwa;
 nggube Nchileke.
 O bụ nggu bụ onye eyejeru
 mu eka; buru nggu;
 be adzoje mu nọ.
 Nggube Ojejoje;
 ba akpokwa ukfu abyabya!

71

- ¹ Nggube Ojejoje; o bụ nggu;
 be mu nọ l'eka l'ezeru ndzu.
 Be ekwekwa t'iphere mee mu!
- ² Eshinu ị bụ onye
 doberu eka ndoo;
 nafutanu mu!
 Yeru mu eka tẹ mu nahụ!
 Ngaberu mu nchi;
 dzofuta mu!
- ³ Bụnuru mu agbara-mkpuma,

- mu a-gbabaję;
 domia onwomu!
 Tũna ekemu t'a dzọo mu;
 kę l'ọ bũ nggu bũ
 agbara-mkpuma mu;
 bũru nggu bũ
 a-gbabe-a-dzũru nke mu.
- 4 Nggũbe Nchileke mu;
 gbafũta mu rũ; l'ęka ndu akirishi;
 mbũ l'ęka ndu e te dobedu ęka ndoo;
 mę ndu iwe.
- 5 Kę l'ọ bũ nggũbe Nnajiufu, bũ Ojejoje;
 bę mu chĩru ęnya ziaru.
 Keshinu mu bũ nwata;
 bũ nggu; bę mu dakoberu.
- 6 Keshinu ọphu a mũru mu;
 bũ nggu bę bũ agbarike mu.
 Mu a-nọdulephu etu ngu ępha
 gbururu jeye lę gburu;
 kę l'ọ bũ nggu kufutaru mu l'ępho nne mu.
- 7 A dũwa l'igwe gude mu anma ętu ọma.
 Obenu l'ọo l'ęka ngu;
 bũ ęke, shihuru ike,
 mu anọduje; ezeru ndzũ.
- 8 Eswe l'ęnyashi;
 bę mu anọduje etu ngu ępha;
 l'atũ ọnu ęge ị dũ-be biribiri.
- 9 Byiko; ba ajikakwa mu nta-a,
 mu bũwa ọgurennya-a.
 Be eleswetakwa mu nta-a,
 ike gvũwaru mu-a.
- 10 Kęle ndu ọhogu mu
 ekfukwaru mu ęjo okfu.
 Ndu domishiru onwęphe;
 kwabę t'ęphe mee mu iphe
 anọkobeje achi idzu ęhu mu.
- 11 ęphe asuje: "Lę Nchileke jikawaru mu.
 T'a chĩa mu gude;
 kę l'ę tọ dũkwa onye abya mu agbataru."
- 12 Ba anọdukwa mu ote-ęnya; nggũbe Nchileke.
 Nggũbe Nchileke nke mu;
 bya ęgwegwa bya eyeru mu ęka!
- 13 T'iphe bũ ndu ebo mu ibo
 bũkwaru ndu iphere e-me t'ęphe chĩhu.
 Tę ndu ono, eme t'ęphe
 wofu mu ono bũkwaru ndu
 aa-chi ọchi; jaa ewena.
- 14 Obenu lę mbędua bũlephu
 l'ęke ịino; bę ęnya mu a-nọ.
 Mu a-nọdu aka ngu ọja ajaja l'ęje.
- 15 Mu e-gude ọnu mu ekfu iya mkpũrumkpuru
 l'ekfushi iya ike

- l'ì doberu ẹka ndoo;
 mẹ l'ọ bụ nggu adzoje madzụ.
 Odobe-ẹka-ndoo ngu;
 mẹ ndzọta nke ngu ono hatabe nshinu
 k'ọphu bụ lẹ mu ta
 atụkota-ghedu ọnu iya.
- 16 Mu e-gude ike kẹ
 nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje
 je araa ya arara l'ọ bụ
 nggubedua nwenkinyi ngu;
 bụ onye doberu ẹka ndoo.
- 17 I shikpooru keshinu mu
 bụ nwata zita mu iphe;
 nggube Nchileke.
 Iphe dụ biribiri, iimeje;
 bẹ mu shilephu teke ono
 tuta ọnu iya jeye nta-a.
- 18 Nta-a, mu bụwa ọgurennya,
 ẹwo kpuru mu ishi-a;
 ba aghakwaru mu azụ;
 nggube Nchileke jeye teke
 mu akọberu ọgbo ọphu
 abyanụ ẹge ike ngu habe nshinu;
 mbụ kọoru iya iphe bụ
 ndu ee-mekochaa mua
 ẹge ike ngu habe nshinu.
- 19 Odobe-ẹka-ndoo ngu
 ruru akpamigwe;
 nggube Nchileke;
 mbụ nggube onye ono,
 meshiru iphe paru ẹka ono.
 ?Bụ onye aturu ngu;
 nggube Nchileke?
- 20 E gudekwaru l'i
 mewaru mu;
 mu ejee iphe-ẹhuka;
 ọnu akpua mu ọphu;
 ọbule mu marua
 l'ii-me mu-a tẹ mu
 gbufu bya adu mma ọdo;
 mbụ kufuta mu l'ime ili; woru mu melia.
- 21 Ii-me t'a ka mu ọkwabe ugvu.
 Ọ kwaphụ ẹge ono;
 bẹ ii-dụ mu ike ọdo.
- 22 Nggube Nchileke mu;
 mu a-kpọ une gude jaa
 ngu ajaja l'ì bụ onye
 evudoshije ike l'iphe i kfuru.
 Mu e-gude ogele gụa egvu;
 jaa ngu ajaja;
 nggube Onye dụ Nso kẹ Ízurelu.
- 23 Mu a-tụ ọzu ẹhu-otso-ena;

gwa egvu gude jaa ngu ajaja;
mbụ mụbe onye i gbafutaru.

- ²⁴ Eswe mę ęnyashi;
bę mu a-nodu e-kfushi
iphe i meshiru gude koshi
l'i doberu ęka ndoo;
kele ndu shi achi mu nu;
b'e mewaru iphere kpua;
mekwaaphu t'ęphe ghahu beringu.

72

Egvu, Sólomonu deru

- ¹ Nggube Nchileke;
menea tę eze kpeje ikpe ęge
nggubedua ekpe!
Menea tę nwatibe eze
dobe-ęka-ndoo ęge
nggubedua doberu;
- ² k'ophu oo-kpeje ndibe ngu ikpe, dụ mma;
gbaaru ndu aakpa ęhu ọdzori.
- ³ Tę ugvu ugvu ndu k'eze iya
mee t'ęhu dụ ndiphe agu.
Ugvu ugvu ndu kę nshii
emee t'ęphe gude umere
ęphe koshi l'ęphe bụ ndu doberu ęka ndoo.
- ⁴ Ndu aakpa ęhu;
bę eze a-gbaru ọdzori;
dzọo ụnwegirima ndu
ę ta dudu ęge ọ haru ęphe;
dzopyashia ndu ono,
akpa ęphe ęhu ono ishi.
- ⁵ Ęphe a-nodu abaru ngu ęja
gbururu jeye teke ęnyanwu;
mę ọnwa a-nobebe;
mbụ tsube l'ogbo sweru ogbo.
- ⁶ Ọo-dụ l'ọ bụ mini, achi l'ęke, a sụru asusu;
mbụ l'ọ bụ ęke igwe
ayọru alị teshiteshi mini.
- ⁷ Teke ono, ọo-nodu achi ono;
bę ndu doberu ęka ndoo
a-jà ajàjà.
Ęhu-agu achi ko ękemeke jegbaru;
jeye teke ọnwa ta anohedu.
- ⁸ Ọo-buru eze chia ndiphe
tsube l'eze ęnyimu rua
eze ęnyimu; mbụ tsube lę
Ęnyimu Yufurétusu jeye
l'ęke mgboko jeberu.
- ⁹ Ndu bu l'echi-ęgu a-bya
ebyiaru iya ikpere l'alị;
ndu ọhogu iya achi chiaru
iya ọnu achi chi l'ęja.

- 10 Ndu eze ndu Tashishi;
 me ndu bugbaa l'ikfuli
 a-nodu atu utu anu iya.
 Ndu eze ndu Sheba yele
 ke ndu Seba e-wotaje iphe bya anu iya.
- 11 Iphe bu ndu bu ndu eze
 l'ephe ha e-byishiru iya ikpere.
 Iphe bu mbakeshi e-jeru iya ozi.
- 12 Kele ndu e ta dudu ege
 o haru ephe -rakua ya;
 be oo-dzofuta ephe;
 mbu ndu iphe-ehuka byaru;
 to nwe onye a-gbaru ephe mkpu.
- 13 Oo-phuru ndu ike ta anodu;
 me ndu e ta dudu
 ege o haru ephe imiko;
 bya adzo ndu e ta dudu
 ege o haru ephe ndzu.
- 14 Oo-nafuta ephe l'eka
 ndu akpa ephe ehuru;
 me l'eka ndu enya enwu oku;
 kele ndzu ephe du iya mkpa nshinu.
- 15 Te ndzu eze bukwaru ndzu ogologo.
 T'a nujekwa iya
 mkpola-ododo ndu Sheba!
 Te ndiphe kfujekwaru nu
 Nchileke l'okfu ehuru iya;
 ephe agojekwaru iya phuru
 onu mboku-mboku.
- 16 T'iphe a kuru akuku tukwaa
 uda; tua nggodo l'ali-a.
 Te iphe a koberu l'eli ugu
 mehukwa l'o bu iphe
 e meberu le Lebanonu!
 Te ndu mkpukpu ono
 zukwaa l'o bu eswa l'igu!
- 17 T'epha eze nodukwa ojejeje;
 udu iya edzuru ekemeke
 l'o bu enyanwu, no l'igwe.
 Ee-shi l'eka iya goru
 iphe bu mbakeshi onu;
 ndiphe l'ephe ha ekua
 ya onye a goru onu.
- 18 T'ajaja buru ke
 Ojejeje, bu Nchileke;
 mbu Nchileke ke ndu Izurelu;
 mbu onye buwa iya phuru nwenkinyi;
 be emeje iphe du biribiri.
- 19 T'ajaja bukwaruphu ke
 epha iya ono, du biribiri
 ono jeye le tutu yoyo!

- Tẹ biribiri iya chikokwa
 mgboko dzuru!
 Ono kwa ẹge ọ dụ.
 Ono kwa ẹge ọ dụ!
 20 Ono kwa ishi ẹke Dévidi Jesi
 kfubeberu nọ Nchileke.

73

- Egву-ọma, Ásafu deru
 1 Ọkpobe okfu bu ẹ
 Nchileke duru ndu Ízurelu
 ẹ mma; mbu ndu,
 obu ẹphe guru iphoro.
 2 Obenu ẹ mbedua
 phodukpooru nwa gengu;
 me okpa echifu mu;
 mbu l'ọ phodukpowarua nwanshi;
 me mu ta aduhe
 ike vudo l'iphe mu vudo.
 3 Kele mu wataru ojiru ndu
 etu onwephe oke ẹpha
 ijimanya teke mu phuru
 ẹ ndu akirishi;
 be iphe duru ẹ mma.
 4 E to dudu iphe atsọ ẹphe l'ẹhu.
 Ẹphe shihuru ike;
 ẹhu adu ẹphe mma.
 5 Iphe ta atsudu ẹphe l'ẹhu ẹge ọotsu ndu ọdo;
 ishi, akuje ndu ọdo ta akọ ẹphe.
 6 Yo buru iya meru;
 ekuku, ẹphe eku onwephe
 aburu ẹphe iphe-olu.
 Iphe-kpaa aburu uwe,
 ẹphe eye l'ẹhu.
 7 Iphe eshije ẹphe l'obu
 nwenkinyi bu ẹjo iphe.
 Ẹjo idzu, ẹphe anọduje achi
 aburu 'onwe nwunne.
 8 Ẹphe anọduje achi madzọ ọchi;
 l'anma onye ọbu kulakula.
 Ẹphe egudeje ekuku,
 ẹphe eku onwephe l'eyeshi madzọ egvu
 iphe ẹphe e-me iya.
 9 Ẹphe anọduje ekfubyishi
 Nchileke, bu l'imigwe;
 l'aharu ndiphe kpaakpaa.
 10 Ọo ya meru iphe ndu nke
 mu ghakoberu tsoru ẹphe;
 kwetakota iphemiphe ọbule, ẹphe ekfu.
 11 Ẹphe asuje: “?Nanu ẹge
 Nchileke e-shi maru?
 Okaribe-Kakota-Nu;

- ?ọ maru ngunu?"
- 12 Ọwaa ege ndu akirishi dụ:
E tọ dudu iphe eruje epe l'ehu;
ọ bụ l'ẹku anọdujekwanu abyaru epe.
- 13 Mbẹdua, haru obu mu t'ọ gụa iphoro-a;
?ọ bụ l'ọo eswe b'ọ bụ mu tọo.
Tọo ege ono, mu sefuru
eka l'iphe dụ eji ono:
?ọ bụwa mu ke mmanu tọo.
- 14 Iphe bụ eswe, mụturu amuta;
be inoduje anu mu aphu;
nggube Nchileke.
E to nwedu mboku,
mu noghajeru;
t'iphe-ehuka be dakfuta mu.
- 15 Mu -su le mu e-dokwa;
yo dụ l'ọ bụ mgbamu;
mu agba iya unwu Nchileke.
- 16 Ọobuje teke mu jeru ome
t'iphe ono doo mu enya;
yo gbe buru mu iphe-ehuka;
- 17 gbururu jeye mu abya abahu
l'ulo nso ke Nchileke.
Ọ bụ teke ono b'ọ doru mu enya;
mbu iphe e-mekochaa muru epe;
- 18 iiwojeru epe dobe l'eke echi eturu;
gbahaa epe eka; epe abya adashia;
buru kpurupyata.
- 19 E ta anodu ophu baru nwishi;
epe aburu kpurupyata;
kpofu l'ọ bụ eswa.
- 20 Epe aduje l'ọ bụ nro;
o -be l'utsu; a zahaa ya.
Ọ kwaphu ege ono;
be epe achihuje l'ifu
nggube Ojejoje teke i gbalihuru.
- 21 Teke ono, mu shi agu aphu,
iwe jiru obu mu ono;
- 22 be mu shi buru onye eswe;
to nwe iphe mu maru.
Mu eshikwa dụ ngu
l'ọ bụ anu-egu-egbudu!
- 23 Obenu le mu anoje ngu ntse tekenteke;
nggu egude eka-utara ngu sekputa mu.
- 24 Iishije like, idu mu l'eduzi mu uzo;
k'ophu bụ l'e megee;
be ii-nabata mu l'odu-biribiri ngu.
- 25 ?Bụ onye be mu nweru l'imigwe,
abudu nggubedua?
E tọ dukwa iphe no le
mgboko-a, egu iya agu mu;
gbahaa nggubedua.

- 26 Ike agvujе anu-ehu mu;
gvu obu mu.
Obenu l'о bu Nchileke bu
onye emeje te mu shihu ike;
buru iya bu okе-iphe mu
gbururu jeye le tutu yoyo.
- 27 Ndu no ngu ote-enya a-la l'iyi;
ndu e ti gudedu ire ephe
eka; be ii-me t'ephe buru kpurupyata.
- 28 Obenu le mbedua b'о du te
mu nodu Nchileke ntse.
Mbedua wowaru Nnajiufu,
bu Ojejoje;
mee a-gbabe-a-dzuru nke mu.
Oo ya bu le mu a-kokota
iphe du mma, iime l'ehu mu.

74

- Evu, Asafu raru
- 1 Nggube Nchileke;
?bu ngunu kparu iphe
i zaharu ayi k'ojejoje ege-a?
?Bu ngunu kparu iphe
i wotaru ehу-eghughu ngu
kpukpobe ndu nke ngu ege-a?
- 2 Nyatakwa igwe oha ono,
i kforu aswa ishi ephe l'ede-nwede ono;
mbu okpa-ikfu ono,
i gbataru l'itumo; mee ephe;
ephe aburu nke ngu ono.
Nyatakwa Ugву Zayonu ono,
i bu ebubu ono.
- 3 Jeduduphu je aphu ege
e mebyishiru iya;
mbu ege ndu ohogu
meru ulo ngu ono, du nsо ono.
- 4 Ndu ohogu ngu byawaru
bya anodu l'ulo-ndzuko ngu l'atu uzu;
su l'ephe mekputawaru.
Ephe achiko iphe-ohubama doo ya.
- 5 Ephe eme l'о bu onye pa
ogbu-nku tsoru eke oswa no tugburu;
l'egbutsushi iphe bu oshi, o phuru.
- 6 Iphe bu iphe a pyiru apyipyi;
be ephe gude ogbu-nku;
gude ongu mebyishikota
l'о ha.
- 7 Ulo ngu, du nsо be ephe
muru oku ye; yo tsua ya; yo buru ntu.
Eke ono, i fotaru t'о buru
eke ii-buru eburu ono;
be ephe farushiru afarushi.

- 8 Ẹphe ekfu l'ime obu ẹphe; sù:
 “L'ẹphe e-mebyishikota iya
 l'ọ ha kpamukpamu!”
 Ẹphe etsukota ọku l'iphe bụ ẹke,
 e shi anọduje abaru Nchileke ẹja.
- 9 Ẹ tọ dūhedu iphe-ọhubama,
 dū biribiri, eemejekwaduru ayi;
 ọphu ọ dūhedu ndu
 nkfuchiru Nchileke,
 phọdukwaduru nū;
 ọphu ọ dūdu ayi onye,
 maru teke egbe iphe ọwaa emebebe.
- 10 ?Bụ teke ole; bẹ ndu ọhogu
 ngu e-ngeberu ngu ẹka l'ishi;
 nggube Nchileke?
 ?Ẹphe e-gudewaru ẹpha ngu
 l'emebyishi ẹge-a gbururu jeye tọo?
- 11 ?Bụ ngūnu kparu iphe ị tji
 byadu bya ebyia ẹphe ẹka?
 Chifuta nū ẹka l'utakfu
 bya emebyishia ẹphe.
- 12 Obenu l'ọ bụ nggube
 Nchileke bụ eze nke mu,
 shi lẹ ede-nwede.
 Ọ bụ nggu wobataru
 ndzọfuta lẹ mgboko-a.
- 13 Ọ bụ nggubedua gude ike
 ngu kewaa eze ẹnyimu ẹbo.
 Ẹjo-anū, butsua lẹ mini
 b'i gwepyashiru ishi ẹphe etsupyashi.
- 14 Ọ bụ nggubedua
 dzọpyashiru ẹjo agiyi ishi;
 woru iya nū unwu anū,
 bu l'echi-ẹgu t'ọ buri iya nri.
- 15 Ọ bụ nggu gbafushiru
 ọgba mẹ nggele;
 mini eshi iya wata atsọtso.
 I meru ẹnyimu, atsọtso
 atsọtso; yọ tashihu.
- 16 Ọ bụ nggu nwe eswe;
 nweru ẹnyashi;
 buri nggu doberu ẹnyanwu;
 mẹ ọnwa; ẹphe ekeru jimumimu.
- 17 Ọ bụ nggu tubuhawaru
 ẹke a-buri oke mgboko;
 buri nggu doberu ọkochi; dobe winta.
- 18 Nggube Ojejoje;
 nyatakwa ẹge ndu ọhogu
 ngu ekfutaberu ngu kulakula;
 mbụ ẹge ndu eswe gude
 ẹpha ngu afa kutukutu.
- 19 Be ewokwaru ndu nke ngu,

- ike e-ta nọdu ye l'eka ejo anu-egu-egbudu.
 Ba azahakwa ndibe ngu,
 bu ndu aakpa ehu
 t'ephe nọduwaru ege ono gbururu jeye.
- ²⁰ Nyatakwa ndzu, ayi le nggu gbaru;
 ke l'eemekwa madzu
 omeliwe l'iphe bu eke, gbaru ochi l'ali-a.
- ²¹ Be ekwekwa te ndu ono,
 aakpa ehu ono gude iphere tsuphu azu.
 Te ndu ukpa; me ndu,
 e ta dudu ege o haru ephe jaa epha ngu ajaja!
- ²² Gbalihunu nggube Nchileke;
 kfuchiaru onwongu.
 Nyatakwa ege ndu eme
 eswe eshije l'utsu nma ngu
 kulakula jeye enyashi.
- ²³ Ba azahakwa hanyihanyi,
 ndu i du ashi aba;
 mbu wowowo,
 ndu ohogu ngu anoduje atu ekpu ngu.

75

Egву-oma, Asafu deru nu onye ishi egvu; ishi egvu iya bu "Be ekwekwa te ya laa l'iyi"

- ¹ Ayi ekele ngu ekele;
 nggube Nchileke.
 Ayi ekele ngu ekele.
 Ndu eku epha ngu atu onu
 iphe du biribiri, iimeje.
- ² O bu nggube Nchileke be suru:
 "L'i dobewaru teke ii-kpe ikpe;
 kpee ikpe, du mma.
- ³ Teke mgboko; me iphe bu ndu
 bu iya nu anma jijiji;
 bu nggubedua egudeje
 itso iya eka gudeshia ya ike.
- ⁴ Ndu eku onwephe ekuku
 b'i suru t'ephe haa oku onwephe.
 Ndu akirishi b'i suru
 t'ephe haa onyaru onwephe ndu.
- ⁵ Unu hajee onyaru Nchileke ndu.
 Unu ahaa osa kpaakpaa."
- ⁶ Egbeshi madzu te shidu l'uzo enyanwu-ahata;
 to shi l'uzo enyanwu-ariba;
 ophu o shikwanu l'uzo echi-egu.
- ⁷ O bu Nchileke bu onye ekpeje ikpe;
 buru iya anmaje madzu ikpe;
 buru iya ekpefuje ndu odo.
- ⁸ O bu Ojejoje; be okoro no l'eka.
 Iphe jiru okoro ono aburu mee, etsu uphu.
 E to nwedu iphe e te eyedu iya;
 gude mee ya t'o shihu ike.

- Yọ buje; ọ nọnyaa;
 yọ gbashia ya.
 Iphe bu ndu akirishi le
 mgboko-a angua ya jeye teke
 ephe a-ngu ngua ohu iya.
- ⁹ Obenu le mbedua a-nodu
 ete eswa gbururu jeye.
 Mu a-nodulephu agu egvu
 l'aja Nchileke ke Jekopu.
- ¹⁰ Ndu akirishi;
 be mu a-nafu ike ono,
 ephe nweru ono;
 mee te ike ke ndu doberu
 eka ndoo ka.

76

Egvu-oma, Asafu deru nu onye ishi egvu; t'a kpọru une ye iya

- ¹ A maru Nchileke amaru le Juda.
 Epha iya ede ude le Izurelu.
- ² Eke ulo iya no bu le Salemu.
 Eke o bu ebubu aburu le Ugvu Zayonu.
- ³ O bu l'eke ono b'o nyajishiru
 akfu, enwu oku, ndu ohogu iya agba;
 nyakwoshia ogu-mbeke
 ephe; me iphe ephe
 egbobeje gude zeeru onwephe;
 me iphe bu iphe ephe egudeje alu ogu.
- ⁴ I du biribiri; du ugvu
 liishi l'ugvu ugvu, eke i
 mekputaru ndu ohogu ngu alata!
- ⁵ Ndu ophu bu mkparawa
 lime ephe b'e gworu iphe ephe tutua atutu.
 Ephe nwushihuru;
 to du ephe m'oo onye lanu,
 ike du k'ome ukporo.
- ⁶ Nggube Nchileke ke Jekopu;
 o bukwadua mbà b'i baru ephe;
 inya ephe; me ndu agba iya nu
 l'ephe ha adashia.
- ⁷ O bu nggu nwenkinyi ngu
 b'o gbaru t'a tsuje egvu.
 ?Bu onye a-du ike vudo ngu l'ifu;
 me ehu wata ngu oghu eghughu?
- ⁸⁻⁹ Nggube Nchileke;
 teke i shi l'imigwe t'i kpee ikpe;
 dzofuta ndu aakpa ehu le mgboko;
 b'i no l'imigwe ono bua ikpe;
 ali atsuhu ngu egvu daa shikongu.
- ¹⁰ Eeshije l'oke ehu-eghughu
 ndiphe jaa ngu ajaja;
 kele ndu ophu oke
 ehu-eghughu ngu ono haru;

- a-rụku ngu ẹka.
 11 O -buru l'unu riburu
 Ojejoje, bu Nchileke unu
 l'owaa iphe unu e-meru iya;
 unu mekwaa iphe ono,
 unu kweru ukwa iya.
 T'iphe bu ndu, bunyabe
 unu byakwa bya emeeru onye lanu ono,
 gbaru t'a tsuje iya egvu ono iphe-oma.
 12 Oomeje t'obu rua ndu ishi, achi nu ali.
 Ndu, bu eze le mgboko-a l'atsu iya egvu.

77

Egву-oma, Asafu deru nu onye ishi egvu, bu Jedutunu

- 1 Mu rakuru Nchileke
 t'o gbaaru mu mkpu.
 Mu araku Nchileke
 t'o nua olu mu.
 Yo nua ya.
 2 Teke mu no l'iphe-ehuka;
 be mu choru Nnajiufu.
 Enyashi mgburumgburu;
 be mu chilikotaru ẹka;
 ekfu anu Nchileke.
 Ophu okpoma egvuduru mu egvuru.
 3 Oobuje; mu rita
 nggube Nchileke;
 mu azua ume.
 Mu gbawaru
 mgbamuiche; ike agvu mu.
 4 I meru; mgbenya agbalaa mu l'anya.
 Iphe ono tsuta-beru mu l'ehu;
 k'ophu bu l'o kporu mu okfu.
 5 Mu bya egude egomunggo;
 lee enya le teke ndiche;
 mbu teke ohazu.
 6 Mu abya anyata egbe egvu,
 mu shi anoduje agu l'enyashi.
 Mu bya awata ori
 ege iphe shi du teke ono.
 A nonyaa; mu aja onwomu; su:
 7 "Nnajiufu; ?oo-jikawaru ayi
 jeye le gbururu to.
 ?To nwedu teke
 oo-nonyaa; ghakwaduaru ayi enya odo to?
 8 N-yemobu iya ono,
 e ta gvujedu agvugvu ono;
 ?too ruhedu ayi ẹka odo to?
 ?O bu l'e too mehedu iphe ono,
 o kweru ayi ukwa iya ono to?
 9 Nchileke; ?o zahawaru
 obu-imiko iya ono to?
 ?O gudewa ehughu

- zahaa obu-imiko iya ono tọo?"
- 10 Ya ndono; mu asu: "L'ophu,
kakwa mu ọtsu l'ehu;
bụ lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nu;
bẹ ike ta dughedu."
- 11 Mu ta azahadu
iphe-kpangangu, Ojejoje shi emeje.
Mu a-nyatakota iphe
biribiri, o shi emeje.
- 12 Mu a-nodu ria oriri
ke iphe ono, i mekotaru ono;
mbu eze iphe ono, i shi emeshije ono.
- 13 Nggube Nchileke;
uzo ngu du nsọ!
?Nanu agwa, aa-turu yeru Nchileke ayi?
- 14 O bu nggu bu Nchileke,
emeje iphe-ophulanya.
Iimeje te ndiphe phua
ege ike ngu habe.
- 15 I gude ike ngu gbafuta ndibe ngu;
mbu unwu Jekopu;
me unwu Josefu.
- 16 Mini phuru
nggube Nchileke;
tsua egvu;
ebo mini awata onma jijiji.
- 17 Igwe ruru eruru chia mini;
igwe agbalahaa agbagba;
ebemu-igwe ekulahaa ikufu.
- 18 A nuru oda egbe-igwe,
i tu l'echi oke pherephere.
Ebemu, iiku ke
meremu meremu aburu
iphoro, e gude aphu uzo le mgboko.
Ali atulahaa egvu; wata onma jijiji.
- 19 I toru uzo ngu l'echi eze enyimu.
I shijaru eze echi-enyimu,
ha nshinu sweta;
ophu o nwedu eke a phuru apata-okpa ngu.
- 20 I shi l'eka Mosisu yele Eronu
dua ndibe ngu l'o bu onye edu aturu.

78

- Evu, Asafu raru
- 1 Ndu mu; unu ngabe nchi;
te mu zia unu iphe!
Unu ngabe nchi;
nua okfu, shi mu l'onu!
- 2 Mu e-gude etu etu
voshiaru unu iphe,
e shi keshinu ndiche
domiaru unu edomi.

- 3 Iphe ono bu iphe ayi nuhawaru;
 buru iphe ayi mahawaru;
 mbu iphe nna ayi oche phe
 shi akojehawaru ayi.
- 4 Ayi te edomikwaru iya
 unwu ayi iphe biribiri;
 me iphe-ophulanya,
 Ojejoje mekotaru;
 jeye l'iphe ndu ophu e gude jaa ya ajaja.
 Ayi a-koru iya ndu ogho
 ophu nokwadu l'ifu.
- 5 O doberu unwu Jekoru nsu,
 epe e-tsoje;
 bya atua ekemu dobe;
 yo nguru anguru l'ali Izuru;
 bya asu ndiche ayi phe
 t'epe zikwaa ya unwegirima epe;
- 6 k'ophu ogho ophu abya nu
 a-maru iya;
 mbu ndu ophu e te gbe amudu.
 Epebedua egudekwa
 iya phu zia unwu nk'epe.
- 7 E shi ege ono; epe akporu
 obu yeru Nchileke;
 k'ophu epe ta azahadu iphe o meshiru;
 epe edobedzua ekemu iya l'o ha.
- 8 Epe taa aduhedu l'o bu
 nna epe oche phe,
 shi buru ndu ejo okpoma;
 buru ndu, kwefuru Nchileke ikè;
 mbu ogho, e ta adudu teke
 epe wozitajeru onwephe
 ali l'eke Nchileke no;
 t'e gude ire epe eka l'eke Nchileke no.
- 9 A makwaru-a l'unwoke
 Ifuremu gude akfu kwaa
 onwephe ngwa-ogu.
 Obenu l'ogu daleruphu;
 epe eye okpa l'oso; gbalashia.
- 10 Epe dakaru ndzu, epe le
 Nchileke gbaru;
 jika ome iphe o turu epe l'ekemu.
- 11 Epe zaharu iphe Nchileke meshiru;
 mbu iphe du biribiri,
 o meshiru koshi epe.
- 12 O meshiru iphe du biribiri
 l'ifu nna epe oche l'egu
 Zowanu le Ijiputu.
- 13 Eze Enyimu b'o meru;
 yo bokahu ebo.
 Yo dua epe;
 epe awu-sweta.

- Yọ bya emee mini;
yọ kpua nморoro l'ọ bụ upho-mkpuma.
- 14 Iphe o gude dua ephe l'eswe bụ urukpu;
bya egude iphorо ọku dua
ephe l'enyashi mbọku-mbọku.
- 15 Agbara-mkpuma b'ọ
gbajahuru ebo l'echi-egu;
mini eshi iya nwufuta
l'enwu dukuduku l'ọ bụ eze enyimu.
- 16 Yọ buru eke mkpuma
gbaru ọru b'о meru;
mini atsoshihu; tsolahaa l'ọ bụ nggele.
- 17 Obenu l'ephe emelee iphe dụ
eji l'eke Nchileke nọ.
Ephe nọlee l'echi-egu ono;
kwefuleru-a
Okaribe-Kakota-Nụ ikè.
- 18 Ephe lebezikpooru enya
wata odata Nchileke;
mbụ kebekpelephu l'ọ
nụ-futaje ephe iphe aguebe ephe.
- 19 Ephe kfuru Nchileke ejo okfu: sụ:
“Bụ ke nri, Nchileke a-dụ ike
nụ ephe l'echi-egu tọ?”
- 20 Teke ọ kuru iphe le
mkpuma ono; be mini,
shi iya nụ tsolahaaru l'ọ bụ nggele.
Olobu; ọo-nụ-ghe ephe nri tọ?
L'ọ dụ ike nụ ephe anụ, ephe a-ta tọ?”
- 21 Ojejoje anule iya phụ;
vọru ọku ghua ehu;
gude ọku ehu-eghughu iya
kpoberu ndibe Jekopu;
bya eworu ehu-eghughu
iya byiberu ndu Izurelu;
- 22 ke l'ephe te kwetadu ke Nchileke;
ophu ephe 'ekwetakwaphu
l'oo-dụ ike dzofuta ephe.
- 23 Obenu l'о kfuru akpamigwe iphe oo-me;
bya aghashia ụzo imigwe;
- 24 bya achiaru ndu Izurelu
mana ono l'ọ bụ mini.
Yọ buru akpuru iphe
shi l'igwe b'ọ nuru ephe ege ono.
- 25 Madụ eria nri, unwu ojozi-imigwe erije.
O nuru ephe nri;
ephe eria ege ọ guru ephe.
- 26 Pherephere, eshije l'uzo
enyanwu-ahata, bụ yebedua
tuharu iya ụzo imigwe.
Yọ wata ephephe.
Ege ono kwaphu b'о gude

- ike iya nwufuta ophu eshije
l'uzo ohuda.
Yo wata ephephe.
- 27 Anu, aata atata b'ọ chiru
ephe l'ọ bu mini;
yoo tsu gbigbigbi l'ọ bu udzu, no l'ali.
Unwenu, ephe l'eli b'o nwuru nu ephe;
yo ghakashihuru ephe l'ọ
bu eja, kuru l'iku enyimu.
- 28 O meru ephe; ephe
ephebatsua l'odu ephe.
O shi anoduje ephephe
l'ulo-ekwa ephe mgburumburu.
- 29 Ephe eria nri jeye ephe eji ephe;
ke l'ọ nuru ephe iphe agu ephe.
- 30 O le t'ephe kwaa rigee nri ono,
mbu l'ephe kpukwadu iya l'onu;
- 31 Nchileke atu-koshilaha ephe
oke ehu-eghughu iya.
Yo woru ndu ophu ike ka l'ephe gbushia;
tuko iphe bu ndu
k'okoroby ndu Izurelu mebyishia.
- 32 E metsua; ephe emelee iphe ephe eme.
Yo meshitsua iphe-ophulenyanya ono;
ephe te ekwekwa ke Nchileke.
- 33 Oo ya meru iphe oogbaje
ndzu ephe kwoo;
gude iphe-ehuka wofu ndzu ephe.
- 34 Yoo buje teke Nchileke
haru ephe gbushia;
ndu ophu phoduru nu acholaha ya.
Ephe ataa onwephe uta
iphe ephe meru;
kfulaha l'anu iya.
- 35 Teke ono; ephe anyata
l'oo Nchileke bu
agbara-mkpuma ephe;
nyatakwapu l'oo Nchileke ono,
bu Okaribe-Kakota-Nu ono
bu onye gbafutaru ephe.
- 36 O le o bu ajaja eli-onu;
be ephe ajaje Nchileke;
mbu l'ire-lanu ta anojedu
ephe l'onu le phuu.
- 37 Obu ephe ta anojedu l'eke o no;
ophu ephe edobejedu ndzu, ephe l'iya gbaru.
- 38 Obenu le Nchileke
anodujele-e l'aphuru ephe imiko.
Oogujeru ephe nvu k'iphe
du eji, ephe meshiru
ophu o mejedu t'ephe buru kpurupyata.
Tekenteke be onoduje ata nshi;

- too meje ephe iphe ege o ghutaberu iya.
- 39 Oonyataje l'ephe bu madzu mmanu;
l'ephe du l'o bu pherephere,
abuje: o -pheswewa;
too phelatahedu azu.
- 40 Ugbo olemole; be ephe
kwefuru iya ikè teke ephe no l'echi-egu;
kpatsua ya iwe l'ali, ono,
daburu swanmangu ono.
- 41 Tekenteke; be ephe shi
anoduje adata Nchileke adata.
Ephe shi anoduje akpatsu
onye du nsò ke ndu Ízurelu ehu-eghughu.
- 42 Ephe ta anyatahedu ike iya ono;
mbu ike ono, o gude
gbafuta ephe l'eka ndu ono,
shi emegbu ephe emegbu ono;
- 43 bu iya bu mboku, o meru;
a phu iphe du biribiri,
o meshiru le Ijiputu;
me iphe du egvu, o meshiru l'egu Zowanu.
- 44 Iphe bu enyimu ephe b'o meru;
yo ghokota mee;
to nwehe mini, ephe phuru k'angungu.
- 45 O chiru ijiji ye;
yo bya anua ephe chikikfuu;
bya achiru mbara ye;
yo mebyishia ali ephe.
- 46 Iphe ephe kuru l'ali
b'o chiru ovú ye;
yo je atapyashia ya;
bya achiru igube yeru ndu
ophu miru amimi;
yo tapyaa ya.
- 47 Oshi sikamo ephe;
b'o gude aka-mini tupyashia;
bya egude iji mebyishia
akpuru vayinu ephe.
- 48 Eswi ephe b'o gude ejo
aka-mini tu-gbushikota;
bya egude egbe-igwe
tugbushikota elu ephe l'o ha.
- 49 O chikoru oke ehu-eghughu
iya l'o ha byabe ephe;
chita ejo
unwu ojozi-imigwe ye
t'o je anua ephe aphu.
- 50 E to tuzedu eka
l'ehu-eghughu iya;
ophu o dobedu ephe ndzu.
O woru ephe haaru
ejo iphe-ememe ono

- t'o meghee ephe emeghe.
- 51 Iphe bu ndu, bu okpara
le Ijiputu b'o gbukotaru l'epha ha;
mbu iphe bu nwa odungu ephe l'ali Hamu.
- 52 Obenu le ndibe iya b'o toru
nwehu ruta ege eerutaje aturu;
bya echee ephe chiriru
le werere gude swee
echi-egu ono.
- 53 O duru ephe domangu le
rimangu t'ephe ba atsụ egvu.
Obenu le ndu ohogu iya;
be eze enyimu rigbushikotaru.
- 54 Yo shi ege ono;
dua ephe durua eke,
bu okè-ali iya, du nsọ;
mbu durua ephe l'ugvu ono,
o gude ike k'eka iya luta ono.
- 55 O chishiru ephe iphe bu
mbakeshi, no-chiru ephe ụzo;
bya eworu ali ephe keeru
ndu Izurelu t'o buru okè-iphe ephe.
O chiru ndu ikfu Izurelu ye
t'ephe buchishia ali ephe ono.
- 56 O le e megeeru;
ephe abya adata Nchileke;
kwefulerua
Okaribe-Kakota-Nu ikè;
mekota iphe bu iphe o suru t'ephe be eme.
- 57 O bu ejo okpa, nna ephe
tsoru be ephe tsochitaru;
bukotaru ndu e te gudedu ire ephe eka.
Onye dakoberu ephe du l'o
bu onye dakoberu okpete.
- 58 Ephe gude eke ephe agwaje
iphe ephe doru l'ekemeke;
kpatsua Nchileke iwe;
yo kolahaaru ntẹkpe,
ephe pyishiru okopho.
- 59 Teke Nchileke phuru iya;
be ehu ghuru iya eghughu nshinu.
Yo gude k'ono jika-ghee
ndu Izurelu teteretengu.
- 60 O gwoberu ulo-ekwa iya
ono, no le Shayilo ono;
mbu ulo-ekwa ono,
o kpoberu; bua l'eke, madzu bu ono.
- 61 O haru ndu ohogu; ephe evuta
Okpoko Ogba-ndzu iya;
mbu Okpoko Ogba-ndzu,
bu iya ekoshije

- ęge ike iya habe nshinu;
 bukwaruphu iphe ekoshije
 ęge ọ dọ-be biribiri
 b'ọ paru haaru ndu ọhogu iya.
- 62 Ọ paru ndibe iya haa;
 e gbushia ęphe;
 kele ndu nk'iya ono meru;
 ęhu eghulaha ya eghughu.
- 63 Ụnwu-okorọbya ęphe
 b'e gbugeru l'ọgu.
 Ụnwu-mgbọko ęphe akwashia;
 tọ dọ onye a-lọ ęphe.
- 64 Ndu achijeru ęphe ęja;
 b'e gbushiru;
 ọphu unyomu ęphe 'aradọ m'ọo ękwa ęphe.
- 65 A -nọnyaa; Nnajiufu ezilihu
 l'ọ bọ onye shi eku mgbenya;
 mbọ kwolihu l'ọ bọ onye
 nguru męe t'o phohuwa iya l'ęnya;
- 66 bya achia ndu ọhogu iya ichifu;
 mee ęphe iphe-iphere,
 bọ 'azaha azaha.
- 67 Eri Jósefu l'ọ ha b'ọ jikakotaru;
 tọ fọta ndu ikfu Ífuremu.
- 68 Obenu l'ọ fọtaru ndu ikfu Júda;
 bọ iya bọ Ugvu Záyonu
 ono, o yeru obu ono.
- 69 Yọ bya eworu ọlo iya,
 dọ nsọ kpua;
 yọ ha l'ọ bọ eze ugvu;
 mbọ kpua ya;
 yọ dọ l'ọ bọ alı, o meru;
 yọ bọru iphe a-nọ jeye lẹ tutu yoyo.
- 70 Ọ fọtaru nwozi iya, bọ Dévidi;
 dufuta iya l'ęke ọ nọ
 l'ọdu-aturu.
- 71 O dufutaru iya l'ęke ooche aturu
 t'ọ bya eleta ndibe iya,
 bọ iya bọ unwu Jékọpu ęnya;
 mbọ t'ọ kpọ-zijeru unwu Ízurelu,
 bọ ọkè-iphe iya ọzo.
- 72 Dévidi gudekpelephu obu,
 guru iphorọ leta ęphe ęnya;
 gude ọkpobe mmamiphe chikota ęphe.

79

Egvu-ọma, Ásafu deru

- 1 Nggube Nchileke;
 phuwaru lẹ ndu ọhodo
 nwubataakwaru l'alı-a,
 bọ ọkè-iphe ngu-wa.

- 1 Ɛphe faruṣhiakwaru
 eze-ulo ngu ono, du nsọ ono;
 bya emewaa Jerúsalemu;
 yọ buru ikpọzu.
- 2 Odzu ndu ejeru ngu ozi;
 be Ɛphe togbogbaaru
 unwenu, ephe l'eli t'o ria;
 mbu l'odzu ndu nsọ ngu;
 be Ɛphe wowaru t̄aru
 anu-egu-egbudu t'ephe ria.
- 3 Jerúsalemu mgburumgburu;
 be Ɛphe w̄aru mee madz̄u l'ọ bu mini.
 Ɛ to nwehekwa onye,
 phoduru nu, e-li ndu ono,
 e gbushiru ono.
- 4 Ndu obutobu ayi phe;
 me ndu bupheru ayi mgburumgburu
 tukowa azuru ayi ukwe; l'achi ayi ochi.
- 5 ?Bu teke ole be Ɛhu
 e-ghubebe ngu eghughu;
 nggube Ojejeje?
 Ɛhu; ?oo-ghuwa ngu ru jeyewaru to.
 ?Bu teke ole be oke
 Ɛhu-eghughu ngu
 e-nwubebe l'ọ bu oku jeye?
- 6 Wonuru Ɛhu-eghughu
 ngu tukoshi ndu ohodo ono,
 Ɛ ta madu ngu nu ono!
 Tukoshikwa iya ph̄u ali-eze ono,
 Ɛ-te ekujedu Ɛpha ngu ono;
- 7 ke l'ephe gbuwaru ndu eri Jékọpu pyaapyaa;
 bya emebyishiwa ufu iya.
- 8 Be emekwa t'ayi nw̄a onwu
 iphe du eji,
 nna ayi oche phe meru!
 Phunuaru ayi imiko egwegwa;
 ke l'ayi ta mahedu uto ayi e-shi iya.
- 9 Yeru ayi Ɛka
 nggube Nchileke,
 bu onye ndzofuta ayi;
 k'ophu ee-shi ege ono
 kwabe Ɛpha ngu ugu.
 Guderu k'epha ngu nafuta ayi;
 nggu aguaru ayi nvu
 l'iphe du eji ayi meshiru.
- 10 ?Bu ngunu meru iphe
 iphe bu mbakeshi aji eke Nchileke ayi no?
 Nodunu ayi l'ifu mee t'iphe
 bu mbakeshi maru
 l'i gwataru ugwo ochi mee
 ndu ono, ejeru ngu ozi,
 ephe gbushiru ono.

- 11 Tẹ ude, ndu nọ l'ọka mkpọro
atsụ runua ngu l'ẹhu!
Gudenu agburu-ẹhu ngu
mee tẹ ndu e kperu
nkfugbu nweru onwẹphe.
- 12 Kfua ndu obutobu ayi phe
ugwo iphe du ẹji,
ẹphe meru ngu ugbo ẹsaa;
mbu iphe-iphere, ẹphe
mekotaru kpua
nggube Ojejoje;
- 13 k'ophu ayibe ndibe ngu;
mbu ayibe aturu ono,
iiche nche ono etua ngu ẹpha
jeye le tutu yoyo;
mbu l'ayi e-tu ngu ẹpha
shita l'ogbo sweru ogbo.

80

Egву-qma, Asafu deru nu onye ishi egvu; t'e gude olu egvu "Okfukfulike
Ogba-ndzu" gu ya

- 1-2 Ngabenu ayi nchi;
nggube onye eche Izurelu
l'o bu onye eche aturu;
buru onye anoduje achi
ndibe Josefu l'o bu onye
chi igwe aturu l'eye nri.
Te nggube onye ono,
sugaru le cherobimu ono
chinua l'o bu anwu l'ifu
ndu ikfu Ifuremu;
me ke ndu Benjaminu yeke ke ndu Manase!
Byiko rukotanu ike ngu bya adzofuta ayi!
- 3 Dobephunu ayi azu l'onodu ayi;
nggube Nchileke!
Munuaru ayi onu-ochi;
k'ophu aa-dzofuta ayi.
- 4 Nggube Ojejoje;
nggube Nchileke,
bu Okaribe-Kakota-Ike;
?bukpo teke ole; be ehu
e-ghuberu ngu eghughu;
ke t'e bi nuje ekfukfu,
ndibe ngu ekfu anu ngu?
- 5 Nta-a b'i mewaru ẹphe;
enya-mini aburu ẹphe nri;
mee ẹphe; ẹphe angua enya-mini,
jiru njaka-onu.
- 6 I mewaru; ndu obutobu ayi;
ẹphe aja ayi ewena;
mee ndu ohogu ayi l'achi ayi ochi.
- 7 Dobephunu ayi azu l'onodu ayi;

- nggube Nchileke,
 bu Okaribe-Kakota-Ike!
 Mũnuaru ayi onu-ochi;
 k'ophu aa-dzofuta ayi.
- 8 O bu nggu shi le Ijiputu
 gbuta vayinu wolata;
 bya achiko ndu ohodo
 chishia l'ali ephe; woru iya dzabe.
- 9 O bu nggu gude eka ngu
 gbuchashia eke i dzaberu iya.
 Yo bya agbaa ogbaragba,
 chikoru ali ono l'o ha jegbaru.
- 10 Yo jaa ajaja jachikota iphe bu ugvu;
 mbu l'ekali iya halephu l'eli
 l'o bu eze oshi sida.
- 11 Ekfukala iya jeruru eze enyimu.
 Ogbaragba iya atuko
 ekemeke obule dzuru;
 mbu jeye le
 Enyimu Yufuretusu.
- 12 ?Nanu ege o du;
 b'i fokashiru mgbabu iya;
 k'ophu iphe bu onye esweta nu
 ejeje je awo akpuru iya ege o du iya?
- 13 Ezi-osa, shi l'egbudu
 awukfuta iya bya atakwoshia ya.
 Unwu anumanu aburu iya;
 be ephe gude azu onwephe.
- 14 Latanu azu lakfuta ayi;
 nggube Nchileke,
 bu Okaribe-Kakota-Ike!
 Shinu l'imigwe lee enya
 phukpoduaphu iphe amu nu.
 Byiko letanu vayinu ngu-a enya;
- 15 mbu vayinu, bu nggubedua
 gude eka ngu dzabe iya;
 mbu nwata nwoke,
 bu nggubedua gude eka ngu zu ya zufuta.
- 16 Vayinu ngu ono; b'e gbutsuakwaru.
 Oku dzukotaakwaru iya.
 Mba, i baru ndibe ngu
 meekwaru t'ephe laa l'iyi.
- 17 Kwakobenu nwoke ono,
 bu nggubedua gude eka ngu fota iya ono;
 mbu onye ono,
 bu nggubedua gude eka
 ngu zufuta iya ono.
- 18 Oo ya bu k'ophu ayi ta aghaduru ngu azu.
 Menua te ndzu buru nk'ayi;
 ege ayi a-wata oku epha ngu odo.
- 19 Dobephunu ayi azu l'onodu ayi;

nggube Nchileke,
 bu Okaribe-Kakota-Ike!
 Mụnuaru ayi onu-ochi;
 k'ophu aa-dzofuta ayi.

81

Egву, Ásafu deru nụ onye ishi egву; t'e gude ngwa-egву gítitu gụa ya

- 1 Unu gụa egву ẹhu-otso-ena nụ Nchileke;
 onye bu iya bu ike ayi!
 Unu gude ẹhu-otso-ena
 tua uzu l'ifu Nchileke ke Jékopu!
 - 2 Unu watanu oгу egву;
 unu eye iya nkwa!
 Unu kpooru iya ogumogu; me une!
 - 3 Unu gbua ụpyoku;
 m'ọ Onwa Ophungu fulephu!
 Unu gbukwaa ya phụ;
 m'onwa dzulephu edzudzu;
 - 4 l'iphe ono bukwa ome-l'ali,
 a turu doberu ndu Ízurelu;
 mbụ l'ọo iphe Nchileke ke Jékopu
 toru okpa iya; sụ t'e tsoje.
 - 5 O bu ekemu, o turu;
 yo shihu ike;
 bya asụ te Joséfu meje
 teke ono, o tsoru ndu Íjiputu oгу ono;
 mbụ l'ẹke ono, mu nuru
 okfu ẹ te dodu mu ẹnya ono.
 - 6 Okfu ono suru: "Oo yẹbedua
 pafuru ẹphe oke ivu, shi nọdu ẹphe l'ishi;
 bya ezia ẹphe nkata ivu ono,
 ẹphe shi vuru ono.
 - 7 Teke unu nọ l'iphe-ẹhuka;
 be unu kuru iya oku.
 Ya anodu l'urukpu;
 gude egbe-igwe za unu oku;
 bya adzofuta unu.
 Ya gude mini Meriba data unu.
 - 8 Unube ndibe iya;
 unu ngabekpoduaphu;
 te ya lo unu ẹka le nchi!
- Unube ndu Ízurelu;
 unu ngabekpodaru iya phụ nchi!
- 9 T'ẹ b'ọ dukwa iphe odo,
 unu e-dobe; l'agwa
 agwagwa l'ẹke unu nọ;
 ophu o dukwa iphe odo,
 unu a-bajeru ẹja.
 - 10 Ishi iya buru l'ọo yẹbedua bu
 Ojejoje; buru Nchileke unu.
 Oo yẹbedua bu onye

- dufutaru unu lẹ Íjiputu.
 Unu kpuhaa ọnu unu ekpuhaa;
 tẹ ya nua unu nri.
- 11 Obenu lẹ ndibe iya
 ta angaduru iya nchi;
 mbu lẹ Ízurelu te ekwedu ọdu iya l'eka.
- 12 Tọ du iya bu; ya eworu epe
 haaru ejo okpoma epe;
 t'epe tsowaruru iphe epe ritaru l'obu epe.
- 13 Ndege ndibe yebe Nchileke
 a-ngaberu iya nchi;
 o -buru lẹ ndu Ízurelu e-tso ọzo, ya toru epe;
- 14 m'e to ga atsukwa iya l'ehu
 mbu omekputa ndu ohogu epe.
 Ya ga egude ike iya chia
 ndu epe du ashi okpu-akpohu.
- 15 Ndu Ojejoje du ashi
 wozifutaje onwephe ali l'ifu iya;
 ya ahua epe ahuhuhu jeye lẹ tutu yoyo.
- 16 Obenu l'unubedua;
 be ya e-gude okpobe witu nua nri;
 gude manu-engu,
 shi l'agbara-mkpuma nu-jia unu epho."

82

Egву-oma, Asafu deru

- 1 Nchileke batawaru lẹ
 ndzuko ndu ikpe;
 ọdu l'eke ono;
 tẹ ya kpee epe ikpe.
- 2 O sọru epe: "Bụ teke ole;
 be unu a-ha okpe ejo ikpe;
 haa okpe l'eyeru ndu akirishi?"
- 3 Unu hanuaru ndu ukpa;
 me ndu a toru ogbe enge.
 Unu ekpeje ikpe, du mma l'ehu ndu ukpa;
 me ndu, aakpa ehu.
- 4 Unu gbafuta epe l'eka ndu akirishi!"
- 5 E to nwedu iphe epe maru;
 to du iphe edoje epe enya.
 Epe anoduje adakpu
 adakpu l'ekpuru-ochi.
 Eke a turu okpa-ali
 mgboko l'o ha tukookwaru anga anganga.
- 6 Mu sọru: "L'unu butukwa chi l'ehu l'ehu;
 unu l'unu ha bukota unwu
 Okaribe-Kakota-Nu.
- 7 Obenu l'unu e-mekochaa
 nwuhu ege madzu
 mmakanu anwuhuje.
 Unu e-mekochaa dashia ege
 ndu ishi odo adashije."

- 8 Gbalihu nggube Nchileke;
 kpee mgboko ikpe;
 kẹ l'iphe bụ mbakeshi
 bụkota òkè-iphe ngu.

83

Egву-ọma, Ásafu deru

- 1 Nggube Nchileke;
 ba dahụkwa nkichi.
 Ba anọdushinu nwangijingiji;
 nggube Nchileke;
 ba dashinu rịgbidingu.
- 2 ?Ị phụwaru ẹge ndu
 ọhogu ngu aphụ temutemu;
 mẹ ẹge ndu ị dụ ashi
 etsuru ngu ẹka l'ọkpoma.
- 3 Ẹphe gude ẹregede
 l'achi idzu ndibe ngu;
 mbụ l'achi iphe ẹphe
 e-me ndu nọ ngu l'obu.
- 4 Ẹphe sụru t'ẹphe bya
 t'ẹphe lụa ọha ono;
 t'ẹphe mee t'ẹ b'ọ duche
 onye a-nyatakwadu ẹpha Ízurelu ọdo.
- 5 Idzu bụ ẹphe nanu
 t'ẹphe mee ngu ẹjo iphe.
- 6 Ndu ono bụ ndu Édọmu;
 ndu Ishimelu;
 ndu Héga; ndu Móabu;
- 7 ndu Gibalu; ndu Amọnu;
 mẹ ndu Amaleku.
 Ndu Filisutiya yikwa iya phụ;
 ndu Táya ayiru iya.
- 8 Ndu Asiriya byawaru bya etsoru ẹphe
 t'ẹphe bụru agbaru-ike ndibe Lọtụ.
- 9 Menua ẹphe iphe i meru Mídiya.
 Mee ẹphe ẹge i meru Sizéra
 yẹle Jabinu l'iku Ẹnyimu Kishonu;
- 10 mbụ ndu ono, i meru;
 ẹphe aburu kpurupyata lẹ Ẹnu-Dọo;
 mee ẹphe; ẹphe aburu ọzu wushiru l'alị ono.
- 11 Menua ndu oke amadu ẹphe
 iphe i meru Orebu;
 mẹ Zebu;
 nggu emekwaaphu ndu
 ishi ẹphe iphe i meru Zeba;
 mẹ Zalumuna;
- 12 mbụ ndu ono, sụjeru:
 "T'ẹphe lụta alị Nchileke nweru ono."
- 13 Nggube Nchileke mu;
 menua ẹphe t'ẹphe dụ l'ọ bụ uphuku;
 mbụ t'ẹphe dụ l'ọ bụ ẹswa ereshi,

- pherephere zikashiru.
 14 T'ò bụru ẹge ọku anọduje
 adzụ phophopho l'oswa;
 m'ò bụ ẹge ọku adaja taphutaphu l'ugvu
 15 bụru ẹge ịi-da phukaphuka
 l'ò bụ oke pherephere chia ẹphe ọso;
 nggu egudekwaphu
 oke pherephere ngu ono yee ẹphe egvu.
 16 Menua t'iphere ịi ẹphe ifu;
 k'ophu ndiphe a-wata ọcho
 ụzo, ẹphe e-shi maru ẹpha nggube Ojejoje.
 17 T'e meje ẹphe iphe-iphere;
 meru ọtsu egvu ye ẹphe l'ẹhu tekenteke.
 T'ẹphe tsokwaa iphere laa maa.
 18 Ẹphe amakwanuru l'ò bụ
 nggube onye ono, ẹpha
 bụ Ojejoje ono
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Nu
 lẹ mgboko mgburumgburu.

84

Egvu-oma, e deru nụ onye ishi egvu t'unwu Kora gua; t'e gude ngwo egvu
 gítitu gua ya

- 1 Iphe ẹke i bu amakwanu;
 nggube Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.
 2 Ọogushi mu ẹgu ike; meji l'atofu mu atofu;
 tẹ mu nọdu l'eze-ulo Nchileke.
 Obu mu; mẹ ẹhu mu l'ò ha
 ara l'araku Nchileke ono, nọ ndzụ ono.
 3 Ọkpaleboku nwetsuaru ẹke
 oobugbaa l'eze-ulo ngu ono;
 ẹsa enwekwaruphu ẹke
 ọokpaje ẹkfuna; nọdu zushia unwu.
 Ẹke ono bụ l'iku
 ẹnya-ngweja
 nggube Ojejoje,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
 mbụ nggube Eze mu, bụ Nchileke mu.
 4 Ọnu-oma bụ ndu bu ebubu l'eze-ulo ngu;
 kẹ l'ẹphe anọduje etu ngu ẹpha tekenteke.
 5 Ọnu-oma bụ kẹ ndu bụ nggu
 bụ agbaru-ike ẹphe;
 mbụ ndu bụ ẹge ẹphe e-me
 jerua Ugvu Záyonu bụ iphe
 uche iya echije ẹphe ẹhu.
 6 Ọobuje; teke ẹphe esweta
 lẹ nsuda nsuda Baka;
 yọ dū ẹphe l'ò bụ ẹke mini awu;
 dukwaphu ẹphe l'ò bụ ẹke
 mini udzu-mini chishiru ike;
 ẹkemeke aburu okpuru.
 7 Ẹphe anọduje aka oshihu ike l'eje;

- gbururu jeye teke ẹphe
e-jekfu Nchileke ẹ
Ugву Záyọnu.
- 8 Nggube Ojejoje;
nggube Nchileke,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
nụnua iphe mu ekfu anụ ngu!
Ngabẹru mu nchi;
nggube Nchileke kẹ Jékọpu!
- 9 Ọ bụ nggu bụ onye ono,
egbochitaje ayi ono
nggube Nchileke!
Lenua onye ono, ị wụru
manụ l'ishi ono ẹnya t'ọ baa ngu l'obu.
- 10 Onye nọru ujiku lanụ
l'eze-ulo ngu kakwa
onye nọru unu afa labụ
l'ukporo afa iri l'ẹke ọdo mma.
Ọ kakwa mu mma tẹ mu
buru onye nche l'ọnu-uzo
ulo Nchileke; karia ẹ mu
bu l'ulo ẹjo madzụ;
- 11 kẹle Ojejoje, bụ Nchileke
dụ l'ọ bụ ẹnyanwu;
buru onye egbochitaje ayi.
Ọ bụ Ojejoje emejeru
ndiphe eze-iphe-oma;
l'emeje t'a kwabẹ madzụ ugву.
E tọ dudu iphe dụ mma,
o kejeru ẹka ngву l'ẹ tọ
nudu iya ndu uta ẹ-ta nọdu ẹ ndzụ ẹphe.
- 12 Nggube Ojejoje,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
ọnu-oma bụ k'onye bụ nggu b'ọ dakoberu.

85

Egву-oma, e deru nụ onye ishi egву t'unwu Kora gua

- 1 I koshiru l'alị ngu nọ ngu l'obu
nggube Ojejoje;
bya emee t'iphe duru
ndibe Jékọpu ẹ mma ọdo.
- 2 Ejo iphe ndibe ngu meshiru;
b'ị gụkotaru ẹphe nvụ;
bya eworu iphe kpube
l'iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru l'ọ ha.
- 3 I chikowaru oke
ẹhu-eghughu ngu l'ọ ha gwọbe;
pakotaru ẹhu-eghughu ono,
ata kfukfukfu ono haa.
- 4 Dophunu ayi azụ l'onodu ayi;
nggube Nchileke,
bụ onye ndzofuta ayi;

- nggu achiru iphe bu
iphe egуu ngu nu l'eke ayi no wushi!
- ⁵ Iphe ayi meru; ?l'oo-ghuwa
ngu ru egуughu gbururu jeye too.
Mbụ; ?ii-hawaru
egu-egуughu ngu ono
t'o shi l'ogbo sweru ogbo.
- ⁶ ?T'ii mehedu t'ayi jakerehu odo too;
k'opуu egуu a-nodu atsoshi
ndibe ngu ena l'eke i no?
- ⁷ Koshinu ayi ege i yeberu ayi obu;
nggube Ojejoje.
Dzofutanu ayi.
- ⁸ Mu a-ngabe nchi nu iphe
Nchileke, bu Ojejoje ekfu.
L'o kweru ukwa le ya e-me
t'egu du ndibe iya agu;
mbu ndu, duru iya le nsu.
Obenu l'iphe ephe a-kwabe
enya bu t'ephe ba alaphuhe
azu l'ome eswe odo.
- ⁹ Iphe doru enya bu le
ndu atsụ Ojejoje egvu;
be oobyaakwa adzofuta;
k'opуu o-gbu-nwii-nwii ya
a-bya l'alі ayi odo.
- ¹⁰ N-yemobu yele ire-lanu
a-gba onwephe ndzuta.
Odobe-eka-ndoo yele
nchi-odu-ndoo anmaa onwephe akpa.
- ¹¹ Ire-lanu e-shi l'alі mifutatsua.
Odobe-eka-ndoo eshi l'imeli
pyofu enya l'ele mgboko.
- ¹² Ojejoje bu iphe du mma;
be oo-nuduje anu madzu;
bya emee t'iphe ayi meberu
l'alі ayi mehu emehu.
- ¹³ Odobe-eka-ndoo e-vutajeru iya uzo;
je akpaziaru iya eke,
oo-nodu aha okpa eshi.

86

Dévidi ekfu anu Nchileke

- ¹ Ngabenu nchi;
nggube Ojejoje; za mu oku;
kele mu bu onye ukpa,
e te nwedu ege o haru iya.
- ² Letanu mu enya;
kele mu yeru ngu obu.
O bu nggu bu Nchileke mu;
dzofutanu mube nwozi ngu,
dakoberu ngu nu.

- 3 Phunuaru mu imiko;
 nggube Nnajiufu;
 ke l'ọ bu nggu;
 be mu anọduje
 akpo-ku mkpulumkpuru.
- 4 Menua t'ẹhu tsoo mube nwozi ngu ẹna;
 ke l'ọ bu nggube Nnajiufu;
 be obu mu kpamukpamu akpo-ku.
- 5 Nggube Nnajiufu;
 i bu onye oma; bya aburu
 onye agujeru madzu nvu.
 Iphe bu ndu arakuje ngu nu;
 be iyejeru obu nshinu.
- 6 Ngabe nchi; nuaru iphe
 mu ekfu anu ngu;
 nggube Ojejoje!
 Ngabenu nchi;
 nu mkpu, mu echiku ngu
 t'i meeru mu eze-iphe-oma!
- 7 Teke iphe atsu mu l'ẹhu;
 be mu akpo-kuje ngu;
 kele mu maru l'ii-nu-a olu mu.
- 8 A -bya l'iphe bu agwa;
 be t'o nwedu ophu du
 l'ọ bu nggube Nnajiufu;
 ophu o dudu iphe ephe eme,
 aa-turu yeru ophu iime.
- 9 Iphe bu mbakeshi ono,
 bu nggu gude aka ngu
 mee ephe ono
 e-mekochaa bya abaaru
 nggube Nnajiufu aja;
 jaa ngu ajaja.
- 10 Onanu aburu ke l'i ha nshinu;
 l'anọduje eme iphe,
 du biribiri.
 O bu nggubedua
 nwenkinyi ngu bu
 Nchileke.
- 11 Nggube Ojejoje;
 kpo-ziaru mu uzu ngu;
 k'ophu mu a-nodu etso
 uzu ire-lanu ngu ono.
 Menua t'oriri mu buru nanu l'eke i no;
 k'ophu mu a-nodu atsu epha ngu egvu.
- 12 Mu e-gude obu mu l'ọ ha
 kele ngu ekele;
 nggube Nnajiufu,
 bu Nchileke mu.
 Mu a-nodu aja ngu ajaja jeye le tutu yoyo;
- 13 ke l'i yenukaru mu obu eyenuka;
 bya anafutawa ndzu mu l'ali maa.

- 14 Nggube Nchileke;
 ndu eku onwephe ekuku
 wu-lihuakwaru bya etso mu okfu.
 Ndu ẹ ta phujeduru madzu
 imiko edzukobe l'achi nta ishi mu;
 mbu ndu ono, ẹ te nwedu
 iphe ephe guberu nggube Nchileke ono.
- 15 Obenu le nggube Nnajiufu,
 bu Nchileke aphujeru madzu imiko;
 l'emejeru madzu
 eze-iphe-oma.
 Ehu te eghujedu ngu
 eghughu egwegwa.
 N-yemobu ngu;
 be iyeje yee ya k'etsutu iya.
 I bukwapu
 o-me-g'o-kfuru.
- 16 Ghanuaru mu ifu;
 phua mu ru imiko!
 Menua te ike nodu mube
 nwozi ngu l'ehu!
 Dzonua mube nwatibe,
 nwanyi ono,
 ejeru ngu ozi ono!
- 17 Koshinu mu iphe-ohubama,
 e-me te mu maru li du
 mma; k'ophu bu;
 ndu ohogu mu -phua ya;
 iphere egude ephe;
 kele nggube Ojejoje
 gbawaru mu mkpu bya adua mu obu.

87

- Egvu-oma, unwu Kora guru
- 1 Ojejoje tuwaru okpa-ali
 ulo iya l'eli ugvu, du nsọ.
- 2 Ojejoje yeru Zayonu obu;
 karia ege o yeru iphe
 bukpo eke odo,
 unwu Jekopu bu.
- 3 Nggube eze mkpukpu ke Nchileke;
 e kfukashitsua k'iphe biribiri ngu:
- 4 "Ndu Rehabu; me ndu Babylonu;
 be mu guakwaru ye le ndu maru mu nu.
 Ndu Filisutiya; ndu Taya;
 me ndu Kushi;
 be mu gukobekwaru iya phu.
 Ndu ono l'ephe ha;
 be aa-gukotaru ye le ndu a muru le Zayonu."
- 5 Aa-nodu ekfu ke Zayonu; su:
 "L'onye owaa yele onye ophu;
 b'a mukwaru le Zayonu.

O bu Okaribe-Kakota-Nu
 l'onwiya e-me iya t'ọ nguru anguru."
 6 Ojejoje e-de l'ekwo, o deru epha ndiphe; sụ:
 "L'onye owaa b'a muru lẹ Záyonu."
 7 Ndu agụ egvu; mę ndu ete iya
 etete a-tuko gụa egvu; sụ:
 "O bu lẹ Záyonu; bę mini ndzụ
 shi l'atsofutaru epe!"

88

Egву-oma; évù, Hemanu, bu o-shi-l'eri Zera raru nù onye ishi egvu tẹ Ụnwu Kora gụa. T'e gude olu-aphụ gụa ya

- 1 Nggube Ojejoje,
 bu Nchileke, adzoje mu nù;
 mu anọduje ngu l'ifu;
 eswe l'enyashi;
 l'akwa eka onwomu.
- 2 Tẹ ekfukfu, mu ekfu anụ ngu ruaru eke ị nọ.
 Ngabenu nchị l'ekwa,
 mu akwa;
- 3 kele ndzụ mu l'ọ ha;
 bę iphe-ehuka jiru iya;
 oge onwu mu atụwa kperere-kperere.
- 4 A gụwaru mu lẹ ndu
 aabyawa okpochi eja.
 Mu dụwa l'ọ bu nwoke,
 ike gvuru.
- 5 E wowaru mu nwuhaaru ndu nwuhuru anwuhu.
 Mu dụwa l'ọ bu onye
 e gburu togbo l'ime ili;
 mbụ l'ọ bu ndu ono,
 e tji nyatahedu ono;
 mbụ ndu ono, unu l'ephe bukahuru;
 ophu iiletahedu epe ęnya ono.
- 6 I chewaru mu l'ili, katsukpo ogvu;
 buru iya kakota ogba ochi.
- 7 I wowaru oke ehu-eghughu ngu byabe mu.
 I gudewa akpara-mini
 nke ngu nwuru mu ye l'ime mini.
- 8 Ị natawaru mu ndu mu l'ephe
 shi eshi okpobe onyà.
 I mewaru; epe anọduje
 ebu ubara eyeru mu.
 I gubudowaru mu l'eke
 mu ta alufuta-ghehedu.
- 9 Mu jewaru iphe-ehuka jeye
 ęnya agbahu mu ochi.
 Mboku-mboku;
 bę mu anọduje eku
 nggube Ojejoje.
 Lekwa eka mu ebo-ebo ege
 mu chiliru ngu iya.

- 10 ?Iimeje iphe dụ biribiri
 koshi ndu nwuhuwaru anwuhu ọtọ?
 Ndu nwuhuru anwuhu;
 ?ephe e-gbeshi jaa ngu ajaja ọtọ?
- 11 ?Aanọduje l'ime ili atụ ọnu
 ege i yeberu madzụ obu ọtọ?
 ?T'aanọduje l'ẹke eegwe
 madzụ urrekfu kfua l'ị bụ
 o-me-g'o-kfuru?
- 12 ?Bụ l'ẹke gbaru ọchi;
 bẹ aanọduje amaru iphe dụ biribiri, iimeebe?
 T'aanọduje l'alị ẹke ẹ ta nyatajẹdu
 onye laru iya nụ;
 kfua ege ị bụta-be onye
 doberu ẹka ndoo?
- 13 Obenu lẹ mu araku
 nggube Ojejoje
 t'ị bya agbaaru mu mkpu.
 Iphe bụ ụtsu, sweru esweswe;
 bẹ mu ekfukotaje anụ ngu.
- 14 ?Bụ ngunu kparu iphe
 ị jikaru mu
 nggube Ojejoje?
 ?Bụ ngunu kparu iphe
 i sweru mu ẹn्या tengu?
- 15 Eshinu mu bụ nwata;
 b'e shi kpata mu ẹhu;
 k'ophu mu nọwaa
 dzẹe dzẹe ndzụ.
 Ị kpawaru mu ẹhu;
 ike agvụwa mu;
 mu ta amahe ụzo,
 mu e-shi iya.
- 16 Oke ẹhu-eghughu ngu
 dzuwaru mu ẹhu.
 I yetawaru mu egvu;
 k'ophu bụ lẹ mu bụwa
 iphe mmanu.
- 17 Mbọku-mbọku;
 bẹ ephe ekephetaje mu
 l'ọ bụ onye utso ribudoru.
 Ephe rikputawaru mu erikputa.
- 18 Ị nafuwaru mu ndu mu
 l'ephe shi ayị;
 me ndu yeru mu obu.
 Nta-a bụwa ẹkpuru-ọchi
 bụ ẹgiri ọnya mu.

89

Évù, Etanu, bụ o-shi-l'eri Zera raru

- ¹ Mu a-gụ egvu gude kfua ege
 n-yemobu Ojejoje habe.

- Mu a-gu iya jeye le tutu yoyo.
 Mu e-gude onu mu kfuа
 t'ogbo, nonu maru l'i bu
 o-me-g'o-kfuru.
- ² Mu a-ra iya arara;
 le n-yemobu ngu a-no jeye le tutu yoyo.
 O bu ege-a akpamigwe nguru anguru-a
 bu ege iphe i kfuru angujeru.
- ³ I suru l'onye i fotaru;
 be nggu l'iya gbawaru ndzu;
 l'i riru Dévidi, bu nwozi ngu angu; su:
- ⁴ "L'ii-me awa iya t'e b'o chihu
 achihu jeye te tutu yoyo;
 nggu emee aba-eze iya
 t'o nguru anguru tsube
 l'ogbo sweru ogbo."
- ⁵ Imigwe l'o ha atu onu
 ege i du-be biribiri
 nggube Ojejoje.
 Ookoshikwaphu l'i bu
 onye evudoshije ike l'eke
 ndzuko ngu no.
- ⁶ Mbụ; ?bu onye le ndu,
 bu l'imigwe be aa-turu yeru Ojejoje.
 ?Bu onye le ndu no l'imigwe;
 be aa-turu yeru Ojejoje?
- ⁷ Eke ndu du nsọ k'imigwe
 dzukoru be aatsujekwa Nchileke egvu.
 O kakota ndu no-pheru iya
 mgburumgburu odu egvu.
- ⁸ Nggube Ojejoje;
 nggube Nchileke,
 bu Okaribe-Kakota-Ike;
 ?bu onye du l'o bu nggubedua.
 I ha nshinu;
 nggube Ojejoje.
 Ege ono be ovudoshi ike
 l'iphe i vudo no-pheru ngu mgburumgburu.
- ⁹ Oke eyii eze enyimu bu nggu b'o no l'eka.
 Ejo akpara-mini bu nggu atuzitaje iya.
- ¹⁰ Réhabu b'i gudewaru;
 yo daburu l'o bu onye
 e gburu egbugbu.
 I gudewa ike ngu chia
 ndu ohogu ngu;
 ephe agbaa nanu nanu.
- ¹¹ Igwe l'ophu bu nke ngu.
 Eliphe l'ophu aburu nke ngu.
 O bu nggubedua turu okpa
 mgboko l'o ha;
 yele iphe bu iphe no iya nu.
- ¹² Uzo isheli; l'uzo ohuda bu

- nggubedua meru iya dobe.
 Ugvu Tábo yele
 Ugvu Hemonu anọduje
 agụ egvu ẹhu-otso-ena
 teke ẹphe nuru ẹpha ngu.
- 13 Oshi-eka ngu bu agburehu kpụu.
 Ẹka ngu shihuru ike;
 ẹka-utara ngu aka.
- 14 Odobe-eka-ndoo yele ikpe,
 vudo nhamunha b'e gude
 too nto-l'ali aba-eze ngu.
 I kpajeru n-yemobu;
 me ovudoshi ike l'iphe
 i kfulu ye;
 yo vutaru ngu uzo l'iphe bu iphe iime ememe.
- 15 Onu-oma bu ke ndu,
 mutawaru t'ephe kpọ-kuje ngu;
 mbu ndu bu iphoro,
 shi l'eke nggube Ojejoje no;
 be ẹphe egudeje eje.
- 16 Ẹphe egudeje ẹpha ngu ete
 eswa mkpurumkpuru.
 Ẹphe anọduje akpọ-ku ngu
 l'i bu onye doberu ẹka ndoo.
- 17 Ke l'o bu nggu bu ike,
 du biribiri, ẹphe nweru.
 O bu okfu l'ayi no ngu l'obu
 meru iphe iimeje te ike ayi kangoo.
- 18 Nggube Ojejoje; o bu nggu;
 be nuru ayi onye mgbochita.
 O bu onye nsọ ke ndu
 Izurelu; be eze ayi shi l'eka.
- 19 O nweru teke i gude aphụ
 zia ndu nke ngu ozi;
 su: "L'i mewaru te
 agburu-ẹhu kaleru onye soja lanu."
 Nggu abyawa l'eke ndibe
 ngu no; bya afota onye lanu;
 mee ya t'o buru onye
 ndiphe a-nodu akwabẹ ugvu.
- 20 L'i phwaru nwozi ngu,
 bu Dévidi.
 L'i wowaru manụ ngu,
 du nsọ wua ya l'ishi.
- 21 Su l'o bu ẹka ngu;
 be ii-gude mee ya;
 yo nguru anguru;
 mbu l'o kwa nggube Nchileke
 emeje te ike ka iya adudu.
- 22 Ẹ to nwedu ndu ohogu iya,
 a-du ike kebuta iya t'o tujeru ẹphe utu;
 ophu ndu akirishi 'ahadu iya.

- 23 Ndu achị iya nụ;
 be ịi-nọdu iya l'ifu dzọpyashia;
 chitsushikota ndu o dū ashị.
- 24 N-yemobu ngu yele ovudoshi ike
 l'iphe i kfulu; be e-swijeru iya.
 Yọ buru epha ngu;
 be oo-gude ike iya kangoo.
- 25 Alị-ezi iya; be ii-me tọ jaa ajaja;
 mbụ t'o shi le eze enyimu;
 saa jeye le Enyimu Yufurétusu.
- 26 Oo-nọduje araku ngu; sụ:
 "L'oo nggu bụ nna iya;
 buru Nchileke iya;
 bukwaruphu
 agbara-mkpuma, adzofutaje iya nụ."
- 27 Nggubedua l'onwongu
 e-me iya; t'ọ buru okpara ngu;
 mbụ t'ọ buru iya a-katsua
 l'iphe bụ ndu eze, nọ le mgboko-a.
- 28 N-yemobu ngu l'ẹke, oono a-buru ojejoje.
 Ogba-ndzụ nggu l'iya ta
 byadu bya aminga aminga.
- 29 Awa iya be ii-me;
 t'ephe ba achihu achihu
 gbururu jeye le gbururu.
 Alị-eze iya bụ ege igwe
 a-nọ-bebe bụ o-nọ-bebe.
- 30 "O -buru l'unwu iya
 jikaru ome ekemu ngu;
 jika otso iphe i turu okpa iya;
- 31 o -buru l'ephe dakaru ome-l'alị,
 i turu doberu ephe;
 jika ome iphe i suru t'ephe meje;
- 32 be ii-gude mgboro-igwè
 hua ephe ahuhù;
 mbụ gude echachi hua ephe
 k'iphe dū eji, ephe eme.
- 33 Ole tii hakwanu ephe oyeru obu;
 ophu ịi-hadu ovudoshi ike,
 l'iphe i kfulu l'ii-me.
- 34 L'ẹ ndzụ, nggu l'ephe gbaru b'ẹ tii mebyidu;
 ophu ịigba-nwedu iphe
 shiwa ngu l'onu lufuta.
- 35 L'i gudewa ke l'i dū nsọ
 ria angu ugbo lanu sefu eka;
 l'ẹ to nwedu l'i dzuaru Dévidi ejo-ire;
- 36 l'awa iya a-nọ gbururu jeye gbururu;
 l'ọ bụ ege enyanwu a-nọ-bebe;
 bụ ege alị-eze iya a-nọ-bebe.
- 37 L'ii-me iya t'ọ nọ gbururu
 jeye le gbururu l'ọ bụ onwa,
 bụ iphe agba ekebe

- l'akpamigwe l'ì bú
o-me-g'o-kfuru.”
- 38 Obenu l'onye ono,
ì wúru manù l'ishi ono;
b'ì jìkawaru; gbado iya.
Èhu eghuwa ngu
eghughu l'èke ọono.
- 39 I jìkawaru ndzù,
nggu lẹ nwozi ngu gbaru;
wotawa okpu-eze iya gwọo l'alì.
- 40 Ụpho-mkpuma iya l'ọ ha;
b'i tsukposhikotawaru;
tsuwaa ụlo-mgbochi iya yọgiriogiri.
- 41 Ndu l'eswe esweswe
gwowaru iphe ya tụtụ-a.
Ndu obutobu iya bú-wa iya;
bẹ ẹphe egudeje eme iphe ọchi.
- 42 I mewaru tẹ ndu ọhogu iya mekputa iya.
I mewaru t'èhu tsọ ndu ọhogu iya ẹna.
- 43 I mewaru; ugu-mbeke ya;
yọ swìkobe aswìkobe;
bya emee t'ọo dújehe ike
vudoshia ike l'ifu ọgu.
- 44 I meru; ugu, o nweru arushihu;
mewa aba-eze iya;
yọ gwọo l'alì.
- 45 I meru iya;
yọ kahù lẹ nwokoro;
bya emeru iphere
kpua ya l'ọ bú
uwe-nlọkpuru.
- 46 Nggube Ojejoje;
?bù teke ole;
bẹ ọo-dù ẹge-a dù-bebe.
?Ìi-domiwaru onwongu jeyewaru tọ?
?Bù teke ole;
bẹ ẹhu-eghughu ngu e-nwu
l'ọ bú ọku nwubebe?
- 47 Byiko; nyatakwa ẹge
ndzù mu dù-be mkpirikpi;
kẹle madzù, i meru, bú iphe mmakanù.
- 48 ?Bù onye a-nọ ndzù
t'ẹ b'ọ nwùhuhe anwùhu?
?Bù onye a-dù ike dzọo
onwiya; t'ẹ b'ọ laa maa.
- 49 Nggube Nnajiufu;
?bù awe b'i dobehunuru
eze n-yemobu obu ngu ono;
mbù n-yemobu ono,
i gude kẹ l'ì bú
o-me-g'o-kfuru ribuaru
Dévidi l'angù ono?

- 50 Nnajiufu; nyatakwa ẹge
e metabewaru nwozi ngu iphe-iphere;
mẹ ẹge mu tatabewaru nshi
l'ochi, ndiphe achi mu;
- 51 mbu ewena, ndu ohogu
nggube Ojejoje anoduje aja onye ono,
i wuru manu l'ishi ono
ewena l'ekemeke obule,
o turu okpa iya.
- 52 T'ajaja buru ke Ojejoje jeye le tutu yoyo!
Ono kwa ẹge o du;
buru ẹge ono b'o du.

90

Ekfukfu, Mosisu onye ke Nchileke kfuru nu Nchileke

- 1 Nggube Ojejoje;
keshinu k'ede-nwede;
bu nggu be ayi nohawa l'eka.
- 2 Temanu te ugvu ugvu nodu;
mbu temanu t'i mee eliphe; me mgboko;
b'i buha Nchileke;
buru Nchileke ono;
be ii-bu jeye le tutu yoyo.
- 3 Iimeje te madzu ghoo eja.
Iisuje ayi t'ayi nwuhu;
ghoo eja odo.
- 4 Ke l'unu afa labu l'ukporo afa iri dule ngu-a
l'o bu ujiku lanu;
mbu l'o bu nwa-njibu-enya l'enyashi lanu.
- 5 Iigudeje anwuhu kpofu madzu
l'o bu onye kpofuru eswa;
kele madzu du l'o bu iru ewu.
- 6 L'utsu; be onoduje aja pulapula.
O -be l'urennyashi;
yo kpo nku; kulashihu.
- 7 Oke ehu-eghughu ngu
adzawa ayi l'o bu oku;
Ehu-eghughu ngu mewaru ayi;
meji atoshihu ayi.
- 8 Ejo iphe ayi meshiru;
b'i doru ayi giriri l'ifu.
Ejo iphe ayi meru l'edomi;
b'i mewaru t'o daburu ngu eba l'ifu.
- 9 Ndzu ayi mgburumburu
bulephu oke ehu-eghughu ngu ejije iya.
Ndzu ayi l'o ha abujelephu ude ude.
- 10 Iphe ayi ano-beje bu ukporo afa eto l'afa iri.
O -buru onye karu nka;
yo no ukporo afa eno.
Obenu l'iphe ejije iya nu;
abukotaje iphe-ehuka; me aphu.
Ophu o nwedu ẹge aan-beje;

- yọ buru iya ayi.
 11 ?Bụ onye maru ẹge
 ẹhu-eghughu ngu shihuberu ike.
 ?Bụ onye b'o doru ẹnya;
 mbụ ẹge oke ẹhu-eghughu ngu habe nshinu;
 k'ophu ọo-nọdu atsụ ngu egvu?
 12 Menua tẹ ayi maru ọnu-ọgu
 ụboku ayi lẹ mgboko;
 k'ophu ayi e-shi iya maru iphe.
 13 Nggube Ojejoje;
 tushihuru ọkpoma.
 Egbe iphe ọwaa;
 ?bụ teke ole b'ọ nọ-behunu?
 Phunuaru ayibe ndu ozi ngu imiko!
 14 Tẹ n-yemobu ngu jijenu ayi ẹpho l'utsu;
 k'ophu ayi a-nọduje agụ egvu;
 l'ete ẹswa teke ayi nọkwadua ndzụ.
 15 Menua t'ẹhu-otso-ena ayi
 yele iphe-ẹhuka phụ,
 i meru; ayi ejee phụ hako.
 Menua tẹ afa ẹhu-otso-ena ayi
 yele afa olemole phụ, ayi taru
 chichichi phụ; dugbalephu.
 16 Menua tẹ ayibe ndu ozi ngu;
 phụ iphe iimeshi;
 nggu emee t'unwu ayi;
 phụ ẹge ike ngu dụ-be biribiri.
 17 Menua t'ayi tuba ngu l'obu;
 nggube Nnajiufu,
 bụ Nchileke ayi.
 Menua t'iphe bụ iphe
 ayi byiberu ẹka buru ayi ụpete.
 Iyee! Mee tẹ iphe bụ iphe
 ayi byiberu ẹka nweru ishi.

91

- 1 Onye nọ lẹ mkpuli
 Ọkaribe-Kakota-Nụ
 a-nọdu l'agu
 Ọkaribe-Kakota-Ike tuta ume.
 2 Mu e-kfuru Ojejoje: "L'ọo ya
 bụ ẹke mu nọ l'ezeru ndzụ;
 buru iya bụ
 a-gbabe-a-dzuru nke mu.
 Ọ bụ yẹbedua bụ Nchileke, mu dakoberu."
 3 Ọ kwa iya a-dzofuta ngu;
 t'ẹ b'ị nma l'ọnya, ndu achị
 nta ngu gbaberu ngu.
 Ọ kwa iya phụ a-dzofuta
 ngu l'ejo iphe-ememe, dzuru ẹkemeke.
 4 Ọ bụ ẹbà iya bẹ oo-gude kpuchita ngu;
 buru lẹ mkpuli nku iya;

- bẹ ịi-gbabe; zeeru ndzụ.
 Oo-gude kele ya bu
 o-me-g'o-kfuru gbochita ngu;
 t'ẹ b'ọ dụ iphe e-me ngu nụ.
 5 Ejo iphe anọduje eye madzụ
 egvu l'enyashi b'ẹ tịi tsuhedu egvu;
 tịi tsụ iya iphe-kpaa,
 anọduje eme l'eswe.
 6 Ejo iphe-ememe, anọduje
 aphụ kojokojo l'echi-abali
 ta dudu ophu ịtsukwadu egvu;
 mbụ jeyekpo lẹ ndu ophu
 anọduje egbushi madzụ l'echi oke-eswe.
 7 Ụnu ụmadzụ labụ l'ụkporo
 madzụ ugbo iri a-dashi l'iku
 ẹke ịino; ụnukurunu
 anwushihu ngu l'uzo
 ẹka-utara.
 Ọlẹ ẹ t'ọ dudu ophu uphere iya e-ru ngu l'ẹhu.
 8 Ndu akirishi;
 bẹ ii-gudeje ẹnya ngu ele
 l'ẹke aahụ ẹphe àhùhù.
 9 Keshinu ophu ị nọwa
 Ọkaribe-Kakota-Nụ l'ẹka;
 mbụ Ojejoje ophu bu
 a -gbabe; a dzuru nke mu
 10 b'ẹ tọ dukwa iphe eme ngu nụ;
 ophu ọ dudu iphe a-bya
 t'ọ bya akpakaaru ngu ufu;
 11 kele Ojejoje e-zi ụnwu
 ojozi-imigwe iya t'ẹphe
 l'echi ngu nche;
 l'iphe bu ẹke, iishi.
 12 Ẹphe e-gbobe ẹka;
 wota ngu t'ukfu ba dụ ngu.*
 13 Agụ; mẹ oghu;
 bẹ ịi-dzopyabeje l'okpa;
 mbụ gude okpa dzo-gbua
 oke agụ; mẹ ejo-agwo.
 14 Ojejoje suru: "L'iphe bu
 onye yeru iya obu;
 bẹ ya a-nọdu anafutaje.
 Ya a-nọdu egbochita iya
 t'ẹ b'ọ dụ iphe e-me iya nụ;
 ke l'ọ guberu ẹpha yẹbe Ojejoje iphe.
 15 Teke onye ono kuru iya;
 bẹ ya a-za iya.
 Ọ -nọdu l'iphe-ẹhuka;
 bẹ ya e-swiru iya eswiru.
 Ya a-nafuta iya; kwabẹ iya ugvu.
 16 Ya e-me t'ọ kaa nka lilihu alilihu;

* 91:12 91:12 Mát 4:6.

gude koshi iya lẹ ya adzoje madzu.”

92

- Egvu-ọma mbọku ọtu-ume
- 1 Ọ dọ mma t'a jaje Ojejoje ajaja;
t'e gudeje egvu tua nggube
Okaribe-Kakota-Nu epha;
 - 2 mbu t'e gbeshije l'utsu;
raaru iya ndiphe arara l'i yeru epe obu.
Teke o beru l'enyashi;
e kfuaru epe l'i bu
o-me-g'o-kfuru.
 - 3 Ọo-nodu ada l'egvu l'ọ bu
une, e gude ọdo iri kpa; a;
me ogele, ada gengugengu;
 - 4 kele nggube Ojejoje
gudewa iphe dọ mma;
mee t'ehu tsoje mu ena.
Mu aguje egvu
ehu-otso-ena
k'iphemiphe obule,
i gude eka ngu emee.
 - 5 Nggube Ojejoje; lewaru ege
iphe iimeshi habe nshinu.
Ege ono; be oriri ngu
dukwapu ogvu.
 - 6 Onye e te nwedu
egomunggo ta madu
ege o dọ;
ophu oo-dokwa nu onye eswe enya;
 - 7 A makwaru lẹ ndu akirishi
anoduje arishi l'ọ bu eta;
iphe bu iphe ndu eme eji
byiru eka; yo buru upete.
Obule epe emekochaa
buru kpurupyata gbururu jeye.
 - 8 Obenu lẹ nggube Ojejoje
a-nodu ede ude jeye lẹ tutu yoyo.
 - 9 Ndu ohogu ngu; nggube Ojejoje;
ndu ohogu ngu a-buru kpurupyata.
Achikashia ndu akirishi
l'ephe ha; epe agbaa nanu nanu.
 - 10 Obenu l'i mewaru
t'agburu-ehu mu dọ l'ọ bu k'atsu.
Nngu abya eworu manu,
eshi kwekwekwe wu mu l'ishi.
 - 11 Mu gudewa enya mu
phu lẹ ndu ohogu mu phe
b'e mekputawaru.
Mu gudewa nchi mu nu
lẹ ndu noru mu l'ejo oshi; b'a vwaru l'ogvu.
 - 12 Ndu doberu eka ndoo

- a-nòdu aja ajaja l'ò bú nkfu.
 Èphe a-nòdu evu l'ò bú
 oshi sida k'ugvu ugву Lébanònu,
 13 e yeru l'ime ùlo kẹ Ojejoje.
 Èphe a-nòdu l'ogbodufu
 Nchileke ayi aja rikarika.
 14 Èphe -kahùkpoonu
 m'òo akahù; bẹ èphe
 a-nòdu amìle-e nebyi.
 Èphe adùle-ẹ
 nongini-nongini; shihu ike;
 15 k'òphu èphe e-shi ẹge ono
 koshi lẹ Ojejoje bú onye doberu ẹka ndoo;
 búru Agbara-Mkpuma nke mu;
 to nwe iphe ẹ te vudodu
 nhamùha, ooyeje ẹka.

93

- 1 Ọo Ojejoje bú eze.
 O yeru ọdu-biribiri oye uwe;
 bya egude agburehu kwaa
 onwiya ọkwa ngwa.
 Mgboko b'o meru kfuẹ;
 yọ nguru anguru.
 È to nwedu l'òo-nonyaa
 bya afo-woo afo-wo.
 2 Aba-eze ngu nguhawaruru
 anguru tsube l'ede-nwede;
 nggubedua eshiru l'ojejoje.
 3 Nggube Ojejoje;
 iphe bú eze ẹnйimu gbeshiakwaru.
 Iphe bú eze ẹnйimu
 enwuakwa kẹ dukuduku.
 Iphe bú eze ẹnйimu edeekwa ekiri.
 4 Obenu lẹ Ojejoje,
 bu l'igwe ha nshinu;
 k'òphu bú l'olu iya
 adaghataje mgbeka,
 eze ẹnйimu anọduje echi;
 ọkpehu iya aka k'oke
 eyii eze ẹnйimu nshinu.
 5 Nggube Ojejoje;
 iphe ị turu ọkpa iya; sù
 t'e meje b'ẹ ta amingadu aminga.
 Iphe meru ùlo ngu;
 yọ dù ugву bú l'ò dù nsọ;
 yọ búru ẹge ono;
 bẹ ọo-dù jeye lẹ tutu yoyo.

94

- 1 Nggube Ojejoje,
 bú Nchileke,

- agwatajẹ ugwo iphe!
 Nggube Nchileke,
 a gwatajẹ ugwo iphe;
 nwunua phoo l'ọ bụ ọku.
- ² Gbalihunu nggube onye
 ekpeje mgboko ikpe;
 kfuа ndu eku onwephe
 ekuku ugwo iphe ruberu ephe.
- ³ Nggube Ojejoje;
 ?bụ teke ole bẹ ndu
 akirishi a-ha ọtu
 okokooko-o, ephe atụ-a?
- ⁴ Ndu eme ejo iphe anọduje
 atụ ọnu onwephe ege ephe ẹ ta ahadu.
 Ephe ekfunukaje okporokpo okfu;
 l'asaphe oke nsasa.
- ⁵ Ndibe nggube Ojejoje;
 bẹ ephe egweje ogwe uri.
 Ndu ono, bụ òkè-iphe ngu ono;
 bẹ ephe anọduje akpapyashi ishi.
- ⁶ Ephe egbushije unwanyi, maa tufuru;
 mẹ unwegirima,
 a toru ogbee;
 l'egbushikwaphu ndu mbyamumba.
- ⁷ Ephe -nọdu; ephe asụ:
 "Lẹ Ojejoje ta dukwa iphe ọophuje;
 lẹ Nchileke kẹ Jékọpu ta
 dukwa iphe ọokpaje ishi iya."
- ⁸ T'owaa dokwaa unu enya;
 unubẹ ndu ono,
 egomunggo swehuru l'ẹke, madzụ nọ ono;
 mbụ unubẹ ndu ono, eme eswe ono;
 ?bụ teke ole bẹ unu
 a-makpooru iphe.
- ⁹ Onye ono, bụ iya
 kfuberu madzụ nchị ono;
 ?ọda nkichi tọ.
 Tọ onye ono, bụ iya
 moberu madzụ enya ono;
 ?tọ phudu ọzo tọ.
- ¹⁰ Tọ onye ono, bụ iya
 ahùje iphe bụ mbakeshi ahùhù ono;
 ?tọ hùdu unubedua tọ?
 Mbụ; onye ono, bụ iya
 anọduje ezi madzụ mmamiphe ono;
 ?bụ yebedua te gbe madu iphe tọ.
- ¹¹ Ojejoje makotaru iphe madzụ ari.
 Ọ maru l'oriri ephe bukota mkpokoro oriri.
- ¹² Onu-oma bụ k'onye
 nggube Ojejoje ahùje ahùhù;
 mbụ onye igudeje ekemu ngu ezi iphe.
- ¹³ Onye ono bẹ inuje ike,

- oo-gude tagbua iphe-ẹhuka ẹ nshi;
jeye teke ee-gwu nsu ẹ ndu akirishi nwulahu.
- 14 Kele Ojejoje ta ahadu ndu nk'ia.
E ẹ ọo gbadodu ndu,
bu ọkẹ-iphe iya.
- 15 Kele ndu ikpe a-wata okpe
ikpe, du maa.
Yo buleruphu ndu obu
guru iphoro bu ndu
a-du ike tsokota ikpe ono.
- 16 ?Bu onye e-gbeshi je aluaru mu ndu akirishi?
?Bu onye e-vudo l'ekiya
nke mu; je aluaru mu ndu ẹjo iya ono?
- 17 Ndege Ojejoje ta gbaru mu mkpu;
m'a ga azahawa mu ru teke teru etete.
- 18 Teke mu chiru mkpu ẹ mu adaakwa;
be nggube Ojejoje gude ke
l'i yeru mu obu wota mu.
- 19 Teke mu wataru ori oke oriri;
b'i duru mu ike; mee;
ehu atsolahaa mu ẹna.
- 20 ?Ii-kwe ẹ nggu ẹ ndu ishi,
ẹ ẹ emedu iphe vudo nhamunha
emegba iphe ọo;
mbu ndu ono, egudeje
ekemu l'emegbu ndu
ẹphe achi emegbu ono?
- 21 ẹphe edzukobeje;
chia idzu ẹge ẹphe e-shi
kpapyaa ndu doberu ẹka ndoo ishi.
ẹphe ekpee kpee onye
ẹ ta dudu iphe o meru nkfugbu.
- 22 Obenu l'ọ bu Ojejoje bu
egbochitaje mu nu.
Oo Nchileke bu
Agbara-mkpuma ono,
mu agbabaje;
je edomia onwomu ono.
- 23 Oo ya a-kfu ẹphe ugwo
iphe du ẹji, ẹphe eme;
mee t'ẹphe buru kpurupyata
k'ejo iphe ono, ẹphe eme ono.
Oo Ojejoje, bu Nchileke
ayi e-me t'ẹphe buru kpurupyata.

95

- 1 Unu bya t'ayi gu ẹgву
ehu-otso-ẹna gude jaa Ojejoje!
Unu t'ayi tu ẹzu
ehu-otso-ẹna gude kwabe iya ugву;
mbu onye ono,
bu Agbara-Mkpuma,

- adzoƚutaje ayi ono!
 2 Unu t'ayi gude egvu ekele bya l'ifu iya!
 Unu t'ayi gude egvu-oma meeru iya uzere!
 3 Ke l'ọ bu Ojejoje, bu Nchileke;
 buru onye eze, kakota iphe bu
 omarali, no mgboko-a nshinu.
 4 O bu yebedua be mgboko
 mgburumburu no l'eka.
 Iphe bu oke ugvu aburu iya nwe iya.
 5 Eze Enyimu bu nk'iya;
 ke l'ọ bu iya meru iya.
 Yo buru iya gude aka iya
 meta ogbodo-ali okponku.
 6 Unu bya t'ayi fozita;
 baaru iya aja;
 t'ayi byishiru Ojejoje ono ikpere,
 bu iya meru ayi ono;
 7 ke l'ọ bu iya bu Nchileke ayi.
 Ayibedua aburu ndu ooche
 l'ọ bu onye eche aturu;
 mbu unwu aturu, no iya l'eka.
 Oo ya bu; teke unu nuru
 olu iya ntanu owaa;
 8 unu ba anmakwa okpoma
 kpugbungu ege unu
 nmaru iya le Meriba;
 me ege unu nmaru iya
 le Masa l'echi-egu;
 9 mbu eke ono, ndiche unu phe
 noru hua Nchileke ama
 bya adatakwa iya phu;
 l'ephe gudetsua enya ephe phu iphe ya meru.
 10 Ukporo afa ebo mgburumburu;
 be ogbo ono kpatsukotaru iya iwe.
 Ya asu l'egomunggo
 sweshihuru ephe;
 ophu ephe 'ekwedu oshi
 uzo, ya koshiru ephe.
 11 To du iya bu; ya egude
 ehu-eghughu ribua ya:
 "L'ephe ta abahudu l'eke ya no; tuta ume."*

96

- 1 Unu guaru Ojejoje egvu ophungu.
 Te ndiphe kpoo-gbaa
 guaru Ojejoje egvu.
 2 Unu guaru Ojejoje egvu;
 jaa ya ajaja!
 Unu raje iya arara
 mboku-mboku l'ọ bu
 Ojejoje bu onye adzoje madzu!

* 95:11 95:11 Hib 3:7-11; 4:3-11.

- 3 Unu kfukashiaru iphe bu
mbakeshi k'iphe du biribiri, oomeebe.
Unu ekfuaru ndiphe k'iphe
du biribiri, oomeje.
- 4 Kele Ojejoje ha nshinu;
o gbakporu t'a jaje iya ajaja.
T'a tsujekwa iya phu egvu;
ke l'o kakota iphe bu agwa l'o ha.
- 5 Agwa iphe bu mbakeshi
bukota iphe e gude aka mee.
Obenu l'o bu Ojejoje gude aka iya mee igwe.
- 6 Ugvu; me o-gbu-nwii-nwii; be no iya l'uzo ifu.
Ike; me odu-biribiri aburu
iphe jiru ulo iya, du nsu.
- 7 Unube ikfu, nomba le
mgboko;
unu kwabe Ojejoje ugvu.
Unu kfua ege o du-be
biribiri; me ege ike iya habe nshinu.
- 8 Unu tua onu ege Ojejoje
du-be biribiri; ke l'o gbaru iya.
Unu gude iphe bya anu iya l'ogbodufu iya.
- 9 Unu yee uwe, du nsu;
du biribiri gude baaru Ojejoje aja.
T'ehu nmaje unu anmanma
l'ifu iya; unube ndiphe l'unu ha.
- 10 Unu kfuru iphe bu mbakeshi
l'oo Ojejoje bu eze.
Mgboko b'e meru;
yo shihu ike;
k'ophu bu le too fo-wodu afo-wo.
Yo buru Ojejoje
e-kpe ndiphe ikpe,
vudo nhamuha.
- 11 Te akpamigwe l'o ha
tee eswa;
ehu atsoo ndiphe ena.
T'eze enyimu;
me iphemiphe obule,
no iya nu tukokwa zee igidi.
- 12 Te egu eke, e meberu iphe;
me iphemiphe obule,
no iya nu tee eswa.
Teke ono; iphe bu oshi,
no l'oswa agua egvu; tee eswa.
- 13 Epe a-guru Ojejoje egvu
ke l'oobyawa okpe ndu eliphe ikpe.
Oo-gude odobe-aka-ndoo
kpee mgboko
mgburumgburu ikpe;
bya egude ire-lanu kpee ndiphe ikpe.

97

- 1 O kwa Ojejoje bu eze;
t'ehu tsoo ndiphe ena.
Te ndu bugbaa l'ikfuli
eze enyimu tee eswa!
- 2 Urukpu; me ekpuru-ochi
no-pheru iya mgburumgburu.
O bu odobe-eka-ndoo;
me ikpe, du maa
b'o gude nodu l'aba-eze iya; l'achi.
- 3 Oku evutajeru iya uzo;
je ekegbushikota ndu
ohogu iya l'ekemeke obule.
- 4 Ebemu, o loru be iphoro,
iya ngashikotaru mgboko.
Iphe bu onye -phuru iya nu;
ephe anmahu jijiji.
- 5 Ugvu dazehuru l'o bu umu l'ifu Ojejoje;
mbu l'ifu Nnajiufu, bu iya
nwe mgboko gbaa mgburumgburu.
- 6 Akpamigwe l'o ha atu onu iya
l'o bu onye doberu eka ndoo.
Ndiphe l'ephe ha l'elewaa ege
biribiri iya habe nshinu.
- 7 Iphe bu ndu, abaru iphe
a pyiru apyipyi eja;
mbu ndu gude nte asa nsasa;
b'e mekotaru iphe-iphere.
Unube nte l'unu ha;
unu baaru Nchileke eja!
- 8 Ndu Zayonu nuru ege
nggube Ojejoje egudeje
ekpe ikpe; telahaa eswa.
Ndu ke Juda b'o meru t'ehu tsoo ena.
- 9 Ke l'o bu nggube Ojejoje
bu Okaribe-Kakota-Nu
le mgboko
gbaa mgburumgburu.
E woliru ngu;
nggu akakota iphe bu agwa,
no le mgboko-a l'o ha nshinu.
- 10 Te ndu yeru Ojejoje obu
kpokwaa ejo iphe-ashi;
ke l'o kwa ndu yeru iya
obu be ooletaje enya.
Yo buru ephe;
be onafutaje l'eka ndu iwe.
- 11 Iphoro b'e meru t'o duru
ndu doberu eka ndoo.
Ndu obu guru iphoro
b'e meru te ehutu-otso-ena buru nk'ephe.
- 12 Unu nodu Ojejoje l'eka tee eswa;

unubẹ ndu doberu ẹka ndoo.
Unu tua ya ẹpha; l'ẹpha iya dụ nsọ.

98

Egvu-ọma

- 1 Unu ọ́aru Ojejoje egvu ọ́hungu;
kẹ l'ọ́ meru iphe dụ biribiri.
Ọ́ bú ike iya;
mẹ ẹka iya ono,
dụ nsọ ono b'ọ́ gude mekputa.
- 2 Ojejoje mewaru t'a maru
l'ọ́odzofutaje madzụ;
bya emee tẹ iphe bú
mbakeshi maru l'ọ́ bú
onye doberu ẹka ndoo.
- 3 Ọ́ nyataru obu, ọ́ yeru,
ndu ọ́nu-ọ́lo Ízurélu;
mẹ kẹ l'ọ́omeje iphe ọ́ kfuru l'ẹke ẹphe nọ.
Mgboko gba
mgburumgburu
phụ-dzuwaru ẹge Nchileke
ayi egudeje adzọ madzụ.
- 4 Unu tũa ọ́zu ẹhu-ọ́tso-ẹna
gude kwabẹ Ojejoje ugvu;
unubẹ ndiphe l'unu ha.
Unu ọ́a egvu-ọ́ma;
gushia ya ike; gude jaa Ojejoje!
- 5 Unu gude une ọ́a
egvu-ọ́ma;
jaa Ojejoje ajaja.
Unu egudekwaphu une;
mẹ egvu-ekwekwe jaa ya.
- 6 Unu gude opu; gude ọ́pyoku
tũa ọ́zu ẹhu-ọ́tso-ẹna;
gude kwabẹ Ojejoje,
bú eze ugvu.
- 7 T'eze ẹnyimu; mẹ iphemiphe ọ́bule,
nọ́ iya nụ tũkokwa zee igidi.
Tẹ mgboko l'ọ́phu;
mẹ iphemiphe ọ́bule,
bu iya nụ tũa ọ́zu.
- 8 Tẹ iphe bú ẹnyimu, nọ́nu kũa ẹka.
Iphe bú ugvu, nọ́nu aọ́a
egvu ekoshi l'ẹhu atso ẹphe ẹna.
- 9 T'ẹphe tũko nọ́du l'ifu Ojejoje ọ́a egvu;
kẹ l'ọ́obyawa okpe mgboko ikpe.
Ndu mgboko l'ẹphe ha;
bẹ oo-kpe ikpe, dụ maa;
hakwaaruphu ndiphe l'ẹphe ha
enge, vudo nhamunha.

99

- 1 Ọ kwa Ojejoje bu eze;
te ndiphe nmahukwa jijiji.
Ọ no l'aba-eze iya l'eli cherobimu.
Te mgboko mgburumgburu
nmahukwa kpakpakpa.
- 2 Ojejoje hakwa nshinu;
mbu onye ono, bu le Zayonu ono.
E woliru iya; yo ka
iphe bu mbakeshi nshinu.
- 3 T'ephe jaa epha ngu,
ha nshinu ajaja;
mbu epha ngu ono,
ndiphe atsụ egvu ono.
Ọ du nsọ.
- 4 Eze obu ha nshinu.
Iphe aduje iya mma bu ikpe,
vudo nhamunha.
Ome iphe to vudo
nhamunha b'i meru;
yo nguru anguru.
Lehu unwu Jekopu b'i
meru iphe vudo nhamunha;
buru iphe du mma.
- 5 Unu mejee te Ojejoje,
bu Nchileke ayi dee ude.
Unu nodu iya l'iku okpa; baaru iya eja.
Ọ du nsọ.
- 6 Mosisu me Eronu shi
tsoru le ndu achijeru Nchileke eja.
Samelu eshi tsoru le ndu shi
akpo-kuje epha iya.
O shi abuje; epha -kpo-ku
epha Ojejoje; yo za epha.
- 7 O shi anoduje l'urukpu,
kpuru rogbodongu kfuru yeru epha.
Epha eshi edobeje ekemu iya;
l'eme iphe o toru epha okpa iya.
- 8 Nggube Ojejoje,
bu Nchileke ayi;
i shi azaje epha teke epha kpo-kuru ngu.
I shi ahije ndu Izurelu
ahuhuhuteke epha shisweru uzo ngu.
Obenu l'i shi buru epha Nchileke,
agujeru onye meru eji nvu.
- 9 Unu mejee te Ojejoje,
bu Nchileke ayi dee ude.
Unu nodu l'ugvu iya,
du nsọ; baaru iya eja;
kele Ojejoje, bu Nchileke ayi du nsọ.

100

Egву-ọma, e gude ekele Ojejoje ekele

- 1 Unu tua ụzu ẹhu-ọtso-ẹna;
gude kwabẹ Ojejoje ugву;
unubẹ ụnwu eliphe l'unu ha.
- 2 Unu gude ẹhu-ọtso-ẹna;
jeeru Ojejoje ozi.
Unu gude egву
ẹhu-ọtso-ẹna bya iya l'ifu.
- 3 Unu makwaru l'ọ kwa
Ojejoje bụ Nchileke.
Ọ bụ iya keru ayi;
ayi aburu nk'iya.
Ayi bụ ndibe iya;
mbụ aturu, oochе nche.
- 4 Unu gude egву-ekele
bahụ l'ọnu-nggamgbo iya.
Unu egude egву-ajaja
jerua ogbodufu iya.
Unu kele iya ekele;
jaa ya ajaja;
- 5 kẹle Ojejoje bụ onye ọma.
Obu, o yeru madzụ abuje ojejoje.
Ọobujeru o-me-g'o-kfuru
tsube l'ogbo sweru ogbo.

101

Egву-ọma, Dévidi deru

- 1 Mu a-gụ egву kẹ n-yemobu ngu
yele ikpe ngu, vudo nhamunha.
Mu a-gụ egву gude jaaa
ngu ajaja; nggube Ojejoje.
- 2 Ndzụ mu; bẹ mu a-tọ nwẹhu
mee t'ẹ b'ọ dụ ẹka ụta a-dụ iya.
?Bụ teke ole bẹ ịi-kpakfuta mu?
Mu e-gude obu, ụta ẹ ta dudu
buru lẹ nke mu.
- 3 Ẹ tọ dudu iphe dụ eji,
mu ekwe t'o shita mu ifu.
Umere ndu ẹ te etsodu
okpobe okfu ono dụ mu ashị;
ophu 'o nwedu iphe mu l'ẹphe emegba.
- 4 Ndu ụzo ẹphe gberu nggọ;
bẹ mu edobeje ote-ẹnya.
Ẹ t'ọ dudu iphe mu l'ẹjo iphe gba.
- 5 Ndu anọduje ekfuru ibe ẹphe okfu-azu;
bẹ mu e-me t'ẹphe yifu.
Ndu etu onwẹphe iphe igwe charu;
mẹ ndu eku onwẹphe ekuku;
bẹ mu ta atakwaru nshi.
- 6 Ndu, bụ o-me-g'o-kfuru
l'alị-a;

- bẹ mu a-nọdu eleta ẹnya;
 k'ọphu mu l'ẹphe
 e-buwaruru jeye.
 Onye uta ẹ ta dudu l'iphe
 oome e-mekochaa l'ejeru mu ozi.
- 7 Ẹ tọ dudu ndu ẹregede;
 m'ọo onye lanu, mu ekwe
 t'o buru lẹ nke mu.
 Ọphu ọ dukwa ndu ntumatu
 m'ọo onye lanu, mu ekwe
 t'o vudo mu l'ifu.
- 8 Ẹtsu mbọku-mbọku;
 bẹ mu e-meje t'iphe bu
 ndu akirishi, nọ l'alị-a gvụ.
 Mu a-tuko iphe bu ndu ẹjo iphe
 bufu lẹ mkpukpu kẹ Ojejoje.

102

Ekfukfu, onye eje iphe-ẹhuka ekfu anu Nchileke
 Okfu, o kfuru teke ike agvụ iya agvugvu; guru aphụ, nọ iya l'obu nu Ojejoje

- 1 Nnua ekfukfu, mu ekfu
 anu ngu nggube Ojejoje;
 te mkpu, mu echi runua ngu nchi.
- 2 Ba aghakwaru mu azu
 teke mu nọ l'iphe-ẹhuka-a.
 Ngabekwa nchi;
 za mu oku ẹgwegwa
 teke mu kuru ngu;
- 3 kele ndzu mu ephukahuwa
 l'ọ bu ẹnwuru-ọku.
 Ẹhu mu l'ọ ha enwukota
 mu phuraphura l'ọ bu icheku-ọku.
- 4 E mewaru mu;
 mu akpoo nkụ l'ọ bu ẹswa.
 O mewaru; ẹkpiri nri echihu mu.
- 5 Oke ude, mu anọduje
 atsu mewaru; mu agvụ.
 Ọ buwa ọkpu wushiru.
- 6 Mu du l'ọ bu udele l'echi-egu;
 mbu l'ọ bu mgbashi,
 beru l'ẹke ẹgbara kfuru.
- 7 Mu -zeru; muru ẹnya;
 bẹ mu aduje l'ọ bu nwenu,
 beru nkinyi iya l'eli okpotsu-ulo.
- 8 Ndu ohogu mu anọduje aja
 mu ewena mkpurumkpuru.
 Mu buwa iphe ndu mu du
 ashị gude akọ onu.
- 9 Ọ bu ntụ bẹ mu erije;
 yọ buru mu nri.
 Mu ewojeru ẹnya-mini
 gwakobe l'iphe mu angu angungu.

- 10 Iphe kparu iya nụ aburu
l'ẹhu gbanwuhuru ngu ọku;
kẹ l'i paliru mu imeli imeli; buhaa mu ẹka.
- 11 Ndzu bu dụwa l'ọ bu
nwa onyonyo urenyashi.
Mu nwukotawaru kpaa l'ọ bu ẹswa.
- 12 Obenu ọ nggube Ojejoje
a-nọ l'aba-eze ngu gbururu jeye ọ gbururu;
ọphu 'o nwedu l'a azaha
ngu azaha tsube l'ogbo sweru l'ogbo.
- 13 Ii-gbeshikwa-a phuru Záyọnu imiko;
kẹ l'o ruwaru teke ọo-tuba ngu l'obu;
mbu l'oge teke ono, a ọtaru
afota dobe ono ruwaru;
- 14 kẹle mkpuma iya dụ
ndu ejeru ngu ozi mkpa.
Ọobuje; o -kpo udzu tuu;
imiko iya adu ẹphe nshinu.
- 15 Iphe bu mbakeshi a-nọdu
atsu nggube Ojejoje egvu.
Iphe bu ndu eze, nọkota ọ
mgboko l'ẹphe ha a-nọdu
akwabẹ ọdu-biribiri ngu ugvu;
- 16 kẹle Ojejoje e-gude ẹka iya
kpukwazi Záyọnu;
gude ọdu-biribiri iya lufuta.
- 17 Ọo-nu ekfukfu, ndu ẹ ta
dudu ẹge ọ haru ẹphe ekfu anu iya;
ọphu oolephudu aroro,
ẹphe arọ iya l'ẹnya.
- 18 T'e dee ọwaa l'ekwo doberu
ogbo ọphu abya nụ;
k'ọphu ndu ọphu, ẹ te
egbe atsutadua ime ẹphe
e-tu Ojejoje ẹpha.
- 19 Ọle Ojejoje shikwa l'eze-ulo
iya l'ephekerephe;
o shi l'imigwe gbua igo ọle mgboko;
- 20 te ya nua ude, ndu mkporo atsu;
shi ẹge ono tufu ndu
e kperu nkfugbu.
- 21 Ọo ya bu t'a raa kẹ
Ojejoje arara ọle Záyọnu;
jaa ya ajaja ọle Jerúsalemu
- 22 teke iphe bu mbakeshi;
me ali-eze ndiphe l'ọ ha
e-dzukobe t'ẹphe baaru Ojejoje ẹja.
- 23 Nchileke nafuwaru mu ike l'okorọbya;
ọ nafuwaru mu ndzu l'ike.
- 24 Tọ dụ iya bu; mu asu:
Nggube Nchileke mu;
be ewofushinu nụ mu;

- l'ẹ b'ọ dụ ẹge mu nọ-bewaru;
 lẹ nggubedua a-nọkwa
 tsube l'ogbo sweru ogbo.
- 25 Lẹ mbulembu kpọ bụ
 nggubedua turu ntọ-l'alị mgboko l'ọ ha.
 Yọ bukwaru ngu phụ;
 bẹ gude ẹka ngu mee igwe.
- 26 Iphe ono l'ọ ha e-mekochaa laa l'iyi.
 Obenu lẹ nggubedua l'a-dụ ẹge ị dụ.
 L'ẹphe ha e-mekochaa
 kashihu l'ọ bụ uwe.
 Yọ buru ẹge-a aagbanweje uwe-wa;
 bẹ ii-mekochaa gbanwee ẹphe;
 nk'ẹphe agvụ.
- 27 Obenu lẹ nggubedua
 bụlephu onye ị bụ b'ị bụ;
 nọduwa ẹge ịi-nọ jeye lẹ tutu yoyo.
- 28 Ụnwegirima, ndu ejeru
 ngu ozi l'e-buru l'ẹke ịino;
 awa ẹphe nguru anguru l'ifu ngu.

103

Egву, Dévidi deru

- 1 Tẹ mbẹdua jaa Ojejoje ajaja.
 Tẹ iphe bụ iphe nọ mu l'ẹhu;
 jaa onye ono, ẹpha iya dụ nsọ ono ajaja.
- 2 Tẹ mbẹdua jaa Ojejoje ajaja;
 k'ọphu ẹ t'ọ dudu uru,
 eeritaje iya l'ẹka m'ọo nanu, mu a-zaha:
- 3 Ọogujeru mu nvu l'ejo iphe mu meru l'ọ ha;
 l'emeje tẹ mu ka mma l'iphe
 bụ iphe eme mu nu.
- 4 Ọogbafutaje mu; shi ẹge ono dobe mu ndzụ.
 Oogudeje n-yemobu iya;
 mẹ obu-imiko iya gbaa mu mgburumgburu.
- 5 Oogudeje iphe dụ mma
 nu-jia mu ẹpho;
 l'emeje tẹ mu laa azụ
 lẹ nwẹpa l'ọ bụ ugo.
- 6 Ojejoje ekpeje eyeru ndu l'aakpa ẹhu;
 l'emeje tẹ iphe gbaru ẹphe rube ẹphe.
- 7 O meru tẹ Mosisu maru iphe
 bụ uche-obu yẹbe Ojejoje;
 bya emee tẹ ndu Ízurelu
 maru iphemiphe ọbule, oome.
- 8 Ojejoje bụ onye aphuje imiko;
 bya aburu onye emeje
 eze-iphe-oma.
 Ẹhu te eghujedu iya
 eghughu ẹgwegwa.
 Ooyejeru madzụ obu yeru
 iya ẹya k'etsutsu iya.

- 9 E tọ bajẹdu m̀bà tekenteke;
 ọphu ọovujedu ọvuma jeyawaru.
- 10 Ẹ too mejedu eyeru ayi
 l'ẹge ẹjo iphe ayi meru ha;
 ọphu ọokfujedu ayi ụgwo
 iphe dụ ẹji, ayi emebe;
- 11 kẹ l'ọ bụ ẹge igwe nọ-bebe
 alị oreke-imeli bụ ẹge ọ habe nshinu;
 mbụ n-yemobu, o yeru ndu atsụ iya egvu.
- 12 Yọ bụru ẹge ụzo
 ẹnyanwu-ahata teberu ẹnya
 l'uzo ẹnyanwu-arịba;
 bụ ẹge ẹke o wofuru emeswe,
 ayi mesweru iya je edobe
 teberu ẹnya l'ẹke ayi nọ.
- 13 Ọ bụ ẹge nna aphujeru ụnwu iya imiko;
 bụ ẹge Ojejoje aphujeru
 ndu atsụ iya egvu imiko;
- 14 kẹ l'ọ bụ iya maru ẹge e gude mee ayi.
 Ọnyataje l'ọ bụ ẹja mmanu bẹ ayi bụ.
- 15 Madzụ bẹ ndzụ iya dụ l'ọ bụ ẹswa.
 Ọonoduje evu rikarika
 l'ọ bụ okoko, nọ l'ẹgu.
- 16 Pherephere -pheshile iya phu nwanshi;
 yo phukashihu; ẹke o shi nọdu
 ta anyatahẹdu iya ọdo.
- 17 Obenu lẹ ndu atsụ Ojejoje egvu;
 bẹ Ojejoje eyejeru obu
 tsube l'ede-nwede rua ede-nwede.
 Odobe-ẹka-ndoo ya
 adujekwaruphu ndu ọphu
 jeye lẹ nwanwanwaranwa;
- 18 mbụ lẹ ndu ọphu edobeje ọgba-ndzụ iya;
 nyata dobe ekemu, ọ tūru doberu ẹphe.
- 19 Ojejoje mewaru t'aba-eze iya
 nguru anguru l'imigwe.
 Abụbu, ọ bụ eze b'ọ bụ rua ẹkemeke.
- 20 Unubẹ ụnwu ojozi-imigwe
 kẹ Ojejoje; unu jaa ya ajaja;
 mbụ unubẹ ndu ike dụ;
 bya aburu ndu eme okfu iya.
- 21 Unu jaa Ojejoje ajaja;
 unubẹ ụnwu imigwe l'unu ha;
 mbụ unubẹ ndu ozi iya,
 eme iphe bụ uche obu iya.
- 22 Unu jaa Ojejoje ajaja;
 unubẹ iphe o meru ememe
 dobe l'ẹke ọ bụ eze.
 Tẹ mbẹdua jakwaa Ojejoje ajaja.

104

- 1 Tẹ mbẹdua jaa Ojejoje ajaja.

- Nggube Ojejoje,
 bu Nchileke mu;
 i ha nshinu.
 I gude ugvu yele
 odu-biribiri nmaa
 onwongu l'ọ bu onye nmaru ekwa.
- ² Iphoro b'i yeru l'ọ bu onye yeru uwe.
 Imigwe l'ọ ha bu
 nggubedua phushiru iya l'ọ bu ọlo-ekwà;
- ³ bya eworu uko ọlo ngu gbaa l'eli mini.
 I meru urukpu; yọ buru ugbo-inya ngu;
 Nggу atukojeru pherephere l'ebà ephe.
- ⁴ I meru pherephere;
 yọ buru nwozi ngu;
 bya emee o-ta-chichichi oku;
 yọ buru onye, iizije ozi.
- ⁵ O bu nggu toru nto-l'alị mgboko l'ọ ha;
 k'ophu bu l'ẹ to nwedu l'e
 nwungaa ya enwunga jeye le tutu yoyo.
- ⁶ I woru eze enyimu yee
 mgboko l'ọ bu uwe;
 k'ophu bu le mini
 kpukotaru iphe bu ugvu ekpukpu.
- ⁷ Obenu l'oo mbà b'i baru mini;
 yọ gbaa mgbalanu.
 O nuleruphu ora, i no
 l'imigwe raa; gbalaa.
- ⁸ Yo shi l'iphe bu ugvu ono;
 kekashia le nsuda le nsuda;
 tsokwaseru l'oswa eke,
 i toru iya t'o shije.
- ⁹ I kpawaru iya oke eke e too tsọ-swetajedu;
 k'ophu bu l'ẹ t'o nwedu l'o
 rimia mgboko erimi odo.
- ¹⁰ I mewaru te mini shije
 l'ogba gbaa geregere
 kwaseru okpa-ugvu.
 Ootsojeru tugbua mgbaku mgbaku ugvu.
- ¹¹ Yọ buru iya echebeje unwu anu,
 bu l'egbudu mini angungu l'ephe ha.
 O kwa iya phu be
 nkakfu-igara-oswa egudeje
 gboo onwiya egu mini.
- ¹² Unwenu, ephe l'eli anoduje
 l'iku mini ono kpaa ekfuna.
 Ephe ebepheje l'ekali-oshi ono l'agụ egvu.
- ¹³ Onoduje l'ẹke, o bu l'achiru
 iphe bu ugvu ono mini.
 Mgboko l'ọ ha be iphe oome du mma.
- ¹⁴ Ewu b'o meru; yoo fushije;
 k'ophu elu a-taje nri;
 bya emee iphe-akoko dobe

- te madzu kojee; kobe iphe l'ali;
- 15 gude iya kuta mee, madzu
a-nguje t'ehu tsọ iya ena;
bya emeta manu, emeje te
ifu mu madzu amumu;
me nri, madzu erije nodu ndzu.
- 16 Oshi Ojejoje be ogbaje mini ohuma;
mbu oshi sida ophu no
l'ugvu ugvu Lebanonu,
bu oshi ophu o yeru l'onwiya.
- 17 Yo buru l'eli eke ono;
be nwenu akpaje ekfuna.
Oku-eswi-uda eworu oshi
payinu mee ufu iya.
- 18 Iphe butsua l'iphe bu
oke-ugvu ono bu
eghu-oswa.
Ndu ophu, bu ogba
mkpuma aburu eke
nchi-obà anoduje ezeru ndzu.
- 19 O meru onwa dobe t'e gude iya guje oge.
Ophu, bu enyanwu amaru teke ya a-riba.
- 20 Oobuje; teke i meru te ochi gbaa;
yo buru iya bu le nchi ejihu.
Iphe bu anu, bu l'oswa eshi
l'eke o no wufuta jeshia ocho iphe oo-ri.
- 21 Agu anoduje ede ekiri; l'achọ nri, oo-ri;
mbu nri, shi Nchileke l'eka.
- 22 Enyanwu -halephu;
ephe anyigobe; lashia;
je eworu onwephe
domishia l'ogba ephe.
- 23 Madzu egbeshi teke ono jeshia l'egu.
Yo nodu l'egu jee ozi jeye l'urennyashi.
- 24 Nggube Ojejoje;
ozi, iijekota bukwa 'aguta aguta.
Iphemiphe obule ono
bukota mmamiphe nke ngu
b'i gude mekota iya;
mbu le mgboko l'o ha;
be iphe jiru iya nu bukota
iphe nggubedua gude eka ngu mee.
- 25 Eze Enyimu ha nshinu;
bya aha usa.
Yo buru l'ime iya;
be unwu anu, bu 'aguta aguta bu;
mbu iphe no ndzu;
ndu ophu ha nshinu;
me ndu ophu ha nwanshi.
- 26 O bu l'eli mini ono;
be ugbo-mini ono eshije.
Bukwaru iya phu;

- bẹ ẹjo agiyi ono, bụ nggu
gude ẹka ngu mee ya;
yọ nọdu iya ebu nggada.
- 27 Iphemiphe ọbule ono;
bụ nggu bẹ ẹphe chiko ele ẹnya l'ẹka
t'ị nuje ẹphe nri l'oge iya.
- 28 Teke ị nuru iya ẹphe;
ẹphe achikobe iya l'onwẹphe.
Teke ị mụsaruru ẹka;
iphe dụ mma enwushihu;
ẹphe egude iya rijia ẹpho.
- 29 Teke ị gharu ẹphe azu;
ẹphe atsulahaa egvu.
I -nata ẹphe ume, ẹphe atu;
ẹphe anwushihu; bụru ẹja ali.
- 30 Teke i kuru Ume ngu ye iya l'ẹhu;
yọ bụru iphe e meru k'ophungu.
Iimeje mgboko l'onwiya
t'ọ dụ ophungu ophungu.
- 31 Tẹ ọdu-biribiri Ojejoje
dụkwa ẹge ọ dụ jeye tutu yoyo.
Tẹ ozi, Ojejoje gude ẹka iya jee
mekwa tẹ ẹhu tsọo ya ẹna;
- 32 mbụ onye abuje;
o -lee mgboko ẹnya;
yọ nmahu kpakpakpa.
Teke ọ byaru ẹka l'eli ugvu;
ugvu ọbu akpọhu tụtutu.
- 33 Mu a-nọduje agụ egvu anụ
Ojejoje lẹ ndzụ mu mgburumgburu.
Mu a-nọduje agụ egvu aja
Nchileke mu ajaja jeye teke mu a-nọ-bebe.
- 34 Tẹ kẹ nk'ia-a, mu ari-a tsokwaa ya ẹna;
kẹ l'iphe Ojejoje eme emeje t'ẹhu tsọo mu ẹna.
- 35 Tẹ ndu ẹjo iya chihu lẹ
mgboko gbaa mgburumgburu;
ọphu ndu akirishi
'anọhekwa anọno ophu.
Tẹ mbedua jakwaa Ojejoje ajaja.
T'ajaja bụru kẹ Ojejoje.

105

- 1 Unu kele Ojejoje ekele;
unu akpọ-kua ẹpha iya.
Unu mee t'iphe bụ
mbakeshi maru iphe o meshiru.
- 2 Unu guku iya l'egvu.
Unu gụa egvu
gude jaa ya ajaja.
Unu kfukashia k'iphe
bụ iphe dụ biribiri, ọnoduje eme.
- 3 Unu gude ẹpha iya,

- du nsọ ngaa unction.
 T'iphe bu ndu acho
 Ojejoje tee eswa.
- 4 Unu wojeru enya dabẹ le
 Ojejoje yele agburu-ehu iya!
 Unu achoje ifu iya
 mkpurumkpuru!
- 5 Unu nyatakwa iphe biribiri;
 me iphe-ophulenyanya,
 o meshiru;
 yeru ikpe, o kpeshiru;
- 6 unube eri nwozi iya,
 bu Ebirihamu;
 unube unwu Jekopu,
 bu ndu o gude eka iya fota.
- 7 O kwa iya bu Ojejoje;
 buru Nchileke ayi.
 Ikpe iya chiko mgboko
 vọ kfurukfuru.
- 8 Ndzụ ono, o gbaru ono;
 be oodobeje jeye le tutu yoyo.
 Iphe o kweru ukwa iya;
 be oomeje shi l'ogbo sweru ogbo.
- 9 Ndzụ ono yele Ebirihamu
 gbaru ono; me angu ono,
 o rifuru Ayizaku ono
- 10 b'o meru; yo buru ekemu l'ehu Jekopu;
 buru ogba-ndzu, a-duru
 ndu Izurelu jeye le tutu yoyo.
- 11 O suru ephe: "L'oo ephe;
 be ya a-nu ali Kenanu
 t'o buru okè-iphe ephe ketaru."
- 12 ?Ephe shi du ole teke ono.
 Ephe shi habe ahabe;
 bya aburu ndu
 mbyamumbya l'ali ono.
- 13 Ephe shi etsojeru iphe bu
 mbakeshi aghaphe.
 Ephe -shi l'ali-eze owaa;
 ephe akfufu lasha ali-eze odo.
- 14 Ophu o dudu onye
 o kweru t'o kpa ephe eh.
- O bu okfu eh ephe;
 b'o shi egudeje baaru ndu eze mba;
- 15 su ephe t'ephe be
 edenyikwa ndibe iya ono,
 ya fotaru afota ono eka;
 t'e b'o dukwa iphe ephe
 e-me ndu ekfuchiru iya nu.
- 16 O mebyishikotaru iphe
 bu nri, ephe nweru enweru;

- shi ege ono mee t'ejo-egu bya l'eliphe.
- 17 Yọ bya eye nwoke lanu
t'o vuru ephe uto.
Nwoke ono bu Jofesu;
mbu onye ono,
e reru l'o bu ohu ono.
- 18 Ephe turu iya mkporo l'okpa;
fubashia ya onya l'okpa;
bya eworu ajaba igwe tua ya l'olu;
- 19 gbururu jeye teke okfu iya vuru.
Okfu, Ojeje kofu emee
t'a maru l'o bu onye
ire-lanu.
- 20 Ya ndono; eze ezia t'e je atofu iya.
Onye bu ishi oha atofu iya; yo nweru onwiya.
- 21 Yo woru iya mee onye ishi l'ufu iya:
t'o letajeru iya enya l'eku iya l'o ha;
- 22 su iya t'o huje ndu ishi
ahuhu teke du iya mma.
Yo zije ndu bu ogurenya
l'ali-eze iya mmamiphe.
- 23 To du iya bu; ndu Izuru alashia Ijiputu.
Ndibe Jekofu ejenu je
aburu ndu, laru alala l'ali Hamu.
- 24 Ojeje abya emee ndibe iya;
ephe azu azu; ha l'igwe;
shi ege ono kapyabe ndu ohogu ephe.
- 25 Yọ bya emee ndu Ijiputu;
ephe abya akpo ndu Izuru ash;
chilahaaru ephe ejo idzu.
- 26 Yọ bya ezi nwozi;
mbu Mosisu; me Eronu,
bu onye o fotaru;
- 27 ephe eje emeshia
iphe-ophulanya nk'ia l'eke ephe no;
bya ekoshigbaa ephe iphe
du biribiri ke Ojeje le Hamu.
- 28 O meru t'ochi je gbaa l'ali
ono mgburumburu;
kele ndu Ijiputu kwefuru okfu Nchileke ikè.
- 29 Yọ bya emee mini, no l'ali ephe;
yo ghokota mee.
Ema, no iya nu anwushihukota.
- 30 Mbara abya eji ali ephe;
mbu bya akwotsua nkwo;
bahutsua l'eke ndu ishi ephe azeje.
- 31 O bu okfu b'o kofu;
ijiji etsulaha gbigbigbi;
mkpurumkpu abya atuko ali ono tua.
- 32 Yo wota mini, oga anodu
achiru ephe l'ali ono mee;

- yọ ghọo aka-mini; mę egbe-igwe;
 33 tųpyashia vayinu ęphe;
 mę oshi figu ęphe;
 mebyishikota iphe bų oshi, nọ l'alị ono l'ọ ha.
- 34 Yo gbeshikwa ọdo bya
 ekfua okfu; igube awata ephephe.
 Ogu, etsu gbigbigbi aburu 'aguta aguta;
- 35 bya atuko iphe bų iphe nọ
 ndzu, nweru ękwọ l'alị ęphe tagbua;
 mbų tuko iphe ęphe
 meberu l'alị l'ọ ha tųpyashia.
- 36 Yọ bya teke ono bya atuko
 iphe bų unwu ęphe; ndu ọphu,
 bų ęphe ime-odungu l'alị ono gwepya;
 mbų tuko unwu ęphe ndu
 ọphu, bų ọkpara gbugee.
- 37 Yọ bya edufuta ndu Ízurelu;
 kpota mkpọla-ọcha
 yęle mkpọla-ododo kpojia ęphe ęka.
 T'o nwe unwu kę ndu
 Ízurelu; m'ọo onye lanu,
 a choru achọcho.
- 38 Ęhu atsọo ndu Íjiputu
 ntumatu lę ndu Ízurelu tųgbutsuaru;
 kę l'ęphe shiwa atsų ndu Ízurelu ono egvu.
- 39 Yọ bya egesaarų ęphe
 urukpu gude kpuchita ęphe;
 bya edoberu ęphe ọku
 t'ęphe gude phų iphorọ l'ęnyashi.
- 40 Ęphe sųru t'a nų ęphe nri;
 Ojejoje abya achiru ọkwà nų ęphe;
 gude nri, shi l'igwe nų-jia ęphe ępho.
- 41 Yo kpuhaa oke mkpuma;
 mini eshi iya tsọshihu;
 l'atsọ l'ọ bų nggele l'echi-ęgu ono;
- 42 kę l'ọ nyataru ųkwa iphe dų nsọ,
 o kweru nwozi iya, bų Ébirihamu.
- 43 Yo dufuta ndibe iya;
 ęhu atsọo ęphe ęna;
 mbų ndu ono, ọ fọtaru ono.
- 44 Yo woru alị ndu ọhodo woru nų ęphe.
 Yọ bųru ęke ndu ọdo
 riru aphų iya; bę ęphe wotaru;
 yọ bųru ọkẹ-iphe ęphe;
- 45 k'ọphu ęphe a-wata ome
 ome-l'alị Ojejoje;
 dobelahaa ekemu, shi iya l'ęka.
 T'ajaja bųru kę Ojejoje.

106

- ¹ T'ajaja bųru kę Ojejoje.

- Unu kele Ojejoje ekele;
 ke l'ọ bu onye, du mma;
 kele n-yemobu nk'iya
 anoje jeye l'ojejoje.
- ² ?Bu onye a-du ike
 tua onu ege iphe
 Ojejoje eme habe nshinu?
 To; ?nanu onye a-du ike
 tukota Ojejoje epha iphe oomeebe.
- ³ Onu-oma bu ke ndu eme
 iphe vudo nhamunha;
 mbu ndu ono,
 anoduje eme iphe du
 mma tekenteke ono.
- ⁴ Nggube Ojejoje;
 nyatakwa mu teke ii-wata
 okoshi le ndibe ngu no ngu l'obu.
 Gbakwaaru mu mkpu
 teke ii-bya epha adzofuta;
- ⁵ k'ophu mu a-phu k'oma,
 i doberu ndu i fotararu;
 tsokwaru phu mba ono,
 bu nke ngu ono tee eswa;
 mbu tsoru ndu ono,
 bu okè-iphe ngu ono jaa ngu ajaja.
- ⁶ Ayi meekwaru iphe du eji
 ege nna ayi oche phe meru.
 Ayi mewaru iphe du eji;
 mee iphe e ta dudu mma.
- ⁷ Teke nna ayi oche phe
 shi nodu le Ijiputu
 be iphe du biribiri,
 i meshiru te shidu doo epha enya;
 ophu o dudu ikpoto
 iphe-oma ngu,
 ono nweru ophu epha nyataru.
 Epha kwefuru ngu ikè
 le Eze Enyimu Uswe.
- ⁸ Obenu l'o gude k'okfu epha iya; dzofuta epha;
 k'ophu aa-maru l'okpehu iya ha nshinu.
- ⁹ O baru Eze Enyimu Uswe mba;
 mini, no iya nu atashihu.
 Yo dua epha swee echi mini
 l'ọ bu onye eswe l'echi-egu.
- ¹⁰ O dzofutaru epha l'eka ndu ohogu epha;
 gbafuta epha l'eka ndu epha du ashì.
- ¹¹ Mini rigbushikotaru ndu ohogu epha;
 to du m'oo bu onye lanu, waru nu.
- ¹² O bu teke ono; be epha
 kwetaru l'iphe o kweru ukwa
 ememe be oomeje.
 Epha abya agua egvu gude jaa ya ajaja.

- 13 Iphe ono b'ẹ ta ọ́du ọ́phu baru ishi;
 ẹ́phe azahaa iphe ono,
 o meru ono;
 ọ́phu ẹ́phe ejebua ya ọ́kpata ishi.
- 14 Ẹ́phe erua l'echi-ẹ́gu ono;
 wata ome iphe ẹ́gu iya agụ ẹ́phe.
 Yọ bụru l'alị ono,
 daburu swanmangu ono;
 bẹ ẹ́phe dataru Nchileke.
- 15 Yọ nūnu ẹ́phe iphe ẹ́phe sūru t'a nū ẹ́phe;
 nūtsua ya ẹ́phe; bya evuru
 ẹ́jo iphe-ememe byabẹ ẹ́phe.
- 16 L'ọ́du ndu Ízurelu;
 l'echi-ẹ́gu ono;
 b'o nweru ndu wataru
 ogvuru Mósisu yẹle Éronu
 ẹ́nya-kfúrukfuru;
 mbụ ndu ono, Ojejoje
 fọtaru dobe iche ono.
- 17 Ya ndono; alị ekejahu ẹ́bo
 lee Detanu;
 bya atụko Ebiramu yẹle
 ndu tso iya nū lia lẹ ndzụ.
- 18 Ọ́ku enwulihu;
 dzukota ndu etsoje ẹ́phe.
 Ọ́ku ono atụko ndu akirishi ono dzukota.
- 19 Ẹ́phe erua l'ugvu Hórebu;
 je egude mkpọla-ododo
 kpua nweswi dobe;
 balahaaru iya ẹ́ja l'ọ́ bụ nte.
- 20 Ẹ́phe egude ọ́du-biribiri kẹ Nchileke
 gbanweta iphe a kpuru;
 yọ dụ l'ọ́ bụ eswi, atajẹ ẹ́wu.
- 21 Ẹ́phe azahaa Nchileke ono,
 dzọfutaru ẹ́phe ono;
 mbụ onye ono, meru
 iphe ha nshinu l'alị Íjiputu;
- 22 bya emee iphe dụ biribiri l'alị Hamu;
 bya emekwaaphu iphe dụ
 egvu lẹ Eze Ẹ́nyimu Uswe ono.
- 23 Tọ́ dụ iya bụ; Nchileke asụ
 lẹ ya e-mebyishi ẹ́phe.
 Obenu lẹ Mósisu, bụ onye ọ́ fọtaru;
 jeru je akfụ-chia ụwara,
 o shi abya; t'ẹ b'o gude
 oke ẹ́hu-eghughu iya
 mebyishikota ẹ́phe l'ẹ́phe ha.
- 24 E metsua; to nwehe iphe
 ẹ́phe guberu ẹ́giri alị ono.
 Ẹ́phe te kwe lẹ Nchileke
 e-mekwadu iphe o kweru ụkwa iya.
- 25 Ẹ́phe anọshia l'ụlo-ékwa ẹ́phe;

- wata ọgu aphụ; jịka ome
iphe Ojejoje sụru t'ephe mee.
- 26 Tọ dụ iya bụ; yo ribua lẹ ya
e-me t'ephe nwushihu l'echi-egu ono;
- 27 tẹmanu ya abya eruta
unwu ephe je eye ndu ọhogu ephe l'eka.
Ephe achikashia ephe;
ephe agbaa nanu nanu;
dzuru ekemeke ọbule.
- 28 Ephe egbeshi je eworu
onwephe ọo lẹ Bálu-Peyo;
bya awata ori iphe e gude
gwaaru agwa, ẹ ta nọdu ndzụ.
- 29 Ephe emee;
Ojejoje avulahaa ọvuma
k'ejo iphe, ephe eme.
Mgbonwu adakfutanu ephe.
- 30 Ọle Finehasu gbeshiru bya egboo ọgu ono;
shi ege ono mee tẹ
mgbonwu ono kfishi.
- 31 A ọaru iya ọya
l'odobe-eka-ndoo, e-shi l'ehu iya
sweru eri iya tsube l'ogbo sweru ọgbo.
- 32 L'ephe ruru lẹ mini Meriba;
bẹ ephe kpatsuru Ojejoje iwe.
Mosisu eshi ephe l'eka
kpata kpube onwiya.
- 33 Ọ bụ okfu l'ephe kwefuru
Ume Nchileke ikè meru iphe
Mosisu kfuru iphe ẹ tọ ga ekfudu.
- 34 Ephe ajika l'ephe ta
alụ-gbudu ndu ono,
ephe jekfuru l'alị ono;
ege Ojejoje turu ephe ekemu;
sụ t'ephe lụa ephe.
- 35 Iphe ephe mechiaru bụ
l'ephe lẹ ndu ono bya
alụ-gbalahaa nwanyi.
Ephe l'ephe abya agbaa
eghirigha; ephe awata ome ome-l'alị ndu ono.
- 36 Ephe awata ọbaru agwa ndu ono ẹja.
Iphe ono emekochaa bụru ọnya; nma ephe.
- 37 Ephe egude unwu ephe
ndu k'unwoke lẹ ndu kẹ unwanyi;
wata ọgwa ẹjo maa.
- 38 Ephe awata ogbushi unwu
ephe, ẹ ta dudu iphe ephe meru;
gude l'agwa nte ndu Kėnanu.
Ephe egude mee unwu
ephe ono merushia alị ono;
- 39 bya eshikwaphu ege ono
merushia onwephe;

- shì ẹge ono dù l'ọ bụ
nwanyi ẹ te gudedu ire iya
ẹka l'ẹke Nchileke nọ.
- 40 Ọo ya meru iphe ẹhu
ghulaharu Ojejoje eghughu
l'ẹke ndibe iya nọ;
yọ kpọ-yilahaaru ndu ono,
bù òkè-iphe iya ono ukuvu.
- 41 Yọ chiru ẹphe ye l'ẹka ndu ọhodo.
Ndu ẹphe dù ashì aburu eze; chilahaa ẹphe.
- 42 Ndu ọhogu ẹphe akpalahaa ẹphe ẹhu.
Ndibe Nchileke abya anọdu ẹphe l'ẹka.
- 43 Ugbo olemole; b'ọ dzọfutaru ẹphe.
Ọ bụ l'ẹke uche adujee ẹphe
bù ẹge ẹphe e-shi kwefuru Ojejoje íkè.
Ẹphe eshi ẹge ono kwaa
l'ẹjo iphe ẹphe; nọdu iya yifu.
- 44 Ọle ọobuje; iphe-ẹhuka
-byakfuta ẹphe; ẹphe -raku Nchileke;
yo rua ya l'ẹhu ẹgwegwa;
yọ nua olu ẹphe.
- 45 Yo gude okfu ẹhu ẹphe
nyata ọgba-ndzụ iya;
gude kẹ l'ọ yeru ẹphe obu selaa ẹka azụ;
- 46 mee t'iphe bụ ndu kpuru
ẹphe lẹ ndzụ phuaru ẹphe imiko.
- 47 Nggube Ojejoje,
bù Nchileke ayi;
dzọfutanu ayi.
Shinu l'iphe bụ mbakeshi
ono chilata ayi ọdo;
k'ọphu ayi e-tu ngu ẹpha;
nggube onye ono, dù nsọ ono.
- 48 T'ajaja buru kẹ Ojejoje;
bù Nchileke kẹ ndu Ízurelu
gbururu jeye lẹ gbururu.
T'onyemonye ọbule sụkwa: "Ono ẹge ọ dù!"
T'ajaja buru kẹ Ojejoje!

107

- 1 Unu kele Ojejoje ekele;
kẹ l'ọ bụ onye, dù mma.
N-yemobu nk'iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 2 Tẹ ndu Ojejoje gbafutaru kfuaya;
mbụ ndu ọ gbataru l'ẹka ndu ẹphe dù ashì;
- 3 ndu ono, o shi l'iphe bụ
mbakeshi chikobe ono;
mbụ ndu ono, o jeru l'uzo
ẹnyanwu-ahata; jee l'uzo ẹnyanwu-ariba;
jee l'uzo isheli; jee l'uzo
ọhuda je erukobe ono.
- 4 O nweru ndu ọphu bụ

- l'echi-egu be epe tsoru l'aghaphe;
mbu l'ali, daburu
swanmangu, e ta dudu iphe no iya nu.
Ophu epe amadu uzo,
epe e-shi jerua mkpukpu, epe e-buru.
- ⁵ Egu guru epe; mini agua epe.
Epe anodu l'eke ono
leswee enya le ndzu.
- ⁶ To du iya bu; epe araku
Ojeje teke ono, epe no l'iphe-ehuka ono;
yo bya anafuta epe.
- ⁷ Yo bya edua epe shia uzo,
vudo nhamunha;
duru epe mkpukpu eke, epe e-buru.
- ⁸ T'epe keke Ojeje ekele
l'o yenukaru epe obu;
me ke l'onoduje emeru
unwu eliphe iphe du biribiri;
- ⁹ ke l'onye mini agu;
be onuje mini t'o ngua.
Yo gude iphe du mma
nu-jia onye, egu agu epho.
- ¹⁰ O nweru ndu ophu shi nodu
l'eke gbaru ochi; uzo echishihu epe:
buru ndu, no le mkporo;
l'eje iphe-ehuka l'eke e gude
mkpa kee epe egbu.
- ¹¹ Ishi iya aburu l'epe kwefuru ikè;
jika ome okfu Nchileke.
Epe eworu egiri idzu,
Okaribe-Kakota-Nu chiru epe fua l'ali.
- ¹² To du iya bu;
yo paru epe haa;
epe ejelaha ozi mkponwehu.
Epe ejee ya jeye;
epe ebehuje ebehu daa.
To du onye, gbaru epe mkpu.
- ¹³ To du iya bu; epe araku
Ojeje teke ono, epe no l'iphe-ehuka ono.
Yo bya anafuta epe.
- ¹⁴ Yo bya edufuta epe l'eke ono,
agba ochi, uzo chishihuru epe ono;
bya agbabushia mkpa ono,
e shi gude kee epe egbu ono.
- ¹⁵ T'epe keke Ojeje ekele
l'o yenukaru epe obu;
me ke l'onoduje emeru
ndiphe iphe du biribiri;
- ¹⁶ ke l'onoyakashije
ogu-nggamgbo, a kparu l'igwe;
bya egbubushia
mgboro-igwe,

- e gude gbachishia ụzo.
- 17 O nweru ndu ọp̄hu wataru ome eswe.
Mkpata iya aburu l'ẹp̄he
kwefuru Nchileke íkè.
E menwuwa ẹp̄he ẹhu;
okfu l'ẹp̄he meru iphe dụ ẹji.
- 18 Yọ kp̄oo ẹp̄he nri;
k'ọp̄hu bụ l'ọ ph̄oduwaru-a
nwinyi-nv̄o; m̄ẹ ẹp̄he anw̄ushihu.
- 19 Tọ dụ iya bụ; ẹp̄he araku
Ojejoje teke ono, ẹp̄he nọ l'ip̄he-ẹhuka ono.
Yọ bya anaf̄uta ẹp̄he.
- 20 Yọ b̄uru okfu b'o k̄furu
nw̄enkinyi;
ẹhu ak̄okota ẹp̄he mma;
shi ẹge ono dobe ẹp̄he ndz̄u.
- 21 T'ẹp̄he keke Ojejoje ekele
l'ọ yenukaru ẹp̄he obu;
m̄ẹ k̄ẹ l'ọonoduje emeru
unwu elip̄he ip̄he dụ biribiri;
- 22 T'ẹp̄he gwoo ngweja-ekele n̄u iya.
Ẹp̄he aḡua egvu ekele
gude mee t'a maru ẹge ip̄he oome habe.
- 23 O nweru ndu ọp̄hu gude
ugbo-mini tsoru
eze ẹnyimu; l'agba ngh̄o.
- 24 Ndu onanu ph̄uru ozi, Ojejoje jeru;
ẹp̄he ph̄uru ozi, dụ biribiri,
o jeru l'echi ebo mini;
- 25 k̄ẹ l'ọ b̄u-a okfu b'o k̄furu l'ọnu;
oke ph̄erephere awata ep̄hep̄he.
Yo shi ẹge ono mee;
oke eyii awata at̄utu.
- 26 Ụgbo-mini ẹp̄he ephelihuje
oreke-imeli;
yọ bya bya ats̄ua ọtsu l'echi ebo.
Oke ip̄he-ẹhuka ono,
ẹp̄he eje ono emee;
obu azash̄ihukota ẹp̄he.
- 27 Ẹp̄he angalahaa anganga;
l'akp̄o garigari l'ọ b̄u ndu m̄ẹ guderu.
Mmamip̄he ẹp̄he l'ọ ha
aburu ẹp̄he ọ-la-l'iyi.
- 28 Ya ndono; ẹp̄he araku
Ojejoje teke ono, ẹp̄he nọ
l'ip̄he-ẹhuka ono;
yọ bya anaf̄uta ẹp̄he.
- 29 O meru oke eyii mini ono; yọ dazita.
Yọ bya abaaru oke ph̄erephere mba;
yọ daa shikongu.
- 30 Ẹhu ats̄olahaa ẹp̄he ẹna l'ọ dazitaru ono.
Yo dua ẹp̄he jeye ẹp̄he

- ejerua ọdu ụgbo-mini l'ẹke ẹphe eje.
 31 T'ẹphe kele Ojejoje ekele
 l'ọ yenukaru ẹphe obu;
 mẹ kẹ l'ọonoduje emeru
 ụnwu eliphe iphe dụ biribiri;
 32 T'ẹphe kutsee ya ekutsee l'edzudzu ọha.
 Ẹphe etua ya ẹpha l'ẹke
 ndu bụ ọgurennya ọru.
 33 Ẹnyimu b'ọ meru;
 yọ ghọo echi-ẹgu;
 bya emee nggele;
 yọ bụru alị, ọkponku.
 34 O meru alị, bụ alị-ọtsu;
 yọ bụru kpakiri kpakiri
 alị-únú;
 kele ndu shi buru iya nụ
 menukaru ẹjo iphe.
 35 Echi-ẹgu b'ọ meru;
 yọ bụru okpuru, mini jiru ejiji;
 bya emee alị ọkponku;
 yọ ghọo ishi nggele.
 36 Yọ bụru ẹke dụ ẹge ono;
 b'ọ dutaru ndu ẹgu agụ
 je edobe t'ẹphe buru.
 Ẹphe anọdu l'ẹke ono;
 bụru mkpukpu nk'ẹphe.
 37 Ẹphe abya akọo okfu;
 bya akushia akpuru vayinu l'ẹke ono;
 yọ mịa iphe dụ egvu.
 38 O ọru ẹphe ọnu-ọma;
 ẹphe abya azua zụ-jia ẹgu;
 ọphu o kwedu tẹ elu ẹphe laa alị.
 39 Ọle e mekocharu;
 Ojejoje egude mkpamehu;
 mẹ iphe-ẹhuka yẹle aphụ lọ-zita ẹphe.
 Ẹphe awata ọla alị.
 40 Onye ono, ewodaje ndu
 a maru ẹpha ẹphe alị ono;
 emee ẹphe;
 ẹphe aghaphelaha l'alị,
 daburu swanmangu,
 ẹ ta dudu ụzo, nọ iya nụ.
 41 Obekwanu lẹ ndu ẹ-ta dudu
 ẹge ọ haru ẹphe;
 b'ọ setaru l'ẹka;
 sefuta l'iphe-ẹhuka, ẹphe eje.
 Yọ bya emee; ndibe ẹphe;
 ẹphe azushilaha l'ọ bụ aturu.
 42 Ndu obu ẹphe ọru iphoru abuje;
 ẹphe -phua iphe ono;
 ẹphe etee ẹswa.
 Obenu lẹ ndu eme iphe ẹ-te

- vudodu nhamunha abuje;
 ephe -phua ya; yọ kpoo ephe okfu.
 43 Tẹ ndu maru iphe wokwaru
 iphe-a kwakobe l'ime obu ephe.
 Ephe arije k'ege n-yemobu
 Ojejoje hatabe nshinu!

108

Egву-oma, Dévidi deru

- 1 Nggube Nchileke;
 obu shihukwaru mu ike;
 k'ophu bu le mu e-gude
 obu mu l'ọ ha gua egvu; kuaru ngu nkwa.
 2 Unu tehu muru enya;
 unube ogumogu; me ubo;
 kele mbedua e-gudekwa
 egvu gu-tee nchi-abohu le mgbenya.
 3 Mu a-nodu l'ifu iphe bu
 mbakeshi jaa ngu ajaja; nggube Ojejoje.
 Mu anodukwaphu
 l'edzudzu oha guaru ngu egvu;
 4 kele n-yemobu ngu ha nshinu.
 O tuko imigwe l'ọ ha kakota l'eli.
 Abubu, i bu o-me-g'o-kfuru
 atuko akpamigwe dzuru.
 5 Koshinu ndiphe ege i hatebe nshinu;
 mbu l'i no-ghataru
 akpamigwe anoghata;
 te ndiphe mgburumburu
 phu ege i du-be biribiri.
 6 Gudenu agburu-ehu ngu
 dzofuta ayi.
 Nggua aza ayi oku;
 k'ophu ee-shi ege ono dzoo ndu i yeru obu.
 7 Nchileke nowa l'ulo iya,
 du nsọ kfua okfu; su:
 "Le ya a-tu okokooko
 gude kee ali ndu Shékemu;
 bya ewota nsuda Súkotu washia.
 8 Giledu bu nk'iya;
 Manase aburu nk'iya
 Ifuremu bu okpu, ya kpu l'ishi.
 Juda aburu mgboro-eze,
 ya apaje l'eka.
 9 Móabu bu efere, ya akwoje okpa;
 Edomu aburu eke ya
 eyeshije akpokpa iya dobe.
 Ndu Filisutiya;
 be ya a-turu okokooko kpua."
 10 ?Bu onye e-duru mu
 je edobe le mkpukpu ono,

- a kpuru kpushia ya ike ono?
 ?Bụ onye e-duru mu duba lẹ Édọmu?
 11 O kwa nggube Nchileke bụ onye obru.
 Obenu l'ị jikawaru ayi.
 Ophu iitsojehedu ndu soja ayi l'eje ogu.
 12 Yenuru ayi eka; t'ayi
 mekputa ndu ohogu ayi;
 ke l'eka ophu ndiphe
 eyetaru madzu kwa iphe mmanu b'o bu.
 13 Obenu lẹ Nchileke -noduwa
 l'eke iya nk'ayi;
 be ayi e-mekputa-a ndu ohogu ayi.
 Yo dzoo ndu ohogu ayi ono pyakapyaka.

109

- Egву-o ma, Dévidi deru nu onye ishi egву
 1 Nggube Nchileke,
 bu onye mu anoduje aja ajaja;
 byiko; ba adahukwa mu nkichi;
 2 kele ndu akirishi;
 me ndu eregede ghabewaru mu ejo okfu;
 l'atu ntumatu ekpu mu.
 3 Ephe gudewa okfu ndumashi
 gbaa mu mgburumburu.
 Ephe abya etso mu okfu;
 l'e b'o du iphe mu meru ephe.
 4 Teke mu mekoshiru ephe l'o
 bu ndu onya mu;
 ephedua ebolaha mu ibo.
 Obenu lẹ mbedua bu
 onye anoduje ekfu anu
 Nchileke; l'ekfushi iya ike.
 5 Ephe egudeje ejo iphe
 kfu mu ugwo iphe-oma, mu meru ephe.
 Mbedua wotaru ephe l'o bu ndu onya mu.
 Ephedua egudeashi,
 ephe kporu mu l'akfu mu ugwo iya.
 6 Yenu ejo madzu t'o je ekechia ya uzo.
 Zinua onye a-nodu agba iya
 ire t'o je evudo iya l'ifu gbaa ya ekebe.
 7 Teke e kperu iya ikpe;
 t'o nmakwa iya.
 Te Nchileke gukwaru ekfufu,
 ookfu anu iya ye l'iphe du eji, o meru.
 8 Te ndzu iya gbakwaa kwoo.
 T'onye odo no-chikwaa
 enya iya l'oje ozi, o shi eje.*
 9 T'o tokwaa unwu iya ogbe;
 haa nyee ya l'ulo-maa.
 10 T'unwegirima iya

* 109:8 109:8 Ndu 1:20.

- kwakwaa l'esu-uzo;
 l'arọ arọ.
 T'a chifukwa ephe
 l'okpu-ufu eke ephe bu!
- 11 Tẹ ndu o ji ugwo byakwa
 bya egwoo iphe o nweru l'ọ ha.
 Tẹ ndu e ta madu eke
 ephe shi tukokwa akanya,
 o seru esese gwota.
- 12 T'ẹ b'ọ dukwa onye
 e-meru iya iphe-oma.
 Ophu o dukwa onye
 a-phuru unwegirima,
 o toru ogbe imiko.
- 13 T'awa iya chihukwa.
 T'ephe bukwaru ndu,
 a zaharu azaha l'ogbo ophu abya nu.
- 14 Tẹ Ojejoje ba azahakwa
 ejo iphe, nna iya oche phe meshiru.
 Ophu o fufukwa iphe du eji,
 nne iya meru efufu le phuu.
- 15 T'ejo iphe, ephe meshiru
 nodukwa Ojejoje l'ifu tekenteke;
 k'ophu oo-me t'ephe chihu
 le mgboko; t'ẹ ba
 anyatahe ephe anyata ophu;
- 16 ke l'ẹ to rijedu ke
 t'o meeru madzu iphe-oma.
 Iphe ooshibejechia ite iya
 bu ege oo-me t'e wofu ndu ukpa;
 ndu e-ta dudu ege o haru ephe;
 me ndu obu tofuru atofu.
- 17 Keshinu iphe aduje iya mma
 bu oburu madzu onu;
 te yebedua bukwaru onye a turu onu.
 Keshinu ogoru madzu onu aduje iya eji;
 t'ẹ b'ọ dukwa onye a-goru iya onu.
- 18 Keshinu o bu ege oye uwe
 du iya ntse bu ege oburu madzu onu du iya;
 te mburonu ono tsokwaru
 iya phu l'ọ bu mini tsoba iya l'epho;
 mbu tsoo l'ọ bu manu tsoba iya l'okpu.
- 19 T'a phukpukwaa ya eya l'ọ
 bu onye a phukpuru ukpo.
 E kee ya eya l'ọ bu onye
 e keru akpo l'ukfu jeye le gbururu.
- 20 T'iphe ono, mu gushiru ono
 bukwaru ugwo,
 Ojejoje a-kfu ndu ono,
 anoduje ebo mu ibo ono;
 mbu ndu ono, anoduje
 ekfuru mu ejo-okfu ono.

- 21 Obenu nggube Ojejoje,
 bu Nnajiufu mu;
 gudenu k'okfu epha ngu meeru mu osuma.
 Gudenu ke n-yemobu ngu ono,
 dunukaru mma ono nafuta mu;
- 22 kele mu bu onye ukpa;
 bya aburu onye e ta dudu ege o haru mu.
 E mewaru mu iphe ruru mu le meji.
- 23 Mu nokwa inyoki-inyoki
 lo bu nwonyonyo urenyashi;
 a nmakofuwaru mu lo bu
 onye anmakofu igube.
- 24 Ikpere mu ta duhedu ophu
 shihuru ike l'eke ege eme mu.
 Mu lawaru ehu buwarua okpu.
- 25 Nta-a be ndu ebo mu ibo;
 no l'ezi mu okfu.
 Epe -phua mu;
 epe ekwe l'ishi;
 su mu ho.
- 26 Yenuru mu eka nggube
 Ojejoje, bu Nchileke mu.
 Gudenu ke n-yemobu ngu;
 dzoo mu.
- 27 Menua t'ephe maru
 lo nggu b'o shi l'eka;
 mbu t'ephe maru lo nggube Ojejoje;
 be meru iya nu l'onwongu.
- 28 Epe a-nodukwaru eburu mu onu;
 obenu le nggubedua a-nodu agoru mu onu.
 Epe -tso mu ugu;
 be ee-mee epe iphe-iphere.
 Obenu le mube nwozi ngu
 bulephu eswa be mu a-nodu ete.
- 29 Ndu anoduje ebo mu ibo;
 be ee-ye iphere lo bu onye yeru uwe.
 A phukpua epe iphere
 lo bu onye a phukpuru ukpo.
- 30 Mu e-gude onu mu kutsee
 Ojejoje okpobe ekutse;
 mbu nodu l'edzudzu oha jaa ya ajaja;
- 31 ke l'oovudoje onye e-ta dudu
 ege o haru iya l'azu;†
 dzoo ya l'eka ndu ekpe iya nkfugbu.

110

Egву-oma, Dévidi deru

- 1 Nchileke suru Nnajiufu mu:
 "Nodu iya l'eka-utara;
 jeye teke ya e-me ndu ohogu ngu

† 109:31 109:31 Iphe a kwata dee l'eke-a bu l'oovudoje onye e-ta dudu ege o haru iya l'eka-utara.

- t'ephe buru iphe
 ii-dzopyabe l'okpa."*
- 2 Ojejoje a-nọ lẹ Záyọnu;
 nọ ngu mgboro,
 ekoshi ege ike ngu habe nshinu.
 Oo-sụ ngu: "T'i buru Eze
 chia ndu ohogu ngu!"
- 3 Ndu soja ngu; bẹ ọo-nọdu
 ehe uhere oje ọgu teke ọgu daru.
 O bu ege iji nchi-abọhu
 anọduje ada;
 bu ege unwu-okoro bya ngu
 a-wu-kfuta ngu l'ugvu ono, du nsọ ono.
- 4 Ojejoje ribuwaru iya;
 ọphu ọogba-nwehedu iphe o kfulu.
 O sụru: "L'ii-buru onye
 achijeru Nchileke eja jeye lẹ tutu yoyo
 ege Melikizedeku bu iya."†
- 5 Nnajiufu nọ nggube Ojejoje l'eka-utara.
 Ndu eze bẹ oo-gwe
 rakaraka mboku,
 iphe e-ghu iya eghughu.
- 6 Oo-kpe iphe bu mbakeshi ikpe;
 kua odzu madzu l'ikpo;
 bya achiko ndu achi
 mgboko l'ephe ha gwee ogwe ujimu.
- 7 O bu lẹ nggele,
 nọ l'iku esu-uzo;
 bẹ ọo-ngu mini;
 shi iya;
 mee ya t'ọ palia ishi.

111

- 1 T'ajaja buru kẹ Ojejoje.
 Mu e-gude obu mu l'ọ ha kutsee Ojejoje.
 Mu e-kutse iya l'ẹke ndu
 obu guru iphoru nọ;
 kutsee ya l'ẹke ephe nọ ndzukoru.
- 2 Iphe bu iphe Ojejoje eme;
 bẹ paru apaa.
 Iphe bu ndu ọ du mma
 anọduje ari iya ari.
- 3 Iphe bu iphe Ojejoje eme;
 bẹ du ugvu; du biribiri.
 Odobe-eka-ndoo nk'iya
 anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 4 O mewaru t'a nyata iphe du biribiri, oome.
 Ojejoje emejeru madzu
 eze-iphe-oma; l'aphuru madzu imiko.

* **110:1** 110:1 Mát 22:44; 26:64; Mak 12:36; 14:63; 16:19; Luk 20:42-43; 22:69; Ndu 2:34; 1 Kór 15:25; Éfe 1:20; Kól 3:1; Híb 1:3, 13; 10:12-13; 12:2. † **110:4** 110:4 Híb 5:6, 10; 6:20; 7:11, 15, 21.

- 5 Ndu atsù iya egvu;
 bẹ ọonoduje anù nri.
 Ọgba-ndzù iya;
 bẹ ọonyataje jeye lẹ tutu yoyo.
- 6 O koshiwaru ndibe iya ẹge ike iya habe;
 kẹ l'ọ nataru ndu ọhodo
 alì ẹphe woru nù ẹphe.
- 7 Iphe bụ iphe o gude ẹka iya
 eme bụ ire-lanù;
 buru iphe vudo nhamunha.
 Ekemu iya l'ọ ha te nwejedu ntupo.
- 8 Ekemu ono a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu.
 E gude obu, guru iphoro;
 mẹe ire-lanù l'etso iya.
- 9 Ndu nk'iya b'ọ gbafutaru;
 bya atua ekemu;
 sù tẹ ọgba-ndzù iya buru ojejoje.
 Ẹpha iya dù nsọ; dù egvu.
- 10 Ọ kwa ọtsu Ojejoje egvu;
 bụ ẹke mmamiphe adubeje.
 Iphe bụ ndu etso ekemu iya;
 bẹ iphe edoje ẹnya.
 T'e tua ya ẹpha jeye lẹ gbururu.

112

- 1 T'ajaja buru kẹ Ojejoje.
 Ọnu-oma bụ k'onye
 atsù Ojejoje egvu;
 onye ekemu iya anọduje atso ẹna nshinu.
- 2 Ụnwu iya a-buru ndu ike dù l'alì ono.
 Ọnu-oma bụ k'ụnwegirima
 ndu obu guru iphoro.
- 3 Iphe-enweru; mẹ ẹku a-buru nk'iya;
 odobe-ẹka-ndoo nk'iya aburu ojejoje.
- 4 Jeyekpo l'ẹke ọchi gbaru;
 bẹ iphoro a-hataje l'ọ bụ ẹnyanwu
 l'ẹhu onye obu iya guru iphoro;
 mbụ onye emeje
 eze-iphe-oma;
 l'aphuru madzù obu-imiko;
 bụkwaruphu onye doberu
 ẹka ndoo l'ifu Nchileke.
- 5 Ọ bụlephu k'oma a-nọdu etso onye
 bụ o-me-l'uko, ejeje madzù ụgwo;
 swee ya ẹnya; mbụ onye
 iphe bụ iphe oome;
 bẹ oomeje; k'ọphu aa-haru iya enge.
- 6 Onye ono te nwekwa l'ọ daa.
 Onye doberu ẹka ndoo;
 bẹ aa-nọdujelephu anya jeye lẹ gbururu.
- 7 E -zia ya ẹjo nzi;
 b'ẹ t'o gbe atsùdu egvu.

- Obu eshihuje iya ike;
 ke l'onye ọ dakoberu bu Ojejoje.
- 8 Obu eshihuje iya ike;
 ọphu ọ tsudu egvu;
 jeye teke oo-gude ẹnya iya
 phu l'e mekputawaru ndu ọhogu iya.
- 9 Ọojáje ẹka ajájá nù ndu ẹ-ta
 dudu ẹge ọ haru ẹphe iphe.
 Odobe-ẹka-ndoo nk'iya
 a-nọ je asuru asuru.
 Ee-me t'o nweru ike; nweru ugvu.
- 10 Ejo madzu -phua ya;
 ẹhu awata iya oghu eghughu.
 Yo gude iphe-eghughu;
 taa ikirize; laa ẹhu; wufu.
 Iphe agu iya nu; ta byakwa bya eru iya ẹka.

113

- 1 T'ajaja buru ke Ojejoje.
 Unube ndu ejeru Ojejoje ozi;
 unu jaa Ojejoje ajaja.
- 2 T'a jaa Ojejoje ajaja;
 tsube nta-a jeye le tutu yoyo.
- 3 T'a jaa Ojejoje ajaja;
 tsube l'ẹke ẹnyanwu ahataje
 jeye l'ẹke ọodaje.
- 4 E woliru Ojejoje;
 yo kakota iphe bu mbakeshi;
 ọdu-biribiri iya
 anọ-ngokota imigwe l'ọ ha.
- 5 ?Bu onye be aatu eyeru
 Ojejoje, bu Nchileke ayi;
 mbu onye nọ l'aba-eze iya l'imigwe:
- 6 mbu onye ẹnya eruje ali;
 t'ọ phu iphe eme l'igwe;
 me ọphu eme le mgboko?
- 7 Ọokwo-lije onye ukpa
 l'ẹke ọ gworu l'ẹja;
 palia onye ẹ ta dudu ẹge
 ọ haru iya l'ikpozu ẹke ọ daburu.
- 8 Yo bya eworu ẹphe dobe;
 ẹphe le ndu oke amadu
 abya aha ẹnya-nhamunha;
 mbu ndu ishi ndu ali iya.
- 9 Nwanyi, ẹ-ta atsudu ime;
 be ọokwabeje ugvu l'ufu nji iya;
 mee ya; yo buru nwanyi,
 ẹhu du agu, mushiru unwu l'igwe.
 T'ajaja buru ke Ojejoje.

114

- 1 Teke ndu Izurelu shi le Ijiputu lufuta;

- mbu teke ono, ndu eri Jékopu
 shi l'ali ndu oha-ntsu lufuta ono;
 2 be ndu Júda byaru bya aburu
 ndu, duru Nchileke le nsó.
 Ndu Ízurelu abya aburu
 ndu o nwe enwenwe.
 3 Oke enyimu phuru iya;
 ye okpa l'oso;
 Enyimu Jódanu aghachia lashia azu.
 4 Eze ugvu akfutsua
 kitimukitimu l'ò bu ebyila.
 Ugvu ke nshii l'akfutsua
 kitikiti l'ò bu nwaturu.
 5 Nngube oke enyimu;
 ?i gbaru ngunu.
 Nngube Jódanu;
 ?bu ole bu k'ola azu.
 6 Unube oke ugvu;
 ?bu ngunu meru iphe
 unu akfutsua l'ò bu ebyila.
 Unube ugvu nshii;
 ?buhunu ole;
 be unu akfutsua l'ò bu nwaturu.
 7 Nmakwaa jijiji l'ifu Nnajiufu;
 nngube eliphe;
 mbu l'ifu Nchileke ke Jékopu,
 8 bu onye adazeje mkpuma;
 yo buru okpuru;
 bya eworu ali-ekfu mee;
 yo buru ogba-mini.

115

- 1 E to bukwa ayi;
 be aa-kwabe ugvu,
 gbaru nngube Ojejoje.
 E to bukwa ayi.
 O kwa nngubedua nwenkinyi;
 be gbaru t'a kwabeje ngu ugvu.
 Ono ke l'i yenukaru ayi obu;
 bya aburu o-me-g'o-kfuru.
 2 ?Bu ngunu meru iphe ndu
 ohodo aji; su:
 “?Nanu Nchileke ayi?”
 3 Nchileke ayi nonu l'imigwe.
 Yo buru iphe du iya mma;
 be oomeje.
 4 Obenu l'agwa ephe bu
 mkpola-ocha ye
 mkpola-ododo;
 mbu iphe, bu madzu
 gude aka mee ya.
 5 Ephe nweru onu;

-  phe te ekfu okfu;
 nweru  nya;
  phe ta aphu  zo.
- 6  phe nweru nchi;
  phe ta anu iya iphe;
 nweru imi;  phe te egude
 iya l'akpo  gburu iphe.
- 7  phe nweru  ka;
  phe egude iya ewota iphe;
 nweru  kpa;  phe te eje ije;
  phe te ekfu okfu.
- 8 Ndu agwa iya nu;
 me ndu dakoberu iya nu
 a-du  ge agwa ono du.
- 9 Unube ndibe Izurelu;
 unu dakobe Ojejoje;
 ke l'o bu iya eyejeru
 unu  ka bya aburu iya
 egbochitaje unu.
- 10 Unube ndibe Eronu;
 unu dakobe Ojejoje;
 ke l'o bu iya eyejeru
 unu  ka bya aburu iya
 egbochitaje unu.
- 11 Unube ndu ats  Ojejoje egvu;
 unu dakobe Ojejoje;
 ke l'o bu iya eyejeru
 unu  ka bya aburu iya
 egbochitaje unu.
- 12 Ojejoje anyataje ayi;
 oo-goru ayi onu-oma.
 Oo-goru onu-oma nu
 ndu onu-ulo Izurelu;
 goru onu-oma nu ndu
 onu-ulo Eronu.
- 13 Oo-goru onu-oma nu
 ndu ats  Ojejoje egvu;
 ndu ukfu; le ndu nta.
- 14 Te Ojejoje mekwaa t'unu
 jaa ajaja ka l'igwe;
 unubedua l'onwunu;
 me l'unwegirima unu.
- 15 Te Ojejoje gokwaaru
 unu onu; mbu onye ono,
 bu iya meru igwe;
 mee mgboko ono.
- 16 Imigwe l'o ha bukota
 ke Ojejoje.
 Obenu le mgboko b'o
 wowaru nu madzu.
- 17 E to bukwa ndu
 nwuhuru anwuhu ajaje Ojejoje ajaja;

- mbu ndu lawaru ali ono,
bu e -rua ya; a daa ashi ono.
18 O kwa ayibedua a-nodu
ekutse Ojejoje.
Ayi a-nodu ekutse iya
nta-a;
kutsewa iya ru jeyewaru.
T'ajaja buru ke Ojejoje.

116

- 1 Mu yeru Ojejoje obu;
ke lo nuwaru olu mu.
O nuru mkpu, mu chikuru iya;
su to meeru mu
eze-iphe-oma.
- 2 Keshinu o ngaberu mu nchi;
be mu a-nodujelephu
akpo-ku iya jeye ege mu
a-no-bebe.
- 3 Anwuhu shiwa ye mu eri l'ekpiri.
Ekpa-oyi ali-maa
eshiwa anwu mu ehu kpa.
Iphe-ehuka; me aphu
shiwa no-pee mu
mgburumgburu.
- 4 To du iya bu; mu bya
araku Ojejoje; su iya:
"Nngube Ojejoje; dzonua mu!"
- 5 Ojejoje bu onye emeje
eze-iphe-oma;
buru onye doberu eka ndoo.
Nchileke ayi bukwa
onye aphuje imiko.
- 6 Ndu e te nwedu ege
ephe maru iya bukwa
Ojejoje anoduje eleta ephe enya.
Teke mu shi nodu
loke mkpa bu iya dzofutaru mu.
- 7 Te obu runua mu ali;
kele Ojejoje eletakpoo mu enya.
- 8 Nngube Ojejoje nafutawaru
mu l'eka anwuhu.
I fuchawaru mu enya-mini;
bya egbochita mu
te mu ba akpakota iphe daa;
- 9 k'ophu mu a-nodu ejephe
ege du mu mma l'ifu
Ojejoje l'ali ndu, no ndzu.
- 10 Mu wolekwarua onwomu
ye Nchileke l'eka;
jeyekpo me teke mu
suru l'ishi ruakwaru mu ali.
- 11 Mu gude k'iphe byaru mu nu; su:

- “Lẹ ndiphe mgburumgburu
bukota ndu ntuphu-ire.”
- 12 ?Nanụ ẹge mu e-shi kfuа
Ojejoje ụgwo iphe,
o mekotaru mu l'ọ ha?
- 13 Mu e-wota ngweja-mẹe;
bya anụ Ojejoje;
gude kua ya ẹpha
kẹ adzọdzo, ọ dzọru mu.
- 14 Iphe, bụ iphe mu riburu
lẹ mu e-meru Ojejoje;
bẹ mu a-nọdu l'ifu ndibe iya
l'ẹphe ha meeru iya.
- 15 Ojejoje bẹ anwuhu ndu
duru iya nsọ erujekwa l'ẹhu nshinu;
- 16 Nngụbe Ojejoje;
mu bukwa ọkpobe nwozi ngu.
Mu bukwa nwozi ngu;
bya aburu nwatibe,
nwanyi ono, ejeru ngu ozi ono.
I tofuwaru mu l'ẹgbu ono,
anwuhu shi kee mu ono.
- 17 Mu e-gworu ngu ngweja-ekele;
mu abyakwaphu bya
akpo-kua ẹpha nngụbe Ojejoje.
- 18 Iphe, bụ iphe mu riburu;
lẹ mu e-meru Ojejoje;
bẹ mu a-nọdu l'ifu ndibe iya
l'ẹphe ha meeru iya.
- 19 Ẹke, mu a-nọdu mee ya;
bụ l'ọkpoku eze-ulo Nchileke
l'ifu unubẹ ndu Jerúsalemu.
T'ajaja bụru kẹ Ojejoje.

117

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja;
unubẹ mbakeshi.
Unu kutsee ya;
unubẹ ndiphe l'unu ha;
- 2 kẹ l'o yeru ayi obu
yenuka iya eyenuka.
Odo aburu lẹ Ojejoje
bụ o-me-g'o-kfuru
ẹge ọ bụ iya jeye lẹ tutu yoyo.
T'ajaja bụru kẹ Ojejoje.

118

- 1 Unu kele Ojejoje ekele
l'ọ bụ onye, dụ mma;
kele n-yemobu iya
anoje jeye lẹ tutu yoyo.
- 2 Tẹ ndu Ízurelu tuko sụ:

- “Lẹ n-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.”
- ³ Tẹ ndibe Ẹrọnu tọkokwaphu; sọ:
“Lẹ n-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.”
- ⁴ Tẹ ndu atsọ Ojejoje egvu sọkwaphu:
“Lẹ n-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo”
- ⁵ Teke mu eje iphe-ẹhuka;
bẹ mu rakuru Ojejoje.
Yọ za mu oku bya emee mu;
mu enweru onwomu.
- ⁶ Ojejoje nọwa swiru mu eswiru;
mu te gbe atsọdu egvu.
?Bọkwanu ngunu;
bẹ madzọ mmanu eme mu?
- ⁷ Ojejoje nọwa swiru mu eswiru;
ọọ yẹbedua agbajeru mu mkpu.
Mu e-mekochaa gude ẹnya mu;
phua l'e mekputaru ndu mu dọ ashi.
- ⁸ Ọnodu l'ime Ojejoje domia
onwonye kakwa mma;
mẹ l'ọda-kobe madzọ.
- ⁹ Ọnodu l'ime Ojejoje domia
onwonye kakwa mma;
mẹ l'ọda-kobe ndu ishi.
- ¹⁰ Iphe bọ mbakeshi
gbaru mu mgburumburu;
ọle mu gude ẹpha Ojejoje
mekputakota ẹphe l'ẹphe ha.
- ¹¹ Ẹphe nọ-pheru mu
mgburumburu
ẹka ẹbo-ẹbo;
ọle mu gude ẹpha
Ojejoje mekputakotaru ẹphe l'ẹphe ha.
- ¹² Ẹphe ripyaberu mu l'ọ bọ ẹngu;
ọle ẹphe meleruphu ẹgwegwa;
nwushihu l'ọ bọ ogvu ọkponku,
ọku dzọpyashiru.
Yọ buru ẹpha Ojejoje;
bẹ mu gude mekputakota ẹphe l'ẹphe ha.
- ¹³ E nwuru mu daphungu;
nwuphu mu azọ;
mu abya adaa.
Obenu lẹ Ojejoje yeru mu ẹka.
- ¹⁴ Ọ bọ Ojejoje bọ ike mu;
buru onye mu agọ-ku l'egvu.
Ọ bọ iya bọ onye adzọfutaje mu nọ.
- ¹⁵ Ụzu ẹhu-ọtso-ẹna
yẹle okokooko,
ndu mekputaru emekputa atọ
ada l'ufu ndu doberu ẹka ndoo.
Ẹphe tọko ekfu; sọ:
“Lẹ agburu-ẹhu kẹ Ojejoje;
meekwaru iphe ha nshinu.

- 16 Ojejoje koshiakwuru agburu-ẹhu iya.
Agburu-ẹhu iya ono
meekwaru iphe ha nshinu.”
- 17 Mu ta anwuhukwa.
Mu a-nodu-chia ndzu
raa iphe Ojejoje meru mu
arara t'a nukota iya.
- 18 Ojejoje hùwaru mu àhùhù
hùshia mu ike.
Ọlẹ ẹ to kwedu tẹ mu nwuhu.
- 19 Gùhanuaru mu ọnu-oguzo
eze-ulo Nchileke;
tẹ mu shi iya bahu
je etua Ojejoje ẹpha.
- 20 Ọwaa bu ọnu-nggamgbo Ojejoje.
Ono bu ẹke ndu doberu ẹka ndoo eshije abahu.
- 21 Mu e-kele ngu ekele;
ke l'i zaru mu oku.
Ọ buwa nggu;
bu onye adzofutaje mu nu.
- 22 Mkpuma ono, ndu akpu ulo jikaru ono;
be mekochaaru bya aburu itso, gude ulo.
- 23 Ono aburu iphe Ojejoje meru.
Ọ du ayi biribiri l'anya.
- 24 Ntanu bu mboku,
Ojejoje meru.
Unu t'ehu tsoo ayi ena;
te ayi tee eswa.
- 25 Nggube Ojejoje;
dzofutanu ayi!
Nggube Ojejoje;
menua t'iphemiphe obule,
ayi eme buru ayi upete.
- 26 Onye a goru ọnu-oma nu;
b'o bu;
mbu onye ono, gude ẹpha Ojejoje l'abya ono.
Ayi no l'ulo Ojejoje agoru ngu ọnu-oma.
- 27 Ọ kwa Ojejoje bu Nchileke.
O meekwaru te iphoro iya nwuaru ayi.
Unu tu anu, unu gude
abya ogworu Ojejoje ngweja eri;
kputa bya l'iku mpo,
a maberu l'anya-ngweja iya.
- 28 Ọ bu nggu bu Nchileke mu;
mu a-nodu ekele ngu ekele.
Ọ bu nggu bu Nchileke mu;
mu a-nodu ekutse ngu.
- 29 Unu kele Ojejoje ekele
l'o bu onye, du mma;
kele n-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.

119

- 1 Ọnu-ọma bụ kẹ ndu ẹ-te
emejedu iphe aa-ta ẹphe ụta;
ndu etsolephu ekemu, Ojejoje tūru.
- 2 Ọnu-ọma bụ kẹ ndu
etso iphe ọ tūru l'ekemu;
bya egude obu ẹphe
l'ọ ha achọ iya l'achọshi iya ike.
- 3 Ndu, dụ ẹge ono;
te eyejedu ẹka l'iphe dụ ẹji.
Ọ bụlephu ụzo, Ojejoje
tọru bẹ ẹphe anọduje etso.
- 4 Ị kawaru ayi iphe ị sūru
t'e meje merua l'ishi.
- 5 Ọ dụ mu t'asụ lẹ mu
evudoshije ike l'ome iphe
ono, ị tūru ekemu; sū
t'e emeje ono;
- 6 k'ọphu ẹ to nwedu
iphe-iphere iya bya eme mu;
kele mu lezitaru ẹnya
l'iphemiphe ọbule ị sūru t'e meje.
- 7 Mu e-gude obu, gūru iphoro jaa ngu ajaja;
keshinu ọphu mu amụ
ikpe ngu ono, vudo
nhamunha ono amumu.
- 8 Mu a-nọdu etso iphe
ị tọru ọkpa iya sū t'e tsoje.
Byiko ba agbadokwa mu.
- 9 ?Nanukpoo ẹge nwokorọbya
e-shi mee ndzū iya t'ẹ b'o nwe ntupo?
Ọ bụ l'ome iphe e deru l'okfu ngu.
- 10 Mu gude obu mu l'ọ ha achọ ngu.
Be ekwekwa tẹ mu dakaa ekemu ngu.
- 11 Okfu ngu bẹ mu domiwaru l'ime obu mu;
k'ọphu mu te emedu iphe dụ ẹji kpua ngu.
- 12 T'ajaja būru nke ngu nggube Ojejoje.
Byiko; zinua mu ekemu
ngu t'o doo mu ẹnya.
- 13 Ekemu ngu l'ọ ha; bẹ mu vukwa l'ishi;
gude ọnu mu l'asa iya.
- 14 Ẹhu anọduje atso mu ẹna
teke mu eme iphe ị tūru l'ekemu
ẹge ono, ọotsoje onye
kparu ẹku nshinu ono.
- 15 Mu atoje nwẹhu l'arị
iphe ị sūru t'e mee arịri.
Mu adabekwaphu ẹnya
l'uzo, ị tọru t'e shije.
- 16 Ekemu, ị tūru tẹ emeje dụ mu mma;
ọphu 'onwedu lẹ mu azahaa okfu ngu.
- 17 Menuaru mubẹ nwozi ngu iphe dụ mma;

- k'ophu mu e-shi ẹge ono
nọdu ndzụ meje okfu ngu.
- 18 Menua tẹ ẹnya mu kpuhaa;
k'ophu mu a-phuje iphe
dụ biribiri, nọ l'ekemu ngu.
- 19 Mu bukwa onye laru alala lẹ mgboko-a.
Ba adukwa iphe bụ iphe
ị sụru t'e meje ophu
ii-domiru mu edomi.
- 20 Ọogushi mu ẹgu ike
tẹ mu majeru iphe bụ
ekemu ngu tekenteke.
- 21 Ndu etu onwephe oke ẹpha;
buru ndu a turu onu;
bẹ ịibajeru mba;
mbụ ndu ono, ahaje iphe
ị sụru t'e meje ono; l'eme iphe ọdo.
- 22 Menua t'ẹ b'a ajahe mu ewena;
l'adzo mu okpa l'ishi;
kẹ l'ọ kwa iphe bụ iphe,
ị turu l'ekemu ngu;
bẹ mu anọduje eme.
- 23 A makwaru-a lẹ ndu ishi
edzukobeje achiru mu ẹjo idzu.
Obenu l'iphe mube nwozi ngu
anọduje ari bụ ẹge mu e-me
mee iphe bụ iphe ị turu
l'ekemu ngu; sụ t'e meje.
- 24 Ọonoduje atso mu ẹna ome
iphe ị turu l'ekemu ngu.
Ọ bụ iya anọduje akpo-ziru
mu ọzo iphe mu e-me.
- 25 E mewaru mu; ishi erua mu
alị okpobe eruru.
Gudenu kẹ okfu ono,
shi ngu l'onu ono;
mee tẹ ndzụ dzua mu.
- 26 Mu wotaru ẹge ọzo mu dụ dooru ngu;
nggu angaberu mu nchi.
Zinua mu iphe ị toru okpa iya; sụ t'e tsoje.
- 27 Menua t'o doo mu ẹnya;
mbụ ekemu, ị turu t'e meje;
k'ophu mu a-to nwẹhu;
ria k'iphe dụ biribiri, iimeshi.
- 28 Mu guwaru aphụ jeye
t'o nwehe ọvo, nọ mu nụ.
Byiko menua t'ike dụ mu
ẹge ono, i kfuru ono.
- 29 Be ekwekwa tẹ mu ye okpa l'ọzo ẹregede.
Menuaru mu eze-iphe-oma;
zia mu ekemu ngu.
- 30 Mu hatawaru ome ire-lanu;

- wowaru ekemu ngu dobe
onwomu l'okpoma.
- 31 Iphe mu anọduje eme
l'emeshi iya ike bu iphe
nggube Ojejoje turu l'ekemu.
Be ekwekwa t'e mee mu iphe-iphere.
- 32 Uzo, mu a-nodu etso bu uzo
k'ome iphe i suru t'e meje;
ke l'ii-me te iphe ka mu odo enya.
- 33 Nggube Ojejoje;
zinua mu ege mu e-shije
eme iphe i toru okpa iya; su t'e tsoje;
k'ophu mu a-nodu eme iya jeye l'ikperazu.
- 34 Menua t'iphe dojee mu enya;
k'ophu mu ee-dobeje ekemu ngu ono;
gude obu mu l'o ha l'eme iya ememe.
- 35 Koshi mu uzo, mu e-shije eme
iphe i suru t'e meje;
ke l'o bu iya bu iphe
atsoje mu ena ememe.
- 36 Swi-zia obu mu;
te b'o gha ifu l'uzo rita-rita;
t'o ghachia ifu l'ome iphe
i turu l'ekemu.
- 37 Mee te mu be eworu enya
chabe l'iphe-mmanu.
Gudenu ke okfu ono,
shi ngu l'onu ono;
mee te ndzu dzua mu.
- 38 Menuaru mu iphe i kweru
ukwa l'ii-meru mube nwozi ngu;
k'ophu aa-wata ngu otsu egvu.
- 39 Wofunuru mu iphe-iphere ono,
mu atsu egvu iya ono;
ke l'ekemu ngu du mma.
- 40 Iphe i suru t'e meje agu mu agugu ememe.
Gudenu ke odobe-eka-ndoo nke ngu;
mee te ndzu dzua mu.
- 41 Koshinu mu n-yemobu ngu nggube Ojejoje.
Dzofutanu mu; ke l'o bu
iphe i kweru ukwa l'ii-meru mu.
- 42 Oo ya bu ege mu amaru
iphe mu a-saru ndu aja mu ewena;
ke l'o bu okfu ngu be mu dakoberu.
- 43 Ba anafukwa mu ire-lanu,
no mu l'onu;
ke l'o bu l'ekemu ngu;
be mu chiru enya dobe.
- 44 O bu iphe ekemu ngu kfu;
be mu a-nodu eme jeye le tutu yoyo.
- 45 Mu a-tusakpooru ehu;
leje ege ehu du mu;

- kẹ l'ọo iphe ị sụru t'e mee;
 bẹ mu anọduje eme.
- 46 Mu e-vudo l'ifu ndu eze
 kfuwa kẹ ekemu ngu;
 iphere ta adu mu.
- 47 Iphe aduje mu mma bu ome
 iphe ị sụru t'e meje;
 kele mu yeru iya obu.
- 48 Mu achilije ẹka mu ẹbo ẹbo
 nabata ekemu ngu;
 kẹ l'ọ du mu mma nshinu.
 Mu atoje nwẹhu l'ari
 iphe ị sụru t'e mee ariri.
- 49 Nyatakwa iphe i kfuwu mube nwozi ngu;
 kẹ l'i mewaru; mu elelahaa ẹnya iphe.
- 50 Iphe aduje mu ike teke mu
 eje iphe-ẹhuka bu ụkwa,
 i kweru mu l'ii-dobe mu ndzu.
- 51 Ndu eku onwephe; anọduje achị mu ọchi.
 Ọle ẹ too mejedu mu tẹ mu
 haa ome iphe ekemu ngu kfuwu.
- 52 Nngụbe Ojejoje; ọobuje;
 mu -nyata ekemu ngu ono,
 shiru teke ndiche ono;
 yo mee tẹ obu shihu mu ike.
- 53 Iphe eghuje mu eghughu;
 ọlobu bu ndu akirishi akpaje iya;
 mbu ndu ono, jikaru odobe ekemu ngu ono.
- 54 Iphe ị toru ọkpa iya; sụ t'e
 tsoje abujeru ishi ẹgvu mu
 l'iphe bu ulo, ẹke mu
 dobewaru ishi l'ije mu-a.
- 55 L'enyashi; bẹ mu anyataje
 ẹpha; nngụbe Ojejoje.
 Yo mee mu tẹ mu dobe ekemu ngu.
- 56 Ọ buwa ụra, raru mu nụ;
 tẹ mu meje iphe ị sụru t'e mee.
- 57 Ọ bu nngu bu ọkẹ-iphe mu; nngụbe Ojejoje.
 Mu kwewaru ngu ụkwa
 lẹ mu a-nọdu eme okfu ngu.
- 58 Mu gudewa obu mu l'ọ ha chọo ifu ngu.
 Menuaru mu eze-iphe-oma,
 bu iphe i kweru ụkwa iya.
- 59 Mu lewaru ụzo mu ẹnya
 l'uswe; lee ya l'ogologo;
 bya eshiwa iya lufuta;
 wata ome iphe ị turu l'ekemu.
- 60 Mu e-me ẹgwegwa;
 mu ta akpọdu ụkfu ome ekemu ngu.
- 61 Ẹ to nwedu m'o -ruhuru;
 ndu akirishi kee mu ẹgbu;
 mu ta azaha ekemu ngu azaha.

- 62 Qobuje; o -be l'echi-abali;
mu egbeshi kele ngu ekele
k'ekemu ngu ono, vudo nhamunha ono.
- 63 Iphe bu ndu atsụ ngu egvu;
be mu l'ephe eshikota onya l'ephe ha;
mbu ndu ono, tukoru iphe
i suru t'e meje l'o ha l'eme ono.
- 64 Mgboko gbaa mgburumburu;
be nggube Ojejoje yekotaru obu.
Byiko; zinua mu iphe ono,
i toru okpa iya; su t'e tsoje ono.
- 65 Nggube Ojejoje;
i mewaru mube nwozi ngu iphe-oma,
bu iya bu ege ono, i kfulu ono.
- 66 Zinua mu mmamiphe;
nggu ezia mu ege eeshije
ekpe ikpe nhamunha;
kele mu kwewaru ome iphe ekemu ngu kfulu.
- 67 Temanu nggu alode mu aka
le nchi be mu puhawaru uzo.
Obenu le nta-a; be mu
kwewaru ome okfu ngu.
- 68 I du mma; l'emejekwaphu iphe du mma.
Zinua mu ome iphe i toru
okpa iya; su t'e tsoje.
- 69 A makwaru-a le ndu eku
onwephe anoduje adzushi
ejo-ire ekpu mu.
Obenu le mu gudelephu
obu mu l'o ha emekota iphe i suru t'e meje.
- 70 Ndu ono be imiko madzu ta adujedu.
Obenu le mbedua be
oduje mma ome iphe ekemu ngu kfulu.
- 71 O dukwa mma; mbu aka ono,
a loru mu le nchi ono;
k'ophu mu a-muta otso
iphe i toru okpa iya.
- 72 Ekemu, shi ngu l'onu;
be mu kakwa ogube iphe
me l'unubuku mkpola-ocha;
me mkpola-ododo.
- 73 O bu aka ngu b'i gude kpua mu;
mee mu ege mu a-gba.
Menua t'iphe doje mu enya;
k'ophu mu a-muta iphe bu
ekemu ngu; meje iya.
- 74 Te ndu atsụ ngu egvu
tekwaaswa me ephe phua mu;
ke l'iphe mu chiru enya
tukobe bu okfu nke ngu.
- 75 Nggube Ojejoje;
mu makwaru-a l'ikpe ngu vudo nhamunha.

- I gudewa kẹ l'ị
bụ o-me-g'o-kfuru lọ mu ẹka lẹ nchi.
- 76 Tẹ n-yemobu ngu bụnuru
iphe a-nọduje adu mube nwozi ngu ike;
keshinu o bu iphe i kweru mu ukwa iya.
- 77 Phunuaru mu imiko;
k'ophu mu a-nodu ndzu;
ke l'iphe aduje mu mma bu ekemu nke ngu.
- 78 T'e menuru iphere kpua ndu
eku onwephe ekuku;
ke l'ephe mesweru mu;
le b'o du iphe mu meru ephe.
Obenu le mbedua
anodujelephu l'ari k'ekemu ngu ariri.
- 79 Tẹ ndu atsụ ngu egvu
byakfutajekwa mu;
mbu ndu, iphe i turu
l'ekemu doru enya.
- 80 T'e b'o dukwa eke uta
a-du mu l'ehu le k'ekemu ngu;
k'ophu e te shidu ege ono
mee mu iphe-iphere.
- 81 Ike agvuakwa mu l'eke mu
eche t'i dzofuta mu.
Obenu l'eke obu mu no bu l'okfu ngu.
- 82 Mu lenyaakwaru enya;
mu ta amafe iphe mu ele;
l'eke mu ele enya teke ii-me
iphe i kweru ukwa iya.
Mu ajije; su: "Bu teke ole be
ii-du mu ike obu?"
- 83 A makwaru-a le mu du l'o bu akpo,
a miberu l'enwuru-oku;
mbu akpo, eeyeje mee.
Obenu le mu ta azahajekwa
iphe i toru okpa iya su t'e tsoje.
- 84 Bu teke ole; be mube nwozi
ngu a-tabebe nshi?
Bu teke ole; be ii-hu ndu
akpa mu ehuhuhu?
- 85 Ndu, eku onwephe ekuku
egvuje nsu doberu mu te mu dalahu;
mbu iphe ono, i turu ekemu
t'e b'e emejeshi ono.
- 86 Iphe, bu iphe, i suru t'e meje;
be dabukwaru adaburu.
Yenuru mu aka;
ke le ndu mgboko akpa mu
ehu l'e b'o du iphe mu meru ephe.
- 87 O phoduaru-a nwanshi;
me ephe emee te mu chihu le mgboko-a.
Obenu le mu ta hakwanu

- ome iphe i s̄uru t'e meje.
- 88 Gudenu k̄e n-yemobu ngu;
mee t̄e ndz̄u dzua mu;
k'ophu mu e-meje ekemu ono,
i gude ̄onu ngu t̄ua ono.
- 89 Okfu ngḡube Ojejoje
l'a-n̄o jeye l̄e tutu yoyo.
E t̄o m̄ingadu am̄inga l'imigwe.
- 90 Īinoduje b̄uru
o-me-g'o-kfuru;
tsube l'ogbo sweru ogbo.
I meru mgboko dobe;
ȳo d̄u ege i doberu iya.
- 91 Iphe b̄u iphe i kfuru l'̄o ha;
b̄e d̄ukota ege i kfuru iya jeye ntan̄u-a;
k̄e l'iphemiphe ̄obule l'ejeru ngu ozi.
- 92 Ndege ekemu ngu te shiru
l'odungu d̄u mu mma;
m̄e mu alakwa l'iyi teke ono,
mu shi eje iphe-̄huka ono.
- 93 E t̄o nwedu l̄e mu azahaa
ome iphe i s̄uru t'e meje;
k̄e l'̄o b̄u iya b'i gude dobe mu ndz̄u.
- 94 Dzonua mu; k̄e l̄e mu b̄u nke ngu;
bya akpak̄owa iphe i s̄uru
t'e meje l'̄o ha mak̄otaru.
- 95 Ndu akirishi kwagebewaru
akwagebe t'ephe mebyishia mu.
Ole mu a-t̄uko iphe i t̄uru
l'ekemu kwak̄obe l'ime obu mu;
l'ari iya ar̄iri.
- 96 Iphe b̄u iphe a s̄uru l'̄o
d̄u-geru mma;
b̄e mu ph̄ukwaru l'o
nwetsuaru eke ̄o ph̄oduru.
Obenu l'ekemu ngu te
nwedu eke ̄o gh̄oduru iya.
- 97 Ekemu ngu b̄e mu yekwaru obu nshinu.
Mu evujeru iya l'obu mkp̄urumkpuru.
- 98 Ekemu ngu emeje t̄e mu ka
ndu ̄ohogu mu ̄omaru iphe;
k̄e l'ooswijeru mu eswiru mkp̄urumkpuru.
- 99 Ēnya gbe kakwa mu oru l'iphe;
mal̄e ndu ezi mu iphe;
k̄ele k̄e ekemu ngu an̄oduje
mu l'obu tekenteke.
- 100 Mu ka ndu b̄u ̄oguren̄ya ̄omaru iphe;
k̄ele mu an̄oduje eme ekemu ngu.
- 101 Mu wofukotaru eka l'iphe b̄u iphe d̄u eji;
k'ophu mu e-meje okfu ngu.
- 102 Mu ta gbadobukwaa
ekemu ngu; k̄e l'̄o b̄u

- nggubedua l'onwongu
ziru mu iya.
- 103 Ege okfu atso-bekwanu mu ena!
O kakwa mu manu-engu otso ena.
- 104 Uru, mu eritaje l'ome
ekemu ngu bu l'oomeje te mu kwaa enya.
Oo ya meru iphe ugho du
mu ashi; m'o -ruhuru;
o du idagha.
- 105 Okfu ngu bu uroku, mu gude
aphu eke mu a-dzo okpa;
bya aburu iphoru, noru mu l'uzo.
- 106 Mu riwaru angu; kpebua ya l'obu mu;
le mu a-nodu eme iphe ekemu ngu ono,
vudo nhamunha ono kfu.
- 107 Mu jenukawaru iphe-ehuka.
Gudenu ke okfu ono,
shi ngu l'onu ono; mee
te ndzu dzua mu; nggube Ojejoje.
- 108 Nggube Ojejoje;
natanu ajaja-wa, mu gude
obu mu aja ngu-wa.
Nggube ezikwaa mu phu ege ekemu ngu gbaru.
- 109 A makwaru-a le mu
achijeru ndzu mu l'eka tekenteke;
obenu le t'o nwe du le mu
azahaa ekemu ngu.
- 110 Ndu akirishi gbaaru mu onya.
Obenu le mu te eshibua
l'ekemu ngu yeswee okpa.
- 111 Ekemu ngu bu okè-iphe mu jeye le tutu yoyo.
O bu iya emeje te eh u atso mu ena.
- 112 Iphe mu kpeburu l'obu mu
bu te mu meje iphe ekemu ngu kfu
jeye teke mu a-no-bebe.
- 113 Epe aduje mu ashi;
mbu ndu, anoduje abo obu ebo.
Obenu l'ekemu ngu; be mu yekwaru obu.
- 114 O bu nggu bu eke mu
edomije onwomu;
bya aburu ulo ndzu mu.
O bu l'okfu ngu;
be ayi chiru ukfu kwee.
- 115 Unu pakwaru mu haa;
unube ndu iphe du eji;
k'ophu mu a-nodu eme
ekemu ke Nchileke mu.
- 116 Gudeshia mu ike ege
i kweru mu ukwa iya;
k'ophu mu a-nodu ndzu.
Be ekwekwa te iphe ono,
mu ele enya iya ono buru mu ke mmanu.

- 117 Gudeshinua mu ike;
k'ophu aa-dzofuta mu.
Tekenteke kpọ;
bẹ mu a-nọdu akwabe
ekemu ngu ono ugu.
- 118 Ijikaje ndu, haru ekemu ngu;
wata ome iphe ọdo;
kẹ l'eregede, ẹphe agba
te enweduru ẹphe ishi.
- 119 Iphe bu ndu akirishi,
nọ lẹ mgboko; bẹ iikpofuje l'ọ bu ntụ.
Ọo ya meru iphe mu yeru ẹhu l'ekemu ngu.
- 120 Ẹhu amakọta mu jijiji l'ẹke mu atsụ ngu egvu.
Mu atsukwaphu ekemu ngu egvu.
- 121 Mu mewaru iphe gbaru nụ;
buru iphe vudo nhamunha.
Byiko; ba apakwaru mu
haaru ndu akpa mu ẹhu.
- 122 Byiko; kwenua nwozi ngu
ukwa l'ii-nọdu eleta mu ẹnya.
Be ekwekwa tẹ ndu eku
onwephe ekeku kpaa mu ẹhu.
- 123 Mu lenyaakwaru ẹnya;
mu ta amahẹ iphe mu ele;
l'ẹke mu ele ẹnya t'ị bya adzofuta mu;
bu iya bu iphe nggube
onye doberu ẹka ndoo
kweru mu ukwa iya.
- 124 Menuru yeru mubẹ nwozi
ngu l'ẹge n-yemobu ngu dụ;
nggu ezia mu iphe ị tọru
okpa iya sụ t'e tsoje.
- 125 Mbẹdua bu nwozi ngu;
byiko menua t'iphe dojee mu ẹnya;
k'ophu iphe ị tọru l'ekemu e-do mu ẹnya.
- 126 Nggube Ojejoje;
ọ gbaakwaru teke ii-me ire;
kẹ l'ekemu, ị tọru b'ẹ tee tsohekwa.
- 127 Ọ bu okfu lẹ mu yeru ekemu ngu obu
karia ẹge mu yeru iya
okpobe mkpọla-ododo;
- 128 buru okfu lẹ mu kwetaru
l'ekemu ngu ono vudo nhamunha;
meru iphe iphe bu ugho dụ mu ashị.
- 129 Iphe ị tọru l'ekemu dụ biribiri;
Ọ bu iya meru iphe mu
gude obu mu l'ọ ha
l'etso iya l'ọ ruberu iya.
- 130 Teke a kọwaru iphe okfu
ngu bu b'ọ nujẹ iphoro;
l'emeje tẹ ndu eswe maru iphe.
- 131 Mu ghecharu ọnu l'atụ hẹnguhengu;

- l'ẹke ọogu mu tẹ mu meje
iphe ị turu l'ekemu ngu.
- 132 Lenua ẹnya l'ẹke mu nọ;
meeru mu eze-iphe-ọma;
bụ iya бү ẹge iimejeru
ndu yeru ngu obu.
- 133 Gude nụ okfu ngu duzije mu ụzo;
k'ọphu iphe dụ ẹji ta
abyadu bya aburu eze lẹ ndzụ mu.
- 134 Gbafuta mu l'ẹka ndu l'akpa mu ẹhu;
k'ọphu mu a-nọdu edobe ekemu ngu.
- 135 Mụaru mube nwozi ngu ọnu-ọchi;
nggu ezia mu iphe nọ l'ekemu ngu.
- 136 Ҁnya-mini awushi mu l'ẹnya;
kele ndiphe te etsodu ekemu ngu.
- 137 Ị бү onye doberu ẹka ndoo nggube Ojejoje;
ikpe ngu vudo nhamunha.
- 138 Iphe ị tushiru l'ekemu dobe
vudokota nhamunha;
bukotaru ire-lanụ.
- 139 Obu, mu yeru ngu rimiwaru mu ishi;
kele ndu ọhogu mu ta
gubedu okfu ngu iphe.
- 140 Ұkwa, i kweshiru b'a
towaru nwehu datakota.
Mube nwozi ngu b'ọ dụ mma ntumatu.
- 141 A marua lẹ mu бү iphe-mmanu;
t'ọ dụ iphe a guberu mu.
Obenu lẹ mu ta azahadu
ome iphe ekemu ngu kfu ru.
- 142 Odobe-ẹka-ndoo nke ngu;
be a-nọ jeye lẹ tutu yoyo;
ekemu ngu aburu ire-lanụ.
- 143 Iphe-ẹhuka byawaru mu; aphụ abyaru mu.
Obenu l'ekemu ngu ehele mu-a uhere.
- 144 Iphe ị turu l'ekemu dobe;
be vudo nhamunha jeye lẹ tutu yoyo.
Menua t'iphe doje mu ẹnya;
k'ọphu mu a-nọdu ndzụ.
- 145 Mu gude obu mu l'ọ ha
l'eku ngu; zanua mu oku nggube Ojejoje;
k'ọphu mu a-nọdu eme
iphe ị turu l'ekemu.
- 146 Ọ бү nggubedua be mu
eku; dzonua mu;
k'ọphu mu a-nọdu eme iphe ị turu l'ekemu.
- 147 Mu egbeshije temanu nchi abohu;
wata ochi mkpu t'e yeru mu ẹka;
ẹke ẹnya mu nọ aburu l'okfu ngu.
- 148 Ҁnya ebuje mu sasarasangu
enyashi mgburumburu;
k'ọphu mu a-tọ nwehu

- riа oriri l'ukwa i kweshiru.
 149 Gudenu ke n-yemobu ngu nua olu mu.
 Gudenu ke ikpe ngu,
 vudo nhamunha;
 mee te ndzu dzua mu; nggube Ojejoje.
 150 Ndu anoduje achị ejo idzu nookwa ntse.
 Obenu l'ephe te emejedu
 iphe ekemu ngu kfu.
 151 Iinokwa ntse;
 nggube Ojejoje;
 ekemu ngu l'ọ ha tukokwa buru ire-lanu.
 152 Teke, tehakpowaru etete;
 be mu shi l'ekemu ngu maru
 li turu iya dobe to no jeye le tutu yoyo.
 153 Lenua enya l'iphe-ehuka, mu eje; dzoo mu;
 kele mu ta gbadobukwaa ekemu ngu ono.
 154 Hanuaru mu enge; gbafuta mu;
 Gudenu ke ukwa,
 bu nggubedua kweru iya;
 mee te ndzu dzua mu.
 155 Ndzofuta no ndu akirishi uzanya;
 ke l'ephe te esejedu ege
 ephe e-me maru iphe
 i toru okpa iya su t'e tsoje.
 156 Obu-imiko nke ngu;
 nggube Ojejoje paru apaa.
 Gudenu ke ikpe ngu,
 vudo nhamunha; mee te ndzu dzua mu.
 157 Ndu, bu ndu ohogu mu,
 l'akpa mu ehuhakwa l'igwe.
 Ole e to nwedue ege oo-du;
 te mu gbe bya agbado ekemu ngu.
 158 Ndu e -te gudedu ire ephe
 eka be agbaruje mu meji
 teke mu phuru ephe;
 ke l'ephe te emejedu iphe okfu ngu kfu.
 159 Phwaru ege mu yeberu
 obu l'eme iphe i turu l'ekemu.
 Gudenu ke n-yemobu ngu;
 mee te ndzu dzua mu; nggube Ojejoje.
 160 Okfu ngu l'ọ ha bu
 okpobe okfu;
 ikpe ngu ono,
 vudo nhamunha ono aburu ojejoje.
 161 Ndu ishi anoduje akpa mu ehuh; l'eh du iphe mu meru ephe.
 Obenu l'okfu ngu anodje
 anma mu ehuh anmanma.
 162 Okfu ngu emeje t'ehuh tso mu
 l'ọ bu onye lutaru iphe ha nshinu l'ogu
 163 Ugho du mu ashuh;
 mu akpo-yijeru iya ukuvu.

- Obenu l'ophu bu ekemu ngu;
be mu yekwanuru obu.
- 164 Ugbo esaa l'uboku;
be mu ajaje ngu ajaja
k'ikpe ono, iikpeje nhamunha ono.
- 165 Ndu yeru obu l'ekemu ngu;
be ehu aduje agu nshinu;
t'o bu l'o nweru iphe bya
a-buru ukfu kpo ephe.
- 166 Mu no ngaberu nggube Ojejoje
t'i bya adzofuta mu.
O bu iphe bu ekemu ngu;
be mu anoduje etso.
- 167 Mu emeje iphe i turu l'ekemu;
kele mu yeru iya obu yeshia ya ike.
- 168 Mu anoduje eme iphe bu
iphe i turu l'ekemu;
ke l'iphemiphe obule,
mu eme b'i makotaru.
- 169 Te mkpu, mu echi runua ngu nchi;
nggube Ojejoje.
Menua te iphe doje mu
enya, bu iya bu iphe
i kweru ukwa iya.
- 170 Byiko te aroro, mu aro ngu runua ngu nchi.
Nafutanu mu ege ono,
i kweru ukwa iya ono.
- 171 Mu a-noduje aja ngu ajaja tekenteke;
ke l'i ziru mu iphe i toru
okpa iya; su t'e tsoje.
- 172 Mu e-gude onu mu gua okfu ngu l'egvu;
ke l'ekemu ngu l'o ha
vudokota nhamunha.
- 173 Kwagebejenu akwagebe; oyeru mu aka;
kele mu hataru otso ekemu ngu.
- 174 Iphe agu mu nu bu t'i
dzofuta mu;
nggube Ojejoje.
Ekemu ngu anoduje ehe mu uhere.
- 175 Hanua mu te mu nodu ndzu;
k'ophu mu a-jaje ngu ajaja.
Menua te ekemu ngu ono
gudeshia ndzu mu.
- 176 Mu kpaphuhuwaru l'o bu
aturu, tufahuru etufahu.
Byiko; chonua mube nwozi ngu;
kele mu ta agbadokwa ekemu ngu ono.

120

Egvu, aaguje teke eeje Jerusalemu

- ¹ Mu rakuru Ojejoje
teke mu no l'iphe-ehuka;

- yọ nụa olu mu.
² Nggube Ojejoje;
 dzọfutanu mu l'ẹka ndu ntuphu-ire;
 mẹ l'ẹka ndu ẹregede.
³ Unubẹ ndu ẹregede;
 ?bụ ngunu bẹ unu ari
 lẹ Ojejoje e-me unu.
 Mbụ; ?bụ ngunu;
 bẹ unu ari l'ọo iphe
 oo-gude byakfuta unu.
⁴ Oo-zi ndu soja; ẹphe egude
 akfụ, tųpyishiru ọnu
 bya ahùà unu àhùhù.
 Ẹphe e-me unu;
 unu adaburu l'ẹke ono,
 l'ata kfukfukfu l'ọ bụ icheku-ọku.
⁵ Nshọbukwaa mụ;
 kele mu bu l'alị Mésheku.
 Nshọbukwaa mụ;
 kele mu bu l'ulo-ékwà ndu Kéda.
⁶ O tewaru ẹnya teke mu
 lẹ ndu kpọru ẹhu-agu ashị shi butaru.
⁷ Obenu lẹ mbedua bụ onye
 anọduje achọ ọzo ẹhu-agu.
 O -bujẹ teke mu ekfuru
 ẹphe okfu bẹlebele;
 ẹphe eme t'ẹphe tso mu ọgu.

121

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Mu paliru ẹnya;
 lee l'ugvu ugву ono;
 bya aji:
 “?Bụ awe bẹ ee-shi gbaaru mu mkpu?”
² O bụ Ojejoje, bụ iya meru igwe;
 mee mgboko a-gbaru mu mkpu.
³ Ẹ too kwekwa t'ẹturu chia ngu.
 Onye ono, eche ngu nche ono;
 bẹ mgbẹnya te erokwa.
⁴ Onye ono, eche ndu Ízurelu nche ono
 te enwekwa lẹ mgbẹnya abya iya l'ẹnya;
 k'ọphu ọ bụru k'ekuru iya.
⁵ O bụ Ojejoje eche ngu nche;
 bụru iya bụ agu, kpuchitaru ngu nụ.
⁶ Ẹ to nwedu iphe anwụ eme ngu l'eswe;
 to nwe iphe ọnwa eme ngu l'ẹnyashi.
⁷ Ojejoje e-me t'ẹ b'ọ dụ iphe
 e-me ngu nụ;
 bụru iya a-nọdu eche ndzụ ngu.
⁸ Ojejoje a-nọdu edu ngu l'ejeje;
 l'edu ngu l'alala;
 tsube nta-a jeye lẹ tutu yoyo.

122

Egvu, aaguje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nù bụ Dévidi

- 1 Ẹhu tsọru mu ẹnà
teke ẹphe sùru mu:
“T'ayi je l'eze-ụlo Nchileke!”
- 2 Nta-a bẹ ayi vudowa
l'obu-edukfu nggube Jerúsalemu.
- 3 Jerúsalemu bụ mkpụkpu,
a kpuru; yọ tughba onwiya atughba.
- 4 Ọ bụ l'ẹke ono; bẹ iphe bụ
ikfu anọduje awụ ala;
eje oja Ojejoje ajaja;
mbụ ndu ikfu kẹ Ojejoje;
bụ iya bụ iphe ị turu
l'ekemu doberu ndu Ízurẹlu.
- 5 Ọ bụ l'ẹke ono;
bẹ aba-eze, aanọ ekpe ikpe nọ;
mbụ aba-eze, shi l'ụlo Dévidi.
- 6 Unu kfuru nù Nchileke
tẹ nchị dụ Jerúsalemu ndoo:
“Ndu yeru ngu obu; t'iphemiphe ọbule;
bụkwaru ndu yeru ngu obu akpụto l'ọborotu.
- 7 Tẹ nchị dukwa ndu ụlo ngu ndoo;
ẹhu-agu aburu kẹ ndu mkpụkpu unu.”
- 8 Mu gude okfu ẹhu unwunne mu;
mẹ lẹ ndu ọnyà mu phẹ l'ekfu; sụ:
“Tẹ nchị dukwa nggube
Jerúsalemu ndoo!”
- 9 Mu gude okfu ẹhu
eze-ụlo Nchileke,
bụ Nchileke ayi achọ
tẹ iphemiphe ọbule
bụru akpụta yẹle ọborotu lẹ Jerúsalemu.

123

Egvu, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- 1 Mu paliru ẹnaya mu lee
l'ẹke ị nọ;
mbụ l'ẹke ị nọ nggube
onye ono, nọ l'aba-eze ngu l'imigwe ono.
- 2 Ọ bụ ẹge ono nwoke,
bụ ohu anọduje ele nnajiufu iya ẹnaya l'ẹka;
mbụ ẹge ono nwanyi,
bụ ohu anọduje ele nwanyi,
nwe iya nù ẹnaya l'ẹka ono;
bụ ẹge ayibedua a-nọdu ele Ojejoje,
bụ Nchileke ayi ẹnaya l'ẹka
jeye teke ọo-phuru ayi imiko.
- 3 Phuaruru ayi imiko;
nggube Ojejoje.
Phuaruru ayi imiko.
L'ayi tataakwaru nshi

- l'iphe ndu odo anoduje ekfu
 l'ẹ to nwedu iphe ayi bu.
 4 Ayi tataakwaru nshi
 ke ochi, ndu eku onwephe
 ekuku anoduje achị ayi;
 me k'ege ndu etu
 onwephe oke epha
 anoduje ekfu l'ẹ t'o nwedu iphe ayi bu.

124

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nu bu Dévidi

- 1 Te ndu Izurelu tuko kfu ya; su:
 Le ndege Ojejoje ta no swiru ayi;
 2 ndege Ojejoje e to no
 swiru ayi teke ono,
 ndiphe tsoru ayi ogo ono;
 3 mbu teke ono, ehu nwuhuru
 epe oku l'eke ayi no ono;
 me epe elekwaa ayi le ndzu.
 4 Epe ge erikwa ayi l'o bu utso;
 mbu buru ochoku-mini tsota ayi tugbua;
 5 mbu buru ukporo-mini
 kpota ayi;
 ayi eje aburu o-la-l'iyi.
 6 T'ajaja buru ke Ojejoje,
 bu onye ono, e te kwedu
 t'ephe gude eze
 takashia ayi atakashia ono.
 7 Anahu, ayi nahuru epe
 duwa l'o bu nwenu,
 nahuru onye agba onya enu.
 Onya obu swewaru iphoro;
 ayi anahu gbalashia.
 8 O bu Ojejoje, bu iya meru
 igwe; mee mgboko;
 be eeshije l'eka agbaru ayi mkpu.

125

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- 1 Ndu dakoberu Ojejoje
 du l'o bu Ugву Záyonu,
 bu 'enwubata enwubata.
 O bu ugву, a-no jeye
 le tutu yoyo.
 2 O bu ege-a, ugву no-pheru Jerúsalemu
 mgburumgburu-wa;
 bu ege Ojejoje a-no-pheje
 ndibe iya;
 tsube nta-a gbururu jeyewaru.
 3 Ndu akirishi ta abugbukwaru ishi l'ali ono;
 mbu ali ono, e ketaru nu
 ndu doberu eka ndoo ono.

Odumeka bẹ ndu ono,
doberu ẹka ndoo ono
e-yekwa ẹka l'ome iphe dọ eji.

- 4 Nggube Ojejoje;
menuaru ndu ọma ọhuma;
mbụ ndu ono, obu gụru iphoro ono.
- 5 Ọ bụ l'iphe bụ ndu eshi ọzo,
ẹ-te vudodu nhamunha
bẹ Ojejoje a-tuko ẹphe lẹ
ndu eme iphe dọ eji l'alị-a wofukota.
Tẹ ẹhu-agu bukwaru kẹ Ízurelu.

126

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- 1 Teke Ojejoje dulataru ndu ono,
a kpuru lẹ ndzụ ono azụ lẹ Záyọnu
b'ọ duru ayi l'ọ bụ nrọ.
- 2 Ayi mụru ọnu-ọchi;
gua egву ẹhu-ọtso-ẹna.
Ndu ọhodo ekfulahaa; sụ:
“Lẹ Ojejoje meekwaru ẹphe iphe ha nshinu.”
- 3 Ojejoje meekwaru ayi iphe ha nshinu.
Yọ bụru iya meru;
ẹhu atso ayi ẹna.
- 4 Nggube Ojejoje;
menea t'iphe duru ayi lẹ mma
ẹge ono, nggele atsoje
atsotso bya agbaa mini l'alị ọkponku ono;
- 5 k'ọphu ndu gude ẹnya-mini
mebe iphe l'alị e-gude egву
ẹhu-ọtso-ẹna kpata iya akpata.
- 6 Mbụ l'onye ono, gude
ẹnya-mini mebe iphe l'alị;
a-gude egву ẹhu-ọtso-ẹna
vuru iphe ọ kpataru l'okfu iya lata.

127

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nọ bụ Sólomọnu

- 1 Ọ -buru lẹ Ojejoje
ta kpudu ọlo l'onwiya;
kwa aphụ bẹ ndu akpụ iya nọ eri.
Ọ -buru lẹ Ojejoje
te chedu mkpukpu;
kwa aphụ bẹ ndu eche iya nọ eri.
- 2 Ọ kwa kẹ mmanu;
bẹ iitehuje lẹ nchi-abọhu;
bya alasweta alasweta;
ẹke iise akanya nri, ii-ri;
kele ndu Ojejoje yeru obu
abuje: ẹphe zẹkwadurua lẹ mgbenya;
yo wotawaru ẹphe iphe ẹphe e-ri.
- 3 Ụnwegirima bụ ọkè-iphe shi Ojejoje l'ẹka;

- Otsu ime aburu obunggo, shi Ojejoje l'ẹka.
⁴ Ụnwegirima, a muru
 l'okorọbya adu l'ọ bu akfu,
 nọ l'ẹka mkparawa.
⁵ Ọnu-ọma bu k'onye chi iya chi-jia ẹkpa iya.
 Iphere te emedu iya teke
 yele ndu ohogu iya
 aswo uswo l'obu-edukfu mkpukpu.

128

- Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu
¹ Ọnu-ọma bu k'iphe
 bu ndu atsu Ojejoje egvu;
 mbu ndu bu uzo iya;
 be ẹphe etso.
² Onye ono a-nodu ndzu;
 ria iphe o setaru l'akanya;
 ẹhu-otso-ena; me k'oma aburu nk'iya.
³ Nyee ngu a-nodu le nke ngu;
 du l'ọ bu oshi vayinu, ami amimi.
 Unwu ngu adu l'ọ bu
 ẹkali-oshi olivu;
 no-pee ngu mgburumburu.
⁴ Ono bu ẹge onye a goru
 onu-ọma nu a-du;
 mbu onye atsu Ojejoje egvu.
⁵ Te Ojejoje shikwa le Zayonu
 goru onu-ọma nu ngu;
 nggu anodu phu ẹge uba
 Jerúsalemu a-habe jeye
 l'oge nka-ezekuna nke ngu.
⁶ Ii-no ndzu; phu unwu
 nwanwanwanwa ngu.
 T'ehu-agu bukwaru ke ndu Izurelu.

129

- Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu
¹ Te ndu Izurelu tuko kfu ya; su:
 Le ẹphe shi mu okpa ẹhu
 teke mu bu nwata.
² Keshinu teke mu bu nwata;
 be ẹphe shi mu okpa ẹhu;
 obenu l'ẹphe te mekputadu mu.
³ ẹphe gudewa ẹchachi chia mu;
 kpachaa mu akpacha.
 Onya, ẹphe chishiru
 ye mu l'okpurukpu-azu
 du l'ọ bu ẹke a waru oswa.
⁴ Obenu le Ojejoje bu
 onye doberu ẹka ndoo.
 O towaru mu l'ẹgbu,
 ndu akirishi shi kee mu;

- mu enwewaru onwomu.
 5 T'iphe bụ ndu Záyọnu
 dụ ashị
 bukwaru ndu e-gude iphere laphu azụ.
 6 T'ephe dukwa l'ọ bụ ewu,
 furu l'eli ẹswulo, abuje:
 Ọ -bya bya evuta;
 anwụ ewowaru iya chigbua.
 7 Ẹwu ono ahatabeje nwanshị;
 k'ophu bụ l'onye jeru iya
 egbuta abuje; o -gbua nta gbua imo;
 too gbutadu ophu e-ji iya ogbogbo-eka;
 k'ophu ọ bụru ophu e-dzu ọchileka.
 8 Ophu ndu esweta esweta 'asujekwa nụ ephe:
 "Tẹ Ojejoje gọkwaaru unu ọnu;
 l'ephe gude epha Ojejoje l'agọru ephe ọnu."

130

- Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu
 1 Mu nọ l'echi ebo iphe-ehuka raku ngu;
 nggube Ojejoje.
 2 Byiko Nnajiufu;
 nūnua olu mu.
 Ngabẹnuru mu nchị
 lẹ mkpu, mu echi anụ ngu.
 3 Ndege nggube Ojejoje;
 akwakọbeje ejo iphe
 onyemonye ọbule eme;
 Nnajiufu; ?bụ onye a-dụ ike vudo ngu l'ifu?
 4 Obenu l'iiguje nvu.
 Yọ bụru iphe ono
 meru iphe aatsụ ngu egvu.
 5 Mu nọwa ngaberu Ojejoje.
 Mu nọwa l'ele ọnya iya.
 Yọ bụru l'okfu iya;
 bẹ mu daru ngaberu.
 6 Mu nọwa ele ọnya Nnajiufu
 karia ẹge onye nche
 anọduje eche tẹ nchi
 bọhu-kebe;
 mbụ lẹ mu ka ole ọnya
 Ojejoje mẹ l'ẹge ndu nche
 anọduje elebe ọnya
 nchi-abọhu.
 7 Byiko Ízurelu;
 t'ọnya unu nọdulwa l'ẹke Ojejoje nọ;
 kẹ l'ọ bụ iya bụ onye eyeje
 obu yenuka iya eyenuka;
 bụru iya agbafutaje madzụ
 l'iphe dọ eji iya l'ọ ha.
 8 Ọ bụ yẹbedua l'onwiya
 a-gbafutakota ndu Ízurelu

l'iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru l'ọ ha.

131

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nụ bụ Dévidi

- ¹ Nggube Ojejoje;
mu te ekukwa onwomu ekuku;
ọphu mu 'egvujekwaaru
madzụ ẹnya kfurukfuru.
Mu ta ayojekwa ọshi
l'iphe ẹka mu ẹ-te rudu;
ọphu mu ejejekwa okobe
ẹka l'iphe ka mu nụ.
- ² Iphe doru mu ẹnya bụ
lẹ mu dobekpeleruphu
onwomu nwandoo.
Ọ bụ ẹge nwata,
a mifuru ọnu l'era anọje
nwandoo l'ẹhu nne iya
bụ ẹge mbẹdua nọkpelephu nwandoo.
- ³ Byiko; unubẹ ndu Ízurẹlu;
tẹ ẹnya unu nọdunu l'ẹke Ojejoje nọ;
tsube nta-a jeye lẹ tutu yoyo.

132

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Nggube Ojejoje;
nyatanu Dévidi;
nggu anyata iphe-ẹhuka,
o jeberu.
- ² Ọ guru ẹnwa;
ria nte l'ifu Ojejoje;
mbụ ribua l'ifu Ọkaribe kẹ Jékọpu:
- ³ “Lẹ ya ta atụdu ọkpa l'ụlo iya;
ishi te eru iya l'oshi;
- ⁴ ya te ekwe tẹ mgbẹnya bya iya l'ẹnya;
mbụ t'ẹnya mee ya
gadzụgadzu kẹ mgbẹnya;
- ⁵ jeye ya aphua ẹke a-buru kẹ Ojejoje;
mbụ ẹke Ọkaribe kẹ Jékọpu e-buru.”
- ⁶ Ayi nwaru l'ọ nọ lẹ Efuratu;
tụgbua je aphua ya lẹ
mgbẹgu Kiriyatu-Jerimu.
- ⁷ Ayi asụ: “Unu t'ayi jenu
l'ụlo-ékwà Nchileke.
Unu t'ayi jenu je anọdu iya
l'ọkpa; baaru iya ẹja.
- ⁸ Gbeshinu; nggube Ojejoje;
bya l'ogbodufu ngu;
nggu lẹ Okpoko
Ọgba-ndzụ ngu ono,
ekoshi ẹge ike ngu habe ono.
- ⁹ Tẹ ndu achijeru ngu ẹja

- yenua odobe-eka-ndoo l'ọ bụ uwe.
Ndu yeru ngu obu agwa
egvu ẹhu-ọtso-ena.”
- 10 Gudenu okfu ẹhu Dévidi,
bụ nwozi ngu
nyata onye ono,
ị wuru manụ l'ishi gude mee ya;
yọ buru eze ono.
- 11 Ojejoje riburu Dévidi angụ;
mbụ angụ, ẹ ta amingadu aminga;
to nwe l'ọo-nonyaa;
to vuhedu ire.
Ọ sụru iya: “L'onye lanụ ị
awa ngu bẹ ya e-me t'ọ
nọdu l'aba-eze ngu.
- 12 Ọ -buru l'unwu ngu doberu
ndzụ, ẹphe l'iya gbaru;
l'eme iphe ya turu l'ekemu;
ọo ya bụ; l'unwu ẹphe
a-nowaru l'aba-eze ngu
gbururu jeyewaru.”
- 13 Ojejoje gudewa ẹka iya fọta Záyonu;
kẹ l'ẹke ono dụ iya mma
tẹ ya buru iya eburu;
kẹ l'ọ sụru:
- 14 “Ọ bụ ẹke-a; bẹ ya e-me ufu
iya jeye ị tutu yoyo;
buru l'ẹke-a bẹ ya e-dobe aba-eze iya;
kẹ l'ọ bu ẹge ọ dụ iya mma ndono.
- 15 Ya a-goru onu nụ iya t'o
nweru iphe nweru k'etsubo iya.
Ndibe iya ndu ndu k'ụkpa;
bẹ ya a-nọdu anụ-ji ẹpho.
- 16 Ndibe iya, achijeru Nchileke ẹja;
bẹ ya e-ye ndzofuta l'ọ bụ onye yeru uwe.
Ndibe iya, yeru Ojejoje obu
a-gụ egvu ẹhu-ọtso-ena.
- 17 Yọ buru ẹke ono; bẹ ya
e-shi l'ọnu-ulo Dévidi;
nụ onye lanụ ike;
muru ọku ye l'urọku onye
ya wuru manụ l'ishi gude chia ya eze.
- 18 Ya e-me t'iphere gude ndu ọhogu iya.
Obenu ị yẹbedua; bẹ ya
e-kpube okpu-eze, acha pemu-pemu.”

133

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nụ bụ Dévidi

- 1 Lewaru ẹge ọ dụ-be mma;
bya adụ ugvu;
tẹ unwunna bukobe;
tụgbabe buru nanụ.

- 2 O dulephu l'ọ bụ
 ọkpobe manụ, eshi mkpọ,
 a wuru Éronu l'ishi;
 yo shi iya l'ishi tsófuta iya l'ẹji-agba;
 gbaa ya gorogoro tsófuta l'olu uwe iya.
- 3 O dukwaphu l'ọ bụ ẹke iji
 Ugvu Hemonu ada lẹ
 Ugvu Záyonu.
 O bụ l'ẹke ndu dụ ẹge ono;
 bẹ Ojejoje agojeru ọnu nk'iya nụ;
 mbụ ọnu ọphu bụ ndzụ gbururu jeye.

134

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja;
 unubẹ ndu ozi Ojejoje l'unu ha;
 unubẹ ndu anọduje ejeru
 Ojejoje ozi l'ụlo iya l'enyashi.
- 2 Unu palia ẹka unu imeli
 l'ụlo, dụ nsọ kẹ Ojejoje; kele iya ekele!
- 3 Tẹ Ojejoje, bụ onye meru
 igwe mee mgboko
 shikwa lẹ Záyonu gọoru ngu ọnu.

135

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja.
 Unu tua Ojejoje ẹpha.
 Unu jaa ya ajaja;
 unubẹ ndu ejeru Ojejoje ozi;
- 2 mbụ unubẹ ndu eje ozi l'ụlo Ojejoje;
 mẹ l'oma ufu Nchileke ayi.
- 3 Unu tua Ojejoje ẹpha;
 kẹle Ojejoje dụ mma.
 Unu gụa egvu gude jaa ya ajaja; kẹ l'ọ bụ
 iphe gbaru nụ ndono;
- 4 kẹle Ojejoje fọtawaru Jékọpu t'ọ buru nk'iya;
 mbụ l'ọ hatawaru Ízurelu t'ọ
 buru ndu yẹbedua gẹdegede nwe.
- 5 O doru mu ẹnya lẹ
 Ojejoje ha nshinu;
 mbụ lẹ Nnajiufu ayi kakọta iphe, bụ agwa.
- 6 O bụ iphe dụ Ojejoje mma;
 bẹ oomeje l'imigwe;
 mẹ lẹ mgboko.
 Yọ buru iphe dụ iya mma;
 bẹ oomeje l'eze ẹnyimu; mẹ l'ebo, nọ iya nụ.
- 7 O bụ iya emeje tẹ urukpu shi
 l'ẹke mgboko beru dube eruru.
 Oomeje t'egbe-igwe gbaa teke ọ chі mini;
 l'emeje tẹ phẹphere shi
 l'ụlo ẹke ọ tų-chiru iya wata ephephe.

- 8 Iphe bụ ọkpara lẹ Íjiputu b'o chigbushiru;
mbụ iphe bụ ọkpara lẹ madzụ; mę l'elu.
- 9 O gude iphe-ọphulenyà;
mę iphe-ọhubama,
dugbaa biribiri mekoshi unubę ndu Íjiputu.
Yọ buru iphe o gude
hùà Fero yęle ndu ozi iya àhùhù.
- 10 Mbakeshi, dọ l'igwe b'o chitsushiru;
bya egbushikwaaphu ndu
eze, shihugbaaru ike.
- 11 O gburu Sihonu, bụ eze ndu Amọru;
bya egbua Ogu, bụ eze ndu Báshanu;
bya egbushikota eze ndu Kénanu l'ẹphe ha.
- 12 Yo woru alị ẹphe washjaru
ndu nk'iya, bụ Ízurelu;
t'ọ buru òkè-iphe ẹphe.
- 13 Ẹpha nggube Ojejoje
anoje jeye lẹ gbururu.
Ọphu a byadụ bya azaha
ngu azaha dube l'ogbo sweru ogbo;
- 14 kẹle Ojejoje a-haru ndibe iya enge;
gude ẹge ono dọ ndu ejeru iya ozi obu.
- 15 Agwa ndu ọhodo butsua
mkpọla-ododo yęle mkpọla-ọcha;
bụ iphe madzụ gude ẹka mee.
- 16 O nweru onu;
ọle ẹ too kfudu okfu;
nweru ẹnya;
ọphu ọ phudu ọzo.
- 17 O nweru nchị;
ọphu 'onudu iya iphe.
To nwe ume ndzụ, nọ iya l'ẹhu.
- 18 Ndu eme iya nụ;
a-dụ ẹge ọ dụ;
mẹwaru iphe bụ ndu dakoberu iya nụ.
- 19 Unubę ndibe Ízurelu;
unu jaa Ojejoje ajaja.
Unubę ndibe Éronu;
unu jaa Ojejoje ajaja.
- 20 Unubę ndibe Lívayi;
unu jaa Ojejoje ajaja.
Unubę ndu atsụ Ojejoje egvu;
unu jaa Ojejoje jajaja.
- 21 T'e shikwa lẹ Záyonu
jaa Ojejoje jajaja;
mbụ onye ono, bu lẹ Jerúsalemu ono.
Unu jaa Ojejoje ajaja.

136

- 1 Unu kele Ojejoje ekele;
kẹ l'ọ bụ onye, dọ mma.

- N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 2 Unu kele Ojejoje ọp̄hu
kakọta iphe, bụ agwa.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 3 Unu kele Nnajiufu, bụ iya
bụ ishi kẹ ndu, bụ nnajiufu.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 4 Onye, bụ yẹbedua nwenkinyi iya
emeje iphe-ọphulenyia, ha nshinu.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 5 Onye, bụ mmamiphe iya b'o gude mee eligwe.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 6 Mbụ onye, woru mgboko-a
l'ọ ha phushia l'eli mini.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 7 Onye, bụ iya meshiru
eze iphoro-a, dutsua biribiri-a.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 8 Onye, bụ iya meru ẹnyanwu t'o chije l'eswe.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 9 Onye, bụ iya meru ọnwā;
me mkpọ-kpodo t'o chije l'enyashi.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 10 Unu kele onye chigbushiru
iphe, bụ iphe waru nne iya ọswa lẹ Íjiputu.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 11 Onye, shi lẹ Íjiputu dufuta ụnwu Ízurelu.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 12 Yọ buru l'agburu-ẹhu iya
b'o gude dufuta ẹphe.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 13 Unu kele onye, bụ iya
kekahuru Eze Ẹnyimu Uswe ẹbo.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 14 Onye, duru ndu Ízurelu; ẹphe eswee ya.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 15 Yo kpota Fero yele ndu
soja iya l'ẹphe ha kporu ye
lẹ Eze Ẹnyimu Uswe ono.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 16 Unu kele onye, bụ iya
duru ndibe iya ije l'echi-ẹgu.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 17 Onye, chigbushiru ndu eze, nweru ike.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 18 Onye, gbushikwaruphu
ndu eze, a maru ẹpha ẹphe.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 19 O gburu Sihonu, bụ eze ndu Amoru.
N-yemobu iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 20 Yọ bya egbua Ogu, bụ eze ndu Báshanu.

- N-yemobu iya anoje jeye ọ tutu yoyo.
 21 O woru alị ẹphe nọ onye
 ọdo t'ọ bọru òkè-iphe iya.
 N-yemobu iya anoje jeye ọ tutu yoyo.
 22 O bọ nwozi iya; mbọ Ízurelu b'ọ nọru iya.
 N-yemobu iya anoje jeye ọ tutu yoyo.
 23 Onye, bọ iya nyataru ayibe
 ndu ẹ ta dudu iphe ayi bọ.
 N-yemobu iya anoje jeye ọ tutu yoyo.
 24 O nafutaru ayi l'eka ndu achi ayi.
 N-yemobu iya anoje jeye ọ tutu yoyo.
 25 Yọ bukwaru iya phọ
 azukota iphemiphe obule, nọ ndzọ.
 N-yemobu iya anoje jeye ọ tutu yoyo.
 26 Unu kele Nchileke k'imigwe ekele.
 N-yemobu iya anoje jeye ọ tutu yoyo.

137

- 1 O bọ l'iku ẹnymu Bábyilonu
 bẹ ayi byaru bya adọru;
 raa ẹkwa; l'ayi nyataru Záyonu.
 2 Ayi eworu une ayi kobe-gbaa
 l'ekali-oshi wilo l'ẹke ono;
 3 kẹ l'ayi ruru ẹke ono;
 ndu, kpuru ayi ọ ndzọ asọ
 t'ayi gọru ẹphe egvu.
 Ndu ono, eme ayi
 ome-l'iwe ono asọ t'ayi
 guaru ẹphe egvu emerema.
 Ẹphe asọ t'ayi chọo egvu
 ndu Záyonu nanu gọru ẹphe!
 4 O bọ; ?nanu ẹge ayi e-shi
 wota egvu, e gude ekutse Ojejoje
 gulahaa l'alị ndu ohodo.
 5 O -bọru ọ mu zaharu nggube Jerúsalemu;
 tẹ ẹka-utara mu nwuhukwa mu.
 6 T'ire nyakwaru mu l'akpo;
 m'ọ -bọru ọ mu ta nyatadu ngu;
 mbọ; m'ọ -bọru l'ẹ tọ bọdu
 nggube Jerúsalemu;
 bẹ mu meru mkpukpu,
 emeje t'ẹhu kagee mu otso ẹna.
 7 Nggube Ojejoje;
 nyatakwa iphe ndu Édọmu
 meru mbọku, ndu ohogu nataru Jerúsalemu.
 Ẹphe tọru ọzu; sọ t'e tsukposhia ya.
 T'e tsukposhia ya;
 tsurua ẹke a tọru okpa-ulo iya.
 8 Unube ndu Bábyilonu;
 iphe nọru unu kwa ọ-la-l'iyi.
 Ẹhu-otso-ẹna bọ k'onye

- a-kfụ unu ụgwo iphe-a, unu meru ayi-wa;
⁹ mbụ onye a-nata unu
 ụnwegirima unu, angụ ẹra
 tųpyashia lẹ mkpuma.

138

Egву, Dévidi deru

- ¹ Nggube Ojejoje;
 mu e-gude obu mu l'ọ ha jaa ngu ajaja.
 Mu a-nọdu l'ifu agwa gụa
 egvu gude jaa ngu ajaja.
- ² Mu e-byishi ikpere l'uzo
 eze-ulo ngu, dų nsọ;
 baaru ngu ẹja.
 Mu a-ja ẹpha ngu ajaja;
 kẹ l'ị bụ onye n-yemobu;
 bụru o-me-g'o-kfuru;
 kẹ l'i meru ẹpha ngu
 yẹle okfu ngu; yọ kakọta
 iphemiphe ọbule l'eli.
- ³ Teke mu rakuru ngu;
 b'ị zaru mu.
 I meru; ike adu mu;
 bya emee mu; mu anyalaha ndụ.
- ⁴ Iphe bụ eze ụnwu eliphe
 l'ẹphe ha a-ja ngu ajaja; nggube Ojejoje;
 mẹ ẹphe -nụa okfu, shi ngu ọnu.
- ⁵ T'ẹphe gude ụzo kẹ Ojejoje
 gụa l'egvu; kẹ l'ọdu-biribiri iya ha nshinu.
- ⁶ A makwaru-a lẹ Ojejoje nọ oreke-imeli;
 obenu l'ẹnya iya anọkotaje
 l'ẹke ndu ẹnya ẹphe laru alị nọ.
 Ndu eku onwẹphe ekuku;
 bẹ ọonoduje ote-ẹnya maru.
- ⁷ Ẹ to nwedu m'o -ruhuru;
 iphe-ẹhuka gbaa mu mgburumgburu;
 iidobejele mu-a ndzụ;
 t'ẹ b'ọ dų iphe e-me mu nụ.
 Iigudeje ike ngu nwulala ẹphe azụ;
 mbụ ndu gude iwe l'achị mu.
 Yọ bụru ike ngu ono;
 bẹ iigudeje dzọfuta mu.
- ⁸ Nchileke, a-chịko iphe bụ
 mkpa mu meeru mu.
 Nggube Ojejoje;
 n-yemobu ngu anọje jeye lẹ tutu yoyo.
 Byiko; ba ahakwa ozi ono,
 i gude l'ẹka ono.

139

Egву-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu

- ¹ Nggube Ojejoje;

- 1 ị vọwaru mu ọkpoma;
 maru ẹge mu gbaru.
- 2 Ị maru teke mu nọdu anọdu;
 maru teke mu gbeshiru egbeshi.
 Ịnoduje ote-ẹnya maru iphe mu ari l'obu mu.
- 3 Ị maru teke mu gbeshiru l'eje iphe;
 maru teke mu zẹ azẹe.
 Iphe bu ọzo mu l'ọ ha
 dokotaru ngu ẹnya.
- 4 Ọobuje; okfu -bya eshi mu l'ọnu lufuta;
 b'i makotawaru iphe mu
 abya ekfukfu;
 nggube Ojejoje.
- 5 Ị nọ-pheru mu
 mgburumgburu: ifu l'azụ.
 I wowaru ẹka ngu byabẹ mu l'ishi.
- 6 Amama ono, ị maru mu ono
 dukwa mu biribiri;
 ọ bulephu l'ẹ to dodu mu ẹnya.
- 7 ?Bu awe bẹ mu a-nọdu,
 bu ẹke Ume ngu ta nọdu?
 ?Bu awe bẹ mu a-gbaru laa,
 bu ẹke ẹ tii phudu mu?
- 8 Mu -pheru lashia l'imigwe;
 b'i nọwa l'ẹke ono.
 Mu -tugbua; je agbaa
 oshi-azẹe mu l'alị-maa zẹru; b'i nọkwa iya phụ.
- 9 Mu -phehu pheru phesweta
 ọzo ẹnyanwu-ahata tugbua;
 m'ọ -bu pheru pherua ẹke
 ẹnyimu tsọ-beru gburu;
- 10 l'ẹke ono bẹ ii-nọdulekwaa edu mu;
 gude ike ngu l'eyetaru mu ẹka.
- 11 Mu -sụ lẹ mu marua l'ọchi e-domi mu;
 l'iphoro a-buru-a ẹnyashi;
 nọ-pee mu anọ-phe;
- 12 bẹ ii-koshile-e l'ọchi ono
 ta budu ọchi l'ẹke ị nọ.
 Ẹnyashi ono a-nọdu
 echile-e swachaswacha l'ọ bu echi eswe;
 kele nggubedua bẹ ọchi
 dule-ẹ l'ọ bu iphoro.
- 13 Kẹ l'iphemiphe ọbule,
 nọ mu l'ime ẹhu bu nggu meru iya;
 buru nggu dzekfuru mu
 teke mu nọ nne mu l'ẹpho.
- 14 Mu aja ngu ajaja;
 kẹ l'i meru mu l'uzo,
 du egvu bya adu biribiri.
 Iphe doru mu ẹnya ọhuma
 bu l'ozi ngu du biribiri.
- 15 Ọkpụ, nọ mu l'ẹhu l'ọ ha

- ta dudu ophu e domiru ngu
edomi teke ono, eeme mu l'edomi ono.
Teke a no l'eke miru emimi
dzekfua mu; mu aburu nanu;
- 16 b'i gudehawa enya ngu phua
ugwehu mu ophu e tii
dzekfudua ege oo-du.
Tsuberu le mboku k'odungu;
b'a tubuhawaru ru ujiku ole,
mu a-no le mgboko-a;
mbu dehawa iya ru l'ekwo ngu.
- 17 Oriri ngu dukwa mma; nggube Nchileke.
A -chikobe iya achikobe; b'o hakwa nshinu.
- 18 O -buru te mu wata iya agugu;
b'o kakwa eja, no l'ali l'igwe.
Mu -kua mgbenya; tehu;
be mu le nggu nokwaa ege ayi no.
- 19 Nggube Nchileke;
o du mu t'a su l'i chiko ndu akirishi gbushia.
Unu paru mu haa;
unube ndu ono, ogbu ochi
anoduje agu l'o bu onye mini agu ono.
- 20 Ndu ono anoduje ekfubyishi
epha ngu ekfubyishi;
chita onwephe koga-beru
ngu k'ome iphe du eji.
- 21 Iphe bu ndu nggube Ojejoje du ash;e;
be dukwa mu phu ash;e.
Iphe bu ndu etso ngu okfu;
be mu a-nodu akpo-yiru ukuvu.
- 22 Ephe aduje mu ash;e dushia mu iya ike;
mbu le mu agukobeje ephe le ndu ohogu mu.
- 23 Vochanua mu okpoma;
nggube Nchileke;
maru iphe no mu l'obu.
Datanu mu;
maru ege oriri mu gbaru.
- 24 Lenua mu enya maru;
?m'o nweru eke uzo
kpo-swehuru mu.
O -buru l'o nweru;
t'i dulata mu azu l'uzo ke ndzu ojejoje.

140

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu

- 1 Nafutanu mu l'eka ndu
akirishi; nggube Ojejoje.
Letanu mu enya;
te mu ba daba l'eka ndu
anoduje eme madzu iphe kpangangangu;
- 2 mbu ndu, bulephu ejo iphe;
be ephe anoduje l'oriri iya.

- O bu ọgu be anọduje
 l'akpali mbọku-mbọku.
- 3 Ẹphe emeje ire ẹphe;
 yoo tsu nkọ l'ọ bu ire agwọ.
 Okfu, shi ẹphe l'ọnu
 egbu egbugbu l'ọ bu ẹra ogiji.
- 4 Gudeshinua mu ike;
 nggube Ojejoje;
 te mu ba adalahu l'eka ndu akirishi.
 Gbochitanu mu l'eka ndu
 anọduje eme madzu
 iphe-kpangangu;
 mbu ndu achọ ọzo, ẹphe
 e-shi chikota mu okpa.
- 5 Ndu eku onwephe ekuku
 gbawaru mu ọnya.
 Ẹphe gebetsuaru ọgbu; kwaberu mu;
 gbashia ọnya; dooru mu l'uzo.
- 6 Iphe mu ekfujeru;
 nggube Ojejoje bu l'oo
 nggu bu Nchileke mu.
 Nggube Ojejoje; genua nchi
 le mkpu ono, mu echiku ngu ono.
- 7 Nggube Ojejoje, bu Nnajiufu mu;
 nggube onye ike, adzofutaje mu nu;
 nggube onye egbochitaje mu teke ọgu daru;
- 8 Nggube Ojejoje;
 be emekwaru ndu akirishi
 iphe ono, agu ẹphe ono.
 Be ekwekwa t'idzu ree l'ege ẹphe achị iya.
 Odumeka; be ẹphe
 a-watakwa ohu dulingu.
- 9 T'iphe a-dakfuta ndu ono,
 gbaru mu mgburumburu ono
 bukwaru iphe-ehuka,
 ẹphe gude ire ẹphe kpataru onwephe.
- 10 Te icheku-oku, ata
 kfukfukfu kpukwaa ẹphe ishi.
 T'a chikwaru ẹphe ye l'oku, enwu phophopho;
 mbu l'ime nsu, ẹphe ta alufutadu alufuta.
- 11 Te iphe ndu ejo-okfu eme;
 be ekekwaru ekeru l'alị-a.
 Te iphe du eji chikwaa nta
 ndu ono, anọduje eme madzu
 iphe-kpangangu ono.
- 12 Mu makwaru-a le Ojejoje
 ahajeru ndu ukpa enge;
 l'emejekwaphu te ikpe laaru
 ndu e-te nwedu ege o haru iya.
- 13 Te mu rakwaa ya arara;
 ndu doberu eka ndoo
 a-jakwa ngu ajaja;

ndu obu ẹphe guru iphoro eburu ẹ nke ngu.

141

Egvu-ọma, Dévidi deru

- 1 Nggube Ojejoje;
mu araku ngu.
Gbanuaru mu mkpu ẹgwegwa.
Nunua olu mu teke mu rakuru ngu.
- 2 Tẹ ekfukfu, mu ekfu anu ngu
shikwa ngu mkpo l'ọ bu insensu.
Tẹ ẹka, mu chiliru imeli l'ekfu anu ngu
dukwa ngu l'ọ bu anu,
e gburu gude egworu ngu
ngweja l'uzo-urenyashi.
- 3 Yetanuru mu ẹka;
nggube Ojejoje;
te mu dobe onu ndoo.
Menua te mu daa ashi.
- 4 Be ekwekwa t'egu ome
ejo iphe wata mu agugu;
ofhu mu 'etsokwaru ndu
akirishi wata ome ejo iphe.
Be ekwekwa te mu tsoru
ẹphe ria iphe ẹphe kwakoberu.
- 5 T'onye doberu ẹka ndoo chia mu ru iphe.
Oo-du mu ru l'ọ bu
iphe-oma; yo meeru mu iya.
T'ọ baaru mu ru mba.
Ono e-gberu du mu l'ọ bu
manu, eshi mkpo be owu mu l'ishi.
Oo-noduru atsọ mu ntumatu.
Obenu ẹ mu a-nodujelephu ekfu anu ngu;
su ti mee t'ejo idzu ndu akirishi ba avu.
- 6 Ndu ishi ẹphe; be ee-shi
l'onungonu ẹke ẹphe no nwutsushia.
Teke ono; ndu akirishi
amaru l'iphe mu kfuru bu oswi-okfu.
- 7 Ẹphe asu: "L'ọ bu ẹge eegvukposhije alj;
ko okori-a bu ẹge a tukashiru okpu
ayi nanu nanu l'ikiri-kpo."
- 8 Obenu ẹ mbedua bu l'ẹke
i no be mu doberu enya;
nggube Ojejoje, bu Nnajiufu mu.
O bu l'ime ngu; be mu gbabaru
te mu nodu zeeru ndzu.
Byiko; be enwukwaru mu haaru onwu.
- 9 Menua te mu ba adalahu
l'onya, ẹphe gbaru mu;
mbu l'igbudu, ndu akirishi
gbaru doberu mu.
- 10 Tẹ ndu akirishi nmakwaa
l'ugbu, ẹphe geberu.

Tẹ mbẹdua sweta;
t'ẹ b'ọ dụ iphe e-me mu nụ.

142

Évù, Dévidi raru teke ọ nọ l'ọgba ekfu anụ Nchileke

- 1 Mu chiru mkpu chishia ya ike chiku Ojejoje.
Mu chikuru Ojejoje;
t'ọ phụaru mu imiko.
- 2 Mu wotaru mkpu, mu echi wụshiru iya;
wota iphe-ẹhuka, mu l'ọ ha ọgboru iya.
- 3 Teke ike agvụwa mu agvụgvu;
bẹ nggubedua bọru mu ọzo.
Ndiphe gbashileru mu phụ
ọnya l'ọzo t'ọ nma mu.
- 4 Lewa mu rụ ẹnya l'azụ;
nggu aphụ l'ẹ t'ọ dudu onye akpa mu ishi.
Mu te nwedụ ẹke bụ:
mu -gbaba iya; mu anọdu iya zee ndzụ;
kẹ l'ẹ tọ dudu onye akpa mu ishi.
- 5 Yọ bụru nggube Ojejoje bẹ mu chikuru; sụ:
“Ọ bụ l'ime ngu; bẹ mu
anọduje ezeru ndzụ;
bụru nggu bụ ọkè-iphe mu l'alị ndu nọ ndzụ.”
- 6 Ngabenu nchị; nụa mkpu, mu echi;
kẹ l'ọ nweru iphe atsụ mu l'ẹhu.
Byiko; nafutanu mu l'ẹka ndu achị mu nụ;
kẹ l'ẹphe ka mu ike.
- 7 Gbafutanu mu lẹ mkporo-a,
mu nọ-wa; k'ophu mu a-ja ngu ajaja;
ndu doberu ẹka ndoo
anọ-pee mu mgburumgburu;
kẹ l'i yeru mu ẹnya nshinu.

143

Egву-ọma, Dévidi deru

- 1 Nggube Ojejoje;
nụnua ekfukfu, mu ekfu anụ ngu.
Ngabenu nchị; nụa mkpu,
mu echi; phụaru mu imiko.
Keshinu ị bụ onye
doberu ẹka ndoo;
bụru o-me-g'o-kfuru;
zanụa mu oku!
- 2 Byiko; be ekpekwa mube nwozi ngu ikpe;
kele ẹ tọ dudu madzụ,
nọ ndzụ, doberu ẹka ndoo l'ifu ngu.
- 3 Onye ọhogu mu chiru mu gude mu tịa l'alị;
bya emee mu; mu anọdu
l'ẹke gbakotaru ọchi;
l'ọ bụ ndu nwuhuru
anwuhu teke ndiche.
- 4 Ọ bụ iya meru iphe ike

- wataru mu agvugvu;
 obu awata mu oku akuku.
- 5 Mu nyataru ege o shi aduje teke ndiche.
 Mu abya anodu;
 rilahaa iphe i mekotaru ayi l'oh ha;
 bya elefua enya l'iphemiphe obule,
 i gude aka ngu mee.
- 6 Mu achiliaru ngu aka mu labu l'imeli.
 Obu ngu emelaha mu
 ege ono, egu mini anoduje
 agu ali-okponku ono.
- 7 Zanu mu oku egwegwa; ngube Ojeje;
 like gvukwaru mu.
 Be edomikwa onwongu l'eke mu no.
 Odumeka; be mu le ndu,
 a tularu aja a-bukwaru nanu.
- 8 Te nchi-abohu botaru mu
 okfu, a-nodu akoru mu ke n-yemobu ngu;
 ke l'oh bu nggu be mu dakoberu.
 Byiko; koshinu mu uzo,
 mu e-shi;
 ke l'oh bu eke i no be obu mu no.
- 9 Nafutanu mu l'eka ndu
 ohogu mu phe; ngube Ojeje;
 ke l'oh bu l'ime ngu; be mu domiru onwomu.
- 10 Zinua mu iphe bu uche-obu ngu te mu meje;
 ke l'oh bu nggu bu Nchileke mu.
 Menua te Ume ngu,
 bu Ume oma duru mu shia
 uzo, vudo nhamunha.
- 11 Gudenu k'epha ngu; ngube Ojeje;
 mee te ndzu dzua mu.
 Gudenu odobe-aka-ndoo
 nke ngu nafuta mu
 l'iphe-ehuka-wa, mu eje-wa.
- 12 Gudenu ke n-yemobu ngu;
 mee te ire kpuru ndu ohogu mu l'uga.
 Nggu atuko iphe bu ndu
 achi mu nu l'ephe ha mee
 t'ephe buru kpurupyata;
 kele mu bu onye ejeru ngu ozi.

144

Egву, Dévidi deru

- 1 T'a jaa Ojeje, bu
 Agbara-Mkpuma mu ajaja.
 Oo yebdua anoduje ezi mu
 t'eka shihu mu ike l'ogu.
- 2 O yeru mu obu; bya aburu
 iya bu a-gbabe-a-dzuru
 nke mu.
 O bu iya bu ulo-mgbochi mu;

- bya aburu iya bu onye adzofutaje mu nu;
 mbu onye egbobutaje mu nu;
 onye mu agbabaje l'ime iya; zeeru ndzu;
 bya aburu onye emeje
 unwu eliphe t'ephe nodu mu l'eka.
- 3 Nggube Ojejoje;
 ?bu ngunu be madzu bu;
 ke t'i rivuje iya l'oriri.
 ?Bu ngunu be madzu mmanu bu;
 ke t'i letaje iya enya?
- 4 Madzu dulephu l'o bu udzu onu.
 Ndu iya adu l'o bu agu oshi, abuje;
 o -no nwanshi;
 a phu-buhu iya.
- 5 Nggube Ojejoje;
 chianua igwe tarara;
 shi l'eka ono nyizita;
 k'ophu iphe, bu egvu, nonu
 a-wata okpo enwuru-oku.
- 6 Tunua egbe-igwe gude
 chikashia ndu ohogu ngu;
 nggu egude akfu ngu gbagbushia ephe.
- 7 Shinu l'ephekerephe eke ono,
 i no ono machia aka; dzofuta mu!
 Nafuta mu l'echi eze mini ono.
 Nafuta mu l'eka ndu ohodo,
- 8 ezi-okfu e-te shijedu onu;
 ndu, amaje l'iphe ephe eme bu ugho;
 ephe anodu l'ime iya ria nte ye iya.
- 9 Mu a-guru ngu egvu ophungu;
 nggube Nchileke.
 Yo buru ogele, a kparu l'udo iri;
 be mu a-ku gude guaru ngu egvu ono;
- 10 mbu nggube onye emeje
 t'eze lua ugu lu-gbua;
 mbu onye anafutaje nwozi
 iya, bu Devidi t'e b'e egude
 ugu-mbeke gbua ya.
- 11 Byiko dzofutanu mu!
 Nafutanu mu l'eka ndu ohodo,
 ezi-okfu e-te shijedu onu;
 ndu, amaje l'iphe ephe eme bu ugho;
 ephe anodu l'ime iya ria nte ye iya.
- 12 Mee t'unwegirima ayi ndu
 ke unwoke; teke ephe bu
 unwu-okorobyia;
 t'ephe vua; shihu ike; l'o bu oshi,
 e letaru enya okpobe eleta.
 Nggube emee unwegirima ayi
 ndu ke unwanyia;
 t'ephe du l'o bu ufu-eze,
 a kpuru; yo ma mma;

- e gude iya mee ufu-eze.
 13 Mekwaaphu ẹ nri,
 dutsua iche iche ji ọba ayi.
 Nnggu emekwaaphu t'aturu ayi
 zua azuzu nshinu;
 k'ophu oo-gudeje unubuku
 aturu ka nshinu afa l'afa l'egu iya.
 14 Mekwaaphu t'eswi ayi shihu ike;
 l'e evu evuvu.
 Ẽ ẹ omebyishi mkpukpu ayi;
 ba aduhekwa ọdo.
 Tọ duhe mbu ẹ ọkpu ayi
 ẹ ndzu laa mkpukpu ọdo.
 Ophu ọ duhe iphe e-me
 t'a raa ẹjo ẹkwa
 l'ogborogbo ọzo ndu ndu-ayi ọdo.
 15 Onu-oma bu ẹ ndu bu
 ẹge ono b'ọ du l'ufu ẹphe.
 Onu-oma bu ẹ ndu
 Nchileke ẹphe bu Ojejoje.

145

Egvu-ekele, Dévidi deru

- 1 Mu a-nodu ekutse nggube
 Nchileke mu, bu eze.
 Mu a-nodu aja ngu ajaja jeye ẹ tutu yoyo.
 2 Mu a-nodu aja ngu ajaja mboku-mboku;
 l'ekutse ẹpha ngu jeye ẹ tutu yoyo.
 3 Ojejoje ha nshinu;
 buru iya gbaru t'a kagee ya ọja ajaja.
 Ẽge nshinu iya habe;
 ta dukwa onye a-du ike amakotaru iya.
 4 Iphe bu ọgbo, nonu a-noduje
 aturu ọgbo ophu etso iya nu
 onu iphemiphe ọbule, iime.
 Ẽphe a-nodu akoru ẹphe
 iphe dugbaa biribiri, inoduje eme.
 5 Ẽphe a-nodu atụ onu ẹge
 iigbutabe nwiiinwii;
 me ẹge ọkwabe ugvu ngu habe nshinu.
 Mbèdua a-nodu nwa nggujunguji;
 ria ẹge iphe iime du-bebe biribiri.
 6 Ẽphe a-nodu atụ onu ẹge ike
 ngu dubebe l'ọzi, du egvu, iije.
 Iphe, iime, du egvu; be mu a-ra arara.
 7 Ẽphe l'ẹphe ha ekfukashia
 ẹge udu ngu habe nshinu.
 Ẽphe egude ẹhu-otso-ena
 gua odobe-eka-ndoo ngu l'egvu.
 8 Ojejoje bu onye emeje
 eze-iphe-oma; bya aburu onye
 aphujeru madzu imiko.

- Ẹhu te eghujedu iya egwu ẹgwewa;
 ọle n-yemobu iya bẹ ooyeje yee k'etsutsu iya.
- 9 Ojejoje mụberu onyemonye ọbule ẹnya.
 Iphemiphe ọbule, o keru
 ekeke bẹ ọophujeru imiko.
- 10 Iphemiphe ọbule, i keru
 ekeke a-nọdu aja ngu ajaja; nggube Ojejoje.
 Ndu yeru ngu obu a-nọdu ekutse ngu ekutse.
- 11 Ẹphe a-tu ọnu ẹge ẹke i bu
 eze du-bebe biribiri;
 bya atua ọnu ẹge
 agburu-ẹhu ngu habebe nshinu;
- 12 k'ọphu onyemonye ọbule
 a-makotaru iphe ha nshinu, iimeje;
 makwaruphu ẹge ẹke,
 i bu eze du-be akpabiri.
- 13 Ii-buru eze jeye lẹ tutu yoyo;
 bya achia tsube l'ogbo sweru ogbo.
 Iphe bu iphe Ojejoje kweru
 ukwa; bẹ oomeje.
 O kwaphu ẹge ono;
 b'o yeru iphemiphe ọbule,
 o keru ekeke obu.
- 14 Iphe bu ndu daru iko;
 bẹ Ojejoje abujeru agbarike;
 l'apalije ndu e wozitaru ali.
- 15 Onyemonye ọbule achikoje ele ngu ẹnya l'eka;
 nggubedua l'anujekwanu ẹphe nri l'oge iya.
- 16 Imusaje ẹka ngu;
 mee t'ẹpho ji iphemiphe ọbule, nọ ndzu.
- 17 Ojejoje bu onye doberu ẹka
 ndoo l'iphemiphe ọbule oome;
 bukwaruphu onye yeru
 iphemiphe ọbule, o keru ekeke obu.
- 18 Ojejoje anọduje iphe bu
 ndu rakuru iya nu ntse;
 mbu ndu gude ire-lanu raku iya.
- 19 Ndu atsu iya egwu;
 bẹ oomejeru iphe agu ẹphe.
 Onuje mkpu, ẹphe echi;
 je adzofuta ẹphe.
- 20 Onyemonye ọbule,
 yeru Ojejoje obu;
 bẹ ọonoduje eche nche.
 Obenu lẹ ndu akirishi;
 bẹ oo-me t'ẹphe buru kpurupyata.
- 21 Mu a-nọduje aja Ojejoje ajaja tekenteke.
 Te iphemiphe ọbule,
 o keru dobe lẹ mgboko
 jajekwa ẹpha iya ono,
 du nsọ ono jeye lẹ tutu yoyo.

146

- 1 Tẹ mu jakwaa Ojejoje ajaja.
Byiko; tẹ mu jakwaa Ojejoje ajaja.
- 2 Mu a-nọdu aja Ojejoje ajaja
jeye teke mu a-nọ-bebe.
Mu a-nọdu agụ egvu,
mu gude aja Nchileke mu
ajaja gbururu jeyewaru.
- 3 Ba akpọkwaru obu yeru ndu ishi;
mbụ madzụ mmanu,
ẹ-ta adzuta ike adzota madzụ.
- 4 Teke ẹphe nwuhuru;
ẹphe ala azụ je aburu ẹja.
Ọ bụ mbọku ono gẹdegede;
bẹ iphe, bụ iphe, ẹphe chiru
k'ememe atukoje gvụ.
- 5 Onu-oma bụ k'onye,
bụ Nchileke kẹ Jékoju eyejeru iya ẹka;
mbụ onye, bụ l'ẹke Ojejoje,
bụ Nchileke iya nọ;
bẹ ọochijeru ẹnya dobe;
- 6 mbụ Nchileke ono, bụ onye
meru igwe mee alị;
bya emee eze ẹnyimu;
mẹ iphemiphe ọbule nọ iya nụ;
bya aburu onye evudoshije ike
l'ire-lanụ jeye lẹ tutu yoyo.
- 7 Ndu aakpa ẹhu bẹ ọohajeru enge;
l'anuje ndu ẹgu agụ nri.
Ojejoje emeje tẹ ndu a turu
mkpọro nweru onwẹphe.
- 8 Ojejoje emeje tẹ ndu atsụ ishì wata ọphu ọzo.
Ookulije ndu e wozitaru alị;
l'eyejeru ndu doberu ẹka ndoo obu.
- 9 Ojejoje bụ iya anọduje eche
ndu, laru alala nche;
l'eche unwegirima, a toru ogbe;
yele unwanyi, nji ẹphe ta nọhedu.
Obenu lẹ ndu akirishi bẹ ọogbachije ọzo.
- 10 Ojejoje a-buru eze jeye lẹ tutu yoyo;
mbụ lẹ Nchileke kẹ nggube
Záyọnu a-buru eze chia
tsube l'ogbo sweru ogbo.
Unu jaa Ojejoje ajaja.

147

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja.
Ọ dọ mma t'a gụje egvu
gude jaa Nchileke ajaja.
Ọ bụ iphe ẹhu-otso-ena;
buru iphe ruberu iya nụ t'aajaje ya ajaja!
- 2 Ọ bụ Ojejoje gude ẹka iya akpụ Jerúsalemu.

- Oochikobewa ndu Ízurelu,
 a kpuru le ndzu l'achilata azu.
- 3 Oomeje te ndu obu tofuru
 atofu shihu ike;
 l'asaje ephe onya l'eke
 e mekaru ephe iphe.
- 4 O bu iya aguje mkpo-kpodo ogu;
 maru ole, oo-du.
 Temanu; yo bya agukota
 iya epha l'ehu l'ehu.
- 5 Ojejoje nk'ayi ha nshinu;
 ike iya aburu ike, nyiberu ayibe.
 Iphe-odo-enya nk'iya ta
 dudu onye atu-ghe onu ege o habe nshinu.
- 6 O bu Ojejoje gude ndzu ndu
 wozitaru onwephe ali.
 Obenu le ndu akirishi;
 be ochitaje tua l'ali.
- 7 Unu gua egvu gude kele Ojejoje ekele.
 Unu gudenu une kuaru
 Nchileke ayi nkwa.
- 8 Oo ya gude urukpu kwechia
 akpamigwe l'o ha.
 Oochijeru eliphe mini;
 l'emeje t'eswa fushia l'eli ugvu.
- 9 O bu iya anuje elu nri;
 buru iya anuje unwu
 ophegu nri m'o -raa ora iya.
- 10 E to budu agburu-ehu,
 no l'inya emeje t'ehu tso Ojejoje ena;
 ophu o budu apata-okpa
 madzu emeje t'ehu tso iya ena.
- 11 Ndu emeje t'ehu tso Ojejoje
 ena kwa ndu, atsui iya egvu;
 mbu ndu, bu eke enya ephe
 anoje bu le n-yemobu ke Nchileke.
- 12 Nngube Jerusalemu; kutsenua Ojejoje.
 Janua Nchileke ngu ajaja; nngube Zayonu;
- 13 ke l'oo Ojejoje bu onye
 emeje t'iphe iigudeje tu-chia
 onu-nggamgbo ngu shihu ike;
 buru iya agojeru unwu ngu onu.
- 14 Oomeje te nchi du ndo
 l'oke-ali ngu l'oha;
 l'egudeje okpobe witu azu-ji ngu epho.
- 15 Oo iphe o suru t'o mee
 l'eliphe be emeje nu.
 Okfu iya abuje;
 o -kpukwaduru iya-a l'onu ekfu;
 yo tuko mgboko l'o ha ngakota.
- 16 O bu onye ewojeru mini suno
 phushia l'o bu onye phushiru ukpo;

- bya eworu iji phekaa;
 yo dzuru ekemeke obule
 l'ò bụ onye wushiru ntụ.
 17 Ookpotaje aka-mini ghaa l'ò
 bụ onye gharu ẹja.
 ?Bụ onye a-dụ ike nòdu
 t'oyi aka-mini ono tsua ya?
 18 Òle obuje; o -kfua okfu;
 aka-mini ono adazehu.
 Oomeje tẹ pherephere wata ephephe.
 Pherephere -phedelephu;
 aka-mini adazehu wata otso atsotso.
 19 Okfu iya b'o kpuhawaru koshi Jékòpu;
 mbụ l'ikpe, o kperu yele
 iphe ọ tọru ọkpa iya;
 sụ t'e tsoje b'o kpuhawaru koshi Ízurẹlu.
 20 Ẹ tọ dudu ohodo,
 o mejewaru ẹge ono.
 Ndu onanu ta madu kẹ
 ekemu, ọ tūhawaru dobe.
 Unu jaa Ojejoje ajaja.

148

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja.
 Unu shi l'imigwe jaa Ojejoje ajaja.
 Unu nòdu l'ẹke kagee l'eli jaa ya ajaja.
 2 Unube unwu ojozi iya l'unu ha;
 unu jaa ya ajaja.
 T'iphe bụ ndu soja imigwe; jaa ya ajaja.
 3 Unu jaa ya ajaja;
 unube enyanwu; mẹ onwa.
 Unu jaa ya ajaja;
 unube mkpọ-kpodo, egbu zamuzamu.
 4 Unu jaa ya ajaja;
 unube akpamigwe;
 məkpo unube mini,
 nọ-ngoru akpamigwe anọ-ngo.
 5 Unu tuko l'unu ha jaa Ojejoje ajaja;
 kẹ l'ò bụ iya sụru t'unu nòdu;
 meru iphe unu nọ.
 6 Ọo yẹbedua dobetsuaru unu l'ẹke unu a-nòdu.
 Yọ buru ẹke ono,
 o dobetsuaru unu t'unu
 nòdu ono; bẹ unu nọtsua.
 Yọ buru ẹke ono; bẹ unu
 a-nọ jeye lẹ tutu yoyo.
 Iphe ono, ọ tọru ọkpa iya ono
 te nwedu l'ò chihuru echihu.
 7 Unu nòdunu lẹ mgboko
 jaa Ojejoje ajaja;
 unube iphe dutsua biribiri,
 o meshiru dobe l'eze enyimu;

- mẹ ophu nọtsua lẹ mini ime-alì.
- 8 Unu jakwaaphu Ojejoje ajaja;
unubẹ egbe-igwe; mẹ aka-mini;
mẹ urukpu; mẹ oke phẹrephere,
emeje iphe o kfulu.
- 9 Unubẹ oke ugву;
mẹ ugву кẹ nshì;
iphe bụ oshi-ọmì;
mẹ iphe bụ oshi sida;
unu jakwaa ya phụ ajaja.
- 10 Tẹ anụ-ẹgu-ẹgbudu:
iphe bụ elu; unwehu;
mẹ unwenu, ephe l'eli;
unu tuko jaa ya ajaja.
- 11 Unubẹ ndu eze кẹ eliphe ọwaa;
unubẹ iphe bụ mbakeshi;
unubẹ ndu ishi;
mẹ iphe bụ ndu achì mgboko l'ọ ha;
- 12 unubẹ unwu-okorọbya;
unubẹ unwu-mgboko;
unubẹ ndu bụ ọgurenya;
mẹ unwegirima;
unu jajekwaa ya phụ ajaja.
- 13 Unu tuko l'unu ha jaa Ojejoje ajaja;
кẹ l'ọ bụ ẹpha iya
nwenkinyi bụ ẹpha, kakọta nụ.
Odu-biribiri iya swetaru
mgboko mgburumgburu
bya esweta imigwe.
- 14 O meru tẹ onye ike dụ
lufutaru ndu nk'iya.
Onye ono бẹ ndu Ízurelu,
bụ ndu yeru iya obu anọduje aja ajaja;
mbụ ndu ono, nọ iya l'obu ono.
T'ajaja buru кẹ Nchileke.

149

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja.
Unu gụa egву ophungu nụ Ojejoje.
Unu gụa egву gude jaa ya
ajaja l'ẹke ndu nk'iya dzuru.
- 2 Tẹ ndu Ízurelu tee ẹswa l'ẹke
onye meru ẹphe nọ.
Tẹ ẹhu tsọo ndu Záyonu
ẹna l'ẹke onye eze ẹphe ono nọ.
- 3 T'ẹphe tee egву gude jaa ya.
Ẹphe egude nkwa; mẹ une gụa egву nụ iya;
- 4 кẹlẹ Ojejoje бẹ ndibe iya nọ l'obu.
Ndu wozitaru onwẹphe alì;
bẹ oogudeje k'oma bua nggo.
- 5 Tẹ ndibe Nchileke tee ẹswa
l'egbe ugву ọwaa,

- a kwab̄eru ẹ̀phe-a.
 Ẹ̀phe agujekwaphu egvu
 ẹ̀hu-otso-ena teke ẹ̀phe
 zẹ azẹe l'ugboshi ẹ̀phe.
- 6 Tẹ oja Nchileke ajaja b̄uru
 iphe ẹ̀phe a-kp̄ujeru l'onu.
 T'ẹ̀phe patajẹ ogu-mbeke,
 at̄s̄u nk̄o ifu lab̄u l'ẹ̀ka;
- 7 gude iya je agwata ndu
 ọ̀hodo ụgwo iphe ẹ̀phe meru ẹ̀phe;
 gudekwa iya ph̄u n̄u ụnwu eliphe aph̄u.
- 8 T'ẹ̀phe kekwa ndu eze ẹ̀phe ẹgbu;
 mb̄u t̄u ndu nweru ẹ̀nya mkp̄oro;
- 9 shi ẹge ono medzua iphe
 onye ikpe deru l'ẹ̀kwo; s̄u:
 t'ẹ̀phe mee ndu ọ̀hogu ẹ̀phe ono.
 Ono b̄u iphe o gude kwab̄e
 ndu nk'ia ono ugvu.
 Unu jaa Ojejoje ajaja.

150

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja.
 Unu n̄odu l'ulo Nchileke,
 d̄u ns̄o jaa ya ajaja.
 Unu jaa ya ajaja k'ike,
 o gude meshikota iphe n̄okota l'imigwe.
- 2 Unu jaa ya ajaja k'eze iphe,
 o mekotaru.
 Unu jaa ya ajaja;
 kele nshinu ọ̀phu yẹbedua
 d̄u nȳberu anȳibe.
- 3 Unu gbua ụpyoku gude jaa ya ajaja.
 Unu egude une; gude
 ogumogu jaa ya ajaja.
- 4 Unu k̄u nkwa; tee egvu gude jaa ya ajaja.
 Unu kp̄o ụbo; ph̄u opu gude jaa ya ajaja.
- 5 Unu k̄u eze ogele
 gude jaa ya ajaja.
 Unu k̄u ogele,
 ada gengugengu gude jaa ya ajaja.
- 6 Tẹ iphemiphe ọ̀bule, b̄u iphe
 at̄u ume jaa Ojejoje ajaja.
 Unu jaa Ojejoje ajaja.

Etu

Uru, nọ l'etu

¹ Etu, ọ nmashiru; mbụ Sólomọnu Dévidi, bụ eze ndu Ízurelu. Iphe meru iphe o gude nmashia etu ono bụ:

² k'ophu madzụ e-gude iya
maru iphe; shi iya duje ike
lọ-gude onwiya;
k'ophu okfu, dụ ogvu
e-doje iya ọnya;

³ mę k'ophu madzụ e-nweru
egomunggo;
zije obu l'ali eme iphe;
bụru onye doberu ọka ndoo;
l'eme iphe vudo nhamunha;

⁴ k'ophu ndu ẹ-te nwedu
egomunggo e-nwe iya;
unwu-okorọbya akwaa ọnya;
ọnya erua ọphe ali.

⁵ Tę ndu maru iphe
ngabę nchi mụtafua
iphe yekwaru l'ophu ọphe mahawaru;
ndu elerutaje ọnya l'iphe akabaa ya elereta;

⁶ k'ophu etu; akali-okfu;
okfu ndu nweru mmamiphe;
mę l'ilu e-doje ọphe ọnya.

⁷ O kwa ọtsu Ojejoje egvu
bụ ọke mmamiphe dọberu.
Obenu lę ndu eswe ta dudu
iphe ọphe agubeje mmamiphe;
tọ dụ iphe ọphe guberu àhùhù.

Okwa, aanmaru

unwu-okorọbya

⁸ Nwa mu; ngabejekwa nchi
teke nna ngu akpọ-ziru ngu ọzo;
ophu ijikajekwa iphe nne ngu ezi ngu;

⁹ kę l'okfu ọphe ono a-buru okpu;
mee ishi ngu t'ọ dụ ugvu;
bukwaruphu iyagba-olu,
e-mee ngu; nggu aburu ẹgiri.

¹⁰ Nwa mu; teke ndu eme
ẹjo iphe eme t'ephe deta
ngu; be ekwekwa.

¹¹ Ọphe -sụ ngu t'ị bya etsoru
ọphe; t'unu je ekee l'uzo; gbua madzụ;
mbụ t'unu je akwabęru ndu
ẹ-ta dudu iphe ọphe meru l'uzo;

¹² t'unu lee ọphe lę ndzụ ẹge ili, eleje odzu;
mbụ lee ọphe woo l'ọ bụ

- ndu wulahuru l'iduma;
 13 ephe -sụ ngu l'unu e-gwo
 igweligwe iphe, vu oke aswa;
 gude iphe unu kwaru
 l'okwata dojia ụlo unu;
 14 ephe -sụ ngu: "T'i turu ẹka
 yeru ephe; ẹge nggu l'ephe
 a-gbaru mgba l'okpoga ephe nataru;"
 15 nwa mu; be tsokwa ephe!
 Be yekwa okpa l'uzo, ephe esh;
 16 ke l'o kwa ome ẹjo iphe;
 be ephe anoduje agba perepere iya;
 to nwe iphe ephe guberu ogbu madzu.
 17 L'agwo madzu, phuru l'enya ta atajekwa iya.
 18 Ndu-wa kwa onwephe;
 be ephe kwaberu t'ephe gbua;
 o kwa onwephe be ephe
 kwaru l'uzo ẹge ono.
 19 O kwa ẹge ono; be oo-duru
 ndu gude enya-oku l'achọ uru.
 Uru, e ritaru ẹge ono
 egbujekwa onye ritaru iya nụ.

Onye 'ama iphe yee iphe emee

- 20 Mmamiphe tsoru
 mgbadamgba l'echi mkpu.
 O no l'echi edukfu l'echi mkpu.
 21 Oovudo l'ishi ụzo l'echi mkpu;
 nodu l'obu-edukfu mkpukpu l'araru
 iya ndu oha arara; su:
 22 "Bụ teke ole; be unube ndu
 ẹ-te nwedu egomunggo
 a-ha ome eswe?
 Bụ teke ole; be ochi ndu odo ochi
 a-tso-buhu ndu achị iya nụ ẹna;
 mmamiphe adu-buhu ndu eme eswe ashị.
 23 Unu ngabe nchị le mba,
 mu abaru unu; k'ophu mu
 e-koshi unu uche mu;
 mee t'unu maru iphe no mu l'obu.
 24 Obenu le keshinu mu kuru
 unu oku;
 unu ajika azaza;
 to nwe unu onye yeru mu onu
 teke mu machiru unu ẹka;
 25 wota iphe mu akpo-ziru unu baa l'alị;
 unu te kwe onata mba, mu abaru unu;
 26 be mu e-mekochakwaa chia
 unu ochi teke umuruku
 a-muru unu.
 Mu a-ja unu ewena teke
 unu a-nodu eje ntakfuru;
 27 mbu teke oke ndakfu a-pata unu

- l'ọ bụ oke pherephere;
mbụ teke ọtu-gbirimu
nmaderu unu swokoswoko l'ọ bụ ọku-maa;
mbụ teke ono, utsuruku
a-tsụ unu ono.
- 28 Teke ono; bẹ unu e-ku mu; mu ta aza unu.
Unu e-le ọnya mu; unu ta aphụ mu.
- 29 Lẹ keshinu ọphu mmamiphe dụ ọphe ashị;
ọphe ta hata ọtsu Ojejoje egvu;
- 30 keshinu ọphe te ekwedu tẹ
mu kpọ-ziaru ọphe ọzo;
woru mba, mu abaru ọphe wụa l'ali;
- 31 bẹ ọphe e-mekochakwaa ria
uru ẹjo ọzo, ọphe etso; rijia ya ọpho;
- 32 kẹ l'ọ bụ ọzo, ndu ẹ-te
nwedu egomunggo
shisweru;
bụ iya e-gbu ọphe.
Yọ bụru ọnya ndu eme eswe,
jiru onwẹphe e-me;
ọphe abụru ndu ọ-la-l'iyi.
- 33 Obenu l'onye ngabẹru
yẹbe mmamiphe nchị;
ta dudu iphe eme iya nụ.
Ehu a-dụ iya agu;
ọphu ọ byadụ bya atsụ egvu iphe-ẹhuka.”

2

Uru, nọ lẹ Mmamiphe

- 1 Nwa mu; haa okfu,
shi mu l'ọnu;
mẹ iphe mu ezi ngu ezizi;
t'ọ gaaru ngu mkpa.
- 2 Wota nchị ngu pyoo l'ẹke mmamiphe nọ;
nggu ewota obu ngu zia l'ọmuta iphe.
- 3 Rojee rọ-shia ike;
tẹ iphe doo ngu ọnya;
obu erua ngu ali.
- 4 Lee ọnya iya l'ọ bụ
onye ele ọnya mkpọla-ọcha;
nggu achọo ya l'ọ bụ
onye achọ ẹku, e domiru edomi.
- 5 Ono bụ teke iphe bụ
ọtsu Ojejoje egvu
e-do ngu ọnya;
nggu amakwaruphu Nchileke.
- 6 Kẹ l'ọ bụ Ojejoje anuje mmamiphe;
bụru iya emeje t'iphe doo
madzụ ọnya; onye ọbu akwaa ọnya.
- 7 Ndu obu guru iphoro;
b'ọ kwakọberu mmamiphe;
l'egbochitaje ndu

- uto ẹ-ta dudu ẹ ndzu ẹphe.
 8 Ndu doberu ẹka ndoo;
 be ọonoduje echekwa;
 ọphu oowofujedu ẹnya
 l'ẹke ndu o gude ire ẹphe ẹka.
 9 O bu mmamiphe e-me t'i
 maru iphe bu odobe ẹka ndoo;
 maru iphe bu ikpe, du maa;
 maru iphe bu ire-lanu;
 me uto, du mma.
 10 Ishi iya aburu ẹ mmamiphe
 a-ba ngu l'obu;
 l'iphe odo madzu ẹnya
 atsolahaa ngu ẹna.
 11 Okfu, vudo nhamunha;
 me iphe-odo-ẹnya aburu
 iya a-nodu eche ngu ẹhu.
 12 Mmamiphe bu iya a-dzo
 ngu l'okpa ndu ẹjo iya ono;
 dzoo ngu l'okpa ndu ntumatu.
 13 Mbụ ndu ahaje uto,
 vudo nhamunha;
 shilahaa uto, gbaru ọchi;
 14 ndu, bu ẹjo iphe aduje ẹphe mma;
 ugho aburu ẹphe iphe ọtso ẹna.
 15 Ẹphebedua l'onwẹphe
 bu ndu ẹregede.
 Iphemiphe ọbule,
 ẹphe eme aburu ẹregede.
 16 O bu mmamiphe a-dzo
 ngu l'eka nwanyi, eri ogori;
 mbu l'eka nwanyi, pheru akoru;
 bya egude ire meremere l'edeta madzu.
 17 Mbụ nwanyi, gbafutaru ẹ ke nwoke,
 kuru iya akuku; wowaru ndzu;
 ẹphe gbaru l'ifu Nchileke fua l'ali.
 18 Ulo egbe nwanyi ono kwa alufu-anwuhu;
 uto iya aburu uto, e shi ala maa.
 19 E to nwedu onye kparu l'ulo
 nwanyi ono, latajeru nu.
 To nwe onye jejeru iya nu,
 phuru okpa, o gude lata.
 20 Oo ya bu; t'i tsoru okpa ndu eme ohuma.
 T'o buru uto ndu, doberu
 ẹka ndoo etso; be ii-nodu etso.
 21 Ke l'o kwa ndu obu guru iphoro e-bu l'ali-a;
 buru ndu uto ẹ-ta dudu ẹ
 ndzu ẹphe e-bu iya.
 22 Obenu ẹ ndu ẹjo iya ono;
 be ee-me t'ẹphe chihu l'ali-a;
 fefu ndu, ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka efefu.

3

Idzu, aachi-koshi unwu-okorobya

- 1 Nwa mu; ba azahakwa
iphe mu ezi ngu.
Wotakwa iphe ono,
mu ezi ngu ono ye l'obu;
- 2 kẹ l'ọ kwa iya e-me t'ì kaa nka;
mekwaaphu t'ẹhu dụ ngu agu.
- 3 Be ekwekwa tẹ n-yemobu
yẹle ire-lanu nahu ngu.
Tu-kpua ya l'olu l'ọ bu iphe-olu;
nggu edee ya edede l'obu ngu;
- 4 k'ọphu ịi-tụba Nchileke l'obu;
tụba madzụ l'obu;
ẹpha ọma aburu nke ngu.
- 5 Gude obu ngu l'ọ ha dakobe Ojejoje;
Ba achikwaru ukfu kwee
le mmamiphe k'eka ngu.
- 6 Tẹ Ojejoje vutajekwaru ngu
uzo l'iphe bu iphe iime ememe;
kẹ l'oo-me ọzo ngu t'ọ kforu gbororo.
- 7 Ba abukwa nwa
ọ-maru-omachata.
Tsu-jechia Ojejoje egvu;
nggu aghaarụ ẹjo iphe azu.
- 8 Ono bu iphe e-me t'ẹhu
duje ngu npho;
mekwaaphu tẹ okpu shihu ngu ike.
- 9 Gude ẹku ngu kwabẹ Ojejoje ugvu.
Nggugude iphe odungu,
ị kpataru l'iphe i meberu l'alị;
kwabẹ iya ugvu.
- 10 Teke ono; oba ngu eji ejiji;
mẹe ophungu eji mbenu ngu.
- 11 Nwa mu; ba agwokwa
ahùhù, Ojejoje ahù ngu le ntụ;
ọphu ike 'agwukwa ngu le mba, ọ baru ngu;
- 12 kẹ l'ọ kwa ndu Ojejoje yeru obu;
bẹ ọobajeru mba;
ẹge ono, nna abajeru
nwatibe iya ọphu o yeru obu ono.
- 13 Onu-oma kwa k'onye choru
mmamiphe; cho-vu iya;
mbu onye iphe edoje ẹnya.
- 14 Ishi iya aburu le mmamiphe
kakwa mkpọla-ocha.
O kwaphu ẹge ono;
bẹ uru, nọ le mmamiphe
ka kẹ mkpọla-ododo.
- 15 O ka mkpuma, vu oke aswa ire.
E to nwekwa iphe agụ ngu enweru,

- nweru ọp̄hu ka mmamiphe.
- 16 Ip̄he nọ iya l'ẹka-utara
bụ nka;
ọp̄hu nọ iya l'ẹka-ibyita aburu
ẹku; mę ùgvù.
- 17 Ip̄he nọ l'uzo iya bụ
ẹhu-otso-ena;
buru ẹhu-agu jiru esu-uzo iya.
- 18 Ndu rukururu iya ẹka;
bẹ ndzụ edzujẹ;
ndu gbakuru iya nụ aburu ndu a ọoru ọnu.
- 19 Ọ bụ mmamiphe;
bẹ Ojejoje gude tọ
ntọ-l'alì mgboko;
gude ip̄he-odo-ẹnya mee igwe.
- 20 Ọ bụ mmamiphe iya;
b'o gude mee tẹ mini
ẹnyimu wata atsotso;
mę tẹ iji, shi l'urukpu ghọo
mini; wata achichi.
- 21 Nwa mu; gudeshikwaa ọkpobe
mmamiphe ike;
nggu amakwaruphu ẹge
ii-shije l'eye ọnu l'okfu.
Be ekwekwa t'ọ nahụ ngu.
- 22 Ọ bụ iya a-buru ngu ndzụ;
buru ákà, ịi-nya l'olu gude
l'emema onwongu;
- 23 k'ọp̄hu ọzo ngu a-buru ngu chiriri-lẹ-werere;
ukfu ta adu ngu; nji ta aji ngu.
- 24 Teke ịize azẹ; tji tsudu egvu;
mgbenya ngu aburu l'ẹhu-gudangu.
- 25 Ẹ tji tsudu egvu ip̄he-kpaa;
tji tsu egvu teke ndu ẹjo iya
ono e-kpolashihu;
- 26 kẹ l'ọo Ojejoje a-buru mgbaru-ike ngu;
buru iya a-nọdu edu ngu
t'ẹ b'ị nma l'ọnya.
- 27 Ba anafujekwa madzụ
ip̄he dụ mma, gbaru iya nụ;
m'ọ -buru l'ọo nggu b'ọ nọ l'ẹka ememe.
- 28 Ba asujekwa madzụ ibe ngu
t'ọ bya echile bya iya anata;
l'ẹke ip̄he ọbu nọkwa ngu-a l'ẹka teke ono.
- 29 Ba achijekwa idzu ip̄he
a-tsuru ibe ngu;
mbụ onye nggu l'iya t̄saru onwunu ẹhu.
- 30 Be ekobejekwa madzụ okfu ìphòró;
l'ẹbe adu ip̄he o meru.
- 31 Be ekojekwaru onye eme
ip̄he-kpaa okopho;

- ọphu i yekwa ọkpa l'ẹke
 o yeru;
 32 kẹ l'onye eme
 mkpako-mkpako
 adujekwa Ojejoje ashị.
 Obenu l'onye obu guru iphoro;
 bẹ Ojejoje atujeru obu yeru.
 33 Ụlo ndu akirishi;
 bẹ Ojejoje tuakwaru ọnu.
 Obenu l'ufu ndu doberu ẹka ndoo;
 bẹ ọgojeru ọnu.
 34 Ndu aja ndu ọdo ewena;
 bẹ Ojejoje ajalatajẹkwa.
 Obenu lẹ ndu dụ agu;
 b'o mejeru eze-iphe-ọma.*
 35 Ndu maru iphe b'a kwabeje ugvu;
 obenu l'ọo iphere abujeru kẹ ndu eeswe.

4

Mmamiphe ka

- 1 Ụnwu mu; unu ngaberu mu
 nchị l'ọ bụ nna.
 Unu kpaa iphe lẹ nchị;
 k'ọphu unu e-shi iya mụta iphe.
 2 Iphe mu ezi unu kwa ọkpobe iphe.
 Unu ba agbakwa iya mgbukuma.
 3 Teke mu shi buru
 nwokorọbya; buru lẹ kẹ nna mu;
 mbụ teke mu bukwa dua nwata;
 buru nne mu nwa lanu;
 4 bẹ nna mu ziru mu iphe; sụ:
 "Te mu kweshikwaa ẹka ike l'okfu iya.
 Mu emeje iphe o kfu;
 k'ọphu ndu e-dzu mu.
 5 Te mu nwekwaru mmamiphe;
 iphe edojee mu ọnya.
 Te mu ba azahakwa okfu iya;
 ọphu mu 'ewokwaru okfu iya dobe l'aguga.
 6 Te mu ba ahakwa mmamiphe;
 kẹ l'oo-leta mu ọnya.
 Te mu yeru iya obu
 ẹge ọo-nọdu eche mu nche.
 7 Ọ bụ mmamiphe ka.
 Ọo ya bụ t'ị chọo mmamiphe;
 nggu achọo egomunggo;
 m'ọ -ruhuru oo-phu ngu ngunu.
 8 Kutsee ya; ọo-pali ngu eli.
 Nmaa ya akpa; ọo-kwabe ngu ugvu!
 9 Oo-kpube ngu okpu, e-me t'ị dụ ugvu;
 mbụ kpube ngu okpu-eze, ama mma."

* 3:34 3:34 Jém 4:6; 1 Pyit 5:5.

- 10 Ngabekwa nchi; nwa mu;
t'iphe mu ekfuru ngu-a
ga ngu enu nchi;
k'ophu ii-ka nka.
- 11 O kwa uto mmamiphe;
be mu ezi ngu;
buru uto, vudo nhamunha;
be mu edu ngu eshi-a;
- 12 k'ophu bu; teke ii-nodu eje;
te b'o du iphe anochi ngu uto.
O -buru oso be iigba;
te be ukfu ba adu ngu.
- 13 Gudeshia okfu ono eka ike;
be ekwekwa t'o nahu ngu;
lepyabe iya enya;
ke l'o kwa iya bu ndzu ngu.
- 14 Be ejekwa oye okpa l'uto ndu akirishi;
ophu i shikwa uto ndu ejo iya ono.
- 15 Bujekwaru uba yeru iya;
be ejejekwa iya eshishi le phuu;
gbangojekwaa ya;
shia uto odo; je iphe iije.
- 16 Ndu ejo iya ono te
ekujekwa mgbenya;
l'ephe e-be eme iphe ephe tuberu.
Ophu ephe 'edobedu ishi-mgbenya;
a gufu l'ephe meru t'ukfu kp'o madzu.
- 17 Nri ephe bu akirishi;
mee, ephe anguje aburu ome iphe-kpaa.
- 18 Uzo, ndu doberu eka ndoo
aduje l'o bu iphoro
nchi-abohu, anoduje asa
petengu jeye yo bohughee.
- 19 Obenu l'uto ndu akirishi
agbaje tsabalangu;
k'ophu bu l'ephe ta
amajedu eke ukfu a-du ephe.
- 20 Nwa mu; ngabekwa nchi
l'iphe-a, mu ekfuru ngu-a.
Gebekwa nchi ohuma l'okfu mu-a.
- 21 Be ekwekwa t'enya ngu lufu iya.
T'o nodukwa ngu l'obu;
- 22 ke le ndu nuru okfu ono
e-gude iya nodu ndzu;
ehu-npho aburu nk'ephe.
- 23 T'obu rukwaa ngu ali l'oriri;
ke l'o bu iya bu eke ndzu shi.
- 24 Be ekwekwa t'o nweru okfu,
gberu nggo, e-shi ngu l'onu.
T'iphe e-ta budu ire-lanu;
be eshikwa ngu l'onu.
- 25 Tube enya ngu l'uto ifu;

- ba ahakwa ẹke i chiberu ifu;
wata oghada aghada.
- 26 Gbujeodu igo l'uzo,
i shi ẹmanu nggu eyedu iya okpa;
k'ophu okpa te echifudu ngu.
- 27 Ba ahakwa okpobe uto;
swia ya l'eka-utara;
m'o -bu l'eka-ibyita;
sefutakwa okpa l'ejo iphe.

5

Onma okwa ori ogori

- 1 Nwa mu; gebe nchi le mmamiphe mu;
nggu eworu nchi dobe
l'okfu, gbaru akpi,
mu ekfu anu ngu;
- 2 k'ophu ii-majeru oye onu l'okfu.
Okfu, shi ngu l'onu ekoshi l'i maru iphe;
- 3 ke l'okfu, shi nwanyi,
eri ogori onu aduje l'o bu manu-engu;
l'akwo teriteri l'o bu manu urazu.
- 4 Obenu l'ikperazu iya;
b'o tsoje age;
buru ogu-mbeke, atsu nkọ ifu labu.
- 5 Onye, tsoru iya nu laakwaru;
anwuhu aburu ishi iya.
- 6 E to kpajedu ishi iphe e-me te ndzu dzua.
Ndzu iya agbakotaje
nggiringonggirigo;
o bu l'e t'o majedu.
- 7 Nwa mu; mejekwa iphe mu ekfu.
Ba ahakwa iphe mu ekfuru ngu;
wata ome iphe odo.
- 8 Bujekwaru uba yeru egbe nwanyi ono.
Be ejenyabejekwa onu-ulo iya ntse;
- 9 a nonyaa; i woru ugu,
gbaru ngu nu; nu ndu odo;
woru ndzu ngu tularu onye
imiko madzu ta adujedu.
- 10 Teke ono;
ndu o-shi-awe o-shi-awe
abya aphupyabe ngu;
akanya, i seru aburu ndu odo e-ri iya.
- 11 L'ikperazu; ndzu ngu aburu ude kpuu.
I -kahulephu; uvo ta nohe ngu.
- 12 Teke ono be ii-su: "Nanu
ege o du; b'o shi abuje;
a -lo mu eka le nchi;
mu ta agube iya iphe.
A -baru mu mba;
yo ghu mu eghughu?"
- 13 Mu jikaru ome iphe ndu ezi mu iphe kfuru;

- woru nchị mu swọ-chia l'ẹke ẹphe nọ.
- 14 Nta-a bẹ mu eyifuwa
eyifuwa l'edzudzu ọha.”
- 15 Wofu ẹnya lẹ nwanyi onye ọdo.
Tẹ nwanyi, i kuru àkuku
dùkwa ngu l'ọ bụ wẹlu,
i turu l'onwongu.
- 16 ?Nanụ ẹge ii-shi woru
onwongu haaru unwanyi esu-uzo;
wota iphe shi ngu l'ẹhu
ghaa l'edukfu ọha?
- 17 Wota onwongu doberu
nyee nke ngu nkinyi iya;
tẹ yẹle ndu ọdo ba agbakwa ngu mgba.
- 18 Tẹ nyee ngu bukwaru
onu-oma.
Tẹ nwamgboko, i gude
kpoo ekfu bukwaru ngu ẹhu-otso-ena.
- 19 T'ọ dujekwa ngu l'ọ bụ
ada ele l'obu, i yeru iya;
dụ ngu
l'ọ bụ umoro-enyimu lẹ mma.
Tẹ ẹra iya mejekwa t'ẹhu
tsọ ngu ẹna; obu, o yeru
ngu atsujekwa ngu atsutsu.
- 20 Nwa mu; ?nanụ ẹge ọ dụ
b'ọ bụ nwanyi onye ọdo,
a-nọdu agba ngu igiri;
kẹ tẹ nggu l'iya je
anmakube onwunu?
- 21 Kẹ l'iphe, madzụ eme;
bẹ Ojejoje chị l'ẹka;
l'enyocha l'iphemiphe
ọbule, madzụ eme ememe.
- 22 Iphe ẹjo madzụ eme;
bẹ ahataje iya l'ọ bụ ọnya;
buru ụgbu kepyia ya.
- 23 Iphe e-gbu iya nụ aburu
àhùhù, ẹ ta ahùdu iya.
Yọ buru ririri ono, oome ono;
bụ iphe e-me iya;
yo phuhu.

6

Okwa, aanmaru onye eswe

- 1 Nwa mu; ọ -buru l'ị naru
madzụ ibe ngu mkpalẹka;
wowaru onwongu yeru
madzụ l'itumo l'ugwo,
onye ọdo ji iya;
- 2 ọ -buru l'iphe ono,

- i kfulu ono buwa onya;
 hata ngu;
 okfu ono, shi ngu onu ono
 aburu ugbu kota ngu;
³ owaa iphe ii-me; nwa mu;
 gude gbata onwongu;
 keshinu i dalahuwaru obutobu ngu l'eka:
 Jelekwapu je agwotohuru iya;
 roo ya jeye teke ii-ro-butu iya.
- ⁴ Be ekukwa mgbenya;
 ophu i kwekwa te mgbenya roru ngu;
- ⁵ l'e ba bu l'i dzofuru onwongu
 l'o bu mgbada nyikufuru onye achi nta l'eka.
 Mbụ l'o bu nwenu, nmaru l'etse;
 no nyaa; shi iya nahu.
- ⁶ Jeduduphu eke unwehu no;
 nggube onye enyiru!
 Gbu a igo l'iphe ephe eme;
 gude iya maru iphe.
- ⁷ Unwehu te nwedu onye ishi;
 to nwe onye eleta iya nu; l'eke onono eje ozi;
 te nwe onye achi iya nu.
- ⁸ Obenu l'obuje; o -rua
 l'onanwu; yo kpaa nri dobe.
- ⁹ ?Bu teke ole; be ii-ze ege ono
 ze-bebe; nggube onye enyiru?
 ?Bu teke ole be ii-tehu le mgbenya?
- ¹⁰ Iisuje l'o kwa t'i kua
 mgbenya nwanshi;
 mbu-a t'i dobe nwishi l'oshi; tuta ume;
- ¹¹ jeye teke ejeka a-bya azu
 ngu gbirimu l'o bu ndu ana nfu;
 ukpa-mkpere afuaru ngu l'o bu abali-d'egvu.
- ¹² Mkpokoro madzu;
 mbu ejo madzu
 bulephu uru-onu;
 be oogudeje aghaphe.
- ¹³ Ooji-bujeru madzu enya;
 yo gude okpa l'eme
 iphe-ohubama;
 gude eka l'eduphu ibe iya.
- ¹⁴ Oogudeje eregede l'agba
 iphe a-tsuru madu.
 Iphe ononoje aburu okpata okfu;
- ¹⁵ O bu iya kparu iphe
 iphe-ehuka a-tu iya l'ukfu;
 iphe a-byaru iya nu anyaa ya kpoo;
 k'ophu bu l'e-to natadu ogvu.
- ¹⁶ O nweru uzi iphe ishingu, du Ojejoje ash;
 mbu uzo iphe esaa bu iya akpamara.
- ¹⁷ Iphe ono bu:
 o-ka-onwonye-mma-l'enya;

- ntuphu-ire; ogbu onye
 ẹ-ta dudu iphe o meru;
- 18 ọriri ẹjo iphe;
 ọgba perepere ome iphe du ẹji;
- 19 obobe madzu ibo;
 me onye egudeje okfu
 kpakaa ufu madzu.
- Okwa k'ori ogori*
- 20 Nwa mu; tsojekwa ọzo,
 nna ngu kpọ-ziru ngu;
 ọphu i hajekwa ome iphe
 nne ngu ezi ngu.
- 21 Kee ya kpukpurukpu l'obu;
 nggu atukua ya onwongu l'olu;
- 22 ke l'i -je ije;
 bu iya a-ọdu edu ngu.
 I -ku mgbenya;
 bu iya a-ọdu eche ngu nche.
 I -muru ẹnya;
 yoo kfu anu ngu.
- 23 Ke l'uzo-wa, a kpọ-ziru
 ngu-a kwa urọku;
 iphe eezi ngu aburu iphoro.
 Mba, aabaruu; gude l'alọo ngu ẹka le nchi
 aburu ọzo ndzu.
- 24 O bu iya e-nwufuje ngu t'e b'i dalahu
 nwanyi, eri ogori l'ẹka;
 buru iya e-me te nwanyi,
 bu o-dephua-ikoro;
 be egude ire-machamacha deta ngu.
- 25 Te mma, ọoma;
 be emekwa t'o wata ngu agugu.
 Ọphu i kwekwa t'o gude ẹnya derita ngu!
- 26 Nwanyi okpara emeje nwoke;
 to duhe iphe ọo-bu.
 Nwanyi, eri ogori aburu
 ishi ndzu ngu be ọonoduje achi nta iya.
- 27 ?O nwekpooru madzu
 nwigbaleke-ọma, a-vota
 oku wushi l'okpoma
 te oku obu be eke uwe iya?
- 28 Mbụ; ?o nweru onye e-je ije l'eli icheku-oku;
 te oku be eke iya okpa.
- 29 O bu ẹge ono b'o du onye
 yele nyee onye ọdo aze.
 E to nwekwa onye denyiru
 nyee madzu ẹka a-la ke mmanu!
- 30 Onye zitaru iphe ria;
 l'ẹke ẹgu agu iya;
 b'e ta akwatajekwa gube okpobe iphura;
- 31 Obekwanu l'e -gude iya;

- bẹ ọo-kfụ ụgwọ iphe ono,
o zitaru ono ugbo ẹsaa;
m'o -ruhuru; o refu iphe
o nweru kfuà ụgwọ iya.
- ³² Nwoke, eri ogori te nwekwa egomunggo;
kẹ l'ọ kwa onwiya b'o
mebyishi emebyishi.
- ³³ Uru, oo-rita iya bụ l'ee-tsu iya iphe;
meru iphere ye iya l'ifu;
ọphu iphere iya ta abyadu
bya agvu iya agvugvu l'ehu.
- ³⁴ Kẹ l'ọ bụ okopho-nwanyi
akpalije nwoke ẹhu-eghughu.
E ọtọ phujekwaru onye
raru nyee ya imiko;
m'ọ -bya iya ome iphe.
- ³⁵ E t'ọ dudu iphe e gude
bya iya aroro, ọo-nata;
m'o -ruhuru; ọ ha ihagha.

7

Okwa, aanmaru ndu etso nwanyi okpara

- ¹ Nwa mu; nukwaa iphe mu ekfuru ngu!
T'iphe-a, mu akpo-ziru ngu
uzo iya-a ndujekwa ngu l'obu!
- ² Mejekwa iphe-a, mu ezi
ngu-a;
k'ophu ndzu e-dzu ngu.
T'ọ buru ẹge iiletaje
nwandodo-nya ngu ẹnya;
bụ ẹge ii-letaje iphe, mu ezi ngu-a.
- ³ Gbaru iya agbaru ẹ
mkpushi-eka ngu l'ọ ha;
nggu edee ya edede l'ime obu ngu!
- ⁴ Kfuru mmamiphe l'ọo ya bụ
nwunne ngu kẹ nwanyi;
nggu ekua iphe-odo-nya: "Egiri ọnya ngu!"
- ⁵ Ọ bụ iya e-dufuta ngu l'eka
nwanyi, eri ogori;
te nwanyi, eme k'enyishi ẹji;
be egude ire machamacha deta ngu.
- ⁶ Ujiku lanu; bẹ mu shi l'onu
windo mu pyofu ẹnya;
- ⁷ phua ẹke ndu, ẹ te amadu iphe doru.
Mu elee ẹnya ẹ ndu
ogbo-lanu ono;
yo nweru onye lanu ophu,
egomunggo swehuru.
- ⁸ Yẹbedua echebe ifu l'uzo iya kẹ nwanyi ono;
mbu l'ulo ẹke nwanyi ono,
eri ogori ono bu;

- 9 l'uzo gberegbede urenyashi;
mbu l'uzo nchi ejihu; teke ochi ekpuwa ehu.
- 10 Ya ndono; nwanyi obu
alufuta byakfutashia ya.
Nwanyi ono kwaru ngwa
l'o bu nwanyi okpara;
buru onye eregede.
- 11 O bu nwanyi, eme zuwozuwozuwo;
buru nwanyi, e te ekwejedu t'onu rua ya l'ehu.
Ophu okpa 'egvujeduru iya egvuru l'ufu.
- 12 I -phua ya l'esu-uzo nta-a;
i -bya aphu iya odo; buwunu l'edukfu.
Oonoje le nkucha;
l'achọ onye o-buru yele iya.
- 13 Ya ndono; yo duta
nwata-okoro ono; nmaa ya akpa;
bya ekiriberi iya ifu; su iya:
- 14 "L'o nweru ngweja, ya jeru
egwogwo.
Anu, ya jeru egwogwo nokwa l'ufu;
l'o kwa ntanu; be ya
medzuru iphe ya kweru ukwa iya.
- 15 O kwa iya; be ya lufutaru bya ngu ndzuta.
Nggu ndo-o.
- 16 Oshi-azee ya; be ya towaru
ekwa, e dengashiru
edengashi, shi Ijiputu.
- 17 Oshi-azee mu; be ya gbakwaru meru;
gbaa ya alowesu;
me sinamonu;
k'ophu oo-nodu eshi kwekwekwe.
- 18 Bya t'ayi je emee k'enyishi jeye l'utsu.
Bya t'ayi je azee t'ehu tsoo ayi ena.
- 19 "Nji mu ta nokwa;
o jekwaruru eke, teru enya.
- 20 Okpoga, o gude l'ije ono hakwa l'uru.
O kwaru teke onwa dzuru be oo-lata."
- 21 Yo gude ire-oma deta iya;
gude ire mechemeche kpughaa ya.
- 22 Teke ono teke ono;
yo du-kpuru tsoru iya;
l'o bu inya, aakpu eje ebugbu;
mbu l'o bu ele, eje odalahu l'onya;
- 23 jeye teke akfu buru iya gungu le meji;
l'o bu nwenu, kfulahuru l'onya;
to ma l'o buwa iya anwuhu.
- 24 Nta-a; nwa mu; ngaberu mu nchi!
Gekwa nchi; nu iphe mu ekfuru ngu.
- 25 Be ewokwaru obu ngu dobe
leke nwanyi ono no.
Ophu i phukwa uzo; tsoru iya;

- 26 kẹ lẹ ndu nwanyi ono mewaru;
 ẹphe adaa hakwa nshinu.
 Ndu, o gbuwaru egbugbu aka nkụ.
 27 Ụlo iya bụ ụzo, e shi ala maa.
 Ụzo ono tųgburu nanų jeye l'ẹke anwųhu bu.

8

Mmamiphe eku ngu oku

- 1 ?Tọ bụdu oku bẹ mmamiphe eku ẹge ono?
 ?Tọ bụdu mkpu;
 bẹ iphe-odo-ẹnya echi ono?
 2 Ọ nọ l'ẹke tukogbaaru atukoru l'iku ụzo;
 o vudo lẹ mkpọkahu-ụzo.
 3 Ọ vudo l'obu-edukfu.
 Ọ nọ l'ọnu-nggamgbo
 l'echi mkpu; sụ:
 4 “Ọ kwa unubẹ ndiphe bẹ ya eku.
 Unubẹ unwu;
 ọ kwa unu bẹ ya echiru mkpu-a.
 5 T'iphe dojee unu ẹnya;
 unubẹ ndu ẹ-te nwedu egomunggo!
 Unu akwaa ẹnya;
 unubẹ ndu eswe!
 6 Unu ngabẹ nchị;
 kẹ l'ọ nweru iphe ya abya ekfukfu, dų mkpa.
 Ya kpuhawaru ọnu tẹ
 ya kfua iphe vudo nhamunha.
 7 Iphe eshije iya l'ọnu
 bụ ire-lanų.
 Ẹjọ-ire oshi iya l'ọnu bụ ẹbyi.
 8 Iphe bụ okfu, shi iya l'ọnu kfuru akfuru.
 Ẹ tọ dudu okfu,
 gberu nggọ; m'ọ bụ okfu,
 dų ghadaghadaghada,
 eshije iya ọnu.
 9 Okfu iya kfuru akfuru
 lẹ nchị ndu iphe edoje ẹnya;
 daburu ifu lẹ nchị ndu maru iphe.
 10 Hakwaa mkpọla-ọcha;
 nata iphe ya ezi ngu.
 Nggụ ahaa mkpọla-ododo; hata mmamiphe;
 11 kẹle mmamiphe kakwa
 mkpuma, vu oke aswa.
 Ẹ tọ dukwa iphe agụ
 ngu nų ọphu ịi-turu yeru mmamiphe.

Mmamiphe ekfu okfu

- 12 “Mube mmamiphe;
 mu l'iphe-odo-ẹnya bu l'ẹkalanu.
 Mu maru iphe; ẹnya erua mu alị.
 13 Iphe bụ l'aatsų Ojejoje egvu
 kwa ọkpo iphe dų ẹji ashị.

- Oku onwonye;
 otu onwonye oke ẹpha;
 iphe dụ ẹji;
 mẹ l'uru-ọnu aduje mu ashi.
- 14 Idzu ọma; mẹ mmamiphe bụ nke mu.
 Iphe-odo-ẹnya; mẹ ike
 abụkwaphuru nke mu.
- 15 O bụ mmamiphe;
 bẹ ndu eze gude achi;
 bụru iya; bẹ ndu ishi gude
 l'atụ ekemu, vudo nhamunha.
- 16 O bụ mu; bẹ ndu ishi gude achi; bụru mu;
 bẹ ndu ha nshinu gude achi mgboko.
- 17 Ndu yeru mu obu;
 bẹ mu eyejeru.
 Ndu achoshi mu ike
 achọ-vuje mu.
- 18 Ẹku; mẹ ùgvù bụ mu b'ọ nọ l'ẹka.
 Iphe-enweru ophu a-nọ jeyewaru;
 mẹ ụba bụkwa mu phụ b'ọ nọ l'ẹka.
- 19 Uru, nọ mu l'ime kakwa
 ọkpobe mkpọla-odod.
 Iphe shi mu l'ẹka aka
 ọkpobe mkpọla-ọcha.
- 20 Ụzo, mu eshije bụ ụzo
 odobe-ẹka-ndoo;
 bụru ụzo ikpe,
 vudo nhamunha bẹ mu etsoje.
- 21 Ndu yeru mu obu; bẹ mu
 emeje t'ẹphe nweru iphe;
 l'emejekwaphu t'ẹku ji ụlo-ẹku ẹphe.
- 22 O bụ mubẹ mmamiphe;
 bẹ Ojejoje vutsukpoo ụzo mee;
 bụru mu bụ ozi,
 o vutsukpoo ụzo jee l'oge ndiche.
- 23 A fọtahawaru mu rụ teke ẹ ta madu;
 mbụ lẹ mbụlembu tẹmanu mgboko adube.
- 24 Tẹmanu eze ẹnyimu anọdu; bẹ mu nọhawa.
 Mu nọhawa; bẹ nwogvu byaderu.
- 25 Tẹmanu e mee eze ugvu,
 dobegbaa l'ọnodu iya;
 mbụ tẹmanu e mee
 unwu ugvu nshii;
 bẹ mu nọhawaa.
- 26 Tẹmanu Ojejoje emee mgboko;
 mẹ abasarama iya;
 mbụ tẹmanu e mee udzudzu kẹ mgboko.
- 27 Mu nọ teke o meru igwe;
 nọdu teke o meru akpamigwe;
 yo fozita kephetakota eze ẹnyimu.
- 28 Ya nọ teke o meru; urukpu anọdu l'igwe;
 nọdu teke o meshiru ẹke

- mini eshije amushi l'eze enyimu.
 29 Ya nọ teke ọ kparu
 eze enyimu òkè ẹke
 oo-jebebeje;
 k'ophu bụ l'ẹ ọo
 wụ-swetadu òkè iya;
 nọdu teke ọ ọtoru ntọ-l'alị mgboko.
 30 Teke ono bụ mu bụ
 o-me-nka, swiru iya nụ.
 Mu shi emeje;
 ẹhu l'atsọ iya ẹna
 mbọku-mbọku.
 Mu shi anọduje iya l'ifu
 l'eme emirima tekenteke.
 31 Mgboko, o meru emeje;
 ẹhu atsọ mu.
 Ndiphe mgburumgburu aduje mu mma.
 32 Ọo ya bụ; unwu mu;
 unu ngabe ru mu nchi;
 Onu-oma bụ k'onye etso mu nụ.
 33 Unu ngabe nchi;
 nua iphe mu ezi unu;
 k'ophu unu a-maru iphe!
 Unu be efukwa iya lẹ ntụ!
 34 Onu-oma bụ k'onye
 angabejeru mu nchi;
 mbụ onye anọduje
 l'onu-uzo mu l'eche nche mbọku-mbọku;
 35 kẹ l'onye chọru mu nụ;
 chọ-vu mu; bẹ bukwa ndzụ b'ọ chọ-vuru.
 Ẹge ono bẹ ùgvù Ojejoje
 a-nọdu etsokwa iya phụ.
 36 Obenu l'onye jikaru mu nụ
 bukwa onwiya bẹ oomebetaru.
 Iphe bụ onye mu dụ ashi
 bukwa onwu b'ọ chọ."

9

Mmamiphe; l'ome eswe

- 1 Mmamiphe gbeshiru je akpua ọlo;
 bya eworu itso esaa gvua ya.
 2 Yo gbushia anụ; shia dobe;
 bya akua mẹe;
 shia ite dobe.
 3 Yọ bya ezi unwu-mgboko,
 ejeru iya ozi t'ephe je
 evudogbaa l'ẹke,
 katsua l'eli lẹ mkpukpu ono;
 raa ya arara; sụ:
 4 "T'iphe bụ ndu egomunggo swehuru bya."
 Ndu eswe b'ọ sụru:
 5 "Unu bya eria nri, ya shiru;

- unu angwa mee, ya kuru dobe.
- 6 Unu haa ome eswe;
te ndzu dzua unu!
T'iphe dojenua unu enya!
- 7 Onye, abaru onye uru-onu
mba
bukwa iphere b'oo jetaru onwiya.
Onye alokwanu ejo madzu
eka le nchi aburu uswo b'o cho.
- 8 Ba ahujekwa onye uru-onu ogbo;
odumeka be ii-dukwa iya ashi.
Bachiaru onye maru iphe mba;
nggu aphu l'oo-yeru ngu obu.
- 9 Loo onye maru iphe eka le nchi;
nggu aphu l'oo-kabaaru omaru iphe;
Kuziaru onye doberu eka ndoo iphe;
yo kabaaru omaru iphe.
- 10 O kwa otsu Ojejoje egvu
bu eke mmamiphe duberu.
Omaru Onye ono,
du Nso ono aburu iya bu iphe-odo-enya.
- 11 Ke l'o bu yebe mmamiphe
e-me ti kaa nka;
noribabee le mgboko-a.
- 12 Onye maru iphe;
be mmamiphe ebuje nggo.
Onye uru-onu aburu iya
nwenkinyi iya e-ri iphe tso iya nu."
- 13 Nwanyi, eme eswe;
be olu iya anoduje ada
eli eli.
E ta hudu iya ahuhu;
to nwe iphe o maru.
- 14 O dugajeru l'ifu ibo iya.
Eke, kakota l'eli le
mkpukpu aburu eke,
o jeje je asugabe onwiya;
- 15 l'eku iphe bu ndu eswe esweswe,
ejeru iphe ephe eje:
- 16 "T'iphe bu onye eswe bata eke-a!"
Ndu ophu egomunggo
swehuru be osuje:
- 17 "Le mini, e zitaru ezita adujekwaa mma;
nri, e riru le mpya
aburu iya kakota otso ena!"
- 18 Obenu l'ephe ta madu
le ndu, no l'ulo iya buwa ndu maa.
Ndu, byaru iya ebyee anoduwa l'ali-maa.

10

Ētu, Sólomōnu nmashiru

1 Owaa etu, Sólomōnu nmashiru:

- Nwata, maru iphe;
emeje t'ehu tsọ nna iya ẹnà.
Obenu lẹ nwata, eme eswe;
abujeru aphụ tsọ nne iya.
- ² Eku, a kparu l'uzo,
ẹ-ta dudu mma; ta agajekwa mkpa.
Obenu l'odobe-eka-ndo
adzofutaje madzụ l'onwu.
- ³ Ojejoje ta ahajekwa onye
doberu ẹka ndoo t'egu mee ya.
Obenu l'ẹjo madzụ;
b'ẹ too kwejedu t'iphe
agụ iya nụ rube iya ẹka.
- ⁴ Ẹnyiri atujekwa madzụ ukpa.
Obenu l'akanya emeje madzụ t'ọ bahu.
- ⁵ Onye kpataru iphe ọ kọru
kwakọbe l'oge bụ onye
nweru egomunggo.
Obenu l'onye bụ mgbenya;
bẹ ookuje teke aakpata iphe
akpata bụ iphe-iphere b'ọ bụ.
- ⁶ Onye doberu ẹka ndoo;
bụ ọnu-ọma etsoje iya.
Obenu l'ẹjo madzụ edomije
ẹjo iphe nọ iya l'obu.
- ⁷ Ọobuje; a -nyata onye
doberu ẹka ndoo;
ẹhu atsoo madzụ ẹnà.
Obenu l'ẹjo madzụ; bẹ aazahajẹ.
- ⁸ Onye maru iphe l'obu iya
emeje iphe a suru t'o mee.
Obenu l'onye ekfu yayaya alajẹ l'iyi.
- ⁹ Onye ntupo ta nọdu l'ehu
anoje ndzụ iya lẹ domangu rimangu.
Obenu l'onye ntuphu-ire;
bẹ ee-mekochaa kparu.
- ¹⁰ Onye aji-buru madzụ ẹnà;
kwa iphe-ẹhuka b'ọ
kwakọberu onye ọbu.
Obenu l'onye atụ mba iya too;
kwa nchi-ọdu-ndoo b'ọ chọ.
- ¹¹ Ọnu onye doberu ẹka ndoo
bụ nggele mini ndzụ.
Obenu l'ẹjo madzụ edomije
ẹjo iphe nọ iya l'obu edomi.
- ¹² Ndumashi akpatajẹ okfu.
Obenu lẹ n-yemobu
ekpuchije ẹjo iphe iphe.
- ¹³ Mmamiphe bụ l'ọnu
onye iphe edoje ẹnà
b'a chọ-vuje iya.
Obenu l'onye eswe;

- bẹ ẹchachi anọduje eche echeche.
- 14 Ndu maru iphe akwakọbeje
 iphe ẹphe maru akwakọbe.
 Obenu l'ọnu onye eswe
 bụ iphe-ẹhuka b'ọ nọduje eku oku.
- 15 Ẹku bụ ike, onye nweru.
 Ụkpa abụkwanuru iya egbuje onye ụkpa.
- 16 Ụgwo ozi, onye
 doberu ẹka ndoo bụ ndzụ.
 Obenu l'ẹjo iphe emeje
 tẹ madzụ kabaaru ome ẹji.
- 17 Onye angabeje nchị teke
 a kpọ-ziru iya ụzo bụkwa
 ụzo ndzụ bẹ ootso.
 Obenu l'onye a baru mba;
 yọ jịka iya kwa ụzo bẹ oophu.
- 18 Onye madzụ dụ ashị;
 yo me t'ẹ b'a ma kwa onye ẹjo-ire b'ọ bụ.
 Onye ntumatu aburu onye eswe.
- 19 Okfu -paa l'igwe;
 ẹjo iphe abata iya.
 Obenu l'onye kwaru
 ẹnya atajẹ ire iya ẹra.
- 20 Ire onye doberu ẹka ndoo
 dụ l'ọ bụ ọkpobe
 mkpọla-ọcha.
 Obenu l'oriri ẹjo madzụ
 ta kwatajẹkwa aga mkpa.
- 21 Okfu onye doberu ẹka ndoo
 azuje igweligwe madzụ.
 Obenu lẹ ndu eswe eyifuje;
 okfu l'ẹphe te nwe egomunggo.
- 22 Ọnu-ọma, shi Ojejoje l'ẹka
 emeje tẹ madzụ nweru iphe;
 ọphu 'onweddu iphe-ẹhuka, ooyekobeje iya.
- 23 Iphe aduje onye eswe mma bụ ome ẹjo iphe.
 Obenu l'ọo mmamiphe
 bụ iphe aduje onye iphe doru ẹnya mma.
- 24 Ọ kwa iphe ẹjo-madzụ atsu
 egvu bụ iphe emekochajẹ byaru iya.
 Obenu l'ọ kwanụ iphe agụ
 onye doberu ẹka ndoo e-meru iya.
- 25 Ọ bụ ẹge oke pherephere epheje; pheswee
 bụ ẹge ndu ẹjo madzụ aphụ-sweje.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo
 e-vudoshi ike gbururu jeye.
- 26 Ọ bụ ẹge mẹe, shihuru ụka anwuje ọnu;
 mbụ ẹge ẹnwuru-ọku ahuje
 ọku l'ẹnya bụ ẹge onye
 ẹnyonu aduje onye ezi iya ozi.
- 27 Ọtsu Ojejoje egvu emeje tẹ madzụ kaa nka.
 Obenu lẹ ndu ẹjo madzụ

- agbajihuje agbajihu.
 28 Iphe onye doberu ẹka ndoo
 anọduje ele ẹnya iya bu ẹhu-ọtso-ẹna.
 Obenu l'iphe ẹjo madzụ
 ele ẹnya iya ta gajẹduru iya.
 29 Oshi ụzo ke Ojejoje bu
 agbabe-a-dzuru ke ndu doberu ẹka ndoo.
 Obenu le ndu ẹjo madzụ b'ọ bujeru iyi.
 30 Ndu doberu ẹka ndoo;
 b'ẹ ta agwafu-ghekwa agwafu.
 Obenu le ndu ẹjo madzụ tee bukwa l'alị ono.
 31 Onu onye doberu ẹka ndoo
 bu iphe eshije iya nu bu mmamiphe.
 Obenu l'onye te kfujedu
 ire-lanu;
 be ee-mekochaa bufu ebufu.
 32 Onye doberu ẹka ndoo
 maru iphe bu: o -kfua ya;
 yo kfuru nhamunha.
 Obenu l'iphe eshije
 ẹjo madzụ onu bu ẹjo okfu.

11

- 1 Oye ẹregede l'igwe,
 eegude atụ iphe kwa
 akpamara l'ẹke Ojejoje nọ.
 Obenu l'ogude ọkpobe iphe,
 eegude atụ iphe tụa ya aduje iya mma.
 2 Ekuku -vuta ụzo; iphere etso iya.
 Obenu l'odu-agu -vuta ụzo;
 mmamiphe etso iya.
 3 Iphe anọduje edu ndu
 obu guru iphoro bu ire-lanu.
 Obenu l'iphe egbuje ndu
 ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka
 bu ntuphu-ire.
 4 Mbọku, Nchileke e-koshi
 ẹhu-eghughu iya;
 be ẹku, madzụ kpataru
 te eyekwaru onye obu ẹka.
 Obenu l'iphe adzofutaje
 madzụ l'onwu
 kwa odobe-ẹka-ndoo.
 5 Iphe abojeru onye uta
 ẹ-ta dudu le ndzụ iya ụzo
 kwa odobe-ẹka-ndoo.
 Obenu l'ẹjo madzụ bu
 ẹjo iphe iya ono emeje t'ọ daa.
 6 Iphe adzoje ndu ire-lanu bu
 odobe-ẹka-ndoo.
 Obenu le ndu ẹ te gudedu
 ire ẹphe ẹka bu ẹjo iphe ẹphe

- ahataje ephe l'onya.
- 7 Ejo madzụ -nwụhu;
 iphe oole ọnya iya anashihu iya.
 Iphe o shi gbaa ego
 lẹ ya e-gude ike iya mee
 aburu kẹ mmanu.
- 8 Onye doberu ẹka ndoo;
 bẹ aadzofuje l'iphe-ehuka;
 iphe-ehuka obu alaaru ẹjo madzụ.
- 9 Onye ẹ-te emedu ele Nchileke;
 bụ iphe shi iya l'onu;
 bẹ oogudeje emebyishi
 ibe iya.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo
 bụ mmamiphe bẹ adzoje iya nụ.
- 10 Iphe oma -gbaaru onye
 doberu ẹka ndoo;
 ndu bu lẹ mkpukpu ono etee ẹswa.
 Ejo madzụ -nwụhu;
 ndiphe etee ẹswa.
- 11 Onu, onye obu guru iphoro
 goru akwo-lijẹ mkpukpu.
 Obenu l'onu, ẹjo-madzụ
 emebyije iya emebyi.
- 12 Onye ẹ-te nwedu egomunggo
 akpoje ibe iya
 ẹbo-ẹbo-l'afu.
 Obenu l'onye nweru egomunggo
 atajẹ ire iya ẹra.
- 13 Onye suruku-suku
 ekfukashije iphe e domiru edomi.
 Obenu l'onye e gude
 ire iya ẹka edomije iphe dụ kẹ edomi.
- 14 Oha, ẹ-te nwedu onye
 akpo-ziru ephe ụzo adajekwa.
 Obenu lẹ mkpukpu,
 aadụ l'igwe akpo-ziru ụzo b'a dzoje.
- 15 Onye naru onye ẹ tọ madụ
 mkpalẹka bukwa okfu;
 bẹ ookotaru onwiya.
 Obenu l'onye ẹ-ta nadụ madzụ mkpalẹka;
 bẹ nchị a-dụ ndo.
- 16 Okpobe nwanyi;
 bẹ nweru ụgvù.
 Eku aburu kẹ ẹjo nwoke.
- 17 Onye, aphuru madzụ imiko bụ onwiya;
 bẹ oomeru ohuma.
 Obenu l'ẹjo madzụ bụ
 iphe-ehuka bẹ okpataru onwiya.
- 18 Eku, ẹjo madzụ akpa
 bụ iyi b'ọ buru iya.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo;

- bẹ obunggo iya anọje jeye.
- 19 Onye odomu edotaje iya ndzu.
Obenu l'onye achi nta
ejo iphe bu onwu iya b'ọ cho.
- 20 Ndu ejo okpoma aduje
Ojejoje ekpanashi.
Obenu le ndu uta,
e-ta nodu l'ehu aduje iya mma.
- 21 Maru amaru le ndu
ejo-madzu b'e ta hadu ke manu.
Obenu le ndu doberu aka
ndoo ta dudu iphe e-me ephe.
- 22 Nwanyi, ama mma;
t'o ma oye onu l'okfu
du l'o bu echi
mkpola-ododo, eeyeru ezi l'onu-imi.
- 23 Iphe agu onye doberu aka
ndoo bu l'oma be osubeje ishi.
Obenu l'iphe ejo madzu
ele enya iya bu l'eke
osubeje ishi bu
l'oke ehughu,
Nchileke a-byabe iya.
- 24 Onye asa aka asasa anoduje aba ababa eje.
Obenu l'onye ukparaswi
emekochajee buru onye ukpa.
- 25 O-me-l'uko abaje uba;
onye emeje t'ehu gua ibe iya egugu;
be ee-mekwaphu t'ehu gua yebedua egugu.
- 26 Onye domiru nri;
t'o gude kpọ-lia aswa iya;
be ndiphe ebujeru onu.
Obenu l'onye reru nk'iya
l'ogè iya be aajaje ajaja.
- 27 Onye achọ t'iphe du mma;
be oma etsoje.
Obenu l'onye achọ eji;
be eji etsoje.
- 28 Onye kporu obu yeru eku a-dakwa.
Obenu l'onye doberu aka ndoo;
a-nodu aja pulapula l'o bu
mkpekwo onyingu.
- 29 Onye, akparu ndibe iya okfu;
te nwekwa iphe oo-keta.
Onye eswe aburu iya
e-mekochaa jeeru onye maru iphe ozi.
- 30 Nebyi, onye doberu aka ndoo amije;
bu oshi, anu ndzu.
Onye aduje ike kfuta madzu
aburu onye maru iphe b'ọ bu.
- 31 O -buru le ndu doberu aka
ndoo be ebuje nggo le mgboko-a;

bunu iya bu lẹ ndu ẹ-te
 emedu ele Nchileke;
 mẹ ndu ẹjo iya ono
 aa-natakwapụ ụgwọ iya nk'ẹphe.

12

- 1 Onye a baru mba;
 yọ nata iya;
 kwa mmamiphe b'ọ nataru.
 Obenu l'onye jikaru mba,
 a baru iya; kwa onye ẹswè b'ọ bu.
- 2 Ọkpobe madzụ atubaja Ojejoje l'obu.
 Obenu l'onye ẹregede;
 bẹ ọonmaje ikpe.
- 3 Madzụ t'e gudeghekwa
 ẹjo iphe buru.
 Obenu l'onye doberu ẹka
 ndoo b'ẹ ta vù-ghekwa l'ogvu.
- 4 Ọkpobe nwanyi bukwa ụgvù nji iya.
 Obenu l'ẹjo nwanyi dukwa
 l'ọ bu ọkpu, tsuru ume nọdu nji l'ẹhu.
- 5 Idzu, ndu doberu ẹka ndoo abuje k'oma.
 Obenu lẹ ntuzi-ẹka ndu
 ẹjo iya ono abukotaje ụgho.
- 6 Okfu, shi ẹjo madzụ l'ọnu
 abuje ọnya nma onye, ookfuru iya.
 Obenu l'ọnu onye obu iya
 gụru iphoro adzoje madzụ.
- 7 Ndu ẹjo iya ono;
 bẹ ee-mekochaa kwatsushia; ẹphe achihu.
 Obenu l'ọnu-ulo onye
 doberu ẹka ndoo a-kfuru gidimu.
- 8 Ọ bu ẹge madzụ mataberu iphe;
 bu ẹge aajatabeje iya.
 Obenu lẹ ndu obu ẹ-ta
 gudu iphoro bẹ aakpofu akpofu.
- 9 Ọ kakwa mma l'ị bu onye
 ẹ-ta gubedu iphe;
 nggu ese ẹge ii-shi buru;
 mẹ l'ị guberu onwongu iphe
 l'ẹ b'ọ dụ ẹge ọ haru ngu.
- 10 Onye doberu ẹka ndoo
 akwabejeru elu iya ẹnya.
 Obenu l'imiko, ẹjo madzụ
 aphuje bu ẹjo-obu.
- 11 Onye akọ alị iya enweje nri;
 nwee ya k'etsutsu.
 Obenu l'edegiri;
 bu onye eswe b'ọ bu.
- 12 Ẹjo madzụ bu iphe
 a nataru lẹ nfu bẹ ẹnya iya anoje.
 Obenu l'onye doberu ẹka

- ndoo anọduje aja pulapula.
- 13 Ejo madzụ bụ ẹjo okfu,
shì iya l'ọnu abuje ọnya; hata iya.
Obenu l'onye doberu ẹka
ndoo anahuje iphe-ẹhuka.
- 14 O kwa madzụ egudeje
ọnu kfutaru onwiya iphe-oma.
Ono kwaphu ẹge ooshije
l'iphe oogude ẹka iya eme;
metaru onwiya obunngo.
- 15 Iphe bụ iphe onye eswe eme
adukotaje iya mma l'anya nk'iya.
Obenu l'onye maru iphe
egeje nchị teke a kpọ-ziru iya ụzo.
- 16 A -kpatsua onye eswe iwe;
yo mewaphu t'a maru teke ono.
Obenu l'onye nweru egomunggo
eleswetaje iphe-phere,
e meru iya.
- 17 Onye gude ire-lanụ
l'agba ekebe;
bẹ okfu iya ayịkoje ayịko.
Obenu l'ẹjo ekebe abujeru ụgho.
- 18 Okfu, ẹ ta arịdu arịri kfua;
aruje kfuu l'ọ bụ ogu-mbeke.
Obenu l'okfu onye
maru iphe edokwaje iphe edokwa.
- 19 Ire-lanụ anọje jeye l'ojejoje.
Obenu l'ẹjo-ire te nwedu ẹge ọono-beje.
- 20 Iphe ejije ndu ẹjo idzu ọkpoma bụ ụgho.
Obenu lẹ ndu idzu-oma;
bẹ ẹhu-ọtso-ena bụ nk'ephe.
- 21 Ejo iphe te emejekwa onye
doboru ẹka ndoo.
Obenu l'iphe-ẹhuka
bụ kẹ ndu ẹjo iya ono.
- 22 Onye ẹjo-ire aduje Ojejoje ashị.
Obenu lẹ ndu emeje iphe,
ephe kfuru aduje iya mma.
- 23 Onye nweru egomunggo
ta arakashijekwa iphe ọ maru arakashị.
Obenu lẹ ndu eswe
anọduje avọshi mkpọkoro okfu.
- 24 Onye gude ẹka iya esebashi;
e-mekochaa bụru ishi.
Obenu l'onye ẹnyiru
e-mekochaa bụru ohu.
- 25 Ochi obu l'ẹka emeje
tẹ ike gvụ madzụ.
Obenu l'okfu-oma emeje;
ẹhu atso iya ẹna.
- 26 Okpobe madzụ eduzije ọnyà iya ụzo.

- Obenu l'ẹjo-madzu
eduphujẹ madzu ọzo.
- 27 Onye ẹnyiru ta adujedu ike
onu onwiya nri.
Obenu l'onye akanya;
be iphe o nweru abuje iphe vu oke aswa.
- 28 Odobe-eka-ndoo bu ọzo ndzu;
oshiswe ọzo aburu onu.

13

- 1 Nwa, maru iphe anuje iphe
nna iya ekfuru iya.
Obenu l'epherephere;
ta angajedu nchi le mba, aabaru iya.
- 2 Madzu egudeje onu kfutaru
onwiya iphe-oma.
Obenu l'onye e te gudedu ire iya eka;
bu k'ehuka bu iphe anoduje agu iya.
- 3 Onye afọ okfu, ookfu afọfo
bu ndzu iya b'o che nche.
Obenu l'o-kfu-le-njakonu;
e-mekochaa laa l'iyi.
- 4 Onye ẹnyiru; be ekpiri anoje;
obu l'e to dudu iphe eru iya eka.
Obenu l'onye akanya;
be iphe agu iya nu eruje eka.
- 5 Onye doberu eka ndoo;
be ejo-ire aduje eji.
Obenu l'ẹjo madzu bu
iphe-iphere;
buru iphe aakpofu akpofu.
- 6 Onye uta e-ta dudu l'ehu iya;
bu odobe-eka-ndoo
anoduje eche iya nche.
Obenu l'ẹjo madzu;
bu ejo iphe iya ono enwutsuje iya.
- 7 O nweru onye anoduje eme
l'o bu eze madzu;
a ma l'e to nwedu ege o ha iya.
Nweru onye anoduje eme
l'o bu onye ukpa;
a ma l'o nweru iphe; nweshia ya ike.
- 8 Madzu egudeje eku,
o kpataru gbata ndzu iya.
Obenu l'onye ukpa;
ta dudu iphe eyeje iya egvu.
- 9 Onye doberu eka ndoo
du l'o bu iphoru;
ji eke o no.
Obenu l'ẹjo madzu;
du l'o bu uraku, bu:
o -nonyaa; yo nyihu.

- 10 Oku onwonye ekuku;
 bu uswo b'ọ kpatajẹ.
 Obenu lẹ mmamiphe;
 bu ndu, kweru t'a kpọ-ziaru ẹphe ọzo.
- 11 Okpoga, e gude ọgho dzuta
 anọduje ala azu azu.
 Obenu l'onye gude ẹka iya;
 tọo nwehu kpaa okpoga emeje iya;
 yọo ka nshinu akaka eje.
- 12 Iphe madzu leri ẹnya iya;
 e mekochaa to ruhe iya ẹka;
 be emeje te meji nmafụ iya.
 Obenu l'iphe agụ madzu -rua ya ẹka;
 b'ọ duje iya l'ọ bu oshi,
 anu ndzu.
- 13 Onye aalo ẹka lẹ nchi;
 to nwe iphe o guberu iya
 achokwaru onwiya
 ishi-ephuhu.
 Obenu l'onye eme iphe
 ekemu kfuru be obunggo iya nokwaru.
- 14 Iphe onye maru iphe ezi;
 dukwa l'ọ bu ẹke mini, anuje ndzu futaru.
 Oomeje te madzu ba ada l'onya,
 anwuhu gbaru.
- 15 Onye, nweru egomunggo;
 be aduje ndiphe l'obu.
 Obenu l'uzo onye e te
 gudedu ire iya ẹka adujeru iya ehuka.
- 16 Onye nweru egomunggo
 egudeje mmamiphe eme iphe oome.
 Obenu l'onye eswe ewotaje
 ome-eswe iya ono tua jalangu.
- 17 Ejo nwozi akpatajeru madzu iphe-ehuka.
 Obenu l'ozi, e ziru onye,
 e gude ire iya ẹka;
 bu ehugagu b'ọ nuje.
- 18 Onye, aahù àhùhù;
 to nga nchi;
 be ukpa abyajekwaru;
 iphere egude iya.
 Obenu l'onye aahù àhùhù;
 yo nua ya; be aakwabeje ugu.
- 19 Iphe agushi madzu ike
 -rube iya ẹka; be ehugagu atsoje iya ẹna.
 Obenu l'onye eswe;
 be ootsuje l'ehugagu ejo iphe.
- 20 Onye yele ndu mmamiphe ayi;
 a-buru onye maru iphe.
 Obenu l'onye etso ndu eswe;
 ejeje iphe-ehuka.

- 21 Iphe-ehuka anọduje achi
 ejo madzụ ọso.
 Obenu l'uba; bukwanu
 obunggo onye doberu ẹka ndoo.
- 22 Okpobe madzụ akpaję ẹku d
 oberu nwanwanwaranwa iya.
 Obenu l'ejo madzụ bụ ndu
 doberu ẹka ndoo;
 b'ọ kpaję ẹku edoberu.
- 23 Onye, bụ onye ukpa;
 bę alį iya a-nọdu emehuru iphe.
 Obenu l'e gudeje ejo ikpe;
 kpefu iya alį obu l'ẹka.
- 24 Onye ę-ta ahùdù nwatibe iya ahùhụ;
 kwa ashį bę nwata obu dọ iya.
 Obenu l'onye yeru nwatibe iya
 obu ezije obu l'alį l'ahù iya.
- 25 Onye doberu ẹka ndoo erijije ẹpho.
 Obenu l'ejo madzụ bę ẹgu emeje.

14

- 1 Nwanyi, maru iphe
 ajikobeje ụlo iya ajikobe.
 Obenu lę nwanyi ophu bụ
 onye eswe egudeje ẹka iya
 l'akpaka ụlo iya akpaka.
- 2 Onye obu guru iphoro
 anọduje atsụ Ojejoje egvu.
 Obenu l'onye ụzo iya
 dụ nggọdogo-nggọdogo
 ta dudu iphe ọogubeje Ojejoje.
- 3 Onye eswe ekfutaje iphe
 ochi-echachi kpube onwiya.
 Obenu l'ọnu ndu maru iphe
 anọduje eche ẹphe.
- 4 Eswi, e gudeje akọ iphe
 'anọdu; ụko nri adu.
 Obenu l'eswi -jeshia ozi ike; nri atụa ẹgu.
- 5 Onye ekebe, e gude
 ire iya ẹka; ta adzujekwa ejo-ire.
 Obenu l'onye ejo ekebe;
 bụ ejo-ire anọduje afushi iya l'ọnu.
- 6 Onye uru-ọnu achoje
 mmamiphe; tọo phụ iya.
 Obenu l'onye nweru
 egomunggo;
 bę ọmaru iphe aduje ntse.
- 7 Bujekwaru uba yeru onye eswe;
 kẹ l'ẹ tọ dudu iphe ii-shi iya l'ẹka amuta.
- 8 Iphe ekoshije l'onye nweru
 egomunggo maru iphe bụ
 l'uzo iya edoje iya ęnya.

- Obenu l'iphe ekoshije l'onye eswe
 ta madu iphe bu l'oo ugho;
 be oogudje eme iphe.
- 9 Onye eswe egudeje ejo iphe atu mgbonu.
 Obenu l'onye obu guru iphoro
 anoje Ojejoje l'obu.
- 10 Onyenonu amajeru iphe atsụ iya l'ehu;
 To nwe onye yele ibe iya
 gba l'ehu-otso-ena ya.
- 11 Ufu ejo madzụ;
 be ee-chikpo.
 Obenu l'ulo onye doberu eka
 ndoo a-nodu aja ajaaja eje.
- 12 O nweru ụzo, abuje;
 madzụ eshi iya;
 yo du iya l'o bu okpobe ụzo.
 Obenu l'eke o sụberu ishi bu anwuhu.
- 13 Iwe tso ochi;
 nggumaphu etsoru
 ehū-otso-ena.
- 14 Ndu e te gudedu ire ephe eka
 a-nata ugwo iphe ephe meru.
 E bua ndu eme ohuma
 nggo iphe ephe meru.
- 15 Onye mapeteru iphe
 ekwetaje iphemiphe obule.
 Obenu l'onye nweru egomunggo
 arije-odu oriri; maru eke oo-ye okpa.
- 16 Onye maru iphe atsuhuje Ojejoje
 egvu haa ome ejo iphe.
 Obenu l'onye eswe emeje lokaralokara
 tubesu l'oo iphe gbarunu;
 be ya eme.
- 17 Onye okpoma-okpu emeje eswe-eswe;
 ophu bu onye enya ruru ali ataji nshi.
- 18 Ome-eswe edujeru madzụ ye l'ome-ririri.
 Obenu l'onye obu ruru ali
 ekpujeru mmamiphe l'o bu okpu-eze.
- 19 Ndu ejo iya ono e-byiru
 ndu ophu eme ohuma ikpere;
 Ndu akirishi abya arọ
 l'onu-uzo ndu doberu eka ndoo.
- 20 Ufu onye ejo-eka teru enya;
 mbu tee ya jeye le ndu obutobu iya.
 Obenu l'oke amadu enweje ndu onya l'igwe.
- 21 Onye e-ta gubedu obutobu iya iphe;
 kwa ejo madzụ b'o bu.
 Obenu l'onu-oma bu
 k'onye, emejeru ndu ukpa iphe-oma.
- 22 Ndu anoduje t'o tsuru ibe ephe;
 ?to budu eji, ephe eme iya to?
 Obenu le ndu anoduje t'o

- duru madzụ lẹ mma;
 bẹ eeyejeru obu;
 l'emeru ẹphe ire-lanụ.
- 23 Iphe bụ akanya, madzụ ese; bẹ uru anojekwa.
 Obenu l'onye bụlephu ọnu
 b'ọ phọduru iya; bẹ ụkpa kwa nk'iya.
- 24 Ẹku bụ nggo, eebuje onye maru iphe.
 Obenu l'onye eswe
 bụlephu eswe iya ono;
 b'e gudeje maru iya.
- 25 Onye gude ire-lanụ
 l'agba ekebe adzọkwa ndzụ.
 Obenu l'onye gude ụgho
 l'agba ekebe bụ
 o-deru-oye; b'ọ bụ.
- 26 Onye atsu Ojejoje egvu;
 bụ onye dakoberu
 agbụru-anyị.
 Ẹke ono aburu unwu iya
 a-gbabe-a-dzuru.
- 27 Ọtsu Ojejoje egvu;
 bụ ishi nggele, ndzụ shi atsoshi.
 Ọ bụ iya emeje tẹ madzụ
 ba adalahu l'onya, anwuhu gbaru.
- 28 Ọ bụ gidigidi bụ ugvu eze.
 Obenu l'onye ishi ẹ-te nwedu madzụ;
 bẹ yifuakwaru nụ.
- 29 Ọ kwa ọta-nshi emeje tẹ
 iphe doo madzụ ọnya.
 Obenu l'onye ọkpoma-ọku
 eme tẹ ndiphe maru ẹge eswe iya hatabe.
- 30 Obu-odoo emeje t'ẹhu dụ madzụ npho.
 Obenu l'ijimanya atsuje ọkpu ume.
- 31 Onye akpa onye ụkpa ẹhu;
 bụkwa Nchileke, meru iya nụ;
 b'o me iphe-iphere.
 Obenu l'onye emeru onye,
 ẹ-tọ dudu ẹge ọ haru iya ọhuma;
 kwa Nchileke b'ọ kwabe ugvu.
- 32 Iphe alo-tsuje ẹjo madzụ;
 bụ ẹjo iphe oome.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo
 nweru ẹke ọo-nọdu;
 zeeru ndzụ;
 m'o -ruhuru ọ nwuhu anwuhu.
- 33 Mmamiphe anọje l'obu ndu
 iphe doru ọnya.
 Obenu lẹ ndu eswe ta madụ kẹ mmamiphe.
- 34 Odobe-ẹka-ndoo emelije mba emeli.
 Obenu l'ẹjo iphe bụ iphe-iphere
 nọduru iphe, bụ ọha, nọnu.
- 35 Nwozi, maru iphe;

bẹ eze enweje ifu-oma
 l'ẹke ọ nọ.
 Obenu ẹ nwozi,
 emechishi eze ifu;
 b'ọ tų-koshije ẹhu-eghughu iya.

15

- 1 Olu-odoo eselaje nseku azų.
 Obenu l'okfu ẹhuka
 akpalije ọvuma.
- 2 Ire onye maru iphe
 ekoshije mmamiphe.
 Obenu l'onye eswe
 bų okfu eswe anọje iya l'ọnu.
- 3 Ẽnya Ojejoje dzuru ẹkemeke ọbule:
 l'ẹke ndu ejo iya; mẹ kẹ ndu ọma.
- 4 Gberuma eji obu oyi;
 ghẹlegheleghele eye ọku l'obu.
- 5 Ọ bų onye eswe anyijeru ẹtsù
 kpua l'uzo, nna iya akpọ-ziru iya.
 Obenu l'onye
 egomunggo
 ruru alį; angabeje nchį l'iphe eezi iya.
- 6 Ọlo onye doberu ẹka ndoo; bẹ ẹku ejije ejiji.
 Obenu l'ẹjo madzų;
 bų iyi abyajẹ ẹku iya ndzuta.
- 7 Onye maru mmamiphe
 anọduje araka iya araka
 t'o dzuru onyemonye ọbule.
 Obenu l'onye eswe;
 bẹ ọkpoma iya ta dųdu ẹge ono.
- 8 Eja, ẹjo madzų egwo;
 kwa akpamara l'ẹnya Ojejoje.
 Obenu l'ekfukfu, onye obu
 gųru iphoro ekfu anų iya abajẹ iya l'obu.
- 9 Ọzo, ndu ẹjo madzų eshi
 abųje akpamara l'ifu Ojejoje.
 Obenu ẹ ndu ese t'ẹphe
 dobe ẹka ndoo b'o yejeru obu.
- 10 Ọ kwa chįkikfuu bų k'onye
 haru ọkpobe ųzo ono.
 Ọnwu abųru k'onye
 ọ dų ashį teke aahų iya àhųhų.
- 11 Alį-maa; mẹ ọ-la-l'iyi
 dabukotaru ẹba l'ifu Ojejoje.
 ?Bų-chia obu madzų
 te gheduru iya ọnu l'ifu tọo?
- 12 Onye ọru-ọnu avọjeru ọku
 ghųa ẹhu teke a baru iya mba.
 Ọphu o kwejedu kpanyabẹ
 ndu maru iphe ẹhu.
- 13 Ẽhu-ọtso-ẹna emeje

- t'ifu t̄sahu madz̄u at̄sahu.
 Obenu l'aph̄u akpataj̄e ike agv̄ugvu.
- 14 Onye obu ruru al̄i an̄duje ach̄o mmamiphe.
 Obenu l'onye eswe b̄ulephu
 ririri b'ò n̄duje ekfu.
- 15 Onye, aakpa ̄ehu;
 b̄e ndz̄u iya ab̄ukotaje
 iphe ̄otsu-l'̄ehu.
 Obenu l'onye ̄okpoma t̄sahuru at̄sahu
 b̄e tekenteke ab̄ujeru iya aji.
- 16 Ọ ka mma l̄e madz̄u
 nwepeteru iphe enwepete;
 l'ats̄u Ojejoje egvu;
 m̄e l'̄eku, o nweru; dzuru mgboko;
 iphe-̄huka eswiru iya.
- 17 Ọ ka mma l'̄oo mkp̄ekwo;
 b̄uwaphu nri, n̄onu;
 e gude n-yemobu l'ata iya;
 ma l'e gburu ̄okpalukpo;
 gude ntafash̄i-ifu l'ata iya.
- 18 Onye obu-̄oku akpalije okfu akpali.
 Obenu l'onye, ataru
 okfu ñsh̄i
 an̄duje abyanyi ̄swo abyanyi.
- 19 Iphe onye ̄enyiru yeru ̄eka
 ad̄uje l'e gude ogvu
 t̄u-chishia ya at̄u-chishi.
 Obenu l̄e k̄e onye
 obu ḡuru iphoro
 ad̄uje werewere.
- 20 Nwata, maru iphe emeje
 t'̄ehu ts̄o nna iya ̄ena.
 Obenu l'onye eswe;
 b̄e nne iya ad̄uje ash̄i.
- 21 Ome eswe atsoje onye
 ̄e-te nwedu egomunggo ̄ena.
 Obenu l'onye nweru egomunggo
 emeje iphe iya; ȳo kfuru nham̄unha.
- 22 Onye ̄e-te nwedu onye
 atuziru iya ̄uzo;
 te nwekwa iphe oomekotajedu.
 Obenu l'a -d̄u l'igwe ch̄ia idzu;
 e mekota iphe a t̄uberu.
- 23 Madz̄u -yee ̄onu l'okfu yechata iya;
 b̄e ̄ehu atsoje iya ̄ena.
 Ọnu, e yeru l'o ruberu iya ab̄uru iphe ugvu.
- 24 Onye maru iphe echibeje ifu
 l'̄uzo ̄ophu edu ala l̄e ndz̄u;
 onye eswe echebe nk'iya
 l'̄uzo ̄ophu edu ala l'̄oku al̄i-maa.
- 25 Onye eku onwiya ekuku;
 b̄e Ojejoje enwutsuje.

- Obenu lẹ nwanyi, nji iya
 ẹ-ta nọhedu b'ọ dzọtajeru alì iya.
- 26 Ọriri, ẹjo madzụ arì bụ
 akpamara l'ẹke Ojejoje nọ.
 Obenu l'ọriri kẹ ndu ọma aduje iya mma.
- 27 Onye ẹkpiri erilatajeru
 ọlo iya iphe-ẹhuka.
 Obenu l'onye kpọru
 ẹka-azụ ashì;
 bẹ ndzụ e-dzu.
- 28 Onye doberu ẹka ndoo
 arì-jeodu iphe oo-kfu arìri.
 Obenu l'ẹjo madzụ;
 bụ ẹjo okfu eshije iya l'ọnu.
- 29 Ndu ẹjo madzụ;
 bẹ Ojejoje anọje ote-ẹnya.
 Ọ bụ l'ọnuje iphe ndu
 doberu ẹka ndoo ekfu anụ iya.
- 30 Ifu-ọchi emeje t'ẹhu tsọ madzụ ẹna;
 nzi ọma l'eshije madzụ uri jeye l'ọkpụ.
- 31 Onye ngaberu nchì lẹ mba,
 anụ ndzụ, a baru iya;
 bẹ yẹle ndu maru iphe
 e-mekochaa nọdu l'ọkpoku lanụ.
- 32 Onye ẹ-te nwedu iphe
 ọ guberu àhùhù, aahù iya;
 bụ ashì b'ọ dụ onwiya.
 Obenu l'onye a hù àhùhù;
 yọ nua ya bụ onye nweru egomunggo.
- 33 Ọtsu Ojejoje egvu ezije
 madzụ mmamiphe;
 ọdo aburu l'i -wozita
 onwongu alì; ugvu etso iya.

16

- 1 Madzụ arije iphe oo-me.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje ekfuje
 ọphu e-mekochaa mee nụ.
- 2 Uche onye 'adụ iya njo.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje maru
 iphe bụ uche onye.
- 3 Woru iphe bụ iphe iime
 ememe; ye Ojejoje l'ẹka;
 nggu aphụ l'iphe bụ iphe
 bụ idzu ngu a-nọdu eme
 l'ẹge ị tuberu iya.
- 4 Iphe, bụ iphe, Ojejoje meru;
 b'o meru dobe t'ọ gaa mkpa nk'iya;
 Ndu ẹjo iya ono b'o meru doberu mbọku,
 a-ta ẹphe aphụphu.
- 5 Iphe, bụ onye eku onwiya
 ekuku bẹ kwa akpamara l'ifu Ojejoje.

- Iphe ìi-hùbe ama;
 aburu l'ẹ taa hadu ẹphe t'ẹphe laa ẹwoma.
- 6 Onye wozitaru onwiya ali
 l'ẹke Ojejoje nọ;
 l'ekfu ire-lanụ;
 b'ọ kfujeru ụgwo iphe ẹji iya.
 Yọ buru ọtsu Ojejoje egvu
 emeje madzụ t'o sefu ẹka l'ẹjo iphe.
- 7 Iphe madzụ eme -dụwa Ojejoje mma;
 bẹ oomeje mee tẹ yẹle
 ndu ọhogu iya dụ lẹ mma.
- 8 Nwẹku, e doberu ẹka ndoo kpaa kakwa mma;
 ma l'ẹku, a kparu l'ụzo, ẹ ta dudu mma.
- 9 Iphe madzụ e-me b'ọ riye ariri dobe.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje
 ekoshije iya ẹge ọo-hata ọkpa iya.
- 10 Okfu onye eze aduje l'ọ bụ
 okfu, shi Nchileke l'ọnu;
 ọphu 'ookpeswejedu ikpe ekpeswe.
- 11 Iphe eegude atụ ẹra iphe,
 dụ ẹge gbaru t'ọ dụ
 bụ Ojejoje b'o shi l'ẹka.
 Iphe bụ ẹra iphe nọ l'ẹkpa;
 aburu iya b'o shi l'ẹka.
- 12 Ọ kwa akpamara lẹ ndu eze meru ẹjo iphe;
 kẹ l'ọ bụ l'odobẹ-ẹka-ndo;
 bẹ onye eze egudeje mee tẹ
 aba-eze iya nguru anguru.
- 13 Ire-lanụ atsoje ndu eze ẹna.
 Ẹphe te gude onye ezi-okfu egvu egvu.
- 14 Ẹhu -ghua eze eghughu;
 ishi madzụ abaa ya.
 Obenu l'ọ bụ onye maru
 iphe abyanyije iya.
- 15 Ifu -tushihu onye eze;
 ndzụ edzua madzụ.
 I -laa onye eze l'obu;
 b'ọ dụ l'ọ bụ eruru mini ọdungu.
- 16 Madzụ ọmaru mmamiphe
 kakwa mma; mẹ l'onweru okpoga.
 Iphe-odo-ẹnya aka mma;
 ma lẹ mkpọla-ọcha.
- 17 Ụzo, ndu obu guru iphoro eshije
 bụ ụzo, buru ụba yeru iphe dụ ẹji.
 Onye afọ ẹke ooye ọkpa iya afọfo;
 bụ ndzụ iya bẹ ooche nche.
- 18 Madzụ -watawa oku onwiya ekuku;
 ọ-la-l'iyi etso iya.
 Madzụ -bụwaru
 ọ-ka-onwiya-mma-l'ẹnya;
 adada etso iya.
- 19 Ọ ka mma l'ị bụ onye

- wozitaru onwongu aì;
 nggu lẹ ndu ụkpa l'ayi;
 mẹ l'i tsoru ndu gude
 oke-ẹpha
 l'eke iphe ẹphe nataru lẹ nfu.
- 20 Onye anata ntuzi-ẹka;
 bẹ iphe adujeru lẹ mma
 ọnu-oma aburu k'onye
 tukoberu Ojejoje ishi.
- 21 Onye iphe doru ẹnya bụ iya;
 bụ lẹ madzụ bẹ obu ruru aì.
 Onye olu-odoo aburu iya
 a-dụ ike ozi ndu ọdo iphe.
- 22 Mmamiphe bụ iya bụ ishi
 nggele mini ndzụ l'ẹhu ndu nweru iya nụ.
 Obenu l'onye eswe;
 bẹ eswe iya ono abujeru
 iphe eegude àhù iya àhùhù.
- 23 Onye maru iphe aguje okfu,
 shi iya l'ọnu ọgu.
 Okfu, shi iya l'ọnu
 abụkwanuru iphe eegude amuta iphe.
- 24 Okfu-oma dụ l'ọ bụ
 manụ-ẹngu.
 Ooguje ẹhu egugu;
 mee t'ẹhu dụ madzụ npho.
- 25 O nweru ụzo, abuje;
 madzụ eshi iya;
 yọ dụ iya l'ọ bụ ọkpobe ụzo.
 Obenu lẹ mkpọ-chi ishi ụzo ono bụ anwụhu.
- 26 O bụ iphe agụ nwozi;
 bụ iya emeje; yọ kabaaru oje ozi.
 Yọ buru ẹgu, agụ iya nụ
 anọduje eyeshiru iya ọku.
- 27 Ejo madzụ eshibeje ite ejo iphe.
 Ege ono bẹ okfu, shi iya
 l'ọnu anọduje ereku l'ọ bụ ivovo-ọku.
- 28 Onye ẹlukfu anọduje akpa okfu;
 onye ntumatu l'ebukahuje ndu
 ẹphe l'iya shi dụ lẹ mma.
- 29 Onye eme ọnwuu-ọnwuu
 anọduje ezi ibe iya ejo nzizi;
 l'edu iya eshi ụzo, ẹ-ta dudu mma.
- 30 Onye aji-buru ibe iya ẹnya
 aburu ẹregede bẹ ọogba;
 onye ọphu kpuruberu ọnu
 aburu ejo iphe b'ọ tumberu k'ememe.
- 31 Ishi-ẹwo bụ ụgvù, dụ egvu.
 O bụ onye doberu ẹka ndoo b'o ruje ẹka.
- 32 Onye ẹ-ta bụdu onye
 obu-ọku
 kakwa mma; ma l'onye bụ mkparawa.

Onye akpadeje onwiya teke
 iphe eghu iya eghughu
 aka mma mę l'onye ọphu
 a-lu;
 lụta mkpukpu ophu.

33 Ọ bụ madzụ aguje ẹnwa.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje ekfuje onye ọo-larụ.

17

- 1 Ọ kakwa mma l'ọ bụ
 nwęcha ọkponku bę madzụ nweru;
 l'ata iya l'ẹhu-gudangu;
 mę l'ufu ẹke aagba aji;
 uswo l'ada iya.
- 2 Onye ozi, maru iphe bụ iya
 e-mekochaa bụru onye ishi nwata,
 emechishi nna iya ifu.
 Ẹge ono bę nwozi ono e-tso
 keta iphe nnajiufu iya ono;
 l'ò -tsò bụru unwu iya.
- 3 Mkpọla-ọcha bụ ite b'e
 gudeje nụa ya ánùnù.
 Mkpọla-ododo aburu
 ọku-uzu;
 bę eegudeje data iya;
 maru m'ọ dụ mma.
 Obenu l'obu madzụ bụ
 Ojejoje adataje iya.
- 4 Onye eme iphe dụ ẹji
 angabeje nchị l'ẹjo ọnu.
 Ẹge ono bę onye ẹjire
 angabeje nchị l'okfu,
 erekuta madzụ anụ.
- 5 Onye, achị onye ụkpa ọchi;
 kwa Nchileke, keru iya nụ;
 b'o me iphe-iphere.
 Onye, ete ẹswa lę ndakfu
 dakfuru madzụ te nwedu
 iphe e-me t'onye ọbu laa kę manụ.
- 6 Unwu nwanwa bụ ùgvù,
 madzụ gude aka nka.
 Nne lę nna aburu iphe
 unwegirima gude eku onwẹphe.
- 7 Onye eswe te ekfukwa okfu, nweru ishi.
 Ọ kwaphụ ẹge ono;
 b'ę tọ gbadu tę onye ishi dzuje ẹjo-ire.
- 8 Ẹka-azụ erejeru onye,
 anụ iya nụ l'ọ bụ ọgvu;
 k'ọphu bụ l'ọ nọduje
 agbaru iya ụpha-ẹka.
- 9 Onye aguje nvụ l'ẹke e
 mesweru iya;

- bẹ yẹle ndu ọdo aduje lẹ mma.
 Obenu l'onye ta azahajedu
 iphe e meru iya anọduje
 achika ndu ọnyà iya achika.
- 10 A -baaru onye nweru egomunggo mba;
 b'ọ kajekwa iya oru l'ẹhu;
 karia ụkporo-ọnu ẹchachi ise,
 e chiru onye eswe.
- 11 Onye eme ẹji eshibeje l'ọo nk'iya e-me.
 Obenu l'ọ bu nwozi,
 ẹ-ta phujederu madzu imiko
 e-mekochaa hua ya ahuhu.
- 12 O kakwa mma lẹ nne agu,
 a naru unwu iya furu ngu l'uzo;
 me l'i jekfuru onye eswe
 l'ẹke ọono l'eme eswe.
- 13 Onye, gude ẹjo iphe kfu
 ugwo iphe-oma, e meru iya
 be ẹjo iphe ta abyakwa bya
 alufu alufu lẹ nk'iya.
- 14 Owata uswo du l'ọ bu ọswoha mini.
 Oo ya bu t'i haa nko;
 te okfu ba ada.
- 15 Okpefu onye iswi ta dudu mma;
 me onma onye iswi du mma ikpe;
 tukokwa buru akpamara l'ifu Ojejoje.
- 16 ?Bu uru ngunu; be okpoga
 baru l'eka onye eswe;
 l'e-ba abu lẹ mkpa ke
 egomunggo du iya.
- 17 Ndu eshi onya ekoshije
 l'ephe yeru onwephe obu tekenteke.
 Obenu lẹ nwunne bulephu l'ogvu iphe-ehuka.
- 18 Onye egomunggo swehuru
 ewojeru onwiya ye l'itumo;
 gude naa madzu mkpalaka.
- 19 Onye uswo kwa ẹjo iphe
 b'o yeru obu;
 onye apali onwiya apali
 aburu eyifu be ọcho ọzo iya.
- 20 Onye okpoma iya goru agogo;
 be iphe iya anọduje ala azu azu.
 Iphe-ehuka aburu ke onye ntuphu-ire.
- 21 Okpara-rigbarigba;
 bu aphu tsaru nna iya;
 eh-otso-ena ta bu ke nna,
 nwatibe iya eme eswe.
- 22 Ehu-otso-ena kwa okpobe ogvu.
 Obenu lẹ meji-atofu
 anọduje ami madzu okpu
 wongu-wongu.
- 23 Ejo madzu anataje ẹka-azu;

- k'ophu oo-kpe ejo ikpe.
 24 Onye egomunggo ruru ali;
 be amajeru iphe.
 Obenu l'onye eswe;
 be enya te egvujeduru egvuru.
 25 Okpara-rigbarigba;
 bu obyaru byaru nna iya;
 buru nggumaphu noduru nne, muru iya nu.
 26 E to dukwa mma oreta onye
 e-ta dudu iphe o meru nre.
 To du mma ochi ndu
 oke amadu iphe l'ephe meru iphe, du mma.
 27 Onye nweru egomunggo
 ekfuje okfu zee onu.
 Onye eme agu aburu onye, iphe doru enya.
 28 Oobuje onye eswe -daa ash;,
 e tubesu l'o maru iphe.
 Teke bu l'o taru ire iya era;
 e tubesu l'o bu onye iphe doru enya.

18

- 1 Onye akpa nkinyi;
 bu onwiya b'o maru.
 Ire-lanu ataje iya era le nchi.
 2 Onye eswe ta akpajedu ishi
 me iphe eekfu;
 ?o doru iya-a enya.
 Iphe, o bu bu:
 o-kfu-nk'iya anu-nk'iya.
 3 Ejo iphe -vutawa uzo;
 ndumashi etso iya.
 Iphere -byawa;
 uzu etsoru iya.
 4 Okfu, shi madzu l'onu aduje l'o bu ebò
 eke mmamiphe futaru;
 buru nggele, atso atsotso.
 5 E to dukwa mma;
 te ikpe laaru onye ophu meru eji;
 gbe nma iya onye ophu doberu eka ndoo.
 6 O kwa iphe onye eswe kfutaru
 l'onu iya be yele iya emeje;
 buru onu iya;
 be oogudje kfuta echachi.
 7 Onu onye eswe bu iya emebyije iya;
 buru onu iya ono abujeru onya; nma iya.
 8 Okfu-azu anodujekwa atso ntumatu.
 Ooshije madzu uri jeye l'ime epho.
 9 Onye, e-te yeduru ehu l'ozi,
 ooje;
 be yele onye emebyishi
 iphe emebyishi kwa nwunne.
 10 Epha Ojejoje bu

- okpo-mgbinyiku ụlo-eli;
 ẹke ndu doberu ẹka ndoo agbabaje;
 je ezeeru ndzụ edzua;
- 11 Ẹku onye nweru iphe aduje
 iya l'ọ bụ agbarike iya.
 Ọduje iya l'ọ bụ eze
 upho-mkpuma, o gude egbochita onwiya.
- 12 Madzụ -bụwaru
 ọ-ka-onwiya-mma-l'ẹnya;
 adada iya etso iya.
 Obenu ịe madzụ wozita
 onwiya ali; ugvu etso iya.
- 13 Onye ẹ-ta nūdua iphe eekfu; je eye iya ọnu
 b'ọ bụ iya ririri; bụru iya iphe-iphere.
- 14 Ọ bụ obu onye esedeje ndzụ iya
 teke iphe eme iya.
 Obenu l'obu -kofuwa madzụ;
 bẹ nk'iya gvụakwaru.
- 15 Onye nweru egomunngo
 bụ iya bẹ iphe eeje akaje odo ẹnya;
 bụru iya akaje ogebe nchi
 t'iphe kabaa ya ru odo ẹnya.
- 16 Iphe-oma asajeru onye eme iya nū ụzo;
 l'ifu ndu oke madzụ.
- 17 Ọobuje onye lanu -doo;
 ẹba atsukfuru;
 gbururu jeye onye k'ẹbo abya eyee ọnu.
- 18 A -gụa ẹnwa l'iphe ada okfu; okfu alaa;
 e shi ẹge ono gboo ndu ese alakahu.
- 19 Ọro-buta nwunne ngu,
 i mesweru kakwa ẹhuka;
 mẹ l'oluta mkpukpu,
 gude mgbodo gbabuta
 onwiya mgburumgburu.
- 20 Ọ bụ okfu, shi madzụ l'ọnu;
 bẹ oogudeje kfutaru onwiya
 iphe e-ji iya ẹpho;
 bụru iphe shi iya l'ọnu;
 bẹ oogudeje kpajia okfuru.
- 21 Ndzụ l'ọnwu kwa l'ọnu b'o shi.
 Ọo ya bụ l'onyenonu
 a-kwakọbe nata iphe,
 o kfutaru l'ọnu iya.
- 22 Onye chọ-vuru nwanyi,
 ọo-lụ;
 chọ-vukwaru iphe dū mma.
 Onye ono atubaje Ojejoje l'obu.
- 23 Onye ukpa anọduje arọ aroro;
 Obenu l'onye nweru iphe egudeje olu-ike.
- 24 Onye igwe-ọnyà awakwa ọgu.
 Obenu l'o nwekwaru ọnyà,

akaję ọno ntse;
karia nwunne.

19

- 1 Ọ kakwa mma ọ bụ
onye ụkpa, ụta ẹ-ta dudu l'ẹhu iya;
mẹ l'onye eswe,
ẹ te gudedu ire iya ẹka.
- 2 Ẹ tọ dukwa mma lẹ madzụ;
b'ọ vu evuvu;
mbụ iphe ẹ tọ madụ ishi iya.
Onye korokoro-meremere
eshiswekwa ụzo.
- 3 Eswe, madzụ eme emebyijeru iya iphe.
Teke ono; yọ ghakọbe; bobo iya Ojejoje.
- 4 Ẹku ezetaje igwe ọnyà;
obenu l'ụkpa anọduje
achika ndu ọnyà achika.
- 5 Onye ẹjo ekebe ta alakwa kẹ manụ;
ọphu onye ẹjo-ire ta byakwa bya anahụ.
- 6 Aaduje l'igwe achọ t'onye
eme ụkò meeru ẹphe ụkò.
Ege ono bẹ onyemonye
ọbule abujeru ọnyà onye asa ẹka.
- 7 Onye ụkpa aduje ndu yẹle iya bụ ashị.
?Buchia ndu yẹle iya eshi
ọnyà ta anọdu agbaru iya ọso.
Ọonoduje agbatso ẹphe;
to nwe onye agharu iya ẹnya.
- 8 Ọ bụ onye maru iphe eyejeru onwiya obu;
buru onye ẹnya eru alị;
b'ọ dujeru lẹ mma.
- 9 Onye ẹjo ekebe ta alakwa kẹ manụ.
Ege ono bẹ onye ẹjo-ire
a-buru ọ-la-l'iyi.
- 10 Ẹ tọ gbakwa t'onye eswe riye ugvu;
k'ọphu ọ buru t'ohu buru
onye ishi ụnwu eze.
- 11 Ọ kwa iphe-odo-ẹnya emeje
tẹ madzụ ba abụ onye
obu-ọku;
buru iya ugvu teke e meru iya ẹji.
- 12 Iwe eze adujekwa l'ọ bụ ẹke agụ ede ekiri.
Obenu lẹ madzụ -bawa iya
l'obu bẹ ọduje l'ọ bụ ẹke iji dashiru.
- 13 Ọkpara-rigbarigba; bụ usu; sụ nna iya;
nwanyi okfu-ọnu adu l'ọ bụ
nwa tẹyiteyi mini tekenteke.
- 14 Ụlo; mę ẹku nwoke;
bụ ụnwu iya enweje iya.
Obenu l'okpoberu nwanyi;
bụ Ojejoje anuje iya.

- 15 Ènyiru atujeru madzụ ye lẹ mgbenya;
buru onye nọ kẹ manụ azeje ẹgu.
- 16 Onye eme iphe ekemu kfulu
kwa ndzụ iya b'o che.
Obenu l'onye aalọ ẹka lẹ nchị;
to nwe iphe ọ guberu iya
achokwaru onwiya
ishi-ephuhu.
- 17 Onye asa ẹka l'anụ ndu ụkpa
iphe kwa Ojejoje bẹ ooje ụgwọ.
Ọ bụ Ojejoje e-bu iya nggo.
- 18 Hụje nwatibe ngu àhùhù teke ịi-hùta iya.
Ole ba ahụkwa iya kẹ ahụ-gbu.
- 19 Onye okpoma-oku;
bẹ okpoma-oku iya
e-butajekwa;
kẹ l'ị -dzoọ ya l'owaa;
bẹ ịi-dzoje nụ iya phụ l'odo.
- 20 Ngabeje nchị teke
aakpo-ziru ngu ụzo;
nggu angabeje nchị l'iphe, eezi ngu;
k'ophu ịi-mekochaa buru onye maru iphe.
- 21 Iphe, nọ madzụ l'obu
k'ememe ahajẹ l'igwe.
Obenu lẹ kẹ Ojejoje mefutaje.
- 22 Iphe eele madzụ ẹnya l'ẹka
bụ owozita onwonye alị.
Ọ kakwa mma lẹ madzụ
bụ onye ụkpa; mẹ l'ọ buru onye ẹjo-ire.
- 23 Otsu Ojejoje egvu emejekwa tẹ madzụ kaa nka.
Teke ono; obu erua onye obu alị;
iphe-ehuka eburu ụba yeru iya.
- 24 Onye ẹnnyiru;
bẹ ẹka iya akwajẹ l'efere;
tọo dūhe ike palia ya ye l'ọnu.
- 25 I -chia onye uru-ọnu iphe;
onye ẹ-ta mafudu iphe
egude iya mụta iphe.
Onye iphe doru ẹnya abuje:
ị -baaru iya mba;
yo gude iya kabaa ọmuta iphe.
- 26 Onye etsuje nna iya iphe; chifu nne iya
bukwa iphe-iphere;
buru iphe-ochi.
- 27 Nwa mu; ị -haa ọngabe nchị
l'iphe eezi ngu;
bẹ ịi-phukwa ụzo lẹ k'iphe odo-ẹnnya.
- 28 Ẹjo ekebe anmajẹ ewotaje ikpe,
vudo nhamunha nmaa swokoswoko.
Ọnu ẹjo madzụ aburu ẹjo
iphe bẹ ọonoduje eri ori nri.

29 Ndu ọru-ọnu; b'e kpewaru
 ikpe ẹphe; dobe edobe;
 ẹchachi anọduwa l'eche ndu eme eswe.

20

- 1 Onye anguruma
 bu iphe-iphere b'ọ bu;
 buru onye uswo.
 Onye nguru mee;
 nguta iya k'ome l'anya ta makwa iphe.
- 2 Iwe eze adujekwa l'ọ bu ẹke agụ ede ekiri;
 k'onye ọphu, kpatsuru iya
 iwe ọbu agvụakwanua.
- 3 Onye agbaru okfu ọso;
 kwa ụgvù b'ọ kwabẹ onwiya.
 Ọ bu onye eswe
 akwagebeje akwagebe uswo.
- 4 Onye ẹnyiru ta akojedu okfu
 teke ibe iya ako.
 O -rua teke aakpata iphe akpata;
 yo lelaaha taphungu.
- 5 Iphe madzụ ariebe hakwa ogvu l'ọ bu ebo.
 Ọ kwa onye iphe doru ẹnya atsutaje iya.
- 6 Ndiphe aduje l'igwe ajishi ire l'ẹphe eme ọhuma.
 Ọlobu; ?bu onye b'a maru, e gude ire iya ẹka.
- 7 Onye doberu ẹka ndoo;
 bẹ uta ta adujedu l'iphe,
 bu iphe, oome ememe.
 Ọ -nọtsua laa; ọnu-oma aburu k'unwu iya.
- 8 Onye eze -nọdu l'aba-eze iya l'ekpe ikpe;
 b'o gudeje ẹnya yofu
 ezi-okfu l'ejo-ire.
- 9 ?Bu onye a-sụ ẹ ya mewaru;
 obu agua ya iphoro;
 to duhe ẹjo iphe, nọ iya l'ẹhu?
- 10 Ogude iphe, ẹ-ta budu
 ọkpobe iya tua ẹra iphe;
 me ogude iphe, ẹ-ta budu
 ọkpobe iya mata iphe amata
 tukokwa buru akpamara l'ifu Ojejoje.
- 11 Ọ bu umere nwata atuje ọnu iya;
 ?m'ọ bu ọkpobe nwata;
 ?to mkpokoro nwata.
- 12 Nchi, anu iphe yele ẹnya, aphu ọzo
 bu Ojejoje tuko iya mekota.
- 13 Be ekunukajekwa mgbenya.
 Odumeka bẹ ii-bukwa ukpa-mkpere.
 Mujeru ẹnya; ẹge ii-nweru
 nri nweru iya k'etsutsu iya.
- 14 Onye azu iphe asuje l'iphe
 ya azu renukaru ire.
 Obenu l'ọ -lufulephu;

- yo gude iphe obu,
 o zuru obu kulahaa onwiya.
- 15 Mkpola-ododo no;
 mkpuma oke aswa akuru.
 Obenu; l'onu, ekfu okfu,
 ekoshi mmamiphe dukwa uko.
- 16 Madzu -naa
 o-shi-awe-o-shi-awe mkpaleka;
 natakwa iya uwe eli ehu iya.
 Gude iya t'o ye iphe l'itumo;
 m'o -buru onye mba odo
 b'o naru mkpaleka obu.
- 17 Nri, a kpataru l'ugho atsoje ena teke eeri iya.
 Obenu; l'e -megee;
 be onu abujeru onye riru iya nu eja eja.
- 18 I -chi idzu iphe ii-me; kpajeedu ishi.
 O -buru l'i bya oje ugu;
 kpataje-odu ishi t'e koshi ngu ege ii-me iya.
- 19 Kfuru mu; be ekfuru onye odo;
 ta bukwa k'onye ntumatu.
 Oo ya bu t'i bukwaru uba yeru ekfurekfu.
- 20 Onye koru nna iya;
 m'o bu nne iya onu
 be aa-phu-nyi uroku iya l'echi-abali-ishì.
- 21 Eku, e te tsudu ephuru kpata
 ta abujekwaru onye kparu iya nu
 iphe-oma l'ikperazu iya.
- 22 Ba asukwa: "L'ii-kfu madzu
 ugwo ejo iphe, o meru ngu."
 Hakwaa te Ojejoje gbaaru ngu odzori.
- 23 Ogude iphe, e-ta budu
 okpobe iya tua era iphe;
 me ogude iphe, e-ta budu
 okpobe iya mata iphe amata
 tukokwa buru akpamara l'ifu Ojejoje
- 24 Keshinu ophu o bu Ojejoje
 atojeru madzu uzo;
 ?nanu ege madzu e-me makotaru
 iphe amubebe l'ehu iya.
- 25 O kwa ogbaru onwonye onya;
 mbu madzu ogude ovovoshi
 kwe Ojejoje ukwa iphe;
 l'e b'o ri iya ariri;
 k'ophu e to wodu iya.
- 26 Onye eze, maru iphe afoje
 mkpukpu iya l'o bu onye afo ereshi;
 bya egude iphe eegudeje
 etsu witu foshia ya ndu k'ejo iya ono.
- 27 Obu madzu bu iya bu uroku Ojejoje,
 oogudeje atu ehu madzu yoriori.
- 28 Onye eze, yeru ndu ochi obu;
 bya aburu onye ephe gude

ire iya ẹka; te nwedu iphe,
 iphe-ẹhuka, byaru iya nù eme iya.
 Yọ buru n-yemobu emeje;
 tẹ ọchichi iya ba anga anganga.

²⁹ Ọ bụ ugvu; bụ ike kẹ
 unwu-okorọbya.
 Ishi-ewo aburu mma kẹ ndu bụ ọgurennya.

³⁰ Ẹka, e chiru madzụ;
 chifu iya ọnya bẹ eegudeje gọta iya;
 t'o sefu ẹka l'ẹjo iphe;
 buru ẹchachi bẹ eegudeje
 dozia madzụ ime ẹhu.

21

¹ Ọ bụ ẹge Ojejoje anọduje
 atuzi ẹke nggele a-tsọ laa;
 bụ ẹge ọnoduje atuzi ọkpoma onye eze.

² Uche onye 'adụ iya njo.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje maru
 iphe bụ uche onye.

³ Iphe dọ mma; daburu adaburu;
 bẹ Ojejoje kakwa anata;
 mẹ lẹ ngweja.

⁴ Ọ-ka-onwonye-mma-l'ẹnya;
 mẹ ẹza, ndu ẹjo madzụ ese
 tükokwa buru iphe dọ ẹji l'ifu Nchileke.

⁵ Iphe onye, nweru ọriri ziru
 obu alị rià; mee;
 abujekwaru iya uru.
 Ẹge onokwaphụ;
 bẹ ọchi iphe ọku; mee atuje madzụ ụkpa.

⁶ Ẹku, a dzutaru l'ẹjo-ire
 ephukashihujekwa l'ọ bụ udzu ite.
 Ẹge onokwaphụ b'ọ bụ ọnya,
 egbu madzụ l'ophọku.

⁷ Ọ bụ ẹhuka ẹhuka kẹ ndu ẹjo iya ono;
 bụ iya bụ iphe e-kpofu ẹphe ekpofu;
 kẹ l'ẹphe jikaru ome iphe nhamunha.

⁸ Ndu ẹjo iya ono; te mejekwa iphe nhamunha.
 Obenu l'iphe onye eme ọhuma;
 bẹ iphe oome adukotaje nhamunha.

⁹ Ọ kakwa mma l'i bu l'azụ-utsulo;
 mẹ lẹ nggu lẹ nwanyi okfu-ọnu bu.

¹⁰ Onye eme iphe dọ ẹji;
 bẹ ome iphe dọ ẹji evuje evuvu;
 Ọphu imiko madzụ ibe iya 'adudu iya.

¹¹ A -hùà onye ọru-ọnu àhùhù;
 'o-nwe-egomunggo egude iya kwaa ẹnya;
 A -kpọ-ziaru onye maru iphe ọzo;
 yọ kabaa amama.

¹² Onye doberu ẹka ndoo
 atufuje ẹnya ele iphe amụ

- l'ulo ndu eme iphe du eji;
 Mbụ; kpurupyata, ndu ejo iya ono l'ephe ha.
- 13 Onye tsuchiru nchi t'ẹ b'ọ nụ
 mkpu onye ukpa echi;
 be e-chinua nk'ia ujiku lanu;
 ophu odudu onye anu iya nu.
- 14 Iphe-oma, e meru l'edomi
 adanyijekwa ehu-eghughu.
 Eka-azu, a reru madzu
 l'uwe iya abyanyije oke ehu-eghughu.
- 15 E -kpee ikpe, du maa;
 be ndu doberu eka ndoo etejekwa eswa.
 Obenu le ndu ejo iya ono; be ehu adaje ko.
- 16 Onye lufuru l'okpa egomunggo;
 be tsokwaa le ndu maa.
- 17 O-ri-l'ago abujeru onye ukpa.
 Ege ono be onye yeru mee;
 me o-ri-l'onu obu;
 te enwejedu iphe.
- 18 Ndu iphe du eji l'alaje l'ochi
 ndu doberu eka ndoo.
 Ege ono be ndu e te gudedu
 ire ephe eka ala le ke ndu obu guru iphoro.
- 19 Okakwa mma ti kwata je eburu l'echi-egu
 me l'olu nwanyi, nweru ejo okpoma;
 bya aswonuka uswo.
- 20 Ulo onye maru iphe;
 be nri, eri eriri l'udu iya l'udu iya;
 me manu akujeru akuru.
 Obenu l'onye eswe erigbuje iphe o nweru.
- 21 Onye achị nta
 odobe-eka-ndoo
 yele nta n-yemobu achitaje ndzu.
 Onye ono; be aa-nodu
 akwabegvu; eku aburu nk'ia.
- 22 Onye maru iphe;
 be etsogheje mkpukpu
 ndu ndaji-nggara ogu;
 nwukposhia
 okpo-mgbinyiku upho-mkpuma
 mkpukpu ephe, ephe keru ike yeru.
- 23 Onye eche onu iya nche; buru onye ata ire iya era
 be ezejeru iphe-emeka.
- 24 Onye eku onwiya ekuku;
 buru
 ok-onwiya-mma-l'enya;
 be bu uru-onu bu epha iya.
 Onye ono bu inyangga kpuu.
- 25 Onye enyiru bu ekpiri egbuje iya;
 ke l'ochiru eka wushi;
 jika o je ozi.
- 26 Eswe l'enyashi;

- bẹ ọonoduje agụ iya
 tẹ ya nweru ọwaa;
 nweru ọwaa.
 Obenu l'onye doberu ẹka
 ndoo te elejedu ẹnya l'iphe ọonu madzụ.
- 27 Ngweja, ẹjo madzụ achi;
 bụ akpamara l'ifu Nchileke;
 ọphu ọ bụru k'onye gude
 ẹjo oriri bya iya egwogwo.
- 28 Onye ẹjo ekebe;
 bẹ ọnu a-buru kpurukudungu.
 Obenu l'onye egejeodu nchi;
 tẹmanu yo yede ọnu;
 bẹ okfu, o kfuru a-nọ jeyewaru.
- 29 Ẹjo madzụ emeje t'a sụ.
 Obenu l'onye obu gụru iphoro
 arije iphe oome ariri.
- 30 Ẹ to nwedu mmamiphe;
 m'ọ bụ iphe-odo-ẹnya;
 m'ọ kwanu idzu,
 ee-gudeghe mebata Ojejoje.
- 31 Iphe e meru inya kwaberu bụ kẹ ọgu.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje emeje t'e mekputa l'ọgu.

22

- 1 Ọkpobe ẹpha kakwa oke ẹku.
 Ugvu aka mkpọla-ọcha;
 mẹ mkpọla-ododo.
- 2 ?Bụ ngunu jikoru onye
 nweru iphe; mẹ onye ụkpa.
 Ọ bụ Ojejoje keru ẹphe ẹbo.
- 3 Onye nweru egomunggo
 aphuje iphe-emeka;
 zeeru iya.
 Obenu l'onye egomunggo
 swehuru ejeje
 dukpudukpuu
 je adalahu l'iphe-ẹhuka.
- 4 Obunggo, etsoje onye dụ agu;
 l'atsụ Ojejoje egvu bụ
 iphe-enweru; ugvu; mẹ nka.
- 5 Iphe nọ l'ụzo ẹjo madzụ bụ
 ógvú; mẹ ọnyà.
 Obenu l'onye eche ndzụ iya
 nche ebujeru ụba yeru iphe ono.
- 6 Zụfuta nwata l'ụzo, oo-shi;
 o -vufutalephu; tọo hadu iya.
- 7 Onye ụkpa bụ ohu onye nweru iphe.
 Onye ji ụgwọ aburu ohu, onye ooji ụgwọ.
- 8 Onye wotaru ẹjo ikpe dzabẹ
 l'ọ bụ oshi kwa iphe-ẹhuka;
 bẹ ọo-wọta;

- egvu, aatsụ iya alaa.
 9 Ọnu-oma bụ k'onye bụ
 o-me-l'uko;
 kele ookejeru ndu ụkpa nri iya.
 10 A -chifu onye ụru-ọnu;
 okfu alaa;
 uswo; mę ọko-ọnu agvu.
 11 Ọ bụ onye obu gụru iphoro;
 okfu iya adụ bebebe; e-shitaghe eze ọnya.
 12 Ojejoje arubeje ọnya le mmamiphe.
 Obenu l'okfu onye ẹ te gudedu
 ire iya ẹka;
 be oomeje t'ẹ b'ọ dụ iphe ọo-bụ.
 13 Onye ọnyiru asuje:
 "L'agụ nọkwa l'etezi.
 Le ya -lufu;
 be ọo-tagbukwa iya l'esu-uzo."
 14 Ọnu nwanyi, eri ogori kwa iduma b'ọ bụ;
 Onye, a-dalahụ iya nụ;
 kwa onye kpatsuru Ojejoje iwe.
 15 Umere unwegirima;
 bụ umere unwegirima.
 Obenu l'oo ẹchachi,
 be eegudeje huzita iya.
 16 Onye adzọ ndu ụkpa ọkpa l'ishi;
 k'ophu ya a-ka onweru
 iphe; mę onye, bụ ndu
 nweru iphe; be ọonuje iphe;
 e-mekochakwaa buru onye ụkpa.

- Ụkporo akpuru okfu l'iri,
 shi l'ọnu ndu maru iphe*
 17 Ngabe nchi; nua okfu onye maru iphe;
 nggu ezia obu l'iphe mu ezi ngu.
 18 Ke l'oo-duru ngu le mma;
 m'i woru iya ye l'okpoma;
 chiru iya l'eka tekenteke;
 19 k'ophu obu ngu a-nọ l'ẹke Ojejoje nọ;
 Mu meekwaru t'o doo ngu
 ọnya ntanụ; nggubedua l'onwongu.
 20 Mu deekwaru ụkporo ẹtu
 l'ẹtu iri doberu ngu.
 Ètu ono bụ ẹtu, a-nọdu alọ
 ngu ẹka le nchi;
 l'ezi ngu mmamiphe.
 21 Ọ bụ ẹtu, a-nọdu ezi ngu
 iphe bụ ire-lanụ;
 buru ẹtu, ii-dakobe;
 k'ophu ii-maru iphe ii-nọdu
 edoru onye ziru ngu nụ.
 22 Be egudekwa ke le madzụ
 bụ onye ụkpa; naa ya iphe o nweru.

- Ophu iimejekwa t'anya
 nyihu onye e te nwedu
 ege o haru iya l'ulo-ikpe;
 23 kele Ojejoje
 e-mekochakwa-a
 gbaaru ephe odzori;
 nalata ndu ono ugwo iphe ono,
 ephe naru ephe ono.
 24 Te nggu l'onye obu-oku;
 be eshikwa onya;
 ophu nggu l'onye
 ehu-onwuu 'ejekwa ayiyi;
 25 e menyaa; yo chia ngu umere iya ono;
 nggu eshi ege ono baa l'enu, e ti tudu.
 26 Ba anajekwa madzu mkpaleka;
 ophu inodukwaru madzu l'itumo;
 27 ke l'i -nwedu iphe ii-gude kfu ya;
 be aa-pakwa paa paa
 oshi-azee ngu.
 28 Ba afofukwa ekpe,
 e gude kpaa oke-ali l'oge ndiche.
 29 ?I phuru onye oru iya doru enya ohuma.
 O bu onye ono bu onye
 e-jegheru ndu eze ozi.
 E too jegheduru ndu e ta
 madu epha ephe ozi.

23

- 1 Nggu l'oke amadu l'eri nri;
 tokwaa eh; maru egbe onye obu.
 2 Nggu akpade onwongu;
 m'o -buru l'i bu onye
 oke-epho.
 3 T'ehu-anmanma nri obu;
 be egudekwa ngu;
 ke l'o kwa nri,
 e gude eme t'a hata ngu l'onya.
 4 Be esegbushikwa onwongu l'akanya.
 Kwakwaa enya;
 nggu ejetaje ghaa enya;
 5 ke l'eku abujekwa:
 a -bya aji enya;
 b'o buwa phuchangu;
 fua ebà l'o bu ugo; phekashihu.
 6 Onye ukparaswi -kua ngu le nri; be ejekwa;
 ophu nri, o shiru 'agujekwa ngu;
 7 ke l'egbe onye ono;
 be iphe oorije bu l'i byaru iya erigbu.
 Oo-nodu ekfukwaru ngu-a t'i rifua;
 obenu le nri, ooseru ngu te shidu iya l'obu.
 8 Nwa iya ophu bahuru ngu l'onu;
 be ii-gbokwa.

- Epha, i turu iya aburu ngu ke mmanu.
- 9 Be ekfujekwa okfu yeru onye eswe;
ke l'oo-wotakwa okfu mmamiphe ono,
i kfulu iya ono wua le ntụ.
- 10 Ba afofukwa ékpè, e gude
kpaa oke-alì l'oge ndiche;
ophu ii-bajekwa l'alì ndu a toru ogbe;
- 11 kele Ojejoje, bu ike kpuu
a-byakwaru ephe odzori.
Oo-gbakwaru ephe odzori;
gbagude ngu.
- 12 Yejekwaru ehu l'iphe eezi ngu;
nggu angabeje nchi l'okfu, ezi mmamiphe.
- 13 Ba apajekwa nwata
mini-ishi-oba.
Chije iya iphe; l'e-to nwuhukwa.
- 14 I -gude echachi hua ya ahuhù;
nggu adzoo ya ndzu.
- 15 Nwa mu; iphe e-me t'ehu tsoo mu ena;
kwa li bu onye maru iphe.
- 16 Mbụ l'obu a-nodu atso mu ena;
m'o -buru l'okfu, shi ngu
l'onu adabujeru adaburu.
- 17 Be ejjekwaru ndu ejo madzu ijimanya.
Te iphe ii-mejehia buru
ti tsuje Ojejoje egvu.
- 18 Ono iphe e-me t'uzo ifu ngu duru ngu le mma;
ophu iphe ono, iile enya iya
ono 'aladu ke mmanu.
- 19 Ngabe nchi nwa mu; maru iphe;
te obu ngu nodujekwa l'egbe ndzu, iibu.
- 20 Be etsokwa ndu anguruma;
ophu i tsokwa ndu ekpiri anu;
- 21 kele ndu anguruma;
me ndu ekpiri akpajekwa ukpa.
Onye aze-phe ngworinaka
aburu nkaraba ekwa;
be oo-mekochaa wee.
- 22 Nujekwaru nna, muru ngu nu okfu;
ophu ikpojekwa nne ngu ebo-ebo-l'afu;
okfu l'o kahwaru.
- 23 Zuta ire-lanu;
nggu azuta mmamiphe!
Be erekwa iya erere!
Buru onye huru onwiya ahuhù;
nggu enweru egomunggo.
- 24 Nna onye doberu-eka ndoo;
be ehu atsoje ena nshinu.
Nwa, maru iphe;
aburu ugvu nu nna iya.
- 25 Mejekwa t'ehu tso nna le nne ngu ena.

- Nggụ emee tẹ nne,
 mụru ngu nụ
 teje ẹsua l'okfu-ẹhu ngu!
- 26 Nwa mu; tẹ obu ngu nọdu l'ẹke mu nọ.
 Ẹnya erua ngu alị l'umere mu;
- 27 kẹle nwanyi ọkpara bukwa iduma.
 Nwanyi, eme ẹji aburu
 wẹlu, dụ kpagungu.
- 28 Ọ bụ ẹge abalị-d'egvu anọduje l'ẹgbudu;
 kwabẹru madzụ; bụ ẹge ọ nọduje.
 Iphe ọ nọ l'ozo iya aburu
 t'ọ rata unwoke ndu achị
 nwanyi t'ẹphe ka l'igwe.
- 29 ?Bụ onye bụ onye a turu ọnu?
 ?Bụ onye bẹ aphụ jiru ọkpoma?
 ?Bụ onye bụ onye nseku?
 ?Bụ onye bụ onye edo?
 ?Bụ onye bụ onye ụkparehu?
 ?Bụ onye bẹ ẹnya eke mee mee?
- 30 Ọ bụ ndu t'ẹ b'ọ phodu l'ite;
 ndu etsojeru l'achọ mẹe,
 a gwaru agwagwa.
- 31 Wofu ẹnya lẹ mẹe teke ọotsu vaa vaa;
 l'atsutsu atsutsu l'okoro;
 mẹ teke o deru ederu.
- 32 E -megee; bẹ ọotajekwa l'ọ bụ agwọ;
 ẹhuka iya adu l'ọ bụ ẹra ogiji.
- 33 Teke ono; nggu awata ọphu
 iphe ẹ tii phujehadua;
 wata ọri iphe gbachiru ẹnya.
- 34 Teke ono; yọ dụ ngu l'ọ bụ
 onye zẹ l'echi eze ẹnyimu;
 mbụ l'ọ bụ onye degeru
 l'iphe e gvuberu l'eli
 ụgbo-mini.
- 35 Nggụ awata ọra:
 "L'e tsuru ngu iphe!
 Ọ bụ l'ẹphe te mekakwa mu iphe.
 Ẹphe tsuru ngu iphe;
 ọ bụ l'ẹ to rudu ngu l'ẹhu.
 ?Bụ teke ole bẹ ii-tehu;
 je ọcho mẹe ọdo."

24

- 1 Be ejikwaru ndu ẹjo madzụ ijimẹnya;
 ọphu nggu l'ẹphe 'ayikwa.
- 2 Kẹ l'iphe anoje ẹphe l'obu
 bụ iphe kpangangangu.
 Iphe eshije ẹphe l'ọnu aburu
 ẹge ee-shi kpata okfu.
- 3 Ọ bụ mmamiphe;
 bẹ eegudeje akpụ ụlo;

- buru iphe-odo-ènya;
 bè eegudeje mee ya;
 yo shihu ike.
- 4 O bù iphe-odo-ènya;
 bè eegudeje gude ngwa-ùlo, ere ire;
 l'ama mma dojia ime ùlo.
- 5 Onye maru iphe kakwa onye ike nọ ike.
 Onye ènya ruru alì aka onye agburu-èhu.
- 6 Onye eje oḡu; bè mkpa onye nzizi dḡkwaru.
 Onye o dḡ t'o mekputa l'oḡu;
 achọo igweligwe ndu
 a-nọdu akpọ-ziru iya ọzo.
- 7 Mmamiphe kwa ẹka 'eru onye eswe.
 O -nọdu l'ẹke oha dzuru l'obu-edukfu;
 b'ẹ to kfudu okfu.
- 8 Onye nọ l'ẹjo idzu;
 bù iphe aa-nọdu eku iya bù o-me-njọ.
- 9 Idzu, onye eswe chitaru
 abujekwanuru iphe dḡ ẹji;
 ophu onye ọru-ọnu
 'adujedu madzḡ mma.
- 10 Ẹka -kufu ngu l'oge
 iphe-ẹhuka;
 bukwa iphe o bù;
 bù l'ì ruhuru aruhu.
- 11 Dzoḡutakwa ndu a kpḡ eje egbugbu;
 nggu alolata ndu akpọ
 galagala ala ẹke ee-gbu ẹphe azḡ.
- 12 I -sḡ l'ẹ tọ gbasaduru ngu;
 onye ono, enyoje obu
 madzḡ ono;
 ?o nweru iphe ẹ tọ madḡ.
 Onye ono, bù iya eche
 ndzḡ ngu ono;
 ?iiri l'ẹ tọ madu iphe iime tọ.
 Oo-kfunu onyemonye
 obule ọgwo l'ẹge iphe onye meru dḡ?
- 13 Rije manḡ-engu; nwa mu;
 ke l'o dḡ mma.
 Mbḡ lẹ manḡ-engu,
 e metaru l'ẹbaku-engu
 a-tso ngu ẹna l'ọnu.
- 14 Makwaruphu l'o bù
 ẹge ono bè mmamiphe
 dḡ mma lẹ ndzḡ ngu;
 I -chọ-vu iya;
 bè ọzo ifu ngu a-duru ngu lẹ mma;
 ophu iphe ono, iile
 ènya iya ono 'aruhudu.
- 15 Be ejekwa je akwaa ngge
 l'o bù ẹjo madzḡ t'i je
 egwo iphe l'ùlo onye

- doberu ẹka ndoo;
 ọphu iijekwa ọgu
 ọ-lua-ọlaa ẹ nk'iya!
- 16 Ishi iya aburu l'onye
 doberu ẹka ndoo -daa;
 m'ọ daru ugbo ole;
 bẹ oo-gbeshikwa.
 Obenu l'ẹjo madzụ;
 bẹ ndakfu a-dakfuta.
- 17 Be etekwa ẹswa l'onye
 ọhogu ngu daru;
 ọphu ẹhu atsojekwa ngu
 ẹna l'ụkfu kpọru onye ọhogu ngu;
- 18 k'ọphu ẹ to ghudu Ojejoje eghughu;
 yọ haa ya ome iphe ọ ga eme iya.
- 19 T'iphe ndu ẹjo iya ono eme;
 be emejekwa t'ẹhu wata ngu
 ọphù àphùphù;
 ọphu ejijekwaru ndu
 ẹjo madzụ ijimẹnya.
- 20 Kẹ l'ẹjo madzụ;
 te nwedu iphe oo-le ẹnya iya.
 Ọku a-nyihuru iya;
 yọ wushi ọwa.
- 21 Nwa mu; tsujekwa Ojejoje egvu;
 nggu atsujekwaphu onye eze egvu.
 Be etsokwa ndu ekwefuru ẹphe ikè;
- 22 kẹle Ojejoje yẹle onye eze
 ono bẹ e-mekwa tẹ
 kpurupyata tų ngu
 ọtu-l'ụkfu;
 ?Bụ onye maru egbe
 ọdachi, ẹphe e-gude dakfu ngu.
- 23 Ndu ọwaa bukwapu okfu onye mmamiphe:
 Ole madzụ ẹnya l'ifu
 l'ekpe ikpe ta dukwa mma.
- 24 Mbụ l'onye sụru onye
 ikpe nmaru l'ọo ya bẹ iswi dų mma
 bẹ ndiphe e-gudekwa nmaa ẹjo ẹtu;
 iphe bụ mbakeshi avụaru iya pyịi.
- 25 Obenu ẹ ndu ikpe;
 nma iya onye ọ nmaru;
 bẹ iphe a-duru ẹ mma;
 Ndu ono bẹ aa-gọru
 ọnu-ọma, ha nshinu nụ.
- 26 Onye yeru ọnu l'okfu ẹge
 gbaru nụ ekoshi ẹ ya bụ ọkpobe ọnya ngu.
- 27 Vuru ọzo jeodu ozi,
 nọru ngu nụ l'alị;
 tẹmanu nggu ejee ozi,
 nọru ngu l'ẹgu;
 tẹmanu nggu awata ọkpu ọlo ngu.

- 28 Ba agbakwaru madzụ ibe ngu ẹjo ekebe;
 ọphu i gudekwa ọnu ngu duphua madzụ.
- 29 Ba asukwa l'ii-melata
 madzụ iphe o meru ngu;
 gude kfuà madzụ ụgwọ iphe o meru.
- 30 Mu swejeru ẹke onye ẹnyiru kọru okfu;
 je aghajaa ẹke onye
 ẹ-te nwedụ egomunggo kọru vayinu.
- 31 Iphe furu l'ẹke ono aburu ọgarama-mbo.
 Ẹke ono abukotaru ẹgbudu.
 Mkpuma, e gude
 gbaa ya ụpho; adakashihuhwa.
- 32 Mu abya awata ọri iphe ono, mu phuru ono;
 bya egude iya mụta iphe.
- 33 L'ọ kwa: mgbenya -rota ngu;
 nggu asụ l'ọo t'i ekutota iya nwanshi.
 Nggụ achiru ẹka ye
 l'utakfu; l'ọo t'i tuta ume.
- 34 I -bya ele ẹnya; ụkpa afuaru ngu l'ọ bu onye
 onye abali-d'egvu byaru nk'ia;
 ụkpa atụ ngu gbirimu l'ọ bu onye
 onye iphura, chi ngwa-ọgu byakfutaru.

25

Etu ọdo, Sólomọnu nmashiru.

- 1 Ndu ọwaa; kwaphu ẹtu ẹtu ọdo,
 Sólomọnu nmashiru.
 Ndu deru iya l'ẹkwo bu ndibe Hezekaya,
 bu eze ndu Júda.
- 2 Odomi iphe edomi abujeru Nchileke ugvu.
 Obenu l'ovo iphe avovo
 bu ugvu ke ndu eze.
- 3 O bu ẹge igwe habe l'eli;
 ali adu-be ogvu;
 bu ẹge obu onye eze
 bu-be iphe ẹ taa vọ-rudu avọ-ru.
- 4 Kweshia ẹgba, gbaru le mkpọla-ọcha;
 onye uzu enweru iphe
 oo-gude kpua
 mkpọla-ọcha, ama mma.
- 5 Rushia ndu ẹjo iya ono l'ẹhu
 eze; nggu aphu; aba-eze iya
 egude odobe-ẹka-ndoo nguru anguru.
- 6 Ba anọdukwa l'ifu onye eze atụ-li onwongu!
 Ophu i jekwa asugaru l'ẹke
 ndu oke amadu nọ!
- 7 O kakwa mma t'ọ bu ru
 yebedua e-gbe su ngu:
 "Gbeshi; bya anọdu l'ẹke ọwaa, ka mma;"
 me l'i gbe je anọdu l'ẹke du mma;
 a su ngu t'i lufuta je anọdu

- l'ẹke ẹ-ta dudu mma;
 nggu emewaphu onwongu
 iphe-iphere l'ifu oke amadu ono.
- 8 Ba agbakebejekwa ọso;
 je ọgbaru madzu ẹkwo;
 ke l'ọ -buru l'e mekocharu;
 okfu ono nmaa ngu
 be ọo-ghakobekwa;
 mee ngu iphe-iphere.
- 9 Teke nggu le madzu ibe ngu atu ntutego;
 be ewokwaru iphe madzu
 kfuru ngu l'edomi kfu.
- 10 Odumeka be onye
 nuru iya nu
 e-mekwa ngu iphe-iphere;
 Ophu ẹjo ẹpha, ii-vuta
 ta byadu bya alufu ngu alufu l'ehu.
- 11 Okfu, e kfuru l'ẹge ọ gbaru
 du l'ọ bu ororo
 mkpola-ododo,
 a gakoberu mkpola-ocha.
- 12 Mba, onye maru iphe abaru
 onye angabeje nchi l'okfu, eekfuru iya
 dukwa l'ọ bu iphe-nchi,
 e gude mkpola-ododo mee;
 m'ọ bu iphe ọdo, e gude
 ọkpobe mkpola-ododo mee.
- 13 Ọ bu ẹge aka-mini eguje ẹhu
 egugu l'oge okpomoku
 bu ẹge nwozi, e gude
 ire iya ẹka eguje ndu ezi
 iya ozi ẹhu egugu.
 Mbụ l'oomeje; obu egua
 ndu nwe iya nu egugu.
- 14 Onye asa nsasa iphe-oma,
 ẹ to medu be dukwa l'ọ bu
 igwe, ruru eruru;
 bya ephee pherephere;
 to chihe mini.
- 15 Ọ kwa ọta nshi; be e-gude
 mee onye achi nu;
 yo mee iphe ẹ to shidu kwe le ya e-me.
 Mbụ l'oo ire-oma;
 b'e gude tapyaa okpu.
- 16 I -phua manu-engu;
 ritakwa iya l'oge-ephonngu;
 I -rinuka iya; be ii-gbokwa iya.
- 17 Jetaje ke madzu l'o-ruberu.
 Li -gbalaha ya oshitoshi;
 be ii-byakwa bya adu iya ashị.
- 18 Ọ bu ẹge mgboro;
 m'ọ bu ogu-mbeke;

- m'ò bụ akfụ, atsu nkò
 ahụje òku; bụ ẹge nwoke,
 agba madzụ ibe iya ejo ekebe aduje.
- 19 Ọtu-kobe onye ẹ-te medu
 ire-lanụ ishi teke iphe atsu madzụ l'ẹhu;
 dukwa l'ò bụ onye eme t'ò
 taa iphe l'eze; iphe eme iya;
 m'ò bụ onye eme t'o gude
 ọkpa, nwuhuru iya anwuhu jee ije.
- 20 Ọgu egvu anụ onye aphụ
 jiru ọkpoma;
 dukwaphu l'ò bụ onye
 yefuru uwe iya teke oyi atsu iya;
 m'ò bụ onye eteru ose l'ẹke ọnya nọ iya.
- 21 Ẹgu -agụ onye ọhogu ngu;
 nukwa iya nri t'o ria.
 Teke mini agụ iya;
 kekwa ya mini t'ò ngụ;
- 22 Ịẹ teke iime ẹge ono;
 bẹ bụ iphere bẹ iimeta ekpu iya.
 Iphe ono ahụ ya òku l'ẹhu.
 Ọdo aburu Ịẹ Ojejoje e-bu ngu-a nggo.
- 23 Ọ bụ ẹge pherephere,
 shi ụzo ugwu egudeje mini bya;
 bụ ẹge okfu-azụ akpatajẹ ọdzu ifu.
- 24 Ọ kakwa mma l'i bu l'azụ-utsulo;
 mẹ Ịẹ nggu Ịẹ nwanyi
 okfu-ọnu bu.
- 25 Ọ bụ ẹge mini, guru egugu
 aduje onye ẹkpiri akpọ nkụ
 bụ ẹge ozi-oma, shi ẹke, teru ẹnya aduje.
- 26 Onye doberu ẹka ndoo
 -woru onwiya haaru ẹjo madzụ;
 dukwa l'ò bụ ọgba,
 a sworu aswoswo;
 mbụ l'ò bụ nwogvu,
 a farushiru afarushi.
- 27 Ẹ tọ dudu mma o rinuka manụ-ẹngu.
 Ọ kwaphụ ẹge ono;
 b'ẹ t'ò dudu mma madzụ
 o gude ẹka eme t'a kwabẹ iya ugwu.
- 28 Onye, ẹ-ta adujedu ike ọkpa-de onwiya
 dukwa l'ò bụ mkpukpu,
 e nwukposhiru upho-mkpuma iya;
 yo gheru ọnu.

26

- 1 Ọ bụ ẹge aka-mini, daru l'oge
 ọnanwu ta agadu mkpa;
 mbụ ẹge mini, chiru teke
 aakpa nji ta agadu mkpa;
 bụ ẹge ọkwabe onye eswe

- ugvu ta gbakwaphu.
- 2 Onu, e buru onye ẹ-ta
 dudu iphe o meru
 dukwa l'ọ bu onye aatu nwenu,
 ephe ephephe iphe:
 ọ -tụ; yọ tụ-swee ya.
- 3 Ẹchachi bẹ eegudeje ago inya;
 mkpa bẹ eegudeje ago nkakfu-igara;
 ndu eswe aburu mgboro;
 bẹ eechije ephe l'okpurukpu-azu.
- 4 Be eyekwaru onye eswe onu
 lẹ mkpokoro okfu, ookfu.
 Odumeka; bẹ nggu l'iya
 a-tukokwa bya aburu ndu eswe.
- 5 Yekwaaru onye eswe onu
 lẹ mkpokoro okfu, o kfulu.
 Odumeka; bẹ oo-tubesukwa
 lẹ ya maru iphe.
- 6 Onye ezi onye eswe ozi
 dukwa l'ọ bu onye ebu onwiya achi;
 l'anụ onwiya nshi.
- 7 Ọ bu ẹge okpa, akụ onye
 ngvuru lakpalakpa ta dudu mkpa, ọoga;
 bu ẹge etu onye eswe anma ta gadu mkpa.
- 8 Ugvu, a kwaberu onye eswe
 dukwa l'ọ bu mkpuma urobo,
 meru mbu-l'eka-uta.
- 9 Eka onye eswe anma etu
 dukwa l'ọ bu ẹke onye
 mee atsụ akpa onwiya ógvú l'eka.
- 10 Onye butaru onye eswe;
 m'ọ bu o-shi-awe-o-shi-awe
 t'o jeeru iya ozi
 dukwa l'ọ bu onye agba akfu
 gude iya l'emekakota madzụ iphe.
- 11 Ọ bu ẹge nkuta alajẹ azụ
 bya eria enwa, ọ nwaru;
 bu ẹge onye eswe abuje:
 o -mee mkpokoro iphe;
 yọ la iya azụ.
- 12 Mbu; ?Ị phuru nwa
 ọ-maru-omachata?
 Onye ono bẹ onye eswe kakwa mma.
- 13 Onye enyiru sụru l'agụ nọ lẹ woroworo;
 l'ejo agụ tsoru iphe bu ụzo adzọ-phe.
- 14 Ọ bu ẹge ibo anọduje
 aswọ-phe l'iphe e gude gbaa ya
 bu ẹge onye enyiru anọduje
 aghaswashị l'oshi-azẹe ya.
- 15 Onye, enyiru tsuru uwomini
 abuje o -tsuta utara l'ophe;
 yọ kpọo ya agufuta ye l'onu.

- 16 Onye ẹnnyiru arije lẹ iya ka
 ụmadzu ẹsaa, maru oye ọnu l'okfu
 ọmaru iphe.
- 17 Onye esweta esweta;
 je eye ọnu l'okfu, ẹ tọ madu ishi iya;
 du l'ọ bu onye jeru je
 awọru nkuta lẹ nchi.
- 18 Onye eduswe ibe iya ụzo;
 su l'ọ bu okfu be ya ezi iya
- 19 dukwa l'ọ bu itsoku;
 me ẹjo akfu, onye ogvu
 gude eme mbereshi.
- 20 Nku -anodu l'oku;
 oku anyihu.
 Ntumatu -laa; uswo alaa.
- 21 O bu ẹge icheku emeje oku;
 yo gbanwuhu;
 m'ọ bu ẹge nku emeje oku; yo nwulihu;
 bu ẹge onye okfu akpalije okfu.
- 22 Okfu-azu atsojekwa ntumatu;
 mbu l'ootukoje ẹhu vọ kfurukfuru.
- 23 O bu ẹge ẹremete okfu
 aze-mije okpoma nshi;
 bu ẹge eegudeje nshi
 mkpola-ocha kpu-mia ite-ura.
- 24 Onye madzu du ashi
 egudeje okfu-onu ze chia onwiya.
 Obenu l'ime obu iya;
 bu ẹregede no iya;
- 25 m'o -ruhuduru okfu iya atso itsagha.
 Be eyekwaru iya onu;
 ke l'uruburuku, no iya
 l'okpoma rukwaru ẹsaa.
- 26 Ashi, madzu du iya;
 be oogudeje ugho domia.
 Obenu l'iphe du ẹji, oome;
 be ee-mekocha-a tua too l'edzudzu oha.
- 27 Onye egwu iduma;
 bu iya e-mekochaa dalahu iya.
 Onye eswi mkpuma;
 be mkpuma ono e-welata
 azu bya eswipyabe.
- 28 Onye ẹjo-ire akpoje ndu,
 oomeka iphe l'ehu ashi.
 O kwaphu ẹge ono;
 be ajaja eli-onu emebyije iphe.

27

- 1 Ba asakwa nsasa l'owaa iphe ii-me echile;
 ke l'ẹ ti madu iphe uboku
 a-buru.
- 2 Haa t'onye odo jaa ngu ajaja;

- be gudejeshi ọnu ngu;
 jaa onwongu.
 Haaru iya onye ọdo;
 t'ẹ b'ọ b'ushi nggubedua l'onwongu.
- ³ Mkpuma anyikwa ẹra;
 ẹja aburu oke-ivu.
 Obenu l'onye eswe
 -kpatsua ngu iwe;
 b'ọ kakwa iphe labu ono ọnyi ẹra.
- ⁴ Iphe-eghughu emejekwa
 iphe-ọnikiri;
 ọvuma akabaaru ẹji nk'iya.
 Obenu l'ijimanya kakota ẹphe ẹbo ẹji.
- ⁵ Mba, a baru madzu jakatangu kakwa mma;
 me l'i yeru madzu obu l'edomi.
- ⁶ Iphe ọnya ngu mekaru ngu kakwa mma;
 me l'akpa ugho,
 onye ọhogu ngu nmaru ngu.
- ⁷ O bu onye ẹpho jiru;
 be manu-ẹngu aduje ẹji.
 Obenu l'onye ẹgu agu;
 be iphe atsọ ile anodujeru atsọ iya ẹna.
- ⁸ Nwoke, bu o-jeta-ogharu-ufu
 dukwa l'ọ bu nwenu,
 phephuhuru l'ekfuna iya.
- ⁹ O bu ẹge manu senti yele manu,
 eshi kwekwekwe emeje t'obu atsọ ẹna;
 bu ẹge ọzo, onye ọnya ngu kpọ-ziru ngu
 emeje t'ẹhu kpọ-vohu ngu.
- ¹⁰ Ba ahakwa ọnya ngu;
 ọphu iihakwa ọnya nna ngu;
 ọphu i gbakwaru laa ke
 nwunne ngu teke umuruku muru ngu;
 ke l'obutobu, no ngu ntse
 kakwa mma;
 me le nwunne ngu, no ngu ote-ẹnya.
- ¹¹ Maru iphe; nwa mu;
 nggu emee t'obu tsoje mu ẹna;
 k'ọphu mu a-maru iphe
 mu a-ọdu ekfujeru ndu ta
 dudu iphe ẹphe guberu mu.
- ¹² Onye nweru egomunggo
 abuje ọ -phua iphe-emeka; yo zee ya.
 Obenu l'oma-ego adukpuje je ekulahu iya;
- ¹³ Madzu -su le ya a-ọduru
 o-shi-awe-o-shi-awe l'itumo;
 natakwia iya uwe iya.
 Gude yebedua t'ọ ọdu le
 mkpaleka m'ọ buru onye
 mba ọdo b'ọ ọduru l'itumo obu.
- ¹⁴ Madzu lufuta le nchi-abohu;
 golaharu obutobu iya ọnu;

- l'ara iya gbagbagba;
 be ọo-dukwa l'ọ bu iphu b'ọ phu iya.
- 15 Nwanyi okfu-ọnu dukwa
 l'ọ bu teyiteyi mini mbọku mini achi.
- 16 Ahuta iya dukwa l'ọ bu
 onwula pherephere azu t'e b'o phehe;
 m'ọ bu ogude eka lo-gude
 manu, awushi awushi.
- 17 Ọ bu ege e gudeje igwe;
 l'aba igwe t'ọ tsu nkọ;
 bukwaphu madzu agbo-ije madzu ibe iya.
- 18 Onye kuru oshi-figu erijenu akpuru, ọ mitaru.
 Ege ono be onye letaru nnajiufu iya enya;
 be ookwabeje ugvu.
- 19 Ọ bu ege madzu eleje enya
 le mini;
 phu nwonyonyo iya;
 bu ege okpoma onye
 ekoshije ege onye gbaru.
- 20 Ọ bu ege epho te jiedu onwu; too ji ali-maa;
 bu ege iphe agbebe madzu;
 te dzujedu iya edzudzu.
- 21 Mkpola-ocha bu l'ite-igwe
 b'e egheje iya; gude data iya.
 Mkpola-ododo aburu
 l'oku-uzu b'e egheje iya; gude data iya.
 Obenu le madzu bu ajaja,
 aaja iya b'e gudeje maru ege o gbaru.
- 22 E to nwekwa m'i tsuru onye eswe l'otumu;
 mbu; m'i gude odzu tsua ya otsu ose;
 ii-gbe tsufu iya ririri l'ehu.
- 23 Majekwaru ege aturu ngu eje iya.
 Nngu akwabejekwaru eswi ngu enya.
- 24 Ke l'iphe-enweru ta
 aanjekwa jeyewaru;
 ophu onye lanu 'ekpujekwa
 okpu-eze tsube l'ogbo sweru ogbo.
- 25 E -gbufu ewu; ke ophungu eruchita.
 E -je l'eli ugvu; e gbua ewu ophungu.
- 26 Unwu aturu ngu bu iya
 e-webe ngu iphe.
 Eghu bu iya be ii-nodu ere gude azu ali.
- 27 Ii-nweru era-eghu, ii-gude
 azu nggu le ndibe ngu;
 me unwegirima unwanyi,
 i gude egude.

28

- 1 Ejo madzu anoduje agba oso;
 le bo du onye achi iya nu.
 Obenu l'onye doberu eka ndoo;
 be obu esihuje ike l'ọ bu agu.

- 2 Mba -watawa okwefu íkè;
 ẹ̀phe awata ọ̀gba-nweshi
 ndu ishi ẹ̀phe ẹ̀ka ẹ̀ka.
 Obenu l'onye, maru iphe;
 nweru egomunggo bụru ishi;
 obu egvuru ndu ọochi egvuru.
- 3 Onye ishi, akpa ndu ụkpa ẹhu;
 dukwa l'ọ bụ mini, chikoru
 iphe e meberu l'alị kpota.
- 4 Ndu jikaru ome iphe a turu
 l'ekemu;
 kwa ndu ẹjo iya ono;
 be ẹphe l'ẹphe bụ ike.
 Obenu le ndu eme iphe
 a turu l'ekemu bụ ndu eme
 iphe du ẹji be ẹphe enwufu.
- 5 Ndu eme iphe du ẹji iphe
 vudo nhamunha te edojedu ẹnya.
 O bụ ndu maru Ojejoje;
 b'o dokotaru ẹnya ọhuma.
- 6 Onye ụkpa, eme ire-lanu; kakwa mma
 me l'onye nweru iphe;
 l'aru urukutu.
- 7 Nwa, emeje iphe a turu
 l'ekemu bukwa onye,
 maru iphe.
 Obenu l'onye yele ndu ẹkpiri ayi;
 bu iphe-iphere b'o me ekpu nna iya.
- 8 Onye gude ọ-muru-nwa l'akpa ẹku
 kwa onye aphuru ndu ụkpa imiko;
 be ọokpa ẹku obu edoberu.
- 9 Onye jikaru le ya te medu ekemu
 be ekfukfu, ookfu anu
 Nchileke abujeru Nchileke akpamara.
- 10 Onye du onye, obu guru
 iphoro; shilahaa ẹjo ụzo;
 kwa onye obu a-nma l'onya, ọ gbaru.
 Obenu l'onye ẹ-te emedu
 iphe aata iya uta; e-keta okè l'iphe-oma.
- 11 Onye nweru iphe; etubesuje le ya maru iphe.
 Obenu l'onye ụkpa,
 egomunggo ruru alị a-vofuta iya-a.
- 12 Onye doberu ẹka ndoo
 -bahụ l'ochichi;
 ẹhu atsolahaa ndiphe.
 Ejo madzu -bahukwanu iya;
 ndiphe acholahaa ẹke ẹphe e-domi onwẹphe.
- 13 Onye akpami ẹjo iphe,
 o meru akpami;
 b'e t'ọ dujekwaru le mma.
 Obenu l'onye koshiru iphe
 o meru; haa ya ememe;

- bẹ aaphujeru imiko.
- 14 Onu-oma bu k'onye atsu Ojejoje egvu.
Obenu l'onye kpo-chiru
okpoma e-je iphe-ehuka.
- 15 O bu ege agu, ede ekiri;
m'o bu biye, abo erumu du;
bu ege onye gude akirishi achi ndu ukpa du.
- 16 Onye ishi, gude ike achi;
be te nwedu egomunggo.
Obenu l'onye eku, eegude
ugho akpa du ashi be a-ka nka.
- 17 Onye gburu ochi;
ochi ono gude iya;
be a-nodu aghalephu
kpata phungu jeye teke oo-nwuhu.
Te b'o dukwa onye a-gbaru iya mkpu.
- 18 Onye eme iphe, uta ta duduru iya;
ta dukwa iphe eme iya nu.
Obenu l'onye aru urukutu;
a-kpo-buhukwa; daa.
- 19 Onye eseshi akanya ike;
e-nwe nri; nwee ya k'etsutsu.
Obenu l'onye adabujeru
l'omephe iphe e-ta agadu mkpa;
be a-buru ukpa-mkpere.
- 20 Onu-oma, tso onye ire-lanu ahaje nshinu.
Obenu l'onye achi eku l'ike;
te erighakwaru iya.
- 21 Obo madzu ebo ta dukwa mma.
Obenu le madzu
emeswejelekwa l'okfu nri.
- 22 Onye ukparaswi bu iya;
be onweru iphe ka agugu;
ophu omodu l'okpa ukpa eche iya echeche.
- 23 Onye, baru onye
mesweru nu
mba; be onye ono, a baru
mba ono e-mekochaa maru
l'o ka iya ome ohuma;
me l'onye ophu bulephu
ajaja eli-onu b'o jaje iya.
- 24 Onye ezitaje iphe nna iya;
m'o bu ke nne iya; su:
"Le to budu ome eji"
be yele onye mmebyi bukwa iphe lanu.
- 25 Onye nchamena akpalije okfu.
Obenu l'onye dakoberu
Ojejoje; be oo-duru le mma.
- 26 Onye chiru ukfu kwee
onwiya bu onye eswe b'o bu.
Obenu l'onye gude
mmamiphe eme iphe ta

- dudu iphe eme iya nū.
 27 Onye anuje onye ukpa iphe;
 be uko taa kodu.
 Obenu l'onye aphuje ndu ukpa
 woru enya lopyia;
 be aa-du l'igwe koo onu.
 28 Ejo madzu baa l'ochichi;
 ndiphe edomishilaha onwephe.
 Obekwanu le ndu ejo iya
 ono -kpolashihu;
 ndu doberu aka ndoo aka l'igwe.

29

- 1 Onye aabarū mbà tekenteke;
 yo mele-e iphe oome;
 be otu-gbirimu a-tu;
 ophu a byadu aghata iya aghata
 2 Ndu doberu aka ndoo -bata l'ochichi;
 ndiphe etelaha eswa.
 Onye ejo iya ono -bata l'ochichi;
 ndiphe atsulaha ude.
 3 Onye yeru mmamiphe obu
 emeje t'ehu atsọ nna iya ena.
 Obenu l'onye eme
 k'unwanyi okpara;
 be erigbuje iphe iya.
 4 O bu ikpe, du maa;
 be eze egudeje mee mkpukpu, o chi;
 yo keru ekeru.
 Obenu l'onye enya
 ori wuruwuru no egudeje
 aka-azu kpakashia ya.
 5 Onye aja madzu ibe iya ajaja eli-onu
 bu ugbu, e-kota iya l'okpa; be ooge.
 6 Ejo madzu; be ejo iphe oome
 anmajẹ l'o bu onya.
 Obenu l'onye doberu aka ndoo
 anoduje agu egvu; ehụ l'atsọ iya.
 7 Onye doberu aka ndoo ezije
 obu l'ali;
 l'ekpe ndu ukpa ikpe nhamunha.
 Obenu l'ejo madzu ta budu iphe oome;
 b'o kpa ishi iya.
 8 O kwa ndu, bu
 o-gude-onu-akpa-nko bu
 ndu emeje te okfu l'ada le mkpukpu.
 Obenu le ndu, maru iphe;
 abyanyije iphe-eghughu.
 9 Onye nweru egomunggo
 -kpuru onye eswe je ulo-ikpe;
 be iphe onye eswe obu
 awataje ememe bu:

- ouchi-phe mkpokoro ochi;
 me oba-phe korokoro;
 ophu 'oo-kwedu te nchi du ndoo.
- 10 Ndu mgbugbu-madzu;
 be onye eme iphe vudo
 nhamunha adujekwa eji.
 Ephe awata ocho ege ephe e-shi wofu iya.
- 11 Onye eswe avu-geje ovuma l'ege o ghu iya.
 Obenu l'onye maru iphe
 akpadeje onwiya.
- 12 O -buru l'onye achị achịchi
 angaje nchi l'iphe bu ejo-ire;
 be iphe bu ndu ejeru iya
 ozi abukotalephu ndu ejo iya.
- 13 Onye ukpa; me onye akpa
 madzu ehuru nweru iphe, ephe gba mgba.
 Iphe obu bu l'o bu Ojejoje
 asaje ephe enya.
- 14 Onye eze -gude ire-lanu
 l'ekpe ndu ukpa ikpe;
 be aba-eze iya a-nguru
 anguru gbururu jeye.
- 15 O bu echachi b'e gudeje
 hua nwata;
 yo maru iphe.
 Obenu le nwata, a haru ehuru;
 emechije nne iya ifu.
- 16 Ndu ejo iya ono aka nshinu eje;
 ejo iphe l'akakwaphu nshinu eje.
 Obenu le ndu ophu doberu
 aka ndoo e-gude enya
 phu teke ephe a-nodu ada.
- 17 Hua nwa ngu ahuhu;
 ege nchi adu ngu ndo;
 me k'ophu oo-me t'obu tso ngu ena.
- 18 Eke e te nwedu onye aphu;
 be onyenonu emeje ege du iya mma.
 Obenu l'onu-oma bu
 k'onye eme iphe a turu l'ekemu.
- 19 E to bulekwa-a okfu-onu;
 b'e gude ezi ohu iphe nwenkinyi;
 ke l'iphe i kfuru iya e-do iya-a enya;
 obenu l'e too yeduru ngu onu.
- 20 ?I phuru onye awo okfu kpokongu?
 Onye ono be onye eswe
 a-kakwa oburu madzu.
- 21 Nwoke -shi le nwata
 l'aswaru nwozi iya aswaru;
 be nwata obu e-mekochaa naa ya ufu iya.
- 22 Onye ovuma akpalije okfu;
 onye okpoma-oku l'eme
 te ejo iphe ka l'igwe.

- 23 Madzụ -watawa oku
onwonye ekuku;
a maru l'adada iya ruwaru.
Obenu l'onye eme agu;
bẹ uguv etsoje.
- 24 Onye gbaru l'ogbo iphura;
bẹ kwa onwiya dū iya ashị;
kẹ l'aanuje onye obu nte;
t'ẹ b'ọ dū teke ọo-gba ama.
- 25 Onye atsụ madzụ egvu;
kwa ọnya b'ọ gbaru onwiya.
Obenu l'onye, bụ Ojejoje
b'ọ chiru ukfu kwẹe
te nwekwa iphe eme iya nū.
- 26 Aaduje igweligwe achọ
t'onye ishi meeru ẹphe
iphe-oma.
Obenu l'ọ bụ Ojejoje bụ
onye ekpeje ikpe, dū mma.
- 27 Onye ẹ te emedu iphe vudo nhamunha;
aduje onye doberu ẹka ndoo ashị.
Ege ono bẹ onye obu guru iphoro
aduje ẹjo madzụ.

30

- 1 Ọwaa bụ ọnu-okfu Aguru Jake kẹ Masa.
Nwoke ono kfuru iya Itiyelu.
O kfuru iya Itiyelu; kfuaru iya Ukalu; sụ:
- 2 “Ọ bụ iya katsukpo obuta idigalogo
l'iphe bụ madzụ;
lẹ ya te nwekpodua
egomunggo madzụ lẹ phuu.
- 3 Lẹ ya ta mụdu mmamiphe;
ya ta ma onye nsọ ono amama ophu.
- 4 ?Bụ onye nyibajewaru imigwe; nyizita?
?Bụ onye gbajewaru
okoroko; kuta pherephere?
?Bụ onye gudejewa uwe
iya kechia mini, nọ iya nū?
?Bụ onye meru tẹ mgboko
jebetsua ẹke o jebeberu?
?Epha onye ono bụ ngunu?
?Bụ ngunu bụ epha nwa iya?
Kanuru mu iya m'i maru iya.
- 5 Okfu Nchileke l'ọ ha ta adakwa ẹda.
Ọobuje mgbaru-ike iphe bụ
ndu gbabaru l'ime iya;
k'ophu ndzụ e-dzu ẹphe.
- 6 Be eyekwakwa iphe l'okfu iya;
odumeka bẹ ọo-bakwaru ngu mba;
gube ngu onye ẹjo-ire.
- 7 Iphe labụ bẹ mu arọ ngu;

- nggube Ojejoje;
 ba ajikakwa mu omeru iphe
 temanu mu anwuhude.
- 8 Mee te mu be ejejeshi
 oye eka l'iphe-mmanu.
 Be emekwa te mu kpaa ukpa;
 ophu i mekwa te nweru iphe.
 Nujele mu phu ophu
 e-dzuru mu nu.
- 9 Odumeka; be mu
 e-nwenukakwaru iphe;
 shi ege ono jika ngu;
 kfulahaa; su:
- 'Bu onye bu Ojejoje obu';
 m'o bu mu akpalahaa ukpa; yo zia mu oshi;
 shi ege ono mebyia epha
 nggube Nchileke mu.
- 10 Ba atujekawaru nwozi
 yeke nnajiufu iya mgba;
 Odumeka be oo-bukwaru
 ngu onu, e-re nu.
- 11 O nwekwaru ndu anodije ako nna ephe onu;
 ophu ephe emedu nne ephe ohuma.
- 12 Mbụ ndu arije l'ephe du-geru;
 obu l'ejo adudu, ephe du
 ta alufukwa ephe l'ehu.
- 13 Mbụ ndu anoduje eku
 onwephe ekuku;
 l'ele korobangu.
- 14 Eze, no ephe l'onu
 bu ogu-mbeke; me nkogo,
 ephe gude t'ephe tuko
 ndu ukpa, no le mgboko
 gbushikota;
 mbu mee te ndu e to
 dudu ege oharu ephe
 chihu le mgboko.
- 15 Etu-mini mutaru
 unwu-mgboko labu;
 Iphe ephe anoduje
 araru iya aburu:
- 'Nu mu! Nu mu!'
 O nweru uzi iphe eto,
 ephe te ejijedu ejiji;
 mbu uzi iphe eno,
 e-ta sɔbua: 'L'o dzuwaru!'
- 16 Iphe ono bu: ili; eka-nwa nwanyi,
 e-ta atsudu ime; yeke ali;
 ke l'ali t'angunyabudua min
 i su le ya ta anguhedu.
 Owaa oku, enwu enwunwu.
 Oku te nwedu l'oo-nonyaa;

sụ: 'L'o dzuwaru!'

- 17 Onye egvu nna iya ẹnya;
t'ọo ngaru nne iya nchị l'iphe o ziru iya;
bẹ egbe-nwọku e-shi lẹ
nsụda ugvu bya aswọta iya ẹnya.
Yọ buru udele e-ri iya.
- 18 O nweru uzi iphe ẹto,
dụ mu biribiri nshinu;
mbụ uzi iphe ẹno, ẹ-te edodu mu ẹnya:
- 19 Ụzo ugo l'akpamigwe;
uzo agwọ l'eli mkpuma;
mẹ ụzo ụgbo-mini l'eze ẹnnyimu;
yẹle ụzo nwoke yẹle nwanyi.
- 20 Ọwaa ẹge nwanyi ọkpara emeje:
Ooriye; fuchaa ọnu.
O me; yọ sụ:
'L'ẹ tọ dükwa iphe dụ ẹji ya meru.'
- 21 O nweru uzi iphe ẹto,
mgboko anmajẹ jijiji;
mbụ uzi iphe ẹno kpọru mgboko ẹka:
- 22 Iphe ono bụ:
ohu, ghọru onye eze;
onye eswe, dafutaru nụ bya enweru iphe;
- 23 nwanyi, dụ madzụ ashị,
mekochaaru; lụa nji;
ọdo bụ nwamgbọko,
e gude egude; yọ kpafụ
nnufu, gude iya nụ.
- 24 O nweru iphe ẹno haje,
nwanshị lẹ mgboko;
Obenu l'ẹphe manwuru iphe ẹhu:
- 25 Ndada bụ iphe agburu-ẹhu
ta nọdu, e meru dobe lẹ mgboko.
Obenu l'ọ pakoje nri
l'ọnanwu dobe, o e-ri l'udzu-mini.
- 26 Ewalị bụ unwu anụ,
uvo ẹ-ta nọdu, e meru dobe lẹ mgboko.
Obenu l'ọ kpakahụjele eze mkpuma buru.
- 27 Igube te nwedu ézè;
ọbule ọonodujele ephe l'ọgbo l'ọgbo.
- 28 Ngwere; bẹ ee-gude ẹka anwuta.
Obenu l'ọo-nọjele-e l'ufu-eze.
- 29 O nweru uzi iphe ẹto,
ahaje ọkpa ije ọhuma;
Mbụ uzi iphe ẹno,
ahaje ọkpa ije k'ugvu ugvu.
- 30 Iphe ono bụ agụ.
Agụ bụ iya bụ anụ,
kakọta ike l'iphe bụ anụ.
Ẹ tọ dudu iphe ọ gbaru ọso;
- 31 Ọdo bụ oke-ọku, adzọ
kfungangangu kfungangangu;

- mẹ mkpi;
 yẹle onye eze, ndu soja iya
 dọ-pheru mgburumgburu.
- 32 Ọ -bụru l'i shi mewaa
 l'ọ bụ onye eswe;
 shi atụ-lije onwongu atụ-li;
 m'ọ bụ l'o nweru idzu iphe dụ ẹji, i chīwaru;
 kpuchikwaa ẹka l'ifu l'iphere iya!
- 33 Kẹ l'ọ bụ ẹge ono, bụ:
 e -gude mini ẹra-eswi;
 e meta iya manụ-buredu,
 eeku Bọta, abuje;
 a -swikpoo imi aswikpo;
 yọ wufuta mee;
 bụ ẹge bukwapu;
 a -kpalia iphe-eghughu; okfu ada.”

31

- Onu-okfu eze, bụ Limelu*
- 1 Ọwaa bụ okfu mmamiphe
 eze, bụ Limelu.
 Okfu ọwaa bụ okfu
 mmamiphe, nne iya ziru iya:
- 2 “Byiko nwa mu.
 Nggube nwa ọphu,
 shi mu l'ẹpho;
 nwa, mu kwetaru l'ụkwa iphe.
- 3 Be ezikwa ike ngu
 l'ome kẹ nwanyi!
 Be ewokwaru onwongu
 haaru ndu ono,
 emebyije ndu eze ono.
- 4 Byiko Limelu; ẹ tọ bukwa kẹ ndu eze.
 Ọngu mẹe ta gbakwa ndu eze.
 Ẹ tọ gbakwa tẹ mẹe,
 eme l'ẹnya guje ndu ishi.
- 5 E -menyaa; ẹphe ngua mẹe;
 zahaa iphe ekemu kfulu;
 nafu ndu eemegbu
 emegbu ikpe, dụ maa, gbaru ẹphe.
- 6 Nụ ndu ala l'iyi mẹe, eme l'ẹnya;
 nggu anụ ndu aphụ byaru mẹe;
- 7 t'ẹphe ngua; zahaa ẹge ọ duru ẹphe.
 Mbụ; t'ẹphe ba anyatahẹ
 iphe-ẹhuka, byaru ẹphe.
- 8 Dzoje ọdzo ẹhu ndu ono,
 ẹ-ta dọjedu ike ọdzo ọdzo
 ẹhu ẹphe ono
 Dzojeeru unwu-ogbe iphe gbaru ẹphe.
- 9 Kfuje iphe gbaru ngu l'ekfukfu;
 nggu ekpeje ikpe nhamunha.
 Gbajeru ndu ụkpa yẹle ndu

ẹ to nwedu ẹge ọ ha ẹphe ọdzori.”

Nwanyi umere oma

- 10 Nwanyi, bu ọkpobe nwanyi;
?bu onye a-cho-vughe iya?
Egbe nwanyi ono kakwa
mkpuma, vu oke aswa ire.
- 11 Nji iya egudeje ire iya ẹka;
ọphu ọ dudu ọkpobe
iphe akọ iya ọko.
- 12 Iphe-oma be
oo-walatajeru nji iya.
E too wolatadu iphe-emeka;
jeye l'oge nka-ezekuna nk'iya.
- 13 Ọofoje ẹji aturu yele owu;
fota ndu ọphu du mma;
gude ekwe ẹkwa; yo he iya uhere.
- 14 Egbe nwanyi ono du
l'ọ bu ọgbo-mini ndu agba ikike ngho;
ke l'oojeje ẹke teru ẹnya
je akpata nri.
- 15 Ootehuje le gerigeri nchi-aboju;
mee nri; doberu ndibe iya;
bya ekeeru unwu-mgboko,
ẹphe l'iya bu ọru.
- 16 Ooleje ẹnya ọkpobe ali; zua;
bya egude okpoga,
o jetaje koo mgbo vayinu.
- 17 Ọ -noje ozi iya ke kerere le phururu;
Eka eshihuje iya ike l'ozi.
- 18 Ngho, ọogba;
be ọogbaje iya rita iya uru;
Ọphu iphe-oku iya
anyihudu ẹnyashi mgburumgburu.
- 19 Oo gudeje ẹka iya gbaa owuu;
gude ẹka iya kwee ẹkwa l'onwiya.
- 20 Ọ saje ẹka l'emere ndu
ukpa me ndu ẹ to dudu
ẹge ọ ha ẹphe iphe-oma;
- 21 Teke oyi atsushi ike;
b'ẹ to kpajedu ishi;
kele ndibe iya b'ọ
dzushiwaru uwe oyi.
- 22 Oogudeje ẹka iya
kwee ẹkwa, ọotoje l'iphe-azee ya.
Uwe iya bu ọkpobe ẹkwa
ocha yele k'uswuswe.
- 23 Nji iya be aakwabeje ugu
k'iche l'obu-edukfu l'ẹke
ndu bu ọgurennya mkpukpu dzuru.
- 24 Oogudeje ẹka iya kwee uwe ocha;
dobe l'ere.

- O bu iya be ndu agba ngho
 azutaje iphe oke-l'ukfu.
- 25 Okpehu yele odu ugvu;
 be tsoru iya ehu;
 Oo-mekochaa mumua
 onu-ochi l'uzo ifu.
- 26 Oogudeje mmamiphe ekfu okfu;
 ege ono b'ọ buje;
 ọ -kpọ-ziru madzu ọzo;
 yọ buleruphu okpobe
 iphe b'o zije onye obu.
- 27 Ndibe iya be ooswijeru
 eswiru; eleta ephe enya;
 Ophu enyiru anodu iya.
- 28 Unwu iya awu-lihuje;
 kua ya onye a goru onu-oma.
 Nji iya l'ekukwa iya phu
 ege ono; l'aja iya ajaja.
- 29 "Le mgboko owaa;
 gbaa mgburumgburu;
 be unwanyi, eme iphe,
 du mma; du ugvu jikwaru ejiji.
 O bu l'oo nggubedua kakota iya ephe!"
- 30 Odu ugvu l'enya
 eduswejekwa madzu;
 oma-mma aburu
 iphe e-ta kpojedu ukfu.
 Obenu le nwanyi,
 atsu Ojejoje egvu;
 be gbaru t'a jaa ya ajaja.
- 31 Bua ya obunggo, gbaru iya nu;
 Mbụ t'ozị, o gude eka iya eje mekwaa
 t'e tua ya epha l'obu-edukfu.

O-zi-iphe

¹ Ọwaa bụ olu O-zi-iphe; mbụ nwatibe Dévidi, bụ eze lẹ Jerúsalemu.

² “Iphemiphe ọbule bụ ori aphụ! Iphemiphe ọbule bụ ori aphụ!” Ono iphe O-zi-iphe ekfu. ³ ?Bụ ngunu bụ uru, madzụ erita l'iphe bụ akanya, oose lẹ mkpuli ẹnyanwu-a? ⁴ Ọgbo ọwaa -lufuta; yo tsee; laa. Ọgbo ọdo etso iya. Obenu lẹ mgboko anọdujelephu ẹge ọ nọ. ⁵ Ọobuje; ẹnyanwu -hata; yo chia; nyihu. Yo gude ọso laphu azụ l'ẹke o shije hata. ⁶ Pherephere epheje laa ọhuda. Yo pheru laa isheli. Yo phee mgburumgburu mgburumgburu; laphu azụ l'ẹke o shi. ⁷ Iphe bụ nggele, nọnu atsoje tsoba l'eze ẹnyimu. Obenu l'ẹnyimu te ejijedu ejiji. Yo buru ẹke nggele shi tsofu; bẹ ọotsolataje azụ. ⁸ Ẹ to nwedu iphe ẹ-ta akpatajedu ike agvugvu; k'ọphu bụ lẹ madzụ ta atụ-ghedu ọnu iya. Ẹnya te elenyajekwaa iphe; sụ lẹ ya te elehedu; ọphu nchị 'anunyajekwaa iphe; sụ lẹ ya ta anuhedu. ⁹ Iphe nọhawa nụ; bukwa iya phụ e-mekochaa nọdu. Yo buru iphe ono, e mejehawa nụ ono; bẹ ee-me ọdo. Ẹ to nwekwa iphe bụ iphe ọphungu lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa. ¹⁰ ?O nweru iphe nọnu, madzụ e-gbe sụ: “Lenu! L'iphe ọwaa kwa iphe ọphungu.” O gbe nọduhaakwaru; bẹ ọgbo nk'ayi byaderu. ¹¹ Ndu ọphu nọhawaru nụ; b'ẹ t'a anyatajehakwa. Ndu ọphu abyanu; bẹ ọgbo ọphu, tso iya nụ; ta anyatakwa iya phụ.

Mmamiphe bụ iphe-mmanu

¹² Mbẹdua, bụ o-zi-iphe-a shikwa buru lẹ Jerúsalemu; buru eze ndu Ízurelu. ¹³ Mu eworu obu mu zia; tẹ mu mua iphe gude mmamiphe; chofuta iphemiphe ọbule, eme lẹ mkpuli igwe-wa. Ọ bulephu nsegbu-akanya; bẹ Nchileke meru doberu unwu eliphe t'ephe seje. ¹⁴ Mu lewaru ẹnya l'iphemiphe ọbule, eme lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa; phụ l'ephe l'ephe ha bụ ori aphụ. Ọ dū l'ọ bụ onye achị pherephere ọso. ¹⁵ Iphe gberu nggọ b'ẹ te emeghekwa t'ọ kfulu nhamunha; ọphu 'a gụ-ghedu iphe ẹ-ta nọdu nụ l'ogu.

¹⁶ Mu byawaru bya ariya ọriri l'onwomu; sụ lẹ mu mawaru mmamiphe nshinu; maswetakota iphe bụ ndu vuhawa mu ọzo buru eze lẹ Jerúsalemu. Ẹ to nwedu ẹge mmamiphe; mẹ ọkwenya jeru iya, mu ta mahadua. ¹⁷ Mu abya efube ifu; gvulaha ẹnu mmamiphe; t'ọ doo mu ẹnya; mbụ tẹ mu maru iphe dū iche l'ogvu-ememe yele ome-eswe. Iphe mu mutaru aburu l'iphemiphe ọbule ono dū l'ọ bụ ọchi pherephere ọso. ¹⁸ Ishi iya aburu l'iphe oke-mmamiphe ewotaje bụ oke-nggumaphu. Yo buru ẹge madzụ aka ọma iphe l'ẹje; bụ ẹge aphụ a-nọdu aka iya atsotso.

2

Ẹhu-otso-ena bụ iphe-mmanu

¹ Mu abya ariya l'ime obu mu; sụ: “Tẹ mu daedu ome t'ehu tsoo mu ẹna; maeduru ẹge ọ dū-tabu mma.” Obenu lẹ mu megeeru bya amaru l'ọ bukwapu ori aphụ. ² Ọchi ọchi; bẹ mu phukwaruphu l'ọ bụ ome-eswe. Mu abya elee ẹnya l'ehu-otso-ena; ji: “?Nanu uru, madzụ erita iya?” ³ Mu abya esede t'ọ doo mu ẹnya; mbụ iphe a-karu madzụ lẹ mma; lẹ nwa teke ọphu ọ nọkwadua lẹ mkpuli igwe ọwaa. Mu abya eye ẹka lẹ mẹ; k'ọphu mu a-ma iphe ọ bụ; mbụ ome-eswe; teke mbẹdua l'onwomu ta bụdu onye eswe.

⁴ Mu abya eye ẹka l'oke akanya; kpūshiaru onwomu ọlo; gbashia mgbo vayinu. ⁵ Mu agbashia mgbabu; kpūshia ẹke aanọduje atuta ume ye iya; dzashia oshi-omi, du iche l'iche ye iya. ⁶ Mu abya atushia okpuru, ee-gudeje agba mini l'oshi, mu yeshiru. ⁷ Mu abya agbashia ohu ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; yeru ohu ndu ophu a mushiru mu l'ufu. Mu nweshiru eswi; nweru elu; karia iphe bu ndu ophu vuhawa mu uto buru eze le Jerusalemu. ⁸ Mu abya akpaa mkpola-ocha; kpaa mkpola-ododo; mewaru ẹku, shi l'eka ndu eze; me l'eka ndu ohodo. Mu abya afo oqbo-egvu ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; byakwaphu bya eworu unwanyi emeje t'ehu tso unwoke ena dophee onwomu mgburumburu.

⁹ Ya abya akakota iphe bu ndu eze, vuhawaru mu uto chia Jerusalemu l'ephe ha; gudekwaru mmamiphe mu ege mu gude iya. ¹⁰ E to nwedu iphe enya mu phujeru; yo gua mu agugu nahujeru mu nu. To nwekwanu iphe mu maru, e-me t'ehu tso mu ena, mu hajeru ememe. Yo buru iya bu uru, mu ritaru l'akanya, mu ese. ¹¹ Mu abya atoo nwehu gbua igo l'iphemiphe obule ono, mu meru ono; yeru ophu mu gude eka mu seta; mekpoo iphemiphe obule, mu seru akanya iya; bya aphu l'iphemiphe obule ono toko buru ori aphu; du lo bu onye achi pherephere oso; le to dudu uru, madzu ritaru le mkpuli enyanwu-wa.

Mmamiphe; me ome-eswe bu ori aphu

¹² Ya ndono; mu abya ezia obu l'ali; rilahaa ke mmamiphe; ogvu-ememe me ome-eswe. ?Bu ngunu odo; be onye eze ophungu e-me, e-ta budu iphe eze odo mehawaru? ¹³ Mu abya aphua le mmamiphe ka ome-eswe mma; ege ono, iphoro ka ochi mma ono. ¹⁴ Onye maru mmamiphe bu enya b'o gude aphu uto; onye eswe eru mgboko oru-ishi. Mu abya aphua l'ephe ebo ono toko nodu l'odu-oshi lanu: lo bu iphe meru onye ophu emeje onye ophu.

¹⁵ Mu abya aria l'obu mu; su: "Lo bu iphe meru onye eswe e-me mu. ?Nahunu uru, mu ritaru le mu bu maru mmamiphe?" Mu abya aria ya l'okpoma mu; su: "L'iphemiphe obule ono tokokwa buru ori aphu." ¹⁶ Lo bu ege a zaharu onye maru iphe bu ege aa-zaha onye eswe; le to dudu ege aa-no-be; a zahaa ephe ebo. Yo buru ege onwu gburu onye eswe; be oo-gbu onye mmamiphe.

Akanya bu ori aphu

¹⁷ O bu iya meru iphe ndzu du mu ashi; ke l'iphemiphe obule, eeme le mkpuli enyanwu-wa toko akpatsu mu aphu. Iphe ono toko buru ori aphu; buru ochi pherephere oso.

¹⁸ Iphe bu akanya, mu seru le mkpuli enyanwu-wa dukotakwa mu ashi; ke lo bu onye ophu e-tsota mu nu; be mu e-mekochaa haaru iphemiphe obule ono; ¹⁹ le b'o du onye maru: onye obu; ?oo-bu onye maru iphe; t'oo bu onye eswe. Obenu lo bu onye ono, e-tsota mu nu ono; be e-nwekotaru iphemiphe obule ono, mu doru enya edodo see eza iya le mgboko-a ono. Onanu kwaphu ori aphu. ²⁰ Mu abya atalahaa onwomu uta; su: ?Bu ngunu meru iphe mu ese akanya le phu le mkpuli enyanwu-wa? ²¹ Le madzu egudeje mmamiphe; gude okwenya; me nka see akanya. E -megee; yo buru onye e-te eridu aphu iya b'o se iya edoberu. Onanu kwaphu bu ori aphu; buru ejo iphe ha nshinu. ²² Mbū; ?bukpo ngunu; be madzu erita l'akanya; me photophoto, okoku; l'erigbu onwiya l'aphu ozi, ooje le mkpuli enyanwu-wa. ²³ Ke l'oge, madzu no ndzu; b'o nokota l'iphe-ehuka; ozi,

ooje aburu ozi aphụ; mbụkponu mę l'enyashi; bę egomunggo ta nọdu iya l'ekalanu. Onanu kwaphụ ori aphụ.

²⁴ Ẹ tọ dudu iphe ka lę madzụ eri; l'angu ęge dụ iya mma l'iphe o setaru l'akanya. Ono; bę mu lekwaruphu ęnya; phụ l'o shi Nchileke l'ęka; ²⁵ kęle ndęge ę tọ buru Nchileke; ?bụ onye g'a-phuje iphe oo-ri. Témanu; ?bụ onye; bę ęhu g'anọdu atso ęna? ²⁶ Onye eme iphe dụ Nchileke mma; bę ọnuje mmamiphe; nụ iya iphe-odo-ęnya; nụ iya ęhu-otso-ena. Obenu l'onye, bụ ęjo madzụ b'ọ lojeru ifu ye l'okpa ęku doberu ndu eme iphe dụ Nchileke mma. Onanu abụkwaruphu ori aphụ; buru ọchi pherephere ọso.

3

Iphemiphe ọbule nweru ògè

- ¹ Iphemiphe ọbule nweru ògè;
mbụ l'iphe bụ iphe,
eeme ememe lę mkpuli
igwe ọwaa nweru ògè:
- ² Ògè ọmu madzụ nọ;
ògè anwuhu anọdu.
Ògè omebe iphe l'alị nọ;
ògè ọkpata iphe anọdu.
- ³ Ògè egbugbu nọ;
ògè ome t'a kọrohu anọdu.
Ògè ọkukposhi iphe akukposhi nọ;
ògè ọkpu iphe akpukpu anọdu.
- ⁴ Ògè ọra ękwa nọ;
ògè ọchi anọdu.
Ògè ọgu aphụ nọ;
ògè ote egvu anọdu.
- ⁵ Ògè otufashi mkpuma nọ;
ògè ọtutukobe mkpuma anọdu.
Ògè ọnmata akpa nọ;
ògè ba anma akpa anọdu.
- ⁶ Ògè ọcho iphe achocho nọ;
ògè oswe ęnya l'iphe anọdu.
Ògè ọkwakobe iphe nọ;
ògè otufashi iphe anọdu.
- ⁷ Ògè ọlakashi iphe alakashi nọ;
ògè ọgbakwa iya agbakwa anọdu.
Ògè ọnodu nggijinggiji nọ;
ògè oye okfu okfu anọdu.
- ⁸ Ògè oye obu nọ;
ògè ọdu ashị anọdu.
Ògè ọgu nọ;
ògè ęhu-agu anọdu.
- ⁹ ?Bu ngunu bụ uru, onye akanya erita l'akanya, oose? ¹⁰ Mu phukwaru ivu, Nchileke boru unwu eliphe. ¹¹ Lę Nchileke doru ęnya ndo; mee iphemiphe ọbule dobetsua l'ògè iya. Yọ bya emee madzụ t'ooritaje ojejoje. Obenu lę madzụ ta dudu ike ọmaeberu iphe Nchileke meru; tsube l'ishi

jeye l'ẹke o jeberu. ¹² Mu amaru l'ẹ to dudu iphe ọdo, katsuaru madzu mma ọdo, ẹ-ta budu t'ẹhu tsoje iya ẹna; yo meje iphe du mma teke o no ndzu. ¹³ T'onyenonu riye ẹge o gu iya; yo nguje ẹge o gu iya; akanya, oose edzuaru iya. O bu onanu bu iphe-oma, shi Nchileke l'ẹka.

¹⁴ Iphe doru mu ẹnya bu l'iphemiphe obule, Nchileke meru; a-no jeye le tutu yoyo. E to dudu iphe ee-yekwa iya eyekwa; to du ophu ee-wofu iya ewofu. Iphe meru iphe Nchileke meru iya ẹge ono bu k'ophu madzu e-gude iya atsụ yẹbe Nchileke egvu. ¹⁵ Iphe bu iphe nonu shihaakwa nodu. Iphe bu iphe a-nodu nu nohaakwa. Yo buru Nchileke emeje t'a nyata iphe shi noduhawanu.

Ejo iphe jiru mgboko

¹⁶ Ma abya aphua iphe ọdo le mkpuli ẹnyanwu-wa: L'ẹke gbaru t'e kpee ikpe, du maa bu akirishi b'a phuru iya. Eke a g'aa-nodu eme iphe vudo nhamunha bu ojo iphe b'a no iya eme. ¹⁷ Mu aria; su: "Le Nchileke e-kpee ndu doberu ẹka ndoo; le ndu akirishi ikpe; ke l'iphemiphe obule nweru ogè nk'iya; iphemiphe obule, eeme ememe enweru teke eemeje iya." ¹⁸ Mu abya aria ọdo; su: "Le Nchileke adatajekwa madzu adata; gude koshi ephe l'ephe l'anu-egu-egbudu bu iphe lanu." ¹⁹ O bu ẹge o du madzu b'o du anu-egu-egbudu. O bu iphe lanu tuko ephe ebo swiru; ke l'o bu ẹge onwu egbu madzu; be oogbu anu-egu-egbudu. Yo buru ẹge ophu atu ume; be ophu atu. Madzu te gbe kadu anu-egu-egbudu mma. Iphemiphe obule tuko buru ori aphu. ²⁰ Ephe l'ephe ha tuko ala l'ekalanu. Ephe l'ephe ha tukoru shi l'ẹja. Yo buru l'ẹja; be ephe chiko ala. ²¹ ?Bu onye maru me ume madzu; ?oolaje l'eli l'oswiya; k'anu-egu-egbudu ala l'ali. ²² Ya ndono; mu elebe ẹnya l'iphe ono; phu l'ẹ to nwedu iphe ọdo, karu madzu mma ọdo; gbahaa t'ẹhu tsoje iya ẹna l'akanya, oose; ke l'o bu iya bu okè-iphe iya. Ishi iya aburu; ?bu onye ha k'odulata iya azu; t'o phu iphe e-me nu teke o gbesitsuaru.

4

¹ Mu abyakwaphu bya elee ẹnya; phu ẹhu, unwu-eliphe akpa ibe ephe le mkpuli ẹnyanwu-wa. Mu abya aphu ẹnya-mini ndu aakpa ẹhu; to nwe onye a-su ephe gberuma. Yo buru ndu ono, akpa ephe ẹhu ono; be ike no l'ẹka. Obenu l'ephebedua te nwedu onye a-su ephe gberuma. ² Mu asu le ndu ophu onwu gbuwaru; bu iya bu ndu ophu nwuhuwaru anwuhu; be ẹhu kakwa otso ẹna; me le ndu ophu nokwadu ndzu. ³ Obenu l'ime umadzu ebo ono; be onye ophu nk'iya ka mma bu onye ophu ẹ-ta amudua amumu; mbu onye ono, ẹ-ta phudua ojo iphe eemebe le mkpuli ẹnyanwu-wa.

⁴ Ya ndono; mu aphu l'iphe bu akanya, madzu ese; me iphemiphe obule, madzu dzutaru edzuta tukoru shi l'okopho, madzu ekoru ibe iya. Onanu abukwaruphu ori aphu; buru ochi pherephere oso. ⁵ Onye eswe achijeru ẹka ye l'ifu utakfu; taa nvọ-ẹka iya. ⁶ Obenu l'o kakwa mma l'e nweru iphe jiru ogbogbo-ẹka lanu; ẹhu adu madzu agu; me l'a kwaru l'ose akanya; t'ẹka labu ji, bu ochi pherephere oso.

⁷ Mu abyakwa bya aphua l'iphemiphe obule le mkpuli igwe owaa bu ori aphu: ⁸ O nweru nwoke ophu, bu onye nkinyi: ẹ to nwedu nwata nwoke; to nwe nwunne ke nwoke. Obenu l'ẹ to senyajedua akanya t'ike gvụ iya; ophu iphe o setaru 'edzujedu iya edzudzu. Ophu o nwebudua mboku, o jjeru onwiya: " ?Bu onye; be ya eriru aphu owaa? ?Bunua ngunu meru

iphe ya anashi onwiya ehu-otso-ena ege-a?" Onanu kwaphu ori aphu; buru nsegbu-akanya.

⁹ Odu ebo kakwa mma; me l'odu nkinyi; ke l'umadzu labu a-kakwa onye lanu oseta iphe. ¹⁰ Ke l'onye lanu -daa; ibe iya a-palia ya; olobu; nsho onye nkinyi; kele teke o daru b'e to nwedu onye a-pali iya nu. ¹¹ Odo bu l'umadzu labu -zeru l'oshi; be ehu a-ka ephe ovo oku. Obenu l'onye lanu -zeru nkinyi iya; ?nanu ege ehu e-shi evo iya oku? ¹² O -buru onye lanu; be ee-mekputaghekwa iya. Obenu l'a -du ebo; b'e te emekputaghekwa iya; ke l'okpukpu, a jigbaru eto swia; be agbabu iya dukwa ehuka.

¹³ Nwokerobya, e-te nwedu iphe; maru iphe kakwa mma; me l'ogurenya, bu eze; to nwe egomunggo; buru o-kfu-nk'iya; anu nk'iya; ¹⁴ m'o -ruhuru nwokerobya obu shi l'oka-mkporo; m'o bu l'ufu ndu ukpa bya aburu eze. ¹⁵ Mu elee enya; phu l'iphe bu madzu le mkpuli enyanwu-wa hehuwaru tsoru nwokerobya ono, onye eme te ya nodu l'ozori nwoke ogurenya ono. ¹⁶ Ndu wu-lihuru tsoru iya bukwa 'aguta aguta. Obenu l'ogbo ophu e-mekochaa bya nu te ekwedu l'o nweru iphe nwokerobya ono meru, du mma. Onanu abukwaruphu ori aphu; buru ochi pherephere oso.

5

Tsuje Nchileke egvu

¹ T'enya rukwa ngu ali teke i je l'eze-ulo Nchileke. O kakwa mma t'i je angabe nchi; me l'o je ogwo eja onye eswe; kele ndu eswe ta amadu teke ephe eme eji. ² T'ire ba atsunukakwa ngu nko; ophu iimenukakwa egwegwa okfu okfu l'ifu Nchileke; kele Nchileke bukwa l'imigwe; nggubedua anodu le mgboko-a. Oo ya bu; t'i gujekwa okfu ngu ugu. ³ O bu ege aaroje nro teke aari oriri nshinu bu ege mkpokoro okfu ahaje nshinu l'igweligwe okfu. ⁴ Teke i kweru Nchileke ukwa; be edokwa iya l'ulori ememe; kele ndu eme eswe ta adujekwa Nchileke mma. Mekwaa iphe i kweru ukwa iya. ⁵ O kakwa mma l'e tii kwedu ukwa ilile; me l'i kweeberu iya; ti mehe iya. ⁶ Be ekwekwa t'onu ngu duba ngu l'iphe du eji. Ophu i sukwa onye eje ozi l'eze-ulo Nchileke l'ukwa, i kweru bukwa onu garu ngu uga; ke l'iphe ono nwekwaru ike ghua Nchileke eghughu; yo mebyishia iphe i mekotahawaru. ⁷ Nro -ghata l'igwe; mkpokoro okfu azaa azaza. Oo ya bu t'i gbe tsujekwa Nchileke egvu.

Ekv bu iphe-mmanu

⁸ I -nodu le mkpukpu; phua l'unwu ogbee; be aakpa ehu; t'e ekpe ikpe, du maa; t'e meru madzu iphe gbaru t'e meeru ephe; t'e b'o dukwa ngu biribiri; ke l'onye, ha nshinu; be onye odo, ka nshinu anodujekwa muberu enya. Obenu l'o nwejekwaphu ndu odo akakotaje ephe ebo ono nshinu.

⁹ Iphe e meberu l'ali; be uru iya bukwa k'onnyemone obule. O kwaphu ege ono; be eze l'onwiya eritajekwaphu uru l'iphe egwotaru l'egu.

¹⁰ Onye yeru okpoga obu; b'e to nwekwa egbe okpoga, oo-kpata, e-dzuru iya nu. Ege ono kwaphu b'o du onye yeru eku obu: uru, o ritaru iya te edzujekwa iya. Ono bukwapu ori aphu. ¹¹ Oobuje eku abya; ndu eri iya nu abyakwaphu. ?Bu uru ngunu b'o buru onye nwe iya nu e-ta buleduaphu t'o le iya l'enya? ¹² Onye akanya; be mgbenya iya e-gujekwa egugu; m'o -riru nshinu; m'o -riru nwanshi. Obenu l'oke eku akpojekwa onye nwe iya nu mgbenya.

¹³ O nweru akpamara, mu phuru le mkpuli enyanwu-wa: L'eku; be onye nwe iya nu kparu dobe; yo buru iphe agbuswashi iya ehu. ¹⁴ Obenu l'a

nonyaaaru; ẹku ono l'ọ ha alakọta l'iyi; k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu ọphu ọ haru nwatibe iya. ¹⁵ L'ọ kwa ẹge ọ gba ẹka; shi l'ẹpho nne iya; bụ ẹge ọo-gba iya la. Ẹ to nwedu iphe shi l'akanya ono, oo-gude ala. ¹⁶ Ọwaa bụkwaphu ẹjo akpamara: Mbụ l'ọ bụ ẹge ọ dū bya; bụ ẹge ọo-dū ala. ?Bụ uru ngunu b'o ritaru l'akanya, o seru doberu pherephere? ¹⁷ Ndzụ iya b'ọ nọkotaru l'ishirishi;

nọdu l'iphe-ẹhuka takọta kpọkpokpo; l'iwe.

¹⁸ Yọ bya edoo mu ẹnya l'ọ dū mma tẹ madzụ rijee; yọ ngua ẹge dū iya; tūсарu ẹhu l'akanya, oose lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa lẹ nwoge ọphu Nchileke nuru iya; kẹ l'ọ bụ ono bụ ọkẹ-iphe iya. ¹⁹ Ọdo aburu l'iphe bụ onye, Nchileke nuru ẹku; mẹ iphe-enweru; bya anụ iya ike, oo-gude ria ya; mbụ onye duru ike nata ọkẹ ọphu o keru nū iya; t'ẹhu tsojekwa onye ono ẹna l'akanya oose; l'ono kwa iphe-oma, shi Nchileke l'ẹka. ²⁰ Egbe onye ono ta adukwa teke ọonoduje k'ọri ẹge ọ duru iya; kẹle Nchileke emeje t'ẹhu tso iya ẹna tekenteke; ọphu ụzo 'adujedu iya k'ọri ọriri.

6

¹ O nwekwaruphu ẹjo iphe ọdo, mu phuru lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa. Iphe ono aburu iphe anyi-gbu madzụ anyi-gbu: ² Lẹ Nchileke emeje tẹ madzụ nweru ẹku; mẹ iphe-enweru ọdo; bya emekwaa ya phụ t'ọ buru onye, aakwabẹ ugvu; k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu iphe agụ iya nū, akọ iya ụko. Obenu lẹ Nchileke te ekwejedu t'o ria ya; yọ bụ-chiaru onye ọhodo e-ri iya. Ono bụkwaphu ori aphụ; buru akpamara.

³ Ọ -buru lẹ madzụ mụshiru unwu; mụta ẹphe ụkporo ise; bya akaa nka lilihu alilihu; to ri ẹku ono, o seru akanya iya ono; te li iya ọkpobe elili; bẹ mbẹdua sụkwaru lẹ nwa, nọ nne iya l'ẹpho nwuhu kakwa iya mma. ⁴ Egbe nwata ono; bẹ ije, ọ byaru bụkwa ori aphụ; kẹ l'ọ laru l'abalị ishi. Nwata ono; bẹ ẹpha iya phuhuru l'ẹkpuru-ochi. ⁵ A makwaru-a lẹ nwata ono ta phudu ẹnyanwu; to nwe iphe ọ maru. Obenu l'ọ ka nwoke phụ onweru ẹhu-agu; ⁶ m'o -ruhuru nwoke ono kaa nka nọ-sweta unu afa ise; to ri ẹku, o setaru; kẹ l'ọo ẹkalanu; bẹ ẹphe chiko ala.

⁷ Iphe bụ akanya, madzụ ese esese bụkwa ọnu b'e seru iya. Obenu l'ọnu te erinyajedua; sụ l'ọ jiwaru iya. ⁸ ?Bụ ngunu; bẹ onye maru iphe gude ka onye eswe? ?Bụ ngunu; bẹ onye ụkpa erita l'ọ maru ojibe onwiya ejibe l'ifu madzụ? ⁹ Iphe madzụ gudewa l'ẹka kakwa mma; mẹ l'ọphu agụ iya agugu enweru. Ono bụkwaphu ori aphụ; buru ọchi pherephere ọso.

¹⁰ Iphe bụ iphe nonu nwehaakwaru ẹpha; iphe madzụ bụ b'a mahaakwaru l'ọo iphe ono; bẹ ọo-buru. Madzụ; ?l'oo-je ọbaru onye ka iya nū mbà tọo. ¹¹ Okfu -paa l'igwe; mkpọkoro iya aka nshinu. ?Nanụ uru, madzụ ritaru l'egbe iphe ono? ¹² Ndzụ madzụ dū mkpirikpi; to nwe iphe ọ bụ. Oophujuje l'ọ bụ nwonyonyo ?O nweru onye maru iphe e-menu mẹ madzụ nwuhutsua?

7

Mmamiphe

¹ Ẹpha ọma kakwa ọkpobe manụ-mbeleke; mbọku, madzụ nwuhuru aka mbọku, a muru iya amumu mma. ² Oje l'ulo-ekwa kakwa mma mẹ l'oje l'aji; kẹ l'anwuhu bụ iphe nọru madzụ kpaa gboo. Tẹ ndu ọphu nọ ndzụ nyatajekwa l'ọ bụ ẹge ono b'ọ dū.

³ Aphụ kakwa mma; karia ọchi ọchi; kẹ l'eeshije l'oswinwu ifu; mee t'obu tūsahu madzụ atūsahu.

⁴ Ẹke obu onye maru iphe anoje bu l'ulo-ekwa; obenu l'ẹke obu onye eswe anoje bu l'ẹke eeri iphe.

⁵ Ọngabe nchi le mba, onye maru iphe aba kakwa mma; me l'ongabe nchi l'egvu, ndu eswe agu.

⁶ O kwa ege nku-ogvu anoduje agba kpingu kpingu kpingu l'oku, eeshiberu ite bu ege ochi, onye eswe achi aduje. Ono bukwapu ori aphu.

⁷ Onye maru iphe l'eme madzu mmegbu buakwa onye eswe; yo buru ege ono; be aka-azu emebyije obu madzu.

⁸ Teke e megewaru iphe emege kakwa mma; me le teke aawata iya awata. Ota nshi aka mma; me l'oku onwonye ekuku.

⁹ Ba abukwa onye obu-oku; ke l'o kwa onye eswe edoje okfu l'okpoma.

¹⁰ Ba asukwa: "Bunua ngunu meru iphe oge ndiche ka mma; karia nta-a?" Ishi iya aburu l'egbe aji ono bu aji eswe.

¹¹ O kwa ege eku, shi le nna sweeru nwa du; be mmamiphe dukwapu. Mmamiphe egbochitaje onye nweru iya nu ¹² ege okpoga egbochitaje onye nweru iya nu. Obekwanu l'ẹke mmamiphe gude ka bu l'onye nweru iya nu akaje nka.

¹³ Lewaru enya l'oru Nchileke: ?Bu onye a-du ike mee iphe Nchileke meru; yo gbee nggo t'o bya evudo nhamunha? ¹⁴ Uboku -duru ngu le mma; tejekwa eswa; uboku -dukwanuru ngu le njo; nyatakwa l'o bu Nchileke, meru uboku oma; kwaphu iya meru ejo uboku. Oo ya bu l'e to nwedu onye maru iphe a-muru iya nu l'uzo ifu.

¹⁵ Le mkpokoro ndzu-wa, mu no-wa; be mu tukookwa iphe-a ephe ebo phukota: Mu phukwaru onye doberu aka ndoo; yo laa l'odobekwa-aka-ndoo ya; bya aphukwaaphu ejo madzu; yoo ka nka; l'eme ejo iphe l'eje. ¹⁶ Be edobekwakwa aka ndoo; ophu i manukakwa iphe. Ono kwa oye onwongu oru ¹⁷ Ba abunukakwa ejo madzu; ophu i bukwa onye eswe. ?Bu ole bu k'ogbu onwongu l'oge ngu ebe eru. ¹⁸ Ophu ka mma bu t'i gudeshia ophu iigude ike; ophu i hakwa ophu; ke l'onye atsụ Nchileke egvu; be iphe oome ekejekwaru iya.

¹⁹ Mmamiphe emejekwa onye maru iya nu t'o ka umadzu iri, achi mkpukpu ike.

²⁰ E to dukwa madzu nwigbaleke-oma, no le mgboko-a, a-su le ya doberu aka ndoo; le ya te mebua iphe du eji.

²¹ Ba angabejekwa nchi l'iphe bu iphe ndiphe ekfu; odumeka; be iimekochakwaa nua l'ẹke nwozi ngu ekfuru ngu ejo okfu; ²² kele nggubedua l'onwongu makwaru-a l'i kfuwaru ndu odo ejo-okfu ugbo olemole.

²³ Iphemiphe obule-a; be mu gudewa mmamiphe lelee; ribua le mu amaru iphe. Obenu le mu jeru iya okobe aka; ike ta du mu. ²⁴ Mu amaru l'iphe ono, bu mmamiphe ono noru ote-enya; bya adu ogvu ogvu; k'ophu bu l'e to nwedu onye adu ike achu-vu iya. ²⁵ Mu abya efuberu mmamiphe ifu; bya eyeru ehu l'ome te mu maru: Mu a-chu-vu mmamiphe; me ege iphe shi eje le mgboko-a; odo aburu te mu maru ege ome akirishi; me ome ririri; du-tabeswe.

²⁶ Mu aphua iphe ka anwuhu otso ile; mbu nwanyi, obu iya bu onya; buru ugbu, eegude ahata ndiphe. Eka iya du l'obu mkpakobe, oogudeje atuko onye, oburu yele iya. O bu onye eme iphe du Nchileke mma anahu-ghe egbe nwanyi ono. Obenu l'onye iphe du eji; be ohataje l'onya iya. ²⁷ O-zi-iphe suru: "Ngabeduduphu! Owaa bu iphe mu phuwaru: Mu ewotaje iphe lanu yekobe l'odo; chiko ephe tugbabe; ege ee-me te mu maru ege iphemiphe obule eje eje. ²⁸ Yo buru teke ono, mu achu iya; to

dụ iphe mu phuru ono; bẹ mu phuru ndu dụ ụnu labụ l'ụkporo iri; yọ buru nwoke lanụ bụ iya onye obu guru iphoro. Ẹ tọ dudu m'ọo nwanyi lanụ, mu phuru, bụ onye obu guru iphoro l'ime ẹphe. ²⁹ Iphe mu chọ-vuru nwenkinyi aburu lẹ Nchileke meru madzụ t'ọ buru onye obu guru iphoro. Obenu lẹ madzụ wataru ọcho ọzo.”

8

¹ ?Bụ onye sụru lẹ ya bụ onye maru iphe? ?Bụ onye bụ onye iphe doru ẹnya? Ọ kwa mmamiphe emeje t'ifu busahu madzụ ebusahu; yo mekwaaphu t'ifu ba swinwushi madzụ aswinwu.

Mejekwa iphe onye eze kfulu

² Mejekwa iphe eze sụru t'e mee. Iphe kparu, iphe mu ekfu iya ẹge ono kwa l'i riburu l'ifu Nchileke l'ii-me iya. ³ T'ẹ b'o vujekwa ngu ẹhu ọlufu l'ifu eze; ọphu i vudojekwa l'iphe dụ ẹji; kẹ l'ọ bukwa iphe dụ iya mma; bẹ oo-me ngu. ⁴ Keshinu ọ bụ eze bụ o -kfugee-ọ-gvu; ?bụ onye ha k'oji ya iphe oome. ⁵ Iphe bụ onye, eme iphe eze kfulu be mkpa taa kpakwa; nji taa ji iya. Yọ buru onye maru iphe; bẹ maru teke oo-me iphe o kfulu; me ẹge oo-gude mee ya. ⁶ A makwarua l'iphe-ẹhuka, madzụ eje; ka iya ẹkuku. Ọ bụ l'iphemiphe ọbule nwekwaru ọgè; bya enweru ẹge eegudeje eme iya. ⁷ Keshinu ọphu madzụ ta madu iphe e-me echile; ?bukwanu onye; a-sụ iya l'ọo iphe e-mekochaa mee ndọ-ọ. ⁸ Ẹ tọ dudu onye a-dụ ike lọ-gudeghee pherephere, bukwa nụ ẹge ẹ-tọ dudu onye a-dụ ike gudeghee ndzụ iya mbọku, anwuhu byaru. Ọ bụ ẹge ẹ-to nwedu onye aagufuje t'ẹ b'o tso je ọgu teke ọgu daru; bụ ẹge ẹ-to nwedu l'ome iphe dụ ẹji ahaa ndu eme iya nụ.

Ẹjo madzụ; l'onye, doberu ẹka ndoo

⁹ Iphe ono l'ọ ha; bẹ mu phukotaru teke mu woru egomunggo zia l'iphe bụ iphe eme lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa. Mbụ l'ọ nweru teke ndu ishi anọduje emegbu ndu nọ ẹphe l'ẹka emegbu. ¹⁰ Mu abya aphua ẹke eeli ndu akirishi; mbụ ndu ono, shi anọduje agba evuze evuze l'eze-ulo Nchileke; aajakposhi ẹphe l'ime mkpukpu ono, ẹphe shi nọdu eme ẹjo iphe ono. Ono bukwapu ori aphụ.

¹¹ Ọriri ẹjo iphe jiru ndiphe obu; okfu l'ẹ ta ahụjedù ẹphe àhùhù ọphu ẹphe mehawaru. ¹² Ẹ to nwekwa me ẹjo madzụ; ?o meru ẹjo iphe ugbo ụkporo ise; bya akaa nka yeru iya; iphe mu maru bụ l'onye atsụ Nchileke egvu; l'akwabe iya ugvu; bẹ ọo-karu lẹ mma. ¹³ Obenu lẹ ndu akirishi b'ẹ to nwedu iphe ẹphe byiberu ẹka ekeru nụ. Ẹphe ta aka nka; okfu l'ẹphe ta atsudu Nchileke egvu. ¹⁴ Ọ nweru aphụ ọdo, eeri iphe lẹ mgboko: Iphe ọbu bụ lẹ ndu doberu ẹka ndoo anatajẹ ugwo, a ga akfụ ndu ẹjo madzụ; ndu ẹjo madzụ anata iphe gbaru ndu doberu ẹka ndoo. Ono; bẹ mu sukwaruphu l'ọ bụ ori aphụ.

¹⁵ Ọ bụ iya; bẹ mu sụru l'ọ ka mma t'ẹhu tsoje madzụ ẹna; kẹ l'ẹ to nwedu iphe ọdo, karu madzụ mma ọdo lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa, ẹ-ta bụdu t'o riye ẹge ọ guru iya; ngua ẹge ọ guru; ẹhu atsoje ya ẹna. Ọo ya bụ; ẹhu-otso-ẹna aburu nk'ia l'akanya, oose lẹ ndzụ-a, Nchileke nuru iya lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa.

¹⁶ Teke mu woru egomunggo zia l'ẹge ee-me tẹ mu maru iphe bụ mmamiphe; me t'ọ doo mu ẹnya; mbụ iphe bụ akanya, madzụ ese lẹ mgboko-a; mbụ ẹza ono madzụ seru eswe; l'enyashi; mgbenya aruhu iya ono; ¹⁷ bẹ mu bya aphua iphemiphe ọbule, Nchileke meru; maru l'ẹ too

nwedu onye iphe eme lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa edoebe ẹnya. Ọ bụ oswi-okfu lẹ madzụ e-me nta; mee imo t'iphe doo ya ẹnya; obenu l'ẹ too dodu iya ẹnya. Mbụ l'onye mmamiphe -sụ lẹ ya maru iya; b'ẹ to dokwa iya ẹnya ọkpobe edodo.

9

¹ Mu abya awata ọri iphe ono l'ọ ha; bya aphụ lẹ ndu doberu ẹka ndoo; mę ndu maru iphe; mę iphemiphe ọbule, ẹphe eme bụ Nchileke b'ọ nọkota l'ẹka. Obenu l'ẹ to nwedu onye maru ọphu e doberu iya: ? bụ n-yemobu; t'ọ bụ mkpọmashi. ² Ẹphe l'ẹphe ha bụ iphe lanụ amụkota l'ẹhu ẹphe; bụ iya bụ ndu doberu ẹka ndoo; mę ndu akirishi. Ọ bụ ẹge ọ dụ l'ẹhu onye eme ọhuma; b'ọ dụ l'ẹhu onye eme ẹji; bụru ẹge ọ dụ l'ẹhu ndu edo nsọ; b'ọ dụ l'ẹhu ndu ẹ-te edodu nsọ; bụru ẹge ọ dụ l'ẹhu ndu erije nte; b'ọ dụ l'ẹhu atsụ egvu ori nte. ³ Ọwaa bụ iphe dụ ẹji l'iphe bụ iphe tuko amụ lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa: Iphe ọphu bụ l'ọo iphe lanụ tuko amụ l'ẹhu onyemonye ọbule. Ọphu ka ẹji aburu l'ọo ẹjo iphe; mę ọgvu-ememe ejije madzụ obu teke ẹphe nọ ndzụ; e -megee; ẹphe alaa maa. ⁴ L'iphe bụ onye nọ ndzụ nwekwaruphu iphe oole ẹnya iya; kele nkuta, nọ ndzụ kakwa agụ, nwuhuru anwuhu mma. ⁵ Ishi iya aburu lẹ ndu ọphu nọ ndzụ marua l'ẹphe e-mekochaa nwuhu. Obenu lẹ ndu nwuhuru anwuhu te nwedu ọphu ẹphe makwaduru; ọphu 'onwedu obunggo, ẹphe nwekwaduru; anyata b'ẹ te gbe anyatahedu ẹphe ọdo. ⁶ N-yemobu ẹphe; ndumashi ẹphe; mę okopho ẹphe bukotawa ọ-garu l'azụ. Ẹ to nwedu l'ẹphe eyekwadia ọnu l'iphe bụ iphe eme lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa ọdo.

⁷ Ọo ya bụ t'i je eria nri ngu l'ẹhu-otso-ẹna. Nggude egude ungara ngua męe ngu; ke l'ọ kwa nta-a; bę iphe iime dụ Nchileke mma. ⁸ Yejekwa uwe ọcha; ọphu ihajekwa oji manụ, eshi mkpọ l'ishi. ⁹ Tę nggu lẹ nyee ngu, bụ nwanyi ono, i yeru obu ono shimajekwa eshima l'iphe bụ ẹge unu a-nọ-bebe ndzụ lẹ mkpọkoro ndzụ-wa Nchileke nuru unu lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa. Ọ kwa ẹhu-otso-ẹna ono bụ ọkè-iphe ngu lẹ ndzụ-a mę l'akanya ono, i segbu onwongu lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa. ¹⁰ Iphe bụ iphe ẹka ruberu ngu; nggu egude ike ngu l'ọ ha mee ya; ke l'ili, ẹke ịila; bę ozi; idzu ẹge ee-me iphe; ọkwa-ẹnya; mę mmamiphe ta nọkwa.

¹¹ Mu abya aphukwaaphu iphe ọdo lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa: L'ẹ tọ bụdu onye ka ọso agbataje ọso; tọ bụ onye ike ka; bę emekputaje nụ l'ọgu. Ẹ tọ bukwa onye ka mmamiphe; akaję onweru nri. Tọ bụ onye, ka ọmaru iphe; akaję onweru iphe; ọphu ọ bụdu onye, ka ọmaru ẹkwo; bę iphe akaję agaru. Ẹphe l'ẹphe ha eketaje ọkè l'iphe-ọma; mę l'iphe-ẹhuka. ¹² Ọdo bụ l'ẹ too nwedu onye amaję oge nk'iya. Ọ bụ ẹge ono, eegudeje ẹjo ugbu hata ẹma; gude ọnya hata nwenu ono; bụ ẹge ẹjo-uboku adakfutaje ndiphe bụ ọphu awoje ẹphe kpachingu teke ẹphe te eledu ẹnya iya.

Mmamiphe kakwa ome eswe mma

¹³ Mu abya anọdukwapu lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa; phụ iphe mmamiphe meru; yọ dụ mu biribiri. ¹⁴ L'ọ nweru mkpukpu, ha nwanshi, ndu bu iya nụ ta hadu nshinu. Eze, agburu-ẹhu nọ abya afuaru mkpukpu ono; gude ndu ọgu yechia ya. ¹⁵ Yo nweru nwoke lanụ, bu lẹ mkpukpu ono. Nwoke ono bụ onye ukpa; ọbu l'ọ bụ onye maru iphe; bụru iya mekocharu gude mmamiphe iya dzofuta mkpukpu ono. Obenu l'ẹ to nwebua onye nyataru nwoke ono, bụ onye ukpa ono. ¹⁶ Ọ bụ iya meru iphe mu suru: "Lẹ mmamiphe ka agburu-ẹhu mma." Obenu l'onye ukpa b'ẹ ta gubedu mmamiphe iya iphe; okfu iya ta dụ onye eye iya ọnu. ¹⁷ Okfu onye maru

iphe toru nwēhu kfuwa kakwa mma ongabe nchi; mē lē gbagbagba, o ra mbu onye ishi, achi ndu eswe ara. ¹⁸ Mmamiphe kakwa ngwa-ogu mma; obenu l'onye lanu eme eji emebyishijkwa iphe du mma nshinu.

10

¹ Ijiji, nwuhuru anwuhu, dalahuru le manu-mbeleke emeje iya; yo shi ejo nshi. O kwaphu ege ono; be umere onye eswe; m'o -ruhuru o ha nwanshi ihagha akangoje mmamiphe; me uguv madzu.

² Uche onye maru iphe anoduje edu iya eye l'iphe vudo nhamunha. Obenu l'uche onye eswe anoduje edu iya eye l'iphe du eji. ³ E to nwedu m'o -ruhuru; o buru l'echi-esu-uzo; be onye eswe eje; be ookoshije le ya te nwedu egomunggo. Yo gude umere iya koshi onyemonye obule le ya bu idiga-akpashi.

⁴ O-buru l'ehu ghulahaaru onye ishi, achi nu eghughu l'eke i no; ba aswika uswi; haa iphe iime; tugbua. Dakwaa ashi; ke l'obu-odoo emejekwa t'onye e mesweru lee pashia.

⁵ O nweru ejo iphe mu phuru le mkpuli enyanwu-wa. Iphe ono aburu emeswe ndu, bu ishi anoduje emesweshi. ⁶ L'eewotaje onye eswe dobe l'eze okwa; wota onye ophu nweru iphe dobe l'okwa, ha nwanshi. ⁷ Mu phwakwaru eke ndu, bu ohu agba inya; unwu eze egude okpa l'eje lo bu ohu.

⁸ O kwa onye turu nsu adalahuje iya; buru onye pyoru epoto ulo; be agwo ataje. ⁹ O kwa onye akukposhi mkpuma b'o gbaje; buru onye awa nku ezejeru mgbabata iya. ¹⁰ O -buru l'ogbu-nku ta atsudu nko; onye awa iya nu ta ba iya ababa; k'ike b'e gudeje awa iya nku. Obenu lo bu mmamiphe emeje t'iphe madzu eme nweru ishi. ¹¹ Ogwu, madzu agwo t'agwo ba ata iya; te erekwa; m'o -buru l'agwo taoduru iya jederu l'ogwu. ¹² Okfu, shi onye maru iphe l'onu ewotajeru iya uguv. Obenu l'onye eswe egudeje onu iya kfuta iphe egbu iya nu. ¹³ Onye eswe egudeje iphe e-te nwedu ishi wata okfu iya. Iphe oogudeje kpo-chia ya ishi aburu kpurupyata. ¹⁴ Okfu onye eswe abuje ogodo-orikoro. E to nwedu onye maru iphe e-me echile; ?bu onye, a-du ike kfuru iya iphe e-mekochaa ma ya l'azu.

¹⁵ Akanya, onye eswe ese b'o sejeru ike-agvugvu nu onwiya; to mahe uzo ufu.

¹⁶ Nsho alu ophu bu nwata nshii bu eze ephe; ndu ishi ephe aburu ndu, bu ori gwoogwo eteje ephe le mgbenya. ¹⁷ Onu-oma bu ke nggube alu ophu eze ngu shi l'oke ufu; ndu ishi ephe aburu ndu erije nri l'oge iya; k'ophu ike a-du ephe; e-to budu t'o gv l'ite.

¹⁸ O kwa onye enyiru; be ulo iya ezeje; buru onye chiru eka ye l'ifu utakfu; be ulo iya eshije eshishi.

¹⁹ Iphe eemeje l'oge eswe-iphe bu ote eswa. Iphe mee emejekwanu bu t'ehu tso madzu ena. Obekwanu lo bu okpoga gude iphemiphe obule.

²⁰ Be ephukwa onye eze iphu; m'o -ruhuru; o buru l'i riru iya ariri. Ophu be ephukwa onye nweru iphe iphu; m'o -ruhuru; i nodu l'ime ulo ngu; kele nwenu, ephe l'eli; me ophu nweru eba e-jekwa je edoo.

11

Umere onye, kwaru enya

¹ Chĩa nri ngu ye lẹ mini; a -nọlephu ujiku olemole; yọ laphutaru ngu azu. ² Hata iphe ngu keeru umadzu esaa; mbu keeru iya umadzu esato; ke l'ẹ ti madu egbe iphe-ehuka e-mekochaa bya lẹ mgboko.

³ Igwe -rua ji ali; kwaphu eliphe; be oo-chiru mini. Oshi, ada adada; m'o -daru laa l'uzo ohuda; m'o daru laa l'uzo isheli; kwaphu eke o daru; be oo-daburu. ⁴ Onye ele ege pherephere ephe te emebekwa iphe l'ali. Onye elekwanu igwe enya l'ifu ta akpatakwa iphe l'okfu iya. ⁵ O bu ege e ti madu uzo, pherephere eshije; ti ma ege nwata eshije emo nne iya l'epho; bu ege oru Nchileke te edoobe ngu enya; mbu Nchileke, bu iya meru iphemiphe obule. ⁶ Kua iphe iiku akuku l'utsu; ba achikwaru eka ye l'utakfu l'urenyashi; ke l'ẹ ti madu ophu e-mekochaa mee ohuma; ?bu owaa; t'o bu ophu; t'o bu l'ephe ebo e-mekochaa mee ohuma.

⁷ Iphoro dukwa mma; yọ dujekwaphu madzu mma t'o phu enyanwu. ⁸ O -buru lẹ madzu karu nka; lilihu alilihu; t'ehu tsojekwa onye ono ena-a. Olobu; t'o nyatakwa lẹ nchi e-jihuru iya; teke ono a-nokwaphu ulori ege ono. Iphe bu iphe a-byanu bukotakwa ori aphu.

Nyatakwa onye meru ngu nu nta-a, i bu nwokorobya

⁹ T'ehu tsokwaa ngu ena; nggube nwokorobya; nta-a, i bukwadua nwata. T'ehu tsojekwa ngu ena teke ehu nwata nokwadu ngu-a. Tsojekwa iphe obu ngu akoru ngu; me iphe enya ngu phuru. Olobu; t'o dokwa ngu enya l'iphemiphe obule ono; be Nchileke e-mekochakwa jia ngu aji iya.

¹⁰ Oo ya bu; haa oku welengu; tuko iphe bu iphe aghaswashu ngu ehu gwobe; ke l'evuvuta uke tukokwa buru ori aphu.

12

¹ Nyatakwa onye, keru ngu nu; teke i nokwadu l'okorobya; mbu temanu ejo uboku ono abya; mbu afa ono, ii-wata okfu: L'iphe ono l'o ha ta dukwa ophu atsokwadu ngu ena. ² Teke ono; be enyanwu; iphoro; onwa; me mkpo-kpodo e-jikputa ngu l'enya; mgboko aguphohu ngu l'enya l'o bu teke igwe chigeru mini. ³ Teke ono; be ndu eche ufu a-nmahu kpakpakpa; ndu bu mkparawa ekpulahaa ekpukpu. Ndu akwo nri akwo-buhu iya; ke l'ephe ta hadu l'igwe. Ndu eshije lẹ windo pyofu enya awata ophu inyoki-inyoki. ⁴ Teke aa-gu-chishi onoguzo mkpukpu. Iphe eegwe egwegwe adalaha ngu eringe-eringe; mbu teke bu: nwenu -raa ora; nggu akfu-lihu. Obu l'olu egvu ephe a-nodu ada ote-enya ote-enya. ⁵ Teke ono; be madzu a-nodu atsü egvu onyihu eli ugvu; l'atsukwaphu egvu oswe l'esu-uzo; mbu teke oshi alumundu atsü igu; igube l'akpuwa onwiya akpukpu; to nwehe iphe egu iya agukwadu iya. Ono teke madzu a-la eke oo-no jeyewaru; ndu ekwa arawa iya ru lẹ mgbadamgba ogologo. ⁶ Nyatakwa onye meru ngu nu; temanu a ghabua udo ono, e gude mkpola-ocha swia ono; mbu teke e ta tukpodua okwa mkpola-ododo ono; ite ta tukpohuwa lẹ nwogvu; ta nyakwoshiwa igwe, eegudeje eseta mini lẹ welu. ⁷ O bu teke ono; be eja a-laru l'ali, bu eke o shi; ume ndzu alakfushia Nchileke, bu onye nuru iya nu.

⁸ "Iphemiphe obule tuko buru ori aphu! Ono iphe O-zi-iphe ekfu. Iphemiphe obule tuko buru ori aphu!"

Mkpochi-ishi iya

⁹ E to bulekwa l'onye ziru iphe-a bu onye maru iphe; obenu l'o meru ndu odo; ephe amaru iphe. O riru oriri; voshia iphe avoshi; bya anmashia etu doo giriri. ¹⁰ O-zi-iphe toru nwehu foo okfu afofo; fota okfu, gbaru l'ekfukfu; k'ophu bu l'iphe o deru bu iphe gbaru nu; buru oswi-okfu.

¹¹ Okfu onye maru iphe dukwa l'ọ bu mgboro, unwu-eswi egudeje eche eswi. Yọ buru ege nturu, akpojeru gungugungu bu ege etu, Onye Eche Aturu nmaru angujeru.

¹² Ọo ya bu; nwa mu; sefukwa eka l'iphe e-ta budu iphe-a; mu ezi-a. Ode ekwo te nwekwa agvugvu; ogunuka ekwo l'achi ike.

¹³ Nta-a b'e gudewa nchi nukota iya l'ọ ha. Mkpochi-ishi iya aburu: Tsuje Nchileke egvu; nggu emeje iphe o suru t'i mee! Ke l'ọ bu iya bu iphe gbaru madzu l'ememe. ¹⁴ Ke l'iphemiphe obule, madzu eme; be Nchileke e-kpe iya ikpe; mbu jeye l'iphe bu iphe madzu meru l'edomi; ophu, du mma; me ophu, du eji.

Egву Sólomõnu

¹ Egву, kakõta mma l'iphe bu egву. O bu egву Sólomõnu.

Kẹ nwanyi asu:

- ² Nggube nwoke ono;
nmanuа mu akpa;
nggu etsuta mu õnu;
kele n-yemobu ngu
kakwa mee otso ena.
- ³ Mkpõ, manu, i jiru
l'atsõ ena nshinu.
Epha ngu l'eshi mkpõ
l'õ bu manu senti,
a wufuru awufu.
O bu iya meru iphe
unwu-mgbõko yeru ngu obu.
- ⁴ Duta mu; t'ayi tugbu-kebe!
T'eze dubata mu l'õbù iya;
eke ayi a-nõdu t'ehu tsoo ayi ena;
ayi etee eswa l'eke i nõ;
jaa n-yemobu ngu karia
ege aajaje mee.
O gbaruphu t'unwu-mgbõko
yeru ngu obu!
- ⁵ Unube unwanyi Jerúsalemu!
A makwaru-a le mu eji uji;
obekwanu le mu ama mma;
le mu jiru jita l'õ bu
ulo-ekwa ndu Keda;
obenu le mu amakwanu
l'õ bu ekwa, e geru l'ulo Sólomõnu.
- ⁶ Unu be elekwa mu phoriphori;
okfu l'anwu chiru mu;
mu ejikputa ejikputa!
L'õ kwa unwunne mu;
ndu k'unwoke;
be ehу ghuru eghughu l'eke mu nõ.
Ephe enwuru mu yee;
te mu letaje mgbo vayinu.
To nwe teke uzo,
dujeru mu k'oleta onwomu enya.
- ⁷ Nggube nwoke ono;
kanuru mu eke
iicheje aturu ngu;
me eke ephe atutaje ume l'eswe;
k'õphu mu ta awatadu ogha-phe l'õ bu
nwanyi okpara l'õdu-aturu ndu õdo.
- Kẹ nwoke asu:*
- ⁸ O -buru l'e ti madu eke õbu; nwanyi-mbeke;

- bukwa t'ì tughua tsochita
 owere aturu ono
 je echee unwu egwu ngu
 l'iku ulo unwu-eswi ndu ono, eche aturu ono.
⁹ Iphe mu atụ ngu eyeru; nwanyi-mbeke;
 bu ada-inya, akpuje ugbo-inya Fero.
¹⁰ Iphe-nchi ngu meru
 ishi-nchi ngu; yọ du ugwu.
 Iyagba, i doru l'olu kweru ngu ekwekwe.
¹¹ Ayi e-metaru ngu iyagba
 mkpola-ododo,
 a kpupyabetsuaru
 mkpola-ocha.

Kẹ nwanyi asu:

- ¹² Teke eze shi dugaru l'oshi iya;
 be mkpo manu nadi mu ngashiru angashi.
¹³ Nwoke ono du mu l'o bu
 eka meru, eshi mkpo,
 mu tu-koberu le mkpaku era.
¹⁴ Nwoke ono dukwa mu
 l'o bu ofoko igu oshi Hena,
 eshije kwekwekwe,
 shi le mgbabu ndu Enu-Gedi.

Kẹ nwoke asu:

- ¹⁵ I du ugwu; nwanyi mbeke!
 Iye! I du ugwu! Enya ngu du l'o bu ke ndo.

Kẹ nwanyi asu:

- ¹⁶ Lewaru ege i du ugwu;
 ngube nwoke ono!
 Iye! I du k'ekfukfu!
 Eke ayi azeje aze du gekfungu.

Kẹ nwoke asu:

- ¹⁷ Osweru, ayi gude kpo uko ayi bu oshi sida.
 Oshi, ayi gude sweshia ya
 esweshi bu oshi payinu.

2

- ¹ Mu du l'o bu igu oshi,
 nwuru kfu le nsuda Sharonu;
 mbu l'o bu okfukfulike,
 notsua le nsuda ugu.
² O bu ege ono, oboje
 okfukfulike yele ogvu nonyabe;
 yo kakota ogvu mma ono;
 bu ege onye ono, no mu
 l'obu ono akakotaje
 mma l'eke unwu-mgboko odo no.

Kẹ nwanyi asu:

- ³ O bu ege ono, oshi-omi lanu
 akangoje iphe bu oshi, no l'oswa ono

- bù ege nwoke ono
amì-ngoje unwu-okorõbya odo.
Ooduje mu mma tẹ mu
nõdu l'agu iya;
yeru l'akpuru iya anõduje atso mu ẹnà.
- 4 O dutaru mu jeshia l'ẹke aagba aji.
Ekwa-ohubama, o yeru mu aburu n-yemobu.
- 5 Gude akpuru vayinu,
a miru amimi mee tẹ ike du mu.
Nggude egude udara mee
tẹ mu shihu ike;
kẹ l'obu ngu dushi mu ike.
- 6 Ẹka-ibyita iya b'o yeru mu l'ishi;
bya egude ẹka-utara iya rụkota mu.
- 7 Unube unwanyi Jerúsalemu;
unu kwee mu ukwa
l'unu ta akpatsudu
n-yemobu jeye teke ọo-bya;
kẹle n-yemobu bẹ bukwa
ẹge eedo umoro;
mẹ mgbada bẹ eedo iya.
- 8 Ngabeduduphu!
O kwa olu nwoke ono;
bẹ mu anu ẹge ono!
Lenu! Oogude nwoso;
swewa eze ugvu ugvu;
mẹ unwu ugvu ugvu l'agbakfuta mu.
- 9 Nwoke ono dukwa l'ọ bu
umoro; mbu l'ọ bu nwele.
Oovudokwa l'azu oshi-epoto ayi;
pyofu ẹnà lẹ windo l'enyò sworingu.
- 10 Nwoke ono sukwaru mu:
“Tẹ mu gbeshi mube onye nọ iya l'obu;
tẹ mube onye ẹgiri iya; tsoru iya!”
- 11 Kẹle oge winta sweekwaru;
mini achì-buhuwa.
- 12 Oshi atsukwa igu lẹ mgboko.
Oge egvu ruakwaru;
kparakobe arakwaa.
- 13 Oshi figu wataakwaru amimi.
Mkpọ igu oshi vayinu
emee ekemeke obule;
yo shi kwẹkwẹkwe.
Gbeshi; nggube onye mu yeru obu!
Onya mu; gbeshi t'ayi je!”
- Kẹ nwoke asu:*
- 14 Nggube nwa ndo mu, nọ lẹ
mgbaku ikelegvu mkpuma;
domia onwungu l'ogvu eli ugvu;
Byiko menua tẹ mu phu ngu ifu;
kfururu okfu yeru mu;
kẹ l'okfu ngu atsoje mu ẹnà;

atatifu ngu l'ama ntumatu.

- 15 Nwukoõru ayi uphegu ono;
mbu unwu uphegu ono,
emebyishi vayinu ono;
kele vayinu ayi atsukwa igu.

Ke nwanyi asu:

- 16 Nwoke ono bu nke mu;
mbedua aburu nk'ia;
mbu onye ono,
eche aturu iya l'eke
okfukfulike tsuru etsuru ono;
17 gbururu jeye le gberegbede urenyashi
teke nwonyonyo ta nodedu.
Nngube nwoke ono; byiko;
kfukwaa bugengu-bugengu lakfuta mu
ege ono, umoro; me ele
akfuje l'ugvu, du
nkwogodo-nkwogodo ono.

3

- 1 Enyashi ophu;
be mu azeje l'oshi-aze mu;
ngaberu onye mu yeru obu.
Mu achoo ya nta;
choo ya imo; mu ta phu iya.
- 2 Nta-a be mu e-gbeshi toko
mkpukpu le mkpukpu;
me l'edukfu l'edukfu jephekota;
choo onye ono, mu yeru obu ono.
Mu atuko eke ono tsoo;
choo ya; mu ta phu iya.
- 3 Mu le ndu nche enyashi
edzuda l'eke ephe etsophe oma-mkpukpu.
Mu aji ephe:
“?Unu phu-swetaru mu
onye ono, mu yeru obu?”
- 4 Mu eswetatsulephu ephe;
owaa buwa onye ono,
mu yeru obu ono.
Mu azu iya gbirimu; swechia ya.
Mu t'ekwe haa ya t'o tugbua.
Mu akpu ya jeye teke mu
kpurutaru iya ulo nne mu,
bu iya bu ulo nwanyi,
muru mu nu gedegede.
- 5 Unube unwanyi Jerusalemu;
unu kwee mu ukwa
l'unu ta akpatsudu
n-yemobu rua teke oo-bya l'onwiya;
kele n-yemobu bukwa
ege eedoje umoro;
me ele-a be eedoje iya.

- 6 ?Bu onye dũ ege ono, shi l'echi-egu,
 dũ l'ò bũ enwuru-òku ono;
 mbũ onye a gbaru meeru; gbaa ya ínsensu
 yeru ntũ,
 eshi kwèkwèkwe,
 ndu agba nghò ere.
- 7 Lenu-o! Ò kwa iphe Sólomõnu zè;
 b'a pa ege ono abya!
 Ndu tso iya nũ dũ ukporo ndu soja èto,
 a gũtaru l'iphe bũ ndu bũ
 ndu ike-ka-l'ògu lè Ízurelu.
- 8 Èphe l'èphe ha tukota ogu-mbeke;
 bũru ndu, k'ògu doru enya.
 Èphe tukota ogu-mbeke l'ukfu;
 rùkòta èhu kè ukutuku,
 a-kũ l'enyashi.
- 9 Eze Sólomõnu metaru
 onwiya iphe eegudeje apa eze.
 Oshi, o gude mee ya bũ
 oshi, shi l'ugvu ugву Lébanõnu.
- 10 Itso iya bũ mkpòla-òcha;
 b'o gude mee ya.
 Oshi èhu iya èke
 aadakobeje adakobe;
 b'e gude mkpòla-ododo wũa.
 Oshi, aanòduje anòdu,
 nò iya nũ b'e kwekotaru
 èkwa, eke uròbu-uròbu.
 Ímime iya b'e
 geshikwaruphu èkwa,
 amakòta mma,
 bũ èkwa, unwanyi
 Jerúsalemu kpashĩru;
 gude koshi l'èphe yeru Sólomõnu obu.
- 11 Unu wũfuta;
 unubè unwanyi Záyõnu;
 bya achĩa enya l'èke eze
 Sólomõnu kpu okpu-eze iya,
 bũ okpu-eze ono, nne iya kpuberu iya
 mbòku ono, ò luru nwanyi,
 bũ mbòku ono, èhu tsòru iya ètu ono!

4

Kè nwoke asu:

- 1 Ì dũ ugву nggũbe nwanyi mbeke!
 Owaa iphe ìima amama!
 Enya ngu, i gude ulari-ifu kpuchia;
 dũlephu l'ò bũ kè ndo.
 Ègbushi ngu dũlephu l'ò bũ èji egву, dzeberu;
 shi l'eli ugву Gíledu
 awũ-zita.
- 2 Eze ngu achalephu l'ò bũ ìgwè atũru,

- e byishiru eji k'ophungu; saa ya asasa;
 yo shi l'ẹke a sacharu iya l'awufuta;
 chigbaaru unwu ẹbo ẹbo.
 Ẹ to nwedu m'ọo nanu, yi nkinyi iya.
- ³ Ugbu-onu ngu tuko nwua kfuu l'ọ bu ọwúú uswe.
 Onu ngu ama ntumatu;
 du ugvu.
 Ishi-agbagba-nchi ngu,
 i gude ulari-ifu kpuchia
 dulephu l'ọ bu
 utara-okumu,
 e gbujahuru ẹbo.
- ⁴ Olu ngu degeru l'ọ bu ọlo-eli
 Dévidi ẹke eedobeje
 ngwa-ọgu.
 O bu l'upho-mkpuma iya b'e
 koru iphe eegudeje
 egbochita onwonye l'ọgu,
 du unu ẹbo l'ukporo iri,
 bu ndu mkparawa egudeje
 iya egbochita onwephe l'ọgu.
- ⁵ Era ngu ephe ẹbo du l'ọ bu unwu umoro labu;
 mbu l'ọ bu unwu umoro, a muru ejima,
 bulephu l'ẹke okfukfulike no;
 be ephe akpaje nri.
- ⁶ Mu e-je anodu l'ugvu meeru;
 me l'ugvu insensu;
 jeye le gberegbede;
 teke nwonyonyo ta nodedu.
- ⁷ I bu nwodu-geru nggube nwanyi mbeke.
 Ẹ to nwedu ẹke o phoduru ngu m'ọo nanu.
- ⁸ Nwamgboko mu;
 tsoru mu t'ayi shi le Lebanonu lufuta;
 tsoru mu t'ayi shi le Lebanonu lufuta;
 haa onungonu ugvu Amana;
 nggu ahaa onungonu ugvu Seniru;
 me ke Hemonu nyizita.
 Shi l'iduma-agu nyizita;
 nggu eshi l'ugvu ẹke
 oduma edomije onwiya nyizita.
- ⁹ I riakwaru mu obu;
 nwunne mu;
 mbu nggube nwamgboko mu.
 I gudeekwa enya,
 i leri mu ugbo lanu;
 me iphe-olu ngu tota mu meji.
- ¹⁰ Lewaru iphe n-yemobu ngu
 atso atso; nwunne mu;
 mbu nggube nwamgboko mu.
 N-yemobu ngu kakwa mee otso ena.
 Ege ono be mkpo manu senti ngu
 kakotakwaphu iphe odo odo, oshi mkpo.

- 11 Nggube nwamgboko mu;
 okfu, shi ngu l'õnu atso ena
 l'õ bu manu-õngu, shi l'ebaku-õngu.
 Iphe shi ngu l'ire bu mini
 era-eswi; me manu-õngu.
 Uwe ngu eshikota
 kwekwekwe l'õ bu
 ugvu ugvu Lebanõnu.
- 12 Nwunne mu; mbu nggube nwamgboko mu;
 i dulephu l'õ bu mgbabu,
 a tu-chiru atu-chi;
 du l'õ bu nwogvu,
 a gu-chiru agu-chi;
 mbu l'õ bu õgba, a dachiru adachi.
- 13 O bu utara-okumu,
 a mishi akpuru du mma bu
 iphe jiru mgbabu ngu.
 Oshi hena; me nadu
 jikwaruphu mgbabu ngu ejiji;
- 14 me nadu; safarõnu;
 kalamõsu yele sinamõnu;
 me l'iphe bu insensu, du iche iche;
 mewaru meeru; alosu;
 mewaru iphe bu oshi,
 eegudeje eme iphe eshi mkpo.
- 15 I bu õgba-mini, no le mgbabu;
 buru welu mini, anu ndzu; buru nggele,
 shi l'ugvu ugvu Lebanõnu atsoshi atsoshi.

Kẹ nwanyi asu:

- 16 Wata ephephe; nggube
 pherephere, shi l'uzo isheli!
 Nggube abya; nggube
 pherephere ophu shi l'uzo ohuda!
 Bya bya epheshi iphe mu
 kuru le mgbabu mu;
 te mkpo iya ngashia mgboko!
 Te nwoke ono bata le mgbabu iya;
 bya awota akpuru iphe a kuru iya;
 ophu katsua mma; ria.

5

Kẹ nwoke asu:

- 1 Nwunne mu; mbu
 nggube nwamgboko mu.
 Mu bataakwaru le mgbabu mu.
 Mu chikookwaru meeru mu;
 yele unwu oshi odo,
 eshigbaa kwekwekwe.
 Mu riakwaru ebaku-õngu mu
 yele manu-õngu mu;
 nguwa mee mu;
 me mini era-eswi mu.

Ndu ònyà mu; unu ria;
 unù angùà
 jeye teke n-yemobu a-wata unu ome l'ènya!

Kẹ nwanyi asụ:

- ² Mu eku mgbènya; obu mu amuru ẹnya.
 Ngabeduduphu!
 O kwa nwoke ono akụ ẹka l'ibo.
 Yọ sụ mu:
 “Nwanyị mbeke; nwunne mu:
 Gụhaaru mu ụzo;
 gụhaaru mu ụzo nggube ndo;
 nggube onye nk'iya, ẹ te nwedu ẹkworo!
 Kẹ l'ishi bụkotawa iya iji.
 Ẹgbushi, nọ iya l'ishi;
 bẹ iji ẹnyashi dajikwaru adaji.”
- ³ Mu yefuakwaru uwe mu.
 ?Bụ tẹ mu yee ya ọdo tọ?
 Mu gudeekwa mini kwọo onwomu ọkpa.
 ?Bụ tẹ mu bya adzọo ya l'alị ọdo tọ?
- ⁴ Nwoke ono epyo ẹka lẹ mgbaku ibo;
 ẹhu ayeshihu mu l'ẹke ọ nọ.
- ⁵ Mu ezilihu tẹ mu gụhaaru iya ụlo.
 Ẹka mu anguguhu lẹ manụ męeru;
 mkpushi-ẹka mu l'ọ ha amukota forifori;
 l'iphe e gude agụha ibo.
- ⁶ Mu abya agụhaaru nwoke ono ụlo;
 a ma l'ẹ t'ọ nọhedu iya; l'ọ tųgbuwaru.
 Atųgbu iya ono emee; meji atọfu mu.
 Mu achọo ya nta;
 chọo ya imo; mu ta phụ iya.
 Mu ekua ya nta;
 kua ya imo; tọ za.
- ⁷ Ndu nche aphụa mu teke
 ẹphe tso l'ejephe lẹ mkpụkpu.
 Ẹphe egude mu;
 chia mu iphe; chifu mu ọnya;
 bya eyeta mu uwe eli-ẹhu mu;
 mbụ ndu nche ono,
 echẹ ọnu-uzo mkpụkpu ono.
- ⁸ Unubẹ ụnwanyi Jerúsalemu;
 mu kfuru unu ẹge-a:
 Teke unu phuru nwoke ono;
 ?bụ ngunu bẹ unu e-kfuru iya.
 Unu kfuru iya-a l'obu iya
 egbu mu egbugbu!

Ụnwanyi Jerúsalemu asụ:

- ⁹ Nwanyị mbeke;
 kanuru ayi ẹge a -phụ mini;
 e -me ẹkfu ngu ono gude ka ndu ọdo mma!
 ?Nanụ ẹge a -phụ mini;
 e -me ẹkfu ngu ono gude ka ndu ọdo mma

kparu iphe iizi ayi ege ono?

Kẹ nwanyi asu:

- 10 Nwoke ono! Oocha ucha; nwua zii.
E -dzua gidimu gadamu;
b'o sefujelephu iche.
- 11 Ishi iya dụ l'ọ bụ ọkpobe mkpọla-ododo;
egbushi ya atụko wuzita l'ọ bụ nza inya;
kpee nnu l'ọ bụ ọphegu.
- 12 Ịnya iya dụ l'ọ bụ kẹ ndo,
beru l'iku nggele,
e gude mini ẹra-eswi saa;
woru gvube l'ọ bụ ọjaja.
- 13 Ishi agbagba-nchị iya ẹphe
ẹbo dụ ụgvù l'ọ bụ igbo,
a dzashiru iphe eshi kwẹkwẹkwe.
Okfu, shi iya l'ọnu adu mma
l'ọ bụ okfukfulike, alashi meeru mini.
- 14 Oshi-eka iya dụ l'ọ bụ
mgboro mkpọla-ododo,
e gude kirisòlàyitù mee.
Ehu iya kwọru burukutu
l'ọ bụ ọdu-enyi, e fucharu efucha;
bya egude sáfàyà memaa ya emema.
- 15 Ọkpa iya kọru kẹ
gborokoto l'ọ bụ itso,
e gude mkpuma ẹgiri mee;
ọphu a tọ-koberu lẹ ntọ-l'alị, bụ mkpọla-ododo b'e gude tọ ya.
L'ugbugba ehu iya b'ọ kọru gbororo l'ọ bụ
oshi sida ugvu ugvu Lébanonu.
- 16 Olu okfu iya atsoje l'ọ bụ manụ-ẹngu.
Ọ bụlephu l'ọ ma mma l'amashi iya ike.
Unube unwanyi Jerúsalemu;
onye ono bụ onye nọ mu l'obu;
bụru ọnya mu.

6

Unwanyi Jerúsalemu asu:

- 1 Nwanyi mbeke;
?Bu awe bẹ 'a -phụ-mini;
'e -me ẹkfu ngu jeru;
?Bụ awe b'o cheberu ifu;
k'ọphu ayi achọ-ede ngu iya?

Kẹ nwanyi asu:

- 2 Nwoke ono jeru lẹ mgbabu iya;
mbụ l'ẹke ọ dzashiru iphe eshi mkpọ.
O jeru ochẹ aturu iya lẹ mgbabu ono;
ege oomekokwaphu okfukfulike.
- 3 Mu bụ kẹ nwoke ono;
nwoke ono aburu nke mu.
Oochekwa aturu iya l'ẹke okfukfulike nọ.

Kẹ nwoke asụ:

- 4 Nwanyi mbeke; ìima mma l'ọ bụ mkpụkpu Tíza;
 dụ ùgvù l'ọ bụ Jerúsalemu.
 Ìidzo girimu gadamu l'ọ bụ
 ndu soja, pa ẹkwa-ọgu ẹphe.
- 5 Wofu ẹnya ngu l'ẹke mu nọ;
 kẹ l'ọolo mu ẹka lẹ meji.
 Ẹgbushi ngu dulephu l'ọ bụ ẹji eghu, dzeberu;
 shi l'eli ugvu Gíledu
 awụ-zita.
- 6 Eze achale ngu phụ
 pemu-pemu l'ọ bụ ikpoto aturu,
 shi l'ẹke a ghuru iya ẹhu wufuta.
 Ẹphe l'ẹphe ha achigbaa unwu ẹbo ẹbo;
 to nwe ẹphe m'ọo nanu, gba ẹka.
- 7 Ishi agbagba nchị ngu,
 i gude ulari-ifu kpuchia
 dulephu l'ọ bụ
 utara-okumu, e gbujahuru ẹbo.
- 8 Unyomu eze a-dụkwaru ukporo ẹto;
 nnufu iya phe adu ukporo ẹno;
 ndu k'unwu-mgboko aburu 'aguta aguta.
- 9 Obenu l'ọ bụ nggube nwa ndo mu;
 bụ onye dụ-geru nu.
 I dụ iche; buru onye tbaru nne iya l'ẹnya;
 buru onye ẹ-te nwedu
 ẹkworo l'ẹnya nne iya;
 Unwu-mgboko phuru iya;
 kua ya onye a goru onu-oma.
 Unyomu eze; mę ndu ophu
 bụ nnufu iya phe aphua ya; jaa ya ajaja.
- 10 ?Bu onye, bụ onye ono,
 dụ l'ọ bụ iphoru
 nchi-abọhu ono?
 ?Bụ onye egbu
 pemu-pemu l'ọ bụ onwa;
 chaa too l'ọ bụ ẹnyanwu;
 mbụ dụ biribiri l'ọ bụ ndu
 soja, chị ẹkwa-ọhubama?
- 11 Mu jeru lẹ mgbabu,
 a dzashiru oshi, amije
 akpuru tẹ mu gbaphee iphe
 efushitsua k'ophungu;
 tẹ mu maru mę oshi vayinu;
 ?o meshiwaru mgbirigba;
 makwaruphu mę
 utara-okumu; ?otsuwa igu.
- 12 Tẹ mu kwaa maru;
 bę mu gbe nọduwanu l'ugbo-inya ono,
 ndibe mu gudeje dulataru
 mu nwamgboko mu ono.

Ndu ònya

- 13 Latanu azu! Latanu azu;
 nggube nwanyi Shulemu!
 Latanu azu! Latanu azu t'ayi chia ngu ñnya!
 ?Bù ngunu meru iphe unu
 a-nòdu ele nwanyi Shulemu kpakpakpa;
 l'ò bù onye, ele eke ndu
 Mahanemu ete egvu?

7

- 1 Nggube ada-eze;
 iphe akpòkpa, i yeru l'òkpa kwekwanuru ngu.
 Ùtakfu ngu dùlephu l'ò bù
 mgbubu, onye maru ome nka meru.
- 2 Mkpótubo ngu gbalèruphu
 nwamgburumburu l'ò bù òba,
 mée vayinu e-ta agvujedu agvugvu.
 Èpho ngu adù l'ò bù igberi, a kùberu akùbe;
 gude okfukfulike dophee
 ya mgburumburu.
- 3 Èra ngu dù l'ò bù unwu umoro labù;
 mbù l'ò bù unwu umoro,
 a mùru ejima.
- 4 Olu ngu dù l'ò bù ùlo-eli,
 e gude òdu-enyi kpua.
 Ònya ngu èphe èbo l'egbu pamupamu
 l'ò bù ñnyimu-mini ndu Hèshibonu;
 mbù onanu, nònyabe ònu-ùzo Baturabimu.
 Okpu-imi ngu degeru edegeru l'ò bù ùlo-eli Lébanõnu,
 bù òphu gharu ifu lè Damásukõsu.
- 5 Ishi ngu meru ngu; nggu ama l'ò bù ugvu Kamèlu.
 Ègbushi, nò ngu l'ishi eke uròbu-uròbu.
 Ò kpòshiru eze iphe ooje;
 l'èke ò nò l'ele ège e shiru kee ya.
- 6 Ì malèphu mma; nggube nwanyi mbeke;
 umere ngu akarù mma!
- 7 L'ugbugba ngu b'i gvuru l'ò bù agbaragba;
 era ngu adugbaa l'ò bù òfoko njikpa.
- 8 Mu asù: “Lè mu e-nyi agbaragba ono;
 je enwota iya èkfu.”
 T'era ngu dùkwa mu l'ò bù òfoko vayinu;
 ume, ìitu eshije mu
 kwèkwèkwe l'ò bù nkfu-alì;
- 9 ònu, iitsuta mu atsoje mu l'ò
 bù mée, a kù-gheru akù-ghe.

Kè nwanyi asù:

- T'ò bukwaru onye ono,
 mu yeru obu ono angù mée ono;
 k'òphu oo-shi iya l'ugbonu;
 shi iya l'eze l'atso gèregere!
- 10 Mu bù kè onye ono,

- mu yeru obu ono;
l'agụkwa iya phụ agụgu.
- 11 Bya; nggụbe 'a -phụ-mini;
'e -me-ẹkfu mu; t'ayi je l'egu;
je aradu aradu l'ime mkpụkpu!
- 12 T'ayi nmaa ẹwa jeodu lẹ mgbo vayinu
je amaru mẹ oshi vayinu;
o ruwaru iru;
t'ayi maru mẹ igu iya;
?ọ sakahụwaru.
Mẹkwaphu t'ayi maru mẹ oshi
utara-okumu; ?ọotsuwa igu nk'iya.
Ọ bụ l'ẹke ono;
bẹ mu e-koshi ngu lẹ mu yeru ngu obu.
- 13 Oshi mandureku eshikwa mkpọ.
Mu doberu akpuru oshi,
dụ iche iche l'ọnu-ulo ayi.
Mu doberu ngu k'ophungu;
doboru ngu akahụ iya
l'asa iya l'asa iya;
nggụbe 'a -phụ-mini;
'e -me-ẹkfu mu.

8

- 1 Ọ dụ mu t'a sụ l'ị bụ nwunne mu nwoke;
ngụ nne mu ẹra;
mẹ mu etsutaje ngu ọnu;
mẹ ayi phụ l'esu-uzo;
to nwe onye a-sụ mu sụu.
- 2 Mu e-duta ngu dubata l'ulo nne mu,
bụ iya bụ onye ziru mu iphe;
chebe ngu akuru-akụ mẹ,
mu kataru l'oshi
utara-okumu mu.
- 3 Ọ dụ mu t'a sụ l'o cheberu
mu ẹka-ibyita iya l'ishi;
gude ẹka-utara iya rụkota mu.
- 4 Unubẹ unwanyi Jerúsalemu;
unu kwee mu ukwa
l'unu ta akpatsudu
n-yemobu rua teke ọo-bya l'onwiya.

Ndiphe asụ:

- 5 ?Bụ onye bụ onye ono,
dakoberu a -phụ mini;
e -me ẹkfu iya;
shi l'echi-egu abya ẹge ono?

Kẹ nwanyi asụ:

- Ọ kwa lẹ mkpuli udara b'ị zẹ;
mu abya akpalia ngu.
Ọ bụ l'ẹke ono; bẹ nne ngu tsutaru ime ngu;
buru l'ẹke ono; bẹ ime taru iya; yọ mua ngu.
- 6 Mee mu iphe-ọhubama dobe onwongu l'obu;

buru echi-õhubama,
 iigba l'eka;
 kele n-yemobu shihukwaru ike l'õ bu anwuhu.
 Okopho iya aburu 'arõ-buta arõ-buta l'õbu ili.
 Oonwuje l'õ bu ovovo-õku;
 mbu l'õ bu oke ire-õku.

- 7 Ochi-õku mini ta
 azu-nyighekwa n-yemobu;
 õphu enyimu e-kpotaghekwa iya.
 O -buru le madzu gude iphe bu iphe o nweru
 te ya zuta n-yemobu;
 bukwa ewena be oo-metaru onwiya.

Unwunne ke nwanyi asu:

- 8 Ayi nwekwaru nwunne
 nwanyi, era ta nokpoduanu l'õkpoma.
 ?Bu ngunu be ayi e-meru nwunne ayi ono
 mboku, nwoke a-ji aji iya?
 9 Ndege õ bu oshi-epoto;
 me ayi akwaa ya
 mkpõla-õcha nkwatankwa l'õhu.
 Ndege õ bu ibo; me ayi
 egude oshi sida ku-chia ya.

Ke nwanyi asu:

- 10 Mu shihuru ike l'õ bu
 upho-mkpuma.
 Era mu vudokwa
 gamugamu l'õ bu ulo-eli.
 Onye ono makwarua
 le mu -nonyabe iya;
 be õhu a-du iya agu.
 11 Sólomõnu nweru mgbo
 vayinu le Balu Hamõnu;
 bya eworu iya ono ye
 ndu a-nõdu akfu iya ugwo l'eka.
 Iphe ndu ono e-wotajeru iya
 l'onye l'onye l'õzori
 akpuru vayinu ono
 bu ekpa mkpõla-õcha iri iri.
 12 Obenu le mgbo vayinu nke
 mu bu mbedua nwe iya.
 Yo buru ege du mu mma;
 be mu a-nõdu eme iya.
 Ekpa mkpõla-õcha iri l'iphe
 e retaru le vayinu;
 bu nggube Sólomõnu
 e-nweru iya.
 Ekpa mkpõla-õcha labu
 aburu ke ndu eletaje akpuru vayinu ono enya.

Ke nwoke asu:

- 13 Nggube onye õphu, bu le mgbabu ono;
 onya mu phe ngabekwaru ngu nchi

t'ephe nua olu ngu.
Te mu nuedukwa olu ngu!

Kẹ nwanyi asu:

¹⁴ Nggube; 'a -phụ mini;
'e -me ekfu mu;
kfukwaa sangụ-sangụ
byakfuta mu ege ono,
umoro; me nwele akfuje
l'ugvu, a kushiru iphe eshi mkpọ ono!

Azáya

¹ Ọwaa bú àphù, Azáya Emoꝝu phuru l'ẹhu ndu Júda; mẹ l'ẹhu ndu Jerúsalemu. Teke ọ phuru àphù ono bú teke Uzáya; Jótamu; Éhazu; mẹ Hezekáya shi bútsuaru eze; l'achì ndu Júda.

Nchileke abaru ndibe iya mba

² Tẹ nggube igwe nua ya; nggube alì anukwaa ya phụ; kẹle Ojejoje kfuakwaru okfu. Ọ sọru: "L'unwegirima, ya heru hefuta; gbe bya aghawanu aghagha; kwefuru iya íkè. ³ Eswi amajekwa onye nwe iya nù. Nkakfù-ìgara amaru iphe onye nwe iya nù eyejeru iya nri. Obenu lẹ ndu Ízurelu ta dudu ọphu ẹphe maru; mbụ lẹ ndibe iya bẹ iphe te dojedu ẹnya."

⁴ Tụswekwa. Unu bukwa ẹjo mba. Ẹra ẹjo iphe unu emeshi anyiakwa unu anyinyi. Unu bú ndu ẹjo eri; ndu merushiwaru onwẹphe emerushi. Ẹphe gbadowaru Ojejoje; to nwehe iphe ẹphe gubekwaduru Onye nsọ kẹ Ízurelu. Ẹphe gbe ghawaru iya nù azụ. ⁵ ?Bụ ngunu bú kẹ t'a nọdu akụ unu pyaapya? ?Bụ ole bú kẹ t'unu hụgabe; kwefuru Nchileke íkè? Ishi bukotaakwa unu ọnya ọnya; meji l'atọfuwa unu atọfu. ⁶ Tsube l'ọbechere-ọkpa unu jeye l'ishi unu ta dudu ẹke dụ unu npho. Iphe jiru unu ẹhu bú uswiru ẹchachi; ọnya ọnya; mẹ ọnya, ndu ọphu awugbaa unu mee. Ẹ to nwedụ ọphu a kwọcharu unu akwọcha; to nwe ọphu e kechiru unu ekechi; to nwe ọphu e deberu unu ọgvu.

⁷ Alì unu búwa ochobo. Mkpukpu unu bẹ ọku tsufuwaru. Okfu, unu kọru akọko bẹ unu nọwa l'ele ndu ọhodo; ẹphe abya eripyaa ya. Ọ dabuwaru ochobo l'ọ bú ẹke ndu ọhodo luru alulu. ⁸ Jerúsalemu b'a hawaru; yọ daburu nkinyi l'ọ bú ọlo-ẹgu, a turu lẹ mgbo vayinu; mbụ l'ọ bú ọlo-ẹgu, a turu l'ẹgu ẹke a kuru akpuru-ele. Ọ dụwa l'ọ bú mkpukpu, ndu ọhogu yechiru eyechi. ⁹ Ndege Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike te meru t'o nweru ayi ndu ọphu a-wafu nù; mẹ ayi ge agvulephu l'ọ bú ndu Sódomu; mbụ chihulephu l'ọ bú ndu Gómóra.

¹⁰ Unu nua iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu ishi Sódomu! Unu ngabẹ nchì l'ekemu, Nchileke ayi turu; unubẹ ndu Gómóra! ¹¹ Ọ sọru: "L'igweligwe ngweja ono, unu egwojeru iya ono; ?bụ ngunu b'ọ bú iya. Ebyila ono, unu egudeje gwooru iya ngweja-ukfuru ono yele anụ ono, ẹba rachitsuaru ẹhu ono bẹ tuhuwaru iya nù. Mee eswi; mee aturu; mẹ k'eghu ta dujukwa iya mma. ¹² Abyabya, unu abyajẹ l'ifu mu; ?bụ onye asuje t'unu gude iphe ono bya? Mbụ; ?bụ onye ezije unu t'unu bya adzotoshiaru mu ogbodufu? ¹³ Unu ba abyajehkwaru iya ọchiru ẹja ìphòró ono, unu abyajẹ achìchi ono. Ínsensu ono, unu akpojeru iya ọku ono anọdujekwa ahụ iya ẹgbo. Aji Ọnwa Ọphungu unu; aji mbọku ọtu-ume unu; mẹ ndzuko ono unu eyeje ono bẹ ya ta akpaghedu ume iya; shita l'ẹjo iphe unu anọduje eme lẹ ndzuko ono. ¹⁴ Aji Ọnwa Ọphungu, unu agbajẹ; mẹ eswe-iphe unu agbajekpo agbagba bẹ dukotawa mu ashì. Ọ bukotawa mu ivu. Ike ẹphe gvụwaru mu. ¹⁵ Unu -chilia ẹka unu l'ekfu anụ mu; bẹ mu e-wofu ẹnya l'ẹke unu nọ. Ẹ to nwekwa mẹ unu kfuru nù mu ikfu agha; mu te eyekwaru unu ọnu. Ishi iya aburu l'ochi nọ unu l'ishi. ¹⁶ Unu ghua ẹhu; mee onwunu t'unu gbufu! Unu haa mu omechishi ẹnya! Unu esefu ẹka l'ome ẹjo iphe! ¹⁷ Unu mụtafua ome iphe dụ mma! Unu achoje ọzo ikpe, dụ maa! Unu

hùje ndu aakpa ndu ọdo ẹhu àhùhù! Unu hajeru ndu a tọru ogbe enge! Unu adzoje ọdzo ẹhu unwanyi, maa tufuru!”

¹⁸ Ojejoje sọru: “Unu bya tẹ idzu unu l'iya buru nanu! Ẹ to nwedu; mẹ iphe dọ eji, unu, meshiru dọ-tabẹ eji l'ẹke nyarinyari; bẹ oo-mekochaa gbulahaa pemu-pemu l'ọ bọ eberugo. Ẹ to nwedu; m'ọ dọ-taberu eji l'ekewa l'ọ bọ uswe; bẹ oo-mekochaa chaa l'ọ bọ òwúú. ¹⁹ Ọ -buru l'ọ bọ uche obu unu t'unu wata ome iphe mu sọru t'unu mee; bẹ unu e-mekochaa ria iphe katsua mma, shi l'alì. ²⁰ Ole; ọ -buru l'unu jikaru; kwefu ikẹ bẹ bọ ugu-mbeke bẹ ee-gude vọ unu nyaa. Ojejoje kfuakwaru l'ọnu iya.”

*Jerúsalemu bọ mkpukpu,
eme iphe dọ eji*

²¹ Lekpodudunu ẹge mkpukpu ono, e shi gude ẹka ono bya abuwaru nọ unwanyi ọkpara! Mkpukpu, bọ ikpe, dọ nhamunha bẹ e shi ekpekotaje iya; mbọ mkpukpu, odobe-ẹka-ndoo shi buru eburu. Nta-a bẹ buwanu ndu mgburuma jiru iya. ²² Mkpọla-ọcha ngu ghokotawaru nshì-mkpọla. Ẹgiri mẹe, e shi akọ l'ime ngu b'e gudewa mini ghanwushikota aghanwushi. ²³ Ndu ishi ngu bukota ndu kwefuru Ojejoje ikẹ; buru ndu tso ọgbo iphura. Ẹphe yeru ẹnya l'ori ẹka-azọ. Ọ bọ t'a nọ ẹphe bẹ ẹnya akajẹ ẹphe. Ndu a tọru ogbe bẹ ẹphe ta agbajẹdu ọdzori ẹhu ẹphe; ẹphe ta anga nchì l'okfu ẹhu unwanyi, maa tufuru.

²⁴ Ọ bọ iya kparu iphe Nnajiufu; mbọ Ojejoje, bọ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bọ iya bọ Ọkaribe kẹ Ízurelu kfuuru; sọ: “Nhuu; tẹ mu bya emee koshi ndu ọhogu tẹ mu kebe tufu ume. Tẹ mu bya emelata ndu ọhogu mu iphe ẹphe meru mu. ²⁵ Mu a-ghachi ẹka mee unu iphe. Mu abya anyashia unu unu nshì-mkpọla ono, nọ unu l'ẹhu ono; bya ajì-shikota unu inyi, nọ unu l'ẹhu. ²⁶ Mu e-me t'unu nweru ọkpobe ndu ikpe ẹge ono unu shi nweru iya ono. Mu e-mekwaphu t'unu nweru ndu maru iphe a-kpọ-zijeru unu ọzo ẹge ono unu shi nweru iya l'odungu ono. Ee-mekochaa eku ngu mkpukpu, doberu ẹka ndoo; kukwaa ngu phọ mkpukpu, e gude ire iya ẹka.”

²⁷ Mkpukpu ono, nọ lẹ Ugvu Záyonu ono bọ ikpe, dọ mma; bẹ ee-gude dzọo ya. Yọ buru odobe-ẹka-ndoo; bẹ ee-gude gbata ndu kwaru izimana. ²⁸ Obenu lẹ ndu kwefuru Ojejoje ikẹ; mẹ ndu eme iphe dọ eji bẹ aa-chiko lakọta l'iyi. Ndu haru otso Ojejoje aburu kpurupyata.

²⁹ Achì ono, unu doberu nsọ ono; bẹ iphere iya e-mekochakwaa mee unu; keshinu ọ bọ iya bẹ unu yeru ẹnya. Mgbabu ngweja ono, unu hataru ono; bẹ e-mekochakwaa buru unu iphe-iphere; ³⁰ kẹ l'unu e-mekochaa dọ l'ọ bọ achì, laru ẹkwo; mbọ l'unu a-dọ l'ọ bọ mgbabu, ẹ ta gbadu mini. ³¹ Ndajinggara a-bya adọ tsugo-tsugo. Ozi, ẹphe jeru abukotaru ẹkoroku; ẹphe achiko kekota ọku; ọphu ọ dọdu onye e-gbonyi ọku ọbu.

2

*Ẹhu-agu, a-nọ jeye lẹ
tutu yoyo*

(May 4:1-5)

¹ Ọwaa àphù, Azáya Emọzu phuru l'okfu ẹhu ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu.

² O -rua l'oge ikperazu;

bẹ ee-me t'ugvu ono,

a tukoberu eze-ulo Nchileke ono shihu ike;

mee ya t'ọ buru eze l'iphe bọ ugvu nonu.

Mbọ ee-me iya t'ọ kakọta ugvu nonu l'eli.

Iphe bụ mbakeshi a-wata ọwu abya iya.

³ Ndiphe a-bya ekfulahaa; sụ:

“Unu bya t'ayi je l'eli ugwu Ojejoje.

Unu t'ayi je l'ulo Nchileke kẹ Jékọpu;

k'ọphu ọo-kpọ-ziru ayi ọzo iya;

ẹge ayi a-wata otso ọzo,
o tọru;

kẹ l'ọ bụ ẹ Ugwu Záyonu;

bẹ ekemu e-shi bya;

buru ẹ Jerúsalemu;

bẹ okfu Ojejoje e-shi bya.”

⁴ Ọo ya e-kpe okfu, nọru mba ẹ mba;

kpesiaru igwe ọha okfu, nọru ẹphe.

Ẹphe akpukwa-zi

ogu-mbeke ẹphe;

yọ ghọo ọgu.

Ẹphe akpukwa-zi arwa ẹphe;

yọ ghọo nwa mma,

e gude akọcha iphe.

Mba ta pahedu

ogu-mbeke ejekfu mba

odo ọgu.

Ẹphe ta amụhe ẹge e shi alu ọgu odo.

⁵ Unubẹ ọnu-ulo Jékọpu; unu bya t'ayi tso ru iphoro ono, Ojejoje mụberu ayi ono.

Mbọku kẹ Ojejoje

⁶ Ị jikawaru ndibe ngu ono, bụ ọnu-ulo Jékọpu; kẹ l'iphe jiru ẹphe ẹhu bụ ome amamanshi, bụ iphe ẹphe mụtaru l'eka ndu ọzo ẹnyanwu-ahata. Ẹge ono bẹ ẹphe agba ẹja l'ọ bụ ndu Filisutayinu. Ẹphe ẹ ndu mba odo atugbabe ẹka l'eme iphe lanu. ⁷ Iphe jiru alị ẹphe bụ mkpọla-ọcha yẹle mkpọla-ododo. Ẹku ẹphe te nwe du agvugvu. Iphe jiru alị ẹphe bụ inya; ugbo-inya ẹphe te nwe du agvugvu. ⁸ Iphe jiru alị ẹphe bụ agwa. Yọ buru iya bẹ ẹphe abaru ẹja; mbụ iphe ono, bụ ẹphe gude ẹka ẹphe meshia ya ono. Mbụ; iphe bụ ẹphe, gudekpoo ẹka ẹphe meshia ya.

⁹ Ọ bụ iya kparu iphe a-lọ-tsuta madzụ alị. Madzụ bẹ ee-me t'ọ la alị. Ba agukwaru ẹphe nvu!

¹⁰ Bahụ l'ime ikelegvu! Je je edomia onwongu l'ime alị; l'ẹke ịtsu Ojejoje egvu; ẹge ono bẹ biribiri iya eye ngu egvu! ¹¹ O-te-aja-onwiya; bẹ ee-me t'anya iya laa. E mee ndu eku onwephe t'ẹphe buru kpurupyata. Ọ bụ Ojejoje kpụu; bụ onye ee-kutse ekutse mbọku ono; ¹² kẹ l'ọ nweru ujiku lanu, Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike doberu iphe bụ ndu eku onwephe ekuku; mẹ ndu, anya ndu; mbụ mbọku, o doberu ndu, atụ-li onwephe atụ-li. Mbọku ono bẹ aa-lọ-tsuta ẹphe. ¹³ Mbọku ono b'e doberu oshi sida, nọkota l'ugwu ugwu Lébanonu; mbụ ndu ọphu hatsua l'eli; l'etse origodo; mẹ l'iphe bụ achị, nọkota l'alị Báshanu; ¹⁴ dobekwaru iya phu iphe bụ eze ugwu, akpakọta origodo; mẹ iphe bụ nwugvu hatsua eli. ¹⁵ Mbọku ono kwaphu bẹ e doberu, iphe bụ ọlo-eli, hatsua l'eli; mẹ mgbodo, a kpushiru ike; ¹⁶ mẹ ugbo-mini ndu Tashishi l'ọ ha; mẹ iphemiphe ọbule, e memaru emema. ¹⁷ Onye etu onwiya ẹpha bẹ ee-mekochaa mee t'anya iya laa. E mee ndu etse etsetse t'ẹphe buru kpurupyata. Ọ bụ Ojejoje nwenkinyi iya; bụ onye ee-kutse ekutse mbọku ono; ¹⁸ Iphe bụ nte a-chihu.

¹⁹ Madzụ a-nọdu agbatsua ala l'ogba mkpuma; ndu a-nọdu awubatsua l'enu l'ime ali; eke ephe atsụ Ojejoje egvu; ege ono be biribiri iya e-ye ephe egvu teke oo-gbeshi nmawoo mgboko anmawo. ²⁰ Mbọku ono be madzụ a-chịta ntẹkpe ono, ephe gude mkpọla-ocha meshia me ophu ephe meshiru le mkpọla-ododo l'agwaphe ghakaru unwu anu, eeku molu me ngvu. ²¹ Ephe a-gbatsuaru laa l'eke ikelegvu yetsuaru uwa; me l'ime ogba, notsua l'eli ugvu l'eke ephe atsụ Ojejoje egvu; ege ono be biribiri iya e-ye ephe egvu teke oo-gbeshi nmawo mgboko anmawo.

²² Hajekwaa otu-kobe madzụ ishi; ke l'o buwaphu ume, otu; bu iphe o tokfu eka. ?Bu ngunu odo; be madzụ dafuru ogo iya?

3

Ikpe, duru ndu Jerúsalemu; me ndu Júda

¹ Lekwa! Nnajiufu, bu Ojejoje; mbu Okaribe-Kakota-Ike abyaakwa onafu ndu Jerúsalemu; me ndu Júda eke iphe eshije eru ephe eka; me agbarike ephe. Oobyawa ephe onafu eke ephe eshije eri nri; me eke ephe eshije angu mini. ² Oo-nafukwaphu ephe ndu ike no l'ephe; nafu ephe ndu soja; ndu ikpe; ndu nkfuchiru Nchileke; ndu aphu; ndu bu ogurennya; ³ ndu ishi soja; ndu nweru okwa; ndu mgbazi; ndu maru ome nka; me ndu agvugwoo. ⁴ Mu e-me t'o buru unwegirima unwokoro a-buru ndu ishi ephe. Yo buru unwegirima nshii a-nodu achi ephe. ⁵ Ndu madzụ awata okpa ibe ephe ehu. Onyenonu yo daru yele ibe iya. Obutobu yele obutobu l'alaji. Ogbo-egirima awata ocho ndu bu ogurennya okfu. O-no-l'omu awata ocho ogenyi okfu.

⁶ Madzụ e-gudeje nwanna iya; mbu onye yele iya shi l'ufu lanu; su iya: "Oo nggu a-buru ephe ishi; keshinu ophu o bu nggubedua nweru uwe o-ye-l'ehu. O bu nggu maru ege ii-me eke-a, mebyishihuru ege-a."

⁷ Obenu l'onye ono a-rashia mboku ono; su: "Mu te meghekwa iya! E to dukwa nri, no mu l'ulo; to du uwe, oye l'ehu mu nweru. Unu be emekwa mu onye ishi unu-o!"

⁸ Iphe kparu iya nu bu le Jerúsalemu etenga etenga. Júda l'ada adada. Iphe kparu iya bu l'olu ephe yele iphe ephe eme emesweshi Ojejoje. Ephe gudewa ege ono merushia ya ifu. ⁹ Ege ephe doberu ifu bu iphe agbakpoda ephe ekebe. Ephe gbe egudeje iphe du eji, ephe eme azunga nzunga l'o bu ndu Sodomu. Ophu ephe te gbe mejedu iya k'edomi. Nshoo ephe! Ishi iya aburu l'ephe mewaru te ndakfu dakfu ephe.

¹⁰ Kfuru onye doberu eka ndoo l'oo-duru iya le mma; ke l'ephe e-ri akpuru, umere oma ephe mitaru. ¹¹ Nshobukwaa ndu eme ejo iphe! Iphe a-dukwaru ephe eji. Aa-kfu ephe ugwo iphe ephe gude eka ephe kpata.

¹² Ndibe mu; be ogbo-egirima akpa ehu. Yo buru unwanyi bu ishi ephe. Ndu mu! O kwa ndu edu unu eduphu unu. Ephe du unu; je esilahaa eke ta budu uto.

Ikpe, Ojejoje e-kpe ndibe iya

¹³ Ojejoje nowa l'eke o no l'ulo ikpe. O kwakobewaru te ya kpee ndiphe ikpe. ¹⁴ Ojejoje watawaru okpe ndu bu ogurennya ikpe; me ndu ishi ndu nk'iya; su: "O kwa unu luru mgbo vayinu mu alulu. Iphe unu nakokotaru ndu ukpa be nokotakwada le nk'unu. ¹⁵ ?Bu ngunu bu ke t'unu egwe ndibe mu rakaraka? Mbu; ?bu ngunu bu ke t'unu efu ndu ukpa ifu l'ali. O bu iphe Nnajiufu, bu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono."

*Okwa, a nmaru unwanyi
Jerúsalemu*

¹⁶ Ojejoje sūru: “L'unwanyi, bu lẹ Ugvu Záyōnu; bẹ ekunuka onwẹphe ekuku. Oobuje ẹphe eje l'uzo; ẹphe l'ese olu jijiji; l'ekurube ẹnya ekurube; l'eje segelengu segelengu; ojaga ọkpa ẹphe l'ada jẹgengu jẹgengu. ¹⁷ Ọo bụ iya meru iphe nnajiufu e-me t'onya abakọta unwanyi, bu lẹ Záyōnu l'ishi; t'ishi चाहु ẹphe nmanmanma.”

¹⁸ Mbọku ono bẹ Ojejoje a-natakọta ẹphe ojaga ọkpa ẹphe; o-ke-l'ishi ẹphe; iphe-olu ẹphe; ¹⁹ iphe-nchi ẹphe; echi-ẹka ẹphe; ulari-ifu ẹphe; ²⁰ ulari-ishi ẹphe; ojaga ọkpa ẹphe; ụkpoto, ẹphe ewe l'ukfu; akpamu manụ mbeleke ẹphe; ogvu ẹphe; ²¹ echi mkpūshi-ẹka ẹphe; echi imi ẹphe; ²² kpowula-kpowula uwe ẹphe; ụkpọ ẹphe; ẹkwà achichi ẹphe; nwẹkpa ọlokpu-l'ẹka ẹphe; ²³ onyo ẹphe; uwe ọcha ẹphe; ẹkwà oke l'ishi ẹphe; mẹ l'ẹkwà-ukuvu ẹphe.

²⁴ O -be kẹ t'ẹphe eshi mkpọ; bẹ ẹphe a-nọdu eshi nshi. O be kẹ t'ẹphe wee udugbeze l'ukfu; bẹ ẹphe a-nọdu eke onwẹphe eri. O be kẹ t'ẹphe memaa ẹgbushi ẹphe emema; bẹ ẹphe a-bụ ndu ishi-nkwọcha. O be kẹ t'ẹphe yee uwe, ama mma; bẹ ẹphe e-ye uwe-aphu. O be kẹ t'ẹphe ama mma; bẹ ẹphe e-gbe buru iphe-iphere.

²⁵ Unwoke unu bụ ogu-mbeke bẹ ee-gude gbushikota ẹphe. Ndu soja unu bụ l'ogu bẹ ẹphe a-lakọta. ²⁶ Ndu Jerúsalemu a-kpọ mkpu; gụa aphu. Mbụ lẹ Jerúsalemu a-dụ l'ọ bụ nwanyi gba ẹka; gwọshita l'alị.

4

¹ O -rua teke ono bẹ unwanyi ẹsaa a-wu-kfutaje nwoke lanu; sụ iya: “Byiko nafu nụ ayi iphere ọwaa. Haarụ t'ayi nuje onwayi nri; ayi anmajeru onwayi ẹkwa. Ọ bụ t'ị halephu t'ayi zajẹ ẹpha ngu.”

*Eedophu Jerúsalemu azu
l'onodu iya*

² O -rua teke ono bẹ onye ono, bụ ẹkali Ojejoje a-bụ nwọma-mma; buru ọdu-biribiri. Iphe alị ono metaru bẹ ndu ono, wafurunu l'alị Ízurelu ono e-gude eku onwẹphe; buru iya bẹ ẹphe e-gude dụ ugvu. ³ Ndu ono, a haru lẹ Ugvu Záyōnu; mbụ ndu ono, kwaru lẹ Jerúsalemu bẹ aa-nọdu eku ndu dụ nsọ, bụ iya bụ ndu ono, e deru ẹpha ẹphe l'ẹphe nọ ndzụ lẹ Jerúsalemu. ⁴ Nnajiufu e-nwefukota urukutu, nọkọta unwanyi Záyōnu l'ẹhu; bya egude ume nk'iya nwefukota ndu Jerúsalemu mee ọchi, nọ ẹphe l'ẹhu; mbụ ume ono, o gude ekpe ikpe; mẹ ume, enwu enwunwu. ⁵ Teke ono; bẹ Ojejoje a-bya lẹ Záyōnu l'ọ ha; mẹ l'ẹhu ndu ono, edzukobeje l'ẹke ono; bya emeta urukpu, akpọ tụtutu doberu ẹphe l'eswe; mụta ọku, enwu phophopho doberu ẹphe l'enyashi; kele mkpukpu ono l'ọ ha bẹ ee-gude ọdu-biribiri Ojejoje kpuchia. ⁶ Ọo-buru mkpu, e-me ẹphe agu t'okpomọku be ekpojeshi ẹphe l'eswe; bukwaruphu ẹke ẹphe a-gbabajẹ tẹ ndzụ dzua ẹphe yele ẹke ẹphe e-domije onwẹphe mẹ igwe ẹphe oke pherephere; mẹ teke ọochi mini.

5

Egvu mgbo vayinu

¹ Mu a-guru egvu;
nụ onye mu yeru obu.
Mu e-gude mgbo vayinu iya gụa ya.
Onye mu yeru obu;

bẹ gbaru mgbo vayinu l'alì,
emehu iphe l'iku ugvu.

- ² Ọ tų-zewaru iya atuze;
hashiwa iya mkpuma;
bya afota akpuru vayinu
ndu ophu kakota mma kya ya.
Ọ kpuru ọlo-nche lẹ mgbabu ono;
bya egvua eke aanoduje
apyifuta mee lẹ vayinu obu.
Yọ nodu ele t'ọ mishiya nebyi, dụ mee.
Yọ buru nebyi, dụ eji b'ọ mishiuru.

³ Nta-a; unubẹ ndu bu lẹ Jerúsalemu; mẹ unwoke ndu Júda; unu kpeduru mu lẹ mgbo vayinu mu okfu-a: ⁴ ?Bụ ngunu; bẹ mu g'emefuaru mgbo vayinu mu-a, mu te mehaaduru iya? Mu gbe ele ẹnya tẹ vayinu, nọ iya nọ mishiya akpuru dụ mma; ?bụ ngunu kpahunuru iphe o gbe mishiya akpuru, dụ eji.

⁵ "Nta-a; tẹ mu bya akaru unu iphe mu e-me mgbo vayinu mu ono. Mu afokashi iphe e gude gbabuta iya; k'ophu ee-mebyishi iya. Mu e-nwukposhi mgbodo, a kpuru iya mgburumgburu; a bya dzopyashia ya. ⁶ Mu e-mele iya phu t'o yifu; k'ophu bụ ẹ ta byadu akocha iya akocha; t'a bya bya akpa iya eja. Iphe zẹ l'ẹke ono; bụ mkpakpari mẹ ogarama-mbo. Mu e-me igwe t'ẹ b'ọ chiru iya mini."

- ⁷ Ọ kwa onu-ọlo Ízurelu bụ
mgbo vayinu ono, Ojejoje,
bụ Ọkaribe-Kakota-Ike gbaru ono.
Yọ buru ndu Júda bụ
iphe ono, dụ iya mma,
ọ kuru iya ono.
O leri ẹnya t'e mee iphe dụ mma;
iphe ọ phuru aburu ogbu ochi.
O leri ẹnya t'e meje iphe gbaru nọ;
iphe ọ phuru aburu
uzu-ekwa.

Nshọo Ízurelu

⁸ Nshọo ndu alọkoje ọlo doberu onwephe; mẹ ndu anaphe alì eyekwa l'alì ephe; jeye tọ duhe eke aphudunu; unu eburu l'egu nkinyi. ⁹ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike kfuakwaru iya; mu anya ya eke ọ sọru: "Ig-weligwe ọlo bẹ chihufutaje. Mbụ eze ọlo, hatsua nshinu ama ntumatu; bẹ e-mekochaa buru ọlo, e te budu ebubu. ¹⁰ Eke e gude eswi iri, a jigbaberu ẹbo ẹbo kọo ujiku lanu bụ nwa mee vayinu, e-ji ipoti ẹto; bẹ aa-pyita iya. Onye kuru iphe jiru ẹkpa-jahotu bụ iphe jiru ashanga; owaa efere-utara; bẹ aa-wota iya."

¹¹ Nshọo ndu egbeshije lẹ ngguge-utsu je adaburu l'ongu mee; mbụ ndu anguje mee jeye l'echi-abali gbururu jeye ẹnya l'ẹke ephe kfukfukfu. ¹² Egbe ndu ono anoduje akpo une; l'aku ogele l'ẹke ephe eri iphe. Ephe aku nkwa; l'aphu opu; swiphee onwephe mee l'ẹke ephe eri iphe obu. Obenu l'ẹ to nwedu iphe Ojejoje meru, ephe guberu iphe; tọ dụ ẹka-oru iya, ephe ekuje iphe. ¹³ Ọ bụ iya e-me iphe aa-kpu ndu mu lẹ ndzu; kẹ l'ephe te nwedu egomunggo. Ndibe ephe, bụ ogenyi bụ egu e-gbushi ephe. Ephe adu l'igwe; mbụ ndu ẹkpiri a-kposhihu nkụ. ¹⁴ Ọo ya bụ l'alì-maa bẹ egu

kabawa agugu. O ghewaru onu phaa; l'eleko ndibe ephe, bu ndu nweru enya me igweligwe ndibe ephe eme ungara; me ndu emirima a-wuba iya.

¹⁵ Oo ya bu aa-lo-tsuta madzu ali; mbu le ndu mgboko be ee-me ephe aze kpee; ege ono be ee-mekwaphu ndu anya ndu ephe aze kpee. ¹⁶ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike be ee-gude k'ikpe nhamunha, ookpeje atu-li iya atu-li. Nchileke, du nsọ egudeje odobe-eka-ndoo koshi le ya du nsọ. ¹⁷ Teke ono; be aturu a-nodu akpa nri l'ọ bu egu eke eecheje iya. Ndu shi eshishi atutulaha iphe l'eke ndu nweru iphe awushije iphe.

¹⁸ Nshọo ndu egudeje eri ugho alokpuru iphe du eji; mbu ndu anoduje akpu iphe du eji okpu eswi. ¹⁹ Ephe asuje: "Te Nchileke menua iphe oo-me obu egwegwa t'ayi phu iya! T'iphe obu, onye nsọ ke ndu Izurelu tuberu k'ememe rutaedunu obu t'ayi maru iya!"

²⁰ Nshọo ndu ewoju ejo iphe kua iphe-oma; woru iphe-oma kua iphe du eji; mbu ndu ewoju ochi dochia enya iphoru; woru iphoru dochia enya ochi. Ndu ewoju iphe atso ile dochia enya iphe atso ena; woru iphe atso ena dochia enya iphe atso ile.

²¹ Nshọo ndu amaje iphe l'enya nk'ephe; mbu ndu bu nwa o-maru-omachata l'enya nk'ephe.

²² Nshọo ndu bu engu mee; mbu ndu a chiliru eka l'ogha mee; ²³ mbu ndu erije eka-azu; kpefu onye ikpe nmaru; gbe nmaa onye iswi du mma ikpe. ²⁴ O bu ege ire-okuru ekpoje urevu ubamu; mbu o bu ege eswa okponku emeje pyatangu l'oku bu ege ogbaragba ephe e-resihu; igu ephe etsua dudu l'ọ bu ivovoma; ke l'ephe jikaru ekemu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; to du iphe ephe guberu okfu onye nsọ ke ndu Izurelu. ²⁵ Oo ya meru iphe ndibe Ojejoje egbu yebe Ojejoje egbughu. O haliwaru eka chitsushia ephe. Ugwu anmalaha jijiji; odzu ephe akutsuaru l'esu-uzo l'ọ bu eke a wushiru ozu. Obenu l'iphe ono te emedu t'obu tuzita Nchileke. Yo dabelee ephe eka ege o daberu iya.

²⁶ O paliru mbakeshi, notsua eke teru enya iphe-ohubama iya koshi. Yo gude okpuru-oswa kuko, ndu notsua l'eke mgboko jeberu. Ephe l'agba ntumatu; gude mkputumu oso lanu byatashia. ²⁷ To du ephe onye ike oso gvuru; to du onye kpakotaru iphe; to du onye mgbenya roru; to du onye kuru mgbenya; to du onye akpo-buleti, o we l'ukfu gbụ-woru agbụ-wo; to du onye eri akpokpa iya gbabuhuru. ²⁸ Akfu ephe tpyishiru onu gungu gungu. Uta ephe agobetsua onu. Igidi okpa inya ephe ebunwutaje oku l'ọ bu mkpuma igwe. Okpa ugbo-inya ephe ezitsua l'ọ bu oku maa. ²⁹ Mkpu, ephe echi du l'ọ bu ekiri agu.

Ephe ede ekiri l'ọ bu nwa agu;
gude mba, ephe aba;
pata anu, ephe gburu tughua;
to nwe onye e-je iya anata.

³⁰ Mboku ono -rulephu; be ephe a-nodu edeji l'ọ bu ekiri eze enyimu. Onye -paliru enya lee l'ali ono; be iphe oo-phu bu okpuru-ochi; me iphe-ehuka. Iphoro be urukpu e-kpuchita ekpuchita.

6

Nchileke eku Azáya

¹ L'afa eze, bu Uzaya nwuhuru; be mu phuru nnajiufu l'eke o no l'abeze, ha l'eli; du kpogorngu. Onu uwe-mgbalanu, o yeru, ekpo wulawula; be jiru eze-ulo iya pyimu. ² Ndu no iya l'eli iya; bu unwu ojozi-imigwe, bu serafu, nwetsuaru eba ishingu ishingu l'ehu l'ehu. Ephe gude eba ebo ebo

kpuchitsua ifu; bya egude ébà ẹbo ẹbo; kpuchitsua ọkpa; bya egude ébà ẹbo ẹbo l'ephe ephephe. ³ Ẹphe ekfutsua l'anụ ibe ẹphe; asuje:

“Nsọ; nsọ; nsọ, bụ Ojejoje,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike!
Mgboko mgburumgburu;
bẹ biribiri iya jiru ejiji!”

⁴ Ẹphe -kfuleruphu okfu ono; oshi ibo; mę ọkpa-ibo eze-ulo Nchileke l'ọ ha anmakọta jijiji. Ẹnwuru-ọku ejilephu ụlo ono tųngu!

⁵ Mu echia: “Nshọo mu-a! Ephuhu mu! Kẹle mu phuru eze; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike l'ẹke mu bukwa onye uru-ọnu; tẹmanu mu lẹ ndu uru-ọnu eburu eburu!”

⁶ Ya ndono; Sérafu lanụ ephekfuta mu. Iphe o gude l'ẹka; bụ ichechọku, eke jajaja. Yo gude ákpà kpata ọku ono l'ẹnya-ngweja Nchileke. ⁷ Yo woru ichechọku ono daa mu l'ọnu; bya asụ mu: “Ọku-a, a daru ngu l'ọnu-a; b'e gude swafu ngu iphe dụ ẹji, i meru. Iphe dụ ẹji, i mekotaru l'ọ ha; b'a kfuwaru ụgwo iya.”

⁸ Mu bya anụa olu Nnajiufu l'ẹke ookfu; sụ: “?Bụ onye; bẹ ya e-zi? ?Bụ onye e-jeru ayi?”

Mu asụ iya: “Ọwa-a mu ndọ-ọ! Zi nụ mu!”

⁹ Yọ sụ mu: “Ngwaa; tugbua; je ezia ndu-a; sụ ẹphe: ‘Unu a-nụ nta; nua imo; to nwe iphe e-do unu ẹnya. Unu elee nta; lee imo; tọ dụ iphe unu a-phụ.’ ¹⁰ Mee ndu-a; tẹ obu nmaa ẹphe kpugbungu. Mee tẹ nchị chishihu ẹphe; nggu emee t'ẹnya kpuchishihu ẹphe. Ọ -dudu; bẹ ẹphe e-gudekwa ẹnya ẹphe phụ; gude nchị ẹphe nua; obu ẹphe emee t'ọ doo ẹphe ẹnya; k'ọphu ẹphe a-ghakọbe lakfuta mụbe Nchileke; tẹ mu mee; t'ẹphe kọrohu.”

¹¹ Tọ dụ iya bụ; mu aji iya: “Byiko Ojejoje; ?bụ teke ole; bẹ ọo-nọ-bebe?”

Yọ sụ mu: “Ọo-dulephu ẹge ono jeye mkpukpu ono aburu kpurupyata; mbụ t'ọ duche onye ebu iya nụ; ụlo achiko buru okorobo ụlo, ẹ-ta dudu onye bu iya nụ. Alị ono adaburu ochobo. ¹² Mbụ l'ọo-dụ ẹge ono jeye teke Ojejoje e-dufu onyenọnu; yọ lashia ẹke teru ẹnya. Teke ono; b'aa-wufukota l'alị-a; yọ daburu ochobo. ¹³ A makwaru-a l'uzo lanụ l'uzo iri lẹ ndu alị ono a-phọdu-a. Obekwanu l'ẹphe a-bukotaru iyi. Ọ bụ ẹge e gbufuje achi; m'ọ bụ akpurata; ukfu iya akwaa l'alị; bụ ẹge oo-mechaa nweru nwa ndu a-phọdu nụ lẹ ndu a-duru mụbe Ojejoje nsọ.”

7

Ozi, Azáya ezi eze, bụ Éhazu

¹ Ọ bụ teke Éhazu Jótamu Uzáya shi buru eze ndu Júda; bẹ Rezinu, bụ eze ndu Áramu; mę Peka Remaliya, bụ eze ndu Ízurelu wụ-lihuru byaru Jerúsalemu ọgu. Ọ bụ l'ẹphe te mekputadu ẹphe.

² A bya ekfuru ndu ụlo Dévidi lẹ ndu Áramu bẹ ẹphe lẹ ndu Ífuremu tugbabeekwaru nanụ. Okfu ono emee; obu awata ọnma Éhazu yele ndu nk'ia anmanma l'ọ bụ oshi, pherephere enwunga l'oswa. ³ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya asụ Azáya: “Tẹ nggu lẹ nwa ngu, bụ Shiya Jashubu yiru lufu jekfu Éhazu lẹ mgbọdzu Okpuru-uzo-Imeli; mbụ onanu, nọ l'uzo, e shi eje ẹgu Ọsa-iphe ono. ⁴ Unu je asụ iya t'ọ kwabekpelekwaphu ẹnya; yọ nọdukpelekwaphu nwanggijinggiji; ọphu ọ tsukwa egvu. Ọphu o kwekwa tẹ meji tọfu iya l'okfu nwishishi-nkụ labụ ono, anyihu anyihu ono; mbụ hanyihanyi ono, Rezinu yele ndu Áramu; mę nwatibe Remaliya aba ono.

⁵ Ndu Áramu yẹle ndu Ífuremu; mę nwatibe Remaliya bę gbaru ikumu t'ẹphe bya alua ngu. Ẹphe sụru: ⁶ 'Unu t'ayi je etso ndu Júda ọgu; mbụ lụta ẹphe yeru onwayi. Ayi eworu nwatibe Tabilu mee eze l'ẹke ono.' ⁷ Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike kfulu: 'Ejo ikumu ono ta byadu e-keru ekeru! Ẹ tọ byadu bya e-nweru ishi. ⁸ Mkpata iya aburu l'ishi mkpukpu ndu Áramu bụ Damásukọsu; onye bụ ishi ndu Damásukọsu bụ Rezinu; l'ime ụkporo afa ẹto l'afa ise bę ee-gwe ndu Ífuremu ogwe ujimu; k'ọphu bụ l'ẹphe te dzuhedu ọbu mba ẹka ẹphe. ⁹ Ishi mkpukpu ndu Ífuremu bụ Samériya; onye bụ ishi ndu Samériya aburu nwatibe Remaliya. Ọ -buru l'unu te evudodu kemukemu l'ekwekwe unu bę unu te evudoghekwa.' "

Abyabya Imanelu ekoshi

¹⁰ Ojejoje byakwa bya ekfulu Éhazu ọdo; sụ iya: ¹¹ "Rọo mube Ojejoje, bụ Nchileke ngu t'o koshi ngu iphe-ọhubama; m'o ruhuduru ọ -buru nwitumiriku l'ọ bụ alị-maa; m'ọ b'ọ -nọo oreke-imeli l'ọ bụ igwe."

¹² Éhazu asụ: "Mu ta arọkwa. Mu te ejekwa ọdata Ojejoje."

¹³ Tọ dụ iya bụ; Azáya asụ: "Unu nukwaa ya nta-a; unube ndu ụlo Dévidi! ?To dzuduaa l'unu agha madzụ ẹhu gburugburu. Unu e-jekwaphu ọgha Nchileke gburugburu nk'iya tọo? ¹⁴ Ọ bụ iya meru iphe ọ bụ Nnajiufu l'onwiya e-me iphe-ọhubama koshi unu. Lekwa lę nwamgboko tsutaakwaru ime. Ọo-mụ nwata nwoke. Iphe aa-gụ iya bụ 'Imanuwelu,' bụ iya bụ 'Nchileke nọ swiru ayi.' ¹⁵ Ọo-wata ori manụ, e meru l'era-eswi yẹle manụ-ẹngu; m'ọ maleruphu ọfo iphe dụ ẹji; hata iphe dụ mma. ¹⁶ Obenu lę teke nwata ono a-kwawa ẹnya k'ọfo iphe dụ ẹji; hata iphe dụ mma; bę alị ndu eze labụ ono, iitsu egvu ono a-bukotawa ochobo. ¹⁷ Ojejoje e-wolataru nggu lę ndibe unu; mę ndu ọnu-ulo nna ngu oge òkè iphe-ẹhuka, ẹ-te nwedu oyeru iya keshinu ndu Ífuremu ẹphe lę ndu Júda bọkahuru. Onye oo-gude bya ọgu bụ eze ndu Asiriya."

¹⁸ O -rua teke ono bę Ojejoje a-rakuta ijiji, shi l'ọhu ẹnyimu Íjiputu; mę l'ẹngu, shi l'alị ndu Asiriya; ¹⁹ ẹphe a-bya akuru lę kpọkoro kpọkoro mkpoworo ono; mę l'ẹke mkpuma yetsuaru ụwa; mę l'ẹgbudu, ogvu nọ; mę iduma mini.

²⁰ O -rua teke ono; bę Nnajiufu e-gude agube, ọ ngutaru l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu; mbụ agube, ọ ngutaru eze ndu Asiriya; gude kpua unu ishi; kpua unu ẹji ọkpa; mę ẹji agba unu.

²¹ O -rua teke ono bę madzụ a-kutaje nweswi yẹle egbu labụ dobe. ²² Mini-ẹra, a-nọdu alashị iya k'ọphu bụ l'oo-me t'onye ono nweru manụ, ha nshinu, 'ọo-nọduje eri. Iphe bụ ndu phoduru l'alị ono a-nọdu eri manụ, e meru l'era-eswi yẹle manụ-ẹngu.

²³ O -rua teke ono bę iphe bụ ẹke e shi akpataje unu vayinu labụ l'ụkporo iri, aswa iya e-ru ẹkpa-ego ise bụ ẹgbara; mę uke a-kfụ iya. ²⁴ Iphe ndiphe e-gudeje abahụ l'ẹke ono bụ ụta mę akfụ; kę l'alị ono l'ọ ha bụ ọgarama-mbo; mę uke a-nata iya. ²⁵ A -bya lę k'ugvu ugvu ono, bụ ẹke e shi egudeje ọgu akọtsuje akọko ono; madzụ ta byadu bya atụ iya ọkpa ọdo; kę l'ọgaramambo yẹle uke, e-ji iya nụ bę a-nọdu eye egvu. Ẹke ono a-ghọ ẹke aachijeru aturu; mę eswi ye t'o je ọkpa nri.

8

Ndu Asiriya a-buru ngwa-ọgu Ojejoje

¹ Tò dù iya bụ; Ojejoje asụ mu: “Tẹ mu wota ẹkwo, ha ụsá a gwọrú agwọgwo; wota mkpishi ẹkwo mmanu dee ya iphe-a: ‘Maha Shalalu Hashi Bazu,’ bụ iya bụ O-me-korokoro l’okwata o-zi-pharamu l’iphe onye ọdo. ² E je ekua onye achijeru Nchileke ẹja, bụ Uráya yẹle Zekaráya Jeberekaya, bụ ndu e gude ire ẹphe ẹka t’ẹphe bụru ndu ekebe.”

³ Ya ndono; mu lẹ nyee mu abya azẹe; yọ tsuta ime; mua nwata nwoke. Ojejoje asụ mu: “Tẹ gua nwata ono ‘Maha Shalalu Hashi Bazu;’ ⁴ kele teke ọo-dù ike vufuta k’ọ maru oku ‘Nne lẹ Nna’, mụru iya nū; bẹ eze ndu Asiriya byawaru bya akwaa ẹku ndu Damásukọsu; mẹ kẹ ndu Samériya l’okwata.”

⁵ Ojejoje abyakwa bya ekfuru mu ọdo; sụ: ⁶ “Keshinu ọphu ndu-a gbe jịka mini ono, tọru nwẹhu atso ono; mbụ mini Sháyilowa; bya etelahaaru eze Rezinu yẹle nwatibe Remaliya ẹsua ⁷ bẹ Ojejoje abyawa ome t’eze utso, shi lẹ Ẹnyimu Yufurétusu bya ekpua ẹphe. Utso ono bụ eze ndu Asiriya yẹle biribiri iya l’ọ ha. Utso ono e-tsokota ọswara ẹnyimu ono l’ọ ha; mbụ kpukota kpua kpua mgbogidi iya. ⁸ Yọ byakọta jeye l’alì Júda kpukota iya ekpukpu; tsọru tugbuá; mbụ ọo-nọdu awọ l’ẹkpiri. Ẹbà iya ono, ọ sụsaru asusa ono a-chịko uswe alì ngu kpukota; nggube Ịmanelu!”

⁹ Unu chia mkpu ọgu; unubẹ mbakeshi! T’a chikashikwaa unu achikashi. Unu ngabekwa nchị; unubẹ ndu bu ote-ẹnya! Unu jikobekwa k’ọgu; ọbu l’aa-chikashikwanu unu achikashi. ¹⁰ Unu chia idzu ẹge unu e-me iya! Obenu l’idzu unu a-buru arakata atsu. Unu kfua ẹge unu e-me iya! Obenu l’ẹ too kekpodurunu; kele Nchileke swiru ayi!

Tsujẹ Nchileke egvu

¹¹ Ojejoje gude ẹka iya ono, shihuru ike ono byibe mu; bya ekfuru yeru me; lọoru mu ẹka lẹ nchị sụ mu tẹ mu be etsokwa ọkpa ndu-a. Ọ sụru mu: ¹² “T’ẹ b’ọ buebekwa iphe ndu-a sụru l’ọ bụ ọgba ikumu bẹ unu e-kuebeje ikumu! Iphe ẹphe atsu egvu; t’unu ba tsukwa iya egvu; ọphu o mejekwa t’ẹhu anma unu kpakpakpa! ¹³ Iphe unu e-me bụ t’unu gube Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike iphe; koshi l’ọ bụ iya phụ bụ onye dù nsọ ọbu. T’ọ bụru iya bụ onye unu a-nọduje atsu egvu; bụru iya bụ onye unu a-nọdu anmajeru kpakpakpa. ¹⁴ Ọo ya a-buru ẹke, e doberu nsọ. A -bya lẹ k’ulo labụ kẹ Ízurelu; ọo-bụ mkpuma, a-nọdu adụ madzụ ụkfu; bukwaruphu ikelegvu, ẹphe e-vukotaje daa iko. A -byakwanu l’ẹhu kẹ ndu Jerúsalemu; ọo-bụ ọnya yẹle igbudu, a gbaru ẹphe. ¹⁵ Ẹphe a-dụ l’igwe; mbụ ndu ọphu ụkfu a-dụ; ẹphe a-da; tsupyashia onwẹphe; a haa ẹphe l’ọnya; kpukoo ẹphe.”

¹⁶ Ozi-a, mu ezi-a bẹ ii-woru keko ekeko; nggu abya akwakọberu ndu etso mu nū ekemu ono. ¹⁷ Mu a-nọdu ngabeduru Ojejoje; mbụ onye ono, wofuru ifu iya l’ẹke ndibe Jékọpu nọ. Ọ bụ iya bẹ mu a-nọdu ele ẹnya iya.

¹⁸ Mu ndọ-ọ nọ l’ẹke-a; mu l’unwegirima ono, Ojejoje nuru mu ono. Ayi bụ iphe-ama; bya aburu iphe-ọhubama, nọduru ndu Ízurelu; mbụ iphe shi l’ẹka Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bu lẹ Ugvu Záyọnu.

¹⁹ Ndiphe -sujẹ ngu t’i je ọkpata ishi lẹ kẹ ndu aphụ àphù; m’ọ bụ l’ẹka ndu njibya; mbụ ndu bụ okpuru-ọswa; bẹ ẹphe aphuje; l’avụ ẹvu nshi; ?tọ bụ-chidua Nchileke b’ọ gbaru tẹ madzụ jeje njita. ?Nanu ẹge e meru b’ọ gbe bụru maa b’e jejeru ndu nọ ndzụ njita?

²⁰ TUBE nvọ l’ekemu yẹle iphe mu karu t’e meje. Ọ -buru l’ẹphe te ekfudu ala l’okfu ono; ọo ya bụ l’ẹphe ta phudu iphoro nchi-abọhu.

Oge iphe-ẹhuka

21 Ẹphe e-gude ntakfuru; mę ęgu aghaphe l'alì ono. Mbà -tùdelephu ẹphe; ẹhu agbahụ ẹphe totoroto. Teke ono; ẹphe apalia ẹnya; wata ophu onye eze ẹphe; mę Nchileke ẹphe iphu. 22 Ẹphe a-byakwa apazita ifu l'alì lee mgboko. Iphe ẹphe a-phụ nwẹnkinyi bụ ntakfuru yẹle ẹkpuru-ọchi; mę l'iphe eko ẹruru a-nọdu eye ẹphe egvu. Aa-bya enwuru ẹphe yee l'ẹke gbakọtaru tsụbalangu.

9

1 Obenu l'e -megee bę ẹphe ta achihedu obu l'ẹka; mbụ ndu ono, shi eje iphe-ẹhuka ono. Teke ndiche b'ọ kparu alì ndu Zébulonu yẹle alì ndu Náfutali ẹhu. Obenu l'oge-l'ifu; bę ọo-kwabę ndu bu l'uzo eze ẹnimu ùgvù; mbụ ndu bu l'azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu, bụ iya bụ alì Gálili, bụ ẹke ono, ndu ọhodo bu ono.

A mụru ayi nwata

2 Ndu ono, nọ l'ẹkpuru-ọchi ono
phụakwaru iphoro,
ha nshinu.
Ndu ọphu bu l'alì ono,
gbaru tsụbalangu ono;
bę iphoro nwuakwaru phoo.

3 Ọha ono b'i mewaru;
yọ ka nshinu;
bya emee; ẹhu aka ẹphe ọtso ẹna.
Ẹphe a-nọdu ngu l'ifu ete
ẹswa l'ọ bụ ndu eme ẹswa
iphe ẹphe kpataru l'okfu ẹphe;
mbụ ndu eme ẹswa l'ẹke
ẹphe eke iphe ẹphe lùtaru l'ọgu.

4 L'ọ bụ-a ẹge i meru teke
i mekputaru ndu Mídiya
teke ndiche phụ
bụ ẹge i chikashiru ivu ẹra,
shi nyipyabe ndibe ngu;
bya anyakashia
mgboro-ígwè,
e shi swebe ẹphe l'ukuvu;
yẹle oshi, ndu akpa ẹphe
ẹhu shi gude akpa ẹphe ẹhu.

5 Akpọkpa ndu soja,
e gude lụa ọgu l'ọ ha,
jeye l'iphe, bụ uwe,
a gwọ-swiru lẹ mee;
bụ ọku; bę aa-kpọkota iya.
Ọo-buru nkụ,
eeye l'ọku.

6 Mkpata iya bụ l'a mụru ayi nwata.
A mụru ayi nwata nwoke.
Ọ bụ iya a-bụ onye ishi, achị nụ.
Iphe aa-nọdu eku iya bụ

“Onye mkpozi-uzo,
dụ biribiri”;
“Nchileke, bụ

Ọkaribe-Kakọta-Ike";
 "Nna, bụ Ojejoje"; mę le
 "Onye ishi, emeje tę nchị dụ ndo".

⁷ Ọchichi iya;
 mę nchị-ọdu-ndo,
 e-tso iya nụ
 a-nọdu aka nshinu akaka l'eje;
 ọphu ọ byadụ agvụ agvugvu.
 Ọo-nọdu l'aba-eze Dévidi,
 bụ ochechoroche iya bụru eze.
 Oo-gude ọkpobe ikpe;
 mę odobe-ẹka-ndoo mee
 ya t'ọ nguru anguru;
 jeye lę gbururu.
 Ojejoje, bụ
 Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gude
 ẹge oovutabe iya l'obu; mee ya.

Ehu-eghughu Ojejoje l'ẹke ndu Ízurelu nọ

⁸ Nnajiufu ziwaru iphe ya e-me eri Jékọpu. Iphe ono e-me ndu Ízurelu;
⁹ k'ọphu bụ lę ndu Ízurelu l'ọ ha a-makotaru iya; mbụ ndu Ífuremu; mę
 ndu bukota lę mkpukpu Samériya; mbụ ndu egudeje ekuku, nọ ẹphe
 l'obu; mę ndu anya ndu; sụ: ¹⁰ "Ụlo ono, e gude ẹja kpua ono bę
 dakposhihuakwaru nụ. Obenu l'ayi a-pyicha mkpuma apyicha gude kpụ-
 kwazilaha ya. Oshi figu ono b'e gbutsushiwaru. Obenu l'ayi e-woru oshi
 sida dzakwazi l'ọzori iya."

¹¹ Obenu lę Ojejoje yewaru ndu ọhogu Rezinu ọkpụ-ike-ike t'ẹphe je
 etsoo ẹphe ọgu; mbụ l'ọ tųwaru ndu ọhogu ẹphe nanụ nanụ. ¹² Ndu
 Áramu shiwa l'uzo ẹnyanwu-ahata; ndu Filisutayinu eshi l'uzo ẹnyanwu-
 ariba byawa bya eghechaa ọnu; lee ndu Ízurelu wọo. Obenu l'iphe ono te
 emedu t'obu tų-zita Nchileke. Yọ dabelee ẹphe ẹka ẹge ọ daberu iya.

¹³ Obenu lę ndu Ízurelu ta lakfutadu onye ono, chiru ẹphe iphe ono;
 ọphu ẹphe akpadu ishi Ojejoje ono, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ono. ¹⁴ Ọo ya
 bụ lę Ojejoje e-bu ndu Ízurelu ishi; bua ẹphe ọkpa; saa ẹphe ọ-sa-ẹkfu;
 nmaa ẹphe ẹka swokoswoko l'akpuru ẹnyanwu lanụ. ¹⁵ Yọ bụru ndu bụ
 ọgurennya yele ndu nweru ẹnya bụ ẹphe bụ ishi ọbu. Ọ bụ ndu nkfuchiru
 Nchileke, bụ ndu ezi iphe ta bụdu ire-lanụ bụ mgbọdzu. ¹⁶ Ndu edu ndu
 Ízurelu eduswe ẹphe ọzo. Mbụ ndu ọbu, eedu ọbu b'e duphuwaru. ¹⁷ Ọo
 ya bụ lę Nnajiufu bę ẹhu ta atsodu ẹna l'ẹke unwu-okorọbya alị ono nọ.
 Ẹ tọo phuduru ndu a tọru ogbe imiko; tọ phuru iya unwanyi, maa tųfuru;
 kę l'ẹ to nwedu ẹphe onye eme ele Nchileke. Ẹphe l'ẹphe ha tųko bụru
 ndu ẹjo iya ono; l'ekfu ẹjo okfu. Obenu l'iphe ono te emedu t'obu tų-zita
 Nchileke. Yọ dabelee ẹphe ẹka ẹge ọ daberu iya.

¹⁸ Ẹjo iphe ẹphe eme enwu l'ọ bụ ọku. Ọodzuje ọgarama-mbo; l'adzu
 uke; tųko ẹkfukala, nọ l'oswa gvua kfurukfuru; k'ọphu bụ l'ire-ọku iya ejije
 ẹnwuru-ọku iya ala imeli imeli. ¹⁹ Oke ẹhu-eghughu Ojejoje, bụ Ọkaribe-
 Kakọta-Ike bę a-nganwụ alị ono anganwụ. Ndu ono a-buru nkụ, aa-nọdu
 eye l'ọku. Ọphu ọ dudu onye aphujeru nwunne iya imiko. ²⁰ Ẹphe e-gbu
 l'uzo ẹka-utara ria; ọbule ẹgu a-nọdu agule-ẹ ẹphe. Ẹphe anata madzu
 iphe l'ẹka-ibyita; too dzukwaphu ẹphe. Onyemonye ọbule a-wata ọta
 nwatibe iya. ²¹ Mbụ lę ndu Manáse a-wata ọta anụ ndu Ífuremu; ndu

Ífuremu ata kẹ ndu Manásẹ. Ẹphe a-bya atugbabe; tso ndu Júda oḡu. Obenu l'iphe ono te emedu t'obu tų-zita Nchileke. Yọ dabelee ẹphe ẹka ẹge ọ daberu iya.

10

¹ Nshọo unubẹ ndu bụlephu ekemu, ẹ-te vudodu nhamunha bẹ unu anọduje atų; mbụ unubẹ ndu asuje t'e dee ẹkwo; tųa ekemu, a-hụ madzų ọku l'ẹhu. ² Unu anajẹ ndu ụkpa iphe gbaru ẹphe. Ụnwanyi, maa tųfuru; bẹ unu gụberu nri unu; l'ana ndu a tọru ogbe iphe ẹphe l'ike. ³ ?Bų ngųnu bẹ unu e-me mbọku, ee-nyo unu; mbụ mbọku, ụtsuruku e-shi ẹke teruru ẹnya bya atsųa unu? Bų onye bẹ unu a-gbakfu t'ọ dzọo unu? ?Bų awe bẹ unu a-ha ẹku unu? ⁴ Ẹ tọ dųkwa iphe aphọdu nų; gbahaa t'unu lẹ ndu a kpuru lẹ ndzų kpẹe mkpẹ-nanų. Ọ dųdu bųru l'unu tso lẹ ndu e gbushiru egbushi. Obenu l'iphe ono te emedu t'obu tų-zita Nchileke. Yọ dabelee unu ẹka ẹge ọ daberu iya.

Ikpe, Nchileke kperu ndu Asiriya

⁵ “Nshọo nggụbe Asiriya; mbụ nggụbe ọha ono, bų nggu bų mgbọro-ígwè, mu egudeje ekoshi iphe-eghughu mu. Mbụ ọ bų l'ẹka ngu bẹ mgbọro oke iphe-eghughu mu ono nọ gẹdegede. ⁶ Mu e-zi Asiriya t'o je afųaru mbakeshi, ta madu mụbe Nchileke. Mbụ; mu e-kfuru iya t'o je afųaru ọha, eme mu iphe-eghughu; t'ẹphe gwoo iphe ẹphe; mbụ lųa ẹphe alųlu. Ẹphe adzọo ẹphe fųtufutu l'ọ bų onye adzọ ẹpoto l'esu-ųzo.”

⁷ Obenu l'ẹ tọ bųdu iphe ono bų iphe ọori; tọ bų iya bų iphe nọ iya l'obu. Iphe bų uche iya abųru omebyishi iphe; mẹ t'o mee t'iphe a-wafų nų l'iphe bų mbakeshi habe ahabe. ⁸ Ọ -nọdu yo otu onwiya; sų: “?Ọ kwa lẹ ndu ishi soja mu bųkota eze eze? ⁹ Mkpųkpu Kaluno ?tọ bųdu ẹge mkpųkpu Kakemishi dų b'ọ dų. ?Tọ bųdu ẹge mkpųkpu Hámatu dų bų ẹge mkpųkpu Apadu dų. Mbụ; ?tọ bųdu ẹge Samériya dų bẹ Damásukọsu dų. ¹⁰ Keshinu ọphu mu gudetsuaru alị-eze ndu agwatsųa nte; mbụ alị-eze ọphu nte ẹphe ka kẹ Jerúsalemu yẹle Samériya nshinu; ¹¹ ?buchia Jerúsalemu yẹle nte, nọtsua ya nų bẹ mu te gbe anųdu aphų ẹge ono, mu nųru ndu Samériya yẹle iphe ẹphe agwatsųa agwagwa ono?”

¹² Nnajiufu -megetsulephu ozi iphe oome lẹ Ugvu Záyọnu yẹle Jerúsalemu; bẹ oo-kfu sų: “Mu a-hų eze ndu Asiriya àhųhų; k'ẹnya, o lebeziruru eku onwiya ekuku l'ime obu; bya anya ndu.

¹³ “Kẹ l'ọ sųru: ‘Ọ bų l'ike k'ẹka mu; mẹ mmamiphe mu; bẹ mu gude mee ya; kẹ l'iphe doru mu ẹnya. Oke-alị iphe, bų mbakeshi; bẹ mu kpachishiru; bya akwaa iphe ẹphe l'ọkwata. Ndu eze ẹphe; bẹ mu dzọru ọdzo ẹkfu; kele mu bų mkparawa. ¹⁴ Ọ bų ẹge ono, aatųfuje ẹka chịta ẹkfuna nwenu ono bų ẹge mu tųfuru ẹka chịtsushia ẹku iphe, bų mbakeshi. Yọ bųru ẹge ono, aachịkoje ẹkwa-nwenu, a gbagharu agbagharu bų ẹge mu chịkoberu iphe bų mba, nọnu. Ọphu ọ dųdu m'ọo onye lanų, meru ụkporo; tọ dų onye gheliru ọnu egheli; mee pyingų.’ ”

¹⁵ Obenu lẹ Ojejoje sųru: “?O nweru ẹge ogbu-nkų e-shi bya aka onye gude iya awa nkų? Tọo mma, eegude ekwo oshi; ?ọo-wata ọtu-li onwiya lẹ ya ka onye gude iya nų. Mgbọro-ígwè; ?l'ọo-dų ike palia onye apalije iya nų. Ọdo bų; mgbọro-oshi; ?ọo-nọnyaa bya akpųkwaa onwiya t'ẹ b'ọ bųhe oshi.”

¹⁶ Ọo ya bų lẹ Nnajiufu; mbụ Ojejoje, bų Ọkaribe-Kakọta-Ike a-pakfutaru ndu soja iya ono, gbaru mkparawa ono o-me-l'ẹhu, a-nọdu amị ẹphe mini. Ọo-kparu ọku ye ẹphe l'ẹhu; yo nwua tųgburu. ¹⁷ Iphoro ndu Ízurelu

ono a-buru oku; mbụ l'onye nsọ kẹ ndu Ízurelu ono a-buru oku, enwu enwunwu. Yọ buru ujiku lanụ bẹ oo-nwu phophopho kekota ogvu, nọtsua ya; mę uke, nọ iya nụ. ¹⁸ Biribiri ono, ọswa iya dụ ono yẹle alị ẹphe ono, emehuje iphe ono bẹ oo-mekochaa mebyishikota l'ọ ha. Ọ bụlephu ẹge ono, onye ejo iphe-ememe guderu agwuje ono bụ ẹge ọo-gvu; ¹⁹ k'ophu bụ l'oshi, a-phodu nụ l'ọswa iya ono a-duwaa nanụ nanụ; k'ophu bụ lẹ nwata nshii e-dekota ophu phoduru nụ l'ekwo.

²⁰ L'oge teke ono bẹ nwa ndu phoduru nụ lẹ ndu Ízurelu; mbụ nwa ndu ophu wafuru nụ l'onu-ulo Jékopu ta atukobehedu ndu ono ishi; mbụ ndu ono, dzoru ẹphe pyaapya ono. Onye ẹphe a-kpo-chiaru obu yeru bụ Ojejoje; mbụ Onye nsọ kẹ ndu Ízurelu. ²¹ Nwandu ono, phoduru nụ ono e-mekochaa lata; mbụ lẹ nwa ndu a-phodu l'onu-ulo Jékopu e-mekochaa lata lakfuta Okaribe-Kakota-Ike ono, bụ Nchileke. ²² A makwaru-a l'unube ndu Ízurelu ha l'ọ bụ ẹja, nọ l'iku ẹnyimu. Obenu lẹ nwa ndu e-mekochaa lata ta abakwa ishi. A kụakwaru o-la-l'iyi doberu ẹphe. Yọ bụkwaru iphe gbaru nụ. ²³ Yọ buru Nnajiufu; mbụ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike nwẹke-iyá e-gude ẹka iya mebyishia mkpukpu ono kpamu, bụ ẹge e kfuawaru l'ee-me iya.

Aphụ, Ojejoje a-nụ ndu Asiriya

²⁴ Ọo ya bụ; ọwaa iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike kfulu: “Unubẹ unwu mu, bụ ndu bu lẹ Ugvu Záyonu; unu ba atsukwa ndu Asiriya egvu; mbụ ndu ono, anọduje eswi unu mgboro-ígwè ono; mbụ ndu apalijeru unu mgboro ẹge ono ndu Íjiputu shi apalijeru iya unu ono. ²⁵ Ọ bụa nwanshii unu eghubuhu mu eghubuhu. Mu eworu oke iphe-eghu mu ziberu ẹphebedua woru ẹphe gbushia.” ²⁶ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike e-gude ẹchachi chia ẹphe ẹge ono, o chiru ndu Mídiya lẹ mkpuma Orebu ono. Mgboro iya bẹ ọo-palikwaphu maa lẹ mini ẹge ono, o meru iya l'alị ndu Íjiputu ono. ²⁷ Mbọku ono bẹ ee-zi unu ivu ẹhu ẹphe t'ẹ b'ọ nyibehe unu l'ukuvu. A bya anyafu iya unu odogoro ono, ẹphe nyaberu unu l'olu ono. Odogoro ono, a nyaberu unu ono a-nyakwashihu kẹ l'unu dawaru ẹruteru.

Ndu Asiriya abya ọgu

²⁸ Ndu ohogu ono bahawaru mkpukpu Ayatu; tụa uswe je eshia mkpukpu Miguronu. Yọ buru ẹke ẹphe jeru je akube iphe ẹphe bụ lẹ Mikumashi. ²⁹ Ẹphe awu nphakata ugvu; l'ekfushi; sụ: “Ẹka ayi a-radu bụ lẹ mkpukpu Géba.” Ndu Ráma awata onma kpakpakpa. Ndu Gíbiya, bụ ẹka Sọlu shi buru eche okpa l'oso. ³⁰ Unu chia mkpu; unubẹ ndu Galimu! Unu ngabekpoduduphu nchi; unubẹ ndu Layisha! Ka; unubẹ ndu Anatotu! ³¹ Ndu Madumena; bẹ chewaru okpa l'oso. Ndu Gebimu ekpuwa ekpukpu. ³² Yọ buru mbọku ono bẹ ndu ohogu e -jeta je akposhiru lẹ mkpukpu Nobu. Ẹphe a-kfukfube ẹka l'agbaru Ugvu Záyonu ọla; bụ iya bụ Jerúsalemu.

³³ Lenu; Nnajiufu; mbụ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike e-gude agburu-ẹhu, ha nshinu kwashia ẹkali-oshi ono. Ndu ophu tsefutsuaru etsufu bẹ ee-gbutsushi egbutsushi. Ndu ophu hatsua l'eli bẹ ee-nwutsushi enwutsushi. ³⁴ Ọo-gude ogbu-nkụ sukashia ẹkfukala eze ọswa ono. Ọo ya bụ; ọswa ọswa ono, nọ l'ugvu Lébanonu ono adaa l'ifu onye ono, bụ Okaribe-Kakota-Ike ono.

11*Ekali Jesi*

- ¹ Nwiru e-shi l'ukfu oshi ono; mbụ Jesi ruta. Yọ bụru l'ógbaragba iya bẹ ekali e-shi nyịta.
- ² Ume kẹ Ojejoje a-nọdu iya l'ẹhu;
 mbụ Ume kẹ mmamiphe;
 mẹ iphe-odo-ẹnya;
 Ume, akpọ-zije ụzo;
 Ume, anụje ike;
 Ume, emeje t'iphe doo ẹnya;
 bya abụru Ume, emeje t'a tsụ Ojejoje egvu.
- ³ Iphe aduje iya mma abụru
 t'a nụjeru Ojejoje okfu.
 Ẹ tọ bụdu iphe o gude
 ẹnya phụa bẹ oo-gude ekpe ikpe.
 Ọphu ọ bụdu iphe ọ nuru
 lẹ nchị;
 bẹ oo-gudeje kpe-bua iphe.
- ⁴ Oo-gude odobe-ẹka-ndoo
 kpее ndu ẹ-ta dudu ẹge ọ haru ẹphe ikpe.
 Yọ bụru ọkpobe ikpe;
 bẹ oo-gudeje bua ikpe ndu ụkpa lẹ mgboko.
 Mgboko bẹ oo-gude ọnu iya,
 bụ mgboro chitsushia.
 Yọ bụru uphere-ọnu iya;
 bẹ oo-gude gbushia ndu ẹjo iya ono.
- ⁵ Odobe-ẹka-ndoo a-buru akpọ-buleti iya.
 Madzụ ogude ẹka l'iphe
 o kfuru aburu akpọ-buleti iya.
- ⁶ Oo-me ẹjo nkuta-ọswa
 yele unwu aturu akpalahaa ẹghirigha.
 Oduma yele egwu adolahaa l'ekalanu.
 Unwu eswi; unwu agu;
 mewartu unwu anụ,
 gbaru ẹbà akpalahaa ẹghirigha.
 Yọ bụru unwegirima nshii
 a-nọdu eche ẹphe.
- ⁷ Nneswi yele nkuta-ọswa
 a-nọdu akpa nri ẹghirigha.
 Unwu ẹphe a-tuko l'ado l'ekalanu.
 Agu awata ọta ẹwu l'ọ bụ eswi.
- ⁸ Nwata, angukwadia ẹra
 a-nọduje l'ọnu ẹnu óghù l'egvu egvu.
 Nwata, a mifuaru ọnu l'era
 e-wojeru ẹka ye l'enu ogiji.
- ⁹ Iphe ono l'ọ ha; ta dudu ọphu
 e-meka madzụ iphe;
 k'ọphu ọ bụru k'ogbu
 madzụ l'ugvu,
 mu dobetsuaru nsọ l'ọ ha;
 kẹ l'ọ bụ ẹge ono mini ejije ẹnyimu ono
 bụ ẹge mgboko l'ọ ha

a-makotaru Ojejoje.

Ndu a kpuru le ndzu alata

¹⁰ Oge teke ono; be ogbaragba Jesi ono a-buru ekwa-ohubama ke ndu mgboko. Yo buru iya be mbakeshi, nonu a-noduje agba agbakfu; okpoku iya a-du biribiri l'enya. ¹¹ L'o -rua mboku ono; be Nnajiufu e-gude ike iya k'ugbo ebo dufuta nwandibe iya ndu ophu a-phodu nu le Asiriya; Ijiputu; Paturosu; me ndu ophu e-shi le Itiyopiya; Elamu; Shina; Hamatu; jeye le ndu ophu e-shitsua l'ikfuli eze enyimu. ¹² Ekwa-ohubama; be o-paliru mbakeshi; gude koshi le ya abyawa ochilatakota ndu Izurelu ono, e shi chikashia achikashi ono. Ya abya erulatakwapu ndu Juda ono, a tukashiru lekemeke obule le mgboko ono. ¹³ Enya-kfurukfuru ndu Ifuremu a-la. Ndu ohogu ndu Juda be ee-me ephe achihu. Mbụ le ndu Ifuremu ta duhedu ndu Juda enya-kfurukfuru; ophu ndu Juda ta duheru ndu Ifuremu ehuka. ¹⁴ Ephe a-tugba ziru phaa je agbakushi iya ndu Filisutayinu l'uzo enyanwu-ariba. Ephe atugbabe je akwaa ndu uzo enyanwu-ahata okwata. Ephe a-zu ndu Edomu yele ndu Mofabu gbirimu. Ndu ke Amonu abya anodu ephe l'eka. ¹⁵ Ojejoje e-me te nkulahu eze enyimu Ijiputu tahu. Oo-gude pherephere, akpo iphe nku; phee eka le Enyimu Yufuretusu. Oo-me iya; yo ta-bushihu uzi esaa; k'ophu madzu adzoje girimu gadamu swee lufu azu iya ophu. ¹⁶ Nwandibe iya ndu ophu phoduru nu, e-shi l'ali ndu Asiriya alata; be aa-kparu oje mbeke, a-daburu ke phorokotongu; ege ono, a kparu iya ndu Izurelu teke ono, ephe shi Ijiputu alata ono.

12

Egva ekele

- ¹ Mboku ono be ii-su:
 "Mu e-kele ngu ekele
 nggube Ojejoje;
 kele mu shi egu ngu eghughu l'enya.
 Obenu le nta-a b'o
 ghubuhuwaru ngu.
 Nta-a b'i duwa mu ike.
- ² Lenu; o kwa Nchileke
 bu onye ndzofuta mu.
 O bu iya be mu chiru ukfu kwee;
 mu ta atsụ egvu;
 kele l'o bu Ojejoje,
 bu Nchileke bu agburu-ehu mu;
 buru iya bu olu egvu mu.
 O kwa iya bu onye dzoru mu nu.
- ³ O kwa ehuna;
 be ii-gude nguta mini
 le welu ndzofuta ono."
- ⁴ Mboku ono be ii-wata okfu; su:
 "Unu kele Ojejoje ekele;
 unu kpoku epha iya!
 Unu mee t'iphe bu
 mbakeshi maru iphe o meshiru!
 Raa ya arara l'epha iya ha nshinu!

- ⁵ Gwaru Ojejoje egvu ekele;
 ké l'iphe o meshiru dụ biribiri.
 Unu mekwaphu tẹ mgboko
 gbaa mgburumgburu maru
 iphe ono, o mekotaru ono!
- ⁶ Unube ọha, bu lẹ Ugwu Záyonu;
 unu tụa ọzu ẹhu-ẹna;
 ké l'onye ono, unu l'iya
 nọ ono
 hakwa nshinu;
 mbụ onye nsọ ké ndu Ízurelu.”

13

Okfu ẹhu ndu Bábyilonu

¹ Ọwaa bụ nzi ẹhu ndu Bábyilonu, Nchileke ziru. Onye o ziru iya bụ Azáya Emozu:

² Palia ẹkwa-ọhubama l'eli ugwu, daburu swanmangu. Nggwu anọdu l'ẹka ono chiaru ẹphe mkpu. Pheeru ẹphe ẹka t'ẹphe shia ọnu-uzo bahụ l'ẹka ndu a maru ẹpha ẹphe nọ. ³ Mbẹdua, bụ Ojejoje tųwaru ndibe mu ekemu, bụ ndu mu doru nsọ; bya achikobewaa ndu soja mu t'ẹphe je ekoshi l'ẹhu eghu mu eghu; mbụ ndu ẹhu anọduje atsọ ẹna lẹ mu ha nshinu.

⁴ Gebeduduphu nchị l'uzu, aatu l'eli ugwu. Ọ bụ ẹruteru madzụ atụ iya. Gebeduduphu nchị lẹ wọwowo, ikpoto ọha atụ. Ọ dụ l'ọ bụ mbakeshi nọ lẹ ndzuko. Ọ kwa Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike l'agbazi ndu a-luru iya ọgu. ⁵ Ndu ono shi alị ẹke teru etete; ẹphe shi l'ẹke igwe jeberu. Yọ bụru Ojejoje yẹle ndu bụ ngwa-ọgu, o gude ekoshi l'ẹhu eghu iya eghughu bẹ eme t'ọ bya emebyishikota ndu alị ono l'ọ ha.

⁶ Unu wata ochi ololokilo; ké l'eswe Ojejoje dụwa ntse! Mbọku ono a-buru eswe ala iphe l'iyi. Ẹka onye oo-shi bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike. ⁷ Ọo ya kparu iphe ẹka a-akuda onyemonye ọbule. Obu eyofu onyemonye ọbule. ⁸ Egwu e-rikota ẹphe ẹhu; ẹhu a-nọdu ahụ ẹphe ọku; mbụ ẹhu a-phụhu ẹphe temu temu; ẹphe a-nọdu ata kpukpukpu l'ọ bụ nwanyi, ime eme. Onyemonye ọbule a-nọdu ele ibe iya hangohango. Ẹphe agbanwua ifu ẹhuka ẹhuka. ⁹ Lenu; eswe Ojejoje eruakwa. Ọo-buru eswe ọnwuu; bukwaruphu mbọku oke ẹhu-eghughu. Ọ bụ mbọku, ee-me tẹ mgboko l'ọ ha daburu ochobo. Aa-chiko ndu eme iphe dụ eji, nọ iya nọ gbushikota. ¹⁰ Mbọku ono bẹ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe l'ọ ha te ekedu ekeke. Ẹnyanwu, ahata ahata a-gbahụ ọchi. Ọphu ọnwa te e-chi.

¹¹ Ojejoje sụru lẹ ya a-nụ mgboko aphụ iphe dụ eji iya. Mu anua ndu akirishi aphụ iphe dụ eji, ẹphe eme. Mu emee tẹ etsetse, ndu eku onwẹphe etse buhu; bya emee tẹ ekuku, ndu ejo ọkpoma eku onwẹphe jizita. ¹² Mu e-me tẹ madzụ dụ ọko lẹ mgboko ka ọkpobe mkpọla-ododo. Mbụ t'ọ ka mkpọla-ododo ọphu shi l'alị Ofi ọdu nta. ¹³ Ya e-me t'igwe nmahụ jijiji. Mgboko a-fọ-wo afọ-wo; fọribe l'ẹke o shi gvuru. Yọ bụru iphe a-kpa iya nọ bụ oke ẹhu-eghughu ono, bụ ọphu a-nọdu eghu yẹbe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike l'eswe oke ẹhu-eghughu iya ono.

¹⁴ Yọ bụru ẹge ele, aachị ọso agbaje-a; m'ọ bụ aturu, ẹ te enwedu onye nche agbakashihuje-a bẹ onyemonye a-nọdu agba agbakfu ndu ẹphe l'ẹphe bụ. Mbụ l'onyemonye a-zẹ l'ọso agba ala ẹka a mụru iya. ¹⁵ Onyemonye ọbule a phukpooru bẹ aa-nmafua ẹpho. Mbụ onye ẹka kfubekpooru bẹ ee-gude ogu-mbeke gbugbua. ¹⁶ Aa-nọdu ẹphe l'ifu; bua

unwegirima ephe nanu nanu. Ulo ephe be aa-lu alulu; gude unyomu ephe k'ehuka farushia.

¹⁷ Lenu; o kwa ndu Mídiya be mu a-kpali t'ephe jekfu ephe ogu. Mbụ ndu ta akpajedu ishi mkpola-ocha; ephe te eyeru mkpola-ododo enya. ¹⁸ Akfu ephe a-gbatsushi unwu-okorobyia ephe agbatsushi. Ophu ephe aphuduru unwegirima imiko. Ephe -gude enya phua unwegirima nshii; ephe ta aphuduru ephe imiko. ¹⁹ Bábýilonu bu o-ka-mma l'iphe bu alize. O bu iya be ndu ali ono gude eku onwephe. Ole Nchileke e-mekochaa mebyishia ya ege e mebyishiru Sódomu me Gomóra. ²⁰ E ta abyahedu bya eburu iya gbururu jeye le gbururu. Ophu madzu abyadu ebu l'ime iya odo l'iphe bu ogbo sweru esweswe. Ophu ndu Arabu 'a-byadu bya akpobe iya ulo-ekwa; ophu ndu eche aturu 'a-byahedu bya ado ya aturu ephe. ²¹ O bu anu-egu-egbudu e-buru l'eke ono. Yo buru ulo nkuta-oswa; mgbashi-ujiku akpashia ya ekfuna. Enyi-nwenu e-buru iya; egbu-oswa anodu iya l'ebu nggada. ²² Ulo-eli ulo eli-ephe; me ufu ufu-eze ephe; be a-chi-atabu; me nkuta-oswa a-bya akwaa ufu; buru; l'azunga. Oge teke ee-me Bábýilonu iphe dukwa ntse; mbu le to nohedu anono; yo ma.

14

¹ Ojejoje a-phuru Jekopu imiko k'ophu bu l'oo-mekocha fota Izurelu odo; mee t'ephe buru l'ali ephe odo. Ndu laru alala ayikwaru iya phu. Ephe l'onu-ulo Jekopu atugbabe. ² Iphe bu mbakeshi e-duta ephe dulata l'ali ephebe ndu Izurelu gededede. Ndu Izurelu ono a-buru ndu e-nweru mbakeshi; mee ephe; ephe aburu ephe ohu: unwoke l'unwanyi l'ali ophu Ojejoje nuru ephe. Ndu shi kpa ephe le ndzu be ephe a-gha aghagha kpukokwaaphu le ndzu; ephe abya aburu ishi ndu ono, shi akpa ephe ehu ono.

Adada eze ndu Bábýilonu

³ Ojejoje e-me te ngumaphu unu buhu; mekwaaphu te ntsumu-egvu unu gvụ; mekwaaphu te k'ozu mkpo-nyi-enya, e dzuru unu laa. ⁴ O bu teke ono be unu a-wata oturu eze ndu Bábýilonu mgbonu; su: "Onye-a, shi akpaje madzu ehu ege-a; gbe hawa iya nu akpakpa! Ehu gbeghubuhuwa iya nu eghughu! ⁵ Ojejoje gbajishiwaru mgboro-igwe ndu akirishi ono; mbu l'o nya-kwoshiwaru mgboro, ephe gude achu achichi; ⁶ bu ndu shi egudeje iphe-eghughu echitsushi madzu; mbu ndu te chibujedu madzu iphe echibu; ndu gude iwe l'achitsua mbakeshi; ophu ephe emebujedu madzu iphe emebu. ⁷ Iphe bu ali ono atufuwa ume nta; bya azekotawa guu. Ephe abya aku-swe egvu. ⁸ Mbụ l'oshi payinu; mekpoo oshi sida, notsua l'ugvu uguv Lébanonu chikokota eme eswa iphe tsakfuru ngu nu. Ephe atuko l'ekfu; su: 'Nta-a, e mewaru; ishi erua ngu ali-a be onye egbutsushije oshi ta abyahedunu ayi egbutsushi.'

⁹ "Ali-maa kwagebewaru akwagebe t'o bya ngu ndzuta teke i lashiru. O kpalitsuwaru maa ndu lawaru maa te nggu l'ephe jia; mbu maa iphe bukpo ndu ono, shi buru ishi le mgboko-a; ndu ono b'o meru t'ephe gbeshitsua egbeshi l'aba-eze ephe; mbu ndu shi butsuaru eze, achitsua mbakeshi. ¹⁰ L'ephe ha e-ye onu; mbu ephe a-su ngu: '?Nngubedua bya aruhukwaphu l'o bu ayibedua; mbu; i gbe bya aduhukwaphu l'o bu ayi? ¹¹ Ugvu ono, e shi akwabeje ngu yele egvu ono, e shi egudeje une l'akpo l'etso ngu ono buwa iphe e nwuwaru ye l'ali-maa. Nta-a buakwa ehonwu bu oshi-aze ngu; mbashiride erikputawa ngu.' "

¹² Lekpodudunu ege i shi l'igwe daa l'alí; nggube mkpọ-kpodo nchi-abọhu; mbụ nggube nwatibe ọnma-ewa-utsu! E chifuwaru ngu; nggu abya adaa le mgboko; mbụ nggube onye shi zu-tsushia mbakeshi! ¹³ I kfulu l'ime obu ngu; su: "Ii-nyiba l'imigwe. Nggu apali aba-eze ngu; t'ọ kakọta mkpọ-kpodo Nchileke l'eli. Nggu eje asugaru l'eli ugwu-ndzuko ono, nọ l'uzo isheli ono. ¹⁴ Mu e-nyiswetakota urukpu; mee onwomu te mu du l'ọ bu Okaribe-Kakọta-Nu." ¹⁵ Obenu l'a lotawaru ngu chee l'ili; mbụ i nọwa l'ọhu nsu ono.

¹⁶ Iphe bu ndu phuru ngu nu a-nodu ele ngu phoriphori; wata ori ori ehu ngu; su: "Tọ budunua nwoke-a bu onye ono, nmaworu mgboko anmawo; akpabiri iya atuko iphe bu ali-eze l'ọ ha gudekota ono? ¹⁷ Tọ budunua ya bu onye ono, meru mgboko; yọ du l'ọ bu echi-egu ono; mbụ onye ono, tukoru iphe bu mkpukpu mee; yo chikashihu; ọphu ọ dudu ndu mgboko, ọ kpuru le ndzu, nweru ọphu o kweru t'ephe laa l'ufu ephe ono?"

¹⁸ Iphe bu ndu eze, shi achi mbakeshi be zekota rekperekpe; mbụ onyenonu zekotawa l'ime ili nk'ia. ¹⁹ Obenu le nggubedua b'a pafuwaru l'ili ngu; tufaa ngu l'ọ bu ekali-oshi. A chikowaru odzu ndu e gburu egbugbu tųpyabe ngu; mbụ ndu e gude ogu-mbeke sųpyashia asųpyashi; ndu wuru laa le mkpuma ọphu nọ l'ali-maa. Mbụ ọ bu ege odzu, a dzoru lulalula aduje bu ege i du. ²⁰ E te lidu odzu ngu ege e liru ke ndu ọphu; ke l'i mebyishiwaru ali ngu; bya egbushia ndibe ngu. Awa ndu eme-akirishi b'e te phohedu ọdo. ²¹ Dozia eke aa-nodu gbushia unwu ephe k'iphe du eji, nna ephe oche meshiru; t'ephe be tetabua eteta; k'ọphu ephe e-nweru mgboko; gude mkpukpu mkpukpu ephe buchishia mgboko kpamu.

Nchileke emebyishi Bábyilonu

²² Ojejeje, bu Okaribe-Kakọta-Ike kfuwaru; su: "Mu e-gbeshi; tso Bábyilonu ọgu; mee t'epha Bábyilonu chihu yele ndibe iya, wafuru nu; jeyekpo l'awa iya; me ndu awa iya. ²³ Mu e-me ali ono; yọ buru ıda eke mgbashi-ujiku e-buru. Mu e-me ephe; ephe aburu kpurupyata; mbụ zaa ephe ọza ọza." Ono iphe Ojejeje, bu Okaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

Nchileke emebyishi Asiriya

²⁴ Ojejeje, bu Okaribe-Kakọta-Ike ribuwaru nte iya: "Hoo haa l'ọ bu ege mu chi-buru iya l'ọo-du bu ege ọo-du. Yọ buru ege, mu riru iya be ọo-du. ²⁵ Mu e-fupyashi ndu Asiriya ono, nọ l'ali mu ono efupyashi. Ndu ọphu nọ l'eli ugwu mu; be mu a-dzo lulalula. Odogoro ephe nyaberu ndibe mu; be a-nyafu ephe. A bya ezia ephe ivu ehu ephe, ephe nyiberu ephe l'ukuvu." ²⁶ Ono kwa ege mu, chi-buru iya l'ọo-duru ndu mgboko. Ono kwa eka, mu a-dabe iphe bu mbakeshi; ²⁷ ke l'ọ bu Ojejeje, bu Okaribe-Kakọta-Ike tųburu l'ọ bu ege ọo-du ndono. Ọphu ọ dukwanu onye a-gbanweghe iphe o kfulu. Ọ machiakwaru eka iya; ọphu ọ dukwanu onye e-selaghe eka ono azu.

Nchileke emebyishi Filisutiya

²⁸ Ọ kwa l'afa eze ono, aza Ehazi nwuhuru b'e ziru ozi-a. Ozi ono suru agha: ²⁹ Unu be etekwa eswa; unube ndu Filisutiya; le mgoro, e chiru unu b'a gbajiru; ke l'iphe agwo ono a-mu bu ogiji. Unwu, ọo-muta aburu ikputu, akfu nkfu. ³⁰ Teke ono be onye katsukpo okpa ukpa l'iphe bu ndu ukpa a-phu nri eriri. Ndu e to dudu ege ọ haru ephe ta dudu iphe e-me ephe. Obenu l'ogbaragba ngu be mu e-gude egu gbushia. Mbụ mu e-gbushi ndibe ngu, ndu ọphu wafuru nu.

³¹ Chia mkpu nggube onu-uzo! Tụa uzu-ekwa unube mkpukpu! Unube ndu Filísutiya l'unu ha; unu rushihu; ke l'enwuru-oku shiakwa l'uzo isheli akpo tututu abya. Ophu o dudu onye anodu eje nkinyi iya le ndu soja ephe.

³² ?Bu ngunu be aa-sakporu ndu ozi ono, shi mbakeshi ono? Iphe aasaru ephe bu le Ojejoje meekwaru Zayonu; yo keru. Yo buru l'ime iya be ndibe iya, aakpa ehụ a-gbaba je ezee ndzu.

15

Nchileke emebyishi Móabu

¹ Qwaa àphù, a phuru ndu Móabu:

Mkpukpu Aru, no l'alì ndu Móabu buwa kpurupyata. O kwa l'enyashi b'e mebyishiru iya. Mkpukpu Kíru, nokwaphu l'alì ndu Móabu be bukwaphu kpurupyata. O kwaphu l'enyashi b'e gude mebyishia ya! ² Ndu Díbonu wuru jeshia l'ulo agwa ephe; mbu eke ephe meru; yo ha l'eli oje ora ekwa. Mbu le ndu Móabu aturu ndu Nébo ye le ndu Médebà uzu-ekwa. Onyemonye obule kpushiru ishi. A byakwaphu akpushia eji-agba. ³ Ephe eyekota uwe-aphu l'awu le woroworo. Ndu no, l'ogbodo ulo-eli; me ndu kuru l'edukfu tuko ara ekwa; l'eweswi onwephe l'alì. ⁴ Ndu Héshibonu me ndu Eleyale chiko echi mkpu; k'ophu ndu no le mkpukpu Jehazu anu olu ephe. O bu iya kparu iphe ndu soja ndu Móabu chishiaru mkpu; kele meji tofuwaru ephe. ⁵ Obu mu araru Móabu ekwa; ke l'unwu iya, gbafuru agbafu gbatsuaru laa mkpukpu Zówa; ndu aharu gbaru laa mkpukpu Egulatu-Shelishiya. O nwetsuaru ndu ophu gbarutsuaru mkpukpu Luhiti. Ephe l'akwa ntumatu l'eje atugbu. Teke ephe eje ala mkpukpu Horonemu be ephe no l'uzo raa ekwa iyi ono, laru ono. ⁶ Mini, no le nggele Nimirimu tashihuru; egbudu agbanwushihu. Egbudu agvu; ophu o dudu iphe no l'onyingu, phoduru iya nu. ⁷ Ya ndono eku, ephe kparu; dobe be ephe vuru je eswe nggele oshi wilo; ⁸ Ojileka togbo, ephe echi je angashia Móabu mgburumgburu. Uzu-ekwa, ephe atu rutsuaru mkpukpu Egulayimu. Ege ono; be ekwa-aphu, ephe ara jekotaru mkpukpu Byiye Élimu. ⁹ Mini mkpukpu Díbonu be bukota mee jiru iya ejiji; obenu le mu e-mefukpooru mkpukpu Díbonu obu oka njo. Mbu le mu a-chiru agu ye t'o tagbushia ndu shi Móabu agba oso ndzu; mbu tagbushikwaaphu ndu ophu phoduru l'alì ono.

16

¹ Ndu Móabu chitaru unwu aturu t'o buru iphe-oku; je akpeshia onye eze, achi ndu ali-a. Ephe shi le Sela chiru iya je eswee echi-egu jeshia le Ugwu Zayonu je achee ya eya. ² O kwa ege unwenu, a chikashiru l'ekfuna iya anoduje ephephe; bu ege unwanyi Móabu agbaphe le Enyimu Amonu, eke eeshije rufu azu iya ophu.

³ Ephe asu: "Unu kpozinaru ayi uzu! Unu kfunuaru ayi iphe e-me nu! Unu menua t'agu unu nodu ayi l'ehu ege ono, agu oshi aduje teke onwa eche ono. Unu dominua ayibe ndu agha ngvudangvu. Unu ba atukwa ayibe ndu agba oso ndzu too. ⁴ Unu kwenu t'ayibe ndu ono, a chiru oso, shi l'alì Móabu ono lakfuta unu. Unu kpuchinua ayi t'onye mgbugbu-madzu ono be egbushi ayi.

"Onye mkpamehu ono ta anhekwa; onye mmebyi ono agvu; onye ono, anoduje eme madzu kpakpawowo ono a-chihu. ⁵ O bu teke ono be Nchileke e-koshi n-yemobu iya; woru onye ono, evudoshije ike l'iphe o kfuru ono;

mbụ onye ono, shi l'ònu-ùlo Dévidi ono ye t'ò buru eze; mbụ onye bụ: o -kpee ikpe; yò buru ikpe, dù maa bẹ ọo-nòdu ekpe. Iphe larù l'odobè ẹka ndoo b'ẹ t'ò padu ẹka lanu."

⁶ Ayi nwaru ẹge ndu Móabu ekutabe onwephe ekuku. Ayi nukwaruphu ẹge ẹphe anyatabe ndu; buru ọ-ka-onwephe-mma-l'ènya; l'eme madzụ iphe-iphèrè. Obenu lẹ nsasa, ẹphe asa bukwa iphe iphorò.

⁷ Ọo ya bụ tẹ ndu Móabu kwaa ẹkwa. T'onjemonye ọbule kwaa ẹkwa Móabu kwashi iya ike. Unu kwashia ẹkwa ike; tsoo aphụ ẹhu ndu Kíru-Harèsetu. Unu gua aphụ iya; kẹ l'e tsuwaru iya pyaapyaa. ⁸ Ẹgu mkpukpu Hèshibonu bẹ iphe a kọru iya nwukotawaru kpaa. Oshi vayinu, a kọru lẹ mkpukpu Sibuma nwukwaruphu kpaa. Ndu achitsua mbakeshi bẹ dzowaru ọkpobe oshi vayinu, nọ iya nọ pyaapyaa; mbụ vayinu, shi ajajẹ jarutsua mkpukpu Jáza; mbụ jaa tsowaruru ọzo echi-egu. Ẹkali iya jakashitsuaru rua eze ẹnyimu. ⁹ Ya ndono; mbedua arakwaphu ẹkwa ẹge ono, ndu Jáza ara ono. Mu arakwaphu ẹkwa oshi vayinu ndu Sibuma. Unubẹ ndu Hèshibonu; unubẹ ndu Eleyale; mu gudeekwa ẹnya-mini aghu unu ẹhu; kẹ l'èswa, unu eeteje teke iphe unu, meberu l'alì chashiru; yẹ ọphu unu eteje teke unu akpata iphe unu meberu l'alì bẹ buhuwaru nọ. ¹⁰ Ẹhu-otso-èna; mẹ ote ẹswa b'a nafuwaru ẹgu ono, a kọru oshi-òmi ono. Too nwehedu onye agujekwadu egvu; ọphu a tujehedu okokooko lẹ mgbo vayinu; ọphu ọ dughedu onye anodujekwadu l'ẹke anoduje akụ iya mẹe l'akụ mẹe. Kẹle mu buchiwaru okokooko ono, e shi anoduje l'ẹke ono atụ ono. ¹¹ Mu akwa ẹkwa ẹhu ndu Móabu; mbụ l'okpoma azụ mu ọzu l'ò bụ onye akpọ ogumogu. Ime obu mu l'anwụ hemuhemu l'okfu ẹhu ndu Kíru-Harèsetu. ¹² Ndu Móabu -nòdu l'ẹke ẹphe agwajẹ iphe; bulephu ike bẹ ẹphe eme t'ò ka ẹphe agvugvu. Mbụ teke ono, ẹphe eje l'agwa ẹphe je iya agwagwa bụ kẹ mmanu bẹ ẹphe eme.

¹³ Ono bụ iphe Ojejoje kfuhawaru l'okfu-ẹhu ndu Móabu. ¹⁴ Obenu lẹ nta-a; bẹ Ojejoje sụru: "L'ò kwa afa ẹto b'ò phoduru; mbụ l'a guakwaru ndu Móabu afa l'ò bụ onye, e buru ozi. Afa ẹto b'ò phoduru ọgvù ono, alì ndu Móabu dù ono; mẹ igwe ọha ono, bu iya nọ ono abukotaru ndu ẹ ta gubedu iphe. Nwa ndu a-phodu nọ a-ha nwanshi; ọvo taa nọ ẹphe."

17

*Okfu-ẹhu ndu Damásukosu;
mẹ kẹ ndu Ízurelu*

¹ Ọwaa bụ iphe Ojejoje kfuru l'ẹhu ndu Damásukosu: "Unu leduduphu; lẹ Damásukosu e-mekochakwa bụ-buhuru mkpukpu. Oo-mekochaa buru bụ ikpọzu. ² Iphe bụ ndu, butsua l'iphe bụ mkpukpu, nọ iya nọ e-mekochaa gbakashihu. Yọ ghoshia ẹke aturu yele egbu a-nòdu adoje odu; tọ dù onye eye ẹphe egvu. ³ Ẹke ono, bụ a-gbabe-a-dzuru l'alì Ífuremu ono emekochaa phuhu. Ọphu ndu Damásukosu enwehedu eze, achì ẹphe. Ọ bụ ẹge ee-me ndu Ízurelu iphe-iphèrè bukwapu ẹge ee-me ndu Áramu. Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu ndono."

⁴ "O -rua teke ono bẹ egvu, Jékọpu a-rushihu. Ọkporokpo ono, ọ daru ono awufu. ⁵ Ízurelu a-dù l'ò bụ ẹge-a onye akpata iphe l'ẹke a kọru akpe anoduje egbushi akpe, vudo evudo, gude ẹka iya awoshi iya awoshi. Yọ dulephu l'ò bụ onye akpa mkpakwa ojiko iphe mishiru lẹ nsuda Réfa. ⁶ Obenu lẹ mkpakwa iya a-phodu iya-a. Ọo-dukwaphu l'ẹke e chikoshiru akpuru oshi-olivu; yọ phoduwa nwèbo; m'ò bụ ẹto l'ẹkali iya ọphu nọ

l'õnungonu iya; phõdukwaphu ẽno; m'õ bu ise l'ẽkali iya, mĩshiru ike. Ọ bu iphe Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu kfulu ndono."

⁷ O -rua mbõku ono be madzu a-gharu onye meru iya nu ifu. Mbũ ẽnya ẽphe a-bya anõdukota l'ẽke onye nsõ ke ndu Ízurelu nõ. ⁸ Ẹphe ta aghahẽdu ẽnya-ngweja nte ẽphe ifu; mbũ iphe bu ẽphe gude ẽka ẽphe mee. Ẹphe ta gũbehe itso Ashera iphe yele ẽnya-ngweja ínsensu, bu iphe ẽphe gude ẽka ẽphe mee iphe.

⁹ O -rua mbõku ono be mkpũkpu ẽphe, a kpũshiru ike, ẽphe gude okfu ndu Ízurelu kwafu a-du l'õ bu õkpu-ufu, ẽkfukala phũ-chiru; ẽgbudu erichia ya. Ẹkemeke õbule a-chĩko daburu ochobo.

¹⁰ Ishi iya bu l'unu zahawaru Nchileke, bu iya dzõru unu ono. Unu ta nyata onye ono, bu Agbara-Mkpuma; bya abũru onye meru unu; unu eshihu ike ono. Ọo ya kparu iphe e to nwedu m'o -ruhuru; unu kũa akpũru oshi, bu iya kakõta mma; m'õ bu dzashĩa oshi vayĩnu, unu dzetaru le mkpũkpu õdo; ¹¹ mbũ m'o -ruhuru; unu mee t'õ wata evuvu mbõku, unu kuru iya; o be l'ũtsu iya; yõ wata õtsu igu; iphe a kpataru iya ta dukwa iphe õo-bu l'oge iphe-ememe; me l'oge ẽhu-õhu-oku, e-ta aladu alala.

Aalu ndu mbakeshi

¹² Iphe bu mbakeshi tũko ede ekiri; l'ede ekiri l'õ bu eze-ẽnyim. Ndiphe l'ede ekiri; l'õ bu õchoku eze mini! ¹³ Iphe bu mbakeshi ede ekiri l'õ bu utso eze mini. Ọ bu le teke Nchileke baru ẽphe mba; be ẽphe a-gba õso; gbatehu agbatehu. Ee-ruta ẽphe ẽge pherephere erutaje ẽswa, nõ l'ugvu; mbũ ẽge ono, udzudzu õku-maa agbaje teke õku-maa adzu ono. ¹⁴ O -be l'urẽnyashi; iphe eye egvu abũru pherekete. Nchi -bya abõhu; be ẽphe wũfuwarunu. Ọ bu ẽge õ du ndu ono, alũ ayi alũlu ono ndono; mbũ õ bu ẽge õo-tsakfu ndu ono, egwo iphe ayi ono.

18

Okfu-ẽhu ndu Kũshi

¹ Nshõ nggũbe alĩ ono, aanũ ẽphuphu iphe ephetsua l'iku ẽnyimu Kũshi ono; ² mbũ unube ndu ezije ndu ozi unu; ẽphe egude ugbo-ẽjĩ daghaa mini tũgbua. Mbũ unube ndu ozi õkpa-ẽgwa; unu jekfunu ndu ono, hatsua l'eli, akpõ-ẽhu akwõtsua mũru ono! Unu jekfu ndu ono, aatsũ egvu l'ẽke nõ ntse me l'ẽke teru ẽnya; mbũ õha-ntsũ, eme ẽhuka; mbũ mbakeshi ono, eze ẽnyimu nõ-buhutsuaru ono!

³ Unube unwu eliphe; mbũ unube ndu bu le mgboko-a; unu lenu! E -wolilephu iphe-õhubama imeli l'eli ugvu be unu a-phũ iya-a. E -gbulephu upyoku be unu a-nũ iya-a. ⁴ Owaa iphe Ojejoje kfulu mu: "Le ya a-nõdukpelephu nggũjinguji; nõdu l'ẽke ya bu; tũfu ẽnya ele ẽge swerisweri okpomõku aduje le jaajaa eswe; m'õ bu ẽge ono, urukpu, adaje iji l'oge õnanwu ono; ⁵ ke l'ẽge-a; a -bya oru l'õ-kpa-ji; teke igu iphe rishihukotawaru; iphe ono, shi bũru okoko ono abũwaru nebyi iphe chawaru k'awõta. Ọ bu teke ono be e-gude nwa mma, eegudeje akwacha oshi gbushikota oshi ono; mbũ gbutsushikota iya; chĩfu ẽkali iya, jaru ajaja; ⁶ Ọ bu teke ono; be aa-tũko ẽphe; haaru unwenu, eri anũ ibe ẽphe, butsua l'ugvu; mbũ paru ẽphe haaru ẽjo anũ ẽgbudu. Ẹphe egude ẽphe kpa nri l'õkochi; gude ẽphe gbaa ajĩ l'oge winta."

⁷ Ọ bu teke ono be aa-wata ogwotaru Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakõta-Ike iphe. Yõ bũru ndu a-nõdu ewotaru iya iphe õbu bu ndu ono, hatsua l'eli; l'akwõtsua mũrumuru ono; mbũ ndu ono, aatsũ egvu l'ẽke du ntse me

l'èka teru ɛnya ono; ndu oha-ntsù, eme ɛhuka; mbù oha, ɛnyimu nò-buhutsuaru. Iphe-oma obu bè ee-gwotakota bya lè Ugvu Záyõnu, bù iya bù èke aanõduje akpoku Ojejoje, bù Okaribe-Kakõta-Ike.

19

Aphù ɛhu ndu Íjiputu

¹ Owa a-phù, a phuru l'èhu ndu Íjiputu:

Unu lenu! Ojejoje nõkwa l'urukpu, agba warawara l'agba abya Íjiputu. Agwa ndu Íjiputu l'anma kpakpakpa l'ifu iya. Meji e-rushihu ndu Íjiputu. ² "Mu a-kpali ndu Íjiputu t'èphe tsoje ndu Íjiputu ibe ɛphe okfu; k'òphu unwunne a-nõdu etso unwunne ɛphe õgu. Obutobu etso obutobu iya õgu. Mkpukpu etso mkpukpu ibe iya õgu. Alì-eze etso alì-eze ibe iya õgu. ³ Meji a-tõfu ndu Íjiputu. ɛphe -chìtsua idzu iphe ɛphe e-me; mu emee ya; yò t'ò buru arakatatsù. ɛphe e-je nte njìta; je l'ajì t'èphe kpata maa ishi. ɛphe e-je lè ntuswa; jekwaphu ndu gbaru õgbo maa njìta. ⁴ Mu e-nwuru ndu Íjiputu nù onye a-nõdu ewe ɛphe ishi ɛbiriba. Onye a-nõdu achì ɛphe bù eze, ɛnya eke õku." O bù iphe o kfurù; mbù Nnajiufu, bù Ojejoje, bù Okaribe-Kakõta-Ike ndono.

⁵ ɛnyimu Náyìlu a-tashìhu. Nggele, tsõgbaaru laa ya atashìhu; kpõshihukota nkù. ⁶ Mini, awùtsua l'õswara iya a-nõdu eshi rongu. Nggele, nõtsua lè Íjiputu a-nõdu ala alala eje jeye yò tahu kpamu. Aswara; mée eji eji achìko nwùshihukota; ⁷ mèkwaphu ɛwu mè oshi, fushiru l'iku ɛnyimu Náyìlu; mbù l'õnu-ɛnyimu ono. Iphe a kòru akòko l'iku ɛnyimu Náyìlu ono a-dùkota kpangù kpangù kpangù; phèkashihu; ta aphùhe iya. ⁸ Ndu egbu ɛma a-tsù ude; gù ɛtsoritso. Iphe bùkpo ndu atùje ìkòkoro lè ɛnyimu Náyìlu; mè ndu atùje ntofu lè mini a-chìko a-lakõta kparakpara. ⁹ Ndu egudeje owu ocha akpa iphe; ta amahèdu iphe ɛphe e-me ememe. Ndu ekwe õkpobe ɛkwa ocha bè ụzo e-chihu. ¹⁰ Ndu bù ɛphe gude alì ndu Íjiputu bè e-gwe rakaraka. Iphe bùkpo ndu e buje ozi bè aphù a-bya.

¹¹ Ndu bù ishi lè mkpukpu Zowanu bùkota ndu eswe. Ndu maru iphe bù ndu anõduje akpõ-ziru Fero ụzo l'akpõ-zijeru iya ụzo onye eswe. ?Nanù ɛge unu e-shi sù Fero: "Mbèdua yìkwa lè ndibe ngu ndu ophu maru iphe. Mu aburu nwa eze ndu ndiche." ¹² Mbù; ?bù awe bè ndibe unu ndu maru iphe nõ nta-a? T'èphe koshinu unu iphe Ojejoje, bù Okaribe-Kakõta-Ike chì-buwaru l'iya e-me ndu Íjiputu. ¹³ Ndu bù ishi lè Zowanu bùkotawa ndu eswe. Ndu bù ishi lè Mèmufisu b'e mekotawaru iphuruphuru-ɛnya nù. Ndu, bù itso, gude ụlo lè ndibe ɛphe bè dusweshiwaru ndu Íjiputu ụzo. ¹⁴ Ojejoje wowaru ume, achije ɛnyanji chìru ye ɛphe l'èhu. ɛphe mewaru; ndu Íjiputu atsòkota bèbebe l'iphemiphe õbule, ɛphe ememe; mbù ɛge ono, onye nguru mée anõduje atsò bèbebe l'èke o gbõshiru ɛgbo ono; ¹⁵ k'òphu bù l'è tò dùdu iphe ndu Íjiputu a-dùkwadu ike ememe. Ndu ophu bù ndu ishi; mè ndu ɔkpa; te nwedu onye a-dùkwadu ike oyeru ɛphe ɛka. Oke amadù phè; mè ndu k'ùnwu ogbee te eyegheduru ɛphe ɛka.

Ndu Íjiputu a-baru Ojejoje ɛja

¹⁶ Mbòku ono; bè ndu Íjiputu a-dù l'ò bù unwanyi. ɛphe anmahùkota ruuruu; l'èke ɛphe atsù egvu; kè ɛka Ojejoje, bù Okaribe-Kakõta-Ike haliru. ¹⁷ Alì ndu Júda aburu iphe ee-gudeje eye ndu Íjiputu egvu. Onye

-nuru ẹke e kuru ẹpha ndu Júda bẹ egvu a-bya l'ẹhu; l'okfu iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike arukoru ẹphe.

¹⁸ Mbọku ono bẹ mkpukpu ise l'alì ndu Íjiputu a-wata okfu okfu-alì ndu Kénanu. Ẹphe eria nte l'ẹphe a-nọdu Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike l'ẹka. Mkpukpu ono bẹ nanu a-nọdu aza "Mkpukpu o-la-l'iyi."

¹⁹ Mbọku ono bẹ ee-meta ẹnya-ngweja Ojejoje l'echi alì ndu Íjiputu. L'aakpu iphe ee-gude anyata Ojejoje akpukpu dobe l'ókè-alì iya. ²⁰ Oo-buru iphe-ohubama mẹ iphe-ekebe, nọduru Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike l'alì ndu Íjiputu. Teke ẹphe chiru mkpu; raku Ojejoje l'okfu ndu akpa ẹphe ẹhu bẹ oo-yefua onye a-dzọ ẹphe; mbu onye a-gbataru ẹphe. Onye ono a-bya adzofu ẹphe. ²¹ Tọ du ya bu; Ojejoje e-me tẹ ndu Íjiputu maru iya. O bu mbọku ono bẹ ẹphe a-mareta Ojejoje amareta. Ẹphe e-gude anu yele nri gude bya agwaa Ojejoje. Ẹphe erifu nte l'owaa iphe ẹphe emeru Ojejoje ndo-o; ẹphe emeeru iya ẹya. ²² Ojejoje e-gude iphe-ememe; jekfube ndu Íjiputu. Teke e metsuaru; yo byakwaphu bya emee ẹphe; t'ẹphe korohu. Ẹphe a-lakfuta Ojejoje; yo ngaberu ẹphe nchì l'aroro, ẹphe arọ iya; mee t'ẹphe korohu.

²³ Mbọku ono bẹ oje-mbeke e-shi Íjiputu jerua Asiriya. Ndu Asiriya ejelaha Íjiputu. Ndu Íjiputu ejelaha Asiriya. Ndu Íjiputu ẹphe lẹ ndu Asiriya atugbabe balaharu Ojejoje ẹja. ²⁴ Lẹ mbọku ono bẹ bu ndu Ízurelu a-buru ndu k'eto mẹ a gua Íjiputu yele Asiriya, bu ndu a-buru iphe-oma lẹ mgboko. ²⁵ Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike a-goru ẹphe onu; su: "T'onu-oma buru kẹ Íjiputu, bu ndibe mu yele Asiriya, bu ndu mu gude ẹka mu mee; mẹ ndu Ízurelu, bu ndu bu oke mu."

20

Àphù ẹhu ndu Íjiputu; mẹ ndu Kúshi

¹ L'afa eze ndu Asiriya; mbu Sagonu ziru onye ishi soja iya t'o jeru ndu Asurelu ogo; luta iya; ² bẹ Ojejoje gude Azáya Emožu kfua okfu. Iphe o kfuru aburu: "Yefu uwe-aphu ono, i yeru ono; nggu eyefu akpokpa ono, i yeru ono!" Yo yefu iya; gbaru ẹhu otu; gbaru okpa otu l'aghaphe. ³ Tọ du iya bu; Ojejoje asu: "O bu ẹge ono, nwozi mu, bu Azáya gba ẹhu otu; gbaru okpa otu ghaphee afa ẹto ono; yo buru iphe-ohubama yele iphe du biribiri, e meru ndu Íjiputu yele ndu Kúshi ono; ⁴ bu ẹge eze ndu Asiriya a-kpu ndu Íjiputu yele ndu Kúshi lẹ ndu; yeshia ẹphe uwe; gbabẹ ẹphe okpa otu kpuru ẹphe lashia; nwata mẹ ogurennya; ike e-ghekotaru ẹphe onu t'o buru iphe ee-gude mee ndu Íjiputu iphe-iphere. ⁵ Ndu tukoberu ndu Kúshi ishi; bya egude ndu Íjiputu eku onwephe bẹ egvu e-gude; iphere aburu nk'ẹphe. ⁶ Mbọku ono bẹ ndu bu l'iku eze ẹnyimu-a a-su: 'Unu phududuphu iphe meru ndu ono, ayi shi tókòbe ishi ono; mbu ndu ono, ayi shi gbaru obu yeru l'oo ẹphe a-gbaaru ayi mkpu; dzoo ayi l'ẹka eze ndu Asiriya! ?Nta-a; nanu ẹge ayi e-shi nahu?' "

21

Àphù ẹhu ndu Bábyilonu

¹ Owaa àphù, a phuru k'echi-egu ono, nọ l'uzo eze ẹnyimu ono:

Ọ bụ ẹge ọku-maa anma nswọko shi l'echi-ẹgu ụzo ọhuda bụ ẹge oo-shi l'echi-ẹgu ono, eye egvu tū unu gbirimu. ² E shiwa l'aphù; koshi mu iphe anyị ishi ẹdzu. Mu phuru nwoderu-oye; yoo duphushi madzu; phua onye mgbugbu-madzu; yoo gbushi madzu.

Unubẹ ndu Élamu; unu je alua ọgu! Unubẹ ndu Mídiya; unu kephee ndu ọhogu unu ekephe! L'ude ono, ẹphe meru; ndiphe tsua ono l'ọ ha bẹ Nchileke mewaru; ọ bụwa kperengu. ³ Iphe-a emee; ẹhu aghashihu mu. Ẹhu aphukota mu ụphu l'ọ bụ nwanyi, ime eme. Iphe mu nuru meru; mu atsolahaa bẹbebe. Mu kporu beru lẹ mu nuru iya. ⁴ Meji akfulahaa mu gbudungu gbudungu. Egwu, mu atsu emee; ẹhu anmalaha mu anmanma. Nchi-ẹjihu, mu shi akpo ẹnwa iya-a abụwarunu iphe anyị mu ishi ẹdzu.

⁵ L'aphù ono b'a kwashiru nri; bya atusaa ukpo; ndu ẹbyee anọ ya. Ẹphe anọdu iya; l'eri; l'angu. A nonyaa; a buru: “Unu wu-lihu; unubẹ ndu ishi soja; unu tua manụ l'iphe unu gude ezeru ọgu!”

⁶ Ọwaa iphe Nnajiufu kfuru mu: “Duru onye nche ye t'ọ che nche! T'onye ono dojekwa iphe ọ phuru! ⁷ Teke ọ phujeru ndu agba inya; gbatsua ya agbagba; mę ndu agba nkakfu-igara; mę ndu agba inya-ivu; t'ọ rukota ẹhu; mbụ t'ọ rukota ẹhu ọhuma.”

⁸ Tọ dū iya bụ; onye nche ono echia mkpu; sụ: “Onye nwe mu nū; mbọku-mbọku bẹ mu a-nọduje l'ulo-eli nche-a. Mbụ l'enyashi mbọku-mbọku bẹ mu anọduje nche l'ẹke, a suru tẹ mu nọdu. ⁹ Lekpoduaphu; a dū l'igwe awu abya. Ẹphe nọtsua l'inya, a gbaru njigba ẹbo ẹbo. Yọ sụ lẹ ndu Bábýlọnu daakwaru! Bábýlọnu daakwaru! Ẹge ono; bẹ iphe bụ agwa mkpukpu ono l'ọ ha; mbụ iya bụ nchi ẹphe dakashihuwaru nanu nanu l'alị.” ¹⁰ Unubẹ ndu Ízurelu, bụ ndu nke mu, e tsuwaru unu l'ọ bụ onye etsu witu. Obenu l'iphe mu ekfuru unu bukwa iphe mu nuru l'ọnu Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ l'ọnu Nchileke kẹ ndu Ízurelu.

Okfu ẹhu ndu Édomu

¹¹ Ọwaa aphụ, aaphuru ndu Duma.

O nwekwaru onye nọ l'alị Séyi eku mu oku; sụ: “Onye nche; ?nanu ẹge abalị beru? Onye nche; ?nanu ẹge abalị beru?”

¹² Onye nche ono asu mu: “Nchi abọhuakwa; ọbule enyashi a-byakwa ọdo. Ọ -buru l'unu akpata ishi; unu kpata ishi. Unu emee lata azu ọdo.”

Àphù ẹhu ndu Arabu

¹³ Ọwaa ozi, Nchileke ziru l'ẹhu ndu Arébiya.

Unubẹ ndu ije, shi l'alị ndu Dedanu; unu je akuru l'oswa ndu Arébiya. ¹⁴ Unu kutakwa mini, unu a-nu ndu mini agu; unubẹ ndu ọphu bu l'alị Téma! Unu wotakwa nri bya anu ndu agba ọso ọgu! ¹⁵ Ndu ono bẹ bụ ndu agbalaru ogu-mbeke; mbụ ndu, a gbalaru mma, a mifutaru amifuta; ẹphe agbalaru akfu, e kweru ekwekwe; mbụ ẹphe agbalaa l'ẹke ọgu nwuru ọku.

¹⁶ Ọwaa iphe Nnajiufu kfuru mu ndo-ọ: “A guakwaru ndu Kéda afa ọgu l'ọ bụ onye e buru ozi ebubu. Ọ phoduru afa lanu nta-a; iphe bụ ụgvù ono, ndu Kéda shi nweru ono agvu. ¹⁷ Nwa ndu a-phodu nu lẹ ndu agbaje akfu; mbụ ndu ike dū lẹ ndu Kéda ta abahedu ishi. Ọ kwa Ojejoje kfuru iya; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu.”

¹ Ọwaa bụ àphù, a phuru Nsuda Ọphulenyà onò:

?Bụ ngunu eme ngu nta-a, meru iphe ndibe ngu chiko wufu wuba l'okpotsu ụlo; ² mbụ nggube mkpukpu onò, bụ utsu adaje iya; bụru mkpukpu, agba gharagharaghara; okokooko anaru iya.

Ndibe ngu, e gburu egbugbu ta bukwa ogu-mbeke b'e gude gbushia ephe. Ọphu ọ bụdu ogu gbushiru ephe. ³ Ndu ishi ngu l'ephe ha chikowa ye okpa l'oso gbalashia. A kpuru ephe le ndzu; ọphu e gudedu akfu. Iphe bụ unube ndu e guderu b'a tugbaberu tukota mkporo; mbụ unube ndu bụ: unu gbaa l'unu gbaru; e gudelee unu. ⁴ Ọo ya be mu suru: Unu wofu mu enya. Mbụ ege-a; unu haa mu te mu raa ekwa raghee ya araghe. Unu be erikwaphu l'unu eje mu odu ike le ndibe mu, e gbushikotaru; ⁵ kele Nnajiufu, bụ Ojejoje; mbụ Ọkaribe-Kakota-Ike; be dobekwaru eswe mboku ogba gharaghara; me odzo iphe pyaapya; me ntsumu-egvu le Nsuda Àphù. Eswe mboku onò; be eenwukposhi upho-mkpuma; ege onò; b'a nodu araku eze ugvu.

⁶ Ndu Élamu byakwa bya achita ekpa akfu ephe jeshia ogu; bya achita ndu gude ugbo-inya aluru ephe ogu; me ndu gude inya eje ogu gude jeshia. Ndu Kíru bya ekpuhaa iphe-mgbochita ephe ghebe onu. ⁷ Nsuda unu ọphu katsua mma bụ iphe jiru iya nù bụ ugbo-inya. E woru ndu gude inya eje ogu yetsua l'obu-edukfu mkpukpu t'ephe chee mkpukpu onò nche. ⁸ Iphe gbobutaru ali Júda b'e wofukotawaru iya.

Yo be mboku onò; unu lelaaha enya ngwa-ogu onò, kuru l'ufu-eze, e meru l'oshi sida, shi l'oswa, no l'ugvu Lébanonu. ⁹ Unu phwaru le Mkpukpu Dévidi gbaru oru igweligwe. Unu ekua mini, no l'uzo ohali sushia. ¹⁰ Unu bya agua ụlo, notsua le Jerúsalemu ogu; bya ahara ephe nwukposhia gude mee agbarike upho-mkpuma Jerúsalemu. ¹¹ Unu abya atua okpuru le mgbaku upho-mkpuma labu obu; te mini, shi l'akahu okpuru onò wubata iya; doru. Ọphu unu aghadu enya onye, bụ iya turu okpuru onò; mbụ l'unu ta kpadu ishi onye onò, bụ iya chiru idzu ege oo-du teke, tehakpowaruru enya onò.

¹² To du iya bụ; o be mboku onò; Nnajiufu; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike abya ekua unu su t'unu bya araa ekwa gua aphu; t'unu kpushia ishi; chita uwe-aphu yee. ¹³ Obenu l'obu; lewaru enya! Ehu atsole-ẹ unu! Unu atu okokooko; egbushi eswi; egbushi aturu; l'ebyipyashi anu; l'angu mee! Unu -gbeshi unu asu: "Unu t'ayi ria; ngua; echile; ayi anwushihuwaru."

¹⁴ Obenu le Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike mewaru; mu amaru iphe owaa; mbụ mu egudekpoo nchi mu nua ya l'eke o suru: "L'iphe du eji, unu eme-a b'e ta byadu bya enwefu unu gbururu jeye teke unu a-no-bebe. Ono iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje; bụru Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu ndono."

Aalo Shebuna eka le nchi

¹⁵ Ọwaa iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje; bụru Ọkaribe-Kakota-Ike kfuru. O suru ege-a: "Tugbua je aji nwozi onò; mbụ Shebuna, bụ iya be eswije ufu-eze onò: ¹⁶ ?Bụ ngunu be iime l'eke-a. Temanu; ?bụ onye haru ngu t'i bya atua ili, ee-li ngu; mbụ t'i hakposhi ili ngu l'edegerede; atubashi eke ii-noduje tuta ume l'ime ikelegvu. ¹⁷ Maru amaru; le Ojejoje abyaakwa ngu t'o zuta ngu tufaa; mbụ nggube onye onò, bụ ndaji-nggara onò. ¹⁸ Oo-we ngu kperekpere l'ọ bụ bolu weba ngu l'eze mkpukpu. Yo buri eke onò; be ii-nodu nwuhu. Yo bukwaruphu l'eke onò be egiri ugbo-inya ngu onò a-kwashi; mbụ nggube onye onò, bụ iphe e gude achu ụlo nnajiufu ngu ochi onò! ¹⁹ Ojejoje a-nafu ngu okwa ngu; chifu ngu l'eka i no eje ozi.

20 “O -be mbọku ono bẹ mu e-ku onye ejeru mu ozi; mbụ Ẹliyakimu Hilikaya. 21 Mu achịta kpowula kpowula uwe ngu woru yee ya; chịta eriri-ẹka ngu webe iya mgburumburu; woru ike, i shi nweru nụ iya. Ọ bụ iya a-buru nna ndu bu ndu Jerúsalemu; mę ndu ọnu-ulo Júda. 22 Yọ buru iya bẹ mu e-ye igodo ọnu-ulo Dévidi l'ẹka; ọ -gụhaa ụzo ghebe ọnu; b'ẹ too nwedu madzụ nwigbaleke-oma byaru bya agụ-chi iya nụ. Teke ọ gụ-chikwanuru ụzo; b'ẹ tọ dudu onye byaru byaru bya agụha iya nụ. 23 Mu e-me iya t'ọ nguru anguru l'ọ bụ nggu, a kpọberu kpọ-mia ya akpọ-mi. Ee-gude okfu ẹhu iya akwabẹ ndibe nna iya ugvu.

24 “Iphe bụ ivu ẹhu ndibe nna iya bẹ a-nọkota iya l'ishi; mbụ ivu ẹhu ndu awa nna iya phez; mę kę ndu abubu ẹphe. Iphe bụ iphe ụlo ndu ọphu ẹn्या k'ọla alị; mbụ okoro; mę itoshi bụ iya b'ọ nọkota l'ẹka.” 25 Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike sụru: “Lẹ mbọku ono bẹ nggu ono, e shi kpọbe kpọ-mia akpọ-mi ono a-kpọfu; daa. Ivu ono, e shi bo iya aburu gwo. Ono bụ olu Ojejoje.”

23

Ozi ẹhu ndu Táya

1 Ọwaa ozi, e zituru ndu Táya:

Unu rashia ẹkwa ike; unubẹ ugbo-mini Tashishi; kele mkpukpu Táya b'e mebyishiwaru. Nta-a ta duhedu ụlo, nọ iya nụ. Ọphu ọ duhedu ọdu ugbo-mini, nọ iya nụ. Ẹke e shiru bya emee t'ẹphe maru bụ l'alị Sáyipurọsu.

2 Unu dakwaa ashị; unubẹ ndu ikfuli; mę unubẹ ndu Sayidonu, agba ikike ngho; mbụ unubẹ ndu, ndu akpa lẹ mini mewaru unu aburu ụbabanyi.

3 Iphe akuje akuku, shi lẹ mkpukpu Shihọ b'e shije l'eze mini, nọtsuanu vutaru unu; jeye l'ọphu a kọtaru l'iku Ẹnyimu Náyilu. Unu eshi ẹge ono buru ẹke mbakeshi azukota aswa.

4 T'iphere duru nggube mkpukpu Sayidonu; mbụ nggubedua, onye bụ agburanyi eze ẹnйimu; kę l'eze ẹnйimu kfuwaru sụ l'ime te mebukwaa ya; ọphu ya 'amubua nwa. Ya te ehefutabukwaa nwata nwoke; ọphu ya 'ehefutabukwaa nwata nwanyi.

5 Teke iphe murunu ruleruphu Íjiputu bẹ aphụ e-ri ẹphe ẹhu l'iphe ono, meru lẹ Táya.

6 Unu dafu Tashishi! Unu raa ẹkwa rashia ya ike; unubẹ ndu ikfuli! 7 ? Bụ mkpukpu-a bẹ unu shi anọduje atụ okokooko-a? Mbụ akahụ mkpukpu ndiche ono; mbụ mkpukpu ono, ndu shi iya nụ lageeru ote-ẹn्या je eburu ono. 8 ?Bụ onye kebekpo chọaru Táya ejo idzu ọwaa? Mbụ mkpukpu ono, ekpubeje ndu ọdo okpu-eze ono; mkpukpu, ndu agba oke ngho l'ime iya bukota ndu ishi ndu ishi; mbụ mkpukpu, ndu agba iya ngho bukota ndu a kwabẹ ugvu lẹ mgboko kpamu. 9 Ọ kwa Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike bẹ chiru idzu ẹge ya e-me iya. Iphe kparu iphe ọ chiru idzu ono bụ t'o mee t'ekuku ẹphe eku onwẹphe l'iphe biribiri, ẹphe meru buru kperengu; mę t'o mee ogenyi ẹphe iphe-iphere.

10 Unu gbasaa ẹka kọo alị unu l'ọ bụ ẹke utso Ẹnyimu Náyilu byaru; unubẹ ndu Tashishi! Kę l'ẹ to nwehedu onye anọ-chikwadu unu ụzo ọdo.

11 Ojejoje maberu eze ẹnйimu ẹka; bya emee t'alị-eze, nonu nmakọta jijiji. Ọ tųwaru ekemu sụ l'ọ bụ iphe ee-me ndu Kėnanu ndo-ọ; mbụ t'a chiko iphe bukpo ẹke e meru; yọ buru ọkpo-mgbinyiku, nọ iya nụ mebyishikota.

12 O kfuru; sụ: “Unu ba atuhekwa okokooko ọdo; unubẹ ndu Sayidonu; mbụ unubẹ ndu ọphu e gweru ujimu nta-a! Unu wụ-lihu; wufu azụ iya

ophu jeshia Sáyipurosu; obe; unu -jerukpooonu eke ono; be unu te egbe aphukpokwanu eke unu a-nodu tuta ume.”

¹³ Unu leduduphu ali ndu Bábýilonu; mbu ndu ono, e-ta dudu iphe ephe bu nta-a ono! Ndu Asiriya mewaru iya; yo buru eke unwu anu, shi l'echi-egu abyaje bya adoru. Ephe tsoru iya ogu; bya eworu ulo, a kpu-shitsuaru ike, no iya nu kukposhia; mee ya; yo daburu ochobo.

¹⁴ Unu raa ekwa rashia ya ike; ugbo-mini Tashishi; ke l'eke ono, shi buru agbarike unu ono be buwa kpurupyata.

¹⁵ O -rua teke ono be aa-zaha mkpukpu Táya no ukporo afa eto l'afa iri, bu iya bu iphe eze anoje l'okwa eze iya. Ukporo afa eto l'afa iri ono swetsua be oo-muru ndu Táya l'o bu egvu ono, ndu agba okpara aguje ono, suru:

¹⁶ “Gude ogumogu jephee
mkpukpu mgburumgburu;
nggube nwanyi okpara,
a zaharu azaha!
Kpoo ogumogu obu ohuma;
nggu agua egvu l'igwe;
k'ophu aa-nyata ngu odo.”

¹⁷ Ukporo afa eto l'afa iri ono -swetsua be Ojejoje a-kpakfuta ndu Táya. Ephe alaphu azu l'iphe ono, riwaru ephe ishi ono; bu iya bu ogba okpara. Yo buru ndu ephe l'iya a-nodu eme iya bu ali-eze ali-eze, nokota l'eliphe.

¹⁸ Obenu l'iphe oo-rita; me ugwo, aa-kfu iya a-bukotaru iphe ee-doheru Ojejoje. E to dobedu iya l'oba; ophu o dudu eke ochikobe iya. Uru, gbaru iya nu a-nodu alaru ndu bu l'ifu Ojejoje, ephe e-gude akpa nri; gude iya l'anma uwe; mbu nweru iya k'etsutsu.

24

Ikpe ehu ndiphe l'ophu

¹ Lenu! Ojejoje abyakwa ome mgboko te egbara kfu ya; mbu mee ya t'o daburu ochobo. Oo-mebyishi ifu iya; chikashia ndu bu iya nu. ² Yo buru ege e meru onye be ee-me onye! Ege e meru ndu agwaje iphe bu ege ee-me madzu mmanu. Ege e meru ohu be ee-me onye gbaru iya nu. Ege e meru nwanyi, nwe ulo be ee-me nwamgboko, ejeru iya ozi. Ege e meru onye ere erere bu ege ee-me onye azu azuzu. Ege e meru onye ji ugwo be ee-me onye jeru iya eya ejeje. Ege e meru onye ji ugwo ejiji be ee-me onye jeru ugwo ejeje. ³ Mgboko be ee-me t'o dabukotakporu iphoru; mbu mebyishikotakpoo ya l'o ha. O kwa Ojejoje kfuru okfu-a.

⁴ Elikoro kpamu agbanwushihu; nwua kpaa. Mgboko l'o ha ayokahu; nwua kpaa. Iphe bu ndu aanu epha ephe le mgboko atakirihu atakirihu. ⁵ O kwa ndu no le mgboko farushiru mgboko; ke l'ephe jikaru ome iphe ekemu kfuru; mbu a dakaru iphe a turu le ekemu; bya emebyia ogba-ndzu, a gbaru to no gbururu jeye le gbururu. ⁶ O bu iya kparu iphe mgboko ye le onu, a turu iya eme; buru iya meru iphe ndu bu iya nu vu onwu iya; buru iya kparu iphe ndu bu le mgboko gude gvubebe agvubebe. Nwa ndu phoduru ta bahé ishi. ⁷ Mee ophungu atashihu. Oshi vayinu anwukota kpaa. Iphe bu ndu eme rigbarigba atsulaha ude. ⁸ Oda nkwa ono, ephe aku ono, atso ntumatu ono buwa kperengu. Gwogwogwo, ndu eri iphe ada be buwa kengu. Ogumogu ono, shi atso etu ono aburu kperengu. ⁹ Nta-a be ephe ta agujehedu egvu-mee teke ephe angu mee. Mee, eme l'enya gbe atsowa nu ephe ile l'onu. ¹⁰ Mkpukpu o-la-l'iyi ono dabuwaru ochobo.

Ụlo onyemonye b'a guchishitsuaru agụ-chishi t'ẹ b'ọ dụ onye a-bahụ iya nụ. ¹¹ Ẹphe wụshiru l'esu-uzo l'echi mkpu t'a nụ ẹphe mee. Ẹhu-otso-ena buwa tsutokongu; to nwe ẹke e tekwadu ẹswa ẹ mgboko. ¹² Mkpukpu ono abụwaru-a iphe a haru; yọ daburu iphoro. E woru ọgu-nggamgbo, e yeru iya chikashia. ¹³ Ọ bụ ẹge ono bẹ ọo-dụ ẹ mgboko l'iphe bụ mbakeshi l'ọ bụ oshi olivu b'a nmaru yikayika; m'ọ bụkwanu ẹge aakpaje mkpakwa akpuru vayinu teke a wọebetsuaru vayinu.

¹⁴ Ẹphe e-mekochaa tua uzu; mbụ tua okokooko. Ẹphe eshiru l'uzo ẹnyanwu-ariba kfuta ẹge Ojejoje habe nshinu. ¹⁵ Ọo ya bụ; tẹ ndu uzo ẹnyanwu-ahata jaa Ojejoje ajaja; mbụ tẹ ndu eze ẹnyimu gbapheru mgburumgburu tu-lia ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke Ízurelu atụ-li! ¹⁶ Ayi nùtsuaru olu egvu, shitsua l'ẹke mgboko jebetsuaru, a gụ; sụ: "T'a jaa onye ono, doberu ẹka ndoo ono ajaja!"

Obenu ẹ mbedua sukwanuru: "Mu wufuakwaru! Mu wufuakwaru! Nsho mu nsho! Ndu oderu-oye edeekwaru madzụ eye! Ẹphe gudeekwa edede deru madzụ ye!" ¹⁷ Iphe n-yemegvu; me iduma yele ọnya bẹ kwaberu unu akwaberu; unube ndu mgboko! ¹⁸ Onye nuru ukporo iphe eye-egvu -jeshia agbala bẹ e-je adalahu ẹ iduma. Onye -nyifutakwanuru l'iduma igbudu bẹ e-je adalahu l'ọnya. Uzo-mini, nọtsua l'igwe ghekotawaru onu; ntọ-l'alị mgboko l'anmakota jijiji. ¹⁹ Mgboko chikpohuwaru. Mbụ ẹ mgboko kpakashihuwaru akpakashihu. Mgboko bẹ etengewa etenga. ²⁰ Mbụ ẹ mgboko anga anganga l'ọ bụ onye mee guderu. Ọotu kwakakwaka l'ọ bụ ụlo pherephere byaru. Mbụ l'iphe dụ ẹji, o meshiru bẹ ikpe iya nmaru iya nmashia ya ike; k'ophu bụ l'ẹ too gbeshighehedu egbeshi ọdo.

²¹ O -rua mbọku ono bẹ Ojejoje a-hù ndu ojozi-imigwe, mesweshirunu àhùhù l'imigwe; hùkwaaphu ndu eze, nọ ẹ mgboko àhùhù. ²² Ee-rukobe ẹphe l'ekalanu l'ọ bụ ndu mkporo, nọ l'ọka mkporo. Aa-tuchishi ẹphe l'ulo-mkporo. A -nọo mgbamugbamu a bya ahua ẹphe àhùhù. ²³ Ono bụ teke iphere a-dụ ọnwa; anwu echibuhu; kele Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike a-buru eze ẹ Ugvu Záyonu mekwaphu ẹ Jerúsalemu. Ndu bụ ọgurennya mkpukpu a-phụ ọdu-biribiri iya.

25

Egvu, eegude etu Ojejoje ẹpha

¹ Nggube Ojejoje;

ọ bụ nggu bụ Nchileke mu.
Mu a-nọdu atụ-li ngu atụ-li;
l'eku ẹpha ngu gude aja ngu ajaja.
Kẹ l'i mewaru iphe dụ biribiri.
Ivudoshi ike l'iphe,
ị chiru idzu iya teke ndiche;

² kẹ l'i mewaru mkpukpu ono; yọ buru ikpozu;
mbụ mee mkpukpu,
a kpụ-pheru upho-mkpuma mgburumgburu;
yọ daburu ochobo.
Ẹke ndu ọhodo kpuru;
yọ buru ọkpo-mgbinyiku;
b'i mewaru; yọ buru ochobo;
ophu a byadụ bya
akpụ-kwazi iya ọdo jeye ẹ gbururu.

- ³ Ọ bụ iya a-kpata iphe ndu
nweru agburu-ẹhu a-nọdu akwabe ngu ugvu.
Iphe, bụ mbakeshi ono,
mkpukpu nọtsua ya nụ;
bụkota ndu akirishi ono
awata okwabe ugvu.
- ⁴ Keshinu keshinu;
bụ nggu shi bụtaru
a-gbabe-a-dzuru kẹ ndu ukpa;
bụru nggu bụ
a-gbabe-a-dzuru kẹ ndu
o ribudoru.
Ọ bụ nggu bụ ụlo,
egbobutaje ndu oke pherephere apa;
bụru nggu bụ àgù onye okpomoku ekpo;
kẹ l'uphere ndu akirishi aduje
l'ọ bụ ẹke oke pherephere,
eme t'ọ nwutsua upho-mkpuma.
- ⁵ Mbụ l'ọ dulephu l'ọ bụ
okpomoku alị eveve.
Ọ bụ nggu emeje
tẹ ndu ọhodo, ada gvugvu da bẹdengu.
Ọ bụ ẹge agu, shi l'urukpu
abyanyije okpomoku;
bụ ẹge aabyanyije egvu ndu akirishi agu.

Ajị, Ojejoje a-gbaru ndibe iya

⁶ Ọ bụ l'eli ugvu-a bẹ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike e-gude okpobe nri gbaaru iphe bụ madzụ eswe-iphe; gaaru ẹphe mẹe ndiche; mbụ shiaru ẹphe anụ, katsukpo mẹ mẹe katsukpo mma. ⁷ Ọ bụ l'eli ugvu-a bẹ ọo-nọdu mebyishia phulaphula iphe ono, e gude phụ-kputatsua iphe bụ madzụ; mbụ ẹkwa, e gude phụ-chia iphe bụ mbakeshi ono. ⁸ Oo-me onwu ta nọhe gbururu jeye lẹ gbururu. Mbụ lẹ Nnajiufu, bụ Nchileke e-fucha onyemonye ọbule ẹnya-mini l'ẹnya. Iphe-iphere ono, e shi eme ndibe iya ono bẹ oo-me t'ọ gvukota lẹ mgboko mgburumburu. Ọ kwa iphe Ojejoje kfururu ndono.

⁹ Ọ -rua mbọku ono bẹ ẹphe a-sụ: “Lenu! Ọ bụkpokwa Nchileke ayi ndọ-ọ. Ayi tukoberu iya ishi; yọ dzọọ ayi. Ọ bụ Ojejoje ndọ-ọ; ayi tukoberu iya ishi. T'ẹhu tsọọ ayi! T'ayi teje ẹswa l'ọ dzọru ayi.”

Aphụ, a-nụ ndu Móabu

¹⁰ Ojejoje e-gbochita ugvu-a. Obenu lẹ ndu Móabu bẹ aa-dzọ lulalula l'ibe ẹphe ẹge ono, aadzoje ẹswa pyakapyaka l'ikpọzu ono. ¹¹ Ẹphe a-susa ẹka labụ l'ọ bụ onye egvu mini sụsaru ẹka t'ọ gvua mini. Obenu lẹ Ojejoje e-me-e t'ekuku, ẹphe eku onwẹphe bụru tsutokongu. ¹² Oo-byatsuta upho-mkpuma ono, unu kpuru ono; yọ bụru okpo-mgbinyiku; l'akpọ origodo ono; mbụ mee ya; yọ zeshihu yele aja aburu nanu.

26

Egву Ajaja

- ¹ Ọ -rua mbọku ono; bẹ egvu, aa-gụ l'alị ndu Júda bụ:
Ayi nweru mkpukpu, shihuru ike.
Nchileke bẹ gude ndzọta
tụ-pee ya mgburumburu

- l'ọ bụ ụpho-mkpuma.
- 2 Unu guhaa ọnu-oguzo
mkpukpu ono ghebe iya ọnu.
Unu ghebe iya ọnu;
k'ọphu iphe bụ ndu, doberu ẹka ndoo;
mẹ ndu eegude ire ẹphe ẹka a-wuba.
- 3 Ii-kebe iya l'oma;
mbụ onye ono, obu iya nọ l'ẹke ị nọ;
kẹ l'ọ tukoberu ngu ishi ono.
- 4 Unu chiru ụkfu kwẹe Ojejoje jeyewaru;
kẹle Ojejoje, bụ Nchileke
bụ iya bụ Agbara-Mkpuma
ono, a-nọ jeyewaru ono.
- 5 Ndu atụ-li onwẹphe atụ-li; b'ọ lọ-tsutaru;
mebyishia mkpukpu,
eku onwiya ekuku;
mbụ; mee ya; yọ zẹshia l'alị;
yẹle ẹja atuko nanu.
- 6 Ndu e shi akpa ẹhu;
mẹ ndu, ẹ-te nwedu ẹge
ọ haru ẹphe
egude ọkpa adzọ iya lulalula.
- 7 Ụzo, ndu doberu ẹka ndoo
eshi ayikoje ayiko.
Yọ buru nggube onye ono,
obu guru iphoro ono;
bẹ meru t'uzo ndu ono,
doboru ẹka ndoo ono kwọo akwọkwo.
- 8 Nggube Ojejoje;
ayi emekpelekwaphu iphe ekemu ngu kfururu;
shi ẹge ono ekoshi l'ọo nggu;
bẹ ayi chiru ụkfu kwẹe.
Iphe, anọduje ehe ayi uhere;
bụ t'ayi mee t'ẹpha ngu dee ude.
- 9 Obu ngu aduje mu l'enyashi;
o -be l'utsu; yọ dụ mu
t'a sụ lẹ mu phuru ngu.
Ọ bụ teke i kperu mgboko ikpe;
bẹ ndu ndiphe a-muta
iphe, bụ odobe-ẹka-ndoo.
- 10 Ndu ẹjo iya ono abujeru;
e -mekpooru nụ ẹphe
eze-iphe-oma;
ẹphe te gbe amutadu odobe ẹka ndoo.
Ẹphe -nọdukpoonu l'alị
ndu obu guru iphoro;
ẹphe emele-e iphe ẹ-te
vudodu nhamunha.
Ẹphe ta akpadu ishi lẹ Ojejoje ha nshinu.
- 11 Nggube Ojejoje; ị haliwaru ẹka.
Ọ bụ; mẹ ẹphe te gbe phukwa iya.
T'ẹphe phunu ẹge okfu-ẹhu

- ndibe ngu evube ngu ọku l'ẹhu;
 t'iphere gude ẹphe.
 Tẹ ọku, ị kwakọberu
 kekwa ndu ọhogu ngu!
- 12 Nggube Ojejoje; ọ bu nggu
 e-me tẹ nchị dụ ayi ndo.
 Iphemiphe ọbule, ayi duru ike mee;
 kwa nggu bẹ meru iya ayi.
- 13 Nggube Ojejoje,
 bu Nchileke ayi.
 Ndu ọdo shikwa
 chihawa ayi;
 obenu l'ọo nggubedua kpụu;
 bẹ ayi abaru ẹja.
- 14 Ndu ono nwụshihuakwaru; ẹphe ta anọhekwa.
 Ẹphe bukotaakwa maa;
 ẹphe ta alufutahe ọdo.
 Ị hùrù ẹphe àhùhù;
 mee ẹphe; ẹphe eyifu;
 bya emee t'ẹ b'a anyatajẹhe ẹphe anyata ophu.
- 15 I mewaru ndu ndu alị ayi;
 ayi aka l'igwe;
 nggube Ojejoje.
 I mewaru ndu alị ayi;
 ayi aka l'igwe.
 Nggu eshi ẹge ono mee;
 ugvu aburu nke ngu;
 nggube onye metsuaru
 ókè-alị;
 yọ kpịribekota akpịribe.
- 16 Nggube Ojejoje;
 ọ kwa nggu;
 bẹ ẹphe gbakfutaru teke
 iphe tsuru ẹphe l'ẹhu.
 Teke ịhù ẹphe àhùhù;
 bẹ ẹphe rakuru ngu.
- 17 Ọ bu ẹge nwanyi, ime eme;
 anọduje aghada;
 l'echi mkpu;
 bu ẹge ayi shi dụ;
 nọdu ngu l'ifu; nggube Ojejoje.
- 18 Ayi shi dụ ime; l'aswịkposhi
 onwayi l'ẹke oome ayi ẹhuka.
 E mekochaa; yọ dụ l'ayi mụru ìphòró;
 kẹ l'ayi ta dudu ike dzọo ndiphe;
 ophu ayi 'anudu ẹphe ndzu.
- 19 Ndibe ngu, bu ndu
 nwụshihuwaru nụ
 e-mekochaa;
 teta; nọdukota ndzu ọdo.
 Unubẹ ndu nọkotawa l'ili;
 a-wụ-lihu;

gude ẹhu-ọtso-ẹna kpọo gerugeru.
 Ii-gude iji nchi-abọhu gụhaa ọzo;
 mgboko erufuta ndibe unu;
 ndu ọphu shi nwuhuhawa anwuhu.

Aa-dzo ndu Ízurelu

²⁰ Ndu mu; unu tųgbua wuba l'ulo unu je agu-chia onwunu ọlo! Unu domia onwunu nwanshii; jeye teke iphe eghu iya eghughu nshinu e-ghubu iya; ²¹ ke l'agha; unu lekwa-a! Ojejoje shiakwa eke, o bu eje alufuta; t'ọ bya ahua ndu mgboko ahuhu k'iphe du eji, epe mekotaru. Mgboko l'ophu e-rufutakota ndu e gburu, no iya nu; mbu e to dudu ndu e gbushiru, no iya nu, oo-domi edomi.

27

¹ O -rua mboku ono; be Ojejoje e-gude ogu-mbeke, eye egvu; ha nshinu; shihu ike hua ejo agiyi ono ahuhu; mbu olo-swaa agwo ono; ejo agiyi ono, agwokishije onwiya agwokishi ono; mbu l'ejo anu, bu l'eze enyimu be oo-gbushi.

² O -rua mboku ono; be Ojejoje a-su: "T'unu gua egvu mgbo vayinu ono, emehu vayinu ntumatu ono. ³ O kwa mube Ojejoje eleta iya enya. Mu agba iya mini mkpurumkpuru. Mu eche iya nche: eswe l'enyashi; t'e b'ọ du onye e-mebyi iya nu. ⁴ Ehu te eghukwa mu eghughu. O -ruhuduru; e woru ogaramambo yele uke dochia mu ọzo; mu adzole-e iya okpa sweta me a nodu l'ifu ogu; chiru epe ye l'oku t'oku kee. ⁵ Odumeka; t'epe gbakfutale mu-a bya anodu te ndzu dzua epe; t'epe byale-e te mu l'epe chishia; t'okfu ba noheru mu l'epe."

⁶ Uzo ifu, abyanu be eri Jekopu e-mekochaa gbabe ogvu. Mbu le ndu Izurelu e-mekochaa dzushia; bya atsushia igu; mia mijia mgboko.

⁷ Iphe Ojejoje chiru iya; ?o ha l'o bu ophu o chiru ndu chiru iya iphe? ?E gbukporu iya nu ege e gburu ndu gburu iya nu? ⁸ Iphe o gude baaru epe mbà bu l'o haru; e tso epe ogu; kpa epe le ndzu. Yo buru ejo pherephere, shi l'uzo enyanwu-ahata b'o gude bya eruta epe. ⁹ O kwa ege-a be ee-gude nwefu Jekopu iphe du eji iya; yo buru iya bu l'iphe du eji, e nwefuru iya enweru ishi: M'o buru ogwepyashia mkpuma enya agwa iya l'o bu gweru ndzu. Itso Ashera m'o bu enya-ngweja insensu ta adudu ophu egvukwaduru nu.

¹⁰ Kele mkpukpu, a kpushiru; yo buru okpo-mgbinyiku be dabuwaru ochobo. Yo buru mbukobe, a kwafuru akwafu; mbu eke a haru; yo du l'o bu echi-egu. O bu eke ono be anoduje eche eswi; buru eke ono be epe adoje odu; l'atacha mkpekwo l'ekali-oshi. ¹¹ Teke ekali iya ono kposhuru nku; e gbushia ya. Unwanyi awaa ya nku; vuta je eshia ite; kele ndu-a bu ndu te nwedu egomunggo. Yo buru iya meru iphe imiko epe ta dudu Onye meru epe; ophu onweduru obu-imiko, o nwekwaduru l'eke epe no.

¹² O -rua mboku ono be Ojejoje e-shilephu l'onu Enyimu Yufuretusu tutua ndibe iya l'o bu onye atutu akpuru iphe l'eswa iya jeye le nggele Ijiputu. Mbu l'unube ndu Izurelu be aa-nodu atutu nanu nanu. ¹³ Mboku ono be ee-gbu oke upyoku. Ndu ono, no l'ali Asiriya ala l'iyi ono; me ndu ophu a kpuru le ndzu laa Ijiputu a-chiko a-byakota bya abaaru Ojejoje eja l'ugvu ono, du nsọ, no le Jerusalemu ono.

28

Aanmaru ndu Ífuremu okwa

¹ Nsho Samériya, bu okpu-eze ndu, bu ɛngu-mee le Ífuremu gude eku onwephe ono! Nsho ɛgiri okoko ono, anwawa anwanwa ono; mbu okoko ono, ama iphe du biribiri ono, a bya atukobe l'ishi nsuda ali, emehu iphe ndu mee yewaru ngweji! ² Lenu; Nnajiufu nwekwaru onye agburu-ehu no; yo shihu ike. O bu ɛge aka-mini atuje; mbu ɛge oke pherephere epheje mebyishia iphe; mbu ɛge oke mini achije; byaa utso; bu ɛge oo-pali ephe tua gbaa. ³ Okpu-eze, ndu bu ɛngu-mee le Ífuremu gude eku onwephe ono be ee-gude okpa dzoo pyakapyaka. ⁴ Okoko ono, anwawa anwanwa ono; mbu okoko ono, ama iphe du biribiri ono, a bya atukobe l'ishi nsuda ali, emehu iphe be a-dulephu l'o bu akpuru oshi figu odungu, be bu madzu-phua ya aka o nodu erukwadu iya-a buwa t'o wata iya eriri.

⁵ O -rua mboku ono be Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike a-buru okpu-eze, egbu nwiiinwii; bya aburu okpu, e-me te nwa ndibe iya ophu a kpuphodoru le ndzu du ugwu l'anya. ⁶ O bu Nchileke bu onye a-nodu eyeru onye ikpe aka t'o kpee ikpe, du maa. Yo yeru ndu aluru mkpukpu ogo okpu-ikike t'ephe nwuphu ndu ohogu ephe azu.

Ndu nkfuchiru Nchileke, ngunukaru mee

⁷ Ndu owaa akpokwaphu kakaka mee; mbu ephe nguwaru mee, shihuru ike l'ada ebebeji. Ndu a chijeru Nchileke eja me le ndu nkfuchiru Nchileke nguwaru mee, shihuru ike l'akpo kulakula. Ephe nguwaru mee mehu ririri. Mbu l'ephe nguwaru mee, shihuru ike l'ada ebebeji. Obuje ephe aphu aphu; ephe l'akpo kakaka. Ephe -ekfu okfu; ephe ekfusweshi iya ekfusweshi. ⁸ Iphe bu teburu l'o ha be ephe gbokotaru egbo l'eli iya; k'ophu bu l'e to dudu eke, ta dudu oyi oyi.

⁹ Iphe eshije ephe l'onu bu: “?Bu onye be oome t'iphe oozu doo anya? ?Bu unwegirima, a mifuru onu l'era too; mbu ndu bu-wokwadu-a b'a nafuru ephe era; ¹⁰ ke l'o kwa e -kfua; e kfukwata; a -togboru iya ephe ege-a; a togboru iya ephe ege-a; nwanshi l'ibiyi owaa; nwanshi l'ibiyi ophu.”

¹¹ O kwa okfu ndu ohodo yele okfu ndu oha-ntsu be Nchileke e-gude kfuru yeru ndu-a: ¹² mbu ndu ono, o suru: “Eke-a bu eke ehuru a-du unu agu; te ndu ike gvuru nodukwa iya tuta ume.” Obenu l'ephe ta ngaduru iya nchi. ¹³ Oo ya bu l'iphe Ojejoje ekfuru ephe a-buru e -kfua; e kfukwata; a -togboru iya ephe ege-a; a togboru iya ephe ege-a; nwanshi l'ibiyi owaa; nwanshi l'ibiyi ophu; k'ophu ephe a-nma l'onya; daa; merushia onwephe ehuru.

Mkpuma, gude Ugwu Zayonu

¹⁴ Oo ya bu; t'unu nua iphe Ojejoje ekfuru unube ndu mgbonu; mbu unube ndu ishi Jerusalemu! ¹⁵ Unu anoduje ekfu: “L'unu l'anwuhu gbaakwaru ndzu; unu l'ali-maa abuwaru ikè. Unu asu le teke ejo uboku ono a-bya be to nwedu iphe oome unu; ke l'o bu ejire bu a-gbabe-a-dzuru nk'unu; ugho aburu iphe unu egudeje kwachita onwunu.” ¹⁶ Owaa iphe Nnajiufu, bu Ojejoje ekfu: O suru: “T'e lekwa; le ya atogbookwa mkpuma le Ugwu Zayonu; mkpuma, a datawaru; mkpuma itso-ulo, vu oke aswa, e gude too nto-l'ali ulo; yo shihu dungu. Onye tukoberu iya ishi ta byadu bya akwa izimana. ¹⁷ Ya e-me te ikpe, du maa buru eri, eegude atog okpa ulo ono. Odobe-eka-ndoo aburu iphe eegude eme t'o vudo nhamunha.”

Ejo-ire ono, unu gude ezeru ishi unu ono be aka-mini a-za azaza. Ukporo mini ekpota eke ono, unu edomije onwunu ono. ¹⁸ Ndzu unu l'anwuhu

gbaru b'e mebyiwaru. Ege ono be ike ono, unu l'ali-maa bu ono arushihu. Teke o-chi-gbaagbaa ono, kposwederu be oo-chitsushi unu. ¹⁹ Teke o byaleruphu be oo-ruta unu tugbaa; Iphe bu utsu mkpurumkpuru: eswe l'enyashi be oo-nodu ekposweje. Mbụ le nwozi-a doru enya bulephu egvu a-nodu atsujе iya; ²⁰ Oshi-azee hanuka nwanshi; k'ophu bu le to dzudu te madzu machia onwiya amachi. Ukpo apanuka gewengu k'ophu-kpu onwonye. ²¹ Ojejoje e-zilihu ege o zilihuhawaru l'eli ugvu Perazimu. Ehu e-ghulaha ya eghughu ege o ghuru iya le nsuda Gibiyonu. Oo-je ozi, ojeje; mbụ ozi, e ta phudu etu iya; mbụ oo-ru iphe ooruje; mbụ iphe te nwedu nwunne, oomeje.

²² Nta-a bu t'unu hakwaa mu oja ewena; odumeka be ee-mekwa te mkpa, a turu unu ka oshihu ike. O kwa Nnajiufu; mbụ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike be kfuru mu su mu l'a tu-buwaru l'ee-mebyishi ali-a kpamu.

Mmamiphe Nchileke

²³ Unu ngabe nchi nua olu mu! Unu gebekpoduduphu nu iphe mu ekfu!
²⁴ Teke onye ako okfu ako eke oo-mebe iphe; ?oonoduje ako okori ege ono l'eye to. ?Bulephu ohakposhi ali yele araze iya bu iphe oda-bujeru l'eme to? ²⁵ ?O kwa oobuje onye ako iphe rakagee igbo; yo ghaa ya akpuru dilu; ghaa ya akpuru kominu; ghaa witu l'eke eemebeje iya; ghaa balị l'eke aakoje iya; bya aghaa supelutu l'egu nk'iya. ²⁶ O bu Nchileke iya anoduje ekoshi iya iphe oo-me; bukwaru iya phu anoduje akpo-ziru iya uzo, bu: o -mee ya; yo buru okpobe iya. ²⁷ E tee gudejedu mgboro-igwe, eegude etsu balị; l'echi akpuru dilu. Ophu eegudejedu o-gba-kperekpere, adzoshije iphe ewe l'eli kominu. Akpuru dilu bu oshi be eegudeje etsu iya. Kominu aburu mgboro be eegudeje etsu iya. ²⁸ Witu kwa etsutsu be eetsuje iya; k'ophu ee-gude iya meta buredi. Eetsuje iya; ishi erua ya ali; o bu le te egwejekwa nu iya rakaraka. ²⁹ Iphemiphe obule ono bukota Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike emeje iya. Iphe otubeje k'ememe du biribiri; mmamiphe iya be kporu eka.

29

Iphe e-me Jerusalemu

¹ Nshoo nggube Ariyelu; Ariyelu; mbụ mkpukpu ono, Dévidi shi buru ono! Unu agujeru afa ye l'afa. Unu agbaa aji, unu agbaje mgburumburu dukko ishi. ² Obenu le Ariyelu be mu e-me t'o je iphe-ehuka. Oo-ra ekwa; gua aphu. Oo-dule mu phu l'o bu eke aakpoje ngweja oku l'enya-ngweja. ³ Mu e-keru ngu ogo; kephe ngu mgburumburu; kpua mgbodo gude kepheta ngu mgburumburu. ⁴ Aa-lo-tsuta ngu ali; k'ophu bu l'ali be ii-nodu l'akabashi. Okfu ngu eshi l'ime eja atsu rumurumu. Mbụ l'ii-nodu l'ali ekfu l'o bu ndu maa. O bu l'ali; be ii-ze; olu ngu obu ada nwa eringe-eringe.

⁵ Ndu ohogu ngu, ha igweligwe be ee-me ephe adu l'o bu udzudzu; a bya emee igweligwe ndu akirishi ephe etsuhu dududu l'o bu eswa. Teke ono teke ono; mbụ e -je eekfu ⁶ be Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike e-me pherekete. Oo-gude egbe-igwe; me ali onma jijiji l'abya; ekemeke obule a-nodu ada gvugvugvu; me oke pherephere; mbụ oke pherephere yele mini eghirigha; oku, a-nodu enwu phophopho l'ekepyashi iphemiphe obule. ⁷ O bu teke ono; be iphe bu mbakeshi, etso Ariyelu ogo a-wufuta; kukposhilaha eke, a kpuru; yo buru okpo-mgbinyiku; bya ekephe mkpukpu ono mgburumburu. Iphemiphe e-melephu pyitokongu l'o bu

nro enyashi. ⁸ Oo-du l'ò bu onye egu agu; yo roo nro l'eri nri. Yo bya etehu; egu, agu iya nu l'agukwa iya phu. Oo-du l'ò bu onye mini agu; yo roo nro l'angu mini. Yo tehu; ekpiri l'akpokwa iya phu nku; kele mini obu agule iya-a ege oogu iya. Ono bu oo-du igwe iphe bu mbakeshi ono, etso Ugvu Záyonu ogu ono.

*Iphe, e-me ndu e-ta angaduru
Nchileke nchi*

⁹ T'ò tufukwa unu ehu; du unu biribiri! Unu kpukwaa ishi; haa ophu uzo! Te mee, unu ta ngudu gudekwa unu! Unu awata okpo kakaka l'unu ba ngu mee, eme enya. ¹⁰ Ojejoje meekwaru t'oke mgbenya tsu unu. O kwechiwaru unu enya; unube ndu nkfuchiru Nchileke; kpuchiwa unu ishi; unube ndu aphu aphu;* ¹¹ ke l'aphu, a phukota ta dudu iphe o bu unu. O du-a unu l'ò bu okfu, e kfu dee ya l'ekwo woru kechia. Teke i wokwanuru ekwo obu nu onye maru ogu ekwo; su iya byiko t'ò nata gua; iphe oo-kfu bu le ya ta agu-ghekwa iya; l'e kechikwaru iya ekechi. ¹² M'ò bukwanu l'i woru ekwo obu nu onye ta madu ege oogu iya; su iya: "T'ò nata ekwo-o; gua." Iphe oo-kfuru ngu bu: "Le ya ta makwa ege aaguje ekwo."

¹³ Nnajiufu suru: "Ndu-a bulephu eli-onu be ephe no mu ntse. Yo buru onu be ephe gude akwabe mu ugu; obu ephe anodutsuaru ote-nya. Iphe ephe gude abaru mu eja bu ekemu, madzu tushiru. ¹⁴ Oo ya bu; l'ò bu ugbo lanu be mu e-mefua iphe e-te ndu-a ukfu; du ephe biribiri. Ya -mee ya; ya emebaa ya odo. Mmamiphe ndu maru iphe be a-la l'iyi. Enya, ndu kwaru enya kwaru emikashihu."

O chiru enya tu-pyoo l'uzo ifu

¹⁵ Nshoo unube ndu ono, ejeje je ewohaaru Ojejoje idzu, unu achi l'eke du omi; ndu anoduje l'ochi l'eme iphe ephe eme l'ari: "?Bunua onye phuru unu? ?Bu onye a-ma?" ¹⁶ Unu ewojeru iphe kpo ishi aku; yo gbe du l'ò-kpu-ite yele ura, o gude akpu iya hako. ?O nweru teke iphe e gude eka mee a-nonyaa bya asu onye meru iya nu: "Le to bukwa iya meru iya." To ite; ?oo-su-ghe onye kpuru iya nu: "Le to dudu iphe o maru?"

¹⁷ E to dukwa ege aa-no-bebe; oswa, no l'ugvu ugu Lebanonu agho ali emehuje iphe. Ali emehuje iphe agho oswa.

¹⁸ O -be mboku ono be ndu ada nkichi a-nutsua okfu, e deru l'ekwo ono. Ndu atsu ishi a-phu uzo l'ochi, gbaru tsabalangu ¹⁹ Ndu du agu be ehu atsò ena l'eke Ojejoje no; ndu ta dudu ege o ha ephe a-nodu l'ime onye nsò ke ndu Izurelu eme eswa. ²⁰ Ndu akirishi a-chihu; ndu ajaje madzu ewena ephushihu; ndu enya ome iphe du eji aduje be ee-gbugbushi; ²¹ mbu ndu egudeje onu mee t'ikpe nmaa madzu; mee t'o koru onye agbaru madzu ekebe l'ulo-ikpe; gude ejo ekebe nafi onye iswi du mma ikpe, gege aluru iya.

²² Oo ya bu ege-a; owaa iphe o kfu onu-ulo Jekopu ndo-o; mbu Ojejoje ono, bu iya dzoru Ebirhamu ono. O suru agha: "Iphere ta a-byahedu bya eme eri Jekopu odo; ophu ifu abyadu agba ephe ochi odo. ²³ Teke ephe phuru unwegirima, yebe Nchileke a-nu ephe; be epha iya a-duru ephe le nsò. Ephe amaru l'onye nsò ke Jekopu be duphu nsò. Biribiri Nchileke ke ndu Izurelu egude ephe. ²⁴ Ndu e te egvuduru egvuru l'iphe ke Nchileke a-bya aburu ndu enya doru. Ndu ngumaphu ekweta iphe e kfu; wata iya ememe."

* 29:10 29:10 Dit 29:4; Róm 11:8.

30

Ogba-ndzụ iphoro

¹ Ojejoje sụru: “Nshọo unubẹ ndu ono, bụ ekweletekwe ono; mbụ ndu anọduje eme iphe ta bụdu idzu mu; ndu ẹphe l'ibe ẹphe achije idzu ọburu nanu; ọbule ẹ tọ bụkwa obu mu; ndu eme iphe dụ eji, iphe ẹphe emeje abujeru inmatonyi; ² Ndu wụfuru lashia Íjiputu l'ẹ be ekfuru mu iya; ndu, bụ Fero bẹ ẹphe ele ẹnya t'ọ gbaaru ẹphe mkpu; gbobudo ẹphe t'ẹ b'ọ dụ iphe e-me ẹphe; ndu gbabaru ndu Íjiputu l'ẹka tẹ ndzụ dzua ẹphe. ³ Obenu l'egbochi, Fero a-nọdu egbochi unu bẹ iphere iya e-mekochaa dụ unu; mbụ l'agu ndu Íjiputu ono e-mekochaa tee unu ntụ l'ifu. ⁴ A makwaru-a lẹ ndu-a bẹ ndu ishi ẹphe nọwa lẹ mkpukpu Zowanu; mbụ lẹ ndu ẹphe ziru ozi byarutawaru mkpukpu Hanesu. ⁵ Obenu l'onnyemonye ọbule bẹ ee-mekota t'ẹphe bụru ndu iphere guderu. Iphe kparu iya bụ kẹ ndu ono bụru ẹphe ọno-l'omu ono; ndu ta gbajeduru ẹphe mkpu; ọphu tọ dụ mkpa, ẹphe agaru ẹphe. Ọ bụlephu iphe-iphere yele iphe ọta ọta bẹ ẹphe a-buru ẹphe.”

⁶ Ọwaa ozi, Nchileke ziru k'anegu-egbudu, nọ l'uzo ọhuda: “Ndu ono, e ziru ozi ono wuru je eswee ali iphe-ẹhuka yele njenwu-ẹhu; ali, oke agu yele nne agu bu; ikputu yele ogiji eburu iya. Ẹphe evuru ẹku ẹphe l'eli nkakfu-igara; bya egude inya-ivu vua iphe ẹphe nweru, ere ire ntumatu vujeru mbakeshi ono, ta gaduru ẹphe mkpa ono; ⁷ mbụ evujeru ndu Íjiputu, ẹka ẹphe eyeje ta gajedu mkpa lẹ phuu. Ọ bụ iya kparu iphe ya kuru ndu Íjiputu ‘Eze ẹjo agiyi Ọ-nọ-l'omu’.”

Ndu kwefuru ikè

⁸ “Jekwa je edeeru ẹphe iphe-a, mụbe Ojejoje ekfu-a edede l'ekwekwekwe. Nnggu edekwaa ya phụ l'ekwo-agwo; k'ọphu bụkwanu; o -rua l'uzo-ifu; yọ buru iphe-ekebe, a-nọ jeye lẹ gbururu. ⁹ Lẹ ndu-a bụkwa ndu kwefuru ikè; bya aburu unwu ẹregede; mbụ unwegirima, ẹ to hedu ihee ọngabe nchị l'okwa, Ojejoje anmaru ẹphe. ¹⁰ Ẹphe asuje ndu aphụ àphù: ‘Unu ba aphụhekwa àphù ọdo!’ Ẹphe abya asụ ndu nkfuchiru Nchileke: ‘Unu ba phujehewaru ayi àphù iphe gbaru ayi l'ememe! Unu kfujeru ayi iphe atso ẹna anunu! Unu ghọ-chijeru ayi àphù aghọ-chi! ¹¹ Unu haaru ayi ọzo! Unu gbeshiru ayi l'uzo! Unu ba abyahẹ bya ekfupheru ayi k'onnye nsọ ndu Ízurelu!’ ”

¹² Ọo ya bụ l'ẹge-a; ọwaa kwanu iphe o kfuru; mbụ onye nsọ ndu Ízurelu: “Keshinu unu jikaru ọnu ozi, mu ziru unu; bya asụ l'ọ bụ ọkpaphe madzụ ẹhu bẹ unu e-shihu ike iya; bya aburu ẹregede bẹ unu mehuru emehu iya; ¹³ bẹ ẹjo iphe ono a-buru unu upho-mkpuma, ha gagorongu; gbaru ọru; l'ada adada; e ji ekfua b'ọ dawaru teke ono teke ono. ¹⁴ Ọo-ọkukposhihu l'ọ bụ ite-ura; gude ike ghakashia ya nanu nanu; k'ọphu bụ l'ẹ ta byadu bya aphukpo m'ọ bụ ibiribe iya e-dzu k'ọ guta ọku l'ekfu; m'ọ bụ t'e gude kwota mini lẹ nsukutu.”

¹⁵ Ọwaa iphe Nnajiufu, bụ Nchileke, bya aburu onye nsọ kẹ ndu Ízurelu ekfu. “Unu daa onwunu ọta; nọdu nwandoo; lakfuta mu. Unu bya akporu akporu l'ẹke mu nọ; aa-dzota-a unu. Unu -dalephu gbẹe bya atụ-kobe mu ishi; ike anọdu unu. Obenu l'ẹ tọ dudu iphe ono, nweru ọphu unu meru. ¹⁶ Iphe unu gbe kfuchia bụ: ‘Waawa; l'unu e-gude inya gbalashia.’ Yọ buru iphe ono meru iphe unu a-gbalashi. Unu asukwaphu: ‘Ayi a-nọdu l'inya ọkpa-egwa gbalashia.’ Ọo ya bụ lẹ ndu a-achị unu a-bukwaruphu ndu ọkpa-egwa. ¹⁷ Unu umadzu labụ l'ukporo madzụ iri l'ime unu e-tsuje yaa;

gbakashihu teke unu phuru onye lanu le ndu ohogu unu. Unu gudewa enya unu phu umadzu ise le ndu ohogu unu ono; teke a du ise yee unu egvu; unu agbaa kpo ishi-aku l'o bu mgboro ekwa-ohubama, e tuberu l'eli ugvu; mbu l'o bu ntebalahu ekwa, aku pepepe l'eli ugvu." ¹⁸ Obenu l'oo-nodulekwaa agu Ojejoje t'o meeru unu eze-iphe-oma. Oo-gbeshile-e phuru unu imiko; kele Ojejoje bu Nchileke, ekpeje ikpe, du maa. Onu-oma bu k'iphe bu ndu chiru enya dobe l'eka onono.

Iphe-oma, Nchileke e-meru ndibe iya

¹⁹ Unube ndu Zayonu; mbu unube ndu bu le Jerusalem; unu a-kwata-a gberuma. Oo-mekwaru unu eze-iphe-oma; me unu raa ekwa raku iya! O bulephu anunu, oo-nu iya; yo za unu oku. ²⁰ O -buru le Nnajiufu e-me t'unu jee ntakfuru; bya emee t'unu jee iphe-ehuka; e to domiheduru unu ndu o-zi-iphe; unu e-gude enya unu gedegede phu ephe. ²¹ ?Unu shiru eka-utara-o; unu shiru eka-ibyita-o; iphe nchi unu a-nodulephu anu l'azu unu a-buru: "O kwa uzo ndo-o! Unu tsochita iya!" ²² O bu teke ono be unu a-turu ogvu unu ono, e kfubekotaru mkpola-ocha ono. Unu aturukwaphu ntekepe unu ono, a wukotaru mkpola-ododo ono. Unu a-tu-tehutsua ephe atu-tehu l'o bu mgba epho-unwanyi bya asu ephe: "Unu gbeshi ayi l'ifu!" ²³ O bu teke ono be Nchileke a-wata ochiru unu mini; l'anmappyabe iphe unu meberu l'ali. Nri, aakota l'ali emehulaha emehu; bya ahakwaphu nshinu. Ono teke eswi unu a-wata okpa nri l'eke tusaru eh. ²⁴ Eswi unu; mekpoko nkakfu-igara unu, ophu ejeru unu ozi egu a-nodu ata okpobe nri; e gude mgboro-igwe, fokashiru afokashi; me shovelu akpakaru iya ephe. ²⁵ Mboku ono, ee-gbu madzu pyaapya ono -rulephu; mbu mboku ono, ulo-eli a-dashi ono; be mini a-wata atsotso l'ugvu, ha l'eli; wata atsotso l'iphe bu ugvu ugvu nshi, notsua nu ha l'eli a-nodukwaphu atso atsotso. ²⁶ Iphoro k'onwa a-wata ocha l'o bu k'enyanyu; anwu aka ochishi ike ugbo esaa; karia ege ochi nta-a; mbu l'oo-nodu echi l'o bu anwu, chiru ujiku esaa m'a chikobe iya achikobe; teke Ojejoje e-kfubetsua iphe l'eke o mekaru ndibe iya iphe; mee t'onya, o yeshiru ephe kposhihu.

Aphu, aa-nu ndu Asiriya

²⁷ Unu lenu; Ojejoje shiakwa l'eke teru enya abya. Iphe-eghughu iya enwu taphutaphu l'o bu oku; ege ono b'o okpo tututu l'o bu enwuru-oku. Iphe jiru iya onu bu oke iwe. Ire iya aburu oku, enwu phophopho. ²⁸ Ume, otu du l'o bu utso, byaru ugbo lanu bya awo madzu l'ekpiri. Iphe bu mbakeshi b'o yoru ayoyo le nkata o-la-l'iyi. Yo bya eworu iyagba-inya yeshia oha nonu l'agba t'o duphua ephe. ²⁹ Unu agulaha egvu ege aaguje l'enyashi mboku, unu agba aji, du nsu. Ehu a-nodu atsoshikota unu ena l'o bu ndu aphu opu eje l'ugvu Ojejoje; mbu l'eje le Agbara-Mkpuma ke ndu Izurelu.

³⁰ Ojejoje e-me te madzu nu ege olu iya du biribiri; mekwaphu t'ephe phu okpehu iya l'eke o nyizita l'ali l'eke ehughu iya damadamu; oo-gudekwaphu oku, enwu phophopho. O-chikwaphu eze mini; gba oke agbagba; tua oke aka-mini. ³¹ Olu Ojejoje a-chikashi ndu Asiriya nanu nanu. Oo-gude mgboro-eze iya chitsushi ephe. ³² O bu ege Ojejoje chiru ephe mgboro ono, o gude anu ephe kpaakfu ono be ege ndibe iya a-no le nkwa; me ogumogu. O bu Ojejoje l'onwiya a-lushi ephe ogu; chia ephe gbaagbaa. ³³ Ishi iya aburu l'eke oku taphutaphu b'e shihawaa dobeta. Onye e dobeturu iya bu eze ndu Asiriya. Nsukutu, aakpoje oku, no iya nu

b'e mewaru; yọ dọ ogvu; ha ọsa. Ume, Ojejoje tushiru iya a-phụ-nwu ọ-tata-kfukfu ọku, a-kpa nkụ yee; bya emee ya; yọ gbanwuhu ọku nwulahaa phophopho l'ọ bụ ọku nshị-egbe.

31

Nshọo ndu kpọru obu yeru Íjiputu

¹ Nshọo unubẹ ndu ono, agbajẹ ala Íjiputu t'a gbaaru unu mkpu; ndu, dakoberu inya; bya atukobe ugbo-inya ishi l'okfu ẹphe ha igweligwe; mẹ oke ọkpehu nọ ndu soja ẹphe, bụ ndu egudeje inya eje ọgu; ọphu ẹphe ta kpa ishi Onye nsọ kẹ ndu Ízurelu ono; mbụ ọphu ẹphe ta gbakfudu Ojejoje t'ọ gbaru ẹphe mkpu. ² Obenu le yẹbedua bukwa onye maru iphe. Oowotajeru madzụ ntakfuru; ọphu ookfujedu okfu laa azụ l'iphe o kfuru. Oo-gbeshi je ọgu l'ufu ndu eme iphe dọ ẹji; mẹkpo ndu anọduje eyeru ndu emesweshi iphe adudubaruba. ³ Obenu lẹ ndu Íjiputu bụ madzụ bẹ ẹphe bụ; ẹphe ta bụdu Nchileke. Inya ẹphe; bẹ bụ anụ-ẹhu; ẹ tọ bụdu maa. Ojejoje -sechia ẹka bẹ ọkfu a-kpọ-ọ onye agba mkpu. Onye, a gbaru mkpu a-daa. Ẹphe labụ achiko kpolahu ugbo lanụ.

⁴ Ojejoje asụ mu: "L'ọ bụ ẹge agụ edeje ekiri; mbụ ẹge ono, oke agụ edeje ekiri teke o gburu anụ; m'ọ -ruhuru e kukokota ndu eche aturu t'ẹphe raaru iya ọra; bẹ mkpu, ẹphe echi te yekwa iya egvu. Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike e-nyizita bya alua ọgu l'eli Ugwu Záyonu; mẹkpo l'edegerede ugwu ono. ⁵ Ọ bụ ẹge nwenu anọduje ebephe l'ẹkfunia iya, bụ ẹge Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gbochita Jerúsalemu. Oo-kpuchita iya; nafuta iya. Oo-dobe iya ndzụ; dzọfuta iya."

⁶ Unubẹ ndu Ízurelu; unu latanụ azụ lakfuta onye ono, unu kwefuru ike ono; ⁷ kẹ l'ọ -rua mbọku ono bẹ onyemonye ọbule l'unu ha e-mekochakwaa jika nte mkpọla-ọcha ono yele kẹ mkpọla-ododo ono, unu gude ẹka iphe dọ ẹji unu mee ono. ⁸ "Ndu Asiriya bẹ ee-gude ogu-mbeke, ẹ ta bụdu kẹ madzụ gbushikota. Ọ bụ ogu-mbeke ọphu ẹ ta bụdu kẹ madzụ mmanu bẹ ee-gude gbushia ẹphe. Ogu-mbeke ono bụ iya a-chi ẹphe ọso; chita unwu-okorọbya ẹphe ye l'ozì mkpọ-nyì-ẹnya. ⁹ Agbarike ẹphe a-da; l'ẹke ọtsu egvu. Ndu ishi ndu soja ẹphe -phulephu ẹge ọgu ọbu eje ala; bẹ ẹphe a-paru ẹkwa-ọhubama ẹphe tufashia; gbalashia." Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono; mbụ onye ono, ọku iya nọ lẹ Ugwu Záyonu; bya akpọbe ọ-tata-kfukfu ọku lẹ Jerúsalemu ono.

32

Onye eze, doberu ẹka ndoo

¹ Unu lenu; o nweru eze, abyanụ a-buru eze, doberu ẹka ndoo. Ndu ishi iya a-buru ndu ekpe ikpe, dọ maa. ² Onyemonye ọbule a-dụ l'ọ bụ ẹke, aanọduje ezeru pherephere; bukwaruphu ẹke, aanọduje oke pherephere mini; dukwaphu l'ọ bụ nggele, atso l'alì, mini ta nọdu; dukwaphu l'ọ bụ nwonyonyo oke ikelegvu, nọ lẹ kpọkpokirikpo alì. ³ Ono teke ẹ tee kpuchihedu ndu aphụ ọzo ẹnya. Ẹge ono bẹ ndu anụ iphe lẹ nchì awata ọnga nchì. ⁴ Ndu iphe aduje ọku-ọku bẹ iphe e-do-o ẹnya. Ndu atsụ ntsụ ekfulahaa gbororo; kfulahaa iphe doru ẹnya. ⁵ Ẹ te kuhedu onye eswe onye a maru ẹpha iya ọdo; ọphu 'akwabehedu mkpọkoro madzụ oke ugvu; ⁶ kẹ l'onye eswe ekfuje mkpọkoro-okfu. Egomunggo iya bulephu iphe dọ ẹji bẹ ọonoduje arì. Iphe ọonoduje eme bụ umere onye ta gubedu Nchileke iphe. Ẹge ono b'ọ zisweshije kẹ Ojejoje eziswe. Ndu ẹgu agụ bẹ ọohaje; ẹphe

adaburu iphoro. E to kejedu ndu mini agụ mini. ⁷ Umere mkpọkoro madzụ bụlephu akirishi b'ọ buje. O chije ẹjọ idzụ o gudeje ọgba ire gbushia ndu ụkpa; mbụkpo m'ọ -ruhuduru iswi dū ndu ono ẹ to nwedu ẹge ha ẹphe ono mma l'iphe ẹphe ekfu. ⁸ O bụ ọkpobe madzụ achije ọkpobe idzụ. Yọ bụru ọhuma, oomeje; bẹ oogudeje vudoshia ike.

Unwanyi Jerúsalemu

⁹ Unubẹ unwanyi ono, nọ túsaru ẹhu ono; unu gbeshi ngaberu mu nchi! Unubẹ unwanyi ono, arị l'ẹ tọ dudu iphe abya unu ememe ono; unu nūduduaphu iphe mu abya ekfukfu! ¹⁰ A -nọlephu afa nọ-buta ọdo nwanshii bẹ unubẹ ndu ono, arị l'ẹ tọ dudu iphe abya bya unu ememe ono a-wata ọnma jijiji. Vayinu ta dūhedu nebyi, ọo-mita. E tọ dūhedu iphe aawọta l'oshi-ọmi lẹ phuruphuru. ¹¹ T'ẹhu nmakwa unu anmanma; unubẹ unwanyi, nọ túsaru ẹhu! T'ẹhu nmakwa unu kpakpakpa; unubẹ unwanyi ono, arị l'ẹ tọ dudu iphe abya unu ememe ono! Unu tọfukwa ẹkwa unu; chita uwe-aphu gbakua onwunu l'ukfu! ¹² Unu kuru ẹka l'olu;* kwaa ẹkwa iphe meru ẹke unu kọru ókfu; mę mgbo vayinu unu; ¹³ mę kę alị ndu ibe mu, iphe furu iya nū bụ ọgarama-mbo; mę uke. Iye-e! Unu raa ẹkwa iphe bụ ọlo, aanọduje eme eswi-iphe; mę mkpukpu-a, aanọduje ada gvugvu aji-a! ¹⁴ Kę l'ufu-eze ono; bẹ ee-mekochaa kwafu; mkpukpu ono, aatụ okokoko ono adaburu iphoro. Ugvu Ofelu yele ọlo-eli nche, nọ iya nū a-daburu ochobo gbururu jeye lẹ gbururu; buri ẹke dū nkakfu-igara-ọswa mma yele ẹka eeche eghu mę aturu; ¹⁵ gbururu jeye teke Nchileke e-zitaru ayi ume iya. Teke ono echi-ẹgu abulahaaru alị, emehu iphe; ẹke emehuje iphe abya eze dū l'ọ bụ ikpuka. ¹⁶ Aa-wata okpe ikpe, dū maa l'echi-ẹgu; odobe ẹka ndoo abya eburu l'ẹke emehuje iphe. ¹⁷ Nebyi, odobe-ẹka-ndoo a-mi bụ lẹ nchi a-dū ndo. Iphe e-koshi l'e doberu ẹka ndoo aburu l'ekemeke ọbule e-kuru jii; meje anmakfuru onyemonye ọbule anmakfuru jeye lẹ gbururu. ¹⁸ Ege ono bẹ ndibe mu e-buru l'ufu ẹka ẹphe butsua nchi adu ẹphe ndo; tọ dū iphe byaru bya eme ẹphe; l'ẹke ẹphe a-nodu tọ dū iphe adu akwakwa; ẹphe l'atuta ume ¹⁹ Mbụ l'igwe a-tu aka-mini gude tųpyashia eze ọswa ono; tųpyashia mkpukpu ono l'ọ ha; ²⁰ Ọnu-oma bụ k'unubẹ ndu akụ iphe unu l'iku nggele; mbụ unubẹ ndu haru eswi unu yele nkakfu-igara unu; yọ túsaru ẹhu.

33

¹ Nshọo nggube onye mgbugbu-madzụ; l'ẹbe abụ l'ọ nweru onye gburu nggubedua! Nshọo nggube o-deru-oye; l'ẹbe abụ l'ọ nweru onye deru nggubedua ye! O kwa teke i haleruphu ogbushi madzụ; e gbua nggubedua. Teke i haleruphu oderu madzụ ye; e deru nggubedua ye.

² Nggube Ojejoje; menuaru ayi eze-iphe-oma! Ayi aphakwa ishi ngu. Bujenuru ike ayi l'utsu mboku-mboku. Nggube adzoje ayi teke ayi eje ntakfuru. ³ Oobuje; olu ngu -dalephu l'ọ bụ egbe-igwe; madzụ agbalashia. Teke i zilihuru ezilihu; iphe bụ mbakeshi agbakashihu. ⁴ Aa-kwa ẹphe ọkwata; lua ẹphe ẹge ọvu aluje mkpekwo; mbụ tųpyaa ẹphe l'ọ bụ igube.

⁵ Ojejoje bẹ koshiru lẹ ya paru ẹka; buru l'ime igwe. Oo-me tẹ ikpe, dū maa; mę odobe-ẹka-ndoo ji lẹ Ugvu Zayonu. ⁶ O bụ iya bụ onye e-me t'unu ngunu anguru l'ogbo nk'unu. Yọ dzota unu ọkpobe adzota; mee unu t'unu maru iphe; kwaa ẹnya. Otsu Ojejoje egvu aburu ẹku gbaaru unu.

* **32:12** 32:12 Iphe e deru l'ẹke-a l'okfu Hiburu bụ t'e tsua ẹka l'okpoma, bukwanu iphe ọ bụ bụ t'a kwaa ẹkwa iphe meru nū; m'ọ kwanu ẹge ono, aachitaje ẹka kwee l'ukuvu teke iphe dū ẹji meru ono.

⁷ Lewaru; ndibe ephe, okpehu no echitsukwa mkpegbe-ogu le woroworo. Ndu ephe ziru t'e mee te nchi du ndoo akwa ntumatu. ⁸ Eze uzo b'a hakotawaru eshishi; ndu ije te nwehedu uzo ono ophu ephe eshijekwadu. O dakawaru ndzu, ephe gbaru. Ophu o duhedu iphe a guberu ndu ekebe. Ophu o duhedu onye aakwabejekwadu ugvu. ⁹ Ali a-gu aphu gv. Lébanonu b'e meru iphe-iphere. Sharónu dulephu l'o bu echi-egu. Báshanu yele ugvu Kamelu ala ekwo kparakpara.

Okwa, Ojeje anmaru ndu ohogu iya

¹⁰ Ojejeje suru: "L'o bu nta-a; be ya e-gbeshi egbeshi! O bu nta-a; be mu e-koshi le mu ha nshinu! ¹¹ Unu du ime eswa; yo buru egwoma iphe be unu a-mu. Ume, unu atu bu iya bu oku, e-ke unu. ¹² Odo bu le ndu ono a-vokposhihu l'o bu layimu, oku keru; mbu l'o bu ogvu b'e gbushiru kube; nwuru oku ye iya. ¹³ Unube ndu bu ote-nya; unu nukwa iphe mu meru! Unube ndu ophu bu ntse; unu makwaru l'agburu-ehu no mu!"

¹⁴ Ndu eme iphe du eji, bu le Zayonu be egvu gudeekwaru. Ndu ta dudu iphe ephe guberu Nchileke be ehú anmanma gudeekwaru; su: "? Bu onye ole l'ayi ha be yele oku, enwu enwunwu e-buru? ?Bu onye ole l'ayi ha be yele oku, adzu gbururu jeye e-buru?" ¹⁵ O kwa onye emeje iphe vudo ntumu; l'ekfu iphe daburu adaburu; onye ajika onata uru, shi l'iphe a nataru l'ike; bukwaruphu onye esefuje aka l'ona aka-azu; onye ta angabejedu nchi teke aachi idzu ogbu ochi; ophu ookpuhaju enya phu iphe bu iphe du eji. ¹⁶ O bu egbe onye ono a-nodu l'edegerede. Eke a-buru iya a-gbabe-a-dzuru bu le mkpuma, no l'eli eli ugvu. Eke ono be aa-nodu anu iya nri. Ophu o-byadu bya acho mini achocho.

Uzo ifu a-du mma

¹⁷ Nggubedua e-gude nya ngu phu ege onye eze ono du ugvu l'nya; bya amaa nya l'ali ono, lichiru ogologo ono. ¹⁸ Ii-gude oriri ngu jekota l'iphe bu iphe shi eye ngu egvu. Nngu asu: "?Bunua awe be onye ono, shi edeje ekwo ono nohunu? Onye ophu e shi atuje akiriko; nu; ?buhunu awe; b'o no? Mbu; ?bu awe be onye ophu shi agu ulo-mgbochi ugu nonua?" ¹⁹ E ti phuhedu ndu ono, shi ete aja onwephe ono odo; mbu ndu ono, okfu ephe du mgbalumgbalu; mbu ndu ekfu okfu ohodo, te dodu nya. ²⁰ Ledudunu nya le Zayonu; mbu mkpukpu ono, ayi anoduje agba aji ono! Ii-gudewaru nya ngu phu Jerúsalemu; mbu mkpukpu ono, bu: e -buru iya; nchi adu ndoo ono; bya adu l'o bu ulo-ekwa, e-ta dudu onye a-du ike aforibe iya aforibe; ophu madzu nwigbaleke-oma afo-lighedu itso iya afo-li. Ophu a ghabudu eri iya agbabu. ²¹ L'eke ono be Ojejeje a-buru Onyibe nk'ayi. Eke ono a-du l'o bu eke nyimu gburu barakata; nggele asa pete. Ophu o dudu unwu ugbo-mini, e gude eku akpo eshi iya nu. Ophu kfutukfutu-nyimu eshidu iya. ²² Ke l'o bu Ojejeje bu onye ikpe nk'ayi. Mbu l'o bu Ojejeje aturu ayi ekemu; buru Ojejeje bu onye eze ayi. O bu ya bu onye a-dzo ayi ndzu. ²³ Eri, e shi kee nggube ugbo toshihuakwaru. Oshi, e gvuberu l'ugbo ono te keheduru ekeru. Ophu ekwa-ugbo ngu egesahedu egesa. O ya bu l'aa-luta iphe ha nshinu kee; mbu le ndu ngvuru a-lutatsua iphe. ²⁴ Ophu o dudu onye bu le Zayonu a-su: "Iphe emekwa mu." Ege ono be aa-gukotaru ndu bu l'eke ono nvu l'iphe du eji, ephe mekotaru.

¹ Unu kpìrita ntse; unube mbakeshi nonu; unu bya anukpoduduphu! Unu gebekpoduduphu nchi; unube oha nonu! Te mgboko me iphemiphe obule nokota iya nukwa iya! Te elikoro me iphemiphe obule, shi iya nukwaphu! ² Ojejoje be avukwaru mbakeshi nonu ovuma. Oke ehueghughu iya b'o nyibekwaru ndu soja ephe l'o ha. Oo-me ephe aburu kpuru pyata. Oo-nwuru ephe ye t'e gbushia. ³ Ndu nk'ephe, e gbushiru egbushi be ee-tufashi etufashi. Odzu ephe awata oshi rongu; mee ephe atuko iphe bu ugvu tsongaa. ⁴ Mkpò-kpodo, no l'igwe l'o ha be e-phukashihu; akpamigwe agwo l'o bu ekwo. O bu ege ekwo vayinu, nwuru kpaa adashije l'oshi vayinu; mbu ege akpuru oshi figu, no l'oshi figu gbanwushihu adashije bu ege mkpò-kpodo a-dashi.

⁵ Ogu-mbeke ya b'a nowa l'imigwe baa ege oo-du. Lenu; oolawa yele ehue ndu Edomu; mbu ndu ono, bu ndu mu dobewaru mu e-gbushi. ⁶ Ogu-mbeke Ojejoje be mee ngu-goru angu-go. Eba nyakotaru iya gidigidi. Mee unwu-aturu yele mee eghe; me eba, no l'akpuru-ose ebyila notsua ya. Ojejoje abya ogba eja le mkpukpu Bozura; iphe ee-gbu egbugbu le Edomu ha nshinu. ⁷ Atsu be aa-chiko ephe l'iya gbushikota; mekpò unwu oke-eswi; me ndu ophu bu okpalukpo. Ali ephe e-deru le mee; e gude eba iphe gwò ivovoma ogwo eja. ⁸ Kele Ojejoje nweru eswe ogwata ugwo; bya enweru afa, okfu ugwo iphe du eji onye meru; t'o shi ege ono gbaaru ndu bu le Zayonu odzori.

⁹ Iphe, bu ngele ndu Edomu a-ghokota korota; ivovoma, no iya agho oku nshi-egbe. Ali ono l'o ha agho korota l'enwu phophopho. ¹⁰ Oku iya ta anyihudu anyihu: eswe l'enyashi; enwuru-oku iya a-kpuchi jeye le gbururu. Yo buru ochobo daburu ege ono shi l'ogbo sweru ogbo. E to dudu onye byaru bya eshi eke ono odo. ¹¹ Ukpo-ngwere; me ebyi a-na ali nnakota; mbu l'oo mgbashi-ujiku me ophegu bu iphe e-bu l'eke ono. Nchileke e-me Edomu; yo daburu ke mmanu. ¹² Ndu oke amadu ephe ta duhedu eke ephe enwekwaduru, bu eke ali-eze. Ndu ishi iya l'ephe ha a-chihukota. ¹³ Mkpakpari a-kfu l'oke ulo, notsua ya nu. Egbara; me uke aphua l'ulo iya, a kpushiru ike. Iphe e-buru iya nu aburu nkuta-oswa; me mgbashi-ujiku. ¹⁴ Unwu anu, bu l'echi-egu ephe l'a-chi-atabu a-chiko nodu akpa eghirigha l'eke ono. Eghu-oswa a-nodu araku ibe iya l'ora. Yo buru l'eke ono be mgbashi-ujiku a-chotaru onwephe eke ephe a-nodu tuta ume. ¹⁵ Mgbashi-ujiku a-nodu l'eke ono kpaa ekfuna; tushia ekwa; kpua ya; bya ehee ya hetsee. Udele abya azajia eke ono nanu nanu.

¹⁶ Unu jenu elee enya l'ekwo okfu Ojejoje; unu gua iphe ndu owaa, e deru iya: Unwu iphe ono ta dukwa m'o bu nanu, e ta anodu l'eke ono. Ophu o dukwa ophu a-su l'okee ya; m'o bu nyee ya ta nodu iya; ke l'o kwa mbedua, bu Ojejoje gudekpoo onu mu tuta ekemu l'o bu ege ono be oo-du. Yo buru Ume mu a-nodu erukobe ephe l'ekalanu. ¹⁷ O bu iya keshiru ephe ali. O bu iya gude eka iya tokota iya iphe keshiaru iya ephe. Ephe e-buru iya gbururu jeye le gbururu. Mbu ephe e-buwaruru l'eka ono shi l'ogbo sweru ogbo.

35

Ehu-otso-ena ndu a dzotaru

- ¹ Echi-egu; me kpokpokirikpo ali, no iya nu;
 be ehue a-tso ena.
 Echi-egu a-wata ote eswa;
 mehulaha iphe e meberu iya;

- l'ò bụ ẹke igu oshi jashiru.
² Mbụ; l'òo-jashi l'igwe.
 Ehu atsọo ya ẹna
 tsoshikpoo ya ike;
 l'oorua okwe kpua ya.
 E mee ya t'ò dū biribiri
 l'ò bụ ugvu ugvu Lébanonu;
 dū biribiri l'ò bụ
 Ugvu Kamelu yele Nsuda Sharonu.
 Ephẹ egude ẹnya ephẹ
 phua ọdu-biribiri kẹ Ojejoje;
 mbụ akpabiri kẹ Nchileke ayi.
- ³ Unu menua t'ẹka unu,
 tsuru mẹe shihu ike.
 Unu emee t'ọkpa unu,
 anma kwẹkwẹkwe nguru anguru.
- ⁴ Unu kfuru ndu obu ete etete:
 "T'obu shihu ephẹ ike;
 ephe ahaa ọtsu egvu;
 lẹ Nchileke a-bya-a
 ogwata ugwo iphe e meru ephẹ.
 Ọo-bya t'ò ya dzọo unubẹdua."
- ⁵ Teke ono; ndu atsū ishi aphulaha ọzo.
 Ndu nkichi anulaha iphe.
- ⁶ Teke ono; bẹ ndu ngvuru
 a-wata ọdzo garamu garamu l'ò bụ ele.
 Ire atushihu ndu e-te ekfudu okfu;
 ephe awata okpo gerugeru.
 Mini eshi l'echi-egu
 gbafuhu; wushilaha.
 Nggele eshi l'oghegu tsolaha atsotso.
- ⁷ Eja eveve, enwu phuraphura a-buru okpuru.
 Ali, mini tahuru
 agbafushihu; butsuaru eke amu amumu.
 Eke ono, nkuta-oswa shi adoje ono;
 bẹ bụ eswa e-fushi iya;
 eji efushia ya;
 aswara amishia ya.
- ⁸ A-bya atọo ya eze ọzo;
 kulaha ya ọzo, dū nsọ.
 Ndu aasọ nsọ te eshidu iya.
 Ndu a-nodu eshi iya nū
 nwenkinyi
 a-buleruphu ndu eshije iya nū;
 ophu ndu eme eswe
 'eshiswetadu ọzo ono.
- ⁹ Agū ta anodu iya;
 ophu ọ dudu anu ọdo,
 eri anu, byaru bya eshita eke ono.
 E taa phudu ephẹ l'ẹke ono.
 Ọ bulephu ndu a dzotaru
 bụ ndu a-nodu eshi iya nū.

10 Ndu ono, Ojejoje gbataru ono a-lata;
 ephe aguru egvu lata Záyõnu.
 Ephe e-kpuru ehu-õtso-ena gbururu jeye
 l'õ bu onye kpu okpu eze.
 Ote eswa; me ehu-õtso-ena
 atuko ephe ehu naru.
 Nggumaphu yele ude agbalashia.

36

Senákeribu eye ndu Jerúsalemu egvu

(2 Eze 18:13-27; 2 Iphe 32:1-19)

1 Tõ dù iya bu; o rua l'afa kwe eze, bu Hezekáya afa iri l'eno k'õphu õ wataru achichi be Senákeribu, bu eze ndu Asiriya byaru õgu l'alì ndu Júda; bya achiko mkpukpu ephe l'õ ha, bu mkpukpu, a kpushiru ike lua luta. 2 Ya ndono; eze ndu Asiriya ono abya eshi le mkpukpu Lakishi zia onye ishi ndu soja iya; yeru iya ndu soja, dù igweligwe; bya asu iya t'ephe jekfu eze, bu Hezekáya le Jerúsalemu. Onye ishi ndu soja ono ejerua bya je evudo l'iku mgbõdzu okpuru uzo eli, nõ l'uzo ono, l'eeshije eje l'eke aasaje uwe. 3 Yõ nõdu l'eke ono; Elyiakimu Hilikaya, bu onye ishi l'ufu-eze; me Shebuna, bu o-de-ekwo; me le Jowa Ásafu, bu onye nkwakõbe awu-kfuta iya.

4 Onye ishi ndu soja ono abya asu ephe: "Unu je ekfuru Hezekáya ege-wa: Owaa iphe okaribe, bu eze ndu Asiriya kfuru: O suru agha: ?Bu ke ngunu b'i gude adzuga ege ono? 5 Iisuje l'i nweru eregede k'õgu; me ike, e gude alu õgu; obenu l'õ bukota mkpõkoro okfu be iikfu. ?Bu onye b'i dakoberu gude ekwefuru yebe eze ndu Asiriya ikè? 6 Lenu nta-a; õ kwa ndu Íjiputu b'i dakoberu; mbu Íjiputu ono, bu mkpõ-asenyimu, abaje onye dakoberu iya nu l'eka rutungu; ye iya õru. O kwa ege ono be Fero, bu eze ndu Íjiputu emeje iphe bukpo ndu dakoberu iya nu. 7 Teke i sukwanuru iya l'õ kwa Ojejoje, bu Nchileke unu be unu dakoberu; ?tõ budunua Ojejoje õbu bu õphu Hezekáya wofuru eke aagwaje iya; mebyishia enya-ngweja iya; bya asu ndu Júda me ndu Jerúsalemu: "T'ephe byaje õchi aja l'ifu enya-ngweja-a?"

8 "Byakwaphu nta-a te nggu le nnajiufu mu, bu eze ndu Asiriya chizia idzu. Mu a-kpuru unu inya ise kpee ngu; m'õ -buru l'ii-dù ike ye iya ndu a-nõdu agba iya nu. 9 Odumeka; ?nanu ege i riru l'ii-dù ike m'õ -ruhuduru õ buru onye ishi ndu soja, enya iya katsua alala le ndu ishi ndu soja nnajiufu mu; be ii-kpõfu l'ifu m'õ -ruhuduru i dakobe Íjiputu t'a che ngu ugbo-inya; nu ngu ndu agbaje inya-õgu. 10 Odo bu; ?i tubesu le mu byaru otso alì-a õgu te mu lunwua ya le Ojejoje e-ba bu ike mu? O kwa Ojejoje gedegede ziru mu te mu dzõru je l'alì-a mebyishia ya."

11 Tõ dù iya bu; Elyiakimu yele Shebuna; me Jowa abya asu onye ishi ndu soja ono ege-a: "Byiko gude okfu ndu Áramu kfujeru ayibe ndu ozi ngu okfu; ke l'oodoje-wa ayi enya. Ba egudekwa okfu ndu Júda kfuru yeru ayi; kele ndu nõ l'eli upho-mkpuma a-nõdukwa anu iya."

12 Onye ishi ndu soja ono abya asu ephe: "?Bu unu le nnajiufu unu nwenkinyi b'õ dù unu le nnajiufu mu ziru mu te mu bya ezia ozi-wa? O kwa unu le ndu ono, nõ l'eli upho-mkpuma ono; mbu ndu unu l'ephe e-mekochaa ria nshì unu l'õnu; ngua mamini, unu nyiru; be mu ekfuru

iya.” ¹³ Onye ishi ndu soja ono abya evudo gude okfu ndu Júda rashia ya ike; sù: “Unu nukwaa iphe o kfulu; mbù ikeleku eze ono; mbù eze ndu Asiriya! ¹⁴ Owaa iphe onye eze ono kfulu: Unu be ekwekwa tẹ Hezekáya dephua unu. Ẹ tọo dzo-ghekwa unu! ¹⁵ Unu be ekwekwa tẹ Hezekáya deta unu t'unu dakobe Ojejoje l'ẹke ookfulu unu: 'Lẹ Ojejoje a-dzota-a unu. Lẹ mkpukpu-a ta alakwa l'ẹka eze ndu Asiriya.'

¹⁶ “Unu ba angakwaru Hezekáya nchi; kẹ l'eze ndu Asiriya sukwaru ẹgwa: 'Unu wufuta wu-kfuta iya tẹ yele unu doshia; k'ophu onyenonu l'unu ha e-ri iphe shi lẹ vayinu iya; ria akpuru, shi l'oshi figu iya; ngua mini, nọ lẹ welu iya; ¹⁷ jeye teke ya a-bya eduta unu; lashia ali, du l'ọ bu nk'unu ono; mbù ali, witu nọ; mẹe ophungu anodu iya; ali, nri nọ; mgbo vayinu anodukwa iya phụ.

¹⁸ “ ‘Unu be ekwekwa tẹ Hezekáya dephua unu; teke ọo-sù unu lẹ Ojejoje a-dzo-ọ unu. ?O nwejeru mbakeshi ophu agwa ali ẹphe dzotajewaru l'ẹke eze ndu Asiriya? ¹⁹ ?Bù awe bẹ agwa ndu Hámatu yeke kẹ ndu Apadu nọ? Agwa ndu Sefavemu; ?ọ nọ l'awe? ?Epe duru-a ike dzofuta ndu Samériya l'ẹka yebe eze ndu Asiriya tọo? ²⁰ ?Bù agwa ole l'ime agwa ndu ali ono bẹ duru ike dzota ndu ali iya l'ẹka iya? ?Bù Ojejoje gbe a-du-ghe ike dzoo ndu Jerúsalemu l'ẹka iya?’ ”

²¹ Ndu Júda ono, ookfu eyeru ono nodulephu nwandoo; ophu o nweđu okfu, ẹphe kfulu yeru iya; kẹ l'eze, bu Hezekáya turu ekemu; sù: “Tẹ b'ọ nwekwa onye e-yeru iya onu.”

²² Tọ du iya bu; Ẹliyakimu Hilikaya, bu onye ishi l'ufu-eze; mẹ Shebuna, bu o-de-ekwo; mẹ Jowa Ásafu, bu onye nkwakobe atugbua jekfu Hezekáya. Ẹphe alawashia uwe ẹphe; bya akọru iya iphe onye ishi ndu soja ono kfulu.

37

Aa-dzofuta Jerúsalemu (2 Eze 19:1-13)

¹ Onye eze ono mbù Hezekáya anulephu iphemiphe obule ono; bya alaa uwe iya tarara; bya achita uwe-aphu yee; yọ buru iya oje l'eze-ulo Nchileke. ² Yọ bya ezia Ẹliyakimu, bu onye ishi l'ufu-eze yeke Shebuna, bu o-de-ekwo; mẹ ndu ophu ka oburu ogurennya lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; ẹphe ha eyekota uwe-aphu jekfushia onye nkfuchiru Nchileke ono, bu Azáya Emozu. ³ Ẹphe eje asu iya: “Owaa iphe Hezekáya kfulu; ọ sùru: Ntanu bu eswe iphe-ehuka; mẹ eswe obaru madzu mba; bya aburu eswe, ome madzu iphe-iphere. Mbù ọo-dulephu l'ọ bu unwu, yeru ishi tọ duhe ume nne ẹphe e-gude mua ẹphe. ⁴ O nweru ẹge ọo-du Ojejoje, bu Nchileke ngu anuwa iphe eze onye ishi ndu soja ono kfulu, bu onye nnajiufu iya, bu eze ndu Asiriya yeru t'ọ bya ekfurushia Nchileke; mbù l'ọo-baru iya mbà l'okfu ono, Ojejoje, bu Nchileke ngu nuru ono. Ọo ya bu t'i kfulu nu Nchileke l'okfu ẹhu nwa ndu ophu wafuru nu.”

⁵ Yo be teke ndu ono, shi l'ẹke Hezekáya ono byakfutaru Azáya; ⁶ Azáya asu ẹphe: “Unu je asu nnajiufu unu ẹge-a: 'Owaa iphe Ojejoje ekfu: Tẹ b'i watakwa ọtsu egvu l'iphe ono, i nuru ono; mbù ekfurushi ono, ndu ozi eze ndu Asiriya kfurushiru ya ono. ⁷ Lekwaa; lẹ ya e-me t'ọ wata ọtsu egvu; k'ophu bu: ọ -nua nwa kekfukekfu; yọ gbaru lashia ali iya. Ya e-me t'e gude ogu-mbeke gbua ya l'ali iya gededede.’ ”

⁸ Yo be teke eze onye ishi ndu soja ndu Asiriya ono nuru l'eze ndu Asiriya ta nohedu le mkpukpu Lakishi; yo lasha azu je aphua l'eze alushiwa mkpukpu Libina ugu.

⁹ Ya ndono; a bya ezia Senakeribu le Tirihaka, bu onye Kushi; mbu eze ndu Ijiputu be yele ndibe iya adzookwa abya iya olushi ugu. Yo nua ya bya ezia ndu ozi su t'e je ezia Hezekaya su iya-a: ¹⁰ "Iphe unu e-kfuru Hezekaya; mbu eze ndu Juda ndo-o; unu su iya-a: Unu su iya t'e b'o kwekwa t'agwa, i tukoberu ishi dephua ngu; l'o suru ngu l'e to dudu iphe e-me te Jerusalemu laa eze ndu Asiriya l'eka. ¹¹ ?O kwa l'i nuru-a ege eze ndu Asiriya emeje ndu mkpukpu odo; mbu l'o gbugeje ephe l'ephe ha. Nggubedua; ?l'ii-wa-a? ¹² Iphe bu mbakeshi ono, ochechoroche mu phe gbushikotaru ono; agwa ephe ono; ?o dzofutaru ephe too? Mbu agwa ndu Gozanu; me ke ndu Haranu; me ke ndu Rezefu yele ke ndu Idenu, bu ndu shi nodu le Telasa. ¹³ ?Bu awe be eze ndu Hamatu no nta; me eze ndu Apadu; me eze ndu Sefavemu; me le ke ndu Hena yele ke ndu Iva?"

Hezekaya ekfu anu Nchileke

¹⁴ To du iya bu; Hezekaya abya anata ndu ono, e ziru ono ekwo; bya eworu iya gua. Guebetsua ya bahu l'eze-ulo Nchileke je eworu iya susaa l'ifu Ojejoje. ¹⁵ Hezekaya abya aguru nu Ojejoje; su iya: ¹⁶ "Nggube Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; nggube Nchileke ke ndu Izurelu; onye aba-eze iya no l'eli cherobimu. O bu ngu nwenkinyi bu Nchileke, nwekota alieze ndu mgboko mgburumburu. O bu nggu meru igwe mee mgboko. ¹⁷ Ngabe nchi nggube Ojejoje, nukpoduduphu. Kpuha enya ngu ephe labu phukpoduduphu. Gebekpoduduphu nchi nua okfu, Senakeribu ziru t'a bya egude kfurushia nggube Nchileke, no ndu.

¹⁸ "Nggube Ojejoje; o bukwa oswi-okfu l'eze ndu Asiriya gbushikotawaru ndu-a; mebyishikota ali ephe; ¹⁹ bya achikotawaru agwa ephe yekota l'oku; ke l'ephe ta budu okpobe iphe. O bu nku; me mkpuma, madzu gude eka mecha be ephe bu. ²⁰ Nta-a; nggube Ojejoje, bu Nchileke ayi dzooru ayi l'eka iya; k'ophu iphe bukpo ndu alieze l'o ha, nokota le mgboko a-maru l'o bu nggu nwenkinyi; nggube Ojejoje be bu Nchileke."

Adada Senakeribu

²¹ To du iya bu; Azaya Emozu abya ezia ozi t'e je ezia Hezekaya; su iya: "Owaa iphe Ojejoje; mbu Nchileke ke ndu Izurelu ekfu ndo-o. O suru: Keshinu i kfuru mu okfu Senakeribu, eze ndu Asiriya; ²² owaa iphe mube Ojejoje kfuru l'okfu ehuru Senakeribu: Unwegirima Zayonu achi unu ochi; to du iphe ephe guberu ngu. Unwegirima Jerusalemu ekwe l'ishi l'ishi l'eka jigba oso ndu. ²³ ?Bunaa onye shi ekfuru mu ririri-a; mbu; onye shi ekfurushi mu-a? ?Bu onye b'i ba okfu; mbu; bu onye b'i keru enya? O kwa mube onye nsu ke ndu Izurelu! ²⁴ I ziru ndu ozi ngu; ephe abya ekfuaru mu ririri. Nggu abya asukwaphu l'i chiwa igweligwe ugbo-inya ugu ngu je anodu l'onungonu eze ugu. Mbu l'i nyiruwaru onungonu ugu Lebanonu. Oshi sida ndu ophu katsua ogologo b'i gbutsushiwaru; jeyekpo l'oshi payinu iya ndu ophu katsua mma; bya ejeruwa eke o katsua l'eli; me l'eka oswa iya katsua odu mma. ²⁵ Mbu l'i tushiwaru welu l'ali ndu odo; bya angua ya mini; l'i dzokotaru okpa l'iphe bu mini, notsua le nggele, no l'ali ndu Ijiputu; ephe atashihukota.

²⁶ "Mbu; ?tji nubudua ya: L'o buru teke teru enya be mu kfuru l'o bu ege ono be oo-du; mbu l'o buru le teke ndiche be mu chiru idzu iya. Yo be nta-a; mu abya emee ya ememe; mbu mee; nggu eworu mkpukpu, a

kpushiru ike mebyishia; yọ buru ikpo mkpuma. ²⁷ Ndu bu iya nù, bù ndu ike ta nọdu; b'i mewaru; ephe ta mahe ọzo eshishi iya. Mbù l'i mewaru; ephe ta mahe iphe ephe eme ememe. Ephe abya adù l'ọ bù iphe a kuru l'okfu; l'ọ bù iphe ruru iru ophungu; mbù dù l'ọ bù ewu, furu l'eli ikfulo, anwù chigbushiruru l'ẹ b'o viribe eviribe.

²⁸ “Obenu lẹ nggubedua bẹ yẹbe Nchileke maru maghee ngu amaghe. Ya maru teke iídugaru adugaru; maru teke iilufu alufu; bya amaru teke iibata abata. Ya maru ẹge iitsutaberu iya ẹka l'okpoma. ²⁹ Keshinu i gbe adajiru mu ndaji; mbù; k'ophu ẹjo iphe i kfuru mu ruwaru mu lẹ nchị bẹ mu a-bya eworu ikokoro dzube ngu l'imi; woru mkpukurukpu-igwè ye ngu onu l'ọ bù inya. Mu e-mee ngu t'i shikwaphu ọzo ophu i shiru teke i bya lata azù.

³⁰ “A -bya lẹ nggubedua; Hezekáya; owaa iphe a-buru ngu iphe-ohubama: Afa-a bù iphe, daru ẹda bẹ ii-nọdu eri. Afa, tso iya nù bukwapu iphe shi l'iphe daru ẹda ono; bẹ a-bù nri ngu. O -be l'afa k'eto ya; kọkwaa okfu; kpata iphe i kọru iya. Gbaa mgbo vayinu; ria akpuru, e-shi iya nù. ³¹ Mbù ẹge-a; nwa ndu, a-phodu nù lẹ ndu Júda ono bẹ agbabe ogvu l'ime alì; bya amishia nebyi l'elikoro; ³² kẹ l'oo-nweru nwa ndu a-phodu nù lẹ Jerúsalemu. Ndu, wafuru l'oggu a-phodu lẹ Ugwu Záyonu. Yọ buru Ojejoje, bù Okaribe-Kakọta-Ike e-gude ẹge ọ phụ-be iya l'ẹhu mee ya.

³³ “Ọo ya bù; owaa iphe Ojejoje ekfu l'ẹhu eze ndu Asiriya. Ọ sùru: ‘Lẹ ya taa bahukwa lẹ mkpukpu-a; ya taa gba m'oo akfu lanù l'ẹke-a. Ẹ too gudekwa iphe mgbochita abya iya l'ifu. Ophu ndu soja iya 'akpadu iya ose-oggu. ³⁴ Oo-shikwa ophu o shi lashia. O -buru mkpukpu owaa b'ẹ too yekwa ishi eyeye lẹ phuu. O bù iphe mube Ojejoje kfuru ndono. ³⁵ Sù; mu a-gbaru mkpukpu-a odzori dzoo ya l'okfu ẹpha mu; mẹ okfu ẹpha Dévidi, bù nwozi mu!’ ”

³⁶ Tọ dù iya bù; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Ojejoje atugbulephu jeshia l'odu soja ndu Asiriya; je egbushia ukporo unu ndu soja ugbo ukporo l'eto l'unu ẹbo l'ukporo iri. Ya ndono; e tehushia l'utsu; odzu azewa rekperekpe. ³⁷ Tọ dù iya bù; Senákeribu, bù eze ndu Asiriya afokashia ọlo-ẹkwà iya; yọ buru iya alala. Yọ lashia Nínive je anọdu. ³⁸ Yo be ujiku lanù; yọ nọdu l'agwa nte iya, aza Nisuroku; unwu iya, ẹpha ephe bù Adurameleku; yẹ Sharéza eje egude ogu-mbeke gbuta iya tọ. Ephe egbuebe iya gbaru lashia alì Araratu. Ya ndono; nwatibe iya; mbù Esahadonu abya aburu eze l'ozori iya.

38

Hezekáya bẹ iphe eme (2 Eze 20:1-11)

¹ Teke obu bẹ iphe-ememe gudejeru Hezekáya; k'ophu ọ phoduru nwagengù m'ọ nwùhu. Onye nkfuchiru Nchileke, eeku Azáya Emọzu ejekfube iya je asù iya: “Owaa iphe Ojejoje ekfu: Jikobekwa ufu ngu; kẹ l'iibyaakwa anwùhu; i tii kakwa mma l'iphe ono, eme ngu nù ono.”

² Ya ndono; Hezekáya abya aghachi ifu l'oshi-epoto iya; bya ekfuru nù Ojejoje; sù iya: ³ “Nggube Ojejoje; nyatakwa lẹ mu gude ire-lanù jeeru ngu ozi; buru onye obu guru iphoro l'ẹke i nọ; bẹ mu bya emekwaaphu iphe dù maa l'ifu ngu.” Hezekáya arashikpoo ẹkwa ike.

⁴ Tọ dù iya bù; Ojejoje abya ekfuru yeru Azáya; sù iya: ⁵ “Je ekfuru Hezekáya ẹge-a: Owaa iphe o kfuru; mbù Ojejoje, bù Nchileke kẹ nna ngu

Dévidi: Mu n̄akwaru iphe i k̄furu mu; bya aph̄uwa ɛnya-mini ngu. Mu e-me t'ì n̄ofua afa iri l'ise. ⁶ Odo b̄u l̄e mu a-dz̄o ngu dz̄o mkp̄ukpu-a l'ɛka eze ndu Asiriya. Mu a-gbataru mkp̄ukpu-a.

⁷ “Owaa iphe-ohubama, m̄be Ojejoje e-me koshi ngu nd̄o-ò; t'ì gude maru l̄e mu e-me iphe mu kweru uk̄wa ememe. ⁸ ?Ì ph̄uru nwonyonyo ono, n̄o l'iphe ono, e meru, eegudeje enyikobe ụlo Éhazu ono? Ya e-tsula nwonyonyo ono az̄u nt̄u-òkpa iri.”

Nwonyonyo ono atsula az̄u nt̄u-òkpa iri l'ɛge o shi ha ogologo.

⁹ Owaa b̄u iphe Hezekáya deru; mb̄u eze ndu Júda l'iphe-ememe ono metsuaru iya; ȳo k̄orohu.

¹⁰ Mu s̄ukwaru: “?B̄u nta-a,
ò b̄ukwadu mu-a l'ikoro-a;
b̄e mu egbe gbakwofu;
mb̄u e gbe nyakwota mu anyakwota?”

¹¹ Mu abya as̄ukwaphu;
m̄e mu te gega aph̄uheduna
Ojejoje ọdo l'alì ndu n̄o ndz̄u.
Mb̄u m̄e mu ta g'aph̄uhedu madz̄u ọdo;
mb̄u ndu bu l̄e mgboko-a;
b̄e mu l'ɛphe t'aga an̄ohedu.

¹² E kpufuru ndz̄u mu;
l'ò b̄u onye kpufuru ụlo ụnwu-eswi;
mb̄u ph̄ufu ndz̄u mu ɛge
onye akpa iphe aph̄ufuje
iphe ọ kpaghewaru.
Ọ gbabufuwaru ndz̄u mu
ɛge onye ekwe ɛkwa
agbabufuje eri l'iphe
o gude ekwe ɛkwa teke
ọ kpaghewaru ɛkwa.
Mb̄u shita l'eswe jeye
l'ɛnyashi b'o meje;
mu l'ala maa alala.

¹³ Mu akp̄okotaje mkpu jeye nchi ab̄ohu.
Ọ tapyashije ọkpu, n̄o mu l'ɛhu l'ò b̄u aḡu.
Mb̄u tsube l'eswe jeye ɛnyashi;
b'o meje; mu anw̄uhu anw̄uhu.

¹⁴ Mu arak̄otaje l'ò b̄u
mgbashi-ujiku; z̄ukota l'ò
b̄u okpuru-iyakoko;
mb̄u z̄ukota l'ò b̄u kpirihoho.
Mu lewaru ɛnya l'igwe;
ɛnya ats̄uwa mu ụbo.
Mu as̄u: Byiko Nnajiufu;
gbanuaru mu mkpu
l'iphe-ɛhuka-a, mu eje-a!

¹⁵ Ọ b̄u; ?b̄u nḡunu b̄e mu
e-kfu?
K̄e l'ò kfuwaru mu l'ò b̄u
ȳebedua pakfutaru mu iphe ọwaa.
Mu a-wata ome odo
jeye teke mu a-n̄o-bebe;

- kę iphe-ọnikiri-a, mu eje.
 16 Nggube Nnajiufu;
 ọ kwa egbe iphe-a;
 bẹ madzụ gude buru.
 Yọ bukwaru iya phụ;
 bẹ mu gude ndụ nta-a.
 Byiko; menua tẹ mu kọrohu;
 menua tẹ ndzụ dzua mu!
 17 Ọ bụ-a oswi-okfu;
 l'ọ bụ t'ọ duru mu lẹ mma;
 bẹ mu gude jee egbe iphe-ọnikiri ono.
 Ishi iya aburu l'i yeru mu obu;
 bya atuko iphe ẹji mu
 l'ọ ha ruru ye l'azụ
 bya anafuta mu l'alị maa.
 18 Mẹ ndu nọwa l'alị-maa;
 te etukwa ngu ẹpha.
 Ọphu ndu nwuhwaru
 anwuhu 'agukwa egvu gude aja ngu ajaja.
 Ọphu ndu e kpochiwaru;
 'elehekwa ẹnya ire-lanụ ngu.
 19 Ọ kwa ndu, nọ ndzụ;
 bụ ndu a-jaghe ngu ajaja
 ẹge mu aja ngu iya ntanụ-a.
 Iphe, bụ ọgbo ọphu nọnu
 ekfujeru ọgbo ọphu tso
 ẹphe l'ị bụ onye
 evudoshije ike l'iphe i kfuru.
 20 Ojejoje e-me-e tẹ kọrohu.
 Mu e-gude ngwa-egvu;
 gua egvu gude jaa ya
 ajaja l'eze-ulo Nchileke
 jeye mbọku nka-ezekuna nke mu.
 21 Azáya kfuwaru sụ t'e meta akpuru oshi figu tsua etsutsu debetsua
 Hezekáya l'iphe-etsetse ono, tsekashiru iya ono; t'ọ kposhihu iya.
 22 Hezekáya bya ajia; sụ: “?Bukpo ngunu bụ iphe e-me nụ tẹ mu maru
 lẹ mu e-mekocha-a bahu l'eze-ulo Nchileke ọdo?”

39

Ndu ozi, shi Bábyilonu

¹ Ọ bụru teke ono bẹ Merodaku Baladanu, bụ eze ndu Bábyilonu ederu ẹkwọ nụ t'a bya anụ Hezekáya; bya eyekwaru iya ya phụ iphe t'e gude bya iya ajiji; kẹ l'ọ nuru l'iphe shi eme iya; yọ kawaa mma. ² Hezekáya gudekpoo ẹhu-ọtso-ẹna nata ndu ono, e ziru ozi ono; bya ekoshi ẹphe iphe nọkota l'ulo-ẹku iya; mbụ koshi ẹphe mkpọla-ọcha yẹle mkpọla-ododo; mękpo ẹgiri iphe eshi mkpọ yẹle manụ, dụ mma; mę ngwa-ọgu iya l'ọ ha; mękpo iphemiphe ọbule, bụ ẹku, nọ l'ulo-ẹku iya. Mbụ l'ẹ tọ dudu iphe nọ l'ufu iya; m'ọ bụ iphe nọ l'alị-eze iya l'ọ ha, Hezekáya te koshidu ndu ono.

³ Tọ dụ iya bụ; Azáya, onye nkfuchiru Nchileke bya ejekfu eze, bụ Hezekáya bya ajị iya: “?Bụ ngunu bẹ ndu ono kfuru? ?Bụ awe bẹ ẹphe shi bya nke ngu?”

Hezekáya asụ iya: “Ha! Ẹphe shikwa ẹke teru ẹnya. Ọ bụkwaru Bábyilọnu bẹ ẹphe shi bya mu ajiji.”

⁴ Azáya ajị iya: “?Bụ ngunu bẹ ẹphe phuru lẹ nke ngu?”

Hezekáya asụ iya: “Ẹphe chikokwa iphemiphe ọbule, nọ lẹ nke mu phukota. Ẹ to nweđu iphe mu nweru enweru ọphu mu te koshidu ẹphe.”

⁵ Tọ dụ iya bụ; Azáya abya asụ Hezekáya t'ọ nua iphe shi Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike l'ọnu. ⁶ O sụru: “O nwekwaru teke ee-mekochaa chiko iphemiphe ọbule, nọ lẹ nke ngu; mẹ iphemiphe ọbule ono, nna ngu oche phẹ setaru dobe, nọ jeye nta-a ono vua lashia Bábyilọnu. Ẹ tọ dudu m'ọo nanu ee-wophodo. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁷ Ẹge ono bẹ aa-haru unwu ngu ndu kẹ unwoke; mbụ ndu a mụturu ngu bẹ ee-ruta tugbua; ẹphe eje aburu ndu a haru akpuraku nọdu lẹ k'eze ndu Bábyilọnu.”

⁸ Hezekáya asụ iya: “Iphe ono, Ojejoje kfuru, i byaru bya ekfua ono dukwa mma.” Iphe o gude kfua ẹge ono bụ l'ọ riru: “Lẹ mkpa ta akpadu; nji ta ajị teke mu nọkwadua ndzu.”

40

Aadu ndu kẹ Nchileke ike

¹ Unu dunua ndibe mu ike!

Unu dua ẹphe ike!

Ono iphe Nchileke unu ekfu ndono.

² Unu kfuaru ndu Jerúsalemu okfu bebebe.

Unu emee t'ẹphe maru
l'ozii-ike ono, ẹphe eje ono;

bẹ gvwaru nu.

L'a gwaru ẹphe nvu
l'iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru.

L'ewere, ẹphe nataru l'eka

Ojejoje

hakwa l'ọ bụ iphe dụ ẹji, ẹphe meru;
mbụ l'ọ ha l'ọ bụ iya ugbo labu.

³ O nweru onye echi mkpu; sụ:

“Unu waaru Ojejoje ọzo l'echi-egu.

T'a chikwaaru Nchileke eze ọzo l'echi-egu.*

⁴ Ẹke, dụ nsuda nsuda;

e nwuchikota iya enwuchi.

Iphe bụ eze ugu;

mẹ ugu nshii;

a kpọ-zekota iya.

Ẹke, dụ nsukutu-nsukutu;

a razee ya t'ọ yiko ayiko.

Ẹke dụ

nkwogodo-nkwogodo;

e mee ya t'ọ daburu pongu;

⁵ k'ọphu ee-kpuha ọdu-biribiri Ojejoje t'a phụ iya.

Iphe bụ madu a-phụ iya;

kele Ojejoje gudewaa ọnu iya kfua ya.”

⁶ O nweru olu, sụru:

“Tẹ mu chia mkpu!”

Mu ajị iya:

* 40:3 40:3 Mát 3:3.

- “?Bụ mkpu ngunu;
 bẹ mu e-chi?”
 Yọ sụ mu: “Tẹ mu sụ l'iphe,
 bụ madzụ dukota l'ọ bụ ẹgbudu.
 L'ọ bụ ẹge ono, ẹgbudu
 amajẹ ono bụ ẹge madzụ
 amajẹ.
 Oduje l'ọ bụ igu oshi, nọ l'egu.
 7 Ẹgbudu -nwua kpa; igu iya erishihu
 teke Ojejoje tushiru ẹphe ume.
 Ishi iya bụlephu lẹ madzụ bụ ẹgbudu.
 8 Mbụ l'ẹgbudu -nwuje kpa;
 igu iya erishihu.
 Obenu l'okfu Nchileke ayi
 a-nọ gbururu jeye.”†
 9 Je evudo l'eli eze ugvu;
 nggube Záyonu, byaru
 ozi-oma.
 Nggube Jerúsalemu,
 byaru ozi-oma;
 wolia olu chia mkpu!
 Wolia olu; ba atsukwa egvu!
 Kfuru mkpukpu, nọtsua
 lẹ Júda-a:
 “Nchileke unu ndọ-ọ!”
 10 Unu lekwa! Nnajiufu,
 bụ Ojejoje gudekwa ike l'abya.
 Ọ bụ ike iya; bẹ oo-gude chia.
 Unu lekwa! Obunggo; nọkwa iya l'ẹka;
 okfu ugwo etsoru iya.
 11 Ndu awụ etso iya nụ;
 bẹ ọonoduje eche l'ọ bụ onye eche aturu.
 Ọ nọdu achikobeje unwu
 aturu ono heru l'ẹka;
 mbụ ọo-nmakube ẹphe l'okpoma iya.
 Ẹge ono bẹ ọo-nọdu atoje
 nwehu edu ndu ọphu he nwa.
 12 ?Bụ onye dụjewaru ike gbaa
 ẹka okophoro gude tụa
 mini, nọ lẹ mgboko atùtù;
 m'ọ bụ gude nkwo-ẹka tọo akpamigwe l'ọ ha?
 ?Bụ onye dụjewaru ike
 kpokoo udzu, nọ lẹ mgboko lẹ nkata;
 m'ọ bụkwanu pata eze ugvu
 tụa l'iphe aatùje ẹra iphe;
 13 ?Bụ onye tujeru Ojejoje iphe oo-me?
 ?Bụ onye kpọ-zijeru iya ọzo;
 sụ iya l'owaa bụ iphe oo-me?
 14 ?Bụ onye bẹ Ojejoje
 jejekporu okpata ishi iphe?
 ?Bụ onye zijeru iya ọzo

† 40:8 40:6-8 1 Pyit 1:24-25.

- ophu bụ ọkpobe iya?
 ?Bụ onye b'ọ bụ;
 mbụ onye ziru iya iphe ọ maru;
 mbụ bụ onye koshiru iya
 ụzo, oo-shi t'iphe doo ya ọnya?
- 15 Ishi iya bụlephu l'iphe bụ mbakeshi gbaa
 mgburumgburu halephu
 l'ọ bụ mini, tadaru l'efere.
 Iphe a guberu ọphe bụ-a
 udzu, nọ l'iphe aadaje iphe.
 Eke, bụ ikfuli; bẹ ọotuje
 l'ọ bụ onye atụ udzu.
- 16 Mbụ l'oswa, nọ l'ugvu ugvu
 Lébanonu te dzukwa
 ọburu nkụ oye l'ọku.
 Ophu anụ, nọkota iya nụ
 'edzukuraphu t'e gbushia ya
 gude gwooru Ojejoje
 ngweja-ukfuru.
- 17 Iphe bụ mbakeshi ta dudu
 iphe ọphe bụ l'ifu iya.
 A guberu ọphe iphe
 mmanu; mbụ l'iphoro
 ka ọphe nshinu.
- 18 ?Bụ onye bẹ unu a-tukporu Nchileke yeru?
 ?Bụ egbe ntekpe ngunu
 bẹ unu a-sụ lẹ yele iya bụ iphe lanu?
- 19 L'a -bya l'iphe a kpuru akpukpu;
 onanu bụ onye eme nka kpuru iya.
 Yọ buru onye akpu uzu,
 akpuje mkpola-ododo
 wuru iya mkpola-ododo;
 bya emetaru iya
 gwogirigwo mkpola-ocha.
- 20 Onye, akpakpo ukpa;
 k'ophu ẹ tọ dudu ike anụ
 Nchileke egbe iphe ono;
 ejeje afota oshi, te eridu
 avurukpa; je achọo onye emenwu nka ọhu;
 yọ bya apyiaru iya ntekpe,
 ta byadu afofu afofu gvuberu iya.
- 21 ?Unu ta mahaadua tọo.
 ?Unu ta anubudua ya?
 ?Te kfubuaru iya unu
 shitakpoo lẹ mbụ tọo?
 ?To dodua unu ọnya ẹge
 e gude tọo ntọ-l'alị mgboko tọo?
- 22 L'ọ nọ l'aba-eze iya l'ephekerephe;
 noghata eliphe mgburumgburu.
 Ndu, nọ iya nụ ahakotajele
 iya phụ l'ọ bụ unwu ogu.
 Eligwe b'ọ gbasaru l'ọ bụ nchanwu;

- bya eworu iya gesaa l'ò bú
 ọlò-ékwa t'e buru l'ime iya.
- 23 Ndu bú ishi bẹ oomeje
 ẹ tọ dudu iphe ẹphe abụ.
 Yọ bya emee ndu achi
 mgboko-a ẹphe aburu iphe-mmanu.
- 24 Ọobuje; aanọdukwadua akụ iya;
 aanọdukwadua adza iya;
 ọonodukwadua agbabe akwara;
 yọ phụ ya ọnu; yọ nwụa kpa;
 oke pherephere abya eruta iya l'ọbu ẹswa.
- 25 Onye nsọ ono jiru; sụ:
 “?Bụ onye bẹ unu a-turu iya yeru?
 ?Bụ onye bẹ unu ekfu lẹ yẹle iya ha?”
- 26 Palinua ẹnya lekota igwe.
 ?Bụ onye meshiru
 iphemiphe ọbule ndu-wa?
 Mbụ onye ono, meru
 igweligwe mkpọ-kpodo avoshia;
 bya ekutsua ẹphe ẹpha l'ẹhu l'ẹhu.
 Yọ buru ike, ha nshinu,
 o nweru; mẹ agburu-ẹhu, ha nshinu,
 o nweru b'o gude mee
 tọ dọ mkpọ-kpodo ono;
 m'ọo nanu ephuhujenu.
- 27 Unubẹ ndibe Jékọpu;
 ?nanu ẹge ọ dọ bẹ unu ekfu egbe okfu ọwaa?
 Unubẹ ndibe Ízurelu;
 ?bụ ngunu kparu iphe
 unu agụ aphụ?
 Kẹ l'unu ekfu lẹ Ojejoje
 ta aphujedu iphe-ẹhuka, unu eje;
 tọ kpa ishi tẹ ya meeru
 unu iphe gbaru unu.
- 28 ?Unu ta mahaadua tọ?
 ?Unu ta anubua
 lẹ Ojejoje bú Nchileke,
 a-nọ jeye lẹ tutu yoyo?
 Yọ buru iya meru
 mgboko jeye l'ẹke o jebekotaru.
 Ike ta agvudu iya;
 ọphu ọvo agvudu iya;
 ọphu ọ dudu onye
 amakọta-gheru ẹge
 iphe doberu iya ẹnya.
- 29 Oomeje; tẹ ike dọ onye meji tọfuru;
 bya emee t'uvo dọ onye
 ọvo ta nọdu.
- 30 Ụnwu ọgbo lanu ono;
 bẹ ike agvujekwa;
 ndu kẹ unwu okorọbya
 evukota iphe daa;

31 obenu lẹ ndu chiru ẹka
 kwẹe lẹ Ojejoje;
 bẹ ike a-nọdu aka akaka l'eje.
 Ẹphe a-gba ẹbà l'ọ bụ ugo.
 Ẹphe a-gba ọso;
 ike ta agvụ ẹphe.
 Ẹphe ejee ije;
 nkwo ta atsụ ẹphe ume.

41

Onye a-nọdu eyeru Ízurẹlu ẹka

- 1 "Unubẹ ndu bunyabe
 eze ẹnnyimu;
 unu nọdukwa
 nggujungguji l'ifu mu!
 Tẹ iphe bụ mbakeshi
 rụkotakwa ẹhu!
 T'ẹphe kpiritakwa
 bya ekfua!
 Mbụ t'ayi l'ẹphe je
 edzuda l'ulo-ikpe!
- 2 ?Bụ onye jeru je
 akpalia onye doberu
 ẹka ndoo l'uzo
 ẹnyanwu-ahata;
 mbụ onye abujeru;
 ọ -halia ọkpa; yo mekputa.
 Mbụ lẹ Ojejoje ewojeru
 mbakeshi ye iya l'ẹka;
 bya akapyabetsua ndu eze ẹka.
 O gudeje ogu-mbeke mee ẹphe;
 ẹphe adu l'ọ bụ ẹja;
 gude akfụ gbakashia ẹphe;
 ẹphe ephekashihu l'ọ bụ ẹswa,
 pherephere ẹphe.
- 3 O chije ẹphe ọso; ejeru l'ifu l'ifu.
 Ophu ọ dudu iphe eme iya nụ.
 Mbụ eshitsu ọzo,
 ọkpa iya ta túbua.
- 4 ?Bụ onye meru iphemiphe
 ọbule ono; mee ya meghaa.
 Mbụ shitakpoo lẹ
 mbulembu; b'ọ buje;
 ọgbo ọwaa swegee;
 yo kua ọgbo ọdo;
 ẹphe abya eswee.
 O kwa mbedua, bụ
 Ojejoje bẹ meru iya nụ;
 mbụ mube onye ivuzo;
 buru onye ikperazu!"
- 5 Ndu bunyabe eze ẹnnyimu
 phuwaru iya; egvu egude ẹphe.

- Ndu bu l'ẹka mgboko
 jebekotaru anmakọta anmanma.
 Ẹphe awurita abya l'ifu.
- 6 Onyenonu l'agbaru ibe iya mkpu.
 Ẹphe l'ekfuru ibe ẹphe:
 "Obu kakwa ngu akaka!"
- 7 Ndu eme nka
 l'adukpelephu ndu
 akpu-uzu mkpọla-ododo ike.
 Ẹge ono bẹ onye ọphu
 egudeje ọngu eme iphe;
 yọ kwọ tenengu
 ekfukwaruphu onye
 ọphu edzekfuje iya edzekfu;
 Ọ -nọdu; yọ sụ onye
 ọphu agbajẹ iya ọku
 gude dzekfua ya:
 "Ọ dụakwa mma!"
 Yọ bya egude nturu
 kpọpyabe ntẹkpe ono
 l'iphe t'ẹ b'ọ kpọ-buhu daa.
- 8 A -bya lẹ nggubedua bụ
 Ízurelu, bụ nwozi mu;
 mbụ nggube Jékọpu;
 onye mu gude ẹka mu fọta;
 mbụ nggube eri Ébirihamu, bụ ọnya mu;
- 9 mu jekporuru l'ẹke mgboko
 jebeberu je eduta ngu.
 Mbụ; ọ bụru lẹ mkpọro
 mgboko l'ẹke kakotatsua
 ote ọnya bẹ mu jeru je ekua ngu.
 Mu sụru ngu:
 I bụakwa nwozi mu.
 Mu fọtawaru ngu;
 ọphu mu enwufuhekwa ngu.
- 10 Ọo ya bụ; ba atsukwa egvu;
 kele mu nọkwa-a swiru ngu.
 Tẹ meji ba atofukwa ngu;
 ke l'ọ kwa mu bụ Nchileke ngu.
 Mu e-me t'ike nọdu ngu;
 mu a-gbaru ngu mkpu.
 Mu e-gude ẹka-utara mu
 ono, mu egudeje mee
 iphe nhamunha he ngu.
- 11 Iphe bụ ndu etsuru ngu
 ẹka l'okpoma;
 bẹ iphe-iphere e-gude;
 "Iyi; mẹ kpurupyata aburu
 ke ndu aturu ngu okfu.
- 12 Mbụ; l'iji-chọ ndu ọhogu ngu; tịi phụ ẹphe.
 Ndu etso ngu ọgu ta
 dudu iphe ẹphe a-bụ lẹ phuu.

13 Ishi iya aburu l'oo mbedua
 bu Ojejoje; bya aburu Nchileke ngu;
 onye sekpu ngu l'eka-utara ngu;
 su ngu t'e b'i tsukwa egvu;
 le mu a-gbakwaru ngu-a mkpu.

14 Ba atsukwa egvu; nggube
 oru-ishi, bu Jekopu;
 mbu nggube nwiphe bu Izurelu;
 ke l'o bu mbedua gedegede
 a-gbaru ngu mkpu."

Ono bu iphe Ojejoje kfuru ndono; mbu onye ono, dzoru ngu ndzu ono; bya aburu Onye nsọ ke ndu Izurelu.

15 "Lenu; ya e-me ngu t'i buru
 iphe, e gude etsu witu;
 mbu iphe bu k'ophungu; l'atsu nkọ;
 bya enweru ezé.
 Iphe bu ugvu be ii-tsu tolitoli;
 gwee ya egwegwe;
 mbu mee ya; yo buru ntụ.

16 Ii-phushi ephe;
 pherephere abya ephekata ephe.
 Mbu atakawuka
 pherephere ephekashia ephe.
 Obenu le nggubedua
 a-nodu ete eswa l'i no Ojejoje l'eka.
 Ege ono b'o bukwaphu
 Onye nsọ ke ndu Izurelu ono;
 be ii-gude kua onwongu.

17 Ndu ukpa me ndu e to
 nweđu ege o ha ephe achọ mini angungu.
 Ophu ephe aphudu iya.
 Ire kpokotaru ephe nkụ
 l'eke mini agu ephe.
 Obenu le mbedua,
 bu Ojejoje a-za-a ephe oku.
 Mbu le mbedua, bu
 Nchileke ke ndu Izurelu ta ahadu ephe.

18 Mu e-me t'enyimu gbafuhu
 l'eli chafuchafu ugvu;
 nwogvu anodutsua
 le nsuda, notsua l'eke ono.
 Mu emee te echi-egu
 butsuaru okpuru;
 kpokpokirikpo ali aburu
 eke anodu amu amumu.

19 Iphe mu e-ye l'echi-egu bu oshi sida;
 yele oshi akeshiya;
 mekpọ oshi mitulu yele oshi olivu.
 Mbu mu e-woru oshi payinu;
 dzaa le kpokpokirikpo ali
 yele oshi firu yele

- oshi sipuresu bẹ mu
a-chiko dzakota iya;
- 20 k'ophu ndu madzu a-phu; bya amaru;
gbua ya igo; yo doo ephe enya
l'ọ bu Ojejoje gude ike iya mee iphe-a;
mbu l'ọ bu Onye nsọ ndu
Ízurelu bẹ meru iya dobe.”
- 21 Ojejoje sukwaru:
“T'unu byanu bya echia okfu.”
Eze ndibe Jekopu suru:
“T'unu byanu atukahu iya.
- 22 Unu je achita agwa unu
t'ephe bya ekfuaru ayi
iphe e-me nu.
Epe ekfuaru ayi iphe mehawaru nu;
k'ophu ayi e-gbu iya igo
maru iphe oo-mekochaa buru.
Ọ dudu; unu ekfuwaruru
ayi iphe e-mekochaa mee.
- 23 Unu karu ayi iphe e-me l'ifu;
k'ophu ayi a-maru l'unu
bu agwa, ere ire.
Unu menua iphe;
m'ọ bu iphe du mma;
m'ọ bu iphe du eji;
k'ophu ehu a-nmahu
ayi anmanma; egvu egude ayi.
- 24 Obenu l'iphe-iphoro gbe kanu unu.
Ege ono bẹ iphe unu eme ta
dukpodua ophu bukpo iphe l'ilile.
Onye hataru unu bẹ meru ahuma.
- 25 Mu jewaru je akpalia onye
shi l'uzo isheli; yo byawa.
Oo-nodu l'uzo
enyanwu-ahata kpo-kua epha mu.
Onye ono a-tsu ndu ishi l'otumu;
mbu dzoo ephe ege o-kpu-ite adzoje ura.
- 26 ?Bunua onye ole kfuru iphe-a
l'odungu odungu ru;
k'ophu ayi a-maru iya?
?Bu onye puhawaru
iya l'ọ bu aphu k'ophu
ayi a-su:
'L'ọ kwa iya ire-lanu?'
E to dukwa madzu
nwigbaleke-oma,
kfujeru iya nu;
to du onye phujekpooru iya nu l'aphu;
ophu o dudu onye, nujeru
onu-mini okfu unu.
- 27 O bu mbedua vuru uzo su Zayonu:
'To lekwa ephe ndo!'

Mbụ; ọ bụ mu yeru onye
jeru je ezia Jerúsalemu
ozi-oma ono.

²⁸ Mu leru ọnya; ọphu ọ dudu m'ọo onye lanu;
mbụ ẹ tọ dudu m'onye lanu
l'ẹphe a-kpọ-zigheru mu ụzo.
Ọphu ọ dukwaphu onye
azaję mu mę mu jia ẹphe aji.

²⁹ Lenu; ẹphe chikowa
bukotaru iphe-mmanu!
Iphe ẹphe eme
bukwaruphu iphe-mmanu.
Mbụ l'agwa ẹphe ono
bukota pherephere;
buru iphe-iphoro."

42

Onye ozi Ojejoje

¹ Ojejoje sụru:

"L'owaa nwozi mu,
bụ onye mu eye adudu;
mbụ onye mu fọtaru;
bya aburu onye bụ
ẹhu-otso-ena mu.
Mu wowaru ume mu yeya l'ẹhu.
Oo-koshi iphe bụ mbakeshi
iphe bụ ikpe, dụ maa.

² Ẹ too jedu ọra ọra;
ọphu ojekwa ochi mkpu.
Ọphu o jekwa iya arara
lę woroworo.

³ Mbụ l'ekperema,
e yeru ọru; b'ẹ t'ọ nyajidu;
ọphu ọophunyikwa
owu iphe-ọku, enwu ẹswereswe.
Oo-gude ire-lanu koshi
iphe bụ ikpe, dụ maa.

⁴ Ike ta agvukwa iya;
ọphu ẹhu 'ejihukwa iya oyi
jeye teke ikpe, dụ maa a-bya
anguru anguru lę mgboko.
Yọ buru l'ekemu iya
bę ndu bunyabe eze ẹnyimu
a-nodu a-tu ume atụ-kobe."

⁵ Ọwaa iphe Nchileke, bụ Ojejoje ekfu; mbụ onye ono, bụ iya meru eligwe
l'ọ ha bya eworu iya tọsa; onye bụ iya meru mgboko l'ọ ha; mękpowaru
iphemiphe ọbule, nọ iya nụ; bya anu ndu bu iya nụ ume, ẹphe atụ; bya
eworu ndu; nụ ndu ejephe l'ime iya.

⁶ "Ọ kwa mube Ojejoje
eku ngu l'ogbodo iya.
Mu e-sekputa ngu l'eka.
Mu e-me t'i nodu;

- buru onye, mu lẹ ndu
 mgboko e-gude gbaa ndzụ.
 Nnggu abụkwaruphu ndòhodo iphoro.
 7 Nnggu emee t'ènya sahu ndu atsu ishi;
 bya emee t'a tufu ndu a turu mkporo;
 mbu mee ndu no
 l'ekpuru-ochi lẹ mkporo t'ephe lufutakota.
 8 O kwa mbedua bu Ojejoje.
 Yo buru epha mu ndono gedegede!
 Mu te ewokwaru ugvu,
 a kwabe mu nu onye odo;
 ophu mu te me te wota
 ajaja, e gega anodu aja mu
 jalahaa ntekpe, bu iphe
 e gude eka pyishia.
 9 Lekwa-a; akahu iphe a suru
 l'oo-me meekwaru.
 Mu l'ekfuwa k'ophungu.
 Mbu lẹ mu ekfujiodukwaru
 iya phu unu temanu yo wata ememe."

Egvu, e gude aja Ojejoje ajaja

- 10 Unu guaru Ojejoje egvu ophungu!
 Unu shikpelephu l'eke
 mgboko jeberu jaa ya ajaja;
 unube ndu akpa lẹ mini;
 me iphe bu iphe bu lẹ mini!
 Iphe bu ali, nonyabe
 eze enyimu; me iphe bu
 ndu bu iya nu; unu jaa ya ajaja!
 11 Te echi-egu; me ndu
 butsua ya nu kpoo gerugeru!
 Te mkpukpu,
 ndu Keda butsua tee eswa!
 Te ndu Sela gua egvu
 ehu-otso-ena!
 T'ephe nodu lẹ onungonu
 ugvu kpoo orube!
 12 T'ephe kwabekwa
 Ojejoje ugvu!
 Epe noduje l'ali,
 nonyabe eze enyimu jashia ya ike!
 13 Ojejoje a-dzo
 garamugaramu lufuta
 ege ndaji-nggara adzoje.
 Oo-me t'o vu iya evuvu
 ege ogu evuje soja.
 Oo-raa mkpu ogu;
 chia mkpegbe-ogu
 mekputa ndu ohogu iya.
 14 Nchileke suru ege-a:
 "Mu shiwa teke teru enya noduta ndo.
 Mu nokpolephu

- nggujungguji; kpade onwomu.
 Obenu lẹ nta-a;
 bẹ mu a-wata ochi mkpu;
 l'azụ pyakfungu;
 l'atụ hẹkfuhekfu l'ọ bụ nwanyi, ime eme.
- 15 Mu e-me tẹ iphe bụ ugvu,
 nọtsua nụ buru
 kpọkpokirikpo alị.
 Mu abya emee t'iphe
 nọ ndzụ, fushiru iya nụ
 kpọshihu nkụ.
 Mu emetsua nggele
 t'ọ ghọshia alị ọkponku.
 Mu abya emee t'okpuru tashihukota.
- 16 Mu e-duru ndu atsu
 ìshì shia ụzo, ẹphe ta mabua.
 Ọ bụ owere, ẹphe te
 eshibudua bẹ mu e-duru ẹphe shia.
 Mu e-me tẹ ẹke gbaru ẹphe ọchi l'ifu
 gusahu buru ẹphe iphoro;
 bya emee ụzo,
 dụ kwọgoro-kwọgoro
 t'ọ kwọo kwọkwo.
 Iphemiphe ọbule-a;
 bẹ e-mekota; mu ta ahadu ome ẹphe.
- 17 Obenu lẹ ndu tukoberu
 ntekpe, a pyitsuaru apyipyi ishi;
 mbụ ndu bụ iphe
 a kpushiru akpukpu;
 bẹ ẹphe asuje l'ọ bụ nchi ẹphe;
 ndu ono bẹ ee-me
 iphe-iphere; nwulaa ẹphe azụ."

- Ndu Ízurelu atso ìshì;
 l'ada nkichi*
- 18 "Unubẹ ndu nkichi;
 unu nua iphe lẹ nchị!
 Unubẹ ndu ìshì;
 unu palia ẹnya phukpoduduaphu!
- 19 ?Bụ onye bụ onye ìshì ọbu,
 ẹ ta bụdu nwozi mu?
 ?Bụ onye ada nkichi
 l'ọ bụ onye ono, mu ziru ozi ono?
 ?Bụ onye atsu ìshì
 l'ọ bụ onye e yeru mu l'ẹka?
 Mbụ; ?bụ onye atsu ìshì
 l'ọ bụ nwozi Ojejoje.
- 20 I phuru igweligwe iphe;
 ọphu ñingadu nchị.
 Nchị gheru ngu ọnu;
 ọphu ọ dudu iphe ñinuje."
- 21 Ojejoje bụ onye doberu
 ẹka ndoo.

- Ọ bụ iya kparu iphe ọ nuru
 ẹphe ekemu, ere ire;
 bya adụkwaphu biribiri.
- 22 Obenu ịe ndu-wa bụ
 ndu a luru alulu;
 vua iphe ẹphe.
 Ẹphe l'ẹphe ha nọkotawa l'iduma;
 mę ndu ọphu a tushiru
 mkpọro; domishia.
 Ẹphe bụwa ndu a lutaru aluta;
 ọphu ọ dudu onye agbaru ẹphe mkpu.
 Ẹphe bụwa ndu a nwukoru anwuko.
 Ọphu ọ dudu onye asụ:
 "Unu dulata ẹphe azụ!"
- 23 ?Bụ onye ole l'unu ha
 a-ngabę nchị l'okfu-a;
 m'ọ bụ nọdukpelephu
 nwandoo nua iphe l'oge, abya nụ?
- 24 ?Bụ onye haru ndibe Jékọpu
 haa t'a kwaa ẹphe l'ọkwata;
 mbụ nwuru ndu Ízurelu nụ
 t'ẹphe bụru ndu e meru
 o-me-l'iwe?
 ?Tọ bụdu Ojejoje tọ;
 mbụ onye ono, ayi mesweru ono;
 kę l'ẹphe te kwedu otso ụzo iya;
 ọphu ẹphe ekwedu ome ekemu iya.
- 25 Ya ndono; yo woru oke
 iphe-eghughu iya byabę ẹphe;
 mee t'ẹjo ọgu dakfuta ẹphe.
 O gude ọku tų-butaa ẹphe mgburumgburu;
 ọphu ẹphe amadule-ẹ iphe eme nụ.
 Yo kee ẹphe l'ọ bụ ọku;
 ọ bụ l'ẹ tọ dudu iphe ẹphe shi iya mụta.

43

Ụkwa; l'aa-dzo ndu Ízurelu

- 1 Obenu ịe nta-a;
 ọwaa iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye ono,
 bụ iya meru nggube Jékọpu;
 bụru iya moru
 nggube Ízurelu.
 Ọ sụru:
 "Ba atsushi egvu;
 kele mu gbafutawaru ngu.
 Mu kuru ngu oku;
 kukpoo ngu ẹpha ngu;
 mbụ l'ị bụ nke mu.
- 2 Teke iisweta ịe mini;
 bę mu nọ-ọ swiru ngu.
 Teke ọ bụ ẹnymu;

- bẹ iime t'i rusweta;
 b'ẹ t'o rikpudu ngu.
 I -je ije l'eli ọku;
 b'ẹ t'ọ hụdu ngu;
 ọphu ire ọku 'ekedu ngu;
³ kẹ l'ọ bụ mbẹdua bụ Ojejoje, bụ Nchileke ngu;
 bya aburu Onye nsọ kẹ ndu Ízurelu;
 bya aburu onye ndzọfuta ngu.
 Ọ bụ ndu Íjiputu;
 bẹ mu gude achi ngu ẹja.
 Mu gude ndu Kúshi;
 mẹ ndu Seba gbata ngu.
- ⁴ Keshinu ị dụ mu mkpa;
 bya aburu onye aakwabẹ ugvu l'ẹnya mu;
 mbụ lẹ keshinu mu yeru ngu obu
 bẹ mu e-gude ndiphe gbanweta ngu;
 bya eworu mbakeshi nụ l'ụgwo ndzụ ngu.
- ⁵ Ba atsukwa egvu;
 kẹle mu nọkwa-a swiru ngu eswiru.
 Mu e-shi l'uzo
 ẹnyanwu-ahata dulataru ngu ụnwu ngu;
 bya ejekwaphu l'uzo
 ẹnyanwu-arịba je
 edulataru ngu ndibe ngu.
- ⁶ Mu a-sụ ishi-eli: 'T'ọ haa ẹphe!'
 Mu asụ ọhuda: 'T'ẹ b'ọ
 lọ-dekwa ẹphe!'
 T'e shi l'ẹke, teru ẹnya
 dulataru mu ụnwegirima mu;
 ndu kẹ unwoke!
 E shi l'ẹke mgboko jeberu
 dulataru mu ndu k'ụnwanyi!
- ⁷ Iphe bụ ndu zaru ẹpha laaru mu;
 ndu mu keru t'e gude kwabẹ mu ugvu;
 ndu mu gude ẹka mu moo;
 mee ẹphe dobe: t'e dulata ẹphe."
- ⁸ T'e dufutanu ndu ono,
 nweru ẹnya; l'atsụ ishì ono;
 mbụ ndu ono, nweru nchị;
 l'ada nkìchi ono.
- ⁹ T'e kua iphe bụ mbakeshi t'ẹphe bya edzua;
 ndiphe edzukaaphu.
 ?Bụ onye ole l'ẹphe kfuru
 iphe ono, eme nụ ono.
 ?Bụ onye kfuru ọphu
 mehawaru nụ?
 T'ẹphe jenu je ekua ndu ekebe;
 t'ẹphe bya ekoshi lẹ nk'ẹphe bụ ire-lanụ;
 k'ọphu ndu ọdo a-nụkwanu iya;
 bya agbaaru ẹphe ekebe.
- ¹⁰ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu.
 Ọ sụru:

- “L'ò kwa unu bụ ndu ekebe mu;
 bụru unu bụ ndu mu fọtaru
 t'unu bụru ndu ozi mu;
 k'òphu unu a-maru mu;
 bya ekwetakwaphu nke mu.
 Yo dokwaaphu unu ẹnya
 l'ò bụ mu bụ onye ọbu.
 Ẹ to nwehekwa Nchileke ọdo, nọnu;
 a gụfu mbèdua;
 ọphu ọ dụkwa Nchileke
 ọdo, a-nọnu; gbahaa mbèdua.
- 11 Mbèdua; mbụ mbèdua
 gèdegede bụ Ojejoje;
 a gụfu mbèdua;
 b'ẹ tọ dūhedu onye ndzọta ọdo, nọnu.
- 12 Mu koshiwaru iya ekoshi;
 bya adzọta iya dobe;
 bya ara iya arara l'ò bụ
 mbèdua bụ Nchileke;
 l'ẹ tọ bụdu agwa ndu ọhodo ono,
 unu dobetsuaru ono.
 Mbụ ọ bụ unu bụ ndu ekebe mu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 13 “Keshinu ndiche;
 bẹ mu shikpooru bụtaru Nchileke;
 ọphu ọ dudu onye adu ike
 anata mu iphe mu gude.
 Mu -mewa iphe;
 ?bụ onye a-ghazighe iya?”

Ndu Ízurelu alaphu azu l'onodu ephe

- 14 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye ono, gbafutaru
 unu ono, bụ onye nsọ kẹ Ízurelu.
 Ọ sụru:
 “L'ò bụ l'okfu ẹhu unu;
 bẹ mu e-gude zia t'e je Bábyilonu;
 je anyakashia obu-edukfu Bábyilonu
 l'ugbo-mini ono,
 ephe gudetsua eku onwephe ono.
- 15 Ọ kwa mbèdua bụ Ojejoje ono;
 mbụ onye nsọ nke unu ono.
 Mbụ onye ono, bụ iya bụ
 iphe metaru unubẹ ndu Ízurelu;
 bya aburu iya bụ eze unu.”
- 16 Ọwaa, iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye ono, tọru ọzo l'eze ẹnymu;
 bya atogbo gbororo;
 yọ ghajaa eze mini ono.
- 17 Mbụ onye ono,
 chifutaru ugbo-inya;
 mẹ inya-ogu;

- bya achita ndu soja;
 me ndu, maru enya ogu; l'ekalanu.
 Epe azeshia l'eke epe
 ta byadu bya egbeshikwadu egbeshi odo;
 epe anyishihu;
 mbu phu-nyishia epe l'o bu iphe-oku.
- 18 "Unu zahashia akahu iphe;
 t'e b'o bushi iphe mehawaru nu;
 be obu unu a-kwa!
- 19 ?Unu phunu le mu emewa iphe ophungu!
 Mbu l'o fushiwa. ?Unu te eledu iya to?
 Mu a-tookwa uzo l'echi-egu;
 enyimu a-nokashia l'ali,
 daburu swanmangu.
- 20 Anu-egu-egbudu a-kwabé mu ugvu; nkuta-oswa;
 me enyi-nwenu ajaa mu ajaja;
 kele mu meru; mini anodu l'echi-egu;
 enyimu anokashitsua l'ali,
 daburu swanmangu;
 k'ophu ndibe mu;
 mbu ndu ono, mu fotaru ono;
 a-phuje mini; nga.
- 21 Epe ajaje iya ajaja; raa ya arara
 mbu ndu ono, mu gude eka
 mu kpa doberu onwomu ono."

Ejo iphe ndu Izurelu

- 22 "Obenu le nggube Jekopu
 te kwedu araku mu.
 Nggube Izurelu asu l'ike mu;
 be gvwaru ngu nu.
- 23 E ti kputadu aturu gude
 gwooru mu ngweja-ukfuru;
 ophu i gbaduru mu eja
 gude kwabe mu ugvu;
 ophu o budu le mu
 bojeru ngu ivu era k'ogba ngweja-nri;
 m'o bu mu akpanukawa
 ngu ehú insensu, asuje t'i nu mu.
- 24 E ti zutaduru mu kalamosu, eshi mkpo;
 ophu i gudedu eba iphe
 gbaaru mu eja gude mee t'ehu tso mu ena.
 Iphe i gbe mee bu l'i meleru
 mu phu iphe du
 eji jeye yoo nyiwa mu era.
 Mbu l'i metawaru mu
 iphe du eji; k'ophu ike gvwaru mu.
- 25 O bu mbedua gedegede;
 mbu l'oo mbedua bu
 onye enwefuje ngu iphe du eji
 ngu l'okfu ehú nke mu.
 Ophu mu anyatabuaru ngu iphe du eji.

- 26 Nyatanuru mu iphe mehawaru nu;
t'ayi tukahu okfu.
Doedu t'a maru:
?iswi; o du ngu mma?
- 27 Ochechoroche ngu phe
meru iphe du eji.
Ndu ishi ngu kwefuru mu ikè.
- 28 O bu iya woshiru ndu ishi ulo-nsò mu;
t'ephe ha abuhe iya;
bya emee Jékòpu;
yò buru kpurupyata;
ndu Ízurelu aburu
iphe-ochi."

44

Ízurelu; ndu Nchileke fòtaru

- 1 "Obenu l'agha;
ngabè nchì nta-a;
nggùbe Jékòpu, bu nwozi mu;
mbù nggùbe Ízurelu ono,
mu gude éka mu fòta ono."
- 2 Owaa iphe Ojejoje ekfu;
mbù onye ono, meru ngu;
buru iya moru ngu l'ephe;
bya aburu iya bu onye
a-gbaru ngu mkpu:
Ba atsukwa egvu;
nggùbe Jékòpu, bu nwozi mu;
mbù nggùbe Jeshurunu,
bu onye bu mu fòtaru ngu.
- 3 Mu a-gba mini l'alì, egu mini agù.
Mu emee; nggele anòdukota l'alì,
kpòhuru nkù ono.
Mu e-woru Ume mu
ye unwu ngu l'èhu.
Mu abya ekebe awa ngu k'òma.
- 4 Ephe a-wù-lishihu l'ò bu
egbudu, fushiru l'iku mini;
mbù zee l'ò bu oshi wilo,
nò l'iku nggele, atsò atsòtso.
- 5 "O nweru onye a-sù:
'Mu bukwa kè Ojejoje;'
nweru onye eku epha iya laaru Jékòpu;
nwekwaruphu onye edee
l'oshi éka iya: 'Lè ya bukwa kè Ojejoje';
epha iya aburu Ízurelu."
- 6 Owaa iphe Ojejoje ekfu:
mbù onye ono, bu eze ndu Ízurelu;
bya aburu onye gbafutaru ephe ono;
mbù Ojejoje,
bu Okaribe-Kakòta-Ike:

“Ọ kwa mbẹdua bụ onye k'ọdungu;
 bụru onye k'ikperazu.
 Ẹ tọ dūhekwa Nchileke ọdo,
 nọnu; a gufu mbẹdua.
 7 Ọ nweru onye aa-tụ yeru mu?
 T'onye ọbu kfunua;
 mbụ t'onye ono menua ya; tẹ mu maru.
 T'onye ọbu dzeegheduru
 mu iphe mekotahakporu nū
 keshinu ndu ndiche.
 T'onye ọbu kfuedu
 iphe e-mekochaa mee nū;
 mbụ ẹge-a; t'ọ kọnua
 iphe abya ememe.
 8 T'ẹhu ba anmakwa unu anmanma;
 ọphu unu 'atsukwa egvu!
 ?Mu te kfuhaadaru iya unu
 keshinu teke teru etete;
 mbụ kfua ya; raa ya arara?
 Ọ kwa unu bụ ndu ekebe mu.
 Ọ nweru Nchileke ọdo, nọnu,
 a gufu mbẹdua? Wawaa!
 Ọ nweru ikelegvumu agwa ọdo, nọnu,
 mu ta amadu.”

Ndu eme ke ntẹkpe

⁹ Iphe bụ ndu eme ke ntẹkpe l'ẹphe ha bukota ndu mmanu. Ẹge ono be iphe ono, ẹphe suru l'ọ bụ ẹphe ọkpobe iphe ono bukwaphu iphe ẹswè. Ndu agbaru ẹphe ọdzori bụ ishì be ẹphe atsu. Ẹ to nweddu iphe ẹphe maru; k'ọphu iphere e-je ẹphe adudu. ¹⁰ ?Bụ onye pyitaru ọgwu; bya akpua ntẹkpe, bukota iphe ta dudu iphe ẹphe agaru iya mkpa iya? ¹¹ Lekwa; iphe bụ ndu etso iya nū; be e-mekochaa bụru ndu iphere e-me. Ndu ono, akpuje iya nū ono bunu madzụ mmanu be ẹphe bụ. T'ẹphe byanū bya edzukobe; keeduru ọkpa; t'ẹphe phụ l'ee-ye ẹphe oke egvu meru iphere nū l'ẹphe ha.

¹² Ọ bụ onye ụzu ewotaje anma hube l'ọku icheku. Yọ bya egude ọngu tsua ya gude kputa ntẹkpe. Yọ bụru ọkpu ẹka iya b'ọ gudeje eme iya. O -menyaa ya; ẹgu agulaha ya; ike agvụ iya. Teke ẹ tọ ngudu mini bụ: aa-nonyaa; ẹhu atsua ya ume.

¹³ Ndu kapyinta bụ eri be ẹphe egudeje atọ. Yọ bya egude iphe aakaje iphe kaa ya ẹge oo-me iya; bya egude nkọ pyia ya. Yọ bya egude kọmupasutọ ya ẹge ọo-gba. Yọ mee ya; yọ dulephu l'ọ bụ nwoke; mbụ dukpo biribiri ẹge nwoke aduje. Yọ woru iya je egvube l'ulo nte. ¹⁴ Mbụ ẹge-a; yo gbutsua oshi sida; m'ọ bụ sipuresu; m'ọ bukwanu achi, ọ haru yele oshi ọdo, nọtsua l'oswa achiko vua. Ọphu bụ l'ọ dzaru oshi payinu; igwe achia mini mee ya; yo vua. ¹⁵ Oshi ọphu e mephodoru iphe abujewaruru nku. Yọ haru hataje iya gude nyaa ọku. Yo gude iya mekwaa ọku; ghee buredi. Tẹmanu Yo gbutakwa iya phụ gude pyita ọgwu balahaaru ẹja. Mbụ pyia ntẹkpe dalahaaru iya pee. ¹⁶ Yọ bya ekee nkụ ọbu ẹbo chita ye l'ọku; shia ya iphe. Yọ bya ahua ya anu taa; tajia ẹpho. Yọ gudekwa iya phụ nyaa ọku; yọ su: “Mhm! Nta-a be ẹhu evuwa mu ọku. Mu phụwaru ọku nyaru.”

¹⁷ Yọ bya achita ọphu phodurunu gude pyita ọgwu; mbụ mee ya ntẹkpe;

dalahaaru iya p̄e; l'abaru iya eja. Yo bya agulaha a anu iya; su iya: “Dzọ mu; o kwa nggu bu Nchileke mu.”

¹⁸ E to nwekwa iphe ephe maru. Iphe te edodu ephe enya; ke l'e kwechiru ephe enya; k'ophu ephe ta aphudu uzo. Ege ono b'e mechiru ephe egomunggo; t'e b'o du iphe e-doje ephe enya. ¹⁹ Ophu o dudu onye ophu asuje t'ia riedu oriri. Mbụ ophu o dudu onye ophu maru iphe; mbụ iphe doru enya ke t'o su: “Nta-a bu iphe-a, mu hataru ye l'oku-a; bya egude icheku iya ghee buredi-a; bya egude iya hua anu taa; ?bu ophu phodurunu be mu e-gude mee iphe du eji? mbụ ?Bu kpukpurungu oshi be mu a-wata odaru p̄e?”

²⁰ O kwa ntu be oori. Mbụ; o bu mkpokoro egomunggo iya dephuru iya. Mbụ; e to budu l'oo-du-ghe ike adzo onwiya. Ophu osudu: “?O kwa l'iphe-a, ya gude l'eka-utara-a ta dudu iphe o bu?”

Onye oke; l'onye ndzota

- ²¹ “Nyatakwa iphe ndu-wa;
byiko Jekopu; mbụ nggube Ízurelu;
ke l'o kwa nggu bu nwozi mu.
O kwa mu meru ngu nwozi mu.
Nggube Ízurelu; mu ta azahakwa ngu!
- ²² Mu mewaru emeswe,
i mesweru mu asakahu l'o bu urukpu.
Mu abya emee iphe du eji,
i meru mu emishihu l'o bu iji utsu.
Lakfutanu mu;
kele mu dzowaru ngu ndzu.”
- ²³ Nggube igwe;
gua egvu ehu-otso-ena;
ke l'o kwa Ojejoje meru iphe-a!
Chishia mkpu ike nggube
eliphe no le mkpuli igwe!
Unu byiswe egvu;
unube eze ugvu, notsuanu;
me unube oswa, notsua nu;
me iphe bu oshi, no iya nu!
Kele Ojejoje dzowaru Jekopu!
O gudewa Ízurelu koshi odu-biribiri iya.
- ²⁴ Owaa iphe Ojejoje ekfu;
mbụ onye ono, gbaftaru ngu ono,
bukwaru iya phu, bu onye
kpuru ngu l'epho.
O s̄uru: “L'o kwa iya bu Ojejoje;
onye bu iya meru iphemiphe obule.
Yo buru mu tosaru eligwe
nwenkinyi mu;
yo daburu phorokotongu;
bya abukwaruphu mu
tosaru mgboko nweka-mu.
- ²⁵ O kwa mu emeje t'iphe ndu
ekfuchiru Nchileke l'ugho kfuru
haa ome ege ephe kfuru mee ege odo;
mbụ mu eme ndu aphu aphu eswe.

- Mu ekfujekwaphu
mmamiphe ndu maru iphe ifu;
mee ya; yọ bọru iphe éswè.
- 26 Okfu, onye ejeru mu ozi
kfuru bẹ mu emeje;
yọ dọ ẹge o kfuru iya;
ẹge ono bẹ teke ndu mu
ezije ozi kfukwaruphu iphe;
mu emee ya ẹge ẹphe kfuru iya;
mbụ ndu sọru kẹ Jerúsalemu;
sụ l'ee-mekochakwa buru iya eburu ọdo;
bya asụkwaphu kẹ
mkpụkpu, nọtsua lẹ Júda;
sụ l'ee-mekochaa kpụa ya; mbụ l'ẹke
ọ dakpọshihukotaru;
bẹ e-mekochaa mekwazikota.
- 27 Ọo mu sọru ebo: 'Tashihu!
Mu e-me tẹ mini, nọtsua
l'enyimu ngu tashihukota.'
- 28 Ọo mu kfuru okfu kẹ
Sáyirosu; sụ:
ọ bụ onye echeru mu atọru mu.
Oo-mekota iphe dọ mu t'ọ mee.
Oo-kfu kẹ Jerúsalemu; sụ:
T'a kpụ-kwazi iya.
Ọo-byakwaphu ekfua
k'eze-ulo Nchileke;
sụ t'a tọkota ntọ-l'alị iya."

45

- 1 Ọwaa iphe Ojejoje ekfuru
onye ono, ọ fọtaru t'ọ bọru
eze; mbụ Sáyirosu,
onye ọ lọtaru l'ẹka-utara
gude mekputakota iphe,
bụ mbakeshi, nọnu, byaru iya l'ifu;
bya egude nashikota iphe,
bụ ndu ndu eze ngwa-ọgu ẹphe;
gụhashia ọzo gheberu iya ọnu;
k'ọphu ẹ taa gụ-chihedu iya agụ-chi.
- 2 Mu e-vuru ngu ọzo
je arakashia ugvu ugvu;
nyakashia ọgu nggamgbo,
e meru l'ope; bya
egbukashia mgboro-ígwè,
e gude tọ-chia ọzo.
- 3 Mu a-nụ ngu ẹku, nọ l'ochi;
mbụ iphe-enweru,
e domiru l'ẹke dọ lẹ nsọ.
Onanu e-me t'ị maru lẹ
mu bụ Ojejoje, bụ
Nchileke kẹ ndu Ízurelu;

- onye ekuje ngu ẹpha ngu ẹdegede.
- 4 Ọ kwa onye mu eme ele bu
 Jékọpu ono, bu nwozi mu ono;
 mbụ Ízurelu ono, bu onye mu
 fọtaru nwẹka-mu ono.
 Yọ bụru iya kparu iphe
 mu kuru ngu ẹpha;
 woru ogenyi mee ngu
 l'ẹbe abụ l'ị maru onye mu bu.
- 5 “Ọ kwa mbẹdua bu Ojejoje;
 ọphu ọ dūhekwa onye ọdo, nọnu.
 A -gụfu mbẹdua ta dūhekwa
 Nchileke ọdo, nọnu.
 Ọ bu mbẹdua e-me tẹ ike
 nọdu ngu; e gudekwaru
 l'ẹ tị madu onye mu bu;
- 6 k'ọphu bu shita l'ẹke
 ẹnyanwu ahataje jeye l'ẹke ọodaje
 b'a makwanuru
 l'ẹ tọ dūhedu onye ọdo,
 nọnu, ta bụdu mbẹdua.
 Ọ kwa mbẹdua bu Ojejoje;
 ọphu ọ dūhekwa onye ọdo, nọnu.
- 7 Ọ kwa mbẹdua emeje
 t'iphoro nọdu; mekwaphu; ọchi anọdu.
 Ọ kwa mbẹdua emeje
 t'e nweru iphe;
 bụkwaruphu mu emeje t'ụtsuruku tsụa.
 Ọ kwa mbẹdua, bu Ojejoje
 emekotaje iphemiphe
 ọbule-a.
- 8 Nggube imigwe;
 chia odobe-ẹka-ndoo ọchi mini;
 t'urukpu wụfu iya awụfu!
 Tẹ mgboko kpuhaa ọnu;
 tẹ ndzofuta kfufuta;
 k'ọphu yele
 odobe-ẹka-ndoo
 a-chiko evu ugbo lanu.
 Ọ kwa mbẹdua,
 bu Ojejoje meru iya dobe.”
- 9 Nshọo onye etso onye
 meru iya nụ ụswo;
 mbụ onye ẹ te nwedu
 iphe ọdo, ọobu;
 gbahaa ite, a kpuru l'ura.
 Ụra; ?ọojije ọ-kpu-ite iphe ọokpu?
 Iphe i meru; ?ọo-nonyaa; sụ
 ngu l'i mekwaru iya; ya te nwe ẹka?
- 10 Nshọo nggube onye asuje nna
 iya: “?Bụ ngunu bẹ kparu iphe
 ọ mụru ngu ẹge-a?”

- M'ò bụ onye asuje nne iya:
 “?Bụ ngunu b'ì mụru mu
 ẹge-a?”
- 11 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu
 ndọ-ọ;
 mbụ onye nsọ kẹ ndu Ízurelu;
 mbụ iphe metaru Ízurelu.
 Ọ sọru agha: “?Buhunu ole
 bụ kẹ t'unu wata mu oji
 njikponu lẹ k'unwegirima mu?
 Tọo ?unu a-nọdu aturu
 mu ekemu ẹge mu e-me
 iphe mu gude ẹka mu mee?”
- 12 Ọ kwa mbedua meru
 mgboko gededede;
 bya emee madzụ dobe iya.
 Ọ kwa ẹka mu;
 bẹ mu gude tọsaa igwe;
 bya edokakota iya
 mkpọ-kpodo l'ọ ha.
- 13 Ọ kwa mbedua meru tẹ
 Sáyirosu gbeshi egbeshi
 gude koshi lẹ mu bụ
 onye doberu ẹka ndoo.
 Mu e-mekota ụzo iya
 t'ọ dụ nhamunha.
 Ọo ya a-kpụ-kwazi
 mkpukpu mu ono
 mee tẹ ndibe mu,
 a kpuru lẹ ndzụ nweru onwẹphe.
 Ọphu oomekwa iya
 t'a kfu ya ụgwo;
 m'ò bụ t'e bua ya nggo.”
- Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu.
- 14 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 “Iphe e metaru l'alì Íjiputu;
 məkpo ngwa-aswa,
 shi lẹ Kúshi; jeyekpo lẹ
 gagorongu-gagorongu ndu
 ono, shitsua alì Seba ono;
 ẹphe a-lakfuta ngu;
 bukotaruru nke ngu.
 Ẹphe e-libe shi ngu azụ abya;
 awụ kpotikpoti awụ-kfuta ngu.
 Ẹphe a-bya adashia ngu pẹ l'ifu; l'arọ ngu; sụ:
 'Nchileke nọphu swiru ngu l'oswiya.
 Ọ bụ Nchileke ono nwenkinyi iya bẹ nọnu;
 Ẹ tọ duhekwa Nchileke ọdo, nọnu gụfu iya.' ”
- 15 Ọ bukpo oswi-okfu l'ì bụ
 Nchileke, anọduje edomi
 onwiya edomi;
 mbụ nggube Nchileke,

- bụ onye dzọru ndu Ízurelu.
- 16 Iphe bụ ndu emeshi
ntẹkpe bẹ iphere e-me.
Mbụ l'ẹphe a-chịko mehu beringu.
- 17 Obenu ịe ndu Ízurelu bẹ Ojejoje a-dzọ.
Mbụ l'adzọdzo,
ọo-dzọ ẹphe a-buru
gbururu jeye ịe gbururu.
Ọphu iphere abyadu bya eme unu;
ọphu unu abyadu bya eme
beringu gburu jeye ịe tutu yoyo.
- 18 Kẹle Ojejoje; mbụ onye ono,
bụ iya meru igwe ono; sọru:
L'ọ kwa iya bụ Nchileke;
onye bụ iya kpuru mgboko; me iya.
Ọ bụ iya meberu mgboko;
ọphu o medu iya t'ọ daburu iphoro.
Ọ kputaru iya t'e buru iya eburu.
Ọ sọru: "Ọ kwa mbẹdua bụ Ojejoje;
ọphu ọ duhekwa Ojejoje ọdo, nonu.
- 19 Iphe mu kfuru bẹ mu te kfukwa l'ezita.
Mu te jekwa onodu
l'ekalanu l'ali, ọchi agba kfua ya.
Ọphu mu asukwa eri
Jékọpu ẹphe t'ẹphe chọo mu kẹ mmanu.
Mube Ojejoje ekfuje
ire-lanu; mu ekfuje iphe gbaru nu."
- 20 Unu dzukobe wuru bya!
Unu nokobe l'ekalanu;
unube ndu ono, shi l'iphe
bụ mbakeshi wafu ono!
Ọ bụ ndu ta madu iphe bẹ ẹphe bụ;
mbụ ndu apaje ntẹkpe,
a pyiru l'oshi l'aghaphe;
mbụ ndu anọduje ekfu anu
iphe ta adzojedu madzu ndzu.
- 21 Unu kfunaa ẹge ọ du;
mbụ t'unu byanu echia okfu unu.
T'ẹphe nokobe chọaru iya idzu.
?Bụ onye bụ onye
kfuhawaru iphe-a teke teru ẹnya?
?Bụ onye meru t'a maru iya
teke tehakpowaru etete?
?Tọ budunua mbẹdua,
bụ Ojejoje?
Odo bụ l'ẹ to nwekwa
Nchileke ọdo, nonu;
a gufu mbẹdua.
O bụ mbẹdua bụ Nchileke, doberu ẹka ndoo;
bya aburu mbẹdua bụ onye ndzọta.
E to nwehekwa onye ọdo;
m'a -gufu mbẹdua.

- 22 Ghanuaru mu ifu; phụ l'aa-dzọ unu ndzụ
unubẹ ndu mgboko jeye l'ẹke o jeberu;
kẹ l'ọo mbẹdua bụ Nchileke;
ọphu ọ dūhekwa onye ọdo.
- 23 Mu gudewa onwomu ria angụ.
Mu gudewa ọnu mu kfua
okfu onye doberu ẹka ndoo;
mbụ okfu ẹ-ta aladu azụ.
Mu kfuru sụ l'iphe bụ
madzụ e-gbushiru mu ikpere.
Yọ bụru mbẹdua;
bẹ madzụ e-mekochaa gude erije angụ.*
- 24 “Ephẹ a-nọdu ekfu okfu mu; sụ:
'L'ọ bụphu Ojejoje nwenkinyi iya;
bẹ odobe-ẹka ndoo;
mẹ ike nọ l'ẹka.'
Iphe bụ ndu onọ phulihuru
tso iya okfu ono
bẹ a-bya awufuta;
e mee ephẹ iphe-iphẹ.
- 25 Obenu l'iphe bụ eri ndu
Ízurelu a-nọdu l'ẹka Ojejoje
bụru ndu doberu ẹka ndoo;
bya egude Ojejoje eku onwephe.”

46

Agwa ndu Bábyilonu

- 1 Belu fowaru;
Nébo bẹ fuwaru kpokongu.
Mbụ lẹ ntẹkpe ephẹ ono
bụwa anụ, evu-iphe
yẹle eswi evuje iya.
Mbụ l'iphe o vu anyị
iya ntumatu;
ẹge ono b'ọ bụru nwanụ,
ike gvuru, evu iya ivu era.
- 2 Agwa ọbu l'ephe ha fuwaru kpokongu;
mbụ chikọ futsuaru gọo.
Ọphu ephẹ 'adudu ike
dzọ onwephe.
Ọ bụ ẹge ono; bẹ ephẹ nọ;
e vuru ephẹ laa alị ọdo.
- 3 “Unu ngabeduduru
mu phụ nchị;
unubẹ ọnu-ulo Jékọpu;
mbụ l'ẹge unu ha phọdu
l'ọnu-ulo Ízurelu;
mbụ unubẹ ndu ono,
mu shi keshinu a tsutaru
ime unu hata ono;

* 45:23 45:23 Róm 14:11.

- mbụ mu ehkpelephu
unu keshinu a mụru unu.
- 4 Mbụkpo jeye unu akahụ;
mbụ jeye ẹwo efua unu l'ishi;
bẹ mu bụkpelekwaphu onye mu bụ;
mu bụkpelephu onye gude unu.
O bụ mbedua meru unu;
buru mu a-nọdu apa unu mini ishi-ọba.
Mu e-duta unu gude; dzọo unu ndzụ.
- 5 ?Bụ onye bẹ unu a-turu mu yeru?
?Bụ onye bẹ unu a-sụ lẹ mu l'iya ha?
?Bụ onye bẹ unu a-sụ
l'ọ kwa onye dụ ẹge-a
b'ọ dụ t'a turu yeru mu?
- 6 O nweru ndu evushije
mkpọla-ododo l'ekpa ẹphe.
Ephem achikoo mkpọla-ọcha
tua l'iphe aatuje iphe.
Ephem eje ebuta onye ụzu
mkpọla-ododo t'ọ bya
egude iya kpọturu ẹphe ntẹkpe.
A -kpuebetsua ya;
ẹphe awata ọbaru iya ẹja.
- 7 Ephem apata iya ọde l'ukuvu paru.
Ephem eje eworu iya gvube l'oru iya.
Yọ buru ẹke ono, e gvuberu
iya ono bẹ oo-gvuru.
Ophu ọ bụdu l'oo-gbe
gbeshighe l'ẹke ono;
a -kpọ-ku iya; b'ẹ tọ zadu.
To nwe iphe adzọ iya
l'iphe-ẹhuka iya.
- 8 Unubẹ ndu ono,
emeje iphe Nchileke
suru t'e b'e meshi ono;
unu nyatakwa iphe-a.
T'ọ nọdukwa unu l'obu!
T'ọ nọdukwa unu l'okpoma!
- 9 Unu nyatakwa iphe
mehawaru nụ l'oge ọhazu.
O kwa mbedua bụ Nchileke;
ẹ tọ duhekwa onye ọdo.
O kwa mbedua bụ Nchileke;
ẹ tọ duhekwa onye ọdo,
dụ l'ọ bụ mu nonu.
- 10 Mu eshije l'odungu;
mee t'a maru
iphe a-buru ikperazu iphe.
Mu shi l'ede-nwede mee
t'a maru iphe e-mekochaa mee.
Iphe mu tuburu e-me;
Yọ buru iphe mu vu l'obu e-me.

- 11 Mu jeru l'uzo ẹnyanwu-ahata
 je ekua nwenu, erije anụ;
 bya ejemihu ẹke teru ẹnya
 je ekua onye e-me iphe mu tumberu.
 Iphe mu kfuru bẹ mu e-me!
 Iphe mu rịru arịri;
 bẹ mu e-mekwa.
- 12 Unu ngaberu mu nchị;
 unubẹ ndu ọkpoma ono!
 Mbụ unubẹ ndu ono,
 nọru odobe-ẹka-ndoo
 ote-ẹnya ono.
- 13 Teke mu a-dzọ unu
 adụakwa ntse.
 Ẹ to tehekwa ẹnya nshinu
 teke mu a-dzọ unu.
 Ẹ ta anọhedu anọno; yo rua.
 Mbụ lẹ mu a-dzọ ndu bu
 lẹ Ugvu Záyọnu;
 woru akpabiri mu nụ ndu Ízurelu.”

47

Adada Bábyilonu

- 1 “Nggube Bábyilonu;
 nyizitakwa bya anọdu l'alị!
 Shi l'aba-eze ngu nyizita
 bya anọdu l'alị nggube Bábyilonu!
 Kẹ l'ẹ to nwedu
 l'ekukwadia ngu nwiru-alị;
 mẹ onye dụ pelepele ọdo.
- 2 Wota o-ji-l'ẹka mkpuma gude gwee nri;
 nggu aphufu ulari-ifu ngu!
 Yefu uwe ngu; gbaru ọkpa ọtu;
 je erughakota nggele!
- 3 Ịi-gbaru ọtu; ẹ te kpuchidu iphere ngu.
 Mu e-melata; ọphu
 ọ dụkwa onye mu a-ha.”
- 4 Mbụ l'onye mgbafuta ayi ono;
 bẹ ẹpha iya bụ Ojejoje.
 Ọ yẹbedua bụ
 Ọkaribe-Kakota-Ike;
 bya aburu Onye nsọ kẹ ndu Ízurelu.
- 5 Dalẹkwaphu ashị!
 Je anọdu l'ẹke gbakotaru ọchi;
 nggube nwada ndu Bábyilonu.
 Kẹlẹ nta-a b'e te ekuhedu
 ngu eze nwanyi, nwetsuaru alị-eze.
- 6 Ndibe mu meru;
 iphe eghulaha mu eghughu.
 Mu eworu ndu ono,
 bụ oke mu ono meru.
 Mu nwuru ẹphe nụ ngu;

- tji phuduru ephe imiko.
 I boru ephe ivu era jeye
 le ndibe ephe, kahuru akahu.
- 7 I kfulu su l'ii-buwaru
 eze-nwanyi jeye le gbururu.
 Ophu i ri-vukpodua
 iphemiphe obule-a;
 m'o bu t'egomunggo
 gbarua ngu l'ege
 o-mekocha du ephe l'ikperazu.
- 8 Oo ya bu; ngabekpoduaphu nchi;
 nggube o-nodu-tusaru-ehu ono;
 mbu nggube ophu arije
 l'e to dudu iphe eme ngu nu;
 mbu i suje onwongu
 l'o bu nggu nwenkinyi no;
 l'e to duhedu onye odo;
 a -gufu nggubedua;
 l'i ti byadu abu nwanyi,
 nji iya nwuhuru;
 ophu ume nwa emedu ngu.
- 9 Iphe labu-wa a-furu ngu
 le beregedengu;
 mbu l'ujiku lanu;
 be unwu ngu a-nwushihu;
 nji ngu anwuhu.
 Iphe labu ono a-bya bya
 emee t'ishi rua ngu ali.
 E ti metakwa iya l'agwoogwoo.
- 10 "Ke l'i duwa onwongu mma
 l'anya l'iphe du eji, iime;
 nggu ekfua su l'e to dudunu
 onye phuru ngu nu.
 Yo buru mmamiphe ngu
 yele iphe i mutaru be dephuru ngu nu;
 mee ngu; nggu asu l'o bu
 nggubedua nwenkinyi ngu no;
 l'e to duhedu onye odo a gufu ngu.
- 11 Obenu le ndakfu a-dakfu ngu-a;
 to nwe iphe i gude adzo onwongu.
 Mbu l'ukpuruku, e-kpu
 ngu nu b'e tji kodu l'ako.
 Utsuruku, atsu ngu le
 beregedengu b'e tii phudu l'uzo.
- 12 Mekpelekwaphu amamanshi ege iime iya!
 Nggu agbashikpelephu
 ogbo maa ege igba iya,
 bu iphe i shiru le nwata meta;
 m'o -buru l'o nweru-a uru,
 i rita iya;
 mbu; m'o -buru le nke ngu e-meghe-e.
- 13 Ishi iphe i kpatakotaru bu iphe o gbe

mee ngu bú ike agvugvu.
 Ngwanụ; tẹ ndu ono,
 edzejeru ngu mkpọkpo-odo;
 maru iphe e-me nụ ono;
 mbụ ndu ono, eleje ẹnya
 lẹ mkpọkpo-odo;
 kashia iphe e-me
 l'ọnwá l'ọnwá ono lufutanu
 bya adzọo ngu l'iphe
 abyaru ngu amuru!

- 14 Ẹphe dụ l'ọ bú ẹswa akpe,
 kpọhuru nkụ.
 Ọku a-dzukota ẹphe.
 Mbụ ẹphe ta adzọ-ghedu onwẹphe;
 t'ọku ono be nwu
 phuraphura kefu ẹphe.
 To nwedu icheku,
 e gude anya ọku a-nọ l'ẹke ono;
 ọphu ọ dudu ọku,
 aa-nọdu lẹ mgboro iya nyaa.
- 15 Ọ búakwaphu iphe
 ẹphe a-dụ ike meeru ngu ndono;
 mbụ ndu-a, unu l'ẹphe
 shi teke ị bú nwata seta
 akanya-a; zuta aswa-a.
 Ẹphe ha e-shiswekotalephu ụzo;
 ọphu ọ dudu mẹ onye lanụ,
 byaru bya adụ ike dzọo ngu.”

48

Ízurelu; bú 'anuganu

- 1 “Unu ngabẹ nchị l'okfu-a;
 unubẹ ọnu-ulo Jékopu;
 mbụ unubẹ ndu ono,
 eekulaje Ízurelu ono;
 mbụ unubẹ eri Júda;
 mbụ unubẹ ndu egudeje
 ẹpha Ojejoje eri nte;
 l'akpo-kuje Nchileke
 kẹ ndu Ízurelu;
 ọbu l'ẹ tọ dukwa ọphu
 unu eme l'ire-lanụ;
 m'ọ bú l'odobẹ-ẹka-ndo;
- 2 mbụ unubẹ ndu ono,
 kuru onwunu ndu shi
 lẹ mkpukpu, dụ nsọ ono;
 bya adakobe Nchileke kẹ ndu Ízurelu,
 bú Ojejoje,
 bú Ọkaribe-Kakọta-Ike,
 bú ẹpha iya.
- 3 Ọ búru teke teruru ẹnya bẹ
 mu kfuru iphe mewaru nụ.

- Mu gudekpoo ọnu mu
 kfua ya; raa ya arara;
 a makotaru;
 a bya ele ọnya;
 mu emewaphu; yo emekota.
- ⁴ Kẹle mu mahawaru ege
 ị bụ okwe-ikpokponyi;
 mbụ ege i kweberu
 ike b'i shihuleruphu
 ike l'ọ bụ ígwè;
 mbụ l'ishi kpọru ngu
 nkụ l'ọ bụ ígwè.
- ⁵ Yọ bụru iphe ono meru iphe
 mu kfuawaru ngu
 iphe-a teke teruru ọnya.
 Tẹmanu yo mede;
 bẹ mu vuhawaru ụzo
 raaru ngu iya arara;
 k'ọphu ẹ tịi sụkwanu l'ọ bụ
 nte ngu meru iphe ono;
 l'ọ bụ nwogvu ono,
 ị pyiru apyipyi ono;
 m'ọ bụ nwogvu ngu
 ọphu i gude igwe kpụa;
 bẹ meru iya nụ.
- ⁶ Ị nụkotawaru iphemiphe ọbule-a.
 Lekotawa iya ru ọnya!
 Tii kwetadu iya?
 Nta-a bẹ mu abya ọwata
 ngu okoshi iphe ọphungu,
 bụ iphe e domiru edomi,
 ẹ tii madu.
- ⁷ Iphe ono bụkwa-a nta-a;
 b'e meru iya;
 e te mehaakwa iya teke teru ọnya.
 Mbụ l'i tịi nụbudua ya
 'abụdu nta-nu-a.
 Ọo ya bụ l'i tịi sụ-ghedu
 l'ị matsuhawaru iya.
- ⁸ Ị tịi nụbudua ya;
 ọphu ịmahaakwa ya;
 mbụ keshinu ndiche
 teke e te medua tẹ
 nchị gụ-phongu ngu.
 Kẹle mu maru l'ị bụ
 ọkpobe onye ẹregede;
 mbụ; e shirue teke a mụru
 ngu kuta ngu o-kweru-ike.
- ⁹ Ọ kwa l'okfu ẹpha; mu meru
 iphe mu eselakwadu ẹka azụ
 l'oke ẹhu-eghughu mu.
 Yọ bụru ege ee-me t'a jaje

mu ajaja meru iphe mu ta
 nùbeheduru ngu oke ẹhu-eghughu mu;
 k'ọphu mu te emedu ngu t'ị chihu.

10 Tii ledu; ị mu nùakwaru ngu anùnu;

ọle ẹ tọ bukwa l'ọ bụ
 mkpọla-ọcha.

Mu abyakwaphu bya ahùà
 ngu l'ọku-uzu kẹ iphe-ẹhuka.

11 Ọ kwa l'okfu ẹhu mu;

mbụ l'okfu ẹhu nke mu;

bẹ mu gude eme iya.

?Nanụ ẹge mu e-gbe haa
 t'e mebyia ẹpha mu?

Mu te ewokwaru ugvu,
 gbaru mu nù onye ọdo.

Ízurelu enweru onwiya

12 “Ngabèduduru mu phu nchị nggube Jékọpu;

mbụ nggube Ízurelu, bụ mu kuru iya:

Ọ kwa mbèdua b'ọ bụ.

Ọ kwa mu bụ onye k'òdungu;

bya aburu onye ikperazu.

13 Ọ kwa mbèdua gude ẹka mu

tọo ntọ-l'alị mgboko-a.

Yọ bụru ẹka-utara mu;

bẹ mu gude tọsakota igwe.

Mu -kua ẹphe; ẹphe awụ-lihu byatashia.

14 Unu chiko byakọta l'unu ha bya egebe nchị.

?Nanụ nte ọphu a-dụ ike

kfushiaru unu iphe-a:

mbụ l'onye ono,

mụbe Ojejoje fọtaru ono

e-meghe Bábyilonu iphe

mu a-rị k'ome iya;

mbụ l'ọo-dụ-ghe ike mee

ndu Chalidiya ẹge ọ dụ iya tẹ ya mee ẹphe.

15 Ọ kwa mu; ọ kwa mbèdua;

bẹ kfuru okfu ono.

Ọ kwa mbèdua;

bẹ kuru iya nù.

Ọ bụ mbèdua;

bẹ dufutaru iya nù;

oo-me iphe ọ byaru

ememe t'ọ kfuru.

16 Unu bya anọdu mu ntse;

gebe nchị l'iphe-a:

Keshinu keshinu;

bẹ mu te kfubudua okfu l'ezita.

Ịẹ mbulembu bẹ mu nọ l'ẹke oome.”

Nta-a bẹ Nnajiufu, bụ Ojejoje yẹle Ume nk'iya ziwaru mu tẹ mu bya.

17 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu;

mbụ onye mgbafuta ngu ono,

- bụ onye nsọ ndu Ízureḷu.
 O sụru: “O kwa mu bụ Ojejoje,
 bụ Nchileke ngu;
 onye bụ iya ezije ngu iphe,
 a-duru ngu lẹ mma;
 onye bụ iya akpọ-zijeru
 ngu ụzo, ii-nọdu eshi.
 18 Dege o bụru l'ị geberu nchị
 mee iphe mu sụru t'e meje;
 ẹhu-agu gege anọduplephu
 atsọru ngu l'ọ bụ ẹnyimu.
 Odobe-ẹka-ndoo ngu
 a-nọdu atụ biibii l'ọ bụ
 eyi eze ẹnyimu.
 19 Eri ngu gege aza igweligwe l'ọ bụ ẹja.
 Ụnwegirima ngu aburu
 'aguta aguta l'ọ bụ akpuru ẹsusa.
 Ẹpha ẹphe ta byadu bya achihu achihu;
 ọphu ẹphe abyadu bya
 aburu kpurupyata l'ifu mu.”
 20 Unu kwafu lẹ Bábyilonu!
 Unu gbalakwaaru ndu Bábyilonu!
 Unu kpọo geru geru;
 kfua ya t'a nukota iya!
 Unu zia nzi t'o rukota ẹke
 mgboko jebetsuaru!
 Iphe unu e-kfu bụ lẹ
 Ojejoje dzọwaru nwozi iya ono, bụ Jékọpu.
 21 Ẹgu mini ta gudu ẹphe teke
 o duru ẹphe swee echi-ẹgu;
 mbụ o meru; mini eshi
 l'ikelegvu atsoshiru ẹphe.
 O kụkporu ikelegvu;
 mini awata awushi.
 22 “Ndu eme iphe dọ ẹji;
 bẹ ẹhu ta dọjekwa agu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

49

Onye ozi Ojejoje

- 1 Unu geberu mu nchị unubẹ
 ndu bunyabe eze ẹnyimu!
 Unu nukpoduduphu
 iphe-a unubẹ mbakeshi,
 butsua l'ẹke teru etete!
 Ojejoje kuru mu ru
 tẹmanu a mụa mu.
 O bụru teke mu nọkwadua
 l'ẹpho nne mu b'o kuru mu ẹpha.
 2 O meru onu mu;
 yọ tsu nkọ l'ọ bụ
 ogu-mbeke, a baru ababa;

- bya domia mu lẹ mkpuli ẹka iya.
 O meru mu; mu adu l'ọ
 bu akfu, a raru arara;
 bya eworu mu ru-mia
 l'iphe ooyeje akfu iya.
- ³ Yọ sọ mu: “I bukwa nwozi
 mu nggube Ízurelu.
 Onye bu nggu be mu e-gude
 koshi ege mu du biribiri.”
- ⁴ Obenu lẹ mu sukwanuru:
 “Mu seekwaru ẹza ọ-la-l'iyi.
 Mu aswi-gbushileruphu
 onwomu k'iphoro l'iphe
 bu iphe-mmanu.
 Obenu; l'iphe gbaru mu bu
 l'ẹka Ojejoje b'ọ nọ.
 Ege ono b'ọ bu Nchileke
 e-bu mu nggo.”
- ⁵ Yo be nta-a Ojejoje asu;
 mbu onye ono, moru mu
 l'ime epho te mu buru nwozi iya;
 dulataru iya unwu Jekọpu azu;
 chikobe unwu Ízurelu chitaru iya.
 Kele mu bu onye aakwabe
 ugvu l'anya Ojejoje;
 ege ono b'ọ bu Nchileke
 mu bu ike nke mu.
- ⁶ Ojejoje asu:
 “E to bulekwa t'i buru nwozi mu;
 dulataru mu ndu ikfu Jekọpu azu ọdo;
 nggu edulataru mu ndu ke Ízurelu;
 mbu nwa ndu ophu mu doberu.
 Mu e-mekwa ngu phu t'i
 buru iphoro l'ẹke ndu
 e ta budu ndu Ju nọ;
 k'ophu ii-me te ndzota
 mu rua eke mgboko jeberu.”
- ⁷ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu;
 mbu onye ono, bu onye
 mgbafuta; bya aburu onye
 nsọ ke ndu Ízurelu.
 Ookfu iya anu onye ono,
 mbakeshi akpofu akpofu
 l'akpo-yiru iya ukuvu ono;
 mbu onye ono, bu nwozi ndu ishi.
 Ọ suru iya:
 “Lẹ ndu eze e-mekochaa; phu ngu;
 wu-lihu.
 Ndu bu ishi a-phi ngu; daaru ngu pee.”
 Onye e-me iya bu Ojejoje;
 onye ono, emeje ire-lanu;

mbụ Onye nsọ ndu Ízureḷu,
bụ onye fọtaru ngu.

Eewophuta Ízureḷu azụ

l'ònodu iya

⁸ Ojejoje sụru:

“L'oge kẹ ome iphe-oma -rulephu;
ya emeeru ngu iphe-oma.
Oge kẹ ndzọta -ruta;
ya adzọfuta ngu.
Ya a-kwakọbe ngu;
mee t'ì bụru iphe mu ọ
madzụ e-gude gbaa ndzụ;
gude mee alì ono t'ọ lata
azụ l'ònodu iya;
mee t'unu bya ebua l'alì unu ono,
daburu ochobo nta-a ono.

⁹ Mbụ t'ì sụ ndu ono,
a kpuru ọ ndzụ ono:

“T'ẹphe ọfuta;'
nggu asụkwaphu ndu nọ l'ọchi:

“T'ẹphe nweru onwẹphe.”
Epe adụ l'ọ bụ
unwu-aturu, akpa nri
l'iku esu-uzo;
phutsua nri l'ugvu,
dutsua chafu chafu.

¹⁰ Egu ta abyadu bya agu epe;
ophu egu mini 'abyadu bya agu epe;
ophu okpomoku,
shi l'echi-egu;
mẹ ophu shi l'anwu te ekpodu epe.
Ọ bụ onye imiko epe dụ;
a-nọdu edu epe.
Ọo-nọdu edu epe
l'iku ogba-mini.

¹¹ Mu e-me t'ugvu ugu mu bukotaru uzo.
Ege ono bẹ aa-kpa eze uzo; yọ hatsua l'eli.

¹² Lenu! Epe e-shitsukwa eke teru enya;
ndu shi l'uzo isheli; ndu eshi
l'uzo enyanwu-ariba;
ndu eshitsua uzo Sinu.”

¹³ T'igweli tee eswa;
ẹhu atsọo mgboko ẹna.
Unubẹ ugu; unu byiswee egvu!
Kele Ojejoje duwaru ndibe iya ike.
Ọo-phuru ndibe iya ono,
shi eje iphe-ehuka ono imiko.

¹⁴ Obenu ọ Záyọnu sụru:
“Ojejoje ta aritajehekwa mu.
Nnajiufu mu zahawaru mu.”

¹⁵ Nne; ọozahaje nwa, angụ iya ẹra l'okpoma;
kẹ t'ẹ b'ọ phuru nwa,

- bụ iya paru ẹpho ime iya imiko?
 O nwekwaru ẹge ọo-dụ;
 yọ zahaa ya;
 ọbule mbẹdua ta azahadụ ngu!
- 16 Lenu; mu deekwaru ẹpha
 ngu l'ọbechere-ẹka mu;
 ọphu mu azahajẹdu
 upho-mkpuma ngu ono azaha.
- 17 Ụnwu ngu gudewa ọso alata.
 Ndu ono, bụ ẹphe meru
 ngu t'ị chihu ono alufuakwa.
- 18 Palikpoduduphu apali;
 chikaa ẹnya achika!
 Ụnwu ngu l'ẹphe ha
 dzukoru; l'awukfuta ngu.
 Ojejoje sụru:
 K'ọphu ya nọo;
 bẹ ii-mekochaa kwaa ẹphe ọkwa ngwa.
 Mbụ ii-gude ẹphe kwaa
 onwongu l'ọ bụ
 nwamgbọko, abya ọla nji.
- 19 "A makwaru-a l'e
 mebyishiru ngu; nggu adaburu ochobo;
 ẹgbara akfua ngu.
 Ọbule tsube nta-a;
 bẹ ị tii dzuhedu ndibe ngu ebubu.
 Ndu ono, shi akpapyaa
 ngu ishi a-nọdu ngu ote-ẹnya.
- 20 Ụnwegirima ono,
 a mụshiru ngu teke ono,
 ịino l'aphụ ono
 e-mekochakwaa kfua ya;
 nggu egude nchị ngu nua ya:
 'L'ẹke-a hanukakwa ayi nwanshi ebubu;
 chofunuaru ayi alị ẹke ayi e-buru!'
- 21 Teke ono; bẹ ii-kfu l'ime obu ngu; sụ:
 ?Bụ onye mụshiru mu
 igweligwe unwegirima ọwaa?
 Obenu l'unwu mu;
 bẹ kpolashihuwaru nụ;
 mu agbaru ẹka.
 Mu aburu onye a kpuru lẹ ndzụ;
 laa alị ndu ọdo;
 ?Bukwanu onye zushiru mu ndu ọwaa;
 l'ẹke ọ kwa mbẹdua nkinyi
 mu bẹ phodurunu.
 Ndu ọwaa; ?bụ awe bẹ ẹphe shikwanu?"
- 22 Ọwaa iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje ekfu:
 "Lenu; mu e-pheru mbakeshi, nọtsuanu ẹka.
 Mu a-paliru ọha, nọtsuanu
 ẹkwa-ọhubama mu.
 Ẹphe e-gude ẹka ẹphe

kulataru ngu unwegirima ngu:
 ndu k'unwoke;
 kworu ndu k'unwanyi l'ukuvu
 kwolataru ngu.

²³ Ndu eze a-buru nna, ehe ngu nu.
 Ndu eze-nwanyi aburu nne, ehe ngu nu.
 Epe a-nodu ebyiru ngu ikpere;
 l'eburu ngu ifu l'ali.
 Epe e-gude ire michaa udzu,
 no ngu l'okpa amicha.
 O bu teke ono;
 be ii-ma l'o bu-a mu bu Ojejoje;
 le ndu atu ume atu-kobe mu;
 b'e te yedu enya mbo."

²⁴ ?Onye a-nataghekwanu ndu
 soja iphe epe lutaru l'ogu too?
 Too ?aanafu-ghe ndu akirishi
 ndu epe kputaru le ndzu?

²⁵ Obenu le Ojejoje suru:
 "Ee! Ndu a kpuru le ndzu;
 be aa-naphuta azu!
 Iphe ndu iwe kwaru
 l'okwata be aa-natakwaphu epe.
 Ndu etso ngu ogo be ya
 e-tso ogo.
 Ya abya adzo unwu ngu.

²⁶ Ndu akpa ngu eh;
 be ya e-me t'ephe taa anu onwephe;
 epe a-ngu mee onwephe jeye
 yo melahaa epe l'enya l'o bu mee.
 O bu teke ono; be ndiphe
 mgburumgburu a-ma l'o bu yebe Ojejoje
 bu onye adzoje ngu nu.
 O bu iya bu onye agbataje ngu nu;
 buru iya bu Okaribe ke Jekopu."

50

¹ Ojejoje suru:
 "?Nanu ekwo, ya deru nu
 nne unu gude chifu iya?
 Ndu ya nji ugwo;
 ?bu onye ole be ya woru unu ree?
 O kwa iphe du eji unu;
 kparu iphe mu gude woru unu ree.
 O bu iphe du eji,
 unu eme meru iphe a chifuru nne unu.

² Le ya byaru; ?bu ngunu
 meru iphe e to nwedu onye no l'eke ono?
 Teke ya kuru oku;
 ?bu ngunu meru iphe
 e to dudu onye zaru nu?
 ?Bu eka iya hanuka

mkpurukpu k'ọ gbata unu ọọ?
 ?Tọ l'ọo ike ta nọdu iya k'ọdzo unu ọọ?
 Ọ kwa mbà mmanu bẹ ya a-ba;
 mini atahụ l'eze ẹnụmu.
 Ya ewojeru ẹnụmu mee;
 yọ buru echì-ẹgu.
 Ẹgu mini eworu ẹma,
 nọ iya nụ gbushia;
 yo reshihu; kele mini ta nọhedu iya.

³ Ọ bụ mu meru ẹ
 akpamigwe gbakọta ọchi;
 jihu kpalungu.
 Mu abya emee t'uwe-aphụ
 buru iphe o kpuchije onwiya.”

Onye ozi Ojejoje erube ishi

⁴ Nnajiufu, bụ Ojejoje nwaru
 mu ire ndu maru ẹkwọ
 ẹ mu maru okfu,
 mu e-gudeje agboli onye ike gvuru.
 Ooteje mu l'utsu mbọku-mbọku;
 bya akpalia nchị mu;
 yọ nulahaa iphe abya ememe.

⁵ Nnajiufu, bụ Ojejoje mewaru
 nchị agụ-phohu mu;
 ọphu mu ekwefujeduru iya ikè;
 ọphu mu aladu azụ azụ.

⁶ Mu woru okpurukpu-azụ mu
 doberu ndu ọphu chiru mu iphe;
 bya eworu agba doberu
 ndu feshiru mu ẹji-agba;
 ọphu mu ewohadu ifu mu
 t'ẹ b'a aja mu ewena;
 ta gbụ mu ọnu-mini.*

⁷ Keshinu Nnajiufu,
 bụ Ojejoje agbajeru mu
 mkpu; bẹ iphere ta byadụ bya eme mu.
 Yọ buru iya kparu iphe mu
 shihuru ike l'ọ bụ mkpuma;
 yo dokwa mu phụ ẹnya
 l'iphere te emedu mu.

⁸ Onye aharu mu enge nọ mu ntse.
 ?Bụ onye e-kobeghe mu okfu?
 T'ayi kpogba nụ iya!
 ?Nanụ onye ọbu, ekfu l'ọ
 nweru iphe mu meru?
 T'onye ọbu lufutanu alufuta!

⁹ K'ọphu ọ bụ Nnajiufu,
 bụ Ojejoje bụ onye
 agbajeru mu mkpu;
 ?Bụ onye e-kpegbughe mu?

* 50:6 50:6 Mát 26:67; Mak 14:65.

- Ndu ọbu a-chịko kashihu
 l'ọ bu uwe; yọ buru nra e-rikota ẹphe.
 10 ?Bụ onye l'unu ha atsu Ojejoje egvu;
 l'eme iphe nwozi iya kfulu?
 Mbụ onye eje ije ọchi;
 tọo phuje iphoro;
 t'onye ono tukobe ẹpha Ojejoje ishi;
 dakobe Nchileke iya!
 11 Obenu lẹ nta-a;
 iphe bu ẹge unu ha aphụ-nwu ọku;
 mbụ unubẹ ndu mụtatsuaru
 ọku l'itsu-ọku unu paru;
 unu jenu; unu gude iphoro ọku unu je ije!
 Unu gude itsu-ọku,
 unu mụtaru ọku; yo nwu enwunwu je!
 Ọwaa iphe unu a-nata l'ẹka mu ndo-ọ:
 Ọ bụlephu ntakwuru; bẹ unu a-nọdu eje!

51

Aadu Záyọnu ike

- 1 "Unu ngabẹru mu nchị;
 unubẹ ndu eme t'unu buru
 ndu doberu ẹka ndoo;
 mbụ unubẹ ndu achọ Ojejoje.
 T'ẹnya unu nọdukwa
 l'ikelegvu ono, bu ẹka
 a kụkpotaru unu ono;
 mbụ l'ẹke ono, e gvutaru unu ono!
 2 Unu nyatakwa nna unu oche, bu Ébirihamu!
 Unu anyata Séra, bu iya parụ ẹpho-ime unu!
 Teke mu kuru iya b'o shi dụ nanụ.
 Obenu lẹ mu gọru iya ọnu;
 mee ya; yọ bya adu l'igwe.
 3 Ojejoje a-dụ Záyọnu ike;
 bya aphụaru iya imiko l'iyi, yiru iya.
 Alị iya ono, shi bụwaru
 echi-ẹgu ono;
 bẹ oo-me t'ọ dụ l'ọ bu Ídenu.
 Kpọkpokirikpo alị iya ono
 aghọ; buru mgbabu Ojejoje.
 Ọ bu teke ono bẹ ọo-wata ote ẹswa;
 ẹhu atsolahaa ya;
 yo kelelahaa ekele;
 gulahaa egvu.
 4 Ndibe mu; unu ngabekwaru mu nchị!
 Ọha mu; unu nụkwaa iphe mu ekfu!
 Mu a-turu unu ekemu;
 mbụ l'ikpe nhamunha ono,
 mu ekpeje ono a-bụkwaru
 iphoro duru iphe bu mbakeshi.
 5 Mu a-dzọ unu ẹgwegwa.

- Adzọdzo unu nọokwa ntse.
 Ọ bụ mbẹdua e-kpe iphe
 bụ mbakeshi ikpe.
 Ndu bunyabe eze ẹnnyimu
 ele ẹnnya mu.
 Ẹphe chiru ẹnnya dobe
 l'ele tẹ mu bya adzọọ ẹphe.
- 6 Unu palia ẹnnya; lee l'imeli!
 Unu elee ẹnnya ẹ
 mgboko-a!
 Igwe e-mekochaa
 phukashihu l'ọ bụ
 ẹnwuru-ọku;
 mgboko akahụ l'ọ bụ uwe.
 Ndu bu iya nụ anwụshihu l'ọ bụ ijiji.
 Obenu l'adzọdzo, mu a-dzọ
 ẹphe a-nọ gburu jeye ẹ gbururu.
 Mu ta bụ-buhudu onye
 edobe ẹka ndoo abụ-buhu.
- 7 Unu nụkpoduduphu iphe
 mu ekfu; unubẹ ndu maru vudo nhamụnha;
 mbụ unubẹ ndu ekemu mu nọ l'obu!
 Unu ba tsujekwa egvu
 l'ọnu, madzụ akọ unu;
 ọphu ọ dujekwa unu
 biribiri teke eeme unu iphe-iphere;
- 8 kẹ l'ọ bụ mkpu a-ta ẹphe l'ọ bụ uwe;
 ñrà eria ẹphe l'ọ bụ ukpo.
 Obenu ẹ mu a-buru onye
 doberu ẹka ndoo
 gbururu jeye ẹ gbururu.
 Mu anọdu adzọkota madzụ
 l'iphe bụ ọgbo sweru esweswe."
- 9 Tehu etehu!
 Tehu yee ike l'ọ bụ uwe;
 nggube agburu-ẹhu Ojejoje!
 Tehu ẹge i shi tehu l'ọhazu;
 mbụ l'ọ bụ ẹge i shi tehu
 l'ọgbo, swetsuarunu teke ndiche.
 ?Tọ bụdunua nggu bụ
 onye buru Réhabu kpurukpuru;
 mbụ sụru ẹjo anụ ono
 iphe yo phe ya l'azụ iya ọphu?
- 10 ?Tọ bụdunua nggu bụ onye
 ono, meru eze ẹnnyimu;
 yọ tahu;
 mbụ mee; mini, nọ l'ẹbo atashihu;
 mbụ nggube onye meru
 ụzo adaburu pongu l'ime eze ẹnnyimu
 k'ọphu ndu ono,
 a dzọwaru ndzụ ono wụ-swetaru?
- 11 Ọo ya bụ ẹge ndu ono,
 a dzọwaru ono a-lata.

- Ẹphe a-nọdu azụ egvu abahụ Záyọnu.
 Ote-ẹswa aburu okpu,
 ẹphe e-kpu gbururu jeye.
 Ẹhu-ọtso-ẹna; mę ẹswa e-ji ẹphe ẹhu;
 aphụ yẹle ude a-gba mgbalanu.
- 12 “Ọ kwa mbedua;
 mbụ mbedua gędegede
 bụ onye bụ ọkpu-ikike unu.
 ?Bụkwanu ngunu bụ
 kẹ t'unu atsụ madzụ mmanu egvu;
 mbụ unwu madzụ,
 bụ iphe ẹphe bụ bụ ẹswa;
- 13 kẹ t'unu zahaa Ojejoje, bụ onye meru unu;
 mbụ onye bụ sụsaru igwe;
 bya aburu iya tọru ntọ-l'alị mgboko;
 mbụ kẹ tẹ ntsumu-egvu
 ripyabe unu tekenteke ẹge ono;
 l'okfu ẹhu, eghu onye
 akpa unu ẹhu damudamu;
 mbụ onye bụ iphe
 o fuberu ifu bụ t'o gbushia unu?
 Kẹ l'ẹge-a ẹhu,
 eghu onye akpa unu ẹhu
 damudamu ta dudu iphe ome unu;
- 14 Ndu ono, a turu mkpọro ono;
 bẹ a-tufu ẹgwegwa
 t'ẹphe nweru onwẹphe;
 k'ọphu ẹphe ta nwushihudu
 l'ọka-mkpọro; ọphu ẹgu nri; te me ẹphe.
- 15 Kẹ l'ọ kwa mbedua bụ Ojejoje;
 bya aburu Nchileke unu;
 mube onye akpalije mini
 l'eze ẹnyimu; akpara iya
 atụa daa oke ọda.
 Ojejoje, bụ
 Ọkaribe-Kakọta-Ike bụ ẹpha mu.
- 16 Mu wowaru okfu mu ye unu l'ọnu;
 bya egude ọbechere-ẹka mu kpuchia unu.
 Mbụ mube onye ono,
 bụ mu dobekotaru igwe l'ọru iya;
 bya aburu mu tọkotaru
 ntọ-l'alị mgboko;
 tẹmanu yọ bụru mu
 sụru ndu Záyọnu:
 'Unu bụakwa ndibe mu.' ”

Aanmaru ndu Jerúsalemu ọkwa

- 17 Tehu! Tehu etehu!
 Tehu; gbeshi nggube Jerúsalemu;
 mbụ nggube onye ono,
 shi l'ẹka Ojejoje nata okoro
 oke iphe-eghughu iya ngua;
 mbụ nggube onye ngufuru

- ipoti iphe ono, emeje
 madzu akpo kulakula;
 mbu ngua ngua urukutu iya.
- 18 Unwegirima iya ono l'epha ha,
 bu yebedua, mushiru ephe
 ono ta dudu m'oo onye lanu,
 akpo-ziru iya uzo.
 To nwe unwegirima ono;
 m'o bu onye lanu esekputajiya l'eka.
- 19 Ndakfu-a dakfuwaru
 ngu ugbo labu-a;
 ?bu onye a-su ngu gberuma;
 eyifu; kpurupyata;
 ejo egu; me ogu a-furu ngu;
 mbu; ?bukpo onye a-suje ngu ka?
- 20 Unwu ngu be meji tofukotawaru;
 ephe awushiru l'iku esu-uzo
 l'o bu ele, daru l'onya.
 O bu oke ehueghughu
 Ojejeje be phupyaberu ephe;
 mba, oobaru ephe angawa ephe ehue.
- 21 Oo ya bu ege-a;
 nukpoduduphu iphe-a
 nggube onye ono,
 eemekaru iphe;
 mbu nggube onye e meru;
 nggu akpo karikari l'e ba
 bu l'o bu mee b'i nguru;
- 22 Owaa iphe Nnajiufu, bu Ojejeje ekfu;
 mbu Nchileke ngu,
 bu onye ono, agbajeru
 ndibe iya odzori ono.
 O suru: "Tii phudu;
 mu nfuakwaru unu
 okoro ono meru;
 unu akpo galagala ono l'eka.
 Ipoti oke ehueghughu mu ono;
 be unu ta anguhedu odo.
- 23 Mu a-paru iya pee ndu ono,
 anu unu aphu ono;
 mbu ndu ono, suru unu:
 'Tii daburu; kpube ifu l'ali;
 t'ephe bya enyia ngu
 gòdògòdó!
 Nggue woru
 okpurukpu-azu ngu mee ali;
 t'o buru woroworo, madzu eshi."

52

- 1 Tehu! Tehu etehu; nggube Záyonu!
 Yee ike l'o bu uwe!
 Yee uwe, e-me; t'i du biribiri l'enya.

Nggube Jerúsalemu,
 bú mkpukpu ono, dú nsọ ono.
 Ndu akpapyi; ẹphe lẹ ndu, aasọ nsọ
 ta abatakwa l'ime ngu ọdo.

² Jìshia udzudzu, nọ ngu nù!
 Gbeshi; nọdu anọdu;
 nggube Jerúsalemu!
 Tufu ẹgbirigba, a turu ngu l'olu;
 nggube ada Záyonu ono,
 a kpuru lẹ ndzụ ono!

³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'e shi ree unu erere; ọphu a natadu aswa ishi unu. Ọo ya bú l'e tee gudekwanu okpoga agbata unu.” ⁴ Ishi iya aburu l'ọo iphe Nnajiufu, bú Ojejoje ekfu ndọ-ọ: “L'odungu; bẹ ndibe mu shi laa Jjiputu je eburu. Tẹmanu yọ bú-worua bẹ ndu Asiriya shi akpa ẹphe ẹhu.” ⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ajikwanu ndọ-ọ: “?Buhunu ngunu dú ẹge-a. Nta-a b'a kpukoru ndibe mu l'ẹ b'ọ dú iphe ẹphe meru. Tẹmanu ndu ishi ẹphe egude ẹphe eme iphe-ọchi.” Ọ bú iphe Ojejoje ekfu ndono. “Iphe bú mkpurumkpuru bẹ ẹphe ekfubyishi ẹpha mu tekenteke. ⁶ Ọo ya bú lẹ ndibe mu a-maru ẹpha mu. Mbụ l'ọ be mbọku ono bẹ ẹphe a-maru l'ọ bú mbẹdua kfuhawaru iya!” Iye. Ọ bú mbẹdua gẹdegede.

⁷ Ọ kwanu iphe ùgvù;
 o shi l'eli ugvu ugvu;
 phụ onye gude ozi-ọma abya;
 mbụ onye ezi ozi nchị ọdu ndoo;
 onye, ozi ọ byaru ezizi dú mma;
 onye byaru ozi kẹ ndzọta; l'asuje Záyonu:
 “L'ọ kwa Nchileke ngu bú ishi!”

⁸ Gebeduduphu!
 Ndu nche ngu atukwa ọzu.
 Ẹphe tuko atụ okokooko
 kẹ l'ẹphe e-gude ẹnya ẹphe
 phụ Ojejoje teke ọo-nọdu alata lẹ Záyonu.

⁹ Unu byiswekota egvu
 ẹhu-ọtso-ẹna ugbo lanụ
 unubẹ mkpokpo iphe nọ lẹ Jerúsalemu;
 kele Ojejoje dụwaru ndibe iya ike.
 Ọ dzọwaru Jerúsalemu.

¹⁰ Ojejoje a-rukota ẹhu;
 gude ike iya, dú nsọ dzọo ndibe iya;
 iphe bú mgboko a-phukota iya.

¹¹ Unu gbeshi!
 Unu gbeshi!
 Unu wufu l'ẹke ono!
 Unu be ebyikwa ẹka l'iphe aasọ nsọ!
 Unu sefukwa iya ẹka!
 Unu mekwaa onwunu
 emekwa;
 unubẹ ndu ono,
 mbụ unubẹ ndu ono,
 evuje ngwokongwoko
 eze-ulo Nchileke!

12 Obenu l'unu ta alakwa le
 gburugburu;
 ọphu unu 'agbakwa phuphuphu ala;
 kele Ojejoje e-vutaru unu ọzo.
 Mbụ l'ọ bụ Nchileke ke ndu
 Ízurẹlu a-buru onye e-kperu unu azụ.

Iphe, nọru Nwozi ono

13 “Lekwa; nwozi mu e-mekwa
 umere onye maru iphe.
 Aa-pali iya eli; gụ-lia ya
 oreke-imeli; shi ẹge ono palia ya ifu nshinu.
 14 Ọ bụ ẹge ọ gbaru ụgbugba meru;
 ẹkpa-oyi anyịa ndu,
 dụ l'igwe, phuru iya nụ.
 Ẹ ta phubua onye gbaru ẹge ono;
 mbụ l'ẹ tọ dukpodua
 l'ọ bụ madzụ le phuu.
 15 Ọ kwaphu ẹge ono;
 be ọo-dụ igweligwe
 mbakeshi biribiri.
 Ndu eze be ọo-kpọ okfu;
 ke l'ephẹ a-phụ iphe
 ẹ te kfuduru ephẹ.
 Ẹge ono be iphe ephẹ ta
 nhubudua le nchị e-do ephẹ ẹnya.”*

53

1 ?Bụ onye kwetaru ozi, ayi ziru.
 ?Bụ onye b'e meru t'ọ maru
 l'eka Ojejoje dụ iya?
 2 Ke l'ọ nọ iya l'ifu vua
 l'ọ bụ oshi, ruru iru;
 mbụ l'ọ bụ ọgbaragba oshi,
 gbafutaru l'alị okponku.
 Ẹ tọo madu mma;
 tọ dụ ugvu l'ẹnya.
 Ụgbugba iya te egbe
 agudu madzụ ẹgu k'iche.
 3 Ndiphe kpọru iya ẹbo-ẹbo-l'afụ; jịka iya.
 Ọ bụ nwoke, aphụ tsọru;
 iphe-ẹhuka akwọwaru iya ẹhu;
 ọobuje; ndiphe -phua ya;
 ephẹ aghaa ifu l'ibiyi ọdo.
 A kpọru iya ẹbo-ẹbo-l'afụ;
 tọ dụ iphe ayi guberu iya.
 4 Obenu l'ọ bụ iya;
 be vutaru ẹhu-ọtsu-ume ayi;
 bya evuta aphụ ga atsọru ayi.
 Ayi gbẹ rịa l'ọo Nchileke àhù iya àhùhù;
 l'ọo ya chitsuru iya;

* 52:15 52:15 Róm 15:21.

- l'anụ iya aphụ.
⁵ E yeru iya ọru l'ẹhu;
 okfu l'ayi mesweru.
 E chiru iya pyaapyaa;
 k'iphe dụ ẹji, ayi meshiru.
 Ọ bụ aphụ, a nuru iya;
 mekochaaru mee t'ẹhu dụ ayi agu.
 Yọ bụru ọnya ẹchachi,
 e chiru iya b'e gude mee tẹ ayi ka mma.
- ⁶ Ayi l'ayi ha kpaphuhuru
 akpaphuhu l'ọ bụ aturu, phuru ụzo.
 Onyenonu chebewaru ifu l'ẹke, dụ iya mma.
 Ọ bụ lẹ Ojejoje wowaru ẹjo iphe,
 ayi meru l'ọ ha tų-kobe iya l'ishi.
- ⁷ "A kparu iya ẹhu;
 mee ya kpakpawowo;
 ọ bụ l'ẹ to kfudu okfu.
 A kpọtaru iya l'ọ bụ
 onye kpụ nwaturu eje egbugbu.
 Yọ daa ashị l'ọ bụ aturu,
 nọ l'ifu ndu akpụ iya ẹji;
 to kfu m'ọo okfu lanụ.
- ⁸ A kparu iya ẹhu;
 kpee ya nkfugbu;
 kpụta iya t'e je egbua.
 To nwe onye kparu ishi iya;
 kẹ l'e meru iya;
 yọ chihu l'alị ndu nọ ndzụ?
 Yọ bụru emeswe, ndu nke
 mu mesweru b'e gude chia ya iphe.
- ⁹ E doberu iya l'ili ẹke,
 eelije ndu meru ẹjo iphe.
 Yọ nwuhu; e lia ya l'ili oke amadụ.
 Ọ bụ l'ẹ to mebukwanua iphe-kpaa;
 ophu ọ dzubua ẹjo-ire."
- ¹⁰ "Obekwanu l'ọ bụ uche-obu
 Ojejoje t'e merua ya ẹhu;
 mee ya t'ọ jee iphe-ẹhuka ono.
 Ojejoje abya eworu
 ndzụ iya mee ngweja onye ikpe nmaru.
 Ọo-ka nka; phụ unwu nwanwa iya.
 Yọ bụru l'ẹka iya;
 bẹ ee-shi l'eme uche-obu
 Ojejoje l'emeshi iya ike.
- ¹¹ Teke o jetsuaru iphe-ẹhuka ono;
 bẹ ọo-phụ iphoru kẹ ndzụ;
 yo ji iya ẹpho.
 Onye ono, doberu ẹka ndoo,
 l'ejeru mu ozi ono
 e-gude k'iphe ono,
 ọ maru ono mee ndu,
 dụ l'igwe t'ẹphe bụru ndu

- doberu ẹka ndoo;
 Yẹbedua evutakwanu
 iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru.
 12 Oo ya bu ẹ mu e-kevu iya
 l'oke, gbaru ndu oke amadu.
 Yo buru yele ndu
 ike ka l'ogu l'e-ke iphe
 a kwaru l'okwata;
 ke l'o togboru ndu iya jeye l'anwuhu.
 A guru iya yeru ndu ejo
 madzu; ke l'o vutaru
 iphe dụ ẹji ndu dụ l'igwe;
 rochiaru ndu iphe dụ ẹji arọ."

54

Obu, Ojejoje yeru Jerúsalemu

- 1 Gwa egvu; nggube nwanyi,
 e-ta atsudu ime!
 Mbụ nggube onye ẹ-ta mubua nwa.
 Byiswe egvu;
 tua okokooko;
 nggube onye ono, ime nwa te mebua;
 ke l'unwegirima nwanyi,
 a kpọru ẹbo-ẹbo l'afu a-kakwa l'igwe
 karia ke nwanyi, nji iya no.
 O bu iphe Ojejoje ekfu ndono.
 2 Fọkaribe ọlo-ẹkwà ngu!
 Ngguegesaa ẹkwa, e geberu
 l'onu ọlo-ẹkwà ngu egesa!
 Ba alọlakwa iya azu!
 Nggue mee t'eri iya ka ogologo!
 Mekwaa akpọbe iya; t'ọ kpọọ abara!
 3 Ke l'ii-jaa laa l'ẹka-utara;
 jaa laa l'ẹka-ibyita.
 Unwu ngu phe a-natakota
 iphe bu mbakeshi ali ẹphe;
 buchishikota mkpukpu ẹphe ono,
 dabugbaaru ochobo ono.
 4 Ba atsukwa egvu;
 l'iphe-iphere te emekwa ngu.
 Ba atsukwa egvu;
 l'ee-kfu ngu ifu ẹ ntụ;
 ke l'ẹ te emekwa ngu
 iphe-iphere.
 Ii-mekocha zahaa iphere ono,
 meru ngu teke i bu nwamgboko ono;
 ophu ii-nyatadu ẹhu,
 a kparu ngu
 l'ọ bu onye nji iya nwuhuru;
 5 ke l'ọ bu onye ono,
 meru ngu nu ono bu nji ngu.
 Ojejoje, bu

- Okaribe-Kakota-Ike bu epha iya.
 O kwa Onye nsọ ke ndu
 Ízurelu ono bu onye dzọru ngu nu.
 Iphe eekuje iya bu Nchileke
 ke mgboko gbaa mgburumgburu.
- 6 Kele Ojejeje ono e-kulata ngu azu;
 l'i -bu nwanyi, aalu alulu,
 a kpọ mgbereke;
 obu ta du iya mma;
 mbu nwanyi, a luru le nwata;
 nji iya aghaaru iya azu.
 O bu iphe Nchileke ngu kfuru ndono.
- 7 "Ya haru ngu kpọ nwukfu;
 obule ya a-phuru ngu-a imiko,
 ha nshinu dulata ngu azu.
- 8 Ya gude iwe ghaaru ngu azu;
 ke nwa teke ono.
 Obenu le ya e-yeru ngu obu
 gbururu jeye le gbururu
 gude phuru ngu imiko."
- Ono iphe Ojejeje, bu onye dzọru ngu nu; kfuru ndono.
- 9 "Iphe owaa gbe dukwa l'o bu oge ke Nowa,
 bu teke ya riburu iya l'utso,
 du l'o bu k'oge Nowa ta
 abyahedu le mgboko odo.
 Nta-a be ya ribuwaru l'e ti
 ghuhedu mu eghughu l'anya odo;
 ophu ya ta 'abaheduru ngu mba odo.
- 10 E to nwedu me iphe bu ugu,
 nmahukotaru jijiji;
 a foshikota unwu ugu
 l'eke o notsua;
 obu, ya yeru ngu
 ta angadu anganga;
 ophu ndzu ehu-agu ono,
 nggu l'iya gbaru ono
 te enwedu l'o chikahu."
- Ono iphe Ojejeje ono, aphujeru ngu imiko; kfuru ndono.
- 11 "Nggube mkpukpu,
 eje iphe-ehuka;
 to du onye agbaru ngu mkpu;
 to du onye adu ngu ike;
 ya e-gude ngorongoro
 mkpuma kpukwazi ngu;
 gude mkpuma safaya to nto-l'ali ngu.
- 12 Ya e-gude mkpuma rubi
 kpu eli upho-mkpuma ngu;
 gude mgbubu, egbu ngerengere
 mee ugu-nggamgbo ngu;
 gude mkpuma, vugbaa oke
 aswa kpu upho-mkpuma ngu l'o ha.
- 13 Unwegirima ngu l'ephe ha;

- bụ yẹbe Ojejoje e-zi ẹphe iphe.
 Ẹge ono bẹ ii-buru lẹ nchị odoo.
- 14 Ee-shi l'uzo k'odobе ẹka ndoo;
 mee t'ì nguru anguru.
 Ẹ to nwedu onye a-nọdu
 akpagbu ngu akpagbu;
 iphe k'otsu egvu ta abya.
 Iphe kẹ kpaa a-nọdu ngu ote-ẹnya;
 ọphu ọobyahedu ngu ntse ọdo.
- 15 O -nweru onye chọru ngu
 okfu; b'ẹ tọo bụdu yẹbedua b'o shi l'ẹka.
 Onye chọru ngu okfu
 e-mekochaa daa.
- 16 Tii phudu; ọ kwa yẹbedua
 meru onye uzu, afajẹ eko
 jeye yo nwuta ọku.
 Yo gude iya kputa
 ngwa-ọgu, dulephu mma k'ọgu.
 Ẹge ono b'ọ bụkwaphu
 yẹbedua meru onye
 mmebyi t'o mebyishia iphe.
- 17 Iphe, bụ ngwa-ọgu,
 e gude abyaru ngu ọgu te eredu.
 Ẹge ono bẹ ire a-nma iya l'akpo;
 mbụ iphe bụ onye aturu ngu okfu.
 Ọ bụ ono bụ òkè, ndu ozi kẹ
 yẹbe Ojejoje ahata.
 Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ bụ ọdzori;
 ya agbaru iya ẹphe.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

55

Eeku ndu mini agu

- 1 “Unu gebekwa!
 T'iphe bụ onye mini agu
 byakwa bya anguta mini!
 T'onye ẹ-te nwedu okpoga
 byakwa bya azuta nri; ria!
 T'ọ byakwa bya agata mẹe;
 zuta mini ẹra eswi,
 ẹ te gudedu okpoga azu;
 to nwe ugwo, aakfu.
- 2 ?Bụ ngunu kparu iphe
 unu akpaphu okpoga
 l'iphe ẹ-ta bụdu nri;
 l'ese ẹza iphe te ejidu ẹpho?
 Tẹ nchị rua unu alị l'iphe ya ekfu;
 k'ọphu unu e-ri ọkpobe nri.
- 3 Unu ngabẹ nchị; kpirita iya ntse!
 Unu ngbabe nchị l'iphe ya ekfu;
 k'ọphu ndzụ e-dzu unu.
 Unu l'iya a-gba ndzụ,

- a-bụ 'agvụ agvụ;
 Ya agooru unu ọnu-oma;
 bụ ụkwa, ya kweru Dévidi.
- ⁴ Lekwa; ya meekwaru iya
 ishi; mee ya onye a-nọdu
 eleta iphe bụ mbakeshi;
 bụru onye a-nọdu
 agbaru iya ekebe l'ẹke ẹphe nọ.
- ⁵ Lekwa; iphe bụ mbakeshi
 ndu, ẹ tị madu;
 ẹphe ta ma ngu; bẹ ii-ku oku;
 ẹphe egude ọso l'agba abya;
 kẹ l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje;
 mbụ onye nsọ kẹ Ízurelu;
 kẹ l'ọ mewaru ngu; nggu adu biribiri.”
- ⁶ Lee ẹnya Ojejoje teke ii-phụ iya!
 Raku iya teke ọ nọkwadu ntse!
- ⁷ T'onye, bụ ẹjo madzụ;
 hakwaa ụzo, ootso.
 Onye eme ẹji ahaa ẹjo ọriri iya.
 T'onye ono lakfutachia Ojejoje;
 phụ l'ọo-phuru iya-a imiko;
 mbụ t'ọ lakfuta Nchileke;
 phụ l'ọo guru iya nvụ;
 gụa ya kẹ etsutsu iya.
- ⁸ “Ọriri nke mu ta bụkwa nke ngu;
 umere mu ta bụ umere unu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ⁹ “Ọ kwa ẹge igwe nọ-beru
 ote-ẹnya l'ali;
 bụ ẹge ụzo mu nọ-beru
 ote-ẹnya l'ụzo nke ngu.
 Ọ kwaphu ẹge ono;
 bẹ ọriri mu nọ-be ote-ẹnya l'ọriri nke ngu.
- ¹⁰ Ọ kwa ẹge mini;
 yele aka-mini eshije l'igwe achi;
 tọo la azụ l'ẹke, o shi;
 'abudu l'ọ ruru ali;
 mee iphe, e meberu emebe
 t'ọ fushia; mịtaru ndu akọ iphe; iphe;
 ndu eri eriri enweru iphe ẹphe eriri;
- ¹¹ bụ ẹge okfu,
 shi mu l'ọnu dụ.
 Ẹ tọo gbakwa ẹka
 alaphutaru mu azụ.
 Oo-mefutaje iphe mu tumberu;
 mekota iya ẹge mu sụru t'ọ mee ya.
- ¹² Unu e-gude ẹhu-otso-ena
 wufu; e dufu unu lẹ
 domangu rimangu.
 Iphe bụ ugwu l'ugwu ha
 a-wata ọgu egwu l'ifu unu.

Iphe bú oshi, nọ l'ẹgu akuru unu ẹka;
 13 oshi payinu a-wata efufu
 l'ozori ọgarama-mbo;
 o shi mitulu awata efufu
 l'ozori ogvu uke.
 Onanu aburu iphe Ojejoje
 e-gude dee ude;
 ke l'oo-buru iphe-ohubama, a-nọ gbururu jeye;
 ophu a byadu bya emebyi iya emebyi."

56

Aa-dzo ndu mba odo

¹ Owaá bú iphe Ojejoje ekfu: "Unu kpeje ikpe, dú maa; unu emeje iphe dú mma; kele teke mu a-dzo madzu dukwa ntse; ege ono be teke mu a-dzo madzu eruakwa. ² Onye a goru onu-oma nu bu onye eme iphe-a; mbu onye gudeshi iya ike; onye doberu mboku otu-ume nsọ; to daka iya; bya esefukota ẹka l'iphe bu iphe du eji." ³ T'e b'o dukwa onye laru alala, yeru onwiya le Ojejoje, a-su le Ojejoje a-gufu iya le ndibe iya.

Ophu o dukwa onye a haru ahaha, a-su le ya bu oshi, kpohuru nku nodu; ⁴ kele Ojejoje suru ege-a: "Ndu aharu ahaha, edobeje mboku otu-ume iya nsọ; mbu ndu ophu ahataje ome iphe du iya mma; ephe l'emeje iphe yele ephe gbaru ndzu iya ege ephe gbaru iya ⁵ be bu ephe; be mu a-nu iphe-nyata l'ime eze-ulo mu gba mgburumgburu. Mu agukwaphu ephe epha, a-ka l'a mushiru unwegirima. Mu a-gu ephe epha, a-nọ gbururu jeye le gbururu; mbu epha, te ephuhudu." ⁶ A bya le ndu laru alala; bu ndu yeru onwephe le Ojejoje; shi ege ono l'ejeru iya ozi; bya eyeru epha Ojejoje obu; l'abaru iya eja. Iphe bu ndu, edobeje mboku otu-ume nsọ; ophu ephe 'adaku iya yele ndu emeje iphe yele ephe gbaru ndzu iya ege ephe gbaru iya ⁷ bu ephe; be mu e-duru je l'eli ugvu mu ono, du nsọ ono. Mu emee t'ehu tsoo ephe ena l'ulo eke, aanoduje akpoku mu. Ngweja-ukfuru ephe; me ngweja odo, ephe a-gbaru mu; be aa-natakota l'enya-ngweja mu; ke l'iphe ee-ku ulo mu bu ulo, mbakeshi a-noduje akpoku mu.

⁸ Nnajiufu, bu Ojejoje kfuwaru su-a; mbu onye ono, achilata ndu Izurelu ono, a kpuru le ndzu ono: "Mu a-chilatafua ndu odo yeru ephe; a gufukwaru ndu ophu mu chilatawaru."

Aanma ndu akirishi ikpe

⁹ Unu bya; unu be iphe bukpo anu, bu l'egbudu! Unu bya avua iphe avuvu; unube anu, bu l'oswa l'o ha! ¹⁰ Ndu nche ndu Izurelu bu ndu ishi be ephe bu. Ephe l'ephe ha be egomunggo swehuru. Ephe l'ephe ha bu nkuta, e te medu enari; to gbọ ogbo. Ephe azeshije le mgbenya; l'arọ nro. ¹¹ Ephe bu nkuta, oke ekpiri; ndu ephe te ejijedu ejiji. Ephe bu ndu iphe te edojedu enya, eche aturu. Ephe l'ephe ha chiko ghaa ifu l'uzo k'eka ephe. Ephe l'ephe tuko achọ uru k'eka ephe. ¹² Ephe achikoje su: "Unu bya t'ayi je agata mee! T'ayi ngua mee, shihuru ike; ngua ya t'o gude ayi. Echile a-dukwa-a l'o bu ntanu. Mbu l'oo-gbe kabakwaanu mma."

57

Aanma ndu Izurelu ikpe

¹ Onye doberu ẹka ndoo abuje; o -nwuhu; to dudu onye ooru l'ehu. Ndu obu-imiko b'e rutawaru tugbua; to du onye oodo enya; kele ndu doberu

ẹka ndoo b'e dufuwaru t'a dzọọ ẹphe ndzụ l'ẹjo iphe abyanụ. ² Iphe bụ onye eme iphe vudo nhamunha abuje; ọ -nwuhu; yọ zẹru nwandoo; tuta ume.

³ Obenu l'unubedua; unube unwu ndu agba ẹja mụshiru-wa. Unube eri ndu eri ogori yele ndu agba okpara ono! ⁴ ?Bụ onye be unu aja ewena? ?Bụ onye be unu avọru eze; l'eburu ire gegege? ?Unu ta budunua unwu ndu ono, bụ o-kwefuru-ikè ono; mbụ eri ndu ejire ono. ⁵ Unube ndu anmaje ẹhu ketekete ogwa iphe le mkpuli achi; me iphe bụ oshi, nweru idzu. Unube ndu ejeje le nsuda nsuda je anodu egbushi unwu unu gude agwa iphe le mkpawara mkpuma! ⁶ Yọ buru agwa unu, nọ le mkpoworo bụ okè unu. Ọ bụ ẹphe; mbụ agwa ono bụ iphe dabaru unu. Ee! Eke ọ bụ ẹphe; be unu tushiru mee; bya anua ẹphe nri. ?I -nodu eme iphemiphe obule ono; nggu asu le mu e-le pashia to? ⁷ L'ẹke i jeru je eworu oshi-azee ngu gbaa l'eli ugvu, l'akpo origodo. Yọ buru eke ono be i nyihuru je anodu agba ẹja. ⁸ A-bata-aghachi ulo ngu b'i dobetsuaruru ogwu ngu; dobe dobe l'onu-mburu uzo. I ghawaru mu azu; bya ewowaru oshi-azee ngu togbo jahengu; mbụ nyihu iya je alasa ya alasa. Nggu l'ẹphe gharu ndzụ; mbụ ndu ono, i yeru oshi-azee ẹphe obu ono. I je anodu ele iya enya l'ẹke ọ gba ọtu. ⁹ I gude manụ olivu; me mbeleke jee le nte Mólèku. I bya ezia ndu nọ-chiru enya ngu; ẹphe ejeshia eke teru enya; mbụ; i jekporu jeru ali-maa l'onwiya. ¹⁰ Ike duwa ẹbo gvụ ngu; l'ẹke iijephe l'achọ agwa odo. Enya te ru ngu; t'i maru l'ọ bụ aphụ b'iiri. Iinoduje arị l'ọ bụ agwa ono bụ iya a-nu ngu ike; yọ buru iya bụ ke te ike ba agvuje ngu agvugvu ono.

¹¹ “?Bụ onye b'i shi atsụ egvu; mbụ onye i tsuhuru egvu wataru mu odzuru ejire; ke t'e b'i nyata mu; k'ophu e kfuru tii je mu ori-vu l'ego. ?Bụ ke le mu shi keshinu ono data ashị meru iphe e ti tsudu mu egvu? ¹² Mu e-me-e t'a maru ege i bu-be onye doberu ẹka ndoo yele iphe imeebe. Obu l'e to nwekwa l'ẹphe eyeru ngu ẹka. ¹³ Teke i chiru mkpu t'a gbaaru ngu mkpu; te ogvu, unu gwoshiru dobe dzonua unu! Ọ kwa pherephere apata iya pafu; mbụ l'ọ bu-a udzu onu a-pata iya tugbua. Obenu l'onye gbatataru l'ime mu; be ali-a a-buru okè-iphe iya; ugvu mu ono, du nsọ ono aburu nk'ia.”

Aadu ndu taru onwephe uta ike

¹⁴ Ee-mekochaa; sụ: “Unu mekwazi iya; unu mekwazi iya. Unu mekwazi oje ono! Unu woshia iphe nọ-chiru ndibe mu uzo.” ¹⁵ Ke l'onye ono, bụ eze iya; buru okangga ono; mbụ onye ono, nọ ndzụ tutu yoyo ono; onye ẹpha iya bụ nsọ sụru ege-a: “Mu bukwa l'ẹke, bụ oreke-imeli; buru eke du nsọ. Ọ kwaphu l'ẹke ono b'o bu; mbụ onye tawaru onwiya uta iphe du eji, o meru; bya ewozita onwiya ali; te mu mee t'obu la-zita iya alazita; mu emekwaaphu t'obu la-zita onye tawaru onwiya uta iphe du eji, o meru. ¹⁶ Yele ndibe iya, bụ iya nuru ẹphe ta anokwa l'okfu gbururu jeyewaru; to bụ l'ẹhu-eghughu iya a-noduwaruru tugburu; odumeka be ndiphe agvukwa; mbụ ndiphe, bụ yebedua turu ume ndzụ ye ẹphe l'ẹhu. ¹⁷ ẹhu, ghuru mu damadamu l'ome iphe du eji, aloje iya kfilikfili. Mu egude ẹhu-eghughu hua ya ahuhù; wofu enya. Yo lebezi enya emele-e iphe ome.

¹⁸ “Mụ phukwaru-a iphe oomeje. Obenu le mu e-mele-e t'ọ korohu. Mu e-du iya mee ya te meji nmakfuru iya. ¹⁹ Mu a-du ndu ono, agụ aphụ le Izurelu ike ono. Nchi-odu-ndoo be ndu nọ ote-enya me ndu nọ nte nwekwaru; odo bụ le mu e-me t'ẹphe korohu.” Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. ²⁰ “Obenu le ndu akirishi du-a l'ọ bụ eyi eze enyimu, atụ-bujedu

atụ-bu; mbụ ọphu akpara-mini iya anọduje atsushi ururu; mę ẹpoto. ²¹ Ẹ to nwekwa lę ndu akirishi eburu l'ẹhu-agu." Ọ bụ iphe Nchileke mu kfuru ndono.

58

Okpobe aswisiwi

¹ "Chia mkpu iya! Ba agọkwa olu agogo! Ralihu iya aralihu t'ọ daa l'ọ bụ ọpyoku; kfuru ndibe mu l'ẹphe kwefuru mu ikè; kfukwaruphu ọnu-ulo Jékọpu iphe dọ ẹji, ẹphe meru. ² Ẹphe egbe akpaję ishi mu mbọku-mbọku; mbụ yo gbe dọ ẹphe t'ẹphe maru ọzo mu; l'ẹphe -gbe buru mba, anọduje eme iphe dọ nhamunha; ta ome iphe Nchileke ẹphe sọru t'ẹphe meje. Ẹphe aji ẹge emeje iphe nhamunha; l'ọdu ẹphe t'a sọ lę mube Nchileke kpịritaru ẹphe ntse. ³ Ẹphe -nọdu; ẹphe asu: '?Bunua ngunu kparu iphe ayi aswi aswisiwi ekfu anu Nchileke; Nchileke ta phu iya? '?Bununu kparu iphe ayi jiberu onwayi ejibe; Nchileke t'egbe ma?'

"Obenu lę mbọku ono, unu aswi ẹgu; l'ekfu anu mu; gbe buru iphe dọ unu mma bę unu anọduje eme. Ọ bụ ẹge ono bę unu eshije erita ndu ejeru unu ozi uru. ⁴ Aswisiwi, unu aswi bukwa mba; mę nseku bę unu egudeje kpochia ya ishi. Ọdo bụ ogude iwe l'etsu ibe unu pyaapya. Ẹ tọ kwa egbe aswisiwi onanu bę unu a-nọdu aswi; l'ari lę mu aa-nọdu l'imigwe; nua olu unu. ⁵ Ẹ tọ bukwa egbe aswisiwi onanu bę mu fotaru; mbụ aswisiwi ọphu bulephu lę madzọ wotaru ujiku lanu kpo onwiya ẹgu. Onye ọbu -nọdu; yo kuda ishi l'ọ bụ ẹwu, anwu chiru. Onyenonu; yo gude uwe-aphu zeru lę ntụ. '?Bun iya b'ii-nọdu ekfu l'iswiru Nchileke aswisiwi l'eswe, mbọku dọ Ojejoje mma tọo?

⁶ "Waawa; egbe aswisiwi ọphu dọ mu mma bu: t'unu tofu ẹgbirigba, unu turu ndu unu eme l'iwe. Unu abya atoshikwaaphu odogoro, ndu unu akpa ẹhu; haa ẹphe t'ẹphe nweru onwephe. Unu atuko odogoro ono nyakwoshia anyakwoshi. ⁷ Iphe odofua bụ t'unu l'onye ẹgu agu gbajeru lę nri ngu! Unu achojeeru ndu ukpa, ẹ te nwedu ẹke ẹphe e-buru ọlo t'ẹphe buru. Unu -phuje onye gba ọtu; unu ewebe iya iphe! Ọphu unu ewofukwa ifu l'ẹke onye abubu ngu nọ. ⁸ Ọ bụ teke ono iphoro e-nwuru phoo l'ọ bụ iphoro nchi-abọhu; ephekorohu ngu abya l'e -liziru ẹnya ekfu. Teke ono bę odobe-eka-ndoo ngu e-vutaru ngu ọzo; nggu etso iya etsotso. Biribiri kę Ojejoje aburu iphe a-nọdu etso ngu azu; l'echi ngu ẹhu. ⁹ Ọ bụ iya bu; i -kpọ-ku mube Ojejoje; mu aza ngu. I-raa mkpu; mu asu ngu: Mu nọ-ọ.

"Ọ -buru l'iiitoshia ndu ono, i yeru odogoro mkpamehu; bya ahaa ome iphe amaru ngu ejo ẹka; hakwaphu okfu ejo-okfu. ¹⁰ Ọ -buru l'i wataru ọnu ndu ẹgu agu nri; wata omeru ndu aakpa ẹhu mkpa ẹphe; bę iphoro e-nwuru ngu phoo l'ẹke ọchi gbaru; ẹnyasi adu ngu l'ọ bụ echi-oke-eswe. ¹¹ Ojejoje awata ngu oche ẹhu tekenteke; gude iphe-oma meeru ngu mkpa ngu; mekwaphu t'okpu shihu ngu ike l'ẹhu. Nggu abya adu l'ọ bụ mgbabu, a gbaru mini ọhuma; l'ọ bụ ọgba, ta amu-buhujedu amumu. ¹² Ndibe ngu akpukwazi okpu-ufu ono; l'akpu-li akahu ntọ-l'alı ọlo ono, shi lę ndiche ono. E tulaha ngu: 'Ọ-kpukwaa-mgbodo'; mę 'O-dozia-ulo-mbaduzo',

Obunggo kę mbọku ọtu-ume

¹³ "I -sefukpowaa okpa ngu t'ę b'i daka mbọku ọtu-ume yele ome ẹge ọ dọ ngu l'eswe ono, duru mu lę nsọ ono; i -ku-kpowaa mbọku ọtu-ume eswe oma; bya ekua eswe ono, duru mube Ojejoje nsọ ono eswe, aakwabe uguv. Ọ -buru l'i doberu iya iche; ọphu tii da uba ẹka ngu; ọphu iimedu ẹge o heru ngu; ọphu iikfudu okfu ndigiri. ¹⁴ Ọ bụ teke ono bę ẹhu a-wata ngu

otso ɛna l'ɛhu mube Ojejoje; ɛge ono be mu e-me t'ɔ buru ephekerephe be ii-nɔdu agba; nggu eketa ókè-iphe nna ngu; mbu Jékòpu." Ono kwa iphe Ojejoje kfururu.

59

¹ Lenu! Ojejoje ta dukwa nyegenyege ɛge ono; ke t'ɛ b'ɔ ɔdzo-ghe madzu. Ophu o nwekwa nchi ike; ke t'ɛ b'ɔ nu iphe. ² O kwa iphe du eji unu meru; unu le Nchileke aboo. O kwaphu iphe du eji unu kparu iphe o wofuru ifu l'ɛke unu no; k'ophu e-too ndu olu unu; ³ ke l'eka unu be mee ochi ngu-guhukotaru. Mbu le mkpushi-eka unu rukotawaru iphe du eji. Ogboromonu unu bu ejo-ire no iya; ɛge ono be unu anɔduje ekfushi uduruku.

⁴ E to nwedu m'ɔ bu onye agbajeru ibe iya ekwo l'iswi-ɔ-du-mma. To nwe onye emeje iphe l'iswi ɔdu mma. Iphe ephe adabujeru bu ɔdzo iphoro; l'adzu-phe ejo-ire. Iphe ephe anɔduje le tamoshita iya bu iphe a-buru iphe-ɛhuka; mbu; iphe bulephu iphe du eji b'ɔ mutaje. ⁵ Idzu, ephe aduje l'ɔ bu ekwa ogiji; du l'ɔ bu ugbu mkpakiri. I -taa ya; yo gbua ngu. O -tukpohu atukpohu; ogiji eshi iya wufuta. ⁶ Idzu, ephe ta agadu mkpa ɛge ekwa, e kweru l'ugbu mkpakiri ta agadu. Ophu ephe egudekotaghedu iphe ephe eme zechighe onwephe. Iphemiphe obule, ephe eme bukota iphe du eji. Iphe e gude maru ephe bu ome ehuka. ⁷ Iphe ephe atuje okpa mgbirigba; bu ome ejo iphe. Ege ono; be ephe agbaje perepere ogbu onye e-ta dudu iphe o meru. Oriri ephe abukotaje ejo oriri. Uzo ome iphe t'ɔ buru kpurupyata; me mmebyi bu uzo, ephe etso. ⁸ Uzo ke nchi ɔdu ndoo; be ephe ta madu; mbu uzo nk'ephe b'e to nwedu ome iphe nhamunha no iya nu. Ephe chikowaru uzo ephe; yo go agogo. Ophu ɔ dudu onye eshi iya nu, byaru bya ama iphe bu nchi ɔdu ndoo.

Ndu Ízurelu akoshi iphe ephe meru

⁹ O bu iya meru iphe ndu Ízurelu ekfutsua l'ɔ kwa okfu iphe du eji-a kpamu meru iphe Nchileke te kebejeddu ayi k'oma; buru iya kparu iphe Nchileke ta nujeddu ndu meru ayi iphe aphu. T'a ma l'ɔ bu iya kparu iphe ayi no l'ekpuru-ochi l'ɛke ayi gega anɔdukwa l'iphoro. Mbu e ta madu l'ɔ bu iya meru iphe ayi eruphe ije oru l'ishi. ¹⁰ O bu ɛge ndu ishi anɔduje aduda eka l'oshi-ɛpoto; bu ɛge ayibedua anɔduje aduda. Ayi etsutsoje l'ɔ bu ndu e-te nwedu ɛnya. Ayi anɔduje eje mkpogbo-mkpogbo l'echi oke-eswe l'ɔ bu l'echi-abali. Eke ndu nweru agburehu no be ayi aduje l'ɔ bu ndu nwuhuru anwuhu. ¹¹ Ayi anɔduje agbo l'ɔ bu nkuta-ɔswa; l'atsɔ onu rumurumu l'ɔ bu mgbashi. Ayi eleje te Nchileke dzoo ayi l'ɛhu, aakpa ayi; me iphe du eji, eme ayi; yo ndu ayi ote-ɛnya.

¹² Ishi iya aburu l'ɛke, ayi mesweshiru ngu ha nshinu. Yo buru ejo iphe ono, ayi meshiru ngu ono agba ayi ekebe. Ejo iphe ayi be ayi l'iya puchiwaru. Ejo iphe ayi be ayi makotaru-a: ¹³ mbu; okwefuru Ojejoje ikè; ghaaru iya azu; me l'okpata mkpamehu; me mpako; me ejo-ire, kwowaru ayi ehuh. ¹⁴ Oo ya kparu iphe e te ekpeddu ikpe, du maa. Odobe-ekandoo noru ote-ɛnya. Ire-lanu daruru; kpoo ishi-aku l'echi esu-uzo. To nwe eke, oo-shi bata; mbu iphe vudo nhamunha. ¹⁵ Ire-lanu ta nohedu. Onye agbaru iphe du eji oso; yo ghoo anu-eriri.

Ojejoje agbafuta ndibe iya

Ya ndono; Ojejoje abya eleebe iya ɛnya; yo du iya eji; ke l'ikpe, du mma ta nohedu. ¹⁶ Yo phu l'e to dudu onye a-gbaru unu mkpu. Yo nyia ya ehuh kpaa

l'ẹ to nwedu m'ọ bụ onye gbaa mkpu, nonu. Tọ dọ iya bụ; yọ bya egude odobe-ẹka-ndoo sedeshia ẹphe ike. ¹⁷ Ya ndono; yọ bya eworu odobe-ẹka-ndoo chibe l'ọ bụ onye chiberu ekwekwerekwe-ígwè-ọgu l'ifu ọkpoma; bya ekpuru ndzọta l'ọ bụ okpu-ígwè; byakwaphu bya eyee ọgwata ụgwophe l'ọ bụ uwe; bya eworu iphe ovu evuvu gbaphua onwiya l'ọ bụ ẹkwa-ígwè. ¹⁸ Ọ bụ ẹge iphe ẹphe meru dọ; bụ ẹge ọo-kfụ ẹphe ụgwọ. Ndu ọhogu iya; bẹ ọo-tukushi ẹhu-eghughu iya; bya agwata ndu okfu iya ụgwophe, ẹphe meru iya; kfua ndu butsua l'ikfuli iphe gbaru ẹphe. ¹⁹ Ọo ya bụ; ẹge madzụ atsulaha ẹpha Ojejoje egvu jeye l'uzo ẹnyanwu-ariba. Ẹphe eshikwaphu l'uzo ẹnyanwu-ahata akwabẹ ọdu-biribiri iya ugwu; kẹ l'ọo-tụ kperere bya l'ọ bụ utso; yọ bụru ume Ojejoje a-nọdu enwu iya eje.

²⁰ “Onye a-gbafuta ayi a-bya lẹ Ugwu Záyonu; mbụ byakfuta ndu eri Jékopu, bụ ndu tawaru onwẹphe ụta iphe dọ ẹji, ẹphe meru.” Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. ²¹ Ojejoje sụru ẹge-a: “A -bya lẹ kẹ yẹbe Ojejoje; ọwaa ọgba-ndzụ yẹle ẹphe: Ume iya, bụ ọphu nọ ngu l'ẹhu yẹle okfu iya, ya yeru ngu l'ọnu b'ẹ tii byadụ bya aha ekfu; ọphu unwu ngu abyadụ bya aha iya ekfukfu; mbụ shita nta-a jeye lẹ gbururu.” Ono iphe Ojejoje kfuru.

60

Záyonu a-dụ biribiri

- ¹ Gbeshi; gbua nwịinwii;
kẹ l'iphoro nke ngu ruwaru!
Mbụ lẹ biribiri Ojejoje
gbeshiwaru nọdu ngu l'ẹhu!
- ² Ledudunu;
ọchi a-gbaakwa lẹ mgboko.
Ẹge ono bẹ oke
ẹkpuru-ọchi
a-gbamikota ndu nọ lẹ mgboko.
Obenu lẹ nggubedua;
bẹ iphoro Ojejoje a-ngashi ẹhu.
Ẹge ono;
bẹ o-gbu-nwịi-nwịi ya
e-he ngu l'ẹhu.
- ³ Ndu ọhodo a-wụru bya l'iphoro ngu.
Ẹge ono bẹ ndu eze a-wụru
bya anọdukwaphu l'iphoro
nchi-abọhu ngu ono.
- ⁴ Paliduduphu ẹnya
lephee mgburumgburu;
nggu aphụ ẹge ẹphe
dzukoberu l'awụ-kfuta ngu;
mbụ; unwu ngu unwoke
e-shi ẹke teru ẹnya alata.
Ẹge ono bẹ ẹphe e-hetsuaru unwu ngu
ndu k'unwanyị ngu l'ẹka ekulataru ngu.
- ⁵ Ọ bụ teke ono;
bẹ ii-phụ iya;
bya egbuchafu egbuchafu.
Ọkpoma awata ngu ome
tupyongu tupyongu;
ẹhu evulaha ngu gidigidi

- l'ẹke ẹsua riri ngu ẹhu.
 Eeshi l'eze ẹnyimu vutaru ngu ẹku.
 O bu nggu be ẹku
 mbakeshi a-wu-kfuta.
- ⁶ Ikpoto inya-ivu a-chiko ali ngu naru.
 Mbụ unwu ophoja
 inya-ivu, shitsua Mídiya yele Efa;
 jeyekpo l'iphe bu ndu ophu
 shitsua Sheba a-byakota.
 Ẹphe eguderu ngu
 mkpola-ododo; me insensu.
 Ẹphe a-nodu ara iya arara
 t'e tu Ojejoje ẹpha.
- ⁷ Elu ndu Kéda l'o ha;
 be ee-rulataru ngu;
 ebyila ndu Nebayotu l'ejeeru ngu ozi.
 A nata ẹphe gude gwaa mu l'ẹnya-ngweja mu.
 Mu eworu eze-ulo mu mee t'o du biribiri.
- ⁸ Bu ndu ole be awu-phe l'o bu urukpu;
 mbu; l'o bu ndo awu
 gbigbigbi ẹphe ala l'ekfuna iya.
- ⁹ Ishi iya aburu le ndu
 iku ẹnyimu bu mu; be ẹphe echeru.
 Ugbó-mini Tashishi liberu vuru ẹphe ụzo;
 l'achilata unwu ngu, shi ẹke teru ẹnya.
 O vukwaphu mkpola-ocha;
 me mkpola-ododo ẹphe; l'alata;
 k'ophu o-buru ugu,
 aakwabẹ Ojejoje, bu Nchileke ngu;
 mbu onye ono, bu onye nsọ ke Ízurelu,
 bu iya meru ngu; nggu adu biribiri.
- ¹⁰ O bu ndu shi eshishi
 a-kpukwa-zi upho-mkpuma ngu ono.
 Yo buru ndu eze ẹphe
 a-nodu ejeru ngu ozi.
 A makwarua le mu
 gude ovuma chitsua ngu.
 Obenu le mu e-mekocha-a
 gude n-yemobu phuru ngu imiko.
- ¹¹ Onu-uzo nggube mkpukpu
 ono a-nodu eghekotajeru.
 E ta byadu bya agu-chije
 iya agu-chi: eswe l'enyashi;
 k'ophu unwoke e-shitsua
 mbakeshi evubataru ngu ẹku.
 Yo buru ndu eze
 ẹphe a-chijeru ẹphe abya;
- ¹² ke l'iphe bu mba;
 m'o bu ali-eze,
 a-jika l'ẹphe te ejeduru
 ngu ozi a-buru kpurupyata;
 mbu; ndu ophu be

- ee-me ephe achihu.
 13 Biribiri alì Lébanonu a-byaru ngu:
 mbụ l'oshi payinu; oshi fìru;
 mę oshi sayipuresu,
 bukota oshi, nọ iya nụ;
 bę ee-gude mee tẹ ẹke,
 duru mu nsọ maa mma.
 Ẹge ono bę mu
 e-mekwaphu tẹ ẹke
 mu adzoje okpa dụ biribiri.
- 14 Ụnwegirima ndu ono,
 akpa ngu ẹhu ono
 e-mekochaa bya achichiaru ngu onu l'alì.
 Iphe bụ ndu ono,
 ẹ-ta gubedu ngu iphe ono
 e-mekochaa bya adaaru ngu pẹ l'iku okpa.
 Ẹphe e-mekochaa kulahaa
 ngu "Mkpukpu Ojejoje;"
 "Záyonu k'onye nsọ ndu Ízurelu."
- 15 "A makwaru-a l'a jikaru ngu;
 nggu adu ashì;
 ophu o dudu onye eshije ngu nụ.
 Obenu lẹ mu e-mekocha
 mee ngu mkpukpu,
 iphe bụ ogbo sweru esweswe
 e-gude eku onwephe;
 gude iya ete ẹswa
 gbururu jeye lẹ gbururu.
- 16 Ịi-mì ẹku iphe bụ mbakeshi;
 mę kẹ ndu eze.
 Nggu amaru l'ọo mu,
 bụ Ojejoje, bụ Okaribe kẹ Jékọpu,
 bụru onye adzoje ngu nụ;
 bya aburu onye agbatajẹ ngu nụ;
 bụ Okaribe kẹ Jékọpu.
- 17 Mu a-nụ ngu mkpọla-ododo l'ozori ope;
 nụ ngu mkpọla-ọcha l'ozori ígwè.
 Mu a-nụ ngu ope l'ozori nku;
 nụ ngu ígwè l'ozori mkpuma.
 Nchì-ọdu-ndo;
 bę mu e-me t'ọ bụru iya
 a-nọdu achì ngu;
 Odobe-ẹka-ndoo aburu onye ishi ngu.
- 18 Ẹ to nwedu onye anukwadu
 k'iphe-kpaa l'alì ngu ọdo;
 ta anuhe k'ọ-la-l'iyi;
 m'ọ bụ kpurupyata l'alì ngu
 gbaa mgburumburu.
 Iphe ịi-nọdu eku upho-mkpuma
 ngu bụ 'Ndzọta';
 obu-edukfu mkpukpu ngu aburu 'Ajaja.'
- 19 Ẹ tọ buhedu ẹnyanwu;

- bẹ a-buru ngu iphoro l'eswe;
 ọphu ọnwa echiheduru ngu
 swachaswacha l'enyashi;
 kẹ l'ọ bụ Ojejoje a-buru
 iphoro ngu jeye lẹ gbururu.
 Yọ buru Nchileke ngu ono
 a-buru ọdu-biribiri nke ngu.
- 20 Ẹnyanwu ta aribaheduru
 ngu ariba;
 ọphu ọnwa 'aribaheduru
 ngu ariba; kẹ l'ọ bụ Ojejoje
 a-buru iphoro ngu jeye lẹ gbururu;
 nggu agụ-buhu aphụ.
- 21 Ọ bụ teke ono;
 bẹ ndibe ngu a-bukotaru
 ndu doberu ẹka ndoo.
 Ẹphe abya enweru ali
 ono jeye lẹ tutu yoyo.
 Ọ kwa ẹphebedua bụ
 iru oshi ono, mu dzaberu
 ono; mbụ ozi, mu gude ẹka mu jee;
 t'e gude phụ ẹge mu dū-be biribiri.
- 22 Ufu unu ọphu katsua ọla ali
 a-zụ; ghọ unwunna.
 Ẹge ono bẹ ọphu katsua
 nwanshi a-ghọ eze mba.
 Ọ kwa mbedua bụ Ojejoje.
 Iphemiphe ọbule-a;
 bẹ mu e-mekwa ẹgwegwa
 teke oge ememe iya ruleruphu.”

61

Afa, Ojejoje e-koshi ifu-oma

- 1 Ume Nnajiufu, bụ Nchileke nọ mu l'ẹhu;
 kẹle Ojejoje wuru mu manu;
 tẹ mu je ezia ndu aakpa ẹhu ozi-oma;
 mu eje adua ndu meji tofuru ike;
 mu je ezia ndu a kpuru lẹ ndzu;
 l'ẹphe e-nweru onwẹphe;
 mu ezikwaaphu ndu nọ
 lẹ mkporo l'aa-ha ẹphe.
- 2 Ọ ziru mu tẹ mu bya
 araa ya arara l'afa,
 Ojejoje e-meru ndu nk'iya
 eze-iphe-oma ruwaru;
 yẹle eswe mbọku, Nchileke
 ayi a-gbarụ ndibe iya
 ọdzori; dūa ndu aphụ byaru l'ẹphe ha ike.
- 3 Ọ ziru mu tẹ mu bya etsua
 ẹphe ẹka l'obu, bụ ndu
 aphụ tsaru lẹ Záyọnu.
 Mu eworu okpu,

ama mma kpube ephe
 l'ozori ntụ, ephe shi kpua onwephe.
 Mu awua ephe manu
 ehụ-otso-ena l'ozori nggumaphu;
 mu eyee ephe uwe
 egvu-oma l'ozori obu-anmafụ
 Iphe aa-nodu eku ephe
 bụ achi k'odobе-eka-ndo.
 Ephe a-bụ oshi,
 Ojejeje gude eka iya dzabe;
 ephe aburu ndu dụ biribiri;
 shi ege ono koshi ege
 Nchileke dube ugvu.

- 4 Ephe a-kpukwakota okpu-ufu ono,
 shigbaa le ndiche ono;
 bya achiko eke ono,
 egbara kfulu ono mekwazikota.
 Iphe bụ mkpukpu ono,
 shiwa keshinu enya e te rudu
 dakposhihu adakposhi ono;
 be ephe e-mekwazikota.
- 5 O bụ ndu shi eshishi a-nodu
 echeru ngu egbu me aturu ngu.
 Ndu mba odo aburu
 ndu a-nodu ejeru ngu
 ozi egu yele ozi mgbo vayinu ngu.
- 6 Iphe aa-nodu eku unu
 bụ “ndu achijeru Ojejeje eja.”
 Iphe aa-gube unu aburu
 “ndu ejeru Nchileke ayi ozi.”
 O bụ eku mbakeshi;
 be unu a-nodu eri.
 Mbụ yọ buru iphe
 enweru-enweru ephe;
 be unu e-gude eku onwunu.
- 7 Ndibe mu a-nata okè-ephe le
 ntukwase l'eka ephe l'ozori
 iphe-iphere, a ga eme ephe.
 Ephe a-nodu ete eswa l'okè,
 ephe hataru; l'ozori, ifu,
 ge ekpu ephe le ntụ.
 Ege ono be ehụ-otso-ena
 a-buru nk'ephe gbururu jeye le gbururu.
- 8 “Kele mbedua, bụ Ojejeje.
 Iphe aduje mu mma aburu ikpe, dụ maa.
 Iphura; me ejo iphe dụ mu ashi.
 Mu e-gude ire-lanụ bua ephe nggo;
 mu l'ephe agbaa ndzụ tutu yoyo.
- 9 Eri ephe aburu ndu a maru
 amaru l'iphe bụ mbakeshi.
 Ege ono be oha a-maru awa ephe.
 Iphe bụ onye phuru

- ẹphe a-majẹleruphu
 l'ẹphe bụ ndu Ojejoje keberu k'oma.”
 10 Ẹhu atso mu ẹna nshinu
 l'iphe Ojejoje meru.
 Mbụ l'ẹhu atso ẹna l'ime
 Nchileke mu;
 kẹ l'o yewaru mu ndzofuta l'ọ bụ uwe;
 bya egude odobe-ẹka-ndoo
 kwa mu yẹgelengu l'ọ bụ
 onye yeru kpowula-kpowula uwe;
 l'ọ bụ onye kpu iphe e gude
 maaa memakota l'abya ọlu nwanyi;
 mbụ; l'ọ bụ onye, aabya ọla nji;
 gude iphe-nchị; iphe-olu;
 mẹ mgbalẹka iya kwaa onwiya.
 11 Kẹ l'ọ bụ ẹge alị emeje t'iphe fushia;
 mẹ ẹge mgbabu emeje t'iphe
 a kuru iya kprofushia;
 bẹ bụ ẹge Nnajiufu,
 bụ Ojejoje e-me tẹ
 odobe-ẹka-ndoo;
 mẹ ajaja wufuta l'iphe bụ mbakeshi.

62

Ẹpha ọphungu ndu Záyọnu

- 1 Ọ kwa l'okfu ẹhu Záyọnu;
 bẹ mu e-gude; mu ta adahudu nkichi.
 Mu e-gude okfu ẹhu Jerúsalemu;
 mu ta anọkirishihedu;
 gbururu jeye teke
 odobe-ẹka-ndoo ya
 achafuta t'a phụ iya l'ọ
 bụ ẹke nchi bọhuru;
 mbụ ndzofuta iya enwua
 phoo l'ọ bụ itsu-ọku, eke phophopho.
 2 Iphe bụ mbakeshi a-phụ
 odobe-ẹka-ndoo ngu;
 ndu eze ẹphe aphụ
 o-gbu-nwii-nwii ngu;
 a bya agua ngu ẹpha
 ọphungu, bụ Ojejoje e-gude
 ọnu iya gua ngu iya.
 3 Ii-nọdu Ojejoje l'ẹka;
 bụru okpu-eze, dụ ugvu, o gude.
 Ii-dụ l'ọ bụ okpu-eze,
 nọ Nchileke l'ẹka.
 4 Ẹphe te ekuhedu ngu
 “onye a gbagharu agbagharu.”
 Ọphu ekuhedu alị ngu
 “Alị, ẹgbara kfulu.”
 Iphe aa-gụ ngu bụ
 “Ọtsomahu Nchileke.”

- Iphe ee-kulahaa alì ngu bụ:
 “Nwanyì òphungu;”
 kẹlẹ Ojejoje e-gude ngu eme ẹswa.
 Alì ngu adu l'ò bụ nwanyì,
 a luru k'òphungu.
- 5 Ò bụ ẹge ono, nwokorọbya
 aluje nwata mgboko ono
 bụ ẹge unwu ngu a-luru
 nggube Záyonu.
 Yọ buru ẹge ẹhu atsoje
 onye eme ẹswa-nwanyì,
 ọ luru k'òphungu;
 bụ ẹge Nchileke ngu
 a-nodu eme ẹswa ngu.
- 6 Mu wowaru ndu nche
 yetsua t'e che nche
 l'upho-mkpuma nggube Jerúsalemu.
 Òphu ẹphe abyadu bya
 edobe onu ndoo: eswe l'enyashi.
 Unube ndu akpo-ku
 Ojejoje; unu ba tutakwa ume!
- 7 Òphu unu ekwekwa t'ò
 tufu ume jeye teke oo-me
 Jerúsalemu t'o vudo;
 mee ya t'ò buru iphe
 mgboko l'ò ha e-gude
 aja Nchileke ajaja.
- 8 Ojejoje ribuwaru angu iya; su
 “Lẹ to nwehedu lẹ ya eworu
 iphe ì kọru l'okfu nu ndu
 ohogu ngu t'ẹphe ria ọdo;
 ọphu 'onwehedu lẹ ndu
 mbyamumba anga mee
 ọphungu ono, i seru akanya
 iya ono ọdo.
- 9 Ò bụ ndu riru aphu iya;
 kpata ya e-ri iya; jaa Ojejoje ajaja iya.
 Ẹge ono b'ò bụ ndu awọ
 akpuru vayinu a-ngu mee
 ya l'ogbodufu mu ono, du nsọ.”
- 10 Unu shia ya;
 unu shia onu ẹke e shije
 abahu mkpukpu ono!
 Unu meeru ndu ono uto!
 Unu kpaa; unu kpaa eze oje ono!
 Unu kpashia mkpuma, no iya nu!
 T'e woliaru iphe bu mbakeshi
 ekwa-ohubama ono!
- 11 Lenu; Ojejoje raakwaru
 iya arara jeye l'ẹke mgboko
 jeberu; su: “Unu su ndu Záyonu

t'èphe phụkwa l'onye ndzọta
 èphe abyaakwa!
 O gudekwa iphe oo-gude
 akfu ụgwọ;
 mbụ l'ò gudeekwa
 iphe oo-gude ebu nggo."

¹² Iphe ee-ku èphe bụ:

"Ndu nsọ Nchileke."

Aa-nọdu ekukwaphu èphe:

"Ndu Ojejoje gbataru."

Nggụbedua bẹ ee-ku:

"Nwanchọta;" mẹ "Mkpụkpu,
 ẹ taa kwafuhedu akwafu."

63

Mbọku, Ojejoje a-gwata ụgwọ

¹ "Bụ onye ndọ-ọ, shi l'alị Édọmu abya phụ; mbụ onye ono, yeru uwe, eke meeme, shi lẹ Bọzura eje abya ono? Mbụ; ?bụ onye ndọ-ọ yeru kpowula kpowula uwe l'ehe kfuakakfuka l'abya ono; mbụ onye ono, gude oke agburu-ẹhu iya adzọ girimu gadamu l'abya ono?"

"O kwa mbẹdua. Mu gude odobe-ẹka-ndoo ekfu iphe mu ekfu. Ẹge ono bẹ ike nọkwa mu phụ tẹ mu dzọta ndiphe."

² "Bụkwanu ngunu kparu iphe uwe ngu eke meeme; mbụ eke l'ọ bụ k'onye adzọshije mẹe l'ẹke aadzọshije mẹe l'akpuru iphe emeje mẹe?"

³ "O kwa mu dzọshiru mẹe ono nwenkinyi mu. To nwedu m'ọo onye lanụ lẹ mbakeshi meeduru mu iya. Mu gude iphe-eghughu dzọshia ya; mbụ gude oke ẹhu-eghughu dzọ ya pyaapya. Mee èphe akfukakota l'uwe mu. Tọ dọ iya bụ; mu etechishikota uwe mu. ⁴ Ishi iya aburu l'eswe, mu a-gwata ụgwọ iphe bẹ nọhawa mu l'obu. Ẹge ono bẹ afa, mu a-gbata ndibe mu ruru. ⁵ Mu leri ẹnya; ọphu ọ dudu onye gbaru mu mkpu. Mbụ; o teru mu ụkfu l'ẹ tọ dudu onye bụ agbarike mu. Tọ du iya bụ; mu egude ẹka mu lụaru onwomu; mekputa. Yọ bụru oke ẹhu-eghughu mu; bẹ cheru mu nụ. ⁶ Mu gude iphe-eghughu dzọ mbakeshi pyaapya; gude oke ẹhu-eghughu mee èphe atsọhu bẹbebe; mee èphe adashia."

Ajaja yele okfu anụ Nchileke

⁷ Mu e-kfu k'obu, Ojejoje yeru ndibe iya.

Mbụ iphe o meshiru,
 bụ iphe aa-nọdu ajajẹ iya ajaja;
 mbụ iphemiphe ọbule,
 Ojejoje meshiru ayi;
 mbụ igweligwe iphe
 dọ mma, o meshiru ndu
 ọnu-ulo Ízurelu;
 kẹ l'ọphu imiko ntumatu.

Ẹge ono bẹ o yenukaru obu eyenuka.

⁸ Yọ sụ: "L'èphe bụ ndibe mu; mbụ unwu mu, ẹ ta adzọjeduru mu ejoire." Yọ bụru iya kparu iphe ọ dzọfutaru èphe. ⁹ Iphe bụ ntakfuru, èphe jekotaru bẹ tsuru yẹbedua l'ẹhu. Yọ bụru ojozi-imigwe, shi l'ẹke ọ nọ jeru je adzọfuta èphe. Yọ bụru obu, o yeru èphe yele imiko, ọphuru èphe meru iphe o meliru èphe; hekotaru èphe lẹ teke ndiche ono. ¹⁰ Obenu

l'èphe kwefuleru-a íkè; mee Ume-dụ-Nsọ iya iphe aphụ. Tọ dụ iya bụ; yọ ghakọbe bya aburu ọhogu èphe; tso èphe ọgu; yèbedua l'onwiya.

¹¹ Tọ dụ iya bụ; èphe abya anyata teke ndiche; mbụ oge kẹ Mósísu yèle ndu nk'íya. Yọ rịa; sụ: “?Bụ awe b'ọ nọhunu; mbụ onye ono, du ndu Ízurelu; Mósísu aburu onye chị èphe l'ọ bụ onye chị aturu; je eswe eze ẹnnyimu ono; mbụ ?bụ awe bẹ onye ono, yeru Ume-dụ-Nsọ iya; èphe l'íya ayíru ono nọ. ¹² Onye ono, gude ike iya, dụ biribiri nọdu Mósísu l'èka-utara; onye ono, meru eze mini ekee èbo l'ifu èphe; k'ọphu aa-maru èpha iya jeye lẹ gbururu ono; ¹³ mbụ onye ono, duru èphe; èphe esweshia ebo ebo mini; gbaa kwagongu kwagongu l'ọ bụ ínya agba l'echi-ègu; ọphu ụkfu 'adudu èphe; ¹⁴ mbụ wụkpelephu l'ọ bụ eswi awụ eje l'èke gburu barakata. Ume Ojejoje emee; èphe atuta ume. Ọ bụ ège ono b'i gude dua ndibe ngu; k'ọphu ii-me t'èpha ngu bụru iphe dụ biribiri.”

¹⁵ Ojejoje; shinu l'imigwe; l'aba-eze ngu ono, ha eli, dụ nsọ; bya adu biribiri ono tufu ẹnnya lee l'èke, ayi nọ. ?Nanuhunu obu ọphu i yeru ono ọbu. ?Okpehu ngu ono jehunuru iya ije agha? Agu ono, iimejeru ayi; mē imiko ono, í phujeru ayi ono ta dūhekwa. ¹⁶ Obenu l'ọ kwa nggu bụ nna ayi. A makwarua lẹ Ébiríhamu ta madu ayi. Ọphu Ízurelu amadu ndu ayi bụ. M'ọ kwa nggu; nggube Ojejoje bụ nna ayi. Onye mgbafuta ayi bẹ èpha ngu shiru lẹ ndiche butaru. ¹⁷ Nggube Ojejoje; ?bụ ngunu meru iphe i haru ayi; ayi eshi l'uzo ngu gharu tugbua. I meru ayi enwee nggudunggu; k'ọphu bụ l'ayi ta tsudu ngu egvu? Latanu azu mē l'ogvu ndu ozi ngu; mbụ ikfu ono, bụ òkè-iphe ngu ono!

¹⁸ Ndibe ngu te budu l'alí nsọ ngu ono ọphu baru nwishi; ndu ọhogu ngu abya achifu èphe; dzọo èke ono, duru ngu lẹ nsọ ono pyakapyaka. ¹⁹ Obenu l'ayi bukpelekwaphu nke ngu keshinu ndiche. Obenu l'ọ gbe dụ l'i tị chibudua ayi; mbụ ayi gbe dụ l'ọ bụ ndu e te kudu ala l'èpha ngu.

64

¹ Ọ dụ t'a sụ t'í dzọ-fua igwe nyizita! T'eze uguv nmaa jijiji l'ifu ngu! ² Mbụ ège ono ọku adzujẹ urevu; mbụ ège ono, ọku emeje tẹ mini phuhu uphu ono; nyizitanu bya emee tẹ ndu ọhogu ngu maru èpha ngu! Byanu bya emee tẹ mbakeshi nmahu jijiji l'ifu ngu; ³ kẹle teke ono, i meru iphe teru ụkfu ono, bụ iphe ayi ta madu l'ii-me ono bẹ i nyizitaru. Eze uguv anmaa jijiji l'ifu ngu. ⁴ Keshinu ndiche ta dukwa onye nujewaru nū. Ọphu o nwedu onye ọ bahujewaru lẹ nchị. Ọphu ẹnnya aphubudua Nchileke ọdo, nonu nū, ẹ ta budu nggubedua, bụ Nchileke, emejeru ndu ele iya ẹnnya l'èka iphe èphe ele ẹnnya iya. ⁵ Iigbajeru ndu egudeje ẹhu-otso-ena eme iphe nhamunha mkpu. Mbụ ndu nyataru ụzo ngu. Olobu teke ayi meru iphe dụ ẹji tugburu bẹ ẹhu ghulahaaru ngu eghughu. ?Nanu ẹge ee-shi dzokwadia ayi? ⁶ Ayi ha dukotawa l'ọ bụ iphe aaso nsọ. Ège ono bẹ odobe-èka-ndoo ayi dukota l'ọ bụ nkaraba ẹkwa, dụ oyi-oyi. Ayi ha gbanwushihuwaru l'ọ bụ mkpekwo. Ejo iphe ayi ephekata ayi l'ọ bụ pherephere. ⁷ Ẹ to nwedu onye akpoku èpha ngu. Ọphu ọ dūhedu onye akunyabeje ngu ẹhu; kẹ l'i woharu ayi ifu; bya emee ayi alalaha kparakpara l'iphe dụ ẹji, ayi emeshi.

⁸ Obenu le nggube Ojejoje; i bulekwa nna ayi. Ayibedua bukwa ura; nggubedua aburu ọ-kpu-ite. Ayibedua chiko buru iphe i gude ẹka ngu mee. ⁹ T'iphe be ghunukakwa ngu eghughu byiko Ojejoje. Ba agukokwaru ayi iphe dụ ẹji ayi jeye lẹ gbururu! Iphe ayi arọ bụ ti ghaaruru ayi ẹnnya byiko; kẹ l'ayi chikokwa buru ndibe ngu! ¹⁰ Mkpukpu ngu ndu ọphu,

dutsua nsọ chikokwa buru echi-egu. Záyonu buwa echi-egu; egbara akfuwa le Jerúsalemu. ¹¹ Eze-ulo ngu ono, du nsọ; du biribiri, ayi shi nweru ono, bu eke nna ayi oche phe shi anoduje aja ngu ajaja ono b'a tuakwaru oku; Iphe bukpo eke ono, ayi yeru obu ono l'ọ ha bukotawa iyi. ¹² Ege ọ du ege-a nggube Ojejoje; nyinua nchi manu? Ba adakwa ashị; nua ayi aphu.

65

Ikpe yele ndzota

¹ “Mu koshiru onwomu ndu e-ta akpadu ishi mu. Ndu ta achodu mu nu be mu shi emeje t'ephe phu mu. Yo buru mba ono, te shidu akpokuje epha mu ono be mu suru: 'L'ọ kwa mu ndo-ọ! L'ọ kwa mu ndo-ọ!' ² Mboku-mboku be mu egbobejeru epe eka t'ephe byakfuta mu; epe te kwejee. Mbụ ndu ono, eshi uto ta dudu mma ono; mbụ bulephu iphe epe ritaru be epe anoduje ese eza ememe; ³ mbụ ndu anodukotaje l'ifu mu mkpurumkpuru eme mu iphe eghughu; ndu ejeje je anodu le mgbabu l'agwa iphe; kpokobe isheja; mee ya enya-ngweja insensu oku; ⁴ ndu ejeje je anodu l'eke eelije odzu; radu aradu l'eke ono; mukota enya l'enyasi; l'eme ke mma l'edomi; ndu anoduje ata anu ezi; iphe anoje l'ite epe, bu mini anu, aaso nsọ; ⁵ ndu anoduje ekfu su: 'Kpiribe akpiribe! Ba abyakwa mu ntse; ke l'ege mu du-bebe nsọ b'e t'ọ gbakwa t'i bya mu ntse!' Egbe ndu ono bu enwuru, ekpo ala mu l'imi. Epe bu oku, eke mkpurumkpuru.

⁶ “Lekwa. E dekwaru iya edede dobe mu l'ifu su: Mu ta anokirishikwa nwandoo. Mu a-kfukwa ugwo kfu-dzua akfu-dzu. Mu a-kfu iya epe nwuru iya enwuru ye epe l'eka; ⁷ mbụ kfu epe ugwo iphe du eji epe me ke nna epe oche phe.” Ọ bu iphe Ojejoje kfuru ndono. “Yo buru iphe kparu iya nu bu l'ephe jeru je anodu l'eli ugvu agba eja; je anodutsua l'eli nwugvu ekfurushi mu. Ọ bu iphe ono kparu iphe mu a-kfu epe ugwo iphe epe mejehawaru nwuru iya enwuru ye epe l'eka.”

⁸ Owaa iphe Ojejoje ekfu: “L'ọ kwa ege ono, obujeru: mee - nodukwadia l'ofoko akpuru vayinu; a su t'e b'e mebyishikwa iya; le nwiphe du mma hakwaru nodukwadu iya ono; bu ege ya e-me ke ndu ejeru iya ozi. Ya te egbushikwa epe. ⁹ Ya e-me t'awa Jekopu phodu; me le ndu ke Juda, bu ndu e-nwetsuaru eze ugvu iya ono. Mbụ l'ọ bu ndu ono, ya fotaru ono; be oo-buru okè-iphe epe. Ọ bu eke ono; be ndu ono, ejeru iya ozi ono e-buru. ¹⁰ Nsuda Sharonu a-buru eke elu epe a-nodu akpa nri. Ege nsuda Akoru a-buru odu-eswi duru ndibe iya, bu ndu achọ iya nu.

¹¹ “Obenu l'unubedua, ghawaru mube Ojejoje azu; bya azahaa eze ugvu mu, du nsọ; mbụ nggube onye meru nri doberu Iphe-ekweru; bya agbajia mee l'okoro sberu Okpu-l'awa; ¹² mu e-me t'ọ buru mma be unu a-la. Unu l'unu ha e-furitakota efurita t'e gbushia unu; kele mu kuru unu oku; unu ta za mu. Mu ekfuru nu unu; ophu unu egebeduru mu nchi. Unu nodu mu l'ifu mee iphe du eji. Yo buru iphe du mu eji be unu hataru l'ememe.” ¹³ Oo ya bu; owaa iphe Nnajiufu, bu Ojejoje ekfu: “Le ndu ejeru iya ozi e-rikwa nri; unubedua aswia egu. Ndu ejeru iya ozi angua iphe-angungu; ekpri akpohu unubedua nku. Ndu ejeru iya ozi e-tekwa eswa; unubedua aburu ndu iphere e-me. ¹⁴ Ndu ejeru iya ozi a-gu egvu; egvu, shi l'eswa, jiru epe obu. Obenu l'unubedua a-ra ekwa-aphu; chia mkpu l'eke meji tofushiri unu. ¹⁵ Epha unu a-buru iphe ndu ya fotaru e-gudeje ako onu. Ọ bu Nnajiufu, bu Ojejoje e-mekochaa gbushia unu. Obenu le

ndu ejeru iya ozi; bẹ ọo-gụ ẹpha ọdo. ¹⁶ Onye agọkporu madzụ ọnu l'alị ono bẹ e-gude Nchileke ire-lanụ ono agọ iya. Onye erikwanụ nte l'alị ono e-gude Nchileke ire-lanụ ono gụa ẹnwa ọbu; kẹ l'iphe-ẹhuka, shi dūhawa nū bẹ aa-chịko zahashia; domia ya tẹ mu ba phujehẹ iya.

Iphe, e keru k'ophungu

¹⁷ “Lekwa; mu e-metakwa igwe ọphungu; bya emeta mgboko ọphungu. Akahụ iphe; b'ẹ ta anyatahedu; ọphu ọobyadu bya abata madzụ l'egomunggo ọdo. ¹⁸ Ọ bụ-chia t'ẹhu tso unu ẹna; unu eteje ẹswa gbururu jeye lẹ gbururu l'iphe ono, mu e-me ono; kele mu e-me Jerúsalemu; t'ọ bụru mkpukpu ẹhu-ọtso-ẹna; mee ndu bu iya nū; ẹswa eria ẹphe ẹhu. ¹⁹ Mu e-te ẹswa Jerúsalemu. Ndibe mu aburu ndu e-me t'ẹhu tsoje mu ẹna. Ọphu aanuhedu olu-ekwa; m'ọ bụ ochi mkpu l'ime iya ọdo. ²⁰ Ẹ tọ dūhedu nwata, a-gbajihukwadu agbajihu; m'ọ bụ onye bụ ọgurenya, ẹ ta akafudu nka l'ishi. Onye nọru ụkporo afa ise nwuhu bẹ aa-suje l'ọ gbajihuru agbajihu. Onye eme iphe dū ẹji, nọru ụkporo afa ise nwuhu bẹ aa-suje l'ọ bụ iphe dū ẹji iya bẹ yẹ ẹya meru. ²¹ Ẹphe a-kpushi ụlo; buru iya. Ẹphe akọo mgbo vayinu; ria akpuru iya. ²² Ẹphe ta akpushihedu ụlo tẹ ndu ọdo bya ebua ya. Ọphu ẹphe akohedu iphe tẹ ndu ọdo bya eria ya; kẹ l'ọ bụ ẹge oshi akajẹ nka bụ ẹge ndibe mu a-ka nka. Mbụ lẹ ndu ono, mu fọtaru ono e-rije iphe ẹphe seru ẹza iya ria ya ọhuma ọhuma. ²³ Ẹphe te esehedu ẹza ndigiri; ọphu ẹphe 'amushidu unwegirima, ụkparehu a-nodu etso; kẹ l'ẹphe a-buru ndu Ojejoje gọru ọnu: ẹphebedua ẹphe l'eri ẹphe. ²⁴ Tẹmanu t'ẹphe kua oku; bẹ mu zawarụ ẹphe. T'ẹphe kwaa kfufuta okfu bẹ mu nwaru iphe ẹphe e-kfu. ²⁵ Nkuta-ọswa yele unwu aturu a-chikoje akpa nri l'ekalanu; agụ awata ọta ẹwu l'ọ bụ eswi. Obenu l'ọ bụ ẹja a-buru agwo nri. Ọphu ọ tahedu madzụ ẹra; too mehe madzụ iphe l'eli ugvu mu ono, dū nsọ ono l'ọ ha.” Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono.

66

Ikpe Ojejoje

¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sọru: “L'imigwe bụ aba-eze iya. Mgboko aburu ekwechi, ọ dzọbeje ọkpa. ?Nanụ egbe ụlo ọdo, unu a-kpuru iya? ?Bụ ẹgbe awe bẹ ya a-nọduje iya atuta ume ọbu? ² ?Tọ bụdu mbẹdua gude ẹka mu mekota iphemiphe ọbule-a; yọ nọdu?” Ọ bụ iphe Ojejoje ekfu ndono. “Onye mu a-gube iphe ndo-ọ: onye dū agu yele onye adaje onwiya uta iphe o meru; mẹ l'onye atsuje egvu l'okfu mu.

³ “Obenu l'onye gburu mu eswi; dukwa l'ọ bụ onye gburu madzụ. Onye gude nwaturu agwa mu adu l'ọ bụ onye swi-kworu nkuta olu. Onye gude iphe ọ kotaru l'okfu gwa mu dulekwa mu-a l'ọ bụ onye lashiru mu mee ezi. Onye akpokwanuru mu insensu oku adulephu l'ọ bụ onye agwa nte. Ishi iya aburu l'ẹphe atūwa ẹnu ẹka ẹphe. Yọ bụru iphe aduje ẹphe mma bụ ahuma, ẹphe anọduje eme. ⁴ Mbụ lẹ mu e-me ẹphe jee ntakfuru. Mbụ ẹge-a; mu e-me t'iphe ẹphe atsụ egvu phupyabe ẹphe; kele teke mu kuru oku b'ẹ to nwedu onye zaru mu nū. Ọphu ọ dudu onye yeru mu ọnu teke mu kfuru okfu. Ẹphe nọdu l'ifu mu eme iphe dū ẹji. Ẹge ono bẹ iphe ẹphe hataru eme bụ iphe ta dudu mu mma.”

⁵ Unu nua iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu okfu iya anmajẹ ẹhu: “Ndibe unu, bụ ndu unu dū ashị; chifuru unu l'okfu ẹhu mu. Ẹphe asụ: ‘Tẹ Ojejoje koshinu l'ọ bụ onye gbaru t'a akwabeje iya ugvu; k'ophu ayi aphụ ẹhu-ọtso-ẹna unu!’ Obenu l'ee-mekochakwaa mee ẹphe iphe-iphere.

⁶ Nụkpoduduphu gvugvu ono, ada lẹ mkpukpu ono! Nụkpoduduphu uzu,

aatụ l'eze-ulo Nchileke. O kwa ukporo Ojejoje eme l'ẹke o kfu ndu ohogu iya ugwo, gbaru ephe nu.

⁷ “Záyonu bẹ ime byaru bya awata ememe; yo zedewa. Mbụ t'ukfu wata iya ome ehuka b'o gbe muwa nu nwata nwoke. ⁸ ?Bụ onye nujeru egbe iya owaa? ?Bụ onye phujeru egbe iya ono? ?A mujeru obodo ophu l'ujiku lanu? ?Aa-du-ghe ike zeda eku mba ophu ugbo lanu? Obenu le Záyonu bukwadua ime taru iya; yo mushiwaphu unwu iya. ⁹ ?Mu e-mebetsua t'ime taa madzu; mu te mehe t'a mu ya amumu?” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. “Mu asu; ?mu e-gbe swo-chia ekpa-nwa l'ẹke mu gbe emekwa t'a mua ya amumu.” Ono iphe Nchileke unu ekfu ndono.

¹⁰ T'ehu tsokwaa unu le Jerúsalemu ena!

T'unu le Jerúsalemu

tukokwa tee eswa;

iphe bu unube ndu yeru iya obu!

T'ehu tsoo unu l'iya ena;

mbu unube ndu raru ekwa iya;

¹¹ ke l'unu a-ngu era

ngu-jia ephe l'era iya ono,

bu era adu ike ono.

Unu a-ngu iya;

mia ya wokfu-wokfu;

ke l'oo-ji ejiji.

¹² Kele Ojejoje sukwaru: “Le ya e-me te ehu-agu tsolahaaru iya l'o bu nggele. Eku iphe bu mbakeshi a-nodu abyaru iya l'o bu nggele, byaru utso. Ii-du l'o bu nwata, angu nne iya era. Yo heru ngu eheru l'utakfu; l'akfu ngu egvu. ¹³ O bu ege nne aduje nwa iya ike; bu ege mu a-nodu adu ngu. O bu le Jerúsalemu be mu a-nodu dua ngu iya. ¹⁴ Teke i phuleruphu iphe ono be obu a-tsolahaa ngu-a ena. Nggw ajalaha rikarika l'o bu ewu. Ege ono be aa-maru l'ike Ojejoje be swiru ndu ozi iya. Obenu le ndu ohogu iya be oo-byabe oke ehu-eghughu iya.”

¹⁵ Unu lekwa; Ojejoje e-gudekwa oku bya. Ugbo-inya iya a-dutsukwa l'o bu oke pherephere. O bu ehu oghu damadamu be oo-gude pakfutaru ephe iphe-eghughu iya. Yo gude oku, enwu phophopho baaru ephe mba; ¹⁶ ke l'o bu oku yele ogu-mbeke be Ojejoje ee-gude kpee ndiphe ikpe; mbu le ndu, Ojejoje e-gbugbushi ebugbushi a-ha igweligwe.

¹⁷ “Ndu ono, doberu onwephe nsu bya asachaa onwephe ephe; l'awu eje l'enya-agwa; mbu ndu ono, dzeberu tsoru onye ono, du ndu ata anu ezi; me ndu ata anu okerekfu; me igweligwe anu odo, aasogbaa nsu; ndu ono l'ephe ha a-tuko tabuhu onu ugbo lanu.” O bu iphe Ojejoje kfuru ndono.

¹⁸ “Iphe ephe eme; mekwaphu iphe ephe aru; be mu abyawa te mu gude k'ono chikobe mbakeshi; mekpo iphe bu okfu, du iche l'iche t'ephe phu ege mu du-be biribiri.

¹⁹ “Mu e-me iphe-ohubama l'ẹke ephe no. Mu abya aharu nwa ndu ophu wafuru nu; zi t'ephe jedzuru ohamoha ono, bu ndu e-ta anubua udu mu; ephe ta aphujewa ege mu du-be biribiri ono. Ephe e-je Tashishi; jee Pulu; jee Ludu; mbu ndu ono, agbaje akfu ono. Ephe ejekwaaphu Tubalu; jee Javanu; jee jee ke ndu bu ote-enya le mgboro eze enyimu; je arakasharu iya mbakeshi ege mu du-be biribiri. ²⁰ Ephe a-chiko unwunna unu l'ephe ha; mbu ndu, shigbaa l'ohamoha be ee-rufuta bya l'ugvu mu, du nsu le Jerúsalemu t'ephe buru iphe e gude agwa Ojejoje. Ephe a-nodu l'inya abya; me l'ugbo-inya; me l'ugbo-ali, ophu aakpu akpukpu. Ephe

anọdu l'eli inya-mulu; mę l'eli inya-ivu l'awu abya." O bu iphe Ojejoje kfulu ndono. "Aa-chiru ephe bya ege ono, ndu Izurelu eyeje ngweja-nri l'ite, e ta asodu nsọ gude bya mu anunu l'eze-ulo mube Ojejoje. ²¹ Mu ahakwaruphu ephe fota t'ephe buru ndu achijeru mube Nchileke eja; mę t'ephe buru ndu Lívayi." O bu iphe Ojejoje kfulu ndono.

²² "O kwa ege igwe ophungu; mę mgboko ophungu, mu e-me a-no jeyewaru; bu ege epha unu; mę awa unu a-no." O bu iphe Ojejoje kfulu ndono. ²³ "Shita le Aji Onwa Ophungu jeye l'onwa afufu iya odo; mę shita le mboku otu-ume lanu jeye le mboku otu-ume odo be iphe bu madzu a-byaje bya abaaru mu eja." O bu iphe Ojejoje kfulu ndono. ²⁴ "Odo bu l'ephe a-wufuje je ophu odzu ndu kwefuru mu ikè. Ehonwu, a-nodu eri ephe ta anwuhukwa anwuhu. Ophu oku, a-nodu eke ephe anyihukwa anyihu. Ephe a-buru iphe madzu gbaa mgburumgburu a-nodu akpofu akpofu."

Jeremáya

¹ Owaa bu okfu-onu Jeremáya Hilikaya. Jeremáya tso le ndu achijeru Nchileke eja le Anatotu le Bénjaminu. ² Ojejoje kfulu yeru Jeremáya l'afa k'iri l'eto; k'ophu Josáya Amonu duberu buru eze ndu Júda; ³ bya ekfukwaruphu yeru iya l'oge teke Jihoyakimu Josáya bu eze, achí ndu Júda; gbururu jeye l'onwa k'ise l'afa k'iri 'e nanu k'ophu Zedekaya Josáya bu eze, achí ndu Júda, bu teke a kpuru ndu Jerúsalemu le ndzu.

Nchileke eku Jeremáya

⁴ Ojejoje abya ekfulu yeru mu; su: ⁵ "Le temanu ya akpu mu ye l'epho nne mu; be ya mahawaru mu. Mbú l'a bya bya amu mu; ya evuhawaru uzo fota mu dobe iche; bya emee mu onye nkfuchiru Nchileke l'iphe bu mbakeshi."

⁶ Mu asu: Owa-a! Nngube Nnajiufu, bu Ojejoje; mu ta makwa ege eekfufe okfu; kele mu bukwa du nwata!

⁷ Ojejoje asu mu: "Te mu ba asujeshi le mu bukwa du nwata. Te mu je iphe bu eke, ya suru te mu je; je ekfua iphe bu iphe ya suru te mu kfu. ⁸ Wo te mu ba atsujekwa ephe egvu. Ishi iya aburu le ya no swiru mu; buru ege ono be ya a-nodu anafuta mu l'eka ephe. Ono iphe yebe Ojejoje kfulu ndono."

⁹ To du iya bu; Ojejoje abya amachia eka iya bya edenyi mu l'onu; su: "Nta-a be ya yewaru mu okfu-onu iya l'onu. ¹⁰ Wo te mu lekwa-a; le ntanu-a be ya fotawaru mu dongoo iphe bu mbakeshi; bya edobe mu dongoo iphe bu ali-eze: te mu feshia efeshi; lakashia alakashi; te mu mebyishia emebyishi; kwatsushia akwatsushi; te mu kpu akpuku; mu adza adza."

Uzo ophulanya labu

¹¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfulu yeru mu; ji mu: "?Bu ngunu be mu phuru; Jeremáya?"

Mu asu iya: "L'o kwa ekali-oshi alomodu."

¹² Ojejoje asu mu: "L'o buphu iphe mu phuru ndono; kele ya no l'echete okfu iya mee ege ya kfulu iya."

¹³ Okfu-onu Ojejoje erukwaa mu le nchi odo; su: "?Bu ngunu bi phuru?"

Mu asu iya: "Le mu phuru ite, puhuru uphu. O gberu egberu; kpolia ike l'uzo isheli."

¹⁴ Ojejoje asu mu: "Oo l'uzo isheli ono be kpurupyata e-shi dakfu iphe bu ndu bu l'ali-a kpmukpamu. ¹⁵ Ya abyaakwa te ya bya ekukoo ndu ali-eze ndu uzo isheli l'ephe ha. Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfulu ndono. Ndu eze ephe a-bya ewogbaaru aba-eze ephe sibe l'eka, eeshije abata mkpuku Jerúsalemu. Ephe e-tso upho-mkpuma iya ugu mgburumburu; bya etso iphe bu mkpuku, no l'ali ndu Júda ugu. ¹⁶ Ya e-kpe ephe ikpe; okfu l'ephe meru ejo iphe; l'ephe jikaru iya je awata okporu agwa odo insensu oku; ephe awatakwaphu obaru iphe ephe gude eka ephe mee eja. ¹⁷ Oo ya bu; mbedua l'onwomu; te mu kwakobe onwomu. Te mu gbeshi je ekfuaru ephe iphe bu iphe ya suru te mu kfuaru ephe. Wo t'ephe be yekwa mu egvu; odumeka be ya e-yekwa mu egvu l'ifu ephe.

¹⁸ Ntanu-a; be ya mewaru mu; mu adu l'o bu mkpuku, a kpushiru ya ike; bya adu l'o bu itso, a wuru l'igwe; bya adu l'o bu upho-mkpuma, a kpuru l'ope; k'ophu mu a-du ike vudo vudoshia ike l'ali-a gbaa mgburumburu;

vudo l'ifu ndu eze, achì ndu Júda l'èphe ha; vudo l'ifu ndu ishi èphe; ndu achijeru Nchileke èja; mę ndu alì-a l'èphe ha. ¹⁹ Èphe e-tso mu oġu; ọle èphe te emekputadu mu; kele ya nọ swiru mu eswiru. Ọdo aburu le ya a-nọdu adzọ mu l'ẹka èphe. Ono kwa iphe yebe Ojejoje ekfu ndono."

2

Ndu Ízurelu gharu Nchileke azu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru iya; sù iya: ² "Tẹ ya je araaru iya ndu Jerúsalemu arara; sù èphe:

" 'Le ya nyatakwarua ẹge o shi
evube unu evuvu ome
iphe dụ iya mma;
teke unu shi bukjaduru unwu-okorọbya.
Teke ono; be unu shi yeru
iya obu l'ọ bu nwanyi,
a luru k'ophungu.
Unu shi etsoje iya
l'eswe l'echi-egu;
mbụ je eswee l'alì ono,
ẹ-ta adudu iphe aakoje iya ono.

³ Ndu Ízurelu shi duru Ojejoje nsọ.
Yọ buru èphe bu akpuru
odungu, ya vuru ọzo kpata
l'iphe ya kọru l'okfu iya.
Iphe bu ndu chọru èphe okfu;
be ya nmawaru ikpe;
ẹjo mkpaka-ẹhu a-dakfuta èphe.' "

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁴ Unu nua iphe Ojejoje ekfu; unube onu-ulo Jékọpu; mę unube onu-ulo ndu ikfu Ízurelu! ⁵ Owaa iphe Ojejoje ekfu ndọ-ọ:

?Bụ ngunu be ndiche unu
phe suru le ya meru èphe, meru;
èphe ahaa ya jemihu?
Èphe eje awata otso ntekpe,
ẹ-ta adudu uru, ọobaru èphe;
shi ẹge ono ghọ
'ọ-ga-le-mkpa èphebedua.

⁶ Ọphu èphe 'ajidu: ?Bụ awe b'ọ nọ;
mbụ Ojejoje, bu iya
dufutaru èphe le Íjiputu;
bya edua èphe dughaa
echi-egu, ẹ-ta dudu iphe nọ iya nọ;
dughaa èphe alì ono,
bu eveve yele iduma
bu iphe nọ iya nọ ono;
mbụ alì ẹjo mkpọ-anwu;
mę l'ekpuru-ochi;
mbụ alì, ẹ-ta dudu onye
eshije iya eshishi;
tọ dụ onye bu iya ebubu?

⁷ Ya duru unu dubata l'alì,

- emehuje iphe e meberu iya
 tẹ unu riye akpuru iphe ami
 iya nọ yẹle ẹku, kuru iya nọ.
 Obenu l'unu bataru iya
 bya aturua ali iya;
 mee òkè-iphe iya ono;
 yọ buru akpamara.
- 8 Ophu ndu achijeru Nchileke eja ta jidu:
 ?Bụ awe b'ọ nọ; mbụ Ojejoje?
 Ndu eme kẹ ekemu ta madu onye ya bụ;
 ndu bụ ishi ekwefuru iya íkè;
 ndu nkfuchiru aburu Bálu;
 bẹ ẹphe ekfufe iphe o kfuru;
 iphe ẹphe etso aburu ntekpe,
 ẹ-ta dudu uru, ọoba.
- 9 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sọru:
 "Lẹ ya e-do iphe unu meru iya;
 kpua unu.
 Ya edoo iphe unwu
 nwanwa unu meru iya;
 kpua ẹphe.
- 10 Unu ghabua bahụ
 Ikfuli Sáyipurosu je
 elekpoduaphu ẹnya!
 Unu eye madzụ t'o jerua
 Kéda je egbua ya igo ọhuma;
 unu amawaruru;
 m'o nweru ẹke egbe iphe ono mejeru.
- 11 ?O nweru ọha, gbajeru agwa ẹphe inwe;
 e guderu l'ẹ to nwedu iphe
 ono ophu nweru iphe ọ bụ.
 Obenu lẹ ndibe iya
 gbanweru yẹbe onye dọ akpabiri
 je anata iphe ẹ-ta dudu uru, ọ baru.
- 12 Nggube igwe;
 tẹ iphe-a nyikwaa ngu ishi ẹdzu;
 t'ị kpọ-yiaru iya ukuvu."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 13 "Ndibe iya mewaru ọzo iphe dọ ẹji labụ.
 Ẹphe gbadowaru iya;
 mbụ yẹbe ọgbà mini, anụ ndzụ.
 Ẹphe gvushiwaru onwẹphe okpuru.
 Okpuru ono aburu okpuru,
 gbashiru ọru,
 ẹ-ta adujedu ike gude mini.
- 14 Ízurelu ?ọ bụ ohu tọo.
 Mbụ; ?a mọru iya;
 yọ buru ohu tọo?
 ?Nanukwanu ẹge e meru;
 a kwalahaa ya ọkwata?
- 15 Ndu ọhogu iya etsuru
 iya ẹka l'okpoma;

- tukowa iphe nọ l'alị iya mebyishia.
 Mkpukpu, nọkota iya nụ
 l'ọ ha b'a tukotawaru ọku;
 yọ dabuwaru ochobo.
- 16 Ọdo bụ ịe ndu Mémufisu;
 yele ndu Tapénesu kpụwaru unu ishi.
- 17 ?Tọ bụdu unu meru iya onwunu;
 keshinu unu jikaru Ojejoje, bụ Nchileke unu
 teke oodu unu eje l'echi esu-uzo?
- 18 Nta-a; ?bụ ole bụ k'oje
 Íjiputu ọngu mini, shi ịe Ẹnyimu Shihọ?
 ?Bụ ole bụ k'oje alị Asiriya
 ọngu mini, shi ịe Ẹnyimu Yufurétusu?
- 19 Ẹjọ iphe unu eme bụkwa
 iya e-mekochaa hụa unu àhùhù.
 Yọ bụru azụ ono, unu ala
 ono a-gbọru ngu ụja.
 Unu rịnua ya ariri maru
 ẹge ọ dụ-beru unu ẹji;
 mę ẹge ọotsu-beru unu l'ẹhu
 l'unu jikaru Ojejoje, bụ Nchileke unu;
 mbụ unu ta atsụ iya egvu ililekpọ.”
- Ono kwa iphe Nnajiufu ekfu ndono; mbụ Nnajiufu, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.
- 20 “Ọ bụru teke tehawaruru
 ẹnya bę unu nyakafuru ishi,
 shi swegbabe unu l'iya;
 bya anyakafu ẹgbirigba,
 e shi gude segbabe unu l'iya.
 Unu asụ: 'L'unu te ejehekwaru iya ozi;'
 wata ọgwa nte l'iphe bụ ugwu, ha l'eli;
 mę iphe bụ oshi, nọnu.
- 21 Ya kọwaru unu l'ọ bụ onye
 kọru okfu ọkpobe vayinu,
 karu ukfu bya adubebe mma.
 ?Nanụkwanu ẹge e shiru;
 unu aghakọbe bya aghọoru
 vayinu-ẹgu, e merushiru emerushi?
- 22 Ẹ tọ dukwa m'o -ruhuru;
 unu gude ọkanwa saa onwunu;
 bya efua onwunu ncha
 fugharu iya ẹka;
 bę ikpe ono, nmaru unu ono
 rakulerukwaruphu unu
 l'ẹhu ẹge ọ rakuru iya.”
- Ono kwa iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje ekfu ndono.
- 23 “?Nanụ ẹge unu e-shi sụ l'ẹ te merukwa unu;
 unu ta gbaru tsoru agwa ono;
 mbụ Bálu?
 Unu lewaru ẹnya l'egbe umere,
 unu meru ịe nsuda ono!
 Unu gbunua igo l'egbe

umere, unu meru l'ẹke ono.
 Iphe unu bu bẹ bukwa
 nyee inya-ivu, ebu nggada
 karagidimu karagidimu.
 O -buru shia ọwaa;
 yo buru shia ọphu; l'achọ okee ya.

- 24 Nyee nkakfu-igara-ọswa,
 echi-egu kwowaru ẹhu,
 akpo pherephere furumu furumu;
 l'ẹke oje l'okee;
 te nwedu onye anọ-chije iya ọzo.
 Okee ya, achi iya nọ;
 bẹ mkpa kẹ ọgba ọso nshinu ta nọduru;
 kẹ l'ọ -byade iya echichi;
 b'ọ phuwaru-a ẹke ọ nọ.
- 25 Ya asu t'unu ba gbashị ọso
 jeye teke ọkpa a-swashihu unu;
 ẹkpiri akposhia unu nkọ.
 Obenu l'unu sọru:
 'Buhunu kẹ ngunu?
 Agwa ndu ọhodo bẹ unu yeru obu.
 Yọ buru iya bẹ unu a-nọdu agba etso.'

Aa-hù ẹphe àhùhù

26 "Ọ kwa ẹge eekpuje onye iphura ifu lẹ ntọ m'e gude iya bu ẹge e kpuru ọnu-ulo Ízurelu ifu lẹ ntọ. Ẹphebedua; mẹ ndu eze, achi ẹphe; ndu ishi ẹphe; ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu nkfuchiru Nchileke ẹphe. 27 Ẹphe sọru oshi: 'L'ọ bu iya bu nna ẹphe;' bya asu mkpuma: 'L'ọ bu iya bẹ muru ẹphe.' Ẹphe ghawaru iya azu; ẹphe ta ghaheduru iya ifu. Ọle ọobujekwanu iphe-ẹhuka dakfuta ẹphe; ẹphe arashia: "Tẹ ya bya adzọo ẹphe!"

28 "Nanuhunu agwa ọbu, unu gwoshiru onwunu ọbu? T'ẹphe byanu m'ọ -buru l'ẹphe a-dzọta unu teke unu nọ l'iphe-ẹhuka; kẹ l'ọ bu ẹge unubẹ ndu Júda nweberu mkpukpu l'igweligwe bu ẹge agwa unu habekwaphu l'igwe. 29 ?Nanu ẹge e gude unu ekfu l'ọ nweru iphe ya meru unu? Unu tukookwa l'unu ha kwefukotaru iya íkè!" Ono kwa iphe Ojejoje kfuru. 30 Iphe ya chiru unwu unu bukwa iphe-mmanu; keshinu ẹ-tọ budu l'ẹphe eye ọnu k'omezi iphe ẹphe mesweru emeswe. Unu gudewa ogu-mbeke sọ ndu nkfuchiru unu pyaapya ẹge agụ, alajashije iphe o guderu alajashị.

31 Unubẹ ọgbo elenu; t'ẹnya runua unu l'iphe Ojejoje ekfu, sọru: ?Ya bujeru ndu Ízurelu echi-egu tọo; tẹ ya bujeru ẹphe alì ẹkpuru-ọchi? ? Nanuhunu ẹge ọ dọ bẹ ndibe iya ekfu: L'ẹphe nọwaru onwẹphe. Tọ buhe l'ẹphe abyakfutakwadu iya ọdo. 32 Nwamgboko; ?ọozahaje ukpoto iya? Tẹ nwanyi, ala nji; ?ọozahaje ọba, o gude ala nji? Obenu lẹ ndibe iya zahawaru iya ugbo olemole, ẹ ta agutadu aguta. 33 Unu lewaru ẹge unu gude achọ-be n-yemobu! Mbụ lẹ nwanyi, katsukpo ẹji; bẹ unu ziakwaru iphe unu eme. 34 Ọ bu l'uwe unu bẹ ndiphe aphuje mee ndu, ẹ te nwedu ẹge ọ haru ẹphe meru; l'ẹ ba abụ l'unu guderu ẹphe l'ẹke ẹphe etsuka ọlo unu. Unu mebetsua; 35 unu asu: L'ẹ tọ dukwa iphe unu meru. L'ẹhu te eghukwa iya eghughu l'ẹke unu nọ. Ọbule ya e-kpekwanu unu ikpe; keshinu unu sọru: L'ẹ tọ dudu iphe unu meru. 36 ?Nanu ẹge e meru; unu etsoru l'aghaphe l'achọ ẹge unu e-shi gbanwee ọzo unu? Ọ kwa ẹge ẹ tọ

dudu iphe ndu Asiriya duru ike meeru unu bu ege e to nwe du iphe ndu Íjiputu a-du ike emeru unu. ³⁷ Unu e-shikwa l'ẹke ono gbaru ẹka lata; ke l'iphe bu ndu ono, unu chiru obu yeru ono be ya jikakotawaru; ophu e phe 'eyekwaru unu ẹka.

3

?Ire-lanu; onye le Ízurelu

¹ “O -buru le nwoke chifuru nyee ya; nwanyi ono aparu iya haa je aluru nwoke odo; nwoke ono; ?oo-choru nwanyi ono je to. Ono; ?to budu otuko ali ophu l'oha merushia emerushi. Obenu le unubedua gbawaru okpara l'eka ndu du igweligwe, unu l'ephe eshi onya. ?Nanu ege unu eshi laphuta azu lakfuta iya odo? Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ² Unu palia enya phu obosara eke aagwaje aja. ?O nwekpooru eke ono l'o ha e ta nododa faa unu kutukutu? L'iku mgboro echi esu-uzo be unu anodutsujee l'ele enya ndu onya; mbu nodutsua l'o bu eke ndu Arabu no l'echi-egu. Unu merushiakwaru ali ono l'okpara ono, unu agba ono yele iphe du eji ono, unu eme ono. ³ O kwa iya kparu iphe a no-chiru mini t'e b'o chi. Ophu mini-odungu 'achijehedu. Unu emelee l'o bu nwanyi okpara. Unu eme iya; iphere iya ta du unu.

⁴ “?To budunua nggu anoduje eku mu: Nna. Le mu bu onya ngu; buru mu yeru ngu keshinu teke i bu nwata. ⁵ Ehu; ?oo-nodu eghuwa ngu ru eghughu tekenteke? Ehu-eghughu ngu; ?oo-nowaru jeye to? O bu ege ono be inoduje ekfu; obenu l'iphe bu ejo iphe eeme ememe; b'i noduje eme.”

Izimana ndu Ízurelu; me ndu Júda

⁶ Ya ndono; yo be teke eze, bu Josaya shi achi; Ojejoje asu mu: “Mu phuwaru iphe Ízurelu ono, e te gudedu ire iya eka ono meru? O noduru l'iphe bu ugvu, ha l'eli; me iphe bu oshi, nweru idzu ria ogori. ⁷ Ya dobesu l'o -metsua iphemiphe obule ono l'o ha be oo-laphuta azu lakfuta iya. Obekwanu l'e to medu iya ege ono. Nwunne iya nwanyi, e te gudekwaphu ire e phe eka; mbu Júda atuko iphemiphe obule ono, oome ono phukota. ⁸ Ya abya ederu ekwo nu Ízurelu, e te gudedu ire iya eka le ya ta luhedu iya; okfu l'o rinukaru ogori. Ya abyakwaphu bya aphu le nwunne Ízurelu ke nwanyi; mbu Júda, e te gudekwaphu ire iya eka b'e ta atsudu egvu. Júda atugbukwaaphu je erilahaa ogori. ⁹ Yo buru okfu l'uru-ali, Ízurelu shi aru ta dudu iphe Júda guberu iya meru iphe o merushiru ali yele iphe e meru le mkpuma; me ophu e meru l'oshi nodu eri ogori. ¹⁰ Iphe ono l'o ha mekotaru Ízurelu; ophu 'o mekwanu nwunne iya nwanyi; mbu Júda, e te gudedu ire iya eka t'o gude obu iya l'o ha lakfuta iya; yo bulerua eregede b'o gude la.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹¹ Ojejoje abya asukwa mu phu: “Le Ízurelu ono, e te kwedu nk'iya le phuruphuru ono kakwa o bu onye doberu eka ndoo; male Júda, e te gudedu ire iya eka. ¹² Je je ezia ndu isheli ozi-a; su e phe-a: 'Laphuta azu; nggube Ízurelu ono, e-te kwedu nk'iya ono!' Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya ta aswinwuhewaru ngu ifu odo; kele ya bukwa onye aphuje imiko. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ehu te eghugbukwaru iya eghughu l'okfu ehu ngu. ¹³ O buphu t'i kweta l'ikpe nmaru ngu; mbu l'i kwefuru Ojejoje, bu Nchileke ngu ikè; bya eworu iphe-oma ngu ghakaaru agwa ndu ohodo

l'iphe bụ oshi, nweru idzu; tii mejehe iphe ya sụru t'i mee." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁴ "Unu lata; unubẹ ndu ono, ẹ-te ekwedu nk'iya ono!" Ono iphe Ojejoje ekfu ndono; "kẹ l'ọ kwa yẹbedua bụ nji unu. Ya a-fọkwa unu nanụ nanụ lẹ mkpụkpu lẹ mkpụkpu; fọo unu ẹbo ẹbo l'ikfu l'ikfu gude laa Záyọnu. ¹⁵ Ono teke ya a-nụ unu ndu a-nọduje eche unu l'ọ bụ onye eche aturu ophu e-shi iya l'obu, bụ ndu e-gude mmamiphe yẹle iphe-odo-ẹnya dua unu. ¹⁶ O -rua teke ono, bụ teke unu a-kawa l'igwe l'alị-a ono; bẹ ẹphe te ekfuhakwa kẹ Okpoko Ogbá-ndzụ kẹ Ojejoje. Mbụ l'ọ tọo bahuhedu ẹphe l'egomunggo; ophu ẹphe 'anyatahedu ya. Ophu obu iya 'aduhedu ẹphe; ophu ẹphe 'emehekwanu Okpoko Ogbá-ndzụ ọdo." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁷ "Teke ono bẹ ee-ku Jerúsalemu 'aba-eze Ojejoje.' Yọ bụru lẹ Jerúsalemu bẹ ohamoha e-dzukoje bya okwabe ẹpha Ojejoje ugwu. Ẹphe te emehedu iphe shi ẹphe l'ẹjo okpoma mgbashị ẹphe ono. ¹⁸ O -rua mbọku ono; bẹ ndu onu-ulo Júda a-tugbabe l'onu-ulo Ízurelu; ẹphe eshi l'alị, ndu isheli tuko bya bya eburu l'alị ono, ya nuru ndiche unu pẹ t'ọ bụru okè-ipe ẹphe ono."

Ndu kẹ Nchileke abaru agwa ọdo ẹja

- ¹⁹ "Yẹbe Ojejoje l'onwiya asụ:
 " T'e lenu ẹge ya g'egude
 ẹhu-otso-ena l'eme unu
 l'ọ bu unwu iya;
 woru ẹgiri alị, dụ mma nụ unu;
 mbụ alị, bụ iya katsua mma
 l'òkè-iphe ndu oha l'ophu enweje.'
 Mu shi dobesu l'ii-ku mu nna;
 ophu ìihadu mu etsotso.
- ²⁰ Obenu l'ọo ẹge nwanyi,
 nji iya ẹ-te egudedu ire
 iya ẹka adujeru nji iya
 bụ ẹge unu duru yẹbedua;
 unubẹ ndu onu-ulo Ízurelu."
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ²¹ A nuru olu, ada l'eli ugwu ẹke aagwajẹ iphe.
 O bụ unwu Ízurelu gude ẹnya-mini; l'arọ;
 kẹ l'ẹphe shiswewaru ọzo;
 zahawa Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe.
- ²² "Unu lata; unubẹ ndu ono,
 ẹ-te ekwehedu kẹ Nchileke ono!
 Ya e-me t'unu ba bụhe ndu dafuru adafu."
 Ẹphe azua gbururu; sụ: "L'ẹphe a-byakfuta iya-a; kẹ l'ọo ya bụ Ojejoje bya aburu Nchileke ẹphe. ²³ Ire-lanụ bụ l'ike gwuwaru ẹphe l'ogwa iphe aagwa agwagwa. Ụzu, aatụ l'eli ugwu aburu iphe iphoru. Hoo haa ya; bụ l'ọo Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; kwa iya bụ onye ndzọta kẹ ndu Ízurelu. ²⁴ Keshinu teke ayi bụ unwegirima bẹ agwa ono; mbụ Bálụ, bụ agwa iphere ono tukookwaru iphe nna ayi oche pẹ setaru ripyata; mbụ aturu; mẹ egwu ẹphe; eswi ẹphe; mẹ unwu ẹphe: unwoke l'unwanyi. ²⁵ T'ẹphe zenu l'eli iphere ẹphe obu; nọdu t'e kpua ẹphe ifu lẹ ntụ. L'ẹphe meekwaru Ojejoje ono, bụ Nchileke ẹphe ono iphe dụ ẹji; mbụ ẹphebedua; mękpo nna ẹphe oche ẹphe; keshinu ẹphe bụ unwu-okorọbya jeye nta-a bẹ ẹphe tee mebua iphe ọ sụru t'ẹphe mee; mbụ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe."

4

Eeku ndu Ízurelu t'izimana la ephe azu

¹ Ojejoje suru: “Unube ndu Ízurelu. O -buru l'unu a-lata; o -buru l'unu e-tso agwa ono, bu iya akpamara ono ogu; te ya ba aphujehe iya; haa ogha ngvudangvu; ² o -buru l'unu e-gudeje ire-lanu; gude ikpe, du maa yele odobe-eka-ndoo ribua ya: ‘Kamenu; be ya e-gude okfu ehu iya; gooru unu onu; iphe bu mbakeshi egude okfu ehu iya rilahaa ugvu.’ ”

³ Owaa iphe Ojejoje ekfu anu ndu Júda; me ndu Jerúsalemu: Unu kokotanu eke e-ta kodu akoko! Unu ba kushinu iphe l'egbudu! ⁴ Unu bua onwunu utsu nu Ojejoje. Unu bufu onwunu akpapyi ke ime-obu; unube ndu Júda; me ndu Jerúsalemu. Odumeka be oke ehu-eghughu yebe Nchileke a-gbanwuhukwa; relahaa l'o bu oku. Ishi iya aburu ejo iphe, unu meshiru. O -watawa etsutsu; ta dukwa onye agbanyi-ghe iya nu.

O-la-l'iyi e-shi l'isheli

⁵ “Unu raa ya arara l'ali Júda!

Unu echia ya ochi mkpu le Jerúsalemu; su:

‘Unu gbua upyoku tsoru ali

ndu Ízurelu kpamukpamu!’

Unu rashia ora ike; su:

‘Unu dzukobe l'ekalanu!

T'unu gbalaa; laa mkpukpu,

a kpuru upho-mkpuma iya mgburumburu!’

⁶ Unu palia ekwa ohubama t'e jeshia le Ugvu Zayonu!

Unu gbalaa je anodu ndzu!

Unu be ejekwa okpo ukfu;

kele ya shikwa l'uzo isheli

gudekwa o-la-l'iyi l'abya;

mbu mgbonwu, a-du ejo eji.”

⁷ Agu shiakwa l'ekfukala iya lufuta.

Mgbugbu-madzu l'iphe bu

mbakeshi be gbeshiakwaru ogu.

O shiakwa l'eke onono l'eje

t'o mee ali unu t'o daburu ochobo.

Mkpukpu unu be oo-me; yo chihu;

to nwehe ophu madzu ebu ebubu.

⁸ Oo ya bu t'unu yee uwe-aphu;

unu agua aphu; tua uzu-ekwa;

ke l'o-re-phuruphuru,

bu ehu-eghughu Ojejoj

e ta lufukwaa ayi l'ehu.

⁹ “O -rua mboku ono; be meji a-tofukwa ndu eze; ephe le ndu ishi.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. “Ndu achijeru Nchileke eja a-wata otsu egvu; ndu nkfuchiru Nchileke; be oo-du biribiri.”

¹⁰ Ya ndono; ya asu: “Haa; nggube Nnajiufu, bu Ojejoje; ndu-wa; ephe le ndu Jerúsalemu b'i dusweekwaru uzo okpobe eduswe; ke l'i suru ephe: ‘Le nchi a-dukpokwaa unu ndo!’ Ole ogu-mbeke b'a dabekwanuru ayi l'ekpiri!”

¹¹ O -rua teke ono be ee-kfuru ndu-a ephe le ndu Jerúsalemu: “L'ejo pherephere, erebushi anu l'ehu, e-shi le nggeregede, no l'echi-egu ono e-zi

zikfuta ndibe mu; ọ́phu ọ́ bụ́kwa t'ọ́ phụ́chaa ẹ́phe aphụ́cha; m'ọ́ kwanu t'ọ́ mekwaa ẹ́phe emekwa. ¹² Phẹ́rephere ono, e-shi iya l'ẹ́ka ono a-karikwa ogude eme egbe iphe ono. Nta-a bụ́ tẹ́ ya bya ekfua iphe bụ́ ikpe, ya ekpe ẹ́phe.”

¹³ Lenu! Ọ́hogu ọ́bu awụ́kwa awụ́wu l'abya l'ọ́ bụ́ urukpu. Ụ́gbo-inya iya l'ada tititi l'abya l'ọ́ bụ́ oke phẹ́rephere. Inya iya kakwa ugo ome ẹ́gwa. Nshọ́ ayi! Ayi laakwaru l'iyi! ¹⁴ Nngụ́be Jerúsalemu; sashị́na ẹ́jo iphe, nọ́ ngu l'obu; k'ọ́phu aa-dzọ́ta ngu! ?Bụ́ jeye teke ole; bẹ́ ị́-ha ẹ́jo ọ́riri l'obu ngu?

¹⁵ O nweru nwozi, shi lẹ́ mkpụ́kpu Dánu l'ara iya arara l'ekfu l'iphe dụ́ ẹ́ji byakfutaru alị́ ugvu ugvu Ífuremu. ¹⁶ Woru iphe-a kfuaru ọ́hamoha! Raaru iya ndu Jerúsalemu arara; sụ́ ẹ́phe: “Ndu ọ́hogu, shi l'alị́ ẹ́ke teru ẹ́nya abyakwa. Ẹ́phe echi mkpu-ọ́gu l'ekpu iphe bụ́ mkpụ́kpu mkpụ́kpu, nọ́gbaa l'alị́ Júda. ¹⁷ Ẹ́phe anọ́-pee ya mgburumgburu l'ọ́ bụ́ ndu eche nche l'ẹ́gu; okfu l'o kwefuru mu íkè.” Ono iphe Ojejeje ekfu ndono.

¹⁸ Ọ́ kwa umere ngu yẹ́le iphe i gude ẹ́ka ngu meta bẹ́ lọ́taru iphe-a kobe ngu. Ọ́waa bụ́kwa iphe bẹ́ eechi ngu. Oomeshikwa ẹ́huka ike; ọ́olo ẹ́ka lẹ́ meji!

Okfu-ẹ́hu ndu Júda eru Jeremáya l'ẹ́hu

- ¹⁹ Ẹ́pho mu-o! Ẹ́pho mu-o!
 Ọ́olokwa mu ẹ́ka lẹ́ meji.
 Meji akụ́kwa mu phẹ́ephee.
 Mu ta dụ́kwa ike odobe ọ́nu ndoo;
 kele mu nụ́waru ụ́pyoku;
 nụ́wa mkpu, eechi l'ifu ọ́gu.
- ²⁰ Ọ́-la-l'iyi tsopyaberu ọ́-la-l'iyi.
 Alị́ ono l'ọ́ha bụ́akwa ikpọ́zu.
 T'a kwaa ị́ja ẹ́nya;
 b'a tụ́kwa ụ́lo-ékwà mu
 l'ọ́ ha mebyishia;
 tụ́ko ụ́lo mu mebyishia
 lẹ́ gbatabuta.
- ²¹ ?Bụ́ jeye teke ole;
 bẹ́ mu a-nọ́du ele ọ́gu ẹ́nya; yọ́o da;
 l'anụ́ ọ́da ụ́pyoku k'ọ́gu?
- ²² “Ndibe mu bụ́kwa ndu eswe;
 kẹ́ l'ẹ́phe ta madu onye mu bụ́.
 Ẹ́phe bụ́ ụ́nwegirima,
 ẹ́ te nwedu egomunggo;
 ọ́phu iphe 'edojedu ẹ́phe ẹ́nya.
 Iphe ẹ́phe maru ẹ́nya iya
 bụ́ ome ẹ́jo iphe;
 ẹ́phe ta ma ome iphe dụ́ mma.”
- ²³ Mu abya elee ẹ́nya
 l'eliphe mgburumgburu;
 ọ́phu o nwedu ụ́gbugba;
 ọ́phu ọ́ dudu iphe nọ́ iya nụ́.
 Mu abya elee ẹ́nya l'imigwe;
 to nwe iphoro, nọ́ iya nụ́.
- ²⁴ Mu abya elee ẹ́nya l'eli ugvu ugvu;
 ẹ́phe atụ́ko anmagbaa jijiji;

- ugvu ugvu atuko angagbaa anganga.
- 25 Mu abya elee enya;
to nwe madzu, mu phuru.
Iphe bu unwenu,
ephe l'eli atukowaa pheshihu.
- 26 Mu abya ejeshia ole enya;
ali, shi emehuje iphe abuwaru echi-egu.
Iphe bu mkpukpu, nokota
iya nu l'o ha abukotawaru ikpozu
l'ifu Ojejoje; mbu l'ifu
o-re-phuphupu,
bu oke ehu-eghughu iya ono.
- 27 Owaa iphe Ojejoje ekfu
ndo-o:
"Ali ono l'o ha a-bukwaru ikpozu.
Ole ya te emebyishibebedu iya l'o ha.
- 28 Oo ya bu l'eliphe a-gu aphu.
Imigwe, no l'ephekerephe
agbahu ochi;
kele ya kfuakwaru iphe ya kfu;
ophu ya alakwa azu.
Ya kfuakwaru ege oo-du;
ophu ya a-ghakwa enya l'azu.
- 29 Igidi ndu chi inya me akfu l'abya ogo be bu:
iphe bu ndu edukfu,
nuru iya nu; ephe agbalaa;
je edomishia onwephe l'egbudu;
ndu awuba l'ogba,
no l'ugvu je edomishia onwephe.
Ephe atuko mkpukpu
ephe l'o haa; gbalashia.
E to duhedu ophu
madzu eburu.
- 30 ?Bukwanu ngunu;
be iime ngube ali ono,
daburu ochobo ono?
?Nanu ege eegude;
nggu eyee uwe, l'eke meemee;
yee iyagba, e meru
le mkpola-ododo?
?Nanu ege eegude;
nggu egude iphe techishia enya?
Ngwa, i kwaru onwongu
bukwa ke mmanu.
Ndu nggu l'ephe eshi
onye b'i duakwa ashi.
Ephe gbe achookwa nu ndzu ngu.
- 31 Ya nuakwaru ekwa,
du l'o bu ke nwanyi, ime eme;
mbu l'ude, ootsu du l'o bu
ke nwanyi ime odungu iya l'eme.
Olu ono bukwa ke

Záyõnu eme t'ò tụa ume;
 bya amachia ẹka iya; sù:
 'L'ike gvụakwaru iya.
 E wookwaru iya nù
 ndu e-gbu iya nù.' ”

5

*Ndu Jerúsalemu;
 ẹphe l'odobẹ ẹka ndo*

- ¹ Unu tsoru Jerúsalemu
 jee ya mgburumgburu;
 unu lekota ẹnya;
 unu achọo l'edukfu l'edukfu;
 maru mẹ unu a-phụ
 m'ò onye lanụ, bụ onye
 eme ire-lanụ;
 l'achọje iphe bụ oswi-okfu.
 Ọo ya bụ lẹ mu agụaru
 mkpụkpu ono nvụ.
- ² A makwaru-a l'ẹphe
 egudeje ẹpha Ojejoje kfuwa “kamenu”;
 obenu l'angụ, ẹphe eri;
 kwa ẹjo-ire; b'ò bụ.
- ³ Nggube Ojejoje;
 ?tò bụdu ire-lanụ;
 bẹ ìinoduje ele ẹnya iya?
 I chiru ẹphe iphe;
 ọphu ọ hụdu ẹphe ọku.
 Nggụ abya ajaa ẹphe ewena;
 ọphu ẹphe 'ekwekwaphu
 omekwazi iphe ẹphe mesweru.
 Ẹphe emetsua obu ẹphe;
 yò shihugbaa dụnğudungu
 l'ò bụ mkpuma;
 bya ajika l'izimana ta aladu ẹphe azụ.
- ⁴ Mu ariá; sù: “Ndu-a bụkwa ndu ụkpa;
 buru ndu eswe.
 Ishi iya abụru l'ẹphe
 ta madu ụzo kẹ Ojejoje.
 Mbụ l'ẹphe ta madu
 iphe Nchileke ẹphe sùru t'ẹphe meje.
- ⁵ Mu e-jekfu ndu ishi je ekfuru yeru ẹphe.
 Ẹphebedua a-kabekwaa
 maru ụzo kẹ Ojejoje;
 maru iphe Nchileke ẹphe
 sùru t'ẹphe meje.”
 Obekwanu l'ọo ẹge
 ndu ọphu dụ bẹ ẹphebedua dụ.
 Ẹphebedua kwaphu
 mebyiwaru iphe shi
 segbabe mu l'ẹphe;
 bya agbabua eri,

- shì jìgbabe mu l'èphe.
- ⁶ Yò buru iya meru iphe agù,
shì l'òswa a-bya adzù-gbushia èphe.
Èjo agù eshi l'echi-ègu bya atagbushia èphe.
Oduma e-wota onwiya ghaa
lè mkpukpu èphe kwabèru
èphe; onye lufutaru nù;
yò laa ya ibiribe ibiribe;
kè l'íkè, èphe kwefuru hawa
nshinu; adafù, èphe
adafùshiru ahawa l'igwe.
- ⁷ ?Bù ngùnu meru iphe
ya a-gùru unu nvù?
Ùnwu unu gbadooquwaru mu;
bya egude agwa,
è-ta abùdu Nchileke rilahaa angù.
Òlè ò kwa mbèdua
emekotajeru èphe iphe
bù mkpa èphe l'ò ha.
Èphe erikwaphu ogori;
l'awù gbigbigbi eje l'ùlo ùnwanyi òkpara.
- ⁸ Èphe bù ìnya, a nù-jiru èpho òhuma,
oje okee l'agùshi ike;
kè l'èphe ha aragba mìmimi
l'agbakfu nyee nwoke ibe èphe.
- ⁹ ?Ya a-haa èphe tẹ ya ba
anùshi èphe aphù iya tọ?
?Bù òha, dù ège ono bè ya
ta agwatadu ùgwò iphe èphe eme?
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ¹⁰ Unu je atùko ùpho-mgbo
vayìnu iya ono mebyishia;
òlè t'unu ba tükokwa iya
mebyishibebe l'ò ha.
Unu kwashìkota iya èkali;
kèlè ndu-wa ta dùhedu
òphu bù kè Ojejoje.
- ¹¹ Ndu ònu-ùlo Ízurèlu yèlè
ndu ònu-ùlo Júda
bè mewaru k'òphu ya te
gudehedu ire èphe èka lè phuu.
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Ojejoje ajika ndu Ízurèlu

¹² Èphe dzùwaru èjo-ire kpua Ojejoje; kè l'èphe sùru: “Lè tọ dùkwa iphe oome! Òphu t'ò dùkwa iphe eme èphe. È t'a abyakwaru èphe ògu; òphu èjo ègu 'abyakwaru èphe. ¹³ Ndu nkfuchiru Nchileke te nwehekwa iphe òdo, èphe bù; gbahaa phèrèphèrè. Òphu okfu Nchileke 'anòhedu èphe l'ime. Òo ya bù t'iphe èphe sùru l'oo-me ndu òdo mee èphebedua l'onwèphe.” ¹⁴ Òo ya bù lè agha; ò wakwa iphe Ojejoje, bù Nchileke; mbù Òkaribe-Kakòta-Ike ekfu ndò-ò: “Keshinu ndu-a kfuru egbe okfu, dù ège-a bè ya e-me tẹ okfu iya òphu nò nggùbe Jeremáya l'ònu buru òku; ndu-a

aburu nkụ, ọo-nọdu eke. ¹⁵ Unubẹ ndu ọnu-ulo Ízurelu; ya gudeekwa ndu shi ẹke teru ẹnya l'abyakfuta unu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Oha ọbu bu ọha, shi l'iche; buru ọha, ike du; ndu unu ẹ-ta madu okfu-alì ẹphe; unu ta nu iphe ẹphe ekfu. ¹⁶ Ẹkpa akfu ẹphe dugbaa l'ọ bu ili, gheru ọnu. Ẹphe l'ẹphe ha tuko buru ndu ike-ka-l'ọgu. ¹⁷ Ẹphe a-tuko iphe unu gega akpata l'okfu unu ripyaa; bya eripyaa nri, unu nweru enweru. Ẹphe atapyaa unwu unu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; ẹphe atapyaa egbu unu; me aturu unu; mekpọ eswi unu; ẹphe eripyaa vayinu unu; mekpọ oshi figu unu; ẹphe egude ogu-mbeke mebyishia mkpukpu unu l'ọ ha, bu ndu ọphu a kpụ-pheru ọphu-mkpuma mgburumgburu, unu swọru obu yeru.

¹⁸ “Obenu agha; o -rua mbọku ono; be mu te emebyishibebekwa unu kpamukpamu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁹ Teke ndu Ízurelu jiru: ‘? Bu ngunu meru iphe Ojejoje, bu Nchileke ẹphe meru ẹphe ẹge-a?’ Mu asu ẹphe: ‘Lẹ keshinu unu gbadoru Nchileke; bya agwalahaa agwa ndu ọhodo l'alì unu; ọo ya bu lẹ nta-a be unu e-jeru ndu ọhodo ozi l'alì, ẹ-ta abudu nk'unu.’ ”

Okwa, aanmaru ndu ke Ojejoje

²⁰ Unu raa iphe-a arara te ndu ọnu-ulo Jékopu nua ya! Unu ejekwaphu je echia ya lẹ mkpu l'alì Júda su ẹphe: ²¹ Unu nukwaa iphe-a; unubẹ ndu l'eme eswe; ọphu unu 'enwedu egomunggo; unubẹ ndu nweru ẹnya; ọphu unu 'aphudu iya ọzo. Unu nweru nchi; ọphu unu 'anudu iya iphe. ²² Ojejoje suru: ?Tọ gbadu t'unu tsuje iya egvu tọ. ?Tọ gbadu t'unu nọdu iya l'ifu nmahu kpakpakpa tọ. O kwa yebedua gude evevee kpaa ókè eze ẹnimu yele alì; bya atụ-bua l'ẹ to nwedu l'ọ tso-ghata iya gbururu jeye lẹ gbururu. Eyii mini tsoo l'ọ tsoo b'ẹ tọ tsoghatadu iya. O-otsokpokwaa daa ọda; ọle ẹ tọ tsoghatadu iya. ²³ Obenu lẹ ndu-a bu ndu ejo okpoma; okwefu ikè anodu ẹphe l'obu. Ẹphe ghakobewaru; tugbua. ²⁴ Ẹphe ta asujedu onwẹphe: “Tẹphe tsuedukwa Ojejoje, bu Nchileke ẹphe egvu; onye achije mini-ebuhu yele mini ishi-odungu l'oge iya; onye bu iya fofutaru oge o-kpa-nji dobe.” ²⁵ O bu emeswe, unu emesweje be meru te egbe iphe ono be emejehe. Yọ buru ejo iphe unu; kparu iphe iphe du mma te erudu unu ẹka.

²⁶ “A -bya l'ẹke ndibe mu dọru be ndu eme iphe du eji nọkwa iya; ndu egepajeru l'ọ bu ndu agba ọnya ẹnu; me lẹ ndu agba ọnya, ẹphe e-gude nmata madzu. ²⁷ O bu ẹge nwenu ejije ẹkfuna iya-a bu ẹge ẹregede jiru ọlo ẹphe pyimu. Ẹphe nwewaru iphe bya aburu ndu ike nọ. ²⁸ Ẹphe abya adakota okporokpo l'egbu ngerengere. Ejo iphe ẹphe eme te enwehedu oge. Ẹphe ta ahajeduru ndu a toru ogbe enge; ẹphe ta agbaru ndu ukpa ọdzori.

²⁹ “?Tọ gbadu ke te ya nua ẹphe aphu iphe-a, ẹphe eme-a tọ? ?Tọ gbadu te ya melata ọha, du ẹge-a iphe ẹphe eme iya tọ? ³⁰ Iphe aatsọ oyi; me iphe anyi ishi edzu meekwaru l'alì-a: ³¹ Lẹ ndu nkfuchiru ekfukwa iphe ẹ-ta abudu oswi-okfu. Ndu achijeru Nchileke eja aburu ike onwẹphe be ẹphe gude achi. Yọ buru ẹge ono be du ndibe iya mma. Obenu; ?bu ngunu be unu e-me m'o rua l'ikpazu iya?”

6

Jerúsalemu b'e yechiru

¹ “Unubẹ unwu Bénjaminu; unu gbaa oso ndzu unu! Unu shi lẹ Jerúsalemu gbafu! Unu je egbua ọpyoku lẹ Tékowa! Unu amube oku

ogba ama lẹ Bétu-Hakeremu; kẹ l'iphe dọ ẹji shikwa l'uzo isheli l'awu abya; mbu iphe dọ ẹji, a-tuko iphemiphe obule mebyishikota! ² Mu e-mebyishikwa nwada Záyonu, bu onye ono, ama ntumatu; bya agbakota nwa pukapuka ono. ³ Ndu eche aturu a-chiru aturu ephe bya afuaru iya. Ephe abya eworu ulo-ogu ephe su-pee ya mgburumburu. Onyemonye anodu elekota uswe iya nk'iya." ⁴ "Unu kwakobe je etso iya ogu! Unu gbeshi te ayi jee ogu l'echi eswe! O bu; unu lekwa; nchi ejihuakwa; nwononyo unyashi hakwa nshinu. ⁵ Oo ya bu; unu gbeshi t'ayi je ogu l'enyashi je emebyishia upho-mkpuma mkpukpu iya!"

⁶ Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu: O suru: "T'unu gbut-sushia oshi gude je edoo ose-ogu; kpo-pee Jerusalemu mgburumburu! Mkpukpu-a; be aa-hu ahuhu; ke l'ookpa-gbu madzu akpagbu. ⁷ O kwa ege ono, welu edobeje mini iya t'o du ophungu ophungu tekenteke ono bu ege iphe du ẹji iya aduje ophungu ophungu tekenteke. Mparawa ye omebyishi iphe bu ebubu l'ime iya. Iphe-ememe, eme iya nu ye iphe e mekaru iya ejije mu ehu mkpurumkpuru. ⁸ Nukwaaphu eka, ya alo ngu le nchi-a; nggube Jerusalemu; odumeka be ya a-ghakwaru ngu azu; bya emee ngu t'i daburu ochobo; k'ophu e to dudu onye ebu ngu nu."

⁹ Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu. O suru: "L'ephe atutu nwa ndu Izurelu, phoduru nu ege ono, aatoje nwehu tutua uphodu akpuru vayinu ono. Ephe abya aghaa eka ege onye agho vayinu, aghaje eka gudetsua l'ekali-oshi iya."

¹⁰ ?Bu onye be mu e-kfubaaru okfu nu; loo ya eka le nchi? ?Bu onye a-ngaberu iya nchi? A swo-chishiakwaru ephe nchi; k'ophu bu l'ephe ta anuhedu iphe le nchi. Iphe Ojejoje ekfu anoduje agba ephe ekpu le nchi. ¹¹ Obenu le mbedua be oke iwe Ojejoje jiru obu; k'ophu bu le mu ta duhedu ike ota-gbu iya le nshi.

"Woru iya kpua unwegirima, no l'oma esu-uzo! Kpukwaa ya phu unwu-okorobya, kuru l'ekalanu. Nwoke ye nye ya be oo-tuko gude; ephe ebo; mewaru ndu bu ogurennya; mbu ndu akahu ndu pawa mgoro eje. ¹² Ulo ephe l'o ha be ee-wotsuaru nu ndu odo; mepo ali ephe; me unyomu ephe; me mu -machilephu eka byia ndu, bu l'ali ono." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹³ Dubekpoo l'onye ophu katsua nwanshi; jeye l'onye ophu kagee nshinu: l'ephe ha bukota ndu enya-nkomunko; mepo ndu nkfuchiru Nchileke ephe; jeye le ndu achijeru Nchileke eja ephe. L'ephe ha agbakotalephu eregede. ¹⁴ Onya, aba ndibe mu; be ephe anoduje eme enyiru enyiru le to dudu iphe o bu. Ephe anoduje ekfu l'iphemiphe obule dua agu; le-ba du ehu-agu, nonu. ¹⁵ ?Bu iphere ahuma, ephe meshiru du ephe to? Wawakwa. Iphere ta dukpokwanu ephe le phuu! Mbu; ?o gbe rua ephe lehu. ?To du iya meru iphe ephe e-tsoru ndu darunu daa. Ishi e-ru ephe ali teke mu a-wata ephe ohu ahuhu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁶ Owaa iphe Ojejoje ekfu: O suru: "T'unu voodoo le mkpokahu-uzo lee enya; unu aja aji uzo ophu shi le ndiche! Unu jia aji uzo ophu du mma; wata iya eshishi! Ono bu teke meji a-makfuru unu anmakfuru.

"Obenu l'ephe jikaru l'ephe te eshidu uzo onanu. ¹⁷ Ya fofutaru ndu nche dobe t'ephe chee unu nche; bya asu: "T'unu ngabekwa nchi l'oda upyoku!" Unu ajika.

¹⁸ "Oo ya bu; unu nukwaa owaa; unube ohamoha! Unu lezikwaa enya ohuma; unube ndu ekebe; phu iphe e-me ephe. ¹⁹ Nggube mgboko; nukwaa: Ya gudeekwa o-la-l'iyi abyakfuta ndu-a; mbu nebyi iphe ejo-oriri

èphe mītaru. Ishi iya bụ lẹ èphe ta ngabèdu nchị l'okfu iya. Tẹmanu bẹ èphe jìkakaruphu ekemu, ya tūru dobe. ²⁰ Ínsensu, e shi Sheba ewotaru mu; mę kalamọsu, shi ẹke, teru ẹnya; ?mu gude iya eme ngunu? Ngweja-ukfuru unu bẹ ya ta anatakwa; ọphu anụ, unu anọduje egburu iya ta aduhekwa iya mma.” ²¹ Ọo ya bụ; ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “Lẹ ya e-dobe iphe a-dụ ndu-a ụkfu: Nna l'unwu a-tụko vukota iya; dashia. Ndu obutobu; mę ndu eshi ọnya a-tụko laa l'iyi.”

²² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “Unu lenu; o nwekwaru ndu soja, shi l'alị ụzo isheli awụ abya. Ọha, paru ẹka bẹ akwakọbekwa k'ọgu. Ẹke èphe shi bụ l'ẹke mgboko jeberu. ²³ Iphe èphe chị abya bụ akfu; mę arwa. Èphe nweru ẹjo ọkpoma; èphe t'ama iphe bụ obu-imiko. Ekiri, èphe ede dụ l'ọ bụ eyii eze ẹnyimu; l'ẹke èphe agba ịnya èphe l'abya. Èphe doru onwèphe l'ọ bụ ndu nọ l'ọgu; l'abyaru unu ọgu; unubẹ ndu Jerúsalemu.”

²⁴ A kọkwaru ayi akọ èphe. Ẹhu anwụkota ayi kpaa. Meji atọfu ayi. Mbụ; iphe-ẹhuka, byaru ayi adulephu l'ọ bụ kẹ nwanyi, ime eme. ²⁵ Unu be ejekwa l'egu! Ọphu ọ dukwa onye a-nọdu aghaphe l'esu-uzo; kele ndu ọhogu ono chikwa ogu-mbeke. Tẹmanu bẹ iphe ọtso egvu tükokwa ẹkemeke tịa.

²⁶ “Ndibe mu; unu yee uwe-aphụ; gwọo onwunu lẹ ntụ! Unu raa ẹkwa; l'ọ -bụ onye nwa lanụ, ọ mītaru nwuhuru; kẹ l'ọ kwa: a -bya amaru; onye mgbugbu-madzụ ono abya afuaru ayi. ²⁷ Mu meekwaru ngu onye a-data ndibe mu adata. Ịi-nọduje eleta èphe ẹnya; data ụzo èphe adata. ²⁸ L'èphe ha bükota ndu kwefuru íkè, obu hụru gbengu, bulephu iphe èphe aghaphe l'eme bụ ọtu mgbamu. L'èphe ha atükolephu l'arụ ụru-alị. Èphe kpọru gbengu l'ọ bụ ope; mę l'ígwè. ²⁹ Ẹkò, aasụ bẹ ọku iya anma kfukfukfu; k'ọphu ee-gude ọku kepyashia ọta-njele. Obenu l'onye-uzu eme kẹ mmanu; kele ndu iphe dụ ẹji ta bụdu l'e mewaru; t'èphe gvụ. ³⁰ Iphe eeku èphe bụ: mkpọla-ọcha, a jìkaru ajìka; kele Ojejoje jìkawaru èphe.”

7

?O nweru uru, nọ l'eregede

¹ Ojejoje abya ezia Jeremáya; sụ iya: ² “T'o je evudo l'ọnu eze-ulo Nchileke raa ozi-wa arara l'ẹke ono:

“Unu nụa iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu Júda l'unu ha, bụ ndu eshije l'ọnu-uzo-wa je ọbaru Ojejoje ẹja. ³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu; mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu: Unu memaa ụzo unu; mę umere unu; ẹge ya e-kwe t'unu buru l'ẹke-a. ⁴ Unu ba kpọkwaru obu ye lẹ okfu ndephu ono; sụ: Ọwaa kwa eze-ulo Nchileke; eze-ulo Nchileke; eze-ulo Nchileke.”

⁵ Ọ -bụru l'unu gbanweru ụzo unu ọkpobe agbanwe; bya agbanwee umere unu; bya ekpelahaaru madzụ ibe unu ikpe, dụ maa; ⁶ ọ -bụru l'unu haru omegbu ndu laru alala emegbu; haa omegbu ndu a tọru ogbe; unwanyi, maa tufuru; haa ogbushi ndu ẹ-te nwedu iphe èphe meru l'ẹke-a; ọ -bụru l'unu haru otso agwa l'agwa ọdo, bụhukwaa onwunu bẹ unu emeka iphe; ⁷ ono teke ya a-ha unu t'unu buru l'ẹke-a; mbụ alị ono, ya nuru ndiche unu phẹ t'ọ bụru nk'èphe gbururu jeye lẹ gbururu ono.

⁸ “Obenu; unu lewaru; iphe unu kpọru obu yeru bụ ntuphu-ire, ẹ-ta adudu mkpa, ọoga. ⁹ ?Unu a-nọdu ezi iphura; l'egbu ọchi; l'eri ogori; l'eri angụ ẹregede; l'akpọru Bálu ínsensu ọku; l'agba etso agwa l'agwa, unu ẹ-ta amadu; ¹⁰ e -metsua; unu abya evudo l'ifu iya l'ulo-a, bụ ulo ọphu eeku ẹpha iya alaru-wa; sụ: 'A nafutawaru unu; k'ọphu unu a-nọdu emeje

ahuma ahuma-a?' 11 Ulo-a, eeku alaru epha iya-a; ?unu mewaru iya; yo buru eke ndu iphura edomije onwephe to? Ya elekpelekwaphu unu enya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

12 "Unu tugbunua nta-a je eke ya vuru uzo fota t'o buru eke ya e-buru eburu le mkpukpu Sháyilo; je aphwaru iphe ya meru iya. Ishi iya aburu iphe du eji ndu nk'iya; mbu ndu Izurelu meshiru. 13 Teke unu emekota iphe ono l'o ha be ya kfuru yeru unu. Ya -kfutsua; ya ekfukwazi iya odo; ophu unu 'angaduru iya nchi. Ya ekua unu oku; ophu unu 'azadu iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. 14 Oo ya bu l'oo iphe ono, ya meru Sháyilo ono be ya e-mekwaphu ulo-a, eeku alaru epha iya-a; mbu eze-ulo Nchileke ono, bu ulo ono, unu kporu obu yeru ono; mbu eke ono, ya nuru unu; bya anukwa iya phu nna unu oche epehono. 15 Ya a-chifu unu l'ifu iya ege ono, ya chifuru unwunne unu; mbu ndu Ifuremu l'ephe ha ono."

16 Oo ya bu; nggube Jeremáya; be ekfukwa; nu iya l'okfu ehu ndu-a. Be echichikwaru epehono mkpu; ophu irokwa iya aroro l'okfu ehu epehono; kele ya ta angakwaru ngu nchi. 17 Mbu; ?ti phudu iphe epehono emetsua le mkpukpu Júda; me l'echi-esu-uzo Jerúsalemu? 18 Unwegirima akpa nku; nna epehono l'aphu-nwu oku; unwanyi l'agwa ntutu witu, koru ekoko t'ephe gude gheeru Eze-nwanyi Imigwe akara. Epehono agbaru agwa odo me; gude agwa iya; k'ophu epehono a-kpatsu iya ehu-eghughu. 19 Obenu; ? bu yebedua be epehono akpatsu ehu-eghughu to. ?to buchidua onwephe be epehono emebata; shi ege ono l'eme onwephe iphe-iphono? Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. 20 Owaa iphe Nnajiufu, bu Ojejoje ekfu: Oke ehu-eghughu iya; be ya a-wukwa l'eke-a; wua ya madzu; wua ya anu; wua ya l'oshi, no l'egu; wua ya le nebyi iphe aakpata l'ali; yo tsua oku; to du onye a-du ike agbanyia iya.

21 Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu; mbu Nchileke ke ndu Izurelu: Unu woruru ngweja-ukfuru unu yekobe le ngweja mmanu unu odo; unu ataaru anu iphe obu l'onwunu; 22 kele teke ya dufutaru ndiche unu phe l'ali Ijiputu; kfuru nu epehono; b'e to bulekwaphu ekemu ke ngweja-ukfuru yeke ke ngweja mmanu odo be ya tutu nu epehono; 23 ya tukwaruphu ekemu-wa nu epehono; su epehono: Unu meje iphe ya suru t'unu meje; unu aphu le ya a-buru Nchileke unu; unu aburu ndibe iya. Unu tsojekpelephu uzo iphe ya kfuru unu su t'unu meje l'o ha; k'ophu odo-duru unu le mma. 24 Obenu l'ephe ta ngadu nchi; ophu epehono 'eyedu onu. Ipehono epehono gbe mechia bu l'ephe tsoru iphe epehono ritaru l'ejo okpoma epehono. Yo be k'ophu epehono a-nodu epehono l'ifu l'ifu; epehono egbe ala azu azu. 25 Keshinu teke ono, ndiche unu phe lufutaru l'ali Ijiputu ono jeye nta-a; mboku-mboku; be ya anodujelephu ezi ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru iya t'ephe byakfuta unu; ya -zitsua; ya ezikwazi. 26 Obenu l'ephe ta ngaduru iya nchi; epehono te yeru iya onu. Epehono ewolerua olu kegabe; iphe du eji nk'ephe aka ke nna epehono oche nshinu.

27 Jeremáya; e to nwekwa m'o -ruhuru; i kfukotaru epehono iphe-a l'o ha; be epehono te egbe angakwaru ngu nchi. I -kua epehono oku; be epehono ta azakwa ngu iya. 28 Oo ya bu l'oo iphe ii-kfuru epehono ndo-o: Owaa iphe oha, e-te medu iphe Ojejoje, bu Nchileke epehono kfuru; ophu epehono 'emezijedu iphe epehono mesweru. Ire-lanu gvukwaru epehono l'onu. O gbawaru oso gbafu epehono l'onu.

Nsuda eke eegbuje madzu

29 "Unube ndu Jerúsalemu;

unu je akpushia egbushi unu
 woru je etufashia etufashi.
 Unu ejekpooru l'eli eli eke
 aagwaje nte je anodu gua aphu;
 kele Ojejoje jikaakwaru
 ogbo ono, o tu-koshiru
 oke ehu-eghughu iya ono;
 mbu l'o gbadowaru ephe kparamu.

³⁰ "Owaa iphe Ojejoje ekfu: Ndu Júda meekwaru ejo iphe l'enya iya. Ephe dobekwaru ahuma ephe ono l'ulo ono, eeku alaru ephe iya ono; woru iya turua. ³¹ Ephe kpuwaru enya eke aagwaje iphe le Nsuda Nwatibe Hinomu; gua ya Tofetu; t'o buru eke ephe a-kpoje unwegirima ephe ke unwoke; me ndu k'unwanyi oku. Iphe ono aburu iphe ya ta asudu ephe t'ephe meje; t'o bu l'o batajeru iya abata l'uche le phuu. ³² Oo ya bu; owaa kwa iphe Ojejoje ekfu: Lekwa; oge abyaakwa teke ee-mekochaa; t'e ekuhedu iya Tofetu; m'o kwanu Nsuda Nwa Hinomu. Iphe ee-gbe ekuchia ya aburu Nsuda mgbugbu-madzu; ke l'ee-li odzu le Tofetu; ke le to nwehedu eke odo, ee-li iya odo. ³³ Ono teke odzu ndu a l'a-buru nri enu, ephe l'eli yele anu, bu l'eliphe. E to dudu onye a-chi ephe chia k'o chifu ephe. ³⁴ Ya e-me t'ehu-otso-ena yele ote eswa kfushi. E to nwehu eke eetekwadu egvu eswa-nwanyi ophungu l'ali Júda; me l'esu-uzo Jerusalemu l'o ha; ke l'ali-a a-daburu ochobo.

8

¹ "Owaa iphe Ojejoje ekfu: O -rua teke ono; be okpu ndu eze, shi chia ali ndu Júda yele okpu ke ndu ishi ephe; me okpu ndu achijeru Nchileke eja; me ke ndu nkfuchiru Nchileke; me ke ndu Jerusalemu l'ephe ha be aa-chishi l'ili ephe. ² A chishia ya wushi jakpatangu; anwu echi iya; onwa echi iya; iphe bukpo mkpo-kpodo, no l'igwe echikota iya; mbu iphe ono, ephe shi yeru obu ono; shi ejeru iya ozi; mbu iphe ono, ephe shi etso; l'eye iya ojita l'aji; l'abaru iya eja ono. E taa tutukobedu iya; ophu eelidu iya elili; iphe e-mechia nu; bu l'ephe a-du l'o bu ikpo nshi, kuru l'ali. ³ Teke ono, ya a-chi ephe ono be nwa ndu ophu a-phodunu l'iphe bukpo ali eka mu shiru chia ephe a-hata anwuhu ama l'onodu ndzu. Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

Ejo iphe yele iphe-ehuka

⁴ "Owafua iphe ii-kfuru ephe ndo-o: Owaa iphe Ojejoje ekfu. O suru: Madzu -daa iko; ?too gbeshijehedu to? Onye gbeshiru nu; ?to lajehedu azu to? ⁵ ?Nanukwanu ege e meru be ndu-a alalephu azu azu? Mbu; ?nanu ege e meru; ndu Jerusalemu akpafu onwephe akpafu? Ephe akube eka l'eregede; jika olata azu. ⁶ Ya ngabekpooru nchi ohuma ohuma; obenu l'ephe te ekfujedu iphe vudo nhamunha. Ophu o dudu l'ephe ha onye ophu izimana iphe du eji iya alaje azu; ke t'o su: ?Bunua ngunu be ya meru ege-a? Onyemonye emelephu iphe guru iya nu; l'o bu inya eme enari l'ifu ugu. ⁷ Oku-eswi-uda, no l'akpamigwe maru oge iya. Esa; kparakobe jeye l'ororokiriro; l'ephe ha amaru teke ephe alufutaje. Obenu le ndibe iya ta madu ekemu Ojejoje.

⁸ " ?Nanu ege unu e-shi su l'unu maru iphe; l'unu nweru ekemu ke Ojejoje; l'eke ndu ede ekwo gude eregede gbanwee ya; yo buru eregede? ⁹ Ndu maru iphe be ee-me iphe-iphere. Ee-ye ephe egvu; nmata ephe l'onya. Keshinu ephe jikaru iphe Ojejoje ekfu; ?bu egbe mmamiphe

ngunu bẹ ẹphe nweru? ¹⁰ Oo ya bụ ẹ ya e-duru unyomu ẹphe dee unwoke ndu ọdo. Ya eworu alị ẹphe nụ ndu ọphu l'e-nweru iya nụ. L'e shikpoo l'onye katsua nwanshi jeye l'onye ọphu katsua nshinu; l'ẹphe ha bụkota ndu ẹnya-nkomunko kẹ iphe eenweru enweru. Ndu nkfuchiru mẹ ndu achijeru Nchileke ẹja tükoleruphu bụru iphe lanu. Ẹphe l'ẹphe ha agbakotalephu ẹregede. ¹¹ Ọnya, aba ndibe iya bẹ ẹphe anọduje eme ọgvu ẹnyiru ẹnyiru l'ẹ to nwedu iphe ọ bụ. Ẹphe anọduje ekfuru l'iphemiphe ọbule ọdụ mma l'ẹke iphe ta ọdụ mma. ¹² Iphere ahuma ahuma, ẹphe meshiru; ọogbe ọdụ ẹphe ọo? Wawakwa. Iphere ta ọkpokwa ẹphe ẹ phuu. Ẹphe gbe makpọorunu iphe bụ ọtso ẹnya. Oo ya meru iphe ẹphe e-tsoru ndu darunu daa. Ẹphe a-daru alị teke ya a-wata ẹphe ochi iphe. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹³ “Owaa iphe Ojejoje ekfu: Ẹ ya e-mekwa t'ẹ b'ọ ọdụ iphe ẹphe a-nọdu akpata l'okfu ẹphe. Eri vayinu ta amihekwa amimi. Ọphu oshi figu ta amihekwa nebyi. L'ẹphe ẹphe ha a-lakota ẹkwo. Iphe ya shi nụ ẹphe; bẹ ya a-natakota ẹphe.

¹⁴ “?Bunua ngunu kparu iphe ayi nọ l'ẹke-a? Unu dzukobe t'ayi tuko gbalaa gbaru lagbaa ẹ mkpukpu ono, a kpuru upho-mkpuma iya mgburumgburu ono; nọdu l'ẹke ono laa l'iyi; kele Ojejoje, bụ Nchileke ayi tu-buwaru l'ayi a-la l'iyi; bya eworu mini, e yeru nshi chee ayi. Ishi iya aburu l'ayi mewaru iya iphe ọdụ ẹji. ¹⁵ Ayi leru ẹnya ẹhu-agu; t'o nwe ẹhu-agu, ayi phuru. Ayi elee ẹnya oge ẹhu-npho; yọ bulerua egvu bẹ eeye ayi. ¹⁶ Ume, inya ndu ọhogu ayi, nọ ẹ mkpukpu Dánu atụ bẹ ayi nọ l'ẹke-a l'anu. Teke oke-inya ẹphe ralahaaru mimiimii; ndu alị-a l'ẹphe ha awata onma kpakpakpa; kẹ l'ẹphe byaru t'ẹphe bya eripyaa alị-a l'ọ ha; mẹ iphe bụ iphe nọ iya nụ: mbụ mkpukpu ẹ mkpukpu; yẹle ndu bu iya nụ.

¹⁷ “Unu lekwa; ẹ ya a-chiru ẹjo agwo wushiru unu; mbụ ogiji, ẹ-ta adudu iphe a-nọ-chighe iya ọzo. Yọ bụru agwo ono a-bya atagbushia unu.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁸ Aphu-a, byaru iya nụ-a ta
dukwa onye a-du ike ọdụ ya ike.
Meji ọfuakwaru iya nta-a.

¹⁹ Ngabekpodaaphu nchi nua
mkpu, ndibe iya echi;
mkpu, ẹphe shi l'alị,
nọ l'ẹke teru ẹnya l'echi; sụ:

“?O ọdụ ẹ Ojejoje ta nọhedu
ẹ Záyonu ọo?
?Eze ta nọhedu iya ọo?”

“?Bukwanu ngunu meru
iphe ẹphe gude ntẹkpe
ẹphe kpatsua ya iwe;
mbụ ntẹkpe ono, ẹphe gwotaru
ẹ mba ọdo, ẹ-ta adudu iphe ọ bụ ono?”

²⁰ Oge, ọ ga akpata iphe
e meberu l'alị sweekwaru.
Onanwu gvakwaru;
ọphu a dzotadu ayi.

²¹ Keshinu e gwowaru
ndibe mu ogwe-ẹja bukwa
mbedua b'e gwepdashiru.
Mu agukwa aphu;

ndzụ l'agụshi mu ike.

- 22 ?To nwedu manu banu,
 nọ lẹ Gíledu tọ?
 ?Onye eme ogvu ta nọhedu l'ẹke ono tọ?
 ?Bụ ngunu meru iphe
 ndibe mu ta kadu mma
 l'iphe ono, eme ẹphe ono?

9

- 1 Ọ dū mu t'a sū l'ishi mu bụ
 nggele, mini shi atsoshi;
 ẹnya mu aburu okpuru,
 ẹnya-mini jiru ejiji;
 k'ọphu mu ga anọduplephu
 l'akwa ẹkwa: eswe l'enyashi;
 ke egbushi, eegbushi ndibe mu.
- 2 Ọ dū mu t'a sū lẹ mu nweru
 ẹke ndu ije anoje l'echi-egu;
 me mu ahalephu ndibe mu;
 mbu tugbukpelephu lufuru
 ẹphe; ke l'ẹphe erikota ogori l'ẹphe ha;
 ndu kuru l'ẹke ono
 bukota ndu ẹ te egudedu ire ẹphe ẹka.
- 3 “Epe ekweje ire ẹphe l'ọ bụ
 onye kweru akfu gude
 l'agba ẹjo-ire ogba akfu.
 E tọ bụdu ire-lanu;
 be ẹphe gude l'aba l'ali-a.
 Epe eshije l'ome iphe
 du eji owaa baa l'odo;
 ọphu ẹphe 'amadu onye ya bu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 4 T'onyenonu kwakwaaru ndu onya phe ẹnya;
 ọphu unu 'akpokwaru obu
 yeru unwunne unu unwoke;
 ke l'iphe bu nwunne madu; ndu k'unwoke
 agbakwaru iya ẹregede.
 Iphe bu onye unu l'iya
 eshi onya aburu onye mgbamu.
- 5 Onyemonye obule l'agbaru ibe iya ẹregede;
 ọphu ọ dudu onye ekfuje ire-lanu.
 Epe dzutawaru ẹjo-ire jeye
 yo buwaru ura, raru ẹphe.
 Epe emetawa iphe du eji
 jeye ike agwushia ẹphe.
- 6 Ọ buplephu l'unu mewaru
 ẹregede; yo buru ufu unu.
 Epe egude ogba ẹregede ono
 jika ọmaru onye ya bu.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 7 Ọo ya kparu iphe Ojejoje,
 bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu; su:

“Lekwa; ya a-mìkwa ephe amìmi;
 mbù data ephe adata;
 kẹ; ?bunua ngunu ọdo bẹ
 ya e-mebaa lẹ kẹ iphe dọ ẹji, ndibe iya eme?
⁸ Ire ephe bọ akfù, egbu egbu.
 Oonoduje ekfu okfu l'ẹregede.
 Onyemonye egudeje
 ire-oma l'ekfu anụ madzụ ibe iya;
 Obekwanu l'o gude obu iya l'agbaru iya ọnya.
⁹ ?Bụ tẹ ya ba ahùshi ephe
 àhùhù iphe ono, ephe eme ono tọ?
 ?Bụ tẹ ya be emelatashì
 ephe iphe ephe meru iya;
 mbù ndu alì-a tọ?”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁰ Ya a-kwa ẹkwa;
 chia gbaru-oso l'okfu-ẹhu ugwu ugwu;
 ya a-gua aphụ ẹke elu akpajẹ nri;
 kẹ l'ọ kpọshihuwaru nkụ;
 ọphu ọ dudu ndu
 eshijekwadu iya nụ;
 ọphu ọ dūhedu onye anuje
 ọra eswi l'ẹke ono.
 Unwenu, ephe l'eli
 phekashihuwaru;
 unwu anụ agbakashihu.

¹¹ Jerúsalemu bẹ ya e-me t'ọ
 buru ikpọzu; nkuta-ọswa eburu iya.
 Iphe, bọ mkpukpu Júda l'ọ ha;
 bẹ ya e-me t'ọ daburu
 ochobo; k'ọphu ẹ-to nwedu
 onye e-bu iya ebubu.

¹² ?Nanụ onye bọ nwoke, maru iphe kẹ tẹ iphe-a doo ya ẹnya? ?Bụ onye
 bẹ Ojejoje ziru iphe; k'ọphu ọo-dụ ike kọo ya t'ọ doo ẹnya? ?Bụ ngunu
 meru; e mebyishia alì-a woru iya tọgbo ophorokpo l'ọ bọ echi-ẹgu, ẹ-ta
 dudu onye esweje iya esweswe?

¹³ Ojejoje sọru l'iphe kparu iya nù bọ l'ephe gbadoru ome iphe ya turu
 l'ekemu, bọ ọphu ya turu dobe ephe l'ifu. Ephe te medu iphe ya sọru
 t'ephe meje; ọphu ephe 'angadu nchì l'ekemu iya. ¹⁴ Iphe ephe jechiaru
 je etsoru aburu ẹjo ọkpoma ephe. Ephe eje awata ọgwa Bálu, bọ iphe
 ndiche ephe ziru ephe. ¹⁵ Ọo ya bọ; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bọ Ọkaribe-
 Kakọta-Ike ekfu ndọ-ọ; mbù Nchileke kẹ ndu Ízurelu: “Lekwa; ya e-me
 ndu-a t'ephe ria nri, atso ile. Ya emee ephe; t'ephe ngua mini, e yeru iphe
 egbu madzụ. ¹⁶ Ya a-chikashi ephe t'ephe dzuru ọhamoha, bọ ẹke ephe
 ta madu; nna ephe ta ama iya. Ọdo bọ l'ọo ogu-mbeke bẹ ya e-gude chia
 ephe jeye ya egbushigee ephe.”

¹⁷ Ọwaa iphe Ojejoje, bọ Ọkaribe-Kakọta-Ike kfulu
 ndọ-ọ:

“Unu rìnua ya arìri nta-a!
 Unu kunua unwanyi ono,
 akwajẹ ẹkwa anwuhu ono t'ephe bya!
 Unu zikwaaphu t'e kua ndu

- 18 ọphu katsua ome nka ye iya!
 T'ẹphe bya ẹgwegwa bya
 araaru ayi ẹkwa jeye
 t'ẹnya-mini wata ayi ọtsoshi l'ẹnya;
 mbu jeye teke ẹnya-mini
 e-shi ayi l'ugbo-ẹnya l'awushi."
- 19 Aanukwa uzu-ekwa ẹ
 Zayonu ẹke ẹphe no;
 l'ara; su:
 ?Owaa ẹge e mebyishiru ayi!
 ?Owaa ẹge iphere ayi habe nshinu!
 Ayi hafutajekwa alı ayi-a;
 ke l'ulo ayi b'e mebyishiwaru.
- 20 Unube unwanyı;
 unu ngabekwa nchi l'iphe Ojejoje!
 Unu saa nchi nua okfu,
 shi iya l'onu!
 Unu zikwaa unwada unu
 ẹge aatuje uzu-ekwa!
 T'onyenonu zia ibe iya ẹge
 eechije mkpu ekwa!
- 21 Anwuhu shiwa ẹ windo
 ulo ayi pyobata bya abahu
 l'ẹke ayi meru;
 yo buru upho-mkpuma mgbochi ayi.
 O bufuru unwegirima l'esu-uzo;
 bya emee unwu-okorobyia;
 ẹphe te edzukojehe l'edukfu-oha.
- 22 Kfua su: Owaa iphe Ojejoje ekfu:
 "L'odzu unwu-eliphe l'a-kuru
 l'ọ bu nshi l'ime-egbudu;
 l'ọ bu ẹke e gburu akpe;
 ẹswa iya awushiru;
 ọphu ọ dudu onye achikobe iya nu."
- 23 Owaa iphe Ojejoje ekfu:
 "T'onye maru iphe;
 be gudekwa mmamiphe iya
 kua onwiya ekuku;
 ọphu onye ike no;
 be egudekwa ike iya ono l'eku onwiya;
 ọphu onye nweru iphe
 'egudekwa iphe o nweru kua onwiya!
- 24 Owaa bu-chia iphe onye eku
 onwiya ekuku e-gude eku
 onwiya ndo-ọ:
 ẹ mu doru iya ẹnya;
 yo maru mu ohuma;
 mbu maru ẹ mu bu Ojejoje;
 ẹ mu emeje iphe-oma;
 l'ekpe ikpe, du maa;
 bya ekoshi ẹ mu doberu ẹka ndoo.
 Yo buru l'eliphe; be mu emekota iphe ono;

kẹ l'ọ bụkota iphe ememe
iya aduje iya mma.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

²⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “T'e lekwa; l'oge abyaakwa teke ya a-nụ ẹphe
aphụ; mbụ ndu, bụ l'eli ẹhu kpụu; bẹ ẹphe buru útsù; ²⁶ mbụ ndu Íjiputu;
ndu Júda; ndu Édọmu; ndu Amonu; ndu Móabu; mẹ iphe bụ ndu bu l'echi-
ẹgu, ẹke teru ẹnya. Kẹle iphe bụ mbakeshi l'ẹphe ha bụkwa ndu akpapyị;
mbụ je akpaa lẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha, ẹ-te ebudu útsù l'ime obu ẹphe.”

10

Nchileke yẹle nte

¹ Unu nụkwaa iphe Ojejoje ekfu anụ unubẹ ndu ọnu-ulo Ízurelu. ² Ọwaa
iphe Ojejoje ekfu:

“Unu ba amụkwa iphe ndu ọhodo eme.

Ọphu tẹ iphe-ọhubama,
emeshi l'akpamigwe be eyekwa unu egvu;
A makwaru-a l'egbe iphe
ono eyekwaa ndu ọhodo ono egvu;

³ kẹ l'ome-l'alị ndu ono bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa.

Ẹphe egbutaje oshi l'ọswa;
ndu eme nka abya egude
ayọo ẹphe pyia ya.

⁴ Ẹphe abya egude

mkpola-ọcha mẹ
kẹ ododo gude mee ya nka.
Ẹphe abya egude ọngu
yẹle nturu kpọbe iya
t'ẹ b'ọ mịnga amịnga.

⁵ Nte ẹphe ono dụ l'ọ bụ

nwanggiri-utobo,
e keberu lẹ mgbo ugbongu;
mbụ l'ẹ too kfudu okfu.
Yọ bụru apapa bẹ aapajẹ iya;
kẹ l'ẹ too jedu ije.

Unu ba tsujekwa iya egvu;
kẹ l'ẹ too nwekwa iphe oomeje;
ọphu ọ dukwa iphe dụ mma, oomeje.”

⁶ Ẹ tọ dukwa onye dụ l'ọ bụ nggube Ojejoje.

Ị paru ẹka; ẹpha ngu aha nshinu.

⁷ ?Bụ onye bụ onye ono,

ẹ-ta atsudu ngu egvu;
nggube eze, achị ọhamoha ono?

Ono bụkwa iphe ruberu ngu nụ.

L'iphe bụ ndu mmamiphe,
nọkota l'ọhamoha; mẹ iphe bụ
alị-eze ẹphe l'ọ ha; b'ẹ ta
dukwa onye dụ l'ọ bụ nggu.

⁸ Ẹphe bụkota ndu ẹ-te enwedu

egomunggo; bya aburu ndu eswe.
Iphe ezi ẹphe iphe bụ
ntẹkpe, a pyiru l'oshi,

- 9 ẹ-te nwedu mkpa ọoga.
 9 Ọ bú mkpọla-ọcha, e tsuru l'ọngu;
 b'e jeru Tashishi wota iya gude bya;
 yẹle mkpọla-ododo,
 e jeru je ewota lẹ Ufazu,
 bụtsua iphe ndu eme nka
 ẹphe lẹ ndu akpụ ụzu kpuru.
 Nte ono b'a chitaru uwe,
 eke urukpu-urukpu;
 wota ọphu eke uswuswe
 uswuswe woru yee.
 Iphe ono abụkotaru iphe
 ndu maru ome nka meru dobe.
- 10 Obenu lẹ Ojejoje bú iya bú ọkpobe Nchileke.
 Ọ bú iya bú Nchileke, nọ ndzụ;
 bụru iya bú Eze, a-nọ nụ gbururu jeyewaru.
 Teke ẹhu eghu iya eghughu;
 bẹ eliphe kpamukpamu anmahuje jijiji;
 ọphu ndu ọhodo ta adudu ike ọta nshi;
 nata oke ẹhu-eghughu iya.
- 11 Ọwaa iphe ii-kfuru ẹphe ndọ-ọ: Nte, ẹ-ta bụdu l'ọo ẹphe meru igwe; t'ọ
 bú ẹphe meru eliphe-a bẹ e-mekochakwa laa l'iyi lẹ mgboko-a; lakwaaphu
 l'iyi l'imigwe.
- 12 Ọo Nchileke bẹ gude ike ẹka iya mee eliphe.
 Yọ bụru iya gude
 mmamiphe iya tụa ọkpa mgboko-a;
 bụru iya gude
 iphe-odo-ẹnya iya gbasaa akpamigwe.
- 13 Ọobuje; o -dee edede l'igwe;
 mini, nọ l'igwe araa ọra.
 Oomeje t'urukpu shi l'ẹke
 mgboko jeberu wata alufuta.
 Ọotuje egbe-igwe teke mini achị;
 bya aburu l'ọba iya;
 bẹ ooshije ezi pherephere.
- 14 Egomunggo nashihuru onyemonye;
 ọphu 'onwedu onye kwaru ẹnya.
 Iphe bú ndu akpụ ụzu
 mkpọla-ododo l'ẹphe ha
 bẹ iphere ọgvu iya gudekwaru.
 Ntekpe, ẹphe pyiri atuko bụru ụgho;
 kẹ l'ẹ-to nwedu ọphu atụ ume l'onwiya.
- 15 Iphe ono ta adudu uru,
 ọ baru; ọ bú iphe e gude agba mgbonu.
 O -rua l'oge ikpe iya;
 bẹ ntekpe ono a-la l'iyi.
- 16 Obenu l'onye ono,
 bú ọkè-iphe eri Jékọpu ono;
 bẹ ta bụdu ẹge ono b'ọ dụ;
 kẹ l'ọo ya bú onye meru
 iphemiphe ọbule dobe;
 metsua bya emee ndu Ízurelu;

mbụ ọkpa-ikfu ono,
 bụ ọkè-iphe iya ono.
 Onye ono bẹ ẹpha iya
 bụ Ojejoje; bya abụru
 Ọkaribe-Kakọta-Ike.

Mgbonwu, a-bya nụ

¹⁷ Unu kwakọbekwa iphe unu; lufu l'alị-a; unube ndu ono, ndu ọhogu unu nọ-pheru mgburumgburu ono; ¹⁸ kẹ l'ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ nta-a; bẹ ya a-gba ndu bu l'alị-a; gbafulu ẹphe mgbala lanu. Ya emee ẹphe mkpawere; k'ọphu aa-kpu ẹphe lẹ ndzu.

¹⁹ Aphi tsokwaru mu;
 kẹ l'e mekaru mu iphe!
 Onya, aba mu nụ aburu 'emeta emeta!
 Ọle; iphe mu ekfujeru
 onwomu bụ l'ọ bụwa
 iphe-ememe, nọ swiru mu nụ.
 Mu a-taru iya nshi.

²⁰ Ụlo-ékwà mu b'e mebyishiakwaru.
 Eri iya b'a tükookwaru gba bushia.
 Ụnwu mu shiakwa mu l'ẹka gba kashihu;
 ọphu mu l'ẹphe anọhedu.
 Ẹ to nwehedu onye ọphu phoduru nụ
 kẹ t'ọ kpọberu mu ụlo-ékwà obu ọdo;
 m'ọ kpọonu t'ọ tuaru mu nwamkpu.

²¹ Ndu eche ayi l'ọ bụ aturu;
 bẹ ọriri nahuru;
 ọphu ẹphe 'akpatajedu Ojejoje ishi.
 Yọ buri iya meru;
 iphe te kwejeheru ẹphe;
 a chĩa aturu ẹphe nanu nanu.

²² Unu lekwa! Nzi abyaakwa.
 Oke utsu, e-shi l'uzo isheli; l'ada l'abya.
 Oo-me alị Júda;
 yọ daburu ochobo;
 buri ẹke nkuta-ọswa a-bya akwaa ufu.

Jeremáya ekfu anu Nchileke

²³ Nggube Ojejoje;
 mu makwaru-a lẹ ndzu
 madzu ta budi nk'ia;
 l'ẹ tọ budi madzu aturu iya
 onu ẹke ọo-dzo okpa.

²⁴ Byiko Ojejoje; baaru mu ru mba!
 Ọlokwa t'i gude ikpe, du maa baaru mu iya;
 be egudekwa ẹhu-eghughu baaru mu iya;
 a nonyakwaa; nggu emee mu;
 t'ẹ b'o nwehe iphe mu a-bu.

²⁵ Tu-koshi ohamoha ono
 oke ẹhu-eghughu ngu;
 mbu ndu ono,
 ẹ-te ekwedu nke ngu ono.
 Tu-koshi iya ndu ono,

ẹ-te ekujedu ẹpha ngu ono!
 Kẹ l'ẹphe riwaru eri Jékoṣu ripyaa ya.
 Ẹphe rigbuwaru iya kpakparakpamu;
 bya emebyishia alì iya l'ọ ha.

11

Eemebyi Oḡba-ndzụ ono

¹ Ọwaa iphe Ojejoje kḡuru Jeremáya. Ọ sụru iya: ² “Nụkwaa iphe e kḡuru gude gbaa ndzụ ono; nggu ewokwaru iya phụ je ekḡuaru ndu Júda yẹle ndu bu lẹ Jerúsalemu. ³ Kḡuaru ẹphe l'ọo iphe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekḡu ndọ-ọ: Onye a tũru ọnu b'ọ bụ; mbụ onye ono, ẹ-te emedu iphe oḡba-ndzụ ono kḡuru; ⁴ mbụ okḡu oḡba-ndzụ, ya tũru l'ekemu nũ ndiche unu phẹ teke ya dufutaru ẹphe l'alì Íjiputu; mbụ teke ya dufutaru ẹphe lẹ ọ-tata-kḡukḡu ọku, angazeje ígwè. Iphe ya kḡuru bụ: Unu meje iphe, bụ iphe ya sũru tẹ unu me; k'ọphu unu a-bũru ndibe iya; yẹbedua abũru Nchileke unu. ⁵ Ọ bụ teke ono bẹ ya e-mekota iphe ya riburu ndiche unu phẹ nte lẹ ya e-me; bụ iya bụ lẹ ya a-nũ ẹphe alì-ọtsu ono, bụ nk'unu ntanũ ono.”

Mu asụ iya: “Nggũbe Ojejoje; ono kwa ẹge ọ dũ.”

⁶ Ojejoje asụ mu: “Tẹ mu raa ya arara l'alì ndu Júda yẹle esu-uzo ndu Jerúsalemu: Unu ngabẹ nchì l'okḡu, nọ l'oḡba-ndzụ-a; tsoo ya l'ẹge ọ dũ. ⁷ Lẹ keshinu teke ono, ya dufutaru ndiche unu phẹ l'alì Íjiputu ono jeje ntanũ-a bẹ ya shilekwaphu lọta ẹphe ẹka lẹ nchì: Ya lọtsua ya; ya alọkwazi iya; sụ ẹphe: ‘Unu nũjeru mu okḡu!’ ⁸ Obenu l'ẹphe ta angadu nchì; ọphu ẹphe 'eyedu ọnu. Iphe ẹphe meru bụ l'ẹphe kwefuru íkè, bụ iphe shi ẹphe l'ẹjo ọkpoma ẹphe ono. Yọ bũru iya kparu iphe ya tũkoru ọnu, nọ l'oḡba-ndzụ ono, ya sũru t'ẹphe tsoru; ẹphe ajìka l'ẹphe te etsodu iya ono tũkota ẹphe.”

⁹ Tọ dũ iya bụ; Ojejoje asụ mu: “Ndu Júda yẹle ndu bu lẹ Jerúsalemu nọkobekwa l'achìru iya ẹjo idzu. ¹⁰ Ẹphe laphuakwaru azụ je emelaha iphe dũ ẹji, ndiche ẹphe meru, bụ ndu jìkaru l'ẹphe ta angadu nchì l'okḡu, ya kḡuru. Ẹphe wataakwaru otso nte ọdo; l'ẹjeru iya ozi. Ndu ọnu-ulo Ízurelu ẹphe lẹ ndu ọnu-ulo Júda tũkookwaru mebyia oḡba-ndzụ ono yẹle ndiche ẹphe gbaru ono. ¹¹ Ọo ya bụ: ọwaa iphe Ojejoje ekḡu: Ya e-mekwa tẹ oke iphe-ẹhuka dakfuta ẹphe; ọphu ẹphe 'anahũkwa iya. Ẹphe -rakukpoodua ya nũ araku; bẹ ya ta angakwaru ẹphe nchì. ¹² Ndu mkpũkpu, nọgbaa l'alì ndu Júda yẹle ndu Jerúsalemu l'e-je je araku nte ono, ẹphe shi anọduje akpọru ínsensu ọku ono; ọle ẹ to yeduru ẹphe ẹka lẹ phuu; mẹ oke iphe-ẹhuka ono -dakfulephu ẹphe. ¹³ Ọ bụ ẹge mkpũkpu unu hatabe l'igwe bũkwaphu ẹge agwa unu hatabe l'igwe; unubẹ ndu Júda. Ẹnya-ngweja ínsensu unu nweshiru, unu akpoje iphe ọku l'anũ agwa iphere ono; mbụ Bálu ahakwaphu l'igwe l'ọ bụ esu-uzo, nọ lẹ Jerúsalemu. ¹⁴ Jeremáya; be ekḡukwa nũ iya l'okḡu ẹhu ndu-wa; ọphu iichikwaru ẹphe mkpu; ọphu iirokwa iya arọro l'okḡu-ẹhu ẹphe; kele ya ta angakwaru ẹphe nchì; mẹ ẹphe kua ya teke ẹphe nọ l'iphe-ẹhuka.

¹⁵ “?Bụ ngunu bẹ ndu iya yeru obu eme l'eze-ulo iya; l'ẹke ẹphe l'igweligwe ndu ọdo achì ẹjo idzu; l'eme ẹge ẹphe chìru iya? ?Bụ anũ, dũ nsọ a-kpọshi t'ẹ ba nũ unu aphũ tọ? Teke unu nọ l'ome iphe dũ ẹji unu; ?bụ iya a-nọdu eme t'ẹhu tsọ unu ẹna tọ.” ¹⁶ Ojejoje kuru ngu oshi

olivu, aja pulapula; l'amị mebyi, ama ntumatu l'ugbugba. Ọlobu agbagba-igwe lanu teke oke pherephere-mini ephe be oo-gude kpoo ya oku; ekali iya agbajishihu.

¹⁷ Ọ kwa Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike, bu onye dzaru ngu nu be kpeburu l'ii-mekochaa buru o-la-l'iyi; ke l'onu-ulo ndu Izurelu yele onu-ulo ndu Juida mewaru iphe du eji; shi ege ono kpatsua mu iwe; ke l'ephe je akpolahaa insensu anu Balu.

Aachiru Jeremáya ejo idzu

¹⁸ Keshinu Ojejoje kpuharu ejo idzu, ephe achiru mu; koshi mu; be mu maleruphu iphe ephe achi; kele teke ono b'o koshileru mu phu iphe ephe eme. ¹⁹ Mu dulephu l'o bu nwaturu, eme odoo odoo, a kpu eje egbugbu. Ophu mu 'amakpoduaru l'a chiwaru mu ejo idzu; su: Unu t'ayi mebyishia oshi ono yele nebyi iya. Unu t'ayi mee t'o chihu l'alị ndu no ndzu; k'ophu e ta byadu bya anyata epha iya odo.

²⁰ Obenu le nggube Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike; nggube onye ono, ekpeje ikpe, du maa; l'adataje okpoma yele oriri adata; te mu phunu eke igwata ugwo iphe ephe meru mu l'ishi ephe; ke l'oo nggubedua be mu wotaru onwomu ye l'eka.

²¹ "Oo ya bu; owaa kwa iphe Ojejoje ekfu l'ehu ndu Anatotu, bu ndu ono, achọ ndzu ngu ono; mbu ndu asuje t'e b'i gudehekwa epha Ojejoje l'ekfuchiru iya; odumeka be ephe e-gbukwa ngu. ²² Oo ya bu l'owaa kwa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu: 'Le ya a-nukwa ephe aphu. Unwu-okorobya ephe bu ogu-mbeke be ee-gude gbushia ephe. Yo buru egu e-gbushi unwu ephe ndu ke nwoke; me ndu ke unwanyi. ²³ Ophu o dudu ndu Anatotu m'oo onye lanu, aa-ha t'ephe phodu; ke le ya e-me t'ephe lakota l'iyi; m'o -rulephu afa ono, aa-nu ephe aphu ono.' "

12

Aji, Jeremáya aji

- ¹ Nggube Ojejoje; i bu onye doberu eka ndo;
jeye teke mu echi ngu okfu.
Ole; mu e-kfukwaru ngu
phu ke ikpe, du maa, iikpeje.
?Bu ngunu kparu iphe
iphe ekwejeru ndu ejo-madzu?
?Bu ngunu kparu iphe
ehu aduje ndu e te egudedu
ire ephe eka agu?
- ² O bu nggu dzaru ephe;
ephe agbaa ogbaragba;
bya evua; mīlahaa amimi.
Ephe akpujeru ngu l'onu tekenteke.
Obenu l'e too rujedu ephe l'obu.
- ³ Obenu le mbedua;
be nggube Ojejoje maru.
Iphuje mu; l'adataje oriri,
mu ariru ngu adata.
Kputanu ephe kpufu
l'o bu aturu, a kpu eje egbugbu.
Wonuru ephe dobe iche
kwaberu mboku, ee-gbu ephe.

4 ?Bu jeye teke ole;
 bẹ ali-a a-gụ aphụ gụ-bebe;
 mbụ ẹswa, nọgbaa
 l'ali akpọshihukota nku?
 Iphe kparu iya nụ
 abụru lẹ ndu bu iya nụ
 bu ndu eme ẹjo ọkpoma;
 yọ mee unwu anumanu;
 me unwenu; ẹphe alakota l'iyi;
 Ọphu kanụ abụru lẹ
 ndu ono bẹ iphe ẹphe ekfu bụ:
 “E tọo phukwa iphe eme ayi.”

Onu, Nchileke eyeru Jeremáya

- 5 Ọ -bụru lẹ nggu lẹ ndu
 gude ọkpa gbaru ọso;
 ẹphe alọ ngu phelephele;
 bụ-chia ndu ọphu
 gude inya; bẹ ii-gbabere?
 Ọdo abụru;
 ọ -bụru ụkfu duru ngu l'ali,
 daburu adaburu;
 ?nanụ ẹge ii-shi mekota iya
 l'oswa Ẹnyimu Jọdanu?
- 6 Unwunne ngu nwoke;
 ndu nggu l'ẹphe shi l'ufu lanụ;
 bụ epehedua deru ngu ye t'e gbua.
 Ẹphe woliru olu;
 t'e mee ngu iphe a-tsuru ngu nụ.
 E guderu l'ẹphe a-nọdu
 ekfuru ngu okfu oma;
 ba adakobekwa ẹphe.
- 7 Ya gbadowaru ndu ọnu-ulo iya.
 “Ya gwọbewaru ndu ono,
 bụ ọkè-iphe iya ono.
 Ndu ono, nọ iya l'obu ono;
 bẹ ya yehaakwaru l'eka
 ndu ọhogu ẹphe.
- 8 Ọkè-iphe yẹbe Nchileke ono
 byaakwaru bya adu iya
 l'ọ bụ agụ, bu l'oswa.
 Ọonoduje agbọru iya ọgbo.
 Yọ bụru iphe ono kparu
 iphe ya kpọru iya ashị.
- 9 Ndu ono, bụ ọkè-iphe iya ono;
 dụwa iya l'ọ bụ unwenu, avọtsua avọvo;
 mbụ l'ọ bụ unwu ivu,
 unwu egbe-nwọku,
 nọ-pheru mgburumgburu
 l'abya iya etso ọgu.
 Je atuko iphe bụ anụ,
 bu l'egbudu rukoo
 t'ẹphe bya avua anụ iya kpatakpata!

- 10 Igweligwe ndu eche aturu
mebyishiwaru okfu vayinu iya.
Ēphe gudewa okpa dzoo
okfu iya pyakapyaka.
Ēgiri okfu iya ono;
bē ēphe mewaru;
ȳo buru echi-egu,
daburu kē mmanu.
- 11 E meru iya; ȳo buru okoroba egu.
Keshinu ō bu okoroba egu;
ȳo gulahaa aphu rakulahaa ya.
Mb̄u l'al̄i ono l'ō ha;
b'e meru;
ȳo buru okoroba egu;
ophu ō dudu onye akpa iya ishi.
- 12 Ndu mgbugbu-madzu ezeru
gbigbigbi bya an̄-jia eli-al̄i,
nō l'echi-egu.
Kē l'ogu-mbeke Ojejoje
asu madzu pyaapyaa
e-shi l'ishi al̄i-a ishi lanu
jeye l'ishi iya ophu;
ophu ō dudu m'oo
onye lanu, ehu adu agu.
- 13 Ēphe kuru witu;
ole; iphe ēphe a-kpata bu ogvu.
Ēphe e-segbu onwephe l'akanya;
ole; ē tō dudu iphe ēphe e-seta.
Iphere iphe ēphe kpataru
l'okfu ēphe duwa ēphe;
kē l'ehu eghushi Ojejoje eghughu ike.”
- 14 Owaa iphe Ojejoje ekfu: “L'ō -buru kē ndu iwe ono, bu obutobu iya
ono l'ēphe ha; mb̄u ndu ono, denyiru eka lē okè-iphe ya nuru ndibe iya,
bu ndu Izurelu t'ō buru okè-iphe ēphe ono; lekwa lē ndu ono bē ya e-fefu
l'al̄i ēphe. Ya efefu ndu Júda t'ēphe ba nōhe l'ēke ono. ¹⁵ Ya -fefutsulephu
ēphe; ya abya aphuaru ēphe imiko; duphuta ēphe azu l'okè-iphe ēphe
ono l'ēphe ha nanu nanu; mb̄u ēphe alaphuta azu l'al̄i ēke ēphe shi. ¹⁶ O
-buru l'ēphe yeru ehu; muta oshi uzo kē ndibe iya; gude epha iya rilahaa:
'Kamenu'; ege ono ēphe shiwa zia ndibe iya; ēphe egude Balu l'eri angu
ono; bē ēphe a-byakwa bya agbabe okpa; shihu ike l'ēke ndibe iya no. ¹⁷ O
-bukwanuru l'o nweru oha, e-te kwedu ngabe nchi bē ya e-fefulekwaphu
oha ophu efefu; woru iya mebyishia.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

13

Akpò-buleti ocha

¹ Owaa iphe Ojejoje kfuru mu. O s̄uru mu: “T̄e mu je azu akpò-buleti,
e meru l'ekwa ocha kebe l'ukfu; ole t̄e mu ba atsekwa iya lē mini.” ² Tō
du iya bu; mu ejenu je azuta akpò-buleti ege Ojejoje kfuru; bya eworu iya
kee l'ukfu.

³ Ya ndono; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru mu odo k'ugbo ebo; su
mu: ⁴ “T̄e mu wota akpò-buleti ono, mu zuru; weru l'ukfu ono; gude iya

je lẹ Ẹnyimu Yufurétusu je edomia ya l'ogba, nọ l'eze mkpuma.”⁵ Mu atugbukwaa je elibe iya lẹ mgboro Ẹnyimu Yufurétusu ẹge Ojejoje ziru mu.

⁶ A nọtsulephu ujiku olemole; Ojejoje asu mu: “Tẹ mu tugbua je lẹ Ẹnyimu Yufurétusu je avọta akpo-buleti ono, ya sọru tẹ mu je edomia-a ono.”⁷ Ya ndono; mu atugbua jeshia lẹ Ẹnyimu Yufurétusu je avọta akpo-buleti ono; mbu wofuta iya l'ẹke mu shi domia ya. Obenu l'o mebyishihuwaru; tọ dọhe iphe o dọ kẹ ememe lẹ phuu.

⁸ Ya ndono; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru mu; sọ mu: ⁹ “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: ‘L'ọ kwa ẹge ono; bẹ ya e-mebyishi ekuku ono, ndu Júda eku onwẹphe ono yẹle ẹge ono ndu Jerúsalemu ekupyashi onwẹphe ẹnya ono. ¹⁰ Ndu-a bu ndu iphe dọ ẹji; bya aburu ndu jikaru l'ẹphe ta angadu nchi l'okfu iya. Iphe ẹphe anọduje eme bu iphe shi ẹphe l'ẹjo okpoma ẹphe ono. Yọ buru nte odo; bẹ ẹphe anọduje etso; l'ejeru iya ozi; l'abaru iya ẹja. Ndu ono bu ẹge akpo-buleti-wa dọ-wa bu ẹge ẹphe a-dọ; mbu l'ẹ tọ dọdu iphe ẹphe a-dọ mma k'ememe; ¹¹ kẹ l'ọo ẹge akpo-buleti ekejeru madzọ l'ukfu bu ẹge ya meru ndu Ízurelu; mẹ ndu Júda l'ẹphe ha kpmukpamu; t'ẹphe keru iya l'ẹhu; k'ọphu ẹphe a-buru ndibe iya; ndu ee-gude l'etu iya ẹpha; l'aaja iya ajaja; l'akwabẹ iya ugvu. Obenu l'ẹphe ta ngadọ nchi.’ ” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Otumu-akpo.

¹² Kfuru ẹphe: “L'ọwaa kwa iphe Ojejoje kfuru; mbu Nchileke kẹ ndu Ízurelu: ‘Iphe bu otumu-akpo l'ọ ha bẹ ee-yejikota mẹe eyeji.’ Teke ẹphe sọru mu: ‘?Epehe ta mahaadua l'ee-yeji mẹe l'otumu-akpo tọo?’ ¹³ Tẹ mu sọ ẹphe ẹge-a: ‘Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ ya e-me tẹ mẹe wata ọtsu iphe bu ndu bu l'ali-a mgburumgburu; je akpaa lẹ ndu eze, nọ l'aba-eze Dévidi; ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu nkfuchiru Nchileke; mękpo iphe bu ndu bukota lẹ Jerúsalemu l'ẹphe ha. ¹⁴ Ya e-nwuta ẹphe je atupyabe ibe ẹphe; mbu ndu bu nna; mẹ ndu bu nwata nwoke.’ ” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. “Ya ta ayoduru ẹphe oshi; ọphu ya 'aphuduru ẹphe imiko; ọphu ya 'emeduru ẹphe eze-iphe-oma kẹ tẹ ya haa; tẹ ya be emebyishi ẹphe.”

Oye egvu l'aa-kpu ẹphe lẹ ndzọ

- ¹⁵ Unu ngabekwa nchi;
 unu ngabekwa nchi ohuma!
 Unu be ejekwa oku
 onwunu ekuku;
 kele Ojejoje kfuakwaru iya.
- ¹⁶ Unu kwabẹ Ojejoje, bu
 Nchileke unu ugvu!
 Odumeka bẹ oo-mekwa
 tẹ ochi gbaa;
 ukfu akpo unu l'okpa
 l'eli ugvu ono, gbaru ochi ono.
 Iphe unu ele ẹnya iya bu iphoru.
 Obenu l'oo-me iya t'ọ
 buru unu ngumaphu.
 Oo-gbanwe iya;
 mee ya t'ọ gbaa tsukiribangu.
- ¹⁷ Obenu l'ọ -buru l'unu
 ta angadu nchi;
 bẹ mu a-ra ekwa lẹ mpya;

ke l'unu kunukaru onwunu ekuku.
 Mu a-raa ekwa;
 enya-mini atsoshia mu l'enya;
 ke l'unwu aturu
 Ojejoje be aa-kpu le ndzu.

¹⁸ Kfuru eze yele nne iya, bu eze-nwanyi su ephe: "T'ephe shikwa l'aba-eze ephe nyizita; ke l'okpu-eze ephe ono, egbu nwiiwii ono dafuakwaru ephe l'ishi!" ¹⁹ Iphe bu mkpukpu, nokota l'uzo ohuda be aa-guchishikota aguchishi; ophu o dudu onye adu ike guhaa ya. Ndu J'uda l'ephe ha be aa-kpukota laa ali odo; mbu kpukota ephe l'ephe ha.

²⁰ Palikpoduaphu enya apali phu ndu shi l'uzo isheli abya. ?Nanu igweligwe aturu ono, e yeru ngu l'eka ono; mbu aturu ono, i shi gude eku onwunu ekuku ono? ²¹ ?Bu ngunu be ii-kfu me Ojejoje -chitalephu ndu ono, i shi ari l'ephe bu okpobe ndu onya ngu ono dobe; ephe aburu ndu ishi ngu ephe? To o watadu ngu nu ome ehuka ege ime emeje nwanyi, du ime-wa? ²² Odo bu; teke i jiru onwongu; su: "?Bunua ngunu meru egbe iphe owaa meru ngu?" Iphe kparu iya nu bu l'iphe du eji ngu ghataru l'uru. Oo ya kparu iphe a phu-liru ngu mkpini ngu; raa ngu k'ehuka. ²³ Onye Itiyopiya; ?l'oo-gbanweghe akpo-ehu iya. To oduma; ?l'oo-gbanweghe kpongu-kpongu, tushiru iya l'ehu. O kwaphu ege ono be nggube onye ome iphe du eji kwowaru ehuta ahaghedu iya; wata ome iphe du mma. ²⁴ "Ya a-phu unu l'o bu eswa ereshi, pherephere, shi l'echi-egu ephekashi. ²⁵ Ono bu okè-ephe unu ndono; mbu okè-ephe ya tu-buhawaru doberu unu. Iphe kparu iya nu aburu l'unu zaharu iya je akporu obu yeru agwa, e ta budu ezi-okfu. ²⁶ Yebedua l'onwiya a-phu-li ngu mkpuni ngu; phuta iya kpube ngu l'ifu; k'ophu aa-phukwanu eke ono, iidomi edomi ono. ²⁷ Ogori, inoduje eri be ya phukwarua. Mimimi ono, inoduje ara l'o bu nwamkpi; l'agba ala l'ome ali-ali ono be ya anujekwaa; mbu jeye l'okpara ono, igba; iphere iya ta adu ngu ono! Ya phukotaakwaru ahuma ahuma, inoduje eme l'eli ugvu; me ophu inoduje eme l'egu. Te aphu tsokwaru nggube Jerusalemu! ?Bu jeye teke ole; be ii-du-beru inyinyi?"

14

Mkpo-anwu; ejo-egu; me ogu

- 1 Owaa iphe Ojejoje kfuru
 Jeremáya le k'ejo mkpo-anwu:
- 2 "Ndu J'uda agukwa aphu.
 Mkpukpu, nokota l'ali iya l'anodu anwu kpa.
 Ephe akwa ekwa l'okfu ehuta ali-a.
 Temanu be mkpu
 adakwaphu le Jerusalemu.
- 3 Ndu a maru epha ephe ziru
 ndu ozi ephe t'ephe je ekuta mini.
 Ephe eje l'ogvu-mini;
 to du mini, no iya nu.
 Ephe aparuru ite ephe l'ophorokpo lata.
 Iphere egude ephe;
 meji atofushia ephe;
 ephe eworu iphe kpuchishia
 ishi l'eke iphere du ephe.
- 4 Ali gbaakwaru oru;

- kẹ l'ẹ to nwehedu mini achinu l'alì ono.
 Iphere egude ndu akọ okfu;
 ẹphe eworu ẹka kpubegbaa l'ifu.
- ⁵ Mbụ jeye lẹ nne ele,
 bu l'ẹgbudu; ẹphebedua
 agbhashitsuaru unwu,
 ọ muru k'ophungu;
 l'ẹke ẹ tọ phudu ẹswa,
 ọo-ta.
- ⁶ Nkakfu-igara-ọswa
 evudotsua l'ẹke alì gụru iphoro;
 l'atụ phẹngu-phẹngu l'ọ bụ nkuta-ọswa.
 Ẹnya agbahukota iya ọchi;
 kẹ l'ẹ tọ dudu ẹke ẹphe
 a-nọdu taa nri."
- ⁷ "A makwaru-a l'iphe dọ eji,
 ayi meru agba ayi ekebe;
 ọle; nggube Ojejoje;
 menua iphe l'okfu ẹpha ngu;
 kẹ l'ayi dafuwaru
 dafukpoo nshinu;
 ayi emewaa iphe dọ
 eji nshinu l'ẹke iino.
- ⁸ Nggubedua bụ nggu bụ
 onye ndu Ízurelu tųru ẹnya yeeru;
 nggube onye adzofutaje
 ẹphe mẹ ẹphe teke ẹphe eje iphe-ẹhuka.
 ?Nanu ẹge e meru;
 b'o gbe dọ l'ì byaru abyabya l'alì-a.
 O gbe dọ l'ọ bụ onye ije,
 anoje ẹnyashi lanu nwenkinyi.
- ⁹ ?Nanu ẹge ọ dọ;
 bẹ iigbe eme l'ọ bụ nwoke, a tųru l'ukfu;
 mbụ nwoke, ike kẹ ọgu dọ;
 obenu l'ike ta dudu iya kẹ
 t'ọ dzoo madzọ ndzọ?
 Nggube Ojejoje;
 ayi lẹ nggu tųkonurua nọdu;
 ayi l'aza ẹpha ngu;
 ba agbadokwa ayi!"
- ¹⁰ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu
 l'okfu ẹhu ndu-a:
 "Iphe aduje ẹphe mma
 nshinu bụ aghaphe.
 Ẹphe ta alọ-gudejedu ọkpa ẹphe.
 Ọo ya bụ lẹ ya ta anatadu ẹphe.
 Ọo nta-a; bẹ ya a-nyata iphe dọ eji ono,
 ẹphe meshikotaru ono;
 bya ahùà ẹphe àhùhù
 k'ẹjo iphe ẹphe meshiru."
- ¹¹ Ya ndono; Ojejoje asụ mu: "Te mu be ekfukwa nọ Nchileke t'ọ
 dọru ndu-a lẹ mma. ¹² A makwaru-a l'ẹphe aswijeru Nchileke awiswi;

obekwanu lẹ ya ta angadu nchị l'ekwa, ephe ara. A makwaru-a l'ephe egwojeru iya ngweja-ukfuru; bya egwooru iya ngweja-nri. Obenu lẹ ya ta anadolu iya. Iphe ya e-mechia bu lẹ ya e-gude oḡu mebyishia ndu-a. Ya egude ejo-egu; me ejo iphe-ememe mebyishia ephe."

¹³ Tọ dọ iya bu; mu asu: "Nngube Nnajiufu, bu Ojejoje; ndu nkfuchiru Nchileke anodujekwa l'ekfuru ephe l'ẹ to nwedu oḡu, ada nu; ophu ejo-egu 'abyakwa. Lẹ nngube Nchileke e-mechia tẹ nchị dọ ephe ndoo l'ali-a; nọo ulori."

¹⁴ Tọ dọ iya bu; Ojejoje abyakwa bya asu mu: "Lẹ ndu nkfuchiru ono gudekwa epha iya l'adzọ ejo-ire. L'ẹ tọ kwa yẹbedua ziru ephe t'ephe bya; ophu o budu iya fọtaru ephe; ophu o dukwanu iphe ya kfuru nu ephe. Ekfuchita, ephe ekfuchitaru iya dọ l'ọ bu onye l'eze àphụ ẹ tọ phudu. Ephe agba eja, ẹ-tẹ nwedu iphe o bu; l'ekfu iphe ephe ritaru l'okpoma ephe.

¹⁵ Oo ya bu; owaa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ehu ndu nkfuchiru ono, gude epha iya ekfu ono; mbu ndu ẹ-ta abudu yẹbedua ziru ephe t'ephe je; ephe eje anodu l'ekfu; su: 'L'ẹ tọ dukwa oḡu; m'ọ bu ejo-egu, byaru bya edenyi ndu ali-a eka.' Ndu nkfuchiru ono l'onwephe; be bu-a oḡu; me ejo-egu e-gbushi ephe. ¹⁶ Odo aburu lẹ ndu ono, ephe ekfu anu ono be ee-mekochaa tufashia odzu ephe l'esu-uzo Jerúsalemu; yọ buru iphe e-gbushi ephe bu ejo-egu ono yele oḡu ono. Ophu o dudu onye a-phodunu ke t'ọ lia ephe; mbu tsube l'unyomu ephe; jeye lẹ unwu ephe unwoke me ndu ke unwanyi. Aphu, gbaberu ephe nu be ya a-wuru kpua ephe."

¹⁷ Owaa iphe ii-kfuru nu ephe ndo-o:

T'anya-mini wukwaa mu
l'anya: eswe l'enyashi mkpurumkpuru;
kele nwatibe mu,
yele nwoke ta zebua
be onya, aba iya nu ha nshinu.
O kwa ndibe mu;
be eekfu ege ono.
E chiru iya pyaapya.

¹⁸ O -buru lẹ mu bamiru
l'ime ime obodo ono;
be mu a-phu odzu ndu
e gude oḡu-mbeke gbushia.
Mu -bahu lẹ mkpukpu ephe;
be mu a-phu iphe ejo-egu ono meru.
Ndu achijeru Nchileke eja;
me ndu nkfuchiru Nchileke
tukookwaru lashia ali eke ephe ta amadu.

¹⁹ ?Iijika-ghewaru Júda ajika tọo?
?Tọ dudedu iphe i guberu Záyonu tọo?
?Nanu ege e meru;
be iphe i mekaru ayi te kwedu akpohu?
Ayi leri enya ehu-agu;
ophu o dudu iphe,
du mma byaru ayi.
Ayi elee enya teke ee-me
t'ayi korohu; yọ bulerua egvu;
be eegbe eye ayi.

²⁰ Nngube Ojejoje;
iphe dọ eji ayi emeebe

ruakwaru ayi l'ẹhu;
 yẹle ikpe, nmaru nna ayi oche phe;
 ke l'ayi meekwaru ngu iphe du eji.

21 Byiko; l'ogvù epha ngu;

ba agbadokwa ayi.
 Be ewokwaru aba-eze ngu ono,
 du biribiri ono fua l'ali!
 Nyatakwa ndzu, ayi le nggu gbaru!
 Be mebyikwa iya!

22 ?O nweru agwa agwa ono,
 nogbaa l'ohamoha ono,
 nweru ophu aduje ike chia mini?
 Mbụ; akpamigwe l'onwiya;
 ?omeje te mini chia.

Wawakwa. Oo nggubedua;
 nggube Ojejoje, bu Nchileke ayi.
 Oo ya bu l'oo nggubedua;
 be ayi wotaru obu ziaru;
 ke l'oo nggubedua emekota iphe ono l'o ha.

15

1 To du iya bu; Ojejoje asu mu: E to nwekwa m'o -ruhuru; Mosisu yele Samelu abya evudo iya l'ifu; obu iya ta alakfubehekwa ndu-a. Chifukpelekwaphu epe achifu l'ifu iya! Haa epe t'epe je! ² O buru l'epe jiru ngu eke epe ala; nggu asu: "Owaa iphe Ojejoje ekfu:

"Ndu kuru ugu o la
 l'ipe-ememe.

Ndu kuru ugu o la l'ogu.
 Ndu kuru ugu o la l'egu.
 Ndu kuru ugu l'aa-kpu epe le ndzu.

3 "Owaa iphe Ojejoje ekfu: Le ya e-zi uzi ndu mgbugbu-madzu eno; t'epe je emebyishia epe. Ogu-mbeke a-nodu egbu egbugbu; nkuta l'akpu epe wuruwuru; unwenu, epe l'eli yele unwu anumanu ke mgboko l'avuka anu epe; l'emebyishi epe. ⁴ Ya e-me epe t'epe buru ndu, ali-eze unwu elipe l'o ha a-nodu atsọ oyi. Ipe kparu iya nu aburu iphe Manase Hezekaya meru le Jerusalemu. Manase teke o bu eze ndu Juda.

5 "Unube ndu Jerusalemu;
 ?bu onye a-yoru unu oshi?
 ?Bu onye a-kpa ishi k'ogu aphu ngu?
 ?Bu onye a-haghe iphe
 oome je okpa ishi ngu?"

6 Owaa iphe Ojejoje ekfu
 ndo-o:

"Unu gbadoru iya;
 ghaaru iya azu.
 Oo ya meru iphe ya seru eka;
 woru unu mebyishia.
 Ophu o duhedu iphe e-me
 te ya phuru unu imiko odo.

7 Ya e-gude ajakpa phuchaa
 epe aphucha l'ipe bu

obu-edukfu mkpukpu
 ono l'ò ha.
 Ya e-gbu ephe mgbonwu;
 mbu mee ndibe iya t'ephe
 buru kpurupyata.
 Ishi iya aburu ke l'ephe
 ta gbanwedú ụzo ephe.

⁸ Ụnwanyi unu, maa tufuru;
 be ya e-me;
 ephe aka eja, no l'eze enyimu l'igwe.
 Enyanwu -gvuleruphu l'echi-ishi;
 be ya e-wota ndu
 mgbugbu-madzu taru
 unwu-okorobia ephe;
 shi ege ono vee nne,
 mushiru ephe aphu.
 Ya e-mee te meji gbabushihu
 ephe l'ogburu-oso;
 ephe awata otsu egvu.

⁹ Nwanyi, mutaru unwegirima
 esaa a-yoshihu; tu-bua ume.
 Enyanwu nk'iya a-riba
 teke obukwadu eswe.
 Ee-me iya iphe-iphere;
 kpua ya ifu le nu.
 Nwa ndu phoduru nu;
 be ya e-nwuru ye;
 e gude ogu-mbeke gbushia
 ephe l'ifu ndu ohogu ephe.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁰ Nshoo mu-a; nne mu; ?bunua ngunu meru iphe i muru mu; mu aburu onye yele onyemonye ese okfu; l'adzo enya. Mu te ejebua madzu ugwo; ophu mu te ejitabua madzu ugwo; obekwanu l'onyemonye ebuleru mu phu onu. ¹¹ Ojejoje sukwaru: “Iye; ya a-nafuta ngu t'o duru ngu le mma. Iye; ya e-me ndu ohogu ngu t'ephe wata ngu oro aroro; m'o rua oge teke eeje iphe-ehuka yele teke aa-kpa ndiphe ehú. ¹² Madzu; ?l'oo-du ike gbajia igwe; mbu igwe; m'o kwanu ope, shi l'uzo isheli.

¹³ “Eku ngu; me iphe i nweru enweru be ya e-nwuru ye t'e vua ya l'ogu; k'iphoro. Iphe kparu iya nu aburu iphe du eji, iimeebe l'ali ngu mgburumburu. ¹⁴ Ya e-me ngu t'i buru ohu l'eka ndu ohogu ngu l'ali, e-ti mahaada; ke l'ehu-eghughu iya e-nwuta oku, e-ke ngu nu.”

¹⁵ Nggube Ojejoje; o kwa nggu bu onye maru nu. Nyatanu mu! Nggueletanu mu enya! Gbanaaru mu odzori l'eka ndu akpa mu ehú. Keshinu e ti budu onye obu-oku; be wofushinu mu. Nyatanu ege mu jetaberu iphe-iphere l'okfu ehú ngu. ¹⁶ Mu nuru okfu ngu; bya eria ya eriri. Yo mee mu; ehú l'atsó mu ena; temanu b'o dukwa mu phu mma l'okpoma. Ishi iya aburu l'eeku mu ala l'epha ngu; nggube Ojejoje, bu Nchileke; bya aburu Okaribe-Kakota-Ike. ¹⁷ Mu ta nobukwaa l'eke ndu mgbonu doru; ophu mu l'ephe ta anobukwaa l'ete eswa. Mu anodujeru onwomu; ke le mu marua l'eka ngu no mu l'ehu; ehú l'eghushi mu eghughu ike. ¹⁸ ?Bu ngunu meru; ophu iphe-a, l'eme mu ehuka-a 'emebuhudu mu emebuhu; onya,

aba mu nù adù ejo eji; t'o kwe akpòhu. ?Iime t'ì bya adùru mu l'ò bụ nggele, edeje madzù edede; mbù l'ò bụ nggele, e jeru; mini ta nò iya.

¹⁹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sùru: “L'ò -bùru l'izimana laru mu azù; ya edophu mu azù l'ònodu mu; k'òphu mu a-wataru iya ojeru ozi. I -wata okfu okfu, nweru ishi; mbù okfu, ẹ-ta bụdu mkpòkoro okfu; nggu abùru onye a-wataru iya ekfuchiru. Tẹ ndu-a lakfutanu ngu; ẹ tọ bụkwa tẹ nggùbedua lakfuta ẹphe. ²⁰ Ya e-me ngu t'ì bụru ụpho-mkpuma, e gude ope kpà nòduru ndu-a. Ẹphe e-tso ngu ọgu; ọle ẹphe tee mekpudadu ngu. Ishi iya abùru lẹ ya nò swiru ngu eswiru; k'òphu ya a-nafùtaje ngu; dzọo ngu.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²¹ Ya a-dzọ ngu l'ẹka ndu iphe dù eji; bya agbafuta ngu l'ẹka ndu ejo-ùdudu ono, swìkuru ngu aswìku ono.

16

Mbòku iphe-ẹhuka

¹ Tọ dù iya bụ; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru mu sù mu: ² “Tẹ mu ba alùkwa nwanyi l'alì ẹke-a; ọphu mu 'amùtakwa nwa l'ẹke-a; ³ kẹ l'agha; ọwaa iphe Ojejoje ekfu l'ẹhu ụnwegirima, a mụshiru l'alì-a; mẹ l'ẹhu ụnwanyi, bụ nne ẹphe; mẹ l'ẹhu unwoke, bụ nna ẹphe: ⁴ Iphe e-gbushi ẹphe bụ ejo iphe-ememe; ọphu aaradù ẹkwa ẹphe; ọphu eelidu ẹphe elili. Iphe e-gbe mee nù bụ l'ẹphe a-dù l'ò bụ nshì, a nyìru tọgboo l'alì. Ọ bụ ọgu e-gbushi ẹphe; mẹ ejo-ẹgu; odzu ẹphe abùru nri, ụnwu ẹnu, ẹphe l'eli yẹle ụnwu-anù-ẹgu, bu l'ẹgbudu.”

⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “Be ejekwa l'ùlo-ẹkwa. Be ejekwa ọkporu ifu anwùhu l'ẹke ono; ọphu ijekwa ọra ẹkwa; kẹle ya wophuwaru ẹhu-agu iya azù l'ẹke ndu ono nọ. Ya te eyeheduru ẹphe obu; ọphu ya 'aphùheduru ẹphe imiko. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁶ Ndu ha nshinu mẹ ndu ha nwanshì a-tùko nwùshihu l'alì-a. E te elidu ẹphe elili; ọphu aaradù ẹkwa ẹphe; ọphu ọ dudu onye a-ka onwiya iphe l'okfu ẹhu ẹphe; ọphu aakpùshiduru ẹphe ishi. ⁷ Ndu nọ l'ùlo-ẹkwà b'ẹ tọ dudu onye emevuru ẹphe lẹ nri. Ẹ te mevuduru iya ẹphe kẹ nna ẹphe; m'ò kwanù nne ẹphe, nwùhuru nù; ọphu ọ dudu onye evu mẹ l'abyaru ẹphe ọkporu ifu.

⁸ “Ọphu ìbahukwa l'ùlo ẹke aanọ l'agba aji je anọdu eri; l'angu. ⁹ L'ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu; mbù Nchileke kẹ ndu Ízurelu: Ya e-me t'ẹ ba anùjehe ụngara ẹhu-òtso-ẹna; mẹ kẹ ndu l'ete ẹswa. Ẹ ta anùhedu olu nwamgboko, ala nji; m'ò bụ kẹ nwoke, alù nwanyi l'ẹke-a. Ya e-me iya teke unu nọkwadu ndzù; unu egude ẹnya unu phù iya.

¹⁰ “Teke i kfutsuaru ndu-a iphe-a l'ò ha; ọ -bùru l'ẹphe jìru ngu; sù: ‘? Bùkwanu ngunu meru iphe Ojejoje gude tù-bua ome ẹphe egbe iphe dù eji, ha ẹge-a? ?Bù ngunu bụ iphe dù eji, ẹphe meru Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe? ?Bù awe bẹ ayi mesweru?’ ¹¹ Ono teke ìi-sù ẹphe lẹ Ojejoje sùru agha: L'iphe kparu iya nù bụ lẹ nna unu phẹ gbadoru iya. Ẹphe gbadoru iya je agwalahaa agwa ọdo; je ejelahaaru ẹphe ozi; bya awataru ẹphe ọbaru ẹja. Ẹphe agbado yẹbedua; ọphu ẹphe 'emehedu ekemu, ya turu ẹphe. ¹² Obenu l'unubèdua bẹ ejo iphe nk'unu gbe bya aka kẹ nna unu phẹ. Unu lewaru ẹge unu tukurù l'unu hakpọo l'ẹhu l'ẹhu l'etso ejo ọkpoma unu; haa omẹ iphe ya sùru t'unu meje. ¹³ Ọo ya bụ lẹ ya a-chìfu unu l'alì-a; chìru unu ye l'alì, unu ẹ-ta amadù; nna unu phẹ ta ama iya. Unu -ruwaru ẹke ono; unu awata ojeru nte ozi: eswe l'ẹnyashi; kẹ lẹ ya te emekwanuru unu eze-iphe-ọma.

¹⁴ “Ọlobu; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu: L’oge abyaakwa teke ẹ te egudehedu ẹpha Ojejoje ekfu: ‘Kamenu; mbụ Ojejoje, dufutaru ndu Ízurelu l’alì Íjiputu.’ ¹⁵ Iphe ẹphe a-nọdu ekfuchia bụ: ‘Kamenu; mbụ Ojejoje ono, dufutaru ndu Ízurelu l’alì ndu isheli; mẹ l’iphe bụ alì ono l’o ha, bụ ẹke o shi chiru ẹphe ye ono.’ Kẹ l’e -megee; bẹ ya a-chilatakwa ẹphe l’alì ono, ya nuru nna ẹphe oche ono.”

Aphụ, Nchileke a-nụ ndibe iya

¹⁶ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “Lẹ nta-a; bẹ ya e-zi t’e je ekua ndu egbuje ẹma; ẹphe adu igweligwe. Ẹphe eje anmakọo ẹphe. Teke e metsuaru; ya eyekwaphu ndu achije nta; ẹphe adukwaphu igweligwe je achia nta ẹphe l’iphe bụ ugvu ugvu; mẹ l’eli ugvu nshii; mẹkpo l’ogba, nọ l’eze mkpuma. ¹⁷ Kẹle ya gude ẹnya iya l’aphukota iphe bụ iphe ẹphe eme; ẹ tọ dudu ọphu eedomiru iya edomi; ọphu ẹphe ’emedu ẹjo iphe ono tẹ ya ba phụ iya. ¹⁸ Ya a-kfu ẹphe ugwo ẹjo iphe, ẹphe eme; mẹ ugwo iphe dọ ẹji, ẹphe eme; kfu ya ẹphe nkfwase. Ishi iya aburu l’ẹphe gude agwa ẹphe, ẹ-ta bụdu iphe nọ ndzụ merushia alì iya. Yọ bụru akpamara ẹphe ono bẹ ẹphe gude dojia òkè-iphe iya.”

Jeremáya ekfu anụ Nchileke

¹⁹ Nggube Ojejoje; ọ bụ nggu bụ ike mu; bụru agbarike mu. Ọ bụ ngu bẹ mu agbabajẹ l’ime ngu; domia onwomu l’oge iphe-ẹhuka. Ndu ẹ-ta abudu ndu Ju a-byakfuta ngu; shikporo l’ẹke mgboko jeberu; bya asu: “Lẹ nna ayi ẹphe bụ nte, ẹ-ta abudu iphe bẹ ẹphe ketaru l’oke; mbụ iphe bụ iphe-mmanu; bya aburu iphe uru ẹ-ta nọdu. ²⁰ Madzụ; ?oogudeje ẹka iya metaru onwiya Nchileke? Iye; obekwanu l’ẹ tọ bụdu Nchi.

²¹ “Ọo ya bụ lẹ mu e-zi ẹphe iphe; Lẹ nta-a ọwaa bẹ mu e-me t’ẹphe maru ike mu; makwaruphu agburu-ẹhu mu. Ono bụ teke ẹphe a-maru l’ẹpha mu bụ Ojejoje.

17

¹ “Ẹjo iphe ndu Júda meshiru dukwa l’o bụ ígwè b’e gude kashia ya akashi; bya egude iphe tųpyiru ọnu dee ya l’obu ẹphe, dugbaa l’o bụ mkpuma; m’o kwanu lẹ mpo, nọgbaa l’ẹnya-ngweja ẹphe. ² Ụnwu ẹphe nyatarua ẹnya-ngweja ẹphe; nyata itso Ashera, ẹphe doberu l’iku iphe bụ oshi, nweru idzu; mẹ l’iphe bụ ugvu, ha l’eli; ³ mẹ l’eze ugvu, nọgbaa l’egbudu. Ẹku ẹku, unu kpataru; mẹkpo iphemiphe ọbule, unu nweru; bẹ ya e-mekota t’e gvotakota l’o ha. Ono aburu aswa, unu akfu kẹ iphe dọ ẹji ono, dzuru alì unu l’o ha ono. ⁴ Ọ bụ unubedua bẹ oo-shi l’ẹka; òkè-iphe ya nuru unu anahụ unu. Ya e-woru unu mee ohu ndu ọhogu unu l’alì ẹke unu ta amadu; kẹ l’unu kpatsuwaru iya iwe; ẹhu-eghughu iya e-ghu iya gbururu jeye lẹ gburu”

⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu
ndọ-ọ:

“Ọnu b’a tųru nụ onye
dakoberu madzụ;
mbụ onye ẹke ike nọ bụ
l’ẹhu madzụ mmanu;
ọkpoma iya ta nọhe l’ẹke Ojejoje nọ.

⁶ Onye ono a-dụ l’o bụ iru, ruru l’echi-ẹgu.

Ẹ tọ phudu teke iphe dọ mma abya.
Yọ bụru ẹke dọ kpọkoro kpọkoro kpọkoro

- l'echi-egu obu bẹ oo-buru;
mbụ ali únú, ẹ-te nwedu onye bu iya nụ.
- 7 Obenu l'onu-oma bu k'onye dakoberu Ojejoje;
onye bu Ojejoje b'ọ kpọru obu yeru.
- 8 Onye ono a-dụ l'ọ bu oshi,
e yeru l'iku mini, chiru
ógbaragba iya ye lẹ nggele.
E tọo tsudu egvu m'o okpomọku -bya.
Tekenteke bẹ ẹkwo iya anọduje ájà àjàjà.
E tọo yọjedu oshi l'ẹjo
mkpọ-anwu byaru;
ọphu ọ dudu teke ẹ tọo
nọdujedu ami amimi.”
- 9 Obu madzụ te nwedu iphe ka iya ẹregede.
Ejo ọkpoma, nọ iya nụ te nwe nwunne.
?Bụ onye a-dị ike maru iya?
- 10 “Oo yẹbe Ojejoje enyoje obu;
l'eleleje ọriri madzụ elele;
k'ọphu ya a-kfụ
onyemonye ugwo l'ẹge umere iya dụ;
mbụ l'ẹge iphe o meru gbaru.”
- 11 Onye akpa ẹku ẹregede dụ
l'ọ bu ọkwa, achitaje unwu,
ẹ tọ vudu hee.
Kẹ l'ọ bu teke ndzụ onye
ono keleruphe ẹbo;
ẹku iya ono agwọbe iya gbakashihu.
Yọ buru l'ikperazụ iya ono;
bẹ ọo-maru lẹ ya bu onye eswe.
- 12 Ụlo, ayi doberu nsọ bu
aba-eze, dụ akpabiri;
tsubekpoo lẹ ọdungu;
b'ọ bu ẹke eedo nsọ.
- 13 Nngụbe Ojejoje;
ọ bu nggu bu onye ndu
Ízurelu ele ẹnya l'ẹka!
Iphe bu ndu gbadoru ngu nụ;
bẹ iphere e-mekochaa buru nk'ẹphe.
Ndu gharu ngu azụ;
bẹ ee-de ẹpha ẹphe l'ẹja;
kẹ l'ọo Ojejoje bẹ ẹphe gbadoru;
mbụ ishi mini, emeje t'a nọdu ndzụ.

Jeremáya ekfu anụ Nchileke
t'ọ gbaa mkpu

- 14 Gwọo mu l'iphe eme mu nụ;
nngụbe Ojejoje;
k'ọphu mu a-buru onye ẹhu dụ mma!
Dzọo mu rụ; k'ọphu mu
a-buru onye a dzọtaru;
kẹ l'ọ bu nggu bu onye mu ajajẹ ajaja.
- 15 Iphe ẹphe anọduje ekfuru mu bu:

“Nanuhunu iphe obu,
 Ojejoje kfuru obu?
 T'o renua ege o kfuru!”

16 Mu ta gbakwa oso;
 le mu te echeduru ngu aturu;
 ophu o dudu teke ejo uboku gujeru mu.
 Nggubedua maru l'iphe shi
 mu l'onu lufuta daburu
 eba l'ifu ngu.

17 Be eyekwa mu egvu!
 L'o kwa nggu;
 be mu agbabeje; zeeru ndzu
 teke iphe-ehuka byaru.

18 Kpunua ndu akpa mu ehu
 ifu le ntụ; ole be ekwekwa
 t'e kpua mbedua ifu le ntụ!
 Menua t'ephe buru ndu
 eeye egvu; ole be ekwekwa
 t'e yee mbedua egvu!
 Mee t'iphe-ehuka dakfuta ephe!
 Gude oke o-la-l'iyi laa ephe l'iyi!

Odoe eswe otuta ume nsọ

19 Owaa iphe Ojejoje kfuru mu. O sūru: “Tẹ mu je evudo l'onu edukfu mkpukpu, bu uto eke ndu eze ndu Júda eshije bata; shikwa iya phu l'alufu. Tẹ mu tukokpelekwaphu iphe bu onu-uto, eeshije abata le Jerúsalemu je evudo; 20 su ephe: Unu ngabe nchi l'iphe Ojejoje ekfu; unube ndu eze ndu Júda; ndu Júda l'unu ha; mewaru iphe bu onye bu le Jerúsalemu, bu ndu eshije l'onu eke-a. 21 Owaa iphe Ojejoje ekfu: Unu kwabenuphu enya t'unu be evuje ivu le mboku otu-ume; ophu unu 'evujekwaru iya shia onu eke ono, eeshije abahu Jerúsalemu ono. 22 Unu be shijekwa l'ulo unu vuru iphe lufuta etezi; ophu unu 'ejejekwa ozi le phuu mboku otu-ume. O bu-chikwa t'unu dobeje mboku otu-ume nsọ, bu iya bu iphe ya sūru ndiche unu phe t'ephe meje. 23 Obenu l'ephe te yedu onu; ophu ephe 'angadu nchi. Ephe kwefuru ikè; jika l'ephe ta angadu nchi; ophu ephe 'eyedu onu le mba, ya baru ephe. 24 Obenu l'owaa bu iphe Ojejoje ekfu: L'o -buru l'unubedua toru nwehu l'angaru iya nchi; unu te evuje ivu bata l'eke, eeshije abata le mkpukpu-a mboku otu-ume; o -buru l'unu doberu mboku otu-ume ono nsọ; k'ophu bu l'e to dudu ozi, unu ejeje mboku ono; 25 ono teke ndu eze, no l'okwa eze Dévidi a-wata oshi eke, eeshije bata le mkpukpu-a; ephe le ndu ejeru ephe ozi. Ephebedua ephe le ndu ejeru ephe ozi a-nodu agba l'ugbo-inya; me l'eli inya l'abata le mkpukpu-a. Ndu Júda l'awu etso ephe; mekpọ iphe bu ndu bu le Jerúsalemu. O bu teke ono be ee-bu le mkpukpu-wa jeye le tutu yoyo. 26 Ndiphe e-shi le mkpukpu, nogbaa l'ali ndu Júda l'abya; me l'edukfu, nogbaa le Jerúsalemu mgburumgburu; me l'oke-ali ndu Bénjaminu; me ndu bu l'okpa-ugvu, no l'enyanwu-ariba; me ndu bu l'ali ugvu ugvu; me ndu uto ohuda. Ephe egudegbaa ngweja-ukfuru; waa anu odo, ee-gbu egbu; me ngweja nri; me insensu; me ngweja-ekele; gude abya ogwaru Ojejoje l'eze-ulo iya. 27 Ole; o -buru l'unu te emedu iphe ya sūru t'unu meje; k'ophu bu l'unu te edobejedu mboku otu-ume nsọ; unu evuje iphe l'abata Jerúsalemu mboku otu-ume be mu a-phunwu

ọku, e tee menyidu emenyi l'ẹke eeshije abata Jerúsalemu. Yọ bọru ọku ono a-tụko iphe bụ ẹke a rụshiru ike l'ime iya kekota.”

18

Ọ-kpụ-ite yẹle ọra iya

¹ Ọwaa iphe Ojejoje kfururu Jeremáya: ² “Tugbua jekfu ọ-kpụ-ite l'ufu iya. Ọ bụ l'ẹke ono bẹ ya e-zi ngu ozi.” ³ Ya ndono; mu atugbua jeshia kẹ ọ-kpụ-ite. Mu erua; yo gudewa wilu labụ, oogudeje akpụ ite l'akpụ iya. ⁴ Yọ kpụa ite-ọra ono, o gude l'ẹka akpụ ono kpụ-swée ya. Yọ bya eshikwaphu l'ọra lanụ ono kpụta ite ọdo l'ẹge ọ dụ iya mma k'akpụkpụ iya.

⁵ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfururu yeru mu; sụ: ⁶ “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: ‘Unubẹ ndu ọnu-ọlo Ízurelu; ?ya te emeghedu unu ẹge ọ-kpụ-ite-a meru ọra iya-a? Unu lekwa; ọ kwa ẹge ọra dụ l'ẹka onye akpụ ite; bẹ unubẹ ndu ọnu-ọlo Ízurelu dụ iya l'ẹka. ⁷ Iphe bụ teke ya kfururu nụ iphe bụ ọha, nọnu; m'ọ bụ alị-eze, nọnu l'ee-feshi iya efeshi; m'ọ kwanụ l'ee-nwukposhi iya; mebyishia ya; ⁸ ọ -bọru l'ọha ono, ya kfururu l'ọwaa ẹge eeme iya ono ghakoberu; haa ome iphe dụ ẹji ẹphe, eme; bẹ ya a-haa ẹphe ome iphe dụ ẹji ono, ya shi rịa lẹ ya e-me ẹphe ono. ⁹ O -nwekwanuru teke ya kfururu sụ lẹ ọha; m'ọ kwanụ alị-eze bẹ aa-kwalita; mee ya t'ọ kfururu; ¹⁰ ọ -wata ome iphe dụ ẹji l'ifu iya; k'ọphu bụ l'ẹ too mejedu iphe ya sụru t'e mee; bẹ ya a-hakwaphu iphe ono, dụ mma, ya shi rịa lẹ ya e-meru iya ono. ¹¹ Nta-a bụ t'i je ekfururu yeru ndu Júda; mẹ ndu ono, bu lẹ Jerúsalemu ono; sụ ẹphe agha: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sụru: T'unu lekwa; lẹ ya kwakobekwaru unu ọ-la-l'iyi; l'arịwaru unu ẹjo ọriri. Unu ghakobekwa laphuta azụ; tẹ onyenọnu hakwaa iphe dụ ẹji, oome. Unu mee ọzo unu yẹle iphe unu eme t'ọ dụ mma.’ ¹² Ẹphe asụ: ‘L'ẹ to nwekwa ishi. Ẹphe a-nọdukwa eme iphe ẹphe ritaru; ẹphe l'ẹphe ha l'onye l'onye a-nọdu eme iphe ẹphe ritaru l'ọriri l'ẹjo ọkpoma ẹphe.’ ”

Ndu Ízurelu ajịka Ojejoje

¹³ Ọo ya bụ; ọwaa iphe
Ojejoje ekfu:

“Unu kpaedukwa ishi l'ẹka ndu ọhodo:
?bụ onye nujewaru egbe iya ọwaa?

Nwada Ízurelu meekwaru
iphe anyị ishi ẹdzu.

¹⁴ Mini suno ugvu Lébanonu;
?o nweru teke ọo-nonyaa
ngazehu l'ekfu ekfu
mkpuma ono, nọ l'oswa ono?
Tọo mini oyi ono,
shi l'ẹke teru ẹnya l'atsọ abya ono;
?l'ọo-nonyaa tsọ-buhu tọo.

¹⁵ Ndibe iya zahawaru iya;
wata ọkpọ ínsensu ọku l'anụ
iphe ẹ-te nweedu iphe ọ bụ.
Yo mewaa ẹphe;
ẹphe akpọo galagala kpọfu
l'uzo ẹphe ono, bụ ọzo,
shi ẹphe lẹ ndiche ono;

wata oshi nwęswara ụzo,
 ẹ ta akpadu oje.

16 Ẹphe emee alì ẹphe;
 t'ọ daburu ochobo;
 bụru ẹke aa-nọdu anmaru
 ọtsu jeye lẹ tutu yoyo.
 Iphe bụ onye, swetaru iya nụ;
 bẹ ọo-duje biribiri;
 yo phuphee ishi.

17 Ya a-tuka ẹphe nanụ nanụ
 l'ọ bụ iphe pherephere,
 shi l'ụzo ẹnyanwu-ahata zikashiru;
 ẹphe adakaa nanụ nanụ
 l'ẹka ndu ọhogu ẹphe.
 Ya a-gharu ẹphe azụ;
 ya ta aghaduru ẹphe ifu;
 teke iphe-ẹhuka byaru ẹphe."

Aagbaru Jeremáya ọnya okfu

18 Tọ dọ iya bụ; ẹphe asụ: "Unu bya t'ẹphe chọaru Jeremáya ẹjo idzu; kẹ l'ẹphe nweru-a ndu achijeru Nchileke ẹja, a-nọdu ezi ẹphe iphe; ẹphe nweru ndu maru iphe bụ ndu a-nọdu atụ-ziru ẹphe ẹka; bya enweru ndu nkfuchiru, a-nọdu ezi ẹphe okfu Nchileke. Unu bya t'ẹphe gude ire mee ya koshi iya ẹge ọo-dụ; t'ẹphe ba ngakwa nchị l'iphe ookfu m'ọo nanụ."

19 Ojejoje byiko; ngabẹnuru mu nchị; nọ iphe ndu achị mu nụ ekfu. 20 ? Ee-gude iphe dọ ẹji kfu ụgwọ iphe-oma tọ? Obekwanu l'ẹphe tọakwaru nsụ doberu mu. Ojejoje; nyatakwa lẹ mu vudo l'ifu ngu kfuaru ngu okfu ẹhu ẹphe; gude mee tẹ ẹhu ghubuhu ngu eghughu l'ẹke ẹphe nọ. 21 Ọo ya bụ; hanọ ụnwu ẹphe tẹ ẹgu gbushia ẹphe. Nggú ahaa ẹphe tẹ ẹphe laa l'ọgu. T'unyomu ẹphe gbakwaru ẹka nwa; ẹphe aburu ndu maa tufuru. Tẹ ome-l'ẹhu gbushikwaa unwoke ẹphe; ụnwu-okorọbya ẹphe alaa l'ọgu. 22 T'ọ bụru ụzu-ẹkwa a-nọdu atụ l'ulo ẹphe teke ono, ịi-chịru ndu soja wubata l'ulo ẹphe l'otu l'ukfu ono; kẹ l'ẹphe tọwaru nsụ doberu mu tẹ mu dalahụ; bya eworu ọnya gbaaru mu tẹ mu ye ọkpa. 23 Obenu lẹ nggube Ojejoje mawaru ẹjo idzu, ẹphe achị t'ẹphe gbua mu. Ba gụkwaru ẹphe nvu l'iphe dọ ẹji ono, ẹphe eme ono. Ọphu i fufukwa iphe dọ ẹji, ẹphe eme l'ifu ẹphe. Ọ bụchia t'ẹphe nọdu ngu l'ifu bụru ndu e mekputaru emekputa. Ono iphe ii-gude ẹhu-eghughu ngu mee ẹphe ndono.

19

1 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Ọ sụru mu: "Tẹ mu je azuta ite-ura. Tẹ mu lẹ ndu bụ ọgurennya mkpukpu; mẹ lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja hakwaru yiru. 2 T'ayi jee lẹ Nsuda Hínọmu l'iku ẹke eeshije abahụ Jerúsalemu, bụ Ọnu-abata Agbagba-mbeji. Ayi -rulephu; tẹ mu raa iphe-a, ya abya mu ezizi-wa arara; 3 sụ ẹphe-a: Unu ngabekwa nchị l'iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu eze ndu Júda; mẹ unubẹ ndu bu lẹ Jerúsalemu. Ọwaa iphe ookfu; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya aburu Nchileke kẹ ndu Ízurelu. Unu ngabekpoduaphu nchị! Ya abyakwa ogude iphe dọ ẹji byakfuta ndu alì-a; iphe bụ onye, nuru iya nụ; bẹ ọo-gba nchị gharaghara. 4 Kẹ l'ẹphe gbadowaru iya; bya eworu alì-a; mee ẹke, aanọduje agwa agwa ndu ọhodo. Ẹphe nọwa iya; kpọo ngweja ọku; nụ agwa, ẹphe ta madu. Nna ẹphe ta ma iya. Ndu eze ndu Júda ta ma iya. Ẹphe mewaru ẹke-a; yo ji lẹ

mee ọchi ndu ẹphe gbushiru. ⁵ Ẹphe kpɔwaru ẹke aagwajẹ iphe, dugbaa iche iche doberu Bálu; k'ọphu ẹphe a-nọdu akpọ ụnwu ẹphe ọku l'ẹke ono; gude l'agwa Bálu. Iphe ono aburu iphe ya ta subua ẹphe t'ẹphe mee. Ya te ephotabua ya ephota; ọphu ya 'arivubua ya arivu. ⁶ Ọo ya bu; t'o dokwaa ẹphe ẹnya. O nwekwaru mbọku, ee-mekochaa; ndiphe te ekuhedu ẹke-a Tofetu; ọphu eekuhedu iya Nsuda Hínọmu. Iphe aa-nọdu ee-ku iya bu Nsuda Mgbugbu-madzụ. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁷ Ọ kwa l'ẹke-a; bẹ ya e-chikposhi idzu, ẹphe achi; mbụ ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu. Ya e-me tẹ ndu ọhogu ẹphe gude ogu-mbeke gbushia ẹphe; mbụ l'ẹka ndu achọ ndzụ ẹphe. Ya e-woru odzu ẹphe tũkaa t'ọ buru nri nọduru ụnwenu, ẹphe l'eli yele anụ, bu l'ẹgbudu. ⁸ Ya e-me t'ẹgbara kfu lẹ mkpukpu ono; t'ọ buru ẹke aa-nmajẹ ọtsu kpua. Iphe bu onye, swetaru nụ; bẹ ẹhu a-nwụ kpaa; yọ nmaa ọtsu; sweta iya. Ishi iya aburu ẹge e gude mebyiberu iya. ⁹ Ya e-me ẹphe t'ẹphe taa anụ ụnwegirima ẹphe; ẹphe ataa anụ madzụ ibe ẹphe teke ono, iphe a-nọdu atsu ẹphe l'ẹhu ono; mbụ teke ndu ọhogu ẹphe, l'achọ ndzụ ẹphe a-nọ-chi anọ-pher ẹphe mgburumgburu ono.

¹⁰ “ ‘Yọ sụ mu tẹ mu tũkpoo ite ono teke ndu ono, mu l'ẹphe yi ono ele mu ẹnya; ¹¹ mu asụ ẹphe: Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: L'ọ bu ẹge a tũkporu ite-ụwa-a; bu ẹge ya a-tũkpo ọha-wa; mẹ mkpukpu-a ẹge-a. Tọ bu l'aa-kpukwazi iya ọdo. Ẹphe e-li odzu lẹ Tofetu; jeye teke ẹ-to nwehedu ẹke a-phodu nụ. ¹² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: L'ono kwa iphe ya e-me l'ẹke-a yele ndu bu iya nụ. Mbụ le ya e-me mkpukpu-a; yọ dū l'ọ bu Tofetu. ¹³ Iphe bu ụlo, nọ lẹ Jerúsalemu; mẹ l'ụlo ndu eze, achi ndu Júda; bẹ ee-merushi ẹge e merushiru Tofetu, bu ẹke ẹphe nọgbaa l'eli ụlo; l'akpọ insensu ọku; l'anụ mkpọ-kpodo; nọdu iya l'agbaru agwa mẹ.’ ”

¹⁴ Tọ dū iya bu; mu abya eshi lẹ Tofetu lata, bu ẹke Ojejoje shi zia mu tẹ mu je ekfuchiaru iya-a; bya evudo l'echi ogbodufu eze-ulo Nchileke; sụ ndu ono l'ẹphe ha: ¹⁵ “Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu: ‘Unu leduduphu. Iphe bu ẹjo iphe ono l'ọ ha, ya kfuwaru l'oo-me ẹphe ono; bẹ ya e-mekota mkpukpu-a yele mkpukpu, nọpheru iya mgburumgburu. Ishi iya aburu l'ẹphe kwefuru íkè; jìka l'ẹphe ta nudu iphe ya ekfu.’ ”

20

Jeremáya yele Pashọ

¹ Pashọ Ima bu onye achijeru Nchileke ẹja bya aburu onye ishi ndu ishi eze-ulo Nchileke. Teke ọ nuru iphe ono, Jeremáya ekfushi ono; ² yo zi; e chia Jeremáya, bu onye nkfuchiru ono ẹchachi; woru iya tũ-chia l'ulo-mkpọro, nọ l'iku ọnu eze-ulo Nchileke ọphu aza Ọnu-abata Bénjaminu k'eli. ³ Yo be lẹ nchi-ta-abọhu iya; Pashọ atufuta iya l'ulo-mkpọro ono. Jeremáya asụ iya: “Iphe Ojejoje guru ngu ta bũhekwa Pashọ. Iphe ọ guru ngu kwa ‘Égvù l'ẹkemeké’; ⁴ kẹ l'ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ ya e-me ngu t'ì tsulahaa onwongu egvu; ndu yeru ngu obu l'ẹphe ha a-tũko atsu ngu egvu. Ii-gude ẹnya ngu gededede phụ teke ndu ọhogu ẹphe e-gude ogu mbeke l'ẹgbushi ẹphe. Ndu Júda mgburumgburu bẹ ya e-woru ye l'ẹka eze ndu Bábyilonu, bu onye a-kpọ ẹphe lẹ ndzụ lasha Bábyilonu; gude ogu-mbeke gbushia ẹphe. ⁵ Iphe bu ẹku ndu mkpukpu-a; bẹ ya e-woru yekota l'ẹka ndu ọhogu ẹphe; mbụ iphe bũkotakpo iphe ẹphe setaru l'akanya iya; mękpo iphe bu iphe vu oke aswa, nọkota l'ime iya; mękpo iphe bu ẹku, eze ndu Júda kpataru. Iphemiphe ono bẹ ẹphe e-vukota l'ọgu lasha Bábyilonu. ⁶ Nngubedua, bu Pashọ yele iphe bu ndu bukota lẹ nke

ngu bẹ aa-kpụkota lẹ ndzụ laa Bábyilonu. Yọ bụru l'ẹke ono; bẹ ịi-nọdu nwuhu; e lia ngu l'ẹke ono; nggụbedua; mẹ ndu ono, yeru ngu obu, ị kfuru iphe Nchileke ẹ-te kfudu ono."

Aphụ, Jeremáya agụ

- ⁷ Nggụbe Ojejoje;
 ị dusweru mu ụzo;
 mu aburu onye e dusweru ụzo.
 I mekputawaru mu;
 yọ bụru nggụbedua; bẹ eriri laru.
 Mu bụwa onye eegude eme
 iphe-ọchi mkpụrumkpuru.
 Onyemonye anọduje aja mu ewena.
- ⁸ Tekenteke, mu ekfu okfu;
 bẹ mu anọduje ara iya arara
 lẹ kpurupyata abyakwa; ọ-la-l'iyi etso iya.
 Ozi, Ojejoje ezi mu;
 mewaru; mu aburu onye aakpofu akpofu;
 bụru onye eegude atụ mgbonu.
- ⁹ Mu -sụ lẹ mu te ekubahedua
 ya ẹpha; ọphu mu
 'egudebahedua ẹpha iya l'ekfu okfu;
 bẹ okfu iya anọduje mu
 l'okpoma enwu mu
 phophopho l'ọ bụ ọku;
 mbụ ọku, rakuru mu arakuru l'okpu.
 Ike alọ-gude iya gvụwaru mu.
 Ike gvụakwaru mu.
- ¹⁰ Mu anụkwa taphu-taphu,
 ẹphe adzụgbaaru ibe ẹphe:
 "L'égvù dụkwa l'ẹkemeke!"
 Ẹphe tuko ekfu:
 "Unu je edoo iphe ono,
 ookfu ono!
 Unu t'ayi je edoo iphe oome!"
 Iphe bụ ndu ọnyà mu
 elekotalephu ẹnya t'ẹphe
 maru teke ẹturu a-lọ mu.
 Ẹphe atuko l'ekfu:
 "T'e duswenua ya ụzo.
 Ọ bụ teke ono bẹ ẹka nk'ayi a-kongo;
 ayi e-melata iya iphe-a, oome nta-a."
- ¹¹ Obenu lẹ Ojejoje nọ swiru
 mu eswiru l'ọ bụ onye eze, soja swiru.
 Ọo ya bụ lẹ ndu ono,
 achị mu nụ ono;
 bẹ ụkfu a-dụ.
 Ẹphe te emekputadu;
 ọphu 'o reduru ẹphe ẹge ẹphe tumberu.
 Ọo-buru ẹphe iphe-iphere;
 ẹnya ẹphe alaa;
 t'o nwe l'a azahaa ya azaha.
- ¹² Nggụbe Ojejoje,

- bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
 nggube onye onó,
 enyochaje ndu doberu ẹka
 ndoo enyocha; nggube onye
 avoje obu yẹle ọriri iya avovo;
 melatanu ẹphe;
 kẹ l'oo nggu bẹ mu yeru ikpe ẹhu mu l'ẹka.
- 13 Unu gụa egvu nụ Ojejoje!
 Unu jaa Ojejoje ajaja!
 Kẹ l'ọ dzofutaru ndzu
 onye ẹ-ta dudu ẹge ọ du
 iya l'ẹka ndu ẹjo iphe.
- 14 Tẹ mbọku, a mụru mu
 bụkwaru eswe, a tūru ọnu!
 T'eswe mbọku onó,
 nne mu mụru mu onó;
 ba abụkwa mbọku,
 a ọru ọnu-oma nụ!
- 15 T'onye byaru bya ezia ya
 nna mu bụkwaru onye a tūru ọnu;
 mbụ onye byaru bya asụ iya:
 “L'a mụkwaru iya nwata; nwata nwoke!”
 Ozi onó aburu ozi, ọ nuru; ẹhu atsọo ya ẹna.
- 16 Tẹ nwoke onó dukwa l'ọ
 bụ mkpukpu, Ojejoje mebyishiru;
 tọ phuru iya imiko.
 T'ọ bụkwaru iphe ọo-nọdu
 anu l'utsu bụ uzu-ẹkwa.
 O -be l'eswe; yọ nulahaa mkpu ọgu.
- 17 Kẹ l'ọ tọ pyi-gbudu mu teke mu nọ l'ẹpho;
 tẹ nne mu buru ili mu.
 Ẹpho ahawa iya ru
 kpagungu jeyewaru.
- 18 ?Bunua ngunu meru
 iphe mu lufutaru alufuta l'ẹpho;
 tẹ mu bya bya aphụ
 iphe-ẹhuka yẹle nrimaphu;
 yẹle tẹ mu bya akpo-chia
 ishi ndzu mu l'iphe-iphere?

21

Nchileke ajika ome iphe Zedekaya roru iya

¹ Okfu, shi l'ẹka Ojejoje abya erua Jeremáya nchị. Yọ buru teke onó bẹ eze, bụ Zedekaya yeru Pashọ Malukija yẹle onye achijeru Nchileke ẹja, bụ Zefanaya Maseya t'ẹphe je kẹ Jeremáya. Ẹphe erua bya asụ iya:
² “Jiedukwaru ẹphe Ojejoje; kẹle Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu l'etsokwa ẹphe ọgu. T'a maru; Ojejoje; ?l'oo-meru ẹphe iphe dọ biribiri ẹge o shi emeje teke ndiche; k'ọphu ọo-laphu azụ paru ẹphe haa?”

³ Obenu lẹ Jeremáya sụru ẹphe: “T'ẹphe sụ Zedekaya-a: ⁴ L'owaa kwa iphe o kfuru; mbụ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu: ‘Ngwa-ọgu onó, unu gude etso eze ndu Bábyilonu yẹle ndu soja iya ọgu onó; mbụ ndu

ono, nọ l'azụ mkpụkpu yechia unu ono: ngwa-ọgu ono bẹ ya e-me t'ọ ghaaru unu ifu. Ya achịta iya bya awushi l'echi mkpụkpu-a. ⁵ Ọdo bụ lẹ yẹbedua l'onwiya e-tso unu ọgu. Ya a-machi ẹka iya; gude ọkpu ẹka iya vya ọvuma; gude iwe tukoshi unu oke ẹhu-eghughu iya. ⁶ Ya e-chigbushi iphe bụ ndu bu lẹ mkpụkpu-a: madzụ mę unwu-anụ. Ya e-gude ẹjo iphe-ememe gbushia ẹphe. ⁷ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ teke e metsuaru; bẹ ya e-woru Zedekaya, bụ eze ndu Júda yẹle ndu ozi iya; mę ndu ali-a, bụ ndu iphe-ememe ono gbuphodoru yẹle ndu ọphu e gbuphodoru l'ogumbeke; mę ndu ọphu ẹgu gbuphodoru; chiru nụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu yẹle ndu ọhogu ẹphe ono, bụ ndu achọ ndzụ ẹphe ono. Yo gudekwaphu ogu-mbeke gbushia ẹphe; ọphu ọo-hadu ẹphe. Imiko ẹphe ta adudu iya; ọphu ọ dudu onye ọphu ya aphutaru.'

⁸ "Ọdo aburu; tẹ mu sụ ndu-a: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: T'ẹphe lekwa; lẹ ya dobekwaru ẹphe ọzo ndzụ; mę ọzo ọnwu. ⁹ Iphe bụ onye, kwaru lẹ mkpụkpu-a; a-lakwa l'ọgu. Ọ dudu; ẹgu egbu ya. Ọ dudu ẹjo iphe-ememe egbu ya. Onye, lufukwanuru je eworu onwiya ye ndu Bábyilonu-a, yechiru unu-a; a-nọdu ndzụ. Onye ono bẹ ishi iya a-kpo-kfuru. ¹⁰ Iphe ya chiwaru idzu iya bụ lẹ ya e-me tẹ iphe dụ ẹji dakfu ndu mkpụkpu-a; ẹ tọo bụdu iphe-oma. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Mkpụkpu-a bẹ ee-ye l'ẹka eze ndu Bábyilonu; yo gude ọku mebyishia ya.

Ozi, ee-zi ọnu-ọlo Dévidi

¹¹ "Kfuru ndu ọnu-ọlo onye eze ndu Júda: Unu ngabekwa nchị l'iphe Ojejoje ekfu. ¹² Unubẹ ndu ọnu-ọlo Dévidi; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu:

"Unu kpeje ikpe, dụ maa
mbọku-mbọku.

Unu dzọtaje onye a naru
nfu l'ẹka onye egbu iya nụ.
Ọdumeka bẹ ẹhu-eghughu
iya a-gbanwuhukwa ọku.
Ishi iya aburu ẹjo iphe,
unu meshiru;
mbụ l'ẹhu-eghughu iya ono e-nwu ọku;
k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu
onye a-gbanyi iya nụ.

¹³ Ya bụkwa ọgu nọduru ngu;
nggube Jerúsalemu,
bu l'eli ọkpa-ugvu;
mbụ nggube onye bu
l'eli eli ugvu, bụ agbara mkpuma kpụ.
Ọ kwa Ojejoje ekfu anụ
unubẹ ndu ono, asuje:

'Bụ onye abya unu ome ngunu?
?Bụ onye a-dụ ike ọbata l'ẹke, unu bu?'

¹⁴ Ya a-hù unu àhùhù
ẹge yẹle iphe unu meru ha.
Ọ kwa yẹbe Ojejoje ekfu iya.
Ya a-muru ọku ye l'oswa unu;
tuko iphe nọ-pheru unu
mgburumgburu tsukota."

22

Ikpe, e kperu ndu ejo eze

¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndo-ọ; wo mu: “Tẹ mu jee lẹ kẹ eze ndu Júda je araa ozi-a arara l'ẹke ono: ² Nggube eze ndu Júda; mbụ nggube onye ono, nọ l'aba-eze Dévidi ono; nggu lẹ ndu ozi ngu; mewardu ndibe ngu, bụ ndu eshije ẹke-a bahụ; unu ngabekwa nchị; nua iphe Ojejoje ekfu. ³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Unu kpeje ikpe, dọ maa; unu emeje iphe ẹ te enyochadu enyocha. Unu dzojee onye a naru nfu l'ẹka onye emegbu iya emegbu. Unu ba akpakwa ndu laru alala ẹhu; unu ta akpa iya ndu a toru ogbe; mę unwanyi, maa tufuru. Unu ba adukwaru ẹphe ẹhuka; ophu unu 'egbujeshi ndu ẹ-te nwedu iphe ẹphe meru l'ẹke-a, dọ nsọ-a! ⁴ Kẹ l'ọ -buru l'unu jiru obu oyi; mee iphe-a, ya sọru t'unu meje-wa; bẹ ndu eze, nọ l'aba-eze Dévidi; ndu ejeru ẹphe ozi; mę ndibe ẹphe e-gude ugbo-inya; gude inya; shi lẹ nggamgbo ufu-eze-a l'alufu alufu; l'abata abata. ⁵ Obekwanu; l'ọ -buru l'unu te emedu iphe ya sọru t'unu mee; tẹ ya gudekwa onwiya riaru unu nte; bẹ ẹgbara e-mekochakwaa kfu l'ufu-eze-wa.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁶ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ẹhu ufu-eze eze ndu Júda:

A makwaru-a l'ị dọ l'ọ bụ
 alị Giledu l'ẹke ya nọ;
 mbụ l'ọ bụ ẹge ugvu ugvu Lébanonu dọ iya.
 Obenu l'ẹ tọ dọ iya e-me;
 tẹ ya be eme ngu t'ị buru echi-egu;
 mbụ l'ọ bụ mkpukpu,
 ẹ-te budu ebubu.

⁷ Ya e-zi ndu
 mgbugbu-madzụ;
 t'ẹphe byaru ngu ọgu;
 onyenonu;
 yele ngwa-ọgu nk'iya.
 Ẹphe abya egbutsushia
 ẹgiri oshi sida ngu ono;
 chiru ye l'ọku.

⁸ “Ndu shigbaa l'oha, dọ igweligwe e-sweta lẹ mkpukpu-a; l'ajitsua ibe ẹphe; sọ: ‘?Bụ ngunu meru iphe Ojejoje meru egbe iphe ọwaa l'ẹhu eze mkpukpu-a?’ ⁹ Aa-sụ ẹphe l'iphe kparu iya nọ bụ okfu l'ẹphe gwọberu ọgba-ndzụ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; je awata ọkpo ishi l'alị l'anụ agwa; balahakwaaaru iya phụ ẹja.”

¹⁰ Unu ba rakwa ẹkwa onye
 eze ono, nwuhuru nọ ono!
 Ophu unu 'emekwa ẹkwa iya!
 Ọ bụ-chikwa onye unu
 a-kwa ẹkwa iya kwashia ya ike
 bụ onye ophu a kpuru lẹ ndzụ laa ẹka ọdo.
 Ishi iya aburu l'ẹ tọ latahedu;
 ophu ọophuhedu alị ẹke,
 a muru iya ọdo.

¹¹ Kẹ l'ọwaa kwa ẹge Ojejoje kfuru okfu ẹhu Shalumu Josaya, bụ onye nọ-chiru ẹnya nna iya; bya aburu eze, achị ndu Júda; mbụ onye ono, ẹ-ta nọhedu l'ẹke-a ono: “E tọ latahekwa. ¹² Ọ kwa l'ẹke ono, ẹphe kpuru iya lẹ ndzụ laa ono bẹ ọo-nodu nwuhu. E tọ phuhekwa alị ẹke-a ẹnya ọdo.”

- 13 “T'aphụ tsòkwaru onye
 gude ụgho l'akpụ ufu-eze iya;
 mbụ gude ụzo,
 ẹ-te vudodu nhamunha
 l'arushi ime ụlo k'eli eli;
 onye meru ndu alị iya;
 ẹphe ejeru iya ozi ẹwoma;
 tọ kpụ ẹphe ụgwo ozi ẹphe.
- 14 Ọosuje ịe ya a-ruru
 onwiya ufu-eze, ha nshinu;
 ẹke ime ụlo k'eli eli iya
 a-bugbaa gaga-gvugvu.
 Ya abya eyeshia ya windo;
 gude oshi sida gbaa ya agbagba;
 bya agbaa ya penti uswe.
- 15 ?Bụ ogude oshi sida kushia
 ụlo e-me t'ị buru onye eze tọ?
 Nna ngu; ?to shidu eri; l'angu?
 ?To shidu l'ekpe ikpe, dụ maa;
 l'eme iphe guru iphoro;
 iphemiphe ọbule aduru iya ịe mma.
- 16 Ndu eje iphe-ẹhuka;
 me ndu ẹ-te nwedu ẹge ọ ha
 ẹphe; b'ọ gbaru ọdzori;
 yọ duru iya ịe mma.
 ?Tọ bụdu iphe ono bụ ịe
 madzụ maru onye ya bụ?
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 17 “Obenu ịe nggubedua;
 be ẹnya ngu;
 me ọkpoma ngu bụ l'ẹke
 i cheberu iya bụ l'ori uru ghelegheleghele;
 yele ogbu ndu ẹ-ta adudu
 iphe ẹphe meru;
 omegbu madzụ emegbu yele ome-l'iwe.”
- 18 Ọo ya bụ l'agha; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ẹhu Jehoyakimu
 nwatibe Josáya, bụ eze, achị ndu Júda:
 “E to nwedu l'ẹphe araa ẹkwa; sụ:
 ‘Owe-e nwunne mu nwoke-e!
 Owe-e nwunne mu nwanyi-e!’
 E taa rakwa ẹkwa iya; sụ:
 ‘Owe-e onye nwe mu nụ-e!
 Owe-e Ọnyibe!’
- 19 Ee-li iya l'ọ bụ onye eli nkakfụ-igara.
 Mbụ l'aa-kpụ iya akpukpu;
 kputa iya je etufaa l'azụ Jerúsalemu.”

Okfu ẹhu Jerúsalemu

- 20 “Unube ndu Jerúsalemu.
 Unu jekwa l'ugvu ugvu
 Lébanonu je echia mkpu!
 Te ndu alị Báshanu nukwaa olu ngu!

Jekwa je anọdu l'ugvu ugvu
 Abarimu chia mkpu;
 kele ndu nggu l'ephe
 tugbaru buru nanu;
 b'e gbushikotaakwaru
 l'ephe ha.

- 21 Ya nmaakwaru ngu
 okwa teke ono, i shi dobesu
 l'ẹ to nwedu iphe byaru
 bya eme ngu nu ono;
 nggu asu l'ẹ tii yedu onu.
 Ono kwa ẹge i shi teke
 i bu nwokorọbya meta ndono.
 Ẹ tii mebukwaa iphe ya suru t'i mee.
- 22 Pherephere a-tuko ndu
 echeru ngu aturu pata.
 A tuko ndu nggu l'ephe
 tugbaru buru nanu kpua le ndzu.
 Ono teke iphere e-gude ngu;
 woru ngu ifu kpua le ntu.
 Ishi iya aburu iphe du eji iimebe.
- 23 Unube ndu bu l'ugvu ugvu Lébanonu;
 mbu ndu, no l'ehu-otso-ena
 ulo, a kuru l'oshi-sida;
 egbe ude, unu e-mekochaa
 tsua teke iphe-ehuka a-zu
 unu gbirimu;
 mbu melahaa unu ehuka
 l'o bu nwanyi, ime eme!"

Okfu ẹhu Jehoyakinu

24 Owaa iphe Ojejoje ekfu. O suru: "Kamenu; l'ẹ to nwekwa m'o - ruhuru; Jehoyakinu Jehoyakimu, bu eze ndu Júda buru echi-ohubama, ya gba l'eka-utara iya; be ya a-gbafulekwa ngu-a. 25 Ya e-woru ngu ye l'eka ndu achọ ndzu ngu; mbu ndu iitsu egvu; mbu l'eka Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu yele ẹka ndu Bábyilonu. 26 Ya e-tufakpele ngu phu etufa; nggu le nne, muru ngu nu; je eche l'ali ndu odo; eke ẹ-ta budu eke a muru ngu; nggu le nne ngu. Yo buru l'ẹke ono be unu 'ẹbo a-nodu nwuhu. 27 Ẹ to nwedu l'unu alaphuta azu l'ali ono, a-gu unu alata ono."

- 28 Jehoyakinu-a; ?o bu ite-ura, tukpohuru atukpohu;
 a jika iya ajika to?
 Mbu iphe ẹ-ta dudu
 onye o du mma?
 ?Bu ngunu kparu iphe
 e tufaru yele unwegirima
 iya je eche l'ali eke ephe ta madu?
- 29 Nggube ali Júda;
 ngabekwa nchi;
 nu iphe Ojejoje ekfu!
- 30 Owaa iphe Ojejoje ekfu
 ndo-o:
 "Dee nwoke-wa l'ekwo l'o bu

mbụ l'ọ bụ onye męę
 tụ-tsuru atụ-tsu.
 Iphe kparu iya nụ aburu Ojejoje
 yęle okfu iya, dụ nsọ.

10 Alị ęke-a l'ọ ha bụ ndu eri ogori jeru iya ejiji.

Yọ buru kę okfu onu ono,
 a turu ono meru iphe alị-a nọ l'aphụ.
 Ęke anumanu akpaję nri
 l'echi-ęgu kpọhuwaru jegiri jegiri.
 Ndu nkfuchiru eme iphe dụ ęji;
 ęphe gude ike ęphe l'eme
 iphe ę-ta gbadunu.

11 “Ndu nkfuchiru mę ndu
 achijeru Nchileke ęja tuko
 buru ndu ę-te emedu ele Nchileke.
 Mbụ lę ya aphuję iphe dụ
 ęji ęphe eme obu l'eze-ulo iya.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

12 “Yọ buru iya kparu iphe
 ụzo ęphe a-wata ochi ęturu.
 Aa-chiru ęphe chị-phua
 l'ęke agba ochi.
 Yọ buru l'ęke ono; bę ęphe a-da iko.
 Ya e-gude iphe dụ ęji
 dakfu ęphe teke ono,
 ee-chi ęphe iphe ono.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

13 L'ęhu ndu nkfuchiru,
 shi Samériya; bę ya phuru ahuma:
 mbụ l'ęphe ekfuchiru Bálụ;
 shi ęge ono l'eduphu ndibe iya,
 bụ ndu Ízurelu.

14 L'ęhu ndu nkfuchiru kę
 Jerúsalemu bę ya phukwaruphu
 iphe l'anyị ishi ędzu.
 Ęphe anọduje eri ogori;
 ndzụ ęphe aburu ọdzu ęjo-ire.
 Ndu eme iphe dụ ęji;
 bę ęphe anọduje eme
 t'ęka ka ęphe oshihu ike
 l'iphe ęphe eme; k'ophu bụ
 l'ę tọ dudu onye ophu
 aghajęru iphe dụ ęji, oome azụ.
 L'ęhu nk'iya bę ęphe
 dukotalephu l'ọ bụ ndu Sódomu;
 ndu Jerúsalemu adukota
 lę mu phụ l'ọ bụ ndu Gómóra.

15 Oo ya bụ l'agha; owaa kwa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike kfuru
 l'okfu ęhu ndu nkfuchiru:

Ya e-me t'ęphe ria nri,
 atso ile;
 ęphe angua mini, e yeru nshi.

Ishi iya aburu l'oo l'eka ndu
nkfuchiru, shi Jerúsalemu b'o shi;
mbu ejo uru-ali, jiru ali-a l'o ha.

¹⁶ Owaa iphe Ojejoje bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu: “Unu ba angajekwa nchi l'iphe ndu nkfuchiru ekfuru unu. Epe emekwa t'unu chiru enya ye l'iphe e-te emedu ememe. Epe asuje l'ephe phuru ophulanya; ama l'oo iphe epe ritaru l'okpoma epe; l'e to budu iphe shi yebe Ojejoje l'onu. ¹⁷ Tekenteke be epe anoduje ekfuru ndu akpo iya ebo-ebo; su epe: Ojejoje suru: Ehu a-dukwaa unu agu! Ndu ophu bu ejo iphe shi epe l'obu be epe anoduje eme; be epe asuje: L'e to nwe du iphe eme epe.”

¹⁸ Obenu; ?bu onye ole l'ime ndu ono byajewaru te ye Ojejoje chia idzu; k'ophu epe a-phukwanu iphe eme nu; m'o kwanu nua okfu iya? ? Bu onye ngabejeru nchi nua okfu iya? ¹⁹ Lekwa; Ojejoje gudeekwa ehueghughu l'ezie oke pherephere; mbu ejo oke pherephere l'ishi ndu ejo okpoma. ²⁰ Ophu ehue t'eghubuhukwa nu Ojejoje eghughu gbururu jeye teke oo-meebe ege obu du iya. L'oge l'ifu be oo-dokota-a unu unu enya ohuma.

²¹ Ya te zikwa ndu nkfuchiru-a ozi.
Epe egudele-e ozi epe
agba tugburu kwaseru.
Ya te kfukwaru okfu yeru epe;
epe asule-e l'oo iphe ya
kfuru be epe ekfu.

²² Obekwanu; ndege o -buru l'ephe nodujewa;
t'ephe l'iya chia idzu;
m'o buru iphe ya kfuru
be epe gege eje je araaru
ndibe iya arara;
me epe emekwanua;
epe aghakobe; haa ejo
uzo, epe etso;
yele iphe du eji, epe eme.

²³ Owaa iphe Ojejoje ekfu: ?Ya bulephu Nchileke, no ntse; ya ta abuhedu Nchileke, no ote-enya too? ²⁴ Nnajiufu suru: ?Nanu ege madzu e-shi domia onwiya te ya ba aphu iya. ?Ya te jidunua igwe; ji mgboko too? Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²⁵ Ya nukwaru iphe ndu nkfuchiru ono ekfu; mbu ndu egudeje epha iya l'ekfu iphe ya te ekfudu. Epe asuje: “L'ephe roru nro! L'ephe roru nro!” ²⁶ ?Bukpo teke ole be ege iphe owaa a-no-bebe l'okpoma ndu nkfuchiru-wa, e-te ekfudu ire-lanu-a; mbu ndu bulephu ejo oriri, bataru epe l'obu be epe ekfuje. ²⁷ Epe arije le nro ono, epe anoduje ezeru ibe epe ono e-me te ndibe iya zahaa epha iya ege ono, nna epe oche epe shi l'aja, epe shi abaru Balu zahaa ya ono. ²⁸ T'onye nkfuchiru, aru nro zekwaa iphe, o roru. Onye ophu bu okfu iya b'o nuru ekfua ya l'ege o du. O dudu; ?nanu ege eswa akpe yele akpe l'onwiya e-shi hako. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²⁹ Owaa iphe Ojejoje ekfu. O suru: “L'okfu, shi iya l'onu dukwa l'o bu oku; o dukwaphu l'o bu ongu, etsuje mkpuma yogiriyogiri. ³⁰ Oo ya bu le ya no-chikwaru ndu nkfuchiru ono uzo; mbu ndu nkfuchiru ono, ejeje je ezita okfu, ibe epe kfuru; bya ekfua; su l'oo ya kfuru iya ono.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³¹ “Mbu l'agha; ndu nkfuchiru ono, asaje onu su le ya suru ono be ya no-chikwaru uzo.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³² Owaa iphe Ojejoje ekfu: “Ndu ono,

anọduje arọ nrọ ẹregede ono bẹ ya nọ-chikwaru ọzo; mbụ ndu anọduje ezeshi nrọ ọbu; shi ẹge ono l'edusweshi ndibe iya ọzo; Ya te zikwa ẹphe; ọphu ọ dọkwanu ekemu, ya tųru nų ẹphe. Ọo ya bụ l'ẹ tọ dọkpodua uru, ẹphe abaru ndu-a lẹ phuu."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³³ "Teke ndu-wa; m'ọ bụ onye nkfuchiru; m'ọ bụ onye achijeru Nchileke ẹja -jiru ngu: '?M'i jiru Ojejoje; ọ sųru l'ọo egbe iya ole a-dakwuta ẹphe?' Nggụ asụ ẹphe: '?Egbe iya ole? Ọ sųru lẹ ya a-gbado unu! Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.' ³⁴ Ọ -bụkwanu l'ọo onye nkfuchiru; m'ọ bụ onye achijeru Nchileke ẹja; m'ọ bụ onye ọdo waru kfulahaaru sụ lẹ ya jikwaru Ojejoje; yọ sụ l'ọo iphe ya ee-me ndọ-ọ; bẹ ya a-nụkwa onye ọbu aphụ yẹle ndibe iya l'ẹphe ha. ³⁵ Iphe unu anọduje aji ndu ọnya unu; mẹ ndu abụbu unu phẹ bụ: '?Nanụ ẹge Ojejoje yeru ọnu teke a jiru iya?' M'ọ kwanụ: '?Bụ ngunu bẹ Ojejoje kfuru?' ³⁶ Ọle agha; unu be gudehekwa ọnu unu kfua iphe unu jiru Ojejoje; kẹ l'ọ kwa ntumatu, unu atụ bẹ unu l'iya eme; unu egude ẹge ono woru okfu kẹ Nchileke, nọ ndzụ ghaa igharafu; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya aburu Nchileke ayi. ³⁷ Ọwaa iphe ii-kfujeru ndu nkfuchiru ndọ-ọ: '?Unu jihunuru Ojejoje; yọ sụ unu agha?' M'ọ kwanụ: '?Bụ ngunu bẹ Ojejoje kfuru?' ³⁸ A makwaru-a l'unu ekfu l'unu jiru Ojejoje; yo zia iphe e-me nų. Ọle; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu: L'iphe unu anọduje ekfu bụ: 'Ọwaa iphe a jiru Ojejoje; yọ sụ l'ọo dakfuta unu'; mbụ l'ẹke ya sụkwaru unu t'unu be kfujekwa ẹge ono. ³⁹ Ọo ya bụ lẹ ya a-gwọbekwa unu; chifu unu l'ifu iya; unu lẹ mkpukpu ono, ya nųru unu lẹ nna unu oche ẹphe ono. ⁴⁰ Ọnu, ya a-tų unu a-nọkwa gbururu jeye lẹ gbururu; mbụ yọ bųru iphe-iphere, a-nọ jeye lẹ tutu yoyo; ọphu 'o nwedu l'a azahaa ya azaha."

24

Nkata figu labu

¹ Yo be lẹ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu kputsuaru eze, achị ndu Júda; mbụ Jehoyakimu yẹle ndu ishi ndu Júda; ndu eme nka; mẹ ndu akpụ ọzu; mbụ shi lẹ Jerúsalemu kpua ẹphe lẹ ndzụ laa alị Bábyilonu; bẹ Ojejoje koshiru mu nkata figu labu, a sụbetsuaru l'iku eze-ulo Nchileke.

² Nkata lanụ bụ figu, dų mma nshinu nọ iya; mbụ figu, dų l'ọ bụ ọphu charu ẹgwegwa. Nkata ọphu bụ figu, dų ẹji nshinu nọ iya; ọ dų-tabe ẹji; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dųdu k'eriri. ³ Ya ndono; Ojejoje bya aji mu; sụ: "Jeremáya; ?bụ ngunu bẹ mu phuru?"

Mu asụ iya: "L'ọ kwa figu. Ndu ọphu dų mma dushikpo mma ike; ndu ọphu dų ẹji adutabekwanu ẹji; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dųdu k'eriri."

⁴ Tọ dų iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ⁵ "Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu sųru: L'ọ kwa ẹge figu ndu ọwaa, dų mma-a dų; bụ ẹge ndu ono, a kpuru lẹ ndzụ l'alị Júda dų iya mma; mbụ ndu ya chifuru l'alị-a chiru je eye l'alị ndu Bábyilonu. ⁶ Ya e-gude ẹnya iya l'eche ẹphe nche t'ọ dųru ẹphe lẹ mma. Teke e metsuaru; bẹ ya e-dulatakwa ẹphe ọdo l'alị ẹke-a. Teke ono bẹ ya e-me t'ẹphe ha nshinu; ọphu ya 'enwutsudu ẹphe. Ya a-dza ẹphe l'ọ bụ dzaru oshi; ọphu ya efefudu ẹphe. ⁷ Ya a-nų ẹphe obu, ẹphe e-gude maru iya; mbụ l'ọo ya bụ Ojejoje. ẹphe a-buru ndibe iya; yẹbedua aburu Nchileke ẹphe. Kẹ l'ẹphe e-gude obu ẹphe l'ọ ha lakfuta iya."

⁸ "A bya lẹ figu onanu, dų ẹji; mbụ duta-be ẹji; k'ọphu bụ l'ẹ tee ridu iya eriri ono; ono bụ ẹge ya e-me Zedekaya, bụ eze ndu Júda bụ ndono; mẹ ndu

bụ ishi l'alì-eze iya; mękpọ iphe bụ ndu ono, phọduru lẹ Jerúsalemu ono; mę ẹphe nọ l'alì-a; mę ẹphe nọ lẹ Íjiputu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁹ Ya e-me ẹphe t'ẹphe bụru ndu alì-eze unwu eliphe kpamukpamu a-nọdu atso oyi. Ẹphe a-bụ iphe-ochi; iphe eegude anma ẹjọ ẹtu. Ee-gude ẹphe agba mgbọnu; gude ẹphe l'akọ madzụ onu l'iphe bukpo ẹke ya chiru ẹphe ye. ¹⁰ Ya e-me t'e gude mma gbushia ẹphe; mee tẹ ẹjọ-ẹgu gbushia ẹphe; bya eye ẹjọ iphe-ememe t'o gbua ẹphe gbururu jeye teke ẹphe agvụebe l'alì-a, ya nuru ẹphe; ẹphe lẹ ndiche ẹphe-wa."

25

Ụkporo afa ẹto l'afa iri l'alì ọdo

¹ Ọwaa bụ okfu Ojejoje, kfururu Jeremáya lẹ kẹ ndu Júda l'ẹphe ha l'afa, kwe Jehoyakimu Josáya afa ẹno, ọ wataru ọchi ndu Júda. Afa ono bụ afa mbụ, Nebukadineza wataru ọchi ndu Bábyilonu. ² Jeremáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke anulephu iphe ono; bya ekfuaru iya ndu Júda l'ẹphe ha; mę iphe bụ ndu bukota lẹ Jerúsalemu. Yọ sụ ẹphe: ³ "Keshinu ụkporo afa l'afa ẹto nta-a; mbụ tsube l'afa ọphu, kwe Josáya Amọnu afa iri l'ẹto, ọ wataru ọchi unube ndu Júda; jeye ntanụ ọwaa; bẹ mu shilephu nta okfu Ojejoje; l'ekfururu iya unu: ya -kfutsua ya; ya ekfukwazi iya ọdo; ọphu unu 'angajędu nụ nchị. ⁴ E guderu lẹ Ojejoje yewaru ndu ozi iya, bụ iya bụ ndu nkfuchiru iya l'ẹphe ha ugbo olemole: o -yee; o yekwazi; t'ẹphe bya ekfuaru unu okfu; ?unu ngajeru ẹphe nchị; ?t'unu yejeru ẹphe onu. ⁵ Ẹphe ekfujeru unu; sụ: 'Unu laphuta azụ nta-a; l'unu ha l'ẹhu l'ẹhu; unu haa ẹjọ-uzo, unu etso; haa iphe dọ ẹji, unu eme; k'ọphu unu a-nọdu l'alì ono, Ojejoje nuru unu; unu lẹ ndiche unu phẹ gbururu jeye lẹ gbururu ono. ⁶ Unu be tsoshi agwa ndu ọdo. Unu be jekwaru iya ozi; ọphu unu 'abakwaru iya ẹja. Unu be gudeshi iphe unu gude ẹka mee gude l'akpatsu Ojejoje iwe; k'ọphu ya te emekadu unu iphe.' ⁷ Obenu l'unu te eyeduru iya onu. Unu egude iphe unu gude ẹka unu mee l'akpatsu iya iwe. Unu eshi ẹge ono merulaha onwunu ẹhu." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁸ Ọo ya bụ; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: "Lẹ keshinu unu ta ngabędu nchị l'okfu iya; ⁹ bẹ ya a-chikobe iphe bụ ndu isheli l'ẹphe ha yele nwozi iya, bụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu." Ono kwa iphe Ojejoje kfururu. Ya a-chiru ẹphe bya t'ẹphe bya etso ndu alì-a ọgu; yele iphe bụ ndu bu iya nụ; mę iphe bukpo ọha, bupheru ẹphe mgburumgburu. Ya e-me ẹphe t'ẹphe bụru kpurupyata; mee ẹphe; ẹphe aburu iphe anyị ishi ẹdzu; bụru iphe-ochi; bụru iphe e gude akọ onu; mbụ bụru ochobo gbururu jeye lẹ gbururu. ¹⁰ Ya e-me t'uzu ẹhu-otso-ena; mę ome ẹswa gbalaa l'ẹhu ẹphe: olu nwanyi, ala nji; mę kẹ nwoke, alu nwanyi ọphungu ta anọhedu; ọda ikwe nri ta anọhedu iya; ọphu ọku urọku 'enwuhedu iya. ¹¹ Ẹgbara a-kfụ l'alì-a gbaa mgburumgburu. Iphe bụ mbakeshi a-la eze ndu Bábyilonu l'ẹka; ụkporo afa ẹto l'afa iri.

¹² "Teke ụkporo afa ẹto l'afa iri ono gvụ-leruphu; ya anụ eze ndu Bábyilonu; mę ndu alì iya l'ẹphe ha aphụ k'ẹjọ iphe ẹphe meshiru. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya a-togbo iya ochobo gbururu jeye lẹ gbururu. ¹³ Ndu alì ono bẹ ya e-mekota iphe bụ iphe ya kfuhawaru lẹ ya e-me ẹphe; mbụ iphe bụ iphe e deru l'ekwo, bụ iphe Jeremáya kfuhawaru lẹ kẹ iphe bụ mbakeshi kpamukpamu. ¹⁴ Ẹphebedua bẹ igweligwe mba yele ndu eze, shihuru ike e-mekochaa mee ohu. Ya a-kfụ ẹphe ụgwọ ẹge iphe ẹphe meru gbaru; ye l'iphe ẹphe gude ẹka ẹphe rụta."

Okoro ẹhu-eghughu Nchileke

¹⁵ Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu sùru mu: “Tẹ mu nata okoro-a. Iphe jiru iya nu bu mee oke ẹhu-eghughu iya. Wo tẹ mu emee tẹ iphe bu mbakeshi eke ya e-zi mu; t'ẹphe ngua ya! ¹⁶ Ẹphe -ngu l'iya phu; ẹphe awata okpo kulakula; wata ome ogvu ogvu; ke le ya a-chiru ndu, gude ogu-mbeke ye; t'ẹphe je etso ẹphe ogu.”

¹⁷ To du iya bu; mu abya anata Ojejoje okoro ono; bya ejee iphe bu mbakeshi eke o ziru mu; je emee; ẹphe angukota iya. Owaa bu ndu nguru iya nu:

¹⁸ Jerúsalemu; mkpukpu, nogbaa l'alì Júda; ndu eze ẹphe; me ndu bu ishi l'alì-eze ẹphe; t'e mekota iya t'egbara kfu ya; buru iphe anyi ishi edzu; iphe-ochi; me iphe eegude akọ l'onu, bu ege o du ntanu-a. ¹⁹ Fero, bu eze ndu Íjiputu; ndu ozi iya; ndu bu ishi l'alì-eze iya; ndu nk'ia l'ẹphe ha; ²⁰ iphe bu ndu ohodo, bu l'alì Íjiputu; iphe bu ndu eze, achi ndu Uzu; iphe bu ndu eze ndu Filisutayinu; mbu eze ndu Ashikelonu; eze ndu Gáza; eze ndu Ẹkuronu yele nwa ndu phoduru le mkpukpu Ashudodu; ²¹ mefua ndu Édomu; ndu Móabu; ndu Amonu; ²² me iphe bu ndu eze Táya yele Sayidonu; ndu eze k'azu eze enyimu azu iya ophu; ²³ ndu Dedanu; ndu Téma; ndu Buzu; iphe bu ndu bugbaa l'oha, teru enya; ²⁴ iphe bu ndu eze ndu Arébiya; ndu eze ndu ohodo, bu ndu, bu l'echi-egu; ²⁵ iphe bu ndu eze Zimuri; ndu Élamu; ndu Mídiya; ²⁶ me iphe bu ndu eze ndu isheli; ndu bu le ntse; me ndu ophu bu ote-enya; mbu ndu ono l'ẹphe hakota nanu nanu. O bulephu alì-eze, nokota l'eliphe mgburumgburu. Ẹphe l'ẹphe ha a-ngukota iya. Eze Bábyilonu a-ngukwa iya phu.

²⁷ Owaa iphe ii-kfuru ẹphe ndo-o: Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfuru; mbu Nchileke ke ndu Ízurelu: “T'ẹphe ngua iphe-a; t'o tsua ẹphe atsutsu; ẹphe agbo ya agbogbo; dashia iko, ẹphe te egbeshihedu egbeshi odo. Iphe a-kpa iya nu aburu le ya a-chiru ndu soja je etso ẹphe ogu.” ²⁸ Ole teke ẹphe jikaru l'ẹphe ta anadolu mu okoro obu; ngu iphe no iya nu; te mu su ẹphe-a: “Le Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike sukwaru l'ẹphe ngufutajekwa iya! ²⁹ Unu lenu! Ya gudeekwa iphe du eji l'abyakfuta mkpukpu ono, eeku l'eyeru epha iya ono. ?Ẹphe ari l'ẹphe erigharu iya t'e ba nu ẹphe aphu to? Ẹphe te erighakwaru iya; t'e ba anu ẹphe aphu; kele ya e-ye ogu gude gbufu iphe bu ndu, bu le mgboko-a. Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.”

³⁰ Nta-a bu; kfuaru ẹphe iphe-a l'o ha; su ẹphe:
“Ojejoje e-shikwa

l'ephekerephe dee ekiri.
Oo-nodukwa l'ufu iya,
du nsọ gbaa egbe-igwe;
gboru ndu alì nk'ia ogbo.
Oo-ra iya arara l'o bu
onye adzoshi akpuru vayinu;
raa ya; k'ophu ndu bu
l'eliphe mgburumgburu
a-nukota iya.

³¹ Utsu a-da le mgboko gbaa mgburumgburu;
ke l'okfu daru Ojejoje yele iphe bu mbakeshi.
Oo-kpe ndiphe l'ẹphe ha ikpe;
haa ndu iphe du eji t'e gbushia ẹphe.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³² Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu. Ọ sụru: “T'unu lenu! Ejo iphe atsookwa galagala abya; o -shi lẹ mba ọwaa; yọ tsoba lẹ mba ọdo. Mbụ l'oke pherephere abyakwa ephephe. Eke oo-shi bu l'ẹke mgboko jeberu.” ³³ Teke ono bẹ ndu Ojejoje chigbushiru echigbushi a-tuko dabugbaaru l'ekemeke; tsube l'ishi mgboko ishi iya ọwaa jeye l'ishi iya ọphu. E tọ dudu onye a-phodu nu; k'ọra ẹkwa ephe; ọphu 'onwedu onye a-pafu odzu ephe; ọphu ee-lidu ephe elili. Ephe a-ghoshi ọzu; kuru l'alị.

³⁴ Unubẹ ndu eche aturu; unu raa ẹkwa chia mkpu! Unu gwọo onwunu lẹ ntụ; unubẹ ndu bu ishi ikpoto aturu ono! Ishi iya aburu lẹ teke ee-gbushi unu ruakwaru. Unu a-da iko; tukposihu l'ọ bu ite-ura, du mma. ³⁵ Unubẹ eche aturu te enwedu eke, unu a-gbaru laa; ọphu ndu ishi ikpoto aturu 'enwedu eke, ephe a-gbaru laa; shi iya nahu. ³⁶ Ọ kwa olu-ẹkwa ndu eche aturu ada ẹga phu; mbụ mkpu, ephe echi; mbụ ndu bu ishi ikpoto aturu ono; kele Ojejoje emebyishiwa eke ephe echeje aturu ephe. ³⁷ Obosara eke ono, shi du agu ono; bẹ ee-me t'ọ daburu ochobo. Iphe a-kpa iya nu aburu ẹhu-eghughu Ojejoje. ³⁸ Ojejoje a-paru ndu nk'ia haa ege agu ahaje ọgba iya; ẹgbara akfua l'alị ephe. Ọgu; mẹ oke ẹhu-eghughu Ojejoje e-me alị ono t'ọ du l'ọ bu echi-egu eke e-te nwedu onye, bu iya nu.

26

Eeme t'e gbua Jeremáya

¹ E ta nodu ọdu; k'ọphu Jehoyakimu Josáya wataru ọchi ndu Júda; Ojejoje abya ekfua; sụ: ² “Tẹ mu je evudo l'ogbodufu eze-ulo Nchileke je ekfuru yeru iphe bu ndu bu lẹ mkpukpu, nogbaa l'alị ndu Júda, bu ndu abyajẹ ọbaru Nchileke ẹja l'ẹke ono. Wo tẹ mu kfuaru ephe iphemiphe ọbule, ya sụru mu tẹ mu kfuaru ephe. T'ẹ b'ọ dukwa ọphu mu a-ha. ³ ? Onye maru; ephe a-ngabẹ nchi; ghakobe haa ẹjo-uzo ono, ephe etso ono. Ọo ya bu; ya apalia pazita. Ya te emehedu ephe iphe du ẹji, ya shi tibe lẹ ya e-me ephe; k'ẹjo iphe ono, ephe meshiru ono.

⁴ “Wo tẹ mu kfuru ephe: ‘L'ọ -buru l'ephe ta angabeduru iya nchi; l'eme iphe ya turu ekemu iya, bu ọphu ya doberu ephe l'ifu; ⁵ mbụ; ọ -buru l'ephe ta angadu nchi l'okfu, ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru ekfu, bu ndu ya ziru; ephe -byatsua; ephe abyakwazi; ephe ta anga nchi; ⁶ bẹ ya e-mekwa eze-ulo Nchileke-wa t'ọ du l'ọ bu Sháyilo; mee mkpukpu-a t'ọ buru iphe ee-gudeje akọ ọnu l'iphe bu mbakeshi, nọ lẹ mgboko mgburumburu.’”

⁷ Ya ndono; ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu nkfuchiru; mẹ ndu Ízurelu l'ephe ha anukota eke yẹbe Jeremáya ekfu iphe ono l'eze-ulo Nchileke. ⁸ Tọ du iya bu; ekfughe, ya ekfughelephu iphe ono l'ẹke ndu ono l'ephe ha nọ; mbụ iphe ono, Ojejoje sụru tẹ ya kfuwa ono; ndu achijeru Nchileke ẹja ono; mẹ ndu nkfuchiru ono; mękpo ndu ono l'ephe ha azu lẹ mu phu gbirimu; sụ mu: “Lẹ mu nwuhufutajekwa! ⁹ Wo; ?nanu ege e meru; mu egude ẹpha Ojejoje l'ekfu l'eze-ulo-a e-mekochaa du l'ọ bu Sháyilo; lẹ mkpukpu-a e-mekochaa daburu ochobo, e-ta dudu onye bu iya nu?” Tọ du iya bu; ndu ono l'ephe ha abya agbaphee mu mgburumburu l'eze-ulo Nchileke l'ẹke ono.

¹⁰ Ya ndono; ndu bu ishi l'alị ndu Júda abya anua iphe ada nu; ephe eshi l'ufu-eze wuhu jeshia eze-ulo Nchileke. Ephe eje anodutsua l'onu-oguzo ọphungu l'eze-ulo Nchileke. ¹¹ Tọ du iya bu; ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu nkfuchiru ono abya asu ndu ono, bu ishi ono; mẹ ndu Ízurelu l'ephe

ha: “L’ò gbakwaru t’e kpee mu nkfugbu. Lẹ ẹphe gudeekwa nchị ẹphe nua iphe o gude nkfuchiru kfuá lẹ kẹ mkpụkpu-a!”

¹² Ya ndono; mu abya asụ ndu ono, bụ ishi ono; ẹphe lẹ ndu Ízurelu l’ẹphe ha: “L’ò kwa Ojejoje yeru mu tẹ mu bya ekfua iphe e-me eze-ulo-a; mẹ mkpụkpu-a, bụ iya bụ iphe-a l’ò ha, unu nuru, ya kfuru-wa. ¹³ Nta-a bụ; unu dozia ụzo unu yẹle umere unu! Unu wata ome iphe o kfuru; mbụ Ojejoje, bụ Nchileke unu. Oo ya bụ k’ophu Ojejoje a-pali pazita; haa unu ome iphe dụ ẹji, o shi sụ lẹ ya e-me unu. ¹⁴ O -buru mbedua bẹ unu eleenua lẹ mu nọ unu l’eka. Iphe unu rikpooru l’ò dụ mma bya evudo nhamunha; unu mee mu iya. ¹⁵ Olobu; ophu e-do unu ẹnya bụ lẹ: unu -gbua mu; bẹ ọchi onye ẹ-te nwedu iphe o meru unu a-tukokwaru unu l’ishi; tụ-koru mkpụkpu-a l’ishi; tukokwaruphu ndu bu iya nụ l’ishi. Ishi iya aburu l’oo Ojejoje yeru mu tẹ mu byakfuta unu bya ekfua iphe-a t’unu nua ya.”

¹⁶ Ya ndono; ndu ono, bụ ndu ishi ono; mẹ ndu Ízurelu l’ẹphe ha asụ ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ lẹ ndu nkfuchiru ono: “T’ẹphe bẹ ekpekwa mu nkfugbu; kẹ l’oo ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke ayi bẹ mu gude bya ekfuru yeru ẹphe.”

¹⁷ Ndu bụ ọgurennya l’ali ono aharu gbeshi bya evudo; sụ igweligwe ndu ono, kuru l’ẹke ono-a: ¹⁸ “Lẹ Mayika, bụ onye Moreshetu kfuru nkfuchiru l’oge kẹ Hezekaya, bụ eze ndu Júda. Yo kfuaru ndu Júda; sụ ẹphe: Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike kfuru:

“ ‘L’ee-mekochaa kọo

Ugvu Záyonu kọfu iya;

l’ò bụ onye akọ okfu.

Jerúsalemu e-mekochaa bụru ikpọzu.

Eli ugvu ono, bụ ẹke,

eze-ulo Nchileke nọ ono

bẹ ẹgbudu e-mekochaa ruchia.’

¹⁹ Hezekaya, bụ eze ndu Júda; M’ò kwanu onye ọdo l’ali Júda; ẹphe gburu Mayika egbugbu tọ? ?Tọ bụ-chidua iphe Hezekaya meru bụ l’ò tsuhuru Ojejoje egvu; wata ọcho ụzo, ya e-shi tūba iya l’ẹnya? Tọ Ojejoje; ?tọ tụ-zitadu obu iya tọ; k’ophu bụ l’ẹ tọ mehedu ẹphe iphe dụ ẹji, o shi sụ lẹ ya e-me ẹphe. O kwa iphe dụ ẹji bẹ ẹphe abya ome onwẹphe nta-a.”

²⁰ O nwekwaruphu onye ọdo, eeku Uraya Shemaya gudejehawa ẹpha Ojejoje kfuá nkfuchiru. Ẹke a muru iya bụ lẹ mkpụkpu Kiriyatu-Jerimu. O kfukwaruphu nkfuchiru kfuá iphe e-me nụ l’ẹhu mkpụkpu-a yẹle ali ẹke-a; ẹge-a, Jeremaya kfuru-a. ²¹ Yo be teke eze, bụ Jehoyakimu yẹle ndu ishi soja iya; mẹ ndu bụ ishi l’ali-eze iya nuru okfu iya; eze melahaa tẹ ya gbua ya. Obenu lẹ Uraya nuru iya; gude ọtsu egvu gbalaa; laa Íjiputu. ²² Eze, bụ Jehoyakimu ezi Elunatanu Akubo bya ahatakwaphu ndu ọdo yeru iya; t’o je Íjiputu je akpụlata Uraya. ²³ Ẹphe eje akpụta Uraya je anụ eze, bụ Jehoyakimu. Jehoyakimu asụ t’e gbua ya; e gbua nwoke ono; bata odzu iya je etufaa l’ikirikpoo.

²⁴ Ya ndono; yọ bụru okfu lẹ Ahikamu Shafanu gbaru yeru mu meru iphe ẹ-ta kpuduru mu nụ t’e gbua.

27

Ndu Júda ala Bábyilonu

¹ Ẹ ta nọdu ophu baru ishi; k’ophu Zedekaya Josaya wataru ọchi ndu Júda; Ojejoje abya asụ mu ² tẹ mu wota agbụ yekobe l’agadagba nyabẹ

onwomu l'olu. ³ Yò sùkwa mu phụ tẹ mu zia ozi t'e je ezia eze ndu Édómu; eze ndu Móabu; eze ndu Amọnu; mẹ kẹ ndu Táya waa kẹ ndu Sayídonu, byaru ọphu Zedekaya, bụ eze ndu Júda. Ndu, mu e-zi ozi ono bụ ndu, ndu eze ono zitsuaru t'ẹphe bya kẹ Zedekaya. ⁴ Wo tẹ mu zia ẹphe ozi t'ẹphe je ezishia nnajiufu ẹphe l'ọ ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ziru ẹphe; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu: ⁵ L'ọ kwa ike-ọkpu iya, paru ẹka; mẹ oshi-ẹka iya, dụ ogologo bẹ ya gude kee mgboko-a; bya ekee madzụ yẹle unwu anumanu, bu iya nụ; buru onye dụ iya mma bẹ ya anuje iya. ⁶ Nta-a bẹ ya wotaakotawaru alị unu l'ọ ha yekotawa l'ẹka nwozi iya, bụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu. Ya mekwaruphu t'anụ, bu l'ẹgbudu nọdu Nebukadineza l'ẹka. ⁷ Iphe bụ mbakeshi a-nọdu iya l'ẹka; nọdu nwa iya l'ẹka; nọdu nwanwa iya l'ẹka; jeye teke oge kẹ alị-eze iya a-gvụ. Ono teke mba, dụ igweligwe; mẹ ndu eze, shihuru ike e-me iya ohu nk'ẹphe.

⁸ Teke bụ l'ọ nweru mba; m'ọ bụ alị-eze, jikaru ọnodu Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu l'ẹka; jika l'ẹphe te ejederu iya ozi; bẹ e-gude ọgu; mẹ ẹjo-ẹgu; mẹ ẹjo iphe-ememe nua ndu ọbu aphụ; mbụ mee ndu ono iphe gbururu jeye teke ya e-shi l'ẹka Nebukadineza mebyishibebe ndu ọbu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁹ Ọo ya bụ t'ẹphe ba angakwaru ndu nkfuchiru ẹphe nchị; mẹ ndu njibya; mẹ ndibe ẹphe, akoje iphe nrọ bụ; mẹ ndibe ẹphe, ndu aphụ àphụ; mẹ ndu amamanshi, asuje unu l'unu ta alakwa eze ndu Bábyilonu l'ẹka. ¹⁰ Iphe ẹphe ekfushi bukota ẹjo-ire bẹ ẹphe adzushiru unu. Iphe oo-me aburu tẹ unu haa alị unu lamihukpọo alamihu; l'ẹke, teru ọnya. Ya e-nwufu unu enwufu; unu eje ala l'iyi. ¹¹ Obenu l'ọha, woru onwiya ye eze ndu Bábyilonu l'ẹka; bẹ mu a-haa t'ẹphe buru l'alị nk'ẹphe; l'akọ iya okfu; buru iya eburu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹² Mu ewokwaruphu ozi ono zia Zedekaya, bụ eze ndu Júda; sụ iya: T'ọ wotakwa onwiya ye eze ndu Bábyilonu l'ẹka; mẹ ndibe iya; k'ọphu ndzụ e-dzu yẹbe Zedekaya. ¹³ ?Nanu ẹge e meru; bẹ nggube Zedekaya; nggu lẹ ndu alị ngu l'unu ha l'a-buru ndu, ee-gude ọgu; ẹjo-ẹgu; mẹ ẹjo iphe-ememe gbushia, bụ iphe Ojejoje kfuru lẹ ya e-gude gbushia ọha, jikaru l'ẹphe ta anọdu eze ndu Bábyilonu l'ẹka. ¹⁴ Unu ta angakwa nchị l'okfu ndu nkfuchiru, asuje unu l'ẹ t'ọ nwekwa l'unu anọdu eze ndu Bábyilonu l'ẹka; kẹ l'ọ kwa ẹjo-ire bẹ ẹphe adzuru unu lẹ nkfuchiru ono. ¹⁵ Ojejoje l'onwiya kfuwaru; sụ: "L'ẹ tọ bukwa iya ziru ẹphe ozi ono. Ọphu ọ bukwa iya bẹ ẹphe ekfuchiru. L'ọ kwa ẹjo-ire bẹ ẹphe adzụ. Yọ buru iya e-me; ya enwufu unu; unu alaa l'iyi; unubedua; unu lẹ ndu ono, ekfuru unu iphe ono."

¹⁶ Mu bya asụ ndu achijeru Nchileke ẹja; ẹphe lẹ ndu Júda l'ẹphe: "T'ẹphe ba ngakwa nchị l'okfu ndu nkfuchiru, asuje ẹphe l'ọ phọduaru-a nwanshii nta-a; a tuko iphe ono, e gwotaru l'eze-ulo Nchileke laa alị ndu Bábyilonu ono; gwolata azụ. Ọ kwa ẹjo-ire bẹ ẹphe adzuru unu. ¹⁷ Unu ba ngakwaru ẹphe nchị. Unu nọdu eze ndu Bábyilonu l'ẹka; k'ọphu unu a-nọdu ndzụ. ?Bụ ngunu kparu iphe mkpukpu-a a-buru ikpọzu? ¹⁸ Ọ -buru l'ẹphe bụ ndu nkfuchiru; l'anuje iphe Ojejoje ekfu; t'ẹphe rọnu Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike tẹ ngwa-ulo ono, e gude dozia eze-ulo Nchileke ono, bụ ọphu phodukwaduru nụ yẹle ọphu phoduru l'ufu-eze ndu Júda yẹle ọphu phoduru lẹ Jerúsalemu ta bụhe iphe ee-vuta laa Bábyilonu. ¹⁹ Mbụ l'agma; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu lẹ k'itso eze-ulo Nchileke; kẹ mini; kẹ ọ-gba-kperekpere; mẹ igweligwe ngwa ọdo ono, phodugbaaru lẹ mkpukpu-a, ²⁰ bụ ndu ọphu ẹ te gwotadu; mbụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu; teke ọ kpuru eze ndu

Júda, bu Jehoyakinu Jehoyakimu lẹ ndzụ shi Jerúsalemu laa Bábyilonu; kpupyabekota iya ndu a maru amaru l'alị Júda yẹle Jerúsalemu. ²¹ Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike kfulu; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; ọwaa kwa iphe ookfu lẹ k'iphe ono, e gwophodoru l'eze-ulo Nchileke ono yẹle ọphu phoduru l'ufu-eze ndu Júda yẹle ọphu phoduru lẹ Jerúsalemu: ²² 'L'ẹphe ha bẹ ee-gwotatsukwa laa alị ndu Bábyilonu. Yọ buru l'ẹke ono bẹ ọo-nọdu gbururu jeye mbọku, ya a-chọru iya bya. Ono teke ya a-chi-phuta iya azụ bya edophu iya azụ l'ẹke-a.' ” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

28

Aagba Hananaya l'anwu

¹ Yọ buru l'afa ono kwaphu; lẹ Zedekaya wataru ọchi ndu Júda k'ophungu; l'onwa k'ise l'ime afa k'eno bẹ onye nkfuchiru, bu Hananiya Azuru, bu onye Gíbiyọnu; nọdu l'ulo Ojejoje l'ifu ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ l'ifu ọha sụ mu: ² “Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike kfulu; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu. Ọ sụru: 'Lẹ ya a-gbabufu agadagba-njigba ono, eze ndu Bábyilonu liberu unu l'olu ono. ³ L'ime afa labụ bẹ ya a-chi-phutakota iphe bukpo ngwa-ulo Ojejoje ono azụ l'ẹke-a; mbụ ngwa ono, eze ndu Bábyilonu; mbụ Nebukadineza chitaru l'ẹke-a lashia Bábyilonu ono. ⁴ Ya a-chi-phutakwaphu Jehoyakimu Jehoyakinu bu eze ndu Júda azụ l'ẹke-a; mẹ iphe bukota ndu a kpuru lẹ ndzụ l'alị ndu Júda, bu ndu laru alị ndu Bábyilonu. Ishi iya aburu lẹ ya mu a-gbabufu agadaga-njigba ono, eze ndu Bábyilonu nyaberu unu l'olu ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.' ”

⁵ Tọ dọ iya bu; onye nkfuchiru, bu Jeremáya abya eyeeru onye nkfuchiru ono; mbụ Hananiya onu l'ifu ndu achijeru Nchileke ẹja yẹle ifu iphe bukpo ndu vudo l'ulo Ojejoje; ⁶ sụ iya: “T'ọ dukwa ẹge ono! Tẹ Ojejoje mekwaa ya ẹge ono! Tẹ Ojejoje mekwaa iphe ono, i kfulu ono. T'ọ chi-phutakwa ngwa-ulo Ojejoje azụ yẹle ndu a kpuru lẹ ndzụ; t'o shikwa l'alị ndu Bábyilonu tuko ẹphe chi-phuta azụ l'ẹke-a! ⁷ Ọlobu; ngabekwa nchi nua iphe mu abya tẹ mu kfulu ye ngu lẹ nchi; mẹ lẹ nchi ndu-a l'ẹphe ha. ⁸ Ndu nkfuchiru, vu mu ọzo bya; bya evuru ngu ọzo bya; mbụ ndu nkfuchiru ndiche; bulephu iphe ẹphe shi ekfuje bu l'ogu a-da; ẹjo-egu abya; waa ẹjo iphe-ememe. Ono iphe ẹphe shi ekwuje anu ndu mba, dugbaa iche iche; mẹ alị-eze, shihugbaaru ike. ⁹ Obenu l'onye nkfuchiru, ekfu lẹ nchi a-dụ ndiphe ndoo bulephu teke iphe o kfulu meru ẹge o kfulu iya bẹ ee-kweje lẹ Ojejoje ziru iya phụ l'oswiya.”

¹⁰ Tọ dọ iya bu; onye nkfuchiru ono; mbụ Hananiya abya agbabufu Jeremáya, bu onye nkfuchiru odogoro ono, ọonya l'olu ono; woru iya ghabua. ¹¹ Hananiya abya evudo l'ifu ndu ọha ono l'ẹphe ha; sụ: “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: 'L'ọ kwa ẹge-a bẹ ya a-gbabufu odogoro ono, Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu nyaberu iphe bu mbakeshi l'olu l'ime afa labụ.' ” Yo kfulephu ẹge ono; Jeremáya atugba.

¹² A nonyaa; l'onye nkfuchiru, bu Hananiya gbabutsuaru eri-njigba ono, nọ l'olu onye nkfuchiru, bu Jeremáya ono; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; sụ iya: ¹³ “Je je ekfuru Hananiya sụ iya l'ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Iphe ọ gbajifuru bukwa odogoro ọphu e meru l'oshi; ọle iphe ya e-gude dochia ya bu odogoro ọphu e meru l'ígwe. ¹⁴ Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike kfulu; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu: 'Ya e-woru odogoro ọphu e meru l'ígwe ye iphe bu mbakeshi l'olu gude iya mee t'ọ

buru Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu be ephe a-nodu l'eka; mbu je akpaa l'iphe bu unwu anumanu.' "

¹⁵ To du iya bu; onye nkfuchiru, bu Jeremáya asu Hananiya, bu onye nkfuchiru: "Ngabekpoduaphu nchi; Hananiya! E to bukwa Ojejoje ziru ngu t'i bya; obenu l'i mewaru ndu-a; ephe eje eworu obu zia l'iphe e-ta budu oswi-okfu. ¹⁶ Oo ya kparu iphe Ojejoje ekfu: 'Le ya abyaakwa ngu ewofu le mgboko-a. E tii nofukwa afa-a gedegede; ke l'i kfuwaru okfu, eme t'e kwefuru Ojejoje ikè.' "

¹⁷ Yo rulephu lonwa k'esa l'afa ono kwaphu; Hananiya, bu onye nkfuchiru anwuhu.

29

Ekwo, e deru nu ndu a kpuru le ndzu

¹ Owaa bu iphe e deru l'ekwo, Jeremáya shi le Jerúsalemu dee nu t'a nu ndu bu ogurennya l'ime ndu ophu nokwadu ndzu l'ime ndu bu uke; ndu nkfuchiru; me iphe bukpoo ndu ono, Nebukadineza shi le Jerúsalemu kpua le ndzu laa Bábyilonu ono. ² Teke ono be a kpukwanaru eze, bu Jehoyakinu le ndzu yele nne iya, bu eze-nwanyi; me ndu ishi ibe eze; mekpoo ndu ishi, achi ndu Júda yele ndu Jerúsalemu l'ephe ha; me ndu eme nka; me ndu akpu uzu; be a kpukotawaru le ndzu kpuru lufu le Jerúsalemu. ³ Onye o nuru ekwo ono bu Elasa Shafanu yele Gemariya Hilikaya, bu ndu Zedekaya, bu eze ndu Júda ziru ozi t'ephe je ezia eze, bu Nebukadineza le Bábyilonu. Ekwo, Jeremáya deru obu asu:

⁴ Owaa iphe Ojejoje ekfu ndo-o; mbu Okaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke ke ndu Izurelu. Ndu ookfu iya anu bu ndu ono, a kpuru le ndzu l'ephe ha ono; mbu ndu ono, ya meru; e shi le Jerúsalemu kpua ephe laa Bábyilonu ono: ⁵ Unu kpushikwaa ulo buru; unu akoshia okfu; ria iphe o metaru. ⁶ Unu lushikwaa nwanyi; mushia unwegirima; unu achotatsuaru unwu unu unwoke unwanyi ndu ephe a-lu. Unu ekeshia unwu unu unwanyi nji; k'ophu ephebedua l'e-nwekwaruphu unwegirima. Unu nodukwa l'eke ono ka l'igwe; unu ba kakwa nwanshi. ⁷ Odo bu l'agha; unu chojekwa iphe e-me te nchi du ndoo le mkpukpu ono, a kpuru unu le ndzu laa ono. Unu kfujeru nu Ojejoje l'okfu ehuru ndu ono; kele nchi -du ephe ndo; yo dukwaphu unu. ⁸ Ke l'agha; owaa kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndo-o; mbu Nchileke ke ndu Izurelu: "Unu be ekwekwa te ndu nkfuchiru unu; me ndu agbaru unu aja; duswee unu uzo. Unu ba angajekwaru ephe nchi le nro, unu meru ephe; ephe aroshi. ⁹ O kwa ejo-ire be ephe adzuru unu; su l'ephe gude epha iya l'ekfuchiru iya. E to bukwa iya yeru ephe." Ono kwa iphe Ojejoje kfuru ono.

¹⁰ Owaa iphe Ojejoje ekfu: "L'a -nolephu ukporo afa eto l'afa iri le Bábyilonu; be ya a-byakfuta unu bya emeeru unu iphe ono, du mma, ya kweru ukwa iya ono; mbu le ya a-bya eduphuta unu azu l'ali eke-a. ¹¹ Kele ya maru iphe ya aru l'eke unu no. Oriri iya l'eke unu no bu oriri-oma; e to bukwa ejo-oriri. O kwa t'o duru unu le mma; me t'o nweru iphe unu a-nodu ele enya iya l'uzo ifu. Ono kwa iphe Ojejoje ekfu. ¹² Teke ono be unu a-kpo-kuje iya; unu abyakfuta iya; bya ekfuru nu iya; ya angaberu unu nchi. ¹³ Mbu; unu achoo ya; cho-vu iya; m'o -buru l'unu gude obu unu l'o ha l'achoo iya. ¹⁴ Teke ono be unu a-choo iya cho-vu iya." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. "Ya e-me unu; unu ta buheduru ndu a kpuru le ndzu. Mbu le ya e-jelephu l'iphe bukpoo mbakeshi; mekpoo iphe bu eke ono, ya

chiru unu laa ono je achì-phuta unu azu l'ẹke ono, ya meru; a kpua unu le ndzu laa ono." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁵ Unu a-sukwaru: "Le Ojejoje nuwaru unu ndu nkfuchiru le Babylonu."

¹⁶ Obenu l'agha; owaa kwa iphe Ojejoje kfuru l'okfu ehu onye eze ono, no l'aba-eze Dévidi ono yele okfu ehu iphe bukpo ndu phoduru le mkpukpu-a; mbu unwunna unu, bu ndu ophu e-ta kpukobedu unu l'ephe le ndzu.

¹⁷ Iye! Owaa iphe Ojejoje bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu: "Le ya e-ye ndu gude mma yele ejo-egu; me ejo iphe-ememe t'o bya etso ephe ogu. Ya emee ephe; ephe adu l'o bu figu, duta-beru eji; k'ophu bu l'e tee ridu iya eriri. ¹⁸ Ya e-gude mma; ejo-egu; me ejo iphe-ememe chia ephe oso. Ya e-mee ephe; ephe aburu iphe ali-eze nogbaa le mgboko-a a-nodu atso oyi; mbu ephe aburu iphe e gude ako onu; iphe anyi ishi edzu; iphe-ochi yele iphe e gude ephu l'iphu l'iphe bu mbakeshi, bu eke, ya chiru ephe je eye.

¹⁹ Ishi iya aburu l'ephe ta ngadu nchi l'okfu iya." Ono kwa Ojejoje kfuru; mbu okfu, ya kfuru nkfuto nu ephe. Ndu, ya ziru iya aburu ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru. Ophu unubedua, a kpuru le ndzu-a 'angakwaphu nchi. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²⁰ Unu ngabekwa nchi l'iphe Ojejoje ekfu; unu l'unu ha, bu ndu a kpuru le ndzu; mbu ndu ya chitaru le Jerusalemu laa Babylonu.

²¹ Owaa iphe Ojejoje ekfu ndo-o; mbu Okaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke ke ndu Izurelu; owaa kwa iphe ookfu l'okfu-ehu Ehabu Kolaya; me okfu-ehu Zedekaya Maseya, bu ndu gude epha iya l'adzuru unu ejo-ire; su l'ephe ekfuchiru iya: "Ya e-woru ephe ye l'eka Nebukadineza, bu eze ndu Babylonu; yo woru ephe gbushia l'ifu unu. ²² Oo ephe a-kpata iphe ndu Juda ono, a kpuru le ndzu ono l'ephe ha, bu ndu no le Babylonu a-wata oko onu; su: "Te Ojejoje mekwaa ngu iphe o meru Zedekaya; yele Ehabu, bu ndu, eze ndu Babylonu huru l'oku." ²³ Ishi iya aburu l'ephe mewaru iphe-eswe le Izurelu. Ephe l'unyomu obutobu ephe riwaru ogori; ephe egudewa epha iya dzua ejo-ire, bukota iphe ya ta sudu ephe t'ephe mee. Iphemiphe ono be ya makotaru; buru onye ekebe iya." Ono kwa iphe Ojejoje ekfu.

Ozi, e ziru Shemaya

²⁴ "Kaaru Shemaya, bu onye Nehelamu: ²⁵ Owaa iphe Ojejoje ekfu; mbu Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke ke ndu Izurelu: I gude epha ngu dee ekwo wolaaru iphe bu ndu no le Jerusalemu; bya anu iya Zefanaya Maseya, bu onye achijeru Nchileke eja; me iphe bukota ndu achijeru Nchileke eja ndu ophu l'ephe ha. Nggwu asu Zefanaya-a: ²⁶ Ojejoje meekwaru ngu onye achijeru Nchileke eja t'i nodu l'okwa Jehoyada; t'i nodu l'eleta ulo Ojejoje enya. O -nweru onye ogvu eme, suru le ya bu onye nkfuchiru; wota hankofu tua onye obu l'okpa; nggwu atua ya igwe l'olu; kpo-chia ya l'ulo-mkporo. ²⁷ ?Bu ngunu kparu iphe e ti baduru Jeremaya mba; mbu ophu Anatotu, eku onwiya onye nkfuchiru? ²⁸ Owaa ozi, o no le Babylonu zia ayi: 'Iphe obu a-nokwa odu. Oo ya bu t'unu kpushikwaa ulo buru; unu akoshia okfu; ria iphe o metaru.' "

²⁹ To du iya bu; onye achijeru Nchileke eja ono; mbu Zefanaya abya eworu ekwo ono gwaru Jeremaya, bu onye nkfuchiru. ³⁰ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremaya; su iya: ³¹ "T'o zia ozi-wa; te iphe bu ndu ono, a kpuru le ndzu ono l'ephe ha nukota iya: 'Owaa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ehu Shemaya; ophu Nehelamu: Keshinu Shemaya ekfuru unu nkfuchiru; l'ebe abu l'oo ya ziru iya eya; be o mewaru; unu eje achiri obu yeru iphe e-ta

abudu oswi-okfu. ³² Qwaa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ Shemáya kẹ Nehelamu; bẹ ya a-nụ aphụ; mẹ l'awa iya l'ẹphe ha; k'ophu bụ l'ẹ tọ dukwa onye nk'ia, a-phodukwadunu l'ẹke ndu-a nọ; ophu ọ 'phukwanu iphe-oma ono, ya emeru ndu nk'ia ono. Ishi iya aburu l'o kfuwaru iphe e gude kwefuru iya íkè.' Ono iphe Ojejoje ekfu ndono."

30

Ukwa lẹ ndu Ízurelu a-lata

¹ Ojejoje; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ² asụ mu: "Tẹ mu tuko okfu-a, ya kfuru mu-a dekota l'ekwo. ³ Kẹ l'oge abyakwaa; teke ya e-duphuta ndu nk'ia, bụ ndu Ízurelu; ẹphe lẹ ndu Júda azụ; ya e-shi l'ẹke ono, a kpuru ẹphe lẹ ndzụ laa ono; bya edophu ẹphe azụ l'alị ono, ya nuru nna ẹphe oche ẹphe t'ọ buru nk'ẹphe ono. Ono kwa iphe yẹbedua, bụ Ojejoje kfuru ndono."

⁴ Ojejoje abya ekfua okfu ẹhu ndu Ízurelu; ẹphe lẹ ndu Júda; sụ:

⁵ Ya anụkwa mkpu ndu atsụ egvu.

Ọ bụ mkpu ndu atsụ egvu;
ẹ tọ bụkwa mkpu k'ẹhu agu.

⁶ Rịedunu iya ariri. Nwoke;

?ọopaje ẹpho-ime?
?Nanukwanu ẹge e meru;
ya aphutsua unwoke;
ẹphe achigbaaru ẹka
kwẹe l'ẹpho l'ọ bụ
nwanyi, ime eme;
onyenonu echishihutsua echihu l'ẹnya.

⁷ Tụswekwa!

Mboku ono a-dukwa ẹjo
ẹji; k'ophu bụ l'ẹ-tọ dūhedu
mboku, a-dubaa ẹji l'ọ bụ iya.
Teke ono bẹ ndu nk'ia
e-je iphe-ẹhuka;
obenu lẹ ee-kochaa
dzọta ẹphe l'ime iya.

⁸ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike bẹ sụru: "L'o -rua mboku ono: 'Bẹ ya a-nyakwo odogoro ono, nọ ẹphe l'olu ono; ya abya atoshia ẹphe ẹgbu, e keru ẹphe; ophu to nwehedu l'ẹphe aburu ndu ọhodo ohu ọdo. ⁹ Ẹphe a-nọdu ejeru Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe ozi yẹle o-shi-l'eri Dévidi, bụ onye ya e-wofutaru ẹphe.

¹⁰ " 'Ọo ya bụ; ba atsukwa egvu; nggube Jékọpu, bụ nwozi iya!

" 'Ophu t'ẹ b'e yekwa ngu egvu;

nggube Ízurelu;
kẹle ya e-shikwa l'ẹke teru ẹnya dzọta ngu.

Ya a-dzọta unwu ngu l'alị
ẹke a kpuru ẹphe lẹ ndzụ laa.

Ọ bụ teke ono bẹ unu a-lata
azụ bya eburu l'ẹhu-agu;

ophu 'onwehedu iphe
emekwadu unu ọdo;

ophu 'onwehedu onye eyekwadu unu egvu ọdo.

¹¹ Ya a-byakwa bya eswiru unu; dzọo unu!'

'Ya a-byakwa bya atũko iphe bũ mbakeshi ono,
 bũ ndu, ya shi woru unu ye
 l'eka ono mebyishikota.
 Obenu lẹ unubedua;
 bẹ ya te emebyishikotadu kpakparakpa.
 Ya ta ahakwanu unu tẹ ya
 ba àhù unu àhùhù lẹ phuu;
 ọle ya -bya unu àhùhù;
 bẹ ya a-hù unu l'oruberu iya.' "

Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfulu ndono.

- 12 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 L'onya, aba ndibe iya kwa 'agwota agwota.
 Iphe e mekaru unu aburu
 'akpohudu akpohu.
- 13 Ẹ tọ dudu onye a-gbaru unu mkpu;
 ọphu ọ dudu iphe ọdo,
 ee-mebaa l'onya ọbu, aba unu ọbu;
 ọphu 'onwedu l'unu byakwadu
 bya aka mma ọdo.
- 14 Iphe bũ ndu nggu l'ephe
 shi eshi ọnya zahakotawaru ngu.
 Ẹphe ta akpahedu ishi ngu lẹ phuu.
 Iphe ya meru ngu dukwa
 l'ọ bũ iphe madzụ emeje ọhogu iya.
 Àhùhù, ya huru ngu adu
 l'ọ bũ onye duru madzụ ehuka ahùje iya.
 Ishi iya bũ l'i menukaru iphe dũ eji;
 iphe dũ eji, i meshiru apaa l'igwe.
- 15 ?Nanụ ege e meru;
 nggu ara ekwa iphe mekaru ngu nũ;
 ?a suru ngu l'ọ byakwaduru
 bya akpohu akpohu?
 Unu menukaru ejo iphe;
 iphe dũ eji unu ahawa l'igwe
 kparu iphe ya emee unu iphe ono l'ọ ha.
- 16 "Obenu l'iphe bũ ndu eripya
 unu eripya bẹ ee-ripyakwaphu.
 Iphe bũ ndu ọhogu unu;
 bẹ aa-kpu lẹ ndzụ.
 Ndu kwaru iphe unu
 l'okwata bẹ aa-kwakwaphu l'okwata.
 Ndu keru iphe unu l'ogu;
 bẹ ee-kekwapu iphe ephe l'ogu.
- 17 Obenu lẹ ya e-me t'ehu dũ ngu mma ọdo;
 mee tẹ ọnya, nọ ngu l'ehu kpohu.
 Ishi iya aburu l'e kuru ngu
 onye a chifuru achifu;
 lẹ Záyonu ta dughedu onye akpa ishi iya."
- Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfulu ndono.
- 18 Ojejoje suru:
 Lẹ ọnu-ulo Jékopu ono,

- e shi kpua lẹ ndzu ono
 bẹ ya e-dophu azu l'onodu iya.
 Ya aphuru ẹke ẹphe bu imiko.
 Mkpukpu ono;
 bẹ aa-kpu-phu azu l'ẹke ọnonhawa;
 ufu-eze ono abyakwa bya
 anọ-chia ẹnya ẹke gbaru iya nu.
- 19 Ndu bu l'ẹke ono a-wata
 ọgu egvu-ekele; l'atu uzu ẹhu-otso-ena.
 Ya e-me t'ẹphe kabaa l'igwe;
 ọphu ẹphe 'abyadu bya alakwadu ali ali.
 Ya e-me t'ẹphe buru ndu aakwabẹ ugvu;
 ọphu ẹnya ta byadu bya ala ẹphe ali.
- 20 Unwu ẹphe bu ẹge ẹphe
 shi shihu ike teke ndiche bu ẹphe e-shihu.
 Ndu ali-a a-nodu l'ifu iya
 gbashia okpa ike l'ali;
 ndu akagbu ẹphe akpagbu; bẹ ya a-nu nshi.
- 21 Onye ishi ẹphe a-buru onye ali ẹphe;
 onye achị ẹphe aburu onye nk'ẹphe.
 Ya e-me t'ọ bya anodu iya ntse;
 ọ dudu; ?bu onye ha k'obyia
 iya l'ifu l'ẹ be eku iya ekuku?
 Ono iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.
- 22 “ ‘Oo ya bu l'unu a-buru ndibe iya;
 yẹbedua aburu Nchileke unu.’ ”
- 23 Unu lekwa! ẹhu-eghughu Ojejoje duakwa l'ọ bu oke pherephere; mbu
 ẹjo oke pherephere. Yọ buru l'ishi ndu iphe du ẹji bẹ ọophu temutemu;
 24 ọphu ẹhu 'eghubuhukwa Ojejoje gbururu jeye yo meebekota iphe nọ iya
 l'okpoma k'ememe. Ọboku abyaphu teke iphe-a e-dokota unu ẹnya ọhuma.

31

Alata ndu Ízurelu

¹ Ojejoje abya asu: L'o -rua teke ono; bẹ ya a-buru Nchileke k'ikfu l'ikfu
 ndu Ízurelu l'ẹphe ha; ẹphe aburu ndu ndibe iya. ² Ndu ono, wafurunu
 ono bẹ ya meru eze-iphe-oma teke ẹphe nọ l'echi-egu. Teke ndu Ízurelu
 shi achọ ẹke, ẹphe a-nodu tuta ume ³ bẹ ya shi l'ẹke teru ẹnya mee t'ẹphe
 phua ya. Ya yeru unu obu; yeru iya unu k'ojejoje. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ
 ya e-yegburu unu obu kwaseru. ⁴ Teke ono bẹ ya a-chikobe unu; unube
 ndu Ízurelu; t'unu bya agbabe okpa; buru mba ọdo. Teke ono; bẹ unu
 a-chita nkwa unu je etsoru ndu ẹhu atso ẹna; wata ote egvu. ⁵ Teke ono
 kwaphu bẹ unu a-wata oko okfu vayinu l'eli ugvu ugvu Samériya ọdo. Ndu
 kọru okfu; e-ri iphe ẹphe kọtaru iya; ⁶ kẹ l'oge abyaa; teke ndu eche nche
 a-nonyaa; chilahaa mkpu l'ali ugvu ugvu ndu Ífuremu; su: “Unu bya t'ayi
 je lẹ Ugvu Záyonu; jekfu Ojejoje, bu Nchileke ayi.”

⁷ Owaa iphe Ojejoje ekfu:

“Unu gua egvu ẹhu-otso-ena nu Jékọpu!

Unu tua uzu ẹhu-otso-ena

nu mba ono, bu ishi mbakeshi ono!

Unu gua egvu ekele unu; suje:

‘Ojejoje; dzowaru ndu nk'ia;

- ọ nafutawaru ndu Ízurelu
 ndu ọphu phoduru nụ l'ẹphe ha!'
- 8 Unu lekwa; ya e-shi ẹ isheli dulata ẹphe.
 Ya eshi l'ẹke mgboko jeberu rukoo ẹphe.
 Ya a-chita chita jeye me ndu ishi; ndu ngvuru;
 unwanyi, du ime; me ndu ọphu ime eme.
 Ọ bulephu ẹ ndu a-lata nụ a-du l'igwe.
- 9 Ẹphe a-nodu amụ ọnu-ọchi l'alata.
 Ẹphe a-nodu ekfu anụ iya; ya edu ẹphe l'ala.
 Ya e-du ẹphe dughaa nggele nggele;
 dua ẹphe shia ọzo, du kworu akwokwo;
 k'ọphu ukfu ta akpodu ẹphe l'okpa.
 Ishi iya aburu l'ọ ya bu nna Ízurelu;
 Ífuremu aburu okpara iya.
- 10 Unu nukwaa iphe Ojejoje ekfu;
 unube mbakeshi!
 Unu araa ya arara te ndu bu l'eli-alị nua ya!
 L'onye ono, chikashiru ndu Ízurelu ono
 a-chikobekwaphu ẹphe ọdo.
 L'oochekwa unwu aturu iya
 ọbu nche l'ọ bu onye eche aturu;
- 11 kele Ojejoje gbafutawaru Jékọpu;
 kfu a swa ishi iya l'eka ndu ka ẹphe ike.
- 12 Ẹphe a-bya agua egvu
 ẹhu-otso-ena ẹ Ugvu Záyonu.
 Ẹphe etee eswa k'iphe-oma,
 Ojejoje doberu ẹphe;
 mbu witu; me ọphungu; manụ;
 unwu aturu; unwu egvu;
 mewaru unwu eswi.
 Ẹphe a-du l'ọ bu okfu,
 a koru; l'agba iya mini ọhuma;
 ẹphe ta anohedu l'aphu ọdo.
- 13 Teke ono be unwu-mgboko
 a-wata ote egvu; ẹhu atsoshi ẹphe.
 Unwu-okorobyia;
 me ndu bu ọgurenya;
 be ẹhu a-nodu atsokwaphu.
 Ono teke ya e-me te aphu,
 ẹphe shi agu buru ẹphe
 ẹhu-otso-ena.
 Ya a-du ẹphe obu;
 bya agbanwee aphu,
 tsoru ẹphe t'ọ bu ẹphe ẹhu-otso-ena.
- 14 Ndu achijeru Nchileke ẹja;
 be ya a-nukpoo iphe du mma;
 nua ya ẹphe ke etsutsu iya.
 Ya e-me t'ẹpho ji ndu nk'iya ọhuma."
 Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono.

Obu-imiko Ojejoje

15 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu
ndọ-ọ:

“A nuru ọzu-ẹkwa ẹ Ráma;
ọ bu ẹkwa anwuhu me oke nggumaphu.
Ọ bu Rechele l'ara ẹkwa unwu iya;
ọphu o kwedu t'e gbobuta iya egbobuta;
okfu l'unwu iya gvụ-geru.*

16 Gberuma! Ba rahe ẹkwa!
Fuchaa ẹnya-mini, nọ ngu l'ẹnya;
ke l'ee-mekochaa bua ngu nggo ọru ngu;
mbụ l'ẹphe e-shi l'alì ndu ọhogu latakọta.”

Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

17 “Ọo ya bu t'unu lee ẹnya;
l'uzo ifu a-durua unu ẹ mma.
Unwu ngu a-latakọta l'alì ẹphe.”

Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

18 “Ude, Ífuremu atsụ be ya nwaru; l'ọ sụru:
“ 'L'a hùwaru iya àhùhù l'ọ bu
onye àhù nweswi, ẹ-te
kwedu t'a gọta iya agọta.
A hùkwanaa ya hùta.
Wo t'a hanu ya te ya laphuta azu;
ke l'ọo mu bu Ojejoje bya
aburu Nchileke iya.

19 Ya kpaphuhutsuaru; izimana abya alaphuta iya azu.

Onodu, ya nọ abya edole iya phụ ẹnya;
Ya abya efuru efuru; woru ikpere byishi l'alì;
l'ẹke iphere guderu iya; yọ kpọo ya okfu;
ke l'ọo iphe ya meru teke ya bu nwokorọbya
be byaru bya etee ya ntụ l'ifu nta-a.’

20 Ífuremu ?ta budunua nwa iya, ya yeru obu;
mbụ nwa iya, bu: ya -phụ iya;
ẹhu atsọ iya ẹna.
A makwaru-a ẹ ya ahajeru ekfu okfu iya k'ẹji;
obenu ẹ ya anyatajẹkwa iya-a.
Ọo ya bu l'obu iya dụ iya nshinu;
mbụ ẹ ya a-phuru iya imiko nshinu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

21 “Meshia iphe-ọhubama
dobegbaa l'echi esu-uzo!
Nggụ ekoshia ogvudu
ogvudu dobegbaa!
Nggụ elezita ẹnya l'uzo, iishi!
Latakwapu azu;
nggube nwamgboko Ízurelu!
Latakwapu azu ẹ
mkpukpu ngu ono l'ọ ha!

22 ?Nanụ teke ii-ghaphebe ẹge-a; rua;
nggube nwada ono,
ẹ te egudedu ire ngu ẹka ono?

* 31:15 31:15 Mát 2:18.

Ojejoje meekwaru iphe
 ọphungu lẹ mgboko-a:
 lẹ nwanyi a-wata oleta nwoke ẹnya.”

Odu lẹ mma kẹ ndibe Nchileke

²³ Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndọ-ọ; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu: Ọ suru agha: Lẹ ya -shilephu l'ẹke, a kpuru ẹphe lẹ ndzụ duphuta ẹphe azụ; bẹ ndu, nọ l'alị Júda yẹle mkpụkpu lẹ mkpụkpu iya a-wata okfu okfu-a ọdo; sụ:

“Tẹ Ojejoje ọooru ngu
 ọnu-ọma;
 nggube ishi ẹke ono, doberu ẹka-ndo;
 bya aburu ugwu, dọ nsọ ono!”

²⁴ Ndu Júda mẹ mkpụkpu, nọkota iya nụ a-tuko bukotaru l'ẹke ono. Ndu akọ okfu e-buru iya; ẹphe lẹ ndu chi eghu mẹ aturu ẹphe aghaphe aghaphe; ²⁵ kẹ l'onye ike gvuru bẹ ya e-me t'ẹpho ji; ya emee ndu ike gvuru t'ẹphe gbakerehu. ²⁶ Teke ono bẹ ndu madzụ a-wata okfu: “L'ẹphe kuru mgbenya; tehu; ẹhu atso ẹphe ntumatu.”

²⁷ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'oge abyakwa-a; teke ya e-woru nebyi madzụ yẹle anụ woru ghaa l'alị Ízurelu yẹle alị Júda. ²⁸ Ọo bulephu ẹge ya cheru ẹphe nche; bya efeshia ẹphe; nwukposhia ẹphe; bya emekputa ẹphe; mebyishia ẹphe; ẹphe alaa l'iyi; ọ kwaphu ẹge ono bẹ ya e-che ẹphe nche; bya akpukwaa ẹphe; dzaphu ẹphe azụ.” Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono. ²⁹ O rua teke ono b'ẹ taa sùhedu:

“ ‘Lẹ nna ẹphe bukwa akpuru
 vayinu, ẹ-ta achadu achacha;
 bẹ ẹphe taru;
 yọo kpọ unwu ẹphe izize.’

³⁰ Iphe e-gbe mechianu bụ l'onyemonye a-la l'iphe o metaru. Onye riru vayinu, ẹ-ta achadu achacha; eze akpọwa iya ru izize.”

³¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'oge abyakwa teke yẹle ndu Ízurelu; mẹ ndu Júda a-gba ndzụ ọphungu. ³² Ono ta aduhedu l'ọ bụ ọgba-ndzụ ọphu yẹle nna ẹphe oche gbaru; teke ono, ya gude ẹka sefuta ẹphe l'alị Íjiputu ono; kẹ l'ọ bụ oswi-okfu l'ọo yẹbedua bụ nji ẹphe; ọle ẹphe mebyiru ọgba-ndzụ ono.

³³ “Ọwaa ndzụ ọphungu yẹle ndu ọnu-ulo Ízurelu a-gba: m'ọ -rulephu teke ono. Ekemu iya; bẹ ya e-ye ẹphe l'egomunggo; dee ya ẹphe edede l'ọkpoma. Ya a-buru Nchileke ẹphe; ẹphebedua aburu ndibe iya. ³⁴ Madzụ te ezihedu ibe iya iphe ọdo; ọphu madzụ 'ezihedu nwunne iya iphe kẹ t'ọosuje iya: ‘Makwaru Ojejoje’; kẹ l'ẹphe e-shilephu l'onye ẹnya katsua alala l'ime ẹphe jeye l'onye ọphu ẹnya katsua nshinu maru iya. Ishi iya aburu lẹ ya a-guru ẹphe nvu l'iphe dọ ẹji, ẹphe meshiru; ọphu ya 'anyatahedu iphe dọ ẹji ẹphe ọdo lẹ phuu.”

Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

³⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ-ọ;

mbụ onye ono,
 doberu ẹnyanwu; sụ
 t'oochije l'eswe; bya emee
 tẹ ọnwu; mẹ mkpọ-kpodo
 chije l'enyashi;
 mbụ onye ono, bụ iya
 anmawoje eze ẹnyimu anmawo;

eyii-mini iya edee mba ono;
 ẹpha iya bụ Ojejoje,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

³⁶ Ọ sụru l'ọ -bụru l'ọ nweru teke aa-nonyaaaru;
 iphe-a, ya keshiru;
 dobe iya l'ọru iya-a gbakahu;
 ono teke ndu eri Ízurelu a-chihu;
 ẹphe ta abuhedu ọha k'eka
 ẹphe l'ifu iya gbururu jeye lẹ gbururu.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³⁷ Ọ -bụru l'ọ nweru mbọku,
 ee-wota imigwe tụa l'iphe aatuje iphe;
 bya egvua alị gvurua ẹke
 a tọru ọkpa mgboko l'ọ ha;
 tẹmanu ya egude iphe ndu
 eri Ízurelu mekotaru l'ọ ha
 jika ẹphe.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³⁸ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'oge abyakwa teke ee-mekochaa kpukwaa mkpukpu-a doberu yẹbe Ojejoje; tsube l'oje Hananelu jeye l'ọnu-uzo ono, aza Ọnu-uzo Aghachi ono. ³⁹ Ogologo iphe e-gude atụ iphe e-shi l'ẹke ono daburu ogologo jeye l'eli ugwu Garẹbu; bya ago-zia lufu Gowa. ⁴⁰ Nsuda ono l'ọha, shi bụru ikirikpo; bukwaruphu ẹke aawushi iya ntụ phụ; mękpọ ẹgu ono l'ọ ha jeye lẹ Kídironu l'uzo ẹnyanwu-ahata; gbururu jeye l'iku Ọnu-uzo Inya l'ọ ha a-dụkotaru Ojejoje nsọ. Ẹ to nwedu l'e efefukwadu mkpukpu ono efefu; ọphu ee-nwukposhiedu iya enwukposhi ọdo.”

32

Jeremáya azu alị

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya l'afa, kwe Zedekaya afa iri, ọ wataru ọchi ndu Júda. Afa ono kwaphu bẹ kwe Nebukadineza afa iri 'esato, ọ wataru ọchi ndu Bábyilonu. ² Teke ono bẹ ndu soja ndu Bábyilonu yechiru Jerúsalemu. Onye nkfuchiru ono; mbụ Jeremáya aburu l'ogbodufu ẹke ndu nche anoje l'ufu-eze, achị ndu Júda b'a tuchiru iya; ³ kele Zedekaya, bụ eze ndu Júda turu iya mkpọro l'ẹke ono l'ọ sụru lẹ Ojejoje sụru lẹ ya abyaakwa oworu mkpukpu-a ye l'eka eze ndu Bábyilonu; t'ọ bya aluta iya l'ọgu. ⁴ Lẹ Zedekaya, bụ eze ndu Júda ta anahukwa; l'akputafujekwa iya ye eze ndu Bábyilonu l'eka yele iya ekfugbaa ifu l'ifu; yo gude ẹnya iya ẹbo ẹbo phụ iya. ⁵ L'ọo-kpuru Zedekaya laa Bábyilonu bụ ẹke ọo-nọdu jeye ya anụ ya aphụ. L'ẹ to nwekwa m'ọ -ruhuru; o je etso ndu Bábyilonu ọgu; ẹ-tọ dukwa iphe ọo-luta iya. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

⁶ Tọ dụ iya bụ; Jeremáya asụ: “Lẹ Ojejoje kfukwaru mu ⁷ lẹ Hanamelu Shalumu, bụ nwunne nna mu a-byakfuta mu bya asụ mu tẹ mu zua alị iya, nọ lẹ mkpukpu Anatotu; kẹ l'eshinu ọ bụ mu l'iya katsua abubu b'ọ bụ mu b'ọ gbaru l'agbata iya.

⁸ “E metsua; yọ buleruphu ẹge ono, Ojejoje kfuru ono b'ọ meru: Nwa nwunne nna mu; mbụ Hanamelu abyakfutashia mu l'ogbodufu ẹke ndu nche anoje; bya asụ mu tẹ mu zua alị iya, nọ lẹ Anatotu; l'oke-alị ndu Bénjaminu. Lẹ keshinu ọ bụ mu b'ọ ruberu l'agbata; tẹ mu zulekwa iya phụ t'ọ bụru nke mu.

“Mu amalekwaruphu l'ọ bụ ẹge Ojejoje kfuru ndono. ⁹ Tọ dū iya bụ lẹ mu eje azua alì ọbu lẹ Anatọtu l'ẹka nwa nwunne nna mu, bụ Hanamẹlu; bya akfua ya okpoga iya, bụ mkpọla-ọcha iri 'ẹsaa ¹⁰ Mu bya eyee ẹka l'ẹkwo; byaa ya ẹpha mu; mee ya iphe-ọhubama; ndu ekebe eyekwaa ya phụ ẹka; mu abya eworu mkpọla-ọcha ono tụa l'iphe aatuje iphe. ¹¹ Mu abya eworu ẹkwo ono, e deru, koshiru l'alì bụwa nke mu ono; mbụ mpekala iya ono, e meru iphe-ọhubama ono, bụ ọphu e deru ẹge ọo-nọ-bebe; me ẹge mu e-nweberu iya; bya ewotakwaphu mpekala iya ọphu ẹ te medu iphe-ọhubama gude. ¹² Mu abya eje achiru ẹkwo ono nū Baruku Neraya Maseya; l'ifu nwa nwunne nna mu, bụ Hanamẹlu yele ifu ndu ekebe, bụ ndu byiru ẹka l'ẹkwo ono; me l'ifu ndu Ju kpamukpamu, bụ ndu nọgbaa l'ogbodufu ẹke ono, ndu nche anoje ono.

¹³ “Mu anọdu l'ifu ẹphe l'ẹke ono; bya eworu ozi-a zia Baruku sụ iya: ¹⁴ Ọwaa iphe o kfuru; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ Nchileke ke ndu Ízurelu. Ọ sụru agha: ‘Chịta ẹkwo alì-a, e deru-a; me ọphu e meru iphe-ọhubama yele ọphu ẹ te medu iphe-ọhubama l'ẹkwo ono, e deru gude zua alì-a ono; woru iya je achiru ye l'ite-ura; k'ọphu ọo-nọ ọdu; ¹⁵ kele Ojejoje bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ Nchileke ke ndu Ízurelu sụkwaru l'ee-mekochaa zulahaa ọlo; me alì; me mgbo vayinu l'alì ẹke-a ọdo.’

Jeremáya ekfu anụ Nchileke

¹⁶ “Mu ewotsuaru ẹkwo ono, e gude zua alì ono nū Baruku Neraya; mu bya awata okfu anụ Ojejoje; sụ:

¹⁷ “Nggube Nnajiufu, bụ Nchileke! Ọ kwa nggu meru igwe; bya emee alì. Yọ bụru ike ọkpụ ngu yele ẹka ngu, i lochiru alọchi be i gude mee ya. Ẹ tọ dukwa iphe tsunukaru ngu l'ehu. ¹⁸ Nggube onye ekoshije igweligwe madzụ l'i yeru ẹphe obu. Ọle l'iishije l'iphe dū eji, ndu bụ nna meru gude unwu ẹphe àhùhù. Nggube Nchileke, ike dū nū kpụ; onye ẹpha iya bụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike. ¹⁹ Iphe i chiru idzu ememe paaru l'igwè; iphe iime ememe aghata aghata. Iigudeje ẹnya phukota iphe madzụ eme. Iibuje onyemonye nggo l'ẹge iphe o meru gbaru yele iphe o metaru. ²⁰ I meru iphe-ọphulanya; me iphe-ọhubama, dughbaa biribiri l'alì Íjiputu; nggu emelekwadu iya-a ẹge ono jeye ntanụ-a. Iimeru iya ndu Ízurelu; bya emeeru iya ndiphe mgburumgburu; yo mee; ẹpha ngu edzuru ẹkemeke. ²¹ I dufutaru ndibe ngu, bụ ndu Ízurelu l'alì ndu Íjiputu; yọ bụru iphe-ọphulanya; me iphe-ọhubama, dughbaa biribiri b'i gude mee ya. Yọ bụru ike ọkpụ ngu yele ẹka ngu, i lochiru alọchi; waa iphe dū egvu be i gude mee iphemiphe ọbule ono. ²² I nuru ẹphe alì-a; mbụ alì-ọtsu ono, i riburu nte l'ii-nụ nna ẹphe oche phe ono. ²³ Ẹphe abya abata; bya anata iya nworu; ọphu ẹphe emekwanu iphe i sụru t'ẹphe meje; ọphu ẹphe 'etsodu ekemu ngu; mbụ l'ẹphe te emedu iphe i sụru t'ẹphe meje. Yọ bụru iya meru; nggu ahaa iphemiphe ọbule-a, bụ ejo iphe-ẹhuka-a t'ọ byakfuta ẹphe.

²⁴ “Lewaru ẹge a gbaru mkpukpu-a mgburumgburu; k'ọphu aa-nata iya. Yọ bụru ọgu yele ejo-egu; me ejo iphe-ememe be mewaru t'e woru mkpukpu-a nū ndu Bábyilonu, bụ ndu etso iya ọgu. Iphe i kfuru be ilenua ẹnya l'o mewaru ẹge i kfuru iya. ²⁵ A makwaru-a lẹ mkpukpu-a be i yewaru l'ẹka ndu Bábyilonu; ọle ọbu; tọ budunua nggube; Nnajiufu, bụ Ojejoje sụru mu te mu gude mkpọla-ọcha zua alì-a; mu enweru ndu ekebe teke mu a-zụ iya.”

26 Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; sù iya: 27 “L'ò kwa yèbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke ndiphe kpamukpamu. ?O nweru iphe atsuje iya l'èhu ememe? 28 Oo ya bụ lẹ ya abyaakwa oworu mkpukpu-a ye l'èka ndu Bábyilonu yèle Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu, bụ onye a-nata iya nù. 29 Ndu Bábyilonu-a, l'etso mkpukpu-a ogu-a l'emekochaa bata bya etsua ya oku; yo tsua tsufu. Èphe e-tsukota oku l'iphe bụ l'ulo èke ndu madzù nọ kpatsua ya iwe; èke èphe ejeje je anodu l'okpotsu l'akpo insensu oku anù Bálu; l'agbaru agwa mee gude l'agwa iya.

30 “Ndu Ízurelu èphe lẹ ndu Júda ta dudu iphe odo, èphe maru enya iya keshinu èphe bụ nwata; gbahaa onodu iya l'ifu l'emephe iphe dù eji; nọdu iya l'akpatsu iya iwe l'iphe èphe eme l'èka. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. 31 Keshinu mboku, e doberu mkpukpu-a jeye nta-a bẹ mkpukpu-a shilephu kpatsuta iya iwe yèle oke èhu-eghughu; k'ophu bụ lẹ ya e-wofu iya enya. 32 Ndu Ízurelu èphe lẹ ndu Júda kpatsuwaru iya iwe. Iphe kparu iya nù aburu ejo iphe ono, èphe meshiru ono l'ò ha; èphebedua; ndu eze èphe; ndu ishi èphe; ndu achijeru Nchileke eja; ndu nkfuchiru èphe Nchileke; ndu Júda mē ndu Jerúsalemu. 33 Èphe jikaru iya ogharu ifu; gbe ghachiaru iya azu. O bụ oswi-okfu lẹ ya ziru èphe iphe; e -zia; e zibaa; oke èphe ta ngadu nchi; ophu o dukwanu iphe èphe mutaru. 34 Èphe woru ejo ahuma èphe ono; mbu nte dobe l'eze-ulo iya; shi ege ono turua ya. 35 Èphe akpuà èke, aagwaje iphe doberu Bálu lẹ nsuda Hínomu; t'ò buru èke, èphe a-kpoje unwegirima èphe oku gude gwaa Mólèku; l'èbe abụ lẹ ya tujeru ekemu; mbu l'è tọ batabukpoo ya nù l'obu k'osu t'èphe mee egbe ahuma onanu; shi ege ono mee tẹ Júda mee iphe dù eji.

36 “Iphe unu ekfu bụ l'ò kwa ogu; mē ejo-egu yèle ejo iphe-ememe b'e gude abya oworu mkpukpu-a ye l'èka eze ndu Bábyilonu. Obenu l'owaa kwa iphe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekfu: 37 L'è tọ dukwa iphe e-me tẹ ya ba achilatashi èphe azu l'iphe bukpo èke, ya shi chiru èphe je eye teke èhu shi egbu iya egughu; enya l'enwu iya oku. Ya e-dulatakota èphe azu bya edobe l'èke-a t'èphe buru; t'è b'ò dù iphe e-me èphe. 38 Èphe a-buru ndibe iya; ya aburu Nchileke èphe. 39 Ya e-me tẹ okpoma èphe buru nanu; umere èphe aburu nanu; t'èphe tsuje iya egvu; k'ophu o-duru èphe lẹ mma; duru unwu èphe, e-mekochaa l'etso èphe l'azu. 40 Èphe l'iya a-gba ndzù ojejoje; ophu to nwedu lẹ ya ahaa omeru èphe iphe dù mma. Ya a-kpali èphe t'èphe tsuje iya egvu; k'ophu e-to nwedu l'èphe ahaa ya ahaha. 41 Èhu a-nodu atsọ iya ena; ya emeru èphe ohuma. Ophu o dudu iphe e-me tẹ ya ba dza èphe adzadza l'alì èke-a; mbu lẹ ya e-gude obu iya l'ò ha mee ya.

42 “O kwa ege ya wotaru ndu-a eze iphe-ehuka-a bụ ege ya a-nukota èphe iphe dù mma, ya kweru èphe ukwa iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. 43 Ee-mekochakwaa zulahaa alì odo l'alì-a, bụ èke unu asuje: ‘L'egbara kfuakwaru iya; madzù te buhe iya; to nwehe anu, bu iya nù; kẹ l'e wowaru iya yee ndu Bábyilonu l'èka.’ 44 Ee-mekochaa gudelahaa mkpola-ocha zulahaa alì odo; delahaa ekwo alì; melahaa ya iphe-ohubama; ndu ekebe eyekwaa ya phu èka; l'oke-alì ndu Bénjaminu-a yèle mkpukpu nophetsuaru Jerúsalemu mgburumgburu; mē l'iphe bụ mkpukpu, nọ l'alì ndu Júda; mē l'ophu nogbaa l'alì ugwu ugwu; mē ophu nogbaa l'alì okpa-ugwu, nọ l'uzo enyanwu-ariba; mē ophu nọ l'uzo ohuda. Ishi iya aburu lẹ ya e-dophu èphe azu l'onodu èphe. Ono kwa iphe yèbe Ojejoje kfuru ndono.”

33

Ukwa onodu ndu Jerúsalemu

¹ Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru Jeremáya odo ké ugbo ébo teke ono, o nọkwadu l'ogbodufu éke ndu nche anoje phụ; sụ iya: ² Owaa iphe Ojejoje ekfu ndo-ọ; mbụ onye ono, bụ iya meru mgboko; mbụ Ojejoje onye bụ iya meru mgboko dobe ége ọo-dụ; bya emee ya; yọ nguru anguru; épha iya bụ Ojejoje. Yọ sụ: ³ Kua ya oku; nggu aphụ lẹ ya a-za ngu; bya akaaru ngu iphe dụ egvu bya adụ ogvu-ogvu, bụ iphe ẹ-tị mahaadua. ⁴ Owaa iphe yébe Ojejoje, bụ Nchileke ké ndu Ízurelu ekfu lẹ k'ulo, nọkota lẹ Jerúsalemu; mę ufu-eze ndu Júda, e nwutsushiru gude tya ose-ọgu; gude gbobuta ndu ọhogu; mę ogu-mbeke ⁵ l'ọgu onye lẹ Bábyilonu. Yọ buru odzu madzụ bę ee-mekochaa gude chi-jishia ya achi-jishi; mbụ odzu ndu ya e-gude oke ẹhu-eghughu; mę iwe gbushia. Ishi iya aburu lẹ ya swewaru ndu mkpukpu-a ẹnya; shita l'iphe dụ eji, ẹphe meshikotaru.

⁶ Ọle; oge abya-a teke ya e-me tẹ mkpukpu-a ka mma; mbụ mee t'ẹphe kakọta mma. Ya e-me mee t'ẹhu dụ ẹphe agu dụ ọkpobe adudu; bya egbochitakwaphu ẹphe. ⁷ Ya e-dophu ndu Júda; mę ndu Ízurelu azụ l'onodu ẹphe; ya emee ẹphe; ẹphe adụ ége ẹphe shi dühawa. ⁸ Ya abya asashia ẹphe iphe dụ eji, ẹphe meru iya l'ọ ha; guaru ẹphe nvụ l'iphe dụ eji ono, ẹphe mekotaru iya ono; mbụ jeye l'íkè ono, ẹphe kwefuru iya ono. ⁹ Ọo ya bụ; épha mkpukpu-a emelaha tẹ ẹhu tsọ iya ẹna. Iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko l'ọ ha, nuru iphe dụ mma, ya emeru ẹphe a-wata iya ọja ajaja; kwabelaha iya ugvu. Iphe bụ mbakeshi a-wata ọtsu egvu; wata ọnma jijiji; kéle ya emeru ndu mkpukpu-a iphe dụ mma; mę t'ẹhu dụ ẹphe agu.

¹⁰ Owaa iphe Ojejoje ekfu: L'alị éke-a, unu sụru l'ọ bụ ochobo: lẹ madzụ te budu iya; anụ te bu iya-a; mbụ iphe, bụ mkpukpu Júda; mę lẹ gbororo ụzo Jerúsalemu, bụ éke a gbadotsuwaru agbado; madzụ te bu iya; anụ te bu iya; bę ee-mekochaa nulahaa olu madzụ. ¹¹ Aa-nọdu anụ uzere ẹhu-otso-ẹna; l'anụ olu ndu ete ẹswa. Uzere nwoke, eje ọlu nwanyi; mę ké nwanyi, ala nji emelaha. Aanulahaa olu ndu gude ngweja-ekele abya l'eze-ulo Nchileke; éke ẹphe agu egvu asuje:

Ayi ekele Ojejoje,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
kéle Ojejoje dụ mma;
n-yemobu iya anoje gbururu jeye.

Ishi iya aburu lẹ ya e-dophu alị-a azụ l'onodu, o shi nọduhawa. Ono iphe yébe Ojejoje kfuru ndono.

¹² Owaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: “L'alị éke-a, bụ ochobo: madzụ te budu iya; anụ te bu iya; l'iphe bụ mkpukpu lẹ mkpukpu, nọ iya nụ; bę éke eche eswi e-mekochaa bya adụ k'ọphu ndu eche aturu a-chitaje elu ẹphe eche; bya edobe l'ẹke ono. ¹³ L'iphe bụ mkpukpu lẹ mkpukpu ono, nọgbaa l'alị ugvu ugvu; mę ndu ọphu nọ l'alị ọkpa-ugvu, nọ l'uzo ẹnyanwu-ariba yele ndu ọphu nọ l'uzo ọhuda; mę l'alị ndu Bénjaminu; mę l'unwu mkpukpu lẹ mkpukpu, nọ-pheru Jerúsalemu mgburumgburu; męfua l'ime mkpukpu, nọgbaa lẹ Júda; bę anụ, eche eche e-mekochaje ọdo; wata oshi l'ẹka onye eche iya nụ t'ọ gụa ya ọgu teke ẹphe ala nri. Ono kwa iphe yébe Ojejoje kfuru ndono.”

¹⁴ Owaa iphe Ojejoje ekfu: “L'oge abyakwa teke ya e-meru ndu ọnu-ulo Ízurelu yele ndu ọnu-ulo Júda iphe dụ mma, ya kweru ẹphe ukwa lẹ ya e-meru ẹphe. ¹⁵ Teke oge ono ruru bę ya e-me tẹ Ẹkali-iphe doberu

ẹka ndoo shi l'awa Dévidi futa. Ọo-nọdu e-me iphe dụ chiri; me iphe vudo nhamunha l'ali-a. ¹⁶ O -rua mboku ono be aa-dzota ndu Júda; ndu Jerúsalemu eburu tusaru ehu; to nwedu iphe eme epe. Iphe aa-wata iya ekuku aburu: 'Ojejoje, bu odobe ẹka ndoo nk'ephe;' ¹⁷ ke l'uko onye a-nodu l'aba-eze onu-ulo Ízurelu ta byakwa bya aduru Dévidi. Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono. ¹⁸ Ophu uko onye achijeru Nchileke eja, shi l'ikfu Lívayi, e-vudoje iya l'ifu mkpukurumkpuru; l'egworu iya ngweja-ukfuru; me ke okporu iya ngweja nri oku; me ngweja mmanu odo ta byadu bya adu."

¹⁹ To du iya bu; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru Jeremáya odo; su: ²⁰ Owaa iphe Ojejoje ekfu: L'o -buru l'unu a-du ike mebyia ndzu, ye eswe gbaru; me ndzu, ye l'enyashi gbaru; k'ophu bu l'e to duhedu ike oya l'oge iya; ²¹ oo ya bu l'unu e-mebyikwaphu oga-ndzu yele Dévidi, bu nwozi iya; k'ophu bu l'e to nwehedu onye, shi l'awa iya, e-mekochaa buru eze l'aba-eze iya; mebyikwaaphu oga-ndzu yele ndu Lívayi, bu ndu achijeru Nchileke, ejeru iya ozi. ²² Ya e-me awa Dévidi, bu nwozi iya yele awa Lívayi, bu ndu ejeru iya ozi l'ifu; t'ephe buru 'aguta aguta l'o bu mkpo-kpodo, no l'igwe; mbu l'o bu eveve mgbogidi enyimu.

²³ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya odo; su iya: ²⁴ " ? Inuwaru iphe ndu-a anoduje ekfu; su: 'L'ikfu labu ono, Ojejoje fotaru ono b'o gwobekwaru.' Epe eshi ege ono l'akpo ndibe iya ono ebo-ebo l'afu; k'ophu bu l'ephe te lehedu epe enya l'ephe bu mba, noru onwiya. ²⁵ Owaa iphe Ojejoje ekfu: Le ndege yele eswe me enyashi ta gbaru ndzu; ya abya atua ekemu doberu igwe yele ali; ²⁶ me ya ajika ndu eri Jekopu yele ke Dévidi, bu nwozi iya; ophu ya ta ga afotadu onye lanu l'unwu iya ndu k'unwoke t'o chia ndu eri Ebirhamu; ndu eri Ayizaku; me ndu eri Jekopu; kele ya e-dophu epe azu l'onodu epe; phuaru epe imiko."

34

Aalo Zedekaya ẹka le nchi

¹ Teke Nebukadineza, bu eze ndu Babilonu yele ndu soja iya l'ephe ha; me iphe bu mbakeshi, nokota iya l'eka; tukoru etso Jerúsalemu; me mkpukpu, no-pheru iya mgburumburu ogo be Ojejoje bya ekfuru yeru Jeremáya; su iya: ² "Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu suru: 'Te mu jekfu Zedekaya, bu eze ndu Júda je asu iya-a: Le ya abyakwa oworu mkpukpu-a ye eze ndu Babilonu l'eka, bu onye a-tu iya oku; yo tsua ya tsufu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³ E to dukwa iphe e-me t'o nahu. Ee-gundefutaje iya; kpu-jeru iya. Yo gude enya iya phu eze ndu Babilonu; epe l'iya anodu ifu l'ifu kfugbaa okfu; a kpuru iya lashia ali Babilonu.

⁴ "Olobu; nggube Zedekaya, bu eze ndu Júda; owaa kwa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ehu ngu: E ti lakwa l'ogu. ⁵ O bu anwuhu-ugboshi e-gbu ngu. O bu ege a turu nsu lia ndiche ngu epe, bu ndu ophu vuru ngu uzo buru eze; bu ege aa-tukwaphu nsu lia ngu. Aa-noru ngu l'ulo-ekwa; raa ekwa ngu su: 'Owe-e; nnajiufu ayi alashi-o!' Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono."

⁶ To du iya bu; Jeremáya, bu onye nkfuchiru atuko iphe ono l'o ha kfuaru Zedekaya, bu eze ndu Júda le Jerúsalemu. ⁷ Teke ono be ndu soja eze ndu Babilonu etsowa ndu Jerúsalemu ogo yele mkpukpu odo, nogbaa l'ali ndu Júda, bu mkpukpu ophu phoduru nu, du l'o bu Lakishi; me Azeka. Yo buruphu mkpukpu ono epe ebo bu mkpukpu, e gude mgbodo kpu-pee mgburumburu, phoduru nu l'ali Júda teke ono.

Ndu, bu ohu enweru onwephe

⁸ Eze, bu Zedekaya be yele ndu Jerúsalemu kpebuhawaru iya l'ephe a-ra iya arara t'a haa ndu bu ohu t'ephe nweru onwephe. ⁹ L'oniyemonye a-ha ohu iya, bu onye Híburu: nwoke le nwanyi; t'e b'o du onye a-gba onye Ju ibe iya ohu. ¹⁰ To du iya bu; iphe bu ndu bu ishi; me iphe bu ndu Ízurelu l'ephe ha ekweta l'ephe a-ha ohu ephe ndu ke unwoke me ndu ke unwanyi; t'e b'o duhe onye a-bukwadu ohu odo. Ephe ekpebua ya; bya ahakota ephe. ¹¹ E metsua; ephe aghakobe; bya achí-phuta ndu ohu ono azu; bya agbaphu ephe ohu azu odo.

¹² To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya odo; su iya: ¹³ Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu suru: "Le yele ndiche unu phe gbaru ndzu teke ya dufutaru ephe l'ali Íjiputu; mbu l'ali eke ephe shi buru ohu; su ephe: ¹⁴ 'L'iphe bu afa esaa, sweru esweswe be onyenonu l'ime ephe a-hajekwa iphe bu onye Híburu ibe iya, o gbaru ohu, jewaru ephe ozi afa ishingui; t'o nweru onwiya.' Ophu nna unu oche ephe 'angaduru iya nchi; ophu ephe eyeduru iya onu. ¹⁵ Yo rua le mgboro nta-a; enya abya erua unu ali; unu bya emee iphe vudo nhamunha l'enya iya. L'unu ha l'onye l'onye abya araa ya arara su te ndu ali unu nweru onwephe. Unu anodu iya l'ifu gbaa ndzu l'ulo-a, e kuru laaru ephe iya-a. ¹⁶ Iphe ono b'o beru nta-a; unu abyakwa bya aghakobe bya emerushilaha ephe iya odo. Unu l'unu ha aghakobe je achí-phuta ohu unu ono azu odo: unwoke l'unwanyi; mbu ndu, unu shi hawa t'ephe jeje eke du ephe mma. Nta-a be unu je achita-phu ephe azu t'ephe bya aburu unu ohu odo.

¹⁷ "Oo ya bu; owaa kwa iphe yebe Ojejoje ekfu: Le to kwa iphe ya suru t'unu mee; be unu meru. Unu ta arakwa iya arara su te ndu ali unu nweru onwephe. Oo ya bu le nta-a be ya arawara iya unu arara l'unu e-nweru onwunu. O kwa Ojejoje ekfu iya. Onweru onwunu obu bu l'ee-gbushi unu l'ogu; ejo iphe-ememe; me ejo-egu egbushia unu. Ya e-me unu te ndu ali-eze, nokota le mgboko gbaa mgburumgburu tsoje unu oyi. ¹⁸ Onye, mebyiru ogha-ndzu iya ono; to me iphe e kfuru l'ogha-ndzu ono, bu ophu ephe no iya l'ifu gbaa ono; onye ono be ya e-me t'o du l'o bu nweswi ono, a kpowaru ebo; dzoo okpa l'anu iya ono. ¹⁹ Ndu ishi ndu Júda yeke ke ndu Jerúsalemu; ndu eleta ufu-eze enya; ndu bu ndu achijeru Nchileke eja; mekpoo ndu ali ono kpamukpamu, bu ndu dzoru anu nweswi ono okpa; ²⁰ be ya e-woru ye l'eka ndu ohogu ephe, bu ndu achoo ndzu ephe. Odzu ephe a-buru nri enu, ephe l'eli; me k'unwu anu egu.

²¹ "Zedekaya, bu eze ndu Júda yeke ndu bu ishi l'ali-eze iya be ya e-yekota l'eka ndu ohogu ephe, bu ndu achoo ishi ephe; mbu woru ephe ye l'eka ndu soja eze ndu Bábyilonu, bu ndu kpowaru laa azu l'ogu ono. ²² Ya a-tu ekemu l'onwiya; duphuta ephe azu le mkpukpu-a. Ephe e-tso mkpukpu-a ogu; naa iya; tushia ya oku. Ya e-mee t'iphe bu mkpukpu ali ndu Júda buru ochobo. E to duhedu onye ebu iya ebubu. Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono."

35*Unwu Rekabu*

¹ Yo be teke Jehoyakimu Josaya, bu eze ndu Júda; Ojejoje abya asu mu: ² "Te mu jekfu ndu onu-ulo Rekabu je ekfuru yeru ephe; mu eduru ephe bya l'ime-ulo lanu l'ime eze-ulo Nchileke. Teke ephe byaru; te mu nu ephe mee t'ephe ngua."

³ Tò dù iya bụ; mu atugbuwa je ekua Jazaniya Jeremáya Habazinaya; bya ekua unwunne iya l'èphe ha; mē unwu iya l'èphe ha; mbụ ndu ọnu-ulo Rekabu l'èphe ha. ⁴ Mu abya achibata èphe l'eze-ulo Nchileke; bya achiru èphe bahụ l'ime-ulo unwu Hananu Igudalaya, bụ onye kẹ Nchileke. Ime-ulo ono nọ-nonyabe ọnu-ulo kẹ ndu ishi; bya anọdu l'eli ime-ulo Maseya Shalumu, bụ onye nche ọnu eke, eeshije abata. ⁵ Mu abya agbajishia mee l'uwaka subegbaa; bya ahakwaruphu yetsua mee l'okoro; doquetsua l'ifu ndu ọnu-ulo Rekabu ono bya asụ èphe: "Unu wota mee ngua!"

⁶ Èphe asụ mu: "L'èphe ta angujekwa mee; kẹle nna èphe oche; mbụ Jonadabu Rekabu bukwa iya turu èphe ekemu ono; sụ: 'Unubedua yekpo l'unwu unu ba dukwa mboku, unu a-ngụ mee gbururu jeye lẹ gbururu! ⁷ Odo aburu t'èphe ba akpujekwa ụlo; ọphu èphe 'akojekwa ókfü; ọphu èphe 'akojekwa mgbo vayinu. Wo t'è b'ọ dukwa iphe ono, ọphu èphe e-nwejeru; l'ọ bulekwapu ada, a gbaru l'èkwà bẹ èphe e-buje. Oo ya bụ ege èphe a-kaa nka l'alị ono, èphe laru alala ono.' ⁸ Yọ bulekwaruphu iphemiphe ọbule ono, ọ turu l'ekemu; mbụ nna èphe oche Jonadabu Rekabu bẹ èphe eme. Oo ya bụ l'èphebedua; mē unyomu èphe; mē unwu èphe kẹ unwoke; mē ndu kẹ unwanyi te wotabukwaa tsua l'ọnu; ⁹ ọphu èphe ta kpubukwaa ụlo k'eburu; ọphu èphe 'akodu mgbo vayinu; ọphu èphe 'enwedu ókfü; ọphu èphe 'emebedu l'alị. ¹⁰ O kwa l'ulo-èkwà; bẹ èphe ebujeru. Yọ bukeruphu iphe ono l'ọ ha, Jonadabu, bụ nna ayi oche ziru èphe ono bẹ èphe anọduje eme. ¹¹ Yo be teke Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu byaru bya asakputa alị eke-a; èphe asụ: 'Unu byakwa t'èphe la Jerúsalemu; t'èphe nahụ ndu soja ndu Bábyilonu yeke kẹ ndu Áramu.' O kwa iya meru iphe ọ bụ lẹ Jerúsalemu bẹ ayi bu."

¹² Tò dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; sụ iya: ¹³ "Owaa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike kfuru; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu. O sụru: Je je ekfuru ndu Júda; mē ndu Jerúsalemu; sụ èphe: ?Èphe te egudedu ndu-a mụta iphe; wata ome iphe ya sụru tẹ unu meje? Ono kwa iphe yebe Ojejoje aji. ¹⁴ Jonadabu Rekabu turu ndibe iya ekemu sụ t'èphe ba ngujekwa mee. Yọ buru iphe ono, ọ turu èphe l'ekemu ono bẹ èphe anọdujelephu l'eme. Gbururu jeye ntanụ bẹ èphe te gbe 'angudu mee. Ishi iya aburu l'èphe eme t'èphe mee iphe nna èphe oche turu èphe l'ekemu. Obenu lẹ yebedua kfuwaru yeru unu; ya -kfutsua; ya ekfukwazi iya; ọphu unu 'ekwedu ome iphe ya sụru t'unu meje. ¹⁵ Ndu ozi iya, bụ ndu nkfuchiru l'èphe ha bẹ ya yewaru t'èphe byakfuta unu; ya -yetsua; ya eyekwazi iya; èphe abya bya asụ unu: 'L'unu ha l'onye l'onye hanua iphe dù eji, unu eme; gbanwee umere unu; t'unu be tsohe agwa; unu ahaaru ọbaru iya eja. Oo ya k'ọphu unu e-buru l'alị ono, ya nuru unu lẹ nna unu oche èphe ono.' Ọphu unu 'angadu nchi; unu te ye ọnu. ¹⁶ Ndu eri Jonadabu Rekabu meekwaru iphe nna èphe oche turu èphe l'ekemu; obenu lẹ ndu-a te kwedu ome iphe yebedua sụru t'èphe meje.

¹⁷ "Oo ya bụ; owaa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekfu ndo-ọ: Unu ngabekwa nchi! Iphe bukpo ejo iphe-ehuka ono, ya sụru lẹ ya a-kube unu ono bẹ ya e-wubekwa ndu Júda; mē iphe bụ onyemonye, bu lẹ Jerúsalemu. Ya kfuru èphe okfu; ọphu èphe 'angadu nchi. Ya ekua èphe oku; ọphu èphe 'azadu." ¹⁸ Tò dù iya bụ; Jeremáya bya asụ ndu ọnu-ulo Rekabu: Owaa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekfu. O sụru: "Lẹ keshinu unu mewaru iphe nna unu oche; mbụ Jonadabu turu unu ekemu; bya emekota iphe bụ iphe ọ sụru t'unu meje; mbụ yọ bukeruphu ege o koshiru iya unu

bẹ unu eme iya; ¹⁹ b'ẹ tọ dukwa teke aa-nonyaa t'a sù l'ùko madzù dùru ndu awa Jonadabu Rekabu; ndu a-nòdu ejeru iya ozi. Ono kwa ùkwa yẹbe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya aburu Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekwe unu ndono."

36

Aakpọ ẹkwo, Jeremáya deru ọku

¹ Yo be l'afa, kwe Jehoyakimu Josáya afa ẹno, ọ wataru ọchi ndu Júda; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; sù iya: ² "Wota ẹkwo, a gwọru agwọgwo deshikota iphe bụ iphe ya kfuwaru ngu lẹ k'ẹhu ndu Ízurelu; mẹ kẹ ndu Júda; mẹ k'iphe bụ mbakeshi. Watakpelephu iya edede; tsube teke ya wataru ngu iya ekfuru l'oge teke Josáya shi buri eze jeye nta-a. ³ ?A maru; ndu ọnu-ulo Júda -nua iphe bụ ejo iphe-ẹhuka ono l'ọ ha, mu doberu k'ome ẹphe ono; bẹ ẹphe a-ha iphe dù ẹji, ẹphe eme; ya aguaru ẹphe nvụ l'iphe bụ iphe dù ẹji, ẹphe meru."

⁴ Tọ dù iya bụ; Jeremáya abya ekua Baruku Neraya; yọ bya anọdu. Jeremáya awataru iya okfushiru iphe bụ iphe ono, Ojejoje kfuru iya ono; Baruku l'edeshi iya l'ẹkwo-agwọgwo ono. ⁵ Ya ndono; Jeremáya asù Baruku: "Yẹbedua bẹ ẹphe buchikwaru ebuchi oje eze-ulo Nchileke. ⁶ Ọo ya bụ; t'ì tughua je l'eze-ulo Nchileke l'eswe mbọku, aaswije aswiswi je aguaru ẹphe iphe i deru l'ẹkwo-agwọgwo-a; mbụ okfu Ojejoje, bụ ọphu ya kfuru ngu ekfukfu; nggu edee ya edede. Guaru iya ndu Júda l'ẹphe ha, bụ ndu shigbaa mkpukpu ẹphe bya l'ulo ono. ⁷ ?A mary; ẹphe e-kfuru nù Ojejoje; l'ẹphe ha l'onye l'onye; e shi l'iphe dù ẹji ono, ẹphe eme ono laphuta azụ; kẹ l'oke ẹhu-eghughu, Ojejoje sùru lẹ ya a-tu-koru ndu-a l'ishi dukwa biribiri."

⁸ Tọ dù iya bụ; Baruku Neraya atuko iphe bụ iphe ono, Jeremáya onye nkfuchiru sùru t'o mee ono mekota. Yo vudo l'eze-ulo Nchileke tuko okfu Ojejoje ono, e deru l'ẹkwo ono guaru ẹphe. ⁹ Yo be l'onwa kẹ tete l'afa, kwe Jehoyakimu Josáya afa ise, ọ wataru ọchi ndu Júda; e woru oge ọswi aswiswi raaru iphe bụ ndu bu lẹ Jerúsalemu arara l'ẹphe ha; mękpọ ndu ọphu shi lẹ mkpukpu, nọgbaa l'alì ndu Júda bya. ¹⁰ Baruku eje evudo l'eze-ulo Nchileke l'ogbodo-ulo Gemaríya Shafanu, bụ o-de-ẹkwo. Ogbodo-ulo nk'íya nọ l'echi ogbodufu k'eli ọphu nọ lẹ mgboro ọnu-uzo ọphu aza Onu-Uzo Ophungu. Ya ndono; Baruku abya evudo l'ẹke ono; woru okfu Jeremáya, e deru l'ẹkwo-a gúa; onyemonye anukota iya.

¹¹ Mikáya Gemaríya Shafanu anutsulephu okfu Ojejoje ono l'ọ ha, bụ ọphu e deru l'ẹkwo ono; ¹² yọ bya agbazita; jeshia ufu-eze; je abahụ l'ime ulo k'onye o-de-ẹkwo. Iphe bụ ndu ishi l'ẹphe ha adọru l'ẹke ono. Ndu nọ iya nù bụ Elishama, bụ o-de-ẹkwo; Delaya Shemáya; Ẹlunatanu Akubo; Gemaríya Shafanu; Zedekaya Hananaya; męwaru iphe bụ ndu ishi ndu ọphu l'ẹphe ha. ¹³ Mikáya abya eworu iphe ono l'ọ ha, ọ nuru, Baruku guru ndiphe l'ẹkwo ono; kọoru ẹphe. ¹⁴ Iphe bụ ndu ishi ono l'ẹphe ha ezi Jéhudi Netanaya Shelemíya; mbụ nwanwa Kúshi t'o je ekfuru Baruku t'o gude ẹkwo-agwọgwo ono, ọ guru ndu Ízurelu ono bya. Ya ndono; Baruku Neraya aparu ẹkwo-agwọgwo ono l'ẹka jekfu ẹphe. ¹⁵ Ẹphe asù iya: "T'ọ nọduedukwa anọdu guaru iya ẹphe."

Ya ndono; Baruku abya eworu iya guaru ẹphe. ¹⁶ Ẹphe anutsua iphe ono l'ọ ha; bya elegba onwẹphe ẹnya l'ẹke ẹphe atsù egvu. Ẹphe asù Baruku: "L'ẹphe e-mekwa t'iphe ọwaa rua eze lẹ nchì." ¹⁷ Ẹphe abya ajía Baruku

sù iya: “Kfuèdukwaru ephe. ?Nanù ege i meru dekota iphe owaa l'ò ha? ?Bù Jeremáya akporu ngu iya; nggu ede iya tọ?”

¹⁸ Baruku asù ephe; “Iye; l'òo ya kfukotaru iya iphe ono l'ò ha; ya egude mini-ekwo dee ya l'ekwo-a.”

¹⁹ Tọ dù iya bù; ndu ishi ono asù Baruku-a: “Tẹ nggu lẹ Jeremáya tųgbukwaa je edomia onwunu. Unu be emekwa t'ò nweru onye a-ma eke unu nọ!”

²⁰ Ephe abya eworu ekwo-agwogwo ono dobe l'ogbodo-ulo Elishama, bù o-de-ekwo. Ephe bya ejekfu eze; je akokotaru iya iphe ono l'ò ha.

²¹ Eze abya ezi Jéhudi t'ò je ewotaedu ekwo-agwogwo obu. Jéhudi ejeshia l'ogbodo-ulo Elishama, bù o-de-ekwo je ewota iya bya aguaru eze yele ndu ishi l'ephe ha; l'eke ephe vudogbaa l'iku eke ono. ²² Teke ono bù

oge winta. Eze anodu l'ulo-winta* iya; l'anya oku, a kporu iya. ²³ Yọ buje; Jéhudi -gulephu mpekala ekwo ono eto; m'ò bù eno; eze egude nwa

mma, ha nwanshi byikata iya chee l'oku. Yo mee ya ege ono jeye ekwo-agwogwo ono ekekota oku. ²⁴ Ophu eze yele ndu ejeru iya ozi, bù ndu tųkoru okfu ono l'ò ha nukota te ekoshidu l'ò ruru ephe l'ehu; ophu ephe

'alakadu uwe ephe. ²⁵ Elunatanu yele Delaya; mę Gemariya arọo eze; sù iya t'ẹ b'ọ kposhi ekwo-agwogwo ono oku; ophu o yeduru ephe onu.

²⁶ Iphe o gbe mee mbù eze bù l'ò tųru ekemu sù tẹ nwatibe iya Jerahumelu yele Seraya Azurelu; mę Shelemiya Abudelu; je egude Baruku, bù onye o-de-ekwo Jeremáya; mę Jeremáya, bù onye nkfuchiru. Obenu lẹ Ojejoje domiru ephe.

²⁷ Eze akpobebelephu ekwo-agwogwo ono oku; mbù ekwo ono, Baruku deshuru iphe Jeremáya kfuru iya t'ò dee ono; Ojejoje abya ekfuru yeru

Jeremáya odo; ²⁸ sù iya: “Wota ekwo-agwogwo odo dee iphe bù iphe ono, nọ l'ekwo-agwogwo kẹ mbù phù, ọ kporu oku; mbù Jehoyakimu, bù eze ndu Júda. ²⁹ Odo bù; kfuru Jehoyakimu, bù eze ndu Júda; sù iya: Owaa

iphe Ojejoje ekfu: L'i kporu ekwo-agwogwo ono oku; bya aji: ‘?Bù ngunu kparu iphe i gude dee; sù l'eze ndu Bábyilonu byafutaje bya emebyishia

alì-a; mee tẹ madzù yele anù ba nohe iya?’ ³⁰ Nta-a bù; owaa kwa iphe Ojejoje kfuru l'ẹ k'okfu ehù Jehoyakimu, bù eze ndu Júda: Ẹ too nwekwa

onye e-shi iya l'ehu, a-nodu l'aba-eze Dévidi. Odzu iya bẹ aa-togbo l'etezi; yọ daburu: anwù -chia ya l'eswe; iji adaa kpua ya l'enyashi. ³¹ Ya a-nù

iya aphù; nua ya unwegirima iya; nua ya ndu ejeru iya ozi; kẹ l'ephe eme iphe dù eji. Iphe bù ejo iphe-ehuka ono, ya sùru lẹ ya e-me ephe ono bẹ

ya e-mekota ephe; ephe lẹ ndu bu lẹ Jerúsalemu mę ndu Júda. Ishi iya aburu; kẹ l'ephe ta ngaduru iya nchi.”

³² Tọ dù iya bù; Jeremáya abya ewota ekwo-agwogwo odo; nù Baruku Neraya, bù onye o-de-ekwo. Jeremáya abyakwa bya ekfuaru iya iphe

oo-de iya. Baruku abyakwa bya edekota iya iphe bukpo iphe shi nọdu l'ekwo-agwogwo ophu, ọ kporu oku; mbù Jehoyakimu, bù eze ndu Júda.

E yebekwaa ya phù igweligwe iphe odo, dutsua l'ò bù ophu.

37

Jeremáya nọ lẹ mkporo

¹ Yọ buru Zedekaya Josaya bẹ Nebukadineza, bù eze ndu Bábyilonu meru eze ndu Júda. Yọ buru iya achi l'onodu Jehoyakinu Jehoyakimu.

² Obekwanu lẹ Zedekaya l'onwiya; mę ndu ejeru iya ozi; mę ndu alì ono

* **36:22** 36:22 Ụlo-winta bù ụlo eke, aanoduje anya oku l'oge winta.

l'èphe ha ta dudu onye ngaru nchì l'okfu ono, Ojejoje shi l'ònu Jeremáya, bụ onye nkfuchiru kfuwa ono.

³ Eze, bụ Zedekaya abya ezia Jéhukalu Shelemíya yèle onye achijeru Nchileke èja, bụ Zefanaya Maseya t'èphe jekfu Jeremáya, bụ onye nkfuchiru je ezia ya ozi-a; sù iya: “Byiko; t'o kfuwa okfu èhu èphe nù Ojejoje, bụ Nchileke èphe.”

⁴ Teke ono bè Jeremáya nwekwaduru onwiya; kè l'è ta atùdua ya mkpòro teke ono. ⁵ Teke ono bè ndu soja ndu Bábyilònu yechiru Jerúsalemu. Èphe anua lè ndu soja Fero bè shiwa Íjiputu wufuta l'awu abya; èphe awufu; paru Jerúsalemu haa.

⁶ Tò dù iya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke kè ndu Ízurelu abya ekfuru yeru Jeremáya, bụ onye nkfuchiru; sù iya: ⁷ Ojejoje, bụ Nchileke kè ndu Ízurelu sùru: T'e kfuwa eze ndu Júda, bụ iya ziru unu t'unu bya okpata ishi-a: Lè ndu soja Fero-a, zefuru t'èphe byaru unu oyeru èka-a a-lakwa. ⁸ Ono teke ndu Bábyilònu a-laphuta azu bya etso mkpukpu-a ogu; mekputa iya. Èphe a-tù iya oku; oku etsufu iya.

⁹ “Òwaa iphe Ojejoje ekfu. Ò sùru: T'unu be emekwa onwunu eswe; l'ari lè ndu Bábyilònu ta alatahèdu azu. Èphe a-latakwa azu! ¹⁰ T'a sùkwaru l'unu e-mekputakota ndu soja ndu Bábyilònu l'èphe ha, bụ ndu etso unu ogu; mbu t'ò bukeruphu ndu e mekaru iphe bè phoduru nù lè mkpu, èphe tushiru; bè èphe a-lufutale-è bya akpoo mkpukpu-a oku.”

¹¹ Ndu soja Bábyilònu awufutsulephu lè Jerúsalemu; okfu lè ndu soja Fero abya; ¹² Jeremáya egbeshi lè Jerúsalemu jeshia ali ndu Bénjaminu t'o je etsoru ndu èke ono keta okè-iphe iya. ¹³ Yo rulephu onu-oguzo, aza Onu-Oguzo Bénjaminu; onye ishi ndu nche, aza Irija Shelemíya Hananíya egude iya sù l'ogbalawa l'agbakfu ndu Bábyilònu.

¹⁴ Jeremáya asu iya: “L'oo ejo-ire. Lè ya ta agbalakwa agbakfu ndu Bábyilònu.” Ophu Irija 'angaduru iya nchì. Iphe gbe mechia bụ l'ò Jeremáya kpù-jeru ndu ishi, achì nù. ¹⁵ Èhu eghulahaa ndu ishi ono eghughu l'okfu èhu Jeremáya. Èphe ezia; e chia ya iphe; je eworu iya tù-chia l'ulo Jonátanu, bụ o-de-èkwò, bụ èke èphe meru; yò buru ulo-mkpòro.

¹⁶ A kpuru Jeremáya ye lè mkpòro l'ime-ali; yò noo anono nshinu l'èke ono. ¹⁷ Tò dù iya bụ; eze, bụ Zedekaya abya ezia; e je edutaru iya Jeremáya l'ufu-eze. Yò jia ya lè mpya m'o nweru ozi, ò nutaru l'ònu Ojejoje.

Jeremáya asu iya: “Iye; l'aa-kpuru eze ye l'èka eze ndu Bábyilònu.”

¹⁸ Ya ndono; Jeremáya abya aji eze, bụ Zedekaya: “?Bù ngunu bụ iphe dù èji, ya meru ngu; m'ò bụ ndu ejeru ngu ozi; m'ò bụ ndu-a l'èphe ha, meru iphe ì turu iya mkpòro? ¹⁹ ?Nanu ndu nkfuchiru ngu ono, bụ ndu shi; sù: ‘L'eze ndu Bábyilònu te etsokwa ngu ogu; ophu èphe 'etsokwa ali-a ogu?’ ²⁰ Nta-a; nggube eze, bụ onye nwe mu nù; ngabekpoduaphu nchì l'aroro, ya arò ngu. Byiko b'e duphuhakwa iya azu lè kè Jonátanu, bụ o-de-èkwò; odumeka bè ya a-nwuhakwa l'èke ono.” ²¹ Tò dù iya bụ; eze, bụ Zedekaya abya eworu ekemu tui; sù t'e woru Jeremáya dobe l'ogbodufu èke ndu nche anoje; t'a nuje iya ishi buredi mboku-mboku. Mbu t'e shi lè buredi, ndu egheje buredi gheru l'anu iya eya jeye teke buredi, no lè mkpukpu a-gvubebe. Tò dù iya bụ l'e woru Jeremáya dobe l'ogbodufu èke ndu nche anoje; yò nodu l'èke ono.

38

Eeche Jeremáya l'ime wẹlu ọkponku

¹ Tọ dọ iya bụ; Shefatíya Mátanu; Gedaliya Pashọ; Jéhukalu Shelemíya; mę Pashọ Malukíja anụ iphe Jeremáya anọduje ekfuru ndu Júda l'ẹphe ha; ² l'owaa kwa iphe Ojejoje ekfu: "L'onye nọ lẹ mkpụkpu-a; bẹ ọgu e-gbukwa; m'ọ kwanu ẹjo-ẹgu; m'ọ kwanu ẹjo iphe-ememe. Obenu l'onye gbakfuru ndu Bábyilonu a-nọdu ndzụ; k'ọphu ọphu ishi a-kpọkfukpoorunu nụ. ³ Ọdo abụru lẹ mkpụkpu-a bẹ ya e-wokwaru ye ndu soja eze ndu Bábyilonu l'ẹka; t'ẹphe lụta iya l'ọgu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono."

⁴ Ya ndono; ndu ishi, achị nụ eje asụ eze: "T'e gbukwaa nwoke-a. L'oomekwa tẹ ike gvụ nwa ndu soja ọphu, phọduru nụ lẹ mkpụkpu-a; mę ndu-a l'ẹphe ha. Yọ bụru iphe ono, ookfu anụ ẹphe ono akpa iya. Ẹ tọ bụkwa iphe a-duru ndu-a lẹ mma bẹ ọcho; ọ kwa iphe e-mebyi ẹphe emebyi."

⁵ Eze, bụ Zedekaya asụ ẹphe: "Ọ bụ unu b'ọ nọ l'ẹka; yẹbedua, bụ eze ta anọchikwa unu ụzo."

⁶ Ya ndono; ẹphe akpụta Jeremáya je echee lẹ wẹlu Malukíja, bụ nwatibe eze. Wẹlu ono nọ l'echi ogbodufu ẹke ndu nche anọje. Yọ bụru eri bẹ ẹphe turu iya; seru ye l'ime wẹlu ono. Teke ono bẹ mini ta nọdu l'ime wẹlu ono. Iphe nọ iya nụ bụ ẹpoto. Jeremáya eje eliru l'ime ẹpoto ono.

⁷ Ya ndono; Ebedu-Mẹleku abya anụ l'e yeru Jeremáya l'ime wẹlu ono. Nwoke ono bụ onye Itiyópiya, a haru ahaha; bya abụkwaruphu onye eleta ufu-eze ọnya. Yo be teke eze nọ lẹ Ọnu-oguzo Bénjaminu; ⁸ Ebedu-Mẹleku eshi l'ufu-eze je asụ iya: ⁹ "Nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; iphe-a, ndu-a meru Jeremáya, bụ onye nkfuchiru-a dukwa ẹji. Ẹge ẹphe woru iya je eye l'ime wẹlu-wa t'ọ nọdu l'ẹke ono bẹ ẹgu e-gbukwa iya; l'ẹ b'a bụ lẹ buredi nọkwadu lẹ mkpụkpu-a."

¹⁰ Tọ dọ iya bụ; eze abya atụaru Ebedu-Mẹleku ekemu; sụ iya: "T'o duta ụkporo madzụ l'umadzu iri t'ẹphe yiru je esefuta Jeremáya, onye nkfuchiru l'ime wẹlu ono; t'ẹ b'ọ nwuhu."

¹¹ Ya ndono; Ebedu-Mẹleku abya achita ndu ono; ẹphe l'iya ayiru jeshia. Yọ bya abahụ l'ufu-eze l'ime-ulo, eedobeje iphe je achita nkirika ukpo yele nkirika ẹkwa l'ẹke ono; bya egude eri seru iya nụ Jeremáya l'ime wẹlu ono. ¹² Ebedu-Mẹleku abya asụ Jeremáya-a: "T'o woru nkirika ukpo ono; mę nkirika ẹkwa ono ye lẹ mkpatama-ẹvu; tẹ eri ono ba emeka iya iphe." Jeremáya abya emee ya ẹge ono. ¹³ Ẹphe egude eri ono selita iya eli; sefuta l'ime wẹlu ono. Jeremáya abyakwa bya anọdu l'echi ogbodufu ẹke ndu nche anọje.

Zedekaya akpata Jeremáya ishi ọdo

¹⁴ Yo be ujiku lanu; eze, bụ Zedekaya ezia; t'e je edutaru iya Jeremáya, bụ onye nkfuchiru. E je eduta iya shia Ọnu-oguzo k'eto, eeshije abahụ l'eze-ulo Nchileke. Zedekaya asụ iya: "Tẹ ya jitaedu ngu; ọlobu; ba adukwa iphe ii-domiru iya edomi!"

¹⁵ Jeremáya asụ Zedekaya-a: "Ya -kfuaru ngu ezi-okfu; ?tii gbudu iya nụ? Ya -kfukwanuaru ngu iphe ii-me; mgbe ẹ ti yeduru iya ọnu."

¹⁶ Zedekaya riburu iya Jeremáya lẹ mpya; sụ iya: "Kamenu; l'ẹpha Ojejoje, bụ onye meru; ayi anọdu atụ ume; lẹ ya te egbukwa ngu; ọphu ya 'akpukwaru ngu anụ ndu achọ ishi ngu."

¹⁷ Tọ dọ iya bụ; Jeremáya asụ Zedekaya-a: L'ọ Ojejoje, bụ Nchileke; mbụ Okaribe-Kakọta-Ike, bụru Nchileke kẹ ndu Ízurelu sụru: “L'ọ -bụru lẹ nggube eze e-woru onwongu ye l'ẹka ndu bụ ishi l'alị eze ndu Bábyilonu; bẹ ẹ tii lakwa iya; ọphu 'akpọkwa mkpukpu-a ọku; nggubedua; nggu lẹ ndibe ngu te nwekwa iphe eme unu. ¹⁸ Ọlobu; ọ -bukwanuru l'ẹ tii woduru onwongu je eye l'ẹka ndu bụ ishi l'alị eze ndu Bábyilonu bẹ ee-wokwaru mkpukpu-a ye l'ẹka ndu Bábyilonu; ẹphe akpọo ya ọku; ọphu nggubedua l'onwongu ta anahukwa ẹphe.”

¹⁹ Eze, bụ Zedekaya asụ Jeremáya-a “Lẹ ndu, ya atụ egvu kwa ndu Júda, bụ ndu ọphu wowaru onwẹphe ye ndu Bábyilonu l'ẹka; lẹ ndu Bábyilonu a-kpuru iya nụ ẹphe; ẹphe atalahaa ya aphuphu.”

²⁰ Jeremáya asụ iya: “L'ẹ ta akpukwaru ngu eye ẹphe l'ẹka. Ọ -bulephu t'i nujeru Ojejoje okfu, bụ iya bụ iphe-a ya ekfuru ngu-a; k'ọphu ọo-duru ngu lẹ mma; ndzụ edzua ngu. ²¹ Ọ -bukwanuru l'i jikaru l'ẹ tii woduru onwongu ye ẹphe l'ẹka; ọwaa kwa iphe Ojejoje kpuharu koshi iya ndo-ọ: ²² Iphe bụ unwanyi ono, a haru l'ufu-eze ndu Júda ono bẹ aa-chitakotakwa chi-jeru ndu bụ ishi l'alị eze ndu Bábyilonu. Ọwaa iphe unwanyi ono a-nođu ekfuru ngu:

“ ‘Ndu ono, bụ ndu ọnyà ngu,
 ị turu obu cheeru ono;
 bụ edephu bẹ ẹphe
 edephuru ngu; bya emekputa ngu.
 Nta-a bẹ ọkpa liwaru ngu l'ẹpotọ;
 ndu ọnya ngu ẹphe ono
 aparu ngu haa; gbackashihu.’

²³ “Unyomu ngu l'ẹphe ha yele unwegirima ngu bẹ aa-tuko chita je achiru nụ ndu Bábyilonu. Ọphu nggubedua l'onwongu 'anahukwa ẹphe. Iphe e-gbe meenu bụ l'eze ndu Bábyilonu e-gude ngu; ọdo aburu lẹ mkpukpu-a bẹ aa-kpọkwa ọku.”

²⁴ Tọ dọ iya bụ; Zedekaya asụ Jeremáya: “T'ẹ b'ọ dukwa onye oo-me t'ọ maru iphe yele iya kfuru; ọdumeka bẹ ee-gbukwa iya. ²⁵ Ndu ishi -nụ lẹ ya kfuru yeru ngu; bẹ ẹphe a-byakfutakwa ngu bya asụ t'i kfuaru ẹphe iphe i kfuru eze; mẹ ọphu eze kfuru ngu. ẹphe a-sukwa ngu t'ẹ bẹ i domikwaru iya ẹphe edomi; ọdumeka bẹ ẹphe e-gbukwa ngu! ²⁶ Iphe ii-kfuru ẹphe bụ l'ọ kwa aroro b'i shi arọ eze t'ẹ b'o duphukwa ngu azụ lẹ kẹ Jonátanu t'i je anọdu l'ẹke ono nwuhu.”

²⁷ E metsua; ndu ishi ono l'ẹphe ha atuko byakfuta Jeremáya bya ajia ya. Yo wolekwaruphu iphe ono, eze sụru t'ọ kfuaru ẹphe ono kfu. Too nwehe iphe ọdo, ẹphe e-kfu; kẹ l'ẹ tọ dudu onye nuru iphe ẹphe kfuru.

²⁸ Jeremáya anọdu l'ogbodufu ẹke ndu nche anoje l'ẹke ono gbururu jeye mbọku, a bya aluta Jerúsalemu l'ọgu.

39

Aaluta Jerúsalemu l'ọgu

(2 Eze 25:1-7; 2 Iphe 36:13-21; Jer 52:3-11)

¹ L'onwa k'iri l'afa, kwe Zedekaya afa tete, ọ wataru ọchi ndu Júda; bẹ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu chitaru ndu soja iya bya eyechia Jerúsalemu. ² Ya ndono; yo be l'abalị kẹ tete l'onwa k'eno l'afa, kwe Zedekaya afa iri 'ẹ nanu; e tsukposhia upho-mkpuma, e gude kpu-pee mkpukpu ono mgburumburu. ³ Tọ dọ iya bụ; lẹ ndu bụ ishi l'alị-eze ndu Bábyilonu awubata; bya adọ lẹ Onu-Ọguzo kẹ Echilabu. Ndu ono bụ:

Negalu-Sareza; Samuga-Nebo; Sarisékimu onye bụ iya bụ ishi ndu eleta ufu-eze ọnya yẹle Negalu-Sareza, bụ iya bụ ishi ndu ejeru eze ozi; mę iphe bụkpọ ndu, bụ ishi l'ali-eze ndu Bábyilonu. ⁴ Ya ndono; Zedekaya, bụ eze ndu Júda yẹle ndu soja ono l'ephe ha aphulephu ephe; ye okpa l'oso gbalaa. Ephe egude ọnyashi wufu lę mkpukpu ono; shia ọzo mgbabu eze; shia onu-oguzo ofhu phakahuru upho-mkpuma labu; gbaru lashia ọzo, e shi eje Araba.

⁵ Obenu lę ndu soja kę ndu Bábyilonu chipyaberu ephe je egude Zedekaya lę nsuda Jériko. Ephe akpuru iya kpataru Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu lę Ribula l'ali Hámatu, bụ eke o nọ nma iya ikpe. ⁶ Yọ bụru lę Ribula l'eke ono bę eze ndu Bábyilonu nọ gbushia unwu Zedekaya. Zedekaya egudekpoo ọnya ele iya; yoo gbushia ephe. O tükokwaruphu ndu a maru amaru epa ephe l'ali Júda gbushikota. ⁷ E metsua ono; yọ bya aswoshia Zedekaya ọnya; bya atua ya kopyita; kpata lashia Bábyilonu.

⁸ Ndu Bábyilonu eworu oku tua l'ufu-eze; męwaru ọlo ndu odowaru; bya enwukposhia upho-mkpuma, e gude kpuphee Jerúsalemu mgburumburu. ⁹ Nebuzaradanu, bụ onye ishi ndu ami, eche eze ndu Bábyilonu nche; atuko nwa ndu phoduru nu lę Jerúsalemu; mę ndu wowaru onwephe ye ndu Bábyilonu l'eka; mę ndu ofhu l'ephe ha; kpua lę ndzu lashia Bábyilonu. ¹⁰ Ndu o haru l'ali Júda bụ nwuphodu ndu ukpa, e-ta adudu iphe ephe nweru. Yọ bya anutsua ephe mgbo vayinu yẹle ali oko iphe.

¹¹ Tọ du iya bu; Eze, bụ Nebukadineza atua ekemu-a tu-doru Jeremáya. Yọ bụru Nebuzaradanu b'ọ turu iya nu; su iya: ¹² "Unu dutakwa Jeremáya; leta iya ọnya. Unu ta dukwa iphe unu e-me iya. O bu-chikwa iphe o suseru tę unu meeru iya; unu emeeru iya ęya." ¹³ Tọ du iya bu; Nebuzaradanu yẹle Nebushazubanu, bụ ishi ndu eleta ufu-eze ọnya; mę Negalu-Sareza, bụ ishi ndu ejeru eze ozi; mę ndu ofhu, bụ ishi l'ali-eze ndu Bábyilonu; ¹⁴ abya ezia; e je eduta Jeremáya dufuta iya l'echi ogbodufu eke ndu nche anoje. Ephe eduru iya nu Gedaliya Ahikamu Shafanu; su iya t'o duru iya laa nk'ia. Yọ bụru iya bu lę yẹle ndibe ephe anodu.

¹⁵ Teke phu, Jeremáya shi nodu l'echi-ogbodufu eke ndu nche anoje phu bę Ojejoje kfuru yeru iya; su: ¹⁶ "T'o je ekfuru Ebedu-Meleku; ofhu Itiyopiya; su iya: 'Owaa iphe Ojejoje ekfu ndo-o; mbu Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke kę ndu Izurelu. Su iya lę ya abyaakwa omedzu iphe ya suru lę ya e-me mkpukpu-a. Ya e-meru iyi nu ephe; mbu ukpamkpere. O -rulephu teke ono bę iphe ono e-mekota; nggu egude ọnya ngu phu iya. ¹⁷ Ole ya a-nafuta ngu m'o rua mboku ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. E ta akpudu ngu anu ndu iitsu egvu. ¹⁸ E to dukwa iphe e-me tę ya ba dzofuta ngu; k'ofhu bu l'ę tee gbudu ngu egbugbu; ii-gudechia ndzu ngu gbalaa; kę l'i kporu obu yeru iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.' "

40

Aatofu Jeremáya (2 Eze 25:22-26)

¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya lę Nebuzaradanu, bụ onye ishi ndu ami, eche eze ndu Bábyilonu nche tufutsuaru iya lę mkporo lę Ráma. Kę l'ọ byaru bya aphu Jeremáya l'eke a turu iya mkpakobe yẹle ndu a kpuru lę ndzu; shi Jerúsalemu; mę Júda l'ala Bábyilonu. ² Onye ishi ndu soja ono aphua Jeremáya; bya asu iya: "Ojejoje, bụ Nchileke ngu kfukwaru lę ya e-me ali-a t'ọ bụru kpuru-pyata. ³ Nta-a bę Ojejoje

mewaru iphe o kfulu. Iphe ono mekotaru; okfu l'unu meru iphe du eji l'eke Ojejoje no; unu te eme iphe o suru t'unu mee. ⁴ Ole ntanu-a be ya atufuwa ngu mkpakobe ono, a turu ngu l'eka ono. O -buru l'o du ngu mma; nggu etsoru iya t'ayi la Babylonu; o bu yebedua a-nodu eleta ngu enya. Teke bukwanu l'e to dudu ngu mma ege ono; nggu ahaa abyabya. Lekwa! Iphe bukpo eke du ngu mma l'ali-a gbaa mgburumburu; nggu echebe ifu; jejekpelephu eke du ngu mma! ⁵ Teke bukwanu l'o du ngu t'i nodu l'eka-a; nggu alaphu azu jekfu Gedaliya Ahikamu Shafanu, bu onye, eze ndu Babylonu suru t'o chia mkpukpu, nogbaa l'ali ndu Juda kparamu. Je te nggu le Gedaliya buru l'eka ndu ono bu. Teke e t'o dudu; nggu ejelephu je eburu l'eka du ngu mma."

Ya ndono; onye ishi ndu soja ono, eche eze ndu Babylonu nche ono abya adashi iya iphe; nukwa iya phu nri, oo-ri gude eji; bya aparu iya haa; yo lasha. ⁶ Yo buru iya bu le Jeremaya alakfushia Gedaliya Ahikamu le Mizupa yele iya eburu l'eka ndu odo, bu ndu a haru l'ali eke ono bu.

Anwuhu Gedaliya

⁷ Ya ndono; ndu ishi ndu soja ndu Izurelu l'ephe ha; ephe le ndu nk'ephe, bu ndu, shi nodugbaa l'egbudu abya anu l'eze ndu Babylonu fofutawaru Gedaliya Ahikamu t'o govano; l'o wowaru unwoke; me unwanyi; me unwegirima, bu ndu katsua o bu ndu ukpa l'ali ono; mbu ndu ophu e ta kpudu le ndu laa Babylonu; ye iya l'eka; ⁸ ephe awufuta wu-kfuta Gedaliya le Mizupa. Ndu byaru nu bu Ishimelu Netanaya; Johananu me Jonatanu, bu unwu Kareya. Ndu odo bu: Seraya Tanuhumetu yele unwu Efaya onye Netofatu; me Jezanaya, bu nwatibe onye Maaka yele ndu nk'ephe. ⁹ Gedaliya Ahikamu Shafanu abya ekfuaru iya ephe; kfushiaru iya ephe ike; su t'ephe ba tsukwa egvu onodu ndu Babylonu l'eka. "Unu wozita obu buru l'ali-a; nodu eze ndu Babylonu l'eka ege odo-duru unu le mma. ¹⁰ Yebedua l'onwiya a-nodu le mkpukpu Mizupa no-chije enya unu l'ifu ndu Babylonu, bu ndu-a, byakfutaru ayi-a. Obenu l'unu a-nodu akuta me; l'awo akpuru oshi onanwu yele manu woru kwachia l'eka, unu edobeje iya; unu eburu le mkpukpu-a, unu natagbaaru-a."

¹¹ Yo be teke iphe bukpo ndu Juda, no l'ali Moabu; me ndu ophu no l'ali Amonu; me l'ali Edomu; mekpoo ndu ophu nogbaa le mba odowaru; nuru l'eze ndu Babylonu nweru nwa ndu o haru haa le Juda; bya eworu Gedaliya Ahikamu Shafanu meeru ephe govano; ¹² ephe atuko shi eke ephe shi latakota azu le Juda; lakfuta Gedaliya le Mizupa. Ephe akwatakpo kua mee kua k'etsutsu iya; bya awoo akpuru oshi onanwu; woshia ya ike.

¹³ A notalephu nwanshi; Johananu Kareya yele ndu ishi ndu ami, ndu ophu nokwadu l'egbudu abyakfuta Gedaliya le Mizupa; ¹⁴ bya aji iya: "? M'o marua le Balisu, bu eze ndu Amonu zikwaru Ishimelu Netenaya t'o bya egbua ya?" Ole Gedaliya Ahikamu te ekwetadu iphe ephe ekfu.

¹⁵ To du iya bu; Johananu Kareya abya ejekfu Gedaliya le mpya le Mizupa je asu iya: "Te ya jenu je egbua Ishimelu Netenaya t'e b'o du onye a-manu. ?Nanu ege ee-shi haa ya t'o gbua ngu; mee ndu Juda l'ephe ha, bu ndu no-pheru ngu mgburumburu t'ephe gbakashihu; mee te nwa ndu Juda ndu ophu phoduru nu laa l'iyi?"

¹⁶ Obenu le Gedaliya Ahikamu suru Johananu: "Be ejekwa ome iphe du ege ono. L'iphe ono, iikfu l'okfu ehu Ishimelu ono ta bukwa oswi-okfu."

41

¹ Ya ndono; yo be l'õnwa k'ẽsaa; Ishimelù, bụ nwatibe Netenáya Elishama; shi l'ufu-eze yele ndu ishi, nõru l'eka eze; achiru umadzu iri byatashia kẹ Gedaliya Ahikamu lẹ Mízupa. Epe awatalephu ori nri l'eka ono; ² Ishimelù Netenáya yele umadzu iri ono, epe l'iya yi bya phụ awulihu woru Gedaliya Ahikamu Shafanu gbua. Yọ buru mma bẹ epe gude gbua onye ono, eze ndu Bábyilonu fọtaru t'ọ buru govano ono. ³ Ishimelù atukokwaphu ndu Júda, epe lẹ Gedaliya nõ lẹ Mízupa yele ndu soja ndu Bábyilonu, nõ l'eka ono gbushia.

⁴ A nõlephu ujiku lanụ l'e gbutsuaru Gedaliya; kẹ l'ẹ tọ dudu onye mawaru nụ teke ono; ⁵ ukporo madzụ ẹno eshi Shékemu; Sháyilo; mẹ Samériya wuru byatashia. Epe atuko kpushitsua eji-agba; lajashia uwe epe; bya egbukashitsua onwephe ọnya. Epe gudekwaphu ngweja nri; waa insensu l'abya l'ulo Ojejoje ⁶ Ishimelù eshi lẹ Mízupa je epe ndzuta; l'ara ẹkwa eje. Yo jekfulephu epe; sụ epe: "Unu bya bya aphụ Gedaliya Ahikamu!" ⁷ Epe abahulephu l'ime mkpukpu ono; Ishimelù; mẹ ndu epe l'iya yi eworu epe gbua; chiru epe ye l'ime welu. ⁸ Yo nweru umadzu iri l'ime epe, suru Ishimelù-a: "T'ẹ b'o gbukwa epe! L'ephe nwekwaru witu; balị; manụ; mẹ manụ-engu, epe domiru l'egbudu." Yọ parụ epe haa; to gbuhe epe yeru ndu ọphu. ⁹ Ya ndono; welu ono, ọ chiru odzu ndu ono, o gbushiru; ye ono; bụ eze Ása turu iya t'ọ buru iphe ya gude adzọ ndu alị iya l'eka Baasha, bụ eze ndu Ízurelù. Yọ buru iya bẹ Ishimelù gude odzu ndu ono, o gbushiru ono kpojia.

¹⁰ Ishimelù abya akpukota iphe bụ ndu nõ lẹ Mízupa lẹ ndzụ; mbụ unwada eze yele ndu ọdokpo, bụ ndu phoduru nụ l'eka ono, bụ ndu Nebuzaradanu, bụ ishi ndu ami, eche eze ndu Bábyilonu nche; fọtaru Gedaliya Ahikamu t'ọ buru onye ishi epe. Ishimelù akpukota epe lẹ ndzụ kpuru epe lakfushia ndu Amõnu.

¹¹ Yo be teke Johananu yele ndu ishi ndu soja ono l'ephe ha, bụ ndu epe l'iya nõ; nõru iphe dụ eji ono, Ishimelù meru ono; ¹² epe eduta ndibe epe l'ephe ha jeshia otso Ishimelù ọgu. Epe agbakfube iya lẹ mgboro oke okpuru, nõ lẹ Gíbiyõnu. ¹³ Ya ndono; ndu ono, Ishimelù chị ono l'ephe ha aphulephu Johananu yele ndu ishi ndu ami, epe l'iya yi; ẹhu atsolahaa epe. ¹⁴ Iphe bụ ndu ono, Ishimelù chị ono, bụ ndu ono, ọ kpuru lẹ ndzụ lẹ Mízupa ono aghakọbe wu-kfu Johananu Kareya. ¹⁵ Obenu lẹ Ishimelù yele umadzu ẹsato l'ime ndu ono, epe l'iya yi ono nahuru Johananu gbalaa gbakfu ndu Amõnu.

Aagba ala Íjiputu

¹⁶ Tọ dụ iya bụ; Johananu yele ndu ishi ndu ami, bụ ndu epe l'iya nõ; abya achita ndu ono, phoduru nụ ono; mbụ ndu ami; mẹ unwanyi; mẹ unwegirima; mẹ ndu ishi, eleta ufu-eze ẹnya; l'ephe ha, bụ ndu Ishimelù shi kpua lẹ ndzụ lẹ Mízupa l'ọ gbutsuaru Gedaliya Ahikamu; Johananu eshi lẹ Gíbiyõnu chị-phutakota epe azụ. ¹⁷ Ya ndono; epe ejee ẹge ono bya erua Gerutu Kimuhamu, nõ lẹ mgboro Bétulehemu; ẹke epe cheberu ifu eje ala Íjiputu; ¹⁸ tẹ shi ẹge ono nahụ ndu Bábyilonu. Yọ buru egvu bẹ epe tsuhuru; kele Ishimelù gburu Gedaliya Ahikamu, bụ onye eze ndu Bábyilonu fọtaru; mee ya govano ndu alị ono.

42

¹ Tọ dọ iya bụ; ndu ishi ndu soja ono l'ephe ha; jeye mę Johananu Kareya yele Jezanaya Hoshaya; męwaru ndu ono l'ephe ha; tsube le ndu ophu enya kage ọla alị jeye le ndu ophu kakọta nshinu; atuko wu-kfuta ² Jeremáya, bụ onye nkfuchiru je asụ iya: "Byiko t'ọ kfuru nụ Ojejoje, bụ Nchileke iya l'okfu ẹhu nwa ndu-a, phoduru nụ-a l'ephe ha. Kę l'oolenua: a makwaru-a l'ephe shi dọ l'igwe; ọle nta-a bụwa nwa ndu ẹ-ta badu ishi phoduru. ³ Kfuru nụ Ojejoje, bụ Nchileke ngu t'ọ kaaru ephe ọzo, ephe e-shi; mę iphe ephe e-me."

⁴ Jeremáya, bụ onye nkfuchiru asụ ephe: "Le ya nuakwaru iphe ephe kfuru. Ya e-kfukwaru-a nụ Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ iphe unu arọ. Teke e metsuaru; be ya a-kaaru unu iphe bụ iphe Ojejoje kfuru; ophu o dukpodua ophu ya emeru unu le mpya."

⁵ Ya ndono; ephe asụ Jeremáya-a: "Te Ojejoje bukwaru onye ekebe, ekfu ire-lanu; onye e gude ire iya ẹka l'ẹke ephe nọ; m'ọ buru l'ephe te medu iphe bụ iphe Ojejoje, bụ Nchileke ngu suru t'i kfuru ephe t'ephe mee. ⁶ M'ọ -dọ ephe maa; m'ọ -dọ ephe ẹji; be ephe e-me iphe o suru t'ephe mee; mbu Ojejoje, bụ Nchileke ayi; bya aburu onye ephe ezi ngu t'i jekfu t'ọ duru ephe le mma; m'ọ -buru l'ephe meru olu Ojejoje, bụ Nchileke ayi."

⁷ A nọlephu abali iri; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya. ⁸ Jeremáya abya ekukobe Johananu yele iphe bụ ndu ishi ndu soja ono l'ephe ha, bụ ndu ephe l'iya nọ; mę ndu ẹke ono kpamukpamu; tsubekpoo l'onye enya iya katsua ọla alị jeye l'onye ophu, kakọta nshinu. ⁹ Yọ sụ ephe: "Owaa iphe Ojejoje ekfu ndo-o; mbu Nchileke kę ndu Ízurelu, bụ onye unu yeru mu sụ te mu je arọoru unu aroro. O suru: ¹⁰ L'ọ -buru l'unu nọ l'alị ẹke-a; be ya a-kpu-lita unu akpu-lita; ya ta alakashidu unu alakashi. Ya a-dza unu adzadza; ya te efefudu unu efefu. Kele mkpaka, ya pataru wushiru unu atsua iya l'ẹhu. ¹¹ Owaa iphe Ojejoje ekfu: Unu ba atsue eze ndu Bábyilonu egvu. Unu ba tsue iya egvu; kele ya nokwa swiru unu. Ya a-dzota unu; nafuta unu l'ẹka iya. ¹² Keshinu ya bụ onye obu-imiko; be ya e-me iya-a t'ọ phuru unu imiko; haa unu t'unu nọdu l'alị unu."

¹³ "Obenu; o -buru l'unu kwefuru Ojejoje, bụ Nchileke unu ike; sụ l'unu ta anodudu l'alị-a; ¹⁴ mbu sụ waawa; l'unu e-je eburu Íjiputu, bụ ẹke unu te egudedu enya unu phuru ogu; unu ta anu oda upyoku; ophu egu 'emedu unu. ¹⁵ Oo ya bụ; unu ngabekwa nchị l'iphe Ojejoje ekfu; unube nwa ndu Júda ophu wafuru nụ. Owaa iphe ookfu; mbu Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke kę ndu Ízurelu: 'O -buru l'unu kpebuwaru k'ola Íjiputu; je eburu; ¹⁶ be ogu ono, unu atsụ egvu iya ono a-gbakfutakwa unu l'ẹke ono; ejo-egu ono, unu agbaru oso ono etsoru unu lashia Íjiputu. Yọ buru l'ẹke ono be unu a-nodu nwushihu. ¹⁷ Mbu l'agha; iphe bụ ndu ono, kpeburu k'ola Íjiputu je eburu ono bukwa ogu; ejo-egu; mę ejo iphe-ememe e-gbu ephe. E tọ dukwa m'oo onye lanu a-la nụ; m'ọ kwanu nahu iphe-ehuka, ya e-me t'ọ dakfu ephe.' ¹⁸ Owaa iphe ookfu; mbu Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke kę ndu Ízurelu. 'L'ọ kwa ege ya tu-koshiru ndu bu le Jerúsalemu oke ẹhu-eghughu iya; ono bụ ege ya a-tu-koshi iya unu; mę unu -laa Íjiputu. Unu a-buru iphe e gude anma ejo-etu; buru iphe anyi ishi edzu; buru iphe-ochi; buru iphe e gude ako onu; ophu unu 'egudehedu enya unu phuru alị ẹke-a odo.'

¹⁹ "Unube nwa ndu phoduru nụ l'alị ndu Júda; Ojejoje kfuakwaru unu t'unu ba lakwa Íjiputu! Unu makwaru l'oo okwa be mu anmaru unu

ntanụ-a; ²⁰ l'ọ kwa emeswe bẹ unu mesweru onwunu teke unu ziru mu sụ tẹ mu jekfu Ojejoje, bụ Nchileke unu je akpata iya ishi l'okfu ẹhu unu. Unu asụ tẹ mu tuko iphe bụ iphe o kfulu kfuluru unu; l'unu e-mekota iya! ²¹ Nta-a bẹ mu kfulakwaru iya unu; obenu l'unu te kwedu ome m'ọo nanụ l'iphe Ojejoje sụru t'unu mee, ọ sụru tẹ mu kfuluru unu. ²² T'ọ dokwaa unu ẹnya: L'iphe e-mekochaa gbua unu l'ẹke ono, unu eje eburu ono kwa ọgu; ejo-egu; mẹ ejo iphe-ememe."

43

¹ Tọ dụ iya bụ; Jeremáya ekfutsuaru ndu ono iphe ono l'ọ ha, bụ iphe Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; ziru iya tẹ ya kfulu ẹphe ono; ² Azaríya Hoshaya yẹle Johananu Kareya; mẹ iphe bukpo ndu ono l'ẹphe ha, bụ ndu akpo-li onwẹphe eli atuko sụ Jeremáya-a: "L'ọo ejo-ire! Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke ayi te zikwa iya t'ọ bya ekfulu ẹphe t'ẹphe be jekwa oburu Íjiputu! ³ L'ọo Baruku Neraya bẹ enwu ngu eye t'i kfuluru ẹphe iphe a-buru ẹphe ọgu; t'e shi ẹge ono woru ẹphe ye ndu Bábyilonu l'ẹka; k'ophu ẹphe e-gbushi ẹphe; m'ọ kwanu kpua ẹphe lẹ ndzụ laa Bábyilonu." ⁴ Tọ dụ iya bụ; Johananu Kareya yẹle ndu ishi ndu soja ono; mękpọ ndu ono l'ẹphe ha ekwefu ike: l'ẹphe te emedu iphe Ojejoje sụru t'ẹphe mee; l'ẹphe ta anọdu l'alì Júda. ⁵ Ya ndono; Johananu Kareya yẹle ndu ishi ndu soja ono kparamupamu eduta ndu ono, phoduru nụ l'alì Júda ono l'ẹphe ha; lashia Íjiputu; mbụ jeye lẹ ndu ono, laru azụ bya eburu l'alì Júda ono; jeye mẹ ndu shigbaa mbakeshi, bụ ẹke e shi chigbaaru ẹphe dobe. ⁶ Ẹphe edutakota iphe bukpo unwoke; mẹ unwanyi; unwegirima; ndu unwada eze; mękpowaru ndu Nebuzaradanu, bụ onye ishi ndu soja, eche eze ndu Bábyilonu nche tukoru haaru Gedaliya Ahikamu Shafanu. Ẹphe chitakwaruphu chita chita mẹ Jeremáya, bụ onye nkfuchiru yẹle Baruku Neraya. ⁷ Tọ dụ iya bụ; ẹphe ajikanu l'ẹphe te emedu iphe Ojejoje sụru t'ẹphe mee; kwata wuba lẹ Íjiputu; baa baa barua mkpukpu Tapénesu.

⁸ Ojejoje abya ekfulu yeru Jeremáya lẹ Tapénesu; sụ iya: ⁹ "T'ọ haru mkpuma, ha nshinu pata je egude ẹpoto kpụ-butu iya lẹ mkporo ẹke eeshije abahụ l'ufu-eze, bụ Fero lẹ Tapénesu. Yọ sụ iya t'ọ haakwa tẹ ndu Júda haru phụ iya teke ọo-nọdu eme iya. ¹⁰ Teke i metsuaru; nggu asụ ẹphe: 'L'owaa kwa iphe ookfu ndo-ọ; mbụ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu: Ya e-zi t'e je ekuaru iya nwozi iya, bụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu. Ọ bụ l'eli mkpuma-a bẹ oo-dobe abaeze iya; mbụ mkpuma-a, ya domiru l'ẹke-a. Ọo-bya eworu uwe agbada eze iya phushi iya l'eli iya. ¹¹ Ọ -bya bẹ oo-mekputa ndu Íjiputu; ndu o ruberu l'egbugbu; yo gbua ẹphe egbugbu; ndu o ruberu t'a kpua lẹ ndzụ; yo kpua ẹphe lẹ ndzụ; ndu o ruberu l'ogbu lẹ mma; yo gbua ẹphe lẹ mma. ¹² Ọo-tụ ọku l'ulo agwa ndu Íjiputu. Ọo-kpọ agwa ẹphe ono ọku; m'ọ kwanu paa ya laa. Ọ bụ ẹge ono, onye eche aturu agbaphuje onwiya ẹkwa ono; ono ẹge oo-wota Íjiputu gbaphua onwiya; shi l'ẹke ono laa l'ẹhu-agu. ¹³ Ootsukposhi mkpuma, dụ nsọ, nọgbaa l'ulo ẹnyanwu, nọ l'alì ndu Íjiputu; bya atuko ọlo nte ndu Íjiputu l'ọ ha kpokota ọku.' "

44

Umuruku, tso l'ogwa nte

¹ Ojejoje abya ekfulu yeru Jeremáya l'okfu ẹhu ndu Júda l'ẹphe ha, bụ ndu bu lẹ Migidolu; Tapénesu; Mémufisu; mẹ lẹ Paturosu, bụ mkpukpu,

nọkota l'alị Íjiputu; sụ: ² Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekfu. Ọ sụru: “Unu phuru-a oke mkpaka, ya wotaru ndu Jerúsalemu yele ndu Júda l'ephe ha. Nta-a bẹ egbara kfuwaru iya; tọ duche onye bu iya nụ. ³ Iphe kparu iya nụ aburu iphe dụ eji, ephe meshiru; shi ege ono kpatsua ya iwe; kẹ l'ephe wataru okpo insensu oku l'anụ agwa; bya aburu agwa, ephebedua l'onwephe; mę unubedua; mę nna unu oche ephe ta amabua bẹ ephe wataru obaru eja. ⁴ Ya abya ezia ndu ozi iya, bụ ndu nkfuchiru; ya -zitsua; ya ezibaa ya ephe; sụ ephe: 'Ophu t'unu be meshi ejo-ahuma-a, ya kporu ashia!' ⁵ Ophu ephe 'angadu nchi; ephe te eye onu; ophu ephe 'ahakwanu iphe dụ eji, ephe eme; ephe ta ha okpo insensu oku l'anụ agwa. ⁶ Yọ buru iya kparu iphe ya wotaru oke ehu-eghughu iya wua ephe l'ishi. Yo nwua l'ọ bụ oku tsoru mkpukpu Júda l'ọ ha; bya etsoru esu-uzo Jerúsalemu; woru ephe mee ochobo, bụ ikpozu ono, ephe bụ ntanụ ono.

⁷ “Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekfu: Ọoji: ?Nanu ege e gude unu eme onwunu egbe iphe dụ eji ọwaa; kẹ t'unu mee tẹ unwoke chihu lẹ Júda; unwanyi achihu; jeye mę unwegirima; mę ndu ophu angu era; t'e b'ọ duche onye a-phodu nụ l'ime unu? ⁸ ?Nanu ege e meru; yọ buru iphe unu gude eka unu mee bẹ unu gude l'akpatsu iya iwe; mbụ kẹ t'unu wata okpo insensu oku l'anụ agwa ndu Íjiputu, bụ eke unu byaru bya eburu-a? Unu e-mebyikwa onwunu; woru onwunu mee iphe ee-gude akọ l'onu; k'ophu iphe mbakeshi lẹ mgboko gbaa mgburumgburu a-nodu achi unu ochi. ⁹ ?Unu zahawaru iphe dụ eji, nna unu oche phe meshiru; mę ophu ndu eze ndu Júda; ephe l'unyomu ephe meshiru; mę ophu unubedua; unu l'unyomu unu meshiru l'alị Júda; mę l'esu-uzo Jerúsalemu? ¹⁰ Mbukwa jeye nta-a bẹ unu te wozitakwaa unu alị; ophu unu 'akwabekwa iya ugvu; ophu ọ bụdu l'unu gbe kwewa ome ekemu iya yele iphe ya toru unu okpa iya yele nna unu oche ephe.

¹¹ “Ọo ya bụ; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekfu: Lẹ ya e-cheru unu ifu k'ẹji; mee ndu Júda l'ephe ha t'ephe chihu. ¹² A -bya lẹ nwa ndu onanu, phoduru nụ lẹ ndu Júda; bya ekpebua l'ephe lafutaje Íjiputu je eburu ono; ndu ono bẹ ya e-mebyishi. Ephe a-nwushihukota lẹ Íjiputu. Ọ bụ ọgu ee-gbushikota ephe; m'ọ kwanu egu. Ephe e-shilephu lẹ ndu ophu katsua nwanshi laa l'ogu; m'ọ kwanu l'ejo-egu jeye lẹ ndu ophu katsua nshinu. Ephe a-buru ndu a maru 'a mahedu odo; buru iphe anyi ishi edzu; buru iphe-ochi; bya aburu iphe e gude akọ onu. ¹³ Ndu ono, laru Íjiputu ono bẹ ya e-gude ọgu; ejo-egu; mę ejo iphe-ememe nua aphu; ege ono, ya nuru iya ndu Jerúsalemu ono. ¹⁴ Ophu ọ dudu ndu Júda ono, phoduru nụ, shi alị Júda lashia Íjiputu ono; nweru onye ophu a-nahu nụ; ophu ọ dudu onye ophu a-wa nụ k'ola azu lẹ Júda, bụ eke, agu ephe ọla azu bya eburu. E to nwedu ephe onye a-la nụ; gbahaa nwa ndu ophu e ta badu ishi.”

¹⁵ Ya ndono; iphe bụ ndu k'unwoke ndu ophu, maru lẹ unyomu ephe anoduje akpo insensu oku l'anụ agwa ono; ephe l'igweligwe unwanyi, vudo l'ẹke ono; mę iphe bụ ndu bukota lẹ Paturosu l'alị Íjiputu; atuko sụ Jeremáya-a: ¹⁶ “Ozi ono, iigude epha Ojejoje l'ezi ephe ono bẹ ephe ta angakwaru ngu nchi. ¹⁷ Iphe bukpo iphe ephe sụru l'ephe e-me bẹ ephe mefutaje. Ephe a-nodu akpo insensu oku l'anụ Eze-nwanyi Imigwe; l'agba męe gude l'agwa iya; ege ephe shi emeje lẹ mkpukpu, nogbaa l'alị ndu Júda; mę l'esu-uzo Jerúsalemu; ephebedua; mę nna ephe; mę ndu

eze ẹphe; jeyewaru ẹ ndu ishi ẹphe. Teke ono bẹ ẹphe shinu nweru nri nshinu; nweru iphe; ọphu ọ dudu iphe shi atsụ ẹphe l'ẹhu. ¹⁸ Obenu ẹ keshinu ẹphe haru ọkpo ínsensu ọku l'anụ Eze-nwanyi Imigwe; haa ọgbaru iya mẹe gude l'agwa iya; b'ẹ to nwehedu iphe ẹka dukwadu ẹphe; ọgu yẹle ẹjo-ẹgu l'agwawa ẹphe maa."

¹⁹ Ndu k'unwanyi abya eyekwaaphu ọnu; sụ: "Teke ẹphe shi egheje akara; mee ya; yọ dọ l'ọ bụ Eze-nwanyi Imigwe; l'akporu iya ínsensu ọku; l'agba mẹe gude l'agwa iya; nji ẹphe; ?ẹphe te shidu sụ l'ọ dọ mma t'ẹphe meje iya."

²⁰ Ya ndono; Jeremáya abya asụ ndu ono l'ẹphe ha; mbụ unwoke ẹphe; mẹ unwanyi ẹphe; mẹ iphe bụ l'ẹphe ha, bụ ndu yeru iya ọnu ẹge ono: ²¹ "Ọ-buru k'ínsensu ono, unu shi anọduje akpọ ọku l'echi mkpukpu Júda; mẹ l'esu-uzo Jerúsalemu ono; mbụ unubedua; nna unu pẹ; ndu eze unu pẹ; ndu ishi unu pẹ yẹle ndu alị-a kparamukpamu; ?unu arị ẹ Ojejoje ta anyatadu iya tọ? ?T'ọ bụ l'unu arị l'ẹ tọ batajedu iya l'egomunggo tọ? ²² ?Bụ ngunu kparu iphe alị unu daburu ochobo; buru ikpọzu; buru iphe e gude akọ l'ọnu; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu onye bu iya ebubu; yọ dọ ẹge ọ dọ ntanụ-a? ?Tọ bụdu okfu ẹ Ojejoje bẹ iphe dọ eji unu emeebe atsuwa l'ẹhu; jeye mẹ ahuma ahuma ono, unu meshikotaru ono. ²³ ?Tọ bụdu kẹ l'unu kporu ínsensu ọku; mẹ kẹ l'unu meru Ojejoje iphe dọ eji; unu te emejedu iphe Ojejoje kfulu; ọphu unu 'etsodu ekemu iya; ọphu unu 'emedu ome-l'alị iya; ọphu unu 'emejedu iphe ọ sụru t'e meje; kparu iphe iphe-ẹhuka ọwaa dakfutaru unu ẹge-a?"

Ee-mekputa Íjiputu l'ọgu

²⁴ Tọ dọ iya bụ; Jeremáya abya ekfulu yeru ndu ono l'ẹphe ha; ẹphe l'unyomu ẹphe; sụ ẹphe: Unu ngabekwa nchị l'iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu Júda l'unu ha, bụ ndu ọphu nọ l'alị Íjiputu. ²⁵ Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya aburu Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu ekfu: "Unubedua; unu l'unyomu unu gude ọnu unu kfulu ya ekfulu; sụ l'iphe ono, unu riburu nte k'ememe ono bẹ unu mefutaje: l'unu a-nọdu akpọ ínsensu ọku l'anụ Eze-nwanyi Imigwe; l'unu a-nọdu agbaru iya mẹe; yọ buru iphe ono, unu kfulu ono bẹ unu eme. Ngwanụ; unu meru tugburu; dọ ọ bụ ẹge unu riburu iya! ²⁶ Ọo ya bụ; unu ngabekwa nchị l'iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu Júda l'unu ha, bụ ndu ọphu nọ l'alị Íjiputu. Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sụru: T'unu lekwa; ẹ ya gudekwa eze ẹpha iya ono ribua; l'iphe bụ onye Júda, bu ẹ Íjiputu te egudehedu ọnu iya l'ekfu: 'Kamenu; ẹ ya gude ẹpha Ojejoje ọphu nọ ndzụ l'ekfu iphe ọwaa!' ²⁷ Unu lekwa-a; ya egekwa unu ngge k'oma; ọ kwa t'ẹ b'ọ dọru unu ẹ mma. Iphe bụ ndu Júda, nọ ẹ Íjiputu a-la l'ọgu. Ọ dudu; yọ buru ẹgu e-gbushi ẹphe jeye teke ẹphe a-gwụ. ²⁸ Nwa ndu ọphu ọgu gbuphodoru e-shi Íjiputu laphuta azụ l'alị Júda; ọle ẹphe ta adudu igwe. Ọ bụ teke ono; bẹ ndu ọphu kwaru ẹ Íjiputu a-maru onye ọphu okfu nk'ia reru: ?bụ nk'ia; tọ nk'ẹphe.

²⁹ " 'Ọwaa iphe yẹbe Ojejoje e-gude koshi unu ẹ ya a-hù unu àhùhù l'ẹke-a. Ọo ya e-me tẹ unu maru l'iphe-ẹhuka ono, ya sụru ẹ ya e-me unu ono bẹ ya e-mekota unu.' ³⁰ Fero, bụ Hofura; mbụ eze ndu Íjiputu bẹ ya e-woru ye l'ẹka ndu ọhogu iya; ẹge ono, ya woru Zedekaya, bụ eze ndu Júda ye l'ẹka Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu; mbụ onye ọhogu iya ono, shi achọ ndzụ iya ono."

45

¹ Ọwaa bụ iphe onye nkfuchiru Nchileke, bụ Jeremáya kfurú Baruku Neraya l'afa k'ẹno, Jehoyakimu Josáya wataru ọchi ndu Júda; ọ Baruku detsuaru okfu, o kfurú iya. ² “Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu kfurú nggube Baruku: ³ I sụru: ‘Nshọo ngu! Ojejoje wotawaru apụ yekwa l'iphe-ẹhuka ngu. L'ị tsuakwaru ude; ike agvụ ngu; ọphu ị tụtajedu ume.’”

⁴ Ojejoje sụru: “Ọwaa iphe ii-kfurú iya ndọ: Wakwa iphe Ojejoje ekfu baa: ‘L'ọ byawa onwukposhi iphe o shi kpụa l'onwiya; l'abya ofeshi iphe o shi dzaa l'onwiya l'alì-a mgburumgburu. ⁵ ?Nanụ ẹge ii-shi bya awata ọchoru onwongu iphe paru ẹka? Ba achọkwa iya ẹge ono; kẹ l'ọ kwa mkpaka bẹ ya e-wotaru ndiphe kpamukpamu. Obenu ọ nggubedua; iphe bukpo ẹke i jeru ẹke i jeru; bẹ ụkfu ta adụdu ngu; nji ta aji ngu.’ ” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

46

Ozi ẹhu ndu Íjiputu

¹ Ọwaa bụ iphe Ojejoje ziru onye nkfuchiru Nchileke, bụ Jeremáya l'okfu ẹhu mbakeshi.

² Okfu ẹhu ndu Íjiputu: Ndu eezi ozi ọwaa bụ ndu soja Fero Neko, bụ eze ndu Íjiputu, bụ onye e mekputaru ọ mgboro mkpụkpu Kakemishi, nọ l'iku Ẹnyimu Yufurétusu. Onye ono, mekputaru ẹphe ono bụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu; l'afa, kwe Jehoyakimu Josáya afa ẹno, ọ wataru ọchi ndu Júda.

³ “Unu dozikwaa iphe unu egudeje egbochi onwunu l'ọgu; unu ezefuta jeshia ọgu!

⁴ Unu kwakọbe ịnya unu k'ọgu; Unu awụ-koru iya; unubẹ ndu agbajẹ ịnya. T'onyenonu vudokwa l'ẹke gbaru iya nù! Unu kpugbakwaaru okpu-igwe unu! Unu bashia arwa unu ababa! Unu atuko uwe-ọgu unu l'ọha yee onwunu!

⁵ ?Bụ ngunu bẹ ya ele ẹnya? Egvu gudeekwaru ẹphe. Ẹphe agbaakwa ọso. Ndu soja ẹphe b'e mekputawaru. Ẹphe eye ọkpa l'ọso; gbalaa; l'ẹbe 'agha ẹnya l'azụ. Ẹphe agba l'achika ẹnya.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁶ “Ndu ọkpa-ẹgwa ta anahughekwa. Ọphu onye ike dụ l'ọgu ta agbalaghekwa. O kwa l'uzo isheli; l'uzo Ẹnyimu Yufurétusu bẹ ẹphe vukotaru iphe; dashia.

⁷ ?Bụ ndu ole ndọ-ọ, l'abya kulakula l'ọ bụ Ẹnyimu Náyi; mbụ l'ọ bụ ẹnyimu, jiru ejiji; l'abya utso?

- 8 Ọ kwa ndu Íjiputu abya
 kulakula l'ọ bụ Ẹnyimu Náýìlu ono;
 mbụ l'ọ bụ ẹnyimu, jiru ejiji l'abya utso ono.
 Ẹphe ekfu sụ l'ẹphe
 e-tsulihu tuko mgboko
 kpamukpamu tsopyabe;
 L'ẹphe e-mebyishi mkpukpu
 ọ mkpukpu yẹle ndu bu iya nụ.
- 9 Raaru ìnya ono ọra; t'ẹphe gbachia!
 Kfuru ndu agba ụgbo-ìnya; l'ọ sụru!
 Tẹ ndu ike dụ l'ọgu gbeshikwa t'e je:
 mbụ unubẹ ndu Kúshi;
 mẹ ndu Putu, bụ ndu
 chigbaa iphe eegudeje ezeru onwonye l'ọgu;
 mẹ unubẹ ndu Líbiya,
 ẹnya ka l'iphe laru l'akfụ!
- 10 Obenu ọ mbọku ono bụkwa eswe Nnajiufu;
 mbụ Ojejoje,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.
 Ọ kwa eswe ọgwata ụgwo
 iphe; mbụ l'ọo ntanụ;
 bẹ ọo-gwata ndu ọhogu iya ụgwo.
 Ọo nkogo a-sụ madzụ
 pyaapyaa jeye;
 yo ji iya ẹpho;
 mbụ jeye teke ọo-ngu mee ngu-jia ẹpho;
 kẹ l'ọo Nnajiufu;
 mbụ Ojejoje,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 gude ndu ọhogu iya l'achị eja
 l'alì ndu isheli; l'iku Ẹnyimu Yufurétusu.
- 11 Unubẹ ndu Íjiputu;
 unu jee Gíledu je emeta manụ banụ.
 Obenu l'ọgvu ono,
 unu emebe ono te emekwa t'unu ka mma.
 Ẹ too mekwa t'unu ka mma.
- 12 Iphe bụ mbakeshi nụwaru
 iphere ono, e meru kpua unu ono.
 Ẹkwa unu atukowa
 mgboko l'ọ ha ngaa.
 Ndu soja unu dabutsuwaru l'eli ibe ẹphe.
 Ẹphe tükowa daa ndatẹwo.”
- 13 Ọwaa ozi, Ojejoje ziru onye nkfuchiru iya; mbụ Jeremáya ọ k'ẹhu
 Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu, abya otso ndu Íjiputu ọgu.
- 14 “Raa iphe-a arara l'alì Íjiputu!
 “Nggu echia ya ochi mkpu ọ Migidolu!
 Chikwaa ya phụ ochi mkpu
 ọ Mémufisu yẹle Tapénesu:
 ‘T'onyenonu vudokwa l'ẹke
 gbaru iya nụ kwakọbe;
 kẹ l'iphe bụ iphe unu
 nweru bẹ ọgu abyaakwa emebyishi.’

- 15 ?Nanụ ẹge e meru bẹ agwa unu;
mbụ Apisu ta dudu ike vudo?
Iphe kparu iya nụ bụ ẹ
Ojejoje nwutsuru iya.
- 16 Ndibe unu ndu ophu
ụkfu duru dụ l'igwe;
ẹphe adashia.
- 'Unu gbeshi t'ayi laphu
azụ lakfu ndu alị ayi;
l'alị ẹke a mụru ayi.
T'ayi gbalaaru ogu-mbeke
ndu emegbu ayi emegbu!'
- 17 Unu gụkwazi Fero,
bụ eze ndu Íjiputu ẹpha; kuje iya:
'O-kfu-ekfu-'eme-eme.
Teke ọ ga eme iphe
b'ọ parụ haa; yọ laa kẹ mmanu.'
- 18 Ọwaa iphe Eze ono ekfu ndọ-ọ;
mbụ onye ono, ẹpha iya bụ Ojejoje,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ono:
Ọ -buru-a ẹ ya nọ ndzụ
ẹge ya nọ iya-a
b'o nweru onye a-bya nụ.
Onye ono a-dụ l'ọ bụ
Ugvu Tábọ, kakọta ugvu ndu ọdo;
mbụ l'ọ bụ ugvu Kamẹlu,
ha l'eli karia eze ẹnyimu.
- 19 Unubẹ ndu Íjiputu;
unu kwakọkwaa iphe
unu e-gude laa alị ọdo.
Ishi iya aburu ẹ Mémufisu
e-mekochaa buru ochobo;
ee-me iya; tọ dụ onye ebu iya ebubu.
- 20 Íjiputu dụ l'ọ bụ nwada eswi, ama ntumatu.
Obenu l'òdzù, shi l'uzo
isheli e-je anọdu etso iya tekenteke.
- 21 Ndu ẹphe butaru ebuta
t'ẹphe bya alụaru ẹphe ọgu
bẹ dụ l'ọ bụ oke-eswi,
daru ọkporokpo.
Ẹphebedua aghakọbe gbalashia.
Ẹphe ta dudu ike vudo;
kẹle mbọku, ẹphe a-la l'iyi dakfutawaru ẹphe;
mbụ teke aa-nụ ẹphe aphụ.
- 22 Ndu Íjiputu a-da ashị l'ọ bụ agwọ, agba ọso;
kẹle ndu ọhogu ẹphe
a-nọdu abyakfuta ẹphe ọgu kẹ nyịbe-nyịbe;
mbụ gude ogbu-nkụ egbu
ẹphe l'ọ bụ onye egbu oshi.
- 23 Ọswa ẹphe l'ọ ha bẹ ẹphe
a-sụpyashikota;

m'o -ruhuru; o rutabe
iru-a.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono;
“Kẹ l'ẹphe ka igube l'igwe;
ọphu 'agutadu ẹphe l'ọgu.

²⁴ Ndu Íjiputu bẹ ee-me iphe-iphere;
kpuru ẹphe ye ndu isheli l'ẹka.”

²⁵ Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu sọru: “Lẹ ya abyakwa ọnu Amọnu, bu agwa ndu Tebesu aphu. Ya a-nukwaphu Fero aphu; mẹ ndu Íjiputu; mẹ agwa ẹphe; mẹkpo ndu eze ẹphe; mẹ iphe bu ndu turu obu yeeru Fero. ²⁶ Ya e-woru ẹphe ye l'ẹka ndu achọ ndzu ẹphe; mbu l'ẹka Nebukadineza, bu eze ndu Bábýilonu; mẹ lẹ ndu ozi iya ẹphe. Ọlẹ; teke ee-metsuaru bẹ ee-bukwaru-a lẹ Íjiputu ẹge e shi buhawaru iya.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

²⁷ “Unubẹ ndibe Jékọpu,
bu ndu ozi iya;
unu ba atsukwa egvu;
ọphu obu 'awakwa unu awawa;
unubẹ ndu Ízurelu!
Ya a-dzotakwa unu
l'alì ẹke, teru ẹnya;
dzotakwaphu ndu
awa unu phẹ l'alì ẹke,
a kpuru ẹphe lẹ ndzu laa.
Unu e-mekochakwaa lata
bya eburu lẹ nchi-odoo;
unu ta achihe obu l'ẹka;
to nwe onye abyakwadu
unu oye egvu ọdo.

²⁸ Unubẹ ndibe Jékọpu,
bu ndu ozi iya; unu ba tsukwa egvu;
kẹle ya nọkwa swiru unu eswiru.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

“Ya e-mebyishikota iphe bu mbakeshi ono,
ya chiru unu tukashia ono.
Obenu lẹ ya te emebyishidu unubẹdua.

Ọo àhùhù bẹ ya a-hù unu;
t'unu shi iya maru iphe.
Ya ta ahakwanu unu
kẹ ba àhù unu àhùhù lẹ phuu.”

47

Ozi ẹhu ndu Filisutayinu

¹ Ọwaa bu iphe Ojejoje ziru Jeremáya lẹ kẹ okfu ẹhu ndu Filisutayinu;
temanu bẹ Fero byaderu bya etso ndu Gáza ọgu.

² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
“Unu lewaru ẹge mini shi l'uzo
isheli l'abya kulakula.
Oo-mekochaa buru
utso l'abya kulakula.
Ọo-tsọ-kputa alì;

- mẹ iphe bụ iphe nọkota iya nụ;
 tsopyabe mkpukpu;
 mẹ onyemonye ọbule, bu iya nụ.
 Ndu ono e-chi mkpu;
 iphe bụ ndu bu l'alị ono atụa ụzu-ẹkwa.
- ³ Mbụ l'ẹphe -nụlephu
 igidi-ọkpa ịnya ẹphe;
 bya anụa ụzu ụgbo-ịnya ndu ọhogu ẹphe;
 yele kwọkiri kwọkiri,
 ọkpa ụgbo-ịnya ẹphe ono eme
 bẹ ndu bụ nna te elehedu
 ẹnya l'azụ k'oheta ụnwegirima ẹphe.
 Ẹka a-tụlashihu ẹphe.
- ⁴ L'oge ruakwaru teke
 ee-mebyishikota ndu
 Filisutayinu l'ẹphe.
 Ee-me tẹ nwa ndu ọphu
 phoduru nụ, bụ ndu gega
 eyeru ndu Táya; mẹ ndu Sayidonu ẹka chihu;
 kele Ojejoje abyaakwa
 omebyishi ndu Filisutayinu;
 mbụ nwa ndu phoduru nụ
 lẹ ndu alị Kafuto.
- ⁵ Ndu Gáza kpụshiwaru ishi-aphụ;
 ndu Ashikelonu;
 b'a lawaru l'iyi.
 Sụa; unubẹ nwa ndu ọphu
 phoduru lẹ ndu Enaku;
 ?unu e-yejashikpoo onwunu
 ẹge-a jeye teke ole?
- ⁶ Nggube ogu-mbeke Ojejoje;
 ?bu teke ole; bẹ ịi-tuta ume?
 Kabenu mịru onwongu yee l'obo!
 Tụtanu ume; nọdu nwangijingiji!
- ⁷ Ọlobu; ?nanụ ẹge oo-shi nọdu nwandoo
 l'ẹke unu elewaa ẹnya lẹ
 Ojejoje tųwaru iya ọtu ekemu
 t'e je alua ndu Ashikelonu
 yele ndu iku eze ẹnyimu?
 Ọ bụ ẹge ono b'o kfuwaru l'ọo-dụ."

48

Ozi ẹhu ndu Móabu

- ¹ A -bya l'okfu ẹhu ndu Móabu; ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ Nchileke ke ndu Ízurelu kfuru:
 Tẹ aphụ tsokwa Nebo;
 ke l'e meru iya; yọ bụru kpurupyata.
 Ndu Kiriyaatayimu;
 b'e meru iphe-iphere;
 bya akpua ẹphe lẹ ndzụ.
 A-gbabe-a-dzuru;
 b'e mewaru iphe-iphere nụ;

- gwee ya egwegwe.
² E ta ajahedu ndu Móabu ajaja.
 O bu le Heshibonu;
 b'a nodu chiaru ephe ejo idzu:
 t'ephe mee t'ephe chihu.
 Unubedua kwaphu;
 unube ndu Madumenu;
 be ee-mekochaa laa l'iyi.
 O bu ogu e-mekochaachia unu ejo oso.
³ Unu ngabekpoduaphu nchi
 nua mkpu, eechi le Horonayimu;
 mkpu oke iphe-ehuka;
 me mkpaka.
⁴ Ndu Móabu b'e mebyishiwaru.
 Ngabeduduphu nchi l'ekwa,
 unwegirima ephe ara.
⁵ Ephe a-wuru laa l'uzo iya ke Luhiti;
 l'akwa ntumatu eje atugbu.
 Le mgbazita uzo iya ke
 Horonayimu b'a nuru
 mkpu, eechi ke iphe ono, lakotaru l'iyi ono.
⁶ Unu gbalaa! Unu gbaa oso ndzu unu!
 Unu gbaa l'og bu nkakfu-igara echi-egu!
⁷ Keshinu unu kporu obu ye
 l'iphe unu aduje ike mee;
 me l'eku unu
 be aa-kpufukwaa unubedua le ndzu.
 Agwa unu; mbu Kemoshu;
 be aa-kpukwaphu le ndzu;
 yele ndu achijeru Nchileke eja,
 agwaje iya nu; me ndu ishi iya.
⁸ Ndu mgbugbu-madzu a-bya
 l'iphe bu mkpukpu nonu;
 ophu o nwedu m'oo
 mkpukpu lanu, a-nahu nu.
 Iphe bu nsuda a-buru kpurupyata.
 Iphe bu obosara ali aburu iyi.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
⁹ T'a chooru ndu Móabu ebà;
 k'ophu ephe e-phelihu phefu.
 Iphe bu mkpukpu,
 no le Móabu be egbara a-kfu.
 E to dudu m'oo onye lanu, e-bu iya nu.
¹⁰ Onye a turu onu b'og bu;
 mbu onye gude eregede ejeru Ojejoje ozi!
 Onye a turu onu b'og bu;
 mbu onye te gudedu nkogo iya l'egbu ochi!
¹¹ Keshinukpo be ndu Móabu
 nokpelephu; tusaru eh
 l'og bu ophu-mee, doru l'ite.
 Ophu a wu-phedu iya awu-phe l'ite;
 ke l'e ta akpobua ephe le ndzu laa ali odo.

- Oo ya meru iphe otso-ena
ya dukwadu ege odu;
ophu mkpo iya 'eshibuhudu eshibuhu.
- 12 Owaa iphe Ojejoje ekfu:
L'oge abyakwa teke ya e-ye
ndu awu-phe mee l'ite.
Epe a-wufuta ndu Móabu
l'ite ono, epe doru ono;
woru ite ono, o shi doru ono kukposhia.
- 13 Ono bu teke iphere agwa,
bu Kemoshu e-gude ndu Móabu;
ege ono, iphere agwa Bételu
guderu ndu Ízurelu;
ke l'ephe shi chiru obu
tukobe iya ono.
- 14 “?Nanu ege unu e-shi su
l'unu bu mkparawa;
l'unu bu ndu ike-ka-l'ogu?
- 15 Onye abya ogbufu Móabu
yele mkpukpu, nogbaa ya nu;
be nokwaa anono.
Unwoke epe, bu ndu
ophu gbaru mkparawa;
be ee-gbu ege eegbuje anu.”
Oo mbedua bu Eze;
mbu Ojejoje, buru
Okaribe-Kakota-Ike ono.
- 16 Teke ndu Móabu a-la l'iyi dukwa ntse.
Eze iphe-ehuka a-dakfukwa epe egwegwa.
- 17 Unu rakwaa ekwa epe;
unube ndu unu l'ephe bu obutobu!
Mbu unube ndu maru epha epe.
Unu su epe:
“?T'e lewaru ege obodo ono,
shihuru ike ono meru echikahu;
t'e lewaru ege ugvu iya ono ghoru akofe.”
- 18 Unube ndu bu le Dibonu;
unu shinu l'onodu
oke amadu ono, unu no ono nyizita
bya anodu l'ali, du kakporo-kakporo;
kele onye gbufuru ndu
Móabu e-gbufukwaphu unu;
mbu gwepyakota mkpukpu
unu ono, a kpushitsuaru ike ono.
- 19 Unube ndu Árowa;
unu vudokpoduaphu l'iku esu-uzo lee enya!
Unu jia unwoke;
me unwanyi, agbala agbala.
Unu jia epe iphe meru nu.
- 20 Ndu Móabu b'e meekwaru iphe-iphere kpua;
ke l'ephe gvukwaru.
Unu raa ekwa anwuhu; rashia ya ike!

- Unu raa ya arara lẹ
 Ẹnyimu Amónu lẹ Móabu;
 b'e mebyishiwaru!
- 21 Ndu bu l'alì, daburu adaburu;
 bẹ ikpe gudeekwaru;
 mbụ ndu Holonu;
 ndu Jahuza; ndu Mefatu;
- 22 ndu Díbónu; ndu Nebo;
 ndu Bétu-Dibulatayimu;
- 23 ndu Kiriyaatayimu;
 ndu Bétu-Gamulu;
 ndu Bétu-Meyonu;
- 24 ndu Keriyotu; ndu Bọzura.
 Ọ dakfukotakwaruphu
 mkpukpu lẹ mkpukpu ndu Móabu l'ẹphe ha:
 ndu ọphu bu l'ẹke teru ẹnya;
 mẹ ndu ọphu bu l'ẹke dụ ntse.
- 25 Ike ndu Móabu bẹ e chikwashiakwaru;
 mbụ chikwoshiwa iya ẹka.
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 26 “Unu chee ya mẹe; k'ọphu oo-gude iya;
 kẹ l'ọo Ojejoje bẹ o ngeru ọkpa l'ishi.
 Tẹ ndu Móabu watanu ori ẹgbo, ẹphe gbọru;
 t'ẹphe buru iphe ee-gude agba mgbonu.
- 27 Ndu Móabu shi egudeje ndu
 Ízurelu l'agba mgbonu?
 ?E guderu ndu Ízurelu l'ẹke ẹphe ezi oshi tọo;
 meru iphe e shi egudeje
 ẹphe ekwe nda-werere;
 teke unu ekfu okfu ẹhu ẹphe?
- 28 Unubẹ ndu Móabu!
 Unu hatsua mkpukpu unu
 je eburu l'iku iku agbara-mkpuma;
 Unu je adu l'ọ bu
 kparakobe, bu l'onu ọgba;
 bẹ ọokpaje ẹkfuna iya!
- 29 Ẹphe nuakwaru ẹge ndu
 Móabu gude l'ekube onwẹphe.
 Mbụ l'ẹphe kunukaru
 onwẹphe; tsenuka etsetse.
 Ekuku, ẹphe eku onwẹphe;
 mẹ etsetse, ẹphe;
 mẹ ẹge ẹphe shi apali
 onwẹphe eli kabekwa tsobe iya etsobe.
- 30 Ya makwarua ẹge ẹphe
 e-kutabe onwẹphe;
 ọle ekuku ono bukwanu iphe mmanu.”
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono:
- 31 Ọo ya meru iphe ya akwa ẹkwa ndu Móabu.
 Mbụ l'ọo ndu Móabu l'ẹphe
 ha bẹ ya l'ara ẹkwa ẹphe;
 l'agụ aphụ ndu Kíru-Haresetu.

- 32 Ya kakwa ọra ẹkwa unube ndu Sibuma;
 me l'ẹge ya ara ẹkwa ndu Jaza.
 Unu jaru ajaja; k'ọphu ẹkali
 unu rutsuaru eze ẹnyimu;
 mbu jerutsua Eze Ẹnyimu Jáza.
 O bu l'e mebyishiwaru
 akpuru iphe unu meberu emebe.
- 33 E wofuwaru ẹhu-otso-ena;
 me ome emirima l'egu
 oshi-omi ndu Móabu;
 me l'alì ẹphe.
 Mee be ya mewaru t'e ba
 akutajehe l'ẹke aakuje mee.
 Ophu o nwehedu onye
 atujekwadu ẹvu-mee teke aaku iya.
 A marua l'aanoduje anu
 olu madzu l'ẹke ono;
 ole e to bukwanu olu onye atu ẹvu
- 34 Mkpu olu-ẹkwa ẹphe
 tukookwa ẹkemeke obule rukota.
 E shi le Heshibonu chikota mkpu obu;
 je akpaa le Eleyale;
 me Jahazu.
 E shi le Zowa chia ya jeye
 le Horonayimu;
 me Egulatu-Shelishiya;
 kele mini tashihukotaru
 je akpaa le Nimirimu.
- 35 L'alì ndu Móabu;
 be ya e-me t'a gwabuhu
 iphe l'anya ẹke, aagwaje iphe;
 mee t'e ba kpojehe insensu
 oku nu agwa ẹphe.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 36 "Ya ara ẹkwa ndu Móabu;
 l'agukwaphu aphu ndu Kíru-Haresetu.
 Aphu, ya agu du l'o bu ẹke
 aaku ikpa anwuhu;
 ke l'iphe bu iphe ẹphe nwejeru gvwaru.
- 37 Onyemonye obule
 kpushikotaru ishi;
 kpushikota eji-agba;
 vukotaru onya-mma;
 bya ewekotaru uwe-aphu l'ukfu.
- 38 Iphe adakota l'iphe bu ufu,
 nokota l'alì Móabu;
 me l'edukfu l'edukfu ẹphe;
 ta dukwa iphe odo, gbahaa uzu-ẹkwa;
 kele ya tsukposhiwaru ndu
 Móabu l'o bu ite-mee,
 e-te nwehu onye choru iya nu."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

- 39 “Ndu Móabu b'a
 tũkashiwaru nanu nanu!
 Ọ bũ ọzu-ẹkwa l'ada wọwowo ẹge ono;
 iphere jiru ẹphe ifu!
 Ndu Móabu buakwa iphe
 e gude agba mgbonu.
 Iphe bũ ndu nọ ẹphe ntse;
 bẹ ọonyi ishi ẹdzu.”
- 40 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 “Unu leduduphu!
 Ugo ephekwa l'ephezita ephezita;
 woru ẹbà iya gbasaa l'alì ndu Móabu.
- 41 Mkpukpu, nọgbaa ya nũ;
 bẹ aa-lutatsua l'ọgu;
 natatsua ẹphe ọlo,
 ẹphe edomije onwẹphe.
 Lẹ mbọku ono; bẹ ndu soja
 ndu Móabu a-nọdu awa obu
 l'ọ bũ nwanyi, ime eme.
- 42 Ndu Móabu l'ẹphe ha;
 bẹ ee-mebyishi;
 kẹ l'ẹphe dzọru Ojejoje ọkpa l'ishi.
- 43 N-yemegvu; iduma iduma;
 mẹ ọnya, a gbashiru unu;
 bẹ nọgbakwa l'echeru unu;
 unubẹ ndu Móabu!
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 44 “Onye nahuru n-yemegvu;
 yọ dalahũ l'iduma.
 Onye nyifutaru l'iduma;
 ọnya anmata iya;
 kẹ l'ono bũ iphe ya e-gude
 byakfuta ndu Móabu
 mẹ ọgè teke ya a-hũ ẹphe àhùhù -rulephu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 45 “Ndu agba ọso ọgu l'ala
 Hẹshibonu ta mahedu iphe ẹphe e-me;
 kẹle Hẹshibonu bẹ ọku etsu;
 Mbũ o-nwu phuruphuru
 ọku, etsu l'ime Sihonu.
 Yọ tũko iphe bũ alì ndu
 Móabu tsukota l'ọ ha;
 mbũ tsukota ọkpu-ishi ndu ono,
 shi buru ndu ẹnya-dũ-l'ọgu ono.
- 46 Nshọo unubẹ ndu Móabu!
 Unubẹ ndu ono,
 shi agwa Kemoshu ono;
 b'e mebyishiakwaru.
 Ụnwu unu l'ẹphe ha:
 unwoke l'unwanyi b'a kpukotawaru
 lẹ ndzũ laa alì ọdo.
- 47 Ọle ya e-mekochaa dophu

ndu Móabu azụ l'ònodu ẹphe
l'oge, dụ l'ifu.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
Ono abụru ikpe, e kperu ndu Móabu.

49

Ozi ẹhu ndu Amọnu

¹ A -bya l'okfu ẹhu ndu Amọnu;
ọwaa bụ iphe ookfu;
mbụ Ojejoje:

“?Ọ bụ ị Ịzurelu te nwedu
unwegirima unwoke ọo?
?To nwedu onye
e-ri iphe iya ọo?
?Nanụ ẹge e meru;
Mólèku egbe nata alị ndu Gádu;
yọ bụru òkè-iphe iya?
?Nanụ ẹge e meru;
ndibe iya abụru ị
mkpụkpu iya bẹ ẹphe bugbaa?”

² Obenu l'oge abya-a
teke ya e-me tẹ ndu Rába,
nọ l'alị ndu Amọnu nua mkpu ọgu.
O -rua mbọku ono bẹ Rába a-buru ikpọzu.
Unwu mkpụkpu, nọ-pheru
iya mgburumgburu etsufukọta l'ọku.
Ọo teke ono bẹ ndu Ịzurelu
a-chifu ndu shi chifu ẹphebedua.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³ Unu ọa ọzu-ẹkwa;
unubẹ ndu Hẹshibonu;
kẹle mkpụkpu Eyayi;
b'e mebyishiakwaru!
Unu chishikwaa mkpu ike;
unubẹ ndu bu ị Rába!
Unu yee uwe-aphụ; gụa aphụ.
Unu daa gbigbigbi;
gbaru shia ọwaa;
gbaru shia ọphu;
ị mgboromgboro
upho-mkpuma mkpụkpu unu;
kẹle Mólèku bẹ aa-kpụkwa
ị ndzụ laa alị ọdo;
yẹle ndu achijeru Nchileke ẹja,
agwajẹ iya nụ; mẹ ndu ishi iya.

⁴ ?Nanụ ẹge e meru;
unu egude nsụda nsụda alị unu
l'eku onwunu;
mbụ unubẹ ndu,
ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka;
mbụ unubẹ ndu turu obu
ye l'ẹku unu; l'asashi;

l'ẹ to nwedu onye abya
unu otso ọgu.

- 5 Ya e-gude ndu bupheru unu mgburumgburu
wata unu oye ẹgvu.
L'unu ha l'onye l'onye bẹ aa-chifu achifu;
ọphu ọ dudu onye
a-chi-phuta ndu gbalawaru nụ azu.

Ono kwa iphe Nnajiufu ekfu ndono; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

- 6 “Ọle ya e-mekochaa dophu
ndu Amọnu azu l'ọnodu ẹphe.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Ozi ẹhu ndu Ẹdọmu

7 A -bya l'okfu ẹhu ndu Ẹdọmu; ọwaa kwa iphe ookfu; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike kfuru:

- “?T'o nwehekpodua mmamiphe,
phoduru nụ ẹ Témanu tọo?
Okpobe idzu;
?ọ gvụwaru l'ẹka ndu maru
oye ọnu l'okfu tọo?
Mmamiphe ẹphe:
?o rehuwaru erehu tọo?

- 8 Unubẹ ndu bu ẹ Dedanu;
unu ghakọbe gbalaa!
Unu gbalaa je edomia
onwunu l'ime ẹnu;
kele ya gudekwa iyi
l'abyakfuta ndu eri Ịso
teke ya a-bya ẹphe ọnu aphụ-a.

- 9 Ndu awọ akpuru vayinu byakfuta ngu;
?ẹphe ta awọ-phododuru ngu tọo?
Ndu iphura -bya nke ngu l'enyashi;
?tọ bụdu iphe dụ ẹphe
mma bẹ ẹphe e-wota?

- 10 Obenu ẹ ndu eri Ịso;
bẹ ya gbabẹwaru ọtu.
Ẹke ono, ẹphe shi edomishije
onwẹphe ono bẹ ya
kpuhawaru ghebe ọnu;
k'ọphu ẹphe te
edomikotahedu onwẹphe.
Unwegirima ẹphe;
mẹ ndu abubu ẹphe;
mẹ obutobu ẹphe lakọtaakwaru l'iyi.
Ẹphebedua achihukwaphu.

- 11 Unu haaru iya unwu unu
ndu ọphu a tọru ogbe;
ya e-letaa ẹphe ẹnya.
T'unyomu unu ndu ọphu
maa tufuru chiru ụkfu kwẹ ya!”

- 12 “Ọ -buru ẹ ndu ẹ-te nwedu iphe ẹphe meru b'a hùrù àhùhù; ?bu
ngunu a-kpata t'a haa unu t'ẹ b'a àhù unu àhùhù? Ẹ taa hakwa unu t'ẹ ba

nụ unu aphụ. Unu tafụtajẹ aphụphu, gbaru unu; ¹³ kẹ l'agha; ya gudeekwa onwiya ria nte ẹ mkpụkpụ Bọzura e-mekochaa bụru ikpọzu; bụru iphe aakpọ-yiru ukuvu. Mbụ l'ẹgbara a-kfụ iya; yọ bụru iphe eegude akọ l'onu. Iphe bụ mkpụkpụ, nọkota l'alị ndu Édọmu a-bukotaru ikpọzu gbururu jeye ẹ gbururu. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.”

¹⁴ Ya nụkwaru ozi,
Ojejoje ziru.

Onye ozi bẹ e ziru t'o jekfu
iphe bụ mbakeshi;
je asụ ẹphe t'ẹphe dzukobekwa
onwẹphe byaru ndu Édọmu ọgu;
mbụ t'ẹphe gbalihukwa jeshia ọgu!

¹⁵ Kẹle ya mewaru; unu aha
nwanshị l'iphe bụ mbakeshi;
ọphu ọ dudu iphe ndiphe guberu unu.

¹⁶ Ọ kwa egvu, unu shi eyeje ndu ọdo;
yẹle ekuku, unu eku
onwunu bẹ duphuru unu;
mbụ unubẹ ndu ono,
bu l'ime ọgba-mkpuma ono;
onye bu l'ẹke ugvu kakọta l'eli.
Ẹ tọ dukwa m'o -ruhuru;
unu je akpaa ẹkfuna unu
l'ephekerephe ephekerephe l'ọ bu ugo;
bẹ ya e-shikwa l'ẹke ono mee tẹ unu daa.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁷ “Ndu Édọmu
e -mekochakwaa bụru iphe aakpọ-yiru ukuvu.
Iphe bụ ndu swetaru ẹke ono;
bẹ ishi anyị ẹdzu.
Ẹphe egude ẹphe gbalahaa mgbonu.
Ishi iya aburu eze
iphe-ẹhuka ono, a-dakfu ẹphe ono.

¹⁸ Ọ ẹge ono, e mebyishiru
Sódomu mẹ Gómóra;
bya emebyishia mkpụkpụ
ndu ọphu, nọ-pheru iya
mgburumgburu ono.
Ono kwa ẹge ẹ tọ dudu
onye e-bu l'alị ndu Édọmu;
ọphu ọ dudu onye a-kwata iya ufu.”
Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

¹⁹ “Ọ kwa ẹge agụ shi l'oswa,
nọ l'iku Ẹnyimu Jódanu kwofuta;
bya etsoru aturu, dọru
l'odu-aturu, nri dọ nshinu
bukwaphu ẹge ya e-kwo
gburumu je atụ ndu Édọmu l'ụkfu;
chifu ẹphe l'alị iya.
?Bụ onye bẹ ya fọtaru
t'ọ bụru onye ya a-tụ ẹka t'o mee iphe ono?

- ?Bụ onye dū ẹge ya dū?
 ?Bụ onye a-dū ike kẹ oku iya ikpe?
 ?Bụ onye bụ onye eche aturu, a-dū ike kfuru tẹ yẹle iya mee?"
- 20 Oo ya bụ; t'unu nukwaa iphe
 Ojejoje chi-buwaru lẹ ya e-me ndu Édọmu;
 mbụ iphe ọ chiru lẹ ya e-me
 ndu bu lẹ Témanu.
 Ẹ tọ dudu iphe a-kposhi
 t'ẹ b'a kputa unwu ẹphe kpufu;
 O bụ iphe a-dū unwu ẹphe ono biribiri.
- 21 Teke Édọmu a-da bẹ ukporo
 iya anmajikwa mgboko anmaji.
 Ẹkwa, ẹphe a-nọdu ara;
 bẹ aa-nọdu lẹ Eze Ẹnyimu Uswe anu.
- 22 Unu lenu!
 Ndu etso Bọzura ọgu a-bya l'ọ bụ
 egbe-nwọku; gbasaa ẹbà iya agbasa.
 Mbọku ono bẹ obu
 a-yoshihu ndu soja Édọmu
 l'ọ bu nwanyi, ime eme.

Ozi ẹhu Damasukosu

- 23 A -bya l'okfu ẹhu ndu Damásukosu;
 "Ndu Hámatu yẹle ndu
 Apadu b'e kpuakwaru ifu lẹ ntụ;
 kẹ l'ẹphe nwaru ẹjo nzi.
 Meji tofuwaru ẹphe.
 Okpoma akfuwa ẹphe
 gbúdugbúdu l'ọ bụ eze ẹnyimu,
 a swongaru aswonga.
- 24 Ndu Damásukosu;
 bẹ ẹka kushihuwaru.
 Ẹphe ghakobekwaru;
 l'agbalawa agbala.
 Meji tofuakwaru ẹphe.
 Ẹjo iphe-ẹhuka
 egudeshiwa ẹphe l'ọ bụ nwanyi, ime eme.
- 25 ?Nanu ẹge e meru;
 b'e gbe gwọbe mkpukpu ono,
 a maru amaru ono?
 Mbụ mkpukpu ono,
 ama mma ono?
- 26 Oo ya bụ l'unwu-okorọbya ẹphe;
 bẹ aa-nọdu egbushi l'echi mbaduzo.
 Ndu soja ẹphe l'ẹphe ha;
 bẹ a-gvụ nụ mbọku ono.
 Ono iphe yẹbe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.
- 27 "Ya a-tụ ọku l'upho-mkpuma Damásukosu;
 yo tsua ufu-eze ndu Bénu-Hadadu
 kpuru kpushia ike."

Ozi ẹhu Kéda yẹle Házo

28 A -bya l'okfu ẹhu ndu Kéda yẹle alì-eze ndu Házo, bụ ọphu Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu lụ-kputaru; ọwaa kwa iphe o kfuru; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike:

“Unu zelihi tsoo ndu Kéda ọgu;
unu emebyishia ndu shi ụzo ẹnyanwu-ahata!

29 Ụlo-ékwà ẹphe;
jeye l'iphe bụ elu ẹphe l'ọ ha;
bẹ unu e-rutakota.
Ẹkwa, ẹphe egudeje gechia
ulo-ékwà ẹphe; mẹ iphe bụ
iphe ẹphe nweru enweru;
jeyekpo l'inya-ivu ẹphe
bẹ aa-chitakota.
Ndiphe a-nọdu echi mkpu l'ekpu ẹphe:
'Lẹ ụmuruku amụkwa l'ekemeke.'

30 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
Unu gbalakwaa agbala; unubẹ ndu Házo.
Unu jekwa je edomishia
onwunu l'ime ime ọgba;
kẹle Nebukadineza,
bụ eze ndu Bábyilonu chiakwaru
unu ẹjo idzu;
kpebuwaa iphe ya e-me ẹphe; sụ:

31 t'ẹphe wụ-lihu je etso
ndu mba ono, t̄saru ẹhu ono ọgu;
mbụ mba ono, ẹ-ta adudu
onye ẹphe at̄sụ egvu ono;
ẹphe te nwedu ọguzo;
m'ọ bụ ụpho-igwe ono;
mbụ ndu ono bulephu jaherengu ono.”

32 Inya-kamẹlu ẹphe;
bẹ aa-kwa l'okwata.
Elu ẹphe; bẹ aa-lutakwaphu l'ọgu.
Iphe bụ ọha, bu ote-ẹnya;
bẹ ya a-tukashi nanụ nanụ.
Ya e-shi l'uzo, d̄ iche iche
mee t̄ oke iphe-ẹhuka dakfuta ẹphe.
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

33 “Mkpukpu Házo
l'e-mekochaa b̄uru
ẹke nkuta-ọswa a-dojeru;
kẹ l'egbara a-kf̄u iya gbururu jeye.
Ẹ t̄o d̄udu onye e-bu l'ẹke ono;
to nwe nwoke, eje iya okwata ufu.”

Ozi ẹhu ndu Élamu

34 Ọwaa iphe Ojejoje kfuru Jeremáya onye nkfuchiru l'okfu ẹhu ndu Élamu. Teke o kfuru iya ẹya bụ lẹ ntso-l'ọhu teke Zedekaya wataru ọbu eze ndu Júda.

35 Ojejoje,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike asụ
t'ẹphe lekwa; lẹ ya

- e-gbukwa iphe bụ ndu
 agbajeru ndu Élamu akfụ;
 bụ iya bụ ndu ono, bụ ike ẹphe ono.
- ³⁶ Ya e-me tẹ pherephere,
 shigbaa ẹke, dọ iche iche
 bya epee lẹ Élamu.
 Ya a-chiko ẹphe tũkashia
 l'ẹke, dọ iche iche;
 k'ophu ẹ-tọ dudu
 ẹke ndu Élamu
 ẹ-ta agbatsudua ọso ọgu laa.
- ³⁷ Ya a-tũkashi ndu Élamu
 nanu nanu l'ifu ndu ọhogu
 ẹphe; mbu l'ifu ndu achọ ishi ẹphe.
 Ya e-me t'iphe dọ ẹji dakfu ẹphe;
 shi iya tu-koshi ẹphe
 oke ẹhu-eghughu iya.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
 Ya e-me t'e gude
 ọgu-mbeke l'achi ẹphe
 jeye teke ya e-me t'ẹphe ba nọhe.
- ³⁸ Ya e-je egvube aba-eze iya
 bụ l'alị ndu Élamu;
 mebyishia ndu eze ẹphe;
 me ndu bụ ishi ẹphe.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ³⁹ Ọle ya e-mekochaa dopu
 ndu Élamu azu l'onodu ẹphe;
 m'o rulephu l'oge l'ifu.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

50

Ozi ẹhu ndu Bábyilonu

- ¹ Ọwaa ozi, Ojejoje shi l'eka Jeremáya, bụ onye nkfuchiru iya zia l'okfu ẹhu ndu Bábyilonu; me l'alị ẹphe.
- ² “Unu raa ya arara radzuru
 iya iphe bụ mbakeshi
 t'a nukota iya!
 Unu palia ẹkwa-ọhubama;
 raa ya t'a nu-dzuru iya!
 T'ẹ b'ọ dukwa iphe unu
 a-ha l'azu.
 Iphe unu a-nodu ekfu bụ:
 ‘Lẹ ndu Bábyilonu
 b'a kpukwaru lẹ ndzu.
 Belu b'e mekwaru iphe-iphere.
 Ophu bụ Maruduku;
 b'e mewaru egvu ye l'ẹhu.
 Nte ẹphe b'e meekwaru iphe-iphere;
 bya emewaru egvu ye
 iphe bụ iphe ono,

- a kpuru akpukpu ono l'ehu.'
- ³ Ndu mba, shi l'uzo isheli
byawaru ndu Bábyilonu ogu.
Oo-me ali ephe t'egbara kfu ya;
ophu o dudu onye ebu iya nu;
madzu mekpo anumanu
a-tuko shi iya gbalashia."
- ⁴ "O -rua mboku ono;
be ndu Izurelu yele ndu Juida a-tugbabe;
gude enya-mini je achoo
Ojejeje, bu Nchileke ephe.
Ono iphe Ojejeje ekfu ndono:
- ⁵ "Ephe a-ji aji uzo,
e shi eje Ugwu Zayonu;
tugbua; shia uzo iya onanu.
Ephe a-bya; ephe le
Ojejeje atugba buru nanu
l'ogba-ndzu ojejeje,
e ta byadu bya azaha azaha!
- ⁶ Ndibe iya du l'o bu aturu, tufahuru etufahu.
Yo buru ndu eche ephe;
be dusweru ephe uzo;
bya emee ephe;
ephe aghalaha
ngvudangvu l'eli ugvu.
Ephe etsoru ugvu ugvu l'aghaphe;
zahaa eke, ephe anoduje atuta ume.
- ⁷ Iphe bu ndu phuru ephe ripyaberu ephe.
Ndu ohogu ephe asu:
L'ikpe ta nmakwa ephe;
ke l'ephe mesweru Ojejeje,
bu okpobe onye nche ephe;
mbu Ojejeje, bu onye nna
ephe oche phe turu obu yeru.
- ⁸ Unube ndu Izurelu;
unu gbafukwa le Babylonu!
Unu lufulekwaphu l'ali
Babylonu kpamukpamu!
Unu dulekwaphu l'o bu
mkpi, l'edu igweligwe eghe ndu ophu.
- ⁹ Ishi iya aburu le ya a-kpali igweligwe mba,
shihuru ike; t'ephe tugbabe eka
bya etso Babylonu ogu.
O bu l'uzo isheli be ya
e-shi;
bya edokaa onwephe; kwaberu iya.
O bu eke ono be ephe e-shi bya alu-gbua ya.
Ndu ono bu ephe bu ishi le ke akfu;
nk'ephe mbu akfu bu o-je-ta-gba-eka.
- ¹⁰ Oo ya bu le ndu Babylonu;
be aa-kwa l'okwata.
Ndu a-kwa iya l'okwata obu

te nwedu iphe ẹphe, ẹphe a-ha.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

- 11 “A makwaru-a l'unu ete ẹswa;
ẹhu l'atsọ unu ẹna;
mbụ unubẹ ndu ono,
vụkaru òkè-iphe iya ono.
A makwaru-a l'unu
adzọ gidimu gidimu l'ọ bụ nweswi,
adzọshi witu;
l'ara l'ọ bụ oke ịnya.
- 12 Obenu l'eze obodo unu;
bẹ iphere e-mekochaa mee.
Mbụ lẹ Bábyilọnu;
bẹ ifu e-mekochaa kpua lẹ ntụ.
Oo-mekochaa bụru iya;
bẹ ẹnya a-katsụa alala l'iphe bụ mbakeshi.
Ọo-bụru echi-ẹgu bụru
mgbẹgu l'alị-ọkponku; bụru alị-eveve.
- 13 Keshinu ẹhu eghu yẹbe
Ojejoje eghughu b'e tee buhedu
lẹ Bábyilọnu ọdo.
Ọ buchia ochobo;
bẹ aa-tọgbo iya;
k'ọphu ọo-nyị iphe bụ
onye, swetaru l'alị ndu Bábyilọnu ẹdzu;
ẹphe egude iya gbalahaa mgbọnu.
Iphe a-kpa iya nụ abụru
ẹge e mebyishitaru iphe ndu ono.
- 14 Unubẹ ndu agbajẹ akfụ l'unu ha;
unu kpọo onwunu;
nọ-pheri Bábyilọnu mgburumgburu;
Unu wata iya ọgba akfụ ono;
T'ẹ b'ọ dukwa ọnu-akfụ
unu m'ọo nanu,
unu a-gbaphodo agbaphodo;
kẹ l'ọo Ojejoje b'o meru iphe dọ eji!
- 15 Unu chia mkpu-ọgu kpua
obodo ono ẹka ẹbo-ẹbo!
Bábyilọnu; bẹ ike gvụakwaru;
ulo-ngge iya adashịwa!
Ụpho-mkpuma, e gude
kpuphee ya mgburumgburu;
b'e tsukposhiwaru!
Keshinu ọ bụ emelata;
bẹ Ojejoje emelata iya;
unu melata iya iphe o shi emeje!
Unu mee ya iphe o shi emeje ndu ọdo!
- 16 Unu be ekwekwa t'o nweru
iphe ee-mebe emebe lẹ Bábyilọnu;
ọphu unu 'ekwekwa t'o
nweru iphe ẹphe a-kpata akpata.
Iphe bụ ndu, shi eshishi, bu l'alị ono
e-gude ọtsu egvu ndu soja ono gbalaa;

- lashia ẹke ẹphe shi.
- 17 Ízurelu dukwa l'ọ bu aturu,
 agu chikashiru achikashi.
 Ọ bu eze ndu Asiriya;
 be vuru uzu bya alupyaa ẹphe.
 Eze ke ndu Bábyilonu,
 bu iya Nebukadineza abya
 egwepyaa okpu ẹphe.”
- 18 Keshinu ọ bu ẹge ọ du ndono; ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-
 Ike; mbu Nchileke ke ndu Ízurelu ekfu:
 Ọ suru: “Le ya a-nu eze ndu Bábyilonu;
 me ndu ali iya l'ẹphe ha aphu;
 ẹge ono, ya nuru iya eze ndu Asiriya ono.
- 19 Obenu le ndu Ízurelu;
 be ya e-duphuta azu l'ali-oma iya.
 ẹphe abya erilahaa nri,
 a kotaru le Ugvu Kamelu;
 me l'ali Báshanu ọdo;
 mbu shi le nri,
 a kotaru le ugvu ugvu Ífuremu;
 yele ali Giledu; rijilahaa ẹpho.”
- 20 O -rulephu mboku ono;
 l'oge teke ono gededede
 be ee-lekpoo enya t'a maru;
 m'o nweru ẹke ikpe nmaru ndu Ízurelu;
 ọle ẹ to dudu ophu aacho-vu.
 Aa-vo iphe du eji ndu Júda nta; vo ya imo;
 ọle ẹ to dudu ophu a phu.
 Ishi iya aburu le nwa ndu ono,
 ya meru t'ẹphe phodu ono;
 be ya a-guru nvu.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 21 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 Unu je ọgu le Meratayimu; Pekodu!
 Unu chia ẹphe; gbufu ẹphe!
 Unu mekota iphemiphe obule,
 ya suru unu te unu mee!
- 22 ẹphu-ọgu aphuakwa l'ali ono;
 mbu ẹphu kpurupyata, du egvu.
- 23 Bábyilonu gweru iphe,
 bu mbakeshi ogwe uri.
 Nta-a; be ẹgbara kfwaru le Bábyilonu!
- 24 Ya gbaberu ngu onya
 ngube Bábyilonu;
 to doo ngu enya.
 Nta-a; b'ọ nmawaru ngu;
 ke l'ọo Ojejoje be iitso ọgu.
- 25 Ojejoje guhaakwaru ulo-eku iya ghebe onu;
 bya atuko ngwa-ọgu ke
 oke ẹhu-eghughu iya chishia;
 kele Nnajiufu, bu Ojejoje;

- bya aburu
 Ọkaribe-Kakota-Ike
 nwekwaru iphe ọobyá
 ememe lẹ Bábyilonu.
- 26 Unu shi ẹke teru ẹnya bya ọgu!
 Unu gúhashia iphe,
 bú ọlọ-witi iya; ghebe ọnu!
 Unu vua ya doo l'ọ bú ọkwata.
 Unu mee ya t'ọ gvụ;
 t'ẹ b'ọ dúkwa onye a-wafu nù!
- 27 Unu tuko oke-eswi iya gbushikota!
 T'a chikotaru ẹphe je l'ẹke
 ee-gbushi ẹphe!
 Nshọọ ẹphe; kẹ l'ògè nke ẹphe ruakwaru;
 mbụ ògè teke, aa-nù ẹphe aphụ.
- 28 Unu ngabẹkpodaphu nchi
 nua olu ndu agba ọso ọgu,
 bú ndu shi lẹ Bábyilonu nahụ;
 l'agba ala Záyonu;
 l'ekfu ẹge Ojejoje,
 bú Nchileke ẹphe gwataru ụgwọ
 iphe, e meru eze-ọlọ iya.
- 29 Unu kua ndu agbajẹ akfu
 t'ẹphe dzukobe tsoo Bábyilonu ọgu;
 mbụ iphe bú ndu maru ẹge eeseje uta!
 Unu kpọbe ọlọ-ékwà unu nọ-pee ya
 mgburumgburu.
 T'ẹ b'ọ dúkwa m'ọo onye
 lanụ, a-nahụ nù!
 Unu kfuá ya ụgwọ iphe o meru!
 Unu mee ya iphe o meru ndu ọdo;
 kẹ l'ọo Ojejoje b'o ngeru ọkpa l'ishi;
 mbụ Onye nsọ kẹ ndu Ízurelu.
- 30 Ọo ya bú; l'iphe bú unwu-okorọbya ẹphe;
 bẹ ee-gbushikota lẹ mbaduzo;
 gbushikota ndu soja ẹphe
 l'ẹphe ha mbọku ono.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 31 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 “Lekwa; lẹ ya buakwa ọgu duru ngu;
 nggube ọphu, eku onwongu ekuku;
 kẹ l'oge iya nke ngu ruwaru;
 mbụ oge teke aa-nù ngu aphụ.
- 32 Onye eku onwiya ekuku;
 bẹ ụkfu a-dụ l'ọkpa; yọ daa;
 ọphu ọ dudu onye a-pali iya nù.
 Ya e-ye ọku l'iphe bú
 mkpukpu iya l'ọ ha;
 ọku, e-tsua tsua iphe bú
 iphe nọ l'iku ẹke ono.”
- 33 Ọwaa iphe Ojejoje,
 bú Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu:

- “Lẹ ndu Ízurelụ; bẹ eemekwa mkpawere.
 O kwaphụ ẹge ono bẹ eeme iya ndu Júda.
 Ndu kpuru ẹphe lẹ ndzu gudesi ẹphe ike;
 ọphu ẹphe 'ekwedu t'ẹphe laa.
- 34 Obenu lẹ Onye a-gbafuta ẹphe;
 bẹ shihuru ike.
 Ẹpha iya bụ Ojejoje,
 bụ Okaribe-Kakota-Ike.
 Oo-gbaru ẹphe ọdzori; gbashia ya ike;
 k'ọphu oo-me t'obu rua ndu alị ẹphe alị;
 mekwanua t'obu be egvuru
 ndu ọphu bu lẹ Bábyilonu egvuru.
- 35 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 L'ogu-mbeke a-buru ọgu
 nọduru Bábyilonu;
 buru ọgu nọduru ndu bu iya nụ;
 buru ọgu nọduru ndu ishi ẹphe;
 mẹ ndibe ẹphe;
 ndu ọphu maru iphe!
- 36 Ọgu a-buru kẹ ndu
 nkfuchiru ẹphe ono,
 ẹ-te ekfudu ire-lanụ ono;
 k'ọphu ẹphe a-bukotaru ndu eswe.
 Ọgu a-buru kẹ ndu soja ẹphe;
 k'ọphu ẹphe a-wata ọtsu egvu.
- 37 Ogu-mbeke a-buru ọgu
 nọduru inya ẹphe;
 mẹ ụgbo-inya ẹphe;
 mẹ iphe bụ ndu amị,
 e butaru ebuta, nọ l'ime iya;
 k'ọphu l'ẹphe ha a-bukotaru nwanyi.
 Ogu-mbeke a-buru ọgu
 nọduru ụlo-ẹku iya;
 k'ọphu aa-kwa iphe iya l'ọkwata.
- 38 Ẹjọ mkpọ-anwụ a-byaru ẹphe ọgu;
 mini atashihukota.
 Ishi iya aburu l'ọ bụ alị,
 iphe aagwa agwagwa jiru ejiji.
 Iphe ono, ẹphe agwa ono eriwa ẹphe ishi.
- 39 Ọo ya bụ l'iphe e-mekochaa
 buru lẹ Bábyilonu bụ
 anụ-ẹgu-ẹgbudu;
 mẹ a-chi-atabu.
 O bụ l'ẹke ono;
 bẹ enyi-nwenu e-buru;
 ọphu 'o nwedu lẹ madzụ
 ebua ya ebubu ọdo;
 tsube l'ogbo sweru ogbo.”
- 40 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ-ọ:
 “O kwa ẹge ono, Nchileke
 mebyishiru Sódomu;
 Gómóra;

mẹ mkpukpu, nọ-pheru iya nọ ono
 bụ ẹge ẹ-tọ dudu onye
 e-buru iya nọ;
 ọphu ọ dudu onye,
 byaru bya a-kwata iya ufu buru.

41 Unu lenu!

O nweru ndu ami,
 shi l'uzo isheli abya.
 O bụ mba, ha nshinu;
 bya aburu ndu eze, dụ l'igwe
 b'e jeru je akpalia;
 ẹphe shi l'ẹke mgboko jeberu l'abya.

42 Iphe ẹphe chị bụ akfụ yẹle arwa.

Ẹphe nweru ẹjo ọkpoma;
 ẹphe t'ama iphe bụ obu-imiko.
 Ekiri, ẹphe ede l'ẹke ẹphe
 agba inya ẹphe abya;
 ada l'ọ bụ eyii eze ẹnyimu.
 Ẹphe doru onwẹphe l'ọ bụ ndu nọ l'ọgu;
 l'abyaru unu ọgu; unubẹ ndu Bábyilonu!"

43 Eze ndu Bábyilonu

nụakwaru akọ ẹphe; ẹka akuda iya.
 Yọ tsulaha egvu;
 iphe-ememe egude iya;
 ẹhu ahulaha ya ọku l'ọ bụ nwanyi, ime eme.

44 Unu lekwa-a!

O kwa ẹge agụ, shi l'oswa,
 nọ l'iku Ẹnyimu Jódanu kwofuta;
 bya afuaru aturu, doru
 l'odu-aturu, nri dụ nshinu
 bụ ẹge ya e-kwo gburumu
 bya achifu ndu Bábyilonu
 l'alì iya lẹ ntulukfu.
 ?Bụ onye bẹ ya fọtaru t'ọ
 buru onye ya a-tụ ẹka t'ọ
 mee iphe ono?
 ?Bụ onye dụ l'ọ bụ iya?
 ?Bụ onye ha kẹ oku iya ikpe?
 ?Bụ onye bụ onye ono, eche aturu ono,
 a-dụ ike vudo tẹ yẹle iya mee ono?

45 Oo ya bụ; unu nukwaa

iphe Ojejoje chiru lẹ ya
 e-me Bábyilonu;
 mbụ iphe ọ chiru lẹ ya e-me ndu alì Kalúdiya.
 Ẹ tọ dukwa iphe a-kposhi
 t'ẹ b'a kpụ unwu iya
 l'ẹphe ha lẹ ndzụ; kpufu.
 Oo-dụ onyemonye biribiri.

46 Teke Bábyilonu daru;

bẹ ọo-da too;
 nmayia mgboko anmayi.

Iphe bụ mbakeshi a-nụ
 ụzu-ekwa.

51

- 1 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ-ọ.
 Ọ sụru:
 Lẹ ya a-kpali ẹjo pherephere t'ọ
 byakfuta ndu Bábyilonu;
 mę ndu Lebu Kamayi ọgu.
- 2 Ya e-zi ndu ọhodo t'ẹphe
 byaru ndu Bábyilonu ọgu;
 t'ẹphe bya azaa ẹphe azaza;
 mee alị ẹphe t'ọ daburu ochobo.
 Mbọku ono, a-buru iya
 ẹjo ụboku ono -rulephu;
 bẹ aa-nọdu etso iya ọgu ifu l'azu.
- 3 Tẹ ndu soja, agbajẹ akfụ;
 be setakwa akfụ iya k'agbagba.
 Ọphu ẹphe 'akwakwa ngwa-ọgu.
 Unu ba aphụkwaru
 unwu-okorọbya ẹphe imiko.
 Unu mee ndu soja ẹphe t'ẹphe gvụ.
- 4 Aa-nọdu egbushi ẹphe;
 ẹphe adashi l'alị Bábyilonu;
 l'emekashi ẹphe iphe nshinu l'echi esu-uzo.
- 5 A makwaru-a lẹ ndu Ízurelu;
 mę ndu Júda l'ẹphe ha
 bẹ ikpe nmaru l'ifu
 Onye nsọ kẹ Ízurelu;
 ọle Nchileke ẹphe,
 bụ Ojejoje;
 mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 ta agbadokwa ẹphe.
- 6 Unu shi lẹ Bábyilonu gbalashia!
 T'onyenonu gbaaru ndzụ iya!
 Unu be ekwekwa t'o nweru iphe e-me unu;
 l'okfu iphe dụ ẹji ndu Bábyilonu;
 kẹ l'o ruakwaru teke
 Ojejoje e-melata;
 mbụ teke ọo-kfụ ẹphe
 ụgwo, gbaru ẹphe.
- 7 Bábyilonu shi dụ l'ọ bụ
 okoro, e meru lẹ
 mkpọla-ododo l'ẹka Ojejoje.
 Yo gude iya mee;
 mę atsulaha ndiphe l'ẹphe ha.
 Ndiphe mgburumgburu
 nguru mę, shi l'okoro ono.
 Ọo ya meru iphe ẹphe
 melahaaru mę mę nta-a.
- 8 Bábyilonu dawaru
 l'otu-l'ụkfu; dakashihu.

- Unu kwaa ẹkwa iya; kwashia ya ike!
 Unu kpatakwaru iya manụ banụ
 t'o tee l'ẹke iphe eme iya.
 ?Bụ onye maru; oo-shi ẹge ono kọrohu?
 9 Ndu mba ọdo, nọ l'ẹke ono asụ:
 "L'ẹphe ga emetakwaa
 Bábyilonu l'iphe eme iya nụ.
 O bụ l'ẹ to nwehedu emeta.
 T'a haa ya; t'onjemonye la;
 ọ ẹ l'ikpe, nmaru iya nụ hakwa nshinu."
 10 "Ojejoje meekwaru;
 t'ẹphe bụru ndu doberu ẹka ndoo ọdo!
 Unu bya t'ẹphe je ẹ Ugwu Záyọnu;
 je akọo iphe Ojejoje,
 bụ Nchileke ayi meru!"
 11 Unu pyia ọnu akfụ unu apyipyi!
 Unu achilia iphe unu
 egudeje egbobuta onwunu!
 Ojejoje kpaliakwaru
 ndu eze ndu Mídiya;
 ọ ẹ l'iphe ọ tọberu bụ t'o
 mebyia Bábyilonu.
 Ojejoje a-gwata ụgwọ
 iphe ono, e meru l'eze-ulo iya ono.
 12 Unu gbaa ama;
 koshi l'unu etsukposhiwa
 ụpho-mkpuma Bábyilonu!
 Unu yekwabaaru ndu nche madzụ!
 Unu mee tẹ ndu nche nọdugbaa ẹ nche!
 Unu eje l'ẹgbudu je edokaa ndu mpya-ọgu;
 ọ ẹ l'iphe e-mekwa iphe
 ọ tọberu; mbụ iphe
 ọ chị-buhuhawaru ẹ ya
 e-me ndu bu ẹ Bábyilonu.
 13 Unubẹ ndu bu l'iku ẹnyimu;
 bya enwetsuaru ẹku nshinu;
 oge ikpazụ unu ruakwaru!
 Mbụ l'eri, gude ndzụ unu gbabuhuakwaru!
 14 Ojejoje, bụ
 Okaribe-Kakọta-Ike
 gudeekwa onwiya ria angụ; sụ
 ẹ ya e-gude madzụ yejia
 mkpukpu unu l'ọ bụ ẹke igube jeru;
 ẹphe a-tụa ụzụ l'ẹphe mekputawaru.
 15 Ojejoje bụ ike ọ ẹka iya
 b'o gude mee mgboko;
 bụru mmamiphe iya;
 b'o gude mee mgboko;
 yọ nguru anguru;
 bya eshi l'ẹnya, ọkwaru
 phushia akpamigwe.
 16 Teke o meru t'igwe gbaa agbagba;

- mini, nọ l'igwe aphua gbudugbudu.
 Yọ buru iya emeje t'urukpu
 shi l'ẹke igwe jeberu wua wufuta.
 Ọ bụ iya meru; teke mini wataru achichi;
 ebemu-igwe ekulaha.
 Ọ bụ Ojejoje eshije
 l'ulo-ẹku iya kpofuta pherephere.
- 17 Madzu mmanu te nwedu egomunggo;
 ọphu 'onwedu iphe ọ maru.
 Ndu akpu uzu be iphere ntekpe,
 ẹphe akpushi egudeje;
 kele ntekpe ẹphe obu
 bukota iphe-mmanu.
 Ẹ to dudu ọphu nweru ndzu l'ime iya.
- 18 Ẹphe bukota iphe-mmanu;
 iphe eegude agba mgbonu.
 O -rulephu teke Ojejoje
 a-nu ẹphe aphu; ẹphe alaa l'iyi.
- 19 Obekwanu le Nchileke
 ke Jekopu
 ta dukwa l'ọ bu ndu onanu;
 ke l'oo ya be iphemiphe no l'eka.
 Oo ya fotaru ndu Izurelu
 t'ẹphe duru iya iche.
 Onye ono; be ẹpha iya bu Ojejoje,
 bu Okaribe-Kakota-Ike.
- 20 Ojejoje asu: Babylonu;
 o kwa nggu bu ogbu-nku,
 ya gude alu ogu.
 O bu nggu; be ya egudeje
 chikaa iphe bu mba l'ọ ha;
 buru nggu; be ya egudeje
 mebyia iphe bu ali-eze.
- 21 O bu nggu be ya egudeje
 chikaa inya; me ndu agba iya nu;
 buru nggu be ya egudeje
 chikaa ugbo-inya;
 me ndu agba iya nu;
- 22 buru nggu; be ya egudeje
 chikaa unwoke me unwanyi;
 buru nggu be ya egudeje
 chikaa ndu bu ogurennya;
 me unwu-okorobyia;
 bukwaruphu nggu;
 be ya egudeje chikaa
 unwoke ogbanga;
 me unwanyi ogbanga.
- 23 O bu nggu; be ya egudeje
 chikaa onye eche aturu; me aturu iya;
 buru nggu be ya egudeje
 chikaa onye akọ okfu;
 me ndu, akoru iya ẹya nu;

buru nggu; bẹ ya egudeje
chikaa ndu bu ọvọno;
mẹ ndu bu ishi, tso iya nọ.

24 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “Lẹ ya a-nọdu unu l'ifu kfuá Bábyilonu; yẹ iphe bu ndu bu ndu, bu iya nọ l'ẹphe ha ọgwo iphe ẹphe meru lẹ Ugwu Záyonu.

25 “Nggube Bábyilonu;
ya buakwa ọgu nọduru ngu;
kẹ l'ì dọ l'ọ bu ugwu;
l'emebyishi eliphe mgburumburu.
Ya a-machiru ngu ẹka-mgba;
yọ buru ọgu nọduru ngu.
Ya e-shi lẹ eli-ọnu ugwu;
nwufu ngu t'ì bya adaa l'alì;
mbụ mee ngu;
nggu aburu ntụ.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

26 “Ẹ t'ọ nwedu mkpuma,
shi ngu l'ẹhu, ee-gude mee itso ọlo;
to nwe mkpuma, shi ngu l'ẹhu,
ee-gude tọ ọkpa-ọlo.
Ishi iya aburu l'ẹgbara
a-kfu ngu gbururu jeye lẹ gbururu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

27 “Unu gbaa ama;
koshi l'ọ buwa ọgu!
Unu gbuaru iphe bu
mbakeshi ọpyoku!
Unu kwakọbe iphe bu
mbakeshi t'ẹphe tso iya ọgu.
Unu kua alì-eze ndu Araratu;
mẹ kẹ ndu Mini;
mẹ kẹ ndu Ashikenazu; t'ẹphe tso iya ọgu;
Unu fọta onye ishi amì,
e-du ndu e-tso iya ọgu.
Unu achifuta inya ye;
t'ọ zeru gbigbigbi je l'ọbu ẹke igube etsu.

28 Unu kwakọbe iphe bu
mbakeshi t'ẹphe jeru Bábyilonu ọgu;
mbụ ndu eze ndu Mídiya;
ndu ọvọno ẹphe; ndu ishi, tso ẹphe;
mẹ iphe bu ndu alì ẹke,
ẹphe achì l'ẹphe ha.

29 Alì l'anma jijiji; l'agha gburugburu;
kẹ l'iphe Ojejoje chiru le ya
e-me ndu Bábyilonu
dụkwaphu ẹge ọ dọ.
Mbụ l'oo-me Bábyilonu mgburumburu;
yọ daburu ochobo;
k'ọphu bu l'ẹ tọ dudu onye e-bu iya ebu.

30 Ndu soja ndu Bábyilonu
haakwaru ọlu ọgu;

- kwaa l'ulo-ogu ephe.
 Ike gvụakwaru ephe;
 ephe dụwa l'ọ bu ụnwanyi.
 Eke ephe bu ebubu b'a tushiwaru ọku.
 Mgbọro-ígwè, e gude gbaa
 ụpho iya b'a nyajishiwaru.
- 31 Onye ọkpa-egwa lanu
 anọduje agba etso ibe iya;
 nwozi l'etso nwozi ọdo;
 ephe atuko buru ndu eje
 ezi eze ndu Bábyilonu
 l'a naakwaru iya mkpukpu
 iya kpamukpamu.
- 32 Eke, eeshije kpọ-swee enyimu;
 lufu azu iya ophu
 be ndu soja no-chiakwaru;
 abya atukota ọku l'iphe bu
 uda uda, nokota l'eke ono;
 Ndu soja ngu be meji tofuakwaru.”
- 33 Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike;
 bu iya bu Nchileke ke ndu Izurelu kfuru:
 “Ndu Bábyilonu b'a dzookwa tolitoli
 l'ọ bu witu, no l'igwe, eegudeje etsu witu.
 E taa nohekwa ophu baru ishi;
 a bya akpata iya;
 l'ọ bu onye akpata iphe e meberu l'ali.”
- 34 Owaa iphe ndu Júda,
 bu le Bábyilonu ekfu
 ndo-ọ:
 “Le Nebukadineza,
 bu eze ndu Bábyilonu ripyawaru ephe.
 O mewaru; ophu ephe
 'amahedu iphe ephe eme.
 O mewaru ephe;
 ephe aburu ite iphoro.
 O lewaru ephe ege
 agwo eleje iphe o guderu.
 O gudewa eku ephe rijia ephe;
 metsua; bya agbufu ephe.
- 35 Te iphe ndu Bábyilonu
 meru ephe tukokwaru ndu Bábyilonu l'ishi.”
 Ono kwa iphe ndu bu le
 Ugwu Zayonu ekfu ndono.
 “Te mee ephe tukokwaru ndu Bábyilonu l'ishi!”
 Ono kwa iphe ndu bu le Jerúsalemu ekfu ono.
- 36 Owaa kwa nu iphe Ojejoje ekfuru ndu Jerúsalemu:
 “Le ya a-gbaru unu odzori;
 melata iphe e meru unu.
 Enyimu ndu Bábyilonu;
 be ya e-me t'ọ tashihu;
 bya emee ogba-mini
 ephe t'ọ tashihutsua.

- 37 Bábyilõnu a-buru ikpõzu;
 ẹke nkuta-õswa e-bu;
 buru iphe a-nõdu anyi ishi ẹdzu;
 mbu iphe ee-gude agba mgbõnu;
 ẹke ẹ ta dudu onye e-buru iya eburu ọdo.
- 38 Ndu Bábyilõnu l'ẹphe ha
 edegbaa ekiri l'ọ bu agu;
 l'atsugbaa ude l'ọ bu unwu agu nshii.
- 39 Obenu l'ọo teke ono,
 oonwu ẹphe phuruphuru l'ọ bu ọku ono
 be ya a-gbaru ẹphe aji;
 mee te mee tsushia ẹphe;
 k'ophu ẹphe a-chi ọchi
 kpokirihitsua akpokirihu;
 shi iya kuwaruru mgbenya,
 ẹphe tee tehubedu etehu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 40 “Ya e-nwuta ẹphe tushia l'ali
 l'ọ bu unwu aturu;
 ebyila; me eghu, aachi eje egbugbu.
- 41 Unu lewaru ẹge e shiru gude Bábyilõnu;
 mbu Bábyilõnu ono, iphe
 bu mbakeshi shi gude eku onwẹphe ono.
 Bábyilõnu buakwa iphe
 anyi ishi ẹdzu l'anya iphe bu mbakeshi.
- 42 Eze Ẹnyimu a-bya utso; ria ali Bábyilõnu.
 O gudewa ọda utso ono kpua ya.
- 43 Iphe bu edukfu Bábyilõnu
 l'ọ ha be ẹgara kfuwaru.
 O kpõshihuwaru nkũ;
 buru echi-egu ẹke ẹ-ta
 adudu onye bu iya nu;
 ọphu ọ dudu onye eshije iya nu.
- 44 Ya a-hũ Belu àhũhũ lẹ Bábyilõnu;
 mee ya t'ọ gboo iphe o lehawaru elele.
 Iphe bu mbakeshi ta
 awuhedu awu-kfu iya.
 Ọdo aburu l'upho-mkpuma Bábyilõnu dakpõshihuwaru.
- 45 Ndu Júda; unu shikwa lẹ
 Bábyilõnu gbalashia!
 Unu gbakwaa ọso ndzu unu!
 Unu gbalakwaaru
 oke ẹhu-eghughu Ojejoje!
- 46 Te meji ba atofukwa unu;
 ọphu unu 'atsuhukwa egvu;
 teke unu a-wata onu akọ
 iphe eme nu l'ali ono;
 a -tukpoo ọwaa l'afa-a;
 afa ọdo; a tukpoo ọdo.
 Ọo-buru akọ iphe-kpaa, eme l'ali ono;
 me lẹ ndu ishi a-nõdu etso
 ndu ishi ibe ẹphe ọgu.

- 47 Oo ya bu l'ógè abyaphu
teke ya a-nu agwa ndu Bábyilonu aphu.
Ali Bábyilonu gbaa mgburumburu;
be ee-me iphe-iphere.
Ndibe iya, e gburu egbugbu
a-wushiru l'ekemeke obule.
- 48 Ono bu teke igwe; me ali;
me iphe bu iphe, no iya nu a-tu uzu
ehu-otso-ena l'okfu ehu ndu Bábyilonu;
kele ndu mgbugbu-madzu,
shi uzo isheli a-byaru ephe ogu.”
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 49 “O kwa ege ndu Bábyilonu
kparu iphe gbushiru ndiphe l'ophu;
bu ege ephe a-da nwushihu ephebedua.
Ishi iya aburu ege ephe
gude gbushia ndu Izurelu.
- 50 Unube ndu ophu wafuru nu;
unu tugbulekwaphu!
Unu be ejekwa okpo ukfu!
O bu oswi-okfu l'unu no ote-nya;
olobu; unu nyatakwa yebe Ojejoje;
unu anyatakwapu Jerúsalemu!”
- 51 “E kpuakwaru unu ifu le nu;
e kfurushiwaru unu ehu;
iphere ejiwa unu ifu;
kele ndu ohodo bawaru l'eke,
dugbaa nsò l'eze-ulo Ojejoje.”
- 52 Owaa iphe Ojejoje ekfu:
“L'oge abyakwa, teke ya a-nu
agwa ndu Bábyilonu aphu.
Iphe a-nodu ada l'ali ono
gbaa mgburumburu
bu ude, ndu e mekaru iphe atsù.
- 53 E to nwekwa; m'o -ruhuru;
Bábyilonu jerua
akpamigwe; bya emee eke,
o kpushitsuaru ike l'ephekerephe;
be ya e-yelekwaru iya-a
ndu mgbugbu-madzu.”
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 54 “Uzu-ekwa a-dakwa le Bábyilonu;
uzu-ekwa, ekoshi l'e
mebyishiwaru iphe nshinu le Bábyilonu.
- 55 Ojejoje abyawa omebyishi Bábyilonu;
byanyikota oke uzu ono, aatu l'ime iya ono.
Ndu ohogu iya a-nodu atu
akpara l'o bu eze enyimu l'abya.
Uzu, ephe a-nodu atu;
bu l'ephekerephe be oo-nodu ala;
- 56 kele onye mgbugbu-madzu
byawaru Bábyilonu ogu.

Ndu soja iya b'a
 kpukotawaru lẹ ndzụ;
 gbajishiwa ụta ẹphe;
 kele Ojejoje bụ Nchileke,
 akfuje madzụ ụgwọ
 l'ẹge iphe o meru ha.
 Ọo-kfụ iya ụgwọ ono;
 kfụ-dzua ya akfụ-dzu.

⁵⁷ Ya e-me tẹ mẹe tsụ ndu ishi ẹphe;
 mẹ ndibe iya, ndu ọphu kwaru ẹnya;
 mbụ jeye lẹ ndu ọvano ẹphe;
 ndu ishi mkpukpu;
 mẹ ndu soja ẹphe kwaphụ.
 Mgbenya a-tushikota ẹphe;
 ẹphe te etetahedu eteta gbururu jeyewaru.”

Ono kwa iphe ookfu; mbụ Eze ono, bụ Ojejoje; bya aburu Ọkaribe-Kakọta-Ike ono.

⁵⁸ Ọwaa iphe ookfu; mbụ Ojejoje bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike:
 “Upho-mkpuma Bábyilonu
 a-wushikotaru l'ali;
 a tükota ọku l'ephekerephe
 ọnu-ọguzo iya ono.
 Ndiphe nọ l'eri aphụ;
 l'ese akanya kẹ mmanu;
 iphe bụ mbakeshi aburu ọku;
 bẹ ẹphe e-jeru ozi jeye ike agvụ ẹphe.”

⁵⁹ Ọwaa ozi, onye nkfuchiru Nchileke; mbụ Jeremáya ziru Seráya Neraya Maseya teke ono, yẹ Zedekaya yị je Bábyilonu ono. Teke ono bụwa afa k'ẹno, Zedekaya wataru ọ bụ eze ndu Júda. Seráya ono bụ onye ishi ndu elekota ufu-eze. ⁶⁰ Jeremáya atuko iphe dụ ẹji, a-dakfu Bábyilonu ono dekota l'ẹkwo-agwọgwọ; mbụ iphemiphe ọbule ono, e dekotaru k'okfu ẹhu Bábyilonu ono. ⁶¹ Yọ sụ Seráya: “Unu rulephu Bábyilonu; gụkwaa iphemiphe ọbule-a t'a nụ-dzuru iya. ⁶² Iphe ọdo, ii-kfufua bụ: ‘Ojejoje; i kfuwaru sụ l'ii-mebyishi ali Bábyilonu; k'ọphu bụ lẹ madzụ te ebuhedu iya; ọphu anụ 'anọhedu iya; yọ daburu ochobo gbururu jeye lẹ gburu.’ ⁶³ Teke ị guebeleruphu ẹkwo-agwọgwọ-a; nggu elibe iya mkpuma woru chee lẹ Ẹnyimu Yufurétusu. ⁶⁴ Iphe ọdo, ii-kfufua ye iya bụ: ‘Ono ẹge Bábyilonu a-da darua ali; ọphu o gbeshihedu ọdo. Ishi iya aburu iphe dụ ẹji, Ojejoje abya ome t'ọ dakfu iya.’ ”

Ono ẹke okfu Jeremáya jeberu ndono.

52

Zedekaya bụ eze ndu Júda
(2 Eze 24:18-20; 2 Iphe 36:11-16)

¹ Zedekaya gbaru ụkporo afa l'afa lanụ; k'ọphu a mụru iya teke e chiru iya eze. Yọ chĩa Jerúsalemu afa iri lẹ nanụ. Ẹpha nne iya bụ Hamutalu; ada Jeremáya. Ẹke a mụru iya bụ lẹ Libina. ² Zedekaya emee iphe ẹ-ta dudu mma l'ẹnya Ojejoje ẹge ono, Jehoyakimu meru ono. ³ Yọ bụru iphe ono kpatsuru Ojejoje iwe, meru; yọ haa iphe ono, l'ọ ha; yo mekota l'ẹhu ndu Jerúsalemu; mẹ l'ẹhu ndu Júda. E mekochaa; yọ chifu ẹphe l'ifu iya. Yọ bụru l'ime iya bẹ aano; Zedekaya ekwefuru eze ndu Bábyilonu íkè.

*Adada Jerúsalemu**(2 Eze 25:1-7; 2 Iphe 36:13-21; Jer 39:1-10)*

⁴ Tò dú iya bú; yo be lẹ abalì k'iri; l'ime ọnwá k'iri; l'ime afa kẹ tete; k'ọphu Zedekaya wataru achìchi; Nebukadineza achìta ndu soja iya l'ẹphe ha je etso Jerúsalemu ọgu. Ẹphe je edzua ọgu l'azú mkpúkpu ono bya ekee ọgu kephee ya mgburumburu. ⁵ Yọ búru ẹge ono bẹ ẹphe yechiru mkpúkpu ono jeye eze, bú Zedekaya achia afa iri lẹ nanu. ⁶ Yọ be l'abalì kẹ tete l'ime ọnwá k'ẹno; ẹgu, eme lẹ mkpúkpu ono adu-tabẹ ẹjo; k'ọphu bú l'ẹ t'ọ dũhedu nri ndu ono e-ri. ⁷ Ya ndono; e tsukpoo upho-mkpuma obodo ono; ndu soja kẹ ndu Júda agbalakọta. Yọ búru l'enyashi bẹ ẹphe gude gbafu l'obodo ono. Ẹke ẹphe shiru bú ọzo, nọ lẹ mgbaku upho-mkpuma labu ono, nọ l'iku mgbabu eze ono; shia ọzo iya kẹ Arabahu wufu. Iphe ono l'ọ ha emekotakwa; teke ndu soja ndu Bábyilonu nọ-phekwaduru obodo ono mgburumburu; ⁸ E metsua; ndu soja kẹ Bábyilonu achipyabe eze, bú Zedekaya je egude iya lẹ mgbegu Jériko. Ndu soja iya ahaa ya; gbakashihu nanu nanu. ⁹ A kpua yẹbedua lẹ ndzu; kpuru jekfu eze ndu Bábyilonu lẹ Ribúla l'alì Hámatu. Yọ búru l'ẹke ono bẹ Nebukadineza nọ nma iya ikpe. ¹⁰ Ọ bú lẹ Ribúla l'ẹke ono bẹ eze ndu Bábyilonu gbushiru unwu Zedekaya; l'ifu Zedekaya l'onwiya. Yo gbushikwaaphu ndu bú ishi lẹ Júda. ¹¹ Yọ bya aswoshia Zedekaya ẹnya; bya atua ya mkpakọobe; kpuru jeshia Bábyilonu; ẹke ọ turu iya mkporo; yọ nọ lẹ mkporo jeye teke ọ nwuhuru.

*Eemebyishi Jerúsalemu;**mẹ eze-ulo Nchileke**(2 Eze 25:8-17)*

¹² Yo be l'abalì k'iri; l'ọnwá kẹ ise; l'afa, kwee Nebukadineza afa iri lẹ tete, ọ wataru ọchi ndu Bábyilonu; Nebuzaradan, bú eze onye ishi ndu ami-eze, bukwapu onye eze achì-koshije idzu; abyatashia Jerúsalemu. ¹³ Yọ tua ọku l'eze-ulo Nchileke; tua ọku l'ufu-eze; mẹ iphe bú ọlo, nọ lẹ Jerúsalemu mgburumburu; jekpo l'iphe bú ọlo, dú mkpa lẹ Jerúsalemu l'ọ ha. ¹⁴ Ndu soja ndu Bábyilonu l'ẹphe ha, nọkwanu l'ẹka eze onye ishi ndu ami-eze phu, bukwanu iya aturu ẹphe iphe ẹphe e-me; atuko upho-mkpuma Jerúsalemu kpakparakpamu tsukposhikota. ¹⁵ Nebuzaradanu, bú eze onye ishi ndu ami-eze ono achìta uphodu ndu ọphu nk'ẹphe bú ukpa-mkpere chifu lẹ Jerúsalemu; męwaru ndu ọdo, bú ndu phoduru nu lẹ mkpúkpu ono; mękwaphu ndu emeje nka; męfukwaaphu ndu ọphu lakfuru eze Bábyilonu alakfu. ¹⁶ Ndu kẹ ukpa-mkpere ono b'ọ hakwaruphu haa l'obodo ono t'ọ búru ẹphe a-nọdu eje ozi lẹ mgbo vayinu; mẹ l'egu ndu ẹke ono.

¹⁷ Ndu Bábyilonu agbajishia itso mkpọla-ododo yẹle eze iphe eeyeje mini l'apaphe apaphe; mẹ iphe nọkota l'eze-ulo Nchileke; ẹphe atuko iphe ono l'ọ ha, aphu ngerengere ono chita lasha Bábyilonu. ¹⁸ Ẹphe apashikwaaphu ite; mẹ iphe eegudeje ekpo ntụ; mẹ iphe apajẹ òwúú urọku; mẹ gbangugbangu; męwaru iphe bú iphe e gude ope kpau, eegudeje eje ozi l'eze-ulo Nchileke. ¹⁹ Eze onye ishi ndu ami-eze ono achikwaaphu eze ochi; ashanga; ochi-nturu; itoshi; iphe nkfube urọku; ago; mẹ ochi, e gudeje egwo ngweja iphe aangụ angungu; mbu iphe bú iphe e meru lẹ mkpọla-ododo yẹle k'ọcha. ²⁰ A -bya l'itso labu phu yẹle eze iphe eeyeje mini phu; mẹ oke-eswi iri l'ẹbo, nọ iya lẹ mkpuli iya, e gude mkpọla-ọcha mee phu, bukota iphe eze, bú Sólomonu meshiru dobe l'eze-ulo Nchileke; l'ọ ha, ghataru l'igwe; k'ọphu ẹ taa tukotadu iya l'iphe atutu.

21 A -bya l'itso ono; ephe ebo be hako nu. Ogologo iya du ukporo rula le rula esaa; usa iya adu rula iri 'esato; igbidigbi iya du inchi eto. Odo aburu l'uji no iya. 22 Iphe a nmabetsuaru l'eli iya, e gude mkpola-ocha kpu a du rula esaa le nkere-ebo ya. A bya egude iphe a kparu akpakpa ye l'utara-okumu tsophee ya mgburumburu. Ophu bu itso ophu nwekwaru phu utara-okumu nk'iya; yo buru ege ophu du b'o du. 23 Utara-okumu, no iya nu le mgoro iya du ukporo eno l'iri isingu. Mkpako utara-okumu, no-pheru iphe ono, a kparu akpakpa ono du ukporo iche iche ugbo ise.

*Aakpu ndu Júda le ndzu
ala Bábyilonu*

(2 Eze 25:18-21)

24 Eze onye ishi ndu soja ono abya akpukwaaphu Seraya, bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja le ndzu ye Zefanaya, bu onye no-tsotaru onye ke mbu ye umadzu eto, shi anoduje eche nche l'onu-oguzo. 25 Yo bya abya le ndu ophu nokwadu l'obodo; bya akputa onye ishi ndu soja ndu Júda ye umadzu esaa le ndu agbazijeru eze uzo. O kputakwaru onye edejeru eze ekwo, bukwaphu onye ishi ndu egudeje ndu ali ono t'ephe je ugu ye ndu ephe l'iya eje ozi ukporo madzu eto, bu ndu ophu a phuru l'obodo ono. 26 Nebuzaradanu, bu eze onye ishi ndu ami-eze ono achita ephe l'ephe ha chi-jeru eze ndu Bábyilonu le Ribula. 27 Yo buru le Ribula l'eke ono; l'ali Hamatu be eze ziru; e woru ephe gbushia.

Oo ya bu le Júda aburu obodo, a kpuru le ndzu; ephe ahaa ali ephe lashia ali odo. 28 Owaa bu umadzu ole, Nebukadineza kpuru le ndzu laa ali odo. L'afa k'esaa k'ophu o wataru achichi b'o chitaru ndu Ju unu madzu esaa; l'ukporo madzu iri le nanu; le madzu eto. 29 Yo rua l'afa ophu kwe iya iri l'esato, Nebukadineza wataru achichi; yo shi le Jerusalemu chita unu madzu labu; l'ukporo madzu; l'umadzu iri l'ebo. 30 Yo be l'afa, kwe iya ukporo l'eto l'ochichi; Nebuzaradanu, bu onye ishi ndu l'eche eze nche abya akpu ndu Ju unu madzu l'ukporo madzu iri l'esaa l'umadzu ise le ndzu. Mkpako ndu a kpuru le ndzu aburu unu madzu iri le nanu l'ukporo umadzu iri.

Aatufu Jehayikimu

(2 Eze 25:27-30)

31 Ephe anolephu ukporo afa l'afa iri l'esaa; k'ophu a kpuru Jehoyakimu, bu eze ndu Júda le ndzu; l'afa Evilu-merodaku wataru obu eze ndu Bábyilonu; eze ono ahaa Jehoyakimu, bu eze Júda; bya atofu iya le mkporo l'ime ukporo abali l'abali ise l'onwa k'iri l'ebo. 32 Yo leta Jehoyakimu enya; bya anu iya okwa, kakota nshinu karia ke ndu eze ophu, a kpuru ye ephe le ndzu laa Bábyilonu. 33 O buru iya bu le Jehoyakimu eyefu uwe mkporo iya; bya awata ori nri le teburu eze gbururu jeye l'ege o-no-beru le mgboko. 34 Mboku-mboku be eze ndu Bábyilonu ono akfuje Jehoyakimu ugwo jeyekpo l'ege o-no-beru; gbururu jeye mboku o nwuhuru.

Egvu-Aphụ

Iphe-ẹhuka, byaru Jerúsalemu

- ¹ Ha! Ọwaa ẹge mkpụkpu ono daburu ochobo;
mbụ mkpụkpu ono, madzụ shi ji ejiji ono!
Ẹge ọphu ọ bya adụ l'ọ bụ
nwanyi, maa tufuru;
mbụ mkpụkpu, e shi maru
ẹpha iya l'iphe bụ mbakeshi!
Onye ono, shi bụru
eze-nwanyi l'iphe bụ mkpụkpu ono
gbe bụwarunu ohu.
- ² Ẹnyashi b'ọ rakọtaje ẹkwa;
ẹnya adụ-chihu iya adụ-chihu.
Ẹnya-mini eshi iya l'ẹnya
tsokota iya l'ishi-uga.
Ndu ọnyà iya l'ẹphe ha
ta dụ onye ọphu abyajẹ iya ọdu ike.
Iphe bụ ndu ọnyà iya;
bẹ dekotawaru iya ye.
Nta-a; bẹ ẹphe bụwa ndu ọhogu iya.
- ³ Ndu Júda; bẹ gudewa kẹ ẹhu, aakpa ẹphe;
mẹ ozi mkpọ-nyi-ẹnya, eedzuberu ẹphe;
wufu lashia alị ọdo.
Nta-a; bẹ ẹphe tükowa iphe
bụ mbakeshi dzuru.
Ọle ẹ to dükwa nụ ẹke obu ruru ẹphe alị.
Ndu achị ẹphe
gbabutaakwaru ẹphe l'ụzo ifu;
to nwe ẹge ẹphe e-shi nahụ.
- ⁴ Iphe, bụ ụzo, e shije eje Záyọnu agụ aphụ;
l'ẹ to nwehedu onye
eshijekwadu iya nụ eje l'eswe-iphe.
Obu-edukfu iya; bẹ ẹgbudu fuchiwaru.
Ndu agwajẹ iphe lẹ Záyọnu atsukota ude.
Ụnwu-mgbọko Záyọnu
l'ẹphe ha nọ l'aphụ;
Záyọnu anọdu l'iphe-ẹhuka.
- ⁵ Ndu okfu iya gbe bụwaru nụ ndu ishi iya.
Ẹ to nwedu iphe atsụ ndu ọhogu iya l'ẹhu.
Ọ bụ Ojejoje bẹ pakfutaru iya aphụ;
k'ẹjo iphe o meshikotaru.
Ụnwegirima iya gbakashihuwaru;
mbụ lẹ ndu ọhogu
kpụkotawaru ẹphe lẹ ndzụ laa alị ẹphe.
- ⁶ Ụgvù ono, e shi akwabeje
ndu Jerúsalemu ono gvụakwaru.
Ndu ishi ẹphe dūwaa l'ọ bụ
ele, ẹ ta aphụdu iphe oo-ri.

- Ike gvụwaru ẹphe l'ẹke
 ẹphe agbalaru ndu achi ẹphe.
- 7 Ọ bu nta-a, iphe-ẹhuka
 dakfutaru Jerúsalemu-a
 b'ọ nyataru iphe, bu iphe,
 o shi nweru;
 mbụ ẹku, o shi nweru l'oge ndiche.
 Teke ndu nk'iya dalahuru
 ndu ọhogu iya l'ẹka;
 b'ẹ tọ dudu onye gbataru iya nụ.
 Ndu ọhogu iya abuje ẹphe leebe iya ẹnya;
 ẹphe ajalaha ya ewena ke
 ẹge ọ dakfutaru iya.
- 8 Jerúsalemu yesweru ẹka;
 shiwa ẹge ono merushia onwiya.
 Iphe bu ndu shi akwabeje iya ugvu;
 akpọwa iya ẹbo-ẹbo-l'afu;
 ke l'ẹphe phuru iya l'ẹke ọ gba ọtu.
 Yẹbedua gededede atsụ ude;
 woru ifu ghaa l'ẹke ọdo.
- 9 Emerushi ono, o merushiru
 onwiya ono; be rakuru iya l'iphe o ye l'ẹhu.
 Ẹ tọ kpadu ishi ẹge
 ọo-tsakfu iya l'uzo ifu.
 Nta-a; be ishi ruwaru iya alị;
 to nwe onye a-du iya ike.
 Nta-a; be ndu ọhogu mu mekputawaru mu;
- “Byiko Ojejoje; leduduphu
 egbe iphe-ẹhuka, mu eje;
 le ndu ọhogu mu gbe
 atụakwa okoo ekpu mu.”
- 10 Ndu ọhogu; be yewaru ẹka
 rutakota iphe bu ẹku, o nweru enweru.
 Ọ phuru iphe bu mbakeshi,
 ẹ-ta madu Nchileke l'ẹke
 ẹphe je egvua ọlo-nsọ iya kfurukfuru;
 mbụ ndu ono,
 nggube Nchileke
 buchiru t'ẹphe ba abataje le
 ndzuko ndu nke ngu ono.
- 11 Ndu nk'iya l'ẹphe ha
 atsukota ude l'ẹke ẹphe achọ nri eriri.
 Ẹphe ewotaje iphe ẹphe
 nweru gude gbanweta nri;
 ẹge ee-shi t'egu be gbubu ẹphe.
- “Byiko; Ojejoje lenua mu ẹnya nyata mu;
 ke l'ẹ ta gubedu mu iphe.”
- 12 “?T'o rudu unu l'ẹhu unube
 ndu esweta esweta?
 Unu chikaduduphu ẹnya; phuru;
 ?o nwekpooru iphe-ẹhuka
 yele iphe-ẹhuka, mu eje yeru;

- mbu iphe-ehuka, e wolataru mu,
 bu iphe-ehuka, bu Ojejoje
 nuberu mu iya;
 mboku okpoma enwu iya taphutaphu.
- 13 O shi l'imeli zifu oku;
 yo bya abaa mu l'ime okpu.
 O wotaru ugbu geberu mu;
 shi iya lolaa mu azu.
 Yo bya agbado mu;
 haa mmu;
 meji l'atofu mu atofu mboku-mboku.
- 14 Ejo iphe, mu meshiru b'okporu agako;
 O dzeru iya edzedze l'eka;
 bya ekekoo ya ekeko.
 O wowaru mu l'olu.
 Nnajiufu mewaru;
 uvo agvu mu;
 O nwuwaru mu nu ndu mu ta agbabegheduru.
- 15 Nnajiufu mu jikawaru ndu nke mu,
 bu ndu ike-ka-l'ogu.
 O kuru ndu soja t'ephe
 byaru emu ogu;
 mbu t'ephe gwepya unwu-okorobya mu.
 Unwanyi Juida b'okporu
 lo bu onye adzoshi me l'akporu vayinu.
- 16 O bu iphe ono kparu mu ora ekwa;
 mbu enya-mini alashi mu l'enya.
 Ophu okudu onye no mu ntse, a-du mu ike;
 to du onye e-me te mu zu ume.
 Nta-a be unwegirima mu nowa nkinyi;
 ke l'ohogu be lu-kputaru nu."
- 17 Zayonu maberu eka;
 obule okudu onye akpa iya ishi.
 Ojejoje tuwaru ekemu l'ishi Jekopu:
 le ndu obutobe iya a-buru iya ndu ohogu.
 Jerusalemu buakwa onye
 aaso asoso l'eke ephe no.
- 18 "Iphe Ojejoje meru kfuwaru akfuru;
 ke lo bu mu kwefuru ikè l'okfu iya.
 Unwu eliphe;
 unu gebekpoduaphu nchi;
 lewaru egbe iphe-otsulanu, mu eje!
 Ndu ogbo lanu ono:
 le ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi;
 b'a kpukotawaru le ndzu.
- 19 Mu chikuru ndu mu l'ephe du le mma;
 obule ephe goru mu ugho.
 Ndu mu, bu ndu achijeru
 Nchileke aja; me ndu bu ogurennya
 yifukotaru le mkpukpu ono;
 l'eke ephe acho iphe ephe
 e-ri gude nodu ndzu.

- 20 Byiko Ojejoje
 lekpoduduphu ẹhu,
 mu ejenwu ẹge ọ ha;
 mu ephuhu ephuhu l'ime onwomu.
 Obu echi mu taa taa;
 kele mu kwefunukaru ikè.
 L'ime mkpukpu b'e gude
 ogu-mbeke egbushi madzu.
 A bya l'ulo; mgbonwu l'egbu.
- 21 Ndiphe nukwarua ude,
 mu atsụ;
 to dukwa nu onye a-du mu ike.
 Ndu ohogu mu l'ephe ha
 nukotawaru ẹge ọ duru mu;
 yo buru ẹswà, riru ephe ẹhu;
 l'ọ bu nggu meru mu iya.
 Te mboku ono, i kfuru okfu iya byanu;
 k'ophu ephe a-du l'ọ bu mu.
- 22 Phunua akirishi,
 ephe nwekotaru;
 menua ephe ẹge ono,
 i meru mu ono;
 l'okfu iphe du ẹji, mu meshiru.
 Ude, mu atsụ; hakwa l'igwe;
 obu eyofuwa mu eyofu."

2

Ikpe Ojejoje

- 1 Nnajiufu; shiwa
 l'ehu-eghughu iya;
 gude urukpu kpọ-chia ndu Záyonu.
 Eze ụgvù ono, ndu Ízurelu
 shi nweru ono; b'o mewaru;
 yo buru iphe-mmanu.
 O gudewa ẹhu-eghughu
 nwuhaa eze-ulo iya le Jerúsalemu.
- 2 Nnajiufu tanyiru ẹnya
 mebyishikota ufu ndu Ízurelu.
 O gude ẹhu-eghughu
 nwutsushia ẹke ndu Júda
 kpuru;
 yo buru okpo-mgbinyiku;
 O mewaru alị-eze iya;
 me ndu eze, achị iya nu;
 ephe adarua alị;
 nafu ephe ugvu ephe.
- 3 O gude oke ẹhu-eghughu;
 nafu Ízurelu ike iya.
 O sefuru ephe ẹka le ndu
 ohogu ephe rutaderu.
 O keru phophopho l'ọ bu ire-oku;
 kepyashia iphe, bu iphe Jekopu l'ọ ha.

- 4 O gọberu akfụ iya l'ọ bụ onye ọhogu;
 gude ẹka-utara iya seta iya ke jijiji.
 Iphe bụ ndu, ọnya eje b'o gbushigeru.
 O votaru oke ẹhu-eghughu
 iya kpukposhi ndu Záyọnu l'ọ bụ ọku.
- 5 Nnajiufu gbe dụwanu l'ọ bụ ọhogu.
 O mewaru Ízurelu omeliwe;
 bya emebyishikota ufu-eze iya;
 kpukpoo iphe, bụ ẹke
 a kpuru; yọ bụru
 ọkpo-mgbinyiku le Ízurelu.
 O mewaru t'aphụ;
 me ẹkwa-aphụ karu ndu Júda.
- 6 Ẹke ayi shi edzukoje abaru
 iya ẹja; b'o feshiwaru.
 Ojejoje mewaru;
 Záyọnu azahashia
 eswe-iphe, oomeje;
 zahaa jeye me mbọku ọtu-ume.
 O gudewa ẹhu-eghughu;
 t'ọ duhe iphe o gọberu eze;
 me onye achijeru iya ẹja.
- 7 Nnajiufu jikawaru
 ọnya-ngweja iya;
 pawaru ọlo-nsọ iya haa.
 O hawaru te ndu ọhogu
 kukposhikota upho-mkpuma
 ọlo ndu eze le mkpukpu ono.
 Ẹphe anọdu l'ọlo Ojejoje
 tya okokooko l'ọ bụ mbọku eswe-iphe.
- 8 Ojejoje chi-buwaru iya;
 le ya e-nwukposhi
 upho-mkpuma,
 e gude kpụ-pheta Záyọnu mgburumburu.
 O gewaru iya ọdo.
 Ẹ to seladu ẹka azu jeye;
 yo mebyishihu.
 O mewaru te ẹke,
 a kpụ-shiru ike yele upho-mkpuma;
 raa ẹkwa-aphụ.
 Ẹphe atuko l'ẹphe ha mebyishihukota.
- 9 Onu-oguzo ẹke, eeshije abahu dashiwaru.
 Mgboro-igwe, eegudeje
 akpo-chi onu-oguzo ono;
 b'ọ nyakwoshiwaru; yọ bụru iyi.
 Eze, achị iya nu;
 me ndu ishi iya b'a
 kpukotaru le ndzu laa
 iphe, bụ mbakeshi.
 Ẹ to duhedu ekemu,
 achị ẹphe.
 Ndu nkfuchiru Nchileke l'ẹphe ha;

- bẹ Ojejoje te mejehedu t'ẹphe phụa àphù.
- 10 Iphe bụ ndu bụ ọgurennya
 ndu Záyọnu gwoshitawaru l'ali;
 ọnu ta dūhe ẹphe k'okfu.
 Ẹphe kpowaru ẹja kpua
 onwẹphe l'ishi;
 yee uwe-aphù ẹphe.
 Ụnwu-mgbọko Jerúsalemu;
 bẹ fukotawaru kpokongu.
- 11 Mu rawaru ẹkwa;
 ẹnya ekoshia mu ekoshi.
 Meji akfù mu nkfù; obu l'ete mu egvu;
 kele ndu nke mu b'e gbugewaru.
 Ụnwegirima nshiji;
 mẹ ndu e he l'ẹka;
 bẹ aveshihu aveshihu
 lẹ mbaduzo mkpukpu.
- 12 Ẹphe anọduje echiru
 nne ẹphe mkpu nri: mẹ mkpu mẹe
 l'ẹke mbà abyatsua ẹphe
 atutu lẹ mbaduzo;
 l'ọ bụ ndu e mekaru iphe;
 mbụ l'ẹke ẹphe nọtsua
 nne ẹphe l'ẹka; l'abya
 ọtu-bu ume.
- 13 ?Bụ ngunu; bẹ ya e-kfuru ngu?
 ?Bụ ngunu; bẹ ya a-turu ngu yeru;
 nggube Jerúsalemu?
 ?Bụ ngunu; bẹ ya a-sù l'ì bụ oyeru iya?
 ?Bụ onye b'ọ dọjewaru ẹge ọ duru ngu;
 k'ọphu ya e-gude iya dọ ngu ike;
 nggube Záyọnu?
 Iphe, meru ngu nù hakwa l'ọ bụ eze ẹnyimu;
 ?bụ onye e-meghe t'ì ka mma?
- 14 Àphù, ndu nkfuchiru ngu
 phuru bụ ẹjire; bụru ụgho.
 Ẹphe te medu t'ẹjo iphe unu vọo;
 k'ọphu ee-me t'ẹ b'a kpụ unu lẹ ndzụ.
 Ẹja, ẹphe ziru bụ ẹjire;
 bụru iphe eduphu madzụ eduphu.
- 15 Iphe bụ ndu esweta esweta akuje ẹka pyongu;
 nmaa ọtsa; phuphee ishi; sù:
 “?Bunu-a Jerúsalemu ndọ-ọ;
 mbụ mkpukpu-a,
 e shi ekuje 'Nwọma-mma':
 'Ehu-ọtso-ẹna ndu mgboko l'ophu?' ”
- 16 Iphe bụ ndu ọhogu ngu
 ebukota iphu anụ ngu;
 l'atupya okpuru-ọswa;
 avọru ngu eze; l'ekfushi; sù:
 “Ayị mewaru; ọkpụ ẹphe akpọhu ọbu!
 Ọ bụ ntanụ; bẹ ayi shikpo chetaru.

- Nta-a; be ayi nowa ndzu phu ishi iya.”
- 17 Ojejoje be mewaru iphe o tuberu.
 O mewaru iphe o suru le
 ya e-me, bu ege o kfulu iya
 teke tehawaruru etete.
 O tanyiru enya kwatsua ephe.
 O mewaru te ndu ohogu
 ngu tua okokooko kpua ngu.
 O mewaru ndu ohogu
 ngu t'ephe ka ngu ike.
- 18 Te ndiphe raku Nnajiufu.
 Nngube upho-mkpuma Zayonu;
 t'anya-mini wushikwaa ngu
 l'anya l'o bu enyimu: eswe l'enyashi!
 T'e b'o dukwa teke
 ii-kwanyaa ekwa ono;
 haa ya;
 wata ofucha onwongu enya.
- 19 Gbeshi; wata ekwa l'enyashi;
 l'oge teke ono, nche enyashi awataje ono!
 Tushihuru Nnajiufu obu
 ngu l'o bu onye wushiru mini.
 Chi-lia aka; kpo-kua ya
 l'okfu ishi unwegirima ngu,
 mbà atutsua le mbaduzo.
- 20 Byiko Ojejoje; lenua enya phududunu.
 ?Bu onye be i mejewaru ege-a;
 ?bu t'unwanyi talahaa anu
 unwegirima ephe to;
 mbu unwegirima,
 angukwadu ephe era?
 ?Bu t'e gbushilahaa ndu
 achijeru Nchileke aja;
 me ndu nkfuchiru
 Nchileke l'ulo-nsò ke Nnajiufu to?
- 21 Nwata; me ogurennya;
 zeshiwa le mbaduzo.
 Unwu-okoro;
 me unwu-mgboko mu phe;
 b'e gbukotawaru le mma.
 I gbushiru ephe teke ehu
 eghu ngu eghughu.
 I tanyiru enya gbushia ephe.
- 22 “O bu ege eekukoje madzu teke aagba aji;
 bu ege i meru iphe
 eye-egvu; a zaa bya
 agbaphee mu aka labu.
 Mboku, iphe eghu Ojejoje eghughu;
 b'e to dudu onye nahuru nu;
 to du onye wafuru nu.
 Iphe bu ndu mu heru hefuta;
 be ndu ohogu mu gbugeru.”

3

Ekwa-aphu k'ehu onye

- 1 Mbèdua bù onye jèwaru
iphe-èhuka l'èka Nchileke;
maru iphe bù lè Nchileke
gude èhu-eghughu eme madzù iphe.
- 2 O chifuru mu;
nwuru mu ye l'èkpuru-òchi;
tè mu je etsutso l'èke
iphoro ta anòdu.
- 3 Ishi iya bùlephu l'o switowa
mu eswito mbòku-mbòku.
- 4 Ugwèhu mu; mè akpò èhu mu;
b'o mewaru; yo ose èli.
O bù ège ono;
b'o shiru tsukoshia mu òkpu.
- 5 Iphe o gude yebuta mu bù
iphe atso ile;
mè iphe-èhuka.
O gude iya gbaa mu mgburumgburu.
- 6 O wowaru mu ye l'èkpuru-òchi;
l'ò bù ndu, nwuhuhawaru nù teke teru ènya.
- 7 O yechiwaru mu k'òphu bù
l'è to nwedu èke mu e-shi nahù.
O tùru mu mkpa lò-tsuta mu.
- 8 Mu -chia mkpu nta;
chia ya imo; raa t'ò gbaaru mu mkpu;
yò tsù-chia nchi;
jìka lè ya te eyeduru mu ònu.
- 9 O gudewa mkpuma,
a gbakpòshiru agbakpòshi dochishia mu ùzo.
O mewaru ùzo mu adù kpòkorokpokoro.
- 10 O kwaru mu l'ùzo l'ò bù agù,
domiru onwiya; kwabèru madzù;
mbù fùaru mu l'ò bù oduma.
- 11 O kpùfuru mu l'ùzo;
je alabushia mu alabushi.
O meru mu;
to nwe onye e-yeru mu èka.
- 12 O kweru akfù iya; kwabèru mu.
- 13 O wotaru akfù l'èkpa-akfù iya tùa;
yò bùru mu l'òbu tùu.
- 14 Mu bùwa onye iphe bù ndu
nke mu anòduje achì òchi;
mbù èphe gudewa mu agù egvu.
- 15 O mewaru ndzù t'ò dùru mu èhuka.
O gudewa age chejià mu èpho.
- 16 O gudewa mkpuma kù-kwoshia mu eze;
bya adzòo mu lùlalula lè ntù.
- 17 O mewaru èhu te gvujeru mu egvuru.

- Mu ta majehedu iphe bu
 ehu-otso-ena.
- 18 Oo ya kparu iphe mu ekfu; su:
 "L'ugvu; me iphemiphe obule,
 mu ele enya iya l'eka
 Ojejoje; te nwehekwa."
- 19 Mu -nyata iphe-ehuka,
 mu eje; yeru ririri, mu
 agha; ndzu l'onwiya aburu mu age.
- 20 Obuje teke mu nyataru iya; meji atofu mu.
- 21 Oe obuje; mu -nyata iphe lanu-a;
 ehu ala mu l'oru iya.
- 22 O bu ege obu Ojejoje,
 yeru ayi hatabe nshinu
 kparu iphe ayi te yifudu;
 ke l'obu-imiko iya ta
 gvujedu agvugvu.
- 23 Utsu mboku-mboku;
 be n-yemobu Ojejoje;
 me obu-imiko iya
 aduje ophungu ophungu.
 I bu onye eegude ire iya aka;
 gudeshia ya ike.
- 24 Iphe mu ekfue l'obu mu bu
 lo bu Ojejoje bu oke mu.
 O bu iya meru iphe mu
 e-gude cheru iya.
- 25 Ojejoje anoduje emeru
 ndu atu ume atu-kobe iya ohuma;
 mbu onye anoduje achu iya.
- 26 O du mma te madzu
 nodu nggujungguji
 chee te Ojejoje dzoo ya.
- 27 O du mma te nnajiufu
 byakfuta madzu l'okorobya.
- 28 T'onye obu nodukpelephu
 nwa nggujungguji;
 kele o nweru ege oo-du; iphe agbanwee.
- 29 T'onye obu kpube ifu le nu;
 ke l'o nweru ege oo-du;
 yo nweru iphe oo-levu enya iya.
- 30 T'o dobe ishi-nchi;
 t'o onye echi iya eya chita ike iya.
 Yo haa t'e gude iphe-iphere nu-jia ya epho;
- 31 kele Nnajiufu te
 enwufujekwa madzu gbururu jeyewaru.
- 32 O nwekwaruru ege oo-du;
 yo mee t'iphe-ehuka bya;
 obu l'oo-koshikwaphu le ya
 bu onye obu-imiko;
 ke le n-yemobu iya ha nshinu.
- 33 E too hejedu iya uhere

- opa-kfutaru madzụ iphe-otsu-l'ẹhu;
m'ọ bụ iphe aphụ.
- 34 Oofuto iphe bụ ndu a turu
mkporo lẹ mgboko l'okpa;
- 35 mę onafu madzụ iphe gbaru iya nụ
l'ifu Okaribe-Kakota-Nụ;
- 36 mę l'okpe madzụ ejo ikpe
bukota iphe ẹ-ta dudu Nnajiufu mma.
- 37 ?Bụ onye e-kfughe okfu;
t'o ree;
ẹ ba bụ l'ọ bụ Nnajiufu kweru t'o ree?
- 38 ?Tọ budunua
Okaribe-Kakota-Nụ asuje
t'iphe-oma mee; yo mee;
l'asujekwaphu t'iphe dụ eji mee; yo mee.
- 39 ?Bụ ngunu kparu iphe
madzụ nwigbaleke-oma
a-nọduje agụ aphụ teke
aahụ iya àhùhù k'iphe dụ eji, o meru?
- 40 T'ayi gbuedu igo l'uzo ayi; ghaa ya aghagha;
t'ayi kpọlata azụ lakfuta Ojejoje.
- 41 T'ayi zia obu l'ẹke Nchileke, nọ l'imigwe nọ;
chị-liaru iya ẹka; sụ:
- 42 "Ayị meswewaru;
bya ekwefu ikè;
ophu ị guduru ayi nvụ.
- 43 I phukpuru onwongu
ẹhu-eghughu l'ọ bụ uwe;
nọdu iya churu ayi tugburu;
gbushia ayi; t'ị phuru ayi imiko.
- 44 I gude urukpu kwechia onwongu;
k'ophu iphe e kfuru ngu te rudu ngu nchị.
- 45 I mewaru; ayi aburu
eswara-iphe;
dụwa l'ọ bụ ikpozu l'ẹke ndiphe nọ.
- 46 Ndu ohogu ayi ekfuwaru ayi o-beru-t'ọ-kwaa.
- 47 N-yemegvu bę dakfutaru ayi;
a gbashiaru ayi onya;
emebyi yele kpurupyata adakfuta ayi."
- 48 Ẹnya-mini jiru mu ẹnya;
kele ndu nke mu b'e gbushikotawaru.
- 49 Ẹnya-mini ta atso-buhudu
mu atso-buhu l'ẹnya;
- 50 jeye teke Ojejoje a-nọdu
l'imigwe tufu ẹnya lee l'alị.
- 51 Iphe mu phuru meru mu ata chichichi;
Yọ buru ẹge ọ duru iphe
bụ unwu-mgboko mkpukpu mu.
- 52 Ndu ohogu mu anọduje
achị nta mu ochi nta nwenu;
l'ẹ b'ọ dụ iphe mu meru ẹphe.
- 53 Ẹphe nwuru mu ye l'ime nsụ;

- woru mkpuma swichia ya.
- 54 Mini tukpuru mu ishi;
mu ariа le mu phuhuwaru.
- 55 Mu noḁu l'ime nsu ono
kpо-ku nggube Ojejoje.
- 56 I nuwaru aroro, mu arо ngu; su:
"Ba adahukwa mu nkichi
l'araku ono, mu araku ngu
t'i dzо mu ono"
- 57 I kparutaru le teke mu rakuru ngu.
I suru te mu ba atsukwa egvu.
- 58 Nggube Nnajiufu;
o kwa nggu kfuchitaru mu onu;
bya agbata ndzu mu.
- 59 Nggube Ojejoje;
i phuwarua ejo iphe e meru mu;
hanaaru mu enge!
- 60 I phuwaru ege epe
gwataberu mu ugwo iphe
mu meru; me ejo idzu,
epe achikotaru mu.
- 61 Nggube Ojejoje;
i nuwaru-a ege epe
ekfurushi mu; me ejo idzu, epe achiru mu;
- 62 mbu atabashi, ndu ohogu mu atabashiru mu;
mekwaphu ejo idzu,
epe anoduje achiru mu mkpurumkpuru.
- 63 Lekpodudunu; o buje;
epe -vudo evudo;
me epe -noḁu anodu
epe l'agu mu l'egvu.
- 64 "Byiko Ojejoje;
gwata nu epe ugwo ege
o gbaru t'i gwata epe;
l'iphe epe gude aka epe kpata.
- 65 Kpo-chia epe obu;
nggu atu epe onu.
- 66 Gude iphe-eghughu;
chia epe;
gbushia epe le mkpuli
igwe ngu; Ojejoje."

4

Onodu Jerúsalemu teke o daru

- 1 Lewaru ege mkpola-ododo ono,
shi egbu ngerengere ono
nwakotaru anwanwa.
Lewaru ege egiri
mkpola-ododo ono
duwanu inyichi-inyichi.
Mkpuma ulo-nsо

- dakashihuwaru nanu nanu le mkpokahu-uzo.
- 2 Unwu Zayonu, bu ndu enya eje,
 bu ndu ono, du lo bu
 okpobe mkpola-ododo;
 be dukotawanu lo bu ite,
 e gude ura kpa;
 mbu lo bu iphe o-kpu-ite kpuru.
- 3 Mbu jeye le nkuta-oswa
 echejekwa unwu iya era;
 obenu le ndu nke mu;
 be ejo okpoma nk'ephe
 dukwa lo bu k'enyi-nwenu echi-egu.
- 4 Egu era mewaru unwegirima
 ire anyaru ephe l'akpo.
 Unwegirima ephe aru nri;
 ophu o nwedu onye ekweje anu iya ephe.
- 5 Ndu phu, shi erije
 ngumufeleshi phu;
 gbe zeshiwanu egu le mbaduzo.
 Ndu ophu e gude ekwa uruswe-eze hee;
 egbe azewanu l'ikpo ntụ.
- 6 Iphe e meru ndu nke mu
 kaakwa ke ndu Sodomu ono,
 a byaru bya aji enya; ephe agwawa;
 to du onye gbaru ephe mkpu ono.
- 7 Ndu ishi ephe shi ka eberugo ocha ucha.
 Ephe shi ka era eswi ocha ucha.
 Ehu ephe shi ka
 mkpuma-igwe ocha virikiti.
 Ephe shi achaje gbarakata
 lo bu mkpuma safaya.
- 8 Obenu le nta-a;
 be ephe kawa utsukirinya oji uji.
 E to dudu onye
 ahubejekwadu ephe ama l'esu-uzo.
 Akpo ehue ephe
 swipyabetsuaru aswipyabe l'okpu ephe.
 O kpohuwaru gbengu lo bu nkụ.
- 9 Ndu laru l'ogu kakwa mma;
 ma le ndu egu gbushiru.
 Mbu ndu egu swiru telelele
 jeye ephe anwushihu;
 ke l'ephe ta phudu nri shi l'okfu.
- 10 Unwanyi, nweru obu-imiko
 gbe gudekwa aka ephe
 shia anu unwegirima ephe.
 Yo buru iya bu nri
 ndu nke mu teke ono, ephe shi ala-l'iyi ono.
- 11 Ojejoje gude ege iphe egu iya vua ovuma.
 O vuru ovuma ege obu
 enwu iya taphutaphu.
 O turu oku le Zayonu;

- yọ dzua dzua ntọ-l'ali, gude Záyọnu.
- 12 Ndu eze ndu mgboko;
 mę ndu mgboko l'ọ ha te
 kwetadu lę ndu ọhogu;
 m'ọ bu ndu yęle onye nọ lę
 mkpọkakfu a-bataghe
 l'obu-edukfu Jerúsalemu.
- 13 Ishi iya aburu ejo-iphe,
 ndu nkfuchiru Nchileke meshiru;
 mę l'uruburuku, ndu
 agbajęru iya eja rųshiru;
 mbu ndu ono, nọ l'ime mkpukpu ono
 gbushia ndu doberu eka ndoo ono.
- 14 Nta-a bę ephe etsutsowa lę
 mbaduzo l'ọ bu ndu ishi.
 Mee ndu ephe gbushiru;
 bę merushiakwaru ephe;
 k'ophu bu l'ephe e-ta dudu
 kę t'e denyi ephe eka l'uwe.
- 15 Iphe aarajęru ephe bu:
 "Unu lufu; unu ruru onwunu aruru!
 Unu lufu! Unu lufu!
 T'ęhu unu; be erukwa ayi l'ęhu!"
 Tọ du iya bu; ephe
 agbalashia je aghaphelaha.
 Iphe bu mbakeshi ekfulaha:
 "L'ephe ta anọhekwa l'ęke-a ọdo."
- 16 Ọ bu Ojejoje l'onwiya chikashiru ephe.
 E tọ ghahęduru ephe ęnya;
 ta akwabęhe ndu achijęru iya eja ugву;
 te mehe ndu bu ọgurenya ọhuma.
- 17 Ọphu ka nu aburu l'ayi lewaru
 ęnya onye ọgbata;
 tọ du iphe ayi letaru iya.
 Ayi anọdu l'ulo nche;
 l'ęche mba, e ta adzo-ghedu ayi.
- 18 Ọbuje eke ayi dzoru okpa;
 igboma l'ęge apata-okpa
 ayi; k'ophu bu l'ayi ta
 alufujehedu lę gbororo.
 Nk'ayi agvụakwa agvụgvu.
 A guakwaru ege ayi
 a-nọ-bebe ọgu;
 kę l'ishi ayi abyawa akparu.
- 19 Ndu achi ayi ọso ka ugo,
 ephe l'akpamigwe ephephe.
 Ephe chiru ayi l'ugву ugву;
 kee; kwabęru ayi l'ęchi-ęgu.
- 20 Onye Ojejoje fọtaru,
 bu iya bu onye bu iya bu ndzu ayi;
 bę dalahwaru l'iduma, ephe turu;
 mbu onye ono, ayi riru l'ayi a-nọdu iya l'ęhu;

te ndzụ dzua ayi l'iphe bụ mbakeshi ono.

- 21 Unu tee ẹswa; t'ẹhu tsoje unu
 ẹna unubẹ ndu Édọmu;
 mbụ unubẹ ndu ono, bu l'alị Uzu.
 Obenu l'aa-gbẹkwa unu
 iphe-ẹhuka nk'unu;
 unu angụ ya;
 yo gude unu;
 unu agbaru ọtu.
- 22 Unubẹ ndu Záyọnu;
 àhùhù, aahù unu gvụakwaru.
 Ẹ tọo hahẹkwa unu l'uzo ọdo.
 Obenu l'unubẹ ndu Édọmu;
 bẹ ọo-gwata ụgwọ ẹjo iphe ono,
 unu emeshi ono; tụa unu ẹba
 k'ẹjo iphe unu l'ọ ha.

5

Okfu anụ Nchileke

t'ọ phua imiko

- 1 Byiko Ojejoje;
 nyatanụ iphe meru ayi.
 Lenua ẹnya;
 phụ iphe-iphere, ayi eje.
- 2 Òkè-iphe ayi; bẹ lakotawaru
 ndu laru alala l'ẹka.
 Ufu ayi bukotawa kẹ ndu mba ọdo.
- 3 Nna ayi phẹ; b'e ndu ọhogu gbukotawaru;
 nne ayi phẹ awushiru;
 buru ndu mma tufushiru.
- 4 Mini, ayi angụ; bẹ ayi azụ azụzuu.
 Ẹge ono bẹ tẹmanu ayi
 eshia iphe lẹ nku;
 ayi azụ ya azụzu.
- 5 Ndu ishi ayi dzọpyabekwaru ayi ichirukfu.
 Ike gvụakwaru ayi
 Ẹphe te ekwe haa ayi t'ayi tuta ume.
- 6 Ayi wowaru onwayi ye l'ẹka
 ndu Íjiputu;
 woru onwayi ye l'ẹka ndu Asiriya;
 ẹge ee-shi t'ayi phua nri; ria.
- 7 Nna ayi phẹ meru ẹjo iphe; nwushihu.
 Nta-a bẹ ayi ala ụla iphe ẹphe meru.
- 8 Ndu ohu achịwa ayi;
 ọphu ọ dudu onye
 a-dzofuta ayi l'ẹka ẹphe.
- 9 Ayi aloje ishi ayi alọlo;
 tẹmanu ayi aphua nri,
 ayi e-ri;
 kele mgburuma nọ l'echi-ẹgu.
- 10 Akpọ gbanwuhuru ayi ọku;

- l'ọ bụ ovovo-ọku
 lẹ k'ẹjo-ẹgu ono, emenu ono.
- 11 Ụnwanyi b'e mewaru
 ẹjo iphe lẹ Ugvu Záyọnu.
 Ọ kwaphu ẹge ono;
 b'e gudetsuaru unwu-mgboko
 k'ẹhuka lẹ mkpukpu, nọtsua lẹ Júda.
- 12 Ndu ishi ayi; bẹ ẹphe
 swi-gbushiru.
 Ndu bụ ọgurennya;
 b'ẹ te eyeheduru ugvu.
- 13 Ụnwu-okoroḅya;
 b'e guderu l'ike t'ẹphe gude
 mkpuma l'akwọ iphe.
 Ụnwegirima unwoke
 angatsua anganga lẹ nkụ, e boru ẹphe.
- 14 Ndu bụ ọgurennya;
 shiwaa l'obu-edukfu wukahu.
 Ụnwu-okoroḅya ahawa
 egvu, ẹphe aguje.
- 15 Ẹhu ta atsohedu ayi ẹna.
 Egву, ayi shi eteje
 ghowaru ayi nggumaphu.
- 16 Okpu-eze, ayi kpu dafuwaru.
 Nshoọ ayi; kẹ l'ayi mewaru ẹjo iphe!
- 17 Ọ bụ iya kparu iphe meji tofuru ayi;
 buru iya kparu; ẹnya ayi
 eletsuwa eruru-eruru;
- 18 kele Ugvu Záyọnu;
 bẹ ẹgbara kfuwaru;
 nkuta-ọswa anodu iya l'akpa uri.
- 19 Ọ bụ nggube Ojejoje achi;
 yọ buru nggu a-chi;
 gbururu jeye lẹ gbururu.
 Aba-eze ngu a-nọ tsube
 l'ogbo sweru l'ogbo.
- 20 ?Bụ ngunu meru iphe
 i zaharu ayi.
 ?Bụ ngunu meru iphe
 i gharu ayi azu ulori ẹge-a?
- 21 Wophutanu ayi azu l'ẹke,
 i nọ; byiko Ojejoje;
 k'ophu ayi a-lakfuta ngu odo.
 Menua t'iphe, duru ayi
 lẹ mma ẹge o shi duhawa l'oge ohazu.
- 22 ?Ti swiwaru ẹka;
 swia okpa l'ẹke ayi nọ?
 Wenua pashia; byiko.

Ezekèlu

Aba-eze Nchileke

¹ Yo be l'ónwa k'èno gbaru abali ise l'afa k'úkporo l'iri. Teke ono; bẹ mu tso ndu a kpuru lẹ ndzụ; buru l'iku Ënyimu Keba. Imigwe ekpuhaa; gheru onu; mu aphushia àphù bụ iphe Nchileke koshiru mu. ² Yo be l'ónwa k'èno gbaru abali ise, l'afa, kwe eze Jehoyakinu afa ise; k'òphu a kpuru iya lẹ ndzụ; ³ Ojejoje abya ekfuru yeru Ezekèlu Buzu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. O bụ l'iku Ënyimu Keba lẹ Bábyilonu b'ò nọ teke ono, Ojejoje byaru bya ekfuru yeru iya ono. O nọ l'ẹke ono; ike kẹ Ojejoje abya iya l'èhu.

⁴ Mu abya ele ẹnya; oke phẹrephere, shi l'uzo isheli egude urukpu, dụ egvu; gude ebemu, egbu mọremu mọremu; mẹ iphoro, charu vaa bya anọphee mu mgburumburu. Echilabu iya ekelephu too l'ò bụ ope. ⁵ L'òku ono kwaphu; bẹ iphe ẹno, dukota l'ò bụ iphe nọ ndzụ nọkwaphu. Iphe ẹno ono gbakotaleruphu ugbugba madzụ. ⁶ Obenu l'ò nwegbaaru ifu ẹno ẹno; mẹ ẹbà ẹno ẹno l'èhu l'èhu. ⁷ Okpa ẹphe kfugbaaru akfuru. Apata-okpa ẹphe adukotalephu l'ò bụ k'unwu ophoja eswi; l'egbukota mọrumuru l'ò bụ ope, e teru manụ. ⁸ Ẹphe kfukota ẹka, dụ l'ò bụ ẹka madzụ lẹ mkpuli ẹbà ẹno, ẹphe kfugbaa lẹ mgberemẹku ẹno ẹno ya ono. Ẹphe ẹno ono nwekotaru ifu; nweru ẹbà. ⁹ Ẹbà iya ono edegbatsua l'ibe iya. Yọ kpọo giriri chebe ifu l'uzo ifu; to nwe ẹphe onye jeru ọswiba aswiba.

¹⁰ A -bya l'ẹge ifu ẹphe gbaru; ẹphe ẹno ono nwekotaru ifu madzụ l'uzo ifu; nweru ifu agụ l'uzo ẹka-utara; nweru ifu eswi l'uzo ẹka-ibyita; nweru ifu ugo l'uzo azụ ẹphe. ¹¹ O bụ ẹge ono; bẹ ifu ẹphe gbakotaru. Ẹbà iya ono; bẹ jalikotaru ajali. O nwekotaru ẹbà ẹbo ẹbo l'èhu l'èhu; ophu nonu edegbabetsua nk'iya lẹ k'ibe iya. Ẹbà ẹbo ẹbo ọdo, o fukwaruphu l'èhu l'èhu b'o gude kpuchitatsua onwiya. ¹² Ophu nonu; yo chebelephu nhamunha l'uzo ifu. Yọ buje ẹke ume, edu ẹphe shiru; ẹphe awuru tsoru iya; ophu ẹphe 'aswibajedu aswiba.

¹³ Iphe ẹno ono, nọtsua ndzụ ono ekekotalephu l'ò bụ icheku-ọku; m'ò bụ itsu-ọku. O -jeru laa ifu; yo jeru laa azụ. Oogbu nwịinwii; ebemu eshi iya l'eme mọremu mọremu. ¹⁴ Iphe ono, nọtsua ndzụ ono abuje: o -ziru jee l'ifu; yo ziru laa azụ l'ò bụ ebemu-igwe.

¹⁵ Mu elekwadua iphe ono, nọtsua ndzụ ono; bya aphua okpa-ígwè, nọ l'ali; gvutsuaru l'iku iphe ono, nọ ndzụ, nwetsuaru ifu ẹno ono. ¹⁶ Owaa bụ ẹge okpa-ígwè ono gbatsuaru; mẹ ẹge e gude meshia ya: Okpa-ígwè ẹno ono gbakotaru ugbugba lanu; l'achakota l'ò bụ kirísòlàyitù; ophu nonu; yọ dụ l'e pyokafuru iya l'ibe ya. ¹⁷ Yọ buje teke ẹphe tugburu; ẹphe echebekota ifu lẹ mgberemẹku lanu; ophu okpa-ígwè aghazidu aghazi. ¹⁸ Igbirimonu okpa-ígwè ono hagbaa l'eli eli; dukota egvu. Igbirimonu okpa-ígwè ono ẹphe ẹno; bẹ ẹnya kpọleruphu iyeye-e mgburumburu. ¹⁹ Yọ buje teke iphe ẹno ono, nọtsua ndzụ ono tugburu; okpa-ígwè ono, nọtsua ẹphe l'azụ ono awuru tso ẹphe. Teke iphe ẹno ono wụlihuru; okpa-ígwè ono awụ-lihukwaphu tso ẹphe. ²⁰ Yọ buru ẹke ume iphe ono, nọgbaa ndzụ ono shiru; ẹphe awuru shia ẹke obu; ẹge ono; bẹ okpa-ígwè ono awụ-lihujekwaphu tsoru ẹphe; kẹ l'ume iphe ono, nọtsua ndzụ ono; bẹ nọkota l'okpa-ígwè ono. ²¹ Teke iphe ono, nọtsua

ndzụ ono kp̄riberu; ọkpa-ígwè ono akp̄ribe. Teke o vudo nwandoo; yo vudokwaphu nwandoo. Teke iphe ono, nọtsua ndzụ ono wụ-lishihuru; ọkpa-ígwè ono awụ-lihukwaphu tsoru ẹphe; kẹ l'ume iphe ono, nọtsua ndzụ ono; bẹ nọkota l'ọkpa-ígwè ono.

²² Iphe nọkota iphe ono, nọtsua ndzụ ono l'ishi; bẹ sụsahuleruphu l'ọ bụ akpamigwe l'achakọta pemu-pemu l'ọ bụ aka-mini; dụ egvu l'ẹnya. ²³ Lẹ mkpuli iphe ono, sụsaru l'ọ bụ akpamigwe ono; bẹ ẹphe jakashikotaru ẹbà; ẹbà ẹphe edegbabetua ọnu. Ẹphe nwekotaru ẹbà labụ l'ẹhu l'ẹhu, kpuchikotaru ẹphe ẹhu. ²⁴ Teke ẹphe atugbu; bẹ mu nuru ọda ẹbà ẹphe; yọ da l'ọ bụ ọchoku eze ẹnyimu; mbụ l'ọ bụ olu Ọkaribe; mbụ l'ọ bụ ụkporo, ụnukurunu ndu soja. Yọ buje teke ndu ono vudo; ẹbà ẹphe ono akụ-zitakota akụ-zita. ²⁵ Ya ndono; ẹphe evudo l'ẹke ono kụ-zitatsua ẹbà ẹphe ono akụ-zita; a nua olu, shi l'iphe ono, dụ l'ọ bụ akpamigwe ono, sụsaru ẹphe l'ishi ono.

²⁶ L'eli iphe ono, sụsaru l'ọ bụ akpamigwe; nọdu ẹphe l'ishi ono; bẹ iphe dụ l'ọ bụ aba-eze, e gude mkpuma sáfayà mee nọ. Iphe dụ l'ọ bụ madzụ abya anọdu l'aba-eze ono. ²⁷ Mu abya elee ẹnya; phụa lẹ dube l'ẹke dụ l'ọ bụ ukfu iya je alufu l'ishi; bẹ ekekota l'ọ bụ ope, charụ too; mbụ l'ọ bụ ọku. Tsube l'ẹke dụ l'ọ bụ ukfu iya gbada; ekelephu l'ọ bụ ọku; iphoro, egbu nw̄inwii achaphee ya mgburumgburu. ²⁸ Ọ bụlephu ẹge ono, evu-mini aduje mbọku, mini achị ono bụ ẹge iphoro ono dụ; chaphekota iya mgburumgburu.

Ọ bụ ẹge ono b'ọ gbaru; mbụ ọdu-biribiri Ojejoje. Teke mu phuru iya; bẹ mu daru kpube ifu l'alị; mu abya anua olu onye ekfu okfu.

2

Ozi, Nchileke ezi Ezekęlu

¹ Yo ku mu: “Nwa ndiphe; gbeshi vudo evudo! L'o nweru iphe ya e-kfuru mu.” ² Yoo gudekwadua iphe ono l'ekfu; ume Nchileke abatawa mu phụ l'ẹhu; palia mu gvube; mu anụ iphe o kfu. ³ Yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; ya ezi mu tẹ mu jekfu ndu Ízurelu; mbụ mba ono, bụ o-kweru-ike, kwefuru ya ikè ono; mbụ ndu ono ẹphe lẹ nna ẹphe shi keshinu ono nyataru iya ndụ jeye ntanụ-a. ⁴ Ndu ono, ya ezi mu tẹ mu jekfu ono; kwa ekweletekwe; bụru o-kweru-ikè phẹ. Wo tẹ mu sụ ẹphe: ‘L'owaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.’ ⁵ Mẹ ẹphe -ngabẹru iya nchị; mẽ ẹphe 'angabẹdu; mbụ ndu ọnu-ulo ono, bụ o-kweru-ike ono; bẹ ẹphe a-marua l'onye nkfuchiru Nchileke; bẹ ẹphe l'iya nojeru.

⁶ “Nggube nwa ndiphe; ba atsukwa ẹphe egvu; ọphu ị tsukwa okfu, shi ẹphe l'ọnu. A makwarua l'ogaramambo; mẽ amị-ogvu gbaru ngu mgburumgburu; nggu l'akpị eburu l'ekalanu; ọle ba atsukwa egvu. Ba atsukwa egvu iphe shi ẹphe l'ọnu; ọphu meji 'atofukwa ngu; kẹ l'ẹphe kwa o-kwefuru-ikè phẹ. ⁷ Wota iphe mu kfuru ngu; kfuaru ẹphe; mẽ ẹphe -ngabẹru ngu nchị; mẽ ẹphe 'angabẹdu; kẹ l'ẹphe kwa o-kwefuru ikè phẹ.

⁸ “Ọlobu; nggube nwa ndiphe; ngabekwa nchị l'iphe mu ekfuru ngu. Ba abukwa o-kwefuru-ikè ẹge ẹphe bụ. Kpuhaa ọnu; ria iphe mu anụ ngu.” ⁹ Ya ndono; mu abya elee ẹnya; phụa ẹka, a machiru mu. Iphe nọ l'ẹka ono bụ ẹkwo, a gwọru agwogwo. ¹⁰ Yọ bya aphushia mu ẹkwo ono l'ifu. Iphe e deru l'ẹkwo ono ẹka labụ bụ ẹkwa-aphụ; ẹkwa-anwuhu; mẽ iphe-ẹhuka.

3

¹ Ya ndono; yọ sù mu: “Nwa ndiphe; tẹ mu ria iphe e doberu mu l'ifu; mu ataa ẹkwo agwogwo-wa. Teke mu tatsuaru iya; mu eje ekfuru okfu nù ndu Ízurelu.”

² Tọ dọ iya bọ; mu abya eghechaa ọnu; yo woru ẹkwo-agwogwo ono ye mu l'ọnu tẹ mu taa. ³ Yọ sù mu: “Nwa ndiphe; taa ẹkwo agwogwo-wa, ya anọ mu-a; tajia ẹpho.” Mu abya eworu iya taa; yọ tsokota mu rengerenge l'ọnu l'ọ bọ manọ-ẹngu.

⁴ Yọ sù mu: “Nwa ndiphe; tųgbua nta-a jekfu ndu Ízurelu je ekfuaru ẹphe iphe ya sọru t'i kfua. ⁵ Ndu ya ezi mu tẹ mu jekfu ta bukwa ndu okfu ẹphe shihuru ike; dọ ẹhuka anunu. Ndu ya ezi mu tẹ mu jekfu kwa ndu Ízurelu. ⁶ Ẹ tọ bukwa ndu ọha-ntsù, okfu ẹphe shihuru ike; dọ ẹhuka; mbọ ndu mu ta anọdu iphe ẹphe ekfu. Ọle; ndege ọ bọru ndu ọha-ntsù ono; bẹ ya ziru mu tẹ mu je; mẹ ẹphe g'angabekwaru mu-a nchì. ⁷ Obenu l'ẹ to nwedu lẹ ndu Ízurelu angaarù mu nchì; kẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha wowaru ọkpoma kpọ-chia; bọru ndu ọkpoma-ìkpokponyi. ⁸ Obenu lẹ ya e-me mu tẹ mu dọ l'ọ bọ ẹphe; bọru onye obu taru mini; bọru ọkpoma-ìkpokponyi. ⁹ Ya e-me t'obu tahu mu mini; shihu mu ike l'ọ bọ mkpuma-igwe; ka ẹkpu-nkọ oshihu ike. Tẹ mu ba atsukwa ẹphe egvu; ọphu ẹhu 'anmaka mu anmanma; e guderu l'ẹphe bọ o-kwefuru-ìkẹ phe.”

¹⁰ Yọ sù mu: “Nwa ndiphe; tẹ mu ngaberu iya nchì ọhuma; wotakota iphe-a, ya ekfuru mu-a ye l'obu. ¹¹ Tųgbua jekfu ndibe unu ono, a kpọru lẹ ndzọ ono; je asọ ẹphe: ‘Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu!’ Kfuru iya ẹphe: m'ẹphe ngaberu ngu nchì; m'ẹphe 'angabedu.”

¹² Ya ndono; Ume Nchileke abya apalia mu imeli; mu anọ igidi, ede mu l'azọ; l'ekfu t'a nọdukwa l'ẹke Ojejoje bu jaa ọdu-biribiri iya ajaja! ¹³ Mu anọkwaaphu kapukapu ẹbà iphe ono, nọtsua ndzọ ono l'ẹke ẹphe ajìgbatsua onwẹphe; mẹ igidi ọkpa-ìgwè, nọnyabe iya nù l'ẹke ọonma jijiji. ¹⁴ Ya ndono; Ume Nchileke ono abya apalia mu; tųgbua; mu egude ẹhu-eghughu tųgbua; ẹhu agbahọ mu totoroto. Ike Nchileke anọdu mu l'ẹhu k'igiri-igiri. ¹⁵ Tọ dọ iya bọ; mu ejekfube ndu ono, a kpọru lẹ ndzọ, bu lẹ Teli-Abibu l'iku Ẹnyimu Keba. Ya ndono; mu erua eke ono, ẹphe bu ono; mu l'ẹphe achìko nọdukota l'ẹke ono abalì ẹsaa; mu anọdu l'ẹke ono; kpọo beru.

Aanmaru Ezekèlu ọkwa (Ezek 33:1-9)

¹⁶ A nọlephu abalì ẹsaa; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; ¹⁷ sù mu: “Nwa ndiphe; ya mewaru mu tẹ mu bọru onye nche ndu Ízurelu. Ọo ya bọ; tẹ mu nukwaa iphe ya ekfuru mu; nmaaru ndu Ízurelu ọkwa, ya anmaru mu tẹ mu nmaaru ẹphe-a. ¹⁸ Ọ -bọru lẹ ya sọru ejo madzọ: ‘L'ọ bukwa maa’; mu ta lọ onye ọbu ẹka lẹ nchì; sù iya t'ọ haa ejo ọzo, ootso; k'ọphu ee-shi ẹge ono dzọo ya ndzọ; bẹ onye ono a-nwuhukwa. Obenu l'ọo mbẹdua; bẹ ọchi iya a-tukoru l'ishi. ¹⁹ Ọ -bukwanuru lẹ mu lọru ejo madzọ ẹka lẹ nchì; to kwe ọha ejo iphe, oome; bẹ ọo-nwuhukwa. Ọ bọ l'ẹka mu; ta aduhedu iya; kẹle mu dzọwaru onwomu ndzọ. ²⁰ Ọdo bọ; teke onye doberu ẹka ndoo nọnyaarù; ha ome ọhuma; melahaa ejo iphe; bẹ mu e-doberu iya iphe ọo-kpakota; nwuhu. Keshinu ọphu mu ta lọdu iya ẹka lẹ nchì; bẹ onye ono a-nwuhu; k'ejo iphe ono, o meru ono. A zahashia ọhuma, o shi mee. Obenu l'ọo mbẹdua; bẹ ya a-tukobe ọchi iya l'ishi. ²¹ Ọ -bọru l'onye doberu ẹka ndoo; bẹ mu lọru ẹka lẹ nchì; t'ẹ b'o meshi iphe dọ eji; yọ nua

ya; to mehe iya; bẹ ndzụ e-dzu iya; kẹ l'ọ nuru ẹka, mu loru iya lẹ nchi. Mbẹdua eshi ẹge ono dzọo onwomu.”

Ire anyaru Ezekèlu l'akpo

²² Ike Nchileke abya mu l'ẹhu. Yọ sụ mu: “Tẹ mu gbeshi jeshia l'ọbasara alị ono; l'ọo ẹke ono; bẹ ya e-kfuru nụ mu.”

²³ Tọ dọ iya bụ; mu abya egbeshi tųgbua jeshia lẹ nsuda, nọ l'ẹke ono. Mu erua; bya aphua ọdu-biribiri Ojejoje, dọ l'ọ bụ ọphu mu phujehawaru lẹ mgboro Ẽnyimu Keba; mu adaa; kpube ifu l'alị. ²⁴ Ya ndono; Ume Nchileke abya apalia mu; bya ekfuru nụ mu; sụ: “Tẹ mu tųgbua; je aguchia onwomu l'ulo mu. ²⁵ Nggube nwa ndiphe; l'ee-gude ọkpukpu kee mu. Mbụ l'ee-ke ngu ẹgbu; k'ọphu ẹ tji tsohedu ndu Ízurelu ejephe. ²⁶ Mu e-me t'ire nyaru ngu l'akpo; t'ọnu bụru mu kputumu-kpųruma; k'ọphu mu ta abaghejeduru ẹphe mba; kẹ l'ẹphe bụ ndu ọnu-ulo kwefuru ikẹ. ²⁷ Ọ bụ lẹ teke ya kfuru okfu nụ mu; bẹ ya e-mee tẹ mu kpuhaa ọnu ọdo. Teke ono; mu asụ ẹphe: ‘Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu!’ Onye ọ dọ t'ọ ngaberu mu nchi; yọ ngaberu mu iya. Onye ẹ tọ dudu t'ọ ngaberu mu nchi; yọ ha; kẹ l'ẹphe bụ ndu ọnu-ulo, kwefuru ikẹ.”

4

Ege ee-shi yechia Jerúsalemu

¹ “Nta-a nggube nwa ndiphe; pata ishi-eja lanụ dobe l'ifu ngu; nggu esee ya Jerúsalemu l'eli iya. ² Unu gbaa mkpukpu ono mgburumgburu; kpua upho-mkpuma, bụ ọkpo-mgbinyiku swibe iya. Unu edoo ọdu ọgu unu iche iche donyabe iya. Unu abya teke ono bya edoo ose-ọgu; dophee ya mgburumgburu; ³ unu abyakwaphu bya ewota jakpatangu igwè, ha usabusa gvube t'ọ gvuru l'ọ bụ upho-mkpuma nọ-buhu unu lẹ mkpukpu ono; unu eworu ifu ghaaru iya. T'ọ dulephu l'ọ bụ mkpukpu, e yebutaru k'ọgu. Yọ bụru unu yebutaru iya ọbu. Ọ bụ iphe-a a-buru ndu Ízurelu iphe-ọhubama.

⁴ “I -mebetsua; nggu abya azẹru; gbube nkọ l'ẹka-ibyita ngu; woru iphe dọ ẹji ndu Ízurelu nyibe onwongu. Abalị ole, ịi-zẹru gbube nkọ ono bẹ bụ ẹge i vukotaru iphe dọ ẹji ndu Ízurelu. ⁵ Ụkporo abalị iri lẹ tete l'abalị iri, bụ afa ole, ẹphe mekotaru iphe dọ ẹji bẹ mu eme ngu t'i vukotaru iphe dọ ẹji ndu Ízurelu. ⁶ Teke i megeru iya ẹge ono; nggu abya egbube nkọ ọdo; ugbiya-a bẹ bụ ẹka-utara ngu bẹ ii-gbube iya; nyibe onwongu iphe dọ ẹji ndu Júda. Ụkporo abalị ẹbo bẹ mu e-me ngu t'i vukotaru iphe dọ ẹji ẹphe; abalị lanụ bẹ nọ-chiru ẹnya afa lanụ.

⁷ “Ghachi ifu l'iphe ono, i mekotaru, ekoshi ẹge e yebutaru Jerúsalemu; nggu egude ẹka iphoru kfua ẹge ọo-dụ obodo ono. ⁸ Mu e-gude ọkpukpu tua ngu t'ẹ b'i gha aghagha jeye teke ị nọ-geru eyebuta ono, e eyebutaru mu ono.

⁹ “Nggụ ewota witu; wota balị; mẹ azakụ-mbeke; azakụ; igberi; mẹ lẹ supélutu wukotaru iya ye l'ite dobe, ịi-nọdu eri teke ịi-zẹ lẹ mgberemẹku ngu ụkporo abalị iri lẹ tete l'abalị iri. ¹⁰ Nri, iiri bẹ aa-tubataje atubata nụ ngu; nggu eria ya; ngaberu k'echile. ¹¹ Nggụ abya ekutakwaphu abamịda, ịi-nọdu anguje ugbo lanụ l'uboku. ¹² Nri ono bẹ ii-ri ẹge ịitaje akara balị. Nri ono bẹ ịi-nọdu l'abadoro ẹke ndu Ízurelu a-phugbakotaru iya; gudeje nshị madzụ ọzori nkụ ghe iya.”

¹³ Tò dù iya bụ; Ojejoje asụ mu: “Ọ bụ ẹge ono bẹ ndu Ízurelu a-nòduje ata buredi, e meruru emeru l'iphe bụ mbakeshi ẹke, mu e-ruta ẹphe je edobe.”

¹⁴ Ya ndono; mu asụ: “Ọkaribe-Kakọta-Nụ; mę mu te merubukwa onwomu emeru. Tsube teke mu bụ nwata jeye nta-a bę mu te debukwaa ọnu l'iphe nwuhuru anwuhu; ọphu mu ta tabukwaa anụ, anụ ibe iya fọgburu afo-gbu; ọphu ọ dubukwaa anụ, aasọ nsọ, bahujeru mu l'ọnu.”

¹⁵ Yọ sụ mu: “Ọ dù mma. Ya a-ha mu tẹ mu kụtaje nshị eswi; gude ghee buredi; l'ozori nshị madzụ.”

¹⁶ Tò dù iya bụ; yọ bya asụ mu: “Nwa ndiphe; mu e-me tẹ b'ọ dùhe ẹke aaphuje nri kpata lẹ mkpukpu Jerúsalemu. Ẹphe a-chijeru ẹka l'obu l'eri nri, a tataru atuta. Nwa mini, a tadaru l'iphe bę ẹphe a-nòdu anguje; l'angu iya l'obu eyofu; ¹⁷ kẹ l'egu mę iwe mini a-bya. Onyenonu a-phuje ibe iya; yọ kpọo ya okfu; kẹ l'ẹphe alashi ẹhu; mkpata iya aburu iphe dù eji, ẹphe mekotaru.”

5

Ezekèlu akpụ onwiya ishi

¹ Ya ndono; yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; pata ogu-mbeke, atsu nkọ l'ozori agube; gude iya kpushia onwomu ishi; mę l'ẹji-agba; kpota iya je atọ l'iphe aatoje ẹra iphe; maru ẹge ẹra iya ha. Mu -meebe; mu ekekahu iya uzi ẹto. ² Oge teke ono, e kechiru ẹphe ono gvuleruphu; mu ewota uzi lanụ l'egbushi ono; mę eji-agba ono je akpọo ọku l'ime mkpukpu ono; mu ekpota uzi lanụ ọphu gude ogu-mbeke je egbubushia ya ghakaa ya mgburumgburu lẹ mkpukpu ono. Mu abyakwaphu bya ekpota uzi iya ọphu kwe iya uzi ẹto; phekashia l'imeli; kele ya a-mi ogu-mbeke gude chia ya. ³ Olobu; hatakwa nwakpuru egbushi; mę eji-agba ono; phamia l'uwegwehu l'ẹke ọ tsuru ukpo. ⁴ Mu ahatakwaphu nwanshi ya; ghaa l'oku; tẹ ọku kepyashia ya. Ọ bụ iya; bę ọku e-shi gba-nwuhu; dzụa Ízurelu mgburumgburu.”

⁵ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu: Ọ sụru: “Lekpodudunu Jerúsalemu bę mu doberu l'echi iphe bụ mbakeshi; igweligwe mkpukpu agbaphe iya mgburumgburu. ⁶ Ọbule ẹphe kwefuru ikè lẹ nsọ iya; mę l'iphe ya tọru ọkpa iya; mbụ kakọta iphe bụ mbakeshi; mę ọhamoha, ẹphe l'ẹphe riru oke eji. Ndu Jerúsalemu jikaru ome ekemu mu; jika otso iphe mu tọru ẹphe ọkpa iya. ⁷ Ọo ya bụ; ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu: Unu ka mkpukpu ọdo, bupheru unu mgburumgburu ọburu emekota emekota; kẹ l'unu te kwedu meje iphe mu tọru ọkpa iya t'unu meje; mbụ l'unu ruwaru ekemu mu ye l'azụ. Mbụ l'unu ta dukpodu ike emetabe ẹge mbakeshi, bupheru unu mgburumgburu eme. ⁸ Ọo ya bụ; Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu: Yẹbedua l'onwiya buakwa ọhogu kẹ nggube Jerúsalemu. Ya a-pakfutaru unu iphe-ẹhuka t'iphe bụ mbakeshi phugbaru; ⁹ k'ejo uruburuku ono, unu arukota ono bę ya e-me unu iphe ya te mebua; ya ta abyahe bya eme egbe iphe ono ọdo. ¹⁰ Ndu bụ nna a-nòdu ata anụ unwu ẹphe; unwegirima l'ata kẹ nna ẹphe; unu egude ẹnya unu ele iya. Ya a-pakfutaru unu iphe-ẹhuka. Ndu ọphu wafuru nụ bę mu e-me t'ẹphe phekashihu.

¹¹ “Ọkaribe-Kakọta-Nụ asụ lẹ k'ọphu unu gudewa iphe a kpofu l'enwa, unu agwaphe farushia ụlo iya, dù nsọ; rukota uruburuku, dukota iche iche; bę ya e-wofu obu l'ẹke unu nọ; ya ta aphuheduru unu imiko ọdo; ọphu ya ta ahakwa unu tẹ ya be me unu iphe. ¹² Mgbonwu; mę ejo ẹgu

e-gbufu uzi lanu l'unu l'ufu. Uzi lanu odo; be ee-gude mma mee; epe adashia l'eba.* Uzi k'eto; be ya e-me t'epe phekashihu; ya egude ogu-mbeke chiru epe tugbua.

13 “Teke mu mewaru ege ehu du mu; okpoma ejia mu oyi l'ehu epe. O bu teke ono be o-odu mu le mu mewaru ege enya du mu. Teke mu metsuaru epe ege ono, ooghu mu ono be epe a-maru le mube Ojejoje be gude ehu-eghughu kfu okfu. 14 Ya e-me unu t'unu buru o-la-l'iyi; unu abukwaruphu ndu iphe bu mbakeshi nonu; me ndu esweta esweta e-gudeje eme iphe-ochi.

15 “Teke ya e-gude mba; me iphe-eghughu hua unu ahuhuhu; be unu aburu iphe-ochi; buru okfu, aakpu l'onu, bu iphe bu mbakeshi -phu iya; yo kpo-ya ukuvu; kpo beru. Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono.

16 Ya e-gude ejo-egu l'o bu akfu gbagbushia unu; unu aburu kpurupyata. Ya e-me t'ejo-egu ono l'aka nshinu akaka eje; to nwe eke unu aphu nri ke kpata. 17 Mu e-wolataru unu ejo-egu ye ejo anegu egbudu, a-wupyabe unu. Ejo anegu egbudu ono me ejo-egu ono e-gbushi unwu unu; mee unu; unu te nwe nwa. Mgbonwu me mgbugbu-mma a-phi-kfuta unu. Mu e-gude ogu-mbeke bya unu l'ehu. Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono.”

6

Eeburu ndu, agwaje nte onu

1 To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru nu mu su mu: 2 “Nwa ndipe; ghachiru ugvu, notsua l'ali Izurelu ifu; nggu egude nkuchiru gbakushi iya epe; 3 su epe: Unube ugvu Izurelu; unu nukwaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfuru unube eze ugvu; me unwu ugvu; unwu nggele; me le nsuda nsuda. Ya abyaakwa te ya gude ogu-mbeke bya unu l'ehu; ya abyakwaa omebyishi eke aanoduje agwaru unu iphe. 4 Enya-ngweja unu be ee-chikposhi. Enya-ngweja insensu unu be ee-nwukposhi. Ndibe unu be mu e-gbushi ta l'ifu nte unu. 5 Odzu ndu Izurelu be mu a-togbotsua l'ifu nte epe; ghaa okpu epe mgburumgburu l'enya-ngweja epe. 6 Iphe bu eke unu butsua l'iphe bu mkpukpu, notsua l'eke ono a-daburu ochobo; enya-ngweja unu aburu eke dakposhihuru adakposhihu; mbu l'eke unu agbaje eja a-buru iphe daburu ke mmanu; buru iphe a gbagharu agbagharu. Nte unu be aa-dzopyashi adzopyashi; epe aburu iphe laru l'iyi. Enya-ngweja insensu unu aburu eke ee-tsukposhi etsukposhi. Iphe bu iphe unu gude eka unu mee be ee-mebyishikota. 7 Ee-gbushi madzu l'ifu unu ege unu a-makwanuru l'o bu mbedua bu Ojejoje.

8 “Obenu l'o nweru ndu ophu ya a-ha t'epe dzuru; ke l'o nweru ndu a-wafu nu; teke ono, unu a-gbakashihu; tsoru iphe bu mbakeshi; me l'ali, du iche iche ono. 9 Ndu ophu wafuru nu a-nodu le mba ono, a kputsuaru epe laa ono nyata mu. Epe anyata ege o ghutaberu mu; mbu k'ogwa nte, bu iphe epe kporu obu chee; gbe wofu obu l'eke mu no. Epe anyatakwapu ege iphe eghube mu l'enya, epe ruberu l'unwu iphe epe doshiru l'agwaphe. Obekwanu l'akpamara ono, epe mekotaru ono e-me epe t'epe du onwephe ashi. 10 Oo ya bu; epe amakwanu l'o bu mbedua

* 5:12 5:12 Iphe, a kwata dee l'eka-a bu uzi ndu ophu a-nwuhu “l'ime mkpukpu”; me ndu ophu a-nwuhu “l'azu mkpukpu”. Lekwo owaa b'e deru ndu ophu nwuhuru “l'ufu” l'o bu epehedua nwuhuru l'ime mkpukpu. Ndu ophu “daru l'eba” bu ndu ophu nwuhuru l'azu mkpukpu.

bę bu Ojejoje; lę mu ta asutsudua lę mu e-me madzų akaduru; mu ahaa ya ememe.”

¹¹ “Owaa iphe Okaribe-Kakęta-Nų ekfu. O sųru: Unu kųa ęka pyongu; unu agbaa ękpa kpitikpiti l'ali; unu achia ololokilo k'ahuma; mę uruburuku, ndu İzurelu eme; kę l'ee-gude ogu-mbeke gbushia ęphe; ęjo-ęgu e-gbukwaaphu ęphe. ęge ono bę mgbęnwu e-gbukwaphu ęphe. ¹² Ndu ęphu nę ote-ęnya bu mgbęnwu e-gbushi ęphe. Ndu ęphu nę ntse a-la l'ęgu. Ndu ęphu wafuru nų aburu ęjo-ęgu e-gbufu ęphe. Ono bu ęge ya e-shi byabę ęphe oke ęhu-eghughu iya. ¹³ Teke ono; unu amaru l'ęo yębedua bu Ojejoje; teke odzu ndibe unu a-zęshi l'ęke ęphe doshiru nte ęphe; mę l'ęnya-ngweja ęphe mgburumburu; l'eli ugvu, ha l'eli; mę l'ęnungonu oke ugvu; mę lę mkpuli oshi, nweru idzu; mę lę mkpuli achi, ękwo nę; mę l'iphe bu ęke ęphe akpęjeru nte ęphe İnsęnsu, mkpę iya eshi kwękwękwe ęku. ¹⁴ Ya e-sechi ęka iya bya ęphe l'ęhu; mee t'ęgara kfu l'ali ono. Ya e-me iya t'ę daburu ochobo; shita l'ęchi-ęgu ono rua Dİbula. O bu ęge ono bę ęgara a-kfukota l'iphe bu ęke ęphe bu; k'ęphu ęphe a-maru l'ę bu yębedua bu Ojejoje.”

7

Oge ikperazų duakwa ntse

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru nų mu sų mu: ² Nwa ndiphe; ęwaa iphe mube Okaribe-Kakęta-Nų ekfuru ali İzurelu. Mu sųru: “O gvųwaru; mbų k'ali ono, gba mgburumburu bę gvųwaru nų. ³ Nk'unu abyakwa agvųgvu. Ya e-woru ęhu-eghughu iya byabe unu. Ya ekpee unu ikpe l'ęge unu meru; kfukwaaphu unu ęgwo uruburuku, unu rųkotaru. ⁴ Mu ta byadu bya aphuru unu imiko lę phuu; mu ta aha unu; tę mu be me unu iphe. Mu kfufutaje unu ęgwo iphe unu meru; mbų mę l'uruburuku ono, unu arųkota ono bę mu akfukota unu ęgwo iya. Oo ya bu ęge unu a-makwanuru l'ę bu mbedua bę bu Ojejoje.”

⁵ “Owaa iphe Okaribe-Kakęta-Nų ekfu: Iphe-ęhuka abya; mbų iphe-ęhuka ęphu ę ta anubudua ętu ęnu iya abya. ⁶ Oge ikperazų ruakwaru! Oge ikperazų ruakwaru! O kwabęekwaru unu akwabęru! O ruakwaru! ⁷ Unubę ndu bu l'ali-a! O ruakwaru teke unu ekpolashihu. Oge ruakwaru; mbęku ono anęwa ntse teke utsu a-da; to nwehe onye anękwadu l'ugvu ugvu e-te ęswa. ⁸ Mu abyawa tę mu byabę unu ęhu-eghughu mu; gudekota ęge o ghu mu mee unu iphe. Mu e-kpe unu ikpe l'ęge unu meru; kfukwaaphu unu ęgwo uruburuku, unu rųkotaru. ⁹ Mu ta byadu bya aphuru unu imiko lę phuu. Mbų lę mu ta ahadu unu tę mu be me unu iphe; mu kfufutaje unu ęgwo iphe unu meru; mbų mę l'uruburuku ono, unu arųkota ono bę mu a-kfukota unu ęgwo iya. Oo ya bu ęge unu a-makwanuru l'ę bu mbedua, bu Ojejoje bę meru nų.

¹⁰ “Mbęku ębu ruakwaru. O ruakwaru. Teke unu a-la l'iyi ruakwaru; kę l'emegbu, unu emegbu ibe unu bę pawaru ęka; ekuku, unu eku onwunu ahawa nshinu. ¹¹ Ome ęhuka edujeru madzų ye l'ome akirishi. To nwedu ndu eme ęge ono, a-phędu nų; mbų l'ęphe ha, jeyekpo l'iphe ęphe nweru enweru bę ta adųdu ęphu a-ga mkpa. ¹² Oge ruakwaru. Mbęku ębu bę ruakwaru nų. T'ęhu ba atsękwa onye azų iphe ęna; ęphu onye ere iphe erere 'agųkwa aphų; kę l'oke ęhu-eghughu iya b'a byabęekwaru iphe, bu mkporo-ęha ono l'ę ha; ¹³ l'onye reru iphe ta agbatahękwa iphe o reru gburruru jeye l'ęge ęphe ębo a-nę-beru; kę l'aphų, a phuru mkporo-ęha ono ta alakwa kę mmanu. Ishi iya aburu lę shita l'ęjo iphe, ęphe meshiru;

b'è to nwedu èphe onye a-dù-ghe ike dzòo onwiya ndzù. ¹⁴ Èphe gburu upyoku kwakòbe k'òje ògu. Òbule to nwedu onye ekwe k'òje ògu; kè l'èhu-eghughu Ojejoje byakfutawaru èphe l'èphe ha.

*Ee-me ndu Ízurelu
òkpù-akpòhu*

¹⁵ “Ògu ada lè mkpùkpù. Ndu lùfuru alùfu bù mma b'e gude egbushi èphe. Ndu òphu nò l'ufu abùru mgbònwu; mè èjo-ègu egbushi èphe. Ndu òphu nò l'ègu bù mma; bè ee-gude mee; èphe adashia l'èba.* Ndu òphu nò l'ime mkpùkpù; bè mgbònwu; mè èjo-ègu a-vù avùvu. ¹⁶ Ndu a-wafù nù bè a-gbaru lashitsua l'ugvu je anòdu èke ono akwa èkwa onwèphe; l'ara l'ò bù ndo, nò lè nsùda; mbù onyenònu yò ra k'iphe dù èji, o mekotaru. ¹⁷ Onyemonye òbule be èka a-tsùhu ùme; ikpere aphùhu èphe gberigberi l'ò bù mini. ¹⁸ Èphe e-ye uwe-aphù; egvu eji èphe èhu; iphere ekójije èphe ifu ekóji; aa-kpùcha èphe ishi akpùcha. ¹⁹ Mkpòla-òcha èphe; bè èphe a-ghaka nanù nanù lè woroworo; mkpòla-ododo a-bùru iphe aasò nsò; mkpòla-òcha mè mkpòla-ododo èphe; ta adùdu ike dzòo èphe mbòku, Ojejoje a-byabè èphe èhu-eghughu iya. Èphe te egudeghedu iya mee t'ègu ba gùhe èphe; òphu èphe egudeghe iya kpata nri, e-ji èphe èpho; kè l'o mewaru; èphe enwulahu l'ome iphe dù èji. ²⁰ Èphe gude mgbubu èphe, ama ntùmatu l'eku onwèphe; gudekwaphu mgbubu èphe ono l'emeshi ntèkpe, bù iphe akpòfu l'ènwa; gudekwa iya phù l'akpùshi iphe dù èjo èji. Mu e-melephu iphe ono, èphe meshiru ono t'ò bùru èphe iphe aasò nsò. ²¹ Mu e-me tẹ ndu òhodo gwoo iphemiphe òbule ono; mbù mu e-me t'ò bùru iphe ndu akirishi, bu lè mgboko anakòta lè nfu. Ndu ono e-woru iya merushikota. ²² Mu e-wofu ifu l'èke èphe nò; ndu ono abya emerushikota èke ono, mu yeru ènya ono; mbù lè ndu iphura a-bahù l'èke ono; merushia ya.

²³ “Meshia ègbirigba dobe; kèlè iphe jiru alì bù ogbu òchi; iphe jiru mkpùkpù ono abùru iphe kpangangangu. ²⁴ Mu e-zita ndu kagekpo akirishi l'iphe bù mbakeshi t'èphe bya anakòta èphe ufu èphe. Mu e-mekwaphu t'ekuku ndu oke agadima ono eku onwèphe gvù; ège ono bè mu e-mekwaphu t'èke dùkotaru èphe lè nsò bùru èke e merushiru emerushi. ²⁵ Teke oke òtsu egvu a-bya bè èphe a-chò ège èphe e-me t'èhu dù èphe agu; òphu èphe aphùdu iya. ²⁶ Ntakfuru bè a-nòdu awù tùmütumu abyakfuta èphe. Èjo nzi bù iphe a-nòdu abya nù. Èphe a-nòdu ese t'èphe maru; ?m'o nweru àphù ndu nkfuchiru Nchileke a-phùru èphe. Ège ono bè ekemu, ndu achijeru Nchileke èja ezije ta adùhedu; òphu ndu bù ògurennya ta akpò-zisheru madzù ùzo. ²⁷ Onye eze a-nòdu agu aphù; onye ishi a-nòdu t'ò ma iphe èphe e-me. Ndu alì ono bè èka a-nòdu anmakòta jijiji. Mu a-nòdu eme èphe l'ège èphe metaberu. Mu a-nòdu ekpe èphe ikpe l'ège èphe ekpe ndu òdo. Òo ya bù ège èphe a-makwanùru l'ò bù mbèdua bè bù Ojejoje.”

8

Àphù k'èbo

¹ L'afa k'ishingu l'ònwa k'ishingu iya l'abalì ise l'ònwa ono bè mu nò l'ùlo mu; ndu bù ògurennya ndu Júda abya adòo mu l'ifu; ike Òkaribe-Kakòta-Nù abya mu l'èhu l'èke ono. ² Mu elee ènya; phù iphe dù l'ò bù madzù. Dùbe l'èke dù l'ò bù ukfu iya jeye l'alì bè dùkota l'ò bù òku;

* **7:15** 7:15 Phù iphe e deru lè Ezek 5:12 lè kè òda l'èba; l'ège ò laru l'azù mkpùkpù.

dùbe l'ukfu jeye l'ishi bẹ nwukotaleruphu zii l'ọ bụ igwe, a hụberu l'ọku yọ chaa gbarakata. ³ Ya ndono; yọ bya amachia iphe dulephu l'ọ bụ ẹka wọ mu l'ẹgbushi; pata mu. Ume Nchileke ono apalia mu imeli; mu anọdu lẹ mgbaku igwe mę ali. L'aphù ono, Nchileke meru; mu aphụ ono b'o nọdu pata mu jeshia Jerúsalemu; paru mu shia ẹke eeshije abahụ l'ọnu-uzo isheli k'ime ogbodufu eze-ulo Nchileke; mbụ ẹke ono, e doshiru nte, akpataje okopfo.

⁴ Mu abya ele ẹnya; phụa ọdu-biribiri Nchileke kẹ ndu Ízurelu. Biribiri Nchileke ono dulephu l'ọ bụ egbe iya ono, mu phujeru l'aphù l'echi-egu phụ. ⁵ Ya ndono; yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; ledudunu ẹnya l'uzo isheli.” Tọ dọ iya bụ; mu abya apalia ẹnya phụa ọnu-uzo, shiru ọnu nggamgbo ọphụ nọ l'uzo isheli, bụ ọnu nggamgbo ẹnya-ngweja Nchileke nọ; phụa nte-wa, akpatsuje Nchileke iwe.

⁶ Ya ndono; yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; ?i phuru iphe ẹphe eme. Wo mu; ?mu phuru ejo akpamara, ndu Ízurelu akpa l'ẹke-a; shi iya l'achi iya l'ulo nsọ iya. Obenu l'ii-phubakwaaruru akpamara ọdo, ẹphe arụ, gbe kakwaduru ọwaa eji.”

⁷ Ya ndono; yọ dọta mu jeshia l'ọnu-uzo, eeshije abahụ l'ogbodufu eze-ulo Nchileke. Mu erua; lee ẹnya phụa ẹnu, nọ l'upho-mkpuma ono. ⁸ Onye ono, du mu nọ ono asụ mu: “Nwa ndiphe; tọ ẹnu l'upho-mkpuma ono nta-a.” Ya ndono; mu abya eworu upho-mkpuma ono tọ-fua; phụa ọnu-ibo l'ẹke ono. ⁹ Yọ sụ mu: “Bahụ je aphụ ejo uruburuku, ẹphe arụ l'ẹke-a.” ¹⁰ Tọ dọ iya bụ; mu abya abahụ; lee ẹnya phụa unwu anụ, dọ iche l'iche, awuje l'ẹpho, e sekashikotaru l'upho-mkpuma, nọtsukota l'ẹke ono; mę l'unwu anụ, aakpofu akpofu; mękwaphu iphe bụ nte, ndu Ízurelu agwa agwagwa, ẹphe sekotaru l'ẹke ono. ¹¹ Ndu bụ ọgurennya ndu Ízurelu adu ukporo madzụ ẹto lẹ madzụ iri vudokota l'ifu ẹke ono; Jazaniya Shafanu bẹ tsokwaphu lẹ ndu ono, vudo l'ifu ẹke ono. Ẹphe pakọta iphe eegudeje akpọ insensu ọku l'ẹka l'ẹhu l'ẹhu. Ẹnwuru-ọku insensu ono eshi l'iphe ono, ẹphe patsua l'ẹka ono lakpọ tọtutu l'eshi kwẹkwẹkwe. ¹² Yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; ?i phurua iphe ndu bụ ọgurennya ndu Ízurelu daburu l'eme l'edomi? Onyenonu bẹ bụ l'ulo nte iya b'ọ nọje. Iphe ẹphe ekfupheje bụ: ‘Ọ kwa lẹ Ojejoje te ledunu ayi ẹnya. Ọ kwa l'ọ gbaghawaru ali-a.’ ”

¹³ Yọ bya asụ mu ọdo: “Ii-phụ-a iphe ndu ọdo, ẹphe anọdu eme, kabaru ndu ọwananu, ẹphe eme-wa eji.” ¹⁴ Ya ndono; yọ bya eduru mu jeshia l'ọnu-uzo, eeshije abahụ l'ulo Ojejoje l'isheli iya; mu abya aphụa unwanyi, dọgatsuaru l'ẹke ono l'ara ẹkwa agwa Tamuzu.

¹⁵ Yọ sụ mu: “?i phujeru egbe iya ọwaa; nwa ndiphe? Mbụ ii-phukwaru iphe ndu ọdo, gbe kọkọta iphe ọwaa, ẹphe eme-wa eji.” ¹⁶ Ya ndono; yọ bya eduta mu bahụ l'imime ogbodufu ulo Ojejoje ono. L'ọnu-uzo, eeshije abahụ eze-ulo Nchileke ono bẹ iphe ruru ukporo unwoke l'unwoke ise doru onwẹphe lẹ mgbaku ọnokoru, nọ l'ẹke ono yele ẹnya-ngweja Nchileke, nọkwaphu l'ẹke ono. Ẹphe eworu azụ ghaaruru eze-ulo Ojejoje ono; chebe ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata l'efozitaru ẹnyanwu l'uzo ẹnyanwu-ahata l'abaru iya eja.

¹⁷ Yọ sụ mu: “?Mu phujeru egbe iya ọwaa; nwa ndiphe? Akpamara, ndu Júda akpa ta dukwa ẹphe biribiri; mbụ iphe ẹphe eme l'ẹke-a? ?Ẹphe mefutaje t'ọ buru iphe kpanganga e-ji ali-a; l'eme t'ẹhu wata mu onwu damudamu? Wo tẹ mu leduduphu ẹge ẹphe ete iya unyi l'ifu! ¹⁸ Ọ dọwaru mma! Ya e-gude ẹge iphe eghutabe iya mee ẹphe iphe. Ya ta aphukwaru

ęphe imiko; ya ta aha ęphe. ęphe e-chikpoo mkpu; yo ji iya nchi; ęle ya te eyeduru ęphe ęnu.”

9

Egbushi ndu agwa nte

¹ Tọ dọ iya bọ; Nchileke abya araa ya arara; mu anọ ęke ọ sọru: “Unu kpịrita akpịrita; unubę ndu nche mkpukpu. Onye abya nọ gudekwa ngwa-ọgu iya l'ęka!” ² Ya ndono; mu abya aphọ unwoke ishing; ęphe eshi l'ọnu-nggamgbo, nọ lę tukorotukoro l'uzo isheli; onyenonu apagbaaru iphe e gude egbu madzọ l'ęka. O nwekwaruphu nwoke lanu ọdo, ęphe l'iya yi, we ękwa ọcha; kpapyiru mkpishi-ękwo. ęphe awubata bya evudotsua l'iku ęnya-ngweja Nchileke ono, e gude ope mee ono.

³ Ọdu-biribiri Nchileke kę Ízurelu gbeshiwaru l'eli cherobimu ono, bọ ęke o shi nọdu ono; tugbua je anọdu l'ọnu eze-ulo Nchileke. Ojejoje abya ekua nwoke onanu, we ękwa ọcha; kpapyi mkpishi-ękwo ono; ⁴ sọ iya: “Je etsoru Jerúsalemu jephee mgburumburu. Onye i -phukpooru, ada ęhu l'ara ękwa iphe bọ uruburuku ono, aaru ono; nggu emee ya iphe-ọhubama l'atatifu.”

⁵ Ya ndono; mu abya angabe nchi nọ ęke ọ sọru ndu ọphu: “Unu tso iya; je etsophee mkpukpu ono gbushikota madzọ. Unu ba adukwa onye unu a-phuru imiko; ọphu ọ dukwa onye unu a-ha. ⁶ Unu gbushia ndu bọ ọgurennya; mę lę ndu bọ ikorọbya; mę unwu-mgboko; mę unwanyi; mę l'unwegirima. Obenu; t'ę b'ọ dukwa ndu onanu, e meru iphe-ọhubama l'atatifu ono, unu e-byi ęka. ęke unu a-wata ęphe egbugbu bę bọ l'eze-ulo mu.” Ya ndono; ęphe awata ęphe egbugbu shita lę ndu bọ ọgurennya ọphu nọ ifu etezi eze-ulo Nchileke ono.

⁷ Yọ sọ ęphe: “Unu merushia eze-ulo ono emerushi; unu egbua madzọ t'ọ chiko ogbodufu eze-ulo ono naru.” Yọ sọ ęphe: “Ngwaa; unu tugbua!” Ya ndono; ęphe awufu je etsoru mkpukpu ono; gbushilaha madzọ.

⁸ Teke ono, ęphe egbushi madzọ ono; bę mu kwaru nkinyi mu; mu ada kpube ifu; chia mkpu; sọ: “Owa-a; nggube Ọkaribe-Kakọta-Nu; ?ii-gude ęge ęhu egbu ngu damudamu gbugee ndu Ízurelu ọphu phoduru nọ l'okfu ndu Jerúsalemu tọ?”

⁹ Yọ sọ mu: “Ejo iphe ndu Ízurelu; mę ndu Júda eme bę dukwa egvu. E to nwedu alı ono, ęke ęphe ę-te gbuwaru ọchi dobe. Jerúsalemu bę ęphe rushiwaru arushi. Iphe ęphe ekfu aburu: ‘Lę Ojejoje ghawaru alı-a azu. Lę tọ phujedu iphe ęphe eme.’ ¹⁰ Ya ta aphuduru ęphe imiko; ọphu ya 'abyadu bya aha ęphe. Iphe ono, ęphe mekotaru ono bę ya ewokotaru nyibe ęphe l'ishi.”

¹¹ E ji ekfu; nwoke ono, we ękwa-ọcha; kpapyiru mkpishi-ękwo ono alata sọ iya: “Mu meekwaru ęge i ziru t'e mee.”

10

Odu-biribiri Nchileke egbeshi l'eze-ulo Nchileke

¹ Ya ndono; mu abya elee ęnya; phọ iphe dọ l'ọ bọ aba-eze, e gude mkpuma sáfayà mee; yọ nọdu l'iphe sọsaru asusa; tukotsuaru unwu cherobimu ono l'ishi. ² Ya ndono; Ojejoje asọ nwoke ono, we ękwa-ọcha ono: “T'ọ pyobatsua l'okpa-ígwe, nọkota lę mkpuli cherobimu ono. T'ọ ye ęka lę cherobimu ono nanu vọ-jitsua ęka iya l'icheku-ọku, nọ iya nọ; ghaa lę mkpukpu ono.”

Tò dù iya bụ; mu ele iya; yo pyoba. ³ Ya ndono; cherobimu ono vudotsua l'uzo òhuda eze-ulo Nchileke ono teke nwoke ono pyobaru; urukpu eji ogbodufu eze-ulo ono ejiji. ⁴ Tò dù iya bụ; òdu-biribiri Ojejoje egbeshi l'eli cherobimu tũgbua je anòdu l'ònu-mburu ụzo eze-ulo Nchileke. Urukpu abya eji eze-ulo Nchileke ono ejiji; ogbodufu eze-ulo Nchileke ono achahu biribiri l'èke òdu-biribiri Ojejoje jiri iya tũngu. ⁵ Kapukapu, èbà cherobimu ono aji; bẹ onye nọ l'azufu a-nòdu anụ; mbụ l'òda iya edejilephu l'ò bụ olu Nchileke, bụ Òkaribe-Kakòta-Ike teke ookfu okfu.

⁶ Teke Ojejoje sũru nwoke ono, we èkwa-òcha ono t'o wota òku l'òkpa-ìgwè; mẹ lẹ cherobimu ono; bẹ nwoke ono bahũru je evudo l'iku òkpa-ìgwè lanụ. ⁷ Ya ndono; onye lanụ lẹ cherobimu ono amachiwaphu èka wota òku, nọ l'èke ono, èphe nọ ono. Yò vòta òku ono ye nwoke ono, we èkwa-òcha ono l'èka. Yo gude iya lufu.

⁸ Lẹ mkpuli èbà cherobimu ono bẹ iphe dù l'ò bụ èka madzũ nòtsua. ⁹ Mu abya elee ẹnya phua òkpa-ìgwè ẹno, nòkota l'iku èhu cherobimu ono. Òkpa-ìgwè ono nòtsua l'iku èhu cherobimu ono nanụ nanụ. Òkpa-ìgwè ono achakòta l'ò bụ kirisòlàyitù. ¹⁰ Ò bụ ẹge òkpa-ìgwè òphu dù; bẹ òphu dù. Ò dùlephu l'e wotaru òkpa-ìgwè òdo pyoo l'ibe iya. ¹¹ Èphe atũgbu; èphe l'eshi ụzo lanụ l'uzo ẹno ono, cherobimu ono ghashiru ifu ono. Cherobimu ono l'eje; òphu o nweđu òkpa-ìgwè ono òphu agha aghagha. Cherobimu ono ejekpelephu ala èke ishi iya cheberu ifu. Èphe eje; èphe ta agha aghagha. ¹² Èhu èphe kpamukpamu jeye l'okpurukpu-azụ èphe; èka èphe; mẹ l'èbà èphe; bẹ bũkotalephu ò-ka-l'ẹnya. Ège ono bẹ òkpa-ìgwè ẹno èphe ono dùkotakwaphu. ¹³ Mu anụ l'èke eekutsua òkpa-ìgwè ono “òkpa-ìgwè ò-gba-mgburumgburu.”

¹⁴ Cherobimu ono nwetsukotaru ifu ẹno l'èhu l'èhu; ifu lanụ bụ ifu cherobimu; ifu k'èbo bụ ifu madzũ; ifu k'èto abũru ifu agụ; ifu k'ẹno bụ ifu ugo. ¹⁵ Ya ndono; cherobimu ono alashia imeli. Ò bụ ndu-wa bẹ bụ iphe nòtsua ndzũ ono, mu phũjeru l'iku Ẹnyimu Keba ono. ¹⁶ Yoo bũje: teke cherobimu ono tũgburu; òkpa-ìgwè ono, nòtsua ya l'iku èhu ono awũru tsoru iya. Teke cherobimu ono sakaru èbà t'o pheliu l'alì; bẹ òkpa-ìgwè ono ta alufujekwanu èphe lẹ mgboro. ¹⁷ Teke cherobimu ono nọ nwanggijinggiji èphe anòdukwaphu nwanggijinggiji. Teke cherobimu ono wũ-lihuru; èphe awũ-lihu tsoru èphe; kẹ l'ume iphe ono, nòtsua ndzũ ono bẹ nòkota l'ime èphe.

¹⁸ Tò dù iya bụ; òdu-biribiri Ojejoje alufu l'ònu-mburu ụzo eze-ulo Nchileke ono, ò nọ ono je ekeru l'eli cherobimu ono. ¹⁹ Cherobimu ono asakaa èbà iya; wũ-lishikota l'ògbodali ono, èphe nọ. Èphe awũ atũgbu; òkpa-ìgwè ono l'awũ etso èphe. Ya ndono; èphe ejee ẹge ono je anòdu l'ònu-uzo òphu nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata, eeshije abahũ l'eze-ulo Nchileke; òdu-biribiri Nchileke Ízurelu bẹ nọ l'eli èphe. ²⁰ Ndu-wa bụ iphe nòtsua ndzũ ono, mu phũru lẹ mkpuli Nchileke Ízurelu l'iku Ẹnyimu Keba; mu abya amawarũphu l'èphe bụ cherobimu.

²¹ Èphe nwekotaru ifu ẹno ẹno; nweru èbà ẹno ẹno l'èhu l'èhu. Lẹ mkpuli èbà èphe; bẹ iphe dùtsua l'ò bụ èka madzũ nòkota. ²² Ifu èphe dùkota l'ò bụ ndu onanu, mu phũjeru l'iku Ẹnyimu Keba ono. Òphu nonu ejekpelephu ala l'ifu nhamũha.

11

¹ Ya ndono; Ume Nchileke abya apata mu; paru jeshia l'onu nggamgbo ophu nọ l'uzo ęnyanwu-ahata, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke. Onu nggamgbo ono be ukporo unwoke l'unwoke ise nọ; mu aphua Jazaniya Azuru me Pelatiya Benaya l'ime ndu ono. Unwoke labu-wa bu ndu ishi ndu ono.

² To du iya bu; Ojejoje asu mu: "Nwa ndiphe; o bu ndu-wa achije ejo idzu; buru ephe achije idzu, eegudeje eme akpamara iphe du eji le mkpukpu-wa. ³ Ephe asuje: '?To gbadua t'a kpushia ulo? Mkpukpu-wa bukwa ite, eeshi iphe; ayibedua aburu anu, eeshi l'ite ono.' ⁴ Oo ya bu; nwa ndiphe; gude nkfuchiru; gude nkfuchiru gbakushi iya ephe."

⁵ Ya ndono; ume Ojejoje abyawa mu phu l'ehu; su mu te mu; su: "Owaa iphe Ojejoje ekfu: O suru unube ndu Izurelu: ?Bu iphe unu laharu ekfuku ndono. O kwa le mu mahawaru l'o bu iphe unu adabujeru l'ariri ndono? ⁶ ?O kwa unu gbuwaru unukurunu madzu le mkpukpu-wa; mbu l'odzu madzu be kutsuaru akuru le woroworo mkpukpu-wa.

⁷ "Oo ya bu; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Ndu ono, unu gbushiru kube le mkpukpu ono be bu anu ono; mkpukpu-wa aburu ite ono. Obule ya e-rufu unu le mkpukpu-wa. ⁸ Ege o bu ogu-mbeke bu iphe unu atsuje egvu be bu ogu-mbeke be mu e-gude fuaru unu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu ndono. ⁹ Mbu le mu a-chifu unu le mkpukpu-a; nwuru unu nu ndu ohodo. Mu abya ekpe unu ikpe. ¹⁰ O bu ogu-mbeke be ee-gude gbugbushia unu. Mbu o bu l'oke ndu Izurelu ephe le ndu odo be mu anodu kpee unu ikpe. Oo ya bu ege unu a-makwanuru l'o bu mu bu Ojejoje. ¹¹ Mbu le mkpukpu-wa te egbochitakwa unu ege ono, oogbochitaje anu, e shiberu l'ime iya ono. Mu a-nodu l'oke ali ndu Izurelu nua unu aphu. ¹² Oo ya bu; unu amakwanuru l'o bu mbedua bu Ojejoje; ke l'unu te medu iphe mu turu unu ekemu iya t'unu mee; mbu l'unu te medu ekemu mu. Iphe unu gbe mee be bu l'unu bya emelaha ege mkpukpu, bupheru unu mgburumburu eme."

¹³ Ya ndono; mu akpukwadurua nkfuchiru ono l'onu; Pelatiya Benaya akpo-buhu nwuhu. Ya ndono; mu abya ada kpube ifu; chia mkpu; su: Okaribe-Kakota-Nu: "Owaa! ?Iime te ndu Izurelu nwa ndu ophu phoduru nu gvube to?"

*Ukwa, Nchileke ekwe ndu
Izurelu, a kpuru le ndzu*

¹⁴ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ¹⁵ "Nwa ndiphe; unwunne ngu; mbu unwunne ngu, nggu l'ephe shi le mee; me le ndu Izurelu kpamukpamu be bu ndu Jerusalemu kfuhawaru okfu ephe su l'ephe nọ Ojejoje ote-ęnya ntumatu; l'ali Izurelu b'a nuwaru ephebedua t'o buru nke ephe.

¹⁶ "Oo ya bu; su ephe: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: O bu oswi-okfu l'o yebedua be chiru ephe; je aghaa l'iphe bu mbakeshi eke tetsuaru ęnya; ephe atuko mba le mba dzuru; obenu l'oo ya buru ephe akpo, gbochiru mee l'iphe bu mbakeshi ono.

¹⁷ "Oo ya bu; t'i su ephe: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Le ya e-shi l'iphe bu mbakeshi; me ohamoha ono, ephe ghakashia ephe ono; chi-phuta ephe azu; bya anu-phu ephe ali Izurelu odo.

¹⁸ "Ephe a-lata azu l'ali Izurelu foshikotakpo iphe bu iphe akpofu l'enwa; me l'iphe bu uruburuku, ephe arukota l'eke ono. ¹⁹ Ya e-me t'obu ba gbajeshi ephe ebo. Ya e-mekwaphu; ume ophungu abata ephe l'ehu; ya

ewofu ephe okpoma, nmaru kpigbingu, ephe nwetsuaru; mee t'ephe nwee okpoma belebele. ²⁰ Oo ya bu; k'ophu ephe a-nodu eme iphe ya toru ephe okpa iya; zia obu ali; melahaa ekemu iya. Ephe a-buru ndibe iya; ya aburu Nchileke ephe. ²¹ Obenu le ndu ophu kporu obu ye l'ogwa-phe iphe akporu l'enwa; me l'uruburuku, ephe arukota be mu e-woru iphe ephe eme nyibe l'ishi. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

*Odu-biribiri Nchileke
egbeshi le Jerúsalemu*

²² Ya ndono; unwu ojozi-imigwe cherobimu ono, okpa-igwe notsua l'iku ehu ono eworu ebà ephe jakashia; odu-biribiri Nchileke Izurelu anodu l'eli ephe. ²³ Odu-biribiri Ojejoje apalia onwiya l'ime mkpukpu ono je ege ono jeru l'eli ugvu, no l'uzo enyanwu-ahata mkpukpu ono nodu. ²⁴ Ya ndono; Ume Nchileke abya apata mu duta mu lashia Babylonu; eke ndu Izurelu, a lutaru l'ogu no. Ya ndono; mu aphu-buhu aphu ono, mu shi phua ono. ²⁵ To du iya bu; mu akokotaru ndu Izurelu ono, a lutaru l'ogu ono iphe ono, Ojejoje koshikotaru mu ono.

12

Ugbugba onye gbaru oso ogu

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru nu mu; su mu: ² "Nwa ndiphe; o kwa ndu kwefuru ikè be nggu l'ephe bu. Ephe nwekwaru enya; ephe ta phu uzo; nweru nchi; ephe ta nu iphe. Ishi iya aburu l'ephe bu ndu kwefuru ikè.

³ "Oo ya bu; nwa ndiphe; tugbua je egwokota iphe ngu l'o bu onye abya ogba oso ogu. T'o bukwaru l'eswe teke ephe anodu ele ngu t'i gwota l'eke i no; gworu lashia eke odo. O nweru ege oo-du ephe amaru iphe ono, iime ono; e gudekwaru l'ephe bu ndu onu-ulo, kwefuru mu ikè. ⁴ Teke o beru l'eswe; t'ephe ele ngu enya t'i gwofutakota ngwokongwoko ngu l'o bu onye abya ogba oso ogu. Teke o ruru l'urennyashi nggu akwalia; teke ephe ele ngu enya; tugbua l'o bu onye agba oso ogu. ⁵ T'ephe ele ngu t'i gvua enu l'upho-mkpuma ngu; shi l'enu ono pyofu ngwokongwoko ngu ono. ⁶ T'ephe ele ngu enya t'i paru iya dee l'ukuvu; t'o bukwaru le gberegbede urennyashi be ii-vuta iya tugbua. Kpuchikwa ifu ngu ekpuchi t'e b'i phu ali ono; kele mu mewaru ngu t'i buru iphe-ohubama ndu Izurelu."

⁷ Ya ndono; mu abya emee ege ono, a suru mu te mu mee ono. To du iya bu; yo be l'eswe; mu abya egwofutakota ngwokongwoko mu, mu egude alufu l'o bu onye agba oso ogu. Ya ndono; yo be l'urennyashi; mu egude eka swo-fua upho-mkpuma ono. Ya ndono; mu abya egwokokota ngwokongwoko mu le gberegbede urennyashi gbeshi; ephe l'ele mu; mu aparua iya dee l'ukuvu; yo buru mu alufu.

⁸ Yo be l'utsu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ⁹ Nwa ndiphe; ndu ono, kwefuru iya ikè ono; mbu ndu onu-ulo Izurelu: "Ephe ta jidu ngu iphe iime ege ono?" ¹⁰ Su ephe: "Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Ozi-wa bu onye ishi ndu Jerúsalemu; me l'iphe bu ndu Izurelu, no l'ali ono b'o duru. ¹¹ Su ephe: 'L'oo nggubedua be ephe e-gude tube iya nvo.' Mbu l'o bu ege ono, ya meru ono; bu ege oo-du ephe. Aa-kpu ephe le ndzu laa ali odo. ¹² Onye ophu bu onye ishi l'ephe ha be e-gwoko iphe nk'ia dee l'ukuvu le gberegbede urennyashi lufu. Aa-swo-furu iya enu l'upho-mkpuma t'o shi lufu. Oo-kwechi ifu iya teke oo-nodu alufu t'e b'o phu ali ono. ¹³ Mu e-geberu iya ugbu, oo-nma; mu eduru iya jeshia Babylonu, bu ali ndu Kaludiya; ophu o byadu aphu ali ono; buru eke ono

bẹ ọo-nọdu nwuhu. ¹⁴ Ndu ono, eswipheje iya nū ono bẹ mu a-chikashi nanu nanu; mbu ndu ono, ejejeru iya ozi; me le ndu soja iya. Mu a-mi ogu-mbeke chikfuru ephe.

¹⁵ “Teke mu chikashiru ephe; ephe achiko iphe bu mbakeshi nonu naru; mbu mee ephe t'ephe ghakahu l'iphe bu mkpukpu nonu; bẹ ephe a-marua l'ọ bu mbedua bu Ojejoje. ¹⁶ Ọ bu nwa ndu e ta badu ishi bẹ mu e-me t'e gbuphodo; mu emeekwaphu te egu; me mgbonwu be egbu ephe. Ephe a-koshikota iphe bu mbakeshi ono, ephe nokota ono uruburuku, ephebe ndu Izurelu shi arukota. Ọo ya bu ege ephe a-makwanuru l'ọ bu mbedua bẹ bu Ojejoje.”

*Onye nkfuchiru,
ehu anma anmanma*

¹⁷ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ¹⁸ “Nwa ndiphe; t'ehu anma ngu kpakpakpa teke i-nodu eri nri; nggu etekwaphu furafura l'angu mini l'otsu egvu; ¹⁹ su ndu ali-a: Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakota-Nu ekfu le ke ndu bu le Jerusalemu; me ndu ali Izurelu: L'ehu a-nodu anma ephe kpakpakpa; ephe eri nri. Ephe egude meji atofu ngua mini; ke l'aachiko iphemiphe obule, no l'ali ephe naa ephe; l'okfu onwu-onwu, ndu eke ono eme. ²⁰ Mkpukpu, e bu ebubu l'ali ono bẹ a-bukotaru okpu-ufu; mbu l'ali ono gbaa mgburumgburu a-daburu ochobo. Ọo ya bu ege unu a-makwanuru l'ọo yebedua bu Ojejoje.”

²¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ²² “Nwa ndiphe; ?bunua ngunu bu etu ono, unube ndu Izurelu akpujekpo l'onu mkpurumkpuru; mbu ephe asuje: 'mboku-mboku, sweru esweswe bẹ aphu, a phuru abuje aphu iphoru.' ²³ Su ephe ege-a: Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakota-Nu ekfu; o suru: Mu e-me t'etu ono ba nohe; mbu l'aa-nmabuhu etu ono l'ali Izurelu; su ephe l'uboku atukwa kperere-kperere teke aphu, aaphukota e-mekota l'ege a phuru iya; ²⁴ ke l'oo-buhu; mbu k'ophu aphu iphoru, Izurelu aphuje; me k'ozu eja ehu akpo-vohu, ndu Izurelu ezije; ²⁵ mbedua, bu Ojejoje e-kfu okfu; iphe mu kfuru avua teke ono. Ọ bu l'ogbo unu-a; unube onu-ulo-wa, kwefuru ikè-wa bẹ ya e-medzu iphe bu iphe ya kfuru. Ono bu iphe Ọkaribe-Kakota-Nu ekfu ndono.”

²⁶ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ²⁷ “Nwa ndiphe; ndu Izurelu gbe ekfukwa l'aphu ono, i phukotaru ono buru iphe e-mekota l'afa olemole, noru l'uzo ifu; mbu l'iphe ono, i phukotaru l'aphu ono bẹ bu iphe e-meru le teke teru enya. ²⁸ Ọo ya bu; su ephe ege-a; le Ọkaribe-Kakota-Nu bẹ suru l'e to nwe du okfu iya ono me nanu, a-kpo ukfu ememe. Iphe mu tafutaru onu kfu bẹ e-mekota l'ege mu kfuru iya. Ono iphe Nnajiufu, bu Nchileke ekfu.”

13

*Aphu, aaphuru unwoke,
gude ugho ekfuchiru Nchileke*

¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² “Nwa ndiphe; gude nkuchiru kfuru maberu ndu nkfuchiru ke Izurelu; kfuru ndu ono, agbataje iphe o-gba-l'obu ekfu ono: T'ephe ngabe nchi; nua iphe Ojejoje ekfu! ³ Ọkaribe-Kakota-Nu suru ege-a: Nsho! Unube ndu ono, eme eswe ekfuchiru Nchileke; mbu ndu ono, asuje l'ephe phuru iphe l'e bo du iphe

èphe phuru. ⁴ Unube ndu Ízurelu; ndu nkfuchiru unu bukwa 'o-ga-lè-mkpa bẹ èphe bu. Èphe dulephu l'ò bu nkuta-òswa, nò l'òkp-u-ufu; ⁵ kẹ l'è to nwedu onye tujeru njama oje l'ùpho-mkpuma ndu Ízurelu, gbashiru òru; mekwazi t'ò shihu dudurudungu k'ògu kwabẹ kẹ mbòku kẹ Ojejoje. ⁶ Àphù, èphe aphù bukota kẹ mmanu. Eja, èphe ezije abukotaru ejo-ire. Èphe asuje lẹ Ojejoje sùru; lẹ Ojejoje ziru èphe; èphe egbe elejele-e ẹnya t'iphe èphe kfukotaru ree. ⁷ ?T'ò bụdu ejo-ire bẹ unu anòduje adzụ teke unu sùru l'unu phuru àphù; l'èzi eja iphoro; sù l'òo Ojejoje sùru; l'è b'ò dù iphe ya kfuru?"

⁸ Oo ya bụ; Nnajiufu, bụ Nchileke sùru ẹge-a: "Ò bụwaru kẹ mu l'unu k'ejiru ono, unu dzushiru ono; mẹ k'àphù iphoro ono, unu phukotaru. Ono iphe Nnajiufu, bụ Nchileke ekfu ndono. ⁹ Oo-buru kẹ mu lẹ ndu aphuje àphù iphoro; mbụ ndu ono, eja, èphe ezije abuje eja iphoro. Èphe ta byahedu bya aburu ndu nke mu odo; mbụ l'èpha èphe ta anohedu lẹ Ízurelu odo; ophu èphe abyadu bya atụ okpa l'alì Ízurelu odo. Oo ya bụ; èphe amakwanuru l'ò bụ yebedua bụ Okaribe-Kakota-Nu.

¹⁰ "Èphe dusweru ndu mu ụzo l'ekfuphe sù lẹ nchị dù ndo. Obenu lẹ nchị-òdu-ndoo ta nòdu; l'èke ọ bụ agbagbanggogo ùpho-mkpuma b'a kpuru; èphe egude iphe-òcha tụa ya nkweja. ¹¹ Kfuru ndu ono, gude iphe-òcha chia nkweja l'ùpho-mkpuma ono l'òo-dakwa. Ya e-zi úkpòrò mini; zia aka-mini; ejo oke pherephere abya ajia ya ẹka. ¹² Ùpho-mkpuma ono dalephu; bẹ aa-jikwa-a unu; sù: '?Nanuhunu nkweja ono, unu chiru iya ono?' "

¹³ Oo ya bụ; Okaribe-Kakota-Nu sùru ẹge-a: "Mu e-gude ẹhu-eghughu mee t'èjo pherephere phee; mu egudekwaphu iphe-eghughu mee; aka-mini, dù l'ò bụ mkpuma adashia mebyishia iphe. Mu e-mekwaphu t'ukporo mini chia mebyishia iphe. ¹⁴ Mu e-nwutsushikota ùpho-mkpuma unu obu, unu gude iphe-òcha tụa nkweja obu; mbụ mu e-me tẹ yele alì tuko nanu; mbụ mu e-mele iya phụ tẹ ntò-l'alì iya daburu kẹ mmanu. Teke ọ dakpòshihuleruphu ono bẹ unu a-bukotaru kpurupyata l'ime iya; ọo ya bụ ẹge unu a-makwanuru l'ò bụ mbèdua bẹ bụ Ojejoje.

¹⁵ "Ò bụ ẹge ono; bẹ mu e-shi byabẹ oke ẹhu-eghughu mu l'ùpho-mkpuma ono mẹ l'èhu ndu ono, gude iphe-òcha chia ya nkweja ono. Teke ono; ya akakwanuru unu l'ùpho-mkpuma ta anohedu; ndu chiru iya nkweja ta nòhe; ¹⁶ bụ iya bụ ndu nkfuchiru Ízurelu ono, shi anòduje ekfuru ndu Jerúsalemu l'èphe phuru àphù; yò buru nchị-odoo; lẹ nchị ẹ-ba adukwanu ndoo ono." Ono iphe Nnajiufu, bụ Nchileke ekfu ndono.

*Àphù, aaphuru unwanyi,
gude ùgho ekfuchiru Nchileke*

¹⁷ Oo ya bụ; nwa ndiphe; ghachiru unwanyi ndibe unu ifu; mbụ ndu ono, agbataje iphe ọ-gba-l'obu l'ekfu lẹ Nchileke sùru; l'è b'ò dù iphe ọ sùru; gude gbakushi iya èphe. ¹⁸ Sù èphe: "Lẹ Nnajiufu, bụ Nchileke sùru: Nshọo unu! Unube unwanyi ono, agwoje ọgvu keshia l'ò bụ oswi; gbatetsua ndu unu gwọru iya lẹ nkwo-ẹka; bya eshi ụzo, dù iche iche kechishia ndiphe ẹnya, bụ iphe èphe gude achị nta ishi madzụ. ?Unu e-gude oswi; kechishia ndibe mu; unubèdua anahụ tọo? ¹⁹ Unu gudewa kẹ nwa ọchileka balị; mẹ ọchileka buredi, aanuje unu; meswee mu l'èke ndibe mu nò. Unu shiwa l'èjo-ire, unu anòduje adzuru ndibe mu; mee ndu ẹ-ta ga anwuhudu nù; èphe anwushihu; ndu ophu ga anwushihu nù anòdu.

²⁰ “Okaribe-Kakęta-Nụ sụru ege-a: Ọ bụwaru kę mu l’ogvu unu ono, unu gude ahacha madzụ l’ọ bụ nwęnu ono. Mu a-gbabushi ogvu unu ono, unu chibekotaru l’ęka t’ęphe nahụ l’ọ bụ nwęnu, a dzofuru l’onyanya. ²¹ Iphe unu gude kechishia onwunu ifu bę mu a-toshi; nafuta ndibe mu l’ęka unu. ęphe ta byahędu bya aburu ndu ogvu unu anodu egudeje. Ọ bụ teke ono bę unu a-maru lę mu bụ Ojejoje. ²² Eshinu ophu unu gudewa ejo-ire mee ndu doberu ęka ndoo; aphụ atsuru ęphe; l’ęke mu mekwaru t’ęphe ba gujeshi aphụ; mbụ k’ophu unu nuru ndu akirishi okpu-ikike t’ęphe be shi l’iphe dụ ęji, ęphe eme lufuta dzoo onwęphe ndzụ; ²³ bę unu ta byahędu bya aphụ àphụ ono, abukotajeru àphụ iphoro ono odo; ophu unu abyadụ bya ezijekwadu ęja. Mu a-dzofuta ndibe mu l’ęka unu. Ọo ya bụ ege unu a-makwanuru l’ọ bụ mbędua bę bụ Ojejoje.”

14

Aanma ndu agwa nte ikpe

¹ Tọ dụ iya bụ; ndu bụ ogurennya ndu Ízurelu aharu byakfuta mu; ęphe abyatashia bya anodukota anodu l’ifu mu. ² Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ³ “Nwa ndiphe; ndu-wa bę kporu obu ye l’ogwa nte. Nte ono bę dubaakwaru ęphe l’iphe dụ ęji bya aburu iphe ęphe evukotaje daa. ęphe tubesu l’o nweru iphe ęphe aji-taghe mu?

⁴ “Ọo ya bụ; kfuru ęphe; sụ ęphe: ‘Owaa iphe Okaribe-Kakęta-Nụ ekfu. Ọ sụru: Ọ -nweru onye Ízurelu, kporu obu ye l’ogwa iphe; shi ege ono ye ęka l’iphe e-me t’o vukota iphe daa; onye ono -kpapyabę iphe ono; jekfushia onye nkfuchiru Ojejoje njita; kwa yębe Ojejoje gędegede a-karu iya ege o tsa-kfu iya. ⁵ Mu e-me ege ono tę mu gude lolata okpoma ndu Ízurelu azụ; mbụ ndu ono, gudewa ogwa-phe nte gbeshikota mu l’ęhu ono.’

⁶ “Ọo ya bụ; kfuru ndu Ízurelu lę Okaribe-Kakęta-Nụ sụru ege-a: Unu taa onwunu ęta haa ogwa nte ono, unu agwaphe; mbụ t’unu haa iphe bụ uruburuku ono, unu arukota ono.

⁷ “Ọ -nweru onye Ízurelu; m’ọ bụ onye byaru abyabya, gbafuru yębe Ojejoje l’ęka; je akporu obu ye l’ogwa iphe; shi ege ono ye ęka l’iphe e-me t’o vukota iphe daa; onye ono -kpapyabę iphe ono jekfushia onye nkfuchiru Ojejoje njita b’ọ kwa yębe Ojejoje gędegede a-karu onye obu ege o-tsakfu iya. ⁸ Mu a-ghachiru onye obu ifu; mee onye obu iphe ee-gude kwaa ęnya; mbụ mu e-melephu onye obu iphe aa-nodu anma l’ętu k’ęji iya. Mu e-bufule iya phu lę ndu nke mu. Ọo ya bukwanu ege unu a-makwanuru l’ọ buphu mbędua gędegede bę bụ Ojejoje.

⁹ “Teke o buru l’onye nkfuchiru Ojejoje nonyaru phua àphụ iphoro bę bukwa mube Ojejoje bę ziru iya; yọ phua àphụ iphoro; obule onye ono bę mu e-gbukwa t’ę b’ọ yihe lę ndu nke mu, bụ ndu Ízurelu. ¹⁰ Ejo iphe ono, ęphe kpatakotaru ono bę ęphe e-vukotaru. Ọ kwa iphe ee-me onye nkfuchiru Nchileke ono bę ee-mekwaphu onye jeru iya njita. ¹¹ Ọo ya bụ ege ndu Ízurelu ta anoduhedu agbafu mube Ojejoje l’ęhu; ophu ęphe ta anoduhedu emekwadu uruburuku ono, ęphe eme ono gude iya l’emerushi onwęphe. ęphe a-buru ndibe iya; yębedua aburu Nchileke ęphe. Ono iphe Okaribe-Kakęta-Nụ ekfu.”

Nówa; Dánęlu; mę Jobu

¹² Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ¹³ “Nwa ndiphe; o -buru lę mba mesweru yębe Ojejoje; ya te gudehe ire ęphe ęka; ya abya adaa ęphe ęka: mee t’ę b’ọ duche nri, ęphe a-phuje ria; wotaru ęphe ejo

ęgu; gbushia madzų; gbushia elu ęphe; ¹⁴ b'ę to nwekwa mę ųmadzu ęto-wa; mbų Nńwa; Dńnelu yeęle Jobu bu l'ęke ono; kwa onwęphe kpųu bę ęphe e-shi l'odobe-ęka-ndoo nk'ęphe dzọo. Ono bų iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu.

¹⁵ “Ọ -bųru lę ya gude ęjo anęgu-ęgbudu fųaru mkpųkpų ono; anęgu-ęgbudu ono atagbushikota ndu bu iya nų; k'ọphu ę tọ dųdu onye a-dų ike esweta iya; okfu l'anęgu-ęgbudu jiru ęke ono; ¹⁶ k'ọphu yeębe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu; sų: Kamęnu; l'ųmadzu ęto ono ta adųkwa ike dzọo ųnwęgirima ęphe; ndu k'unwoke m'ọ bų ndu k'unwanyi; gbahaa onwęphe bę ęphe a-dų ike dzọo; alį ono adaburu ochobo.

¹⁷ “Ọ -bųru lę mu gude ogu-mbeke fųaru mkpųkpų ono; sų t'ogu-mbeke ono rukota l'iphe bų mkpųkpų ono; mbų mu -gbushia madzų, bų iya nų; mę elu ęphe ¹⁸ bę mųbe Ọkaribe-Kakọta-Nų sųru k'ọphu mu nọkpọ bę ę to nwedų mę ųmadzu ęto ono nọ iya bę ęphe ta adųkpokwaanų ike dzọo ųnwęgirima unwoke ęphe; m'ọ bųkwanu ųnwęgirima ųnwanyi ęphe; gbaha onwęphe bę ęphe a-dų ike dzọo.

¹⁹ “Ọ bųkwanu lę ya yeru mgbńnwu l'alį ono; mbų ya -gude iphe-ęghughu mee tę madzų laa l'ogbu l'ęke ono; mbų gbushia ndu, bu iya nų; mę elu ęphe; ²⁰ mųbe Ọkaribe-Kakọta-Nų sųru k'ọphu mu nọkpoo b'ę to nwedų m'ọ bų Nńwa; mę Dńnelu yeęle Jobu nọ iya bę ęphe ta adųkpokwaanų ike dzọo ųnwęgirima unwoke ęphe; m'ọ bųkwanu ųnwęgirima ųnwanyi ęphe; gbaha onwęphe bę ęphe a-dų ike dzọo; kę l'ęphe bų ndu doberu ęka ndoo.

²¹ “Kęle Ọkaribe-Kakọta-Nų sųru: Ęge ọphu ọo-tsa-kfukwanų Jerųsalemu teke mu e-gude ųzo iphe n-yemęgvų ęno-wa bya afųaru ęphe: Ogu-mbeke; mę ęjo-ęgu; mę ęjo anęgu-ęgbudu; mę mgbńnwu tę mu gude ęphe gbufu madzų, bu iya nų; mę elu ęphe. ²² Obenu l'ęge ọ dų-habe bę oo-nwekwaru-a ndu a-wafų nų. Ndu a-wafų nų ono bę bų ųnwęgirima unwoke mę ųnwęgirima ųnwanyi, bų ndu e-shi l'ęke ono lųfuta byakfuta unu. Teke unu phųru umere ęphe mę ęge ęphe eme bę obu a-lazita-a unu lę ndakfu ono, dakfutaru Jerųsalemu ono; mbų ndakfu ono, mu meru; yọ dakfu ęphe ono. ²³ Obu a-lazita-a unu teke unu phųru umere ęphe mę ęge ęphe eme. Unu a-marua l'ę to nwedų iphe mu meru l'ęke ono, mkpata iya ta nọdu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu.”

15

Ętu oshi vayįnu

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sų mu: ² “Nwa ndiphe; ?nanų iphe oshi vayįnu gude ka ękali-oshi ndu ọdo, nọ l'ọswa mma. ³ Mbų; oshi, e gbutaru l'oshi vayįnu; ?o nworu iphe ọ dų k'ememe. ?Ee-gudeghe iya pyįta nggu tọo? ⁴ Mbų teke e woru oshi vayįnu ono chiru ye l'ọku t'ọ bųru nkų; ọku ekee ęphe ishi labų ishi labų; kebashia echilabu iya ekebash; ? o nweru iphe ọ dukwadu k'ememe? ⁵ Teke ọ bųru l'ę tọ gadu mkpa teke o dzuru oke; ?bų teke ọku gbe kebashia ya ekebash; b'o nweru iphe ee-gude iya mee?

⁶ “Ọo ya bų; Ọkaribe-Kakọta-Nų sųru ęge-a: Ọ bų ęge ono, mu wotaru oshi vayįnu l'iphe bų oshi, nọ l'ọswa t'ọ bųru nkų, eeye l'ọku bę ęge mu e-me iphe bų ndu bukota lę Jerųsalemu. ⁷ Mu a-bya aghachiru ęphe ifu mee ęphe iphe. A makwaru-a l'ęphe lųfutakwaru l'ọku ono; obenu l'ọku ono e-ke-e ęphe. Teke mu a-gha-chiru ęphe ifu mee ęphe iphe; bę unu a-ma l'ọ bų mbędua bų Ojejoje. ⁸ Ya e-me alį ono t'ọ daburu ochobo; kę

l'ẹphe ta bụdu ndu e gude ire ẹphe ẹka. Ono bụ iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.”

16

*Jerúsalemu; mkpukpu,
ẹ te gudedu ire iya ẹka*

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ² “Nwa ndiphe; mee te Jerúsalemu phụ ẹjo akpamara, ẹphe eme; ³ sụ ẹphe: Lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfuru Jerúsalemu: L'ẹke a mụru ngu; bẹ bụ lẹ Kénanu. Nna ngu bụ onye Amọru. Nne ngu aburu onye Hetu. ⁴ Mbọku, a mụru ngu; b'ẹ te budu ngu otubo; ophu ọ dudu onye ghuru ngu ẹhu; tẹ inyi ba anọ ngu l'ẹhu; ophu e tedu ngu únú; ta phụ-kpu ngu ẹkwa. ⁵ Ẹ to nwedu onye imiko ngu duru; tọ dọ onye nweru obu-imiko l'ẹke ị nọ; k'ophu nweru iphe ono ophu ee-meru ngu. Iphe gbe mee nụ bụ l'a mụru ngu; pata ngu je atogbo l'ẹgu; kele mbọku, a mụru ngu b'a mụru ngu; nggu aburu nwata, aakpofu akpofu.

⁶ “Tọ dọ iya bụ; mu eswetade l'ẹke ono; phụa ngu l'ẹke ị daburu l'egvu mee ngu. Nggu egvu mee ngu ono mu asụ ngu: ‘Tẹ ndzụ dzukwaa ngu!’ ⁷ Mu meru ngu; nggu evua gbagogbago l'ọ bụ ọshi, nọ l'ẹke ẹhu dọ iya mma. Nggu abya evua; ha ogologo; kadzua kpurukputu; ẹra eji ngu obu; mbụ nggu efua eji ehe l'agba ọtu; gbaru ọtu swanmangu.

⁸ “Tọ dọ iya bụ; mu eswetade ọdo phụa ngu; maru l'ị kajiwaru k'akpafube. Mu abya alọta ishishi ẹkwa mu phụ-kpua ngu; gude iya gbochia ngu ukfu. Ya abya eriaru ngu nte; nggu iya abya agbaa ndzụ. Nggu aburu nk'iya. Ono bụ iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.

⁹ “Ọ bụ mbẹdua bya abya aghụa ngu ẹhu; sashia ngu mee ono; jia ngu manụ; ¹⁰ bya eworu uwe, a kparu l'ẹkwà, a dzuru; dengashia ya edengashi yee ngu; bya eworu akpọkpa, e gude akpọ mee ye ngu. Mu abyakwaphu eworu ẹkwa-ọcha webe ngu; bya eworu uwe, ere ntumatu ye ngu. ¹¹ Mu byaru bya egude iphe aanyajẹ anyanya; mẹ ophu aagbajẹru agbaru memaa ngu. Mu gbabẹru ngu mba l'ẹka; bya anyabẹ ngu iphe-olu; ¹² byakwaphu eyeshia ngu echi imi mẹ iphe-nchị; bya eworu okpu, ama ẹtu kpube ngu. ¹³ Ya ndono; a bya egude mkpọla-ododo; mẹ mkpọla-ọcha memaa ngu; uwe, iyeje bụ uwe, e meru l'ẹkwà-ọcha; mẹ uwe, ere ntumatu; mẹ uwe, a kparu l'ẹkwà, a dzuru dengashia ya edengashi. Nri, iirije aburu ntụ witu; manụ-ẹngu; mẹ manụ olivu. Ya ndono; nggu amalaha iphe dọ biribiri; bya aghọo eze-nwanyi. ¹⁴ Ụdu ngu atuko iphe bụ mbakeshi jegbaru lẹ mma, iima; kẹ l'ẹgiri iphe ono, mu nuru ngu ono meru; nggu amafu akpọ. Ono bụ iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.

¹⁵ “Obenu l'ị gbe kpọwaruru obu ye lẹ mma, iima; gude l'ude ngu ngawaru ẹkemeke ọbule lẹ mma, iima; watawa nụ ọgba ọkpara. Iphe bụ onye esweta esweta; nggu l'iya azẹe. Mma ngu ono eshi ẹge ono buri kẹ onye ọbu. ¹⁶ Uwe ngu b'ị haru wota koshikota l'ulo nte ngu gude memaa ya, bụ ẹke iinoduje emerushi onwongu. Egbe iphe ono ta dudu k'ememe; mbụ egbe iphe ono ta dudu kẹ t'e jejekpo ya ememe lẹ phuu kpo. ¹⁷ I wotakwarua iphe aanyajẹ anyanya; mẹ iphe a gba l'ẹka, mu nuru ngu; mbụ iphe e gude mkpọla-ododo mu; mẹ mkpọla-ọcha mu mee; nggu egude iya metaru onwongu ntekpe, a pyishiru l'ugbugba nwoke; gude ẹphe l'emerushi onwongu. ¹⁸ Nggu abyakwaru bya achita uwe ngu, a kparu l'ẹkwà, a dzuru dengashia ya edengashi; woru yeshia ntekpe ono; bya egude manụ mu mẹ insensu mu gude gwaa ẹphe. ¹⁹ Ẹge ono b'ị wotaru

nri ono, mu nuru ngu ono; mbu iya bu ntụ witu; manu olivu; me manu-
 engu; gwooru ephe eja, eshi mkpo.” Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

²⁰ “Nggụ abyakwaduru bya achita unwegirima unwoke; me unwegirima
 unwanyi, i mushiru mu; gude gwalahaaru agwa t'ephe buru iya nri.
 Okpara ono, iigba ono; to du dua ngu eji to? ²¹ Unwegirima mu b'i
 gbushiru; chiru ephe nu t'a kporu nte oku. ²² Iphe bu uruburuku
 ono, iirukotakpo ono; me emerushi ono, iimerushi onwongu ono b'e t'i
 dukpodua ike nyata teke i shi buru nwata; mbu teke ono, i shi agba otu;
 mbu gbaru otu daburu swanmangu; nodu l'egvu mee ngu.”

²³ Okaribe-Kakota-Nu suru: “Nsho nggu-a! Nsho nggu-a; yeru ejo
 iphe ono, iime ono. ²⁴ Nggụ egbe jekwaduru je akparu onwongu eze
 ulo; bya akpotsua ugvulangvu ulo nte l'iphe bu edukfu, nonu. ²⁵ Nggụ
 akpugbaru ugvulangvu ulo nte l'iphe bu mkpokahu-uzo; shi ege ono
 mebyishia mma ngu ono. Ke l'obuje iphe bu onye eswe esweswe;
 buwa t'i woru onwongu togboru iya; shi ege ono kabaaru ogba okpara.
²⁶ I merushiru onwongu nggu le ndu Ijiputu, bu ndu obutobu ngu, bu
 iphe anoduje agu-phe iya bu egu omerushi onwiya; nggu eshi ege ono
 l'emerushi onwongu l'eje; shi ege ono mee; iphe ewelaha mu ntumatu.

²⁷ “To du iya bu; eka iya abya erua ngu l'ehu. Ya ekebota iphe l'ali
 ngu. Ya abya enwuru ngu nu ndu ohogu ngu, bu iya bu ndu Filisutiya,
 emerushi, iimerushi onwongu du iphere.

²⁸ “Nggụ le ndu Asiriya emerushikwaphu onwunu; ophu o dzudu ngu;
 ke l'iphe te edzujedu ngu edzudzu. ²⁹ To du iya bu; nggu abyakwaphu
 nggu le ndu Babylonu, bu ndu agba ikike ngho awata omerushi onwunu;
 l'akabaa omerushi onwongu l'eje. Obenu l'i merushiru onwongu ege ono
 ophu t'o dzu ngu.”

³⁰ Okaribe-Kakota-Nu suru: “Obu ngu du eji; kparu iphe iimekota
 iphe ndu-wa, iime; mbu emerushi-a, iimerushi onwongu-a lo bu nwanyi
 okpara, e te nwedu iphere! ³¹ I jeru je akpushia ulo nte l'iphe bu
 mkpokahu-uzo; mbu je etsoru iphe bu edukfu nonu kpugbaru ugvulangvu
 ulo nte ngu. Obenu l'e ti gbe emekwa lo bu nwanyi okpara; ke l'e ti
 natajedu okpoga ege ndu odo anataje. ³² I du lo bu nwanyi, eri ogori,
 okaje ntse ola-kfu ndu odo; me le nji iya! ³³ Onye, agba okpara be onye
 yele iya zeru be akfuje iya ugwo; obenu le nggubedua gbe anuje madzu
 iphe te nggu l'iya zee; mbu i gbe anuje iphe bu ndu shi ekemeke obule
 nggalazu t'ephe bya te nggu l'ephe zee. ³⁴ Mbu l'okpara nke ngu b'i du
 iche le ndu odo; e to nwedu onye achije ngu nu. I gbe eme iche ke l'i gbe
 anuje madzu iphe te nggu l'iya zee. To du onye anuje ngu nu.

³⁵ “Oo ya bu; nggube nwanyi okpara ono; nua iphe Ojejoje ekfu!
³⁶ Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: I merushiwaru onwongu ege o du
 ngu; bya agbabe onwongu otu l'emerushi, iimerushi onwongu; mbu
 k'okfu nte ono, bu iphe aakpofu akpofu ono, i dokoru ono; mbu ke mee
 unwegirima ono, ilashije le nte ngu; ³⁷ be iphe i-phu be bu le mu e-me te
 ndu ono, i yekotaru obu l'ephe ha; mbu ndu ono, iiphuje ehụ akpovoshihu
 ngu ono; mbu ndu ono, i yeru obu ono; me ndu shi ekemeke obule, ophu
 du ngu ashị ghakobe tso ngu ogu. Mu agbabe ngu otu l'ifu ephe t'ephe
 phu eke i gba otu. ³⁸ Ya e-kpe ngu ikpe, eekpeje nwanyi, riru ogori; kpee
 ngu ikpe, eekpeje nwanyi, gburu ochi. Ya e-gude okopho iphe ono; me
 oke ehụ-eghughu iphe ono hua ngu ahuhu. ³⁹ Teke ono be ya e-nwuru
 ngu nu ndu ono, i yeru obu ono; ephe enwutsushikota ulo nte ngu ono;

nwukposhia ẹke, iigwaje iphe. Ẹphe a-nyafukota ngu iyagba ngu; yeshia ngu uwe ngu; gbabe ngu ọtu.

⁴⁰ “Ẹphe a-chita ndu oḡbo nggirigudi bya etso ngu oḡu. Ẹphe e-gude mkpuma tu-gbua ngu; chita oḡu-mbeke gude bua anu ngu kpurukpuru. ⁴¹ Ẹphe a-tuko ulo ngu tukota oku; hua ngu ahuhuhù l'ẹke unwanyi dzuru l'igwe. Ya e-me ngu t'i haa oḡba okpara; haa okfu ndu afatoshi ngu nu ugwo. ⁴² O bu teke ono be obu a-bya ejizita mu; mu ahakwana okoru ngu okopho ono, mu gude ehu-eghughu ekoru ngu ono. Ya a-bya aze nwa gbeye; iphe ahaa ya oghu eghughu; ⁴³ ke l'ẹ ti dudu ike nyata teke ono, i shi buru nwata ono. Iphe i gbe mee bu t'i gude iphe-a mee t'ehu ghulaha ya eghughu. Oo ya kparu iphe ya a-chita iphemiphe obule ono, i meshiru ono nyibe ngu l'ishi. ?Bu ngunu kparu iphe i wotaru okpara, iigba yekobe l'akpamara ono, ikpakota ono? Ono bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

⁴⁴ “Iphe bu onye abya onma etu; e-gude ngu nmaa ya: ‘L'i -phuwa nne; bi phuwaru ada iya.’ ⁴⁵ I bulephu nne ngu swimu; mbu nwanyi ono, shi akpo nji iya; me unwegirima iya ebo-ebo-l'afu. Nngu l'unwunne ngu ndu k'unwanyi bulephu shiru-olu; mbu unwunne ngu phe ono, shi akpo nji epe; me unwegirima epe ebo-ebo-l'afu ono. Nne ngu bu onye Amoru; nna ngu aburu onye Hetu. ⁴⁶ Nwunne ngu nwanyi k'ogurennya, yele unwegirima iya shi buru unu l'uzo isheli, bu Sameriya. Nwunne ngu nwanyi k'iru-ali, yele unwegirima iya shi buru unu l'uzo ohuda, bu Sodomu. ⁴⁷ Nngu ekwekwaphu tsoru shilaha uzo, epe eshi; mbu tsoru epe rulaha uruburuku ono, epe aru ono. E ta nodu ophu baru nwishi; nngu egbe bya aka epe eji.

⁴⁸ “Okaribe-Kakota-Nu suru: Le k'ophu mu nokpo be nwunne ngu Sodomu yele unwada iya; te merukpoduanu ege nngu l'unwada ngu meru. ⁴⁹ Owaa iphe du eji ono, nwunne ngu Sodomu meru ono: Yebedua yele unwada iya shi buru ndu etsenuka etsetse; buru ndu nweru nri k'etsushi; ndu bu o-no-l'omu; ophu epe te yeru ndu ukpa me ndu te nwe du ege o haru epe eka. ⁵⁰ Epe bu ndu etunuka onwephe epha; l'akpa akpamara. Teke ya phuru epe be ya feshiru epe, unu gudewa-a enya unu ele. ⁵¹ Ejo iphe ophu Sameriya meru te kekwa nke ngu ebo. I kakota unwunne ngu phe oru uruburuku. O bu iya meru iphe unwunne ngu phe; ndu k'unwanyi; gbe du l'epe doberu eka ndoo; m'e -lee enya l'ege i ruta-beru uruburuku. ⁵² Iphere a-buru nke ngu; ke l'ejo iphe, i meru kaakwa k'unwunne ngu phe; epe egbe kawa ngu nu oburu ndu doberu eka ndoo. Mbukwa t'isphere kpunyikwaa ngu enya; iphere aburu nke ngu; ke l'i gbe mewanu unwunne ngu phe; ndu k'unwanyi; egbe buwaru nu ndu doberu eka ndoo l'ẹke nggubedua no.

⁵³ “Obenu le Sodomu yele unwada iya; me Sameriya yele unwada iya be mu e-mekota t'ipe bya aduru epe le mma ege o shi duhawaru iya epe. Mu e-mekwaphu t'ipe duru unu le mma teke mu e-me t'o duru ndu ophu. ⁵⁴ Oo ya bu; ege iphere onwongu a-du ngu; mbu iphere iphe i mekotaru adu ngu; ndu ophu egude iya du onwephe ike. ⁵⁵ Unwunne ngu ndu k'unwanyi; mbu Sodomu me unwada iya; me Sameriya yele unwada iya be iphe a-duru le mma ege o shi duhawaru iya epe. Nggubedua; nngu l'unwada ngu; be ee-mekwaphu t'unu la azu l'onodu, unu shi noduhawa le mbu. ⁵⁶ ?E tii photabua nwunne ngu Sodomu epha teke ono, i shi eku onwongu etu ono; ⁵⁷ mbu teke iphe du eji ngu ono te fuhudua? Nta-a; be unwanyi Edomu ajawa ngu ewena; mbu iphe bu ndu obutobu epe; me ndu Filisutiya; mbu iphe bu ndu nngu l'epe nokota, bu ndu akpofu ngu

akpofu. ⁵⁸ Ii-ri uru okpara ono, igba ono; me uruburuku ono, iirukota ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁵⁹ “Okaribe-Kakota-Nu suru: Le ya a-kfu ngu ugwo iphe i meru; ke le to du du iphe i gubekwaduru nte, nggu l'ia riru; mbu l'i dakawaru ndzu, nggu l'ia gbaru. ⁶⁰ Obenu le ya a-nyata ndzu, nggu l'ia gbaru teke i shi buru nwata. Nggu l'ia a-gba ndzu, a-no gbururu jeye le gbururu. ⁶¹ Oo ya bu k'ophu ii-nyata iphe i mekotaru; t'iphere du ngu teke ya e-dutaru ngu unwunne ngu phe; ndu k'unwanyi ophu bu ngu ogurennya; me ndu ophu nggube bu ogurennya; dee ngu ephe t'ephe buru unwu ngu. O bu le to bukwa kele nggu l'ia gbaru ndzu kparu iphe ya e-me iya ege ono. ⁶² Ya e-me te ndzu, nggu l'ia gbaru nguru anguru; k'ophu ii-makwanuru l'o bu yebdua bu Ojejoje; ⁶³ k'ophu bu: i -nyata iya; iphere iya adu ngu; t'e b'i du ike ogheli onu egheli l'eke o teru ngu ukfu le mu gukotaru ngu nvu l'iphe du eji, i mekotaru kpamukpamu.” Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

17

*Etu, e gude ugo labu;
me oshi vayinu anma*

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru nu mu su mu: ² “Nwa ndiphe; tuaru ndu Izurelu akala-okfu; mbu nmaru ndu Izurelu etu; ³ su ephe le Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: O nweru ugo, ha gakfugakfu, akweka iya ama mma; ebà iya aha ogologo; gbasaa agbasaa; l'avò avòvo. Ugo ono byaru l'ugvu ugvu Lébanonu; je aworu eka l'onungonu oshi sida. ⁴ Yo tubuta onunu oshi ono; gude iya pheru lashia ali ndu agba ikike ngho; je eworu iya dzaa le mkpukpu ndu agba ngho. ⁵ Yo hatakwaphu iphe aakuje akuku, no l'ali ono je eworu kua l'ali, emehu iphe. O je adzaa ya l'iku eze mini l'o bu ewo-mee-nggele; ⁶ yo fukebe l'o bu oshi vayinu, l'aja ke rikarika. Ekali iya echebekota ifu l'eke ugo ono no; akwara abamia abami l'ali. To du iya bu; yo buru oshi vayinu; bya akfukashia ekali; mkpekwo iya l'aja pulapula.

⁷ “Obenu l'o nwekwanuru ugo odo, hakwaphu gakfugakfu, akweka iya hakwaphu nshinu; fua ebà ohuma. Oshi vayinu ono egbe shi l'eke ono, a dzaru iya ono gbaa akwara l'ejekfube iya; byakwaphu bya ajakashia ekali iya l'ejekfube iya t'o gbaa ya mini. ⁸ A dzaru iya l'ali-otsu eke mini jiru ejiji; ege oo-ja ajaja; mishia akpuru; buru oshi vayinu, du mma etu.

⁹ “Su ephe le Okaribe-Kakota-Nu suru: Oshi vayinu ono; ?oo-nyaghe kwaseru; t'e b'e fefu iya; nyichaa ya akpuru; yo nwushihu. Iphe, bu nwiru, o rutaru; anwushihu. Ndu e-fefu iya nu ta bukwa onye eka karu akaka; m'o bu ndu du l'igwe. ¹⁰ O -bukpoorunu l'e fetaru iya je adzaa l'eke odo; ?oo-nyaghe-e; teke pherephere, shi uzo enyanwu-ahata byakfutaru iya; bya aja ya; yo kpo nkù; nwushihu; l'eke a dzaru iya.”

¹¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ¹² “Kfuru ndu onu-ulo ono, kwefuru ikè ono: ?Unu ta madu iphe iphe ono bu? Kfuru ephe l'eze ndu Babilonu byaru Jerusalemu bya akputa eze ephe ye ndu ishi obodo ono lashia Babilonu. ¹³ To du iya bu; yo bya eduta onye lanu, shi l'ufu ndu eze; nu ya nte ye iya agbaa ndzu. O kpakokwaruphu ndu nweru enya l'ali ono ruta; ¹⁴ k'ophu ali-eze ono bya aburu ali-eze, a byatsutaru abyatsuta; ophu o byadu bya akuli ishi akuli odo; gbahakwaa l'o doberu ndzu, ephe gbaru bu iya bu yo bya abya akulia ishi odo. ¹⁵ Obenu l'iphe eze ono meru be bu l'o gbe kwefuru iya ikè; yefu ndu oozije ozi t'ephe je Ijiputu kpukooru iya inya; me t'ephe rulataru iya ndu soja. ?

Ọo-kọ iya-a l'ako? Mbụ onye mekotakpooru egbe iphe onanu; ọo-righaru iya-a? Ọo-dakakọta ndzụ ono, ọ gbaru ono laa kẹ mmanu ọo.”

¹⁶ Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru agha: “K'ọphu mu nọkpoo; b'ẹ ọ dudu iphe e-me t'ẹ b'ọ nwuhu ẹ Bábýilọnu; mbụ l'alị ono, eze doberu iya l'aba-eze ono, bụ onye ono, ọ guberu nte ono, ọ nuru iya ono iphe-mmanu; mbụ iya bụ onye ono, ọ dakaru ndzụ, yele iya gbaru ono. ¹⁷ Fero; me ndu soja iya, bukota ndaji nggara; me igweligwe ndu ọdo, Fero rukoru yeru onwiya be ta dudu ike dzoo ya l'ogu l'ẹke ndu ọhogu iya kpushiru mgbodo, e gude eke ọgu; bya akpushikwaphu iphe ndu ọdo, e gude ekekwapu ọgu, bụ iphe e-gude kee ọgu t'e gbushia igweligwe madzụ; ¹⁸ kẹ l'ẹ ọ dudu iphe ọ guberu nte ono, o riru ono; mbụ kẹ l'ọ dakaru ndzụ ono, ọ gbaru ono yele kẹ l'ọ kwekpooru ukwa iphe ono; megee bya emelekwadua iphe ono, o mekotaru ono b'ẹ to nwedu iphe a-kpata iphe ọo-la kẹ mmanu.”

¹⁹ Ọ dụ iya bụ; Ọkaribe-Kakọta-Nụ asụ ẹge-a: “K'ọphu mu nọ bẹ mu e-me iya iphe kẹ nte ono, o riru mu ono; t'ọ gube iya iphe; me ndzụ ono, mu l'iya gbaru. ²⁰ Mu e-geberu iya ọgbu, ọo-nma. Mu akpuru iya laa Bábýilọnu je emee ya iphe; kẹ l'ẹ to meduru mu ire-lanụ. ²¹ Ndu soja iya, agbala agbala bẹ bụ ogu-mbeke bẹ ee-gude gbutsushia ẹphe. Ndu ọphu wafuru nụ bẹ e-phekashihu nụ. Ọo ya bụ ẹge ịi-maru l'ọ bụ mbedua gededede, bụ Ojejoje bẹ kfuru iya nụ.”

²² Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru:

“Ọ bụ mbedua gededede

e-gude ẹka mu;

tụ-buta oshi sida ono dzaa;

Mbụ ẹ mu a-tụ-buta ọnunu oshi ono

l'ẹke ọ dụ nongini-nongini l'ọnungonu iya;

je eworu dzaa l'ugvu, ha l'eli;

me ọphu akpọ origodo.

²³ Ọ bụ l'eli ugvu ndu Ízurelu;

bẹ mu e-je adzaa ya.

Ọo-jakashia ẹkali; misha nebyi;

buru oshi sida, dụ ugvu.

Unwenu l'udu iya l'udu

a-bya eburu iya;

ẹkali iya aburu ẹphe agu.

²⁴ Iphe bụ oshi, nọ l'egu

a-maru

l'ọ bụ mbedua, bụ Ojejoje,

meru oshi, ha l'eli;

yọ dụ mkpurukpu;

bya emee ọphu dụ mkpurukpu;

yọ ha l'eli.

Mu mekwaruphu tẹ oshi,

akpọ periperi nwua kpaa;

bya emee; ọphu eme

nyanwuru nyanwuru;

yọ jalahaa pulapula.

Mube Ojejoje kfuakwaru;

mu e-mekotakwa iphe ono l'ọ ha.”

18

Ọ -kpataru nụ; e-je l'ishi onwiya

1 Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nụ mu ọdo sụ mu: 2 “Ètu ọwaa, unu anmaphejekpo-wa k'alì Ízurelu bụhunu kẹ ngunu? Mbụ unu anmajẹ:

“ ‘Ndu bụ nna -rige
uchokoro, anwụ ọnu;
eze akpọlahaa ẹgirima izize.’

3 “Mube Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru agha: K'ọphu mu nọ; bẹ unu ta byahedu bya anma etu ono ọdo lẹ Ízurelu. 4 Iphe bụ madzụ kpoo gba kwa mu nwe iya. Ndu bụ nna; mẹ unwegirima ẹphe kwa mu nwe iya. Onye kpataru nụ; yo vuru iya.

5 “Ọ -bụru l'o nweru onye doberu ẹka ndoo; bụru onye emeje iphe nhamunha; mẹ iphe gbaru nụ; 6 ọphu onye ọbu 'ejejedu ori iphe l'ẹke aagwa nte l'ugvu; tọ bụ onye ọnya iya anọje l'ẹke nte, nọ lẹ Ízurelu; ọphu onye ọbu emerushijedu nyee madzụ ibe iya; ọphu oojekfujedu nwanyi, nọ lẹ nsọ unwanyi. 7 Onye ọbu ta bụ onye eme madzụ mmegbu; bụru onye ewolajeru onye o jeru ugwo iphe o yeru iya itumo; ọphu onye ọbu ta bụ onye ana nfu; bụru onye anuje onye ẹhu guderu nri; bụkwaruphu onye anmataje iphe webe onye agba ọtu. 8 Onye ọbu ta bụ onye ejeje ugwo afu-muru-afu; mbụ tọ bụ onye ejeje ugwo unukurunu lẹ phuu; bụru onye esefukotaje ẹka l'iphe dọ ẹji; bụkwaruphu onye abuje: o -doshi okfu yo kfu iphe dọ nhamunha; 9 bya emekota iphe mu turu l'ekemu; bụkwaruphu onye gude ire-lanụ emekota ekemu mu. Onye emekota ẹge-a; bẹ bụ onye doberu ẹka ndoo. Ndzụ e-dzu onye ọbu. Ono bụ iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.

10 “Ọ -bụru l'onye-wa mutaru nwa, ana nfu; l'egbu ọchi; 11 mbụ tọ dọ iphe ndu-wa, gbaru iya l'ememe ọphu oome; gbe bụru onye ejeje ori iphe l'ẹke aagwa nte l'ugvu; bya abụkwaruphu onye emerushije nyee madzụ ibe iya; 12 bụru onye emegbutaje ndu ukpa; mẹ ndu te nwedụ ẹge ọ haru ẹphe; onye ọbu -bụkwaruphu onye ana nfu; bụru onye erije itumo ugwo, o jeru; bụkwaruphu onye ọnya iya anọje lẹ nte; bụru onye arukota uru-alì, dọ iche iche; 13 bya aburu onye ejeje madzụ ugwo afu-muru-afu; mbụ ugwo unukurunu; ya aji: Ndzụ; ?oo-dzu-a onye eme ẹge ono. Ndzụ ta byakwa bya edzu onye ono; kẹ l'iphe ndu ono, oomekota ono kwa akpamara. Onye ono nwuhufutaje; ọchi iya atukoru iya l'ishi.

14 “Ọ -bụru lẹ nwata bya amuta nwata. Nwata ono, ọ mutaru ono abya aphukota ẹjo iphe ono, nna iya meshiru ono; jika lẹ ya te etsodu nna iya l'akpamara, ọkpa: 15 l'ẹ too ridu iphe aagwaru nte; ọnya iya ta nọ lẹ nte ndu Ízurelu; tọ kpa lẹ nyee madzụ; 16 too megbu madzụ mmegbu; t'ọ bụ onye, bụ: e -yeru iya iphe l'itumo temanu yo kwe jee madzụ ugwo. Ẹ tọ bụdu onye ana nfu. Ọonuje onye ẹgu agụ nri; l'anmataje iphe webe onye ẹ te nwedụ iphe oo-yeru l'ẹhu; 17 l'esefuje ẹka l'iphe bụ ẹjo iphe; ọphu oojejedu madzụ ugwo ọ-muru-nwa; m'ọ bụ ugwo uru-ji-efere. Oomekota ekemu yẹbe Nchileke; l'emekota iphe ya turu ọkpa iya; bẹ onye ono ta anwuhukwa l'ẹjo iphe, nna iya meru. Ọo-dzukuraru ndzụ. 18 Obenu lẹ nna onye ọbu a-nwuhu k'iphe dọ ẹji, o meru; kẹ l'ọ bụ onye meru madzụ mmegbu; bụru onye naru nwunne iya nfu; bya emekota ndibe ẹphe iphe ẹ-ta dudu mma.

19 “Unu gbe asuje: ‘?Bụ ngunu kparu iphe nwa ta alajedu l'iphe nna iya kpataru?’ Iphe kparu iya nụ bụ lẹ keshinu ọphu nwatibe iya ono eme iphe vudo nhamunha; iphe gbaru nụ; bya ezia obu l'alì l'emekota iphe ya tọru ọkpa; bẹ ndzụ e-dzukwa iya. 20 Ọ bụ onye kpataru ọphu ọ kpataru; yo vuru iya. Iphe nna kpataru te emedu nwa iya iphe; ọphu iphe nwa

kpataru 'emedu nna iya iphe. Onye doberu ęka ndoo bę aa-gu l'ọ bu onye doberu ęka ndoo. Ejo madzu bę aa-gu l'ọ bu ejo madzu.

²¹ “Onye menyaaru ejo iphe; egomunggo abya ala iya azu; yọ hakọta ejo iphe ono; wata ome iphe ya turu ọkpa iya; melahaa iphe vudo nhamunha; mę iphe gbaru nu: onye ono bę ndzu e-edzu; onye ono ta anwuhudu.

²² Ejo iphe ono, o mekotaru ono bę aa-zahakọta; ę ta agukoduru iya ęya. Keshinu ọphu ọ watawaru odo odomu bę ndzu e-dzu onye ọbu ²³ ?Unu tubesu l'onwu onye iphe du ęji aduje mu mma? ?Ọ de to budu teke ęhu atsoje mu ęna bu teke onye ono haru ọzo iphe du ęji iya ono bya anodu ndzu? Ono bu iphe Ọkaribe-Kakọta-Nu ekfu.

²⁴ “Obenu l'ọ -buru l'onye doberu ęka ndoo gbe nonyaa; wata ome iphe du ęji; mbu rulahaa uruburuku, ndu eme iphe du ęji anoduje aru; ndzu e-dzua onye ọbu to? Wawa! E to nwedu iphe du mma ono, o shi emekotaje ono ọphu aa-nyatakwadu; ke l'o melahaaru gheleghele. Ọ-nwuhu k'iphe du ęji ono, o mekotaru ono.

²⁵ “Obenu l'unu gbe asujele-ę le mube Nnajiufu te mejedu iphe du nhamunha. Unu ngabedukponu unube ndu Izurelu te mu karu unu: ?Ọ de iphe mu eme ta dudu nhamunha? ?Ọ de to gbe buduru unubedua bę iphe unu eme ta dudu nhamunha? ²⁶ Teke ọ buru l'onye doberu ęka ndoo dobenyaaru ęka ndoo gbe bya emelahaa iphe du ęji bę onye ọbu anwuhu k'iphe du ęji ono. ²⁷ Ọ -buru l'onye iphe du ęji menyaaru iphe du ęji; bya aparu iya haa; bya emelahaa iphe du nhamunha; mę iphe gbaru nu bę onye ọbu dzookwaru onwiya ndzu; ²⁸ ke l'ọ bya arikota oriri iphe du ęji ono, o mekotaru ono; egomunggo abya ala iya azu bę ndzu e-dzu iya; ę to nwuhudu. ²⁹ Yo gbe buru iya bę unube ndu Izurelu asuje le mube Nnajiufu te mejedu iphe nhamunha. Unube ndu Izurelu; ?bu mbedua te gbe emejedu iphe nhamunha to. ?To bu-chidua unubedua; bę iphe unu eme ta adujedu nhamunha.

³⁰ “Ọo ya bu; unube ndu Izurelu; te mu karu unu: Mu e-kpe unu ikpe l'ęge onye meru. Ono bu iphe Ọkaribe-Kakọta-Nu ekfu. Unu taa onwunu uta! Hakọta iphe du ęji, unu eme; ọo ya bu ęge ę too medu t'unu daa. ³¹ Unu kushikota ęka l'iphe du ęji, unu mekotaru l'ọ ha; mee obu unu t'ọ buru obu ọphungu; unu aburu ndu no ndzu ọphungu. ?Bu ngunu kpataru iphe unu e-gbu onwunu l'ike; unube ndu Izurelu! ³² Ke l'ę to nwedu onye oduje mu mma l'ọ nwuhuru. Unu taa onwunu uta; te ndzu buru nk'unu! Ono bu iphe Ọkaribe-Kakọta-Nu ekfu.”

19

*Egvu-aphu, a guru nu
ndu ishi ndu Izurelu*

¹ Guaru ndu ishi ndu Izurelu egvu-aphu;

² su ęphe:

“Le nne unu shikwa buru
nne agu l'ęke oke agu ndu ọdo no.
O shi azeje l'ęke unwu agu
doru l'ehe unwu iya.

³ O hefutaru unwu iya nanu;
yọ bya aburu agu, nweru agburu-ęhu.
Yọ bya amua ęge aalakashije
anu teke e gburu iya;

- bya afo-gbushilaha madzu.
- 4 Iphe bu mbakeshi anua ako ehu iya;
bya emee ya;
yo dalahuru ephe l'iduma.
Ephe abya egude nko kofuta iya;
kpuru lashia Ijiputu.
- 5 Teke nne agu phuru le
ya lewaru enya iya;
to nweddu ishi;
yo bya eduta nwa iya odo; hee; hefuta;
yo bya aburu agu ike.
- 6 Yo bya etsoru agu ibe iya l'ejephe;
kele nta b'ọ kanwuwuru ehu.
Yo bya amukwaphu ege
aalakashije anu teke e gburu iya;
bya afo-gbushilaha madzu.
- 7 Yo nwutsushia eke bu agbarike ephe;
bya emee mkpukpu ephe;
yo daburu ochobo.
Ekiri, oode emeru egvu ye ali ono;
me ndu bu iya nu l'ehu.
- 8 To du iya bu;
iphe bu mbakeshi abya enyia;
kwaberu iya;
mbu ndu shigbaa eke,
dugbaa iche l'eke ono mgburumburu.
Ephe abya eworu onya shiberu iya.
Ya ndono; yo bya adaaru ephe l'iduma.
- 9 Ephe abya egude ikokoro
kpufuta iya ye le mkpuchi;
pajeru eze ndu Babylonu.
Ephe abya enwuru iya ye le mkporo.
Ya ndono; ekiri ono,
oodeje ono ta duhe onye
anujekwadu iya nu
l'eli ugvu, notsua le Izurelu.
- 10 Nne ngu dulephu l'ọ bu
oshi vayinu, no le mgbabu ngu.
A dzaru iya l'iku mini;
yo mia wokfuru awokfuru;
ekali iya jaru deru geyingu;
kele mini nokota l'eke ono;
- 11 Ekali iya shihukotaru ike;
shihubeta iya;
k'ophu ee-gude iya pyita mgboro-eze.
O vuru; kakota oshi odo,
no l'eke ono l'eli;
ekali iya ajakashikota ajakashi.
- 12 Obenu l'a bya egude
ehu-eghughu fefu iya; togbo.
Pherephere, shi l'uzo enyanwu-ahata
abya kpo ya gwengu.

A bya anyịshikota iya akpuru.
 Ẹkali iya ono, shihukotaru ike ono
 abya akpọshihukota nkụ,
 Oku abya adzụfu ẹphe.

¹³ A bya eworu iya je adzaa l'echi-ẹgu nta;
 l'ẹke kpọhuru nkụ; mbụ lẹ kpọkpokirikpo alị.

¹⁴ Oku agbanwuhu l'ẹkali iya lanụ;
 dzua akpuru iya.
 Ophu o nwehedu ẹkali,
 shihuru ike, nọkwadu iya nụ,
 dụ mma k'ogude pyita mgboro eze.”
 Owaa bụ egvu-aphụ, a-nogude nụ.

20

Ndu Ízurelu kwefuru Nchileke ikè

¹ Tọ dụ iya bụ; yo be abalị k'iri l'ọnwaa ise l'afa k'ẹsaa; yo nweru ndu bụ ogurennya ndu Ízurelu wuru bya Ojejoje njiata. Ẹphe abya adọo l'ifu mu.
² Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ³ “Nwa ndiphe; kfuru nụ ndu Ízurelu; sụ ẹphe: Okaribe-Kakọta-Nụ aji ẹge-a: ?Unu byaru iya ọkpata ishi iphe tọo? K'ọphu ya nọo bẹ ya te ekwekwa t'o nweru iphe unu a-kpata iya ishi iya. Ono kwa iphe yẹbe Okaribe-Kakọta-Nụ, bụ Ojejoje ekfu ndono.

⁴ “?Ii-kpe ẹphe ikpe tọo? Nwa ndiphe; ?iime t'i kpee ẹphe ikpe tọo? Ngwanụ; kpenua ya ẹphe. Mee t'ẹphe maru uruburuku, nna ẹphe shi arụ. ⁵ Kfuru ẹphe lẹ Okaribe-Kakọta-Nụ sụru: ‘Lẹ mbọku, ya hataru Ízurelu bẹ ya riburu awa Jékọpu angụ; bya emee; ẹphe amakotaru onye ya bụ teke ẹphe nọ lẹ Íjiputu. Ya kfujaru iya ẹphe ekfuja sụ ẹphe: L'ọ kwa yẹbedua gẹdegede bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu. ⁶ O bụ mbọku ono; bẹ ya riburu ẹphe nte lẹ ya e-dufuta ẹphe lẹ Íjiputu duru ẹphe laa l'alị, ya chọvuru ẹphe; mbụ alị-ọtsu ono, reru ikpirikpi; bụru iya kage mma l'iphe bụ alị, nọnu ono. ⁷ Ya asụ ẹphe: T'onyenọnu fọshikotakwa iphe dụ ẹji ono, unu doberu l'agwaphe ono, unu yekotaru ẹnya ono; t'unu be egudeshi ogwa nte ndu Íjiputu merushia onwunu. O kwa yẹbedua bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu.’ ⁸ Obenu l'ẹphe kwefuleru iya-a ikè; jịka l'ẹphe ta ngaduru iya nchị; jịka ọha ogwa-phe ẹjo iphe ono, ẹphe doberu; woru ẹnya ẹphe kùbe iya ono; ọphu ẹphe ahadu ogwa nte ndu Íjiputu. Ya ndono; ya asụ lẹ ya e-woru ẹhu-eghughu iya byabẹ ẹphe; mbụ lẹ ya e-kpukposhi ẹphe ẹhu-eghughu iya lẹ Íjiputu. ⁹ Obenu l'ọ bụ tẹ ya; be emebiyi ẹpha iya l'ifu mbakeshi ono, ndu Ízurelu shi butsuaru ono, bụ ndu ya nọdu l'ifu ẹphe mee tẹ ndu Ízurelu maru onye ya bụ l'edufuta, ya dufutaru ẹphe lẹ Íjiputu.

¹⁰ “Tọ dụ iya bụ; ya ekwe bya edufuta ẹphe lẹ Íjiputu; duru ẹphe lashia echi-ẹgu. ¹¹ Ya abya eworu ọkpa, ẹphe a-nọdu etso tọoru ẹphe; mbụ mee t'ẹphe maru ekemu iya; kẹ l'ọ kwa onye meru iya nụ; ndzụ e-dzua ya. ¹² Ya eworu mbọku ọtu-ume doberu ẹphe t'ọ bụru iya l'ẹphe iphe-ọhubama; k'ọphu ẹphe a-makwanuru l'ọ bụ mbedua, bụ Ojejoje emeje ẹphe t'ẹphe dụ nsọ. ¹³ Obenu lẹ ndu Ízurelu gbe kwefulerua iya-a ikè l'echi-ẹgu; jịka ome iphe ya tọru ẹphe ọkpa iya; jịka ome ekemu iya, bụ onye -mee ya; ndzụ e-dzua ya. Ẹphe eworu mbọku ọtu-ume ono, ya doberu ẹphe ono

dakashia. Ya asu le ya e-gude oke iphe-eghughu iya gbushia ephe l'echi-egu ono. ¹⁴ Obenu l'o bu te ya; be emebyi ephe iya l'ifu iphe, bu mbakeshi ono, bu ndu ya no l'ifu ephe dufuta ephe ono. ¹⁵ To du iya bu; ya eribuaru ephe nte l'echi-egu ono l'e to dudu iphe a-kpata te ya durukwadia ephe ali ono, ya nuru ephe ono; mbu ali-otsu ono, reru ikpirikpi; buru iya kage mma l'iphe bu ali nonu ono. ¹⁶ Iphe meru iphe ya te durudu ephe ali ono; bu l'ephe te kwedu mee iphe ya toru ephe okpa iya; me ekemu iya. Mboku otu-ume mu; be ephe dakaru; ke l'o bu ogwa nte be obu ephe no.

¹⁷ "Obenu le mu phulerua ephe imiko; mu te gbushihe ephe; mbu mu te chigbushihe ephe l'echi-egu ono. ¹⁸ Mu suru unwu ephe l'echi-egu ono: 'Unu be etsokwa okpa nna unu phe; ophu unu 'emekwa ekemu ephe; ophu unu 'agwakwa nte; gude iya merushia onwunu! ¹⁹ O kwa mbedia gedegede bu Ojejoje, bu Nchileke unu. O bu iphe mube Nchileke toru okpa iya be unu a-nodu etsoje; mbu t'unu kwabekwaru ekemu mu enya; mejekota iya l'o ha. ²⁰ Unu emeje mboku otu-ume t'o duru unu le nsogegeso ooburu unu l'iya iphe-ohubama. Oo ya bu; ege unu a-makwanuru l'o buphu yebe Ojejoje bu Nchileke unu l'oswiya.'

²¹ "Obenu l'unwu ephe gbe kwefuhukwaru mu phu ikè. Ephe te kwe mee iphe mu toru ephe okpa iya t'ephe tsoje. Ephe ta gbatakpoduanu okpa l'ome ekemu mu le phuu, bu onye -mee ya; ndzu edzua ya. Ephe abya adakashikota mboku otu-ume mu. Ya ndono; mu asu le mu e-woru ehu-eghughu mu byabe ephe; mbu le mu e-kpukposhi ephe ehu-eghughu mu l'echi-egu eke ono. ²² Obenu le ya selaru eka azu; ya te mehe ephe ege ono; te ya; be emebyi ephe iya l'ifu mbakeshi ono, bu ndu ya nodu l'ifu ephe dufuta ephe ono. ²³ Ya abyaka bya eriaru ephe angu l'echi-egu ono su le ya a-chikashi ephe t'ephe gbaa nanu nanu lashikota iphe bu mba nonu; mbu t'ephe gbakashihu lashia ali nonu; ²⁴ ke l'ephe te kwedu ome ekemu iya; mbu l'ephe jikaru ome iphe ya toru ephe okpa iya; bya adakashia mboku otu-ume iya. O gbe buru eke enya ephe ka anono; bu le nte, nna ephe gwaru.

²⁵ "Ya ndono; ya abya eworu ekemu, ta dudu mma taru ephe t'ephe meje; mbu ekemu, ephe te gudgedu buru. ²⁶ Ya abya emee ephe t'ephe merushia onwephe l'aja, ephe egwoje; mbu kpolahaa ime odungu ephe oku gude achi aja. Yo buru te ya nua ephe aphu; be ya gude mee iphe ono; k'ophu ephe a-makwanuru l'o bu ye bedua bu Ojejoje.

²⁷ "Oo ya bu; nwa ndiphe; kfuru nu ndu Izurelu su ephe le Okaribe-Kakota-Nu suru: L'o bukwaphu ege-a be nna unu phe kfuswekotaru iya; ephe te meru iya ire-lanu; ²⁸ le teke ya duru ephe jeshia l'ali ono, ya riburu ephe angu iya le ya a-nu ephe ono; be ephe ruru eke ono nodu l'iphe bu ugu; me l'iphe bu oshi, mkpekwo nokpoo gwoo aja. Eja ono, ephe egwo ege ono aburu iphe meru; ehu eghulahaa ya eghughu. Ephe gude insensu; me mee, ephe egudeje achi aja chilahaaja eja ono. ²⁹ To du iya bu; mu asu ephe: '?Bu ngunu bu eke ono, unu ejeje ogwa iphe ono?' Ya ndono; e kulahaaja eke ono 'Bama'* jeye ntanu. ³⁰ Oo ya bu; kfuru ndu Izurelu le Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: ?Unu a-nodu emerushikwaphu onwunu l'o bu nna unu phe? ?Mbu unu a-nodu agwaphekwaphe nte ege ephe gwaru to? ³¹ Eja ono, unu anoduje achi ono; mbu aja ophu unu akpoje unwegirima unu oku gude l'achi; be unu gudekwadu emerushi onwunu jeye ntanu. Unube ndu Izurelu; ?unu a-byaghekwa nu iya-a okpata ishi iphe. K'ophu yebe Okaribe-Kakota-Nu, bu Ojejoje nokpoo; be unu ta

* **20:29** 20:29 Iphe "Bama" bu bu "eke aagwaje iphe".

akpataghekwa iya ishi iphe. ³² Unu asuje l'ọ dọ unu t'unu dọ l'ọ bọ mba ọdo, nọtsua nọ; mbọ l'ọ dọ unu t'unu dọ l'ọ bọ ndu mgboko, bọ ndu tsoru oshi mę mkpuma baphelahaaru ẹja. Obenu l'iphe unu ari a-buru unu ke mmanu.

³³ “Mube Ọkaribe-Kakọta-Nu sọru: K'ọphu mu nọkpoo be bọ ehuka; mę agburu-ẹhu mu yele ẹhu-eghughu be mu e-gude chia unu. ³⁴ Mu e-gude k'ehuka; mę agburu-ẹhu mu yele ẹhu-eghughu rufutakota unu l'iphe bọ mba, unu nọkota; mbọ dufutakota unu l'iphe bọ mkpukpu, a chikashiru unu laa. ³⁵ Mu e-ruta unu lashia l'iphe bọ mbakeshi bọ eke a-butuaru unu echi-egu. Eke ono be mu l'unu a-nodu l'ifu l'ifu; mu ekpee unu ikpe. ³⁶ Ọ bọ ẹge ono, mu kperu nna unu phe ikpe l'echi-egu ali Ijiputu ono be bọ ẹge mu e-kpe iya unu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nu ekfu.

³⁷ “Mu e-gude ike; mee unu t'unu meje ndzọ ono, unu l'iya gbaru ono. ³⁸ Iphe bọ ndu mkpaka; mę ndu ekwefujeru iya ikẹ be ya e-fefukota l'unu. Ọ bọ oswi-okfu le ya e-dufuta-a ẹphe l'ali ono, ẹphe bu ono; obenu l'ẹphe ta abahudu l'ali Izurelu. Teke ono; unu amakwanuru l'ọo yẹbedua bọ Ojejoje.”

³⁹ Ọkaribe-Kakọta-Nu sọru ẹge-a: “Unube ndu Izurelu; unu je agwajeru nte ẹge ẹhu ha unu; l'unu hakọta. Obenu l'e -megee be unu a-nua iphe mu ekfuru unu; unu ahakwana ọchi-phe ẹja mę ọgwa-phe nte, unu gude afarushi ẹpha mu, dọ nsọ afarushi. ⁴⁰ Ọ bọ l'ugvu iya, dọ nsọ; mbọ l'eze ugvu Izurelu be yẹbe Ọkaribe-Kakọta-Nu sọru l'iphe bọ ndu Izurelu a-noduje abaru iya ẹja. Ọ bọ l'ẹke ono be ya a-noduje nata ẹphe; buru l'ẹke ono be ya a-cho t'unu gwotajeru iya ngweja unu; mę iphe katsukpo mma, unu anu iya yele ngweja unu, dọ nsọ. ⁴¹ Ya a-nata unu; unu adu iya l'ọ bọ insensu, eshi kwekwekwe; teke ya dulatatsuaru unu l'iphe bọ mbakeshi ono, unu nọkota ono; mbọ rufutakota unu l'iphe bọ mkpukpu ono, a chikashiru unu laa ono. Teke ono; ya ekoshi iphe bọ mbakeshi le ya dọ nsọ l'ẹke unu nọ. ⁴² Ọo ya bọ ẹge unu a-makwanuru le mu bọ Ojejoje; teke mu e-duru unu lashia azu l'ali Izurelu, bọ ali, mu riburu angu le mu a-nu nna unu phe. ⁴³ Ọ bọ ẹke ono be unu a-nodu; ẹnya agbarukota unu l'iphe unu mekotaru; mbọ iphe ono, unu mekotaru gude merushikota onwunu ono. Iphe ono, unu mekotaru ono a-bya adukota unu ashị k'etu jeye l'onwunu. ⁴⁴ Unube ndu Izurelu; ya te edzekwa ẹjo iphe, unu eme; mę akpamara, unu akpa. Ọbu le teke ya e-gude k'ẹpha iya dzọo unu; be unu a-maru l'ọ bọ yẹbedua bọ Nnajiufu.” Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nu ekfu.

⁴⁵ Tọ dọ iya bọ; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sọ mu: ⁴⁶ “Nwa ndiphe; ghachi ifu l'uzo ọhuda; gude nkuchiru gbakushi iya ẹphe. Nggg ghachi ifu l'oswa, nọ l'egu uzo ọhuda; gudekwaphu nkfuchiru gbakushi iya ẹphe. ⁴⁷ Sọ ọswa ọhuda: ‘T'o gebekwa nchi l'iphe Ojejoje ekfu! Ọkaribe-Kakọta-Nu sọru: Ya abyaakwa te ya nwuru oku ye ngu. Oku ono a-dzukota iphe bọ oshi ngu ndu ọphu nọ ndzọ; mę ndu ọphu kpohuru nkọ. Ire-oku b'e ta byadu bya echinyi echinyi. Iphe bọ onyenonu shita l'ohuda rua l'isheli be oku ono e-metuta. ⁴⁸ Onyemonye obule a-makotaru l'ọ bọ mube Ojejoje be turu oku ono; ẹ ta byadu bya echinyighe iya echinyi.’ ”

⁴⁹ Tọ dọ iya bọ; mu asu: “Ojejoje; mę ẹphe a-sukwa mu: ‘?L'ọ bọ okfu be mu ekfu?’ ”

21

*Ojejoje gude Bábyilonu
abyaru ndu Ízurelu ogu*

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru nụ mu sụ mu: ² “Nwa ndiphe; ghachiru Jerúsalemu ifu; kfuwa mabęru Eke-dụ-Nsọ ono; nggu agbakushi iya ali Ízurelu. ³ Sụ ali Ízurelu: Owaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sụru: ‘T’o lekwa! Ya abyaakwa iya l’ẹhu. Ya a-mị mma iya l’obo; gbufu ndu doberu ẹka ndoo; mę ndu ẹjo iya ono. ⁴ Eshinu ọphu ya emewa tẹ ya gbufu ndu doberu ẹka ndoo; mę ndu ẹjo iya ono; bę ya a-mị mma gbua iphe bụ madzụ; tsube l’ohuda jerua l’isheli. ⁵ Ọo ya bụkwanu ẹge madzụ kpamukpamu a-maru lẹ yẹbe Ojejoje bę mīwaru mma mu l’obo iya; ọphu mu te eyephudu iya azụ.

⁶ “Ọo ya bụ; tsụa ude; nwa ndiphe! Tsụa ude; deru gęe; taa ririri l’ifu ẹphe. ⁷ Teke ẹphe jiru ngu: ‘?Bụ ngunu kparu iphe iitsu ude?’ Nggu asụ ẹphe: ‘L’o nweru nzi, abya nụ. Nzi ono -byalephu bę obu e-yoshihukota madzụ; ẹka alakota iphe bụ madzụ yekengu. Ẹhu adakota madzụ kọo. Iphe bụ ikpere madzụ e-rishikota avurukpa l’ọ bụ nkụ, nọ lẹ mini. Nzi obu abyaakwa; ọ kwa iphe mefutaje nụ. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu.’ ”

⁸ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ⁹ “Nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfuwa l’ọ waa iphe Ojejoje kfuru. Ọ sụru:

“L’a baakwaru ogu-mbeke dobe;

yoo tsụ nkọ; fuwa iya igbedere!

¹⁰ A bawaru ogu-mbeke obu
t’e gude iya gbushia madzụ.
E fuwaru iya igbedere;
yoo me męrengu-męrengu
l’ọ bụ ebemu-igwe.

?Ayi a-nọdu ete ẹswa lẹ
mgboro-eze kę nwatibe mu;
bę kapyabę kę ndu ọdo tọo?

¹¹ Ogu-mbeke ono b’e
wotaakwaru t’e fua ya
igbedere; t’a dzuta iya.

A baakwaru iya ababa;
fuwa iya igbedere.
Mbụ a byawa t’a nụ iya
onye mgbugbu-madzụ.

¹² Nwa ndiphe; raa ẹkwa;
chia mkpu;
kẹle ogu-mbeke ono kwa
l’ẹhu ndibe mu; bę ọobyia.
Mbụ l’ọobyakwa l’ẹhu
iphe bụ ndu bụ ishi lẹ Ízurelu.
E nwutaakwaru ẹphe lẹ
ndu nke mu tųaru
ogu-mbeke ono.

Ọo ya bụ; t’i kùbe ẹka l’olu; gụa aphụ.

¹³ “Aa-datakwa unu.
“?Bụ ngunu e-mekwanu;
m’ọ -bụru lẹ

mgboro-eze ono,
kapyabẹ kẹ ndu ọdo
ono ta nọhedu?"

Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nu ekfu ndono.

¹⁴ "Ọo ya bu; nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfua; nggu akua ẹka pyongu. Ya gude ogu-mbeke ya abya. Ya -gbua ya ugbo ẹbo; gbua ya ugbo ẹto; bu ẹge ono bẹ ishi madzu e-tso iya. Ọ bu ogu-mbeke, ee-gude gbaa ẹphe mgburumgburu; yebuta ẹphe; tsua ẹphe ọtsu ẹkfu; ¹⁵ k'ophu bu lẹ meji a-tofukota madzu. Ndu, a-dashi adashi a-ha l'igwe. Mu dobekotawaru ogu-mbeke, ee-gude gbushia ẹphe l'onu-ogo onu-ogo ẹphe. E mekwaru mma ono; yo gbu merengu-merengu l'ọ bu ebemu-igwe. A bawaru iya ẹge ọdụ t'e gude iya gbushia madzu. ¹⁶ Nggube ogu-mbeke; egbua yaramu laa l'eka-utara! Gbukwaaphu yaramu laa l'eka-ibyita! Mbụ t'i gbuje laa l'iphe bu ẹke ifu ngu ghachijeru! ¹⁷ Mu a-kukwaphu ẹka pyongu. Iphe eghu mu nu eghubuhu mu. Ono iphe mube Ojejoje kfuru ndono."

Ogu-mbeke eze ndu Bábýilonu

¹⁸ Tọ dọ iya bu; Ojejoje abyakwa ekfuru nu mu ọdo su mu: ¹⁹ "Nwa ndiphe; mee esu-uzo ẹbo, bu ẹke eze ndu Bábýilonu e-shi bya ogu. T'ọ bukwaru le mkpukpu lanu bẹ uzo ono a-watakota. Nggu egvube iphe-ohubama l'ẹke uzo ono swikahuru aswikahu bahu lẹ mkpukpu ono. ²⁰ Nggu emee esu-uzo lanu l'esu-uzo ẹbo ono ẹke ee-shi je olushi mkpukpu Raba kẹ ndu Amonu ogu; me esu-uzo ophu kwe iya ẹbo, bu ẹke ee-shi je olushi alì ndu Júda ogu; me Jerúsalemu, e gude okpo-mgbinyiku uphokpuma; kpụ-butu ogu. ²¹ Ono kẹ l'eze ndu Bábýilonu e-jebe ẹke uzo ono gbaru ẹbo; mbụ lẹ mkpokahu-uzo ono. Yọ nọdu l'eka ono t'ọ tua ẹnwa; tẹ ya maru iphe ee-me nu. Oo-gude akfu tua ẹnwa; kpata nwogvu iya ishi; bya elee ẹnwa lẹ meji anu. ²² Ọ bu ẹka-utara iya bẹ ẹnwa kẹ Jerúsalemu naru, bu iya bu ẹke oo-do iphe ee-gude chikposhia Jerúsalemu mee ya ẹge ọo-dụ. Oo-zi t'a wata ogbu madzu pyaapya; me t'e chia mkpegbe-ogu. Aabya edoo iphe ee-gude nwutsushia ogu onu-uzo, eeshije abahu lẹ mkpukpu ono; a bya akoshikwaphu ogiji ogiji bu iphe ee-gude lụta mkpukpu; a byakwaphu emee iphe ndu odokwaru, bu iphe ee-gude luta mkpukpu ono. ²³ Iphe a pataru ekfushi-a bẹ ndu Ízurelu te ekwedu l'ọ bu iphe e-me nu; kẹ l'ẹphe l'iya riru nte. Obenu l'ọo-nyatakotaru ẹphe iphe dọ ẹji, ẹphe mekotaru; mee t'ẹphe makwanuru l'ee-gude okfu iphe dọ ẹji ono, ẹphe mekotaru ono lụ-gbua ẹphe l'ogu ono."

²⁴ Ọo ya bu; Ọkaribe-Kakọta-Nu sọru: " 'Lẹ keshinu unu byaru bya amakotawaru ẹge iphe dọ ẹji, unu meshiru habe; iphe unu eme atụwa unu ẹba; kẹ l'unu mekotawaru egbe iphe dọ ẹji-a; bẹ aa-kpụ unu lẹ ndzu.

²⁵ " 'Owa-a! Nggube onye ishi ndu Ízurelu, bu ẹjo madzu; mebyishia onwongu emebyishi; oge nke ngu ruakwaru teke aa-nu ngu chikikfuu! ²⁶ Ọkaribe-Kakọta-Nu bẹ sọru: Toshia iphe i keru l'ishi; nggu ekpufu okpu-eze ngu; l'ẹ tọ bukwa ẹge iphe shi dọ bẹ ọo-dụ tugburu. Ndu ẹnwa ẹphe laru alì bẹ ee-woli ewoli; wozita ndu kẹ eze iya. ²⁷ Ọ buakwa kpurupyata! Ọ buakwa kpurupyata! Ya e-me mkpukpu ono t'ọ buru kpurupyata; ophu aabyadu bya edokwazi iya jeye teke onye bu iya b'ọ gbaru onweru mkpukpu ono a-bya; ya anu iya ẹya.'

²⁸ "Ọo ya bu; nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfua; sọ: 'Owaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nu ekfu l'ẹhu ndu Amonu l'okfu iphe-iphere, ẹphe eme ndu Ízurelu. Ọ sọru:
" 'Ogu-mbeke! Ogu-mbeke!

A mįwaru iya;
t'e gude
gbua madzų pyaapya.
E mįwaru iya;
t'e gude
lųa madzų alųlu.
E mewaru iya;
yoo gbu
merengu-merengu l'ọ bu ebemu-igwe.

²⁹ “ ‘A marua l'a phųjeru unu àphų ìphòró; l'agbaru unu ẹja ẹjore. Obenu lẹ ndu akirishi ono bẹ ogu-mbeke, ee-gude gbushia ẹphe tukotsuwaru l'olu; mbų ndu ono, oge nk'ẹphe ruwaru; teke aa-nų ẹphe chikikfuu eruwa.

³⁰ “ ‘Mįru ogu-mbeke ono ye l'ọbo iya. Ọ bu ẹke unu futaru bẹ mu a-nọdu kpee unu ikpe; mbų l'alį iphe metaru unu. ³¹ Mu e-woru oke ẹhu-eghughu mu byabẹ unu; gude oke iphe-eghughu bya unu l'ẹhu. Mu e-nwuru unu nų ndu akuje madzų pyangu; mbų ndu bu iphe emebyi emebyi bu iphe edoje ẹphe ẹnya. ³² Unu a-bųru nkų, eeye l'ọku. Ẹke anọdu lọkaa mee unu, bu iya bu ẹke ee-gbushi unu bẹ bu l'alį unu gẹdegede. Ẹ ta byadu bya ephotakwadu unu ọdo. Ọ bu mųbe Ojejoje bẹ kfuru ẹge ono.’ ”

22

Ejo iphe ndu Jerúsalemu eme

¹ Tọ dų iya bų; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sų mu: ² “Nwa ndiphe; ?ii-kpe-e ẹphe ikpe tọo? Mbų; ?ii-kpe mkpųkpų mgbugbu-madzų-a ikpe? Ọo ya bų; jee atųa mkpųkpų ono ẹba lẹ k'ųruburuku ono, ọoru ono; ³ sų iya: Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu; ọ sųru: Owa-a! Nggube mkpųkpų wolatawaru onwongu kpurupyata; kẹ l'unu egbushi madzų; gudekwaphu ọgwa-phe nte l'emershishi onwunu. ⁴ Ikpe nmaakwaru unu kẹ ndu ono, unu egbushi ono. Unu abya egudekwaphu ọgwa-phe nte merushibebe onwunu. Unu mewaru; ẹge unu a-nọ-bebe adų tsọ-kengu; mbų l'afa, unu a-nọ-bebe bẹ tųakwaru unu l'ųkfu. Ọo ya bų; l'ee-me t'iphe bų mbakeshi ba agubeje unu iphe; mbų t'unu bųru iphe mkpųkpų nonu e-gudeje akọ ọnu. ⁵ Ndu bu ntse; mẹ ndu bu ote-ẹnya a-nọdu eme unu ẹnwa; l'ekfuru unu; nshọ! Unubẹ mkpųkpų, ẹ ta nųdu ẹpha unu; mbų unubẹ mkpųkpų, ta agbabujedu gharaghara agbabu. ⁶ Phųaru ẹge ndu ishi Ízurelų, nọtsua l'ime ngu gude ike, ẹphe nweru l'egbushi madzų. ⁷ Ọ bu l'ime ngu bẹ ẹphe nọ; to nwehe onye gųberu nne lẹ nna iya iphe; bųru l'ime ngu bẹ ẹphe nọ; kpaa ndu byaru abyabya ẹhu; nọdu iya mee ndu a tọru ogbe; mẹ ųnwanyi, maa tųfuru ome-l'iwe. ⁸ Unu ta gubejehedu iphe mu, dų nsọ iphe. Unu darushikotawaru mbọku ọtu-ume mu. ⁹ L'ime ngu b'e ndu ntųmatu nọ, bų ndu iphe ẹphe eshibeje ite iya bų ẹge ẹphe e-shi gbua madzų. L'ime ngu bẹ ndu ejeje lẹ nte, nọ l'ugvu ugvu l'erį iphe ẹphe gwaru nte; nọdu iya l'afatọshi onwẹphe. ¹⁰ Ndu ẹphe lẹ nyee nna ẹphe azeje bẹ kwaphų l'ime ngu bẹ ẹphe nọ. Ọ kwaphų l'ime ngu bẹ ẹphe nọ; mbų ndu ejekfuje nwanyi, nọ nsọ ųnwanyi; mbų nwanyi, ta dųdua nsọ. ¹¹ Ọ bu l'ime ngu bẹ nwoke emeje nyee nwoke ibe iya ẹjo ahųma; bukwaruphu l'ime ngu bẹ madzų emeje onwiya iphe-iphere l'omerushi nyee nwa iya; bųru l'ime ngu bẹ madzų emerushije nwunne iya nwanyi; mbų nwa, nna iya mųru gẹdegede. ¹² Ọ bu l'ime ngu bẹ aanọduje kfųa ndiphe ųgwo t'ẹphe je egbua madzų; ndu ejeje ųgwo ọ-mųru-nwa; mẹ lẹ ndu anapheje ibe ẹphe

iphe ephe k'ehuka. I shiwa ege-a zahaa mube Ojejoje. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹³ “Mu a-kfukfube eka nyipyabe nriru ngu ono me ochi, iigbushi. ¹⁴ ? Ii-kegherua okpa? Mbụ; ụvo; ?o -du ngu-a mboku, nggu l'iya e-me? O bu mube Ojejoje ekfu iya; mbụ le mu e-mekwa iya. ¹⁵ Mu a-chikashi ndu bu ngu nu t'ephe jiko iphe bu mbakeshi tsoo. Mbụ mu e-rukashi ephe t'ephe jiko iphe bu mkpukpu nonu naru. Mu e-mekwanu ngu t'i bu-buhu mkpukpu, e merushiru emerushi. ¹⁶ Teke ono, ii-buru mkpukpu, rushihuru arushihu l'enya iphe bu mbakeshi; be ii-maru l'o bu mbedua gedegede be bu Ojejoje.”

¹⁷ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ¹⁸ “Nwa ndiphe; ndu Izurelu be duakwa mu l'o bu eswara-iphe. Mbụ l'ephe duwa l'o bu ope; me ashanga; me igwe; me nshi-igwe, kwaru l'oku-uzu. Iphe ephe bulephu be bu ntụ-uzu mkpola-ocha. ¹⁹ Oo ya bu le Okaribe-Kakota-Nu suru: Le k'ophu unu ghokotawaru nshi-igwe mkpola-ocha; be mu e-kpota unu kpola Jerusalemu. ²⁰ Mu e-kpota unu l'o bu onye kpotaru mkpola-ocha; ope; igwe; nshi-igwe; me nshi-ashanga; ye l'uzu t'o ngazekota ephe l'ovovo-oku ono bu ege mu e-gude ovuma; mbụ gude oke ehu-eghughu ruta unu je akube le mkpukpu ono t'o ngazee unu angaze. ²¹ Mu e-rukobe unu; kpukposhi unu oke iphe-eghughu mu, du l'o bu oku; yo ree unu kutukutu; mbụ yo ngazekota unu angaze. ²² O bu ege mkpola-ocha, a huberu l'oku-uzu angazehuje bu ege unu a-nodu l'oke ehu-eghughu mu ngazehu; ege unu a-makwanuru l'o bu mbedua gedegede, bu Ojejoje; be kpukposhiru unu oke ehu-eghughu mu.”

²³ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ²⁴ “Nwa ndiphe; su ali ono: L'o bu ali, e ta turudua ejo iphe iya; ali, mini ta ayobua l'oge oke ehu-eghughu ono. ²⁵ Ndu nkfuchiru Nchileke nowa le mkpukpu ono; gbaa ejo idzu. Ephe du l'o bu ekiri agu, alakashi anu, o gburu. Ephe gbushiwaru madzu; nakoo eku; me iphe, eregbaa ire, ephe nweru. Ephe mewaru unwanyi, maa tufuru; ephe azaa l'igwe le mkpukpu ono. ²⁶ Ndu achijeru mube Nchileke eja, no le mkpukpu ono be kpakashibebewaru ekemu mu; tuko iphe mu, du nso merushikota emerushi. Ephe ta akpajehedu ishi l'iphe ophu be du nso; m'o bu l'e to dudu. Ephe ezije madzu l'e to nwedu iphe du iche l'iphe aaso nso yele iphe e taa sodu nso. Ephe wowaru enya kulube; ta akpajehede ishi k'odobu mboku otu-ume mu nso. Ephe shiwa ege ono mee; mu aburu onye rushihuru arushihu. ²⁷ Ndu ishi, achi mkpukpu ono be alakashije ndu ephe achi l'o bu nkuta-oswa, atakashu anu, o gburu. Madzu ala ogbu l'eke ephe egbushi madzu t'ephe gude ephe rukoo uru, ta agbadu nu. ²⁸ Ndu nkfuchiru Nchileke, no le mkpukpu ono agbachi okpa ifu l'iphe du eji, ephe eme. Ephe l'aphuje aphu iphoru; lezi eja, bu ejo-ire. Ephe asu le Okaribe-Kakota-Nu asu. Obenu le mube Ojejoje ta dukwa iphe mu kfuru. ²⁹ Ndu ali ono gude ugho l'eri ndu odo uru; l'ana nfu. Ephe l'akpa ndu ukpa ehu; l'akpa iya ndu e-to nwedu ege o haru ephe. Ndu mbyamumbya be ephe emegbu emegbu; l'anafu ephe iphe ruberu ephe. ³⁰ Ya leru enya l'ime ephe onye a-bya egbochita l'o bu mgbabu; me onye ekechi ekechi l'eke upho-mkpuma ono gheru onu l'ali ono te mu be mebyi iya; ophu o nwedu onye mu phuru. ³¹ Oo ya bu; mu e-woru oke ehu-eghughu mu kpukposhi ephe; gude iphe-eghughu mu kepyashia ephe l'o bu oku; wota iphe ono, ephe pata mekota byabekota ephe l'ishi. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu!”

23

Unwunne labu, eri ogori

¹ Tò dù iya bú; Ojejoje abya ekfuru nù mu sù mu: ² “Nwa ndiphe; o nweru ùnwanyi labu, nne lanu muru, ³ wataru oḡba okpara lẹ́ Íjiputu. Èphe shihuru oḡba okpara ono teke èphe bú nwata. Èke ono bẹ́ èphe nọ́ a fatoshikpelephu èphe era; mbu teke ono, èphe bukwaḡua ndu nwoke ta chikahubua okpa. ⁴ Èpha onye k'ogurennya bú Ohola. Èpha unwunne iya nwanyi bẹ́ bú Oholiba. Èphe bú ndibe mu. Èphe mushiru ùwegirima unwoke mẹ́ ùwegirima ùnwanyi. Ohola bẹ́ bú Samériya. Oholiba aburu Jerúsalemu.

⁵ “Ohola wataruru oḡba okpara teke o bukwaḡu nke mu. O wu-kolahaaru ndu o yeru obu, bú ndu bú ndaji nggara Asiriya; ⁶ mbu ndu yeru uwe, eke urukpu-urukpu; ndu ḡvano; mẹ́ ndu ishi mkpukpu. Èphe l'èphe ha bukota ùnwu akatikoro; l'ama mma; l'agbagbaa ìnya; nọ́dugbaa l'eli ìnya èphe. ⁷ O woru onwiya mee yọ́ buru okpara, ndu Asiriya, nweru enya ekutaje. O gudejekwaphu nte ndu owu-ko l'emershia onwiya. ⁸ È tọ́ hadu oḡba okpara ono, o shiru agbagba lẹ́ Íjiputu ono. Teke o buru nwata bẹ́ yẹ́le unwoke azeje; èphe afakashi iya onu era; mee ya ege o ḡuru èphe. ⁹ Tò dù iya bú; mu abya enwuru iya nwuhaaru ndu o yeru obu, bú iya bú ndu Asiriya ono, èphe l'iya awuko enyishi mini ono. ¹⁰ Èphe abya agbabe iya otu; naa ya ùwegirima iya: ndu k'unwoke; mẹ́ ndu k'ùnwanyi; bya egude ogu-mbeke gbugbua ya. Ya ndono; yọ́ buru onye ùnwanyi gude akwa enya; kẹ́ l'ọ́ bú ege gbaru iya nù; b'e meru iya.

¹¹ “Nwunne iya nwanyi; mbu Oholiba phukwarua iphe ono; ophu egu nwoke; mẹ́ oḡba okpara te kwe iya. Yẹ́bedua egbe kabaaru eji; mbu gbe bya aka unwunne iya oḡba okpara. ¹² O wu-kokwaruphu ndu Asiriya; ndu ḡvano; ndu ishi mkpukpu; mẹ́ ndu soja èphe, kwaru onwèphe bugebe; bukotaruru ùnwu akatikoro; l'ama mma; l'agbagbaa ìnya. ¹³ Mu abyakwaphu bya aphu l'onye onanu bẹ́ merushiwaru onwiya ege ono kwaphu. Tò dù iya bú l'èphe ebo ono jiko shia ọ́zo lanu.

¹⁴ “O gbe agbalẹ́kwaduru okpara obu eje. O phuru ndu e seru l'upho-mkpuma; mbu ndu Kalúdiya, e gude iphe uswe see; ¹⁵ èphe ekebetsua l'ukfu; kee ekwa l'ishi; yo kpo èphe wulawula. Èphe l'èphe ha bẹ́ dukota l'ọ́ bú ndu ishi ugbo-ìnya lẹ́ Bábyilonu; mbu ndu Kalúdiya. ¹⁶ Aphuphu, o phu èphe; èphe agulaha ya. Yo yefuwaphu ndu ozi iya t'èphe je ezia èphe ozi lẹ́ Kalúdiya. ¹⁷ Tò dù iya bú; ndu Bábyilonu abyakfutashia ya t'èphe l'iya zẹ́. Yọ́ ḡnyaa èphe; èphe eworu iya merushia. E merushibetsua ya ono; èphe abya adu iya ashì; yọ́ lufu l'ẹ́ke ono; haa èphe. ¹⁸ Yọ́ bya agbaru okpara ono kwasẹ́kwaru; mbu l'agbawa okpara obu k'o-jeberumee. Mu abya aghaaruru iya azu ege mu gharu unwunne iya; kẹ́ l'iphe ono, oome ono bẹ́ dù mu ashì. ¹⁹ Ya ndono; yo gbe bulerua teke ono b'o gbe ghahu iya aghahu l'oḡba okpara ono; kẹ́ l'ọ́ nyataru ege o shi agba okpara ono teke o bú nwata l'ọ́ nọ́ lẹ́ Íjiputu. ²⁰ Èke ono b'o nọ́du l'awu-kokota ndu o yeru obu; mbu ndu ehunwoke èphe dukota l'ọ́ bú kẹ́ nkakfu-igara; mbu ndu umuda èphe dù l'ọ́ bú k'ìnya. ²¹ Oo ya bunu l'urukutu, i shi aru teke i bú nwata nọ́du lẹ́ Íjiputu ono te ekweduru ngu agu-bu; mbu teke ono, e shi rapheje ngu eka l'onu era; l'afakashi ngu eka l'okpu era ngu ono.”

²² “Oo ya bú; Oholiba; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Mu a-kpali ndu ono, i shi yeru obu, byaru bya adu ngu ashì ono t'èphe ghakobe fururu ngu. Mbu mu e-me t'èphe shitsua ekemeke obule wufuta

fuaru ngu. ²³ Ndu ono, a-furu ngu nụ ono bụ ndu Bábyilonu; ndu Kalúdiya; ndu Pekodu; ndu Showa; ndu Kowa; mę ndu Asiriya kpamukpamu. Ẹphe a-bukota ndu akatikoro, amatsua mma; ndu govano; ndu ishi; ndu ishi ugbo-inya; mę ndu nọtsua l'oke okwa; l'agbagbaa inya. ²⁴ Ẹphe e-gude ngwa-ogu; mę ugbo-inya; mę ugbo-inya, eegudeje evu ivu; chiru igwe oha fuaru ngu. Ẹphe e-kekotaru ngu ogu l'ekemeke obule; chiru iphe e gude eze ogu; bya ekpukotaru okpu igwe. Mu e-nwuta ngu tuaru ẹphe; t'ẹphe nua ngu anunu; mbu t'ẹphe mee ngu ege du ẹphe mma. ²⁵ Mu e-gude okopho; koshi ngu ege ooghube mu; k'ophu ndu ono e-gude ehu-eghughu nua ngu anunu. Ẹphe e-beshi unu imi; kwashia unu nchi. Ndu phoduru nu l'unu be ee-gude ogu-mbeke gbushia. Ẹphe a-chita unwu unu: ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi. Ndu ophu phoduru nu be oku e-kekota. ²⁶ Ẹphe a-lafushikota ngu uwe, i yekotaru; gbabe ngu otu; nyichakota ngu mgbubu, i nwekotaru. ²⁷ Oo ya bu; mu emekwanua t'urukutu ono, iiru ono; mę okpara ono, i shiru agbagba le Ijiputu ono jeberu ngu ege ono. Iphe du ege-a ta byahedu bya agu ngu odo; ophu i byadu bya anyata Ijiputu odo."

²⁸ Ono kele Okaribe-Kakota-Nu suru agha: "Mu abyawa te mu nwuru ngu nu ndu du ngu ashi; mbu ndu i ghawaru azu ke l'ẹphe du ngu eji. ²⁹ Ẹphe e-gude ashi, i du ẹphe naa ngu iphe i seru eza iya. Ẹphe e-me ngu; gbabe ngu otu. Okpara ono, iigba ono a-bya adaa tolatola. Yo buru okpara ono, iigba ono; mę urukutu ono, iiru ono ³⁰ be wolataru unu iphe ono; ke l'unu l'iphe bu mbakeshi wataru owuko enyashi mini; gude agwa ẹphe merushikota onwunu. ³¹ Ihawa eka ke nwunne ngu nwanyi. Ya a-patakwanu okoro ntakfuru iya; dee ngu l'eka."

³² Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru:

"L'ii-ngu iphe l'okoro ono,
nwunne ngu nwanyi nguru ono;
mbu okoro, ha galagala;
bya adu gvubungu.
Aa-chi ngu ochi;
gude ngu mee iphe-ochi;
ke l'okoro ono
be jiwaru gugurugungu.

³³ Ii-ngu iya; yo gude ngu egude.
Mbu aphu a-tsu ngu
l'o bu onye mee guderu.
Mbu o bu okoro
o buru kpurupyata;
me achihu be ii-gude ngua ya.
Mbu o bu okoro nwunne ngu
nwanyi, bu Sameriya;
be ii-gude ngua ya.

³⁴ Ii-ngu iya; mbu ngufu iya;
ngua ngua ugere iya.
Ii-dzokposhi iya yegiriyegiri;
bya alabashia onwongu era alabashi.
Ono iphe mube Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

³⁵ Oo ya bu; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: "Le keshinu ophu i gbe zahawanu mbedua; mbu i gbe ruchiwanu mu eruchi be

urukutu ono, i ruru ono; me okpara ono, i gbaru ono be ii-rikota uru iya iche l'iche.”

³⁶ To du iya bu; Ojejoje asu mu: “Nwa ndiphe; ?ii-kpe Ohola yele Oholiba ikpe? Ngwanu; kfulu epe k'urukutu, epe rushiru. ³⁷ Epe riru ogori; gbua ochi; bya aburu ndu gude nte epe merushia onwephe. Epe gudewa unwegirima, epe mushiru mu gwoo eja; t'o buru epe nri. ³⁸ Epe mefukwaru mu phu iphe owaa: Le teke ono kwaphu be epe merushiru eke duru mu le nso; bya adakakota mboku otu-ume mu. ³⁹ Mbụ mboku onophu, epe gude unwu epe gbaaru nte epe eja ono be epe bahuru l'eke duru mu le nso woru iya merushia. O bu iphe ono be epe meru l'ulo mu.

⁴⁰ “Epe egbe jekpooru je ezia madzu, e-je ekukoo unwoke, shiru l'eke teru etete; ndu ono eruta; nggu abya asaa onwongu bugeberu epe; dee mkpo-enya; bya agbaru mgbubu ngu. ⁴¹ Nggu abya asugaru l'aba, ama iphe du biribiri. A bya apata okpokoro dobe l'ifu iya; nggu abya achita insensu; me manu mu tukobe l'eli iya. ⁴² Eke ono, o no ono adakota gvugvugvu l'eke ndu e-ta dudu onye ahụ epe ogbo jiru ejiji. Ndu ono bu unwoke, ngujishiru epho, e shi l'echi-egu dubata. Epe abya agbabetsua unwanyi ono mgbaleka; kpubetsua epe okpu-eze, ama ntumatu. ⁴³ To du iya bu; mu asu t'ephe duta onye onanu, gbawaru okpara mehu maa ono t'o buru nwanyị okpara, epe kutaru; ke l'o bu okpara ono, ogo ba ono bu iphe o mehuru emehu iya. ⁴⁴ To du iya bu; epe l'iya abya aze aze nwoke yele nwanyị. Ndu ono epe l'unwanyi ono, farushiru onwephe afarushi ono bu iya bu Ohola yele Oholiba epe abya aze. ⁴⁵ Obenu l'unwoke, doberu eka ndoo be e-kpe epe ikpe, eekpeje ndu riru ogori gbua ochi; ke l'ephe bu ndu eri ogori; buru ndu ochi no l'ishi.”

⁴⁶ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: “T'a chita ndu mbuko-mbuko bya epe l'ehu; mbu t'e nwuru epe nu ndu e-me epe iphe du biribiri, bu ndu a-lu epe alulu. ⁴⁷ Ndu mbuko-mbuko ono a-tu epe mkpuma; gude ogu-mbeke gbushia epe. Epe e-gbushi unwu epe: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; tufu ulo epe oku. ⁴⁸ Ya e-me t'uru-alı buhu l'alı-a; k'ophu oo-bu iphe e gude anmaru unwanyi ndu ophu okwa; t'ephe ba amuta ubeka unu. ⁴⁹ Unu e-je ntakfuru l'urukutu ono, unu rukotaru ono. Unu e-vuru iphe du eji, unu mekotaru, bu nte, unu gwakotaru. Oo ya bu; ege unu a-makwanu l'o bu mbedua be bu Okaribe-Kakota-Nu.”

24

Etụ, e gude ite e shiberu l'oku anma

¹ Ya ndono; yo be l'afa ke tete l'onwa k'iri gbaru abali iri; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² “Nwa ndiphe; dee oge-wa; mbu uboku-wa; ke l'o bu mboku, eze ndu Babylonu keru Jerusalemu ogu. ³ Nmaaru ndu onu-ulo-wa, kwefuru ikè-wa etu; su epe: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu:

“Shibe ite l'oku;

shikwase iya l'oku;

nggu ekuru mini ye iya.

⁴ Chiru kpurukpuru anu ye iya;

mbu eke, a fotaru afota l'anu;

mbu utakfu iya;

me apiripa iya.

Chi-jia ya okpu, katsua mma.

⁵ Kpụta aturu, katsukpo mma.
 Chiru nkụ ye l'enyishi ite ono ọhuma.
 Shighe anụ ono eshighe;
 mbụ t'i shia ya t'o yishihu l'okpu.

⁶ “Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu: Nshọbukwaa nggube mkpukpu mgbugbu-madzụ! Nshọbukwaa nggube ite ono, gbaru ẹgba, ẹgba iya ta alufudu alufu ono. Heshia ẹgba ono nanu nanu; t'ẹ b'e jekwaru iya oturu ido ọphu aa-ha. ⁷ Ishi iya aburu l'ochi ndu ono, o gbushiru ono nokwaa ẹge ọ nọ. Mee ndu ono, o gbushiru ono b'ọ wushiru l'eli mkpuma. Ẹ t'ọ wushidu iya l'ogbodali ẹke udzudzu e-kpu iya. ⁸ Ọ bụ ẹge mee ndu ono, o gbushiru ono a-kpali mu iphe-eghughu; mu abya akfua ya ugwo iphe o meru kparu iphe mu bya etee mee ndu ono l'eli abadoro mkpuma; ẹge ẹ tọ dudu iphe e-kpuchi iya nụ.

⁹ “Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: Nshọbukwaa nggube mkpukpu mgbugbu-madzụ ono! Ọ kwaphụ yẹbedua e-do nkụ l'ikpo!

¹⁰ “Ọo ya bụ; kpaa nkụ; doo ya;
 nggu amuru oku ye iya;
 gude shia anụ iya ọhuma.
 Yekwa iya iphe e-me
 t'anụ ono tsọ ẹna;
 nggu eshia ya tẹ okpu iya tū atutu.

¹¹ “Nggụ abya eshikwase ite iphoro ono l'eli icheku-oku ono; shia ya gburu jeye t'ite ono kperehu ekperehu; mbụ shia ya tẹ mkpọla-manumanu, e gude mee ya nwulahaa enwunwu; ẹge inyi, nọ iya nụ angazehu; mbụ ẹge akiyi e-kekota oku kefu. ¹² E mewaru iya gbururu jeye; ike labụ adụ; ọphu akfii iya 'ekweddu eheshi; to kwe t'e gude oku hufu iya. ¹³ Inyi obu, unu riru obu bụ uru-alị ono, unu rụkotaru ono. Ya seru nta; see imo tẹ ya fufu unu inyi ono; unu te kwe. Iphe ọ bụ bụ l'e t'efufuhedu iya unu jeye teke ẹhu-eghughu iya a-dazita. ¹⁴ Ọ kwa mube Ọkaribe-Kakọta-Nụ bẹ kfuru okfu ono. Oge ruakwaru teke mu e-me ẹge obu dū mu. Mu ta akpọlakwa azụ; ọphu mu aphukwa imiko; ọphu mu ta byadụ bya asụ lẹ mu te emehedu ẹge mu tūberu. Ee-kpe ngu ikpe ẹge umere ngu gbaru. Mbụ ọ bụ iphe iime bẹ ee-kpe ngu ikpe iya. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.”

Nyee Ezekielu nwuhuru

¹⁵ Tọ dū iya bụ; Ojejoje ekfuru yeru mu; sụ mu: ¹⁶ “Nwa ndiphe; mu abyaakwa ngu ọnata onye ono, i yeru ẹnya ono. Obenu; ba agukwa aphụ; ọphu i chikwa mkpu. Mbụ ba rakwa ẹkwa iya. ¹⁷ Iphe iimelephu nwenkinyi bụ t'i nwulephu hemuhemu iya. Ba adakwa ẹhu onye nwuhuwaru anwuhu. Kee iphe iikeje l'ishi ẹge iikejehawa iya; nggu eyee akpọkpa ngu ẹge iieyehawa iya. Be ekechikwa iphe l'onu gude koshi l'i nọ l'aphụ; ọphu i rikwa nri, ndu aphụ byaru erije.”

¹⁸ Ya ndono; mu eziebe ndu ono ẹge ono l'utsu. Yo be l'urenyashi; nyee mu ono anwuhu. Yo be l'utsu nchi-abọhu iya; mu abya emekota ẹge ono, a sụru tẹ mu mee ono. ¹⁹ Tọ dū iya bụ; ndu ono abya aji mu: “?Mu ta akaduru ẹphe iphe ọwaa, mu eme ọwaa buru ẹphe?”

²⁰ Mu asụ ẹphe: “Lẹ Ojejoje sụru: ²¹ Tẹ mu kfuru ndu Ízurelụ: ‘Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: Lẹ ya abyaakwa ome ẹke-dụ-nsọ iya t'ẹ b'ọ dūhe nsọ; mbụ ẹke ya meru; yọ buru okpo-mgbinyiku, bụ ẹke unu gude eku unu; mbụ ẹke unu yeru ẹnya, bụ ẹke unu agbaja ndawere. Unwu nwoke unu mẹ unwu nwanyi unu, unu haru l'azụ bẹ bụ ogu-mbeke

bẹ ee-gude gbugbushia ẹphe. ²² Ọ bụ ẹge ono, mu mekotaru ono bẹ unu e-mekota. Unu te ekechidu iphe l'ọnu, e-koshi l'unu nọ l'aphụ; ọphu unu eridu nri, ndu nọ l'aphụ erije. ²³ Unu e-ke iphe l'ishi ẹge unu ekejehawa; yee akpọkpa unu ẹge unu eyehawa iya. Unu ta agudu aphụ; ọphu unu te echi mkpu; ọbule unu ala ẹhu kpọshihu iyororo l'okfu iphe dọ ẹji ono, unu meru ono; mbụ unu a-nọdu atsushi ude l'ime onwunu. ²⁴ Ezekèlu a-buru unu iphe-otube-nvọ. Iphe ono, o mekotaru ono bẹ unu e-mekota. Teke iphe ono a-muru unu bẹ unu a-maruphu l'ọ bụ mbẹdua gẹdegede bẹ bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ.'

²⁵ "A bya lẹ nggubedua; nwa ndiphe; mbọku, mu a-nafu ẹphe ẹke bụ ọkpo-mgbinyiku ẹphe ono, bụ ẹke emeje ẹphe ẹhu-otso-ena; buru ẹke ẹphe egudeje eku onwẹphe; bukwaruphu ẹke ẹphe yeru ẹnya; buru ẹke ẹphe sworu obu chee; mbụ mbọku ono, mu a-nafufukwaphu ẹphe unwu nwoke mẹ unwu nwanyi ẹphe ²⁶ bẹ onye gbaru ọso ọgu laa ẹke ọdo a-gbalata bya edooru ngu ẹge ọoda. ²⁷ Ọ bụ mbọku ono bẹ ii-kpuha ọnu; nggu l'iya ekfugalaha okfu. Ẹ tị bụhedu onye ẹ te ekfudu okfu. Ọo ya bụ; ii-buru ẹphe iphe-ohubama. Ẹphe abya amaru l'ọ bụ mbẹdua bẹ bụ Ojejoje."

25

Àphù, aaphuru ndu Amọnu

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru mu sụ mu: ² "Nwa ndiphe; ghachiru ndu Amọnu ifu; nggu egude nkfuchiru koshi iya ẹphe. ³ Sụ ẹphe: Unu nua iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru: Lẹ keshinu unu gbe kpọo orube teke e merushiru ọlo-nsọ iya; kpọo orube teke e meru alị Ízurelu; ẹgbara akfua ya; kpọo orube teke a kpuru ndu Júda lẹ ndzụ laa alị ọdo; ⁴ bẹ ya e-nwuru unu nụ ndu ẹnyanwu-ahata t'ẹphe nworu unu. Ẹphe a-bya akwashia ọdu l'alị unu. Ẹphe e-rifu akpuru oshi unu; ngufu mini ẹra eswi unu. ⁵ Ya e-me mkpukpu Rába t'ọ buru ẹke inya-ivu a-nọdu akpa nri; mee alị ndu Amọnu t'ọ buru ẹke aturu a-nọdu adoje ọdu; k'ọphu unu a-makwanu l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje.

⁶ "Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụkwaru: Lẹ keshinu ọphu unu kuru ẹka pyomu; tee tititi ikpiricha; gude ẹjo ọkpoma l'akporu ndu Ízurelu ọrubé l'iphe byaru ẹphe; ⁷ bẹ ya e-sechi ẹka bya unu l'ẹhu; nwuru unu keeru iphe bụ mbakeshi t'ẹphe bya alua unu alulu. Ya e-bufu unu l'iphe bụ mbakeshi; mee unu t'unu chihu l'iphe bụ mkpukpu, nonu; mee unu t'unu buru kpurupyata. Teke ono; unu amaru l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje."

Àphù, aaphuru ndu Móabu

⁸ Owaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: "Okfu lẹ Móabu; mẹ Séyi sụru: T'e lekpoduduanu lẹ Júda; kwa iphe lanu; ẹphe lẹ mbakeshi ndu ọphu; ⁹ bẹ ya e-me tẹ okè Móabu gheru ọnu shita lẹ mkpukpu ndu ọphu nọ l'ifu ẹgu; mbụ shita lẹ Bétu-Jeshimotu; Bálu Meyonu; je akpaa lẹ Kiriyatayimu, bukota mkpukpu, ẹnya eje l'alị ono. ¹⁰ Ya e-nwuru ndu Móabu; mẹ ndu Amọnu nụ ndu ẹnyanwu-ahata t'ẹphe nweru; k'ọphu ẹ ta abyahedu bya epho ndu Amọnu l'ẹpha l'iphe bụ mbakeshi. ¹¹ Ya e-me ndu Móabu t'ẹphe jee iphe-ọku. Ẹphe eshi ẹge ono maru l'ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje."

Àphù, aaphuru ndu Édọmu

¹² Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu: Ọ sụru: “Lẹ keshinu ọphu ndu Édọmu jeru je agwata ndu Júda ụgwọ iphe b'ọ bụakwa emeswe, ẹphe emeswee. ¹³ Ọo ya bụ; ọwaa iphe Nnajiufu, bụ Nchileke ekfu: Ọ sụru: Lẹ ya a-machi ẹka; bya Édọmu l'ẹhu; gbushikota madzụ; mę elu, nọ iya nụ. Ya e-me iya t'ọ daburu ochobo shita lẹ Témanu rua lẹ Dedanu. Ee-gude mma gbushia ẹphe. ¹⁴ Ya e-gude ndu nk'iya, bụ ndu Ízurelu gwata ndu Édọmu ụgwọ iphe ẹphe meru. Ẹphe e-gude ẹge iphe eghube yẹbe Ojejoje; mee ndu Édọmu iphe. Ẹphe eshi iya makwanuru ẹge ya egudeje agwata ụgwọ iphe. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.”

Àphù, aaphuru ndu Fílisutiya

¹⁵ Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru: “Lẹ ndu Fílisutiya gudewa ẹjo ọkpoma gwata ụgwọ iphe e meru ẹphe. Ẹphe gudewa ashị, ẹphe kpọru ndu Júda keshinu ede-nwede l'eme t'ẹphe mee ẹphe t'ẹphe bụru kpurupyata. Keshinu ọphu ọ bụ ẹge ono b'ọ dū ¹⁶ bẹ yẹbe Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru: Lẹ ya e-byi ndu Fílisutiya ẹka. Ya e-bufu ndu Keretu; bya emee ndu ọphu phoduru nụ l'iku eze ẹnyimu t'ẹphe bụru kpurupyata. ¹⁷ Ya a-kwata akwata gwata ẹphe ụgwọ iphe ẹphe meru; mbụ gude ẹge o ghutabe iya nùà ẹphe ànùnù. Ẹphe eshi ẹge ono maru l'ọ bụ iya bụ Ojejoje teke ya a-gwata ẹphe ụgwọ iphe ẹphe meru.”

26

Àphù, aaphuru ndu Táya

¹ Tọ dū iya bụ; yo be l'afa k'iri lẹ nanụ lẹ mbọku mbụ l'ọnwa onanu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ² “Nwa ndiphe; keshinu ndu Táya zuru ndu Jerúsalemu ukwe; l'aguru iya ẹphe l'egvu:

“Lẹ Jerúsalemu daakwaru.

O shi bụru eze obodo
ẹke iphe bụ mbakeshi
abyaję ọzuta aswa.

Obenu lẹ nta-a,
ọ daru-wa bụwa
t'ayi bya egwoo ẹphe; mịa.

³ “Ọo ya bụ; ọwaa iphe Nnajiufu bụ Ojejoje ekfu; ọ sụru: Ọ bụwa kẹ nggu l'iya nggube Táya! Mu a-chịta igweligwe mbakeshi t'ẹphe bya etso ngu ọgu; mbụ ọ bụ ẹge ono, eze ẹnyimu enwuje akpara iya dukungu dukungu bẹ bụ ẹge ẹphe a-nọdu ẹnwu abya ngu ọgu. ⁴ Ẹphe e-tsukposhi ụpho-mkpuma, e gude kpụ-butá Táya; bya enwukposhikota ụlo-eli, nọ iya nụ. Mu e-kwochakota ẹja mkpọkpo-ọzulo l'ẹke ono; mee ẹke ono t'ọ bụru ẹkpokirikpo mkpuma bẹ a-nọkota iya. ⁵ Iphe mkpukpu ono a-buru bụ ẹke ndu egbu ẹma a-nọduje ege ụgbu ẹphe l'echi eze ẹnyimu t'ọ kọrohu. Mụbe Ọkaribe-Kakọta-Nụ kfukwaru l'iphe bụ mbakeshi nọnu a-nọdu eru mkpukpu ono oru.” ⁶ Ndu ọphu butsua l'ime ẹgu bẹ ee-gude ogu-mbeke gbushia. Ọo ya bụ; ẹphe amakwanuru l'ọ bụ-a mbẹdua bẹ bụ Ojejoje.

⁷ “Ọwaa iphe Nnajiufu, bụ Nchileke ekfu: Ọ bụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu; bụru eze, kagee eze nọnu, bụ onye ono, shi ụzo isheli bẹ mu e-me t'ọ bya etso ndu Táya ọgu. Ọo-chịta inya; chịta ụgbo-inya; chịta ndu agbaję inya; mę igweligwe ndu soja gude bya ọgu. ⁸ Oo-gude ogu-mbeke gbushikota ndu ọphu bụ l'ime ẹgu. Oo-gude iphe kekota unu ọgu; mbụ kpua iphe kebuta ụpho-mkpuma unu. Ọo-pali iphe o gudetsua eze nze ọgu gboru unu ye. ⁹ Oo-gude igwe, oogudeje alụ ọgu

chikposhia upho-mkpuma, e gude kpų-pheta mkpųkpų unu; gude ngwa-
 ọgu iya nwukposhia ọlo-eli unu. ¹⁰ Inya iya a-za igweligwe; mbų zaa
 l'igwe k'ophu bų l'udzu, ẹphe gude ọkpa ekpokashi bẹ e-kpumikota unu
 ekpumi. Uphe-mkpuma, e gude kpų-butakota mkpųkpų unu; a-fųkota
 tekpatekpa l'ųkporo inya; mẹ ųgbo-inya yẹle ųgbo-inya, eegudeje evu
 ivu, oo-rukota bya anọdu eme teke ọ nọdu eshi ọnu-uzo unu abahų ẹge
 aabahųje mkpųkpų, upho-mkpuma, e gude kpų-butaa iya dakposhihuru
 adakposhihu. ¹¹ Iphe bų apata ọkpa inya ono, ọo-chi bya ẹge ono
 a-dzọgbakota l'iphe bų esu-uzo, nọ lẹ mkpųkpų unu. Oo-gude ogu-
 mbeke gbushikota ndibe unu. Eze itso unu, unu kpųshikotaru ono
 bẹ e-zekwoshikota wųshiru l'alị. ¹² Ẹphe a-kwa ẹku unu; mẹ ngwa-
 aswa unu l'ọkwata. Ẹphe e-nwukposhi upho-mkpuma mkpųkpų unu;
 nwutsushikota ẹgiri ọlo unu ono, amatsų ntųmatu ono. Mkpuma unu;
 oshi unu; mẹ mkpọkpo-ọlo unu; bẹ ẹphe e-nwuru je eye l'eze ẹnymu.
¹³ Mu e-me t'egvu, unu agųje buhu. Egvu ono, unu egudeje ųbo l'agų ono
 b'e ta byahędu bya anų ọdo. ¹⁴ Mu e-me alị unu t'ọ bųru ẹkpokirikpo
 mkpuma bų iphe a-nọdu iya; unu a-bųru ẹke aa-nọdu egebeje ųgbu, e
 gude egbu ẹma t'ọ kọrohu; ọphu a byadų akpų-kwazi mkpųkpų unu ono;
 kele mube Ojejoje bẹ kfuakwaruru. Ono iphe. Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu.”

¹⁵ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfuru ndu Táya. Ọ sųru: “Lẹ teke
 ii-da; bẹ alị, nọkota l'iku iku eze ẹnymu a-nmahų jijiji. Ẹphe a-nọdu
 anma jiji l'ude, ndu e mekatsuaru iphe a-nọdu atsų; mẹ mkpų, ndu e
 gbushiru egbushi a-nọdu echi. ¹⁶ Ndu bų ishi ke ndu iku eze ẹnymu bẹ
 a-chishikota l'aba-eze ẹphe; yeshia ẹphe uwe ẹphe, a kparu; dengashitsua
 ya edengashi. Egvu e-ri ẹphe ẹhu; k'ophu bų l'ẹphe a-dųgajeru l'alị l'anma
 kwẹkwẹke tekenteke l'ẹke iphe, tsakfuru unu teru ẹphe ųkfu. ¹⁷ Ẹphe
 a-gųru unu egvu anwųhu-wa; sų:

“ Ẹge ọphu i meru bųru
 kpurupyata;
 nggube mkpųkpų,
 a maru amaru;
 mbų nggube mkpųkpų,
 bų ndu akpa lẹ mini bukota iya.
 Nggube mba mini,
 akpa ike lẹ mini;
 mbų nggube mba mini ono;
 mẹ ndu bu iya nų.
 Ndu bu l'ibyiya ono;
 bẹ unu meru;
 ẹphe atsų unu egvu nshinu.

¹⁸ Ndu ọnenymu a-nmahų jijiji l'ẹge i shiru daa;
 te ndu ikfuli eze ẹnymu l'ųkfu.’

¹⁹ “Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu: Teke mu e-me mkpųkpų ono
 tẹ ẹgbara kfua ya; yọ daburu ochobo; mbų mee ya t'ọ bųru ebo; mini
 ekpukota iya ekpukpų ²⁰ bẹ mu e-mekwa ngu phu t'i kpolashihu lẹ nsų ẹge
 ndu ọdo kpolashihuwaru; mbų t'i lakfu ndu ọhazu; mu emee ngu t'ị lashia
 l'ime alị l'ọ bų mkpọkpo-ọzulo oge ndiche; nggu lẹ ndu kpolashihuhaawaru
 lẹ nsų anọdu; ọphu ị byadų bya alata azų ọdo; m'ọ bų buru l'alị ndu nọ
 ndzų bu ọdo. ²¹ Mu e-me ngu t'ị laa ẹjo alala. Ịi-chihulephu tengu. Aa-
 nọdu akpaje ishi ngu; ọ bų l'ẹ-ta byadų bya akpavu ishi ngu; ono iphe
 Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu ndono.”

27

Iphe e-me ndu Táya

¹ Tọ dụ iya bú; Ojejoje abya ekfuru mu sụ mu: ² “Nwa ndiphe: kwaa ẹkwa ndu Táya. ³ Nggụ ekfuru ndu Táya, bu l'ọnu eze ẹnyimu; mbụ ndu, ẹphe lẹ ndu ọnu-ẹnyimu ọdo l'iche iche agba oke nghọ. Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru:

“ ‘Nggụbe Táya;

ị sụru l'ị bú nwọdu-geru.’

⁴ Ufu ngu bú l'eze ẹnyimu.

Ị bú eze ụgbo-mini, a kuru;

t'o nwe ẹkworo.

⁵ Ndu kuru ụgbo-mini;

bẹ bụru l'ugvu Seniru

bẹ ẹphe gburu oshi

payinu gude kua ya;

bya ejee l'ugvu

Ugvu Lébanonu je ebua oshi sida

gude gvuaru ngu itso iya.

⁶ Yọ bụru l'alị Báshanu;

bẹ e je ebuko achi,

e gude pyishia eku-ụgbo ngu;

bụru oshi sayipuresu;

bẹ ejeru je ebukotsua

l'ọnu-mini ndu Sáyipurosu

gude gbaa ọgbodo-alị

ụgbo-mini ngu ono;

bya egude ọdu-enyi meshikota iya.

⁷ Ẹkwa-ọcha, a kparu;

yọ dụ k'ekfukfu, shi lẹ Íjiputu

b'e gude kwee l'imeli

ụgbo-mini ono,

bụ iphe emeje t'ụgbo-mini agba ọso;

bụru iya bẹ eegudeje ahube ngu ama.

Iphe e gude kwekota

l'ụgbo-mini ono tẹ mini ba bahujeshi iya

bẹ bú ẹkwa, eke

urukpu-urukpu;

mẹ ọphu eke ododo,

shi l'ikfuli Elisha.

⁸ Unwoke Sayidonu;

mẹ unwoke Avadu

bụ ndu shi akpokotaru

ngu ụgbo; nggụbe Táya.

Unwoke ngu, bú ndu

ọ-maru-ẹnya-nka

bẹ bụkota ndu angakotaru ngu ụgbo-mini.

⁹ Ndu Gébalu, bú ndu

mewaru nka metee ya emete

b'i dutakotaru t'ẹphe

nọduje l'ụgbo-mini ngu

l'emechishijeru ngu ẹke

ụzo, nọ ẹphe teke ẹphe fuhujeru ụzo.

Iphe bụ ụgbo-mini, nọkọta l'eze ọnyimu;
 mę ndu angakọta
 ụgbo-mini
 ono bę abyakọta ngu ọzuta aswa.

¹⁰ “Unwoke ndu Peshiya; mę unwoke ndu Lidíya yęle unwoke ndu Putu shi bụkotaru ndu soja ngu. Ẹphe chikọje iphe ẹphe gude eze nze ọgu; mę okpu-igwe, ẹphe kokota l'ime ngu. Ẹphe emeje; nggu adu ugwu. ¹¹ Unwoke ndu Avadu; mę ndu kę Heleku; bụ ẹphe a-nọdu echeru ngu ụpho-mkpuma ngu nche mgburumgburu. Unwoke ndu kę Gamadu bụ ndu anọtsujeru ngu l'ulo-eli. Ẹphe ewojeru iphe ẹphe egudeje eze nze ọgu kokota l'eli ụpho-mkpuma, e gude kpụ-butu mkpụkpụ ngu; iphe ono, ẹphe kokotaru l'ụpho-mkpuma ono meru; mma ngu edzua edzudzu.

¹² “Ndu Tashishi bę nggu l'ẹphe shi azuko aswa; okfu l'i nweru ẹku l'asa iya l'asa iya. Ẹphe shi egudeje mkpọla-ọcha; mgboro-ígwè; nshị-ashanga; mę nshị-ígwè bya ngu ọzuta iphe. ¹³ Ndu Javanu; mę ndu Tubalu; mę ndu Mésheku shi achijeru ohu; mę ngwa-aswa, e gude ope mee bya ngu ọzuta aswa. ¹⁴ Unwoke ndu Betu-Togarama shi akpụjeru inya, eegude eje ozi; mę inya-ọgu; mę inya-mulu bya ngu ọzuta aswa. ¹⁵ Unwoke ndu Ródu bę nggu l'ẹphe shi zukoje aswa. Igweligwe ndu butsua l'iku eze ọnyimu shi bụkotaru ndu ọnya aswa ngu. Ẹphe egudeje ọdu-enyi; mę oshi eboni kfu ụgwo aswa iphe ẹphe zuru ngu. ¹⁶ Ndu Áramu bę shi azuje ngu aswa; kę l'iphe iimeshi emeshi bę ha igweligwe. Ẹphe shi egudeje mkpuma tọkwasu; mę ẹkwa, eke uswuswe; mę ẹkwa, a dzuru dengashia ya edengashi; mę ẹkwa ọcha; mę mkpuma koralu; mę mkpuma rubi bya ngu ọzuta aswa. ¹⁷ Ndu Júda; mę ndu alí Ízurelu shi abyajekwa ngu phụ ọgbata ngho. Ẹphe shi egudeje witu, shi lę Minitu; mę igberi; mę manụ-engu; mę manụ bamụ bya ngu ọzuta iphe i meshiru. ¹⁸ Ndu Damásukosu gudekwaphu l'i meshiru iphe igweligwe; mbụ kę l'i nweru ẹku ntumatu gude męe, shi lę Hẹlubonu; mę ẹji aturu, shi lę Zaharu bya ngu ọzuta aswa. ¹⁹ Ndu Wedanu; mę ndu Javanu, shi lę Uzalụ bę zutsukwaru ngu phụ aswa. Ẹphe gude akpụrakpu ígwè yęle kashiya; mę kalamosu, bụkọta iphe eegudeje eme manụ ajiji t'o shi kwẹkwẹkwe bya ngu ọzuta aswa. ²⁰ Ndu Dedanu shi egudeje ukpo, eegudeje nọdu l'eli inya bya ngu ọzuta aswa. ²¹ Ndu Arébiya; mę iphe bụ ndu achị ndu Kéda bę bụkọta ndu shi azuje ngu aswa. Ẹphe achijeru aturu; mę ebyila yęle egu bya ngu ọzuta aswa. ²² Ndu Sheba; mę ndu Réma bę shi azujekwa ngu phụ aswa. Ẹphe gude ọkpobe manụ; mkpuma, vugbaa oke aswa; mę mkpọla-ododo bya ngu ọgba-nweta ngwa-aswa. ²³ Ndu Háranu; mę ndu Kane; mę ndu Ídenu yęle ndu agbatsua ikike ngho, shi lę Sheba; mę ndu agbatsukwaphu ikike ngho, shi lę mkpụkpụ Asho; mę lę mkpụkpụ Kilimadu bę zukotakwaru ngu phụ aswa. ²⁴ Ẹphe ejejekwaphu aswa ẹphe ọzuta ẹkwà, amatsua iphe dụ biribiri; mę uwe, eke urukpu-urukpu; mę l'ẹkwà, a dzuru dengashia ya edengashi; mę njigbanji ukpo, vongashiru avongashi, aatogboje l'ogbodo-ulo, a gworu agwogwo; kegudetsua ya l'ishishi ukpo ono jingujingu. ²⁵ Ụgbo-mini Tashishi bụ unubę ndu Táya bę ẹphe evujeru iphe.

“Nggube Táya dulephu l'ọ bụ
 ụgbo-mini, e dojiru iphe edoji;
 yọ nọdu l'echi eze ọnyimu.

²⁶ Ndu akpọ ngu l'ụgbo ngu
 kpọtawaru ngu je

- edegeru l'echi eze ęnyimu.
 Obenu ę pherephere,
 shi ęzo ęnyanwu-ahata;
 byaru bya azukashia ngu l'echi eze ęnyimu.
- 27 Ęku ngu; iphe i gude agba ngho;
 ngwa-aswa ngu;
 ndu angaru ngu
 ęgbo-mini; ndu etso
 ęgbo-mini ngu;
 ndu emekwajeru ngu iya;
 ndibe ngu, agba ikike-ngho;
 ndu soja ngu l'ęphe ha;
 me l'iphe bu ndu no
 l'ęgbo-mini ono;
 be mini rikotaru mboku, ęgbo ngu kpuru;
 l'echi eze ęnyimu.
- 28 Mkpụ, ndu angaru ngu ęgbo-mini echi;
 e-me te mgbogidi
 eze ęnyimu nmahu jijiji
- 29 Iphe bu ndu akpo ęgbo
 nwuhakotaru ęgbo ęphe.
 Ndu anga ęgbo-mini;
 me ndu etso ęgbo-mini ono;
 jeru je anmagatsuru l'iku eze ęnyimu.
- 30 Ęphe ara ękwa ngu ntumatu;
 l'ara iphe du biribiri.
 Ęphe e-kpota ntụ kpukposhi onwephe l'ishi;
 bya agwo-swikota onwephe le ntụ.
- 31 Ęphe akpuru ngu ishi ngu;
 yeeru ngu uwe-aphu.
 Ęphe a-ra ękwa ngu;
 l'agu aphu ngu;
 mbu l'aguwaa ishirishi.
- 32 L'ęge ęphe ara ękwa;
 l'agu aphu ngu;
 be ęphe agu egvu-aphu owaa; su:
 'Bu mkpukpu ole;
 be bujekpooru kpurupyata l'echi eze ęnyimu
 ege owaa, mkpukpu Taya bu iya-a?'
- 33 Teke e shi evuje ngwa-aswa
 ngu l'eshi eze ęnyimu;
 b'o ruberu iphe, bu mbakeshi ęka.
 Eze ęku ngu, du egvu;
 me ngwa-aswa ngu;
 be ndu eze le mgboko gude buru ubabanyi.
- 34 Obenu ę nta-a;
 be mini riwaru ngu l'eze ęnyimu.
 Ngwa-aswa ngu ono yele
 ndu ejejeru ngu ozi;
 be mini rikotaru nggu l'ęphe.
- 35 "Ndu, bu l'iku eze ęnyimu l'ęphe ha be biribiri iya gudekotaru. Ndu eze, achitsua ęphe anmahukota ruuru. Ęphe akpotsua beru l'ęke egvu

riru ęphe ęhu. ³⁶ Ndu ikike ngho l'iphe, bu mbakeshi b'ọ duru biribiri ęge i meru ekpolahu ngu iphe mmanu; to nwehe ęge e kfu iya ọdo."

28

Aphù, aaphuru eze ndu Táya

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru mu sù mu: ² Nwa ndiphe; sù onye bu ishi ndu Táya ęge-a: Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu. Ọ sùru: Iitu onwongu ępha sù l'ì bu Nchileke; l'ì sùgaru l'aba-eze Nchileke l'echi eze mini. Obenu l'ọ kwa madzù mmanu b'ì bu; mbù ę tì bùdu Nchileke; nggu egbe evuko onwongu l'ì maru iphe l'ọ bu Nchileke. ³ ?Ì kanua Dánęlu ọmaru iphe tọ; k'ọphu bu l'e to nwedu iphe e domigheru ngu edomi. ⁴ I gudewa mmamiphe ì maru; mę egomunggo, i nweru kpaa ęku dooru onwongu; bya ejekokwaphu mkpọla-ododo mę mkpọla-ọcha kùbe l'ęke iidoje ęku ngu. ⁵ I gudekwaphu ìkoro, ìgbaje l'ọzu aswa mee; ęku ngu aka nshinu; nggu egbe gude l'ì nwewaru iphe nshinu bya etulaha onwongu oke ępha.

⁶ "Ọo ya bu; ọwaa ęge Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu: Lę keshinu ọphu ìrìje l'ì maru iphe; marù iya marù iya l'ọ bu Nchileke ⁷ bę ya a-chìta ndu ọhodo t'ęphe bya ngu l'ęhu; mbù mbakeshi ndu ọphu bu ęphe kagee onwe ęjo ọkpoma. Ęphe a-mì ogu-mbeke ęphe; gude mebyishia mma ngu ono; mebyishia mmamiphe ngu ono. Ugvu ono, ì dù ono bę ya e-me t'ọ gwọo lę ntù. ⁸ Ęphe a-lọ-tsuta ngu; nwuru ngu ye lę nsù; mbù l'ì-lakọtalephu l'ike l'echi eze ęnyimu. ⁹ T'a maru ęge ii-me sùkwadua l'ì kwa Nchileke l'ifu ndu ono, e-gbu ngu ono. Iphe ii-gbe bùru bu madzù mmanu; ę tii gbe adùhekwanu ike bùru Nchileke ọbu teke ndu ono, e-gbu ngu nù ono byaru ngu l'ęhu. ¹⁰ Ìi-da ọdaleba l'ęka ndu ọhodo ono. Ya kfuakwaru iya; yębe Ojejoje, bu Nchileke."

Adada eze ndu Táya

¹¹ Tọ dù iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ¹² "Nwa ndiphe; raa ękwa eze ndu Táya; sù eze ono: Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu. Ọ sùru: I shi bùru onye a makpọoru l'ọ dù-geru; mbù i shi bùru onye maru mmamiphe iphe dù biribiri; shi bukwaruphu nwọdu-geru. ¹³ I shi buru lę Ídęnu; mbù lę mgbabu Nchileke. Yọ bùru mkpuma, vugbaa oke aswa b'e gude memaa ngu. Mkpuma ono, e gudetsua memaa ngu ono bu: Rubi; tọpázù; ẹmẹrálùdù; kírìsòlàyítù; ónikùsù; jásùpà; sáfàyà; tọkwasu; mę bérìlù. Iphe e gude dengashia ngu edengashi abukotaru mkpọla-ododo b'e gude mee ya. Yọ bùru mbọku, e keru ngu b'e mekotaru iphe ono doberu ngu. ¹⁴ A wùru ngu manù l'ishi t'ì bùru cherobu, anọduje echeje nche; mbù l'ọ bu iphe ono bę mu meru ngu t'ì bùru. I shi nọduje l'eli ugvu, dù nsọ Nchileke. I shi ejephekota lę mkpuma, achatsua ọku. ¹⁵ Shitakpo k'ọphu e meru ngu bę e ti mebudua iphe dù ęji gbururu jeye teke ì wataru ome iphe dù ęji. ¹⁶ I gude l'ì nweru ngwa-aswa, ha nshinu nshinu gbe bya awatawanu ome ęhuka; gude ęge ono meswee. Tọ dù iya bu; mu abya achia ngu; nggu egude iphere lufu l'ugvu Nchileke. Mu enwufu ngu lę mkpuma, achatsua ọku ono; mbù nggùbe cherobu, anọduje eche nche. ¹⁷ Nggu abya egude kę l'ì ma mma; kulahaa onwongu ekuku; gude kę l'ì dù ugvu; mebyishia mmamiphe ngu ono. Ọ bu iya kparù iphe ya pataru ngu tųa l'alì; mee ngu; nggu aburu ęke ndu eze a-byaję ole ęnya. ¹⁸ I gudewa ęjo iphe ngu; mę ugho, ì gude agba ngho ngu merushikota ęke iijeje ọgwa iphe. Ọ bu iya kparù iphe ya yeru ọku lę mkpukpu ngu; yo

woru iya kepyashia; mee ya; yò buru ntù l'ifu ndu ele ngu ɛnya. ¹⁹ Iphe bụ mbakeshi, makotaru ngu nù bẹ o teru ukfu l'i meleruphu achihu iphemmanu; mbụ l'e tee phohedu nke ngu ọdo.”

Àphù, aaphuru ndu Sayidonu

²⁰ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya asụ mu: ²¹ “Nwa ndiphe; ghachiru ndu Sayidonu ifu; nggu egude nkfuchiru koshi iya ɛphe. ²² Sụ ɛphe: ‘Lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu sụru: Lẹ ya bụakwa ọhogu ngu; nggube Sayidonu. Ndiphe e-shi l'iphe ya e-me ngu kwabẹ iya ugwu. Ẹphe amaru l'ọ yẹbedua bụ Ojejoje teke ya a-pakfutaru ndu mkpụkpu ono iphe-ẹhuka; shi ẹge ono koshi lẹ ya dù nsọ. ²³ Mu e-me tẹ ẹjo iphe-ememe dakfuta iya; mee tẹ mee tsọ l'ogborogbo ụzo iya l'ọ bụ mini. Aa-tsụ madzụ ọtsu ẹkfu lẹ mkpụkpu ono; mbụ gude ogu-mbeke gbushia madzụ lẹ mkpụkpu ono gbaa mgburumgburu. Teke ono; ɛphe amaru l'ọ mu bụ Ojejoje.’

Aagoru ndu Ízurelu onu

²⁴ “Ndu ɛphe lẹ ndu Ízurelu bunyabetsua ta byahedu bya abụkwaduru ndu eme nshi-nshi; mbụ ɛphe ta bụ ogwu ọgarama-mbo. Ọo ya bụ; t'ɛphe makwanuru lẹ mu bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ.”

²⁵ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ kfukwaruphu. Ọ sụru: “Teke mu dufutaru ndu Ízurelu l'ẹke a chikashitsuaru ɛphe laa; bẹ mu e-koshi iphe bụ mbakeshi lẹ mu bụ onye dù nsọ. Ọo ya bụkwanu ɛphe ebupyabe l'alì ɛphe, bụ iya bụ alì ono, mu nuru nwozi mu, bụ Jékọpu. ²⁶ Ẹphe e-buru l'ẹke ono l'ẹhu-gudangu; nọdu iya kwashia ufu; kushia ya oshi vayinu. Ẹphe e-buru l'ẹhu-gudangu teke mu pakfutaru ndu ɛphe l'ẹphe bunyabetsua iphe-ẹhuka, bụ ndu shi nua ɛphe chikikfuu. Ọ bụ teke ono bẹ ɛphe a-maru lẹ mu bụ Ojejoje, bụ Nchileke ɛphe.”

29

Àphù, aaphuru ndu Íjiputu

¹ Yo be l'afa k'iri l'ọnwaa k'iri gbaru abalì iri l'ẹbo; Ojejoje ekfuru yeru mu; sụ mu: ² “Nwa ndiphe; ghachiru Fero, bụ iya bụ eze ndu Íjiputu ifu; gude nkfuchiru koshi iya ɛya; nggu egudekwaphu nkfuchiru koshi iya ndu Íjiputu l'ɛphe ha. ³ Kfuru iya: ‘L'ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: L'ọ bụwa kẹ nggu l'iya; nggube Fero, bụ eze ndu Íjiputu; mbụ nggube oke ẹjo anụ, zẹ l'echi nggele ngu. Iisuje lẹ Ẹnyimu Náyìlu bụ nke ngu; l'ọ bụ nggubedua meru iya. ⁴ Obenu lẹ mu e-gude ikokoro dzube ngu l'agba; mee tẹ ẹma, nọtsua lẹ nggele nyakfutsuaru ngu l'ẹhu. Mu a-kpufuta ngu lẹ nggele ono, ì nọtsua ono yẹle ẹma ono, nyakfutsuaru ngu l'ẹhu ono. ⁵ Ya a-chita nggu l'ẹma ono je awushi l'echi-egu. Odzu ngu a-kwa l'ophoto ẹgu; to nwe onye a-bya iya apata. Ya e-me ngu t'ì buru nri anụ-egu-egbudu; mẹ k'unwenu. ⁶ Teke ono; iphe bụ ndu bu lẹ Íjiputu amaru l'ọ yẹbedua bụ Ojejoje.

“ I shi buru ndu Ízurelu oshi okpete. ⁷ Ọ buje: ɛphe -kụ-de ngu ẹka; nggu aburu tsugongu; ɛphe adaa tükwashia ukuvu ɛphe. Teke ɛphe dakoberu ngu; nggu anyajihu; ọkpu-azụ ɛphe abya anodu kegarangu. ⁸ Ọo ya bụ; ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: Mu e-gude ogu-mbeke bya ngu l'ẹhu; gbushia unwoke ngu mẹ elu ngu. ⁹ Alì Íjiputu bẹ ẹgara a-kfu. Ẹphe amakwanuru l'ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje. Ishi iya aburu l'ì sụru lẹ Ẹnyimu Náyìlu bẹ bụ nggu nwe iya; l'ọ bụ nggu meberu iya.

10 “ ‘Oo ya bu; l’o buwaru ke yele nggu ngu. Ya e-me ali Ijiputu t’o buru ali, egbara kfuru tsube le Migidolu jeye le Asuwanu; mbu je akpakpo l’oke unu le ndu Kushi. 11 To nwedu okpa madzu m’okwanu k’anu, a-tu l’eke ono; ophu o nwedu onye bya abya ebu l’eke ono gbururu jeye ukporo afa ebo eswe. 12 Ya e-me ali Ijiputu t’o daburu ochobo; ege ali ndu odo dabutsuaru. Iphe bu mkpukpu, nokota l’ime iya a-dabukotaru ochobo ukporo afa ebo; dukota ege mkpukpu ndu odo, a luru alulu du. Ya achikashi ndu Ijiputu; keeru iphe bu mbakeshi; chikashia ephe t’ephe jiko iphe bu mkpukpu nonu dzuru.

13 “ ‘Obenu le Okaribe-Kakota-Nu kfukwaruphu ege-a: A -nolephu ukporo afa ebo be mu e-dufutakota ndu Ijiputu ono l’iphe bu mkpukpu, a chikashikotaru ephe laa. 14 Mu e-dulatakota ephe azu; duru ephe laa ali Paturosu, bu ali ochechoroche ephe. Eke ono be ephe a-nodu buru ola-ali mkpukpu. 15 O -buru mkpukpu, enya iya kagekpo ola-ali; ophu o nwedu mkpukpu, o bya bya aka nshinu odo l’iphe bu mbakeshi nonu. Mu e-me iya t’o ruhu aruhu; mbu k’ophu bu l’e to nwehedu mbakeshi, o-odughe ike chia odo. 16 Ijiputu ta byahedu bya aburu mkpukpu, ndu Izurelu dakoberu odo. Iphe oo-nyatajeru ephe bu emeswe, ephe mesweru ngu l’agbakfube, ephe gbakfuberu ephe t’ephe gbaaru ephe mkpu. Oo ya bu; ephe amakwanuru l’o bua mbedua be bu Okaribe-Kakota-Nu.’ ”

Eze ndu Babylonu emekputa Ijiputu

17 To du iya bu; yo be l’afa k’ukporo l’esaa le mboku onwa mbu furu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: 18 “Nwa ndiphe; Nebukadineza, bu eze ndu Babylonu be chiru ndu soja je alushi ndu Taya ogu k’ehuka; mee; iphe bu ndu Babylonu evua iphe; ishi akwochihukota ephe akwochihu; ukuvu, ephe evujekwaphu iphe adashikota ephe akiyi. Nebukadineza yele ndu soja iya ono alu-gee ogu ono; ophu o dudu uru, ephe ritaru l’ogu ono, ephe lushiru ndu Taya ono. 19 Oo ya bu; owaa iphe mube Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Mu e-nwuru ali Ijiputu nu Nebukadineza, bu eze ndu Babylonu. Nebukadineza be e-gwokota eku ndu Ijiputu tutua atutu. Ochiko ali ono gvua kfurukfuru; lua ya alufu; gwoo iphe ephe tutua atutu. Iphe ono, o gworu ono a-buru nggo, ee-bu ndu soja iya ono, luru ogu ono. 20 Mu wowaru ali Ijiputu nu t’o buru nggo, mu e-bu iya l’ege o duru ike yele soja iya eje aluaru mube Ojejoje ogu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

21 “Mboku ono be mu e-me t’ike bya anodu ndu Izurelu; mu abya emekwaphu nggube Ezekelu t’i kpuhaa onu; wataru ephe okfuru okfu; k’ophu ephe a-makwanuru l’o bua mbedua be bu Ojejoje.”

30

Aayo oshi Ijiputu

1 Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru mu su mu: 2 “Nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfua; su: ‘Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Chia mkpu; su:

“ ‘Njo jekwa ezi.

O kwa oke uboku!

3 Mboku ono nokwa ntse.

Uboku ke Ojejoje; b’o bu.

Mboku ono;

be a-gbahu tsubalangu.

Mbọku ono bę iphe
bụ mbakeshi e-je ntakfuru.

⁴ Aa-byaru ndu Íjiputu ọgu.
Iphe-ẹhuka adakfuta ndu Kúshi.
Ndu Íjiputu bę ee-gbu nshinu;
lụa iphe iya l'ọluta;
yọ bya adaa bụru ochobo.

⁵ Ndu Kúshi; ndu Putu;
ndu Lidíya; ndu Arabu
l'ẹphe ha; ndu Líbiya;
jeyekpo lę ndu bu l'alí
ọgba-ndzụ;

bę aa-tụko ẹphe lę ndu Íjiputu gbukota.

⁶ “ ‘Owaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sụru: L'iphe bụ ndu ẹphe lę Íjiputu gbaru ikumu a-dashí; ike ono, ẹphe gude eku onwẹphe ono agvụ. Ee-shi lę Migidọlu gbua ẹphe lę mma jeye lę Asụwanu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. ⁷ Ẹgbara, a-kfụ l'alí Íjiputu a-ka ọphu kfuru l'alí ọdo. Edukfu iya l'ọ ha adakpọshi ẹge edukfu ndu ọdo dakpọshihuru. ⁸ Ọo ya bụ ẹge ẹphe amakwanụru lę mu bụa Ojejoje; mbụ teke mu e-nwuru ọku ye lę Íjiputu. Ndu agbajeru ẹphe mkpu bę eegwepyashi egwepyashi.

⁹ “ ‘Mbọku ono bę ya a-chíru ndu ozi ye l'ugbo-mini t'ẹphe je Kúshi je eyee ndu Kúshi egvu; l'ẹke ẹphe tuzoru onwẹphe ẹhu. Ndu Kúshi e-je ntakfuru teke ndakfu ono dakfutaleruphu Íjiputu. Ntakfuru ono byafutaje.

¹⁰ “ ‘Owaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: Igweligwe ndu Íjiputu bę mu e-me t'ẹphe shi ẹka Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu kpolashihukota. ¹¹ Yẹbedua yẹle ndu soja iya, bụ ndu kage ẹjo ọkpoma l'iphe bụ mbakeshi nonu bę ee-dubata t'ẹphe lụnwua alí ono. Ẹphe a-mí ọgu-mbeke ẹphe gude bya ndu Íjiputu l'ẹhu; gbua ndu alí ono pyaapya. ¹² Mu e-me tẹ Ẹnyimu Náyílu tashíhukota; mu abya eworu alí ono ree ndu eme iphe dụ ẹji. Ọ bụ ẹka ndu ọhodo bę mu e-shi mee t'ẹgbara kfụa l'alí ono. Iphemiphe ọbule, nọkota l'ime iya a-bụkotaru iyi. Mụbe Ojejoje bę kfukwaru nụ.

¹³ “ ‘Owaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: Lę ya e-mebyishikota iphe, bụ nte; mee t'iphe, bụ iphe aagwa agwagwa chíhu lę Mémufisu; ọphu o nwedu onye, aphọdukwadu nụ k'ọ bụ ishi lę Íjiputu. Ya e-me t'egvu bya ndu Íjiputu l'ẹhu. ¹⁴ Ya e-me tẹ Paturọsu daburu ochobo. Mu e-nwuru ọku ye lę Zowanu; nụa mkpụkpu Tebesu chíkikfuu. ¹⁵ Ya e-kpukposhi mkpụkpu Sinu, bụ agbarike ndu Íjiputu oke ẹhu-eghughu iya; gbushia ndu soja, e doberu lę Tebesu. ¹⁶ Mu e-nwuru ọku ye lę Íjiputu. Ndu Sinu bę e-je oke iphe-ẹhuka. Mkpụkpu Tebesu bę ee-chikposhi. Mkpụkpu Mémufisu bụ iphe-ẹhuka bę iphe ẹphe a-nọdu ejephelephu. ¹⁷ Unwokorọbya ndu Ọnu; mę kę ndu Pi-Besetu a-lakọta l'ọgu ono. Ndu mkpụkpu ono ndu ọphu phọduru nụ bę aa-kpụkota lę ndzụ. ¹⁸ Mbọku ono a-bụru ndu Tapénesu ẹkpuru-ọchi; mbụ mbọku, mu e-me tẹ ike gvụ Íjiputu. Ọ bụ ẹke ono bę mu e-me t'agburu-ẹhu ono, ẹphe gude eku onwẹphe ono gvụ. Urukpu e-kpuchi iya. Iphe bụ unwanyi iya; bę a-lutakota aluta. ¹⁹ Mbụ lę mu e-me tẹ ndu Íjiputu jee ntakfuru. Ọo ya bụ ẹge ẹphe amakwanụru lę mu bụa Ojejoje.’ ”

Ike gvuru eze ndu Íjiputu

20 Yo be l'afa k'iri lę nanu l'onwa mbu gbaru abali esaa; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: 21 "Nwa ndiphe; mu nyakwokwaru Fero, bu eze ndu Ijiputu oshi-eka. E tee ke dua ya eya iphe k'agbagba; mbu e to nwedu iphe aakpaje ye l'eke okpu jihuru t'o gbakwazi, a kpawaru iya eya k'ophu o-o-du ike su-deghe ogu-mbeke. 22 Oo ya bu; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Mu abyawa Fero, bu eze ndu Ijiputu l'ehu. Mu a-nyakwoshi iya oshi-eka labu; mbu mu a-nya-kwofua ya eka ophu mu nyakwophoduru iya ege ogu-mbeke, o gude a-lufu iya l'eka daa. 23 Mu e-rukashikota ndu Ijiputu t'ephe chiko iphe bu mbakeshi nonu dzuru; mbu mu a-chikashikota ephe t'ephe chiko iphe bu mkpukpu nonu dzuru. 24 Mu e-me eka eze ndu Babylonu t'o shihukpo ike ohuma; mu abya eworu ogu-mbeke mu ye iya l'eka. Fero be mu a-nyakwoshi eka. Oo-nodu l'ifu eze ndu Babylonu tsua ude l'o bu onye e tsugbuphodoru ndzu ubele. 25 Mu e-me eze ndu Babylonu te eka shihu iya ike ohuma. Obenu l'eka ke Fero be mu e-me t'o kulashihu iya. Oo ya bukwanu ege ephe a-maru l'oo mu bu Ojejoje teke mu e-woru ogu-mbeke mu ye eze ndu Babylonu l'eka; yo phelahaaru iya ndu Ijiputu. 26 Mu e-rukashi ndu Ijiputu t'ephe chiko iphe bu mbakeshi dzuru; mbu mu achikashia ephe t'ephe chiko iphe bu mkpukpu, nonu dzuru. Oo ya bukwanu ege ephe a-maru l'o bu-a mu; bu Ojejoje."

31

Ijiputu du l'o bu oshi sida

1 Yo be l'afa k'iri lę nanu lę mboku, onwa k'eto furu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: 2 "Nwa ndiphe; su Fero, bu eze ndu Ijiputu yele igwe oha iya ege-a:

- "?Bu onye be aatu kporu
eyeru unu l'oha nshinu?
- 3 Lewaru Asiriya, shi du
l'o bu oshi sida
l'ugvu ugvu Lebanonu.
O shikwa nwetsuaru
ekali, ama mma;
jaa; kpuru yegelengu;
sakputakota oswa, o no.
O vuru; ha l'eli;
k'ophu bu l'onungonu iya
akpa l'urukpu.
- 4 Mini, no l'eke ono l'eme iya;
yoo ja pulapula.
Mini ogba, shitsua
l'ime ali ime ali eme iya;
yoo tse nmongo nmongo.
Mini, shitsua l'oswara
ogba ono atso-phekota
ukfu iya mgburumburu
shi eke ono tsokota oswa
tsoru iphe bu oshi, nokota iya nu.
- 5 Ya ndono; yo vua;
ha eli kakota iphe bu
oshi, no l'oswa ono l'eli.

- Ọ jakashi-kotaru ęge ono;
 kele mini nokota l'ęke ono ọhuma ọhuma.
- 6 Iphe bu nwenu,
 ephe ephephe byaru
 bya akpashikota ękfuna
 l'ękali iya.
 Iphe bu anęgu ęgbudu
 byaru bya anodu
 le mkpuli iya azushi unwu.
 Iphe bu, eze mbakeshi,
 nonu be bya anodukota l'agu iya.
- 7 Iphe oshi ono ama;
 be du biribiri l'ęge
 o jaru nodu gekfulangu;
 ke l'ogbaragba iya tseru
 ęge ono jerua l'ime ali
 l'ęke mini no ọhuma ọhuma.
- 8 Oshi sida, no le mgbabu
 Nchileke te nwedu
 ọphu aturu iya nu;
 ọphu oshi payinu
 atuduru ękali iya;
 to nwe oshi mmanu,
 aturu ękali iya;
 to nwe oshi, no le
 mgbabu Nchileke,
 aturu iya nu le mma.
- 9 Ọ bu mbedua gedegede
 meru iya;
 yo ma ęge ono;
 jaa ajaja ęge ono.
 Yo buru iya be bu oshi,
 ęnya eje l'iphe bu oshi,
 nokota le Idenu;
 mbu mgbabu Nchileke.
- 10 "Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. Ọ suru: Le keshinu ọphu o
 vufuru evufu je erua l'urukpu; bya egude kele ya ha l'eli l'eku onwiya
 ekuku ¹¹ be mu e-nwuru iya nu onye achi mbakeshi t'o mee ya iphe l'iphe
 du eji ono, oome ono; mbu le mu nwutawaru iya tufaa. ¹² Ndu ọhodo; iphe
 bu mbakeshi, notsua nu, kakota ejo okpoma be gbutaru iya tua ngesweta
 iya. ękali iya a-dashi l'ugvu ugvu; dashia le nsuda nsuda. Unwu ękali iya
 adashia; chiko mini ali ono tsoo. Ndiphe le mgboko gbaa mgburumburu
 eshi l'idzu iya wufu; paru iya haa. ¹³ Iphe bu nwenu abya anyinwua
 l'oshi ono, daru nu ono. Iphe bu anęgu-ęgbudu abya adoo l'ęke ękali-oshi
 ono wushiru. ¹⁴ Ọo ya bu; l'e to nwedu oshi odo, no l'iku mini, e-tseghe
 onmongono; k'otsekfuru l'urukpu. Mbu l'e to nwedu oshi, gude mini evu,
 a-haghe eli l'o bu iya; ke l'e mewaru iya t'o buru anwuhu be oo-nwuhu;
 laa l'ali ęge madzu alaje le nsu."
- 1 ¹⁵ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. Ọ suru: "Le mboku, oshi
 ono nwushihuru; be ya e-me t'ebo mini raa ękwa iya. Ya e-me t'enyimu
 tso-buhu atsotso; nggele atashihu. Ya e-gude ke l'oshi ono nwuhuru;
 mee t'ochi gbakota l'iphe bu ugvu Lebanonu; mee t'iphe bu oshi, no

l'oswa laa ekwo. ¹⁶ Ya meru t'iphe bu mbakeshi nmahu jijiji teke ya nwutsuru iya; t'o lakfu ndu ophu nohawa l'ili. Adada iya ono; be meru t'obu jizita oshi mgbabu Idenu; oshi, ndu ophu shi kakota mma l'ugvu ugvu Lebanonu; yeru oshi ndu ophu shi nodu l'eke mini dzuru iya ehu. ¹⁷ Iphe bu mbakeshi, shi noduje l'agu iya, bu ndu shi eyetajeru iya eka be kpolahukotawaru l'ali-maa; tsoru ndu ophu e gudehawa ogu-mbeke gbushia.

¹⁸ “?Bu oshi ole le Idenu be aa-turu yeru ngu le mma ye le odu-biribiri? Obenu le nggubedua; nggu l'oshi Idenu be ee-nwukwaruphu yee l'ali; nggu le ndu akpapyi; me ndu e gude ogu-mbeke gbushia atuko wushiru.

“O bu ege ono be oo-tsakfu Fero ye le igwe oha iya. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.”

32

Aararu Fero ekwa anwuhu

¹ Yo be l'afa k'iri l'ebo le mboku, onwa iri l'ebo furu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² “Nwa ndiphe; kuaru Fero, bu eze ndu Ijiputu nshoo; su iya: Irije l'i bu agu l'iphe bu mbakeshi. Obenu l'o gbe buru ejo oke-agiyi, bu l'eze enyimu b'i du l'o bu iya; l'adaji le nggele ngu; gude okpa swo-rua mini obu. ³ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Le ya a-chita iphe, bu mbakeshi; gude ugbu iya nmata ngu. Epe a-kputa ngu l'ugbu ono kpufuta. ⁴ Ya a-tu ngu l'ali; mbu nwua ngu daphungu l'egu, daburu phorongu. Ya emee t'unwenu bya awu-kodzua ngu l'ehu. Ya emekwaaphu t'unwu anu-egu-egbudu, no le mgboko vua ngu kpatakpata. ⁵ Ya a-tu anu ngu nanu nanu l'ugvu; mbu mee odzu ngu; t'o chiko iphe bu nsudata ugvu naru. ⁶ Ya e-me te mee, shi ngu l'ehu tsoo atsotso l'ali ono; mbu tsoo jeye l'iphe, bu ugvu. Eke, mini eshije atsoshi abukotaru mee. ⁷ Teke mu e-nwufu ngu be mu e-kpuchi eligwe; mee mkpo-kpodo, nokota iya nu t'ephe gbakota ochi. Ya e-gude urukpu kpuchia enyanwu; ophu onwa abyadu bya echi. ⁸ Iphe bu iphe echije echichi, no l'igwe; be ya e-me t'o gbakotaru ngu ochi. Ya emee t'ali ngu gbakota ochi. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

⁹ “Ndu, du l'igwe be meji a-tofutsua teke ya e-me t'iphe bu mbakeshi, e ti mahadua maru le ya mewaru ngu t'i buru kpurupyata. ¹⁰ Ya e-mee t'iphe a-muru ngu nu tee igweligwe mba ukfu. Ndu eze, achitsua epe; be ehu a-nodu anma anmanma teke ya a-pali ogu-mbeke ya l'eke unu no. Mboku, ii-da be ehu a-nmakota onyemone obule ruuruu.

¹¹ “Kele Okaribe-Kakota-Nu be suru agha: ogu-mbeke eze ndu Babylonu be a-bya ngu l'ehu. ¹² Ya e-shi le mbakeshi ndu ophu ka nu l'ejo okpoma chita ndu soja t'ephe gude ogu-mbeke bya afuaru ngu. Iphe ndu Ijiputu gude eku onwephe be epe e-fu l'ali. Ndu Ijiputu l'ephe ha aburu kpurupyata. ¹³ Ya e-gbushikota iphe bu eswi ngu l'eke epe anguje mini. E to nwedu le madzu eye okpa le mini ono odo; ophu okpa eswi ta asworuhedu iya odo. ¹⁴ O bu teke ono be ya e-me te mini unu doo risangu; mekwaa phu nggele unu t'o wata otso gborogboro l'o bu manu olivu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ¹⁵ Teke ya e-me Ijiputu t'egbara kfu ya; mee ali ono t'e b'o du iphe a-no iya nu; mbu teke ya e-gbushi iphe bu ndu bu l'eke ono; be epe a-ma l'oo yebedua bu Ojejoje. ¹⁶ Owaa egvu-aphu, aa-nodu aguru iya; mbu egvu, unwanyi iphe bu mbakeshi a-nodu aguru Ijiputu me oha Ijiputu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.”

17 Ya ndono; yo be l'afa k'iri l'ębo lę mbọku ọnwa k'iri l'ębo ono gbaru abalı iri l'ise; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: 18 “Nwa ndiphe; raa ękwa ọha Íjiputu; mee; ęphe mę lę ndu mbakeshi, ede ude t'ęphe lashia l'ime alı; mbụ t'ęphe lakfu ndu ọphu kpolashihuwaru lę nsụ. 19 Sụ ęphe:

“?Unu tubesu l'unu
ka ndu ọdo mma?
Unu kpolahu;
je awụshiru l'ęke
ndu akpapyi wụshiru.

20 “Ęphe e-kpolahu ęge ndu ọphu e gbushiwaru l'ogu-mbeke kpolahuru. A miakwaru ogu-mbeke; t'a kpufuta iya yęle igwe ọha iya. 21 Iphe bụ akatikoro, e gbushihawaru, bụ ndu nọkota l'alı-maa a-sụ Íjiputu yęle ndu agbajeru iya mkpu: Ęphe kpolatawaru bya awụshiru l'ęke ndu akpapyi wụshiru; ęphe lę ndu laru l'ogu-mbeke bę zękota l'ękalanu.

22 “Asiriya nọkwaphu l'ęke ono yęle igwe ọha iya kpamukpamu. Ili ndibe iya bę kpọ-pheru iya phu mgburumburu; mbụ ndibe iya, e gude ogu-mbeke gbushia. 23 Ndu soja iya b'e gbukotawaru l'ogu. Ęphe l'ęphe ha bę nọkotawa l'ili. Ndu ono bụ ndu shi emejeru egvu ye ndu ọphu nọ ndzụ l'ęhu.

24 “Élamu bę nọkwaphu l'ęke ono yę l'igweligwe ndu nkiya, dọ-pheru ili iya mgburumburu. Ęphe l'ęphe ha bụ ndu e gude ogu-mbeke gbushia. Iphe bụ ęge ęphe ha shi eye ndu nọ ndzụ egvu, bụ ndu akpapyi; yọ buru ęphe ọla l'ime alı. O bụ ęge iphere jiru ndu laru l'ili ifu bụ ęge o jiru ęphe. A wụshiwaru ęphe ęge a wụshiru ndu kpolahuru lę nsụ. 25 E meru oshi-azęe doberu Élamu l'ęke ndu e gbushiru egbushi wụshiru. Ili kę igweligwe ndu nkiya akpọ-phee ya mgburumburu. Ęphe l'ęphe ha bụ ndu akpapyi, e gude ogu-mbeke gbushia. O bụ oswi-okfu l'egvu ęphe shi gudekota madzụ; obenu l'ęphe gudewa iphere lakfube ndu ọphu kpolashihuwaru lę nsụ.

26 “Mésheku; mę Tubalu bę nọkota l'ęke ono; ęphe l'igwe ọha ęphe, dọ-pheru ili ęphe mgburumburu. Ęphe l'ęphe ha bükota ndu akpapyi, e gbukotaru l'ogu-mbeke; kę l'ęphe shi eye ndu ọphu nọ ndzụ egvu. 27 ? Tọ bụdu l'alı-maa bę ęphe lę ndu akpapyi ndu ọphu bụ ike-ka-l'ogu phụ tuko ala? Ęphe l'ęphe ha tuko lakota l'alı-maa; ęphe lę ngwa-ogu ęphe. E swibetsua ęphe ogu-mbeke ęphe l'ishi. Ejo iphe ęphe meshiru atukotsuaru ęphe l'ishi; kęle ndu ike-ka-l'ogu ono shi anọduje eye ndu alı ono egvu.

28 “Nggubedua kwaphu; nggube Fero; bę aa-nyakwo; nggu lę ndu akpapyi aburu iphe lanu; mbụ nggu lę ndu e gude ogu-mbeke gbushia aburu iphe lanu.

29 “Édomu bę nọkwaphu l'ęke ono yęle ndu eze iya; mę lę ndu ishi iya bę to nwedu mę ęge ono ike ha ęphe nshinu ono bę ęphe lę ndu laru l'ogu-mbeke wushilerua l'ękalanu. Ęphe lę ndu akpapyi zękota l'ękalanu; ęphe lę ndu kpolashihuwaru lę nsụ bę nọkotawa nụ.

30 “Ndu ishi ndu ụzo isheli l'ęphe ha; mę iphe bụ ndu Sayidonu kpamukpamu bę nọkota l'ęke ono. Ęphe vu iphere onwęphe ęge ęphe vu iya; tsoru ndu ọphu e gbushihawaru; kę l'ęphe shi egudeje ike, ęphe nweru l'eye madzụ egvu. Ęphe nwushihuwaru l'akpapyi; ęphe lę ndu e gude ogu-mbeke gbushia atuko wushiru l'ękalanu. Ęphe vu iphere onwęphe ęge ęphe vu iya; tsoru ndu ọphu ala lę nsụ.

³¹ “Fero yele igwe oha iya a-phu epe; Fero egude iya dua onwiya ike l'igwe oha iya, e gbushikotaru l'ogu-mbeke ono. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

³² “O bu oswi-okfu le ya meru Fero; yo meru egvu ye ndu no ndzu l'ehu; obenu le Fero yele ndu nk'iya be aa-wushi l'eke ndu akpapyi no; mbu ndu ono, e gude ogu-mbeke gbugbushia ono. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.”

33

Eeme Ezekęlu onye nche (Ezek 3:16-21)

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² “Nwa ndiphe; kfuru ndibe unu; su epe: ‘Teke ya abya otso mkpukpu ogu; ndu mkpukpu ono aguta onye lanu l'epe t'o chejeru epe nche; ³ onye ono aphua eke ogu abyakfuta ndu mkpukpu ono; bya egbua upyoku t'o gude karu ndu ono; ⁴ onye -nuru upyoku ono kwefu ike; to nga nchi; ogu ono abya egbua ya be onye ono e-vukwaru ochi k'onwiya. ⁵ Mbu le keshinu o nukpooru upyoku ono; to nga nchi bu yebedua e-vu ochi k'onwiya. Kele ndege o -ngaru nchi; m'o ga adzokwa-a onwiya. ⁶ Obekwanu l'o -buru l'onye nche phuru eke ogu abya; to gbu upyoku gude karu ndu ono; ogu ono abya bya egbua onye lanu le ndu ono; onye ono be nwuru onwu iphe du eji, o meru. Obenu le ya e-gude onye nche ono t'o laa l'ochi onye ono, e gburu ono.

⁷ “Nwa ndiphe; mu meekwaru ngu onye nche ndu Izurelu. Oo ya bu; nggabekwa nchi l'iphe mu ekfu gude iya nmaru mu epe okwa. ⁸ Mu -su ejo madzu: ‘L'o buakwa maa;’ te ya gude nmaaru iya okwa; be onye ono a-nwuhukwa ke ejo iphe o meru. Obenu l'o bu nggabedua be mu a-tukobe ochi iya l'ishi. ⁹ Obekwanu l'o -buru l'i suru ejo madzu t'o haa ejo uzo iya; to kwe; be o-la l'okfu iphe du eji iya; eka ngu be lufuwaru iya nu.

¹⁰ “Nwa ndiphe; su ndu Izurelu ege-a: Iphe unu ekfuje ndo-o. Unu asuje: Iphe ayi mesweshikotaru; mbu iphe du eji, ayi mekotaru be nyitsutawaru ayi l'ali. Ike l'agvwa ayi agvugvu l'okfu iphe du eji ono, ayi mekotaru ono. Ndzu; ?oo-dzukpo ayi? ¹¹ Kfuru epe: Le yebe Okaribe-Kakota-Nu suru: ‘L'anwuhu onye, bu ejo madzu ta atsodu iya ena. Iphe du chia ya mma bu t'ejo madzu haa ejo uzo iya; k'ophu ndzu e-dzu iya. Unu ghaa umere! Unu ghaa umere; haa ejo uzo unu l'o ha! ?Bu ngunu meru iphe unu a-nwushihu; unube ndu Izurelu?’

¹² “Nngube nwa ndiphe; su ndibe unu: L'umere oma onye doberu eka ndoo meru ta adzokwa iya; m'o -buru l'o nonyaru melahaa iphe du eji; ophu ejo iphe ophu onye ejo madzu meru te emekwa iya t'o daa; m'o buru l'o gharu umere haa ejo iya ono. O -buru l'onye doberu eka ndoo nonyaaru melahaa iphe du eji be te gudekwa ke l'o shi buru onye doberu eka ndoo haa ya t'o nodu ndzu. ¹³ O -buru le mu suru onye doberu eka ndoo le ndzu e-dzu iya; yo gbe teke ono; umere oma iya ono abya atsuru iya l'enya; yo wata ome iphe du eji be to nwekwa umere oma ono, o shi mekota ono, e gbe anyatakwa m'o bu nanu. Oo-lakwa l'iphe du eji ono, o meru ono. ¹⁴ Odo aburu le mu -su ejo madzu l'o buakwa maa; yo haa ome ejo iphe; melahaa umere oma; me iphe gbaru iya l'ememe; ¹⁵ o -buru l'o-muru-nwa, o nakoru ndu o jeru ugwo b'o nu-phukotaru epe azu; bya ewolashikota iphe o zikoro l'iphura l'eke ndu nwe epe; bya emelahaa iphe a suru t'e meje te ndzu dzua; bya aha ome iphe du eji be ndzu edzu iya; e to byadu bya anwuhu. ¹⁶ E to nwedu iphe du eji, o meru me nanu, a

bya bya anyatakwaduru iya ọdo. Kele k'ọphu o mewaru umere ọma; me iphe gbaru l'ememe be ndzu e-dzu iya.

¹⁷ “Obenu le ndibe unu gbe asujelekwa le mube Nnajiufu te emejedu iphe nhamunha. Obenu l'ọ kwa ephedua be te emejedu iphe nhamunha. ¹⁸ Ọ -buru l'onye doberu eka ndoo haru odobe eka ndoo; bya awata ome ejo iphe be ọo-nwuhukwa k'ejo iphe ono. ¹⁹ Obenu; l'ọ -buru l'ejo madzu haru ome ejo iphe iya; bya emelaha umere ọma; me iphe gbaru l'ememe; be ee-gudekwa k'onanu, o meru ono; ndzu edzua ya. ²⁰ Owa-a! Unube ndu Izurelu; unu gbe asujele-e le mube nnajiufu te emejedu iphe nhamunha. Obenu le mu e-kpe-e onyemonye obule ikpe iphe o meru.”

Ozi l'e chikposhiru Jerúsalemu

²¹ Yo be l'afa k'iri l'ẹbo; k'ọphu a kpuru ayi le ndzu; mbu l'onwa iri gbaru abali ise; be nwoke lanu, pyofuru le Jerúsalemu bya asu mu: “Le Jerúsalemu daakwaru.” ²² L'urenyashi unyaphua ya; temanu nwoke ono abya phu; be Ojejoje meru mu eka; kuhaa mu onu; mu ekfulaha okfu; temanu be nwoke ono byakfutaderu mu l'utsu echile iya. Ya ndono; a kuhaa mu onu; mu ekfulaha okfu; mu ta buhe onye e-te kfudu okfu.

Ejo iphe ndu Izurelu meshiru

²³ To du iya bu; Ojejoje ekfuru mu su mu: ²⁴ “Nwa ndiphe; ndu butsua l'okpu-ufu ono l'ali Izurelu be asuje: ‘Ebirihamu bu onye lanu b'ọ bu; yo dule-e ike nwekotaru ali ono. Ayibedua be gbe zaa igweligwe; ayi natafuje ali ono.’

²⁵ “Oo ya bu; kfuru epe le Okaribe-Kakota-Nu suru agha: Keshinu ophu unu erikwadu anu yele mee ya; enya unu anodukwadu l'eke nte unu ono no; unu l'egbu ochi; ?unu aru l'ali ono e-rukwadu unu eka to. ²⁶ Unu kporu obu ye l'ogu-mbeke unu; unu l'eme uru-ali; unu l'afarushi nyee ibe unu. ?Unu aru l'ali ono e-ru unu eka to?

²⁷ “Su epe le Okaribe-Kakota-Nu suru l'ege-a, mu nokpoo be ndu ono kwabutsuaru l'okpu-ufu ono be bu ogu-mbeke be ee-gude gbugbushia epe. Ndu ophu lufuru alufu be ee-nwuru nu anegu-egbudu t'epe vu epe avuvu. Ndu ophu notsua l'eke a kpuru; yo buru okpo-mgbinyiku; me ndu ophu notsua l'ogba be mgbonwu e-gbushi. ²⁸ Ya e-me ali ono t'egbara kfu ya. Ike ono, o gude eku onwiya ono be a-gvu nu. Ipe bu ugu, nokota le Izurelu a-daburu ochobo; k'ọphu bu l'e to nwe du onye eswekwadu iya nu. ²⁹ Ọ bu teke ono be epe a-maru l'ọ bu iya bu Ojejoje; mbu teke ya metsuaru ali ono t'ọ daburu ochobo l'okfu uru-ali ono, epe rukotaru ono.

³⁰ “A bya le nggubedua; nwa ndiphe; ndibe unu ekfutsuakwa okfu ehu ngu l'iku upho-mkpuma, notsua nu; me l'onu-ibo, notsua nu; epe ekfushi; su: ‘Unu bya anua ozi, Ojejoje ziru-o!’ ³¹ Ndibe mu awukfutaje ngu ege epe shi awukfutajehawa ngu; epe abya adoo ngu l'ifu; geberu ngu nchi. Obenu l'epe te emejedu iya. Ọ bu onu be epe asuje l'epe yeru mu obu; obenu l'eke obu epe no bu l'ori uru, e-ta gbadu epe. ³² Oswi-okfu; e to nwekwa iphe ọdo, epe gbe gube ngu ọdo, e ta budu li bu onye aguje egvu, atso ntumatu; nweru olu-egvu; buru onye akpomata ubo akpomata; ke l'ọ bulephu anunu be epe anuje ozi ngu ono; epe te emejedu iya. ³³ Ọ bu teke iphe-a meeberu ege ono, o mefutaje ono be epe a-maru teke ono l'o nweru onye nkfuchiru Nchileke, epe shi nweru.”

34

Onye eche aturu yele aturu iya

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asụ mu: ² “Nwa ndiphe; gude nkfuchiru koshi iya ndu eche aturu lẹ Ízurelu. Gude nkfuchiru; sụ ẹphe: Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: ‘Nshọo unubẹ ndu eche aturu lẹ Ízurelu, bụlephu onwunu bẹ unu akwabejeru ẹnya. ?Tọ gbadunua tẹ ndu eche aturu leta aturu ẹphe ẹnya tọ? ³ Unu anguje mini ẹra iya; yee uwe, e gude ẹji iya dzua; l'egbushi ndu ọphu tsuru ẹba. Obenu l'unu te eletajedu igwe aturu ono ẹnya. ⁴ Ndu ọphu ike gvuru bẹ unu te emedu tẹ ike dọ. Unu te me t'ẹphe ka mma; mbụ ndu ọphu iphe eme; m'ọ bụ kee ndu ọphu iphe mekaru ájì l'onga. Ndu ọphu kpaphuhuru nụ; bẹ unu te jedu je edulata; unu te eje ọcho ndu ọphu tufahuru etufahu. Unu gude ẹjo obu; gude ẹka-ike chịa ẹphe. ⁵ Ẹphe gbakashihuru; okfu l'ẹphe te nwedu onye nche. Ẹphe agbakashi ono; bya aghọo nri nụ unwu-anụ-ẹgu. ⁶ Aturu mu agbakashihu; ji iphe bụ ugwu; mẹ l'iphe bụ nwugvu; tsoru mgboko kpamu; tọ dọ onye jeru ẹphe achọcho; m'ọ bụ lee ẹnya ẹphe lẹ phuu.

⁷ “ ‘Ọo ya bụ; unubẹ ndu eche aturu; unu ngabẹ nchị; nua iphe Ojejoje ekfu! ⁸ Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru l'ẹge-a, mu nọkpoo bẹ k'ọphu aturu mu te nwedu onye echeje iya nụ; anẹgu l'egbu ẹphe; ẹphe aghọ nri anẹgu-ẹgbudu; mbụ k'ọphu ẹ tọ dudu onye ejeje ole ẹnya aturu mu; yọ bụru onwẹphe bẹ ẹphe letaru ẹnya gbe ha aturu mu; ⁹ bụ t'unubẹ ndu eche aturu ngabẹ nchị; nua iphe Ojejoje ekfu. ¹⁰ Mbụ mube Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru ẹge-a: Lẹ mu abyaakwa ndu ono, eche aturu ono l'ẹhu; gude ẹphe lẹ k'aturu mu ono. Mu a-nafụ ẹphe oche aturu ono; k'ọphu ndu ono, eche iya ono ta aduhedu ike onu onwẹphe nri. Mu a-lọfu ẹphe aturu mu l'onu ẹge ẹphe ta byahedu bya aburu nri ẹphe ọdo.

¹¹ “ ‘Mube Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru agha: mbedua e-je achọ aturu mu nweka-mu cheje ẹphe. ¹² Ọ bụ ẹge onye eche aturu eletaje aturu, gbakashihuru agbakashihu teke ọ nọ swiru iya l'onwiya bụ ẹge mu e-leta aturu mu ẹnya. Mu a-dzotakota ẹphe l'ẹke ẹphe kpaphushikotaru nọdu lẹ mbọku, eko ẹruru; mẹ lẹ mbọku, gbaru tsabalangu. ¹³ Mu e-dufutakota ẹphe l'iphe bụ mbakeshi; mbụ rutakota ẹphe l'iphe bụ mkpukpu nonu; duru ẹphe dobe l'alị nk'ẹphe. Mu achije ẹphe je echeche l'ugwu, nọtsua lẹ Ízurelu; mu achijekwaruphu ẹphe je l'iku nggele; mẹ iphe bụ ẹke eebu ebubu l'alị ono. ¹⁴ Mu a-chije ẹphe je l'ẹke nri dọ mma nọ. Ọ bọtsua l'eli ugwu Ízurelu bụ ẹke ẹphe a-nọdu akpajẹ nri. Ọ bụ l'ẹke ono; bẹ ẹphe a-doje ọdu l'ẹke dọ mma ẹphe akpajẹ nri. Ọ bụ ẹke ono bẹ ẹphe a-ta nri l'ẹke nri ha nshinu l'ugwu, nọtsua lẹ Ízurelu. ¹⁵ Mube Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru agha: Mu e-che aturu mu; mee ẹphe t'ẹphe dọo ọdu. ¹⁶ Ndu ọphu puhuru ephuhu; bẹ ya a-chọ-vu. Ndu ọphu kpaphuhuru akpaphuhu; bẹ ya e-dulata. Ndu ọphu e mekaru iphe; bẹ ya e-ke ájì l'ẹke e mekaru ẹphe iphe. Ndu ọphu ike gvuru; bẹ ya e-me t'ike dọ. Obenu lẹ ndu ọphu ha okporokpo; mẹ ndu ọphu agburu-ẹhu nọ; bẹ ya e-me t'ẹphe bụru kpurupyata. Ya a-nọdu eche aturu ono l'uzo, vudo nhamunha.

¹⁷ “ ‘A bya lẹ nggubedua, bụ aturu mu; ọwaa iphe mube Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfuru unu: Mu e-kpe aturu yele ibe iya ikpe; mu abyakwaphu ekpe ebyila yele mkpi ikpe. ¹⁸ ?Tọ dudu unu mma; mbụ nri ono, unu ata l'ẹke nri nọ ono tọ? ?Unu e-gudufua ọkpa dzopyashia nri unu ọphu phoduru nụ tọ? ?Too dzudu unu; mbụ mini ọma ono, unu angụ ono?

?Unu egudefua okpa swoo ndu ophu too? ¹⁹ Aturu mu; ?oo-ri nri, i dzopyashiru l'okpa; bya angua mini, i gude okpa swoo aswoswo too?

²⁰ “ ‘Oo ya bu; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Lenu; mu e-kpe aturu ophu ha okporokpo ikpe; kpee ophu laru ehu ikpe. ²¹ Ke l'unu gude mgberemeku unu me ukuvu unu adu epe akwakwa; bya egude mpo unu adukashi ndu ophu ike ta nodu; jeye unu achikashia epe nanu nanu. ²² O bu iya meru iphe mu a-dzofuta aturu mu te b'a luhe epe odo. Mu e-kpe aturu yele aturu ibe iya ikpe. ²³ Teke ono be mu e-ye onye lanu, echeje aturu, bu iya bu Dévidi, bu onye ejeru mu ozi. O bu iya a-nodu eche epe. Mbụ o bu iya bu onye a-nodu echeje epe; buru onye e-chejewaru epe. ²⁴ Mbèdua, bu Ojejoje a-buru Nchileke epe. Onye ozi mu, bu Dévidi a-buru onye ishi epe. Mube Ojejoje kfuakwaru.

²⁵ “ ‘Mu l'ephe a-gba ndzu ehu-agu; mu achifukota ejo anegu-egbudu l'ali ono; k'ophu epe e-bu l'echi-egu; kua mgbenya l'oswa; l'ehu-gudangu. ²⁶ Mu e-me epe me l'eke no-phekotaru ugvu mu mgburumgburu t'ephe buru ugvu. Mu emeje te mini chia l'oge iya. Mini ono a-buru mini oma. ²⁷ Iphe bu oshi, no l'egu a-nodu ami akpuru. Ali be e-mehujekwaphu iphe e meberu iya. Ndu ono be mkpa ta akpadu nji ta aji epe l'ali epe. Epe a-marua l'o bu mu bu Ojejoje teke mu agbakwo odogoro igwe ono, a turu epe ono; nafuta epe l'eka ndu ono, meru; epe aburu ohu epe ono. ²⁸ Iphe bu mbakeshi ta aluhedu epe odo; epe ta abuhe nri noduru unwu-anu-egu odo. Epe e-buru l'ehu-gudangu; to nwe onye eyekwadu epe egvu odo. ²⁹ Mu a-nu epe ali, a maru l'oomehu iphe. Epe ta byahedu bya aburu ndu egu a-nodu eme l'ali ono. Epe ta abuhe ndu mbakeshi a-nodu aja ewena odo. ³⁰ Teke ono be epe a-makwanuru le yebe Ojejoje, bu Nchileke epe; be noo swiru epe; epebe ndu Izurelu aburu ndibe iya. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ³¹ Unu bu aturu mu; mbu aturu, mu azu. Mbèdua aburu Nchileke unu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.’ ”

35

Àphù, aaphuru ndu Édomu

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru mu su mu: ² “Nwa ndiphe; ghachi ifu le Ugvu Séyi; gude nkfuchiru koshi iya eya. ³ Su iya: ‘Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru:

“ ‘Ya abyaakwa ngu l'ehu;
nggube Ugvu Séyi!
Ya e-gude eka iya mee ngu iphe;
mee t'egbara kfu ngu.

⁴ Iphe bu mkpukpu ngu;
be ya e-mekota t'o buru okpu-ufu.
Ya e-me ngu t'i daburu ochobo.
Oo ya bu ege ii-makwanuru le mu bu Ojejoje.

⁵ “ ‘Keshinu ophu ndu Izurelu shi l'ede-nwede duta ngu ash; nggu egude ogu-mbeke gbushia epe teke epe no l'iphe-ehuka; mbu teke epe no le chikikikfuu. ⁶ Oo ya bu l'ege-a, mu nokpoo be mube Okaribe-Kakota-Nu suru agha: Mu e-me t'ochi tso unu; bya achiru unu kwaseru. Keshinu ophu ogbu ochi ta dudu unu eji be ochi a-chiru unu kwaseru. ⁷ Mu e-me Ugvu Séyi t'o daburu ochobo bya ebuchia ndu anoduje abya iya nu me ndu anoduje eshi iya alufu alufu. ⁸ Mu e-me t'iphe bu ugvu ngu ji ejiji le ndu e gbushiru egbushi. Ndu e gude ogu-mbeke gbushia be adakashihu

l'iphe bu nwugvu ngu; me l'iphe bu nsuda; mekpō iphe bu nggele ngu.
⁹ Ya e-me ngu t'i daburu ochobo gburu jeye le gbururu. E to nwedū onye byaru bya e-bu le mkpukpu ngu odo. Teke ono nggu amakwanuru l'o bu mu bu Ojejoje.

¹⁰ " 'O kwa ke l'iikfu su le mba labu-wa; me le mkpukpu labu-wa be a-buru nke ngu; l'unu a-natakota ephe; obule mube Ojejoje shi nokwa l'eke ono; ¹¹ oo ya be Okaribe-Kakota-Nu suru: Kamenu; ya e-me ngu ege gbaru nu; ke l'ephe egbu ngu egghu l'enya; nggu ekoru ephe okopho; ke l'ephe du ngu ashī. Ya e-me t'ephe maru onye ya bu teke ya e-kpe ngu ikpe. ¹² Teke ono be i-ma le yebe Ojejoje nukotaru-a iphe-aruhu ono, i kfukotaru l'ehu ugvu ugvu Izurelu ono. I suru: "L'e mewaru; t'ephe daburu ochobo; a nuwaru iya unu t'unu vukaa avuka." ¹³ I turu mu okfu l'ekfunukaru mu okfu; obule mu nukotakwaru iya-a.'

¹⁴ "Qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: 'Le ya e-me ngu t'i daburu ochobo t'iphe bu mgboko tee eswa iya. ¹⁵ O bu ege i teru eswa teke ali Izurelu, bu okè-iphe iya shi daburu ochobo; bu ege ya e-me ngu t'i daburu. Nggube Ugvu Séyi; me iphe bu ali ndu Edomu be egbara a-kfu. Teke ono; ephe amaru l'o bu iya bu Ojejoje.' "

36

Okfu, eekfu anu ugvu, notsua le Izurelu

¹ "Nwa ndiphe; gude nkfuchiru koshi iya ugvu ugvu Izurelu. Su ephe: 'Unube ugvu Izurelu; unu ngabe nchi; nu iphe Ojejoje ekfu! ² Okaribe-Kakota-Nu suru: Le keshinu ophu ndu ohogu suru: Le nta-a buwa ephe nwekota iphe bu ugvu ugvu ono, shi le ndiche ono; ³ te mu gude nkfuchiru; su ephe: Le Okaribe-Kakota-Nu suru: Le keshinu ophu ephe gwaru unu ochi; mee t'ali unu daburu ochobo; iphe bu mbakeshi abya akwaa unu okwata; ndiphe egude unu kolahaa onu; gude unu l'anma ejo etu; ⁴ be unube ugvu ugvu Izurelu; unu nu iphe, Okaribe-Kakota-Nu ekfu. Qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfuru eze ugvu, notsua nu; me l'unwu ugvu; nggele nggele; nsuda, nsuda; iphe bu ochobo ono, dabukotaru ege ono; iphe bu mkpukpu, a kwaru okwata ono; iphe bu mba ndu, no-pheru iya mgburumburu a-nodu emeru iya enwa.

⁵ " 'Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: Le mu gudeekwa okpoma-oku kfuru maberu iphe bu mba ndu ophu phoduru nu pu; me l'iphe bu ndu Edomu; ke l'ephe gudewa ehū-otso-ena; me iwe-akirishi, no ephe l'obu mee ali mu; yo buru ali ephe; k'ophu ephe a-lu eke elu akpa nri, no iya no alulu.' ⁶ Oo ya bu; te mu gude nkfuchiru; kfu okfu ehū ali Izurelu. Te mu kfuru eze ugvu ugvu; unwu ugvu ugvu; nggele nggele; me nsuda nsuda, notsua l'ali Izurelu: 'Le Okaribe-Kakota-Nu suru: Le ya gudewa okpoma-oku; me ehū-egghu kfu okfu; ke l'iphe bu mbakeshi be kpukotawaru ngu ifu l'ali. ⁷ To du iya bu; yebe Okaribe-Kakota-Nu asu: Le ya ribuakwaru iya l'iphe bu mbakeshi ono, no-pheru unu mgburumburu ono be ya a-bya bya ekpua ifu l'ali. ⁸ Obenu l'oshi, nogbaa l'ugvu ugvu Izurelu e-ru eruru; mishiaru ndibe mu, bu ndu Izurelu akpuru. E ta anohedu ophu baru ishi; unu alatashia l'ufu. ⁹ Ya arikwa oriri ehū unu oma. Ya elekwa unu enya-oma. Ee-mekochaa ko unu akoko; ku unu iphe. ¹⁰ Mu e-mekwaphu t'a du l'igwe buru unu; t'iphe bu ndu

Ízurelu l'ęphe ha chiko buru unu eburu. Iphe bu mkpukpu ono be ebuchikota ebuchi; a bya akpu-kwazikota iphe bu eke dakposhuhokotaru adakposhihu. ¹¹ Madzu; me elu, bu l'unu be ya e-me t'o ka l'igwe; epe azua azuzu buru eruteru. Ya e-me te madzu buchia unu ege ono, e shi buhawa iya ono; bya emee t'iphe duru ngu le mma ege o shi duhawa. Teke ono; unu amaru l'o bu yebedua bu Ojejoje. ¹² Ya e-me te ndu Ízurelu, bu iya bu ndibe iya dzoo unu okpa. Epe e-nweru unu; unu aburu okę-ipe epe. Unu te emehedu t'ume nwa mee epe odo.

¹³ " 'Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a. O kwa kele ndu madzu ekfu l'unu egbuje madzu l'eme mba unu ume nwa; ¹⁴ oo ya bu; dube nta be unu ta byahękwa bya egbushi madzu odo; ophu unu abyadu bya emekwadu mba unu ume nwa odo. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ¹⁵ Mu ta byahedu bya ekwe t'iphe bu mbakeshi meeru unu iphe-iphere odo; m'o bu kfuaru unu kwaphukwaphu odo; m'o bukwanu mee mba unu t'o daa. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.' "

¹⁶ Ya ndono; Ojejoje abyakwa bya asu mu odo: ¹⁷ "Nwa ndipe; teke ndu Ízurelu shi buru l'ali nk'ęphe; be epe gudekwa umere epe ye ege epe meru farushia ya. Umere epe shikwa du mu ashi l'o bu nwanyi, nsọ eme. ¹⁸ To du iya bu; mu egude ehu-eghughu mu bya epe l'ehu; ke l'ęphe gbushiwaru madzu l'ali ono; bya egude nte, epe agwaphe merushia ya. ¹⁹ Mu achikashia epe l'ipe bu mbakeshi; epe achiko iphe bu mkpukpu tsoo. Mu kperu epe ikpe ege umere epe; me ege iphe epe meru du. ²⁰ Iphe bu eke epe jeru le mbakeshi ono be epe anoduje eye mu l'onu; shi ege ono emebyishi epha nsọ mu ono; ke l'aanoduje asu epe: 'O kwa ndibe Ojejoje du ege-a; epe egbe gbeshi l'ali iya.' ²¹ Yo bya erua mu l'ehu; mbu onu ono, ndu Ízurelu eye mu ono; shi ege ono emebyishi epha nsọ mu ono l'ifu mbakeshi ono, bu eke epe laru ono."

²² "Oo ya bu; su ndu Ízurelu le Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: E to bukwa l'okfu ehu unube ndu Ízurelu be mu gude abya ome iphe-a; l'o kwa okfu epha nsọ mu ono, unu mebyishiwaru emebyishi l'ifu mbakeshi eke unu lakotaru ono. ²³ Mu e-koshi odu nsọ k'eze epha mu ono, bu onanu, e mebyishiru l'ipe bu mbakeshi eke unu laru ono; mbu epha ono, unu merushiwaru emerushi l'ęnya epe ono. Oo ya bu; mba ono amakwanuru teke ono le mu bu Ojejoje. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu; mbu teke mu e-gude unu koshi epe le mu du nsọ; ²⁴ kele mu e-dufuta unu le mba ono l'o ha. Mu e-dufutakota unu l'ipe bu ali nonu; bya edulata unu l'ali nk'unu gędegede. ²⁵ Mu e-pe unu mini, du mma; unu adu nsọ; mu enwefu unu iphe du eji unu l'o ha; bya enwefukwaphu nte, unu agwa l'o ha. ²⁶ Mu a-nu unu obu ophungu; bya eye ume ophungu l'ime unu; mu ewofu unu okpoma, nmaru unu egbudegbu l'o bu mkpuma; bya anu unu okpoma belebele. ²⁷ Mu e-woru Ume mu ye unu l'ehu; bya emee unu t'unu melahaa iphe mu suru t'unu meje; unu abya ezia obu l'ali melahaa ekemu mu. ²⁸ Unu e-buru l'ali ono, mu nuru nna unu oche phe ono; unu aburu ndibe mu; mu aburu Nchileke unu. ²⁹ Mu a-dzo unu l'ipe bu iphe du eji unu. Mu e-pheru nri eka; mee ya t'o kuru; ophu mu ta byadu bya eme t'unu kpaa ejo-nri. ³⁰ Mu e-me t'oshi-omi ka amimi; bya emee t'ipe e meburu l'ali mehu emehu; t'ipe bu mbakeshi be mephehe unu iphe-iphere l'okfu egu. ³¹ Oo ya bu ege unu a-nyatakwanu ejo-uzo ono, unu etso ono; me akirishi ono, unu eme ono; unu abya adu onwunu ekpanashi l'ipe du eji ono, unu eme ono; me uru-ali ono, unu aru ono. ³² Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: Iphe mu eme t'unu maru bu l'e to budu iswi ehu

unu; be mu gude eme iphe-a. Ophu t'iphere onwunu me ejo-umere unu du unu; unube ndu Izurelu!

³³ “Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: Mboku, mu e-nwefu unu iphe du eji, unu mekotaru be mu e-me t'a alachia le mkpukpu unu odo; a bya akpu-kwazikota eke dakposhihukotaru adakposhihu. ³⁴ Ali ono, shi daburu ochobo ono be aa-wata oko iphe. E to buhedu ali iphoro l'anya ndu esweta esweta. ³⁵ Teke ono be epehe a-sulahaa: 'Ali-wa, shi daburu ochobo-wa gbe duwanu l'o bu mgbabu Idenu. Mkpukpu, shi dakposhihu adakposhihu; egbara akfuwa iya; e mebyishiwa iya emebyishi b'e gbe kpu-phetawa nu; yo bu bu otkpo-mgbinyiku; e buchikotawa iya nu ebuchi.’ ³⁶ Teke ono be iphe bu mba, phoduru nu, bupheru unu mgburumburu a-maru le mube Ojejoje gudewa aka mu kpukwa-zi iphe e shi nwutsushia enwutsushi; bya adzakwazi iphe e mebyishiru emebyishi. O kwa mube Ojejoje be kfuru. Mu e-me iya.

³⁷ “Okaribe-Kakota-Nu suru: 'Le ya a-ngabefua ugbo lanu; meeru ndu Izurelu iphe, epehe aru iya: Ya e-me t'ephe zu l'o bu aturu; ³⁸ mbu l'o bu aturu, e gude abya ogra aja le Jerusalemu l'oge eswe-iphe. O bu ege ono be madzu e-ji mkpukpu ono, dakposhihuru adakposhihu ono. Epehe amakwanuru l'o bu yebedua bu Ojejoje.’ ”

37

Okpu okponku no ndzu odo

¹ Ike Ojejoje byaru mu l'ehu; Ume iya apata mu je egvube le nsuda lanu obu. Nsuda ono bulephu okpu be iphe jiru iya ejiji. ² Yo duta mu; tsophekota okpu ono mgburumburu. Mu aphua okpu, zaru ntumatu le nsuda ono. Okpu ono kpokotaru iyororo l'ephe ha. ³ Yo bya aji mu: “Nwa ndiphe; okpu-wa, wushiru ege-a; ?oo-nokwadua ndzu odo.”

Mu asu iya: “Nnajiufu; o kwa nggubedua, bu Ojejoje bu onye maru nu kpu.”

⁴ Ya ndono; yo su mu: “Gude nkfuchiru kfuru nu okpu-wa. Su epehe: Unube okpu okponku; unu ngabe nchi; nu iphe Ojejoje ekfu! ⁵ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfuru unube okpu-wa: Ya e-me t'ume bahu unu l'ehu; t'unu bya anodu ndzu. ⁶ Ya e-ye unu akwara l'ehu; bya emee t'unu nweru anu. Ya abya ekwekwaphu unu akpo l'ehu; woru ume ye unu l'ehu; unu abya anodu ndzu; k'ophu unu a-makwanuru l'o bu yebedua bu Ojejoje obu.”

⁷ To du iya bu; mu abya egude nkfuchiru kfua ya ege ono, o suru te mu kfua ono. Mu akpukwadurua okfu ono l'onu; yo nweru iphe wataru ozu yogiriyogiri. Okpu ono abya edekfukota onwiya. ⁸ Mu abya ele enya; akwara; me anu anoduwa iya; akpo ekwewa iya nu. Obu le to tudu ume.

⁹ Yo su mu: “Te mu gude nkfuchiru kfuru nu ume ono. Wo mu; nwa ndiphe; te mu kfuru nu ume ono; su iya le Okaribe-Kakota-Nu suru: Te nggube ume shi l'ishi mgboko uzo eno bya epheshi ndu-wa, e gbushiru egbushi-wa; k'ophu epehe a-nodu ndzu odo.”

¹⁰ Ya ndono; mu abya egude nkfuchiru kfuru nu iya ege a suru te mu kfua. Ume abya abahu epehe l'ehu; epehe etetashia; gbeshekota vudo evudo; ghoo igwe oha; zaa ntumatu.

¹¹ Yo su mu: “Nwa ndiphe; okpu-wa kwa ndu Izurelu l'ephe ha. Epehe suru: 'L'okpu epehe kpokotaakwaru nu; to nwehe iphe epehe levuru enya iya odo. Le nk'ephe gvukwaru.’ ¹² Yo su mu te mu gude nkfuchiru kfuru

nụ ẹphe. Tẹ mu sụ ẹphe: Lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru: Unubẹ ndibe iya; ya e-kpuhakota ili unu; dufuta unu; dulala azụ l'alì Ízurelu. ¹³ Ọo ya bụ; unubẹ ndibe iya; unu amaru l'ọ bụ iya bụ Ojejoje; teke ya kpshiru ili unu; dufuta unu. ¹⁴ Ya e-woru Ume iya ye unu l'ẹhu; unu abya anọdu ndzụ. Teke ono; ya abya eduta unu dobe l'alì unu gẹdegede. Teke ono; unu amaru lẹ yẹbe Ojejoje bẹ kfuwaru iya ekfukfu; bya emee ya ememe. Ọ bụ ẹge ono bẹ Ojejoje kfuru iya.”

Ízurelu; mẹ Júda; mba lanu; eze lanu

¹⁵ Ojejoje abya ekfuru nù mu sù mu: ¹⁶ “Nwa ndiphe: Wota oshi lanu dee ya iphe-a: ‘L'owaa bụ kẹ Júda yẹle ndu Ízurelu, bụ ndu yẹle iya tughaberu buru nanu’. Nnggu abya ewotakwaphu oshi ọdo bya edekwaa ya phụ iphe ẹge-a: ‘Owaa oshi kẹ Ífuremu; mbụ oshi Jósefu; mẹ kẹ ndu Ízurelu bụ ndu yẹle iya tughaberu buru nanu’. ¹⁷ Chigbabe ẹphe t'ẹphe buru oshi lanu; k'ophu ẹphe a-buru nanu l'ẹka ngu. ¹⁸ Teke ndibe unu jiru ngu: ‘? Tii kaduru ẹphe iphe iphe-a bukpo?’ ¹⁹ Nnggu asu ẹphe lẹ Nnajiufu, bu Ojejoje sùru: Lẹ ya abya ewota oshi kẹ Jósefu, bụ onanu, Ífuremu gude ono; mękpo k'iphe bụ ikfu Ízurelu, bụ ndu tso iya nù woru iya tughabe l'oshi kẹ Júda; mee ẹphe t'ẹphe buru oshi lanu; nọdu mu l'ẹka.

²⁰ “Palia oshi ono, i detsuaru iphe ono t'ẹphe phụ iya; ²¹ nnggu asu ẹphe lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ sùru ẹge-a: Mu edufutakota ndu Ízurelu l'iphe bụ mbakeshi, ẹphe lakotaru. Mu e-tso ẹkemeke ọbule kuko ẹphe; bya eduta ẹphe lashia azụ l'alì ẹphe gẹdegede. ²² Mu e-me ẹphe t'ẹphe buru mba lanu l'alì ono; l'ugvu ugvu Ízurelu. Teke ono bụ eze lanu a-nọdu achikota ẹphe; ẹphe ta byahẹ bya abụ mba labu ọdo; m'ọ bukwanu t'e kee ẹphe t'ẹphe buru alì-eze ẹbo ọdo. ²³ Ẹphe ta abyahedu bya egude nte ẹphe; mẹ iphe a kpofu l'enwa, ẹphe agwaphe; merushia onwẹphe ọdo; ophu ẹphe abyahedu bya egude iphe du ẹji ẹphe merushia onwẹphe ọdo; kele mu a-dzofuta ẹphe l'iphe du ẹji ono, ẹphe gude daa ono; mu abya asa ẹphe; ẹphe aburu ndibe mu; mu aburu Nchileke ẹphe. ²⁴ Ọ bụ onye ejeru mu ozi, bụ Dévidi bẹ a-buru eze, achị ẹphe. Ẹphe e-nweru onye lanu, a-nọdu eche ẹphe l'ọ bụ aturu. Ẹphe a-nọdu eme ekemu mu; bya elezita ẹnya eme iphe mu sùru t'e mee. ²⁵ Ẹphe e-buru l'alì ono, ya nuru nwozi iya; mbụ Jékọpu, bụ alì ono, nna unu oche phẹ shi buru ono. Ẹphe l'unwu ẹphe; mẹ unwu nwa ẹphe e-buru l'ẹke ono gbururu jeje lẹ gbururu; buru Dévidi, bụ nwozi mu a-buru onye ishi ẹphe jeye lẹ tutu yoyo. ²⁶ Mu l'ẹphe a-gba ndzụ ẹhu-agu. Ọo-buru ọgba-ndzụ, a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu. Mu e-me t'ẹphe buru; bya eme ẹphe t'ẹphe zụ azuzu. Mu abya edobe ulo nsọ mu l'ime ẹphe jeye lẹ gbururu. ²⁷ Mu l'ẹphe eburu. Mu a-buru Nchileke ẹphe; ẹphebedua abukwanuru ndibe mu. ²⁸ Teke o beru teke ono bẹ iphe bụ mbakeshi a-marua l'ọ bụ mbedua, bụ Ojejoje bẹ emeje ndu Ízurelu t'ẹphe du nsọ; mbụ teke mu e-woru ulo nsọ mu dobe l'ime ẹphe t'ọ nọdu iya gbururu jeye lẹ gbururu.”

38

Àphù, aaphuru Gogu

¹ Tọ du iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nù mu; sù mu: ² Nwa ndiphe; tẹ mu ghachiru Gogu ophu nọ l'alì ndu Mágogu, bụ onye ishi ndu Mésheku; mẹ ndu Tubalu ifu koshi iya ẹya. ³ Tẹ mu sù iya lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ sùru: “Lẹ ya abyaakwa ngu l'ehu; nngube Gogu, bụ onye ishi ndu

Męsheku; mę ndu Tubalu. ⁴ Ya a-lọ-phe ngu a-lọ-phe. Ya a-dzube ngu ikokoro l'agba; lófuta ngu; lófuta iphe bu ndu ohogu ngu; lófuta inya ngu l'ọ ha; jeye lę ndu agbaru ngu inya obu, bu ndu kwaru onwephe ngwa-ogu ohuma. Ikpoto ndu ophu patsua iphe-mgbobuta, ha nshinu; mę ndu ophu ha nwanshi; l'ephuphetsua ogu-mbeke ephe. ⁵ Ndu Peshiya; ndu Kúshi; mę ndu Putu l'ephe ha a-turu ikę yeru ephe. Ephe l'ephe ha; atuko patsuaru iphe-mgbobuta; mę okpu-igwe. ⁶ Ege ono bę ndu Goma e-ruta ndu ogu ephe tsoru ngu phu; mę ndu Togarama, shi l'ime ime uto isheli; męwaru iphe, bu mbakeshi. ⁷ Rukotakwa ehuru; kwabekwa akwabę; nggu lę ndu ono, nọ-pheru ngu mgburumburu ono; buru ephe onye ishi-ogu. ⁸ Aa-kpo-odu ukfu; temanu ya ekua ngu k'ogu. L'uto ifu bę ii-mekochaa lua ali ono, shi l'ogu lufuta ono; mbu ali ono, shi l'iphe bu mbakeshi kpakwata ndu bu iya nu l'ugvu Izurelu, bu eke shi keshinu dabutaru ochobo. E dufutaru ephe l'iphe bu mbakeshi; nta-a bę ephe bukotawa l'ehu-agu l'ephe ha. ⁹ Nggu l'igweligwe ndu ogu ngu; mę iphe bu mba ono, tsokota ngu nu ono bę e-zelihu l'ada tiitii l'ọ bu oke pherephere; unu e-jikota ali ono l'ọ bu igwe eruru.

¹⁰ “Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: Lę mboku ono bę oo-nweru oriri, a-gbatatsua ngu l'obu; nggu awata opra idzu iphe du eji. ¹¹ Ii-su: ‘Mu a-lu ali, e ta kpu-butatsudua mkpukpu, nọ iya nu akpu-buta alulu. Mu afuru ndu ono, nọ l'ehu-agu; mbu ndu nọ tuzoru onwephe ehuru, bu iphe bu ndu bukota lę mkpukpu, e ta akpu-butadu akpu-buta; to nwe onu-uto, e gude agu-chi iya; to nwe mgboro-igwe, e gude agbachi iya. ¹² Ya a-lu ephe alulu; kwaa iphe ephe l'okwata; mbu ndu ono, buchiru ochobo ono; ndu ono, e shi l'iphe bu mbakeshi duta; ephe enweshia elu; mę iphe-enweru odo; buru l'echi ali ono.’ ¹³ Ndu Sheba; mę ndu Dedanu yele ndu agba ikike ngho, shi Tashishi; mę l'edukfu iya l'ọ ha a-ji ngu: ‘?I byawaru t'i gwoo tutua? ?I chiwa igwe-oha ngu t'i bya evua iphe i lutaru; mbu ti bya evua mkpola-ocha; mę mkpola-ododo; mbu t'unu kpuko elu; bya evua iphe lua alulu to?’

¹⁴ “Oo ya bu; nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfu nu Gogu. Su iya lę Okaribe-Kakota-Nu suru: Mboku ono, ndibe iya e-buru l'ehu-agu ono; bi manua ¹⁵ Ii-shi eke, teru enya l'isheli; ruta iphe bu mbakeshi bya. Ndu ono bu ndu agbakota inya. Ephe zaru azaza; buru ndu soja, ike du. ¹⁶ Unu a-bya eji ali ono; sakputa ndibe iya, bu ndu Izurelu l'ọ bu iji. L'oge l'ifu ono; nggube Gogu; bę ya e-gude ngu tso ndu ali iya ogu; k'ophu iphe bu mbakeshi a-maru iya teke ya shi l'ehu ngu koshi ephe lę ya du nsu.”

¹⁷ Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: “?To buduna nggu bę mu shi lę ndu ejeru mu ozi, bu ndu nkfuchiru Nchileke lę Izurelu kfu okfu ngu l'oge ndiche? L'oge ono bę ephe kfukwaru iya igweligwe afa su lę mu emekochaa gude ngu bya afuaru ephe. ¹⁸ Teke Gogu bya afuaru ali Izurelu bę oo-kpali mu ehuru-eghughu; mbu iphe eghulaha mu damudamu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ¹⁹ Ya e-gude ege o ruru iya l'ehu; mę ege ooghutabe iya eghughu raa ya arara; k'ophu bu l'ali a-nma jijiji, du egvu lę Izurelu mboku ono. ²⁰ Teke ono bę iphe bu ema, nọ lę mini; unwenu, ephe l'eli; anu-egu-egbudu; iphe bu anu, awu awuwu; męwaru iphe bu ndu nọ lę mgboko-a bę a-nmahukota jijiji l'ifu mu. Iphe bukota ugu bę aa-ghakota ishi-okfuru; iphe bu mkpokobe a-vokposhihu; iphe bu uphokmumpu adakposhihu. ²¹ Teke ono bę mu e-me t'e shi l'iphe bu ugu mu, du iche l'iche gude ogu-mbeke bya afuaru Gogu.” Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. “Nwoke nonu e-gude ogu-mbeke fuaru nwunne iya

nwoke. ²² Mu e-gude mgbonwu; mę ogbu-ochi kpee ya ikpe. Mu abya achia ukporo-mini nmaa yele igweligwe ndu ogu iya; mę l'iphe bu mbakeshi, tso iya nu; bya achikwaphu aka-mini gbaragbara tua ephe l'ehu; bya ekpukposhi ephe oku nshi-egbe, enwu phuraphura. ²³ Yo buru ege ono be mu e-gude koshi ege mu hatabe nshinu; mę ege mu du-tabe nsọ. Mu e-me t'iphe bu mbakeshi maru onye mu bu. Teke ono ephe amakwanuru l'ọ bu mu bu Ojejoje."

39

Eemekputa ndu Gogu

¹ "Nwa ndiphe; gude nkfuchiru koshi iya Gogu: Okaribe-Kakota-Nu suru: Le ya buakwa onye ohogu nggube Gogu, bu eze ndu Mesheku; mę ke ndu Tubalu. ² Ya a-lolata ngu azu; kpuru ngu kakara kakara tugbua. Ya e-shi l'uzo isheli ono, teru enya ono dufuta ngu t'i je etso ugvu ugvu Izurelu ogu. ³ Ya e-chifu ngu uta, i gude l'eka-ibyita; bya emee t'ophu, i gude l'eka-utara nahu ngu daa. ⁴ Ii-la l'ogbu l'ugvu ugvu Izurelu; nggu l'iphe bu ndu ogu ngu; mę iphe bu mbakeshi ono, tso ngu nu ono. Ya a-ha unu t'unu buru nri unwenu, ephe l'eli; mę nri anegu-egbudu. ⁵ Unu a-dashi l'eba l'egbudu. Ya kfuakwaru iya. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ⁶ Ya e-ye oku le Magogu; ye oku le ndu onanu, bukota l'ehu-gudangu l'iku eze enyimu ono; k'ophu ephe a-ma l'ọ bu iya bu Ojejoje obu.

⁷ "Ya e-me te ndibe iya, bu ndu Izurelu maru epha nsọ iya. Ya te 'ekwehekwa t'e mebyishia epha nsọ iya odo. Iphe bu mbakeshi amakwanuru l'ọo yebedua, bu Ojejoje bu onye nsọ ono, nọ le Izurelu ono."

⁸ "O ruakwaru! O mefutajekwa; o kwa ege ono be Okaribe-Kakota-Nu ekfu. Ke l'ọ bu iya bu mboku ono, ya kfuru okfu iya ono.

⁹ "Teke ono be iphe bu ndu Izurelu awu-lihu je evuko ngwa-ogu ephe, bu iphe-mgbobuta ogu ophu ha nshinu; mę ophu ha nwanshi; mę uta yele akfu; mę mgboro-ogu; mę l'ara ephe gude eshi iphe. Ephe e-gude iya shia iphe afa esaa mgburumburu. ¹⁰ Ephe ta byahedu bya ejeje okpata nku l'egbudu; m'ọ bu je iya ebuta l'oswa; kele ngwa-ogu ono a-buru nku, ephe e-gudeje eshi iphe. Ndu ono, gworu iphe ephe tutua ono be ephe egwokwaphu nk'ephe tutua; bya evua iphe ndu vuru iphe ephe. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹¹ "Le mboku ono be mu e-koshi Gogu eke ee-li iya le "Nsuda Ndu Ije," nọ l'uzo enyanwu-ahata eze enyimu ono. Oo-nọ-chi uzo ndu ije ono; ke l'ọ bu eke ono be ee-li Gogu yele igwe oha iya. Ee-kulaha eke ono "Nsuda Igwe-oha Gogu."

¹² " 'Ndu Izurelu e-li ephe onwa esaa gba mgburumburu shi ege ono mekwaa ali ono. ¹³ O bu iphe bu ndu bukota l'ali ono e-li ephe; mboku ono, mu e-koshi le mu du biribiri ono be e ta byadu bya azaha azaha. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹⁴ " 'Onwa esaa onno -swelephu be ephe a-wata oguta madzu aguta, bu ndu e-tsoru ali ono l'emecha iya emecha. O nweru ndu ophu oru nk'ephe a-bu t'ephe achiko odzu ndu ophu dabutsuaru l'ali l'elishi. ¹⁵ Teke ephe a-nodu etsophe ali ono; onye -phujeru okpu madzu t'o mee iphe-ohubama l'iku okpu obu jeye teke ndu elije odzu e-wota iya je elia le Nsuda Igwe-oha Gogu. ¹⁶ Mkpukpu, eeku Hamona nokwaphu l'eke ono. Yo buru ege ono be ephe eshi mekwaa ali ono.'

¹⁷ “Nwa ndiphe; Okaribe-Kakota-Nu sūru ege-a: Kfuru nū unwenu, dū iche iche; mē iphe bū anegu-egbudu; sū ephe: T'ephe shi l'ēke ephe nō dzukobe bya eria eja, ya abyarū ephe agbaru l'ugvu ugvu Ízurelu. Eke ono bē unu a-nōdu; taa anū; ngua mee. ¹⁸ Unu a-ta anū ndu eze madzū; ngua mee ndu ishi lē mgboko-a. O bū ephe bū ebyila; mē atūru; mē egħu; mē l'oke-eswi, gbatsuaru eba, shi l'alī Báshanu, mu gude agba eja. ¹⁹ Eja-wa, mu abya tē mu gbaa-wa bē unu a-ta eba-iphe jeye yō nyī unu; bya angua mee jeye yō tsua unu atsutsu. ²⁰ O bū l'okpokoro mu; bē unu a-nōdu taa anū inya; mē anū ndu agba iya nū; mē anū ndu eze madzū; mē ndu soja, dū iche l'iche. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

²¹ “Mu e-me t'iphe bū mbakeshi phū odu-biribiri mu. Iphe bū mbakeshi a-phū àphū, mu nūru ephe; mē ege mu gude mee ephe iphe. ²² Dūbe mboku ono tūgbua bē ndu Ízurelu a-maru l'ō bū mu bū Ojejoje, bū Nchileke ephe. ²³ Iphe bū mbakeshi a-maru lē ndu Ízurelu b'a kpuru l'ogu l'okfu iphe dū eji, ephe meru; mbū kē l'ephe te kwedu tē mu gude ire ephe eka. Tō dū iya meru iphe mu wofuru ifu l'ēke ephe nō nwuru ephe nū ndu ohogu ephe; ephe egude ogu-mbeke gbua ephe pyaapya. ²⁴ Mu gwaru ephe ugwo emerushi, ephe merushiru onwephe; mē l'iphe ephe mekotaru l'ō ha; wofu ifu mu l'ēke ephe nō.

²⁵ “Okaribe-Kakota-Nu sūru: Lē ya e-je edulata Jékopu l'ēke ono, a kpuru iya lē ndzū laa ono. Ya abya aphuaru ndu Ízurelu l'ephe ha imiko; bya woru enya ye l'epha iya ono, dū nsō ono. ²⁶ Teke ono, ephe bu l'ehu-gudangu l'alī ephe; to nwe onye eye ephe egvu ono; bē ephe a-zahakota iphere ono, meru ephe ono; mē ire ephe ono, ya te gudedu eka ono. ²⁷ Teke mu tsotsuaru iphe bū mbakeshi dulata ephe; bya eje l'iphe bū alī, dū iche l'iche kē ndu ohogu ephe je edulata ephe; bē mu e-shi l'ephe koshi mbakeshi, dū igweligwe lē mu dū nsō. ²⁸ Oo ya bū; ephe amakwanuru l'ō bū mbēdua bū Ojejoje, bū Nchileke ephe; kē l'ō bū oswi-okfu l'ō bū mbēdua bē meru t'a kpua ephe l'ogu laa mbakeshi; obenu lē mu e-dulata-a ephe azū l'alī ephe gēdegede; to nwedu m'ō bū onye lanū, mu a-ha l'ēke ono. ²⁹ Mu ta byahē bya ewofa ifu mu l'ēke ephe nō odo; kēle mu e-yeshi Ume mu l'ehu ndu Ízurelu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.”

40

Àphū k'eze-ulo ophungu

¹ Yo be l'afa, kwe ukporo afa l'afa ise k'ophu a kpuru ayi l'ogu; lē mkpota-ishi afa ono; l'abalī iri l'ime onwa ono; mbū afa, kwe afa iri l'eno k'ophu a lūtaru mkpukpu ono l'ogu; lē mboku ono gēdegede bē ike Ojejoje byaru mu l'ehu; dzū-lia mu l'onwiya jeshia l'ēke ono. ² Mu aphua àphū, Nchileke meru; mu aphua; yō bya adzū-lia mu jeshia alī Ízurelu; je egvube mu l'eli ugvu, ha l'eli nshinu. Ugvu ono bē ulo nōkota l'uzo ohuda iya; eke ono adulephu l'ō bū mkpukpu. ³ Yō bya adzūta mu jeshia l'ēke ono; mu aphua onye gbaru l'ō bū ope; onye ono bē vudo l'onu-uzo ono; chiru eri owu ocha l'ēka; gudekwaphu mgboro, eegudeje atō iphe l'ēka. ⁴ Onye ono asū mu: “Nwa ndiphe; gude enya ngu lee; nggu egude nchī ngu nū iphe; nggu elezita enya ohuma l'iphemiphe obule-a, mu abya ngu ekoshi-wa; kē l'ō bū iya meru iphe e du ngu bya eka. Kōkotaru ndu Ízurelu iphemiphe obule, ii-phukota.”

*Onu-oguzo uzo
enyanwu-ahata*

⁵ Mu abya aphua upho-mkpuma, a kpụ-phetaru eze-ulo Nchileke ono mgburumgburu. Ogologo mgboro ono, eegudeje atọ iphe ono, nwoke ono gude l'eka ono be du nkwo-eka lanu me nkwo mkpushi-eka eto ugbo ishingu. Yo bya atọ iphe l'upho-mkpuma ono; igbi iya aburu ogologo mgboro ono. Yo bya atọ iphe l'eli iya; eli iya yele mgboro ono ahakolephu eli.

⁶ Yo bya ejeshia l'onu-oguzo onanu, gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata ono. Yo bya enyikobe eke eeshije enyihu iya; bya atọ iphe l'onu-oguzo ono; ogologo iya yele mgboro ono ahakolephu. ⁷ Ngwọlahu eke ndu nche anọduje, a kputsuaru ye iya be ogologo iya ha l'ọ bu mgboro ono; ụsa iya ahakwaphu l'ọ bu ogologo mgboro ono. Uzo, nọ le mgbaku ngwọlahu, nọtsua eka labu be du nkwo-eka ise. Onuno, eeshije abahu le mkpura onokoro ophu gharu ifu l'uzo eze-ulo ono be ogologo iya ha l'ọ bu mgboro ono.

⁸ Yo to iphe le mkpura onokoro ono; yo du nkwo-eka esato. ⁹ Yo bya atọ iphe l'ogologo upho-mkpuma, e gudetsua kpụ-butatsua mkpura onokoro ono; yo du nkwo-eka ebo. Mkpura onokoro ono; be bu ophu nọ-chiru ishi l'imee ulo ono.

¹⁰ Onokoro-abata onanu, gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata ono nweru ngwọlahu eto, nọ iya l'eka labu. Ngwọlahu eto ono hakokota; upho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu ono, nọtsua l'eka labu ono; ahakokwaphu.

¹¹ Yo bya atọ iphe l'usa nggamgbo, nọ iya nu; yo du nkwo-eka iri l'eto; ụsa ogu-nggamgbo ono adu nkwo-eka iri. ¹² L'onu ngwọlahu ono l'ephe ha b'a kputsuaru upho-mkpuma, eli iya du nkwo-eka lanu nkwo-eka lanu. Ngwọlahu iya ono l'ephe ha be iphe o dukota bu nkwo-eka ishingu. ¹³ Yo bya adube l'upho-mkpuma ngwọlahu, nọ le nkulahu to iphe jeye l'upho-mkpuma ngwọlahu, nọ l'eka iya ophu; yo du ukporo nkwo-eka le nkwo-eka ise shita l'onu ibo ophu rua onu ibo ophu. ¹⁴ Yo bya atọ iphe l'ime mkpura onokoro ono; yo du ukporo nkwo-eka. Lifu mkpura onokoro ono be ogbodufu nọ. ¹⁵ Shita l'ifu onu-oguzo ono je akpo ifu le mkpura onu-oguzo ophu, nọ l'ime be du ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri. ¹⁶ Ngwọlahu ono; me upho-mkpuma, kebushitsuaru ngwọlahu ngwọlahu ime ulo ono be nwekotaru windo, dutsua gbiriri gbiriri. Yo buru ege ono bo nokota le mkpu ulo ono mgburumgburu. Windo ono l'ọ hakota be ghakotaru ifu l'ime. Ifu upho-mkpuma ono, kebushitsuaru ngwọlahu ngwọlahu ulo ono b'e seshitsuaru nkfu.

Echi ogbodufu

¹⁷ Yo bya edufuta mu l'onu ogbodufu ono; mu aphutsua mkpura; me eke a wukotaru mkpuma mgburumgburu l'ogbodufu ono. Eke ono, a wuru mkpuma mgburumgburu ono b'a kporo ukporo mkpura le mkpura iri giriri. ¹⁸ Mgberemeku onu-uzo ono kpamukpamu b'a wukotaru mkpuma ono. Mgberemeku onu-uzo ono be ogologo yele uswe iya hakokotalephu. Eke onanu be ka agbazita. ¹⁹ Yo bya atọ iphe dube l'a -bata-aghachi onu-oguzo ogbodufu; yo du ukporo nkwo-eka ise l'eka iya k'uzo enyanwu-ahata; me eka iya k'uzo isheli.

Onu-oguzo uzo Isheli

²⁰ Yo bya atua ya ogologo; tua uswe onu-oguzo k'uzo isheli, bu iya bu ophu shiru lufu echi ogbodufu ono. ²¹ Ngwọlahu adu iya eto l'eka iya owaa; du eto l'eka iya ophu; upho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu ono; me

mkpura ọnu-ọguzo iya bę hakọta l'ọ bụ ndu ọphu nọ l'ọnu-ọguzo kę mbụ ọphu. Ogologo iya dụ ụkporo nkwo-ẹka ẹbo lę nkwo-ẹka iri; ụsa iya adụ ụkporo nkwo-ẹka lę nkwo-ẹka ise. ²² Windo, nọkota iya nụ; mę mkpura ọnokoro iya; mę nkfu, e gude memakota iya emema bę hakokota nụ l'ọ bụ k'ọnu-ọguzo ọphu gharu ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata ọphu. Ẹke aadzọbeje ọkpa enyihu iya dụ ẹsaa; mkpura ọnokoro iya anọdu l'a -bata-a-ghachi iya. ²³ O nweru ọnu-ọguzo, eeshije abahụ l'ime ogbodufu. Ọnokoro-abata ono gharu ifu l'ọnu-ọguzo k'uzo isheli; ẹge ono, ọ dukwaphu l'uzo ẹnyanwu-ahata ono. Ọodubeje l'ọnu-ọguzo tọo ya iphe rua l'ọnu-uzo ime ogbodufu; yọ duje ụkporo nkwo-ẹka ise.

Ọnu-ọguzo ụzo ọhuda

²⁴ Ya ndono; yo bya eduru mu shia ụzo ọhuda; mu abya aphua ọnu-ọguzo ọphu gharu ifu l'uzo ọhuda. Yọ bya atọo iphe l'upho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu, nọ iya nụ; mę mkpura ọnokoro iya; ẹphe ahakọta l'ọ bụ ndu ọphunanu. ²⁵ Ọnu-ọguzo ono; yele mkpu iya iche iche bę windo nọkota. Windo ono dukota ẹge windo ndu ọphu dụ. Ogologo ọnu-ọguzo ono dụ ụkporo nkwo-ẹka ẹbo lę nkwo-ẹka iri. Ụsa iya adụ ụkporo nkwo-ẹka lę nkwo-ẹka ise. ²⁶ Ẹke aadzọbeje ọkpa enyihu iya dụ ẹsaa; mkpura ọnokoro iya anọdu l'a -bata-a-ghachi iya. O nwekwaruphu nkfu, e seshiru l'ifu upho-mkpuma ono, kebushiru ngwọlahu, nọ iya nụ l'ẹka labu. ²⁷ O nweru ọnu-ọguzo, eeshije abahụ l'ime ogbodufu, nọ l'uzo ọhuda. Ọodubeje l'ọnu-uzo ime ogbodufu tọo ya iphe rua l'ọnu-ọguzo ụzo ọhuda; yọ duje ụkporo nkwo-ẹka ise.

Ime ogbodufu

²⁸ Tọ dụ iya bụ; yọ bya eduta mu shia ọnu-uzo ọhuda, eeshije abahụ l'ime ogbodufu; bahụ l'ime iya. Yọ bya atọo iphe l'ọnokoro ime ogbodufu ọhuda ono; yọ hakwaphu l'ọ bụ ndu ọphu. ²⁹ Ngwọlahu, nọ iya nụ; mę upho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu ono; mę mkpura ọnokoro iya bę hakọta l'ọ bụ ndu ọphu. Windo, nọkota iya mgburumburu; mękpo lę mkpura ọnokoro, nọ iya nụ. Ogologo ọnokoro ime ogbodufu ono dụ ụkporo nkwo-ẹka ẹbo lę nkwo-ẹka iri; ụsa iya adụ ụkporo nkwo-ẹka lę nkwo-ẹka ise. ³⁰ Mkpura ọnokoro, nọkota l'ime ogbodufu mgburumburu bę ogologo iya dụ ụkporo nkwo-ẹka lę nkwo-ẹka ise; ụsa iya dụ nkwo-ẹka ise. ³¹ Mkpura ọnokoro k'uzo ọhuda gharu ifu l'echi ogbodufu. O nweru nkfu, e seshiru l'upho-mkpuma, e gudetsua kpụ-butatsua mkpura ọnokoro ono. E mekwaruphu ẹke aadzọbeje ọkpa ụzo ẹsato ye iya.

³² Tọ dụ iya bụ; yọ bya eduta mu shia ọnu-uzo ẹnyanwu-ahata, eeshije abahụ l'ime ogbodufu; bahụ l'ime iya. Yọ bya atọo iphe l'ọnokoro ime ogbodufu ẹnyanwu-ahata ono; yọ hakwaphu l'ọ bụ ndu ọphu. ³³ Ngwọlahu, nọ iya nụ; mę upho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu ono; mę mkpura ọnokoro iya bę hakọta l'ọ bụ ndu ọphu. Windo, nọkota iya mgburumburu; mękpo lę mkpura ọnokoro, nọ iya nụ. Ogologo ọnokoro ime ogbodufu ono dụ ụkporo nkwo-ẹka ẹbo lę nkwo-ẹka iri; ụsa iya adụ ụkporo nkwo-ẹka lę nkwo-ẹka ise. ³⁴ Mkpura ọnokoro iya gharu ifu l'echi ogbodufu. O nweru nkfu, e seshiru l'upho-mkpuma, e gudetsua kpụ-butatsua mkpura ọnokoro ono ẹka labu. E mekwaruphu ẹke aadzọbeje ọkpa ụzo ẹsato ye iya.

³⁵ Tọ dụ iya bụ; yọ bya eduta mu jeshia l'ọnokoro ọphu nọ l'uzo isheli ime ogbodufu. Yọ bya atọo iphe l'ọnokoro ono; yọ hakwaphu l'ọ bụ ndu ọphu. ³⁶ Ngwọlahu, nọ iya nụ; mę upho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu

ono; mę mkpura ọnokoro iya bę hakọta l'ọ bụ ndu ọphu. Windo, nọkota iya mgburumgburu. Ogologo ọnokoro ime ogbodufu ono dụ ụkporo nkwo-ẹka ẹbo lę nkwo-ẹka iri; ụsa iya adụ ụkporo nkwo-ẹka lę nkwo-ẹka ise. ³⁷ Mkpura ọnokoro iya gharu ifu l'echi ogbodufu. O nweru nkfu, e seshiru l'upho-mkpuma, e gudetsua kpụ-butatsua mkpura ọnokoro ono ẹka labụ. E mekwaruphu ẹke aadzọbeje ọkpa ụzo ẹsato ye iya.

Ẹke aanọduje akwako ngweja

³⁸ O nweru nwa mkpura, a kpuru ye iya ibo, nọ l'ime mkpura ọnokoro, nọ l'ime ọnokoro ime ogbodufu ono. Ọ bụ eke ono bę aasaję ngwo ngweja-ukfuru. ³⁹ O nwekwaruphu okpokoro ẹbo, e dobetsuaru lę mkpura ọnokoro ono ẹka labụ, bụ ẹke eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru; mę ngweja onwefu iphe dụ ẹji; mę ngweja ọkfu ugwo iphe dụ ẹji, onye meru. ⁴⁰ O nwekwaruphu okpokoro ẹbo, e dobetsuaru l'ẹka labụ ọnu-uzo mkpura ọnokoro, nọ l'ime ọnokoro ọphu nọ l'uzo isheli ime ogbodufu. ⁴¹ Okpokoro ẹbo ẹbo nọ l'ime ọnu-uzo ono ẹka labụ; okpokoro ẹbo ẹbo nọkwaphu l'ọnu-mburu ụzo ono ẹka labụ. A -gukota iya l'ẹphe ha bę ọo-chiko dụ okpokoro ẹsato, bụ ẹke eegbuje anụ, e gude agba ẹja. ⁴² O nwekwaruphu okpokoro ẹno ọdo, e gude mkpuma mee, bụ eli ẹke eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru. Ogologo iya dụ nkwo-ẹka lanụ lę mkpirikpi iya; ụsa iya adụ nkwo-ẹka lanụ lę mkpirikpi iya; eli iya adụ nkwo-ẹka lanụ. Yọ bụru ẹke ono bę eedobeje iphemiphe ọbule, eegudeje egbu anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru; mę ẹja, aagbakpọo agbagba. ⁴³ Upho-mkpuma ono mgburumgburu bę a kpọbekotaru akpọbe, foshiru njakata, hatsua ogologo l'ọ bụ ọbechere-ẹka. Okpokoro ono l'ẹphe ha bụ ẹke eedoje anụ, e gude agba ẹja.

Ụlo-Ẹkwà-dụ-Nsọ

⁴⁴ A -lufu l'ọnokoro ime ogbodufu ono b'o nweru mkpura labụ. Nanụ nọ l'ẹka iya k'ọnokoro k'uzo isheli ghaa ifu l'uzo ọhuda; ọdo anọdu l'ẹka iya k'ọnokoro k'uzo ọhuda ghaa ifu l'uzo isheli. ⁴⁵ Yọ sụ mu: “Mkpura onanu, gharu ifu l'uzo ọhuda ono bụ kę ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ iya bụ ndu onanu, anọduje eleta eze-ulo Nchileke enya. ⁴⁶ Mkpura ọphu gharu ifu l'uzo isheli bę bụ kę ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu ọphu anọduje eleta ẹnya-ngweja Nchileke ẹnya. Ndu a bụ unwu Zadọku, bụ ẹphe bụ ndu Lívayi, bụ ndu abyaję Ojejoje ntse ojeru iya ozi nwenkinyi.”

⁴⁷ Tọ dụ iya bụ; yọ bya atọo iphe l'oma ogbodufu ono. Yọ hakọ ibe ẹno; ẹka iya lanụ bę dụ ụkporo nkwo-ẹka ise; ẹka iya ọphu adụkwaphu ụkporo nkwo-ẹka ise. Ẹnya-ngweja Nchileke bụ l'ifu eze-ulo Nchileke ono gędegede b'ọ nọ.

Eze-ulo Nchileke ono

⁴⁸ Ya ndono; yọ bya eduta mu jeshia lę mkpura ọnokoro ẹke eeshije abahụ l'eze-ulo ono; bya atọo iphe l'igbi upho-mkpuma, e gude kpụ-buta mkpura ọnokoro eze-ulo Nchileke ono; ẹphe ẹka labụ dutsua nkwo-ẹka ise. Ụsa ọnu-ibo iya dụ nkwo-ẹka iri l'ẹno; upho-mkpuma, nọ iya ẹka labụ, tsefutatsuaru etsefuta bę ụsa iya dụ nkwo-ẹka ẹto l'ẹka iya lanụ; dükwaphu nkwo-ẹka ẹto l'ẹka iya ọphu. ⁴⁹ Mkpura ọnokoro ono bę ogologo iya dụ ụkporo nkwo-ẹka; ụsa iya adụ nkwo-ẹka iri l'ẹbo. Ẹke aadzọbeje ọkpa enyihu iya dụ iri. E gvutsukwaruphu itso l'ẹke labụ ọnu ibo ono.

41

¹ Yo meebe bya eduta mu je l'eze-ulo Nchileke bya egude iphe to o kpa-ibo iya l'oha. Iphe o kpa-ibo ono dutsua l'usa iya bu nkwo-eka ishingungu. ² Onu-ibo iya; be usa iya du nkwo-eka iri; upho-mkpuma, no iya eka labu, tsefutsuaru etsefu be usa iya du nkwo-eka ise l'eka iya lanu dukwaphu nkwo-eka ise l'eka iya ophu. Yo bya atokwaphu iphe l'ogologo iya yo du ukporo nkwo-eka ebo; usa iya adu ukporo nkwo-eka. ³ Yo bya abahukwaphu l'eze-ulo ono bya egude iphe to o kpa-ibo iya; usa iya adutsua nkwo-eka ebo-ebo. Onu eke, eeshije abahu l'eze-ulo ono be usa iya du nkwo-eka ishingungu. Upho-mkpuma, tsefutsuaru etsefu, no eka labu onu-ibo be usa iya du nkwo-eka esaa. ⁴ Yo bya atoo iphe l'ogologo ime eze-ulo ono yo du ukporo nkwo-eka; usa iya adu ukporo nkwo-eka l'uzo ifu eze-ulo Nchileke. Yo su mu: "Owaa bu Eke-Kakota-odu-Nso." ⁵ Ya ndono; yo bya atoo l'upho-mkpuma eze-ulo Nchileke ono igbi iya adu nkwo-eka ishingungu; mkpura notsua l'eka ulo ono l'oha be usa iya dutsua nkwo-eka eno. ⁶ Ulo ono bu ulo-eli mkpo-kfu eto. Mkpo-kfu, nonu nwetsuaru ukporo mkpura le mkpura iri; a kpukotaru iphe l'upho-mkpuma eze-ulo Nchileke mgburumburu to gbagudetsua mkpura, notsua iya nu. Iphe ono, a kputsuaru l'upho-mkpuma ono ta budu l'ime upho-mkpuma; b'a kpuypyaberu iya. ⁷ Mkpura, e yeshiru le mgeremeku ulo ono be k'usa eje l'ege ephe kpo-kfuru. Ulo ophu, a kpu-phetaru eze-ulo ono be a kpuru le ndukfu le ndukfu; k'ophu bu e nyikobe mkpura a kpushiru iya yo ka usa akaka l'eje. Eke eshije enyihu iya be du beru l'ogbodali iya je atujahu echi iya swee jeshia imeli iya.

⁸ Mu aphua l'eze-ulo Nchileke ono nweru mgbogidi, e gude kpu-pheta iya mgburumburu. Yo buru iya bu nto-l'ali mkpura ono, a kpushiru ye iya mgburumburu ono. Eke ono, a kpu-liru akpu-li ono be eli iya halephu l'o bu mgoro ono, eegudeje atu iphe ono. O du nkwo-eka ishingungu l'ogologo. ⁹ Upho-mkpuma azu ulo ke mkpura mgburumburu iya ono be igbi iya du nkwo-eka ise. Mgbogidi ono eke ophu e ta kpudu mkpura; be usa iya du nkwo-eka ise. Mgbaku mgbogidi ono ye le ¹⁰ mkpura, a kpu-pheru ime ogbodufu ono mgburumburu be usa iya du ukporo nkwo-eka. ¹¹ Mkpura ono, a kpu-pheru eze-ulo Nchileke mgburumburu ono b'e butsuaru onu; yo lufutsua eke ono, bu mgbogidi ono; onu iya lanu gharu ifu l'uzo isheli; ophu aghaa ifu l'uzo-ohuda. Mgbogidi ono mgburumburu eke e ta kpudu mkpura be usa iya du nkwo-eka ise.

¹² Ulo ophu a kpuru; yo ghaa ifu l'ogbodufu eze-ulo Nchileke l'uzo eka iya k'enyawu-ariba iya; be usa iya du ukporo nkwo-eka eto le nkwo-eka iri. Upho-mkpuma ulo ono be igbi iya gba mgburumburu du nkwo-eka ise; ogologo iya adu ukporo nkwo-eka eno le nkwo-eka iri.

¹³ Ya ndono; yo bya atoo iphe l'eze-ulo Nchileke ono; ogologo iya adu ukporo nkwo-eka ise; ogbodufu eze-ulo Nchileke; me ulo, a kpuru iya; me l'upho-mkpuma iya l'ephe hakota be ogologo ephe dukwaphu ukporo nkwo-eka ise. ¹⁴ Atatifu eze-ulo Nchileke ono eke gharu ifu l'uzo enyawu-ahata; me ogbodufu eze-ulo Nchileke ono be usa iya dukota ukporo nkwo-eka ise.

¹⁵ Yo bya atokwaphu iphe l'ulo ophu no ghaa ifu l'ogbodufu eze-ulo Nchileke l'uzo enyawu-ariba; me upho-mkpuma iya ephe eka labu; ogologo ephe dukota ukporo nkwo-eka ise.

Ogbodo-ulo eze-ulo Nchileke ono; me le mgbalabu iya ye le mkpura onokoro iya ophu gharu ifu l'etezi ¹⁶ b'a tokotaru oshi. Windo iya ephe

eto dukota gewengu gewengu. Ulo ono l'ọ ha jeye l'onu iya ephe eto b'a tokotaru oshi; shita l'ogbodo-ulo iya; upho-mkpuma iya jeye l'eke e yeshiru iya windo. Mbu le windo iya b'e kwechishikotaru iphe l'ọ ha; ¹⁷jeyekpo l'eli ibo; me l'ime mgbalabu iya; me l'azu iya. Eli upho-mkpuma, nokota mgbalabu ono mgburumburu; me l'ogbodo-ulo b'a pyishiru iphe dutsua ¹⁸l'ọ bu cherobimu; me le nkfu. Nkfu ono b'e doshiru mgbaku mgbaku cherobimu ono. Cherobimu ono nwetsuaru ifu ebo ebo. ¹⁹Ifu ophu du l'ọ bu ifu madzu b'ọ gharu nkfu ophu no l'eka owaa; ifu ophu yeru ifu agu b'ọ gharu le nkfu ophu no l'eka iya ophu. Ege ono b'a pyishikotaru iya dophee eze-ulo Nchileke ono mgburumburu. ²⁰Dube l'ogbodali iya jeye l'eli ibo iya; b'a pyishikotaru cherobimu; me nkfu l'upho-mkpuma ono.

²¹Oshi-ibo ogbodo-ulo eze-ulo Nchileke be hakokota nu. Lifu Eke-Kakota-odu-Nso b'o nweru iphe gharu ugbugba lanu, no iya nu. ²²Enyangweja Nchileke bu oshi b'e gude mee ya. Eli iya du nkwo-eka eto; ogologo iya adu nkwo-eka ebo; usa iya adu nkwo-eka ebo. Mkpuro iya; me okpali iya; me mgberemeku iya l'ọ ha be bu oshi b'e gude mekota iya. Yo su mu: "Owaa bu okpokoro ono, no l'ifu Ojejoje ono." ²³Ogbodo-ulo eze-ulo Nchileke ono; me Eke-Kakota-odu-Nso ono be nwekotaru ibo ebo ebo. ²⁴Ibo labu ono bukota ibo akuku, aapyaji apyaji. ²⁵Ibo ogbodo-ulo eze-ulo Nchileke ono b'a pyishiru cherobimu me nkfu egbe iya onanu, a pyishiru l'upho-mkpuma. Lifu mkpura onokoro ono b'e gude oshi gbaa mkpu. ²⁶O nwekwaruphu windo, dutsua gewengu gewengu, notsua le mgberemeku mkpura onokoro ono eka labu. A pyishikwaruphu nkfu le mgberemeku mkpura onokoro ono l'ephe ha.

42

Ulo ndu achijeru Nchileke eja

¹To du iya bu; nwoke ono abya edufuta mu duru mu bahu l'ime ogbodufu; shia eka ogbodufu ono eka iya k'uzo isheli. Yo bya eduta mu jeshia l'ulo, no le mgbaku ogbodufu eze-ulo Nchileke yele ulo, no l'uzo isheli. ²Ulo ono, no l'uzo isheli ono be ogologo iya du ukporo nkwo-eka ise; usa iya adu ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri. ³Eka iya lanu be gharu ifu l'eke usa iya du ukporo nkwo-eka, bu eke no l'ime ogbodufu. Eka iya ophu be gharu ifu l'eke a wuru mkpuma, no l'echi ogbodufu. A kpuru iya; yo du mkpo-kfu eto, ghakotaru ibe iya ifu. ⁴O nwekwaruphu uzo odo, no l'ifu ulo ono; onanu be usa iya du nkwo-eka iri; ogologo iya adu ukporo nkwo-eka ise. Ibo iya nokota l'uzo isheli ulo ono. ⁵Mkpura ophu notsua l'eli be katsua kpagungu; ke l'etemu ono, ketatsuaru eke ha nshinu ka mkpura ndu ophu notsua l'uzo ali; me le mkpo-kfu k'echilabu ulo ono. ⁶Mkpura, notsua le mkpo-kfu k'eto l'ulo-eli ono te nwe du ophu nweru itso ege ulo ndu ophu a kpushiru l'ogbodufu ono nweru. Oo ya bu l'ogbodo-ulo k'ali ka k'echilabu; kakwaphu k'eli. ⁷O nwekwaruphu upho-mkpuma, tsefutaru etsefuta, a kpyaberu l'ulo, a kpuru l'echi ogbodufu ono; upho-mkpuma ono nonyabe ulo, a kpuru l'eke iya k'eze-ulo Nchileke; ogologo upho-mkpuma ono eke ophu tsefutaru etsefuta du ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri. ⁸Obenu l'ulo ophu a kpuru l'echi ogbodufu ono be ogologo iya du ukporo nkwo-eka labu le nkwo-eka iri. Ulo ophu a kpuru l'eke iya k'eze-ulo Nchileke be ogologo iya du ukporo nkwo-eka ise. ⁹Ulo k'uzo ali be gharu onu l'uzo enyanwu-ahata, bu eke eeshije l'echi ogbodufu abahu iya.

¹⁰ L'ogbodufu ono l'ẹke iya k'uzo ọhuda b'o nwekwaruphu ọlo, a kpuru le mgbaku upho-mkpuma echi ogbodufu yele ogbodufu eze-ọlo Nchileke.

¹¹ O nweru ọzo, nọ l'ifu ọlo ono. Ọlo ono du l'ọ bu ọphu nọ l'uzo isheli. Ogologo iya be yele k'ọphu hako; ọsa iya ahakwaphu l'ọ bu k'ọphu. Eke eeshije alufu iya be yele k'ọphu bu iphe lanu. Ege a kpuru iya be yele k'ọphu gbakwaruphu ugbugba lanu. Ibo ephe abukwaruphu iphe lanu.

¹² Ọlo k'uzo alı ọphu nọ l'uzo ọhuda be gharu onu l'uzo enyanwu-ahata, bu eke eeshije abahu iya. O nwekwaruphu upho-mkpuma, tsefutaru etsefuta, a kpuypaberu l'ọlo ono.

¹³ To du iya bu; yo su mu: "Ọlo k'isheli me k'ọhuda iya ono, ghakotaru ifu l'ogbodufu eze-ọlo Nchileke ono be bu ke ndu achijeru Nchileke eja. O bu eke ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu abyanyabeje Ojejoje ntse anoduje eri iphe katsua nsọ, a gwaru Nchileke. Eke ono be ephe e-dobeje iphe katsua nsọ, a gwaru Nchileke. Iphe ndono bu nri, a gwaru Nchileke; me eja onwefu iphe du eji; me eja okfu ugwo iphe du eji; ke l'ẹke ono be du nsọ. ¹⁴ Teke ndu achijeru Nchileke eja bahuwaru le Eke-du-Nsọ; t'ephe ba alufukwa l'echi ogbodufu; l'ephe be yefu uwe, ephe yeru gude je ozi; ke l'uwe ono dukwa nsọ. Ephe e-ye uwe odo; temanu ephe ejede eke ndu odo nọ."

¹⁵ Teke o to-geru iphe l'iphe nọ l'ime eze-ọlo Nchileke ono l'ọ ha b'ọ bya eduta mu shia onu-oguzo k'uzo enyanwu-ahata; bya ato iphe l'ẹke ono gba mgburumgburu. ¹⁶ Yo bya egude mgboro, e gude ato iphe to iphe l'eka iya k'uzo enyanwu-ahata; yo du ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ¹⁷ Yo bya egude mgboro, e gude ato iphe to iphe l'eka iya k'uzo isheli; yo dukwaphu ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ¹⁸ Yo bya egude mgboro, e gude ato iphe to iphe l'eka iya k'uzo ọhuda; yo dukwaphu ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ¹⁹ Yo bya aghachi bya egude mgboro, e gude ato iphe to iphe l'eka iya k'uzo enyanwu-ariba; yo du ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ²⁰ To du iya bu; yo tokota iya iphe ephe eka eno. A kpu-phekwaru iya phu upho-mkpuma mgburumgburu; ogologo iya adu ukporo nkwo-eka ise ugbo ise; ọsa iya adukwaphu ukporo nkwo-eka ise ugbo ise, e gude kpu-bufu Eke-du-Nsọ l'ẹke madzu mmakanu anoje.

43

Odu-biribiri Nchileke abata l'eze-ọlo Nchileke

¹ Ya ndono; nwoke ono abya eduta mu bya l'onu-uzo ọphu gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata. ² Mu aphua odu-biribiri Nchileke Izurelu l'ẹke o shi l'uzo enyanwu-ahata l'abya. Olu l'ada l'ọ bu oda mini, achı oku. Iphoro odu-biribiri Nchileke emee alı achakota biribiri. ³ Aphu ono, mu phuru ono du l'ọ bu aphu, mu phujeru teke o byaru omebyishi mkpukpu ono; mbu l'ọ bu egbe aphu, mu phujeru l'iku Enyimu Keba. Mu adaa kpupe ifu l'alı. ⁴ Odu-biribiri Ojejoje shiru onu-nggamgbo ọphu gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata bahu l'eze-ọlo Nchileke ono.

⁵ To du iya bu; Ume Nchileke adzu-lia mu bya edobe l'ime ogbodufu. Mu abya aphua l'odu-biribiri Ojejoje eji eze-ọlo Nchileke ono ejiji. ⁶ Teke ono, nwoke ono vudonyabe mu ono; be mu nuru olu onye odo, nọ l'eze-ọlo Nchileke ekfu anu mu; ⁷ su: "Nwa ndiphe; eke-a bu eke aba-eze mu anoduje; bukwaruphu eke mu adzobeje okpa. Eke-a, ndu Izurelu bu-a bu eke ya e-bu gbururu jeye le gbururu. Ndu Izurelu te emerushihedu epa iya, du nsọ odo. Ephebedua l'onwephe; m'ọ bu ndu eze ephe te egudehedu

ori ogori; mę odzu ndu eze ęphe merushia ępha iya ọdo. ⁸ Mbụ teke ęphe bunyaberu ọnu-ibo ęphe l'iku ọnu-ibo nke mu; bya eyenyabe ọkpa-ibo ęphe l'iku iya nke mu; yọ bụwarua ụpho-mkpuma lanụ nkinyi iya bụ iphe nọ-buhuru mu l'ęphe. ęphe gude uru-alị, ęphe eme merua ępha mu, dụ nsọ. Ọ bụ iya meru iphe mu gude ęhu-ęghughu mebyishia ęphe. ⁹ Nta-a bę mu asụ t'ęphe haa ori ogori; bya apashia odzu ndu eze ęphe ono; tę mu bya tę mu l'ęphe buru gbururu jeye lę gbururu.

¹⁰ “Nwa ndiphe; tųaru ndu Ízurelu ọnu ęge eze-ulo Nchileke ono a-dụ; mę ęge ọo-gba; mę ęge ee-gude kpua ya; k'ọphu iphere iphe dụ ęji, ęphe meshiru egude ęphe l'ęphe ha. ¹¹ Teke ọ bụru l'iphere iphe ono, ęphe meru ono dụ ęphe; nggu akaru ęphe ęge aa-kpụ eze-ulo Nchileke ono; mę ęge ee-gude kpua ya; mę ęge ọo-dụ; mbụ ọnu-nggamgbo iya; mę ọnu-oguzo iya; mę ęge aa-kpukotakpoo ya kpamukpamu; mę l'ęge aa-nọdu edo nsọ l'ęke ono; mę ekemu, ee-gude achị ęke ono. Dekota iphe ndu-wa l'ękwo k'ọphu ęphe e-mekota ekemu iya l'ọ ha; bya edokota nsọ iya l'ọ ha.

¹² “Ọwaa bụ ekemu, tso eze-ulo Nchileke ono: Iphe bụ ọnungonu ugwu ono mę ęke nọ-pheru iya mgburumburu bę bụ ęke a-katsua ọdu nsọ. Ọ bụ iya bụ ekemu eze ulo Nchileke ono.

Ęnya-ngweja Nchileke

¹³ “Ọwaa ęge ọo-hatabe; mbụ ęnya-ngweja Nchileke ono lę nkwo-ęka lę nkwo-ęka. Nkwo-ęka ono bųtsua nkwo-ęka lanụ; mę nkwo mkpushi-ęka ęto. Aa-wa iya ọswa mgburumburu. Ọswa ono a-dụ nkwo-ęka lanụ; ụsa iya adukwaphu nkwo-ęka lanụ. Igbirimonu ọswa ono mgburumburu a-dụ nkwo mkpushi-ęka tete. Ọwaa ęge ęnya-ngweja ono a-habe l'eli: ¹⁴ Dube l'ęke ono, a tųru ọswa mini ono jeye l'uzo alị iya a-dụ nkwo-ęka ębo; ụsa iya adu nkwo-ęka lanụ. Dube l'uko kę nshii ya je erua lę nwisa; bę eli iya a-dụ nkwo-ęka ęno; ụsa nwisa iya ono adu nkwo-ęka lanụ. ¹⁵ Nhamunha ęnya-ngweja Nchileke a-dụ nkwo-ęka ęno. Ęnya-ngweja ono e-nwe mpo ęno, tųpyishiru ọnu. Ogologo mpo ono adugbaa nkwo-ęka nanu nanu. ¹⁶ Nhamunha ęnya-ngweja Nchileke ono e-nweru mgbremęku ęno, hakota ahakota. Ogologo iya a-dụ nkwo-ęka iri l'ębo; ụsa iya adukwaphu nkwo-ęka iri l'ębo. ¹⁷ Nwisa iya a-hakokwaphu mgburumburu; ogologo iya a-dụ nkwo-ęka iri l'ęno; ụsa iya adukwaphu nkwo-ęka iri l'ęno; igbirimonu nwisa ono bę eli iya a-dụ mkpirikpi nkwo-ęka gbaa ya mgburumburu. Ishi nwisa ono a-dụ nkwo-ęka lanu gbaa mgburumburu. Ęke, eeshije enyihu ęnya-ngweja ono a-gha ifu l'uzo ęnyanwu-ahata.”

Odobe ęnya-ngweja ono nsọ

¹⁸ Ya ndono; yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; ọwaa iphe Ọkaribe-Kakota-Nu ekfu: Ọwaa ęge ee-shije egwo ngweja-ukfuru; mę ęge ee-gudeje ęphe mee-iphe l'ęnya-ngweja ono teke a kpụ-gheru iya. ¹⁹ Ii-kpę ndu achijeru Nchileke ęja nwophoja oke-eswi t'ęphe gude chia ęja k'iphe dụ ęji. Ndu ono, achijeru Nchileke ęja ono a-bụ ndu ikfu Lívayi, bụ ndu shi l'eri Zadoku, bụ ndu ejeje ozi l'ifu iya. Ono iphe Ọkaribe-Kakota-Nu ekfu. ²⁰ Nggu ewota mee ya tee lę mpo ęnya-ngweja; mę lę mkporo nwisa iya ono ęphe ęno. Nggu etephekwa ya phụ l'igbirimonu iya mgburumburu t'ọ bụru iphe i gude mee ęnya-ngweja ono t'ọ dụ nsọ; gudekwa iya phụ safu iphe dụ ęji, nọ iya nụ. ²¹ Oke-eswi ono, e gude achị ęja k'iphe dụ ęji ono bę ii-kputa je akpọ ọku l'ęke e meru l'eze-ulo ono t'a kpoje ęja ọku l'azụ eze-ulo Nchileke ono.

²² “L'abalị k'ębo bę ii-gude mkpi, te nwedu ękworo chia ęja iphe dę ęji. ęnya-ngweja ono bę ee-me t'ọ dę nsọ ęge ono, e meru iya teke e gude oke-eswi chia ya ęja ono. ²³ Teke i meeberu yọ dę nsọ bę ii-kpụta nwopfoja oke-eswi mę ebyila, te nwedu ękworo chia ya ęja. ²⁴ Ii-gwotakota iya bya l'ifu Ojejoje. Ndu achijeru Nchileke ęja ewota únú phekota iya; kpọo ya ọku t'ọ buru ngweja-ukfuru nų Ojejoje.

²⁵ “Abalı ęsaa bę ii-dukfube kpufutaje mkpi mbọku-mbọku t'e gude chia ęja iphe dę ęji. ęge ono bę ii-kpufuta oke-eswi mę ebyila, te nwedu ękworo. ²⁶ Abalı ęsaa bę ęphe e-gude kfua ugwo iphe dę ęji k'ęnya-ngweja ono; mee ya t'ọ dę nsọ; shi ęge ono woru iya ye Nchileke l'ęka. ²⁷ Teke abalı ęsaa ono sweeberu; dube l'abalị k'ęsato iya bę ndu achijeru Nchileke ęja a-bya achiaru unu ngweja-ukfuru; mę ęja k'ęhu-agu l'eli ęnya-ngweja ono. Ọ bų teke ono bę mu a-lọru unu ye onwomu l'ęhu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu.”

44

Ọnu-ọguzo ọzo ęnyanwu-ahata

¹ Tọ dę iya bų; nwoke ono abya edulata mu azų l'ọnu-ọzo ọphu nọ l'ọzo azų ęke ono dę nsọ ono bų ọphu gharu ifu l'ọzo ęnyanwu-ahata. Obenu l'a gų-chiru iya agų-chi. ² Ya ndono; Ojejoje asų mu: “Ọnu-ọzo-wa bę agų-chi ęge-a jeyewaru” ę ta byadų bya agųha iya agųha. ę tọ dędu onye byaru bya eshi iya bahų ọdo; kę l'ọ bų ęke ono bę Ojejoje, bų Nchileke Ízurelu shiru bahu. ³ Ọ bų onye ishi unu bų onye nweru ike nọdu l'ime ọnu-ọzo ono ria nri l'ifu Ojejoje. Oo-shi l'ọzo, e shije abata lę mkpu ọnu-ọzo ono bahų; shikwa iya phu lufu. ⁴ Ya ndono; nwoke ono eduta mu shia ọzo ọphu nọ l'ọzo isheli l'ọzo ifu ęke eze-ọlo Nchileke nọ ono. Mu abya apalia ęnya phų ọdu-biribiri Ojejoje; yo ji eze-ọlo Nchileke ono ejiji; mu adawaphu kpube ifu l'alị. ⁵ Ojejoje asų mu; nwa ndiphe; lezita ęnya ọhuma ngabe nchị ọhuma; kwabę ęnya l'iphemiphe ọbule mu kfuru l'ọ bų ęge a-nọduje eme l'eze-ọlo Nchileke ono. Lezitakwa ęnya l'iphe bų ọzo, e shi abahų l'eze-ọlo Nchileke ono; mę ęke e shi alufuta lę ęke-dų-Nsọ. ⁶ Nggu ekfuru ndu Ízurelu ono, bų okwefuru ikę ono: Lę Ọkaribe-Kakọta-Nų sųru; l'ọ dzuwaru mbų ọru-alị-a unu arų-wa unubę ndu Ízurelu. ⁷ Iphe ọdo, unu meru yekoberu ọru-alị unu bų l'unu dubataru ndu ọhodo, ę te budu akpapyị l'obu; mę l'anų ęhu ęphe l'ime ọlo nsọ iya. Unu eshi ęge ono merushia eze-ọlo iya teke ono, unu gude nri; gude ęba anų; mę mee anų chiaru iya ęja; shi ęge ono mebyia ọgba-ndzų iya ono. ⁸ Obe kę t'unu mee iphe nsọ mu ono ęge mu sųru t'unu mee ya l'onwunu; unu egbe zia ndu ọdo t'ęphe letaje ọlo nsọ mu ęnya. ⁹ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu. Ọ sųru: “T'ę b'ọ dukwa onye ọhodo, ę te budu akpapyị l'obu; mę l'anų ęhu iya, a-bata l'ọlo nsọ iya; m'ọ -ruhuduru ọ buru onye ọhodo, buwa ebubu lę Ízurelu. ¹⁰ Ndu Lívayi ọphu kpaphushihuru nų; mę ndu ọphu gbeshikotaru mu l'ęhu lę nte ęphe agwa bę e-vuru iphe dę ęji ęphe kpataru ęphe. ¹¹ ęphe a-buru ndu eje ozi l'ọlo nsọ mu; buru ndu nche l'ọnu eze-ọlo Nchileke l'eje ozi l'ime iya. Ọ bų ęphe e-gbuje anų, e gude egwo ngweja-ukfuru; ęphe a-chijeru ndu ono ęja; l'ęjeru ęphe ozi. ¹² Obenu kę l'ęphe agwaję nte bya emeje ndu Ízurelu t'ęphe mee iphe dę ęji bę mu ribuakwaru nte l'ęphe e-vuru iphe dę ęji ęphe kpataru. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu. ¹³ T'ęphe ba byakwa mu ntse l'ęphe abya

mu ọbaru ẹja l'ẹphe bụ ndu achiru mu ẹja; m'ọ bụ je ojenyabe iphe nsọ mu ẹhu; m'ọ bụ iphe a gbaru mu ẹja, katsukpo ọ dū nsọ. Ẹphe e-vuru uru-ali, ẹphe rushiru. ¹⁴ Obenu l'ẹge ọ dū-habe bẹ mu emekwa-a ẹphe t'ẹphe letaje ẹnya l'iphe e-me ememe l'eze-ulo Nchileke ono; mkpọ iphe bụ ozi, aa-nọdu ejeje l'ime iya. ¹⁵ Obenu lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu Lívayi, bụ iya bụ ndu ọphu shi l'eri Zadọku, shi eje ozi l'ulo nsọ mu ẹge gbaru nū teke ndu Ízurelu shi gbeshi mu l'ẹhu bụ ẹphe bụ ndu a-nọdu abyajẹ mu ifu l'ejeru mu ozi. Ọ bụ ẹphe e-vudoje mu l'ifu achijeru mu ẹja ẹba anụ mẹ kẹ mee. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nū ekfu. ¹⁶ Ọ bụ ẹphe nwenkinyi ẹphe; bụ ndu a-bahuje l'ime ulo nsọ mu ono; yọ bukwaruphu ẹphe nwenkinyi bụ ndu e-jenyabeje okpokoro mu ojeru mu ozi; mee iphe mu suru t'e mee. ¹⁷ Teke ẹphe bahuru l'ọnu k'ime ulo ọphu nọ l'ime iya, ẹphe eyeje uwe ọcha; t'ẹphe be eyekwa uwe, e gude ẹji anụ kwee lẹ phu teke ẹphe eje ozi l'ime ọnu-uzo ọphu nọ l'ime eze ulo Nchileke ono; m'ọ bukwanu ime eze-ulo Nchileke ono. ¹⁸ Ẹphe ekeje ẹkwa ọcha l'ishi; bya eyee nwiba ọcha l'ukfu; t'ẹphe be yejekwa iphe e-me tẹ ẹphuru tsua ẹphe. ¹⁹ Teke ẹphe meeberu l'alufawa ẹke bụ ọnokoru, bụ ẹke ndu ọdo adojeru; gbanwee uwe onanu, ẹphe shi yee l'eje ozi; wushi l'ime ulo nsọ ono; k'ọphu ẹphe te egudedu uwe ẹphe mee ndu Ízurelu; t'ẹphe adu nsọ. ²⁰ T'ẹphe ba akpushijekwa ishi akpushi; m'ọ kwanu haa ẹgbushi ẹphe t'o tse ogologo. Ẹphe a-kpuje ishi akpukpu. ²¹ Tẹ bẹ o nwekwa onye achijeru Nchileke ẹja anguje mẹ teke ọ bahuru l'ime eze-ulo Nchileke ono. ²² T'ẹphe ba alujekwa nwanyi, maa tufuru; ọphu ẹphe alukwa nwanyi, nji iya chifuru achifu. Onye ẹphe a-luje bụ nwamkpuru, bụ onye Ízurelu; m'ọ bụ nwanyi onye achijeru Nchileke ẹja tufuru. ²³ Ẹphe e-zije ndibe mu t'ẹphe maru iphe dū iche l'iphe dū nsọ mẹ ọphu ta dudu nsọ; koshikwaphu ẹphe ẹge ẹphe e-shije maru iphe aa-nọdu asọ nsọ mẹ ọphu ẹ-ta nọdudu asọ nsọ. ²⁴ O -nweru okfu daru nū; ndu achijeru Nchileke ẹja aburu ndu ikpe; kpee okfu ọbu l'ẹge ya turu l'ekemu. T'ẹphe mekotajekwa ekemu mu mẹ iphe mu turu ẹphe ekemu iya t'ẹphe meje l'iphe bụ aji. Ẹphe edobejekwaphu mbọku ọtu-ume iya nsọ. ²⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja bẹ ejenyabe odzu tẹ b'ọ bụ onye meruru onwiya emeru. Obenu lẹ teke odzu ọbu bụ nna iya; m'ọ bụ nne iya; m'ọ bu nwa iya nwoke m'ọ bụ nwa iya nwanyi; m'ọ bụ nwunne iya nwanyi, ẹ ta lụdua nji bẹ o nwekwaru ike meruaru onwiya ọbu. ²⁶ Teke e nwefubeberu iya emerushi ono, o merushiru onwiya ono t'ọ nọdu-odu abali ẹsaa. ²⁷ Mbọku o bebe bahu l'ime eze-ulo Nchileke t'o je ozi l'ẹke b'ọ chiru onwiya ẹja iphe dū ẹji. Ọ bụ iphe Ọkaribe-Kakọta-Nū ekfu. ²⁸ Ọ kwa mbedua bụ òkè-iphe ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono nweru nwenkinyi. T'ẹ b'ọ dukwa oke, unu e-kevu ẹphe l'ali Ízurelu. Ọ bụ mu a-buru oke, ẹphe a-hata. ²⁹ Ẹphe anodu eri iphe anuru Nchileke l'iphe shi l'iphe miru amimi l'iphe e meberu l'ali; mẹ iphe e gude gba ẹja iphe dū ẹji; mẹ iphe e gude gba ẹja onye ikpe nmaru; mẹ l'iphemiphe ọbule, a goru lẹ Ojejoje lẹ Ízurelu a-bukota nk'ẹphe l'ọ ha. ³⁰ Iphe kakọta mma l'iphe a kpataru l'iphe i meberu l'okfu ngu; mẹ iphe bụ iphe i wotaru bya anụ bẹ bụ ndu achijeru Nchileke ẹja e-nweru iya. Ii-hataje iphe ọdungu, i kpataru l'iphe i meberu l'ali nū ẹphe; k'ọphu iphe oma e-tso ndibe ngu. ³¹ Tẹ ndu achijeru Nchileke ẹja bẹ erijekwa iphe ọbule m'ọ bụ nwenu m'ọ bụ anụ-ẹgu-ẹgbudu nwuhuru anwuhu m'ọ bụ ọphu anụ fọ-gburu afọ-gbu.

Ókè-alì kẹ Ojejoje

¹ “Teke unu a-washìde alì ono; unu awafuru Ojejoje ẹke ogologo iya dọ ụkporo unu nkwo-ẹka ẹto l'unu nkwo-ẹka ẹbo l'ụkporo nkwo-ẹka iri t'ọ bụru ogwokorogwo ẹke dọ nsọ. Ụsa iya a-dọ ụkporo unu nkwo-ẹka ẹbo l'unu iri. Ẹke ono l'ọ ha gbaa mgburumgburu a-buru alì, dọ nsọ. ² L'alì-a bẹ ee-kefuta ẹke hakọ nọ, dọ unu nkwo-ẹka lanu l'ụkporo nkwo-ẹka ise ibe ẹno dobe t'ọ bụru ẹke aa-kpọ ọlo nsọ ono; e ketakwaphu alì, dọ ụkporo nkwo-ẹka ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri ye iya mgburumgburu daburu iphoro. ³ L'alì nsọ ono; bẹ unu a-wafuta ẹke ogologo iya a-dọ ụkporo unu nkwo-ẹka ẹto l'unu nkwo-ẹka ẹbo l'ụkporo nkwo-ẹka iri; ụsa iya adọ ụkporo unu nkwo-ẹka l'unu nkwo-ẹka ise. Ọ bụ ẹke ono bẹ aa-kpọ Ẹke-Kakọta-odu-Nsọ. ⁴ Ọo-buru nke-alì, dọ nsọ nọduru ndu ono, achijeru Nchileke eja; mbụ ndu ejeje ozi l'ọlo, dọ nsọ ono; bụru ndu abyajẹ l'ifu Ojejoje ejeru iya ozi. Ọ bụ ẹke ono bẹ aa-kpọshiru ẹphe ọlo; mẹ l'ọlo nsọ ono. ⁵ Ẹke ọdo, aa-wafu bẹ ogologo iya a-dọ ụkporo unu nkwo-ẹka ẹto l'unu nkwo-ẹka ẹbo l'ụkporo nkwo-ẹka iri; ụsa iya adọ ụkporo unu nkwo-ẹka l'unu nkwo-ẹka ise. Nke-alì ono a-buru kẹ ndu Lívayi, bụ ndu ejeje ozi l'eze-ọlo Nchileke; ẹke ono a-buru ẹke ẹphe e-me mkpukpu k'eburu.

⁶ “Unu bukwaru alì, ụsa iya dọ unu nkwo-ẹka iri l'ẹbo l'ụkporo nkwo-ẹka iri; ogologo iya adọ ụkporo unu nkwo-ẹka ẹto l'unu nkwo-ẹka ẹbo l'ụkporo nkwo-ẹka iri yeru alì nsọ ono, a-buru alì ọha. Alì ono a-buru ndukfuru alì, dọ nsọ, bụ ndu Ízurelu kpamukpamu e-nweru iya.

⁷ “Onye ishi unu bẹ e-nweru alì, nọ mgbebya mgbebya alì nsọ ono; alì-a a-nọkwaruphu laa ibyiya ẹke ọphu alì ọha nọ. Ọo-dube l'uzo ẹnyanwuariba ẹka iya lanu nọo je akpa l'ẹka iya ọphu; byakwaphu adube l'uzo ẹnyanwu-ahata ẹka iya lanu nọo je akpa l'ẹka iya ọphu; mbụ oo-shilephu l'ókè-alì ọphu nọ l'uzo ẹnyanwuariba nọo ogologo je eswe ókè-alì ọphu nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata; nọo ẹge ono je anyiru ẹhu l'ẹke ọphu a washiru ikfu ikfu. ⁸ Alì-wa a-buru nke, ọo-hata lẹ Ízurelu. Teke ono bẹ ndu mu, bụ ndu ishi ta byahedu bya akpa ndibe mu ẹhu ọdo. Ẹphe a-ha ndu Ízurelu t'ẹphe haa alì ono l'ikfu l'ikfu ẹge ẹphe dutsua.

⁹ “Ọkaribe-Kakọta-Nu sọru agha: T'o beru bekwaru unubẹ ndu ishi lẹ Ízurelu; unu haa ẹhuka, unu eme; mẹ ẹhu, unu akpa madzu; mee iphe dọ nhamunha; mẹ iphe gbaru l'ememe; unu ahaa ọchishi ndibe mu l'ufu ẹphe. Ọ bụ iphe Ọkaribe-Kakọta-Nu ekfu.

¹⁰ “Unu gudeje iphe dọ mma atụ iphe; ashanga, dzuru edzudzu; mẹ ngwakọ, dzuru edzudzu.

¹¹ “Ashanga ono; mẹ ngwakọ ono a-ha ẹnya-nhamunha. Iphe alajẹ lẹ ngwakọ bụ e -kee jahotu ọzo iri; ọzo lanu iya. Iphe alajẹ l'ashanga abukwaruphu e -kee jahotu ọzo iri; ọzo lanu iya. Jahotu bụ iphe ee-gudeje atụ iphe l'ẹphe ẹbo.

¹² “Shẹkelu lanu bẹ a-bujeru ụkporo gera. Ụkporo shẹkelu, e yeru ụkporo shẹkelu lẹ shẹkelu ise; a bya eyeru iya shẹkelu iri l'ise bẹ a-bu mina lanu.

Iphe aa-nuje Nchileke; mẹ mbọku dukota lẹ nsọ

¹³ “Qwaa bụ iphe dukpo iche, unu a-nuje Nchileke. Unu patajẹ jahotu witu lanu, unu butaru; hata iya kpojia ashanga ekpoji; unu ekee ashanga ono uzi ishingu; wota uzi lanu iya nọ Nchileke. Unu apatakwapu jahotu balì lanu, unu butaru; hata iya kpojia ashanga ekpoji; unu ekee ashanga

ono uzi ishingu; wota uzi lanu iya nu Nchileke. ¹⁴ Manu olivu, unu a-nuje be unu a-wukoje le mbenu. Unu a-pata mbenu ono wu-jia ngwako; unu abya ekuta ngwako lanu; kee ya uzi iri; wota uzi lanu iya nu Nchileke; ke le mbenu ono bu ngwako iri alaje iya. ¹⁵ O kwaphu ege ono be unu a-kputaje aturu lanu l'ime ukporo aturu iri l'aturu Izurelu. Onanu bu t'e gudeje gwoo ngweja nri; ngweja-ukfuru; me ngweja ehu-agu; t'e gude kfuwa ugwo iphe du eji ndu ono meru. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹⁶ "Ndu ali ono l'ephe ha be a-chiko wotakota ngweja owaa wotaru onye ishi ephe. ¹⁷ O bu onye ishi ono be e-wofutaje iphe ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; me ngweja nri; me ngweja-mee l'iphe bu aji, sweru esweswe; me l'iphe bu mboku Aji Onwa Ophungu; me iphe bu mboku otu-ume; me l'iphe bu oge eswe-iphe nonu le Izurelu. O bu iya a-nuje iphe ee-gude egwo ngweja iphe du eji; me ngweja nri; me ngweja-ukfuru; me ngweja ehu-agu t'e gude kfuwa ugwo iphe du eji, ndu Izurelu meru."

¹⁸ Okaribe-Kakota-Nu suru: L'onwa mbu l'ime abali mbu iya be unu a-kputaje nwophoja oke-eswi, e te nwedu ekworo chia eja ulo, du nsu ono. ¹⁹ Onye achijeru Nchileke eja be e-wota mee ono, e gburu gude gwoo eja iphe du eji ono tee l'okpa-ibo eze-ulo Nchileke ono; me le mkporo eno nwisa enya-ngweja Nchileke ono; me l'okpa-ibo k'onu-oguzo ime ogbodufu. ²⁰ Ege ono be unu e-mekwa iya phu l'abali k'esaa l'ime onwa ono l'ehu iphe bu onye te lebezidu enya meswee; m'o bu onye ta madu amama meswee. O bu ege ono be unu e-shi chia eja eze-ulo Nchileke ono mekwaa ya.

²¹ "L'abali iri l'eno l'ime onwa mbu be unu a-gbaje Aji Esweta ono, bu aji, unu a-gbaje abali esaa, bu teke iphe unu e-rije bu buredi, e te yedu iphe ekoje iya ekoko. ²² Le mboku ono be onye ishi a-kpufuta nwophoja oke-eswi, ee-gude gworu iya eja k'iphe du eji nk'iya gedegede; me le k'iphe du eji ndu bukota l'ali ono l'ephe ha. ²³ Mboku-mboku l'ime abali esaa ono, aa-nodu agba aji ono be oo-kpufutaje nwophoja oke-eswi esaa; me ebyila esaa, e te nwedu ekworo t'e gudeje gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje. Onujekwaphu mkpi t'e gude gwoo ngweja k'ejo-iphe mboku-mboku. ²⁴ Oo-shijekwaphu l'ereshi kpota ashanga nanu nanu t'o tsotsuaru oke-eswi ono iche l'iche; me ebyila ono iche iche; t'o buru eja nri. Ege ono be manu, jiru ovara e-tsoje ashanga ono nanu nanu.

²⁵ "Teke o ruru l'abali k'esaa k'ophu a bahuru l'aji ono, adubeje l'onwa k'esaa du l'abali iri l'ise ono be bukwaphu iphe ha ege ono be oo-wofuta t'e gude gwoo ngweja k'iphe du eji; ke ngweja-ukfuru; ke ngweja nri; me manu.

46

¹ " 'Okaribe-Kakota-Nu suru: L'onu-oguzo ime ogbodufu, bu ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata be aa-gu-chije agu-chi l'iphe bu abali ishingu ono, eejeje ozi ono. O bu mboku otu-ume me mboku Aji Onwa Ophungu be aa-guhaje iya agu-ha. ² Onye ishi be e-shije l'etezi shia ifu nggamgbo bata bya evudo l'onu-oguzo gedegede. Ndu achijeru Nchileke eja bu ndu egworu iya ngweja-ukfuru; me ngweja ehu-agu iya. Eke onoduje l'egwo eja ono bu l'onu-oguzo ono. O -gwotsua eja ono; t'o lufu; t'e b'a gu-chikwa onu-uzo ono agu-chi gbururu jeye l'urenyashi. ³ Mboku, buje mboku otu-ume; me mboku Aji Onwa Ophungu be iphe bu ndu ali ono a-noduje l'onu-uzo ono baaru Ojejoje eja l'ifu iya. ⁴ Ngweja-ukfuru, onye ishi unu abyajeg ogworu Ojejoje mboku otu-ume be a-bujeru nwaturu

ishingu, e-te nwedu ntupo; me ebyila lanu, e-te nwedu ekworo. ⁵ Iphe oo-yekobe l'ebyila gude gbaa eja nri be a-bu ashanga ereshi. Eja nri, oo-yekobe nwaturu ono be bu ege aka iya beru be oo-nuta-be; yo yekwa ovara manu l'ashanga ono iche l'iche. ⁶ Mboku Aji Onwa Ophungu be oo-nu nwophoja oke-eswi, te nwedu ekworo; me nwaturu ishing; me l'ebyila lanu, te nwedu ekworo. ⁷ Yo bya ewofuta iphe ee-gude gwoo eja nri. Akpe, jiru ashanga be oo-ye l'oke-eswi lanu. Akpe, jiru ashanga be oo-ye l'ebyila lanu. Unwu aturu phu be oo-ye akpe ege aka iya beru; yekobe iya le manu konggo iche l'iche. ⁸ Teke onye ishi abahu; t'o shi l'onokoru onu-oguzo bahu; t'o shikwaphu eke ono lufuta.

⁹ “ Teke ndu ali ono byajeru l'ifu Ojejoje l'iphe bu aji, sweru esweswe; onye -shiru uzo isheli bahu t'o baa eja; t'o shikwa uzo ohuda lufu. Onye -shiru uzo ohuda bahu; t'o shikwa uzo isheli lufu. T'e b'o dukwa onye e-shi uzo, o shiru bahu lufu. T'onye alufu nu shijekwa uzo ophu yele ophu o shi bata chegbaberu ifu lufu. ¹⁰ Ephe -abahu t'onye ishi ephe tsojekwaru ephe; teke ephe awufuta t'o tsojekwaruphu ephe lufuta.

¹¹ “ Iphe bu aji, sweru esweswe; me iphe bu eswe-iphe sweru esweswe be eja nri, ee-yekobe l'oke-eswi bu ereshi, jiru ashanga; eja nri, ee-yekobe l'ebyila abukwaruphu ereshi, jiru ashanga; eja nri ophu ee-yekobe le nwaturu adu ege aka onye beru; yekobe iya ovara manu l'ashanga ono iche l'iche. ¹² Teke onye ishi turu obu iya ama k'ogwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; m'o bu ngweja ehua-gu t'e ghebekwaru iya onu-uzo ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata onu; t'o gwokwaa ngweja-ukfuru; m'o bu ngweja ehua-gu iya. T'o bujekwaru mboku otu-ume be oo-gwoje iya. Teke o meebetsuaru lufu; t'a gu-chikwaa uzo ono.

¹³ “ Iphe bu mboku, sweru esweswe t'o kputaje nwaturu, gbaru afa, e-te nwedu ekworo t'e gude gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. Ono bu eja, onodu achi iphe bu utsu mboku-mboku. ¹⁴ Iphe bu utsu mboku-mboku be oo-wotajekwaphu uzi lanu l'ashanga ereshi, e keru uzi ishing; yo wotakwaphu uzi lanu l'ovara manu, e keru uzi eto nu t'e gude gwokobe nu akpe ono t'o buru ngweja nri. Ekemu ke ogworu Ojejoje ngweja-ukfuru-a ege-a buakwa ege-a be oo-du gbururu jeye. ¹⁵ Oo ya bu l'iphe bu utsu mboku-mboku be ee-wofutaje nwaturu; wofuta ngweja-nri; wofuta manu t'e gude gwoo ngweja-ukfuru.

¹⁶ “ Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: O -buru l'onye ishi eketa iphe o nweru enweru nu onye lanu l'unwu iya; be iphe obu, o nuru obu buakwa ke nwa iya ono. ¹⁷ Obenu l'o -buru l'o bu onye ejeru yebe onye ishi ono ozi b'o ketaru iphe iya nu; te nwozi ono nweru iphe obu gbururu jeye afa, ndu ohu enwejeru onwephe; yo nata iya eya. O buphu unwu onye ishi ono be e-nwojeru iphe onye ishi ono ketaru nu unwu iya. ¹⁸ T'onye ishi ono ba anafujekwa ndu ono ali, gbaru ephe; shi ege ono nata ephe iphe ephe. Teke ooketa iphe anu unwu iya t'o bujekwaru l'iphe nk'iya k'eka iya be oo-shije keta iya nu ephe; k'ophu e ta nonyaadua nafu ndu mu iphe gbaru ephe.’ ”

Eke eeshije iphe e gworu eja

¹⁹ Nwoke ono abya eduta mu shia uzo ophu no l'iku onu-oguzo ono, shiru bahu mkpura, du nsu notsua l'eke ono ghashia ifu l'uzo isheli. Mkpura ono bu ndu achijeru Nchileke eja be nwetsua ya. Yo bya ekoshi mu ekalanu l'eke obu l'uzo enyanwu-ariba. ²⁰ Yo su mu: “L'oo eke-a bu eke ndu achijeru Nchileke eja a-noduje eshi iphe a gbaru eja okfu ugwo iphe du eji; me iphe a gbaru eja onwefu iphe du eji; nodujekwaphu l'eke ono eghe

iphe a gbaru eja nri; k'ophu e te egudedu iya lufuta l'ogbodufu ono t'o mee ndu no l'eke ono t'ephe du nsọ."

²¹ Yọ bya edutakwa mu lufu l'echi ogbodufu; bya eduru mu tsophe iku echi ogbodufu ono ephe eno; mu aphua ogbodufu odo, notsua l'ishi mkporo ogbodufu ono ephe eno. ²² O nweru ogbodufu, notsua l'ishi mkporo ogbodufu ono ephe eno. Ogologo ephe dutsua ukporo nkwo-eka ebo; usa ephe du ukporo nkwo-eka le nkwo-eka iri. Ogbodufu ono, nokota l'ishi mkporo ogbodufu ono be hakokota nu. ²³ Mgburumburu ime ogbodufu ono ephe eno be nwisa, e gude mkpuma kpo nokota. A kputsukwaaruphu eke aakpoje oku le mkpuli nwisa ono. ²⁴ Yọ su mu: "Eke-a bu eke ndu ejeje ozi l'eze-ulo Nchileke a-nodu eshije iphe ephe gwaru madzu iphe."

47

Enyimu, ukfu iya shi l'eze-ulo Nchileke

¹ Nwoke ono abya eduta mu lashia azu l'onu eze-ulo Nchileke ono gedegede; mu aphua mini, shi le mkpuli onu eze-ulo Nchileke ono l'atso ala l'uzo enyanwu-ahata; ke l'eze-ulo Nchileke ono be ghakwanuru ifu l'uzo enyanwu-ahata. Mini ono be shi le mkpuli onu eze-ulo Nchileke ono eke iya ophu laru uzo ohuda, bukwanu uzo ohuda k'enya-ngweja ono l'atsofuta. ² To du iya bu; yo bya eduta mu shia uzo ophu no l'uzo isheli dua mu mgburumburu l'etezi bya eduru mu shia onu-nggamgbo k'azu iya onanu, gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata ono. Mini ono eshi l'uzo ohuda l'atsofuta. ³ Nwoke ono egude iphe egudeje ato iphe l'eka tugbua uzo enyanwu-ahata; bya atota unu nkwo-eka labu l'ukporo nkwo-eka iri; bya eduru mu rufu mini, ebe l'ogba-echi okpa. ⁴ Yọ bya atotakwaphu unu nkwo-eka labu l'ukporo nkwo-eka iri odo; bya eduru mu rufu mini odo, ebe l'ikpere. Yọ bya atotakwaphu unu nkwo-eka labu l'ukporo nkwo-eka iri odo; bya eduru mu rufu mini odo, ebe l'ukfu. ⁵ Yọ bya atotakwaphu unu nkwo-eka labu l'ukporo nkwo-eka iri odo; ugbo iya owaa b'o bu enyimu, mu ta du-ghedu ike esweswe; kele mini ono be byaru utso nshinu hawa ogvu k'ophu ee-gvughe iya egvugvu; mbu enyimu, e to dudu onye a-du ike rusweghee ya nu. ⁶ Yo ji mu: "Nwa ndiphe; ?i phuru iphe-a?"

Yọ bya eduru mu lashia azu l'iku enyimu ono. ⁷ Teke mu ruru eke ono be mu phuru oshi, nokota l'iku enyimu ono azu labu, bu aguta aguta. ⁸ Yọ su mu: "Mini-wa atsoje ala uzo iya k'enyanwu-ahata tsoru lashia l'uzo nsuda Enyimu Jodanu, bu eke o tsobaru l'eze enyimu. Yọ buje teke mini tsobaru l'eze enyimu ono; mini ono, o tsobaru ono abya adu mma k'angungu. ⁹ Igweligwe unu iphe no ndzu be e-buru l'iphe bu eke mini ono tsoru shia. Ema a-zu iya nshinu; kele mini-wa be atsoba iya; mee mini eze enyimu ono; yo dulahaa k'angungu. Iphe bu eke enyimu ono tso-beberu be iphe no iya nu anodukota ndzu. ¹⁰ Ndu egbu ema be e-vudotsua l'iku eze enyimu ono; dube le Enu-Gedi jerua le Enu-Egulemu be aa-nodu aphu eke e gesatsuaru ugbu. Ema ono be a-dukwa l'udu l'udu; za igweligwe l'o bu ema Oke Enyimu. ¹¹ Obenu le mini, no l'uda; me ophu no l'uda mini, notsua l'iku enyimu ono be ta safudu asafu. Oo-buru mmaswi, aa-nodu eshita unu. ¹² Oshi-omi l'udi l'udi iya; be a-nokota l'iku iku enyimu ono. Ekwo ephe ta byadu bya anwukpohu anwukpohu le phuu; ophu akpuru ephe ta byadu bya erishihu erishihu. Ephe a-noduje ami nebyi l'iphe bu onwa, sweru esweswe; kele mini, shi l'ulo nsọ ono atso ala l'ephe. Akpuru,

èphe a-mije bẹ a-buje nri; ẹkwo iya aburu oḡvu, ee-gudeje emee t'ehu du madzu npho.”

Ókè alì ono tsua

¹³ Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Nu ekfu. Ọ sọru: “Ọwaa ókè-àlì, bu ẹge unu e-keshi alì ono t'ikfu iri l'ẹbo, nọ lẹ Ízurelu haa ya t'ọ buru òkè-iphe ẹphe. Jósefu bẹ a-hata nke-alì ẹbo. ¹⁴ Unu e-keru iya ẹphe ẹn̄ya-nhamunha; kele ya ribuwaru iya lẹ nte lẹ ya a-nu iya nna unu oche p̄he. Alì-a aburu òkè-iphe unu.

¹⁵ “Ọwaa ẹke a-buru ókè-àlì ono: L'uzo iya k'isheli bẹ ọo-dube lẹ Oke Ẽnyimu shia uzo Hẹtulonu; tuḡburu Lebo-Hámatu; lashiiwaru Zedadu; ¹⁶ Hámatu; Berota; mẹ Sibirayimu ọphu nọ l'uzo ókè-àlì Damásukọsu yele Hámatu; jeruwaru Haza Hatikonu l'uzo ókè-àlì Hawurunu. ¹⁷ Ókè iya ono adube l'oke eze ẹn̄yimu je je erua Haza Enanu, bu ọphu nọ l'uzo isheli k'oke-alì Damásukọsu. Ókè-àlì Hámatu nọ l'uzo isheli ẹke ono. Ọ bu ẹke ono a-buru oke iya l'uzo isheli.

¹⁸ “L'uzo iya k'ẹn̄yanwu-ahata bẹ oke iya e-tsochita ókè-àlì Hawurunu yele Damásukọsu; tsoru Ẽnyimu Jódanu ogologo kwaseru ókè-àlì Gíledu; mẹ alì Ízurelu je alufu eze ẹn̄yimu ono, nọ l'uzo ẹn̄yanwu-ahata ono jeyewaru lẹ Táma. Ọ bu ẹke ono a-buru oke iya k'uzo ẹn̄yanwu-ahata iya.

¹⁹ “L'uzo iya k'ohuda bẹ ókè-àlì ono a-dube lẹ Táma jerua mini Meriba ke Kadéshi; yọ bya etsochia nggele Íjiputu rua Oke Ẽnyimu. Ẽke ono a-buru ókè iya k'uzo ohuda iya.

²⁰ “L'uzo iya k'ẹn̄yanwu-ariba bẹ bu Oke Ẽnyimu a-buru ókè iya jerua l'ẹke yele Lebo-Hámatu chekoru. Ẽke ono bẹ a-buru ókè iya k'uzo ẹn̄yanwu-ariba iya.

²¹ “Unu e-keshiru onwunu alì-a l'ẹge ikfu Ízurelu ha. ²² Unu e-keru iya onwunu mẹ iphe bu mbyamumbya, buwaru alì unu nweru unwu t'ọ buru òkè-iphe unu. Unu aḡa ẹphe l'ọ bu ndu a muru amumu lẹ Ízurelu. Unu emee t'ẹphe hata alì ẹge unu a-hata l'ikfu l'ikfu Ízurelu. ²³ L'iphe bu ikfu ọphu onye mbyamumbya ono bu bẹ ee-keru alì nk'ia nu iya. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nu ekfu.”

48

Ẽge ee-gude kee alì ono

¹ “Ọwaa ẹpha ikfu ono nanu nanu: Dánu e-nweru nke lanu iya l'uzo isheli. Ókè-àlì iya e-shi uzo Hẹtulonu swee Lebo-Hámatu jerua Haza Enanu, bu ọphu nọ l'ókè-àlì Damásukọsu l'uzo isheli bya anonyabe Hámatu. Ókè-àlì iya ono a-dube l'uzo ẹn̄yanwu-ahata laa uzo ẹn̄yanwu-ariba alì ono.

² “Ásha a-hatakwaphu oke lanu: Onanu bẹ yele alì ke Dánu e-ri oke dube l'uzo ẹn̄yanwu-ahata lasha l'uzo ẹn̄yanwu-ariba.

³ “Náfutali a-hatakwaphu oke lanu: Onanu bẹ yele alì ke Ásha e-ri oke dube l'uzo ẹn̄yanwu-ahata lasha l'uzo ẹn̄yanwu-ariba.

⁴ “Manáse a-hatakwaphu oke lanu: Onanu bẹ yele alì ke Náfutali e-ri oke dube l'uzo ẹn̄yanwu-ahata lasha l'uzo ẹn̄yanwu-ariba.

⁵ “Ífuremu a-hatakwaphu oke lanu: Onanu bẹ yele alì ke Manáse e-ri oke dube l'uzo ẹn̄yanwu-ahata lasha l'uzo ẹn̄yanwu-ariba.

⁶ “Rúbęnu a-hatakwaphu oke lanu: Onanu bę yele alı ke İfuremu e-ri oke dube l'uzo ęnyanwu-ahata lashia l'uzo ęnyanwu-arıba.

⁷ “Júda a-hatakwaphu oke lanu: Onanu bę yele alı ke Rúbęnu e-ri oke dube l'uzo ęnyanwu-ahata lashia l'uzo ęnyanwu-arıba.

⁸ “Alı ophu yele ke Júda e-ri oke bę unu e-wofuta t'ọ buru ophu unu e-dobe iche. Uswe iya bę a-tọ t'ọ du ụkporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ụkporo nkwo-ęka iri; ogologo iya a-buru dube l'uzo ęnyanwu-ahata jerua l'uzo ęnyanwu-arıba ęge ke ndu ophu dukota, bu ęge oke iya k'ikfu hatsua. Ụlo nsọ ono bę aa-kpụ l'echi iya nhamunha. ⁹ Oke iya ophu unu e-kefu iche doberu Ojejoje bę ogologo iya a-du ụkporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ụkporo nkwo-ęka iri; uswe iya adu ụkporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise. ¹⁰ Ndu achijeru Nchileke ęja bę e-nweru ęke ono, e doberu nsọ ono. Ogologo iya bę a-du ụkporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ụkporo nkwo-ęka iri l'uzo iya k'isheli iya; uswe iya adu ụkporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise l'uzo iya k'ęnyanwu-arıba iya; bya adu ụkporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise l'uswe kwaphu l'uzo ęnyanwu-ahata iya; ogologo iya adu ụkporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ụkporo nkwo-ęka iri l'uzo ohuda iya. L'echi iya gędegede bę aa-kpụ ụlo nsọ Ojejoje ono. ¹¹ Ndu e-nweru iya nu bu ndu ono, achijeru Nchileke ęja ono, bu iya bu unwu Zadoku, bu ndu e meru; ęphe adu nsọ; mbu ndu ejeru iya ozi ęge o gbaru. Ęphe ta ha iya ęge ndu Lıvayi haru iya teke ndu İzurelu mesweru. ¹² Oo-buru iphe-oma, du iche, ee-wofuta l'alı nsọ ono nu ęphe, bu ęke katsua nsọ, yele ndu Lıvayi riru oke.

¹³ “Dube l'oke iya ke ndu achijeru Nchileke ęja ono, bu ęke ndu Lıvayi a-hata bę ogologo iya adu ụkporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ụkporo nkwo-ęka iri; uswe iya adu ụkporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise. Oo ya bu l'iphe a-bukporo ogologo iya okpobe aburu bu ụkporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ụkporo nkwo-ęka iri. Ụsa iya bu iphe oo-chikota du bu ụkporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise. ¹⁴ T'ęphe be rekwa iya erere; m'ọ bu gude iya gbanweta odo. O bu ęka bę alı-a katsukpo mma; mbu t'ę bọ bahukwa onye odo l'ęka; ke l'ọ bu ęke duru Ojejoje nsọ.

¹⁵ “Ęke ophu phoduru nu phu, ụsa iya du unu nkwo-ęka iri l'ębo l'ụkporo nkwo-ęka iri phu; ogologo iya adu ụkporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ụkporo nkwo-ęka iri phu bę a-nodu t'ọ buru ęke mkpukpu e-gudeje eme iphe du ęphe mma; t'ọ bukwaruphu ęke aa-kpushi ụlo; me ęke ęphe a-nodu echeje elu ęphe. Mkpukpu ono a-nọ l'echi alı ono gędegede; ¹⁶ ha ęge-a: Unu nkwo-ęka iri le nanu l'ụkporo nkwo-ęka ise l'uzo isheli iya. Ụzo ohuda iya adukwaphu unu nkwo-ęka iri le nanu l'ụkporo nkwo-ęka ise. L'uzo iya k'ęnyanwu-ahata bę oo-du unu nkwo-ęka iri le nanu l'ụkporo nkwo-ęka ise; uzo ęnyanwu-arıba adukwaphu unu nkwo-ęka iri le nanu l'ụkporo nkwo-ęka ise. ¹⁷ Alı ęke ndu mkpukpu ono a-nodu echeje elu ęphe a-du ụkporo nkwo-ęka iri l'ębo le nkwo-ęka iri l'uzo isheli iya; dukwaphu ụkporo nkwo-ęka iri l'ębo le nkwo-ęka iri l'uzo ohuda iya. Oo-dukwaphu ụkporo nkwo-ęka iri l'ębo le nkwo-ęka iri l'uzo ęnyanwu-ahata iya; dukwaphu ụkporo nkwo-ęka iri l'ębo le nkwo-ęka iri l'uzo ęnyanwu-arıba iya. ¹⁸ Ęke phoduru nu l'ęke yele alı nsọ ono riru oke kwaseru ogologo iya bę a-du ụkporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise l'uzo ęnyanwu-ahata iya; dukwaphu ụkporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise l'uzo ęnyanwu-arıba iya. Iphe a koru iya bę ndu ejeru mkpukpu ono ozi e-rije. ¹⁹ Ndu ejeru mkpukpu ono ozi, bu ndu a-nodu akọ iya iphe bę e-shitsua l'iphe bu ikfu İzurelu nanu nanu. ²⁰ Alı ono kpamukpamu,

unu e-bufu dobe iche ono; mbu ali nsò ono mē kē mkpukpu bē a-hako nu ibe ẹno. Iphe ibe iya lanu a-duje bu ukporo unu nkwo-eka ẹto l'unu nkwo-eka ẹbo l'ukporo nkwo-eka iri.

²¹ “Eke phoduru nu l'ali nsò ono; mē ali kē mkpukpu ono ẹka labu a-buru k'onye ishi unu. O bu dube l'ẹke ono, a tofuru ali nsò ono, du ukporo unu nkwo-eka ẹto l'unu nkwo-eka ẹbo l'ukporo nkwo-eka iri ono laru oke iya k'uzo ẹnyanwu-ahata ono; ẹge ono b'o dukwaphu lashia uzo oke iya k'ẹnyanwu-ariba dube l'ẹke ono, a tofuru ali nsò ono, du ukporo unu nkwo-eka ẹto l'unu nkwo-eka ẹbo l'ukporo nkwo-eka iri ono. Eke ophu no nyiru ẹhu l'ogologo ali ophu e keshiru ikfu l'ikfu phu bē a-buru k'onye ishi. Oo ya bu l'ali onanu, du nsò ono; mē eze-ulo Nchileke ono, nodu l'echi ali ono; ²² mē ali kē ndu Lívayi ono; mē ali ndu mkpukpu ono; bē ali k'onye ishi a-gbaphe mgburumgburu. Eke onanu, bu k'onye ishi ono a-nokahu okè-ali Júda yele oke iya kē Bénjaminu.

²³ “A bya lẹ k'ikfu ndu ophu: Bénjaminu a-hatakwaphu oke lanu: Onanu a-no dube l'uzo ẹnyanwu-ahata lashia uzo ẹnyanwu-ariba.

²⁴ “Símiyonu a-hatakwaphu oke lanu: Onanu bē yele ali kē Bénjaminu e-ri oke dube l'uzo ẹnyanwu-ahata lashia l'uzo ẹnyanwu-ariba.

²⁵ “Ísaka a-hatakwaphu oke lanu: Onanu bē yele ali kē Símiyonu e-ri oke dube l'uzo ẹnyanwu-ahata lashia l'uzo ẹnyanwu-ariba.

²⁶ “Zébulonu a-hatakwaphu oke lanu: Onanu bē yele ali kē Ísaka e-ri oke dube l'uzo ẹnyanwu-ahata lashia l'uzo ẹnyanwu-ariba.

²⁷ “Gádu a-hatakwaphu oke lanu: Onanu bē yele ali kē Zébulonu e-ri oke dube l'uzo ẹnyanwu-ahata lashia l'uzo ẹnyanwu-ariba.

²⁸ “Kē Gádu l'uzo ohuda bē okè e-shi lẹ Táma rua mini Meriba kē Kadéshi ji-ji tsoru iku nggele Íjiputu jerua Oke Ẽnyimu.

²⁹ “O bu ali-a bu ali obu, unu e-keru iphe bu ikfu, no lẹ Ízurelu; yo buru ẹge ono bē ẹphe a-ha iya t'o buru okè-iphe ẹphe. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.”

Onu-oguzo, notsua lẹ Jerúsalemu

³⁰ Owaa a-butua onu-uzo mkpukpu ono dube l'uzo iya k'isheli, a toru; yo du unu nkwo-eka iri lẹ nanu l'ukporo nkwo-eka ise ono. ³¹ Onu-uzo nonu bē aa-gu ẹpha ikfu no lẹ Ízurelu iche l'iche. Onu-uzo ẹto, no l'uzo iya k'isheli bē aa-gu onu-uzo Rúbenu; mē onu-uzo Júda; mē onu-uzo Lívayi.

³² Eke iya k'uzo ẹnyanwu-ahata, ogologo iya du unu nkwo-eka iri lẹ nanu l'ukporo nkwo-eka ise ono bē onu-uzo ẹto a-no, bu iya bu onu-uzo kē Jófefu; mē onu-uzo kē Bénjaminu; mē l'onu-uzo kē Dánu. ³³ Eke iya k'uzo ohuda, ogologo iya du unu nkwo-eka iri lẹ nanu l'ukporo nkwo-eka ise ono bē onu-uzo ẹto a-no, bu iya bu onu-uzo kē Símiyonu; mē onu-uzo kē Ísaka; mē l'onu-uzo kē Zébulonu. ³⁴ Eke iya k'uzo ẹnyanwu-ariba, ogologo iya du unu nkwo-eka iri lẹ nanu l'ukporo nkwo-eka ise ono bē onu-uzo ẹto a-no, bu iya bu onu-uzo kē Gádu; mē onu-uzo kē Ásha; mē l'onu-uzo kē Náfutali. ³⁵ Iphe oo-du mgburumgburu bu ukporo unu nkwo-eka ẹbo l'unu nkwo-eka ise. Ẽpha mkpukpu ono dube mboku ono gburruru jeye bē a-bu: “Ojeje no l'ẹke ono.”

Dánẹlu

Umadzu ẹno lẹ ndu eze fọtaru

¹ Yo be l'afa, kwe Jehoyakimu afa ẹto; k'ọphu ọ wataru ọchi ndu Júda; Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu achita ndu soja iya bya eyebuta Jerúsalemu. ² Nnajiufu ahaa Nebukadineza; yoo kpua Jehoyakimu, bụ eze ndu Júda lẹ ndzu. Yọ hakwaa ya phụ; yọ haru gwota uphodu iphe nọtsua l'eze-ulo Nchileke gude tugbua; yọ buru iya ọla Bábyilonu. Yo rua je egworu iphe ono doo l'ulo nte iya.

³ Yo be ujiku lanu; eze bụ Nebukadineza ezi Ashupenazu, bụ onye ishi ndu ọru l'ufu-eze t'ọ haru ndu Ízurelu ono ndu ọphu shi l'eri ndu eze; me l'eri ndu a maru ẹpha ẹphe; dutaru iya. ⁴ Tẹ ndu oo-le ẹnya iya bukwaru unwu-okorọbya, ẹ ta dudu ẹke ẹphe nweru ẹkworo l'ehu ẹphe. Ẹphe a-bu ndu du uguv l'ẹnya; ndu ẹ-to nwedu iphe ẹphe ta madu ẹnya iya; ndu maru mmamiphe; ndu iphe edoje ẹnya ẹgwegwa; buru ndu gbaru ke t'ẹphe jeje ozi l'ufu-eze. Ndu ono; be ọ-ku-ziru okfu Bábyilonu; zia ẹphe ẹge eekfuje iya; me ẹge eedeje iya. ⁵ Ya ndono; eze, bụ Nebukadineza abya asu t'e shi lẹ nri ke yebe eze wotaje nri nu ẹphe mboku-mboku. E shikwaphu lẹ mee ke yebe eze nuje ẹphe mee. Eze asukwaphu l'ọ afa ẹto; be ee-gude zia ẹphe iphe. Afa ẹto ono gvulephu; ẹphe awata ojeru yebe eze ozi l'ufu-eze.

⁶ Tọ du iya bu: a bya afọ ndu ono. Ndu tso lẹ ndu, a fọtaru bu: Dánẹlu; Hananiya; Mishẹlu; ọwaa Azariya. Ẹphe ẹno ono tuko shi l'ikfu ndu Júda.

⁷ Ya ndono; onye ishi ndu ọru l'ufu-eze ono abya agushia ẹphe ẹpha ndu Bábyilonu. Iphe ọ guru Dánẹlu bu Beluteshaza; gua Hananiya: Sheduraku; gua Mishẹlu: Mishaku; bya agua Azariya: Abedinego.

Aadata Dánẹlu phe

⁸ Obenu lẹ Dánẹlu kfuru iya kepyaa ya aku; lẹ ya te eridu nri-eze; ya ta angu mee-eze; k'ọphu ya te egudedu iya merua onwiya. Ya ndono; yọ roo onye ishi ndu ọru ufu-eze ono; t'ọ ha ya ru t'ọ du ẹge ono, ya kfuru ono.

⁹ Nchileke emee tẹ Dánẹlu tuba onye ishi ndu ọru ufu-eze ono l'ẹnya. Yọ wata ọphuru Dánẹlu imiko.

¹⁰ Yọ su Dánẹlu: "Lẹ ya atsukwa eze, bụ onye nwe mu nu egvu; ke l'ọ bu iya; be suru tẹ ya nuje unu nri ono; me mee ono. Ọ -buru lẹ ya ta nudu ngu nri ono; nggu awata ọla ẹhu l'ẹke ndu ọphu nọ; be eze e-gbukwa iya."

¹¹ Dánẹlu abya asu onye ọphu onye ishi ndu ọru l'ufu-eze ono yeru t'o leta Dánẹlu; Hananiya; Mishẹlu; me Azariya ẹnya ono ¹² t'o gude abali iri lelee ẹphebe unwu ojozi iya ono. Su iya l'iphe ọ-nọduje anu ẹphe t'ọ buru ẹphe nri nwenkinyi bu mkpekwo; me mini. ¹³ E -megelephu; t'o gbua ẹphe l'unwu-okorọbya ono, eri nri-eze ono igo; maru ndu ọphu ugbugba ẹphe ka mma. Ọ buwaru iphe ọ phuru l'ehu ẹphe bu ndu ozi iya; be oo-gude meru iphe. ¹⁴ Onye ishi ono ekweta ẹge ẹphe kfuru bya egude abali iri ono lelee ẹphe.

¹⁵ A nọtsulephu abali iri ono; yọ bya egbua ẹphe igo; phụ l'ẹphe kakota unwu-okorọbya ndu ọphu eri nri-eze phụ ẹhu-mma; ka ẹphe ọkporokpo.

¹⁶ Tọ du iya bu; onye ono eleta ẹphe ẹnya ono ahaa ẹphe onu nri-eze; me mee-eze; wata ẹphe onu mkpekwo.

¹⁷ Nchileke emee unwu-okorɔbya ɛno ono; ɛphe enweru ishi-ɛkwo; gɔa ɛkwo; bya enweru mmamiphe. Ophɔ; bɛ Dánèlu; b'o meru; àphù; mɛ nrɔ l'edoje iya ɛnya.

¹⁸ Tɔ dɔ iya bɔ; afa ɛto phɔ, eze tɔru phɔ agvɔlephu; onye ishi ndu ɔru l'ufu-eze phɔ eduta unwu-okorɔbya ono dukfushia eze, bɔ Nebukadineza. ¹⁹ Eze yele unwu-okorɔbya ono l'ɛphe ha; abya ekfugba; yɔ bya aphɔ l'ɛ t'ɔ dɔdu ndu ophɔ l'ɛphe ha onye ophɔ aturu Dánèlu; Hananiya; Mishèlu; mɛ lɛ Azariya. Tɔ dɔ iya bɔ; ɛphe awata ojeru eze ozi. ²⁰ Iphe bɔ iphe eze kparu ɛphe ishi, bɔ iphe laru lɛ kɛ mmamiphe; m'ɔ bɔ iphe-odo-ɛnya; bɛ ɛphe akakɔtaje ndu amamanshi; mɛ ndu mgbɔroguvɔ, nɔkota l'alì-eze iya mma ugbo iri. ²¹ Yɔ bɔru ɛge ono b'e shi; Dánèlu anɔduwaru l'ɔru ufu-eze jeye l'afa kɛ mbɔ, Sáyìrosu, bɔ eze wataru achìchi.

2

Nrɔ, eze Nebukadineza rɔru

¹ L'afa, kwe Nebukadineza afa labɔ, ɔ wataru achìchi; b'ɔ rɔshiru nrɔ. Nrɔ ono atsulahaa ya l'ɛhu; kpɔɔ ya mgbɛnya. ² Ya ndono; eze abya ekukoo ndu njibya; ndu amamanshi; ndu ɛka, shiru ike l'ogvɔ; mɛ ndu, edzeje mkpɔ-kpodo;* maru iphe e-me echile; t'ɛphe bya ezeeru iya nrɔ ono, ɔ rɔru ono. ɛphe awubata; bya edzua l'ifu eze.

³ Eze asɔ ɛphe lɛ ya rɔru nrɔ. Yɔ tsɔ iya l'ɛhu; kɛle ya ta madɔ iphe nrɔ ono bɔ.

⁴ Ndu ono, maru ɛnya mkpɔ-kpodo ono egude okfu ndu Áramu kfuru yeru eze; sɔ iya: “Ndzɔ eze; ndzɔ mini-o! Zeeru ɛphebe ndu ozi ngu phɛ nrɔ ɔbu; ɛphe a-kɔru ngu-a iphe ɔ bɔ!”

⁵ Eze asɔ ɛphe: “Lɛ ya kfuakwaru iya; kɛpyia ya akɔ l'ɔ -bɔru l'unu ta dɔdu ike zeeru iya nrɔ ono; kɔoru iya iphe ɔ bɔ; bɛ ya e-bukwa anɔ unu tɛyiteyi; mee ɔlo unu t'ɔ bɔru mkpɔkpo ɔzo-ɔlo. ⁶ ɔle; ɔ -bukwanuru l'unu dɔru ike zeeru iya nrɔ ono, ya rɔru ono; kɔoru iya iphe ɔ bɔ; bɛ ya e-bu unu nggo iya; bya akwabɛ unu oke ugvu, dɔ biribiri. Nta-a bɔ t'unu zeeru iya nrɔ ono; unu akɔoru iya iphe ɔ bɔ.”

⁷ ɛphe asɔ eze t'o zenuaru ɛphebe ndu ozi iya nrɔ ɔbu; k'ophɔ ɛphe a-kɔoru iya iphe ɔ bɔ.

⁸ Eze asɔ ɛphe: “Lɛ ya marua l'iphe unu eme bɔ ɛge ee-me t'oge l'aga; kɛ l'unu marua lɛ ya ribuwaru iya; ⁹ L'ɔ -bɔru l'unu t'ezeduru iya nrɔ ono b'e kpeekwaru ikpe ɛhu unu; kpebua. Ishi iya abɔru l'unu gbaru iya agbagba; wataru iya ɔdzushiru ɛjo-ire; l'ekfuru iya iphe ɛ ta dɔdu k'anunu; l'arì l'iphe a-gbanwe. Nta-a bɔ t'unu zewaru iya rɔ nrɔ ɔbu; k'ophɔ ya a-makwanɔ l'unu a-dɔ-a ike kɔo iphe ɔ bɔ.”

¹⁰ Ndu ono, maru ɛnya mkpɔ-kpodo ono asɔ eze: “Lɛ tɔ dukwa madzɔ nwigbaleke-ɔma, a-dɔ-ghe ike mee egbe iphe ɔwaa, nggɔbe eze sɔru t'e me-wa. Ophɔ o nwekwanu onye eze, sɔjeru tɛ ndu amamanshi; ndu mgbɔroguvɔ; m'ɔ bɔ ndu maru ɛnya mkpɔ-kpodo meeru iya egbe iphe-a, i sɔru t'e meeru ngu-wa; m'ɔ -ruhuru; eze ɔbu detabe ude idagha; m'ɔ bɔ shihubeta ike ishihagha. ¹¹ Iphe nggɔbe eze sɔru t'e meeru ngu dunukakwa ɛhuka. Ophɔ ɔ dukwa madzɔ nwigbaleke-ɔma, a-dɔ-ghe ike zeeru eze nrɔ ono; gbahaa unwu agwa; ophɔ ɛphe ebukwanu l'ɛke madzɔ bu.”

Eze aha ɛnu ishi ndu àphù

* 2:2 2:2 Ndu maru ɛnya mkpɔ-kpodo, abuje: ɛphe -dzee ya; ɛphe amaru iphe e-me echile.

¹² Iphe ono emee; iphe eghulaha eze eghughu; ẹ̀hu agbahu iya totoroto. Yọ tųwaphu ekemu t'e gbushikota iphe bụ ndu mmamiphe alị Bábyilonu.

¹³ Eze abya atụa ekemu t'e gbushikota ndu mmamiphe l'ẹ̀phe ha. Tọ dọ iya bụ; a bya eye madzụ t'e je achọo Dánẹ̀lu yẹle ọnya iya pẹ t'e gbushia.

¹⁴ Ariyoku, bụ onye ishi ndu nche eze atụgbua; tẹ ya je egbushia iphe bụ ndu mmamiphe lẹ Bábyilonu; Dánẹ̀lu abya ezia obu l'alị; gude mmamiphe

¹⁵ jì iya iphe meru iphe eze tųru ekemu ọphu dọ igiri-igiri ẹge onanu? Ariyoku abya eworu iphe adanụ kọoru Dánẹ̀lu. ¹⁶ Dánẹ̀lu abya abakfube eze je arọ ya; t'ọ haa tẹ ya kwakọbe bya akọoru iya iphe nrọ ono bụ.

*Nchileke ezeru Dánẹ̀lu nrọ,
eze rọru*

¹⁷ Tọ dọ iya bụ; Dánẹ̀lu atụgbua lasha je eworu iphe ono, adanụ ono kọoru ndu ọnya iya ọphu ẹ̀phe ẹto, bụ iya bụ: Hananiya; Mishẹlu; me Azariya. ¹⁸ Yọ sụ ẹ̀phe t'ẹ̀phe rọo Nchileke, bụ onye bu l'igwe t'ọ phọaru ẹ̀phe imiko; koshi ẹ̀phe nrọ-a, e domiru ẹ̀phe edomi-a; t'ẹ b'e gbuppyabe yẹle ndu ọnya iya lẹ ndu mmamiphe alị Bábyilonu.

¹⁹ Ya ndono; yo be l'enyashi; a bya e shi l'àphù koshi Dánẹ̀lu nrọ ono, e shi domia edomi ono. Dánẹ̀lu abya ekele Nchileke ọphu, bụ l'imigwe ekele; ²⁰ sụ:

“Tẹ ajaja bụru kẹ Nchileke jeye lẹ tutu yoyo;
kẹ l'ọ bụ iya nwe
mmamiphe; nweru ike.

²¹ Ọ bụ iya agbanweje
uboku; gbanwee oge.
Ọ bụ iya echije madzụ eze;
bụru iya akwatsuje iya.
Mmamiphe bụ Nchileke;
b'o shi l'ẹka;
bụru iya emeje t'iphe doo madzụ ẹnya.

²² Iphe dọ ogvu; me iphe
e domiru edomi;
be ookpuhaje ghebe ọnu.
Ọ maru iphe nọ l'ochi;
yọ bụru yẹle iphoru bu l'ufu.

²³ Ya etu ngu ẹpha;
l'aja ngu ajaja;
nggube Nchileke kẹ nna ayi pẹ;
kẹ l'ị nwaru yẹbe Dánẹ̀lu mmamiphe;
bya emee tẹ ike nọdu iya.
I mewaru; tẹ ya maru iphe ono,
ayi rọru ngu ono.
I mewaru tẹ nrọ, eze ono doo ayi ẹnya.”

²⁴ Tọ dọ iya bụ; Dánẹ̀lu abya ejekfu Ariyoku, bụ onye ono, eze yeru t'ọ gbushia ndu mmamiphe l'alị Bábyilonu ono; sụ iya: “T'ẹ b'o jekwa ogbushi ndu mmamiphe ono.” Sụ iya: “T'ọ dubechia ya tẹ ya jekfu eze; je akọoru iya iphe nrọ iya ono bụ.”

*Dánẹ̀lu ezeru eze nrọ,
eze rọru*

²⁵ Ariyoku edutawaphu Dánẹ̀lu dujeru eze. Yo rua; je asụ eze: “Lẹ ya phụakwaru onye a-kọru nggube eze iphe nrọ ngu ono bụ. Onye ọbu gbe bụkwaru onye lanụ lẹ ndu ono, a kpuru lẹ ndzụ l'alị Júda-a ono.”

²⁶ Eze abya aji Dánẹ̀lu; onye ẹ́pha iya bu Beluteshaza: “M’ọ́o-dù ike zee nrọ́ ono, ya rọ́ru ono; byakwaphu bya akọ́o iphe ọ́ bu?”

²⁷ Dánẹ̀lu asu eze: “Lẹ́ t’ọ́ dukwa onye nweru mmamiphe; tọ́ du onye amamanshi; m’ọ́ bu onye njibya, a-dù ike kọ́oru nggùbe eze iphe-a, dù ogvu, ị́ sùru t’a kọ́oru ngu-a. ²⁸ Obenu l’o nweru Nchileke, bu onye bu l’igwe, bu onye ekoshije madzù iphe e domiru edomi. Ọ́ bu iya koshiru nggùbe eze, bu Nebukadineza iphe e-me l’uzo ifu. Ọ́waa nrọ́ ono, ị́ rọ́ru; mẹ́ àphù ono, ị́ phuru teke ono, ị́ zẹ́ l’oshi-azẹ́e ngu ono:

²⁹ “Teke ono, ị́ zẹ́ l’oshi-azẹ́e ngu ono; nggùbe eze; bẹ́ ọ́riri ngu gbarutsuaru l’iphe e-me l’uzo ifu. Yọ́ buru iya bu l’onye ono, emeje t’a maru iphe e domiru edomi ono koshiwaru ngu iphe e-me nu. ³⁰ A byakwanù l’ẹ́hu kẹ́ yẹ́be Dánẹ̀lu; iphe-a, ẹ́ domiru edomi-a, e meru tẹ́ ya marua ta bukwa lẹ́ ya gbe ka ndu ọ́do ọ́maru iphe meru iphe e meru tẹ́ ya maru iya; ọ́ kwa ẹ́ge nggùbe eze amaru iphe nrọ́ ono bu; maru iphe ị́ riru l’ọ́kpoma ngu.

³¹ “Nggùbe eze; iphe ị́ phuru lẹ́ nrọ́ ngu ono bu iphe a kpuru; yọ́ du l’ọ́ bu madzù; vudo ngu l’ifu. Ọ́ ha gbakfugbakfu; l’acha biribiri. Ugbugba iya l’eye egvu. ³² Iphe e gude mee ishi iphe ono, akpuru; yọ́ du l’ọ́ bu madzù ono bu ọ́kpobe mkpọ́la-ododo. Ọ́kpoma iya yẹ́le ẹ́ka iya; bẹ́ bu mkpọ́la-ọ́cha b’e gude mee ya. Ẹ́pho iya; mẹ́ ụtakfu iya bu ope b’e gude mee ya. ³³ Ọ́phu bu oshi-ọ́kpa iya bu ígwè b’e gude mee ya. Okpurukpu-ọ́kpa iya b’a gwakọ́beru ígwè yẹ́le ọ́ra, a nuru anunu gude mee. ³⁴ Ya ndono; nggu gudekwadu iya-a ele; a kùkpota mkpuma; ọ́bule ẹ́ tọ́ bukwa madzù; bẹ́ gude ẹ́ka iya kùkpota mkpuma ono. Mkpuma ono abya adaa iphe ono, a kpuru akpukpu ono l’okpurukpu-ọ́kpa ono, a gwakọ́beru ígwè yẹ́le ọ́ra gude mee ono; woru iya zùkposhia. ³⁵ Ya ndono; ígwè ono; ọ́ra ono; ope ono; mkpọ́la-ọ́cha ono; mẹ́ mkpọ́la-ododo ono angafu; tùkposhihu ibiribe ibiribe ugbo lanu; wushiru l’ọ́ bu ẹ́swa witu, wushiru l’ẹ́ke eetsuje witu l’ọ́nanwu. Pherephere abya ephekashia ya; to nwe iphe phoduru nu. Obenu lẹ́ mkpuma ono, tupyashiru iya nu ono bya a-ghọ́o eze ogvu, jiko iphe bu mgboko dzuru.

Dánẹ̀lu akọ́ iphe nrọ́ ono bu

³⁶ “Ọ́ bu nrọ́, ị́ rọ́ru ndono. Nta-a bu t’ayi bya akọ́oru nggùbe eze iphe nrọ́ ngu ono bu. ³⁷ Ọ́o nggùbe eze; bu eze kẹ́ ndu eze l’ẹ́phe ha. Nchileke k’igwe nuwaru ngu alì-eze; nu ngu ike; nu ngu ike; bya emee t’ẹ́pha ngu l’ede ude. ³⁸ Ọ́ bu nggu b’o yeru madzù l’ẹ́ka; ye ngu anu, bu l’ẹ́gbudu l’ẹ́ka; ye ngu unwenu, ephe l’eli l’ẹ́ka. O meru t’ọ́ buru nggu; bẹ́ ẹ́phe a-nọ́ l’ẹ́ka: ẹ́phe l’ẹ́phe ha. Ọ́ bu nggu bu ishi ono, e gude mkpọ́la-ododo mee ono.

³⁹ “Ì -chitsulephu; bẹ́ onye ọ́do a-wata achìchi. Onye eze onanu; bẹ́ ẹ́nya iya a-la alì l’ẹ́ke ị́ nọ́. Onye eze k’ẹ́to a-lufutakwaphu bya achia mgboko mgburumburu. Ọ́ bu yẹ́bedua bu ope phu. ⁴⁰ E megee; bẹ́ onye eze k’ẹ́no a-lufutakwaphu. Onye eze onanu e-shihu ike l’ọ́ bu ígwè; kẹ́ l’ígwè agbakwohuje; gwee iphemiphe ọ́bule rakaraka. Yọ́ buru ẹ́ge ígwè atuje iphe pyaapya bu ẹ́ge oo-tupyashi ndu ọ́phu; gwee ẹ́phe ogwe ujimu. ⁴¹ Ọ́ bulephu ẹ́ge ono, ị́ phuru a gwakọ́beru ọ́ra, a nuru anunu l’ígwè gude mee okpurukpu-ọ́kpa iya; mẹ́ mkpushi-ọ́kpa iya ono bu ẹ́ge ọ́o-dù alì-eze, bọ́ru ẹ́bo. Obenu l’agburu-ẹ́hu k’ígwè a-nọ́kwa iya phu; bu iya bu ẹ́ge ono, ị́ phuru ígwè, a gwakọ́beru l’ura aduje ono. ⁴² Ọ́ bu ẹ́ge ono, mkpushi-ọ́kpa iya keru ẹ́bo; ẹ́kalanu aburu ígwè; ẹ́kalanu aburu ọ́ra ono bu ẹ́ge alì-eze ono e-shihu ike ẹ́kalanu; ẹ́kalanu adakposhihu. ⁴³ Ọ́ bulephu ẹ́ge

ono, ì phuru ígwè; a gwakọ́be iya l'ura, a nuru anunu ono bu ẹ́ge ndu ono a-gba ẹghirigha. Ẹ́phe ta atuko-ghedu buru nanu, bu iya bu ẹ́ge ono ígwè yẹ́le ura akfujeru iche iche teke a gwakọ́beru iya ono.

⁴⁴ “Ọ́ bu l'oge ndu eze ono; bẹ́ Nchileke, bu l'igwe e-gude ẹ́ka iya sùbe alì-eze ophu ẹ́ ta byadu bya egbuka egbuka. Ophu a byadu bya aharu iya ndu odo. Alì-eze ndu ophu l'ẹ́phe ha; bẹ́ oo-gwe egwegwe; mee ya; ishi iya akparu; yẹ́bedua anodu jeye lẹ́ tutu yoyo. ⁴⁵ Ọ́ bu iphe àphù ono, ì phuru ono bu ndono; mbu àphù ono, a vukpofuru mkpuma l'eli ugvu; to bu madzu gude ẹ́ka iya vukpofu iya; yo bya atukposhia ígwè; tukposhia ope; mẹ́ ura; mẹ́ mkpola-ocha yẹ́le mkpola-ododo; tua ya pyaapya ono.

“Ọ́ bu Nchileke, bu Ọ́karibe; koshiru nggube eze iphe e-mekochaa mee l'uzo ifu. Nro ono a-vu; yo buru ẹ́ge ono, ya kọ́kotaru ngu iya ono bu ẹ́ge oo-me.”

Nggo, eze ebu Dánẹ̀lu

⁴⁶ To du iya bu; eze, bu Nebukadineza adaa kpurumu; woru ifu kpube l'alì gude kwabẹ́ Dánẹ̀lu ugvu; bya asu t'e gude ngweja; mẹ́ insensu gwaa Dánẹ̀lu. ⁴⁷ Eze asu Dánẹ̀lu: “Ọ́ buphu Nchileke ngu bu Nchileke, nwe iphe, bu agwa, nonu; bya aburu Nnajiufu iphe, bu ndu eze; buru iya emeje t'a maru iphe, e domiru edomi; kẹ́ l'i duru ike kọ́o iphe-a, e domiru edomi-a.”

⁴⁸ Eze abya eworu okwa, ha nshinu nu Dánẹ̀lu; bya apalia ẹ́ka apalì meshiaru iya iphe-oma. O mekwaru iya phu onye ishi, a-nodu eleta Bábyilonu gba mgburumburu; bya emekwaa ya phu onye ishi ndu mmamiphe l'alì ndu Bábyilonu l'o ha. ⁴⁹ Dánẹ̀lu abya arọ́o eze; yo mee Sheduraku; Míshaku; mẹ́ Abedinego; ẹ́phe aburu ndu eleta onu-ogo, du iche iche lẹ́ Bábyilonu. Dánẹ̀lu l'onwiya eje eburu lẹ́ kẹ́ eze.

3

Agwa Nebukadineza

¹ To du iya bu; eze, bu Nebukadineza abya egude mkpola-ododo kpua ntẹ́kpe, ogologo iya du ukporo nkwo-ẹ́ka ẹ́to; usa iya adu nkwo-ẹ́ka ishingú. Yo je eworu iya gvube l'ẹ́ke, daburu swanmangu l'ẹ́ke, eeku Dura l'onu-ogo Bábyilonu. ² Ya ndono; eze Nebukadineza abya ezia; e je ekukoo ndu anochi enya eze l'onu-ogo onu-ogo; ndu achì obodo; ndu govano; ndu mgbazi eze; ndu akwakọ́beje okpoga; eze ndu ogbo ikpe; ndu ikpe; mewaru ndu nweru enya l'alì ono t'ẹ́phe bya t'e meta ntẹ́kpe ono, o je egvube ono t'a gwajẹ́ iya agwagwa.

³ To du iya bu; ndu anochi enya eze l'onu-ogo onu-ogo; ndu achì obodo; ndu govano; ndu mgbazi eze; ndu odobe okpoga; ndu ogbo ikpe; ndu ikpe; mewaru ndu nweru okwa l'alì ono abya edzua; bya egvube ntẹ́kpe ono eze, bu Nebukadineza meru; gvube ono t'a wata iya ogwa agwagwa. Ẹ́phe abya edoo onwẹ́phe l'ifu ntẹ́kpe ono.

⁴ Onye arajẹ́ ora abya araa ya; rashia ya ike; su: “Unu gebekwa-o! A suru; unubẹ́ ndiphe mgburumburu; iphe bu mbakeshi nonu; ndu ekfu okfu-alì, du iche l'iche; ⁵ teke unu nuru opu; nua ogele; nua une; nua ubo; nua ogumogu; adudu; mẹ́kpo iphe bu iphe-egvu, du iche iche; unu adaa l'alì baaru ntẹ́kpe mkpola-ododo ono, eze, bu Nebukadineza meru gvube ono eja.

⁶ “Iphe bu madzu nwigbaleke-oma oma, ẹ́-ta dadu kpurumu; baaru iya eja; bẹ́ aa-paru chee l'o-tata-kfukfu oku teke ono phu.”

⁷ To du iya bu; anunu, ẹ́phe anu opu ono; yẹ́le ogele ono; l'une ono; l'ubo ono; l'ogumogu ono; l'adudu ono; mẹ́kpo iphe bu iphe-egvu, du

iche l'iche; iphe bụ ọ́ha, nọ́nu; iphe bụ mbakeshi; mę ndu ekfugbaa okfu-alì, dọ́ iche l'iche adashìà l'alì; baaru ntẹ́kpe mkpọ́la-ododo ono, eze, bụ Nebukadineza meru ono ẹ́ja.

Ndibe Nchileke, nweru obu

⁸ Ya ndono; yọ́ bụ́ru teke ono b'o nweru ndu edzeje mkpọ́-kpodo; maru iphe e-me echile, byaru bya ekfulahaa iphe ndu Ju meru.

⁹ Ẹ́phe abyakfuta Nebukadineza; bya asụ́ iya: “Ndzụ́ ngu; ndzụ́ ogologo; nggụ́be eze!”

¹⁰ “Nggụ́be eze; ì tų́ru ekemu sụ́ t'iphe bụ́ onye nų́ru opu ono yẹ́le ogele ono; l'une ono; l'ụ́bo ono; l'ogumogu ono; l'adudu ono; mękpọ́ iphe bụ́ iphe-egvu, dọ́ iche l'iche; t'ọ́ daa l'alì; baaru ntẹ́kpe mkpọ́la-ododo ono ẹ́ja; ¹¹ l'onye ẹ́-ta dadụ́; baaru iya ẹ́ja; bẹ́ aa-paru chee l'ọ́-tata-kfukfu ọ́ku. ¹² Obenu l'o nweru ndu Ju, i yeru t'ẹ́phe leta alì Bábyilonu, ẹ́-ta ngaduru nggụ́be eze nchì. Ndu ono bụ́ Sheduraku; Míshaku; mę́ Abedinego. Ẹ́phe te jejeduru agwa ngu ozi; ọ́phu ẹ́phe 'abajeduru ntẹ́kpe mkpọ́la-ododo ono, i meru gvube ono ẹ́ja.”

¹³ Ya ndono; ẹ́hu agbahu Nebukadineza totoroto; yo ziwaphu t'e kuaru iya madzụ́ ẹ́to ono, bụ́ iya bụ́ Sheduraku; Míshaku; mę́ Abedinego. E je eduta ndu ono dobe l'ifu eze. ¹⁴ Eze, bụ́ Nebukadineza eku ẹ́phe: “Sheduraku; Míshaku; mę́ Abedinego! ?Unu dupho ono; l'unu jìkaru l'unu te ejeduru agwa iya ozi; ọ́phu unu abadų́ru ntẹ́kpe mkpọ́la-ododo-a, ya meru gvube ẹ́ja? ¹⁵ Nta-a bụ́: unu -nụ́lephu opu; l'ogele ono; l'une ono; l'ụ́bo ono; l'ogumogu ono; l'adudu; mękpọ́ iphe bụ́ iphe-egvu, dọ́ iche l'iche; unu adashìà l'alì; baaru ntẹ́kpe ono, ya meru ono ẹ́ja. Unu -mee ya ẹ́ge ono b'ọ́ dų́kwa-a mma. Ọ́ -bų́kwanuru l'unu ta abadų́ru iya ẹ́ja; bẹ́ aa-pakwaru unu teke ono teke ono chee l'ọ́-tata-kfukfu ọ́ku. ?Bų́kpoo onye bụ́ chí ọ́bu, a-dų́ ike dzọ́o unu l'ẹ́ka yẹ́be eze?”

¹⁶ Sheduraku; Míshaku; mę́ Abedinego asụ́ iya: “Nggụ́be Nebukadineza; ayi te eyekwaru ngu ọ́nu l'okfu-a. ¹⁷ Ọ́ -bų́ru l'a chíru ayi ye l'ọ́-tata-kfukfu ọ́ku ono; bẹ́ Nchileke, bụ́ onye ayi ejeru ozi a-dų́kwa-a ike dzọ́futa ayi; nafuta ayi l'ẹ́ka nggụ́be eze. ¹⁸ Ọ́ -bų́ru l'ẹ́ tọ́ nafutadu ayi; bẹ́ ayi eme t'ì maru l'ẹ́ to nwedu iphe e-me t'ayi jeeru agwa ngu ozi; m'ọ́ bụ́ baaru ntẹ́kpe mkpọ́la-ododo ono, i meru gvube ono ẹ́ja.”

Ọ́-tata-kfukfu ọ́ku

¹⁹ Meji agbahu Nebukadineza totoroto l'ẹ́ke Sheduraku; Míshaku; mę́ Abedinego nọ́. Yo zi t'a dų́-nwua ọ́-tata-kfukfu ọ́ku ono t'ọ́ ka nshinu ugbo ẹ́saa; l'ẹ́ge ọ́ dujehawa. ²⁰ Yọ́ sụ́ ndu soja iya; ndu ọ́phu bụ́ ike-ka-l'ọ́gu t'ẹ́phe kee Sheduraku; Míshaku; mę́ Abedinego ẹ́gbu; chíru ẹ́phe ye l'ọ́-tata-kfukfu ọ́ku ono. ²¹ A bya egude ẹ́phe kee ẹ́phe ẹ́gbu; kepyabe ẹ́phe l'uwe kpowula-kpowula; mę́ lọngu, ẹ́phe yetsuaru; mę́ l'iphe ẹ́phe keru l'ishi yẹ́le uwe ẹ́phe ndu ọ́do; nwuru ẹ́phe ye l'ọ́ku ono, ata kfukfukfu ono. ²² Ekemu ono, eze tų́ru ono; mę́ ire ọ́-tata-kfukfu ọ́ku ono shihubetaru ike; k'ọ́phu bụ́ l'ire iya jìko ndu soja ono, pataru Sheduraku; Míshaku; mę́ Abedinego ono kegbushia. ²³ E kee ọ́madzụ́ ẹ́to ono; mbụ́ Sheduraku; Míshaku; mę́ Abedinego kẹ́ gbagbadidi nwuru ye l'ọ́ku ono.

²⁴ E jì ekfua; Nebukadineza ezilihu l'ẹ́ke ọ́ nọ́; ẹ́ke ọ́ phuru iphe dọ́ iya biribiri. Yọ́ sụ́ ndu mgbazi iya: “?Tọ́ bų́dunua ọ́madzụ́ ẹ́to b'e keru ẹ́gbu chee l'ọ́ku-a?”

Ẹ́phe asụ́ iya: “Ọ́ kwa iya; eze.”

²⁵ Yọ sù ẹ̀pẹ: “Unu lenu; ya gbe phukwaa umadzu ẹno, e te kedu ẹgbu, ejephe ẹge dù ẹ̀pẹ mma l'ọku ono; ophu ọ dudu iphe mekaru ẹ̀pẹ. Onye ophu kwe ẹ̀pẹ ẹno dù l'ọ̀ bụ nwatibe Nchileke!”

Nebukadineza ekele Nchileke

²⁶ Nebukadineza abya ejenyaba ọ-tata-kfukfu ọku ono ntse; rangarahu: “Sheduraku; Míshaku; Abedinego! Unubẹ ndu ozi Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ. Unu lufutawaru-o!”

Sheduraku; Míshaku; mẹ Abedinego eshi l'ọku ono lufuta. ²⁷ Iphe bụ ndu anochi ẹnya eze l'onu-ogo onu-ogo; ndu gọvano; ndu l'etsota ọ-chi-ọha; mẹwaru ndu agbaziru eze ọzo l'alí ono abya edzua t'ẹ̀pẹ phụ iphe meru nù. Ẹ̀pẹ aphụa l'ọku ono ta dudu iphe o meru ndu ono; mbụ l'ẹ to kedu m'ọo onu ẹgbushi ẹ̀pẹ; ophu ọ dudu iphe o meru uwe ẹ̀pẹ; ophu ẹ̀pẹ eshikpoduanu nshishi ọku.

²⁸ Nebukadineza asụ: “T'ajaja bụru kẹ Nchileke Sheduraku; Míshaku; mẹ Abedinego; mbụ Nchileke, yeru ojozi iya; yọ bya adzọo ndu ozi iya, bụ ndu kweru lẹ nk'ia, bụ ndu kwefuru ikè ome ekemu yẹbe Nebukadineza; tabua ọdo iya l'ọ -bụru egbugbu t'e gbua ẹ̀pẹ m'ọ be kẹ t'ẹ̀pẹ jeeru agwa ozi; m'ọ bụ baaru iya ẹja; l'ẹ ba bụ Nchileke ẹ̀pẹ. ²⁹ Nta-a; bẹ yẹbe eze atụ ekemu; sù: Ndiphe l'ophu; iphe bụ mbakeshi, nonu; mẹ ndu ekfu okfu-alí, dù iche l'iche, kfurushiru Nchileke Sheduraku; Míshaku; mẹ Abedinego; bẹ ee-bu anụ ẹ̀pẹ tẹyiteyi; tsukposhia ọlo ẹ̀pẹ; yọ kuru bụru ikpo mkpokpo-ọzulo; kẹ l'ẹ tọ dudu agwa, a-dù ike adzọo madzụ ẹge-a, Nchileke dzọru-a!”

³⁰ Ya ndono; eze abya akpọlia ọkwa Sheduraku; Míshaku; mẹ Abedinego; yọ ka nshinu l'alí ndu Bábyilonu.

4

Nrọ k'ẹbo, Nebukadineza arọ

¹ Ọwaa bụ ozi, eze, bụ Nebukadineza ziru t'e zikota iphe bụ mbakeshi; mẹ ndu ekfu okfu-alí, dù iche l'iche lẹ mgboko gbaa mgburumgburu:

T'ọ dukwaru unu lẹ mma!

² Ọotso yẹbe Nebukadineza ẹna tẹ ya dooru unu iphe-ophulenya; mẹ iphe-ọhubama, dugbaa biribiri, Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ meru iya.

³ Iphe-ophulenya Nchileke paru ẹka.

Ẹge ono; bẹ iphe dù biribiri,

oomeje dukwaphu egvu.

Eze, ọ bụ; bẹ ọo-buru jeye lẹ tutu yoyo.

Ọo-buleruphu ishi tsube

l'ogbo sweru ogbo.

⁴ Yẹbe Nebukadineza nọ l'ẹhu-gudangu l'ufu iya; ẹku l'abyaru iya kẹ kubukubu. ⁵ Ya arọtsua nrọ, ya rọru; egvu abya iya l'ẹhu. Lẹ ya zẹ l'oshi-azẹe ya; bẹ iphe byaleru iya phụ l'obu; mẹ àphù, ya phuru yeru iya egvu.

⁶ Tọ dù iya bụ; ya abya atụa ekemu sù t'a jiko ndu mmamiphe, nọkota l'alí Bábyilonu-a kuaru iya t'ẹ̀pẹ kọoru iya iphe nrọ ono bụ. ⁷ Yo be teke ndu amamanshi; ndu agwogwo; ndu edzeje mkpọ-kpodo; mẹ ndu njibya byaru; ya abya ezeeru ẹ̀pẹ nrọ ono; ophu ẹ̀pẹ adudu ike kọoru iya iphe ọ bụ.

⁸ E megee; Dánẹ̀lu abyatashia. Yọ bya ezeeru iya nrọ ono. Dánẹ̀lu ono b'a guru Beluteshaza, bụ iya bụ agwa yẹbe eze; ume k'agwa ophu dù nsọ anọdu iya l'ẹhu.

⁹ Ya asụ iya: “Beluteshaza; onye ishi ndu amamanshi. Ya mawaru l'ume k'agwa, dụ nsọ; bẹ nọ ngu l'ẹhu; ọp̄hu ọ dudu iphe e domiru edomi, atsuje ngu l'ẹhu amaru. Ọwaa nrọ, ya rọru. Byiko kọoru iya iphe ọ bụ. ¹⁰ Ọwaa iphe ya phuru l'ẹke ya zẹ l'oshi-azẹe ya ndọ-ọ: Ya abya elee ọnya; oshi, evudowa l'echi mgboko gẹdegede. Oshi ọbu etsee ẹringe-ẹringe ẹringe-ẹringe. ¹¹ Oshi ọbu jaru rikarika; shihu ike; dukfuru l'igwe. Mgboko gba mgburumgburu aphukota iya. ¹² Mkpẹkwo iya amakota ntumatu; yọ mĩa wọkfuru; akpuru iya aburu nri ndu mgboko mgburumgburu. Ọ bụ lẹ mkpuli iya; bẹ unwu-anụ-ẹgu anọduje l'atuta ume; unwenu, ephe l'eli aburu l'ekali iya; bẹ ephe akpajẹ ẹkfuna. Iphe, bụ iphe, nọ ndzụ lẹ mgboko-a bụ akpuru iya bụ nri ephe.

¹³ “L'aphụ ono, ya phuru lẹ ya zẹ azẹe ono; bẹ ya bya ele ọnya; ojozi ọbu, bụ onye dụ nsọ eshi l'igwe buru pherekete. ¹⁴ Yọ raa ya arara rashia ya ike; sụ: ‘Gbutsua oshi ono; nggu akwashia ya ekali; nyishia ekwo iya. Akpuru iya; bẹ ii-chikashi; tịa nanụ nanụ. Chikashia unwu-anụ, kuru lẹ mkpuli iya; nggu emee t'unwenu, betsuaru l'ekali iya phekashihu! ¹⁵ Ọle haa ukfu iya yele ọgbaragba iya l'alị; t'e gude gwogirigwo ịgwè; mẹ gwogirigwo ope ru-phee mkpirikpi ukfu iya ono mgburumgburu yele akwara iya; t'ọ kwaa l'alị l'ime egbudu ẹke ono.

“ T'iji, shi l'igwe nmaa onye ono; yele anẹgu-egbudu aswĩa ya l'ime egbudu kẹ mgboko. ¹⁶ T'e wofu iya egomunggo kẹ madzụ; mee ya t'ọ buru egomunggo k'anẹgu-egbudu a-nọ iya l'ẹhu gbururu jeye t'afa ẹsaa swee.

¹⁷ “ ‘Ndu turu ekemu-a bụ ndu ojozi. Yọ buru ndu dụ nsọ suru l'ọo ẹge ọo-dụ ndono. Ọo ya bụ k'ọp̄hu iphe madzụ nwigbaleke-oma amaru l'ọo Ọkaribe-Kakota-Nụ bụ onye, ndu eze, achị mgboko gbaa mgburumgburu nọ l'ẹka; l'ọo onye, Nchileke chiru obu iya l'ọo-nụ eze b'ọ nujẹ iya; m'o-ruhuduru ọ buru onye ọnya katsukpo alala l'iphe bụ madzụ.’

¹⁸ “Ọ bụ nrọ ọbu, mube Nebukadineza rọru ọbu ndono. Nta-a; Beluteshaza bụ t'i kọoru mu iphe nrọ ono bụ; kẹ l'ẹ tọ dudu m'ọo onye lanụ lẹ ndu mmamiphe nọ l'alị-eze mu, duru ike kọoru mu iphe ọ bụ. Obenu lẹ nggubedua a-dụ-a ike kọo ya; kẹ l'ume k'agwa ọp̄hu dụ nsọ; bẹ nọ ngu l'ẹhu.”

Dánẹ̀lu akọ iphe nrọ ono bụ

¹⁹ Ya ndono; Dánẹ̀lu akpoo beru. Dánẹ̀lu bụ onye ono, a guru Beluteshaza. Eze asụ iya: “Beluteshaza; tẹ nrọ ọbu; m'ọ bụ iphe ọ bụ ba atofukwa ngu meji!”

Beluteshaza asụ eze: “Onye nwe mu nụ. Tẹ nrọ-a vù-chikwaa l'ẹhu ndu ọhogu ngu. T'iphe nrọ ono bụ bukwaru ndu ị dụ ashị; bẹ oo-gbe mee l'ẹhu ephe. ²⁰ Nggube eze; oshi ono, ị phuru, vuru; jaa ajaja; shihu ike; ọnungonu iya l'achị l'akpamigwe; iphe bụ mgboko aphukota iya; ²¹ ekwo iya l'ama ntumatu; yọ mĩa wọkfuru; buru nri dzuru ndiphe mgburumgburu; buru agu ẹke unwu-anụ-ẹgu anọduje atuta ume; nwetsuaru ẹke unwenu, ephe l'eli akpajẹ ẹkfuna l'ekali iya; ²² bẹ bukwa nggubedua l'onwongu bụ oshi ono; eze. I vuwaru; nweru ike; ụdù ngu eruwa ẹke igwe beru; alị eberu.

²³ “Nggube eze; i phuru nwozi, dụ nsọ, shi l'imigwe buru pherekete; sụ: ‘T'i gbutsua oshi ono; mebyishia ya; ọlobu; hakwaa ukfu iya t'ọ gvuru; ọgbaragba iya akwaa l'alị; t'a ru-phee ya gwogirigwo ịgwè; mẹ gwogirigwo ope mgburumgburu t'ọ nọdu l'ime egbudu l'ẹgu ẹke ono.

“ T'iji, shi l'igwe nmaa onye ono; yele ẹjo anẹgu-egbudu aswĩa ya l'ime egbudu afa ẹsaa.’

24 “Eze; ọwaa iphe nrọ ono bu ndọ-ọ: Ọ kwa iphe Nchileke, bu Ọkaribe-Kakọta-Nụ suru l'oo-me l'ẹhu nggube nnajiufo mu b'ị phuru ono. 25 Aa-chifu ngu l'ẹke madzụ nọ; nggu eje eburu l'ẹgbudu l'ọ bu anụ-ẹgu-ẹgbudu; l'ata ẹgbudu l'ọ bu eswi. Nggu angulahaa iji, shi l'igwe; ngu-guhu angu-guhu. Ịi-nọ l'ẹgbudu ono afa ẹsaa jeye teke ịi-maru l'ọo Ọkaribe-Kakọta-Nụ bu onye alị-eze ndu eze, achitsua mgboko gbaa mgburumgburu nọ l'ẹka; l'ọ bu onye, ọ chiru obu iya l'ọo-nụ iya b'ọ nuje iya. 26 Mkprikpi ukfu oshi ono yẹle ọgbaragba iya ono, ọ turu ekemu t'a haa ono bu iphe ọ bu bu l'alị-eze ngu a-nọkwa-ziru ngu teke ị maleruphu l'ọo Nchileke achi. 27 Ọo ya bu; nggube eze; kwekwa mee iphe-a, mu abyaru ngu ekfurua: Wata ome iphe du nhamunha gude dokwazi ẹke, i meswehawaru emeswe; nggu awata omeru ndu, aakpa ẹhu ọhuma gude nwefu akirishi akirishi ono, i shi eme ono. T'a maru; me ịi-du ike chikobe onwongu; kpoo nwukfu.”

Nrọ Nebukadineza avu

28 Iphe ono l'ọ ha mekotaru Nebukadineza. 29 A nọtsulephu ọnwa iri l'ẹbo; k'ọphu ọ rọru nrọ ono; yọ nọdu l'eli obu-eze iya lẹ Bábyilonu l'akpape. 30 A nọnyalephu; yọ sụ: “?Unu phuru ẹge Bábyilonu habe nshinu, bu yẹbedua gude ike k'ẹka iya mee ya; t'o koshi ẹge ọdu-biribiri iya habe?”

31 Ya ndono; yọ kpukwadurua okfu ono l'onu; olu e shi l'imigwe sụ iya: “Nggube eze, bu Nebukadineza; ọwaa ẹge, a tų-buwaru l'ọo-du: ike ono, i gude buru eze ono b'a nafuakwaru ngu! 32 Aa-chifu ngu l'ẹke madzụ bu; nggu alashia l'ẹgbudu; nggu l'anẹgu-ẹgbudu eje eburu. Ịi-ta ẹgbudu l'ọ bu eswi afa ẹsaa gbururu jeye teke ịi-maru l'ọ bu Ọkaribe-Kakọta-Nụ bu onye ndu eze, achi ndiphe mgburumgburu nọ l'ẹka. L'ọ bu onye, ọ chiru obu iya t'ọ buru eze b'ọ nuje iya.”

33 Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; yọ vuwaphu l'ẹhu Nebukadineza. A chifu Nebukadineza l'ẹke madzụ nọ; yọ je atalaha ẹwu l'ọ bu eswi. Iji adashilaha ya. Yọ nọdu l'ẹgbudu ono jeye ẹgbushi erua ya hatsua ya l'ọ bu ẹba ugo; nvọ ẹka iya erua gupyishitsua ya l'ọ bu nvọ nwenu.

Izimana ala eze azu

34 A nọtsulephu afa ẹsaa ono; mube Nebukadineza anọdu l'ẹgbudu ono palia ẹnya lee igwe; egomunggo abya alata mu azu. Mu abya etulaha Ọkaribe-Kakọta-Nụ ẹpha; jalaha ya ajaja; kwabelaha ya ugvu; mbu onye ono, anọ ndzụ gbururu jeye lẹ tutu yoyo ono.

Achichi ono;
be ọo-chi jeye lẹ tutu yoyo.
Alị-eze iya anọ tsube
l'ogbo sweru ogbo.

35 Ẹ tọ dudu iphe ọ guberu
ndu ọphu, bu lẹ mgboko
gbaa mgburumgburu.
Yọ buru ẹge, du iya mma;
be oomeje unwu imigwe;
me ndu bu lẹ mgboko.
Ẹ to nwedu onye ha
ke t'ọ lolaa ya ẹka azu;
ọphu onwedu onye
a-su-ghe iya:
“?Nanu ẹge ọ du?”

³⁶ Ya ndono; mu abya enwetalephu onwomu; ugvu, e shi akwabeje mu; mę ọdu-biribiri mu alaphutaru mu azu. Yo mee; a wata mu okwaberu ugvu ege gbaru onye eze. Ndu shi akpo-zijeru mu uto; mę ndu nweru enya acholaha mu abya. A bya bya eworu eze ono, mu shi buru ono nuphu mu azu; mee; mu abya akabaa onweru ike; ma l'ege mu shi nweru iya.

³⁷ Nta-a; be mube Nebukadineza etu eze k'igwe epha; l'akwabe iya ugvu; l'ekutse iya; ke l'iphemiphe obule, o me adukotaje mma; vudo nhamunha. Odo bu le ndu eku onwephe ekuku; be olo-tsutaje.

5

Iphe e deru l'oshi-epoto

¹ Yo be ujiku lanu; eze, bu Belusheza abya ekukoo unu madzu labu l'ukporo madzu iri, bu ndu nweru enya; gbaaru epe aji. Epe l'ia abya ado; ngulaha mę. ² Epe angunyaa mę ono; Belusheza ezia t'e je achita okoro mkpola-ododo; mę ke mkpola-ocha, nna iya, bu Nebukadineza gwotaru l'eze-ulo Nchileke le Jerusalemu; k'ophu yebe eze; ndu nweru enya l'ochichi iya; unyomu iya phe; mę nnufu iya phe e-gude iya nga mę.

³ E je achitaru iya okoro mkpola-ododo; mę ke mkpola-ocha ono, e gwokoru l'eze-ulo Nchileke le Jerusalemu ono. Yele ndu nweru enya l'ochichi iya; mę unyomu iya phe; mę nnufu iya phe angulaha ya mę.

⁴ Epe angu mę ono; l'ekele agwa ophu e meru le mkpola-ododo; mę ke mkpola-ocha; mę ophu a kpuru l'ope; mę k'igwe; mę k'oshi; mę ophu, e gude mkpuma pyia.

⁵ A bya ele enya; eka madzu emifuta bya edelaha iphe l'oshi-epoto l'ifu eke uruku epe gvuru l'ufu-eze eke ono. Eze apha eka onye ono, ede iphe ono.

⁶ Eze anwaa; chihu echihu. Meji atofu iya; nkwo, no iya l'ehu atsukota iya ume; k'ophu bu l'ikpere kugbabsuaru iya akugbabe.

⁷ Yo chiwaphu mkpu t'e kuaru iya ndu agwogwo; ndu maru enya mkpokpodo; mę ndu njibya t'ephe bya. Yo su iphe bu ndu mmamiphe, no l'ali Babylonu: "L'o onye -duru ike guta iphe-a, e deru l'oshi-epoto-a; kporu iya iphe o bu; be ee-ye uwe uswe; nyabe iya iyagba, e meru le mkpola-ododo; bya emee ya onye k'eto le ndu ishi, achi ali-a."

⁸ To du iya bu; iphe bu ndu mmamiphe, no l'ali-eze ono abya awubata l'ephe ha; to du epe onye duru ike guta iphe ono, e deru l'oshi-epoto ono; to du epe onye duru ike kpo iphe o bu.

⁹ Meji akabaa eze atofu; yo karu echihu. Ndu ono, nweru enya l'ochichi iya ono ta ma iphe epe e-me.

Eze ezi; te Danelu bya

¹⁰ Eze-nwanyi anu olu eze yele ndu nweru enya l'ochichi iya ono l'eke epe l'eze tuko nodu l'ulo agba aji ono; kwe batashia; bya asu eze: "Nngube eze; ndzu ngu ndzu ogologo! Meji ba tofushi ngu! Ophu i chihu echihu; du ege ono, i du ono!" ¹¹ L'ali-eze ngu-a b'o nweru onye ume agwa ophu du nsu no l'ehu. Teke nna ngu shi nodu; be onye ono shi ekoshije le ya bu onye eleruje enya l'iphe; buru onye nweru egomunggo; bya aburu onye maru mmamiphe l'o bu agwa. Eze, bu Nebukadineza; mbu nna ngu shi mee ya onye ishi ndu amamansi; ke ndu agwogwo; ke ndu maru enya mkpokpodo ono; mę ke ndu njibya. ¹² Nwoke obu bu Danelu b'o za. Iphe eze guru iya bu Beluteshaza. O bu onye nweru oriri; maru mmamiphe; bya enweru egomunggo. O bu onye abuje; a -roo nro; yo kpo iphe nro

òbu bụ; buru onye abụje a -tụa ilu; yọ kọo iphe ilu ono bụ. Teke iphe atsu madzụ l'èhu; yo koshi ẹge ee-me iya. T'e je ekua Dánèlu t'ọ bya akọoru ngu iphe iphe ono, e deru ono bụ.”

¹³ Ya ndono; e je ekua Dánèlu; yọ bya evudo eze l'ifu. Eze asụ iya: “?Bụ nggu bụ Dánèlu, tso lẹ ndu nna iya; bụ eze kpuru lẹ ndzụ l'alì Júda? ¹⁴ Ya nwaru ọtu-ọnu ngu; l'ume agwa ọphu dụ nsọ nọ ngu l'èhu. A sụkwaruphu l'ì bụ onye eleruje ọnya l'iphe; nweru egomunggo; bụkwaruphu onye maru mmamiphe, dụ egvu. ¹⁵ Ndu agwọgwo; mę ndu mmamiphe b'e kuwaru t'ẹphe bya agwa iphe-a, e deru l'ẹka-a; kọo iphe ọ bụ; ọphu ẹphe 'adudu ike kọo ya. ¹⁶ Ya nuru l'iphe ẹ te dodu ọnya; bẹ ìkoje; yo doo ọnya; l'ekoshije ẹge ee-me iphe atsu l'èhu. Ọ -buru l'ì gu-tagheru iphe-a, e deru l'ẹke-a; kọoru iya iphe ọ bụ; bẹ ee-ye ngu kpowula kpowula uwe uswe; bya anyabẹ ngu iyagba, e gude mkpọla-ododo mee; nggu aburu onye k'eto lẹ ndu katsua nshinu alì-a.”

Ikpe Nchileke

¹⁷ Tọ dụ iya bụ; Dánèlu asụ eze: “T'iphe ì-ga anyako iya nọduru ngu ru! Woruru obunggo, i ge ebu iya bua onye ọdo. Ẹ tọ kọshiduru tẹ ya ba aguru nggube eze iphe ono, e deru ono; kọoru ngu iphe ọ bụ.

¹⁸ “Nggube Eze; Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ meru nna ngu, bụ Nebukadineza eze; bya emee ya; yọ kwata ọswa ha nshinu; bya emee ya; yọ dụ biribiri; nweru ugvu. ¹⁹ Yọ buru kẹ oke ọkwa ono, o meru; yo nweru ono meru iphe iphe bụ ndu nọnu; iphe bụ mbakeshi; mę iphe bụ ndu ekfu okfu-alì, dụ iche l'iche anmahuje ruuru; l'atsụ ngu egvu. Onye ọ sụru t'ọ nọdu; yọ nọdu. Onye ọ sụru t'ẹ b'ọ nọ; tọo nọdu. Onye ọ sụru t'a kpo-lia l'ọkwa; a kpo-lia ya. Onye ọ sụru t'a kwatsua; a kwatsua ya. ²⁰ Yọ nọnyaa bya anyilaha onwiya ñdù; kulaha onwiya; k'ọphu ọkpoma byaru bya anmaa ya ẹgbudegbu; a nafu iya ike, o gude buru eze; bya anafufua ya ugvu iya. ²¹ A chifu iya l'ẹke madzụ bu; bya emeru egomunggo anęgu nụ iya. Yele nkakfu-igara-ọswa eje ebua ẹghirigha. Yọ talaha ẹwu l'ọ bụ eswi; ìji adashilaha ya; gbururu jeye yọ bya amaru lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ bụ onye alì-eze kẹ madzụ nọ l'ẹka. Yọ buru onye Nchileke chiru obu iya l'ọo-nụ iya b'ọ nųje iya.

²² “Iphe ono l'ọ ha b'ì makotaru; nggube Belusheza, bụ nwatibe iya; ti kwe wozita onwongu alì. ²³ Nggu egbe je akagabelerua Nnajiufu, bu l'imigwe; k'ọ dụ-ghe ike zia t'e je achitaru ngu okoro, nọ l'eze-ulo iya; nggu lẹ ndu nweru ọnya; unyomu ngu; mę nnufu ngu pẹ; unu egude iya ngwa męe. Unu l'angu męe ono l'ekele agwa, e gude mkpọla-ododo kpua; mę ọphu e gude mkpọla-ọcha kpua; mę lẹ k'ope; mę k'igwè; yele ọphu e gude oshi pyia; mę ọphu e gude mkpuma pyia, bükota iphe ta aphudu ọzo; tọo nụ iphe; tọ dụ iphe ọ maru. Tii kwabẹ Nchileke ugvu, bụ iya bụ onye gude ndzụ ngu; iphemiphe ọbule, iime aburu iya b'ọ nọ l'ẹka. ²⁴ Ọo ya kparu iphe o ziru ẹka, deru iphe ono; yọ bya edee iphe ono, o deru ono.

²⁵ “Iphe, o deru bụ:

MENE; MENE; TEKELU; PERESINU.

²⁶ “Ọwaa iphe iphe ono, e deru ono bụ:

“Iphe MENE bụ bụ

lẹ Nchileke gwaru ọboku,
ì-chì ọgu; bya akabuwa iya.

²⁷ Iphe TEKELU bụ bụ

l'ọ turu ngu l'iphe
aatuje iphe; nggu adapehu.

28 Iphe PERESU bu bu
l'ali-eze ngu b'e kewaru ebo;
woru nanu nu ndu Mídiya;
bya eworu ophu nu ndu Peshia."

29 To du iya bu; eze, bu Belusheza eziwaphu t'a chita kpowula kpowula uwe uswe kwaa Dánẹ̀lu ngwa; a bya achita iyagba, e gude mkpola-ododo mee nyabe iya. A raa ya arara l'o buwa iya bu onye k'eto le ndu ishi, achi ali-eze ono l'o ha.

30 Yo be l'enyashi mboku ono gededede; e woru Belusheza, bu eze ndu Babylonu gbua. 31 Onye Mídiya, aha Dariyosu aghoo eze; chilaha ali-eze ono. Iphe Dariyosu gbaru teke ono bu ukporo afa eto l'afa ebo.

6

Aachiru Dánẹ̀lu ejo idzu

1 Eze, bu Dariyosu elegee ya enya; yo du iya mma. Yo bya afota ukporo madzu ishingu t'o buru ephe a-nodu anochi enya iya l'eke, du iche iche l'ali-eze iya ono.

2 Yo bya afota umadzu eto t'ephe buru ishi ndu ono, achitsua ali-eze ono. Onye lanu le ndu ishi ono bu Dánẹ̀lu. Ndu ono, achi achichi ono a-noduje akoru madzu eto ono, e meru ndu ishi ephe ono ege ephe gude achi; k'ophu e-to dudu iphe e-yita eze.

3 Ya ndono; Dánẹ̀lu abya akakota iphe bu ndu ono, e meru ephe l'iya ishi ono; jeye le ndu ophu achi mkpukpu, hatsua nwanshi. Ishi iya aburu l'o maru o me iphe; ume, no iya l'ehu akpoo akpoo le k'oma. Eze emelaha te ya mee ya ishi l'ali-eze ono gbaa mgburumgburu. 4 To du iya bu; ndu e meru yele ephe ishi ono; me ndu ono, achitsua mkpukpu ono acholahaa iphe ephe e-kobe Dánẹ̀lu l'o meru l'ochichi ono, ephe achi ono. To du iphe ephe maru ephe a-su l'o meru. To du iphe du eji, ephe cho-vuru, o meru; ke l'o bu onye e gude ire iya eka; ophu oomedu iphe du eji; ophu opadu ozi iya ekalanu.

5 To du iya bu; ndu ono asu: "E to dukwa iphe ayi e-gudeghe kfugude nwoke-a, bu Dánẹ̀lu; gufukwaphu l'ayi shi l'uzo k'ekemu Nchileke iya."

6 Ya ndono; ndu ono, e meru yele ephe ishi ono; me ndu ono, achitsua mkpukpu hatsua nwanshi ono abya wuru jekfube eze su iya: "Nggube eze, bu Dariyosu; te ndu bukwaru nke ngu gbururu jeye le tutu yoyo!

7 Iphe bu ndu ishi l'ali-eze ngu-a; ndu okwa ephe hatsua nshinu l'ami; ndu ophu achitsua mkpukpu ophu hatsua nwanshi; ndu nchi-zi; me ndu govano; be chiru idzu su t'ayi byakfuta nggube eze t'a tua ekemu kfushia ya ike; su: t'e b'o dukwa onye a-ro Nchileke iphe; m'o bu madzu odo; gufu nggubedua. T'e mee ya ege ono ukporo abali l'abali iri. Onye -dakar iya nu t'e chee ya l'iduma-agu. 8 Eze byiko; nta-a bukwa t'i tua ekemu obu; de ya edede; nggu ebyia eka l'ekwo iya; k'ophu e ta agbanwedu iya agbanwe; bu iya bu ege ekemu ndu Mídiya; me ke ndu Peshiya aduje, e ta dudu onye agbanweje iya agbanwe." 9 Eze ekweta bya atua ekemu obu; de ya edede.

Eekpe Dánẹ̀lu nkfugbu

10 To du iya bu; yo be teke Dánẹ̀lu bya amaru l'ekemu ono b'a rawaru arara; yo lasha l'ufu. Yo rua bya abahu l'ulo-eli iya; nyikobe imeli iya; bahu le mkpura ophu windo iya gharu ifu l'uzo Jerusalemu. Yo gbushi ikpere; nodu l'eke ono kfulaha l'anu Nchileke ugbo eto l'uboku; l'ekele Nchileke iya ekele, bu iya bu ege o shi emeje.

11 Ya ndono; ndu ono awuru jeshia ọlo Dánèlu; rua yo kfuwa anụ Nchileke t'ọ gbaaru iya mkpu. ¹² Ẹphe awu-lashia azu; wu-kfube eze k'ekemu ono, ọ turu ono; sụ iya: “Nggube eze! ?Ọ kwa l'ì tinarua ekemu; raa ya arara t'ẹ b'ọ dukwa onye a-rọ Nchileke iphe; ọphu 'arọkwa iya madzụ ọdo; gụfu nggubedua; sụ t'e mee ya ẹge ono ụkporo abalì l'abalì iri. Onye dakaru iya nù; bẹ ee-che l'iduma-agu?”

Eze asụ ẹphe: “Iphe mu kfuru nguwaru ẹge mu kfuru iya, bu ẹge ekemu ndu Mídiya; mẹ Peshiya, ẹ ta dudu onye agbanweje iya agbanwe.”

¹³ Ẹphe anọdu eze l'ifu; sụ: “Dánèlu ono, yì lẹ ndu a kputaru lẹ ndzụ l'alì Júda ono; ta ngakwaru nggube eze nchì; ọphu ọokpakwa ishi l'ì tura ekemu; ye ẹka l'ẹkwo; o kfujelekwa anụ Nchileke iya ugbo ẹto mbọku-mbọku.” ¹⁴ Eze anulephu iphe ono; ẹhu adaa ya kọo. Yọ chọlahaa ẹge ya e-me dzọo Dánèlu. Yọ chọo ege oo-me iya jeye nchi-ẹjihu; tọ du.

¹⁵ Ndu ono abyakwa bya awuru jekfube eze ọdo; je asụ iya: “Nggube eze; nyatakwa ẹge ekemu ndu Mídiya yele ndu Peshiya dū; l'eze -tụwa ekemu b'ẹ ta mịngajekwa iya aminga.”

¹⁶ Tọ du iya bu; Eze ezinua; e je egude Dánèlu kpuru je echee l'iduma-agu. Eze asụ Dánèlu: “Tẹ Nchileke ngu, bu onye ịbaru ẹja mkpulumkpuru dzọkwaa ngu!”

¹⁷ A bya eswita eze mkpuma gude swichia ọnu ọgba ọbu. Eze abya ebyia ya echi-ẹka iya; bya ebyia ya echi-ẹka ndu a maru ẹpha ẹphe l'alì-eze iya; t'ẹ b'a gbanweshi ọnodu Dánèlu.

¹⁸ Eze atugbuwa; yọ buru iya ọla l'ufu iya. Yọ nọkota ẹnyashi ono; ọphu o ridu nri; ọphu ọ dudu onye kuru nkwa kpengu l'ifu iya kẹ l'eeme iya ẹhu-ọtso-ẹna. Ọphu ọ dudu ike kuru mgbenya.

Aadzofuta Dánèlu l'ọnu agu

¹⁹ Yo be l'oswi ngguge; eze ekwolihu gbaru jeshia l'ọnu ọka-agu ono.

²⁰ Yọ byarutadelephu ọka-agu ono, e cheru Dánèlu ono ntse; gude olu-aphu kua Dánèlu: “Dánèlu; nwozi Nchileke, nọ ndzụ. Nchileke ngu ono, ịbaru ẹja mbọku-mbọku ono; ?ọ duru-a ike dzọo ngu l'ẹka agu?”

²¹ Dánèlu asụ eze: “Nggube eze; ndzụ dzukwaa ngu gbururu jeye lẹ gbururu! ²² Nchileke mube Dánèlu yekwaru ojozi iya; yọ bya apyichishia agu ẹka l'ọnu; tọ du ọphu leri iya m'ọ bu nvo; kẹ l'ẹ tọ dudu iphe ọo-sụ lẹ ya mejeru iya; ọphu ọ dudu iphe ya mejeru nggube eze.”

²³ Ẹhu egbe bya teke ono bya atsoshilaha eze ẹna ike. Yo zia t'e je edufuta Dánèlu l'ọgba ono. A bya edufuta Dánèlu l'ọgba ono; ọphu ọ dudu ẹke iphe mekaru iya; kẹle Dánèlu bu onye dakoberu Nchileke iya.

²⁴ Eze atụa ekemu; e je achita ndu ono, boberu Dánèlu ibo ono; chiru ye l'iduma-agu; ẹphe l'unyomu ẹphe; mẹ l'unwu ẹphe. Ọphu agu ono 'ekwedu t'ẹphe rua alì; mbụ vwa ẹphe avuvu; taa taa ọkpu ẹphe.

Dariyosu ekweta lẹ Nchileke kẹ Dánèlu bu iya

²⁵ Tọ du iya bu; eze, bu Dariyosu abya edeeru iphe bu ndu nonu; mẹ mbakeshi nonu; mẹ l'iphe bu ndu ekfu okfu-alì, dutsua iche l'iche l'alì ono gba mgburumgburu ẹkwo; sụ:

“T'ọ dukwaru unu lẹ mma!

²⁶ “Nta-a; bẹ mu tuakwaru ekemu sụ-agma: T'onyemonye ọbule; l'ẹkemeke ọbule l'alì-eze-a, mu tsujekwa Nchileke Dánèlu egvu; kwabe iya ugvu!

“Ishi iya aburu l'ọ bu iya bu
Nchileke, nọ ndzụ;

bya aburu Nchileke,
 a-nọ nụ jeye lẹ tutu yoyo.
 Alì-eze iya ta dudu onye
 byaru bya echika iya echika.
 Ọ bụ iya a-chì jeye l'ikperazu.

27 Ọnafutaje madzụ;
 mbụ ọ bụ onye adzoje madzụ.
 Oomeje iphe-ophulenyà;
 mę iphe-ophubama,
 dughaa biribiri
 l'imigwe; mę lę mgboko;
 Ọ dzofutaru Dánèlu t'agụ ba atagbu iya."

28 Ya ndono; Dánèlu abya abalahaa ụba teke ono, Dariyosu bụ eze; mę teke Sáyirosu kę Peshia bụkwaphu eze.

7

Àphù, Dánèlu phuru

1 Yo be l'afa mbụ, Belusheza bụ eze ndu Bábyilonu, wataru achìchi; Dánèlu azeru l'oshi-azęe ya; yọ bụru iya mgbenyà; yọ rọo nrọ; phutsua iphe; yo tehulephu bya eworu iya deshia l'ẹkwo.

2 Dánèlu asụ: "Yo be l'enyashi; mu arọ nrọ; a bya ele ęnya; oke pherephere, shi ụzo ęno l'igwe ada phuphupu ephe l'eze ęnyimu ọbu. 3 Ejo anęgu ęno, gbatsuaru iche l'iche eshi l'ime eze ęnyimu ono mifutatsua.

4 "Ophu vu ụzo mifuta dụ l'ọ bụ agụ. Ọ nweru ẹbà dụ l'ọ bụ k'ugo. Mu anọdu elekpe l'iya phụ ęnya. A bya akwashia ya ẹbà ono. A bya apalia ya l'alì gvube egvube; yo gude ọkpa labụ vudo l'ọ bụ madzụ. A bya eworu obu madzụ ye iya l'ẹhu.

5 "Anụ k'ẹbo evudokwa mu phụ l'ifu. Onanu dulephu l'ọ bụ biye. A bya apalia yębedua mgberemęku iya lanụ apali. Ọ kpụ ọkpu nggara-iphe ęto l'onu; yọ phatsuaru iya apharu lę mgbaku eze. A sụ iya: 'T'o gbeshi; taa anụ, ha nshinu!'

6 "Onanu emege; mu abya ele ęnya; anụ ọdo evudowa mu l'ifu. Onanu dụ l'ọ bụ agụ; fua ẹbà ęno l'okpurukpazu iya. Ẹbà iya ono adukotalephu l'ọ bụ kę nwęnu. Anụ onanu nweru ishi ęno. Yọ bụru iya b'e meberu ishi t'ọ chì.

7 "Onanu emetsua; mu abya aphua àphù ọdo l'enyashi ono. Mu abya ele ęnya; anụ k'ęno anọduwa mu l'ifu. Anụ onanu, anyị ishi ędzu; l'eye egvu ono; nweru agburu-ẹhu, dụ egvu. Eze, nọ iya l'onu dutsua l'ọ bụ ígwè. Iphe, bụ iphe ọ bụru ye ęya; bę ọodaje pyaa l'ẹhu; laa ya vřiviri; gude ọkpa dzọo ophu phoduru nụ pyakapyaka. Ọwananu gbaru iche lę ndu ophu. Yębedua nweleruphu mpo iri.

8 "Mu l'arịkwadua kę mpo ono; yọ nọdu mu l'ifu futa mpo ọdo. Onanu ha nwanshii. Yọ bụru l'ẹke mpo ndu ọdo futatsuaru; b'ọ futaru l'echi ęphe. Ya ndono; a bya aswofu iya mpo ęto lę mpo ono, o fukotaru ono. Nwa mpo nshii ono abya akfushia ęnya, dụ l'ọ bụ kę madzụ; bya emota onu, etu onwiya ępha.

9 "Mu anọdu ele iya ęnya:
 a bya eworu aba-eze gvube.
 Onye ono, bụ
 O-shi-l'ede-nwede ono abya anọdu iya.

Uwe iya acha
 pemu-pemu l'ò bú eberugo.
 Ègbushi iya acha
 swarìswari l'ò bú èji atùru.
 L'aba-eze iya ono; bè òku enwu.
 Òkpa aba-eze ono
 búkòta ò-tata-kfukfu òku enwu iya.

¹⁰ Òku, atso l'ò bú nggele;
 eshi iya l'ifu awùshi.
 Ùnu kùru ùnu l'èjeru iya ozi;
 ùnu iri ugbo ùnu iri òdo
 evudo iya l'ifu.
 A bya anò-zia k'ikpe;
 a bya ekpuhashia èkwo.

¹¹ “Mu anòdu egekpelephu nchì l'èpha ono, nwampo ono etukpelephu onwiya èpha ono. Mu elekpelephu ènya jeye e woru anù ono gbua; woru ugwehu iya mebyishia; nwuru che l'òku ono, enwu phophopho ono. ¹² A natakòtaru anù ndu òphu l'èphe ha ike èphe; òbule a haru èphe t'èphe nònyafua ndzu.

¹³ “L'iphe ono, mu phukotaru l'ènyashi ono; bè mu bya ele ènya; onye dùlephu l'ò bú Abùbu-Ndiphe egude urukpu shi l'igwe abya. Yò bya abyaruta l'ifu O-shi-l'ede-nwede ono; e duru iya durua èke, ò nò gèdegede. ¹⁴ A bya anù iya ike òchichi; mè òdu-biribiri l'ènya; bya anùkwa iya phù ike t'ò chí l'ò bú eze. Iphe bú ndu alì, nònu; mè iphe bú mbakeshi nònu; mè l'iphe bú ndu okfu-alì, dù iche l'iche l'abaru iya èja. Òchichi iya a-nòlephu jeye lè tutu yoyo; òphu ò byadù agvù agvùgvu. Alì-eze iya bú òphu è ta byadù bya akpaka akpaka.

Iphe nrò ono bú

¹⁵ “Tò dù iya bú; yò bya awata òtsu mùbè Dánèlu l'èhu; mbù àphù ono, mu aphùtsua ono etee mu ùkfu. ¹⁶ Mu abya ejekfu onye lanù lè ndu vudo l'èke ono sù iya t'ò kòodukwaru mu iphe iphe ono búkpoo abùbu. Yò bya akòoru mu iya; shi ishi lanù kòkòtaru mu iphe iphemiphe òbule ono búkòta. ¹⁷ Yò sù mu l'oke anù èno ono bú alì-eze èno, e-mekochaa nòdu lè mgboko. ¹⁸ Obenu lè ndu nsò kè Òkaribe-Kakòta-Nù e-mekochaa naa alì-eze ono nworu jeyewaruru; mbù; yo nwewaru iya rù jeye lè tutu yoyo.

¹⁹ “Mu emekwaphu tẹ mu maru iphe anù k'èno ono kwatakpo òswa búru aburu, bú òphu gbakpòru iche lè ndu òphu; l'anyì ishi èdzu; nweru eze ígwè; nwetsuaru nvò òkpa, e gude ope mee. Yò búru anù onanu adaje iphe ò búru kè yè èya pyaa l'èhu; labushia ya viriviri; gude òkpa dzò òphu phòduru nù pyakapyaka. ²⁰ Mu abya achòkwaaphu tẹ mu maru ège mpo iri ono, nò iya l'ishi ono dù dù-chi yèlè nwampo òphu nònyaaru; bya evuta; tẹmanu; bè èto ndu òphu swòshihuderu; mè kè mpo onanu kakòtakpoo ibe iya biribiri ono; mbù ono, nweru ènya; nweru ònu; l'etu onwiya èpha ono. ²¹ Mpo ono; bè mu eelekpelephu ènya; yò lùshi ndu nsò ògu; l'emekputakota èphe; ²² jeye O-shi-l'ede-nwede erutashia bya eworu ikpe bua; haaru ndu nsò enge; mbù ndu nsò kè Òkaribe-Kakòta-Nù. Yò búru teke ono; bè oge iya ruru; èphe abya anatakòta alì-eze ono kpamukpamu.

²³ “Ya ndono; òwaa iphe ò kòru mu. Ò sùru mu: ‘Lè anù k'èno ono búkwa alì-eze k'èno, 'e-mekochaa nòdu lè mgboko. Òwananu a-dù lè alì-eze ndu òdo kpamukpamu. Òo-da mgboko gba mgburumburu pyaa; dzò

ya pyakapyaka; gwee ya rakaraka. ²⁴ Mpo iri ono bu ndu eze iri, a-lufuta; wata ochi l'ali-eze ono. Ephe -chitsua; be onye eze odo a-lufuta. Onye onanu a-gba iche le ndu k'ivuzo phu. Yebedua e-mekputa ndu eze eto. ²⁵ Onye onanu a-nodu ekfuru Okaribe-Kakota-Nu. Oo-nodu akpakwaphu ndu nsọ iya ehu. Oo-nodu ese ege iya emee gbanweshia uboku; me ekemu. Ee-duru ndu nsọ nu iya; ephe anoo iya l'eka afa lanu; noo ya afa ebo le mkpirikpi iya.

²⁶ “ ‘Obenu l'ee-mekochaa bya anozia k'ikpe; a bya anafu iya ike iya ono; uvo agvu iya. Ike ta byahę bya anoo iya odo gbururu jeye le gbururu. ²⁷ Oo ya bu; a bya eworu ali-eze ono; me ochichi; me odu-biribiri ali-eze, nokota le mkpuli igwe-a kpamu nu ndu nsọ; mbu ndu ono, bu ndibe Okaribe-Kakota-Nu ono. Ali-eze ephe a-buru ali-eze a-nokota gbururu jeye le gbururu. Ndu achị achichi a-noduje abaru ephe eja; l'anukwaruphu ephe okfu.’

²⁸ “Owaa eke ishi iphe ono jeberu kparu. Mube Dánẹ̀lu abya arĩa ya; ike labu agvu mu; ifu agba mu ochi. Mu abya elikota iphe ono, mu phukotaru ono l'obu; to dubua onye mu koru iya.”

8

Dánẹ̀lu aphu ebyila; me mkpi l'aphu

¹ Yo be l'afa, kwe Belushaza, bu eze afa eto, o chiwaru; mube Dánẹ̀lu abyakwa bya aphua iphe ege mu aphuje iya l'aphu, bukota iphe yeru ophu mu puhawaru.

² Mu abya ele enya l'aphu ono; mu anoduwa le Susa, bu ishi mkpukpu, no l'ali ndu Elamu. Yo buru eke mu no l'aphu ono phukota iphe ono bu l'iku enyimu Ulayi. ³ Mu abya apalia jeshia ole enya; ebyila, furu mpo labu, evudowa l'iku enyimu ono l'ifu mu. Mpo iya hatsua ogologo ogologo; nanu aka ibe iya ogologo. Yo gbe buru onanu, futakperu azu ono gbe ka ophu ogologo. ⁴ Mu anodu elekpelephu ebyila ono l'eke oome enari. O -ziru laa uzo enyanwu-ariba; yo ziru laa uzo isheli; yo ziru laa uzo ohuda. Ophu o dudu anu, duru ike kpofu iya l'ifu; to du ophu a-du ike nafu iya iphe o gude. O bulephu iphe du iya mma; be oome; yo mee ege ono ha nshinu.

⁵ Ya ndono; mu egudekwadu-a iphe arı; a bya ele enya; mkpi, futsuaru mpo, kfutsuaru gagaranganu l'ishi enya iya labu eshilephu l'uzo enyanwu-ariba mifuta; l'awulephu mgboko gelengu gelengu; okpa te ru iya l'ali.

⁶ Yo wuru byakfutashia ebyila ono, furu mpo labu ono l'ifu; mbu ebyila mu shi phua ono, vudo l'iku enyimu ono. Yo ba kiri kiri eje abyakfuta iya.

⁷ Mu ele iya enya; yo je etso ebyila ono ogu k'ehuka ehuka. Yo chia ebyila ono; chikwoshia mpo iya ono; ephe ebo. Ebyila ono ta da ike kpofu iya l'ifu. Mkpi ono azuta iya tua; dzoo ya lulalula. To du onye duru ike nafuta iya ebyila ono l'eka.

⁸ Mkpi ono abya eshingabe; du igiri-igiri nshinu. Ike iya ono ahadelephu nshinu; mpo iya ono agbakwohu. Mpo eno odo, ha nshinu abya efuchitakota l'eke eze mpo lanu phu shi fua. Mpo ono ephe eno afokahu uzi eno ghatsua ifu l'uzo eno eke pherephere shitsua uzo eno l'igwe ephe.

⁹ A nonyaa; nwa mpo nshii odo abya akfukata le nanu l'ime eno ophu. Mpo nshii ono anonyaa bya aha nshinu; vua tseru lashia uzo ohuda; vukwaaphu shia uzo enyanwu-ahata; bya etsoru uzo ali oma ono.

¹⁰ Yo vua gbururu jeye yo jiko ndu nọ l'imigwe dupyabe; dukoshia igweligwe mkpọ-kpodo, nọ l'ime igwe; ephe abya adashia l'ogbodali; yo dzokota ephe pyakapyaka.

¹¹ Yọ bya atụ-lia onwiya; tū-lia onwiya; wo l'iya hawa nshinu l'ọ bụ onye ishi iphe bụ ndu ono. Yọ bya anyịchata iya aja, eegwojeru iya mbọku-mbọku; bya emee ụlo nsọ iya too rehe ire. ¹² E gude kẹ l'ọ kwefuru ikè chiru ikpoto ndu ono nụ iya; bya ahafukwaaru iya phụ aja, eegwoje mbọku-mbọku. Iphemiphe obule, oome l'ereru iya; e woru ire-lanụ fua l'ali.

¹³ Tọ dū iya bụ; mu abya anụ olu, onye ono, dū nsọ ono. Yo gudekwadua okfu ekfu; onye nsọ ọdo asụ iya: “?Aa-nọ-be ino-be agha; tẹmanu yọ vua mbụ àphù ono, ị phụkotaru ono; mbụ k'aja ono, e gwoje mbọku-mbọku ono, ị phuru ono; mę kẹ okwefu ikè, bụ iya kpataru iphe emebyishihu; mę k'ulo-nsọ, e woru haaru iya; mę lẹ k'ikpoto ndu-a, aa-dzọ pyakapyaka-a?”

¹⁴ Yọ sụ mu: “Ọo-nọ unu urenyashi; mę utsu ugbo ise l'ukporo iri ise; tẹmanu a bya emee ụlo-nsọ ono yọ dū nsọ ege o shi dūhawa.”

Iphe, àphù Dánèlu ono bụ

¹⁵ Lẹ mube Dánèlu nọ elekpelephu iphe ono, mu phuru lẹ mgbenya ono; l'arịkpelephu ege mu e-me maru iphe iphe ono bụtsua; bę mu bya ele ęnya; Onye gbaleruphu l'ọ bụ nwoke evudowa mu l'ifu. ¹⁶ Mu abya anụ olu onye nọ lẹ Ulayi tufu olu kua: “Géburelu-e; karu nwoke ono iphe iphe ono, ọ phuru ono bụ!”

¹⁷ Yọ rutade eke ono, mu vudo ono; egvu abya mu l'ẹhu. Mu adaa kpube ifu. Yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; iphe e-do mu ęnya bụ l'iphe ono, mu phuru ono kwa iphe e-me l'ikperazu.”

¹⁸ Yo gudekwadua okfu ono l'ekfuru mu; oke mgbenya evuta mu; lẹ mu zẹe kpube ifu l'ali ono. Yọ bya ete mu; mee; mu egbeshi vudo evudo;

¹⁹ Yọ bya asụ mu: “Mu abya ngu okfuru iphe e-me l'ifu; iphe e-me teke ẹhu e-ghu Nchileke oke eghughu; kẹ l'iphe-a, ị phụkotaru-a bukwa iphe e-me teke a tūwaru atutu l'oge ikperazu. ²⁰ Ebyila mpo labụ ono, ị phuru ono bụ ndu, ọ bụ bụ eze ndu Mídiya yele eze ndu Peshiya. ²¹ Mkpi ono bụ eze ndu Gurisu b'ọ bụ. Gụgara gụgara mpo ono, nọtsua ya l'ishi ęnya ono; bę bụ eze k'ivuzọ. ²² Mpo ęno ono, fuchitaru l'ẹke ono nanụ phụ swofuru phụ bụ ali-eze ęno, e-mekochaa shi mbakeshi iya kfukatatsua; obule ike ephe ta ahakodu.

²³ “Ochichi ephe gvudelephu; teke iphe dū eji ndu ono eme Nchileke eruwa l'ishi; ono bụ teke onye eze ọdo a-bya achilahaa. Onye eze onanu; bę ifu a-dū onwuu-onwuu. Yọ buri onye ẹ-te nwedu iphe ekpu iya ẹka l'ifu. ²⁴ Yebedua e-nweru agburu-ẹhu nshinu; obu l'ẹ tọ bụdu ike k'ẹka iya; bę ọo-bụ. Iphe oo-mebyishikota a-dū biribiri. Iphemiphe obule ono, oomekota ono; bę erekotaru iya. Oo-gbushikota ndu oke agadima unwoke; mę ndu, duru Nchileke lẹ nsọ. ²⁵ Oo-me t'ughu ka nshinu; kua onwiya ọka-ibe. Ọ bụ teke ephe a-rịwa l'ẹ to nwehedu iphe e-me ephe; bę oo-gbushi madzụ l'igwe; bya arukota onwiya fuaru onye ono, bụ iya bụ ishi iphe bụ ndu ishi ono. Ee-mekochaa gbua yebedua. Obenu l'ẹ tọ bụdu madzụ e-gbu iya.

²⁶ “A bya l'àphù ono, ị phushiru lẹ nchi-ejihuje; mę lẹ nchi-abọhu ono; ọ kwa oswi-okfu. Ọlobu; kpuchilekwa iya phụ ekpuchi; kẹle teke oo-me tekwaduduru etete.”

²⁷ Ya ndono; ike agvụ mube Dánèlu. Yo mee iphe-ememe azụ mu; mu azẹ iya ujiku olemole. Mu anonyakwaa bya egbeshi wata ojeru eze ozi, mu

ejeru iya. Iphe ono, mu phukotaru ono anyia mu ishi edzu; ke l'o kariru madzu eka amaru.

9

Dánẹ̀lu ekfu anu Nchileke

¹ Yo be l'afa mbu e meru Dariyosu Kuzakusesu, bu onye Mede eze, achi ali-eze ndu Babylonu; ² mbu l'afa, o duberu achichi; be mube Danelu guru iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; yo doo mu enya; mbu iphe Nnajiufu kfuru nu onye nkfuchiru iya ono, bu Jeremaya le Jerusalemu; be egbara a-kfu ukporo afa eto l'afa iri. ³ Ya ndono; mu byanu aghaaruu Nnajiufu, bu Nchileke ifu bya ekfulahaa anu iya; rolahaa ya; l'aswi aswiswi ekfu anu iya; yee uwe-aphu; woru ntu kpukposhi onwomu.

⁴ Mu akpo-kua Ojejoje, bu Nchileke mu; kfushiaru iya iphe du eji mu; su:

“Nggube Nnajiufu, bu Nchileke ha nshinu; du biribiri; nggube onye, edobeje ogba-ndzu ngu; me n-yemobu ngu l'ehu ndu, yeru ngu obu, l'eme iphe i suru t'e meje. ⁵ Ayi meekwaru iphe du eji; mbu meswekotawa iphe. Ayi bu ndu emenuka iphe du eji; bukwaruphu ndu kwefuru ngu ikè. Ayi te emejehedu iphe i suru t'e meje; mbu; ayi te emejehedu ekemu i turu. ⁶ Ayi ta ngabeduru ndu ozi ngu phe nchi; mbu ndu nkfuchiru ngu, gude epha ngu kfu nu ndu bu eze ayi phe; ndu ishi ayi phe; nna ayi phe; me ndu ali ayi l'ephe ha.

⁷ “Nnajiufu, i bu onye doberu eka ndoo; obule ntanu owaa; be iphere jiru ayibe ndu Juda; me ndu Jerusalemu; me le ndu Izurelu l'o ha; me ndu ophu no eke teru enya; me le ndu ophu no ntse; me ndu notsua le mkpukpu, i tukatsuaru ayi nanu nanu ifu l'okfu l'ayi te ekwedu t'e gude ire ayi eka. ⁸ Nggube Ojejoje; ayibedua; ayi le ndu eze ayi phe; ndu ishi ayi phe; me nna ayi phe; be iphere jikwaru ifu; ke l'ayi meswewaru ngu. ⁹ Nnajiufu, bu Nchileke ayi bu onye aphuje imiko; bukwaruphu onye agujeru madzu nvu; m'o -ruhuduru ege ayi kwefuru iya ikè-wa. ¹⁰ Ayi ta nuduru Ojejoje, bu Nchileke okfu; ophu ayi te mee ekemu, o turu ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru iya; t'e meje. ¹¹ Ndu Izurelu kpamukpamu dakakotawaru ekemu ngu; bya aghawaru ngu azu; ephe jikaru onuru ngu okfu.

“Oo ya kparu iphe onu, a turu; me ikpe, e kperu; bya edee ya l'ekemu Mosisu, bu nwozi Nchileke toko buru iphe a byaberu ayi l'ishi; ke l'ayi meswewaru ngu. ¹² Iphe ono, e kfuru l'oo-me ayi ono; me ophu a suru l'oo-me ndu ishi ayi phe; be mekotaakwaru ayi; ke l'i mewaru ndakfu adakfu ayi. E to nwebudua iphe e mejeru le mkpuli igwe owaa gba mgburumburu, du l'o bu ophu e mewaru ndu Jerusalemu. ¹³ O bulephu ege e deru iya l'ekwo ekemu Mosisu bu ege o dakfutaru ayi; ophu ayi achodule-e ege ayi e-me t'ayi le Ojejoje, bu Nchileke du le mma l'oha iphe du eji ayi emeebe; ngalahaa nchi l'iphe bu ire-lanu iya. ¹⁴ Oo ya bu; Ojejoje te me mbekwa ome te ndakfu dakfu ayi; kele Ojejoje, bu Nchileke ayi; be emekotaje iphe o me yo du nhamunha; ophu ayi anuduru iya okfu.

¹⁵ “Nta-a; nggube Nnajiufu, bu Nchileke ayi, bu onye gude okpehu dufuta ndibe ngu l'ali Ijiputu; mbu nggube onye meru; a maru epha ngu jeye ntanu owaa; ayi meswewaru; ayi mewaru iphe du eji. ¹⁶ Nggube Nnajiufu: keshinu i bu onye emeje iphe vudo nhamunha; wenua pashia; nggu avubuhuru ndu Jerusalemu ovuma; mbu mkpukpu ngu ono, bu uguvugu ngu ono, du nsu ono. Ejo iphe ayi meru; me ophu nna ayi phe meru mewaru

ndu Jerúsalemu; ẹ̀phe lẹ̀ ndibe ngu; ẹ̀phe aburu iphe ndu obutobu ayi gude eme iphe ọ̀chi.

¹⁷ “Nta-a; Nchileke ayi; nua iphe mu ekfu anu ngu yele aroro, mube nwozi ngu aro ngu. Byiko Ojejoje te eze-ulo ngu ono, daburu ochobo ono rua ngu ru l'ehu me l'ogvu epha ngu. ¹⁸ Nggube Nchileke; gebe nchi; nua; nggu amusaanya phukpodudunu ege mkpukpu ono, e ku epha ngu ono daburu ochobo. Iphe ayi gude aro ngu iphe-a ta bukwa l'ayi bu ndu doberu eka ndoo; o kwa iphe o bu; be bu l'ii bu onye, aphunuka imiko. ¹⁹ Nggube Nnajiufu; ngaberu nchi! Byiko Nnajiufu; gunuaru ayi nvu! Byiko Nnajiufu; i nuwaru; menua ukporo! Nggube Nchileke mu; be ejekwa ome mgbugbu m'ogvu ngu; kele mkpukpu ngu ono; me ndibe ngu ono; be bukwa epha ngu b'a guru epha!”

Ukporo idzu eto l'idzu iri

²⁰ Teke ono, mu ekfu iphe mu ekfu anu Nchileke ono; mbu; mu akoshi iphe du eji, mu meru; me ophu ndibe ayi, bu ndu Izurelu meru ono; l'aro Ojejoje, bu Nchileke mu l'okfu ehu ugvu iya ono, bu ugvu nsọ ono; ²¹ be gudekwadua iphe ono anu Nchileke; Geburelu, bu nwoke, mu phujehawaru l'aphu aburu pherekete byakfuta mu. Teke o byaru bu l'urenyashi l'oge teke aagwaje Nchileke l'urenyashi. ²² Yo bya ekfuru mu su mu agha: “Danelu; iphe mu byaru bukwa te mu mee t'enya rua ngu l'iphe; iphe edoo ngu enya. ²³ O kwaru teke ono, i wataru okfu anu Nchileke ono; be Nchileke meru ngu iphe i suru t'o meeru ngu, bu iya; be ya byaru ngu ekfuru; ke l'i bu onye aakwabe ugvu nshinu. Oo ya bu; t'i rikwaa ozi-a ariri; yo dokwa ngu phu enya; mbu aphu ono:

²⁴ “Ukporo idzu eto l'idzu iri b'a nuru ndibe ngu yele mkpukpu ngu ono, du nsọ ono t'ephe haa ome ejo iphe; sefu eka l'iphe du eji. A goshia iphe du eji, epha meshiru; epha awata odobe eka ndoo ophu a-no gbururu jeye le gbururu; ek'ophu aphu yele okfuchiru Nchileke a-buru iphe geru egeru. Teke e metsuaru; a bya awu-kwazi manu l'eze-ulo Nchileke odo.

²⁵ “Owaa iphe i-maruru; to dokwa ngu enya: Shita teke ono, a turu ekemu t'e mee Jerúsalemu t'o du ege o duhawa ono; mbu t'a kpu-kwazi iya jeye teke onye, a fotaru t'o buru onye ishi a-bya; a-du idzu esaa. Ukporo idzu eto l'idzu ebo; be e-gude kpu-kwazi iya; kpu ya; yo nweru mkporo eno; ogologo iya yele uswe iya a-hako. A bya egude upho-mkpuma kpu-pheta iya mgburumgburu; obu l'o buwaru l'oge iphe-ehuka; be aa-kpu iya. ²⁶ Teke ukporo idzu eto l'idzu ebo gvuleruphu; be ee-gbu onye ono, bu iya; b'a fotaru ono; to nwehe iphe o tokfu eka. Ndibe onye ishi ono, a-bya nu ono; a-bya emebyishia mkpukpu ono yele Ulo-ekwa-du-nsọ ono. Oge ikperazu ono a-bya l'o bu utso. Ogu a-nodu ada jeye l'ikperazu; mbu oburu kpurupyata b'a achi-buwaru dobe. ²⁷ Oo-gude oge lanu mee; ndzu, yele igweligwe madzu gbaru egeru egeru. Obenu l'o -rulephu nkere-ebo oge esaa ono; yo buchia k'ogwa iphe; me ochi eja. Onye mmebyi a-bya bya eworu ejo ahuma dobe gbururu jeye teke ee-mebyishi iya kparamu, bu iya bu iphe a chi-buru l'ee-mekochaa mee onye mmebyi ono.”

10

Danelu aphu ojozi-imigwe l'aphu

¹ Yo be l'afa, kwe Sanyirosu afa eto, o dube buru eze ndu Peshiya; Danelu aphu aphu. Danelu ono bu iya bu onye ophu e shi ekuje Beluteshaza.

Iphe ono, o phuru l'aphù ono bu iphe e-me ememe bya aburu iphe ekoshi l'ogu a-nò. E meru t'ozì ono, e zì iya ono do ya ẹnya l'aphù ono.

² Lẹ teke ono; bẹ mubẹ Dánèlu gùkotaleruphu aphù idzu ẹto. ³ Ophu mu erijedu ọdu nri, guru mu nù. Ophu mu atadu anù; mu te tsubua mee ọnu; ophu mu ewotadu manù-ajiji jia l'ẹhu; gbururu jeye idzu ẹto ono agvù.

⁴ Yo be l'onwa mbù dù l'ùkporo abalì l'abalì ẹno; mu evudo l'iku eze ẹnyimù ono, bu Ẹnyimù Táyigirisu. ⁵ Mu abya ele ẹnya nwoke ọbu evudowa mu l'ifu; yee uwe ọcha; gude akpọ-buleti, e gude mkpọla-ododo, ama ntumatu mee kebuta uwe iya ono l'ukfu mgburumburu. ⁶ Akpọ ẹhu iya ákwò murumuru l'ọ bu mkpuma kírísòlàyítù; ifu l'egbu iya mẹnemu mẹnemu l'ọbu ebemu-igwe; ẹnya l'ekekota iya vaa vaa l'ọbu itsu-ọku; oshì-ẹka iya yẹle oshì-ọkpa iya amùtsua gẹgege l'ọ bu ope, e furu igbedere; olu iya l'aha l'ọbu olu mkporo-ọha.

⁷ O bu mubẹ, Dánèlu nwenkinyi mu; bẹ phuru àphù ono. Unwoke, mu l'ẹphe nọ ta aphukwa iya. Obenu l'eke ono tehuru kfukakfuka; ẹphe agbakashihu; je edomishia onwẹphe.

⁸ Ẹphe agbakashihu; ha mu nwenkinyi mu; mu aphubekpelephu ẹnya l'oke àphù ono, mu aphù ono. To nwehe ọvo, nọkwadu mu nù; ifu anwakputa mu l'ọbu odzu; ike agvù mu. ⁹ Mu abya anọ ẹke o kfuru okfu nù mu. Mu anganyaa nchì l'okfu iya ono; oke mgbenya evuta mu l'ẹke ono, mu kpuberu ifu l'alì ono.

¹⁰ A bya edenyi mu ẹka; kulia mu gvube; ẹka mu ẹphe ẹbo anmakọta mu jijiji; ikpere afukota mu nẹnene. ¹¹ Yọ sù mu: “Dánèlu; mube onye aakwabẹ ugvu, ha nshinu; gebekwa nchì ọhuma; nọ okfu, ya abya mu ekfuru; mu egbeshi vudo evudo; kẹ l'e ziwaru tẹ ya byakfuta mu.” Yo kfutsuaru ẹge ono; mu egbeshi vudo evudo; fukota nẹnene.

¹² Ya ndono; yọ sù mu: “Ba atsukwa egvu Dánèlu; kẹle Keshinu mbọku mbù ono, i woru ọkpoma ngu ghebe ọnu t'i mọta iphe; bya ewozitakpo onwongu alì l'ifu Nchileke ngu; b'a nuru olu ngu; yọ buru k'okfu ngu ono; bẹ mu gude bya. ¹³ Obenu l'onye ishi alì-eze ndu Peshiya kechiru mu ọzo ọkporo abalì l'abalì lanù. Tọ dù iya bu; Màyikelu, yì l'onye lanù l'ime ndu ishi abyatashiaru mu ọgbaru mkpu; kẹ l'onye eze ndu Peshiya ono seguderu mu l'ẹka ono. ¹⁴ Nta-a; bẹ mu byaru tẹ mu kfuaru ngu iphe e-me ndu nke ngu l'ọzo ifu; kẹ l'aphù ono bu oge, nọ l'ifu; bẹ oo-me.”

¹⁵ Teke ono, o kfuru mu iphe ono; bẹ mu woru ifu tşẹ l'alì; nọdukpelephu nwanggijingiji. ¹⁶ Ya ndono; iphe gbaleruphu ọgbugba nwoke abya edenyi mu ẹka l'ugbonu. Mu ekpuha ọnu; wata okfu okfu. Mu asù onye ono, vudo mu l'ifu ono: “Onye nwe mu nù; àphù-wa, mu phuru-a; bẹ eyekwa mu egvu. Nta-a b'ẹ tọ duhekwa ike, nọkwadu mu nù. ¹⁷ Onye nwe mu nù; ?nanù ẹge mube nwozi ngu e-shi bya awata okfu okfu anù ngu? Ọvo ta nọhekwa mu; ike ta duhe mu k'otu ume.”

¹⁸ Tọ dù iya bu; iphe ono, gbaru l'ọ bu nwoke ono abyakwa bya ebyia mu ẹka ọdo; mu abya arikota meji.

¹⁹ Yọ sù mu: “Ba atsukwa egvu; nggube amadù, aakwabẹ ugvu, ha nshinu. T'ẹhu dukwa ngu agu! Shihu ike nta-a! Shihu ike!”

Yo kfutsulephu okfu ono nù mu; ike abya adù mu; mu asù iya: “Onye nwe mu nù; kfuaru iphe iikfu; keshinu i mewaru tẹ ike dù mu.”

²⁰ Ya ndono; yọ bya ajì mu: “?Mu maru iphe kparu iphe ya byakfutaru mu? Ya a-lata l'ifu-a tẹ yẹle onye ishi ndu Peshiya kù-gba iya. Ya -wofutsua onye onanu; bẹ onye ishi kẹ ndu Girìsu a-bya. ²¹ O bu lẹ ya e-vuru ọzo

kaoduru mu iphe e deru l'èkwo ire-lanù ono. È to nwekwa onye ọdo, yetaru iya ẹka tẹ ya mekputa ẹphe; a gufu Màyikelu, bụ onye ishi nk'unu."

11

¹ Tọ dụ iya bụ; yo be l'afa mbụ, Dariyọsu, bụ onye Mídiya wataru ọbu eze; mu abya ekerebe gbaaru iya mkpu; gbochia ya t'ẹ b'ọ dụ iphe e-me iya nù.

Eze ndu ọhuda; mę kę ndu isheli

² "Nta-a; bę mu e-kfuru ngu iya tororo: Ọ phọdukwaru ndu eze ẹto, e-mekochaa lufuta lẹ Peshiya. K'eno ya a-kwatakpo ka ndu ọphu l'ẹphe ha onweru iphe. Oo-shi l'ẹku iya ono nwee ike. Yo shi l'ike ono kpalia onyemonye ọbule t'ẹphe tso alị-eze ndu Girísu okfu. ³ Ono teke onye eze, nweru agburu-ẹhu a-lufuta, bụ onye a-nọdu achi ike ike. Yọ bụru iphe dụ iya mma; bę ọo-nọdu emeje. ⁴ Ọ -lufutalephu ono; a bya eworu alị-eze iya ono chikpoo; woru iya kee l'uzo ẹke, pherephere shi l'igwe makahu ẹno eshije abya. È tọ dudu awa iya, ọo-laru; ọphu o nwehedu ike ẹge ono, o shi nweru ono; kę l'alị-eze iya ono b'a nafuwaru nù ndu ọdo.

⁵ "Eze ndu ọhuda; bę ike a-nọ; ọbule onye lanù lẹ ndu ishi soja iya e-mekochaa ka iya ike. Onye onanu; bę ee-gude ike ike achi alị-eze nk'iya. ⁶ A nọlephu nwafa olemole; bę ẹphe a-bya agbaa ndzụ. Ada-eze ndu ọhuda a-lakfu eze ndu isheli; je aluru iya; k'ọphu oo-mee t'ẹphe dụ lẹ mma. Ọle ndzụ ono, ẹphe gbaru ono e-gbukahu. Teke ono; bę aa-kponyi nwanyi ono ẹnya; kpọ-nyia ndu shi l'ufu-eze duru iya laa nji; kpọ-nyia nna iya; mę nji iya.

⁷ "Ọ bụ onye shi l'ufu ẹphe e-mekochaa bya anọdu l'ozori nwanyi ono. Onye ono e-tso ndu soja eze ndu isheli ọgu; nabaru iya ẹka; baa l'a-gbabe-a-dzuru eze; nua ẹphe anụnù. ⁸ Ọo-natakota ẹphe agwa ẹphe yele ntẹkpe, ẹphe gude igwe kpushia; mękpo iphe vu oke aswa, bụ mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo b'e gude meshia ya; chitakota iya lashia Íjiputu. Ọo-ha eze ndu isheli afa olemole; to nwe iphe o me iya. ⁹ Ono teke eze ndu isheli e-je alua ndu ọhuda. Obenu l'o megee; latashia azu l'alị iya. ¹⁰ Unwu iya a-bya arukota ẹhu k'ogu. ẹphe a-bya ekukoo ẹruteru ndu soja, bụ ndu a-nọdu enwu nyiku-nyiku l'ọbu utso. ẹphe a-lu ọgu ono; lu-rua ya a-gbabe-a-dzuru eze ndu ọhuda.

¹¹ "Ọ bụ teke ono; bę eze ndu ọhuda a-vu-lihu; dzoru garamugaramu je je etso eze ndu isheli ọgu. Eze ndu isheli ono a-bya edzukobe ndu soja k'ogu; ọbule aa-lu-gbu iya. ¹² Teke e rutaleruphu ikpoto ndu soja ono; eze ndu ọhuda egude iya kulahaa onwiya. Ọo-bya egbushia unukurunu unu ndu soja; ọbule ẹ tọ budu iya e-me iya t'ọ buwaruru onye ike katsua. ¹³ Kę l'eze ndu isheli a-la je edzukobe ndu soja ọdo, a-kwata ka kę ivuzo phụ nshinu. A -nọlephu igweligwe afa; bę ọo-bya ọgu ọdo; chiru ndu soja, kwatakpo ọswa ha l'igwe; gude ngwa-ọgu ọhuma ọhuma.

¹⁴ "Oge teke ono; bę aa-dụ l'igwe tso eze ndu ọhuda ọgu. Ọdo bụ lẹ ndibe unu ndu ọphu emeje ẹhuka e-kwefuru iya ikè; ẹphe eshi ẹge ono mee; àphù ono avua. Ọbule ẹphe te emekputakwa. ¹⁵ Teke ono; bę eze ndu isheli a-bya akpu a ose-ọgu; gude kee ọgu; je aluta mkpukpu, e gude ọkpo-mgbinyiku upho-mkpuma kpu-pheta mgburumburu. Ike ta a-duhedu ndu soja kę ndu ọhuda t'ẹphe nwuphu ẹphe azu; mbụ lẹ ndu soja ẹphe, katsua ọlushi ọgu ike te e-nwedu uvo oo-gude gbaberu ẹphe. ¹⁶ Ọhogu ono a-nodulephu eme ẹge dụ iya mma. È tọ dudu onye a-dụ ike agbaberu ẹphe. Oo-woru onwiya sę l'alị, dụ mma ono; tẹmanu yo nwekwaphu ike

oo-gude mebyishia ya. ¹⁷ Iphe ọo-nọ kerere lẹ phururu iya bu ege e-me t'o gude ike, o gude nọdu l'ali-eze iya l'ọ ha gude bahu. Epe l'eze ndu ohuda abyakwa atugba nanu. Oo-bya eke iya ada iya k'ophu oo-shi l'eke ono lya ali-eze iya ono; obule idzu, o chi ono te e-reduru iya; ophu o dudu eka, ooyeru iya. ¹⁸ O bu teke ono; be ọo-bya aburu ke yele ndu butua l'iku eze enyimu; lya epe luta ndu ha igweligwe. Obenu l'oo onye ishi soja lanu e-mekochaa buchia iphe-iphere ono, oome madzu ono; bya emee t'iphe-iphere ono, oome madzu ono ghaa aghagha byakfuta iya. ¹⁹ Owaa megee; be ọo-lashi azu jekfushia, a kpuru mkpukpu iya; yo buru okpo-mgbinyiku; o bu l'oo-vukota iphe; daa; daphuhu.

²⁰ "Onye a-nodu ozori iya a-bya eye onye ana akiriko; t'o je anakoo ndu ali-eze ono eku epe. A -nolephu nwafa olemole eegbua yebedua. Obenu l'e tee gbukwa iya l'ovuma; ophu o bukwa teke aalu ogu.

²¹ "Onye odo, bu onye a-nodu ozori iya a-buru onye e ta gubedu iphe; mbu onye e ta kwabedu iya ugvu, gbaru onye eze. Oo-lu ali-eze ono alulu teke ndu bu iya nu tuzoleruphu onwephe ehu. Oo-gude eregede nata ali-eze ono. ²² Ndu soja, a-buru iya bii l'ifu; be ee-rufu; epe l'onye bu onye ishi ogba-ndzu. ²³ Epe gbatsulephu ndzu ono; be ọo-gbaru iya eregede; gude nwa ndu e-ta abadu ishi buru onye ike. ²⁴ Teke obodo, katsua onweru iphe notua l'e to dudu onye e-meghe epe iphe bu teke ọo-nyibata le mkpukpu ono bya alua mkpukpu epe. Ono teke oo-me iphe nna iya oche phe ta dudu ike mee; mbu me mee ophu ochechoroche iya epe ta adubudua ike mee. Oo-woru iphe o lutaru l'ogu; mbu iphe o gwokoru l'ogu keeru ndu epe l'iya yi. Oo-pya idzu ege o-me luta eke ono epe kpuru yo buru okpo-mgbinyiku ono. Obenu l'e to nwedu eke ọo-nọ-bebe.

²⁵ "Oo-gude ndu soja, du egvu; kpalia agburu-ehu iya. Yo shi iya richia okpoma je etso eze ndu ohuda ogu. Eze ndu ohuda egude ndu soja, du egvu; ike anodu epe byaru iya ogu. Obenu l'e to dudu ike keru okpa. Mkpata iya aburu ejo idzu ono, a pyaru iya ono. ²⁶ Mbu l'oo ndu eri nri-eze a-nodu e-se ege epe eme gbua ya; mbu le ndu soja iya; be ee-rufu; igweligwe ndu; be ee-gbushi l'ogu. ²⁷ Ndu eze labu ono e-gude ejo oriri nodu l'okpokoro lanu l'ede onwephe edede; obule e to dudu ophu e-nweru ishi; ke l'oge a turu; be abyakwaduru abya abyabya. ²⁸ Eze ndu isheli e-gude eku, ha nshinu lata azu l'ali nk'iya. Obenu l'iphe ọo-nodu ari bu ege ya e-shi mebyia ogba-ndzu ono, du nsọ ono. Oo-mekochaa mee ya iphe o tuberu; temanu yo lade ali iya.

²⁹ "Oge teke ono, a turu ono -ruleruphu; be oo-jekwaphu je alua ali ohuda odo. Obule e to buhedu ege o du l'odungu; be ọo-du l'akpa iya-a. ³⁰ Ishi iya aburu le ndu Kitimu e-gude ugbo-mini byaru iya ogu. Oo-me; meji atofu iya. Yo ghaa ifu lashia azu; je eworu ehu-eghughu iya tufuru ogba-ndzu ono, du nsọ ono. Oo-lata azu bya emee ndu suru l'ephe ta yihedu l'ogba-ndzu ono, du nsọ ono ohuma.

³¹ "Ndu soja iya a-wu-lihu; merushia eze-ulo Nchileke; merushia agbabe-a-dzuru ono. Epe e-buchi eja ono, aachijeru Nchileke mboku-mboku ono; woru ejo akpamara o-la-l'iyi dobe. ³² Oo-gude okfu-eregede merushia ndu ophu mebyiwaru ogba-ndzu ono; obenu le ndu bu Nchileke; be epe ma; be e-kweru epe ikpokponyi.

³³ "Ndu maru iphe a-kpo-ziru igweligwe madzu iphe. Obenu l'o nweru ndu e -mekochaa gbushia egbugbu; nweru ndu ophu a-kpo oku; nweru ndu ophu aa-kpu le ndzu; nweru ndu ophu aa-kwa iphe epe l'okwata.

³⁴ Èphe -daa b'a gbaru-a èphe mkpu òbule ò bụ nwanshii; igweligwe madzụ e-gude ugho l'etso èphe. ³⁵ Ndu ono, bụ ndu maru iphe ono; bẹ ụkfu a-hakwaru-a kpọ; k'òphu aa-hù èphe àhùhù t'èphe gbufu dubebe mma; mee èphe t'è b'ò dọ ẹkworo a-nọ èphe l'èhu gbururu jeye lẹ teke ikperazụ; kẹle teke ikperazụ ono a-byakwa lẹ teke a tumberu.

Eze, ekutse onwiya

³⁶ “Eze ono a-nọdu emelephu iphe dọ iya mma. Oo-nọdu atuli onwiya; mee onwiya tẹ ya kakọta iphe bụ agwa l'ò ha; l'ekfukwaphu iphe, nchị ta nùbudua gude ekfubushi Nchileke òphu bụ iya nwe agwa l'ò ha. Iphe oome a-nọdu agaru iya jeye teke oke èhu-eghughu Nchileke ono a-furu iya. Ishi iya aburu l'iphe a tumberu; bẹ mefutaje nù. ³⁷ È to nwedu iphe òo-gube agwa, shitsua lẹ nna iya oche phẹ; to nwe iphe òo-gube agwa onanu, unwanyi yeru obu ono. Òphu ò dudu agwa, ò byaru bya agube iphe lẹ phuu. Iphe oo-gbe mechia bụ l'oo-me onwiya tẹ ya kakọta iphe bụ agwa ono l'ò ha. ³⁸ Agwa ndu òphu òo-nọdu akwabẹ ugwu bụ agwa ndu òphu nọtsua l'èke aakputusaru; yọ buru òkpo-mgbinyiku; mẹ agwa, nna iya oche phẹ ta mabudua. Ò bụ agwa ndu onanu; bẹ oo-gude mkpọla-ododo; mkpọla-òcha; mkpuma, vugbaa oke aswa; mẹ iphe òdo eretsua ire l'akwabẹ ugwu. ³⁹ Mgbodo, mkpukpu kpuru yọ katsukpo oshihu ike; bẹ oo-gude agwa ndu òhodo tso ògu. Ndu guberu iya iphe; bẹ oo-kwabẹje ugwu, ha nshinu. Oo-me èphe ndu a-nọdu achị ndu ha igweligwe. Oo-keshiru èphe alị; èphe akfua ugwo iya.

⁴⁰ “Oge ono gvulephu; bẹ eze ndu òhuda e-tso iya ògu; eze ndu isheli edelihu chita ugbo-inya iya; mẹ ndu agba l'inya; metsua ugbo-mini fuaru iya. Oo-kpawokota igweligwe mkpukpu akpawo; kpokota èphe ubamu l'ò bụ utso. ⁴¹ Alị-oma ono; bẹ oo-kpawokota akpawo. Mkpukpu, dọ igweligwe; bẹ oo-lu-gbukota; obenu lẹ Èdọmu yẹle Móabu; mẹ lẹ ndu achị ndu Amọnu; bẹ aa-dzọfu iya l'èka. ⁴² Oo-nọdu achị mba, ha igweligwe; òphu ndu Íjiputu 'anahukwa iya. ⁴³ Oo-natatsua ndu Íjiputu ẹku mkpọla-ododo yẹle mkpọla-òcha èphe; mękpo iphemiphe òbule, èphe nweru enweru. Oo-ka ndu Líbiya yẹle ndu Itiyópiya ẹkuku. ⁴⁴ Obenu lẹ teke ò nonyawaru; wata onu iruku iphe ada l'uzo ẹnyanwu-ahata; mẹ òphu ada l'uzo isheli; bẹ iphe a-dụ iya biribiri. Teke ono; bẹ oo-gbeshi; gude ike jeshia ogbu ndiphe pyaapya; mbụ selahaa t'a gvụ. ⁴⁵ Èka, oo-je anmabẹ ụlo-ékwa eze iya bụ lẹ mgbaku oke eze ẹnyimu yẹle oke ugwu ono, dọ ugwu l'ènya bya adu nsọ ono. Obenu l'ee-mekochaa nke iya agvụ; òphu ò dukwa onye bya agbaru iya mkpu.

12

Oge ikperazụ

¹ “Teke ono; bẹ Máyikelu, bụ eze ndu ishi, bụ iya nọ swiru ndibe unu a-bya angụ-lia. Teke ono a-buru teke oke iphe-èhuka a-nọ; mbụ egbe iphe-èhuka òphu ta anọbudua keshinu iphe bụ mbakeshi futaru jeye teke ono. Obenu lẹ teke ò gbaru; bẹ ndibe unu; mbụ iphe bụ onye a phuru, e deru ẹpha iya l'ekwo ono; bẹ aa-dzọfutakwaa. ² Igweligwe ndu lawaru l'alị; bẹ e-tetatsu. O nweru ndu òphu e-teta nọdu ndzụ gbururu jeye lẹ tutu yoyo; ndu e-teta eteta iphere buru ndu aa-nọdu asọ nsọ jeye tutu yoyo. ³ Ndu maru iphe a-nọdu acha biribiri l'ò bụ akpamigwe. Ndu kpọ-ziru igweligwe madzụ ụzo; èphe aburu ndu doberu ẹka ndoo a-nọdu eke pamupamu l'ò bụ mkpọ-kpodo jeye le tutu yoyo. ⁴ Olobu; nggubedua, bụ Dánèlu;

kpuchikwaa iphe e deru l'ẹ̀kwo-a ekpuchi; woru iphe-ọ̀hubama mee ya; t'ọ̀ nọ̀du gbururu jeye l'oge ikperazu. Igweligwe e-tsoru ẹ̀kemeke aghaphe achọ̀ ẹ̀ge ẹ̀phe e-me kabaa ọ̀maru iphe."

⁵ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; mụ̀be Dánẹ̀lu ejeshia ole ẹ̀nya; a dọ̀wa ẹ̀bo vudo mu l'ifu. Onye lanu vudo l'iku ẹ̀nyimu ẹ̀ka iya ọ̀waa; onye ọ̀phu l'iku ẹ̀nyimu ono l'azu iya ọ̀phu.

⁶ Onye lanu l'ime ẹ̀phe atufu ọ̀nu sụ̀ nwoke, yeru uwe ọ̀cha, vudo l'eli mini l'enyimu ono: "Nanu ẹ̀ge aa-nọ̀-bebe; tẹ̀manu iphe biribiri ono emee?"

⁷ Nwoke ono, yeru uwe ọ̀cha ono, vudo l'eli mini l'enyimu ono abya achilia ẹ̀ka-utara iya; mẹ̀ ẹ̀ka-ibyita iya imeli. Mu anu ẹ̀ke o gude onye ono, a-nọ̀ gbururu jeye lẹ̀ gbururu ono ribua: "L'a -nọ̀lephu afa ẹ̀to l'ugvu iya, bẹ̀ ee-me tẹ̀ ike gvụ̀ ndu dọ̀ nsọ̀ kpamukpamu. Ono teke iphemiphe ọ̀bule ee-medzu."

⁸ Mu anukwaa iphe o kfuru-o; ọ̀bule ẹ̀ to dodu mu ẹ̀nya. Mu aji iya: "Onye nwe mu nu; ?bukpoo ngunu a-bu ishi iphemiphe ọ̀bule ono?"

⁹ Yọ̀ sụ̀: "Je iphe iije Dánẹ̀lu; kẹ̀ l'okfu ono; b'e mechiru emechi. E wowaru iphe-ọ̀hubama mee ya ẹ̀ge ọ̀ nọ̀ jeye lẹ̀ teke ikperazu.

¹⁰ Igweligwe madzu; bẹ̀ ee-mekwa; ẹ̀phe egbuchafu; mee ẹ̀phe; ẹ̀phe te nwe ẹ̀kwo; buru ndu a huru; ẹ̀phe ewechahu ewechahu. Obenu lẹ̀ ndu eme ẹ̀jo iphe a-nọ̀dulekwa eme iya l'eye. Ndu onanu b'ẹ̀ too dodu ẹ̀nya; obenu lẹ̀ ndu maru iphe; bẹ̀ oo-doo ẹ̀nya ọ̀huma.

¹¹ "Tsube teke ono, e buchiru ọ̀gwa Nchileke mbọ̀ku-mbọ̀ku; bya eworu ahuma, akpata ọ̀la l'iyi dobe ono bu iphe ọ̀ nọ̀waru bu unu abali ẹ̀to l'ukporo abali ẹ̀no l'abali iri.* ¹² Onu-oma bu kẹ̀ onye taru nshi; nọ̀-rua unu abali ẹ̀to l'ukporo abali ishingu l'abali iri l'ise† ono.

¹³ "Ọ̀ -buru kẹ̀ nggubedua; jeru iphe iije gbururu jeye l'afa nka-ezekuna nke ngu. Teke ono; bẹ̀ ii-gbeshi bya anata obunggo, gbaru ngu nu."

* **12:11** 12:11 Iphe ọ̀ bu bu 1,290. † **12:12** 12:12 Iphe ọ̀ bu bu 1,335.

Hosáya

¹ Ọwaa okfu, Ojejoje kfuru Hosáya Beri. Teke o kfuru iya ẹya bụ teke Uzáya; Jótamu; Éhazu; Hezekáya bụtsua eze; chĩa ndu Júda; mękwaphu teke Jeróbuwamu Jehowashi bụ eze; chĩa ndu Ízurelu.

Nyee Hosáya yẹle unwu iya

² Teke Ojejoje wataru ogude Hosáya ekfu okfu b'ọ sụru iya: “Tugbua je alụa nwanyi ọkpara; nggu amushia unwegirima, bụ ndu ọdo yeshiru ime ẹphe; kele ndu alị-a agbakọta ọkpara; shiwa ẹge ono lufu mu l'eka.”

³ Ya ndono; yọ tugbua je alụa nwanyi, eeku Goma, bụ nwatibe Dibilemu. Yọ bya atsuta ime; mụaru iya nwata nwoke.

⁴ Ojejoje asụ Hosáya: “Iphe ịi-gụ iya bụ Jézerilu; ke l'ẹ ta anọdu ọphu baru ishi; ya agwata ọnu-ulo Jéhu ugwo ọchi ndu ẹphe gbushiru le nsuda Jézerilu. Ya e-chikpokwaphu alị-eze ndu Ízurelu. ⁵ Mbọku ono; be ya a-nọdu le nsuda Jézerilu gbajishia akfu ndu Ízurelu.”

⁶ Tọ dụ iya bụ; Goma abya atsuta ime ọdo; mụa nwanyi. Ojejoje asụ Hosáya: “Gua ya Loruhamá. Ishi iya aburu le mu ta aphuheduru ndu Ízurelu obu-imiko; mu ta aguhuru ẹphe nvu ọdo. ⁷ Ndu mu a-phuru imiko bụ ndu ọnu-ulo Júda. Mu te egudedu akfu; mu te egude ogu-mbeke adzo ẹphe. Mu te egudekwa ọgu-igba; mu te egude inya-ọgu; m'ọ kwanu ndu agba iya nụ dzọ ẹphe. Onye e-me iya nụ kwa Nnajiufu, bụ Nchileke.”

⁸ Ya ndono; yo heghelephu Loruhamá; mbụ Goma; bya atsuta ime; mụa nwata nwoke ọdo. ⁹ Ojejoje asụ Hosáya: “Iphe ịi-gụ iya bụ Lowami; ke l'unu ta bụhedu ndibe iya; ya ta bụhe Nchileke unu.”

Ndu Ízurelu alaphu azụ l'ọnodu ẹphe

¹⁰ “Obenu l'e -metsua; be ndu Ízurelu a-dukwa igwe l'ọ bụ eveve mgbogidi eze ẹnyimu, ẹ ta amaghedu ẹge ẹra iya beru; ọphu a gutadu iya aguta. Ọ kwa l'ẹke, a nọdu; sụ ẹphe: ‘L'ẹphe ta bụdu ndibe iya’; be aa-nọdukwaphu kua ẹphe ‘unwu Nchileke, nọ ndzụ.’ ¹¹ Aa-bya emee te ndu Júda ẹphe le ndu Ízurelu tugbabe buru nanu ọdo; ẹphe afota onye lanu, a-buru ishi ẹphe; ẹphe eshi l'alị ono lakota; kele mbọku Jézerilu ono a-dụ biribiri.

2

¹ “Unu kua unwunne unu ndu k'unwoke ‘ndibe mube Ojejoje.’ Unu ekua unwunne unu ndu k'unwanyi ‘ndu, mu yeru obu.’

Ízurelu eri ogori l'ọbu Goma

² “Baaru nne ngu mba; baaru iya mba; ke l'ẹ tọ bụhedu nyee ya; ọphu ya abuhedu nji iya. T'ọ haa umere nwanyi ọkpara ono, nọ iya l'ifu ono; yọ hakwaaphu umere ogori ono, jiru iya nggudunggu ejiji ono! ³ Ọdumeka; be ya e-mekwa iya t'ọ gbaru ọtu; ẹge ọ gba iya mbọku, a muru iya. Ya emee ya; yọ daburu swanmangu l'ọ bụ echi-egu alị ọkponku; kpo-gbua ya l'egu mini. ⁴ Ya ta abyadu bya aphuru unwegirima iya imiko; ke l'ẹphe bụ unwegirima, a gbataru l'ọkpara. ⁵ Nne ẹphe gbaru ọkpara; k'ọphu bụ l'ẹge o gude tsuta ime ẹphe; be iphere iya dụ. Ọ sụru le ya a-gbatsoru ndu ẹphe l'iya awuko ẹnyishi mini, bụ ndu bụ ẹphe anu iya nri; anu iya

mini; anụ iya ẹji-aturu; anụ iya ẹkwa-ọcha; anụ iya manụ yẹle mée, ya aanguje.

⁶ “Mbụ; yẹbe Ojejoje e-woru ọgarama-mbo tọ-chishiaru iya ọzo. Ya e-gude ọpho-mkpuma kpụ-pheta iya mgburumgburu ẹge ẹ-tọ phudu ọzo, oo-shi. ⁷ Ọo-nọdu agba agbakfu ndu ono yẹle iya awuko ẹnishi mini ono; obu l'ẹ tọ duhedu ike ebyipyabe ẹphe. Ọo-chọ ẹphe; tọo phụ ẹphe. Ọ bu teke ono; be ọo-sụ tẹ ya bya alaphu azụ lẹ kẹ nji iya; kele teke ono shi kakwaru iya lẹ mma male nta-a.

⁸ “E to gbe madu l'ọ bu yẹbe Ojejoje meru yo nweru ereshi; mę mę; ọwaa manụ olivu; bukwaruphu yẹbedua veru iya mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo ono, o gudephu l'agwa Bálụ ono. ⁹ Ọ ya kparu iphe ya a-nata iya witu iya teke ọ charu; nata iya mę ọphungu iya teke ọ buwa ikpe-onyingu; naphuta iya ẹji-aturu iya azụ; nata iya ẹkwa-ọcha iya, ya chẹru iya t'ẹ b'ọ gba ọtu. ¹⁰ Nta-a; be ya agbabe iya ọtu l'ifu ndu yẹle iya awuko ẹnishi mini; tọ du onye adu ike nafu mu iya l'ẹka. ¹¹ Iphe bu eswe-iphe ọgbaje; be ya e-buchikota; mbụ iphe bu aji, ọgbakotaje afa l'afa; mękpọ Aji Ọnwa Ọphungu, ọgbaje; mę aji mbọku ọtu-ume, ọgbaje; mbụ iphe bukpo eswe-iphe ono, ọgbakotaje ono, gekotaru egeru ono. ¹² Mu e-mebyishi vayinu iya; mebyishia oshi figu iya, bu iphe ono, ọ sụru lẹ ndu ẹphe l'iya awuko ẹnishi mini nuru iya ono. Ya e-me ẹgu ono t'ọ buru urukuma ẹgbudu; ọo-bu anegu-ẹgbudu, bu l'ẹgbudu e-ri iphe ono, a kọru iya ono. ¹³ Iphe bu mbọku ono, ọ kọru Bálụ insensu oku ono; be ya a-hùkota iya àhùhù iya. Je akpaa lẹ mbọku, o gude iphe-nchị; mę mgbubu kwaa onwiya ngwa kfu-tsoru ndu ẹphe l'iya awuka ẹnishi mini; zahaa yẹbe Ojejoje.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

N-yemobu Ojejoje l'ẹke ndibe iya nọ

¹⁴ “Mbụ lẹ nta-a; be ya abyawa iya edeta defu; ya e-deru iya deba l'echi-ẹgu je erobe ẹhu erobe kfuaru iya okfu. ¹⁵ Ọ bu ẹke ono; be ya a-nu-phu iya mgbo vayinu iya azụ. Ya emee tẹ nsuda Akọru buru ẹke obu a-nọ iya. Ọ bu l'ẹke ono; be ọo-nọdu kweta nke mu ẹge o shi kweta iya teke ọ bu nwamgboko; mbụ ẹge ono, o meru mbọku ono, o shi Íjiputu lufuta ono.

¹⁶ “O -rua mbọku ono; be ii-ku yẹbe Ojejoje nji ngu. E tiji kuhedu iya Bálụ ngu. ¹⁷ Ya e-me t'ẹpha Bálụ be eshihe ngu l'ọnu lufuta ọdo; ọphu iikpo-vuhedu iya l'enwa ọdo.

¹⁸ “O -rua mbọku ono; be ya a-gbaru ẹphe ndzụ; ẹphe l'anegu-ẹgbudu; unwenu, ẹphe l'eli; mę anụ, akpụ l'ẹpho. Ya e-wofuru ẹphe ọgu; wofu akfu; wofu ọgu-mbeke l'alị ono; k'ọphu obu e-ru ẹphe alị; ẹphe ta atsuhe egvu teke ẹphe laru l'ulo.

¹⁹ “Ya a-lụ ngu jeye lẹ gbururu jeye.

Ya e-gude odobe-ẹka-ndoo;

mę ikpe, du maa lụa ngu.

Ya egude n-yemobu;

mę obu-imiko lụa ngu.

²⁰ Ya e-gude ire-lanụ l'alụ ngu;

nggu eshiwa iya rụ maru mubẹ Ojejoje.”

²¹ Ojejoje sụru:

“Lẹ mbọku ono;

be ya a-za akpamigwe oku;

akpamigwe aza mgboko oku nk'iya.

²² Mgboko azakwanu iphe,

e meberu l'alì oku;
 za iya mēe ọphungu;
 za iya manụ.
 Ẹphebedua azakwanu iya ndu Jézerilu.
 23 Ya e-me t'ẹphe nguru
 anguru l'alì ono;
 buru ndibe iya.
 Ndu ono, ya shi sụ
 lẹ ya ta 'aphuduru imiko ono;
 bẹ ya a-phuru imiko.
 Ndu ono, ya shi sụ
 l'ẹphe ta bụdu ndibe iya ono;
 bẹ ya a-sụ l'ẹphe bụ ndibe iya.
 Ẹphebedua a-sukwanu
 lẹ ya bụwa Nchileke ẹphe."

3

Hosáya yẹle nyee ya ekpeshi

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ mu: "Tẹ mu je emee tẹ nyee mu maru lẹ mu yewaru iya obu ọdo. E gudekwaru l'onye ọdo yeru iya obu; yoo ri ogori. Obenu tẹ mu yeru iya ru obu ẹge ono, Ojejoje yeru ndu Ízurelu obu; t'ọ kpa ishi l'ẹphe ghachiwaru ifu l'ogwa-phe nte; kpọwaru obu ye lẹ nri, a gwaru nte."

² Ya ndono; ya atugbunua je azuta iya. Iphe ya zuru iya bụ mkpọla-ọcha iri l'ise; ọwaa ẹkpa balì l'ugvu iya. ³ Tọ dụ iya bụ; ya abya asụ iya: "T'ọ nọpyabekwa lẹ nk'iya ujiku olemole. Ba agbakwa ọkpara; ọphu ọ dukwa onye nggu l'iya e-shi ọnya; ọ kwaphu ẹge ono; bẹ yẹbedua a-nọduru ngu."

⁴ Kẹle ndu Ízurelu a-nọ; ẹphe té enwe eze; ẹphe té nwe ndu ishi; ẹphe tá agwa iphe; ọphu ẹphe enwedu mkpuma, dụ nsọ; ẹphe té enwe uwe-ukuvu; ẹphe té je l'ogvu. ⁵ E -megee; bẹ ndu Ízurelu a-lata azụ bya ọcho Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; mẹ eze ẹphe ono; mbụ Dévidi. L'ikperazu; bẹ ẹhu a-nọdu anma ẹphe ketekete t'ẹphe lakfuta Ojejoje; bya anata ọnu-ọma, shi iya l'ẹka.

4

Ikpe, a nmaru ndu Ízurelu

¹ "Unu ngabekwa nchị; nua iphe Ojejoje ekfuru unubẹ ndu Ízurelu; kẹle Ojejoje; bẹ okfu nọru yẹle ndu alì-a. Ẹ tọ dudu onye e gude ire iya ẹka l'alì-a; to nwe onye yeru ibe iya obu; ọphu ọ dudu onye maru Nchileke l'alì-a.

² Iphe nọ iya nụ nwenkinyi bụ mburọnu; ẹjo-ire; ogbu ọchi; iphura; mẹ l'ori ogori. Ejo iphe tuko ẹkemeke naru. E -gude ekfu l'e gburu onye ọwaa; e gbua onye ọdo. ³ Yọ buru iya meru iphe alì-wa agụ aphụ. Iphe bụ ndu bu iya nụ anwu kparakpara. Anegu-egbudu; unwenu, ephe l'eli; mẹ ẹma, bu l'enyimu tuko anwushihu."

Ikpe, a nmaru ndu achijeru Nchileke ẹja

⁴ Ọlobu; t'ẹ b'ọ dukwa onye okfu a-duru yẹle ibe iya; ọphu ọ dukwa onye e-bo ibe iya ibo; kẹ l'ọ bụ unubẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; bẹ okfu nọru unu l'iya. ⁵ Eswe l'enyashi; bẹ ukfu a-nọdu akpọ unu. Ọ kwaphu ẹge ono; bẹ ọo-nọdu akpọ ndu nkfuchiru Nchileke. Ọo ya bụ lẹ ya e-wofu nne unu, bụ iya bụ Ízurelu. ⁶ Ndibe iya ala l'iyi; okfu lẹ mmamiphe pehuru ẹphe.

Keshinu unu jìkaru mmamiphe; bẹ ya jìkakwaruphu unu t'unu ba abùhe ndu achijeru iya eja.

Keshinu ẹ to nwedu
iphe unu gùberu ekemu
Nchileke unu;
b'ẹ to nwekwa iphe
ya agube unwegirima unu.

⁷ Ọ bụ ẹge ndu achijeru Nchileke eja aka l'igwe l'eje; bụ ẹge ẹphe aka ome ẹjo iphe l'eje. Ya e-wota ugvu, gbaru ẹphe docha edocha; wota iphe-iphere doberu ẹphe. ⁸ Ẹphe gude ẹjo iphe ndibe mu eme l'aba. Ejo iphe anọduje anma ẹphe ẹhu. ⁹ Ọo ya bụ l'ẹge ọo-dụ bụ l'ọo ẹge e meru madzụ mmanu ọdo; bụ ẹge ee-me ndu achijeru iya eja. Ya a-jìko ẹphe labụ nua aphụ iphe ẹphe eme; mbụ; kfula ẹphe ugwo iphe ẹphe meru. ¹⁰ Ẹphe e-rije nri ria ria ria; to ji ẹphe ẹpho. Ẹphe agbaa ọkpara gbaa gbaa; ẹphe ta akadu nshinu; ke l'ẹphe ta anùheduru Ojejoje okfu.

¹¹ “Ọgba ọkpara; mẹ ọngu akahụ mée yẹle mée ọphungu bukota iphe nafuwaru ndibe iya egomunggo. ¹² Ndibe yẹbe Ojejoje wataru oje oshi, a pyiru apyipyi njita. Yọ buru nwantekpe, a pyiru l'oshi wataru ẹphe okfuru iphe ẹphe e-me. Iphe dusweru ẹphe aburu ọkpara, ẹphe wataru agbagba. Ẹphe abya aburu ndu emeru Nchileke gheleghele. ¹³ Ẹphe abya awata ọgwa iphe l'ọnungonu ugvu; wata ọkpo eja oku le mgbogidi mgbogidi; ukfu achị ukfu ukfu achị; ukfu oshi popula; metsuwaru l'ukfu oshi terébinti, butsua oshi, agu iya eguje egugu.

“Ọ bụ iya kparu iphe unwanyi unu yeru ẹka l'ọgba ọkpara; ndu ọphu unu alụ alulu awata ori ogori. ¹⁴ Ya ta ahụkwa unwu unu ahụhù teke ẹphe wataru ọgba ọkpara. Ọphu ya 'ahụkwa ndu ọphu unu alụ alulu ahụhù teke ẹphe wataru ori ogori; ke l'unwoke ẹphe etso unwanyi ọkpara; tsoru unwanyi ụlo-agwa l'agwa iphe. 'Obenu le ndu ẹ te nwedu egomunggo e-mekocha-a laa l'iyi.'

¹⁵ “Keshinu unu agba ọkpara; unube ndu Ízurelu; te ndu Júda; be tsobukwaru unu! Unu be ejekwa Gíligalu; ọphu unu 'ejekwa Bétu-Avenu je ọgwa iphe! Ọphu unu 'agukwa enwa; su: 'Kamenu!' ¹⁶ Ndu Ízurelu eshi onwu l'ọ bụ nwada-eswi, kweru ikpokponyi. ?Nanu ẹge Ojejoje e-shi eche ẹphe ẹge eecheje aturu l'ẹke ẹphe akpa nri? ¹⁷ Ífuremu; bẹ yẹle nte kuwaru onwẹphe mgba akuku. Ọo ya bụ t'a haa yẹbedua. ¹⁸ Ọobuje; mée ẹphe gvụ; yọ loru ẹphe ye l'ọgba ọkpara. Iphe aduje ndu ishi ẹphe mma bụ ome iphe-iphere iya dọ. ¹⁹ Obenu l'ọbu oke pherephere e-mekochaa paa ẹphe gelengu. Iphere nte ono, ẹphe agwa ono e-mekocha-a dọ ẹphe.”

5

¹ “Unu nukwaphu iphe-a; unube ndu achijeru yẹbe Ojejoje eja! Unu ngabekwa nchi; unube ndu Ízurelu! Unu ngabekpoduduphu nchi; unube ndibe eze! Ikpe-wa nmakwaru unu; ke l'unu shi buru ọnyà, gbachiru ụzo le Mízupa; buru ugbu, e geru l'ugvu Tábo. ² Ndu ono, kwefuru ikè ono bamiakwaru abami l'ogbu ọchi. Ọle ya a-nukwanu ẹphe aphụ l'ẹge ẹphe ha. ³ Ndu Ífuremu; bẹ ya makotaru ẹge ẹphe dọ. Ọphu ọ dudu ndu Ízurelu anọdu l'edomi. Unube ndu Ífuremu; nta-a; bẹ unu watawaru ọgba ọkpara. Ndu Ízurelu; farushiwaru onwẹphe.”

Hosáya anma okwa k'ogwa nte

⁴ Iphe ẹphe emeebe te ekwedu ẹphe t'ẹphe ghaa ifu lakfuta Nchileke ẹphe; ke l'ogba okpara; be baru ẹphe nvu l'ehu; ẹphe ta mahe Ojejoje. ⁵ Ekuku, ndu Izurelu eku onwephe; bu iya atu onu ẹphe. Ndu Ifuremu evukotaje ẹjo iphe, ẹphe eme l'onwephe l'adashi. O kwaphu ege ono; be ndu Juida tso ẹphe l'adashi. ⁶ Ẹphe e-ruta aturu ẹphe me eswi ẹphe jeshia ole enya Ojejoje; obule ẹphe ta aphudu iya; ke lo ghawaru ẹphe azu. ⁷ Ẹphe te kwedu te Ojejoje gude ire ẹphe aka. Ẹphe mushiru iya unwu, ta budu ẹphe yeru ime ẹphe. Nta-a; be Aji Onwa Ophungu e-ripya ẹphe; ripyaa iphe ẹphe meberu l'okfu ẹphe.

*Ogu ndu Juida;
ẹphe le ndu Izurelu*

⁸ "Unu je egbua upyoku le Gibiya! Unu egbua opu le Rama! Unu eje echia mkpegbe-ogu le Betu-Avenu! Unube ndu Benjaminu; unu wu-lihu nu jeshia! ⁹ Ali ndu Ifuremu; be ee-me to daburu ochobo mboku, aa-nu ẹphe aphu. Mbụ l'iphe ya ekfuru ikfu ikfu ndu Izurelu bu iphe mefutaje nu.

¹⁰ "Ndu ishi ndu Juida duwa lo bu ndu afoshije ekpe, e gude kpa okeli. Ya e-me toke ehue-eghughu iya nwua dukungu lo bu utso; kpushi ẹphe. ¹¹ Ndu Ifuremu b'a kpa ehue. E gudewa ikpe, nmaru ẹphe nu tepya ẹphe etepya; ke l'ẹphe woru ishi yemia l'ome mkpokoro iphe. ¹² Oo ya bu; ya e-rilephu ndu Ifuremu ege ono, nra erije iphe ono; mbu ya e-me ndu Juida t'ẹphe rehu erehu. ¹³ To du iya bu; yo be teke ndu Ifuremu phuru iphe-ememe, eme ẹphe; ndu Juida abya aphua onya, aba ẹphe; ndu Ifuremu ejeshia Asiriya; oje oku onye eze ono, ha nshinu ono to bya eyeru ẹphe aka. Obule e to dudu ike mee t'ẹphe korohu; to dukwaphu ike mee tonya ono, aba ẹphe ono kpohu. ¹⁴ Ya a-furu ndu Ifuremu lo bu agu. Ege ono; be ya a-fukwaruphu ndu Juida lo bu oke agu. Ya a-labushi ẹphe viriviri; tugbua. Ya a-gu-li ẹphe tugbua; ophu o dudu onye a-du ike dzofu ẹphe. ¹⁵ Oo ya bu teke ono mu alashia azu le nke mu je anodu jeye teke ẹphe e-kweta lo nmaru ẹphe; bya awata ocho yebe Ojejoje. Ẹphe a-nodu l'iphe-ehuka l'achọ iya achọ-shi iya ike."

6

Izimana te kwedu ola ndu Izurelu azu

¹ "Unu bya t'ayi lata azu lakfu Ojejoje. O labushiru ayi viriviri; obule oo-me t'ayi korohu. O mekawaru ayi iphe; obu l'oo-gude-e iphe kechia ayi onya iphe o mekatsuaru ayi. ² Abali ebo nta-a; be oo-me t'ayi gbakerehu. L'abali k'eto ya; yo mee ayi t'ayi gbeshi; k'ophu ayi e-buru eburu l'eke o no. ³ Unu t'ayi maru Ojejoje! T'ayi keshia ehue maru onye o bu. To buru ege ono, enyanwu awafutaje l'utsu ono bu ege oo-byakfutaje ayi. To buru ege ono mini odungu emeje t'ali jia oyi ono bu ege oo-byakfuta ayi."

⁴ "Unube ndu Ifuremu; ?bu ngunu; be ya e-me unu? Unube ndu Juida; ? bu ngunu; be ya e-me unu? N-yemobu nk'unu dukwa lo bu iji nchi-abohu, ta akpojedu ukfu. O dulephu lo bu iji ngguge-utsu, ephukashihu iya te nwehu iphe oobuje. ⁵ O bu iya kparu iphe ya gude ndu nkfuchiru iya gbua unu pyaapya; bya egude okfu, shi iya lonu nya unu ikpakfu. Ikpe, ya kperu unu a-nodu enwu unu vaavaa l'ehu lo bu ebemu-igwe; ⁶ ke l'iphe du yebe Ojejoje mma bu t'unu phujeru madzu imiko; e to budu ngweja.

Iphe dụ iya mma bú t'unu maru yẹbe Nchileke; ẹ tọ búdu t'e gwojeru iya ngweja-ukfuru.

⁷ “Ọ kwa ẹge Ádamu dakarụ ndzụ, ẹphe l'iya gbaru; bẹ ẹphebedua dakakwaru iya phụ. Ẹphe te kwedu t'e gude ire ẹphe ẹka l'ẹke ono. ⁸ Gíledu bú alí ndu eme iphe dụ ẹji. Iphe jiru iya nù bú mee, ndu e gburu egbugbu. ⁹ Ọ bú ẹge-a, ndu abali-d'egvu anọduje l'ẹgbudu; kwabẹru madzụ-a bú ẹge ndu achijeru Nchileke ẹja nọ. Ẹphe anọduje l'ụzo, e shi ẹje Shékemu l'egbu ọchi; ọphu ọ dudu egbe ẹjo iphe, ẹphe harụ m'ọo nanụ. ¹⁰ Ya phụakwaru iphe anyị ishi ẹdzu lẹ Ízurelu. Ọ kwa l'ẹke ono; bẹ ndu Ífuremu nọ; wata ọgba ọkpara; bụru l'ẹke ono; bẹ ndu Ízurelu nọ; farushia onwẹphe.

¹¹ “A -bya l'ẹhu k'unubẹ ndu Júda; e dobekwaru mbọku, aa-kpa unu l'ọ bú onye akpa nji. Ọ bú teke ono; bẹ ya e-dobephụ ndibe iya azụ l'ọnodu ẹphe.”

7

¹ “Ọobuje teke mu eme tẹ ndu Ízurelu kọrohu l'iphe eme ẹphe; ẹjo iphe ndu Ífuremu eme abya esee ya l'ifu. Ọ kwaphụ ẹge ono; bẹ ẹjo iphe kẹ ndu Samériya eseje: mbụ tuphu-tuphu-tuphu ndu Samériya ono; iphura, ẹphe etsufushije ụlo madzụ l'ezi; mẹ ẹge ẹphe ekeje l'ụzo l'ana ndiphe iphe l'ike. ² Obenu l'iphe ẹphe ta madụ bú lẹ ya nyatakọtaru-a ẹjo iphe, ẹphe mekotaru. Ẹjo iphe ẹphe meshiru; bẹ ribudowaru ẹphe; kẹle tekenteke; bẹ ọono iya l'ifu.”

Aachị ẹjo idzu l'ufu-eze

³ “Ẹphe egudeje ẹjo iphe, ẹphe eme l'eme t'ẹhu tsọ eze ẹphe ẹna; gude ẹjire l'eduphu unwu eze ụzo. ⁴ Ẹphe l'ẹphe ha erikota ogori. Ẹgu t'ẹphe ria ogori anọduje enwu ẹphe l'ẹhu l'ọ bú ọku ite-igwe buredi; mbụ ọku onye eghe iya nù ta adunwudu adunwu jeye yo gwọo buredi gwọ-ghee; mbụ jeye e ghee buredi ọphu; yo kolishikota. ⁵ L'eswe mbọku onye eze ayi gbaru aji; bẹ ndu ishi nguru mẹe; jeye ẹnya achaa ẹphe too. Eze yẹle ndu mgbonu abya agbaa ẹka. ⁶ Obu enwuje ẹphe ọku l'ọ bú ọku ụzu l'ẹke ẹphe achije ẹjo idzu gude jekfu iya. Obu enwukotaje ẹphe ọku l'enyashi phuu; o be l'utsu; yọ gbanwuhu nwulahaa l'ọ bú ire ọku.

⁷ “Ẹphe l'ẹphe ha; bẹ obu enwu ọku l'ọ bú ọku ụzu. Ndu ishi ẹphe l'ẹphe ha; bẹ ẹphe egbushije. Ndu eze ẹphe l'ẹphe ha nwushihuwaru; tọ dụ ẹphe onye rakuru iya nù.”

Ízurelu; ẹphe lẹ mbakeshi

⁸ “Ífuremu; bẹ ẹphe lẹ mbakeshi ghawaru ẹghirigha. Ífuremu; bẹ dụwa l'ọ bú akara, gheru ibe lanụ ibe lanụ. ⁹ Ndu ọhodo anachaje iya ike; ọphu ọ madu l'ẹge eme iya ndono. Ẹgbushi ekewa iya ẹwonyi-ẹwonyi; ọphu ọ madu l'ọ bú ẹge ono b'ọ dụ iya. ¹⁰ Ekuku ono, ndu Ízurelu eku onwẹphe ono agba ama ẹge ẹphe dụ. Ọphu ọ kpajekpoduanu ishi t'ọ lakfuta Ojejoje, bú Nchileke iya; ẹphe ta akpa ishi t'ẹphe maru iya. ¹¹ Ífuremu dụlephu l'ọ bú ndo. Eduswe iya te nwedu iphe ọobuje; to nwe egomunggo; ọ -gbakfu Íjiputu; yọ gbakfu Asiriya. ¹² Ẹphe gbeshide atugbu; bẹ mu a-chịta ugbu mu ghaa; lọ-tsuta ẹphe l'ọ bú unwenu, ẹphe ephephe. Mu a-hù ẹphe àhùhù k'ẹjo iphe ono, ẹphe mekotaru ono.

¹³ “Nshọo ẹphe; kẹ l'ẹphe gbafuwaru mu l'ẹhu; kpurupyata a-buru nk'ẹphe; kẹ l'ẹphe kwefuru mu íkè. Ọ dụjekpo mu tẹ mu dzọo ẹphe;

obu l'èphe adzujeru mu èjo-ire. ¹⁴ Èphe te egudejedu obu èphe araku iya. O chia l'iphe-azèe èphe; bè èphe anoje l'akwa èkwa witu; mè èkwa mèe vayinu òphungu; l'egbubashi onwèphe ònya l'èhu. Obekwanu l'èphe gharu iya azu. ¹⁵ O bù yèbedua zuru èphe; mee èphe; èphe enweru agburu-èhu; òbule èphe gbe anòduje achiru iya èjo idzu. ¹⁶ Èphe te kwedu byakfuta yèbe Okaribe-Kakòta-Nù; èphe dù l'ò bù akfù nweru èkworo. Ndu achì èphe bù ogu-mbeke; bè ee-gude gbushia èphe; kè l'èphe ekfujeru mu okfu, ta dùdu mma; ee-gude k'iphe-a mee èphe iphe-òzi-òchi l'alì Íjiputu.”

8

Ndu Ízurelu agwa nte

¹ “Unu yekwa upyoku l'ònu; kè l'udele bekwaru l'eli ọlò Ojejoje; yò buru iphe kparu iya nù bù lè ndu Ízurelu mebyiwaru ogba-ndzù mu l'èphe; bya ekwefu ikè l'èphe te emedu ekemu mube Ojejoje. ² Ndu Ízurelu echiku iya lè mkpu; sù: ‘Nggube Nchileke ayi; ayi maakwaru ngu-a!’ ³ Obenu lè ndu Ízurelu jikawaru iphe dù mma. Yò buru onye òhogu e-mekochaa chia ya ọso.

⁴ “Èphe afòtaje ndu a-buru èphe eze; èphe ta achì-koshi mu idzu iya. Èphe afòta ndu a-buru èphe ishi; èphe te eme tẹ mu maru. Èphe egudeje mkpòla-òcha; mè mkpòla-ododo akpùshiru onwèphe nte; shi ège ono emetaru onwèphe ò-la-l'iyi. ⁵ Unu tufakwaa nte nweswi unu ono; unube ndu Samériya; kè l'ò ghuakwa iya eghughu l'ènya! ?Bù teke ole; bè ndu Ízurelu a-nò-bebe; tẹmanu èphe adù ike dù-gee mma l'ifu iya? ⁶ O bù lè Ízurelu b'ò shi; mbù nweswi òbu, bù iphe ndu eme nka meru. È tọ bùdu Nchileke b'ò bù. O bù iphe aa-kùkposhi ibiribe ibiribe; mbù nweswi ndu Samériya ono. ⁷ Èphe akòje phèrèphèrè l'ò bù okfu. Èphe -kpatadè iya akpata; èphe akpata iya òku-maa. Akpe è-ta patadu okpoko; ta mìtakwa nebyi. O -mìtakpoonu nebyi amita; bukwa ndu òhodo e-ri iya. ⁸ Ndu Ízurelu b'e lemiwaru. Nta-a; bè èphe nòtsuwa l'iphe bù mbakeshi l'ò bù iphe ta dùdu mkpa, ọoga; ⁹ kè l'èphe tughuru jeshia Asiriya l'ò bù nkakfù-igara-ọswa, aghaphe nkinyi iya. Ndu Ífuremu; bè butawaru ndu èphe l'èphe a-nòdu eshi ònya ebuta, ¹⁰ A makwaru-a l'èphe je ebukoo ndu ònya l'iphe bù mbakeshi; òbu lè ya byalèrua bya achìkobe èphe òdo; tẹ òkaribe onye eze ono kpua èphe ishi.

¹¹ “A makwaru-a lè ndu Ífuremu kpùshiru ènya-ngwèja, ha igweligwe, èphe a-nòduje egwo èja l'enwefu iphe dù èji, èphe meru. Obenu l'ènya-ngwèja ono gbe bùhukwaruphu èke aanòduje eme iphe dù èji. ¹² Mu abya edeeru èphe èkwo; kfuaru èphe iphemiphe òbule, mu turu l'ekemu. Èphe ewoleru iya-a l'ò bù iphe shi l'òhodo. ¹³ Èphe -gwaa iphe e gude bya iya anunu; èphe eworu anù iya taa; obenu lè Ojejoje; bè iphe èphe eme ta adùdu mma. Nta-a; bè ọo-nyata iphe dù èji, èphe eme; hùà èphe àhùhù k'iphe dù èji èphe. Mbù l'èphe e-mekochaa lashia azù lè Íjiputu.

¹⁴ “Ndu Ízurelu zahaawaru onye meru èphe; bya akpushia ọlò ndu eze. Ndu Júda egudewa upho-mkpuma; kpù-pee mkpùkpù, dù igwe mgburumgburu. Obenu lè ya e-gude òku tufu mkpùkpù èphe ono; yò dzufu iphe ono èphe gude metsua mkpùkpù èphe; yò buru òkpomgbinyiku ono.”

9

Ejo iphe ndu Ízurelu meru

¹ Unu be etekwa ẹswa; unube ndu Ízurelu! T'ẹhu ba atsoḱwa unu ẹge ọotsotsua iphe bu mbakeshi ọdo; ke l'unu meru Nchileke unu ghelegheleghele. O bu ugwo, a gbataru l'okpara; be obu unu anoje l'iphe bu eke eetsu witu.

² Eke eetsuje witu; me eke aadzoshije me ta anodu epe nri; me ophungu ta nu iya epe.

³ Epe ta akwabukwaru l'ali Ojejoje. Mbụ le ndu Ifuremu e-mekochaa laphu azu le Ijiputu; je anodu l'ali ndu Asiriya ria nri, aaso nsọ.

⁴ Epe te egwoheduru Ojejoje ngweja-mee; ophu ngweja, epe egworu iya 'emehedu t'ẹhu tso iya ẹna. Ngweja epe a-du epe l'o bu nri, e shiru l'ẹke madzu nwuhuru. Iphe bu ndu riru iya nu a-bukotaru ndu aaso nsọ; nri ophu aburu nri epe nkinyi epe. E te wobadu iya l'eze-ulo Ojejoje.

⁵ ?Bu ngunu; be unu e-me mboku eswe-iphe ono; mbụ mboku ono, aagba aji Ojejoje ono?

⁶ Epe -jekpoonu agbala t'ẹpe ba ala l'iyi; be ndu Ijiputu a-wo-kota epe; ndu Memufisu elia epe. Ewu-ogvu efushia le mkpola-ocha epe, vugbaa onu-aswa. Ami-ogvu e-fuchishia nk'ẹpe.

⁷ Mboku, aa-hu madzu ahuhu ruakwaru. Mboku, aa-kfu onyenonu ugwo iphe o metaru duakwa ntse. Te ndu Ízurelu makwaru l'o bu ege ono b'o du; ke l'iphe du eji unu hanukawa igweligwe. Ege ono; be nshi-nshi, unu eme kpowaru eka; mbụ l'e gbe ekuwa onye nkfuchiru Nchileke onye eswe. Onye ume Nchileke jiru ẹhu b'e gbe ekuwanu onye ogvu byaru.

⁸ Mube onye nkfuchiru Nchileke bu onye eche ndu Ifuremu nche; mbụ ndibe Nchileke mu. Obenu l'a gbashikotaru iya onya l'iphe bu uzo, ooshi. Epe kporu mu ashi kpo kpo jeye l'eze-ulo Nchileke. ⁹ Epe nwumiwaru ishi enwumi l'omerushi onwephe ege ono, e shi emeje l'oge ke Gíbiya ono. Obenu le Nchileke a-ghachiru-a epe ifu l'iphe du eji, epe eme; hu epe ahuhu k'iphe du eji ono, epe emeshi ono.

Iphe, tso ejo iphe ndu Ízurelu

¹⁰ Ojejoje suru: "Le teke ya cho-vuru ndu Ízurelu b'o dule iya phu l'o bu onye phuru akpuru vayinu l'echi-egu. Teke ya phuru nna unu oche phe b'o dule iya phu l'o bu onye phuru akpuru mbụ l'oshi figu. Epe ejelephu bya erua Balu-Peyo; woru onwephe yeshia l'agwa Balu; mbụ le nte ono, iphere iya du ono. Epe abya aburu iphe-mmanu ege ono iphe ono, epe abaru eja ono bu. ¹¹ Odu-biribiri ndu Ifuremu e-mekochaa phedu l'o bu nwenu. E ta abyadu bya amu iya nwa; ta pa iya epho ime; te emeta iya epho odo. ¹² O -buru l'ẹpe muru unwegirima; hetsee ya; be ya e-me epe; epe anwushihukota l'ẹpe ha. Nsho epe teke ya a-gharu epe azu!"

¹³ Ndu Ifuremu; be mu phukpowaru; epe du l'o bu ndu Taya, bu ndu a dzaru l'ẹke, dukpoo mma nshinu. Obenu le ndu Ifuremu e-mekochaa chiru unwu epe nu onye mgbugbu-madzu yo gbushia. ¹⁴ Nunu epe iphe; nggube Ojejoje! ?Bu ngunu; be ii-nu epe? Mee t'ẹpe ba adu ike opa epho-ime; epe te nwe mini-era, epe e-che nwatibe epe.

Ikpe, Ojejoje e-kpe ndu Ízurelu

¹⁵ “Ọ bú ẹjọ iphe, ẹphe nọ lẹ Gíligalu meshia; bẹ meru iphe ẹphe duru mu ashì l'ẹke ono. Yọ búru ẹjọ iphe, ẹphe emeshi; bẹ meru iphe mu a-chìfu ẹphe l'ùlo mu. Mu te eyeheduru ẹphe obu ọdo; kẹle ndu ishi ẹphe l'ẹphe ha kwefukotaru íkè. ¹⁶ Ndu Ífuremu; bẹ ome-l'ẹhu gudewaru. Akwara iya kpọshihuwaru nkù. Ẹ to nwedù l'ọ yee nebyi. Ẹphe -zùshikponu unwegirima; ya echigbushia ndu ọphu ẹphe yeru obu.”

Hosáya; l'okfu ẹhu ndu Ízurelu

¹⁷ Nchileke mu a-jika ẹphe; kẹ l'ẹphe ta nùduru iya okfu. Ẹphe e-mekochaa búru ndu, agha edegiri l'iphe bú mbakeshi nọnu.

10

¹ Ndu Ízurelu shi dọ l'ọ bú vayinu, jaru ajaja; mishia amìmi. Ọobuje teke nebyi iphe iya ono aka nshinu l'eje; yọ ka ọkpushi ẹnya-ngweja. Ọobujekwaphu teke alì iya aka onwe iphe l'eje; yọ ka omematsua mkpuma nte iya emema. ² Ọ bú ụgho; bẹ iphe jiru ẹphe obu. Obenu lẹ nta-a; bẹ ẹphe abyawa ovuta iphe dọ ẹji ono, ẹphe meru ono. Ọ bú Ojejoje e-mebyishi ẹnya-ngweja ẹphe ono; fọshia mkpuma nte ẹphe ono.

³ Ọ bú teke ono; bẹ ẹphe a-wata okfu: “L'ẹphe te nwekwa onye eze. Mkpata iya aburu l'ẹphe ta atsudu Ojejoje egvu. Obenu; l'ẹphe -nwekpooru nù onye eze; ?bù ngunu b'ọ ge emeru ẹphe?” ⁴ Ẹphe ekweje ụkwa eli-ọnu. Ẹphe eria nte ẹregede gude gbaa ndzù. Yọ búru iya kparu iphe nseku byaru bya aka nshinu; fushilaha l'ọ bú ẹjọ ẹwu, fushiru l'ẹke a kọru okfu.

⁵ Ndu bú lẹ Samériya awata ọtsu egvu l'okfu nte nweswi, nọ lẹ Bétu-Avenu. Ndu nwe iya nù; mẹ ndu agwajẹ iya nù tọko l'agu aphù iya; kẹ l'ọdu-biribiri iya gvùwaru; mbù l'a pawaru iya laa ọhodo. ⁶ Agwa nweswi ono; bẹ ee-mekochaa pata lashia Asiriya; t'ọ búru iphe, e gude akwabẹ ọkaribe, bú eze ndu alì ono ugvu. Ndu Ífuremu; bẹ ee-me iphe-iphere. Ndu Ízurelu; bẹ iphere e-gude; kẹ l'ẹphe pyishiru ntẹkpe dobe. ⁷ Ndu Samériya; ẹphe l'eze ẹphe; bẹ mini e-seta tųgbua l'ọ bú otsebere-nkù, ese l'eli mini. ⁸ Iphe bú mgbogidi mgbogidi Avenu ẹke aanọduje agwa iphe; bẹ ee-mebyishikota. Ọ bú iya bú ẹke ome ẹji ndu Ízurelu shi. Ogvu; mẹ ẹgbara a-bya efushia l'ẹnya-ngweja ẹphe. Teke ono; ẹphe asù ugvu ugvu; mẹ mgbogidi mgbogidi t'ọ zee zepyabe ẹphe.

Ojejoje anma ndu Ízurelu ikpe

⁹ Ojejoje sùru: “Unubẹ ndu Ízurelu; keshinu oge kẹ ndu Gíbiya; bẹ unu shilephu meta ẹjọ iphe. ?Tọ bú dunua ọgu gbushiru ndu ẹjọ iya ono lẹ Gíbiya? ¹⁰ Ọ kwa teke dọ mu mma; bẹ mu a-hù ẹphe àhùhù. Iphe bú mbakeshi a-tọko ẹka nanù; tso ẹphe ọgu; shi ẹge ono; hùà ẹphe ahùù k'iphe dọ ẹji ono, ẹphe meru mmekwase ono.

¹¹ “Ndu Ífuremu dọ l'ọ bú nwada-eswi, a zùrù àzùzù; iphe aduje iya mma aburu ọdzoshi witu. Ọ bú iya meru iphe ya e-ye ndu Ífuremu odogoro l'olu; gude gagbabẹ ẹphe agagbabẹ. Ndu Júda e-gude ẹphe gbua alì ono egbugbu; ndu kẹ Jékoju akpaa ya akpakpa. ¹² Unu kọru onwunu odobe-ẹka-ndoo l'ọ bú okfu; unu akpata n-yemobu l'ọ bú iphe ọ mítaru! Unu gbukposhia alì unu ono, e te eshidu kọwa akọko ono; kẹ l'ọ ruwaru teke aa-wata ọkpa ishi Ojejoje; jeye yọ bya wùà unu odobe-ẹka-ndoo l'ọ bú mini. ¹³ Obenu l'unu kọru ẹjọ ọkpoma l'ọ bú onye kọru okfu. Iphe unu kpataru iya aburu ẹjọ iphe. Unu riwaru akpuru, ẹregede mìshiru.

“Keshinu unu dakoberu agburu-ẹhu nk'unu; dakobe ikpoto ndu soja, unu nweru; ¹⁴ bẹ aa-turu ndibe unu ọzu ọgu; k'ọphu bụ l'iphe bụ ọlo ono, unu kpushiru; yọ bụtsuaru ọkpo-mgbinyiku ono; bẹ a-buru iphe e-enwukposhi enwukposhi; ẹge ono, Shalumanu chikposhiru mkpukpu Betu-Abelu l'oge, a luru ọgu ono. Mbụ teke e chitaru ndu bụ nne ẹphe l'unwu ẹphe tya gbaa l'alị. ¹⁵ Ọ bụ ẹge ono; bẹ oo-mekochaa mọaru unubẹ ndu Bételu; kẹ l'ejo iphe, unu eme kpọwaru ẹka. Ọgu ono -dadelẹphu; bẹ aachọ eze ndu Ízurelu achọcho.”

11

N-yemobu Nchileke

l'ẹhu ndu Ízurelu

- ¹ “Teke Ízurelu shi bụru nwata;
 bẹ ya shi yeru iya obu.
 Ọ bụ lẹ Íjiputu;
 bẹ ya jeru je edufuta iya;
 mbụ nwa iya kẹ nwoke ono.*
- ² Obenu l'ọobujeru;
 mu eku ndu Ízurelu oku;
 ẹphe aka mu ọlufu l'ẹhu eje.
 Ẹphe adabujeru ọgwa-phe Bálu;
 ẹge ono; bẹ ẹphe
 akpọ-phejeru nwantẹkpe ínsensu ọku.
- ³ Ọ kwa yẹbe Ojejoje ziru ndu Ífuremu ije.
 Ya shi alọkpuje ẹphe l'ẹka;
 ọ bụ l'ẹphe ta madu
 l'ọ bụ iya; bẹ meru t'ẹphe kọrohu.
- ⁴ Ya shi egudeje obu-àyọ l'ehe ẹphe.
 Yọ bụru obu, ya yeru ẹphe;
 bẹ ya gude edu ẹphe.
 Ya nyafuru ẹphe ajaba,
 e shi yee ẹphe;
 bya efuru l'ọzu ẹphe lẹ nri.
- ⁵ “Keshinu ẹphe jikaru l'ẹphe ta alakfutadu mu; bẹ ẹphe a-laphukwa azụ lẹ Íjiputu; onye eze ndu Asiriya achilahaa ẹphe. ⁶ Ogu-mbeke e-mekochaa jee ifu jee azụ lẹ mkpukpu ẹphe iche l'iche; gbukashia mgboro-ígwè, e yeshiru l'obu-edukfu mkpukpu ẹphe; mee iphemiphe ọbule, ẹphe chiru k'ememe t'ọ bụru iyi. ⁷ Iphe ndibe mu keberu ẹka iya bụ t'ẹphe ghaaru mu azụ. Obenu m'o -ruhuru; ẹphe kua kua onye ono, bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ ono; b'ẹ to kutsehekwa ẹphe ọdo.
- ⁸ “Nggube Ífuremu;
 ?nanụ ẹge mu e-me haa unu?
 Nggube Ízurelu;
 ?nanụ ẹge mu e-me;
 nwuru ngu nụ ndu ọdo?
 ?Nanụ ẹge mu e-menua
 mee ngu iphe mu meru ndu Adama?
 ?Nanụ ẹge mu e-me
 meghe ngu ẹge mu meru ndu Zeboyimu?

* 11:1 11:1 Mát 11:1.

Obu jizitaakwaru mu;
imiko unu aduwa mu.

⁹ Ya ta azubekwa ngu
oke ehu-eghughu iya.
Ya te echikpohe Ifuremu;
ke l'ọ bu Nchileke;
be ya bu; ya ta budu madzu.
Ya bu Onye du Nso, unu l'iya no.
Ya te egudekwa
oke ehu-eghughu byakfuta unu.

¹⁰ “Ephe e-mekochaa tsolahaa yebe Ojejoje. Ya e-de ekiri l'ọ bu agu; teke ya deru ekiri ono; unwu iya anmahuu jijiji; shi l'uzo enyanwu-ariba wulata. ¹¹ Ephe e-shi Ijiputu; l'anma kwekwekwe l'ọ bu unwenu. Ephe adu l'ọ bu unwu ndo, shi Asiriya. Mu emee ephe; ephe alatsua l'ufu ephe.” Ono kwa iphe Ojejoje ekfu.

Ejo iphe ndu Izurelu eme

¹² Ndu Ifuremu gudeekwa ejo-ire swiphee ya mgburumgburu. Ndu onu-ulo Izurelu l'agbaru iya eregedede. Obenu le ndu ke Juda; be Nchileke maru. Epebedua koshiru l'ephe gbaru t'onye ono, du nso ono gude ire ephe aka.

12

¹ Iphe ndu Ifuremu no l'oru iya; eswe l'enyasi bu aphu; be ephe eri; shi iya l'akpaka iphe akpaka. Ephe gude ejo-ire; me iphe kpanganganu l'eme ehuka. Ephe le ndu Asiriya agbaa ikumu l'evu manu olivu evularu ndu Ijiputu.

² Ojejoje nwekwaru okfu, adaru yele ndu Juda; mbu l'oo-hu eri Jekopu ahuhu iphe du eji, ephe eme; kfu ephe ugwo ege ephe eme. ³ Teke o nokwaduru l'epho b'o woru nwunne iya l'ichirukfu. Yo bya alufuta buru nwoke yele Nchileke abya agbaa mba; ⁴ mbu le yele ojozi-imigwe gbaru mba; yo mekputa iya. Yo bya awata ekwa; rolahaa ya t'o meeru iya eze-ephe-oma. Yo bya aphua Nchileke le Betelu yele iya ekfugba l'eke ono; ⁵ mbu yele Ojejoje, bu Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike. O bu Ojejoje bu ephe, e gude maru iya! ⁶ Obenu; unu lata azu lakfuta Nchileke unu! Unu yeru iya obu; unu ekpeje ikpe, du maa tekenteke! Unu angabejeru Nchileke unu tekenteke!

Ikpe odo, Nchileke eku ndu Izurelu

⁷ Ndu agba ngho bu iphe te edzudu edudzu; be ephe egudeje ere madzu iphe. Iphe aduje iya mma bu okputa madzu. ⁸ Ndu Ifuremu anoduje asa nsasa; su: “Ayi nweru iphe nshinu; eku byaakwaru ayi. Eku ono, ayi nweru ono l'ọ ha e-me; e ta phu urukutu, ayi aru l'ọ bu iphe du eji.” ⁹ Obenu l'ọ kwa mbedua bu Ojejoje, bu Nchileke unu. O bu mu bu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu; buru mu e-me unu t'unu bua le ulo-ekwa ege unu shi ebuje teke unu shi agbaje eswe-iphe oge iya no anono.

¹⁰ “Mu shi ekfuje anu ndu nkfuchiru mu; shi iya mee t'ephe aphu aphu; l'anma etu l'igwe.” ¹¹ ?Ti phudu ndu Giledu? E to nwekwa ephe onye abu iphe. ?Ephe agwaje oke-eswi le Giledu too. Enya-ngweja ephe e-mekochaa dakashihu; buru ikpo mkpuma l'eke, a koru okfu.

¹² Jekopu gbalaru laa ali Aramu. Yo buru l'eke ono; be Izurelu no jee ozi t'ọ lua nwanyi. Yo buru oche aturu b'o gude kwaa ya aswa.

13 Ojejoje bụ onye nkfuchiru iya b'o gude dufuta ndu Ízurèlu l'alì Íjiputu. Yò bụkwaruphu onye nkfuchiru iya b'o gude leta iya ẹnya. 14 Obenu lẹ ndu Ífuremu mewaru iphe eghulaha a Ojejoje kẹ damụdamu. Nnajiufu iya e-me t'ikpe ọchi onye ọ gburu kwa ya l'ẹhu; ẹge ono; bẹ ọo-kfukwa iya phụ ụgwo iphe-iphere, o meru iya.

13

Ikpe ikperazu, eeku ndu Ízurèlu

1 O shi abụjeru; Ífuremu -kfu okfu; madzụ anmahu kpakpakpa. Ífuremu shi bụru onye, a kwabẹ ugvu nshinu l'alì Ízurèlu. A nọnyalephu; yọ wata ọbaru Bálu ẹja; ikpe anma iya; yọ nwụhu. 2 Nta-a; bẹ ndu Ífuremu kabaaru ome ẹjo iphe. Ẹphe kpushiru ntẹkpe dobegbaaru onwẹphe; mbụ ntẹkpe, e furu ẹka l'ẹnya gude mkpọla-ọcha meshia. Ọ bụ ndu maru ome nka gude ẹka kpushia ya. Iphe ndiphe ekfu bụ: “Lẹ ndu-a egudejekwa madzụ gwoo ẹja. Madzụ -gbeshi; yo je etsua agwa nweswi ono ọnu.” 3 Ọo ya meru iphe ẹphe a-dụ l'ọ bụ iyi, ada l'utsu; mbụ iyi, ada lẹ nchi-abọhu, abuje: ọ -datsua; yo phukashihu. Ẹphe a-dụ l'ọ bụ ẹswa, e-phekashihu nù l'ẹke eetsu witu; mbụ l'ọ bụ ẹnwuru-ọku, shi lẹ windo ekposhihu.

4 “Obenu l'ọo mbẹdua bụ Ojejoje; bụru Nchileke unu. Ọ bụ mu bụ onye dufutaru unu l'alì Íjiputu. T'e b'ọ dukwa iphe ọdo, unu e-je amaru ọdo; gbahaa mbẹdua, bụ Nchileke; kẹ l'ẹ tọ dukwa onye ndzọta ọdo, nọnu; gbahaa mbẹdua. 5 Ọ bụ yẹbedua letaru unu ẹnya teke unu nọ l'echi-ẹgu; mbụ l'alì ọkponku ono, enwu phuraphura ono. 6 Teke mu nuru ẹphe nri; bẹ mu nujiru ẹphe ẹpho. Ya ndono; ẹpho ejilephu ẹphe; ẹphe awata ọnyi ndu; woru mu zahaa. 7 Ọo ya bụ; lẹ mu a-kwaru ẹphe l'uzo l'ọ bụ oduma; fuaru ẹphe l'ọ bụ agụ. 8 Mu a-furu ẹphe; zijaa ẹphe ezija l'ọ bụ biye b'a nataru unu iya. Mu a-zụ ẹphe l'ọ bụ agụ; anẹgu-ẹgbudu alajashia ẹphe alajashi.

9 “Unubẹ ndu Ízurèlu; mu e-mekwa unu t'unu laa l'iyi; kẹ l'unu gbe etso mu okfu. Yọ bụru onye ọphu eyeru unu ẹka; bẹ unu gbe etso okfu. 10 ? Nanụ eze unu nta-a t'ọ bya adzọo unu? ?Nanụ ndu achitsua mkpukpu unu; mbụ ndu ono, unu sụru mu: ‘Tẹ mu nù unu onye eze; mẹ ndu ishi, a-nọdu achị unu.’ 11 Tọ dụ iya bụ; mu abya egude iphe eghughu fọtaru unu eze; mu abya egude ẹhu-eghughu nafu iya unu.

12 “Ejo iphe ndu Ífuremu mekotaru b'e dokoberu ẹphe edokobe. Iphe ẹphe mesweshikotaru b'e deshikwaru dobe. 13 Iphe-ẹhuka, ooje dule iya phụ l'ọ bụ nwanyi, ime eme. Obenu l'ọ dụ l'ọ bụ nwata, ta madu iphe abụjeru: Oge ezeda -rua; tọ madu t'ọ ye ishi l'enu ẹhu nne iya. 14 ?Bụ tẹ ya kfua ụgwo gude gbata ẹphe tẹ alì-maa ba aka ẹphe ike tọ. ?Ya e-ye iphe l'itumo gude gbata ẹphe l'ẹka anwụhu. Nngụbe anwụhu; ?bụ awe; bẹ iphe ono, i gude egbu madzụ ono nọ? Nngụbe alì-maa; ?nanụ iphe ono, iigudeje emebyishi madzụ ono? Ya ta byakwa bya aphuru ngu imiko. 15 Ẹ to nwekwa mẹ Ífuremu byaru bya azua karia unwunna iya ndu ọphu; bẹ oke pherephere, shi l'ẹka Ojejoje e-shilekwaa l'uzo ẹnyanwu-ahata byakfuta ẹphe. Oo-shi l'uzo echi-ẹgu bya amichakota mini ndu Ífuremu. Ishi nggele ẹphe atabuhu. Wẹlu ẹphe akposhihu nkụ. A tuko iphe bụ ẹku, o shi kpata akpata ruta. 16 Ndu Samériya e-vuru iphe dụ ẹji, ẹphe metaru; kẹ l'ẹphe kwefuru Nchileke ẹphe ikè. Ọo ogu-mbeke; bẹ ee-gude gbushikota ẹphe.

Unwegirima ephe ndu ophu angu era; be ee-tufashi etufashi; dzufushia unwanyi ephe ndu ophu du ime ephe.”

14

Hosáya arọ ndu Ízurelu

¹ Unube ndu Ízurelu; unu lakfuta Ojejoje, bu Nchileke unu! O kwa iphe du eji, unu eme meru iphe unu daru! ² Unu gude okfu-onu unu gude lakfuta Ojejoje. Unu bya asu iya: “T’o guaru ayi nvu l’ejo iphe, ayi l’o ha. T’o gudenu ke l’o bu onye emeje eze-iphe-oma nata ayi; ege ayi egudekwanu okfu-onu ayi gwaa ya! ³ Ndu Asiriya ta adzo-ghekwa ayi. Ayi te ekeheru íkè egheru inya-ogu odo. Ayi te egudehe onu ayi su agwa l’o ya bu Nchileke ayi; mbu agwa, bu ayibedua gude eka ayi mee ya. O bu nggu Nnajiufu bu onye aphujeru onye a toru nwogbee imiko.”

Ukwa ndzu ophungu l’ehu Ízurelu

⁴ Ojejoje suru:

“Ya e-me; ephe abu-buhu ndu agharaba.

Ya abya atushihu okpoma; yeru ephe obu;
ke l’ephe ta aduhedu mu ashi.

⁵ Ya a-duru ndu Ízurelu;

l’o bu iji l’adaru ephe.
Yo ja pulapula l’o bu okfukfulike.
Ogbaragba iya abamia
abami l’ime ali l’o bu
oshi sida Lébanonu.

⁶ Unwu iya ndu ophu du
nongini-nongini a-jakashi;
malahaa mma l’o bu oshi olivu.
Mkpọ iya a-du l’o bu
mkpọ oshi sida Lébanonu.

⁷ Madzu a-bya bya
adolahaaru le mkpuli iya odo.
Oo-nodu aja pulapula l’o bu akpe;
mbu oo-kfu kpuru
yegelengu l’o bu vayinu.
Udu iya atuko ekemeke
ngaa l’o bu mkpọ mee,
shi Lébanonu.

⁸ ?Bu ngunu odo;
be ndu Ifuremu; ephe le nte ji;
l’eke o kwa yebe Ojejoje
azaje ephe oku; l’eleta ephe enya.
O kwa yebedua bu
oshi payinu ono,
ekwo iya jiru ejiji ono.
L’unu amia nebyi;
kwa yebedua b’o shi l’eka.”

Mkpọ-chi ishi iya

⁹ ?Bu onye bu onye, maru iphe? T’o mutakwa iphe l’iphe-a! ?Bu onye bu onye iphe edoje enya ohuma? T’o dokotakwa iya enya! L’uzo ke Ojejoje

dúkotakwa nhamunha. Yò buru ndu doberu ẹka ndoo eshi iya. Obenu lẹ
ndu kwefuru ikè; bẹ ụkfu aduje; m'ẹphe je iya eshishi.

Jówęlu

¹ Ọwaa bụ ozi, Ojejoje ziru Jówęlu Petuwęlu.

Igube abya ọgu

- ² Unu nụkwaa iphe-a;
 unubẹ ndu bụ ọgurenya!
 Unu gebekwa nchị;
 unubẹ ndu bu l'ali-a l'unu ha!
 Egbe iphe ọwaa;
 ?o mejehawaru l'oge nk'unu?
 ?T'o mejehawaru
 l'oge kẹ nna unu oche phẹ?
- ³ Unu kọoru iya unwu unu!
 T'unwu unu kọoru iya
 unwu nk'ephe;
 unwu nk'ephe akọoru iya
 ọgbo ọphu abya nụ.
- ⁴ Liphe o-tsu-dududu igube taphodoru;
 bẹ utso-igube byaru bya ataa.
 Ọphu utso-igube taphodoru;
 bẹ ọ-kfụ-kpụdakpuda igube byaru bya ataa.
 Ọphu ọ-kfụ-kpụdakpuda igube taphodoru;
 bẹ mkpakparamatsụ igube byaru bya ataa.
- ⁵ Unu tehu etehu;
 unubẹ ndu mẹe guderu;
 wata ekwa!
 Unu chia mkpu; unubẹ ndu mẹe!
 Unu kpoo mkpu kẹ lẹ mẹe ọphungu ono
 b'a lọfuwaru unu l'ọnu!
- ⁶ L'ọ nweru mba, byaru bya afuaru ndu ali mu.
 Ndu ono bụ ndu ike;
 ọphu aagutadu ephe l'ọgu.
 Eze, nọ ephe l'ọnu dukota l'ọ bụ k'agu;
 epyi, nọ ephe l'ọnu adu
 l'ọbu epyi nne agu.*
- ⁷ O ripyawaru mgbo vayinu mu;
 bya emewa oshi figu mu;
 yọ buru iyi.
 Ọ swashiwaru iya ụgbò tufashia;
 ekali iya achakota oswi kpalakpala.
- ⁸ Unu gua aphụ l'ọ bụ
 nwamgboko, yeru uwe-aphụ,
 l'agu aphụ nwoke, abya okfu iya.
- ⁹ Ngweja-nri;
 mẹ lẹ ngweja-mẹe;
 bẹ gvụwaru nụ l'eze-ulo Nchileke.
 Ndu achijeru Nchileke eja nọ l'aphụ;
 mbụ ndu ono, ejeru Ojejoje ozi ono.

* 1:6 1:6 Àph 9:8.

- 10 Okfu, a kòshiru akòko bukotawa iyi.
 Alì gbe agúwa aphù;
 kẹ l'iphe a kòru iya mebyishihuwaru.
 Mee òphungu tashihuwaru;
 to nwehe iphe atatajẹ lẹ manù olivu.
- 11 T'ònu kpòkwaa unu okfu;
 unubẹ ndu akò okfu!
 Unu kpòo mkpu;
 unubẹ ndu akoje vayinu!
 Unu gùa aphù witu;
 mẹ balì unu;
 kẹ l'iphe e meberu l'okfu yifukotaakwaru.
- 12 Oshi vayinu kpòshihuwaru nkù;
 oshi figu anwùkotawa kpaá.
 Oshi útara-okumu;
 mẹ nkfu; owaa údara;
 mẹ l'iphe bú oshi,
 nòkòta l'ègu l'ò ha
 kpòshihuwaru nkù;
 kẹ l'iphe emeje t'èhu
 tsò madzù ẹna
 nwùkotawaru kpaá.
- Ízurelu; unu kwaa izimana.*
- 13 Unu yee uwe-aphù;
 wata ògu aphù;
 unubẹ ndu achijeru Nchileke ẹja!
 Unu kpòo mkpu;
 unubẹ ndu ono, anòduje eje
 ozi l'ènya-ngweja ono!
 Unubẹ ndu ono,
 nò l'ifu Nchileke mu eje ozi ono;
 unu yee uwe-aphù
 nòkòta ẹnyashi kpamu;
 kẹle ngweja-nri;
 mẹ ngweja-mee;
 b'ẹ te gudejehedu abya l'ùlo Nchileke unu.
- 14 Unu raa ya arara t'a swìaru
 Nchileke aswìswi, dù nsò!
 Unu tùa ndzuko, a-dùru Nchileke iche!
 Unu kukobe ndu bú ògurennya;
 mẹkpo iphe bú ndu bu l'alì-a l'ò ha;
 t'èphe dzukoo l'ùlo Ojejoje, bú Nchileke unu;
 raa ẹkwa raku Ojejoje.
- 15 Haa! Ege mbòku ono onanu
 a-dùkwanu; kẹ l'eswe
 Ojejoje dùakwa ntse.
 O bú mbòku,
 Òkaribe-Kakòta-Ike
 e-mebyishi iphemiphe òbule.
- 16 ?Tò gbadù ayi l'ifu
 teke nri bataberu l'ùlo Nchileke ayi;
 bya agbaa ayi l'ifu

- teke ẹhu tsọ-beru ayi ẹna;
 ayi etee ẹswa l'ulo Nchileke ayi.
- 17 Iphe a kuru akuku
 l'alì kpọshihuru nku.
 Iphe bụ ụlo nri
 adaburu ophorokpo;
 ọba, nọnu adakpọshihu;
 kẹ l'iphe e meberu l'alì yifuru eyifu.
- 18 Unu lewaru ẹge eswi atsugbaa ude;
 elu l'ara nmaa nmaa;
 kẹ l'ẹ to nwedu nri,
 ẹphe e-ri;
 mbụ jeyekpo l'aturu;
 bẹ tuko nọdu l'iphe-ẹhuka.
- 19 O kwa nggube Ojejoje;
 bẹ mu araku;
 kẹ l'ẹke anụ atajẹ nri
 l'echi-ẹgu; bẹ ọku dzufuwaru;
 mbụ l'iphe bụ oshi, nọ l'ẹgu ono;
 bẹ ọku kefuwaru;
- 20 Anẹgu-ẹgbudu tsotsua
 l'atụ hẹnguhengu l'achọ ngu.
 Iphe bụ nggele, nọnu;
 bẹ tashihuwaru nụ;
 ọku adzufuwa ẹke elu atajẹ nri.

2

Igube, etsu gbigbigbi

- 1 Unu gbua ụpyoku ị
 Ugvu Záyọnu!
 Unu echia mkpu-ọgu
 l'ugvu mu ono, dụ nsọ ono!
 T'iphe bụ ndu bu
 l'alì-a nmakwa kpakpakpa;
 kẹ l'eswe Ojejoje abyaakwa;
 mbụ l'o ruakwaru eruru.
- 2 Mbọku ono a-gba ọchi;
 dükota gadzụgadzu.
 Mbọku ono;
 bẹ urukpu a-phukputa ẹkemeke ọbule;
 ọchi agbakọta dudurudu.
 Ikpoto ndu soja,
 ndu ike nọ awụ gidigidi
 atsọ nyikunyiku abya
 l'ọ bụ ọchi nchi-abọhu
 sakputaru eli eze ugvu;
 mbụ egbe iya ọphu
 ta dūbudua keshinu ndiche;
 ọphu ọ byadụ adụ l'ogbo ọphu abya nụ.
- 3 Ọku nọ ẹphe l'uzo ifu
 l'ekepyashi iphe ekepyashi;
 nọdu ẹphe l'azụ l'enwu phophopho.

- Alì, nọ ẹ̀phe l'ifu dulephu
 l'ọ̀ bụ̀ mgbabu Ídenu;
 l'uzo azụ̀ bụ̀ echi-ẹ̀gu,
 daburu ochobo;
 tọ̀ dụ̀ iphe anahuje ẹ̀phe anahu.
- 4 Ẹ̀phe gbaru ugbugba inya;
 l'akfu karagidingu
 karagidingu l'ọ̀ bụ̀
 inya-ọ̀gu.
- 5 Igidi ẹ̀phe dulephu
 l'ọ̀ bụ̀ igidi ugbo-inya;
 l'ẹ̀ke ẹ̀phe akfu
 gidimu-gidimu l'eli ugvu.
 Igidi ẹ̀phe dulephu l'ọ̀ bụ̀
 ọ̀da ekperima, ọ̀ku adzu;
 mbụ̀ l'ọ̀ bụ̀ ikpoto ndu soja,
 a chikoberu ọ̀nu gude eje ọ̀gu.*
- 6 Iphe bụ̀ mbakeshi,
 phuru ẹ̀phe anọ̀duje ata chichichi.
 Iphe bụ̀ onye phuru iya nù
 alajeru iya ẹ̀hu iche.
- 7 Ẹ̀phe eshigabeje k'ọ̀gu
 l'ọ̀ bụ̀ ndu ike ka l'ọ̀gu;
 l'enyije upho-mkpuma l'ọ̀ bụ̀ ndu soja.
 Ẹ̀phe akpoje giriri; l'adzọ̀ eje;
 ọ̀phu ọ̀ dudu onye ahaje
 ẹ̀ka iya nk'iya;
 shia ẹ̀ka iya ọ̀do;
- 8 tọ̀ dụ̀ onye akwaje ibe iya akwakwa.
 Onyenonu akfujeru jingu l'adzọ̀ eje.
 Ẹ̀phe adzoje je adajahu ọ̀gu;
 ọ̀phu ẹ̀phe ejebedu vudo.
- 9 Ẹ̀phe ezehuje zeba lẹ̀ mkpukpu;
 l'enyi upho-mkpuma gòdógòdó;
 nyitsua nyiba l'ime ọ̀lo;
 shi lẹ̀ windo bahu
 l'ọ̀lo l'ọ̀ bụ̀ ndu iphura.
- 10 Mgboko anmakota ẹ̀phe
 jijiji l'ifu.
 Akpamigwe l'anma yikayika.
 Ẹ̀nyanwu yele ọ̀nwa agbakota ọ̀chi;
 mkpo-kpodo ta fuhe.†
- 11 Ojejoje nọ̀ ndu soja iya l'ifu
 l'ekfu iphe eme nù;
 kele ndu aluru iya ọ̀gu
 bụ̀ 'aguta aguta; ẹ̀ge ono;
 be ike dụ̀ ndu,
 emeje iphe o kfulu.
 Eswe ke Ojejoje
 bukwa oke uboku; dụ̀ egvu.

* 2:5 2:5 Àph 9:7, 9. † 2:10 2:10 Àph 9:2.

?Bụ onye ha k'òkpofu iya l'ifu?‡

Unu kpuhaa obu unu

12 Ojejoje sùru:

“Lẹ nta-a bụlekwaa ẹgwa.
Unu gude obu unu l'ọ ha lakfuta iya!
Unu swịa aswịswi;
gude ẹkwa; daa ẹhu lata!”

13 Unu lajaa obu unu;

haa ọlaja uwe!
Unu lakfuta Ojejoje,
bụ Nchileke unu;
kẹ l'ooemeje eze-iphe-oma;
ẹge ono b'ọ phuje imiko!
Ẹhu te eghujedu iya
eghughu ẹgwegwa.
N-yemobu nk'iya
aburu 'o nwe agwugwu.
Ẹge ono b'ẹ tọ tujedu
kparara ome tẹ madzụ jee iphe-ẹhuka.

14 ?A maru m'ọo-ghakọbe

phụaru unu imiko;
mbụ gọru ọnu-oma nụ unu;
meeru unu iphe-oma;
mbụ nụ unu nri; mẹ mẹ,
unu e-gudeje l'agwa Ojejoje, bụ Nchileke unu.

15 Unu gbua ụpyoku ọbu lẹ Ugwu Záyọnu!

Unu raa ya arara t'a swịaru
Nchileke aswịswi, dọ nsọ!
Unu tịa ndzuko,
a-duru Nchileke iche.

16 Unu chikobe ndu Ízurelu l'ẹkalanu!

Unu emee tẹ ndu, byaru
ndzuko ono dọ nsọ!
Unu kukobe ndu bụ ọgurennya;
unu achikobe ụnwegirima;
mẹ ndu ọphu eechekwadu ẹra!
T'onye luru nwanyi
k'ophungu hakwaa
mkpura iya lufuta;
nwanyi, a luru k'ophungu
ahaa mgbalabụ iya!

17 Tẹ ndu, achijeru Nchileke

ẹja, bụ ndu ejeru Ojejoje ozi raa ẹkwa
lẹ mgbaku nwulo, eeshije
abahụ l'eze-ulo Nchileke yele ẹnya-ngweja.
T'ẹphe kfua; sụ:

“Nggube Ojejoje;
phunuaru ndu nke ngu imiko!
Be emekwa tẹ ndu ono,
bụ òkè-iphe ngu ono

‡ 2:11 2:11 Àph 6:17.

bùru iphe ee-gude eme
 iphe ọchi!
 T'ẹphe ba bù iphe mbakeshi
 nọnu e-gude atụ mgbọnu.
 ?Nanụ ẹge ee-me t'a
 wata okfuru ndu Ízurẹlu:
 "Bù awe; bẹ Nchileke unu ọbu nọ?" "

Ọnu, Ojejoje e-ye

- 18 Ono teke Ojejoje a-wata
 oko okopho l'okfu ẹhu
 ndu alị ono, bù ndu nk'iya ono;
 bya aphụaru ndibe iya imiko.
- 19 Ojejoje eyeeru ẹphe ọnu; sụ:
 "Ya evutaakwaru unu nri
 yẹle mẹe ọphungu;
 mẹ manụ olivu
 Ya a-nụ iya unu; nụ iya k'etsutsu iya.
 Ya te emehedu unu t'unu
 bùru iphe iphe bù mbakeshi
 e-gude l'eme ọnu-ọchi.
- 20 Ya a-chị-mihuru unu
 ndu soja ono, shi l'ụzo
 isheli ono achị-mihu;
 mbụ je achịru ẹphe ye
 lẹ kpọkpokirikpo alị,
 ẹ-te nwedu iphe nọ iya nụ.
 Ọgbo ivuzọ ọgu ẹphe;
 bẹ ya a-chịru ye
 l'eze ẹnyimụ ụzo
 ẹnyanwu-ahata;
 chiru ndu ikperazụ ọgu ẹphe
 ye l'eze ẹnyimụ ụzo ẹnyanwu-arịba.
 Nshishi odzu ẹphe
 a-nọdu achị madzụ ọso."
 Iyee. Iphe Ojejoje meru pakwaru ẹka.
- 21 Ba atsushi egvu nggube alị Ízurẹlu!
 T'ẹhu gbe tsọ-chia ngu ẹna; nggu etee ẹswa;
 kele Ojejoje; bẹ mekotawaru iphe ha nshinu.
- 22 Unu ba atsushi egvu unubẹ anụ, bu l'ẹgbudu;
 ke l'ẹke unu atajẹ nri,
 nọ l'echi-ẹgu abyawa oruta iru.
 Oshi abyawa ọmishi nebyi.
 Oshi figu yẹle vayinu
 abyawa ome ike ẹphe.
- 23 Ẹhu tsoje unu ẹna;
 unubẹ ndu Záyonu!
 Unu tee ẹswa Ojejoje,
 bù Nchileke unu;
 ke l'ọ chịwaru mini adada ọdungu,
 bù iphe o gude aguru unu nvụ.
 Ọ watawaru ọchishiru unu mini;
 mbụ ọ chị mini ọdungu;

- mẹ mini udzu-mini
 ẹge o shi achijehawa iya.
- 24 Ẹke, eetsuje witu; bẹ witu
 e-mekochaa ji.
 Iphe eeyeje mẹe;
 bẹ mẹe ọphungu yẹle
 manụ olivu e-mekochaa ji;
 l'awushihu awushihu.
- 25 “Yẹbe Ojejoje a-kfua
 unu ụgwo k'afa olemole
 ono, igube takọtaru iphe unu ono;
 mbụ oke igube;
 igube ndu ọgbo lanụ iya;
 mẹ ndu k'otsu-dididi iya;
 mbụ ndu soja iya ono,
 ike dụ, ya yeru tųaru unu ono.
- 26 Unu e-nweru iphe unu
 a-nọdu eri t'ẹpho ji unu;
 nwee k'etsutsu iya.
 Obenu l'ọ kwa Ojejoje,
 bụ Nchileke unu;
 bẹ unu e-tu ẹpha;
 mbụ onye ono, meru unu
 iphe dụ biribiri ono.
 Ndibe iya; bẹ ya te
 emehedu iphe-iphere ọdo.
- 27 Teke ono; bẹ unu a-ma
 lẹ ya nọ-a lẹ Ízurelu;
 maru l'ọ bụ iya bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu;
 l'ẹ tọ dudu onye ọdo, nọnu.
 Ọphu iphere 'abyadu bya eme ndu nk'iya ọdo.

Eswe Ojejoje

- 28 “E -metsua; bẹ ya a-wuta Ume iya;
 wushi iphe bụ madzụ.
 Ụnwu unu ndu k'unwoke;
 mẹ ndu k'unwanyi
 e-kfuchiru Nchileke;
 ndu bụ ọgurennya unu
 a-rọ nrọ;
 unwu-okorọbya unu aphua àphụ. §
- 29 Mbọku ono;
 bẹ ya a-wụkwaphu Ume iya
 l'ẹhu ndu ozi iya ndu k'unwoke;
 mẹ ndu k'unwanyi.
- 30 Ya e-koshi iphe-ọphulenyia l'igwe;
 koshi iya lẹ mgboko kpamukpamu.
 Aa-phụ mee yẹle ọku;
 mẹ ọkpo-tututu ẹnwuru-ọku.
- 31 Ee-eme ẹnyanwu;
 t'ọ gbaa ọchi;

mee ọ́nwa t'ọ́ bụ́ru mee; tẹ́manu yo rua;
mbụ́ oke ụ́boku Ojejoje ono,
a-dụ́ egvu ono.*

- 32 Iphe bụ́ onye kpọ́-kuru
ẹ́pha Ojejoje; bẹ́ aa-dzọ́ta;
kẹ́le ndzọ́ta a-nọ́ lẹ́
Ugvu Záyọ́nu;
mẹ́ lẹ́ Jerúsalemu, bụ́ ẹ́ge Ojejoje kfuru iya.
Ndzọ́ta ono a-nọ́ru ndu
a-wafunụ́,
bụ́ ndu Ojejoje kuru.”†

3

Ikpe, ee-kpe iphe bụ́ mbakeshi

- 1 “O -rulephu mbọ́ku ono,
mbụ́ teke yẹ́be Ojejoje
e-dobephu ndu Júda;
mẹ́ ndu Jerúsalemu
azụ́ l'ọ́nodu ọ́ma ẹ́phe;
2 bẹ́ ya a-chị́ta iphe bụ́ mbakeshi;
chị́ta ẹ́phe jeshia lẹ́
Nsuda Jehoshafatu.
Ọ́ bụ́ l'ẹ́ke ono;
bẹ́ ya a-nọ́du kpee ẹ́phe ikpe;
kẹ́ ndu ono, bụ́ òkè-iphe iya ono;
mbụ́ ndibe iya, bụ́ ndu Ízurelu;
kẹ́ l'ẹ́phe chikashiru ẹ́phe;
ẹ́phe edzuru iphe bụ́ mbakeshi;
bya eworu alị́ yẹ́be Ojejoje kee.
3 Ẹ́phe tọ́ru ẹnwa gude kee ndibe iya;
bya egude ụ́nwu-okoro
gbata ụ́nwanyi ọ́kpara;
bya ereshia ụ́nwu-mgbọ́ko
gude gaa mée; t'ọ́ buru l'ẹ́phe angwa mée.
4 “?Bụ́ ngunụ́; bẹ́ unu a-gururu nụ́ iya; unubẹ́ ndu Táya; mẹ́ Sayidonu; mẹ́
iphe bụ́ unubẹ́ ndu ọ́nu-ogo Fílisutiya l'unu ha? ?Bụ́ iphe ya meru; bẹ́
unu akfụ́ iya ụ́gwọ́ iya tọ́? Ọ́ -buru l'ọ́ bụ́ ụ́gwọ́; bẹ́ unu akfụ́ iya; bẹ́ ya
e-kwo-o gburumu; mee ẹ́gwegwa bya eworu iphe unu metaru tukobe unu
l'ishi; ⁵ kẹ́ l'unu wotaru mkpọ́la-ọ́cha; mẹ́ mkpọ́la-ododo yẹ́be Ojejoje; bya
egwoo ẹ́ku iya ndu ọ́phu katsụ́a mma je akụ́be l'ụ́lo nte unu. ⁶ Unu chítaru
ndu Júda; ẹ́phe lẹ́ ndu Jerúsalemu je eree ndu Girísu; k'ọ́phu ẹ́phe a-nọ́du
ote-ẹnwa l'alị́ ẹ́phe.
⁷ “Ya e-je edulata ẹ́phe l'ẹ́ke ono, unu chiru ẹ́phe je ereshia ono. Iphe
ono, unu meru ẹ́phe ono; bẹ́ ya a-byabẹ́ unu l'ishi. ⁸ Ya a-chị́ta ụ́nwu unu:
ndu k'unwoke; mẹ́ ndu k'ụ́nwanyi reshia ndu Júda; ẹ́phe achị́ta ẹ́phe ree
ndu Sabiya, bụ́ ọ́ha, kwata nọ́du l'ẹ́ke, teru ẹnwa.” Ono iphe Ojejoje kfuru
ndonon.
- 9 Unu kfukwaaru iphe bụ́
mbakeshi t'ẹ́phe
kwakọ́bekwa k'ọ́gu!

* 2:31 2:31 Àph 6:12. † 2:32 2:32 Róm 10:13.

- Unu mekwaa tẹ ndu ike
 ọgu nọ wụ-lihu!
 T'iphe bụ ndu ọgu
 wuritakwa ntse bya ọgu!
- 10 Unu kpukwaa ọgu unu t'ọ bụru ọgu-mbeke!
 Unu akpua nkogo unu t'ọ bụru ara!
 T'onye ike gvuru sukwa:
 "L'ike nọkwa iya nta-a!"
- 11 Unu dzukobekwa;
 iphe bụ mbakeshi!
 Unu shi l'ekemeke ọbule
 bya edzua l'ẹke ono!
 Nngụbe Ojejoje;
 menua tẹ ndibe ngu,
 bụ ndu ọgu
 shi l'imigwe wụ-zita!
- 12 "T'iphe bụ mbakeshi delihu;
 tsoru nyiku nyiku laa
 Nsuda Jehoshafatu;
 kẹ l'ọ bụ l'ẹke ono;
 bẹ yẹbe Ojejoje a-nọdu
 kpee iphe bụ mbakeshi, bupheru iya
 mgburumgburu ikpe.
- 13 Unu chilishia mma unu;
 kẹ l'iphe e meberu l'ali chaakwaru.
 Unu bya adzoshia akpuru vayinu ọbu;
 kẹle nsukutu, aadzoshije
 mẹe vayinu jiwaru;
 ẹge iphe eeyeje mẹe jikwaruphu.
 Ọ kwaphu ẹge ono;
 bẹ ẹjo iphe ẹphe jiru."
- 14 Igwe-ọha; bẹ jiru
 Nsuda O-bua-ikpe;
 kẹ lẹ mbọku kẹ Ojejoje dụakwa ntse.
 Yọ bụru lẹ
 Nsuda O-bua-ikpe ono;
 bẹ ọo-mụkota.
- 15 Ẹnyanwu yẹle ọnwa;
 bẹ ee-me t'ọ gbaa ọchi;
 mkpọ-kpodo ta afu.
- 16 Ojejoje a-nọdu lẹ Záyọnu dee ekiri;
 nọdukwaphu lẹ Jerúsalemu dee edede.
 Mgboko mẹ akpamigwe
 a-nmaa jijiji.
 Obenu l'ọ bụ lẹ Ojejoje;
 bẹ ndu nk'iya a-gbabeje;
 zeeru ndzụ;
 mbụ a -gbabe-a-dzuru k'unwu Ízurelu.
- Ọnu-ọma Nchileke l'ẹke ndu nk'iya nọ*
- 17 "Ono teke unu a-ma lẹ yẹbe Ojejoje,
 bụ Nchileke unu; bu ebubu lẹ Ugwu Záyọnu;

- mbù ugvu ono, dùru iya nsò ono.
 Jerúsalemu a-dù nsò;
 to nwehe lẹ ndu ọhodo abya alọya ya ọdo.
- 18 O -rulephu mbọku ono;
 bẹ iphe bụ eze ugvu
 a-nọdu atsọshi mẹe ọphungu;
 nwugvu, nọnu nù
 l'atsọshi mini ẹra-eswi.
 Iphe bụ nggele,
 nọ l'alì
 Júda a-nọdu atsọkota atsọtso.
 Ọgba-mini agbafuhu
 l'eze-ọlo Nchileke;
 wata ọtso l'ọbu mini;
 shi l'ẹke onọ agba mini lẹ nsuda Sitimu.
- 19 Obenu lẹ Íjiputu;
 bẹ ẹgbara a-kfù.
 Édọmu aburu echi-ẹgu, daburu ochobo.
 Ishi iya aburu l'ẹphe meru
 ndu Júda akpamara;
 mbù l'ẹphe gbushiru
 ndu ẹ-ta adudu iphe
 ẹphe meru l'alì ono.
- 20 Alì Júda; bẹ ee-bu ebubu jeyewaru;
 bukwaaphu lẹ Jerúsalemu
 tsube l'ọgbo sweru l'ọgbo.
- 21 Ya a-gwata ẹphe ụgwọ ọchi ndu ono,
 ẹphe gbushiru ono.
 Ya ta ahakwa ẹphe k'ikpe, nmaru ẹphe;
 kele yẹbe Ojejoje bu lẹ Záyọnu.”

Émọsu

¹ Ọwaa bụ ozi, Émọsu ziru. Émọsu yì lẹ ndu eche aturu lẹ Tékwowa. Ọwaa bụ iphe ọ phuru l'aphù l'okfu ẹhu ndu Ízurelu teke Uzaya shi buru eze ndu Júda; Jeróbuwamu Jehowashi aburu eze ndu Ízurelu. L'ọ phutsuaru àphù ono; b'a nọru afa labu; bẹ alì nmadẹru jijiji.

Ikpe, ee-kpe ndu obutobu Ízurelu

² Émọsu sọru:

Lẹ Ojejoje nọkwa lẹ Ugvu Záyọnu l'aba mba;
nọdukwapu lẹ Jerúsalemu l'ede edede.
Eke ndu, eche aturu
anọduje eche aturu
kpọshihuwaru nkụ;
eli eli Kamelu anwukotawa kpaa.

³ Ojejoje sọru:

“Lẹ keshinu ndu Damásukọsu
chịwaru ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
e-gude ọwaa ekfu;
ẹphe eme ọdo eye iya;
bẹ ya te eselakwaru ẹphe
ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu
iya; kẹ l'ẹphe kọwaru ndu
Gíledu pyaapya;
l'ọbu onye gude
mgboro-ígwe l'echi ereshi.

⁴ Ya a-tu ọku l'ulo Hazelu;
t'ọ dzukota iphe bu ọlo,
Bénu-Hadadu kpuru;
yo shihutsua ike.

⁵ Ya a-kukposhi obu-edukfu Damásukọsu.
Ya e-gbu onye eze ono,
nọ lẹ nsuda Avenu ono; gbua onye ono,
mpaleka-eze nọ l'ẹka lẹ Bétu-Ídenu ono.
Ndu Áramu; bẹ aa-kpu lẹ ndzu laa Kíru.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁶ Ojejoje sọru:

“Lẹ keshinu ndu Gáza chọwaru
ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
e -gude ọwaa ekfu;
ẹphe eme ọdo ye iya
bẹ ya te eselakwaru ẹphe
ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu iya;
kẹ l'ẹphe kpuru mba ophu lẹ ndzu
bya eworu ẹphe ye l'ẹka ndu Édọmu.

⁷ Ya a-tu ọku l'upho-mkpuma Gáza;
yọ dzukota iphe bu ọlo,
a kpuru;
yo shihu ike l'ime iya.

8 Ya e-mebyishi onye eze,
 nọ lẹ Ashudọdu;
 yẹle onye ono, mpaleka-eze
 nọ l'ẹka lẹ Ashikelonu ono.
 Ya a-dabẹ ndu Ékuronu ẹka l'ẹhu
 jeye teke ndu Fílisutiya
 a-lakọta l'iyi l'ẹphe ha.”
 Ono iphe Okaribe-Kakọta-Nụ ekfu ndono.

9 Ojejoje sọru:

“Lẹ keshinu ndu Táya chíwaru
 ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'ẹphe kpuru mba l'ophu lẹ ndzu
 woru ye l'ẹka ndu Édọmu;
 shi ẹge ono woru ndzu,
 ẹphe l'unwunne ẹphe gbaru
 nmaa phulaphula.

10 Ya a-tu ọku l'upho-mkpuma Táya;
 yọ dzukota iphe bu ọlo,
 a kpuru;
 yo shihu ike l'ime iya.”

11 Ojejoje sọru:

“Lẹ keshinu ndu Gáza chíwaru
 ẹka ye l'ome ẹjo iphe:
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'o gude ogu-mbeke chia nwunne iya ọso;
 t'ọ phuru iya imiko lẹ phuu;
 kẹ l'ẹhu ghuleru iya phu
 eghughu ẹge ono tugburu;
 ọphu obu-ọku nk'iya ta dazitabua adazita;
 tọ du onye duru ike gọ-zita iya agọ-zita.

12 Ya a-tu ọku l'upho-mkpuma Témanu.

Yọ dzukota iphe bu ọlo,
 a kpuru;
 yo shihu ike lẹ Bọzura.”

13 Ojejoje sọru:

“Lẹ keshinu ndu Amọnu chíwaru
 ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'unwanyi, du ime l'alị Gíledu;
 bẹ ẹphe washiru ẹpho;
 okfu l'ẹphe eme tẹ ókè-alị ẹphe ka ọsa.

14 Ya a-tu ọku l'upho-mkpuma Rába;

yọ dzukota iphe bụ ụlo,
 a kpuru;
 yo shihu ike l'ime iya.
 Aa-nọdu echi mkpu ọgu l'ẹke ọgu ada;
 oke pherephere a-nọdu ephe;
 l'oke mini, achi nụ.

¹⁵ Aa-kpụ eze ephe lẹ ndzụ;
 kpụa kpụa ndu bụ ishi
 l'alì-eze iya laa alì ọdo.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

2

Aphụ, aa-nụ ndu Móabu

¹ Ojejoje sụru:

“Lẹ keshinu ndu Móabu chīwaru
 ẹka ye l'ome iphe dū ẹji;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ephe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ephe
 ẹka azụ l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'ọkpụ onye eze ndu Édọmu;
 bẹ ephe kpọru ọku;
 jeye yọ bụru uke.

² Ya e-ye ọku l'alì Móabu;
 yọ dzukota iphe bụ ụlo,
 a kpuru;
 yo shihu ike lẹ Keriyotu.
 Ndu Móabu a-gvụ
 l'ẹke eechi mkpu ọgu;
 l'eegbu ụpyọku.

³ Ya e-gbu onye achi ephe;
 gbua gbua ndu, o yeru l'ishi l'ephe ha.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁴ Ojejoje sụru:

“Lẹ keshinu ndu Júda chīwaru
 ẹka ye l'ome iphe dū ẹji;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ephe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ephe
 ẹka azụ l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'ephe jikaru ekemu Ojejoje;
 jịka ome iphe ọ tọru ọkpa iya sụ t'e tsoje.
 Ọ bụ ụgho ono, nna ephe je etsoru ono;
 bẹ duphuru ephe.

⁵ Ya a-tụ ọku l'upho-mkpuma Júda.
 Yọ dzukota iphe bụ ụlo,
 a kpuru;
 yo shihu ike lẹ Jerúsalemu.”

Ikpe, ee-kpe ndu Ízurẹlu

⁶ Ojejoje sụru:

- Lẹ keshinu ndu Ízurelu chiwaru
 ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'ẹphe reru ndu doberu
 ẹka ndoo l'ugwo, ẹphe ji;
 bya eree ndu, ẹ taa dudu
 ike ọzu m'ọo eri akpọkpa;
 t'ẹphe gude dochita ugwo, ẹphe ji ẹphe.
- 7 Ẹphe adzoje ndu ụkpa
 ọkpa l'ishi;
 dzọ-mia ẹphe l'evevee.
 Ndu aakpa ẹhu;
 bẹ ẹphe te ekpejeduru ikpe, du maa.
 Nna lẹ nwa anọduje ara nwamgboko lanu;
 shi ẹge ono tura ẹpha yẹbe
 Ojejoje ono, du nsọ ono.
- 8 Ẹphe azetsujee l'iku iphe bu
 ẹnya-ngweja, du iche iche
 l'eli uwe, e yeru l'itumo.
 Ẹphe anọduje l'ulo agwa ẹphe
 l'angu mẹe, e retaru lẹ nre.
- 9 Ya mebyishiru ndu Amọru l'ifu ẹphe;
 mbu ndu Amọru obu,
 hatsua ogologo l'obu oshi sida;
 bya eshihu ike l'obu akpurata.
 Ya mebyishiru nebyi,
 o miru l'eli;
 mebyishia ọgbaragba iya l'alị.
- 10 “Ya shi l'alị Íjiputu dufuta unu;
 bya edua unu ụkporo afa labu l'echi-egu;
 k'ophu ya a-nu unu alị ndu Amọru.
- 11 Ya byakwaruphu bya
 afofuta unwu unu unwoke
 t'ẹphe buru ndu nkfuchiru;
 bya afofutakwaphu unwu
 unu ndu k'okorobyia
 t'ẹphe buru ndu riburu nte l'ifu Nchileke.
 Unube ndu Ízurelu;
 ?bu ẹjo-ire too?”
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 12 Obenu l'unu meru ndu ono,
 riburu nte ono; ẹphe angua mее;
 bya asu ndu nkfuchiru
 t'ẹphe be ekfuhe iphe
 Nchileke ziru ẹphe.
- 13 “Nta-a; bẹ ya a-byaru unu ishi ye l'alị;
 ẹge ono, ẹpho edejeru ugbo-ivu
 lẹ mini teke e doru iya witu ono.
- 14 Ndu ọkpa-egwa ta anahukwa;

to nwe iphe ndu,
agburu-ẹhu e-gude
agburu-ẹhu ẹphe eme;
ọphu ndu mkparawa
'adukwa ike ọdzo ẹphe ndzụ.

15 Ndu, maru ọgba akfụ
te ekekwaru ọkpa;
ọphu ndu, maru ọgba ọso
'adukwa ike agbala;
ọphu ndu agbaje inya
'adukwaphu ike ọdzo onwẹphe.

16 Mbọku ono; bẹ ndu,
bụ ọ-ka-mkparawa
a-gbakwaru ọtu gbalaa."
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

3

Ndu a-gba ndu Ízurelu ekebe

1 Unu ngabekwa nchi; nua iphe Ojejoje kfuru l'okfu ẹhu unube ndu
Ízurelu; mbụ l'okfu ẹhu ikfu ono, o shi l'ali Íjiputu dufuta ono:

2 "Ọ bụ unu nwenkinyi unu;
bẹ ya fọtaru l'iphe bụ ikfu, nọ lẹ mgboko
gbaa mgburumgburu.
Ọo ya meru iphe ya a-nu
unu aphụ k'ẹjo iphe unu eme l'ọ ha."

3 Ụmadzu ẹbo;
?ẹphe ayije ayiyi;
m'ọ -budu l'ẹphe kwetaru
l'ẹphe a-nodu ayi?

4 Agụ; ?oodeje ekiri
l'ẹ b'o gude iphe oo-ri?
Nwa agụ;
?ọobaje hanyihanyi l'ọka iya;
m'o -nwedu iphe o guderu?

5 Nwenu; ?ọ nmaje l'onya l'ali;
m'o -nwedu onya,
a gbaru doberu iya?
Onya, a gbaru agbagba l'ali;
?oosweje; m'o -nwedu iphe kpo-sweru iya nu?

6 Ụpyoku ọgu -dalahaa lẹ mkpukpu;
ndu bu iya nu;
?ẹphe ta awatajedu onma kpakpakpa ọtọ?
Ọ-la-l'iyi -byakfuta mkpukpu;
?ọtọ budu Ojejoje b'o shi l'eka ọtọ?

7 Ire-lanu bụ lẹ
Okaribe-Kakota-Nu
ta dudu iphe oomeje
l'ẹ b'o me tẹ ndu ozi iya maru;
mbụ ndu nkfuchiru iya.

8 Agụ -wata ode ekiri;
?bụ onye a-sụ lẹ ya ta atsudu egvu.

Ọkaribe-Kakọta-Nụ -kfua okfu;
?bụ onye ha kẹ b'e ezi iphe o ziru?

9 Raa ya arara l'iphe bụ ọlo,
a kpuru;

yo shihu ike lẹ Ashudọdu;
yẹle ọpụ a kpuru;
yo shihu ike lẹ Íjiputu;
sụ ẹphe:

“Unu je edzua l'ugvu ugvu alị Samériya;
unu aphụ utsu, ada iya nụ;
phụ ẹhu, aakpa ndu ẹke ono!”

10 “Nchileke sụru l'ẹphe
ta madu ẹge eemeje iphe dọ mma;
mbụ ndu ono, bụ iphe
a kwaru l'ọkwata;
mẹ iphe a naru lẹ nfu
bụ iphe jiru ọlo ẹphe,
a kpushiru ike.”

11 Ọo ya; bẹ Nnajiufu, bụ Nchileke sụru:

“Lẹ ndu ọhogu a-tụkwa alị ono vulavula;
kwatsushia iphe bụ ẹke unu ka oshihu ike;
kwaa ọkwata l'iphe bụ ọlo,
unu kpushiru ike.”

12 Ojejoje sụru:

“L'ọ kwa ẹge ono onye eche
aturu jeru ọnafuta aturu iya l'ọnu agụ ono;
bụ iphe ọduje ike nafuta nwenkinyi
bụ nwoshi ọkpa anụ ọbu ẹbo;
m'ọ bụ nwibiribe nchị iya;
bu nwege aa-dzọfuta-be ndu Ízurelu;
mbụ ndu ono, bu lẹ Samériya;
nọdutsua l'igbirimọnu
oshi-azẹe ẹphe;
yẹle ndu ono, bu lẹ Damasukosu;
nọdugbaa lẹ ngwọlahu ẹtemu ẹphe ono.

13 “Unu nukwaa iphe-a; je agbaa ndu ọnu-ọlo Jékoju ekebe.” Ono iphe
Nnajiufu, bụ Nchileke ekfu ndono; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

14 “Mbọku, ya a-nụ ndu

Ízurelu aphụ kẹ emeswe ono,
ẹphe mesweshiru iya ono;
bẹ ya e-mebyishikota
iphe bụ ẹnya-ngweja,
nọkota lẹ Bételu.

Iphe bụ mpo ẹnya-ngweja ono;
bẹ ee-gbukoshi; yọ daa.

15 Ọlo-winta ẹphe;

bẹ ya e-mebyishi;
mebyishia obu-nggamgbo ẹphe.

Ya e-mebyishi ọlo,
e gude eze-enyi memashia;
mee iphe bụ eze ọlo ẹphe; t'ọ kpube ifu l'alị.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

4

Unwanyi Samériya

- ¹ Unu ngabekwa nchì;
 nua okfu-a;
 unube eswi alì Báshanu
 ono, nọtsua lẹ Ugvu Samériya ono;
 mbu unube unwanyi ono,
 akpa ndu ukpa ehu;
 l'egwe ndu e ta dudu ege
 o haru ephe rakaraka ono.
 Unu -gbeshi; unu asu nji unu:
 "T'ephe nu unu mee t'unu ngua!"
- ² Nnajiufu, bu Nchileke
 gudeekwa odu nsọ iya;
 ria angu; su:
 "L'oge abya-a teke ee-gude
 ikokoro setakota unu l'unu ha;
 bya egude ikokoro,
 e gude anma ema nmatagee
 ndu ophu phoduru nu.
- ³ Aa-chi unu nanu-nanu
 pyoshigbaa l'eke ulo unu
 gbaru oru chifu.
 Eke, aa-nodu achi unu
 ala bu l'uzo iya ke Hamonu."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ⁴ "Unu je lẹ Bételu je anodu
 l'eke ono mee iphe du eji!
 Unu eje lẹ Gíligalu je
 akabaa ya ru ememe!
 Unu gwoje ngweja unu
 l'utsu mboku-mboku!
 Unu kfuje uzo lanu l'uzo
 iri unu iphe bu ujiku eto, sweru esweswe!
- ⁵ Unu woru buredi,
 e yeru iphe eekoje buredi
 kpoo oku t'o buru
 ngweja-ekele!
 Iphe unu chiru obu unu nu Nchileke;
 be unu a-raje arara;
 kfu ya t'a nu-dzuru iya; unube ndu Izurelu;
 ke l'o bu ono aduje unu mma."
 Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu ndono.
- ⁶ "Ya kporu unu egu l'edukfu l'edukfu;
 bya emee t'e b'o du
 mkpukpu unu, m'oo nanu, nri a-no;
 unu ta laphutakwa azu lakfuta iya."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ⁷ "Ya mekwaruphu te mini
 ba achiru unu

teke ọ phọdukwaduru
 ọnwá ẹto ẹmanu iphe
 e meberu emebe akaa.
 Ya -chiaru mkpukpu
 ọwaa mini; ya ahaa ọphu.
 Mini -chia l'okfu ọwaa;
 to chi l'okfu ọphu;
 iphe e meberu akpọshihu nkụ.

8 Ndu, shi le mkpukpu labu;
 m'ọ bu ẹto awujere
 jeshia mkpukpu ọdo;
 ọcho mini-angungu;
 ẹphe ta aphu mini,
 e-dzu ẹphe angungu;
 ọphu ẹphe 'alaphutakwanu azu lakfuta iya."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

9 "Ugbo olemole;
 be ya mewaru t'iphe unu meberu l'ali;
 me mgbo vayinu unu chashihu manu;
 bya emee t'ọ tsushia evu.
 Igube byawaru bya
 atapyashia oshi olivu unu yele oshi figu unu;
 ọphu unu 'alaphutakwanu azu lakfuta iya."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

10 "Ya turu unu mgbonwu
 ege ono, ya turu iya ndu Ijiputu ono.
 Ya gbushiru
 unwu-okorobyia unu l'ogu;
 bya akpuia inya unu le ndzu;
 bya egude nshishi iphe shi l'odu ogu unu
 tsu-chishia unu imi;
 ọphu unu 'alaphutakwanu azu lakfuta iya."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

11 "Ya haru unu mebyishia
 ege ono, ya mebyishiru
 Sodomu le Gomora ono.
 Mbụ l'unu dulephu l'obu otsebere-nku,
 a lofutaru l'eke oku eke iya;
 ọphu unu 'alaphutakwanu azu lakfuta iya."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

12 "Oo ya bu; owaa iphe ya
 e-me unube ndu Izurelu.
 Keshinu o bu ege o du ndono;
 unu kwakobekwa
 akwakobe ojekfu Nchileke unu;
 unube ndu Izurelu!"

13 Onye ono, bu iya kpushiru ugvu;
 bya emee pherephere;
 mbu onye ono, ewojeru
 iphe ọori kpuhaa; koshi madzu ono;
 wota utsu mee t'ọ gho ochi;
 l'adzo-phe l'iphe, bu ugvu le mgboko;

ẹpha iya bụ Ojejoje;
mbụ Nchileke,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

5

Egvu-aphụ l'ẹhu ndu Ízurelu

- ¹ Unu ngabekwa nchi;
nụ okfu-a;
unubẹ ndu ọnu-ulo Ízurelu;
mbụ egvu-aphụ ẹhu unu-a, ya agụ-wa:
- ² “Ndu Ízurelu ono,
ya yeru obu ono;
bẹ dawaru nụ darua alị;
ẹ too gbeshihekwa ọdo.
A gbadowaru iya l'alị l'ẹke, ọ daburu;
to nwe onye abya iya apali.”
- ³ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu:
“Lẹ mkpukpu, shi lẹ Ízurelu
zifu unu ndu soja ẹbo
l'ukporo iri t'ẹphe je ọgu;
bụ ukporo ndu soja ise nwenkinyi a-lata.
Mkpukpu ọphu zifuru
ukporo ndu soja ise
aburu ndu soja iri a-lata.”
- ⁴ Ọwaa iphe Ojejoje ekfuru ndu Ízurelu ndọ-ọ:
“Unu chọo ya; k'ọphu unu
a-nọdu ndzụ.
- ⁵ Unu ba achọkwa Bételu;
ọphu unu ejekwa Gíligalu!
Unu ba atugbukwa jeshia Besheba;
kele ndu Gíligalu;
bẹ aa-kpukwa lẹ ndzụ;
bya e mee ndu Bételu;
t'ẹ b'o nwe iphe ẹphe a-bụ.”
- ⁶ Unu chọkwaa Ojejoje;
nọdu ndzụ;
ọdumeka; bẹ ọo-dzụkwa
ọnu-ulo Jósefu l'ọbu ọku.
Ọo-dzụ dzufu;
to nwe onye Bételu a-dụ ike egbota iya.
- ⁷ Nshọo unubẹ ndu ono,
ewojeru ikpe, dụ maa
mee iphe atsọ ile ono;
l'ewojeru odobe-ẹka-ndoo fua l'alị ono.
- ⁸ Onye ono, bụ iya meru
mkpọ-kpodo Puleyadesu; mę kẹ Orayonu;
mbụ onye emeje ọchi;
yọ bụru iphoro nchi-abọhu;
l'emeje eswe; yo jikputa;
ghọo ẹnyashi;
mbụ onye ekuje mini,

- dọru l'eze ẹnọyimu oku;
 yọ bya eworu iya chọaru
 eliphe mgburumgburu:
 onye ono bụ Ojejoje bụ ẹpha iya.
- ⁹ Oowotaje ndu ike nọ gwee egwegwe;
 gwee jeye l'ẹke bụru ẹphe
 a-gbabe-a-dzuru.
- ¹⁰ Onye ikpe iya vudo
 nhamunha bụ onye unu akpoje ashị;
 to nwe iphe unu agubeje
 onye ekfu ire-lanu.
- ¹¹ Unu anọduje adzọ ndu ụkpa tọlitoli;
 l'eyebutaje ẹphe t'ẹphe nụ unu ereshi.
 A makwaru-a l'unu washiru
 mkpuma gude kpushia ụlo unu;
 obenu l'unu te ebudu iya.
 A makwaru-a l'unu kọshiru
 mgbo vayinu, dū ugvu l'ẹnaya;
 obenu l'unu ta angudu męe, shi iya nū;
- ¹² kẹle ya maru ẹge unu chọta-beru okfu;
 bya amakwaruphu ẹge
 iphe dū ẹji, unu meshiru hatabe nshinu.
 Unu anọduje akpa ndu
 doberu ẹka ndoo ẹhu;
 l'ana ẹka-azu;
 ọphu unu 'ekpejedu ndu ụkpa ikpe,
 dū maa l'ulo ikpe.
- ¹³ Ọo ya meru iphe onye
 nweru egomunggo adaję ashị
 m'ọ -dadewa ẹge ono;
 kẹ l'oge teke ono bukwa ẹjo ụboku.
- ¹⁴ Unu choje iphe du mma;
 unu ba achojekwa iphe dū ẹji;
 k'ọphu unu a-nọdu ndzụ.
 O bụ teke ono; bę Ojejoje; mbụ Nchileke,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 a-nọo;
 swiru unu ẹge ono,
 unu asuje l'ọ nọ swiru unu ono.
- ¹⁵ Unu kpọo iphe dū ẹji ashị;
 unu eyeru ome iphe dū mma obu!
 Unu kpeje ikpe, dū maa
 l'ulo-ikpe t'a maru;
 mę Ojejoje; mbụ Nchileke,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
 ?ọo-phuru unu imiko;
 mbụ unubę nwa ndu ọphu
 phoduru nū l'ikfu Jọsẹfu.
- ¹⁶ Ọo ya; bę Ọkaribe-Kakọta-Nu; mbụ Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 ekfu; su:
 "Lę ụzu-ẹkwa a-nọdu ada l'iphe bụ esu-uzo.
 Ẹkwa-aphu a-nọdu ada

l'iphe bụ ẹke ndu ọha edzukoje.
 Ee-ku ndu kọru okfu t'ẹphe
 bya akwaa ẹkwa;
 kua ndu maru ọgu
 egvu-anwuhu t'ẹphe
 bya akwaa dumobe ọnu.

- 17 Ụzu-ẹkwa a-nọdu ada
 l'iphe bụ ẹke, a kọru mgbo vayinu;
 kele ya a-bya eshijahu
 ẹke unu dọru ẹbo; sweta.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Eswe ke Ojejoje

- 18 Aphụ a-tsokwaru unube ndu
 ọ gu t'a sụ l'eswe ke Ojejoje ruwaru!
 ?Bụ ngunu kparu iphe eswe
 Ojejoje agụ unu agugu?
 Mbọku ono a-bukwaru ọchi;
 ẹ tọ bukwa iphoro ẹ phuu.
- 19 Ọo-dụkwa l'ọbu onye, nahuru agụ;
 je agbabaru biye.
 Yọ dū l'ọ bụ onye bahuru l'ulo iya
 je eworu ẹka tū-kobe
 l'upho-mkpuma;
 agwọ abya ataa ya.
- 20 Eswe Ojejoje a-bukwaru ọchi;
 ẹ tọ bukwa iphoro.
 Mbụ l'ọo-gbakota tsirikitingu;
 k'ophu bụ l'iphoro
 ta anọdu ya ẹ phu.
- 21 Aji, unu agbaru yẹbe Ojejoje;
 bẹ dükwa iya ashị;
 tọ dū iphe ya guberu iya.
 Edzuko, unu edzukobejeru
 iya ta adu iya mma.
- 22 Ẹ to nwedu mẹ unu gude
 ngweja-ukfuru bya egwooru iya;
 vuta ngweja-nri bya iya agwagwa;
 ya gbe anata iya.
 Unu -gude m'ọo eswi,
 gbaru ẹba bya egwooru iya ngweja ẹhu-agu;
 ?ya gbe agha ẹnya l'ẹke ono.
- 23 Unu ba aguhuru iya egoro ono, unu agụ;
 sụ l'ọ bụ egvu ono;
 kele ya ta angabejekwa nchị
 k'ọnu iphe nkwa unu ada.
- 24 Ọlobu; tẹ ikpe, dū maa watanu
 ọtso l'ọbu nggele;
 odobe-ẹka-ndoo awata ọtso
 l'ọ bụ ẹnyimu, ẹ ta tahujedu atahu!
- 25 “Unube ndu ọnu-ulo Ízurelu;
 ukporo afa labu;

bẹ unu gbushiru anụ gude
gwaa nte l'echi-ẹgu.

?O nweru ọphu unu gude gwaa yẹbedua.*

26 Obenu lẹ nta-a bụ iphe unu
woru obu unu tupyoo
bụ nte onye eze unu;
mbụ Sakutu yẹle iteshi unu, bụ Kayiwan;
mbụ mkpọ-kpodo ono,
unu gwotaru l'onwunu ono.

27 Ọo ya meru iphe aa kpụ
unu lẹ ndzụ je eswee Damásukọsu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono; mbụ onye ono, ẹpha iya bụ Ojejoje, bụ
Ọkaribe-Kakọta-Ike ono.

6

Nshọbukwa ndu akpa ọpha-ẹka

- 1 Aphụ a-tsukwaru unubẹ ndu
akpa ọpha-ẹka lẹ Ugvu Záyọnu;
mekwaphu unubẹ ndu nọ lẹ
Ugvu Samériya l'ari
l'ẹ t'o nwehedu iphe
adụ ike anyabata unu;
mbụ unubẹ ndu a maru amaru, shi lẹ mba,
bụ ishi l'iphe bu mbakeshi,
bụ ndu ono, ọnu-ulo
Ízurelu anọduje ejekfu ono.
- 2 Unu jenu Kalune je aphụ ẹge ọ gbaru!
Unu shi l'ẹke ono jeshia Hámatu;
mbụ oke mkpukpu ono!
Unu -shi l'ẹke ono;
unu ejeshia Gatụ lẹ Filisutayinu!
?Ephẹ ka alị-eze unu l'ọ ha mma ọtọ?
Alị ephẹ; ?ọ ka nke unu nshinu ọtọ?
- 3 Unu ewojeru ẹjo ọboku dobe ote-ẹnya;
unu ta ama l'ọo ẹge unu
eye iya aswa-echile bụ ẹge
onoduje abya ntse.
- 4 Nshọbukwa ndu azeje
l'oshi-azẹe, e gude
eze-enyi memashia.
Unu azeje; rashia onwunu l'oshi-azẹe unu.
Nri unu bụ anụ nwaturu,
a ọru afọfo;
mẹ kẹ nweswi, gbaru ẹba.
- 5 Unu anọduje agụ egoro;
l'unu agụ egvu; l'akpọ une eye iya;
nwetsuaru ngwa egvù
ophungu l'ọbu Dévidi.
- 6 Iphe unu egudeje angụ mọe
bụ eze abamịda.

* 5:25 5:25 Ndu 7:42-43.

Yọ buru manụ, katsua oshi mkpọ;
 bẹ unu ajije.
 Obenu l'iyi ono, byakfutaru
 ndu ọnu-ulo Jósefu ono t'erujedu unu l'ẹhu.

⁷ Ọo ya kparu iphe ọ bụ unu;
 bẹ ee-vuru ụzo kpua lẹ ndzụ.
 Aji ono, unu azeje rashia
 onwunu ono akfushi.

Ojejoje akpofu ekuku, ndu Ízurelu eku onwephe akpofu

⁸ Ọkaribe-Kakọta-Nụ gudewa onwiya ria angụ; mbụ lẹ Ojejoje ono, bụ Nchileke, buru Ọkaribe-Kakọta-Ike ono ekfu; sụ:

“L'ekuku ono, unu Jékopu
 eeku onwephe ono;
 bẹ ya akpofu akpofu.
 Mbụ l'ulo ulo ono,
 ẹphe edomije onwephe ono l'ọ ha;
 bẹ dukota iya ashị.
 Ọo ya kparu iphe ya
 e-woru mkpukpu-wa;
 mẹ iphemiphe ọbule,
 nọ iya nụ ye ndu ọhodo l'ẹka.”

⁹ Ọ -buru l'umadzu iri phoduru l'ulo lanụ; bẹ ẹphe a-nwuhukwaphu.
¹⁰ Onye abubu ẹphe, bụ onye a-kposhi odzu ẹphe ọku a-bya iya achishi l'ulo ono. Oo-ku onye phoduru l'ulo ono; ji iya m'o nweru onye ya ẹya nọ l'ẹke ono? Onye ọbu a-sụ iya: “Wawa-o!” Yọ sụ iya: “T'o dobelekwapu ọnu ndoo; t'ẹphe be ejekwa ophota Ojejoje l'ẹpha lẹ phuu!”

¹¹ Ishi iya aburu lẹ
 Ojejoje tųwaru ekemu
 l'iphe bụ ulo, ha nshinu;
 mẹ ndu ọphu, ha nwanshi;
 bẹ e-tsukposhi etsukposhi.

¹² Inya; ?ogbaje ọso l'ẹke,
 dụ mkpuma mkpuma.
 ?Eegudeje eswi akọ ọkori
 l'eze ẹnymu.
 Obenu l'unu mewaru ikpe, dụ maa;
 yọ buru iphe egbu madzụ;
 bya emee akpuru, odobe-ẹka-ndoo amije;
 yọ buru iphe atsọ age.

¹³ Unu ete ẹswa l'unu lutaru Lodeba;
 l'eku onwunu l'ọo ike k'ẹka unu;
 bẹ unu gude luta Kanemu?

¹⁴ Ojejoje, bụ Nchileke;
 buru Ọkaribe-Kakọta-Ike l'ekfu; suru:

“Lẹ ya e-je akpatsua mba,
 a-bya etso unu ọgu;
 unubẹ ndu ọnu-ulo Ízurelu.
 Ẹphe e-shi lẹ Lebo-Hámatu
 hua unu ishi l'ọku jeye lẹ
 nsuda Ẹnyimu Jódanu.”

7

Àphù k'òdungu: Igube

¹ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ koshiru mu: Mu phuru Ojejoje l'ẹke ọokwakobe igube, a-bya atapyashia iphe e meberu l'alì, e-fushi ome teke a kpatatsuaru k'òdungu. K'òdungu ono bụ ọphu aanuje eze l'ọ bụ iphe ruberu iya nù. ² Igube ono atafutsua iphemiphe ọbule, futaru l'alì ono; mu echia mkpu; sù: “Nggube Ọkaribe-Kakọta-Nụ; gunua nvù byiko! ? Nanù ẹge unwu Jékpọ e-shi waa; l'ẹphe ẹ-ba ba nwishi!”

³ Ọ kwa iya bụ lẹ Ojejoje agbanwee obu iya; sù: “L'ọwaa ta amụkwa!”

Àphù k'ẹbo: Ọku

⁴ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ koshiru mu ndọ-ọ: Ọkaribe-Kakọta-Nụ kuru ndibe iya oku tẹ ya gude ọku, enwu enwunwu kpee ẹphe ikpe. Ọku ono adzua jeye eze ẹnyimu atashihu; alì akpọshihu nkù. ⁵ Tọ dọ iya bụ; mu echia mkpu; sù: “Èka iya l'alì; nggube Ọkaribe-Kakọta-Nụ! ?Nanù ẹge unwu Jékpọ e-shi waa; l'ẹphe ẹ-ba ba ishi!”

⁶ Ọ kwa iya bụ lẹ Ojejoje agbanwee obu iya; sù: “L'ọwaa ta amụkwaphu!”

Àphù k'ẹto: Iphe e gude atụ mgbodo

⁷ Ọwaa iphe o koshiru mu ndọ-ọ: Ojejoje vudo l'iku ọpho-mkpuma. Iphe o gude l'ẹka aburu iphe eegudeje atụ ọpho-mkpuma t'ọ vudo nhamunha. Yọ buru iphe ono b'e gude kpua ọpho-mkpuma ono. ⁸ Ojejoje abya aji mu; sù: “Émọsu; ?bù ngunu; bẹ mu phuru?”

Mu asụ iya: “L'ọ kwa iphe eegudeje atụ ọpho-mkpuma t'ọ vudo nhamunha.”

Nnajiufu asụ mu: “Tẹ mu lekwa; lẹ ya e-woru iphe eegudeje atụ ọpho-mkpuma doberu ndu Ízurelu. Ya ta ahahekwa ẹphe tẹ ya ba nù ẹphe aphụ.

⁹ “Ènya ẹke ono,

 Ayizaku dobetsuaru ono;
 bẹ ee-mebyishikota;
 tsukposhia ẹke ndu Ízurelu doberu nsọ.
 Ya e-je atatso ndibe
 Jeróbuwamu ọgu.”

Émọsu yele Amazáya

¹⁰ Tọ dọ iya bụ; Amazáya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja, l'agwa iphe lẹ Bételu abya ezia ozi t'e je ezia Jeróbuwamu, bụ eze ndu Ízurelu; sù iya: “Lẹ Émọsu nọkwa lẹ Ízurelu gèdegede l'achiru ngu ẹjo idzu. Alì ta edzuhekwa omebe iphe emebe emebe. ¹¹ Kẹ l'ọ kwa iphe Émọsu ekfu:

“ ‘Lẹ Jeróbuwamu lafutaje l'ọgu;
 to nwe iphe e-me t'ẹ
 b'a kpụ ndu Ízurelu lẹ ndzụ;
 chita ẹphe chifu l'alì
 ẹphe.’ ”

¹² Amazáya egbeshi bya ejekfu Émọsu je asụ iya: “Gbeshi l'ẹka-a nggube nwọphu àphù! Tugbua la azụ l'alì Júda; nggu anọdu l'ẹke ono kpatajẹ nri, ii-ri; nggu anọdu l'ẹke ono kfuchijeru Nchileke! ¹³ Ba anọduhekwa lẹ Bételu; sù l'i kfuchiru Nchileke; kẹ l'ẹke ono bukwa ẹke, duru eze lẹ nsọ; bya aburu ẹke ndu alì-eze ndu Ízurelu kpuru eze-ulo ẹphe.”

¹⁴ Ya ndono; Émọsu abya asu Amazaya: “Lẹ ya te shikwa buru onye nkfuchiru; ophu o bukwa onye nkfuchiru muru iya. O kwa onye eche aturu; be ya shi buru; bya aburu onye ako sikamo. ¹⁵ To du iya bu; Ojejoje abya ekua ya l’eke ya no eche aturu; su: ‘Te ya je Izurelu; je ekfuchiaru iya l’eke ono.’ ¹⁶ Nta-a owaa; kwa t’i ngabe nchi; nua iphe Ojejoje ekfu. “I suru: ‘Te ya be

ekfuchitakwaru Nchileke kfugude Izurelu.

Ya ahaa okfu kfugude ndu onu-ulo Ayizaku.’

¹⁷ “Owaa kwa iphe Ojejoje ekfu:

“O suru: ‘Lẹ nyee ngu

e-mekochaa wata ogba okpara.

Unwegirima ngu ndu k’unwoke;

me ndu k’unwany aburu l’ogu; be ephe a-la.

Ali ngu; be ee-gude iphe to; kee;

nggubedua l’onwongu

aburu l’ali ndu e-ta madu Nchileke;

be ii-nodu nwuhu.

Ndu Izurelu te nwe du iphe

ee-me t’e ba akpu ephe le ndzu;

chita chifu l’ali ephe.’ ”

8

Aphu k’eno: Nkata akpuru oshi, charu achacha

¹ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu koshiru mu: O koshiru mu nkata, akpuru oshi, charu achacha. ² Yo bya aji mu: “Emosu; ?bu ngunu; be mu phuru?”

Mu asu iya: “L’o kwa nkata akpuru oshi, charu achacha.”

Ojejoje asu mu: “Oge ndibe iya, bu iya bu ndu Izurelu chaakwaru. Ya ta ahahakwa ephe odo; te ya ba nu ephe aphu.”

³ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: “O -rua mboku ono; be egvu, aaguje l’eze-ulo Nchileke a-buru uzu-ekwa. Odzu a-du l’igwe dabutsuaru l’ekemeke obule. Ekemeke obule adaa nyonyoronyongu.”

Aa-nu ndu Izurelu aphu

⁴ Unu nukwa iphe-a;

unube ndu adzopyashi ndu

e-ta dudu ege o haru ephe ishi;

l’eme te ndu ukpa, bu l’ali unu gv.

⁵ Unu asuje onwunu:

“?Bu teke ole;

be Aji Onwa Ophungu agvunua;

k’ophu ayi a-wata ore akpe?

?Bu teke ole; be mboku

otu-ume a-gvunua;

k’ophu ayi a-wata ore witu;

habota witu l’ogbonga iya;

mee aswa iya; t’o ka nshinu;

mbu gude iphe-ugho l’atu iphe;

gude iya l’eme ndiphe iphuruphuru-nya.

⁶ Ayi egude okpoga zuta ndu ukpa;

gude aswa akpokpa zuta

ndu ẹ-to nwedu ẹge ọ haru ẹphe;
mbu kpota ẹsua witu
gwakọbe l'okpoberu iya; ree.”

7 Ojejoje ono, ndu ikfu Jékọpu gude eku onwẹphe ono riakwaru angu;
su:

“L'iphe ẹphe meru;

bẹ ya ta azahadu azaha.

8 Alì e-gude k'iphe-a nmaa jijiji;
ndu, bu iya nu l'ẹphe ha agua aphu.

Ọo-du l'ọ bu teke

Enyimu Náyìlu

byaru utso l'akpa kulakula;

o -tselihu; yọ dazita.”

9 Ọkaribe-Kakọta-Nu asu:

“L'ọ -rua mbọku ono;

bẹ ya e-me t'ẹnyanwu

nyihu l'echi oke-eswe;

mee; t'eliphe mgburumgburu

gbakọta ọchi l'echi-eswe.

10 Aji, unu agbaje;

bẹ ya a-gbanwe t'ọ buru unu nggumaphu;

gbanwee egvu unu t'ọ buru unu aphu.

Ya e-me unu l'unu ha t'unu

kpushikota ishi; yee uwe-aphu.

Ya e-me oge teke ono

t'ọ du l'ọ bu onye ume

nwata nwoke lanu,

ọ mutaru meru.

Eswe mbọku ono bya agvu;

bẹ ọo-nọdu atso age.”

11 Ọkaribe-Kakọta-Nu asu:

L'oge abyaakwa teke ya

e-me t'ejo ẹgu bya l'alì-a.

Ẹ tọo bọdu ẹgu nri; tọo bu ẹgu mini.

Ọ bu ẹgu k'okfu Ojejoje.

12 Ndiphe a-nọdu aghaphe:

ẹphe -shi l'uzo

ẹnyanwu-ahata;

ẹphe ejeshia uzo

ẹnyanwu-ariba.

Ẹphe -shi l'uzo isheli;

ẹphe ejeshia uzo ọhuda;

l'ẹke ẹphe achọ ẹke ẹphe

a-nu okfu Ojejoje;

ọ bu l'ẹphe t'aphudu iya.

13 “Mbọku ono; bẹ unwanyì, charu achacha;

mẹ unwokorọbya, gbaru

agbagba a-nọdu avehu avehu;

l'ẹke ẹkpìrì akpọ ẹphe nkù.

14 Ndu ono, gude uru-alì kẹ

Samériya l'erì angù;

mbu ndu ono, egudeje: agwa ndu Dánu;

mẹ kẹ ndu Besheba l'ekfu;

'kamenu'; ndu ono a-da;
 ephe te egbeshihe ọdo."

9

Àphù k'ise: Ndu Ízurelu;
bẹ ee-mebyishi

¹ Mu abya aphua àphù; phua Ojejoje l'ẹke o vudo l'iku ẹnya-ngweja. Yo su:

"Chia iphe l'eli ọnungonu itso,
 gude eze-ulo-wa;
 k'ọphu ukfu-ulo ono
 a-nma jijiji.

Yo zee zepyabe onyemonye ọbule l'ishi.
 Nwa ndu ọphu phoduru nù;
 bẹ ya e-gude ogu-mbeke gbushia.
 Ẹ tọ dudu m'ọo onye lanu anahu nù;
 to nwe onye ọphu agbala nù.

² Ẹ to nwedu mẹ ephe turu nsu tu-rua ali-maa;
 ya te yedu ẹka l'ẹke ono guta ephe.
 To nwe mẹ ephe nyiru nyirua imigwe;
 ya te shiru l'ẹke ono lo-zita ephe.

³ Ẹ to nwedu mẹ ephe jeru je
 edomishia onwephe lẹ Ugwu Kamelu;
 ya ta achiru nta ephe chirua
 ẹke ono je akpufuta ephe.
 Ephe -jee jee m'ọo je
 edomishia onwephe l'ebo eze ẹnimu;
 bẹ ya ezilee agwo;
 t'o je l'ẹke ono je ataa ephe.

⁴ Ẹ to nwedu mẹ ndu ọhogu
 ephe kpuru ephe lẹ ndzu lashia ali ephe;
 ya te ziru ogu-mbeke t'o je egbushia ephe.
 Ya e-lepyabe ephe ẹnya tẹ
 ya mee ephe ẹjo iphe;
 ẹ tọ bukwa tẹ ya mee ephe ọhuma."

⁵ Ọ kwa Nnajiufu, bu Ojejoje;
 buru Ọkaribe-Kakota-Ike: onye bu;
 o -denyi eliphe ẹka;
 yo ngazehu;
 iphe bu ndu, bu iya nu agu aphu;
 ali-wa l'oha abya utso l'ọbu Ẹnyimu Náyilu;
 e -metsua; yo dazita l'ọbu nggele ali Íjiputu.

⁶ Ọ kpushiru ulo eli iya dobe l'imigwe.
 Yo buru eliphe b'ọ toru ukfu-ulo ọphu.
 Ookuje mini, doru l'ẹnimu oku;
 yo chiaru iya eliphe mgburumburu.
 Ọ kwa Ojejoje bu ephe iya.

⁷ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu.
 Ọ sọru:

Unubẹ ndu Ízurelu;
 unu lẹ ndu Kúshi;

?unu ta bụdunua iphe lanu l'ẹke ya nọ?

?Tọ bụdunua lẹ Íjiputu;

bẹ ya jeru je eduta ndu Ízurelu;

je eduta ndu Fílisutiya l'alì Kafuto;

je eduta ndu Áramu l'alì Kíru?

8 “Kamenu, bụ okfu bụ l'ẹnya

Ọkaribe-Kakọta-Nu

nọkwaa l'alì-eze ono,

egbe ẹjo iphe dū ẹge ono eme.

Ya e-mebyishikota iya;

mee tẹ ọkpu iya kọhu lẹ mgboko-a.

Obenu l'ọnu-ulo Jékọpu;

bẹ ya te emekwa t'ọ gvụ.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

9 “Kẹle ya a-tu ekemu.

Ya a-yọ ọnu-ulo Ízurelu ayọyo

l'iphe bụ mbakeshi.

Ya e-ye ẹphe lẹ nkata;

yọọ ẹphe l'ọ bụ isisa.

Ọ bụ l'ẹ t'ọ nwedu akpuru

iya m'ọo nanu e-ru alì.

10 Iphe bụ ndu ẹjo iya,

nọkota lẹ ndu nke mu

a-lakọta l'ogu-mbeke;

mbụ iphe bụ ndu ono,

anọduje ekfu

l'eze iphe-ẹhuka te

eshitakwa ẹke ẹphe nọ ono.”

11 “O -bee mbọku ono;

bẹ ya a-kpukwazi ọlo-ije

Dévidi ono, daru adada ono.

Ya e-mekwa iphe bụ ẹke

o mebyihutsuaru emebyihu;

bya emekwazi iya; ẹgbara ta kfuhe iya;

mbụ mee ya; yọ dū ẹge

o shi adujehawa;

12 k'ọphu nwa ndu wafuru nu lẹ ndu Édọmu;

yẹle iphe bụ mbakeshi,

bụ ndu, eeku ẹpha iya

a-buru òkè-iphe ẹphe.”

Ono kwa iphe Ojejoje kfuru; mbụ onye ono, bụ iya e-mekota iphemiphe ọbule ono.

13 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:

“L'uboku abyaakwa teke ndu,

akpata iphe akpata

e-gudekwadu iya-a l'ẹka akpa;

ndu ọkori egbe akọwanu iphe.

Onye adzọshi akpuru

vayinu anapyabewa nu

onye emebe iphe l'alì ẹka.

Mẹe ọphungu e-shitsua l'eli ugvu l'ata paapaa;

mbụ shi l'eli ugwu l'atso gborogboro.

- 14 Ndibe iya; mbụ ndu Ízurelu ono,
a kpuru lẹ ndzụ ono;
bẹ ya e-dulatakota.
Èphe a-bya akpukwazikota mkpukpu ono,
egbara shi kfụa ono;
bya ebuchi iya ọdo.
Èphe a-wata iya ọko
mgbo vayinu;
ngulahaa mēe, shi iya nụ.
Èphe agbalahaa mgbabu;
rilahaa iphe shi iya nụ.
- 15 Ya a-dzabẹ ndu Ízurelu l'alị èphe gèdegede;
to nwe l'e fefu èphe l'alị ono,
ya nuru èphe ono.”
Ono kwa iphe Ojeje, bụ Nchileke unu ekfu ndono.

Obedáya

- Ojejoje a-nụ ndu Édọmu aphụ*
- ¹ Ọwaa bụ àphù, Obedáya phuru.
 Ọwaa iphe
 Ọkaribe-Kakọta-Nụ
 ekfu l'okfu ẹhu ndu Édọmu:
 Ayi nụwaru ozi, Ojejoje ziru.
 E ziru nwozi t'o jee iphe bụ
 mbakeshi je ezia ẹphe t'ẹphe
 zalihu jeru ndu Édọmu ọgu.
- ² Unu lekwa; ya e-me unubẹ
 ndu Édọmu t'anya unu laa
 l'iphe bu mbakeshi;
 ọphu ọ dudu iphe ndiphe
 a-gube unu.
- ³ Ọ kwa ekuku ono,
 enyi ngu obu kitikiti ono;
 bẹ duphuru ngu nụ;
 mbụ unubẹ ndu,
 bu l'ime ọgba oke mkpuma;
 bya akwaa ufu unu l'ephekerephe;
 mbụ unubẹ ndu ono,
 anọduje l'asashi; sụ:
 “?Bu onye a-dụ ike lọ-tsuta unu l'ali?”
- ⁴ Unu phegee oreke-imeli l'ọ bụ ugo;
 mbụ m'o -ruhuru;
 unu je akpaa ẹkfuna l'ẹke mkpọ-kpodo nọ;
 bẹ ya e-shikwa l'ẹke ono
 lọ-tsuta unu.”
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ⁵ Ọ -buru lẹ ndu iphura;
 ọ dudu buru ndu
 abali-d'egvu
 byaru nk'unu l'enyashi;
 ọ kwa ukpuruku b'ọ bụ.
 Ọlobu; ?tọ bụdu iphe ẹphe chọru;
 bẹ ẹphe ezitaje kpụu?
 Teke bụ l'ọo ndu awọ
 akpuru vayinu byaru
 lẹ mgbo vayinu ngu;
 ?ẹphe ta awọjedu wọ-phodo tọo?
- ⁶ Ọ bụ; unu lewaru ẹge a jịko
 iphe Íso tụtua kpachaa;
 mbụ tuko ẹku,
 o domiru edomi gwoo tụtua.
- ⁷ Mbụ lẹ ndu ono, unu
 l'ẹphe gbaru ndzụ ono
 l'ẹphe ha a-chị unu;

- chi-rua unu l'oke-alì unu.
 Ndu, unu l'èphe dù lẹ mma
 e-duphu unu ụzo;
 bya akapyabẹ unu ẹka.
- 8 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ:
 O -rua mbọku ono;
 bẹ ya e-mekwa tẹ ndu
 maru iphe l'alì Édọmu buru kpurupyata;
 mee ndu iphe edoje ẹnya
 l'alì ugvu Íso t'èphe chíhu.
- 9 Ndu bú ike-ka-l'ọgu lẹ
 Témanu; bẹ meji a-tófushi;
 a tuko iphe bú ndu alì ugvu
 Íso gbua pyaapyyaa.
- 10 Ee-gude kẹ iwe iwe ono,
 unu meru unwunne unu;
 mbụ ndibe Jékọpu ono
 meru iphe-iphere kpua unu;
 mee tẹ ọkpu unu kpọhu
 gbururu jeye lẹ tutu yoyo;
- 11 kẹle mbọku ono b'ì kfụcharu;
 chíru ẹnya ye;
 ndu ọhodo abya egwoo
 iphe ndibe Jékọpu;
 ndu shi eshishi awụbata
 l'ọnu-ọguzo ẹphe;
 bya atụa ẹnwa;
 kee Jerúsalemu.
 Unubẹdua adụ l'ọbu ndu ọhodo ono.
- 12 Unu t'a ga chíkwaru ẹnya
 yeru unwunne unu mbọku ono,
 iphe-ẹhuka dakfuru ẹphe ono;
 ọphu unu t'a ge etekwa ẹswa
 mbọku ono, ọkpu-akpọhu
 dakfutaru ndu Júda ono;
 m'ọ hagabẹ onwunu mbọku ono,
 iphe-ẹhuka dakfutaru ẹphe ono.
- 13 Unu t'a aga abahụkwa
 l'ọbu-edukfu
 ndibe mu mbọku ono,
 ụmuruku mụru ẹphe ono;
 ọphu unu t'a ga achikwaru ẹnya yeru ẹphe
 mbọku ono, ọdachi dakfuru ẹphe ono;
 ọphu t'a ga anakọkwa ẹphe
 iphe ẹphe mbọku ono,
 iphe-ẹhuka byakfutaru ẹphe ono.
- 14 Unu t'a ga evudokwa lẹ
 mkpọkahu-ụzo;
 l'egbushi ndibe ẹphe,
 agba ọso ọgu;
 ọphu unu t'a ga akpukwa
 nwa ndu ọphu wafuru nụ

kpèe ndu ọhogu ẹphe
mbọku ono, ụmuruku mụru ẹphe ono.

Ikpe, Ojejoje e-kpe iphe bu mbakeshi

- 15 Eswe mbọku kẹ Ojejoje
dụakwaru iphe bu mbakeshi ntse.
Ọ kwa ẹge unu meru;
bẹ ee-mekwaphu unu.
Iphe unu meru
a-tụ-kokwaru unu l'ishi.
- 16 Ọ kwa ẹge ono, unu nọ
l'ugvu mu, dụ nsọ;
ngụa iphe-ẹhuka ono;
bu ẹge iphe bu mbakeshi
a-nọduwaru angu iya tųgburu.
Ẹphe a-ngụ iya nta; ngụa ya imo;
yọ dulee l'ẹphe ta nọbua anọno lẹ phuu.

Aa-dzofuta ndu Ízurelu

- 17 Obenu lẹ ndu wafuru nụ lẹ
Ugvu Záyọnu;
bẹ aa-dzofuta.
Ẹke ono a-dụ nsọ;
ndu ọnu-ulo Jékọpu abya
enweru òkè-iphe ruberu ẹphe.
- 18 Ọnu-ulo Jékọpu a-buru ọku;
ọnu-ulo Jósefu aburu ire-ọku.
Ọnu-ulo Íso aburu ẹswa ereshi;
ẹphe amuru ọku ye iya;
yọ dzųpyashia ya.
Ẹ to nwedu m'ọo onye lanụ,
a-wafu nụ lẹ ndu ọnu-ulo Íso.
Ono iphe Ojejoje kfuru ndono.
- 19 Ọ bu ndu shi l'uzo ọhuda
a-bya ebuchishia alị ugvu Íso.
Ndu ophu shi l'alị ọkpa-ugvu,
nọ l'uzo ẹnyanwu-arịba
abya ebuchisia alị ndu Fílisutiya.
Ephe abya ebuchikota alị
Ífuremu yẹ l'alị Samériya.
Ndu Bénjaminu ebuchishia Gíledu.
- 20 Ndu Ízurelu, a kpuru l'ọgu;
ẹphe anọdu Kénanu
a-na alị ono jee akpaa lẹ Zárefatu.
Ndu ophu a kpuru l'ọgu lẹ
Jerúsalemu, bu ndu ophu
nọ lẹ Sefaradu a-nakọta mkpukpu,
nọ l'echi-ẹgu ọhuda.
- 21 Ndu ndzofuta e-nyihu
Ugvu Záyọnu; buru ishi;
chilahaa ndu, bu l'alị ugvu Íso.
Teke ono; alị-eze ono aburu kẹ Ojejoje.

Jona

Jona agbaru Ojejoje oso

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Jona Amitayi; sụ iya: ² “Gbeshi; jeshia oke mkpukpu ono; mbụ Nínive je ekfuru okfu nụ ẹphe; kẹ l'ejo iphe ẹphe eme; bẹ ruwaru iya nchi.” ³ Obenu lẹ Jona gbeshiru; vụa ọkpa iya mini; yọ bụru iya ọla Tashishi tẹ ya gbalaaru Ojejoje. Yọ tųgbua jeshia ọnu-ẹnyimu Jọpa, bụ ẹke ọo-nọdu phua ugbo-mini, eje Tashishi. Yọ tųebe ntụ-ugbo; bahu tẹ ya tsoru ẹphe jeshia Tashishi; l'ẹke ọogbaru Ojejoje oso.

⁴ Ya ndono; Ojejoje emee; oke pherephere awata ophe l'eze ẹnyimu ono. Oke eyii-mini awata atutu; k'ọphu o wuduru mẹ ugbo-mini ono agbakposhihu. ⁵ Ndu nọ l'ugbo ono l'ẹphe haa awata ọtsu egvu; k'ọphu bụ l'iphe bụ onyenonu wataru ọraku nwa nte iya. A nọnyaa; ẹphe atuko iphe ẹphe vu l'ugbo ono pashia chee l'ẹnyimu ono; t'ẹphe maru mẹ ugbo ono; ?l'oo-ka nphe.

Obenu lẹ Jona rịbaruru l'ime ime ugbo ono jee azezita; laa lẹ mgbenya. ⁶ Onye ishi ndu ugbo ono ejekfube iya; je asụ iya: “Bụ ngunu b'i me l'eketa? ?Tii gbeshidu raku nwa nte ngu t'a maru; ọo-phuru ayi imiko; nafuta ayi; t'ayi ba ala l'iyi.

⁷ Ndu, nọ l'ugbo ono abya ekfuru yeru onwẹphe; sụ: “Unu bya t'ayi tua ẹnwa; maru onye iphe-ẹhuka-a shi l'eka, dakfutaru ayi ẹge-a.” Ẹphe atua ẹnwa ono; yo gude Jona. ⁸ Ẹphe aji iya: “Byiko tọ karu ẹphe: ?Bụ onye; bẹ kpataru iphe-ẹhuka ọwaa; kobe ayi? ?Bụ ngunu bụ ẹka-ọru ngu? ?Bụ awe b'i shi? ?I shi l'eri ndu ole?”

⁹ Yọ sụ ẹphe: “Lẹ ya bukwa onye Híburu; l'onye ya abaru ẹja kwa Ojejoje, bụ iya bụ Nchileke kẹ imigwe; onye ono, bụ iya meru eze ẹnyimu; mee mgboko ono.”

¹⁰ Iphe ono, o kfuru ono emee; ẹphe atsulahaa egvu nshinu; ẹphe aji ya: “?Bụ ngunu ziru ngu egbe iphe ọwaa?” Ndu ono amawaruphu l'ọbu agbala b'ọ gbalaru Ojejoje; kẹ l'o kfuhawaruru ẹphe ẹge ono.

¹¹ Eyii-mini ono aka njo akaka eje. Ẹphe aji iya: “?Bụ ngunu; bẹ ẹphe e-me ngu nta-a; k'ọphu oke pherephere-wa e-phebuhu?”

¹² Yọ sụ ẹphe: “Unu palia ya apali chee l'eze ẹnyimu ono; k'ọphu eyii ono a-tụ-buhu; lẹ ya makwarua l'ọo yẹbedua kparu iphe oke pherephere-wa gude bya.”

¹³ Ndu ono egbe eri aphụ ẹge ẹphe e-me kpọru ugbo ono kpọfu nggodo. Obenu l'ẹ t'o nwedu ishi; kẹ l'ẹnyimu ono gbe bya aka ọtu eyii teke ono. Eyii ono abya aka njo karia ẹge ọ dūhawa. ¹⁴ Ẹphe atuko; wata okfu anụ Ojejoje; sụ iya: “Byiko nggube Ojejoje; be ekwekwa t'ẹphe laa l'ochi nwoke-wa? T'ochi onye ẹ-ta dudu iphe o meru ba atụ-kokwaru ayi l'ishi; kẹ l'ọ kwa ẹge ọ dū nggube Ojejoje mma b'i meru.” ¹⁵ Ya ndono; ẹphe apalia Jona tufu l'ugbo ono; woru iya chee l'eze ẹnyimu ono. Eyii-mini ono aburu shikongu. ¹⁶ Iphe ono, meru nụ ono emee; ẹphe atsulahaa Ojejoje egvu. Ẹphe abya egworu ẹja nụ Ojejoje; kweshikota iya ukwa.

¹⁷ Obenu l'ọ nweru eze-ema, Ojejoje doberu l'ẹke ono, leri Jona. Jona anọ ẹma ono l'ẹpho ujiku ẹto: eswe l'ẹnyashi.

2

Jona ekfu anụ Nchileke

¹ Ya ndono; Jona anọdu ẹma ono l'ẹpho kfuru nọ Ojejoje, bọ Nchileke iya; ² sọ iya:

“Teke iphe-ẹhuka dakfutaru iya;
bẹ ya rakuru Ojejoje;
yọ zaa ya.

Ya anọdu l'ali-maa chiku ngu;
nggu eyetaru iya ẹka.

³ I pataru iya chee l'ẹbo ẹnyimu;
l'ohu-ali eze ẹnyimu.
Utso abya erikpua ya.
Eyii-mini yele gborogboro,
otso egbe l'awu iya awuwu l'ishi.

⁴ Ya arija; sọ: ‘L'i chifuwaru iya l'ifu ngu.
Obenu le ya e-wokwarua
enya tupoo l'eze-ulo ngu ono,
du nsọ ono odo.’

⁵ Mini wọru iya l'olu oswi ke chii;
eyii-mini erikpua ya erikpu.
Ebakala mini ekwechishia ya ishi ekweshi.

⁶ Ya enwulahu l'ime ime ali ugu.
Ali ono atua ya mkporo mgbe-'agvu-agvu.
Obenu l'i gufutaleru iya-a le
ndzu l'iduma ono;
nggube Ojejoje, bọ Nchileke iya.

⁷ O bu teke ya atu-buwa ume atu-bu;
bẹ ya nyataru nggube Ojejoje.
Ya abya ekfuru nọ ngu;
okfu iya erua l'ẹke i nọ
l'eze-ulo ngu, du nsọ.

⁸ Ndu bu agwa, e-ta dudu iphe o bu;
bẹ ẹphe abaru ẹja
b'o nafuje eze-iphe-oma, g'erube ẹphe ẹka.

⁹ Obenu le yẹbedua e-gude
egvu-ekele l'agwa ngu.
Iphe ya kweru ngu ukwa iya;
be ya e-medzu.
Ndzota bu Ojejoje b'o shi l'ẹka.”

¹⁰ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru eze ẹma ono; yọ gbọfu Jona tua l'eli nggodo.

3

Jona eje Nínive

¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Jona k'ugbo ẹbo; sọ iya:
² “Gbeshi jee l'eze mkpukpu ono; mbu Nínive je ezia ndu bu iya nọ ozi, ya ziru ngu.”

³ Jona ekwe; yọ buru iya oje Nínive ẹge ono, Ojejoje kfuru iya ẹya ono. Nínive kfube oswa buru mkpukpu, haa nshinu. Iphe oophuje madzu bu abali ẹto; t'o gude okpa ghabua ya. ⁴ Jona adube mboku ke mbu, o bahuru le mkpukpu ono wataru iya ẹphe oraru arara: “L'o kwa ukporo abali labu b'o phoduru; Nínive aburu kpurupyata.” ⁵ Ndu Nínive abya ekweta ke

Nchileke. Ẹphe abya araa ya arara; t'iphe bu onyenonu swia aswiswi; yee uwe-aphu; tsube l'onye k'eze iya je akpaa l'onye ophu kakota nwanishi.

⁶ Teke ozi ono ruru eze ndu Ninive nchi; yo gbeshi l'aba-eze iya; yefu uwe-nlokpuru iya; chita uwe-aphu yee; je adugaru le ntu. ⁷ Yo bya ezia; a raa ya arara le Ninive mgburumburu; su:

“Owaa bu ekemu, eze yele ndu a maru epha epha atu:

“T'e b'o dukwa madzu nwigbaleke-oma; m'o bu anu; m'o bu eswi; m'o bu aturu, e-wota nri ye l'onu; ophu o dukwa onye a-ngu iphe angungu. ⁸ Te iphe bu madzu kparamu; me l'anu chita uwe-aphu yee. T'ephe raa ekwa; rashia ya ike; raku Nchileke. Te onyenonu sefu eka l'ejo iphe; me ome iphe-kpangangu. ⁹ ?Onye maru me Nchileke; l'oo-jizita obu; wofuru ayi oke ehu-eghughu iya; t'ayi ba anwushihu.”

¹⁰ Nchileke aphua iphe epha meru; l'ephe sefuwaru eka l'ejo iphe; phuru epha imiko; t'o mehe t'ephe buru kpurupyata ege o shi su le ya e-me epha.

4

Obu-imiko Nchileke eghu Jona eghughu

¹ Obenu l'iphe ono du Jona eji; ehu eghulaha ya eghughu. ² Yo bya ekfuru nu Ojeje; su iya: “Nggube Ojeje; to budu iphe ya kfuru teke ya nokwaduru l'ufu-a ndo. O kwa iya meru iphe ya gbeshiru; gbaru lashia Tashishi. Ya mahawaru li bu Nchileke, emejeru madzu eze-iphe-oma; buru onye obu-imiko; buru onye iphe e-te ghujedu eghughu egwegwa; nyemobu ngu nyiberu anyibe. I bu Nchileke, eleje pashia; haa ome madzu iphe i suru l'ii-me iya. ³ Nta-a; nggube Ojeje bu ti wofu ndzu iya; ke l'o karu iya mma le ya nwuhuru; karia onodu ndzu.”

⁴ Ojeje aji iya: “?O gbaru ke t'ehu l'eghu ngu eghughu to?”

⁵ Jona atugbu je anodu l'uzo enyanwu-ahata mkpukpu ono. Yo tularu onwiya mkpu l'eke ono; ndu; ngabe t'o maru iphe e-mekochaa mee mkpukpu ono. ⁶ Ojeje, bu Nchileke emewaphu t'oshi vayinu futa l'iku eke ono bya evulihu te agu iya kpuchijee Jona; k'ophu ehu a-duje iya agu. Ehu atso Jona ena ke oshi vayinu ono. ⁷ Yo be l'utsu echile iya; Nchileke ewota unwehu tua l'oshi ono; k'ophu bu l'oshi ono tsufuru ekwo; nwuhu. ⁸ Yo be teke anwu hataru; Nchileke emee te ejo pherephere, ekpo oku shi l'uzo enyanwu-ahata wata ophe l'eke Jona no; anwu echilaha ya; k'ophu oose avehu. Yo du iya t'a su l'o nwuhuru. Yo su: “L'o ka kwa iya mma le ya nwuhuru; karia le ya no egbe ndzu owaa.”

⁹ Nchileke aji iya: “?O gbaru t'ehu ghua ngu eghughu; l'okfu vayinu ono to?”

Jona asu iya: “L'o gbakwaru t'ehu ghua ya eghughu; mbu l'o ghukwa iya k'anwuhu nta-a.”

¹⁰ Ojeje asu ya: “I phuru ege o ruru ngu l'ehu mbu ke vayinu ono. O bu oswi-okfu l'e to budu nggu; be kuru iya nu; l'o futaru l'enyashi; nwuhu l'enyashi ophu tso iya nu. ¹¹ ?Iikfu te okfu ehu Ninive; be eru iya l'ehu to; mbu ndu Ninive ono, kariru ukporo unu madzu ugbo iri l'ise* ono; nweru elu l'igwe; l'ephe e-ba ma iche, du l'iphe du mma; l'ophu du eji.”

* 4:11 4:11 Iphe o bu bu 120,000.

Mayika

¹ Owaabụ ozi, Ojejoje ziru Mayika l'oge teke Jótamu; Éhazu; mę Hezekáya shi bụgbaaru eze ndu Júda. Mayika bụ onye Mọreshetu. Oziwa shi l'aphù, o phuru l'okfu ẹhu ndu Samériya; mę ndu Jerúsalemu.

² Unubę ndiphe;

unu nukwaa ya-o!

Tę mgboko gbaa mgburumgburu;

mę iphe bụ onye bu iya nụ ngabękwa nchị!

Lę Okaribe-Kakọta-Nụ

shikwa l'eze-ulo iya,

dụ nsọ l'agba unu ekebe.

*Ikpe, eekpe ndu Samériya;
ęphe lę ndu Jerúsalemu*

³ Unu lekwa!

Lę Ojejoje shikwa

l'ęke o bu ebubu l'abya.

Oobyawa tę ya bya

adzọ garamu garamu l'iphe,

bụ ęke, dụ l'eli lę mgboko.

⁴ Iphe, bụ ugvu a-zashihu iya l'ifu;

nsuda nsuda agbawashihu l'ọ bụ

manu, e doberu l'iku oku; mbụ l'ọ bụ mini,

shi lę mgbazita l'atsoshihu atsoshihu.

⁵ Iphe kparu iphe iphe-a e-mokota l'oha bụ okfu ejo iphe, ndu oshi-l'okpa Jékọpu meshiru; mbụ ejo iphe, ndu onu-ulo Ízurelu meru. ?Nanụ egbe ejo iphe Jékọpu meru obu ?Tọ bụdu ndu Samériya? ?Nanụ egbe ejo iphe kę Júda? ?Tọ bụdu Jerúsalemu? ⁶ Ojejoje asu: "Lę ya e-mee Samériya t'ọ bụru ikpọzu, ęke aa-nọdu akọ vayinu. Mkpuma mgbodo mkpukpu iya bę ya a-chiru ye lę nsuda. Ya emee tę mgbodo mkpukpu iya zee l'okpa-ulo iya. ⁷ Iphe bụ ntękpe, ndu mkpukpu ono doberu l'ọ ha bę ee-tsu yogiriyogiri. Iphe bụ iphe aanuje l'ulo omarali bę ee-tsukota oku. Ya a-bya emebyishikota iphe bụ agwa ęphe l'oha. Ishi iya aburu l'ęke iphe eshije eru ndu mkpukpu ono ęka bụ ugwo ono, aakfuje unwanyi okpara ulo omarali ono. Yọ bụru ęge aaghakashije ugwo, a kfuru unwanyi okpara bụ ęge aa-ghakashi ęphe."

Ękwa; mę aphụ

⁸ O bụ iya meru iphe mu a-ra ękwa; chia mkpu. Mu eyefu uwe mu; gbaru ọtu. Mu a-kwa ękwa l'ọ bụ nkuta-ọswa; raa aphụ aphụ l'ọ bụ enyi-nwenu;

⁹ kę l'onya, aba Samériya kwa 'agwota agwota. Onya obu gbe sweekwaru nụ Júda. O ruakwaru obu-edukfu ndibe mu, bụ iya bụ Jerúsalemu.

¹⁰ Unu be ekfukwaru iya ndu Gatụ! Ophu unu 'arakwa ękwa lę phuu! Unubę ndu Bétu Ofura; unu weswia onwunu l'alị! ¹¹ Unubę ndu bu lę Shafiya; unu gbaru ọtu; gude iphere wụ-sweta! Ndu ophu bu lę Zenanu ta alufutakwa alufuta. Ndu Bétu-Ezẹlu bę aphụ byakwaru; kę l'iphe shi gbobuta ęphe b'e wofuwaru. ¹² Mbụ lę meji atofukwa ndu bu lę Marotu atofu l'ęke ęphe nọ l'ele ęnya k'oma; kele Ojejoje wotawaru mkpakęhu bya edooru ęphe; mbụ jeye lę Jerúsalemu. ¹³ Unubę ndu bu lę Lakishi; unu

kwakòbe ugbo-inya unu k'ògu! Ọ kwa unubèdua vuru ọzo gbube ishi ejo iphe; ndu Záyonu etsolahaa ẹka unu; kẹ l'emeswe, ndu Ízurelu mesweru bú unu b'o shi l'ẹka. ¹⁴ Ọo ya bú tẹ unu dua ndu Mèreshetu Gatu ọlo. Ndu Akuzibu l'e-koshi eze ndu Ízurelu ẹregede.

¹⁵ Mu a-chíta ndu a-bya alugbua unubẹ ndu Marésha. Ndu Ízurelu ndu ophu aakwabeje ugvu a-gbaru laa l'ogba Adulámu je ewohaa onwẹphe. ¹⁶ Unu kpúshia ishi; gụa aphụ unwegirima unu ono, nọ unu l'obu ono! Unu mee ishi t'ọ cha unu swarịswari l'ọ bú kẹ udele; kẹ l'unwegirima unu ono bẹ aa-natakwa unu; kpua ẹphe lẹ ndzụ.

2

Idzu kẹ madzụ; lẹ kẹ Nchileke

¹ Aphụ a-tsukwaru ndu, anọduje achi ejo idzu; mbụ ndu anọduje l'ulo ẹphe chia ejo idzu; nchi bọhudelephu; ẹphe awata iya ememe; kẹ l'ẹphe nweru ike, ẹphe e-gude eme iya. ² Ẹphe aswọbeje ẹnya l'alì onye odo; naa ya l'okpehu. Ẹphe aswọbe ẹnya l'ulo; naa ya l'ike. Ẹphe anajẹ madzụ ufu iya; mbụ naa madzụ iphe bú òkè-iphe iya.

³ Ọo ya bẹ Ojejoje sụru: "Lẹ ya achi ru ndu ono ejo idzu. Ophu ẹphe 'adudu ike anahụ. Unu te ejehedu otse etsetse; kẹ l'oge teke ono a-du ejo eji. ⁴ Lẹ mbọku ono; bẹ ndiphe a-nọdu ekfubyishi unu ekfubyishi. Ẹphe a-nọdu aji unu kpaphukpaphu; l'aguru unu egvu-aphu: l'asuje:

" 'Ayi gvụakwaru.

Òkè, gbaru ndibe mu;

b'e kewaru.

Ojejoje natawaru iya;

keeru ndu lùtaru ayi l'ògu.' "

⁵ Ọo ya bú l'unu te enwehedu m'ọ onye lanu, a-nọ-chi ẹnya unu lẹ ndzuko kẹ Ojejoje; mbụ onye a-tụ ẹnwa gude kee alì ono.

⁶ Ndu nkfuchiru ẹphe asuje: "T'ayi ba asujeshi l'ọo Nchileke kfuru iphe, ayi ekfu. Lẹ to nwedu iphe-iphere, abya ẹphe ememe." ⁷ Nggube onu-ulo Jékọpu: "?Aa-sù lẹ Ume Ojejoje; bẹ ẹhu eghu eghughu tọo? ?Oomejenua ẹge ono?" Okfu mu; ?too mejeduru onye ọzo iya kfuru akfuru iphe oma tọo?

⁸ ?O gbe búru l'uboku agvụwa agvugvu-wa; bẹ ndibe mu wu-lihuru l'ọ bú ndu ọhogu. Ndu esweta l'uzo tuzooru onwẹphe ẹhu; bẹ unu kwachiru l'uzo; yeshia ẹphe akpawuru-uwe ndu ọva, ẹphe yeru; l'ọ bú ndu shi l'ògu. ⁹ Unyomu ndibe mu; bẹ unu achifuje l'ẹgiri ọlo, ẹphe butsua; nafu unwu ẹphe ugvu, shi mu l'ẹka, a-nọ gbururu jeye. ¹⁰ Unu gbeshi; tųgbua; kele ẹke-a ta búdu ẹke unu a-tuta ume; kẹ l'a tųruwaru iya aturu. E mebyishiwaru iya; k'ọphu e te emekwatahedu iya emekwata.

¹¹ Ọ -búru lẹ mkpọkoro madzụ byaru bya asu: "Lẹ Nchileke sụru t'a nguje mee; mẹ iphe angungu ọdo, eme l'ẹnya;" búnu egbe ndu nkfuchiru onanu; bẹ ẹphe a-chọ!

Eekwe ukwa ndzọta

¹² "Unubẹ ndu eri Jékọpu; to nwedu iphe e-me tẹ mu ba tuko l'unu ha chikobe! Ẹ tọ dudu iphe e-me tẹ mu ba achikobe unu l'ẹkalanu; mbụ unubẹ nwa ndu ophu wafuru nu l'onu-ulo Ízurelu! Mu a-chikota ẹphe t'ẹphe nọkobe l'ẹkalanu l'ọ bú onye chiru aturu ye l'ulo aturu; mbụ l'ọ bú onye doberu eghu yele aturu l'ẹke ọ nọ; l'ata nri. Ẹphe e-ji ẹka ono pyimu; l'atụ wọwowo; kẹ l'ẹphe a-pa igwe. ¹³ Onye e-gbuharu ẹphe ọzo

usa l'a-buru onye e-vutaru ephe uto. Ephe e-chika obu-edukfu mkpukpu ono; wufu. Onye eze ephe e-vuru ephe uto sweta. Mbụ l'ọo Ojejoje e-vuru ephe uto."

3

Ndu ishi; ephe le ndu nkfuchiru; b'a baru mba

¹ Tọ dụ iya bụ; mu asụ: "Unu ngabẹ nchị; unubẹ ndu bụ ishi oshi-l'okpa Jékọpu; mbụ unubẹ ndu achị nụ l'ọnu-ulo Ízurelu. ?Tọ gbadu unu ọmaru ege eekpeje ikpe, dụ maa tọo; ² unubẹ ndu kporu iphe dụ mma ashị; yeru ejo iphe obu; mbụ unubẹ ndu anọduje aswa ndibe mu akpọ; l'akpa ephe anụ l'okpu; ³ unubẹ ndu aswa ndibe mu akpọ; l'ata anụ ephe; l'etsu okpu ephe yogiriyogiri; ndu ebushije anụ ephe yoriori l'ọ bụ anụ, aabya oye l'ochi; mbụ l'ọ bụ anụ, aabya oye l'ite?"

⁴ E -meebe; ephe araku Ojejoje; ọle ẹ too yeduru ephe onu. Teke ono; bẹ oo-woharu ephe ifu iya. Iphe a-kpa iya nụ aburu l'ephe mewaru iphe dụ eji.

⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: "L'a -bya l'okfu ẹhu ndu nkfuchiru; mbụ ndu ono, edusweshi ndibe mu uto ono; mbụ ndu ono, abuje: onye, nuru ephe nri; ephe asụ l'ẹhu-agu a-bụ kẹ onye obu. Teke ẹ t'ọ dudu iphe a nuru ephe; ephe akwakọbe kẹ otso onye obu ọgu. ⁶ Ọo ya meru iphe nchi e-jikfu unu. Unu a-phụ-buhu àphù; ọchi agbachia unu uto; ike ọgba eja ta aduhedu unu. Mbụ l'enyawu a-nyihuru ndu nkfuchiru ono. Nchi e-jikfu ephe l'eswe. ⁷ Ndu aphuje ophulanya; bẹ iphere e-mekochaa gude. Ndu agba eja aburu ndu e kpuru ifu le ntụ. L'ephe ha e-mekochaa tuko kpuchia ẹka l'ifu; kele Nchileke te eyejeduru ephe onu."

⁸ Obenu le mbedua b'a tsuru ike atsutsu l'ẹhu. Ume kẹ Ojejoje jiru mu ẹhu yele okpe ikpe, dụ maa yele ike-okpu, mu e-gude kfuru oshi-l'okpa Jékọpu emeswe, o mesweru; mbụ kfuru oshi-l'okpa Ízurelu ejo iphe ephe meshiru. ⁹ Unu nukwaa iphe-a; unubẹ ndu ishi onu-ulo Jékọpu; unubẹ ndu achị nụ l'ọnu-ulo Ízurelu, bụ ndu kporu ikpe, dụ maa ashị; bya emekota iphe kfuru gbororo t'ọ gbe nggo; ¹⁰ ndu gude ogbu ọchi gude kpua mkpukpu, nọ l'eli Ugwu Záyonu; mbụ gude ome iphe dụ eji kpua mkpukpu Jerúsalemu. ¹¹ Ndu ishi ephe bụ: ị -nụ ephe ẹka-azụ; ikpe alaaru ngu. Ndu ishi ọmarali ephe aburu: a -kfua ephe ugwo; ephe ezia iphe. Ndu nkfuchiru ephe aburu: a nọdu ephe okpoga; temanu ephe achia eja. Ọle ephe l'ephe ha tukokwarua dakobe Ojejoje l'ekfu: "Le Ojejoje kfu ephe l'azụ; l'ẹ tọ dudu ejo iphe, byaru bya adakfu ephe."

¹² Ọo ya bụ l'ọo unu kparu iphe ee-mekochaa tųpyaa Ugwu Záyonu atųpyaa l'ọbu alị ereshi. Mkpukpu Jerúsalemu e-mekochaa buru ikpozu. Eli ugwu ono, bụ ẹke eze-ulo Nchileke nọ ono e-mekochaa buru ẹke ẹgbudu ruchiru.

4

Ẹhu-agu ojejoje

(Azá 2:2-4)

¹ O -rua l'oge ikpazu

bẹ ee-me tẹ ugwu ono,

a kpuru eze-ulo Nchileke ono noshia ike;

mee ya t'ọ buru eze l'iphe

bụ ugwu ọdo, nọgbaa nụ.

Ee-me iya t'ọ kakota iphe bụ ugwu ọdo l'eli.

Ono teke ndiphe a-nòdu awụ awukfu iya.

² Igweligwe ndu òhodo a-bya bya asụ:

“Unu bya t'ayi je l'eli ugu

ke Ojejoje!

Unu t'ayi je l'ulo Nchileke ke Jékoju;

k'òphu oo-koshi ayi ụzo iya;

t'ayi wata otso ụzo, ò tòru.”

Ishi iya aburu l'ekemu e-shi le Záyonu bya;

okfu Ojejoje eshi le Jerúsalemu.

³ Ò bu iya e-doshi okfu,

nò nù l'iphe bu mbakeshi;

buru iya e-doshiru mba ndu k'ike;

ndu òphu bugbaa ote-ènya,

okfu, adaru ephe l'ibe ephe.

Ephe akpukwashia

ngwa-ògu ephe;

yò ghò ògu, eegude akò iphe;

akfu ephe aghò nwa mma, eegude apyi iphe.

Teke ono b'è to nwedu mba,

ahalikwaduru ibe iya èka k'ògu;

ephe ta amuhe ège e shi alù ògu òdo.

⁴ Onyemonye òbule a-nòduje

le mkpuli vayinu iya;

mèkwaphu le mkpuli oshi figu iya;

to nwehe onye eye ephe egvu;

ke l'ò kwa Ojejoje,

bu Òkaribe-Kakòta-Ike ekfu iya.

⁵ Iphe bu mba, nonu bu òmarali nk'ephe; be ephe gude eje. Ayibedua bu Ojejoje, bu Nchileke ayi; be ayi e-gude ephe iya l'eje gbururu jeye le tutu yoyo.

Iphe Ojejoje chiru k'ememe

⁶ Ojejoje sùru: “L'o -rua mbòku ono; be ya a-chikobe ndu ngvuru; chikobe ndu a chifuru l'alì ephe yele ndu ya meru, ejee iphe-èhuka. ⁷ Ndu ngvuru; be ya e-me t'ephe buru ndu waru nù. Ya emee ndu a chifuru l'alì ephe t'ephe buru òha, ike nò. Yò buru Ojejoje a-buru eze, achì ephe le Ugvu Záyonu tsube le mbòku ono gbururu jeyewaru.

⁸ “A -bya le nggube nwada Záyonu, bu èke aanò; l'eche ndu Ízurelu l'ò bu onye eche aturu-a; bya aburu èke ndu Ízurelu agbabaje je ezeeru ndzù; ii-mekochaa buru ishi ège i shi buru teke ndiche. Ò buru eze e-mekochaa rube nggube nwada Jerúsalemu èke òdo.” ⁹ ?Bù ngunu meru iphe jira èkwa? ?Ti nwehedu onye eze tò? Onye akpò-jeziru ngu ụzo; ? tò nòhedu tò; meru iphe iphe-èhuka byaru bya azù ngu l'ò bu nwanyi, ime eme-wa? ¹⁰ Nggube nwada Záyonu; nòdunu ghaa gburugburu l'ò bu nwanyi, ime eme; kele nta-a; be jibyakwa òha mkpukpu-a je anòdu l'echi-ègu. Ii-je alì ndu Bábyilonu. Yò buru l'èke ono; be aa-nafuta ngu. Ò l'èka ono; be Ojejoje a-gbata ngu l'èka ndu òhogu ngu. ¹¹ Nta-a; be igweligwe mba chikobewaru onwephe t'ephe tso ngu ògu. Ephe asù: “T'e merua ya! T'ayi chiru ènya yeru Záyonu!” ¹² Obenu l'ephe ta madu iphe bu iphe Ojejoje ari. Iphe ò chiru idzu k'ememe te dodu ephe ènya; mbù onye ono, chikoberu ephe l'ò bu onye, chikoberu witu, ooje etsutsu ono.

13 “Nngube nwada Záyonu; gbeshi chia ya gbiigbii l'ọ bụ onye l'echi ereshi; kele mu e-me t'i fua mpo-ígwè. Ichirukfu-ọkpa ngu aburu ope. Nnggu egude iya gwee igweligwe mba ọtitoli; wota uru ono, ẹphe ritaru l'eregede ono nọ Ojejoje; mbụ woru ẹku ẹphe ono nọ Nnajiufu ono, nwe mgboko l'ophu ono.”

5

Ụkwa kẹ l'onye a-chinu e-shi Bétulehemu

1 Unu chikobe onwunu l'ikpo l'ikpo; nngube mkpukpu ono, igweligwe madzụ nọ ono; kele ndu ọhogu ayi nọ-pheekwaru ayi anọ-phe. Onye ishi Ízurelu; bẹ ẹphe echikwa mgboro-ígwè l'ishi-agbagba-nchị kẹ kpoo.

2 Obenu lẹ nngube Bétulehemu l'alị Efuratu! A makwarua l'ị bụ nwa mkpukpu, ha nwanshị l'ikfu Júda. Obenu l'ọo l'ime ngu; bẹ onye a-bụ onye ishi ndu Ízurelu e-mekochaa shi; lufutaru mu. Onye ono shiru teke ndiche nọduhawa; o shiru l'ede-nwede nọduta.*

3 Ọo ya bụ lẹ ndu Ízurelu; bẹ aa-paru gwobe gbururu jeye teke nwanyi ono, ime eme ono l'e-zeda. Ọ bụ teke ono; bẹ unwunna iya ndu ọphu a-lakfutafua ndu Ízurelu. 4 Onye ono -byalephu; bẹ ọo-buru onye eche aturu; chee aturu iya ono. Ọ bụ Ojejoje a-nụ iya ike; bya aburu Ojejoje, bụ Nchileke iya e-me t'a kwabẹ iya ugvu. Ndibe iya ono e-buru l'ehu-agu; tọ dọ iphe e-me ẹphe; kele teke ono; bẹ ọdu iya e-jedzuru mgboko gbaa mgburumgburu. 5 Oo-me tẹ nchị dọ ẹphe ndo.

Ndzofuta yele ọ-la-l'iyi

Teke ndu Asiriya a-byakfuta alị ayi ọgu l'alị ayi; bya adzọo ẹke ayi tushiru ike futufutu; bẹ ayi a-foata ndu eche aturu umadzu ẹsaa yele ndu bụ ndu ishi: umadzu ẹsato t'ẹphe duta ayi tso ndu Asiriya ono ọgu. 6 Ẹphe e-gude nkogo lụa alị ndu Asiriya ono; ẹphe a-mifuta nkogo gude lụa alị Nimurodu. Ọ bụ iya a-nafuta ayi l'ẹka ndu Asiriya; mẹ ẹphe byalephu bya awubata l'alị ayi wata ọdzo garamugaramu; l'awu ala l'ókè-alị ayi.

7 Ndu eri Jékoju, waru nọ a-dụ l'ọ bụ iji, shi l'ẹka Ojejoje adashị. Ẹphe a-dụ l'ọ bụ nweyo mini, yoshiru l'eli iru ewu, ẹ-ta budo madzụ b'o cheru; t'o nwe onye ọ nọ ngaberu. 8 Ndu eri Jékoju, wafuru nọ a-tuko ẹgu dzuru. L'iphe bụ mbakeshi; bẹ ẹphe a-dụ l'ọ bụ agu, nọ l'ẹke anụ-egu-egbudu dzuru edzudzu; mbụ dọ l'ọ bụ nwa agu, nọ l'ẹke aturu nọ, abuje: ooje; yoo dzọ-gbushi iphe ọ phuru; ọphu ọ dudu onye aduje ike nafu iya iphe o guderu. 9 Ndu ọhogu ngu; bẹ ii-mekputakota; nnggu achilia ẹka imeli tua okoo kpua ẹphe. Ọdo bụ lẹ ndu nnggu l'ẹphe nọ l'okfu; bẹ ee-mebyishikota.

10 Ojejoje sọru: “L'ọ -rua mboku ono; bẹ ya e-gbushi inya unu; bya emebyishia ugbo-inya unu. 11 Ya e-mebyishi mkpukpu, nọgbaa l'alị unu bya etsukposhia iphe bụ ẹke, unu kpuru; yo shihutsua ike l'ọ ha. 12 Ya e-mebyishi kẹ ọgvu ono, unu agwo ono; ọphu unu 'enwehedu ndu njibya ọdo. 13 Ya e-mebyishi ntẹkpe ono, unu pyishiru dobe ono; mebyishia mkpuma ono, unu agwatsua agwagwa ono; to nwehe iphe unu gude ẹka unu mee, unu abaabarụ ẹja ọdo. 14 Ya a-bya alụ agwa Ashera l'ẹke, unu nọ; woru mkpukpu unu l'ọ ha tsukposhia. 15 Ya e-gude oke ẹhu-eghughu melata ndu mba ono, jikaru l'ẹphe tee medu iphe ya sọru t'ẹphe meje ono.”

* 5:2 5:2 Mát 2:16.

6

Eeku ndu Ízurelu ikpe

¹ Unu ngabekwa nchì l'iphe Ojejoje ekfu.

Tẹ nggube Ojejoje gbeshi vudo evudo; kfuwa iphe e meru ngu l'ifu eze ugwu! Tẹ iphe bu ugwu nuwaru iphe oome t'o kfuwa! ² Unube ugwu l'ugwu ha; unu nukwaa iphe Ojejoje abya edodo! Unu ngabe nchì nua iphe ada nu; unube itso, gude mgboko gbururu jeyewaru! Ishi iya aburu; l'o nweru iphe Ojejoje ekfu le ndibe iya meru iya. O nweru iphe ogushi le ndu Ízurelu meru iya.

Onu, Ojejoje yeru

³ "Ndibe iya; ?Bunua ngunu; be ya meru unu? ?Bu ivu era ngunu; be unu a-su le ya boru unu? Unu sanua ya eya! ⁴ Ya dufutaru unu l'alì Íjiputu; bya agbafuta unu l'alì ono, unu shi buru ohu ono. Ya ziru Mosisu t'ọ bya edua unu yele Éronu; me Miriyamu. ⁵ Unube ndibe iya; unu nyatakwa idzu, o chiru; mbu Balaku, bu eze ndu Móabu! Unu anyatakwapu onu, Bélamu Beyo yeru iya! Unu nyatakwa ije unu shita le Shitimu jeye le Gíligalu; k'ophu unu a-ma iphe Ojejoje meru; gude dzota unu!"

⁶ ?Bu ngunu; be mu e-gude bya Nchileke l'ifu bya ebyiaru iya ikpere; mbu Nchileke ono, paru aka apaa ono? ?Bu nwa eswi, gbaru afa; be mu e-gude byaru iya ogworu ngweja-ukfuru to? ⁷ ?Oo-du Ojejoje mma m'a nu iya unu ebyila; nu iya nggele manu, bu 'aguta aguta? ?Mu e-gude okpara mu gwooru Nchileke aja; gude iya gwofu emeswe, mu mesweru iya to. Mbu; ?bu te mu gude nwa, shi mu l'epho kfuwa ugwo iphe du eji, mu meru to?

⁸ O koshiakwaru nggube madzu iphe du mma k'ememe. ?Bukwanu ngunu bu iphe Ojejoje ele ngu enya iya l'eka; 'abudu t'i meje iphe vudo nhamunha; nggu aphujeru madzu imiko; mefua t'i wozita onwongu ali l'etso Nchileke ngu.

Ikpe, nmaru ndu Ízurelu yele iphe ee-me phe

⁹ Unu ngabekwa nchì! O kwa Ojejoje eku ndu mkpukpu-a oku. Otsu nggube Ojejoje egwu bukwa mmamiphe. "Unu gebekwa nchì l'oda echachi; me k'onye echi ngu iya nu! ¹⁰ Unube ndu iphe du eji; ?bu te ya zahaa eku ono, unu kparu l'uzo eregedede ono to. ?Bu te ya zahaa l'o nweru iphe e bubotaru iphe ebubota gude atù iphe bu iphe Nchileke turu onu? ¹¹ ?Ya e-kpefu onye gude iphe eregedede l'atu iphe ere; mbu onye vu eda, era iphe no iya nu ta budu iphe o suru l'o bu? ¹² Ndu nweru iphe le mkpukpu ono anoduje eme ndu odo iwe iwe. Ndu bu iya nu bu ndu ntuphu-ire; ephe egudeje ire ephe l'eduphushi madzu. ¹³ Oo ya meru iphe ya watawaru unu emebyishi unube ndu mkpukpu ono. Ya eme te unu chihu; ke l'unu emeje iphe du eji. ¹⁴ Nri; be unu e-rikwaa; ole epho te ejidu unu. Unu -ria me unu riru iri-a; epho eghelerua unu onu. Unu a-bu akpa-aghaka; ke l'iphe unu kpataru kwakobe; be ya e-gude ugu bya anaa unu. ¹⁵ Unu a-ko okfu akoko; ole unu ta akpatadu iya akpata. Unu a-pyishije manu l'akpuru olivu; ole unu te etedu manu iya unubedua l'onwunu. Unu a-dzoshije mee l'akpuru vayinu; ole unu ta angudu mee ya. ¹⁶ Ke l'unu mewaru iphe Omuri suru t'unu meje; bya etsoru iphe bu nha-okpa ndibe Ehabu; me ome-l'alì ephe. Oo ya meru ya a-ha nggube mkpukpu t'egbara kfuwa ngu; ndibe ngu aburu ndu ndiphe aa-nodu achi ochi. Yo buru unu; be ndiphe a-nodu aja ewena."

7

Nshobukwaa ndu Ízurelu

¹ Nshobukwa mu nsho; kele mu du l'ò bu onye jeru akpaa l'onanwu teke a kpatagewaru iphe e meberu l'alì; akpuru vayinu agvwa l'oshi iya. Mbù teke ono, akpuru vayinu ke ikperazu ta anojehedu t'a wota ria ono; ophu akpuru figu odungu phù, anoduje agushi mu ike phù ta duwa ophu nonu. ² Ndu yeru Nchileke obu; be gvakwaru nu l'alì owaa. Mbù l'e to duhedu m'oo onye lanu, bu onye obu iya guru iphoro, phoduru nu. Iphe onyemonye kwageberu akwagebe iya bu ogbu ochi. Onyemonye gudewa ugbu l'ege; te ya nmata nwunne iya. ³ Ome ejo iphe kwowaru ephe ehu. Onye achì achìchi ekebutaje madzu t'ò nu iya iphe. Ndu ikpe l'ana ekazu. Ndu, bu ndu a maru epha ephe egudeje ike l'atu t'a nu ephe iphe agu ephe. Ndu ono l'ephe ha; be idzu ephe abuje nanu. ⁴ Onye ophu bu iya kakota mma l'ephe; anoduje adzu adzudu l'ò bu ogvu. Onye ophu bu iya kakota obu onye obu guru iphoro aka ikpo ami-ogvu eji.

Eswe mboku ono, ndu nche unu shi kfuta okfu iya ono ruakwaru; mbù mboku ono, Nchileke a-nu unu aphu ono. O kwa nta-a bu teke aa-nu unu chikikfuu obu. ⁵ Unu ba adakobejekwa madzu ibe unu! Ophu unu atuzojekwaru onye unu l'iya eshi onya ehu! Mbukwa jeye le nwanyi ono, azeje tu-kobe ngu ishi l'utakfu ono; makwaru udu okfu, ii-kfuje t'ò nua! ⁶ Ishi iya aburu le nwata nwoke emechijekwa nna, muru iya nu ifu. Nwa nwanyi l'etsoje nne, muru iya nu okfu. Nyee nwa l'etsoje nne -nji iya okfu. Mbù le ndu bu ndu ogu madzu abuje ndu ufu iya gedegede.

⁷ Obenu le mbedua bu Ojejoje; be mu a-chiru enya ziaru. Mu a-nodu ngaberu Nchileke, bu Onye ndzota mu. Nchileke mu a-nu olu mu.

Ndu Ízurelu e-gbeshi odo.

⁸ Unube ndu ohogu mu; unu be tekwa eswa kpua mu! A makwaru-a le mu daru adada; ole mu e-gbeshikwaa odo. A makwaru-a le mu no l'ochi; obenu l'oo Ojejoje a-buru iphoro, noduru mu. ⁹ Keshinu o bu mbedua meru Ojejoje iphe du eji; be mu e-vutanu oke ehu-eghughu iya gbururu jeye teke oo-bya elee enya l'okfu ehu mu; meeru mu iphe ruberu mu nu; dufuta mu; dobe l'eke iphoro no. Mu aphua ege oo-gude dzofuta mu. ¹⁰ Teke ono; be ohogu mu ono a-phukwa iya phu; woru eka kpube l'ifu l'eke iphere e-gude iya. Mu egude enya mu phu eke oo-da kpurumu; mbù onye ono, shi asuje mu: “?Nanu Ojejoje, bu Nchileke mu?” E ta nodu ophu baru ishi; a dzoo yebedua tolitoli ege aadzotoje epoto, no l'echi oje.

¹¹ Eswe mboku, aa-kpukwa mgbodo ngu ono abyaakwa. Mbù mboku, ee-me te okè-alì ngu kabaa nshinu. ¹² O -rua mboku ono; be ndibe ngu e-shijetsua Asiriya abyakfuta ngu; ndu e-shi l'iphe bu mkpukpu, notsua l'alì Íjiputu abya; mbù shita l'alì Íjiputu jeye le Enyimu Yufurétusu; shita l'eze enyimu jeye l'eze enyimu; me shita l'ugvu jeye l'ugvu. ¹³ Mgboko gbaa mgburumburu; be egbara a-kfu. Yo buru ndu bu iya nu a-kpa iya; ke l'ephe awotawa akpuru iphe ephe kuru.

*Okfu anu Nchileke;
l'aja iya ajaja*

¹⁴ Gudenu mgboro ngu chee ndibe ngu l'ò bu onye eche aturu; mbù ndu ono, bu okè-iphe ngu ono. Ndu ono; be ofuru onwephe je eburu nwenkinyi ephe l'oswa; l'eke nri elu eruje no. T'ephe nodunu le Báshanu; nodu le Giledu taje nri ege ephe shi ata iya teke ndiche.

¹⁵ “Ọ kwa ẹge mu meru iphe, ọ biribiri koshi ẹphe teke ono, unu shi Íjiputu lufuta ono ọ ẹge mu e-me iya koshi ẹphe nta-a!” ¹⁶ Iphe ọ mbakeshi e-gude ẹnya ẹphe ọfu iya; iphere egude ẹphe. Ike ẹphe l'ọha; ọ aa-nafukota ẹphe. Ẹphe e-woru ẹka ọde l'agba; nchi echishihu ẹphe; ẹphe awata ọda nkichi. ¹⁷ Ẹphe e-gude ire michalahaaja ẹja l'ọ ọ agwo; mbu l'ọ ọ unwu iphe awu l'epho. Ẹphe e-shigbaa l'ẹke ẹphe domishiru onwephe lufuta; l'anmakota kwekwekwe. Ẹphe e-gude ọtsu egvu ghakobe lakfutashia Ojejoje, ọ Nchileke ayi; wata unu ọtsu egvu.

¹⁸ ?Bu onye ọ l'ọ ọ nggube Nchileke, ọ onye aguje madu nvu l'iphe ọ ẹji; l'eleswetaje emeswe, ẹphe mesweru ngu; mbu nwa ndu ono, ọduru nu l'okè-iphe iya ono? Ẹhu te eghujedu ngu eghughu gbururu jeyewaru. Iphe aduje ngu mma ọ t'i ọfuru madu imiko. ¹⁹ Ii-ọfuru ayi imiko ọdo. Ẹjo iphe ayi; ọ ii-dzopyabe l'okpa; chiru iphe ọ ẹji, ayi emekota je echee l'eze ọnyimu. ²⁰ Ii-meru oshi-l'okpa Jekopu ire-lanu; ọfuru oshi-l'okpa Ebirhamu imiko, ọ iya ọ nte, i riru nna ayi oche ọte teke ndiche ono.

Náhumu

Èhu-eghughu Nchileke l'okfu èhu ndu Nínive

¹ Ọwaa bụ ozi èhu mkpukpu Nínive; èkwo e deru àphù, ọ phuru mbụ Náhumu onye Èlukoshi. ² Ojejoje bụkwa onye okopho; bụru Nchileke, agwatajẹ ugwo iphe.

Ojejoje bụ onye agwatajẹ
ugwo iphe; bụru onye
oke èhu-eghughu.

Ojejoje emelatajekwa ndu,
kpọru iya ashị iphe ẹphe meru iya;
l'ewojekwaruphu
oke èhu-eghughu iya
tụ-koshi ndu ọhogu iya.

³ Ojejoje bẹ èhu t'eghujekwa
eghughu ẹgwegwa;
bụkwaruphu onye ike iya haa nshinu.
Ojejoje ta ahakwa onye
ikpe nmaru t'ọ laa kẹ manụ.
Ọ bụ oke pherephere;
mẹ ọku-maa b'ọ gude tọ ọzo, ooshije;
urukpu aburu udzu-ẹja, etsu iya l'okpa.

⁴ Ọ baje ru eze ẹnyimu mba; mee ya t'ọ tahu.
Oomeje iphe bụ ẹnyimu l'ọ ha t'ọ tashihukota.
Alị Báshanu me ẹwu,
nọ lẹ Ugvu Kamelu;
bẹ oomeje; yọ nwụa kpaa;
ẹge ono kwaphu bẹ oomeje tẹ iru, nọ lẹ
Ugvu Lébanonu nweshia enwenwe.

⁵ Eze ugvu l'ugvu haa anmajẹ jijiji l'ifu ya;
ndu ọphu bụ unwu ugvu angazeshihu.
Mgboko gbaa mgburumburu;
mẹ iphe bụ iphe bu iya nụ
anọduje anma furafura l'ifu iya.

⁶ ?Bụ onye a-du ike vudo iya
l'ifu teke iphe egbu iya egbu.
?Bu onye a-du ike wafu
l'oke èhu-eghughu iya?
Oke èhu-eghughu iya aduje
l'ọ bụ onye e kpuru ọku;
Mkpuma agbajẹ
yogiriyogiri l'ifu iya.

⁷ Ojejoje du mma;
bya aburu agbarike madzu
teke onye ọbu nọ
l'iphe-ehuka.
Iphe bụ ndu gbabaru lẹ
mkpuli iya je ozeru ndzu; bẹ ooletaje ẹnya.

⁸ Obekwanu l'oo-gude

- ẹjo utso mee tẹ ndu Nínive chihu.
 Ndu ọhogu iya; bẹ ọo-chi
 chiba l'ẹkpuru-ọchi.
- 9 Iphe bụ ẹjo idzu, ẹphe achiru Ojejoje;
 bẹ oo-mebyishi;
 ọphu ndu ọhogu iya
 'apalihekwa ishi ọdo
 kẹ ugbo ẹbo.
- 10 Ọo teke a nmakoru ẹphe l'ọ bụ eri-ogvu;
 ẹphe angua mee; yọ tsushia ẹphe atsutsu;
 bẹ ọku e-tsu ẹphe ẹge
 ootsuje ẹkwo akpe ọkponku.
- 11 Ọ bụ lẹ nggube Nínive b'o nweru
 onye lufutaru nụ; bya awata ọchiri
 Ojejoje ẹjo idzu; nọdukwapu lẹ
 mgbazi t'e mee iphe dọ ẹji.
- 12 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sọru:
 "L'a makwarua l'ẹphe shihuru ike
 bya adu l'igwe;
 ọle ee-me ẹphe t'ẹphe buru kpurupyata; gvụ.
 A makwarua lẹ mu meru unu;
 unu anodu l'iphe-ẹhuka;
 ọle mu te emehedu t'unu
 jebaa iphe-ẹhuka ọdo.
- 13 Nta-a; bẹ mu a-nyafu ajaba ono,
 ẹphe nyaberu unu l'olu ono;
 tọfukwapu unu odogoro ono,
 ẹphe keru unu ono."
- 14 Ojejoje tẹakwaru ekemu l'okfu ẹhu ngu;
 sọ: "Lẹ awa ngu a-gvụ; ẹpha ngu ephuhu.
 Ya e-mebyishi iphe a pyiru apyipyi;
 mebyishia ndu ọphu a kpuru akpukpu
 dobegbaa l'ulo agwa ngu.
 Ya a-tu ili, ee-li ngu;
 kẹ l'i bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa."
- 15 Lee ẹnya l'eli ugvu ono; phụ ọkpa onye gude ozi-oma l'abya; mbụ onye
 ezi ozi-oma ẹhu-agu. Unubẹ ndu Júda; unu gbaa aji unu; unu emee iphe
 unu kweru ụkwa iya. Ishi iya aburu lẹ ndu ẹjo-obu; mbụ ndu Nínive ta
 abyahedu unu ọkpa ẹhu ọdo; kẹ l'ee-me tẹ akọ ẹphe ba aduhe ọdo.

2

Nínive e-chikahu

- 1 Unubẹ ndu Nínive; onye a-bya achikashia unu nanu nanu abyaakwa.
 Unu chekwa ọlo-mgbochi unu nche;
 unu echekwapu nche l'uzo ono!
 Unu rụkotakwa onwunu arukota;
 unu arukotakwapu ike unu l'ọ ha!
- 2 A makwarua lẹ ndu ọhogu
 gwowaru iphe ẹphe kpakparakpa;
 bya emebyishikota iphe
 ẹphe meberu l'ali l'oha;
 obenu lẹ Ojejoje e-mekwa

- tẹ ugvu awa Jékoṗu
laphutaru ẹphe azu ọdo;
t'ọ bya adu ugvu ẹge
ndu Ízureḗlu shi adujehawa.
- ³ Iphe ndu soja iya egudeje
egbochita onwẹphe;
bẹ ekekota uswuswe.
Ndu soja ẹphe eyekota uwe, eke mee-mee.
Mgboro-igwè, e gude mee
ugbo-inya ọgu ẹphe
egbukwa ngerengere
mbọku ono,
ẹphe kwakọberu kẹ ọgu ono.
Arwa ẹphe; bẹ ẹphe gudewa
aba mbavu-ọgu.
- ⁴ Uḡbo-inya ẹphe awukwa
kpọtikpoti l'iphe bu esu-uzo;
ẹphe jiru edukfu ji:
ẹphe -jee ifu; ẹphe alaa azu.
Ẹphe l'ẹphe ha tuko
du l'ọ bu oku itsu-oku;
l'ezigbaa phaphapha l'ọbu ebemu-igwe.
- ⁵ Ndu soja iya ndu ọphu a ọru afofo
b'o kukobewaru l'ekalanu;
ọle ẹphe tuko ejeele l'evuko ali evuko.
Ẹphe ekwojeru jeshia lẹ mgbodo,
e gude kpụ-pheta mkpukpu ono;
iphe eegude egbochi onwonye l'ọgu
egbe ọdugbawa nu lẹ mgbodo ono
kẹ jingu-jingu.
- ⁶ Uzo, eeshi eje ẹnyimu; b'e tsukafuwaru;
gheru onu.
Iphe bu ndu, ọ l'ufu-eze
bẹ ẹhu aanmakwa nmanma.
- ⁷ A tuwaru iya l'ọ bu iwu
lẹ ndu mkpukpu-wa; bẹ aa-kpụ lẹ ndzụ;
laa ali ọdo.
Unwu-mgboko, a-ọdu
agbaru ẹphe mboyi;
kugbaaru ẹka l'ukuvu; l'akpo kukuku.
- ⁸ Nínive dulephu l'ọ bu okpuru,
mini, ọ iya nu awufu
awufu l'ọ bu nggele.
Iphe aaragbaa bu:
“Unu vudo-o! Unu vudo!”
Ọ bu l'ẹ t'ọ nwedu m'ọo onye lanu,
gharu ẹnya l'azu.
- ⁹ Unu vua mkpola-ocha; vua mkpola-ododo;
kẹ l'eku, mkpukpu-wa
doberu bukwa 'erige erige.
- ¹⁰ Mkpukpu ono dabuakwaru iphoro;
Ọ buwa kpurupyata; daburu ochobo.

Iphe bu ndu bu iya nu;
 be meji tofukotaakwaru:
 ikpere l'avukota ephe kwerikweri;
 eh u atuko l'anma ephe kpakpakpa;
 ifu agbanwushihukota ephe agbanwushi.

11 ?Nanu eke iduma-agu ono no;
 mbu eke ono,
 onoduje anu unwu iya nri ono;
 mbu eke oke agu yele nyee ya shi ejeje;
 ephe l'unwu ephe;
 to nwe iphe ephe atsugvu?

12 Agu ono shi egbujueru unwu
 iya anu, e-dzuru ephe;
 dzu-gbushia anu pata je atogboru nyee ya;
 O shi egbuje anu je edojia ogba iya edoji;
 lajashia anu bya akube l'ogba iya.

13 Owaa bu iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfu. O sugu: "T'unu lenu; ya achikwaru unu ejo idzu. Ya e-gude oku dzupyashia ugbo-inya unu; yo kpoo enwuru-oku; kpoo tuu. O bu ugu-mbeke; be ee-gude gbushia unwu agu unu pyaapya. E to dukwa anu, ya a-haru unu le mgboko t'unu gbuje; taa. Ophu 'onwedu l'anukwadia olu ndu ozi ngu odo."

3

Iphe-ehuka, Ninive e-je

- 1 Aphu a-tsugu mkpukpu ono,
 bu mee jiru iya ono.
 O bu ejo-ire; me iphe a nakoru le nfu;
 be jiru iya nu;
 ophu 'onwedu teke
 aa-kpabuhu iya madzu eh akpabuhu.
- 2 Unu ngabenu nchi nu oda echachi;
 oda ugbo-inya, agba oso;
 igidi inya, akfu wugengu wugengu;
 me ugbo-inya, awu l'etso iya nu.
- 3 Ndu agba inya-ogu; be ifu bohuakwaru.
 Ephe gudeakwa ugu-mbeke ephe aba
 mbavu-ogu: arwa ephe
 l'adagbaa ke swimu; swimu.
 Ndu e gburu l'ogu du l'igwe;
 odzu ndu nwushihurunu akuru;
 odzu madzu aburu 'aguta aguta;
 k'ophu aadzotsua ephe okpa l'esweta.
- 4 Iphe kparu iphe ono l'oha bu
 le nwanyi okpara ono tsonukaru nwoke;
 ke l'oomashi mma ike;
 l'agwoshikwaphu ogvu ike;
 onye egudeje ke unwoke,
 ootso reshia mba, du iche iche.
- 5 Ojejoje, bu
 Okaribe-Kakota-Ike sukwaru:
 "Ti lekwa! L'obu ta duhekwa
 iya mma l'eke ino.

Ya a-ji-likwa mkpuni ngu; ghaa ngu l'ifu.
 Ya e-me tẹ iphe bụ
 mbakeshi phụ ngu l'ẹke ịigba ọtu.
 Iphere e-gude ngu l'ifu
 alị-eze, dụ iche iche.

⁶ Ya e-me ngu ẹjo ahuma;
 nggu adu oyi l'anya;
 Ya e-me t'ẹ b'ọ dūhe iphe aa-gube ngu;
 mee ngu t'ị bụru iphe
 ee-gude l'akọ ọnu.

⁷ Iphe bụ ndu phuru ngu nụ
 a-kpo-yiru ngu ukuvu;
 su: 'Lẹ Nínive; bẹ ẹgbara kfuakwaru;
 ?Bụ onye a-yọru iya ọshi;
 bụ onye l'a-dụ iya ike.' "

⁸ Nínive; ?ị ka Tebusu mma tọ; mbụ mkpukpu ono, bu l'onu ẹnyimu Náyilu; mini gbapheru mgburumgburu ono? Ọ bụ ẹnyimu ono bụ iphe egbobutaje iya nụ; mini ẹnyimu ono aburu upho-mkpuma, e gude kpụbuta iya. ⁹ Ndu Itiyópiya yele ndu Íjiputu shi bụru agbarike iya; ike ta agvuje ẹphe agvugvu. Ndu Putu mę ndu Líbiya shitsukwaa bụru ndu yẹ ya tughaberu bụru nanu. ¹⁰ Ọle e megekwarua; kpua ya lẹ ndzu laa alị ọdo. Unwegirima iya; ndu ọphu angu ẹra b'e gweru rakaraka lẹ mbaduzo. Ndibe iya ndu ọphu a maru ẹpha ẹphe; b'a turu ido; gude keshia ẹphe. Ndu ọphu bụ oke amadu l'ẹphe b'a tushiru mkpakobe; keeru ndu ọhogu ẹphe.

¹¹ Unubedua l'onwunu; bẹ męe e-gudekwaphu. Unu e-mekochaa acho ẹke unu e-domi onwunu tẹ ndu ọhogu ba aphu unu. ¹² Iphe bụ ọlo, unu kpushiru ike a-dukotakwa l'ọbu oshi figu, akpuru iya kẹ mbụ chashiru achashị, abuje; a -nma ya yikayika; nebyi iya adashia l'onu ndu a-ta iya nụ. ¹³ Unu lewaru ndu soja unu ẹnya; phụ ẹge ẹphe dutsua l'ọ bụ unwanyi. Iphe bụ ọnu-oguzo, eeshije abata mkpukpu unu l'ẹphe ha; bẹ ghekotaru ọnu; k'ọphu ndu ọhogu unu e-shi iya wubata. ¹⁴ Unu kukwaa mini sụ male ọgvu teke ndu ọhogu unu a-bya eyebuta unu! Unu emee tẹ ọlo ono, unu kpushiru ike ono kabaa oshihu ike! Unu dzọ ẹja; mekwashia iphe e gude ayọ buloku; yoshia buloku.

¹⁵ Ọ kwa l'ẹke ono; bẹ ọku a-dzu-gbushi unu; e gude ogu-mbeke gbushia unu pyaapya. Unu kabaa l'igwe l'ọ bụ ogu; mbụ zaa l'ọ bụ igube! ¹⁶ Ndu azuru ngu aswa b'i mewaru; ẹphe azaa l'igwe ka mkpo-kpodo, nọ l'igwe; obenu l'ọ bụ ẹge igube azaje l'igwe bụ ẹge ẹphebedua a-za bya egwotagee iphe nọ l'alị ono; mee wangu. ¹⁷ Ndu eche ngu nche etsu l'ọbu igube; ndu ishi-ọru ngu anyinwua l'ọ bụ igube, mboku oyi atsụ; je anyinwua lẹ mgbodo. Anwụ -chidelephu; ẹphe ephekashihu; tọ nwe onye a-ma ẹke ẹphe ala.

¹⁸ Nggube eze ndu Asiriya; ndu echeru ngu aturu; bẹ mgbenya tutsuakwaru. Ndu a maru ẹpha ẹphe chiakwaru ẹka ye l'ifu ụtakfu; nọ-kirishia. Ndibe ngu gbawaru nanu nanu l'ugvu ugvu; tọ dụ onye e-je ẹphe achikobe. ¹⁹ Iphe e mekaru ngu te nwekwa ọgvu; ọnya, nọ ngu l'ehu; bẹ ishi nggu l'iya a-yikwa. Iphe bụ onye, nuru ẹge ọomuru ngu a-nodu etekwa ẹswa k'adada, ị daru. Ishi iya aburu: ?bụ onye b'ẹ ti meedua ẹjo iphe?

Habakuku

Aphụ, Habakuku l'agu

¹ Ọwaa àphù, ọ phuru; mbụ Habakuku, bụ onye nkfuchiru Nchileke.

² Nggube Ojejoje; ?bụ teke ole; bẹ mu e-chiberu mkpu; ẹmanu nggu eyeeru mu onu. ?Bụ teke ole; bẹ mu e-chiberu mkpu l'iphe ọnwuu-ọnwuu ghatakwaru aghata l'ẹke-a; ẹmanu nggu agbaaru mu mkpu. ³ ?Bụ ngunu meru iphe iimeru ẹ mu nọduje l'ele ẹke eemegbu madzụ emegbu? ?Nanụ ẹge e meru; nggu anọduje l'ele iphe dụ ẹji; haa ya? Mu gude ẹnya mu l'ele ẹke ndu madzụ emebyishi iphe emebyishi; l'emegbaaru ibe ẹphe ọnwuu-ọnwuu. Nseku mẹ uswo tukuru ẹkemeke ọbule dzuru. ⁴ Ọo ya meru iphe ekemu te erehedu ire; ọphu ikpe, dụ maa ta nọhedu. Ndu ẹjo-madzụ eripyabeje ndu doberu ẹka ndoo; k'ọphu bụ l'ikpe gbe alajeru onye ọphu chọru okfu.

Onu, Ojejoje eyeru Habakuku

⁵ Unu leduduphu ẹnya l'iphe bụ mbakeshi; phụwaru iphe a-kpọ unu okfu; kẹ l'iphe ya e-me l'ogbo unu-wa; bẹ unu ta abyadu bya ekweta l'o bụ oswi-okfu; m'o -ruhuru; e kfuaru iya unu. ⁶ Ndu ya eme ẹ ya kpalia bụ ndu Bábýlónu; mbụ ọha ono, emeje igiri-igiri; ẹphe ta aphujeru madzụ imiko ono. Mbụ ndu ono, ẹ-te nwedu ẹke ẹphe ẹ-ta ejejedu ẹ mgboko je anaa alị, ẹ ta bụdu nk'ẹphe. ⁷ Ẹphe bụ ọha, aatsụ egvu; bya aburu ndu dụ biribiri. Ọ bụ ẹphebedua bụ ekemu l'onwẹphe; bụru iphe ee-gude palia ẹpha ẹphe nwenkinyi; bẹ ẹphe emeje.

⁸ Ịnya ẹphe ka oduma ọso; bya aka ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ome ẹnari l'enyashi. Ndu, agbaru ẹphe inya bụ ndu shi ẹke teru ẹnya; l'awụ ọso awụwu l'abya. Ẹphe anọduje ezi phaphapha l'ọ bụ ivu, phuru iphe ọ-dzuta.

⁹ L'ẹphe l'ẹphe ha; bẹ iphe ẹphe kwoberu bya bụ ome iphe-ọkpehu. Ẹphe ezi phaphapha ẹje abya l'ọ bụ phẹphere uguru; l'ime iya; bẹ ẹphe akpukokwaphu madzụ ẹ ndzụ l'ọ bụ onye ekpo ẹja. ¹⁰ Ndu eze; bẹ ẹphe anọduje aja ewena; l'ekfubyishi ndu ishi, achị nụ. Iphe bụ a-gbabe-a-dzuru ta anọchijedu ẹphe ụzo; kẹ l'ọ bụ ẹja; bẹ ẹphe a-gha iya; yọ dakposhihu.

¹¹ Ẹphe -metsua; ẹphe ezia phaa l'ọ bụ phẹphere; sweta; jeshia iphe ẹphe ẹje; mbụ ndu ono, ikpe nmaru ono, gude ike ẹphe mebe iphe ẹphe abaru ẹja ono.

Aphụ k'ẹbo, Habakuku agu

¹² Nggube Ojejoje; ?ti shidunua l'ede-nwede tọo? Nggube Nchileke mu: nggube Onye nke mu, dụ nsọ; ayi ta anwuhukwa. Nggube Ojejoje; nta-a b'ị fọtawaru ẹphe dobe t'i gude ẹphe kpee ayi ikpe. Nggube agbara mkpuma; ị kfubewaru ẹphe t'i gude hụa madzụ àhùhù. ¹³ Ẹnya ngu donukakwaru risangu kẹ t'i gude iya l'ele iphe bụ iphe dụ ẹji. Ẹ tii hakwa ẹ iphe eemeswe emeswe nọdu. ?Nanụ ẹge e meru; yọ bụru ndu ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka b'ị nataru? ?Nanụ ẹge e meru; nggu anodu nwandoo; ndu iphe dụ ẹji l'eripya ndu, ka ẹphe odobe ẹka ndoo eripya?

¹⁴ I meekwaru madzụ; yọ dụ l'ọ bụ ẹma, nọ ẹ mini; mbụ yọ dụ l'ọ bụ unwu iphe awụ l'ẹpho, ẹ te enwedu ndu bụ ishi, achị ẹphe. ¹⁵ Onye ọhogu ono egudeje ịkokoro l'anmako ẹphe l'ọ bụ ẹma; gude ugbu l'anwuko ẹphe; mbụ gude ugbu-aghagha anwukoo ẹphe; ẹhu atso iya; yo te ẹswa. ¹⁶ Ọo

ya bu; yọ gwalahaa ụgbu-egege iya ono agwagwa; bya eworu ịnsensu, eshi kwẹkwẹkwe kpọo ọku gude agwaa ụgbu-aghagha iya; ke l'ọo ụgbu ono meru iphe; ọ nọ ndzụ; l'eri gwọogwo; bya enweru nri ọkpobe enwenwe.

¹⁷ ?Ephẹ e-shi gudewaru ụgbu ephẹ l'awushi awushi; gude ogu-mbeke l'egbu iphe bu mbakeshi pyaapya; l'ẹbe a phuru ephẹ imiko le phuu?

2

¹ Mu e-je evudo chelahaa nche; mbu le mu e-jekpelephu je anodu l'eli upho-mkpuma mkpukpu leta iya enya; maru onu, oo-yeru mu; makwaruphu iphe mu e-kfuru yeru iya l'aphu-wa, mu agu-wa.

Onu, Ojejoje eyeru Habakuku

² To du iya bu; Ojejoje abya eyeeru mu onu; su: "Te mu toko iphe-a, ya abya mu ekoshi l'aphu-a dekota lekwo; mbu dee ya l'eli ekwekwerekwe; dee ya k'ophu onye agba oso agutaje iya. ³ Ke l'aphu ono e-medzu; me oge iya -rulephu. Aphu ono ekfu iphe e-me l'oge ikperazu; e to dzudu ejo-ire. O -nweru ege e meru; yo no anono; kwabekwaru iya. L'oo-mefutajekwa. E to nokwa anono.

⁴ "Wo mu te mu lekwa; l'onye obu iya e-ta gudu iphoro ta adzuka. Obenu l'onye woru onwiya ye Nchileke l'eka; shi ege ono dobe eka ndoo a-dzukuraru."*

⁵ "O kwa mee eme iya eswe. Ootsenuka etsetse; ophu o dudu teke ootutaje ume. Ishi iya aburu l'o bu epho 'eji ikpozu; buru epho 'eji onwu. Ootukoje iphe bu mbakeshi kpokoo kpuru onwiya; toko iphe bu madzu kpokoo le ndu. ⁶ O kwa ndu ono, o kpokoru le ndu ono e-mekochaa chilaha ya ochi; jalaha ya ewena; su: 'T'aphu tsokwaru onye achiko iphe e zitaru ezita kuberu onwiya; bya eshi l'agboro baa eze. ?Bu teke ole; be ege iphe owaa a-kfushi?'

⁷ "Ndu ji ngu ugwo; ?ephe ta nonyahedua gbeshi to. ?Ephẹ te egbeshihedu; mee ngu iphe ii-nmahu kpakpakpa. O bu teke ono; be ii-bya aburu ephẹ ohu. ⁸ Keshinu i kwaru iphe bu mbakeshi, du l'igwe l'okwata; be nwa ndu ophu phoduru nu a-kwakwaphu nke ngu l'okwata. Ishi iya aburu l'i gbushiwaru madzu. I mebyishiwaru ali yele mkpukpu le mkpukpu; mekpọ iphe bu ndu bugbaa l'ime iya.

⁹ "Aphu a-tsuru onye, bu ejo uru b'o gude buru; k'ophu ya e-shi iya je agbabe okpa l'eke enya e te rudu: shi ege ono nahu iphe du eji, e-mekochaa dakfu iya! ¹⁰ I mewaru te igweligwe madzu laa l'iyi; shi ege ono meru iphe-iphere kpua ndu ufu ngu; shikwa iya phu mebyia ndu ngu. ¹¹ Mkpuma, e gude kpua upho-mkpuma ulo e-chi mkpu; oshi, e gude kwaa ya akwakwa azuru iya mgbede.

¹² "Aphu tsokwaru onye ono, egudeje ogbushi madzu l'emezi mkpukpu iya ono; mbu onye ono, bu iphe du eji b'o gude l'akpulita mkpukpu ono. ¹³ ?To budu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; be meru; akanya, ndiphe ese adu l'o bu nku, eegude anya oku; akanya, iphe bu mbakeshi ese aburu nsegbu-akanya? ¹⁴ Ishi iya aburu le ndiphe l'ophu e-mekochaa makotaru ege Ojejoje duta-be biribiri; mbu l'aa-maru iya ohuma-ohuma; ege ono, mini ejije eze enyimu ohuma-ohuma ono.

¹⁵ "Aphu tsoru onye ono, ewotaje mee chee ndu obutobu iya; mbu onye agbajeru ephẹ mee l'otumu-akpo; ephẹ angwa ya gbururu jeye teke owata ephẹ ome l'enya; k'ophu o-phu ephẹ l'eke ephẹ gba otu. ¹⁶ O kwa

* 2:4 2:4 Róm 1:17.

iphere e-mekochaa ji ngu ifu; ẹ ta akwabekwaru ngu ugvu. Ọ kwa nta-a b'o ruberu ngu l'ongu mee! Ngunua ya gbaru ọtu! Okoro ono, shi l'ekata-utara Ojejoje ono tso-pheekwaru ngu mgburumburu. Iphere, ee-gude ngu nu a-kakwa ugvu, e shi akwaberu ngu. ¹⁷ Iphe iwe-iwe ono, i meshiru le Lebanonu ono a-bya egude ngu. Unwu anu ono, i gbushiru ono a-bya eyeeye ngu egvu. Iphe kparu iya nu aburu ke ndu ono, i gbushiru ono; ali ono, i mebyishiru ono; mkpukpu ono, i mebyishiru; mebyishia jeye l'iphe bu ndu, bu iya nu ono.

¹⁸ “?Bu uru ngunu; be nteke baru; l'eke o kwaa madzu gude eka pyia ya? Odo bu; ?bu uru ngunu b'o baru; mbu iphe e-te nweddu iphe oozi, eegude eka? Ke l'onye apyi iya nu kporu obu yeru iphe o meru l'onwiya, e te gbe budu l'okfu okfu. ¹⁹ Aphu tsokwaru onye ono, asuje mkpurukpu oshi t'o teta nodu ndzu; m'o bu onye asuje mkpuma ono, e ta nodu ndzu ono to gbeshi egbeshi. Nteke ono; ?oo-du ike duzia unu uzo to. O bu oswi-okfu l'a wuru iya mkpola-ododo yele k'ocha; obekwanu l'e to tudu ume.

²⁰ “Obenu le Ojejoje no l'eze-ulo iya, du nsọ; te mgboko mgburumburu dakwaa ashi l'ifu iya.”

3

Habakuku ekfu anu Nchileke

¹ Owaa bu ekfukfu, onye nkfuchiru Nchileke, bu Habakuku kfuru nu Nchileke. O guru iya l'o bu egvu-aphu.

² Nggube Ojejoje;

mu nuwaru ọtu-onu ngu.

Iphe i meshiru eye mu egvu.

Nggube Ojejoje;

menua ya odo nta-a,

ayi no ndzu-a!

Menua t'a maru iya l'oge nk'ayi-a!

T'ehu ghukwaa ngu eghughu;

olobu; nyatakwa obu-imiko ngu ono.

³ Nchileke shikwa le Temanu bya;

mbu te Onye Nso ono

shikwa le Ugwu Paranu bya.

O-gbu-nwii-nwii ya tuko

imigwe l'o ha sweta;

mgboko mgburumburu

l'aja iya ajaja.

⁴ O-gbu-nwii-nwii ya

du l'o bu eke enyanwu wataru.

Eka iya, bukwanu eke

o domiru ike iya atuko egbu nwiiinwii.

⁵ O ziru ejo iphe-ememe t'o vutaru iya uzo;

bya ezia mgbonwu t'o tso iya l'azu.

⁶ Evudo b'o vudo; nmaa mgboko yikayika.

Yo buru enya, o loru;

be iphe bu mbakeshi nmahuru jijiji.

Eze ugvu ndiche ono

atuko gbakposhihu.

Ndu ophu bu unwu ugvu

ndu ke akahu adakposhihu.

- Uzo, o toru; be shi l'ede-nwede.
- 7 Mu phuru ndu Kúshi l'ẹke
 ẹphe nọtsua l'ulo-ẹkwà;
 l'ẹje iphe-ẹhuka;
 bya aphua ndu Midiya
 l'ẹke ẹphe nọtsua l'ulo ẹphe l'atsụ ude.
- 8 ?Bụ nggele nggele b'i shi
 tukoshi oke ẹhu-eghughu ngu;
 nggube Ojejoje?
 ?Bụ ẹnyimu b'i shi abaru mbà ọọ.
 ?Tọ bụ eze ẹnyimu meru
 iphe ẹhu shi egu ngu ke damadamu
 teke ono, i shi agba l'eli inya ngu ono;
 mbụ teke ono, i shi gude
 urukpu meru ugbo-inya,
 iigudeje mekputa ohogu ngu ono ọọ?
- 9 Ụta ngu b'i chifutaru wushi;
 kwakobe t'i gbaa akfu ngu.
 I gude nggele kewashia mgboko.
- 10 Eze ugvu phuru ngu; nmahu jijiji.
 Ochi-oku mini abya atsoo tso-swee.
 Ebo mini, aswo mgburumgburu;
 akpara-mini -bya; yo kuta mini ghaa l'imeli.
- 11 Ẹnyanwu yele onwa phuru akfu ngu;
 me arwa ngu l'ẹke oozi vaavaa abya;
 kegbaaru jingujingu l'akpamigwe.
- 12 I gude oke ẹhu-eghughu
 dzoo garamu garamu
 dzojaa mgboko ẹbo;
 bya egude ovuma dzoo
 iphe bụ mbakeshi pyaapyaa.
- 13 I byaru t'i bya adzoo ndibe ngu;
 mbụ t'i bya adzota onye nke
 ngu ono, a wuru manu l'ishi ono.
 Onye ishi, achi ali ndu ejo iya ono;
 b'i gweru rakaraka;
 bya eshi l'ishi phufu iya iphe jeye l'okpa.
- 14 O bụ arwa nk'ia b'i gude sujaa ya ishi
 teke ono, ndu soja iya
 wufutaru t'ẹphe chikaa ayi ono.
 Ẹphe atụ uzu l'ẹphe abya olajashi ndu ono,
 iphe-ẹhuka byaru ono alajashi;
 mbụ ndu ono, domishiru
 onwephe edomishi ono.
- 15 I gude inya nmaa
 eze ẹnyimu yikayika; sweta;
 mbụ swee eze mini,
 jiru ejiji; l'akpa rokoroko.
- 16 Teke mu nuru iphe ono;
 be meji gbabuhuru mu;
 onu anmakota mu
 kpakpakpa l'ẹke mu nuru igidi iya.

Okpu, nọ mu l'ẹhu
 erushihukota mu erushihu;
 okpa anmakota mu kpakpakpa.
 Mu a-takpelephu nshi; kwaberu mboku,
 ephe e-je oke iphe-ehuka;
 mbu ndu ono, etso ayi ogu ono.

17 T'e ewota iya ru;
 l'oshi figu ta atsuhedu igu;
 oshi vayinu ta amihe nebyi;
 akpuru oshi olivu adashikota;
 ophu iphe e meberu l'ali te emehu emehu;
 mbu; t'a sukwaru l'aturu gvuru l'odu-aturu;
 eswi ta nhe l'odu-eswi;

18 mu a-nodulekwaa ete eswa l'eke Ojejeje no.
 Ehu a-nodulekwaa atso mu
 ena l'eke Nchileke ono,
 bu onye ndzota mu ono no.

19 O kwa Ojejeje ono,
 bu Nchileke mu ono bu ike mu.
 Oomeje t'okpa egwo mu l'o bu okpa mgbada.
 Onuje mu ike;
 te mu du ike nyikobe eli ugvu.

O kwa onye ishi egvu b'o duru; buru une mu; be ee-gude kpoo ya.

Zefanaya

¹ Ọwaa bụ ozi, Ojejoje ziru Zefanaya Kúshi. Kúshi bụ nwatibe Gedaliya; Gedaliya aburu nwatibe Amariya; Amariya aburu nwatibe Hezekáya. Teke ọ nataru ozi ono bụ teke Josáya Amonu shi buru eze ndu Júda.

Ojejoje a-nụ mgboko aphụ

² Ojejoje sụru lẹ ya a-tuko iphemiphe ọbule zaa azaza zafu t'ẹ b'ọ duhe ọphu a-nọ lẹ mgboko. ³ Ya a-za madzụ yele anumanu zafu; zaa unwenu, ephe l'eli yele ẹma, nọ lẹ mini zafu. Ndu ẹjo iya ono; bẹ ee-kpo ẹge eekpoje ntu teke ono, ya e-me tẹ madzụ chihu lẹ mgboko ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁴ “Ya a-makwaru ndu Júda ẹjo-ẹka; ephe l'iphe bụ ndu, bu lẹ Jerúsalemu l'ephe ha. Iphe bụ ndu phoduru nụ lẹ ndu abajeru Bálu ẹja; bẹ ya e-me t'ephe chihu kpamukpamu l'alị-a; jeye lẹ ndu ishi, l'agwajeru iya ephe; ⁵ mę ndu ono, ejeje je anodu l'okpotsu ulo l'abaru ẹnyanwu ẹja yele mkpọkpodo; mę onwa; mę ndu ono, abajeru iya ẹja ndu ọphu egudeje ẹpha Ojejoje l'eri angu; gudekwaphu ẹpha Mólèku l'eri angu; ⁶ mę ndu ono, gbakutawaru Ojejoje azu; ephe ta achọ Ojejoje; ọphu ephe 'ejejedu iya ọkpata ishi.

⁷ “Unu dakwaa shikongu l'ifu Okaribe-Kakota-Nu; kele mboku ke Ojejoje duakwa ntse. Ojejoje dobekwaru iphe oo-gude chia ẹja. Ndu o ziru t'ephe bya b'o dobekwaru nsọ. ⁸ Mboku ono, Ojejoje a-chi ẹja ono; bẹ mu a-nu ndu bụ ishi, achi nụ aphụ yele unwegirima ufu-eze; mę iphe bụ ndu eme umere ndu ọhodo. ⁹ Mboku ono; bẹ mu a-tuko ndu ono, ẹ te kwedu ọdzo ọkpa l'ogodo onu-oguzo ono; nua aphụ; mbu ndu ono, bụ iphe ephe eyejije ulo onye nwe ephe bụ iphe ephe gude ike mę ugho luta ono.”

¹⁰ Ojejoje sụru l'ọ -be mboku ono; bẹ uzu-ekwa a-tu lẹ Onu-oguzo Ẹma; mkpu adaa lẹ Egu-Ofhungu; ugvu ugvu agbawashihu ke kpowayi kpowayi. ¹¹ Unu tua uzu-ekwa; unube ndu bunyabe aswa; kele ndu agba ngho; bẹ ee-gbukota; mbu lẹ ndu ono, gude mkpola-ocha l'azu aswa ono; bẹ ee-mebyishikota.

¹² “O -rua teke ono; bẹ ya e-gude urọku nyochaa Jerúsalemu enyocha. Ya a-nu ndu ono, tsuru onwephe l'anya ono aphụ; mbu ndu ono, doleruphu l'ọ bụ ọhu-mee ono; mbu ndu anoduje arị lẹ Ojejoje ta dudu iphe ọo-du ike ememe: k'oma; m'oo k'ejji. ¹³ Ndu ono; bẹ aa-vu ẹku ephe l'akpaa; tsupyashia ulo ephe. Ephe a-kpu ulo; ọle ephe te ebudu iya. Ephe akọ okfu vayinu; ọle ephe ta angudu mee, shi iya nụ.”

¹⁴ Oke uboku ke Ojejoje duakwa ntse; ọ duwa ntse; ọobyakwa nta-anta-a. Uzu-ekwa, a-tu nụ lẹ uboku ke Ojejoje ono a-duakwa eji; mbu uzu, ndu ike du l'ogu a-nodu atu. ¹⁵ Mboku ono bụ mboku, Nchileke a-tukoshi ndiphe oke ẹhu-eghughu iya. Mboku ono bụ mboku ndiphe e-je oke iphe-ehuka; gua ẹjo aphụ. Mboku ono a-buru ndiphe eswe ọ-la-l'iyi; buru ephe kpurupyata. Mboku ono a-gbakota ọchi; du ragaraga. Mboku ono; bẹ urukpu a-tsopyabe ekemeke ọbule; ekemeke ejihu tsabalangu. ¹⁶ Mboku ono; bẹ aa-nodu egbu upyoku; l'echi mkpu ọgu, a-dakfu mkpukpu ono, a kpu-pheru upho-mkpuma mgburumburu ono yele ulo-eli ephekerephe ephekerephe ono, nụ iya nụ ono.

17 “Ya e-me tẹ ndiphe jee iphe-ẹhuka; metabe iya ẹphe; k'ophu ẹphe a-wata oje l'ọ bụ ndu ishi. Ishi iya aburu l'ẹphe mewaru Ojejoje iphe du eji. Aa-wu mee ẹphe l'ọ bụ onye awu mini; tukashia anu ẹphe nanu nanu l'ọ bụ onye atukashi nshi.

18 “Mkpola-ocha ẹphe me mkpola-ododo ẹphe ta adukwa ike onafuta ẹphe mboku ono, Ojejoje a-tu-koshi ndiphe oke ẹhu-eghughu iya ono. Oku okopho iya a-tuko mgboko l'ọ ha rechafu. Oo-mee t'iphe bụ ndu, no le mgboko gbaa mgburumburu gvụ l'ugbo lanu ono.”

2

Aaro tẹ izimana la azu

1 Unu dzukobe; unu dzukobe; unube oha ono, ẹ te enwedu iphere ono. Unu dzukobe 2 temanu oge teke ono erua; mbu temanu mboku ono ezia phaphapha l'ọ bụ ẹswa ereshi; temanu yo rua mbu teke Ojejoje a-tu-koshi unu oke ẹhu-eghughu iya; mbu temanu yo rua mbu mboku ono, oke ẹhu-eghughu Ojejoje a-bya eripyabe unu ono. 3 Unu choo Ojejoje; mbu iphe bu unube ndu wozitaru onwunu ali l'ali-a; mbu unube ndu emeje iphe o turu ekemu su t'e meje. Unu choo uzo odobe-eka-ndoo. Unu achoo uzo, owozita onwunu ali; ?onye maru; me Ojejoje l'oo-gbochita unu; m'o -rua mboku ono, ẹhu e-ghu iya eghughu ono.

Ee-mebyishi ndu obutobu Izurelu

4 Mkpukpu Gaza; be ee-mekochaa tsukashihu; ophu bu mkpukpu Ashikelonu; be egbara e-mekochaa kfu. O bu l'echi oke-eswe; be ee-gude chifu ndu Ashudodu; bya avua mkpukpu Ekuronu l'ogvu. 5 Nshoo unube ndu, bu l'iku eze enyimu; mbu unube ndu Keretu. Okfu Ojejoje nmaakwaru unube ndu, bu l'ali Kenu; mbu unube ndu Filisutiya. Ya e-me unu t'unu buru kpurupyata; k'ophu bu l'e to nwedu onye a-phodu nu. 6 Ali ono, no l'iku eze enyimu ono, bu eke ndu Kereti bu ono; be e-mekochaa buru odu ndu eche aturu; buru eke aturu a-dojeru. 7 Ndu e-mekochaa nweru iya nu bu nwa ndu a-wafu nu le ndu onu-ulo Juda. O bu l'eke ono; be ẹphe e-cheje elu ẹphe; buru l'ulo ndu Ashikelonu; be ẹphe a-laje m'o -rua l'enyashi. O bu Ojejoje, bu Nchileke ẹphe a-nodu eche ẹphe nche; ke l'oo-dophu ẹphe azu l'onodu ẹphe.

8 “Ya nuakwaru onu, ndu Moabu koru unu; bya anukwaaphu iphu, ndu Amonu phuru unube ndu ibe iya bya egude oke-onu yee ali ẹphe egvu. 9 Oo ya meru; Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke ke ndu Izurelu asu le keshinu ya no ndzu; be ndu Moabu e-mekochaa dulephu l'ọ bu ndu Sodomu; ndu Amonu adu l'ọ bu ndu Gomora; ẹphe a-buru egbudu yele okpuru-mmaswi; mbu l'oo-daburu ochobo gbururu jeye le gbururu. Ndu, phoduru nu le ndibe iya a-vu iphe ẹphe avuvu. Ndu ali iya nwa ndu ophu wafuru nu; be ali ẹphe a-buru okè-iphe ẹphe.”

10 Oo iphe ono a-buru uru, ẹphe e-rita l'ekuku, ẹphe eku onwephe; ke l'oo ndibe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; be ẹphe koru onu; l'aja ewena.

11 Ojejoje e-me ẹphe iphe du egvu; ke l'oo-lopyashi omarali, nokota l'eliphe mgburumburu. O bu teke ono; be onyemonye obule a-wata obaru Ojejoje aja l'iphe bu eke ẹphe no; me iphe bu mbakeshi, bunyabe eze enyimu.

12 “Ono kwaphu ege oo-du unu; unube ndu Itiyopiya: o kwa ogu-mbeke iya; be ee-gude gbushia unu.”

13 Ojejoje a-machikwaphu eka maaru ndu isheli; mee ndu Asiriya t'ẹphe buru kpurupyata. Oo-mee tẹ mkpukpu Ninive buru eke egbara kfu;

mbụ t'ọ bụru ẹke, kpọru gbengu l'ọ bụ echi-egu. ¹⁴ Ọo-buru ọdu ikpoto elu yẹle anụ-egu-egbudu, dụ iche iche. Mgbashi-ujiku yẹle utukufuku anọdu a-kpa ẹkfuna l'eli itso, nọ iya nū. Ọra iya; bẹ ụkporo iya anọdu emeje lẹ windo lẹ windo; nshị iya akuru l'onu-ulo onu-ulo; ke l'ẹke ono, e gude oshi sida rụa ono; bẹ ee-me; yo ghegbaaru onu. ¹⁵ Ono kwa iphe a-muru eze mkpukpu ono, bụ mkpukpu ono, shi tsua onwiya l'enya; l'akpa lẹ ntusarehu ndono. Mbụ mkpukpu ono, shi asuje: "Lẹ mgboko mgburumgburu ta dūhekwa mkpukpu ọdo, aturu iya nū." Obenu; lewaru ẹge ẹgbara byaru bya akfua ya. Lewaru ẹge ọ byaru bya aburu ẹke unwu anụ-egu-egbudu bu ebubu. Iphe bụ onye, swetaru iku ẹke ono anmaje ọtsa; phupheeru iya ishi.

3

Ẹge ọo-duru Jerúsalemu l'uzo-ifu

¹ Nshọo nggube mkpukpu ono, kwefuru Nchileke íkè; mbụ mkpukpu, merushiru onwiya ono; bụru mkpukpu, mmegbu dū! ² Ẹ tọ dudu onye ọonujeru okfu; to nwe iphe ookweje lẹ ya mesweru. Ẹ to dakobejedu Ojejoje; ọphu ọokpakfubejedu Nchileke iya ntse. ³ Ndu ishi, achi mkpukpu ono anọduje ede ekiri l'ọ bụ agu. Ẹphe bụ nkuta-egu, ẹ-te nweedu iphe ọhaje tẹ nchi bọkfu iya. ⁴ Ndu nkfuchiru iya tuko eku onwephe ojerima; bya abukotaru ndu, bụ nwoderu-oye phe. Ndu achijeru ẹphe Nchileke eja merushiwaru ẹke, duru Nchileke lẹ nsọ; bya egude ike dakakota ekemu Nchileke. ⁵ Ojejoje, bụ onye doberu ẹka ndoo. Ẹ too mejedu iphe dū eji. Mbọku-mbọku; bẹ oomeje t'a maru lẹ ya ekpeje ikpe, dū maa; ọphu ọ dudu mbọku, mutaru amuta, ẹ too mejedu iya. Obenu lẹ ndu ẹ te dobedu ẹka ndoo; bẹ iphere gvuru l'ifu.

⁶ "Ya mewaru tẹ mbakeshi, dū l'igwe chihu; bya etsukposhia ulomgbochi, ẹphe gude gbobuta onwephe. Ya mewaru ogborogbo-uzo ẹphe; yọ dakota nyongu; tọ dūhe ọphu madzụ eshikwadu eshishi. Mkpukpu ẹphe l'ọ ha; bẹ ẹgbara kfukotawaru; tọ dūhe onye bu iya nū. ⁷ Mu abya ekfuru nū mkpukpu ono; sụ iya l'ọ tsufutaje mu egvu; natakwapu ahùhù, aahù iya; k'ọphu ẹke ẹphe bu ta bụdu ẹke e mebyishiru emebyishi; m'ọ kwanu tẹ mu shi l'ahùhù, mu a-hù ẹphe gwaa ẹphe ọchi. Obenu l'iphe anọduje enwu ẹphe ọku l'obu bụ ome mkpako-mkpako l'iphe ẹphe ememe."

⁸ Ọo ya bụ l'ọo iphe Ojejoje ekfu bụ t'unu ngabenu iya jeye mbọku ono, ya e-gbeshi bya agbaa ngu ekebe. Ya kpebuwaru lẹ ya e-kukobe ọha, dū iche iche l'ẹke lanu; bya achikobe alị-eze, dū iche iche; tu-koshi ẹphe oke ẹhu-eghughu iya l'ọha. Mbụ l'okopho, ya eko e-tsu mgboko l'ọha l'ọ bụ ọku, enwu enwunwu.

⁹ "Ọ bụ teke ono; bẹ ya e-me tẹ olu ndiphe gua egugu; k'ọphu iphe bụ l'ẹphe ha a-wata ọkpo-ku ẹpha Ojejoje; bya egude obu lanu balahaaru iya eja. ¹⁰ Ndibe iya ono, anọduje abaru iya eja ono; mbụ ndu ono, a tukashiru nanu nanu ono e-shije l'azu Ẹnyimu Itiyópiya l'egwotaru iya iphe. ¹¹ O - rua mbọku ono b'e te emehedu ngu iphe-iphere k'iphe ono, i meru gude kwefuru mu íkè ono; kele iphe bụ ndu ono, jiru onwephe ẹpho; l'eku onwephe ono; bẹ ya e-woshikota l'alị unu. Ọphu unu 'abyadu bya ekubaa onwunu ekuku l'ugvu mu ono, dū nsọ ono. ¹² Ndu ya a-haru unu bụ ndu dū agu; bya ewozita onwephe alị; mbụ ndu kpọru obu yeru ẹpha Ojejoje. ¹³ Nwa ndu ono, a-phodu lẹ Ízurelu ono te emehkwa iphe ẹ-te vudodu

nhamunha. Ẹphe ta adzuhedu ẹjo-ire; ọphu ọ dudu onye anu ẹphe okfu ẹregede l'onu. Ẹphe e-rije nri; laa l'ulo; to du onye abya ẹphe oye egvu.”

Egvu ẹhu-otso-ena

- 14 Unu gua egvu ẹhu-otso-ena;
unube unwanyi Zayonu!
Unube ndu Izurelu;
unu tua uzu ẹhu-otso-ena!
T'ẹhu tsoje unu ena;
unu egude obu unu l'ọ ha tee ẹswa;
unube unwanyi Jerúsalemu.
- 15 Kẹ l'ikpe ono, Ojejoje shi nma unu ono;
b'ọ tukofuwaru unu l'ishi.
Ọ chiphuwaru unu ndu ọhogu unu azu.
Ojejoje, bu eze ndu Izurelu
nọkwaa; swiru unu.
Ọphu ọ dudu iphe du ẹji,
unu atsukwadu egvu ọdo.
- 16 O -rua mboku ono;
be aa-su Jerúsalemu:
“Nggube Zayonu;
ba atsukwa egvu!
Be ekwekwa t'eka tsua ngu ume!
- 17 Ojejoje, bu Nchileke ngu
nọkwaa swiru ngu.
Ọ bu onye ike du l'ogu;
ọo-du ike dzoo ngu!
Oo-shi le n-yemobu iya;
mee unu ẹka k'iche ọdo!
Oo-gude egvu; tee ẹswa l'ẹhu unu.”
- 18 “Mgbamuiche k'eswe-iphe unu
l'oge iya l'oge iya;
be ya e-wofu unu l'obu;
ke l'ọ bu unu ivu-era;
bya aburu unu iphe-iphere.
- 19 Teke ono rulephu;
be ya e-byikwa ndu,
akpa unu ẹhu ẹka.
Ya a-dzofuta ndu ngvuru;
bya achikobe iphe bu ndu
e shi chikaa nanu nanu.
Ya e-me t'a jaa ẹphe ajaja;
kwabe ẹphe ugvu
l'iphe bukpo ali ono,
bu ẹke shi mee ẹphe
iphe-iphere ono.
- 20 O -rua teke ono;
be ya a-chikobe unu.
Mbụ l'ọ -rua teke ono; be ya a-chilata unu l'ufu.
Ya e-mee t'a kwabe unu ugvu;
jaa unu ajaja l'iphe bu mbakeshi
teke ono, ya e-dophuta unu

azụ l'ọnodu unu ono.
Ya e-me iya; unu egude
ęnya unu phụ iya.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Hagayi

Ekemu, t'a kpukwazi ọlo Nchileke

¹ Lẹ mbọku ke mbụ l'ọnwá k'ishingu l'afa k'ẹbo, Dariyọsu wataru ọbu eze; bẹ Ojejoje k'furu yeru onye nk'fuchiru iya, bu Hagayi t'ọ je ezia Zerúbabelu Shítelu, bụ gọvano ndu Júda ozi. Ozi ono; bẹ Ojejoje s'ukwaruphu t'ọ rua Jóshuwa Jehozadaku, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja nchị.

² Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: "Lẹ ndu-wa gbe ekfulekwa-a l'oge teke aa-kpụ ọlo kẹ yẹbe Ojejoje te erukwa-a."

³ Tọ d'ụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nk'fuchiru iya; mbụ Hagayi; s'ụ: ⁴ "Buchia unubedua b'ọ gbaru t'unu butsuaru l'ọlo, a k'pamats'aru akp'uma; eze-ọlo kẹ Nchileke adakp'oshihu ẹge-a?"

⁵ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-N'ụ s'uru t'unu gbua igo; gudewaru ẹnya unu ph'ụ ẹge ọomuru unu: ⁶ Iphe unu meberu l'al'ị d'ụ egvu; ọphu unu k'pataru akpata ta ba ishi. Unu erije nri; ẹpho te ji unu. Unu ang'ua iphe-ang'ungu; unu ta nguji ẹpho. Unu yee l'unu yeru; mbụ uwe; oyi ats'ulee unu. Ndu aak'f'ụ ụgwo ọru l'anatajẹ ụgwo ẹphe; ch'iru yee l'ẹkpa fuhuru efuhu.

⁷ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike s'uru t'unu gudewaru ẹnya unu ph'ụ ẹge ọomuru unu. ⁸ Unu jee l'ugvu ugvu je egbua oshi gude bya akp'ua eze-ọlo ono; k'ọphu oo-me t'ẹhu ts'ọ yẹbe Ojejoje ẹna; aan'ọdujekwanu l'ẹke ono l'akwabẹ iya ugvu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁹ Unu l'uru ẹnya l'unu a-kpata iphe ha nshinu; y'ọ b'uru nwiphe ẹ ta bad'ụ nwishi; bẹ unu k'pataru. Ọphu unu wolataru ọbu; bẹ ya ph'ụwaru ọnu; yo ph'ekashihi. Nnajiufu aj'ị; s'ụ: "Bu ng'unu b'ụ ishi ya?" "Ishi iya b'ụ l'unu haru ọlo iya; y'ọ dakp'oshihi; onyen'ọnu l'unu ha eje efubegbaa ifu l'ọkpu ọlo k'ẹka iya. ¹⁰ Ọ b'ụ iya ya meru: igwe aj'ika tẹ j'ị ba adahe; al'ị aj'ika omehu iphe e meberu iya. ¹¹ Ya kuwaru ẹj'ọ mkp'ọ-anw'ụ t'ọ bya ẹke, e meberu iphe; m'ẹ l'ugvu ugvu; mgbo akpe; mgbo vay'inu; mgbo olivu; m'ẹ l'iphe b'ụ iphe aak'patajẹ l'al'ị; je akpaa lẹ madz'ụ; elu; m'ẹ iphe madz'ụ setaru eseta."

¹² Tọ d'ụ iya bụ; Zerúbabelu Shiyálutiy'ẹlu; Jóshuwa, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; m'ẹ iphe b'ụ ndu ono, waf'uru n'ụ ono ekwe abya emee iphe Ojejoje, b'ụ Nchileke ẹphe k'furu; mbụ ozi ono, Hagayi, b'ụ onye nk'fuchiru Nchileke k'furu ono; kẹ l'ọ b'ụ Ojejoje, b'ụ Nchileke ẹphe; bẹ z'iru iya ẹphe. Ndu ono ats'ulahaa Ojejoje egvu.

¹³ Hagayi, b'ụ nwozi Ojejoje ezia ndu ono ozi ono, Ojejoje z'iru ẹphe ono: "Lẹ Ojejoje s'ukwaru lẹ ya n'ọ swiru ẹphe eswiru." ¹⁴ Ojejoje abya akp'alia Zerúbabelu Shiyálutiy'ẹlu, b'ụ gọvano ndu Júda; k'palikwaaphu Jóshuwa Jehozadaku, b'ụ onye ishi ndu ach'iru Nchileke ẹja; m'ẹ nwa ndu waf'uru n'ụ lẹ Ízure'lu l'ẹphe haa. Ephe egbeshi; wata ọru l'ọlo Ojejoje b'ụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, b'ụ Nchileke ẹphe. ¹⁵ Mbọku ẹphe wataru ọru ono bu l'ukporo abal'ị l'abal'ị ẹno l'ọnwá kẹ ishingu l'afa k'ẹbo, Dariyọsu b'ụ eze.

2

Ọdu-biribiri k'ulo ọphungu ono

¹ Yo rua l'ọnwá k'ẹsaa gbaru ukporo abal'ị l'abal'ị lan'ụ; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nk'fuchiru, b'ụ Hagayi; s'ụ iya: ² "Je aj'ia Zerúbabelu

Sheyalutiyelu, bu iya bu govano ndu Júda; me Jóshuwa Jehozadaku, bu iya bu ishi ndu, achijeru Nchileke eja; mewaru iphe bu ndu Ízurelu l'ephe ha, bu nwa ndu ophu wafuru nu. Ji ephe: ³ 'Bu onye le nwa ndu ophu wafuru nu l'unu; be phuru eze-ulo-wa; ege o shi du-be biribiri le mbu? ? Nanu ege o du unu nta-a? ?To dudu unu l'o bu iphe-mmanu nta-a? ⁴ Olobu; t'obu shihukwa ngu ike; nggube Zerúbabelu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Obu eshihukwa ngu phu ike; nggube Jóshuwa Jehozadaku, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja. T'obu shikwaa unu ike; iphe bu unube ndu, bu l'alí-a. ⁵ Owaa kwa ndzu, unu l'iya gbaru teke unu shi le Íjiputu l'alufuta. Ya nokwa-a swiru unu. Unu ba atsukwa egvu!'

⁶ "E ta nokwa ophu baru ishi; ya anmaa iphe bu igwe yikayika; nmaa mgboko yikayika; nmaa eze enyimu yikayika; nmaa ali yikayika. Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ⁷ Ya a-ji iphe bu mbakeshi kpalikpali. Onye ono, iphe bu mbakeshi ele enya iya ono aburu bee; mee te odu-biribiri ji eze-ulo ono. Ono kwa iphe o kfuru mbu Okaribe-Kakota-Ike. ⁸ Mkpola-ocha; be bu iya nwe iya; mkpola-ododo aburu iya nwe iya. Ono iphe o kfuru mbu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike. ⁹ Akpabiri ke eze-ulo ophungu-wa b'a-kakwa nshinu karia akpabiri ke akahu eze-ulo ono." Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

Ndu Ízurelu emerushi onwephe

¹⁰ Yo rua l'onwa ke tete gbaru ukporo abali l'abali eno; l'afa k'ebo, Dariyosu duheru buru eze; be Ojejoje kfuru yeru Hagayi, bu onye nkfuchiru iya; su: ¹¹ "Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu." O suru: "Jiedu ndu achijeru Nchileke eja iphe ekemu ono kfuru. ¹² O buru le madzu wotaru anu, e doru nsu; pyaa onu uwe iya apyapya; woru anu ono ye iya; o -buru l'onu uwe ono be jeru je aja le buredi; m'o -bu l'o ruru l'ophe, e teru etete; m'o bu le mee; m'o bu manu; m'o buwaru nri odo; ?o meru te nri obu du nsu to?"

Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono asu: "Wawa."

¹³ To du iya bu; Hagayi aji ephe: "?O -buru l'onye byiru aka l'odzu; be nweru iphe-a ophu byiru aka: ?O meruru iya emeru to?"

Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono asu ya: "Iye! L'e meruwaru iya emeru."

¹⁴ Hagayi asu: "L'o kwa ege ono b'o du ndu-wa; me le mba-wa, mu ele ege-a. Iphe bu eja, ephe achi achichi; me iphe ephe eme ememe bukotakwa iphe e meruru emeru. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Ojejoje a-goru ndu Ízurelu onu

¹⁵ "Nta-a; bu t'unu leedu enya tsube ntanu tugburu. Unu lewaru ege iphe shi du teke e-te wotadua mkpuma kpokfube l'eli ibe iya l'eze-ulo Nchileke. ¹⁶ Teke ono shi abuje; madzu -jee eke a kuberu ukporo ekpa akpe nri; o -lee enya; yo buwaru iri a-phodu. Onye jeru l'eke, aadzoshi akpuru vayinu te ya gbata mee, e-ji ukporo ipoti ebo l'iri; yo buru ukporo ipoti; be o-gbata. ¹⁷ Akanya, unu gude eka unu see; be ya meru; yo chashihu manu; tsushia evu; bya egude aka-mini tupyashia ya; ophu unu 'aghadu ifu lakfuta iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁸ Dube ntanu-a, bu ukporo abali l'abali eno l'onwa ke tete, bu mboku, a to-geeru nto-l'ali eze-ulo Nchileke ono tugbuwaruru. Unu lenua enya l'ege iphe du tsube mboku ono, a toru nto-l'ali eze-ulo Nchileke ono. ¹⁹ ?O nwekwaduru

nebyi iphe phoduru nu l'oba? Nta-a; be oshi vayinu; oshi figu; oshi utara-okumu; me oshi olivu ta awatakwanua amimi. O le tsube ntanu: be ya a-goru unu onu-oma."

²⁰ Yo be lonwa gbaru ukporo abali l'abali eno; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru Hagayi odo ke ugbo ebo ya; su iya:

²¹ "To je ezia Zerubabelu, bu govano ndu Juda le ya abyaakwa onma iphe bu igwe; me mgboko wokowoko. ²² Ya e-kpu aba-eze ndu eze ifu l'ali; bya akpakashia ike ndu, bu eze, achi mba, dugbaa iche iche. Ya a-kfatsushi ugbo-inya; kfatsushia ndu agba iya nu. Epe egude ogu-mbeke; gbushia ibe epe.

²³ "O -rua mboke ono; be ya e-duta nggube Zerubabelu, bu nwozi iya; mbu nggube nwatibe Sheyalutiyelu. Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. Ya e-me ngu ti du l'o bu echi-ohubama, ya agbaje l'eka; ke l'o bu yebdua; be fotaru ngu nu." Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

Zekaráya

Ojejoje ekuphuta ndu Ízurelu azu

¹ L'ónwa k'ésato; l'afa, kwe Dariyosu afa ẹbo, ọ wataru ọ bu eze ndu Peshiya; be Ojejoje kfuru yeru onye nkfuchiru iya, bu Zekaráya Berekaya; mbu nwanwa Ido; su iya: ² "Le Ojejoje; be ẹhu ghuru eghughu nshinu l'ẹke ndiche unu phe no. ³ Ọo ya bu t'i kfuru ndu ono l'owaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike l'ekfu: T'unu lata azu lakfuta iya; k'ophu ya a-lata azu lakfuta unu. Ono kwa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ⁴ Unu ba adukwa l'ọ bu ndiche unu phe, bu ndu ono, ndu nkfuchiru ke mbu kfuhawaru okfu ẹhu ẹphe; su: 'Le Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike suru t'ẹphe haa ẹjo ọzo ono, ẹphe eshi ono; ẹphe esee ẹka l'ẹjo iphe ono, ẹphe eme ono.' Obenu l'ẹphe ta ngaduru iya nchi; ophu ẹphe 'eyeduru iya onu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁵ ?Bu awe; be ndiche unu obu no nta-a? To ndu nkfuchiru obu; ?ẹphe anojewaru gbururu jeye to. ⁶ Iphemiphe obule, ya kfuru; me iphe ya toru okpa iya ono, bu iphe ya kfuru ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru t'ẹphe mee ono; ?to vudu l'ẹhu ndiche unu phe to. Ẹphe akwaa izimana; su: 'Le Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike meekwaru ẹphe iphe gbaru ẹphe le ke egbe ọzo, ẹphe eshi; me ẹge umere ẹphe gbaru; mbu l'o meleruphu ẹphe iphe ọ tuberu k'ememe.' "

Àphù k'odungu: Inya le ndu agba iya nu

⁷ Yo rua l'ónwa Shebatu, bu iya bu onwa ke iri le nanu gbaru ukporo abali l'abali eno l'afa, kwe Dariyosu afa ẹbo, ọ wataru obu eze; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nkfuchiru, bu Zekaráya Berekaya; buru nwanwa Ido. Zekaráya asu: ⁸ Ọ bu l'enyashi; be mu phuru àphù; phua nwoke, l'agba l'inya uswuswe! Nwoke ono vudo le mgbaku oshi mituru, nogbaa l'ẹke, nwulahuru enwulahu. Inya ndu ophu vudogbaa ya l'azu nweru ndu ophu eke uswuswe; nweru ndu ophu eke mkpukpu bya enweru ndu ophu acha ucha. ⁹ Mu abya aji iya: "Onye nwe mu nu; ?bu ngunu; be iphe-a bugbaa?"

Ojozi-imigwe, ekfu eyeru mu nu asu le ya e-koshi mu-a iphe ẹphe bugbaa. ¹⁰ To du iya bu; nwoke ono, vudo le mgbaku oshi mituru ono abya eyee onu; su: "Le ndu-a bu ndu ono, Ojejoje yeru t'ẹphe je etsoru mgboko l'ọ ha l'ejephe ono."

¹¹ Ẹphe ejee bya edooru Ojozi-imigwe Ojejoje ono, vudo le mgbaku oshi mituru ono; su: "L'ẹphe tukookwaru mgboko l'ọ ha jekota; phuwaa le mgboko gbaa mgburumgburu daru jiii; nchi adu ẹphe ndo."

¹² To du iya bu; Ojozi-imigwe Ojejoje ono asu: "Nggube Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike! ?Bu teke ole; be aa-no-bebe; temanu nggu aphuaru Jerúsalemu ye le mkpukpu, nogbaa le Júda imiko; mbu ndu ono, i shiwa keshinu ukporo afa ẹto l'afa iri ophu, sweru nu tukoshita ẹhu-eghughu ngu ono."

¹³ Ya ndono; Ojejoje abya egude olu, du belebele; du ojozi-imigwe ono, kfuru yeru mu nu ono ike. ¹⁴ Ojozi-imigwe ono, shi ekfu anu mu nu ono asu mu: "Te mu raa ya arara le Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike; be suru le ya ekoshikwa okopho ike l'okfu ẹhu mkpukpu Jerúsalemu ye le Uguv Záyonu. ¹⁵ Obenu le ndu ẹhu eghushi mu eghughu ike l'ẹke ẹphe no bu mbakeshi ndu onanu, bu tusaru ẹhu ono. Ẹhu te shiduru eghu mu

eghughu ke egbe iya ono; ole epe byawaru bya emee te iphe-ehuka ke ndibe mu ka eji." ¹⁶ Oo ya bu; owaa iphe Ojejoje ekfu: Le ya a-wata ophuru Jerusalemu imiko odo. Eze-ulo iya ono; be aa-kpu-phu l'eka ono. A bya egude eri, eegudeje atu iphe atutu; gude ta Jerusalemu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁷ Wo mu te mu rabakwaa ya ru araraa le Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike sukwaru: L'iphe bu mkpukpu iya l'o ha; be iphemiphe obule a-bya a-tuko buru upete odo; Ojejoje abya adu Zayonu obu; bya afota Jerusalemu odo.

Aphu k'ebo: Mpo eno le ndu uzu eno

¹⁸ Mu bya apalia enya; mpo eno anoduwa mu l'ifu. ¹⁹ Mu bya aja ojozi-imigwe ono, shi ekfu anu mu nu ono: "Bu ngunu ndo-o?"

Yo su mu: "L'o kwa mpo ono bu mpo, bu iya chishikotaru ndu Juda; me ndu Izuru waa ndu Jerusalemu."

²⁰ Ya ndono; Ojejoje abya ekoshi mu ndu uzu eno. ²¹ Mu abya aja; su: "Bu ngunu; be ndu-a abya ememe?"

Yo su mu: "L'o ndu-a bu mpo, chikashiru ndu Juda; k'ophu bu l'e to duhedu onye ophu duru ike palikwada ishi odo. Obenu le ndu uzu-wa byaru t'ephe bya eye epe egvu; chitsushia mpo iphe bu mbakeshi ono, epe chilishiru; mabe l'ali Juda; k'ophu epe e-gude iya chikashia ndu, bu iya nu."

2

Aphu k'eto: Eri, eegudeje atu iphe

¹ Mu abya ejeshia opali enya; yo nweru nwoke, vudo mu l'ifu. Iphe o gude l'eka aburu eri, eegudje atu iphe. ² Mu aja ya; su: "Bu awe; be iije?"

Yo su mu: "Le ya ejekwa Jerusalemu te ya je atu; maru ege usa iya; me ogologo iya habe."

³ Ojozi-imigwe ono, shi ekfu anu mu nu ono atugbu; Ojozi-imigwe odo ejekfushia ya; ⁴ je asu iya: "Gude oso je asu nwokorobya ono le Jerusalemu a-bukwaru mkpukpu, mgbodo, e gude kpu-pee ya mgburumburu ta nohedu; kele ndu bu iya nu; me elu, no iya nu ghataru nshinu. ⁵ Yebdua l'onwiya a-buru oku kpu l'o bu mgbodo no-pee mkpukpu ono mgburumburu. Ya a-nodu l'ime iya buru akpabiri iya."

Ndu a kpuru le ndu; be eeku t'ephe lata azu

⁶ Owaa iphe Ojejoje ekfu: O suru: T'unu bya! Unu bya! Unu shi l'ali ndu uzo isheli ono gbafuta; kele ya shi chikashiwa unu; unu atuko mgboko dzuru. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁷ Unu lenu! Unu gbaru laa Zayonu; unube ndu ono, bu le Babyilonu ono; ⁸ kele Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: "L'iphe bu onye, denyiru unu eka bukwa nwandodo-enya iya b'o ruru iya eka. Teke o kwabekpooru iya ugvu bya ezia ya te ya je etso oha ono, kwaru iphe unu ono l'ogu; ⁹ b'e to nwedu iphe e-me te ya ta palia eka iya nua ndu ono aphu; k'ophu bu le ndu shi buru ohu epe aghakobe; gwoo iphe epe laa. O bu teke ono; be unu a-maru l'oo Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; be ziru iya te iya bya.

¹⁰ "Unu ta uzu; t'ehu tsokwaaphu unu ena; unube unu Zayonu; ke le ya abyawa te ya bya eburu l'eke unu bu! Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹¹ Mba, du igweligwe a-tugbabe onwephe; epe le Ojejoje; m'o -rulephu mboku ono. Epe a-buru ndibe Ojejoje; Ojejoje eburu l'eke epe bu; k'ophu unu a-maru l'oo Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; be ziru mu te

mu bya. ¹² Ojejoje e-keta Júda t'ò bụru òkè-iphe iya l'alì, ono, dù nsọ ono; yọ byakwa afọta Jerúsalemu odo. ¹³ Unube unwu eliphe l'unu ha; unu nọdulekwaphu nwangijinggiji l'ifu Ojejoje; kẹ l'ọ kpatsuwaru onwiya l'ẹke ono, o bu, dù nsọ ono."

3

Àphù k'eno: Uwe onye ishi ndu, achijeru Nchileke eja

¹ Tọ dù iya bụ; yọ bya ekoshi mu Jóshuwa, bụ iya bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke eja l'ẹke o vudo l'ifu ojozi imigwe Ojejoje ono. Obutuswe vudokwa iya phú l'ẹka-utara; l'ebo iya ibo. ² Tọ dù iya bụ; Ojejoje abya asụ Obutuswe: "Tẹ Ojejoje bakwaaru ngu mba; nggube Obutuswe! Mbụ tẹ Ojejoje ono, bụ iya fọtaru Jerúsalemu ono bakwaaru ngu mba! Lẹ nwoke-a dukwa l'ọ bụ otsebere-nkụ, a lófutaru l'ọku."

³ Teke ono, Jóshuwa vudo l'ifu ojozi-imigwe ono; bẹ uwe, o yeru l'ẹhu; bẹ inyi, nọ iya nụ kpọru ole ẹnya. ⁴ Ojozi-imigwe ono asụ ndu vudo iya l'ifu: "T'ẹphe yefu iya uwe ono, kpọru ole ẹnya ono." Yọ bya asụ Jóshuwa: "T'o lekwa; lẹ ya wofuakwaru iya iphe dù ẹji, o meshiru; nta-a; bẹ ya abyawa iya oyebe uwe, vu oke aswa."

⁵ Tọ dù iya bụ; ya asụ t'ẹphe wota okpu-ẹkwa, inyi ẹ-ta nọdu; kpube iya l'ishi. A bya eworu okpu-ẹkwa, inyi, ẹ ta nọdu kpube iya l'ishi; bya eworu uwe yee ya. Ojozi-imigwe Ojejoje ono abya evudo-kube iya.

⁶ Ojozi-imigwe Ojejoje ono abya ekfuru Jóshuwa; sụ iya: ⁷ Lẹ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bẹ sụkwaru: "L'ọ -bụru l'ìi-nọdu etso ụzo iya; l'emekwaphu iphe ya sụru t'ì meje; bẹ ìi-bụkwa onye ishi l'ulo iya; bụru iphe ì sụru t'e mee l'ufu iya; bẹ ee-meje. Ya a-nụkwa ngu phụ ike t'ì tisoru lẹ ndu-a, vudo ẹke-a. ⁸ Nggube eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, bụ Jóshuwa; mẹ lẹ ndu otu ngu phẹ, bụ ndu nọnyabe ngu nụ ẹke ono; mbụ ndu agba ama iphe e-me l'uzo ifu; unu ngabe nchị. Mu e-mekochakwa-a duta nwozi iya ono, bụ Ẹkali-oshi ono duru bya. ⁹ Unu phụkwa mkpuma, ya tọgboru l'ifu Jóshuwa! Mkpuma lanụ ono moru ẹnya ẹsaa. Ya e-de iya iphe l'eli; ọ kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu. Lẹ ujiku lanụ; bẹ ya e-wofu iphe dù ẹji, ndu alì-a mejekpooru. ¹⁰ Mbọku ono; bẹ iphe bụ onyenọnu e-ku ibe iya t'ọ bya t'ẹphe nọkobe lẹ mkpuli oshi vayinu unu yele mkpuli oshi figu unu." Ono kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

4

Àphù k'ise: Iphe atukobeje urọku; mẹ oshi olivu labụ

¹ Tọ dù iya bụ; ojozi-imigwe ono, shi ekfu anụ mu nụ ono alaphutashia azụ; byakfuta mu bya etelaha mu l'ọ bụ onye ete madzụ lẹ mgbenya. ² Yọ jia mu; sụ: "Bụ ngunu; bẹ mu phuru?"

Mu asụ iya: "Lẹ mu phuru iphe aatukobeje urọku, e meru lẹ mkpọla-ododo. Iphe tukoru l'eli iya bụ ochi ite-urọku; waa ire-ọku ẹsaa l'eli iya; ụzo, shigbaa l'urọku ono lufuta dukwaphu ẹsaa. ³ Iphe gvuru lẹ mgboro iphe ono, aatukobeje urọku ono bụ oshi olivu labụ; nanụ gvuru l'ẹka-utara ochi ono; ọphu egvuru iya l'ẹka-ibyita." ⁴ Mu abya ajia ojozi-imigwe ono, ekfu anụ mu nụ ono sụ iya: "Onye-nwe mu nụ; ?bụ ngunu dù ẹge-a?"

⁵ Ojozi-imigwe ono asụ mu: "Mu ta madu iphe iphe-a bụ tọ?"

Mu asụ iya: "Onye-nwe mu nụ; mu ta makwa."

⁶ Ya ndono; yọ sụ mu: “L'owaa kwa iphe Ojejoje kfurú Zerúbabelu: ‘E tọ kwa l'okpehu; tọ bụ l'ike; ọ kwa lẹ Ume kẹ yẹbe Ojejoje.’ Ono kwa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike ekfu.

⁷ “Nggube oke ugwu; ?ị bụ ngunu? L'ifu Zerúbabelu; bẹ ii-mekochakwaa buru alị, hakọ ahakọ. Ọ bụ teke ono; bẹ Zerúbabelu e-dobe mkpuma mkpochi-ishi iya; aatụ ụzu l'ekfu: ‘Tẹ Nchileke gọru ọnu-oma nụ iya-o! Tẹ Nchileke gọru ọnu-oma nụ iya-o!’ ”

⁸ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfurú yeru mu; sụ mu: ⁹ “Ọ bụ Zerúbabelu; bẹ gude ẹka iya tụa ọkpa eze-ulo Nchileke-a. Yọ buru iya e-gudekwaphu ẹka iya kpụ-ghee ya. Ọ bụ teke ono; bẹ unu a-maru l'ọo Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike; bẹ ziru mu tẹ mu byakfuta unu.

¹⁰ “Unu ba sukwa: ‘?Nanụ iphe ọbu eeme ọbu?’ Kẹle ndiphe; bẹ ẹhu a-tsokwa ẹna teke ẹphe a-phụ Zerúbabelu; yọ palia mkpuma ye l'ẹke akpụ ulo ono.

“A bya l'ẹnya ẹsaa phụ; ẹnya ẹsaa ono bukwa ẹnya Ojejoje, anọduje agba mgboko mgburumburu.”

¹¹ Mu abya ajị ojozi-imigwe ono; sụ iya: “?Bụ ngunu; bẹ oshi olivu labụ-a phụ, nọgbaa urọku ono ẹka-labụ phụ bụ?” ¹² Mu abyakwaphu bya ajị iya ọdo; sụ: “?Bụ ngunu; bẹ ẹkali-oshi olivu labụ-wa, nọgbaa l'iku ntọfu labụ-a bụ, e gude mkpọla-ododo mee; manụ eshi iya l'atsoshi atsoshi?”

¹³ Yọ sụ mu: “?Mu ta madu iphe iphe-a bụ tọo?”

“Onye-nwe mu nụ; mu ta makwa.”

¹⁴ Yọ sụ mu: “Ndu ono bụ ụmadzu ẹbo ono, a wuru manụ t'ẹphe jeeru Nnajiufu, nwe mgboko ozi ono.”

5

Aphù k'ishingu: Ẹkwo, ẹphe ẹpẹpẹ

¹ Mu abyakwa bya elee ẹnya ọdo; phụ ẹkwo, a gwọru agwọru; yoo phe ẹpẹpẹ! ² Ojozi-imigwe ono asụ mu: “?Bụ ngunu; bẹ mu phuru?”

Mu asụ iya: “Lẹ mu phuru ẹkwo, aphụphụ, a gwọru agwogwo, ẹphe ẹpẹpẹ. Ẹkwo ono dụ ụkporo nkwo-ẹka l'ogologo bya adụ nkwo-ẹka iri l'usa.”

³ Yọ sụ mu: “L'iphe nọ l'ẹkwo ono bukwa ọnu, Nchileke turu alị gbaa mgburumburu. Iphe e deru l'ẹkwo ono nanụ bụ lẹ ndu iphura l'ẹphe ha; bẹ a-chihu nụ. L'ẹka iya ọphu b'ọ suru l'iphe bụ ndu akpapyabeje iphe ẹphe meru ria angụ; bẹ ee-me t'ẹphe chihu.” ⁴ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike asụ: “Ya a-tụ ndu oshi ono ọnu; tükokwaphu ndu ono, akpapyabeje iphe ẹphe meru gude ẹpha iya gụa ẹnwa ono ọnu. Ọnu ono, ya a-tụ ẹphe ono a-ba l'ulo ẹphe; mebyishia ya; mebyishia jeye l'oshi, e gude kee ulo iya; mẹ mkpuma, e gude kpua ya.”

Aphù kẹ nwanyi, nọ lẹ nkata

⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe ono, shi ekfu anụ mu nụ ono bya akpịrita bya asụ mu: “Tẹ mu palia ẹnya; phukpoduaphu iphe abya alufuta nta-a.”

⁶ Mu ajị iya: “?Bụ ngunu ndono?”

Yo sụ mu: “Ọ kwa nkata, eegudeje atụ iphe.” Yọ sụ mu: “L'owaa bụ iphe dụ ẹji, ndu alị-a gbaa mgburumburu mekotaru.”

⁷ A bya ekpulia igbidigbi okfu nkata ono; mu aphụ nwanyi, nọdu anọdu l'ime iya.

⁸ Ojozi-imigwe ono asụ mu: “Lẹ nwanyi ono; bẹ nọ-chiru ẹnya ẹjo ọkpoma.” Yọ bya enwuphu iya azụ l'ime nkata ono; bya eworu igbidigbi

okfu nkata ono kpuchiphu azu odo. ⁹ Mu abya apalia enya; phu unwanyi labu, ephe ephephe. Eba ephe adulephu l'o bu eba oku-eswi-uda. Ephe abya agulia nkata ono parua ya mgbaku ali yele igwe.

¹⁰ Mu aji ojozi-imigwe ono, ekfu anu mu nu ono eke ephe pa nkata ono eje?

¹¹ Yo su mu: "L'ephe pa iya eje ali Shina t'ephe je akpuru iya ulo. A-kpughela iya phu; e woru nkata ono sibe l'onodu iya l'eke ono."

6

Aphu k'esato: Ugbonya eno

¹ Mu abya apalia enya odo; phua ugbonya eno l'eke ephe shi le mgbaku ugvu labu l'ekpushi. Ugvu ono bu ugvu ope. ² Ugbonya ke mbu bu inya, ekegbaa uswuswe; be lokpu iya nu. Ugbonya ke ebo aburu inya, ejitsua uji; be lokpu iya nu. ³ K'eto aburu inya ocha; be lokpu iya nu. K'eno aburu inya, tushitsuaru iphe; be lokpu iya nu. Inya ono l'ephe ha; be ike nokota. ⁴ Mu abya aji ojozi-imigwe ono, ekfu anu mu nu ono; su iya: "Onye-nwe mu nu; ?bu ngunu du ega-a?"

⁵ Ojozi-imigwe ono asu mu: "Le ugbonya eno ono bu ephe bu pherephere, eshije l'igweli uzo eka eno. O bulephu nta-a; be ephe shi l'ifu onye, nwe mgboko. ⁶ Inya ndu ophu ejitsua uji lokpu ugbonya nk'ephe chebe ifu l'uzo isheli. Inya ndu ophu achatsua ucha alokpuru ugbonya nk'ephe chebe ifu l'uzo enyanwu-ariba. Inya ndu ophu tukashiru iphe atukashi alokputsuaru ugbonya nk'ephe; chebe ifu l'uzo ohuda."

⁷ Teke inya ono, ike du ono wufutaru; be onma ephe anmanma l'ehu t'ephe wufu je etsoru mgboko mgburumgburu l'agbaphe. Ojozi-imigwe ono asu ephe: "T'ephe je; ejee agbaphee mgboko mgburumgburu." Ephe atugbua je ejephee mgboko mgburumgburu. ⁸ To du iya bu; ojozi-imigwe ono ekua mu te mu leduduphu: "Le inya ndu ophu eje ala uzo isheli meekwaru; te obu gvuru mu egvuru l'uzo isheli ono."

Eekpube Joshua okpu-eze

⁹ Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ¹⁰ "Te mu nata ndu-a mkpola-ocha yele mkpola-ododo l'eka Heludayi; me Tobyija; me Jedaya, bu ndu shi le Babylonu, bu eke e shi kpua ephe le ndzu; lata. Mboku ono kwaphu; be ii-je ke Josaya, bu nwatibe Zefanaya. ¹¹ Mkpola-ocha ono yele k'ododo ono; be mu e-gude mee okpu-eze; kpube onye ishi ndu, achijeru Nchileke eja; mbu Joshua, bu nwatibe Jehozadaku. ¹² Wo mu te mu su iya le Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: 'L'o kwa nwoke-wa; be epha iya bu Ekali-Oshi. Oo-shi l'ekali eke onono jakashia je akpua eze-ulo Nchileke. ¹³ Oo yebedua a-kpu eze-ulo Nchileke. Aa-kwabe iya ugvu-eze; yo nodu l'aba-eze iya chilaha. Oo-dobekwaphu onye achijeru Ojejoje eja l'aba-eze iya ono. Nchi adu ephe ebo ndoo l'iphe ephe eme.' ¹⁴ Okpu-eze ono; be ee-dobe l'eze-ulo Nchileke t'o buru iphe ee-gudeje nyata Heludayi; Tobyija; Jedaya; me Henu Zefanaya. ¹⁵ Ndu, bu l'eke, teru enya a-bya bya eyeta eka t'a kpua eze-ulo Nchileke. O bu teke ono; be unu a-maru l'oo Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; be ziru mu te mu bya. Iphe ono l'o ha e-mekota me unu fupyabe ifu; l'anuru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu."

7

Aswiswi iphoro

¹ Yo be l'afa, kwe Dariyosu afa ẹno; k'ophu ọ dọberu buru eze; l'ọnwa kẹ tete, bu iya bu ọnwa Kisulevu gbaru abali ẹno; Ojejoje abya ekfuru yeru Zekaráya. ² Teke ono; be ndu Bételu zihawaru Sharéza; me Regemu-Meleku; me ndibe ẹphe t'ẹphe roo Ojejoje iphe; ³ yele t'ẹphe jia ndu achije ẹja l'eze-ulo Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike; ẹphe le ndu nkfuchiru Nchileke; su ẹphe: “?Ya a-swí aswíswi; kwaa ẹkwa l'ọnwa k'ise ẹge ono, ya shi keshinu afa olemole meta-a ono?”

⁴ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike asu mu: ⁵ “Tẹ mu jia iphe bu ndu ali-a l'ẹphe ha; me ndu achijeru Ojejoje ẹja; su ẹphe: “Teke ono, ẹphe shi aswije aswíswi; l'akwa ẹkwa l'iphe bu ọnwa k'ise; me ọnwa k'esa keshinu k'ukporo afa ẹto l'afa iri ophu sweru nu-a; ?bu-a l'okfu ẹka iya; be unu shi anọduje eme iya to? ⁶ Odo aburu: teke ono, unu shi anọduje eri l'angu ono; ?to budu ẹswa onwunu; be unu shi anọduje eme. ⁷ Iphe ono l'ọ ha: ?to budu iphe Ojejoje shi l'onu ndu nkfuchiru ndiche kfu teke ono, Jerúsalemu; me le mkpukpu, no-pheru iya mgburumgburu bu l'ehu-agu; ẹku l'abyaru ẹphe; mbu teke ono, madzu shi buru l'uzo ọhuda; me l'ali okpa-ugvu, no l'uzo ẹnyanwu-ariba ono.’ ”

⁸ Ojejoje abya ekfuru yeru Zekaráya; su iya: ⁹ “Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu: ‘Unu kpeje ikpe, du maa. Unu emejeru ibe unu iphe-oma; phuru ẹphe imiko. ¹⁰ Unu ba akpapyajekwa unwanyi, maa tufuru ishi; ndu a toru ogbe; ndu, laru alala; me ndu ukpa. Ophu ọ dukwa l'unu ha onye a-rijeru ibe iya ẹjo oriri.’ ”

¹¹ “Obenu l'ẹphe jikaru ọngabe nchi; gude ẹjo okpoma kwefu ike; bya eworu nchi swo-chishia t'ẹphe ba nushi iphe ookfu. ¹² Ẹphe kporu okpoma ẹphe gbingu l'ọ bu mkpuma; jika l'ẹphe ta angabedu nchi l'ekemu; me l'okfu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfuru nu ẹphe; mbu ozi, o gude Ume nk'ia shi l'onu ndu nkfuchiru ndiche kfuaru ẹphe. Yo buru iya meru; ẹhu awata oghu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike eghughu nshinu.

¹³ “ ‘Teke ya kuru ẹphe; be ẹphe ta ngaduru iya nchi. Oo ya kparu iphe teke ẹphe kuru iya; be ya te yeduru ẹphe onu.’ Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ¹⁴ ‘Ya abya egude oke pherephere zikashia ẹphe nanu nanu; ẹphe edzuru iphe bu mbakeshi; ghoshia ndu ẹbye. Ali ono, ẹphe gwoberu ono adaburu ochobo; k'ophu bu l'ẹ to duhedu onye atujekwadu okpa l'ẹke ono. Ẹphe emee t'egbara kfu l'egiri ali ono.’ ”

8

Ukwa ke l'ee-dobephu Jerúsalemu azu l'onodu iya

¹ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike abya ekfuru yeru mu odo; su: ² L'owaa kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu: “Le ya ekokwa okopho ẹhu Zayonu nshinu; mbu l'okopho ẹhu iya enwukwa iya l'ọ bu oku l'ehu.” ³ Ojejoje suru: “Le ya a-laphutakwa azu le Zayonu je eburu eburu le Jerúsalemu. Ono teke aa-wata oku Jerúsalemu ‘Obodo irelanu’; kulaha ugvu ke Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ono ‘Ugvu, du Nso.’ ” ⁴ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: “L'unwoke ogurennya; ẹphe l'unwanyi ogurennya e-mekochaa wata ono l'esu-uzo Jerúsalemu odo; onyenonu; yo tsu mgboro iya; ke l'ọ buwa ogurennya. ⁵ Unwu-mgboko me unwu-okorobya e-jije gbororo uzo mkpukpu ono l'egvu egvu.”

⁶ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: “L'oo-dukwa nwa ndu ophu phoduru nu biribiri teke ono; obenu; ?oo-duhunu yebedua biribiri.” Ono kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ⁷ Ojejoje, bu

Okaribe-Kakota-Ike sùru: “Lẹ ya a-dzota ndibe iya l'eka ndu ali, uto ęnyanwu-ahata yele eka ndu ophu, bu l'uzo ęnyanwu-ariba. ⁸ Ya eduphuta ephe azu t'ephe bya eburu le Jerusalemu. Ephe a-buru ndibe iya; ya abukwanuru ephe onye ire-lanu; buru onye, doberu eka ndoo; kele ya bu Nchileke ephe.”

⁹ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike sùru: “T'eka ba atsukwa unu ume; unube ndu anu okfu-a nta, bu okfu, ephe kfulu; mbu ndu nkfuchiru Nchileke, no l'eke ono teke a turu okpa ulo Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; k'ophu aa-kpu eze-ulo ono kpu-ghee. ¹⁰ Temanu t'a tua okpa ulo ono b'e te shidunu akfuje madzu ugwo-ozu; t'e shi akfuje iya anumanu. Ophu o dudu onye shi atusajeru ehu l'eje ozi iya; l'eke onyenonu shi atsuhogu iya egvu; kele ya shi mee; onyemonye aburu ohogu ibe iya. ¹¹ Obenu le nta-a; be ya te emehedu nwa ndu ophu phoduru nu le ndu-a ege ya meru l'oge ke ndiche ono.” Ono kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ¹² “Iphe e meberu l'ali a-nodu eme ohuma: oshi vayinu a-nodu mi ege gbaru nu; ali emetalahaa iphe e meberu iya; iji adalaha. Iphe ono l'ohu; be ya e-dobe t'ohu buru okh-e-iphu nwa ndu ono, phoduru nu ono e-keta. ¹³ O kwa ege ono, mbakeshi shi egudeje unube ndu onu-ulo Juida yeke ke Izurelu l'akohu onu ono; bukwapu ege ya a-dzo unu; unu aburu ndu a goru onu-oma nu. Unu ba tsukwa egvu; o bukwapu te eka shihu unu ike.”

¹⁴ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike sùru: “L'ohu kwa ege ono, ya kpeburu ome unu iphe du eji; ya ta aphuru unu imiko teke ono, ndiche unu phe kpatsuru iya iwe ono; ¹⁵ bukwapu ege ya kpebuwaru nta-a le ya e-meru ndu Jerusalemu yeke onu-ulo Juida ohuma odo. Unu ba atsukwa egvu. ¹⁶ Owaa iphe unu a-nodu eme ndo-o: Unu kfujeru ibe unu ire-lanu; unu ekpeje ikpe, du maa bya aburu ikpe, e-meje te nchi du ndoo. ¹⁷ Unu ba achijekwaru ibe unu ejo idzu l'ime obu unu; ophu unu akpapyabejekwa iphe unu meru; gua enwa ye iya. Iphe ono l'ohu; be ya kporu ashi. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.”

¹⁸ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike abyakwa bya ekfulu yeru mu odo: ¹⁹ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike sùru: “T'unu wota aswisiwisi ono, unu aswije l'onwa k'eno; me k'ise; me k'esaa; me k'iri ono a-tuko buru oge ehu-otso-ena me oge ote eswa; oge eswe-iphu ehu-otso-ena l'ehu onu-ulo Juida. Oo ya bu t'unu yeru ire-lanu obu; unu eyeru nchi-odu-ndoo obu!”

²⁰ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike sùru: “Le ndu, du igwe a-bya; mbu ndu shigbaa le mkpukpu, du igwe. ²¹ Ndu, shi le mkpukpu lanu a-wuru je le mkpukpu odo je asu: ‘T'ephe je je aruo Ojejoje iphe; mbu t'ephe je achuo Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; l'ephebedua e-jeekwa.’ ²² Igweligwe madzu; mekpoo mbakeshi, ike no l'a-bya achuo Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike le Jerusalemu; byakwapu t'ephe roo ya iphe.” ²³ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike sùru: “L'ohu -rua teke ono; be umadzu iri, ekfugbaa okfu-ali, du iche l'iche; bya eshigbaa le mba, du iche iche; e-gudeje onye Ju lanu; nmaku ya eka l'onu uwe iya; l'aruo iya t'ephe tsonuru iya; ke l'ephe nuwaru le Nchileke no; swiru ephe.”

9

Ikpe, ee-kpe ndu ohogu Izurelu

¹ Owaa bu ozi, Ojejoje ziru zitiru ali Haduraku. Okfu ono a-tukowaru mkpukpu Damasukosu l'ishi; ke l'anya ndiphe; me ęnya iphe bu ndu okpa-ikfu Izurelu bukota le Ojejoje b'a chiru iya doo. ² Okfu ono; be adakwapu l'ekpu mkpukpu Hamatu, bu ndu ephe l'ephe riru oke;

mękwaphu mkpukpu Táya yęle mkpukpu Sayıdonu; t'a gufukwaru l'ęphe maru iphe ntumatu. ³ Ndu Táya gudeekwa mgbodo tu-pheta mkpukpu ęphe mgburumgburu; kpushia ya ike. Mkpola-ọcha b'ọ kuberu; yo byiru l'ọ bu ęja; kuberu mkpola-ododo l'ọ bu onye kuberu ọzu lę mgboro esu-uzo. ⁴ Obenu lę Nnajiufu a-nafu ęphe iphe bu nk'ęphe; bya enwuru ęku ęphe ye l'eze ęnyimu. Oku etsua yębedua tsufu.

⁵ Ndu Ashikelonu a-phu iya; tsua egvu. Ndu Gáza aphua ya; talahaa chichichi l'iphe-ęhuka. O kwaphu ęge ono b'ọo-du ndu ękuronu; kę l'iphe ęphe shi ele ęnya iya a-buru kę mmanu. Ndu Gáza; bę onye eze ęphe a-nwuhu; Ashikulonu aburu ęke madzu te ebudu ebubu. ⁶ O bu ndu alı ọdo e-bu lę mkpukpu Ashududu. Ndu kę Filisutiya; bę ya eme tę ekuku, ęphe eku onwęphe kfushi. ⁷ Ya e-me t'onu ęphe; ba tajęhe anu, a gwaru lę nte; bya akpashia ęphe nri ono, e meruru emeru, nyatsuaru ęphe l'eze ono. Nwa ndu ọphu phoduru nu a-buru kę Nchileke ayi; du l'ọ bu ndu ishi l'alı Júda. Ndu ękuronu a-bya adu l'ọ bu ndu Jebusu. ⁸ Obenu lę ndibe iya; bę ya a-nodu alu-chiru l'ęka ndu ọgu, adzo garamu garamu. E to nwehedu l'o nwekwaduru onye a-bya ọkpapya ndibe iya ishi ọdo; kęle nta-a; bę ya chıwaru ęnya zia l'ęke ęphe nọ.

Abyabya eze ndu Záyonu

⁹ Unubę ndu Záyonu!

Unu tee ęswa teshia ya ike;
unu gua egvu
ęhu-otso-ęna;
unubę ndu Jerúsalemu!
Unu lekwa; l'eze unu
abyakfutaakwa unu.
O bu onye, doberu ęka ndoo;
l'adzojekwaphu madzu.
O wozitaru onwiya alı;
nodu l'eli nkakfu-igara l'agba abya;
mbu l'eli nwa nkakfu-igara obu.*

¹⁰ Ndu Ifuremu; bę ya a-nafu ugbo-inya ęphe;
nafukwaphu ndu
Jerúsalemu inya-ọgu ęphe.
Uta-ọgu ono; bę aa-gbaji.
Eze unu a-ra iya arara;
tę mba yęle mba ibe iya du lę mma.
Eke, ọochi e-shi l'eze
ęnyimu ọwaa daghaa eze ęnyimu ọphu.
Yo shikwaphu lę
Ęnyimu Yufurétusu
nọ jeye l'ęke mgboko jeberu.

Eedobephu ndibe Nchileke

azu l'onodu ęphe

¹¹ "A -bya lę nggubedua;
ya e-gude kę ndzu ono,
nggu l'iya gude mee gbaa ono;
haa ndibe ngu, nọ lę
mkporo l'ime iduma ono,

* 9:9 9:9 Mát 21:5; Jon 12:15.

- mini ẹ-ta nọdu ono;
mee ẹphe; ẹphe enweru onwẹphe.
- 12 Unu laphu azụ l'ẹke ono,
unu kpuru; yo shihu ike ono;
unubẹ ndu mkpọro ono, ẹnya dụ l'ụzo ono!
Mbụ lẹ nta-a;
bẹ ya arakwa iya arara:
lẹ ya a-nụ unu iphe ha
l'ọ bụ ọphu unu shi
nwehawaru ugbo ẹbo;
- 13 kele ya e-woru ndu Júda
kwee l'ọ bụ onye, kweru ụta;
woru ndu Ifuremu mee;
t'ọ bụru akfụ, e gude agba ụta ọbu.
Ya a-kpatsu unwoke Záyonu;
t'ẹphe bụru ọgu dakfu ndu kẹ Gurisu.
Ya e-me ngu t'ị dụ l'ọ bụ
ogu-mbeke, onye ike dụ l'ọgu pa.”
- 14 Ono teke Ojejoje a-buru
pẹe
l'ẹke ndibe iya nọ.
Akfụ iya ezilahaa
pẹremu pẹremu
l'ọ bụ ebemu-igwe.
Ọkaribe-Kakọta-Nụ a-bya egbua ụpyoku.
Yọ bụru oke pherephere,
shi ụzo ọhuda; bẹ oo-gude eje.
- 15 Ojejoje, bụ
Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gbochita ẹphe.
Ẹphe e-gude mkpuma ụrobo
mebyishia iphe;
gude iya mekputa ẹphe.
Ẹphe a-ngu mẹe;
baa l'ọ bụ ndu mẹe tsuru.
Ẹphe e-ji ejiji l'ọ bụ ochi,
eegudeje ẹphe mee
l'ẹnya-ngweja Nchileke.
- 16 Mbọku ono; bẹ Nnajiufu,
bụ Nchileke ẹphe a-dzọfuta ẹphe;
kẹ l'ẹphe haa l'igwe; bụru ndibe iya.
Ẹphe a-nọdu acha too l'alị
ono l'ọ bụ iphe, e gude
dengaa okpu-eze edenga.
- 17 Ọ dụ ugvu; l'ama mma.
Iphe, a kọru akọko a-nọdu
eme tẹ unwu-okorọbya ẹphe nweru ẹku;
mẹe ọphungu emekwaphụ
tẹ unwanyị ẹphe bahụ.

10

Ojejoje e-leta ndu Júda ẹnya

¹ Unu kfulu Ojejoje t'ò chíaru unu mini l'oge mini-òdungu. Ò kwa Ojejoje emeje tẹ igwe rua eruru. Òo ya ayọjeru unwu eliphe mini; bukwaru iya phụ emeje tẹ iphe nọ l'ẹgu onyemonye l'aja pulapula. ² Ọgvu agwọta bụ atukporoko; ndu njibya aphuje iphe ẹ ta bụdu ezi-okfu; l'ezeje nrọ, ẹ te medunu. Ike, ẹphe adu madzu aburu ọchi; bẹ ẹphe achi onye ọbu. Ò bụ iya kparu iphe madzu gbakashihuru l'ò bụ aturu, ẹ te nweedu onye, eleta iya ẹnya.

³ Meji adakwa iya kitikitii l'okfu ẹhu ndu eche aturu ono. Ya a-nukwanu ndu ishi ono aphụ; kele Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike e-letaa aturu iya, bụ iya bụ ọnu-ulo Júda; mee ẹphe t'ẹphe du l'ò bụ inya, du ugvu l'ẹke e gude iya alu ọgu. ⁴ Ò bụ lẹ Júda; bẹ mkpuma, bụ itso, gude ulo e-shi lufuta; buru iya; bẹ nggu, gude ulo-ẹkwà e-shi; buru iya; bẹ akfu, e gude alu ọgu e-shi; bukwaru iya phụ; bẹ iphe bụ ndu a-buru ishi e-shi lufuta. ⁵ Ẹphe a-tugbabe buru nanu l'ò bụ ndu ike-ka-l'ọgu, nọ l'ọgu. Ẹphe e-gude ọkpa dzọọ ẹpoto, nọ l'echi-uzo tolitoli l'oge ọgu. Ẹphe a-lu ọgu; chikaa ndu gude inya l'alu; kele Ojejoje nọ swiru ẹphe.

⁶ “Ya e-me t'ọnu-ulo Júda shihu ike;
bya adzọọ ọnu-ulo Jósefu.

Ya e-me t'ẹphe laphu azu l'onodu ẹphe;
kele ya a-phuru ẹphe imiko.
Ẹphe a-du l'ò bụ ndu
ya te shidu jika ajika;
ke l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje;
buru Nchileke ẹphe;
Ya a-zaje ẹphe oku.

⁷ Ndu Ifuremu e-mekochaa
du l'ò bụ ndu ike du l'ọgu.
Ehu a-nodu atso ẹphe ẹnà
l'ò bụ ndu nguru mẹe.
Unwu ẹphe a-phụ iya;
tee ẹswa.

Ẹhu awata ẹphe ọtso ẹnà l'ime Ojejoje.

⁸ Ya e-meru ẹphe ẹka; gude chibata ẹphe.
Ishi iya aburu lẹ ya gbafutaje ẹphe;
ẹphe abya aha igwe ẹge ẹphe shi hahawa.

⁹ A makwaru-a lẹ ya chikashiru ẹphe;
ẹphe atuko ekemeke dzuru;
ọle ẹphe e-shitsua ẹke,
teru ẹnà nyata iya.
Ẹphebedua; ẹphe
l'unwegirima ẹphe a-wafu; latashia.

¹⁰ Ya e-shi lẹ Íjiputu je chilata ẹphe;
shi lẹ Asiriya rukobe ẹphe.
Ya a-chiru ẹphe lata lẹ
Gíledu; mẹ Lébanonu;
k'ọphu bụ l'ẹ to nwehedu
ẹke e-dzu ẹphe anodu.

¹¹ Teke ẹphe a-nodu eswe
eze ẹnọyimu iphe-ẹhuka ono;
bẹ ya e-me t'eyii-mini ono dazita;
èbò Ẹnyimu Náyílu l'ò ha atashihu.
Ekuku ono, ndu Asiriya

eku onwẹphe ono adapyahụ;
 mgboro ono, shi buru ike
 ndu Íjiputu ono aburu chaphungu.

¹² Ya e-me; ike adu ẹphe l'ime Ojejoje.
 Yọ buru ẹpha Ojejoje; bẹ ẹphe e-gude eje.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

11

- ¹ Nggube Lébanonu!
 Gụhashia ụzo ngu; ghebegbaa onu;
 k'ọphu ọku e-tsu oshi sida ngu!
- ² Unu kwaa ẹkwa;
 unubẹ oshi payinu;
 ke l'oshi sida daakwaru.
 Oshi ono, shi dughbaa
 egvu ono lakotaakwaru l'iyi.
 Unu tua uzu-ẹkwa;
 unubẹ achi, nọgbaa le Báshanu;
 ke l'oke-ọswa oke-ọswa ono;
 b'a sukashigeeekwaru.
- ³ Unu ngabekpodaphu nchi
 le mkpu, ndu eche aturu echi;
 l'egu ono, ẹphe echeje aturu
 ono; b'e mebyishiwaru.
 Unu nukpodaphu ekiri,
 agụ ede;
 ke l'eze ẹgbudu ono, shi nọdu
 l'iku Ẽnyimu Jódanu ono;
 b'e mewaru; yo gheru onu.

Umadzu ẹbo, eche aturu

⁴ Ojejoje, bu Nchileke mu suru: “Tẹ unu nu-ji-jee igwe aturu ono, e doberu k'egbugbu ono ẹkwo ẹpho. ⁵ Ndu zushiru iya nu; egbushia; to du iphe eeme ẹphe. Ndu ọphu ere iya erere; -nọdu; ẹphe asu: ‘Tẹ ajaja buru ke Ojejoje; kele ẹphe nwewaru ẹku.’ Mbụ le ndu eche aturu ono ta aphuheduru iya imiko. ⁶ Oo ya bu le mu ta aphuheduru ndu ali-a imiko odo. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya e-woru onyemonye ye ibe iya l'eka; me l'eka onye eze iya. Ẽphe a-dzo ndu ali-a kutukutu; ọphu ya adzotadu ẹphe l'eka ẹphe.”

⁷ To du iya bu; ndu echeje aturu ono abya eye mu iya l'eka te mu nuje iya nri. Mu abya awata onu ikpoto aturu ono, e doberu ke egbugbu ono nri. Mu achita mgboro labu dobe. Nanu; be mu guru “N-yemobu”; bya agua ọphu “Atugba”. Ya ndono; mu anulahaa ikpoto aturu ono nri. ⁸ O nweru umadzu eto odo, eche aturu l'eke ono. Lime onwa lanu; be mu chiru umadzu eto. Ikpoto aturu ono akpo mu ashi; echeche, mu eche ẹphe awolahaa mu ẹnyiru. ⁹ Mu asu aturu ono: “Le mu te echehekwa ẹphe odo. Te ndu ọphu anwuhu nu nwuhu; ndu ọphu ala l'iyi alaa l'iyi; ndu ọphu phoduru nu ataa anu ibe ẹphe.” ¹⁰ Mu abya ewota mgboro mu ọphu aza “n-yemobu” nyajia; shi iya mebyia ndu, mu l'iphe bu mbakeshi gbaru. ¹¹ Yọ buru l'eswe mboku ono b'e mebyiru iya. Ndu ono, eme ke aturu ono, phuru mu nu amalẹruphu l'oo Ojejoje gude iphe ono, mu meru ono ekfu okfu. ¹² Mu asu ẹphe: “O -buru l'ọ du unu mma; unu kfu mu

ugwo mu. Teke ẹ to dudu; unu ahakwaaru.” Ẹphe akfua mu ukporo mkpola-ocha le mkpola-ocha iri.

¹³ Ya ndono; Ojejoje asu mu: “Te mu woru iya je eye l’ẹke eeyeje okpoga eze-ulo Nchileke; mbu eze okpoga ono, ẹphe riru l’o bu aswa oru mu ono.” Mu ekwe nu; chita ukporo mkpola-ocha le mkpola-ocha iri ono je eye okpu-ite l’eka; l’eze-ulo Nchileke ono. ¹⁴ Mu bya anyajia mgboro mu phu k’ebo, mbu mgboro ophu eku “Atugba”; shi ẹge ono mebyia abubu ono, Juda yele Izurelu bu nwunne ono.

¹⁵ Ya ndono; Ojejoje asu mu: “Te mu chitafua ngwa-oru onye eche aturu, ẹ to nwedu iphe o bu; ¹⁶ kele ya abyawa owolita onye eche aturu l’ali-a, bu onye ẹ ta akpadu ishi aturu ono ndu ophu ephuhu ephuhu; ophu ookpadu ishi ndu ophu anma kwekwee. Ndu ophu iphe mekaru b’ẹ to mebedu ogvu t’ẹphe ka mma; ophu onudu ndu ophu ẹhu du mma nri. Iphe oo-gbe emechia bu l’oo-nodu ata anu ndu ophu gbaru ẹba; l’aswoshi iya akpaka iya. ¹⁷ Nshobukwaa onye ono, ẹ-te nwedu iphe o bu, eche aturu ono; mbu onye ono, apajeru aturu iya haa ono! Te ogu-mbeke bufukwa iya ẹka yele ẹnya ẹka-utara! T’eka iya l’o ha nwukotakwa iya kpaa; ẹnya ẹka-utara iya apyah-ghee ya!”

12

Ndu ohogu Jerúsalemu; be ee-mebyishi

¹ Owaa ozi, Ojejoje ziru l’okfu ẹhu ndu Izurelu. Ojejoje ono, bu iya tosaruru akpamigwe; buru iya toru okpa mgboko gbaa mgburumburu; bya aburu iya kuru ume ye madzu l’ẹhu; be suru: ² “Le ya emekochaa mee Jerúsalemu t’o du l’o bu nggarashi mee, ndu bupheru ẹphe mgburumburu a-ngu; tuko akpolahaa gagaga. Ndu ono a-bya eyebuta Juda yele Jerúsalemu; kephee ya mgburumburu. ³ O -rua mboku ono; be ya e-me Jerúsalemu t’o buru ‘agburagbu mkpuma l’ifu ndiphe. Iphe bu mba, jeru t’ẹphe nwuribe iya e-mekakwa onwephe iphe. Teke ono; be iphe bu mbakeshi le mgboko a-chikobe onwephe t’ẹphe tsoo iya ogu. ⁴ O -rua mboku ono; be ya e-yekota inya-ogu ẹphe egvu; mee te ogvu bya ndu agba iya nu. Ono kwa iphe Ojejoje ekfu. Ẹnya iya a-no l’ẹke ndu Juda no. Obenu l’iphe bu inya iphe bu ndu ohogu ẹphe; be ya e-me t’o tsuhukota ishi. ⁵ O bu teke ono; be ndu ishi ndu Juda e-kfu l’ime obu ẹphe; su: ‘Le ike nokwa ndu Jerúsalemu; kele Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike bu Nchileke ẹphe.’

⁶ “O -rua mboku ono; be ya e-me ndu ishi ndu Juda t’ẹphe kee too l’o bu itsu-oku, e shiberu l’oku; m’o kwanu l’o bu ẹke oku etsu eswa ereshi. Ẹphe e-kepyashi ndu, no-pheru ẹphe mgburumburu l’eka-utara; me l’eka-ibyita. Obenu le Jerúsalemu a-nodulee ẹge onono. Ẹ to nwedu iphe eme iya nu.

⁷ “Ojejoje e-vuoduru uzo dzota ẹke, ndu Juda bu; k’ophu ugvu, aa-nodu akwabẹ onu-ulo Dévidi yele ndu, bu le Jerúsalemu ta akadu ke ndu Juda nshinu. ⁸ O -rua mboku ono; be Ojejoje e-gbochita ndu, bu le Jerúsalemu; k’ophu bu l’onye ophu kagee aruhu l’ẹphe; be ike a-du l’o bu Dévidi; ndu onu-ulo Dévidi edukwanu ẹphe l’o bu Ojozi Ojejoje; mbu l’o bu Nchileke l’onwiya. ⁹ O -rua mboku ono; be iphe ya a-wata ememe bu omebyishi iphe bu mbakeshi, bu ndu etso Jerúsalemu ogu.

¹⁰ “Odo bu le ya e-woru ume k’eze-iphe-oma; me ke okfu anu Nchileke wua l’onu-ulo Dévidi yele ẹhu ndu, bu le Jerúsalemu. Yo buru yẹbe onye

ono, ephe gvukashiru iphe l'ehu ono; be ephe a-nodu ele enya l'eka. Ephe a-nodu araa ekwa iya l'o bu onye ara ekwa nwa, bu iya nwokwereka; mbu l'oo-rua ephe l'ehu ege ooruje onye okpara iya nwuhuru. ¹¹ O -rua mboku ono; be uzu-ekwa, aa-nodu atu le Jerusalemu a-du egvu. Oo-dulephu l'o bu uzu-ekwa, a turu Hadadu Rimonu le egu Megido. ¹² Mbu le ndu ali ono a-gu aphu; ikfu, nonu; ephe ayokobe: ephe l'unyomu ephe l'agu nk'ephe. Ikfu onu-ulo Dévidi ephe l'unyomu ephe a-dokobe; ikfu onu-ulo Nétanu ephe l'unyomu ephe adokobe; ¹³ ikfu onu-ulo Lívayi ephe l'unyomu ephe a-dokobe; ikfu onu-ulo Shimeyi ephe l'unyomu ephe adokobe; ¹⁴ mewaru iphe bu ikfu ono, phoduru nu ono l'ehu l'ehu ephe l'unyomu ephe.

13

¹ "O -rua mboku ono; be aa-guharu onu-ulo Dévidi ogba-mini yele iphe bu ndu, bu le Jerusalemu; gude iya safu ephe iphe du eji, ephe meshiru; me aturu, ephe tururu onwephe. ² O -rua mboku ono; be ya e-me t'e be kujehé omarali epha ekuku le phuu l'ali-a; ophu ta byadu bya anyatakwadu iya anyata le phu. Ono kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. Ndu nkfuchiru ephe; me ume, aturuje madzu; be ya atuko woshikota t'e b'o nohe l'ali-a. ³ O -buru l'o nweru onye gbalihuru nu; su le ya ekfuchiru Nchileke; be nna iya le nne iya, bu ndu muru iya nu a-su iya: 'Le ji-nwuhukwa; ke li dzuru ejo-ire; su le Ojejoje kfuru iphe e to kfudu.' Onye ono gbado iya; kfuchilahaaru Ojejoje; be nna iya ono yele nne iya ono, muru iya nu ono a-nmagbu iya. ⁴ O -rua mboku ono; be iphere e-gudeje ndu nkfuchiru l'egbe iphe ephe a-noduje aphu l'aphu. Ophu ephe 'eyhedu uwe eji eji ono, ephe gude edepushi ndiphe ono. ⁵ Iphe oo-nodu ekfu bu: 'Le ya ta bukwa onye nkfuchiru. Le ya bukwa onye ako okfu. Keshinu ya bu nwata; kwa iphe a kotaru l'ali; be ya gude buru.' ⁶ O -nweru onye jiru iya su iya: '?Ichii iphe owaa, tuko ngu ehu dzuru owaa buhunu ke ngunu?' Yo su iya: 'L'o kwa le ke onye, ye eya eshi onya b'e mekaru iphe.' "

E -chia onye eche aturu iphe; aturu iya agbakashihu

⁷ "Nngube ogu-mbeke; tehu etehu; je etsoo onye ono, echeru iya aturu ono ogu. O kwa onye ono, no iya ntse ono; be ya suru t'i tsoo ogu. Ono kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu. Gbugbua onye eche aturu; te aturu ono gbakashihu. Yebedua a-machi eka; tso ndu ophu ka nwanshi ogu. ⁸ Ee-woru ndu, bu l'ali-a mgburumgburu kee uzo eto: uzo lanu; be eegbushi; uzo lanu; be aa-ha t'ephe nodu. Ono kwa iphe Ojejoje ekfu. ⁹ Uzo lanu ono; be ya e-woru ye l'oku; bya anuchaa ephe anucha l'o bu onye anucha mkpola-ocha; bya adata ephe adata; l'o bu onye adata mkpola-ododo. Ndu ono e-ku iya epha; ya aza ephe. Ya asu l'ephe bukwa ndibe iya; ephebedua asu le Ojejoje bukwa Nchileke ephe."

14

Ojejoje abyaakwa oburu eze

¹ Unu lekwa! Le mboku ke Ojejoje abyaakwa, bu mboku, aa-bya anodu unube ndu Jerusalemu l'ifu kee iphe unu, a kwaru l'okwata. ² Mboku ono; be ya a-chita iphe bu mbakeshi t'ephe jeru Jerusalemu ogu. Ephe a-lu luta mkpukpu ono; kwaa ulo ono l'okwata; gude unwanyi unu l'ike; faa ephe kutukutu. Ee-kee mkpukpu ono ebo; kpua uzo lanu le ndzu. Ole ndu ophu phoduru nu ta dukwanu onye akpufu ephe le mkpukpu ono. ³ Teke ono; be Ojejoje e-je etso iphe bu mbakeshi ono ogu; lua ya ege ono, oloju l'oge

ogụ ono. ⁴ O -be mbọku ono; bẹ oo-gude ọkpa iya vudo l'eli Ugwu Olivu, nọ l'uzo ọnyanwu-ahata Jerúsalemu. Ugwu Olivu ono a-bya ebukahu ẹbo; tsube l'uzo ọnyanwu-ahata jeye l'uzo ọnyanwu-arịba. Echi iya aburu ụda, a-ha nshinu; kẹ l'ugwu ono ẹka lanụ e-shi ụzo isheli; ẹka iya ọphu eshia ọhuda. ⁵ Ọ bụ l'ụda ugwu iya ono; bẹ unu e-tsoru gbalaa; kẹ l'ogologo iya e-ru Ázelu. Ọ bụ egbe ọso, unu gbaru teke alị nmaru jijiji lẹ Uzáya bụ eze ndu Júda-a; bẹ unu a-gba. Ono bụ teke Ojejoje, bụ Nchileke iya a-bya. Iphe bụkpo ndu dụ nsọ l'ẹphe ha e-tsokwaru iya phụ abya.

⁶ Mbọku ono; bẹ iphoro ta adudu; oyi ta tsụ. ⁷ Mbọku ono e-likolephu nanu: ẹ to nwedu eswe to nwe ọnyashi; kẹle nchi -jihutsua; bẹ iphoro anọle-ẹ. Ọ bụlephu Ojejoje maru ẹge mbọku ono a-dụ.

⁸ O -rua mbọku ono; bẹ mini, anụ ndzụ e-shi lẹ Jerúsalemu atsoshi. Oo-ke ẹbo: ẹkalanu atsọ ala eze ọnyimu ụzo ọnyanwu-ahata; ọphu l'atsọ ala eze ọnyimu ụzo ọnyanwu-arịba. Ọo-nọdu atsọ l'oge ọkochi; l'atsọ l'oge winta. ⁹ Ọ bụ Ojejoje a-buru onye eze, a-nọdu achi mgboko mgburumgburu. O -rua mbọku ono bụ Ojejoje lanụ a-dụ; yọ buru ẹpha iya nwenkinyi bụ ẹpha, aa-maru.

¹⁰ Alị-a ono l'ọ ha; tsube lẹ Géba jeye lẹ Rimonu l'uzo ọhuda Jerúsalemu; a-dụkota l'ọ bụ ụzo ọhuda Arába. Obenu lẹ Jerúsalemu; bẹ aa-pali; yọ nọdu l'ẹke ọ nọ; tsubekpoo lẹ Ọnu-oguzo Bénjaminu; je akpaa lẹ Ọnu-oguzo Mbụ; jeyewaru lẹ Ọnu-oguzo Aguga; mewartu tsube l'ulo-eli Hananelu jeye l'ẹke aapyishiru onye eze akpuru vayinu. ¹¹ Jerúsalemu; bẹ madzụ a-bya ebua ọdo. Mburonu kẹ ọ-la-l'iyi ta adakfutahedu iya ọdo. Jerúsalemu e-bu l'ẹhu-gudangu.

¹² Ọwaa ẹjo iphe-ememe, Ojejoje e-kpukposhi iphe bụ mbakeshi ono, tsoru Jerúsalemu ọgu ono. Ẹphe e-vudoje evudo; anụ, nọ ẹphe l'ẹhu ereshihu. Ẹnya ẹphe e-chigaru l'ẹke, o chigaru reshihu: ire ẹphe anọdu ẹphe l'ọnu reshihu.

¹³ O -rua mbọku ono; bẹ Ojejoje e-me tẹ madzụ wata ọtsu egwu. Onyenonu a-wọjeru ibe iya; ẹphe awata ọgu. ¹⁴ Ndu Júda a-nọdukwapu lẹ Jerúsalemu lua ọgu. Ẹku, ẹphe kparu; mbụ iphe bụ mbakeshi, bupheru ẹphe mgburumgburu; bẹ aa-chikobekota; mbụ lẹ mkpọla-ododo a-pa iya ẹka yele mkpọla-ọcha; yele ẹkwa, aanma anmanma.

¹⁵ Egbe ẹjo iphe-ememe ono, e kpukposhiru unwu ndiphe ono; bẹ ee-kpukposhi kwaphu inya; inya-mulu; inya-ivu yele nkakfu-igara; mewartu iphe bụ anụ, nọ l'ẹke ẹphe kpọberu ụlo-ẹkwà ẹphe.

¹⁶ Ono teke nwa ndu, wafuru nụ lẹ ndu ono, shi l'iphe bụ mbakeshi ono, shi etso Jerúsalemu ọgu ono; e-jeje Jerúsalemu iphe bụ afa l'afa, murtaru amuta je ọbaru onye eze ono ẹja; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike; ẹphe ejekwapu ọgba Aji Mkpù. ¹⁷ O -nweru ndu, bu lẹ mgboko-a, ẹ te ejedu Jerúsalemu je ọbaru onye eze ono ẹja; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike; bẹ mini ta achiheduru ẹphe. ¹⁸ Ọ -buru lẹ ndu Íjiputu te ejedu je eye iya ẹka; bẹ mini ta achikwaru ẹphe. Ojejoje e-kpukposhi kwaphu ẹphe ẹjo iphe-ememe ono, o kpukposhiru iphe bụ mbakeshi ono, ẹ tejedu ọgba Aji Mkpù ono. ¹⁹ Ono a-buru aphụ, aa-nu ndu Íjiputu yele iphe bụ mbakeshi, ẹ te jedu Jerúsalemu je ọgba Aji Mkpù ono.

²⁰ O -rua mbọku ono; bẹ iphe ee-deje lẹ mgbirigba, inya nya l'olu bụ: "Iphe duru Ojejoje nsọ". Ite oshi-iphe nọ l'eze-ulo Nchileke a-duje l'ọ bọ ochi, dụ nsọ, anoje l'ifu ọnya-ngweja. ²¹ Iphe bụ ite, nọkota lẹ Jerúsalemu mẹ lẹ Júda a-duru Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike nsọ. Ndu, byaru ogworu Nchileke ngweja l'ẹphe ha ahajeru wota ite ono gude shia anụ ngweja. Ọdo

bụ l'o -rua mbọku ono; bẹ ndu nghọ ta anọhedu l'ụlo Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

Malakayi

N-yemobu Nchileke l'ẹke ndu Ízurelu nọ

¹ Ọwaa bụ ozi, Ojejoje ziru Malakayi t'o zia ndu Ízurelu.

² Ojejoje sụru: "Lẹ ya yekwaru unu obu."

Unubedua egbe aji: "?Nanụ ẹge ọphu?"

Ojejoje asụ: "Íso yẹle Jékọpu; ?ẹphe ta bụdunua unwunne. Ya egbe yeru Jékọpu obu; ³ Íso adu-tabe iya ashị; k'ọphu ya mewaru alì ugvu iya ono te ẹgbara kfuà ya; woru ókè-alì iya haaru nkuta-ọswa, bu l'echi-ẹgu."

⁴ Ndu eri Iso, bụ iya bụ ndu Édọmu sụru: "L'e mebyishiru mkpukpu ẹphe; ọle ẹphe a-kpukwaakwa iya."

Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike asụ: "Ephẹ -kpukwaa ya; ya enwukposhia ya. Aa-nọdu eku ẹphe 'ejo mba;' ndu Ojejoje nuberu oke ẹhughu iya gbururu jeye. ⁵ Unu e-gude ẹnya unu phụ; gude ọnu unu kfua: 'Lẹ Ojejoje dukwa biribiri; mbụ ọya ya je aghaa ókè alì ndu Ízurelu.'

Ojejoje abaru ndu achijeru Nchileke ẹja mba

⁶ "Nwa akwabejekwa nna iya ugvu; ẹge ono kwaphu; bẹ nwozi akwabeje nnajiufu iya. O -buru lẹ ya buphu nna unu l'oswiya; ?nanụ ugvu ọbu, unu akwabeje iya ọbu. O -buru lẹ ya bụ Nnajiufu unu; ?nanụ egvu, unu atsụ iya." Unubẹ ndu achijeru iya ẹja; ọ kwa unu bụ ndu gude ẹpha iya emebyishi emebyishi?

Unu a-jikwaru; sụ: "?Nanụ ẹge unu shi mebyia ẹpha iya ọbu?"

⁷ "Ụzo, unu shi emebyishi ẹpha iya bụ l'unu egudeje nri, aasọ nsọ bya iya agwagwa.

"Unu a-jikwaru; sụ: '?Nanụ ẹge o shi buru nri, aasọ nsọ?'

"Unu asuje l'ẹnya-ngweja kẹ yẹbe Ojejoje ta dudu iphe ọ bụ. ⁸ Teke unu gude anụ, atsụ ishì byaru iya ọchiru ẹja; ?tọ bụdu unu ome ẹji tọ. Teke unu gude anụ, ete ọkpa; mẹ anụ, iphe eme bya iya agwagwa; ?tọ bụdu unu ome ẹji tọ. Unu kputanu anụ, dụ ẹge ono je anụ ọvọvọ unu; t'unu maru mẹ ọo-nafu iya-a unu l'ẹka. ?Ehu ọo-nọdu atsọ iya-a ẹna l'unu meru iya iphe-oma tọ? Mbụ; ?oo-yeru-a unu ọnu. Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike aji ndono.

⁹ "Unu gudewaru egbe ẹja ono je arọ Nchileke t'o meeru unu eze-iphe-oma; unu amawaruru; ?m'oo-yeru unu ọnu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono."

¹⁰ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike sụru: "O dụ t'a sụ l'onye lanu l'ime unu e-gbeshi je agụ-chishia eze-ulo iya; t'unu ta abahuhe iya je ọphunwu ọku, ẹ te nwedu iphe ọ bụ l'ẹnya-ngweja iya. Ehu ta atsọhekwa iya ẹna l'ẹke unu nọ. Ophu ọ dukwa ngweja, unu gude bya, ya gbe anata.

¹¹ Ẹpha iya a-ha nshinu l'iphe bụ mbakeshi: shita l'ẹke ẹnyanwu ahataje jeye l'ẹke ọodaje; mbụ l'iphe bụ ẹkemeke ọbule; bẹ aa-nọduje egwotaru iya insensu; mẹ l'iphe dubebe mma; kẹ l'ẹpha iya a-ha nshinu l'iphe bụ mbakeshi phuu." Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

¹² "Obenu l'unu anọduje emechishi iya ifu emechishi. Unu asuje l'ẹnya-ngweja iya te nwedu iphe ọ bụ; lẹ nri, eegudeje agwa iya; bụ iphe aasọ nsọ. ¹³ Unu asụ: 'L'iphe ọwaa buakwa unu ivu-ẹra.' Unu kfutsua ẹge

ono; unu akpo-yiaru iya ukuvu; l'akpofu iya akpofu." Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

O sukwaruphu: "Teke unu kputaru anu, e mekaru iphe; me ophu iphe meru l'okpa; me ophu iphe-ememe eme; gude bya iya agwagwa; ?unu ari le ya a-nafu iya unu l'eka too. ¹⁴ Onye eregede bukwa onye a turu onu; mbu onye nweru anu, bu okee ya. Yo ribua le ya a-kpe iya Ojejoje. E megee; yo buru anu ophu nweru ekworo; be oo-gude bya ochiru yebe Ojejoje eja." Ya bukwa onye eze, ha nshinu! Epha iya b'a tsukotakwa egvu l'iphe bu mbakeshi. Ono kwa iphe Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

2

Aalo ndu achijeru Nchileke eka le nchi

¹ "Owaa kwa eka; ya alo iya unu le nchi unube ndu achijeru iya eja.
² Unu -jika l'unu ta ngadu nchi l'iphe ya ekfu; -jika l'unu te egudedu obu unu l'o ha akwabe iya ugvu; be ya a-tukwa unu onu; tukwaaphu onu l'iphe ndiphe anuje unu. Ya gbe tukwa iya onu obu atutu; ke l'unu te gudedu obu unu l'o ha akwabe yebe Ojejoje ugvu. Ono kwa iphe Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

³ "Ya e-gude okfu eka unu baaru unwu unu mba; kuta nshi anu ono, unu egudeje bya iya agwagwa ono tee unu l'ifu; chita unu je awushia l'ikpozu.
⁴ Ono teke unu a-maru l'eka ono, ya loru unu le nchi ono bu te ndzu ono, ye ndiche unu phe; mbu ndu Liviayi gbaru ono nguru anguru. Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

⁵ "Ndzu yele onye iche unu phe gbaru bu le ya a-nu iya ndzu; nu iya ehu-agu. Ya nukwaru iya eya; k'ophu oo-nodu a-kwabe iya ugvu. Epe kwabekwaru iya ugvu; l'atsu iya egvu. ⁶ Epe shi ezi okpobe okfu, ejo-ire e-ta nodu. Epe l'iya shi nodu le nchi-odoo; buru ndu, doberu eka ndoo. Epe meru ndu, du l'igwe; epe ahaa ome ejo iphe.

⁷ "Ke l'iphe gbaru onye achijeru Nchileke eja bu t'o meje te madzu maru iphe; k'ophu epe e-shi iya l'eka ngabe nchi l'iphe bu: e -mee ya; yo du Nchileke mma; keshinu ophu o bu iya bu nwozi Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike. ⁸ Obenu l'unu hawaru uzo; shilaha eke e ta budu iya nu. Unu gudewa iphe unu ezi; mee ndu, du igwe; epe ahaswee okpa. Ndzu yele Liviayi gbaru; be unu gwowaru l'ija." Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ⁹ "O -buru l'unu no iya-a ege unu no iya-a; jika ome iphe ya suru t'unu meje; l'abo madzu ebo teke unu ezi ekemu yebe Ojejoje; be ya e-me te ndu Izurelu ba du iphe, epe a-gube unu; mee t'e b'o du iphe unu a-kube eka l'eke epe no."

Ndu Juida te emedu ire-lanu

¹⁰ ?To budunua nna lanu; be ayi toko nweru? ?To budu Nchileke lanu toko ayi l'ayi ha kee? ?Nanu ege o du; be ayi gbe arushi ogra-ndzu, shi le ndiche ayi phe arushi; ayi te emeheru ibe ayi ire-lanu.

¹¹ Ndu Juida te emekwa iphe epe kweru ukwa iya. E meekwaru akpamara le Jerusalem; me le Izurelu gbaa mgburumburu. Ndu Juida farushiakwaru ulo nsu ono, Ojejoje yeru obu ono afarushi; ke l'ephe jeru je alulahaa unwanyi, shitsua l'oha, agwa nte. ¹² Te Ojejoje mekwaa t'onye meru egbe iphe ono chihu l'ali Jekopu gbaa mgburumburu; m'o -ruhuru; o buru onye. Te egbe onye ono be egudekwa iphe bya ogworu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike eja.

¹³ O nwekwaruphu iphe ọdo, unu emeje. Unu anọduje l'enyangweja Ojejoje l'ara ẹkwa; ẹnya-mini, shi unu l'enyangweja l'atsoshi l'ẹke ono. Unu anọdu iya raa ẹkwa; chia mkpu; okfu ẹ Nchileke ta aghajehedu ẹnya l'ẹke unu nọ; l'agwa iya; ọphu o kwohedu ekwokwo l'anata iphe unu gude bya iya agwagwa. ¹⁴ Unu a-jikwaru; su: “?Ishi iya-e?” Ishi iya bu ẹ Ojejoje phwaru iphe i meru nwanyi ono, i gude kpoo ekfu ono. Nwanyi ono bu nyee ngu, nggu l'iya gbaru ndzu. Yo be nta-a tii meheru iya iphe i kweru iya ukwa iya. Yo bukwaru-a ya bu onye ẹbo ngu; mbu nyee ngu, nggu l'iya gbaru ndzu.

¹⁵ ?Ojejoje te medunua nggu ẹ nwanyi ono; unu aburu onye lanu; obu unu aburu nanu. ?Bu ngunu kparu iphe Ojejoje meru; unu aburu nanu obu? Iphe, kparu iya nu bu k'ophu unu a-mushi unwegirima, a-nodu atsu Nchileke egvu. Oo ya bu; ti kwabekwa ẹnya t'e bi hakwa o meru nwanyi ono, i gude kpoo ekfu ono iphe i kweru iya ukwa iya.

¹⁶ Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu suru: “L'o dukwa iya ashi ẹ ndu alu alulu gbahuru. Ono kwaphu ege o du iya ashi ẹ nwoke eme nyee ya onwu-onwu.” Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. Oo ya bu; unu kwabekwa ẹnya t'unu ba abu o-kweru ukwa emegeme.

Mboku ikpe ruakwaru

¹⁷ Unu gudeekwa okfu, unu ekfu l'ekfuchi Ojejoje nchi.

Unu a-jikwaru; su: “?Nanu ege unu shi ekfuchi iya nchi?”

Ege unu shi ekfuchi iya nchi bu l'unu asuje: “L'iphe bu ndu eme iphe du eji; be dukota Ojejoje mma; iphe epe eme adu iya mma.” Odo aburu l'unu anoduje aji; su: “?Buhunu awe; be Nchileke ono, ekpeje ikpe, du maa ono no?”

3

Onye ozi, eje obo uzo

¹ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: “Unu phukwa iphe ya abya ememe. Ya e-zi nwozi iya t'o je aboru iya uzo. Ono teke Nnajiufu ono, unu ele ẹnya iya ono a-buru pherekete l'eze-ulo iya; mbu nwozi ono, oogu unu t'a su l'o byaru ono, bu onye a-bya araaru unu k'ogba-ndzu yele unu ono arara.”

² Olobu; ?bu onye a-du ike nahu ikpe iya ono mboku ono. ?Bu onye a-du ike keru okpa m'o -byalephu. Ishi iya aburu l'o -byalephu; be oo-du l'o bu oku-uzu; dukwaphu l'o bu okpobe ncha o-sa-uwe. ³ Oo ege ono, onye akpu uzu ahije mkpola-ocha l'oku; gude nu ya anunu ono bu ege onye achijeru Ojejoje eja a-nushi ndu eri Liviayi anunu; epe egbuchafu. Oo-nu epe anunu l'o bu mkpola-ododo; nu epe l'o bu mkpola-ocha, a huru l'oku; k'ophu epe a-noduje achiru Ojejoje eja, du mma. ⁴ Ono teke Ojejoje a-wata onata ngweja ndu Juda; me ke ndu Jerusalemu ege o shi anatajehawa iya teke ndiche.

⁵ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: “Le ya a-bya bya ekpee unu ikpe. Ya e-me egwa bya atua epe too; mbu ndu amamanshi; ndu eri ogori; ndu akpapyabeje iphe epe meru ga enwa; ndu abuje: e -jetsuaru epe ozi; epe ta kfu ndu jeru epe ozi ugwo ohuma; ndu akpa unwanyi, maa tufuru eh; l'akpa ndu nna epe ta nohedu eh; l'ekperu ndu byaru abyabya ejo ikpe; epe ta atsu yebe Ojejoje egvu.”

Okfu uzu lanu l'uzo iri

6 “Yèbe Ojejoje ta agbanwejekwa agbanwe. Ọ kwa iphe ono kparu iphe unubẹ ndu awa Jékọpu ta achihudu. 7 Tsube l'oge kẹ nna unu oche pẹ; bẹ unu gbakutaru iya azu; jika ome iphe ya toru okpa iya t'e meje. Unu lata azu lakfuta iya; k'ophu yèbedua a-lakfutakwanu unu.” Ono iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

“Unu a-jikwaru; su: ‘?Nanu ege unu e-shi lata azu?’

8 “Madzu; ?l'oo-naghe Nchileke nfu too? Obenu l'unu anali iya-a nfu.

“Unu a-jikwaru; su: ‘?Nanu ege unu shi ana iya nfu?’

“Nfu, unu ana iya bu l'uzo lanu l'uzo iri unu. Unu ta anu iya iphe anunu odo. 9 Unu buakwa ndu, a turu onu; unu l'unu ha; kẹ l'unu ana iya nfu. 10 Unu tuko uzo lanu l'uzo iri unu wobata l'ulo iya; k'ophu nri a-no l'ulo yèbe Nchileke. Unu mee ya gude data iya; unu aphu le ya a-guharu unu windo kẹ imigwe; wuaru unu iphe-oma jeye teke e to nwehedu eke unu e-dobe iya.” Ono iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

11 “Ya e-me t'unwehu ba atahẹ iphe unu meberu l'ali; mee te oshi vayinu unu mia wokfuwokfu.” Ono iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono. 12 “Ono teke iphe bu mbakeshi a-nodu eku unu ndu a goru onu-oma nu; kẹ l'ali unu a-nodu agu agugu ebubu.” Ono iphe Nchileke, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

Ndu doberu eka ndoo a-buru ndibe Nchileke

13 Ojejoje suru: “L'unu kfuwaru iya ejo okfu nshinu.

“Unu a-jikwaru; su: ‘?Bu ege ejo okfu ngunu; bẹ unu kfuru obu?’

14 “Unu asuje l'ojeru Nchileke ozi bu ori aphu. ‘?Bu ngunu; bẹ unu ritaru; kẹ l'unu eme iphe Ojejoje kfuru; yele kẹ l'unu anoje l'obu ndu, no l'ulo-ekwa l'ifu Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike? 15 Le nta-a b'o gbe buru ndu eku onwephe ekuku; bẹ unu eku ndu a goru onu. Mbụ l'e to buledu-a le ndu eme iphe du eji aba uba; yoo buje: epehe -woebetsua Nchileke okfu; yo paru epehe haa; to du iphe oome epehe.’ ”

16 Ndu ophu atsukwanu Ojejoje egvu abya ekfulahaa okfu iya l'onwephe. Ojejoje atufu nchi nua iphe epehe ekfu. A bya edee iphe l'ekwo l'ifu Ojejoje; mbu iphe ee-gudeje nyata ndu ono, atsụ Ojejoje egvu; l'akwabẹ iya ugvu ono.

17 Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike abya ekfua okfu ehu epehe; su: “L'ephe a-buru nk'ia. Mboku, ya a-bya odzezi eku iya; bẹ ya a-guru epehe ye le ndu nk'ia. Ya a-phuru epehe imiko ege ono, nna aphujeru nwatibe iya ophu ekweru iya ozi ono. 18 O bu teke ono; bẹ unu a-phu iphe du iche le ndu, doberu eka ndoo; me ndu eme iphe du eji. Unu a-phukwaphu iphe du iche le ndu ejeru Nchileke ozi yele ndu e te ejeduru iya eya.”

4

Mboku ikpe Nchileke

1 Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike suru: “Unu lekwa. Le mboku obu abyaakwa. Mboku ono a-nodu enwu kfukfukfu l'o bu oku-uzu. Ndu eku onwephe ekuku; me ndu eme ejo iphe l'ephe ha; bẹ oku ono e-ke l'o bu oshi; kekota ekali epehe; mbu kee kee epehe l'ogbaragba. 2 A bya l'unubẹ ndu atsụ yèbe Ojejoje egvu; o bu unu; bẹ odobe eka ndoo kẹ yèbe Ojejoje a-haru l'o bu l'enyawu. Oo-nodu egbu nwijnwii l'o bu enyanwu l'ehu unu; mee t'ehu du unu mma. Unu a-lufuta bulahaa nggada l'o bu nweswi, a tufutaru l'oka. 3 Ono teke unu a-dzopyabe ndu eme iphe du eji okpa; gude okpa futoo epehe; epehe aburu ntụ mboku ono, ya e-me iphe ono. Ono iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

⁴ “Unu nyatakwa ekemu ono, ya t̄uru n̄u nwozi iya; mb̄u M̄osisu; mb̄u ekemu; m̄e ome-l'al̄i ono, ya koshiru iya l̄e Ugvu S̄ayinayi t'o je ezia ̄nwu Ízurelu l'̄phe ha ono.

⁵ “Unu lekwa; l̄e ya e-ziodukwa onye nkfuchiru iya, b̄u Elayija t'̄ bya; t̄manu oke mb̄oku ono, b̄u Eswe k̄e ȳbe Ojejoje ono erua. ⁶ Ọ b̄u iya e-me ndu, b̄u nna t'obu ̄phe n̄du l'̄ke ̄nwu ̄phe n̄; bya emee t'obu ̄nwegirima n̄dukwaphu l'̄ke nna ̄phe n̄. Ọdumeka; b̄e kwa ̄nu; b̄e ya a-t̄u al̄i unu teke ya byaru.”

Ozi-Oma, Mátiyu deru

Eri Jisosu

(Luk 3:23-38)

¹ Qwaa bụ eri Jisosu Kuráiyisutu: Jisosu Kuráiyisutu shi l'eri Dévidi; Dévidi eshi l'eri Ébirihamu.

² Ébirihamu bụ nna Áyizaku; Áyizaku bụ nna Jékoṗu; Jékoṗu aburu nna Júda me unwunna iya. ³ Júda bụ nna Pérezu; me Zera. Nne, mụru epe ebo ono bụ Táma. Pérezu bụ nna Hézuronu; Hézuronu aburu nna Áramu; ⁴ Áramu bụ nna Amínadabu; Amínadabu bụ nna Náshonu; Náshonu aburu nna Sálumonu. ⁵ Sálumonu bụ nna Bówazu. Nne Bówazu bụ Réhabu. Bówazu bụ nna Óbedu. Onye bụ nne iya bụ Rutu. Óbedu aburu nna Jesi. ⁶ Jesi aburu nna onye eze ndiche ono; mbụ Dévidi.

Tọ dụ iya bụ; Dévidi abụkwanuru nna Sólomonu. Onye bụ nne Sólomonu bụ nwanyi obu, o shi lujee mbụ Uráya. ⁷ Sólomonu bụ nna Réhobuwamu. Réhobuwamu bụ nna Abíja. Abayíja aburu nna Ása. ⁸ Ása bụ nna Jehoshafatu; Jehoshafatu bụ nna Jóramu; Joram aburu nna Uzáya; ⁹ Uzáya bụ nna Jótamu; Jótamu bụ nna Éhazu. Éhazu aburu nna Hezekáya; ¹⁰ Hezekáya bụ nna Manáse; Manáse bụ nna Émoṣu; Émoṣu aburu nna Josáya. ¹¹ Josáya aburu nna Jekonáya me unwunne iya unwoke l'ogege ono, a kpuru ndu Ízurelu le ndzụ; epe eje aburu ohu le Bábyilonu ono.

¹² Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu eshitsuṣeṣe Bábýilonu lata; Jekonáya abya aburu nna Shiyálutiyeḷu; Shiyálutiyeḷu aburu nna Zerúbabelu. ¹³ Zerúbabelu bụ nna Abíyudu; Abyíyudu bụ iya bụ nna Eláyekimu. Eláyekimu aburu nna Azọ. ¹⁴ Azọ bụ nna Zédọku; Zédọku bụ nna Ákímu; Ákímu aburu nna Elíyudu. ¹⁵ Elíyudu bụ nna Eliyéza; Eliyéza bụ nna Mátanu; Mátanu aburu nna Jékoṗu. ¹⁶ Jékoṗu bụ nna Jósefu; Jósefu bụ iya bụ nji Méri. Méri bụ iya bụ onye mụru Jisosu, eeku Kuráiyisutu.

¹⁷ Oo ya bụ l'ọ dụ oḡbo iri l'eno tsube l'ogbo ke Ébirihamu phe; rua l'ogbo ke Dévidi phe. Yọ dukwaphu oḡbo iri l'eno tsube l'ogbo ke Dévidi phe; rua teke ono, a kpuru ndu Ízurelu le ndzụ laa Bábyilonu ono; bya adukwaphu oḡbo iri l'eno odo tsube teke ono, a kpuru ndu Ízurelu le ndzụ laa Bábyilonu ono; rua teke a mụru Kuráiyisutu.

Aamu Jisosu

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Qwaa ege e shi mụ Jisosu Kuráiyisutu ndo-o: Le Jósefu jeru okfu Méri, bụ nne Jisosu; jebua. Tọ laakwanu nk'iya; k'ophu yeḷe iya zejewaru. A bya amaru; Méri egbe dūwanu ime. Yọ buru Ume-dū-Nso; be ime ono shi l'eka. ¹⁹ Jósefu, bụ nji iya ono; be bukwanu onye doberu eka ndoo. Yoo mekwanu te ya be me Méri iphe-iphere l'edzudzu oha. Yọ chode ege ya e-me jika Méri; t'e ba mma. ²⁰ Yọ riṅyaa ya; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu abyakfutashia ya le nro; bya asu iya: "Jósefu; nggube o-shi-l'eri Dévidi;

ba atsushi egvu ọlu Méri. Nwata ono, ọ dụ ime iya ono bukwa Ume-dụ-Nsọ b'o shi l'ẹka. ²¹ Ọo-mụ nwata nwoke. Iphe ịi-gụ iya bụ Jisọsu; okfu l'ọo-dzọta ndu nk'iya l'ẹka iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru.”

²² Iphe-a l'ọ ha mekotaru; k'ọphu iphe ono, Nnajiufu shi l'ọnu onye nkfuchiru iya kfuwa ono e-re; mbụ iphe ono, o kfuru; sụ: ²³ “Lekwa! Lẹ nwamgboko, yele nwoke ta zẹbua a-tsuta ime; mụa nwata nwoke, ẹpha iya a-bụ Imánuwẹlu.” Iphe Imánuwẹlu bụ bụ: “Nchileke nọ swiru ayi.”

²⁴ Tọ dụ iya bụ; Jófẹfu etehulephu; mee ya ẹge ono, ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiufu kfuru iya ono; duta Méri teke ono t'ọ bụru nyee ya. ²⁵ Obenu lẹ Jófẹfu yele Méri ta zẹbukwanua jeye Méri ezeda; mụa nwata nwoke ono. Jófẹfu agụa nwata ono Jisọsu.

2

*Abyabya ndu mmamiphe,
shi ụzo ẹnyanwu-ahata*

¹ Ọ bụ teke Hérọdu shi bụru eze b'a mụru Jisọsu lẹ Bétulehemu Judíya. A mụtsule iya phụ; ndu mmamiphe, shi ụzo ẹnyanwu-ahata abyatashia Jerúsalemu; bya akpafashilaha ishi; l'asuje: ² “?Nanụ nwata ọbu, a mụru, a-bụ eze ndu Ju ọbu? L'ẹphe phuru mkpọ-kpodo* iya l'ụzo ẹnyanwu-ahata; byatashia t'ẹphe bya abaaru iya ẹja.”

³ Eze, bụ Hérọdu anulephu iphe ono, ẹphe kfuru ono; yọ tsulaha ya l'ẹhu; tsulaha ndu Jerúsalemu mgburumburu l'ẹhu. ⁴ Yo chikuwaphu ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ezije ekemu; ẹphe edzua. Yọ jilaha ẹphe ẹke ọbu, aa-mụkpo Kuráyisutu ọbu.

⁵ Ẹphe asụ iya: “L'ọ bụ lẹ Bétulehemu Judíya; bẹ aa-mụ iya; kẹ l'onye nkfuchiru Nchileke deru iya l'ẹkwo; sụ:

⁶ “ Nggube Bétulehemu l'alị Judíya;

Mgbẹ ẹ tọ kwa nggu
katsua nwanshi
l'iphe bụ mkpukpu,
nweru ẹnya l'alị Judíya.
L'ime ngu
bẹ onye ishi e-shi lufuta;
bụ iya bụ onye ishi,
e-leta ndu nke mu,
bụ Ízurelu ẹnya.' ”†

⁷ Ya ndono; Hérọdu abya ekua ndu mmamiphe ono, shi l'ụzo ẹnyanwu-ahata ono l'edomi; bya kpafuta ẹphe ishi egbe teke mkpọ-kpodo ono lufutakpooru gededede. ⁸ Yọ bya ezi ẹphe t'ẹphe je Bétulehemu; sụ ẹphe: “Unu je atokpoo ẹhu; chọo nwata ọbu. Teke unu phuru iya; unu abya ezia ya ẹya; k'ọphu ya e-jekwaphu je abaaru iya ẹja.”

⁹ Ẹphe anutsulephu ozi ono, eze ziru ẹphe ono; yọ bụru ẹphe atugbu. Ẹphe alufutalephu; nggube mkpọ-kpodo ono, ẹphe phuhawaru l'ụzo ẹnyanwu-ahata phụ alufutakwa ọdo; bya evutakwaruphu ẹphe ụzo; jeye; yọ bya erua ẹke, nwata ono nọ; vudo; keleruphu jingu l'imeli. ¹⁰ Ẹphe aphulephu mkpọ-kpodo ono l'ẹke ono; ẹhu atsọ ẹphe ẹna nshinu. Ẹphe awata ote ẹswa. ¹¹ Ẹphe abahụ l'ime ụlo ono; phua nwata ono yele Méri, bụ nne iya. Ẹphe abya ebyishi ikpere l'alị; baaru nwata ono ẹja; bya

* 2:2 2:2 Mkpọ-kpodo ọwaa ta bukwa l'ọo ya bụ Jisọsu. Ọ kwa mkpọ-kpodo, ekoshi l'a mụru iya.

† 2:6 2:6 May 5:2.

ekpuhaa ẹ̀da, ẹ̀phe yeru ẹ̀ku ẹ̀phe; meeru nwata ono iphe-oma. Iphe ẹ̀phe nuru nwata ono bu mkpola-ododo; furakinsensu; me meeru.

¹² E meebe; Nchileke abya ezia ẹ̀phe le nro; t'ẹ̀phe ba lahẹ azu le ke Hérodu. Ẹ̀phe atugbua; shia uzo odo; lashia ali ẹ̀phe.

Jisosu phe agba ala Íjiputu

¹³ Ya ndono; ndu mmamiphe ono atugbulephu; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu abyakfutashia Jósefu le nro; bya asu iya: "Gbeshi; duta nwata ono yele nne iya lashia Íjiputu. Unu nodu l'eke ono jeye teke ya e-zi unu t'unu lata. Le Hérodu abyakwa ocho ishi nwata ono."

¹⁴ To du iya bu; Jósefu egbeshi l'enyashi; duta nwata ono yele nne iya; yo buru ẹ̀phe ọ̀la Íjiputu. ¹⁵ Ẹ̀phe anoo l'eke ono jeye Hérodu anwuhu.

Yo buru iya bu l'iphe ono, Nnajiufu shihawa l'onu onye nkfuchiru Nchileke kfuwa ono eree. O suru: "L'ọ̀ bu le Íjiputu; be Nwatibe iya no; ya eje ekufuta iya."‡

Egbushi unwegirima nshii le Bétulehemu

¹⁶ Yo be teke Hérodu maru le ndu mmamiphe ono; be bu ugho; be ẹ̀phe ghoru iya; yo voru oku ghua ẹ̀hu. Yo wowaruphu ekemu tua t'e je egbushikota iphe bu egirima unwoke, a muru le Bétulehemu phuu; me ndu ophu a muru le mkpukpu odo, no-pheru ẹ̀phe mgburumgburu; shitakpo le ndu a muru k'ophungu je akpaa le ndu ophu nowaru afa labu. Iphe o gude mee ya ege ono bu ajiji phu, o jiru ndu mmamiphe phu; ẹ̀phe akooru iya teke mkpo-kpodo ono bebekpooru lufuta.

¹⁷ O bu ege ono b'o shi ree mbu iphe Jeremaya, bu onye nkfuchiru Nchileke kfuwaru; su:

¹⁸ "A nuru uzu-ekwa le Rama;
mbu ekwa anwuhu;
me oke nggumaphu.
O bu Réchelú ara
ekwa unwu iya;
to kwe t'e gbota iya egbota;
okfu l'unwu iya gvuru."§

Jósefu phe shi le Íjiputu alata

¹⁹ To du iya bu; Hérodu anwuhulephu; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu abyakfutashia Jósefu le nro; l'ẹ̀phe no le Íjiputu ono; su iya: ²⁰ "Gbeshi; duru nwata ono yele nne iya lashia azu le Ízurelu; le ndu, shi achọ ishi nwata ono; be nwushihuakwaru nu." ²¹ Yo gbeshi; duta nwata ono yele nne iya; yo buru ẹ̀phe ọ̀la ali Ízurelu.

²² Jósefu anulephu le Ákiléyosu, bu nwatibe Hérodu buwa iya bu eze, achí Judíya l'ozori nna iya ono; tsuhu egvu oje oburu eke ono. A bya anmaaru iya okwa le nro, bu iya meru iphe o tugburu lashia Gálili. ²³ Yo rua; je akwata ufu buru le Názaretu. O bu ege ono b'e shi; iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfuwaru eree, suru: "Lee-ku iya onye Názaretu."

3

Ozi, Jonu Baputizimu ezi (Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

‡ 2:15 2:15 Hos 11:1. § 2:18 2:18 Jer 31:15.

¹ Ọ bụ teke ono; bẹ Ọnu Baputizimu byaru bya anọdu l'echi-ẹgu Judíya; l'ekfu okfu Nchileke; l'asuje: ² “Unu taa onwunu ụta iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; lẹ Nchileke abyaakwa okoshi lẹ ya bụ eze.” ³ Ọ kwa Ọnu ọwaa bụ onye ono, Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfulu okfu iya teke ono, ọ sọru:

“O nweru onye echi mkpu
l'echi-ẹgu; sụ:
‘T'e meeru Nnajiufu
uzo iya;
T'a chikwaaru iya oje ono
t'o vudo ntumu!’ ”*

⁴ Ya ndono; uwe, Ọnu shi eyeje bụ uwe, e gude ẹji inya-ivu mee. Yo gudeje akpọ-anụ kebudo onwiya l'ukfu. Iphe shi buru nri iya teke ono aburu igube; mę manụ-ẹngu. ⁵ Tọ dụ iya bụ; ndu Jerúsalemu; ndu Judíya; mę ndu, bu l'uswe iya kẹ Jódanu mgburumgburu azafutakota byakfutashia ya; t'ẹphe nua iphe ookfu. ⁶ Ẹphe abya akoshitsua iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru; yo mee ẹphe baputizimu lẹ Ẹnyimu Jódanu.

⁷ Ọnu aphulephu ikpoto ndu Fárisii; mę ndu Sádusii; ẹke ẹphe abya t'o mee ẹphe baputizimu; sụ ẹphe: “Unube unwu, ẹjo agwọ mụshiru-wa! ? Bụ onye sọru unu t'unu gbalaaru oke ẹhu-eghughu ono, Nchileke a-zube unu mbọku ono, ọo-nma mgboko ikpe ono?” ⁸ Unu mịa amimi l'ọ bụ oshio-omi. Nebyi, unu a-mi bụ umere, ekoshi l'unu tawaru onwunu ụta iphe dụ ẹji, unu meshiru; lakfuta-wa Nchileke. ⁹ Unu ba arikwa lẹ keshinu Ẹbirihamu bụ nna unu oche b'ẹ to nwedu iphe e-me unu. Unu ta makwa l'o be t'ẹ b'ọ dụ; bẹ Nchileke e-meshikwa mkpuma-wa, wushiru ẹge-a; yọ buru unwu Ẹbirihamu. ¹⁰ Mbụ lẹ nta-a b'e byibeekwaru ogbu-nkụ l'iphe bụ ukfu oshi, nonu. Ophu ẹ-ta mịdu nebyi, dụ mma; e gbutsua ya; chee l'ọku. ¹¹ Yẹbedua, bụ Ọnu gude mini eme unu baputizimu, ekoshi l'unu tawaru onwunu ụta iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghawa umere lakfuta Nchileke. Obenu l'onye ophu abya nụ; bẹ ka iya nshinu; lẹ ya te dzukpoduanu kẹ tẹ ya vuru akpọkpa iya; tso iya. Onye ono bụ Ume-dụ-Nsọ; mę ọku; bẹ oo-gude mee unu baputizimu. ¹² O gude ajakpa, oogudeje aphushi ẹswa lẹ witu; vuta ophu bụ nebyi iya vuba l'ulo; kpota ophu bụ mbeku iya; je enwuru ye l'ọku, ẹ-taa nyihudu anyihu!”

Ọnu eme Jisọsu baputizimu

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Ya ndono; Jisọsu eshi Gálili byatashia Jódanu; byakfuta Ọnu tẹ Ọnu mee ya baputizimu. ¹⁴ Ọnu esee t'ọ jịka; sụ iya: “L'ọ bụ yẹbedua, bụ Ọnu; bẹ gbaru tẹ ya bya t'i mee ya baputizimu; nggu egbe sụ tẹ ya mee ngu.”

¹⁵ Obenu lẹ Jisọsu sọru iya: “T'ọ haa t'e mee ya ru ẹge ono nta-a; l'ọ bụ ẹge ono; bẹ ẹphe e-shi medzua iphemiphe ọbule, Nchileke sọru t'ẹphe mee.”

Tọ dụ iya bụ; Ọnu ekweta.

¹⁶ Onanu, e metsuleruphu Jisọsu baputizimu ono; Jisọsu eshi lẹ mini ono l'erufuta; igwe ekpuhaa; gheru onu. Yọ phuwaphu Ume Nchileke; yọ dulephu l'ọ bụ ndo; shi l'igweli phezita; bya anọdu iya l'ẹhu. ¹⁷ A nuwaphu olu, shi l'imigwe; sụ: “Ọwaa bụ Nwata iya kẹ nwoke, ya yeru obu; oomeje; ẹhu atso iya ẹna!”

* 3:3 3:3 Azá 40:3.

4

*Sétanu adata Jisosu**(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)*

¹ Tọ dú iya bú; Ume Nchileke ono eduta Jisosu duba l'echi-egu te Obutuswe data iya. ² Jisosu erua eke ono; je anọo ukporo abali ugbo ebo: eswe l'enyashi l'eke ono; swikota aswiswi. E metsua; egu agulahaa ya. ³ Obutuswe, bú nwandata abyakfutashia ya bya asu iya: "O -buru l'i bú Nwatibe Nchileke; menua mkpuma-wa t'ọ ghoshia nri."

⁴ Jisosu asu iya: "Ekwo okfu Nchileke suru l'e tọ budu nri nwenkinyi iya; be madzu egudeje nodu ndzu. Iphe madzu egudeje nodu ndzu bú iphe bú okfu, shi Nchileke l'onu."

⁵ Tọ dú iya bú; nggube Obutuswe ono eduru Jisosu bahu le Jerúsalemu, bú obodo ono, dú nsọ ono; je eworu iya dobe l'onungonu eke, katsua l'eli l'eze-ulo Nchileke; ⁶ su iya: "O -buru l'i bú Nwatibe Nchileke; kfuadaedu l'ali; ke l'e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

'Le Nchileke e-zi

unwu ojozi-imigwe iya

t'ephe leta ngu enya.

Ephe e-gbobe eka;

wota ngu t'ukfu ba du ngu!' **

⁷ Jisosu asukwa iya phu: "Obenu l'e dekwaru iya phu l'ekwo okfu Nchileke; su: 'Ba adatakwa Nnajiufu, bú Nchileke ngu adata.' "

⁸ Ya ndono; Obutuswe ono edutakwaphu Jisosu odo; nyihushia eze uguvu obu, ha l'eli l'o bú ngunu; je ekoshikota iya ali-eze ndiphe mgburumgburu; me iphemiphe obule, dú mma, no iya nu. ⁹ Yo su Jisosu: "Iphe ono l'o ha; be ya a-nukota ngu; m'o -buru l'ii-da l'ali; baaru iya eja." ¹⁰ Jisosu asu iya: "Gbeshi l'eke ono Sétanu. Ekwo okfu Nchileke suru: 'L'oo Nnajiufu, bú Nchileke ngu bú onye ii-baru eja; buru iya nkinyi iya bú onye ii-nodu l'eka.' "

¹¹ Ya ndono; Obutuswe ono aparu Jisosu haa; unwu ojozi-imigwe abya eyeru Jisosu eka.

*Jisosu awata ozi iya le Gálili**(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)*

¹² Yo rulephu teke Jisosu nuru l'a tuwaru Jonu mkporo; yo gbeshi jeshia Gálili. ¹³ Yo gbeshi le Názaretu; lashia je eburu le Kapániyomu l'iku eze enyimu Gálili le mgbaku Zébulonu me Náfutali; ¹⁴ k'ophu iphe ono, o kfulu mbu Azaya, bú onye nkfuchiru Nchileke ono e-re; mbu iphe ono, o kfulu; su:

¹⁵ "Nggube ali Zébulonu;

me ali Náfutali,

l'ibiyia k'eze enyimu ono,

no l'azu Jodanu azu iya

ophu ono.

Nggube Gálili ke ndu

ohodo!

¹⁶ Ndu ono, no l'ochi ono e-mekochaa phu iphoru, ha nshinu.

Ndu ophu buwa ebubu l'ali

ono, gbaru ochi ono;

mbu ali ono, bú anwuhu

* 4:6 4:6 Egvu 91:11-12.

bụ iphe nọ iya nụ ono;
 bẹ iphoro nwuakwaru phoo.”†

¹⁷ Jisọsu eshiwaphu teke ono wata ọra ozi-ọma, shi l'ẹka Nchileke arara; asuje: “Unu taa onwunu ụta iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; lẹ Nchileke abyaakwa okoshi lẹ ya bụ eze!”

Ndu mbu, tsolahaaru Jisọsu
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Yọ bụru lẹ Jisọsu etso iku Eze Ẹnyimu Gálili ogologo; b'ọ phuru unwunne labu, egbuje ẹma. Onye lanu bụ Sáyimonu, eeku Pyita. Onye ophu bụ Ánduru. Yọ phua ẹphe l'ẹke ẹphe atụ ntofu, ẹphe gude egbu ẹma; ¹⁹ sụ ẹphe: “Unu bya etsoru iya tẹ ya zia unu ẹge e shi eruko madzu l'ọ bụ ẹma.” ²⁰ Yo gudekwadua ẹge ono ekfu; ẹphe apawaruphu ntofu ẹphe ono haa; bya etsoru iya.

²¹ Jisọsu akpíribe; bya aphua unwunne labu ọdo, bụ: Jémusu Zébedi; mẹ Jónu Zébedi l'ẹke ẹphe lẹ nna ẹphe; mbu Zébedi nọ l'ugbo ẹphe; l'edokwazi ntofu ẹphe. Jisọsu ekua ẹphe. ²² Ekuku, ooku ẹphe; ẹphe apawaruphu ugbo ono haa; haa nna ẹphe ono; tsoru iya.

Jisọsu ezi iphe; l'eme ndu
ẹhu dụ ẹji; t'ẹphe ka mma
(Luk 6:17-19)

²³ Jisọsu etsoru Gálili phuu ejephe; l'ezi iphe l'iphe, bụ ụlo-ndzuko ndu Ju; l'ekfukwaphu okfu Nchileke: lẹ Nchileke abyawa okoshi l'ọo ya bụ eze. Yoo mekwaphu tẹ iphe bụ ndu iphe-ememe eme; mẹ ndu ẹhu tsuru ume; m'ọ -ruhuru; ọ bụru egbe iphe-ememe; m'ọ bụ ẹhu, dụ idagha; t'ẹhu dukota ẹphe mma. ²⁴ Ẹpha Jisọsu edekota Siríya mgburumgburu. Ẹphe apatatsuaru iya iphe bụ ndu ẹhu dụ ẹji; ndu iphe-ememe, dụ iche iche emetsua; ndu, iphe eme ẹphe; eme ẹhuka nshinu; ndu ogvu bu l'ẹhu; ndu ndakfuku; mẹ ndu ibe-ẹhu ẹphe nwuhutsuaru anwuhu; Jisọsu emekota ẹphe l'ẹphe ha; ẹhu adu ẹphe mma. ²⁵ Ikpoto ndu shitsua Gálili awutsoru iya; mẹ ndu shi ẹke, aza Mkpukpu-iri;‡ ndu shi Jerúsalemu; ndu shi Judiya; mẹ ndu shi azu Jodanu azu iya ophu. Ẹphe atuko awu gidigidi etso iya.

5

Jisọsu nọ l'eli ugvu;
ekfu okfu Nchileke

¹ Jisọsu aphua mkporo-ọha ono; nyihushia eli ugvu; je adugaru anodu. Ndu etsoje ụzo iya abyakfutashia ya. ² Yo zilahaa ẹphe iphe; sụ ẹphe:

Onu-ọma
(Luk 6:20-23)

- ³ “Onu-ọma bụ kẹ ndu
 wozitaru onwephe alị;
 kẹ l'ẹke Nchileke bụ eze bụ nk'ẹphe!
⁴ Onu-ọma bụ kẹ ndu aphụ byaru;
 kẹle Nchileke a-dụ ẹphe ike!
⁵ Onu-ọma bụ kẹ ndu dụ agu;
 kẹ l'ẹphe e-mekochaa nweru mgboko!
⁶ Onu-ọma bụ kẹ ndu

† 4:16 4:16 Azá 9:1-2. ‡ 4:25 4:25 Iphe ọdo, eeku ẹka-a bụ Dikapolisu, bụ iya bụ mkpukpu iri.

- ęgu odobe-ęka-ndoo agu
 l'ọ bụ ęgu nri; mę ęgu mini;
 kele Nchileke e-me t'ępho ji ęphe!
 7 Ọnu-ọma bụ ke ndu
 obu-imiko; kele Nchileke
 a-phụkwaruphu ęphe imiko!
 8 Ọnu-ọma bụ ke ndu obu guru iphoro;
 ke l'ęphe e-mekochaa phụ Nchileke!
 9 Ọnu-ọma bụ ke ndu eme tẹ
 nchị dụ ndo; ke l'ọ bụ ęphe;
 bę ee-ku unwu Nchileke!
 10 Ọnu-ọma bụ ke ndu aakpa ęhu;
 okfu l'ęphe eme uche-obu Nchileke;
 ke l'ęke Nchileke bụ eze bụ nk'ęphe!

11 “Ọnu-ọma bụ nk'unu teke ndiphe akọ unu ọnu; l'akpa unu ęhu; ebokota unu ibo; okfu l'unu kweru ke yebe Jisọsu. 12 T'ęhu tsoo unu ęna; unu etee ęswa; ke l'obunggo unu ha nshinu l'imigwe. Ọ kwaphu ęge ono b'a kpaęberu ndu nkfuchiru Nchileke ono, vu unu ọzo ono ęhu.”

Únú; mę iphoro
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)

13 “Ọ bụ unubędua bụ únú ke mgboko. Ọlobu; únú -nonyaa; tso-buhu únú únú; ?unu e-me imagha mee ya t'ọ bụru únú; tsolahaa únú únú ọdo? Ę to nwehekwa iphe ọdo, ọ dukwadu mma k'ememe; gbahaa t'e woru iya wushia; tẹ madzụ dzọpyashia ya l'ọkpa.

14 “Ọ bụ unubędua bụ iphoro ke mgboko. Mkpukpu, degeru l'eli ugwu b'ę te domighejekwa edomi. 15 Tęmanu; bę madzụ te eyejekwa ọku l'urọku; kpuchia ya iphe. Ęke eewojeru iya tukobe bụ l'eli agomu; k'ọphu iphoro iya a-ngashikotaru iphe bụ ndu, nọ l'ulo ono. 16 Ọo ya bụ; tẹ iphoro unu ngashikota ęge ono l'ęke ndiphe nọ; k'ọphu ęphe a-phukota iphe, dụ mma, unu emeebe; gude iya jaa Nna unu, bu l'imigwe ajaja.”

Jisọsu ezi k'ekemu

17 “Unu ba arikwa l'iphe ya byaru bụ tẹ ya chikpoo ekemu Mosisu; mę iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfuru. Iphe ya gbe byaa bukwa tẹ ya bya emee ya t'o vuru ire. 18 Igwe a-gvụ; alị agvụ; obenu l'akpuru okfu lanụ; m'ọ bụ iphe lanụ, e tsuru kpọngu l'ekemu ono ta abyakwa bya erebuhu ire erebuhu jeye teke iphemiphe ọbule ono a-vukota. 19 Ọo ya bụ l'iphe bụ onye mebyiru ekemu ono; m'o -ruhuru; ọ bụru ọphu katsukpo nwanshi; l'ezi ndu ọdo t'ęphe mekwaaphu ęge ono; ọ bụ onye ono; bę ęnya iya akatsua alala l'ęke Nchileke bụ eze. Obenu l'iphe bụ onye doberu ekemu ono; l'ezi ndu ọdo t'ęphe dobekwa iya phụ; onye ono a-bụ onye ha nshinu l'ęke Nchileke bụ eze. 20 Iphe ya ekfu bụ l'ọ -bụdu l'unu ka ndu ezije ekemu; mę ndu Fárisii ono ome uche-obu Nchileke; bę unu ta abahukwa l'ęke Nchileke bụ eze.”

Jisọsu ezi k'ęhu-ęhughu Nchileke

21 “Unu nuhawaru lẹ teke ndiche b'a sụru: ‘Be gbukwa ọchi. L'onye gburu ọchi b'a kpujekwa bya l'ifu onye ikpe.’ 22 Obenu lẹ yebedua ekfukwanuru unu l'iphe bụ onye nwunne iya ęhu ęhughu l'ęnya b'a kpujekwa je l'ifu onye ikpe. Iphe bụ onye meru nwunne iya iphe-iphere b'a kpujekwa je l'ifu ndu ishi ikpe. Iphe bụ onye gude ọnu iya sụ nwunne iya: ‘Nggube onye eswe;’ bę lajekwa l'ọku alị-maa. 23 Ọo ya bụ; teke bụ

l'ì nọ l'ifu ẹnya-ngweja Nchileke; l'abya ọnu Nchileke iphe; bya anyata l'o nweru onye okfu nọru nggu l'iya; ²⁴ paru iphe ono, ì byaru anunu ono haa l'ifu ẹke ono; vuru ọzo tųgbua; jeodu tẹ nggu l'iya doshia. E -metsua; nggu abya anuwaru Nchileke iphe ìnu iya.

²⁵ “Teke onye gbaru ngu ẹkwo kpụ ngu eje kọti; kebe ẹhu tẹ nggu l'iya doshia ya ẹwegwa teke nggu l'iya nọkwadua l'esu-ọzo; ma lẹ teke unu e-ru; yọ kpuru ngu nụ onye ikpe; onye ikpe ekwekputa ngu nụ ọgbogu; ọgbogu akukata ngu chee lẹ mkpọro. ²⁶ Kamenu; ẹke ono; bẹ ìi-nọdu: mgbẹ ẹ tii byadụ bya alufuta alufuta jeye teke ìi-kfubebe okpoga, e gburu ngu. Ì -kfu-phodo m'ọ bụ afụ b'ẹ ta ahakwa ngu.”

K'ori ogori

²⁷ “Unu nuhawaru l'a sụru: ‘Be rikwa ogori.’ ²⁸ Obenu lẹ yẹbedua ekfuru unu; sụ: l'o -nwekpowaru onye leri nwanyi ẹnya; k'ọphu nwanyi ono gụru iya agugu ejekfu; onye ono; bẹ riakwaru ogori l'ime obu iya. ²⁹ Ọo ya bụ; ọ -buru l'ọ bụ ẹnya ẹka-utara ngu akpatajẹ t'i mee iphe dụ ẹji; swofuta l'iya phụ tufaa! Ọ ka ngu mma l'i tufaru ibe-ẹhu ngu lanu; karia l'a pataru ngu lẹ mkpurophu je echee l'ọku alì-maa. ³⁰ Teke bụ l'ọ bụ ẹka-utara ngu akpatajẹ t'i mee iphe dụ ẹji; gbubufu l'iya phụ tufaa! Ọ kakwaru ngu mma l'i tufaru ibe-ẹhu ngu lanu; karia l'a pataru ngu lẹ mkpurophu je echee l'ọku alì-maa.”

K'ochifu nwanyi

(Mát 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ “E dekwaruphu; sụ: ‘Tẹ nwoke, byajeru ọchifu nyee ya vujeoduru ọzo dee ẹkwo nụ nwanyi ọbu lẹ ya ta luhedu; tẹmanu yọ chifude iya.’ ³² Obenu lẹ yẹbedua ekfuru unu; sụ: O -nwekpowaru onye chifuru nyee ya; gufu lẹ yẹbe nwanyi eme k'enyishi ẹji; onye ono; bẹ emekwa tẹ nwanyi ono riye ogori. Iphe bụ nwoke, luru nwanyi, a chifuru achifu erikwaphu ogori.”

K'ori angu

³³ “Ọdo bụ l'unu nuhaakwaru lẹ ndu teke ono; bẹ asuje: ‘Teke i ribuwaru angu l'ii-meru Nchileke iphe; mekwaaru Nchileke iphe, i riburu angu k'ememe; ba hakwa iya.’ ³⁴ Obenu lẹ yẹbedua ekfuru unu; sụ: Unu be rijekwa angu lẹ phuu. Unu be egudekwa igwe ria angu; l'ọ kwa igwe bụ aba-eze Nchileke. ³⁵ Unu te egude alì ria angu; l'ọ kwa alì bụ ẹke Nchileke adzọbeje ọkpa. Unu tee gude Jerúsalemu ria angu; kẹ l'ọ bụ Jerúsalemu bụ obodo k'eze ono, ha nshinu ono. ³⁶ Unu be egudekpokwaanu ishi unu ria angu; kẹ l'unu ta adudu ike ome mbukpoonu m'ọo akpuru ẹgbushi lanu, nọ unu l'ishi: t'ọ chaa ucha m'ọ bụ t'ọ jia uji. ³⁷ Iphe ìi-kfuje nkinyi iya buphu: ‘Iye’ ọdo bụ: ‘Wawa.’ O -nweru iphe ọdo, i kfuru yeru okfu labu ono buakwa Obutuswe b'o shi l'ẹka.

K'ogwata ugwo iphe

(Luk 6:29-30)

³⁸ “Unu nuhawaru l'ekemu Mosisu sụru: ‘Onye -meru; ẹnya apyahụ ibe iya; t'e mekwaaphu t'ẹnya pyahulata iya. Onye chikwofuru ibe iya eze; t'onye ọbu chikwofulatakwapu ugwo iya.’ ³⁹ Obenu lẹ yẹbedua ekfuru unu; sụ: Be melatajekwa onye meru ngu ejo iphe ugwo ejo iphe, o meru ngu. O -nweru onye chiru ngu ẹka l'ishi-nchị ẹka-utara; dobefuaru iya k'uzo ẹka-ibiyita t'ọ chifua ngu iya. ⁴⁰ Teke bụ l'o nweru onye je agbaaru ngu ẹkwo lẹ kọti l'okfu uwe ime ẹhu ngu; haa ya t'ọ yetafua uwe ugwehu ngu. ⁴¹ O -nweru onye yebutaru ngu tẹ nggu l'iya yiru jee manyiru lanu; tsoru iya ru t'unu jee manyiru labu. ⁴² Madzụ -jì ngu ajì iphe; woru iphe

ọbu nụ iya. O -nweru onye byaru ngu ọnguta iphe; ba ajikakwa iya ẹya angenge.”

K'oyeru ndu ọhogu obu
(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Unu nùhawaru l'a sùru: ‘Unu yeru ndu ọnya unu obu; unu akpọo ndu ọhogu unu ashì.’ ⁴⁴ Obenu lẹ yẹbedua ekfuru unu; sù: Unu yeru ndu ọhogu unu obu. Unu ekfujeru nù Nchileke l'okfu ẹka ndu, akpa unu ẹhu; ⁴⁵ k'ọphu unu a-bùru ụnwu kẹ Nna unu ọphu bu l'imigwe. L'ọ bụ iya emeje t'ẹnyanwu hata; chiaru ndu eme ẹji; mẹ ndu eme ọhuma; bukwaru iya phụ emeje tẹ mini chiaru ndu eme iphe nhamunha; mẹ ndu ẹ-te emedu iphe nhamunha. ⁴⁶ Teke bụ l'ọ bụlephu ndu yeru unu obu; bẹ unu eyejeru obu nwenkinyi iya; ?unu riru lẹ Nchileke e-bu unu nggo. Bebekpoonu; ?tọ bụhedu ẹge ndu akirikọ emeje ndono. ⁴⁷ Ọ -buleruphu ndu ọnya unu; bẹ unu ekeleje ekele kpurumu; ?bụ ngunu; bẹ bụ iphe ọbu, unu ka ndu ọdo ememe ọbu. ?Tọ bụhedu ẹge ndu ẹ-ta madu Nchileke emeje ndono. ⁴⁸ Ọo ya bụ t'unubedua buru ndu dọberu mma ẹge Nna unu ọphu bu l'imigwe bụ onye dọberu mma.”

6

K'ome iphe-oma

¹ “Unu kwabekwa ẹnya t'unu be emeje iphe-oma unu jakpatangu; k'ọphu onyemonye a-phukota iphe unu eme. Odumeka; bẹ Nna unu ọphu bu l'imigwe ta abyakwa bya ebu unu nggo iya.

² “Ọo ya bụ; teke i meru iphe-oma; be ejekwa iya ọra arara l'edukfu. Be emekwa ẹge o-kfuru-iche-eme-iche phẹ emeje l'ime ọlo-ndzuko ndu Ju mẹ l'echi esu-uzo. Ẹphe emeje l'iya phụ; k'ọphu aa-ja ẹphe ajaja. Kamenu; tẹ ya kakwaru unu; e buakwaru ẹphe nggo iya. ³ Obenu lẹ teke nggubedua eme iphe-oma; be ekwekwa tẹ ẹka-ibyita ngu maru iphe ẹka-utara ngu eme; ⁴ k'ọphu iphe-oma, iime a-bukwanuru iphe, e meru l'edomi. Ọo ya bụ; Nna ngu ono, aphuje iphe, eeme l'edomi ono ebukwanua ngu nggo iya.”

K'okfu anụ Nchileke
(Luk 11:2-4)

⁵ “Teke unu ekfu anụ Nchileke; unu be emejekwa l'ọ bụ o-kfuru-iche-eme-iche phẹ. Ẹphebedua; bẹ iphe, aduje ẹphe mma bụ t'ẹphe je anmagaru l'echi ọlo-ndzuko ndu Ju; mẹ l'iku esu-uzo; ekfu anụ Nchileke; k'ọphu madzụ a-phukota ẹphe. Kamenu; tẹ ya kakwaru unu; e buakwaru ẹphe nggo iya. ⁶ Obenu lẹ teke iikfu anụ Nchileke; tųgbua bahu l'ime ime ọlo ngu; nggu aguchia ibo ngu aguchi; kfuru nù Nchileke, bụ Nna ngu, ẹ ta aphudu ẹnya. Ọo ya bụ; Nna ngu ono, aphuje iphe, eeme l'edomi ono ebukwanua ngu nggo.

⁷ “Teke unu ekfu anụ Nchileke; t'ẹ b'ọ bukwa iphe unu kfuru; unu ekfulaga iya azụ ọdo ogodo-orikoro l'ọ bụ ndu ẹ-ta madu Nchileke; ẹke ẹphe anọduje arị lẹ Nchileke a-nụ okfu ẹphe; mẹ ẹphe -kfushia ya l'igweligwe. ⁸ Ọo ya bụ t'unu be yekwaru ẹphe; lẹ Nna unu be mahaakwaruru iphe unu abya iya ọsu t'ọ nù unu; tẹmanu; bẹ unu kfuderu iya ẹya.

⁹ “Owaa ẹge unu e-kfuje nù Nchileke ndọ-ọ:
‘Nggube Nna ayi ọphu bu l'imigwe;
T'e dobe ẹpha ngu nsọ;

- 10 Koshinu l'ò bú nggu bú Eze.
T'e mee iphe bú uche-obu ngu lẹ mgboko;
ẹge eemeje iya l'imigwe.
- 11 Nujenu ayi nri, e-dzu ayi l'uboku.
- 12 Gọaru ayi nvu l'iphe du ẹji ayi;
ẹge ayi agujeru ndu ọdo
l'ophu ẹphe meru ayi.
- 13 Be ekwekwa t'e nwuru
ayi ye l'iphe a-data ayi;
gbahaa t'ì dzojee ayi t'ayi ba aba l'ẹka
Onye Ejo-Uboku ono.
- 14 “ Kẹ l'ò -buru l'unu agujeru ndu ọdo nvu l'iphe du ẹji, ẹphe meshiru unu; Nna unu ophu bu l'imigwe a-gujekwaruphu unu nvu l'iphe du ẹji, unu meru. 15 Olobu; teke bu l'unu ta agujeduru ndu ọdo nvu l'iphe du ẹji, ẹphe meru unu; to du iya bu lẹ Nna unu ta abyadu bya aguru unu nvu l'iphe du ẹji, unu meru iya.

K'oswi aswiswi

- 16 “ Teke unu aswi aswiswi; l'ekfu anu Nchileke; unu ba agbanwujekwa ifu l'ò bú o-kfuru-iche-eme-iche phe. Kẹ l'ẹphe egbeshije; ifu aswinwushihu ẹphe; k'ophu onyenonu a-ma l'ẹphe aswi aswiswi; ekfu anu Nchileke. Kamenu; te ya kakwaru unu; e buakwaru ẹphe nggo iya.
- 17 Obenu; teke iiswi aswiswi; nggu aswaa ifu ngu aswaswa; jia manu;
- 18 k'ophu ẹ ta amadu l'iiswi aswiswi; kpachikwaphu Nna ngu ono, ẹ ta phudu l'ẹnya ono. Oo ya bu; Nna ngu ono, aphuje iphe, eeme l'edomi ono ebukwanua ngu nggo iya.’ ”

Ẹku kẹ imigwe

(Luk 12:33-34)

- 19 “Unu ba akpakwa ẹku kuberu onwunu lẹ mgboko-a; ẹke ọo-gba ẹgba; mkpu ataa ya; ndu iphura eje egwoo ya. 20 Unu gbe kpachia ẹku kuberu onwunu l'imigwe; ẹke, ẹ to ọo gbadu ẹgba; mkpu ta ata iya; ndu iphura te eje iya egwota. 21 Iphe ọ bú bú l'ọo ẹke ẹku ngu, katsua ngu mkpa no; be obu ngu nokwaphu.”

Uroku, no madzu l'ehu

(Luk 11:34-36)

- 22 “O kwa ẹnya bu uroku k'ehu madzu. Oo ya bu lẹ teke ẹnya doru ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu iphoro iphoro. 23 Obekwanu lẹ teke bu l'ẹnya te dodu ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu ẹkpuru-ochi ẹkpuru-ochi. Teke bu l'iphoro, no ngu l'ehu gbe buru ẹkpuru-ochi; ha! Iphe ophu ọo-gbakwanu l'ọo tsabalangu!”

Nchileke; me iphe enweru

(Luk 16:13; 12:22-31)

- 24 “E to dudu onye a-chita Nnajiufu labu ejeru ozi l'ugbo lanu; t'ẹ b'ọ kpọ nanu ashi; yeru onye ophu obu; ọdo bu l'ọ yeru ẹhu l'ọzi k'onye lanu; l'apa ozi k'onye ophu ẹka lanu. Unu te etsokwa ọzo kẹ Nchileke; l'achikwaphu nta okpoga.

K'oku welengu

(Luk 12:22-31)

- 25 “Oo ya bu iphe ya suru unu: t'unu ba akushi welengu kẹ ndzu unu: iphe unu e-ri; me iphe unu a-ngu nodu ndzu. ?Ndzu ta akadunua oburu ogbodo iphe; karia nri? Unu ta aku welengu k'uwe, unu e-ye l'ehu. ?

Ugwèhu ta akadunua ọburu ọgbodo iphe; karia uwe? ²⁶ Unu lewaru unwenu, ephe l'eli. Mgbè ephe te emebedu iphe l'ali; ephe ta akpata akpata edobe l'ọba. Obenu lẹ Nna unu ọphu bu l'imigwe anọdujekwaru azụ ephe lẹ nri. ?T'unu ta madu l'unu ka nwenu ọburu ọkpobe iphe tọ? ²⁷ ?O nweru l'unu ha onye a-kunyaa wẹlengu; yekwaru onwiya ujiku ophu lẹ ndzụ iya?

²⁸ “?Buhunu ngunu kparu iphe unu akuhunu wẹlengu k'uwe oye l'èhu? Unu lewaru okfukfulike: Ọonoduje evu evuvu l'ẹgbudu. Obenu; mgbè ẹ to sekwa akanya; tọ tọ òwúú k'ọkwa uwe. ²⁹ Obenu; mgbè unu phuru-a ẹge Sólomonu yeberu uwe, ama mma; uwe iya ẹ-ta mabedu mma l'ọ bu okfukfulike lanụ. ³⁰ Teke bu lẹ Nchileke letaberu ẹwu, nọ l'ẹgbudu ẹnya ẹge ono: kẹ t'ọ mee ya t'ọ ma mma; mbụ iphe bu: ọ -nọdu ndzụ l'ẹgbudu ntanụ; echile; e woru iya shia ite; ?tọ kaduru unu oleta ẹnya. Oo-wa! Unubẹ ndu-wa, ekwekwe unu ẹ-ta badu ishi-wa!

³¹ “Unu ba anọdujeshi akuphe wẹlengu kẹ wo: ‘?Ngunu; bẹ unu e-ri;’ m'ọ bu ‘?Ngunu; bẹ unu a-ngu;’ m'ọ bu ‘?Ngunu; bẹ unu e-ye l'èhu?’ ³² Ọ kwa egbe iphe, ndu ẹ-ta madu Nchileke anọduje achọ ndono. Nna unu kẹ imigwe makwaru-a l'iphe ono l'ọ ha; bẹ dukota unu mkpa. ³³ Ọphu buchia ya nụ bu t'unu vuru ọzo chọjee ẹge unu e-me tẹ Nchileke buru eze lẹ ndzụ unu; mee iphe bu uche-obu iya. Ọo ya bu; iphe ono l'ọ ha aburu iphe, Nchileke e-yekwaru iya unu eyekwaru. ³⁴ Ọo ya bu; unu ba anọdujeshi akuphe wẹlengu k'echile; ọ bu echile a-kụ wẹlengu k'èhu onwiya. Iphe-ehuka k'ujiku lanụ; bẹ dzuwaru mbọku onanu.”

7

K'ọnma ndu ọdo ikpe

(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ “Unu ba anmakwa ndu ọdo ikpe; k'ọphu Nchileke ẹ-ta anmadu unu ikpe. ² Ishi iya aburu l'ọ bu ẹge i gude kpee onye ọdo ikpe; bẹ Nchileke e-gudekwaphu kpee nggubedua. Yọ buru iphe unu gude turu iphe yeru madzụ; bẹ Nchileke e-gudekwaphu turu yeru unu. ³ ?Bụ ngunu kparu iphe i phuru nwiphe, laru nwanna ngu l'ẹnya; ọbu l'ẹ ti phukwanu ọphu ha l'ọ bu osweru, gbaru ngu l'ẹnya nke ngu? ⁴ Ọdo aburu: ?nanụ ẹge ii-gbe sụ nwanna ngu: ‘T'ọ gebe t'i wofu iya nwiphe, turu iya kpongu l'ẹnya;’ l'ẹke ọphu ha l'ọ bu osweru gbakwaru ngu l'ẹnya nke ngu? ⁵ Nggube o-kfuru-iche-eme-iche ono; vuru ọzo tų-fuodu iphe ọphu ha l'ọ bu osweru, gbaru ngu l'ẹnya nke ngu; tẹmanu nggu adụ ike phufu ọzo; tufu nwiphe ọphu turu nwanna ngu kpongu l'ẹnya.

⁶ “Unu be ewojekwaru iphe duru Nchileke nsọ tųaru nkuta; k'ọphu ephe ta aghakọbedu bya alabushia anụ unu alabushi. Unu te ewojeru mgbubu unu, bu iphe aswa iya ha nshinu; wushiru ezi; yo gude ọkpa dzọo ya yogiriyogiri.”

Ọji aji iphe; ole-ẹnya-iphe;

mẹ ọku ẹka l'uzo

(Luk 11:9-13)

⁷ “Unu kfujee t'a nụ unu iphe; aa-nụ iya unu! Unu chọjee iphe; unu a-phụ iya-a! Unu kujee ẹka l'uzo; aa-guharu iya unu! ⁸ Kẹ l'iphe bu onye sụru t'a nụ iya; bẹ aanuje; onye chọru nụ achọ-vuje; onye kuru ẹka; bẹ aaguhajeru ọzo. ⁹ ?Nanụ l'unu ha, nweru onye bu; nwatibe iya -sụ t'ọ nụ iya nri; yo gbe nụ iya mkpuma? ¹⁰ ?Ọ dudu buru teke ọ sụru t'ọ nụ iya ẹma; yo gbe nụ iya agwọ? ¹¹ Keshinu unubẹ ndu ẹjo iphe amajeru-a; nụ

unwu unu iphe dụ mma; ?buchia Nna unu kẹ imigwe ta akaduru oma t'ọ nụ unu iphe dụ mma; mbụ unubẹ ndu sụru t'ọ nụ iya unu.

¹² “Ọo ya bụ; unu mejeeru ndu ọdo iphe bụ iphe, dụ unu tẹ ndu ọdo meeru unu. Ọ bụ iphe ekemu; mẹ ndu nkfuchiru Nchileke ezi ndono.”

Uzo, du kpagungu
(Luk 13:24)

¹³ “Unu shia ọnu-uzo ono, dụ kpagungu ono bahụ; okfu l'uzo ọphu madzụ eshije ala l'iyi; bẹ ọnu iya ha ụsa; ụzo iya adụ ntse eshishi; ẹge ono b'a dụ l'igwe awụ iya. ¹⁴ Obenu l'uzo onanu, madzụ eshije bahụ lẹ ndzụ ono; bẹ ọnu iya dụ kpagungu; ụzo iya adụ ẹhuka eshishi; ndu phuru iya nụ ahabe ahabe.”

K'oshi-omi; mę akpuru iya
(Luk 6:43-44)

¹⁵ “Unu zejekwaaru ndu ono, anọduje adzushi ẹjo-ire; sụ l'ẹphe ekfuchiru Nchileke ono. Mbụ ndu aduje àgù l'ẹphe -bụ aturu; 'a ma l'ẹphe bụ àgù, adzugbu aturu. ¹⁶ Unu e-gudewaru umere ẹphe; maru egbe ndu ẹphe bụ. ?Aawọtaje akpuru-era l'oshi àgà? ?Tẹ aawọtaje uchokoro l'oshi uke? ¹⁷ Ọ bụ oshi, ẹhu dụ mma amije akpuru, dụ mma; buru ẹjo oshi amije ẹjo akpuru. ¹⁸ Oshi, ẹhu dụ mma ta amijekwa ẹjo akpuru; ọphu ẹjo oshi 'amijekwa akpuru oma. ¹⁹ Iphe bụ oshi, ẹ-ta mịdu akpuru, dụ mma; bẹ ee-gbutsu egbutsu; chee l'ọku. ²⁰ Ọo ya bụ l'unu e-gudekwaphu akpuru, ndu ono, adzụ ẹjo-ire; sụ l'ẹphe ekfuchiru Nchileke ono mịru; maru egbe ndu ẹphe bụ.”

Ya ta mabua ndu unu bụ
(Luk 13:25-27)

²¹ “E tọ bukwa ẹge aaha eku iya: 'Nnajiufu! Nnajiufu!' bụ ẹge aaha bahụ l'ẹke Nchileke bụ eze. Ọ bụphu onye meru iphe, bụ uche-obu Nna iya ọphu bu l'imigwe a-bahụ iya. ²² Mbọku ikpe ono; bẹ aa-dụ l'igw; sụ yebe Jisọsu: 'Nnajiufu! Nnajiufu! ?Ọ kwa l'ẹphe shi egudeje ẹpha ngu ekfuchiru Nchileke; gude iya shi achishi ọgvu; shi gudekwa iya phụ l'emeebe igweligwe iphe-ophulenya ọdo?' ²³ Teke ono; bẹ ya a-karu ẹphe: 'Lẹ ya ta mabua ndu unu bụ; unu gbeshi iya l'ifu unubẹ ndu megburu onwunu l'ẹjo iphe!' ”

K'umadzu ẹbo, akpu ụlo
(Luk 6:47-49)

²⁴ “Ọo ya bụ l'iphe bụ onye anụ okfu iya-a; l'emekota iya ememe a-dụ l'ọ bụ nwoke, kwaru ẹnya; kpua ụlo iya l'eli mkpuma. ²⁵ Igwe abya achia mini; utso agbaa; oke pherephere epee: bukotakwaphu l'eli ụlo ono; ụlo ono ta da; okfu l'a turu ọkpa iya l'eli mkpuma.

²⁶ “Obenu l'iphe bụ onye anụ okfu iya-a; too me iya ememe; a-dụ l'ọ bụ onye eswe, kpuru ụlo iya l'eli eveve. ²⁷ Igwe abya achia mini; utso agbaa; oke pherephere epee: bukotakwaphu l'eli ụlo ono; nggube ụlo aphufu daa gwoo; dakwanua iphe dụ biribiri!”

Ike, shi l'ẹka Jisọsu

²⁸ Tọ dụ iya bụ; Jisọsu ekfuebelephu iphe ono; iphe oozi adukota ndu nuru iya nụ biribiri; ²⁹ ẹke ẹ too zidu l'ọ bụ ndu ezije ekemu; yoo zi l'iya phụ l'ọ bụ onye ike nọ l'ẹka.

8

*Jisọsu eme onye ẹhu-labụ;
t'ọ korohu*

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Jisọsu eshilephu l'eli ugvu ono nyifuta; igweligwe madzụ awụru tso iya. ² A bya ele ẹnya; onye lanụ ọbu, ẹhu-labụ eme abyakfuta Jisọsu; bya ebyishi iya ikpere l'ifu; sụ iya: “Nnajiufu; ọ -bụru l'ọ dụ ngu mma l'ọkpoma; be ii-menu iya-a tẹ ya ka mma.”

³ Jisọsu amachiwaphu ẹka; byia nwoke ono; sụ iya: “Ọ dụ iya-a mma l'ọkpoma; korohu!” Teke onophu; ẹhu-labụ ono agvuwaphu nwoke ono l'ẹhu; yọ korohuwaphu. ⁴ Tọ dụ iya bụ; Jisọsu asụ iya: “Ba dukwa onye ii-kfuru iya! Tugbulekwaphu; je eworu onwongu koshi onye achijeru Nchileke ẹja t'o lee ngu ẹnya. Nggwu egworu ngweja, onye a gwotaru l'iphe eme iya nū anuje; nū iya t'ọ chīaru ngu ẹge Mosisu ziru l'ekemu iya; k'ophu ọha a-ma l'ẹhu dūwa ngu mma.”

*Ekweta onye ishi soja
(Luk 7:1-10)*

⁵ Ya ndono; Jisọsu abahulephu Kapaniyomu; onye ishi soja ndu Rómu abyakfuta iya; bya arọ ya; ⁶ sụ iya: “Nnajiufu; nwozi iya zekwa l'ulo; l'ẹke iphe eme iya nū emeshi iya ike; ọphu ọ ghadu aghagha. Ọ hakwa iya nshinu l'ẹhu.”

⁷ Jisọsu asụ iya: “Lẹ ya a-byaa bya emee ya t'ọ dụ mma.”

⁸ Onye ishi soja ono asụ iya: “Nnajiufu; mę ya ta gbakwa kẹ t'i bataru iya l'ufu. Ọ bụa t'i kfu okfu l'onu; nwozi iya a-dụa mma. ⁹ Lẹ yẹbedua bụ onye nọ madzụ l'ẹka; nwekwaruphu ndu soja, nọ iya l'ẹka. Ya -sụ onye ọwaa t'o jee ọwaa; yo jee. Ya -sụ onye ọphu t'ọ bya; yọ bya. Ya -sụ nwozi iya t'o mee ọwaa; yo mee ya.”

¹⁰ Jisọsu anule iya phụ; yọ dụ iya biribiri. Yọ sụ ndu tso iya nū: “Iphe ya ekfuru unu bụ lẹ ya taa phukwaa onye kwetaberu ẹge-a l'alị Ízurelu kpọonu. ¹¹ Iphe ya ekfuru unu bụ l'aa-dụ l'igwe; shi ụzo ẹnyanwu-ahata; mę l'ụzo ẹnyanwu-ariba bya; ẹphe lẹ Ẹbirihamu; Áyizaku; mę Jékopu anọdu l'ẹke Nchileke bụ eze ria nri. ¹² A chita ndu ọphu ọ gbaru ọno l'ẹke ono, Nchileke bụ eze ono; ghaa l'ẹkpuru-ochi ẹke aa-nọduje raa ẹkwa; taa ikireze.” ¹³ Jisọsu ekfutsua ẹge ono; bya asụ onye ishi soja ono: “Jeshiwaru iphe iije; l'ọ bụ ẹge i kwetaru t'ọ duru ngu b'ọo-duru ngu.”

Nwozi nwoke ono akorohuwaphu teke onophu.

*Jisọsu agwo ndu iphe eme
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Jisọsu abya abata l'ulo Pyita; phua nne nyee Pyita; l'ẹke ọ zẹ azee; ẹhu enwu iya oku. ¹⁵ Yo woru ẹka byia nwanyi ono; ẹhu-ọku ono apawaru iya phụ haa. Yo gbeshi; kwalahaaru Jisọsu ẹbyee.

¹⁶ L'urenyashi mboku ono b'e dutatsuaru Jisọsu igweligwe ndu ọdo, ọgvu butsua l'ẹhu; yo gude okfu-onu iya chifukota ọgvu ono l'ọ ha; bya emee ndu ọphunanu, iphe emetsua phụ; ẹhu adukota ẹphe mma. ¹⁷ Iphe-a meru t'iphe o kfuru; mbụ Azaya, bụ onye nkfuchiru Nchileke rekota; mbụ iphe ono, o kfuru l'ẹke ono, ọ sụru: “O vutaru ẹhu-otsu-ume ayi; bya evutakwaphu iphe-ememe ayi.”

*Ndu, e-mekochaa etso Jisọsu
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Jisọsu aphua ikpoto ndu nọ-pheru iya mgburumgburu; sụ ndu etsoje ụzo iya: “Unu t'ephe dafu azu eze enyimu azu iya ophu.” ¹⁹ Onye lanu le ndu ezije ekemu abyakfutashia ya; bya asu iya: “O-zi-iphe! Ya a-nodu etso ngu eje iphe bu eke iije.”

²⁰ Jisọsu asu iya: “Uphegu ebu l'enu; nwenu, ephe l'eli enweru ekfuna; obenu le Abubu-Ndiphe te nwedu m'oo eke oo-chebe ishi.”

²¹ Onye odo le ndu ono, etsoje ụzo iya ono asu iya: “Nnajiufu; gebekwa te ya je eliodu nna iya.”

²² Jisọsu asu iya: “Bya etsoru yebe Jisọsu; haa ndu nwuhuru anwuhu t'ephe lia ndu nk'ephe, nwuhuru anwuhu.”

Oke pherephere anuru iya okfu
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Jisọsu abahulephu l'ugbo; ndu etsoje ụzo iya etsoru iya. ²⁴ Ya ndono; oke eyii-mini emelaha l'echi eze enyimu ono; l'emekpo nshinu nshinu; k'ophu akpara-mini esewa otuji mini l'ugbo ono. Obenu le Jisọsu zele; l'eku mgbenya. ²⁵ Ephe eje etee ya; sụ iya: “Nnajiufu; dzoo ephe; l'ugbo abyaakwa ephe ekpukpu.”

²⁶ Jisọsu asu ephe: “Oo-wa! Unube ndu-a, ekwekwe unu ta badu nwishia. ?Bu ngunu meru iphe unu atsụ egvu?” Yo gbeshi teke ono; baaru oke pherephere ono; me eze enyimu ono mba. Eke ono l'o ha adakota shikongu.

²⁷ Yo du ndu ono biribiri; ephe ekfulahaa; sụ: “?Bu egbe nwoke ngunu du ege owaa, oke pherephere; me eze enyimu anuru okfu-a?”

Umadzu labu, ogvu bu l'ehu
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ To du iya bu; Jisọsu abya adafu azu eze enyimu ono azu iya ke ali ndu Gádara. Yo rua; yele unwoke labu obu, shilephu l'ikirikpoo ahadzu. Unwoke labu ono; be ogvu bu l'ehu. Enari, ephe eme; be e-to dudu onye egvu ekweje t'o du ike je oswe l'uswe iya onanu. ²⁹ Ephe arashiwaphu; sụ: “Nngube Nwatibe Nchileke; ?bu ngunu; be nggu l'ephe ji. ?I byawaru ti bya eshi nta-a onu ephe aphu ophu; l'oge iya ebe ruwa?”

³⁰ Le nwo-tenya l'eke ono b'o nweru igweligwe ezi, no iya nu; l'akpa nri. ³¹ Ogvu ono atuko roo Jisọsu; sụ iya: “O -buru l'oo-chifu ephe; t'o hanu ephe t'ephe wuba ezi ono l'ehu.”

³² Jisọsu asu ephe t'ephe loberu. Ogvu ono awufuta unwoke ono l'ehu; je awuba ezi ono l'ehu. Ya ndono; ezi ono l'o ha eshi le mgbazita ugvu eze enyimu ono wu-lihu; fota oso gidigidi; je aphulahukota l'ime eze enyimu ono; mini eworu ephe rigbushia.

³³ Ndu eche ezi ono agbakashihu gbaba le mkpukpu ono; je eworu iphe meru nu l'o ha doo; dokwaaruphu ephe iphe meru l'ehu ndu ono, ogvu shi buru l'ehu ono. ³⁴ Ndu mkpukpu ono l'ephe ha awufuta; byakfutashia Jisọsu; bya arolahaa ya t'o gbeshiru ephe l'ibiyia nk'ephe.

9

Nwoke, iphe lonwuru
ibe-ehu lanu

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Ya ndono; Jisọsu abya abahu l'ugbo; kpo-swee eze enyimu ono; yo buru iya olata obodo, a nodu hefuta iya gedegede. ² Yo nweru ndu pataru iya nwoke, iphe lonwuru ibe-ehu lanu. Nwoke ono ze l'oshi-azee; ephe

aparu iya bya. Jisọsu aphua ẹge ẹphe kweshibetaru ike ẹ ya a-du ike mee te nwoke ono jee ije; yo su nwoke ono: "Nwa iya; nweru iya obu; l'a guwaru ngu nvu l'iphe du eji, i meshiru."

³ Ndu ezije ekemu, no l'ẹke ono aharu ekfu l'ime obu ẹphe; su: "Le nwoke-wa ekfurushikwa Nchileke."

⁴ Jisọsu amalẹru-a iphe ẹphe ari; bya aji ẹphe: "?Bu ngunu meru iphe unu ari ejo oriri l'obu unu?" ⁵ ?Bu ole ka ntse l'a suru: 'A guwaru ngu nvu l'iphe du eji, i meshiru;' t'o bu t'a su-chia: 'Gbeshi; jalahaa ije.' ⁶ Ya e-koshi unu le Abubu-Ndiphe b'e ziru t'o gujeeru madzu nvu l'iphe du eji, o meshiru le mgboko." Yo su nwoke ono, iphe lonwuru ibe-ẹhu lanu ono: "Gbeshi; pata oshi-azee ngu lashia!"

⁷ Nwoke ono ekwolihu; yo buru iya alala. ⁸ Igweligwe ndu ono aphua iphe meru nu; tsulahaa egvu; jalahaa Nchileke ajaja ẹge o meru te madzu du ike mee egbe iphe ono.

Jisọsu eku Mátiyu

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Ya ndono; Jisọsu aparu ẹke ono haa; tugbua. Yo jenyaa; bya aphua nwoke lanu, aza Mátiyu; l'ẹke o dugaru l'ulo okpoga akiriko. Jisọsu asu iya: "Mátiyu; tsoru iya."

Mátiyu egbeshi tsoru iya.

¹⁰ A nonyaa teke odo; Jisọsu eje ori nri l'ulo Mátiyu. Eke ono; be igweligwe ndu akiriko; me ndu odo, bu ndu emeje iphe du eji byakwaruphu; ẹphe le Jisọsu; me ndu etsoje ọzo iya l'eri nri. ¹¹ Ndu Farisii aphule iya phu; ji ndu etsoje iya nu: "?Bu ngunu meru iphe onye ezije unu iphe etsoje ndu akiriko; me ndu odo, bu ndu emeje iphe du eji l'eri nri?"

¹² Jisọsu anu ya; su ẹphe: "Ndu ẹhu du mma; be mkpa onye eme ogvu ta dukwaru. O kwa ndu ẹhu du eji; be mkpa onye eme ogvu duru. ¹³ Unu je amua iphe o bu; mbu okfu owaa, ya abya ekfukfu-wa; le Nchileke suru: 'L'iphe agu iya nu ta bukwa t'unu gwaje iya agwagwa; o kwa t'unu phujeru madzu imiko.' Le yebe Jisọsu ta byakwa oku ndu doberu ẹka ndoo. O kwa ndu eme iphe du eji; be ya byaru ekuku."

Aji le k'oswi aswiswi

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ To du iya bu; ndu etsoje ọzo Jonu Baputizimu abyakfutashia Jisọsu; bya aji iya: "?Bu ngunu meru iphe ẹphe le ndu Farisii anoduje aswi aswiswi; l'ekfu anu Nchileke; ndu etsoje ọzo ngu ta aswi?"

¹⁵ Jisọsu asu ẹphe: "?O nweru ndu e kujeru ome eswa-nwanyi ophungu; ẹphe egbe agu aphu; l'ẹke nwoke, kuru ẹphe nokwaa? Obenu l'oge abyakwa-a teke aa-nafu ẹphe onye ono, alu nwanyi, kuru ẹphe l'eswanwanyi ono. O bu teke ono; be ẹphe a-wata oswi aswiswi."

¹⁶ "E to nwedu onye gudeje ẹkwa ophungu; je agbaa akahu uwe. Onye turu iya ama; ẹkwa ophungu ono emee akahu uwe ono t'o gbe karu alakahu. ¹⁷ To nwe onye wotajeru akuru-aku ophungu, atu vavava; je ogha l'akahu okurutu otumu. O -tukwaa ya phu ama; mee ono agbajashia otumu obu; mee obu awushihu; otumu obu alakwaaphu l'iyi. O bu akuru-aku ophungu; be eeyeje l'otumu ophungu, karu akaka. Epe ẹbo ono atukokwanu nodu."

*Nwatibe onye ishi;
me nwanyi, nsọ eme*

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Tọ dọ iya bụ; Jisọsu egudekwadua ẹge ono l'ekfu; onye ishi ọlo-ndzuko ndu Ju abyawaphu bya ebyishi iya ikpere l'ifu; sụ iya: "Lẹ nwatibe iya kẹ nwanyi bụlephu nta-a b'ọ nwuhuru. Wo iya t'ọ bya; bya ebyia ya ẹka. L'ọ -byiwa iya ẹka; bẹ ọo-nọdua ndzụ ọdo."

¹⁹ Jisọsu yẹle ndu etsoje ọzo iya egbeshi; tsoru iya.

²⁰ Ya ndono; yo nweru nwanyi, nsọ mewaru afa iri l'ẹbo mgburumgburu. Nwanyi ono eshia Jisọsu ọzo azụ; pyota epyota; byia ya ẹka l'ọnu uwe iya.

²¹ L'ẹke nggube nwanyi shi sùhawa onwiya: "Lẹ ya -byikpoonu m'ọo ẹka l'uwe iya; bẹ ẹhu a-dụ iya-a mma."

²² Jisọsu aghachiwaphu; phụa ya; sụ iya: "Nwa iya nwanyi; nweru iya obu. Ekwekwe ngu mewaru t'ẹhu dọ ngu mma." Tsube teke onophu; nwanyi ono adụwaphu mma.

²³ Ya ndono; Jisọsu atụgbua je abahụ l'ọlo onye ishi ono; l'anụwaa ọzụ-ẹkwa, ada nụ; phụwaa ndu aphụ opu. ²⁴ Yọ sụ ẹphe: "T'ẹphe lufukota l'ẹphe ha; lẹ nwamgbọko ono ta nwuhukwa anwuhu; l'ọ kwa mgbenya; bẹ ooku!"

Ẹphe eze iya ọchi. ²⁵ A chifutsulephu igweligwe ndu ono etezi; Jisọsu abya abahụ l'ime ọlo ono; je alọta nwamgbọko ono l'ẹka. Yo teta; gbeshi.

²⁶ Akọ iya angakọtawaru uswe iya onanu mgburumgburu.

Unwoke labụ, atsụ ishi akorohu

²⁷ Jisọsu eshi l'ẹke ono tūgbua. Yo jenyaaalephu; unwoke labụ, atsụ ishi etsyoru iya; wata ochi mkpu; l'ara: "O-shi-l'eri Dévidi; phụaru ẹphe imiko!"

²⁸ Jisọsu abahulephu l'ọlo; ndu ishi ono abyakfutashia ya. Jisọsu aji ẹphe: "Unu kwetaru lẹ ya a-dụ-a ike mee t'unu korohu?"

Ẹphe asụ iya: "Iyee; Nnajiufu!"

²⁹ Jisọsu abya ebyia ẹphe ẹka l'anya; sụ: "T'ọ dukwaru unu ẹge unu kwetaberu." ³⁰ Ẹnya amụsashihu ẹphe; ẹphe aphulaha ọzo. Jisọsu anmashiaru ẹphe ọkwa ike; t'ẹphe be emekwa t'ọ nweru onye a-maru nụ.

³¹ Ẹphe atūgbulee je ekfukashia kẹ Jisọsu l'uswe iya ono mgburumgburu.

Onye ẹ-te ekfudu okfu okfu okfu

³² Ya ndono; ẹphe atūgbulephu; e dutashiaru iya onye ọbu, ọgvu bu l'ẹhu, ẹ-te ekfudu okfu. ³³ Yọ chifulephu ọgvu ono; nwoke ono ekfulaha okfu. Yọ dọ igweligwe ndu ono biribiri. Ẹphe asụ: "L'ẹ ta phubukwaa egbe iya ọwaa l'alị Ịzurelu."

³⁴ Ndu Fárisii asụ: "A sụru l'ẹ tọ bụdu ike k'ishi iphe, bụ ọgvu; bẹ oogudeje achishi ọgvu ono."

Ndu ọru ha nwanshi

³⁵ Jisọsu atụko iphe bụ obodo; mẹ mkpukpu ejephe; ekfu okfu Nchileke l'ọlo-ndzuko ndu Ju; l'ezi ozi-oma kẹ abụbu, Nchileke bụ eze; l'emetsua iphe bụ ndu iphe-ememe eme; mẹ ndu ẹhu tsuru ume; m'ọ -ruhuru; ọ bụru egbe ẹhu, dọ idagha t'ẹhu dukota ẹphe mma. ³⁶ Yọo bụje teke ọ phuru igweligwe ndu ono; imiko ẹphe egude iya; l'ẹke ike gvuru ẹphe; ẹphe ta ma ẹge ẹphe e-me iya. Ẹphe adulephu l'ọ bụ igweligwe aturu, ẹ-te nweudu onye nche, a-gbaru ẹphe mkpu. ³⁷ Yọ sụ ndu etsoje ọzo iya: "L'iphe e meberu l'alị kaakwaru. Obenu lẹ ndu a-kpata iya nụ ha nwanshi. ³⁸ Unu kfuru nụ Nnajiufu, nwe iphe e meberu l'alị t'ọ ye ndu ozi, e-je akpataru iya ẹya."

10

Ndu ishi-ozí iri ẹ̀bo onó
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Ya ndono; Jisọsu abya ekua ndu ono, etsoje ọ̀zo iya ono ẹ̀phe iri l'ẹ̀bo. Yọ bya ezi ẹ̀phe t'ẹ̀phe gude ike chíshije ọ̀gvu; ẹ̀phe emee iphe, bú ndu iphe eme; mẹ ndu ẹ̀hu tsuru ọ̀me; m'ọ -ruhuru; ọ̀ búru egbe ẹ̀hu, dú ọ̀dagha t'ẹ̀phe kọ̀rohukota. ² Ẹ̀pha ndu ishi-ozí onó ẹ̀phe iri l'ẹ̀bo bú: onye kẹ̀ mbú bú Sáyímonu, bú iya; bẹ eekuje Pyita; mẹ nwunne iya, bú Ánduru; mẹ Jémusu Zébedi; mẹ nwunne iya, bú Jọnu Zébedi; ³ mẹ Fílipu; Batólomiyu; Tómosu; mẹ Mátiyu, onye ana akíríko; mẹ Jémusu, bú nwatibe Álufiyọ̀su; mẹ Tádiyọ̀su; ⁴ mẹ Sáyímonu, bú onye yí l'ọ̀gbo ndu adzọ t'alí ndu Ju nọ̀duru ndu Ju; mẹ Júdasu Isukáriyọ̀tu, bú iya mekocharu deru Jisọsu ye.

Jisọsu ezifu ndu ishi-ozí
umadzu iri ẹ̀bo
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Tọ̀ dú iya bú; Jisọsu ezi ẹ̀phe iri l'ẹ̀bo onó t'ẹ̀phe je ekfua okfu Nchileke. Teke oozi ẹ̀phe ozi onó b'ọ̀ kfuru iya ẹ̀phe kfushiaru iya ẹ̀phe ike; sú ẹ̀phe: "T'ẹ̀phe ba túkwa ọ̀kpa lẹ̀ kẹ̀ ndu ẹ̀-ta búdu ndu Ju; to nwe mkpúkpu ndu Samériya, ẹ̀phe a-bahú. ⁶ Iphe ẹ̀phe e-me kwa t'ẹ̀phe gbe tųgbulekwaphu jeshia kẹ̀ ndu Ízurelu, bú ndu, dú l'ọ̀ bú unwu aturu, phushihuru ephushihu. ⁷ Ẹ̀phe eje ezia ẹ̀phe lẹ̀ Nchileke abyaakwa okoshi l'ọ̀o ya bú eze! ⁸ Ẹ̀phe emee ndu ẹ̀hu dú eji t'ẹ̀phe dú mma; ẹ̀phe emekwaaphu ndu nwuhuru anwuhu t'ẹ̀phe teta nọ̀du ndzú; ẹ̀phe emee ndu ẹ̀hu-labú eme t'ẹ̀phe dú mma; ẹ̀phe achishia ọ̀gvu l'ẹ̀hu ndu, ọ̀gvu bú l'ẹ̀hu. Wo ẹ̀phe: A nuru iya unu kẹ̀ mmakanu. Ọ̀ kwaphu ẹ̀ge onó; bẹ unu a-nukwa iya phú ndu ọ̀do kẹ̀ mmakanu. ⁹ Unu be yekwa okpoga l'ẹ̀kpa uwe unu; ¹⁰ unu te egude ẹ̀da ije; ọ̀phu unu 'eyekwa uwe ọ̀do; gųfu ọ̀phu unu yeru l'ẹ̀hu; unu ta chíru akpọ̀kpa ọ̀do; unu tee wota oshi-ogude-l'ẹ̀ka. Iphe meru iphe ya sọ̀ru t'ẹ̀ b'ọ̀ dúshi iphe unu e-gude bú l'ọ̀o onye seru esese erije eriri.

¹¹ "Iphe bú obodo m'ọ̀ bú mkpúkpu, unu bahuru; unu vujeru ọ̀zo lee ẹ̀nya onye e-kwe tẹ̀ unu bata. Onye -kweru t'unu bata; unu bulekwaphu lẹ̀ kẹ̀ onye ọ̀bu. Unu be jekwa obuphe ebuphe jeye teke unu e-gbeshi l'ibiyiyanu. ¹² Ufu, unu bahuru; unu vuru ọ̀zo tua ẹ̀phe: 'Ndo! T'ẹ̀hu dúkwa unu agu.' ¹³ Teke ẹ̀phe -kweru t'unu nọ̀du; ọ̀o ya bú l'ekele ẹ̀hu-agu, unu keleru ẹ̀phe aduru ẹ̀phe ẹ̀ge unu kfuru. Teke bú l'ẹ̀phe te ekwedu t'unu nọ̀du; ọ̀o ya bú tẹ̀ ekele ẹ̀hu-agu unu laphutaru unu azú. ¹⁴ Ẹ̀ke, unu jeru; a jįka unu; jįka ochebe nchį l'okfu Nchileke, unu ekfu; unu lufu l'ufu m'ọ̀ bú lẹ̀ mkpúkpu ọ̀bu; jįshia udzu-ẹ̀ja, nọ unu l'okpa gude koshi l'ẹ̀ka unu ta dúhedu iya. ¹⁵ Kamenu; tẹ̀ ya karu unu: ọ̀o-kakwaru ndu Sódomu mẹ Gómóra mma mbọ̀ku ikpe ma l'ẹ̀ge ọ̀o-dú ndu mkpúkpu onó!

Mkpamẹ̀hu, abya nu
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ "Unu lekwa! Ya chíakwaru unu ye t'unu l'ẹ̀phe gbaa ẹ̀ghirigha l'ọ̀ bú onye chíru aturu ye yẹ̀le agu agbaa ẹ̀ghirigha. Ọ̀o ya bú t'unu kwakwaa ẹ̀nya l'ọ̀ bú agwọ̀; unu adú agu l'ọ̀ bú ndo! ¹⁷ Unu zejekwaaru ndiphe; kẹ̀ l'ẹ̀phe a-kpútatsukwaa unu kpų-jeru ndu ọ̀gbo ikpe; e chia unu ẹ̀chachi l'ulo-ndzuko; ¹⁸ kpųru unu teke onó jee l'ifu ndu gọ̀vano; mẹ l'ifu ndu eze; l'okfu ẹ̀ka iya; ẹ̀ge ee-shi t'ẹ̀phe nọ̀a ozi-ọ̀ma onó; tẹ̀ ndu ẹ̀-ta búdu ndu Ju

núkwa ya phụ. ¹⁹ Teke ono, ẹphe a-kpụta unu t'e kpée unu ikpée ono; unu ba ayókwa ọshi iphe unu e-kfu; m'ọ bụ ẹge unu e-kfu iya; lẹ teke o ruru; bẹ Nchileke e-koshikwaa unu iphe unu e-kfu. ²⁰ L'ẹ tọ kwa unubedua ekfu iya l'onwunu; ọ kwa Ume kẹ Nchileke, bụ Nna, bu l'ime unu ekfu iya.

²¹ “Nwunne a-kpuru nwunne iya nụ t'e gbua; nna akpuru nwa iya nụ t'e gbua. Unwegirima e-kwefuru ndu muru ẹphe íkè; kpuru ẹphe nụ t'e je egbua. ²² Onyemonye ọbule e-gude kẹ l'unu bụ ndu kẹ yẹbe Jisọsu kpọo unu ashị. Obenu l'onye ọphu taru nshi jeye l'ikperazu; bẹ Nchileke a-dzọfutakwaa. ²³ Unu -bahụ lẹ mkpukpu lanụ; a -kpaa unu ẹhu; unu ahaa ya; jeshia mkpukpu ọdo. Kamenu; tẹ ya karu unu: unu tẹ ejegbakwaru mkpukpu, nọkota lẹ Ízurelụ tẹ Abubu-Ndiphe ba abyawa-a.

²⁴ “Onye amụ iphe l'ẹka onye ezije iphe ta akajekwa onye ono, ọomu iphe l'ẹka iya ono onweru ẹnya; ọphu nwozi ta akajekwa nnajiufu iya. ²⁵ T'onye amụ iphe l'ẹka onye ezi iphe maru l'ọo-dakfukwa iya phụ ẹge ọ dakfuru onye ezi iya iphe; yọ dakfukwaphu nwozi ẹge ọ dakfuru nnajiufu iya. Ẹphe -kua nnajiufu, nwe ọlo Biyélezebọlu; ?buchia nụ ndu ọlo iya; bẹ ẹphe ta akaduru ekfubyishi.

*Onye aa-tsujje egvu
(Luk 12:2-7)*

²⁶ “Ọo ya bụ t'unu ba tsukwa madzụ egvu; l'ẹ tọ dukwa iphe e kpuchiru ekpuchi, ẹ te emekochadua kpuhaa; ọphu 'ọ dukwa iphe e domiru edomi, ẹ te emekochadua mee t'a magbaru. ²⁷ Iphe ya ekfuru unu l'ọchi; bẹ unu e-kfu l'echi oke-eswe. Iphe unu nuru l'ẹke, aadzụ iya ndzumuka; bẹ unu e-je araa arara l'edzudzu ọha. ²⁸ Unu ba atsukwa ndu egbuje ugwehu mmakanụ egvu; ẹphe -gbuebe ugwehu; ẹphe ta aduhe ike gbua maa onye ọbu. Onye unu a-tsujje egvu bụ onye ono, bụ: ọ -gbuebe egbugbu; yo nwekwaruphu ike, oo-gude nwuru ugwehu onye ọbu yele maa ya je echee l'ọku alí-maa. ²⁹ ?Tọ bụdunua ọkpaleboku ẹbo; bẹ eereje penu labụ? Obenu l'ẹ to nwekwa ọphu adajẹ l'alí; l'ẹ b'ọ bụ uche-ọbu Nna unu. ³⁰ A bya l'unubedua: iphe bụ ẹgbushi, nọ unu l'ishi b'a gụkotaakwaru ọgu nanụ nanụ. ³¹ Ọo ya bụ t'unu ba atsujeshi egvu; l'unu bebekwa ka igweligwe ọkpaleboku ọga mkpa.”

*Okfu l'edzudzu ọha
l'a bụ kẹ Kurájisutu
(Luk 12:8-9)*

³² “L'iphe bụ onye kfuru l'edzudzu ọha lẹ ya bụ kẹ yẹbe Jisọsu; bẹ ya e-kfukwaphu kẹ onye ono l'ifu Nna iya, bu l'imigwe. ³³ Obenu l'iphe bụ onye kfuru l'edzudzu ọha lẹ ya ta madu yẹbe Jisọsu; bẹ ya e-kfukwaphu kẹ onye ono l'ifu Nna iya, bu l'imigwe lẹ ya ta madu onye ọbu.”

*Ẹ tọ bukwa nchị-ọdu-ndo;
ọ kwa ọgu
(Luk 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ “Unu ba arikwa lẹ ya byaru tẹ ya mee tẹ nchị dụ ndiphe ndo. Iphe ya byaru ta bukwa tẹ ya mee tẹ nchị dụ ndiphe ndo. Ọ gbe bukwaru ọgu, e gude ọgu-mbeke l'alụ; bẹ ya gude bya. ³⁵ Iphe ọ bụ bụ lẹ ya byawaru tẹ ya lọta nwoke yele nna iya ifu dughabe; lọta nwa-nwanyi yele nne iya ifu dughabe; lọta nwa-nwanyi, alụ nji yẹ l'ifu nne nji iya dughabe. ³⁶ Ndu ọnu ọlo madzụ gededede e-gbe buru ọgu iya.

³⁷ “Iphe bụ onye yeru nna iya; m'ọ bụ nne iya obu karia ẹge o yeru yẹbe Jisọsu ta agbakwa k'ọbu onye nk'iya. Iphe bụ onye yeru nwatibe

iya kẹ nwoke; m'ọ bụ nwatibe iya kẹ nwanyi obu karia ẹge o yeru yẹbe Jisọsu ta agbakwa k'ọbu nk'iya. ³⁸ Iphe bụ onye ẹ-te vutadu oshi-osweru k'ọnwu iya bya etsoru yẹbe Jisọsu ta agbakwa k'ọbu onye nk'iya. ³⁹ Iphe bụ onye achọ tẹ ndzụ iya buru iya uru erita lẹ mgboko-a e-tufakwa ọgbodo ndzụ iya; onye gudekwanu okfu ẹhu yẹbe Abubu-Ndiphe tufaa ndzụ iya lẹ mgboko-a; e-nweru ndzụ gbururu jeye."

Obunggo
(Mak 9:41)

⁴⁰ "Iphe bụ onye gude obu iya kwe t'unu l'iya buru; bẹ bukwa yẹbe Jisọsu; bẹ onye ọbu gude obu iya kwe tẹ yẹle iya buru. Onye kwekwanuru tẹ yẹle yẹbe Jisọsu buru; bukwa onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono; bẹ onye ọbu kweru tẹ yẹle iya buru. ⁴¹ Iphe bụ onye gude obu iya nū onye nkfuchiru Nchileke oshi; okfu l'onye ono bụ onye nkfuchiru Nchileke; bẹ Nchileke e-bukwa nggo, eebuje ndu nkfuchiru Nchileke. Onye gudekwanu obu iya nū onye doberu ẹka ndoo oshi; okfu l'onye ono bụ onye doberu ẹka ndoo; bẹ Nchileke e-bukwaphu nggo, eebuje onye doberu ẹka ndoo. ⁴² Iphe bụ onye cheberu onye lanu l'unwegirima-a mini; mbukpoonu m'ọ bụ okoro mini oyi lanu; okfu l'ọ bụ onye nk'iya; kamenu onye ono; bẹ Nchileke bufutajekwa nggo iphe ono, o meru ono."

11

Ndu ozi Jọnu Baputizimu
(Luk 7:18-35)

¹ Jisọsu ezitsulephu ndu ono, etsoje ọzo iya ono iphe ẹphe iri l'ẹbo; shi ẹke ono tughua; je awata ozi ozi-oma; l'ara iya arara lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu.

² Ya ndono; Jọnu anodu l'ulo-mkporo nua iphe Kuráyisutu ọbu, Nchileke kweru ukwa iya ọbu emeebe; zi ndu etsoje ọzo iya t'ẹphe je aji Jisọsu: ³ "Ọ bụ iya bụ onye ọbu, a-byanu ọbu; tọ t'ẹphe lee ẹnya onye ọdo?"

⁴ Jisọsu asu ndu ono, Jọnu ziru ono: "Unu je akọru Jọnu iphe unu gude nchi unu anu; mẹ ọphu unu gude ẹnya unu aphu. ⁵ Unu su iya lẹ ndu ishi b'e mewaru; ẹphe aphu ọzo; ndu ngvuru ejewa ije. Ndu ẹhu-labu b'e mewaru; ẹphe aka mma. Ndu ada nkichi anuwa iphe lẹ nchi. Ndu nwuhuru anwuhu b'e mewaru; ẹphe eteta nodu ndzu. Ndu ukpa b'a rawaru ozi-oma ono arara; ẹphe anu iya. ⁶ Onu-oma bụ k'onye ya ta buda ukfu noduru!"

⁷ Ndu ono, Jọnu ziru ono atughulephu; Jisọsu awata okfuru ikpoto ndu ono kẹ Jọnu; su ẹphe: "Ọ bụ ngunu; bẹ unu jeru aphupu l'echi-egu? Ọ bụ aswara, pherephere apanga apanga? ⁸ Ọ bụ ngunu; bẹ unu jehunuru aphupu? Ọ unu jeru ọphu nwoke, yeru uwe, ama mma? Ndu eyeje egbe uwe, du ẹge ono kwa ndu ufu-eze. ⁹ Ọ bụhunu ngunu kparu iphe unu lufuru? Ọ bụ t'unu phu onye nkfuchiru Nchileke tọ? Iyee; ọ bụ iya ndono. Onye unu phuru bukwa onye gbe ka onye nkfuchiru Nchileke ọkpobe akaka. ¹⁰ Ọ bụ iya bụ onye ono, Nchileke kfuru okfu ẹhu iya l'ekwo okfu Nchileke; su: 'Owaa bụ nwozi iya; ya ezi t'o vuru ọzo je abo-oduru ngu ọzo.' ¹¹ Kamenu; tẹ ya karu unu: ẹ tọ dukwa onye ka Jọnu Baputizimu nshinu l'iphe bụ madzu, nwanyi muru amumu. Obenu l'onye bụ iya katsukpo ọla ali l'ẹke Nchileke bụ eze gbe kakwa Jọnu nshinu. ¹² Keshinu ọphu Jọnu Baputizimu byaru byeye nta-a; bẹ Nchileke shi koshita lẹ ya bụ eze; ndu ohogu iya eshi keshinu ono meta t'ẹphe gude k'ehuka koshia ya; ndu okpehu ese t'ẹphe bahu iya k'ehuka; mbu ẹke ono, ọ bụ eze ono.

¹³ L'iphe bu okfu, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru l'ọ ha; me ekemu, shi l'eka Mosisu; bya erua le Jonu; be kfuhaakwaru k'eke Nchileke bu eze ono.

¹⁴ Ọo ya bu; teke bu l'ọ du unu k'ekweta; unu ekweta. L'ọ kwa Jonu; be bu Eláyiya ono, e kfuru l'ọo-bya ono. ¹⁵ T'onye nweru ẹnu-nchi; nukwaa ya!

¹⁶ "Ọlobu; ?bu ngunu; be ya a-su l'ogbo ke nta-a du l'ọ bu iya. Ẹphe du l'ọ bu ẹgirima, no l'edukfu; l'eku ibe ẹphe oku; l'abaru onwẹphe mba; su:

¹⁷ 'L'ẹphe phuru unu opu; unu te kwe ote egvu; ẹphe agua egvu anwuhu; to ru unu l'ehu!' ¹⁸ Ishi iya aburu le Jonu byaru; l'aswi aswisi; too ngu iphe aangụ angungu; ẹphe asu l'ogvu bu iya l'ehu. ¹⁹ Ẹbe Abubu-Ndiphe abyaakwanua bya anodu; l'eri; l'angu; ẹphe egbe su t'e lenu: le ya bu o-ri-nri; buru o-ngu-mee; buru onya ndu akiriko; me ndu eme iphe du eji. Obenu l'iphe mmamiphe Nchileke eme b'e gude ama le mmamiphe Nchileke bu iphe du nhamunha."

Iphe e-me oha, jikaru Jisosu

(Luk 10:13-15)

²⁰ Jisosu abalahaaru mkpukpu ono l'ọ ha mba; mbu mkpukpu ono, o katsua omeshi igweligwe iphe-ophulanya ono; okfu l'ẹphe te kwedu taa onwẹphe uta iphe du eji, ẹphe meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke. Ọo su ẹphe: ²¹ "Nsho unube oha Korazinu! Nsho unube oha Betusayida; kele ndege e -wotaru iphe-ophulanya, e meshiru unu mee le Taya; me Sayidonu; ẹphe gage eyehaakwa uwe-aphu; gwoo onwẹphe le ntu teke teru enya gude koshi l'ẹphe tawaru onwẹphe uta iphe du eji, ẹphe meshiru; ghaa umere; lakfuta Nchileke! ²² Obenu le ya ekfuru unu l'ọo-kakwaru ndu Taya; me ndu Sayidonu mma mboku ikpe; ma l'ege ọo-du unubedua! ²³ Unube ndu Kapaniyomu; ?o du unu t'e wolihu unu imeli t'unu tsukfuru l'igwe too. Wawakwa. ?Unu ta madu l'aa-gbenu nwutsua unu; nwuru unu ye l'oku ali-maa. Okfu le; ndege o -buru l'e wotaru iphe-ophulanya, e meshiru unu je emee le Sodomu; me Sodomu anodukwaa nta-a. ²⁴ Obenu le ya ekfuru unu su l'ọo-karu ndu Sodomu mma mboku ikpe; ma l'ege ọo-duru unube ndu Kapaniyomu!"

Byakfuta Jisosu bya atuta ume

(Luk 10:21-22)

²⁵ Teke ono kwaphu; Jisosu asu: "Le ya ekele nggube Nna, bu Nnajiufu ke igwe; me ali ekele; l'i domiru iphe-a te ndu kwaru enya; me ndu mmamiphe ba ma iya; nggu eworu iya koshichia ndu obu ẹphe guru iphoro l'ọ bu k'unwegirima. ²⁶ Iyee Nna; o bu ege o bu uche-obu ngu; me ege o tsoru ngu ena t'i mee ya ndono.

²⁷ "Iphemiphe obule; be Nna iya yeekwaru iya l'eka. E to dukwa onye maru Nwata ono; gbahaa Nna. Ophu 'o dukwa onye odo, maru Nna ono; gbahaa Nwatibe iya; odo bu onye Nwatibe iya ono fotararu; koshi iya eya.

²⁸ "Unu byakfuta ẹbe Jisosu l'unu ha buru ndu esegbu onwunu l'akanya; me ndu vu ivu era; ya e-zi iya unu t'unu tuta ume. ²⁹ Ya du agu; bya ejizita onwiya obu l'ali. Unu l'iya yiru; t'unu muta iya iphe l'eka; ya e-me te meji nmakfuru unu anmakfuru. ³⁰ L'iphe ya boru unu t'unu vuru ta bukwa iphe anyi era; ivu nk'iya dukwa pherekpongu."

12

Aji le ke mboku otu-ume

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Yo be ujiku lanụ, bụ mbọku ọtu-ume; Jisọsu phẹ l'eswe l'egu eke, a kọru akpe. Ndu etsoje ụzo iya awata okwo akpe ono l'ata; l'ẹke ẹgu agụkwana ẹphe. ² Ndu Fárisii aphụlephu ẹphe; sụ Jisọsu: "Lenu! Mę ndu etsoje ụzo ngu emekwa iphe ẹ te emejedu mbọku ọtu-ume."

³ Jisọsu aji ẹphe: "?Unu ta guvubua l'ekwo okfu Nchileke; iphe Dévidi meru eke ẹgu agụ yele ndu ẹphe l'iya yi?" ⁴ L'ọ bahuru l'ulo Nchileke; je ewota buredi, e gude achiru Nchileke eja taa; mbụ buredi, onye ọdo ẹ-ta hadu kẹ t'ọ taa; m'ọ bụ tẹ ndu yele iya yi taa ya. Ọ bụphu ndu achijeru Nchileke eja nwenkinyi ẹphe bụ ndu atajẹ iya nụ. ⁵ ?Tọ bụ l'unu ta gubua l'ekwo ekemu Mosisu lẹ ndu achijeru Nchileke eja jeru ozi mbọku ọtu-ume l'eze-ulo Nchileke? Ẹphe eshi ẹge ono daka ekemu ono; ọphu ikpe 'anmakwa nụ ẹphe. ⁶ Ya ekfuru unu l'iphe, ka eze-ulo Nchileke ono ike; bẹ nọkwa l'ẹke-a. ⁷ Ndege unu maru iphe ọ bụ mbụ iphe ọwaa, ekwo okfu Nchileke kfuru, sụru: 'L'iphe agụ yebe Nchileke ta bụkwa t'unu gwajẹ iya agwagwa; ọ kwa t'unu phujeru madzụ imiko;' mę unu ta ga nmakwa ndu iswi dụ mma ikpe. ⁸ L'ọ kwa yebe Abubu-Ndiphe bụ Nnajiufu kẹ mbọku ọtu-ume."

*Nwoke, iphe lọnwuru ẹka lanụ
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹ Tọ dụ iya bụ; Jisọsu aparu eke ono haa; tųgbua bya abahụ l'ulo-ndzuko ndu Ju. ¹⁰ Yo nweru nwoke, iphe lọnwuru ẹka lanụ, nọ iya nụ. Ndu Fárisii, nọ l'ẹke ono achọo iphe ẹphe a-sụ lẹ Jisọsu meru; bya aji iya: "?Ọ bụ omebyi ekemu t'e mee onye iphe eme t'ọ ka mma mbọku ọtu-ume tọ?"

¹¹ Jisọsu asụ ẹphe: "Ọ -buru l'o nweru unu; onye, nweru aturu lanụ; aturu ono adalahụ lẹ nsụ mbọku ọtu-ume; onye ono; ?to jedu je akpufuta iya tọ. ¹² Madzụ; ?tọ kadụ aturu ọbu ọkpobe iphe tọ. Ọo ya bụ l'ome iphe-oma mbọku ọtu-ume ta bụkwa omebyi ekemu." ¹³ Yọ sụ nwoke ono, iphe lọnwuru ẹka lanụ ono: "Ngwaa; machia ẹka ngu amachi!"

Yọ machia ya. Ẹka ono abya eteta tųshihu iya; dụ iya mma l'ọ bụ ẹka ọphu. ¹⁴ Ndu Fárisii ono eshi l'ulo-ndzuko ono lufuta; bya achia idzu ẹge ẹphe e-shi gbua Jisọsu.

Onye ozi, Nchileke fọtaru

¹⁵ Ya ndono; Jisọsu amalẹruphu idzu ẹphe; shi l'ẹke ono tųgbua. A dụ l'igwe wụ-tsoru iya; yo mee ndu ọphu iphe-ememe emetsua; ẹphe adukota mma l'ẹphe ha. ¹⁶ Yo kfushiaru iya ẹphe ike t'ẹphe be ekfujeshi onye ya bụ l'edzudzu ọha. ¹⁷ Iphe ono mekotaru; k'ọphu oo-re; mbụ iphe Azaya, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuhawaru; sụ:

¹⁸ "Lẹ Nchileke sụru: ọwaa bụ nwozi iya,
yebedua l'onwiya fọtaru.

Onye ono bụ onye ya yeru
obu; buru onye emeje;
ẹhu atsọ iya ẹna.

Ya e-ye onye ono Ume iya l'ẹhu;
t'ọ kọoru iphe bụ mbakeshi
lẹ ya e-kpe ẹphe ikpe, dụ maa.

¹⁹ Ẹ too jekwa ọtu ntutego;

too je ochi mkpu;
ọphu ọ dukwa onye a-nụ olu iya l'esu-uzo.

²⁰ Ẹ too mekwa tẹ k'onye nọwa lẹ
iphe-ẹhuka gvụ.

Ophu ọo-hakwa onye ẹ-te
vudoshidu ike t'o tufahu.
Oo-gudekpelephu ẹka iya ẹge
o gude iya jeye teke iphe dụ nhamunha
a-kapyabẹ ejo iphe.

²¹ Yọ buru iya bụ onye iphe bụ mbakeshi
a-nọdu ele ẹnya iya.”

Jisosu; mę Biyélezebọlu
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Tọ dụ iya bụ; e dutashiaru Jisosu nwoke lanu, ọgvu bu l'ẹhu. Ọgvu ono meru nwoke ono; yọo tsu ishi; too kfu okfu. Jisosu abya emee ya; yọ phulaha ọzo; kfulaha okfu. ²³ Yọ dụ ndu ono l'ẹphe ha biribiri; ẹphe asu: “?Tọ bukwanu onye-wa bụ o-shi-l'eri Dévidi ọbu?”

²⁴ Ndu Fárisii anule iya phu; su: “L'ọ kwa ike kẹ Biyélezebọlu, bụ ishi k'ọgvu; bẹ nwoke-a egudeje achishi ọgvu-a.”

²⁵ Jisosu amawaruphu iphe ẹphe ari; su ẹphe: “Ali-eze, kekahuru onwiya ẹbo; selaha okfu; bẹ chihuakwaru achihu. Ẹge ono b'ọ dukwaphu iphe bụ mkpukpu; m'ọ bụ ndu ọlo, kekahuru ẹbo. ²⁶ Ọ -buru lẹ Sétanu achifu Sétanu; iphe ọ bụ bụ l'okfu nọ l'ali-eze Sétanu. ?Nanu ẹge ee-me t'ali-eze iya ba chihu? ²⁷ Ọ -buru l'ọo Biyélezebọlu; bẹ ya gude achifu ọgvu; ?bụ ngunu; bẹ ndu nk'unu egudeje achifu ọgvu nk'ẹphe. Ọ kwa iya bụ l'ọo ndu nk'unu e-koshiwaru unu l'ikpe nmaru unu. ²⁸ Teke bukwanu l'ọo Ume Nchileke; bẹ ya gude achishi ọgvu; iphe ookoshi bụ lẹ Nchileke buwa eze l'ẹke unu nọ.

²⁹ “Ọdo aburu; ?nanu ẹge madzu e-shi gude ike bahu l'ulo nwoke mkparawa, akwara nọ l'ẹhu; je egwoo iphe iya; l'ẹ b'o vuoduru ọzo gude nwoke ono; kee ya ẹgbu; tẹmanu yo shide ishi lanu gwowaru iphe l'ulo ono.

³⁰ “Onye yele yebe Jisosu ta budu ẹhu; bẹ bukwa onye ọgu iya. Onye ẹ-te tsodu iya achikobe achikobe; l'achikashikwa achikashi. ³¹ Ọo ya bụ lẹ ya ekfuru unu l'unwu eliphe; bẹ Nchileke a-gukwaru nvu l'iphe bụ iphe dụ eji, ẹphe meshiru l'ọ ha; mę ekfurushi, ẹphe kfurushikotaru Nchileke. Obenu l'onye kfuru okfu kfurushia Ume-dụ-Nsọ; bẹ Nchileke ta agukwaru nvu. ³² Iphe bụ onye kfuru Abubu-Ndiphe ejo okfu; bẹ Nchileke a-guru nvu; obenu l'onye kfuru Ume-dụ-Nsọ ejo okfu; bẹ Nchileke ta byakwa bya aguru nvu. Ẹ ta agukwaru iya nvu lẹ mgboko ọwaa; ta aguru iya nvu lẹ mgboko ophu abya nu.”

Oshi-omi; mę akpuru iya
(Luk 6:43-45)

³³ “Ọ -buru l'iime t'i wota akpuru, dụ mma l'oshi, i yeru; nggu evuru ọzo meodu oshi ọbu t'ọ dụ mma. Teke i haru oshi ọbu; yo mebyihu; nggu amaru l'akpuru iya a-dukwaphu eji. Kẹ l'egudeje akpuru, oshi miru; maru egbe oshi, ọ bụ. ³⁴ Unube unwu, ogiji mushiru-wa; ?unu e-shi ishagha kfu okfu, dụ mma; l'ẹke unu dụ eji l'onwunu. L'ọ kwa iphe madzu ekfu l'onu bụ iphe, jiru iya obu l'enwushihu enwushihu. ³⁵ Ọkpobe madzu eshije l'okpuberu iphe, nọ iya l'obu; wofuta ọkpobe iphe. Ejo madzu eshikwa nu l'ẹjo iphe, nọ iya l'obu; wofuta ejo iphe.

³⁶ “Tẹ ya karu unu: mboku ikpe Nchileke; bẹ onyemonye ọbule a-bya edoo ishi iphe bụ mkpokoro okfu, shjewaru iya onu. ³⁷ L'ọ kwa okfu, shi madzu l'onu; bẹ ee-gude gu onye ọbu l'onye doberu ẹka ndoo; buru okfu, shi madzu onu; bẹ ee-gudekwaphu nmaa ya ikpe.”

*Eekfu tẹ Jisọsu koshi l'ọo
Nchileke ziru iya*

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Ya ndono; yo nweru ndu ezije ekemu; mę ndu Fárisii, haru bya asụ iya: “O-zi-iphe! Meeru ẹphe iphe-ọphulenyà, e-koshi ẹphe l'ọo Nchileke ziru ngu l'oswiya.”

³⁹ Jisọsu asụ ẹphe: “Ọgbo nta-a pakpọkwaaru ẹji; ẹphe te kwe nọpyabe Nchileke l'ẹka. Ẹphe achọ iphe-ọphulenyà, e-koshi l'ọo Nchileke ziru yẹbe Jisọsu tẹ ya bya; ọbu l'ẹ tọ dukwanu iphe-ọphulenyà, e-koshi ẹphe iphe ono; gbahaa iphe meru l'ẹhu Jona, bụ onye nkfuchiru Nchileke. ⁴⁰ Okfu l'ọ kwaphu ẹge ono, Jona nọru abalị ẹto: eswe l'enyashi l'ẹpho eze ẹma ono; bụ ẹge Abubu-Ndiphe a-nọ abalị ẹto: eswe l'enyashi l'ime alị. ⁴¹ Ndu Nínive e-gbeshi mbọku ikpe ono; nmaa ndu ọgbo nta-a ikpe; kele ndu Nínive taru onwẹphe ụta iphe dọ ẹji, ẹphe meshiru; ghaa umere; lakfuta Nchileke; l'okfu, Jona kfuru ẹphe. Ọlobu; unu lekwa: nta-a; bẹ onye nyiberu Jona nọkwa l'ẹke-a. ⁴² Nwanyi, bụ eze ndu Sheba e-gbeshi mbọku ikpe ono; nma ọgbo nta-a ikpe; kẹ l'o shi l'ẹke alị jeberu bya tẹ ya nua kẹ mmamiphe Sólomọnu. Ọlobu; lekwa: nta-a; bẹ onye nyiberu Sólomọnu nọkwa l'ẹke-a!”

Iphe akpajẹ ọgvu ọla azu
(Luk 11:24-26)

⁴³ “Ọobuje teke a chifuru madzụ ọgvu l'ẹhu; ọgvu ono eje etsoru echi-ẹgu ẹke mini ẹ-ta nọdu aghaphe; l'achọ ẹke ọo-nmẹ anmẹe. Teke o jenyaa; tọ dọ ẹke ọ phuru; ⁴⁴ yọ sụ tẹ ya laphuedukwa azu l'akahụ ụlo iya phụ, ya shi phụ. Teke ọ byatashiaru; to nwe iphe bu iya nụ; a zawa iya azaza; dokwazibebewa iya ọhuma; ⁴⁵ yo je achita ọgvu ẹsaa ọdo, ka yẹbedua ẹji; ẹphe awuba; je eburu iya. Ndzụ nwoke ono abya aka ẹji; karia ẹge o shi dọ teke ọdungu. Ọ bụ ẹge ono; bẹ ọo-dọ ọgbo kẹ nta-a, megburu onwẹphe l'ẹjo iphe-a.”

Nne Jisọsu; mę unwunne iya
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Ya ndono; Jisọsu egudekwadua okfu ekfuru ndu ono; nne iya; mę unwunne iya abya abata; vudo l'ogbodufu zia ozi t'e kuaru ẹphe Jisọsu; t'ẹphe kfuru yeru iya. ⁴⁷ Yo nweru onye sụru iya t'o gebekwa; lẹ nne iya; mę unwunne iya phẹ nọkwa l'ogbodufu achọ t'ẹphe kfuru yeru iya.

⁴⁸ Jisọsu ajị onye ono, kfuru iphe ono: “?Bụ ndu ole bụ nne iya; mę unwunne iya ọbu?” ⁴⁹ Jisọsu amawaphu ndu etsoje ụzo iya ẹka; sụ: “Ọ bụ nne iya; mę unwunne iya phẹ ndọ-ọ nọ l'ẹke-a! ⁵⁰ Ọ bụ onye meru iphe, nọ Nna iya, bu l'imigwe l'uche; bẹ bụ nwunne iya kẹ nwoke; bụru nwunne iya kẹ nwanyi; mę nne iya.”

13

*Ẹtu, eegude onye agha
nebyi iphe anma*
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ L'akpuru ujiku lanu ono kwaphu; Jisọsu eshi l'ufu ono tųgbua jeshia l'iku eze ẹnyimu. ² Madzụ azaa ntumatu; Jisọsu ekwekwaduphu je abahu l'ugbo; je adugaru anodu tẹ ya kfuru nụ ndu ono, nọ l'eli alị l'iku eze ẹnyimu ono. ³ Yo gude ẹtu ẹtu zilahaa ẹphe igweligwe iphe; sụ:

“L'o nweru nwoke lanu, jeru ogha nebyi iphe. ⁴ L'ogha nebyi iphe ono b'o nweru ndu ophu daru le mkpoworo uzo; unwenu abya atutua ya. ⁵ Ndu ahara daa l'ali mkpuma eke anu-ali ta kfubedu oswa nodu. E ji ekfua; yo fushiwaphu l'anu-ali ono, e -ta hadu nshinu ono. ⁶ Anwu awatawaphu akpokpo; woru unwu iru nebyi iphe ono kponwushia; kele e t'o gbabedua akwara ohuma. ⁷ Ndu odo daru l'ali ogvu. Yele ogvu ono efushia; yo vuta mbu ogvu ono; woru nebyi iphe ono kpagbushia. ⁸ Obenu l'o nweru ndu ophu daru l'ali-otsu. Yo bya efushia; vua; mishia. Ndu ahara mita ukporo akporu ugbo ise ise; ndu amita ukporo eto eto; ndu ophu amitatsua ukporo l'iri; ukporo l'iri.”

⁹ Jisosu asu ephe: “Onye nweru enu-chi; yo nua ya!”

*Iphe, kpara iphe Jisosu
egudeje etu ezi iphe*

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ To du iya bu; ndu etsoje uzo iya abyakfuta iya bya asu iya: “?Ngunu meru iphe i gude etu etu ekfuru ndu ono okfu?”

¹¹ Jisosu asu ephe: “O bu unubedua b'e meru t'unu maru iphe ono, e shi domigbaa edomi ono, bu iya bu k'eke Nchileke bu eze. Obenu le ndu onanu b'e te mekwa t'ephe maru iya. ¹² Onye nweru nu; be aa-nufua odo t'o nweru nwegharu iya aka. Onye e-te nwedu nu; be nwiya ophu o nweru enwenwe ophu; be ee-gbe natafua ya nu. ¹³ Oo ya meru iphe ya gude etu etu ekfuru ephe okfu: l'ephe e-le enya nta; lee imo; to du iphe ephe aphu. Ephe anua nta nua imo; to du iphe aga ephe enu-nchi; to du iphe edo ephe enya. ¹⁴ O bu l'ehu ephe b'o reru; mbu iphe ono, Azaya, bu onye nkfuchiru Nchileke kfuru ono; wo:

‘L'ephe a-nga nchi nta;

ngaa imo;

to nwe iphe edo ephe enya.

Ephe elee enya nta; lee imo;

to nwe iphe ephe aphu.

¹⁵ Okfu l'ephe kpochishiwara obu; swochishiwa nchi; kpuchishia enya. Odumeka me ephe egudekwaa enya ephe phua; gude nchi ephe nua; obu ephe emee t'o doo ephe enya; me ephe aghakobe lakfuta yebe Nchileke te ya dzoo ephe.’

¹⁶ “Onu-oma bu nk'unu; okfu l'unu gude enya unu aphu uzo; gude nchi unu anu iphe. ¹⁷ Kamenu; te ya karu unu: le ndu nkfuchiru Nchileke; me igweligwe ndu, doberu aka ndoo b'o guru egu ophu iphe-a, unu aphu-wa; obu l'ephe ta phudu iya. Yo gukwaaphu ephe egu onu iphe-a, unu anu-wa; obu l'ephe ta nudu iya.

*Iphe etu onye agha
nebyi iphe ono bu*

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ “Unu ngabekwa nchi nua iphe etu onye ono, agha nebyi iphe ono bu: ¹⁹ O nweru ndu anuje ke eke Nchileke bu eze; too do ephe enya. Ejo onye ono; mbu Obutuswe abya anafu ephe nebyi iphe ono, e kfuru, ye ephe l'obu ono. O bu ephebedua du l'o bu ndu ophu daru le mkpoworo uzo. ²⁰ Ndu ophu daru l'ali mkpuma bu ndu ophu abuje teke ephe anukwadua okfu ono; ephe anatawa iya phu l'ehu-otso-ena. ²¹ Obenu l'e too bajedu

ephe ume l'ehu; k'ophu oo-kpo ukfu. Iphe-ehuka -byalephu; m'o bukwanu mkpamehu; okfu l'ephe kwetaru okfu ono; yo buru iphe ephe a-kpakota daa; paru okfu ono haa. ²² Ndu ophu, daru l'ali ogvu bu ndu ophu nuru okfu Nchileke; oriri ke ndzu; me ege ee-shi nweru eku akpalahaa okfu ono ehu. To mihe amimi. ²³ Nebyi iphe ono ndu ophu daru l'ali-otsu bu ndu, anuje okfu ono; yo doo ephe enya; ephe amishia nebyi; mitatsua ukporo ise ise; ndu amita ukporo eto eto; ndu amita ukporo l'iri ukporo l'iri."

Etu, eegude ohu witu anma

²⁴ Jisosu abya anmaaru ephe etu odo; su: "Ege Nchileke e-shi koshi le ya bu eze a-dulephu l'o bu nwoke, wotaru okpobe akpuru witu je aghaa l'ali. ²⁵ Yo be l'enyashi ujiku lanu; l'e kuwaru mgbenya; onye ohogu nwoke ono eje achita ohu witu je aghakobe l'eke ono, o gharu witu ono. Yo ghagetsua ya; tugbua. ²⁶ Witu ono abya efushia; mishia. Ohu iya ono efushikwaaphu; mishia. O bu teke ono b'e gbe bya amaru l'o bu ohu witu. ²⁷ Ya ndono; ndu ejeru nwoke, nwe ufu ono ozi abya asu nwoke ono: 'Nnajiufu; ?to budunua okpobe akpuru witu b'i gharu l'ali ngu ono? ?Nanu ege o du; be ohu iya gbe noduwa iya nu?' ²⁸ Nwoke ono asu ephe: 'L'o kwa onye ohogu iya; be meru iphe ono.' Ndu ono, ejeru iya ozi ono asu iya: '?Epe e-je efeshia ya too?' ²⁹ Nwoke ono asu ephe: 'Wawa! T'ephe haa ya ru; l'ephe -je iya efeshi; be eka a-tsokwa ephe ntso; ephe efeshia witu. ³⁰ Oo ya bu; t'a haa ya t'o toko vua jeye teke ee-bu witu. Teke ono; ya ekfuru ndu e-bu iya nu t'ephe vuru uzo chiko ndu onanu bu ohu iya ono; kee l'ukfu l'ukfu t'a kpo ya oku. Teke e metsuaru; ephe evuta ophu bu witu kuberu iya le mgbabu iya.' "

*Etu, eegude akpuru
oshi mosutadu anma*

(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

³¹ Jisosu abya anmaaru ephe etu odo; su: "L'ege Nchileke e-shi koshi le ya bu eze a-dulephu l'o bu akpuru mosutadu, nwoke lanu wotaru ghaa l'egu iya. ³² Akpuru iphe ono bu iya katsukpo obu nwirikirikwekwe l'iphe bu akpuru iphe aaku akuku. Obenu l'obuje teke o bya evua; yo kakota iphe bu oshi, aadza adzadza le mgbabu; mbu yo bya aburu eze oshi; k'ophu unwenu, ephe l'eli abyaje bya akpalahaa ekfuna l'ekali iya."

*Etu, eegude iphe
ekoje-buredi anma*

(Luk 13:20-21)

³³ Jisosu abya anmaaru ephe etu odo; su: "L'ege Nchileke e-shi koshi le ya bu eze a-dulephu l'o bu iphe ekoje-buredi, eeku yisutu, nwanyi hataru nwanshi; gwakobe le ntu iphe eegudeje eme buredi. Iphe ono jiru ekpa mbacha; yo woru iya je edobe; jeye; yo bya ekoo ekoko."

*Jisosu gude etu ezi iphe
(Mak 4:33-34)*

³⁴ Jisosu gude etu etu ege ono; zia ndu ono ozi-oma iya. E too kfuduru ephe okfu; l'e b'o gude etu. ³⁵ Iphe ono bu k'ophu oo-re; mbu iphe onye nkfuchiru Nchileke kfuru: su:

"Le ya e-gude etu etu ekfuru ephe okfu.
Ya e-kfuru ephe iphe ono,
e shi keshinu mgboko
duberu domita."

*Iphe etu ono, eegude ohu iphe
anmashi ono bu*

³⁶ Ya ndono; Jisosu aparu igwe oha ono haa; bahushia l'ulo. Ndu etsoje uto iya abyakfutashia ya; bya asu iya: "T'o konuaru ephe iphe o bu mbu etu ke ohu witu ono t'o doo ephe enya."

³⁷ Yo su ephe: "Onye ono, agha nebyi iphe, du mma ono bu Abubu-Ndiphe. ³⁸ Ali ono aburu mgboko l'ophu; nebyi iphe ono, du mma ono aburu ndu Nchileke bu eze ephe. Onanu, bu ohu witu ono aburu unwu k'ohogu Nchileke, bu iya bu Ejo Onye ono. ³⁹ Ohogu ono, gharu akpuru ohu witu ono aburu Obutuswe. Teke ono, eebuta iya ebuta ono aburu ege oo-du teke mgboko gvuderu. Ndu, ebu iya nu aburu unwu ojozi-imigwe. ⁴⁰ O bu ege ono, e fekoberu ohu witu; chikoo ya; je akpo oku ono bu ege oo-du teke mgboko a-gvu. ⁴¹ Abubu-Ndiphe e-zi unwu ojozi-imigwe iya t'ephe chishikota iphe bu ndu ono, kpataru te ibe ephe mee iphe du eji ono; me ndu meru ejo iphe l'ephe ha; ⁴² paru ephe chee l'o-tata-kfukfu oku. Eke ono; be madzu a-nodu raa ejo ekwa; taa ikireze. ⁴³ Obenu le ndu ophu doberu eka ndoo a-nodu egbu nwijnwii l'o bu enyanwu l'eke Nna ephe bu eze. T'onye nweru enu-nchi; nukwaa ya!"

*Etu, eegude iphe labu,
vu oke aswa anma*

⁴⁴ Yo su: "Eke Nchileke bu eze du l'o bu iphe vu oke aswa, e domiru edomi l'egu. Onye lanu eje aphua ya; woru iphe kpuchia ya; teru eswa lashia; je ereshikota iphemiphe obule, o nweru; je azua ali ono."

⁴⁵ Jisosu asu: "Onye maru iphe eke Nchileke bu eze bu; emeje l'o bu onye agba ike-ike ngho, l'achio okpobe mgbubu, ama mma t'o zua. ⁴⁶ Yo phulephu ophu ere ire nshinu; lashia; je ereshikota iphemiphe obule, o nweru; je azua ya."

Etu, eegude ntofu anma

⁴⁷ Jisosu asukwaphu: "L'eke Nchileke bu eze dukwa l'o bu ntofu b'a turu l'eze enyimu; yo je anmakotsua igweligwe ema, du iche iche. ⁴⁸ Ema ono ejilephu ntofu ono; b'a bya akpu ya; kpufuta eli nggodo. A bya anodu l'eli nggodo ono; fo ya; foshia ndu ophu du mma ye le nkata; kporu ndu ophu du eji je enwushia. ⁴⁹ Ege ono; be oo-du teke mgboko a-gvu. Unwu ojozi-imigwe a-lufuta; bya afoo ndu ejo iphe l'eke ndu doberu eka ndoo no; ⁵⁰ je achiru ephe ye l'o-tata-kfukfu oku. Eke ono; be madzu a-nodu raa ejo ekwa; taa ikireze."

Iphe ophungu; me akahu iphe

⁵¹ Jisosu aji ephe: "?O kwa l'iphe ono, ya ekfu ono doru-a unu enya?"

Ephe asu iya: "Iye!"

⁵² Yo su ephe: "Oo ya bu l'iphe bu onye majiru ekwo okfu Nchileke enya; bya aburu onye kwetawaru le Nchileke bu eze iya; be dulephu l'o bu nwoke, nwe oke-ufu, achikoje iphe ophungu; me akahu iphe gwoshia l'ulo iya eke o doru eku iya, du mkpa."

*Aajika Jisosu le Nazaretu
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Jisosu anmashibebetsua etu ono; shi l'eke ono lufushia. ⁵⁴ Yo buru iya ola mkpukpu iya. Yo rua; tugbua jeshia l'ulo-ndzuko ndu Ju; wata ephe ozi iphe. Yo zia iphe ono k'ophu o du ndu no l'eke ono biribiri; ephe ajilaha: "?Bu awe; be oke mmamiphe; me iphe-ophulunya owaa, oomeebe owaa shi iya? ⁵⁵ ?To budunua ya bu nwatibe kapyinta? ?To budunua Meri bu

ẹpha nne iya? ?Tọ bụdunua Jémusu; mẹ Jófẹfu; mẹ Sáyimonu; mẹ Júdasu bụ unwunne iya? ⁵⁶ ?Ayi l'unwunne iya kẹ unwanyi l'ẹphe ha te bụdunua l'ẹke-a? ?Awe b'o shi mụtatsua egbe iphe ọwaa?" ⁵⁷ Ẹhu agbanwuhu ẹphe ọku; ẹphe ajikawaphu okweta iphe ookfu.

Jisọsu asụ ẹphe: "Onye nkfuchiru Nchileke; bẹ aakwabejekwaru ugvu l'ẹkemeke ọbule; gụfukwaphu lẹ mkpukpu iya; mẹ l'ufu iya." ⁵⁸ Tọ dūhe igweligwe iphe-ọphulenyā, Jisọsu mekwaduru l'ẹke ono; kẹ l'ẹphe ta chiduru ukfu kwẹe ya.

14

Eebuta Jọnu Baputizimu ishi (Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Tọ dū iya bụ; yo be teke ono; Hérođu, bụ ọ-chi-ọha Gálili anụa ụdu Jisọsu; ² bya asụ ndu ejeru iya ozi: "M'ọ kwa Jọnu Baputizimu shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ọdo. L'ọo ya meru iphe ọduje ike emeshibebe igweligwe iphe-ọphulenyā ono."

³ Iphe meru nū bụ l'o nweru teke Hérođu shi zia t'e gude Jọnu kee ya ẹgbu; ye iya l'ulo-mkpọro l'okfu ẹka Heródiyasu. Heródiyasu ono bụ nyee Fílipu. Fílipu abụkwānuru nwunne Hérođu. ⁴ Ishi iya aburu lẹ Jọnu shi asuje Hérođu l'iphe o meru ta dukwa mma; l'ọ nataru nwunne iya nyee ya; lūlahaa. ⁵ Yo shi dū Hérođu kẹ t'o gbua Jọnu; obenu l'o shi atsụ ọha egvu; l'ẹke onyemonye kfukotaru lẹ Jọnu bụ onye nkfuchiru Nchileke.

⁶ Ya ndono; yo rua mbọku, Hérođu emeje eswe-iphe, e gude anyata mbọku, a mūru yẹbe Hérođu; nwatibe Heródiyasu kẹ nwanyị abya etee egvu l'ifu ndu ono, byaru eswe-iphe ono. Yọ tsọo Hérođu ẹna; tsotabe iya ⁷ k'ọphu o kweru nwamgbọko ono ukwa; riru angụ ye iya: "L'iphe ọ sụkpooru tẹ ya nū iya; bẹ ya a-nū iya."

⁸ Ya ndono; nne nwamgbọko ono ezi iya; yo je asụ Hérođu: "L'iphe dū iya mma bụ t'e gburu ishi Jọnu Baputizimu ye lẹ nwefere pẹe ya nta-anta-a."

⁹ Ẹhu adanwuhulephu eze, bụ Hérođu. Obenu lẹ k'ọphu o kwewaru ukwa; riwa angụ ye iya l'ifu edzudzu ọha ono, byaru iya eswe-iphe ono; yọ sụ t'o menua lẹ kẹ nwamgbọko ono. ¹⁰ Yo ziwaphu; e je ebuta Jọnu ishi l'ulo-mkpọro; ¹¹ woru ye l'efere; paru iya pẹe nwamgbọko ono. Nggube nwamgbọko eworu iya nū nne ya. ¹² Ndu etsoje ụzo Jọnu abya apata ogwo-ẹhu iya je elia. Ẹphe emeebe; je akọoru Jisọsu iphe, meru nū.

Jisọsu anụ unu madzụ iri ẹbo l'ukporo madzụ iri nri (Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jọn 6:1-14)

¹³ Jisọsu anulephu iphe ono, meru nū ono; shi ẹke ono gude ụgbo tughua jeshia ẹke ọ nọ nwenkinyi iya. Ndu ono anulephu lẹ Jisọsu tughwaru; wufu; shi lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu gude ọkpa tsoru iya. ¹⁴ Jisọsu eshi l'ugbo ono lufuta bya aphua igweligwe ndu, dọru l'ẹke ono; imiko ẹphe egude iya. Yo mee; ẹhu adū ndu ọphu iphe emetsua mma.

¹⁵ A nọnyaa l'uzo urenyashi; ndu etsoje ụzo iya abyakfuta iya; bya asụ iya: "??I marua l'ẹ to nwedu ndu bu l'ẹke-a; nchi ejihuwa. Ophu t'ị sụ ndu-wa, zaru ẹge-a t'ẹphe bahugbaa l'edukfu l'edukfu-a; je akpata nri, ẹphe e-ri."

¹⁶ Jisọsu asụ t'ẹphe be jeshiru abahụ; sụkwaphu ẹphe: "Unubedua; unu nūnu ẹphe nri; t'ẹphe ria."

¹⁷ Èphe asù iya: “L'iphe èphe gude l'èke-a bükwa ishi buredi ise; mè èma labù nkinyi iya.”

¹⁸ Yò sù èphe t'èphe chítaru iya èya l'èke-a. ¹⁹ Yò bya asù igweligwe ndu ono t'èphe òdugbaa anòdu l'alì l'èke ono, èwu dù nwa kirikiri ono. Jisòsu achíta ishi buredi ise ono; mè èma labù ono; palia ènya imeli; kele Nchileke ekele kè nri ono; washia ya; woru iya nù ndu etsoje ùzo iya. Èphe eje ekeshiaru igweligwe ndu ono. ²⁰ Onyenònu ataa ya; nyaa onwiya kingu. Ndu etsoje ùzo iya abya atútua ibiribe buredi; mè èma ono, bù ndu òphu e riphodoru eriphodo. Yo ji nkata-ivu iri l'èbo. ²¹ Unwoke, tso lè ndu taru buredi ono; bè ruru unu unwoke iri l'èbo l'ùkporo unwoke iri;* kpachikwa unwanyi; mè unwegirima.

Jisòsu eje ije l'eli mini
(Mak 6:45-52; Jòn 6:15-21)

²² Jisòsu asuwaphu ndu etsoje ùzo iya t'èphe bahù l'ùgbo; vuru iya ùzo tugbua oje azù eze ènyimu azù iya òphu; tẹ yèbedua jeodu je ekfuru ndu ono t'èphe lashiwaru. ²³ Yò sùtsua t'èphe lawaru; bya atugbua jeshia l'ugvu nkinyi iya okfuru nù Nchileke. Yo be l'urenyashi; yò òdukwadua l'ugvu ono nkinyi iya; ²⁴ ùgbo ono anòduwanu l'echi eze ènyimu ono. Phèrèphèrè eshi èphe ishifu; gude eyii-mini byakfutashia èphe. Yo mee; òkpo ùgbo ono atsùlahaa èphe l'èhu. ²⁵ Iphe òha-ènu anòdulephu l'ifu; Jisòsu ejeru ije l'eli mini eze ènyimu ono jekfushia èphe. ²⁶ Èphe aphùle iya phù l'èke ooje ije l'eli mini ono; èhu anmalahaa èphe anmanma; kè l'èphe tubesu l'ò bù maa. Èphe atsùhu egvu; wata ochi mkpu.

²⁷ E ji ekfu-a; Jisòsu asù èphe: “T'obu shihu unu ike; l'ò kwa yèbedua. Unu ba tsùshi egvu!”

Pyita eje ije l'eli mini

²⁸ Pyita asù iya: “Nnajiufu; ò -buruphu nggu l'oswiya; kfunuru iya tẹ ya nyibata l'eli mini-wa; byakfuta ngu.”

²⁹ Jisòsu asù iya: “Byanù.” Ya ndono; Pyita enyifuta l'ùgbo ono; jeru ije l'eli mini ono jekfushia Jisòsu. ³⁰ Ono ò phuru eze eyii-mini ono, atù nù ono; yò tsùlahaa egvu; watawaphu òda omi lè mini ono. Yò rashia: “Nnajiufu; dzòo ya!”

³¹ Jisòsu amachiwaphu èka; selita iya; sù iya: “Oo-wa! Ekwekwe nke ngu apaa nwanshi. ?Bù ngunu kparu iphe i gbe bọlahaa obu èbo?”

³² Yèlè Pyita abya abahù l'ùgbo ono; oke phèrèphèrè ono ebuhuwaphu. ³³ Ndu ono, etsoje ùzo iya, nò l'ùgbo ono abya abaaru iya èja; sù iya: “Ò buphu nggu bù Nwatibe Nchileke l'oswiya.”

Jisòsu agwò ndu iphe eme lè Gènésetu
(Mak 6:53-56)

³⁴ Èphe adaghatsùlephu mini ono; bya alufuta lè Gènésetu. ³⁵ Ndu èke ono ahùbewaphu Jisòsu ama; mewaphu; nzi ejegbaru l'obutobu l'èke ono; e dutashiaru iya iphe bù ndu iphe eme l'èphe ha. ³⁶ Èphe aròo ya t'ò kwe t'èphe byikpoonu èka m'ò -ruhuru; ò buru l'ònu uwe iya. Iphe bù ndu byiru èka l'ònu uwe iya ono adùkota mma.

15

Ome-l'alì ndiche ndu Ju
(Mak 7:1-13)

* 14:21 14:21 Iphe ò bù bù 5,000.

¹ Ya ndono; yo nweru ndu Fárisii me ndu ezije ekemu, shi Jerúsalemu byakfuta Jisọsu; bya aji iya: ² “?Bụ ngunu kparu iphe ndu etsoje ụzo ngu emebyi ome-l'alị ọphu shiru ndiche ayi phẹ l'ẹka? ?Ngunu meru iphe ẹphe ta akwojedu ẹka akwokwọ; tẹmanu ẹphe eride nri?”

³ Jisọsu asụ ẹphe: “?Bụ ngunu meru iphe unu paru ome ekemu, Nchileke sụru t'e meje haa; melahaa ome-l'alị ọphu unu ezi l'onwunu? ⁴ Nchileke tūru ekemu; sụ: 'Kwabẹ nne lẹ nna ngu ugwu;' sụkwaphu: 'Onye phuru nne iya; m'ọ bụ nna iya iphu t'e gbua ya egbugbu.' ⁵ Ọ -buru l'unu sụru: 'L'iphe bụ onye sụru nne lẹ nna iya l'iphe ya ge e-gude yeru ẹphe ẹka; bẹ buakwa iphe ya nuru Nchileke;' ⁶ bunu iya bụ l'onye ono ta gbahedu t'ọ kwabẹ nne lẹ nna iya ugwu. Unu egude ome ome-l'alị unu; mee okfu Nchileke; yọ buru iphe mmanu. ⁷ Unubẹ o-kfuru-iche-eme-iche-wa! Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuleruphu ẹge unu dū teke ono, o kfuchiru Nchileke; sụ:

⁸ “ 'Ndu-a bulekwa ajaja eli ọnu;
bẹ ẹphe ajajẹ yẹbe Nchileke;
obu ẹphe nọkwaru ote-ẹnya.

⁹ Eja, ẹphe abaru iya bụ iphe ìphòró.
Ẹphe wotaru ekemu ọphu madzụ meberu
l'ezi t'e tuje iya ekemu Nchileke.' ”

Iphe emerushije madzụ
(Mak 7:14-23)

¹⁰ Jisọsu abya ekukoo madzụ l'igwe; sụ ẹphe: “Unu ngaberu iya nchị; k'ọphu iphe e-do unu ẹnya. ¹¹ Ẹ tọ bukwá iphe madzụ eri l'ọnu emerushije onye ono. Ọ kwa iphe shi madzụ l'obu lufuta iya l'ọnu bụ iphe emerushije iya nụ.”

¹² Ya ndono; ndu etsoje ụzo iya abya asụ iya: “?Ị marua lẹ ndu Fárisii; bẹ ẹhu shi eghu eghughu l'iphe ono, i kfuru ono?”

¹³ Yọ sụ ẹphe: “Iphe bụ oshi, ẹ-ta bụdu Nna iya k'imigwe gude ẹka iya dzabẹ iya; bẹ ee-efukwa efefu. ¹⁴ Unu paruru ẹphe haa; l'ẹphe bụ ndu ìshì, akpụ ndu ìshì. Onye ìshì -kpuru onye ìshì ibe iya bunu iya bụ l'ẹphe a-tụkokwa nwulahu lẹ nsụ.”

¹⁵ Pyita asụ iya: “Kọnuaru ẹphe iphe okfu ono, i kfuru ono bụ.”

¹⁶ Jisọsu asụ ẹphe: “?Unu te nwekwaphu uche tọ? ¹⁷ ?Unu ta madu l'iphe eeri eriri bụ l'ọnu; bẹ ooshije bahụ madzụ l'ẹpho. Yo shi ẹke ono; a nyifu iya. ¹⁸ Ọbe iphe shi l'ọnu madzụ lufuta bụ obu b'o shi iya; buru iya emeruje madzụ. ¹⁹ Ọ bụ l'obu madzụ; bẹ ejo ọriri eshije, akpatajẹ ogbu madzụ; ori ogori; ome kẹ nwanyi me kẹ nwoke; ozi iphura; ọdzu ejo-ire; me okfurushi madzụ. ²⁰ Ọ bụ iphe ono emeruje madzụ. Ogude ẹka, ẹ ta kwodu akwokwọ eri nri te emerujekwa madzụ.”

Ekweta Nwanyi, ẹ-ta bụdu onye Ju
(Mak 7:24-30)

²¹ Jisọsu egbeshi l'ẹke ono; jeshia alị, nọ-pheru Táya me Sayidónu mgburumgburu. ²² A bya amaru; nwanyi Kénanu, bu l'ẹke ono abyakfutashia ya; bya echia mkpu; sụ iya: “Nnajiufu! Nggube o-shi-l'eri Dévidi; tẹ imiko iya dū ngu rụ. Lẹ nwatibe iya kẹ nwanyi; bẹ ọgvu bu l'ẹhu; gude iya l'agwa iya ọchi.”

²³ Obenu lẹ Jisọsu te yeduru iya ọnu. Ndu etsoje ụzo iya abya arọ Jisọsu; sụ iya: “T'ọ chifunu nwanyi-a, etsophe ẹphe; l'arachi ẹphe nchị-wa.”

²⁴ Jisòsu asụ ẹphe: “L'ẹ to nwekwa ẹke ọdo, Nchileke ziru iya tẹ ya jee; gbahaa tẹ ya jee kẹ ndu Ízurelu, bụ ndu ọphu dụ l'ọ bụ unwu aturu, tufashihuru etufashihu.”

²⁵ Nwanyi ono abya adaa pẹ l'ifu Jisòsu; sụ iya: “Nnajiufu; byiko; yeru iya ru ẹka.”

²⁶ Jisòsu asụ iya: “E tọ dukwa mma t'e wota nri, a ga nụ unwegirima; nụ unwu nkuta.”

²⁷ Nwanyi ono asụ iya: “Nnajiufu; ọ búa ẹge ono b'ọ dụ; ọbu; mę nkuta erijekwaa ẹviriva nri ọphu dashiru nụ teke onye nwe iya nụ eri nri.”

²⁸ Jisòsu asụ iya: “Oo-wa! Nggube nwanyị ọwaa; ekwekwe nke ngu apaa! Ọ kwaphu ẹge ọogu ngu; bẹ Nchileke e-meru ngu.” Teke onophu; ada nwanyị ono aduwaphu mma.

Jisòsu agwọ ndu iphe eme

²⁹ Jisòsu eshi ẹke ono tugbua ọdo tsoru iku Eze Ẹnyimu Gálili ogologo. Yo jenyaa; bya enyihu eli ugwu; je anọdu anọdu. ³⁰ Tọ dụ iya bụ; igweligwe madzụ awuru byakfutashia ya; dutsuaru ndu ngvuru; ndu ẹhu te dzudu oke; ndu ishi; ndu ẹ-te ekfudu okfu; męwaru igweligwe ndu ọdo. Ẹphe abya achiru ẹphe doo Jisòsu lẹ mgboro ọkpa; yo mee ẹphe; ẹphe akorohukota. ³¹ Ya ndono; iphe ono adukota igwe ndu ono biribiri; l'ẹphe phuru ndu ẹ-te shidu ekfu okfu; ẹphe ekfulahaa okfu; ndu ẹhu te shidu dzua oke; ẹhu edzukota ẹphe oke; ndu ngvuru ejelahaa ije; ndu ishi aphulahaa ọzo. Ẹphe ajalahaa Nchileke ndu Ízurelu ajaja.

Jisòsu anụ unu madzụ iri nri

(Mak 8:1-10)

³² Ya ndono; Jisòsu ekua ndu etsoje ọzo iya; sụ ẹphe: “Imiko igweligwe ndu-a dukwa iya; l'ẹke yele ẹphe nọwaru abali ẹto nta-a; tọ dụ iphe ẹphe gude, ẹphe e-ri. Ya ta asụ-ghekwanu ẹphe t'ẹphe swiru ẹgu lashia; ọdumeka; bẹ ẹphe a-dashikwa mbà l'esu-ọzo.”

³³ Ndu etsoje ọzo iya asụ iya: “?Bụ awe l'echi-ẹgu l'ẹke-a; bẹ ẹphe a-phụ buredi ọphu e-dzu mkporo-ọha-wa eriri?”

³⁴ Jisòsu aji ẹphe: “?Bụ ishi buredi ole; bẹ unu gude?”

Ẹphe asụ iya l'ọ kwa ishi buredi ẹsaa; ọwaa nwa ẹma, haru yiru iya nụ.

³⁵ Yọ sụ ọha ono t'ẹphe noshia l'alị. ³⁶ Yọ bya achita ishi buredi ẹsaa ono; ọwaa ẹma ono; bya ekele Nchileke ekele; bya eworu iya washia; chee ndu etsoje ọzo iya. Ndu ono, etsoje ọzo iya ono eworu iya keeru igweligwe ndu ono. ³⁷ Ẹphe l'ẹphe ha atuko rijishikota ẹpho. Ndu etsoje ọzo iya abya atutua ibiribe buredi ono ọphu wudurunu; yo ji nkata-ivu ẹsaa. ³⁸ Ndu riru nri ono dụ unu unwoke ugbo iri;* a gufukwa unwanyi; mę unwegirima.

³⁹ E metsua; yọ sụ ndu ono t'ẹphe lawaru; kfutsua ẹge ono; bya abahu l'ugbo; yọ buri iya oje Magadanu.

16

Ndu Fárisii ekfu tẹ Jisòsu meeru ẹphe iphe-ophulenyá

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ndu Fárisii; mę ndu Sádusii abyakfuta Jisòsu t'ẹphe gude okfu hata iya l'onya. Ẹphe asụ iya t'ọ menuaru ẹphe iphe, e-koshi l'ọo Nchileke ziru iya l'oswiya. ² Yọ sụ ẹphe: “Ọbuje teke ọ bụ l'urenyashi; bẹ akpamigwe chahuru ròbóngu; unu asụ: ‘L'uboku a-dukwa mma echile.’” ³ Teke ọ bụ

* 15:38 15:38 Iphe ọ bụ bụ 4,000.

l'utsu; unu asu: 'L'igwe e-phekwa pherephere; chia oke mini ntanu; okfu l'igwe ruru eruru ji ali.' Keshinu unu amajeru koo ege uboku a-du teke unu leru enya l'akpamigwe; ?nanu ege e meru; unu ta du ike oko iphe o bu mbu iphe, emegbaa l'ogbo nta-a. ⁴ Ogbo nta-a pakpokwaaru eji; ephe te kwe nopyabe Nchileke l'eka. Ephe acho iphe-ophulanya, e-koshi l'oo Nchileke ziru yebe Jisusu te ya bya; obu l'e to dukwa iphe-ophulanya, e-koshi ephe iphe ono; gbahaa iphe, meru l'ehu Jona."

Yo kfuebe ege ono; paru ephe haa; tugbua.

*Onma okwa le k'ejo nzizi
(Mak 8:14-21)*

⁵ Ndu etsoje uzo Jisusu erua azu eze enyimu azu iya ophu; bya anyata l'ephe zaharu ogude buredi. ⁶ Jisusu asu ephe: "Unu kwabekwa enya; zejekwaaru t'iphe ekoje-buredi ndu Farisii; me ke ndu Sadusii; be emebyi unu."

⁷ Ephe awata okfuru ibe ephe; su: "?M'o kwa l'ephe t'egudedu buredi; be ookfu ege ono."

⁸ Jisusu amawaruphu iphe ephe ekfu; su ephe: "Oo-wa! Ekwekwe nk'unu apaa nwanshi! ?Ngunu meru iphe unu ekfugbaaru ibe unu l'unu t'egudedu buredi? ⁹ ?To dokwaphu unu enya? ?Unu ta nyatadu ege ya shi wota ishi buredi ise kedzuru unu madzu iri l'ebo l'ukporo iri to? ? Bu nkata-ivu ole; be unu tutu-jiru ophu e riphodoru eriphodo? ¹⁰ ?Unu ta nyatakwapu ke ishi buredi esaa ono, ya kedzukwaruphu unu madzu iri ono? ?Bu nkata-ivu ole; be unu tutujikwaruphu ophu e riphodoru eriphodo? ¹¹ ?Nanu ege e meru; be unu ta madu l'e to budu okfu buredi; be ya ekfuru unu teke ono, ya suru unu: 'T'unu zejekwaaru iphe ekoje-buredi ndu Farisii; me ke ndu Sadusii; t'e b'o mebyi unu.' "

¹² To du iya bu; ephe abya amawaruphu l'e to budu iphe, ekoje buredi b'o kfube oswa ekfu t'ephe kwabekwaru enya iya; l'iphe o suru t'ephe zejekwaaru bu iphe ndu Farisii; me iphe ndu Sadusii ezi.

*Pyita ekfu onye Jisusu bu
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Ya ndono; Jisusu phe abya erua ibyiya ke Sizaríya Filipayi. Yo jilaha ndu etsoje uzo iya: "?Bu onye; be aasuje le yebe Abubu-Ndiphe bu?"

¹⁴ Ephe asu iya: "L'o nweru ndu asuje l'i bu Jonu Baputizimu; ndu asu l'i bu Eláyija; ndu asu l'i bu Jeremáya; ndu asu l'i bu onye lanu le ndu nkfuchiru Nchileke."

¹⁵ Yo ji ephe: "Unubedua; ?unu sukwanuru le ya bu onye?"

¹⁶ Sáyimonu Pyita asu iya: "O bu nggu bu Kurájisutu obu, bu iya bu Onye Ndzota ono, bu Nwatibe Nchileke ono; mbu Nchileke ono, no ndzu ono."

¹⁷ Jisusu asu iya: "Onu-oma bu ke nggube Sáyimonu Jona! L'e to bukwa madzu meru t'i maru oswi-okfu ono. O kwa Nna iya ophu bu l'imigwe meru t'i maru iya. ¹⁸ Te ya karu ngu: O bu nggu bu Pyita, bu iya bu mkpuma; o bu l'eli mkpuma-wa; be ya a-kpu chochi iya. E to nweddu m'o -ruhuru; o buru anwuhu, a-du ike mebyia ya. ¹⁹ Ya a-nu ngu ire-igodo ke eke Nchileke bu eze."

²⁰ Jisusu ekfuebe ege ono; bya asu ephe t'e b'o dukwa onye ephe e-kfuru l'oo ya bu Kurájisutu obu, bu iya bu Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono.

*Jisọsu ekfu lẹ ya e-je
iphe-ẹhuka; nwụhu*

(Mak 8:31—9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Jisọsu adube teke ono kfulahaaru ndu etsoje ọzo iya; sụ: “Lẹ ya jefutajekwa Jerúsalemu; jekwaaphu iphe-ẹhuka, ha igwe l'ẹka ndu bu ọgurennya; me l'ẹka ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; me l'ẹka ndu ezije ekemu; ẹphe eworu iya gbua. Ya -nolephu abali ẹbo; k'eto; Nchileke emee ya; ya eshi l'onwu teta; bya anodu ndzu odo.”

²² Pyita ekuchi iya ekuchi; balahaaru iya mba; sụ iya: “Tuswekwa; Nnajiufu! Ọwaa te emekwa ngu.”

²³ Jisọsu aghachiwaphu; sụ Pyita: “Gbeshi iya l'ifu; nggube Sétanu-a. Ọ kwa ukfu bi bu; l'anochi iya ọzo. Uche ngu bukwa uche ke madzu; e to bukwa ke Nchileke.”

Otso Jisọsu

²⁴ To du iya bu; Jisọsu asu ndu etsoje ọzo iya: “O -nweru onye o du t'o buru onye etsoje iya nu; t'onye ono wofu enya l'ehu ke onwiya. T'onye ono vuta oshi-osweru k'onwu iya vuru tsoru iya. ²⁵ L'iphe bu onye eme te ya dzoo onwiya ndzu l'onwiya; e-tufukwa ndzu iya. Onye gudekwanu okfu ehụ yẹbe Abubu-Ndiphe tufaa ndzu iya le mgboko-a e-nweru ndzu gbururu jeye. ²⁶ Mbụ; ?bu ngunu bu uru, madzu ritaru m'o -nwekotaru iphemiphe obule, no le mgboko-a; tufaa ndzu iya. M'o bu; ?o nwekpooru iphe madzu e-gudekpoo gbata ndzu iya; m'o -tufawa iya? ²⁷ Lẹ Abubu-Ndiphe a-bya bya ekpee ndiphe ikpe. Teke oo-bya; be oo-gude ugvu; l'egbu nwiiwii ege Nna iya egbu. Teke ono yele unwu ojozi-imigwe iya ayiru; yo bya akfua onyemonye obule ugwo ege gbaru iphe o meru. ²⁸ Kamenu; te ya karu unu: o nwetsukwaaru ndu, haru vudo l'ẹke-a, e-ta anwuhudu nu; gbahaa l'ẹphe phuru teke Abubu-Ndiphe a-buru eze; gude ugvu; me ike, du biribiri; egbu nwiiwii abya.”

17

Jisọsu egbu nwiiwii

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Abali ishingu eswelephu; Jisọsu eduta Pyita; me Jemus; me Jonu, bu nwunne Jemus duru ẹphe jeshia l'eli ugwu obu, ha l'eli; je anodu iya nwenkinyi ẹphe. ² Nchileke emee; Jisọsu achanwehu l'enya ẹphe. Ifu egbulahaa ya nwiiwii l'o bu enyanwu. Uwe iya achakota biribiri; l'egbu nwiiwii l'o bu anwu echi-oke-eswe. ³ A bya ele enya; ẹphe aphuwaphu Mosisu; me Elayija l'ẹke ono; ẹphe le Jisọsu l'ekfu okfu. ⁴ Pyita akfulihu; sụ Jisọsu: “Nnajiufu; o dukwa mma l'ẹphe no l'ẹke-a. Teke bu l'o du ngu mma; te ya tunua mkpu eto l'ẹke-a: nanu nke ngu; nanu ke Mosisu; nanu ke Elayija.”

⁵ Yo kpukwadurua okfu ono l'onu ekfu; urukpu, chageru ucha abya asakputa ẹphe. Olu-okfu eshi l'urukpu ono; sụ: “Ọwaa bu Nwata iya ke nwoke, ya yeru obu; oomeje; ehụ atsọ iya ena. Unu nujekwaa iphe ookfu!”

⁶ Ndu ono, etsoje ọzo iya ono anua okfu ono; daa; kpubetsua ifu l'ali; eke ẹphe atsọ egvu. ⁷ Jisọsu abya ebyia ẹphe eka; sụ ẹphe: “Unu gbeshi. Unu ba atsushi egvu.” ⁸ ẹphe egbeshi; bya achikaa enya; to nwehe onye odo, ẹphe phuru; gbahaa Jisọsu nwenkinyi iya.

⁹ ẹphe enyizitade l'ugwu ono; Jisọsu ekfushiaru ẹphe ike t'e b'o dukwa onye ẹphe e-kfuru iphe ẹphe phuru jeye teke Abubu-Ndiphe e-shi l'onwu teta nodu ndzu.

¹⁰ Ẹphe aji Jisọsu: “?Bụ ngunu meru iphe ndu ezije ekemu asuje le Eláyija; be e-vuoduru ọzo bya?”

¹¹ Yọ sụ ẹphe: “L’ọ bụ oswi-okfu le Eláyija vufutajeodu ọzo bya bya edokwazi iphemiphe ọbule. ¹² Ọlobu; tẹ ya kakwaru unu: le Eláyija byahaakwaru; ẹphe ta ma l’ọ bụ iya; gbe woru iya mee ẹge dọ ẹphe mma. Ọ kwaphu ẹge ono; be Abubu-Ndiphe e-shi ẹphe l’eka jee iphe-ẹhuka.”

¹³ Yọ buru teke ono; be ndu etsoje ọzo iya maru l’onye ookfuru ẹphe okfu iya sụ l’ọ byawaru; be bụ Jọnu Baputizimu.

*Jisọsu agwo nwata nwoke, ọgvu bu l’ẹhu
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Ẹphe alatashia azọ l’ẹke ikpoto ndu ono nọ; nwoke lanu abyakfuta Jisọsu; bya ebyishi iya ikpere l’ifu; sụ iya: ¹⁵ “Nnajiufu; phuaruru nwa iya nwoke imiko; le ndakfuku atụ iya; kfubekpo atushi iya ike. Ọ tawaru iya chee l’oku; me le mini ugbo olemole. ¹⁶ Ya edutawaru iya ndu etsoje ọzo ngu; ẹphe ta dọ ike mee ya t’ọ dọ mma.”

¹⁷ Jisọsu asụ ẹphe: “Oo-wa! Unube ọgbo nta-a; ndu ẹjo ọkpoma, ẹ-te nwedu iphe unu ekwetaje-wa! ?Bụ teke ole; be yele unu a-nota-be jeye? ? Teke ole; be ya a-tatabekpooru unu nshi jeye? Unu dutaru iya ẹya l’ẹke-a.”

¹⁸ Ya ndono; Jisọsu abya abaaru ọgvu ono mba; ọgvu ono aparu nwata ono haa. Shita teke ono; nwata ono aduwaphu mma.

¹⁹ E meebetsua; ndu etsoje ọzo Jisọsu abyakfutashia Jisọsu teke ọ nọ nwenkinyi iya; bya aji iya iphe meru iphe ẹphe ta dudu ike chifu ọgvu ono?

²⁰ Yọ sụ ẹphe: “L’ọ bụ l’ekwekwe unu ha nwanshi kparu iya. Kamenu; te ya karu unu: Ekwekwe unu -habekpoonu nshinu l’ọ bụ nwa irikirikwekwe akpuru mosutadu; be unu a-sukwa ugvu-wa: ‘Ugvu; fota onwongu l’ẹke-a je edobe l’ekaphu!’ yọ folinuaphu onwiya. Ẹ to nwedu iphe a-kpo unu ẹka ememe! ²¹ Ọ kwaphu ọswi aswisi; ekfu anu Nchileke; be ee-gude chifu egbe ọgvu ono. Ẹ to nwekwa iphe ọdo, e-meghe iya nu.”

*Jisọsu ekfu k’anwuhu iya ọdo
(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)*

²² Yo be ujiku lanu; ndu etsoje ọzo Jisọsu edzukobe l’ekalanu le Gálili; Jisọsu asụ ẹphe: “Abubu-Ndiphe; be ee-mekochaa kpuru ye ndiphe l’eka; ²³ ẹphe eworu iya gbua. Ọ -nọ abali ẹbo; k’eto; Nchileke emee ya; yo shi l’onwu teta bya anodu ndzu ọdo.” Aphu iphe ono, o kfuru ono akfubekpoo ọswa rua ẹphe l’ẹhu.

Otu akiriko eze-ulo Nchileke

²⁴ Teke Jisọsu; me ndu etsoje ọzo iya ruru Kapaniyomu; be ndu akiriko eze-ulo Nchileke byakfutaru Pyita; bya aji iya: “?Otuje akiriko eze-ulo Nchileke mbu onye ezije unu iphe?”

²⁵ Pyita asụ ẹphe: “?Ọ buru-abu?”

Pyita abatalephu l’ulo; onye ọdungu, kfuru okfu aburu Jisọsu. Yọ sụ Pyita: “?Nanu ẹge ọ dọ ngu; Sáyimonu; ?ọ dọ ngu l’ọ bụ ndu ole; be atuje akiriko; m’ọ bụ utu mmanu ọdo; nu ndu eze ke mgboko-wa? ?Bụ ndibe ndu eze; tọ ndu ọdo?”

²⁶ Pyita asụ iya l’oo ndu ọdo.

Jisọsu asụ iya: “Ọo ya bụ le ndibe ndu eze ta yidu iya. ²⁷ Ọlobu t’ẹ b’ọ dọ l’ayi enge ẹphe ẹka l’ishi; tugbua; jeshia ikokoro l’eze ẹnyimu. Iphe, bụ ẹma ọdungu, vu ọzo loo ikokoro ngu; nmata iya. Teke i wofutaru iya;

nggu anyahaa ya ọnu. Ii-phụ-a okpoga, e-dzu akirikọ nggu l'iya l'ọnu iya ono. Wota iya; je atụa ya.”

18

Onye katsukpo nụ

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Teke ono kwaphu; ndu etsoje ụzo iya abyatashia; bya asụ iya: “?Bụ onye a-katsukpo nshinu l'ẹke Nchileke bụ eze?”

² Jisọsu abya ekua nwata nshii; duta iya dobe ẹphe l'ifu; ³ bya asụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: Ọ -bụdu l'unu gbanweru bya adu l'ọ bụ unwegirima; bẹ unu ta abyakwa bya abahụ l'ẹke Nchileke bụ eze. ⁴ Iphe bụ onye wozitaru onwiya alị bya adu l'ọ bụ nwata nshii-wa; bẹ bụ iya katsukpo nshinu l'ẹke Nchileke bụ eze. ⁵ Onye gude ẹpha yẹbe Jisọsu nabata nwata nshii, ha ẹge-a; bẹ bụakwa yẹbedua; bẹ onye ọbu nabataru.”

Okwa k'ome iphe dụ ẹji

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ “Onye kpatakwanuru tẹ onye lanu l'unwegirima-a, wowaru onwẹphe ye iya l'ẹka-a shiswee ụzo ono b'ọ ga akakwaru mma l'a pataru o-ji-l'ẹka mkpuma, ha nshinu; nmaa ya l'olu; je enwuru chee l'ebo eze ẹnyimu. ⁷ Nshọo unubẹ ndiphe! Kẹ l'iphe, jiru mgboko bụ iphe aloje madzụ eye l'ome iphe dụ ẹji. E tọ dukwa ẹge e meru; iphe a-nọdu e-se t'ọ loru madzụ ye l'ome iphe dụ ẹji ta anọ. Obenu; nshọo onye ọphu egbe iphe ono e-shi l'ẹka!

⁸ “Ọ -buru l'ọ bụ ẹka ngu m'ọ bụ ọkpa ngu akpatajẹ ngu ome iphe dụ ẹji; bufu l'iya phụ; tufaa! O gbe ka mma l'i bụ mkpurukpu ẹka; m'ọ bụ buru ngvuru; bahukpoonu l'okpuberu ndzụ; karia l'ẹka ngu labụ; m'ọ bụ ọkpa ngu labụ dzuru ngu oke; e nwuru ngu chee l'ọku, e-ta nyihudu anyihu gbururu jeye. ⁹ Ọ -buru l'ọ bụ ẹnya ngu akpatajẹ t'i mee iphe dụ ẹji; swofuta l'iya phụ; tufaa! Ọ kakwa mma l'i gude ẹnya lanu bahukpoonu l'okpuberu ndzụ; karia l'ẹnya labụ dzuru ngu oke; e chee ngu l'ọku alimaa.”

Etu, eegude aturu, jephuhuru ejephuhu anma

(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Unu kwabekwa ẹnya t'ẹ b'ọ dụ teke unu a-sụ l'unu ta agubedu ẹgirima-wa iphe. Tẹ ya karu unu: l'unwu ojozi-imigwe ẹphe anojekwa l'ifu Nna iya, bu l'imigwe mkpurumkpuru. ¹¹ Abubu-Ndiphe byaru ọdzota ndu, phuhuru ephuhu.

¹² “?Nanukwanu ẹge ọ dụ unu? Ọ -buru l'o nweru onye nweru ukporo aturu ise; nanu ejephuhu; ?tọo hadu ukporo ẹno l'iri 'ẹ tete ọphu l'ugvu l'ẹke ono; jeshia ọcho onanu, jephuhuru ejephuhu ono. ¹³ Kamenu; tẹ ya karu unu: Ọ -phụa ya; bẹ ọo-kfubekpoo ọswa tee ẹswa iya karia ukporo ẹno l'iri 'ẹ tete ọphu, e-te phuhudu ephuhu phụ. ¹⁴ Ọo ya bụ l'ẹ tọ bụdu uche-ọbu Nna unu ọphu bu l'imigwe t'o nweru ẹgirima ono; m'ọ bụ onye lanu, a-la l'iyi.”

Kẹ nwanna, mesweru nụ

¹⁵ “Teke nwanna ngu mesweru ngu; je je ekfuru iya iphe ọbu, o meru ngu ọbu. Je ekfuaru iya ẹya l'ẹke nggu l'iya nọ unu ẹbo. Teke ọ nataru iphe i kfuru iya; ọo ya bụ; nggu amaru lẹ nwanna ngu ono b'i dulatawaru azu. ¹⁶ Teke bụkwanu l'ẹ tọ natadu iphe i kfuru iya; dutafua onye lanu; m'ọ bụ

umadzu ẹbo yeru onwongu; k'ọphu ọo-dụkwanu ẹge okfu Nchileke kfuru iya sụ: 'L'iphe bụ okfu, daru adada; t'ọ bujeru ekebe, umadzu ẹbo m'ọ bụ ẹto l'agba; bẹ ee-gude kfushia ya.' ¹⁷ Teke bụ l'ẹ tọ natakwapu iphe ẹphe kfuru; wota iya je ekfuaru chọchi. Teke ẹ tọ natakwapu iphe chọchi kfuru; ọo ya bụ; unu eworu iya dobe l'ọ -bụ onye ọhodo; m'ọ bụkwanu l'ọ bụ onye ana akirikọ.

¹⁸ "Kamenu; tẹ ya karu unu l'unu ha: 'Iphe bụ iphe unu keru ẹgbu lẹ mgboko-a b'e keekwaru ẹgbu l'imigwe. Iphe bụ iphe unu tọfuru l'ẹgbu lẹ mgboko-a b'a tọkwaruphu l'ẹgbu l'imigwe.

¹⁹ "Iphe ọdo, ya ekfuru unu bụ l'iphe, bụ iphe, unu dọ ẹbo nọdu lẹ mgboko-a; gude obu lanu kweta; kfuru nu Nchileke; iphe obu; bẹ Nna iya ono, bu l'imigwe ono e-meru unu. ²⁰ Kẹ l'iphe bụ ẹke, a dọ ẹbo; m'ọ bụ ẹto dzukobe; okfu l'ẹphe bụ ndu nk'ia; bẹ ẹphe l'ia nọkwa l'ẹke ono."

K'onye ẹjo ọkpoma, ji ugwo

²¹ Pyita abyakfutashia ya bya asụ iya: "Nnajiufu; ?bụ ugbo ole; bẹ nwanna iya e-meswe iya; ya agukotaru iya nvu? ?Bụ ugbo ẹsaa tọ?"

²² Jisosu asụ iya: "Wawakwa; ẹ tọ bụkwa ugbo ẹsaa damu. Ọ bụ ugbo ẹsaa ẹsaa ugbo ukporo ẹto l'iri. ²³ Ọo ya bụ l'ọo ẹge-a; bẹ ọo-du teke Nchileke e-koshi lẹ ya bụ eze: Ọo-du l'ọ bụ onye eze, meru tẹ ya gbazia okpoga iya yele ndu ejeru iya ozi. ²⁴ Yọ wata l'ia phụ agbazi; e dutashiaru iya onye ọphu ji iya ugwo ukporo-jomu-jomu; ²⁵ ọphu nwoke ono 'adudu ike kfu ya. Nnajiufu iya ono asụ t'e ree ya; ree nyee ya; mẹ ẹgirima iya; mẹ iphemiphe ọbule, o nweru; t'a kfu ugwo ono. ²⁶ Nwoke ono aburu pee l'ali; byishi ikpere; rolahaa nnajiufu iya ono; sụ iya: 'Nna; taaru nshi; lẹ ya a-kfukotakwa ngu-a okpoga ono l'ọ ha.' ²⁷ Imiko nwoke ono egude nnajiufu iya ono. Yọ paru iya haa; sụ iya t'ẹ b'ọ kfuhe iya ugwo ono lẹ phuu; t'o riwa iya ru.

²⁸ "Obenu lẹ nwozi ono gbeshileruphu alufu; je aphua nwozi ibe iya, ji iya ugwo okpoga, ẹ-ta badu ishi. Yọ fuaru onye ono, ji iya ugwo ono; wọ iya l'ekpiri; sụ iya: 'T'ọ kfu ya ugwo, o ji iya!' ²⁹ Nwozi ibe iya ono adaa pee l'ali; l'arọ iya; sụ iya t'ọ taaru nshi; lẹ ya a-kfukwa iya ẹya-a. ³⁰ Yọ jika-ghekpo tengu; kpuru iya je atuchia l'ulo-mkporo; t'ọ nọdu l'ẹke ono jeye teke ọo-kfu iya ugwo ono. ³¹ Ndu ozi ibe ẹphe ọphunanu aphua iphe meru nu; ẹhu adashia ẹphe kọo. Ẹphe eje eworu iya dooru nnajiufu ẹphe ono; dokotaru iya ẹge ọ muru ẹphe l'ọ ha. ³² Ya ndono; nnajiufu ẹphe ono eku iya; sụ iya: 'Nggube nwozi-a, ẹjo ọkpoma egbu egbugbu-wa! ?I phuru-a egbe ugwo, i ji iya; ya ahakotaru ngu iya l'ọ ha; sụ t'ẹ b'i kfuhe iya ẹya; okfu l'i roru iya aroro. ³³ ?Tọ gbadu kẹ t'i phuaru madzu ibe ngu imiko ẹge ono, ya phuru ngu imiko ono?' ³⁴ Nnajiufu iya ono egude ẹhu-eghughu kwekputa iya je eye ndu ọgbogu l'eka t'ẹphe nua ya aphụ jeye teke ọo-kfuebe ugwo, o ji l'ọ ha.

³⁵ "Ọ kwaphu ẹge ono; bẹ Nna iya ọphu bu l'imigwe e-me onyemonye ọbule l'ime unu, ẹ-te gudedu obu iya l'ọ ha gularu nwanna iya, mesweru iya nu nvu."

19

*K'ochifu nwanyi
(Mak 10:1-12)*

¹ Tò dù iya bụ; Jisọsu ekfuebelephu okfu ono; shi Gálili jeshia ibyiya ke Judiya, nọ l'azụ Jódanu azụ iya ọphu. ² Madzụ azaa mkpẹkwo ọ -da; ọ dakoru; wụru tsoru iya. Yo mee; ẹhu adụkota ẹphe mma l'ẹke ono.

³ Ndu Fárisii abyaa t'ẹphe gude okfu hata iya l'onye. Ẹphe aji iya: “?Ọ dù mma tẹ nwoke chifu nyee ya; m'o -ruhuru; ngunu mee?”

⁴ Yọ sụ ẹphe: “?Unu ta madu l'e deru l'ekwo okfu Nchileke sụ l'onye meru madzụ l'odungu bụ nwoke lẹ nwanyi b'o meru ẹphe; ⁵ metsua bya asụ ẹphe: ‘Ọo ya meru iphe nwoke a-ha nne iya; haa nna iya yele nyee ya atugbabe; ẹphe ẹbo ono abya aburu onye lanu.’ ⁶ Ẹphe ta abuhedu umadzu ẹbo. Ẹphe bụwa onye lanu. Ọo ya bụ; iphe Nchileke gudewa ẹka iya tugbabe nanu; t'ẹ b'o nwekwa madzụ nwigbaleke-oma, e-kekafu iya nu.”

⁷ Ẹphe asụ iya: “?Ngunu meru iphe Mósisu turu ekemu; sụ: ‘Tẹ nwoke, byajeru ọchifu nyee ya vujeoduru ụzo dee ẹkwo nu nwanyi obu lẹ ya ta aluhedu; temanu yọ chifude iya?’ ”

⁸ Jisọsu asụ ẹphe: “Ọ bụ okfu l'unu bụ ndu ẹjo ọkpoma meru iphe Mósisu kweru t'unu chifuje nyee unu. Obenu lẹ shitakpo l'odungu b'ẹ tọ duhaakwa ẹge ono. ⁹ Nta-a bụ iphe ya ekfuru unu bụ l'iphe bụ onye chifuru nyee ya; je alua ọdo; bukwa ogori; bẹ oori; a gufukwa lẹ nwanyi obu eme k'enyishi ẹji.”

¹⁰ Ndu ono, etsoje ụzo iya ono asụ iya: “Ọ -buru ẹge ono b'ọ dù mbụ ke nwoke yele nyee ya b'ọ kalẹkwaphu mma t'a haa k'ọlu nwanyi lẹ phuu.”

¹¹ Yọ sụ ẹphe: “E tọ buẹbekwa madzụ l'ọ ha; bẹ a-dụ ike maru iphe okfu iya ono bụ. Ndu a-dụ ike maru iphe ọ bụ kwaphu ndu Nchileke koshiru iya.

¹² L'iphe kparu iphe madzụ ta alujedu nwanyi dukwa iche iche. O nweru ndu ẹ-te yeghejedu ime. Yọ buru ẹge ono; bẹ ẹphe dù; a mụa ẹphe. O nweru ndu bụ madzụ hàrù ẹphe àháhá. Nweru ndu ọphu riburu l'ẹphe te emedu ke nwanyi; k'ọphu ẹphe a-ka ojeru Nchileke ozi ọhuma. T'onye maru lẹ ya a-dụ ike nata okfu ono natakwá iya.”

Jisọsu agọru unwegirima ọnu

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ A haru dutatsuaru Jisọsu unwegirima nshii t'o byibegbaa ẹphe ẹka; kfuru nu Nchileke l'okfu ẹhu ẹphe. Ndu etsoje ụzo iya abaaruru ndu ono, edutaru iya unwegirima ono mba. ¹⁴ Jisọsu asụ ẹphe: “Unu haa ẹgirima t'ẹphe byakfuta iya. Unu ba nashishi ẹphe anashi; l'ọ kwa ndu, dù ẹge ono; bẹ ẹke Nchileke bụ eze bụ nk'ẹphe.”

¹⁵ Yọ bya ebyibegbaa unwegirima ono ẹka; meebe tugbua.

Nwata okoro, nweru iphe

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Ya ndono; yo nweru nwoke, byakfutaru Jisọsu; bya asụ iya: “O-zi-iphe! ?Bụ ngunu bụ iphe dù mma, ya e-me; k'ọphu ya e-nweru ndzụ gbururu jeye?”

¹⁷ Jisọsu asụ iya: “?Bụ ngunu meru iphe ịkpa iya ishi iphe iphe dù mma bụ? Ọ buphu onye lanu bụ onye dugeru mma nwenkinyi iya. Ọ -buru l'ọ dù ngu t'ị bahù l'okpube ndzụ; nggu emeje iphe ekemu kfuru.”

¹⁸ Nwata-okoro ono aji iya: “?Bụ ekemu ole ndono?”

Jisọsu asụ iya: “Be egbukwa madzụ; be erikwa ogori; be ezikwa iphura; ba adzujekwa ẹjo-ire; ¹⁹ kwaberu nne lẹ nna ngu ugwu; nggu eyeru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu.”

²⁰ Nwata-okoro ono asụ iya: “L'iphemiphe ọbule ono; bẹ ya shiwa kwabataru ẹnya. ?Nanuhunu iphe ọdo, phodufuaru iya l'ememe?”

²¹ Jisòsu asụ iya: “Teke bụ ịe ọogu ngu t'ị dūebe mma; je je ereshikota iphe i nweru l'ọ ha; chiri okpoga iya nū ndu ụkpa. Teke ono; nggu enweru ọkpobe iphe l'imigwe. I -meebe ẹge ono; nggu abya etsoru iya.”

²² Nwata-okoro ono anulephu onanu; ẹhu ejihu iya oyi. Yọ buri iya atugbu; l'ẹke o nweshikwanuru iphe ike.

²³ Jisòsu asụ ndu etsoje ụzo iya: “Kamenu; tẹ ya karu unu: Ọ dukwanu ẹhuka ẹge ee-me tẹ ndu nweru iphe bahu l'ẹke Nchileke bụ eze! ²⁴ Ya ekfukwaru iya unu: Ọ kakwa ntse t'e wota inya; pyoo l'anya ngga, aadzụ ẹkwa; karia t'onye nweru iphe bahu l'ẹke Nchileke bụ eze.”

²⁵ Ndu etsoje ụzo iya anụ l'ia phụ; yọ kpoo ẹphe okfu. Ẹphe aji iya: “? Bụ onye; bẹ Nchileke a-dzofutakwadu m'ọ -dụ ẹge ono?”

²⁶ Jisòsu elee ẹphe ẹnya; bya asụ ẹphe: “L'ẹke, madzụ nọ b'ọ bukwa 'ama-ẹge-ee-me-ia. Obenu l'ẹ tọ dudu Nchileke ẹge ono; kele Nchileke te nwedu iphe kpọru iya ẹka l'ememe.”

²⁷ Pyita asụ iya: “Lewaru! Ẹphebedua, hakotaru iphemiphe ọbule; bya etsoru ngu-a; ?bụ ngunu; bẹ ẹphe e-rita iya?”

²⁸ Jisòsu asụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: Teke yẹbe Abubu-Ndiphe a-bya adugaru l'aba-eze iya, egbu nwijinwii; chilahaa mgboko ọphungu ọphu a-bya nū; bẹ unube ndu ono, etsoje iya nū ono a-dugagbakwaaruphu l'aba-eze iri l'ẹbo; kpee ikfu iri l'ẹbo ndu Ízurelu ikpe. ²⁹ Iphe bụ onye hakotaru ụlo iya; m'ọ bụ unwunne iya: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; m'ọ bụ nna iya; m'ọ bụ nne iya; m'ọ bụ unwegirima iya; m'ọ bụ alị iya l'okfu ẹka yẹbe Jisòsu; bẹ Nchileke a-kfụ ụgwo iya nkfungo ugbo ụkporo ise. E -megekwaru; yo nweru ndzụ gbururu jeye. ³⁰ Obenu l'igweligwe ndu ọphu vu ụzo nta-a e-mekochaa buri ndu ikperazu; ndu ọphu bụ ndu ikperazu aburu ndu ivuzọ.”

20

Ndu, eje ozi ịe mgbo vayinu

¹ “Teke Nchileke e-koshi ịe ya bụ eze; bẹ ọo-dulephu l'ọ bụ nnajiufu, nmaru ẹwa l'oswi ngguge; lufu je obuta ndu ozi t'ẹphe byaru iya ozi ịe mgbo vayinu iya. ² Yele ndu ozi ono ekfubutsulephu aswa iya; bụ iya bụ aswa ozi nchi-ejihu; yọ chiri ẹphe ye ịe mgbo vayinu ono. ³ Yo rudelephu l'ẹnyanwu agbakota; yọ lufu je aphua ndu ozi ọdo, vudotsua ke mmakanu l'odu-ozi. ⁴ Yọ sụ ẹphe: ‘Unu tugbukwaaphu je ejee ozi ịe mgbo vayinu iya; ịe ya a-kfua unu ụgwo ẹge gbaru nū!’ Ẹphe ekwe iya jeshia.

⁵ “Yo be l'echi oke-eswe; yọ lufukwa ọdo je achita madzụ je eyekwaphu ịe mgbo vayinu ono. Yo be l'ẹnyanwu-ogbufu-l'ishi; yo jekwaphu je achita ndu ozi ọdo je eyekwaphu ịe mgbo vayinu ono. ⁶ Ẹnyanwu ekpodelephu zazaza; yọ lufukwa ọdo; je aphua ndu ọdo, nọ ke mmakanu; ji ẹphe iphe kparu iphe ẹphe vudo ke mmakanu l'ẹke-a keshinu utsu? ⁷ Ẹphe asụ iya l'ẹ to nwedu onye chitaru ẹphe t'ẹphe jeru iya ozi. Yọ sụ ẹphe t'ẹphe tugbua je etsoru ndu ọphu ejekwaru iya phụ ozi ịe mgbo vayinu iya.

⁸ “Ya ndono; yo be l'urenyashi; nwoke ono, nwe mgbo vayinu ono asụ onye ishi-ọru iya t'o kua ndu ozi ono kfua ẹphe ụgwo ẹphe. T'o shi iya akfukfu ịe ndu ọphu byakperu azu; kfua ya jeye ịe ndu ọphu vu ụzo bya phụ. ⁹ Ndu onanu, byaru l'ẹnyanwu ekpowa zazaza ono alufuta; yọ kfua ẹphe aswa ozi nchi-ejihu l'ẹhu l'ẹhu. ¹⁰ Ndu k'odungu ono abyalephu; l'arikwanu ịe aa-kfụ ẹphe iphe, kariru ẹge a kfuru ndu ọphu. Obenu l'ọ kwaphu iphe, a kfuru ndu ọphu b'a kfuhukwaruphu ẹphebedua. ¹¹ Ẹphe anatatsua ya; wata ọguru nnajiufu ono aphụ; ¹² sụ: ‘Ndu ọwaa, byakperu

azụ-wa, ẹ-te jedu ozi ụlori-wa b'ị kfulkwaruphu ayi l'ephe iphe lanụ; l'ẹke ayi jegbukwaru onwayi l'ozi ejegbu ntanụ phuu; yeru anwụ, chiru ayi.'

¹³ “Yọ sụ onye lanụ: ‘Ọnya iya-e! M'ẹ tọ dukwa ẹke, ya meru ngu eji. ? Tọ bụdunua aswa ozi nchi-ejihu; bẹ nggu l'iya kfuburu? ¹⁴ Wota okpoga, gbaru ngu nụ lashia; l'ọ bụ iya tūru obu iya ama kfu ndu, ono byakperu azụ ono iphe, ya kfuru ngu. ¹⁵ ?Tẹ tọ bụdu iphe, dū iya mma; bẹ ya e-me l'iphe, bụ nk'iya? ?Tẹ ịitabarụ ephe ẹnya; okfu lẹ ya meru ndu ọphu iphe-oma?’

¹⁶ “Ọo ya bụ lẹ ndu bụ ndu ivuzọ e-mekochaa bụru ndu ikperazụ. Ndu bụ ndu ikperazụ abụru ndu ivuzọ.”

K'ugbo ẹto, Jisọsu ekfu kẹ anwuhu iya
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Ya ndono; Jisọsu atugbua; yọ bụru iya oje Jerúsalemu yele ndu etsoje ụzo iya. Ephe ejenyaa; yọ bya ekuchi ndu ono, etsoje ụzo iya ono; ephe iri l'ẹbo; sụ ephe: ¹⁸ “Lẹ nta-a; bẹ ephe ejeekwa Jerúsalemu. L'ẹke ono; bẹ eederu Abụbu-Ndiphe nū ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu; ephe ekpee ya nkfugbu; ¹⁹ duru iya nū ndu ẹ-ta madu Nchileke t'ephe jaa ya ewena; chia ya iphe; woru iya kpopyabe l'oshi-osweru. Ọ-nọo abalị ẹbo; kẹ ẹto; Nchileke emee ya; yo shi l'ọnwu teta; bya anọdu ndzụ ọdo.”

Iphe nne unwu Zébedi arọ
(Mak 10:35-45)

²⁰ Ya ndono; nne unwu Zébedi ephe ẹbo; mbụ nne Jémusu; mẹ Jónu abyakfutashia Jisọsu. Nwanyi ono abya ebyishi ikpere l'alị l'ifu Jisọsu tẹ ya rọta iya iphe.

²¹ Jisọsu asụ iya: “?Nanụ ẹge ọ dū?”

Yọ sụ iya: “L'iphe ya ekfu bụ kẹ unwu iya-wa ephe ẹbo: t'i kwee ya ụkwa l'onye lanụ a-nọdu ngu l'ẹka-utara; onye ọphu anọdu ngu l'ẹka-ibyita l'ẹke, ị bụru eze.”

²² Jisọsu asụ ephe: “Unu ta makwa iphe unu arọ. ?Unu a-dụa ike ngua l'okoro iphe-ehuka ono, ya abya angungu ono?”

Ephe asụ: “Iyee; l'ephe a-dụa ike.”

²³ Jisọsu asụ ephe: “Okoro, ya gude ngua iphe; bẹ unu e-gudekwaa ngua. Obenu lẹ kẹ t'a nọdu iya l'ẹka-utara; m'ọ bụ l'ẹka-ibyita ta bukwa iya; bẹ ono nọ l'ẹka. Ono; bụ ndu, Nna iya kwakoberu iya b'ọ nọru.”

²⁴ Umadzu iri ndu ọphu anulephu iphe unwunne labụ ono jeru; yo ghulaha ephe eghughu. ²⁵ Jisọsu ekukobewaphu ephe l'ekalanu; sụ ephe: “Unu marua lẹ ndu ọhodo, a sūru l'ọo ephe bụ ishi anọduje akpa ndu ephe achị ẹhu; bya eyeru l'ọo onye nọ l'oke ọkwa anọduje eme tẹ ndu ọdo maru l'ọo ya ka nshinu. ²⁶ Nk'unu ta bukwa ẹge ono; bẹ ọo-dū. Onye ọ dū t'ọ ha nshinu l'unu; tẹ onye ọbu yejeru ndu ọphunanu ẹka. ²⁷ Onye ọ dū t'ọ bụru onye ivuzọ l'unu; t'onye ono wozita onwiya alị; dū l'ọ bụ ohu, ejeru ndu ọphu ozi. ²⁸ Lẹ Abụbu-Ndiphe ta byakwa t'e yeru iya ẹka. Iphe ya gbe byachia kwa tẹ ya yeru ndu ọdo ẹka; ọdo bụ tẹ ya gude onwiya chīaru Nchileke ẹja t'ọ bụru iphe ya e-gude gbata ndzụ igwe ọha.”

Jisọsu agwọ unwoke labụ, atsụ ishi
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Ephe eshilephu Jériko alufuta; a dū l'igwe wu-lihu tsoru iya. ³⁰ Ya ndono; umadzu labụ, atsụ ishi adugaru l'iku esu-uzo. Ephe anụa l'ọ bụ

Jisọsu eswe; rangarahu: “Nnajiufu; nggube o-shi-l'eri Dévidi; phuaru ẹphe imiko-o!”

³¹ Ndu ono abaaru ẹphe mba; sù ẹphe t'ẹphe daa nwashì. Ẹphe akalẹ iya-a ọrashi ike; sù: “Nnajiufu; nggube o-shi-l'eri Dévidi; phuaru ẹphe imiko-o!”

³² Jisọsu abya evudo; kua ẹphe; jì ẹphe: “?Bù ngunu b'ọ dù unu tẹ ya meeru unu?”

³³ Ẹphe asù iya: “Nnajiufu; menua t'ẹphe wata ọphu ọzo.”

³⁴ Imiko ẹphe egude Jisọsu. Yọ bya ebyia ẹphe ẹka l'ẹnya. Teke onophu; ẹphe awatawaphu ọphu ọzo; tsophelaha ya.

21

Jisọsu abahù Jerúsalemu

(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jọn 12:12-19)

¹ Ẹphe erudelephu Ugvu Olivu; mẹ mgboro Betuféji, nọwa Jerúsalemu ntse; Jisọsu ezifu ndu etsoje ọzo iya ọmadzu ẹbo; sù ẹphe: ² “Unu jee lẹ mkpukpu ono, nọ unu l'ọzo ifu ono. Unu -rua lẹ mgbadamgba; bẹ unu a-phua nne nkakfù-igara; mẹ nwa iya, e liberu elibe. Unu toshia ya kpọta bya. ³ A makwaru ama; o -nweru onye kfuru unu okfu; unu sù iya lẹ mkpa iya dọru Nnajiufu. Aa-halẹkwaru iya phù unu teke onophu.”

⁴ Iphe ono meru; k'ọphu oo-re mbù iphe onye nkfuchiru Nchileke kfuru; sù:

⁵ “Unu kfuru ndu Záyọnu;

t'ẹphe lekwa;

l'eze ẹphe abyakfutaakwa;

O wozitaru onwiya alì;

nọdu l'eli nkakfù-igara agba abya;

mbù l'eli nwa nkakfù-igara ọbu.”*

⁶ Tọ dù iya bù; ọmadzu ẹbo lẹ ndu ono, etsoje ọzo iya ono atugbua; je emee ya ẹge ono, Jisọsu kfuru ẹphe ono. ⁷ Ẹphe akpọtashiaru Jisọsu nne nkakfù-igara ono; mẹ nwa iya ono; chiru uwe ẹphe wukobe l'eli iya. Jisọsu abya adugaru l'eli iya. ⁸ Igweligwe ndu ono agbaru je achita uwe ẹphe tusa l'echi esu-ọzo ono; ndu ọphu eje ejikoo iru oshi; je atọoru iya l'ọzo. ⁹ Ikpoto ndu ọphu nọ iya l'ọzo ifu; mẹ ndu ọphu awù etso iya l'azù atuko l'atù okookoko; asuje: “Wahoho-o! Ndewo-o! Ndewo-o! O-shi-l'eri Dévidi. Onye Nchileke ọru ọnu-ọma nù b'ọ bù; mbù onye ono, Nnajiufu ziru t'ọ bya ono. Ndewo-o! Ndewo-o! Okaribe-Kakọta-Nù, nọ l'imigwe!”

¹⁰ Yọ bahulephu lẹ Jerúsalemu; iphe bù obodo ono l'ọ ha etehu kfukakfuka; aajitsua; sù: “?Bù onye dù ẹge-a? ?Bù onye dù ẹge-a?”

¹¹ Ikpoto ndu ono, tso iya nù ono asù: “Ọ kwa iya bù onye nkfuchiru Nchileke ono; mbù Jisọsu, shi lẹ Názaretu Gálili bya.”

Jisọsu achìshi ndu nghọ

l'eze-ọlo Nchileke

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jọn 2:13-22)

¹² Ya ndono; Jisọsu abya abahù l'eze-ọlo Nchileke; bya achìshikota iphe bù ndu azù iphe; mẹ ndu ere iphe l'ime eze-ọlo ono. Yọ bya enwutsushikota okpokoro ndu agbanwe okpoga; mẹ ekwechi ndu ọphu eretsua ndo; ¹³ sù ẹphe: “E deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sù: ‘L'ọlo iya; bẹ ee-kuje ọlo, aa-nọduje ekfu anù iya.’ Ọbule nta-a; bẹ unu mewaru iya; yọ bùru ọlo ẹke ndu iphura edomije onwẹphe.”

* 21:5 21:5 Zek 9:9; Jọn 12:15.

¹⁴ E meebe; ndu ishi; mę ndu ngvuru abyakfuta iya l'eze-ulo Nchileke ono; yo mee ęphe; ęhu adukota ęphe mma. ¹⁵ Obenu lę ndu ishi ndu achijeru Nchileke ęja; mę ndu ezije ekemu phuru iphe biribiri ono, oomeshi ono; nukwaaphu ęke unwegirima ara l'ime eze-ulo ono; sų: "Ndewo-o! Ndewo-o! O-shi-l'eri Dévidi;" ęhu eghulaha ęphe eghughu.

¹⁶ Ęphe asų iya: "?I nuwaru iphe ndu ono ara?"

Jisųsu asų ęphe: "Iye; ?unu ta guvubua ęke ono, e deru l'ękwo okfu Nchileke; sų: 'L'i mewaru unwegirima nshii; mę ndu ophu angų ęra t'ęphe jaa ya okpobe ajaja?' "

¹⁷ Jisųsu ahaa ęphe l'ęke ono; lufu l'obodo ono; jeshia Bętani; je aradų lufuta l'ųtsu iya.

*Jisųsu atu oshi figu onu
(Mak 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Yo be lę nchi-ta-abođu iya; ęgu agulaha Jisųsu l'oolaphuta azų l'obodo ono. ¹⁹ Yọ phų oshi figu l'iku esu-ųzo; tųgbua jeshia ęke o nọ; shi rua; to nwe nebyi, o phuru iya; kpachikwaphu mkpekwo iya nwenkinyi. Yọ sų oshi figu ono: "L'ę to nwehekwa l'i mja nebyi odo gbururu jeye." E ji ekfu-a; oshi ono anwukotawaphu kpaa.

²⁰ Ndu etsoje ųzo iya aphų ya; yọ dų ęphe biribiri. Ęphe asų: "?Nanu ęge o mųru; bę oshi figu-wa gbe nwųwanu kpaa l'ohiyaa?"

²¹ Jisųsu asų ęphe: "Kamęnu; tę ya karu unu: unu -kwetakpo; obu ta agba unu ębo; ę tọ bulekwa iphe ya meru oshi figu-wa; bę unu e-me nkinyi iya. Unu a-sųkwa; m'o -ruhuru; o -buru ugwu-wa: 'Ngwaa; fọta onwongu chee l'eze ęnyimu!' Yo menuaphu ęge ono. ²² Oo ya bų; iphemiphe obule, unu gude jekfu Nchileke je ekfuru nų iya; t'ọ nų unu; unu -kwetawa l'oo-nų iya unubę oo-nų iya unu."

*Aaji Jisųsu kę ike,
o gude eme iphe oome
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Jisųsu ejeshia l'eze-ulo Nchileke je ezilaha iphe. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ęja; mę ndu bų ogurenya abyakfutashia ya; bya asų iya: "?Bų egbe ike ngunu b'i gude emeebe iphe owananu, iime-wa? ?Bų onye ziru ngu t'i bya iya ememe?"

²⁴ Jisųsu asų ęphe: "Ya a-ji unu nwaji lanų; unu -saa ya ęya; ya akaru unu egbe ike, ya gude emeebe iya. ²⁵ ?Bų onye ziru Jonu t'ọ bya emee baputizimu: bų Nchileke; t'ọ bų madzų?"

Ęphe alaa ya edzukashi l'onwęphe; wo: "Ęphe -sų l'oo Nchileke ziru iya; bę oo-sųkwa ęphe: '?Ngunu mekwanuru iphe ęphe te kwetadu iphe o kfuru?' ²⁶ Ęphe -sųkwanu l'oo madzų ziru iya; ?ęphe maru iphe oha e-me; l'ęke iphe bų mkpųkpų mgburumgburu kfukotawaru lę Jonu bų okpobe onye nkfuchiru Nchileke." ²⁷ Ęphe asų Jisųsu: "L'ęphe ta madu."

Jisųsu asų ęphe: "O kwaphu ęge ono; bę ya te ekfuduru unu onye ziru iya tę ya meje iphemiphe obule ono."

Ętu k'unwunne labų

²⁸ Jisųsu asų ęphe: "?Nanu ęge o dų unu mbų iphe owaa, ya abya ekfukfu-wa? L'o nweru nwoke lanų, mųru ęgirima unwoke labų. Yo be ujiku lanų; yọ sų onye k'ogurenya t'o jeru iya ozi lę mgbo vayinu ntanų.

²⁹ Nwatibe iya ono asų iya: 'Wawa lę ya te ejedu.' Obenu l'e metsuaru; yọ riphu oriri azų; kwe jeshia ozi ono. ³⁰ Nwoke ono ejekfushia nwatibe iya kę nshii; je ekfukwaaru iya phų ęge ono. Nwata ono asų iya lę ya e-jee.

Obenu l'e metsuaru; to jehe. ³¹ Nta-a bụ; ?bụ onye ole l'ephe ẹbo ono; bẹ meru uche-obu nna iya?"

Ephe asụ iya l'ọ bụ onye k'odungu.

Jisọsu asụ ephe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ ndu akiriko; mę unwanyi ọkpara e-vukotaru unu ụzo bahu l'ẹke Nchileke bụ eze. ³² Kele Jonu Baputizimu byaru bya ekoshi unu ọkpobe ụzo, unu e-tso; unu te kweta nk'iya. Obenu l'ọ bụ ndu akiriko; mę unwanyi ọkpara; bẹ kweru nk'iya. Unu abya egude ẹnya unu phua l'ephe kwetawaru; unu ta ta onwunu uta iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghaa umere l'e metsuaru; kweta kẹ Jonu."

Etu kẹ ndu e buru ozi

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ "Unu ngabekwa nchi; nua etu ọdo: O nweru nnajiufu lanu, koru mgbo vayinu; bya agbaa ya agbagba; woru nsu bua l'ẹke ophu aa-noduje adzoshi mee l'akpuru vayinu ono. Yọ bya akpua nwulo-eli, ee-nyihuje nodu eleta iphe, a kuru lẹ mgbo vayinu ono. Yọ bya ebuta ndu ozi ye iya; yọ buru iya oje iphe ọdo. ³⁴ Yo be teke, eegbuje akpuru vayinu; yo zi ndu ozi iya t'ephe jekfu ndu ozi ono t'ephe wọ ephe okẹ vayinu nk'iya. ³⁵ Ndu ozi ono etsua onye lanu lẹ ndu ono, e ziru ozi ono iphe; gbua onye ophu egbugbu; bya egude mkpuma tugbua onye k'eto. ³⁶ Tọ dụ iya bụ; yọ bya ezi ndu ọdo, karu l'igwe karia ndu k'odungu. Ndu ozi ono emekwaaphu ephe ẹge ephe mehawaru ndu ophu. ³⁷ E meebe; yọ bya ezi nwatibe iya gededede; tubesu l'ephe a-kabee kwabe onye ophu bụ nwatibe iya ugvu. ³⁸ Ndu ozi ono aphulephu nwatibe iya ono; zua mgbede; su: 'Iyaa; owaa bụ onye ali-a e-mekochaa buru nk'iya teke nna iya nwuhuru. Unu bya t'ephe gbua ya; tẹ mgbo vayinu ono buru nk'ephe.' ³⁹ Ephe egude nwatibe iya ono; kpufuta iya l'azu mgbo vayinu ono; woru iya gbua."

⁴⁰ Jisọsu aji ephe: "?Ọ dụ unu l'ọ bụ ngunu; bẹ nwoke ono, nwe mgbo vayinu ono e-me ndu ozi ono teke o byaru l'onwiya?"

⁴¹ Ephe asụ iya: "L'ọ-bya egbushikota ndu ozi ono, ejo ọkpoma egbu egbugbu ono; mbu gbua ephe ejo egbugbu l'ephe ha; woru mgbo vayinu iya nu ndu ọdo, e-vulatajeru iya okẹ iya nk'iya."

⁴² Jisọsu aji ephe: "?Unu ta gubua ẹke ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

'Lẹ mkpuma ono,
ndu akpu ulo jikaru ono;
bụ iya mekocharu bya
aburu itso, gude ulo ono.
Ono bụ iphe Nnajiufu ayi meru;
yọ buru iphe dụ ayi biribiri l'ẹnnya!'

⁴³ "Ọo ya; bẹ ya suru unu l'ẹke Nchileke bụ eze, bụ iya dụ l'ọ bụ mgbo vayinu ono; bẹ Nchileke a-nafu unu; woru iya nu ndu a-nuje iya okẹ ophu gbaru iya nu. ⁴⁴ Onye vukotaru mkpuma ono daa e-tsukwa yogiriyogiri. Onye ọ tųpyabekwanuru; bẹ oo-gwekwa egwegwe."

⁴⁵ Tọ dụ iya bụ; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja mę ndu Farisii anugetsulephu iphe ono; maru l'ọ bụ ephe b'o gude nmaa etu ono. ⁴⁶ Ephe esee ya egude; obenu l'ephe tsuhuru oha ono, nọ l'ẹke ono egvu; kele ndu oha wotaru iya l'ọ bụ onye nkfuchiru Nchileke.

22

Etu eswa-nwanyi
(Luk 14:15-24)

¹ Jisòsu abyakwaphu bya egude ẹtu zilahaa ẹphe iphe; sù: ² “Lẹ teke Nchileke e-koshi lẹ ya bụ eze; bẹ ọo-dùlephu l'ọ bụ onye eze lanụ, nwatibe iya luru nwanyi; yo shiaru nwatibe iya ono nri ẹswa-nwanyi. ³ Yo shiebe iya; bya ezi ndu, ejeru iya ozi t'ẹphe je ekua ndu e ziru nzi nri ẹswa-nwanyi ono. Ndu ọbu te kwe abyabya. ⁴ Yọ bya ezikwaaphu ndu ozi iya ọdo; sù ẹphe: ‘Unu je asù ndu ono, e ziru nzi nri-wa lẹ ya megeekwaru: l'oke-eswi iya; mẹ okiri iya; bẹ ya gbushiakwaru; l'iphemiphe ọbule; bẹ ya kwakọbekwaru. Unu sù ẹphe t'ẹphe bya lẹ nri ẹswa-nwanyi ọbu!’ ⁵ Ndu ono, e kuru lẹ nri ẹswa-nwanyi ono apalẹ iya-a ẹka lanụ; jeshitsua mkpa ẹphe: onye lanụ jeru l'ẹgu; onye ọphu ejeshia ore aswa iya. ⁶ Ndu ọphunanu egude ndu ono, onye eze ziru ono; mee ẹphe iphe-iphere; woru ẹphe gbushia. ⁷ Ẹhu eghua onye eze ono ntumatu; yo zi ndu soja iya; ẹphe eje egbushikota ndu mgbugbu-madzu ono; tukota oku l'obodo ẹphe. ⁸ Tọ dọ iya bụ; onye eze ono abya ekua ndu ejeru iya ozi; sù ẹphe: ‘Nri ẹswa-nwanyi ọbu b'e megheekwaru ẹge ọo-dù. Obenu lẹ ndu e ziru nzi iya ta gbakwa k'eriri iya. ⁹ Ngwaa; unu wufu lẹ gbororo; je atuko iphe bụ ndu unu phuru; kua t'ẹphe bya l'aji ẹswa-nwanyi ọbu.’ ¹⁰ Ndu ozi ono abya awuba lẹ gbororo; je erukoo iphe bụ ndu ẹphe phuru: ndu oma; mẹ ndu ẹjo iya; ẹphe abya ẹji ulo ono, eeme k'ẹswa-nwanyi ono.

¹¹ “Yo be teke eze ono byaru t'ọ phụ ndu, byaru l'aji ẹswa-nwanyi ono; bya apha nwoke lanụ, ẹ-te yedu uwe ẹswa-nwanyi ono; ¹² sù iya: ‘Ọnyà-e; ?nanụ ẹge e meru; nggu abata ẹke-a; l'ẹ b'i ye uwe ẹswa-nwanyi ọwaa?’ Nwoke ono ta ma iphe oo-kfu. ¹³ Nggube eze asù ndu ozi iya: ‘Unu keko ya ẹka; mẹ okpa; pata iya tọ l'ẹkpuru-ochi ogbodufu, bụ ẹke madzu a-ọdu raa ẹjo ẹkwa; taa ikireze.’ ”

¹⁴ Jisòsu anmaebe ẹtu ono; bya asù: “Lẹ ndu, Nchileke kuru hakwa l'igweligwe. Obenu lẹ ndu, ọ fọtaru habe ahabe.”

Aji k'otu akiriko

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Ndu Fàrisii agashia ọchi idzu ẹge ẹphe e-shi gude okfu, Jisòsu ekfu hata iya l'onya. ¹⁶ Ẹphe aharu ye ndu nk'ẹphe; mẹ ndu ọkpà kẹ Hérọdu t'ẹphe jekfu iya je ajia ya aji. Ẹphe erua; bya ajia ya ẹge e ziru ẹphe; sù iya: “O-zi-iphe! Ẹphe maru l'ị bụ onye ire-lanụ; yọ buleruphu ọzo kẹ Nchileke; bẹ iizi ọgbodo ezizi; tọ dọ onye iile ẹnya l'ifu; tii kpa ishi ẹge madzu beru. ¹⁷ ?Nanukpoo ẹge ọ dọ ngu: ?Ọ bụ omebyi ekemu Nchileke; mẹ ẹphe -tuje akiriko nù Síza, bụ eze ndu Rómu?”

¹⁸ Jisòsu amawarụ l'ẹphe ari ẹjo ọriri; bya asù ẹphe: “?Bụ ngunu meru iphe unu gude okfu ese iya ọhata l'onya; unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono. ¹⁹ Unu koshiedu iya okpoga, unu egudeje atụ akiriko ọbu.”

Ẹphe ewotashiaru iya ẹya. ²⁰ Yọ sù ẹphe: “?Bụ ishi onye; mẹ ẹpha onye b'e deru iya ẹge-a?”

²¹ Ẹphe asù iya l'ọ bụ kẹ Síza.

Yọ sù ẹphe: “Ọo ya bụ t'unu woru iphe bụ kẹ Síza; nù Síza. Unu eworu kẹ Nchileke nù Nchileke.”

²² Ẹphe anulephu iphe ono, o kfuru ono; yọ dọ ẹphe biribiri. Ẹphe aparu iya haa; yọ buri ẹphe atugbu.

Aji k'oshi l'onwu teta

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Lẹ mboku ono kwaphu; yo nweru ndu Sádusii, byakfutaru Jisòsu; mbu ndu ọphu asuje l'ẹ te eshijedu l'onwu teta ọdu ndu. Ẹphe abyakfutashia

Jisọsu bya asụ iya: ²⁴ “O-zi-iphe! Iphe Mósisiu deru l'ẹkwo ekemu bụ: ‘Ọ -bụru lẹ nwoke lụnyaaru nwanyi; nwụhu; tọ mụta nwa; tẹ nwunne iya lụpyabe nwanyi ono; k'ọphu ọo-mụtaru onye onanu, nwụhuru anwụhu ono nwa.’ ²⁵ L'o nweru unwunne ẹsaa, ẹphe l'ẹphe shi nọdu. Onye k'ọdungu alụa nwanyi; nọnyaa; bya anwụhu; l'ẹ b'o dobe m'ọo akọ lẹ mgboko. Yọ paru nyee ya ọbu haaru nwunne iya. ²⁶ Onye k'ẹbo, bụ otsota alụpyabe nwanyi ono; nọnyakwaaphu; nwụhu; l'ẹ b'o dobekwaphu akọ. Onye k'ẹto ẹge ono jeye l'onye k'ẹsaa. ²⁷ E meebe; nggube nwanyi nggu anwụhufua. ²⁸ Nta-a bụ: o -rua teke ee-shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; ?bụ onye ole; bẹ nwanyi ono a-bụru nyee ya; ẹge ono ẹphe shi lụkotahawa iya; ẹphe ẹsaa ono?”

²⁹ Jisọsu asụ ẹphe: “Unu eshisweje iya eshiswe; kẹ l'ẹkwo okfu Nchileke te dodu unu ẹnya; to do unu ẹnya mbụ ẹge ike Nchileke beru. ³⁰ Teke ndu nwụhuru anwụhu shiwa l'ọnwu teta nọdu ndzụ; bẹ ẹphe ta alụhekwa nwanyi; nwanyi ta aluhe nji. Teke ono; bẹ ẹphe a-dụ l'ọ bụ unwu ojozi-imigwe. ³¹ A bya lẹ kẹ oshi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; ?unu ta gubua iphe Nchileke kfuru unu l'onwiya. Ọ sọru: ³² ‘L'ọo yẹbe Nchileke bụ Nchileke kẹ Ẹbirihamu; bụru Nchileke kẹ Áyizaku; bya aburu Nchileke kẹ Jékọpu.’ Tọ dụ iya bụ lẹ ndu ono; bẹ nọ ndzụ ntanụ; kẹle Nchileke ta bụdu Nchileke ndu nwụhuru anwụhu; ọ bụ Nchileke ndu nọ ndzụ.”

³³ Ikpoto ndu ono anule iya phụ; iphe, oozi adu ẹphe biribiri.

*Ekemu ọphu kakọta nụ
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ Ndu Fárisii anulephu l'iphe Jisọsu kfuru kporu ndu Sádusii okfu; ẹphe achikobewaphu onwẹphe. ³⁵ Onye lanụ l'ẹphe, bụ onye ezije ekemu egude aji eme t'ọ hata Jisọsu l'ọnya; bya asụ iya: ³⁶ “O-zi-iphe! ?Nanụkpoo ekemu ọphu kakọta nụ l'iphe, bụ ekemu?”

³⁷ Jisọsu asụ iya: “ ‘Yeru Nnajiufu, bụ Nchileke ngu obu ngu l'ọ ha. Gude ndzụ ngu l'ọ ha; mẹ uche ngu l'ọ ha; yeru iya obu.’ ³⁸ Ọ bụ ono bụ ekemu ọphu kakọta nụ; bụru iya katsukpo mkpa. ³⁹ K'ẹbo ya, dụkwaphu mkpa ẹge ọdo bụ: ‘Yeru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu.’ ⁴⁰ Ọ bụ l'ekemu labu-wa; bẹ iphe bụ ekemu l'ọ ha yele iphe ndu nkfuchiru Nchileke deru l'ẹkwo tukurọ kpakọ.”

*?Kuráiyisutu bụ nwatibe onye?
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)*

⁴¹ Yo be teke ndu Fárisii dzukoru l'ẹkalanu; Jisọsu aji ẹphe: ⁴² “?Bụkpọ ngunu; bẹ unu ari lẹ kẹ Onye Ndzọta ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono? ?Bụ nwatibe onye b'ọ bụ?”

Ẹphe asụ iya: “L'ọo Nwatibe Dévidi b'ọ bụ.”

⁴³ Yọ sụ ẹphe: “?Bụkwanu ngunu kparu iphe Ume Nchileke meru Dévidi; yoo kuje iya ‘Nnajiufu;’ bya asukwaphu:

⁴⁴ “ ‘Lẹ Nchileke sọru
Nnajiufu yẹbe Dévidi:
Nọdu iya l'ẹka-utara
jeye teke ya e-me ndu ọhogu ngu
t'ẹphe bụru iphe
ii-dzopyabe l'okpa.’

⁴⁵ Ọ -bụru lẹ Dévidi eku onye ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono ‘Nnajiufu iya;’ ?nanụ ẹge e shi b'o gbe bya abụwaru nụ Nwatibe Dévidi.”

⁴⁶ Tò dù onye dũru ike yeeru iya ọnu; tọ ka mma l'ọo akpuru okfu lanu. Keshinu mboku ono b'e tọ dũbuhe onye tũkwaduru ama ọji Jisọsu aji ọdo.

23

*Okwa ẹhu ndu ezije ekemu;
mẹ ndu Fárisii*

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Tò dù iya bu; Jisọsu asu igweligwe ndu ono; me ndu etsoje uzo iya: ² "L'ọ ndu ezije ekemu; me ndu Fárisii bu ẹphe ezije iphe ekemu Mosisu bu. ³ O kwa iya bu; te unu mejekwaa iphe bu iphe, ẹphe suru t'unu mee. Olobu; unu be mekwa ẹge ẹphebedua eme. L'ẹphebedua bukwa ekfukfu; be ẹphe ekfuje iya l'onu: ẹphe te emehe iya ememe l'eka. ⁴ Ẹphe eswetaje ivu, anyi era; du ẹhuka evuvu woru dee ndu ọdo l'ukuvu t'ẹphe vuru; obu l'ẹphebedua te eyekpokwaanu m'ọ bu mkpushi-eka lanu gude vuta ivu ono l'onwẹphe. ⁵ Iphe bu iphe ẹphe eme ememe; be ẹphe emejelephu l'ọo te madzu phu ẹphe. ?Unu ta phudu ẹge ẹphe edeje okfu Nchileke phosaphosa l'eli akpo, ẹphe ekfubeje l'atatifu; me ẹge onu uwe-nlokpuru ẹphe ahaje jikfujikfu. ⁶ Oduje ẹphe t'ọ buru ẹphe a-nọ l'ẹke aa-katsukpo ẹphe okwaberu ugvu l'ẹke, e jeru eswe-iphe; me te oshi ophu katsukpo mma l'ulo-ndzuko ndu Ju buru nk'ẹphe; ⁷ me t'e kejeje ẹphe l'ọ -bu oke amadu phe l'ẹke, a ha l'igwe; kuje ẹphe: 'O-zi-iphe! O-zi-iphe!' ⁸ Unu be kwekwa t'e kuje unu 'O-zi-iphe'; ke l'ọ bu onye lanu; be unu nweru, ezije unu iphe; unubedua l'unu ha aburu unwunna. ⁹ T'e b'o nwekwa onye no le mgboko-a, unu e-kuje 'Nna'; l'ọ kwa Nna lanu; be unu nweru; bu iya bu Nna ophu bu l'imigwe. ¹⁰ Ophu unu 'ekwekwa t'e kuje unu 'Nnajiufu'; l'ọ kwa Nnajiufu lanu; be unu nweru; bu iya bu Kurayisutu ono, Nchileke kweru ukwa iya ono. ¹¹ O gbe buru t'onye katsukpo nshinu l'unu ha buru onye a-noduje eyeru ndu ophunanu ẹka; ¹² ke l'iphe bu onye ewoli onwiya eli; be ee-wozita ali; onye wozitakwanuru onwiya ali; be ee-woli eli."

O -kfuru-iche-eme-iche phe

(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ "Nsho unube ndu ezije ekemu; me ndu Fárisii; unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu ewojeru eke Nchileke bu eze guchia l'ifu ndiphe te ndiphe ba abahu iya. Bahu abahu; mgbe unu ta abahudu l'onwunu; ophu unu 'ekwekwanu te ndu abya abahu; bahu!

¹⁴ "Nsho unube ndu ezije ekemu; me ndu Fárisii; unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu bu ndu eripyaje ulo unwanyi, ni ẹphe ta nohedu. Unu egudeje ẹgedede ekfukpelephu ogologo okfu anu Nchileke. Oo unube Nchileke a-katsukpo onmashi ikpe ike!

¹⁵ "Nsho unube ndu ezije ekemu; me ndu Fárisii; unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu akpojeru ugbo daa eze enyimu; swee ekemeke obule; ege ee-me t'unu kfubuta m'ọ -ruhuru o buru onye lanu yeru Nchileke. Teke unu kfutaleru iya phu yeru Nchileke; unu emee ya; yo ka unu ọdu ẹjo ududu; mbukwa; yo ka unu ọgba k'ola l'oku ali-maa ugbo ẹbo!

¹⁶ "Nsho unube ndu atsu ishi; l'eme t'unu koshi onye ọdo uzo; ke l'unu asuje: 'L'e to nwedu iphe o bu teke madzu gude eze-ulo Nchileke ria angu; l'ọ buphu teke e gude mkpola-ododo, no l'ime eze-ulo Nchileke ria ya; be unu asuje l'ono bu ugwo tukoru onye obu l'ishi.' ¹⁷ Unube ndu-wa, eme eswe; l'atsu ishi-wa! ?Buhunu ole ka? ?Bu mkpola-ododo eze-ulo ono; to eze-ulo ono l'onwiya, gbe buru iya meru te mkpola-ododo ono buru iphe

ke Nchileke? ¹⁸ Unu ezijekwaphu ndu odo su l'onye gude enya-ngweja Nchileke ria angu b'e to nwedu iphe o bu; obenu l'o bu teke e gude iphe anunu, e doberu iya ria angu; be unu suru l'o buwa ugwo tukoru onye obu l'ishi. ¹⁹ Unube ndu ishì! ?Bu ole ka? ?Bu iphe anunu ono; too enya-ngweja Nchileke, gbe buru iya meru t'iphe obu, a nuru anunu obu buru iphe ke Nchileke? ²⁰ Oo ya bu; l'iphe bu onye gude enya-ngweja Nchileke l'eri angu; be gudekwaphu iphemiphe obule, tukoru l'eli iya eri angu. ²¹ Onye gude eze-ulo Nchileke eri angu; be gudekwaphu ulo ono yele Nchileke, bu iya nu eri angu. ²² Onye gude igwe eri angu; be gudekwaphu aba-eze Nchileke; me Nchileke, adugajeru iya nu eri angu!

²³ "Nshoo unube ndu ezije ekemu; me ndu Farisii; unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu agbakebeje je anu Nchileke uzo lanu l'uzo iri unu l'iphemiphe obule; je akpaa l'unwu iphe eerikpo eriri, du l'o bu: agbo; me ose-mkpoo jeye l'ahuji unu. Unu egbe paru ome ekemu l'eke o karu akaka paru haa; bu iya bu okpe ikpe nhamunha; ophuru madzu imiko; me ovudoshi ike l'iphe e kfuru. Oo iphe ono; be unu gega atuko eme jeye le ndu ophunanu. ²⁴ Unube ndu atsù ishì; l'eme t'unu koshi ndu odo uzo. Unu azafuje nwiphe, ha l'o bu ndada le mini angungu; gbe ele iphe ha l'o bu eswi o-le-woo!

²⁵ "Nshoo unube ndu ezije ekemu; me ndu Farisii; unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu anoduje asa azu okoro me azu ochi; obu l'iphe jiru ime iya bu ona ndu odo iphe l'uzo, e-ta dudu nhamunha; me egu ome ejo iphe. ²⁶ Nggube ophu Farisii, atsù ishì! Vujenuru uzo saodu ime okoro; me ochi asasa. Oo ya bu; azu iya egbufukwaphu; chalahaa ucha!

²⁷ "Nshoo unube ndu ezije ekemu; me ndu Farisii; unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu du l'o bu ili, e memaru emema, anoduje ama mma l'eli ehu iya; 'a ma l'ime iya bu okpu madzu; me iphe, rehuru erehu jiru iya ejiji. ²⁸ O bu ege ono; be unu anoduje eme l'unu -bu ndu doberu eka ndoo; 'a ma l'iphe, jiru unu ehu bu okfu-iche; me ome-iche yele ejo iphe!"

Ugwo, ndu ogbo nta-a ji
(Luk 11:47-51)

²⁹ "Nshoo unube ndu ezije ekemu; me ndu Farisii; unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu akpushije ulo l'enya eke nna unu oche phe liru ndu ephe gbushiru, bu iya bu ndu nkfuchiru Nchileke; bya ememakwaaphu eke e liru ndu doberu eka ndoo emema; ³⁰ l'asuje: 'Ndege o bu l'unu no teke nna unu oche phe no; me unu ta ge yekwa eka l'egbugbu, e gbushiru ndu nkfuchiru Nchileke.' ³¹ Unu eshi ege ono agba onwunu ama l'unu buphu unwu ndu, gbushiru ndu nkfuchiru Nchileke. ³² O du mma; unu yenu eka; mefufua iphe ndiche unu phe meru mephodoru unu! ³³ Unube ejo agwo ono; unwu, ogiji mushiru ono. ?Unu e-mekwadu imagha nahu t'e ba nma unu ikpe; kpuru unu ye l'oku ali-maa? ³⁴ Oo ya bu; unu hubekwa iya ama le ya e-zikwa ndu nkfuchiru Nchileke; me ndu mmamiphe; me ndu ezije ekemu t'ephe byakfuta unu. L'ime ephe; b'o nweru ndu ophu unu e-gbu egbugbu; nweru ndu ophu unu a-kpopyabe l'oshi-osweru; nweru ndu ophu unu e-chi echachi l'ulo-ndzuko; kpakota ephe ehu l'obodo l'obodo. ³⁵ Oo ya bu k'ophu iphe bu ochi ndu doberu eka ndoo, e gbushiru le mgboko-a a-tukoru unu l'ishi; tsube l'ochi Ebelu, bu onye doberu eka ndoo jeye l'ochi Zekaraya Barakaya; mbu Zekaraya ono, e gburu le mgbaku eze-ulo Nchileke yele enya-ngweja iya ono. ³⁶ Kamenu;

tẹ ya karu unu: ọ kwa ọgbo-wa, nọ nta-a; bẹ aa-gwatakọta ụgwo iphe ono l'ọ ha!”

Jisọsu yeru Jerúsalemu obu
(Luk 13:34-35)

³⁷ “Oo-wa Jerúsalemu! Nggube Jerúsalemu! Ị tukuru ndu nkfuchiru Nchileke egbushi; bya egude mkpuma atugbushi ndu e ziru t'ephe bya nke ngu. Ugbo olemole; bẹ ya mewaru tẹ ya chikobe unwu ngu l'ekalanu l'ọ bu ege nnukfu-ọku egudeje ebà iya chikobe unwu iya; ọphu 'i kwedu! ³⁸ Lekwa: l'ufu ngu; bẹ aa-gbakashi; egbara akfua ya! ³⁹ Kamenu tẹ ya karu unu: Unu ta aphuhekwa iya ọdo jeye teke unu a-su: “Tẹ Nchileke; gọru ọnu-ọma nọ onye ono, gude epha Nnajiufu abya ono!” ”

24

Aa-kukposhi eze-ulo Nchileke
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisọsu eshi l'ime eze-ulo Nchileke lufuta eme tẹ ya tugbua; ndu etsoje ọzo iya abyakfutashia ya t'ephe koshikota iya eze-ulo ono l'ọ ha. ² Jisọsu asu epehe: “?Unu ta phutsudua iphe-a l'ọ ha? Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ee-mekochaa kukposhikota iphemiphe obule ono; k'ọphu bu l'ẹ to dukwa m'ọ bu mkpuma lanu, aa-ha t'ọ kpọ-kfuru l'eli ibe iya.”

Okwa iphe-ehuka, a-bya nu
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Yọ bya enyihu Ugvu Olivu; rua; je adugaru anodu. Ndu etsoje ọzo iya abyakfuta iya k'iche; bya asu iya: “Kanuru epehe teke iphemiphe obule ono, i kfuru ono e-me; mę iphe ee-gude maru teke ịi-bya ọdo; makwaruphu teke mgboko abyawa agvugvu.”

⁴ Jisọsu asu epehe: “Ọ buphu t'unu kwabe enya; t'ẹ b'o nwe onye e-duswe unu ọzo; ⁵ l'o nwekwaru igweligwe ndu a-zaru epha yebe Kuráyisutu bya. Onye ọphu nonu; yọ su l'ọo ya bu Kuráyisutu obu; gude ege ono duswee igweligwe madzu. ⁶ Unu a-nu akọ ọgu, aalu l'ẹke teru enya; mę ephuphu ọgu, aalu l'ẹke du ntse. Tẹ meji ba agbabuhukwa unu; l'iphe ono l'ọ ha mefutajekwa. Obenu l'ẹ to bukwa ya bu ishi ke mgboko. ⁷ Mba e-gbeshi tso mba ibe iya ọgu. Alị-eze egbeshikwaphu je etso alị-eze ibe iya ọgu. Ejo ẹgu a-bya. Alị anmaa jijiji l'ẹke dutsua iche iche. ⁸ Obenu l'iphe ono l'ọ ha gbe bukwaru adube; bẹ ọdube mbu iphe-ehuka l'ọ bu ege ime adubeje ome nwanyi k'odungu.

⁹ “Ọ bu teke ono; bẹ aa-kpuko unu kpọ-jeru ndu ọgbo ikpe t'a kpaa unu ehu; woru unu gbushia. Ipe bu mbakeshi e-gude ke l'unu bu ndu ke yebe Jisọsu kpọo unu ashi. ¹⁰ Teke ono; bẹ igweligwe madzu a-ha ekwekwe, epehe kweru ke Nchileke; gbakutaru iya azu. Epehe e-deru ibe epehe ye; kpọo ibe epehe ashi. ¹¹ Igweligwe ndu, a-nodu adushi ejo-ire su l'ọo Nchileke; bẹ epehe ekfuchiru a-byakwa le mgboko bya edusweshia igweligwe madzu ọzo. ¹² Keshinu iphe du eji a-kwatakpo paa apaa teke ono; bẹ n-yemobu, igweligwe madzu nweru l'ẹke ndu ọdo nọ e-jihu de. ¹³ Obenu l'onye taru nshi jeye l'ikperazu; bẹ Nchileke a-dzofutakwa. ¹⁴ Ozi-oma; bẹ aa-raodu arara le mgboko gbaa mgburumburu tẹ iphe bu mbakeshi nua okpobe okfu ono, bu iya bu le Nchileke eku epehe t'ephe kwe tẹ ya buru eze epehe. Ọo ya bu; e -meebe teke ono; mgboko agvu.

Ejo akpamara
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Unu a-phụ ẹjo akpamara ọ-la-l'iyi ono, o kfulu okfu iya mbụ Dánẹlu, bụ onye nkfuchiru Nchileke ono; l'ẹke o vudo l'ẹke ọduru Nchileke nsọ. Tẹ nggube onye agụ ẹke ọwaa ríkwa ọriri iphe ọ bụ t'o doo ngu ẹn्या! ¹⁶ Teke unu phuleru iya phụ; tẹ ndu, nọ lẹ Judiya rebelekwaphu lashia l'ugvu. ¹⁷ Tẹ onye ọphu nọ l'okpoku; l'atuta ume be jekpokwaa ọbahu l'ulo lẹ ya eje ogwota iphe, nọ l'ulo iya. ¹⁸ T'onye ọphu nọ l'egu ba alahekwa azụ k'oje ọchita uwe iya. ¹⁹ Nshọ ndu ọphu dụ ime; mę ndu ọphu nwa angukwadu ẹra teke ono. ²⁰ Unu kfulu nọ Nchileke; t'o kwe t'ẹ b'ọ bụba l'oge winta; tọo bụ mbọku ọtu-ume; bẹ unu a-gba ọso ono. ²¹ Ishi iya bụ lẹ k'ọphu Nchileke keru mgboko; byeye nta-a b'ẹ to nwedu eze iphe-ẹhuka ọphu a-dụ l'ọ bụ kẹ mbọku ono; to nwekwanu ọphu a-dụ ẹge ono ọdo. ²² Ndege Nnajiufu te gburu teke eze iphe-ẹhuka ono e-me mkpirikpi m'ẹ to nwekwa onye oo-mekochaa dzọta. Obenu l'o gude okfu ẹhu ndu ọphu ọ fọtawaru afọta gbua teke ono mkpirikpi.

²³ “O -rua teke ono; o -nweru onye sụru unu: ‘Lekwa; l'ọ kwa Kuráiyisutu ọbu ndọ-ọ;’ m'ọ kwanu: ‘Lenu; l'ọ kwa iya ndọphu nọ lẹ ẹkaphu;’ unu be yekwaru iya ọnu. ²⁴ Iphe ọbu bụ lẹ ndu a-nọdu adzụ-phe ẹjo-ire; sụ l'ẹphe bụ Kuráiyisutu; mę l'ẹphe bụ ndu nkfuchiru Nchileke a-lufuta teke ono; bya emeshi eze iphe-ọphulenyia, dughbaa biribiri; ẹge ẹphe e-shi duswee ndiphe je akpaa lẹ ndu ono, Nchileke fọtaru ono; m'ọ -bụru l'ee-meghe iya. ²⁵ Obenu lẹ ya kfukotaakwaru iya unu l'ọ ha; tẹmanu yo mede; ²⁶ k'ọphu bụ; o -nweru ndu sụru unu: ‘Unu lekwa; l'ọ nọkwa l'echi-egu;’ unu ba alufukwa alufu. Ẹphe -sụ unu: ‘Unu lekwa; l'ọ nọkwa l'ime ime ọlo;’ unu be eyekwaru ẹphe ọnu. ²⁷ L'ọ kwa ẹge ono ebemu-igwe echije taa; shi l'uzo ẹnyanwu-ahata lojaa akpamigwe jeye l'uzo ẹnyanwu-arịba ono bụ ẹge Abubu-Ndiphe e-me mbọku, ọo-bya.

²⁸ “Ọ kwa ẹke odzu daburu; bẹ udele edzukobeje.”

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ “Teke eze iphe-ẹhuka ono gvuleruphu; bẹ ẹnyanwu e-jikputakebe; ọnwa echibuhu echichi; mkpọ-kpodo eshi l'igwe adashi. Iphemiphe ọbule, nọkota l'igwe; bẹ a-nmahu jijiji; lo-sweshihu. ³⁰ Teke ono; bẹ aa-phụ iphe-ọhubama Abubu-Ndiphe l'akpamigwe. Teke ono; bẹ iphe bụ mba, nọ lẹ mgboko mgburumgburu a-ra ẹjo ẹkwa; l'ẹke meji tọfuru ẹphe. Teke ono; bẹ ẹphe a-phụ Abubu-Ndiphe; ẹke ọo-nọ l'urukpu; shi l'igwe gude ike; mę biribiri; egbu oke nwiiwii abya. ³¹ Teke oke ọpyoku dalahaaru; bẹ ya e-zifu unwu ojozi-imigwe iya t'ẹphe jee l'ifu; jee l'azụ; jee l'uzo ẹka-utara; jee l'uzo ẹka-ibyita lẹ mgboko gbaa mgburumgburu jeye l'ẹke alị jeberu; igwe ejebe; je edutakota ndu nk'iyia, ọ fọtaru.”

Iphe oshi figu ezi

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² “Unu gude oshi figu mụta iphe. Ọobuje; ọ -lagee ẹkwo; teke ọ tushihuwaru; wata oru iru; unu amaru l'udzu-mini tųwaru l'ukfu. ³³ Ẹge ono; bẹ ọwaa dụ: teke unu phuru, iphemiphe ọbule-a emeshi; unu amaru lẹ Abubu-Ndiphe nọkwa ntse; mbụ l'o gbe nọduakwa l'onu-uzo. ³⁴ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ogbo ọwaa, nọ nta-a ta agvuebekwa jeye teke iphe ono l'ọ ha e-mekota. ³⁵ Igwe a-gvụ; alị agvụ; ọbu l'okfu, ya kfulu l'ọ ha te nwedu l'o rebuhu ire.”

?Bụ mbọku ole b'ọ bu?

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Mbọku ọbu; m'ọ bu teke ọbu gẹdegede; te nwekwa onye maru iya nụ. Ẹ tọ dukpoduanu m'ọo unwu ojozi-imigwe, maru iya nụ; ọphu Nwatibe Nchileke yẹbedua ta amakwa iya phụ. Ọ bụlephu Nchileke, bu Nna; bẹ maru nụ nwenkinyi iya. ³⁷ Ọ bụ ẹge ọ dụ l'ogbo Nówa teke ndiche phụ bụ ẹge ọo-dụ teke Abubu-Ndiphe a-bya. ³⁸ Teke ndiche ono; ọmanu; bẹ eze utso ono bya agbaa; bẹ ẹphe shi nọdu l'eri; l'angu; aluphe nwanyi ekephe nwanyi; jeye mbọku, Nówa phẹ bahunu l'eze ugbo, ọ kuru. ³⁹ Ndiphe ta makpọkwaanu iphe abya ẹphe adakfu jeye teke eze utso ono byaru bya erigbushikota ẹphe; tuko ẹphe kpota. Ọ bụ ẹge ono; bẹ ọo-dụ teke Abubu-Ndiphe a-bya. ⁴⁰ Unwoke labu a-nọ l'egu; a bya adzuchata onye lanu; haa onye ọphu. ⁴¹ Unwanyi labu a-nọdu atsụ nri; a bya adzuchata onye lanu; haa onye ọphu.

⁴² “Ọo ya bụ; unu chee nche; ẹge unu ta madu mbọku, Nnajiufu unu a-bya. ⁴³ Ọlobu: unu makwaruphu ọwaa: Ndege oke, bu l'ufu maru teke, iphura abya nk'ia l'enyashi; ọ gega amukwarua ọnya. M'ẹ tọ ge kwekwanu tẹ iphura tsufua ọlo iya; bata. ⁴⁴ Ọo ya bụ; tẹ unubedua l'onwunu kwabekwaphu ọnya; lẹ Abubu-Ndiphe a-byakwa teke unu ẹ-te eledu ọnya iya.”

Nwozi, eegude ire iya ẹka
(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “?Bụ onye bụ nwozi, eletaru amadu ọnya l'ufu iya, bụ iya bụ onye koshiwaru lẹ ya gbaru kẹ t'e gude ire iya ẹka; buru onye kwaru ọnya? Ọo ya bụ onye ono, nnajiufu iya doberu l'ufu iya t'oonuje ndibe iya nri l'oruberu iya. ⁴⁶ Ọnu-oma bụ kẹ nwozi ono, bụ teke nnajiufu iya lateru; yọ phụ l'ọo iphe, o ziru iya; bẹ oome. ⁴⁷ Kamenu; tẹ ya karu unu: nnajiufu iya ono e-wotakota ẹku iya l'ọ ha ye nwozi ono l'ẹka. ⁴⁸ Obenu lẹ teke ọ bụ nwozi ẹjo ọkpoma; yọ rịa; sụ: ‘Haa! Nnajiufu iya anọkwa anọno alata;’ ⁴⁹ wata otsukashi ndu ozi ibe iya ndu ọphu iphe; rilahaa ẹge dụ iya mma; tsolahaaru ndu ngunukaru mẹe l'angu mẹe; ⁵⁰ nnajiufu nwozi ono a-bya mbọku, ẹ too ledu ọnya iya; mẹ teke ẹ tọ madu; ⁵¹ bya agwaa ya ọchi; guru iya ye lẹ ndu ọphu bụ o-kfuru-iche-eme-iche phe. L'ẹke ono; bẹ madzụ a-nọdu raa ẹjo ẹkwa; taa iki reze.”

25

Etu k'unwu-mgboko iri

¹ “Ọo ya bụ lẹ teke Nchileke e-koshi lẹ ya bụ eze; bẹ ọo-dulephu l'ọ bụ iphe meru l'akọ agbaragiji unwu-mgboko iri, chitaru urọku ẹphe jeshia onye jeru ọlu nwanyi ọphungu ndzuta. ² Umadzu ise l'unwu-mgboko ono bụ ndu eswe; umadzu ise ọphu aburu ndu kwaru ọnya. ³ Ndu onanu, bụ ndu eswe ono gbeshiru chita urọku ẹphe nkinyi iya; ẹphe te gudehe manụ ọdo. ⁴ Obenu lẹ ndu onanu, kwaru ọnya ono gbeshiru; woru manụ ye l'ekpemu gude k'iche; bya egudekwaphu urọku ẹphe. ⁵ Onye ono, alu nwanyi ọphungu ono anọlahaa anọno abyabya. A nọnyaa; mgbenya awata oro unwu-mgboko ono jeye teke ẹphe kukotaru mgbenya.

⁶ “Echi-abali ekelephu ẹbo; a rashia: ‘U-wii! Onye ono, jeru ọlu nwanyi ọphungu ono alade-o! Unu lufuta bya eje iya ndzuta-o!’ ⁷ Tọ dụ iya bụ; unwu-mgboko ono awu-lihu; dokwazitsua urọku ẹphe. ⁸ Ndu onanu, bụ ndu eswe ono asu ndu ọphu, kwaru ọnya phụ: ‘Unu menuru nwa manụ nk'unu yeru ẹphe; l'ọku anyihuakwa l'urọku nk'ẹphe.’ ⁹ Obenu lẹ ndu onanu, kwaru ọnya ono suru ẹphe: ‘?Teke ẹ to dzuhekwanuru unu l'ẹphe

eghe-e? Unu jekfubekwa ndu ere manụ urọku; je akpata nk'unu.' ¹⁰ Ẹphe akwaa l'oje ọkpata manụ; onye ono, alụ nwanyi ọphungu ono abya yele ndu ọphu kwakọberu nụ ayiru jeshia ome ẹswa-nwanyi ono l'enyashi ono. Ẹphe awụbalephu l'ụlo; e woru ibo guchia.

¹¹ "E meebe; unwu-mgboko ọphu abya bya ekefulahaa: 'Onye ishi-i! Onye ishi-i; guhaaru ẹphe ụzo!' ¹² Nwoke ono asụ ẹphe: 'Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ ya ta makwa ndu, unu bu.' "

¹³ Jisọsu asụ: "Ọo ya bụ t'unu chekwaaphu nche; keshinu unu ta madu mbọku ọbu; unu ta ma teke ọbu."

Ẹtu, ndu e yeru iphe l'ẹka
(Luk 19:11-27)

¹⁴ "Lẹ teke Nchileke e-koshi lẹ ya bụ eze; bẹ ọo-dulephu l'ọ bụ iphe meru l'akọ nwoke, gbeshiru oje iphe ọdo; kua ndu ejeru iya ozi; bya eworu iphe iya l'ọ ha ye ẹphe l'ẹka: ¹⁵ onyenonu l'ẹge nwa ike nk'ia beru. Onye lanụ b'ọ nuru ụkporo ẹkpa-ego ise; onye ọphu b'ọ nuru ụkporo ẹkpa-ego labụ; bya anụ onye k'eto ụkporo ẹkpa-ego lanụ. Yọ bụru iya atụgbu. ¹⁶ Onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego ise ono ewotawaphu okpoga nk'ia je agbalahaa ngho; rita uru ụkporo ẹkpa-ego ise ọdo tukobe iya. ¹⁷ Ẹge ono kwaphu; bẹ onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego labụ ono ritakwaruphu ụkporo ẹkpa-ego labụ ọdo tukobe l'okpoga nk'ia. ¹⁸ Obenu l'onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego lanụ ono jeru je egvua alị; woru okpoga nnajiufu iya ono libe.

¹⁹ "Tọ dū iya bụ; a nọkwaru jeye; yo be ujiku lanụ; nnajiufu ndu ono alata t'ẹphe l'ia gbazia okpoga ono. ²⁰ Onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego ise ono alufuta; chiru ụkporo ẹkpa-ego ise ọdo tukobe iya; sụ nnajiufu iya ono: 'Nnajiufu; okpoga, i nuru iya dū ụkporo ẹkpa-ego ise; ọbu lẹ nta-a b'ọ gbawaru mgburumgburu.'

²¹ "Nnajiufu iya ono asụ iya: 'I meru ọhuma. I bụ ọkpobe nwozi, koshiru l'i gbaru t'e gude ire ngu ẹka! Keshinu i koshiru l'i gbaru t'e gude ire ngu ẹka l'iphe, ẹ-ta hadu nshinu; bẹ ya e-me ngu onye ishi l'iphe ha nshinu. Bya t'ẹhu tuko tsoo nggu lẹ nnajiufu ngu ẹna!'

²² "Onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego labụ ono abya alufuta; sụ iya: 'Nnajiufu; okpoga, i nuru iya dū ụkporo ẹkpa-ego labụ; ọbu lẹ nta-a b'ọ gbawaru mgburumgburu.'

²³ "Nnajiufu iya ono asụ iya: 'I meru iya ọhuma. I bụ ọkpobe nwozi, koshiru l'i gbaru t'e gude ire ngu ẹka! Keshinu i koshiru l'i gbaru t'e gude ire ngu ẹka l'iphe ẹ-ta hadu nshinu; bẹ ya e-me ngu onye ishi l'iphe, ha nshinu. Bya t'ẹhu tuko tsoo nggu lẹ nnajiufu ngu ẹna!'

²⁴ "Onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego lanụ ono abya alufuta; bya asụ iya: 'Nnajiufu; ya maru l'i kfuibe bụru ejo madzụ: iikpataje iphe l'ẹke ẹ ti mebedu iphe; l'ejejekwaphu okpoko nebyi iphe l'ẹke ẹ-ta bụdu nggu gharu iya iphe. ²⁵ Ọo ya kparu iphe ya tsuhuru egvu je eworu okpoga ngu gvua alị libe iya. Ọ kwa t'i nata iphe ngu.'

²⁶ "Nnajiufu iya ono asụ iya: 'I phua nggube 'o-ga-lẹ-mkpa-wa, ejo ọkpoma egbu egbugbu-wa. Ọ -bụru l'i maru lẹ ya akpataje iphe l'ẹke ya te mebedu iphe; l'ejejekwaphu okpoko nebyi iphe ẹ-ta bụdu iya; bẹ gharu iya nū; ²⁷ ?nanu ẹge e meru ti wotakpoonu okpoga iya je eyeru iya l'ulo-okpoga; k'ọphu bụ: ẹge-a, ya laru ọwaa; ya eje ewotakpoonu okpoga iya yele ọ-muru-nwa, tso iya nū?

²⁸ " 'Ngwaa; unu nata onye mmanu ono okpoga ono; woru nū onye ọphu nweru ụkporo ẹkpa-ego iri phụ. ²⁹ L'onye nweru nū; bẹ aa-nufua ọdo t'o

nweru nwegharu iya ẹka. Onye ophu ẹ-te nwedu nù; bẹ nwiya ophu o nweru enwenwe; bẹ ee-gbe natafua ya nù. ³⁰ O -buru nwoke owaa, bu 'o-ga-le-mkpa-wa; unu pata iya tua l'ekpuru-ochi ogbodufu, bu ẹke madzu a-nodu raa ẹjo ẹkwa; taa ikireze.'

Ikpe Ikperazu

³¹ "Teke Abubu-Ndiphe a-bya l'odu-biribiri nk'iya yele iphe bu unwu ojozi-imigwe l'ephe ha; bẹ oo-dugaru l'aba-eze iya, egbu nwijnwii. ³² Teke ono; bẹ iphe bu mbakeshi e-dzu iya l'ifu. Yo bya afoo ephe afofo ege ono, onye eche aturu afoshije aturu le nebyi-eghu; dobe ephe iche iche ono. ³³ Ophu bu aturu; bẹ oo-dobe l'uzo ẹka-utara iya; dobe nebyi-eghu l'uzo ẹka-ibyita.

³⁴ "Teke ono; bẹ eze a-su ndu ophu no iya l'uzo ẹka-utara: 'Unu bya; unube ndu Nna iya goru onu-oma nu. Unu bya bya enweru mgboko ophungu ophu Nchileke kwakobehawaruru unu b'o kederu mgboko; ³⁵ ke l'egu guru iya; unu anu iya nri; mini agua ya; unu echebe iya mini; ya aburu mbyamumbya; unu edubata iya nk'unu; ³⁶ ya eshi agba otu; unu ewebe iya iphe; iphe eshi eme iya; unu abya iya ajiji; ya eshi nodu l'ulo-mkporo; unu abya iya agbaphe.'

³⁷ "Teke ono; bẹ ndu ono, bu ndu doberu ẹka ndoo ono a-su iya: 'Nnajiufu; ?bunua teke ole; bẹ ephe phuru ngu l'ẹke egu agu ngu; nu ngu nri obu; odudu buru teke mini agu ngu; ephe echebe ngu mini? ³⁸ Mbu; ?bunua teke ole; bẹ ephe phuru ngu; nggu aburu mbyamumbya; ephe edubata ngu le nk'ephe; odudu buru ẹke i gba otu; ephe ewebe ngu iphe l'ukfu obu? ³⁹ ?Bunua teke ole; bẹ ephe phuru ngu; iphe eme ngu; m'o bu nggu anodu l'ulo-mkporo; ephe abya ngu ajiji?'

⁴⁰ "Teke ono; bẹ onye ono, dugaru l'aba-eze ono a-su ephe: 'Kamenu; te ya karu unu: iphe bu teke unu mejekpowaru iya onye lanu, enya iya katsua alala l'unwunna iya-a; bẹ buakwa yebedua; bẹ unu meru iya!'

⁴¹ "Teke ono; bẹ oo-su ndu onanu, no iya l'uzo ẹka-ibyita ono: 'Unu gbeshi iya l'ifu; unube ndu Nchileke turu onu. Unu je awuba l'oku ono, enwu gbururu jeye ono, bu iya bu ẹke Nchileke kwakoberu Obutuswe yele unwu-ojozi iya; ⁴² ke l'egu guru iya; unu ta nu iya nri; mini agua ya; unu te chebe iya mini; ⁴³ ya aburu mbyamumbya; unu te edubata iya nk'unu; ya eshi agba otu; unu te webe iya iphe; iphe eshi eme iya; ya anodu l'ulo-mkporo; unu ta bya iya ajiji.'

⁴⁴ "Teke ono; bẹ ephe a-su: 'Nnajiufu; ?bu teke ole; bẹ ephe phujekpooru ngu ẹke egu agu ngu; odudu buru ẹke mini agu ngu; m'o bu ẹke i bu mbyamumbya; m'o bu ẹke i gba otu? ?Teke ole; bẹ ephe phujekpooru ngu l'ẹke iphe eme ngu; m'o bu ẹke i no l'ulo-mkporo; ephe ta bya eyeru ngu ẹka?'

⁴⁵ "Teke ono; bẹ oo-su ephe: 'Iphe ya eme te ya karu unu bu: le keshinu unu ẹ-te mebukpooru iya nu m'o bu onye lanu, enya iya katsua alala le ndu-wa; bẹ unu ẹ-te mekwaru iya eya.'

⁴⁶ "Oo ya bu l'ephe e-je l'ẹke ephe a-nodu l'iphe-ehuka mkpurumkpuru gbururu jeye. Obenu le ndu ophu bu ndu, doberu ẹka ndoo e-je l'ẹke ephe e-nweru ndzu mkpurumkpuru gbururu jeye."

26

Idzu ishi Jisosu

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Ya ndono; Jisọsu ekfugetsulephu okfu ono; bya asu ndu etsoje uto iya:
² “?O kwa l'unu marua l'o phoduwaru-a abali ebo; k'eto; yo rua mbu mboku, Aji Esweta adubeje? O bu teke ono; be aa-kpuru Abubu-Ndiphe nu t'a kpopyabe l'oshi-osweru.”

³ To du iya bu; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu bu ogurennya mkpukpu abya edzukobe l'ogbodufu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, eeku Kayafasu. ⁴ Epe abya achia idzu ege epe e-shi gude Jisọsu l'edomi; gbua. ⁵ Epe asu: “Le to bukwa l'ime aji-wa; epe -mee ya ege ono; be utsu a-dakwa.”

Aakwabe Jisọsu ugvu le Bétani

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Jisọsu nlephu le Bétani l'ulo Sáyimonu, ehu-labu mejeru. ⁷ Eke ono b'o no gudekwadua nri l'eka; nwanyi lanu abyakfuta iya; paru nwa akpamu, ama ntumatu, manu senti jiru ejiji. Manu ono bu manu, vu oke aswa. Yo bya eworu manu senti ono wua Jisọsu l'ishi. ⁸ Ndu etsoje uto iya aphule iya phu; ehu eghulaha epe eghughu. Epe asu: “?Bu ngunu kparu iphe eemebyishi egiri manu owaa emebyishi? ⁹ M'a gage erekwa iya reta iya oke okpoga; wokpoorunu nu ndu ukpa.”

¹⁰ Obenu le Jisọsu maleru-a iphe epe ekfu. Yo bya asu epe: “?O meru imagha; be unu ekfuchi nwanyi-a nchi; le nwanyi, unu elee enya l'o meru iya iphe du mma. ¹¹ Ndu ukpa; be unu l'ephe anu mkpurumkpuru; obu le yebedua; be yele unu ta anodu tekenteke. ¹² Iphe meru iphe o wuru iya manua kwa t'o shi nta-a kwakobeta iya; male mboku, ee-li iya. ¹³ Kamenu; te ya karu unu: l'iphe bukpo eke, a raru ozi-oma-wa le mgboko gbaa mgburumgburu; be aa-kojekwa ako iphe-a, nwanyi-a meru-wa gudeje nyata nwanyi-a.”

Judasu achita le ya e-deru Jisọsu ye

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Onye lanu l'ime umadzu iri l'ebo ono, etsoje uto iya ono, eeku Judasu Isukariyotu ejekfushia ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; ¹⁵ je aji epe: “?Bu ngunu; be unu a-nu iya te ya deru iya ye unu l'eka?” Epe akfu ya ukporo pongu le pongu iri. ¹⁶ Yo shi teke ono cholaha uto ege oo-shi deru Jisọsu ye epe l'eka.

Nri-enyashi Nnajiufu

(Mak 14:12-26; Luk 22:7-23; Jon 13:21-30)

¹⁷ Yo rua mboku k'odungu l'oge Aji Buredi, e te kodu ekoko; ndu etsoje uto iya abyakfuta iya; bya aji iya: “?Bu awe b'o du ngu t'ephe je akwakoberu ngu; t'i nodu ria nri Aji Esweta obu?”

¹⁸ Yo su epe: “Unu tugbua bahu le Jerusalemu. O nweru nwoke lanu, unu e-jekfu. Unu su iya: 'Le O-zi-iphe suru l'oge iya ruakwaru eruru; l'o kwa le nke ngu gedegede; be ya eme te yele ndu etsoje uto iya nodu gbaa Aji Esweta obu.’ ”

¹⁹ To du iya bu; ndu etsoje uto iya emee ya ege ono, Jisọsu kfuru epe ono. Epe anodu l'eka ono; kwakobelaha ke Aji Esweta ono.

²⁰ Yo be l'uřennyashi; Jisọsu yele umadzu iri l'ebo ono, etsoje uto iya ono eje adoru l'eri nri ono. ²¹ Epe erinyalephu nri ono; Jisọsu asu: “Kamenu; te ya karu unu: l'o kwa onye lanu l'ime unu e-deru iya ye.”

²² Yo rua ephe l'ehu; ephe ajilahaa ya l'ehu l'ehu; su: "Nnajiufu; ?bu yebedua? ?to yebedua?"

²³ Jisosu asu ephe: "O bu-a onye yele iya tsutaru buredi l'ochi lanu-a bu onye obu, e-deru iya ye obu. ²⁴ Abubu-Ndiphe bulekwa ege e deru iya l'ekwo okfu Nchileke; be oola. Olobu; nshobukwaa onye ono, ee-shi l'eka iya deru Abubu-Ndiphe ye l'eka ndu achọ ishi iya ono! O ga akakwaru onye ono mma l'e ta mudua ya amumu le phuu."

²⁵ Ya ndono; ophu bu Judasu, bu onye deru iya ye obu asu: "Rabayi; ? bu yebedua?"

Jisosu asu iya: "O kwa nggu b'o shi l'onu."

²⁶ Ephe egudekwadua nri ono l'eri; Jisosu ewota buredi; kele Nchileke ekele; washia ya; woru iya nu ndu ono, etsoje uzo iya ono; su ephe: "Unu nata; taa; owaa bu ugwehu iya."

²⁷ Yo wotakwaphu okoro, mee no; kelebebe Nchileke ekele; woru iya nu ephe; su: ²⁸ "Unu ngua ya l'unu ha; owaa bu mee yebe Jisosu; mbu mee, e gude okfu eh u igweligwe madzu lokaa; k'ophu Nchileke a-guru ephe nvu l'iphe du eji, ephe meshiru. Nchileke gude mee ya ono eme t'ogbandzu, shi iya l'eka vuru ire. ²⁹ Te ya karu unu: Ya ta anguekwa mee, shi l'akpuru vayinu odo jeye mboku ono, unu l'iya a-ngu ke ophungu l'eke ono, Nna iya bu eze ono."

³⁰ Ephe agutsulephu egvu, ephe gude aja Nchileke ajaja; tugbua jeshia Ugvu Olivu.

Jisosu ekfu le Pyita a-gbado iya

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

³¹ Jisosu asu ephe: "Unu l'unu ha a-paru iya haa gbakashihu l'enyashi-wa l'okfu eh u iya; bu iya bu ege e deru iya l'ekwo okfu Nchileke; su: 'Le Nchileke suru le ya e-chigbu onye eche aturu; ikpo aturu ono agbakashihu.' ³² Obenu le teke e metsuaru te ya shi l'onwu teta nodu ndzu; be ya e-vuru unu uzo jeshia Galili."

³³ Pyita asu iya: "O -bukpooru le ndu ophu e-gude okfu eh u ngu paru ngu haa gbakashihu; yebedua ta ahakwa ngu."

³⁴ Jisosu asu iya: "Kamenu; te ya karu ngu: l'enyashi-wa; temanu okeoku araa b'i kfuakwaru ugbo eto l'e ti madu iya."

³⁵ Pyita asu iya: "M'o -ruhuru a su le nggu l'iya nwuhufutaje anwuhu; e to nwekwa le ya ekfua le ya ta madu ngu." Ndu ophunanu, bu ndu etsoje uzo iya ph u l'ephe ha etsotakwaphu ege ono, Pyita kfuru ono kfua.

Jisosu ekfu anu Nchileke

le Getusémeni

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ E meebe; Jisosu yele ndu etsoje uzo iya ejeshia eke eeku je Getusémeni. Ephe erutsulephu eke ono; yo su ndu ono, etsoje uzo iya ono: "Unu dugaru l'eke-a te ya kpribenwanshi je ekfuru nu Nchileke." ³⁷ Yo duta Pyita; duta unwu Zébedi ephe ebo tugbua. Aphu eji iya obu; yo tsulaha ege. ³⁸ Yo bya asu ephe: "Ha! Egbe iya owaa: meji akfulekwa iya ph u nkfu; l'ese iya agbabuhu. Unu nodu l'eke-a t'unu l'iya chee nche."

³⁹ Yo kpribelephu nwanshi; tua onwiya; daa; kpube ifu l'alj; wata okfu anu Nchileke wo: "Nna mu; o -buru l'ii-meghenu iya-a; manuru ege ii-me pafu okoro iphe-ehuka-wa te ya ba angu iya. Olobu; t'e b'o bukwa iphe, no iya l'uche l'e-me; o kwa ophu bu uche nke ngu e-me."

⁴⁰ Yò latashia azụ byakfutashia ndu ono, etsoje ụzo iya ono; rua; ẹphe ekuwa mgbenya. Yò sụ Pyita: “?Unu ta adukpoduanu ike t'unu l'iya mụru ẹnya; chefua nche ugbo lanu; mbukponu m'ọ bụ awa lanu? ⁴¹ Unu chee nche; kfulu nụ Nchileke; tẹ Sétanu ba adata unu. Obu madzụ; bẹ ọonodujekpokwaa evushi evuvu ike. Obenu lẹ madzụ l'onwiya ta adujedu ike.”

⁴² Yò lufu jeshia okfulu nụ Nchileke kẹ ugbo ẹbo ya; sụ: “Nna mu; ọ - bụru l'ẹ to nwehedu ẹge ii-shi nafu iya okoro iphe-ẹhuka-wa; gbahalephu lẹ ya ngufutaje iya b'ọ dukwaa mma; ọ kwa ọphu bụ uche-obu ngu e-me.”

⁴³ Yò bya bya aphukwaaphu ẹphe ọdo; ẹphe ekukwaphu mgbenya; kele mgbenya erotsua ẹphe.

⁴⁴ Jisọsu apakwaruphu ẹphe haa; tugbua ọdo; bya eje ekfulu nụ Nchileke k'ugbo ẹto; kfukwaaphu iphe o kfuluhawaru. ⁴⁵ Yò lata azụ byakfutashia ndu ono, etsoje ụzo iya ono bya asụ ẹphe: “?Unu ekukwadua mgbenya; l'atuta ume? O ruakwaru! Abubu-Ndiphe; bẹ aabyaakwa oderu ye ndu eme iphe dū ẹji l'ẹka. ⁴⁶ Unu gbeshi t'ẹphe je. Unu lekwa; l'onye e-deru iya ye; bẹ tatakwaru l'ukfu.”

Aakputa Jisọsu

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jọn 18:3-12)

⁴⁷ Ya ndono; Jisọsu egudekwadua ẹge ono l'ekfu; Júdasu, bụ onye lanu l'umadzu iri l'ẹbo ono abyawaphu yele igweligwe madzụ ayiru. Ẹphe apagbaaru mma; mẹ mgboro. Ndu ziru ẹphe bụ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu bụ ọgurennya ndu Ju. ⁴⁸ Onye ono, deru iya ye ono, bụ iya bụ Júdasu ekfuluhawaru ẹphe iphe, ya e-me t'ẹphe gude maru onye ọphu ọbu; sụ ẹphe: “L'ọo onye onanu, ya e-je amichata ishi-uga gude kele iya ekele ono; bẹ bụ iya nū; t'ẹphe kputa iya.”

⁴⁹ Júdasu ejetalephu phaaa byakfutashia Jisọsu; bya asụ iya: “O-zi-iphe; ẹdupho!” Yò bya amichata iya ishi-uga.

⁵⁰ Jisọsu asụ iya: “Ọnya mu; jeru je emee iphe, ị byaru ememe!”

Ẹphe azugudewaphu Jisọsu; kputa iya. ⁵¹ Onye lanu lẹ ndu ẹphe lẹ Jisọsu yi amia mma iya swangu; gbua ya nwozi eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; kwata iya nchi. ⁵² Jisọsu asụ iya: “Miru mma ngu yepu azụ l'ọbo; l'iphe bụ onye bụ o-gbu-mma e-shi lẹ mma laa. ⁵³ ?I riru lẹ ya ta asụ-ghedu Nna iya t'ọ dzọo ya; mbụ yo ye unukurunu unwu ojozi-imigwe ẹgwegwa nta-a? ⁵⁴ Ọlobu; ya -mekwanua ẹge ono; ?nanukwanu ẹge ee-shi t'ọ ree mbụ iphe, e deru l'ekwo okfu Nchileke: l'iphe-wa eme nū-a mefutaje?”

⁵⁵ Ya ndono; Jisọsu abya asụ ikpoto ndu ono, byaru iya akputa ono: “? Unu chigbaa mma; mẹ mgboro abya iya egude; ?ya bụ onye ana nfu. Mbọku-mbọku; bẹ ye l'unu anọduje l'eze-ulo Nchileke; ya ezi unu iphe; unu te gudebua ya. ⁵⁶ Obenu l'iphe ọwaa l'ọ ha mewaru; k'ọphu iphe ndu nkfuchiru Nchileke deru l'ekwo okfu Nchileke e-mefutakota ẹge ẹphe kfulu iya.”

Ndu etsoje ụzo iya l'ẹphe ha aparu iya haa; gbakashihu.

Jisọsu nọ l'ifu ndu ọgbo ikpe

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jọn 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Ndu ono, byaru otuta Jisọsu ono eduru iya jeshia ulo Káyafasu, bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. Ẹke ono; bẹ ndu ezije ekemu; mẹ ndu bụ ọgurennya gbe dzukohawanu. ⁵⁸ Pyita eshi etso iya ote-ẹnya ote-ẹnya jeye l'ogbodufu eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono.

Pyita abya abahu; je adugaru l'ẹke ndu nche dugaru; woru ẹnya ye te ya phuedukwa ishi iya. ⁵⁹ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono; me ndu ogbo ikpe ono l'ẹphe ha acholaha iphe, ẹphe a-su le Jisosu meru; ẹge ee-shi t'e kpee ya nkfugbu. ⁶⁰ To nwe iphe ẹphe phuru, bu iphe o meru; e gudekwaru l'ẹphe du l'igwe gbaa ya ejo ekebe. A nonyaa; umadzu labu alufuta; ⁶¹ bya asu: “?To du iphe-a suru le ya a-du ike mebyia eze-ulo Nchileke; gude abali eto kpukwazi iya.”

⁶² Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono egbeshi bya asu iya: “?To nwe du onu, iyeru ndu-wa l'ekebe-wa, ẹphe agbagbaa ngu ẹge-a.”

⁶³ Yo nodu ngguingguji; to nwe iphe, o kfuru iya. Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono asu iya: “Kfukwaa male Nchileke ophu no ndzu: ?Bu nggu bu Kurayisutu obu; mbu Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono? ?Bu nggu bu Nwatibe Nchileke obu to?”

⁶⁴ Jisosu asu iya: “O kwa nggu b'o shi onu. Obenu le shita ntanu; be unu a-phu yebe Abubu-Ndiphe l'ẹke ya dugaru l'eka-utara onye bu iya bu Okaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke; pha ẹge o-no l'urukpu shi l'igwe abya.”

⁶⁵ Eze onye ishi ono eworu uwe ke yebe eze onye ishi zijaa; su ẹphe: “O kfurushia ẹpha Nchileke-o! ?Bukpohunua egbe ekebe ngunu; be ẹphe achokwadu odo? Nta-a; be unu nuwaru-a ẹke ookfurushi ẹpha Nchileke. ⁶⁶ ?Ngunu; be unu chitaru?”

Ẹphe atuko wa olu nanu; l'iphe gbaru iya nu bu t'o nwuhu.

⁶⁷ Ndu awatawa iya phu oву onu-mini l'ifu; l'echi iya iphe. Ndu odo l'echi iya ẹka l'ishi-nchi;* ⁶⁸ su iya: “Nggube ophu suru li bu Kurayisutu; konua onye chiru ngu iphe.”

Pyita ago le ya ta madu Jisosu

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pyita anodukwadua l'ogbodufu l'ẹke ono; nwamgboko, yele madzu bu ebubu abya ejekfuta iya; bya asu iya: “M'i tsokwa le ndu ẹphe le nwoke Galili ono; mbu Jisosu shi ayije.”

⁷⁰ Pyita atua ego l'ifu edzudzu oha ono; su iya: “Le ya ta makwa iphe iikfu.” ⁷¹ Pyita atugbu jeshia uzo onu nggamgbo. Nwamgboko odo, yele madzu bukwaphu ebubu aphua ya l'ẹke ono; kfulahaaru ndu, vudo l'ẹke ono: “L'onye owaa shikwa etso Jisosu ophu Nazaretu.”

⁷² Pyita atukwaa phu ego odo; ria angu: “Ya -makpokwaru nwoke owaa!”

⁷³ A nonyaa nwanshi; ndu, vudotsua l'ẹke ono abya asu Pyita: “Ba tushi ego; li yichachaa ya phu; l'olu-okfu ngu gbawaru ngu ama.”

⁷⁴ Pyita awata oburu onwiya onu; ria angu; su: “Ya -makpokwaaru nwoke-wa, unu ekfu okfu iya-a te Nchileke nukwaa ya aphu.”

E ji ekfu-a; oke-okfu ewowaruphu ora raa. ⁷⁵ Pyita anyatawaphu iphe, Jisosu kfuhawaru iya; le: “Temanu oke-okfu araa ora; be oo-kfu ugbo eto le to madu iya.” Pyita egbeshi; lufushia etezi je anodu rashia ẹkwa ike.

27

Jisosu no l'ifu Páyileti

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

* 26:67 26:67 Azá 50:6; Mak 14:65.

¹ Yo belephu l'õnma-ewa utsu echile iya; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja l'ephe ha; me ndu bu õgurennya õgbo ikpe achia idzu t'ephe gbua Jisõsu. ² Ephe ekee Jisõsu; duta iya jekfushia Páyileti, bu gõvano ephe.

Anwuhu Júdasu

(Ndu 1:18-19)

³ Júdasu, bu iya bu onye ono, deru iya ye ono aphulephu l'e kperu Jisõsu nkfugbu; talahaa onwiya uta. Yõ chita ukporo pongu le pongu iri ono chiphushiaru ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu bu õgurennya ono azu; ⁴ su ephe: "Le ya mewaru ejo iphe; okfu le ya deru onye e-te nweðu ejo iphe, o meru ye t'e gbua."

Ephe asu iya: "¿Bu onye akpa ngu ishi iya ono? To budu t'i jewaru je amaru ege ii-me iya."

⁵ Júdasu achita okpoga ono ghaa l'ime eze-ulo Nchileke; mee swi; tugbua je eworu onwiya swi-gbua.

⁶ Obenu le ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono chitaru okpoga ono; su: "Okpoga-wa bukwa aswa mee ishi madzu. E te eyekwa iya l'eke eeyeje okpoga eze-ulo Nchileke." ⁷ To du iya bu; ephe achia idzu; wota okpoga ono je azua onye o-kpu-ite ali; woru ali ono mee eke ephe e-lije ndu mbyamumbya. ⁸ Oo ya kparu iphe a guberu ali ono "Egu-mee" tsube mboku ono byeyekwaa nta-a.

⁹ Oo ya bu l'o ree mbu iphe Jeremaya, bu onye nkfuchiru Nchileke kfuru wo: "L'ephe chitaru ukporo pongu le pongu iri ono, bu iya bu aswa, ndu Izurelu haru kweta l'ephe a-kfu l'ishi iya ono; ¹⁰ gude zua onye o-kpu-ite ali, bu iya bu ege Nnajiufu kfuru iya eya."

Páyileti aji Jisõsu aji

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ Jisõsu evudo l'ifu gõvano; gõvano aji iya: "¿Bu nggu bu eze ndu Ju?" Jisõsu asu iya: "O kwa nggu b'o shi õnu." ¹² Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu bu õgurennya asu l'o meru igweligwe iphe du eji. Jisõsu te kfu okfu yeru ephe.

¹³ Ya ndono; Páyileti asu iya: "¿Ti ndu igweligwe iphe du eji, ephe ekfu li meshiru?"

¹⁴ Jisõsu anõ-kirishia ngguingguji; to yeru iya m'õo õnu lanu. Yõ kwata ji gõvano enya.

Eekpe Jisõsu nkfugbu

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39—19:16)

¹⁵ Iphe bu Aji Esweta, sweru esweswe; be gõvano atufujeru ndu ono onye mkporo õphu ephe suru t'o tufuru ephe; t'o laa. ¹⁶ Teke ono b'o nweru nwoke lanu, a maru amaru, eeku Barábasu, a turu mkporo. ¹⁷ To du iya bu; ndu ono edzukobelephu l'ekalanu; Páyileti aji ephe: "¿Bu onye ole b'o du unu te ya haaru unu t'o laa? ¿Bu Barábasu; to bu Jisõsu õphu eeku Kuráyisutu?" ¹⁸ Eke o maru l'o bu enya-kfurukfuru; be kparu iphe ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja dufutaru iya Jisõsu.

¹⁹ Páyileti adugakwaduru-a l'ulo-ikpe ono; nyee ya eziwaphu nzi t'a bya asu iya: "T'o pakwaru nwoke ono, bu onye doberu eka ndoo ono paru haa; le ya rokwaru nrõ l'enyashi jee iphe-õku l'okfu eka iya."

²⁰ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; me ndu bu õgurennya ono akpatsua ikpoto ndu ono; su t'ephe kebekpelephu l'o bu t'e gbua Jisõsu; hachiaru ephe Barábasu. ²¹ Gõvano aji ephe õdo; su: "¿Bu onye ole l'umadzu ebo-wa; be ya a-haru unu t'o la?"

Èphe arashĩa; sù: “Barábasu!”

²² Páyileti asù èphe: “?Búkwanu ngunu; bè ya e-me Jisòsu òphu eeku Kuráyisutu?”

Èphe atùko wúkoo ònu nanù l'èphe ha; sù: “T'a kpòpyabe iya l'oshi-osweru!”

²³ Páyileti aji èphe: “?Kẹ ngunu? ?Bù egbe èjo iphe ngunu b'o meru?”

Èphe akakpòo ya rù òrashi ike; sù: “T'a kpòpyabe iya l'oshi-osweru!”

²⁴ Tò dù iya bù; Páyileti anonyaa; bya amaru l'è to nwedù iphe ya ekfuta iya; gbahaa nù l'utsu gbe ese adada; yo kuta mini; kwòo onwiya èka l'ifu mkporo-òha ono; sù: “L'èka iya ta dükwa l'òchi nwoke-wa. Unu maakwaruru ège unu e-me iya l'onwunu.”

²⁵ Ndu ono atùko zà l'èphe ha; sù: “T'òchi iya tukoruru èphe l'ishi; mè l'ishi unwu èphe!”

²⁶ Páyileti abya ahaaru èphe Barábasu t'ò laa; bya asù t'e chia Jisòsu èchachi. E chiebe iya èchachi; yo duta iya nù t'e je akpòpyabewa iya rù l'oshi-osweru.

*Ndu soja aja Jisòsu ewena
(Mak 15:16-20; Jòn 19:2-3)*

²⁷ Ndu soja gòvano ono eduru Jisòsu jeshia l'eze-ogbodufu gòvano. Yò bya ekukobe ndu ògbo soja ono l'èphe ha. ²⁸ Èphe eyefu Jisòsu uwe iya; bya achĩa kpowula-kpowula uwe uswe yee ya; ²⁹ woru okpu-eze, èphe kparu l'ogvù kpube iya. Èphe abya eworu mgbòro dèe ya l'èka-ùtara; bya ebyishi iya ikpere l'ifu; aja iya ewena; asuje: “Ndzù ngu ndzù ogologo; Eze ndu Ju.” ³⁰ Èphe avù ya ònu-mini; wota mgbòro ono chia ya l'ishi nchipyabe. ³¹ Èphe ajaèbetsua ya ewena; lafù iya kpowula-kpowula uwe ono teke ono; woru uwe nk'ia yee ya; bè èphe dufuderu iya t'èphe kpòpyabe iya l'oshi-osweru.

*Aakpòpyabe Jisòsu
l'oshi-osweru*

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jòn 19:17-27)

³² Èphe awufutadelephu; phù nwoke lanù, bù onye Sayiríni, èpha iya bù Sáyimonu. Èphe eyebuta iya t'o vuta oshi-osweru Jisòsu. ³³ Èphe abyarutalephu èke, eekuje Gólugóta, bù iya bù “Okpokoro Ishi”; ³⁴ bya eworu mée, a gwakòberu ògvu, atso ile nù Jisòsu t'ò ngù. Jisòsu abya ede iya ònu; jìka iya angungu.

³⁵ Èphe akpòpyabe iya l'oshi-osweru; bya eworu ènwa tùa gude kee uwe iya.* ³⁶ Èphe adugaru anòdu l'èke ono eche iya nche. ³⁷ Iphe ono, èphe sùru l'o meru ono b'e deru kfube l'oshi-osweru ono. Iphe e deru bù: “Òwaa bù Jisòsu; Eze ndu Ju.” ³⁸ Èphe kpòpyabekwaruphu ndu iphura labù l'èke ono: onye lanù nò Jisòsu l'èka-ùtara; onye òphu anòdu iya l'èka-ibyita.

³⁹ Ndu, eswe l'èke ono ekfubyishi iya; l'azuru iya ukwe; l'atù l'ishi l'ishi; ⁴⁰ ekfushi; sù: “Nggùbe òphu sùru l'ii-mebyishi eze-ùlo Nchileke; gude abalì èto kpùkwazi iya; dzonua onwongu. Ò -bùruphu nggu bù Nwatibe Nchileke; shinu l'oshi-osweru ono nyifuta.”

⁴¹ Ège ono b'ò dükwapu ndu ishi ndu achijeru Nchileke èja; ndu ezije ekemu; mè ndu bù ògurennya: èphe atùko aja iya ewena; asuje: ⁴² “Nta-a b'ò dzòru ndu òdo; tò dù ike dzòo onwiya. Ò -bùru l'ò bù eze ndu Ízurelù; t'o nyifutunu l'oshi-osweru ono. Òo ya bù; èphe ekweta l'òo ya bù Kuráyisutu òbu. ⁴³ Mgbe ò sùru l'ò bù Nchileke; bè ya ma. Ngwanù; tè

* 27:35 27:35 Egvu 22:18.

Nchileke ọbu dzonua ya nta-a; m'ọ -buru l'ọ dụ Nchileke mma ẹge ọ sọru l'ọo ya bụ Nwatibe Nchileke."

⁴⁴ Ndu iphura labụ ono, a kpopyaberu ẹphe l'iya l'oshi-osweru ono ekfubyishikwa iya phụ ẹge ono.

Anwuhu Jisosu

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jọn 19:28-30)

⁴⁵ Ẹnyanwu egvuleruphu l'echi-ishi; nchi aburu pyiritikingu; jihu. Ẹkemeke ọbule agbakọta tsabalangu jeye l'oke-eswe urẹnyashi. ⁴⁶ Yo be l'oke-eswe urẹnyashi ono; Jisosu echishia mkpu ike; sụ: "Elayi! Elayi! ? Lema sabakitani?" bụ iya bụ: "Nchileke iya! Nchileke iya! Ngunu meru iphe ị parụ iya haa nkinyi iya?"

⁴⁷ Ndu haru vudotsua l'ẹke ono anụ ya; sụ: "M'o gbe eku Eláyija." ⁴⁸ Onye lanụ agbafuta; wota ẹgwo-ncha tsee lẹ mẹe, shihuru ụka; woru iya tsebe lẹ nwoshi, dụ ogologo; nụ iya t'ọ ngụa.†

⁴⁹ Ndu ọphunanu asụ: "Unu ngabẹ t'ẹphe maru: ?bụ Eláyija, bụ onye nkfuchiru Nchileke a-bya adzọo ya?"

⁵⁰ Jisosu echishia mkpu ike ọdo; tubua ume.

⁵¹ Ya ndono; ẹkwa, eegechitaje ọnu-uzo ime ọlo ọbu, bụ iya bụ ẹnya eze-ọlo Nchileke; eshilephu l'uzo eli iya lalẹphu tarara; lajahulephu ẹbo jeye l'uzo alị iya. Alị anmahu jijiji; oke mkpuma awashihutsua; ⁵² iphe bụ ili eghekotaru ọnu; igweligwe ndu kẹ Nchileke, bụ ndu, shi nwuhuhawa anwuhu eshi l'ọnwu tetatsua nọdu ndzụ. ⁵³ Ẹphe eshi l'ime ili ono lufuta; lẹ Jisosu shitsua l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono; tųgbua jeshia Jerúsalemu. A dụ l'igwe phụ ẹphe.

⁵⁴ Onye ishi soja; mẹ ndu soja iya ono, ẹphe l'iya nọ l'eche Jisosu nche ono aphụa ẹke alị anma jijiji; mẹwaru iphe meru nụ; meji agbabuhu ẹphe; ẹphe asụ: "Nwoke-wa bukwapu Nwatibe Nchileke l'oswiya!"

⁵⁵ O nweru igweligwe unwanyi, vudotsua ote-ẹnya; l'ele t'ẹphe maru iphe eme nụ. Unwanyi ono bụ ndu, shi lẹ Gálili tsoru Jisosu; l'eyeru iya ẹka. ⁵⁶ Méri kẹ Mágudala yikwa l'unwanyi ono. Méri ọphu muru Jémusu; mụa Jósefu ayikwaru iya phụ. Onye ọdo bụ nne unwu Zébedi: ẹphe ẹbo.

Eeli Jisosu

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jọn 19:38-42)

⁵⁷ Yo be l'urẹnyashi; onye oke amadụ, shi Arimatíya abyatashia. Ẹpha iya bụ Jósefu. Ọ bụ onye lanụ lẹ ndu etsoje ọzo Jisosu. ⁵⁸ Yo jekfushia Páyileti; je arọo ya t'ọ kwe tẹ ya pata odzu Jisosu je elia. Tọ dụ iya bụ; Páyileti asụ t'a pẹe ya ẹya. ⁵⁹ Jósefu apatsuta odzu ono; gude ẹkwa ọcha, inyi ẹ-ta nọdu kwaa ya ẹge aakwajẹ odzu; ⁶⁰ bya eje enyobe iya l'ili kẹ yẹbe Jósefu, ọ tųru k'ọphungu l'ọgba mkpuma. Yo swita eze mkpuma bechia ọnu iya; tųgbua lashia. ⁶¹ Méri kẹ Mágudala; mẹ Méri ọphunanu nọkwaphu l'ẹke ono; ẹphe adụgaru anọdu cheeru ili ono ifu.

Eeche ili ono nche

⁶² Yo be echile iya, bụ iya bụ mbọku ọtu-ume; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Fárisii abya edzua l'ifu Páyileti; ⁶³ sụ iya: "Nnajiufu; mẹ ẹphe nyatakwaru l'ọ nweru teke nwoke ono, dzugburu onwiya l'ẹjo-ire ono sųjeru teke ọ nọ; lẹ: 'A -nọo abalị ẹbo gaa lẹ kẹ ẹto; bẹ ya e-shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ọdo.' ⁶⁴ Zinua t'e cheje ili ono ọgbodo echeche jeye l'abalị k'ẹto ono; e menyaa; ndu etsoje ọzo iya egbeshi je ezihaa odzu iya;

† 27:48 27:48 Egvu 69:21; Mak 15:36; Luk 23:36; Jọn 19:28-29.

kfulahakwaa l'o shi-wa l'onwu teta ndu ndu. T'ejo-ire ke ikperazu ba kanu k'ivuzo."

⁶⁵ Páyileti asu epehe: "O kwa l'unu nweru ndu soja, echeje nche? Unu tugbunua je atuchikpoo ya ege ike beru unu."

⁶⁶ Ya ndono; epehe atugbua je eworu iphe kpuchishikpoo onu ili ono ohuma; mee ya iphe-ohubama; woru ndu nche ye iya. A wata iya oche nche.

28

Jisosu shi l'onwu eteta

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Mboku otu-ume esweebelephu; l'oswi ngguge-ngguge utsu mboku Sonde; Méri ke Mágudala; me Méri ophunanu atugbua jeshia l'ili ono. ² E ji ekfu-a; ali awatawaphu onma oke jijiji; ke l'o nweru ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu, shi l'imigwe phezita; bya eswifu eze mkpuma ono; metsua no-kirishia l'eli iya. ³ Ugbugba iya achalephu l'o bu ebemu-igwe; uwe iya achalephu l'o bu eberugo. ⁴ Ndu nche ono atsuhu egvu; nmahu kpakpakpa; dabutsuwarua l'o bu ndu nwuhuru anwuhu.

⁵ Ojozi-imigwe ono asu unwanyi ono: "Unubedua; unu ba tsushi egvu. Ya makwaru-a l'oo Jisosu ophu a kpopyaberu l'oshi-osweru; be unu acho. ⁶ E to nohekwa l'eke-a. O tetaakwaru ege ono, o kfuwaru unu ono. Unu bya aphu eke o shi daburu. ⁷ Unu tugbulekwaphu nta-a je ekfuru ndu etsoje uzo iya l'o shiakwa l'onwu teta ndu ndu. O vuakwa unu uzo eje Galili. O bu l'eke ono; be unu a-phi iya. O kwa iphe ya byaru unu ezizi ndono."

⁸ Epehe egude otsu-egvu; me ehu-otso-ena vuta oso; jeshiaru iya okoru ndu etsoje uzo Jisosu.

⁹ A bya ele enya; Jisosu abyakfutashia unwanyi ono; bya ekele epehe: "Unu etehu-o!" Epehe agbakfube iya; bya adaa l'ali; gudegbaa ya eka l'okpa epehe ebo; baaru iya eja. ¹⁰ Jisosu asu epehe: "Unu ba atsukwa egvu. Unu tugbulekwaphu je ekfuru unwanna iya t'ephe jeekwaru Galili; l'o kwa eke ono; be epehe a-phi iya."

Iphe ndu nche ekfu

¹¹ Unwanyi ono atugbua; nodukwadua l'esu-uzo; ndu soja ono, eche nche ono ahara jeshikebe l'ime obodo; je akooru ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja iphemiphe obule ono, meru nu ono. ¹² Ndu ishi ono; me ndu bu ogurennya edzukobelephu; chia idzu; woru okpoga, ha nshinu nu ndu soja ono nggalazu; ¹³ su epehe: "Unu suje le ndu etsoje uzo iya pyabataru teke unu eku mgbenya l'enyashi; bya ezita odzu iya. ¹⁴ A -makwarama; o -rua govano le nchi; unu be yekwa onu; epehe e-kfuru nu iya; haaru unu enge t'e b'o nwe iphe e-me unu." ¹⁵ Ya ndono; epehe achita okpoga ono; mee ege e kfuru epehe. Yo buru iya bu l'ephe ekfua ege ono; ako ono edzuru ndu Ju; mbu byeyekwaa ntanu-a.

Jisosu ekoshi onwiya ndu etsoje iya nu

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Ndu 1:6-8)

¹⁶ To du iya bu; ndu ono, etsoje uzo iya ono: epehe umadzu iri 'e nanu; atugbua jeshia Galili; l'ugvu ono, Jisosu tuhawaru epehe onu iya ono. ¹⁷ Epehe aphulephu Jisosu; bya abaaru iya eja; e gudekwaru l'o nweru ndu obu haru agba ebo wo: ?a maru bua ya? ¹⁸ Jisosu abyakfuta epehe; bya asu

ẹphe: “Lẹ Nchileke mewaru tẹ iphe bụ ike, nọ l'igwe; mẹ lẹ mgboko; nọdu iya l'ẹka. ¹⁹ Oo ya bụ; unu jee l'iphe bụ mbakeshi; je emee ẹphe t'ẹphe bụru ndu etso ụzo iya. Unu gude ẹpha kẹ Nna; mẹ kẹ Nwa; mẹ kẹ Umedụ-Nsọ mee ẹphe baputizimu. ²⁰ Unu ezia ẹphe t'ẹphe meje iphemiphe ọbule ono, ya kfururu unu ono. Unu makwaru amaru lẹ yẹbedua nọkwa-aswiru unu mbọku-mbọku; jeye teke mgboko a-gvụ.”

Ozi-Oma, Maku deru

Ozi, Jõnu Baputizimu ezi

(Mát 3:1-12; Luk 3:1-18; Jõn 1:19-28)

¹ Owaa bụ ishi ozi-oma ke Jisõsu Kuráyisutu, bụ Nwatibe Nchileke. ² Ege o shi wata b'o deru l'ekwo mbụ Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke; le Nchileke sùru:

“Owaa bụ onye ejeru iya ozi.

Ya e-zi iya t'o vuru ngu ụzo jee;
k'ophu ọo-bọru ngu ụzo.

³ O nweru onye l'echi mkpu l'echi-egu; sù: “T'e meeru Nnajiufu ụzo iya.

E doziaru iya oje iya t'o vudo ntumu!”

⁴ Ya ndono; Jõnu abya anọdu l'echi-egu; l'eme ndu madzụ baputizimu; ezikwaphu ozi-oma. Yoo kfuru ephe; sù: “Unu taa onwunu ụta sefu eka l'iphe dụ eji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; t'e mee unu baputizimu. Ọo ya bụ; ege Nchileke a-guru unu nvu l'iphe dụ eji obu, unu meshiru obu.” ⁵ Ndu, nọkota l'alị Judíya; me ndu Jerúsalemu mgburumgburu azafutakota byakfutashia ya t'ephe nua iphe ookfu. Ephe akoshitsua iphe dụ eji, ephe meshiru; yo mee ephe baputizimu le Enyimu Jõdanu.

⁶ Ya ndono; Jõnu bụ uwe, e gude eji inya-ivu mee be ooyeje. Akpọ-anụ aburu iya akpọ-buleti, oogudeje kebudo uwe iya l'ukfu. Nri iya aburu igube; me manụ-engu. ⁷ O kfuru ndu ono l'o nweru nwoke, abyanụ, katabe iya nshinu; k'ophu bụ le ya te gbe dzukpoduanu ke te ya furita efurita toshia ya eri akpọkpa iya. ⁸ Le yebedua, bụ Jõnu bụ mini be ya gude mee unu baputizimu. Obenu le nwoke ono bụ Ume-dụ-Nsọ be oo-gude mee unu baputizimu.

Jõnu eme Jisõsu baputizimu

(Mát 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ E ta nọhedu ophu baru ishi; Jisõsu eshiwaphu Názaretu, nọ l'alị Gálili byakfutashia Jõnu; yo mee ya baputizimu le Enyimu Jõdanu. ¹⁰ Jisõsu eshilephu le mini ono l'erufuta; phuwaphu igweli l'eke ookpuha; me Ume-dụ-Nsọ eke o dulephu l'ọ bụ ndo; shi l'igweli ono phezita bya anọdu iya l'ehu. ¹¹ A nua olu, shi l'imigwe ono; sù: “Ọo nggubedua bụ Nwatibe iya, ya yeru obu; iimeje: ehụ atso iya ena.”

Sétanu adata Jisõsu

(Mát 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ya ndono; Ume Nchileke emewaphu Jisõsu; yọ bahushia l'echi-egu. ¹³ Yọ nọ l'eke ono ukporo abalị ebo; Sétanu adatakota iya. Unwu anụ egu jikwaruphu eke ono; unwu ojozi-imigwe abya eyeru iya eka.

Jisõsu awata ozi iya le Gálili

(Mát 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ L'a tutsuaru Jõnu mkpọro be Jisõsu bahuru l'alị Gálili; zilahaa ozi-oma, shi l'eka Nchileke; ¹⁵ l'asuje: “Le teke ono, Nchileke kweru ukwa iya

ono ruakwaru. Nchileke abyaakwa okoshi l'ọo ya bụ eze. Unu taa onwunu ụta; sefu ẹka l'iphe dị eji, unu meshiru; bya ekweta ozi-oma ono.”

Ndu mbụ, tsolahaaru Jisọsu
(Mát 4:18-22; Luk 5:1)

¹⁶ Yọ buru teke o tsoru iku Eze Ẽnyimu Gálili ogologo; b'ọ phuru unwoke labụ, egbuje ẹma. Ndu ono bụ Sáyimonu; mę nwunne iya, bụ Ánduru. Yọ phua ẹphe ẹke ẹphe nọ; atụ ntofu. ¹⁷ Jisọsu asụ ẹphe: “Unu bya etsoru iya tẹ ya mee unu t'unu rukoje madzụ l'ọ bụ onye eruko ẹma.” ¹⁸ Yo gudekwadua ẹge ono ekfu; ẹphe apawaruphu ntofu ẹphe ono haa; tsoru iya.

¹⁹ Jisọsu akpíriblephu nwanshị bya aphua unwunne labụ ọdo l'ẹke ẹphe nọ l'ugbo ẹphe l'edokwazi ntofu ẹphe. Ndu onanu bụ Jémusu Zébedi; mę Jónu Zébedi. ²⁰ Aphuphu, ọophu ẹphe mbụ Jisọsu; kua ẹphe; ẹphe aparu nna ẹphe ono; mbụ Zébedi mę ndu, o buru ozi haa l'ugbo ono; tsoru iya.

Nwoke, ọgvu bu l'ẹhu
(Luk 4:31-37)

²¹ Ẽphe abya abahụ lẹ Kapániyomu. Yo be mbọku ọtu-ume; Jisọsu abya abahụ l'ulo-ndzuko ndu Ju; je awata ozi iphe. ²² Ndu ono akpọo-beru; kẹ l'ẹge o gude ezi ẹphe iphe dị biribiri; kẹ l'ẹ too zidu iya l'ọ bụ ndu ọphunanu, ezije ekemu; ozi l'iya phụ l'ọ bụ onye ike nọ l'ẹka.

²³ L'ime ụlo-ndzuko ono b'o nweru nwoke, ọgvu bu l'ẹhu, nọ iya nụ. ²⁴ Nwoke ono arashia: “?Bụ ngunu b'ị chọ ẹphe l'ẹka; nggube Jisọsu kẹ Názaretu. ?Ị byawaru ẹphe emebyishi? Ya makwaru-a onye ị bụ. Ị bụ onye dị nsọ, Nchileke ziru t'ọ bya.”

²⁵ Jisọsu abaaru ọgvu ono mbà t'ọ nọdu nwandoo; shi nwoke ono l'ẹhu lufuta.

²⁶ Ọgvu ono arashia ọra ike; lọwaphu nwoke ono l'ọ bụ ụta; shi iya l'ẹhu lufutashia. ²⁷ Yọ dọ ẹphe biribiri; k'ọphu ẹphe wataru oji onwẹphe: “? Bụ ngunu dị ẹge-a? ?Ọ bụ iphe ọphungu tọ? Ike b'o gude baaru ọgvu mba; ẹphe emee iphe o kfulu!”

²⁸ Ẽpha Jisọsu edekotawaphu alị Gálili mgburumgburu.

Jisọsu agwọ ndu iphe eme
(Mát 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Alufuta, Jisọsu phẹ alufuta l'ulo-ndzuko ono; ẹphe lẹ Jémusu; mę Jónu ayiru tugbu; jeshia l'ulo Sáyimonu mę Ánduru phẹ. ³⁰ Nne nyee Sáyimonu bẹ ẹhu enwu ọku; yọ zẹru azẹe. Ẽphe eje ekfuwaru iya phụ Jisọsu l'ẹphe ruru ẹke ono. ³¹ Jisọsu ejekfubeshia ya je egude iya l'ẹka kpulia ya eli; ẹhu-ọku ono aparu iya haa. Nwanyi ono awatawaphu ẹphe ọkwaru ẹbyee.

³² L'ẹnyanwu ribagetsuaru l'urenyashi; e dutatsuaru Jisọsu ndu, iphe emetsua; mę ndu ọphu ọgvu bu l'ẹhu. ³³ Ndu obodo ono abya adọjia ifu ụlo ono. ³⁴ Jisọsu emekota ndu ono, ome-l'ẹhu, dutsua iche iche eme ono; yọ dị ẹphe mma. Yọ bya achifukwaphu ọgvu l'ẹhu ndu ọphu ọgvu bu l'ẹhu. Too kweje t'o nweru ọgwu ono ọphu e-kfu okfu; kẹ l'ẹphe makotahawaru onye ọ bụ.

Jisọsu ekfu okfu Nchileke
lẹ Gálili
(Luk 4:42-44)

³⁵ Yo be l'iphe-ọha-enu echile iya; ọmanu be nchi ọhuderu; Jisọsu egbeshi l'ulo ono; jeshi eke, ọo-nọdu nwenkinyi iya; kfuru nu Nchileke. ³⁶ Sáyimonu me ndu ọphunanu alaa ya achokashi. ³⁷ Epe aphu l'iya phu; su iya l'onymonye tukokwa achọ iya.

³⁸ Jisọsu asu epe: "Unu t'ephe je le mkpukpu ndu ọphu haru ọdugbaa epe ntse; te ya kfuaru epe okfu Nchileke l'eke ono; l'oo iphe ya byaru ndono."

³⁹ Yo jekota ekemeke ọbule le Gálili; ekfu okfu Nchileke l'iphe bu ulondzuko ndu Ju; l'achishikwaphu ọgvu, butsua madzu l'ehu.

Jisọsu agwo onye ehu-labu
(Mát 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Yo be ujiku lanu; onye ehu-labu abyakfuta Jisọsu bya ebyishi iya ikpere l'ifu; ọo ya; su iya: "Ọ -buru uche-obu ngu; be ii-menu iya-a te ya du mma."

⁴¹ Imiko nwoke ono egude iya; yo machiwaphu eka; byia ya; su iya: "Ọ bu uche-obu iya. Ngwaa; ka mma." ⁴² Teke onophu; ehu-labu ono agvuwaphu nwoke ono l'ehu; yo bya adu mma. ⁴³ Jisọsu anmashiaru iya okwa ike t'ọ tugbulekwaphu lashia l'ufu teke onophu; ⁴⁴ wo iya: "Ba dukwa onye ii-kfuru iya. Tugbulekwaphu je eworu onwongu koshi onye achijeru Nchileke eja t'o lee ngu enya. Nggw egworu ngweja, onye e metaru l'iphe eme iya nu anuje; nu t'ọ chiaru ngu ege Mosisu ziru l'ekemu iya; k'ọphu ọha a-makota l'ehu duwa ngu mma."

⁴⁵ Nwoke ono egbe tugbulee je kfukashia iphe ono, Jisọsu meru iya ono. Yo mee; to nwehe mkpukpu, Jisọsu abahukwadu; t'e ba ma. Yo buru iya meru; Jisọsu te ekwejehe alufuta l'edzudzu ọha le mkpukpu ono. Ndiphe eshijewaru ekemeke ọbule awakfuta iya.

2

Nwoke, iphe lonwuru
ibe-ehu lanu

(Mát 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ To du iya bu; a nlephu nwa abali olemole; Jisọsu alatashia azu le Kapaniyomu ọdo. Yo ngakota ekemeke ọbule l'ọ nowa l'ufu. ² A dukpo l'igwe bya eji; k'ọphu bu l'e to nwehedu eke ọzo nokwadu; mbukponu m'ọ bu l'onu-ibo. Jisọsu l'ezi epe ozi-oma ono. ³ Umadzu eno aparu nwoke, iphe lonwuru ibe-ehu lanu pataru iya. ⁴ Ndu ono, doru ege ono te kwe t'ephe phua ọzo pakfube iya Jisọsu. Ya ndono; epe eje eworu ọzo bufua l'eli ulo ono le gedegede ibyiya ọphu Jisọsu no. Epe eworu iphe ono nwoke ono ze ono pyoo l'eke ono, epe bufuru ono; shi iya pazita iya l'ime ulo ono. ⁵ Jisọsu aphua ege epe kwetaberu le ya a-du ike mee te nwoke ono jee ije; yo su nwoke ono: "Nwa iya; a gwaru ngu nvu l'iphe du eji, i mekotaru l'ọ ha."

⁶ Ndu ezije ekemu, haru ọdu l'eke ono arilaha: ⁷ "Bu ngunu be nwoke-wa ekfu ege-a? Ookfurushikwa Nchileke ekfurushi! Mbụ; ?bu onye a-du ike gwaru madzu nvu l'iphe du eji, o meru; gbahaa Nchileke nwenkinyi iya?"

⁸ Jisọsu egude obu iya mawaruphu iphe, epe ari; bya aji epe: "Ngunu meru iphe unu ari egbe oriri ono? ⁹ ?Bu ole ka ntse: ?bu t'a su nwoke-wa, iphe lonwuru ibe-ehu lanu-wa: 'A gwaru ngu nvu l'iphe du eji, i meshiru;' t'ọ t'a su-chia ya: 'Gbeshi; pata iphe aze ngu jelaha ije?' ¹⁰ Ya e-koshi unu le yebe Abubu-Ndiphe b'e ziru te ya gjeru madzu nvu l'iphe

dụ eji, o meshiru lẹ mgboko-a.” Yọ bya sụ nwoke ono, iphe lọnwuru ibe-
 ẹhu lanụ ono: ¹¹ “Ya sūru ngu t’i gbeshi; pata iphe azẹe ngu lashia l’ufu!”

¹² Nwoke ono ezilihu; pata iphe azẹe ya ono; yọ buru iya atugbu. Ẹphe
 atuko ele iya. Yo ji ẹphe ẹnya; ẹphe ajalaha Nchileke ajaja asuje: “L’ẹphe
 ta phubukwaa onye meru egbe iphe ophu dụ ẹge owaa!”

Jisosu eku Lívayi

(Mát 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jisosu alashia azụ l’onu eze ẹnyimu Gálili; igweligwe madzụ awukfuta
 iya; yọ wata ẹphe ozi iphe. ¹⁴ Yo jenyalephu l’esu-uzo; phua Lívayi
 Alufiyosu ẹke o dugaru l’ulo okpoga akiriko. Jisosu asụ iya: “Lívayi; tsoru
 iya.” Lívayi egbeshi; tsoru iya.

¹⁵ A nonyaa teke odo; Jisosu ejee ori nri l’ulo Lívayi. L’ẹke ono b’a dụ
 l’igwe; mbụ ndu akiriko; mę ndu odo, bụ ndu ẹjo madzụ; ẹphe etsoru
 Jisosu; mę ndu etsoje uzo iya lẹ nri ono. ¹⁶ Ndu ezije ekemu, bụ nwa ndu
 ophu bụ ndu okpa Fárisii aphulephu lẹ Jisosu yele ndu ono, bụ ndu emeje
 iphe dụ eji; mę ndu akiriko ono l’eriko nri; ẹphe ajia ndu etsoje uzo Jisosu;
 sụ: “?Bụ ngunu meru iphe Nnajiufu unu ye ndu akiriko; mę ndu odo, bụ
 ndu emeje iphe dụ eji erigba nri?”

¹⁷ Jisosu anua ya; sụ ẹphe: “Ndu ẹhu dụ mma bẹ mkpa onye eme ogvu
 ta dukwaru. O kwa ndu ẹhu dụ eji bẹ mkpa onye eme ogvu duru. Ya
 ta byakwa oku ndu doberu ẹka ndoo; o kwa ndu emeje iphe dụ eji bẹ ya
 byaru ekuku.”

Aji lẹ k’oswi aswiswi

(Mát 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Yo rua teke lanụ; ndu etsoje uzo Jonu; mę ndu Fárisii anodu l’aswi
 aswiswi; ekfu anụ Nchileke. Yo nweru ndu byakfutaru Jisosu bya aji ya:
 “?Ngunu meru iphe ndu ophu etsoje uzo Jonu; mę ndu kẹ Fárisii aswi
 aswiswi; ekfu anụ Nchileke; ndu etsoje uzo ngu ta aswi?”

¹⁹ Jisosu asụ ẹphe: “?O nweru ndu e kujeru l’eswa-nwanyi ophungu;
 ẹphe egbe wata oswi aswiswi; l’ẹke nwoke, kuru ẹphe nokwaa? Ẹphe ta
 aswidu aswiswi l’ẹke ẹphe lẹ nwoke ono, kuru ẹphe ono nọ. ²⁰ Obenu lẹ
 mbọku obu, aa-nafu ẹphe onye ono, alu nwanyi, kuru ẹphe l’eswa-nwanyi
 ono nọphu abya. Mbọku ono bẹ ẹphe a-kabẹ swia aswiswi.

²¹ “Ẹ to nwedu onye gudeje ẹkwa ophungu je agbaa akahụ uwe. O -
 tua ya ama; k’ophungu ono alakata akahụ uwe ono; mee t’enu iya karu
 nshinu. ²² To nwe onye wotajeru akuru-aku ophungu, atu vavava je ogha
 l’akahụ okurutu otumu. O -tua ya ama; mee ono agbajashia otumu obu;
 mee obu ye l’otumu obu alaa l’iyi. O bụ akuru-aku ophungu bẹ eeyeje
 l’otumu ophungu, karu akaka.”

Aji lẹ kẹ mbọku otu-ume

(Mát 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Yo be ujiku lanụ, bụ mbọku otu-ume; Jisosu phẹ l’eswe l’egu ẹke
 a kọru akpe. Ndu etsoje uzo iya awata okwo akpe ono. ²⁴ Ndu Fárisii
 asuwaphu Jisosu: “Lenu! ?Bụ ngunu meru iphe ndu-wa kabẹ eme egbe
 iya owaa, ẹ tee mejedu mbọku otu-ume-wa?”

²⁵ Jisosu aji ẹphe: “?Unu ta guvubua l’ekwo okfu Nchileke iphe Dévidi
 yele ndu ẹphe l’iya yi mejeru; ẹke iphe atsụ ẹphe l’ẹhu; ẹgu l’agu ẹphe?
²⁶ Iphe ono meru teke nwoke, eeku Abáyata shi buru eze onye ishi ndu
 achijeru Nchileke ẹja. Dévidi abahushia l’ulo Nchileke je ewota buredi,
 duru Nchileke lẹ nsọ; taa; mbụ buredi, onye odo ẹ-ta hadu kẹ t’o wota taa;

gbahaa ndu achijeru Nchileke eja. Dévidi taru iya; hakwaruphu nu ndu ephe l'iya yiko."

²⁷ Jisosu asu ephe: "Mboku otu-ume kwa t'o kwoo madzu be Nchileke medoru iya; e to bukwa madzu b'o meru t'o kwoo mboku otu-ume. ²⁸ Oo ya bu le Abubu-Ndiphe bu Nnajiufu k'iphemiphe obule; mbu je akpaa le mboku otu-ume."

3

Nwoke, iphe lonwuru eka lanu (Mát 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Ya ndono; Jisosu alatashia azu l'ulo-ndzuko ndu Ju l'eke, o no; mbu nwoke, iphe lonwuru eka lanu. ² Ephe anodu l'ege Jisosu t'ephe maru: ? oo-mekwaphu t'ehu du madzu mma mboku otu-ume; t'ephe su l'o meru ejo iphe. ³ Jisosu asu nwoke ono, eka lanu nwuhuru anwuhu ono: "Lufuta l'ifu eke-a." ⁴ Jisosu asu ephe: "Te ya jia unu aji: ?O bu omebyi ekemu mboku otu-ume t'e mee iphe-oma; too t'e mee ejo iphe? ?Bu odzo madzu ndzu; t'o bu t'e gbua madzu egbugbu mboku ono?"

Ephe te kfu okfu yeru iya.

⁵ Jisosu avoo ephe enya mgburumgburu. Yo rua ya l'ehu; okfu l'ephe bu anuma-anuma. Yo su nwoke ono, eka lanu nwuhuru anwuhu ono: "Ngwaa; machia eka ngu amachi." Yo machia ya. Eka ono abya eteta; duwa iya phu mma. ⁶ Ndu Farisii ono eshi l'ulo-ndzuko ono lufuta; jekfubeshia ndu okpa ke Herodu; ephe agbakobewaphu chia idzu ege ephe e-shi gbua Jisosu.

A du l'igwe wu-tsoru Jisosu

⁷ Jisosu me ndu etsoje uzo iya atugbua jeshia l'eze enyimu Galili; a du igwe shi le Galili tsoru iya; mewaru ndu ophu shi Judiya; ⁸ me ndu Jerusalemu; ndu Idumiya; ndu ophu shi azu Enyimu Jordanu azu iya ophu; me ndu obutobu ndu Taya me Sayidonu. Ndu ono wu-lihuru tsoru iya; okfu l'ephe nuru iphe Jisosu eme. ⁹ Ndu ono ha nshinu k'ophu Jisosu suru ndu etsoje uzo iya t'ephe je achoo ugbo kwaberu iya; k'ophu ikpoto ndu ono ta akpagbudu iya le mkpa. ¹⁰ Iphe, meru ephe awu awukfuta iya aburu l'o mewaru igweligwe ndu iphe eme; ephe akorohu; k'ophu bu le ndu odo, iphe emetsua kpalahaaru mkpa ege ee-me t'ephe byikpoo ya nu eka. ¹¹ Yoo buje teke ogvu phuleruphu Jisosu; yo dashia l'ali l'ifu iya; l'echi mkpu; ekfu "L'oo nggu bu Nwatibe Nchileke!"

¹² Jisosu abaaru ogvu ono mbà t'e b'o kfujeshi onye ya bu l'edzudzu oha.

Ndu ishi-ozu iri ebo ono (Mát 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ E meebe; Jisosu egbeshi jeshia l'eli ugvu; je anodu kua ndu ophu du iya mma; ephe abyakfutashia ya. ¹⁴ Yo bya afota ephe umadzu iri l'ebo; gua ndu ishi-ozu; su ephe: "Ya fotawaru unu t'unu l'iya nodu. Ya e-zi unu t'unu je ezia ozi-oma; ¹⁵ zikwaphu unu t'unu gude ike chifuje ogvu."

¹⁶ Umadzu iri l'ebo ono, o fotaru ono bu: Sayimonu ophu Jisosu guru Pyita; ¹⁷ me Jemusuzébedi; me nwunne iya, bu Jonu Zébedi ophu Jisosu guru Unwu Egbe-Igwe. ¹⁸ Ndu odo bu Anduru; Filipu; Batolomiyu; Mátiyu; Tómosu; me Jemusuzébedi, bu nwatibe Alufiyosu; me Tadiyosu; me Sayimonu, bu onye yi l'ogbo, adzo te ali ndu Ju noduru ndu Ju; ¹⁹ me Judasu Isukariyotu ophu deru Jisosu ye.

*Jisosu; me Biyélezebolu**(Mát 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Ya ndono; Jisosu alashia l'ufu; igweligwe madzu abya edzua odo l'eke ono; k'ophu Jisosu me ndu etsoje uzo iya be uzo ta dukpoduaru nu ke t'ephe ria nri. ²¹ Ndibe Jisosu phe anua ya; jeshia t'ephe kpulata iya; okfu l'ephe haru ekfu l'ogvu yiwa iya eya.

²² Ndu ezije ekemu, shi Jerúsalemu abya bya ekfutsua l'o bu Biyélezebolu, bu iya bu ishi k'iphe bu ogvu b'o gude achifu ogvu.

²³ Jisosu ekua ndu ono; ephe abyakfuta iya. Yo gude etu etu zilaha ephe iphe; su ephe: “?Nanu ege Sétanu e-shi chifu Sétanu?” ²⁴ O -buru le ndu, bu l'ali-eze lanu woru onwephe kekahu ebo; selaha okfu be ali-eze obu a-dakposhihukwa. ²⁵ O -bukwaruphu le ndu enya ulo lanu kekashiru onwephe; tso onwephe ogu; enya ulo obu e-chihukwa. ²⁶ Oo ya bu l'o -buru le Sétanu gude nseku kee onwiya iche iche; e to nwekwa ege ononobe; nk'iya agvu. ²⁷ Odo bu l'e to nweudu onye a-du-ghe ike baa l'ulo nwoke, agburu-ehu no; je egwota iya iphe; l'e b'o gudehaodu nwoke ono; kee ya egbu; temanu yo shide ishi lanu gwowaru iphe l'ulo ono ege du iya mma. ²⁸ Kamenu; te ya karu unu: aa-gukotaru madzu nvu l'iphe bu iphe du eji, onye obu meshiru l'o ha; me ekfurushi, o kfurushikotaru Nchileke. ²⁹ Obenu l'onye ophu kfuru kfurushia Ume-du-Nso b'e ta abyakwa bya aguru nvu; okfu l'o mewaru iphe du eji ke gbururu jeye.”

³⁰ Jisosu kfuru ephe okfu-a; okfu l'ephe shi su l'ogvu bu iya l'ehu.

*Nne Jisosu; me unwunne iya**(Mát 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Nne Jisosu; me unwunne iya abya abata vudo l'ogbodufu; zia t'e kuaru iya ephe. ³² Teke ono b'a zaru igwe nonphee Jisosu mgburumburu; ephe asu iya: “Nenu: nne ngu; me unwunne ngu phe nokwa l'ogbodufu; achu ngu.”

³³ Jisosu aji ephe: “?Bu ndu ole bu nne iya; me unwunne iya obu?” ³⁴ Yo lewaphu ndu ono, dugatsuaru l'eke ono enya mgburumburu; su ephe: “O bu nne iya; me unwunne iya phe ndo-o no l'eka-a! ³⁵ O bu iphe bu onye eme iphe, no Nchileke l'obu be bu nwunne iya ke nwoke; buru nwunne iya ke nwanyi; buru nne iya.”

4*Etu, eegude onye agha nebyi iphe anma**(Mát 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Yo be teke odo; Jisosu awatakwa ozi iphe l'iku eze enyimu. Madzu azaa ntumatu gbaphee ya mgburumburu; k'ophu o bahuru l'ugbo je adugaru; ndu ono adoo l'iku eze enyimu ono l'eli ali. ² Yo gude etu etu zilaha ephe igweligwe iphe. Teke oozi ephe iphe ono b'o suru ephe:

³ “Unu gebekwa nchi. L'o nweru nwoke lanu, jeru ogha nebyi iphe. ⁴ L'ogha nebyi iphe ono b'o nweru ndu ophu daru le mkpoworo uzo; unwenu atutua ya. ⁵ Ndu aharu daa l'ali mkpuma; fushikebewaphu; ke l'anu-ali ta nodu iya. ⁶ Anwu awatawaphu akpokpo; woru unwu iru nebyi iphe ono kponwushia; ke l'akwara iya te jerudu ime ali. ⁷ Ndu aharu daa l'ali ogvu; bya efushia. Yo vuta mbu ogvu ono; woru nebyi iphe ono kpagbushia; to mihe amimi. ⁸ Obenu le ndu ophu daru l'ali-otsu; byaru bya efushia; vua; mishia. Ndu mitaru ukporo akporu l'akporu iri iri; ndu amita ukporo eto eto; ndu amita ukporo ise ukporo ise.”

⁹ Jisosu asụ ẹphe: “T’onye nweru ẹnu-nchị; nụkwaa ya.”

*Iphe kparu iphe Jisosu
egudeje ẹtu ezi iphe*

(Mát 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Yo rua teke Jisosu nọ nkinyi iya; ndu etso iya nù; mę ụmadzu iri l'ẹbo phụ abyakfutashia ya t'ọ kọoru ẹphe iphe ẹtu ẹtu ono bụtsua. ¹¹ Jisosu asụ ẹphe: “Ọ bụ unubedua bę eekoshi iphe ono, e shi domia edomi ono, bụ iya bụ k'ẹke Nchileke bụ eze. Obenu lę ndu ọdo bę aanmaru iphemiphe ọbule ono l'ẹtu ẹtu. ¹² Ọo ya bụ k'ọphu ọo-buru iphe e dehawaru; sụ:

‘L'ẹphe e-le ẹnya nta;
lee imo;
tọ dụ iphe ẹphe aphụ.
Ẹphe angaa nchị nta;
ngaa imo;
tọ dụ iphe ẹphe anụ.
Ndege ẹ tọ dudu ẹge ono;
mę ẹphe abyakfutakwaa Nchileke;
m'ọ gụaru ẹphe nvụ l'iphe dụ ẹji,
ẹphe meshiru.’ ”

*Iphe ẹtu onye agha
nebyi iphe ono bụ*

(Mát 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Jisosu abya aji ẹphe: “?Ẹtu ono, ya nmaru unu ono te dodu unu ẹnya tọo? ?Nanụkpoo ẹge ee-me tẹ ẹtu dojee unu ẹnya? ¹⁴ Onye ono, agha nebyi iphe ono bụ okfu Nchileke bę ọogha. ¹⁵ Ndu ono, nọ l'ẹswara ụzo l'ẹke agha okfu Nchileke ono bụ ndu ọphu anuje iya nù. Anunu, ẹphe anụkwadu iya-a; Sétanu abya anafu ẹphe okfu Nchileke ono, a gharu l'ime obu ẹphe ono. ¹⁶ Ndu ọphunanu dukwaphu l'ọ bụ nebyi iphe ọphu a gharu l'alị mkpuma. Ẹphe anụ-gee okfu ono; nata iya l'ẹhu-otso-ena. ¹⁷ Obenu l'ẹ to nwedu akwara, ẹphe gbabẹru l'ime onwẹphe. Ẹphe -kpọlephu ụkfu nwanshị; iphe-ẹhuka; m'ọ kwanu ome madzụ kpakpawowo l'okfu iphe onye ono kweru -byalephu; yọ buru iphe ẹphe a-kpakota daa; paru ozi ono haa. ¹⁸ Ndu ọphu adu l'ọ bụ nebyi iphe ọphu a gharu l'alị ogvu. Ẹphebedua abuje: ẹphe -nụtsua okfu Nchileke ono; ¹⁹ ọriri kę ndzụ; ẹge ee-shi nweru ẹku; mę iphe agụgu ọdo abya akpalube; kpalahaa okfu ono ẹhu; tọo mihe amimi. ²⁰ Obenu lę ndu onanu, bụ nebyi iphe, a gharu l'alị-otsu ono; bụ ndu ọphu anutsujee okfu ono; ẹphe ewotawa iya phụ ye l'ọkpoma; yọ mịa nebyi: ndu amịta ụkporo l'iri; ndu amịta ụkporo ẹto; ndu amịta ụkporo ise.”

*Ẹ te eyejedu ọku l'urọku;
kpuchia ya iphe*
(Luk 8:16-18)

²¹ Jisosu asụ ẹphe: “?O nweru onye ewojeru ọku ye l'urọku gbe woru ite kpuchia ya; m'ọ bụ woru iya ye lę mkpuli oshi-azee? ?Tọ bụdunua l'eli agomu bę aatukobeje iya? ²² L'iphe bụ iphe, e shi domia edomi bę ee-mekochakwaa mee t'a phụ l'ẹnya; ẹge ono kwaphu bę iphe bụ iphe eeme l'edomi bę ee-mekochakwaa mee t'a maru. ²³ T'onye nweru ẹnu-nchị; nụkwaa ya!”

²⁴ Jisosu asụkwaphu ẹphe: “Unu ngabekwa nchị l'iphe unu anụ! Ọ kwa iphe unu gude turu nù onye ọdo bę Nchileke e-gudekwaphu turu nù unu;

mbụ; oo-gbekwanu nū unu ophu ka nū. ²⁵ Onye nweru nū bẹ Nchileke e-yekwafuaru odo. Onye ẹ-te nwedu nū bẹ nwiya ophu o nwekpooru nū enwenwe bẹ oo-gbe natafua ya nū.”

*Etu, eegude nebyi iphe
evu evuvu anma*

²⁶ Yọ sukwapu ẹphe: “L'ẹke Nchileke bụ eze dulephu l'ọ bụ nwoke, je aghaa nebyi iphe l'alị. ²⁷ Ẽnyashi mbọku-mbọku; yo kuru mgbenya tehu echile iya; nebyi iphe ono efushia; l'evu; tọ ma ẹge ọomuje. ²⁸ Alị l'onwiya emeje tẹ nebyi iphe ono vua; mishiya akpuru. Nongini-nongini iya evujeru ọzo lufuta bya akaa; yọ bya afo ọshi; yee nebyi. ²⁹ Teke nebyi iphe ono charu; nwoke ono ewota mma iya wata iya egbushi; okfu l'o ruwaru teke a kpatajẹ iphe e meberu emebe.”

*Etu, eegude akpuru
oshi mosutadu anma*

(Mát 13:31-32, 34; Luk 13:18-19)

³⁰ Yo kfutsua ẹge ono; bya asu: “?Ngunu bẹ ayi a-su l'ẹke Nchileke bụ eze dulephu l'ọ bụ iya? ?Egbe ẹtu ngunu bẹ ayi e-gudenua ya nmaa? ³¹ Ọ dulephu l'ọ bụ akpuru mosutadu, bụ iya kakota nwanshi l'iphe bụ akpuru oshi, aaku akuku l'alị. ³² Obenu l'ọobuje teke e wotaru iya kua l'ogbodali; taa nọdu ophu baru ishi; yo vua; buru eze oshi, katsukpo nshinu l'iphe bụ oshi, aadzajẹ adzadza lẹ mgbabu; ẹkali iya ajakashia; unwenu, ẹphe l'eli abya akpalahaa ya ẹkfunu.”

³³ Yọ buru ẹtu, dugbaa ẹge ono bẹ Jisosu gude zia okfu Nchileke ẹge ọo-ka ẹphe odo ẹnya. ³⁴ Ẽ too kfuduru ẹphe okfu; l'ẹ b'o gude ẹtu. Teke yele ndu etsoje ọzo iya nọlephu; yọ kofutatsuaru ẹphe iphe okfu iya ono bukota t'o doo ẹphe ẹnya.

*Oke pherephere anuru iya okfu
(Mát 8:23-27; Luk 8:22-25)*

³⁵ Tọ dulephu iya bụ; yo be l'urenyashi ujiku lanu ono; Jisosu asu ndu etsoje ọzo iya t'ẹphe l'iya dafu azu eze ẹnyimu ono azu iya ophu. ³⁶ Ẽphe aparu oha ono haa; bakfube Jisosu l'ugbo ẹke ọ nọhawa; ẹphe atugbu. Ugbo ndu odo l'etso ẹphe. ³⁷ Oke pherephere awatawaphu ẹpẹpẹ; eyii-mini atulahaa mini eye l'ugbo ono; jeye; yọ phoduwaa nwanshi tẹ mini ji iya. ³⁸ Jisosu bụ owaa, laruru l'azu ugbo ono; chebe ishi lẹ pyilo; kulahaa mgbenya. Ndu etsoje ọzo iya eje etewa iya phu; su iya: “O-zi-iphe! Tii kpakpo duaru ishi; mẹ ugbo abyaakwa ẹphe ekpukpu.”

³⁹ Jisosu etehu bya abaaru pherephere ono mba; su eze ẹnyimu ono: “Chaa! Daa ashị!” Pherephere ono adawaphu ashị; ẹke ono l'ọ ha adakota nyongu. ⁴⁰ Jisosu aji ẹphe: “?Ngunu meru iphe unu atsụ egvu? ?Unu te kwetadua kẹ Nchileke tọ?”

⁴¹ Ẽphe anmakota kpakpakpa; l'ẹke ẹphe atsụ egvu; jilaha onwẹpẹ: “?Bụ egbe nwoke ngunu dulephu ẹge owaa, pherephere; mẹ eze ẹnyimu anuru okfu?”

5

*Nwoke, ogvu bu l'ehu
(Mát 8:28-34; Luk 8:26-39)*

¹ Jisosu yele ndu etsoje ọzo iya abya erua l'azu eze ẹnyimu l'azu iya ke ndu Gérasa. ² Jisosu alufutalephu l'ugbo ono; yele nwoke obu, shilephu l'ikiri-kpọo ahadzu. Nwoke ono bẹ ogvu bu l'ehu. ³ Nwoke ono bu ebubu

l'ikiri-kpoo. Ogvu ono be shihuru iya ike l'ehu; k'ophu e too kwejededu t'e ketsua ya eketsu; mbukponu m'o -ruhuru; o buru mkporo b'a turu iya. ⁴ Tekenteke b'a tujehawa iya mkpakobe l'eka; me l'okpa; yo zubushia k'eka; chipyashia k'okpa. Agburu-ehu, no iya nu b'e to nwedu onye aduje ike lo-gude iya. ⁵ Eswe me enyashi mboku-mboku be onoduje aghaphe l'ikiri-kpoo ono; me l'ugvu ugvu; l'echi mkpu; gude mkpuma agbuswashi onwiya ehu.

⁶ Yo nodu ote-anya phua Jisosu; vuta oso gbakfushia ya bya adaa ya l'ifu; ⁷ chia mkpu; su: "Jisosu, Nwatibe Nchileke ophu bu Okaribe-Kakota-Nu; ?bu ngunu be nggu l'iya ji. Ya arokwa ngu aroro: Nchileke anukwa iya-a: ba nukwa iya aphu." ⁸ Iphe meru iphe nwoke ono kfuru iphe ono bu le Jisosu be suhawaru ogvu ono t'o shi iya l'ehu lufu.

⁹ Jisosu aji iya epha iya.

Yo su iya: "L'epha iya bu 'Unubuku'; okfu l'ephe ha l'igweligwe." ¹⁰ Yo rolahaa Jisosu; su: "Byiko; eka-l'alj; waa ikpere; t'e b'o chifushi epe l'alj ono."

¹¹ Ya ndono; yo nweru igweligwe ezi, no le mgbazita ugvu ono; l'ata nri. ¹² Ogvu ono rolahaa Jisosu; t'o haa ya te ya wuba ezi ono l'ehu. ¹³ Jisosu ekweta. Ogvu ono eshikota nwoke ono l'ehu wufuta bya awuba ezi ono l'ehu. Igweligwe ezi ono eshi le mgbazita ugvu eze enyimu ono wu-lihu; fota oso gidigidi; je aphulahu l'eze enyimu ono; mini eworu iya rigbushia; mbu iphe ruru unu ezi ise.

¹⁴ Ndu eche ezi ono agbakashihu je eworu iya kfukashia le mkpukpu; me le ndu onu-egu. Ya ndono; ndu ono, e kfuru iya ono awufuta t'ephe bya aphu iphe meru nu. ¹⁵ Epe abyakfutashia Jisosu; bya aphua nwoke ono, unubuku ogvu shi buru l'ehu ono; eke o yeru uwe; dugaru adugaru; nwewaru nu egomunggo. Epe atsulahaa egvu. ¹⁶ Ndu ophu no teke iphe ono meru ewowaruphu iphe meru nwoke ono, ogvu shi buru l'ehu ono; me ezi ono kwaphu kooru ndu onanu, byaru k'ophungu ono.

¹⁷ Epe rolahaa Jisosu t'o gbeshiru epe l'ibiyia nk'ephe.

¹⁸ Jisosu abyatashia obahu l'ugbo; nwoke ono, ogvu shi buru l'ehu ono aroo ya te yele iya yiru.

¹⁹ Jisosu ajika; su iya: "Lashia; lakfube ndibe unu; je ekfuaru epe eze iphe Nnajiufu meru ngu; me ege o phu-beru ngu imiko."

²⁰ Nwoke ono ekwe tugbua; laa okfukashi eze iphe Jisosu meru iya le mkpukpu Mkpukpu-iri. Iphe ono, Jisosu meru ono adukota epe l'ephe ha biribiri.

*Nwatibe Jáyirosu;
me nwanyi, nsọ eme*

(Mát 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Jisosu atugbua daa eze mini ono lashia azu l'azu iya ophu. Igweligwe madu abya ano-pee ya mgburumburu. Yo nodu l'iku mini ono. ²² Nwoke lanu, eeku Jáyirosu, bu onye lanu le ndu ishi ulo-ndzuko epe abyakfuta Jisosu; bya aburu iya pee l'iku okpa; ²³ roshikpoo ya ike; su iya: "Le nwatibe iya ke nwanyi anwuhakwa." Wo iya: "Byiko; t'o bya ebyia ya eka; k'ophu oo-korohu; noduru iya ru ndu."

²⁴ Yele Jisosu ayiko tugbua. A du l'igwe zehu tsoru Jisosu eka ebo-ebo; l'akpa iya mkpa.

²⁵ Yo nweru nwanyi unwurukpo lanu, nsọ-unwanyi mewaru afa iri l'ebo mgburumburu. ²⁶ Yo jewa iphe-ehuka l'eka igweligwe ndu eme ogvu. Iphemiphe obule, o nweru b'o tuko mepushibebewa; ophu 'o kadu mma;

njọ egbe akalẹe njọ akaka atugbu. ²⁷ Yọ nùhawa iphe Jisọsu emeje; tugbua shia Jisọsu ọzo azu; pyobata l'ẹke ono, a zaru l'igwe ẹge ono; bya ebyia uwe Jisọsu ẹka; ²⁸ kẹ l'ọ sùkwanuru onwiya: "Lẹ ya -denyiwa ẹka l'uwe Jisọsu bẹ ya a-kọrohu-a."

²⁹ Ebyibi, oobyi ẹka l'uwe Jisọsu ono; yo mebuhuwa iya phụ mbụ nsọ-unwanyi ono. Yo ruwa iya phụ l'ẹhu lẹ Jisọsu mewaru tẹ ya kọrohu l'iphe ono, eme iya nù ono. ³⁰ Teke onowaphu; Jisọsu amawaruphu l'o nweru ike, shi iya l'ẹhu lufu. Yọ ghachiwaphu; jì igweligwe ndu ono: "Bụ onye byiru ẹka l'uwe iya?"

³¹ Ndu etsoje iya nù asụ iya: "I phuru-a ndu akpa ngu mkpa; nggu ajikwaduru onye byiru ngu ẹka l'uwe?"

³² Jisọsu abya achikaa ẹnya tẹ ya maru: ?ya a-phụ onye meru iphe ono. ³³ Nwanyi ono atsulahaa egvu; ẹhu anmalahaa ya anmanma; kẹ l'ọ mawaru iphe o meru iya. Yọ lufuta; bya adaa Jisọsu l'ifu; woru ire-lanụ dooru iya. ³⁴ Jisọsu asụ iya: "Nwa iya nwanyi; ekwekwe ngu mewaru t'ẹhu dū ngu mma. Laa l'ẹhu-agu; l'iphe eme ngu nù b'e mewaru t'ọ dū ngu mma."

³⁵ Jisọsu egudekwadua ẹge ono ekfu; ndu shi kẹ Jáyirọsu abyawaphu bya ezia Jáyirọsu lẹ nwatibe iya nwanyi ọbu nwuhwakwaru; ?o nwekwaduru k'ọphu oo-jekwadu okfuchi O-zi-iphe nchị.

³⁶ Jisọsu ta ngakpoduaru nchị l'iphe ẹphe ekfu. Yọ sù onye ishi ọlo-ndzuko ono: "Ba tsushi egvu; ọ búa t'i kweta." ³⁷ Jisọsu atugbua; to nwe onye ọdo, o kweru t'o tsoru iya; gufuphu Pyita; Jémusu mẹ nwunne iya, bụ Jọnu. ³⁸ Ẹphe erua kẹ onye ishi ọlo-ndzuko ono; Jisọsu aphuwaphu ẹge ẹke ono swọkoberu l'ẹkwa mẹ mkpu. ³⁹ Yọ bya abata; jì ẹphe: "Ngunu kparu iphe unu swọkoberu ẹge ọwaa l'ẹkwa? Mẹ nwata ono ta nwuhukwa anwuhu; ọ kwa mgbenya bẹ ooku!"

⁴⁰ Ẹphe eze iya ọchi. Yọ chishikota ẹphe etezi l'ẹphe ha; bya eduta nna nwata ono; mẹ nne iya; mẹ ndu ono, ẹphe l'iya yi ono. Ẹphe abahushia l'ẹke nwata ono zẹ. ⁴¹ Yọ bya esekputa nwata ono l'ẹka; sù iya: "Talita kumi" bụ iya bụ: "Nwamgbọko nshì; ya sùru t'i gbeshi egbeshi!"

⁴² Yo gbeshiwaphu; jephelaha. Nwamgbọko nshì ono nọwaru afa iri l'ẹbo k'ọphu a mụru iya. Iphe ono eji ndu, nọ l'ẹke ono ẹnya; ẹke ọ dū ẹphe biribiri! ⁴³ Jisọsu asụ ẹphe t'ẹ b'ọ dukwa onye ẹphe e-me t'ọ maru; sù ẹphe t'a nù nwata ono iphe t'ọ ria.

6

Aajika Jisọsu lẹ Názaretu (Mát 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Jisọsu egbeshi l'ẹke ono; yọ buru iya ọla ndu-ẹphe. Ndu etsoje ọzo iya etsoru iya. ² Yo rua mbọku ọtu-ume; yọ wata ozi iphe l'ọlo-ndzuko ndu Ju. Ọlo ono, oozì iphe ono bẹ madzù ha igwe nọdu. Yọ dū ẹphe biribiri mbụ iphe Jisọsu ezi ẹphe. Ẹphe ajilahaa: "Bụ awe bẹ nwoke-wa mụtatsuaru egbe iphe ọwaa? Bụ onye ziru iya egbe mmamiphe ọwananu? Nanu ẹge o meru emeebe iphe-ọphulanya ọwaa, ẹ ta phubua oyeru iya-a? ³ Tọ budunua ya bụ kapinta-wa, bụ nwatibe Méri-wa; mbụ nwunne Jémusu; Jósesu; Júdasu; mẹ Sáyimonu? Unwunne iya unwanyi ndu ọphu ta budunua l'ẹke-a bẹ ayi l'ẹphe tuko buru?" Iphe ono akpọshia ẹphe okweta iphe ookfu.

⁴ Jisosu asụ ẹphe: “Onye nkfuchiru Nchileke bẹ aakwabejekwaru ugwu l'ẹkemeke ọbule; gụfukwaphu lẹ mkpukpu, ọ nọdu vufuta; mę ndu ikfu iya; mę ndu ụlo iya.”

⁵ Ọ bụ iphe ono meru iphe ẹ tọ dudu iphe du biribiri, ha nshinu, Jisosu meru l'ẹke ono; gụfu nwa ndu ọphu ẹhu ta dudu mma, o byiberu ẹka; mee; ẹhu adu ẹphe mma. ⁶ Yọ dua ya biribiri l'ẹphe ta chiduru ukfu kwę ya.

Jisosu ezifu ndu ishi-oz;
umadzu iri ẹbo

(Mát 10:5-15; Luk 9:1-6)

Ya ndono; yoo jephetsua lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu l'ẹke ono; ezi okfu Nchileke. ⁷ Jisosu ekukobe umadzu iri l'ẹbo ono; bya eworu ẹphe dzee ẹbo-ẹbo; zia ẹphe t'ẹphe je egude ike chifuje ọgvu. ⁸ Yo kfuaru iya ẹphe kfushiaru iya ẹphe ike: “T'ẹ b'o nwekwa iphe ẹphe e-gude eje; gụfu oshio-gude-l'ẹka. T'ẹphe be egudekwa nri; ẹphe te egude ẹda; ẹphe te eye okpoga l'ẹkpa uwe ẹphe. ⁹ T'ẹphe yekwaa akpokpa; ọle t'ẹphe be eyekwa uwe ọdo; a gụfu ọphu ẹphe yeru l'ẹhu.” ¹⁰ Yọ sukwaphu: “Ufu, unu bahujewaru; a -nata unu; unu nodulekwaphu l'ẹke ọbu. Unu be ejekwa oburu l'ẹke ọdo jeye teke unu e-gbeshi l'ibiyia onanu. ¹¹ Ẹke unu jeru; ẹphe -jika unu; m'ọ bụ lẹ ndu ọbu te kwedu ngaberu unu nchi; teke unu e-gbeshi; unu ajishia udzu-eja, nọ unu l'okpa l'ẹke ono; gude koshi l'ẹka unu ta duhedu iya.”

¹² Ya ndono; ẹphe atugbua je ekfukashiru iya ndiphe t'ẹphe taa onwẹphe uta; sefu ẹka l'iphe du ẹji, ẹphe meshiru; lakfuta Nchileke. ¹³ Ẹphe achishitsua igweligwe ọgvu l'ẹhu ndu ọphu ọgvu bu l'ẹhu; tetsua igweligwe ndu ọphu iphe-ememe eme manụ; ẹphe akorohukota.

Eebuta Jonu Baputizimu ishi

(Mát 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Eze, bụ Hérodu anụ iphe Jisosu eme l'ẹke o dengashikotaru ẹkemeke ọbule. Ndu aharu ekfu l'ọ kwa Jonu Baputizimu bẹ tetaru nọdu ndzụ ọdo. L'ọo ya meru iphe ọduje ike emeshibebe iphemiphe ọbule ono.

¹⁵ Ndu ọphu asụ l'ọ bụ Eláyija; ndu asuwaru l'ọ bụ onye nkfuchiru Nchileke, yeru onye lanụ lẹ ndu kę ndiche.

¹⁶ Hérodu anụ l'iya phụ; sụ: “M'ọ kwa Jonu-wa, ya zijeru; e je ebutaru iya ishi iya-a bẹ shiwa l'onwu teta bya anọdu ndzụ ọdo.” ¹⁷ Iphe meru nụ bụ l'ọ nweru teke Hérodu zijeru; e gude Jonu; kee ya ẹgbu; ye iya l'ulo-mkporo l'okfu ẹka Heródiyasu. Heródiyasu ono bụ nyee Fílipu. Fílipu abukwanuru nwunne Hérodu. Hérodu egbeshi je akfuta nyee nwunne iya ono lulahaa. ¹⁸ Jonu eshi asuje Hérodu: “L'ẹ tọ dukwa mma t'ọ nata nyee nwunne iya lulahaa.”

¹⁹ Ẹhu eghulahaa Heródiyasu eghughu; yọ cholahaa ẹge oo-shi gbua Jonu. Tọ ma ẹge oo-me iya; ²⁰ kele Hérodu anọduje atsụ Jonu egvu; okfu l'ọ maru lẹ Jonu bụ nwoke, doberu ẹka ndoo; dukwaruphu Nchileke iche. Ọ bụ iya meru iphe Hérodu woru iya dobe l'ẹke ẹ-tọ dudu iphe e-me iya nụ. Hérodu bẹ okfu, Jonu anọduje ekfuru iya agbachije ẹnya; l'awa iya obu. Obenu l'ọ gudejelee ẹhu-otso-ena ngaberu Jonu nchi.

²¹ Yo rua ujiku lanụ; yọ dabaru Heródiyasu. Yọ buru mbọku, Hérodu meru eswe-iphe, oogudeje anyata teke a mụru iya. Yo je ekukoo ndu ishi, achị obodo ẹphe; mę ndu ishi soja; mę ndu oke amadu Gálili t'ẹphe byaru iya l'eswe-iphe ono. ²² Nwatibe Heródiyasu kę nwanyi abya etee egvu l'ifu ẹphe. Ẹhu atsọ Hérodu; mę ndu ono, byaru iya l'eswe-iphe ono ẹna. Eze,

bụ Hérođu asụ nwamgbọko ono: “T’o kfulephu iphe dị iya mma, ya a-nụ iya; ya a-nụ iya iphe ọbu.” ²³ Hérođu eworu angụ riaru nwamgbọko ono; sụ iya: “Iphe ị sụkpooru tẹ ya nụ ngu bẹ ya a-nụ ngu; m’o -ruhuru; ọ bụru nkere-ẹbo alị-eze iya.”

²⁴ Nwamgbọko ono atụgbua jekfushia nne iya je aji iya: “?Bụ ngunu bẹ ya a-sụkpoo t’ọ nụ iya?”

Nne iya ono asụ iya: “L’ọ bụ ishi Jọnu Baputizimu.”

²⁵ Nngụbe nwamgbọko avuta ọso; gbakfushia eze; je asụ iya: “L’iphe dị iya mma bụ t’o gburu ishi Jọnu Baputizimu ye l’efere; nụ iya nta-a nta-a.”

²⁶ Ẹhu adaa eze kọo; l’ẹke o ruru iya l’ẹhu nshinu. Obekwanu lẹ keshinu o riwaru angụ iya l’ifu edzudzu ọha ono, byaru iya eswe-iphe ono b’ẹ tọo gbanwehedu iphe o kfulu. ²⁷ Hérođu eyefuwaphu onye soja lanụ lẹ ndu soja, eche iya nche t’o je ebuta Jọnu ishi; paru bya. Onye soja ono atụgbua je ebuta Jọnu ishi l’ulo-mkpọro ono; ²⁸ woru iya ye l’efere je apẹe nwamgbọko ono. Nngụbe nwamgbọko eworu iya je anụ nne iya. ²⁹ Ndu etsoje ụzo Jọnu anụ ya; je apata ogwo iya je elia.

*Jisọsu anụ unu madzụ iri ẹbo
l’ukporo madzụ iri nri*

(Mát 14:13-21; Luk 9:10-17; Jọn 6:1-14)

³⁰ Ndu ishi-ozì ono ejeebe bya awulatakota; bya edooru Jisọsu iphe ẹphe mekotaru l’ọ ha; mẹ iphe ẹphe ziru. ³¹ Madzụ eji ẹke ono: ndu l’abya; ndu l’ẹje; k’ọphu bụ l’uzo ta adukpoduaru nụ Jisọsu; mẹ ndu etsoje ụzo iya; mbukpo m’ọo kẹ ria nri. Jisọsu asụ ndu ono, etsoje ụzo iya ono t’ẹphe lufu je l’ẹke madzụ ta nọdu; tuta ume nwanshi. ³² Ẹphe ekwe wota ụgbo tūgbua jeshia l’ẹke ẹphe a-nọdu l’onwẹphe.

³³ A dị l’igwe phua teke ẹphe atụgbu; hụbewaphu ẹphe ama. Ndu ono eshitsuwaphu lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu gudegbaa ọkpa gbaru jeshia; vuru Jisọsu pẹ ụzo rua. ³⁴ Jisọsu eshi l’ugbo ono lufuta bya aphua igweligwe ndu ono l’ẹke ono. Imiko ẹphe egude iya; l’ẹke ẹphe dutsulephu l’ọ bụ igwe aturu, ẹ-te nwedu onye nche, a-gbaru ẹphe mkpu. Yọ wata ẹphe ozi igweligwe iphe. ³⁵ A nọnyaa l’uzo urenyashi; ndu etsoje ụzo iya abyakfuta iya bya asụ iya: “?Ị marua l’ẹke-a te nwedu ndu, bu iya nụ; nchi ejihuwaa. ³⁶ Ọphu t’i sụ ẹphe t’ẹphe bahugbaa l’ufu l’ufu mẹ lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu ndu-a, bupheru mgburumburu-wa je akpata nri, ẹphe e-ri.”

³⁷ Jisọsu asụ ẹphe: “Unubedua; unu nunu ẹphe iphe t’ẹphe ria.”

Ẹphe asụ Jisọsu: “?Bụ t’ẹphe je azuta buredi ukporo pongu bya anụ ẹphe t’ẹphe taa tọ?”

³⁸ Jisọsu asụ ẹphe: “?Bụ ishi buredi ole bẹ unu nweru? Unu je amaru ẹge ọ ha.”

Ẹphe amaẹberu ẹge ọ ha; bya asụ Jisọsu: “L’ọ bụ ishi buredi ise; mẹ ẹma ẹbo.”

³⁹ Jisọsu asụ ẹphe t’ẹphe kekashia ndu ono l’itsutsu l’itsutsu; mee t’ẹphe nọdugbaa anọdu l’alị l’unwu iru ẹwu ono. ⁴⁰ Ndu ono abya anọ l’itsutsu l’itsutsu l’ukporo ise ise; mẹ ukporo ẹbo l’iri iri. ⁴¹ Jisọsu ewota ishi buredi ise ono; mẹ ẹma labu ono; palia ẹnya imeli; kele Nchileke ekele kẹ nri ono; washia ya; woru nụ ndu ono, etsoje ụzo iya ono t’ẹphe doberu iya ndu ono l’ifu. Yo wotakwaphu ẹma ono ẹphe ẹbo kekashiaru ẹphe l’ẹphe ha. ⁴² Ẹphe atuko l’ẹphe ha tajishia ẹpho. ⁴³ A bya atutukota ibiribe buredi; mẹ ẹma ono, bụ ndu ọphu a taphodoru ataphodo; yo jilephu nkata-ivu

iri l'ẹbo. ⁴⁴ Unwoke, tso ẹ ndu taru buredi ono ẹ unwoke iri l'ẹbo l'ukporo unwoke iri.*

Jisosu eje ije l'eli mini
(Mát 14:22-33; Jon 6:15-21)

⁴⁵ Jisosu asuwaphu ndu etsoje ọzo iya t'ẹphe bahu l'ugbo vuru iya ọzo jeshia Betusáyida l'azu eze ẹnyimu ono azu iya ọphunanu; tẹ yẹbedua jeodu je ekfuru ndu ono t'ẹphe lashiwaru l'ufu. ⁴⁶ Ọ sutsua ẹphe t'ẹphe lawaru; tugbua jeshia l'ugvu; okfuru nu Nchileke. ⁴⁷ Ọ be l'ime ẹnyashi; ugbo ono anọduwanu l'echi eze ẹnyimu ono; Jisosu anọdu nwenkinyi iya l'eli nggodo. ⁴⁸ Ọ nọdu l'ẹke ono phua ẹ ndu etsoje ọzo iya bẹ ọkpo ugbo ono atsụ l'ẹhu; kele pherephere shikwanu ẹphe ishifu. Iphe-ọha-ẹnu anọdulephu l'ifu; Jisosu ejeru ije l'eli eze ẹnyimu ono tugbua; l'eme t'o sweta ẹphe. ⁴⁹ Ẹphe aphụ l'iya phụ ẹke ooje ije l'eli mini ono; tubesu l'ọo maa. Ẹphe echia mkpu; ⁵⁰ ke l'ẹphe phukotaru iya l'ẹphe ha; ẹhu annalahaa ẹphe anmanma; ẹke ẹphe atsụ egvu.

E ji ekfu-a; Jisosu asu ẹphe: "T'obu shihu unu ike; l'ọ bua yẹbedua. Unu ba atsushi egvu." ⁵¹ Ọ bya abakfube ẹphe l'ugbo ono; pherephere ono ebuhuwaphu; ẹphe eghechawaa ọnu nwandoo; ⁵² okfu l'iphe Jisosu meru l'ọ washiru ẹphe buredi ono te dodu ẹphe ẹnya; ke l'egomunggo ẹphe te rudu l'iphe ono.

Jisosu agwo ndu iphe eme ẹ Genésaretu
(Mát 14:34-36)

⁵³ Tọ ẹ iya bu; Jisosu phẹ esweebe mini ono; bya erua l'ọnu-mini Genésaretu; woru ugbo ono ńgùbe l'ẹke ono. ⁵⁴ Ẹphe eshi l'ugbo ono lufuta; ndu ẹke ono ahubewaphu Jisosu ama; ⁵⁵ gbabatsua l'uswe iya ono mgburumgburu; patsuaru ndu iphe eme l'ugboshi byatashia iphe bu ẹke ẹphe nukpooru ẹ Jisosu nọ. ⁵⁶ Ẹke o shikpooru mbu Jisosu: m'ọ bu l'ime mkpukpu-o; m'ọ bu l'obodo-o bẹ ẹphe dutatsuaru ndu nk'ẹphe iphe emetsua je ezia l'ọma-aswa; l'arọ Jisosu t'o kwe t'ẹphe byikpoonu ẹka m'ọ -ruhuru; ọ buru l'ọnunu uwe iya; t'ẹhu ẹ ẹphe mma. E meebe; ege ẹphe ha; mbu ndu byiru iya ẹka l'ẹhu bẹ korohukotaru nu l'iphe, eme ẹphe.

7

Ome-l'alì ndiche ndu Ju
(Mát 15:1-9)

¹ Ndu Fárisii; mẹ ndu ezije ekemu, haru shi Jerúsalemu abya adokobe l'ẹke ono ọphee Jisosu mgburumgburu. ² Ẹphe aphua l'ọ nweru ndu emebyi nsọ alì ẹ ndu etsoje ọzo Jisosu. Ishi iya aburu l'ẹphe gude ẹka, e merushiru emerushi l'eri nri; mbu okfu l'ẹphe ta kwọdu ẹka akwọkwo l'ẹge ome-l'alì ndu Ju sọru t'a kwọjee ya.

³ Iphe kparu iya nu aburu ẹ ndu Fárisii; mẹ iphe bu ndu Ju l'ẹphe ha te erijedu nri; l'ẹphe ẹ ba kwọ ẹka akwọkwo ege ome-l'alì ndu Ju sọru t'aakwoje iya, bu iya bu nsọ, shi ẹphe ẹ ndiche. ⁴ Ẹphe te eri iphe mẹ ẹphe -shi aswa lata; ẹ ba bu l'ẹphe gudeodu mini mefu nsọ. Ege ono bẹ ẹphe edobekwaphu nsọ alì ọdo, shi ẹphe ẹ ndiche; mbu nsọ ege e shi asa okoro; mẹ ite; mẹ iphe ọdo, e gude ope kpua; mẹ l'oshi-anọdu.

⁵ Ndu Fárisii ono; mẹ ndu ezije ekemu aji Jisosu: "Bụ ngunu meru iphe ndu etsoje ọzo ngu te etsodu nsọ alì ọphu shiru ndiche l'ẹka; ẹphe egbe gudetsua ẹka, e merushiru emerushi eri nri?"

* 6:44 6:44 Iphe ọ bu bu 5,000.

⁶ Jisọsu asu ẹphe: “Azaya kfugbuleruphu okfu teke o kfuchiru Nchileke tukobe iya unu l'ishi unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; mbu l'ẹke ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

‘Le ndu-wa kwa ajaja eli onu;
be ẹphe aja iya;
obu ẹphe anoduru ote-ẹnya.

⁷ Ẹphe abaru iya ẹja nggogo;
wota ekemu ke madzu l'ezi;
t'e tuje iya ekemu Nchileke.’ ”

⁸ Jisọsu asu ẹphe: “Unu ewotaje ekemu ke Nchileke dochi; gbe wata odo nsọ alì ke madzu.”

⁹ Jisọsu asukwaphu ẹphe: “Mgbẹ o bu l'unu manukaru iphe meru iphe unu ajikaje ekemu Nchileke; k'ophu unu a-nodu edo nsọ alì ophu unu ezi l'onwunu. ¹⁰ Mosisu sukwaru: ‘Kwaberu nne le nna ngu ugvu;’ sukwaphu: ‘Onye ophu kfuru nna iya; m'o bu nne iya ẹjo okfu b'e gbuje egbugbu.’ ¹¹ Obenu l'unu ezi: ‘L'o -buru l'o nweru onye suru nne le nna iya l'iphe ya ge gude yeru ẹphe ẹka buakwa “kọbanu”,’ bu iya bu iphe a nuru Nchileke; ¹² be unu gufuwaru onye obu t'e b'o yeru nne le nna iya ẹka. ¹³ Unu eshi ẹge ono gude ome nsọ alì, unu ezi ndu odo; mewaru igweligwe iphe odo, dutsua ẹge ono, unu anoduje eme; mee okfu Nchileke; yo buru iphe mmakanu.”

*Iphe emerushije madzu
(Mát 15:10-20)*

¹⁴ Jisọsu ekukoo igweligwe ndu ono odo; bya asu ẹphe: “Unu ngaberu iya nchi l'unu ha; k'ophu iphe e-do unu ẹnya. ¹⁵ Ẹ to bukwa iphe madzu riru l'onu be emeruje onye obu. O chikwaa iphe shi madzu l'ime lufuta emeruje onye obu. ¹⁶ T'onye nweru enu-nchi; nukwaa ya.”

¹⁷ Yo halephu oha ono bahushia l'ulo; ndu etsoje uzo iya aji iya iphe okfu ono, o kfuru ẹphe ono bu. ¹⁸ Yo su ẹphe: “?Unu te nwekwaphu egomunggo to? Unu ta madu l'iphe bu iphe madzu riru l'onu te emerughedu onye obu; ¹⁹ keshinu ophu e-to budu l'obu b'o bahuru iya; gbahaa l'epho; yo shi ẹke ono; a nyifu iya le nshi.” Yo shiwaphu ẹge ono kfu l'iphe bukpọ nri b'e te nweđu ophu e meruru emeru l'ifu Nchileke.

²⁰ Yo su: “L'o bu iphe shi madzu l'obu be emeruje onye obu; ²¹ ke l'o bu l'ime obu madzu be ẹjo oriri eshije lufuta, akpaje onye obu ome ke nwanyi me ome ke nwoke; ozi iphura; ogbu ochi; ²² ori ogori; ogvu ẹnya-kfurukfuru; ẹjo okpoma; ugho; uru-alì; ijimẹnya; okfubyishi madzu; oku onwonye ekuku; me ome eswe. ²³ Iphe ono l'o ha shikota madzu l'obu; buru iya emerushije madzu.”

*Ekweta Nwanyi, e-ta budu onye Ju
(Mát 15:21-28)*

²⁴ Jisọsu egbeshi jeshia ibyiya ke alì Taya. Yo rua ẹke ono; je abahu l'ulo lanu; l'eme t'e b'o du onye a-ma le ya no l'ẹke ono; to nwehunu ẹge oo-shi domia onwiya. ²⁵ Ya ndono; yo nweru nwanyi lanu, ogvu bu nwatibe iya ke nwanyi l'ehu. Nwanyi ono anu udu Jisọsu; byatashia bya aburu pee l'iku okpa iya. ²⁶ Nwanyi l'onwiya ta bukwa onye Ju. O bu onye Girisu; obu l'a muru iya le Finishiya, no le Sayira. Yo roo Jisọsu t'o chifu nwatibe iya ogvu ono l'ehu. ²⁷ Jisọsu asu iya: “T'o ngabe t'a nufu-odu unwegirima nri. Le to dudu mma t'e wota nri, a gega nu unwegirima; nu unwu nkuta.”

²⁸ Nwanyi ono asu iya: “Nnajiufu; ya makwaru-a; obu; me unwu nkuta atutujekwaa ẹviriva iya ophu dashiru le nri ẹgirima.”

²⁹ Jisọsu asụ iya: “Keshinu i yeru ọnu ẹge ono; lawaru; l’ogvu ono hawaru nwatibe ngu.”

³⁰ Nggube nwanyi atugbua alala; rua ufu; ogvu ono apawaru nwatibe iya ono haa. Yọ zẹwaru nù l’oshi-azẹe ya.

Jisọsu agwọ nwoke, ada nkichi

³¹ Ya ndono; Jisọsu abya ahaa ibyiya kẹ Táya je je eshia Sayidónu; mẹ ibyiya kẹ Mkpukpu-iri ono; yọ buru iya oje Eze Ẹnyimu Gálili. ³² Ẹphe edutaru iya nwoke ọbu, ada nkichi; to kfu okfu ọhuma; rọo ya t’o byia ya ẹka. ³³ Jisọsu edufuta iya iche nwenkininyi iya l’ẹke ono, ndu ọphu nọ ono; bya achiru mkpushi-ẹka ye iya lẹ nchị ẹphe ẹbo; gbuta ọnu-mini bya edee ya l’ire. ³⁴ Jisọsu apalia ẹnya lee l’imigwe; tsua ude bya asụ nwoke ono: “Ẹfata” bụ iya bụ “Guphohu!”

³⁵ Nchị nwoke ono ẹphe ẹbo agu-phohuwa iya phụ; ire iya atushihu. Yọ wata okfu okfu gbororo. ³⁶ Jisọsu ekfushiaru iya ẹphe ike sụ t’ẹ b’ọ dọ onye ẹphe e-kfuru iya. Obenu l’ọobuje teke o kfuru ẹge ono; ẹphe egbe ka iya rụ ekfukashi. ³⁷ Yọ dọ ndu nuru iya nù biribiri ẹtu. Ẹphe asụ: “Ha! Ẹge oomemataje iphe ọhuma. Ndu ada nkichi bẹ oomejekwaphu t’ẹphe nua iphe lẹ nchị; l’emeje ndu ẹ-te ekfudu okfu t’ẹphe kfua okfu.”

8

Jisọsu anụ unu madzụ iri nri

(Mát 15:32-39)

¹ Yo be ujiku lanụ, igweligwe madzụ dzukoru ọdo; to nwe iphe ẹphe e-ri; Jisọsu ekua ndu etsoje ọzo iya; sụ ẹphe: ² “L’imiko ndu-a dọkwa iya; l’ẹke ya l’ẹphe nọwaru abalị ẹto nta-a; tọ dọ iphe ẹphe gude, ẹphe e-ri. ³ Ya -sụ t’ẹphe swiru ẹgu la; bẹ ẹphe a-dashikwa mbà l’esu-ọzo; l’ẹke ẹphe hatsukwaaru shi ẹke teru ẹnya.”

⁴ Ndu etsoje ọzo iya asụ iya: “?Bụ awe l’echi-ẹgu ọwaa bẹ aa-phụ nri ọphu e-dzu ndu ọwaa eriri?”

⁵ Jisọsu ajị ẹphe: “?Bụ ishi buredi ole bẹ unu nweru?”

Ẹphe asụ iya l’ọ bụ ishi buredi ẹsaa.

⁶ Yọ sụ ọha ono t’ẹphe nọshia l’alị. Yọ bya achita ishi buredi ẹsaa ono bya ekele Nchileke ekele; woru iya washia; nù iya ndu etsoje ọzo iya t’ẹphe kekashiaru igwe ọha ono. Ẹphe eworu iya kee. ⁷ O nwekwaruphu unwu ibiribe ẹma, ẹphe chị, ẹ ta hadu l’igwe. Jisọsu ewotafukwaa ya phụ; kele Nchileke ekele iya; bya eworu iya nù ndu etsoje ọzo iya; t’ẹphe kekwaaru iya phụ ndu ono. ⁸ Ndu ono ataa ya tajishia ẹpho; taphodo ọphu a tutujiru nkata-ivu ẹsaa. ⁹ Ndu riru nri ono rukwaru unu madzụ ugbo iri.* Jisọsu asụ ẹphe t’ẹphe lawaru. ¹⁰ Yọ bya abahuwaphu l’ugbo yele ndu etsoje ọzo iya; yọ buru ẹphe oje Dalumanuta.

Eekfu tẹ Jisọsu koshi

l’ọo Nchileke ziru iya

(Mát 16:1-4)

¹¹ Ndu Fárisii abyakfutashia Jisọsu; ẹphe l’iya awata ntutego. Ẹphe eme t’ẹphe dataedu iya; bya asụ iya t’o meeru ẹphe iphe e-koshi l’ọo Nchileke ziru iya t’ọ bya l’oswiya. ¹² Jisọsu abya azua ume; sụ: “?Ngunu meru iphe ndu ọgbo kẹ nta-a bukpelephu ẹnya iphe-ọphulenyà, e-koshi l’ọo Nchileke ziru iya tẹ ya bya bẹ ẹphe anọduje ele? Kamenu; tẹ ya karu unu: Ẹ to nwekwa iphe-ọphulenyà, ee-koshi ẹphe.”

* 8:9 8:9 Iphe ọ bụ 4,000.

¹³ Jisọsu p̄he aparu ẹphe haa; bahushia l'ugbo; yọ buru ẹphe oje azu eze ẹnimu ono azu iya ophu.

Onma okwa lẹ k'ejo nzizi
(Mát 16:5-12)

¹⁴ Ndu etsoje ọzo iya azahaa ogude nri; yọ buruphu ishi buredi lanu bẹ ẹphe gude ọdu l'ugbo ono. ¹⁵ Jisọsu anmaaru ẹphe okwa: "T'ẹphe kwabekwa ẹnya; zejeeru iphe ekoje-buredi kẹ ndu Fárisii; mẹ kẹ Hérọdu."

¹⁶ Ẹphe awata okfuru ibe ẹphe: "M'ọ kwa l'ẹphe te gudedu buredi bẹ ookfu ege ono."

¹⁷ Jisọsu amawaruphu iphe ẹphe ekfu; sọ ẹphe: "?Bụ ngunu meru iphe unu atukashi l'unu te gudedu buredi? ?Oriri unu te rudua l'iphe mu ekfu bụ kẹ iphe ekoje buredi ọo? ?Nanu ege ọ du bẹ iphe te edojedu unu ẹnya?"

¹⁸ ?Unu nweru ẹnya; unu ta phụ ọzo ọo. ?T'unu nweru nchị; unu ta nu iphe? ?To nwedu iphe unu anyatajekpoo? ¹⁹ Lẹ ya washiru ishi buredi ise, a nuru unu madzu iri l'ẹbo l'ukporo iri phụ; ?bunua nkata-ivu ole b'a tutujiru ophu ẹphe taphodoru?"

Ẹphe asu iya l'ọ bụ nkata-ivu iri l'ẹbo.

²⁰ Yọ jikwaphu ẹphe: "Ishi buredi ẹsaa ono, a nukwaruphu unu madzu iri phụ; ?bunua nkata-ivu ole bẹ unu tutujiru ibiribe iya?"

Ẹphe asukwa iya phụ l'ọ bụ nkata-ivu ẹsaa.

²¹ Yọ jì ẹphe: "?To dodua unu ẹnya nta-a?"

Nwoke, atsọ ishi; aphu ọzo

²² Ẹphe abya erua Betusáyida; yo nweru ndu dutaru Jisọsu nwoke, atsọ ishi; rọo Jisọsu t'o byia ya ẹka. ²³ Jisọsu esekputa onye ishi ono l'ẹka; dufu iya lẹ mkpukpu ono; vutsua ya onu-mini l'ẹnya; bya ebyibe iya ẹka; jì iya: "?O nweru iphe i phuru?"

²⁴ Nwoke ono elee ẹnya l'imeli; sọ iya lẹ ya phuru madzu. Obenu l'ẹphe dutsua ya l'ọ bụ oshi, eje ije.

²⁵ Jisọsu abya ewota ẹka byibe nwoke ono l'ẹnya ọdo; ẹnya amusaa ya. Yọ phulahaa iphemiphe obule dachangu. ²⁶ Jisọsu asu iya t'ọ lalẹkwaphu; sọ iya t'ẹ b'ọ bahuhekwa l'ime Betusáyida.

Pyita ekfu onye Jisọsu bu
(Mát 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Jisọsu mẹ ndu etsoje ọzo iya atugbua jeshia mkpukpu, nogbaa lẹ Sizaríya Fílipayi. Ẹphe erua esu-ọzo; yọ jì ẹphe: "?Bụ onye bẹ ndiphe asuje lẹ ya bụ?"

²⁸ Ẹphe asu iya: "L'ọ nweru ndu sọru l'ì bụ Jónu Baputizimu; nweru ndu asuje l'ì bụ Eláyija; nweru ndu asuje l'ì bụ onye lanu l'ime ndu nkfuchiru Nchileke."

²⁹ Yọ jì ẹphe: "Unubedua; ?unu sukwanuru lẹ ya bụ onye?"

Pyita asu iya: "L'ọ bụ nggu bụ Kuráyisutu obu, bụ iya bụ Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono."

³⁰ Jisọsu anmaaru ẹphe okwa t'ẹ b'ọ dukwa onye, ẹphe e-kfuru iya.

Jisọsu ekfu lẹ ya e-je
iphe-ẹhuka; nwuhu

(Mát 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Ya ndono; Jisọsu awata ozi ndu etsoje ọzo iya iphe; sọ ẹphe "Lẹ Abubu Ndiphe jefutajekwa iphe-ẹhuka, du igweligwe. Ndu bụ ogurennya; mẹ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu a-jika iya; woru iya gbua. A -nọ abali ẹbo k'eto; ya eshi l'onwu teta; bya anodu ndzu ọdo."

³² Yo kfuwa ya kfujaaru iya ephe ekfuja. Pyita ekuchi iya ekuchi; baaru iya mba; su iya: “Tuswekwa; t’ẹ b’o rikwaru onwiya ejo oriri.” ³³ Jisosu aghachiwaphu; lee ndu etsoje uto iya enya; gbọ-chia Pyita nchi; su iya: “Gbeshi iya l’ehu nggube Sétanu ono! Uche-obu ngu bu uche-obu madzu; ẹ to budu ke Nchileke.”

³⁴ Jisosu abya ekukoo igweligwe madzu; me ndu ono, etsoje uto iya ono t’ephe byakfuta iya. Yo su ephe: “O -nweru onye o du t’o buru onye etsoje iya nu; t’onye ono wofu enya l’ehu ke onwiya. T’onye ono vuta oshi-osweru k’onwu iya vuru tsoru iya. ³⁵ L’iphe bu onye eme te ya dzoo onwiya ndzu l’onwiya e-tufakwa ndzu iya; onye gudekwanu okfu ehue yebe Abubu-Ndiphe yele k’ozi-oma Nchileke tufaa ndzu iya le mgboko-a a-dzota ndzu iya. ³⁶ Mbụ; ?bu ngunu bu uru, madzu ritaru m’o -nwekotaru iphemiphe obule, no le mgboko-a; tufakwanua ndzu iya? ³⁷ ?O nwekpooru iphe madzu e-gudekpoo gbata ndzu iya m’o -tufuwa iya? ³⁸ Ke l’onye ya du iphere; iphere iphe ya ezi l’ogbo owaa, rigburu onwephe l’ogori; megbua onwephe l’ejo iphe-a -du iya; be iphere onye ono a-dukwaphu yebe Abubu-Ndiphe teke ya e-gude ugvu ke Nna iya, egbu nwiiwii yele unwu ojozi-imigwe, du nsọ ayiru l’abya.”

9

¹ Yo su ephe: “Kamenu; te ya karu unu: l’o nweru ndu haru vudo l’eke-a, e-ta byadu bya anwuhu anwuhu; gbahaa l’ephe phu-oduru ege Nchileke e-gude ike koshi l’o ya bu eze.”

Jisosu egbu nwiiwii (Mát 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Abali ishingu eswelephu; Jisosu eduta Pyita; Jémusu; me Jonu; duru ephe je enyihu eli uguv obu, ha l’eli je anodu nwenkinyi ephe. A nonyaa; Jisosu egbufu l’ifu ephe; gbulahaa oswi ke nwiiwii; ³ uwe iya achakota pemu-pemu; l’egbu nwiiwii; k’ophu bu l’ẹ to nwedu iphe nokpoo le mgboko-a, ee-gude saa uwe t’o chaa ege ono. ⁴ Ya ndono; Eláyiya yele Mosisu ehee ephe l’ifu; ekfu eyeru Jisosu. ⁵ Pyita akfubirihu; su Jisosu: “Nnajiufu; o dukwanu mma l’ephe no l’eke-a; t’ephe tunua mkpu ẹto l’eke-a: nanu nke ngu; nanu ke Mosisu; nanu ke Eláyiya.” ⁶ Iphe o gude kfuwa iphe ono bu l’ẹ to makpoda iphe oo-kfu; ke l’ephe atsukwanu egvu atsushi iya ike ephe ẹto ono.

⁷ Urukpu abya asakputa ephe; olu eshi l’urukpu ono; su: “Owaa bu Nwata iya ke nwoke, ya yeru obu. Unu nujekwa iphe ookfu!” ⁸ Teke ono; teke onophu; ephe achikaa enya; chikaa enya; to nwehe onye ephe phuru l’eke ono; gufuphu Jisosu nwenkinyi iya.

⁹ Ephe enyizitade l’ugvu ono; Jisosu ekfushiaru iya ephe ike t’ẹ b’o dukwa onye ephe e-kfuru iphe ephe phuru jeye teke yebe Abubu-Ndiphe e-shi l’onwu teta nodu ndzu.

¹⁰ Iphe ono, o kfuru ono anodukpelephu ephe l’obu; ephe ajigbaa ibe ephe iphe o bu mbu k’oshi l’onwu teta nodu ndzu. ¹¹ Ephe aji Jisosu: “? Ngunu meru iphe ndu ezije ekemu asuje le Eláyiya be e-vuoduru uto bya?”

¹² Yo su ephe: “O bu oswi-okfu le Eláyiya e-vuoduru uto bya bya edozia iphemiphe obule t’o du mma. Obenu; ?bukwanu ngunu be meru iphe ekwo okfu Nchileke suru le Abubu-Ndiphe e-je igweligwe iphe-ehuka; e mee ya iphe-iphere? ¹³ Te ya karu unu: Eláyiya byahaakwaru; ephe emewa iya ege du ephe mma; mbu ege e dekwaruphu l’ekwo okfu Nchileke l’ephe e-me iya.”

Jisosu agwo nwata nwoke, ogvu bu l'ehu
(Mát 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Jisosu phe abyakfuta ndu etsoje uto iya ndu ophunanu, e-te tsodu ephe je l'ugvu phu; bya aphua igweligwe ndu, doru mgburumgburu l'eke ono. Ephe le ndu ezije ekemu anoduwa l'atu ntutego. ¹⁵ Aphuphu igwe oha ono aphu Jisosu; yo du ephe biribiri. Ephe egude oso gbakfu iya je ekele iya. ¹⁶ Jisosu aji ndu etsoje uto iya iphe ephe le ndu ezije ekemu aturu ntutego iya?

¹⁷ Nwoke lanu le ndu ono asu iya: "O-zi-iphe! Ya dutaru ngu nwatibe iya ke nwoke; okfu l'ogvu, guderu iya nu meru iya; too kfu okfu. ¹⁸ Yoo buje; o kparutawa iya ege ono; yo gude iya tua l'ali; yo talahaa ikireze; uphu akpushi iya l'onu; yo kpoo keru. Iphe ono be ya suru ndu etsoje uto ngu t'ephe chifu ogvu ono; ephe ta dudu ike chifu iya."

¹⁹ Jisosu asu ephe: "Oo-wa! Unube ogbo nta-a, e-te nwe du iphe unu ekwetaje-wa! ?Bu teke ole be yele unu a-nota-be jeye? ?Teke ole be ya ataberu unu nshi jeye? Unu dutaru iya nwata obu." ²⁰ Ephe edutashiaru iya nwata ono.

Ogvu ono aphulephu Jisosu; zuta nwata ono tua l'ali; woru iya lochia. Uphu l'akpushi iya l'onu. ²¹ Jisosu aji nna nwata ono teke iphe ono shi iya.

Yo su iya: "L'o shikwa iya ru le nwata. ²² L'o tuakwaru iya chee l'oku; me le mini ugbo olemole; k'opu o ga lawa l'iyi. Obenu; o -buru l'o nweru iphe ii-du ike mee; byiko; phuaru iya ru imiko; yeru iya eka."

²³ Jisosu asu iya: "?I suru l'oo o -buru le ya a-du ike? Onye kweru ke Nchileke te nwekwa iphe a-kpo iya eka ememe."

²⁴ Nwoke ono arashiwaphu: "Ya kwewaru; yeru iya ru eka; te ya ba abuhe e-kwe-le-te-kwe."

²⁵ Jisosu aphua l'igweligwe oha ono be wuritaru nshinu; yo baaru ogvu ono mba; su iya: "Nggube ogvu ophu l'ada nkichi; tii kfu okfu; ya suru ti shi nwata ono l'ehu lufuta. Ba laphuhekwa iya azu odo."

²⁶ Ogvu ono echia mkpu; tuwaphu nwata ono onwu-onwu l'ali; woru iya lochia; bya eshi iya lufuta. Nwata ono adabuwarua l'o bu odzu; k'opu bu le ndu ophu suru l'o nwuhwaru ka l'igwe. ²⁷ Jisosu abya egude eka selita iya; yo gbalihu.

²⁸ Jisosu abahulephu l'ulo; ndu etsoje uto iya ajilahaa ya l'edomi iphe meru iphe ephe ta dudu ike chifu ogvu ono?

²⁹ Jisosu asu ephe: "L'o kwa okfu anu Nchileke nwenkinyi be madzu e-gude chifu-ghee egbe ogvu owaa."

Jisosu ekfu k'anwuhu iya odo
(Mát 17:22-23; Luk 9:43b-45)

³⁰ Ephe egbeshi l'eke ono; shia Galili. Jisosu l'eme t'e b'o nwe onye ama nu; ³¹ okfu l'oozi ndu etsoje uto iya iphe. Yo su ephe: "Le Abubu-Ndiphe be aa-kputa kpuru iya ye ndiphe l'eka; ephe eworu iya gbua. Ephe-gbutsua ya; be ya a-no abali ebo k'eto; ya eshi l'onwu teta bya anodu ndzu odo."

³² Ephe anutsua ya; iphe o kfuru te edo ephe enya. Ephe atsukwanu egvu ege ephe e-me jia ya eya.

Onye katsukpo nu
(Mát 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ephe abya erua Kapaniyomu bya abahu l'ulo; Jisosu aji ephe: "?Bu ngunu be unu shi ekfu l'esu-uzo?"

³⁴ Ẹphe adakọta ashì; kele teke ẹphe nọ l'uzo bẹ ẹphe shi atukashi k'onye katsukpo nọ l'ẹge ẹphe ha. ³⁵ Yọ bya anọdu anọdu; kua ẹphe iri l'ẹbo ono; sù ẹphe: "O -nweru onye ọ dọ t'ọ bọru onye ivuzọ; t'onye ono bọru onye ikperazọ mẹ onye a-nọdu ejeru onyemonye ọbule ozi." ³⁶ Yo duta nwata nshii bya edobe ẹphe l'ifu. Yọ bya eheta nwata ono eheta; sù ẹphe: ³⁷ "L'iphe bọ onye gude k'ẹpha iya nabata nwata nshii, ha ẹge-a; bẹ kwa yẹbedua bẹ onye ọbu nabataru. Onye nabatakwanuru yẹbedua ta bulekwaa yẹbedua b'ọ nabataru. Ọ nabatakwaruphu onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono."

Onye ẹ-ta nọduru ayi l'ẹjo oshi; bọ-a onye nk'ayi
(Luk 9:49-50)

³⁸ Jọnu asù iya: "O-zi-iphe! Ẹphe phukwaru nwoke lanu, gude ẹpha ngu achishi ogvu. Ẹphe asù iya t'ẹ b'o meshi; okfu l'ẹ too tsodu ẹphe."

³⁹ Jisọsu asù: "Unu ba nashishi iya; kẹ l'ẹ to nwe du onye gude ẹpha iya eme iphe dọ biribiri, e-kfughekwarduru iya ẹjo okfu ẹgwegwa ẹge ono. ⁴⁰ Onye ta nọduru ayi l'ẹjo oshi bẹ bọ onye nk'ayi. ⁴¹ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bọ onye gude kẹ l'unu bọ ndu kẹ Kuráyisutu kee unu mini t'unu ngọ b'e bufutajekwa ngọ iya."

Okwa k'ome iphe dọ ẹji
(Mát 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² "Iphe, bọ onye kpataru tẹ onye lanu l'unwegirima-a, wowaru onwẹphe ye iya l'ẹka-a shiswee ọzo ono; b'ọ ga akakwaru mma l'a pataru eze o-ji-l'ẹka mkpuma; nmaa ya l'olu; je enwuru chee l'eze ẹnyimu. ⁴³⁻⁴⁴ Ọ -bọru ẹka ngu akpatajẹ ngu ome iphe dọ ẹji; bufu iya. L'ọ kakwaru ngu mma l'ì bọ onye mburu-ẹka; bahu l'ọkpuberu ndzọ; karia l'ẹka dzuru ngu oke; nggu alaa l'ọku alì-maa, bọ ẹke ọku iya ta anyihudu anyihu. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ọ -bọru ọkpa ngu akpatajẹ ngu ome iphe dọ ẹji; bufu iya. L'ọ kakwaru ngu mma l'ì bọ onye ngvuru; bahu l'ọkpuberu ndzọ; karia l'ọkpa dzuru ngu oke; e chee ngu l'ọku alì-maa. ⁴⁷ Ọ -bọru l'ọ bọ ẹnya ngu akpatajẹ ngu ome iphe dọ ẹji; nggu aswọfu iya; tufaa; l'ọ kakwaru mma l'ì gude ẹnya lanu bahu l'ẹke Nchileke bọ eze; karia l'ẹnya labu dzuru ngu oke; e chee ngu l'ọku alì-maa. ⁴⁸ Ọku alì-maa ono bẹ unwu ikpiri-ẹka iya ta anwuhujedu anwuhu; ọphu ọku, eke l'ẹke ono 'anyihujedu anyihu.

⁴⁹ "Ọku, ee-gude dàà ngu a-dọ l'ọ bọ únú b'e yeru lẹ ndzọ ngu gude iya kwakọbe ngu. ⁵⁰ Únú bọ iphe dọ mma; ọbu l'únú -nonyaa; tsọ-buhu únú únú; ?unu e-shi ishi agha mee ya t'ọ bọru únú; tsolahaa únú únú ọdo?

"Unu mee ndzọ unu t'ọ bọru únú, a pyashiru; yọ tsua l'ẹke, unu nọ; unu l'ibe unu eburu l'ẹhu-agu."

10

K'ochifu nwanyi
(Mát 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Jisọsu aparu ẹke ono haa; jeshia alì Judíya; mẹ mkpukpu, nọ l'azu Ẹnyimu Jọdanu. A dukwaphu igwe wu-kfuta iya ọdo. Yọ wata ẹphe ozi iphe ẹge oozijehawa iya.

² Ndu Fárisii abya iya adata; jì iya: "Ọ dọ mma tẹ nwoke chifu nyee ya?"

³ Yọ sù ẹphe: "Bọ ngunu bẹ Mosisu sọru t'unu meje?"

⁴ Ẹphe asụ iya: “Lẹ Mósísu sùrú tẹ nwoke, byajẹru ọchifu nyee ya vujẹoduru ọzọ dee ẹkwọ nù nwanyi ọbu lẹ ya ta aluhedu; tẹmanu yọ chifude iya.”

⁵ Jisọsu asụ ẹphe: “L’iphe meru iphe Mósísu deru unu ekemu ono ẹge ono bukwa okfu l’okpoma nmanukaru unu egbudegbu. ⁶ Obenu lẹ mbulembu teke Nchileke meru mgboko b’o meru nwoke; bya emee nwanyi. ⁷ Ọo ya meru iphe nwoke a-ha nne iya; haa nna iya; yẹle nyee ya tughabe. ⁸ Ẹphe ẹbo ono abya aburu nnanu. Ẹphe ta aduhedu ẹbo. Ẹphe buwa onye lanu. ⁹ Ọo ya bu; iphe Nchileke gudewaa ẹka iya tughabe nanu; t’ẹ b’o nwekwa madzụ nwigbaleke-oma, e-kekafu iya nu.”

¹⁰ Ẹphe abahulephu l’ulo; ndu etsoje ọzọ iya ajja ya iphe okfu ono bu. ¹¹ Yọ sù ẹphe: “Iphe bu onye chifuru nyee ya; je alua nwanyi ọdo; bukwa ogori bẹ oori. ¹² Teke bu l’ọ bu nwanyi nonyaaru sù lẹ ya ta aluhedu nji iya; gbeshi je alua nji ọdo; kwaphu ogori bẹ oori.”

Jisọsu agọru unwegirima ọnu
(Mát 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ A haru dutalahaaru Jisọsu unwegirima t’o byibegbaa ẹphe ẹka. Ndu etsoje ọzọ iya abalahaaru ndu ono, edutaru iya unwegirima ono mba. ¹⁴ Jisọsu aphua ya; yo ghua ya eghughu; yọ sù ẹphe: “Unu haa unwegirima t’ẹphe byakfuta iya! Unu ba anashishi ẹphe anashi. L’ọ kwa ndu du ẹge ono bẹ ẹke Nchileke bu eze bu nk’ẹphe. ¹⁵ Kamenu; tẹ ya karu unu: l’iphe bu onye ẹ-te gudedu obu, du l’ọ bu k’unwegirima kweta l’ọo Nchileke bu eze iya; ta abahukwa l’ẹke Nchileke bu eze.” ¹⁶ Jisọsu ekutatsua unwegirima ono; byigbakota ẹphe ẹka; gọoru ẹphe ọnu.

Nwata okoro, nweru iphe
(Mát 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jisọsu abyadelephu atughu; nwoke lanu agbakfutashia ya bya ebyishiru iya ikpere l’ali; sù iya: “O-zi-iphe; nwoke, dueberu mma! ?Bu ngunu bẹ ya e-me; k’ophu ya e-nweru ndzụ gbururu jeye?”

¹⁸ Jisọsu asụ iya: “?O meru agha bẹ iiku iya onye dueberu mma? Ẹ to nwekwa onye dugeru mma; gbahaa Nchileke nwenkinyi iya. ¹⁹ ?I manaru-a iphe ekemu Nchileke kfuru: ‘Be egbukwa madzụ; be erikwa ogori; be ezikwa iphura; ba adzukwa ẹjo-ire; be emegbutakwa madzụ ibe ngu; kwaberu nne lẹ nna ngu ugvu.’ ”

²⁰ Nwoke ono asụ iya: “O-zi-iphe; keshinu ya bu nwata ta dukwa iphe ono ophu ya dakajẹru.”

²¹ Jisọsu elee ya ẹnya; bya eyewaru iya phu obu; sù iya: “Iphe lanu bẹ phodufuaru ngu l’ememe; bu iya bu: je je erekota iphe i nweru l’ọ ha; nggu achiru okpoga iya nu ndu ukpa. Teke ono; nggu enweru okpobe iphe l’imigwe. I -meebe ẹge ono; nggu abya etsoru iya.” ²² Nwoke ono anulephu iphe ono, Jisọsu kfuru ono; ẹhu adaa ya kọo; aphu eji iya obu; yọ tughua; kẹ l’o nweshikwanuru iphe ike.

²³ Jisọsu abya elee ndu etsoje ọzọ iya ẹnya mgburumgburu; sù ẹphe: “Iphe ọ dukwanu l’ọo ẹhuka tẹ ndu, nweru iphe bahu l’ẹke Nchileke bu eze!”

²⁴ Iphe ono, o kfuru ono adu ndu etsoje ọzọ iya biribiri. Jisọsu asukwaphu ẹphe ọdo: “Unwegirima iya; iphe ọ du l’ọo ẹhuka mbu ẹge madzụ e-me bahu l’ẹke Nchileke bu eze. ²⁵ L’ọ kakwa ntse t’inya pyoghata ẹnya ngga; karia t’onye nweru iphe bahu l’ẹke Nchileke bu eze.”

²⁶ Ọwaa akabakporu ndu etsoje ọzọ iya ọdu-biribiri; ẹphe asụ iya: “? Bu onye bẹ aa-dzotakwadu; m’ọ -du ẹge ono?”

²⁷ Jisọsu elee ẹphe ẹnya bya asu ẹphe: “L'ẹke madzụ nọ b'ọ bukwa 'ama-ẹge-ee-me-ia. Obenu l'ẹ tọ dudu ẹge ono l'ẹke Nchileke nọ; kele Nchileke te nwedu iphe kpọru iya ẹka ememe.”

²⁸ Pyita asu iya: “Lewaru; ẹphebedua hakọtaru iphemiphe ọbule bya etsoru ngu-a.”

²⁹ Jisọsu asu iya: “Kamenu; tẹ ya karu unu: Ẹ tọ dukwa onye gude okfu ẹhu yẹbe Jisọsu; mẹ k'ozì-oma ono haa ọlo iya; m'ọ bụ unwunne iya ndu k'unwoke; m'ọ bụ unwunne iya ndu k'unwanyi; m'ọ bụ nne iya; m'ọ bụ nna iya; m'ọ bụ ẹgirima iya; m'ọ bụ alì iya, ³⁰ ẹ ta akfuru ugwo iya nkfungo ugbo ọkporo ise l'ụwa ọwaa: l'ọlo; mẹ l'unwunne iya ndu k'unwoke-o; mẹ l'unwunne iya ndu k'unwanyi; mẹ lẹ nne; mẹ lẹ nna; mẹ l'ẹgirima; mẹ l'alì. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ mkpamẹhu; mẹ iphe-ẹhuka e-tso iya. Obenu lẹ mgboko ọphu abyanu bẹ oo-nweru ndzụ gbururu jeye. ³¹ Igweligwe ndu ọphu vu ọzo nta-a e-mekochaa buru ndu ikperazu; ndu ọphu bụ ndu ikperazu aburu ndu ivuzọ.”

K'ugbo ẹto, Jisọsu ekfu kẹ anwuhu iya
(Mát 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Ẹphe anọdu l'esu-uzo, ẹphe shi eje Jerúsalemu; Jisọsu akparu ndu etsoje ọzo iya ye l'azu; vutaru ẹphe ọzo. Yọ dọ ndu ono, etsoje ọzo iya ono biribiri. Ndu ọphu etso ẹphe atsulahaa egvu. Yo kuchi ọmadzu iri l'ẹbo ono ekuchi ọdo; wataru ẹphe okfuru iphe abya iya ememe. ³³ Yọ sụ ẹphe: “Unu lekwa l'ẹphe ejeekwa Jerúsalemu. Abubu-Ndiphe bẹ ee-dekwaru nọ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu. Ẹphe e-kpee iya nkfugbu; duru iya nọ ndu ẹ-ta madu Nchileke. ³⁴ Aa-ja iya ewena; gbushi iya ọnu-mini; chia ya iphe; woru iya gbua. Ya a-nọ abalì ẹbo; k'ẹto; ya eshi l'onwu teta; bya anọdu ndzụ ọdo.”

Iphe Jémusu; mẹ Jọnu arọ
(Mát 20:20-28)

³⁵ Jémusu; mẹ Jọnu, bụ unwu Zébedi abyakfuta Jisọsu bya asu iya: “O-zi-iphe! O nweru iphe ọ dọ ẹphe t'i meeru ẹphe.”

³⁶ Jisọsu aji ẹphe: “?Bụ ngunu b'ọ dọ unu tẹ ya meeru unu ọbu?”

³⁷ Ẹphe asu iya: “T'ọ kwe nọ t'ẹphe nọnyabe iya: onye lanu l'ẹka-utara; onye ọphu l'ẹka-ibyita teke ọo-buru eze l'ekoshi ọdu-biribiri iya.”

³⁸ Jisọsu asu ẹphe: “Unu ta makwa iphe unu aji aji iya. ?Unu a-dụa ike ngwa l'okoro* ono, ya angu ono; m'ọ kwanu t'e mee unu egbe baputizimu ọphu ee-me iya?”

³⁹ Ẹphe asu iya: “Iyee; l'ẹphe a-dụa ike.”

Yọ sụ ẹphe: “Unu a-dukwa-a ike ngwa iphe l'okoro, ya a-ngu; e mee unu egbe baputizimu e-me iya; ⁴⁰ ọbule; ọ -buru l'unu a-nọdu iya l'ẹka-utara; m'ọ bụ l'ẹka-ibyita ta bukwa iya b'ọ nọ l'ẹka. Ono kwa ndu, Nchileke kwakọberu iya b'ọ nọru.”

⁴¹ Ọmadzu iri ndu ọphunanu anulephu iphe Jémusu mẹ Jọnu jeru; yo ghulahaa ẹphe eghughu. ⁴² Jisọsu ekukobewaphu ẹphe; sụ ẹphe: “Unu mawaru lẹ ndu a sụru l'ọo ẹphe bụ ishi anọduje akpapyashi ndu ẹphe achì akpapyashi; bya aburu onye nọ l'oke ọkwa anọduje eme tẹ ndu ọdo maru l'ọo ya ka nshinu. ⁴³ Obenu lẹ nk'unu ta bukwa ẹge ono b'ọ dọ. Onye ọ dọ t'ọ ha nshinu l'unu; t'onye ono yejeru ndu ọphunanu ẹka. ⁴⁴ Onye ọ dọ t'ọ buru onye ivuzọ l'unu; t'onye ono wozita onwiya alì buru nwozi l'ẹke ndu ọphu nọ. ⁴⁵ Lẹ Abubu-Ndiphe ta byakwa t'e yeru iya ẹka. Iphe

* **10:38** 10:38 Iphe “okoro”; mẹ “baputizimu” bụ l'ẹke-a bụ iphe-ẹhuka. (Luk 12:50).

ọ byaru gbe bukwaru t'o yeru ndu ọdo ẹka; gude onwiya chọaru Nchileke ẹja t'ọ bọru iphe ya e-gude gbata ndzọ igwe ọha."

Batimíyọsu aphụ ọzo
(Mát 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Ẹphe abya erua Jériko; Jisọsu mẹ ndu etsoje ọzo iya; mẹ igweligwe ndu etso ẹphe atugbude; onye ishì, aza Batimíyọsu anọduwa l'iku esu-ọzo l'arọ arọ. Batimíyọsu ono bụ nwatibe Timíyọsu. ⁴⁷ Yọ nulephu l'ọ bụ Jisọsu kẹ Názaretu abya; chia mkpu; sụ: "Jisọsu! Nwatibe Dévidi; phọaru iya rụ imiko!"

⁴⁸ Ẹphe abaaru iya mba; sụ iya t'ọ daa ashì. Yọ ka l'iya-a ọrashi ike: "O-shi-l'eri Dévidi; phọaru iya rụ imiko!"

⁴⁹ Jisọsu abya evudo; sụ t'e kua ya.

Ẹphe eje ekua ya; sụ iya: "T'o nweru iya obu!" Wo iya t'o gbeshi; l'ookukwa iya oku.

⁵⁰ Yọ chọru uwe iya ghaa; kfulihu byakfutashia Jisọsu.

⁵¹ Jisọsu ajì iya: "?Bụ ngunu b'ọ dụ ngu tẹ ya meeru ngu?"

Nwoke ono, atsụ ishì ono asụ iya: "Nnajiufu; menua ya tẹ ya phọ ọzo."

⁵² Jisọsu asụ iya t'ọ la; l'ekwekwe iya mewaru t'ẹhu dụ iya mma.

Teke onowaphu; nwoke ono awatawaphu ọphu ọzo; tsoru Jisọsu tugbua.

11

Jisọsu abahụ Jerúsalemu
(Mát 21:1-11; Luk 19:28-40; Jọn 12:12-19)

¹ Ẹphe erudelephu Ugwu Olivu; mẹ mgboro Betuféjì mẹ Bétani, nọwa Jerúsalemu ntse; yo zifu ndu etsoje ọzo iya ọmadzu ẹbo; ² sụ ẹphe: "Unu jee lẹ mkpukpu ono, nọ unu l'ọzo ifu ono. Unu -rulephu bẹ unu a-phọ nwa nkakfụ-igara, e liberu elibe, madzụ te tsubua ẹnyishi. Unu tọshia ya; kputa bya. ³ Amakwaru ama; o -nweru onye jiru unu: '?Nanụ ẹge ọ dụ?' unu sụ iya: 'Lẹ mkpa iya dọru Nnajiufu; l'ọo-kpúlatakwa iya-a nta-a.' "

⁴ Ẹphe atugbua je aphọ nwa nkakfụ-igara ọbu l'ẹke e liberu iya l'ifu nggamgbo l'iku ọzo; laa ya atọta. ⁵ Ndu vudo l'ẹke ono ajì ẹphe: "?Ngunu meru iphe unu atọta nkakfụ-igara ono?"

⁶ Ẹphe eworu ẹge ono, Jisọsu ziru ẹphe ono kfua. Ndu ono aparu ẹphe haa; ẹphe akputa iya tugbua. ⁷ Ẹphe akputaru iya Jisọsu; chọru uwe ẹphe wukobe nkakfụ-igara ono l'okpurukpazu; Jisọsu abya adọgaru l'eli iya. ⁸ Ndu achita uwe ẹphe tọsaa l'echi esu-ọzo; ndu ọphu atusaa iru mkpẹkwo, ẹphe jitatsuaru l'egu l'ẹke ono. ⁹ Ndu ọphu nọ iya l'ọzo ifu; mẹ ndu ọphu tso iya l'azụ l'atụ okokooko; asuje: "Ndewo-o! Ndewo-o! Onye Nchileke gọru ọnu-ọma nọ b'ọ bụ; mbụ onye ono, Nnajiufu ziru t'ọ bya ono! ¹⁰ Tẹ Nchileke gọru ọnu-ọma nọ ọkwa-eze nna ẹphe oche, bụ Dévidi; mbụ ọkwa-eze ono, abya nọ ono! Ndewo-o! Ndewo-o! Ọkaribe-Kakọta-Nụ, nọ l'imigwe!"

¹¹ Jisọsu abya erua Jerúsalemu; bya abahụ l'eze-ọlo Nchileke. Yọ bya elee ẹnya; gbua igo mgburumgburu l'iphe nọkota l'ẹke ono. Yẹle ndu etsoje ọzo iya ẹphe iri l'ẹbo atugbua oje Bétani; kele nchi ejihuwa.

Jisọsu atu oshi figu ọnu
(Mát 21:18-19)

¹² Yo be echile iya; ephe eshi Bétani l'ala azu; egu agulahaa Jisosu. ¹³ Yo nodu ote-anya phua oshi figu l'eke o ruru iru; yo tugbua t'o je amaru: ?o -nweru akpuru, oo-phu iya. Yo rua; to nwe iphe o phuru iya; kpachikwaphu mkpekwo iya nwenkinyi iya; ke l'e to gbadua teke figu amije. ¹⁴ Yo su oshi figu ono: "E to nwedu le madzu awota akpuru ngu ria odo."

Ndu etsoje uzo iya anua iphe ono, o kfulu ono.

*Jisosu achishi ndu ngho
l'eze-ulo Nchileke*

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹⁵ Ephe erua Jerusalemu; Jisosu abya abahu l'eze-ulo Nchileke; wata ochishi ndu azu aswa; me ndu ere aswa l'eze-ulo ono. Yo bya enwut-sushikota okpokoro ndu agbanwe okpoga; me ekwechi ndu ophu eretsua ndo. ¹⁶ To kwe t'o nweru onye e-gude iphe shi l'eze-ulo ono sweta. ¹⁷ Yo zilahaa ephe iphe; su: "?Unu ta madu l'e deru l'ekwo le Nchileke suru: 'L'ulo iya be ee-kuje ulo, iphe bu mbakeshi a-noduje ekfu anu iya.' Obule nta-a be unu mewaru iya; yo buru ulo, ndu iphura edomije onwephe."

¹⁸ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ezije ekemu anua iphe o kfulu; cholahaa ege ephe e-me gbua ya. Ole ephe atsukwanu iya egvu; okfu le ndu ono l'ephe ha be iphe oozi du biribiri.

¹⁹ Yo be l'urenyashi; Jisosu phe eshi l'obodo ono lufu.

*Iphe, eegude oshi figu ono amuta
(Mat 21:20-22)*

²⁰ Yo be l'utsu echile iya; ephe eswede bya aphua oshi figu ono, o turu onu unyaphua ya ono. Yo nwukotawanu kpaa jeye l'ogvu iya. ²¹ Pyita anyatawaphu iphe ono, meru unyaphua ono; su Jisosu: "Nnajiufu! ?Lenu: me oshi figu-wa, i turu onu-wa nwukotawarunu kpaa."

²² Jisosu asu ephe: "Unu gude Nchileke vudoshia ike l'ekwekwe, unu kweru. ²³ Kamenu; te ya karu unu: o -nwekpooru onye suru ugva-a: 'Ngwaa! Fota onwongu je echee l'eze enyimu;' obu ta agba iya ebo; yo kwetalephu l'iphe o kfulu e-me be oo-melephu ege ono, o kfulu iya ono. ²⁴ Oo ya bu l'iphemiphe obule, unu suru te Nchileke nu unu teke unu ekfu anu iya; bya ekweta l'o nuwaru iya unu; iphe ono be oo-nu unu. ²⁵ Teke unu nodu ekfu anu Nchileke; o -nweru okfu, noru unu l'onye odo; unu guaru onye ono nvu; k'ophu Nna unu ophu bu l'imigwe a-guru unu nvu l'iphe du eji, unu meshiru. ²⁶ O -buru l'unu ta guduru ndu odo nvu; nna unu ophu bu l'imigwe ta agukwaru unu nvu l'iphe du eji, unu meshiru."

*Aaji Jisosu ke ike,
o gude eme iphe oome*

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Ephe alatashia azu le Jerusalemu; Jisosu ejephelahaa l'eze-ulo Nchileke. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ezije ekemu; me ndu bu ogurennya abyakfutashia ya. ²⁸ Ephe aji iya: "?Bu egbe ike ngunu b'i gude emeebe iphe owananu, iime-wa? ?Bu onye ziru ngu ti bya iya ememe?"

²⁹ Jisosu asu ephe: "Le ya a-ji unu nwaji lanu; unu -saa ya eya; ya akaru unu egbe ike, ya gude emeebe iya: ³⁰ ?Bu onye ziru Jonu to bya ome baputizimu: bu Nchileke to bu madzu? Unu saa ya eya."

³¹ Ephe alaa ya edzukashi l'ime onwephe; woo: "Ephe -su l'o shi Nchileke l'eka be oo-sukwa ephe: '?Ngunu mekwanuru iphe ephe te kwetadu iphe o kfulu?' ³² Ephe -sukwanu l'o shi madzu l'eka; haa!" Yo buru egvu be

ephe atsu ndu oha; ke le ndu oha kfukotawaru le Jonu bu ogbodo onye nkfuchiru Nchileke. ³³ Ya ndono; ephe asu Jisosu: "L'ephe ta madu."

Jisosu asu ephe: "O kwaphu ege ono be ya te ekfuduru unu onye ziru iya te ya meje iphemiphe obule ono."

12

Etu ke ndu e buru ozi

(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Jisosu awataru ephe onmaru etu; su ephe: "L'o nweru nwoke lanu, koru mgbo vayinu; bya agbaa ya agbagba; bya eworu nsu bua l'eke ophu aa-noduje adzoshi mee l'akporu vayinu ono. Yo bya akpukwaaphu nwulo-eli, ee-nyihuje nodu eleta iphe a kuru le mgbo vayinu ono enya. Yo bya ebuta ndu ozi ye iya; yo buru iya oje iphe odo. ² Yo be teke eegbuje akporu vayinu; yo zi nwozi iya t'o jekfu ndu ozi ono t'ephe wọ ya okè vayinu nk'ia. ³ Ephe egude onye ono; tsua ya iphe; gbafe iya aka otu; nwufu iya; yo lashia. ⁴ Yo zi onye odo t'o jekfu ephe; ephe egudekwa iya phu; kujaa ya ishi; mee ya iphe-iphere. ⁵ Yo byakwa bya ezi onye odo; ephe eworu onye onanu gbua; mewaru igweligwe ndu odo: ndu be ephe tsuru iphe; ndu be ephe gburu egbugbu. ⁶ L'ikperazu iya; yo phodu-waa onye lanu, bu iya bu nwatibe iya ke nwoke, o yeru obu. Yo su nwatibe iya ono t'o jee; tubesu l'ephe a-kabee kwabe onye ophu bu nwatibe iya ugu. ⁷ Ndu ono, o buru ozi ono azua mgbede; su: 'Iyaa! Owaa bu onye ali-a e-mekochaa buru nk'ia teke nna iya nwuhuru. Unu bya t'ephe gbua ya; k'ophu mgbo vayinu ono a-buru nk'ephe.' ⁸ Ephe egude onye ono; woru iya gbua; woru odzu iya tufaa l'azu mgbo vayinu ono."

⁹ Ya ndono; Jisosu aji ephe: "?Bukpo ngunu be nwoke, nwe mgbo vayinu ono e-me? Oo-bya bya egbushikota ndu ozi ono; woru mgbo vayinu ono ye ndu odo l'eka. ¹⁰ ?Unu ta guvubua eke ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

'Le mkpuma ono,
ndu akpu ulo jikaru ono
bu iya mekocharu bya aburu
itso, gude ulo ono.

¹¹ Ono bu iphe Nnajiufu ayi meru;
yo buru iphe du ayi biribiri l'enya.' "

¹² Ndu ishi ndu Ju esee ya egude; l'eke ephe mawaru l'o bu ephe b'o gude nmaa etu ono. Obenu l'ephe tsuhuru oha ono, no l'eke ono egvu; paru iya haa gbakashihu.

Aji k'otu akiriko

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ To du iya bu; a haru zi ndu Farisii; me ndu okpa ke Herodu t'ephe gude okfu, Jisosu ekfu hata iya l'onya. ¹⁴ Ndu ono, e ziru ono abya asu iya: "O-zi-iphel! Ephe maru li bu onye ire-lanu; to du onye ile enya l'ifu; ti kpa ishi ege madzu beru. Yo bu leruphu ogbodo uzo ke Nchileke be iizi. ?To budunu omebyi ekemu Nchileke me ephe -tuje akiriko nu eze ndu Romu? ?Bu t'ephe tuje iya; to t'ephe ba atujeshi?"

¹⁵ Jisosu amawaru l'ephe bu okfuru-iche-eme-iche phe; su ephe: "?Bu ngunu be unu ese iya adata? Unu nu iya nu okpoga obu te ya leedu enya."

¹⁶ Ephe ewotaru iya eya. Yo su ephe: "?Bu ishi onye; me epha onye b'e deru iya ege-a?"

Ephe asu iya l'o bu ke Siza!

¹⁷ Jisọsu asụ ẹphe: “Ọo ya bụ; unu woru iphe ọphu bụ kẹ Síza; nụ Síza; unu eworu kẹ Nchileke nụ Nchileke.”

Onu, Jisọsu yeru ẹphe adu ẹphe biribiri.

Aji k'oshi l'ọnwu teta

(Mát 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Yo nweru ndu Sádusii, byakfutaru Jisọsu; mbụ ndu ọphu sụru l'ẹ te eshijedu l'ọnwu teta nọdu ndzụ. Ẹphe abyakfutashia Jisọsu bya asụ iya: ¹⁹ “O-zi-iphe! Mósísu deru ẹphe l'ẹkwo; sụ: Teke bụ lẹ madzụ nwuhuru; haa nyee ya; l'ẹ b'ọ mụtaru iya nwa; tẹ nwunne nwoke ọbu lụpyabe nwanyi ono; k'ọphu ọo-mutaru onye onanu, nwuhuru anwuhu ono ẹgirima. ²⁰ L'o nweru unwunne ẹsaa, nonu. Onye k'odungu abya alua nwanyi; nonyaa; nwuhu; l'ẹ b'ọ mụta nwa. ²¹ Onye k'ẹbo alụpyabe nwanyi ono; nonyakwaaphu; nwuhu; l'ẹ b'ọ nwekwa nwa. Onye k'ẹto ẹge ono kwaphu; ²² jeye ẹphe ẹsaa ono alukota nwanyi ono; nwushihukota; to nwe nwa, ẹphe mularu. E meebe; nggube nwanyi; nggu anwuhufua. ²³ O -rua teke ee-shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; ?bụ nyee onye ole bẹ nwanyi ono a-bụ; ẹge ono ẹphe shi lụkotahawa iya ẹphe ẹsaa ono?”

²⁴ Jisọsu asụ ẹphe: “Ọ bụ iphe, meru iphe unu eshisweje iya ọbu ndono; kẹ l'ẹkwo okfu Nchileke te dodu unu ẹnya; to do unu ẹnya mbụ ẹge ike Nchileke beru. ²⁵ Teke ndu nwuhuru anwuhu shiwa l'ọnwu teta nọdu ndzụ bẹ ẹphe ta alukwa nwanyi; ọphu nwanyi 'alukwa nji. Teke ono bẹ ẹphe a-duwaa l'ọ bụ unwu ojozi-imigwe. ²⁶ A bya lẹ kẹ oshi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono; ?unu ta gubua l'ẹkwo Mósísu ẹke ono, o deru k'iru, ọku enwu raphuraphu ono? Ẹke ono bẹ Nchileke kfuru Mósísu l'ọo yẹbe Nchileke bụ Nchileke kẹ Ẹbirihamu; bụru Nchileke kẹ Áyizaku; bya aburu Nchileke kẹ Jékọpu. ²⁷ ?Tọ dụ iya bụ lẹ Nchileke ta bụdu Nchileke ndu nwuhuru anwuhu; ọ bụ Nchileke ndu nọ ndzụ. Ọo ya bụ l'unu kfubekpoo ọswa shiswee ọzo.”

Ekemu ọphu kakota nụ

(Mát 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Onye lanu lẹ ndu ezije ekemu, nọ l'ẹke ono l'anụ iphe ẹphe atụ abya aphụ ẹge Jisọsu gude asa okfu ono ọhuma. Yọ jị Jisọsu: “?Nanukpoo ekemu ọphu bụ iya katsukpo mkpa l'ekemu ono l'ọ ha?”

²⁹ Jisọsu asụ iya: “Ekemu k'odungu bụ: ‘Unu nua ya; unube ndu Ízurelu! Lẹ Nnajiufu ayi, bụ Nchileke bulekwa iya phụ kpụu bụ Nnajiufu. ³⁰ Ọo ya bụ t'i yeru Nnajiufu, bụ Nchileke ngu obu ngu l'ọ ha; nggu egude ndzụ ngu l'ọ ha; mẹ uche ngu l'ọ ha; mẹ ike ngu l'ọ ha yeru iya obu.’ ³¹ K'ẹbo, tso iya bụ: ‘T'i yeru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu.’ Ẹ to nwehekwa ekemu ọdo, kariru ekemu labu-wa nshinu.”

³² Onye ono, ezije ekemu ono asụ iya: “O-zi-iphe! I kfutakwaru iya. Ọ kwa oswi-okfu b'i kfuru lẹ Nchileke bụ Nchileke lanu; l'ẹ to nwehedu Nchileke ọdo, nonu gbahaa yẹbedua; ³³ mẹ tẹ madzụ yeru iya obu iya l'ọ ha. T'o gude egomunggo iya l'ọ ha; gude ike iya l'ọ ha yeru Nchileke obu. Yo yeru madzụ ibe iya obu ẹge o yeru onwiya. L'ome ekemu labu ono bẹ dangokwaru ngweja-ukfuru; dangoo iphe, bụ ẹja ọdo, aachijeru Nchileke l'ọ ha.”

³⁴ Jisọsu aphua l'o yeru iya onu l'ọ bụ onye nweru egomunggo; sụ nwoke ono: “Ẹ tị nọhekwa ote-ẹnya l'ẹke Nchileke bụ eze.”

Jisọsu ekfugetsua ẹge ono; to nwehe onye jebaaru ọtu ama k'oji iya aji ọdo.

?Kuráýisutu bú nwatibe onye?
(Mát 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Yo be teke Jisòsu ezi iphe l'eze-ùlo Nchileke; yo kfunyaa bya aji: “? Nanù ẹge e meru bẹ ndu ezije ekemu sùru lẹ Kuráýisutu bú Nwatibe Dévidi; l'ẹke ³⁶ Dévidi l'onwiya bẹ Ume-dù-Nsọ meru; yọ sù:

‘Lẹ Nchileke sùru Nnajiufu yẹbe Dévidi:
Nọdu iya l'ẹka-ùtara
jeye teke ya e-me ndu ọhogu ngu
t'ẹphe búru iphe
ìi-dzọpyabe l'ọkpa.’

³⁷ Dévidi l'onwiya eku iya Nnajiufu. ?Nanù ẹge e shi b'o gbe bya abụwarunu Nwatibe Dévidi?”

Okwa ẹhu ndu ezi ekemu;
mẹ ndu Fárisii
(Mát 23:1-36; Luk 20:45-47)

Ẹhu atsoo igweligwe ndu, nùru iya nù ẹna. ³⁸ Teke oozi ẹphe iphe b'ọ sùru ẹphe: “Unu kwabẹkwaru onwunu ẹnya l'ẹke ndu ezije ekemu nọ; mbù ndu ọduje mma t'ẹphe kechishia onwẹphe l'uwe-nlọkpuru aghaphe; t'e keleje ẹphe l'ọ bú ndu oke amadù l'ẹke a dù l'igwe; ³⁹ mẹ tẹ oshi ọphu katsùkpo mma l'ùlo-ndzuko ndu Ju búru ẹphe a-nọduje iya; mẹ t'ọ búru ẹphe a-nọ l'ẹke, aa-katsùkpo ẹphe ọkwaberu ugvu l'ẹke e jeru eswe-iphe. ⁴⁰ Ẹphe eripyaje nwanyi, maa tufuru; gude ẹregede ekfu anù Nchileke ogodo-orikoro. Ọ bú ẹphe; bẹ aa-ka ọnmashi ikpe ike!”

Iphe nwanyi, maa tufuru
turu obu iya anù Nchileke
(Luk 21:1-4)

⁴¹ Jisòsu abya adugaru l'iku okpoko, echejeru Nchileke okpoga; lelaha ndu eche okpoga l'okpoko ono. Ndu, nweru iphe abya eyetsua okpoga, ha nshinu. ⁴² Nwanyi lanù, nji iya ẹ-ta nọhedu, l'akpa ụkpa abyatashia bya eworu afù labù chee. ⁴³ Jisòsu abya ekua ndu etsoje ọzo iya t'ẹphe bya. Yọ sù ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ọ kwa nwanyi ụkpa-wa, nji iya ẹ-ta nọhedu-wa bẹ yeru iphe ka nù l'ẹphe ha. ⁴⁴ Ishi iya abùru lẹ ndu ọphu l'ẹphe ha shitsua l'ẹku ẹphe, tsuboru etsubo l'anù. Obenu lẹ nwanyi-a bẹ akpakpọo ụkpa; yọ búru iphe o nweru l'ọ ha; mbù je akpaa l'iphe, o doberu, oo-gude kpata nri b'o wotaru bya echee-wa.”

13

Aa-kùkposhi eze-ùlo Nchileke
(Mát 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisòsu eshilephu l'ime eze-ùlo Nchileke l'alufuta; onye lanù lẹ ndu etsoje ọzo iya asù iya: “O-zi-iphe! Lenu mkpuma, dughaa biribiri; mẹ ọlo, dù biribiri, nọ l'ẹke-a!”

² Jisòsu asù iya: “?Ì phurua eze-ùlo ono, a kpuru; yọ magbaa ẹge ono? Ee-mekochaa kùkposhikota iphemiphe ọbule ono; k'ọphu ẹ to nwedù m'ọ bú mkpuma lanù, aa-ha t'ọ kpọ-kfuru l'eli ibe iya.”

Okwa iphe-ẹhuka, a-bya nù
(Mát 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jisòsu abya enyihu Ugvu Olivu; je adugaru; cheeru eze-ùlo Nchileke ifu. Pyita; Jémusu; Jónu; mẹ Ánduru aji iya l'edomi; sù: ⁴ “?Bùkpo teke

ole bẹ iphe ono e-me? ?Bụ ngunu bẹ ee-gude maru teke iphemiphe obule ono abyawa ememe?"

⁵ Jisosu ekfulahaaru ephe: "L'ọ buphu t'unu kwabẹ ẹn्या; t'ẹ b'o nwe onye e-duswe unu ụzo. ⁶ L'ọ nwekwaru igweligwe ndu a-zaru ephe iya bya. Onye ophu nonu; yọ sụ: 'L'ọo ya bụ iya'; gude ẹge ono duswee igweligwe madzu. ⁷ Teke unu nuderu akọ ogu, aalụ l'ẹke teru ẹn्या; mẹ ephephe ogu, aalụ l'ẹke dụ ntse; unu ba wakwa obu; l'iphe ono l'ọ ha mefutajekwa. Obenu lẹ teke mgboko a-gvụ te rukwaa. ⁸ Lẹ mba e-gbeshikwa tso mba ibe iya ogu; alị-eze etso alị-eze ibe iya ogu. Alị a-nma jijiji l'ẹke, dutsua iche iche. Ejo ẹgu a-bya. Iphe ono l'ọ ha gbe bukwaru adube bẹ iphe-ehuka adube ẹge ono, ime adubeje ome nwanyi k'odungu ono.

⁹ "Unu kwachakwaaru onwunu ẹn्या. L'aa-kputsukwaa unu kpụ-jeru ndu ogbo ikpe; e chia unu iphe l'ulo-ndzuko. Unu e-vudo l'ifu ndu govanu; mẹ l'ifu ndu eze l'okfu ẹka yẹbe Jisosu; ẹge ee-shi t'ephe nukwaaphu ozi-oma ono. ¹⁰ Obenu l'e vufutajeodu ụzo zidzuru ozi-oma ono l'iphe bụ mbakeshi. ¹¹ Teke ono, ephe a-kpufuta unu t'e kpee unu ikpe ono; unu be vukwaru ụzo wata oyo oshi iphe unu e-kfu. Unu kfulekwaphu iphe bataru unu l'onu teke ono; l'ẹ tọ bukwa unubedua a-nodu ekfu iya l'onwunu; ọ kwa Ume-dụ-Nso a-nodu ekfu iya. ¹² Nwunne a-kpuru nwunne iya nụ; t'e gbua. Nna akpuru nwatibe iya; nụ t'e gbua. Unwegirima e-kwefuru ndu muru ephe ikẹ; kpuru ephe nụ; t'e je egbua. ¹³ Onyemonye obule e-gude kẹ l'unu bụ ndu kẹ yẹbe Jisosu kpọo unu ashi. Obenu l'onye ophu taru nshi jeye l'ikperazu bẹ Nchileke a-dzofuta."

Ejo akpamara

(Mát 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ "Unu a-phukwa ejo akpamara o-la-l'iyi l'ẹke, ẹ-ta gbadu t'o vudo." Tẹ nggube onye agụ ẹke owaa rikwaa oriri iphe ọ bụ t'o doo ngu ẹn्या. "Teke unu phuleru iya phụ; tẹ ndu nọ lẹ Judiya rebelekwaphu lashia l'ugvu. ¹⁵ T'onye ophu nọ l'okpoku l'atuta ume be ejehekwa okfu k'obahu l'ulo jee ogwota iphe, nọ l'ulo iya. ¹⁶ T'onye ophu nọ l'egu ba alahakwa azụ k'oje ochita uwe iya. ¹⁷ Nshọo ndu ophu dụ ime; mẹ ndu ophu he ẹgirima, angụ ẹra teke ono! ¹⁸ Unu kfuru nụ Nchileke; t'ẹ b'ọ búbua l'oge winta teke oyi atsujẹ. ¹⁹ Ishi iya aburu lẹ teke ono bẹ eze iphe-ehuka ophu ta byabua keshinu Nchileke keru mgboko a-bya; ophu to nwekwanu odo, bya a-dụ ẹge ono odo. ²⁰ Ndege Nnajiufu te gburu teke iphe-ehuka ono e-me mkpirikpi; m'ẹ to nwekwa onye ọ-ga emekochaa dzofuta. Ole o gudewa okfu ẹhu ndu ophu ọ fọtawaru t'ephe buru ndu nk'iya gbua teke ono mkpirikpi.

²¹ "O -nweru onye sụru unu teke ono: 'Lekwa: L'ọ kwa Kuráiyisutu obu ndo-ọ;' m'ọ kwanu: 'Lenu: ya ndophu nọ l'ekaphu!' unu be eyekwaru iya onu. ²² Iphe obu bụ lẹ ndu a-nodu adzu-phe ejo-ire sụ l'ọo ephe bụ Kuráiyisutu; mẹ l'ephe bụ ndu nkfuchiru Nchileke a-lufuta bya emeshilaha iphe-ophulenyanya, dugbaa biribiri ẹge ee-shi t'ephe duswee ndiphe; mbụ je akpaa lẹ ndu ono, Nchileke fọtawaru ono; ndege ọ -buru l'ephe e-meghe iya. ²³ Oo ya bụ t'unu kwabekwaphu ẹn्या; eshinu ya vuwaru ụzo kfukotaru unu iphemiphe obule-a l'ọ ha; tẹmanu yo mede."

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mát 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ "Teke eze iphe-ehuka ono gvuleruphu bẹ enyanwu e-jikputa; onwa echibuhu; ²⁵ mkpọ-kpodo eshi l'igwe adashi. Iphemiphe obule, nọ l'igwe

a-nmahu jijiji; lọ-sweshihu. ²⁶ Teke ono bẹ aa-phụ Abụbu-Ndiphe ẹke ọ nọ l'urukpu; gude ike, dụ biribiri; egbu nwịnwii abya. ²⁷ Oo-zifu ụnwu ojozi-imigwe iya t'ẹphe jee l'ifu; jee l'azu; jee l'uzo ẹka-utara; jee l'uzo ẹka-ibiyita lẹ mgboko mgburumgburu; jeye l'ẹke alị jeberu; igwe ejebe; je edutakota iphe, bụ ndu ọ fọtaru.”

Iphe oshi figu ezi

(Mát 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Unu gude oshi figu mụta iphe. Ọobuje; ọ -lagee ẹkwo; teke ọ tushihuwaru; wata oru iru; unu amaru l'udzu-mini tūwaru l'ụkfu. ²⁹ Ẹge ono bẹ ọwaa dụ: teke unu phuru iphemiphe ọbule-a emetsuwaa; unu amaru lẹ Abụbu-Ndiphe nọokwa ntse; mbụ l'ọ nọwa l'onu-uzo. ³⁰ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ogbo ọwaa, nọ nta-a ta agvuebekwa jeye teke iphe ono l'ọ ha e-mekota. ³¹ Igwe a-gvụ; alị agvụ; ọbu l'okfu, ya kfuru l'ọ ha te nwedu l'ọ rebuhu ire.”

?Bụ mbọku ole b'ọ bu?

(Mát 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

³² “Mbọku ọbu; m'ọ bụ teke ọbu gẹdegede te nwekwa onye maru iya nụ. Ẹ tọ dukpoduanu m'ọo ụnwu ojozi-imigwe, maru iya nụ; ọphu Nwatibe Nchileke 'amakwa iya. Ọ bụlephu Nchileke, bụ Nna bụ onye maru iya nụ. ³³ Unu kwabekwa ẹnya; chee nche; kẹ l'unu ta madu teke ọo-buru. ³⁴ Ọo-dulephu l'ọ bụ nwoke, gbeshiru oje iphe ọdo; paru ufu iya haa; chiru ndu oozije ozi ye t'ẹphe lepyaberu iya ẹya ẹnya. Yọ bya ekeshiaru ẹphe ozi, ẹphe a-nọdu eje l'ẹhu l'ẹhu. Yo rua l'onye ọphu eche ọnu nggamgbo; yọ nmaaru iya ọkwa; sụ iya t'ọ mụkwaru ẹnya. ³⁵ Ọo ya bụ t'unu chekwaaphu nche; keshinu unu ta madu teke nnajiufu, nwe ufu a-lata azụ. Ẹ ta madu: ?bụ l'urenyashi; ?t'ọ teke echi-abalị keru ẹbo; ?t'ọ teke oke-ọku raru ọra; ?t'ọ l'ọo l'utsu bẹ ọo-lata. ³⁶ Ọo ya bụ; k'ọphu ẹ tọo tudu unu l'ụkfu teke unu eku mgbenya. ³⁷ Ọ bụ iphe ya ekfuru unu; bẹ ya ekfukwaruphu onyemonye ọbule: ‘Unu chee nche!’ ”

14

Idzu ishi Jisọsu

(Mát 26:1-5; Luk 22:1-2; Jọn 11:45-53)

¹ Teke ono b'ọ phoduleruphu abalị ẹbo; tẹmanu a gbaa Aji Esweta; mẹ Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu acholaha ẹge ẹphe e-shi gude Jisọsu l'edomi; gbua. ² Ẹphe asụ: “L'ẹ tọo bụkwa l'ime aji-wa. Lẹ ẹphe -mee ya nta-a bẹ utsu a-dakwa.”

Aakwabẹ Jisọsu ugvu

lẹ Bétani

(Mát 26:6-13; Jọn 12:1-8)

³ Jisọsu nọlephu lẹ Bétani l'ulo nwoke, eeku Sáyimonu, ẹhu-labụ mejeru Ẹke ono b'ọ nọ; gudekwadua nri l'eri; nwanyi lanu abata; paru nwa akpamu, manụ nadu. Manụ ono bụ senti, vu oke aswa. Yọ bya eworu akpamu ono kụkpoo; woru manụ senti ono wụa Jisọsu l'ishi. ⁴ Ẹhu eghulaha ndu haru nọdu l'ẹke ono eghughu. Ẹphe ekfulahaaru onwẹphe: “?Bụ ngunu kparu iphe eemebyishi ẹgiri manụ ọwaa emebyishi? ⁵ M'a ge erekwa iya reta iya iphe kariru ụkporo ọnggu lẹ ọnggu iri; woru okpoga iya nụ ndu ụkpa.” Ẹphe eshiwaphu ẹge ono baaru nwanyi ono mba.

⁶ Jisọsu asụ ẹphe: “Unu haa nwanyi-a! ?O meru imagha bẹ unu ekfuchi iya nchi; ⁷ lẹ nwanyi, unu elee ẹnya l'ọ meru iya iphe dụ mma. Ndu ụkpa bẹ

unu l'èphe anọ mkpürumkpuru. Teke dukpolephu unu mma; unu emeeru èphe iphe-oma. Obenu lẹ yèbedua bẹ yèle unu ta anọdu tekenteke. ⁸ Oo ège ike beru iya b'o meru-a; l'o teru iya manụ l'èhu; gude kwakọbe teke ee-li yèbe Jisọsu. ⁹ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bụ èke, a raru ozi-oma lẹ mgboko gbaa mgburumgburu bẹ aa-kojekwaphu akọ iphe-a, nwanyi-a meru-wa gude nyata yèbe nwanyi."

Júdasu achịta lẹ ya e-deru Jisọsu ye

(Mát 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Júdasu Isukáriyọtu, bụ onye lanụ l'umadzu iri l'èbo ono, etsoje ụzo Jisọsu ono ejekfushia ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja; k'ophu oo-deru Jisọsu ye èphe l'èka. ¹¹ Yo kfutsuaru iya èphe; èhu atsoo èphe ena; èphe ekweta iya ụkwa l'èphe a-nụ iya okpoga. Júdasu achọlahaa ège oo-shi deru iya ye èphe l'èka.

Nri-enyashi Nnajiufu

(Mát 26:17-30; Luk 22:7-23; Jọn 13:21-30; 1 Kór 11:23-25)

¹² Yo be mbọku k'odungu l'oge Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko; bụ iya bụ mbọku, eegbuje nwaturu Aji Esweta; ndu etsoje ụzo Jisọsu aji iya: "Bụ awe b'ọ dū ngu t'èphe je akwakọberu ngu t'ị nọdu gbaa Aji Esweta obu?"

¹³ Jisọsu ezifu umadzu èbo lẹ ndu etsoje ụzo iya; sụ èphe: "Unu tųgbua bahụ lẹ Jerúsalemu. Nwoke, vu ite, mini nọ e-jekfuta unu. Unu tsoru iya. ¹⁴ Iphe bụ èke ọ bahuru; unu tsoru iya je asụ onye nwe ufu ono: 'Lẹ O-zi-iphe sūru: ?Nanụ ụlo ndu èbyee ophu bụ nk'iya, bụ èke yèle ndu etsoje ụzo iya a-nọdu gbaa Aji Esweta obu?' ¹⁵ Oo-koshi unu ime ụlo k'eli eli; mbụ eze agalaga ime ụlo, e dohawaru oshi ège ọo-dụ t'a nọdu iya ria nri. Ọ bụ l'èke ono bẹ unu a-kwakọberu ayi nri obu."

¹⁶ Ndu ono, etsoje ụzo iya ono atųgbua je abahụ l'obodo ono. Yọ dukotalephu ège ono, Jisọsu kfuru iya èphe ono. Èphe abya anọdu l'èke ono; kwakọbe kẹ Aji Esweta ono.

¹⁷ Yo be l'urenyashi; Jisọsu yèle umadzu iri l'èbo ono abyatashia. ¹⁸ Èphe eridelephu nri ono; Jisọsu asụ èphe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ọ kwa onye lanụ l'ime unu e-deru iya ye; mbụkwa onye yèle iya eri nri l'èke-a."

¹⁹ Yo rua èphe l'èhu; èphe awata iya oji nanụ nanụ; sụ: "Bụ yèbedua? tọo yèbedua?"

²⁰ Jisọsu asụ èphe: "Ọ bụ onye lanụ l'unu iri l'èbo-wa; mbụ onye yèle iya tsutaru nri l'ochi lanụ-a. ²¹ Lẹ Abụbu-Ndiphe bụlekwa ege e deru iya l'èkwo okfu Nchileke bẹ ọla. Obenu; nshọo onye ono, ee-shi l'èka iya deru Abụbu-Ndiphe ye l'èka ndu achọ ishi iya ono. Ọ ga karu onye ono mma l'è ta mụdua ya lẹ phuu!"

²² Èphe egudekwadua nri ono eri; Jisọsu ewota buredi; kele Nchileke ekele; washia ya; woru iya nụ èphe; sụ èphe: "Unu nata; ọwaa bụ ugwehu iya."

²³ Yo wotakwaphu okoro; kelebebe Nchileke ekele; woru iya nụ èphe; èphe eworu iya ngua l'èphe ha. ²⁴ Yọ sụ èphe: "Ọwaa bụ mee ya, e gude okfu èhu igwe ọha lọkaa. Nchileke gude mee ya ono eme tẹ ọgba-ndzụ, shi iya l'èka vuru ire. ²⁵ Kamenu; tẹ ya karu unu: ya ta anguhekwa mee, shi l'akpuru vayinu ọdo jeye mbọku ono, ya a-ngụ k'ophungu lẹ mgboko ophungu kẹ Nchileke ono."

²⁶ Èphe agutsulephu egvu, èphe gude jaa Nchileke ajaja; tųgbua jeshia Ugwu Olivu.

Jisosu ekfu lẹ Pyita a-gbado iya
(Mát 26:31-35; Luk 22:31-34; Jọn 13:36-38)

²⁷ Jisosu asu ẹphe: “Unu l'unu ha a-paru iya haa; gbakashihu, bu iya bu ẹge e deru iya l'ekwo okfu Nchileke; su:

“Lẹ Nchileke suru lẹ ya e-chigbu onye eche aturu; aturu ono agbakashihu.”

²⁸ Obenu lẹ teke o metsuaru tẹ ya shi l'onwu teta nodu ndzu; bẹ ya e-vuru unu ọzo jeshia Gálili.”

²⁹ Pyita asu iya: “Ọ -bukpooru lẹ ndu ophunanu a-paru ngu haa; gbakashihu; bẹ yẹbedua ta a-hakwa ngu.”

³⁰ Jisosu asu iya: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'enyashi-a gẹdegede; tẹmanu oke-ọku nchi-abọhu araa ọra ugbo ẹbo b'i kfuakwaru ugbo ẹto l'ẹ ti madu iya.”

³¹ Pyita akaba ya ru okfushi ike; su: “M'o -ruhuru a su lẹ nggu l'iya nwuhufutaje anwuhu; bẹ ya te ekfukwa lẹ ya ta madu ngu.”

Ndu ophu l'ẹphe ha ekfukota ẹge ono.

Jisosu ekfu anu Nchileke
lẹ Getusémeni

(Mát 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Ẹphe ejeshia ẹke eekuje Getusémeni; rutsulephu ẹke ono; yọ su ndu ono, etsoje ọzo iya ono: “Unu nodu l'ẹke-a tẹ ya kpiribe nwanshi je ekfuru nu Nchileke.”

³³ Yo duta Pyita; mẹ Jémusu; mẹ Jonu. Meji awata iya okfu nkfu; yọ wata ọtsu egvu. ³⁴ Yọ su ẹphe: “Ha! Meji akfulekwa iya phu nkfu; l'ese iya agbabuhu. Unu nodu l'ẹke-a chee nche.”

³⁵ Yọ kpiribelephu nwanshi; tẹ onwiya l'ali; wata okfu anu Nchileke; t'o mee t'iphe-ẹhuka kẹ nwa teke ono be ru iya l'ẹhu; m'ọ -buru l'ọo iphe e-kwe ememe. ³⁶ Yọ su: “Nna! Nna! Ọ bu nggu bu onye a-du ike mekota iphemiphe obule. Pafunu iya okoro iphe-ẹhuka-wa l'ẹhu. Ọlobu; t'ẹ b'ọ bukwa iphe nọ iya l'obu e-me. Ọ kwa ophu bu uche-obu ngu e-me.”

³⁷ Yọ latashia azu bya aphua ẹphe; ẹphe eku mgbenya. Yọ su Pyita: “Sáyimonu; ?iiku mgbenya? ?Ti dudu ike muru ẹnya; chefua nche awa lanu? ³⁸ Unu chee nche; kfuru nu Nchileke; t'ẹ b'e nwuru unu ye l'iphe a-data unu. Obu madzu bẹ ọonodujekpokwaa evushi evuvu ike; obenu lẹ madzu l'onwiya ta dujedu ike.”

³⁹ Yọ lufu jeshia okfuru nu Nchileke ọdo; kfukwaaphu iphe ono, o kfuhawaru ono. ⁴⁰ Yọ lata azu bya aphukwaaphu ẹphe ọdo; ẹphe ekukwaphu mgbenya; l'ẹke mgbenya erotsukwanua ẹphe; ẹphe ta ma iphe ẹphe e-kfuru iya.

⁴¹ Yọ la azu k'ugbo ẹto ya bya asu ẹphe: “?Unu ekukwadua mgbenya; l'atuta ume? O dzuwaru. Teke obu ruakwaru. Abubu-Ndiphe bẹ aabyakwa oderu ye ndu eme iphe du eji l'ẹka. ⁴² Unu gbeshi t'ẹphe je. Unu lekwa l'onye obu, e-deru iya ye obu byaakwaru.”

Aakputa Jisosu
(Mát 26:47-56; Luk 22:47-53; Jọn 18:3-12)

⁴³ Ya ndono; Jisosu egudekwadua ẹge ono l'ekfu; Júdasu, bu onye lanu l'umadzu iri l'ẹbo ono abyawaphu. Ndu, tso iya nu adu l'igwe. Ẹphe apagbaaru mma; mẹ mgboro. Ndu ziru ẹphe bu ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu; mẹ ndu bu ogurennya ndu Ju. ⁴⁴ Júdasu ono, e-deru iya ye ono ekfuhawaru ẹphe iphe ya e-me t'ẹphe gude maru

onye ophu obu. Yò sù ephe: “L'òo onye onanu, ye e-tsuta onu l'ishi-uga gude kele iya ekele ono bu onye ophu unu a-kputa. Unu kwabekwaru iya enya.”

⁴⁵ Júdasu erua; tugbulekwaphu waa; jekfushia Jisosu je asu iya: “Rábayi!” Tsuwa iya phụ onu l'ishi-uga. ⁴⁶ Ephe azugudewaphu Jisosu; kputa. ⁴⁷ Onye lanu le ndu ono, vudo l'eke ono amia mma iya swangu; gbua ya nwozi eze onye ishi ndu achijeru Nchileke aja; kwata iya nchi. ⁴⁸ Jisosu asu ndu ono, byaru iya egude ono: “?Unu chigbaa mma; me mgboro abya iya egude; ?ya bu onye ana nfu? ⁴⁹ Mboku-mboku be yele unu anoje l'eze-ulo Nchileke; ya ezi unu iphe; ophu unu 'egudebua ya. Obenu l'iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke mefutaje.”

⁵⁰ Ndu etsoje uzo iya l'ephe ha aparu iya haa; gbakashihu.

⁵¹ Yo nweru nwata okorobya lanu, tsoru Jisosu. To nwe iphe o yeru; gufu ekwa ocha, o tuphuberu onwiya. Ephe akpachia ya; ⁵² yo mia onwiya; paru ekwa ocha iya ono haa; gbaru otu kfuru kwaseru.

Jisosu no l'ifu ndu ogbo ikpe

(Mát 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ya ndono; ephe eduru Jisosu jeshia k'eze onye ishi ndu achijeru Nchileke aja; ndu ishi ophu achijeru Nchileke aja l'ephe ha; me ndu bu ogurennya; me ndu ezije ekemu abya edzua. ⁵⁴ Pyita eshi etso iya otenya ote-enya; tsoru iya jeye l'ogbodufu eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke aja ono. Yo je adugaru l'eke ndu nche no; nyalahaa oku. ⁵⁵ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke aja ono; me ndu ogbo ikpe ono l'ephe ha acholahaa iphe ephe a-su le Jisosu meru; ege ee-shi t'e kpee ya nkfugbu. To nwe iphe ephe phuru, bu iphe o meru. ⁵⁶ Ephe du l'igwe gbaa ya ejo ekebe; obu l'ekebe ephe ta dakotadu.

⁵⁷ Ndu egbeshi dzua ejo-ire: ⁵⁸ “L'ephebedua gudekpokwaa nchi ephe nua teke o suru: ‘Le ya e-mebyishi eze-ulo Nchileke-wa, bu aka b'e gude kpua ya-a; l'ime abali eto; ya akpua odo, e te egudedu aka kpua.’ ” ⁵⁹ E guderu l'ephe kfuru ege ono; ekebe ephe ta dakotakpokwanu.

⁶⁰ Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke aja ono egbeshi l'edzudzu oha ono; su Jisosu: “?To nwedu onu, iyeru ndu-wa l'ekebe-wa, ephe agbagbaa ngu ega-wa?”

⁶¹ Jisosu adaa nwanshi; to yeru iya onu. Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke aja ono aji Jisosu odo: “?Bu nggu bu Kurayisutu obu, bu Nwatibe Nchileke obu?”

⁶² Jisosu asu iya: “Iyee; l'oo yebedua bu iya. Unu a-phu yebe Abubu-Ndiphe l'eke ya dugaru l'eka-utara Okaribe-Kakota-Nu; phua ege ya egude urukpu ke imigwe l'abya!”

⁶³ Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke aja ono eworu uwe nk'iya zija; su ephe: “?Bu egbe ekebe ngunu odo be ephe achokwadu. ⁶⁴ ?Unu nuwaru iphe ookfu l'ekfubyishi Nchileke? ?Bu ngunu be unu chitaru?”

Ephe atuko su l'iphe gbaru iya nu bu t'o nwuhu.

⁶⁵ Ndu awata iya ovu onu-mini; woru iya ifu kechia; chilahaa ya iphe; su iya: t'o konua onye chiru iya iphe. Ndu nche akputa iya; chilahaa ya aka.*

Pyita ago le ya ta madu Jisosu

(Mát 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

* 14:65 14:65 Azá 50:6; Mát 26:67.

⁶⁶ Pyita anọdukwadua l'ogbodufu l'ẹke ono; onye lanu l'unwu-mgboko, ejeru eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono ozi abata; ⁶⁷ phua Pyita l'ẹke ọnya ọku. Yọ bya elee Pyita ẹnya; sụ iya: "M'i tsokwa lẹ ndu ẹphe l'ọphu Názaretu ono; mbụ Jisọsu shi ayị."

⁶⁸ Pyita atua ẹgo; sụ iya: "Lẹ ya ta makwa; iphe iikfu te do iya ẹnya." Pyita atugbuwa jeshia ụzo ọnu-oguzo; oke-ọku arawaphu ọra.

⁶⁹ Nwamgboko ono aphua ya ọdo l'ẹke ono; kfulahaaru ndu vudo l'ẹke ono: "Lẹ nwoke-wa tsokwa ẹphe." ⁷⁰ Pyita atukwaa ya phụ ẹgo ọdo.

A nọnyaa nwanshị; ndu vudotsua l'ẹke ono asụ Pyita: "Ba tushi ẹgo; l'ị yichachaa ya-a. ?Tị bụdu onye Gálili?"

⁷¹ Pyita awata oburu onwiya ọnu; l'eria angụ ekpu iya: "Ya - makpọkwaaru nwoke-wa, unu ekfu okfu iya-a!"

⁷² Teke onophu; oke-ọku arawaphu ọra k'ugbo ẹbo ya. Pyita anyata iphe Jisọsu kfuhawaru iya: "Lẹ tẹmanu oke-ọku araa ọra ugbo ẹbo bẹ oo-kfu ugbo ẹto lẹ ya ta madu iya." Yọ wata ọra ẹkwa.

15

Jisọsu nọ l'ifu Páyileti

(Mát 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jọn 18:28-38)

¹ Yo be l'ọnmewa ụtsu iya; ndu ọgbo ikpe ono l'ẹphe ha, bụ iya bụ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu bụ ọgurennya mkpukpu; mę ndu ezije ekemu abya achia idzu. ẹphe ekee Jisọsu eri; kputa iya jekfushia Páyileti. ² Páyileti aji Jisọsu: "Bụ nggu bụ Eze ndu Ju?"

Jisọsu asụ iya: "Ọ kwa nggu b'o shi l'ọnu."

³ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja abya ekfushilaha igweligwe iphe, ẹphe sụru l'o meru. ⁴ Páyileti asụ iya ọdo: "To nwekpodua ọnu, iie? ?Ọ kwa l'ị nuru-a igweligwe iphe, ẹphe ekfugbaa l'i meru."

⁵ Jisọsu te kfuhekwa okfu ọdo. Yo ji Páyileti ẹnya.

Eekpe Jisọsu nkfugbu

(Mát 27:15-26; Luk 23:13-25; Jọn 18:39—19:16)

⁶ L'iphe bụ Aji Esweta, sweru esweswe bẹ Páyileti atufujeru ẹphe onye mkpọro lanu, ẹphe sụru t'ọ tufuru ẹphe. ⁷ Yo nweru nwoke lanu, eeku Barábasu, a turu mkpọro. Barábasu tso lẹ ndu seru ọkwa-tsu ọvumentu l'ike; bya egbukwaaphu ọchi l'ogege ono. A tuko tua ẹphe mkpọro. ⁸ Igwe ọha ono abya asụ Páyileti t'o meeru ẹphe ẹge oomejehawa. ⁹ Páyileti aji ẹphe: "Bụ tẹ ya haaru unu Eze ndu Ju tọ?" ¹⁰ Kẹ l'ọ mawaru l'ọ bụ ẹnya-kfurukfuru bẹ kparu iphe ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja dufutaru iya Jisọsu.

¹¹ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono akpalia ikpoto ndu ono; sụ ẹphe t'ẹphe kebe t'ọ hachiaru ẹphe Barábasu. ¹² Páyileti asụ ẹphe: "Bukwanu ngunu bẹ ya e-me nwoke ọphu unu ẹkú Eze ndu Ju?"

¹³ ẹphe atua ụzu; sụ: "Kpọpyabe iya l'oshi-osweru!"

¹⁴ Páyileti asụ ẹphe: "Kẹ ngunu? Bụ egbe ẹjo iphe ngunu b'o meru?"

ẹphe akakpọ ya ru ọrashi ike: "Kpọpyabe iya l'oshi-osweru!"

¹⁵ Páyileti acholaha ẹge ya e-me mee t'ẹhu tsọ ikpoto ndu ono ẹna. Yọ haaru ẹphe Barábasu t'ọ laa; sụ t'e chia Jisọsu ẹchachi. E chiebe iya ẹchachi; yọ duta iya nụ t'e je akpọpyabewa iya ru l'oshi-osweru.

Ndu soja aja Jisọsu ewena

(Mát 27:27-31; Jọn 19:2-3)

¹⁶ Ndu soja ono eduru iya jeshia l'ogbodufu nnajiõha, bu Páyileti; ephe ekukoo ndu soja ono l'ephe ha. ¹⁷ Ephe achita kpowula kpowula uwe uswe yee Jisõsu; woru okpu-eze, ephe kparu l'ogvu kpube iya. ¹⁸ Ephe abya ekele iya ekele ndu soja; su iya: "Ndzõ ngu ndzõ ogologo; Eze ndu Ju!" ¹⁹ Ephe eworu oshi chia ya l'ishi; vya ya õnu-mini. Ephe abya ebyishiru iya ikpere l'alì t'õduje l'ephe akwabe iya ugvu. ²⁰ Ephe ajaebetsua ya ewena; bya eyefu iya kpowula kpowula uwe uswe ono; bya eworu uwe nk'ia yee ya; kpõta iya t'ephe je akpõpyabe iya l'oshi-osweru.

Aakpõpyabe Jisõsu
l'oshi-osweru
(Mát 27:32-44; Luk 23:26-43; Jõn 19:17-27)

²¹ Ephe eyebuta nwoke lanu, eswekwaru esweswe, eeku Sáyimonu, onye Sayirini t'o vuta oshi-osweru ono. Sáyimonu ono shikwaru l'egu alata. O bu iya bu nna Aleguzanda; me Rufõsu. ²² Ephe eduru Jisõsu rua eke eekuje Golugõta, bu iya bu "Okpokoro Ishi" ²³ bya eworu me, a gwakõberu me; nu iya t'o ngua. Yõ jika iya angungu. ²⁴ Ephe akpõpyabe iya l'oshi-osweru; bya eworu uwe iya kekashiaru onwephe. Ephe atua enwa t'ephe maru iphe onyenõnu e-wota.* ²⁵ O bulephu l'enyanwu-agbakõta l'utsu be ephe kpõpyaberu iya l'oshi-osweru ono. ²⁶ Iphe ono, du eji, ephe suru l'o meru ono b'e deru kfube l'oshi-osweru ono; su: "Eze ndu Ju." ²⁷ Ephe akpõpyabekwaphu umadzu labu õdo, bu ndu iphura l'oshi-osweru labu õdo: onye lanu anõdu Jisõsu l'eka-õtara; onye õphu anõdu iya l'eka-ibyita. ²⁸ Yõ buru ege ono b'e shi; yo ree mbu iphe e dehawaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "A gukõberu iya le ndu emebyi ekemu."

²⁹ Ndu eswe l'eke ono ekfubyishi iya; l'atu l'ishi l'ishi; l'azuru iya ukwe: "Hõo! Nggube õphu suru l'ii-mebyishi eze-ulo Nchileke; gude abali eto kpu-kwazi iya; ³⁰ dzõnua onwongu. Shinu l'oshi-osweru ono nyifuta!"

³¹ O kwaphu ege ono be ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ezije ekemu tuko aja iya ewena. Ephe ekfutsuaru onwephe: "Nta-a b'õ dzõru ndu õdo; tõ du ike dzõo onwiya. ³² Tõ Onye Ndzõta õbu, bu Eze ndu Ízurelu õbu nyifutanu l'oshi-osweru ono; k'õphu ephe a-phu iya; kweta l'õo ya bu Onye Ndzõta õbu l'oswiya."

Umadzu labu ono, a kpõpyabekõtaru ephe l'ia l'oshi-osweru ono ekfubyishikwa iya phu.

Anwuhu Jisõsu
(Mát 27:45-56; Luk 23:44-49; Jõn 19:28-30)

³³ Enyanwu egvuleruphu l'ishi; nchi ejihu l'alì ono mgburumgburu; ekemeke õbule agbakõta tsõbalangu jeye l'oke-eswe urenyashi. ³⁴ Yo be l'oke-eswe urenyashi iya; Jisõsu echia mkpu; su: "Eloyi! Eloyi! ?Lema sabakitani?" bu iya bu: "Nchileke iya! Nchileke iya! ?Bu ngunu meru iphe i paru iya haa nkinyi iya?"

³⁵ Ndu haru vudotsua l'eke ono anua ya; su: "Unu nuwa iya ru; m'õ kwa Eláyija be ooku." ³⁶ Onye lanu agbafuta; wota egwo-ncha; tsee le me, shihuru uka; woru iya tsebe le nwoshi, du ogologo; nu iya t'o ngua;† bya asu: "Unu ngabe t'ephe maru: ?bu Eláyija, bu onye nkfuchiru Nchileke a-bya ekufuta iya."

³⁷ Jisõsu echishia mkpu ike; tubua ume.

* **15:24** 15:24 Egvu 22:18. † **15:36** 15:36 Egvu 69:21; Mát 27:48; Luk 23:36; Jõn 19:28-29.

³⁸ Ya ndono; ẹkwa, eegechitaje ọnu-uzo ime ọlo ọbu, bu iya bu ẹnya eze-ọlo Nchileke; eshilephu l'eli iya gbaa tarara; lajahụ ẹbo jeye alì iya. ³⁹ Onye ishi ndu soja, vudo cheeru Jisọsu ifu anụa teke ono, Jisọsu chishiru mkpu ike; tubua ume ono; sụ: “Nwoke-wa bukwaphu Nwatibe Nchileke l'oswiya!”

⁴⁰ O nweru unwanyi, vudo ote-ẹnya; l'ele ẹnya t'ẹphe maru iphe eme nụ. Ndu ono bu Méri kẹ Mágudala; mẹ Méri, bu nne Jémusu nshii; mẹ Jósẹsu. Onye ọdo bu Salómi. ⁴¹ Unwanyi ono bu ndu shi etso Jisọsu l'ejeru iya ozi teke o shi nọdu lẹ Gálili. Unwanyi ndu ọdo nọkwaphu l'ẹke ono, bu ndu tsoru iya nụ rua Jerúsalemu.

Eeli Jisọsu

(Mát 27:57-61; Luk 23:50-56; Jọn 19:38-42)

⁴² Teke ono buwa urenyashi mbọku, ndu Ju akwakọbeje kwaberu echile iya, bu mbọku ọtu-ume. ⁴³ Ya ndono; Jósẹfu, bu onye Arimatiya ejekfushia Páyileti. Jósẹfu ono bu onye nweru ẹnya l'ọgbo ikpe ndu Ju. O shihakpowa teke teru etete leta ẹnya teke Nchileke e-koshi l'ọo ya bu eze. Ya ndono; yo gude obu-nwoke jekfushia Páyileti je arọ ya tẹ ya pata odzu Jisọsu je elia. ⁴⁴ Yọ dọ Páyileti biribiri l'o gbe nwuhu-kebewanu mbụ Jisọsu. Yọ bya ekua onye ishi soja ono; jì iya: “M'ọ bu oswi-okfu l'ọ nwuhwaru?” ⁴⁵ Páyileti anutatsulephu l'ọnu onye ishi soja ono l'ọ nwuhwaru; kweta tẹ Jósẹfu je apatawaru odzu iya. ⁴⁶ Jósẹfu eje anmata ẹkwa ọcha; bya apatsuta odzu Jisọsu; woru ẹkwa ọcha ono nmaa ya; je eworu iya nyobe l'ili, a turu l'ọgba mkpuma. Yo metsua bya eswita mkpuma, dọ egvu swichia ọnu ili ono. ⁴⁷ Méri kẹ Mágudala; mẹ Méri, nne Jósẹsu aphụa ẹke ono, e nyoberu odzu Jisọsu ono.

16

Jisọsu shi l'ọnwu eteta

(Mát 28:1-8; Luk 24:1-12; Jọn 20:1-10)

¹ Mbọku ọtu-ume ono eswelephu; Méri kẹ Mágudala; mẹ Salómi; mẹ Méri, nne Jémusu akpata manụ senti, dọ iche iche t'ẹphe je etee odzu Jisọsu. ² Yo be mbọku Sonde, bu mbọku mbụ l'idzu; ẹphe anmaa ẹwa jeshia l'ili ono l'ẹnyanwu-ahata. ³ Ẹphe ajitsua onwẹphe onye e-swifuru ẹphe eze mkpuma ono, e gude bechia ọnu ili ono? ⁴ T'ẹphe palia ẹnya; b'e gbe swifuwa nụ eze mkpuma ono. ⁵ Abahụ, ẹphe abahụ l'ili ono; ẹphe aphuwaphu nwata okorọbya, nọ ẹphe l'ẹka ọtara yeru kpowula kpowula uwe ọcha. Yọ dọ ẹphe biribiri; ẹphe atsulahaa egvu.

⁶ Onye ono asụ ẹphe: “T'ẹ b'ọ dushi unu biribiri. Ọ kwa ọ bu Jisọsu kẹ Názaretu ọphu a kpọyaberu l'oshi-osweru bẹ unu achọ? O tetaakwaru nọdu ndzụ ọdo! Ẹ tọ nọhekwa l'ẹke-a! Unu lekwa ẹke, e shi nyobe odzu iya! ⁷ Ọlobu; unu tughua je ekfuru ndu etsoje ọzo iya mẹ Pyita l'o vuakwa unu ọzo jeshia Gálili. Ọ kwa l'ẹke ono bẹ unu a-phụ iya, bu iya bu ẹge o kfuhawaru unu.”

⁸ Ẹphe eshi l'ẹke ono lufuta; vuta ọso; l'ẹke ẹhu-anmanma mẹ biribiri iya guderu ẹphe. Ọtsu-egvu iya te kwe t'ọ nweru onye ẹphe a-dụ ike kfuru okfu nụ.

⁹ Teke Jisọsu shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ lẹ mbọku mbụ l'idzu b'o meru tẹ Méri kẹ Mágudala vuru ọzo phua ya, bu iya bu nwanyi ono, ọ chifujeru ọgvu ẹsaa, bu iya l'ẹhu ono. ¹⁰ Méri ono eje ekfuru iya ndu ono, ẹphe lẹ Jisọsu shi ayi ono l'ẹke ẹphe dọkoberu; l'ara ẹkwa. ¹¹ Yo kfutsuaru ẹphe l'ọ nọ ndzụ; mẹ lẹ ya gude ẹnya iya phua ya; ẹphe te kweta.

¹² E meebe; Jisosu agbaa ụgbugba ọdo bya eworu onwiya koshi ụmadzu ẹbo ị ẹ ndu ono, etsoje ụzo iya ono l'ẹke ẹphe eje iphe. ¹³ Ndu onanu alatashia azụ je ekfuru iya ndu ọphunanu; ẹphe te kwekwaphu.

*Jisosu ekoshi onwiya
ndu etsoje iya nụ*

(Mát 28:16-20; Luk 24:36-49; Jọn 20:19-23; Ndu 1:6-8)

¹⁴ E meebe; Jisosu ewokwaruphu onwiya koshi ụmadzu iri ị nanụ ono l'onwẹphe l'ẹke ẹphe nọ eri nri. Yọ baaru ẹphe mbà l'ẹphe te ekwetajedu ekweta; mę l'ọkpoma nmaru ẹphe egbudegbu; okfu l'ẹphe te kwetadu l'iphe ndu ono, phuru iya nụ ị ya tetatsuaru nọdu ndzụ ono kfuru bụ oswi-okfu.

*Unu jee mgboko kpoo-gbaa
je ekfukashia ozi-oma-a*

¹⁵ Yọ sụ ẹphe: “Unu jee ẹkemeke ọbule ị mgboko gbaa mgburumgburu je ekfukashia ozi-oma-wa tẹ onyemonye ọbule nua ya. ¹⁶ Onye ọphu kwetaru nụ, e meru baputizimu bẹ Nchileke a-dzọfuta. Onye ọphu ẹ-te kwetadu nụ bẹ Nchileke a-nma ikpe. ¹⁷ Ndu ọphu woru onwẹphe ye iya l'ẹka bẹ ee-gude iphe-ọphulenyanya ọwaa hube ama: ẹphe e-gude ẹpha yẹbe Jisosu chishia ọgvu; gudekwa iya phụ ghaa okfu-alị ẹphe; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi ẹphe. ¹⁸ Ẹphe -chịta agwọ l'ẹka b'ẹ to nwedu iphe oome ẹphe. Ẹphe -ngua iphe egbu madzụ b'ẹ to nwedu iphe oome ẹphe. Ẹphe -byibe ndu iphe-ememe eme ẹka; ẹphe akorohu.”

Jisosu ala l'imigwe

(Luk 24:50-53; Ndu 1:9-11)

¹⁹ Ya ndono; Nnajiufu, bụ Jisosu ekfugetsuaru ẹphe okfu ono; Nchileke ewolia ya woba l'imigwe. Yo je adugaru l'ẹka-utara Nchileke. ²⁰ Ndu ono, etsoje ụzo iya ono alaa je ezilahaa ozi-oma ono l'ẹkemeke ọbule. Nnajiufu l'eyeru ẹphe ẹka l'ozu ono; shi l'iphe-ọphulenyanya, ẹphe emetsua ekoshi l'ozu-oma ono, ẹphe ezi ono bụ l'ẹka iya b'o shi. Ono kwa ẹge ọ dụ.

Ozi-Ọma, Luku deru

¹ Onye-ukfu-l'oha, bụ Tiyófilosu;

A dụwa l'igwe wata ode akọ iphe ono, meeberu l'echilabu ayi ono l'ekwo.

² Ndu ono, deru iphe ono deleru iya phụ l'ẹge a kọru ayi mbụ ndu ọphu gude ọnya ẹphe phụ ya; megee bya aburu ndu, ezi ozi-ọma ono ezizi.

³ Ọ dukwa mu phụ mma; Onye-ukfu-l'oha; tẹ mu kọoru ngu iphe meru nụ l'ọkpa iya l'ọkpa iya; keshinu mu tọru nwẹhu vọ iphemiphe ọbule ono, daru nụ ono shitakpo lẹ mbụ. ⁴ Iphe mu ede iya bụ t'ị maru ọkpobe okfu ono, bụ ọnu b'e gudehawa zia ngu iya ono.

Ozi kẹ l'aa-mụ Jọnu Baputizimu

⁵ Teke Hérodu shi buru eze, achị Judíya b'o nweru onye achijeru Nchileke ẹja, aza Zekaráya. Zekaráya shi l'ogbo ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ Abíja phẹ. Ọ luru nwanyi l'ikfu Éronu, bukwapu ikfu ndu achijeru Nchileke ẹja. Ẹpha nwanyi ono bụ Elízabetu. ⁶ Ẹphe ẹbo tuko buru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Ẹphe tuko ekemu Nchileke l'ọ ha l'eme; l'etsokwapu nsọ Nchileke l'ọ ha. Ẹ tọ dudu ẹke aata ẹphe ụta. ⁷ Ọ bụlephu l'ẹphe luru gbururu jeye ẹphe akashihu; to nwe nwa, ẹphe mụtaru; okfu lẹ Elízabetu ta atsudu ime.

⁸ Tọ dụ iya bụ; Zekaráya ejelahaazi ozi k'ochiru Nchileke ẹja l'ifu Nchileke; kẹ l'ọ bukwanu ndu ọgbo nk'ia b'o ruberu mbụ ozi k'ochiru Nchileke ẹja.

⁹ A turu ẹnwa, bụ nsọ, ẹphe emeje; yọ daaru iya mbụ ọbahu l'ime ụlo ẹke ọnya eze-ulo Nchileke nọ; oje ọkpo ínsensu ọku. ¹⁰ Mkpọro-oha ono akuru l'etezi; l'ekfu anụ Nchileke l'ọ gbaru teke eeyeje ọku l'ínsensu ono.

¹¹ Ojosi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiufu esee Zekaráya l'uzo ẹka-utara ọnya-ngweja ẹke ono, aakpoje ínsensu ọku ono. ¹² Meji agbabuhu Zekaráya l'ọ phuru iya. Yọ tsulahaazi egvu. Ojosi-imigwe ono asụ iya: ¹³ “Ba atsushi egvu Zekaráya; l'okfu, i kuru nụ Nchileke b'ọ nwakwaru. Nta-a; bẹ Elízabetu, bụ nyee ngu a-mụtaru ngu nwata nwoke. Iphe ị-gụ nwata ono bụ Jọnu.

¹⁴ Nwata ono e-me t'ẹhu tsoo ngu ẹna; a dụ l'igwe tee ẹswa kẹ l'a muru iya! ¹⁵ Iphe ọbu bụ lẹ ọo-buru onye nweru ọnya l'ifu Nchileke. Ẹ tọ ngukwa mẹ; too tsu ọnu l'iphe ọdo, bụ iphe aangụ angungu, eme l'ọnya. Ume Nchileke bẹ e-shiru teke ọ nọ l'ẹpho nne iya buru iya eburu l'ẹhu.

¹⁶ Igweligwe unwu Ízurelu bẹ oo-me t'ẹphe lata azụ lakfuta Nnajiufu, bụ Nchileke ẹphe. ¹⁷ Ọo ya bụ onye e-gude Ume Nchileke; gude ike, dụ l'ọ bụ kẹ Eláyija, bụ onye nkfuchiru Nchileke; vuru iya ụzo jee. Ọo-gọ-zitaru unwegirima obu nna ẹphe. Ọo-gọta ndu bụ 'anumanuma phẹ; t'ẹphe kwaa ọnya; tsoru ụzo ọphu ndu doberu ẹka ndoo etso; k'ọphu oo-shi iya mee tẹ ndu kẹ Nchileke l'ẹphe ha kwakoberu Nnajiufu.”

¹⁸ Zekaráya ajị ojosi-imigwe ono: “?Nanụ ẹge ya e-shi maru l'iphe-a, i kfushiru-wa bụ ire-lanụ; l'ẹke ya kahwaru akahụ; nyee ya akahukwapu ẹge ono?”

¹⁹ Ojosi-imigwe ono asụ iya: “?Ị marua l'ọo yẹbedua bụ Géburelu, anoje l'ifu Nchileke. Ọ kwa Nchileke bẹ ziru iya tẹ ya bya ekfuru yeru ngu; zia ngu ozi-ọma-wa; ²⁰ ọphu 'i kwetadu l'okfu, ya kuru ngu. Lekwa; shita

nta-a bẹ ọnu a-buru ngu kpurumu: ẹ to nwehedu l'i kfu okfu ọdo jeye mboku iphe-a l'ọ ha e-rekota. Okfu iya-a e-rekota l'oruberu iya."

²¹ Mkpọro ọha ono adọru eche Zekaraya; ẹphe ta ma iphe meru iphe ọno anọno l'ime eze-ulo Nchileke ono. ²² Yọ lufuta; tọ duhe ike kfu okfu yeru ẹphe. Ẹphe amalẹruphu l'ọ phuru àphù l'ime eze-ulo Nchileke ono; too kfuhe okfu lẹ phuu. Yọ buwaru-a ẹka bẹ oopheje gude l'ekfuru ẹphe okfu.

²³ Oge ozi iya l'ulo Nchileke agvulephu; yọ tugbua lashia nk'iya. ²⁴ A nonyaa; nyee ya; mbu Elízabetu abya atsuta ime; nọkota l'ulo mkpurumkpuru ọnwa ise. ²⁵ Yọ sù: "Nta-a bẹ Nnajiufu lewaru iya ẹnya; bya eshia ẹge-a nafu iya iphere l'ifu ndiphe."

Ozi l'aa-mu Jisusu

²⁶ Yo be l'ọnwa kẹ ishingun k'ọphu Elízabetu tsutaru ime; Nchileke abyakwaphu bya ezia ojozi-imigwe, bu Géburelu t'o je Názaretu l'alí Gálili; ²⁷ je ezia nwamgboko lanu ozi. Ẹpha nwamgboko ono bu Méri. Nwamgboko ono bẹ nwoke ta chikahubua ọkpa. Onye eje okfu iya bu nwoke, aza Jósefu, shi l'awa eze ndiche ono; mbu Dévidi. ²⁸ Géburelu abyakfuta nwamgboko ono bya asu iya: "Ọ dọphu mma; nggube onye Nchileke kwabẹru oke ugu! Nchileke swikwaru ngu eswiru."

²⁹ Méri anulephu ekele ono; obu echia ya taa! Yọ ría: "Bẹ egbe ekele ngunu du ẹge-a?" ³⁰ Ojozi-imigwe ono asu iya: "Ba atsushi egvu Méri; lẹ Nchileke mewaru ngu eze-iphe-oma. ³¹ Lekwa; l'ii-tsuta ime; mua nwata nwoke. Iphe ii-gu iya bu Jisusu. ³² Ọo-buru onye kfube ọswa ha nshinu. Iphe ee-ku iya bu Nwatibe Okaribe-Kakota-Nu. Nnajiufu, bu Nchileke e-me iya eze l'ọ bu onye iche iya ono; mbu Dévidi. ³³ Ọo-buru eze; chia ndu ọnu ọlo Jekọpu gbururu jeyewaru; ọphu 'ọo-bubuhudu eze abubuhu gbururu jeye."

³⁴ Méri asu ojozi-imigwe ono: "Nanu ẹge oo-shi du ẹge ono l'ẹke nwoke ta chikahubua ya ọkpa?"

³⁵ Ojozi-imigwe ono asu iya: "Ume Nchileke a-tsopyabe ngu; ike kẹ Okaribe-Kakota-Nu abya emee ngu ire l'ẹhu. Ọo ya bu lẹ nwata ono, ii-mu ono bẹ ee-ku Nwa, du nsọ kẹ Nchileke. ³⁶ Ọdo bu; lekwa: abubu ngu, bu Elízabetu tsutaakwaru ime nwata nwoke; l'ẹke ọ kahwaru akahu ẹge-a. Ọnwa ọwaa ekwe iya ọnwa ishingun; mbu onye ono, e shi eku onye ẹ-ta tsudu ime ono; ³⁷ kẹ lẹ Nchileke te nwe du iphe kpọru iya ẹka l'ememe."

³⁸ Méri asu: "Mgbẹ ya nọwaa! Ọo kwa lẹ ya nọwa l'ẹka Nchileke. T'ọ duru iya ẹge i kfu." Ojozi-imigwe ono atugbua lashia.

Méri eje kẹ Elízabetu phẹ

³⁹ E meebe; Méri ajikobe; gude ọso; yọ buru iya oje mkpukpu lanu obu l'alí ugu Judíya. ⁴⁰ Yọ bya abata l'ulo Zekaraya; bya ekele Elízabetu ekele. ⁴¹ Elízabetu anulephu ekele Méri ono; nwata ono emee ya ukporo l'ẹpho; Ume-du-Nsọ akparuta Elízabetu l'ẹhu. ⁴² Yọ raa ya tororo; sù: "Onye Nchileke ọru ọnu-oma nu b'i bu l'unwanyi mgburumburu! Ẹge ono bẹ Nchileke ọkwaruphu nwata ono, nọ ngu l'ẹpho ono ọnu-oma! ⁴³ ? Bẹ ngunu meru iphe e kweru tẹ nggubedua, bu nne kẹ Nnajiufu iya bya nk'iya? ⁴⁴ Lẹ teke ono, ya nuleruphu ekele ono, i keleru iya ono bẹ nwata ono, nọ iya l'ẹpho ono meru ukporo; l'ẹke ẹhu atsọ iya ẹna. ⁴⁵ Nggube nwanyi; tẹ ẹhu tsọo ngu ẹna; okfu l'i kweru l'okfu ono, shi l'ẹka Nnajiufu rua ngu nchì ono e-re!"

Egvu, Méri agu gude aja Nchileke

- 46 Méri asụ:
 “Ya gude obu iya aja Nnajiufu ajaja.
- 47 Ya ete ẹswa Onye Ndzọta iya,
 bụ Nchileke.
- 48 Nchileke gụberu yẹbe nwanyi,
 nọ iya l'ẹka iphe;
 bụ iya bụ yẹbe nwanyi,
 wozitaru onwiya alị.
 Ogbo, nọnu e-shi nta-a kulahaa ya:
 onye a gọru ọnu-oma nụ;
- 49 okfu lẹ Okaribe,
 bụ Nchileke;
 bẹ mewaru iya iphe ha nshinu.
 Ẹpha Nchileke dụ nsọ.
- 50 Ndu atsụ Nchileke egwu;
 bẹ Nchileke aphujeru imiko
 tsube l'ogbo; rua l'ogbo.
- 51 O gudewa ẹka iya koshi ike iya.
 O chikashiwaru ndu
 gude ekuku l'ari ọriri l'obu ẹphe.
 52 Ndu ike nọ l'ẹka b'ọ nafuje ike ẹphe;
 bya apalishia ndu ọphu
 ọnodu ẹphe laru alị.
- 53 Ndu ẹgu agụ b'o gudeje
 iphe dụ mma nujishia ẹpho;
 bya asụ ndu nweru iphe
 t'ẹphe gbaru ẹka laa.
- 54 O gbaru ndu nk'iya;
 mbụ ndu Ízurelu mkpu;
 kẹ l'ọ nyataru kẹ obu-imiko
 iya l'ẹke ẹphe nọ,
- 55 bukwanu iphe o kfuru
 nna ayi oche pẹ, bụ iya bụ
 Ẹbirihamu yele awa iya l'ẹphe ha!”
- 56 Méri anọ-rua iphe ruru ọnwa ẹto lẹ kẹ Elízabetu pẹ; yọ bụru iya alala.

Aamu Jonu Baputizimu

57 Yo rua Elízabetu l'ezeda; yọ bya ezeda; mụ nwata nwoke. 58 Ndu obutobu ẹphe; mẹ ndu abubu ẹphe anụ ẹge Nnajiufu phụ-beru iya imiko; byatashia; ẹphe l'iya l'ete ẹswa iya.

59 Nwata ono anọlephu abalị ẹsaa; kẹ ẹsato iya; ẹphe abyatashia ya obu útsù. Ẹphe emelaha t'ẹphe gụ ya nna iya, bụ iya bụ Zekaraya. 60 Nne iya asụ ẹphe: “Wawa; l'ẹ tọ bụdu iya; l'iphe aa-gụ iya bụ Jonu.”

61 Ẹphe asụ iya: “?Ị phujeru abubu unu, aza egbe ẹpha onanu?” 62 Ẹphe abya egude ẹka kfuru nụ Zekaraya; jị iya iphe ọ dụ iya t'a gụ nwata ono.

63 Zekaraya amaa ẹka t'a nụ iya ekwekwerekwe, eedeje iphe. Yọ bya edee: “L'ẹpha iya bụ Jonu.” Yọ dukota ẹphe biribiri. 64 Teke ono teke onophu; ire atushihuwa iya phụ. Yọ watawaphu okfu okfu; jalahaa Nchileke ajaja. 65 Ndu obutobu iya l'ẹphe ha atsulaha egwu. Akọ iphe ono ejegbaru ẹke ono. Ndu ono, bu l'alị ugwu Judiya ono anukota iya.

66 Iphe, bụ ndu nuru iphe ono edobe l'iya phụ l'okpoma; l'ajigbaa: “?Bụ

egbe ngunu bẹ nwata ọwaa e-mekochaa buru;" kẹ l'o doru ẹnya lẹ Nchileke turu iya ẹka t'ọ buru onye dụ iche.

Zekaráya ekfuchiru Nchileke

⁶⁷ Ume-dụ-Nsọ abya eji nna nwata ono; mbụ Zekaráya ẹhu; yọ wata okfuchiru Nchileke; sụ:

⁶⁸ "T'a jaa Nnajiufu, bụ Nchileke

kẹ ndu Ízurelu ajaja;
kẹ l'ọ byakfutawaru ndu nk'iya;
bya agbata ẹphe.

⁶⁹ O dufutaru ayi Onye Ndzọta,

nyiberu anyibẹ,
shi l'eri onye ono,
nọ iya l'ẹka ono;
mbụ Dévidi.

⁷⁰ Bụ iya bụ iphe o shi l'ọnu ndu
nkfuchiru iya, dọru iya iche kfuá teke ndiche:

⁷¹ L'aa-dzọta ayi l'ẹka ndu ọhogu ayi;
mẹ l'ẹka ndu ono, ayi dụ ashị ono.

⁷² T'ọ phuaru ayi imiko ono,
ọ sọru ndiche ayi phẹ lẹ ya a-phụ ono;
nyata ụkwa ono, dụ nsọ, o kweru ono.

⁷³ O rihakpowaruru onye iche ayi;
mbụ nna ayi Ébirihamu angu

⁷⁴ lẹ ya a-nafuta ayi l'ẹka ndu ọhogu ayi;
k'ọphu ayi e-jelahaaru iya ozi l'ọ bụ ndu
ẹ-ta tsudu egvu;

⁷⁵ buru ndu bụ ndu nk'iya;
bya abụkwaruphu ndu doberu
ẹka ndoo l'ifu iya jeye l'oge
nka-ezekuna nk'ayi.

⁷⁶ A bya lẹ nggube nwata ọwaa:
Iphe ee-ku ngu bụ onye nkfuchiru
Okaribe-Kakọta-Nụ;
kẹ l'ii-vuru Nnajiufu ọzo jee;
k'ọphu ịi-bọ-oduru iya ọzo;

⁷⁷ mee t'ẹphe maru lẹ Nchileke
a-guru ẹphe nvụ l'phe dụ eji, ẹphe meshiru;
shi ẹge ono dzọta ẹphe.

⁷⁸ Oo-gude ome-odoo ya
phuaru ayi imiko.
Oo-me tẹ ndzọta ọphu echi l'ọ bụ ẹnyanwu
hafuta bya echiaru ayi;

⁷⁹ k'ọphu ọo-buru iphoro;
chiaru ndu ọphu nọ l'ọchi;
mbụ ndu ọphu ọnwu nọdu swiru eswiru;
mẹ t'ọ duru ayi bahụ l'ọzo ẹhu-agu."

⁸⁰ Nwata ono abya evua; kanwuru ẹhu; nweru egomunggo. Yọ nọo l'echi-
ẹgu jeye mbọku ọ lufutaru l'edzudzu ọha lẹ Ízurelu.

2

Aamu Jisosu (Mát 1:18-25)

¹ Yo bụru teke ono bẹ eze, bụ Síza Ọgósutosu tūru ekemu; sụ t'a gụa iphe bụ ndu bu l'alị-eze iya ọgú; dekota ẹpha ẹphe l'ẹkwo. ² Ono bụ ọgú ọdungu, e vutsukpo ụzo gụa. Teke a gụru ọgu ono bụ teke Kwíríníyosu shi bụru gòvano ndu Siríya. ³ Ya ndono; onyenonu alashia ẹke a mụru iya; t'e dee ẹpha iya.

⁴ Tọ dụ iya bụ; Jósefu eshi lẹ Názaretu l'alị Gálili; jeshia Bétulehemu l'alị Judíya, bụkwanu ẹke a mụru eze ndiche; mbụ Dévidi; kẹle Jósefu shikwanu l'eri ẹphe; bya abụkwaruphu onye ufu ono gẹdegede. ⁵ Jósefu yẹle nwanyi ono, e doberu iya k'alulu ono; mbụ Méri ayiko tughua jeshia t'e dee ẹpha ẹphe. Teke ono bẹ Méri dukwanu ime. ⁶ Yọ bụru teke ono, ẹphe nọ lẹ Bétulehemu ono b'ọ gbalẹru iya phụ l'ezeda. ⁷ Yọ bya ezeda; mụa nwata nwoke, bụ iya bụ ọkpara iya. Yo woru mpete ẹkwa phukpua ya; nyobe iya l'ikweswi; kẹ l'ẹ tọ dudu ẹke ẹphe a-nọdu l'ulo ndu-ije.

Ozi, eezi ndu eche aturu

⁸ O nweru ndu eche aturu, nọ l'ẹgbudu; l'eche igwe aturu ẹphe l'enyashi ono. ⁹ Ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nchileke abyakfutashia ẹphe. Ọcha-vii kẹ Nnajiufu achaphee ẹke ono mgburumburu. Egvu abya ẹphe l'ẹhu. ¹⁰ Ojozi-imigwe ono asụ ẹphe: “Unu ba atsushi egvu; unu ngabe nchị; lẹ ya byaru unu ozi ozi-oma, e-me t'ẹhu tsoo madzụ kpoo-gbaa ẹna nshinu. ¹¹ Iphe ọbu bụ l'a mụru unu Onye Ndzota ntanu lẹ Mkpukpu Dévidi; Onye Ndzota, bụ iya bụ Kuráýisutu, bụ Nnajiufu! ¹² Ọwaa iphe unu e-gude maru ndọ-ọ: unu a-phụ nwaswa, a phukpuru mpete ẹkwa; woru iya nyobe l'ikweswi.”

¹³ A bya ele ẹnya; igweligwe unwu ojozi-imigwe awukfuta ojozi-imigwe ono, nọhawanu ono; ẹphe ajalaha Nchileke ajaja asuje:

¹⁴ “T'ugvu bụru kẹ Nchileke, nọ l'imigwe;
 ẹhu-agu aburu kẹ ndiphe lẹ mgboko,
 bụ ndu kweru l'o yeru ẹphe obu!”

¹⁵ Unwu ojozi-imigwe ono awufulephu l'ẹke ono wuba l'imigwe; ndu ono, eche aturu ono ekfulaha: “T'ẹphe jeedukwa Bétulehemu; je aphuedu iphe-a, meru nụ, Nnajiufu tūru ẹphe onu iya-a.”

¹⁶ Ẹphe egbeshiwaphu ẹwegwa ono tughua; rua; bya aphua Méri yẹle Jósefu; phukwaaphu nwata ono, zẹ l'ikweswi ono. ¹⁷ Ẹphe aphuebe l'iya phụ; bya etsota iphe ono, e kfuru ẹphe l'ẹka nwata ono; kọoru ndu nọ l'ẹke ono. ¹⁸ Yọ dua ndu ono, nuru iya nụ ono biribiri; mbụ iphe ono, ndu ono, eche aturu kọru ẹphe ono. ¹⁹ Méri eworu iphe ono l'ọ ha suchia l'obu; rilaha ya ariri. ²⁰ Ndu ono, eche aturu ono emeebe; lashia azu; l'etushi Nchileke ẹpha; aja iya ajaja kẹ iphe ono l'ọ ha, ẹphe nukotaru lẹ nchị; bya aphua ya l'ẹnya ono. Yọ dukotalephu ẹge ono, ojozi-imigwe ono kfuru iya ẹphe ono.

Eebu Jisosu útsù

²¹ Idzu eswelephu; e woru útsù bua nwata ono; gụa ya Jisosu, bụ iya bụ ẹpha phụ, ojozi-imigwe gụha-oduru iya; b'a tsutaderu ime iya phụ.

Eekufu Jisosu eze-ulo Nchileke

²² Yo rua teke ẹphe e-me nsọ, ẹphe emeje, bụ iya bụ t'a safu nwata ono yẹle nne iya mmerushi ẹge ekemu, shi l'ẹka Mosisu sūru t'e meje iya; ẹphe ekuru nwata ono jeshia Jerúsalemu t'e ye iya l'ẹka Nnajiufu, ²³ bụ iya bụ

iphe e deru l'ekemu Nnajiufu; sụ: “L'iphe bụ nwa ọdungu lẹ nwoke bẹ ee-dobejeru Nnajiufu iche.” ²⁴ Ẹphe jekwaruphu je anụ ngweja t'a ch'iaru Nchileke; bụ iya bụ ẹge e k'furu iya l'ekemu Nnajiufu. Ngweja ono bụ: a-phụdu kparakobe labụ; e gude ndo labụ.

²⁵ Tọ d'ụ iya bụ; yo nweru nwoke lanụ, bu lẹ Jerúsalemu, ẹpha iya bụ Símiyọnu. Símiyọnu bụ nwoke, doberu ẹka ndoo, Nchileke duru lẹ nsọ; shihakpowa ele ẹnya teke ọbu, Nchileke a-dzọfuta ndu Ízurelu ọbu. Ọ bụ onye Ume Nchileke nọ l'ẹhu. ²⁶ Ume Nchileke ono mehawaru t'ọ maru l'ẹ to nwedu l'ọ nwuhu jeye teke ọo-phụ-odu Kuráýisutu ọbu, shi Nnajiufu l'ẹka ọbu. ²⁷ Ume Nchileke ono eduru iya bahụ l'eze-ulo Nchileke. Yo be teke ndu m'uru Jisọsu ku iya bata t'ẹphe meeru iya iphe ekemu k'furu; ²⁸ Símiyọnu abya ekuta iya heru; jalahaa Nchileke; sụ:

²⁹ “Nnajiufu; hawaru nta-a tẹ yẹbe onye ono,
nọ ngu l'ẹka ono laa l'ẹhu-agu;
bụ iya bụ iphe i k'furu.

³⁰ Lẹ ya gudewa ẹnya iya phụ Onye Ndzọta,

³¹ ị fọtaru t'iphe bụ mbakeshi phụgbaru.

³² Iphoro, bụ iya bẹ ee-gude mee tẹ
ndu ọhodo maru ngu;
mẹ iphoro, a-buru ugvu ndu nke ngu,
bụ Ízurelu.”

³³ Nna nwata ono; m' nne iya eghechaaphu ọnu nwandoo l'iphe ono, Símiyọnu k'furu l'ẹka nwata ono; l'ẹke ọ d'ụ ẹphe biribiri. ³⁴ Símiyọnu abya agọoru ẹphe ọnu; sụ Méri, bụ nne nwata ono: “Nwata-wa bẹ Nchileke fọtakwaru t'ọ buru: e -vukota a daa; bukwaruphu a -k'ube ẹka e gbeshi; nọduru igweligwe madzụ lẹ Ízurelu. Ọ bukwapu onye aa-d'ụ l'igwe j'ika; ³⁵ e shi ẹge ono maru egbe iphe ẹphe arị l'obu ẹphe. Nggubedua bẹ aphụ a-nọdu agbajashi obu l'ọ bụ mma b'e gude s'uwaa ngu ọkpoma; mbụ l'okfu ẹhu iya.”

³⁶ O nwekwaruphu nwanyi, aza Ana, bụ onye nk'fuchiru Nchileke. Ana bụ nwatibe Fánuwelu, shi l'ikfu Ásha phẹ. Ọ bụ ọgbodo nwanyi ọgurennya, nji iya k'uru ak'uku; lua ya afa ẹsaa. ³⁷ Nji iya ono anwuhu; yo buru eburu gburruru jeye yọ gbaa ukporo afa iche iche ugbo ẹno l'afa ẹno tọ hab'ua eze-ulo Nchileke ahaha. Ọonoduje abaru Nchileke ẹja; asw'ikwapu asw'iswi; ekfu anụ Nchileke: eswe l'enyashi mkp'urumkpuru. ³⁸ Ana abyakwapu teke ono bya ekele Nchileke ekele; bya ek'fuaru ndu n'okota l'ẹke ono k' n'wata ono. Ndu ono, o k'furu iphe ono bụ ndu shi ele ẹnya tẹ Nchileke gbata Jerúsalemu.

Aalaphu azu lẹ Názaretu

³⁹ Tọ d'ụ iya bụ; ndu ono, m'uru nwata ono emeebe iphe ono l'ọ ha; bụ iya bukwanu ẹge ekemu Nnajiufu k'furu; yọ buru ẹphe ọla nk'ẹphe lẹ Názaretu l'al'í Gálili. ⁴⁰ Nwata ono abya evua; shihu ike; kwaa ẹnya; Nchileke l'emere iya eze-iphe-oma.

Nwata ono; nọ l'eze-ulo Nchileke

⁴¹ Afa l'afa bẹ ndu m'uru Jisọsu ejeje Jerúsalemu; ọgba Aji Esweta. ⁴² Jisọsu an'olephu afa iri l'ẹbo; ẹphe at'uko jeshikwaa Jerúsalemu ẹge ẹphe ejejehawa. ⁴³ Ẹphe agba'ẹbelephu aji ono; yọ buru ẹphe alala. Nwata ono; mbụ Jisọsu akwaa lẹ Jerúsalemu; ndu m'uru iya n'ụ ta ma. ⁴⁴ Ẹphe at'ugbua alala; tubesu l'ọ tso ẹphe. Ẹphe egbe jewa ije ujiku ophu bẹ ẹphe

wataderu iya achọcho; chọkashilaha ya l'ẹke ndu abubu ẹphe; me ndu ẹphe maru no. ⁴⁵ Ẹphe achọo ya chọo chọo; ẹphe ta phụ iya. Ẹphe achọru iya lashia azu le Jerúsalemu odo. ⁴⁶ Ẹphe achọo ya abali ẹbo; ga le k'eto ya be ẹphe je aphua ya l'eze-ulo Nchileke; eke yele ndu Ju, ezije iphe no; yo gebe nchi l'iphe ẹphe ekfu; l'ajikwaphu ẹphe aji. ⁴⁷ Iphe ookfu adukota ndu nuru iya nu biribiri; mbu ege iphe dokwanuru iya enya; me ege o gude asa aji ohuma. ⁴⁸ Ẹphe aphu l'iya phụ mbu ndu muru iya nu; yo kpoo ẹphe okfu. Nne iya asu iya: "Nwa iya; ?nanu ege o du b'i meru ẹphe egbe iya owaa. ?I marua le yele nna ngu be shi keshinu ono chiru obu l'eka l'ẹke ẹphe achọ ngu."

⁴⁹ Yo su ẹphe: "?Nanu ege o du be unu achọ iya? ?Unu ta mahaadu l'o gbaru iya ono l'ulo Nna iya to?" ⁵⁰ Iphe ono, o kfuru ono te do ẹphe enya.

⁵¹ Yo tsoru ẹphe lashia azu le Nazaretu; l'anuru ẹphe okfu. Nne iya atuko iphe ono l'o ha suchia l'okpoma. ⁵² Jisosu l'evu; l'aka okwa enya eje. Yo kafuaru ono Nchileke l'obu; nodukwa iya phụ madzu.

3

Ozi, Jonu Baputizimu ezi (Mát 3:1-12; Mak 1:1-8; Jon 1:19-28)

¹ Yo be l'afa, kwe Tayibiriyosu Siza afa iri l'ise; k'ophu o duberu ochi ndu Romu. O bu teke ono be Ponchosu Payeri shi buru govano ndu Judiya; Herodu aburu o-chi-oha ndu Galili. Nwana Herodu ke nwoke, eeku Filipu aburu o-chi-oha ndu Ituriya; me ndu Tirakonayitisu. Laisenyasu aburu o-chi-oha ndu Abilini. ² Teke ono kwaphu be Anasu me Kayafasu shi buru eze ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja. O bu teke ono be Jonu Zekaraya shi buru l'echi-egu; Nchileke abya ekua ya; zia ya ozi. ³ Ya ndono; Jonu etsoru iphe bu ohamoha, buru Enyimu Jodanu mgburumgburu jegbaru; l'ara iya arara; asuje: "Unu taa onwunu uta; sefu eka l'iphe du eji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; t'e mee unu baputizimu; k'ophu Nchileke a-guru unu nvu l'iphe du eji, unu meshiru." ⁴ Bu iya bu ege e deru iya l'ekwo Azaya, bu onye nkfuchiru Nchileke; su:

"O nweru onye l'echi mkpu l'echi-egu; su:

T'e meeru Nnajiufu uzo iya;

T'a chikwaaru iya oje ono t'o vudo ntumu!

⁵ Eke, sudaru asuda be ee-nwuchi enwuchi.

Ugvu k'eze iya; me ugvu

ke nshii;

be ee-gbuzitakota.

Iphe, bu eke uzo gwọ-jiru agwọ-ji

be ee-me t'o kfuru ntumu.

Eke o du nkwo-godo nkwo-godo

be ee-me t'o yiko ayiko; kwoo akpehu.

⁶ Madzu kpoo gba a-phu ege

Nchileke e-shi dzota ndu nk'iya."

⁷ Ya ndono; Jonu asu ikpetuma ndu wufutaru t'e mee ẹphe baputizimu: "Unube ndu-a, ikputu mushiru-wa! ?Bu onye suru unu t'unu gbalaaru oke ehu-eghughu ono, Nchileke a-zube unu mboku ono, oo-nma mgboko ikpe ono? ⁸ Unu mia amimi l'o bu oshi-omi. Nebyi, unu a-mi bu umere, e-koshi l'unu tawaru onwunu uta iphe du eji, unu meshiru; ghaawa umere lakfuta-wa Nchileke. Unu ba arikwa le keshinu Ebirhamu buwa nna unu oche; b'e

to nwedu iphe e-me unu. Unu ta amakwa l'o be ke t'e b'o du; be Nchileke e-meshikwa mkpuma-wa, wushiru ege-a: yo buru unwu Ebirihamu! ⁹ Mbụ le nta-a b'e byibekwaru ogbu-nku l'iphe bu ukfu oshi, nonu. Ophu e-ta midu nebyi, du mma; e gbutsua ya; chee l'oku."

¹⁰ Ikpetuma ndu ono aja ya; su: "?Bu ngunu be ephe e-me nta-a?"

¹¹ Yo su ephe: "T'onye nweru uwe ugwehu-labu; nu onye e-te nwedunu nanu. T'onye nweru nri mekwaa ya phu ege onye ophu meru."

¹² Ndu akiriko byakwaruphu t'o mee ephe baputizimu. Ephe asu iya: "O-zi-iphe! ?Bu ngunu be ephebedua e-me?"

¹³ Yo su ephe: "Unu ba anaghatajeshi iphe a suru t'unu nataje l'akiriko."

¹⁴ Ndu soja abyakwaphu; bya aji iya: "?Ephebedua eghee; ephe e-mekwanu iya imagha?"

Yo su ephe: "Unu be egudejehe okpehu ana madzu iphe. Unu te eboje madzu ibo iphe e to medu ege ee-shi t'unu naa ya iphe iya. Odo bu t'ugwo, a kfulu unu dzujeeru unu."

¹⁵ Ndu ono atubata onwephe. Ephe atuko rilahaa l'obu ephe; su: "Oobukwaru-a nwoke-wa bu Kurayisutu obu." ¹⁶ Jonu asu ephe: "Le yebedua kwa mini be ya egudeje eme unu baputizimu. Obenu le nwoke ophu abya nu be kakwa iya l'ishi; ka iya l'okpa; mbu le ya te dzukpokwaanu ke te ya toshia ya eri akpokpa iya. Onye ono, abyanu ono bu Ume-du-Nso; me oku be oo-gude mee unu baputizimu nk'iya. ¹⁷ O gudekwa ajakpa, oogudeje aphushi eswa witu; vuta ophu bu nebyi iya vuba l'ulo; kpota ophu bu mbeku iya je enwuru ye l'oku, e-ta anyihudu anyihu."

¹⁸ Jonu ezia ephe ozi-oma; gude ege ono kasaa ephe enu-nchi l'uzo, du igweligwe. ¹⁹ Obenu le Jonu kfulu o-chi-oha, bu Herodu ejo iphe o meru ye iya l'eka; bu iya bu ke Herodiyasu, bu nyee nwanna ke yebe Herodu; mewaru ke ejo iphe odo, Herodu meeberu. ²⁰ Herodu emefua ophu ka njo tsoke ono; kpota Jonu je echee le mkporo.

Jonu eme Jisosu baputizimu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ To du iya bu; ndu ono abya; Jonu emekota ephe baputizimu. Jisosu abyakwaphu; yo mee ya. Jisosu anodukwadua ekfu anu Nchileke; igwe ekpuhaa gheru onu. ²² Ume-du-Nso adulephu l'o bu ndo; phezita; bya anodu iya l'ehu. A nua olu, shi l'imigwe ono; su: "I bu Nwata iya, ya yeru obu; iimeje: ehụ atsọ iya ẹna."

Eri Jisosu

(Mat 1:1-17)

²³ A muru Jisosu; yo nlephu ukporo afa l'afa iri; dube oje ozi iya. A suru l'o bu nwatibe Josefu, bu nwatibe Heli; ²⁴ Heli bu nwatibe Matatu. Matatu aburu nwatibe Livayi. Livayi bu nwatibe Meliki; Meliki aburu nwatibe Janayi. Janayi bu nwatibe Josefu; ²⁵ Josefu aburu nwatibe Matatayasu. Matatayasu bu nwatibe Emosu; Emosu aburu nwatibe Nahumu. Nahumu bu nwatibe Hesuli; Hesuli aburu nwatibe Nagayi. ²⁶ Nagayi bu nwatibe Maatu; Maatu aburu nwatibe Matatayasu. Matatayasu bu nwatibe Semeyinu; Semeyinu aburu nwatibe Joseku. Joseku bu nwatibe Joda; ²⁷ Joda aburu nwatibe Jowananu. Jowananu bu nwatibe Risa; Risa aburu nwatibe Zerubabelu. Zerubabelu bu nwatibe Shiyalutiyelu; Shiyalutiyelu aburu nwatibe Neri. ²⁸ Neri bu nwatibe Meliki; Meliki aburu nwatibe Adi. Adi bu nwatibe Kosamu; Kosamu aburu nwatibe Elumadamu. Elumadamu bu nwatibe Eru; ²⁹ Eru aburu nwatibe

Jóshuwa. Jóshuwa bụ nwatibe Eliyéza; Eliyéza abụru nwatibe Jórímu. Jórímu bụ nwatibe Mátatu; Mátatu abụru nwatibe Lívayi; ³⁰ Lívayi bụ nwatibe Símiyọnu; Símiyọnu abụru nwatibe Júda. Júda bụ nwatibe Jósefu; Jósefu abụru nwatibe Jónamu. Jónamu bụ nwatibe Eláyekimu; ³¹ Eláyekimu abụru nwatibe Melíya. Melíya bụ nwatibe Mena; Mena abụru nwatibe Matáta. Matáta bụ nwatibe Nétanu; Nétanu abụru nwatibe Dévidi. ³² Dévidi bụ nwatibe Jesi; Jesi abụru nwatibe Óbèdu. Óbèdu bụ nwatibe Bówazu; Bówazu abụru nwatibe Sálumọnu. Sálumọnu bụ nwatibe Náshọnu; ³³ Náshọnu abụru nwatibe Amínadabu. Amínadabu bụ nwatibe Áduminu; Áduminu abụru nwatibe Anị. Anị bụ nwatibe Hézurọnu; Hézurọnu abụru nwatibe Pérezu. Pérezu bụ nwatibe Júda; ³⁴ Júda abụru nwatibe Jékọpu. Jékọpu bụ nwatibe Áyizaku; Áyizaku abụru nwatibe Ébiríhamu. Ébiríhamu bụ nwatibe Téra; Téra abụru nwatibe Nehọ. ³⁵ Nehọ bụ nwatibe Sérugu; Sérugu abụru nwatibe Reyu. Reyu bụ nwatibe Pélegu; Pélegu abụru nwatibe Iba. Iba bụ nwatibe Shéla; ³⁶ Shéla abụru nwatibe Káyinanu. Káyinanu bụ nwatibe Afákusadu; Afákusadu abụru nwatibe Shemu. Shemu bụ nwatibe Nówa; Nówa abụru nwatibe Lémẹku. ³⁷ Lémẹku bụ nwatibe Metúsela; Metúsela abụru nwatibe Ínọku. Ínọku bụ nwatibe Járedu; Járedu abụru nwatibe Mahálalilu. Mahálalilu bụ nwatibe Káyinanu; ³⁸ Káyinanu abụru nwatibe Ínọsu. Ínọsu bụ nwatibe Sẹtu; Sẹtu abụru nwatibe Ádamu; Ádamu abụru nwatibe Nchileke.

4

Sétanu adata Jisọsu

(Mát 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Ume-dụ-Nsọ abya eji Jisọsu ẹhu; yo shi lẹ Jódanu latashia. Ume-dụ-Nsọ eduta iya; ² yo je anọo ụkporo abalị ẹbo l'echi-ẹgu; Obutuswe adatakọta iya. L'ime ụkporo abalị ẹbo ono b'ẹ to nwedu nri, shiru iya ọnu. Yọ nọ-dzulephu ụkporo abalị ẹbo ono; ẹgu agụlahaa ya.

³ Obutuswe asụ iya: “Ọ -bụru l'ị bụ Nwatibe Nchileke; kfunuru mkpuma-wa t'ọ ghọo nri!”

⁴ Jisọsu asụ iya: “E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘L'ẹ tọ bụdu nri nwenkinyi iya bẹ madzụ egudeje nọdu ndzụ.’ ”

⁵ Obutuswe ono eduru iya lashia l'ephekerephe; t'a kwaa jia ẹnya ugbo lanu b'o koshikotawaru iya alị-eze ndiphe mgburumburu; ⁶ bya asụ iya: “L'ọo nggu bẹ ya e-me t'ị bụru onye a-nọdu achikota iphemiphe ọbule-a l'ọ ha; mẹ iphe, bụ iphe dū mma, nọ iya nū; kẹ l'ọ bụ yẹbe Obutuswe b'e yeru iya l'ẹka; yọ bụru onye dū iya mma l'ọkpoma bẹ ya a-nū iya. Ọo ya bụ lẹ: ⁷ ị -bakpọwaru iya ẹja; ya ahaaru ngu iya l'ọ ha.”

⁸ Jisọsu asụ iya: “E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘L'ọo Nnajiufu, bụ Nchileke ngu bụ onye ị-baru ẹja; bụru iya nkinyi iya bụ onye ị-nọdu l'ẹka.’ ”

⁹ Obutuswe ono abya eduru iya jeshia Jerúsalemu; je eworu iya dobe l'ọnungonu ẹke, katsua l'eli l'eze-ulo Nchileke; sụ iya: “Ọ -bụru l'ị bụ Nwatibe Nchileke; shinu l'eli ẹke-a kfuda l'alị; ¹⁰ l'e dekwaru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘L'ẹ Nchileke e-kfuru unwu ojozi-imigwe iya t'ẹphe leta ngu ẹnya; chee ngu nche. ¹¹ Ẹphe e-gbobe ẹka; wọta ngu tẹ ụkfu ba dū ngu l'ọkpa!’ ”

¹² Jisọsu asụkwa iya phụ: “E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘Ba adatakwa Nnajiufu, bụ Nchileke ngu adata.’ ”

13 Obutuswe ono adatagelephu Jisọsu; paru iya haa ke nwa teke ono.

Jisọsu awata ozi iya le Gálili
(Mát 4:12-17; Mak 1:14-15)

14 Jisọsu anọdu l'ike Ume-du-Nsọ ono latashia Gálili. E kfudzuru okfu iya l'iphe bu ndu bupheru Gálili mgburumgburu. 15 Yoo zi iphe l'ime ọlo-ndzuko ndu Ju; onyenonu aja iya mma.

Aajika Jisọsu le Názaretu
(Mát 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Tọ du iya bu; yọ bya abahu le Názaretu, bu iya bu eke a nọdu hefuta iya. Yo be mbọku ọtu-ume; yọ bya abahu l'ulo-ndzuko ege ọobahujehawa. Yo rua; bya egbeshi te ya gua iphe. 17 A bya eworu ekwo, Azaya, bu onye nkfuchiru Nchileke deru; nu iya. Yọ bya aphushia ekwo ono; cho-vu eke obu, e deru su:

18 "Ume Nnajiufu no mu l'ehu;
ke l'ọ fọtawaru mu te mu je ezia
ndu ukpa ozi-oma.
O ziru mu te mu je ezia
ndu a kpuru le ndzu l'aa-ha ephe;
me te mu je emee ndu ishi
t'ephe wata ophu ọzo;
me te mu je emee ndu aakpa eh
t'ephe nweru onwephe;

19 me te mu araa ya arara:
l'afa, Nnajiufu a-dzota
ndu nk'iya ruakwaru."

20 Yo woru ekwo ono gwọo; woru iya nu-phu onye ejeru ndzuko ozi azu; bya adugaru anodu. Iphe bu ndu no l'ulo-ndzuko ono achiru enya dzeeru iya. 21 Yo kfulahaaru ephe: "L'ọo ntanu be iphe-a, e deru l'ekwo okfu Nchileke, unu nuru-wa reru ege e deru iya."

22 Ephe azukota mgbede. Okfu oma, shi iya l'onu adukota ephe biribiri. Ephe asu: "Tọ budunua nwatibe Jófesu ndo-ọ?"

23 Yọ su ephe: "O doru iya enya l'unu a-nmaru iya etu: 'T'ophu eme ogvu; metanu onwiya l'iphe eme iya nu. L'unu nuwaru iphe ya meeberu le Kapaniyomu; te ya menua ya l'ali iya l'eke-a.' " 24 Yọ su ephe: "Kamenu; te ya karu unu: l'iphe onye nkfuchiru Nchileke ekfu be te ekwejekwa nata ohuma l'ali iya.

25 "Unu nyatakwa l'unwanyi, maa tufutsuaru dukwa-a l'igwe le Izurelu l'oge ke Elayija; bu iya bu teke ono, igwe buchiru mini afa eto l'onwa ishingu; ejo-egu abya l'ali ono gbaa mgburumgburu ono. 26 E to dukwa unwanyi ono m'oo nanu, Nchileke ziru Elayija t'o yeru eka; gbahalephu nwanyi obu, nji iya ta nohedu, bu le Zarefatu, no l'ali Sayidonu b'e ziru iya t'o jee nk'iya. 27 Ndu eh-labuhakwaphu l'igwe le Izurelu teke Elayisha, bu onye nkfuchiru Nchileke shi nodu. Ophu 'o dudu m'oo onye lanu, o meru t'ọ korohu l'ehu-labuh iya; gbahalephu Nemanu, bu onye Siriya."

28 Ephe anulephu onanu; eh awata oghu iphe bu ndu no l'ulo-ndzuko ono eghughu l'ephe ha. Ephe aswo-lihu; 29 chifu iya le Názaretu. Ephe eduta iya je enyihu onungonu eli ugvu, bu iya bu eke mkpukpu ephe tukoru; melahaa t'ephe shi l'eke ono nwufu iya t'ọ bya asua ishi l'ali. 30 Yo gbeshilee; je anyijahu igweligwe ndu ono; yọ buru iya alufu.

Nwoke, ogvu bu l'ehu
(Mak 1:21-28)

³¹ Tọ dọ iya bụ; Jisọsu atụgbua; bahushia ị Kapániyọmu l'alị Gálili. Yo be mbọku ọtu-ume; yo je anọdu l'ezi ẹphe iphe. ³² Ndu ono akpọo-beru l'ẹge o gude ezi iphe; kẹ l'okfu iya adalephu kpaa kpaa. ³³ Yo nweru nwoke lanu, ogvu bu l'ehu, nọ l'ulo-ndzuko ono. Nwoke ogvu ono echia mkpu; sụ: ³⁴ "Taa! ?Bụ ngunu be nggu l'ẹphe gba; nggube Jisọsu ọphu Názaretu. ?Ị byawaru ẹphe emebyishi. Ya makwaru-a onye ị bụ: ị bụ onye dọ nsọ kẹ Nchileke."

³⁵ Jisọsu abaarụ ogvu ono m̀bà t'ọ nọdu nwandoo; shi nwoke ono l'ehu lufuta. Ogvu ono atutsua nwoke ono l'alị l'edzudzu ọha ono; shi iya l'ehu lufuta; tọ dọ ẹke o mekaru nwoke ono iphe.

³⁶ Yọ dọ ẹphe biribiri; ẹphe ekfulahaa; sụ: "Bụ egbe okfu ngunu dọ ẹge-a? Nwoke ọwaa egudeje agburu-ehu mę ike; sụ tẹ ogvu shi madzụ l'ehu wushia; yo kwe wushia." ³⁷ E kfulagbaru okfu Jisọsu l'ekemeke ọbule l'iphe bụ mkpukpu, nọ-pheru ẹke ono mgburumgburu.

Jisọsu agwọ ndu iphe eme
(Mát 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Jisọsu eshi l'ulo-ndzuko ono lufuta; bya abahushia ị kẹ Sáyimonu. Yo rua; ẹhoku l'enwu nne nyee Sáyimonu. Ẹphe ekfuaru Jisọsu t'ọ gbaaru iya mkpu. ³⁹ Jisọsu abya evudonyabe iya; baaru ẹhoku ono mba. Ẹhoku ono aparu nwanyi ono haa. Nwanyi ono ekwolihu; watawaruphu ẹphe ọkwaru ẹbyee.

⁴⁰ Ẹnyanwu aribadelephu; iphe bụ onye nweru onye iphe-ememe, dutsua iche iche eme; edutaru iya Jisọsu. Jisọsu ebyikota ẹphe ẹka; mee; ẹphe akorohu. ⁴¹ Ogvu eshitsua igweligwe ndu o bu l'ehu awushi; l'aratsua: "Oo nggubedua bụ Nwatibe Nchileke."

Obenu ị Jisọsu abajeru ẹphe mba; jika t'ẹphe be ekfufuta okfu; kẹ l'ẹphe makotawaru l'ọo ya bụ Kuráyisutu ọbu.

Jisọsu ekfu okfu Nchileke
ị Judiya
(Mak 1:35-39)

⁴² Nchi abọhulephu; Jisọsu atụgbua jeshia ẹke ọ nọdu nwenkinyi iya. A dọ l'igwe wata iya achokashi; chonyaa ya bya achọ-vu iya; melahaa t'ẹphe sedo iya t'ẹ b'ọ hahe ẹphe. ⁴³ Yọ sụ ẹphe: "Lẹ ya zifutajekwaphu ndu mkpukpu ọdo ozi-oma kẹ ẹke Nchileke bụ eze ono; okfu l'ọ bụ iphe ono b'e ziru iya tẹ ya bya."

⁴⁴ Yo tsoru ọlo-ndzuko ndu Ju ị Judiya l'ara okfu Nchileke arara.

5

Ndu mbụ, tsolahaaru Jisọsu
(Mát 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Yo be ujiku lanu ị Jisọsu nọ l'iku Eze Ẹnyimu Genésaretu; a dọ l'igwe zeta gidigidi zekfuta iya t'ẹphe nua okfu Nchileke. ² Yọ phua ụgbo labu, nọ l'ọnu-ẹka ono. Ndu egbu ẹma, shi nọdu l'ụgbo ono alufutawa je anọdu l'asa ntofu ẹphe asasa. ³ Jisọsu abya abahu l'ụgbo ono nanu: l'ọphu bụ kẹ Sáyimonu; bya asụ Sáyimonu t'ọ nwuribe ụgbo ono nwanshị ị mini. Yọ bya adugaru anọdu l'ụgbo ono; zilahaa ndu ono iphe.

⁴ Yo kfugetsulephu iphe, ookfu; sụ Sáyimonu: "T'ọ kporibefua ụgbo ono l'ẹke, mini ka ogvu; k'ọphu ẹphe a-ghaa ntofu ẹphe; nmata ẹma."

⁵ Sáyimonu asụ iya: “Nnajiufu; mę ẹphe tųkokwa ẹnyashi ophu sekota ẹge ẹphe e-me gbuta iya; yọ buru kẹ mmanu. Ọlobu; k'ọphu i kfuwaru ẹge-a bẹ ya a-chikwaru-a ntofu ọbu ghaa lẹ mini ọbu.” ⁶ Ẹphe emee ya ẹge ono, o kfuru ono; gbua ẹma, jiru ntofu ono; k'ọphu o gbe eme t'ọ lakaa ntofu ọbu alaka. ⁷ Ẹphe ẹpheeru ibe ẹphe ndu ọphu, nọ l'ugbo ọphu ẹka t'ẹphe bya eyeru ẹphe ẹka. Ẹphe abya egbujia ẹma l'ugbo labu ono; k'ọphu ugbo ọbu wataru emimi.

⁸ Sáyimonu Pyita aphụ l'iya phụ; buru Jisọsu pẹ l'ifu; sụ iya: “Nnajiufu; byiko gbeshi l'ẹke ya nọ; lẹ ya kwa onye emeje iphe dọ ẹji.” ⁹ Biribiri ẹma, ẹphe gburu egude Pyita; mę ndu yele iya yi. ¹⁰ Ẹge ono b'ọ dukwaphu unwu Zébedi, bu iya bu Jémusu; mę Jónu; ẹphe lẹ Sáyimonu tųkoru shi egbu ẹma ono.

Ya ndono; Jisọsu asụ Sáyimonu: “Ba atsushi egvu; tsube ntanu bẹ ị- nọdu eruko madzụ l'ọ bu onye eruko ẹma.”

¹¹ Ẹphe akpufutatsua ugbo ono l'ọnu-ẹka; hakọta iphemiphe ọbule; tsolahaa Jisọsu.

Jisọsu agwọ onye ẹhu-labu

(Mát 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Yo be ujiku lanu lẹ Jisọsu nọ lẹ mkpukpu lanu; nwoke ọbu, ẹhu-labu dzuru ẹhu abyatashia. Yọ phulephu Jisọsu; daa; buaru iya ifu l'alị; rọlahaa ya; sụ iya: “Nnajiufu; ọ -buru uche-obu ngu bẹ ii-menu iya-a tẹ ya dọ mma.”

¹³ Jisọsu amachiwaphu ẹka; byia ya; sụ iya: “Ọ bu uche-obu iya. Ngwaa; t'ẹhu dọ ngu mma.” Teke onophu; ẹhu-labu ono agvuwaphu nwoke ono l'ẹhu. ¹⁴ Jisọsu akarụ iya t'ẹ b'ọ dukwa onye oo-kfuru iya; wo iya: “Tugbulekwaphu je eworu onwongu koshi onye achijeru Nchileke eja t'ọ lee ngu ẹnya; nggu egworu ngweja, onye e metaru l'iphe eme iya nọ anuje; nọ iya t'ọ chọaru ngu ẹge Mosisu tųru l'ekemu iya; k'ọphu ọha a-makọta l'ẹhu dọwa ngu mma.”

¹⁵ Obenu l'ọ gbe kalẹ okfukashi kẹ Jisọsu; k'ọphu igweligwe madzụ dzukoru t'ẹphe nua lẹ nchị; mę t'e mee ẹphe t'ẹphe dukota mma l'iphe-ememe, emetsua ẹphe. ¹⁶ Obenu lẹ Jisọsu atsulajelee azụ je anọdu l'echi- ẹgu; kfuru nọ Nchileke.

Nwoke, iphe lónwuru

ibe-ẹhu lanu

(Mát 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Yo be ujiku lanu lẹ Jisọsu nọ l'ezi iphe; ndu Fárisii; mę ndu ezije ekemu adugaru l'ẹke ono. Ẹphe shitsua lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, nọ lẹ Gálili; mę Judíya; męwaru Jerúsalemu bya. Ike Nnajiufu, bu Nchileke anọdu Jisọsu l'ẹhu; mee ya t'ọ dọ ike omeshi ndu iphe eme t'ẹhu dukota ẹphe mma. ¹⁸ Yo nweru nwoke lanu, iphe lónwuru ibe-ẹhu lanu, e gude oshi-azẹe paru bya. Ẹphe achonyaa ẹge ẹphe e-me vubata iya bya edobe Jisọsu l'ifu; ¹⁹ tọ dọ; kẹle madzụ dọ-jiru ẹke ono adọ-ji. Ẹphe aparụ iya nyihu ọlo ono; je eworu ọzo bufua l'eli iya; shi iya pyofu oshi-azẹe ono, nwoke ono zẹ ono; patsuta iya l'ifu ẹke Jisọsu nọ. ²⁰ Jisọsu aphua ẹge ẹphe kwetaberu lẹ ya a-dọ ike mee tẹ nwoke ono jee ije; yọ sụ iya: “Nwoke ibe mu; a gwaru ngu nvu l'iphe, dọ ẹji, i mekotaru l'ọ ha.”

²¹ Ndu ezije ekemu; mę ndu Fárisii awata iya ariri; sụ: “?Bụ egbe madzụ ngunu dọ ẹge-a, ekfurushi ẹpha Nchileke ẹga-wa? Mbu; ?bu onye a-dọ ike gwaru madzụ nvu l'iphe dọ ẹji, o meru; gbahaa Nchileke nwenkinyi iya.”

²² Jisosu amawaruphu iphe ephe ekfu; su ephe: “?Bu ngunu meru iphe unu ari egbe oriri owaa? ²³ ?Bu ole ka ntse l'a suru: 'A guwaru ngu nvu l'iphe du eji, i meshiru;' to bu t'a su-chia: 'Gbeshi; jelahaa ije?' ²⁴ O le ya e-koshi unu le Abubu-Ndiphe b'e ziru t'o gujeeru madzu nvu l'iphe du eji, onye ono meru le mgboko-a.” Yo su nwoke ono, iphe lonwuru ibe-ehu lanu ono: “Oo nggu be ya ekfuru. Gbeshi; pata oshi-azee ngu lashia.”

²⁵ Nwoke ono ezilihu l'edzudzu oha ono; pata ugboshi iya; yo buru iya alala; l'aja Nchileke ajaja. ²⁶ Ndu ono eghechawaa onu nwandoo; l'eke biribiri iya gudekotaru ephe. Ephe ajalahaa Nchileke ajaja; su: “L'ephe akabekwa phu iphe kporu ephe okfu ntanu.”

Jisosu eku Lívayi

(Mát 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ E metsua; Jisosu atugbuwa je aphua onye ana akiriko lanu, aza Lívayi; l'eke o dugaru l'ulo okpoga akiriko. Jisosu asu iya: “Lívayi; tsoru iya.”

²⁸ Yo haa iphemiphe obule ono; gbeshi tsoru iya.

²⁹ Lívayi abya akwaaru iya eze ebyee le ke yebedua, bu Lívayi. Ndu akiriko azaa l'igwe; ephe le ndu odo bya anodu; ephe l'ephe atuko l'eri nri ono. ³⁰ Ndu Fárisii; me ndu ezije ekemu atsolahaa gbudagbuda; su ndu etsoje uzo iya: “?Bu ngunu meru iphe unu le ndu akiriko; me ndu odo, emeje iphe du eji eri l'anguko ege owaa?”

³¹ Jisosu asu ephe: “Ndu ehu du mma be mkpa onye eme ogvu ta dukwaru. O bu ndu ehu du eji be mkpa onye eme ogvu duru. ³² Ya ta byakwa oku ndu doberu eka ndoo; o kwa ndu eme iphe du eji be ya byaru t'ephe taa onwephe uta iphe du eji, ephe meru; ghaa umere lakfuta Nchileke.”

Aji le k'oswi aswiswi

(Mát 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Ndu Fárisii ono asu iya: “Ndu etsoje uzo Jonu aswije aswiswi tekenteke; l'ekfu anu Nchileke; ege ono be ndu etso ayi aswije; obu le ndu etsoje nggubedua erilee; l'angu ege du ephe mma.”

³⁴ Jisosu aji ephe: “?Unu emeje te ndu byaru ome eswa-nwanyi ophungu swia aswiswi; l'eke onye kuru ephe nokwaa? ³⁵ Obenu le mboku obu, aana nata ephe onye ono, alu nwanyi, kuru ephe l'eswe-iphe ono nophu abya; mboku ono be ephe a-kabe swia aswiswi.”

³⁶ Yo bya anmaaru ephe etu; su: “E ta alakatajekwa uwe ophungu; gude gbaa akahu uwe. Onye turu iya ama; onye ono alakaa ke ophungu ono; ophu iphe o byikataru le ke ophungu ono yele akahu iya ono ta adagbadu nanu. ³⁷ To nwe onye wotajeru akuru-aku ophungu, atu vavava je ogha l'akahu otumu. O -tukwaa ya phu ama; mee ono agbajashia otumu obu; mee obu yele otumu obu alakota l'iyi. ³⁸ O bu akuru-aku ophungu be eeyeje l'otumu ophungu, karu akaka. ³⁹ E to nweddu onye ngu-gejeeru akahu mee, k'ophungu gujekwaduru odo; eke osuje l'akahu iya ono kakwa mma.”

6

Aji le ke mboku otu-ume

(Mát 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Yo be mboku otu-ume; Jisosu eswewaa l'egu eke, a koru akpe. Ndu etsoje uzo iya awata okwo akpe ono; wata iya aswash; l'ata. ² Ndu Fárisii aharu su ephe: “?Bu ngunu meru iphe unu kabé eme egbe iya owaa, e tee mejedu mboku otu-ume-wa?”

³ Jisosu asụ ẹphe: “?Unu ta agụ-vubua l'ekwo okfu Nchileke iphe Dévidi mejeru l'ẹke ẹgu agụ yẹle ndu ẹphe l'iya yi? ⁴ L'ọ bahuru l'ulo Nchileke je ewota buredi, e gude achiru Nchileke ẹja woru taa; mbụ buredi, onye ọdo ẹ-ta ahadu kẹ t'o wota taa; gbahaa ndu achijeru Nchileke ẹja nwenkinyi ẹphe. Yọ tatsua ya; bya ahakwaru iya phụ hẹe ndu ẹphe l'iya yi; ẹphe ataa.”

⁵ Jisosu asụ ẹphe: “L'ọ kwa yẹbedua, bụ Abụbu-Ndiphe bụ Nnajiufu kẹ mbọku ọtu-ume.”

Nwoke, iphe lọnwuru ẹka lanu
(Mát 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Yo be mbọku ọtu-ume ọdo; Jisosu abya abahụ l'ulo-ndzuko; je ezilahaa iphe. Yo nweru nwoke, nọ l'ẹke ono, iphe lọnwuru ẹka-utara iya. ⁷ Ndu ezije ekemu; mẹ ndu Fárisii egelaha Jisosu; t'ẹphe maru: ?oo-mekwaphu t'ẹhu dụ madzụ mma mbọku ọtu-ume; k'ọphu ẹphe a-chọkwanu ọphu ẹphe a-sụ l'o meru. ⁸ Obenu lẹ Jisosu maru iphe ẹphe ari; bya asụ nwoke ono: “Gbeshi bya evudo edzudzu ọha-wa l'ifu.” Nwoke ono egbeshi je evudo edzudzu ọha ono l'ifu. ⁹ Jisosu asụ ẹphe: “Tẹ ya jiedukwa unu: ?O bụ omebyi ekemu mbọku ọtu-ume t'e mee iphe-oma; tọo t'e mee ẹjo iphe? ?Bụ t'a dzoje ndzụ; tọo t'a lajẹ ndzụ l'iyi?” ¹⁰ Yọ bya enyoo; lephekota ẹphe ẹnya l'ẹphe ha; bya asụ nwoke ono: “Ngwaa; machia ẹka ngu amachi.” Yọ machia ya. Ẹka ono abya eteta; dụwa iya phụ mma.

¹¹ Ẹphe aswo-lihu; wata ọchi idzu iphe ẹphe e-me Jisosu.

Ndu ishi-oziri ẹbo ono
(Mát 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Yo be ujiku lanu; Jisosu ejeshia ẹke, ugvu ha l'igwe; t'ọ nọdu kfuru nọ Nchileke. Yọ nọdu l'ẹke ono kfukota nọ Nchileke ẹnyasi phuu. ¹³ Nchi abya abọhu; yọ kua ndu etsoje ọzo iya; bya afọta ẹphe ọmadzu iri l'ẹbo; gụa ẹphe ndu ishi-oziri iya. ¹⁴ Ndu ono bụ: Sáyimonu, ọ guru Pyita; ọwaa Ánduru, bụ nwunne iya; mẹ Jémusu; mẹ Jonu; mẹ Fílipu; mẹ Batólomiyu; ¹⁵ mẹ Mátiyu; mẹ Tómosu; ọwaa Jémusu, bụ iya bụ Jémusu Álufiyosu; mẹ Sáyimonu, onye yi l'ogbo, adzọ t'alị ndu Ju nọduru ndu Ju; ¹⁶ mẹ Júdasu, bụ nwatibe Jémusu; mẹ Júdasu Isukáryotu, bụ iya mekocharu deru Jisosu ye.

Jisosu ezi iphe; l'eme ndu ẹhu du ẹji; t'ẹphe ka mma
(Mát 4:23-25)

¹⁷ Jisosu abya enyizita l'ugvu ono; ẹphe l'iya abya anọdu lẹ mgbazita iya; ẹphe l'ikpetuma ndu ọdo, etso iya nọ; mẹ igweligwe ndu shigbaa lẹ Judiya phuu; mẹ Jerúsalemu; mẹ ndu iku ẹnyimu Táya mẹ Sayidónu. Ndu ono bukota ndu byaru t'ẹphe nua iphe oozii; mẹ t'o mee tẹ iphe, emegbaa ẹphe dọ ẹphe mma. ¹⁸ Iphe bụ ndu ọgvu akpa ẹhu bẹ ẹhu dukota mma. ¹⁹ Ikpetuma ndu ono atuko eme t'ẹphe byigbaa ya ẹka; okfu l'ike, shi iya l'ẹhu emeje t'ẹhu dukota ẹphe mma l'ẹphe ha.

Ọnu-oma; mẹ aphu
(Mát 5:1-12)

²⁰ Jisosu atangobe ẹnya; lee ndu etsoje ọzo iya; sụ ẹphe: “Ọnu-oma bụ k'unube ndu ukpa; okfu l'ẹke Nchileke bụ eze bụ nk'unu.

²¹ Ọnu-oma bụ k'unube ndu ẹgu agụ nta-a; okfu l'ẹpho e-ji unu.

Onu-oma bu k'unube ndu ara ekwa nta-a;
okfu l'unu a-chia ochi.

²² Onu-oma bu nk'unu teke
aakpo unu ashi; l'akpofu unu akpofu;
l'ako unu onu; l'eku unu ejo madzu;
okfu l'unu kweru ke Abubu-Ndiphe.

²³ "T'ehu tsoo unu ena mboku ono; t'unu kfu-lihu tee eswa; ke l'obunggo unu ha nshinu l'imigwe; okfu l'o bu ege ono be nna ephe oche shi mee ndu nkfuchiru Nchileke.

²⁴ "Olobu; nshoo unube ndu nweru iphe;
okfu l'unu natagewaru iphe ruberu unu.

²⁵ Nshoo unube ndu ephe jiru nta-a;
okfu l'egu a-gua unu.
Nshoo unube ndu achi ochi nta-a;
okfu l'unu a-raa ekwa; gua aphu.

²⁶ "Nshoo unu teke onyemonye obule a-nodu ekfu l'unu eme ohuma;
okfu l'o kwaphu ege ono be nna ephe oche phe shi kfuaru ndu gude ugho ekfuchiru Nchileke."

Oyeru ndu ohogu obu
(Mat 5:38-48; 7:12a)

²⁷ "Obenu l'iphe ya ekfuru unube ndu anu nu bu: Unu yeru ohogu unu obu; mejeru onye unu du ashi ohuma; ²⁸ gojeru onu-oma nu onye turu unu onu; kfujeru nu Nchileke k'onye koru unu onu. ²⁹ Madzu -chia ngu eka l'ishi-nchi; dobfuaru iya ishi-nchi ophu. O -buru le madzu yetaru ngu uwe ugwehu ngu; haa ya t'o yetafua ngu uwe ime ehun ngu. ³⁰ Madzu -bya ngu ometa iphe i nweru; nukwa iya eya. O -buru le madzu wotaru iphe ngu; ba jihakwa iya aji iya. ³¹ Unu mejeru ndu odo ege o du unu te ndu odo meeru unu.

³² "O -buleruphu l'oo ndu yeru unu obu be unu eyejeru obu nwenkinyi; ?bu egbe uru ngunu be unu ritaru iya; kele ndu eme iphe du eji kwaphu ndu yeru ephe obu; be ephe eyejeru obu. ³³ O -buleruphu l'oo ndu emeru unu ohuma be unu emejeru ohuma; ?bu egbe uru ngunu be unu ritaru iya; ele ndu eme iphe du eji emejekwaa ege ono. ³⁴ O -buleruphu l'oo ndu unu ele enya l'unu a-phi iphe l'eka nata be unu ejeje ugwo; ?bu egbe uru ngunu be unu ritaru iya. Ndu eme iphe du eji emejekwaa ndu eme iphe du eji ibe ephe ugwo; t'ephe nata iphe ha l'o bu ophu ephe jeru ugwo iya. ³⁵ Iphe unu e-mejehia bu t'unu yeru ohogu unu obu; mejeeru ephe ohuma. Unu jeje madzu ugwo; haa ole enya t'a kfu ya unu; k'ophu obunggo unu a-ha nshinu. Oo ya bu; unu aburu unwu ke Okaribe-Kakota-Nu, bu Nchileke. Le ndu e-ta madu iphe-oma; me ndu bu ejo madzu be Nchileke emejekwaru-a obu-oma. ³⁶ Unu buru ndu obu-imiko ege Nna unu bu onye obu-imiko."

K'onma ndu odo ikpe
(Mat 7:1-5)

³⁷ "Unu ba turushiekwa ndu odo; k'ophu Nchileke e-te ekpedu unu ikpe. Unu ta anma madzu ikpe l'ime obu unu; k'ophu Nchileke e-ta anmadu unubedua ikpe. Unu gujeeru ndu odo nvu; k'ophu Nchileke a-gujekwaruphu unu nvu. ³⁸ Unu nuje madzu iphe; k'ophu Nchileke a-nujekwaphu unu. Iphe Nchileke a-paru dee unu l'eka bu iphe e yejiru eyeji; nmawoo ya anmawo; bya atsua ya atsutsu; yo ji godogodo;

awushihu awushihu. Kẹ l'ọ bụ iphe unu gude tūru iphe yeru madzụ bẹ Nchileke e-gudekwaphu tūru iphe yeru unu.”

³⁹ Yọ bya anmaaru ẹphe ẹtu; sụ: “Onye ìshì; ?ooduje onye ìshì ibe iya. ? Ẹphe ta atukodu nwulahu l'ime nsụ tọo. ⁴⁰ Onye amụ iphe l'ẹka madzụ ta akajekwa onye ezi iya iphe onweru ẹnya. Onye ono, amụ iphe ono kwa: ọ mụta-gee iphe eezi iya; yọ bya aha l'ọ bụ onye ono, ezi iya ẹya ono.

⁴¹ “?Bụ ngunu kparu iphe ị phuru nwiphe, laru nwanna ngu l'ẹnya; ọbu l'ẹ tị phukwanu ọphu ha l'ọ bụ osweru, gbaru ngu l'ẹnya nke ngu? ⁴² Ọdo bụ: ?nanu ẹge i gbe sụ nwanna ngu: ‘T'ọ ngabe t'i wofu iya nwiphe, tūru iya kpongụ l'ẹnya;’ l'ẹke ẹ tị phukwa ọphu ha l'ọ bụ osweru, gbaru ngu l'ẹnya nke ngu? Nggube o-kfuru-iche-eme-iche ono; vuru ụzo tufuodu iphe ọphu ha l'ọ bụ osweru, gbaru ngu l'ẹnya nke ngu; tẹmanu nggu adu ike phufu ụzo; tufu nwiphe ọphu nọ nwanna ngu l'ẹnya.”

Oshi-omi; mę akpuru iya

(Mát 7:15-20; 12:33-35)

⁴³ “Ẹ tọ nwedu oshi, ẹhu dụ mma, mijeru ẹjo akpuru; ọphu 'ọ dukwa ẹjo oshi, mijeru akpuru ọma. ⁴⁴ Eegudeje akpuru, oshi mịru; maru egbe oshi ọ bụ. Ẹ ta awotajekwa uchokoro l'oshi ágà; ọphu 'aawotajekwa akpuru-ẹra lẹ eri-ẹgbara. ⁴⁵ Ọkpobe madzụ eshije l'ọkpuberu iphe nọ iya l'obu; wofuta ọkpobe iphe. Ẹjo madzụ eshijekwaphu l'ẹjo iphe nọ iya l'obu; wofuta ẹjo iphe; kẹ l'ọ bụ iphe jiru iya obu l'enwushihu enwushihu bẹ ọnonduje ekfu l'onu.”

K'umadzu ẹbo, akpu ọlo

(Mát 7:24-27)

⁴⁶ “?Bụ ngunu kparu iphe unu anọduje eku iya: ‘Nnajiufu; Nnajiufu;’ l'unu ẹ-be emeje iphe ya sūru t'unu mee? ⁴⁷ Iphe bụ onye byakfutaru iya nū; bya anụ okfu iya; mee ya ememe bẹ ya e-koshi unu onye ọ dụ l'ọ bụ iya. ⁴⁸ Ọ dụ l'ọ bụ nwoke, akpu ọlo; bya awamia alị awami; tūa ọkpa iya l'eli mkpuma. Yo be teke utso gbaru; mini abya ekpua ọlo ono; tọ ngakpọduanu m'ọo anganga; okfu l'ọ wamiru ọkpa iya awami; kpua ya ọhuma. ⁴⁹ Obenu l'onye anụ okfu iya; too me iya ememe; dụ l'ọ bụ onye kpuru ọlo l'eli alị mmakanu; tọ wa ọswa; k'ọphu ọ tūru ọkpa iya. Yo be teke utso byaru; yọ phufuru l'ẹkaphu gwọo; daa; zee yọgiriogiri.”

7

Ekweta onye ishi soja

(Mát 8:5-13)

¹ Jisosu ekfuebe iphe ookfuru ndu jiru ẹke ono; bahushia Kapaniyomu. ² Yo nweru onye ishi soja ndu Rómu, iphe eme nwozi iya; l'emeshikpoo ya ike; k'ọphu ọobyawa anwuhu. Nwozi iya ono b'o yeru obu nshinu. ³ Onye ishi soja ono anulephu kẹ Jisosu; bya ezia ndu bụ ọgurennya ndu Ju t'ẹphe je arọo Jisosu t'ọ bya emee t'ẹhu dụ nwozi iya ono mma. ⁴ Ẹphe abyakfutashia Jisosu; bya arọshikpoo ya ike: “T'ọ makwaru iphe oo-me; lẹ nwoke ono kwa onye gbaru kẹ t'o yeru iya ẹka; ⁵ kẹ l'o yeru ndu alị ẹphe obu; buri iya kpuru ẹphe ọlo-ndzuko ẹphe-a.”

⁶ Jisosu etsoru ẹphe jeshia. Ufu nwoke ono adulephu ntse; onye ishi soja ono ezia ndu ọnyà iya t'ẹphe byakfuta Jisosu bya asu iya: “Nnajiufu; ba anyishi onwongu ije; lẹ ya ta gbakwa kẹ t'ị bataru iya l'ufu. ⁷ Ẹge ono bẹ ya ta gbakwaphu kẹ tẹ ya byakfuta ngu ntse l'onwiya. Ọ búa t'ị kfua okfu l'onu; nwozi iya a-dụa mma. ⁸ Lẹ yẹbedua bụ onye nọ madzụ l'ẹka. Yo

nwekwaruphu ndu soja, nọ iya l'ẹka. Ya -sụ onye ọwaa t'o jee ọwaa; yo jee ya. Ya -sụ onye ọp̄hu t'ọ bya; yọ bya. Ya -sụ nwozi iya t'o mee ọwaa; yo mee ya."

⁹ Jisọsu anụlephu iphe ono; yọ dụ iya biribiri. Yọ ghachi; bya asụ mkporo-ọha ono, etso iya nụ ono: "L'alị Ízurelụ kpọonu; bẹ ya ta phụkwaa onye kwetaberu ẹge-a."

¹⁰ Tẹ ndu ono kwaa rua ufu bẹ nwozi ono gbe kwanụ mma.

*Jisọsu eme nwatibe nwanyi,
mma tufuru; t'o teta*

¹¹ Ẹ ta nọdu ọp̄hu baru nwishi; yọ tughua jeshia Nénu. Ndu etsoje ụzo iya; mẹ igweligwe ndu ọdo awuru tsoru iya. ¹² Yo rutadelephu ọnu-ụzo, e shi abahụ mkpukpu ono; a pawaru odzu nwoke ọbu, bụ iya bụ nne iya nwa lanụ eje elili. Nne iya ono bụ ọwaa, nji iya ẹ-ta nọhedu-a. Ndu mkpukpu ono adụ l'igwe wufuta bya eswiru nwanyi ono. ¹³ Ya ndono; Nnajiufu aphulephu nwanyi ono; imiko iya egude iya. Yọ sụ nwanyi ono: "T'o gberuma; t'ẹ b'ọ rahẹ ẹkwa." ¹⁴ Jisọsu abya ebyia ẹka l'ẹkpakpara ono, odzu ono zẹ ono. Ndu ono, pa iya nụ ono evudo. Yọ sụ odzu ono: "Nwokorọbya; ya sụru ngu t'i gbeshi." ¹⁵ Onye ono, nwuhuru anwuhu ono egbeshi; wata okfu okfu. Jisọsu eduru iya nụ nne iya.

¹⁶ Egvu eria ẹphe ẹhu l'ẹphe ha; ẹphe ajalaha Nchileke ajaja; sụ: "Eze onye nkfuchiru Nchileke alufutaru ẹphe-o! Nchileke kpakfutawaru ndu nk'ia-o!"

¹⁷ E kfugbaru okfu Jisọsu l'alị Judíya mgburumgburu mẹ lẹ ndu bupheru Judíya mgburumgburu.

*Ndu ozi Jọnu Baputizimu
(Mát 11:1-19)*

¹⁸ Ndu etsoje ụzo Jọnu akọkotaru Jọnu iphe ono l'ọ ha. ¹⁹ Jọnu abya ekua ndu etsoje ụzo iya ụmadzu ẹbo; bya ezi ẹphe t'ẹphe je ajia Nnajiufu: "Bụ iya bụ onye ọbu, a-byanụ ọbu; tọ t'ẹphe lee ẹnya onye ọdo?"

²⁰ Ndu ono erua bya asụ Jisọsu: "Lẹ Jọnu Baputizimu zikwaru t'ẹphe bya ajia: 'Bụ nggu bụ onye ọbu, abyanụ ọbu; tọ t'ẹphe lee ẹnya onye ọdo?' "

²¹ Teke ono bẹ Jisọsu meshileruphu igweligwe ndu ẹhu dụ eji; ẹphe akorohu. Ndu ẹjọ iphe-ememe eme; mẹ ndu ọgvu bu l'ẹhu; b'o mekotaru; ẹphe aka mma. Igweligwe ndu ọp̄hu atsụ ishì b'o mekwaruphu; ẹphe aphulaha ụzo. ²² Yọ sụ ndu ono, Jọnu ziru ono: "Unu je akọoru Jọnu iphe unu gude ẹnya unu phụ; mẹ iphe unu gude nchị unu nua. Unu sụ iya lẹ ndu ishì b'e mewaru; ẹphe aphụ ụzo. Ndu ngvuru ejewa ije. Ndu ẹhu-labụ b'e mewaru; ẹphe akakọta mma. Ndu nkichi anụwa iphe lẹ nchị. Ndu nwuhuru anwuhu b'e mewaru; ẹphe eteta; nọdu ndzụ. Ndu ụkpa b'e ziwaru ozi-oma. ²³ Ọnu-oma bụ k'onye ya ẹ-ta bụdu ụkfu nọduru!"

²⁴ Ndu ono, Jọnu ziru ono atughulephu; Jisọsu awata okfuru ikpetuma ndu ono kẹ Jọnu; sụ ẹphe: "Bụ ngunu bẹ unu jeru aphuphu l'echi-egu? Bụ aswara, pherephere apanga apanga? ²⁵ Bụ ngunu bẹ unu jehunuru aphuphu? Unu jeru ọp̄hu nwoke, yeru uwe, ama mma? Unu ta amadụ lẹ ndu kwaru ngwa oke amadụ; bya eburu l'eri ọva ọva bụ ndu bu l'ufu ndu eze? ²⁶ Bụ ngunu ọdo bẹ unu jefuaru aphuphu? Bụ onye nkfuchiru Nchileke tọ? Ya sụru unu: Iyee; ọ bụ iya ndono. Onye unu phuru bukwa onye gbe ka onye nkfuchiru Nchileke ọkpobe akaka. ²⁷ Ọ bụ iya bụ onye ono, Nchileke kfuru okfu ẹhu iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: 'Ọwaa bụ nwozi iya. Ya e-zi iya t'o vuru ngu ụzo je je abọ-oduru ngu ụzo.' ²⁸ Tẹ ya karu

unu: ẹ tọ dukwa onye ka Jónu l'iphe bú iphe madzú mǔru ẹ mgboko-a. Obenu l'onye bú iya bẹ ọnodu iya katsúkpo ọla alí l'ẹke Nchileke bú eze gbe kakwa Jónu nshinu."

²⁹ Ndu ono l'ẹphe ha jeye mẹ ndu akíríko anụa iphe Jisọsu kfuru; sù ẹ Nchileke bú onye doberu ẹka ndoo; ẹ Jónu metsuaru ẹphe baputizimu.

³⁰ Obenu ẹ ndu Fárisii; mẹ ndu ezije ekemu jíkàru uche-obu Nchileke l'onwẹphe; bya abúru ndu Jónu ẹ-te mehedu baputizimu.

³¹ Jisọsu asú: "Bunua ngunu bẹ ya a-túru ọgbo nta-a yeru? Búkpo ngunu bẹ ẹphe dú l'ọ bú iya? ³² Ẹphe dúlephu l'ọ bú ẹgirima, nọ l'edukfu; l'eku ibe ẹphe oku; sù: 'Ẹphe phuru unu opu; unu te kwe ote egvu. Ẹphe agua egvu anwuhu; unu ta ra ẹkwa.' ³³ Kẹle Jónu Baputizimu bẹ byaru nù; to nwe iphe o kweru eriri; tọo ngú mẹe. Unu asú l'ogvu bu iya l'ẹhu.

³⁴ Yẹbe Abubu-Ndiphe abyaakwanua bya anọdu eri; l'angu; unu asú t'e nenu: ẹ ya bú o-ri-nri; búru ọ-ngu-mẹe; búru ọnya ndu akíríko; mẹ ndu eme iphe dú ẹji. ³⁵ Obenu ẹ ndu kwetaru mmamiphe Nchileke; ekoshi ẹ mmamiphe iya bú ọkpobe mmamiphe."

*Jisọsu nọ ẹ kẹ Sáyimonu,
onye Fárisii*

³⁶ Tọ dú iya bú; onye Fárisii lanú abya ezia Jisọsu t'ọ bya t'ẹphe ria nri. Yo rua kẹ nwoke ono; bya anọdu kẹ nri ọbu. ³⁷ Nwanyi ọbu, bú nwanyi ọkpara ẹ mkpúkpu ono anulephu l'ọ nọ l'ulo onye Fárisii l'eri nri; wota akpamu manú senti ọbu, l'ere ntumatu; byatashia. ³⁸ Yọ bya evudo Jisọsu l'iku ọkpa; wata ọra ẹkwa. Yọ kwashilaha Jisọsu ẹnya-mini l'ọkpa; gude ẹgbushi, nọ iya l'ishi efucha iya ẹya; etsuta iya ọnu l'ọkpa ono; bya eworu manú senti ono wúa ya l'ọkpa ono phẹ ẹbo. ³⁹ Onye Fárisii ono, kuru iya oku nri ono aphule iya phú; ría: "Lẹ ndege nwoke-wa bú onye nkfuchiru Nchileke l'oswiya; ọ gẹga maru onye nwanyi-a, ebyi iya ẹka ẹge-a bú; kẹle nwanyi ono megburu onwiya l'ẹjo iphe."

⁴⁰ Jisọsu asú iya: "Sáyimonu; o nweru iphe ya e-kfuru ngu."

Sáyimonu asú iya: "O-zi-iphe! Búkwa ole?"

⁴¹ Jisọsu asú iya: "Nwoke lanú bẹ nweru ụmadzu ẹbo, o jeru ụgwo. Onye lanú ji iya ụgwo ụkporo pọngu labú ẹ pọngu iri. Onye ọphu ejiru iya ụgwo pọngu ise kpú. ⁴² A nọnyaa; ẹphe ta dú ike kfua ya ụgwo ono. Yọ pakotaru ẹphe haa; ẹphe ẹbo; sù t'ẹphe riwa iya ru. Bú onye ole bẹ a-ka iya oyeru obu l'ẹphe ẹbo ono?"

⁴³ Sáyimonu asú iya: "Lẹ ya aríkwa l'ọ bú onye onanu, ọ haru okpoga ọphu ka nshinu ono."

Jisọsu asú iya: "I kfutaru iya." ⁴⁴ Yọ bya aghaa ẹnya l'ẹke nwanyi ono nọ; sù Sáyimonu: "I phuru nwanyi-a? Ya bataru l'ulo ngu; t'ị nù iya mini tẹ ya kwọ ọkpa. Ọle o gude ẹnya-mini kwọ ya ọkpa; bya egude ẹgbushi, nọ iya l'ishi fuchaa ya ẹya. ⁴⁵ Ẹ ti tsutadu iya ọnu k'ekele. Obenu ẹ keshinu ya bataru b'ẹ tọ hadu iya otsuta ọnu l'ọkpa. ⁴⁶ Ẹ tị wúkwa iya manú l'ishi; gude kwaaru iya ẹbyee. Ọle nwanyi-a gude manú senti, eshi mkpọ; l'ere ire nshinu wúkota iya l'ọkpa. ⁴⁷ Ọo ya bẹ ya eme tẹ ya karu ngu: A gúwaru nwanyi-a nvú l'iphe, bú iphe, dú ẹji, o meshiru. Ọo ya kparu iphe o yeru iya obu nshinu. Obenu l'onye a gúru nvú l'iphe, ha nwanshí eyeje obu nwanshí."

⁴⁸ Yọ sù nwanyi ono: "A gúwaru ngu nvú l'iphe dú ẹji ngu l'ọ ha."

⁴⁹ Ndu ono, ẹphe l'iya eri nri ono awata iya ekfukfu; sù: "Bú onye ndọ-ọ; mbú onye ọphu agujefuaru madzú nvú l'iphe dú ẹji, onye ọbu meru?"

⁵⁰ Jisọsu asụ nwanyi ono: “Ekwekwe ngu dzọwaru ngu. Lashia l'ẹhu-agu.”

8

Unwanyi, etso Jisọsu

¹ Lẹ ntso-l'ọhu ono; Jisọsu atuko obodo; mẹ mkpukpu lẹ mkpukpu ejephe; l'ara ozi-oma k'ẹke Nchileke bu eze arara. Ụmadzu iri l'ẹbo ono etsokwaru iya phụ; ² mewardu unwanyi, Jisọsu haru mee t'ẹhu du ẹphe mma. Mbụ ndu o chifutsuaru ogvu, bu ẹphe l'ẹhu; mẹ l'iphe-ememe mmanu odo. Unwanyi ono bu: Méri ophu eekuje Mágudala; mbụ onye Jisọsu chifuru ogvu ẹsaa l'ẹhu; ³ mẹ Jowána; nyee Kúza, bu onye ishi ndu eletaru Hérodu ẹnya l'ẹkù iya; mẹ Suzána; mewardu igweligwe ndu odo. L'ẹphe ha gude iphe ẹphe nweru eyeru Jisọsu phẹ ẹka l'ozì ẹphe.

Ẹtu, eegude onye agha nebyi iphe anma

(Mát 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Ya ndono; ndiphe abya azaa; dzua l'ẹke o nọ. Ndu ono bu ndu shitsua lẹ mkpukpu, du iche l'iche. Yo gude ẹtu; sụ ẹphe:

⁵ “Lẹ nwoke lanu jeru ogha nebyi iphe iya. L'ogha nebyi iphe ono b'o nweru ndu ophu daru lẹ mkpoworo ụzo. E gude okpa dzopyashia ya; unwenu abya atutua ya. ⁶ Ndu ahara daa l'alì mkpuma. Efufu, oofushikwadia; yo kunwushihuwaphu; kele mini ta nọdu lẹ mkpuma ono. ⁷ Yo nweru ndu ophu daru l'alì ogvu. Yele ogvu ono atuko fushia; l'evu; jeye ogvu ono akpagbushia ya. ⁸ Yo nwekwaruphu ndu ophu daru l'alì-otsu. Yo bya efushia; vuta; mja; mitatsua ukporo ise ise.”

Jisọsu ekfutsua ẹge ono; bya araa ya arara; sụ: “T'onye nweru ẹnu-nchi; nukwaa ya.”

Iphe, kparu iphe Jisọsu egudeje ẹtu ezi iphe

(Mát 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Ndu etsoje ụzo iya aja ya iphe ẹtu ono bu. ¹⁰ Yo sụ ẹphe: “O bu unubedia b'e meru t'unu maru iphe ono, e shi domigbaa edomi ono bu, bu iya bu k'ẹke Nchileke bu eze. Obenu lẹ ndu odo b'a tukoru iphemiphe obule ono anmaru l'ẹtu ẹtu; k'ophu bu l'ẹphe e-le ẹnya nta; lee imo; to du iphe ẹphe aphụ. Ẹphe anua nta nua imo; to du iphe aga ẹphe ẹnu-nchi.”

Iphe ẹtu onye agha nebyi iphe ono bu

(Mát 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ “Owaa iphe ẹtu ono bu ndo-o: Nebyi iphe ono be bu okfu Nchileke. ¹² Ndu ophu daru l'eshwara ụzo; du l'o bu ndu ophu nutsuleruphu okfu ono; Obutuswe abya anafu ẹphe okfu ono, e kfuru, nọ ẹphe l'ime obu ono; t'ẹphe be kweta t'a dzofuta ẹphe. ¹³ Ndu ophu daru l'alì mkpuma; du l'o bu ndu ophu bu teke ẹphe nuru okfu ono be ẹphe natakpooru iya l'ẹhu-otso-ena. Obenu l'ẹ to gbadu ẹphe ogvu l'obu. Ẹphe ekweta kpoo ukfu nwanshi; iphe-adata abyatashia; ẹphe agwobe iya; dashikota. ¹⁴ Ndu ophu daru l'alì ogvu; bu ndu ophu nutsuleruphu okfu ono; janya; oke mgbamuche; ẹku; mẹ iphe-otso-ena, nọ lẹ ndu ẹphe akpanuka ẹphe ẹhu; ozi-oma ono te rehe ẹphe ire l'ẹhu. ¹⁵ Ndu ophu daru l'alì-otsu; bu ndu ophu nuru okfu ono; bya egude ogbodo obu-oma gudeshia ya ike; taa nshi; kfukashia okfu Nchileke ono jeye teke ndu odo kwetaru.”

*È te eyejedu oku l'uroku;
kpuchia ya iphe*

(Mak 4:21-25)

¹⁶ “È to nwekwa onye yejeru oku l'uroku; gbe woru iphe kpuchia ya; m'ò kwanu gbe wota iya nwua lẹ mkpuli oshi-azẹe. Ọ bụ l'eli agomu bẹ aatukobeje iya; k'ophu onyemonye ọbule, bataru nù a-phụ iphoro iya.

¹⁷ “Kẹ l'ẹ to nwekwa iphe e domiru edomi, ẹ te emekochadua wofuta l'iphoro; to nwe iphe eeme lẹ mpya, ẹ te emekochadua mee t'a maru l'iphoro.

¹⁸ “Unu kwabekwa ẹnya l'iphe unu anụ lẹ nchị; l'onye nweru nù bẹ Nchileke a-nufukwaa ọdo. Onye ẹ-te nwe du nù bẹ nwiya ophu o tubesu lẹ ya nweru bẹ oo-gbe natafukwaa ya nù.”

Nne Jisosu; mę unwunne iya

(Mát 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ E meebe; nne Jisosu; mę unwunne iya abyakfutashia ya. Obenu l'ephe ta dudu ike phụ iya; kẹle madzụ ha l'igwe l'ẹke ono. ²⁰ Yo nweru onye jeru je asụ iya: “Lẹ nne iya; mę unwunne iya nọkwa l'etezi; eme t'ephe l'iya phụ.”

²¹ Yọ sụ: “L'ẹ to nwekwa ndu ọdo, bụ nne iya; mę unwunne iya ọdo; gbahaa ndu nuru okfu Nchileke; l'eme iya ememe.”

Oke pherephere anuru iya okfu

(Mát 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Yo be ujiku lanụ; Jisosu yele ndu etsoje ụzo iya abahụ l'ugbo. Yọ sụ ephe t'ephe l'iya dafụ azụ eze ẹnyimu ono azụ iya ophu. Ephe akporu ugbo ono tugbua; ²³ jenyaa; mgbenya atsụ Jisosu. Oke pherephere egude eyii-mini byakfutashia ephe l'echi mini ono. Mini awujilaha ugbo ono; ephe awalaha awawa. ²⁴ Ephe eje etee Jisosu; sụ iya: “Nnajiufu; Nnajiufu; ugbo abyaakwa ephe ekpukpu.”

Yo gbeshi je abaaru oke pherephere ono; mę eyii-mini ono mba. Yọ buru kengu; ẹke ono adakota shikongu. ²⁵ Yọ sụ ephe: “?Nanuhunu ekwekwe unu obu?”

Ephe atsulaha egvu; gude ẹhu-anmanma jilaha onwephe: “?Bụ egbe onye ngunu du ẹge ọwaa, pherephere yele eyii-mini anuru okfu?”

Nwoke, ogvu bu l'ehu

(Mát 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Jisosu pẹ abya erua l'alị ndu Gérasa, nọ cheeru Gálili ifu. ²⁷ Ọ kwadua alufuta, ọolufuta l'ugbo; nwoke obu, ogvu jiru ẹhu, shi lẹ mkpukpu ono agbakfutashia ya. Nwoke ono b'o tewaru ẹnya; k'ophu o yeberu uwe l'ehu; k'ophu ọ buru k'obu l'ulo. Yọ buru l'ikirikpoo b'o bu. ²⁸ Yọ phulephu Jisosu; chia mkpu bya aburu iya pẹ l'ifu; chia mkpu; sụ: “Jisosu, Nwatibe Nchileke ophu bụ Okaribe-Kakota-Nu! ?Bụ ngunu bẹ nggu l'iya ji. Ya arokwa ngu aroro: ba anukwa iya aphụ.” ²⁹ Iphe meru iphe nwoke ono kfuru iphe ono bụ lẹ Jisosu bẹ suhawaru ogvu ono t'o shi nwoke ono l'ehu lufuta. Kẹ l'ugbo olemole bẹ abuje; ogvu ono byawa ẹge ono; a tua ya mkpakobe l'eka; mę okpa; l'echi iya nche. Obenu l'ojikojelee iphe ono zubushia; ogvu ono aloru iya lasha l'echi-egu.

³⁰ Jisosu aji ya: “?Epha ngu bụ ngunu?”

Yọ sụ iya: “L'epha iya bụ Unubuku;” okfu l'ephe ha l'igwe wuba iya l'ehu. ³¹ Ogvu ono atuko roo ya t'ẹ b'ọ sukwa t'ephe wuba l'ime Iduma Maa ono.

³² Yo nweru igweligwe ezi, nọ l'iku ugvu l'ẹke ono ata nri. Ẹphe arọlahaa Jisọsu t'o kwe t'ẹphe wụbachia ezi ono l'ẹhu. Ya ndono; Jisọsu ekweta t'ẹphe wụba iya. ³³ Ọgvu ono awụfuta nwoke ono l'ẹhu; je awụba igwe ezi ono l'ẹhu. Ezi ono afọta ọso; shi lẹ kperekpere ẹke ono; je aphulahu l'eze ẹnnyimu ono; mini eworu ẹphe rigbushia.

³⁴ Ndu shi eche ezi ono aphulephu iphe meru nụ; gbakashihu; je eworu iya dooru ndu, bu l'ime mkpukpu; mę ndu ọphu bu l'ime obodo. ³⁵ Ndu madzụ awụfuta jeshia t'ẹphe je aphụ iphe, meru nụ. Ẹphe abyakfuta Jisọsu; bya aphụa onye ọbu, ọgvu shi l'ẹhu wụfuta ọbu l'ẹke ọ nnyabe iya; gbe yewanu uwe; nwewarunu egomunggo. Ẹphe atsulaha egvu. ³⁶ Ndu phuru iphe meru nụ akọoru ẹphe ẹge e gude dzọta onye ono, ọgvu shi bujia ẹhu ono. ³⁷ Ya ndono; ndu bupheru mkpukpu Gerasa mgburumgburu arọlahaa Jisọsu t'o gbeshiru ẹphe l'alị; kẹ l'egvu guderu ẹphe. Jisọsu abahushia l'ugbo; lashia azụ. ³⁸ Nwoke ono, a chishiru ọgvu l'ẹhu ono arọlahaa Jisọsu tẹ yẹle iya yiru.

Jisọsu te kwe; sụ iya: ³⁹ "Laa ndu-unu je ekfukashia iphe Nchileke meru ngu."

Nwoke ono atugbu; tsoru mkpukpu ono l'ekfukashi iphe Jisọsu meru iya.

*Nwatibe Jáyirosu;
mę nwanyi, nsọ eme*

(Mát 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Jisọsu alatalẹphu azụ; igweligwe ndu ono anabata iya ọhuma; okfu l'ẹphe shi elehawa ẹnya iya. ⁴¹ Yo nweru nwoke lanụ, aha Jáyirosu, bu onye ishi ọlo-ndzuko. Yọ bya adaa Jisọsu l'iku ọkpa; l'arọ iya; l'eyeru iya ẹka-l'alị t'ọ bya nk'iya. ⁴² Ishi iya aburu l'ọo nwata-nwanyi lanụ bę nwoke ono mọtaru. Iphe nwata ono nọwaru bu iphe dụ l'ọ bu afa iri l'ẹbo. Nwata ono l'ese anwuhu.

Jisọsu etsoru iya jeshia; madzụ awụ gidigidi; akpa mkpa; l'etso iya ẹka labụ. ⁴³ Yo nwekwaruphu nwanyi lanụ, nsọ mewaru mkpukurumkpuru: afa iri l'ẹbo, yị lẹ ndu ono. Nwanyi ono bę tükowaru iphemiphe ọbule, o nweru mephusikota l'ẹka ndu eme ọgvu; tọ dụ onye ọphu metaru iya nụ. ⁴⁴ Yo shia Jisọsu ọzo azụ; pyota byia ọnu-uwe iya ẹka; kperengu: nsọ ono ebuhu. ⁴⁵ Jisọsu asụ: "Bụ onye byiru iya ẹka?"

Tọ dụ onye kweru l'ọo ya. Pyita asụ iya: "Nnajiufu; ?mbụ l'igweligwe madzụ ekpo ngu ruturutu ẹka labụ; l'akpa ngu mkpa ẹge-a."

⁴⁶ Jisọsu asụkwaphu: "L'o nweru onye byiru iya ẹka; kẹle ya maru l'o nweru ike, shi iya l'ẹhu lufu."

⁴⁷ Nwanyi ono amaru lẹ ya te edomikotadu iya. Yo gude ẹhu-anmanma je adaa Jisọsu pẹe l'ifu; bya araa ya arara l'ifu edzudzu ọha ono iphe kparu iphe ya byiru ẹka l'uwe Jisọsu; kfukwaaphu ẹge ya gude dukebewaphu mma teke ono teke ono. ⁴⁸ Jisọsu asụ iya: "Nwa iya nwanyi; ekwekwe ngu mewaru t'ẹhu dụ ngu mma. Lashia l'ẹhu-agu!"

⁴⁹ Yo gudekwadua ẹge ono l'ekfu; onye shi kẹ onye ishi ọlo-ndzuko ono abya asụ nwoke ono: "Ọphu t'i haa O-zi-iphe; be ekfuchihe iya nchi; lẹ nwatibe ngu kẹ nwanyi ono bę ike gvụakwaru."

⁵⁰ Jisọsu anụ ya; sụ iya: "Ba atsushi egvu; ọ bụa t'i kweta! I -kweta bę nwatibe ngu a-dụ-a mma."

⁵¹ Jisọsu abyarutalephu ufu ono; tọ dūhe onye o kwekwaduru tẹ yẹle iya yiru bahụ l'ulo ono; gbahaa Pyita; Jonu; Jémusu; mę nne lẹ nna nwata

ono. ⁵² Iphe bu onyenonu l'agu aphu; ara eka nwata ono. Jisusu asu: "Unu ba agushi aphu; l'e t'o nwuhudu anwuhu. Oo mgbenya be ooku."

⁵³ Ephe eze iya ochi; ke l'o doru ephe enya le nwata ono bu anwuhu b'o nwuhuru. ⁵⁴ Yo bya aloa nwata ono l'eka; kua ya; su: "Nwata; teta."

⁵⁵ Nwata ono eteta; latashia azu l'oru iya; kwolihu. Jisusu asu t'a nu iya iphe t'o ria. ⁵⁶ Yo du ndibe ephe biribiri. Yo su t'e b'o dukwa onye ephe e-kfuru iphe ono, meru nu ono.

9

Jisusu ezifu ndu ishi-ozu

umadzu iri ebo

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Jisusu abya ekukobe umadzu iri l'ebo ono l'ekalanu; bya eyeshiru ephe oku t'ephe gude ike chifuje ogvu; m'o -ruhuru; ike ogvu obu du idagha; me t'ephe meje te madzu ka mma l'iphe-ememe, eme iya nu. ² Yo bya ezia ephe t'ephe je araa k'eke Nchileke bu eze arara. Odo bu t'ephe meje ndu iphe eme t'ephe ka mma. ³ Yo su ephe: "Unu ba adukwa iphe unu e-gude gbeshi ije. Unu be egudekwa nwoshi-ogude-l'eka; unu ta apa eda; unu te egude nri; unu te egude okpoga; unu te eye akpata uwe labu. ⁴ Iphe bu ufu, unu bahuru; unu nodulekwaphu l'eke ono. Unu -shi eke ono; unu ejeshia mkpukpu odo. ⁵ Iphe bu eke unu jeru, a jikaru unu; unu lufuta le mkpukpu obu; jishia udzu-eja, no unu l'okpa; gude koshi l'eka unu ta duhedu iya."

⁶ Ephe atugbua; jephelaha le mkpukpu le mkpukpu; ezi ozi-oma; l'emekwaphu t'ehu du ndu iphe emetsua mma l'ekemeke obule.

Iphe agbachi Herodu enya

(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ O-chi-oha, bu Herodu anukota iphe ono, meru nu ono; yo gbachia ya enya. Yo nweru ndu suru l'o bu Jonu tetaru nodu ndu odo. ⁸ Ndu asu l'oo Elayija lufutaru; ndu asu l'oo onye lanu l'akahu ndu nkfuchiru Nchileke tetaru. ⁹ Herodu asu: "Jonu bu owaa, ya ziwaru; e je ebutaru iya ishi-a? Buhunu onye bu onye owaa, ya anu udu iya ege-a?" Yo selaha ege ee-shi te yele Jisusu phu l'ifu l'ifu.

Jisusu anu unu madzu iri ebo

l'ukporo madzu iri nri

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-14)

¹⁰ Ndu ishi-ozu ono ejegee; bya alata; bya akokotaru Jisusu iphe ephe meru l'o ha. Yo duta ephe; ephe ayiru jeshia Betusayida nwenkinyi ephe. ¹¹ Igweligwe ndu ono anua ya; wu-tsoru iya. Yo nabatakpo ephe ohuma; bya awataru ephe okfuru ke eke Nchileke bu eze; l'emetsua ndu iphe eme t'ephe ka mma; mbu ndu o du t'ephe ka mma.

¹² Yo be l'uzo urenyashi; umadzu iri l'ebo ono abyakfutashia ya; bya asu iya: "Ophu ti su igweligwe ndu-a t'ephe bahugbaa le mkpukpu le mkpukpu; me l'ufu l'ufu ndu-a, bupheru mgburumgburu-wa je akpata nri, ephe e-ri; cho eke ephe a-radu; ke l'eke-a, ephe no-a te nwekwa ndu bu iya nu."

¹³ Yo su ephe: "Unubedua; unu nunu ephe iphe t'ephe ria."

Ephe asu iya: "Me mkpako iphe ephe gude l'eke-a kwa ishi buredi ise; me ema labu nkinyi iya. ?Too t'ephe je l'onwephe je akpataru igweligwe

ndu ọwaa nri?" ¹⁴ Ndu, nọ l'ẹke ono; bẹ rukwaru unu unwoke iri l'ẹbo; l'ụkporo unwoke iri.*

Jisọsu asụ ndu ono, etsoje ụzo iya ono: "T'ẹphe mee ẹphe t'ẹphe nọdugbaa anọdu l'itsutsu l'itsutsu: ụkporo ẹbo-ẹbo l'iri-iri."

¹⁵ Ẹphe abya emee ya ẹge ono: doo ndu ono; ẹphe anọdukota anọdu l'ẹphe ha. ¹⁶ Yọ bya ewota ishi buredi ise ono; mę ẹma labu ono; bya apalia ẹnya imeli; kele Nchileke ekele kę nri ono; washia ya; woru iya nọ ndu etsoje ụzo iya t'ẹphe woru iya doberu igweligwe ndu ono l'ifu. ¹⁷ Ẹphe atuko ria ya rijishia ẹpho. Ndu etsoje ụzo iya abya atutukobe unwu ibiribe iya ọphu ẹphe riphodoru; yo ji nkata-ivu iri l'ẹbo.

Pyita ekfu onye Jisọsu bu

(Mát 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Yo be teke Jisọsu nwenkinyi iya nọ; l'ekfu anu Nchileke yele ndu etsoje ụzo iya anọdu l'ẹke ono. Yọ ji ẹphe: "Bukpo onye bẹ ndiphe asuje lę ya bu?"

¹⁹ Ẹphe asu iya: "L'o nweru ndu asuje l'i bu Jonu Baputizimu; nweru ndu asuje l'i bu Elayija; nweru ndu asuje l'oo onye lanu l'akahu ndu nkfuchiru Nchileke bę tetarunu."

²⁰ Yọ ji ẹphe: "Unubedua; unu sukwanuru lę ya bu onye?"

Pyita asu iya: "Oo nggu bu Kurayisutu obu, bu iya bu Onye Ndzota ono, shi l'eka Nchileke ono."

Jisọsu ekfu lę ya e-je iphe-ẹhuka; nwuhu

(Mát 16:20-28; Mak 8:30—9:1)

²¹ Yọ nmaaru ẹphe okwa; su ẹphe t'ẹ b'ọ dukwa onye ẹphe e-kfuru iphe ono; ²² su ẹphe: "Lę yebe Abubu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ẹhuka, ha igweligwe. Ndu bu ọgurennya; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ezije ekemu a-jika iya; woru iya gbua. A -nọ abali ẹbo; kę ẹto; Nchileke emee ya: ya eshi l'onwu teta; bya anọdu ndzu odo."

²³ Jisọsu asu ẹphe l'ẹphe ha: "O -nweru onye o du t'o tsoru iya; t'onye ono wofu ẹnya l'ẹhu k'onwiya. T'onye ono vuta oshi-osweru k'onwu iya mboku-mboku; tso iya. ²⁴ L'iphe bu onye eme tę ya dzoo onwiya ndzu l'onwiya; e-tufakwa iya etufua. Obenu l'onye gudekwanu okfu ẹhu yebe Abubu-Ndiphe tufaa ndzu iya; a-dzota onwiya ndzu. ²⁵ Mbụ; ?bu ngunu bu uru, madzu ritaru; m'o -nwekotaru iphemiphe obule, nọ lę mgboko-a; tufaa ndzu iya; laa onwiya l'iyi. ²⁶ Kę l'onye ya du iphere; okfu, ya ekfu adu iya iphere; onye obu bę iphere iya a-dukwapu yebe Abubu-Ndiphe mę ya nodulephu l'ocha-vii iya l'abya; mę l'ocha-vii kę Nna iya; mę l'ocha-vii kę unwu ojozi-imigwe, du nsọ. ²⁷ Ole; kamenu; tę ya karu unu: l'o nwetsuaru ndu haru vudo l'ẹke-a, ẹ-ta hadu kę nwuhu anwuhu; gbahaa l'ẹphe phu-oduru ẹge Nchileke shi ekoshi l'oo ya bu eze."

Jisọsu egbu nwijnwii

(Mát 17:1-8; Mak 9:2-8)

²⁸ A nọlephu iphe ruru abali ẹsato; k'ọphu o kfuru iphe ono; yo duta Pyita; mę Jonu; mę Jemusụ jeshia eli ugwu; okfuru nu Nchileke. ²⁹ Yo kfunyalephu nu Nchileke; ifu iya agbanwee; iphe bu uwe iya egbufu; gbulahaa oswi kę nwijnwii. ³⁰ A bya ele ẹnya; akahu ndiche umadzu ẹbo odo anọduwa ekfu anu iya. Umadzu ẹbo ono bu Mosisu; mę Elayija. ³¹ Ẹphebedua anọdukwapu l'ocha-vii imigwe; ẹphe lę Jisọsu l'ekfu kę

* 9:14 9:14 Iphe o bu bu 5,000.

anwuhu, ọo-nwuhu, bu iphe Nchileke tũberu l'oo-me iya lẹ Jerúsalemu. ³² Teke ono bẹ Pyita mẹ ndu ẹphe l'iya yi gbe kumiwanu mgbenya ekumi. Ẹphe etehu; bya aphua ọcha-vii iya ono; phukwaaphu ụmadzu ẹbo ono, ẹphe l'iya vudo l'ẹke ono. ³³ Ụmadzu ẹbo ono abyadelephu ọha Jisọsu; Pyita asu iya: "Nnajiufu; ọ dukwanu mma l'ẹphe nọ l'ẹke-a. T'ẹphe tũnua ada ẹto: nanu nke ngu; nanu kẹ Mosisu; nanu kẹ Eláyija." Pyita ta mahedu iphe ookfu.

³⁴ Yoo kfukwadua ẹge ono; urukpu abya asakputa ẹphe. Pyita pẹ ẹphe ẹto awata ọtsu egvu l'urukpu ono sakputaleruphu ẹphe. ³⁵ Olu-okfu eshi l'urukpu ono; su: "Ọwaa bu Nwata iya kẹ nwoke, ya ọtaru. Unu nujekwaa iphe ookfu!"

³⁶ Olu-okfu ono ekfuebelephu iphe ono; onye a phuru l'ẹke ono abuwarunu Jisọsu nwenkinyi iya. Ẹphe anọ-kirishia kẹ nwa teke ono; to du onye ẹphe kfuru iphe ono, ẹphe phuru ono.

Jisọsu agwo nwata nwoke, ogvu bu l'ẹhu
(Mát 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ Yo be echile iya l'ẹphe nyizitatsuaru l'eli ugvu ono; a du l'igwe wu-kfuta iya. ³⁸ Ya ndono; nwoke lanu l'igwe ndu ono arashia; su: "O-zi-iphe! Ya arọ ngu t'i lenua nwatibe iya-a ẹnya; kele nwata ono bu iya bu nwa lanu, ya nweru. ³⁹ L'o nweru egbe ogvu, abyaje iya nu; ọ -byawa iya ẹge ono; yo rangarahu; yo tu iya l'ọ bu ndakfuku; k'ophu uphu anọduje akpushi iya l'onu. Ọ -nuebele iya phu aphu ẹge ono; temanu yo haa ya. ⁴⁰ Ya arọ ndu etsoje ọzo ngu t'ẹphe chifu ogvu ono; ẹphe ta adu ike."

⁴¹ Jisọsu asu ẹphe: "Oo-wa! Unube ogbo nta-a, bu ndu ẹjo okpoma, ẹ-te nwedu iphe unu ekwetaje-wa! ?Bu teke ole bẹ ya a-tataberu unu nshi?" Yo su nwoke ono: "T'o gude nwatibe iya ono bya."

⁴² Nwata ono abyadelephu; ogvu ono atuta iya tuta l'alii; alọ iya l'ọ bu uta. Jisọsu abya abaaru ogvu ono mba; mee nwata ono; yo du mma. Yo duru iya nu nna iya. ⁴³ Ẹphe l'ẹphe ha eghechaaphu onu; l'ele ẹge ike Nchileke habe nshinu.

Jisọsu ekfu k'anwuhu iya ọdo
(Mát 17:22-23; Mak 9:30-32)

Yo tuko dukwadua ẹphe biribiri; mbu igweligwe iphe Jisọsu emeebe; yo su ndu etsoje ọzo iya: ⁴⁴ "T'okfu-wa bamikwaa unu lẹ nchi ohuma: lẹ Abubu-Ndiphe bẹ ee-mekochaa kpuru ye ndiphe l'eka." ⁴⁵ Ẹphe ta ma iphe o kfuru; kẹ l'o domiru iya ẹphe edomi t'ẹ b'o doshi ẹphe ẹnya. Ẹphe atsuhukwanu egvu ẹge ẹphe e-shi ji iya ẹya.

Onye katsukpo nu
(Mát 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Ndu etsoje ọzo iya atulahaa ntutego onye ophu katsukpo nshinu l'ẹphe ha. ⁴⁷ Jisọsu amawaruphu iphe ẹphe ari; bya ekuta nwata nshii donyabe onwiya; ⁴⁸ bya asu ẹphe: "L'onye gude kẹ yebe Jisọsu koshi lẹ ya yeru nwata nshii-wa obu buakwa yebedua bẹ onye ono ekoshi lẹ ya yeru obu. Onye koshiru lẹ ya yeru yebe Jisọsu obu koshiakwaruphu lẹ ya yeru onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono obu; kẹ l'ọ bu onye ẹnya iya katsua alala l'unu ha bu iya bu onye katsua nshinu."

Onye ẹ-ta noduru ngu l'ẹjo oshi bẹ bu-a onye nke ngu
(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jonu asu iya: "Nnajiufu; mẹ ẹphe phukwaru onye gude ẹpha ngu achifu ogvu. Ẹphe asu iya t'ẹ b'o meshi l'ẹ too tsodu ngu l'ọ bu ẹphebedua."

⁵⁰ Jisọsu asụ iya: “Unu ba anashishi iya ẹya; l'onye ta nọduru unu l'ejo oshi bẹ bua onye nke unu.”

Ndu Samériya ajika Jisọsu

⁵¹ Yo rudelephu ntse ntse; mbụ teke ee-kuta Jisọsu kuba l'imigwe; yọ tugbua lẹ ya jefutaje Jerúsalemu. ⁵² Yọ haru ndu ozi ono zi t'ephe vuru iya ọzo je. Ndu ozi ono atugbua je abahụ mkpukpu, nọ lẹ Samériya t'ephe doziaru iya iphe. ⁵³ Ophu ndu ẹke ono 'ekwedu nata iya; okfu l'o cheberu ifu eje Jerúsalemu. ⁵⁴ Jémusu; mę Jónu, bu ndu etsoje ọzo iya aphua ẹge iphe obu dọ; bya asụ iya: “Nnajiufu; ọ dọ ngu t'ephe mee tẹ ọku shi l'igwe bya ekepyashia ephe tọ?”

⁵⁵ Jisọsu aghachiwaphu gbọ-chia ephe nchi. ⁵⁶ E meebe; ephe eshi l'ẹke ono jeshia mkpukpu ọdo.

Ndu, e-mekochaa etso Jisọsu

(Mát 8:19-22)

⁵⁷ Ephe ejenyalephu l'esu-uzo; nwoke lanu asụ iya: “Lẹ ya e-tsojekpelekwa ngu phụ eje iphe bu ẹke iije.”

⁵⁸ Jisọsu asụ iya: “Uphegu ebu l'enu; unwenu, ephe l'eli enweru ẹkfuna; obenu lẹ Abubu-Ndiphe te nwekpoduanu ẹke oo-chebeje ishi.” ⁵⁹ Jisọsu asụ onye ọdo: “Tsoru mu.”

Onye onanu asụ iya: “Nnajiufu; gebekwa tẹ ya je eliodu nna iya.”

⁶⁰ Jisọsu asụ iya: “Haa ndu nwuhuru anwuhu t'ephe lia ndu nk'ephe, nwuhuru anwuhu. Nnggu egbeshi nggubedua je araa kẹ ẹke Nchileke bu eze arara.”

⁶¹ Onye ọdo asụ iya: “Nnajiufu; ya e-tsokwaru ngu-a; ọle tẹ ya jeodu je ekfuru ndibe iya ẹge ya eje iya.”

⁶² Jisọsu asụ iya: “Ọ-pa-ọgu agha ẹnya l'azụ ta ayikwa l'ozi k'ẹke Nchileke bu eze.”

10

Ògbà ẹbo-ẹbo eje ozi ozi-oma

¹ E meebe; Nnajiufu abya bya afọta ukporo umadzu ẹto l'umadzu iri l'ẹbo ọdo; dzee ephe ẹbo-ẹbo; t'ephe vuru iya ọzo jekota l'iphe bu mkpukpu l'ọ ha; mękpo iphe bu ẹke yẹbedua l'onwiya abya ejeje. ² Yọ sụ ephe: “L'iphe e meberu l'alị chashiakwaru ha nshinu; obenu lẹ ndu ozi, akpata iya akpata ha nwanshị. Unu kfuru nọ Nnajiufu, nwe iphe e meberu l'alị t'o ye ndu ozi, a-bya akpataru iya ẹya. ³ Unu tugbua jeshia. Unu lekwa lẹ ya chiakwaru unu ye t'unu l'ephe gbaa ẹghirigha l'ọ bu onye chitaru unwu aturu ye; yẹ l'ágú agbaa ẹghirigha. ⁴ Unu be gudekwa ẹkpa, eeyeje okpoga; unu te egude ẹda mmanu; m'ọ bu akpokpa. Unu be ejejekwa onodu tutushije-oduru madzọ atutushi ekele l'esu-uzo. ⁵ Iphe bu ufu, unu bahuru; unu vujeoduru ọzo; sụ: ‘T'ẹhu dukwa unu agu l'ufu-wa.’ ⁶ Ọ -buru l'onye ẹhu-agu bẹ nọ l'ẹke ono; ẹhu-agu unu aburu nk'ia. Teke ẹ-tọ dudu; ẹhu-agu unu alaphutaru unu azụ. ⁷ Unu nọdujelephu l'ufu ono rijee; ngujee iphe bu iphe ephe nuru unu; l'onye ese akanya bẹ gbakwaru kẹ t'ọ natajẹ ugwo iphe o seru akanya iya. Unu be buphekwa l'ufu l'ufu. ⁸ Teke unu bahuru lẹ mkpukpu, ephe nataru unu ọhuma; unu rijekwa iphe, bu iphe, ephe nuru unu. ⁹ Unu emee ndu iphe eme lẹ mkpukpu ono t'ephe ka mma. Unu ekfuru ephe: ‘Lẹ Nchileke abyaakwa ephe oburu eze.’ ¹⁰ Ọ -buru l'unu bahuru lẹ mkpukpu; ephe ta nata unu; teke unu lufutaru esu-uzo; asụ ephe: ¹¹ ‘L'udzu-eja mkpukpu ephe, nọ unu l'okpa bẹ unu

jifuakwaru ephe-o! L'iphe ephe a-maru bukwa le Nchileke abyaakwa oburu eze! ¹² Te ya kakwaru unu: oo-kakwaru ndu Sodomu mma mboku ikpe ma l'ege oo-duru ndu mkpukpu ono!"

Iphe e-me oha, jikaru Jisosu

(Mat 11:20-24)

¹³ "Nshoo unube ndu Kórazinu! Nshoo unube ndu Betusáyida; kele ndege e -wotaru iphe-ophulanya, e meshiru l'eke unu no; mee le Táya; me Sayidónu; ephe gage eyehaakwa uwe-aphu; gwoo onwephe le ntu teke teru enya; gude koshi l'ephe tawaru onwephe uta iphe du eji, ephe meshiru; ghawa umere; lakfuta Nchileke! ¹⁴ Obenu l'oo-karu ndu Táya; me ndu Sayidónu mma mboku ikpe; ma l'ege oo-duru unubedua. ¹⁵ Unube ndu Kapániyomu; ?o du unu l'ee-wolihi unu imeli t'unu tsukfuru l'igwe to. Wawakwa. Aa-kwatsutakwa unu; kwaru ngu ye l'oku ali-maa."

¹⁶ Yo su ndu etsoje uzo iya: "L'onye nuru iphe unu kfuru; nuwaru iphe ya kfuru. Onye jikaru unu; jikakwaruphu yebedua. Onye jikakwanuru yebedua; bukwaphu onye ya shi l'eka bya b'o jikaru."

*Ndu Jisosu ziru ozi;
alata l'ehu-otso-ena*

¹⁷ Ukporo umadzu eto l'umadzu iri l'ebo ono ejegee; bya awulatakota l'ehu-otso-ena; bya asu Jisosu: "Nnajiufu; iphe bu ogvu l'o ha be ephe gude epha ngu kakota ike!"

¹⁸ Jisosu asu ephe: "Ya shia ele Sétanu l'o shi l'igwe daa l'o bu ebemugwe. ¹⁹ Ya nuwaru unu ike t'unu dzopyabeje agwo; me akpi l'okpa; me t'unu kakota iphe bu ike ke Obutuswe, bu onye ohogu unu ono ike; to du iphe eme unu. ²⁰ Obenu l'e-to bukwa l'unu ka ogvu ike be ehú a-nodu atso unu ena. T'ehu tsoje-chia unu ena l'e dewaru epha unu l'ekwo l'imigwe."

Jisosu ete eswa

(Mat 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Teke ono be Ume-du-Nso meru; Jisosu etelaha eswa; bya asu: "Ya ekele ngu ekele nggube Nna, bu Nnajiufu nwe igwe; nweru ali; ke li domiru iphe-a te ndu kwaru enya; me ndu mmamiphe ba ma iya. Yo gbe buchiaru ndu obu guru iphoru l'o bu k'unwegirima b'i koshiru iya. Iyee Nna! O bu ege o bu uche-obu ngu; me ege o tsoru ngu ena t'i mee ya ndono.

²² "Iphemiphe obule be Nna iya yeekwaru iya l'eka. E to dukwa onye maru onye Nwatibe Nchileke bu; gbahaa Nna. Ophu 'o dukwa onye maru Nna bu; gbahaa Nwatibe iya ono; odo bu onye Nwatibe iya ono fotarú; koshi iya eya."

²³ Jisosu ye le ndu etsoje uzo iya anodulephu nwenkinyi ephe; yo ghachi; su ephe: "Onu-oma bu k'unube ndu gude enya unu phua iphe-a, unu aphu-wa. ²⁴ Unu marua le ndu nkfuchiru Nchileke; me ndu eze, ha igweligwe b'o guru egu ophu iphe-a, unu aphu-wa; obu l'ephe ta phudu iya. O gukwaruphu ephe egu onu iphe-a, unu anu-wa; obu l'ephe ta nudu iya."

*Etu onye Samériya,
nweru obu-oma*

²⁵ Ya ndono; onye ezije ekemu lanu egbeshi; gude aji eme te ya hata Jisosu l'onya; bya asu iya: "O-zi-iphe! ?Bu ngunu be ya e-me te ya nweru ndzu gbururu jeye?"

²⁶ Jisosu asu iya: "?Bu ngunu b'e deru l'ekwo ekemu? ?Bu ngunu b'i gu-taru iya?"

²⁷ Nwoke ono asụ iya: “L'ekwo ekemu sūru t'i yeru Nnajiufu, bụ Nchileke ngu obu ngu l'ọ ha. T'i gude ndzụ ngu l'ọ ha; gude ike ngu l'ọ ha; gude uche ngu l'ọ ha; yeru Nchileke obu. Nnggu eyeru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu.”

²⁸ Jisọsu asụ iya: “I kfutaru iya; i -mewa iya ẹge ono b'ii-nweru ndzụ.”

²⁹ Nwoke ono l'emekwanu tẹ ya koshi lẹ ya bụ onye doberu ẹka ndoo; bya akuchata iya; jị Jisọsu: “?Bukwanu onye bụ madzụ ibe iya?”

³⁰ Jisọsu anmaaru iya ẹtu; sụ: “L'o nweru nwoke lanụ, shi Jerúsalemu eje Jériko. Yele ndu iphura edzuda l'uzo. Ẹphe egude iya; tsua ya iphe; tsugbube iya ubele. Ẹphe agbabe iya ọtu; paru iya haa; gbackashihu; yọ nọduwa-a dzedze ndzụ. ³¹ Yo mee ẹge o meru; yo nweru onye achijeru Nchileke ẹja, eswe l'ẹke ono. Yọ bya akpọ-luta nwoke ono; kwe gbangoo ya; shia ụzo ọdo; yọ bụru iya atugbu. ³² Nwoke lanụ, shi l'eri ndu Lívayi abyatashikwaaphu oswe l'uzo ono. Yo rua bya aphua nwoke ono; gbangokwaa ya phụ; shia ụzo ọdo tugbua. ³³ Obenu l'o nweru nwoke Samériya, ejekwaru iphe ọdo. Yo rua ẹke ono, nwoke ono daburu ono; bya aphua ya; imiko iya egude iya. ³⁴ Yọ bya ejekfu iya; bya ekebegbaa ya iphe l'onya, nọtsua ya l'ehu; l'o debegeeru iya ẹya manụ; gbaa ya ẹya mee. Yọ bya apata iya tukobe l'anụ, oogudeje evu iphe; pata iya paruta ụlo ndu ẹbyee; bya edobe iya l'ẹke ono; nọdu leta iya ẹnya. ³⁵ Yo be echile iya; yọ chifuta shiru iri; chiru nụ onye eleta ụlo ndu ẹbyee ono ẹnya; sụ iya: ‘T'o letakwa nwoke ono ẹnya. Teke ya laru azụ; o -nweru iphe ọdo, o phuru iya; ya akfughachi iya ẹya.’ Wo iya:

³⁶ “?Bụ onye ole l'umadzu ẹto ono meru umere, koshiru lẹ nwoke ono, vukotaru ndu iphura ono bụ madzụ ibe iya?”

³⁷ Onye ono, ezije ekemu ono asụ iya: “L'ọ bụ onye onanu, phuru iya imiko ono.”

Jisọsu asụ iya: “Laa; je emejee ẹge ono.”

Jisọsu akpafu ke Mátá; me Méri

³⁸ Ya ndono; ẹphe atugbua; jeshia iphe ẹphe eje. Ẹphe jenya; Jisọsu abahụ l'oma mkpukpu lanụ. Nwanyi ophu ẹpha iya bụ Mátá edubata iya lẹ nk'ẹphe t'ẹphe kwaarụ iya ẹbyee. ³⁹ Nwanyi ono bẹ nweru nwanyị ọdo, bụ nwunne iya, ẹpha iya bụ Méri. Méri eje anonyabe Nnajiufu; l'ege nchị l'iphe oozi. ⁴⁰ Ophube Mátá eyenuka ẹhu l'ome ke nri. A nonyaa; Mátá ejekfushia Jisọsu; je asụ iya: “Nnajiufu; ?tị yedu onu lẹ nwunne iya haru iya ozi-a; ya eje iya nwenkinyi iya? Kfunuru iya t'ọ bya eyetaru iya ẹka.”

⁴¹ Nnajiufu asụ iya: “Mátá; Mátá; ị kúnukaru photophoto; l'alụ-gbushi onwongu lẹ mee ọwaa; mee ọwaa. ⁴² Ọle ọ kwanu iphe lanụ bụ iphe dụ mkpa nwenkinyi iya. Méri ahataakwanua òkè iphe ono ophu ka mma. Tọ bụhe l'aa-nafukwadu iya ẹya anafu.”

11

Jisọsu ezi ẹge ee-kfuje anụ Nchileke

(Mát 6:9-13; 7:7-11)

¹ Yo be ujiku lanụ; yo nweru ẹke, Jisọsu nọ l'ekfu anụ Nchileke. Yo kfuebe l'iya phụ; onye lanụ lẹ ndu etsoje ụzo iya asụ iya: “Nnajiufu; zinua ẹphe ẹge eekfuje anụ Nchileke ẹge Jonu ziru ndu etsoje ụzo iya.”

² Jisọsu asụ ẹphe: “Teke unu ekfu anụ Nchileke; unu sụje: “ ‘Nna; t'e dobe ẹpha ngu nsọ.

Koshinu l'ọo nggu bu Eze.

³ Nujenu ayi nri, e-dzu ayi l'uboku;

⁴ nggu aguaru ayi nvu

l'iphe du eji ayi l'ọ ha;

ege ayibedua agujeru

iphe bu onye meshiru ayi.

Be ekwekwa t'e

nwuru ayi

ye l'iphe a-data ayi.' "

⁵ Jisosu asu ephe: "T'e wota iya l'onye lanu l'unu ha e-je ke onya iya l'echi-abali; je asu iya: 'Onya-e! Jenua ya ugwo ishi buredi eto; ⁶ l'onya iya, shi iphe odo be byaru nu; ya te nwe iphe ya a-nu iya.' ⁷ T'e wotakwa iya phu l'onya iya ono a-nodu l'ime ulo; su iya: 'T'e b'o kfuchihe iya nchi! Le ya guchiwaru ulo; swobewa iya iphe yele unwu iya azewa azee. Ya te egbeshighe abya ngu onu buredi ke nta-a.' ⁸ Te ya kakwaru unu: O -buru l'e t'o gbeshidu bya iya onu buredi ono; okfu l'ọ bu onya iya be oogudekpoonu ke nchi, ookfuchi iya; iphere ta adu iya; bya anu iya iphe o byaru t'ọ nu iya.

⁹ "O bu iya meru iphe ya ekfuru unu; su: Unu kfujee t'a nu unu iphe; aa-nu iya unu! Unu chojee iphe; unu a-cho-vu iya! Unu kujee aka l'uzo; aa-guharu iya unu! ¹⁰ Ke l'iphe bu onye suru t'a nu iya be aanuje; onye choru nu aphuje; onye kuru aka be aaguhajeru uzo. ¹¹ ?Nanu l'unu ha buru nna, nweru onye ophu bu: nwatibe iya -su t'ọ nu iya ema; yo nu iya agwo. ¹² Teke o suru t'ọ nu iya ekwa-oku; yo nu iya akpi? ¹³ Keshinu unube ndu ejo iphe amajeru-a nu unwu unu iphe du mma; ?buchia Nna unu k'imigwe ta akaduru oma t'ọ nu unu Ume Nchileke; mbu unube ndu suru t'ọ nu iya unu."

Jisosu; me Biyelezebolu

(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Yo be teke odo; yo nweru nwoke, Jisosu achifu ogvu, bu iya l'ehu. Ogvu ono meru nwoke ono too kfu okfu. Yo lufulephu nwoke ono l'ehu; nwoke ono awata okfu okfu. Yo du igweligwe ndu ono biribiri. ¹⁵ Yo nweru ndu suru l'ọo Biyelezebolu, bu iya bu ishi k'iphe bu ogvu be Jisosu egudeje achishi ogvu.

¹⁶ Yo nweru ndu ophu byaru t'ephe bya adata iya; su iya t'o menuaru ephe iphe-ophulanya, e-koshi l'ọo Nchileke ziru iya l'oswiya. ¹⁷ Jisosu amawaruphu iphe ephe ari; bya asu ephe: "L'iphe, bu ali-eze, keru onwiya ebo; selahaa okfu be chihuakwaru achihu. Ege ono kwaphu b'ọ du iphe, bu ufu, keru onwiya ebo. ¹⁸ O -buru l'okfu no le ke Setanu; ?nanu ege ee-me te ali-eze iya ba achihu; m'ọ -buru l'unu suru l'ọo Biyelezebolu be ya gude achifu ogvu. ¹⁹ O -buru l'ọo Biyelezebolu be ya egudeje achifu ogvu; ?bu ngunu be ndu nk'unu egudeje achifu ogvu nk'ephe? O kwa iya bu l'ọo ndu nk'unu e-koshiwaru unu l'ikpe nmaru unu. ²⁰ Teke bukwanu l'ọo ike ke Nchileke be ya egudeje achifu ogvu obu; oo ya bu l'ono ekoshi le Nchileke buwa eze l'eke unu no.

²¹ "Nwoke mkparawa, akwara no l'ehu -kwaa ngwa-ogu ohuma; nodu eche ufu iya nche; ?ti madu l'e t'ọ dudu iphe eme iphe iya nu? ²² Obenu le teke onye ka iya ike byaru bya afuaru iya; mekputa iya; yo naa ya ngwa-ogu ono, bu iphe o doberu enya ono; gwoo iphe iya ono; kekashia.

²³ "Onye yele yebe Jisosu e-ta budu ehuru be bukwa onye ugu iya. Onye e-te tsodu iya achikobe achikobe; l'achikashikwa achikashi."

Iphe akpaję ogvu ọla azu
(Mát 12:43-45)

²⁴ “Ọbuję teke a chifuru madzų ogvu l'ẹhu; ogvu ono eje etsoru echigę eke mini ẹ-ta nọdu aghaphe; l'achọ eke ọo-nmę anmęe. O -jenyaa; tọ dų eke ọ phuru; yọ sų tẹ ya laphuedukwa azų l'akahų ọlo iya phų. ²⁵ Teke o ruru; a zawa iya azaza; doziwa iya ọhuma; ²⁶ yo je je achita ogvu ẹsaa ọdo, ka yębedua ẹji; ẹphe awuba; je eburu iya. Ọo ya bų lẹ ndzų nwoke ono abya aka ẹji; karia ẹge o shi dųhawa l'ọdungu.”

Okpobe iphe ekweru

²⁷ Jisọsu ekfuebelephu ẹge ono; nwanyi lanų lẹ ndu ono arangarahu; sų: “L'iphe kwekwaru nwanyi ọphu tsuru ime ngu; bya echee ngu ẹra!”

²⁸ Jisọsu asų iya: “Wawakwa! L'iphe gbekwa kwechiaru ndu anųje okfu Nchileke; l'eme iya ememe!”

Eekfu tẹ Jisọsu koshi l'ọo
Nchileke ziru iya
(Mát 12:38-42)

²⁹ Yo be l'igweligwe ndu ono aka nshinu; Jisọsu ekfulahaa: “L'ogbo nta-a pakpokwaaruru ẹji. ẹphe anọduje achọ iphe-ọphulenyaa, e-koshi l'ọo Nchileke ziru yębe Jisọsu tẹ ya bya. Obenu l'ẹ t'ọ dųdu iphe-ọphulenyaa, e-koshi ẹphe iphe ono; gbahaa iphe, meru l'ẹhu Jona. ³⁰ Mbų l'ọo ẹge Jona shi bųru ndu Nínive iphe-ọphulenyaa; bų ẹge Abubu-Ndiphe a-bųru iya ndu ogbo nta-a. ³¹ Nwanyi, bų eze ndu Sheba e-gbeshi mbọku ikpe; nma ogbo nta-a ikpe; kẹ l'o shi l'ẹke igwe jeberu; alį ejebe; bya tẹ ya nua okfu mmamiphe Sólomọnu. Ọlobu lekwa: nta-a bẹ onye nyiberu Sólomọnu nọkwa l'ẹke-a. ³² Ndu Nínive e-gbeshi mbọku ikpe ono; nmaa ndu ogbo nta-a ikpe; kẹle ndu Nínive tawaru onwẹphe ọta iphe dų ẹji, ẹphe meshiru; ghawa umere lakfuta Nchileke; l'okfu, Jona kfuru ẹphe. Ọlobu lekwa: nta-a bẹ onye nyiberu Jona nọkwa l'ẹke-a.”

Uroku, nọ madzų l'ẹhu
(Mát 5:15; 6:22-23)

³³ “E to nwedu onye abuje: o -yetsua ọku l'uroku; yo gbe woru iya je edobe l'azu-utsulo; m'ọ kwanu woru ite kpupyabe iya. Owojeru iya tukobe l'eli agomu ẹge iphe bų onye bataru nų a-phų iphoro iya. ³⁴ ẹnya ngu bų iya dų ọdudu uroku k'ẹhu ngu. Teke ẹnya doru ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu iphoro iphoro. Teke ẹnya ẹ-te dodu ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu ẹkpuru-ochi ẹkpuru-ochi. ³⁵ Ọo ya bų t'i letakwa ẹnya t'ẹ bẹ iphoro ono, nọ ngu l'ẹhu ono ba ghọ ẹkpuru-ochi. ³⁶ Ọ -bųru l'ugwehu ngu bukota iphoro iphoro; tọ dų eke ọogba ochi; ọo ya bų l'ọo-nọdu enwu l'ọ bų uroku; iphoro iya angashia.”

Nshọ ndu Fárisii;
mẹ ndu ezije ekemu
(Mát 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Jisọsu ekfugelephu okfu ono; onye Fárisii lanų abya asų iya t'ọ bya eria nri lẹ nk'iya. Yo kwe tsoru iya; je anọdu kẹ nri ono. ³⁸ Yọ dų onye Fárisii ono biribiri lẹ Jisọsu te vuoduduru ọzo kwọ ẹka, bų nsọ, dųru ẹphe; b'o rideru nri ono. ³⁹ Nnajiufu asų iya: “Unubẹ ndu Fárisii anọduje asa azų okoro; l'asa azų ochi; obenu l'iphe jiru unu obu bų ọna ndu ọdo iphe l'ẹka-ike; mę ẹjo ọkpoma. ⁴⁰ Unubẹ ndu eswe; ?tọ bųhedu Nchileke, kpuru azų iya bẹ kpukwaruphu ime iya. ⁴¹ Ọ l'agha: unu wota iphe nọ

l'ime okoro; mę iphe nọ l'ime ochi; gude meeru ndu ụkpa iphe-oma; unu aphụ: kę nsọ nsọ l'iphemiphe ọbule ebuhu.

⁴² “Nshọo unubę ndu Fárisii! Unubę ndu evudojeru evudo; nų Nchileke ụzo lanų l'ụzo iri unu l'agbo; mę olubu; mę iphe bukpo mkpękwo, eeri eriri; gbe paru odobe ęka ndoo mę oyeru Nchileke obu haa. Ọo iphe ono bę unu gega atụko eme; jeye lę ndu ọphunanu.

⁴³ “Nshọo unubę ndu Fárisii! Unubę ndu ọduje t'unu buru ndu ishi l'ulo-ndzuko; l'adujekwaphu unu t'e ekeleje unu ekele k'iche l'ęke a ha l'igwe. ⁴⁴ Nshọo unu! L'ęke unu dų l'ọ bų ili, takahuru atakahų, ę ta aphųjedu ęnya; madzų -jeta; yọ bya eswee l'eli iya; tọo ma l'ime iya rehuru erehu.”

⁴⁵ Onye lanų, bų onye ezije ekemu asų iya: “O-zi-iphe! Keshinu iikfu ege-a b'ị bakọbekwaru ęphe lę mbà ono.”

⁴⁶ Jisọsu asų iya: “Nshọkwaphu unubę ndu ezije ekemu! Unu ewojeru ivu ęra, dų ęhuka evuvu bo ndiphe; ọbu l'unubędua te ebyikwanu ivu ono ęka t'ọ ka mma l'ọo mkpųshi-ęka lanų. ⁴⁷ Nshọo unu; l'ęke unu akpųshije ụlo ndu nwųhuru anwųhu l'ęnya ęke ndiche unu litsuaru ndu ęphe gbushiru, bų ndu nkfuchiru Nchileke. ⁴⁸ Ọo ya bų l'unu ekoshi l'unu kweru l'iphe ndiche unu phę meru dų mma; ęka unu adųkwa iya phų; okfu l'ęphe gburu ęphe egbugbu; unubędua akpųshiru ęphe ụlo ndu nwųhuru anwųhu l'ęke e liru ęphe. ⁴⁹ Ọo ya meru iphe Mmamiphe Nchileke suru: ‘Lę ya e-zi ndu nkfuchiru Nchileke; mę ndu-ozii t'ęphe jekfu ęphe. Ndu ono, ya e-zi ono bę aa-haru gbua egbugbu; haru kpaa ęphe ęhu.’ ⁵⁰ Ọo ya bų l'aa-gwata ọgbo nta-a ụgwo ọchi ndu ono, bų ndu ndiche ęphe shiru teke e keru mgboko gbushita ono; ⁵¹ shitakpoo lę mee kę Ébẹlu jeye lę kę Zekaráya, bų onye e gburu lę mgbaku ęnya-ngweja Nchileke yele eze-ulo Nchileke. Tę ya karu unu: ọ kwa ọgbo ọwaa bę aa-gwata ụgwo mee ęphe.

⁵² “Nshọo unubę ndu ezije ekemu! L'ęke unu chítaru ire-igodo ụlo mmamiphe. Bahų abahų; mgbę unu ta abahųdu; l'akpọshikwaphu ndu eme t'ęphe bahų t'ęphe ba bahųshi.”

⁵³ Jisọsu eshilephu ęke ono tųgbude; ndu ezije ekemu mę ndu Fárisii ono akfube ọswa tsolahaa ya okfu; gbakųshilahaa ya okfu l'igwe; ⁵⁴ l'egekwa iya phų ngge t'ęphe gude okfu iya hata iya l'ọnya.

12

O-kfuru-iche-eme iche ndu Fárisii (Mát 10:26-27)

¹ Teke ono kwaphu; l'unukuru unu madzų zakodzuru l'ęke ono; zaa kę mkpękwo -daa ọ dakoru; yo vuru ụzo kfulahaaru ndu etsoje ụzo iya: “T'ęphe zejekwaaru iphe ekoje-buredi ndu Fárisii, bų iya bų o-kfuru-iche-eme-iche phę onọ. ² L'ę to nwekwa iphe e kpuchiru ekpuchi, ę t'e mekochadua kpuhaa; to nwe iphe e domiru edomi, ę t'e mekochadua mee t'a maru. ³ Iphe i kfuru l'ọchi bę aa-nụkota l'iphoro; raa iphe ị dzuru lę ndzųmuka l'ime ụlo ngu arara l'edzudzu ọha.”

Onye aa-tsuję egvu (Mát 10:28-31)

⁴ “Tę ya karu unubę ndu ọnyà iya: unu ba atsųkwa ndu egbu ugwehu mmakanų egvu; mbų ndu bų: ęphe -gbuebe iya to nwehe iphe ọdo, ęphe a-dų ike mebaa. ⁵ Tę ya karu unu onye unu a-tsuję egvu. Onye unu a-tsuję egvu bų onye ono, bų: o -gbuebe ugwehu; yo nwekwaruphu ike, oo-gude nwuru madzų chee l'ọku alị-maa. Iye; ọ kwa onye unu a-tsuję egvu ndono!

⁶ “?Tọ bụdunua ọkpaleboku ise bẹ eereje penu labụ? Obenu lẹ Nchileke ta dukwa ụnwu ọkpaleboku m'ọo nanụ, ọzahaje. ⁷ Mbụ l'iphe bụ ẹgbushi, nọ unu l'ishi b'ọ gụkotaakwaru ọgu nanụ nanụ. Unu ba atsushi egvu; l'unu bebekpo ka igweligwe ọkpaleboku ọga mkpa.”

*Okfu l'edzudzu ọha;
l'a bụ kẹ Kuráyisutu
(Mát 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ “Ọdo bụ tẹ ya karu unu l'onye kfuru l'edzudzu ọha lẹ ya bụ nk'iya bẹ yẹbe Abụbu-Ndiphe e-kfukwaphu k'onye ono l'edzudzu ụnwu ojozi-imigwe teke Nchileke e-kpe ikpe. ⁹ Obenu l'onye kfuru l'edzudzu ọha lẹ ya ta madu yẹbe Jisọsu bẹ ya e-kfukwaphu l'edzudzu ụnwu ojozi-imigwe lẹ ya ta madu onye ọbu.

¹⁰ “Iphe bụ onye kfuru Abụbu-Ndiphe ẹjo okfu bẹ aa-guru nvu. Obenu l'onye kfurushiru Ume Nchileke b'ẹ ta abyadụ bya aguru nvu.

¹¹ “Teke bụ l'ẹphe kpụ unu bya edobe l'ulo-ndzuko; mẹ l'ifu ndu ishi; mẹ l'ifu ndu ọvumentị; unu ba ayokwa ọshi iphe unu e-kfu; m'ọ bụ ẹge unu e-kfu iya; gude kpefu; ¹² kẹle Ume Nchileke e-koshikwaa unu iphe unu e-kfu teke ono.”

Ẹtu oke amadụ, eme eswe

¹³ Nwoke lanụ lẹ ndu ono, jiru ẹke ono asụ iya: “O-zi-iphe; rọnuwa nwanne iya t'ọ kwe t'ẹphe kee iphe nna ẹphe doberu ẹphe.”

¹⁴ Jisọsu asụ iya: “Nggube nwoke ono; ?bụ onye meru iya tẹ ya bụru unu onye ikpe mẹ onye òkè.” ¹⁵ Jisọsu asụ mkpọro ọha ono: “Unu tọkwaa ẹhu zejeeru iphe bụ iphe akpatajẹ oye ẹnya l'ẹku kẹ mgboko-a; l'ogbodo ndzụ madzụ te shikwa l'ẹku, ọ kpataru akpata; m'ọ -ruhuru; ẹku ọbu ha ihagha.”

¹⁶ Yọ nmaaru ẹphe ẹtu; sụ: “Lẹ nwoke lanụ, nweru iphe bẹ meberu iphe l'ali; bya akpata iya iphe ha nshinu. ¹⁷ Yọ rilahaa l'ime onwiya; sụ: ‘?Nanụ ẹge ya e-me iya; ẹge-a ẹ-tọ dūhedu ẹke, ya a-kubebere iphe iya-a?’ ¹⁸ Yọ sụ: ‘Lẹ ya a-fọkashi ọba iya l'ọ ha; bya agbaa ọdo, kfube ọswa ka nshinu; vuwaruru iphe ya kpataru; mẹ ngwoko ngwoko iya ọdo doo ya. ¹⁹ Teke ono; ya asụ onwiya: Ọ dabawaru iya! Iphe, ya nweru nta-a e-dzukpooru iya jeyewaru. Nta-a bụwa tẹ ya tuta ume; ria; ngua; tee ẹswa onwiya!’

²⁰ “Obenu lẹ Nchileke sụru iya: ‘Onye eswe! Ẹnyashi-a bẹ ii-ha ndzụ ngu ono. Iphemiphe ọbule-a, i doberu onwongu-wa; ?bụ onye e-ri iya.’ ”

²¹ Jisọsu asụ: “L'ọ bụ ẹge ono bẹ ọduje onye kparu ẹku kuberu onwiya; tọ dū iphe ọ bụ l'ifu Nchileke.”

*K'ọku wẹlengu
(Mát 6:25-34)*

²² Jisọsu asụ ndu etsoje ụzo iya: “Ọo ya bụ iphe ya sụru unu: t'unu ba akushi wẹlengu kẹ ndzụ unu: iphe unu e-ri; ọdo bụ k'ẹhu unu: iphe unu e-ye l'ẹhu. ²³ Ishi iya aburu lẹ ndzụ ka nri; ugwehu aka uwe ọburu ọgbodo iphe. ²⁴ Unu lewaru ọphegu! Mgbe ẹ t'oo mebedu iphe l'ali; tọ kpata akpata; to nwe ulo ọkwakobe iphe; tọ gba ọba. Obenu lẹ Nchileke anọdujekwaru azụ iya lẹ nri. ?T'unu ta madu l'unu ka ụnwenu ọburu ọkpobe iphe tọ? ²⁵ ?O nweru l'unu ha onye a-kunyaa wẹlengu; yekwaru onwiya ujiku ophu lẹ ndzụ iya? ²⁶ Ọo ya bụ; ọ -bụru l'unu ta adudu ike mee nwiphe habe nwanshi ẹge ono; ?buhunu ngunu kparu iphe unu akuhunu wẹlengu k'iphe ọdo waru. ²⁷ Unu lewaru okfukfulike. Ọonoduje evu evuvu. Obenu; mgbe ẹ too sekwa akanya; tọ tū òwúú kẹ ọkwa uwe.

Obenu; mgbe unu phuru-a ege Sólomonu yeberu uwe, ama mma; uwe iya e-ta matadu mma l'ọ bu okfukfulike lanu. ²⁸ Teke bu le Nchileke letaberu ewu, no l'egbudu enya ege ono: ke t'o mee ya t'ọ ma mma; mbu iphe bu: ọ -nọdu ndzu l'egbudu ntanu; echile; e woru iya shia ite; ?tọo kaduru oma te ya leta unu enya. Oo-wa! Unube ndu-a, ekwekwe unu e-ta badu nwishi-wa! ²⁹ Unu ba anọdujeshi akuphe welengu k'iphe unu e-ri; me iphe unu a-ngu. ³⁰ L'ọ kwa iphe du ege ono be iphe bu mbakeshi anọduje ayọ oshi iya. Nna unu amakwaru-a l'ọ du unu mkpa. ³¹ Unu cho-chia eke Nchileke bu eze. Oo ya bu; iphe ono l'ọ ha aburu iphe Nchileke e-yekwaru unu eyekwaru."

Ēku imigwe
(Mát 6:19-21)

³² "Unu ba atsushi egvu unube ndokobe aturu, e-ta hadu l'igwe; ke l'ọ du Nna unu mma ogbodo adudu t'o mee t'unu bukwaruphu eze l'eke ọ bu eze. ³³ Unu reshia iphe unu nweru l'ọ ha; gude mee iphe-oma. Unu meeru onwunu eka okpoga ophu e-ta akahudu akahu; kparu eku unu dobe l'imigwe, bu eke e tọo ladu ali alala; kele ndu iphura te ezitadu iya l'eke ono; mkpu ta ata iya. ³⁴ Iphe ọ bu bu l'ọ eke eku ngu, katsua ngu mkpa no be obu ngu nokwaphu."

Ndu ozi, mu enya

³⁵ "Unu nmashia anuma unu ike l'ukfu; unu egburu oku ye l'uroku unu t'o nwu enwunwu. ³⁶ Unu du l'ọ bu unwu-okoro, mu enya; l'echi nnajiufu epehe t'ọ lata eswa-nwanyi, o jeru. Ege epehe a-guhakwanuru iya uzo teke ọ kuru eka l'uzo. ³⁷ Onu-oma bu ke ndu ozi ono, nnajiufu epehe bya a-bya; epehe amuru enya. Kamenu; te ya karu unu: oo-rukota onwiya; bya anu epehe oshi; kwashiaru epehe nri l'onwiya. ³⁸ Onu-oma bu ke ndu ozi ono; m'ọ -buru teke echi-abali keru ebo; m'ọ bu l'iphe oha-enu be nnajiufu epehe byakfutaru epehe; epehe amukwaduru enya. ³⁹ Obenu l'agha: unu makwaruphu owaa: Ndege oke, bu l'ufu maru teke iphura abya nk'ia; ọ gega mukwarua enya. M'e tọ ge ekwekwa t'iphura tsufua ulo iya; bata. ⁴⁰ Unubedua l'onwunu; unu kwabekwaphu enya; le Abubu-Ndiphe a-byakwa teke unu e-teeledu enya iya."

Ozi, e yeru ngu l'eka; be aa-ji ngu aji iya
(Mát 24:45-51)

⁴¹ Pyita asu iya: "Nnajiufu; ?bu epebedua; be jinmaru etu owaa; tọ onyemonye obule?"

⁴² Nnajiufu asu: "?Bu onye bu nwozi, eletaru madzu enya l'ufu iya; mbu onye e gude ire iya eka; buru onye kwaru enya? O bu onye ophu nnajiufu iya doberu l'ufu iya te onu je ndibe iya okè nri epehe l'oruberu iya. ⁴³ Onu-oma bu ke nwozi ono teke bu le nnajiufu iya a-lata; bya aphua l'oome iphe ono, o ziru iya ono. ⁴⁴ Kamenu; te ya karu unu: le nnajiufu iya ono e-wotakota eku iya l'ọ ha ye nwozi ono l'eka. ⁴⁵ Obenu le teke nwozi ono riru; su: 'Haa! Nnajiufu iya anokwa anono alata;' wata otsu ndu ozi nwoke ono iphe: unwoke me unwanyi; rilahaa ege du iya mma; ngulahaa mee; yo tsulahaa ya atsutsu; ⁴⁶ nnajiufu nwozi ono a-bya mboku, e too ledu enya iya; me teke e tọ madu; bya agwaa ya ochi; guru iya yekobe le ndu ophu bu 'anuma-anuma.

⁴⁷ "Onye ozi, marua uche-obu nnajiufu iya; tọ kwakobe akwakobe; m'ọ kwanu to me iphe bu uche-obu nnajiufu iya ono be ee-chi echachi kpachaa akpacha. ⁴⁸ Obenu l'onye e-ta madu iphe bu uche-obu nnajiufu iya -meta

iphe echachi bẹ ee-chipete iphe echipete. Iphe bụ onye a nuru iphe ha nshinu bẹ ee-lekwaphu ọnya iphe ha nshinu l'eka. Onye e yekwanuru iphe kafua nshinu l'eka bẹ aa-jikwaphu aji iphe kafua nshinu.

*E tọ bukwa nchị-odu-ndo;
ọ kwa ọgu
(Mát 10:34-36)*

⁴⁹ “Ya byaru ọtu ọku l'eliphe. Ọ dū iya t'a sū l'o gbe adzūwa adzūdu!
⁵⁰ O nweru baputizimu, e mefutaje iya; bụ iya bụ lẹ ya jefutaje iphe-
ehuka. Obu te ekwedū anmakfuru iya anmakfuru jeye teke oo-me. ⁵¹ ?
Unu tubesu lẹ ya byaru ome tẹ nchị dū ndiphe ndo? Wawakwa; ya ekfuru
unu lẹ ya byachiaru agbaghashi; ⁵² kele dube nta-a bẹ ufu, a dū ise buru
a-kpakashi: ụmadzu ẹto aburu ọgu ụmadzu ẹbo; ụmadzu ẹbo aburu
ọgu ụmadzu ẹto. ⁵³ Ẹphe a-kpakahu: nna a-buru ọgu nwatibe iya; nwatibe
aburu ọgu nna iya. Nne a-buru ọgu nwa-nwanyi iya; nwa-nwanyi aburu
ọgu nne iya. Nne nji a-buru ọgu nyee nwa iya; nyee nwa aburu ọgu nne
nji iya.”

*Ọmaru ẹge ụboku gbaru
(Mát 16:2-3)*

⁵⁴ Yọ sūkwapu mkpọro ọha ono: “Ọobuje teke unu phuru igwe; yo
rua eruru l'uzo ọnyanwu-ariba; unu asu l'igwe a-yọ viriviri mini. E -
megenuaphu; yọ dụnuphu ẹge ono. ⁵⁵ Teke unu phuru ụguru alufuta;
unu asu l'onanwu agbahwa. E -meebe; yọ dụnuphu ẹge ono. ⁵⁶ Unube
o-kfuru-iche-eme-iche phe ono! Unu amaje lee ọnya l'eli lee l'ali; kọta ẹge
ụboku gbaru. Ọlobu; ?nanu ẹge e meru; unu ta aduje ike kọo iphe nta-a
dū l'ọ bụ iya.

*T'e edoshijee okfu, ada nu
(Mát 5:25-26)*

⁵⁷ “?Bụ ngunu kparu iphe unu ta achijedu idzu l'ime obu unu; fọta
iphe dū nhamunha; mee? ⁵⁸ Onye gbaru ngu ekwo -kpuru ngu l'eje kọti;
kebe ẹhu tẹ nggu l'iya doshia ya l'esu-uzo; t'ẹ b'ọ kpuru ngu je anu onye
ikpe. Onye ikpe ekwekputa ngu nu ọgbogu; ọgbogu eje atua ngu mkpọro.
⁵⁹ Kamenu; ẹke ono bẹ ịi-nodu: mgbe ẹ to nwedū l'ị lufuta jeye teke ịi-
kfuebe okpoga e gburu ngu. I -kfu-phodo iya m'ọo afu; ẹ ta ahakwa ngu.”

13

*Izimana 'anodu;
anwuhu etso iya.*

¹ Yo nweru ndu nọ l'ẹke ono, kfuru Jisosu ke ndu Gálili, Páyileti gbushiru
l'ẹke ẹphe achiru Nchileke ẹja; mee ẹphe agwakọbe lẹ mee iphe e gburu
Nchileke. ² Yọ sū ẹphe: “?Unu tubesu lẹ ndu Gálili ono kakọta ndu Gálili
odo ome iphe dū ẹji; okfu l'e gbushiru ẹphe ẹge ono? ³ Ya asu unu:
Wawa! Lẹ teke unu ta atadu onwunu ụta iphe dū ẹji, unu meshiru; ghaa
umere lakfuta Nchileke bẹ unu a-lakotakwaphu l'iyi ẹge ono l'unu ha!
⁴ Tọo ụmadzu iri l'eshato ono, eze origodo-origodo ụlo-eli Sayilówamu daru;
tugbushikota ono; ?unu tubesu l'ẹphe ka ndu Jerúsalemu ọphu ome ẹjo
iphe tọo. ⁵ Ya sūru unu: Wawa! Lẹ teke bụ l'unu ta atadu onwunu ụta iphe
dū ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke bẹ unu a-lakotakwaphu
l'iyi ẹge ono l'unu ha!”

Oshi, ẹ-ta midu amimi

⁶ Yọ bya anmaa ẹtu-wa; sụ: “L'ọo nwoke lanu bẹ nweru oshi figu, o yeru lẹ mgbo vayinu iya. Yọo byajẹ iya agbaphe tẹ ya maru: ?m'ọ mītaru akpuru. To nwe iphe ọophuje iya. ⁷ Yọ sụ nwozi mgbabu ono: ‘?I phuru-a. Afa ẹto mgburumgburu bẹ ya byawaru ole ẹnya akpuru lẹ figu-wa; to nwe iphe ọ mītaru? Nta-a bụ t'i gbutsua ya! ?Bụ ngunu meru iphe ọo-nọdu emebyishiru iya alị?’ ⁸ Onye ozi mgbabu ono asụ iya: ‘Byiko; t'ọ hafua ya ru afa lanu-a tẹ ya gvupheedu ukfu iya mgburumgburu; yee ya ọzu. ⁹ Teke bụ l'ọ mīnuru amimi afa ọdo; ọo ya bụ l'ọ dụ mma. Teke ẹ tọ dudu; ọo ya bụ; nggu egbutsuwa iya ru.’ ”

*Nwanyi, oshiakfu eme
akorohu mboku ọtu-ume*

¹⁰ Yo be mboku ọtu-ume; Jisusu anọdu l'ulo-ndzuko ndu Ju ono nanu; ezi iphe. ¹¹ Yo nweru nwanyi, nọ l'ẹke ono, ọgvu mewaru iphe-ememe afa iri l'ẹsato. Ọgvu ono alọtawa iya fobe efobe; too kweje t'ọ machia onwiya amachi. ¹² Jisusu aphuwaphu nwanyi ono; bya ekua ya; sụ iya: “Nwanyi oma! I nwewa onwongu l'iphe ono, nggu l'iya eme ono!” ¹³ Yọ bya ebyibe nwanyi ono ẹka iya ẹphe ẹbo; nwanyi ono amachiwaphu onwiya; nọkwazi nhamunha teke onophu. Yo tulaha Nchileke ẹpha.

¹⁴ Ẹhu eghulaha onye ishi ọlo-ndzuko eghughu lẹ Jisusu meru t'onye iphe eme dụ mma mboku ọtu-ume. Onye ishi ono asụ ndu ono: “Abali ishingun b'e doberu kẹ ojeje ozi; unu byajẹ t'e mee unu t'unu dụ mma l'iphe eme eme unu l'ime abali ishingun ono; unu ba abyajeshi mboku ọtu-ume.”

¹⁵ Nnajiufu asụ iya: “Unubẹ o-kfuru-iche-eme-iche phẹ-wa! ?Unu ta tufujedu eswi unu l'ẹhu l'ẹhu mẹ nkakfu-igara unu l'ọka iya; chiru iya t'o je anguta mini mboku ọtu-ume tọ? ¹⁶ Nwanyi-wa, bụ awa Ẹbirihamu-wa, Sétanu keru ẹgbu keshinu afa iri l'ẹsato-wa; ?tọ gbadu kẹ t'a tọfu iya l'ẹgbu ono mboku ọtu-ume tọ?” ¹⁷ Yo kfuebelephu ẹge ono; iphere egude ndu ono etsophe iya okfu ono; igweligwe ndu nọ l'ẹke ono atuko ete ẹswa k'eze iphe ono, Jisusu emeshibebe ono.

*Ẹtu, eegude akpuru
oshi mosutadu anma*

(Mát 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸ Jisusu asụ: “?Bụ ngunu bẹ ẹke Nchileke bụ eze dụ l'ọ bụ iya? ?Bụ ngunu bẹ ya a-turu iya yeru? ¹⁹ Ọ dụ l'ọ bụ akpuru mosutadu, nwoke lanu wotaru kua lẹ mgbabu iya. Yo fua; vuta buru eze oshi k'ẹka iya; k'ọphu unwenu, ephe l'eli byaru bya akpalaha ẹkfuna l'ẹkali iya.”

²⁰ Yọ sukwapu ẹphe: “?Bukpoo ngunu bẹ ya a-turu ẹke Nchileke bụ eze yeru? ²¹ Ọ dụ l'ọ bụ iphe ekoje buredi, eeku yisutu, nwanyi hataru nwanshi; gwakọbe lẹ ntụ iphe eegudeje eme buredi. Iphe ono jiru ẹkpa mbacha; yo woru iya je edobe; jeye; yọ tuko bya ekoo ekoko.”

*Ụzo, du kpagungu
(Mát 7:13-14, 21-23)*

²² Jisusu etsoru ụzo Jerúsalemu, ooje; l'eswetsua obodo mẹ mkpukpu; ezi iphe. ²³ Yo nweru onye suru iya: “Nnajiufu! Ndu aa-dzọfuta; ?ẹphe a-ha nwanshi tọ?”

Yọ sụ ẹphe: ²⁴ “Unu kpata ụzo; shia ụzo, dụ kpagungu bahu; okfu l'aa-dụ igweligwe chọ abahu; obu l'ẹphe ta adudu ike. ²⁵ A -nonyawaa; onye nwe ọlo gbeshi woru ụzo guchia; unu evudo l'etezi akụ ẹka l'uzo asuje: ‘Nnajiufu; guhaaru unu ụzo!’ Yọ sụ unu: ‘Lẹ ya ta makwa ẹke unu shi-o!’ ²⁶ Teke ono; unu awata okfu: ‘L'unu shikwa nọdu l'ifu iya ria; ngua. Ọdo

aburu l'o shi ezijekwaphu iphe l'edukfu unu.' ²⁷ Obenu l'oo-sukwaphu: 'Lẹ ya suru unu lẹ ya ta madu ẹke unu shi bya. Unu gbeshi iya l'ifu l'unu ha; unubẹ ndu megburu onwunu l'ejo iphe!' ²⁸ Ẹke ono bẹ unu a-nọdu raa ẹkwa; taa ikireze teke unu a-nọdu ele Ẹbirihamu; mẹ Áyizaku; mẹ Jékọpu ẹke ẹphe nọ l'ẹke Nchileke bụ eze; unubẹdua aburu ndu a chifuru achifu. ²⁹ Madzụ e-shi ụzo ẹnyanwu-ahata; shi l'ụzo ẹnyanwu-ariba; shikwaphu l'ụzo isheli; mẹ l'ụzo ọhuda bya anọdu lẹ nri l'ẹke Nchileke bụ eze. ³⁰ Unu makwaru amaru l'o nweru ndu bụ ndu ikperazụ, e-mekochaa bụru ndu ivuzọ; nwekwaruphu ndu bụ ndu ivuzọ, e-mekochaa bụru ndu ikperazụ."

Jisọsu yeru Jerúsalemu obu
(Mát 23:37-39)

³¹ Teke ono kwaphu b'o nweru ndu Fárisii, byaru bya asụ iya: "T'o shilekwaphu l'ẹke-a tųgbua nta-a; lẹ Hérọdu achọkwa t'o gude ya."

³² Yọ sụ ẹphe: "Unu je ezia uphẹgu ono lẹ ya achifu ọgvu; l'eme t'ẹhu dụ ndu iphe eme mma ntanụ yẹle echile. O -be mbọku k'ẹto ya; ozi iya agvu."

³³ Ọle ẹge ọ dụ ẹge ọ dụ bẹ ya a-nọdukpelekwaphu eje iphe, ya eje ntanụ; mẹ echile; mẹ nwarechi; kẹ l'ẹ tọ dudu ẹke ọdo, onye nkfuchiru Nchileke e-phuhu ọdo; gbahaa lẹ Jerúsalemu.

³⁴ "Oo-wa Jerúsalemu! Jerúsalemu. I tųkoru ndu nkfuchiru Nchileke egbushi; bya egude mkpuma atųgbushi ndu e ziru t'ẹphe bya nke ngu. Tekenteke bẹ ya meru tẹ ya chikobe unwu ngu l'ekalanu ẹge nnukfu-ọku egudje ẹbà iya chikobe unwu iya; ọphu 'i kwedu! ³⁵ Lekwa: l'ufu ngu bẹ aa-gbagharu agbagharu! Tẹ ya karu unu: Unu ta aphuhakwa iya ọdo jeye teke unu a-sụ: 'Tẹ Nchileke; gọru ọnu-ọma nụ onye ono, gude ẹpha Nnajiufu abya ono!' "

14

Jisọsu eme onye iphe eme t'ọ korohu

¹ Yo be mbọku ọtu-ume lanụ; Jisọsu ejeshia ori nri l'ulo onye ishi lanụ, bụ onye ọkpa ndu Fárisii. Ẹphe ebyibe iya ẹnya; l'ege iya ngge. ² Ya ndono; nwoke ọbu, ẹhu-ekoko eme abya evudo iya l'ifu. ³ Jisọsu abya ekfuru yeru ndu ezije ekemu; mẹ ndu Fárisii; sụ ẹphe: "'Ọ bụ omebyi ekemu mbụ ome onye ẹhu dụ ẹji t'ọ dụ mma mbọku ọtu-ume; tẹ tọ bụdu?"

⁴ Ẹphe te kfu okfu yeru iya. Yọ bya eduta onye ono; mee ya; ẹhu adu iya mma. Yo metsua bya asụ iya t'ọ lasha. Yọ lasha. ⁵ Jisọsu asụ ẹphe: "'? Nanụ l'unu ha, onye nwatibe iya kẹ nwoke; m'ọ bụ oke-eswi iya a-dalahụ lẹ wẹlu mbọku ọtu-ume; t'ẹ b'o me ẹgwegwa je agufuta-kebe iya?"

⁶ Ẹphe ta mahe ẹge ẹphe e-yeru iya ọnu l'okfu ono.

Okwa ẹbyee;
mẹ owozita onwonye alị

⁷ Yọ bya anmaaru ndu ono, e kukoru kẹ nri ono ẹtu l'ẹphe fọtatsuaru oshi, ndu nweru ẹnya je adugatsuaru. Yọ sụ ẹphe: ⁸ "Teke bụ l'e kujeru ngu oku nri ẹswa-nwanyi; be ejejekwa je ebegeru l'oshi, ndu nweru ẹnya: 'amakwaru ama; o nweru onye ka ngu onwe ẹnya, e zikwaruphu nzi nri ẹswa-nwanyi ono. ⁹ Onye ono, kuru unu oku nri ẹswa-nwanyi ono a-byakwa bya asụ ngu: 'T'i gbeshi tẹ nwoke-wa nọdu.' Nggu egbe teke ono rịgobe iya; je anọ-zita l'oshi, ndu laru alị nọ. ¹⁰ Obenu lẹ teke e kuru ngu oku nri; tųgbulekwaphu je anọdu l'oshi ndu laru alị; k'ọphu bụ teke onye kuru unu oku byaru; yọ sụ ngu: 'Ọnyà-e; gbeshi bya l'ẹke-a, ndu ka onweru ẹnya nọ-wa.' Ọo ya bụ; a kwabẹ ngu ugvu l'ifu onyemonye

ọbule, nggu l'ẹphe nọ l'eri nri ono. ¹¹ Kẹ l'iphe bụ onye ewoli onwiya eli bẹ ee-wozita alị; onye wozitakwanuru onwiya alị bẹ ee-woli eli.”

¹² Yọ sụkwaphu nwoke ono, kuru iya oku nri ono: “Teke bụ l'iizi nzi nri; m'ọ kwanu l'iizi t'a byaru ngu l'eswe-iphe; be ezijekwa ndu ọnyà ngu phẹ; m'ọ bụ unwunne ngu phẹ; m'ọ bụ ndu abubu ngu phẹ; m'ọ bukwanu ndu obutobu ngu phẹ, nweru iphe. Iphe ọbu bụ l'ẹphe e-ziphulata ngu azụ; e shi l'ẹke ono; yọ bụru ụgwọ iphe i meru ẹphe; be ẹphe akfụ ngu. ¹³ Ọ bụchia teke i shijeru nri eswe-iphe; nggu ezijee ndu ụkpa; ndu ibe-ẹhu ẹphe ẹ-te dzudu oke; ndu ngvuru; mę ndu ishì. ¹⁴ Ọo ya bụ; ọnu-oma aburu nke ngu; kẹ l'ẹphe ta akfuchihughedu ngu ụgwọ iya. Teke Nchileke a-kfụ ngu ụgwọ iya bụ teke ndu doberu ẹka ndoo e-shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ.”

Etu eze eswe-iphe
(Mát 22:1-10)

¹⁵ Onye lanụ lẹ ndu ẹphe l'iya nọ l'eri nri ono anụa iphe ono, o kfuru ono; sụ iya: “?Iphe ẹhu a-tsokwanu onye ono, e-ri nri l'ẹke Nchileke bụ eze ono.”

¹⁶ Jisọsu asụ iya: “L'o nweru nwoke, kwakọbejeru ọkwa eze ẹbyee; bya ezia t'a dụ l'igwe byaru iya l'aji ono. ¹⁷ Yọ gbaa teke ẹphe a-wata eswe-iphe ono; yo zia nwozi iya t'o je ekushia ndu ono, e ziru nzi t'ẹphe bya ono; l'iphemiphe ọbule b'a kwaziwaru ẹge ọo-dụ. ¹⁸ E ziebe iya ẹphe; ẹphe atụko l'ẹphe ha; sụ t'a haa ẹphe. Onye kẹ ọdungu sụru iya: 'Byiko haa ya rụ; l'o nweru alị, ya zuru k'ọphungu, ya eje aphụphu nta-a.' ¹⁹ Onye ọphu asụ iya: 'Byiko; haa ya rụ; lẹ ya zuru oke eswi iri, aajigbaje ẹbo-ẹbo; gude eje ozi; ya eje tẹ ya je amaru ẹge o shi arụ-tabe ọru.' ²⁰ Onye ọdo asụ iya: 'Lẹ ya luru nwanyi ọphungu; ya ta adudu ike abya.'

²¹ “Onye ozi ono abya eworu iphe ono kọoru nnajiufu iya. Nwoke, nwe ufu ono egude ẹhu-eghughu sụ nwozi ono: 'Ngwaa; gude ọso lufu je je etsoru ogborogbo-uzo mkpukpu; mę woroworo tuko iphe bụ ndu ụkpa; ndu ibe-ẹhu ẹphe te dzudu oke; ndu ishì; mę ndu ngvuru chita.' ²² E meebe; nwozi ono eje asụ iya: 'Nna; iphe i sụru t'e mee b'e meekwaru; ọbu l'ẹ ta nọ-chishigekwa ẹke, gbaru l'anọdu.' ²³ Nnajiufu nwozi ono asụ iya: 'Ngwaa; je etsoru uzo l'uzo; mę iphe bụ woroworo ẹgu je achita madzụ tẹ ufu iya ji ejiji. ²⁴ E to nweddu m'ọ bụ onye lanụ lẹ ndu ono, e zihawaru nzi nri ono, e-de ọnu lẹ nri iya.' ”

Iphe otso Jisọsu ephuje
(Mát 10:37-38)

²⁵ Teke ono; a kfube ọswa ha igweligwe etso Jisọsu; yọ ghakọbe bya asụ ẹphe: ²⁶ “Onye abyakfuta iya nụ; nna onye ọbu ta dụ onye ọbu ashì; mę nne iya; mę nyee ya; mę unwu iya; mę unwunne iya unwoke; mę unwunne iya unwanyi; mbụ je akpaa lẹ ndzụ yẹbedua; kamenu onye ono te etsoghekwa iya. ²⁷ Onye ẹ-te vutadu oshi-osweru ọnwu k'ẹka iya; tsoru iya; te etsokotaghekwa iya. ²⁸ ?Nanụ l'unu ha, onye arị kẹ ọku ọlo-eli; t'ẹ b'o vuru uzo nọ-duodu anọdu; pyaa iphe oo-phu iya; maru: ?ya nwekpoorunu okpoga, e-dzu iya nụ. ²⁹ Ọdumeka; tọ bụdu: o -moebe ọlo ono; tọ dūhe ike kpuchia ya. Teke ono; ndu phuru iya nụ awata iya ọja ewena; sụ: ³⁰ 'Nwoke ọwaa wataru ọkpu ọlo; tọ dūhe ike kpụ-ghee ya-o!' ³¹ Ọobuje: onye eze -gbeshi jekfushia onye eze ibe iya ọgu-egbe; yo vuru uzo nọ-duodu anọdu; rịa ya ariri; sụ: ?a maru bụ ụkporo unu ndu soja l'unu ise bẹ ya e-gude ejekfu onye gude ụkporo unu ndu soja labu l'unu iri abyakfuta iya ọgu. ³² Ọdumeka; yọ bụru teke onye ọphu nọkwaduru ote-ẹnya bẹ

oo-yefu madzụ t'e je edoshia okfu ọbu. ³³ Ọo ya bụ; l'unu ha te nwekwa onye tsuru ke bụru onye etso iya nū; m'ọ -bụdu l'onye ọbu swekotaru ọnya l'iphe o nweru l'ọ ha."

Únú, tsuhuru etsuhu
(Mát 5:13; Mak 9:50)

³⁴ "Únú bụ iphe dū mma. Obenu; únú -nonyawa; tsọ-buhu únú únú; ?ee-shi ishi agha mee ya t'ọ bụru únú; tsolahaa únú únú ọdo. ³⁵ Ẹ tọ dūhekpokwanu m'ọo mma k'oye l'alị; m'ọ bụ k'oye l'ikpọzu. Ee-woru iya wushia awushi. T'onye nweru ọnu-nchị; nūkwaa ya."

15

Aturu, ephuhu ephuhu
(Mát 18:12-14)

¹ Ndu akiriko mę ndu ọdo, eme iphe dū ẹji awata ọkpírítá ntse t'ẹphe ngabẹ nchị l'iphe Jisọsu ekfu. ² Ndu Fárisii; mę ndu ezije ekemu awata ọtso gbudagbuda; sụ: "Nta-a bẹ nwoke ọwaa anatajẹ ndu eme iphe dū ẹji; ẹphe l'iya atuko eriko nri." ³ Jisọsu abya anmaaru ẹphe ẹtu; sụ ẹphe:

⁴ "Ọ -bụru l'onye lanu l'unu ha nweru ụkporo aturu ise; nanu ephuhu; ? tọo hadu ụkporo ọno l'iri lẹ tete ọphu l'echi-ẹgu; je achọo ono, phuhuru nu ono jeye teke ọo-phụ iya. ⁵ Ọ -phụ l'iya phụ; yọ pata iya tukobe l'ukuvu; teru ẹswa lashia. ⁶ Teke o ruru ufu; yo kukota ndu ọnyà iya; mę ndu obutobu iya; sụ ẹphe: "T'ẹphe bya emeede iya ẹswa; lẹ ya phụwaru aturu iya-a, shi phuhu ephuhu-wa-o." ⁷ Ọ bụ ẹge ono bẹ ẹhu-ọtso-ẹna a-ka nshinu l'imigwe l'ishi onye lanu, eme iphe dū ẹji, taru onwiya ụta iphe dū ẹji iya; ghaa umere lakfuta Nchileke; ma l'ụkporo madzụ ọno l'umadzu iri lẹ tete, doberu ẹka ndoo, mkpa ọta onwẹphe ụta ta aduduru."

Okpoga, ephuhu ephuhu

⁸ "Ọdo bụ: ?Nanu nwanyi, e-nweru shiru iri; tẹ shiru olu tufahu; t'ẹ b'ọ mụta ọku ye l'urọku; zakọta ụlo; leghee ọnya eleghe jeye teke ọo-phụ iya. ⁹ Teke ọ phuru iya; yo kukoo ndu ọnyà iya; mę ndu obutobu iya; sụ ẹphe: 'Unu bya emeede iya ẹswa; lẹ ya phụwaru shiru olu iya-a, shi phuhu ephuhu-wa!' ¹⁰ Ẹge ono kwaphu bẹ unwu ojozi-imigwe e-te ẹswa onye lanu, eme iphe dū ẹji, taru onwiya ụta iphe dū ẹji, o meru; ghaa umere lakfuta Nchileke."

Nwata, jephuhuru nu

¹¹ Jisọsu anmaa ẹtu ọdo; sụ: "L'o nweru nwoke lanu, mụtaru unwokoro labu. ¹² Onye ke nwata anonyaa; bya asu nna iya ono: 'T'o kee iphe iya; nu iya ọphu ruberu iya nu.' Nna ẹphe ono eworu iphe o nweru keeru ẹphe ẹbo ono. ¹³ Ta nọdu ọphu baru nwishi; onye ke nwata ono ajikobewaphu nwiphe o nweru; yọ bụru iya oje mkpukpu, teru ọnya. Yo je anodu l'ẹke ono; kpaphushibebe okpoga ono lẹ wuruwururu. ¹⁴ Yọ kpakashigelephu iphemiphe ọbule ono, a nuru iya ono; ẹjo-ẹgu abya l'alị ono; yọ kpalahaa nri. ¹⁵ Yọ lakfushia onye lanu lẹ ndu a muru l'alị ono. Onye ono ezia ya tẹ oochejeru iya ezi iya l'ẹgu. ¹⁶ Ẹgu emee ya; k'ọphu ọduje iya t'a sụ l'a nuru iya nu ẹgbo iphe aawushijeru ezi ono tẹ ya taa. Obenu l'ẹ tọ dūkpoduanu onye nuru iya ẹya nu. ¹⁷ A nonyaa; egomunggo ala iya azu; yọ sụ: '?Bunua umadzu ole lẹ ndu nna iya ebuje ozi bẹ erije nri; riphodo iya eriphodo; ya abya anodu l'ẹke-a; ẹgu abya iya egbugbu ẹge-a?' ¹⁸ Yọ sụ lẹ ya e-gbeshi lakfube nna iya; je asu iya: "Nna; ya mesewaru Nchileke; bya emeswe ngu. ¹⁹ Ya ta gbahekwa ke t'i kukwadia ya nwatibe ngu ọdo."

Mejewa iya nū ẹge iime ndu i buru ozi.” ²⁰ Yo gbeshi lakfubeshia nna iya ono.

“Yọ nọdukwaduru ote-ẹnya; nna iya ono aphua ya; imiko iya egude iya. Yọ vuta ọso; je anmaa nwatibe iya ono akpa; tsuta iya ọnu. ²¹ Nwatibe iya ono asu iya: ‘Nna; ya meswewaru Nchileke; bya emeswee ngu. Ya ta gbahekwa ke t’i kukwadua ya nwatibe ngu ọdo.’ ²² Nna iya ono asulee unwokoro ono, ejeru iya ozi ono: ‘Unu chita uwe-nlọkpuru phụ, katsua mma phụ bya eyee ya. Unu agbabe iya echi mkpushi-eka; yee ya akpokpa. ²³ Unu akputa ada-eswi, ẹba nọ gbua t’ephē taa; mee ẹswa; ²⁴ kele nwatibe iya-wa shi nwuhuwa anwuhu; ọle nta-a b’ọ nọwa ndzụ. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ọle nta-a b’a phụwaru iya.’ Ephemē awata ote ẹswa.

²⁵ “Teke ono be ọkpara nwoke ono nọru l’egu. Yọ larutadelephu ufu ntse; l’anuwa ọda nkwa; me egvu. ²⁶ Yọ bya ekua onye lanu le ndu ejeru nna iya ozi; ji iya: ‘?Bu ngunu be eeme le nk’ephē?’ ²⁷ Onye ono asu iya: ‘Le nwunne ngu lataru-o; nna ngu egbua ada-eswi, ẹba nọ; okfu l’ọ phuru iya le ndzụ ọdo.’

²⁸ “Ehu eghulaha ọkpara nwoke ono eghughu; to kwe ọbata l’ufu. Nna iya ono abya ejekfu iya; je arọ ya; su iya t’ọ bataru. ²⁹ Yọ su nna iya ono: ‘I phu-a; afa olemole-wa be ya jekotawaru ngu ozi; to dubua iphe i zijeru iya, ya tujeru ngu ego ememe. Obenu l’ẹ ti nubukwaa ya mbu m’oo mkpi te ya gude mee ẹswa yele ndu onya iya phe. ³⁰ Yo be le nwatibe ngu owaa laru; mbu onye jeru je atuko iphe ngu mephushiaru unwanyi ọkpara; nggu egbe gbuaru iya ada eswe, ẹba nọ.’ ³¹ Nna iya ono asu iya: ‘Nwa iya; ?ọ kwa le nggu l’iya l’anonua tekenteke; iphe bu iphe ya nweru aburu nke ngu. ³² O gbaru t’e mee ẹswa; okfu le nwunne ngu-a shi nwuhu anwuhu; obu le nta-a b’ọ nọwa ndzụ ọdo. O shi phuhu ephuhu; obu le nta-a b’a phụwaru iya.’ ”

16

Onye ishi, kwaru ẹnya l’ozi nnajiufu

¹ Jisosu asukwaphu ndu etsoje ọzo iya: “L’o nweru nwoke lanu, nweru iphe; bya enwekwaruphu onye ishi ndu ejeru iya ozi. A nonyaa; ama abya agbaaru nwoke ono l’onye ishi ndu ozi iya ono emebyishi iphe iya emebyishi. ² Nwoke ono ekua onye ishi ndu ozi iya ono; su iya: ‘?Bu ngunu be ya anu ẹge-a l’iime-wa? Ngwaa; koshi iya ẹge i gude eletaru iya iphe iya ẹnya; ke l’ẹ tii buheduru iya onye ishi ndu ozi iya ọdo.’ ³ Onye ishi ozi ono abya aria ya; su: ‘?Bunua ngunu be ya e-me le nnajiufu iya abya iya onafu ishi ndu ozi iya-a? L’ẹ-ba bu l’ike okori du iya; yo dukwanu iya iphere oje arọ. ⁴ Ya mawaru iphe ya e-me te ndiphe kweje te ya bataru ephē l’ufu teke a chifuleru iya phụ l’obu ishi ndu ozi ono.’

⁵ “Yọ bya ekukoo ndu ji nnajiufu iya ono ugwo nanu nanu. Yọ ji onye k’odungu: ‘?Bu ngunu b’i ji nnajiufu iya ugwo iya?’ ⁶ Onye ono asu iya l’ọ kwa ugwo ukporo ite manu ise. Yọ su iya: ‘Ngwaa; nggu ekwo-ugwo ngu; nọ-zita egwegwa; dee ya ugwo ukporo ite manu ẹbo l’iri.’ ⁷ Yọ ji onye ọdo: ‘Nggubedua; ngunu b’i ji?’ Onye onanu asu iya l’ọ ukporo ẹkpa witu ise. Yọ su iya: ‘Nggu ekwo-ugwo ngu; dee ukporo ẹkpa witu ẹno.’ ”

⁸ “Ya ndono; nnajiufu onye ishi-ozi ono, ẹ te gudedu ire iya ẹka ono ajaja ya ajaja; okfu l’o meru umere onye kwaru ẹnya. Ke l’unwu eliphe ka okwa ẹnya l’iphemiphe obule, ephē l’ogbo ephē eme; karia ndu nọ l’iphoro ke Nchileke.”

⁹ Jisosu asukwaphu: “L’o ya bu iphe ya ekfuru unu: t’unu gude eku ke mgboko-a shitaru onwunu onya; k’ophu bu teke eku obu gvuleruphu; e duru unu lashia l’ufu, e-ta byadu bya echihu echihu.

¹⁰ “Onye e gude ire iya eka l’iphe ha nwanshi be ee-gudekwaphu ire iya eka l’iphe ha nshinu. Onye e-te dobedu eka ndoo l’iphe ha nwanshi te edobekwa eka ndoo l’iphe ha nshinu. ¹¹ O ya bu; o -buru l’e t’e gudedu ire unu eka l’eku ke mgboko-a; ?nanu ege ee-shi gude ire unu eka l’eku ophu bu okpobe eku? ¹² Temanu; o -buru l’e t’e egudedu ire unu eka l’iphe onye odo; ?bu onye a-nu unu iphe ophu a-buru nk’unu.

¹³ “E to dudu nwozi, a-chita nnajiufu labu ejeru ozi l’ugbo lanu; t’e b’o kp’o onye lanu ashi; yeru onye ophu obu; odo bu l’o yeru ehu l’ozi k’onye lanu; l’apa ozi k’onye ophu eka lanu. Unu te etsoghekwa uzo ke Nchileke; l’achikwaphu nta okpoga.”

*Jisosu ezi iphe bu
uche-obu Nchileke*

(Mat 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁴ Ndu Farisii atuko iphe ono l’o ha nukota; bya awata oturu Jisosu mgbonu; okfu l’ephe yenukaru okpoga enya. ¹⁵ Yo su ephe: “O bu unubedua eme onwunu ndu doberu eka ndoo l’ifu ndiphe; obu le Nchileke marua obu unu; ke l’iphe madzu riru l’o bu iphe-oma gbe buru ejo iphe l’anya Nchileke.

¹⁶ “Ekemu, shi l’eka Mosisu; me okfu ndu nkfuchiru Nchileke nokwaa jeye teke Jonu Baputizimu byaru. Keshinu ono b’a duberu ozi ozi-oma ke eke Nchileke bu eze; onyenonu adzolahaa uzo abahu iya. ¹⁷ Obenu l’o kakwa ntse te igwe me ali gv; male t’akpuru okfu ekemu ono nanu buru iphe mmakanu.

¹⁸ “Onye chifuru nyee ya; je alua nwanyi odo; bukwa ogori be oori. Onye lukwanuru nwanyi, nji iya chifuru achifu erikwaphu ogori.”

Oke amadu yele Lazarosu

¹⁹ “O nweru oke amadu lanu, eyeje egiri uwe, ere ire mkpurumkpuru. Ege ono be onoduje eri ova ova mboku-mboku. ²⁰ Yo nwekwaruphu onye ukpa, onya aba, epha iya bu Lazarosu. Lazarosu ono agwojeru l’onu nggamgbo oke amadu ono. ²¹ Yoo duje iya t’a su l’a nuru iya nu eviriva nri, eshije l’okpokoro nri oke amadu ono adashi teke oke amadu ono eri nri. Ophu ka nu bu le nkuta awujeru bya iya omicha onya ono.

²² “A nonyaa; onye ukpa ono anwuhu; unwu ojozi-imigwe ekuta iya je edonyabe Ebirhamu l’imigwe. Oke amadu ono abya anwuhkwaphu; e lia ya. ²³ Yo nodu l’ali-maa eke o no l’iphe-ehuka; palia enya; phua Ebirhamu l’ote-enya; phukwaaphu Lazarosu eke o nonyabe Ebirhamu.

²⁴ Yo rashia: ‘Nna iya Ebirhamu; te imiko iya du ngu ru! Zinua Lazarosu t’o tseeru mkpushi-eka le mini; bya edenyi iya l’ire t’o gua ya egugu; le ya ejekwa oke iphe-ehuka l’oku-wa.’

²⁵ “Obenu le Ebirhamu suru iya: ‘Nyatakwa le teke i shi nodu le mgboko b’i natakotaru iphe-oma nke ngu; ege ono be Lazarosu natakotaru iphe-ehuka teke ono. Nta-a be ehu duwa iya agu; nggubedua anodukwanu l’oke iphe-ehuka. ²⁶ A gufukpoonu ono b’o nweru ogè, ha nshinu, no-buharu ayi l’unu; t’e b’o du onye shi l’ibiyi owa a-bya eke unu no; too du onye shi eke unu no, a-daghanu byakfuta ayi.’ ²⁷ Nwoke ono asu iya: ‘L’o du mma.’ Wo iya: ‘Keshinu ophu o du ege ono; byiko Nna; zinua Lazarosu ke

nna iya ²⁸ l'unwunne iya dukwa ise l'ẹke ono. T'o je anmaaru ẹphe okwa t'ẹphe ba abyakfutabua ya l'ẹke-a, ya ejenwu ẹhu ẹge-a.'

²⁹ "Ébirihamu asu iya: 'Unwunne ngu phe nwewaru ekwo Mosisu; me l'ekwo ndu nkfuchiru Nchileke; t'ẹphe nujee iphe ndu onanu ekfuru ẹphe.'

³⁰ "Yọ su iya: 'Wawa Ébirihamu nna; o -buru le madzu shi l'alì-maa gbeshi jekfu ẹphe; be ẹphe a-kabekwaa taa onwẹphe uta.'

³¹ "Ébirihamu asu iya: 'Epe -anudu okfu Mosisu; epe ta nu ke ndu nkfuchiru Nchileke; o kwaphu ẹge ono be epe te ekwetadu; m'o -ruhuru; o nweru onye shi l'onwu teta nodu ndzu.' "

17

Okwa k'ome iphe du eji

(Mát 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

¹ Jisosu asu ndu etsoje uzo iya: "O doru enya l'o nwetsuaru iphe emekochaa mee te madzu shiswee uzo ke Nchileke. Obenu; nsho onye ophu oo-shi l'eka! ² O gega karu onye ono mma l'a pataru o-ji-l'eka mkpuma, ha nshinu; nmaa ya l'olu; je enwuru iya ye l'eze enyimu; ma l'ome t'onye lanu l'egirima-a shiswee uzo ono. ³ Unu kwaberu onwunu enya!

"Teke o bu le nwanna ngu mesweru ngu; kfuru iya eya. Teke bu l'o taru onwiya uta iphe du eji, o meru; guaru iya nvu. ⁴ Teke bu l'o mesweru ngu ugbo esaa ujiku lanu; byakfutakota ngu ugbo esaa ono bya asu ngu le ya tawaru onwiya uta iya; ghawa umere; guketakwaru iya nvu."

Ekweta

⁵ Ndu ishi-ozu asu Nnajiufu: "Nna; menua te ekwekwe epe kafua oshihu ike!"

⁶ Nnajiufu asu epe: "Ndege o buru l'ekwekwe, unu kweru ke Nchileke habekpoonu l'o bu nwa irikirikwekwe akpuru mosutadu lanu me unu adujekwaa ike su m'oo eze oshi sikamayinu-wa: 'Fofu l'ukfu; je adzabe onwongu l'echi eze enyimu!' Yo mee ya."

Iphe gbaru nwozi l'ememe

⁷ "T'a sukwaru l'onye lanu l'unu ha be nweru nwozi lanu, akoru iya okori l'egu; m'o kwanu l'oocheru iya aturu. Teke bu le nwozi ono shi l'egu lata; ?ii-su iya t'o byalekwaa nta-a bya adugaru anodu ria nri. ⁸ ?Iphe ii-gbechia kfuaru iya ta budu t'o shiaru ngu nri-enyashi egwegwa; yo je eye uwe iya; pafutaru ngu nri t'i riodu; temanu yo ride nk'iya. ⁹ ?Oo-tu nwozi ono epha ege ono, o jeru ozi ono, o ziru iya ono to. ¹⁰ O kwaphu ege ono be unu du. Unu -meebelephu iphe e ziru unu; unu asu: 'L'unu bu ndu ozi, e-ta gbadu k'otu epha; l'o bu iphe gbaru unu l'ememe be unu meru.' "

Jisosu eme umadzu iri, bu ndu ehu-labu t'ẹphe korohu

¹¹ Le Jisosu ejelephu l'esu-uzo, e shi eje Jerusalemu be ooswetalephu mgbaku Sameriya me Galili. ¹² Yo bahulephu l'oma mkpukpu lanu; umadzu iri, ehu-labu eme awukfutashia ya; ¹³ noduru ote-enya; kpolahaa mkpu asuje: "Jisosu; Nnajiufu; phuaruru epe imiko-o!"

¹⁴ Jisosu aphua epe bya asu epe: "T'ẹphe je te ndu achijeru Nchileke eja gbuedu epe igo!"

Epe awuru tugbua; ehu-labu ono agvukota epe l'ehu; epe aduwaphu mma. ¹⁵ Onye lanu aphulephu le ya duwa mma; ghakobe lashia

azụ; l'atụ okokooko; aja Nchileke ajaja. ¹⁶ Yọ bya erua ẹke Jisọsu nọ; bụru l'alị pẹe l'iku okpa Jisọsu; kpube ifu l'alị; etu Jisọsu ẹpha. Onye lanụ ono bụ onye Samériya. ¹⁷ Jisọsu asụ: “?Tọ bụdunua ụmadzu iri b'e meru t'ẹphe dū mma? ?Nanuhunu ụmadzu tete ọphu? ¹⁸ ?Tọ dūhedu onye ọdo, o ruru l'ẹhu kẹ t'ọ bya ekele Nchileke ekele; gbahalephu nwoke-wa, shiru alị ọdo-wa?” ¹⁹ Yọ sụ nwoke ono: “Gbeshi jeshia iphe iije; l'ekwekwe, i kweru kẹ Nchileke mewaru t'ẹhu dū ngu mma.”

Nchileke abyaakwa ọbu eze
(Mát 24:23-28, 37-41)

²⁰ Ndu Fárisii ajị Jisọsu: “?Buhunu teke ole bẹ Nchileke e-koshihunu lẹ ya bụ eze ọbu?” Yọ sụ ẹphe: “L'ẹ t'o nwekwa ahuma, e-meodu t'e gude maru lẹ Nchileke abyawa ọburu eze ọbu. ²¹ Ọphu tọ dukwa onye a-sụ: 'Lekwa iya ndọ l'ẹke-a; ọdo bụ l'ọo ya ndọphu;' kẹle Nchileke buakwa eze l'obu unu nta-a.”

²² Yọ sụ ndu etsoje ụzo iya: “L'uboku nọphu abya teke ọo-duje unu t'a sụ l'unu nọkpooru nū ujiku lanụ l'ẹke Abubu-Ndiphe bụ eze; ọbu; mgbe unu ta anọdu iya. ²³ O nweru ndu a-sụ unu: 'Unu lekwa iya l'ẹkaphu; m'ọ kwanu t'unu lekwa iya l'ẹke-a!' Unu be ejekwa; unu te etso ẹphe. ²⁴ L'ọ kwa ẹge ebemu-igwe echije taa l'akpamigwe; shi l'ẹka iya ọwaa lojaa jeye l'ẹka iya ọphu; bụ ẹge Abubu-Ndiphe e-me mbọku ọo-bya. ²⁵ Obenu l'ọ jefutajeodu iphe-ẹhuka nshinu; ọgbo nta-a ajika iya. ²⁶ O bụ ẹge ọ dū l'oge kẹ Nówa phụ; bụ ẹge ọo-dū teke Abubu-Ndiphe a-bya. ²⁷ Teke ono bẹ ẹphe nọ l'eri; l'angu; aluphe nwanyi; ekephe nwanyi nji jeye mbọku, Nówa pẹ bahuru l'eze ụgbo, ọ kuru. Eze utso abya bya agbaa; mini erigbushikota ndu ọphu l'ẹphe ha. ²⁸ Ẹge ono b'ọ dukwaphu l'oge kẹ Lótu. Ẹphe shi eri; l'angu; agba ngho; akọ iphe l'alị; akpushi ụlo. ²⁹ Yo be mbọku, Lótu lufuru lẹ Sódomu; ọku nshị-egbe eshi l'igwe; chia gbaragbara l'ọ bụ mini; bya ekegbushikota ẹphe l'ẹphe ha. ³⁰ Ẹge ono bẹ ọo-dū mbọku, Abubu-Ndiphe e-he kfulangu.

³¹ “T'onye nọ l'okpoku; iphe iya anọdu l'ime ụlo be ejekwa iya egwota. T'onye nọ l'egu be ejehekwa ọla azụ l'ufu. ³² Nyatakwa iphe meru nyee Lótu. ³³ Iphe bụ onye achọ tẹ ndzụ iya bụru iya uru-erita lẹ mgboko-a; e-tufakwa ọgbodo ndzụ iya. Obenu l'iphe bụ onye tufakwanuru ndzụ iya lẹ mgboko-a; e-nweru ndzụ gbururu jeye.” ³⁴ Jisọsu asukwaphu ẹphe: “Tẹ ya karu unu: l'enyashi mbọku ono bẹ ụmadzu ẹbo a-zẹ l'oshi-azẹ lanụ; a dzuchata onye lanụ; haa onye ọphu. ³⁵ Ụnwanyi labụ a-nọdu atsụ nri; a dzuchata onye lanụ; onye ọphu akwaa. ³⁶ Ụmadzu labụ a-nọdu l'egu; a dzuchata onye lanụ; onye ọphu akwaa.”

³⁷ Ndu etsoje ụzo iya ajị iya: “Nnajiufu; ?bụ l'egbe awe bẹ iphe ono e-me?”

Yọ sụ ẹphe: “L'ọ kwa ẹke odzu daburu bẹ udele edzukobeje.”

18

Ẹtu nwanyi, maa tofuru; mę onye ikpe

¹ Jisọsu abya anmaaru ẹphe ẹtu, o gude ekoshi ẹphe t'ẹphe kfufe nū Nchileke; t'ẹphe ba asuje l'ike ekfukfu iya gvwaru ẹphe. ² Yọ sụ ẹphe: “Lẹ mkpukpu lanụ b'ọ nweru onye ikpe, bu iya nū. Onye ikpe ono ta atsudu Nchileke egvu; tọ dū iphe ọ guberu madzụ. ³ O nwekwaruphu nwanyi lanụ, nji iya ta nọhedu, bu lẹ mkpukpu ono. Tekenteke bẹ nwanyi ono abyakfutaje onye ikpe ono l'arọ iya: 'Byiko; t'ọ kpefunu iya l'ẹka onye okfu adaru yee ya.' ⁴ Onye ikpe ono ajikanyaa; jikanyaa; bya arĩa; sụ:

'L'a marua lẹ ya ta atsudu Nchileke egvu; to nwe onye ya guberu iphe. ⁵ Obenu lẹ nwanyi-a kfuchishinukawaru iya nchi. Ya e-kperu iphe iya nu iya; odumeka b'ọ -byaphenyaa be ọo-byaru njorehu nu iya.' "

⁶ To du iya bu; Nnajiufu asu: "Unu nuwaru iphe ejo onye ikpe ono kfu? ⁷ Unu tubesu lẹ Nchileke ta akaduru okpefu ndu o fotaru afota egwegwa; mbu ndu anoduje araku iya: eswe l'enyashi? Oo-gbe bya anoo anono oyeru ephe eka too? ⁸ Wawakwa. Te ya karu unu; l'oo-kpefukwa ephe egwegwa. Obenu; Abubu-Ndiphe -byalephu; o phua ndu e-kwe ndu iya l'eka lẹ mgboko-a?"

*Etu onye Farisii;
me onye akiriko*

⁹ Jisusu abya anmaaru ndu tubesu l'ephe doberu eka ndoo; l'akpo ndu odo ebo-ebo l'afu etu-wa; su ephe: ¹⁰ "L'o nweru umadzu labu, bahu l'eze-ulo Nchileke je okfu nu Nchileke. Onye lanu bu onye Farisii; onye ophu aburu onye ana akiriko. ¹¹ Onye Farisii ono egbeshi je akwegeru; bya ekfu nu Nchileke; su iya: 'Nchileke; ya etu ngu epha lẹ ya te emedu ejo iphe l'ọ bu ndu odo; mbu-a; l'ọ bu ege nwoke-wa, bu onye ana akiriko-wa emeje. Kele ya te ezidu iphura; ya te emegbu madu emegbu; ya te eme ke nwanyi. ¹² Ya aswije aswisi abali ebo l'idzu; ekfu anu Nchileke. Iphe, bu iphe ya dzutaru edzuta l'ọ ha be ya ekeje uzo iri; woru uzo lanu nu Nchileke.'

¹³ "Onye onanu, bu onye akiriko ono ejeru je evudo ote-nya; to palikpoduanu ifu apali; gbahaa l'ọ kuberu eka l'olu;* su: 'Nchileke; te imiko yebe onye eme ejo iphe du ngu ru.' " ¹⁴ Jisusu asu ephe: "Te ya karu unu: onye onanu, bu onye ana akiriko ono byakwa bya ala nk'ia; Nchileke agwa iya nu l'onye doberu eka ndoo; haa onye ophu; ke l'iphe bu onye ewoli onwiya eli be ee-wozita ali; onye wozitakwanuru onwiya ali be ee-woli eli."

*Jisusu agoru unwegirima onu
(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)*

¹⁵ A haru dutalahaaru Jisusu egirima nshii t'o byigbaa ephe eka; ndu etsoje uzo iya aphua ya; baaru ndu ono, edutaru iya egirima ono mba. ¹⁶ Ya ndono; Jisusu abya ekua ephe; su ephe: "Unu haa egirima t'ephe bakfuta iya. Unu ba anashishi ephe anashi; l'ọ kwa ndu du ege ono be eke Nchileke bu eze bu nk'ephe. ¹⁷ Kamenu; te ya karu unu: l'iphe bu onye e-te gudedu obu, du l'ọ bu k'unwegirima kweta l'oo Nchileke bu eze iya; ta abahukwa l'eke Nchileke bu eze."

*Nwata okoro, nweru iphe
(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)*

¹⁸ Yo nweru onye ishi ndu Ju, jiru Jisusu; su iya: "O-zi-iphe; nwoke, dueberu mma! Bu ngunu be ya e-me te ya nweru ndu gbururu jeye?"

¹⁹ Jisusu asu iya: "Nanu ege o du be iku iya onye dueberu mma? E to nwekwa onye odo, bu onye dugeru mma; a gufu Nchileke nwenkinyi iya. ²⁰ O kwa li mawaru ekemu-wa: 'Be erikwa ogori; be egbukwa madu; be ezikwa iphura; ba adzuka ejo-ire; kwaberu nne lẹ nna ngu ugvu.' "

²¹ Nwoke ono asu iya: "Le keshinu ya bu nwata be ya shi kwabetaru iphemiphe obule ono nya; ophu 'o dukwa ophu ya mebyijeru."

* **18:13** 18:13 Iphe a kwata dee l'ekwo Giriku; l'eke-a kwa lẹ nwoke ono tsuru eka l'okpoma. L'ome-l'ali ndu Ju bu eka be madu etsuje l'okpoma gude koshi l'iphe ruru iya l'ehu.

²² Jisọsu anụlephu iphe o kfuru; sụ iya: “Iphe lanụ bẹ phọdufuaru ngu l'ememe: bụ iya bụ t'i je je erekota iphe i nweru l'ọ ha; chịta okpoga iya keeru ndu ụkpa. Ọo ya bụ; nggu enweru ọkpobe iphe l'imigwe. I -meebe ẹge ono; nggu abya etsoru iya.” ²³ Nwoke ono anụlephu iphe ono; ẹhu adaa ya kọo; ẹke o nweshikwanuru iphe ike.

²⁴ Jisọsu elenyaa ya; sụ iya: “Iphe ọ dukwanu l'ọo ẹhuka tẹ ndu nweru iphe bahụ l'ẹke Nchileke bụ eze! ²⁵ Ọ kakwa ntse t'e wota ịnya; pyoo l'anya ngga; karia t'onye nweru iphe bahụ l'ẹke Nchileke bụ eze!”

²⁶ Ndu nuru iya nụ aji: “?Buhunu onye bẹ aa-dzofuta; m'ọ -dụ ẹge ono?”

²⁷ Jisọsu asụ ẹphe: “L'iphe kpọru madzụ l'ememe bẹ dukwa Nchileke ntse ememe.”

²⁸ Pyita asụ Iya: “Lewaru ẹphebedua, haru ufu ẹphe; bya etsoru ngu-a.”

²⁹ Yọ sụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ẹ t'ọ dukwa onye gude kẹ ẹke Nchileke bụ eze; haa ụlo iya; haa nyee ya; haa nwunne iya; haa ndu mụru iya nụ; haa ụnwu iya, ³⁰ Nchileke ta akfuru ụgwọ iya nkfungo nta-a; yo nweru ndzụ gbururu jeye l'ogbo ọphu abya nụ.”

K'ugbo ẹto, Jisọsu ekfu k'anwuhu iya

(Mát 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Jisọsu abya eduta ụmadzu iri l'ẹbo ono; sụ ẹphe: “Unu lekwa l'ẹphe ejeekwa Jerúsalemu. Iphemiphe ọbule, ndu nkfuchiru Nchileke deru lẹ kẹ Abubu-Ndiphe bẹ e-rekotakwa l'ọ ha! ³² Lẹ aa-kpuru iya ye ndu ẹ-ta madzụ Nchileke l'ẹka; ẹphe ajaa ya ewena; mee ya iphe-iphere; vua ya ọnu-mini. ³³ Ẹphe e-chi iya ẹchachi; bya eworu iya gbua. Ọ -nọ abali ẹbo; kẹ ẹto; yo shi l'onwu teta bya anọdu ndzụ ọdo.”

³⁴ Tọ dụ iphe ono m'ọo nanụ, doru ndu etsoje ụzo iya ẹnya; okfu ono atuko gbachia ẹphe ẹnya; kẹ l'e meru t'ẹphe ba ma iphe o kfuru.

Jisọsu agwo onye ishi, arọ arọ

(Mát 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Jisọsu erudelephu Jériko; yo nweru nwoke, atsu ishi, nọ l'iku esu-uzo arọ arọ. ³⁶ Yọ nua igidi ndu awuswe nụ; jilaha iphe ada nụ.

³⁷ Ẹphe asụ iya l'ọ kwa Jisọsu, onye Názaretu l'eswe.

³⁸ Yọ rangarahu: “Jisọsu Nwatibe Dévidi; phuaru iya rụ imiko!”

³⁹ Ndu nọ l'uzo ifu abaaruru iya mba; sụ iya t'ọ daa nwanshi. Yọ ka l'iya-a ọrashi ike: “Nwatibe Dévidi; phuaru iya rụ imiko!”

⁴⁰ Jisọsu abya evudo; zia t'e dutaru iya ẹya. Yọ rutalephu ntse; Jisọsu aji iya: ⁴¹ “?Bụ ngunu bẹ dụ ngu tẹ ya meeru ngu?”

Yọ sụ iya: “Nnajiufu; ọ bụ tẹ ya phua ụzo-o.”

⁴² Jisọsu asụ iya: “Wata ọphu ụzo ọbu; l'ekwekwe, i kweru kẹ Nchileke mewaru ngu t'i dụ mma.”

⁴³ Teke onophu; yọ watawaphu ọphu ụzo; bya etsoru Jisọsu phẹ aja Nchileke ajaja. Iphe bụ onye phuru iya nụ; yọ jaa Nchileke ajaja.

19

Jisọsu yele Zakíyosu

¹ Jisọsu abya abata Jériko; swelaha ya esweswe. ² Yo nweru nwoke, aza Zakíyosu, bụ iya bụ onye ishi ndu akiriko. Yo nwekwanuru iphe nshinu.

³ Zakíyosu-wa shihawa achọ ẹge ya e-me maru onye bụ Jisọsu. Obenu lẹ mkpa, aakpa l'ẹke ono te kwedu t'ọ kpata ụzo; okfu l'ọ ha mkpurukpu. ⁴ Tọ dụ iya bụ; yo vuru ụzo gbachia je enyihu eli oshi sikamo; je anọdu tẹ ya phụ Jisọsu; okfu lẹ Jisọsu e-shi ẹke ono swee. ⁵ Jisọsu abyarutalephu ẹke

ono; bya apalia ɛnya; phua ya; bya eku iya: “Zakíyosu; nyizita ɛgwegwa; l'ọ ụlo ngu bẹ ya nọfutaje ntanu.”

⁶ Yo nyifutakebewaphu; gude ɛhu-otso-ɛna dubata Jisosu l'ufu iya. ⁷ Ẹhu eghulaha iphe, bu ndu phuru iya nu eghughu; ɛphe ekfulaha; su: “Nenu; nwoke-wa abahu jeshia t'a kwaru iya ɛbyee le ke nwoke-wa, megburu onwiya l'ejo iphe-a.”

⁸ Zakíyosu egbeshi bya asu Nnajiufu: “Nnajiufu; iphe, bu iphe ya nweru enweru bẹ ya e-ke ụzo ɛbo; nu ndu ukpa ụzo lanu. O -buru l'o nweru onye ya rijeru nriru; ya akfu-ghachi iya onye obu iphe ha l'ọ bu iphe ya riru iya ugbo ɛno.”

⁹ Jisosu asu iya: “Ntanu owaa b'a dzofutaru ndu ufu-wa; keshinu nwoke-wa l'onwiya bukwapu nwatibe Ẹbirihamu. ¹⁰ Le yebe Abubu-Ndiphe kwa ndu phuhuru ephuhu bẹ ya choru bya; k'ophu ya a-dzota ɛphe.”

*Etu, eegude ndu e yeru
iphe l'eka anma
(Mát 25:14-30)*

¹¹ Ẹphe anunyalephu iphe ono, ookfushi ono; yo wataru ɛphe onmaru ɛtu; okfu l'ọ nọ-wa Jerúsalemu ntse; ọdo bu l'ɛphe shi tubesu le Nchileke abyakebewa okoshi le ya bu eze. ¹² Ya ndono; yo su ɛphe: “L'o nweru nwoke, shi l'eri ndu eze. Nwoke ono ejee oha obu, teru ɛnya; t'e chia ya eze; temanu yo lata. ¹³ Yo bya ekua ndu ejeru iya ozi umadzu iri; keeru ɛphe pongu iri; su ɛphe: ‘Unu gude iya gbaa ngho jeye te ya lata.’ ¹⁴ O le nwoke ono du ndu ali iya ashi. Ẹphe eyefu ndu ozi t'ɛphe tso nwoke ono azu azu je asu l'e t'ọ dudu ɛphe mma t'ọ buru nwoke ono a-buru ɛphe eze.

¹⁵ “E chibegelephu nwoke ono eze ono; yo lata bya ezia t'e kuaru iya ndu ono, ejeru iya ozi, o nutsuaru okpoga ono; te ya maru iphe ɛphe ritatsuaru le ngho ɛphe obu. ¹⁶ Onye k'odungu abya evudo iya l'ifu; su iya: ‘Nna; pongu olu ngu ono tukobekwaru onwiya pongu iri ọdo.’ ¹⁷ Yo su iya: ‘I meru ohuma; i bu nwoke. Keshinu i yeru ɛhu l'iphe ha nwanshi bẹ ya yewaru ngu mkpukpu iri l'eka t'i buru onye ishi ɛphe.’ ¹⁸ Onye k'ɛbo abya asu iya: ‘Nna; pongu olu ngu ono tukobekwaru onwiya pongu ise ọdo.’ ¹⁹ Onye eze ono asu iya: ‘O kwaphu mkpukpu ise bẹ ii-buru ishi ɛphe.’

²⁰ “Onye ọdo abya asu iya: ‘Nna; owaa pongu olu ngu. Ya wolekwaru iya phu kechia le nwa mpete ɛkwa; ²¹ okfu le ya atsu ngu egvu l'i dunukaru ɛhuka. Iiwotaje iphe ɛ ti dobedu; l'akpataje iphe ɛ ti mebedu.’ ²² Onye eze ono asu iya: ‘I phua nggube iphe ono, ejo okpoma egbu egbugbu ono! Okfu-onu ngu bẹ ya e-gude nma ngu ikpe. O -buru l'i maru le ya du ɛhuka; l'ewotaje iphe ya ɛ-te dobedu; l'akpataje iphe ya ɛ-te mebedu; ²³ ?bu ngunu meru iphe ɛ ti yeduru iya okpoga iya l'ulo-okpoga; k'ophu bu: ɛge-a, ya laru-wa me ya eje ewota iya nu ye le o-muru-nwa, tso iya nu.’

²⁴ “Yo bya asu ndu vudo l'eke ono: ‘Unu nata iya okpoga ono; woru nu onye ophu nweru pongu iri phu.’ ²⁵ Ẹphe asu iya: ‘I-nhi; ?buchia yebedua, nweru pongu iri?’ ²⁶ Yo su ɛphe: ‘Te ya karu unu: onye nweru nu bẹ Nchileke a-nufua ophu ka nshinu; onye ɛ-te nwe du nu bẹ ee-gbe natafua nu nwiya ophu o nweru enweru obu. ²⁷ A bya le ndu okfu iya-a, bu ndu ɛ-te kwedu l'ọ ya a-bu eze ɛphe-wa; unu chita ɛphe bya edobe l'ifu iya gbushikota ɛphe.’ ”

*Jisosu abahu Jerúsalemu
(Mát 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)*

²⁸ Jisọsu ekfugelephu iphe ono, ookfu ono; jeshia Jerúsalemu, ooje. ²⁹ Yọ byarutalephu ugvu, eekuje Olivu, nọ lẹ mgboro Betuféji mẹ Bétani; zia ndu etsoje ọzo iya ọmadzu ẹbo; sọ ẹphe: ³⁰ “Unu jee lẹ mkpukpu ono, nọ unu l'ọzo ifu ono. Unu -rulephu ọnu-ọzo, e shi abahụ mkpukpu ono; bẹ unu a-phua nwa nkakfu-igara, e liberu elibe, madzụ te tsubua ẹnyishi. Unu tọshia ya; kpụta bya ẹke-a. ³¹ Teke bụ l'o nweru onye jiru unu: ‘?Iphe kparu iphe unu atọta iya?’ unu sọ iya lẹ mkpa iya duru Nnajiufu.”

³² Ya ndono; ndu ono, e ziru ozi ono atugbua bya erua; yọ buleruphu ẹge ono, o kfulu iya ẹphe ono b'ọ dọ. ³³ Ẹphe atoshidelephu nkakfu-igara ono; ndu nwe iya nọ asụ ẹphe: “?O meru agha bẹ unu atoshi nkakfu-igara ono?”

³⁴ Ẹphe asụ ẹphe: “Lẹ mkpa iya duru Nnajiufu.” ³⁵ Ẹphe abya akpọtaru iya Jisọsu; woru uwe ugwehu ẹphe wukobe iya; bya eyeru Jisọsu ẹka; yọ dugaru l'eli iya. ³⁶ Yọ gbachidelephu atugbu; ẹphe eyetatsua uwe ugwehu ẹphe; tọoru iya l'esu-ọzo.

³⁷ Yo rudelephu Jerúsalemu ntse; nọdulephu lẹ mgbazita Ugwu Olivu; iphe bụ ikpetuma ndu ono, etsoje iya nọ ono etelaha ẹswa; echi mkpu aja Nchileke ajaja kẹ eze iphe ono, o meru; ẹphe aphukota ono. ³⁸ Ẹphe asụ: “Onye Nchileke gọru ọnu-ọma nọ bẹ eze ono bụ; mbụ onye ono, Nnajiufu ziru t'ọ bya ono. Tẹ nchị dọ ndoo l'imigwe; t'ugwu tsoru Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakota-Nu!”

³⁹ Ndu Fárisii, yì l'ikpetuma ndu ono aharu sọ Jisọsu: “O-zi-iphe! ?T'ì gbọ-chidu ndu etsoje ọzo ngu nchị?”

⁴⁰ Yọ sọ ẹphe: “Tẹ ya karu unu: ndu-a -nọdu ndoo; bẹ mkpuma, nọ l'ali a-wu-lihukwa wata ochi mkpu ono l'onwiya.”

Jisọsu ara ẹkwa Jerúsalemu

⁴¹ Jisọsu erudelephu Jerúsalemu; palia ẹnya; lee ya; ralahaa ẹkwa; sọ: ⁴² “Nngube Jerúsalemu; ndẹge ì makpọkwanuaru iphe e-me tẹ nchị dọ ngu ndo; obenu lẹ nta-a b'e domiwaru iya t'ẹnya ngu ba phụ iya. ⁴³ L'ujiku lanụ bẹ ndu ọhogu ngu a-furu ngu; gvua ògè nọ-phe ngu mgburumgburu; nọ-chia ngu ọzo nri; shi ẹkemeke ọbule ripyabe ngu; ⁴⁴ gbupyata nggu l'unwu ngu kpakparakpa. Ẹ to nwekwa m'ọ bụ mkpuma lanụ, ẹphe a-ha t'ọ kpọ-kfuru l'eli ibe iya; okfu l'ẹ tì madu teke a byaru ngu adzofuta.”

Jisọsu achishi ndu ngho l'eze-ulo Nchileke

(Mát 21:12-17; Mak 11:15-19; Jọn 2:13-22)

⁴⁵ Jisọsu abya abahụ l'eze-ulo Nchileke; wata ọchishi ndu ere iphe. ⁴⁶ Yọ sọ ẹphe: “E deru l'ekwo lẹ Nchileke sọru: ‘Ulo iya a-buru ulo, aa-nọduje ekfu anụ iya;’ unu egbe bya eworu iya mewanu ulo, ndu iphura edomije onwẹphe.”

⁴⁷ Yọ wata ọno l'eze-ulo Nchileke ono; ezi iphe mbọku-mbọku. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu; mewartu ndu nweru ẹnya l'oha ono acholaha ẹge ẹphe e-me gbua ya. ⁴⁸ Ẹphe ta ma ẹge ẹphe e-me iya; l'ẹke onyemonye ọbule dọ-pheru iya mgburumgburu; ngabẹ nchị l'iphe ookfu.

20

*Aaji Jisọsu kẹ ike,
o gude eme iphe oome
(Mát 21:23-27; Mak 11:27-33)*

¹ Yo be ujiku lanu le Jisusu no l'ezi ndu ono iphe l'eze-ulo Nchileke; l'ara ozi-oma ono arara; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; ndu ezije ekemu; me ndu bu ogurennya awukfutashia ya; ² bya asu iya: "Karu ephe: ?bu egbe ike ngunu b'i gude emeebe iphe owaa, iime-wa? ?Bu onye ziru ngu ti bya iya ememe?"

³ Jisusu asu ephe: "Le yebedua a-jikwaphu unu aji. Unu kaeduru iya: ⁴ ?Bu onye ziru Jonu t'o bya emee baputizimu: bu Nchileke t'o bu madzu?"

⁵ Ephe alaa ya edzukashi l'onwephe; woo: "Ephe -su l'o shi l'eka Nchileke be oo-sukwa ephe: '?Ngunu mekwanuru iphe ephe te kwetadu iphe o kfulu?' ⁶ Ephe -sukwanu l'oo madzu ziru iya be ndu oha atugbushikwa ephe le mkpuma; ke l'o doru oha enya le Jonu bu onye nkfuchiru Nchileke." ⁷ Ya ndono; ephe asu iya l'ephe ta makwa onye ziru iya nu.

⁸ Jisusu asu ephe: "O kwaphu ege ono be ya te ekfuduru unu onye ya deru ike l'eka eme iphemiphe obule ono."

Etu ke ndu e buru ozi

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Yo wata onmaru ndu ono etu-wa; su ephe: "Le nwoke lanu koru mgbo vayinu; bya ebuta ndu ozi ye iya; yo buru iya oje ime mba odo e-ke oo-no odu. ¹⁰ Yo be teke aawoje akpuru vayinu; yo zi nwozi iya t'o jekfu ndu ozi ono t'ephe woo ya okè iya nk'ia. Ephe egude onye ono; tsua ya iphe; gbabe iya eka otu; nwufu iya; yo lasha. ¹¹ Yo bya ezi onye odo; ephe etsukwaa ya phu iphe; mee ya iphe-iphere; gbabe iya eka otu; nwufukwa iya phu; yo lasha. ¹² Yo zikwaphu onye k'eto; ephe etsukwaa ya phu iphe; chifu iya. ¹³ Nwoke ono, nwe mgbo vayinu ono asu: 'L'o duwa mma; le ya mawaru iphe ya e-me nta-a. Ya e-ye nwatibe iya, ya yeru obu; l'ephe a-kabe kwabe nwatibe iya ono uguv.' ¹⁴ Ndu ozi ono aphulephu nwatibe iya ono; zu mgbede; su ibe ephe: 'Owaa bu onye ali-a e-mekochaa buru nk'ia teke nna iya nwuhuru. Unu bya t'ephe gbua ya; k'ophu mgbo vayinu ono a-buru nk'ephe.' ¹⁵ Ephe achifu iya le mgbo vayinu ono; je eworu iya gbua.

"Mbu; ?o du unu l'o bu ngunu be nwoke, nwe mgbo vayinu ono e-me ephe? ¹⁶ Oo-bya egbushikota ndu ozi ono; woru mgbo vayinu iya ye ndu odo l'eka."

Oha ono anutsulephu iphe ono; tuko su: "Te njo gbakwa egbudu!"

¹⁷ Yo bya atabe ephe enya; ji ephe: "?Buhunu ngunu be bu iphe obu, e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

'Le mkpuma ono,
ndu akpu ulo jikaru ono
bu iya mekocharu bya aburu
itso, gude ulo ono.'

¹⁸ Onye vukotaru mkpuma ono daa e-tsukwa yogiriyogiri. Onye o tupyabekwanuru be oo-gwekwa egwegwe."

Aji k'otu akiriko

(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

¹⁹ Ndu ezije ekemu; me ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja eselaha t'ephe gude iya teke ono; ke l'ephe mawaru l'o bu ephe b'o gude nmaa etu ono; egvu oha ono te kwe ephe. ²⁰ Ephe awata iya oge ngge; bya ezi ndu ngge t'ephe meje l'ephè bu oswi madzu; tube nvò l'iphe o kfulu mbu Jisusu; k'ophu ephe a-kpuru iya ye l'eka onye nwe ike, bu iya bu govano, shi Romu. ²¹ Ephe aji Jisusu; su iya: "O-zi-iphe! Ephe maru le iikfufe

okfu nhamunha; l'ezi iphe nhamunha; ophu 'o dudu onye iileje enya l'ifu; gbahaa uto Nchileke b'i gude ire-lanu ezi. ²² ?To budu omebyi ekemu Nchileke me epe -tujee akiriko nu Siza, bu eze ndu Romu?"

²³ Yo mawaruphu ugho, no epe l'obu; su epe: ²⁴ "Unu koshiedu iya nu shiru olu lanu." Wo epe: "?Bu ishi onye me epha onye b'e deru l'okpoga-a ege-a?"

Epe asu iya: "L'o bu ke Siza."

²⁵ Yo su epe: "Oo ya bu; unu woru iphe ophu bu ke Siza; nu Siza; woru ke Nchileke; nu Nchileke."

²⁶ Epe ta duhe ike nodu l'edzudzu oha ono shi l'okfu-onu iya gude iya. Ege o gude kfua okfu ono adu epe biribiri. Epe te kfuhe okfu odo.

Aji k'oshi l'onwu teta

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Yo nweru ndu Sádusii, byakfutaru Jisosu; mbu ndu ophu asuje l'e te eshijedu l'onwu teta nodu ndzu. ²⁸ Epe abyakfutashia Jisosu; bya asu iya: "O-zi-iphe! Mosisu dekwaru l'ekwo ekemu; su: Teke bu le madzu nwuhuru; to muta nwa; te nwunne onye ono lupyabe nyee ya; mutaru iya nwa. ²⁹ Su iya l'o nweru unwunne esaa, nonu; ke ogurennya alunya nwany; haa ya nwuhu l'e-ba mutakwa nwa. ³⁰ Onye ke ebo alupyabe nwany ono; lunnyakwaa ya phu; nwuhu; l'e-ba mutakwa nwa. ³¹ Onye k'eto ege ono kwaphu; jeye; epe esaa alugbakota nwany lanu ono; nwushihukota; epe ta mutakwa nwa-a. ³² E megee; nggube nwany; nggu anwuhufu-a. ³³ O -rua teke ee-shi l'onwu teta nodu ndzu; ?bu nyee onye ole be nwany ono a-bu ege ono epe shi lukotahawa iya ono epe esaa?"

³⁴ Jisosu asu epe: "L'unwu ogbo nta-a alushi nwany; unwany alushi nji. ³⁵ Ole ndu a guru le ndu gbaru k'oshi l'onwu teta nodu ndzu bya eburu le mgboko ophu a-byanu ta alukwa nwany; ophu nwany 'alukwa nji. ³⁶ Epe ta anwuhuhedu anwuhu odo; ke l'ephe l'unwu ojozi-imigwe buwa nanu. Keshinu epe buwa ndu shi l'onwu teta nodu ndzu be epe buakwa unwu Nchileke. ³⁷ O -buru ke okuli ndu nwuhuru anwuhu; ekwo Mosisu koshiru iya l'eke o kfuru k'iru, oku enwu raphuraphu. Eke ono be Mosisu kuru Nchileke: 'Nchileke ke Ebirhamu; Nchileke ke Ayizaku; me Nchileke ke Jekopu.' ³⁸ Oo ya bu le Nchileke ta budu Nchileke ndu nwuhuru anwuhu. O bu Nchileke ndu no ndzu. Ishi iya bu l'onnyemonye obule bukwa onye no ndzu l'enya Nchileke."

³⁹ Ndu ono, ezije ekemu ono ahara su iya: "O-zi-iphe! I kfuru ohuma."
⁴⁰ Ipe meru iphe epe kfuru iya ege ono bu l'ephe ta atuhedu ama oji iya aji odo.

?Kurayisutu bu nwatibe onye?

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Jisosu abya asu ndu Farisii ono: "?Nanu ege e meru b'a suru le Kurayisutu obu bu Nwatibe Devidi; ⁴² l'eke Devidi l'onwiya kfukwaru l'ekwo Egvu Nchileke; su:

" 'Le Nchileke suru Nnajiufu yebe Devidi:

Nodu iya l'eka-utara;

⁴³ jeye teke ya e-me ndu ohogu ngu

t'ephe buru iphe

ii-dzopyabe l'okpa.'

44 Tọ dọ iya bụ lẹ Dévidi kuru iya 'Nnajiufu.' ?Nanuhunu ẹge e meru b'ọ bụ nwatibe iya?"

*Okwa ẹhu ndu ezije ekemu
(Mát 23:1-36; Mak 12:38-40)*

45 Jisọsu anọdu l'edzudzu ọha ono sụ ndu etsoje ọzo iya: 46 "Unu kwabekwaru onwunu ọnya l'ẹke ndu ezije ekemu nọ; mbụ ndu bụ iphe aduje ẹphe mma bụ t'ẹphe kechishia onwẹphe l'uwe-nlọkpuru ẹphe; t'eekeleje ẹphe l'ọ bụ oke amadu l'ẹke a dọ l'igwe; tẹ oshi ọphu katsukpo mma l'ulo-ndzuko ndu Ju buru ẹphe a-nọduje iya; mẹ t'ọ buru ẹphe a-nọduje l'ẹke aa-katsukpooru ẹphe okwaberu ugwu l'ẹke e jeru eswe-iphe. 47 Ẹphe eripyaje unwanyi, maa tufuru; gude ẹregede ekfu ogologo okfu anụ Nchileke. Ọ bụ ẹphe bẹ aa-ka ọnmashi ikpe ike."

21

*Iphe nwanyi, maa tufuru
turu obu iya anụ Nchileke
(Mak 12:41-44)*

1 Jisọsu abya apalia ọnya; phụ ndu nweru iphe ẹke ẹphe echegbaa okpoga ẹphe l'okpoko, echejeru Nchileke okpoga l'eze-ulo Nchileke. 2 Yọ phua nwanyi ụkpa, nji iya ta nọhedu; ẹke nwanyi ono bya echee afụ labu. 3 Jisọsu asụ ẹphe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ nwanyi ụkpa-wa, nji iya ta nọhedu-wa bẹ nwaru iphe ka kẹ ndu ọphunanu l'ẹphe ha. 4 Ishi iya aburu lẹ ndu ọphu l'ẹphe ha hatatsuaru ẹku ẹphe, tsushitsuaru etsushi ahata bya echee. Obenu lẹ nwanyi-a akpa ụkpa nshinu; ọbu l'o wokotaru iphe o gude buru bya echee."

*Aa-kukposhi eze-ulo Nchileke
(Mát 24:1-2; Mak 13:1-2)*

5 Yo nweru ndu kfuphenyaleruphu k'eze-ulo Nchileke ono: ẹge e gude ẹgiri mkpuma, dọ egwu kpumata iya; mẹ iphe a nugaaru Nchileke, nọ iya nụ; Jisọsu asụ ẹphe: 6 "Teke ọ bụ iphe ọwaa, unu ele ọnya-a; o nwekwaru mboku, ee-mekochaa kukposhikota iphe ono akukposhi; mbụ; ẹ tọ dukwa m'ọ bụ mkpuma lanu, aa-ha t'o kpo-kfuru l'eli ibe iya."

*Okwa iphe-ẹhuka, a-bya nụ
(Mát 24:3-14; Mak 13:3-13)*

7 Ẹphe ajia Jisọsu; sụ iya: "O-zi-iphe! ?Bukpo teke ole bẹ iphe ono e-me? ?Bụ ngunu bụ iphe ee-gude maru teke iphe ono abyawa ememe?"

8 Yọ sụ ẹphe: "L'ọ buphu t'unu kwabẹ ọnya; t'ẹ b'o nwe onye e-duswe unu ọzo; l'o nweru igweligwe ndu a-zaru ẹpha iya bya. Onye ọphu nọnu; yọ sụ l'ọo ya bụ iya; sukwapu l'oggbaakwa teke ọbu. Unu be etsokwa ẹphe. 9 Teke unu nuderu akọ ọgu; mẹ lẹ mkpaka aswo-lihu l'ibiyi ọwaa m'ọ bụ l'ibiyi ọphu; unu ba atsukwa egwu; kẹ l'iphe ono l'ọ ha mefutajekwa; ọbu lẹ teke ikperazu ono ta abyalẹkwaphu lẹ burigedengu ẹge ono."

10 Yọ sụ ẹphe: "Lẹ mba e-gbeshi tso mba ibe iya ọgu; alị-eze etso alị-eze ibe iya ọgu. 11 Alị ọnma jijiji a-nọdu anma ẹge dọ egwu. Ẹjo ẹgu; mẹ oke ome-l'ẹhu a-nọdu eme l'ẹke, dutsua iche iche. Ahuma; mwaru eze iphe-ọhubama ọdo a-nọdu emegbaa l'akpamigwe. 12 Obenu l'agha; tẹmanu t'iphe ono mee bẹ ẹphe e-vuoduru ọzo kpaa unu ẹhu; kpukoo unu jee l'ulo-ndzuko ndu Ju t'e kpee unu ikpe; tya unu mkporo. Aa-kpuko unu je edobe l'ifu ndu eze; mẹ l'ifu ndu gọvano l'okfu ẹka iya. 13 Ọ bụ teke ono bẹ gbaru tẹ unu koshi l'edzudzu ọha l'unu bụ ndu nk'ia. 14 Unu

be ejekwa ọri-odu iphe unu e-kfu gude kpefu onwunu. ¹⁵ Ya e-me t'unu maru okfu; maru iphe; k'ọphu ndu unu l'ẹphe ese okfu ta amadu ẹge ẹphe e-ye ọnu l'iphe unu kfuru; ọphu ẹphe 'atukputadu unu l'ẹgo. ¹⁶ Ndu muru unu; mbu je akpa l'unwunne unu; ndu abubu unu; me ndu ọnyà unu phe e-deru unu ye t'e gbua. O nweru unu ndu ọphu aa-haru gbua egbugbu. ¹⁷ Onyemonye ọbule e-gude ke l'unu bu ndu ke yebe Jisosu kpo unu ashi. ¹⁸ Obenu l'agha: ẹgbushi, no unu l'ishi ta aladu l'iyi; k'ọphu ọburu unubedu. ¹⁹ Unu tajakwaa nshi; l'ọ kwa ọ-ta-nshi atataje ọgbodo ndzu."

Ejo akpamara

(Mát 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Jisosu asu ẹphe: "Teke unu phuleruphu ndu soja; ẹphe anọ-phere Jerúsalemu mgburumburu; unu amaru l'emebyi iya duwa ntse. ²¹ Ọo ya bu te ndu, no le Judiya rebelekwapu ọso lashia l'ugvu. Te ndu ọphu no l'ime mkpukpu wufukwa; ọphu ndu ọphu no l'egu 'ejehekwa ọlata l'ime mkpukpu ọdo; ²² ke l'ono kwa teke Nchileke a-hu ndiphe ahuhu; t'e shi ẹge ono t'iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke rekota. ²³ Nshobukwaa unwanyi ọphu du ime; me ndu ọphu he ẹgirima, angu era teke ono. Ishi iya aburu l'ejo iphe-ehuka, ẹ-ta dudu ke ekfukfu a-bya l'eliphe; Nchileke egude oke ẹhu-eghughu; kpee ndu Izurelu ikpe. ²⁴ Aa-haru ẹphe gbua le mma; haru ẹphe kpua le ndzu laa iphe bu mbakeshi. Ndu ọhodo a-dzo Jerúsalemu pyakapyaka jeye teke oge ke ndu ọhodo e-dzu."

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mát 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ "Iphe-ọhubama a-ọdu eme l'enyanwu; me l'onwa; me le mkpo-kpodo. L'eliphe be ọda ọchoku-mini eze enyimu a-ọdu ede ekiri; k'ọphu bu le meji a-gbabushihu ndiphe mgburumburu; l'ẹke ẹphe atsugvu. ²⁶ Madzu a-ọdu avehu avehu; ẹke ọotsu egvu teke aa-ọdu ele enya iphe abya ememe le mgboko; ke l'iphemiphe ọbule, ọkota l'igwe a-nmahu jijiji; lo-sweshihu. ²⁷ Teke ono be ẹphe a-phu Abubu-Ndiphe l'ẹke ọ no l'urukpu; acha vii; gude ike iya, ha nshinu abya. ²⁸ Teke iphemiphe ọbule ono watawaru ememe; unu kwoliu; palia enya l'ooruwa teke aa-gbata unu."

Iphe oshi figu ezi

(Mát 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Jisosu abya anmakwaaruphu ẹphe etu-wa; su ẹphe: "Unu lewaru enya l'oshi figu; me oshi ndu ọphu l'ọ ha. ³⁰ Ọobuje; ọ -watawa oru iru; unu elewa iya-a l'onwunu; l'udzu-mini tuwaru l'ukfu. ³¹ ẹge ono be iphe ọwaa du. Teke iphe-a kpamukpamu watawaru ememe; unu amaru le teke Nchileke e-koshi le ya bu eze duwa ntse.

³² "Kamenu; te ya karu unu: l'ogbo-wa, no nta-a ta agvuebekwa jeye teke iphe ono l'ọ ha e-mekota. ³³ Igwe a-gvu; ali agvu; ọbu l'okfu, ya kfuru l'ọ ha te nwedu l'ọ rebuhuru ire."

Iphe gbaru unu; bu oche nche

³⁴ "Unu kwabekwaru onwunu enya. Unu be ekwekwa te ike gvun unu; okfu l'unu eri ọva ọva; l'angunuka mee; l'achọ-phe ẹku ke mgboko. Ọdumeka be mboku ono a-tukwa unu l'ukfu; ³⁵ ke l'iphe bu ndu mgboko mgburumburu be ọo-nmakwa l'ọ bu ọnya. ³⁶ Unu cheje nche tekenteke; l'ekfu anu Nchileke ẹge unu a-du ike vudoshia ike teke iphemiphe ọbule ono e-mede. Teke o meeberu t'unu bya evudo Abubu-Ndiphe l'ifu."

³⁷ Ya ndono; Jisosu abya anodu l'eze-ulo Nchileke mboku-mboku l'ezi iphe. O -belephu l'enyashi; yo je aradu l'ugvu, eekuje Olivu. ³⁸ Nchi -bohulephu; a wuru wu-kfuta iya l'eze-ulo Nchileke t'ephe nua iphe ookfu.

22

Idzu ishi Jisosu

(Mát 26:1-5; Mak 14:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Yo be l'oge Aji Buredi, e te kodu ekoko, eekuje Aji Esweta duwa ntse; ² ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ezije ekemu achokashilaha ege ephe e-shi gbua Jisosu. Obenu l'ephe atsuhaha egvu.

Judasu achita le ya e-deru Jisosu ye

(Mát 26:14-16; Mak 14:10-11)

³ Setanu abya epheba Judasu l'obu. Judasu ono be epha etushi iya bu Isukariyotu, bukwa-a onye lanu l'umadzu iri l'ebo ono. ⁴ Yo tugbua jekfushia ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ishi ogbogu, echeje eze-ulo Nchileke nche; je ekfuru ephe ege ya e-shi deru Jisosu ye ephe l'eka. ⁵ Ehu atsolahaa ephe ena; ephe ekweta iya okpoga. ⁶ Judasu ekweta ege ono; watawaphu ole enya teke gbaru nu, ya e-deru Jisosu ye ndu ono l'eka t'oha ba ama.

Nri-enyashi Nnajiufu

(Mát 26:17-30; Mak 14:12-26; Jon 13:21-30; 1 Kor 11:23-25)

⁷ Ya ndono; mboku Aji Buredi, e te kodu ekoko ono erua, bu iya bu mboku, eegbuje nwaturu, e gude anyata mboku Aji Esweta ono. ⁸ Jisosu abya ezi Pyita; me Jonu; su ephe: "Unu je akwakoberu ayi nri-enyashi Aji Esweta obu t'ayi bya eria."

⁹ Ephe asu iya: "?Bu awe b'o du ngu t'ephe je anodu kwakobe iya?"

¹⁰ Yo su ephe: "Teke unu bahuleruphu le Jerusalemu be nwoke, vu ite mini a-byakfuta unu. Unu tsoru iya bahu l'ufu, oo-bahu. ¹¹ Unu su onye nwe ufu ono l'oo O-zi-iphe suru t'o koshi unu eke ye ndu etsoje uzo iya a-nodu gbaa Aji Esweta obu. ¹² Oo-duta unu bahu l'ime ulo k'eli eli. Ime ulo obu hakpoosa; e dowaa iya oshi ege oo-du. Unu kwakoberu iya ephe l'eke ono."

¹³ Ephe atugbua bya erua; yo buleruphu ege o kfuru b'o du. Ephe anodu l'eke ono; kwakobelaha ke Aji Esweta ono.

¹⁴ Yo gbalephu teke eerije nri ono; Jisosu ye ndu ishi-oziri iri l'ebo ono abya anodu l'eri nri ono. ¹⁵ Jisosu asu ephe: "L'ogushikpookwaa ya ike t'unu l'iya rifuodu nri Aji Esweta-wa; temanu ya ejede iphe-ehuka. ¹⁶ Mbuh; te ya karu unu: Ya te erihakwa iya odo jeye teke ee-ri okpobe iya l'eke Nchileke bu eze."

¹⁷ Yo bya ewolihu okoro; bya ekele Nchileke ekele; su ephe: "Unu naru ngugbaru iya l'unu ha. ¹⁸ Le ya ekfuru unu le shita nta-a jeyewaru be ya ta angubahekwa me, shi l'akpuru vayinu jeye teke Nchileke e-koshi l'ohu bu eze."

¹⁹ Yo bya ewota buredi; bya ekelekwaphu Nchileke ekele; bya eworu iya wakashiaru ephe; su: "Owaa bu ugwehu iya, a nuru l'okfu ehu unu; unu meje iya gude nyataje iya." ²⁰ Ege ono kwaphu l'ephe rigeeru nri; yo bya anu ephe okoro ono; su ephe: "Okoro-wa ekoshi ogba-ndzu ophungu ono, shi l'eka Nchileke ono. O gude mee nk'iya, ya lokaru l'okfu ehu unu; mee t'ogba-ndzu, shi iya l'eka vuru ire."

21 “Obenu l'agha; unu makwaru amaru l'onye e-deru iya ye bẹ yẹ l'iya eyekokwaa ẹka lẹ nri. 22 Lẹ Abubu-Ndiphe alalẹkwaa l'ẹge ọ gbaru iya l'alala. Obenu; nshọo onye ono, ee-shi l'ẹka iya deru iya ye l'ẹka ndu achọ ishi iya ono.”

23 Ẹphe awata ojifashi ibe ẹphe onye ọbu l'ẹphe ha; sụ: “?Bụ onye e-mekpoo iphe dọ ẹge ono?”

Ntutego onye ka nọ

24 Ndu etsoje ọzo iya awata ọdzo ẹnya onye ka nọ. 25 Jisọsu asụ ẹphe: “Ndu bụ eze ndu eze lẹ mgboko-a anọduje akpapyashi ndu ẹphe achị akpapyashi. Ndu bụ ndu ishi, achị l'ike; b'e egbe anọduje eku 'o-me-l'uko.’ 26 Obenu lẹ nk'unu ta dọkwa ẹge ono. Ẹge ọo-dụ-chia bụ: t'onye bụ ishi l'unu ha dọje l'ọ bụ iya katsua ọbu nwata; t'onye ishi dọje l'ọ bụ nwozi. 27 ? Bụ onye ka nshinu l'onye dọgaru eri nri; ma l'onye akwaru iya nri ono? ? Tọ bọdu onye ọphu dọgaru eri nri ka nshinu? Obenu lẹ yẹbedua bụ nwozi bẹ ya bụ l'ẹke unu nọ. 28 L'iphe-adata iya l'ọha bẹ unu l'iya nọkotakpooru. 29 Ọo ya bụ l'ọ bụ ẹge Nna iya meru iya eze; bẹ ya e-me unu; 30 t'unu ria; ngua l'ẹke ya bụ eze; dọgagbaaru l'aba-eze; kpee ikfu iri l'ẹbo ndu Ízurelu ikpe.”

Jisọsu ekfu lẹ Pyita a-gbado iya

(Mát 26:31-35; Mak 14:27-31; Jọn 13:36-38)

31 A nọnyaa; Jisọsu ekua Pyita: “Sáyimonu; Sáyimonu; Sétanu sụkwaru t'a haa ya tẹ ya datakọta unu l'unu ha; k'ọphu ya á-phúchá unu l'ọ bụ onye aphúcha ẹswa ereshi. 32 Obenu lẹ ya kfuwaru nọ Nchileke tẹ ekwekwe ngu ba afọnga afọnga. Ọo ya bụ teke i laphutaleruphu azụ lakfuta iya; nggu eje emee unwunna ngu t'ẹphe vudoshia ike.”

33 Pyita asụ iya: “Nnajiufu; ya kwakọbeekwaru onwiya k'otso ngu jee mkpọro; m'ọ bụ laa maa.”

34 Jisọsu asụ iya: “Tẹ ya karu ngu; Pyita: oke-ọku nchi-abọhu -bya ara ọra; b'i tẹakwaru ẹgo ọgbo ẹto; l'ẹ tị madu onye ya bụ.”

Okpoga; ẹda; mẹ mma

35 Ya ndono; Jisọsu asụ ẹphe: “Teke ono, ya ziru unu t'unu je; sụ t'ẹ b'ọ dọkwa iphe unu e-gude eje ono: t'unu be egudekwa iphe eeyeje okpoga; m'ọ bụ ẹda; m'ọ bụ akpọkpa; ?o nwekpooru iphe ọko iya dọru unu?”

Ẹphe asụ iya l'ẹ to nwekwa.

36 Yọ sụ ẹphe: “Obenu lẹ nta-a bụ: t'onye nweru nwẹda, eeyeje okpoga wota iya; nyakwaruphu ẹkpa iya; t'onye ẹ-te nwedu ogu-mbeke; ree ukpo iya; zuta iya. 37 Lẹ ya eme tẹ ya karu unu l'iphe-a, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke-wa e-rekota ẹge e deru iya l'ẹhu iya; mbụ ẹke ono, ọ sụru: 'L'a gụkoberu iya lẹ ndu eme ẹjo iphe.' L'iphemiphe ọbule, e deru k'ẹhu iya e-rekota ẹge e deru iya.”

38 Ẹphe asụ iya: “Nnajiufu; lekwa mma labụ, ẹphe gude.”

Yọ sụ: “L'ọ dọwa mma.”

Jisọsu ekfu anọ Nchileke; lẹ Ugwu Olivu

(Mát 26:36-46; Mak 14:32-42)

39 Jisọsu alufuta; tugbuwa jeshia lẹ Ugwu Olivu ẹge oojejehawa. Ndu etsoje ọzo iya etsoru iya. 40 Yo rua ẹke ono bya asụ ẹphe: “Unu kfukwaru nọ Nchileke t'ẹ b'e nwuru unu ye l'iphe a-data unu.”

⁴¹ Yọ haa ẹphe; kp̄iribe jee iphe ha l'ọ bụ ọha-ẹka-mkpuma; byishiwaphu ikpere l'ẹke ono; kfuru nū Nchileke; sū iya: ⁴² “Nna; ọ -būru l'ọ bụ uche-obu ngu; pafunu iya okoro iphe-ẹhuka-wa l'ẹhu. Ọlobu; t'ẹ b'ọ bụkwa iphe nọ iya l'uche e-me; ọ kwa ọphu bụ uche ngu e-me.” ⁴³ Ojozi-imigwe eshi l'imigwe bya esee ya l'ifu; bya awata iya ọdu ike t'o nweru iya ọkpoma. ⁴⁴ Obu awalaha ya awawa; l'awashi iya ẹya ike. Yọ kafuaru okfu anu Nchileke. Ẹphuru, shi iya l'ẹhu adutsulephu l'ọ bụ mee; adashi patapata l'ali.

⁴⁵ Yo kfuebeleruphu nū Nchileke; gbeshi; bya ejekfushia ndu etsoje ọzo iya; rua; ẹphe ekutsuwa mgbenya aphu. ⁴⁶ Yọ sū ẹphe: “?Bū ngunu kparu iphe unu eku mgbenya? Unu gbeshi kfuru nū Nchileke t'ẹ b'e nwuru unu ye l'iphe a-data unu.”

Aakputa Jisosu

(Mát 26:47-56; Mak 14:43-50; Jón 18:3-11)

⁴⁷ Jisosu akpukwaduru-a okfu l'onu; mkporo-ọha-a ezebata; ẹphe lẹ nwoke ono, ẹpha iya bụ Júdasu ono, bụ onye lanu l'umadzu iri l'ẹbo ono. Yọ būru iya du mkporo-ọha ono. Yọ bya akp̄irita Jisosu ntse ntse tẹ ya tsuta iya onu gude kele iya. ⁴⁸ Jisosu asuwa iya phu: “Júdasu; ?bū otsuta onu k'ekele b'i gude ederu Abubu-Ndiphe eye t'e gbua.”

⁴⁹ Yo be teke ndu nonyabe iya nū phuleruphu iphe abya iya ememe; ẹphe asu: “Nnajiufu; ?t'ẹphe gbuwaru mma?” ⁵⁰ Onye lanu l'ime ẹphe amifuta mma iya; gbua ya ohu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; kwata iya nchi ẹka-utara.

⁵¹ Obenu lẹ Jisosu suru: “Be emehewa ọdo.” Jisosu abya ebyia ya ẹka lẹ nchi ono; yọ dū iya ẹge ọ dūhawa iya.

⁵² Jisosu asu ndu ishi ono, achijeru Nchileke ẹja ono; mẹ ndu ishi ọgbogu, echeje eze-ulo Nchileke nche; mẹ ndu bụ ọgurennya, byaru iya egude: “?Unu chigbaa mma; mẹ mgboro abya iya egude. ?Ya bụ onye ana nfu. ⁵³ Unu l'iya shi anokpoo mboku-mboku l'eze-ulo Nchileke; unu te ebyibua ya ẹka kẹ egude. Obenu lẹ nta-a b'ọ gbaru unu l'ememe iya. Nta-a bẹ ike Obutuswe, bụ ike ẹkpuru-ochi achịwa.”

Ẹgo Pyita

(Mát 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jón 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Ẹphe akpachia Jisosu; kpuru iya jeshia ufu-eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. Pyita etso ẹphe ote-ẹnya ote-ẹnya l'uzo azu. ⁵⁵ Ẹphe aphunwulephu oku l'ogbodufu ono; bya ado-pee ya mgburumgburu l'anya; Pyita abya anonyabe ẹphe. ⁵⁶ A nonyalephu; nwata mgboko, ejeje ozi-ulo l'ẹke ono aphua Pyita l'ẹke Pyita nọ l'iphoro oku ono; yọ tūbe Pyita ẹnya; sū: “Nwoke-wa bẹ yele Jisosu-wa shifukwaa ayi.”

⁵⁷ Pyita agoo; sū iya: “Nwanyi ibe iya; ya ta makwa onye ọ bụ.”

⁵⁸ A notalephu nwanshi; onye ọdo aphukwaa ya phu; bya asu: “Mẹ nggubedua yikwa lẹ ndu etsoje iya nū.”

Pyita asu iya: “Nwoke ibe iya; ya ta ayikwa-o!”

⁵⁹ A nokpowaru-oo jeye onye ọdo abya ekébéképélèphù: “L'ọ kwa okpobe okfu bẹ ya ekfu; lẹ nwoke-wa bẹ yele Jisosu shikwa ayi; keshinu ọ bụ onye Gálili.”

⁶⁰ Pyita asu: “Nwoke ibe iya; ya ta makwa iphe iikfu.”

Yo gudekwadua ẹge ono ekfu; oke-oku arawaphu ọra. ⁶¹ Nnajiufu abya aghaa ẹnya; lee Pyita. Pyita anyatawaphu okfu ono, Nnajiufu kfuru iya ono; bụ iya bụ iphe ono, o kfuru; sū iya lẹ tẹmanu oke-oku araa ọra

ntanụ ọwaa b'ọ tụakwaru ẹgo ugbo ẹto lẹ ya ta madu iya. ⁶² Pyita egbeshi; lufushia etezi je anọdu rashia ẹkwa ike.

Eetsu Jisosu iphe; l'aja iya ewena
(Mát 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ Ndu ono, nọ l'eche Jisosu nche ono ajalaha ya ewena; l'echi iya iphe. ⁶⁴ Ẹphe eworu iya ẹnya kechia; l'aji iya: "T'ọ kọeduru ẹphe onye chiru iya iphe!" ⁶⁵ Ẹphe ekfushibebewaru igweligwe okfu ọdo, ẹphe gude kọo ya ọnu.

Jisosu nọ l'ifu ndu ọgbo ikpe
(Mát 26:59-66; Mak 14:55-64; Jọn 18:19-24)

⁶⁶ Nchi abya abọhu; ndu bụ ọgurennya ndu Ju abya edzukota; mę ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ezije ekemu; ẹphe akpuru iya jekfushia ndu ọgbo, ekpeje ikpe. ⁶⁷ Ẹphe asụ: "Kanuru ẹphe; ?bụ nggu bụ Onye Ndzọta ọbu, Nchileke kweru ụkwa iya ọbu?"

Jisosu asụ ẹphe: "Ya -karu unu; mgbe unu te ekwetadu. ⁶⁸ Ya -jia unu aji be unu te eyeduru iya ẹya ọnu. ⁶⁹ Obenu lẹ shita ntanụ be yebe Abubu-Ndiphe a-dugaru l'ẹka-utara Okaribe-Kakọta-Ike, bụ Nchileke."

⁷⁰ Ẹphe atuko; sụ: "?Bụ iya bụ l'ọo nggu bụ Nwatibe Nchileke ọbu tọo?"
Yọ sụ ẹphe: "Ọ kwa unu sụru l'ọo ya bụ iya."

⁷¹ Ẹphe asụ: "?Bụ egbe ekebe ngunu be ẹphe elehunụ ẹnya iya ọdo? Ẹphe nwaru iya l'ọnu iya l'onwẹphe."

23

Jisosu nọ l'ifu Páyileti
(Mát 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jọn 18:28-38)

¹ Ya ndono; mkporo-ọha ono awu-lihu; kputa Jisosu kpujeshiaru Páyileti. ² Ẹphe erulephu ẹke ono; bya awata okfushi iphe ẹphe sụru l'ọ meru; sụ: "L'ẹphe phuru nwoke-wa l'ẹke oodusheshi ndibe ẹphe. Ọ jikaru t'ẹphe ba atushi akiriko nọ Síza; sukwapu l'ọo ya bụ eze ẹphe ono, Nchileke sụru l'ọo-bya ono."

³ Ya ndono; Páyileti aji Jisosu; sụ iya: "?Bụ nggu bụ Eze ndu Ju?"
Jisosu asụ iya: "Ọ kwa nggu b'ọ shi ọnu."

⁴ Páyileti asụ ndu ishi, achijeru Nchileke ẹja; mę mkporo ọha ono: "L'ẹ t'ọ dukwa iphe, ya phuru, nwoke-wa metaru."

⁵ Ẹphe akaru okfushi ike; sụ: "L'ọ tukuru Judíya zigbaru iphe egbuka mkpukpu egbuka. Ọ wataru iya ezizi lẹ Gálili; ziru iya ẹge ono gbururu byeye l'ẹke-a."

Jisosu nọ l'ifu Hérodu

⁶ Páyileti anulephu iphe ndu Ju ono kfuru; bya aji: "?Ọ bụ onye Gálili?"
⁷ Yọ maleruphu lẹ Jisosu be shi ibiyi ọphu Hérodu achi; sụ t'e duru iya jekfu Hérodu. Hérodu anodukwanu lẹ Jerúsalemu teke ono. ⁸ Hérodu aphulephu Jisosu; ẹhu atsọo ya ẹna; okfu l'ọ shihawa teke teru etete; chọta tẹ ya phụ iya; lẹ ya nwaru akọ iya; chokwanua ẹge ya e-me haru phụ iphe dọ biribiri, oomeje. ⁹ Yọ buru iphe kparu iphe ọ jiru iya aji ogologo ndono. Ọbe Jisosu ta dudu ọnu, o yeru iya. ¹⁰ Ndu ishi, achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ezije ekemu abya evudo evudo kfushilaha iphe ẹphe sụru l'ọ meru; l'ara iya arara. ¹¹ Hérodu; mę ndu soja iya atuko wata oja Jisosu ewena. A nonyaa; Hérodu ezi ẹphe; ẹphe eje achita uwe, ama ntumatu, bụ uwe ndu oke amadu woru yee ya; bya akpu-phuru iya Páyileti azu. ¹² Keshinu

mbòku ono; Páyileti yẹle Hérodu adube shilaha a ogbodo ònyà; kẹ l'ẹphe shikwanu nòduru onwẹphe l'ẹjo oshi teke iphe ono ẹ-ta adadua.

Eekpe Jisosu nkfugbu

(Mát 27:15-26; Mak 15:6-15; Jòn 18:39—19:16)

¹³ Páyileti abya ekukobe ndu ishi, achijeru Nchileke ẹja; ndu gude ọha; mẹ ọha l'ophu; sù ẹphe: ¹⁴ “Unu shi dutaru iya nwoke-wa sù l'oodusweshi ndu ndu-unu edusweshi. Ya ajiẹbe-wa iya aji l'ifu unu; tọ dọ iphe ono l'ọ ha, unu sùru l'ọ meru ono, gbe nweru ophu ikpe iya nmaru iya. ¹⁵ Ẹge ono kwaphu bẹ ẹ-to nwedu iphe Hérodu phuru, meru iphe ọ sùru t'a kpuphutaru iya ẹphe azu. Unu phukwa l'ẹ t'ọ dukwa iphe nwoke-wa metaru kẹ t'a kfgubua ya. ¹⁶ Ya a-sù t'e chia ya ẹchachi; paru iya haa.”

¹⁷ L'iphe bụ Aji Esweta, sweru esweswe b'a sùru tẹ Páyileti tufujeru ẹphe onye lanu lẹ ndu mkpọro t'ọ laa.

¹⁸ Mkpọro ọha ono atua uzu; sù: “Kpaphua nwoke ọwaa; hachiaru ẹphe Barábasu t'ọ laa.” ¹⁹ Barábasu ono bụ nwoke, a turu mkpọro l'ọ gburu ọchi; mẹ k'agbaghashi, ọ gbaghashiru mkpukpu; te eyeheru gọvumentì ọnu.

²⁰ Páyileti abyakwa bya ekfuru yeru ẹphe ọdo; l'ẹke oomekwanu tẹ ya haa Jisosu. ²¹ Ẹphe atuko tua uzo ọdo; sù: “Kpopyabe iya l'oshi-osweru! Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

²² Páyileti asukwaphu ọdo k'ugbo ẹto ya: “?Ishi iya aburu lẹ ngunu? ? Bụ egbe ẹjo iphe ngunu b'ọ meketeeeru? M'ẹ t'ọ dukwa ẹjo iphe ya phuru, o meru. Ikpe ta nmakwa iya; k'ophu ee-kpe iya nkfugbu. Iphe e-me nù bụ lẹ ee-chi iya iphe; paru iya haa.”

²³ Ẹphe azulee gwogwogwo l'ekfushi iya ike t'a kpopyabe iya l'oshi-osweru. Ẹphe aranyaa; rata. ²⁴ Páyileti abya ebua ikpe; sù tẹ nk'ẹphe mee; ²⁵ bya aparu nwoke-wa, e shi tua mkpọro ọchi kẹ utsu, daru nù-wa haaru ẹphe; bukwanu iya bụ onye ẹphe shi sù t'a haaru ẹphe. Yọ sù t'a kpopyabe Jisosu l'oshi-osweru, bụ iya bụ iphe dọ ẹphe mma.

Aakpopyabe Jisosu

l'oshi-osweru

(Mát 27:32-44; Mak 15:21-32; Jòn 19:17-27)

²⁶ Ya ndono; ẹphe akpuru Jisosu tugbua. Ẹphe erua l'esu-uzo; bya egude onye Sayirini, shi iphe ala, ẹpha iya bụ Sáyimonu. Ẹphe eyechia ya; bo iya oshi-osweru, Jisosu vu sù t'ọ vuru iya tso Jisosu l'azu.

²⁷ Mkpọro ọha ono l'eze gbigbigbi etso iya l'azu; mękpowaru unwanyi, ara ẹkwa; atso aphu Jisosu. ²⁸ A nonyaa; Jisosu abya aghaa ẹnya; lee ẹphe; sù ẹphe: “Unwanyi Jerúsalemu; unu ba arashi ẹkwa iya. Unu raa ẹkwa onwunu; mę ẹkwa unwu unu. ²⁹ Ishi iya aburu l'uboku abyaphu teke ẹphe a-sù: ‘Ọnu-oma bụ k'unwanyi, ẹ-ta tsubua ime; mbu nwanyi, nwa ẹ-ta ngubua era.’ ³⁰ Teke ono bẹ ọo-du ẹphe t'ugvu zee zekputa ẹphe; kpopyabe ẹphe. ³¹ T'e lewaru ẹge e meru oshi onyingu; akamaka oshi okponku.”

³² O nwekwaruphu umadzu ẹbo ọdo, meru ẹjo iphe aakpukwaphu eje akfugbu: ẹphe lẹ Jisosu. ³³ Ẹphe abyarutalephu ẹke obu, eekuje “Okpokoro Ishi”; woru Jisosu kpopyabe l'oshi-osweru l'ẹke ono. Ẹphe akpopyabekwaphu umadzu labu ono, meru ẹjo iphe ono: onye lanu l'ẹka-utara iya; onye ophu l'ẹka-ibyita iya. ³⁴ Jisosu asu: “Nna; guaru ẹphe nvu; l'ẹphe ta madu iphe ẹphe eme.”

Ẹphe atua ẹnwa gude kee uwe iya. ³⁵ Mkpọro-ọha ono evudo chiru ẹnya yeru iya. Ndu ono, gude ọha ono l'aja iya ewena; asuje: “Mgbẹ ọodzofutaje

ndu ọdo; t'ọ dzọfutanu onwiya m'ọ -buru iya bụ Kuráýisutu ọbu, shi l'ẹka Nchileke, bụ iya bụ onye ọbu, ọ fọtaru ọbu.”

³⁶ Ndu soja l'ajakwa iya phụ ewena. Ẹphe abyakfuta iya bya anụ iya mee, shihuru ụka t'ọ ngwa; * ³⁷ sụ iya: “Ọ -buru nggu bụ Eze ndu Ju; dzọnua onwongu!”

³⁸ O nwekwaruphu iphe e deru; kfube l'oshi-osweru ono, sụru: “Ọwaa bụ Eze ndu Ju.” E deru iya l'okfu Giríku; dee ya l'okfu Látinu; dekwaa ya phụ l'okfu Híburu.

³⁹ Onye lanụ lẹ ndu ono, a kpọpyabekotaru ẹphe l'iya ono ajakwa iya phụ ewena; sụ iya: “?Tọ bụdu nggu bụ Kuráýisutu ọbu? Dzọnua onwongu; dzọo ẹphe.”

⁴⁰ Onye ọphu agbọ-chia ya nchị; sụ iya: “Chaa! ?Tii tsudu Nchileke egvu l'a nmaru nggu lẹ nwoke-wa egbe ikpe lanụ? ⁴¹ Ikpe nk'ẹphe aburu ikpe, dụ maa: l'ẹphe eri-wa uru iphe ẹphe meru. Obenu lẹ nwoke-wa ta dudu iphe o meru ẹji.” ⁴² Yọ sụ Jisọsu teke ono: “Nyatakwa iya nụ; Jisọsu; teke ii-buru eze bya.”

⁴³ Jisọsu asụ iya: “Kamenu; tẹ ya karu ngu: ntanụ ọwaa bẹ nggu l'iya a-nọ l'ogbodufu Nchileke.”

Anwụhu Jisọsu

(Mát 27:45-56; Mak 15:33-41; Jọn 19:28-30)

⁴⁴ Ẹnyanwu egvuleruphu l'echi ishi; nchi aburu pyiritikingu; jihu. Ẹkemeke ọbule agbakọta tsụbalangu jeye l'oke-eswe urenyashi. ⁴⁵ Ẹnyanwu ejikputa; ẹkwa, eegechitaje ọnu-uzo ime ụlo ọbu, bụ iya bụ ẹnya eze-ulo Nchileke agbalephu tarara: lajahụ ẹbo. ⁴⁶ Jisọsu echia mkpu; sụ: “Nna; ya yeru ngu ume iya l'ẹka.” Yo kfuebelephu ẹge ono; tubua ume.

⁴⁷ Onye ishi ndu soja aphulephu iphe meru nụ; jalahaa Nchileke ajaja; sụ: “Haa! Nwoke-wa kwaphụ onye doberu ẹka ndoo l'oswiya.”

⁴⁸ Ndu ono, dzuru l'ẹke ono t'ẹphe phụ iphe ada nụ aphulephu iphe meru nụ; kutsuaru ẹka† l'olu awụ ala; ẹke aphụ jiru ẹphe ọkpoma. ⁴⁹ Iphe bụ ndu maru Jisọsu ọhuma; je akpaa l'ụnwanyi, shi Gálili tsoru iya evudokota ote-ẹnya; l'ele iphe ono l'ọ ha.

Eeli Jisọsu

(Mát 27:57-61; Mak 15:42-47; Jọn 19:38-42)

⁵⁰ O nweru nwoke ọbu, ẹpha iya bụ Jósefu. Ọ bụ onye Ju, shi Arimatíya. Nwoke ono tso lẹ ndu ọgbo ikpe; buru ọkpobe madzụ; bụkwaruphu onye doberu ẹka ndoo. ⁵¹ Ọbu l'ẹ to nwedu teke o kwejeru l'idzu, ono, ndu ọgbo ikpe chịru ono; mę iphe ẹphe meru Jisọsu. O gbe shi elehawa ẹnya teke ọbu, Nchileke e-koshi l'ọo ya bụ eze ọbu. ⁵² Nwoke ono ejekfushia Páyileti; je arọo ya t'ọ kwe tẹ ya pata odzu Jisọsu je elia. ⁵³ E meebe; yo je apatsuta odzu ono; gude ẹkwa ọcha kwaa ya; pata iya je enyobe l'ili, a turu lẹ mkpuma. Ili ono b'ẹ t'e libua odzu. ⁵⁴ Mbọku ono bụ mbọku, echile iya a-buru mbọku ọtu-ume, bụ iya bụ mbọku, ẹ te ejejedu ozi lẹ phuu; mbọku ọtu-ume ono egbe adubewa adube.

⁵⁵ Ụnwanyi ono, ẹphe lẹ Jisọsu shi lẹ Gálili yiru ono etsokwaruphu Jósefu. Ẹphe erua bya elee ẹnya l'ili ono; hube iya ama; phụkwaaphu ẹge e nyoberu odzu Jisọsu ono. ⁵⁶ Ẹphe alaa; bya akwakọta iphe eshi mkpọ; mę manụ-mbeleke, ẹphe e-te odzu ono.

* **23:36** 23:36 Egvu 69:21; Mát 27:48; Mak 15:36; Jọn 19:28-29. † **23:48** 23:48 Gufua iphe e deru l'alị alị Luk 18:13.

Yo rua mbòku òtu-ume; èphe atua ume l'ège ekemu èphe kfuru iya.

24

Jisòsu shi l'onwu eteta

(Mát 28:1-10; Mak 16:1-8; Jòn 20:1-10)

¹ Yo be lẹ nchi-abòhu mbòku mbụ l'idzu, bụ iya bụ mbòku Sonde; unwanyi ono egude manụ-mbeleke ono, èphe kwakòbehawaru ège òdụ ono gude jeshia l'ili ono. ² Èphe erua; e swifuwanu eze mkpuma ono, e gude swichita onu ili ono. ³ Èphe abya abahụ l'ime iya; èphe ta phùhe odzu Jisòsu. ⁴ Èphe evudo l'èke ono arị iphe ono. Yo ji èphe ñnya. A bya ele ñnya; unwoke labụ, yeru uwe, acha vji evudonyabewa èphe. ⁵ Èphe atsujee egvu ège-a; wotsuaru ifu kpube l'alị. Unwoke ono asụ èphe: “? Bụ ngunu meru iphe unu achọ onye nọ ndzụ l'èke ndu maa nọ? ⁶ E tọ nòhekwa l'èke-a. O tetaakwaru nọdu ndzụ òdo. Unu nyatakwa iphe o kfuru unu teke o shi nọdu lẹ Gálili: ⁷ ‘Lẹ yèbè Abụbu-Ndiphe bẹ ee-deru ye l'èka ndu eme iphe dọ èji; a kpopyabè iya l'oshi-osweru; o be lẹ mbòku k'èto ya; ya eteta nọdu ndzụ òdo.’ ”

⁸ Ñnya agbaruwaphu èphe l'okfu Jisòsu ono. ⁹ Èphe eshi l'ili ono lata; bya eje akọoru iya umadzu iri lẹ nanụ phụ; męwaru ndu ophu l'èphe ha. ¹⁰ Unwanyi ono bụ Méri kẹ Mágudala; mę Jowána; mę Méri, nne Jémusu; męwaru unwanyi òdo, èphe l'èphe yi. Èphe akọoru ndu ishi-ozì iphe ono. ¹¹ Iphe ono adulee èphe wujiwuji lẹ nchi: èphe te kwe l'ò bụ oswi-okfu. ¹² Pyita ekwolihu; gbaru jeshia l'ili ono. Yo rua; bya efurita; nyoo ime ili ono. Yò bụleruphu èkwa-odzu ono b'ò phuru kpurumu. Yò ghakòbe lashia l'ufu. Yo ji iya ñnya mbụ iphe ono, meru nụ ono.

Akọ, aakọ eje Eméyòsu

(Mak 16:12-13)

¹³ Mbòku ono kwaphu bẹ ndu etsoje ụzo iya umadzu èbo yi l'eje mkpukpu, eekuje Eméyòsu. Tsube lẹ Jerúsalemu jeye l'èke ono dọ manyiru esaa. ¹⁴ Èphe akọkpelephu akọ iphemiphe obule ono, mekotaru nụ ono. ¹⁵ Èphe egudekwadua akọ ono akọ; arịkwa iya phụ l'obu èphe; Jisòsu l'onwiya ejekfuta èphe; èphe l'iya ayiru. ¹⁶ E kwechia èphe ñnya: èphe ta hùbehe iya ama. ¹⁷ Yò sụ èphe: “?Bụ egbe akọ ngunu bẹ unu akọ tsoru ogborogbo-ụzo ège-a?”

Èphe abya evudo; l'èke aphụ jiru èphe obu. ¹⁸ Onye lanụ l'umadzu èbo ono, èpha iya bụ Kulíyopasu aji iya: “?Bùlephu nggu bụ onye, byaru abyabya lẹ Jerúsalemu, è-ta madu iphe ono, meeberu l'èke ono l'òhiyaa?”

¹⁹ Yò ji èphe: “?Bụ ngunu ndono?”

Èphe asụ iya: “Mbụ kẹ Jisòsu, bụ onye Názaretu; mbụ onye nkfuchiru Nchileke; mbụ onye karu ñnya ogbodo akaka l'iphe bụ iphe eeme ememe; mę l'okfu-onu l'ifu Nchileke; mę l'ifu oha. ²⁰ Oo ya bẹ ndu ishi, achijeru Nchileke aja; mę ndu ishi ayi kpùtaru iya nù; e kpee ya nkfugbu; woru iya kpopyabè l'oshi-osweru. ²¹ Mbụ onye-a, èphe shi ele ñnya l'òo ya a-gbafuta Ízurelu-a. A kpachikpokwanu ono l'ò ha; ntanụ gbe ekweekwa iya abalị èto, iphe ono meru. ²² Ophu ka nù bụ l'ò nweru unwanyi okpa ayi, bya ekfukpooru iphe teru ayi ukfu. Unwanyi ono bẹ nmaru ewa jee l'ili ono. ²³ Èphe eshi rua; ophu 'ò dühedu onye phukwaduru odzu iya; èphe alata bya asụ l'èphe phukwaru òdo-o: l'èphe phukwaru àphù; l'èphe phukwaru unwu ojozi-imigwe, sùru èphe lẹ Jisòsu nòkwa ndzụ-o! ²⁴ Ndu ayi èphe

anọ aharu jee l'ili ono. Ẹphe eshi rua; yọ buruphu ẹge unwanyi ono kfuru b'ọ dọ; ọbu lẹ yẹbedua bẹ ẹphe ta phudu.”

²⁵ Jisọsu asu ẹphe: “Oo-wa! Eswe nk'unu apaa; unube ndu angale angale okweta iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru ono! ²⁶ ?Tọ gbadu Kuráyisutu ọbu l'oje iphe-ẹhuka ono; bahu l'ẹke e-koshi ugu, Nchileke kwaberu iya tọ?” ²⁷ Jisọsu abya eshikpowaru l'iphe bu ẹkwo Mosisu; me ẹkwo ndu nkfuchiru Nchileke kowashiaru ẹphe iphe ono, e deru iya ono nanu nanu.

²⁸ Ẹphe erutadelephu mkpukpu ono, ẹphe eje ono; yo melahaa l'oome te ya sweta tugbufua. ²⁹ Ẹphe esedo iya; su iya: “Bya t'ẹphe radu; le nchi-ejihuwa; uboku agvuwaa.” Yo kwe tsoru ẹphe t'ẹphe l'iya radu. ³⁰ Ya ndono; ẹphe abyadelephu ori nri; yo wota buredi ono; kele Nchileke ekele; bya awashia ya; woru iya nu ẹphe. ³¹ Ẹnya asahu ẹphe teke ono; ẹphe ahubewaphu onye o bu ama! Yo mihi tuu; ẹphe aphu-beru iya. ³² Ẹphe awata okfuru ibe ẹphe: “?O kwa l'o shi aphu ẹphe uphu l'okpoma teke o shi ekfu anu ẹphe l'uzo; tuko iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke ekfujashiru ẹphe ekfujashi.”

³³ Ẹphe ekwolihuwaphu teke onophu; gbaphushia azu le Jerúsalemu. Ẹphe eshi rua; umadzu iri le nanu ono anokobewa l'ekalanu; me ndu ẹphe l'ẹphe no, bu iya bu ³⁴ ndu suru le Nnajiufu tetaakwaru nodu ndzu l'oswiya; le Sáyimonu phukwaru iya.

³⁵ Tọ du iya bu; ẹphebedua abya akọ iphe ono, meru l'uzo ono; kọ ẹge ẹphe shi hube iya ama le teke ono, o washiru buredi ono.

Jisọsu ekoshi ndu etsoje iya nu onwiya

(Mát 28:16-20; Mak 16:14-18; Jón 20:19-23; Ndu 1:6-8)

³⁶ Ẹphe egudekwadua ẹge ono ekfu; Jisọsu evudo-wa ẹphe l'ifu; su ẹphe: “T'ehu dukwa unu agu.”

³⁷ Ẹphe elua; meji atofu ẹphe. Ẹphe etubesu l'ọo maa be ẹphe phuru. ³⁸ Yọ su ẹphe: “?Bu ngunu be unu atsuru egvu. ?Bu ngunu meru iphe obu agba unu ẹbo? ³⁹ Unu phukwa ẹka iya; me okpa iya: te unu maru l'ọ bu yẹbedua gẹdegede. Unu gude iya ẹka; unu aphuwaru: le maa te enwejedu anu-ẹhu; me okpu ẹge-a, unu ele le ya nweru-a.”

⁴⁰ Yo kfugee ẹge ono; bya ekoshi ẹphe ẹka iya; me okpa iya. ⁴¹ Ehu-ena; me biribiri, o du ẹphe emee; ẹphe ta akfube oswa kweta okpobe ekweta. Yọ jiwaphu ẹphe: “?O nweru iphe eeri eriri, unu gude l'ẹke-a?” ⁴² Ẹphe abya anu iya ema-egheghe. ⁴³ Yọ nata iya nodu ẹphe l'ifu l'ẹke ono taa ya.

⁴⁴ Yọ su ẹphe: “L'iphe-a bukotakwa iphe, ya shi kfuru unu teke unu l'iya no; l'iphemiphe obule, e deru dekuta iya l'ekwo ekemu Mosisu; me le ke ndu nkfuchiru Nchileke; me l'ekwo Egvu Nchileke be rekotaje nu ẹge e deru iya.”

⁴⁵ Yọ bya amusa ẹphe egomunggo te iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke doo ẹphe ẹnya. ⁴⁶ Yọ su ẹphe: “L'e deru su le Kuráyisutu jefutaje iphe-ẹhuka; nwuhu; o -be mboku k'eto ya; yo shi l'onwu teta nodu ndzu; ⁴⁷ su l'ee-gude ẹpha iya kfu le Nchileke a-guru madzu nvu l'iphe du eji teke onye obu taru onwiya uta iphe du eji, onye obu meru. Ee-shi le Jerúsalemu gude ẹpha iya ono kfudzuru iphe bu mbakeshi le mgboko mgburumburu. ⁴⁸ O bu unu e-kfuru ndu odo k'iphemiphe obule-a, unu gude ẹnya unu phuko-wa. ⁴⁹ Unu lekwa: le ya e-zilatakwaru unu iphe ono, Nna iya kweru unu ukwa iya ono. Unu nodukwa le mkpukpu-wa jeye teke Nchileke e-gude ike, shi l'imigwe nua unu anunnu; unu anata ike, shi l'imigwe.”

*Jisosu ala l'imigwe**(Mak 16:19-20; Ndu 1:9-11)*

⁵⁰ Ya ndono; Jisosu abya eduru ephe jeye le Bétani; bya apalia eka iya eli; golahaaru ephe onu. ⁵¹ Yo gudekwadua onu ono agoru ephe; haa ephe lasha. Nchileke ewolia ya woba l'imigwe. ⁵² Ephe abaaruu iya eja; bya alaphushia azu le Jerúsalemu. Ehu atso ephe ntumatu. ⁵³ Ephe erua; bya anolaha l'eze-ulo Nchileke mkpurumkpuru ekele Nchileke ekele.

Ozi-Oma, Jonu deru

Okfu, ghoru madzu

¹ Lẹ mbulembu bẹ Okfu Nchileke ono nọhawa. Okfu ono yẹle Nchileke nọhawa. Okfu ono aburu Nchileke. ² Onye ono bẹ yẹle Nchileke shihawa lẹ mbulembu nọduta. ³ O bu l'ẹka iya bẹ Nchileke shi kee iphemiphe obule. E to dudu iphe lanu, e keru ekeke ophu ẹka iya ẹ-ta adudu. ⁴ Oo ya bẹ ndzu shi l'ẹka iya. Yo buru ndzu ono, shi iya l'ẹka ono bẹ bu iphoro, noru ndiphe. ⁵ Iphoro ono echi l'ekpuru-ochi ono; ophu ekpuru-ochi ono ta dubua ike sakputa iya.

⁶ O nweru nwoke obu, Nchileke yeru t'ọ bya. Epha iya bu Jonu. ⁷ Iphe o byaru bu te ya bya ekfua ke iphoro ono. O byaru te ya bya ekfuaru iya oha; k'ophu ephe a-nu ozi ono; kweta. ⁸ E to kwa Jonu bu iphoro ono. Iphe o byaru kwa te ya bya akaru ephe ege iphoro ono du. ⁹ O bu iphoro ono bẹ bu ogbodo iphoro; bu iya bu iphoro ono, byaru lẹ mgboko-a bya anoduru ndiphe kpamukpamu ono.

¹⁰ Oo ya bu lẹ Okfu Nchileke ono nọhawa lẹ mgboko-a. O bu l'ẹka iya bẹ Nchileke shi kee mgboko; obenu lẹ ndiphe ta madu onye o bu. ¹¹ O byakfutaru ndu nk'iya; ndu nk'iya ajika l'ephe ta anatadu iya. ¹² Obenu l'iphe bu ndu nataru iya nu; woru onwephe ye iya l'ẹka b'ọ suakwaru t'ephe buru unwu Nchileke. ¹³ Abubu ono, ephe bu unwu Nchileke ono ta bukwa ege aamuje madzu b'a muru ephe; to bu l'oo egu nwa meru; a mua ephe; ophu o bukwa ege madzu ritaru iya l'obu. Onye muru ephe bukwa Nchileke.

¹⁴ Ya ndono; Okfu ono abya aburu madzu; ayi l'iya ebua. Ayi gude enya ayi phua odu-biribiri iya, bu odu-biribiri ruberu iya nu; keshinu o bu iya bu Nwa nwoke lanu, Nna iya, bu Nchileke mutaru. Iphe bu ndzu iya bulephu eze-iphe-oma; me ire-lanu.

¹⁵ Jonu abya ekfulahaa ke Nwatibe Nchileke ono; ara iya arara asuje: "Oo ya bu onye obu, ya shi ekfuru unu okfu iya teke ono, ya suru unu: 'Onye abya nu be ka iya l'ishi ka iya l'okpa; ke l'ọ nọha-oduru b'a muderu yebe Jonu.' "

¹⁶ Eze-iphe-oma nk'iya nyiberu anyibe. Yo buru l'eze-iphe-oma iya ono bẹ ooshije emeru ayi eze-iphe-oma; mbu; o -megee; yo mekwasekwaphu ke etsushi iya tukobe iya. ¹⁷ Nchileke shi l'ẹka Mosisu tularu ayi ekemu. Ophube eze-iphe-oma; me ire-lanu eshikwanu l'ẹka Jisusu Kurayisutu bya. ¹⁸ E to nwekwa onye gudeje-wa enya phua Nchileke; gufu Nwa lanu ono yẹle Nchileke, bu Nna tugbaberu buru nanu ogbodo aburu ono bẹ bu onye koshiru ayi ege Nchileke du.

Ozi, Jonu Baputizimu ezi

(Mát 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ To du iya bu; ndu Ju shi Jerusalemu eyefu ndu achijeru Nchileke eja; me ndu shi l'eri Livayi phe t'ephe je aja Jonu onye o bu. Ephe erua je aja iya Jonu.

²⁰ Jonu eyelekwaruphu ephe onu. E to jikakwa lẹ ya te yeduru ephe onu l'iphe ephe jiru iya. O gbe kakwaru ephe hoo-haa: "L'ẹ to kwa yebedua,

bù Jõnu bè bù Onye Ndzõta õbu, Nchileke kweru ùkwa iya lẹ ya e-zi t'õ bya õbu."

²¹ Èphe ajì iya: "Yõ bùhunuru onye b'ì bù? ?Bù nggu bù Eláyija?"

Yõ sù èphe: "Wawa! Lẹ ya ta abùkwa Eláyija."

Èphe ajìpyabe iya òdo: "Yõ nggùbedua bù onye nkfuchiru Nchileke õbu, èphe ele ẹnya iya õbu too?"

Yõ sùkwaphu èphe: "Wawa!"

²² Èphe asù iya: "Yõ bùkpohunuaru onye b'ì bù? Yeru èphe okfu l'èda t'èphe wolaaru ndu, ziru èphe. ?Nanù ège ì kfukpooru okfu èhu ngu õbu?"

²³ Jõnu asù èphe: "Òo yèbedua bù onye ono, Azáyá deru nk'iya l'èkwo; sù:

" 'Olu onye ono, echi mkpu l'echi-ègu; sù:

Unu mee ùzo,

Nnajiufu e-shi t'õ kfuru ntumu.' "

²⁴ Ya ndono; ndu ono, byaru òjì Jõnu ajì ono kwa ndu Fárisii bè ziru èphe. ²⁵ Èphe ajì Jõnu: "Ò -bùru l'è t'ì bùdu Kuráyisutu; tìì bù Eláyija; tìì bù onye nkfuchiru Nchileke; ?nanùhunù ège ò dù; bè iime baputizimu?"

²⁶ Jõnu asù èphe: "Iye! Yèbedua bù mini bè ya gude eme baputizimu. Obenu l'ò nweru onye unu l'iya tũko nõdu, unu ta madu; bù iya bù onye õbu, abya nù õbu. ²⁷ Onye ono, abya nù ono bè kakwa yèbe Jõnu nshinu. Ò katabe iya nshinu; k'òphu bù lẹ ya te dzukpoduanu kẹ tẹ ya furita efurita tòshia ya eri akpòkpa iya."

²⁸ Èke iphe-a l'ò ha mekotaru bù lẹ Bétani l'azù Ènyimu Jódanu azù iya òphu, bù èke Jõnu shi emeshi ndiphe baputizimu.

Jisõsu bù Nwaturu Nchileke

²⁹ Ya ndono; yo be echile iya; Jõnu aphù Jisõsu èke ooje abyakfuta iya; sùwaphu: "Unu lekwa onye bù Nwaturu, shi l'èka Nchileke. Ò kwa yèbedua meru onwiya Nwaturu, oo-gude chĩa eja gude nwefu iphe dù èjì, ndiphe meru. ³⁰ L'ò kwa iya bù onye õbu, ya shi aturu unu ònu iya õbu: 'L'ò nweru onye abya nù, bù onye ka iya l'ishi ka iya l'òkpa; kẹ l'ò nõhaduru b'a mụderu yèbe Jõnu.' ³¹ Yèbedua l'onwiya te shikwa maru onye õbu. Obenu l'ò bù k'òphu ndu Ízurelù a-maru iya bè ya byaru bya egude mini eme baputizimu."

³² Jõnu ekfukwaaphu iphe o gude ẹnya iya phù: "Lẹ ya phùru Ume Nchileke èke o shi l'imigwe dù l'ò bù ndo; bya anòdu iya l'èhu. ³³ Yèbedua, bù Jõnu te shikwa maru iya; õbu l'onye ono, ziru iya tẹ ya bya egude mini mee baputizimu ono sùru iya: 'Ò bù onye ono, ya a-phù Ume Nchileke; yo shi l'imigwe bya anòdu iya l'èhu ono bù iya bù onye õbu, e-gude Ume-dù-Nsò mee baputizimu õbu!' ³⁴ Nta-a bè ya gudewa ẹnya iya phù; l'ekfukwaphu l'òo ya bù Nwatibe Nchileke."

Ndu mbù, etso Jisõsu

³⁵ Yo bekwa echile iya; Jõnu yèle ndu etsoje ùzo iya ùmadzu èbo atũko vudo l'èke ono. ³⁶ Yõ phù Jisõsu èke oosweta; sù: "Unu lekwa Nwaturu õbu, shi l'èka Nchileke õbu."

³⁷ Ùmadzu èbo ono, etsoje iya nù ono anùlephu iphe ono, o kfuru ono; paru Jõnu haa; tsoru Jisõsu. ³⁸ Jisõsu aghaa ẹnya; phù l'èphe etso iya; jì èphe: "Yõ ngunu bè unu achò?"

Èphe asù iya: "Rábayi; ?bù awe bè ìraduje?" Iphe Rábayi bù bù: O-zi iphe.

³⁹ Yò sù ẹ̀pẹ: “Unu byanù bya aphi iya.” Ya ndono; ẹ̀pẹ etsoru iya je je aphi ẹ̀ke ọ̀raduje; ẹ̀pẹ l'iya anọ̀fufuwaru mbọ̀ku ono. Teke ono, ẹ̀pẹ byaru ono bu l'oke-eswe urẹ̀nyashi.

⁴⁰ Ẹ̀pha onye lanù l'umadzu ẹ̀bo ono, nùru okfu Jónu; gbatsoru Jisọ̀su ono bu Ánduru, bu nwunne Sáyìmonu Pyita. ⁴¹ Ánduru eje achọ̀vukebewaphu nwunne iya; mbù Sáyìmonu; sù iya: “L'ẹ̀pẹ phụakwaru Mezáyà ọ̀bu.” Iphe Mezáyà bu bu: Kuráyisutu, bu iya bu l'ọ̀o ya bu onye ono, Nchileke kweru ọ̀kwa iya ono. ⁴² Yo duta Sáyìmonu dutashiaru Jisọ̀su.

Jisọ̀su elee ya ẹ̀nya; sù iya: “Ọ̀ bu nggu bu Sáyìmonu Jónu. Iphe aanođu eku ngu nta-a bu Kéfasu. Iphe Kifasu bu bu Pyita.” Iphe Pyita bu bu: mkpuma.

Jisọ̀su eku Fílipu yẹ̀le Natániyelu

⁴³ Yo be echile iya; Jisọ̀su achita kẹ̀ oje Gálili. Yò phụa Fílipu; sù iya: “T'o tsoru iya.” ⁴⁴ Fílipu ono bu onye Bétusáyida; bukwaruphu lẹ̀ Bétusáyida ono b'o shi mbù Ánduru yẹ̀le Pyita. ⁴⁵ Fílipu ekwe iya hm; je achọ̀lahaa Natániyelu. Yò chọ̀vule iya phù bya asù iya: “L'ẹ̀pẹ phụakwaru onye ọ̀bu, Mósìsu deru okfu ẹ̀hu iya l'ẹ̀kwo ekemu; ndu nkfuchiru Nchileke edekwaa ya phù. Ọ̀o ya bu onye ọ̀bu, bu Jisọ̀su kẹ̀ Názarẹ̀tu, bu nwatibe Jósefu.”

⁴⁶ Natániyelu aji iya: “?O nwekpooru iphe dọ̀ mma, e-shi lẹ̀ Názarẹ̀tu?” Fílipu asù iya t'ọ̀ byanù bya egude ẹ̀nya iya phù iya.

⁴⁷ Jisọ̀su aphiẹ̀pẹ Natániyelu ẹ̀ke oje l'abya; sù iya: “Ọ̀waa ọ̀kpobe onye Ízurelu, ẹ̀-te nweđu ẹ̀kworo.”

⁴⁸ Natániyelu asù iya: “?Nanù ẹ̀ge i meru maru iya?”

Jisọ̀su asù iya: “Ya phuhawaru ngu ru teke i nọ̀ l'ukfu oshi figu phù; tẹ̀manu Fílipu abya eku ngu.”

⁴⁹ Natániyelu asù iya: “Ọ̀ bu nggubedua bu Nwatibe Nchileke ọ̀bu! Ọ̀ bu nggu bu Eze ndu Ízurelu!”

⁵⁰ Jisọ̀su asù iya: “?Bu l'ọ̀o lẹ̀ ya sùru ngu lẹ̀ ya phuru ngu l'ukfu oshi figu phù bẹ̀ kpataru iphe i kwetaru. Ii-phụkwaru iphe ọ̀do, ka ọ̀waa.” ⁵¹ Sù iya: “Kamenu; tẹ̀ ya karu ngu: l'unu a-phù igweli ẹ̀ke o gheru ọ̀nu; unwu-ọ̀jozi Nchileke enyiba enyiba l'imigwe; l'enyizitakwaphu enyizita awù awù-kfuta yẹ̀be Abubu-Ndiphe.”

2

Eeke nwanyi lẹ̀ Kena

¹ A nọ̀lephu ujiku labu; yo be k'ẹ̀to ya; yo nweru ẹ̀ke, eeke nwanyi lẹ̀ Kéna Gálili. Nne Jisọ̀su anọ̀dukwaphu l'ẹ̀ke ono. ² Jisọ̀su yẹ̀le ndu etsoje ọ̀zo iya; b'e zikwaruphu t'ẹ̀pẹ bya ome ẹ̀swa-nwanyi ono; ẹ̀pẹ atọ̀ko bya. ³ Mẹ̀e ẹ̀swa-nwanyi ono agvulephu; nne Jisọ̀su abya asù iya: “Lẹ̀ ndu-a te nwehekwa mẹ̀e.”

⁴ Jisọ̀su asù iya: “Nwanyi! Hanù ya. L'ògè teke ya e-me iphe ono, ẹ̀nya dọ̀ ngu ono te erukwa-a.”

⁵ Nne iya ono asù ndu akwa nri l'ọ̀lo ono: “Iphe, bu iphe ọ̀ sùru unu t'unu mee; unu mekwaa ya.”

⁶ Yo nweru eze ite ọ̀kpopya ishingu, e gude ọ̀ra kpushia, sùgbaaru l'ẹ̀ke ono. Ọ̀ bu egbe ite ono bẹ̀ ndu Ju egudeje eme nsọ̀ kẹ̀ ọ̀safu onwonye mmerushi. Iphe ejije ite ono nanù bu ọ̀kporo galonu; m'ọ̀ kwanù ọ̀kporo galonu l'iri. ⁷ Jisọ̀su asù ndu ono, akwa nri-nwanyi ono: “Unu gude mini kujishia eze ite ono ekujishi l'ọ̀ ha.” Ẹ̀pẹ ekujishia ya; yo jigbaa gungu

gungu. ⁸ Yọ sụ ẹphe: “Ngwaa; unu gbatawa iya ru je anụ onye ishi ẹswa-nwanyi-a.” Ẹphe ekwe gbata iya je anụ iya. ⁹ Onye ishi ẹswa-nwanyi ono abya etsua onu lẹ mini ono, ghọwaru mee ono; yọ gbachia ya ẹnya ẹke egbe mee onanu shi. O buphu ndu ono, l'akwa nri, bu ẹphe kutaru mini ono bẹ maru ẹke o shi. Tọ dọ iya bu; yọ bya ekua nwoke ophu alu nwanyi obu; ¹⁰ sụ iya: “Ibe ngu evujeodu ọzo pashia mee ophu dọ mma t'a nguodu. Teke mee nọtsulephu madzọ l'ẹnya; teke ono; yọ pashia ayarabuku. Nggubedua gbe kpado mee ophu dọ mma byeye egbe nta-a!”

¹¹ Jisọsu meru iphe-ophulenyanya mbulembu iya ono lẹ Kéna Gálili gude koshi ọdu-biribiri nk'iya. Ndu etsoje ọzo iya ekweta nk'iya.

¹² E metsulephu iphe ono; Jisọsu yele nne iya; me unwunne iya ndu k'unwoke; me ndu etsoje ọzo iya atugbuwa jeshia Kapániyomu. Ẹphe eje anọ nwa abali olemole l'ẹke ono.

*Jisọsu achishi ndu ngho
l'eze-ulo Nchileke*

(Mát 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Yo rua teke Aji Esweta, ndu Ju dụwa ntse; Jisọsu atugbuwa jeshia Jerúsalemu. ¹⁴ Yo rua; je abahu l'eze-ulo Nchileke; bya aphua ndu, nọ l'ẹke ono ere eswi; me aturu; me ndo. Yọ phukwaaphu ndu agbanwe okpoga; ẹke ẹphe nọ l'ẹke ono agbanweshi okpoga l'eli okpokoro ẹphe. ¹⁵ Yọ bya achita udo; meta echachi; gude iya chikashia ẹphe l'ẹphe ha; chikashia aturu ẹphe; me eswi ẹphe ono l'eze-ulo Nchileke ono; bya aghakashia ophu bu akpuru okpoga, ndu ono gude agbanweshi okpoga ono; nwuta okpokoro ẹphe kpubetsua ifu l'ali. ¹⁶ Yọ bya abaaruru ndu ophu ere ndo mba; sụ ẹphe: “Unu chishia iphe ono l'ẹke-a. ?Bu onye ziru unu t'unu gude ọlo Nna iya mee ọlo aswa.” ¹⁷ Ẹnya agbarua ndu etsoje ọzo iya l'iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke ono, suru: “L'obu, ya yeru ọlo ngu evukwa iya oku l'ehu.”

¹⁸ Ya ndono; ndu Ju asu iya: “?Nanu iphe ii-meru koshi ẹphe, ẹphe e-gude maru l'iphe ono, i meru ono b'i meru l'oruberu iya.”

¹⁹ Jisọsu eyeeru ẹphe onu; sụ: “Unu chikposhia eze-ulo Nchileke-wa; o bu abali ẹto kpuru bẹ ya e-gude kpukwazi iya; yọ dọ ẹge o dọhawa.”

²⁰ Ndu Ju ono asu iya: “Ahaa! ?I suru l'ọo abali ẹto bẹ ii-gude kpọ-kwazi ọlo-wa; mbu ọlo ophu naru ẹphe ukporo afa ugbo ẹbo l'afa ishinguru b'i suru l'ọo abali ẹto nkinyi bẹ ii-gude kpuphu iya azu?”

²¹ Obenu l'ẹphe ta madu l'eze-ulo Nchileke ophu Jisọsu ekfuru bẹ bu onwiya gededede. ²² Oo ya kparu iphe teke ono, o nwuhutsuaru, Nchileke meru iya; yo shi l'onwu teta nodu ndu ono bẹ ndu etsoje ọzo iya nyataru l'o kfuhawaru ẹphe iphe ono; ẹphe ekweta iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; kwetakwaphu okfu ophu shi Jisọsu l'onu.

*Ẹ tọ dudu onye
Jisọsu ta amaru*

²³ Teke ono, Jisọsu nokwadu lẹ Jerúsalemu, aagbakwadu Aji Esweta ono b'a dukpo igweligwe kweta nk'iya. Ishi iya aburu l'ẹphe phuru iphe-ophulenyanya, o meshiru. ²⁴ Obenu lẹ Jisọsu te gudedu ire ẹphe ẹka; okfu l'ọ makotaru ẹge onyemonye obule dọ. ²⁵ Ẹ tọ budu ke t'a bya akolahaaru iya ẹge madzọ dọ; kele yebedua l'onwiya makotaru iphe nọ madzọ l'obu.

3

Nikodimosu akpakfuta Jisọsu

¹ O nweru nwoke lanu, epha iya bu Nikodimosu. Nikodimosu ono tso l'okpa ndu Farisii. O bukwaphu onye ishi ndu Ju. ² Yo be l'enyashi ujiku lanu; yo gbeshi byakfuta Jisosu; bya asu iya: "L'ephe makwaru-a l'i bu onye ezije mmamiphe; l'oo Nchileke ziru ngu t'i bya. Ishi iya bu l'e t'o dudu madzu, e-meghe egbe iphe biribiri owaa, i meebe-e; a gufu le Nchileke yeru iya eya eka."

³ Jisosu asu iya: "Kamenu; te ya karu unu: o -buru l'e ta mudu madzu odo be onye obu ta abyakwa bya aphu eke Nchileke bu eze."

⁴ Nikodimosu asu iya: "?Nanu ege ee-shi mua madzu odo teke o kahwaru akahu? ?Oo-bahu nne iya l'epho je anodu t'a mua ya k'ugbo ebo too?"

⁵ Jisosu asu iya: "Kamenu; te ya karu ngu: o -buru l'e t'e gudedu mini yele Ume-du-Nso mua madzu odo be onye ono ta abyakwa bya abahu l'eka Nchileke bu eze. ⁶ Onye madzu muru; me iphe shi madzu l'eka tukokwa buru ke madzu. Iphe Ume-du-Nso muru; me iphe shi l'eka Ume-du-Nso atukokwanu buru ke Ume-du-Nso. ⁷ T'e b'o dukwa ngu biribiri le ya suru l'a mufutaje unu odo. ⁸ Pherephere anoduje ephe ala eke, du iya mma; nggu anulephu ukporo iya; obe ti makwa eke o shi eshishi; ti ma eke oophe ala. Ono kwa ege o du iphe bu onye Ume-du-Nso muru ndono."

⁹ Nikodimosu asu iya: "?Nanukpoo ege ee-me te owaa mee?"

¹⁰ Jisosu asu iya: "?I bu onye ezi iphe le Izurelu; iphe owaa te do ngu enya? ¹¹ Kamenu; te ya karu ngu: l'oo iphe ayi maru be ayi ekfuje; buru iphe ayi phuru l'enya be ayi atuje onu iya. Obenu l'unu te kwetadu iphe ayi ekfu. ¹² O -buru le ya kfuru unu iphe ke mgboko-a; unu te kweta iya; ?nanukwanu ege unu e-shi kweta teke ya kfuru unu ege iphe ke imigwe du. ¹³ E to dukwa onye bahujewaru l'imigwe; a gufu onye ono, shi l'imigwe bya ono; bu iya bu yebedua, bu Abubu-Ndiphe. ¹⁴ O kwa ege ono, Mosisu gudeje mgboro wolia agwo ono, e gude ope kpua l'echi-egu ono; bu ege e wolifutaje Abubu-Ndiphe; ¹⁵ ege bukwanu: onye woru onwiya ye iya l'eka; onye obu enweru ndzu gbururu jeye.

¹⁶ "Le Nchileke yenukaru ndiphe obu; yetaberu iya ephe; k'ophu o bu Nwa lanu, o nweru kpua b'o woru nu; k'ophu onye wokwanuru onwiya ye Nwa iya ono l'eka ta aladu l'iyi; yo nwechiaru ndzu gbururu jeye. ¹⁷ Iphe Nchileke gude zi Nwatibe iya t'o bya le mgboko ta bukwa t'o bya ekpee ndiphe ikpe. Iphe o byaru buchikwaa t'o buru l'eka iya be ee-shi dzoo ndiphe. ¹⁸ Onye no iya l'eka b'e ta anmakwa ikpe; o bu l'onye te kwetadu woru onwiya ye iya l'eka b'a nmahaakwaruru ikpe; okfu l'onye ono te kwetadu ke Nwa lanu ono, bu Nwatibe Nchileke ono. ¹⁹ Ege Nchileke e-bu ikpe ono bu l'iphoro ono byaru le mgboko; ndiphe ajika iya; gbe hatachia ekpuru-ochi; ke l'oo ejo iphe be ephe chiru eka ye. ²⁰ L'iphe bu onye eme ejo iphe be akpoje iphoro ash; onye ono te eshitajedu eke iphoro no; e -menyaa; ejo iphe obu, oomeebe lufuta iphe. ²¹ Obenu l'onye eme ire-lanu alufutaje bya anodu l'eka iphoro no; k'ophu onyemonye obule a-phugbaru iya; maru l'iphe oome be shi l'eka Nchileke."

Jisosu yele Jónu Baputizimu

²² E meebetsua; Jisosu yele ndu etsoje uzo iya atugbua jeshia ali Judiya. Ephe akpoo ukfu l'eka ono; yoo meshi madzu baputizimu. ²³ Jónu l'onwiya emekwaphu baputizimu nk'iya le Inonu. Inonu ono nonyabe Selimu ntse ntse. Yo nodu l'eka ono emeshi baputizimu; okfu le mini tufuru ephe ehu

l'èke ono. Madzụ awụ awukfu iya l'èke ono; yoo meshi ẹphe baputizimu. ²⁴ Teke ono abụkwanuru teke ẹ ta tũduaru Jónu chee lẹ mkpọro.

²⁵ Tọ dụ iya bụ; ndu etsoje ụzo Jónu; ẹphe l'onye Ju lanụ atụkfuru ẹgo kẹ nsọ ọsafu onwonye mmerushi. ²⁶ Ẹphe aphuta iya jekfuta Jónu; bya asụ iya: “?Ị nyatakwaduru-a onye ọbu, nggu l'iya shi nọdu l'azụ Jódanu; mbụ onye i shi atụ ọnu iya-a? Ọ kwa iya nọ l'èke-a nta-a eme baputizimu; madzụ awụ ejekfu iya-a.”

²⁷ Jónu asụ ẹphe: “Ẹ tọ dukwa onye nweru iphe ọ bya a-nata; ẹ-ba bụ iphe Nchileke nuru iya. ²⁸ Unubedua l'onwunu kabekwa buru ndu ẹto, nuru teke ya suru; l'ẹ t'ọ kwa yẹbe Jónu bụ Kuráýisutu ọbu, bụ onye Nchileke kweru ụkwa iya; ọbu l'e ziru iya tẹ ya vuru iya ụzo bya. ²⁹ Ọ kwa nwata-okoro, eje ọlu nwanyi bẹ nwanyi ono, aabya oke nji ono nọru. Ọnya nwata-okoro ono abyajekwa; o -vudo l'èke ọnya iya ono nọ anụ iphe ookfu; ẹhu atso iya ẹtu. Ọ bụ yẹbe Jónu bụ ọnya Jisọsu. Yọ buru iphe ono meru iphe ẹhu atso iya ẹna atsofu iya l'ishi nta-a. ³⁰ Ẹpha Jisọsu kafutaje ode ude eje; kẹ yẹbe Jónu aka ọla alị eje.”

Onye shi l'igwe bya

³¹ “Onye ono, shi l'igwe bya ono bẹ bụ iya bụ onye kakọta nshinu l'a ha. Onye shi lẹ mgboko-a bụlephu kẹ mgboko-a; iphe ọonoduje ekfu abuleruphu kẹ ndu mgboko-a. Onye onanu shi l'imigwe bya ono bụ iya kakọta nshinu l'a ha. ³² Ọo iphe ọ nuru lẹ nchi; phua l'enyā bẹ ọonoduje ekfu; ọbe ẹ to nwedu onye kweru nata ozi iya. ³³ Onye nataru ozi, oozi bẹ gude-wa ono kweta l'ọo Nchileke bụ iya. ³⁴ L'onye ono, Nchileke yeru ono bẹ bụ onye ekfu okfu, Nchileke kfuru. Ishi iya aburu lẹ Ume-dụ-Nsọ, Nchileke nuru iya b'ẹ tọ hatadu ahata nụ iya. ³⁵ Nchileke, bụ Nna yeru Nwatibe iya ono obu; woru iphemiphe ọbule ye iya l'ẹka. ³⁶ Onye wowaru onwiya ye Nwatibe iya ono l'ẹka bẹ nwewaru ndzụ gbururu jeye. Obenu l'iphe, bụ onye ẹ ta nọduru Nwatibe Nchileke ono okfu bẹ ndzụ te erubekwa ẹka. Ọ bụ oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke bẹ a-nọduwaru onye ọbu l'ẹhu gbururu jeyewaru.”

4

Jisọsu yẹle nwanyi Samériya

¹ Ndu Fárisii abya anụa lẹ ndu, awụ etso Jisọsu; yo meshi ẹphe baputizimu bẹ ka l'igwe karia ndu ọphu awụ etso Jónu; yo meshi ẹphe baputizimu; ² e guderu l'ẹ to nwedu onye Jisọsu gude ẹka iya mee baputizimu; gbahaa ndu etsoje ụzo iya emeje iya ẹphe. ³ Jisọsu anulephu iphe ada nụ lẹ kẹ baputizimu ono l'èke ndu Farisii nọ; gbeshi lẹ Judíya lashia azụ lẹ Gálili. ⁴ Ụzo, o shi eje Gálili ono dabuharu Samériya.

⁵ Ya ndono; Jisọsu ejenyaa; bya erua mkpukpu ndu Samériya lanụ, eekuje Sáyika. Sáyika ono nonyabe alị, Jékoṗu nuru nwatibe iya, bụ Jósefu. ⁶ O nwekwaruphu wẹlu, Jékoṗu tũru, nọ l'èke ono. Teke Jisọsu ruru ẹke ono bụ l'enyānwu-ogvuru-l'ishi. Yọ bya bya eru iya; ike ije agvụ-wa iya. Yọ bya anọzita l'iku wẹlu ono.

⁷ Yo nweru nwanyi, byaru oseta mini lẹ wẹlu ono. Nwanyi ono bụ onye Samériya. Jisọsu asụ iya t'o kee ya nụ mini tẹ ya ngua. ⁸ Teke ono bẹ ndu etsoje ụzo iya jeru l'ime mkpukpu; ọkpata nri, ẹphe e-ri.

⁹ Nwanyi Samériya ono asụ iya: “?Nanụ ẹge o gude nggu aburu onye Ju l'ekfuru yẹbe onye Samériya tẹ ya kee ngu mini t'ị ngua?” Iphe meru

iphe nwanyi ono kfulu ege ono bu le ndu Ju; epe le ndu Sameriya te emegbadu iphe.

¹⁰ Jisosu asu iya: "Ha! Ndege i -maru iphe-oma, Nchileke emejeru madzu; odumeka buru li -maru onye obu, suru ngu ti kee ya nu mini te ya ngua; m'o buru nggubedua ge egbe roo ya; yo chebe ngu mini, anuje ndzu ti ngua."

¹¹ Nwanyi ono asu iya: "Ya suru ege-a: ege e ti nwekwanu iphe iigude seta mini; welu bu owaa, bu enya ruru okpa te ru-wa; ?bu awe bi shi nweru mini ophu, anuje ndzu obu? ¹² ?Ti bya aka ochechoroche ayi Jekopu, bu iya turu ayi welu-wa; tuebeyi bya angua ya mini; unwu iya angua ya; elu iya angukwaa ya phu?"

¹³ Jisosu asu iya: "L'iphe bu onye nguru mini le welu-wa be mini agukwa odo. ¹⁴ Obenu l'onye nguru mini ophu o bu yebedua a-nu iya eya be oo-bu egu mini gbururu jeye. Le mini ophu ya a-nu onye ono anoduwa iya ru lehu; buru nwogvu, anodu amushi mini, anuje ndzu gbururu jeye."

¹⁵ Nwanyi ono asu iya: "Byiko; nunu iya egbe mini onanu te ya ngua; k'ophu oo-bu iya egu mini gbururu jeye; ya ahakwanua ogbatoshije eke-a le ya abya okuta mini."

¹⁶ Jisosu asu iya t'o je ekua nji iya te yeleyi yiru bya.

¹⁷ Nwanyi ono asu iya: "Me ya ta alukwa nji."

Jisosu asu iya: "I kfulu ire-lanu; li suru le ti ludu nji. ¹⁸ Ipe meru iphe ya suru lo bu ire-lanu bi kfulu bu li luwaru unwoke ise. Temanu be onye ophu nggu liya bu nta-a ta bukpwawanu m'oo nji ngu. Ipe i kfulu bu ire-lanu."

¹⁹ Nwanyi ono asu iya: "Nta-a be ya mawaru li bu onye nkfuchiru Nchileke. ²⁰ Nna epe oche phe be bu l'eli ugvu-a be epe shi anoduje abaru Nchileke eja. Unubedua, bu ndu Ju abya asu lo bulephu le Jerusalemu be anoduje abaru Nchileke eja."

²¹ Jisosu asu iya: "Nwanyi; kwe nk'ia. L'oge eruakwa teke eto duhedu onye anokwadu l'ugvu-a l'abaru Nchileke, bu Nna eja; ta ano le Jerusalemu abaru iya eya. ²² Unube ndu Sameriya abaru iphe unu ta madu eja. Ole epebe ndu Ju bu iphe epe maru be epe abaru eja; okfu le ndzofuta bu le ndu Ju b'o shi. ²³ Obenu l'oge obu abyakwaa; mbukwa nta-a gedegede; teke ndu abaru Nchileke, bu Nna eja okpobe abaru egude Ume-du-Nso; gude obu epe lo ha abaru iya eja ege o gbaru. Lo kwa egbe ndu du ege ono be bu ndu o du Nchileke mma t'epe bajeru iya eja. ²⁴ Nchileke bu Ume. Ndu abaru iya eja gundefutaje Ume-du-Nso abaru iya eja ogbodo abaru."

²⁵ Nwanyi ono asu iya: "Ya makwaru-a le Mezaya obu a-bya; bu iya bu onye eekuje Kurayisutu. Teke o byaru be otuko iphemiphe obule kokotaru epe."

²⁶ Jisosu asu iya: "M'o kwa yebedua, ekfu eyeru ngu nu-wa be bu Kurayisutu obu."

²⁷ Epe egude iya ekfu; ndu etsoje uzo Jisosu alata. Yo ji epe enya l'epe bya aphua le Jisosu yee nwanyi ekfu okfu. Obenu le to nwekwanu onye jiru nwanyi iphe ocho? M'o kwanu ji Jisosu iphe meru iphe ookfu eyeru iya?

²⁸ To du iya bu; nwanyi ono agwobe ite, ooku mini leke ono; gbagbua gbaba le mkpukpu ono je echiku madzu; su epe: ²⁹ "Unu byakpoduaphu bya aphu nwoke, koshikotaru iya iphe, bu iphe ya shi meta keshinu. Ya ta

makwa ?oo-bu iya bu Kuráýisutu obu, Nchileke kweru ukwa le ya e-zi t'ò bya obu." ³⁰ Epe eshi le mkpukpu ono ku-gbuhu wu-kfuta Jisosu.

³¹ Nwanyi ono atugbutsulephu; ndu etsoje uzo Jisosu arò Jisosu t'ò kabèru ria nri!

³² Jisosu asu epe: "Le ya nweru nri, ya eri, epe e-ta madu."

³³ Ya ndono; ndu etsoje uzo iya akpakashilaha onwephe ishi; su: "? Oo-nwenua onye kabè wotaru iya nri t'ò?"

³⁴ Yo su epe: "Ipe bu nri iya bu te ya mee iphe du onye ono, ziru iya nu ono mma l'obu; me te ya mekota ozi, o ziru iya; mefu iya l'ishi.

³⁵ ?Tò bu du unu anmajè etu; su: 'Mgbè o buwa onwa eno; yo rua teke eegwotaje iphe e meberu l'ali.' Obe ya ekfuru unu t'unu palikpoduaphu enya gbua igo l'egu; phu ege iphe e meberu iya kashwaru akaka; duwa ke akpata!

³⁶ Onye akpata iphe ono akpata be aakfuje ugwo ozi iya. Onye ono achikobe nebyi iphe a-nodu ekalanu ngaberu ndzu gbururu jeye. Oo ya bu k'ophu ndu aku iphe akuku; me ndu ophu akpata iya akpata a-tuko teko-o eswa nanu. ³⁷ O bu eke ono be okfu obu, e kfuru reru; mbu okfu ono, suru: 'L'onye lanu emebe emebe l'ali; onye ophu l'akpata iya akpata.'

³⁸ Ya ziru unu t'unu je akpata iphe e meberu l'egu eke unu te jedu ozi iya. O kwa ndu odo jeru ozi l'egu ono. Ole o kwa unubèdua be unu l'ephe gbawa mgbà eri uru iphe epe seru akanya iya."

³⁹ Igweligwe ndu Samèriya, shi le mkpukpu ono abya bya eworu onwephe ye Jisosu l'eka; okfu le nwanyi ono suru epe: "L'ò koshikotaru iya iphe bu iphe ya shi meta keshinu." ⁴⁰ Yo be teke ndu Samèriya byakfutaru Jisosu; epe arò ya t'ephe l'iya notanyafua. Yo kwe; epe l'iya arò abali èbo le mkpukpu ono.

⁴¹ Epe akafukpooru l'igwe gude ke okfu, shi iya l'onu kweta. ⁴² Epe asu nwanyi ono: "Le t'ò buhekwa iphe ophu i kfuru kparu iphe epe kwetaru. Ipe kparu iphe epe kwetaru bukwa l'ephe gudewa nchi epe nua; byakwaphu bya amawaru l'oo oswi-okfu l'oo onye owaa bu onye obu, bu iya bu okpobe Onye Ndzota ndu mgboko-a l'oswiya."

*Jisosu agwo nwatibe onye ishi
(Mát 8:5-13; Luk 7:10)*

⁴³ Yo notsulephu abali èbo l'èke ono; gbeshi; yo buru iya oje Gálili.

⁴⁴ Le Jisosu l'onwiya kfuhaakwaru: "L'onye nkfuchiru Nchileke b'e ta akwabejekwa ugu l'ali iya." ⁴⁵ Yo rua Gálili; ndu Gálili anata iya ohuma; okfu l'ephebedua phukotaru iphemiphe obule, o mekotaru le Jerúsalemu teke ono, a gbaru aji ono; kele epehebedua jekwaruphu le Aji Esweta ono.

⁴⁶ Yo bya atugbua lashia azu le Kéna, bu iya bu mkpukpu phu, o mejeru mini; yo gho me phu. Yo nweru onye ishi lanu le ndu ishi govumentu, ehu ta dudu nwatibe iya mma le Kapaniyomu. ⁴⁷ Nwoke ono anulephu le Jisosu shiwa le Judiya bya Gálili; jekfushia ya je arò ya; t'ò byaruta bya emee nwatibe iya ke nwoke t'ehu du iya mma; l'ò nookwa dzedzee ndzu. ⁴⁸ Ya ndono; Jisosu asu iya: "Unu 'egudedu enya unu phua iphe-ophulanya; me iphe-ohubama, dugbaa biribiri be unu te ekwetakwa."

⁴⁹ Nwoke ono asu iya: "Nwoke oma; byiko byaru t'ephe je; e menyaa; nwatibe iya ono anahu iya nwuhu."

⁵⁰ Jisosu asu iya: "Tugbua lashia; le nwatibe ngu a-noduru ngu-a ndzu."

Nwoke ono ekwelekwaphu okfu, Jisosu kfuru iya tugbua; yo buru iya alala. ⁵¹ Yo nodukwadua l'uzo; ndu ejeru iya ozi abya iya ndzuta bya asu iya le nwatibe iya ono korohuakwaru.

⁵² Yọ bya aji ẹphe egbe teke nwata ono dọberu agbakerehu. Ẹphe asụ iya: “L’ọ bụlekwaphu l’orifu-nri eswe unyaphua* bẹ ẹhoku ono zehuru iya l’ẹhu.” ⁵³ Nna nwata ono amawaruphu l’ọ bụ oge teke ono gẹdegede bẹ Jisọsu suru iya tẹ ya la; lẹ: “Nwatibe iya a-nọduru iya-a ndzụ.” Tọ dọ iya bụ; nwoke ono yẹle ndu ọlo iya abya eworu onwẹphe ye Jisọsu l’ẹka.

⁵⁴ Onanu aburu iphe-ọphulenya k’ẹbo, Jisọsu meru k’ọpflu o shi lẹ Judíya rua Gálili.

5

Jisọsu agwọ nwangvuru, nọ l’iku okpuru

¹ E meebetsua; yo be l’oge aji ndu Ju; Jisọsu atugbua jeshia Jerúsalemu. ² Lẹ Jerúsalemu ono b’o nweru nwa okpuru, nọ iya nọ. Onu-uzo ẹke, eeshije abahụ iya dọ ise. Iphe ndu Híburu eekuje okpuru ono bụ Bétusáta. Ọ nọ lẹ mgboro Onu-oguzo Aturu. ³ Ndu iphe eme adu l’igwe zegbaaru l’ẹke ono: mbụ ndu ìshì; ndu ngvuru; mẹ ndu ibe-ẹhu lanu nwuhutsuaru anwuhu. Ẹphe atuko zeshia l’ẹke ono; kwabẹru teke mini ono a-tunga atunga; ⁴ kẹ l’ẹ ta anojedu ophu baru nwishi; ojozi-imigwe, shi l’ẹka Nnajiufu ephezita l’okpuru ono bya atungaa mini ono atunga. Yọ bụje; onye iphe eme, vuru ọzo tsee okpa lẹ mini ono teke ojozi-imigwe ono tungatsuaru iya; yọ kọrohu l’iphe eme iya nọ. ⁵ Yo nweru nwoke lanu, nọ l’ẹke ono, nyawaru nnya ukporo afa l’afa iri l’esato. ⁶ Jisọsu abya aphua ya; maru l’o shiwa teke teru ẹnya dabutaru l’ẹke ono; bya asụ iya: “?Ọ dọ ngu mma t’e mee ngu t’i kọrohu tọ?”

⁷ Nwoke ono, iphe eme ono asụ iya: “Nwoke ọma; ọ kwa lẹ ya tẹ nweđu madzụ, bụ onye a-kwọta iya ye lẹ mini ono teke a tungaru iya. Kẹ l’oobuje teke ya a-nọdu eme tẹ ya ye iya okpa; onye ọdo evuwaru iya nọ ọzo.”

⁸ Jisọsu asụ iya: “Gbeshi gwọta utute ngu wata oje ije.” ⁹ Teke ono teke onoflu; nwoke ono akorohuwaphu; gwotawaphu utute iya; jelaha ije.

Mbọku, iphe ono meru bụ mbọku ọtu-ume. ¹⁰ Ya ndono; ndu Ju asụ nwoke ono, e meru; yọ kọrohu l’iphe, shi eme iya nọ ono: “Ntanu kwa mbọku ọtu-ume; ?tị madu l’i dakawaru ekemu l’i pa utute ngu eje ẹge ono?”

¹¹ Yọ sụ ẹphe: “L’ọ kwa nwoke ono, meru iya; ya akorohu ono bẹ suru iya: ‘Tẹ ya gwọta utute iya wata oje ije.’ ”

¹² Ẹphe aji iya: “?Bụ egbe madzụ ngunu bẹ nwoke ọbu bụ, suru ngu t’i gwọta utute ngu wata oje ije?”

¹³ Ophu ka nọ bụ lẹ nwoke ono, e meru; yọ kọrohu ono ta mahedunu onye meru iya ẹya nọ. Iphe kparu iya nọ aburu lẹ Jisọsu byaru bya aphu ẹge a zaru l’igwe dzua l’ẹke ono; tọ nwehu pyofu.

¹⁴ A nonyaa; Jisọsu abya aphu nwoke ono ọdo l’eze-ọlo Nchileke; sụ iya: “Lekwa; i kọrohuakwaru nta-a. Be eyehenuphu ẹka l’ome iphe dọ ẹji ọdo; e -menyaa; iphe ọdo, ka njọ dakfuta ngu.”

¹⁵ Nwoke ono atugbua; je akọru ndu Ju l’ọ bụ Jisọsu bụ onye ọbu, meru iya; ya akorohu ọbu. ¹⁶ Ọ bụ iphe ono kparu iphe ndu Ju chilahaa nta Jisọsu; okfu l’ọ bụ mbọku ọtu-ume b’o meru iphe ono. ¹⁷ Ya ndono; Jisọsu asụ ẹphe: “Nna iya ejekwaa ozi ẹge oje iya; yẹbedua l’ejekwaphu.”

¹⁸ Iphe ono, Jisọsu kfuru ono emee ndu Ju akafukpooru ọcho ẹge ẹphe e-shi gbua ya. Iphe kparu iphe ẹphe wataru ọcho ishi iya ta abukwa

* 4:52 4:52 Teke ono bụ ẹnyanwu ogbufu l’ishi; m’ọ kwanu teke kuloku kuru nanu l’eswe unyaphua.

l'ò tūruru nsò mbòku òtu-ume ephe; òphu ka ephe ehuka bukwa l'ò gbe ekufuanu Nchileke “Nna iya”; bu iya bu lẹ yẹle Nchileke ha enyanhamunha.

Ike kẹ Nwa ono

¹⁹ Ya ndono; Jisòsu asù ephe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ to nwekwa iphe Nwa ono egudeje ike kẹ ẹka iya eme l'onwiya, ẹ-ta bũdu iphe ò phuru, Nna iya eme; kẹ l'ò kwa iphe Nna eme; bukwapu iphe Nwa emeje. ²⁰ Nna bẹ yeru Nwatibe iya obu; l'ekoshije iya iphemiphe obule, oome l'onwiya. Oo-koshifukwaa ya ru iphe ka owaa nshinu t'ò mee; k'òphu òo-du unu biribiri. ²¹ L'ò bu ẹge ono, Nna emeje ndu, nwuhuru anwuhu; ephe eshi l'onwu teta gbeshi; yò nù ephe ndzù ono; bu ẹge Nwatibe Nchileke ono a-nù ndu du iya mma ndzù. ²² Ẹ tọ dukwa onye Nna ekpeje ikpe l'onwiya; k'ikpe b'o wookwaru ye Nwatibe iya ono l'ẹka; ²³ k'òphu ndiphe mgburumburu a-kwabẹje Nwa ono uguv ẹge ephe akwabẹje Nna. Onye, ta akwabedu Nwa ono uguv ta akwabekwa Nna, bu iya bu onye ziru iya nù.

²⁴ “Kamenu; tẹ ya karu unu: iphe bu onye anù okfu iya bya ekweta k'onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono bẹ nweru ndzù gbururu jeye. Ẹ to nwehedu l'onye ono evudo t'e kpee ya ikpe; o shiwa l'onwu baa lẹ ndzù. ²⁵ Kamenu; tẹ ya karu unu: teke obu abyakwaa; mbù; l'ò ruakwaru teke ndu nwuhuru anwuhu a-nù olu kẹ Nwatibe Nchileke ono. Iphe bu ndu nuru iya nù a-nò ndzù. ²⁶ Kẹ l'ò bu ẹge ndzù shi Nna l'onwiya l'ẹka; bu ẹge Nna mekwaruphu tẹ ndzù shi Nwa ono l'ẹka. ²⁷ Ọ nuru Nwatibe iya ono ike t'ò kpeje ikpe; bua ikpe; kẹ l'òo ya bu Abubu-Ndiphe. ²⁸ T'owaa ba adukwa unu biribiri; l'oge abyaakwa teke iphe bu ndu zẹ l'ime ili l'ephe ha a-tuko nua olu iya; ²⁹ shi l'ime ili lufuta. Ndu òphu shi eme ohuma e-teta nweru ndzù. Ndu òphu shi ye ẹka l'ejo iphe phù etetakwapu t'e kpee ephe ikpe; nma ephe ikpe.”

Iphe ekoshi l'ike nọ Jisòsu l'ẹka

³⁰ “Ẹ to nwekwa iphe ya egudeje ike k'ẹka iya eme. Ọ kwa ẹge Nchileke suru tẹ ya kpee ikpe bẹ ya ekpeje iya; ikpe iya aburu ikpe vudo nhamunha. Ishi iya bu lẹ ya te ekpedu ẹge du iya mma l'obu. Ọ bulephu ẹge ò du onye ono, ziru iya nù ono mma l'obu bẹ ya ekpeje.

³¹ “Ọ -buru lẹ ya bya aghachi; wata òtu ònu onwiya; ò kwa iya bu l'iphe obu, ya ekfu obu ta bũdu ire-lanu. ³² Obenu l'ò nwekpooruru onye òdo, bu iya a-tù ònu iya; mbù l'òphu ya tũberu nvò bu l'iphe onye ono e-kfu l'ehu iya bẹ bu okpobe okfu. ³³ Unu yeru ndu ozi t'ephe byakfuta Jónu; Jónu ekfuwaru unu k'okpuberu okfu ono. ³⁴ Iphe ya ekfu ta bukwa lẹ ya eme tẹ madzù bya atulahaa ònu iya; iphe ya gude adzota okpa l'okfu ono, Jónu kfuru ono kwa k'òphu aa-dzota unu. ³⁵ Jónu l'onwiya bu uròku, enwu enwunwu; l'eke jajaja. O shikwaa evu unu evuvu t'unu kpoo ukfu nwanshi; nòdu l'iphoro iya; tetota eswa. ³⁶ Iphe ya meshiru kakwa òtu ònu mu ma l'òphu Jónu tũru. Ishi iya aburu l'òzi ono, Nna iya ziru iya tẹ ya bya ejee jefu l'ishi ono; mbù ozi ono l'ò ha, ya eje nta-a ono bẹ atù ònu iya: l'ò bu-a Nna ziru iya tẹ ya bya. ³⁷ Nna iya ono, bu iya ziru iya ono bu onye atù ònu iya. Unu ta nùbukwaa olu Nna iya ono; t'ò bu l'unu phujewaru iya; k'òphu unu maru ẹge ò du. ³⁸ Okfu ono, shi Nna iya l'ònu ono ta kwata oswa buru unu eburu l'obu; okfu l'unu te ewoduru onwunu ye onye ono, o ziru t'ò bya ono l'ẹka. ³⁹ Unu anòduje enyocha iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke;

tubesu l'ọọ l'ẹke ono bẹ unu e-shi nweru ndzụ gbururu jeye. Ẹkwo okfu Nchileke ono tükokwa l'atụ ọnu yẹbe Jisọsu. ⁴⁰ Obenu l'unu kwefuru ike l'unu ta abyakfutadu iya ẹge unu e-nweru ndzụ."

⁴¹ "Ẹ to nwekwa teke ya ele ẹnya tẹ ndiphe jaa ya ajaja. ⁴² Obenu lẹ ya makwaru l'unu te yeduru Nchileke obu. ⁴³ Ọ bụ ike kẹ Nna iya bẹ ya gude bya; unu ajika iya. Ọ -bụru l'onye ọdo gude ike kẹ ẹka iya bya; onye onanu bẹ unu a-nata. ⁴⁴ ?Nanụ ẹge unu e-mehunu woru onwunu ye yẹbe Jisọsu l'ẹka; l'unubẹ ndu abụje ibe unu -aja unu ajaja; yọ tso unu ntumatu? Unu ta achọ ọzo, unu e-shi tẹ Nchileke ono, bụ Nchileke nwenkinyi iya ono jaa unu. ⁴⁵ Unu ba arikwa l'ọọ yẹbedua e-je edoo ẹge unu dū l'ifu Nna iya. Ọ kwaru Mosisu ono, bụ iya bụ onye ọbu, unu tukoberu obu ọbu bẹ e-do ẹge unu dū. ⁴⁶ Ndege ọ -bụ l'unu kweru kẹ Mosisu; unu gage kwetakwaphu kẹ yẹbedua; kẹle Mosisu dekwaru dekuta iya l'ẹkwo iya. ⁴⁷ Obenu; keshinu ọphu unu te kwetadu iphe Mosisu deru; ?nanụ ẹge unu e-shi kweta l'okfu kẹ yẹbe Jisọsu."

6

*Jisọsu anụ unu madzụ iri l'ẹbo;
l'ukporo madzụ iri nri*

(Mát 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ E metsulephu; Jisọsu atugbua dafụ azụ Eze Ẹnyimu Gálili azụ iya ọphu; bukwa iya phụ bụ Eze Ẹnyimu Tayibériyasu. ² Mkporo-ọha awụ etso iya l'ẹke ẹphe phụwaru iphe-ọphulenyanya ono, o meshiru teke ono, o meshiru ndu iphe eme; ẹphe akorohukota ono. ³ Jisọsu ekwelephu nwandoo bya enyihu ẹke ọbu, bụ ọ-ka-l'ugvu ugvu; je adugaru anọdu yẹle ndu etsoje ọzo iya. ⁴ Teke ono bẹ Aji Esweta ndu Ju tūwaru l'ukfu. ⁵ Jisọsu abya apalia ẹnya; phụ lẹ mkporo-ọha awụ abyakfuta iya. Yọ ku Fílipu; sụ iya: "?Bụ awe bẹ ayi a-zuta buredi tẹ ndu-wa ria nri?" ⁶ Iphe meru iphe o kfuru iphe ono bukewaphu t'ọ maru iphe Fílipu e-me. Odumeka bẹ yẹbedua makwaru-a iphe oo-me.

⁷ Fílipu asụ iya: "Mẹ buredi ukporo pongu te edzukwa; k'ọphu o rugbakpoo nụ ẹphe ọnu ilile."

⁸ Onye lanụ lẹ ndu etsoje ọzo iya; mbụ Ánduru, bụ nwunne Sáyimonu Pyita asụ iya: ⁹ "O nwekwaru nwata nwoke, nọ l'ẹke-a, gude ishi buredi balị ise; mę ẹma labụ. Obenu; ?bụ ngunu b'ọ bụ; lẹ mkporo-ọha ọphu ha ege-a?"

¹⁰ Jisọsu asụ ẹphe: "Unu kfuru ẹphe t'ẹphe dūgagbaaru anọdu l'alị." Iphe bụ mkporo-ọha ono abya anoshia l'alị. Ẹke ono bẹ unwu iru ẹwu hakwanu nshinu. Ndu bụ iya unwoke lẹ ndu ono rukwaru unu madzụ iri l'ẹbo; l'ukporo madzụ iri.* ¹¹ Jisọsu abya achita buredi ono; kelebebe Nchileke; bya ekeshiaru iya ọha ono, dọru l'alị ono. Yọ bya ewota ọphube ẹma mekwaa ya phụ ẹge ono. Onyenonu eria ẹge ọ gụru iya. ¹² Ẹphe erijishibebe ẹpho l'ẹphe ha; yọ sụ ndu etsoje ọzo iya: "Ngwaa; unu tụtukobe ibiribe iya ọphu ẹphe riphodoru t'ẹ b'ọ dū ọphu a-la iyi." ¹³ Ẹphe abya eshi ishi lanụ tūtua unwu ibiribe ibiribe iya ọphu shi l'ishi buredi ise ono; tūtū-jia ya nkata-ivu iri l'ẹbo; mbụ ọphu ndu ono riphodoru.

¹⁴ Ndu ono aphulephu iphe-ọphulenyanya ono, o meru ono; sụ: "Ọ kwaphụ oswi-okfu l'ọ bụ nwoke-wa bụ onye nkfuchiru Nchileke ọbu, a-bya lẹ mgboko-a." ¹⁵ Jisọsu amaru l'ẹphe abya iya egude t'e chibe iya eze k'ẹhuka; yọ pyofu lashia azụ l'ugvu-ugvu ono nwenkinyi iya.

* **6:10** 6:10 Iphe ọ bụ bụ 5,000.

Jisòsu eje ije l'eli mini
(Mát 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ Yo be l'urẹnyashi; ndu etsoje ọzo iya agbada l'eze ẹnyimu; ¹⁷ nyida l'ugbo; kpọru iya t'ẹphe tẹa uswe lufu jeshia Kapániyọmu. A nọ jeye ọchi ekpua ẹhu; Jisòsu ta byakfutawa ẹphe. ¹⁸ A nọnyaa; oke phẹrephere ephelaha; k'ọphu eze ẹnyimu ono wataru ọtu akpara atushi iya ike; eyii awata ememe l'eze ẹnyimu ono. ¹⁹ Ẹphe akpọ-wa ugbo iphe ha l'ọ bu manyiru ẹto; l'ejewa lẹ kẹ ẹno ya teke ẹphe phuru Jisòsu ẹke ooje l'eli mini l'eze ẹnyimu ono; eje abyakfuta ẹphe l'ugbo ono; meji atọfu ẹphe. ²⁰ Yọ sọ ẹphe: "Unu ba atsushi egvu; ọ kwa yẹbedua!" ²¹ Yọ buru l'o kfuru ẹge ono meru iphe o lulahaaru ẹphe l'obu t'ẹphe bya edubata iya l'ugbo ono. E gude iya ekfu; ugbo ẹphe etsubewaphu l'ọnu ẹke, ẹphe eje.

A dụ igwe achọ Jisòsu

²² Yọ be echile iya; mkporo-ọha ono, nọ l'azọ eze ẹnyimu ono azọ iya ọphu ono aphua l'ọ bu ugbo lanu likwadurua l'ẹke ono. Ẹphe amakwaruphu lẹ Jisòsu te tsodu ndu etsoje ọzo iya bahu l'ugbo; l'ọ bu ndu etsoje ọzo iya bẹ tugburu nu nkinyi ẹphe. ²³ Obenu l'o nwekwaruphu igweligwe ugbo ọdo, shitsua Tayibériyasu bya etsuru l'iku ẹke ono, ẹphe nọdu taa buredi lẹ Nnajiufu kelebeberu Nchileke ekele ono. ²⁴ Ọha ono amalẹruphu lẹ Jisòsu ta nọdu l'ẹke ono; ndu etsoje ọzo iya ta nọ iya; ẹphe adzuta ugbo nk'ẹphe jeshia Kapániyọmu ọcho Jisòsu.

Jisòsu bu nri, anu ndzu

²⁵ Ẹphe abya achọ-vu iya l'azọ eze ẹnyimu ono azọ iya ọphu; jì iya: "Ọ Buhunu teke ole b'ì byaru ẹke-a?"

²⁶ Jisòsu asọ ẹphe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe meru iphe unu achọphe iya nta-a ta bukwa l'ọo l'unu phuru iphe iphe-ophulenyia, ya meru ekoshi. Iphe meru iphe unu achọphe iya; kwa lẹ ya nuru unu buredi; unu ataa; ẹpho adugbaa unu mma. ²⁷ Unu be esegbushihe onwunu l'akanya nri, ala iyi. Unu sechia akanya nri ọphu a-nọduje anu unu ndzu gbururu jeye. Nri onanu bu Abubu-Ndiphe a-nu iya unu. Ishi iya aburu l'ọo yẹbe Abubu-Ndiphe bẹ Nchileke, bu Nna meru t'e shi iya l'ẹka; phu ike, ekoshi l'ọo iphe ono bẹ Nna gude sọ tẹ ya bya."

²⁸ Ẹphe abya aji iya: "ỌBu ngunu bẹ ẹphe e-me t'ọ buru iya bu l'ẹphe ejeje ozi Nchileke?"

²⁹ Yọ sọ ẹphe: "Iphe bu ozi Nchileke bu t'unu woru onwunu ye onye ono, Nchileke ziru t'ọ bya ono l'ẹka."

³⁰ Ya ndono; ẹphe asọ iya: "ỌBu iphe-ophulenyia, dụ idagha bẹ ii-me koshi ẹphe; k'ọphu ẹphe e-gude ẹnya ẹphe phu; kweta woru onwẹphe ye ngu l'ẹka ọbu? ỌNanu iphe ii-me ọbu? ³¹ Lẹ teke ndiche bẹ nna ẹphe oche phe rikwaru mana teke ono, ẹphe nọ l'echi-ẹgu ono; bu iya bu iphe ọbu, e deru ẹkwo okfu Nchileke; sọ: 'L'ọ nuru ẹphe nri, shi l'imigwe t'ẹphe ria.'

³² Jisòsu asọ ẹphe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: nri onanu, Nna iya shi l'ẹka Mosisu nu unu ono bukwa nri ọphu shi lẹ mgboko-a. Ọ kwa nri ọphu Nna iya egudeje ẹka iya nu unu bẹ bu ọgbodo nri ọphu shi l'imigwe. ³³ L'ọ kwa onye ono, shi l'imigwe bya ono bẹ bu nri ọbu, Nchileke anuje ọbu. Ọ bu onye ono anuje ndiphe ndzu."

³⁴ Ẹphe asọ iya: "Nnajiufu; nujenu ẹphe egbe nri onanu tekenteke."

³⁵ Jisòsu asọ ẹphe: "L'ọ kwa yẹbedua gẹgedede bu nri ono, anu ndzu ono. Onye abyakfuta iya nu bẹ ẹgu ta aguhekwa ọdo. Ọdo aburu l'onye

woru onwiya ye iya l'eka be mini ta aguhedu odo. ³⁶ Oke ya kfuakwaru iya unu l'unu phuwaru iya; obenu l'unu te kwedu woru onwunu ye iya l'eka. ³⁷ Obenu l'iphe bu ndu Nna iya yeru iya l'eka a-byakfutakota iya. Onye bukwanu onye byakfutaru iya nu b'e te nwedu le ya achifu iya. ³⁸ Iphe obu bu le ya shi l'imigwe bya. Iphe ya byaru ta kwa te ya bya emee uche-obu nk'iya. O kwa uche-obu ke onye ono, ziru iya abyabya ono be ya byaru ememe. ³⁹ Iphe bu uche-obu onye ono, ziru iya nu ono bu t'e b'o du ndu ono l'ephe ha, o yeru iya l'eka ono, a-nahu iya tufahu; mbukwa m'o bu onye lanu; gbahaa te ya mee ephe t'ephe tuko l'ephe ha teta nodu ndzu mboku ikperazu ono. ⁴⁰ Ishi iya bu l'iphe du Nna iya mma bu t'onnyemonye obule, phuru Nwatibe iya ono; woru onwiya ye iya l'eka; nweru ndzu gbururu jeye. Ya emekwaaphu onye obu t'o shi l'onwu teta nodu ndzu mboku ikperazu ono."

⁴¹ Ya ndono; ndu Ju ataderu iya nwurinwuri l'eke ono; eke ehu eghu ephe eghughu; okfu l'o suru: "L'oo yebedua l'onwiya bu nri obu, shi l'imigwe bya obu." ⁴² Ephe asu: "?To budunua nwoke-wa bu Jisosu, bu nwatibe Josefu; mbu onye ephe majiru nna iya; me nne iya enya? ?Nanu ege o shi bya asu nta-a le ya shi l'imigwe bya?"

⁴³ Yo su ephe: "Unu ba atafe nwurinwuri l'ime onwunu; ⁴⁴ l'e to nwedu onye a-byakfuta iya nu; a gufu l'oo Nna iya ono, ziru iya nu ono be kuritaru iya onye obu. Yebedua l'onwiya agbe teke ono mee onye obu; yo shi l'onwu teta nodu ndzu mboku ikperazu ono. ⁴⁵ Ndu nkfuchiru Nchileke dekwaru l'ekwo; su: 'L'o bu Nchileke e-zi onnyemonye obule iphe.' L'iphe bu onye nuru ke Nna ono; bya anodu Nna ono l'eka; muta eka iya; ono onye a-byakfuta yebe Jisosu. ⁴⁶ Iphe ya ekfu ta bukwa l'o nweru onye phujewaru Nna ono; gbahakwaa onye ono, shi l'eka Nchileke bya ono. Oo yebedua bu onye phujewaru iya nu. ⁴⁷ Kamenu; te ya karu unu: l'onye woru onwiya ye iya l'eka be nweru ndzu gbururu jeye. ⁴⁸ O kwa yebedua, bu Jisosu bu nri, anuje ndzu. ⁴⁹ Nna unu oche phe be riru mana l'echi-egu; nwushihulee. ⁵⁰ Obenu le nri owaa, shi l'imigwe-wa be bu nri ophu anuje ndzu; mbu nri ophu onye riru iya nu ta anwuhuhedu anwuhu. ⁵¹ O kwa yebe Jisosu bu nri, no ndzu, shi l'imigwe bya. Iphe bu onye riru nri ono a-no ndzu gbururu jeye le tutu yoyo. Nri ono, ya a-nu ono bu anu-ehu iya. Ya e-woru iya nu l'okfu ehu ndu mgboko-a kpamukpamu; k'ophu bu: onye riru iya nu; yo nodu ndzu."

⁵² Ndu Ju awata ntutego; jilaha: "?Nanu ege nwoke owaa e-me nu ephe anu-ehu iya t'ephe taa?"

⁵³ Jisosu asu ephe: "Kamenu; te ya karu unu: o -buru l'unu ta tadu anu-ehu Abubu-Ndiphe; nga mee ya be unu te enwekwa ndzu l'ime onwunu. ⁵⁴ Iphe bu onye atakwanu anu-ehu yebe Jisosu; l'angu mee ya be nwewaru ndzu gbururu jeye. O bu onye ono be ya e-me t'o shi l'onwu teta nodu ndzu mboku ikperazu ono. ⁵⁵ Ishi iya bu l'anu-ehu iya kwata buru ogbodo nri eriri; mee ya abukwaruphu ogbodo iphe-angungu. ⁵⁶ Onye eri anu-ehu iya; l'angukwaphu mee ya nowa iya l'ime; yebedua anodu onye ono l'ime. ⁵⁷ O bu Nna ono, bu iya bu ishi ndzu ono be ziru iya te ya bya. Yo buru iya be ya gude nodu ndzu. O kwaphu ege ono be iphe bu onye taru anu-ehu yebe Jisosu e-gude iya nodu ndzu. ⁵⁸ Oo ya bu l'ono bu nri ono, shi l'imigwe bya ono. E to bukwa egbe nri ophu ochechoroche unu phe rieberu; nwushihulee. Iphe bu onye riru nri owaa a-nowaru ndzu gbururu jeye le tutu yoyo."

⁵⁹ Iphe ono bu iphe Jisosu tukò kfushikota teke oozi iphe l'ulo-ndzuko ndu Ju le Kapaniyomu.

Okfu ndzu gbururu jeye

⁶⁰ Ya ndono; igweligwe ndu etso Jisosu anulephu owaa; su: "Haa! Okfu owaa atakwa era le nchi. E to bukwa iphe anunu."

⁶¹ Jisosu amaleru-a; l'e b'o du onye koru iya eya nu; le ndu etso iya nu ata nwurinwuri ke okfu ono. Yo su ephe: "?Bu iphe ono, ya kfulu unu ono egbu unu egbughu to? ⁶² ?Nanu ege o-du me unu phua Abubu-Ndiphe; yo kwaseru ala imeli eke o shi noduhawa? ⁶³ O kwa Ume Nchileke be anuje ndzu. Ophu bu anu-ghu madzu be bukwa iphe mmanu, e-te nwedu ophu o yi. Okfu ono, ya shi kfushitaru unu ono be bukwa ume; bukwaruphu ndzu. ⁶⁴ Obenu; m'o nwekwaru l'unu ha-a ndu ophu e-te woduru onwephe ye iya l'eka." Iphe kparu iya nu bu le Jisosu shiru le mbulembu maru ndu ophu obu, e-te ekwedu woru onwephe ye iya l'eka; makwaruphu onye ophu e-mekochaa deru iya ye. ⁶⁵ Yo su: "Oo ya bu iphe ya gude su unu l'e to nwedu onye a-byakfutaghe iya nu; e-ba bu l'oo Nna b'o shi l'eka."

⁶⁶ Yo kfutsulephu ege ono; igweligwe ndu ono, shi etso iya nu ono atsuphushiaazu; ephe tee tsojehe iya ejephe. ⁶⁷ Jisosu asu umadzu iri l'ebo ono, etsoje uzo iya ono: "Unubedua; ?unu e-je iya ije agha? ?Unu alakwaphu azu to?"

⁶⁸ Sáyimonu Pyita asu iya: "Nnajiufu; ?bu onye ole odo be ephe alakfube? Oo nggubedua gude okfu, anuje ndzu gbururu jeye. ⁶⁹ Ephe ekwetaakwa; bya amakwaruphu l'oo nggu bu onye ono, du nsò, shi l'eka Nchileke ono."

⁷⁰ Jisosu asu ephe: "?To du yebedua fotaru unube umadzu iri l'ebo-wa. Obenu l'onye lanu l'ime unu gbe buwaru nu Obutuswe?" ⁷¹ Onye ookfu iya ele enya aburu Judasu, bu nwatibe Sáyimonu Isukariyotu; ke l'o bu Judasu bu onye e-mekochaa deru iya ye; e gudekwaru l'o bu onye lanu l'umadzu iri l'ebo ono, etsoje uzo iya ono.

7

Jisosu yele unwunne iya phe

¹ E meebelephu; Jisosu ejephelaha le Galili; to du iya t'o je ojephe le Judiya; kele ndu Ju, no eke ono achò ishi iya l'enya-mee. ² Teke ono be aji ndu Ju tuwaru l'ukfu; bu iya bu Aji Mkpù. ³ Ya ndono; unwunne iya asu iya: "T'o gbeshikwaphu l'eke-a jeshia Judiya; k'ophu ndu etsoje uzo iya a-phu eze iphe du biribiri oome. ⁴ L'e to nwekwa onye anoduje edomi iphe oome edomi; m'o -buru l'onye obu eme te oha maru iya. Wo iya: Keshinu i tukowa egbe eze iphe du ege ono emeshi; menua te ndu mgboko magbaru ngu." ⁵ Iphe obu bu le ndu ophu bu unwunne iya l'onwephe te kwetakpoduanu nk'ia.

⁶ Ya ndono; Jisosu asu ephe: "L'oge nk'ia te erukwa-a. Obenu l'unubedua ta dudu teke unu gbeshiru, unu te jedu. ⁷ Ndu mgboko te nwekwa l'ephe akpo unu ashi. Obenu le yebedua be ephe kporu ashi. Iphe meru iphe ephe kporu iya ashi bu le ya anoduje ekfulu iya ephe hoo-haa l'o bulephu ejo iphe be ephe eyeje eka. ⁸ Unu tugbua jeshia l'aji, unu eje; le yebedua b'e to gbakwaa l'oje l'aji obu. Ishi iya aburu l'oge teke ya e-me iphe ono, enya du unu ono ta agbadua." ⁹ Yo kfuebe ege ono; kwaa le Galili l'eke ono.

Jisosu no le Aji Mkpù

¹⁰ Unwunne iya egbeshitsulephu jeshia l'aji ono; Jisosu epyota epyota jekwushia ephe. ¹¹ Ndu Ju etsoru achokashi iya l'eke ono, aagba aji ono l'ajigbaa: “?Nanuhunu iya? ?Nanuhunu iya?”

¹² Ephe adzu-phelephu taphatapha iya l'eke ono, e jiru ejiji ono. Yo nweru ndu suru: “L'o kwa okpobe madzu.” Ndu ophu asu: “Iye-e! L'o bu eduphu b'o gbe eduphuje madzu.” ¹³ Obenu l'ephe gude otsu-egvu ndu Ju; to nwehunu onye duru ike kfufua ya ekfufu; k'ophu aa-nu iya.

¹⁴ Yo rulephu l'echi aji ono; Jisosu abaa l'eze-ulo Nchileke je ezilahaa iphe. ¹⁵ Yo du ndu Ju biribiri. Ephe asu: “?Nanu ege nwoke-wa meru matabe ekwo ege-a; l'e b'o tubua okpa l'eke aamuje ekwo le phuu?”

¹⁶ Yo su ephe: “Iphe ya ezi ta bukwa iya b'o shi l'eka. Onye o shi l'eka be bukwa Nchileke ono, ziru iya nu ono. ¹⁷ Onye oogu t'o mee iphe bu uche-obu Nchileke a-makwaa me iphe-a, ya ezi-a: ?o shi Nchileke l'eka; to o ike k'onwiya be ya gude ezi iya. ¹⁸ Onye gude ike k'onwiya ekfu be bukwa onwiya be oome t'a jaa ajaja. Obenu l'iphe bu onye eme t'onye ono, ziru iya nu ono jaa ya ajaja; bukwa onye koshiru l'o gbaru t'e gude ire iya eka; to nwe eke ntujo no iya l'ehu. ¹⁹ ?To budu Mosisu doberu unu ekemu; to du unu l'unu ha, onye emeje iphe ekemu ono kfuru? ?Bukpo ngunu kparu iphe unu achọ ishi yebe Jisosu?”

²⁰ Oha ono asu iya: “L'o kwa ogvu guderu ngu! ?Bu onye achọ ishi ngu obu?”

²¹ Jisosu asu ephe: “Mgbe o bukwadu-a akpuru iphe lanu be ya meru mboku otu-ume; unu avoru oku ghua eh. ²² O kwa-a le Mosisu suru: a -mujee nwata nwoke; o -nolephu abali esaa; k'esato iya t'e bua ya utsu. Unu ebu iya ephe: ebu iya m'o -ruhuru; o buru mboku otu-ume; e guderu l'e to budu Mosisu be wataru iya nu; l'o bukpooru ochechoroche unu phe wataru iya. ²³ O -buru l'iphe unu ebuje madzu utsu mboku otu-ume bu k'ophu unu te emebyidu ekemu Mosisu; ?buhunu ngunu meru iphe unu voru oku ghua eh; okfu le ya meru nwoke, eh e-ta dudu mma; yo korohu mboku otu-ume. ²⁴ Ophu t'unu haa ole madzu enya l'ifu ekpe iya ikpe. Unu kpeje ikpe nhamunha.”

Oo Jisosu bu Kuráyisutu obu

²⁵ Ya ndono; yo nweru ndu Jerúsalemu haru; su: “?To budunua nwoke obu, aachokashi t'e gude gbua obu ndo-o ²⁶ gbe bya anodu asa ege-a l'edzudzu oha-a; a chiru enya yeru iya; to nwe onye wotaru iya eya nu. ?O -bu le ndu achijeru Nchileke eja mawaru l'oo ya bu Kuráyisutu obu, Nchileke kweru ukwa iya obu to? ²⁷ Me teke Kuráyisutu obu a-bya b'e to nwekwa onye a-ma eke o shi bya. Obenu le nwoke owaa be ayi kabekwa maru eke o shi.”

²⁸ Ya ndono; Jisosu ezinyaa iphe l'eze-ulo Nchileke ono; raaru iya ephe arara; su: “?Unu makporu nu onye ya bu amama ophu? ?Unu makporu-a eke ya shi eshishi? E to bukwa ike k'eka iya be ya gude bya. Onye ono, bu iya ziru iya te ya bya ono bukwa onye ire-lanu; obu l'unu ta madu onye ono. ²⁹ Oo yebedua maru onye obu; okfu l'oo eke o no be ya shi bya. Yo buru iya ziru iya te ya bya.”

³⁰ Ephe achode ege ephe e-shi gude iya; obe e to nwe du onye suru iya eka; ke l'oge nk'iya te erudua. ³¹ Obenu le ndu shi le mkporo-oha ono kweta nk'iya kwata halee nshinu. Ephe asu: “Teke Kuráyisutu obu byaru; ?oo-mefua iphe-ophulanya, a-dakata ophu nwoke-wa shi keshinu teke-wa meta.”

Eeye ndu nche t'ephe je egude Jisosu

³² Ndu Fárisii abya anua taba-taba, mkporo-oha ono tuko adzu le ke Jisosu. Ya ndono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Fárisii abya eyefu ndu nche t'ephe je egude Jisosu. ³³ To du iya bu; Jisosu asu: "L'o kwa te yele unu nofua nwanshi; ya alakfushia onye ono, ziru iya te ya bya ono. ³⁴ Unu a-cho iya nta cho ya imo; unu ta acho-vu iya; ophu 'o bukwanu l'eke ya no be unu ha ke abyabya."

³⁵ Ndu Ju ono ajilahaa onwephe: "?Bunua awe be nwoke-wa atu egomunggo k'alala, ephe ta acho-vughedu iya obu? ?O kwako k'oje Girisu, bu eke ndu Ju gbakashihuru je eburu; mbu te ya je eke ono je ozi ndu Girisu iphe to? ³⁶ ?Bukpoo ngunu b'o bu mbu iphe ono, o kfuu ono: 'L'unu a-cho iya nta cho ya imo; unu ta aphu iya.' Odo aburu: 'L'eke ya no; be unu ta hadu k'abyabya?' "

Mini, anuje ndzu

³⁷ Yo be mboku okpufu l'aji ono; bukwanu iya bu mboku, kakota mkpa l'aji ono; Jisosu egbeshi raa ya tororo wo: "O -buru l'o nweru onye mini agu; te onye obu byakfuta iya bya anguta ogbodo mini. ³⁸ L'onye woru onwiya ye yebe Jisosu l'eka be iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke ono e-rekwa l'ehu iya, suru: 'L'o l'ime ehuru onye ono be nggele ono, atsoshi mini, anuje ndzu ono a-nodu.' " ³⁹ O bu ke Ume-du-Nso be Jisosu gude kfuu iphe ono, o kfuu ono; bu iya bu Ume-du-Nso, ndu woru onwephe ye iya l'eka a-nata. Iphe obu aburu l'e ta nudua ephe Ume-du-Nso teke ono; okfu le Jisosu be Nchileke te wolidua dobe l'eke odu-biribiri yebe Nchileke no l'imigwe.

Ndu oha eke onwephe ebo

⁴⁰ Uphodu le ndu ono anulephu iphe ono, o kfuu ono; su: "Ha! O kwa nwoke-a bu onye nkfuchiru Nchileke obu, ephe ele enya iya obu l'oswiya."

⁴¹ Yo nweru ndu ophu suru: "L'o ya bu Kurayisutu obu, Nchileke kweru ukwa iya le ya e-zi t'o bya obu."

Obenu l'o nwekwanuru ndu ophu, suru: "?Bunu-a le Galili be Kurayisutu obu e-shi bya to? ⁴² L'ekwo okfu Nchileke sukwaru le Kurayisutu obu bu l'eri Dévidi be oo-shi. L'o le Bétulehemu be aa-mu iya, bu iya bu mkpukpu, Dévidi shi buru gedegede." ⁴³ To du iya bu; ndu ono egude okfu ehuru Jisosu ono kee onwephe ebo. ⁴⁴ Yo nweru ndu ophu choro uzo, ephe e-shi gude iya l'eke ono; obu l'e to nwehu onye suru iya eka.

*Ndu ishi ndu Ju;
bu e-kwe-le-te-kwe*

⁴⁵ Ndu nche ono, ephe ziru ozi ono alaphuta azu lakfuta ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; me ndu Fárisii ono, bu ephe ziru ephe ozi ono. Ephe erua; ndu ono, ziru ephe ozi ono aji ephe: "?Bu ngunu kparu iphe unu ta kputahedu iya?"

⁴⁶ Ndu nche ono asu ephe: "Ha-o! L'ephe ta phubukwaa onye ekfu l'o bu nwoke onanu."

⁴⁷ Ndu Fárisii aji ephe: "?O duswefukwaaruphu unubedu to? ⁴⁸ ? Ako koreru unu l'o nweru onye ishi ephe; m'o bu onye Fárisii, wojewaru onwiya ye iya l'eka to? ⁴⁹ A bya abya l'igwe oha-wa, bu ekemu Mosisu be ephe ta madu-a be Nchileke tukwaru onu."

⁵⁰ Ya ndono; Nikodimosu, bu onye lanu le ndu Fárisii, bukwa iya phu bu onye phu, jekfujeru Jisosu phu asu ephe: ⁵¹ "E -tsode iphe ekemu ephe

kfuru; bẹ ẹphe ta anmakwa madzụ ikpe; l'ẹphe 'ẹ be vuoduru ụzo nuta okfu, shi onye ọbu l'ọnu; maru iphe ọbu, o meru ọbu."

⁵² Ẹphe asụ iya: "Nggụbedua; ?ị bụfua onye Gálili tọ? Jenu je eleghee ẹnya eleghe l'ẹkwo okfu Nchileke; nggu aphụ l'ẹ to nwedụ onye nkfuchiru Nchileke, e-shi lẹ Gálili."

⁵³ Ẹphe awụkahu; onyenọnu alashia nk'iya.

8

Nwanyi, e guderu l'ẹke oori ogori

¹ Yẹbedua, bụ Jisọsu atụgbua jeshia Ugwu Olivu. ² Yo rulephu l'ọnmewa ụtụ echile iya; yọ laphu azụ l'eze-ulo Nchileke. A dụ l'igwe zakọo bya adọ-pee ya mgburumgburu. Yọ bya adọgaru anọdu; zilahaa ẹphe iphe. ³ Ya ndono; ndu ezije ekemu; mę ndu Fárisii akpuru nwanyi, ẹphe guderu l'ẹke oori ogori kpukfuta iya; kputa iya bya edobe ẹphe l'ifu l'ẹke ono. ⁴ Ẹphe asụ Jisọsu: "O-zi-iphe! Nwanyi-a bẹ ẹphe jebudoru l'ẹke oori ogori. ⁵ L'ekemu ẹphe; bẹ Mósisu sụru t'e gudeje mkpuma tugbua onye a phuru, eme egbe iphe-a. ?Nanụ ẹge ọ dụ ngu t'e mee ya?" ⁶ Iphe ono, ẹphe ekfu ono bụkwa ẹregede okfu bẹ ẹphe agbaru iya t'ẹphe maru: ?o nweru iphe ẹphe e-gude gude iya; sụ l'ọo ono bụ ọphu o meru. Jisọsu abya etsukfuru etsukfuru; gude mkpushi-ẹka delahaa iphe l'alị.

⁷ Ẹphe ajinyaa ya aji; jinyaa ya aji; yo gbeshi sụ ẹphe: "Ọ -buru l'o nweru l'unu ha ẹke-a; onye ọphu te mebua iphe dụ ẹji; t'onye ọbu vuru ụzo wota mkpuma tụa nwanyi-a." ⁸ Yọ bya etsukfuru ọdo; gudekwa mkpushi-ẹka delahaa iphe l'alị. ⁹ Ẹphe anulephu onanu; gbakashihulahaa nanụ nanụ. Ẹphe eshi lẹ ndu ọphu bụ ọgurennya alufu jeye teke ọ bụwa-a Jisọsu bẹ ẹphe haru nkinyi iya yẹle nwanyi ono, vudo iya l'ụzo ifu ono. ¹⁰ Jisọsu abya apashia; sụ iya: "Nwanyi; ?nanuhunu ẹphe? ?To nwehedu onye vudo nụ tẹ ya nmaa ngu ikpe ọbu?"

¹¹ Nwanyi asụ iya: "Ẹ to nwehekwa; Nnajiufu."

Jisọsu asụ iya: "Ahaa! Yẹbedua ta anmakwa ngu phụ ikpe. Tugbua lashia; ọbu; be emehkwa iphe dụ ẹji ọdo."

Jisọsu bụ iphoro kẹ ndiphe

¹² Jisọsu ekfuru nụ ẹphe ọdo wo: "Ọo yẹbedua bụ iphoro kẹ ndiphe; iphe bụ onye etso iya nụ bẹ ta byadụ bya eje ije l'ẹkpuru-ochi; gbahaa iphoro bẹ a-nọ iya l'ẹhu."

¹³ Ndu Fárisii asụ iya: "Oghoo! Nta-a bẹ nggụbedua atụ ọnu onwongu. Iphe ono, iikfu ono te nwekwa ọphu bụ ire-lanụ."

¹⁴ Jisọsu asụ ẹphe: "Wawa; ya -atụkpoonu m'ọo ọnu onwiya bẹ iphe ya ekfu bụkotakwa ire-lanụ; kele ya maru ẹke ya shi; makwaruphu ẹke ya ala. Ọbe unubedua ta madu ẹke ya shi; unu ta ama ẹke ya ala.

¹⁵ Unu ekpeje ikpe l'ọ bụ madzụ. Yẹbedua ta dukwa onye ya ekpe ikpe.

¹⁶ Tẹmanu; ọ -bụkpooru nụ lẹ ya ekpe ikpe bẹ ikpe nk'iya bụkwa ikpe, dụ maa. Ishi iya bụ l'ẹ tọ bụdu yẹbedua nwenkinyi iya ekpe ikpe ono. Ọ bụ Nna iya ono, bụ onye ziru iya tẹ ya bya ono bẹ bụ onye yee ya ekpe iya.

¹⁷ L'e dekwaru l'ẹkwo ekemu unu; sụ l'umadzu ẹbo -agbakpo-wa ekebe bẹ iphe ono bụnuphu oswi-okfu. ¹⁸ Ya atụkwa ọnu onwiya; Nna iya ono, bụ iya ziru iya tẹ ya bya ono atụkwaphu iya phụ."

¹⁹ Ẹphe aji iya: "?Nanụ Nna ngu ọbu?"

Jisòsu asù ẹ̀pẹ̀: “Unu ta makwa yẹ̀be Jisòsu; unu ta ama Nna iya. Ndege ọ -bùru l'unu maru yẹ̀bedua; unu gega amakwarùphu Nna iya.”

²⁰ Okfu ono bẹ̀ Jisòsu nọ̀ l'ẹ̀ke aakwakọ̀beje okpoga, a nùru Nchileke kfushia teke ọ̀ nọ̀ l'ime eze-ùlo Nchileke ono ezi iphe; ọ̀phu ọ̀ dùdu onye sùru iya ẹ̀ka k'egude; okfu l'oge teke ee-gude iya te erudua.

Unu ta abyadu ẹ̀ke ya ala

²¹ Jisòsu asù ẹ̀pẹ̀ ọ̀do: “Ya a-la; unu a-chọ̀ iya nta chọ̀ ya imo; unu ta achọ̀-vu iya. Unu evuru iphe dù ẹ̀ji, unu meru l'ishi ẹ̀ge unu vu iya; nwùshihu. Ẹ̀ke ọ̀bu, ya ala ọ̀bu bẹ̀ unu ta hakwa kẹ̀ abyabya.”

²² Ya ndono; ndu Ju asù: “Ọ̀waa, ọ̀ sùru: ‘L'ẹ̀ke ya ala bẹ̀ ẹ̀pẹ̀ ta sùdu kẹ̀ abyabya-a;’ ?ọ̀o-kabẹ̀ eje ọ̀kfugbu onwiya tọ̀o.”

²³ Yọ̀ sù ẹ̀pẹ̀: “Unubẹ̀dua shi l'ẹ̀ke laru ali; ọ̀bu lẹ̀ yẹ̀bedua shi l'imeli. Unubẹ̀dua bù ndu kẹ̀ mgboko-a; obenu lẹ̀ yẹ̀bedua ta bùdu onye kẹ̀ mgboko-a. ²⁴ Ya sùru unu l'ọ̀o ya meru iphe unu e-vuru iphe dù ẹ̀ji, unu meru; unu evuru iya l'ishi ẹ̀ge unu vu iya; nwùshihu; mbù yọ̀ bùru ẹ̀ge ono bẹ̀ unu a-nọ̀duwaru l'iphe dù ẹ̀ji unu ọ̀bu; nwùshihu; a gùfulephu l'unu byaru bya ekweta l'ọ̀o ya bù ‘Onye ono, ya sùru lẹ̀ ya bù ono.’ ”

²⁵ Ẹ̀pẹ̀ aji iya: “?Bù onye b'ì bù?”

Yọ̀ sù ẹ̀pẹ̀: “Ọ̀ bù iphe ono, ya shikpelephu lẹ̀ mbùlembu kfutaru unu ono bẹ̀ ya bù. ²⁶ O nweru igweligwe iphe ya e-kfu kfukuta unu; mẹ̀kwaphu igweligwe iphe ya e-kpe unu ikpe iya. Ọ̀be onye ono, ziru iya nù ono bẹ̀ bù onye ire-lanù; tẹ̀manu b'ọ̀ bù iphe ya nùtaru onye ono, ziru iya nù ono l'ọ̀nu bẹ̀ ya arajẹ̀ arara tẹ̀ ndiphe nua.”

²⁷ Ndu ono ta ma l'ọ̀o Nchileke, bù Nna bẹ̀ ookfu ekfuturu. ²⁸ Jisòsu asù ẹ̀pẹ̀: “Teke unu wolileruphu Abùbu-Ndiphe kpọ̀pyabe l'oshi-osweru bẹ̀ unu a-ma teke ono l'ọ̀o ya bù ‘Onye ono, ya sùru lẹ̀ ya bù ono;’ l'ọ̀ bùlephu iphe Nna ziru iya bẹ̀ ya anọ̀duje ekfu. ²⁹ Tẹ̀manu mẹ̀ onye ono, ziru iya nù ono ta habùkwaa ya nkìnyi iya. Ọ̀ nọ̀kwaa swiru iya; kẹ̀ l'ọ̀ bùlephu iphe dù Nna iya ono mma l'obu bẹ̀ ya anọ̀duje eme tekenteke.”

³⁰ Igweligwe ndu nùru teke Jisòsu ekfu okfu ono ekweta nk'iya.

Ohu lẹ̀ amadu

³¹ Tọ̀ dù iya bù; Jisòsu asù ndu Ju ono, kwetaru nk'iya ono: “Ọ̀ -bùru l'unu kwetaru l'emekpelephu iphe ya ekfu bẹ̀ unu bùakwa ọ̀kpobe ndu etsoje ọ̀zo iya. ³² Unu a-makwanùru ọ̀kpobe okfu ono; yọ̀ bùru ọ̀kpobe okfu ono a-tọ̀fu unu l'ẹ̀gbu; mee t'unu ba abùhe ohu.”

³³ Ẹ̀pẹ̀ asù iya: “Mẹ̀ ẹ̀pẹ̀ shikwa l'eri Ébirihamu; ọ̀phu ọ̀ bùdu l'o nweru ẹ̀pẹ̀ onye bùjeru ohu. ?Bùhunu ole bù kẹ̀ l'aa-tọ̀ ẹ̀pẹ̀ l'ẹ̀gbu; mee t'ẹ̀pẹ̀ ba bùhe ohu.”

³⁴ Jisòsu asù ẹ̀pẹ̀: “Kamẹ̀nu; tẹ̀ ya karu unu: l'iphe bù onye eme iphe dù ẹ̀ji bẹ̀ bù ohu kẹ̀ iphe dù ẹ̀ji. ³⁵ Ohu te ebujeekwaruru l'ùlo nnajiufu iya gbururu jeye. Ọ̀ kwa nwa, a mùru amùmu l'ufu ebuje iya gbururu jeye. ³⁶ Ọ̀o ya bù; ọ̀ -bùru lẹ̀ Nwa ono bẹ̀ mewaru t'unu ba bùhe ohu; bünü iya bù l'a tọ̀waru unu l'ẹ̀gbu ọ̀kpobe atọ̀to. ³⁷ Ya makwaru-a l'unu shi l'eri Ébirihamu; ọ̀le unu emelee t'unu gbua ya; okfu l'unu te kwedu tẹ̀ okfu iya ree unu ire l'ẹ̀hu. ³⁸ Iphe ya ekfu okfu iya bù iphe ya gude-wa ẹ̀nya iya phua l'ẹ̀ke Nna nọ̀. Iphe unubẹ̀dua eme abùru iphe unu nùru l'ọ̀nu nna unu.”

³⁹ Ẹ̀pẹ̀ asù iya: “M'ọ̀ kwa Ébirihamu bù nna ẹ̀pẹ̀.”

Jisòsu asù ẹ̀pẹ̀: “Ndege unu bù ọ̀nwu Ébirihamu; mẹ̀ unu emenu-a iphe Ébirihamu meru. ⁴⁰ Obenu lẹ̀ nta-a bẹ̀ unu achọ̀ ẹ̀ge unu e-shi gbua

ya; mbụ yẹbe onye bụ ire-lanụ, ya nuru Nchileke l'onu bę ya kfulu unu. E to bukwa egbe iphe dọ ege ono bę Ebirhamu meru. ⁴¹ O bụ iphe nna unu meru bę unu eme."

Ephe asụ iya: "E ta gbatakwaa epe l'okpara. M'ọ kwa Nna lanụ bę epe nweru, bụ iya bụ Nchileke."

⁴² Yọ sụ epe: "Ndege ọ bụ Nchileke bụ Nna unu; unu gage yeru yẹbe Jisosu obu; ke l'ọ bụ eke Nchileke nọ bę ya shi bya. Ya ta nonyakwaa bya egude ike k'onwiya bya. O kwa Nchileke ziru iya tę ya bya. ⁴³ ?Nanụ ege e meru bę iphe ya ekfu te edojedu unu ęnya. Iphe kparu iya nụ bụ l'unu te kwetadu l'unu a-nụ okfu iya. ⁴⁴ Unu bụ unwu Obutuswe. Yọ buru Obutuswe ono bụ nna unu. Iphe dọ unu mma l'obu bụ t'unu mee iphe dọ nna unu ono mma l'obu. O shikpolephu lę mbulembu butaru mgbugbumadzu. Eka iya ta dúbua l'ire-lanụ; okfu l'ome ire-lanụ ta nọdu ya l'ehu. Teke ọ dzuru ejo-ire bę ookfulekwaphu iphe ruberu egbe onye ọ bụ. Ishi iya aburu l'ọ bụ onye ejo-ire. Yọ bukwaru iya phụ bụ nna ejo-ire l'onwiya. ⁴⁵ Obenu lę yẹbe Jisosu ekfuje ire-lanụ. Oo ya meru iphe unu te kwetadu nk'ia. ⁴⁶ ?O nweru l'unu ha onye e-gbeshi; sụ l'owaa bụ iphe dọ eji, ya mejeru ndo-ọ? Teke bụ l'oo ire-lanụ bę ya ekfu; ?bụ ngunu kparu iphe unu te kwedu lę nk'ia bụ iya. ⁴⁷ Onye bụ Nchileke bụ Nna iya anọduje anụ okfu Nchileke. Iphe kpataru unu ta anuje okfu Nchileke; bụ l'unu ta bụdu unwu Nchileke."

Jisosu yele Ebirhamu

⁴⁸ Ndu Ju ono asụ Jisosu: "?I riru l'ọ bụ epe ekfuswe mę epe -sụ l'i bụ onye Sameriya; ogvu eburu ngu l'ehu?"

⁴⁹ Jisosu asụ epe: "E to nwekwa ogvu, bu iya l'ehu. O kwa Nna iya bę ya akwabę ugvu; unubędua ta akwabę yẹbe Jisosu ugvu; ⁵⁰ l'e-ba bụ lę ya achọ t'a jaa ya ajaja. O nweru onye lanụ odo nkinyi iya, achọ t'a jaa yẹbe Jisosu ajaja. O bụ onye ono e-kpe ikpe. ⁵¹ Kamenu; tę ya karu unu: iphe bụ onye eme iphe ya ekfu; onye ono ta abyadụ bya anwuhu anwuhu gbururu jeye."

⁵² Ndu Ju asụ iya: "Nta-a bę epe makporu l'ogvu bu ngu l'ehu l'oswiya. Ebirhamu nokpokwaaru nta; nọ imo; meebe nwuhule. Ege ono b'ọ dukota iphe bụ ndu nkfuchiru Nchileke. Nngubedua abya asụ epe: 'L'iphe bụ onye eme okfu ngu ta abyadụ bya anwuhu anwuhu gbururu jeye lę tutu yoyo.' ⁵³ ?I bya aka nna epe Ebirhamu ekuku, mekochaaru nwuhu anwuhu tọo? Ndu nkfuchiru Nchileke anwushihukotakwaphu. ? Bụ onye bę iisukporu l'i bụ?"

⁵⁴ Jisosu asụ epe: "O -buru l'oo tę ya bya ajalaha onwiya ajaja mę ajaja, ya aja onwiya tę ge nwekwa iphe oo-ga buru. O bụ Nna iya ono, unu suru l'oo Nchileke unu ono ajaję iya ajaja. ⁵⁵ Yębedua maru iya. Obenu l'unubędua ta amakwanụ iya. Ndege ọ buru lę ya ta madu iya; m'ọ buru ejo-ire bę ya adzụ l'ọ bụ unubędua. Obenu lę ya maru iya; l'emeje iphe o kfulu. ⁵⁶ Onye iche unu; mbụ Ebirhamu bę ehụ tsoru ęna l'o gude ęnya iya phụ mbọku, yẹbe Jisosu a-bya lę mgboko-a. O phuru iya; ehụ atsoo ya ęna."

⁵⁷ Ndu Ju asụ iya: "?Ege tii nọ-rudua ukporo afa ebo l'afa iri-wa; b'i gbe phuwanu Ebirhamu?"

⁵⁸ Jisosu asụ epe: "Kamenu; tę ya karu unu: m'a byakwa bya amụ Ebirhamu; ya anoduhawa."

⁵⁹ Ya ndono; ephe akpakoo mkpuma t'ephe taa ya. Yo domia onwiya; shi l'eze-ulo Nchileke ono lufu.

9

Nwoke, ishi shi l'epho aphu uzo

¹ Jisosu ejekwaru eke ooje; bya aphua nwoke, shi otsu ishi l'epho nne iya. ² Ndu etsoje uzo iya aji iya: “?Bu onye ole meru iphe du eji: ?bu nwoke meru iphe du eji; t'o bu ndu muru iya nu, kparu iphe a bya amu iya; yo tsuwa ishi?”

³ Jisosu asu ephe: “L'e to bukwa l'oo le nwoke-a meru iphe du eji; t'o bu l'oo ndu muru iya nu kparu iya otsu ishi. Iphe kparu iya nu bu t'e gbe shi le ishi ono, otsu ono; phu ege ike Nchileke reberu ire l'ehu iya. ⁴ Ayi jefutaje ozi ke onye ono, bu iya ziru yebe Jisosu ono teke iphoro dukwadu. L'enyashi abyaakwa; teke e to nweudu onye hakwadu k'oje ozi. ⁵ Le nta-a ya nokwadu le mgboko-a be ya bukwa iphoro ke ndu mgboko-a.”

⁶ Yo kfutsua ege ono; bya agbushi onu-mini l'ali; bya egude onu-mini ono gwotota nwiphe epoto tee nwoke ono l'enya; ⁷ su iya: “Tugbua je aswaa ifu ngu l'okpuru Sayilowamu.” Iphe Sayilowamu bu bu “Onye e ziru”. To du iya bu; nwoke ono atugbua jeshia je aswaa ifu l'okpuru ono; latashia azu; l'aphuwa uzo.

⁸ Ndu obutobu ephe; me ndu shi aphuje iya l'eke ooro aru ajilahaa; su: “?To budunu-a nwoke-a, shi anoduje aru aru-ru ndu-ru?”

⁹ Ndu ahara su l'o kwa iya phu. Ndu asu: “Wawa; l'e to bukwa iya; l'o kwa onye yeru iya nu.”

Nwoke ono asu l'o kwa-a yebedua.

¹⁰ Ephe aji iya ege e meru b'o phulahaaru uzo?

¹¹ Yo su ephe: “L'o kwa nwoke obu, eeku Jisosu be gwototaru epoto tee ya l'enya phe ebo; wo iya: “Te ya tugbua je aswaa ifu l'okpuru Sayilowamu.” Ya ndono; ya atugbua je aswaa ifu; watawaphu ophu uzo.”

¹² Ephe aji iya eke Jisosu obu no.

Yo su ephe le ya ta makwa.

Ndu Farisii aji nwoke ishi ono aji

¹³ Ephe eduta nwoke ono, shi ats'u ishi ono dukfuta ndu Farisii. ¹⁴ Mboku ono, Jisosu metotaru epoto tee nwoke ono l'enya; yo phulahaaru uzo ono bu mboku otu-ume. ¹⁵ Ndu Farisii abya ajikwa iya odo ege e shikpooru b'o phuderu uzo. Yo su ephe: “L'o teru iya epoto l'enya phe ebo; ya eje aswaa ifu; wata ophu uzo.”

¹⁶ Ndu Farisii ahara; su: “Le nwoke ono te shikwa l'eka Nchileke. Odumeka; ?nanu ege e meru t'o dobeje nsu, no le mboku otu-ume.”

Ndu ophu asu: “Iyee! ?Nanukpoo ege onye eme iphe du eji e-me emekota egbe iphe-ophulanya, dugbaa ege ono?” Olu ephe agbaa iche iche; ephe ekee onwephe ebo.

¹⁷ A nonyakwaa; ndu Farisii abya aji nwoke ono odo; su iya: “Yeedu onu. ?Nanu iphe jiri le ke nwoke ono; keshinu o mewaru ngu; nggu aphu uzo?”

Yo su ephe: “L'o bu onye nkfuchiru Nchileke b'o bu.”

¹⁸ Ndu Ju ono te kwe le nwoke ono shi ats'u ishi; e mewa iya; yo wata ophu uzo nta-a. A nonyaa; ephe eje ekua ndu muru nwoke ono, e meru; yo phulahaaru uzo ono; ji ephe: ¹⁹ “?Bu onye owaa bu nwatibe unu obu, unu

shi sù l'a bya mụ; yọo tsùwa ìshì-a? ?Nanụ ẹge e meru b'ọ bya aphulaha a ụzo nta-a?"

²⁰ Ndu mụru nwoke ono asụ: "L'ẹphe makwaru-a l'onye ọwaa bụ nwatibe ẹphe; makwaru-a l'o shi ọtsu ìshì l'ẹpho nne iya. ²¹ Obenu l'ẹge e shiru; yọ bya aphude ụzo nta-a bẹ ẹphe ta makwa; ọphu tọ bụkwanu l'ẹphe gbe maru onye ọbu, meru t'ọ wata ọphu ụzo ọbu. Unu jikwaa ya; l'ẹ tọ buhekwa nwata. Unu jì iya; yẹbedua e-kfuwaru l'ọnu iya." ²² Iphe, meru iphe ndu mụru nwoke ono gude kfuwa ẹge ono bụ l'ẹphe atsù ndu Ju egvu; okfu lẹ ndu Ju kfuwaru iya kepyaa ya akụ l'o -nweru onye gude ọnu kfuwa l'edzudzu ọha l'ọo Jisọsu bụ Kuráyisutu ọbu; ẹphe ebufu onye ọbu t'ẹ b'ọ batajẹhe l'ulo-ndzuko ẹphe. ²³ Ọ bụ iya meru iphe ndu mụru nwoke ono sùru: "T'ẹphe jikwaa ya; l'ẹ tọ buhekwa nwata nshìi."

²⁴ Tọ dụ iya bụ; ẹphe abyakwa bya eku nwoke ono, shi atsù ìshì ono k'ugbo ẹbo; sù iya: "Kwabẹ Nchileke nkinyi iya ugvu; nggu ekfuaru ẹphe ire-lanụ; l'ẹphebedua l'onwẹphe marua lẹ nwoke ono bụ ẹjo madzụ."

²⁵ Yọ sù ẹphe: "Ọ -bùru lẹ nwoke ono bụ ẹjo madzụ bẹ ya ta makwa. Obenu l'iphe lanụ, ya ka ogude ẹka bụ lẹ ya shi atsù ìshì; ọle nta-a bẹ ya aphụwa ụzo."

²⁶ Ẹphe ajì iya: "?Nanụ ẹge ọ mụru nggu l'iya? ?Nanụ ẹge o meru ngu, meru; nggu awata ọphu ụzo?"

²⁷ Yọ sù ẹphe: "L'ọ kwa-a iphe lanụ-wa, ya kfuwaru unu; unu ta ngaru iya nchì-wa. ?Bù ngunu kparu iphe unu eme t'unu nufua ya ọdo? ?Tọ dụ unu t'unu bụru ndu etsoje ụzo iya tọ?"

²⁸ Ẹphe awụpyabe iya iphu; wo iya: "Bụkwaru onye etsoje ụzo iya nggubedua. Ẹphebedua kwa ụzo kẹ Mosisu bẹ ẹphe etso. ²⁹ L'ọo Mosisu bẹ ẹphe maru, Nchileke kfuwa nù; obenu lẹ nwoke ọwaa bẹ ẹphe ta makwa ẹke o shi."

³⁰ Nwoke ono, shi atsù ìshì ono ebua; jì ẹphe: "?Yọ bụru ngunu? Ọwaa dukwa iya biribiri! Unu ta madu ẹke o shi; ọle o mekwaru iya; ya aphụ ụzo. ³¹ Iphe doru ẹnya bụ lẹ Nchileke ta angajeduru ndu eme iphe dụ ẹjì nchì. Obenu l'onye abaru Nchileke ẹja; l'eme uche-ọbu iya; bẹ ọongajeru nchì. ³² Lẹ keshinu mgboko dūberu b'ẹ tọ dūbukwaa onye nūjeru l'o nweru onye meru onye a bya bya amụ; yọo tsùwa ìshì; yọ wata ọphu ụzo. ³³ Ndege nwoke-a te eshiru Nchileke l'ẹka m'ẹ tọ dukwa iphe ọ gẹga dū ike ememe."

³⁴ Ẹphe avuaru iya pyii; wo iya: "?Iime t'i zia ẹphe ngunu; lẹ nggube onye ngụpyaberu ome iphe dū ẹjì l'ẹra?" Ẹphe achifu iya.

Otsu ìshì kẹ ndu Fárisii

³⁵ Jisọsu anụa l'ẹphe chifuwaru nwoke ono; bya eje achọ-vu iya; jì iya: "?I kweru kẹ Abubu-Ndiphe?"

³⁶ Nwoke ono asụ Jisọsu: "?Bù onye bụ Abubu-Ndiphe? Kanuru iya ẹya; k'ọphu ya e-kweta nk'iya!"

³⁷ Jisọsu asụ iya: "I gudeekwa ẹnya ngu phua ya; e bebekpoonu; yọ bụru iya ekfu anụ ngu nta-a."

³⁸ Nwoke ono asụ iya: "Owoo! Nnajiufu; ya kwetaakwaru;" bya ebua ifu l'alì; baaru iya ẹja.

³⁹ Jisọsu asụ iya: "Iphe, meru iphe ya byaru lẹ mgboko bụ tẹ ya kpee ikpe; k'ọphu ndu atsù ìshì a-wata ọphu ụzo; ndu ọphu aphụ ụzo awata ọtsu ìshì."

⁴⁰ Ndu Fárisii, haru nọnyabe iya nù; anukota okfu ono; bya ajì iya: "?Iikfu l'ẹphebedua atsufukwaaphu ìshì tọo ngunu?"

⁴¹ Jisosu asu epehe: “Ndege unu atsū ishì m'è tọ dukwa iphe dū eji, gega nọ unu l'èhu. Obenu lẹ keshinu unu sūru l'unu aphū ọzo bẹ unu vukwaphu iphe dū eji unu l'ishi ege unu vu iya.”

10

Onye eche aturu

¹ Jisosu asu epehe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: onye e-te shidu l'onu ọzo bahu l'odu-aturu; onye ono -shia ibyiya odo nyiba iya enyiba; kamenu onye ono bu onye iphura; buru onye ana nfu. ² Obenu onye shiru onu ọzo bahu l'ẹke, aachibaje aturu; onye ono bu onye eche aturu ono. ³ Oo onye ono bẹ onye eche eke ono, aachibaje aturu ono aguhajeru ọzo; buru onye eche aturu ono bẹ aturu ono anuje olu iya. Ookuje aturu nk'iya epha l'èhu l'èhu; chita iya; l'eduza iya ọzo. ⁴ Teke o chifutabebeleruphu aturu nk'iya; yo vutaru iya ọzo; aturu ono l'o ha awu etso iya; ke l'o maru olu iya. ⁵ E too kwekwa etso onye odo. O -phua onye odo; yo gbe agbaru iya oso; okfu l'ẹ tọ madu olu ndu shi uswe.”

⁶ Ono aburu etu; Jisosu anmaaru iya epehe. Obenu l'ẹ to dodu epehe enya; mbu iphe ookfu.

Jisosu; onye obu-oma, eche aturu

⁷ Tọ dū iya bu; Jisosu asu epehe odo: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'oo yebedua bu onu-uzo eke, aachibaje aturu. ⁸ Iphe bu ndu vu iya ọzo bya bukota ndu iphura; buru ndu abali-d'egvu. Obenu l'aturu ono ta ngaduru epehe nchi.” ⁹ Oo yebedua bu onu-uzo ono. Onye shiru iya bahu bẹ aadzofutakwa. Onye ono e-shi iya bata; shikwa iya phu lufu; phua eke oota nri ege aturu aphuje. ¹⁰ Iphe onye iphura abyaje bu tẹ ya zita iphe; gbushia egbushi; me tẹ ya laa iphe l'iyi. Obenu l'iphe yebedua byadoru bu k'ophu aturu ono e-nweru ndu; nwee ya nweru k'etsutsu iya.

¹¹ “Oo yebedua bu onye obu-oma obu, eche aturu obu. Onye obu-oma eche aturu egudeje ke aturu iya ono taa ishi ndu iya. ¹² Onye ophu e butaru ebuta apajeru aturu ono haa; gbalaa teke o phuru eke agu abya; okfu l'ẹ tọ budu iya bu onye eche aturu ono; tọ bu iya nwe iya. Agu ono -ruta; yo abya akfupyabe aturu ono; chikashia ya. ¹³ Onye ono, e butaru ebuta ono agbalaje; okfu l'o bulephu ebuta b'e butaru iya. E tọ kpadu ishi aturu ono.” ¹⁴ “Oo yebedua bu onye obu-oma ono, eche aturu ono. Ya maru ndu ophu bu nk'iya; ndu ophu bu nk'iya amaru iya. ¹⁵ O kwaphu ege ono bẹ Nna iya maru iya; yebedua amaru Nna iya. Ya egudeje ke aturu iya ono taa ishi ndu iya. ¹⁶ Ya nwekwaruphu aturu odo, e-te tsodu ndu owaa. Ya jefutajekwa je achitafua ya; yo tuko anu olu iya. Oo ya bu; yo tuko nmagbabe buru ikpo aturu lanu; nweru onye lanu, a-nodu eche iya nu.

¹⁷ “Iphe meru iphe Nna iya yeru iya obu bu okfu lẹ ya turu ishi ndu iya; k'ophu ya a-nataphu ndu iya obu azu odo. ¹⁸ E to nwekwa onye nafuru iya eya. O kwa yebedua chiru obu iya; taa ishi ndu iya obu. Oo yebedua b'o nọ l'eka tẹ ya taa ya; bukwaru iya phu b'o nọ l'eka tẹ ya nataphu iya azu odo. O bu iphe ono bẹ Nna iya ziru iya tẹ ya mee.”

¹⁹ Ndu Ju egudekwaphu okfu ono, Jisosu kfuru ono kejaa onwephe ebo. ²⁰ Igweligwe epehe asu: “L'o kwa ogvu bu iya l'èhu. L'ifu bohukwaru iya. ?Bu ngunu meru iphe unu ngaberu nchi l'iphe ono, ookfu ono?”

²¹ Ndu ọp̄hu asụ: “L'okfu ọwaa, o kfushi-wa ta bukwa okfu onye ọḡvu bu l'ẹhu. ?Unu phujeru ẹke ọḡvu d̄uru ike mee onye at̄su ishì; t'ọ wata ọp̄hu ụzo ọdo?”

Ndu Ju ajika Jisosu

²² Yo be l'oge, eemeje eswe-iphe lẹ Jerúsalemu; b̄u iya b̄u eswe-iphe, e gude anyata teke e megeru eze-ulo Nchileke; ḡoru iya ye Nchileke l'ẹka. Teke ono b̄u oge oyi at̄s̄je nshinu. ²³ Yọ b̄uru l'oge winta; Jisosu l'akpape l'eze-ulo Nchileke; l'ẹke iya kẹ Ọnu-oguzo Sólomonu. ²⁴ Tọ d̄u iya b̄u; ndu Ju abya adọ-pee ya mgburumburu; j̄i iya: “?Bukpohunua a nọ-beru inobe agha bẹ ii-me t'obu be ekoheru ẹphe ekoru? Kfunuru ẹphe hoo-haa: ?B̄u nggu b̄u Kuráyisutu ọbu t̄o?”

²⁵ Jisosu asụ ẹphe: “Ya kfuhaakwaru iya unu; ọbe unu te kwetadu. Iphe b̄u ozi ono, ya eje ono, b̄u ozi ono, Nna ziru iya tẹ ya jee ono bukotakwa iphe agbaru iya ekebe. ²⁶ Obenu l'unu te kwetadu; okfu l'unu ta ayidu lẹ ndu ọp̄hu b̄u aturu kẹ yẹbe Jisosu. ²⁷ Aturu nk'iya anọduje anu olu iya. Ya maru iya; yọ nọduje awu etso iya. ²⁸ Ya anuje iya ndu gbururu jeye; to nwe l'ọ laa l'iyi; tọ d̄u onye ha kẹ t'ọ nafu iya ẹya l'ẹka. ²⁹ Nna iya ono, b̄u iya woru iya ye iya l'ẹka ono bẹ kakota iphemiphe ọbule nshinu; ọp̄hu 'ọ d̄udu onye a-d̄u ike nafu iya Nna iya l'ẹka. ³⁰ Yẹbedua yele Nna iya b̄u nanu.”

³¹ Ya ndono; ndu Ju akpakokwaa mkpuma k'ugbo ẹbo t'ẹphe tugbua ya. ³² Jisosu asụ ẹphe: “Ya koshiakwaru unu igweligwe ozi, d̄u mma, shi iya l'ẹka. ?Bukpohunua ole l'iphe ono, ya meshiru ono bẹ unu e-gude tugbu iya lẹ mkpuma?”

³³ Ndu Ju asụ iya: “E tọ kwa k'ozi, d̄u mma, i jeru bẹ ẹphe eme t'ẹphe tugbua ngu lẹ mkpuma. Iphe meru iphe ẹphe eme t'ẹphe tugbua ngu lẹ mkpuma kwa l'iikfubyishi ẹpha Nchileke; l'ẹke ọ b̄u nggube madz̄u mmanu bẹ wotaru onwongu mebe Nchileke.”

³⁴ Jisosu asụ ẹphe: “?T'e dedu iya edede l'ekwo ekemu lẹ Nchileke suru: 'L'unu b̄utsua 'nchí l'ẹhu l'ẹhu.' ³⁵ Ayi makwaru l'iphe ekwo okfu Nchileke k̄furu te enwedu echikpo. Ọ -b̄uru lẹ Nchileke kuru ndu ono, o yeru okfu iya l'ẹka ono 'nchí l'ẹhu l'ẹhu; ³⁶ ?o meru imagha bẹ unu suru l'ọ ekfurushi bẹ ya ekfurushi ẹpha Nchileke; okfu lẹ ya suru: 'L'ọ yẹbedua b̄u Nwatibe Nchileke.' Mb̄u; ọ kwa Nchileke ono f̄otaru iya; zi iya tẹ ya bya lẹ mgboko. ³⁷ Ọ -b̄uru l'iphe-a, ya emegbaa-wa te shidu l'ẹka Nna iya; unu be kwetakpohekwa nk'iya. ³⁸ Obenu lẹ teke ọ bukwanu l'ọ b̄u iphe shi l'ẹka Nna iya bẹ ya emegbaa-wa; unu kwetakpoonu l'iphemiphe ọbule ono, ya emegbaa ono shia l'ẹka Nna iya; m'o -ruhuru; unu 'ekwetakpodua n̄u kẹ yẹbe Jisosu. Unu -kweta; ọo ya b̄u; yo doo unu ẹnya: unu amaru lẹ Nna nọ iya l'ime; yẹbedua anọdu Nna l'ime.”

³⁹ Ẹphe awu-lihukwa ọdo t'ẹphe kpachia ya l'ẹke ono; yọ nyifu ẹphe l'ẹka.

⁴⁰ Yọ tugbukwaa ọdo je adaghaa Jodanu; lufu azu iya ọp̄hu; rua ẹke ono, Jonu shi anọduje emeshi baputizimu l'odungu ono; nọdu l'ẹke ono. ⁴¹ A d̄u l'igwe wu-kfuta iya. Ẹphe ekfutsua: “Lẹ Jonu te mekwa iphe d̄u biribiri; ọbu l'iphe b̄u iphe o k̄furu l'ẹhu nwoke-a bukotakwa oswi-okfu.” ⁴² A d̄u l'igwe kweta nk'iya l'ẹke ono.

¹ O nweru nwoke lanu, aza Lázarosu, bu onye Bétani; ehu ta du iya mma. Bétani bu iya bu mkpukpu, Méri yele nwunne iya ke nwanyi, bu Máta bu. ² Méri owaa bu iya bu nwanyi ono, wotajeru manu-mbeleke, eshi kwekwekwe bya etee Nnajiufu, bu Jisosu l'okpa labu; gude egbushi fucha ya eya ono. O bu nwunne iya ke nwoke, bu Lázarosu; be iphe eme obu. ³ Ya ndono; unwunne iya ndu k'unwanyi ono ezia ozi t'e je ekfuru Jisosu l'onya iya-a, o yeru obu-wa be ehu ta adukwa mma.

⁴ Jisosu anule iya phu; su: "L'ehu owaa be yele ishi Lázarosu ta ayikwa. L'iphe meru iphe oome kwa k'ophu ee-gude iya kwabe Nchileke ugu; shikwa iya phu jaa Nwatibe Nchileke ono ajaja."

⁵ Jisosu yeru Máta; me nwunne iya ke nwanyi; me Lázarosu obu nshinu. ⁶ Ya ndono; Jisosu anutsulephu l'ome-l'ehu guderu Lázarosu; yo kpo ukfu; nofua abali ebo l'eke ono, o no ono. ⁷ E metsua; yo su ndu etsoje uzo iya: "Unu gbeshi t'ephe la azu le Judiya."

⁸ Ndu etsoje uzo iya asu iya: "M'o buwokwaa be ndu Ju shi ese t'ephe gude mkpuma tugbua ngu; ?bu iya b'i suru le ii-la azu l'eke ono odo?"

⁹ Jisosu asu ephe: "?To budunua awa iri l'ebo be no l'eswe ujiku lanu? Iphe bu onye eje ije l'eswe ta akpakotajekwa iphe daa; ke l'onye ono gude iphoro ke mgboko aphu uzo. ¹⁰ Obenu l'o -buru l'enyashi be madzu eje ije be onye obu akpakotaje iphe daa; okfu l'e to nwedu iphoro, no iya l'ehu." ¹¹ Yo kfuebelephu ege ono; wo ephe: "Onya ephe; mbu Lázarosu be mgbenya tsuakwaru; ole ya e-jewa te ya je etee ya le mgbenya ono."

¹² Ndu etsoje uzo iya asu iya: "Nnajiufu; o -buru l'oo mgbenya be ooku b'o buakwa iya akorohu teke o tehuru." ¹³ Ephe gbe tubesu l'oo mgbenya be ookfu okfu iya. Obenu l'iphe Jisosu ekfu teke ono bu l'o nwuhwaru. ¹⁴ Ya ndono; Jisosu abya ekfujaaru iya ephe ekfuja: "Le Lázarosu nwuhakwaru. ¹⁵ L'o kwa l'okfu ehu unu b'o gude ehu atso iya ena; le ya ta nodu l'eke ono. O bu iphe ono e-me t'unu kweta nk'iya. Unu tugbua t'ephe jekfu iya."

¹⁶ Tomosu, bu onye eekuje "Ejima" asu ndu ephe l'iya tuko etso uzo Jisosu: "T'ephe tsoru Nnajiufu je; k'ophu ephe l'iya a-nwuhukota l'eka lanu."

Jisosu l'onwiya bu oteta-l'onwu; buru ndzu

¹⁷ To du iya bu; Jisosu abyaruta bya aphua le Lázarosu gbe nowanu abali eno l'ime ili. ¹⁸ Bétani be nonyabekwaa Jerúsalemu ntse. O dulephu iphe ha l'o bu manyiru ebo; m'e -shi Jerúsalemu. ¹⁹ Oo ya meru iphe ndu Ju du igweligwe wuru bya okporu Máta yele Méri ifu ke nwunne ephe ono, nwuhuru nu ono.

²⁰ Máta anulephu le Jisosu abya; gbakfube iya. Méri yebedua adugaruru anodu l'ulo. ²¹ Máta abya asu Jisosu: "Nnajiufu; ndege i no l'eke-a; me nwunne ayi nwoke-a ta ga nwuhukwa. ²² Ole jeyekwa m'oo nta-a be ya makwarua l'e to nwedu iphe i suru Nchileke t'o meeru ngu, e to mederu ngu."

²³ Jisosu asu iya: "Le nwunne ngu ke nwoke e-tetakwaa nodu ndzu."

²⁴ Máta asu iya: "Ya makwarua l'oo-teta odo nodu ndzu teke iphe bu madzu kpamukpamu e-shi l'onwu tetakota nodu ndzu le mboku ikperazu."

²⁵ Jisosu asu iya: "O kwa yebedua, bu Jisosu bu onye emeje ndu nwuhuru anwuhu; ephe eshi l'onwu teta; ya anu ephe ndzu. Iphe bu onye woru onwiya ye iya l'eka a-nodu ndzu; m'o -ruhuru; onye obu nwuhu

anwuhu. ²⁶ Iphe, bu onye no ndzu; wowaru onwiya ye iya l'eka te nwekwa l'ọ nwuhu anwuhu gbururu jeye. I kwetaru l'okfu iya ono; te ti kwetadu?"

²⁷ Mátá asụ iya: "Iyee! Nnajiufu; ya kwetakwaru-a l'ọ bu nggu bu Kuráýisutu obu, bu Nwatibe Nchileke ono, bu iya bu onye obu, a-bya le mgboko-a."

Enya-mini agbakahu

Jisosu l'enya

²⁸ Mátá ekfutsulephu ege ono; tugbua je ekuchi nwunne iya; mbu Méri ekuchi; to nwehu su iya: "O-zi-iphe nokwa l'eke-a; l'ookukwa ngu oku."

²⁹ Méri anule iya phu; kwolihuwaphu jekfushia Jisosu. ³⁰ Teke ono be Jisosu ta batakwaa l'ime mkpukpu ono. O bukwadua l'eke ono, Mátá jekfuru iya ono b'ọ no. ³¹ Ndu Ju ono, ephe le Méri no l'ulo; ephe ayoru iya ke nwunne iya ono aphulephu ege o zilihuru lufushia etezi; wu-lihu tsoru iya; l'eke ephe tubesu le oojewa l'ili; te ya je anodu l'eke ono raa ekwa.

³² Ya ndono; Méri abyaruta eke Jisosu no. Aphupu, o phu Jisosu; dawa iya phu l'iku okpa; su iya: "Nnajiufu; ndege i nohawa l'eke-a; me nwunne iya ke nwoke-a ta ga nwuhukwa."

³³ Jisosu aphulephu Méri eke ora ekwa; me ndu Ju ono, tso iya nu ono eke ephe tukokwaruphu ara ekwa; yo rua ya l'ehu; mbu kfubekpoo oswa rua ya l'ime meji. ³⁴ Yo ji ephe: "?Bu awe be unu liru iya?"

Ephe asu iya: "Nnajiufu; byanu bya aphu iya."

³⁵ Enya-mini agbakahuwaphu Jisosu l'enya. ³⁶ Ya ndono; ndu Ju asu: "Nshoo! Unu lekpoduanu ege o yeberu Lázarosu obu."

³⁷ Yo nweru ndu ophu haru; su: "?Bu iya bu le nwoke-wa, bu iya meru onye ishi; yo phulahaa uzo-wa ta ge emedunua Lázarosu t'e b'ọ nwuhushi to?"

Lázarosu tetaru;

nodu ndzu

³⁸ Yo rua Jisosu l'ehu odo; yo tugbua jeshia l'ili l'eke ono, e liru Lázarosu ono. Ili ono be bu ogba b'e gude eze mkpuma bechia onu iya. ³⁹ Jisosu asu ephe: "T'ephe nwufu-eze mkpuma ono."

Ya ndono; Mátá, bu nwunne nwoke ono, nwuhuru anwuhu ono asu iya: "Nnajiufu; me oo-nodukwa eshiwa nshi. Ntanu kweekwa iya abali eno k'ophu e liru iya."

⁴⁰ Jisosu asu iya: "?Ya ta suhadunu ngu-a l'i -kweta b'ii-gude enya ngu phu ege Nchileke e-gude koshi ege ya du-be biribiri." ⁴¹ To du iya bu; ephe abya enwufu mkpuma ono; Jisosu abya apalia enya imeli; su: "Nna; ya ekele ngu ekele; okfu l'i nuwaru olu iya! ⁴² Ya makwarua l'e to nwedu teke e tii nujedu olu iya. Obenu l'ọ bu ndu-a, vudotsua l'eke-a be ya gude okfu ehuh ephe ekfu okfu-a; k'ophu ephe e-kweta l'oo nggu ziru iya te ya bya." ⁴³ Yo kfuebelephu ege ono; bya arashia ya ike; su: "Lázarosu; lufuta!" ⁴⁴ Nwoke ono, nwuhuru anwuhu ono alufuta yele mbacha, e gude kegbabetsua ya eka m'okpa; owaa ekwa-odzu, e gude phuchia ya ifu. Jisosu asu ephe: "Unu toshia ya iphe ono; haa ya t'ọ tugbua."

Idzu ishi Jisosu

(Mát 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Igweligwe ndu Ju ono, ephe le Méri yi ono aphua iphe ono, Jisosu meru ono; kweta nk'iya. ⁴⁶ Obenu l'o nweru ndu ophu haru jekfube ndu Fárisii je akooru ephe iphe Jisosu meru. ⁴⁷ Ya ndono; ndu ishi ndu achijeru

Nchileke eja; mę ndu Fárisii akpọkoo ndu ọgbo ikpe, etsoje ẹphe ekpe ikpe; sù ẹphe: “?Bù ngunu bẹ ẹphe e-mekpoo? Lẹ nwoke-wa emekwa igweligwe iphe-ọphulenyà. ⁴⁸ Ẹphe -haa ya t'ọ meru iya tųgbua bẹ iphe bù madzù phuu a-tųkokwa kweta nk'iyà; ndu Rómu abya atųko eze-ọlo ẹphe-wa tsupyashia; lụà mba ẹphe-wa kpamu.”

⁴⁹ Obenu l'onye lanụ l'ẹphe, ẹpha iya bù Káyafasu, bù iya bù eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja k'afa onanu sùru ẹphe: “L'ẹ tọ nwekwa iphe unu maru lẹ phuu. ⁵⁰ ?Unu ta madu l'ọ ka mma t'onye lanụ nwụ-chiaru ọha; karia tẹ ndu alị-a l'ẹphe ha bùru kpurupyata?” ⁵¹ Okfu ono bukwa iya-a b'ọ shi ọnu bù l'oswiya; ọbu l'ẹ tọ kwa iya gude ike k'onwiya kfuà ya. Obenu lẹ keshinu ọphu ọ bù iya bù eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja k'afa onanu b'ọ phuru lẹ Jisọsu e-mekochaa nwụ-chiaru ọha ọnwu. ⁵² Ẹ tọ bụlekwa mba ono nwenkinyi bẹ ọo-nwụ-chiru. Ọ kwaphu ẹge ono; bẹ ọo-chikobe unwu Nchileke ono, gbakashihuru; dzuru mgboko ono; t'ẹphe bùru nanụ.

⁵³ Dube mbọku ono kwaseru; ndu Ju eshibekpelephu idzu ẹge ee-shi kpaphua Jisọsu. ⁵⁴ Tọ dọ iya bù; Jisọsu akpabuhu l'edzudzu ọha ẹke ndu Ju nọ. Yo shi l'ẹke ono tųgbua jeshia alị ọbu, nonyabe echi-ẹgu; je abahụ lẹ mkpukpu, eekuje Ífuremu. Yọ laa ẹke ono je anọdu yẹle ndu etsoje ọzo iya.

⁵⁵ Teke ono bẹ Aji Esweta ndu Ju tųwaru l'ụkfu. Igweligwe ndu shigbaa l'alị ndu Ju atųko jeshia Jerúsalemu t'ẹphe je emeodu nsọ kẹ ọsafu onwonye mmerushi; tẹmanu a bahude l'aji ono. ⁵⁶ Ẹphe atųko l'elephe ẹnà Jisọsu. Ẹphe edzukoo l'eze-ọlo Nchileke; l'ajitsua ibe ẹphe: “?Ẹge ẹphebedua arikpoo ya? Mbụ; ?ọo-bya l'aji-a tọo?” ⁵⁷ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mę ndu Fárisii ekfuhawa iya kepyia ya akụ: “L'ọ -nweru onye maru ẹke ọ nọ; t'onye ọbu bya agbaaru ẹphe ama t'ẹphe je egude iya.”

12

Aakwabẹ Jisọsu ugwu lẹ Bétani

(Mát 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Yo wudu-waa abalị ishingu t'e kpuba lẹ Aji Esweta ono; Jisọsu ejeshia Bétani. Bétani bù mkpukpu, Lázarusu bu; bù iya bù nwoke ono, o mejeru; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzù ono. ² Jisọsu erua ẹke ono; ẹphe eshiaru iya ite ẹbyee. Yọ bùru Mátà bẹ bù onye ọphu akwashị nri; Lázarusu yẹbedua etsoru lẹ ndu ẹphe lẹ Jisọsu tųkoru eri nri ono. ³ Ya ndono; Méri egbeshi je ewota akpamu ọbu, ọ nọ mbụ manụ-mbeleke, e gude nadụ, guru egugu mee. Manụ ono bẹ aazụ l'oke aswa. Yo wota iya bya etee Jisọsu l'ọkpa; gude ẹgbushi, nọ iya l'ishi efucha iya ẹya. Mkpọ manụ ono atųko ọlo ono gvua kfurukfuru. ⁴ Tọ dọ iya bù; Júdasu Isukáryotu, bù onye lanụ lẹ ndu etsoje ọzo iya, bù iya bù onye ọbu, e-mekochaa deru iya ye ọbu; atufulephu ọnu; sù: ⁵ “?Bunua ngunu meru iphe ẹ te redu ẹgiri manụ-a erere; reta iya ụkporo pọngu lẹ pọngu iri; woru okpoga iya keeru ndu ụkpa?” ⁶ Iphe meru iphe o kfuru iya kwa l'ọ bù onye iphura. Ọ bù iya egudeje ẹda, ẹphe eyeje okpoga. Yoo yeje ẹka l'ẹda ono gbeta iya iphe.

⁷ Jisọsu asụ iya: “Sefu nwanyi-a ọnu l'ẹhu. Haa ya t'ọ kwakọbe iphe o gude ngabẹru mbọku, ee-li yẹbe Jisọsu. ⁸ Ndu ụkpa bẹ unu l'ẹphe nọ tekenteke. Obenu lẹ yẹbedua bẹ unu l'iyà ta anọdu tekenteke.”

Idzu kẹ t'e gbua Lázarosu

⁹ Yo be teke igweligwe ndu Ju nuru lẹ Jisosu nọwa lẹ Bétani; ẹphe awuru jeshia ẹke ono. Ẹ tọ bụlekwaa k'ẹhu Jisosu bẹ ẹphe gude je kpụ. Ẹphe jekwaruphu ophu Lázarosu, bụ iya bụ onye ono, Jisosu meru: yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ ono. ¹⁰ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja achia idzu l'ẹphe e-gbukwaphu Lázarosu. ¹¹ Ishi iya aburu l'ọ bụ okfu ẹhu iya bẹ igweligwe ndu Ju anashihu ndu ishi ẹphe; agbakashihu ejegbaa okweta kẹ Jisosu.

Jisosu abahu Jerúsalemu

(Mát 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Yo be echile iya; igweligwe ndu ono, byaru oḡba Aji Esweta ono anua lẹ Jisosu abya Jerúsalemu. ¹³ Ẹphe achitagbaa ẹkwo-igu; wu-lihu bya iya ndzuta; l'atụ okokooko asuje: "Ajaja bụ kẹ Nchileke-o! Onye a ḡoru onu-oma nū b'ọ bụ; mbụ onye ono, Nnajiufu, bụ Nchileke ziru t'ọ bya ono. Tẹ Nchileke ḡoru onu-oma nū Eze ndu Ízurelu!"

¹⁴ Ya ndono; Jisosu abya aphua nwa nkakfu-igara bya adugaru l'eli iya; bụ iya bụ ẹge e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ:

¹⁵ "Unubẹ ndu Záyonu; unu ba atsushi egvu; lẹ nta-a bẹ eze unu dugaru l'eli nwa nkakfu-igara abya."*

¹⁶ Iphe ono adukota ndu etsoje ọzo iya wujiwuji lẹ nchị l'odungu. Obenu l'ọ bya ebelephu teke ono, Nchileke kubataru Jisosu l'imigwe; kwabẹ iya eze ugvu ono; ẹphe egbe bya anyata teke ono l'ẹkwo okfu Nchileke kfuru iphe ono. Mbụ; ẹphe egbe mehawaru iya nū iphe ono, ẹkwo okfu Nchileke kfuru ono.

¹⁷ Teke ono, Jisosu kuru Lázarosu; mee ya; yọ nọdu ndzụ ọdo; shi l'ẹke, e liru iya lufuta ono b'a ha l'igweligwe nọdu l'ẹke ono. Yọ buru igweligwe ndu ono, nọ l'ẹke ono bẹ je ekfukashiaru ndu ọdo iphe ono, meru nū ono.

¹⁸ Ọo ya kparu iphe mkporo-oha zafuru bya iya ndzuta. Ẹphe nuhawaru l'ọo Jisosu bẹ meru iphe ono, dū biribiri ono. ¹⁹ Ndu Fárisii l'asuje ibe ẹphe: "Unu lewaru l'iphe ayi ese te enwekwa ishi. Unu phuwaru ẹge ndu mgboko l'ophu zehuru etso iya."

Ndu Girisu, haru acho Jisosu

²⁰ Ndu Girisu haru yiru lẹ ndu ono, jeru obaru Nchileke ẹja lẹ Jerúsalemu teke ono, aagba aji ono. ²¹ Ẹphe abya awukfuta Fílipu. Fílipu bụ onye Betusáyida, bụ mkpukpu nọ lẹ Gálili. Ẹphe asụ iya: "Nwoke; ? nanu ẹge ẹphe e-me t'ẹphe lẹ Jisosu phu?"

²² Fílipu eje ekfuru iya Ánduru. Ánduru yele Fílipu ayiru je ekfuru iya Jisosu. ²³ Jisosu asụ ẹphe: "Iyaa! O ruakwaru mbụ teke aa-phu Abubu-Ndiphe l'odu-biribiri iya. ²⁴ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ọ kwa ẹge akpuru witu adalahuje l'alị rehu ẹwa; bụ ẹge yẹbedua nwuhufutaje. Ọ -buru lẹ ya ta nwuhudu; bẹ ya dulekwaa nanu l'ọ bụ akpuru witu lanu. Obenu lẹ ya -nwuhu; ya adu l'ọ bụ akpuru witu lanu ono, mekocharu vuta; bya amishia nebyi ono; bụ iya bụ l'igweligwe madzụ e-shi iya l'eka nweru ndzụ ophungu. ²⁵ Onye yeru obu lẹ ndzụ iya etufaje iya etufa. Obenu l'onye ndzụ iya dū ashị lẹ mgboko-a bẹ e-gude iya gbata ndzụ gbururu jeye. ²⁶ Onye ọ dū t'ọ buru onye ejeru iya ozi; t'onye obu bya etsoru iya; k'ophu bụ ẹke ya nọ t'ọ bukwaruphu ẹke ono bẹ onye ono, ejeru iya ozi ono a-nodu. Onye bụ onye ejeru iya ozi bẹ Nna iya a-kwabẹ ugvu."

* 12:15 12:15 Zek 9:9; Mát 21:5.

Jisosu ekfu k'anwuhu iya

²⁷ Jisosu asu: "Nta-a be okpoma awakwa iya awawa. ?Bu ngunu be ya e-kfu? ?Bu te ya su: 'Nna dzonua ya nta-a'? Tuswekwa! L'eke o bu iphe-a, abya ememe l'oge nta-wa be ya gude bya. ²⁸ Byiko; Nna menua t'a phu odu-biribiri epha ngu!"

Ya ndono; olu eshiwaphu l'imigwe; su: "Ya mehaakwaru; a phu odu-biribiri ono. Ya e-mefukwaa t'a phu iya odo."

²⁹ Mkporo-oha ono, vudo l'eke ono anua olu ono; su: "L'o kwa igwe deru edede!"

Ndu asu: "L'o kwa ojozi-imigwe kfuru yeru iya."

³⁰ Jisosu asu epe: "O kwa l'okfu ehu k'unubedua be olu ono gude daa; e to bukwa l'okfu ehu ke yebedua b'e kfuturu iya. ³¹ O kwa nta-a be bu teke Nchileke e-kpe ndu mgboko-a ikpe. O kwa nta-a be aabya ochikpo ike k'onye ono, bu iya bu ishi, achi ndu mgboko-a ono. ³² Teke ono, ee-shi l'ali woliala yebe Jisosu eli ono be ya a-tuko madzu kpamukpamu duta t'ephe tsoru iya." ³³ O kfuru iya ege ono gude koshi ege ya e-shi nwuhu.

³⁴ Oha ono asu iya: "L'ephe nuwaru iphe e deru l'ekwo ekemu: le Kurayisutu obu a-no gbururu jeye. ?Nanuhunu ege e gude; nggu asu le Abubu-Ndiphe nwuhufutaje? ?Bukpohunua onye bu Abubu-Ndiphe obu?"

³⁵ Jisosu asu epe: "L'iphoro ono bufukwaa nwanshi b'oo-nofuaru unu. Unu loshinuphu ije nta-a, iphoro ono nokwadurua unu; te be ochi ba agbakfu unu. L'onye eje ije l'ekpuru-ochi ta amajekwa eke, ooda-kpu l'eshi. ³⁶ Ophu t'unu kweta k'iphoro ono teke iphoro ono nokwadua swiru unu; ege unu a-buru ndu bu l'eke iphoro no."

Ndu Ju bu e-kwe-le-te-kwe

Jisosu ekfuebelephu iphe ono; tugbua je edomia onwiya t'ephe ba phu iya. ³⁷ O bu oswi-okfu le Jisosu mekotaru igweligwe iphe du biribiri l'ifu epe; obu l'ephe te kwetadu l'oo ya bu onye obu, Nchileke ziru t'o bya obu; ³⁸ k'ophu iphe ono, Azaya, bu onye nkfuchiru Nchileke kfuru ono e-rekota ege o kfuru iya; su:

"Nnajiufu; ?bu onye

kwetaru ozi, ayi ziru?

?Bu onye b'e meru t'o maru l'eka

Nnajiufu du iya?"

³⁹ Oo ya meru iphe epe te kwetadu; kele Azaya kfukwaruphu odo; su:

⁴⁰ "Le Nchileke mewaru epe;

ephe atsulahaa ishi; mekwaaphu epe;

obu anmaa epe kpungu!

E menyaa; epe egude enya epe phua uzo;

oriri erua epe ali;

ephe agbanwee

lakfutashia ya te ya mee t'ephe ka mma."

⁴¹ O bu Jisosu be Azaya ekfu okfu iya ono; ke l'o puhawaruru odu-biribiri iya.

⁴² Obenu l'a dulee l'igwe kweta l'oo ya bu onye obu, Nchileke ziru t'o bya obu; mbu jeyekpo le ndu ishi. O bulephu l'ephe ta dudu ike kfufuta iya; ke l'ephe atsukwanu ndu Farisii egvu; e menyakwaa; e bufu epe t'ephe ba abatajehe l'ulo-ndzuko. ⁴³ Iphe obu bu l'ephe ka oye enya l'ajaja ophu ndiphe aja epe; karia ajaja ophu Nchileke ga aja epe.

*Okfu, Jisosu kfulu
e-kpe madzu ikpe*

⁴⁴ Jisosu araa ya arara: "L'onye woru onwiya ye yēbe Jisosu l'ēka ta bukwa yēbe Jisosu bē onye obu woru onwiya ye l'ēka. O kwa onye ono, ziru iya tē ya bya ono bē onye obu woru onwiya ye l'ēka. ⁴⁵ Onye phuru iya nū bē phwakwaru onye ono, ziru iya tē ya bya ono. ⁴⁶ Lē yēbedua byaru tē ya buru iphoro l'eli mgboko-a; k'ophu bukwanu: onye woru onwiya ye iya l'ēka; t'onye ono ba anōduhe l'ēkpuru-ōchi. ⁴⁷ Onye anū iphe ya ekfu; too me iya ememe bē ya te ekpekwa ikpe; kēle ya ta byakwa tē ya kpee ndiphe ikpe. Iphe ya byachiaru bukwa tē ya dzōo ndiphe. ⁴⁸ Onye jikaru iya nū; jika onata iphe ya ekfu bē nwekwaru onye e-kpe iya ikpe. O bụ okfu ono, ya kfulu ono bē bụ onye e-kpe iya ikpe mboku ikperazu! ⁴⁹ Ishi iya aburu l'ē tō budu ike kē ēka iya bē ya gude ekfu. O bụ Nna ono, bụ iya ziru iya tē ya bya ono bē bụ onye karu iya iphe ya e-kfu; mē ēge ya e-kfu iya. ⁵⁰ Ya makwaruphu l'iphe ono, o sūru tē ya kfula ono anūje ndzū gbururu jeye. Oo ya bụ l'iphe bụ iphe ya ekfu bē bulephu iphe Nna sūru tē ya kfula bē ya ekfu."

13

*Jisosu akwō ndu
etsoje ụzo iya okpa*

¹ Yo rua mboku nchi-ta-abohu iya a-bu mboku obahu lē Aji Esweta ono; Jisosu amawaru l'ogē nk'iya eruwa, bụ iya bụ teke ya e-gbeshi lē mgboko-a lakfushia Nna iya. Jisosu shikpelephu l'odungu yetaru ndu, bụ ndu nk'iya lē mgboko-a obu; mbu yeeru iya ephe gbururu jeye l'ikperazu.

² Ya ndono; yo be teke Jisosu yele ndu etsoje ụzo iya tukoru nodu l'eri nri-enyashi. Obutuswe yehawaruru Judasu Isukariyotu, bụ nwatibe Sayimonu oriri l'okpoma t'o deru Jisosu ye ndu ohogu iya l'ēka. ³ Jisosu amakwaruphu lē Nna iya bē yekotaru iya iphemiphe obule l'ēka; makwaruphu l'ōo l'ēka Nchileke bē ya shi bya; bukwaruphu Nchileke bē ya alakfube; ⁴ kwe gbeshi l'ēke ono, o nō l'eri nri-enyashi ono; yefu uwe ugwehu iya wushi; bya achita anuma oghu-ēhu kee onwiya l'ukfu. ⁵ Yō bya ekuru mini ye lē gbangugbangu oghu-ēhu; wata okwocha ndu etsoje ụzo iya okpa; gude anuma oghu-ēhu ono, o keru l'ukfu ono efucha ephe mini l'okpa. ⁶ Yō bya abyaruta ēke Sayimonu Pyita nō; Pyita asu iya: "Tuswekwa! Nnajiufu; ?buchia nggubedua gbe abya iya okwo okpa?"

⁷ Jisosu asu iya: "Iphe ya eme b'ē tī makwa nta-a. O kwaa l'e -megee bē oo-do ngu-a enya."

⁸ Pyita asu iya: "E jekwa ephopho. E tī kwokwa yēbedua okpa lē phuu!"
Jisosu asu iya: "Lē ya akwōdu ngu okpa ono bē nggu l'iya e-bukahukwa."

⁹ Sayimonu Pyita asu iya: "Nnajiufu; o -duakwa ēge ono; ba akwokwa iya okpa nkinyi iya. Kwokwaa ya ēka; nggu asaa ya ishi."

¹⁰ Jisosu asu iya: "L'onye ghwaru ēhu bē mkpa oghu ēhu odo ta duhekwaru. O bụ okpa bē onye obu akwoje; keshinu ē to nwedu ēke inyi dekuru iya l'ēhu lē phuu. Unubedua achakotakwa degedege; ole ē tō bubekwa unu l'unu ha." ¹¹ Iphe Jisosu gude sū l'ē tō bubedu l'ephe ha bụ l'ō maru onye ophu e-mekochaa deru iya ye.

¹² Ya ndono; yō kwochabebelephu ephe okpa ono; bya achita uwe ugwehu iya yee ēge o yehawaru iya; je anodu l'ēke, o shi noduhawa. Yō jī ephe: "Unu makporu iphe ono, ya meru unu ono? ¹³ Unu anoduje eku iya O-zi-iphe; l'eku iya Nnajiufu. Yō bukwarua oswi-okfu; kē l'ō bụ iphe ya

bụ ndono. ¹⁴ Oo ya bụ; ọ -bụru l'ọo yẹbedua, bụ Nnajiufu; bụru O-zi-iphe bẹ gbe kwọchaa unu ọkpa; ọo ya bụ l'ọ gbaru t'unu kwoje ibe unu ọkpa ẹge ono, ya kwọru iya unu ono. ¹⁵ L'ọ kwa iphe, unu e-letaje ẹnya eme bẹ ya meru koshi unu ono; k'ọphu unubedua e-mejekwa iya phụ ẹge ono, ya meru iya unu ono. ¹⁶ Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ nwozi ta akajekwa onye nwe iya nụ; tọ bukwanu l'onye e ziru ozi akajẹ onye ziru iya ẹya nụ. ¹⁷ Unu makotaru-a iphe-a l'ọ ha. Ọ -bụru l'unu tuko iya eme ememe bẹ Nchileke a-gọru unu ọnu.

¹⁸ “E tọ kwa unu l'unu ha bẹ ya ekfuru. Ya makwarua ẹge ndu, ya fọtaru dū. Obenu l'iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke mefutaje ẹge e deru iya: ‘L'onye riru nri iya gbe bya emede iya iphe a-tsuru iya nū.’” ¹⁹ Ya ekfukwaru iya unu nta-a, ẹ to medua; ẹge bụ teke o mederu; unu ekweta l'ọo ya bụ ‘Onye ono’. ²⁰ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'onye bụ onye nataru onye ya ziru ozi; nataakwaru yẹbedua. Onye bụ onye nataru yẹbedua nataakwaruphu onye ọphu ziru yẹbedua tẹ ya bya.”

Jisosu ekfu l'ee-deru iya ye

(Mát 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jisosu ekfuebelephu iphe ono l'ọ ha; ọkpoma echia ya taa. Yọ sụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'onye lanu l'unu ha e-deru iya ye ndu achi nta iya l'eka.”

²² Ndu ono, etsoje ọzo iya ono abya elegba onwephe ẹnya; l'ẹke egbe okfu ono gbachiru ẹphe ẹnya; ẹphe ta ma onye ọphu bụ onye ookfuru ekfuru. ²³ Onye lanu lẹ ndu etsoje ọzo iya, bụ iya bụ onye ọphu Jisosu katsua oyeru obu bẹ nonyabekwanu iya ntse teke ono. ²⁴ Sáyimonu Pyita ajibuaru onye ono ẹnya; sụ iya t'ọ jiedu iya onye ookfuru.

²⁵ Onye ono akafua ononyabe Jisosu ntse; sụ iya: “Nnajiufu; ?bụ onye bẹ iikfu ele ẹnya?”

²⁶ Jisosu asụ iya: “L'ọ kwa onye onanu, ya a-nụ awawa buredi, ya tsutaru l'iphe-a, eeri nri-a bẹ bụ onye ọbu.” Yọ bya etsutawaphu awawa buredi ono; woru iya nū Júdasu, bụ nwatibe Sáyimonu Isukáriyotu. ²⁷ Júdasu ataեbelephu buredi ono; Sétanu epheba iya l'ẹhu. Jisosu asụ iya: “Ngwaa! Iphe, bụ iphe ịbya ememe; mee ya ẹgwegwa.” ²⁸ To nwe l'ẹphe ha l'eri nri ono, maru iphe kparu iya okfu okfu ono. ²⁹ Ndu arĩa lẹ keshinu ọphu ọ bụ Júdasu egudeje ẹkpa okpoga ẹphe; bẹ iphe Jisosu ekfuru iya bụ t'ọ zutatsua iphe ẹphe e-gude eme kẹ aji ọbu; m'ọ kwanu l'iphe Jisosu ekfuru Júdasu bụ t'ọ nū ndu ọkpa iphe.

³⁰ Ya ndono; yọ natatsulephu awawa buredi ono; tugbuwaphu; lufushia. Yọ buwarunu ẹnyasi.

Ekemu ọphungu

³¹ Ya ndono; Júdasu alufutsulephu; Jisosu asụ: “Ọ bụ nta-a b'e koshiru ọdu-biribiri kẹ Abubu-Ndiphe. Ọ kwaphu l'eka iya b'e shi aphụ ọdu-biribiri kẹ Nchileke. ³² Oo ya bụ; ọ -bụru lẹ Abubu-Ndiphe meru t'a phụ ọdu-biribiri kẹ Nchileke; ọ kwaphu ẹge ono bẹ yẹbedua, bụ Nchileke emekwaphu t'e shi iya l'eka phụ ọdu-biribiri kẹ Abubu-Ndiphe; mbukwaa nta-a nta-a. ³³ Unwu iya yele unu ta anọhekwa ọphu baru nwishi. Unu a-chokashilaha ya; ọlobu iphe ya kfuru ndu Ju bẹ ya ekfuru unu nta-a: ‘L'ẹke ya eje bẹ unu ta ahakwa kẹ t'unu bya.’” ³⁴ Ekemu ọphungu bẹ ya aturu unu! Unu yeru ibe unu obu; mbụ; t'ọ bulekwaruphu ẹge ya yeru

* **13:18** 13:18 Egvu 41:9.

unu obu bẹ unu e-yeru iya ibe unu. ³⁵ Ọ bụ obu ono, unu e-yeru ibe unu ono bẹ ndu ọdo e-shi maru l'unu bụ ndu etsoje ọzo iya."

Jisosu ekfu lẹ Pyita a-gbado iya

(Mát 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Sáyimonu Pyita aji iya: "Nnajiufu; ?bụ awe bẹ ñila ọbu?"

Jisosu asụ iya: "L'ẹke ya ala b'ẹ tị dukwa ike tsoru iya ala nta-a. Ọ kwa alakfuta bẹ ii-mekochaa lakfuta iya l'ẹke ono."

³⁷ Pyita asụ iya: "?Bụ ngunu mekwanuru iphe ya ta adudu ike tsoru ngu nta-a? Mẹ ya e-swekwa ẹnya lẹ ndzụ iya l'okfu ẹhu ngu."

³⁸ Jisosu asụ iya: "?I sụru l'ii-sweghe ẹnya lẹ ndzụ ngu l'okfu ẹhu iya? Kamenu; tẹ ya karu ngu: temanu tẹ oke-ọku nchi-abọhu raa ọra b'i tuakwaru ẹgo ugbo ẹto l'ẹ tị madu onye ya bụ."

14

*Ọo Jisosu bụ ọzo,
e shi alakfu Nna*

¹ Jisosu asụ ẹphe: "T'ọkpoma ba awakwa unu awawa. Unu woru onwunu ye Nchileke l'ẹka; unu ewokwaruphu onwunu ye yẹbedua l'ẹka. ² L'ufu Nna iya bẹ ọlo, eebu ebubu ha l'igwe. Ndege ẹ -tọ duru ẹge ono; ?nanuhunu ẹge ya g'e-me sụ unu lẹ ya ejeru unu omeru ẹke unu e-buru. ³ Teke ya jeru je emeeberu unu ẹke ọbu bẹ ya a-bya ọdo; bya eduta unu yeru onwiya; k'ọphu bụ: ẹke ya bu bẹ unu e-bukwaruphu. ⁴ Unu mawaru ẹke ya ala; bya amakwaruphu ọzo, ya shi ala iya."

⁵ Tómosu asụ iya: "Nnajiufu; mẹ ẹphe ta makwa ẹke ọbu, ñila ọbu. ? Nanu ẹge ẹphe meru maru ọzo, e shi ala ẹke ọbu?"

⁶ Jisosu asụ iya: "L'ọo yẹbe Jisosu l'onwiya bụ ọzo ono; buru ọkpobe okfu ono; bya aburu ndzụ ono. Ẹ to nwekwa onye l'abyakfuta Nna, ẹ-ta bụdu l'ẹka yẹbe Jisosu bẹ onye ọbu e-shi. ⁷ Nta-a, unu maru iya-a bẹ unu a-makwaruphu Nna iya. Dube nta-a bẹ unu mawaru Nna; bya aphụakwa iya."

⁸ Fílipu asụ iya: "Nnajiufu; koshi nụ ẹphe Nna ọbu; ẹge obu a-la ẹphe l'òrù iya."

⁹ Jisosu asụ iya: "Fílipu; keshinu teke-wa bẹ unu l'iya shi nọduta; tị ma iya. Onye phụwaru yẹbedua phụakwaru Nna. ?Nanuhunu ẹge e meru; nggu asụ tẹ ya koshi unu Nna ọbu? ¹⁰ ?Ti kwetadu lẹ yẹbedua nọ Nna l'ime; Nna anọdu yẹbedua l'ime? Okfu, ya ekfujeru unu ta bukwa ike kẹ ẹka iya bẹ ya egudeje ekfu iya. Ọ bụ Nna ono, bu iya l'ime ono eshije iya l'ime eje ozi iya. ¹¹ Ọ bụlephu t'unu kweta lẹ ya nọ Nna l'ime; Nna anọdu yẹbedua l'ime. Ọ -dukpoduanu; unu egude k'iphe ono, ya emeshi ono kweta okfu iya. ¹² Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bụ onye nọ yẹbe Jisosu l'ẹka a-dukwapu ike mee iphe-a, ya emeshi-wa. Onye ọbu a-kakpọkwaaru ome ọphu kariru ọwaa; kẹ lẹ yẹbedua alakfuwa Nna. ¹³ Iphe bukpo iphe unu shi l'ẹka iya sụ tẹ Nna meeru unu; bẹ ya e-meru unu; k'ọphu ee-shi l'ẹka Nwa; phụ ọdu-biribiri kẹ Nna. ¹⁴ Ọ -nwekpooru iphe unu shi iya l'ẹka sụ tẹ ya meeru unu; bẹ ya e-meru unu."

Ụkwa Ume-du-Nsọ

¹⁵ "Ọ -buru l'unu yeru iya obu; unu mekotaje ekemu, ya turu unu. ¹⁶ Ya e-kfuru Nna; yọ nụ unu Agbarike ọdo, a-nọduwaru swiru unu gbururu jeye lẹ tutu yoyo. ¹⁷ Agbarike ono, Nna a-nụ unu ono bụ Ume-du-Nsọ; bụ iya bụ Ume k'ire-lanu; bụ onye ndiphe ta abyadu bya anata; okfu l'ẹphe ta

aphudu iya; ephe ta ma iya. Obenu l'unubedua maru iya; ke l'o bu ebubu l'ime unu. O bu ege ono be o-noduwaru l'ime unu tugburu.

¹⁸ “Ya ta ahakwa unu eka. Ya a-byakfutakwaa unu. ¹⁹ O phoduru nwanshi nta-a; ndiphe ta aphuhe iya odo. Obenu l'unubedua a-phu iya. Keshinu ya no ndzu be unubedua a-nokwaphu ndzu. ²⁰ Mboku ono be unu a-ma le ya no Nna iya l'ime; unubedua anodu yebedua l'ime; yebedua anodukwaphu unu l'ime.

²¹ “O bu onye maru ekemu ono, ya turu ono; l'emekwaa ya phu ememe bu onye yeru iya obu. Onye yeru iya obu be Nna iya e-yekwaruphu obu. Yebedua l'onwiya e-yekwaru onye ophu obu; woru onwiya koshi onye obu.”

²² To du iya bu; Judasu; e to bukwa Judasu Isukariyotu; asu iya: “Nnajiufu; ?nanu ege ii-shi koshi ephe onwongu; to l'oo ndiphe be ii-koshi onwongu obu to?”

²³ Jisosu asu iya: “Onye yeru iya obu emeje iphe ya ekfu. Nna iya eyeru iya obu. Yebedua yele Nna iya abyakfuta onye obu; ephe l'iya eburu eburu. ²⁴ Onye te yeduru iya obu te emejedu iphe ya ekfu. Odo bu l'okfu-wa, unu anu-wa ta bukwa okfu iya. O kwa okfu Nna ono, bu iya bu onye ziru iya nu ono.

²⁵ “Ya kfukotaakwaru unu iphe-a l'o ha kparamu nta-a, unu l'iya nokwadu. ²⁶ Obenu le Agbarike ono, bu iya bu Ume-du-Nso ono, Nna e-shi iya l'eka zitaru unu ono e-zikotawaru unu iphemiphe obule; nyatakwaruphu unu iphemiphe obule, ya kfuhawaru unu.

²⁷ “O bu ehugagu be ya aharu unu. O kwa ehugagu nk'iya be ya anu unu. E to kwa egbe ehugagu, ndiphe anuje be ya anu unu. T'obu ba awakwa unu awawa; ophu unu atsukwa egvu. ²⁸ Unu nuwaru teke ya suru unu: 'Le ya alawaa; obu le ya a-byakfutakwaa unu odo.' Ndege unu yeru iya obu; unu gega anodu ete eswa le ya alakfube Nna; kele Nna ono ka yebedua. ²⁹ Nta-a be ya tukookwa iphemiphe obule dojashiaru unu male teke omede; k'ophu bu: teke o mederu t'unu kweta. ³⁰ Ya te ekfuekwaru unu okfu ogologo odo; ke l'onye ono, bu iya bu ishi, achi ndu mgboko-a ono abya-wa. O bu; ?bu ngunu b'o me iya. ³¹ Ndiphe mafutaje le ya yeru Nna obu. O bu iya kparu iphe ya anoduje eme iphemiphe obule ege o ziru iya eya.”

Yo kfuebe ege ono; su ephe: “Ngwaa; unu gbeshi t'ephe lufu l'eke-a.”

15

Jisosu bu okpobe oshi vayinu

¹ Jisosu asu ephe: “O bu yebedua, bu okpobe oshi vayinu ono. Nna iya aburu onye eletaje mgbo vayinu ono enya. ² Iphe bu ekali, kfutaru iya l'ehu, e-ta amijedu nebyi be okwafuje. Ekali ndu ophu amije nebyi be okochaje akocha; k'ophu oo-du mma; kafuaru amimi. ³ Okfu ono, ya kfuru nu unu ono be mewaru unu; unu adu-gewa mma. ⁴ Unu nodu iya l'ehu; te ya nodukwaphu unu l'ehu. O bu ege ekali-oshi vayinu ta amighedu nebyi k'eka iya; e-ba bu l'o kfutaru l'oshi vayinu; bukwaphu ege unu te eyeghedu nebyi; e-ba bu l'unu l'iya tugbaberu buru nanu.

⁵ “Oo yebedua bu oshi vayinu obu; unubedua aburu ekali iya. Onye ophu no yebedua l'ehu; ya anodu onye obu l'ehu; onye ono bu onye amị nebyi mishikpoo ya ike; ke l'e to nwekwa iphe unu a-du ike eme le phuruphuru me yele unu 'abudu nanu. ⁶ Iphe bu onye e-ta anopyabedu iya l'ehu be ee-tufa etufa l'o bu ekali-oshi, a kwafuru akwafu; yo kpoo nku.

Egbe ẹkali ọphu dọ ẹge ono b'aa-chịta chiru ye l'ọku; ọku ekepyashia ya. ⁷ Ọ -buru l'unu anọpyabe iya l'ẹhu; okfu iya eburu unu eburu l'ẹhu b'ẹ te nwekwa iphe dọ unu mma, unu sọru t'e meeru unu, ẹ te emeduru unu. ⁸ Ọwaa bọ ẹge ee-shi koshi ọdu-biribiri kẹ Nna iya: mbọ t'unu mịa nebyi mịshikpoo ya ike; shi ẹge ono koshi l'unu bọ ndu etsoje ọzo iya. ⁹ Ọ bọ ẹge Nna yeru iya obu bọ ẹge ya yeru unu. Unu nọpyabelekwaphu l'obu ono, ya yeru unu ono. ¹⁰ Ọ -buru l'unu eme iphemiphe ọbule, ya kfuru unu t'unu meje bẹ unu a-nọpyabekwaa lẹ n-yemobu nk'iya; mbọ ẹge ono, yẹbedua mekotaru iphe bọ iphe Nna iya sọru iya tẹ ya mee; nọpyabe lẹ n-yemobu kẹ Nna iya ono.

¹¹ “Iphe-a l'ọ ha bẹ ya tükookwa kfukotaru unu; k'ọphu ẹhu-ọtso-ẹna nk'iya a-buru nk'unu; ọdo bọ t'ẹhu-ọtso-ẹna unu dzua edzudzu. ¹² Ọwaa bọ iphe ya aturu unu ekemu iya; sọ: t'unu yeru ibe unu obu ẹge ya yeru unu obu. ¹³ Ẹ to nwekwa egbe obu ọdo, madzọ e-yeru ibe iya, ka ọwaa: lẹ madzọ gude kẹ okfu ẹhu ndu ọnyà iya; swee ẹnya lẹ ndzọ iya; kweta anwuhu. ¹⁴ Unu bọgba ndu ọnyà iya; mẹ unu emee iphemiphe ọbule, ya kfuru t'unu meje. ¹⁵ Ya te ekuhekwa unu unwu-ozì iya phẹ ọdo; lẹ nwozi ta amajekwa iphe nnajiufu iya eme. Obenu lẹ ya kuwaru unu ndu ọnyà iya phẹ; okfu l'iphemiphe ọbule, ya nataru l'ọnu Nna iya bẹ ya mekotawaru t'unu maru. ¹⁶ Ẹ tọ bukwa unubedua fọtaru iya. O gbe bukwaru yẹbedua fọtaru unu dobe iche; k'ọphu unu a-dọ l'ọ bọ oshi-ọmi; mịa nebyi, a-nọ gbururu jeye. Ọo ya bọ; iphe bọ iphe unu shi iya l'ẹka sọ tẹ Nna nọ unu; bẹ ọo-nọ unu. ¹⁷ Ọwaa bọ ekemu, ya atọ anọ unu: unu yeru ibe unu obu.”

Okpo-ashì kẹ ndiphe

¹⁸ “Ndu mgboko -kpọo unu ashì; unu nyatakwa l'ẹphe vuhaoduru ọzo kpọo yẹbedua ashì bẹ ẹphe kpọderu iya unu. ¹⁹ Ndege unu bọ ndu kẹ mgboko-a mẹ ndu mgboko eyekwarua unu obu; l'unu bọ ndu nk'ẹphe. Obenu lẹ ya fọtaru unu lẹ mgboko-a dobe iche; unu ta abuhe nk'ẹphe. Ọo ya meru iphe ẹphe kpọru unu ashì. ²⁰ Unu nyatakwa okfu ono, ya kfuru unu ono: 'Lẹ nwozi ta akajekwa nnajiufu iya.' Ọ bọ ẹge ẹphe kparu yẹbedua ẹhu bọ ẹge ẹphe a-kpa unu. Ọ -buru l'ẹphe te medu iphe ya kfuru bẹ ẹphe te emekwa iphe unu ekfu. ²¹ Obenu l'iphe ono l'ọ ha bẹ ẹphe a-tuko emekota unu; okfu l'unu bọ nk'iya; ẹphe ta ma onye ono, ya shi l'ẹka bya ono. ²² Ndege ọ -buru lẹ ya ta byaru bya ekfuaru ẹphe okfu; m'ẹ tọ ga abukwa ẹphe ome iphe dọ ẹji. Obenu lẹ nta-a, ya byawaru-wa b'ẹ tọ duhekwa iphe ẹphe e-gude gọfu kẹ iphe dọ ẹji, ẹphe meru. ²³ Iphe bọ onye ya dọ ashì bẹ Nna yẹbe Jisọsu dukwaphu ashì. ²⁴ Ndege ọ -buru lẹ ya ta nọdudu ẹphe l'ifu mekota iphe ono, ẹ-ta dudu onye ọdo, a-dọ ike mee ya ono; m'ẹ tọ ga abukwa ẹphe ome iphe dọ ẹji. Obenu lẹ nta-a bẹ ẹphe gude ẹnya ẹphe phukota iphemiphe ọbule ono, ya meshiru ono; kpọo ya ashì; kpọkwaaphu Nna iya ashì. ²⁵ Iphe ono vuru ẹge e deru iya l'ẹkwo ekemu: 'L'ẹphe kpọru iya ashì; l'ẹ-ba dọ iphe, ya meru ẹphe.'

²⁶ “Ya e-shi Nna iya l'ẹka zia Agbarike ono; yọ lakfuta unu. Agbarike ono bẹ bọ Ume-dọ-Nsọ, bọ iya bọ Ume ire-lanọ ọphu shi Nna iya l'ẹka. Ọ -byalephu; yo kfu ẹhu yẹbe Jisọsu yeru unu. ²⁷ Unubedua l'onwunu bọfukwaaphu ndu a-nọdu ekfu iphe unu gude ẹnya unu phọ lẹ kẹ yẹbe Jisọsu; okfu lẹ ya l'unu shikpelephu lẹ mbulembu nọduta.

16

¹ “Ya kfushikotaakwaru unu iphe-a; k'ọphu ẹ te emedu unu t'unu shiswee ọzo. ² Ndu Ju e-bufukwa unu t'unu ba abatajẹhe l'ulo-ndzuko ẹphe. Teke

obu abyaakwa; teke bu: onye gbujeru unu; yoo rinu le ya ejeru Nchileke ozi. ³ Iphe, kparu iphe ephe a-nodu eme iya ege ono bu l'ephe ta madu Nna; ephe ta ma yebedua, bu Jisosu. ⁴ Ole ya tukookwa iphe-a l'o ha kfuaru unu; k'ophu bu: teke ono -rulephu; unu anyataje le ya kfuhawaru iya unu."

Ozi, Ume-du-Nso ejeje

"Iphe-a be ya te kfuhaakwaru unu l'odungu; okfu le ya nokwadua swiru unu. ⁵ Nta-a be ya alakfuwa onye ono, bu iya ziru iya te ya bya ono. Obenu l'e to dudu l'unu ha onye ajijekpoo ya eke ya ala. ⁶ Yo gbe buru le ya kfuru unu iphe-a l'o ha be ehuru gbe ru-shihu unu. ⁷ Ole te ya mekwaa ya t'o doo unu enya; l'o gbe kakwaru unu mma le ya laru. L'o -buru le ya ta aladu be Agbarike ono ta abyakfutakwa unu. Obenu le ya -lalephu eke ono be ya e-zi iya t'o byakfuta unu. ⁸ O -byalephu be oo-koshi ndiphe l'e to budu iphe ephe ari l'iphe du eji bu; b'o bu; koshi ephe l'e to budu iphe ephe riru l'o bu; mbu odobe-eka-ndoo; b'o bu; koshikwaphu ephe l'e to budu iphe ephe riru l'ikpe Nchileke bu; b'o bu. Yo shi ege ono koshi ephe l'ikpe nmaru ephe. ⁹ Oo-koshi ephe l'ephe meru iphe du eji; okfu l'ephe te woduru onwephe ye yebe Jisosu l'eka; ¹⁰ koshi ephe iphe bu odobe-eka-ndoo ke Nchileke; ke l'oo le ya doberu eka ndoo meru iphe ya alakfube Nna; unu ta abya l'aphu iya odo. ¹¹ Yo koshikwaphu ephe iphe ikpe Nchileke bu; okfu l'onye ono, achi mgboko-a ono b'e kpewaru ikpe.

¹² "Okfu, ya gage ekfuru unu dukpokwaa l'igwe. Olobu; ya -kfueberu iya unu; be oo-paarun unu l'igwe nta-a. ¹³ Teke Ume-du-Nso, bu iya bu Ume ire-lanu ono byaleruphu be oo-tuko iphe bu okpobe okfu ono l'o ha kpozikotaru unu uzo iya; okfu l'e to budu ike ke eka iya be oo-gude ekfu. O bulephu iphe o gude nchi iya nu be oo-kfuje. Yo kfukwaaruphu unu iphe e-me nu l'uzo ifu. ¹⁴ O bu yebedua e-koshi unu odu-biribiri ke yebe Jisosu; ke l'oo-wota iphe o nuru iya l'onu bya akooru unu. ¹⁵ Iphemiphe obule, bu ke Nna bukota ke yebe Jisosu. Oo ya meru iphe ya suru l'oo-wota iphe o nuru yebe Jisosu l'onu bya akooru unu."

Ndu raru ekwa; a-chi ochi

¹⁶ "O wuduoduru nwanshi; unu ta aphuhe iya. A -nokwaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo."

¹⁷ Ndu etsoje uzo iya ahuru jilaha onwephe: "?Bu egbe okfu ngunu be ookfuru ephe ege owaa? O gbe su: 'L'o wuduoduru nwanshi; unu ta aphuhe iya. A -nokwaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo;' byakwaphu bya asu: 'Ya alakfube Nna.' " ¹⁸ Ephe asu: "?Bukpohunua ole bu ke: 'L'o wuduoduru nwanshi?' Ephe ta makwa iphe ookfu."

¹⁹ Jisosu amaru l'ephe abya iya oji aji; ji ephe: "?Unu aji onwunu ke iphe-a, ya shi kfua: 'L'o wuduoduru nwanshi; unu ta phuhe iya. A -nokwaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo?' ²⁰ Kamenu; te ya karu unu: l'unu a-ra ekwa; gua aphu. Ole ndiphe be ehuru a-nodu atso ena. Unu a-tso aphu; obu l'aphu unu ono a-ghokwaru unu onu-ochi. ²¹ O bu teke ime eme nwanyi be onoduje ahuru iya oku; okfu le teke oo-je iphe-ehuka nk'ia ruwaru. Obenu le teke o mufutaleruphu nwata obu; nwanyi ono azahashia iphe-ehuka ono, shi swiru iya nu ono; telaha eswa le ya edobe akole mgboko-a. ²² O kwaphu ege o du unu ndono: nta-a be unu no l'aphu. Obenu l'ujiku lanu be yebe unu a-phukwaa odo. Teke ono be unu a-mu onu-ochi; to nwe onye a-nafukwadu unu ehuru-otso-ena unu.

²³ “O -rulephu teke ono b'ẹ tọ dūhekwa iphe unu aji iya aji iya. Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bu iphe unu shi l'eka iya su tẹ Nna nu unu; bẹ ọo-nu unu. ²⁴ E tọ dūbukwaa iphe unu shi iya l'eka su t'a nu unu byeyekwaa nta-a. Unu kfuru Nchileke t'ọ nu unu iphe mkpa iya duru unu; ọo-nu iya unu. Ọo ya bu k'ophu ẹhu-otso-ena unu e-dzu edzudzu.”

Jisosu meekwaru mgboko eriri

²⁵ “Ya gudewa ẹtu-okfu ẹtu-okfu kfuaru unu iphe-a. Ooruakwa teke ya te egudehedu ẹtu ekfuru unu okfu; mbu ya atogbojeru unu okfu ke Nna iya ono t'ọ daburu ifu. ²⁶ O -rulephu teke ono bẹ unu ee-gude ẹpha iya; su tẹ Nna nu unu iphe, mkpa iya duru unu. Ya ta sukwa le ya e-gude k'okfu ẹhu unu kfuru yeru iya. ²⁷ Ishi iya bu le Nna l'onwiya yeru unu obu; okfu l'unu yeru yebedua obu bya ekweta le ya shi l'eke Nchileke no bya. ²⁸ Ya shi l'eke Nna no byatashia le mgboko-a. Nta-a bẹ ya ahawa mgboko-a alakfube Nna.”

²⁹ Tọ du iya bu; ndu etsoje uzo iya asu: “Aa-o! Mgbẹ nta-a b'i tuko-wa iphemiphe obule towashiaru ẹphe atowashi; ẹ ti kfuhedu iya l'etu ẹtu ẹge iikfuje. ³⁰ Nta-a bẹ ẹphe maru l'i makotaru iphemiphe obule. E tọ gbahekwa ke t'o nweru onye a-bya ajide ngu njikponu. L'oo ya meru iphe ẹphe kwetaru l'i shi l'eke Nchileke no bya.”

³¹ Jisosu aji ẹphe: “?Unu kwetawaru nta-a? ³² Teke obu abyaakwa; mbu l'oruakwaru eruru teke aa-chikashi unu nanu nanu; onyenonu alaa nk'ia; unu ahaa ya. Obenu le ya ta anodukwa nkinyi iya; kele Nna no swiru iya. ³³ Ya kfuakwaru unu iphe-a; k'ophu ẹhu a-du unu agu; me unu l'ia-tugbabe buru nanu. Unu e-jekwa iphe-ehuka le mgboko-a; olobu t'unu nwekwaru iya obu. Ya meekwaru mgboko-a eriri; turu okokoko kpua ya.”

17

Jisosu ekfu anu Nchileke

¹ Jisosu ekfugelephu okfu ono; bya apalia ifu imeli; ele enya l'igweli; su: “Nna; teke obu ruakwaru. Menua tẹ ndiphe phu ọdu-biribiri ke Nwatibe ngu; k'ophu Nwatibe ngu ono e-mekwaphu tẹ ndiphe phu ọdu-biribiri nke ngu. ² O bu nggu nuru iya ike; ya kakota iphe bu madzu kpamukpamu; k'ophu ọo-nuje ndu ono, i yeru iya l'eka ono ndzu gbururu jeye. ³ Ndzu gbururu jeye obu aburu t'ẹphe maru ngu; mbu nggube onye, bu nggu nwenkinyi ngu bu okpobe Nchileke kpu. Ẹphe amakwaruphu Jisosu Kuráyisutu, bu iya bu onye ono, bu nggu ziru iya t'ọ bya ono. ⁴ Ya nookwa le mgboko-a; koshi ndiphe ọdu-biribiri nke ngu; keshinu ya jedzuwaru ozi, i suru tẹ ya bya ejee ejedzu. ⁵ Nna; menua tẹ ya nodu l'ọdu-biribiri ono, ya shihawa nodu l'ifu ngu ono nta-a; mbu l'ọdu-biribiri, nggu l'ia shiru le mgboko ta dūbedua noduta.

⁶ “Ya meekwaru ndu ono, i fotaru le mgboko-a ye iya l'eka ono t'ẹphe maru ngu. O bu nggubedua nwehawa ẹphe. Yo buru nggu yeru iya ẹphe l'eka. Ẹphe mekotaakwaru okfu ngu. ⁷ Nta-a bẹ ẹphe mawaru l'iphemiphe obule, i nuru iya shi ngu l'eka; ⁸ okfu le ya ziwaru ẹphe ozi ono, i ziru iya ono. Ẹphe anatawa iya; makwaruphu l'oo ire-lanu; l'ọ bu l'eke i no bẹ ya shi bya; bya ekwetakwaphu l'oo nggu ziru iya tẹ ya bya.

⁹ “Ya ekfu anu ngu l'okfu ẹhu ẹphe. E tọ bukwa ndiphe bẹ ya ekfu anu ngu l'okfu ẹhu ẹphe. O kwa ndu ono, i yeru iya l'eka ono bẹ ya ekfu nk'ẹphe; okfu l'ẹphe bu nke ngu. ¹⁰ Iphe bu iphe bu nk'ia bukwaphu nke

ngu. Iphe bu iphe ophu bu nke ngu aburu nk'ia. O kwa epe ekoshi odu-biribiri nk'ia. ¹¹ Lekwa le nta-a be ya alakfutaakwa ngu. Ya ta anohakwa le mgboko; obu l'ephebedua nokwadia le mgboko. Nna, du nsọ; gude ike ono, no l'epha ngu ono kwakobe epe; mbu epha ngu ono, i nuru iya ono; k'ophu epe a-buru nanu ege nggu l'ia bu nanu. ¹² Teke ono, ya shi nodu swiru epe ono bukwa ike, no l'epha ngu ono, i nuru iya ono be ya shi gude kwakobe epe. Ya cheekwaru epe; to du m'o bu onye lanu, phuhuru ephuhu; a gufukwa onye lanu ophu bu onye ophu kuru ogu eyifu. Nkiya adukwanu ege ono; k'ophu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke erekota. ¹³ Obenu le nta-a be ya alakfutawa ngu. Iphe-a l'o ha be ya tukowa ekfushi nta-a, ya nokwadia le mgboko; k'ophu epe e-nweru ehu-otso-ena nk'ia l'obu epe; nweru iya t'o dzua epe edzudzu l'ehu. ¹⁴ Ya kfuwaru epe okfu, shi ngu l'onu; ndiphe akpo epe ashi; okfu l'ephe ta budu ndu ke mgboko owaa; ege yebedua l'onwiya ta budu ke mgboko. ¹⁵ Ya te ekfukwa anu ngu t'i wofu epe le mgboko; gbahaa t'i kwakobe epe; t'ephe ba adalahubua l'eka ejo Onye ono; mbu Obutuswe. ¹⁶ O bukwaphu ege yebedua ta budu onye ke mgboko owaa bu ege epebedua ta budu ndu ke mgboko owaa. ¹⁷ Okfu ngu bu okpobe okfu; gudenu okpobe okfu nke ngu ono mee epe t'ephe buru nke ngu. ¹⁸ O bukwaphu ege i ziru iya te ya bya le mgboko bu ege ya ezikwaphu epe t'ephe je le mgboko. ¹⁹ O kwa l'okfu ehu epe; be ya gude onwiya chia eja; ege ee-shi t'ephebedua buru ndu nke ngu ogbodo aburu.

²⁰ "E to bukwa l'okfu ehu ndu owaa nkinyi epe; be ya ekfu anu ngu. Ya ekfukwaphu anu ngu l'okfu ehu iphe bu ndu, nuru ozi-oma ono, epe ezi ono; woru onwephe ye yebedua l'eka. ²¹ Ya ekfukwaphu anu ngu t'i mee t'ephe buru nanu l'ephe ha. Nna; t'o bu leruphu ege nggubedua, bu Nna no iya l'ehu; yebedua anodu ngu l'ehu bu ege epe a-nodu ayi l'ehu buru nanu; k'ophu ndiphe e-kweta l'o bu nggu ziru iya te ya bya. ²² Odu-biribiri ono, i nuru iya ono be ya wookwaruphu ye epe l'eka; k'ophu epe a-buru nanu ege nggu l'ia bu nanu. ²³ Ya -nodu epe l'ime; nggubedua anodu iya l'ime; o ya bu; epe a-bu-gheeru nanu ogbodo aburu; k'ophu ndiphe a-ma l'oo nggu ziru iya; makwaruphu l'o bu ege i yeru iya obu bu ege i yeru epe.

²⁴ "Nna; i wowaru epe ye iya l'eka. Iphe ya ekfu aburu t'o buru eke ya no be epe a-nokwaphu. Oo ya bu k'ophu epe e-gude enya epe phu odu-biribiri nk'ia; mbu odu-biribiri, i nuru iya; okfu l'i yeru iya obu b'e kederu mgboko. ²⁵ Nggube Nna, bu onye doberu eka ndoo; ndiphe ta makwa ngu. Obenu le yebedua makwaru ngu-a; ndu-a amaakwaru l'oo nggu ziru iya te ya bya. ²⁶ Ya mewaru; epe amaru ngu. Ya e-mekwaphu t'ephe magheeru ngu amaghe; k'ophu obu ono, i yeru iya ono a-nodu epe l'ehu; yebedua anodukwaphu epe l'ehu."

18

¹ Jisusu ekfuebetsua nu Nchileke ye ndu etsoje uzo iya ayiru tugbu ya adafu azu nwa nggele Kidironu. Yo nweru mgbabu, no l'azu nggele ono azu iya ophu. Jisusu ye ndu etsoje uzo iya awuba le mgbabu ono. ² Judasu, bu iya bu onye obu, e-deru iya ye obu be mahaakwaruphu eke ono; kele Jisusu ye ndu etsoje uzo iya edzukojuhawa l'eke ono tekenteke.

Aakputa Jisusu

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

³ Tò dù iya bụ; Júdasu egbeshi byatashia ẹke ono. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Fárisii eyeru iya ndu soja ndu Rómu; bya eyeru iya ndu nche eze-ulo Nchileke; ẹphe l'iya atuko yiru. Ẹphe achigbaaru urọku; chiru itsu-ọku; mę ngwa-ọgu gude abya. ⁴ Jisọsu amahawaru iphe abya iya ememe; gbeshi jeshia ẹphe ndzuta; je aji ẹphe: “?Bụ onye bę unu achọ?”

⁵ Ẹphe asụ iya: “L'ọ bụ Jisọsu; ọphu Názaretu.”

Jisọsu asụ ẹphe: “L'ọ kwa yẹbedua bụ iya.”

Júdasu, bụ iya bụ onye ọbu, e-deru iya ye ọbu bę ẹphe l'iya vudokwaa l'ẹke ono. ⁶ Teke ono, Jisọsu suleruphu ẹphe: “L'ọ kwa yẹbedua bụ iya ono” bę ẹphe tsọru nyikunyiku laa azụ; je adashia l'alị. ⁷ Yọ jì ẹphe ọdo: “?Bụ onye bę unu achọ?”

Ẹphe asụ iya: “L'ọ bụ Jisọsu; ọphu Názaretu.”

⁸ Jisọsu asụ ẹphe: “Ya sọru unu l'ọo yẹbedua bụ iya. Ọ -buru l'ọo ya bę unu achọ; ọo ya bụ tẹ ndu ọwaa tugbunua lashia.” ⁹ Ono aburu k'ọphu okfu, shi iya l'ọnu e-rekota, o kfuru; sụ: “Nna; ẹ tọ dukwa m'ọ bụ onye lanu, phuhuru nụ lẹ ndu ono, i yeru iya l'ẹka ono.”

¹⁰ Ya ndono; Sáyimonu Pyita eturu mma. Yọ mĩa mma ono; gbua ohu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; kwata iya nchị ẹka-utara. Ẹpha ohu ono bụ Málukọsu. ¹¹ Jisọsu asụ Pyita: “Mírú mma ngu ye l'ọbo. ?Iiri lẹ ya ta angu-ghedu iphe-angungu, nọ l'okoro iphe-ẹhuka ono, Nna iya nuru iya ono?”

Aakpu Jisọsu akpukfu Ánasu

¹² Ya ndono; ndu soja ono; mę onye ishi ẹphe; mę ndu nche ndu Ju egude Jisọsu; woru iya kee. ¹³ Ẹphe evuru ọzo kpọta iya kpukfube Ánasu. Ánasu bụ iya bụ nna nyee Káyafasu. Yọ bukwanuru Káyafasu bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja k'afa onanu. ¹⁴ Ọ bukwapu Káyafasu ọwaa bụ onye ono, kfujeru ndu Ju l'ọ ka mma t'onye lanu nwụ-chiaru ọha ọnuwọ ono.

Pyita ago; lẹ ya ta madu Jisọsu

(Mát 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Sáyimonu Pyita etsokwaphu Jisọsu; mękwaphu onye ọdo, yì lẹ ndu etsoje ọzo Jisọsu. Onye ono, etsoje ọzo Jisọsu ono bę eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja mahawaru. Ọo ya meru iphe o tsoru Jisọsu bahu l'ulo-ikpe l'ogbodufu eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono.

¹⁶ Pyita evudo l'ogbodufu l'ọnu-ọzo ọlo-ikpe ono. Onye ọphunanu, etsoje ọzo Jisọsu phụ etso iya bahu l'ulo-ikpe ono; bụ iya bụ onye ono, eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja mahawaru ono. Onye ono alufuta je ekfuru nụ nwata mgbọko, bụ iya eche ọnu-ọzo ono nche. Yọ haa ya; yo duta Pyita dubata. ¹⁷ Nwata mgbọko ono, eche ọnu-ọzo ono asụ Pyita: “?Tì yidunua lẹ ndu etsoje nwoke-wa, e guderu-wa?”

Pyita asụ iya: “Tuswekwa; ẹ tọ kwa iya.”

¹⁸ Ndu eezije ozi; mę ndu nche egude icheku mekwawa ọku; vudo gbaa ya mgburumburu; l'anya iya; kę l'oyi atsukwa nụ. Pyita abya evudonyabe ẹphe l'ege ẹka l'ọku.

Ánasu aji Jisọsu aji

(Mát 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Ya ndono; eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja abya aji Jisọsu kę ndu etsoje ọzo iya; mę k'iphe ọnoduje ezi. ²⁰ Jisọsu asụ iya: “Ya tukowaru iphe ono l'ọ ha rawaru ndiphe tororo. Iphe ono, ya ziru ono l'ọ ha bę ya nọdu l'ulo-ndzuko ndu Ju; mę l'eze-ulo Nchileke, bụ ẹke ndu Ju edzukobeje

zia. Ẹ tọ dukwa iphe ya kfujeru l'edomi. ²¹ ?Bụ kẹ ngunu b'i gude aji ya aji? Jinu ndu nuru iphe ya kfuru; l'ephe marua iphe ya kfuru ephe."

²² Jisosu ekfulephu ege ono; onye lanu le ndu nche ono, vudonyabe iya nu agbakpowaphu onwiya byiaru iya eya l'ishi nchi; su iya: "?I marua l'oo eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja be igbakushi okfu ege ono?"

²³ Jisosu asu: "O -buru l'o nweru ejo okfu, ya kfuru; kfunuaru iya edzudzu oha-a. O -bukwanuru l'iphe ya kfuru bua ire-lanu; ?nanu ege e meru; nggu echi iya eka?"

²⁴ Jisosu anodukwaphu l'eri ono, e keru iya ono; Anasu asu t'a kpu-jeru iya Kayafasu, bu iya bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja.

*Pyita atu ego odo;
le ya ta madu Jisosu*

(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Sayimonu Pyita evudokwaphu l'iku oku ono; l'ege eka l'oku. A nonyaa; ephe asu iya: "?Ti yidunua le ndu etsoje uzo nwoke-wa?"

Pyita ago; su: "Tuswekwa; e to kwa iya."

²⁶ Onye lanu le ndu ejeru eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ozi, bu abubu nwoke ono, Pyita kwataru nchi ono aji Pyita; su iya: "? Ya ta phudunua nggu l'iya l'ime mgbabu phu?"

²⁷ Pyita agokwaaphu odo. Teke ono teke onophu; oke-oku arawaphu ora.

Jisosu no l'ifu Payeri

(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Ya ndono; ephe akpufuta Jisosu l'ulo Kayafasu; kpuru iya jeshia l'ufu-eze govano, bu onye Romu; l'achi eke ono. Yo buleruphu oswi nchi-abohu. Obenu le ndu Ju te kwedu obahu l'ufu-eze govano; l'eke ephe eme t'ephe ba turu nsu; k'ophu ephe a-yiru le ndu e-ri iphe Aji Esweta ono. ²⁹ Ya ndono; Payeri alufuta; jekfushia ephe l'etezi je aji ephe: "?Bụ ngunu bu iphe unu suru le nwoke-a meru?"

³⁰ Ephe asu iya: "L'ephe ta ga kpatakwaru ngu nwoke-a; ndege e to nweru ejo iphe o meru."

³¹ Payeri asu ephe: "Unu kpata iya unubedua je ekpee ya ikpe ege unu ekpeje l'ome-l'ali unu."

Ndu Ju asu iya: "M'a tukwaru ephe ekemu t'ephe ba akfugbujeshi madu." ³² Iphe ono aburu k'ophu iphe Jisosu kfuru erekota; bu iya bu iphe ono, o kfuru; gude kaa egbe anwuhu, ya a-nwuhu ono.

³³ Payeri abya abahu l'ulo-ikpe ono odo; bya ekua Jisosu; su iya: "?Bụ ngubedua bu Eze ndu Ju?"

³⁴ Jisosu aji iya: "?Bụ ngubedua tutaru otu-oma aji iya aji ono; too ndu odo koru ngu l'oo iphe ya kfuru ndono?"

³⁵ Payeri asu iya: "?Ya bu onye Ju? ?To budu ndu ali ngu; me ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja be kpuru ngu bya anu iya? ?Bụ ngunu b'i meru?"

³⁶ Jisosu asu iya: "Abubu, ya bu eze te shikwa le mgboko-a. Ndege abubu, ya bu eze shi le mgboko-a; me ndu etsoje uzo iya awota odu; k'ophu e ta ga akpuduru iya nu ndu Ju. Obenu l'abubu, ya bu eze te shidu le mgboko-a."

³⁷ Payeri asu iya: "Ha! ?Bụ iya bu l'i bu eze too?"

Jisosu asu iya: "O kwa nggu b'o shi onu. O kwa te ya buru eze b'e gude mua ya; buru iya be ya gude bya mgboko; k'ophu ya e-koshi ndiphe iphe bu okpobe okfu. Iphe bu ndu etso okpobe okfu ono anoduje anu olu iya."

³⁸ Páyileti aji iya: “?Búkpo ngunu bu ọkpobe okfu?”

Eekpe Jisosu nkfugbu

(Mát 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Ya ndono; Páyileti ekfuebe ege ono; lufushia etezi je asu ndu Ju ono odo: “Lẹ tọ dukwa ejo iphe, ya phuru, o meru. ³⁹ Obenu; keshinu ome-l'ali unu bu tẹ ya tufujeru unu onye mkpọro lanu t'ọ laa; m'a gbadelẹphu Aji Esweta; ?ọ du unu tẹ ya haaru unu Eze ndu Ju?”

⁴⁰ Epe aswo-lihu; su: “Waawa. E tọ budu onye owaa; o bu Barabasu b'ii-haru epe t'ọ la!” Barabasu obu, epe suru t'a haaru epe obu; bukwa onye anaje nfu.

19

¹ Tọ du iya bu; Páyileti abya akputa Jisosu; su t'e chia ya echachi. ² Ndu soja egude ogvu kpaa okpu-eze; kpube iya l'ishi; bya achita uwe-nlokpuru, eke uswuswe yee ya. ³ Epe abyakfuta iya l'ekfushi: “Epe ekele ngu-o; nggube Eze ndu Ju!” Epe echikwa iya phu eka.

⁴ Páyileti alufutakwaphu odo bya asu epe: “Unu lekwa le ya akpufutakwaru unu nwoke-wa; t'unu maru l'e tọ dudu ejo iphe ya phuru, o meru.” ⁵ Ya ndono; Jisosu alufutashia; kpuru okpu-eze ono, e gude ogvu kpaa ono; yekwaaphu uwe-nlokpuru uswuswe ono. Páyileti asu epe: “Unu lekwa nwoke obu ndo-o.”

⁶ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu nche aphu l'iya phu; chishia mkpu; su: “Kpopyabe iya l'oshi-osweru! Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

Páyileti asu epe: “Unubedua; unu kputa iya je akpopyabe iya l'oshi-osweru. Le yebedua ta dukwa ejo iphe ya phuru, o meru.”

⁷ Ndu Ju asu iya: “Le keshinu o gude onu iya su l'oo ya bu Nwatibe Nchileke obu; bukwa t'a kfugbua ya; l'o kwa ege ekemu epe kfuru ndono.”

⁸ Páyileti anubebe iphe shi epe l'onu; kafuaru otsu egvu. ⁹ Yo bya abahushia odo l'eze-ulo ono; bya aji Jisosu: “?I bunua onye awe?”

Jisosu te yeru iya onu. ¹⁰ Yo su iya: “?Tii yeduru iya onu? ?O doru ngu-a enya l'oo yebedua be oore l'onu iya? Ya -su t'a ha ngu; a haa ngu. Ya -su t'a kfugbua ngu; a kpopyabe ngu l'oshi-osweru.”

¹¹ Jisosu asu iya: “E ti gage nwekwa egbe ike onanu l'eke ya no; ndege e tọ buru le Nchileke, bu l'imigwe nuru ngu iya. Oo ya bu l'iphe du eji k'onye ono, deru iya ye ngu l'eke ono be kakwa nke ngu nshinu.”

¹² Páyileti anulephu okfu ono; chode uzo, ya e-shi haa ya t'ọ laa. Obenu le ndu Ju ono chiru mkpu; su iya: “I -haa nwoke-a t'ọ laa; a maru l'e ti tsohekwa le ndu k'eze, bu Síza!”

¹³ Páyileti anutsulephu iphe ono l'ọ ha; dufuta Jisosu etezi; bya adugaru l'aba-ikpe, no l'eke obu, eekuje: “Onuno Mkpuma.” Iphe eekuje iya l'okfu Hiburu bu Gábata. ¹⁴ Yo rudelephu l'enyanwu-ogvuru-l'ishi le mboku nchi-abohu a-buru mboku obahu le Aji Esweta ono; Páyileti asu ndu Ju: “Unu lekwa eze unu.”

¹⁵ Epe echishia: “Kfugbua ya! Kfugbua ya! Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

Páyileti aji epe: “?Unu ekfu tẹ ya kpopyabe eze unu l'oshi-osweru tọ?”

Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja asu iya: “Epe te nwekwa eze odo; a gufu eze, bu Síza.”

¹⁶ Ya ndono; Páyileti akpuru Jisosu nu ndu soja t'ephe je akpopyabe iya l'oshi-osweru.

*Aakpopyabe Jisosu
l'oshi-osweru*

(Mát 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Tọ ọ́ ọ́ yia ọ́; ẹ́pẹ́ akputa Jisosu; ẹ́pẹ́ l'iya ayiru tugbua. Yọ́ ọ́ ọ́ yia vu oshi-osweru iya; vua ya jeye l'ẹ́ke ọ́bu, eekuje Okpokoro Ishi. Iphe eekuje ẹ́ke ono l'okfu Hibururu ọ́ Gologóta. ¹⁸ Yọ́ ọ́ ọ́ yia ọ́ be ẹ́pẹ́ kpopyaberu iya l'oshi-osweru. Ẹ́pẹ́ kpopyabekwaruphu unwoke labu ọ́do l'ẹ́ke ono: onye lanu l'ẹ́ka iya ọ́waa; onye ọ́phu l'ẹ́ka iya ọ́phu. Jisosu anọ́du ẹ́pẹ́ l'echilabu. ¹⁹ Páyileti abya edee iphe kfube l'oshi-osweru ono. Iphe, o deru ọ́: "JISOSU; ONYE NAZARETU; EZE NDU JU." ²⁰ Igweligwe ndu Ju agua iphe ono, Páyileti deru kfube l'oshi-osweru ono; ke l'ẹ́ke ono, a kpopyaberu Jisosu ono te tedu ẹ́nya le mkpukpu ono. Iphe ono, e deru ono b'e deru l'okfu Hibururu; me l'okfu Látinu; me l'okfu Giríku. ²¹ Ya ndono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Ju eje asu Páyileti: "T'ẹ́ b'o deshi l'ọ́ ọ́ 'Eze ndu Ju.' T'o dechia 'Le nwoke-a suru l'ọ́ yẹ́bedua ọ́ Eze ndu Ju.' "

²² Páyileti asu ẹ́pẹ́: "L'iphe ya deru be ya deekwaru."

²³ Ndu soja ono akpopyabetsua Jisosu l'oshi-osweru ono; bya achita uwe iya; kee ya ọ́zo ẹ́no. Onyenonu le ndu soja ono ahata ọ́zo lanu. Ẹ́pẹ́ abya achitakwaphu uwe ime ẹ́hu iya. Ono, bu uwe ime ẹ́hu ono b'e shi l'imeli kpa mkpalanu ẹ́ge ono jeye l'ọ́zo alí. Ẹ́ to nwele ẹ́ke a gbagbaberu iya agbagbabe m'ọ́o ẹ́kalanu. ²⁴ Ndu soja ono asu ibe ẹ́pẹ́: "T'ẹ́pẹ́ ba alakakwa iya alaka; t'ẹ́pẹ́ tuchia ya ẹ́nwa; maru onye ọ́o-laru."* Iphe ono aburu k'ọ́phu iphe e deru l'ẹ́kwo okfu Nchileke e-ree, e deru; su: "L'ẹ́pẹ́ kekashiru uwe iya l'ime onwẹ́pẹ́.

Ọ́phube iphe ya eyeje l'ime ẹ́hu;

be ẹ́pẹ́ turu ẹ́nwa;

t'ẹ́pẹ́ maru onye a-chita iya nu."

Ọ́ bu iphe ndu soja ono meru ndono.

²⁵ Ndu vudonyabe oshi-osweru Jisosu ono teke ono bu nne iya; me nwunne nne iya ke nwanyi; me Méri, bu nyee Kulópasu; me Méri ke Mágudala. ²⁶ Jisosu aphulephu nne iya; me onye ono, etsoje ọ́zo iya, o yeru obu ono ẹ́ke ẹ́pẹ́ vudonyabe ẹ́ke ono; su iya: "Nwanyi; lekwa nwatibe ngu ke nwoke."

²⁷ Yọ́ sukwapu onye ono, etsoje ọ́zo iya ono: "Lekwa nne ngu." Shitakpelephu mboku ono; onye ono, etsoje ọ́zo Jisosu ono eduta Méri lashia nk'iya yele iya eje eburu.

Anwuhu Jisosu

(Mát 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Onanu emeebetsua; Jisosu amaru l'iphemiphe ọ́bule gvukotawaru; yo su: "Le mini agu iya." Iphe ono abukwaruphu k'ọ́phu iphe e deru l'ẹ́kwo okfu Nchileke e-rekota ẹ́ge e deru iya.

²⁹ Yo nweru ite, suru l'ẹ́ke ono, me vayınu, shihuru uka jiru iya ejiji. Ẹ́pẹ́ ewota ẹ́gwo-ncha tsee le me ono, shihuru uka ono; bya ewota iya tsebe l'onunu ẹ́kali-oshi isopu; machiaru iya t'o rua ya l'onu.† ³⁰ Jisosu angutalephu me ono, shihuru uka ono; su: "Ọ́ gvularu!"

Yọ́ tuta ishi kpokongu; tubua ume.

Aanmafu Jisosu mgberemeku

* **19:24** 19:24 Egvu 22:18. † **19:29** 19:29 Egvu 69:21; Mát 27:48; Mak 15:36; Luk 19:28-29.

³¹ E meebetsua; ndu Ju arọ Páyileti t'ẹphe je akụ-kwoshia ndu ono, a kpọpyaberu l'oshi-osweru ono ọkpa; ẹge aa-patsushi ẹphe; vufu. Iphe kparu iya nū aburu ẹ mbọku ono bụ mbọku, nchi-abọhu iya a-buru mbọku ọtu-ume; ẹphe emekwanu t'odzu ba akpọgbaaru l'oshi-osweru ẹ mbọku ọtu-ume; keshinu ọphu mbọku ọtu-ume onanu bụ mbọku ọtu-ume ọphu dū iche l'aji ẹphe ono. ³² Ya ndono; ndu soja ono abya akụ-kwoshia onye k'ivuzọ ọkpa; kukwoshikwaaphu onye ọphu; bụ iya bụ ndu ono, a tukuru ẹphe ẹ Jisọsu kpọpyabe l'oshi-osweru ono. ³³ Ẹphe erua ẹke Jisọsu nọ; phua l'o gbe nwuhuhawaru. Ẹphe ahaa ya; ẹphe ta kukwoshihe yẹbedua ọkpa. ³⁴ Obenu l'onye soja lanu wotaru arwa; sụ ya ẹ mgberemẹku. Teke onophu; mee yẹle mini agbaa ẹghirigha; shi l'onya arwa ono l'awushi patapata. ³⁵ Ọ kwa onye phuru teke iphemiphe ọbule-a mekotaru bẹ kfuru ẹge ọ dū. Iphe ono, o kfuru ono bụkotakwa ire-lanu. Yẹbedua l'onwiya makwarua l'ọo ire-lanu mbụ iphe ya ekfu. Ọo ya bụ t'unubedua kwetakwaphu. ³⁶ Iphe ono l'ọ ha mekotaru; k'ọphu iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke e-re, e deru; sụ: "L'ẹ tọ dukwa ọkpu iya m'ọo nanu, ejihu ejihu." ³⁷ O nwekwaruphu ẹke ọdo, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "L'ẹphe e-gude ẹnya ẹphe lee onye ono, ẹphe suru arwa ono."

Eeli Jisọsu

(Mát 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ E metsua; Jósefu, bụ onye Arimatiya ejekfube Páyileti; je arọ ya tẹ ya pata odzu Jisọsu. Páyileti ekweta t'ọ pata iya. Ya ndono; yo je apatsuta iya pata pafu. Jósefu bụkwaphu onye etso ọzo Jisọsu; ọbu l'ootso iya ẹ mpya; l'ẹke ọotsu ndu Ju egvu. ³⁹ Nikodímọsu abyakwaphu. Nikodímọsu bụ iya bụ nwoke phụ, byakfutajeru Jisọsu l'enyashi phụ. Ya ndono; yọ byatashia; gude męeru, a gwakọberu alozu. Manu ono eshi mkpọ nshinu. E -wota manu ono tukobe l'igwe, aatuje ẹra iphe bẹ ẹra iya hakwa l'ọ bụ ẹra ẹkpa únú labu. ⁴⁰ Ẹphe eje apatsuta odzu Jisọsu; bya egude ẹkwa ọcha, bụ ẹkwa-odzu yẹle manu ono, eshi kwẹkwẹkwe ono gude kwaa ya; bụ iya bụ ẹge ndu Ju akwajẹ odzu l'ome-l'alị ẹphe. ⁴¹ L'ẹke ono, ẹphe kpọpyaberu Jisọsu l'oshi-osweru ono b'o nweru mgbabu, nonyabe iya nū. O nweru ili, dū l'ọ bụ ọgba, a waru k'ophungu ẹ mgbabu ono. Ili ono b'ẹ te libua odzu ọdo. ⁴² Ya ndono; ẹphe apata Jisọsu je eye l'ẹke ono; keshinu mbọku ono bụwa mbọku nchi-abọhu iya a-buru mbọku ọtu-ume; ili ono anọdufua ntse l'ẹke ono.

20

Jisọsu shi l'onwu eteta

(Mát 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Yo rua l'utsu mbọku Sonde ẹ nchi-abọhu dukwadu gerigeri; Méri ke Mágudala abyatashia l'ili ono teke ọchi nọkwadua; bya aphua ẹ mkpuma ono, e gude bechia onu ili ono b'e swifuwaru. ² Yo gude ọso gbakfu Sáyimonu Pyita; mę onye ọphunanu, etsojekwaphu ọzo Jisọsu, Jisọsu yeru obu phụ; je asu ẹphe: "L'a pafuakwaru Nnajiufu l'ili ono; tọ bụ l'ẹphe maru ẹke a tọgboru iya."

³ Pyita yẹle onye onanu, etsojekwaphu ọzo Jisọsu ono egbeshi; tųgbua jeshia l'ili ono. ⁴ Ẹphe ẹbo atuko gude ọso; ọbu l'onye onanu, etsojekwaphu ọzo Jisọsu ono gbagharu Pyita; vuru iya ọzo gbarua ili ono. ⁵ Yọ bya efurita efurita; nyoo ime ili ono; phua ẹkwa ọcha ono, e shi gude kwaa Jisọsu ono; l'ẹke ọ wushiru l'ẹke ono. Obenu l'ẹ tọ bahudu l'ime ili ono. ⁶ Tọ dū iya bụ; Sáyimonu Pyita etsowa iya-a l'azu; rua bya abahu l'ime ili ono; bya

aphua ekwa ocha ono ege o wushiru; ⁷ me ekwa ono, e shi gude phuchia ya ishi ono. Ekwa onanu yele ekwa ocha phu ta wushikwaru l'ekalanu. A phukowanu ekwa onanu, shi nodu iya l'ishi phu aphuko; dobe iche. ⁸ To du iya bu; onye ono, etsojekwaphu uzo Jisosu, vuru uzo gbarua ili ono abya abahukwaphu; bya egude enya iya phua; kweta. ⁹ Byeye teke ono b'e to gbe edokwa-a ephe enya; mbu iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke, suru le Jisosu shifutaje l'onwu teta nodu ndzu ono. ¹⁰ To du iya bu; umadzu labu ono, etsoje uzo Jisosu ono atugbua; onyenonu alashia nk'ia.

Jisosu ekoshi onwiya

Meri ke Magudala

(Mat 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹ Meri evudo l'iku ili ono; ara ekwa. Yo ranyaa ekwa; bya efurita efurita; nyoo ime ili ono; ¹² bya aphua ojozi-imigwe labu, yeru uwe ocha; dugaru l'eke ono, e shi nyobe odzu Jisosu ono: onye lanu adugaru l'uzo ishi; onye ophu adugaru l'uzo okpa. ¹³ Ephe aji iya: "Nwanyi; ?bu ngunu be iraru?"

Yo su ephe: "L'ephe pataru odzu Nnajiufu iya; ya ta ma eke ephe pataru iya; togbo."

¹⁴ Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; yo ghachiwaphu; phua Jisosu eke o vudo. Obenu l'e to madu l'oo Jisosu. ¹⁵ Jisosu asu iya: "Nwanyi; ?bu ngunu be iraru; ?bu onye be icho?"

Meri edobenu l'oo onye eche mgbabu ono; su iya: "O -buru nggu pataru iya; byiko; tunuru iya onu eke i paru iya je atogbo; te ya je apata iya."

¹⁶ Jisosu ekuwa iya phu: "Meri!"

Meri abya aghachi; gude okfu Hiburu su iya: "Rabonayi;" bu iya bu O-zi-iphe.

¹⁷ Jisosu asu iya: "T'eka ngu be erukwa iya l'ehu; le ya ta alarukwaa l'imigwe jekfube Nna iya. Olobu; tugbua je ekfuru unwunna iya phe le ya alawa l'imigwe alakfube onye ono, bu Nna iya; buru Nna unu ono; mbu iya bu onye ono, bu Nchileke iya; bya abukwaruphu Nchileke unu ono."

¹⁸ Ya ndono; Meri ke Magudala ejekfube ndu ono, etsoje uzo Jisosu ono; su ephe: "Le ya gudeekwa enya iya ephe ebo phu Nnajiufu; l'o kwa iya ziru ozi ono."

Jisosu ekoshi onwiya;

ndu etsoje iya nu

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Yo be l'urenyashi mboku mbu l'idzu, bu iya bu mboku Sonde; ndu etsoje uzo iya aswo-chishikota iphe l'ulo, ephe dokoberu; l'eke ephe atsu ndu Ju egvu. A bya ele enya; Jisosu anoduwa l'eke ono; kele ephe; su ephe: "T'ehu dukwa unu agu." ²⁰ Yo keletsua ephe; bya ekoshi ephe eka iya ephe ebo; koshikwaphu ephe mgberemeku iya. Ehu atsuo ndu etsoje uzo iya ena teke ono, ephe phuru Nnajiufu ono. ²¹ Yo su ephe odo: "T'ehu dukwa unu agu. O bu ege Nna iya ziru iya; ya abya-wa; bu ege ya ezi unu t'unu je." ²² Yo kfutsua ege ono; bya atushi ephe Ume; su ephe: "Unu nata Ume-du-Nso. ²³ Iphe, bu onye unu guru nvu l'iphe du eji, o meru be Nchileke guakwaruphu nvu. Onye unu ta guduru nvu l'iphe du eji, o meru be Nchileke ta agukwaru nvu."

Tomosu; o-phu-l'enya-o-kwe

²⁴ Ya ndono; Tomosu ophu eekuje Ejima ta no l'eke ono teke ono, Jisosu byaru ono. Tomosu yikwa l'umadzu iri l'ebo ono, etsoje uzo Jisosu ono.

²⁵ Tọ dụ iya bụ; e meebetsua; ndu ọphunanu, ẹphe l'iya etsojekwaphu ọzo Jisọsu phụ asụ iya: “L'ẹphe phụakwaru Nnajiufu ọbu.”

Tómosu asụ ẹphe: “Lẹ ya te ekwetakwa; gbahaa lẹ ya gude ẹnya iya phụ ichii nturu ono l'ọbechere-ẹka iya; mbụ rụa mkpushi-ẹka iya l'ẹnya nturu ono l'ẹka iya; pyokwaaphu ẹka iya lẹ mgberemẹku iya. Ọ dudu bẹ ya te ekwetakwa.”

²⁶ Ya ndono; a nọlephu abali ẹsato; ndu etsoje ọzo iya edzukokwaa ọdo l'ulo; ẹphe lẹ Tómosu. A tuko ọlo swo-chishia aswo-chishi. Jisọsu abyale-ẹ bya evudo ẹphe l'echi; kele ẹphe ekele; sụ ẹphe: “T'ẹhu dukwa unu agu.”

²⁷ Yo kfuebe ẹge ono; bya asụ Tómosu: “Ngwaa; rụa ya mkpushi-ẹka ngu l'ẹka; nggu emee ya ẹka lẹ mgberemẹku. Tómosu; ba abuhe e-kwe-lẹ-te-kwe. Kwetaje.”

²⁸ Tómosu asụ iya: “Nnajiufu mu; mbụ Nchileke mu!”

²⁹ Jisọsu asụ iya: “?Bụ okfu l'ị phuru iya kparu iphe i kwetaru? Ọnu-oma bụ kẹ ndu ẹ-ta phudu iya nụ; kwetale-e.”

Iphe e dedoru ẹkwo-a

³⁰ Jisọsu meshikwaruphu igweligwe iphe ọdo, dughaa biribiri, ẹ t'e dedu l'ẹkwo-a; l'ifu ndu etsoje ọzo iya. ³¹ Obenu lẹ ndu ọwaa, e deru-wa; b'e deru; k'ọphu unu e-kweta l'ọo Jisọsu bụ Kuráýisutu ọbu, Nchileke kweru ụkwa iya ọbu, bụ iya bụ Nwatibe Nchileke; mẹ t'unu woru onwunu ye iya l'ẹka; k'ọphu unu e-shi iya l'ẹka nweru ndzụ.

21

Jisọsu ekoshi onwiya ụmadzu ẹsaa lẹ ndu etsoje ọzo iya

¹ E metsua; Jisọsu ewofuaru onwiya koshi ndu etsoje ọzo iya l'iku Eze Ẹnyimu Tayibériyasu. Ọwaa ẹge o meru: ² Lẹ Sáýimonu Pyita yele Tómosu, ọphu eekuje Ejima; mẹ Natániyelu kẹ Kéna lẹ Gálili; mẹ ụnwu Zébedi ẹphe ẹbo; mẹfua ụmadzu ẹbo ọdo lẹ ndu etsoje ọzo Jisọsu tuko nọdu l'ẹkalanu. ³ Sáýimonu Pyita asụ ẹphe: “Yẹbedua ejeekwa ogbu ẹma.”

Ẹphe asụ iya l'ẹphe e-tsokwa iya. Ẹphe egbeshi; je awuba l'ugbo; tugbua. Obenu l'enyashi ono b'ẹ to nweđu m'ọ bụ ụba, ẹphe pyaru ishi. ⁴ Nchi abọhudelephu; Jisọsu abya evudo l'ọnu-mini ono. Obenu lẹ ndu etsoje ọzo iya ta madu l'ọ bụ iya. ⁵ Yọ sụ ẹphe: “Ụnwu mu; ?o nweru iphe unu gbutaru?”

Ẹphe asụ iya l'ẹ tọ dukwa.

⁶ Yọ sụ ẹphe: “Unu ghaa ntofu unu l'uzo ẹka-utara ugbo ono; gbuta ẹma.” Ẹphe abya aghaa ntofu ono; ẹphe ta dụ ike kpubata iya l'ugbo; l'ẹke ẹma, ẹphe gburu kfube ọsua ha igwe.

⁷ Ya ndono; onye onanu etsoje ọzo Jisọsu, Jisọsu yeru obu ono asụ Pyita: “L'ọ kwa Nnajiufu!” Sáýimonu Pyita anulephu l'ọ bụ Nnajiufu; chita uwe iya yekebe; l'ẹke o shi yeshia ya; buru lẹ mini ono voo; gvufushia. ⁸ Ndu etsoje ọzo iya ndu ọphu akwaa l'ugbo ono; akpu ntofu ono, ẹma jiru tungu ono akpufuta eli nggodo; l'ẹke ẹphe ta nọhedu ote-ẹnya l'eli nggodo. Ẹphe nọwa iya-a ntse ntse iphe ha l'ọ bụ ụkporo ntụ-ọkpa iche iche ugbo ise. ⁹ Ẹphe enyifutalephu nggodo; phua ọku, e gude icheku mekwaa l'ẹke ono. Ẹphe apha ẹma, daburu l'ọku ono; phukwaaphu buredi. ¹⁰ Jisọsu asụ ẹphe: “Unu hata ẹma ọbu, unu gburu ọbu gude bya.”

¹¹ Sáýimonu Pyita eje abahukwa l'ugbo ono; je akpufuta ntofu ono eli nggodo. Iphe jiru iya nụ abuleruphu okporokpo okporokpo ẹma. Ẹma, nọ iya nụ l'ọ ha tuko dụ ụkporo ẹma ẹsaa l'ẹma iri l'ẹto. E gudekwaru l'ẹma,

nọ lẹ ntofu ono ha nshinu; ntofu ono ta dukwa m'ọ ẹke ọ taru kingu. ¹² Jisọsu asu ẹphe: "Unu bya akpọo uchi." To nwe ndu ono, etsoje ọzo iya ono onye turu iya ama k'ọji iya onye ọ bu; l'ẹke ẹphe tuko mawaru l'ọ bu Nnajiufu. ¹³ Jisọsu abya ewota buredi ono nu ẹphe; nufukwaaphu ẹphe ẹma ono.

¹⁴ Ekoshi ono, o koshiru ẹphe onwiya ono kweekwa ugbo ẹto, o woru onwiya koshi ndu etsoje ọzo iya l'o shitsua l'onwu teta nọdu ndzu.

Jisọsu yele Pyita

¹⁵ Ẹphe eriebe ọkpuchi ono; Jisọsu eku Sáyimonu Pyita: "Sáyimonu; nwatibe Jonu; ?i ka iya oyeru obu karia ẹge ndu ọwaa l'ẹphe ha yeru iya?"

Pyita asu iya: "Iyee; Nnajiufu; i mawaru lẹ ya yeru ngu obu."

Jisọsu asu iya: "Nuje unwu aturu iya nri." ¹⁶ Yọ bya eku iya k'ugbo ẹbo; su iya: "Sáyimonu; nwatibe Jonu; ?i yeru iya obu?"

Pyita asu iya: "Iyee; Nnajiufu; i mawaru lẹ ya yeru ngu obu."

Jisọsu asu iya: "Letaje aturu iya ẹnya." ¹⁷ Yọ byakwaphu bya ekua ya k'ugbo ẹto; su: "Sáyimonu; nwatibe Jonu; ?i yeru iya obu?"

Ẹhu adalephu Pyita kọo; kele Jisọsu jiru iya k'ugbo ẹto; ?m'o yeru iya obu? Yọ su iya: "Nnajiufu; nggubedua l'onwongu makotaru iphemiphe ọbule; i maru lẹ ya yeru ngu obu."

Jisọsu asu iya: "Nuje aturu iya nri." ¹⁸ Su iya: "Kamenu; tẹ ya karu ngu: lẹ teke ọ bu ngu l'ikoro b'ọ bu nggu egbeshije; wota ẹkwa ngu weru; lobe jeshia ẹke, du ngu mma. Obenu lẹ teke i kahuleruphu be ii-chili ẹka ngu ẹphe ẹbo; onye ọdo abya ewebe ngu ẹkwa; duta ngu jeshia ẹke ta dudu ngu k'ẹjeje." ¹⁹ Okfu ono b'o kfuru gude koshi egbe onwu, Pyita anwu; gude koshi ọdu-biribiri Nchileke. Jisọsu ekfuebe ẹge ono; su Pyita t'o tsoru iya.

Jisọsu yele onye ọphunanu, etsojekwaphu ọzo iya phu

²⁰ Pyita abya aghaa ẹnya; phu onye ọphunanu, etsojekwaphu ọzo Jisọsu, Jisọsu yeru obu phu; l'ẹke ootso ẹphe. Ọ bu iya bu onye ono, nonyabe Jisọsu teke ono, ẹphe eri nri-enyashi phu; bu iya jiru iya; su: "Nnajiufu; ?bu onye bu onye ọbu, e-deru ngu ye ọbu?" ²¹ Pyita aphu l'iya phu; su Jisọsu: "Nnajiufu; ?nanu ẹge ke onye ọwaa du?"

²² Jisọsu asu iya: "Ọ -buru l'ọ bu uche-obu yẹbe Jisọsu l'ọo-nọdu ndzu jeye teke ya a-bya ọdo; ?nke ngu bu ole. Ọ bulephu t'i tsoru yẹbe Jisọsu."

²³ Ya ndono; unwunna ekfulahaa iphe ono, o kfuru ono; l'onye onanu, etsojekwaphu ọzo Jisọsu ono ta anwuhuhedu anwuhu. Obenu l'iphe Jisọsu kfuru ta bukwa l'ẹ to nwuhuhedu anwuhu. Iphe o kfuru bu: "Ọ -buru uche-obu yẹbe Jisọsu l'ọo-nọdu ndzu jeye teke ya a-bya ọdo; ?nke ngu bu ole."

²⁴ Ọ bu onye ono, etsojekwaphu ọzo Jisọsu ono bu iya bu onye ekfu iphe o gude ẹnya iya phu l'iphe-a l'ọ ha. Ọ kwa iya phu deru iphemiphe ọbule-a. Ayi maru l'iphe o kfuru bukota ire-lanu.

Mkpochi ishi iya

²⁵ O nwekwaruru igweligwe iphe ọdo, Jisọsu meshiru. Ẹge ọ du mu bu lẹ ndege e jeru t'a tuko iya l'ọ ha dekota l'ekwo nanu nanu; me mgboko-a l'oha ta ge edzukwa odobe ekwo, e dekotaru iya.

Ozi, Ndu Ishi-Ozi Jeru

¹ Onye-ukfu-l'oha, bu Tiyo'filosu; ekwo, mu vu uzo deeru ngu be mu deru iphe bu iphe Jisosu meru; me iphe bu iphe o ziru l'oh ha shitakpo le mbu; ² jeye teke Nchileke wobaru iya l'imigwe. O byaru bya ala l'imigwe; yo shi l'eka Ume-du-Nso karu ndu ono, o fotaru t'ephe buru ndu ishi-ozu iya ono iphe ephe e-me. ³ O jeru iphe-ehuka; bya anwuhu; nwuhutsua; bya eteta nodu ndzu. Yo bya anoo ukporo abali labu. L'ime ukporo abali labu ono b'o woru onwiya koshi t'ephe maru le ya no ndzu. O koshibetaru ephe onwiya; k'ophu e-to nweudu ephe onye atu ego ke wo: ?a maru m'oh no ndzu. Ephe gude enya ephe phua ya; yo kfuaru ephe ege Nchileke, bu eze e-shi medzua iphe o watawaru ememe. ⁴ Yo nweru teke ephe l'iya nokobe; yo su ephe: "Unu ba alufukwa le Jerusalemu. Unu nodukwa kwaberu iphe ono, Nna suru le ya a-nu ono, bu iya bu iphe-oma-wa, ya kfuuru unu-wa. ⁵ Le Jonu gude mini mee baputizimu; o bu l'a -nolephu nwa abali olemole nta-a be ee-gude Ume Nchileke mee unu baputizimu."

⁶ Ya ndono; ndu ishi-ozu ono edzukobelevhu ephe le Jisosu; ephe aji iya: "Nnajiufu; ?o gbawaru teke ji-nuphu ndu Izurelu ali-eze ephe obu azu too?" ⁷ Jisosu asu ephe: "Le to gbadu unu l'oma mboku obu me teke obu, Nna iya gudewa aka iya tua l'onwiya. ⁸ Obenu le Ume-du-Nso a-bya unu l'ehu; mee unu; unu eshihu ike; k'ophu unu e-je Jerusalemu; jee Judiya; jee Sameriya; jekotakpoo ekemeke obule le mgboko gbaa mgburumgburu; je ekfua iphe unu phuru, meru l'ehu iya."

Jisosu ala l'imigwe

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Yo kfugetsulephu ege ono; ephe atuko ele iya enya; Nchileke ewolia ya; urukpu eworu iya domia.

¹⁰ Ephe evudo elekwadua enya l'akpamigwe l'eke ono l'o mihugetsuaru ono; unwoke labu, yeru uwe ocha abya evudonyabe ephe; ¹¹ su ephe: "Unube unwoke Galili; ?bu ngunu meru iphe unu vudo ele akpamigwe. Jisosu ono, e dufuru l'eke, unu no lasha l'imigwe ono be buhwkwapu ege ono, unu ele iya; yo bahu l'imigwe ono bu ege oo-gude bya odo."

Onye e gude edochi enya Judasu

¹² To du iya bu; ephe eshi l'ugvu ono, eekuje Olivu ono latashia Jerusalemu. Ugvu ono be du iphe ha l'oh bu mkpirikpi manyiru; m'e -shi le Jerusalemu. ¹³ Ephe erulephu Jerusalemu; bahushia l'ime ulo k'eli eli; shi le k'ali laa le k'eli iya, bu iya bu eke ephe nokpoo anono. Ndu ono bu: Pyita; Jonu; Jemus; Anduru; Filipu; Tomosu; Batolomiyu; Matiyu; Jemus Alufiyosu; owaa Sayimonu, onye adzo t'ali ndu Ju noduru ndu Ju; mefua Judasu, bu nwatibe Jemus. ¹⁴ Ephe l'unwanyi nokwaphu l'eke ono; mekwaphu Meri, bu iya bu nne Jisosu; me unwunne Jisosu kwaphu. Ephe atuko l'ephe ha je anodu l'ekalanu; gude obu lanu ekfu anu Nchileke.

¹⁵ Yo be ujiku lanu l'ephe dzukoberu ege ono; ephe rukwaru ukporo ishingulu l'eke ono; Pyita egbeshi; su ephe: ¹⁶ "Unwunna mu; iphe ono, e dehawaru l'ekwo okfu Nchileke l'oo-me ono rekotaakwaru; bu iya bu iphe ono, Ume-du-Nso shihawa l'onu Devidi kfu le ke Judasu ono; bu iya bu onye ono, du ndu byaru bya egude Jisosu ono. ¹⁷ Judasu ono b'e shi guru yeru ayi; yo shi yiru l'oje ozi-wa, ayi eje-wa."

¹⁸ O gude okpoga, a kƒuru iya l'ejọ iphe o meru; z̄a al̄i. Yo metsua daa; sugbua onwiya; ẹpho agbafuhu iya; akurepho iya l'ọ ha ekposihhu. ¹⁹ Iphe b̄u ndu Jerúsalemu mgburumgburu an̄kota iphe ono, meru n̄u ono. Ẹphe eworu al̄i ono ḡa Akeludáma l'okfu-al̄i ẹphe, b̄u iya b̄u “Ẹgu-mee.”

²⁰ “L'e dekwaru l'ẹkwo Egvu-Oma; s̄u:

‘T'ẹgbara kƒukwaa l'ufu iya;

t'ẹ b'ọ dukwa onye e-bu iya ebubu.’*

E dekwaaphu; s̄u:

‘T'onye ọdo nọ-chikwaa ẹnya iya

l'oje ozi, o shi eje.’†

²¹ “Ọo ya b̄u l'aa-fōta onye lan̄u t'o tsoru ayi. T'onye ono bukwaru onye tsohawaru ayi jekota ẹkemeke ọbule, ayi lẹ Nnajiufu, b̄u Jis̄osu jekpooru; ²² tsube teke J̄onu shi eme baputizimu jeye mb̄oku, e dufuru Jis̄osu ono l'ẹke ayi nọ kuba l'imigwe. Onye ono e-tsoru l'ekfu iphe ayi ph̄uru lẹ kẹ Nnajiufu, b̄u Jis̄osu; b̄u iya b̄u l'o shi l'onwu teta n̄odu ndz̄u.”

²³ Ya ndono; ẹphe abya akf̄ube ụmadzu ẹbo: Jósẹfu, ọphu eekuje Basábasu, ẹpha etushi iya b̄u Jósutosu; ọwaa onye ọdo, eekuje Matáyasu.

²⁴ Ẹphe abya ekfuru n̄u Nchileke; s̄u: “Ngḡube Nnajiufu; ngḡube onye maru obu onyemonye ọbule; koshi ẹphe onye ọphu ị fōtaru l'ime ụmadzu ẹbo-wa ²⁵ t'ọ nọ-chia ẹnya Júdasu; b̄uru onye ishi-oz̄i; meje iphe ono, Júdasu haru; lashia ẹke gbaru iya n̄u ono.” ²⁶ Ẹphe eworu ẹnwa t̄a; yọ daaru Matáyasu. E woru iya yekobe lẹ ndu ishi-oz̄i iri lẹ nan̄u ono.

2

Abyabya Ume Nchileke

¹ Yo be mb̄oku aji Péntik̄osutu ḡedegede; ẹphe at̄uko l'ẹphe ha dzukobe l'ẹkalanu. ² E ji ekfua; ẹphuphu, shi l'imigwe ederu kƒukakfuka l'ọ b̄u ẹphuphu oke ph̄erephere bya ejilephu ụlo ono, ẹphe d̄oru ono ejiji. ³ Ẹphe aph̄ua iphe d̄utsua l'ọ b̄u ire-ọku, jakash̄iru ajakash̄i; kekashia onwiya bya an̄odutsua ẹphe l'ishi l'ẹhu l'ẹhu. ⁴ Ume Nchileke eji ẹphe ẹhu l'ẹphe ha. Ẹphe aghaa okfu-al̄i ẹphe; gudegbaa okfu-al̄i ọdo kfulahaa okfu ẹge Ume Nchileke ono meru t'ẹphe kƒua.

⁵ Ya ndono; yo nweru ndu Ju, jiru Jerúsalemu; mb̄u ndu Ju, Nchileke d̄uru lẹ ns̄o, shigbaa lẹ mba, nọ lẹ mgboko mgburumgburu. ⁶ Ikpetuma ndu ono an̄lephu ẹphuphu ono; gbakodzua. Yọ kp̄oo onyemonye ọbule okfu; l'ẹke onyemonye ọbule n̄uru ẹke eekfu okfu-al̄i iya. ⁷ Yọ d̄u ẹphe biribiri; ji ẹphe ẹnya. Ẹphe ajilahaa; s̄u: “Ndu-a, ekfu okfu-a; ?ẹphe ta b̄udunua ndu Gálili t̄oo. ⁸ ?Nan̄u ẹge e meru b̄e ayi an̄tsua okfu-al̄i ayi l'ẹhu l'ẹhu? ⁹ Mb̄u okfu ayibe ndu Pát̄iya; ndu Mídiya; ndu Ílamu; ndu shi Mesopotémiya; ndu shi Judíya; ndu shi Kapadósiya; ndu P̄ontusu; ndu shi Ésh̄iya; ¹⁰ m̄ekpo ayibe ndu shi Firíjiya; m̄e Pamfíliya; m̄e ayibe ndu shigbakpo Íjiputu; m̄e ndu shi Sayiríni, nọ l'al̄i Líbiya; jeyekpo lẹ ndu byaru abyabya, shi Rómu; ¹¹ m̄e ndu Ju; ndu am̄u ẹka ndu Ju; ndu Kirítu; m̄e ndu Arébiya. Ayi at̄uko an̄tsua ẹke ẹphe gude okfu-al̄i ayi ekfu okfu eze iphe, Nchileke emeebe.” ¹² Yọ d̄u ẹphe biribiri; ji ẹphe ẹnya. Ẹphe aj̄tsua ibe ẹphe: “?B̄u nḡunu b̄e egbe iphe ọwaa bukpo?” ¹³ Yo nweru ndu gude mgb̄onu s̄u l'ọo m̄e emetsua ẹphe l'ẹnya.

Pyita asa okfu

* **1:20** 1:20 Egvu 69:25. † **1:20** 1:20 Egvu 109:8.

14 Ya ndono; Pyita egbeshi yẹle ndu ishi-ozì ọ́phu ẹ́phe iri lẹ nanu bya evudo. Pyita abya awata iya; raa ya arara; su: “Ndu Judíya ibe mu; mẹ iphe, bu ndu bu lẹ Jerúsalemu mgburumburu; unu gebekwa-o! Unu ngabekwa nchi l'iphe-a, ya abya ekfukfu-wa-o: 15 Ndu-a ta ngukwa mee, bu iya bu iphe unu ari. ?To bu du nta-a be enyanwu agbakota? 16 Iphe owaa gbe bukwaru iphe ono, onye nkfuchiru Nchileke; mbu Jowelu kfuruteke ndiche; su:

17 “ L'owaa bu iphe Nchileke kfuruteke:

L'o -rua l'oge ikperazu;
be ya a-wushiru ndiphe
mgburumburu Ume iya.
Unwu unu ndu k'unwoke;
me ndu k'unwany
e-kfuchiru Nchileke.
Unwu-okorobyia unu a-phu aphu;
ndu k'ogurennya aru nru.

18 Iye! Teke ono be ya a-wushi
Ume iya ono: wushi iya unwoke;
me unwany, egeru iya ozi.
Ephedua ekfuchilahaaru Nchileke.

19 Ya e-meshi iphe-ophulenya
l'akpamigwe; meshia iphe du biribiri
le mgboko.
Aa-phu mee; owaa oku;
me urukpu enwuru-oku.

20 Enyanwu a-gbahu tsabalangu;
onwa ekelaha l'ọ bu mee;
temanu Eswe ke Nnajiufu eruta,
bu iya bu eze mboku ono,
a-du biribiri ono.

21 Iphe bu onye rakuru Nnajiufu;
be oo-dzofuta.*

22 “Unube ndu Izurelu; o kwa Jisusu ke Nazaretu ono bu nwoke ono, Nchileke shi l'iphe-ophulenya; me iphe jiru enya, dugbaa biribiri, Nchileke gude iya meshia l'ifu unu ono mee t'o doo unu enya l'ọ yebe Nchileke ziru iya. Iphe ono l'ọ ha be unu makotaru ohuma l'onwunu.

23 Obenu l'a kpuru iya nu unu; unu eshi l'eka ndu e-ta madu ekemu kppyabe iya l'oshi-osweru; woru iya gbua. Iphe ono aburu iphe Nchileke mahawaru amama bya achia ya achichi dobe. 24 Obenu le Nchileke tofuwaru iya l'egbu, onwu shi kee ya; bya emee; yo shi l'onwu teta nodu ndzu; ke l'onwu ta du du ike lopyabe iya. 25 Le Devidi kfukwaru ke Jisusu; su:

“ Le ya aphuje Nnajiufu iya tekenteke.

Tekenteke b'o no iya
l'eka-utara
t'e b'o du iphe e-me iya nu.

26 O bu iya kparu iphe
okpoma atso iya ena;
ya agu egvu; l'ete eswa.
Ya maru le ya -nwuhutsua;
be ii-dobe iya ndzu odo.

* 2:21 2:21 Jow 2:28-32.

27 Ya maru l'ẹ tji hadu iya l'ali-maa.

 E tji hadu onye nke ngu,
 i yeru obu t'o rehu erehu.

28 I koshiwaru iya ụzo ndzụ.

 Ii-me t'ẹhu tsoo ya ẹna; kele nggu l'iya bu.'

29 "Unwunna iya; ya a-toḡboru unu ke nna ẹphe oche, bu Dévidi ẹba. E to bulekwa l'o nwuhuru anwuhu nwenkinyi; obenu l'e liru iya elili. Ili iya nokwaa l'ẹke-a byeye nta-a. 30 Obenu l'o shi buru onye nkfuchiru Nchileke. O maru le Nchileke kweru iya ukwa; riru angu yeru iya ẹya: le ya e-shi l'awa iya fota onye a-no-chi iya l'okwa-eze iya. 31 O phuru iphe Nchileke e-mekochaa mee; kfua le Kuráyisutu e-shi l'onwu teta nodu ndzụ, bu iya bu teke ono, o sụru:

 'L'ẹ to hadu iya l'ali-maa;
 anu-ẹhu iya te rehu erehu.'

32 Nchileke mewaru Jisosu ono; yo shi l'onwu teta nodu ndzụ, bu iya bu owaa, ayi tukoru atu onu iya-a. 33 Oo ya bu le Nchileke woliru iya eli woru dobe l'eka-utara iya. O natakwaru Ume-du-Nso l'eka Nna, bu iphe-oma, Nchileke kweru ukwa iya. Iphe-a, unu phuru-wa; me iphe-a, unu anu le nchi-wa bukwa iphe-oma ono, bu iya bu Ume iya ono, o wushiru ayi ono. 34 E to bukwa Dévidi be laru l'imigwe l'onwiya; le yebedua l'onwiya sukwaru:

 'Le Nchileke suru Nnajiufu yebe Dévidi:
 Nodu iya l'eka-utara

35 jeye teke ya e-me ndu ohogu ngu

 t'ẹphe buru iphe
 ii-dzopyabe l'okpa.'

36 "Oo ya bu; t'o doo Izurelu mgburumgburu ẹnya le Nchileke mewaru Jisosu ono, unu kpopyaberu l'oshi-osweru ono t'o buru Nnajiufu; buru Kuráyisutu, bu iya bu Onye Ndzota ono."

37 Ya ndono; ẹphe anutsu l'iya phu; yo rua ẹphe l'anu; ẹhu adaa ẹphe koo. ẹphe asu Pyita; me ndu ishi-ozu ophu: "Unwunna ayi; ?bu ngunu be ayi e-me?"

38 Pyita asu ẹphe: "Unu taa onwunu uta iphe du eji, unu meru; ghaa umere lakfuta Nchileke; t'e gude ẹpha Jisosu Kuráyisutu mee unu baputizimu l'unu ha l'ẹhu l'ẹhu te Nchileke gvaru unu nvu l'iphe du eji ono, unu meru ono; unu anata iphe-oma, bu iya bu Ume-du-Nso. 39 L'iphe ono be Nchileke kwekwaru ukwa iya le ya e-meru iya unu; meeru iya unwu unu; meeru iya iphe bu ndu nokwadu ote-ẹnya; me iphe bu ndu Nnajiufu, bu Nchileke ayi e-ku."

40 Pyita ekfuebe ẹge ono bya ekfukwaaphu igweligwe okfu odo kfushia ya ike; bya anmaaru ẹphe okwa; su: "Ophu t'unu dzoo onwunu l'ogbowa, ala l'iyi-wa." 41 To du iya bu; ẹphe adu l'igweligwe nata ozi-oma ono; kweta; e mee ẹphe baputizimu. Mboku ono be iphe ruru unu madzu ugbo esaa l'ukporo madzu iri bya ayiru le ndu kwetaru nu.

Umere ndu chochi odungu

42 ẹphe akfube oswa yeru ẹhu mkpurumkpuru l'onu iphe, ndu ishi-ozu ono ezi ẹphe; l'atukoje nokobe l'o bu unwunne lanu; gbaru mgba eri Nri Nnajiufu; ekfu anu Nchileke.

43 Onyemonye obule atsulahaa egvu. Ndu ishi-ozu ono emetsua iphe-ophulanya; me iphe du biribiri l'igweligwe. 44 Iphe bu ndu woru onwephe ye Jisosu l'eka l'ẹphe ha atuko gbaru mgba l'iphemiphe obule, ẹphe nweru

enweru. ⁴⁵ Ẹphe ereshikota ẹku ẹphe; mẹ iphe bụ iphe ẹphe nweru enweru; keeru onyemonye ọbule l'ẹge mkpa haru onye. ⁴⁶ Mbọku-mbọku; ẹphe atụko tughabe nanu je anodu l'eze-ulo Nchileke. Ẹphe atụkoje gbaru mgba eri Nri Nnajiufu l'ufu l'ufu; gudekwaphu ẹhu-otso-ena; mẹ obu iphoro eri iphe bụ iphe ẹphe eri eriri. ⁴⁷ Ẹphe ekelekpelephu Nchileke ekele; buru ndu no ndiphe mgburumgburu l'obu. Nnajiufu l'eyekwaru ẹphe ndu, o dzoru k'ophungu mbọku-mbọku.

3

Onye ngvuru eje ije

¹ Yo be ujiku lanu; Pyita yele Jonu ayiru ejewa eze-ulo Nchileke l'oke-eswe urenyashi nọlephu l'ifu, bu iya bu teke eekfuje anu Nchileke. ² Yo nweru nwoke, shi k'ophu a muru iya dabutaru ngvuru, aapa eje odobe l'onu eke eeshije abata, eeku "Onu-uzo Egiri". Nwoke ono be aapataje mbọku-mbọku bya edobe l'onu-uzo ono t'o roje ndu, abahu l'eze-ulo Nchileke ono iphe. ³ Yo phulephu Pyita yele Jonu; eke ẹphe abata l'eze-ulo ono; rokwaaphu ẹphe iphe. ⁴ Pyita yele Jonu eworu ẹnya dabẹ iya. A nonyaa; Pyita asu iya: "Lee ayi ẹnya!" ⁵ Yo lelaaa ẹphe ẹnya; tubesu l'o nweru iphe ẹphe abya iya anunu. ⁶ Pyita asu iya: "Ya te nwekwa okpoga; obu l'ophu ya nweru be ya a-nu ngu;" su iya: "L'ike ke Jisosu Kurayisutu, bu onye Nazaretu; gbeshi nta-a jelahaa ije." ⁷ Yo lota nwoke ono l'eka-utara; lo-lia ya eli. E ji ekfu owaa; okpa iya ẹphe ẹbo; mẹ nkwo iya atuko tushihu iya. ⁸ Yo kfu-lihu; vudo evudo; jelahaa ije; tsoru ẹphe bahu l'eze-ulo Nchileke ono. Yo kfu-phe; ete eswa; l'etushi Nchileke ẹpha. ⁹ Onyemonye ọbule aphua ya eke oojephe; l'etushi Nchileke ẹpha; ¹⁰ hubetsuwa iya phu ama: l'oo ya bu onye-wa, shi nodu le Onu-uzo Egiri l'eze-ulo Nchileke l'arọ arọ-wa. Yo du ẹphe biribiri; ji ẹphe ẹnya; mbu iphe ono, e meru iya ono.

Pyita asa okfu l'eze-ulo Nchileke

¹¹ Ndu ono l'ẹphe ha aphulephu ege ogba-tso Pyita yele Jonu l'ekemeke ọbule; ẹphe awuru bya adoru; nodu ele iya l'onu-ulo ophu eekuje "Onu-uzo Solomonu". Yo kfu-be oswa du ẹphe biribiri. ¹² Pyita aphulephu ndu ono; su ẹphe: "Unube ndu Izurelu; ?bu ngunu meru iphe iphe-a du unu biribiri. ?Bu ngunu meru iphe unu ele ẹphe ẹnya; yo gbe du l'o bu ike k'eka ẹphe; be ẹphe gude mee te nwoke-wa jee ije; o dudu buru l'oo k'ege ẹphe bu-tabu ndu akwaburu Nchileke ugvu. ¹³ O kwa Nchileke ke nna ẹphe oche phe; mbu Nchileke ono, bu Nchileke ke Ebirihamu; buru Nchileke ke Ayizaku; bya aburu Nchileke ke Jekopu ono be gude-wa iphe-a, meru nu-wa; koshi odu-biribiri ke Nwatibe iya, bu Jisosu. Mbu onye ono, unu kpuru ye l'eka ndu Romu; bya ajikakwa iya phu l'ifu Payerleti ono. Payerleti ekpebuhawa le ya a-ha iya t'o la. ¹⁴ Unu ajika onye ono, du nsọ; buru onye doberu eka ndoo ono. Yo gbe buchiaru onye ophu gburu ochi be unu suru t'a haaru unu t'o la. ¹⁵ Unu eshi ege ono gbua onye gude ndzu. Obenu le Nchileke meru t'o shi l'onwu teta nodu ndzu; bu iya bu oswi-okfu-wa, ayi agbaru odzori-wa. ¹⁶ Nwoke-wa, unu phuru-wa; mbu onye-wa, unu maru-wa bukwa ike ke Jisosu ono; be meru iya; yo du mma; okfu l'ẹphe kweru l'ike no l'ẹpha iya. Mbu; o bu ekweta, shi l'eka Jisosu be meru nwoke-wa l'ifu unu l'unu ha-wa; yo dzua oke ege-a.

¹⁷ “Ndibe ayi; ya marua l'iphe meru iphe unu lẹ ndu ishi unu meru Jisọsu ẹge ono bẹ shitaru lẹ 'amagama unu. ¹⁸ Nchileke eshi l'ẹke ono mee iphe o kfulu l'ọnu ndu nkfuchiru iya l'ẹphe ha teke ndiche; sụ lẹ Onye Ndzọta ono, o kweru ụkwa iya ono e-je iphe-ẹhuka. ¹⁹ Ọo ya bụ; t'unu taa onwunu ụta iphe dụ ẹji, unu meru; ghaa umere. Unu laphuta azụ lakfuta Nchileke t'o fuchafu unu iphe dụ ẹji, unu meshiru; ²⁰ k'ọphu ẹhu-agu e-shikwaphu l'ẹka Nnajiufu byakfuta unu; m'o zilephu Onye Ndzọta ono, ọ fọtahawaru unu ono. Onye ono bụ Jisọsu. ²¹ Ọo-nọdu l'imigwe jeye teke Nchileke e-me iphemiphe ọbule; t'ọ dụ ẹge o shi dụ; mbụ iya bụ iphe ono, Nchileke shi l'ọnu ndu nkfuchiru iya kfulu ayi teke ndiche ono. ²² Mosisu kfukpokwaaru; sụ: 'Lẹ Nnajiufu, bụ Nchileke bẹ e-shi l'unwunna unu zia onye nkfuchiru Nchileke ẹge o ziru yẹbedua. Onye ono bẹ unu a-nujeru okfu l'iphemiphe ọbule, o kfulu. ²³ Onye ẹ-ta ngabeduru onye nkfuchiru ono nchi bẹ ee-bufu ebufu l'ẹke ndibe Nchileke nọ; mee t'ọ laa l'iyi.' ²⁴ Iphe bụ ndu nkfuchiru Nchileke l'ẹphe ha; shitakpo lẹ Sámuwelu je akpaa lẹ ndu ọphu etso iya nụ l'ẹphe ha bẹ tuko kfukota okfu iphe-a, eme nta-wa. ²⁵ Iphe ono, Nchileke shi l'ọnu ndu nkfuchiru iya sụ l'oo-me ono bẹ bụ unu b'o gude kfu ya; okfu l'ọo unu bụ unwu ndiche unu, Nchileke kweru ụkwa teke ono, ọ sụru Ébirihamu: 'Ọ bụ l'eri ngu bẹ ya e-shi gọoru mgboko mgburumgburu ọnu.' ²⁶ Nchileke yeru onye ejeru iya ozi, bụ Jisọsu; sụ t'o vuru ụzo byakfuta unu bya agọoru unu ọnu-ọma; bụ iya bụ l'oo-me unu l'ẹhu l'ẹhu t'unu ghaaru ẹjo iphe ono, unu eme ono azụ.”

4

Pyita asa okfu l'ifu ndu ishi ndu Ju

¹ Ẹphe akpukwaduru-a okfu ono, ẹphe ekfulu ndu Ju ono l'ọnu; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Sádusii; mẹ onye ishi ọgbogu eze-ulo Nchileke awukfuta ẹphe. ² Ẹhu eghulaha ẹphe eghughu; okfu l'umadzu ẹbo ono, ezi iphe ono l'ara iya arara; lẹ keshinu Jisọsu tetaru nọdu ndzụ bẹ ee-mekochaa shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ. ³ Ẹphe akpụta ẹphe je atuchishia; kele nchi jihuwaru. Ẹphe anọo jeye lẹ nchi-ta-abọhu iya. ⁴ Obenu l'igweligwe ndu, nuru ozi Pyita pẹ ono woru onwẹphe ye Jisọsu l'ẹka. Ndu, bụ unwoke lẹ ndu ono bẹ rukwaru unu madzụ ugbo iri l'ẹbo lẹ ụkporo madzụ iri.

⁵ Yo be lẹ nchi-ta-abọhu iya; ndu ishi ndu Ju; ndu bụ ọgurenya ẹphe; mẹ ndu ezije ekemu abya edzukoo lẹ Jerúsalemu. ⁶ Nwoke, eeku Ánasu, bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja nọkwaphu l'ẹke ono; mẹ Káyafasu; mẹ Jọnu; mẹ Ałeguzánda; mẹwaru iphe bụ ndu shigbaa l'eri ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. ⁷ Ẹphe abya akpuru ndu ishi-ozii ono dobe ẹphe l'ifu; jilaha ẹphe ike onye ẹphe gude eme iphemiphe ọbule ono; mẹ onye ziru iya ẹphe.

⁸ Ume Nchileke abya ẹji Pyita ẹhu; yọ sụ ẹphe: “Unubẹ ndu ishi; mẹ ndu bụ ọgurenya Ízurelu; ⁹ teke bụ l'iphe unu ekpe ẹphe ikpe iya ntanụ bụ k'iphe, dụ mma, ẹphe meru onye nọ l'iphe-ẹhuka; bụ iya bụ ẹge e gude mee nwoke ngvuru-wa t'o jee ije; ¹⁰ tọ dụ iya bụ t'unubẹ ndu nọ l'ẹke-a; mẹ iphe bụ ndu Ízurelu mgburumgburu makwaru l'ọ bụ ike ke Jisọsu Kuráysutu ke Názarẹtu bẹ meru iphe nwoke-wa dūwa mma; vudo unu l'ifu ẹge-a. Jisọsu bụ onye ono, unu kpọyaberu l'oshi-osweru l'onwunu

ono; Nchileke emegekwanu-a bya emee ya; yo shi l'õnwu teta nõdu ndzu.

¹¹ O bu Jisõsu ono b'e deru nk'iya l'ekwo okfu Nchileke; su:

'L'õo mkpuma ono, unubẽ ndu
akpu ulo jikaru ono;
bu iya mekocharu bya aburu
itso, gude ulo ono.'*

¹² E to nwekwa onye õdo, a-du ike dzõta ayi; gbahaa Jisõsu Kuráyisutu nkinyi iya. Ophu to dukwa epha onye õdo le mkpuli igwe owaa, Nchileke meru t'a maru, bu epha, a-du ike dzõta madzu; gbahaa ke Jisõsu ono nkinyi iya."

¹³ Epe anuebelephu ege Pyita yele Jonu asa okfu ono kpaa kpaa; l'eke epe bukwa madzu mmanu, e-ta budu l'ephe guru ekwo; yo ji epe enya. Enya eje agbarua epe le Pyita phe be epe le Jisõsu shi ayi. ¹⁴ Yo kpo epe okfu; l'eke nwoke obu, e meru t'õ du mma obu vudokwaa l'eke ono.

¹⁵ Epe asu Pyita phe t'ephe lufu l'ulo-ikpe ono t'ephe chia idzu. Epe alufulephu; epe awata ochi idzu. ¹⁶ Epe asu: "?Bu ngunu be epe e-me ndu-a? Iphe bu Jerusalemu mgburumburu makõtaakwaru l'õo epe; be Nchileke shi l'eka; mee te nwoke-wa korohu. E te egbe atudu iya ego.

¹⁷ Iphe epe e-me t'a haa okfukashi iphe-a l'ali Ju bu t'ephe yeshia epe egvu ike: t'ephe be ekfuekwa ke Jisõsu ono õdo."

¹⁸ Epe ekua Pyita phe; bya anmashiaru epe okwa ike t'ephe be ephotabahekwa ke Jisõsu; m'õ kwanu gude epha iya zia iphe l'edzudzu ohodo.

¹⁹ Pyita yele Jonu asu epe: "Unu ghanua hata: ?Bu ole ka mma l'ifu Nchileke: ?bu t'ayi nujeru Nchileke okfu; toõ t'ayi nujeru unubedua okfu.

²⁰ L'ephe ta ahakwa okfu iphe epe phuru l'enya bya anua ya le nchi."

²¹ Epe abya akfube oswa yeshia Pyita phe egvu ike; paru epe haa; epe atugbua. To du iphe epe maru, epe a-dzõbe okpa hua epe ahuhù; kele ndiphe aja Nchileke ajaja k'iphe ono, meru nu ono; ²² okfu le nwoke ono, e gude uzo, du biribiri mee; yo du mma ono be nõwaru iphe, kariru ukporo afa ugbo ebo.

*Ndu ke Nchileke ekfu anu
Nchileke; t'õ nu epe ike*

²³ A halephu Pyita phe; epe atugbua jekfushia ndu, epe l'ephe ayije; je akõkotaru epe iphemiphe obule ono, ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja; me ndu bu õgurennya kfuru epe ono. ²⁴ Epe anuebele iya phu; bya egude obu lanu kfube oswa kfuru nu Nchileke; su iya: "Nnajiufu, bu Okaribe-Kakõta-Nu. O bu nggu doberu igwe; dobe ali; dobe eze enyimu; me iphe, bu l'ime iya. ²⁵ Nggube onye gude ike Ume-du-Nso mee onyiche epe, bu Dévidi, bu onye shi ejeru ngu ozi; yo dee l'ekwo; su:

'?Bu ngunu meru iphe ehu eghu
iphe bu mbakeshi eghughu?
?Nanu ege õ du; be ndiphe achì ejo idzu,
e-te nwedu ishi?

²⁶ Ndu eze, achì mgboko
akwakõbe onwephe k'õgu;
Ndu ishi edzokokwaphu t'ephe
kposhia iphe ke Nnajiufu ayi;
me k'onye ono, õ fõtaru ono;
mbu Jisõsu.'†

* 4:11 4:11 Egvu 118:22. † 4:26 4:26 Egvu 2:1-2.

²⁷ Ọ bụ oswi-okfu ịe Hérodu; Pónchosu Páyileti; ẹphe ịe ndu ọhodo; me ndu Ízurelu dzukoru ịe Jerúsalemu; chia idzu t'ẹphe tso Nwatibe ngu ono, dụ nsọ ono ọgu; mbụ Jisọsu ono, i teru manụ ono. ²⁸ Obenu l'iphe ono tuko buru t'ẹphe mee iphe ị chihawaru l'idzu l'ọo ẹge ono be ee-me iya. ²⁹ Nta-a; Nnajiufu! Lewaru egbe ọnwu, ẹphe anmashiru ayi. Yenu ayibe ndu ejeru ngu ozi ike l'ẹhu t'ayi ba atsujeshi egvu ịe phuu k'okfu okfu ngu ono. ³⁰ Yeta nụ ẹka; mee ndu iphe eme t'ẹphe ka mma; me t'ayi gude ẹpha Jisọsu, bụ Nwatibe ngu, dụ nsọ; meshia iphe-ọphulenyia; me iphe-ọhubama, dụgbaa biribiri."

³¹ Ẹphe ekfugelephu nụ Nchileke; ẹke ono, ẹphe nọ ono atuko nmahu jijiji. Ume Nchileke abya eji ẹphe ẹhu; ẹphe abya akwata ọswa zilahaa ozi-oma Nchileke; ẹphe ta tsuhe egvu.

Ndu ke Nchileke gba mgbá l'iphe ẹphe

³² Tọ dụ iya bụ; ndu ono, kweru l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu ẹphe ono l'ẹphe ha atuko tughabe buru nanu. Obu ẹphe aburu nanu. To nwe onye ọphu asujekwadu l'iphe ya nweru bụ ke ẹka iya. Iphemiphe ọbule be ẹphe tuko tughabe gbaru mgbá. ³³ Ndu ishi-ozí egude ike asa iya l'edzudzu ọha t'ọ doo madzụ ẹnya ịe Nnajiufu, bụ Jisọsu shiwa l'ọnwu teta nọdu ndzụ. Nchileke akfubekpoo ọswa emeru ẹphe eze-iphe-oma, ha nshinu l'ẹphe ha. ³⁴ Iphe bụ l'ẹphe ha aphukota iphe mkpa iya duru ẹphe; l'ẹke ndu, nweru alí; m'ọ bụ ọlo reshiru iya; chítakota okpoga, ẹphe retaru iya ³⁵ chíta-shiaru ndu ishi-ozí ono. Ẹphe ewotaje iya keeru onyemonye ọbule l'ẹge mkpa iya ha.

³⁶ Ọ bụ ẹge ọ dụ ndono, kparu iphe Jósefu mekwaruphu nk'iya ẹge ono. Jósefu ono bụ onye Lívayi, a mụru ịe Sáyipurosu. Ndu ishi-ozí guru iya Bánabasu; bụ iya bụ onye anuje onye ọdo ọkpu-ikike. ³⁷ Ẹbedua be woru alí, o nweru ree; bya achíta okpoga iya nukota ndu ishi-ozí.

5

Ananáyasu yele Safáyira

¹ Ya ndono; nwoke lanu, eeku Ananáyasu yele nyee ya, bụ Safáyira abya erekwaaphu alí nk'ẹphe. ² Ananáyasu ahaphodo aswa alí ono dobe; nyee ya amakwarua. Yọ chíta-shiaru ndu ishi-ozí uwudu iya; bya asu ẹphe l'owaa kwa mkpakọ iphe ẹphe retaru l'alí ẹphe ndo-ọ. ³ Ya ndono; Pyita asu iya: "Ananáyasu; ?ngunu kparu iphe ị kweru te Sétanu bata ngu l'obu bya emee t'ị dzuaru Ume-dụ-Nsọ ejo-ire; mbụ t'i kweta haphodo okpoga, ị retaru l'alí ngu ono? ⁴ Teke ono, ẹ ti shidu ree alí ono; ?tọ bụdu nke ngu b'ọ bụ tọ? L'i retsuaru iya; ?tọ bukwapu nggu be okpoga iya nọ l'ẹka; buru nggu maru iphe, dụ ngu mma, ị ga e-gude iya mee? ?Bụ ngunu meru iphe ị kweru t'egbe iphe ono bata ngu l'obu? Ẹ tọ bukwa madzụ b'ị dzuru ejo-ire. Ọ kwa Nchileke." ⁵ Anunu, Ananáyasu anu iphe ono; yọ ngabuhu daa gbaa; nwuhu. Iphe bụ ndu nuru iya nụ atsulahaa egvu. ⁶ Ụnwu-okoro bya awu-lihu bya akwaa ya; pafu; pata iya je elia.

⁷ A nọlephu iphe, ha l'ọ bụ awa ẹto; nyee ya abata; tọ mawa iphe meru nụ. ⁸ Pyita asu iya: "?Buphu iphe nggu ịe nji ngu retaru l'alí unu ndo-ọ?"

Yọ sụ iya: "Iye; l'ọ kwa iya ndono."

⁹ Pyita asu iya: "?Ngunu kparu iphe nggu ịe nji ngu chiru idzu t'unu data Ume Nchileke adata? Lekwa ndu jeru oli nji ngu ẹge ẹphe abata l'onu-uzo. Ọo ẹphe a-pafufukwaa ngu phụ." ¹⁰ Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; nwanyi

ono angabuhukwaphu daa gbaa l'iku okpa Pyita l'ẹke ono; nwuhu. Unwu-okorobya ono erutashia; yọ nwuhuwanu. Ẹphe apata iya je elinyabe nji iya. ¹¹ Iphe bu ndu chochi mgburumburu; mewaru ndu odo, bu ndu nuru iphe ono atsujee egvu ege-a; nmahu ruuru.

*Ndu ishi-ozu akafuaru
omeshi iphe-ophuleny*

¹² Ndu ishi-ozu ono emeshiaru ẹphe igweligwe iphe-ophuleny; me iphe-ophubama, dugbaa biribiri l'ẹke ono. Ndu ono, kweru ke Nnajiufu ono l'ẹphe ha atugbabe nanu je anokobe l'ekalanu le Onu-uzo Solomonu l'eze-ulo Nchileke. ¹³ To nwe ndu e-ta yidu l'ogbo ono, jeru otu ama ke otsoru ẹphe; e gudekwaru l'iphe ẹphe eme kfube oswa du ẹphe ugwu l'eny. ¹⁴ Obenu l'igweligwe madzu byaleru-a bya eworu onwephe ye Nnajiufu l'eka: unwoke me unwanyi. ¹⁵ Ẹphe egude k'iphe ono, ndu ishi-ozu eme ono; pashia ndu iphe eme je edobegbaa l'iku esu-uzo; nyobegbaa ẹphe l'oshi-azee; me l'utute; k'ophu oo-buru: Pyita -swetade te nwonyonyo iya haru rua ẹphe l'ehu. ¹⁶ Igweligwe ndu, shi le mkpukpu le mkpukpu, nonyabetsua Jerusalemu agbakodzua; patatsuaru ẹphe ndu nk'ẹphe, iphe eme; me ndu ogvu bu l'ehu. E mee; ẹphe adukota mma.

*Aakpa ndu ishi-ozu ẹhu
odokwa*

¹⁷ Eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; me ndu etsoje iya nu, bu iya bu ndu tso l'ogbo ndu Sadiusi abya iya owaa mbu ijimanya. ¹⁸ Ẹphe atuta ndu ishi-ozu ono je achiru ye le mkporo. ¹⁹ Yo be l'enyashi; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu abya aghashia uzo ulo-mkporo ono; bahu je edufuta ndu ishi-ozu ono; bya asu ẹphe: ²⁰ "Unu je evudo l'ime eze-ulo Nchileke; kfuaru ndiphe okfu ndzu, shi l'eka Kurayisutu." ²¹ Ndu ishi-ozu ono ekwe iya. Yo be l'utsu iya; ẹphe eje anodu l'eze-ulo Nchileke; wata ozi iphe.

Ya ndono; eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; me ndu etsoje iya nu; abya ekukoo iphe bu ndu ogbo ikpe ono l'ẹphe ha; mbu iphe bu ndu ishi ndu Izurelu t'ẹphe chia idzu. Ẹphe ezia t'e je akpufuta ndu ishi-ozu ono le mkporo; kputaru ẹphe. ²² Ndu ono, e ziru ono erua; ẹphe ta phuhe ẹphe l'ulo-mkporo ono. Ẹphe alaphushia azu; je asu ndu ikpe ono: ²³ "L'ẹphe shikwa rua; a tuchia ulo-mkporo atuchi; tuchikpoo ya gbagbaradingu; ndu nche anodu l'onu ulo-mkporo ono eche nche. Ẹphe abya atuhaa uzo; to nwe onye ẹphe phuru l'ime iya." ²⁴ Onye ishi ndu ogbogu eze-ulo Nchileke ono; me ndu ishi, achijeru Nchileke ẹja anu iphe ono; yo ji ẹphe enya. Ẹphe arilaha iphe e-me nu. ²⁵ Nwoke lanu agbabata bya asu: "Unu marua l'unwoke ono, unu tuchiru le mkporo ono be no l'eze-ulo Nchileke ezi ndu no l'ẹke ono iphe?" ²⁶ Onye ishi ndu soja ono eduta ndu soja iya; ẹphe l'iya ayiru je achita ndu ishi-ozu ono; chi-phuta azu. Ẹphe te gudekwa ike chita ẹphe; ke l'ẹphe atsụ egvu: e -menyaa; ndiphe egude mkpuma tugbushia ẹphe.

²⁷ Ẹphe akputa ndu ishi-ozu ono bya edobe l'ifu ndzuko ndu ogbo ikpe ono. Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono ajilaha ẹphe aji; su ẹphe: ²⁸ "O kwa l'ẹphe nmaru unu okwa nmashiaru iya unu ike t'unu be egudehe ẹpha nwoke ono zia iphe odo? Unu egude iphe ono, unu ezi ono zigbaru Jerusalemu. Iphe unu emelephu bu t'unu tukobe ẹphe ochi nwoke ono l'ishi."

²⁹ Pyita phe asu ẹphe: "O kwa iphe Nchileke suru t'ẹphe mee be ẹphe e-meje. E to kwa ophu madzu kfu. ³⁰ O kwa Nchileke ke nna ẹphe oche

phẹ bẹ meru tẹ Jisọsu shi l'onwu teta nọdu ndzụ l'unu kpopyabetsuaru iya l'oshi-osweru; yọ nwuhu. ³¹ Nchileke ewolia ya dobe l'ẹka-utara iya; mee ya Nnajiọha mẹ Onye Ndzọta; k'ọphu oo-shi ẹge ono koshi ndu Ízurelu ọzo, ẹphe e-shi taa onwẹphe ọta iphe dọ ẹji, ẹphe meru; ghaa umere lakfuta Nchileke t'ọ gwaru ẹphe nvu l'iphe dọ ẹji, ẹphe meshiru. ³² Ọ kwa iphe ono bẹ ẹphe atụ ọnu iya. Ọ kwa phụ ẹge ono bẹ Ume-dụ-Nsọ ọphu Nchileke anuje onye emeje iphe o kfuru atụkwaphu ọnu iya."

³³ Ndu ikpe ono anutsule iya phụ; voru ọku ghua ẹhu; sụ l'ẹphe e-gbushi ndu ishi-ozii ono. ³⁴ Onye lanu l'ime ẹphe, eeku Gaméliyelu egbeshi t'ọ yee ọnu. Gaméliyelu ono tso l'okpa ndu Fárisii; bukwaruphu onye ezije ekemu; mbụ onye ndiphe akwabẹru ugwu. Yọ sụ t'a chita ndu ishi-ozii ono chifu ogbodufu. ³⁵ A chifutsua ẹphe ogbodufu; yọ sụ ndu ikpe ono: "Unubẹ ndu Ízurelu! Unu gebe-o! Unu kwabekwa ẹnya l'iphe unu abya ome ndu-wa. ³⁶ L'unu marua l'o nwehawaru teke nwoke, eeku Tiyúdasu sụjeru lẹ ya bụ onye ha nshinu. Ndu ruru unu madzụ etsolaha ya. E gbua ya. Ndu ono, shi etso iya nọ ono agbakashi. Ogbo ono, ọ wataru ono alaa. ³⁷ E meebe; teke phụ, a gụjeru ọgu phụ; Júdasu, bụ onye Gálili alufutakwa; zakotakwaphu ndu ọphu tsolahaaru iya nọ. E gbukwaa ya phụ; ndu ono, shi etso iya nọ ono atuko gbakashihu. ³⁸ Ọ bụ ẹge ono bẹ kẹ ndu-a abya adudu nta-a. Tẹ ya kfuru unu: t'ẹ b'ọ dukwa iphe unu e-me ndu-a. Unu pakwaru ẹphe haa. Ọ -buru l'iphe-a, ẹphe eme-wa bẹ shi l'ẹka madzụ bẹ ọ-lakwaa. ³⁹ Teke bukwanu l'ọo Nchileke b'ọ shi l'ẹka bẹ unu ta akposhi-ghakwa iphe ẹphe eme. L'o -shi Nchileke l'ẹka bẹ unu e-mekochakwaa gbe bya amaru l'ọo Nchileke l'onwiya bẹ unu etso ọgu!"

⁴⁰ Ndu ikpe ono ekwe; mee iphe Gaméliyelu kfuru. Ẹphe ekua ndu ishi-ozii ono; chia ẹphe iphe; bya asụ ẹphe t'ẹ b'ọ duhekwa mbọku, ẹphe egudekwadu ẹpha Jisọsu ekfu okfu ọdo. Ẹphe emeebe; paru ẹphe haa. ⁴¹ Ndu ishi-ozii ono eshi l'ifu ndzuko ndu ogbo ikpe ono lufuta; ẹhu atsoshi ẹphe lẹ Nchileke guru ẹphe lẹ ndu dọ mma kẹ oje iphe-ẹhuka l'okfu ẹhu Jisọsu. ⁴² Ẹphe ta ha ozi iphe l'eze-ulo Nchileke; mẹ l'ufu l'ufu mbokumbokum; l'ara ozi-oma ono arara: l'ọo Jisọsu bụ Onye Ndzọta ọbu, Nchileke kweru ukwa iya ọbu.

6

Aafọta umadzu ẹsaa t'ẹphe yeru ndu ishi-ozii ẹka

¹ A nonyaa; lẹ ndu etsoje ọzo Jisọsu aka nshinu akaka eje; ndu Ju, bụ ndu ọphu okfu-alị ẹphe bụ Giríku awata ogushiru ndu Ju ọphu okfu-alị ẹphe bụ Híburu aphụ. Iphe kparu iya nọ aburu lẹ mbokumbokum bẹ ọbujẹ: a -wata oke nri; ta akpadu ishi unwanyi nk'ẹphe; ndu ọphu maa tufuru.

² Ndu ishi-ozii ono ẹphe iri l'ẹbo abya ekua ndu etsoje ọzo Jisọsu l'ẹphe ha; sụ ẹphe: "L'ẹ tọ dukwa mma t'ẹphe gude okfu iphe eeri l'ọnu haa ozi ozi Nchileke. ³ Ọo ya bụ; unwunna; unu fọta umadzu ẹsaa l'ime unu; t'ayi ye ẹphe okfu nri-a l'ẹka. Ndu ọbu a-bụ ndu, madzụ amaru ẹka ọma; buru ndu Ume-dụ-Nsọ jiru ẹhu; bukwaruphu ndu maru mmamiphe. ⁴ Ẹphebedua, bụ ndu ishi-ozii l'onwẹphe anodulephu l'okfu anu Nchileke; mẹ l'ozii ozi-oma."

⁵ Ẹphe azukota gberegbedem l'iphe ono, ndu ishi-ozii sụru t'e mee ono. A bya afọta Sutívínu, bụ nwoke, kweru kẹ Nnajiufu ọkpobe ekwekwe, Ume-dụ-Nsọ jikwaruphu ẹhu; bya afọta Fílipu; Pọrókorosu; Nikéno; Táyimonu; Páménasu; mẹ Níkolasu, onye Ántiyọku, bụ onye ọhodo, meru onwiya

onye Ju. ⁶ Ndu ono, etsoje ụzo Jisọsu ono abya eduta ẹphe byakfuta ndu ishi-ozí. Ẹphe abya ebyibe ẹphe ẹka l'ishi; kfuru nụ Nchileke l'okfu ẹhu ẹphe.

⁷ A kabakpọoru ọnu okfu Nchileke l'ẹkemeke ọbule. Ndu etso ụzo Jisọsu lẹ Jerúsalemu akfubekpoo ọswa l'aka nshinu akaka eje. Igweligwe ndu achijeru Nchileke ẹja ekweta ozi-oma ono; bya eworu onwẹphe ye Nnajiufu l'ẹka.

Aakputa Sutívinu

⁸ Sutívinu ono aburu onye Nchileke emeru eze-iphe-oma; gude iya l'eme ire; k'ọphu oomeje eze iphe-ọphulenyá, dụ biribiri l'ifu ndiphe. ⁹ Ya ndono; yo nweru ndu shi l'ulo-ndzuko ndu Ju. Ndu ono bẹ nweru teke ẹphe shi buru ohu. Ẹke ẹphe shitsua bụ Sayiríni; Alẹguzándiriya; Silísiya; mẹ Ẹshiya. Tọ dụ iya bụ; ẹphe abyakfutashia Sutívinu; ẹphe l'iya awata ntụtego. ¹⁰ Obenu lẹ Ume Nchileke nuru Sutívinu mmamiphe; k'ọphu ọobuje teke o yeru ọnu; to nwehedu onye amajekwadu iphe oo-kfu. ¹¹ Ẹphe eje ebuta madzụ; kfuá ẹphe ụgwo t'ẹphe sụje: "L'ẹphe nuru ẹke Sutívinu ekfurushi Mosisu yele Nchileke." ¹² Ẹphe eshi ẹge ono kpalia ndiphe; mẹ ndu bụ ọgurennya ndu Ju; mẹ ndu ezije ekemu. Ẹphe abya akputa Sutívinu kpụ-jeru ndu ndzuko ọgbo ikpe; ¹³ je eduta ndu byaru bya agbalahaa ya ekebe; l'ebo iya ibo: "Lẹ nwoke-wa ta dukpokwaa teke ẹ tọ nojeru ekfubyishi eze-ulo-wa, dụ nsọ-wa; mẹ ekemu Mosisu. ¹⁴ L'ẹphe nukwaru ẹke ọ sụru lẹ Jisọsu-wa, bụ onye Názaretu-wa e-mekochaa lakashia eze-ulo-wa; gbanweshikota ome-l'alí ẹphe, shi l'ẹka Mosisu." ¹⁵ Iphe bụ ndu nọ l'ulo-ikpe ono atuko dabẹ Sutívinu ẹnya l'ifu. Ifu egbu l'iya phụ oswi kẹ nwịnwii l'ọ bụ ifu ojozi-imigwe.

7

Onu, Sutívinu eye

¹ Eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja aji Sutívinu: "Dukwanuphu; ?bụ iphe ndu-a kfuru bụ iphe meru nụ?"

² Sutívinu asụ ẹphe: "Ndu nke mu; unu gebekpoduaphu-o! Lẹ Nchileke ọphu gbaru t'aatukoje kwabẹ iya ugvu meru t'onychi ayi, bụ Ẹbirihamu phua ya. Teke ono bẹ Ẹbirihamu bukwadua lẹ Mesopotémiya. Ẹ tọ ladua Háránu. ³ Ya ndono; Nchileke asụ t'ọ haa alí iya; haa unwunna iya; tugbua jeshia alí, ya e-koshi iya. ⁴ Yọ haa alí Kalúdiya; tugbua jeshia je eburu lẹ Háránu. Nna iya anwuhulephu; Nchileke emee ya; yọ bya eburu l'alí-a, unu bu ntanụ-a. ⁵ Ẹ to nwekwa alí ono ọphu Nchileke nuru iya t'ọ buru nk'iya teke ono; mbukpo m'ọ bụ alí, ha l'ọ bụ ntụ-ọkpa lanụ. Obenu lẹ Nchileke kweru iya ụkwa lẹ ya a-nụ iya ẹya t'ọ buru nk'iya; buru kẹ nwanwanwanwan iya. Teke Nchileke kfuru Ẹbirihamu iphe-a bẹ Ẹbirihamu te gbe amutakwaa nwa. ⁶ Nchileke sụru Ẹbirihamu: 'L'awa iya e-mekochakwaa laa alí ọdo je aburu ohu. Unu afa mgburumgburu; bẹ eeme ẹphe aphụ. ⁷ Ọ bụ lẹ ndu ono, gbaru ẹphe ohu ono; bẹ ya a-hù àhùhù. Ẹphe eshikwa nụ l'alí ono lufuta; bya abaaru iya ẹja l'ẹke-a.'" ⁸ Nchileke abya ekwe Ẹbirihamu ụkwa; bya edobe ome-l'alí kẹ obu útsù t'ọ buru iphe-ọhubama k'iphe ono, o kweru ụkwa iya ono. Ya ndono; Ẹbirihamu abya amuta Áyizaku. Áyizaku anọlephu abalí ẹsaa; yo be k'ẹsato iya; yo bua

* 7:7 7:7 Mbụ 15:13-14.

ya ugwu. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Áyizaku buru Jékọpu. Yọ bukwaruphu ẹge ono bẹ Jékọpu bukwaru iya phụ ochechoroche ayi phẹ; ẹphe iri l'ẹbo.

⁹ “Ochechoroche ayi phẹ ono egude ẹnya-kfukurufuru; ree Jósefu ndu Íjiputu. Obenu lẹ Nchileke nọdu swiru Jósefu ọhuma ọhuma; ¹⁰ dzọkota iya l'iphe-ẹhuka iya l'ọ ha; bya anụ iya umere ọma; mẹ mmamiphe lẹ k'onye eze ndu Íjiputu, bụ iya bụ Fero. Fero emee Jósefu; yọ buru iya bụ onye achikota alị Íjiputu l'ophu; bukwaru iya phụ bụ ishi l'iphe bụ ufu Fero l'ọha.

¹¹ “A nọnyaa; ẹjo-ẹgu abya abya l'alị Íjiputu mgburumgburu; mẹ l'alị Kénanu. Iphe ono aburu eze iphe-ẹhuka. Ochechoroche ayi phẹ te nwehe iphe ẹphe e-ri. ¹² A nọnyaa; Jékọpu abya anụ lẹ nri nọ lẹ Íjiputu; bya ezi ochechoroche ayi phẹ t'ẹphe jee. Yọ buru ejeje k'odungu ndono. ¹³ Yo be lẹ k'ugbo ẹbo; Jósefu emee t'ẹphe maru lẹ ya bụ nwunne ẹphe. Fero eshikwaphu ẹge ono maru ndu ufu Jósefu. ¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Jósefu abya ezia ozi t'e je asụ nna iya; mbụ Jékọpu t'ọ lata Íjiputu yẹle ndibe iya l'ẹphe ha, bụ ndu kpakọru dụ ụkporo madzụ ugbo ẹto l'umadzu iri ise. ¹⁵ Tọ dụ iya bụ; Jékọpu alaa Íjiputu, bụ iya bụ ẹke yẹle ochechoroche ayi buru jeye ẹphe anwushihu. ¹⁶ E vukotaru odzu ẹphe laa Shékemu je elia l'ili, Ébirihamu gudehawa okpoga iya zuta ndu ikfu Hamọ lẹ Shékemu l'ẹke ono.

¹⁷ “Yo rudelephu teke ono, Nchileke e-meru Ébirihamu iphe ono, o kweru iya ụkwa iya ono; ndibe ayi, bu lẹ Íjiputu azụwanu ha l'ọ bụ ngunu. ¹⁸ A nọnyaa; onye eze ọdo, ẹ-ta madụ onye Jósefu bụ achilaha ndu Íjiputu. ¹⁹ Yọ gbàláháárú ndibe ayi ono ẹjo ẹregede; wata ome nna ayi oche phẹ aphụ; k'ophu ọ turu ẹphe ekemu t'e tufajee nwẹgbu teke a mụru iya; k'ophu ẹ tọo nọdudu ndzụ.

²⁰ “Ọ bụ teke ono b'a mụru Mósisi. Mósisi aburu ẹgiri nwata, dụ mma l'ifu Nchileke. E hee ya l'ime ụlo ime ụlo ọnwá ẹto. ²¹ Yo be teke a pataru iya je edobe; gbado iya; nwatibe Fero kẹ nwanyi eje eheta iya; hee ya; hefuta. Yọ buru nwatibe iya. ²² E zikota iya iphe, bụ ẹkwo, aamuje amumu lẹ Íjiputu teke ono. Yo shi ẹge ono buru eze madzụ l'okfu-ọnu; mẹ l'iphe, eeme l'ẹka.

²³ “Mósisi anọlephu ụkporo afa labụ; rìlahaa lẹ ya e-je ajia ndu alị iya, bụ iya bụ ndu Ízurelu. ²⁴ Yọ phua onye lanụ l'ẹke onye Íjiputu eme iya ẹji. Yo jekfu ẹphe; je agbalahaaru onye kẹ Ízurelu ọdzori. Yo gude okfu iphe ono chigbulekwaphu onye kẹ Íjiputu ono l'ẹke ono; shi ẹge ono melata ugwo iphe o meru onye Ízurelu ono. ²⁵ Mósisi etubesu lẹ ndu nk'ia amaru lẹ Nchileke e-mekochaa shi l'ẹka iya mee t'ẹphe nweru onwẹphe. Obenu l'ẹ to dodu ẹphe ẹnya. ²⁶ Yo be echile iya; yọ phua ẹke ndu Ízurelu labụ alụ ọgu; jeshia tẹ ya je egboo ẹphe; doshiaru ẹphe iphe adaru ẹphe. Yọ sụ ẹphe: ‘Unu gebe! ?Unu ta madu l'unu bụ unwunne lanụ? ?Ngunu meru iphe unu eme t'unu meka onwunu iphe?’

²⁷ “Onye onanu, achọ okfu ono enwufu Mósisi; sụ iya: ‘?Bụ onye meru ngu onye ishi; mẹ onye ikpe ẹphe? ²⁸ ?Tọ bụ l'i mewa t'i gbua ya ẹge i gburu onye Íjiputu ụnyaphua?’ ²⁹ Mósisi anọlephu iphe ono; gbaful l'alị Íjiputu; gbalaa; je eburu l'alị Mídiya. Yọ nọdu l'ẹke ono mụta unwegirima ẹbo.

³⁰ “A nọlephu ụkporo afa labụ; Mósisi aphua ojozi Nchileke l'echi-ẹgu Ugwu Sáyinayi. Ojozi ono nọkwanu l'ọku, enwu l'iru. ³¹ Mósisi ele iya

ɛnya; yọ dọ iya biribiri. Yo jekfubedele iya phụ tẹ ya je amaru iphe ọ bụ; nua olu Nnajiufu l'ọku ono. Olu ono asụ iya: ³² 'Ọo yẹbedua bụ Nchileke kẹ nna ngu oche phẹ; bụ iya bụ Nchileke kẹ Ébirihamu; bụru Nchileke kẹ Áyizaku; bya aburu Nchileke kẹ Jékọpu.'† Mósísu awata ọtsu egvu; tọ tũhe ama ole ɛnya l'ẹke ono ọdo.

³³ "Ya ndono; Nnajiufu asụ iya: 'T'o yefu akpọkpa iya; l'ẹke ono, oovudo ono; bẹ bụkwa alị, dọ nsọ. ³⁴ Ya lewaru ɛnya; phụ egbe aphụ, eeme ndibe iya lẹ Íjiputu. Ya nụwaru ude, ẹphe atụ; byaakwanua tẹ ya dzọo ẹphe. Ngwaa; bya tẹ ya zi ngu t'i je Íjiputu.'‡

³⁵ "Yọ bụkwaru-a Mósísu-a, ndu Ízurelu jikaru; jị iya onye meru iya onye ishi; mẹ onye ikpe ẹphe-wa. Nchileke shi l'ẹka ojozi iya, Mósísu phuru l'iru, enwu ọku; fọta iya; zi ya t'o je aburu onye ishi; mẹ onye a-gbafuta ẹphe. ³⁶ Mósísu emeshia iphe-ophulenya, dughbaa biribiri lẹ Íjiputu bya eshi lẹ Íjiputu ono dufuta ẹphe; bya emeshikwaaphu iphe-ophulenya, dughbaa biribiri lẹ Eze Ẹnyimu Uswe; mẹ l'echi-ẹgu, ẹphe nọru ukporo afa ugbo ẹbo.

³⁷ "Ọ kwa iya bụ Mósísu ono, sọru ndu Ízurelu: 'Lẹ Nchileke e-shikwa l'unu zifu onye nkfuchiru iya; ẹge-a, o ziru Iya-a.'§ ³⁸ Yọ bụru Mósísu ono bẹ nọ-chiru ɛnya ndu Ízurelu teke ono, ẹphe dzukoru lẹ Ugwu Sáyinayi l'echi-ẹgu ono. Ọo ya shi anatajẹ iphe ojozi-imigwe ono, byakfutaru iya l'ugwu ono shi ekfuje; kfuaru ochechoroche ayi phẹ. Ọo ya shi l'ẹka Nchileke; nata okfu ono, anụ ndzụ ono kfuaru ayi.

³⁹ "Obenu lẹ ndiche ayi phẹ nyilerua nchị ẹphe manụ l'iphe ono; jịka iya. Yọ dọ ẹphe t'a sụ l'ẹphe gbe laphu azụ lẹ Íjiputu; ⁴⁰ sụ Éronu: 'T'o metaru ẹphe nte, e-vutaru ẹphe ụzo. Lẹ Mósísu-a, bụ iya shi lẹ Íjiputu dufuta ẹphe-wa; bẹ ta mahedu ẹge o jeru iya.'* ⁴¹ Ọ bụ teke ono bẹ ẹphe kpuru ntẹkpe, dọ l'ọ bụ nweswi; wata iya agwagwa. Ẹphe awata ogworu iphe ono ẹja; l'emeru iya ẹswà; mbụ iphe, bụ ẹphebedua gude ẹka ẹphe kpua ya.† ⁴² Tọ dọ iya bụ; Nchileke ewofu ẹphe ɛnya; ẹphe awata ọgwa mkpọ-kpodo, nọgbaa l'igwe, bụ iya bụ iphe, e deru l'ekwo ndu nkfuchiru Nchileke lẹ Nchileke sọru:

Úkporo afa labụ;
bẹ unu gbushiru anụ
gude gwaa nte l'echi-ẹgu.
?O nweru ophu unu gude
gwaa yẹbedua.‡

⁴³ ?Tọ bụdu ụlo nte Mólèku; bẹ unu vutaru;
bya evuta mkpọ-kpodo, unu kpuru;
yọ dọ l'ọ bụ kẹ nte Réfanu?
Iphe ono bụ iphe unu gude ẹka unu meshia;
t'unu bajeru iya ẹja.
Ọo ya kparu iphe ya a-chịta
unu chighaa Bábyilonu.'

⁴⁴ "Ndiche ayi phẹ shi nweru ụlo-ékwà ndzuko, ẹphe shi egvubeje l'iphe, bụ ẹke ẹphe jeberu l'echi-ẹgu ono. Yọ bụru ụlo-ékwà ndzuko ono, ekoshije lẹ Nchileke nọ-a swiru ẹphe. E meru ụlo-ékwà ono ẹge Nchileke sọru Mósísu t'e mee ya, bụkwanu iya bụ egbe iya ophu o koshihawaru iya.

† 7:32 7:32 Awụ 3:6. ‡ 7:34 7:34 Awụ 3:5, 7, 8, 10. § 7:37 7:37 Dit 18:15. * 7:40 7:40 Awụ 32:1, 23. † 7:41 7:41 Awụ 32:4, 6. ‡ 7:42 7:42-43 Émọ 5:25-27.

⁴⁵ Ndiche ayi p̄he eworu ụlo-ékwa-dụ-nsọ onọ; ye ọgbo ọphu etso ẹp̄he l'ẹka. Ọgbo onanu agwọta iya; tsoru Jóshuwa je anaa ndu mbakeshi alí ẹp̄he; mbụ alí, Nchileke l'onwiya ch̄shihawaru ndu bu iya nụ. Ụlo-ékwa-dụ-nsọ onọ anọdu l'ẹke onọ jeye l'ọgbo kẹ Dévidi. ⁴⁶ Dévidi aburu onye yẹle Nchileke dū lẹ mma. Yọ sụ Nchileke t'ọ haa tẹ ya kp̄aru yẹbe Nchileke kẹ Jékọpu ụlo. ⁴⁷ E mekochaa; yọ buru Sólomonu kp̄uru Nchileke ụlo onọ.

⁴⁸ “Obenu lẹ Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ te ebujedu l'ulo, madzụ gude ẹka kp̄ua, bụ iya bụ ip̄he Azáya, bụ onye nk̄fuchiru Nchileke, k̄furu sụ lẹ Nchileke s̄uru:

⁴⁹ “ ‘Igwe bụ aba-eze iya;
elip̄he aburu oshi-ọdzobe-ọkpa iya.
?Bụ egbe ụlo ngunu bẹ unu a-kp̄uru iya?
?Bụ egbe awe bẹ ya a-nọduje iya
tuta ume ọbu?

⁵⁰ ?Tọ b̄udu yẹbedua
gude ẹka iya mee ip̄he onọ l'ọ ha?’ §

⁵¹ “Unubẹ ndu ẹjo ọkpoma-wa; unubẹ ndu-wa, l'adagbu ok̄fu Nchileke lẹ nk̄ichi-wa; unubẹ ndu, kp̄o-chiru obu; kp̄o-chia nch̄i t'unu ba nụ ozi Nchileke; l'aj̄kakwaphu Ume-dụ-Nsọ ẹge ndiche unu j̄karu iya. ⁵² ?O nweru ndu nk̄fuchiru Nchileke m'ọ bụ onye lanụ, ndiche unu ẹ-ta kpadu ẹhu? Ndu ọphu Nchileke ziru ozi bẹ ẹp̄he gbukotaru egbugbu; mbụ ndu bụ ẹp̄he raru iya arara teke onọ; l'onye lanụ onọ nwenkinyi, bụ iya doberu ẹka ndoo onọ e-mekochakwaa bya. Yo be nta-a; yọ bya abya; unu ederu iya ye; woru iya gbua. ⁵³ Ọ bụ unu bẹ Nchileke shi l'ẹka unwu ojozi-imigwe iya t̄aru ekemu iya; unu ta ngaru ekemu onọ nch̄i.”

Aatugbu Sutívinu lẹ m̄kpuma

⁵⁴ Ndu ọgbo ikpe onọ anọdu anụ ok̄fu onọ; yọo ta ẹp̄he ẹra lẹ nch̄i. Ẹp̄he atagbaa ikireze; l'ẹke ẹhu eghu ẹp̄he eghughu. ⁵⁵ Obenu lẹ Ume-dụ-Nsọ bya eji Sutívinu ẹhu; yọ palia ẹn̄ya lee l'imeli; ph̄ua oḡbu nw̄iinwii kẹ Nchileke; ph̄ukwaaphu Jis̄osu l'ẹke o vudo Nchileke l'ẹka-utara. ⁵⁶ Yọ sụ ẹp̄he: “Unu ph̄uk̄poduaphu imigwe ẹge o gheru ọnu; Ab̄ubu-Ndip̄he evudo l'uzo ẹka-utara Nchileke!”

⁵⁷ Ẹp̄he echishia mk̄pu; gude mk̄pushi-ẹka sw̄o-chishia nch̄i ẹp̄he; w̄u-lihu ugbo lanụ; je azugude Sutívinu; ⁵⁸ kp̄uta iya kp̄ufu lẹ mk̄p̄uk̄pu onọ t'ẹp̄he je atuḡba ya lẹ m̄kpuma. Ndu, eje iya atuḡbu ach̄iru uwe ẹp̄he w̄ushiru nwoke, eeku S̄olu. ⁵⁹ Ẹp̄he awata iya ọtu m̄kpuma onọ; yo kua Nchileke; sụ iya: “Nnajiufu, bụ Jis̄osu; natakwa ndzụ mu!” ⁶⁰ Yo byishi ik̄pere; chia mk̄pu; sụ: “Nnajiufu; ba agukwaru ẹjo ip̄he-a, ẹp̄he eme iya-a yeru ẹp̄he.” Yo k̄fuebe ẹge onọ; ike agv̄u iya.

8

¹ S̄olu eshi ekwe l'ishi l'ishi teke e shi eḡbu Sutívinu.

S̄olu ak̄pa ch̄ochi ẹhu

Ya ndono; e shiwaphu mb̄oku onọ ḡedegede wata ọkp̄ashi ch̄ochi, nọ lẹ Jerúsalemu ẹhu ike. A ch̄ikashibebe ndu onọ, kweru nụ onọ l'ẹp̄he ha; gufukwa ndu ọphu bụ ndu ishi-ozí. Ẹp̄he aḡbakash̄ihu dzuru alí Judíya; m̄ẹ alí Samériya. ² Ụphodu lẹ ndu, Nchileke d̄uru lẹ nsọ abya araa ẹkwa Sutívinu rashia ya ike; pata iya je elia.

³ Sọlu ekebekpelephu ẹhu tẹ ya chikaa chọchi ọbu; bya etsoru l'ejephe l'ufu l'ufu; l'akpuko unwanyi; mẹ unwoke eye l'ulo-mkpọro.

Ozi-oma eru Samériya

⁴ Tọ dọ iya bụ; ndu ono, kweru nọ ono, a chikashiru; ẹphe edzuru ẹkemeke ọbule ono ezilee ozi-oma kẹ Jisọsu. ⁵ Fílípú ejeshia Samériya je ekfukashiaru ndu ẹke ono l'ọo Jisọsu bụ Onye Ndzọta ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono. ⁶ Ndu ẹke ono anulephu iphe ookfu bya aphukwaaphu iphe dọ biribiri oomeshi; gebekotaru iya nchị. ⁷ Ẹphe aphua ẹke ọgvu echitsua oke mkpu alufutatsua l'ẹhu ndu o bu l'ẹhu; phukwaaphu l'igweligwe ndu ibe-ẹhu ẹphe nwuhutsuaru anwuhu; mẹ ndu ngvuru b'e mekotaru: ẹhu adu ẹphe mma. ⁸ Ẹhu-otso-ena kẹ iphe ono edzuru mkpukpu ono.

⁹ Yo nweru nwoke lanu, ẹpha iya bụ Sáyimonu, bu lẹ mkpukpu ono, anọduje eme amamanshi. Yọo nọduje eme iphe dugbaa ndu Samériya biribiri; sọ l'ẹ to nwehedu onye ha l'ọ bụ iya. ¹⁰ Ndu mkpukpu ono l'ẹphe ha; azafuje l'awu awu-kfuta iya: nwata mẹ ọgurennya; sọ: "L'ọo ya bụ ike Nchileke ono, eekuje Eze Ike ono." ¹¹ O shi-wa teke teru etete meta amamanshi; k'ọphu onyemonye ọbule tuko gube-wa iya ọkpobe madzọ. ¹² Ya ndono; Fílípú abyalephu bya ezia ẹphe ozi-oma kẹ l'ọo Nchileke bụ eze; mẹ kẹ l'ọo Jisọsu bụ Onye Ndzọta ono; ẹphe ekweta woru onwẹphe ye Jisọsu l'eka. A bya emeshia ẹphe baputizimu: unwanyi mẹ unwoke. ¹³ Sáyimonu l'onwiya ekwetakwaphu. E mekwaa ya phu baputizimu; yọ nọlahaa Fílípú ntse-ntse. Yoo ghechajewaa ọnu nwandoo teke ọ phuru eze iphe-ophulenyia, dugbaa biribiri, Fílípú emeshi.

¹⁴ Ndu ishi-ozí, nọ Jerúsalemu anua lẹ ndu Samériya natawaru okfu Nchileke. Ẹphe ezi Pyita yele Jọnu t'ẹphe je ẹke ono. ¹⁵ Ẹphe abyaruta bya ekfuru nọ Nchileke tẹ ndu ono, yewaru onwẹphe l'eka Jisọsu ono nata Ume-dụ-Nsọ. ¹⁶ Kele teke ono bẹ bukwa dua l'ẹpha Nnajiufu, bụ Jisọsu b'e meru ẹphe baputizimu; tọ dọ-wa onye ọphu natawaru Ume-dụ-Nsọ. ¹⁷ Ya ndono; Pyita yele Jọnu abya ebyibe ẹphe ẹka; ẹphe anata Ume-dụ-Nsọ ono.

¹⁸ Sáyimonu aphua l'ẹphe nataru Ume Nchileke lẹ ndu ishi-ozí ono byibetsuaru ẹphe ẹka ono; bya ekwe Pyita yele Jọnu okpoga; ¹⁹ sọ: "T'ẹphe menua tẹ ya nweru egbe ike ono; k'ọphu ọo-buje: onye ya byibejeru ẹka; yọ nata Ume-dụ-Nsọ."

²⁰ Pyita asu iya: "Nggú l'okpoga ngu lakwaa l'iyi. ?I tubesu l'ii-zuta iphe Nchileke nuru kẹ mmakanu azuta? ²¹ Ẹ tị yikwa l'ozí-wa; kẹ l'okpoma ngu ta dudu mma l'ifu Nchileke. ²² Taa onwongu uta ejo ọriri ngu ono; kfuru nọ Nchileke t'a maru; ?ọo-guru ngu nvu k'ejo ọriri ono, i riru ono. ²³ Lẹ ya maru l'ọ bụ ẹnya-kfurukfuru jiru ngu ẹhu; ome ejo iphe ekewa ngu ẹgbu."

²⁴ Sáyimonu asu Pyita phẹ: "Byiko; unu kfuru nọ Nchileke t'ẹ b'ọ dọ iphe ono, unu kfuru ono ọphu e-me iya nu."

²⁵ Ya ndono; Pyita yele Jọnu akotsulephu akọ iphe Jisọsu meru; ziebe ozi-oma Nchileke l'ẹke ono; laphushia azu lẹ Jerúsalemu. Teke ẹphe ala bẹ ẹphe tsoru ezi ozi-oma ono lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu lẹ Samériya.

Fílípú yele onye Itiyópiya

²⁶ Ojosi Nnajiufu abyakfuta Fílípú bya asu iya: "Kwakọbe jeshia ọzo ọhuda. Tugbua l'ị -lufu ọzo ono, shi lẹ Jerúsalemu dabua echi-egu jeshia Gáza ono." ²⁷ Fílípú akwakọta; yọ buru iya ejeje. Yo rulephu esu-ọzo ono; phua onye Itiyópiya, kfubekpo buru oke amadu. Nwoke ono b'a haru

àháhá. Yò bụru iya eletaru Kandési, bụ eze-nwanyi Itiyópiya ẹnya l'ẹku iya. O shi jee ọbaru Nchileke ẹja lẹ Jerúsalemu. ²⁸ Yò nọdu l'ụgbo-inya agba ala; l'agụ okfu Nchileke l'ẹkwo, Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke deru. ²⁹ Ume Nchileke asụ Fílipu t'o je l'ụgbo-inya ono je anọnyabe iya. ³⁰ Fílipu ejenyabe iya ntse bya anụa ẹke ọogu ẹkwo Azáya; jì iya: “?O doru ngu-a ẹnya mbụ iphe ìigu?”

³¹ Nwoke ono asụ iya: “?Nanu ẹge oo-shi doo ya ẹnya m'o nwedu onye akpọziru iya ẹya?” Sụ Fílipu t'o nyibata tẹ yẹle iya nọdu l'ime ụgbo-inya ono. ³² Ẹke ono, ọogu l'ẹkwo okfu Nchileke ono bụ ẹke ono, Azáya deru; su:

“Onye ono dụ l'ọ bụ nwaturu,
aakpụ eje egbugbu;
Ọ nọ nwandoo l'ọ bụ
nwaturu, eebyishi ẹji;
To kfu m'ọo akpuru okfu lanu.

³³ E meru iya iphe-iphere;
Nmaa ya ikpe ìnyigirinyi.
?Bụ onye a-tukota ọnu ẹge awa iya gbaru;
L'ẹke a gbakwofuru ndzụ
iya agbakwofu lẹ mgboko.”

³⁴ Nwoke ono aji Fílipu; sụ iya: “Byiko; ?bụ onye bẹ onye nkfuchiru Nchileke ono ekfuru? ?Ookfu okfu ẹhu onwiya; tẹ ookfu okfu ẹhu onye ọdo?” ³⁵ Fílipu awata iya ozi iphe; shiwaphu l'iphe ono, ọogu ono wata iya ozi ozi-oma kẹ Jisọsu. ³⁶ Ẹphe ejenyaa; bya erua ẹke mini nọ. Nwoke ono asụ Fílipu: “?Tọ bụdu mini ndọ-ọ? ?Bụ ngunu kparu iphe ẹ tii medu iya baputizimu l'ẹke-a?”

³⁷ Fílipu asụ iya: “I -gudewaa obu ngu l'ọ ha kweta bẹ ee-mekwa ngu-a baputizimu.”

Yò sụ iya: “Iye-o! Ya kwetawaru l'ọo Jisọsu Kuráýisutu bụ Nwatibe Nchileke.”

³⁸ Nwoke ono asụ onye anga ụgbo-inya ono t'o vudo. Yò bya evudo. Fílipu yẹle nwoke ono ayiru je eruba lẹ mini. Fílipu emee ya baputizimu. ³⁹ Ẹphe erufutalephu lẹ mini ono; Ume Nchileke emee Fílipu; yo mihi; nwoke ono ta phuhe iya ọdo. Onye Itiyópiya ono atụgbua jeshia iphe ooje; ẹhu atsoshi iya ẹna. ⁴⁰ Ẹke a phuru Fílipu ọdo abụwaruru lẹ Azótọsu. Yoo je; l'ekfukashi okfu Nchileke l'ẹkemeke ọbule, o swetakpooru jeye yo rua Sizaríya.

9

Jisọsu afuru Sọlu l'ụzo Damásukọsu (Ndu 22:4-16; 26:12-18)

¹ Sọlu anọdukwaduru l'eyeshi ndu etso ụzo Jisọsu egvu ike; l'eseshikwa iya phụ ike tẹ ya gbushia ẹphe. Yò tųgbua jekfu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; ² je asụ iya t'o deru ẹkwo nụ iya, ya e-koshije l'ulo-ndzuko ndu Ju teke ya ruru Damásukọsu; k'ọphu bụ; ya -phua onye etsoje Ụzo Nnajiufu l'ẹke ono; ya akpụta iya kpuru bya Jerúsalemu: m'ọ bụ nwoke m'ọ bụ nwanyi.

³ Yò tųgbua; byadelephu oru Damásukọsu; iphoro, shi l'imigwe achalephu vji; chaphee ya mgburumgburu. ⁴ Yò daa l'alì mbụ Sọlu; bya anụa olu, sụru iya: “Sọlu! Sọlu! ?Bụ ngunu meru iphe ìikpa iya ẹhu?”

⁵ Sọlu aji iya: “?Bụ onye b'ì bụ; Nnajiufu?”

Olu ono asụ iya: “L'ọo ya bụ Jisọsu, bụ onye-wa, ịkpa ẹhu-wa. ⁶ Gbeshi; bahụ lẹ mkpukpu ono; aa-karu ngu-a iphe ii-me.”

⁷ Yọ kpokpoo ndu ẹphe lẹ Sọlu yị okfu; kẹ l'ẹphe anụ olu ono; ẹphe ẹ-ba phuhunu onye ekfu iya nụ. ⁸ Sọlu egbeshi bya amụsaa ẹnya; ọphu ọophuhedu ụzo. Ẹphe egude iya ẹka; duru iya duba lẹ Damásukọsu. ⁹ Yọ nọkota abalị ẹto phuu; tọ phụ ụzo; to ri nri; to nwe iphe-angungu, shiru iya ọnu.

¹⁰ Yo nweru onye etsoje ụzo Jisọsu, bu lẹ Damásukọsu, aza Ananáyasu. Yọ phụa àphụ; Nnajiufu abyakfuta iya; bya asụ iya: “Ananáyasu!”

Yọ za iya: “Owe; Nnajiufu.”

¹¹ Yọ su iya: “Kwakọbe jeshia l'ụzo ono, eekuje Ụzo-Vudo-Ntumu ono. I -rua l'ụlo Júdasu; nggu ajia ajị onye Tásọsu, eeku Sọlu. Ọ nọ l'ẹke ono ekfu anụ Nchileke; ¹² bya aphụa àphụ; phụa nwoke, eeku Ananáyasu ẹke ọ byaru bya ebyibe iya ẹka l'ishi; k'ọphu ọo-wata ọphu ụzo.”

¹³ Ananáyasu asụ iya: “Nnajiufu; a dụwa l'igwe kfuaru iya okfu nwoke ono; kfukotaru iya ẹjo iphe, o meru ndu nke ngu lẹ Jerúsalemu. ¹⁴ A sụru lẹ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja ziru iya t'ọ bya bya akputa iphe, bụ onye sụru l'ọo nggu bụ Nnajiufu iya.”

¹⁵ Nnajiufu asụ iya: “T'o jeru; l'ọo yẹbedua fọtaru Sọlu t'o jeeru iya ozi; mee tẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju; mẹ iphe bụ ndu bụ eze; mękpo ndu Ízurelụ maru onye ya bụ. ¹⁶ Lẹ ya e-koshi iya iphe-ẹhuka, oo-jekota l'okfu ẹka iya.”

¹⁷ Tọ dụ iya bụ; Ananáyasu atụgbua bya erua; bya abahụ l'ụlo ọbu; bya ebyibe Sọlu ẹka; sụ iya: “Nwunne iya Sọlu; l'ọ kwa Nnajiufu, bụ Jisọsu bẹ sụru tẹ ya bya. Ọ bụ Jisọsu ono bụ onye koshiru ngu onwiya l'ụzo teke i shi abya ẹke-a. Ọ sụru tẹ ya bya emee t'ị phulahaa ụzo ọdo; mẹ t'ị nata Umedụ-Nsọ.” ¹⁸ Teke ono teke onophu; iphe dụ l'ọ bụ ẹkiri eshi Sọlu l'ẹnya phẹ ẹbo daa; yọ wata ọphu ụzo. Yo gbeshi; e mee ya baputizimu. ¹⁹ Yọ bya eria nri; ike adụ iya.

Sọlu ekfu okfu Nchileke lẹ Damásukọsu

Sọlu yẹle ndu etsoje ụzo Jisọsu anọo nwa abalị olemole lẹ Damásukọsu. ²⁰ Yọ wata ojephe l'ụlo-ndzuko ndu Ju; l'ekfuru ẹphe l'ọo Jisọsu bụ Nwatibe Nchileke ono.

²¹ Yọ dụ ndu nuru iya nụ biribiri. Ẹphe asụ: “?Tọ bụdunua nwoke-wa bẹ shi egbushi ndu sụru l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu ẹphe-wa lẹ Jerúsalemu? Iphe o gude bya ẹke-a kwa tẹ ya bya akputatsua ẹphe kpụ-jeru ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja.”

²² Sọlu ekfulee okfu Nchileke ekfushi iya ike atụgbu. Yoo koshi l'ọo Jisọsu bụ Onye Ndzọta ono, Nchileke kwere ụkwa iya ono; l'eyetsuaru iya ẹphe l'ẹnya iya l'ẹnya iya iphe kparu iphe ọ dụ ẹge ono; k'ọphu ndu Ju, nọ lẹ Damásukọsu te nwehedu ọnu-okfu.

²³ A nọkpowaru-o; jeye ndu Ju abya achia idzu kẹ ogbu Sọlu. ²⁴ Ẹphe awata oche nche: eswe l'enyashi l'obu-edukfu mkpukpu ono ẹge ee-shi phụa Sọlu; gbua. Obenu l'ama bya agbaaru iya. ²⁵ Yo be l'enyashi; ndu ọnya Sọlu eworu iya ye lẹ nkata, a tūru eri; pyoo ya l'enu ụzo, e buru l'upho-mkpuma mkpukpu ono; e shi ẹke ono pazita iya.

Sọlu ala azụ lẹ Jerúsalemu

²⁶ Sọlu atụgbua bya erua Jerúsalemu; jeshia tẹ ya jekfube ndu etsoje ụzo Jisọsu. Ẹphe atụko tsuhu Sọlu egvu; kẹ l'ẹphe te kwedu l'ọ bụwa onye etsoje ụzo Jisọsu. ²⁷ Ya ndono; Bānabasụ abya eyeta ẹka; duru iya

jekfushia ndu ishi; bya akọoru ẹphe ẹge Sọlu shi phua Nnajiufu l'esu-uzo; kọkwaaruphu ẹphe ẹge Nnajiufu l'onwiya shi kfuru yeru Sọlu. Yọ bya atọaru ẹphe ọnu ẹge Sọlu gude wata okfushi okfu ike lẹ Damásukọsu lẹ kẹ Jisọsu.

²⁸ Tọ dọ iya bọ; ndu ishi-ozii ono ekweta t'ọ jeje ẹge dọ iya mma lẹ Jerúsalemu. Yo gude ẹpha Nnajiufu l'ekfukashi okfu Nchileke; yọ da kpaa kpaa. ²⁹ Yẹle ndu Ju, atsu Giríku elijeru lẹ ntutego. A nonyaa; ẹphe eselaha t'ẹphe gbua ya. ³⁰ Ndu kẹ chọchi abya anọ ya; duta Sọlu dufu Sizaríya; bya eyeru iya ẹka; yo jeshia Tásọsu.

³¹ Yọ bọru iya bọ lẹ nchị adọ chọchi ndoo; kẹ nwa teke ono; bọ iya bọ ndu ọphu nọkota lẹ Judíya; mẹ Gálili; mẹ Samériya. Chọchi l'evu; l'aka oshihu ike eje. Ẹphe emekpelephu uche-obu Nchileke. Ume-dọ-Nsọ l'eyekwaru ẹphe madzọ; obu l'aka ẹphe oshihu ike.

Pyita eje Lída yẹle Jọpa

³² Pyita etsoru ẹkemeke ọbule l'eje. Yo be ujiku lanu; yo jeshia tẹ yẹle ndu kẹ Nchileke, bu lẹ Lída jia. ³³ Yo rua ẹke ono; bya aphua nwoke, eeku Eníyasu, iphe lonwuru ibe-ẹhu lanu; k'ọphu ọ tọru iya ye l'ulo; yọ nọwa afa ẹsato; to gbeshibua egbeshi. ³⁴ Pyita eku iya: "Eníyasu! Gbeshi; lẹ Jisọsu mewaru t'ị ka mma. Shi l'ẹke ono, ịize ono lufuta." Iníyasu egbeshiwaphu. ³⁵ Iphe bọ ndu bu lẹ Lída; mẹ lẹ Shéronu aphua lẹ Iníyasu bẹ dọwa mma; l'ejephe; ẹphe ekweta l'ọo Jisọsu bọ Nnajiufu ẹphe.

³⁶ Lẹ Jọpa b'ọ nweru nwanyi, bọ onye kẹ Kuráyisutu. Mkpuru-mkpuru bẹ ọonoduje eme ọhuma; l'eyekwaruphu ndu e-te nwedu ẹge ẹphe maru iya onwẹphe ẹka. Ẹpha nwanyi ono bọ Tabyíta, bọ iya bọ "Dókasu" l'okfu Giríku; m'ọ bọ umoro. ³⁷ A nonyaa l'ogege ono; iphe awata iya ememe. Yọ nwuhu. A bya aghuẹbe iya ẹhu; je enyobe iya l'ime ọlo k'eli eli. ³⁸ Ya ndono; ndu etsoje ọzo Jisọsu, bu lẹ Jọpa anọ lẹ Pyita bẹ nọ lẹ Lída, dukwaa ntse lẹ Jọpa ono. Tọ dọ iya bọ; ẹphe ezi ọmadzọ labọ t'ẹphe je ekua Pyita ẹgwegwa. ³⁹ Pyita akwakọbewaphu; tsoru ẹphe. Yo rua; e duru iya nyihu ime ọlo k'eli eli. Ọnwanyi, nji ẹphe ẹ-ta nọhedu adọphee Pyita mgburumburu; tọko ara ẹkwa; l'ekoshitsua ya uwe, nwanyi ono kwashiru teke ọ nọ ndzọ. ⁴⁰ Pyita achikashia ẹphe l'ẹke ono; bya ebyishi ikpere; kfuru nọ Nchileke. Yọ bya aghaa ẹnya lee odzu ono; bya asu: "Tabyíta; gbeshi!" Yọ musaa ẹnya; phulephu Pyita; gbeshi dọgaru adọgaru. ⁴¹ Pyita abya alọta iya l'ẹka; yeru iya ẹka; yo vudo evudo. Pyita abya ekua ndu chọchi l'ẹphe ha; mẹ ọnwanyi ono, nji ẹphe ẹ-ta nọhedu ono; bya eduru Tabyíta nọ ẹphe lẹ ndzọ. ⁴² E kfugbaru iphe ono, meru nọ ono lẹ Jọpa mgburumburu. A dọ igwe kweta l'ọo Jisọsu bẹ bọ Nnajiufu.

⁴³ Pyita eburu l'ulo Sáyimonu; nọo anọno lẹ Jọpa. Sáyimonu ono bukwanu onye emekwaje akpọ-anu t'ọ dọ k'ọphu ee-gude iya eme nka.

10

Pyita ejekfu Koníliyọsu

¹ O nweru onye ishi ndu soja, bu lẹ Sizaríya, ẹpha iya bọ Koníliyọsu. Koníliyọsu bọ onye ishi soja ndu Rómu, achị ndu soja ọkporo ise lẹ "Ọgbo-amị ndu Ítali." ² Koníliyọsu ono bọ onye akwabeje Nchileke ugvu. Yẹle ndibe iya l'ẹphe ha bẹ Nchileke duru lẹ nsọ. Ndu Ju, ẹ-te nwedu ẹge ẹphe maru iya onwẹphe; bẹ ọonoduje anu iphe nshinu. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ọonoduje ekfu anu Nchileke tekenteke. ³ Yo be ujiku lanu l'ẹnyanwu

gbufuwaru l'ishi; yọ phua àphù; elekpo ojozi-imigwe, shi l'èka Nchileke dachangu l'èke ọ bataru bya ekua ya: “Kòníliyosu!”

⁴ Kòníliyosu egude ọtsu-egvu bya elee ojozi-imigwe ono ẹnya; za iya: “Owe-e! ?Bùkwa ole Nnajiufu?”

Ojozi-imigwe ono asù iya: “Nchileke nùakwaru ekfukfu, iikfuje anù iya; bya anataakwaphu iphe-oma ono, iimeshije ono. Nchileke nyatawaru ngu. ⁵ Ye madzù t'èphe je Jọpa je ekua nwoke lanù, aza Sáyimonu, iphe eekuje iya bù Pyita. ⁶ O shi eshishi bya; nọdu l'ùlo nwoke akanya akpọ-anù, eeku Sáyimonu. O buphu lẹ mgboro eze ẹnyimu.” ⁷ Ojozi-imigwe ono, shi ekfu anù iya ono atugbulephu; Kòníliyosu ekua ndu ejeru iya ozi umadzu ẹbo bya eyeru ẹphe onye soja lanù. Onye soja ono bùkwaphu onye Nchileke duru lẹ nsọ. Ọ yì lẹ ndu katsua ọnokube Kòníliyosu ntse ejeru iya ozi. ⁸ Kòníliyosu abya akọeberu ẹphe iphe meru nù; bya ezifu ẹphe t'ẹphe jeshia Jọpa. Ẹphe atugbua jeshia.

⁹ Yo rua nchi-ta-abọhu iya teke ndu ozi ono abyawa oru Jọpa; Pyita enyihu eli okpotsu ọlo ono l'echi oke-eswe; jeshia okfuru nù Nchileke. ¹⁰ A nọnyaa; ẹgu agulahaa ya. Yọ dù iya t'a sù lẹ ya riwaru nri. Nri eshikwaduru l'ọku. Ya ndono; yọ dù iya l'ọ bù mgbenya jipyaberu iya ẹnya. ¹¹ Yọ phua ẹge imigwe gheru ọnu; phua iphe, shi l'igwe ala l'alì; mbù iphe dù l'ọ bù ẹkwà, ha nshinu, e gude l'ishishi iya phẹ ẹno ewozita l'alì. ¹² L'ime ẹkwà ono b'ẹ to nwedù egbe anù, nweru ọkpa ẹno, nọ lẹ mgboko-a, ẹ-ta nọru iya nù; to nwe anù, akpù l'alì, ẹ-ta nọru iya nù; to nwe egbe nwenu, ephe l'eli, ẹ-ta nọru iya nù. ¹³ Yọ nua olu, sùru iya: “Pyita; ngwa; gbeshi gbua; ria!”

¹⁴ Pyita asù iya: “Nnajiufu; wawakwa; kẹ lẹ ya te ribukwaa iphe ẹ-ta gbadù k'eriri; m'ọ bùkwanu iphe, aasọ nsọ.”

¹⁵ Olu ono asùkwa iya phù: “Ba adùkwa teke ìi-sù l'iphe Nchileke sùru t'ẹ b'a sọshi nsọ bẹ aasọ nsọ.” ¹⁶ Iphe ono emelephu ẹge ono ugbo ẹto. E meebe; e wolia ya woba l'imigwe.

¹⁷ Pyita arilahaa iphe àphù ono, ọ phuru ono bù. Yọ gbachia ya ẹnya. Yọ buru teke ono bẹ ndu ono, Kòníliyosu ziru ono chọ-vuru ẹke ọphu bù ọlo Sáyimonu; vudowa l'ọnu-uzo. ¹⁸ Ẹphe ekua oku; jì mẹ Sáyimonu ọphu eekuje Pyita nọ ẹke ono.

¹⁹ Pyita anọdukwadua l'arì iphe àphù phù bù; Ume Nchileke asù iya: “L'o nwekwaru umadzu ẹto, achọ ngu nù. ²⁰ Gbeshilekwaphu nyizita; je tsoru ẹphe. Be ejekwa ọbo obu ẹbo; l'ọ kwa yẹbedua ziru t'ẹphe bya.” ²¹ Pyita enyifuta je asù ẹphe: “L'ọ kwa yẹbedua bẹ unu achọ ọbu: ?Unu byaru ngunu?”

²² Ẹphe asù iya: “L'ọ kwa Kòníliyosu, bù onye ishi soja ndu Rómu, achì ọkporo ndu soja ise bẹ ziru ẹphe t'ẹphe bya. Ọ bù onye obu-oma; buru onye akwabẹje Nchileke ugvu. Ọ bù onye ndu Ju eyeru ugvu nshinu nshinu. Ojozi-imigwe sùru iya t'o zia t'ì bya l'ùlo iya; k'ọphu ọo-nù okfu, ii-kfu.” ²³ Pyita abya eduta ẹphe; ẹphe eje aradù aradù.

Yo be lẹ nchi-ta-abọhu iya; yo gbeshi tsoru ẹphe. Unwunna, bu lẹ Jọpa ahakwaruphu tsoru iya. ²⁴ Yo be mbọku ọphu tso iya nù; yo rua Sizaríya, bù ẹke Kòníliyosu yẹ l'abubu iya l'ẹphe ha; mẹ ndu ọnyà iya, o ziru t'ẹphe bya nọ echeru Pyita. ²⁵ Pyita erutalephu l'ùlo ono; Kòníliyosu agbakfu iya; buru iya pẹ l'ifu; kele iya ekele. ²⁶ Pyita akpù-lia ya; sù iya t'o gbeshi egbeshi; lẹ ya búa madzù ẹge ọ bù. ²⁷ Pyita egudewaru okfu ekfuru Kòníliyosu; ẹphe abahù l'ime ọlo Kòníliyosu, bù ẹke Pyita phuru igwe ọha, dọru iya nù. ²⁸ Yọ sù ẹphe: “L'unubẹdua marua l'onwunu l'ọ dù lẹ

nsọ l'ome-l'alị ẹphebe ndu Ju; t'onye Ju kpakfu onye ẹ-ta bụdu onye Ju; m'ọ kwanu t'ọ nweru iphe yẹle onye ẹ-ta bụdu onye Ju a-nọdu emegba. Obenu lẹ Nchileke koshiwaru iya t'ẹ b'ọ nwekwa onye ya a-sọje nsọ; ọphu too nwe onye ya a-suje l'ẹ t'ọ gbadu ke tẹ ya denyi iya ẹka. ²⁹ Ọ kwa iya meru iphe ya te jekpodua ọkpa ishi iphe, eekuru iya; ya egbeshilekwaphu tsoru ndu, unu ziru t'ẹphe bya iya ekuku. Iphe ya aji nta-a aburu: ?Bụ ngunu bẹ unu ekuru iya?"

³⁰ Kọniliyosu asu iya: "L'ọ bu egbe nta-a nwaraswaphu-a; l'oke-eswe urenyashi nọlephu l'ifu bẹ ya nọ l'ulo iya; ekfu anu Nchileke. Ya bya ele ẹnya; onye yeru uwe, chakotaru pemu-pemu evudowa iya l'ifu. ³¹ Yo ku iya: 'Kọniliyosu!' Ya aza iya. Yọ su iya: 'Lẹ Nchileke nuakwaru iphe mu anọduje ekfu anu iya. L'ọ nyatawaru iphe-oma, mu emeje. ³² Wo tẹ mu ye madzu t'e je ekua Sáyimonu ọphu eekuje Pyita t'ọ bya. O shi eshishi bya; nọdu l'ulo Sáyimonu onye akanya akpo-anu, bu l'iku eze ẹnyimu.' ³³ Tọ du iya bu; ya eyelekwaphu madzu teke onophu t'a bya ekua ngu. Nngu emekwaa ọhuma ẹge-a, i byaru-wa. Nta-a bẹ ẹphe nọkotaakwa l'ifu Nchileke; ngabẹ nchi t'ẹphe nua iphe Nchileke suru t'i kfuru ẹphe."

Onu, Pyita eyeru Kọniliyosu

³⁴ Ya ndono; Pyita awata oye onu; su: "Lẹ nta-a b'ọ dowaru iya ẹnya lẹ Nchileke ta akpọdu mkpocha l'ẹke madzu nọ. ³⁵ Ẹ too kfudu lẹ madzu shi l'alị ọwaa; ọ dudu buru alị ọphu. Iphe bu onye atsu iya egvu; l'emeje iphe-oma bẹ du-wa iya mma. Onye ono b'ọ natawaru. ³⁶ Nchileke ziru ndu Ịzurelu ozi; bya eshi l'ẹka Jisosu Kuráyisutu zia ẹphe ozi-oma k'ẹhu-agu. Ọ bu Kuráyisutu ono bu iya bu Nnajiufu onyemonye ọbule. ³⁷ Unu mawaru iphe, wataru ememe lẹ Gálili jeye yo medzuru Judíya mgburumgburu lẹ Jonu zitsuaru ozi ke baputizimu. ³⁸ Unu nuwaru ke Jisosu, bu onye Názaretu: ẹge Nchileke meru: Ume-du-Nsọ eji iya ẹhu; bya emee; ike adu iya; k'ọphu ọ tukoru ẹkemeke ọbule jekota; l'eme iphe du mma; l'atofuje iphe bu onye Sétanu keru ẹgbu; mee ya; yọ du mma; okfu lẹ Nchileke nọ swiru iya. ³⁹ Ẹphebedua gudekota ẹnya ẹphe phu iphe Jisosu meru lẹ Jerúsalemu; mẹ l'alị ndu Ju mgburumgburu. Ndu Ju akpota iya kpopyabe l'oshi-osweru; yọ nwuhu. ⁴⁰ Obenu lẹ Nchileke meru; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzu l'ọ nọtsuaru abalị ẹto l'ili. Yọ bya emee t'ọ koshi onwiya lẹ ya nọ ndzu. ⁴¹ Ẹ tọ bukwa madzu kpamukpamu b'ọ koshiru onwiya. O bulekwaphu ẹphebedua, l'atu onu iya-a; mbu ẹphebe ndu Nchileke fọtahawaru afota b'ọ koshiru onwiya. Ẹphe l'iya nọkpooru ria nri; ngua iphe-angungu lẹ Nchileke metsuaru t'ọ shi l'ọnwu teta nọdu ndzu ono. ⁴² O ziru ẹphe t'ẹphe je ezia ozi-oma ono t'ọ rudzuru onyemonye ọbule. Su t'ẹphe je araaru iya ndiphe arara; l'ọ bu iya bẹ Nchileke meru onye e-kpe ndu, nọ ndzu; mẹ ndu, nwuhuru anwuhu ikpe. ⁴³ Ndu nkfuchiru Nchileke l'ẹphe ha kfuru iya. Ẹphe suru l'iphe bu onye woru onwiya ye iya l'ẹka bẹ Nchileke e-gude k'ẹpha iya gvaru nvu l'iphe du eji, onye ọbu meru."

Nchileke anu ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju Ume-du-Nsọ

⁴⁴ Pyita akpukwadurua okfu ono l'ọnu ekfu; Ume Nchileke abya ejikota iphe bu ndu anu okfu ono ẹhu. ⁴⁵ Yọ kpoo ndu ke Kuráyisutu ono, ẹphe lẹ Pyita yi ono okfu; lẹ Nchileke nukwaruphu ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju Ume-du-Nsọ.

⁴⁶ Ke l'ẹphe nuru ẹke ẹphe ghatsuaru okfu-alị ẹphe; gudetsua okfu, Ume-du-Nsọ ekoshi ẹphe ekfu okfu; aja Nchileke ajaja. Pyita asu: ⁴⁷ "Keshinu ndu-wa natawaru Ume Nchileke ẹge ẹphebedua nataru-a; ?buhunu ngunu

a-kposhi t'è b'e me ephe baputizimu.”⁴⁸ Yò sù t'e gude ephe Jisòsu Kuráyisutu meshia ephe baputizimu. E meebe; ephe aròo ya t'ephe l'iya nõfua nwa abalì olemole.

11

Iphe meru lè Sizariya

¹ Ndu ishi-ozì; mē unwunna, nõ lè Judíya mgburumgburu anya lè ndu è-ta bũdu ndu Ju nataru okfu Nchileke. ² Pyita alaphulephu azù lè Jerúsalemu; ndu Ju awata iya òta ùta; ³ jì iya: “?Bù ngũnu meru iphe ì jeru kè ndu akpapyì tē nggu l'ephe rigba nri?” ⁴ Pyita eshilephu l'ishi kòkotaru ephe iphe meru nõ l'ò ha nanũ nanũ; sù ephe:

⁵ “Lè ya nõ lè Jòpa l'ekfu anũ Nchileke. A nõnyaa; yo gbe dù l'ò bù mgbenya jìpyaberu iya enya. Ya phua àphù; phua ekwa, ha ùsa, e gude l'ishishi iya phè eno shi l'imigwe apazita l'alì. Ekwa ono abyaruta l'iya phũ ntse bya evudo. ⁶ Ya abya elezita iya enya òhuma; phũkota iphe bũkpo anũ, nweru òkpa eno; mēkpo iphe, bù anũ-egu-egbudu; mēkpo iphe bù anũ, akpũ l'alì; mēkpo iphe bù unwenu, ephe l'eli. ⁷ Ya anũ olu, sũru iya: ‘Pyita! Ngwaa; gbeshi gbua iphe ono ria!’ ⁸ Ya asũ iya: ‘Nnajiufu; wawakwa; lè ya te erikwa. L'iphe è-ta gbadũ k'eriri; m'ò kwanu iphe aasò nsò te shibukwaa ya onũ.’ ⁹ Okfu ono, shi l'imigwe ono asũ iya: ‘Ba adũkwa teke ìi-sũ l'iphe Nchileke sũru t'è b'a asòshi nsò bē aasò nsò.’ ¹⁰ Iphe ono emee ege ono ugbo èto. E meebe; e wolihu iphe ono woba l'imigwe. ¹¹ Teke ono kwaphu bē umadzu èto, e shi lè Sizariya zia t'ephe bya ekua ya byarutaleruphu l'ũlo, ya nõ. ¹² Ume Nchileke asũ iya tē ya tsolekwaruphu ephe; tē ya be ejekwa òbo obu èbo. Unwunna-wa, nõ l'èke-a ephe ishingu etsoru iya je Sizariya òbu; ephe atũko bahũ l'ũlo Koníliyòsu. ¹³ Koníliyòsu akòoru ephe lè ya phũru ojozi-imigwe, bya evudo l'ime ùlo iya. Ojozi ono asũ iya t'ò ye madzũ t'è je ekuaru iya nwoke, aza Sáyimonu, iphe eeku je iya bù Pyita. ¹⁴ Sù iya lè Pyita ono e-kfuru iya okfu, Nchileke, e-gude dzòfuta yèle ndibe iya. ¹⁵ Ya ndono; ya abya abyaruta bya awatalephu okfu okfu; Ume-dũ-Nsò abya eji ephe èhu ege ono, o jiru iya ephebedua lè mbũ ono. ¹⁶ Ya anyata lè Nnajiufu sũru: ‘Lè Jõnu gude mini mee baputizimu; òbu l'ephebedua ee-gude Ume-dũ-Nsò mee ya.’ ¹⁷ O doru enya lè Nchileke nõru ndu è-ta bũdu ndu Ju iphe ono, ò nõru ephebedua, bù ndu Ju teke ono, ephe nataru Jisòsu Kuráyisutu l'òo ya bù Nnajiufu ephe ono. Òo ya bù; ?bù onye bē ya bù kè tē ya akpòshi iphe Nchileke eme.”

¹⁸ Ya ndono; ephe anũtsule iya phũ; tabuhu Pyita ùta bya awata okele Nchileke ekele teke ono; sù: “L'òo ya bù lè Nchileke hakwaruphu ndu è-ta bũdu ndu Ju ùzo t'ephe taa onwèphe ùta iphe dù eji, ephe meru; gbanwee umere; nata ndzũ òphungu.”

Aawata Chõchi lè Antiyoõku

¹⁹ Ndu a chikashiru lè mkpamehu, a kparu ndu chõchi teke ono, e gburu Sutívinu ono agbakashihu jeshia Finíshiya; mē Sáyipurosu jeyekpo lè Antiyoõku. Yò bũleruphu ndu Ju nwenkinyi bē ephe ezi ozi-õma ono teke ono. ²⁰ Obenu lè ndu chõchi ono, ndu òphu shi Sáyipurosu; mē Sayiríni tũgburu je je ekfukashiaru ndu è-ta bũdu ndu Ju, bugbaa l'èke ono ozi-õma kè Nnajiufu, bù Jisòsu. ²¹ Nchileke eyeru ephe èka; a dù igweligwe kweta l'òo Jisòsu bù Nnajiufu.

²² E kfukashia kè ekwekwe ono; k'òphu o ruru ndu chõchi Jerúsalemu lè nchì. Ndu chõchi Jerúsalemu eye Bánabasu t'ò je Antiyoõku. ²³ Yo rua je

aphua egbe eze-iphe-oma, Nchileke emeru ndu ono. Ehu atsọo ya ena. Yo sụ ephe t'ephe gudekpelekwaphu ire-lanụ nọdushia ike l'eka Nnajiufu ege ephe tumberu l'obu ephe; ²⁴ kele Bánabasu ono bukwanu okpobe madzu. Ume-dụ-Nsọ jiru iya ehu; yo gude obu iya l'ọ ha kweta ke Nchileke. Ya ndono; Nnajiufu akafua oyekwa ndu ha l'igwe le chochi.

²⁵ E meebe; Bánabasu atugbua jeshia ocho Sọlu le Tásosu. ²⁶ Yo bya aphua ya; duta iya byatashia Antiyoku. Ephe ebo ono anọo mkpurophu afa l'eke ono; ephe le ndu chochi anodu; ephe ezikota igweligwe madzu ozi-oma ono. O kwa le Antiyoku b'e vutsukpo ụzo kua ndu etso ụzo Jisosu "ndu ke Kuráiyisutu".

²⁷ Teke ono b'o nweru ndu nkfuchiru Nchileke, shi le Jerúsalemu bya Antiyoku. ²⁸ Onye lanu be epha iya bu Ágabosu. Ágabosu egbeshi gude ike Ume Nchileke sụ l'ejo-egu abyakwa le mgboko mgburumgburu. Ejo egu ono emekochaa bya abyaa teke Kulódiyosu bu eze ali ono. ²⁹ Ndu ke Kuráiyisutu ono achia idzu t'onyenonu tua iphe ege ike iya beru t'e wolaaru unwunna, bu ndu ophu bu le Judíya. ³⁰ Ephe emee ya ege ono. E woru iphe obu, a tutaru obu nu Bánabasu yele Sọlu; ephe ewolaaru ndu, e meru ogurennya chochi.

12

Eegbu Jémusu; atuchi Pyita

¹ Yo buru teke ono be eze, bu Hérodu haru dabẹ ndu chochi eka; k'ophu oo-kpufu ephe mbeke. ² Yo gude Jémusu, bu nwunne Jonu; buta iya ishi. ³ Yo bya aphua l'egbugbu, ya gburu nwoke ono be du ndu Ju mma; yo gundefua Pyita. Teke o guderu Pyita bu l'ephe agba Aji Buredi, e te kodu ekoko. ⁴ Yo gude Pyita; tua ya mkporo. A bya eye ndu soja iri l'ishingu t'ephe duje eno-eno l'eche iya nche. Iphe Hérodu shi ari bu l'oo teke a gbaeberu aji ono; ya akpufutaru iya oha. ⁵ Ya ndono; Pyita anodu l'ulo-mkporo; ndu chochi ekfukpelephu anu Nchileke l'okfu ehu iya.

Ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu adzo Pyita le mkporo

⁶ Yo be l'enyashi, bu nchi -bọhu; a kpuru Pyita kpufutaru oha; Pyita anodu eku mgbenya; ndu soja labu anoru iya ye l'echilabu; l'eche iya nche. E woru mkpakobe labu ye iya l'eka. Ndu soja anodugbaa l'eche nche l'onu-uzo oka-mkporo ono. ⁷ A bya ele enya; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu evudowa l'eke ono, Pyita no ono. Ulo-mkporo ono mgburumgburu achakotalephu ke phoo. Ojozi-imigwe ono abya enwua Pyita eka; tee ya; wo iya: "Ngwaa; tehu!" Mkpakobe ono, e yeru Pyita l'eka labu ono agbabushihu; dashia l'ali. ⁸ Ojozi-imigwe ono asu iya: "Ngwaa; chita uwe ngu yee; nggu eye akpokpa ngu egwegwa." Pyita abya emee ege e kfuru iya. Ojozi-imigwe ono asu iya: "Chita ukpo ngu tuphua onwongu; tso iya azu." ⁹ Pyita etsoru iya; ephe eshi l'ulo-mkporo ono lufushia. Pyita ta ma l'iphe ono, ojozi ono eme ono be bu iphe, meru ememe. Yo tubesu l'ọ bu nro be ya arọ. ¹⁰ Ephe abya esweta ndu nche ke ivuzo; bya esweta ndu ke ebo; gbururu jeye: ephe ejerua onu-uzo, eeshije abata le mkpukpu ono. Eke ono b'e gude ibo-igwe guchia onu iya; ogu-nggamgbo ono aguhaa l'onwiya; ephe abya esweta; tugbua. Ephe etsoru mgbadamgba lanu l'ime mkpukpu ono. Ya ndono; a bya ele enya; ojozi-imigwe ono emihuwanu; paru Pyita haa nkinyi iya.

¹¹ Pyita egbe bya amaru iphe, shi eme nū teke ono. Yò sù: “L'òo nta-a b'o doru iya ɛnya l'iphe-a bɛ bɛ iphe eme lɛ madzɔ. L'ò bɛ Nnajiufu bɛ yeru ojozi-imigwe iya; yò bya adzoo ya l'ɛka Hérođu; dzoo ya l'ɛka iphemiphe obule, ndu Ju shi arɪ l'ɛphe e-me iya.”

¹² Yò malɛruphu ɛke ọ nọ; tugbua teke ono jeshia kɛ Méri phɛ, bɛ iya bɛ nne Jonu Maku. A dɛ l'igwe dzua l'ɛke ono; l'ekfu anɔ Nchileke. ¹³ Pyita abya akua ɛka l'ibo. Nwata mgboko obu, yɛle madzɔ bu agbaru jeshia ɔmaru onye obu. ɛpha nwata mgboko ono bɛ Róda. ¹⁴ Yò nua olu Pyita; ɛhu atsoo ya ntumatu; k'ophu bɛ l'ɛ to gbe gɛhahedu nɛ ɔlo obu. Yo gbe gbaphu azɔ je echiaru ɛphe mkpu: l'ò kwa Pyita bɛ vudo l'onu ɔzo ono. ¹⁵ ɛphe asɔ iya: “?Bɛ ɔgvu eme ngu tɔo?” Yoo kfushilee iphe ookfu ike. ɛphe asɔ l'oo-me buru l'òo ojozi-imigwe Pyita.

¹⁶ Pyita l'akukwaphu ɛka ɛge ɔoku iya. E meebe; ɛphe agɛhaa ɔzo ono. Yò dɛ ɛphe biribiri l'ɛphe phuru iya. ¹⁷ Yo meeru ɛphe ɛka ɔpopo t'ɛphe dobekwa ɔnu ndo; ngaberu iya nchi. Yò bya eshi ishi lanɔ kooru ɛphe ɛge Nnajiufu shi dufuta iya lɛ mkporo ono. Yò sù ɛphe t'ɛphe kooru iya Jémusu; mɛ ndu ɔphu bɛ unwunna. Yo kfutsua ɛge ono tugbua jeshia ibyiya ɔdo.

¹⁸ Yo be l'utsu; yo ji ndu soja ono, nọ lɛ nche ono ɛnya ɛge Pyita jekpooru iya. ɛphe agbakashilaha kata kata kata ɛge ɛphe e-me iya. ¹⁹ Hérođu asɔ t'a choo Pyita. A choo ya nta; choo ya imo; ta phɛ iya. Yò jibe ndu nche ono aji; bya ezi t'e je ebutatsua ɛphe ishi.

E metsua; Hérođu eshi lɛ Judiya jeshia Sizariya; je anota l'ɛke ono.

Hérođu erehu lɛ ndzɔ

²⁰ A nonyaa; okfu adaaru Hérođu yɛle ndu Táya; mɛ ndu Sayidónu. Hérođu avoru oku ghua ɛhu. ɛphe afoo madzɔ; woru ɛphe ye t'e je aroo Hérođu. ɛphe evuru ɔzo je aroo-butaodu Bulásutosu, bɛ iya bɛ onye eleta ɛnya l'ufu-eze; bɛ ɛphe jekfuru eze teke ono je aroo ya t'e doshia okfu ono; okfu l'ò bɛ l'alɪ ɛke ọ bɛ eze b'e shi ewotaru ndu ndu-ɛphe nri eriri.

²¹ Yo be mboku, Hérođu yeru okfu ono; yò bya eyee uwe eze iya; bya asugaru l'aba-eze iya; wata okfu l'eyeru ndu ono. ²² ɛphe atua ɔzu; wo: “E tɔ buhekwa madzɔ mmakanɔ ekfu okfu-wa-o! Ọ buakwa iya bɛ nchi-o!” ²³ Teke ono teke onophu; ojozi-imigwe, shi l'ɛka Nnajiufu abya echitakpelephu Hérođu tɔa gbaa; okfu l'ò haru; e wota ugvu, gbaru t'a kwabɛ yɛbe Nchileke nwɛnkinyi iya gbe akwabɛ yɛbedua. ɛhonwu abya eripyabe iya; yò nwuhu.

²⁴ Okfu Nchileke akakpooru abarahɔ dzuru ɛkemeke obule; a kakpooru ɔdu l'igwe kweta kɛ Nnajiufu.

Aafota Bánabasu yɛle Sɔlu t'ɛphe je ozi-oma

²⁵ Bánabasu yɛle Sɔlu ejeebe ozi, e ziru ɛphe; shi lɛ Jerúsalemu laphushia azɔ lɛ Ántiyoku. ɛphe eduta Jonu Maku; ɛphe l'iya ayiru.

13

¹ Lɛ chochi, nọ lɛ Ántiyoku b'o nweru ndu nkfuchiru Nchileke, nọ iya nɛ; mɛ ndu ezije okfu Nchileke. ɛpha ɛphe bɛ Bánabasu; mɛ Símiyónu, onye ɛpha etushi iya bɛ Náyiya, bɛ iya bɛ Nwui; mɛ Lúsiyosu, bɛ onye Sayirini; mɛ Sɔlu; mɛ Manéyenu, onye bɛ yɛle Hérođu, bɛ eze b'e hefutaru l'ufu lanɔ. ² Yo be ujiku lanɔ, ɛphe nokobe; l'abaru Nchileke ɛja; aswi aswiswi

ekfu anụ iya; Ume-dụ-Nsọ asụ ẹphe: “Unu ọfuru iya Bánabasu yẹle Sọlu t'ẹphe je ejeeru iya ozi, ya kuru ẹphe t'ẹphe jeeru iya.”

³ Ẹphe abya aswị-gee aswịswi ono; kfuwa nụ Nchileke bya bya ebyibe ẹphe ẹka; bya ezifu ẹphe t'ẹphe je.

Iphe meru lẹ Sáyipurosu

⁴ Keshinu ọ bụ Ume-dụ-Nsọ ziru Bánabasu yẹle Sọlu t'ẹphe jeeru iya ozi; ẹphe atugbua jeshia Selúsiya je abahu l'ugbo-mini; jeshia ikfuli Sáyipurosu. ⁵ Ẹphe ejerua Sálamisú; bya ekfua kẹ Nchileke l'ulo-ndzuko ndu Ju, nọgbaa l'ẹke ono. Ẹphe lẹ Jọnu Maku ayikwaruphu t'ooeyeru ẹphe ẹka.

⁶ Ẹphe atugbua kwaseru ikfuli ono jeye: ẹphe abya erua Páfosu. L'ẹke ono bẹ ẹphe phuru onye Ju, eme amamanshi; sukwapu lẹ ya ekfuchiru Nchileke. Ẹpha iya bụ Ba-Jisosu. ⁷ Yẹle ọ-chi-ọha, achi ikfuli ono eshikwanu ọnya. Ẹpha ọ-chi-ọha ono bụ Séjiyosu Pọlosu. Ọ-chi-ọha ono bẹ bụ nwoke, kwata maru iphe nshinu. Yọ bya ekua Bánabasu yẹle Sọlu; okfu l'ọ dū iya tẹ ya nua okfu Nchileke. Ẹphe abyakfutashia ya. ⁸ Ya ndono; Ba-Jisosu eselaha tẹ ya kposhia iphe Sọlu phẹ byaru; ẹke tọ dudu iya t'eze nwoke ono kwe kẹ Nchileke. Iphe eekuje Ba-Jisosu l'okfu Giríku bụ Élimasu, bụ iya bụ onye amamanshi. ⁹ Ya ndono; Ume-dụ-Nsọ abya eji Sọlu ẹhu. Ẹpha ọdo, eekujekwapu Sọlu bụ Pọlu. Pọlu abya áphùbe onye amamanshi ono ẹnya; ¹⁰ sụ iya: “Nggube nwatibe Obutuswe-a! Nggube onye anọduje emebyishi iphemiphe ọbule, dū mma emebyishi! Ẹ to nwedu egbe ụgho, ẹ tị ghodu; to nwe egbe ẹregede, ẹ tị gbadu. ?Bụ teke ole b'ii-hakpọo ogude ẹjo-ire ekfubyishi ọkpobe okfu kẹ Nchileke? ¹¹ Nta-a bẹ Nchileke e-byi ngu ẹka. Tsube nta-a bẹ ii-watalẹphu ọtsu ishì. Yọ buru ẹge ono bẹ ii-tsụ iya nọo nwabalì olemole.”

Teke onophu; ẹnya agbawa iya phụ tsabalangu. Yo bukulaha ebuku; chọlaha onye e-gude iya ẹka. ¹² Ọ-chi-ọha ono aphua iphe ono, meru nū ono; woru onwiya ye Nnajiufu, bụ Jisosu l'ẹka; kẹ l'iphe kẹ Jisosu ono, e ziru iya ono bẹ dūru iya biribiri.

Iphe, meru lẹ

Ántiyọku Pyisídiya

¹³ Pọlu phẹ abya abahu l'ugbo lẹ Páfosu; jeshia Péga, bụ mkpukpu, nọ lẹ Pamfíliya. Ẹphe erua ẹke ono; Jọnu Maku aparu ẹphe haa; laphushia azu lẹ Jerúsalemu. ¹⁴ Ẹphe eshi lẹ Péga tugbua jeshia Ántiyọku Pyisídiya. Yo be mbọku ọtu-ume; ẹphe abahushia l'ulo-ndzuko ndu Ju; je adugaru anọdu. ¹⁵ A gube iphe aagu agu, shi l'ekwo ekemu Mosisu; mẹ ọphu shi l'ekwo ndu nkfuchiru Nchileke; ndu ishi ulo-ndzuko ono asụ t'e kfu Pọlu phẹ: “Ndibe ayi; ọ -buru l'o nweru iphe, unu e-kfu gude dua ndu-wa, nọ l'ẹke-a ike; unu kfuwa ya-o.” ¹⁶ Ya ndono; Pọlu egbeshi; bya apaliaru ẹphe ẹka t'ẹphe nọdu nwandoo.

Yọ sụ ẹphe: “Unubẹ ndu Ízurelụ ibe iya; mẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju; unubẹ ndu Nchileke dūru lẹ nsọ. ¹⁷ Nchileke kẹ ndu-wa, bụ ndu Ízurelụ-a; bẹ ọfataru ndiche ẹphe; mee ẹphe; ẹphe aha l'igwe teke ẹphe shi buru ndu mbyamubya l'alì Íjiputu. Nchileke gude eze ike nk'iya dufuta ẹphe l'alì Íjiputu. ¹⁸ Yọ takpẹlephu nshi; dua ẹphe ụkporo afa ugbo ẹbo l'echi-egu. ¹⁹ Yọ lụ; lufu mba ẹsaa l'alì Kénanu; bya ewota ndibe iya dochia ẹke ono, ndu ono shi buru ono. ²⁰ Ẹphe abya ebua l'alì ono unu afa l'ụkporo afa labu l'afa iri.

“Yọ bya eyelahaaru ẹphe ndu ikpe jeye l'ogbo kẹ onye nkfuchiru iya, bụ Sámuwelu. ²¹ Yo be teke a nọnyaaru; yọ dọ ẹphe t'a sụ l'ẹphe nweru eze; Nchileke abya afọtaru ẹphe Sọlu, bụ iya bụ nwatibe Kìshu, shi l'eri Bénjaminu t'ọ bụru eze ẹphe. Yọ bụru eze ono; chia ẹphe ụkporo afa ugbo ẹbo. ²² Nchileke ewofulephu onye onanu; bya afọta Dévidi t'ọ bụru eze ẹphe. Nchileke kfuru okfú ẹhu Dévidi; sụ: ‘L'ọo Dévidi, bụ nwatibe Jesi bụ onye nọ iya l'obu; onye e-mekota iphemiphe ọbule, ya tọberu.’

²³ “Ọ bụ o-shi-l'eri Dévidi ono, bụ iya bụ Jisọsu bẹ Nchileke meru Onye Ndzọta kẹ ndu Ízurelu, bụkwanu iya bụ iphe Nchileke kweru ụkwa iya. ²⁴ Tẹmanu Jisọsu abya bẹ Jọnu vuhawaru ụzo raaru iya ndu Ízurelu mgburumgburu arara t'ẹphe taa onwẹphe ụta iphe dọ ẹji, ẹphe meru; ghaa umere lakfuta Nchileke t'e mee ẹphe baputizimu. ²⁵ Yo rudelephu teke Jọnu abyawa ojege ozi iya; yọ sụ ẹphe: ‘?Bụ onye bẹ unu tubesu lẹ ya bụ? Ẹ tọ kwa yẹbedua bụ onye ono, unu ele ẹnya iya ono. Obenu l'onye onanu e-mekochaa tso iya l'azụ; mbụ onye ya te dzukpoduanu kẹ tẹ ya tọfu eri akpọkpa, o yeru l'ọkpa.’

²⁶ “Ụnwunna iya; unubẹ ndu, shi l'eri Ébirihamu; mẹ ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju, nọ l'ẹke-a; unubẹ ndu ọphu Nchileke duru lẹ nsọ: Ọ bụ unu l'ẹphe; bẹ Nchileke ziru ozi ono t'e zia l'ọo Jisọsu adzọ ndzụ. ²⁷ Ndu bu lẹ Jerúsalemu; mẹ ndu ishi ẹphe ta makpọkwaanu l'ọo Jisọsu bụ Onye Ndzọta ono. Ẹ to dokpoduanu ẹphe ẹnya; mbụ okfú, ndu nkfuchiru Nchileke, aaguru ẹphe iphe bụ mbọku ọtu-ume, mụturu amuta. E meebe; ẹphe egbe mee nọ t'iphe ndu nkfuchiru Nchileke ono kfuru rekota ẹge e kfuru iya; bụ iya bụ teke ẹphe kperu Jisọsu nkfugbu. ²⁸ Ẹphe asụ tẹ Páyileti haa t'e gbua ya; l'ẹ-ba bụ l'o nweru iphe, ẹphe maru, ẹphe a-sụ l'ọo iphe kparu iphe e gude egbu iya. ²⁹ Ẹphe emeebelephu iphemiphe ọbule, ẹkwo okfú Nchileke kfuru lẹ nk'iya; bya eshi l'oshi-osweru ono pazita iya; lia. ³⁰ Obenu lẹ Nchileke meru t'o shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ. ³¹ E meebe; yo woru onwiya koshi ndu ẹphe l'iya shi lẹ Gálili yiri jee Jerúsalemu. O koshiru ẹphe onwiya abali olemole. Nta-a bẹ ẹphe vudotsua ekfuru ndu Ízurelu iphe ẹphe phụ-butaru lẹ kẹ nk'iya. ³² Iphe ẹphe byaru bụ t'ẹphe bya akọoru unu ozi-oma ono, bụ iya bụ l'iphe ono, Nchileke kweru ndiche ẹphe ụkwa iya ono ³³ b'o meekwaru ẹphebe o-shi-l'eri ẹphe teke ono, o meru Jisọsu; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono. Yọ bụru iphe ono bụ iphe e deru lẹ Egvu-oma k'ẹbo; sụ:

“ Ị bụ Nwatibe iya kẹ nwoke;
tsube ntanụ; bẹ ya bụwa
Nna, mụru ngu nụ.*

³⁴ Nchileke kfukwaruphu lẹ k'oshi l'ọnwu mee ya t'o teta nọdu ndzụ t'ẹ b'ọ nwuhuhe anwuhu; ọphu ọ bụru k'orehu erehu; sụ:

“ ‘Ya e-meru unu iphe-oma ono, dọ nsọ,
ẹ-ta aruhudu aruhu ono,
ya kweru Dévidi ụkwa iya ono.’†

³⁵ Ọo ya meru iphe o kfukwaruphu l'ẹke ọdo; sụ:

“ ‘Ẹ tii kwedu t'onye nke ngu,
i yeru obu rehu erehu.’‡

³⁶ “Iphe ono ta bụkwa Dévidi b'e kfuturu iya; kẹle Dévidi meru uche-obu Nchileke l'ogbo nk'iya. Yọ bya anwuhu; e lia ya l'ẹke, e liru nna ayi oche

* **13:33** 13:33 Egvu 2:7. † **13:34** 13:34 Azá 55:3. ‡ **13:35** 13:35 Egvu 16:10.

phe; yọ nọdu l'ẹke ono rehu. ³⁷ Obenu l'onye ono, Nchileke meru; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ ono te rehudu erehu.

³⁸ "T'o dokwaa unu ẹnya; unwunna mu; l'ọo Jisọsu ono bẹ Nchileke shi l'ẹka iya tọ-fuaru unu ọzo, unu e-shi t'ọ gụaru unu nvụ l'iphe dụ ẹji, unu meru. ³⁹ L'ekemu Mosisu ta duka ike mee unu t'unu buru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Obenu lẹ teke unu gudewa obu unu l'ọ ha woru onwunu ye Jisọsu ono l'ẹka bẹ Nchileke a-gukotaru unu nvụ l'iphe bụ iphe dụ ẹji, unu meru. ⁴⁰ Ọo ya bụ; t'unu letakwa ẹnya tẹ iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru ono be me unu. Lẹ ẹphe sukwaru:

⁴¹ " 'Unu nenu; unubẹ ndu
ono, akpọ Nchileke
ẹbo-ẹbo l'afu ono;
T'o jikwa unu ẹnya;
t'unu laa l'iyi;
kẹ l'iphe ya e-me l'ogbo unu-a
bẹ unu ta byadu bya
ekweta l'ọ bụ oswi-okfu;
m'o -ruhuru e kfuaru iya unu.' "§

⁴² Pọlu yẹle Bánabasu alufudelephu l'ulo-ndzuko ono; ndu ono arọo ẹphe t'ẹphe lafukwaa azu mbọku ọtu-ume ọphu tso iya nụ; bya akofuaru ẹphe iphe ono. ⁴³ Ndu ono agbakashihulephu; ndu Ju; mẹ ndu ọhodo, meru onwẹphe ndu Ju etsoru Pọlu yẹle Bánabasu phe. Pọlu phe ekfushiaru iya ẹphe ike; t'ẹphe ba ahakwa eze-iphe-oma, Nchileke meru ẹphe.

⁴⁴ Yo be mbọku ọtu-ume ọdo; yọ phọdu nwanshi mẹ iphe bụ mkpukpu ono phuu awufutakota bya l'ulo-ndzuko ono ọnu okfu Nchileke. ⁴⁵ Ndu Ju aphulephu igwe ọha ono; jilahaaru ẹphe ijimẹnya; wata ọnashi iphe Pọlu ezi anashi; l'ephu iya iphu. ⁴⁶ Pọlu mẹ Bánabasu awata iya okfushi ike; mbụ ẹphe ta tsu egvu. Ẹphe asu: "Ọo unubedua, bụ ndu Ju b'ọ gbaru kẹ t'e vuru ọzo zia ozi-oma-wa. Obenu lẹ keshinu unu jikaru iya; unu te kwe l'unu dụ k'onwe ndzụ gbururu jeye bẹ ayi a-ha unu; cheeru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ifu nta-a. ⁴⁷ L'ọ kwa iphe ono bụ iphe Nnajiufu ọtaru ayi; zia ayi teke ono, ọ sụru:

" 'Ya ọtaru unu t'unu buru
iphoro kẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju.
T'unu gude ozi ono,
Nchileke e-shi dzofuta ndiphe ono
jegbaru mgboko.' "*"

⁴⁸ Ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju anụ ya; ẹhu atsoo ẹphe ẹna; ẹphe ajalahaazi ozi-oma kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu ajaja. Ndu ono, Nchileke guhawaru lẹ ndu e-nwe ndzụ gbururu jeye ono abya ekweta kẹ Kuráiyisutu; woru onwẹphe ye iya l'ẹka.

⁴⁹ Ozi-oma kẹ Nnajiufu edzuru ekemeke ọbule l'uswe iya ono. ⁵⁰ Ndu Ju akpalia unwanyi, ẹ-ta bụdu ndu Ju, bụ ndu nweru ẹnya lẹ mkpukpu ono; bukwaruphu ndu amụ ẹka ndu Ju. Ndu Ju ono akpalia unwanyi ono; mẹ ndu bụ ishi lẹ mkpukpu ono; l'eyeshiru ẹphe ọku t'ẹphe chifu Pọlu phe. Ẹphe awata ọkpa Pọlu yẹle Bánabasu ẹhu; chifu ẹphe l'alị ono. ⁵¹ Ndu ishi-ozu ono ajishiaru ẹphe udzu-eja, nọ ẹphe l'okpa; tugbua; yọ buru ẹphe oje Ayikóniyomu. ⁵² Ẹhu atsoo ndu kẹ Kuráiyisutu, nọ lẹ Antiyọku ẹna. Ume-dụ-Nsọ ejikota ẹphe ẹhu.

14

Iphe, meru lẹ Ayikóniyomu

¹ A bya erua lẹ Ayikóniyomu; Pọlu yẹle Bánabasu abya abahuwaphu l'ulo-ndzuko ndu Ju; je ekfutakpoo okfu ono; k'ophu igweligwe ndu Ju mẹ ndu Girísu kwetaru woru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka. ² Obenu lẹ ndu Ju onanu, ẹ-te kwetadu nọ ono; jeru je akpalia ndu ophu ẹ-ta bọdu ndu Ju; l'eyeshiru ẹphe oku; k'ophu ẹphe kporu unwunna ono ashi. ³ E meebe; ndu ishi-ozí ono anọdu l'ẹke ono; kpoo ukfu ogologo. Ẹphe anọdu l'ẹka Nnajiufu; asa nk'ia kpa kpa. Nnajiufu emee tẹ ike ome iphe-ophulenya; mẹ iphe-ohubama, dughbaa biribiri dọ ẹphe; shi ẹge ono koshi l'iphe ono, ẹphe ezi lẹ k'eze-iphe-oma iya ono bọphu ire-lanọ. ⁴ Ndu mkpukpu ono ekee onwẹphe ẹbo: ndu asọ l'ọọ kẹ ndu Ju bọ iya; ndu asọ l'ọọ kẹ ndu ishi-ozí ono bọ iya.

⁵ Ndu ono, ẹ-ta bọdu ndu Ju ono; ẹphe lẹ ndu ophu bọ ndu Ju; mẹ ndu ishi ẹphe achia idzu t'ẹphe ripyabe ndu ishi-ozí ono; tugbushia ẹphe lẹ mkpuma. ⁶ Ya ndono; ama abya agbaaru ndu ishi-ozí ono; ẹphe agbalaa jeshia Lísutura; mẹ Débi, bọ mkpukpu labọ, nọtsua lẹ Layikóniya; męwaru ndu ọdo, bunyabetsua ẹphe. ⁷ Ẹke ono bẹ ẹphe je anọdu l'ezí ozi-oma ono.

Iphe, meru lẹ Lísutura; mẹ Dábe

⁸ Lẹ Lísutura b'o nweru nwoke lanọ, iphe lonwushiru okpa phe ẹbo. Yọ buleruphu ngvuru keshinu nne mọru iya. To jebua ije; yọ buleruphu anọdu bẹ ọonoduje. ⁹ Yọ nọdukpelephu l'ẹke ọ nọ; ngabẹ nchí l'iphe Pọlu ekfu. Ya ndono; Pọlu aphulephu l'ọ kwetawaru k'ophu ee-me iya t'ọ ka mma l'iphe, eme iya nọ; yọ bya adabe nwoke ono ẹnya l'ifu; ¹⁰ kfushia okfu ike; sọ iya: "Gbeshi; vudo evudo l'okpa ngu!" Nwoke ono akfulihu; tsoru ekemeke obule dzọ-phelaha. ¹¹ Iketuma ndu ono aphulephu iphe Pọlu meru; gude okfu-alí ẹphe, bọ iya bọ okfu ndu Layikóniya chilaha o-ji-l'ẹka-togbo: "L'ọ kwa oke agwa, doberu ẹphe; bẹ ghoshiru madzọ byakfuta ẹphe!" ¹² Ẹphe asọ lẹ Bánabasu bọ oke agwa, eekuje Zeyúsu; Pọlu aburu agwa ophu eekuje Hémisu; keshinu ọ bọ iya ekfu okfu. ¹³ Ya ndono; onye agwajẹ Zeyúsu eshi l'eze-ulo agwa ono, nọfuru anọfu iche lẹ mkpukpu ono chita oke-eswi yẹle igu-oshi; byatashia l'obu-educfu mkpukpu ono tẹ yẹle igwe oha ono gbua; gude chiaru ndu ishi-ozí ono ẹja.

¹⁴ Bánabasu yẹle Pọlu anulephu iphe ẹphe abya ememe; lajahutsua uwe ẹphe ẹbo; gbachia gbakfube igwe-oha ono; je adajahọ ẹphe l'echi; chia mkpu; sọ: ¹⁵ "Ndu-ayi; ?bọ ngunu bẹ unu eme ẹge ono. ?Unu ta madu l'ẹphe bọ madzọ ẹge unu bọ. Iphe ẹphe byaru bọ t'ẹphe zia unu ozi-oma; t'ẹphe mee unu t'unu tuko agwa ono, ẹ-te nweđu iphe, ọ bọ ono haa; byakfuta Nchileke, nọ ndzọ; mbọ Nchileke, bọ iya meru igwe; mee alí; bya edobe eze ẹnimu; mẹ iphemiphe obule, bu iya nọ. ¹⁶ Lẹ mbọ b'ọ haru ndiphe; ẹphe eshi ọzo, dọ ẹphe mma. ¹⁷ Obenu l'oogudejelee iphe dọ mma, oome koshi onye ya bọ. Oochijeru unu mini. Iphe unu meberu l'alí bẹ oomeje t'ọ yee nebyi l'oge iya. Ọonu-jije unu ẹpho; l'emeje t'obu atso unu ẹna." ¹⁸ Ndu ishi-ozí ono ekfutsuaru ẹphe ẹge ono; yọ bulerua k'ẹhuka bẹ ẹphe gude lo-de mkpukpu ono t'ẹphe be ejehe ọchi ẹja ono, ẹphe tumberu k'achichi ono.

19 E gudekwadua ono ekfu; ndu Ju, shi Ántiyọku Pyisídiya; me Ayikóniyomu abyaruta; bya ekfuta ikpetuma ndu ono yeru onwẹphe; ẹphe awata ọtu Pọlu mkpuma. Ẹphe atua ya mkpuma ono jeye ẹphe etubesu l'ọ nwuhuwaru. Ẹphe abya akpua ya wuruwuru; kpufu le mkpukpu ono. 20 Obenu le ndu ke Kuráiyisutu byaru bya anọ-phe ya mgburumgburu; yo gbeshi; ẹphe alashia azu l'ime mkpukpu ono. Yo be le nchi-ta-abọhu iya yele Bánabasu ayiru jeshia Débi.

Pọlu phe alaphu azu le
Ántiyọku Siríya

21 Pọlu yele Bánabasu ezia ozi-oma ke Nchileke nshinu le Dabi. Ẹphe ekfubuta ndu ha igwe; ẹphe etsolaha uzo Jisosu. Ẹphe atugbuwa teke ono laphu azu le Lisutura; shiwaru eke ono lufuta Ayikóniyomu; shikwaphu le Ayikóniyomu lufuta Ántiyọku Pyisídiya. 22 Ẹphe eje je emee te okpoma shihu ndu ke Kuráiyisutu, no l'eke ono ike. Ẹphe abya eye ẹphe okpukike t'ẹphe nodushia ike l'iphe ono, ẹphe kwetaru ono. Iphe, bu ekemeke obule, ẹphe jeru; ẹphe ezi ndu ono t'ẹphe makwaru l'ayi jefutaje igweligwe iphe-ehuka temanu ayi abahu l'eke Nchileke bu eze. 23 Ẹphe abya afotagbaa madzu; meshia ẹphe ndu bu ogurennya le chochi le chochi. Ẹphe abya aswia aswiswi; kfuru nu Nchileke; bya eworu ẹphe ye l'eka Nchileke, bu iya bu onye ẹphe kwere l'oo ya bu Nnajiufu ẹphe.

24 Ẹphe ejeebetsua Pyisídiya; shi iya jeshia Pamfíliya. 25 Ẹphe abya ekfuebetsua okfu ke Nchileke ono le Pega; jeshia Atáliya. 26 Ẹphe eshi eke ono jeshia Ántiyọku, bu iya bu eke ono, e yeoduru ẹphe l'eka Nchileke t'oomejeru ẹphe eze-iphe-oma l'oje ozi ono, ẹphe jefuru nta-a ono.

27 Ya ndono; ẹphe erua Ántiyọku; bya achikobe ndu chochi l'ekalanu; kooru ẹphe iphemiphe obule, Nchileke gude ẹphe mee; kooru ẹphe ege Nchileke shi guhaaru ndu e-ta budu ndu Ju uzo t'ẹphe kweta nk'ia. 28 Pọlu me Bánabasu; ẹphe le ndu ke Kuráiyisutu anọ anọno l'eke ono.

15

Ndzuko Jerúsalemu

1 O nweru ndu shi le Judíya bya awata ozi unwunna ono: "L'ọ -budu l'ẹphe buru útsù ege ekemu Mosisu kfuru; b'e to nwekwa l'a dzofuta ẹphe." 2 Ẹphe le Pọlu phe atukfuru ntutego. Pọlu yele Bánabasu abalaha; su l'iphe, ẹphe ekfu bu ejo-ire. A nonyaa; a bya achia idzu su le Pọlu; me Bánabasu; me ndu ke Kuráiyisutu, haru nodu le Ántiyọku e-je Jerúsalemu je ekfuru ndu ishi-ozí; me ndu e meru ogurennya chochi iphe ono, ada nu ono.

3 Ya ndono; ndu chochi abyanu bya ezi ẹphe; ẹphe ejeshia. L'ẹphe shi eje be ẹphe shiru Finíshiya; lufuta Samériya jeshia. Ẹphe ekfukashi iya l'ekemeke obule ege ndu e-ta budu ndu Ju shi ghakobe bya ekwetawa l'oo Jisosu bu Nnajiufu. Ozi ono atsokota unwunna ena nshinu. 4 Pọlu phe erua Jerúsalemu; ndu chochi; me ndu ishi-ozí; me ndu e meru ogurennya chochi akfube oswa natakpoo ẹphe ogbodo anata. Ẹphe abya akokotaru ẹphe iphe, Nchileke gude ẹphe mee. 5 Ndu bu ndu okpa Fárisii, haru buwaru ndu ke Kuráiyisutu teke ono egbeshi; su: "Le ndu ono, e-ta budu ndu Ju ono bufutajekwaphu útsù; e zia ẹphe l'ẹphe mefutajekwaphu ekemu, Mosisu turu."

6 Ndu ishi-ozí; me ndu e meru ogurennya chochi abya edzukobe t'e kfura okfu ono. 7 E kfunyakpele iya phu; tukashinyaa ya; Pyita egbeshi; su

ephe: “Ụnwunna iya; ?ọ kwa l'unu marua lẹ teke tewaru ẹnya bẹ Nchileke fọtajeru iya tẹ ya je ezia ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ozi-oma ono t'ephe nua; kweta l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu ephe. ⁸ Nchileke, bụ iya maru ọkpoma madzụ koshiru ayi lẹ ya nataru ephe; okfu l'ọ nuru ephe Ume-dụ-Nsọ ẹge ọ nuru ayibedua. ⁹ Ọ bụ iphe ayi bụ bẹ ephe bụkwaphu l'ifu Nchileke. Ishi iya aburu l'ọ safuwaru ephe iphe dū eji, ephe meru; okfu l'ephe wotawaru onwephe ye iya l'ẹka. ¹⁰ Nta-a; ?bụ ngunu meru iphe unu eme t'unu data Nchileke; sụ l'ọo t'ephe meje iphe ekemu kfuru. Ome ẹge ono bụkwa ivu ẹra bẹ unu ebo ephe; mbụ ivu ẹra, ayi ẹ-ta dudu ike vughee; ọphu nna ayi oche phẹ ta dūkwaphu ike vughee ya. ¹¹ Wawakwa-o! Ayi kwetaru lẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu e-gude k'eze-iphe-oma iya dzofuta ayi. Yọ bụkwaruphu ẹge ọo-dzọ ephe ndono.”

¹² Igwe ọha ono adaa rigbidingu; ngabẹ nchị. Pọlu yẹle Bánabasu akọlahaa iphe-ophulenyaa; mẹ iphe-ophubama, dūgbaa biribiri, Nchileke gude ephe meshiaru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju. ¹³ Ephe akọebe l'iya phụ; Jémusu egbeshi; sụ ephe: “Ụnwunna iya; unu ngabekwa nchị l'iphe-a, ya abya ekfukfu-wa. ¹⁴ Lẹ Sáyimonu Pyita kọwaru ayi ẹge Nchileke meru teke o beberu fọtalahaa ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju t'ephe bụru ndu nk'iya. ¹⁵ Iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfuru yẹle okfu Pyita ono eje adakọta; bụleruphu iphe lanu; bụ iya bụ ẹge e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke:

¹⁶ “Lẹ Nnajiufu sụru:

'E -meebe; bẹ ya a-lata;

bya akpukwaa ọlo Dévidi

ono, daru adada ono.

Ya e-gude mkpọkpo

ọzo-ọlo ono kpukwazi iya ọdo;

¹⁷ k'ọphu ndu ọphu wafuru nū

a-watakwanu ọcho ọzo kẹ

Nnajiufu; bụ iya bụ iphe

bụ mbakeshi, ya kukotaru

t'ephe bya aburu nk'iya.

Ono iphe Nnajiufu ekfu;

yẹbedua, meru;*

¹⁸ a mahawaru iphe ono l'ọ ha teke teru etete.'

¹⁹ “Ọo ya bụ l'ọnu, yẹbe Jémusu eye bụ t'ayi be ejekwa ome iphe atsu ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju, abya otso Nchileke l'ẹhu; kẹ t'ayi sụ t'ephe tukoje iphe ekemu kfuru mekotaje. ²⁰ T'ayi gbe dechia ẹkwo nū ephe t'ephe be erijekwa iphe a gwaru nte; kẹ l'e merushiru iya emerushi; ọphu tọ dūkwa onye yẹle onye ẹ tọ ludu alulu a-zẹ azẹe-nwoke-yẹe-nwanyi. Ephe ta atajẹ anu, a swi-gburu aswi-gbu. Ephe t'eriye mee iphe. ²¹ L'ekemu Mosisu b'e shiwa teke teru ẹnya guta l'ọlo-ndzuko. Ẹ to nwedu mbọku ọtu-ume, sweru esweswe, ẹ ta aguru iya. Ẹge ono b'aanọduje ara iya arara lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu.”

Ẹkwo, e deru nū ndu kẹ Kuráyisutu, ẹ-ta bụdu ndu Ju

²² Ya ndono; ndu ishi-ozii; mẹ ndu e meru ọgurennya chọchi; mękpo ndu chọchi l'ophu abya achia idzu; haru madzụ fọta yeru Pọlu yẹle Bánabasu t'ephe je Antiyọku. Ndu ephe fọtaru bụ: Júdasu, eekuje Basábasu; mẹ Sáyilasú. Ụmadzú ẹbo ono tuko yiru lẹ ndu ishi lẹ chọchi. ²³ A bya edee ẹkwo nū ephe. Iphe, e deru bụ:

* 15:17 15:17 Émọ 9:11-12.

“Ayibe ndu ishi-ozii; mę ndu, e meru ọgurennya chọchi, bu ụnwunna unu ekele unu ekele l'unu ha unube ụnwunna, ẹ-ta budu ndu Ju, nọ lẹ Ántiyọku; mę lẹ Siríya; mę lẹ Silísíya. ²⁴ Ayi nuru l'o nweru ndu shi l'ogbo ayi-wa bya egude okfu-ọnu agbaphashi unu obu t'ẹhu be egvuru unu egvuru. Ẹ to nwekwa ayi, onye ziru ẹphe t'ẹphe bya ome ẹge ono. ²⁵ Ọ bu iya meru iphe ayi gude obu lanu chia idzu; su l'ayi a-fota madzu; zi t'ẹphe byakfuta unu. Ndu ẹphe lẹ ndu ono, a fotaru ono a-yi bu Bánabasu yele Pọlu, bukwanu ndu ẹgiri ọnya ayi phe. ²⁶ Bánabasu yele Pọlu bu ndu ono, tuwaru ndu ẹphe l'okfu ẹhu Nnajiufu, bu Jisọsu Kuráiyisutu ono. ²⁷ Ayi yeru Júdasu yele Sáyilasu t'ẹphe bya l'onwẹphe; gudewaru ọnu kfuaru unu iphe-a, ayi deru edede-wa. ²⁸ Lẹ Ume-du-Nsọ be koshiwaru iya ayi t'ayi be ebohe unu ivu ọdo; gbahalephu ishi okfu-a, bu iya bu: ²⁹ T'unu be erijekwa iphe, a gwaru nte; ọphu unu 'erijekwa mee iphe; unu ta ataje anu, a swi-gburu aswi-gbu; too nwe onye e-jekfufe nwanyi, ẹ ta budu nyee ya. Unu -mewa iya ẹge ono; be ọo-duru unu lẹ mma. Unu buru ke nta-a.”

³⁰ A su ndu ono, e ziru ozi ono t'ẹphe jeshia. Ẹphe atugbua; bya erua Ántiyọku; bya achikobe ndu chọchi ono l'ekalanu; woru ekwo ono nu ẹphe. ³¹ Ẹphe agutsulephu ekwo ono; ẹhu atsoshilaha ẹphe ẹna k'ozii ono, meru t'ẹphe zua ume ono. ³² Júdasu; mę Sáyilasu, butukwaaphu ndu nkfuchiru Nchileke l'onwẹphe abya ekfuaru ụnwunna ono okfu; nọ anono; adu ẹphe ike t'obu shihu ẹphe ike; emekwaphu te ekwekwe, ẹphe kweru ke Kuráiyisutu kafua oshihu ike. ³³⁻³⁴ Ẹphe anonyaa l'ẹke ono; ụnwunna ono edufu ẹphe; su ẹphe t'ẹphe towaru ẹhu. Ẹphe atugbua laphushia azu lẹ Jerúsalemu lakfushia ndu ziru ẹphe ozi.

³⁵ Pọlu yele Bánabasu eje akwaa lẹ Ántiyọku; l'ezii okfu Nnajiufu; ara iya arara; ẹphe lẹ ndu ọdo.

Pọlu mę Bánabasu aswikhahu

³⁶ Yo be ujiku lanu; Pọlu asu Bánabasu: “T'ẹphe laphu azu l'iphe bu mkpukpu ono, ẹphe mewaru t'a nu okfu Nnajiufu ono; je agbaphetsua ụnwunna ono; shi ẹge ono makwanuru ẹge ẹphe eme ala.” ³⁷ Bánabasu asu t'ẹphe duta Jonu Maku t'ẹphe l'iya yiru. ³⁸ Pọlu asu l'ọ ka mma t'ẹphe be edutahe onye ono, gbalarunu l'ẹphe nọ lẹ Pamfiliya ẹphe l'iya; t'o tsohe ẹphe jefu ozi ono. ³⁹ Ẹphe atuta-be iya ẹgo; k'ọphu a nonyaaru; ẹphe aswikhahu; shia iche iche. Bánabasu eduta Maku jeshia Sáyipurosu. ⁴⁰ Pọlu eduta Sáyilasu tugbua. Ụnwunna eworu ẹphe ye l'eka Nchileke te Nchileke mejeru ẹphe eze-iphe-oma. ⁴¹ Pọlu ejekota Siríya; mę Silísíya; l'eme t'obu shihu ndu chọchi, nọgbaa l'ibiyi ono ike.

16

Tímoti etso Pọlu; mę Sáyilasu

¹ Pọlu phe abya ejerua Débi mę Lísutura. Yo nweru onye ke Kuráiyisutu, bu l'ẹke ono. Ẹpha iya bu Tímoti. Tímoti bu nwanyi Ju muru iya. Nwanyi ono bukwapu onye woru onwiya ye Kuráiyisutu l'eka. Nna Tímoti bu onye Girísu. ² Ọnu awukoru ụnwunna, bu lẹ Lísutura; mę ndu ọphu bu lẹ Ayikóniyomu lẹ Tímoti bu okpobe madzu. ³ Pọlu asu lẹ ya e-duta Tímoti te yele iya yiru. Yo duta iya bya ebua ya útsù. Iphe kparu iphe o buru iya ugu bu l'iphe bu ndu Ju, bukota l'ẹke ono mawaru lẹ nna Tímoti bu onye Girísu. ⁴ E meebe; ẹphe l'iya ayiru tugbua. Iphe bu mkpukpu, ẹphe swetaru; ẹphe akokotaru ndu ke Kuráiyisutu idzu ono, ndu ishi-ozii; mę ndu, e meru ọgurennya chọchi chiru lẹ Jerúsalemu ono. Ẹphe ekfujeru

ephe t'ephe meje iphe ono, a chiru l'idzu ono. ⁵ Tò dù iya bụ; e mee chọchi ono l'ọ ha; yọ kabaa oshihu ike l'ekwekwe, ephe kweru kẹ Kuráýisutu; l'akakwaru l'igwe mbọku-mbọku.

Àphù, Pọlu aphụ lẹ Túrowasu

⁶ Ephe esee t'ephe bahụ lẹ Éshiya; kfu okfu Nchileke l'ẹke ono; Ume-dụ-Nsọ te kwe. Ephe ekwe je adabua alị Firíjiya; mẹ Galéshiya. ⁷ Ephe erua Mísiya; see t'ephe bahụ lẹ Bitíniya; Ume Jisọsu te kwe. ⁸ Ephe eje adabua alị Mísiya jeshia Túrowasu. ⁹ Yo be l'enyashi l'ephe ruru Túrowasu; Pọlu aphụ àphù; phụ onye Masedóniya. Yọ bya evudo Pọlu l'ifu; sụ iya: "Byiko; dabunua byatashia Masedóniya bya eyeru ephe ẹka." ¹⁰ Pọlu aphụ-gelephu àphù ono; ayi akwakọbewaphu teke ono teke ono; yọ bụru ayi oje Masedóniya; okfu l'ọ dowaru ayi ẹnya lẹ Nchileke eku ayi t'ayi bya ezia ephe ozi-oma kẹ Nchileke l'ẹke ono.

Lidíya anata Jisọsu t'ọ bụru Nnajiufu iya lẹ Fílipayi

¹¹ Tò dù iya bụ; ayi egude ụgbo shi lẹ Túrowasu tųgbua je akpọghaa jeshia Sámoturesu; shiwaru ẹke ono kpọru bahụ lẹ Niyápolisu lẹ nchi-ta-abọhu iya. ¹² Ayi eshi lẹ Niyápolisu gude ọkpa bamiwaru l'ime Fílipayi, bụ iya bụ ishi alị Masedóniya. Ọ kwaphụ lẹ mkpụkpu ono bẹ ndu shi Rómu bu. Ayi anọ nwabalị olemole lẹ mkpụkpu ono. ¹³ Yo be mbọku ọtu-ume; ayi eswee obu-edukfu mkpụkpu ono jeshia l'iku ẹnymu. Ẹke ono bẹ ayi tubesu l'ọ bụ ẹke ndu Ju edzukobeje ekfu anụ Nchileke. Ayi erua bya anọzita; wata okfuru ụnwanyi, dzukoberu l'ẹke ono okfu Nchileke. ¹⁴ Onye lanụ l'ụnwanyi ono, nuru okfu ayi ono bẹ bụ Lidíya. Lidíya ono bụ onye Tayitáyira. Ọgba nghọ ẹkwa uswe. Ọ bụ nwanyi, ẹ-ta bụdu onye Ju; ọbu lẹ Nchileke duru iya lẹ nsọ. Nnajiufu, bụ Nchileke abya ekpuhaa ya obu; yọ ngabẹ nchị l'iphe Pọlu ekfu. ¹⁵ E mee yẹle ndibe iya baputizimu. Yọ sụ: "T'ayi bata nụ bya anọta lẹ nk'iya; m'ọ -buruphu l'ayi kwewaru lẹ ya bụ-wa onye nataru Jisọsu ọgbodo anata t'ọ bụru Nnajiufu iya." Yọ ronyaa ayi; ayi ekwe jeshia.

Pọlu nọ lẹ mkpọro lẹ Fílipayi

¹⁶ Yo be ujiku lanụ; ayi eje-wa ẹke aanọduje ekfu anụ Nchileke. Ayi aphụ nwata mgbọko, bụ ohu. Nwata mgbọko ono bẹ ọgvu bu l'ẹhu; k'ọphu ọhajeru akọ iphe e-me teke ọdo. Yo gude ọgba ẹja ono kfubekpo l'akparu ndu nwe iya nụ okpoga nshinu. ¹⁷ Yo tsolahaa ayi lẹ Pọlu; l'echi mkpu asuje: "Lẹ ndu-wa bụkwa ndu, ejeru Ọkaribe-Kakọta-Nụ ozi-o! Ephe akọru unu ụzo, ee-shi dzọfuta unu-o!" ¹⁸ Mbọku-mbọku; yoo kfukwaphu iphe ono. A nonyaa; iphe ono, ookfu ono aka ọdu Pọlu ashi; k'ọphu ẹ tọ dūhedu ike ọta nshi. Pọlu aghachiwaphu; sụ ọgvu ono: "Ya gude ẹpha Jisọsu, bụ Kuráýisutu; sụ ngu t'ị lufu nwata ono l'ẹhu!" Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; ọgvu ono alufuwaphu nwata ono l'ẹhu teke onophu.

¹⁹ Ndu, nwe nwata mgbọko ono aphulephu l'ọgvu ono lufuwaru iya l'ẹhu; k'ọphu ẹ tọ kpataheduru ephe okpoga; ephe egude Pọlu yẹle Sáyilasu; kpuru ephe kpufu aswa; kpukfu ndu ikpe; ²⁰ bụ iya bụ ndu ikpe Rómu; je asụ ephe: "Lẹ ndu-wa bụ ndu Ju, byaru ephe ọkpataru okfu lẹ mkpụkpu. ²¹ Ephe ezi ome-l'alị, ẹ-ta bụdu ekemu alị ephebe ndu Rómu. Ọphu ọ bụdu l'ephe etso ome-l'alị, dù ẹge ono." ²² Igwe-ọha ndu ono awụ-lihu wukputa Pọlu phẹ t'ephe nua ephe aphụ. Ndu ikpe ono asụ t'a labashia uwe Pọlu mẹ Sáyilasu; chia ephe iphe. ²³ E chiebe ephe ẹchachi

ono kpachaa ephe akpacha; nwuru ephe nwuba l'ulo-mkporo. A su onye eche ulo-mkporo ono t'o tuchikwaa ephe ohuma ohuma l'ulo-mkporo ono. ²⁴ Onye echeje ulo-mkporo ono egudenu ke l'e kfu ege ono woru ephe ye l'ime ime ulo-mkporo ono; bya eworu ephe okpa pyoshia l'enu oshi, a tufushiru uzo.

²⁵ Echi-abali ekelephu ebo; Polu me Sayilasu anodu ekfu anu Nchileke; agukwaphu egvu anu iya. Ndu ephe l'ephe no l'ulo-mkporo l'eke ono anodu ngaberu ephe nchi. ²⁶ A bya ele enya; ali anmalahaa jijiji; nmaa nmaa jeye le nto-l'ali ulo-mkporo ono. E gudekwadu iya-a ekfu; ibo ulo-mkporo ono aguhashikota gheru onu. Mkporo, a turu onyemonye obule aphushihukota. ²⁷ Onye ono, eche ulo-mkporo ono etehu bya elee enya; ulo-mkporo ono aguhashiwanu ghetsuaru onu. Yo tubesu le ndu, nokota l'ulo-mkporo ono gbalagewaru. Yo mia mma iya sawangu te ya gbua onwiya. ²⁸ Polu arashia; su iya: "Be emekwa! Ba adukwa iphe ii-me onwongu; l'ephe nokotakwaa l'eke-a!"

²⁹ Onye ono, eche ulo-mkporo ono asu t'a mutaedu oku. Yo gude ehuanmanma; eke otsu egvu gbachia je adaa gbaragadangu l'iku okpa Polu yele Sayilasu. ³⁰ Yo bya edufuta ephe bya asu ephe: "Ndu mu; ?bu ngunu be ya e-me t'a dzofuta iya?"

³¹ Polu phe asu iya: "O bu t'i woru onwongu ye Jisusu, bu Nnajiufu l'eka te Nchileke dzoo nggu le ndibe ngu l'unu ha." ³² Polu phe abya ekfuaru iya ke Nnajiufu; kfukwaaru iya phu ndu nokota l'ulo iya l'ephe ha. ³³ Onye eche ulo-mkporo ono abya eduta ephe teke ono kwaphu l'enyashi ono je asachaa ephe onya l'eke ono, e chibashiru ephe ehuru ono. E meebe; e mee yele ndibe iya baputizimu l'enyashi ono kwaphu. ³⁴ Yo duta Polu; me Sayilasu lashia nk'iya je anu ephe nri; ephe eria. Ehu atsoo yele ndibe iya ena; kele nta-a be ephe byawaru bya amaru Nchileke ono, bu iya bu ogbodo Nchileke ono.

³⁵ Yo be l'utsu; ndu ikpe Romu ono ezia ndu ogbogu ephe t'ephe je ezia t'a haa Polu phe t'ephe laa.

³⁶ Onye eche ulo-mkporo ono abya ezia ya Polu; su iya: "Le ndu ishi sukwaru t'a haa nggu le Sayilasu t'unu laa. Unu tokpolekwaphu nwehu lashia nta-a l'odoo."

³⁷ Obenu le Polu suru ndu ogbogu ono: "Me te jekwa ephe okpe ikpe t'o ka mma l'ikpe nmaru ephe; e chia ephe iphe l'edzudzu oha; l'eke ephe bukwa ndu Romu; nwuru ephe ye l'ulo-mkporo. Nta-a be ephe suru t'ephe laa le mpya. Ono t'emedu ephe! T'ephe bya l'onwephe bya atufu ephe."

³⁸ Ndu ogbogu ono eje ekfuru ndu ikpe ono ege ono. Egvu erua ephe l'ehuru l'ephe nuru le Polu yele Sayilasu bu ndu Romu. ³⁹ Ephe eje je aroro Polu phe aroro. E metsua; ephe edufuta ephe l'ulo-mkporo ono bya aroro ephe t'ephe lufuru ephe le mkpukpu ono. ⁴⁰ Polu yele Sayilasu alufuta l'ulo-mkporo ono bya ejeshia ke Lidiya. Yo buru l'eke ono be ephe jekfuru unwunna je eyeshitsuaru ephe oku t'obu shihu ephe ike; yo buru ephe atugbu.

17

Iphe, meru le Tesalonayika

¹ Polu yele Sayilasu atugbu ije; je adabua Amfipolisu; me Apoloniya. Ephe abahu le Tesalonayika eke ulo-ndzuko ndu Ju no. ² Polu abya ejee

l'ulo-ndzuko ono, bu iya bu ege oomejehawa. Yo dukfube jee ya oge otu-ume eto. Yo gude iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke asaru ephe okfu; ³ bya emee okfu Nchileke t'o doo ephe enya; koshi ephe le Onye Ndzota ono, e deru l'oo-bya ono, bu iya bu Kurayisutu be jefutaje iphe-ehuka; nwuhu; le Nchileke mefutaje iya t'o shi l'onwu teta nodu ndzu. Yo su ephe: "L'oo Jisosu-wa, ya ekfuru unu okfu iya-a be bu Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono." ⁴ Yo nweru ndu ophu Polu yele Sayilasu haru kfubuta; ephe alaarua ephe. Yo nwekwaruphu igweligwe ndu Girisu, Nchileke duru le nsu; me igweligwe unwanyi, a maru epha ephe, ephe kfutakwaruphu yeru onwephe.

⁵ Obenu le ndu Ju wataru ephe ojiru ijimanya. Ephe eje achita ndu bu mbuko-mbuko madzu l'aswa; bya agbaa ogbo. Ephe abya akpakaa mkpukpu ono; mkpukpu agbalahaa gharaghara. Ephe ezeru gidigidi zeba le ke Jisonu; eke ephe achu Polu yele Sayilasu t'ephe kpufutaru ephe oha. ⁶ Ephe ta phu ephe; ephe ekwe kputa Jisonu; bya ahakwaruphu unwunna ayi odo kputa yeru iya. Ephe akpuru ephe kpu-jeru ndu ikpe mkpukpu je asu ephe: "Le ndu-wa, tuko mgboko agha ishi-okfuru-a; be byarutaakwaru eke-a; ⁷ Jisonu edubata ephe nk'iya. Ekemu eze, bu Siza be ndu ono l'ephe ha tukookwa chikpoo; su l'o nweru eze odo, nonu, epha iya bu Jisosu." ⁸ Ehu agbangu ndu oha; me ndu ikpe mkpukpu ono l'ephe nuru iphe ono. ⁹ A bya egbe Jisonu yele ndu ono, e guderu ono okpoga, ephe a-subu; bukwanu teke e to nwehedu shikongu odo, ephe meru le mkpukpu ono; a chilataru ephe okpoga ephe azu. Ephe abya asube okpoga ono; a haa ephe; ephe alashia.

Iphe, meru le Beriya

¹⁰ Yo be lenyashi; unwunna ono emelephu egwegwa; dufu Polu yele Sayilasu; su t'ephe jeshia Beriya. Ephe erua Beriya; bya ejeshia l'ulo-ndzuko ndu Ju. ¹¹ Ndu eke ono aka onwe obu iphoro karia ndu Tesalonayika. Yoo gu ephe onu ozi-oma ono. Mboku-mboku; ephe agu ekwo okfu Nchileke t'ephe maru: iphe, Polu phe ekfu: ?o bua oswi-okfu. ¹² To du iya bu; a du l'igwe kweta l'oo Jisosu bu Nnajiufu je akpaa l'igweligwe unwanyi Girisu, a maru epha ephe; me ndu k'unwoke. ¹³ Ndu Ju, bu le Tesalonayika abya anua le Polu eziakwa okfu Nchileke le Beriya; byatashia l'eke ono t'ephe bya agbaghashia oha ono obu. Ephe abya eyeshiaru oha ono oku; woru ephe kpalia. ¹⁴ Unwunna ono edufukebewaphu Polu t'o rua iku eze enyimu. Yo buwaru-a Sayilasu me Timoti kwaru le Beriya. ¹⁵ Ndu, edube Polu edurua ya Atensu; laphushia azu le Beriya. Polu asu ephe te Sayilasu me Timoti byakfutakwa iya egwegwa.

Iphe, meru le Atensu

¹⁶ Polu anodu le Atensu chelahaa Sayilasu yele Timoti. Yo phua ege agwa tuko mkpukpu ono naru. Yo hushilaa ya oku ike l'okpoma. ¹⁷ Ephe le ndu Ju; me ndu Girisu, amu eka ndu Ju anoduje l'ulo-ndzuko ndu Ju l'ekfu ke Nchileke. Yoo jejekwaphu aswa mboku-mboku; yele nwa ndu ophu o phuru l'eke ono ekfukwaphu ke Nchileke. ¹⁸ Yo be ujiku lanu; yo daru Polu yele ndu ezi mmamiphe, shi l'ogbo, eeku Epikuriya me Sutoyiku, byaru onu iphe ookfu. Ndu aji: "?Bukwa ole be owaa, e-te nweedu iphe o maru-wa ekfu?"

Ndu asu: "L'o dukwa l'o nweru agwa ndu odo, otu onu iya." Iphe meru iphe ephe ekfu ege ono bu le Polu ekfu ke Jisosu me k'oshi l'onwu teta

nọdu ndzụ. ¹⁹ Ẹphe eduta Pọlu dufutashia ya l'ugvu oḡbo Ariyópagosu; bya asụ iya: “L'ọ dū ẹphe t'ẹphe maru iphe ophungu oḡwaa, iikfu okfu iya-a. ²⁰ L'iphe ẹphe nūru, iikfu bẹ bḡbaa ẹphe nchị ophungu. L'ọ dū ẹphe t'ẹphe maru iphe ọ bụ.” ²¹ Iphe meru iphe ẹphe ekfu ẹge ono bụ lẹ ndu Átensu mgburumgburu mękpọ ndu mbyamumbya, bu iya nū ta dūhedu iphe ọdo, ẹphe ejeje ọdo; gbahaa t'ẹphe nūa iphe ophungu; mę t'ẹphe kfuia iphe ophungu, eme nū.

²² Ya ndono; Pọlu abya evudo l'ifu ndu oḡbo Ariyópagosu ono; sụ ẹphe: “Átensu; unu gebekwa-o! Ya phuru l'unu yenukaru ẹhu l'agwa. ²³ Lẹ teke ya ejephe lẹ mkpukpu-wa bẹ ya phutsuaru ẹnya agwa unu. Ya phukwaruphu ẹnya agwa ophu e deru; sụ: ‘Oḡwaa bụ k'agwa ophu ẹ-ta madu ẹpha iya.’ Onye ono, unu abaru ẹja; l'unu ẹ-ba ama iya ono bụ onye ọbu, ya ekfuru unu okfu iya ọbu.

²⁴ “Ọo ya bụ Nchileke, bụ iya meru mgboko; mee iphemiphe ọbule, nọ l'ime iya. Ọo ya bụ Nnajiufu igwe mę alị. Ẹ too bujekwa l'ulo, madzụ gude ẹka kpua. ²⁵ Ophu mkpa iphe, madzụ e-jeta nū iya ta dukwaru iya; kẹ l'ọ bụ iya anū ndzụ; l'anū ume; l'anū madzụ iphemiphe ọbule. ²⁶ Ọ bụ Nchileke lanū ono meru onye ivuzọ; bya eshi l'onye lanū ono mee iphe bụ ọhamoha, nọkota lẹ mgboko mgburumgburu. Ọ bụ iya tubuhawaru teke ẹphe a-nọ-bebe; tubuhaakwaphu ẹke okè alị ẹphe a-kpa. ²⁷ Iphe, meru iphe Nchileke meru iphemiphe ọbule ono ẹge ono bụ k'ophu ndiphe a-chọ iya chọ-vu iya; mę ẹphe -raa ẹka iya; keshinu Nchileke te nwedu onye ọ nọ ote-ẹnya l'ayi ha; mbụ m'ọo onye lanū. ²⁸ Kẹle

“ ‘Ọo ya gude ndzụ ayi;

buru iya meru iphe ayi ejephe ẹge-a;

buru iya meru iphe ayi nọ anono ophu.’

Ọ dūa l'ọ bụ oḡwaa, ndu wataru k'ife guru; sụ:

“ ‘L'ayi tuko buru unwu iya.’

²⁹ “Keshinu ayi tuko buru unwu Nchileke; t'ayi ba arijekwa lẹ Nchileke dū l'ọ bụ iphe, e gude ope wua; m'ọ bukwanu iphe, a kpuru l'ura; ọdumeka buru iphe e gude oshi pyia. Ọriri madzụ te rukwa l'ẹge Nchileke gbaru; ophu ọ buru k'ogude ome nka ekoshi ẹge ọ gbaru. ³⁰ Nchileke leswetaakwaru teke ẹ te shidu maru iya. Nta-a b'ọ sūru t'onymonye ọbule, nọ l'ẹke ọ nọ taa onwiya uta iphe dū ẹji, o meru; ghaa umere lakfuta iya. ³¹ L'ọ dobekwaru mbọku, oo-kpe ndiphe mgburumgburu ikpe nhamunha. Onye oo-gude kpee ikpe ono bụ nwoke ọbu, ọ fọtaru l'onwiya. Iphe o gude mee t'onyenonu maru l'iphe ono e-mekota ẹge ya tūberu bụ l'ọ meru t'onye ono shi l'onwu teta nọdu ndzụ ọdo.”

³² Pọlu ekfutalephu kẹ oshi l'onwu teta nọdu ndzụ ono; ẹphe aharu tūlahaaru iya mgbonu. Yo nwekwaruphu ndu ophu sūru: “T'ẹphe bya teke ọdo t'ọ kfufua onanu.” ³³ Pọlu aparu ẹphe haa; yọ buru iya atugbu.

³⁴ Yo nweru ndu tsoru iya nū; kweta l'ọo Jisusu bụ Nnajiufu ẹphe. Dayonisiyosu, onye gba l'oḡbo Ariyópagosu yi lẹ ndu ono, kwetaru nū ono; mę nwanyi, aha Dámarisu; męwaru ndu ọdo.

18

Iphe, meru lẹ Kórintu

¹ E meebe; Pọlu eshi lẹ Átensu jeshia Kórintu. ² Yo rua ẹke ono; phua onye Ju, eeku Akwila. Ẹke a nọ mụa Akwila amumu bụ lẹ Póntusu. Yẹle nyee ya; mbụ Pyirisila shikwadia Ítali laa Kórintu teke ono; okfu l'eze, bụ

Kulódiyosu suru t'iphe bu ndu Ju mgburumgburu gbeshi le Ítali. Pọlu ejee t'ephe l'iya jia. ³ Yo rua; ephe l'iya anodu; yo tsoru ephe jelahawaru ozi okwe ekwa; ke l'ọ bu okwe ekwa, eegudeje eme ọlo-ekwà be ephe gude buru. Pọlu l'onwiya bukwaphu onye ekweje ekwa. ⁴ Yoo jeje l'ọlo-ndzuko ndu Ju mbọku ọtu-ume, sweru esweswe t'ephe wata okfu ke Nchileke. Yoo me te ya kfuta ndu Ju; me ndu Girisu yeru Jisosu.

⁵ Sáyilasụ yele Tímoti eshi le Masedóniya latsulephu; Pọlu efupyabe ifu l'okfu ke Nchileke mbọku-mbọku. Yoo koshi ndu Ju l'ọo Jisosu bu Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono. ⁶ Teke ephe jikaru; kfulahaaru iya ejo okfu; yo jia uwe iya kpaphungu; su ephe: "Eka iya swoo; okpa iya swoo. T'ochi unu tukokwaru unu l'ishi. Nta-a buakwa ndu e-ta budu ndu Ju be ya e-jekfuje." ⁷ Yo paru ephe haa; je eburu le ke onye Girisu, eeku Tishosu Jósutosu. Tishosu ono bu onye Nchileke duru le nsọ. Ufu iya nonyabe ọlo ndu Ju. ⁸ Onye ishi ọlo-ndzuko ono, bu Kirisuposu be yele ndibe iya kwetawaru l'ọo Jisosu bu Nnajiufu ephe. A hakwaphu igweligwe le Kórintu nua ke Jisosu ono; wowaru onwephe ye Jisosu l'eka; e mee ephe baputizimu.

⁹ Yo be l'enyashi ujiku lanu; Pọlu aphua àphù; Jisosu asu iya: "Pọlu; ba atsukwa egvu! Kfukwaphu iphe iikfu. Ba adukwa teke ii-ha iya. ¹⁰ Ya nokwaa swiru ngu. E to nwekwa onye a-furu ngu nu; meka ngu iphe; l'a dukwa l'igwe mbu ndu, bu ndu nk'iya le mkpukpu-wa." ¹¹ Pọlu anọo le mkpukpu ono afa lanu l'onwa ishing; zikota ndu eke ono okfu Nchileke.

¹² Yo buru teke Gáliyo bu onye ishi, achị Akáya be ndu Ju bya anokobe gbakọ eka gude Pọlu kpuru jeshia kọtu. ¹³ Ephe asu le Pọlu eme t'o mee ndu ndu-ephe t'ephe baje ru Nchileke eja l'uzo, e-ta budu ege ekemu kfuru.

¹⁴ Pọlu ejeshia oye onu; Gáliyo asu ndu Ju ono: "Ndege iphe-a bu okfu ke l'e mesweru; o dudu buru l'ọo l'e meru ejo iphe; me ya asu: Iyee! L'ọ dua mma te ya yeeru unube ndu Ju onu. ¹⁵ Obenu le keshinu iphe unu adzo bu k'epha; me okfu-onu; me ekemu unu; unu jekwa je edoshia ya l'onwunu. Ya te ekpejekwa egbe ikpe ono." ¹⁶ Ya ndono; yo chishia ephe l'ọlo-ikpe ono. ¹⁷ Ephe egude Sósutenisu, bu onye ishi ọlo-ndzuko ndu Ju ono; tsua ya iphe l'ifu ọlo-ikpe ono. Gáliyo te yeru ephe onu.

Pọlu alaphu azu le Ántiyọku

¹⁸ Pọlu yele unwunna anolephu le Kórintu abali olemole; yo paru ephe haa yele Pyirisila me Akwila ayiru bahu l'ugbo; jeshia Siriya l'ọ kpushi-getsuaru ishi le Kenkiriya; okfu l'iphe o kweru Nchileke ukwa iya b'o mewaru. ¹⁹ Ephe abya erua Éfesosu; Pọlu ahaa Pyirisila me Akwila l'eke ono; bahushia l'ọlo-ndzuko; yele ndu Ju awata okfu ke Nchileke. ²⁰ Ephe arọo ya t'ephe l'iya nonyafua; to kwe. ²¹ Yo tugbudelephu; su ephe le ya a-byakwaa ọdo; m'ọ -buru uche-obu Nchileke. Yo bahu l'ugbo le Éfesosu; tugbua.

²² Yo rulephu Sizariya; bya egude okpa jeshia Jerúsalemu; je ekele ndu chochi eke ono. Yo shiwaru uzo eli eli jeshia Ántiyọku. ²³ Yo nolephu nwanshi le Ántiyọku; gwolia ọdo. Yo je eshia ali Galéshiya me Firijiya; eme t'obu kafua ndu ke Kuráýisutu l'ibiyi ono oshihu ike.

Apólosu no le Éfesosu; me Kórintu

²⁴ O nweru onye Ju, epha iya bu Apólosu, a muru le Aleğuzándiriya, byaru Éfesosu. O maru okfu okfu; bya amaru iphe, e deru l'ekwo okfu

Nchileke mashia ya ike. ²⁵ E ziru iya ke Ụzo Nnajiufu; yoo nọduje evukpoo ya evuvu okfuru ndu ọdo ke Jisọsu ono; l'ezikwa iya phụ ezizi. Ọojikojekpoo ke Jisọsu tọo l'ọkpa iya l'ọkpa iya. Obenu l'ẹke ọ maberu; be bụlephu ke baputizimu ọphu Ọnu shi emeje. ²⁶ Yo kfulahaa ke Nchileke l'ulo-ndzuko ndu Ju l'ẹ-ba tsu egvu. Pyirisila yele Akwila anua iphe ookfu; bya eduru iya laa nk'ẹphe je akafua ya ozimata Ụzo ke Nnajiufu. ²⁷ Apọlosu asu le ya e-je Akaya. Unwunna, no le Efesosu asu l'ọ dukwa mma nshinu. Ẹphe abya ederu ekwo nu iya te ndu ke Kurayisutu, no l'ẹke ono nata iya ọhuma. Yo rua; kfuibe ọswa yeru ẹphe ẹka nshinu; mbu ndu shi l'eze-iphe-oma, Nchileke eme kweta l'ọo Jisọsu bu Nnajiufu ẹphe. ²⁸ Yoo tukputaje ndu Ju le ntutego l'edzudzu ọha; l'egudeje iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke ekoshi ẹphe ọhuma ọhuma l'ọo Jisọsu bu Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono. Mbu yoo kfukputaje ẹphe; k'ọphu ẹ to nwedu onye amajkwadu onu, oo-ye.

19

Polu no le Efesosu

¹ Teke ono, Apọlosu no le Kórintu ono be Polu kwaseru shia ụzo enyanwu-ariba; lufuwaru Efesosu. Yo rua ẹke ono bya aharu phua ndu etso ụzo Jisọsu. ² Yo ji ẹphe: “?Unu nataru Ume-dụ-Nsọ teke ono, unu kwetaru l'ọo Jisọsu bu Nnajiufu unu ono?”

Ẹphe asu iya: “Wawa; l'ẹphe ta anubukpokwaanu l'o nweru iphe aza Ume-dụ-Nsọ.”

³ Yo ji ẹphe: “?Bu egbe baputizimu ngunu b'e meru unu?”

Ẹphe asu iya l'ọo baputizimu ke Ọnu.

⁴ Polu asu ẹphe: “Le Ọnu shikwa emeje baputizimu t'e gude koshi le madzu be tawaru onwiya uta iphe du eji, o meru; ghawa umere lakfuta Nchileke. Iphe ọdo, o shi ekfufuaru ndu Ju bu t'ẹphe woru onwẹphe ye onye ono, abya nu ono l'eka, bu iya bu Jisọsu.”

⁵ Ẹphe anutsua iphe ono, Polu kfuru ono; e gude ẹpha Nnajiufu, bu Jisọsu mee ẹphe baputizimu. ⁶ Polu abya ebyibe ẹphe ẹka; Ume-dụ-Nsọ abya eji ẹphe ẹhu. Ẹphe aghaa okfu-alị ẹphe; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi ẹphe; bya awatakwapu okfuchiru Nchileke. ⁷ Ndu ono rukwaru umadzu iri l'ẹbo.

⁸ Polu anokota onwa ẹto mgburumgburu; kfukota ke Nchileke l'ẹ ba tsu egvu l'ulo-ndzuko ndu Ju. Ẹphe l'iya anodu adzo okfu ono. Yoo nọduje eme t'o doo ẹphe enya l'ozii-oma ke ẹke ono, Nchileke bu eze ono bu ọkpobe okfu. ⁹ Obenu le ndu ono haru kpọ-chia nchi; ẹphe te kweta iphe Polu ekfu. Ẹphe awatawaphu okfubyishi Ụzo ke Nnajiufu ekfubyishi l'ẹke ono. Polu aparu ẹphe haa; duta ndu ke Kurayisutu ono; yo buru iya atugbu. Mboku-mboku; yo je asa okfu l'ulo, eedzukoje k'omu iphe le ke Tiranosu. ¹⁰ Yo mee ya ẹge ono afa labu; k'ọphu bu l'iphe bu ndu, bu l'alị Eshiya: ndu Ju; me ndu Girisu nukotaru okfu Nnajiufu, bu Nchileke.

Unwu Sukiva

¹¹ Nchileke eshi l'eka Polu emeshi iphe-ophulanya, ẹ-te mejehaadu nu; ¹² k'ọphu ọobuje: e -shi iya l'ẹhu wota akachifu; m'ọ bu mpete ekwa ọdo je ẹke ndu iphe eme no; iphe-ememe obu alaa; ogvu, bu ẹphe l'ẹhu alufukota. ¹³ Yo nwekwaruphu ndu Ju, tsoru ejephe; l'achishitsua ogvu, bugbaa madzu l'ẹhu. Ẹphe eseje t'ẹphe gude ẹpha Jisọsu l'eme iya. Ẹphe asuje ogvu ono: “Le ya gude ẹpha Jisọsu, bu onye ono, Polu ekfu okfu

iya ono ekfuru ngu t'ì lufu." ¹⁴ Yo nweru nwoke Ju lanu, bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, aza Sukíva. Nwoke ono mutaru unwegirima unwoke esaa. Yo be ujiku lanu; unwegirima ono esekwaphu t'ephe gude epha Jisosu chifu ogvu l'ò bu ndu ophunanu.

¹⁵ Ogvu ono, ephe eme t'ephe chifu ono asu ephe: "Jisosu be ya maru; bya amaru Polu. Unubedua; ?unu bu ndu ole?"

¹⁶ Onye ono, ogvu bu l'ehu ono egude ejo okpehu, no iya nu tso ephe ogu; mee ephe esaa ono eriri; mbu mekatsua ephe iphe; gbabekota ephe otu. Ephe eshi l'ulo ono gbalashia. ¹⁷ Ndu Ju me ndu e-ta budu ndu Ju, bukota le Efesosu anua iphe ono; tsulaha egvu. A kwabelahaa epha Nnajiufu, bu Jisosu ogbodo ugvu. ¹⁸ Igweligwe ndu, bu ndu wowaru onwephe ye Kurayisutu l'eka awuru bya bya akoshilahaa iphe ephe shi emeje; bya egbukatsua oswi, ephe shi kegbaaru ndu odo. ¹⁹ Ndu amamanshi achita ekwo, ephe shi egudeje eme iya chikobe l'ekalanu; kpoo ya oku l'ifu oha. A bya edzee iphe aswa ekwo ono bu; yo buru ukporo ekpa-ego iri l'ebo l'ekpa-ego iri. ²⁰ E shi ege ono; okfu Nchileke ekoshi ege oorebe ire; kafia ejegbaru; kafukwaaphu oshihu ike eje.

Utsu ada le Efesosu

²¹ Iphe ono emeebelephu; Ume-du-Nso emee Polu; yo kfua ya kepyaa ya aku; le ya jefutaje Masedoniya; me Akaya; shi iya jeshiwaru Jerusalemu. Yo su le ya -jeebe eke ono be ya e-jekwaphu Romu. ²² Yo bya ezi ndu, eyejeru iya eka umadzu ebo, bu iya bu Timoti yele Erasutosu t'ephe vuru iya uzo je Masedoniya. Yebedua anonyafua le Eshiya.

²³ Teke ono be mkpaka, ha nshinu bataru le Efesosu; l'okfu Uzo ke Nnajiufu ono. ²⁴ Ishi iya aburu l'o nweru onye akpu uzu, eme nka nshinu, egudeje mkpola-ocha akpushi unwu iphe, adugbajee l'ò bu eze-ulo eze-nwanyi ndu Efesosu, epha iya bu Atemis. Epha onye uzu ono bu Dimitriyosu. Yele ndu akpushijeru iya iphe ono egude iya akpa okpoga, du egvu. ²⁵ Yo bya ekukobe ndu ono l'ekalanu; me iphe bu ndu uzu ibe iya l'ephe ha; su ephe: "Ndu mu; unu marua l'oo iphe-a, ephe eme-wa be ephe gude aba. ²⁶ ?O kwa l'unu gude-e nchi unu l'anu; gude enya unu l'ele iphe nwoke-a, bu Polu-a eme? O suru l'agwa, madzu gude eka dobe ta budu iya le phuu. Nta-a b'o gude-wa ege ono kfuta ndu ha igweligwe le Efesosu yeru onwiya; yo phodu m'o jegbaru ali Eshiya mgburumburu. ²⁷ Iphe du eji, no iya nu bu l'ozu-wa, ephe eje-wa a-zalahaa ejo epha; eze-ulo eze-nwanyi te nwehe iphe oo-bukwadu. Odo aburu l'eze-nwanyi ono, ali Eshiya; me mgboko mgburumburu abaru eja ono be aa-gbado."

²⁸ Ikpetuma ndu ono anunyalephu iphe ono, ookfu ono; ehugbanwuhu ephe oku l'ehu-eghughu. Ephe arashia: "Atemis Efesosu bu eze agwa-o!" ²⁹ Utsu awata adada le mkpukpu ono. Ephe edzokobewaphu egwegwa; gude Gayosu; me Arisutakosu, bu ndu Masedoniya labu, ephe le Polu ayije; kpuru ephe kpufuru oha l'eke oha edzukoje. ³⁰ Polu l'onwiya ejeshia te ya jekfu ikpetuma ndu ono; ndu ke Kurayisutu te kwe. ³¹ Ndu nweru enya le Eshiya, bu ndu onya iya ezia ozi t'e je ezia Polu; su iya: "Byiko t'e b'o tukwa okpa atutu l'eke ono, eedzukoje ono." ³² Kele teke ono be utsu ono adakpelephu gidigidi le ndzuko ono. Ndu ara ke nne ephe; ndu ara ke nna ephe; l'eke o phoduru me ege ephe ha kuru l'eke ono ta ma ishi iphe ephe gbafuta-turu; ephe ta ma iphe, ada nu. ³³ E tubesu l'oo Aleguzanda akpa iphe ono; okfu le ndu Ju fofutaru iya; nwuru

iya ye l'ifu ikpetuma ndu ono. Ałeguzánda apalia ęka t'e gebekwa tẹ ya dofu iya onwiya. ³⁴ Ẹphe aphulephu l'ọ bu onye Ju; l'ẹphe ha atuko gude olu lanu ralahaa: "Atemisú Efesosu bu eze agwa! Atemisú Efesosu bu eze agwa!" Ẹphe aralephu iphe ono mkputuma lanu-o jeye iphe ha l'ọ bu awa labu eswe-e.

³⁵ E meebe; onye seketiri obodo ono ekebe ẹhu mee; a rabua iphe ono. Yo su ẹphe: "Efesosu-u! Ẹ to nwedú onye ẹ-ta madu l'ọo Efesosu bu mkpukpu, nwe eze-ulo Atemisú; buru ẹphe abaru eze mkpuma ono, gbaru iche, shi l'igwe daa ono eja. ³⁶ Ẹ to nwedú onye a-su l'ọo ejire. Ọo ya bu; t'unu daa ashi-o! Unu be emehewa l'ọ bu ndu ẹ-te nwedú egomunggo. ³⁷ Unu kputawaru ndu-a bya ẹke-a; l'ẹ ba bu l'ẹphe zitaru iphe l'eze-ulo eze-nwanyi; to du ẹjo okfu, ẹphe kfuru iya. ³⁸ Ọ -buru le Dimitiriyosu me ndu, ejeru iya ozi nweru ndu, ẹphe suru l'o nweru iphe ẹphe meru; mboku ikpe kotu nolephu anono; temanu be ndu achi mkpukpu nokwaphu anono l'ẹke ono. T'ẹphe je ẹke ono je ekfua ya! ³⁹ Teke bukwanu l'o nweru iphe odo, unu ekfu; unu ekfua ya teke mkpukpu dzuru ẹge ẹphe edzuje. ⁴⁰ L'ogu, noru ayi nta-a bukwa l'aa-su l'ọo ayi kparu utsu ntanu-a; l'ẹ-ba bu l'o nweru ishi iphe bukwanu: e -kude ayi; t'ayi gude iya kpefu onwayi l'egbe mkpu owaa, a gbaru ẹge-a." ⁴¹ Yo kfuebe iphe ono; su ẹphe t'ẹphe laa-o. Ẹphe awukahu lashia.

20

Iphe, meru le Masedóniya; me le Girísu

¹ Utsu ono adazitalephu; Polu abya ekukobe ndu ke Kuráýisutu; bya adua ẹphe ike t'ẹphe ba atsukwa egvu. Yo kelebebe ẹphe; yo buru iya oje Masedóniya. ² Yo tuko ẹke ono l'ọ ha jekota; kfushiaru ẹphe iphe du l'igweligwe; gude dua ẹphe ike. E meebe; yo jeshia Girísu. ³ Yo no l'ẹke ono onwa ẹto. A nonyaa; yo kwakota jeshia t'ọ bahu l'ugbo; jeshia ali Siríya. Obenu le keshinu ndu Ju chiru idzu l'ẹphe l'iya e-me l'uzo be yebdua chitakwaruphu le ya a-laphu azu je je eshia Masedóniya; lashia. ⁴ Ndu, ẹphe l'iya yi l'ije ono bu Sopéta, bu nwatibe Pírosu onye Beríya; Arisutakosu; me Sekúndosu. Ndu onanu bu ndu Tesalonáyika. Ndu odo bu Gáyosu onye Débe; Tíkikosu me Tirófimosu. Ndu onanu bu ndu Éshiya. Onye odo bu Tímoti. ⁵ Ndu ono evuru uzo je anodu le Túrowasu l'eche iya. ⁶ A gbaebe Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko; ayi abahu l'ugbo le Filipayi; tugbua. A nolephu abali ise; ayi abyakfuta ẹphe le Túrowasu. E rua ẹke ono; ayi abya anoo abali esaa l'ẹke ono.

Ejeje ikperazu, Polu eje Túrowasu

⁷ Yo be le mboku mbu l'idzu; ayi edzukobe t'ayi ria Nri-enyashi Nnajiufu. Polu awataru ẹphe okfuru okfu; ke l'ookwakokwanu k'ola echile iya. Yo kfulephu okfu ẹge ono-o jeye echi-abali ekee ẹbo. ⁸ Urọku hakwa l'igwe l'ime ulo k'eli eli ẹke ayi dzuru. ⁹ Nwata okoro lanu, aza Yútikosu adugaru adugaru l'onu windo. Polu ekfunyalephu okfu ono; mgbenya erolaha Yútikosu. A nonyaa; mgbenya ono atsú iya ogbodo atsutsu. Yo shi le mkpo-kfu ulo-eli ono le k'eto ya ono ngabuhu; bya awaa onwiya l'ali. E jeshia ya apali; yo nwuhuwa. ¹⁰ Polu abya enyizita; bya adakobe iya; nmapyabe iya onwiya; gbakua ya ẹka; su: "Unu ba aragbushihe onwunu; l'ọ nowa ndzu." ¹¹ Yo tugbua laphu azu; je awajaa buredi ono kee; ẹphe

ataa. Yo kfulahaaru ephe okfu odo; kfu ya jeye nchi abohu; yo buru iya alala. ¹² Ephe eduta nwokorobya ono le ndzu. Yo buru iphe e gude dua ephe ike te okpoma shihu ephe ike.

*Polu shi le Turowasu
eje Militosu*

¹³ Ayi atugbua bya abahu l'ugbo-mini; kporu jeshia Asosu t'ayi kpota Polu l'eke ono; l'eke o sukwanuru t'ayi gude ugbo-mini byakfuta iya; le ya e-gudewaru okpa lufuta eke ono. ¹⁴ Yo byakfuta ayi le Asosu; ayi akpota iya l'ugbo tugbua jeye ayi erua Mitilini. ¹⁵ Ayi eshi eke ono tugbua; yo be le nchi-ta-abohu iya; ayi eshi l'eke ono gude ugbo swee mgboro Kiyosu. Yo be echile iya; ayi akpo-rua Samosu. Nchi abya abohu tsobe echile iya ono; ayi akpo-rua Milétusu; ¹⁶ okfu le Polu kfuawaru le ya e-swe Efesosu esweswe te ya be eje okpo ukfu le Eshiya. Yo du iya okoku; l'eke oome te ya kebe ehuru Jeru Jerusalemu temanu yo rua mboku Pentikosutu.

Polu ekfuru ndu Efesosu; t'ephe nokwa ohuma

¹⁷ Polu anodu le Milétusu zia nzi t'e je ezia ndu e meru ogurennya le chochi Efesosu t'ephe bya t'ephe l'iya phu. ¹⁸ Ephe erua; Polu asu ephe: "L'unubedua l'onwunu marua ege ya shi emeje teke ono, unu l'iya no ono; keshinu ya byaru ali Eshiya. ¹⁹ Ya wozitaru onwiya ali egeru Nnajiufu ozi. Ya gude enya-mini; gude iphe-ehuka, byakfutakotaru iya nu, shiebe l'ejo idzu, ndu Ju achiru iya eje ozi ono. ²⁰ Unu marua le to nwedu iphe bu k'uzo ono, Nchileke e-shi dzoo unu ono, ya e-ta togboduru unu eba. E to nwekwa eke ya kfuchiru iya unu ekfuchi m'o bu ekalanu. Ya raru iya unu arara; zia ya unu ezizi l'edzudzu oha me le nk'unu l'ufu l'ufu. ²¹ Ya nmaru ndu Ju; me ndu e-ta budu ndu Ju okwa; su t'ephe taa onwephe uta iphe du eji, ephe meru; ghaa umere; lakfuta Nchileke bya ekweta l'oo Jisusu bu Nnajiufu ephe. ²² Nta-a be ya e-mekwa ege Ume-du-Nso ziru iya. Ya e-je Jerusalemu; l'e-bo bukwa le ya maru iphe, e-me iya nu l'eke ono. ²³ L'oo l'iphe ya maleruphu bu le Ume Nchileke emeje iya le mkpukpu le mkpukpu; ya aphua le mkporo; me iphe-ehuka, ha nshinu no l'echi iya le Jerusalemu. ²⁴ Obenu l'e to nwekwanu iphe ya guberu ndzu iya. O bunu te ya jefukpoonu ozi iya l'ishi; mbu te ya jefubebe ozi ono, Nnajiufu, bu Jisusu ziru iya te ya jee ono, bu iya bu te ya kfukashiaru ndiphe ozi-oma le Nchileke a-phuru ephe imiko.

²⁵ "Nta-a be ya mawaru l'unube ndu ono, ya tsoru jephee; zia ozi-oma l'oo Nchileke bu eze ono ta aphubahekwa ya odo. ²⁶ Oo ya kparu iphe ya ekfuru unu; su: o -nweru unu onye laru l'iyi be eka yebe Polu ta duhekwa iya. ²⁷ Le ya tukookwa iphemiphe obule, Nchileke tuberu togboru unu eba. E to dukwa ophu ya kpuchiru unu ekpuchi m'oo nanu. ²⁸ Unu letakwa onwunu enya. Unu eletakwaphu unwu aturu ono, Ume-du-Nso yeru unu l'eka ono enya. Unu buru ndu, azu ndu chochi; mbu chochi, Nchileke gude mee, Nwatibe iya lokaru l'oshi-osweru mee t'o buru nk'iya. ²⁹ Ya maru le ya -tugbutsulephu be ndu ejo nzizi a-wubata l'o bu ejo agu; bya achikashia unu to nwekwa ege ee-me t'ephe be byi eka l'igwe aturu ono. ³⁰ O nweru teke aa-nonyaa; ndu, shikwaa l'ime unu awata odzu ejo-ire. Ephe e-gude iya ege ono; melahaa t'ephe rata ndu kweru ke Kurayisutu t'ephe tsoru eka ephe. ³¹ Oo ya bu; t'unu kwabekwa enya. Unu nyatajekwa le ya kfube oswa gude enya-mini; kebe ehuru eme unu t'unu tsoru uzo, vudo nhamunha. Ya ziru iya unu l'ehu l'ehu: eswe l'enyashi afa eto phuu.

³² “Nta-a bẹ ya eye unu l'ẹka Nchileke. Ya ziwaru unu ozi-oma kẹ eze-
iphe-oma, Nchileke meru ndiphe. O bụ ozi-oma ono bẹ e-che unu; bụru
iya a-dụ ike l'emetse unu emetse; bụkwaru iya phụ a-nọdu eme t'unu lẹ
ndu ọdo, bụ ndu kẹ Nchileke gbaru mgba l'iphe ono, Nchileke doberu ndu
nk'iya ono. ³³ Ẹ to nwekwa onye yẹbe Pọlu sụjeru t'ọ nụ iya afụ; m'ọ bụ
penu; m'ọ bụ uwe. ³⁴ Unu marua l'ọ bụ ẹka iya-wa ẹphe ẹbo bẹ ya gude
seta iphe, bụ iphe mkpa iya duru iya; mẹ iphe, bụ iphe mkpa iya duru
ndu yẹle iya yi. ³⁵ Ya gudewa ẹge ono koshi unu l'ayi a-nọduje ejeshi
ozi ike; k'ọphu ayi e-gude ẹge ono yeru ndu ẹ-ta dudu ẹge ẹphe maru
iya onwẹphe ẹka. T'ayi nyatajẹkwa iphe ono, Jisọsu, bụ Nnajiufu kfuru
l'onwiya ono; sụ: 'L'ọnu ọphu a ọgoru nụ onye anụ anunu kakwa k'onye
ọphu anata anata.' ”

³⁶ Pọlu ekfuebe iphe ono; byishi ikpere yẹle ndu ono l'ẹphe ha; kfuru
nụ Nchileke. ³⁷ Yọ byade atugbu; ẹphe atuko wata ẹkwa; je arukota iya;
michata iya ishi-uga. ³⁸ Yọ bụru iphe ono, o kfuru l'ẹphe ta aphuhedu iya
odo ono bẹ katsukpo ẹphe oru l'ẹhu. Ẹphe eduru iya jeshia l'ugbo-mini.

21

Pọlu eje Jerúsalemu

¹ Ayi ekfutsuaru ẹphe l'ayi alawaa; bya abahụ l'ugbo; kpolephu
nhamunha ẹge ono jeye ayi alufuta lẹ Kọsu. Yo be lẹ nchi-ta-abọhu iya;
ayi akpo-rua Ródu. Ayi eshi ẹke ono kporu jeshia Pátara. ² Ayi erua; bya
aphua ugbo-mini, eswe eje Finishiya; bahụ iya; tugbua. ³ Ayi akporulephu
ẹke ayi elewa Sáyipurọsu ẹnya; bya ejiru Sáyipurọsu ono ye l'uzo ẹka-
ibyita; kporu jeshia Siríya. Ayi abyarutalephu Táya, bụ iya bụ ẹke aabya
ogwoshi iphe, ugbo-mini ono vu; ayi enyishia; ⁴ chọ ndu kẹ Kuráyisutu
l'ẹke ono. Ayi aphua ẹphe; ayi l'ẹphe anọ abali ẹsaa. Ume Nchileke
emee; ẹphe aphua iphe, e-me Pọlu lẹ Jerúsalemu; bya anmaaru iya okwa
t'ẹ b'o jekwa. ⁵ Ayi anolephu abali ẹsaa l'ẹke ono; tugbua jeshia iphe
ayi eje. Ẹphe l'ẹphe ha; mbụ jeye l'unyomu ẹphe; mẹ unwegirima ẹphe
awuru tsoru ayi jeye ayi awufutabebe lẹ Táya. Ayi awufutabebelephu;
bya atuko byishi ikpere l'alị l'ọnu-ẹka eze ẹnymu ono; kfuru nụ Nchileke.
⁶ Ẹphe edufutsua ayi; ayibedua abahụ l'ugbo; ẹphebedua awuru lashia
ibyiya nk'ẹphe.

⁷ Ayi eshi lẹ Táya l'ẹke ono kporu tugbua; bya akpobata l'alị Tọleméyisu,
bụ ẹke ayi nọ-buhuru l'ugbo l'ije ayi ono. Ayi abya eje ekelebebe
unwunna; ayi l'ẹphe anọ ujiku ophu l'ẹke ono. ⁸ Yo be lẹ nchi-ta-abọhu
iya; ayi egude okpa tugbua bya erua Sizariya. Ayi erua bya abahụ l'ufu
Fílipu, bụ onye l'ezí ozi-oma; ayi l'ẹphe anọdu. Fílipu yi l'unwoke ẹsaa
phụ, a fọtaru t'ẹphe yeje ẹka phụ. ⁹ O mutaru unwu-mgboko ẹno, ẹ-ta
ludua nji. Unwu-mgboko ono ẹphe ẹno tuko ekfuchiru Nchileke. ¹⁰ Ayi
anokpoo abali olemole l'ẹke ono. Ayi anonyaa; nwoke lanụ, ẹpha iya bụ
Ágabọsu eshi Judíya bya. Ágabọsu ono bụ onye nkfuchiru Nchileke. ¹¹ Yọ
byakfuta ayi bya ewota akpo, Pọlu ekebudoje uwe iya; kegbabe onwiya
ẹka; mẹ okpa; bya asu: “Lẹ Ume-dụ-Nsọ sụru: 'L'onye nwe akpo-wa bẹ
ndu Ju e-ke ẹge-a lẹ Jerúsalemu; kpuru iya nụ ndu ẹ-ta madu Nchileke.' ”

¹² Ayi anu-getsua ya; ayi lẹ ndu, nọ l'ẹke ono awata ọro Pọlu t'ẹ b'o jeshi
Jerúsalemu. ¹³ Yọ sụ: “?Ẹkwa ọwaa, unu ara ọwaa bụ kẹ ngunu? Mẹ unu
gbe eyekwa iya obu-ote. Ya kwakọbeekwaru ogude ẹhu kẹ Nnajiufu, bụ
Jisọsu nwuhu lẹ Jerúsalemu; ẹ tọ buledua t'e kee ya ẹgbu kpurumu.”

¹⁴ Ayi ekfua nta kfuwa imo; to kwebata. Ayi aparu iya haa; sụ: “T'iphe nọ Nnajiufu l'uche mee.”

¹⁵ Ayi anonyaa l'ẹke ono; bya akwakọbe jeshia Jerúsalemu. ¹⁶ Ụnwunna, nọ lẹ Sizaríya aharu tsoru ayi. Ẹphe edua ayi durua ufu onye ayi eje ọnodu nk'íya, ẹpha iya bụ Menésọnu. Menésọnu ono bụ onye Sáyipuroso, shiwa l'ọdungu bụru onye kẹ Kuráyisutu.

Pọlu eje oji Jémusu

¹⁷ Ayi erua Jerúsalemu; ụnwunna anatakpọo ayi ọkpobe anata. ¹⁸ Yo be lẹ nchi-ta-abọhu iya; ayi lẹ Pọlu ayi kọ jeshia t'ayi lẹ Jémusu jia. Ayi eshi rua; ndu e meru ọgurennya chọchi egbe dzukotawa l'ẹke ono. ¹⁹ Pọlu ajiẹbe ẹphe; bya eshi ishi lanu kọkotaru ẹphe iphe Nchileke gude ozi, ya jeru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju meeru ẹphe. ²⁰ Ẹphe anutsulephu iphe ono, o kfuru ono; bya atuko kele Nchileke ekele. Ẹphe asu Pọlu t'o lewaru ẹge ẹphe du l'ẹke-a. “Sụ iya l'ikpetuma ndu Ju be kwetaakwaru l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu ẹphe. Ọ kwaphu ẹge ono be oovu ẹphe ẹhu; mbụ ekemu, shi l'ẹka Mosisu. ²¹ E kfuwaru ẹphe lẹ iizi ndu Ju mgburumgburu, bugbaa l'alị ọdo t'ẹphe gwọbe ekemu, shi l'ẹka Mosisu; t'ẹphe be ebujeshi ụnwegirima ẹphe ụtsù; ẹphe t'etsohe ome-l'alị ndu Ju. ²² ?Nanu ẹge ee-me iya nta-a; kele ndu Ju nujekwa l'i latawaru.” ²³ Ẹphe asu iya: “Iphe ii-me bụ: l'o nweru ụmadzu ẹno, kweru Nchileke ụkwa l'ẹphe e-doberu iya onwẹphe nsọ: ba kpụ ishi; ba ngu mee. Tọ du iya bụ; ndu ono abya atubuwa teke ẹphe e-meshi iphe ono. ²⁴ Teke ọbu, ẹphe tuburu ọbu eruakwanua. Ọ kwa t'i je etsoru ẹphe mee nsọ, tso iya nu. Nggwu akfufuaru ẹphe ụgwọ iphe, iphe ono e-phu ẹphe; k'ophu ẹphe a-kpụshikwanu ishi. Onyemonye ọbule amakwanuru l'iphemiphe ọbule ono, a tuko ekfu lẹ iime ono be bụkota ẹjo-ire. Ẹphe amaru lẹ nggubedua l'onwongu atukojekwaa ẹge ekemu Mosisu kfuru emekota. ²⁵ Ọ -buru kẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju, bụ-wa ndu wowaru onwẹphe ye Kuráyisutu l'ẹka be ayi chihaanarua idzu; dewa ẹkwo-ozí zilaaru ẹphe; sụ ẹphe t'ẹphe be erijeshi iphe, a gwaru nte. Ẹphe ta atajẹ mee iphe. Ẹphe ta atajẹ anu, a swi-gburu aswi-gbu. Ọphu too nwe onye yele onye ẹ tọ ludu alulu a-zeje azee-nwoke-yee-nwanyi.”

²⁶ Ya ndono; Pọlu abyanu bya eduta ụmadzu ẹno ono yeru onwiya. Yo be lẹ nchi-ta-abọhu iya; ẹphe l'íya eje emee nsọ ono l'eze-ulo Nchileke. Ẹphe eshi ẹge ono mee; a makotaru l'a -nofu abali ẹsaa be yele ndu ọphu e-gude iphe bya t'a chiaru ẹphe aja l'ẹhu l'ẹhu ẹge gbaru nu.

E guderu Pọlu l'eze-ulo

Nchileke

²⁷ Abali ẹsaa ono l'agvụwa; yo be ujiku lanu; ndu Ju, shi Ẹshíya aharu phua Pọlu l'ime eze-ulo Nchileke. Ẹphe akpalia igweligwe madzu l'ẹke ono; yeshiaru ẹphe ọku; ẹphe abya egude Pọlu; ²⁸ chishia mkpu; sụ: “Ízurelu; o-ji-l'ẹka-togbo-o; unu gbaru bya-o! Unu bya eyeta ẹka-o! Ọwaa nwoke-wa, tsoru ẹkemeke ọbule ejephe; l'ezí iphe; ekfubyishi ndibe ayi; ezibyishi ekemu Mosisu; ekfubyishikwaphu eze-ulo Nchileke-wa-o! Ọphu ka njo bụ l'o dutaru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju dubata l'eze-ulo Nchileke; shi ẹge ono merushia ẹke duru Nchileke lẹ nsọ.” ²⁹ Iphe meru iphe ẹphe ekfu ẹge ono bụ l'ẹphe phujeru ẹke Pọlu yele onye Ẹfesosu, ẹpha iya bụ Tirófimosu yi ejephe lẹ Jerúsalemu. Ẹphe etubesu lẹ Pọlu du nwoke ono bahu l'eze-ulo Nchileke.

³⁰ Mkpukpu agbalahaa gharaghara. Ẹphe agbakọ-dzua; bya akputa Pọlu kpufuta iya l'ime eze-ulo Nchileke guchishikebe onu-uzo eze-ulo Nchileke

ono teke onophu. ³¹ Ẹphe emekwadua t'ẹphe gbua Pọlu; yo ruwaphu eze onye ishi soja ndu Rómu, l'achị ẹke ono lẹ nchị l'utsu ada lẹ Jerúsalemu. ³² Eze onye ishi ono achịta-kebewaphu ndu ishi soja; mę ndu soja ẹphe ẹgwegwa; gbakfushia ndu ono. Ẹphe aphulephu eze onye ishi soja ono yele ndu soja ono; tsubuhu Pọlu iphe. ³³ Eze onye ishi soja ono abya ejekfu Pọlu je egude iya; bya asụ t'a tụa ya mkpakọbe labụ. Yọ jide teke ono: “? Bụ onye b'ọ bu? ?Bụ ngunu b'o meru?” ³⁴ Ndu echi l'o meru ọwaa; ndu echi l'o meru ọphu. Ẹphe ekfuphelephu iphe ẹ-te dodu ẹnya; k'ọphu onye ishi ndu soja ono ta mahedu iphe bụ l'ọo iphe meru nụ ndo-wa. Yọ sụ tẹ ndu soja kpụba Pọlu lẹ mbareke ndu soja. ³⁵ Ẹphe akpuru iya rua ẹke, eeshije abata mbareke ono; pata iya apata; ẹke mkpukpu ono ede igidi t'ẹphe gbua ya. ³⁶ Ẹphe eze gidigidi etso iya l'azụ; l'echi: “Chigbua ya! Chigbua ya!”

Pọlu eme t'ọ dzọo onwiya

³⁷ Ẹphe ejeshia t'ẹphe paba Pọlu lẹ mbareke ndu soja ono; yọ sụ eze onye ishi ndu soja ono: “?Tẹ ya kfuwaru iya ru iphe?”

Eze onye ishi ndu soja ono asụ iya: “Inhi! ?I gbe maru okfu Giriku? ³⁸ ? Bụ iya bụ l'ẹ tọ bụdu nggu bụ ọphu Íjiputu ono, kpaworua ọgu; chịta unu ndu mgbugbu-madzu iri chịba l'echi-egu; ẹphe eje anodu-wa? ?Tọ bụdu nggu?”

³⁹ Pọlu asụ iya: “Wawa; lẹ ya bukwa onye Ju, a mụru l'alị Silísiya gededede. Ya shikwa Tásosu, bụ mkpukpu nweru ẹnya. Byiko; tẹ ya kfururu nụ ndu-wa!”

⁴⁰ Eze onye ishi ndu soja ono ekweta t'o yee ọnu. Pọlu abya evudo lẹ mkpọ-kobe ẹke eeshije enyiba l'ulo; bya achiliaru ikpetuma ndu ono ẹka t'ẹphe gebe tẹ ya yee ọnu. Ẹphe adalephu rigbidingu; Pọlu egude okfu Híburu kfulahaaru ẹphe okfu:

22

¹ “Unube unwunna iya; mę nna iya phe: unu ngabe nchị tẹ ya dofu onwiya iphe-a l'ifu unu-o!” ² Ẹphe anụa l'ookfu okfu Híburu; to nwehe onye mekwaduru m'ọo pyimu. Pọlu awata oye ọnu l'okfu ono; sụ ẹphe:

³ “Lẹ ya bụ onye Ju, a mụru lẹ Tásosu Silísiya. Ẹke ya nọ vufuta bụ lẹ Jerúsalemu l'ẹke-a. Onye ziru iya ẹkwo bụ Gaméliyelu. Ọ kfuube ọswa zishia ya ekemu ndiche ẹphe ike. Ọ kwa ẹge oovu unu ẹhu; mbụ iphe kẹ Nchileke ntanụ-a bụ ẹge o shi evu iya. ⁴ Ndu etso Uzo Nnajiufu ono bẹ ya shi akpashi ẹhu ike; mbụ shi egbutsujee ẹphe egbugbu. Ya shi egudeje unwoke ẹphe mę unwanyi ẹphe; tụa ẹphe mkpọro. ⁵ Eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu bụ ọgurennya ọgbo ikpe unu l'ẹphe ha bẹ a-gbakwa ekebe l'iphe-a, ya ekfu-wa bụ oswi-okfu. Ya jeru je anata ẹphe ẹkwo, e deru nụ unwunna ẹphe ndu Ju, bu lẹ Damásukosu; bya ejeshia ẹke ono tẹ ya gudekota ndu kweru kẹ Jisosu tụa ẹphe mkpọro; kputa bya lẹ Jerúsalemu t'a hụa ẹphe àhùhù.”

Ẹge ndzụ Pọlu gude gbanwee

⁶ “Ya ndono; ya atugbua; rudelephu Damásukosu l'ẹnyanwu abyawa ogvuru l'ishi; iphoro eshi l'igwe; bya enwua oswi kẹ vīii; nwuphee ya mgburumburu. ⁷ Ya adaa l'alị; nua olu, eku iya nụ; sụ: ‘Sọlu! Sọlu! ?Bụ ngunu meru iphe ikpa iya ẹhu?’

⁸ “Ya aji iya: ‘?Bụ onye b'i bụ; Nnajiufu?’

“Yọ sụ iya: ‘L’ọo yẹbedua bụ Jisọsu kẹ Názaretu-wa, ìkpa ẹhu-wa.’
⁹ Ndu yẹle iya yì aphụkota iphoro ono. Obenu l’ẹphe ta nùdu okfu ono, onye ono ekfu anụ iya ono.

¹⁰ “Ya aji iya: ‘Nnajiufu; ?bụ ngunu bẹ ya e-me?’

“Yọ sụ iya: ‘Tẹ ya gbeshi bahu Damásukọsu. Ya -rua ẹke ono; bẹ aa-kọru iya-a iphemiphe ọbule, Nchileke sọru l’ii-meru iya.’ ¹¹ Iphoro ono emee; ya atsulahaa ishi. Ndu yẹle iya yì akpuru iya l’eka; ẹphe abahu lẹ Damásukọsu.

¹² “Ẹphe erua ẹke ono; yo nweru nwoke, ẹpha iya bụ Ananáyasu, Nchileke duru lẹ nsọ. Oomekota iphe ekemu kfulu; buru onye ndu Ju, bukota l’ẹke ono akwaburu ugu. ¹³ Yọ byakfuta iya bya evudonyabe iya; sụ iya: ‘Sọlu nwunne iya; ngwa; wata ọphu ọzo ọdo!’ Teke onophu; ya awatawaphu ọphu ọzo; bya apụya ya. ¹⁴ Yọ sụ iya: ‘Lẹ Nchileke ndiche ẹphe; bẹ ọtawaru yẹbe Pọlu tẹ ya maru iphe, nọ yẹbe Nchileke l’uche; tẹ ya pụya onye ono, bụ iya nwenkinyi iya doberu ẹka ndoo ono; bya anụ iphe ookfu l’onwiya. ¹⁵ L’iphe meru iphe ọ dọ ẹge ono bụ lẹ ya a-gbaru iya ọdzori l’ifu ndiphe mgburumgburu; kfuaru onyemonye ọbule iphe ono, ya pụru ono; mọ ọphu ya nuru. ¹⁶ Nta-a bụ; ?bụ ngunu ọdo bẹ ya ngaburu. Wo tẹ ya gbeshi t’e mee ya baputizimu; safu iya iphe dọ eji, ya meru; mọ ya kfu lẹ ya natawaru Jisọsu; t’ọ buru Nnajiufu iya.’

Nchileke ezi Pọlu t’o je ezia ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ozi-oma

¹⁷ “Ya ndono; ya alaphushia azụ lẹ Jerúsalemu. Ya anọdu l’eze-ulo Nchileke ẹke ya ekfu anụ Nchileke; pụya àphù; ¹⁸ pụya Nnajiufu; yọ sụ iya: ‘Tẹ ya mee ẹgwegwa lufu lẹ Jerúsalemu; kẹle ndu ẹke-a ta angakwa nchị l’iphe iikfu k’ẹhu iya.’ ¹⁹ Ya asụ iya: ‘Nnajiufu; ẹphe makotaru ọhuma ọhuma ẹge ya shi ejeje l’ime ulo-ndzuko ndu Ju je atụ ndu, woru onwẹphe ye ngu l’eka mkpọro; sụ t’e chia ẹphe iphe. ²⁰ Teke e gburu onye ekebe ngu, bụ Sutivinu bẹ ya nọkwa l’ẹke ono; zua mgbede l’egbugbu, e gburu iya dọ mma. Yọ buru yẹbedua, bụ Pọlu nọ swiru uwe ndu, je je atugbua ya nụ.’ ²¹ Nnajiufu asụ iya tẹ ya tugbua l’ije iya; lẹ ya e-zi yẹbe Pọlu ẹke teru ẹnya tẹ ya jekfu ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju.”

Pọlu mọ eze onye ishi soja

²² Ndu ono adakpẹlephu nwanshi; gebe nchị l’iphe Pọlu ekfu; jeye yo kfulephu kẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ono; ẹphe aswo-lihu; sụ: “Unu wofu iya! Unu wofu iya! Unu gbua ya! Unu gbua ya! Ẹ tọ bukwa onye gbaru k’ono ndzụ!” ²³ Ẹphe atụ wọwowo; gude uwe ẹphe l’ekpoka udzu agha l’imeli; ẹke ẹhu eghu ẹphe eghughu. ²⁴ Eze onye ishi ndu soja ono asụ tẹ ndu soja kpụba Pọlu lẹ mbareke ndu soja l’ẹke ono. Yọ sụ ẹphe t’ẹphe chia ya ẹchachi t’a maru: ?m’oo-kfu iphe kparu iphe ndu Ju adaji ẹge ono. ²⁵ A bya ekeebe Pọlu ẹgbu t’e chia ya ẹchachi ono; yọ sụ onye ishi ndu soja lanụ, vudo l’ẹke ono: “Ekemu ndu Rómu; ?ọ sọru t’eechijee onye Rómu iphe l’ẹ be ekpe iya ikpe; maru iphe o meru?”

²⁶ Onye ishi soja ono anụ ya bya ejekfube eze onye ishi ndu soja ono; je asụ iya: “?I marua iphe iibya ememe? ?I marua lẹ nwoke-wa bụ onye Rómu?”

²⁷ Eze onye ishi ndu soja ono abya ejekfushia Pọlu; je aji iya: “?I bụ onye Rómu l’oswiya?”

Pọlu asụ iya: “Iye.”

²⁸ Eze onye ishi ndu soja ono asụ ị ya kfu kwaru oke okpoga bẹ ya bụderu onye Rómu.

Pọlu asụ iya: “Obekwanu l'a mụru yẹbedua gẹdegede; ya aburu onye Rómu.”

²⁹ Ndu ono, shi abya oji Pọlu aji ono ebuhaa ya ẹka. Eze onye ishi ndu soja ono atsulahaa egvu l'ọ nuru ị Pọlu bụ onye Rómu. Yọ buru nwa Rómu b'ọ turu mkpakọbe.

Pọlu nọ l'ifu ogbo ikpe ndu Ju

³⁰ Yo be ị nchi-ta-abọhu iya; eze onye ishi ndu soja ono asụ t'a tofu Pọlu mkpakọbe. Yọ bya ezia tẹ ndu ishi achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ogbo ikpe ndu Ju l'ẹphe ha dzukota. Ẹphe edzukotalephu; yo duta Pọlu bya edobe ẹphe l'ifu. Iphe ọochokpoo aburu t'ọ maru ishi iphe kparu iphe ndu Ju guderu Pọlu.

23

¹ Pọlu abya atakobe ndu ogbo ikpe ono ẹnya l'ifu; sụ ẹphe: “Unwunna iya; ẹ to nwekpodua iphe ya maru, ya mejeru byeye nta-a, bụ iphe ya asụ l'ọ bụ iya awa iya obu l'ifu Nchileke.” ² Ya ndono; Ananáyasu, bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja agbalihulephu sụ tẹ ndu vudonyabe Pọlu chia ya ẹka l'ọnu. ³ Pọlu asụ iya: “Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Nchileke e-chi ngu iphe nggube oshi-ẹpoto ono, e teru ndzu l'eli iya ono. Nta-a; b'ị nọ l'ẹke-a eme t'ị gude ekemu kpee ya ikpe; l'emebyikwaphu ekemu ọbu emebyi; keshinu ị suru t'e chia ya iphe.”

⁴ Ndu vudonyabe Pọlu asụ iya: “Chaa! ?Tị madu l'ọo eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja bẹ ịko ọnu ẹge ono?”

⁵ Pọlu asụ: “Aa; wakwa ẹka-l'alị; unwunna iya. Ya te shikwa maru l'ọ bụ iya bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. L'e dekwaru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘T'ẹ b'ị kfu kwaru ndu achị ndibe unu ẹjo okfu.’ ”

⁶ Tọ dụ iya bụ; Pọlu amawaruphu ị ndzuko ndu ogbo ikpe ono dụ ọzo ẹbo: l'ogbo ndu Sádusii nọ iya; ogbo ndu Fárisii anọdu iya. Yọ rashia: “Unwunna iya; ya yikwa l'ogbo ndu Fárisii. Ndu muru iya nụ eshikwaphu l'ogbo ndu Fárisii. Iphe e gude ekpe iya ikpe bukwa ị ya ele ẹnya ị ndu nwuhuru anwuhu bẹ Nchileke e-me ujiku lanu t'ẹphe teta nọdu ndzu.”

⁷ Ekfutsuta, ookfutsuta iphe ono; ndu ogbo kẹ Fárisii; mę ndu ogbo kẹ Sádusii awata ọswo ọswo. Ogbo ikpe ono ekekahu onwẹphe ẹbo; ⁸ kẹle ndu kẹ Sádusii suru ị Nchileke t'emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe teta nọdu ndzu ọdo; sụ l'unwu ojozi-imigwe ta nọdu; to nwe ndu ọdo, ẹ te egudejedu ẹnya phua, nọnu. Obenu ị ndu kẹ Fárisii tuko iphe ono kwetakota. ⁹ Ndu ọphu atulee wọwowo aka nshinu eje. Ndu ezije ekemu; ndu ọphu bụ ogbo kẹ ndu Fárisii aharu gbeshi ekfushi iya ike: “L'ẹ to nwe iphe dụ ẹji, ẹphe maru, nwoke-wa meru! ?A maru bụ maa; tọo ojozi-imigwe kfujewaru nụ iya?”

¹⁰ A nọnyaa; ọswo ọbu akaria ẹka; k'ọphu eze onye ishi ndu soja ono tubesu l'ẹphe alakashiwa Pọlu nanu nanu. Yọ sụ tẹ ndu soja iya ye ishi je akpufuta Pọlu; kpubata ị mbareke ndu soja ọdo.

¹¹ Yo be l'enyashi iya; Nnajiufu, bụ Jisọsu abya evudonyabe Pọlu; sụ iya: “Gudekpelekwa iya phụ ẹge iigude iya; Pọlu! Ọ kwa ẹge ị gbaru ọdzori iya ị Jerúsalemu l'ẹke-a bụ ẹge ị jefutaje je agbaaru iya ẹya ị Rómu.”

Achị idzu ishi Pọlu

¹² Nchi abọhulephu; ndu Ju abya edzukobe; ria nte l'ẹphe te eridu nri; to nwe iphe ẹphe a-ngụ; ẹ ba bụ l'ẹphe gburu Pọlu. ¹³ Ẹphe karikwaru

ụkporo madzụ labụ; mbụ ndu ono, chiru idzu ono. ¹⁴ Ẹphe abyakfutashia ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu bụ ọgurennya ndu Ju; bya asụ ẹphe: “Ẹphe riakwaru nte l'ẹphe ta akpadu nri l'ọnu; ọphu ẹphe 'etsudu okoro l'ọnu; ẹ ba bụ l'ẹphe gburu Pọlu. ¹⁵ Ọo ya bụ; t'unu lẹ ndu ọgbo ikpe zia eze onye ishi ndu soja Rómu t'o dutaru unu Pọlu. Unu mee ya t'o tubesu l'unu eme t'unu jifua ya aji. Ẹphe a-kwabẹe; gbua ya l'uzo ẹmanu yo rua ẹke-a.”

¹⁶ Ya ndono; nwata okoro bya lanu, bụ nwunne Pọlu kẹ nwanyi bẹ mụru iya nụ anụ k'ẹjo idzu ono; kwe bahụ lẹ mbareke l'ẹke ono je ekfuaru iya Pọlu. ¹⁷ Pọlu abya ekua onye ishi ndu soja lanu; sụ iya: “T'o duta onye-wa jekfu eze onye ishi ndu soja. L'o nweru iphe, oo-kfuru iya.” ¹⁸ Onye ishi ndu soja ono eduta iya jekfushia eze onye ishi ndu soja ono; je asụ iya: “L'ọ bụ onye mkporo ono; mbụ Pọlu; bẹ kuru iya nụ; sụ t'e dutaru ngu nwokoro bya-a; l'o nweru iphe dụ mkpa, oo-kfuru ngu.”

¹⁹ Eze onye ishi ndu soja ono abya eduta iya je anọdu iche; jia ya l'edomi: “?Nanụ ẹge ọ dụ?”

²⁰ Yọ sụ iya: “Lẹ ndu Ju chiru idzu l'ẹphe a-sụ ngu t'i duta Pọlu dufutaru ndu ọgbo ikpe echile; lẹ ndzuko ọgbo ikpe achọ t'ẹphe jifua ya aji.

²¹ Ọlobu; ba angakwa nchi; l'o nwekwaru ndu, kariru ụkporo unwoke labu, e-ke l'uzo; kwabẹru iya. Ẹphe riakwaru nte l'ẹphe te eridu nri; to nwe iphe ẹphe a-ngu; ẹ ba bụ l'ẹphe gburu Pọlu. Nta-a bẹ ẹphe kwabẹkwaru akwabẹ; t'ẹphe nua olu ngu lẹ ee-duta iya-a bya.”

²² Eze onye ishi ndu soja ono asụ nwata-okoro ono t'ẹ b'ọ dukwa onye ọo-kfuru lẹ ya dowaru iya ẹya; sụ iya t'ọ lawaru. Yọ lashia.

Eedu Pọlu edujeru nnajiọha, bụ Fílikusu

²³ Eze onye ishi ndu soja ono abya ekua ndu ishi soja iya ẹbo; sụ ẹphe: “Unu gụta ụkporo ndu soja iri; unu agutakwaphu ụkporo ndu inya ẹto lẹ ndu inya iri; mę ụkporo ndu arwa iri ọdo, bụ ndu a-chiru ara. Unu kwakọbe ẹphe k'ọje Sizariya l'ori nri-enyashi ntanụ-a. ²⁴ Unu hakwaruphu inya mekwaaru Pọlu, ọo-nọdu agba t'unu duru iya je anụ nnajiọha, bụ Fílikusu lẹ chiriri werere.” ²⁵ Eze onye ishi ndu soja ono abya edee ẹkwo; sụ:

²⁶ “Kulódiyosu Lísiyasu ede iya anụ Nnajiọha, bụ Fílikusu. Ya ekele ngu. ²⁷ L'ọo bụ ndu Ju guderu nwoke-wa l'eme t'ẹphe gbua ya. A nonyaa; ama abya agbaaru iya l'ọ bụ nwa Rómu. Ya egude ndu soja iya je anafu iya ẹphe. ²⁸ Ya emelaha te ya maru iphe o meru, kparu iphe ẹphe guderu iya. Ya eduru iya jekfu ndzuko ndu ọgbo ikpe ẹphe. ²⁹ Ya aphua l'iphe o meru ta bụdu iphe dụ kẹ t'a kfu-gbua ya akfu-gbu; ọphu ọ dukpoduanu kẹ t'a tua ya mkporo. Iphe ẹphe ekfu l'o meru bụ okfu kẹ ekemu alị ndu Ju. ³⁰ Ya anụ lẹ ndu Ju chiru idzu t'ẹphe gbua ya l'uzo; sụ t'e gude iya byakfuta ngu-wa. Ya asụ ndu ọbu, ekfu iphe o meru ọbu t'ẹphe byakfuta ngu bya ekfu iya l'ifu ngu.”

³¹ Ndu soja ono abya emee ẹge e ziru ẹphe. Ẹphe egude Pọlu jee l'enyashi ono jeye lẹ Antipátirisu. ³² Yo be echile iya; ndu soja ndu ọphu gude ọkpa alaphushia azu lẹ mbareke. Ndu onanu, gude inya ono eduru iya jeshia. ³³ Ẹphe edurua ya Sizariya; bya eworu ẹkwo ono nụ ọvano; duru Pọlu ye iya l'ẹka. ³⁴ Ọvano agubebe ẹkwo ono; bya aji Pọlu ẹke, a mụru iya. Yọ nulephu l'ọ bụ onye Silisiya; ³⁵ sụ iya: “L'ii-yewaru ọnu teke ndu ebo ngu ibo rutaru.” Yọ sụ t'e je edobe Pọlu l'ufu-eze Hérodu; che iya nche.

24

Ibo, eebo Pọlu

¹ A nọlephu abali ise; Ananáyasu, bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; me l'uphodu ndu bu ogurennya l'ogbo ikpe ndu Ju; ephe l'onye loya, aza Tetálosu ayiru jeshia Sizaríya. Ephe erua; bya atuko iphe ephe suru le Pọlu meru dokotaru govano Fílikusu. ² A bya ekua Pọlu; Tetálosu awata okfu iphe, ephe suru l'o meru; su:

"Onye-ukfu-l'oha, bu Fílikusu. O bu ege i doberu eka achí ayi meru iphe nchi du ayi ndo. O bu enya, i kwaru meru iphe a gbanweshitsuaru iphemiphe obule ono, a gbanweshiru ono t'o duru ayi le mma. ³ Ayi ekele ngu ekele l'ekemeke obule ke iphemiphe obule ono, i meru ayi ono. ⁴ Ya te ejekwaru ngu ru okfuru ogologo okfu. Iphe ya arọ ngu; byiko; bukwa t'i kweru nua iphe-a, ephe abyaru ngu ekfuru-wa. Ephe e-gbulekwaru ngu iya phu mkpirikpi. ⁵ Nwoke-wa be ephe phwaru l'o bu onye emeje t'ejo iphe tsa nwunne. Ookpaje utsu l'iphe bu eke ndu Ju no le mgboko mgburumgburu. Oo yebedua bu ishi ndu ejo ogbo ono, bu ogbo ndu Nazaretu. ⁶ O seru ege ya e-shi merushia eze-ulo Nchileke; ayi egude iya t'ayi kpee ya ikpe l'ege ekemu-ali ayi kfuru. ⁷ Obenu l'eze onye ishi ndu soja, bu Lisiyasu bya eye iya eka; gude ike nata iya ayi; ⁸ su te ayibe ndu, guderu iya nu bya l'ifu ngu. I -jia ya aji be ii-phwaru iphe obu, ayi ekfuru ngu l'o meru obu." ⁹ Ndu Ju ophunanu eye iya eka; su l'iphe Tetálosu kfuru bukota oswi-okfu.

Pọlu edofu onwiya l'ifu Fílikusu

¹⁰ Govano abya epheeru Pọlu eka t'o watawaru oye onu. Pọlu asu iya: "Le ya marua l'i shiwa keshinu afa olemole ophu sweru nu noduta l'ishi ikpe l'ali-a. Oo ya meru iphe ehu beberu atso iya ena te ya dofu onwiya l'ifu ngu. ¹¹ E to karikwaa abali iri l'ebo, ya jeru Jerúsalemu obaru Nchileke eja. Jikwaa ephe t'a maeduru: ?bu iya ejo-ire. ¹² Ndu Ju te nwekwa teke ephe phuru l'o nweru onye yele iya atu ntutego; to nwe eke, ephe phuru, ya kparu utsu, ada l'ime eze-ulo Nchileke; m'o bu l'ulo-ndzuko ephe; odudu buru l'ime mkpukpu. ¹³ Odo bukpoonu t'ephe koshi l'ibo ono, ephe boshiru iya ono nweru ophu bu oswi-okfu. ¹⁴ Ophu ya kweru bu le ya abaru Nchileke ndiche ayi phe eja le Uzo Nnajiufu ono, ephe ekuje ejo ogbo ono. Ya tukokwaruphu iphemiphe obule, e deru l'ekwo ekemu Mosisu; me l'ekwo ndu nkfuchiru Nchileke kweta. ¹⁵ O kwa iphe ndu-wa ele enya iya be ya elekwaphu enya iya, bu iya bu le Nchileke e-mekochaa mee onyemonye obule t'o shi l'onwu teta nodu ndu: me ndu oma; me ndu ejo iphe. ¹⁶ Yo buru iphe ono be ya ekebeje ehu eme t'obu ba nma iya ikpe l'ifu Nchileke; me l'ifu madzu.

¹⁷ "To du iya bu; ya anobebe afa olemole l'eke odo; bya alata ali iya te ya wolataru ndu ali iya okpoga, eegude eyeru ephe eka; mekwaphu te ya bya egwooru Nchileke ngweja. ¹⁸ O kwa le ya metsuaru nsọ, tso ngweja ono be ndu Ju, haru shi Eshiya lata phuru iya l'ogbodufu eze-ulo Nchileke l'eke ono. E to nwekwa ndu ephe l'iya yi; to nwe utsu, ya kpatsuru le mkpukpu. ¹⁹ O kwa ndu Ju ono, shi Eshiya ono b'o gbaru t'ephe bya l'ifu ngu l'eke-a; bya ekfu-a iphe ephe suru le ya meru obu; m'o -nweru iphe ephe e-kfu. ²⁰ Odo bu te ndu-wa, no l'eke-a kfunua ejo iphe obu, ephe phuru ya meru, bukpo iphe e gega nma iya ikpe teke ono, a jiru iya aji l'ifu ndzuko ndu ogbo ikpe ephe ono; ²¹ gbahakwaa iphe lanu ono, ya nokwa-a l'ifu ndzuko

ndu ogbo ikpe ono kfushia ike; sụ: 'L'iphe unu gude ekpe iya ikpe ntanu-a bukwa le ya kweru le Nchileke e-mekochaa mee ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta nodu ndzu.' "

²² Tọ du iya bu; keshinu Filikusu makotawaru ke Uzo Nnajiufu ono ohuma; yo su t'ephe la; le ya e-kpe ikpe ono teke eze onye ishi ndu soja, bu Lisiyasu byaleruphu. ²³ Yo su te onye ishi soja ndu Romu, Polu no l'eka letakwa iya enya ohuma. Olobu; t'o hakwaa ya t'o tusaru eh; te ndu onya iya byaje t'ephe l'iya jia; t'ephe jejeru iya iphe bu mkpa iya.

Polu ekfu okfu l'ifu Filikusu; me Durusila, bu nyee ya

²⁴ A nolephu abali olemole; Filikusu eduru nyee ya, bu Durusila, bu nwanyi ju byatashia. Yo bya ezi; e je ekua Polu. Epe angaberu iya nchi; yo kfulahaa k'oworu onwonye ye l'eka Kurayisutu, bu Jisosu. ²⁵ Polu ekfukwadia okfu ke odobe eka ndoo; ke okpadeje onwonye; me ke mboku ikpe, abya nu; Filikusu atsulahaa egvu. Yo su iya t'o jewaru ke nta-a; le ya e-ku iya-a odo teke uzo du iya. ²⁶ Iphe o shi ari bu le Polu a-nu iya eka-azu. Yo buru iya meru iphe oboje: nta-a nta-a; yo kua Polu t'ephe bo uja.

²⁷ A nolephu afa labu; Filikusu alufu l'okwa iya; nwoke odo, epha iya bu Poshosu Fesutosu abya anochia enya iya. Filikusu aparu Polu haa l'ulo-mkporo; l'eke oome t'o mee iphe du ndu Ju mma.

25

Polu ekfu l'oo eze ndu Romu e-kpe ikpe iya

¹ A nolephu abali eto k'ophu Fesutosu lakfutaru ndu ono, o bu nnajioha epe ono; yo shi le Sizaria jeshia Jerusalemu. ² E rua eke ono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ishi ndu Ju abya ekfulahaaru iya iphe epe suru le Polu meru. Epe aruo ya; ³ t'o meeru epe iphe-oma, bu iya bu t'o mee te Polu lata azu le Jerusalemu. Epe achikwanu idzu ono t'ephe kee l'uzo; gbua Polu. ⁴ Obenu le Fesutosu suru epe le Polu nokwa le mkporo le Sizaria. "Le yebdua, bu Fesutosu habewaa nwanshi; ya alaphushia azu l'eke ono. ⁵ Te ndu ishi unu tsoru iya je Sizaria; o -buru l'o nweru iphe du eji, o meru; t'ephe bya ekfua ya l'eke ono."

⁶ Epe le Fesutosu anoo iphe dzuru abali esato m'o bu abali iri l'eke ono b'o laderu Sizaria. Yo be le nchi-ta-abohu iya; yo je anodu l'ulo-ikpe; bya asu t'e dubata Polu. ⁷ Polu abatalephu; ndu Ju, shi Jerusalemu abya akpophagee ya mgburumburu; kfushilaha igweligwe akpamara, epe suru l'o meshiru. Ophu to du ophu epe duru ike koshi l'o bu oswi-okfu m'oo nanu. ⁸ Polu abya edolaha te ya dofu onwiya; su: "Le to nwekwa teke ya kfuswejeru ekemu ndu Ju; ophu o dukwa teke ya kfuswejeru eze-ulo Nchileke; o dudu buru Siza."

⁹ Fesutosu emelaha te ya mee iphe du ndu Ju mma; bya asu Polu: "? O du ngu mma t'i je Jerusalemu t'e kpee ngu ikpe iphe-a, epe suru l'i meru-wa l'ifu mu l'eke ono?"

¹⁰ Polu asu iya: "Le ya vudo-wa l'ifu ogbo ikpe k'eze ndu Romu, bukwanu iya bu eke gbaru t'e kpee ya ikpe. Nngubdua l'onwongu maru le to nweedu ejo iphe ya meru ndu Ju. ¹¹ Kele ndege ya meru ejo iphe; metakwanu iphe gbaru ke t'e kpee ya nkfugbu; me ya asu: ?ya atsuhunu egvu anwuhu. Obenu le teke iphe epe suru le ya meru ta budu oswi-okfu; b'e to nwekwa onye ha ke te ya kpuru iya nu epe. Iphe ya kfuru bu te ikpe iya laa l'ifu Siza."

¹² Tọ dọ iya bụ; Fésutosu yẹle ndu ọgbo ikpe ono efogbatsua ishi; yọ sụ Ọlụ: “Lẹ keshinu ị sụru tẹ ikpe ngu laa l'ifu Síza; bụkwa l'ifu Síza ono bẹ ii-je.”

*Ọlụ nọ l'ifu Agírípa;
mẹ Baníisu*

¹³ Yo be ujiku lanụ; onye eze, ẹpha iya bụ Agírípa; mẹ nwunne iya kẹ nwanyi, ẹpha iya bụ Baníisu abya Sizaríya t'ẹphe kele Fésutosu. ¹⁴ Ẹphe anọlephu abalí olemole l'ẹke ono; Fésutosu abya eworu kẹ Ọlụ kọoru Agírípa. Yọ sụ iya: “L'ọ nweru nwoke, Fílikusu haru iya l'ụlo-mkpọro. ¹⁵ Teke ya jeru Jerúsalemu; bẹ ndu ishi ndu achíjeru Nchileke ẹja; mẹ ndu bụ ọgurennya ọgbo ikpe ẹphe kfulahaaru iya ẹjo iphe ẹphe sụru l'ọ meshiru. Ẹphe asụ tẹ ya nmaa ya ikpe.

¹⁶ “Ya asụ ẹphe l'ẹ tọ bụkwa ome-l'alí ndu Rómu t'a kpuru onye bụlephu ibo bẹ eebo iya; nụ; l'ẹ-ba bụ lẹ yẹle ndu ọodaru ẹphe l'iya nọ ifu l'ifu t'ọ doo ẹnya; mbụ iphe ọbu, a sụru l'ọ meru ọbu. ¹⁷ Yo be mbọku, ẹphe dzuru l'ẹke-a; ya te jekpohee ọkpo ọkfu. Ya ejeshiwaphu l'ụlo-ikpe ono lẹ nchita-abọhu iya; sụ t'e je edubata nwoke ọbu. ¹⁸ Ndu, ebo iya ibo egbeshi; tọ dọ ẹjo iphe, ya shi arí l'ọ meru, nweru ọphu ẹphe sụru l'ọ meru. ¹⁹ Iphe ẹphe kfuleruphu aburu okfu ọzo, ẹphe abajeru Nchileke ẹja; mẹ kẹ onye ọbu, a sụru l'ẹpha iya bụ Jisọsu, nwuhwaru nụ; obenu lẹ Ọlụ sụru l'ọ nọ ndzụ. ²⁰ Ya ta ma iphe ya e-me l'okfu, dọ ẹge ono. Ya ajía Ọlụ tẹ ya maru: ?ọ dọ iya mma t'ọ jee Jerúsalemu t'e kpee ya ikpe iphe ẹphe sụru l'ọ meru ọbu l'ẹke ono? ²¹ Ọlụ ajíka; sụ t'e che iya nche jeye teke eze, bụ Síza e-kpe iya ikpe. Ya ekwe; sụ t'e che iya nche jeye teke ya e-zi iya t'ọ jekfu eze, bụ Síza ọbu.”

²² Agírípa asụ Fésutosu: “Ọ dụkwa iya t'a sụ lẹ ya nuru olu nwoke-wa l'onwiya kwaphu.” Fésutosu asụ iya t'ọ haa; echile bẹ ọo-nụ-a olu iya.

²³ Yo be nchi-ta-abọhu iya; Agírípa yẹle Baníisu abya akwakpẹlephu onwẹphe ọgbodo ngwa ndu eze. Ẹphe abya abahụ l'ụlo-ikpe ono ẹphe l'eze ndu ishi soja; mẹ ndu, a maru ẹpha ẹphe lẹ mkpukpu ono. Fésutosu abya ezi teke ono t'e je eduta Ọlụ dubata. ²⁴ Fésutosu awata okfu; sụ: “Ọnyibe, bụ Agírípa; mẹ unubẹ ndu, nọkota l'ẹke-a; unu lekwa nwoke-wa, iphe bụ ndu Ju mgburumgburu: ndu ọphu nọ l'ẹke-a; mẹ ndu ọphu nọ lẹ Jerúsalemu tukuru echi ichi iya-a. Ẹphe echi mkpu sụ t'ẹ b'ọ nọduhe ndzụ. ²⁵ Obenu l'ẹ to nwedu iphe ya phuru, o meru, bụkwanu iphe dọ kẹ t'e gude kpee ya nkfugbu. Keshinu o gude ọnu iya sụ tẹ ikpe iya la l'ifu eze, bụ Síza; bẹ ya sụkwaru lẹ ya e-zi t'e dulaaru iya Síza ọbu. ²⁶ Obenu lẹ ya ta madụ iphe bụ iphe, ya e-deru eze, bụ Síza l'ẹkwo l'ọo iphe o meru ndọ-ọ. Ọ kwa iphe kparu iphe ya dufutaru iya unu ndono; dufutaru ngu iya nggubedua gẹdegede; Eze Agírípa; k'ọphu ọo-bụkwanuru: e-leebe ẹnya l'ikpe-a; ya amakwanuru iphe ya e-de. ²⁷ L'ọ dụkwa yẹbedua l'ọ bụ umere onye eswe; mbụ mẹ ya -sụ t'e duru onye mkpọro je; lẹ ya ẹ-be koshi iphe a sụru l'ọo iphe o meru.”

26

Ọlụ edofu onwiya l'ifu Agírípa

¹ Agírípa abya asụ Ọlụ: “A haakwaru nta-a t'i doo nke ngu; ị -makwaru iphe ii-do; dokwaa ya.” Ọlụ abya apalia ẹka; kele iya ekele; bya awata edodo; sụ:

² “Eze, bu Agirípa; ẹhu atso iya ẹna l'i kweru te ya vudo ngu l'ifu; kfu okfu; dofu onwiya ntanu-a l'iphemiphe obule, ndu Ju suru le ya eme. ³ Iphe ẹhu atso iya ẹna bu l'i maru ome-l'ali ndu Ju ohuma; bya amaru iphe ẹphe anoduje adzokashi. Byiko; ngabekpelekwaphu nchi ohuma l'iphe-a, ya abya ekfukfu-wa.

⁴ “Iphe bu ndu Ju mgburumgburu makotaru ege ndzu iya du shitakpoo teke ya bu nwata; kele ya shilephu l'odungu buru l'ali iya me le Jerusalemu. ⁵ Ẹphe makwaruphu; m'o -bukpooru nu l'ẹphe e-kweta gbaa ekebe iya; le ya shilephu l'odungu gbaru l'ogbo ono, katsukpo otube nvo l'ekemu Nchileke ayi ono, bu iya bu ogbo ke ndu Farisii. ⁶ Nta-a be ya vudo l'ẹke-a; eekpe iya ikpe; okfu le ya ele ẹnya iphe ono, Nchileke kweru nna ayi oche phe ukwa le ya e-me ono. ⁷ Oo iphe ono, o kweru ukwa iya ono be ikfu iri l'ẹbo ndibe ayi phe elekpoo ẹnya iya; gude ẹhu-anmanma iya abaru Nchileke eja: eswe l'enyashi. Nta-a Onyibe; be ndu Ju suru le ya mesweeru; okfu le ya ele ẹnya iphe lanu ono. ⁸ ?Bu ngunu kparu iphe ootsu unube ndu Ju l'ẹhu okweta le Nchileke e-me ndu, nwuhuru anwuhu t'ẹphe shi l'onwu teta nodu ndzu?

⁹ “Yebdua l'onwiya shikwaphu tubesu le ndege o nweru iphe ya eme; gude mebyia iphemiphe obule, lakpooru le ke ẹpha Jisosu, bu onye Nazaretu me ya emekwaa ya. ¹⁰ Ono bu iphe ya meru le Jerusalemu. Ya jeru je anata ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja ekwo, ekoshi l'oo ẹphe ziru iya. Ya eje akputatsua igweligwe ndu ke Kurayisutu; tushia ẹphe mkporo. Teke e kperu ẹphe nkfugbu; ya azua mgbede l'o dua mma t'a kfugbua ẹphe. ¹¹ Ugbo olemole be ya zitsuaru; e chia ẹphe iphe l'iphe bu ulo-ndzuko ndu Ju; ege ee-shi t'ẹphe su l'ẹphe te kwetahedu iphe ono, ẹphe kwetaru ono. Ẹphe shi du-tabe iya eji; k'ophu bu le ya shi egbeshije jeshia ali odo je ẹphe egude.”

Polu akọ ege ndzu iya shi gbanwee

¹² “Yo buru iphe ono meru iphe ya tugburu jeshia Damasukosu. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja ekwe te ya je; yo buru ẹphe be ya gbaberu okpa je. ¹³ Ya ndono; Onyibe; yo buru l'echi oke-eswe le ya no l'uzo be ya phuru iphoro, ka ẹnyanwu, no l'akpamigwe ogbu nwiiinwii. Yo nophee yele ndu ye l'iya yi mgburumgburu. ¹⁴ Ayi adakota gbaragadangu gbaragadangu l'ali. Ya anua olu, e gude okfu Arameyiku eku iya: 'Solu! Solu! ?Bu ngunu meru iphe ikpa iya ẹhu? O kwa onwongu be iimebata. Ishi iya aburu l'o dulekwaphu l'o bu eswi, emeka onwiya iphe; l'ẹke oogba achi le mkpirikpi-oshi, onye nwe iya nu gude achi iya.' ¹⁵ Ya aji iya: '?Bu onye bi bu; Nnajiufu?' Nnajiufu asu iya: 'L'oo ya bu Jisosu, onye ya akpa ẹhu.' ¹⁶ Wo mu: 'Te mu gbeshi vudo evudo. Iphe kparu iphe ya abyakfuta mu bu te ya gua mu le ndu ejeru iya ozi. Su te mu je ekfukashiaru ndu odo iphe-a, mu phuru le ke nk'iya ntanu-a; odo bu iphe ya e-koshi mu l'uzo ifu. ¹⁷ Ya a-dzofuta mu l'eka ndu Izurelu; me l'eka ndu e-ta budu ndu Ju, bu iya bu ndu ya ezi mu te mu je ali ẹphe. ¹⁸ Mu e-je emee t'ẹphe musaa ẹnya; k'ophu ẹphe e-shi l'ochi lufuta bata l'iphoro; me k'ophu ẹphe e-shi l'eka Setanu lufuta byakfuta Nchileke. Oo ya bu; ẹphe -kwelephu l'oo ya bu Nnajiufu ẹphe; Nchileke aguaru ẹphe nvu l'iphe du eji, ẹphe meru; guru ẹphe yekobe le ndu ophu o fotaru t'ẹphe buru ndibe iya.' ”

Polu ekfu k'ozí iya

¹⁹ “Ya ndono; ngube Eze, bu Agirípa; ya ta jikakwa ome iphe ono, ya nuru ono teke ono, ya phuru aphu ono, shi l'imigwe ono. ²⁰ Ya vu uzo

jee Damásukòsu; bẹ ya jederu Jerúsalemu; mẹ alì Judíya mgburumgburu bẹ ya bya adzòbẹ jeshia alì kẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju. Ishi iya aburu tẹ ya karu ẹphe t'ẹphe taa onwẹphe ụta iphe dọ ẹji, ẹphe meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke. Sụ ẹphe t'ẹphe meje iphe, e-koshi l'ẹphe mewaru ẹge ono l'oswiya. ²¹ Ọ kwa iya kparu iphe ndu Ju guderu iya l'ẹke ya nọ l'eze-ulo Nchileke; ese t'ẹphe gbua ya. ²² Obenu lẹ Nchileke eyekpelekwaru iya phụ ẹka byeye ntanụ-a. Ọ kwa iya kparu iphe ya bya evudo l'ẹke-a; l'agba ekebe t'onnyemonye ọbule nua ya: nwata mẹ ọgurennya; ya te ekfu iphe ọdo; gbahaa iphe ono, Mósísu mẹ ndu nkfuchiru Nchileke kfuru sụ l'oo-me ono. ²³ Ẹphe sụru lẹ Onye Ndzọta ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono jefutaje iphe-ẹhuka. E -meebe; yọ bụru iya a-bụ onye Nchileke e-vuru ụzo mee t'ọ shi l'onwu teta nọdu ndzụ; bya ekfukashiaru ndu Ju mẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju l'ọo ya bụ iphoro, Nchileke e-shi dzọta ẹphe."

Ọnu, Agírípa eye

²⁴ Pọlu edonyalephu iphe ono; Fésutosu arangarahu; sụ iya: "Pọlu; ọ bụ ogvu eme ngu! Ọ bụ oke ẹkwo, ị gụru agba ngu ishi gharaghara!"

²⁵ Pọlu asụ Fésutosu: "Onye-ukfu-l'ọha; ogvu te emekwa iya. Iphe ya ekfu dokwaru iya ẹnnya; bya abụkwaruphu oswi-okfu. ²⁶ ?Tọ bụdu Agírípa ndọ-ọ! Iphe-a, ya ekfu-wa b'ọ makọtahaakwaru ọhuma. Ya ekfukwaru iya phụ unu hoo haa; kẹ l'ọ dokpooru yẹbe Pọlu ẹnnya l'ẹ to nwedu iphe ono ọphu ẹ tọ nūhaadua; keshinu ẹ to nwedu ọphu e meru l'edomi. ²⁷ Nggube Eze, bụ Agírípa: ?I kwetaru iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfuru? Ya makwaru-a l'ì kwetaru!"

²⁸ Agírípa asụ Pọlu: "?I tubesu l'ọ bụwaphu ẹge ono bẹ ii-kfutakebewa iya phụ tẹ ya bụru onye kẹ Kuráyisutu?"

²⁹ Pọlu asụ iya: "M'ọ bụ nta-a-o; m'ọ bụ l'ọo nọ ọdu-o; iphe ya ekfu anụ Nchileke bụ tẹ nggu lẹ ndu-wa, nọkota l'ẹke-a, anụ iphe-a, ya ekfu ntanụ-a bụru iphe ya bụ; kpachikwa kẹ mkpakọbe-wa, a tūru iya-a."

³⁰ Yo kfuebelephu ẹge ono; eze, bụ Agírípa; gọvano; mẹ eze-nwanyi, bụ Baníisu atụko wụ-lihu wufu. ³¹ Ẹphe alufulephu tuko kfulahaaru ibe ẹphe lẹ nwoke ono te metakwa iphe okfu k'oje mkpọro; ọphu ọ bụru kẹ akfugbu. ³² Agírípa asụ Fésutosu: "Ndege nwoke-wa ta sụwaru tẹ ikpe iya laa l'ifu Síza; mẹ aa-ga ahakwa iya t'ọ la."

27

Pọlu nọ l'ugbo-mini eje Rómu

¹ Yo be teke a chíru iya; yọ wụkoo l'ayi a-nọ l'ugbo eje Ítali; e woru Pọlu yele ndu mkpọro ọdo ye Júliyọsu, bụ onye ishi ndu soja Rómu, l'achị ụkporo ndu soja ise l'ẹka. Onye ono bụ onye ishi ndu Ọgbo soja Ọgósutosu. ² Ayi atụko baa l'ugbo-mini, shi Adaramítíyọmu l'abya oje ọdu ugbo-mini, nọgbaa lẹ nkupé-nkupé mini alì Éshiya. O nwekwaruphu nwoke Masedóniya, a mụru lẹ Tesalonáyika, ẹpha iya bụ Arisutákọsu, ayi l'iya tuko nọdu l'ugbo ono; tųgbua. ³ Yo be lẹ nchi-ta-abọhu iya; ayi erua Sayidónu. E rua ẹke ono; Júliyọsu ekweta tẹ Pọlu je ekeletsua ndu ọnyà iya phẹ; k'ọphu ẹphe a-nutsua ya unwu iphe bụ mkpa iya. ⁴ Ayi eshikwa l'ẹke ono tųgbua ọdo. Phẹrephere eshi ayi ishifu. Yọ bụru iya meru iphe ayi tųgburu kwasẹru ụzo ẹnyanwu-ahata l'uzo ikfuli Sáyipurosu ibiyi ọphu phẹrephere t'ephedu. ⁵ Ayi egude ugbo ono dabua mini Silísiya; mẹ Pamfíliya; bya abata l'ọdu ugbo Màyira lẹ Lísiya. ⁶ E rua ẹke ono; onye

ishi soja ono aphua ugbo-mini, shi Ałeguzándiriya l'eje Ítali. Yò chiru ayi ye iya.

⁷ Ayi atokpelephu nwèhu abalı olemole; gude iya l'eje. Yò tsukpoo ayi l'èhu bẹ ayi ruru iku Náyidosu. Phèrèphèrè te kwehekpoo t'ayi shia ono. Ayi agozia; shia ọzo ikfuli Kirítu l'ifu iya kẹ Saamóni. ⁸ Oshi mgboro Saamóni ono atsukpoo ayi l'èhu. Ayi abya ekebekpoo èhu bẹ ayi ruru eke, eeku Odu Ugbo-oma. Eke ono bẹ dụwa ntse lẹ Lasiya.

⁹ Ayi eshi ẹge ono nọo anọno l'ẹke ono; k'ophu ayi nọru jeye teke ije-ugbo atsujẹ l'èhu. Ayi abya anọ-swetakwaphu teke ndu Ízurelu emeje ome-l'alí ọswi aswíswi. Tọ dụ iya bụ; Pọlu anmaaru ndu ugbo ono; mẹ ndu soja ẹphe ọkwa; sụ ẹphe: ¹⁰ "Ndu mu; iphe ya phuru bụ l'ije-ugbo ayi-wa e-mekochaa dụ èhuka nshinu. Ẹ tọ bulekwa l'ivu, nọ l'ugbo-wa; mẹ ugbo l'onwiya a-la l'iyi; ayibedua a-lọkwa ishi ayi alọlo." ¹¹ Yò bụlerua iphe onye ishi ugbo; mẹ onye nwe ugbo kfuru bẹ onye ishi ndu soja ono nuru. Ẹ tọ kfubeduru ọswa yee ọnu l'okfu kẹ Pọlu. ¹² Keshinu ọdu ugbo-mini ono ta bụdu eke aa-nọ-ghe l'oge winta; ọnu aka awuko: t'e shi l'ẹke ono tųgbua; t'a maru: ?mẹ ẹphe a-dụ ike kpọrua Fínikusu? Fínikusu bụ ọdu ugbo-mini, nọ lẹ Kirítu. Eke eeshije bahụ l'ọdu ugbo-mini ono dụ ẹbo: nanụ nọ foo ọnu l'e gude ala ọzo ẹka-utara; m'a -nọdu; chebe ifu l'uzo ẹnyanwu-ariba; ophu anọdu foo ọnu l'e gude ala ọzo ẹka-ibyita. Yò bụru eke ono; bẹ ẹphe a-nọ-ghe teke ono, oke oyi atsujẹ ono.

Oke phèrèphèrè abyakfuta ẹphe l'echi eze ẹnyimu

¹³ Phèrèphèrè eshi l'uzo ọhuda wata ophe nwanshi nwanshi; ẹphe ariya l'ẹphe a-dụ ike mekota iya ẹge ẹphe tųberu. Ẹphe alọ-lita ọngu;* chee l'ugbo ono wata ọkpo mgboro mgboro Kirítu. ¹⁴ A nọlephu nwanshi; oke phèrèphèrè, shi l'uzo ishi-eli abyatashia. ¹⁵ Oke phèrèphèrè ono aturu ugbo ono tųgbua; to kwehe shia ibyiya ono, phèrèphèrè shi abya ono. Ayi ta mahẹ ẹge ayi e-me iya. Ayi apaakwaduru iya phụ haa tẹ phèrèphèrè ono paru ayi tųgbua. ¹⁶ Ayi eswedelephu l'iku nwa ikfuli Káwuda; phèrèphèrè t'epheshihe ike ẹge o shi ẹphe. Ayi ekeshikpoo èhu kpuru nwugbo kẹ nshii, eeligbabeje l'eze ugbo chee l'eze ugbo ono. ¹⁷ A kpubatatsulephu nwugbo nshii ye l'ugbo-mini ono; ẹphe abya egude eri kee ugbo-mini ono mgburumgburu; mbụ kee ya; yo shihu dingu dingu. Ẹphe atsulahaa egvu; wo: ?a maru ugbo ono te ejedunu je eliru l'eveve mini Líbiya. Ẹphe alọ-zita ẹkwa-ugbo† ono; ugbo ono atọo èhu jelahaa. ¹⁸ Oke phèrèphèrè ono ephekwapu k'èhuka èhuka; l'akwanga ayi; k'ophu a wataru ọchishi ivu, nọ l'ugbo ono etufashi lẹ mini lẹ nchi-ta-abọhu mbọku ono. ¹⁹ Yo be lẹ mbọku kẹ ẹto ya; ẹphe egude ẹka ẹphe l'onwẹphe mịshilahaa iphe e gude mee ugbo ono etufashi lẹ mini. ²⁰ A nọo abalı olemole; ayi te gude ẹnya ayi phụ ẹnyanwu; m'ọ bụ mkpọ-kpodo. Oke phèrèphèrè ono te kwe adazita. Yo mee k'ophu ayi ta arihedu kẹ ndzụ ọdo.

²¹ Ẹphe anọo anọno; to nwe iphe ẹphe riru. Tọ dụ iya bụ; Pọlu egbeshi bya ejekfube ẹphe je asụ ẹphe: "Ndu mu; ndẹge unu kweru nk'iya; haa ọlufuta lẹ Kirítu mẹ ayi ta ge tufashikwa iphemiphe ọbule-a, ayi tufashiruwawa; mẹ iphe-a, mebyishihuru nụ-wa. ²² Nta-a bẹ ya arọ unu t'obu shihu unu ike. Ẹ to nwekwa m'ọo onye lanụ, ishi iya ephu iya; ọ bulephu ugbo-wa a-la l'iyi. ²³ L'ẹnyashi-wa, sweru nụ-wa bẹ ojozi Nchileke; mbụ Nchileke ophu ya bụ nk'iya; bụru iya bẹ ya ejeru ozi byakfutaru iya; ²⁴ bya asụ iya:

* **27:13** 27:13 Ọngu bụ igwe, e meru; yọ dụ l'ọ gbaru ẹbà, eegudeje lọ-gude ugbo tẹ mini ba apata iya. † **27:17** 27:17 Ẹkwa-ugbo bụ ẹkwa, eekobeje l'eli ugbo-mini; phèrèphèrè egude iya l'apa ugbo ọbu.

'Pọlu; ba atsushi egvu; l'i jefutaje je evudo l'ifu Síza. Ọdo bụ ị Nchileke e-gudekwaphu okfu ẹhu nggube Pọlu dzọo iphe bụ ndu nggu l'ephe nọ l'ugbo-wa l'ephe ha.' ²⁵ Ọo ya bụ; ndu mu; t'obu shihu unu ike. O dokpooru iya ẹnya ị Nchileke e-mekota iphe ono ẹge e kfuru iya ẹya l'ọ ha. ²⁶ Obenu l'ọ nweru ikfuli, ugbo-wa e-je anguru."

²⁷ Ya ndono; yo be l'enyashi ke abali iri l'eno ya; oke pherephere ono apakwaphu ayi akwase ị mini Mediterenianu ono. Yo rudelephu echi-abali; ndu ugbo ono asu l'ọ dukwa l'ali duwa ayi ntse. ²⁸ A bya eworu onyi libe l'eri; chee ị mini ono; tua ya. Ogvu mini ono aburu iphe du l'ọ bụ ukporo ntụ-eka. A nonyakwaaphu; bya atọo onyi ono ọdo; yo buwarua ntụ-eka iri l'ise. ²⁹ Ephe atulaha a egvu l'ugbo ono e-je ekwoo onwiya l'eze mkpuma; rikashihu. Ephe achita ongu-ugbo eno l'azu ugbo ono; ye ị mini; yo lo-gude ugbo ono. Ephe ayolaha a te nchi bọhu-kebe. ³⁰ Ndu ugbo ono emelaha a t'ephe paru ugbo ono haa; kfulashihu ị mini. Ephe aparu ugbo ke nshii phụ ye ị mini. Ephe emee ẹge ono t'e tubesu l'ephe eje oshi ifu eze ugbo ono ye ongu-ugbo phụ ị mini. ³¹ Pọlu asuwaphu onye ishi soja ono; ị ndu ugbo ono -kfulukwa be unu laakwaru. ³² Ndu soja ono abya ebufu eri nwugbo nshii ono; mini apata iya kwaseru.

³³ Nchi abyawa abọhu; Pọlu arolaha a ephe t'ephe kaberu ria nri; su ephe: "Nta-a be unu nowaru abali iri l'eno; to nwe iphe unu riru. ³⁴ Byiko; unu riaru nri te ike du unu; l'ẹ to nwekwa m'ọ bu egbushi, nọ unu l'ishi, etufahu nu." ³⁵ Yo kfuebe ẹge ono; bya ewota buredi; kele Nchileke ekele l'ifu ephe l'ephe ha; washia ya; wata atata. ³⁶ Ephe abya enweru iya obu teke ono; rikota nri l'ephe ha. ³⁷ Iphe ayi du nodu l'ugbo ono bụ ukporo madzu ugbo iri l'eto l'umadzu iri l'ishingu. ³⁸ Onyemonye obule eritsulephu nri; a pashia ereshi, e vu l'ugbo ono tushia ị mini t'ugbo ono du nphe.

Ugbo-mini etsukposhihu

³⁹ Nchi abohulephu; ndu ugbo ono ta mahẹ uswe iya ophu ephe nọ anono. Iphe ephe maru bulephu l'ali duwa ephe ogbata ntse. Ephe aphua eke mini gwọ-jiru agwọ-ji; phua l'ẹke ono be ali duwa bachara bachara l'onu-eka ono. Ephe asu t'ephe maru: ?ephe e-meghe t'ugbo ono je eliru l'eveve l'iku mini ono. ⁴⁰ Ephe egbubushia eri, gudetsua ongu-ugbo ono; hakota iya ị mini; bya atoshia okpukpu, e gude kegbabetsua eyari, eegudeje ago-zi ugbo ono ifu teke ono kwaphu. Ephe abya aphulia ekwa, nọ l'eli oshi, nọ l'ifu ugbo ono; k'ophu pherephere a-watakwanu onwu ugbo ono. Ephe atokpelephu ẹhu ago-zi iya ifu jeye yo lashia l'ibiyia onanu, mini gwọ-jiru agwọ-ji ono. ⁴¹ Obenu l'ugbo ono gbabaru l'ikpo eveve, nọ l'ime mini ono; ishi iya eje eliru l'ẹke ono; k'ophu ugbo ono kwaru l'ẹke ono. Oke eyii-mini ono etsukposhia azu ugbo ono yogiriyogiri.

⁴² Ndu soja ono arilaha a k'ogbushi ndu mkporo ono t'ẹ b'ọ du onye ophu e-gvufu nu; nahu gbalaa. ⁴³ Obenu l'onye ishi ndu soja ono emenu t'ọ dzọo ishi Pọlu. Yo su iphe bụ ndu, maru ogvu mini t'ephe kfulu; vuru ọzo gvufu eli nggodo; ⁴⁴ te ndu ophu gudegbaa eka l'ekpete ugbo ono me l'ibiribe oshi ugbo ono; gude iya gvufuta. Yo buru ẹge ayi meru gvufukota ndono; to nwehe ayi onye iphe mekwaduru.

‡ 27:28 27:28 Onyi bu iphe anyi era, eeyeje eri chee ị mini t'e gude maru ẹge ogvu mini hatabe tsube l'ugbo-mini rua l'ali.

28

Iphe, meru lẹ Móluta

¹ Ayi egvufutatsulephu eli nggodo; bya amaru l'ikfuli ono bu Móluta be eeku iya. ² Ndu eke ono aphuaru ayi imiko nshinu. Epe abya akpoberu ayi oku t'ayi nyaru; l'eke igwe achikwanu mini; oyi atsu. ³ Polu erubata nwa nku; eye l'oku ono; agwo eshiwa iya phu wufuta; l'okpomoku oku ono ruru iya l'ehu. Yo wufuta bya atakfuru Polu l'eka. ⁴ Ndu eke ono aphua ege ejo agwo ono takfuru Polu l'eka; l'atu eregede; epe ekfulahaa; su: "Le nwoke-wa gbukwaru ochi. Mini b'o gvuwaru gvufuta; obu l'ali te edobekwa iya ndzu." ⁵ Obenu le Polu phelerua eka kpaling; pheta agwo ono chee l'oku; to nwekpoonu eke o mekaru Polu iphe le phuu. ⁶ Epe achiru enya ye; ele teke eka ono e-ko Polu ekoko; m'o bu teke oo-behu daa gbaa; nwuhu; to nwe. A nonyaa; epe aphua l'e to nwedu iphe meru iya nu; epe aghawa iya nu; su le Polu bu oke agwa.

⁷ Nwoke, achik ikfuli ono; be ali iya noru bya asukfuru l'eke ono. Epha nwoke ono bu Pubulusu. Pubulusu abya egbobe eka nata ayi; bya achita ayi jeshia nk'iya; je akwaaru ayi ebyee abali eto. ⁸ Ayi eshi rua; nna iya azewaru l'ehu-oku; me l'epho-atsutsu. Polu abya abahu l'ime ulo iya; bya ekfuru nu Nchileke; bya ebyibe iya eka; mee ya; yo duwaphu mma. ⁹ Ya ndono; iphe ono emeebelephu; iphe bu ndu iphe emetsua l'ikfuli ono awuru byatashia; e mee epe; epe adukota mma. ¹⁰ Epe anyako ayi iphe nshinu; shi ege ono kwabe ayi ugvu. Yo rua l'ayi byaderu atugbu; epe egwotakotakpelephu iphe bu mkpa ayi; yejiaru ayi l'ugbo.

Polu phe shi Móluta eje Rómu

¹¹ Ayi anotsua onwa eto l'eke ono; tsoru ugbo, shi Aleguzandiriya tugbua. Ugbo ono; be eeku je "Unwu Ejima". Ugbo ono; be nokotawaru oge winta ono l'odu-ugbo ndu ikfuli ono. ¹² Ayi abya erua Sáyrakusu; bya anoo l'eke ono abali eto. ¹³ Ayi eshi eke ono kpolephu mgburumburu mgburumburu jeye ayi erua Rijiyomu. Yo be le nchi-ta-abohu iya; pherephere eshi ayi l'uzo azu phelaha. Yo be nwarechi iya; ayi erua Putiyoli. ¹⁴ Yo nweru ndu ke Kuráyisutu, ayi phuru l'eke ono. Epe aroo ayi t'ayi l'ephe noo abali esaa; ayi ekweta; noo ege ono. E meebe; ayi atugbua jeshia Rómu. ¹⁵ Ndu ke Kuráyisutu le Rómu bu owaa nuhawaru l'ayi abya; byatashia ayi ndzuta; byarutatsuaru aswa Apiyosu; me mkpukpu, eeku "Ulo-nri-eto". Polu aphua epe; bya ekele Nchileke; obu aka iya oshihu ike.

Polu no le Rómu ekfu okfu Nchileke

¹⁶ Ayi abya erua Rómu; a paru Polu haa; yo buru l'onwiya. E ye onye soja; yoo che iya nche.

¹⁷ A nolephu abali eto; Polu abya ekua ndu bu ndu ishi ndu Ju ndzuko. Epe edzulephu; yo su epe: "Unwunna iya; a turu iya mkporo le Jerúsalemu; kpuru iya nu ndu Rómu; l'e-be nwe iphe ya meru ndibe ayi; to nwe iphe ya mebyiru l'ome-l'ali, shi le nna ayi oche phe. ¹⁸ Ndu Rómu ajibe iya aji; bya emelaha t'ephe haa ya; l'eke epe phuru l'e to nwedu iphe ya metaru k'akfugbu. ¹⁹ Ndu Ju ajika; e nwupyabe iya k'ehuka; ya asu l'ikpe iya a-la l'ifu eze nnajoha; l'e bo nwe iphe ya e-bebekpo su l'oo iphe ndibe ayi meru iya. ²⁰ O bu iya meru iphe ya kuru unu; ke l'o du iya te yele unu kfugba. Iphe kparu iphe unu phuru iya le mkporo-a, a turu iya l'eka-wa kwa le ya ele enya onye ono, ayibe ndu Ju ele enya iya ono."

²¹ Ẹphe asụ iya: “Lẹ tọ dukwa ẹkwo, e shi lẹ Judiya detaru ẹphe, ekfu okfu ẹhu ngu. Ophu tọ dukwa nwanna ayi, byaru bya ekfua okfu ẹhu ngu k'ẹji; ọ dudu buru l'o nweru iphe dọ ẹji, i meru. ²² Oogukwa ẹphe t'ẹphe nua olu ngu; okfu l'ẹphe maru l'ẹkemeke ọbule bẹ eekfulephu l'ogbo-wa, iigba-wa ta dudu mma.”

²³ Ẹphe atuaru Pọlu onu mbọku, ẹphe e-dzu. Yo be mbọku ono; ẹphe akfube ọswa zaa l'igwe bya ẹke Pọlu nọ. Pọlu eshi l'utsu kọoru ẹphe iphe ya phuru, bụ iya bụ ẹge Nchileke shiwa ekoshi l'ọo yẹbe Nchileke bụ eze. Yo kọo ya t'o doo ẹphe ẹnaya ọhuma; kọ-jia ya nchi. Yo gude iphe, e deru l'ẹkwo ekemu Mosisu mẹ l'ẹkwo ndu nkfuchiru Nchileke mee tẹ ya kfuta ẹphe yeru Jisọsu. ²⁴ Yo nweru ndu ọphu gude iphe ookfu kweta l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu ẹphe; nweru ndu ẹ-te kwedu nụ. ²⁵ Ẹphe egude k'iphe ono kekashia onwẹphe iche l'iche. Ẹphe abyadẹ atugbu; Pọlu asụ ẹphe: “Aa; iphe-a, Ume-dụ-Nsọ shi l'ọnu onye nkfuchiru Nchileke, bụ Azáya kfuaru ndiche unu phẹ-wa bukwa oswi-okfu.

²⁶ “O sọru:

“ Je ekfuru ndu-wa l'ẹphe
a-nga nchị nta;
ngaa ya imo;
to nwe iphe e-do ẹphe ẹnaya.
Ẹphe elee ẹnaya nta;
lee imo;
to nwe iphe ẹphe aphụ.

²⁷ Okfu l'ẹphe kpọ-chiwaru
obu; swọ-chi-wa nchị;
tanyibe ẹnaya;
Ọbiyanu mẹ ẹphe
egudee ẹnaya phụ;
gude nchị ẹphe nua;
obu ẹphe emee t'o doo
ẹphe ẹnaya;
m'ẹphe aghakọbekwaa
byakfuta iya tẹ ya dzọo ẹphe.’ ”

²⁸ Pọlu asụ ẹphe: “Iphe unu a-maru bụ l'ozii-oma ndzọta ono, Nchileke kweru ukwa iya ono b'o ziwaru t'e ezia ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju. E zia ya ẹphe; ẹphe anatawa iya.” Ono kwa olu Pọlu. ²⁹ Yo kfuebe ẹge ono; ndu Ju ono atulaha ẹgo l'ime onwẹphe; wukashihu.

³⁰ Pọlu ajita ọlo buru; akfụ ugwo iya. Yo bua l'ẹke ono afa labu; l'anatajẹ iphe bụ onye byaru iya ajiji. ³¹ Yoo kfu ẹge Nchileke shi ekoshi l'ọo yẹbe Nchileke bụ eze; l'ezikwaphu iphemiphe ọbule lẹ kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu. Yọo sa iya ẹge dọ iya mma; tọo tsu egvu; to nwe onye akpọshije iya ẹya nụ.

Èkwo, Pọlu deru nù Ndu Rómu

¹ Èkwo-ozì ọwaa shi l'ẹka mubẹ Pọlu, bụ onye ejeru Kuráýisutu Jisọsu ozi. Ọ bụ Nchileke kuru mu tẹ mu bụru onye ishi-ozì iya ono, rewaru nù ono.

² Ozi-ọma ono bụ iphe Nchileke shihawa l'ọnu ndu nkfuchiru nk'ia kwee ụkwa iya teke teruru etete; bya edekwaa ya phụ edede l'èkwo okfu Nchileke. ³ Ozi-ọma ono bụ kẹ Nwatibe iya, bụ iya bụ Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráýisutu. A -bya lẹ kẹ madzụ, ọ bụ; bụ l'a mụru iya; yọ bụru o-shi-l'eri Dévidi. ⁴ A -bya lẹ kẹ Nchileke, ọ bụ; bụ lẹ Nchileke shi l'ike ọphu o gude mee ya; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ekoshi l'ọ bụ Nwatibe iya. ⁵ Ọ bụ iya bẹ Nchileke shi l'ẹka meeru mu eze-iphe-ọma kẹ tẹ mu bụru onye ishi-ozì; duru ndu, shi l'iphe bụ mbakeshi duba l'ụzo, ẹphe e-shi kweta; meje iphe, e deru l'èkwo okfu Nchileke; ⁶ mbụ jeye l'unu bẹ ndu Rómu, bụ ndu Nchileke kuru t'unu bụru kẹ Jisọsu Kuráýisutu.

⁷ Ọo ya bụ lẹ mu ede èkwo-wa anụ unu l'unu ha lẹ Rómu; mbụ unubẹ ndu Nchileke yeru obu bya ekua unu t'unu bụru ndibe iya: Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-ọma; yo mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

Pọlu ekfu k'oje Rómu

⁸ Iphe bụ ivuzọ bụ lẹ mu shi Jisọsu Kuráýisutu l'ẹka ekeleru unu Nchileke l'unu ha; okfu l'e kfuwaru k'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke kfdzuru iya eliphe mgburumgburu. ⁹ L'ọ kwa Nchileke maru lẹ mu anọduje ekfuru iya okfu ẹhu unu: eswe l'enyashi teke mu ekfu anụ iya. Ọ bụ Nchileke ono bẹ mu gude obu mu l'ọ ha ejeru ozi kẹ ọzì ozi-ọma kẹ Nwatibe iya ono; mbụ Jisọsu. ¹⁰ Mu anọduje ekfu anụ iya t'ọ gude obu-ọma iya mee tẹ mu kabẹ kpata ụzo bya agbaphee unu nta-a. ¹¹ L'ọ kfubekpokwaa ọswa agushi mu agugu ike; tẹ mu l'unu phụ ẹge mu e-me t'iphe-ọma, shi Ume-dụ-Nsọ l'ẹka rube unu ẹka. Ọo ya bụ; mu eshi l'abyabya ono, mu a-bya ono mee t'obu shihu unu ike. ¹² Iphe, mu ekfu bụ l'ekwekwe, unu kweru e-me t'obu shihu mu ike; ekwekwe nke mu emekwaaphu t'obu shihu unu ike. Ọo ya bụ; ayi eshi ẹge ono yeru onwayi ẹka.

¹³ Iphe unu a-maru; ụnwunna mu; bụ l'ọonoduje agu mu tekenteke tẹ mu bya agbaphee unu. Obenu lẹ keshinu teke ono byeye nta-a b'ọ nweleruphu iphe akpọshije mu abyabya. Mu atụ-buje lẹ mu a-bya ẹge mu a-haru ndu ndu-unu kfubutaru Kuráýisutu ẹge-a mu ekfukwa iya phụ lẹ mba ọdo, ẹ-ta bụdu ndu Ju-wa. ¹⁴ Mu jikwa onyemonye ọbule ụgwo ozi-ọma ono. Mu ji iya ndu eme mbeke; jiru iya ndu eme imọswa imọswa. Mu ji iya ndu maru èkwo; jiru iya ndu ẹ-ta madụ èkwo. ¹⁵ Ọ bụ iya kparu iphe ọogu mu agugu tẹ mu bya ezikwaaphu unubẹ ndu ọphu nọ lẹ Rómu.

Ike ọphu Nchileke gude adzọ ndiphe

¹⁶ L'iphere ozi-ọma ono, mu ezi ono ta adụkwa mu. Ọ kwa ozi-ọma ono bụ ike ọphu Nchileke gude adzọ iphe bụ ndu woru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka. Ọ gude iya vuru ụzo adzọ ndu Ju; ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju etsota ẹphe. ¹⁷ L'ọ kwa ozi-ọma ono; bẹ Nchileke gude ekoshi ẹge ndiphe e-shi dobe ẹka ndoo l'ifu iya. Ẹge ndiphe e-shi dobe ẹka ndoo ono; te nwekwa iphe ọdo; gbahaa oworu onwonye ye Kuráýisutu l'ẹka; kwe nk'ia; shi l'ọdungu jeye

lẹ ikperazụ. Bụ iya bụ ẹge e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "L'onye woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; shi ẹge ono dobe ẹka ndoo a-dzụkwaru."*

*Madzụ kpoo-gbaa;
bẹ ikpe Nchileke nmaru*

¹⁸ Iphe Nchileke e-gude oke ẹhu-eghughu iya mee ndiphe b'o shi l'imigwe koshiwa; mbụ oke ẹhu-eghughu lẹ ndiphe kpọru yẹbe Nchileke ẹbo-ẹbo l'afu; l'eme ẹjo ememe. Ẹphe gude ẹjo ememe, ẹphe eme arushi ọkpobe okfu ono arushi. Mbụ lẹ Nchileke a-gwa ẹphe ọchi; ¹⁹ okfu l'iphe kẹ Nchileke, gbaru madzụ l'amama bẹ doru ẹphe ẹnya ọhuma; kẹle Nchileke koshiru iya ẹphe l'onwiya. ²⁰ Keshinu teke Nchileke meru mgboko bẹ madzụ shikwa l'iphe Nchileke meshiru; maru egbe onye Nchileke bụ, bụ iya bụ l'ẹ te egudejedu ẹnya phụ iya. Ọ bụ oswi-okfu l'ẹ te egudejedu ẹnya phụ iya; ọbu lẹ madzụ gudewa uche-ọbu iya maru l'ike iya, nyiberu anyibẹ ta agvudu agvugvu; tẹmanu bụ l'ọ bụ yẹbedua gẹdegede bụ Nchileke. Ọo ya bụ l'ẹphe ta agofughedu. ²¹ Lẹ madzụ machacharua lẹ Nchileke nọ; l'ọ gbaru tẹ aakwabeje iya ugvu; kejeje iya ekele. Obenu l'ẹphe ta akwabeđu iya ugvu l'ọ bụ Nchileke; ọphu ẹphe ekelejedu iya ekele iphe oome. Iphe gbe mechia nù; bụ l'egomunggo sweshihuru ẹphe; ọriri ẹphe abụwaru iphe mmanụ. To nwehe iphe edojekwadu ẹphe ẹnya; obu agbahụwa ẹphe tsabalangu. ²² Ẹphe gude kẹ l'ẹphe sụru l'ẹphe maru iphe; gbe akakpọoru ọburu ndu eswe. ²³ Ẹphe woru ugvu, ẹ gẹga kwabẹ Nchileke ono, a-nọ gburu jeyewaru ono tutehu atutehu; bya bya abalahaaru ntekpe ẹja; mbụ ntekpe, a pyigbaaru; yọ dọ l'ọ bụ madzụ, ẹ-ta dudu teke ọo-nọ-be; ọdo bụ; yọ dọphu l'ọ bụ nwenu, ẹphe l'eli; ọdo bụ anụ; ọdo bụ agwọ.

²⁴ Ọo ya kparu iphe Nchileke paru ẹphe haa t'ẹphe melahaa ẹjo ememe, bụ iphe agụ obu ẹphe; ẹphe awata ome ẹjo ememe, rehuru erehu; ẹphe lẹ madzụ ibe ẹphe awata ogude ẹhu ẹphe eme onwẹphe ẹjo ememe. ²⁵ Madzụ adube ọbaru iphe Nchileke keru ekeke ẹja; akwabẹ iya ugvu; gbe haa Nchileke ono, meshiru iya nù ono; mbụ onye ọ gbaru kẹ t'ayi tuje ẹpha gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dọ. Ọo ya bụ lẹ madzụ woru iphe bụ oswi-okfu kẹ Nchileke ye l'azụ; gbe kweta iphe ọphu bụ ẹjo-ire.

²⁶ Yọ bụru iphe ono kparu iphe Nchileke paru madzụ haa; ẹphe awata oji tototo; eme iphe, dọ ideyideyi. Kẹ t'unwanyi hajee ojekfu unwoke, bụ iphe Nchileke gude kee ẹphe; wata ojekfu unwanyi ibe ẹphe! ²⁷ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ unwoke haru ojekfu unwanyi, bụ iphe gbaru ẹphe; ẹgu ojekfu unwoke ibe ẹphe anọduje enwu ẹphe raphuraphu l'ọ bụ ọku l'ẹhu. Nwoke yẹle nwoke ibe iya awata azeze. Ẹphe adubenu ọphu uru, gbaru ẹphebe ndu egomunggo sweshihuru l'ẹhu ẹphe.

²⁸ Keshinu ndiphe te kwedu ọmaru iphe bụ ọkpobe okfu kẹ Nchileke; Nchileke aparu ẹphe haa; ẹphe arilaha ọriri, ẹ-te nwedu ishi; melahaa iphe, ẹ-ta gbadu ẹphe l'ememe. ²⁹ Ọphu ọ dudu egbe ẹjo ememe; mẹ iphe ẹ-te vudodu nhamunha, ẹphe te medu; k'ọphu o tsuboru ẹphe ẹhu etsubo ebushihu ebushihu. Ẹphe ajitsua tototo t'ẹphe naa iphe, ẹ-ta bụdu nk'ẹphe; edoberu ibe ẹphe ọkpoma nshi. Ẹnya-kfurukfuru akaria ẹphe ẹka l'ẹhu; ẹphe egbu ọchi; esephe okfu; l'aghọ-phe ụgho; bụru ndu ẹjo-ọbu; l'asụ asụ. ³⁰ Ẹphe ekfujeru ibe ẹphe ẹjo okfu-azụ; bụru ndu Nchileke dọ ashị; l'egudeje obu-ọku eme ibe ẹphe ẹjo iphe-iphere; bụru ndu eku onwẹphe ekuku; l'asa nsasa. Ọ bụlephu ẹge ee-me mee ẹjo iphe bẹ ẹphe anọduje ari; ọphu ẹphe 'ekwejedu ome iphe nne mẹ nna ẹphe kfuru.

* 1:17 1:17 Hab 2:4.

31 Ẹphe bụ ndu, ewotaje iphe dū mma gube iya ẹjo iphe; ẹphe azua gbururu l'ẹjo iphe bụ iphe dū mma; ọp̄hu ọ dudu iphe ẹphe kweru ukwa iya, ẹphe emeje. Ẹphe te nwedu obu-oma l'ẹke ibe ẹphe nọ; tọo dū onye ẹphe aphujeru imiko. 32 Ndu machacharua l'obu ẹphe iphe bụ uche-obu Nchileke; maru lẹ ndu eme ẹge ono bẹ Nchileke e-kpe nkfugbu, bụ iphe gbaru ẹphe. Ẹphe machacharua ẹge ono l'emekwa iya phụ. Ẹ tọ bulekwa l'ẹphe eme iya l'onwẹp̄he; ẹphe gbe azujekwa gbururu lẹ ndu, eme ẹge ono eme ọhuma.

2

Ikpe Nchileke nmaru onyemonye ọbule

1 Ọo ya kparu iphe mu s̄uru l'ẹ t̄i ḡofukwa ngḡube onye ọp̄hu anma onye ọdo ikpe l'obu; m'o -ruhuru; ị b̄uru egbe onye nḡunu. Ọ bụ iphe ono, iikfu l'ime obu ngu l'onye ọdo meru ẹji; s̄u l'ikpe iya nmaru iya ono bẹ ngḡubedua gudekwaphu ọnu ngu anmakwaphu onwongu ikpe iya; k̄ele ngḡubedua, ekpe ikpe emekwaphu iphe ono, ịinma onye ọdo ikpe iya ono l'onwongu ḡedegede. 2 Ịi-s̄ukwa mu ru: L'iphe ayi maru bụ l'ẹge Nchileke gude ekpe ikpe l'anma ndu, eme ẹge ono ikpe bẹ vudo nham̄nha. 3 Okishi-oma! ?I tubesu lẹ teke ịinmaje ndu eme egbe iphe ono ikpe; gbe l'emekwa iya phụ l'onwongu; ?i tubesu l'ịi-nah̄u ikpe k̄e Nchileke tọo. 4 ?T'i wotaru eze àḡù ono, ha nshinu, Nchileke eme ono akp̄o ẹbo-ẹbo l'afu? ?Iiri lẹ Nchileke bụ onye eswe; k̄e l'ọobuje; madz̄u -mee ẹjo iphe l'o meru iya; yọ paru iya haa; l'ata nshi nshinu? T̄i madz̄u l'iphe kparu iphe Nchileke anọduje emeru ngu àḡù àḡù bụ l'oome t'ị taa onwongu ụta iphe dū ẹji, iime; ghaa umere lakfuta iya. 5 Obenu lẹ nta-a b'i nweru ẹjo ọkpoma; kwefu ike; k'ọp̄hu àḡù, Nchileke eme te emedu ngu t'ị taa onwongu ụta. Ọo ya bụ lẹ iime t'iphe-ẹhuka nke ngu ka nshinu mb̄oku ikpe ono, Nchileke e-koshi oke ẹhu-eghughu iya; m̄e ẹge ikpe nk'iya dū, bụ iya bụ ikpe iya ono, vudo nham̄nha ono. 6 Mb̄oku ono bẹ Nchileke e-bukwa onyemonye ọbule nggo l'ẹge gbaru iphe o meru. 7 Ndu taru nshi nọdu eme iphe dū mma; kebe ẹhu achọ t̄e Nchileke jaa ẹphe ajaja; kwab̄e ẹphe ugvu bẹ ọ-n̄ ndz̄u gbururu jeye; mb̄u ndu keberu ẹhu achọ ndz̄u ọp̄hu ẹphe a-n̄du, ẹphe ta anwuhuhedu anwuhu. 8 Obenu lẹ ndu ono, bụ ndu kwefuru ike ono; mb̄u ndu ono, ẹ-ta ngad̄u nch̄i l'ọkpuberu okfu ono; mb̄u ndu gbe b̄uru iphe ẹphe etso bụ iphe ẹ-te vudodu nham̄nha; ndu ono bẹ Nchileke a-z̄ube oke ẹhu-eghughu iya ono, ha nshinu ono. 9 Iphe bụ ndu, eme ẹjo iphe bẹ oke ọtsu-egvu a-byakfuta; Nchileke emee; ẹphe ejee iphe-ẹhuka. Oo-vuru ụzo n̄kushi iya ndu Ju; t̄emanu ndu ẹ-ta b̄udu ndu Ju etsota iya. 10 Obenu l'iphe bụ onye eme iphe dū mma l'ifu Nchileke bẹ Nchileke a-ja ajaja; kwab̄e iya ugvu; bya emee; ẹhu ad̄u iya agu gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Oo-vuru ụzo meeru iya ndu Ju; t̄emanu ndu ẹ-ta b̄udu ndu Ju etsota iya. 11 K̄ele Nchileke ta ad̄udu onye oole ẹn̄ya l'ifu.

12 Iphe, bụ onye ẹ-ta madz̄u ekemu M̄osisu; mee iphe dū ẹji bẹ Nchileke a-nma ikpe; ẹphe a-laa l'iyi m'o -ruhuru; ẹphe ta ma ekemu. Iphe bukwanu ndu Ju, bụ ndu maru ekemu gbe emelee iphe dū ẹji bẹ Nchileke e-gudekwaphu ekemu ono nmaa ikpe. 13 L'ẹ tọ bukwa ndu anuje ekemu lẹ nch̄i bẹ b̄u ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; ọ kwa ndu eme iphe ekemu kfuru b̄u ndu Nchileke a-ḡu lẹ ndu doberu ẹka ndoo. 14 Lẹ teke ọ b̄u lẹ ndu ẹ-ta b̄udu ndu Ju, bụ iya b̄u ndu ẹ-ta madz̄u ekemu M̄osisu bẹ egudeje uche ẹphe eme iphe ekemu kfuru; tọ dū iya b̄unu l'ẹphe ekoshi l'ẹphe maru iphe gbaru ẹphe l'ememe; m'o -ruhuru; ẹphe ta ma ekemu M̄osisu. 15 Umere

ẹphe ekoshi l'iphe ekemu kfuru bẹ Nchileke dewaru l'obu ẹphe. Tẹmanu bẹ egomunggo ẹphe anọdujekwaphu ekoshi iya ẹphe; keshinu ọphu ọriri ẹphe anọduje anma ẹphe ikpe; l'ahajẹkwaruphu aharu ẹphe enge l'ugbo lanu ono. ¹⁶ Mbọku ono, Nchileke e-kpe ikpe ono b'oo-shi Kuráyisutu l'ẹka kpee madzọ ikpe iphe madzọ asumije l'egomunggo. Ọ bụ iphe ozi-oma ono, mu anọduje ezi unu ono kfuru ndono.

Ndu Ju; ẹphe l'ekemu Mosisu

¹⁷ A bya l'ẹhu nggubedua, bụ onye Ju: iitu onwongu onye Ju bya eworu obu ye l'ome ekemu unu; bya egude ọnodu nggu lẹ Nchileke asa nsasa. ¹⁸ I maru iphe bụ uche-obu Nchileke; ekemu iya ekoshije ngu iphe gbaru ngu l'ememe; mę iphe ẹ-ta gbadu ngu l'ememe. ¹⁹ I makahawaru l'i bụ onye edu ndu ishì; bukwaruphu iphoro kẹ ndu ọphu nọ l'ọchi. ²⁰ Nggụ aburu onye akpọziru ndu eme eswe ọzo bya aburu onye ezi ndu du l'ọ bụ unwegirima iphe. O doru ngu ẹnya l'i maru ekemu Nchileke, bụ iya b'i shi tuko ọkpobe iphe gbaru madzọ l'amama lẹ kẹ Nchileke tuko maẹbekotar. ²¹ Ọo ya bụ; keshinu ọphu ịinoduje ezi ndu ọdo iphe; ?bụ ngunu kparu iphe ẹ tii zidu onwongu nggubedua. Nggube onye ara iya arara t'ẹ b'e ezijeshi iphura; ? tii zikwanu iphura nggubedua. ²² Nggube onye ekfu t'ẹ b'e erijeshi ogori; ?tii rikwanu ogori nggubedua? Nggube onye ono, agburu nte tųphee; ?tii jejekwanu ozita iphe e doberu l'eze-ulo, a kpugbaaru nte l'iphura? ²³ Nggube onye ono, asa nsasa lẹ Nchileke turu ekemu doberu ngu ono; ? tii nọdujekwanu emebyishi ekemu ọbu emebyishi; gude iya eme Nchileke iphe-iphere? ²⁴ L'e dekwaru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "Ndu ọhodo, bụ iya bụ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ekfubyishi Nchileke; yọ buru umere unubẹ ndu Ju kparu iya."

²⁵ Uru nọkwa l'obu utsù bụ oswi-okfu; ọbu l'ọ kwaphu m'ọ -buru l'iimejee iphe ekemu kfuru. Ọ -buru lẹ ịinoduje emebyi ekemu emebyi bẹ nggu l'onye ẹ-te budu utsù zekwaa l'oshi lanu. ²⁶ Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ du onye ẹ-te budu utsù. Teke onye ẹ-te budu utsù emewa iphe ekemu kfuru bẹ Nchileke a-gukwa iya phu l'onye buru utsù. ²⁷ Ọo ya bụ lẹ ndu ono, ẹ-ta bụdu ndu Ju; ẹphe te bu utsù ono a-nma unu ikpe; unubedua, bụ ndu Ju; nweru ekemu, e deru l'ẹkwo; bya ebua utsù; gbe l'emebyikwaphu ekemu ọbu emebyi. ²⁸ Lẹ madzọ bụ onye Ju ta bukwa l'ọo l'a bụ iya l'ẹnya ndiphe. Obu utsù ta bụ ọphu e buru l'anu ẹhu, eegude ẹnya ele. ²⁹ Ọkpobe onye Ju kwa onye bụ iya nụ l'ime onwiya. Obu utsù ọphu bụ iya nụ ta bukwa ọphu e buru; okfu l'ọo iphe e deru l'ẹkwo ekemu tẹ eebuje. Obu utsù ọphu bụ iya nụ kwa ọphu e buru l'ime ọkpoma onwonye; mbụ ọphu Ume Nchileke buru madzọ l'ime ọkpoma onye ọbu. Egbe onye ono ta bukwa madzọ ajajẹ iya ajaja; ọ kwa Nchileke bẹ ajajẹ iya nụ.

3

¹ ?Bukwanu ngunu bẹ onye Ju gude ka onye ẹ-ta bụdu onye Ju mma? ? Nanukwanu uru, nọ l'obu utsù? ² Uru kwatakpokwaa nọdu iya nshinu. Ẹ tọ dukpokwa ọzo, uru ẹ-ta nọru iya. K'odungu kpọedua bụ l'ọ bụ ndu Ju bẹ Nchileke woru okfu, o kfuru ye l'ẹka. ³ A makwarua l'ẹphe haru buru ndu ẹ-ta gbadu t'e gude ire ẹphe ẹka teke ono. Obekwanu; ?a ge egude l'ẹphe du ẹge ono; sụ lẹ Nchileke bẹ te evudoshijedu ike l'iphe o kfuru tọo? ⁴ Tųswekwa! T'e koshichikwaa lẹ Nchileke bụ onye ire-lanu ẹge ọ bụ iya; m'ọ -ruhuru; l'aa-sụ lẹ madzọ mgburumgburu bukota ndu ntuphu-ire. Ọo ya bụ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "Ọ bụ okfu ngu; Nchileke;

bẹ ee-shi koshi l'ì bu
onye vudo nhamunha.
È tọ dudu teke e kuru
ngu ikpe t'ẹ b'i kpefu.”*

⁵ Teke ọ bukwanu l'ọ bu ba agba kẹ t'e gude ire ayi ẹka emeje t'a phụ ẹge Nchileke evudoshi beje ike l'iphe o kfulu; ?buhunu ngunu bẹ ayi e-kfu? ? Ayi a-sụ lẹ Nchileke meru iphe ẹ-te vudodu nhamunha l'ọ zuberu ndiphe oke ẹhu-eghughu iya tọo? Aji, mu aji nta-a bẹ mu ajikwa ẹge madzu ọdo ajije. ⁶ ?Ayi a-sụ lẹ Nchileke meru iphe ẹ-te vudodu nhamunha tọo? Tushwewa! Ọ -bụ l'ọ dọ ẹge ono; ?nanu ẹge Nchileke g'eshihunu ekpe ndiphe ikpe.

⁷ Iphe mu ekfu bu: teke ọ bu l'ayi bu ndu ntuphu-ire; yọ buru ntuphu-ire ono gbe emeje t'a ka ọmaru lẹ Nchileke bu onye ire-lanu; jaa ya ajaja; ?ngunu kparu iphe Nchileke a-nmakwadu ayi ikpe l'ayi eme ẹji? ⁸ ?Bụ ngunu kparu iphe ayi ta asudu t'ayi mewaru ẹjo iphe tugburu ẹge ee-shi tẹ k'oma lufuta? O nweru ndu ahajeru ekfurushi mu nu; l'ebo mu ibo; lẹ mu suru t'e meje ẹjo iphe; ẹge k'oma e-shi iya lufuta. Ikpe, Nchileke a-nma ndu ono bẹ ọo-nma ẹphe l'ọ ruberu iya.

Ikpe nmaru onyemonye

⁹ ?Nta-a-e! Ọnodu ayibe ndu Ju; ?ọ ka kẹ ndu ẹ-ta budu ndu Ju mma tọo? Wawakwa! Ayi ta kakpokwaa ẹphe mma lẹ phuu. Iphe ayi koshiru bu l'ayibe ndu Ju; mẹ ndu ẹ-ta budu ndu Ju bẹ tuko buru ndu ẹjo iphe pyitaru l'ekpiri. ¹⁰ Ọo ya bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ:

“L'ẹ tọ dudu m'ọo onye lanu,
doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke.

¹¹ Tọ dọ m'ọ bu onye lanu,
nweru egomunggo;
Tọ dọ m'ọ bu onye lanu,
eseje tẹ ya maru Nchileke.

¹² Onyemonye ọbule ghawaru Nchileke azu;
Epe l'ẹphe ha yifuwaru.
È tọ dudu ẹphe onye eme
iphe dọ mma mbukwa m'ọo onye lanu.†

¹³ Okfu, eshije ẹphe l'ọnu anọduje eshi nshi
l'ọ bu ili, gheru ọnu.
Yọ buru ire ẹphe;
bẹ ẹphe gudeje eduphushi ibe ẹphe.
Okfu, shi ẹphe l'ọnu egbu
madzu egbugbu l'ọ bu ẹra ẹjo agwo.

¹⁴ Iphe jiru ẹphe ọnu bu ophu iphu yele okfu,
e gude ọkpoma nshi ekfu.

¹⁵ Ogbu madzu te enwedu iphe ẹphe guberu iya;
Mbụ l'ẹphe akwabeje akwabe iya.

¹⁶ Uzo, ẹphe shiru abujeru kpurupyata.
Umere ẹphe aburu aphụ tsuru ndu ọdo.

¹⁷ Epe ta madu iphe emeje tẹ nchi dọ ndoo;

¹⁸ ọphu ẹphe atsukpoduanu
Nchileke egvu lẹ phuu.”

¹⁹ Ọphu ka ayi ọdo ẹnya bu l'iphe bu iphe, e deru l'ekwo ekemu Nchileke bẹ bu ndu a turu ekemu ono nu b'e gude ẹhu ẹphe dee ya. Ọo ya

* 3:4 3:4 Egvu 51:4, † 3:12 3:12 Egvu 14:1-3; 53:1-3.

bụ k'òphu ẹ to nwedu onye a-gòfu nù; t'ònu bụru onyemonye ọbule shìkpirikidingu. Odo bụ t'onyemonye ọbule shi ẹge ono bụru onye ikpe nmaru l'ifu Nchileke. ²⁰ Ishi iya bụ l'ẹ tọ dukwa onye a-sù lẹ ya e-shi l'ome iphe ekemu kfuru bụru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; keshinu iphe ekemu emeje bụ l'oomeje tẹ madzụ maru lẹ ya mewaru iphe dọ ẹji.

Odobe-ẹka-ndoo, shi l'ekweta

²¹ Obenu lẹ nta-a bẹ iphe ono, ẹkwo ekemu; mẹ ndu nkfuchiru Nchileke kfuru ono meekwaru. Nchileke meekwaru iphe gbaru yẹbe onye doberu ẹka ndoo. O koshiwaru ẹge ndiphe e-shi dobe ẹka ndoo. Ẹ tọ bụhedu ekemu b'o gude eme iya. ²² Ọogujewa ndiphe lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya; m'ọ -bụru-a l'ẹphe woru onwẹphe ye Jisọsu Kuráýisutu l'ẹka nkinyi iya. Iphe bụ onye wowaru onwiya ye Kuráýisutu l'ẹka bẹ ọoguje l'onye doberu ẹka ndoo. Ẹ to nwedu onye ọogufuje m'ọ bụ onye lanu; ²³ okfu l'onyemonye ọbule mewaru iphe dọ ẹji; shi ẹge ono nafu onwiya ugvu, dọ biribiri, Nchileke meru t'ọ kwabẹ iya. ²⁴ Obenu lẹ Nchileke gudewa obu-imiko meeru onyemonye ọbule eze-iphe-oma; nata ẹphe t'ẹphe bụru ndu doberu ẹka ndoo. Iphe ono abuleruphu iphe-oma, Nchileke meru ayi. Ụzo, o shi bụru iphe-oma, Nchileke meru ayi bụ lẹ Nchileke shiwa l'ẹka Kuráýisutu gbata ayi l'ẹka iphe dọ ẹji, tọpyitaru ayi l'ẹkpiri. ²⁵ Nchileke koshiru Kuráýisutu l'edzudzu ọha t'ọ bụru ẹja, safuru iphe dọ ẹji, ndiphe meru. Yọ bụru mee, Kuráýisutu lọkaru teke ono, ọ nwuhuru ono bẹ Nchileke egudje gwaru madzụ nvu l'iphe dọ ẹji, o meru; mbukwa ndu wowaru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka. Nchileke shi ẹge ono mee tẹ ya koshi lẹ ya bụ onye doberu ẹka ndoo. Teke ndiche shi abuje; onye meru iphe dọ ẹji; Nchileke atalẹ nshi; to yedu l'iya-a ọnu. ²⁶ Obenu lẹ nta-a bẹ ookoshi ẹge ooshije mee ndiphe t'ẹphe bụru ndu doberu ẹka ndoo; kele yẹbedua l'onwiya eme tẹ ya koshi lẹ ya doberu ẹka ndoo; bya abukwaruphu onye emeje iphe bụ ndu wowaru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka l'ẹphe ha; t'ẹphe bụru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya.

²⁷ Ọ nwekwaduru onye nweru iphe oo-gude asa nsasa l'ifu Nchileke nta-a tọ? Ẹ to nwekwa. ?Yọ bụru ngunu? ?Bụ iphe-oma, ayi metaru l'onwayi bẹ Nchileke ele tọ? Wawakwa! Ọ kwa oworu onwayi ye Kuráýisutu l'ẹka bẹ oole kpau. ²⁸ L'iphe ayi maru nkinyi iya bụ lẹ Nchileke agujekwaphu madzụ l'onye doberu ẹka ndoo nkinyi iya; m'ọ -bụru l'onye ono woru onwiya ye Kuráýisutu l'ẹka. Ẹ tọ bukwa lẹ madzụ eme iphe ekemu kfuru. ²⁹ Nchileke; ?ọ bụ Nchileke kẹ ndu Ju nkinyi iya tọ? ?Tọ bụhedu Nchileke kẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju tọ? Wawakwa; ọ bukwapu Nchileke kẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju. ³⁰ Ọ kwa Nchileke lanu bẹ nonu. Yọ bụru Nchileke lanu ono aguje ndu Ju, woru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka lẹ ndu doberu ẹka ndoo; bukwaru iya phụ aguje ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju, wokwaruphu onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka lẹ ndu doberu ẹka ndoo. ³¹ Ayi -sù l'ọ buphu oye onwonye Kuráýisutu l'ẹka nkinyi iya bẹ Nchileke ele; ?bunu iya bụ l'ẹ to nwehedu iphe ayi guberu ekemu ọbu? Tụswekwa; iphe ayi eme gbe bukwaru tẹ ekemu vuru ọgbodo ire.

4

Iphe leta; mee kẹ Ébirihamu

¹ ?Nanu ẹge ọ muru nna ayi oche, bụ Ébirihamu? ² Lẹ teke ọ bụ l'ọ iphe-oma, Ébirihamu metaru kparu iphe Nchileke guru iya l'onye doberu ẹka ndoo l'ifu iya; m'o nweru iphe ọ ga egude asa nsasa. Obenu l'ẹ to

nwekwanu iphe o gude asa nsasa l'ifu Nchileke. ³ Ọo ya bụ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ: “Lẹ Ébirihamu woru onwiya ye Nchileke l'ẹka. Nchileke aguaru iya ẹya l'onye doberu ẹka ndoo.” ⁴ Onye jeru ozi b'ẹ ta asujekwa l'iphe, a nuru iya l'ozi ono bụ iphe ẹwoma; gbahaa l'ọ bụ ụgwo, gbaru iya nū b'a kfulu iya. ⁵ Obenu lẹ teke o nweru onye woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; onye ọbu ta tukobehe obu l'ọo iphe-oma, ya gude ẹka iya meta bẹ Nchileke e-gude gụa ya l'onye doberu ẹka ndoo bẹ Nchileke e-gudekwa-a kẹ l'onye ono woru onwiya ye iya l'ẹka gụa ya l'onye doberu ẹka ndoo; mbụ Nchileke ono, emeje ndu meru iphe dū ẹji t'ẹphe buru ndu doberu ẹka ndoo ono. ⁶ Ọ kwaphu iphe dū ẹge ono bẹ Dévidi dzọberu ọkpa ekfu teke ono, o kfulu k'onu-oma ọphu a ọoru ndu doberu ẹka ndoo; l'ẹ-ba bụ l'ọ bụ ndu gude ẹka ẹphe meta tẹ Nchileke nata ẹphe. ⁷ Ọ sụru: “Onu-oma bụ kẹ ndu

Nchileke guru nvu
l'iphe ẹphe mesweru;
mbụ ndu Nchileke safukotawaru
iphe dū ẹji, ẹphe meru.

⁸ Ọnu-oma bụ k'onye Nnajiufu
ẹ-ta gụkoduru iphe dū ẹji,
o meru.”

⁹ ?Bulephu ndu buru utsù nkinyi ẹphe; bẹ Nchileke ekfu l'ẹke-a t'onu-oma buru nk'ẹphe? ?Tẹ ndu akpapyi yi iya-a? Ayi kfuhawaru; sụ: “Lẹ Ébirihamu woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; Nchileke aguaru iya ẹya l'odobe ẹka ndoo.” ¹⁰ ?Bụ teke ole b'ọ guru iya ẹya? ?Ọ guru iya teke ẹ too budua utsù; t'ọ bụ l'o butsuaru utsù? Ọ gụ-oduru iya l'onye doberu ẹka ndoo b'o buderu utsù. ¹¹ Útsù ono, o buru ono aburu iphe-ọhubama, koshiru lẹ Nchileke gụ-oduru iya l'onye doberu ẹka ndoo; kẹ l'o woru onwiya ye Nchileke l'ẹka b'o buderu utsù; k'ọphu Ébirihamu a-buru nna k'iphe bụ ndu woru onwẹphe ye Nchileke l'ẹka; ndu Nchileke guru lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ẹ-ba bụ l'ẹphe buhaoduru utsù. ¹² Ọ bukwapu nna ndu buru utsù. Obenu l'ẹ tọ bukwa nna ẹphe; kẹ l'ẹphe buru utsù. Iphe meru iphe ọ bụ nna ẹphe bụ l'ẹphe tsoru ẹka nna ayi Ébirihamu, woru onwiya ye Nchileke l'ẹka b'o buderu utsù.

Ọphu bụ ishi bụ ekweta

¹³ Nchileke kweru Ébirihamu yẹle awa iya ụkwa iphe; sụ ẹphe l'ọ bụ ẹphe e-nweru mgboko. Nchileke te kwekwanu Ébirihamu ụkwa iphe ono; okfu l'o meru iphe ekemu kfulu. Ọ kwa okfu l'o woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; Nchileke agua ya l'onye doberu ẹka ndoo. ¹⁴ Ndege ọ bulephu ndu eme iphe ekemu kfulu bẹ e-nweru mgboko ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono; mẹ oworu onwonye ye Nchileke l'ẹka aburu iphe mmakanu; mẹ ụkwa iphe Nchileke kweru ta ge evukwanu ire. ¹⁵ L'iphe ekemu emeje bulephu l'ọokpataje tẹ Nchileke zube ndiphe oke ẹhu-eghughu iya. L'ọ kwa teke a maru l'ekemu nọ b'a maru lẹ eemesweje iphe ekemu kfulu.

¹⁶ Ọo ya kparu iphe iphe ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono bụ iphe, shi l'oworu onwonye ye iya l'ẹka; ẹge ee-shi t'ọ buru iphe shi l'eze-iphe-oma, oome. Ọo ya bụ; e shi ẹge ono; ụkwa iphe ono aburu iphe Nchileke kweshiru ike doberu iphe bụ ndu awa Ébirihamu. Ẹ tọ bulekwaphu ndu emeje iphe ekemu kfulu nkinyi iya. Nchileke dobekwaru iya phụ iphe bụ ndu woru onwẹphe ye Nchileke l'ẹka l'ọ bụ Ébirihamu. L'ọ kwa Ébirihamu bụ nna ayibe ndu woru onwayi ye Nchileke l'ẹka l'ayi ha kpakparakpamu.

ayi bukwarduru ndu eme ejo iphe; shi ege ono koshi le Nchileke yenukaru ayi obu. ⁹ Oo ya bu le keshinu Nchileke shiwa l'anwuhu, Jisosu nwuhuru gua ayi le ndu doberu eka ndoo l'ifu iya be oo-gbe kakpokwaaru odu ike shi l'eka Kuráyisutu ono dzota ayi t'e b'o zube ayi oke ehu-eghughu iya. ¹⁰ Keshinu ayi shi buru ohogu Nchileke; Nchileke abya eshi-wa l'anwuhu, Nwatibe iya nwuhuru me-wa ayi; ayi aburu ndu onya iya be nta-a, ayi bu-wa ndu onya iya-a be ndzu Kuráyisutu ophu no ayi l'ehu a-kakpokwaaru ayi adzofuta l'oke ehu-eghughu Nchileke. ¹¹ Obenu l'e to bulekwa onanu nkinyi iya; ayi etekwaphu eswa l'onodu ayi le Nchileke. Iphe ono aburu iphe shi l'eka Jisosu Kuráyisutu, bu iya be meru; ayi abwaru onya Nchileke nta-a.

Ádamu; me Kuráyisutu

¹² O kwa nwoke lanu be iphe du eji shi l'eka bata le mgboko. Onwu eshikwaphu l'iphe ono, du eji ono batakwaphu le mgboko. Onwu eshi ege ono nodu swiru iphe bu madzu kparamkparam; okfu l'onnyemonye obule mewaru iphe du eji. ¹³ Iphe ono, du eji ono be dzuhawaru eliphe be ekemu byaderu. Obenu l'e ta gudu iphe du eji l'o bu iphe du eji l'eke e ta tudu ekemu dobe. ¹⁴ Obenu l'onwu shilee l'ogbo ke Adamu phe egbu ndiphe jeye l'ogbo ke Mosisu phe. O gbutsukwaaru gbua ndu e-te meswedu ekemu ege Adamu mesweru.

Adamu l'onwiya bu nwonyonyo Kuráyisutu, bu iya bu onye onanu, emekochaa bya ono. ¹⁵ Obenu l'iphe-oma ke Nchileke b'e ta atukwaru eyeru iphe du eji ke Adamu. Iphe o gude du iche pakwaru nshinu. Adamu meru iphe du eji. A du igweligwe nwuhu; okfu l'o meru iphe du eji. Obekwanu le Nchileke mewaru ndu ha igweligwe eze-iphe-oma. Eze-iphe-oma ono; me iphe-oma, shi l'eka iya, bu iya bu nwoke lanu ono; mbu Jisosu Kuráyisutu nyibekwanuru anyibe. ¹⁶ O nyiberu anyibe; k'ophu iphe-oma ono kwata danyia iphe ono, du eji, nwoke ono; mbu Adamu meru ono. L'ikpe, Nchileke kperu ke iphe du eji ke nwoke lanu ono be nmakotaru ndiphe mgburumgburu. Obenu l'iphe-oma ophu Nchileke meru nyiberu igweligwe iphe du eji. Yo buru iphe-oma ono be meru t'o guje ndiphe le ndu doberu eka ndoo. ¹⁷ O bu emeswe, onye lanu mesweru be onwu shi l'eka onye lanu ono wata ochi l'o bu eze. Obenu l'ayi shi l'eka Jisosu Kuráyisutu nata iphe ka nshinu. Iphe bu ndu, nataru eze-iphe-oma ke Nchileke ono, nyiberu anyibe ono; owaa iphe-oma, bu iya bu odobe-eka-ndoo; ndu ono l'ephe ha e-shi l'eka onye lanu ono, bu iya bu Jisosu Kuráyisutu nodu ndzu; chilahaa l'o bu eze.

¹⁸ Oo ya bu l'o bu ege emeswe lanu, Adamu mesweru kparu iphe Nchileke nmakotaru onnyemonye obule ikpe; bukwapu ege Nchileke shi l'odobe-eka-ndoo Kuráyisutu mee te ikpe laaru onnyemonye obule t'ephe nodu ndzu. ¹⁹ Ke l'o bu ege nwoke lanu meru iphe Nchileke suru t'e b'o meshi; e shi ege ono; Nchileke anmakota madzu kparamkparam ikpe; bukwapu ege e shi l'eka onye lanu phu, meru iphe Nchileke suru t'o mee phu; Nchileke agua igweligwe madzu le ndu doberu eka ndoo l'ifu iya.

²⁰ Iphe kparu iphe e metsuaru tua ekemu bukwa t'a kafia omaru ege iphe du eji habe nshinu. Obenu l'o bu teke a ka omaru ege iphe du eji habe nshinu; eze-iphe-oma ke Nchileke akfube oswa kafukwaaphu nshinu. ²¹ O bu onwu be iphe du eji shi ekoshi ege ya eretabe ire. O kwaphu ege ono be eze-iphe-oma ke Nchileke shi l'odobe-eka-ndoo ekoshi

ège ya eretabe ire. Yò buru odobe-ẹka-ndoo ono, shi l'ẹka Nnajiufu ayi; mbụ Jisọsu Kuráýisutu ono edu ayi eduba lẹ ndzụ gbururu jeye.

6

¹ ?Bụ awe bẹ ayi a-sùbe iya ishi nta-a? ?Ayi a-nòduje eme iphe dụ ẹji; k'òphu eze-iphe-oma kẹ Nchileke a-ka nshinu tọo? ² Tụswekwa! Ẹ tọ dũkwa ẹge ono. L'a -bya l'ome iphe dụ ẹji bẹ ayi nwùhuakwaru anwùhu l'ẹke ọ nọ. ?Nanùhunu ẹge iphe dụ ẹji e-shi gudekwadu ndzụ ayi? ³ E shiwa lẹ baputizimu tũgbabe ayi lẹ Kuráýisutu Jisọsu nanù. ?Unu ta madu l'ọ bụ baputizimu ono tũgbaberu ayi l'anwùhu ono, ọ nwùhuru ono? ⁴ Lẹ teke ono, e meru ayi baputizimu ono bẹ ayi l'iya tũkookwa nwùhu; a tũkọ ayi l'iya likota. Oo ya bụ l'ọ bụ ẹge ono, Kuráýisutu gude akpabiri ike kẹ Nna; shi l'ònwu teta nọdu ndzụ ọdo ono; bũkwaphu ẹge ayi a-dụ ike nọdu ndzụ ọphungu.

⁵ Ọ -bùru l'ayi lẹ Kuráýisutu tũgbaberu buru nanù l'anwùhu, dụ l'ọ bụ ọphu ọ nwùhuru; ọ bünü iya bụ lẹ Nchileke e-mekwaphu t'ayi tũkọ shi l'ònwu teta ẹge ono, o meru iya; ayi l'iya anọdu ndzụ ọphungu ono. ⁶ Ọphu ayi maru ndọ-ọ: bụ l'e wotaru akahụ iphe ayi shi buru tũkọ yẹle Kuráýisutu kpọpyabe l'oshi-osweru. Oo ya bũkwanu k'òphu ee-mebyi ike kẹ ẹjo-obu ono, ayi shi nweru teke ono, bũlephu iphe dụ ẹji shi zụa ayi unwu l'ẹhu ono; ẹge ayi ta abùhedu ohu k'iphe dụ ẹji. ⁷ L'ọ kwa teke madzụ nwùhuru bụ teke ọ nahuru ome iphe dụ ẹji. ⁸ Ọ -bùru l'ayi lẹ Kuráýisutu tũgbabewaru nwùhu bẹ ayi maru l'ayi l'iya a-tũkokwaphu nọdu ndzụ. ⁹ L'iphe doru ayi ẹnya bụ lẹ keshinu Nchileke meru tẹ Kuráýisutu shi l'ònwu teta nọdu ndzụ b'ẹ tọ nwùhuhedu anwùhu ọdo. Ọnwu ta hadu kẹ t'ọ ka iya ike ọdo. ¹⁰ Anwùhu ọphu ọ nwùhuru b'ọ nwùhuru ugbo lanù kpụ; k'òphu oo-gude iya mekputa iphe dụ ẹji. Ndzụ ọphu ọ nọ nta-a abùru tẹ yẹle Nchileke buru nanù jeyewaru. ¹¹ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ unu a-gujẹ onwunu l'unu bụwa ndu nwùhuru anwùhu l'ẹke iphe dụ ẹji nọ. Obenu lẹ keshinu unu lẹ Kuráýisutu Jisọsu tũgbabewaru buru nanù bẹ bụ-wa Nchileke bẹ unu nọduru ndzụ.

¹² Unu be kwekwa tẹ iphe dụ ẹji buru iya a-nọdu achị unu l'ọ bụ eze l'ẹhu unu ọwaa, bụ ẹhu ọphu a-nwùhu anwùhu-wa; k'òphu oo-meje unu t'unu mee iphe dụ ẹji, agụ unu. ¹³ Unu be kwekwa wota iphe, nọ unu l'ẹhu; m'o -ruhuru; ọ ha nwanshị ihagha haaru iphe dụ ẹji t'ọ buru iphe, oo-gude ejekfu iphe vudo nhamunha ọgu. Iphe unu e-mechia bụ t'unu wotabebe onwunu haaru Nchileke; l'unu bụwa ndu shi l'ònwu teta lufuta bya anọdu ndzụ. Oo ya bụ k'òphu Nchileke e-gude unu alụ ọgu iphe vudo nhamunha. ¹⁴ Iphe dụ ẹji ta akahedu unu ike; keshinu ọphu ekemu te kehedu unu ẹgbu; kẹle nta-a bẹ Nchileke gudewa eze-iphe-oma iya tọshia unu l'ẹgbu ekemu ono.

Obu ohu kẹ odobe-ẹka-ndoo

¹⁵ Nta-a; ?ọ bụ l'ayi a-nọduwaru eme iphe dụ ẹji okfu l'eze-iphe-oma kẹ Nchileke tọshiaru ayi; ekemu te kehe ayi ẹgbu tọo? Tụswekwa! ¹⁶ Unu ta mahaadua lẹ teke unu woru onwunu tọgboru madzụ; melahaa iphe onye ọbu kfuru l'ọ bụ ohu iya; bẹ unu bụ-wa ohu iya. Teke ọ bụ l'unu woru onwunu tọgboru iphe dụ ẹji; buru ohu iya; bünü iya bụ l'unu a-nwùhu anwùhu, bụ iphe tso iphe dụ ẹji. Teke bũkwanu l'unu woru onwunu tųpyabe l'ònu iphe Nchileke kfuru; ọo ya bụ l'ọo-gụ unu lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya. ¹⁷ O nweru teke unu shi buru ohu iphe dụ ẹji. Obenu lẹ mu ekele Nchileke ekele; lẹ nta-a bẹ unu gudewa obu unu l'ọ ha eme

iphe bụ ọkpobe okfu ono ẹge e ziru iya unu. ¹⁸ Keshinu a tọwaru unu l'ẹgbu, iphe dị eji shi kee unu; bẹ unu bụwa ohu k'odobẹ-ẹka-ndo. ¹⁹ Mu gudekwa ẹhu ohu; mẹ Nnajiufu anmaru unu ẹtu okfu-a; ọdumeka bẹ iphe mu ekfu te edokwa unu ẹnya. Teke ọdungu bẹ unu shi woru onwunu tọgboru ẹjo umere, rehuru erehu; mẹ ome iphe ẹ-te vudodu nhamunha ẹge ee-shi t'iphe dị eji kakpọoru nshinu. Ọ bụkwaphu ẹge ono bẹ unu e-wotakota onwunu l'ọ ha tųpyabe l'ome iphe vudo nhamunha ẹge ee-shi tẹ ndzụ unu bụkotaru kẹ Nchileke.

²⁰ Teke unu shi bụru ohu k'iphe dị eji bụkwa iphe ono, dị eji ono shi bụru nnajiufu unu. Ẹ tọ bụkwa odobe-ẹka-ndoo. ²¹ ?Bụhununu egbe uru ngunu bẹ unu ritaru l'ẹjo iphe ono, unu shi eme ono; mbụ iphe ono, iphere iya nọnyaaru bya adụ unu nta-a ono? L'ẹke ishi iya tsuberu bụkwa l'anwuhu. ²² Obenu lẹ nta-a b'a tọwaru unu l'ẹgbu ono, iphe dị eji shi kee unu ono; unu abụwaru ohu kẹ Nchileke. Uru, unu ritaru iya abụru lẹ ndzụ unu bụkotawa kẹ Nchileke. Ẹke o jeberu abụru lẹ ndzụ gbururu jeye. ²³ L'ugwo, iphe dị eji akfuje madzụ kwa ọnwu. Iphe-oma, Nchileke anuje abụkwanuru ndzụ gbururu jeye ọphu shi l'ẹka Jisọsu Kuráýisutu, bụ Nnajiufu ayi.

7

Ẹtu iphe emeje nụ l'alulu

¹ Ụnwunna mu; ọ kwa unu bẹ mu ekfuru nta-a; unubẹ ndu tuko maru ekemu. ?Unu ta madu l'ọ bụ teke madzụ nọ ndzụ; bẹ ekemu vu ire l'ẹhu iya; onye ọbu nwuhuwaru; k'ekemu alaa? ² Unu gudenu nwanyi, alu nji gee ya. Nwanyi, alu nji nọfutaje l'ẹka nji iya jeye teke nji iya ọbu l'a-nọ-bebe. Nji iya ono nwuhuwa; b'ọ nweekwa onwiya. Ekemu ono, shi lopyabe iya l'ẹka nji iya ono te vuhekwa ire l'ẹke ọ nọ. ³ Bụ iya bụ; ọ -bụru l'ọ je aluru nji ọdo teke nji iya nọkwadua ndzụ; a sụ l'ọ bụ ogori bẹ oori. Teke bụkwanu lẹ nji iya nwuhuwaru; ọ bụ teke ono b'ọ bụ nwanyi, ee-keghe nji ọdo. Ekemu ta lopyabehekwa iya. Ẹ tọ bụhedu iya ori ogori teke o je je aluru nji ọdo. ⁴ Ọ kwa ẹge ono b'ọ dị l'ẹhu unu; ụnwunna mu. Ọ bụ ekemu shi bụru nji unu. Obenu l'unu lẹ Kuráýisutu tųgbabewaru nwuhu. Ọo ya bụ lẹ keshinu ọphu unu nwuhuwaru bẹ ekemu ta bụhedu nji unu. Ẹ to nwehedu iphe unu l'iya jikwadu ọdo. E metsua; unu abya anọdu ndzụ ọdo teke ono, Kuráýisutu tetaru nọdu ndzụ ono. Nta-a bẹ bụwa onye ono, shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono bụ nji unu; k'ọphu ayi a-nọdu ndzụ, vudo nhamunha; meje iphe dị Nchileke mma. ⁵ Lẹ teke ono, ayi shi nọdukwadu ndzụ ono, ayi shi eme ẹge ọ guru ayi ono bẹ ẹgu ẹjo iphe ono meru ayi t'ayi meje iphe dị eji. Yọ bụru ekemu meru t'ẹgu ome iphe ono, dị eji ono nwu ayi taphutaphu l'ẹhu. Iphe tso ome iphe ono, dị eji ono abụkwanuru anwuhu. ⁶ Obenu lẹ nta-a; bẹ Nchileke mewaru ayi t'ẹ b'ọ dūhe iphe ayi l'ekemu e-nwegbabe lẹ phuu. Ayi nwuhuwaru; nahụ iphe ono, shi kee ayi ẹgbu ono. Ọo ya bụ l'ayi etsowa ụzo ndzụ ọphungu, ọphu shi l'ẹka Ume-dụ-Nsọ; ejeru Nchileke ozi. Ayi te etsohedu akahụ ụzo ono, bụ iya bụ ekemu ono, e deru l'ẹkwo ono; gude eje iya.

Ekemu; mẹ iphe dị eji

⁷ ?Bụ ngunu bẹ ayi e-kfu nta-a? ?Ayị a-sụ l'ekemu l'onwiya bụ iphe dị eji tọo? Tụswekwa! Ayi te ekfukwa ẹge ono. Obenu lẹ mu tẹ ga madu iphe bụ iphe dị eji; ndẹge ekemu ta nọ. Mu tẹ ga ma iphe bụ ijimęnya; ndẹge ekemu ta sụ: "T'ẹ b'i jikwa ijimęnya."* ⁸ Iphe dị eji eshinu l'ekemu ono,

* 7:7 7:7 Awụ 20:17; Dit 5:21.

suru t'ẹ b'i jishi ijimɛnya ono kpata ọzo; shi iya kpatsushia mu iphe bu ẹgu ejo iphe, du iche iche. Kele ẹke ekemu ta nodu be iphe du eji bukwa iphe nwuhuru anwuhu. ⁹ O nweru teke mu shi nodu; mu ta ma k'ekemu ono, suru t'ẹ b'e jijeshi ijimɛnya ono. To du iya bu; k'ekemu ono abyalẹphu ẹge-a; iphe du eji eteta jakerehu; ¹⁰ ekemu ono ekpeekwanua mu nkfugbu. Ekemu ono gededede; mbu ekemu, ga ge koshi mu ọzo ndzu gbururu jeye egbe kpee mu nkfugbu. ¹¹ Okfu l'iphe du eji kpataru; ọzo gude ekemu ono ghọ-gbua mu; shi l'ekemu ono; woru mu gbua.

¹² Oo ya bu l'ekemu l'ọ ha shi Nchileke l'ẹka; iphe ono, e deru l'ekemu ono eshikwaphu Nchileke l'ẹka; buru iphe vudo nhamunha; bya adu mma. ¹³ ?Bu iya bu l'ọ iphe ono, du mma ono gbe kpataru mu onwu-wa to? Tuswekwa; ẹ to bukwa iya. O bu iphe du eji gude iphe ono, du mma ono kpataru mu onwu; ẹge ee-shi te iphe du eji buru iphe aa-phu l'ọ bu iphe du eji. Yo buru iya bu le Nchileke shi l'iphe e deru l'ekemu eme t'iphe du eji kosikota onwiya ẹge yebe iphe du eji du-be eji.

Uzo iphe labu, akpa ɛnya l'ehu madzu

¹⁴ Iphe ayi maru bu l'ekemu shi l'ẹka Ume Nchileke; obenu le mu bu madzu mmakanu, bu iya bu onye, iphe du eji gbaru ẹge aagbaje ohu. ¹⁵ Umere mu l'onwomu agbachije mu ɛnya; okfu le mu te emejedu iphe du mu ke te mu mee. Iphe mu emejechia bu iphe du mu ashi ememe. ¹⁶ O -buru l'iphe mu gbe emeje bu iphe, mu marua l'ẹ to dudu mu mma; oo ya bu l'ookoshi le mu kweru l'ekemu du mma. ¹⁷ Oo ya bunu l'e -kfude iya ekfukfu b'ẹ to bukwa mbedua l'eme iphe ono, du mu ashi ono. Iphe eme iya nu bu iphe ono, du eji, buwa mu ebubu l'ehu ono. ¹⁸ L'iphe mu maru bu l'ẹ to nwekpodua iphe du mma, no mu l'obu le phuu; bu iya bu l'obu egbe onye mu shi buru teke mu shi anoduje eme ejo iphe agbebe mu nu. Mu eseje te mu mee iphe du mma, du mu ke ememe; obu le mu ta adujedu ike mee ya. ¹⁹ Okfu le mu t'emejedu iphe du mma, du mu t'a su le mu meru iya. O bulephu ejo iphe ono, ẹ-ta dudu mu te mu mee ya ono be mu emeje. ²⁰ O -buru l'iphe mu anoduje eme; gbe buru iphe ẹ-ta dudu mu mma; oo ya bu l'e -kfude iya ekfukfu; b'ẹ to budu mbedua l'eme iya. Iphe eme iya nu bu ejo iphe ono, buwa mu ebubu l'ehu ono.

²¹ Oo ya bu le mu shi ẹge ono; maru l'ọ bu ẹge-a be iphe ke mgboko-a du; l'ọ bu teke mu eme te mu mee iphe du mma; yo bu leruphu ejo iya akpataje mu ọzo l'ehu. ²² L'ime onwomu; be ekemu ke Nchileke adubejekpokwaa mu mma l'obu; l'atsọ mu ɛna. ²³ Obenu le mu phuru ekemu odo, dukpokwaaru iche, anoduje adzo ọzo l'ehu mu. Ekemu onanu be yele ekemu ophu du mu mma l'egomunggo anoduje adzo ọzo. Ekemu onanu, bu ekemu odo ono atuje mu mkporo; kpuru mu kpee iphe du eji, bu ophu ekemu, otujeru mu kpu mu le ndzu. ²⁴ Nshobukwaa mu nsho! ?Bu onye a-dzo mu l'egbe onodu owaa, mu no nta-a, buwa anwuhu-wa? ²⁵ Mu ekele Nchileke ekele. Mu shi l'ẹka Jisosu Kurayisutu, bu Nnajiufu ayi, bu iya dzoru mu l'onodu ono ekele Nchileke ekele.

Oo ya bu le mbedua l'uche-obu mu kwa ohu k'ekemu, shi l'ẹka Nchileke be mu bu. Obenu l'obu ke egbe onye ono, mu shi buru ono kwa ohu ke ekemu ke iphe du eji be mu bu.

8

Ume, anu ndzu ophungu

¹ Ọo ya bụ ị nta-a b'ẹ to nwehekwa ikpe, Nchileke anmakwadu ndu, ẹphe ị Kuráýisutu tugbaberu buru nanu. ² L'ekemu ophu Ume Nchileke aturu unu nta-a bu ike, eshije l'eka Kuráýisutu Jisosu duru madzu bahu l'uzo ndzu. Yo buru ike ono tofuwaru unu l'ike k'ekemu, bu iya eshije l'iphe du eji duru madzu bahu l'anwuhu. ³ Iphe ekemu ta dudu ike mee; okfu ị madzu ta adujedu ike mee ege ekemu kfulu be Nchileke mewaru. O yewaru Nwatibe iya; yo bya aburu madzu; nweru anu-ehu, iphe du eji anoduje akpa uzo l'o bu anu-ehu nk'ayi; bya eworu onwiya chia eja; nwefu iphe du eji, ayi meru; shi ege ono mebyia ike k'iphe du eji ono. Nchileke eshi l'ehu ono, Kuráýisutu nweru ono nma iphe du eji ikpe. ⁴ Iphe, kparu iphe Nchileke meru iphe ono bu k'ophu ayi a-du ike meebe iphe ono, vudo nhamunha, ekemu kfulu ono. Ị nta-a buwa Ume Nchileke edu ayi ị ndzu ayi; to buhedu obu egbe madzu ono, ayi shi buru teke ayi shi anoduje eme ejo iphe, agubebe ayi ono edu ayi. ⁵ Ndu eme iphe egbe madzu obu, ẹphe shi buru suru t'ẹphe mee bulephu ege ẹphe e-me mee iphe du ẹphe mma be ẹphe anoduje ese. Ndu emekwanu iphe Ume-du-Nso suru t'ẹphe mee aburu iphe du Nchileke mma be ẹphe anoduje ese. ⁶ L'ose anya k'ome iphe du Ume-du-Nso mma bukwa ndzu; buru ehugagu. Ose anya k'iphe agu obu egbe madzu ono, ayi shi buru teke ono, ayi shi anoduje eme ejo iphe, agubebe ayi ono abukwanuru onwu bu uru, eeritaje iya. ⁷ Yo buru iya meru iphe onye bulephu iphe, agu iya nu be onoduje ese eza iya; abuje ohogu Nchileke. E too mejedu iphe ekemu Nchileke kfulu; mbu l'e to dujekwa ike eme iya ememe ophu. ⁸ Ndu emeje iphe agubebe obu ẹphe ta abyakwa bya a-du ike ome iphe du Nchileke mma.

⁹ Obenu l'unubedua te emejedu uche unu. O buwa iphe Ume-du-Nso ekfu be unu eme; mbukwa m'o -buru-a ị Ume ke Nchileke buphu ebubu l'ime unu. Iphe bu onye e-te nwehu Ume ono, Kuráýisutu anu ono l'ehu iya ta bukwa onye nk'iya. ¹⁰ A makwarua l'unu a-nwuhu; okfu l'unu mewaru iphe du eji. Obenu; o -buru ị Ume ke Kuráýisutu bu unu ebubu l'ehu be Ume ono bukwa unu ndzu; okfu ị Nchileke guwaru unu ị ndu doberu eka ndoo. ¹¹ Teke o bu ị Ume ke Nchileke ono, meru te Jisosu shi l'onwu teta nodu ndzu ono bu l'ime unu; oo ya bu ị yebedua ono, meru te Kuráýisutu Jisosu shi l'onwu teta nodu ndzu ono e-mekwaphu t'ehu unu ono, bu ophu a-nwuhu anwuhu ono nodu ndzu. Nchileke e-shi ị Ume-du-Nso ono, bu unu l'ehu ono mee iphe ono.

¹² Ọo ya bu; unwunna mu; o nweru iphe gbaru ayi l'ememe. Obenu l'iphe ono, gbaru ayi l'ememe ono ta bukwa t'ayi meje iphe, agu egbe obu phu, ayi shi nweru phu. ¹³ Ị teke unu eme iphe shigbaa l'uche-obu unu ono be unu a-nwuhukwa anwuhu. Obenu ị teke unu shi l'eka ke Ume-du-Nso kpagbua umere ono, shigbaa l'uche-obu unu ono; t'o buru iphe nwuhuru anwuhu; k'ophu unu a-nodu ndzu. ¹⁴ L'o kwa ndu kweru te Ume-du-Nso buru onye edu ẹphe; be bu unwu Nchileke. ¹⁵ Ị Ume-du-Nso, Nchileke nuru unu ta bukwa Ume, e-me t'unu buru ohu l'ifu Nchileke; m'o bu t'o mee t'unu gbe bya atsulahaa Nchileke egvu odo. Iphe Ume ono gbe emeje bu l'ooomeje t'unu buru unwu Nchileke. Keshinu Ume ono bu ayi ebubu l'ehu be ayi ekuje Nchileke "Nna; Nna." ¹⁶ O bu Ume Nchileke ono be emeje t'o doo ayi enya l'obu ayi l'ayi buwa-a ke Nchileke. ¹⁷ Ọo ya bu l'o -buru l'ayi buwa unwu iya; o bu iya bu l'ayi buwa ndu Nchileke a-nu iphe o kweru unwu iya ukwa iya. Oo-nu ayi iphe ono, o nuwaru Kuráýisutu ono. O -buru-a l'ayi ị Kuráýisutu tugbaberu eje iphe-ehuka be Nchileke e-mekochakwaa mee t'ayi gbaru mgba l'odu-biribiri ke Kuráýisutu.

Odu-biribiri ophu nọ l'ifu

¹⁸ Iphe doru mu ɛnya bụ l'iphe-ɛhuka ọwananu, ayi eje nta-a te dzukpoduanu kẹ t'e wota iya tūru yeru egbe ọdu-biribiri, Nchileke e-mekochaa woru ayi dobe. ¹⁹ Iphemiphe ọbule, Nchileke keru ekeke bẹ ɛhu anma anmanma tẹ ya phụ-kebe teke Nchileke e-koshi ụnwu iya l'ọdu-biribiri ono. ²⁰ Okfu l'iphemiphe ọbule ono, Nchileke keru ekeke ono bẹ Nchileke tūru ọnu t'ọ tūko bụru iphe laru l'iyi. Ẹ tọ bụkwa iphemiphe ọbule, Nchileke keru ekeke meru iphe dū ẹji l'onwiya. Ọ kwa iphe tso ikpe, Nchileke nmaru madzū lẹ madzū mesweru. Obenu lẹ Nchileke mekwaruphu tẹ iphemiphe ọbule ono, o keru ekeke ono; lekwaphu ɛnya ²¹ l'ujiku lanu; bẹ ya a-goshi ọnu ono, ya tūru iya t'o rekarashihu ono. Teke ono bẹ oo-me t'iphemiphe ọbule ba abụheru ohu k'iphe dū ẹji; yọ bụ-chiaru ọdu-biribiri k'ụnwu Nchileke. ²² Iphe ayi maru bụ lẹ byeyekwaa nta-a; bẹ iphemiphe ọbule, Nchileke keru ekeke atsugbakwaa ude l'ọ bụ nwanyi, ime eme. ²³ Ẹ tọ bụlekwa iphe Nchileke keru ekeke nkinyi iya. Ayibedua l'onwayi, bụ ndu nwewaru Ume Nchileke; mbụ Ume, Nchileke yeru ayi l'ɛhu gude ekoshi lẹ ya e-mekochaa meeru ayi iphe ono, ya kweru ayi ụkwa iya ono; atsukwaphu ude; ẹge ono ayi ele ɛnya lẹ Nchileke e-koshi l'ọ nataru ayi l'ẹke ọ nọ t'ayi bụru ụnwu iya ono, bụ iya bụ teke Nchileke a-gbata ɛhu ayi l'ọ hà. ²⁴ Nchileke dzofutawaru ayi; ọbu l'adzota ono bẹ ayi elekwadu ɛnya teke oo-dzu oke. Ndege ọ -būru l'ayi natawuru iphe, ayi ele ɛnya iya; m'ẹ tọ ga adukwa iphe ayi ga anodu elekwadu ɛnya iya. ?Bụ onye lejeru ɛnya iphe o gbe natawa? ²⁵ Teke bụ l'ayi ta natadu iphe, ayi ele ɛnya iya; ọo ya bụ l'ayi a-ta nshi; nọdukwaphu ele ɛnya iphe ọbu.

²⁶ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Ume Nchileke anọduje eyeru ayi ẹka; okfu l'ike ta adudu ayi k'ota nshi; l'ẹ b'ọ bụ l'ayi maru ẹge eekfuje anụ Nchileke ẹge gbaru ayi. Ọo ya bụ l'ọo Ume-dụ-Nsọ l'onwiya egudeje ude ọphu bụlephu yebedua maru iphe o kfuru gude ekfu anuru ayi Nchileke. ²⁷ Ọ bụ Nchileke, bụ yebedua enyoje ime obu madzū bẹ mawaru iphe bụ uche-obu kẹ Umedu-Nsọ; okfu lẹ Ume-dụ-Nsọ anọduje ekfu anuru ẹphe Nchileke; mbụ ndu nk'iya l'ẹge ọ dū Nchileke mma.

²⁸ Ayi maru l'iphe bụ iphe, eme l'ɛhu ndu yeru Nchileke obu anọduje eme l'ẹge ọo-duru ẹphe lẹ mma; mbụ ndu Nchileke kuru ẹge ọ tūberu. ²⁹ Ishi iya bụ lẹ Nchileke mahawaru ndu nk'iya tẹmanu bẹ mgboko dūbederu; bya afotahawa ẹphe t'ẹphe bụru ndu a-dū ẹge Nwatibe iya dū; tẹ Nwatibe iya ono bụru ọgurennya m'a gudekwanu ụnwunna iya l'ophu. ³⁰ Ọ bụ ndu, Nchileke fotahawaru b'o kuru. Yọ bụru ndu ono, o kuru ono b'ọ gūru lẹ ndu doberu ẹka ndoo. Yọ bụru ndu ono, ọ gūru lẹ ndu, doberu ẹka ndoo ono b'o doberu l'ọdu-biribiri iya.

N-yemobu Nchileke l'ɛhu ayi

³¹ ?Nanụ ẹge ayi e-dobe ọnu yee l'iphemiphe ọbule ono nta-a? Ọ -būru lẹ Nchileke agbaru ayi ọdzori; ?bụ onye e-meghe ayi ngunu. ³² Nchileke ta kfukwekwa Nwatibe iya ẹka. O duru iya ye t'ọ bya anwụ-chiaru ayi l'ayi ha ọnwu. Keshinu ọphu Nchileke shi ẹge ono; nụ ayi Nwatibe iya ono; ?bụ egbe iphe ngunu b'ẹ to shidu l'ẹka Nwatibe iya ono nụ ayi kẹ mmanụ. ³³ ? Bụ onye bẹ dzuru kẹ oku ndu, Nchileke fotaruru afota ikpe? Ẹ to nwekwa. Kẹ l'ọ bụ Nchileke l'onwiya gbe me-wa t'ikpe ba nma ẹphe. ³⁴ ?Bụ onye bẹ dzuru k'ọnma ẹphe ikpe? Ẹ to nwekwa. Kẹ l'ọo Kuráyisutu Jisosu l'onwiya bụ onye gude okfu ɛhu ẹphe nwuhu. Ophu tọ bụlekwa onanu nkinyi iya: o shi l'ọnwu teta nọdu ndzū je anodu l'ẹka-utara Nchileke ekfu

anuru ayi Nchileke. ³⁵ ?O nwekpooru iphe a-kpòshighe tẹ Kuráýisutu be eyeheru ayi obu? ?Bụ oje iphe-ẹhuka? ?Tọo bụ oke mkpa? ?Bụ ome madzụ kpakpawowo? ?Tọo ẹgu ememe? ?Tọo ba ọpụ iphe owe l'ukfu? ?Tọo iphe ọlo ishi onwonye alọlo? ?Tọo l'e gbugburu ayi lẹ mma bẹ e-meghe iya nụ? ³⁶ Ọ ọdụ l'ọ bụ iphe, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ:

“Ọ bụ l'okfu ẹhu ngu;
b'ẹ to nwedu mbọku, anwuhu
ta anọdujedu achị ayi.
Aanọduje eme ayi l'ọ bụ aturu,
a chitaru eje egbugbu.”*

³⁷ Ephoru ephopho! Iphe ono l'ọ ha e-mekota; obu l'ayi eshije l'ẹka onye ono, yeru ayi obu ono shihu ike; mekputakota iya. ³⁸ L'ọphu doru mu ẹnaya bụ lẹ anwuhu ta tsudu iya; ndzụ ta tsụ iya; tọ tsụ iya mbụ unwu ojozi-imigwe; unwu ẹjo maa ta tsụ iya. Iphe, bụ iphe eme nta-a; mę ọphu e-mekochaa mee l'uzo ifu ta fụ iya; to nwe iphe, bụ ike ọdo, furu iya nụ. ³⁹ Igwe ta fukwa iya; alị ta fụ iya. To nwe iphe, bụ iphe Nchileke keru ekeke, ha kẹ ọkposhi tẹ Nchileke be eyeheru ayi obu, o shi l'ẹka Nnajiufu ayi, bụ Jisosu Kuráýisutu yeru ayi.

9

Nchileke; mę ndu ọ fọtaru

¹ Iphe mu ekfu bụkwa oswi-okfu. Mu bụkwa onye kẹ Kuráýisutu; mu ta adzụkwa ẹjo-ire. Ume-dụ-Nsọ bu mu ebubu l'ime obu; l'emeje t'obu mu maru iphe gbaru iya nụ ọhuma. Ọ bụ obu mu ono meru t'o doo mu ẹnaya lẹ mu ta adzudu ẹjo-ire. ² Aphi jiru mu obu. Ọphu o nwedu teke ẹ tọo nọdujedu atsu mu l'ẹhu; k'ọphu ooruje mu l'anụ mee; ³ mę mu nyata ndu nke mu, mu l'ẹphe bụ mee lanụ. Ọduje mu t'a sụ lẹ mu bụ onye Nchileke turu ọnu tẹ mu lẹ Kuráýisutu ba atugbabehe; m'ọ -buru l'ọo iphe a-dzọ ẹphe. ⁴ Ọ bụ ẹphe bụ unwu Ízurelu; buru ẹphe; bẹ Nchileke fọtaru t'ẹphe buru unwu iya. Ọ bụ ẹphe b'o koshiru ọdu-biribiri iya. Ọ bụ ẹphe b'o kweshiru ukwa iphe tukobe lẹ ndzụ, ẹphe l'iya gbaru; buru ẹphe b'ọ turu ekemu nụ. Yọ buru ẹphe b'o koshiru ẹge ẹphe a-bajeru iya ẹja; buru ẹphe b'ọ nuru iphe o kweshiru ẹphe ukwa iya. ⁵ Ọ bụ ẹphe bụ awa ochechoroche ayi pẹ; Kuráýisutu aburu eri ẹphe m'a -bya l'abubu ọphu ọ bụ madzụ. T'e tujee Nchileke, kangokotaru iphemiphe ọbule ẹpha gburruru jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ du.

⁶ Iphe mu ekfu ta bụkwa l'iphe ono, Nchileke kfuru ono bẹ bụwa iphe mmakanu; kẹ l'ẹ tọ buebekwa ndu, shi lẹ Ízurelu bụ ọgbodo ndu Ízurelu. ⁷ Ẹ tọ buebekwa ẹphe l'ẹphe ha bụ ọgbodo unwu Ébirihamu; okfu l'ẹphe shi l'awa iya. Lẹ Nchileke sukwaru Ébirihamu: “L'ọ kwa ndu, shi l'eri Áyizaku kpụu bẹ bụ ndu a-buru unwu ngu.” ⁸ Iphe, iphe ono ekoshi bụ l'ẹ tọ bụdu iphe bụ ndu, a muru amumu mmakanu bẹ bụ unwu Nchileke. Ọ bụ ndu, Nchileke kweru Ébirihamu ukwa l'ọo-muta bụ ndu, aagu l'ọgbodo unwu Ébirihamu. ⁹ L'ẹge Nchileke gude kwee Ébirihamu ukwa iphe ono bụ l'ọ sụru iya: “Elenu akele bẹ ya a-bya agbaphee ngu; Séra amuta nwata nwoke.”

¹⁰ Ẹ tọ bulekwaa onanu nkinyi iya. Ọ kwaphu ẹge ọ du l'ẹhu unwu Ribéka ẹphe ẹbo ndono. Ẹphe shi lẹ nna lanu, bụ iya bụ Áyizaku, bụ ochechoroche ayi. ¹¹⁻¹² Yọ bụkwanuru ẹge ee-shi t'afota, Nchileke fọtaru

* 8:36 8:36 Egvu 44:22.

onye lanu buleruphu ege o tubehawaru l'uche iya; meru iphe o suru Ribéka: "Onye ke ogurennya l'unwu ngu ono a-noduje ejeru onye ke nwata ozi." Iphe ono b'o kfulu b'a muderu ephe amumu; mbu teke e ta dudu iphe egirima ono dzuwaru ememe; ophu aa-su l'ephe meru ohuma; m'o bu l'ephe meru eji. Oo ya bu le ndu ophu Nchileke fotaru bulephu ege o tuberu l'uche iya. E to bukwa ke l'o bu ohuma, ephe metaru lonwephe. ¹³ Bu iya bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; su le Nchileke suru: "Jekopu be ya yeru obu; Iso be ya kporu ashi."

¹⁴ ?Nanu ege ayi e-ye iya onu nta-a? ?Ayi a-su le Nchileke te emedu iphe vudo nhamunha to? Ejepho! ¹⁵ Ke l'o suru Mosisu: "O -nweru onye o du yebe Nchileke te ya meeru obu-oma; ya emeeru iya eya. Teke o nweru onye du iya te ya phuru imiko; ya aphuru iya eya." ¹⁶ Oo ya bu l'o bulephu obu-imiko be Nchileke egudeje afota madzu. E to bukwa uche-obu madzu; m'o bu l'o bu iphe madzu metaru l'ike k'eka iya be oogu. ¹⁷ L'ekwo okfu Nchileke kfukwaru su le Nchileke suru Fero: "Iphe, kparu iphe ya meru ngu eze bulekwaphu te ya gude ngu koshi ege ike iya ha; odo bu k'ophu ndiphe mgburumburu e-shi ege ono maru onye ya bu." ¹⁸ Oo ya bu le Nchileke emejeru madzu ege yebe Nchileke tuberu l'uche iya. O nweru ndu ophuru imiko; nweru ndu, ookpo-chije okpoma ephe.

Ehu-eghughu; me obu-imiko ke Nchileke

¹⁹ A makwaru-a l'onye lanu l'ime unu e-gbeshi jia mu; su: "O -buru l'o du ege ono; ?bu ngunu mehunuru be Nchileke atajekwaphu madzu uta? Nchileke -tubewa l'oo iphe ya e-me ndo-o; ?bu onye tsukwaduru iya akposhi?" ²⁰ Obenu; nggube madzu mmanu ophu suru l'iphe Nchileke meru ta dudu mma; ?iitu onwongu ngunu? Ite, a kparu l'ura ta ajjekwa onye kparu iya nu: "?O meru imagha b'i gude kpa ya ege-a, i kparu iya-a?" ²¹ ?To budu o-kpu-ite maru ege oo-me ura iya? O -du iya t'o gude uzo ura lanu ono kpa ite labu: te nanu buru ite, ama mma, ee-yeje iphe a zuru l'oke aswa; ophu aburu ite, ee-yeje iphe odo; ?too kpu du iya?

²² ?Bu ngunu be ii-kfu; m'o -buru l'oo Nchileke eme ege ono? O nweru ndu Nchileke meru te ya gude koshi oke ehu-eghughu iya me ege ike iya habe. A makwara le ndu ono gbawaru ege o ge gudewa oke ehu-eghughu iya mebyia ephe; obu le otaru ephe nshi nshinu. ²³ O nwekwaruphu ndu ophu Nchileke gude eme te ya koshi l'odu-biribiri nk'iya te nwedu etu. Ndu onanu b'o phuru imiko; bu iya bu ndu ono, o tubehawaru l'ephe l'iya a-gbaru l'odu-biribiri iya ono. ²⁴ Yo buru ayibedua bu ndu onanu, o phuru imiko ono. E to bulekwaa le ndu Ju b'o shi fota ayi nwenkinyi; o shikwaphu le ndu ohodo, e-ta budu ndu Ju fota ayi. ²⁵ Yo buru iphe ono b'o kfulu l'ekwo Hosaya; su:

"Le ndu ono, e-te shidu buru ndu nk'iya ono;

be ya e-ku 'ndu nk'iya.'

Nwanyi ono, ya te shidu yeru obu ono;

be ya e-ku 'o-ri-eku iya.'

²⁶ Yo buru l'eke ono,
a noduru; su ephe l'ephe
ta abudu ndu nk'iya ono;

be aa-nodu kua ephe

'unwu Nchileke, no ndzu.' "

²⁷ Azaya, bu onye nkfuchiru Nchileke chikwaruphu mkpu ehu ndu Izurelu; su: "Le to nwedu m'o -ruhuru; unwu Izurelu ha l'igweligwe l'o bu eja, no l'ali; o kwa nwa ndu e-ta badu ishi be aa-dzofuta. ²⁸ Onanu aburu kele

Nnajiufu e-mekota iphemiphe ọbule, o kfulu ndiphe. Oo-mekotakpoo ya ẹgwegwa; mee ya ọhuma ọhuma ẹge ọo-dụ.”²⁹ Ọ dukwaa l'ọ bụ iphe Azáya kfuhawaru ọmanu b'o mederu. Ọ sụru: “Ndege Nnajiufu ayi; mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike te kwedu t'awa ayi chihu; me ayi agvụ l'ọ bụ Sodomu; mbụ m'o mee ayi iphe o meru Gómóra.”

Ụkfu, adu ndu Ízurelu l'ọkpa

³⁰ Nta-a; ?bụ awe be ayi a-subekwanu iya ishi? Ẹke ayi a-sube iya ishi bụ le ndu ono, e-ta bụdu ndu Ju; ephe te shi l'ese te Nchileke gua ephe le ndu doberu ẹka ndoo ono be Nchileke guwaru le ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya; okfu l'ephe woru onwephe ye Kuráyisutu l'ẹka. ³¹ Obenu le ndu Ízurelu, bụ ndu keberu ẹhu eme iphe ekemu kfulu ẹge ee-shi te Nchileke gua ephe le ndu doberu ẹka ndoo ta dudu ike mekota iya. ³² ?Bukwanu ngunu kparu iya? Iphe kparu iya nū bụ l'ephe te sedu te Nchileke gude ke l'ephe woru onwephe ye iya l'ẹka; gua ephe le ndu doberu ẹka ndoo. Ephe gbe gudechia iphe ephe gude ike ẹka ephe meta ese iya. Yọ bụru l'ẹke ono be mkpuma ono kporu ephe ukfu; ³³ bụ iya bụ iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ le Nchileke sụru:

“Unu phududuphu!

Ya wowaru mkpuma,
a-nodu adu ndiphe
ukfu ngube le Záyonu;
mbụ oke mkpuma,
ephe e-vukotaje daa;
Obenu l'onye woru onwiya
ye onye ono l'ẹka;
ta byadu bya akwa izimana.”

Ọ bụ mkpuma ono be ephe vukotaru; yọ bụru ukfu dū ephe l'ọkpa.

10

¹ Ụnwunna mu; iphe dū mu mma l'obu; bụru iphe mu anoduje ekfu anu Nchileke t'o meeru iya ndu ali mu, bụ iya bụ ndu Ju bụ t'ọ dzofuta ephe. ² L'ophu dokpooru mu enya bụ l'oovu ephe ẹhu t'ephe meje uche-obu Nchileke. Ono be mu agbakpooru ephe odzori iya. Obenu l'ẹge ephe gude eme iya be ephe te gudedu ogbodo mmamiphe eme iya. ³ Keshinu ephe ta amadu ẹge Nchileke eshije mee madzu t'ọ bụru onye doberu ẹka ndoo; be iphe ephe achọ bụ obuta uba k'ẹka ephe; shi ẹge ono meta te Nchileke gua ephe le ndu doberu ẹka ndoo. Ephe eshi ẹge ono jika omeje iphe bụ uche-obu Nchileke. ⁴ Le Kuráyisutu be meekwaru te ekemu ba abuhe ụzo, Nchileke shi agu madzu l'onye doberu ẹka ndoo; k'ophu iphe bụ ndu, wokwanuru onwephe ye Kuráyisutu l'ẹka a-buru ndu, Nchileke a-gu le ndu doberu ẹka ndoo.

Ndzofuta bu k'onjemonye

⁵ Ọwaa bụ ẹge Mosisu deru ke ndu eme te Nchileke gua ephe le ndu doberu ẹka ndoo; okfu l'ephe eme iphe ekemu kfulu: Ọ sụru l'iphe, bụ onye eme iphe ekemu kfulu e-shikwa iya nodu ndu. ⁶ Obenu l'owaa bụ iphe, e deru le k'uzo, Nchileke e-shi gua ndu woru onwephe ye Kuráyisutu l'ẹka le ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya. E deru; sụ: “Ba dukwa teke ii-je ori wo: ?Bụ onye a-dū ike laa l'imigwe; mbụ je ekuzita Kuráyisutu? ⁷ Ophu toọ dukwa teke ii-je ori; sụ: ?Bụ onye a-bahu l'ali-maa; mbụ shi iya kufuta Kuráyisutu?” ⁸ ?Bụ ngunu b'e deru? Iphe e deru bụ: “Lokfu

Nchileke nọ ngu ntse. Oo ya bụ iphe ịkpu l'ọnu; bụru iya bẹ ịi-nọduje ari l'ọkpoma." Oo ya bụ ozi-oma ono, ayi ezi ono; bụ iya bụ l'onye Nchileke nataru bụ onye woru onwiya ye Kuráýisutu l'ẹka. ⁹ Teke ọ bụ l'i gude ọnu ngu kfua ya kfushia ya ike l'ẹke ndu ọdo ọdo l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu ọbu; bya egude ọkpoma ngu l'ọ ha kweta lẹ Nchileke meru iya; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; bẹ Jisọsu a-dzọta ngu. ¹⁰ Onye gude obu iya l'ọ ha woru onwiya ye Kuráýisutu l'ẹka bẹ Nchileke a-gụ l'onye doberu ẹka ndoo. Onye gude ọnu iya kfufuta iya l'edzudzu ọha; bẹ Kuráýisutu a-dzọta. ¹¹ L'e dekwaru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "L'iphe bụ onye woru onwiya ye iya l'ẹka ta abyakwa bya akwa izimana." ¹² Ẹ to nwehekwa mkpocha, nọ iya nụ: l'onye ọwaa bụ onye Ju; onye ọphu ta bụ onye Ju ta dūhekwa; kẹ l'ọ bụhukwaphu Nnajiufu lanu ono bụ Nnajiufu ẹphe l'ẹphe ha. Yọ nọduje emeru iphe bụ ndu ekfu anu iya nụ eze-iphe-oma, kfube ọswa ha nshinu. ¹³ Kẹ l'e dekwaruphu; sụ: "L'iphe bụ onye akpọ-ku ẹpha Nnajiufu bẹ ọo-dzọta."*

¹⁴ Obenu; ?nanu ẹge ẹphe e-shikwanu akpọ-ku iya; l'ẹphe be vuoduru ụzo woru onwẹphe ye iya l'ẹka? ?Nanu ẹge ẹphe e-shi woru onwẹphe ye iya l'ẹka; l'ẹphe ba nūbua ẹke eekfu okfu iya? ?Nanukwanu ẹge ẹphe e-shi nua ẹke eekfu okfu iya; m'ọ -buru l'ẹ to nwedu ndu ezi ozi-oma? ¹⁵ ? Nanukwanu ẹge ndu, ezi ozi-oma e-shi je ozi-oma m'ọ -buru l'ẹ te zidu ẹphe t'ẹphe je iya ezizi? Ọ kwa iya meru iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "Iphe ẹhu atsokwanu ẹphe kẹ ndu ono, byaru ozi ozi-oma ono." ¹⁶ Obenu l'ẹ tọ buebedu ndu e ziru ozi-oma ono l'ẹphe ha bẹ kwetaru iya nụ. Kẹle Azáya kfukwaru; sụ: "Nnajiufu; ?buhunu onye bẹ kweru okweta iphe ọ nuru ayi l'ọnu?" ¹⁷ Oo ya bụ l'oworu onwonye ye Kuráýisutu l'ẹka bẹ shi l'ọnuta ozi-oma. Ozi-oma ono bụkwanu ozi-oma, shi l'okfu kẹ Kuráýisutu.

¹⁸ A bya l'ẹhu ndu Ízurelu; mu aji; sụ: ?Bụ anunu bẹ ẹphe ta nudu ozi-oma ono tọ? Wawakwa! Ẹphe nuchachakwaaru iya-a; l'iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke sụkwaru:

"Ndu ozi-oma ono rakwaru
okfu Nchileke arara;
a nūgbaru olu ẹphe
l'ẹkemeke ọbule lẹ mgboko."

¹⁹ Iphe mu aji ọdo aburu: ?Bụ ẹnya bẹ ozi-oma ono te shidu doo ndu Ízurelu tọ? Wawakwa! K'odungu bụ lẹ Mosisu l'onwiya; bẹ yewaru ọnu l'iphe ono, mu jiru ono l'ẹke o deru lẹ Nchileke suru:

"Yẹbe Nchileke e-gude mba,
ẹ-ta bụdu ọgbodo mba
meru okopho ye unu l'ẹhu.
Ya egude mba, eme eswe
kpatsua unu ẹhu-eghughu."

²⁰ Azáya akafua ya ru okfushi ike; teke ọ raru iya tororo lẹ Nchileke suru:

"O gbe bụru nū ndu
ẹ-te shidu achọ yẹbe Nchileke;
bẹ phuru iya nū.
Yọ bụru ndu ẹ-te shidu
aji aji iya bẹ ya koshiru onwiya."

²¹ Yo bekwanu l'ẹhu kẹ ndu Ízurelu; yọ sụ: "L'ẹ to nwedu teke ya ta amachijedu ẹka tẹ ndu jikaru iphe ya ekfu; kwefuru iya ike laphuta azu byakfuta iya."

* 10:13 10:13 Jów 2:32.

11

Nchileke ta jìka-gekwa ndu Ízurelu l'èphe ha

¹ Oo ya bẹ mu ajìkwaphu; ọdo sù: ?Bụ ajìka bẹ Nchileke jìkawaru ndu nk'iya ọọ? Tụswekwa! Ẹ ọ jìkakwa èphe. Mbèdua l'onwomu bụkwaa onye Ízurelu; mu shikwa l'eri Ébirihamu; bya abụkwaruphu onye ikfu Bénjaminu. ² Nchileke ta jìkakwa ndu nk'iya, bụ ndu o vu ọzo fọtahawa. ?Unu ta amadụ iphe e deru l'èkwo okfu Nchileke; mbụ ege Eláyija gude chia Nchileke ichi-èhu ndu Ízurelu. Ọ sùru Nchileke: ³ “Nnajiufu; ì phùrua l'èphe gbugewaru ndu ekfuchiru ngu nù; bya atuko ẹnya-ngweja ngu nwukposhibebe. Ọ bụwa-a yèbedua nwenkinyi iya; bẹ phọduru nù; èphe esekwaphu t'èphe gbufua ya.”* ⁴ Obenu; ?bụ ngunu bẹ Nchileke kfuru iya? Ọ sùru iya: “Eláyija; ?tì madụ lẹ ya doberu unu madzù iri l'èsa l'ukporo madzù iri, bụ ndu ẹ-te wotabua ikpere byishiru Balù l'èphe abaru iya ẹja.” ⁵ Ọ kwaphu ege ono b'ọ dọ nta-a. O nwekwarua nwa ndu Nchileke gudelephu k'eze-iphe-oma, oome haru fọta. ⁶ Nchileke gudelephu k'eze-iphe-oma, oome fọta èphe. Ẹ ọ bụdu k'iphe èphe gude ike k'èka èphe meta b'o gude fọta èphe. Ndege o gude k'iphe èphe shi l'ike k'èka èphe meta fọta èphe; mẹ eze-iphe-oma kẹ Nchileke ta ga abụhekwa eze-iphe-oma.

⁷ ?Bụ awe bẹ ayi a-sùbe okfu ono ishi nta-a? Ẹke ayi a-sùbe iya ishi bụ l'ẹ ọ bẹbedu ndu Ízurelu l'èphe ha bẹ phùru ọzo iphe èphe achor. Ọ bụlephu ndu ono, Nchileke fọtaru ono bẹ bụ ndu o ruberu ẹka. Ndu ọphu l'èphe ha bẹ Nchileke woru nchì kpọ-chishia; kpọ-chishia obu èphe; ⁸ bụ iya bụ iphe, e deru l'èkwo okfu Nchileke; sù: “Lẹ Nchileke nuru èphe egomunggo, ẹ-te edzudu edzudu; nù èphe ẹnya; k'ọphu èphe ta aphudu ọzo; nù èphe nchì; k'ọphu ẹ-to nwedu iphe èphe e-gude iya anù; mbụ byeyekwa nta-a.”† ⁹ Dévidi edekwaaphu; sù:

“Tẹ nri, èphe doberu k'eriri;
ghokwaa ọnya-ekobe; hata èphe;
anù, èphe gburu k'ogwa
Nchileke aburu ọnya; nmata èphe.

¹⁰ Tẹ ẹnya kpukwaa èphe ishi.
Tẹ ekwebe nyajikwaa èphe ẹbo;
gbururu jeyewaru.”‡

¹¹ Oo ya bẹ mu aji ọdo; sù: Ndu Ízurelu; ?èphe kpakotaru iphe k'ọphu èphe darukpooru aji; èphe ta dūhe ike gbeshi ọdo ọọ? Tụswekwa! Ẹ ọ dukwa ege ono. Ọ bụ ọkpa, èphe hasweru kparu iphe Nchileke wataru ọdzofuta ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju; k'ọphu ee-shikwanu ege ono tẹ ndu Ízurelu wataru èphe okoru okopho. ¹² Ọ bụ emeswe, ndu Ju mesweru kparu iphe; uru kwata gbaaru ndiphe mgburumgburu. Iyi, yitaru ndu Ju abụkwaruphu uru; gbaaru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju. Ọo ya bụ l'uru ge egbe kakpọkwaaru nshinu ọkpobe akaka; ndege ndu Ízurelu l'èphe ha laphutakotaru azụ byakfuta Nchileke.

Ndzọta kwaa kẹ ndu ohodo

¹³ Nta-a bụkwa unubẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju bẹ mu ekfu eyeru. Mu eme tẹ unu maru lẹ Nchileke mewaru mu onye ishi-ozì t'ọ bụru mbèdua a-nọduje ezi ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ozi-oma ono. Keshinu ọ dọ ege ono bẹ ozi ono anọduje eme t'èhu atsọ mu ẹnà. ¹⁴ K'ọphu bụ: Nchileke -kwe; mu

* **11:3** 11:3 1 Eze 19:10, 14. † **11:8** 11:8 Dit 29:4; Azá 29:10. ‡ **11:10** 11:10 Egvu 69:22, 23.

egudeje iya eme tẹ ndu alì mu ono wataru unu okoru okopho; tẹ mu shi ẹge ono haru ẹphe dzọta. ¹⁵ L'ọ kwa teke ono, ẹphe jìkaru Nchileke ono bẹ Nchileke gbe mee tẹ yẹle ndiphe bya adu lẹ mma. ?Bụ ngunu e-mekwanu mẹ Nchileke natalephu ẹphe ọdo? Iphe e-me nù bụ ndu nwuhuru anwuhu e-eshe l'onwu teta nọdu ndzụ ọdo.

¹⁶ Obenu l'ophu unu a-maru bụ l'e -wotawa iphe ọdungu, a wataru l'ishi buredi gude chọaru Nchileke ẹja; bẹ ishi buredi ono l'ophu bukotaakwa nk'iya. Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ dọ l'oshi. Teke bụ l'ogvu iya bụ kẹ Nchileke; bẹ ẹkali iya l'ọ ha bukotaakwaphu nk'iya. ¹⁷ Ndu Ju dọ l'ọ bụ oshi olivu ufu, a haru ẹkali iya kwashia. Unubedua, ẹ-ta bọdu ndu Ju dọ l'ọ bụ ẹkali-oshi olivu ẹgu, e wotaru bya edekfube l'ẹke a kwafuru ẹkali iya k'ufu phụ; yo shi ẹke ono dzọta. Nta-a bẹ unu shi-wa l'ogvu olivu onanu, bụ k'ufu ono l'amita mini; gude nọdu ndzụ. ¹⁸ Ọo ya bụ; t'unu be jekwa ọsu l'ẹ to nwedu iphe ẹkali ophunanu, a kwashiru akwashị phụ bụ. Mbụ; ?bụ kẹ ngunu bẹ unu e-gude eku onwunu ekuku? Unu nyatakwa l'ẹ tọ bọdu unu gude ọgvu oshi ono; l'ọ buchia ọgvu oshi ono bẹ gude unubedua.

¹⁹ Ii-sukwaru: "L'a kwafuwaru ẹkali-oshi ono; k'ophu aa-nyapyabe unubedua." ²⁰ Ono kwaa oswi-okfu! Obenu l'iphe kparu iphe a kwafuru ẹphe kwa l'ẹphe te woduru onwephe ye Kurayisutu l'eka. Unubedua abya adzua; vudoshia ike; okfu l'unu woru onwunu ye iya l'eka. Ọo ya bụ t'unu ba anodukwa etse etsetse iya. Ọ kwa t'unu gbe kwaberu onwunu ẹnya. ²¹ Nchileke ta hakwa ndu Ju, bụ ẹphe dọ l'ọ bụ ọkpobe ẹkali-oshi phụ, shi l'ufu phụ kẹ mmanu. ?Buchia nggubedua; bẹ ọo-ha tọ? ²² Ọ bụ ẹge ono; bẹ ii-gudewaru maru lẹ Nchileke emeje odoo; makwaruphu l'oomeje madzụ iphe kpangangu. O meru ndu jìkaru iya nù iphe-kpangangu; l'emekwanuru nggubedua odoo; mbukwa teke i kweru nopyabe l'odoo ọbu, oomeru ngu ọbu. Odumeka bẹ ọo-kwafukwa ngu phụ ẹge ọ kwafuru ndu ophu. ²³ Ọ -buru lẹ ndu kẹ Ju haru ojika eze-ipe-oma ono; bẹ Nchileke e-wolekwarua ẹphe dobephu azu l'ẹke ẹphe shi nọdu; lẹ Nchileke a-dukwaa ike dobephu ẹphe azu l'ẹke ẹphe shi nọduhawa. ²⁴ Unu lewaru. Unubẹ ndu, ẹ-ta bọdu ndu Ju dọ l'ọ bu ẹkali-oshi olivu ẹgu. A bya akwata unu l'ẹke ono je edekfube l'oshi olivu ufu phụ; mbụ yọ buru iphe e meru ẹge ẹ te emejhaadu iya. Ndu Ju adukwanu l'ọ bụ ẹkali-oshi olivu ufu phụ. Ọo ya bụ l'oo-gbe karu Nchileke ntse owota ẹkali ono, o shi kwafu akwafu ono dekfube l'oshi, o shi nọduhawa.

Obu-imiko Nchileke bụ k'onnyemonye

²⁵ Unwunna mu; o nweru ọgbodo iphe, unu ta mahaada, mu eme t'unu maru; k'ophu unu te ejejedu ọri l'unu manukaru iphe. Iphe unu a-maru bụ l'ẹ tọ bukwa ẹge ọkpoma nmaru ndu Ízurelu kpungu nta-a bụ ẹge ọo-nmawa iya ru ẹphe jeyewaru. Teke ẹjo ọkpoma ẹphe ono a-nọ-bebe bukwa teke ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju, Nchileke fọtaru l'a-tuko laphutabebewa azu lakfuta iya. ²⁶ Ọo ya bụ; teke ono; a tukowaru iphe bụ Ízurelu l'ẹphe haa; dzọo; bụ iya bụ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ:

"Onye Ndzọta e-shi lẹ

Záyonu bya.

Oo-wofukota unwu

Jékoju ẹjo iphe,

ẹphe shi eme l'ẹhu."

²⁷ Nchileke asu:

"L'ọo ọwaa bụ ọgba-ndzụ,

e-shi iya l'eka:

Ya a-gukotaru ephe nvu
l'iphe du eji, ephe meru."§

²⁸ A -bya le ke ozi-oma ono; gbe bukwaru iphe kweru unu; l'ephe bu ohogu Nchileke; okfu l'ephe jikaru ozi-oma ono. Obenu l'a -bya le ke afota, Nchileke fotaru ndu Ju be ephe buakwa ndu, Nchileke yeru obu; shita l'okfu ehu ndiche ayi phe. ²⁹ Le Nchileke ta agbanwejekwa iphe o rihawaru k'ememe l'ehu ndu o fotaru t'ephe buru ndu nk'iya; mbu ndu o fotaru bya emeeru ephe iphe-oma. ³⁰ L'unube ndu e-ta budu ndu Ju shi buru ndu, e-te kwedu ome iphe Nchileke kfulu. Obenu le nta-a be Nchileke phuru unu imiko; okfu le ndu Ju te ekwejedu ome iphe o kfulu. ³¹ O kwaphu ege ono b'o du ndu Ju. Nta-a be ephe te kwekwaphu ome iphe Nchileke kfulu ege ee-shi te Nchileke phuru ephe imiko ege o phuru unu. ³² Oo ya bu le Nchileke haru onyemonye obule uzo t'ephe be kweshi ome iphe o kfulu; k'ophu ya a-phuru onyemonye obule imiko.

Odu-biribiri Nchileke

³³ Ha-oo! Ege Nchileke du-be biribiri! E to nwekwa onye maru ege oo-tu-be onu ege o kwata-beru enya; ophu mmamiphe iya 'enwekwaphu etu. E to nwekwa onye ha ke omaebe iphe o tumberu; ophu 'o dukwa onye ha k'okoshi uzo, Nchileke eshije eme iphe iya! ³⁴ O dua l'o bu iphe okfu Nchileke kfulu; su:

"?Bu onye maru

uche-obu Nnajiufu?

?Bu onye sujeru iya

l'oo iphe oo-me ndo-o?

³⁵ ?Bu onye nujeru iya iphe;

k'ophu oo-su t'o kfulkwaa ya ugwo iya?"

³⁶ Oo ya keru iphemiphe obule. Yo buru iya be iphemiphe obule shi l'eka iya nodu; bukwaru iya phu be iphemiphe obule no-turu. T'ugvu buru ke Nchileke gbururu jeye le tutu yoyo. Ono kwa ege o du.

12

Ono ndzu l'ojeru Nchileke ozi

¹ Oo ya bu; unwunna mu; keshinu ophu Nchileke aphuru ayi imiko ege ono be mu aru unu t'unu woru onwunu nu Nchileke ogbodo anunu. Unu buru iphe, no ndzu, unu gude achiru Nchileke eja; mbu iphe unu doberu Nchileke nsu bya aburu ophu du Nchileke mma. Ono bu iphe bu okpobe obaru Nchileke eja ndono; buru ono bu iphe gbaru iya nu. ² Unu be kwehekwa t'e nwuru unu ye t'unu meje ege unwu eliphe eme. Iphe unu e-mejehia bu t'unu haaru Nchileke onwunu te Nchileke gbanwejee obu unu; t'uche unu buru iphe ophungu; k'ophu unu a-duje ike maru iphe, bu uche-obu Nchileke; bu iya bu iphe du iya mma; buru iphe o nataru; bya aburu iya bu iphe dueberu mma.

³ Iphe mu gude ekfulu unu iphe-a; bukwa le Nchileke mewaru mu eze-iphe-oma. Mu ekfulu unu l'unu ha t'unu ba ariekwaru onwunu ege unu ta ahadu. Iphe unu e-mejehia bu t'unu zijee obu l'ali; maru iphe unu ari. Nchileke nuwaru onyemonye obule oku iphe-oma, shi l'ekwekwe, onye obu kweru nk'iya. O kwa iphe e-koshije onyemonye obule iphe oo-noduje ariru onwiya ndono. ⁴ L'o kwa ege o du l'ehu madzu ndono; l'ugwehu lanu emokashijekwa ibe-ehu l'igweligwe; tuko emegbaa iphe du iche iche.

⁵ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ayi dọ l'igweligwe. Obenu l'ayi shikwa l'atugbabe, ayi lẹ Kuráyisutu tugbaberu buru ugwehu lanu. Nta-a; bẹ ayi dọ l'ọ bọ ibe-ẹhu iche l'iche; onyenonu; yoo me t'ibe-ẹhu ibe iya dzua oke. ⁶ Ayi nwegbaaru iphe-oma, Nchileke meru nu ayi l'ẹhu l'ẹhu; onye l'ẹge eze-iphe-oma nk'ia ha. Nta-a bọ t'ayi gudeje iya mee iphemiphe obule ẹge gbaru nu. Teke ọ bọ l'o nweru onye Nchileke meru iphe-oma t'o kfuchijeru yẹbe Nchileke; t'onye ono kfujekwa iya ẹge o koshiru iya ẹya l'ekwekwe, o kweru. ⁷ Teke ọ bọ onye Nchileke meru iphe-oma k'ojeru chochi ozi; t'onye ono yekwaru chochi ẹka. Teke ọ bọ onye Nchileke guru l'ozi iphe ezizi; t'onye ono zijekwa iya. ⁸ Teke ọ bọ onye o yeru l'odu madzu ike; t'onye ono dujekwa madzu ike. T'onye anu ibe iya iphe; nujekwa iya l'obu iphoro. T'onye no l'ishi; keshijekwaa ẹhu jeshi ozi ike. T'onye aphuru onye odo imiko phujekwa iya l'ẹhu-otso-ena.

⁹ Yejekwaru madzu ibe ngu obu ogbodo eyeru. Bujeru uba yeru ejo iphe; nggu akweshia ẹka ike l'ome iphe bọ iphe-oma. ¹⁰ T'onyenonu yejeru ibe iya obu ogbodo eyeru gude koshije l'unu tuko buru unwunna lanu. ¹¹ T'onyenonu kajekwa okwabe ibe iya ugvu. Hakwaa te Ume-du-Nso meje ngu ire l'ẹhu ẹge oo-me t'ojeru Nnajiufu ozi vuje ngu evuvu l'obu. ¹² T'iphe ono, unu ele enya iya ono meje t'ẹhu tso unu ena. Unu atakwaphu nshi teke unu eje iphe-ẹhuka. Unu ba atugbekwa ẹka l'okfu anu Nchileke. ¹³ Unu yejeru ibe unu, unu l'ephe tuko buru ndu ke Nchileke ẹka lẹ mkpa, noru ephe. Unu keshijekwa ẹhu kwaa ebyee, byaru unu.

¹⁴ Unu gojeru onu-oma nu ndu, akpa unu ẹhu. Unu asuje Nchileke t'o meuru ephe ohuma; t'e b'ọ tuphukwa ephe l'onu. ¹⁵ Teke ndu odo eme eswa; unu tsokwaru ephe mee eswa. Teke ndu odo ara ẹkwa; unu tsokwaru ephe raa ẹkwa. ¹⁶ T'uche unu l'ibe unu bujekwaru nanu. Unu be edobejekwa onwunu ẹge unu ta ahadu. Iphe unu e-gbe mejechia; bọ t'unu lẹ ndu enya laru megbaje. Unu ba abujekwa nwomaru-omachaa.

¹⁷ Unu be egudejekwa ejo iphe kfu madzu ugwo ejo iphe onye obu meru unu; gbahaa t'unu kebeje ẹhu mee iphe onyemonye obule maru l'oo iphe, du mma. ¹⁸ Unu kebeje ẹhu seje mee t'unu l'onyemonye obule nodu lẹ nchi-odu-ndoo l'iphe bọ iphe unubedua l'onwunu eme. ¹⁹ Ndu, mu yeru obu; unu ba agwatajekwa ugwo iphe, e meru unu. Unu hajekwaa te Nchileke gude oke ẹhu-eghughu iya melata onye obu. L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su lẹ Nchileke suru: "L'oo yẹbe Nchileke nwe ke emelata; bukwaru iya phu a-kfu ugwo. Ono bọ iphe Nchileke kfuru ndono." ²⁰ Ọ buchia iphe, unu e-meje bu: teke ọ bọ l'onye nggu l'ia no l'okfu bẹ ẹgu agu; nu iya nri t'o ria. Teke mini agu iya; nu iya mini t'ọ ngua. Lẹ teke iime iya ẹge ono bẹ bọ iphere bẹ iimeta ekpu iya l'ishi; k'ophu oo-hu iya oku l'ẹhu. ²¹ Unu be ekwejekwa te ejo iphe mekputa unu. Unu gudejechia iphe-oma luja ejo iya.

13

Onuru govumenti okfu

¹ T'onyemonye obule mejekwa iphe ndu govu-menti suru t'e meje. Lẹ to nwekwa govumenti, byajeru bya aburu govumenti m'ọ -budu l'o shi Nchileke l'eka. L'ọ kwa Nchileke bẹ yeru ndu ophu no iya nu nta-a. ² Ọo ya bu; l'onye ekwefuru govumenti ikẹ bukwa ndu ishi, Nchileke yeru bẹ onye ono ekwefuru ikẹ. Ndu emekwanu ẹge ono bukwa ikpe bẹ ephe eseta ekpu onwephe. ³ Lẹ ndu eme iphe vudo nhamunha t'atsujekwa ndu govumenti egvu. Ndu atsuje ndu ishi egvu bukwa ndu eme ejo

iphe. Teke bụ l'ọ dū ngu t'ẹ b'ị tsushi onye ishi, achị nū egvu; ọo ya bụ t'ị mejenu iphe vudo nhamunha; ẹge onye ishi, achị nū a-ja ngu ajaja k'iphe i meru. ⁴ L'onye ishi, achị nū bụkwa nwozi Nchileke. Iphe ooje aburu iphe a-duru ngu lẹ mma. Obenu lẹ teke i mekwanuru iphe ẹ-ta dudu mma; tsukwaa ya egvu; l'ẹ t'e yekwa iya t'ọ hùje madzụ àhùhù kẹ mmakanu. Ọ bụ nwozi Nchileke; buri onye àhù ndu eme ẹjo iphe àhùhù gude ekoshi oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke. ⁵ Ọo ya kparu iphe unu e-meje iphe gọvumentu kfulu. Ẹ tọ bulekwaa ẹge ee-shi t'unu gbalaaru oke ẹhu-eghughu Nchileke; ọ bụkwaphu t'unu meje iphe unu maru l'ime obu unu l'ọ gbaru unu l'ememe.

⁶ Ọo ya kparu iphe unu a-kfuje akiriko mbeke. Lẹ ndu gọvumentu kwa Nchileke bẹ ẹphe ejeru ozi; ẹphe anọduje ese t'ẹphe jee ya ẹge ọ gbaru. ⁷ Ọo ya kparu iphe unu e-mejeru ẹphe iphe ruberu ẹphe. Onye o ruberu t'a turu akiriko nū; unu turu akiriko nū iya. Onye o ruberu t'a turu utu nū; unu turu utu nū iya. Onye o ruberu t'e yeru ẹso; unu yeru iya ẹso. Onye o ruberu t'a kwabẹ ugvu; unu kwabẹ iya ugvu. Ọo ya bụ; t'unu mejeru onyemonye ọbule iphe ruberu iya nū.

Oyeru madzụ ibe ngu obu

⁸ T'ẹ b'ọ dukwa ugwo ọdo, unu e-jijeru madzụ; gbahaa ugwo iphe lanu ono, unu ji ono, bụ iya bụ t'unu yeru ibe unu obu. Onye yeru ibe iya obu mekotaakwaru iphe, ekemu Nchileke suru t'e meje. ⁹ L'ẹke iphe bụ ekemu l'ọ ha; bụ iya bụ: be erikwa ogori; be egbukwa ọchi; be ezikwa oshi; be ejijekwa ijimanya; mawaru unwu ekemu ọdo, yigbaa ya nū; ekemu ono l'ọ ha je edzekfua ishi l'ekemu lanu-a, bụ iya bụ: "T'i yeru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu." ¹⁰ Onye yeru madzụ ibe iya obu te emejekwa onye ọbu ẹjo iphe. Ọo ya kparu iphe n-yemobu bụ omeebe iphe ekemu kfulu.

Kwakọbe k'abyabya Kuráýisutu

¹¹ Iphe mefuaru iphe unu a-tukoje iphemiphe ọbule ono eme bụ l'ẹge nta-a gbaru; mbụ l'ọ ruwaru teke unu e-shi lẹ mgbenya tehu. Ishi iya bụ lẹ nta-a bẹ teke aa-dzota ayi kaakwa ntse ma l'ẹge o shi tebe ẹnya dube l'odungu teke ono, ayi woru onwayi ye Kuráýisutu l'ẹka ono. ¹² Abali kehakwaruru ẹbo; nchi-abọhu dukwa ntse. Ọo ya bụ; unu t'ayi gwobenu iphe eeme l'ọchi; kwaa onwayi ngwa-ọgu ọphu ayi e-gude alu ọgu l'iphoro. ¹³ T'ayi watanu ome umere, gbaru ayi l'ememe l'iphoro k'eswe. T'ayi haa ori l'angu-sweshi onwayi ifu; mę ọngunuka mę. T'ayi haa ome kẹ nwanyi; mę ome kẹ nwoke; mękpo ẹjo umere ọdo. Ayi ahakwaaphu osepe okfu; haa ijimanya. ¹⁴ Iphe unu e-gbe mee bụ t'unu tukokpelephu umere Nnajiufu ayi, bụ Jisosu Kuráýisutu mekotaje l'ọ ha. Unu ba ahakwaru obu egbe madzụ ono, unu shi buri ono ọzo; k'ọphu unu te emejedu ẹjo iphe, agụ iya nū.

14

Ba aturushije ibe ngu

¹ Unu kwejekwa nabata onye kwetawaru l'ọo Jisosu Kuráýisutu bụ Nnajiufu iya; ekwekwe iya te shihuwa ike. Ọlobu t'unu l'iya be ejejekwa ọtu ẹgo l'iphe ọ suru l'ọo ọwaa bụ ẹge ọ dū iya. ² O nweru ndu ẹ-ta dudu iphe ẹphe asọ nsọ eriri. Obenu l'onye ọphu kwetawaru nū; to shihuwa ike l'ekwekwe, o kweru phu atsukwanu egvu: e menyakwaa; ya eria ya; yọ

buru iya ome iphe dụ eji. Iphe oorije nwẹnkinini abuleruphu mkpẹkwo-ophe. ³ Ọo ya bụ t'onye ono, e-ta dudu iphe ọoso nsọ eriri ono ba akpọkwa onye ọpụ ẹbo-ẹbo l'afu l'ẹ too ridu ẹge ya eri. Ọpụ t'onye ọpụ bụlephu mkpẹkwo-ophe bẹ oorije phụ ba aturushijekwa onye ọpụ e-te nwedu iphe ọoso nsọ eriri phụ. Ishi iya bụ lẹ Nchileke nataakwaruphu yẹbedua. ⁴ ?Bụ onye b'ị bụ; kẹ t'ọ buru onye ejeru onye ọdo ozi bẹ iiturushi. Ọ bụ Nnajiufu iya a-nma iya ikpe l'oome eji; m'ọ bụ l'oome ọhuma. Obekwanu l'ọo-nọdu eme iya-a ọhuma; kele Nnajiufu iya bẹ sụru l'oome iya-a ọhuma; t'ọ meru tughuru.

⁵ Ọ nweru onye a-fọta eswe ujiku lanụ dobe lẹ mbọku ono kakọta iya ndu ọpụ mkpa; nweru onye a-nọdu arị l'ẹ to nwedu eswe mbọku ọpụ ka ibe iya mkpa. T'onyenonu vudoshia ike l'ọpụ o vudo. ⁶ Onye riru l'ọ nweru mbọku ọpụ ka ibe iya; eme iya gude l'akwabẹ Nnajiufu ugvu. Onye e-ta dudu iphe ọoso nsọ eriri; eri iya gude l'akwabẹ Nnajiufu ugvu. Kẹ l'ookelejeodu Nnajiufu ekele; tẹmanu yo ride iya. Onye ọpụ nweru iphe ọpụ ọosuje lẹ ya te eridu; eme iya gude akwabẹ Nnajiufu ugvu; l'ekelejekwaphu Nchileke ekele kẹ nwa ndu ọpụ, oorije. ⁷ Ẹ to nwekwa l'ayi ha onye nọ ndụ, nọ-turu iya onwiya; to nwe onye anwuhu anwuhu, anwuhu-turu iya onwiya. ⁸ Ayi -nọdu ndụ bụkwa Nnajiufu bẹ ayi nọ-turu iya. Teke ayi nwuhuru anwuhu; kwaphu Nnajiufu bẹ ayi anwuhu alakfube. Ọo ya bụ l'ayi bụ kẹ Nnajiufu: mẹ ayi -nọ ndụ; mẹ ayi -nwuhuru anwuhu. ⁹ Kele Kuráýisutu nwuhu-getsuaru bya anọdu ndụ; k'ọpụ ọo-buru Nnajiufu ndu, nwuhuru anwuhu; mẹ kẹ ndu, nọ ndụ. ¹⁰ Okishi-oma; ?nanụ ẹge e meru; bẹ iiturushi nwanna ngu? ?O meru imagha; bẹ iikpo iya ẹbo-ẹbo l'afu? ?Tị madụ l'ayi e-mekochaa l'ayi ha vudokota Nchileke l'ifu; onye bụ iya l'e-kpekota ayi ikpe? ¹¹ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; sụ:

“Lẹ Nchileke sụru:

Kamenu;

l'iphe bụ madụ e-mekochaa

byishiru iya ikpere.

Iphe, bụ madụ e-gude

ọnu iya kfu l'ọo ya bụ Nchileke.”*

¹² Ọo ya bụ l'onyemonye ọbule a-nọdu Nchileke l'ifu doo edo ẹhu onwiya.

Be emekwa t'onye ọdo daa

¹³ Ọo ya bụ t'ayi ba aturushijeshi ibe ayi. Ọ bụchia t'ayi tuko tubua t'ayi ba abujeru ukfu dụ ibe ayi l'okpa; m'ọ -bụ meta iphe e-me t'ọ mee iphe dụ eji. ¹⁴ Keshinu mu lẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu tughabewaru buru nanụ bẹ ọpụ dokpooru mu ẹnya ọgbodo edodo bụ l'ẹ to nwehedu iphe eeri eriri, mu asokwadu nsọ. Teke bụkwanu l'ọ nweru onye sụru l'iphe, dụ ẹge-a bẹ ya asọ nsọ; ọo ya bụ; iphe ono aburu iphe aasọ nsọ l'ẹhu k'onye onanu. ¹⁵ Teke ọ bụ l'i gude iphe iiri l'ọnu mekata nwanna ngu; ọo ya bụ l'ẹ tii mehedu iphe ekoshi l'i yeru iya obu. Ọo ya bụ t'iphe, iiri l'ọnu ba akpatakwa tẹ nwanna ngu ono, Kuráýisutu nwụ-chiru ọnwu ono laa l'iyi. ¹⁶ T'iphe ono, i sụru l'ọ bụ iphe, dụ ngu mma ono be evutakwa ejo ẹpha. ¹⁷ L'iphe bụ lẹ Nchileke bụ eze ta bụkwa eriri; mẹ angungu. Iphe bụ lẹ Nchileke bụ eze bụkwa odobe-ẹka-ndoo; nchị-ọdu-ndo; mẹ ẹhu-otso-ena ọpụ shi l'ẹka Ume-dụ-Nsọ. ¹⁸ Iphe bụ onye ejeru Kuráýisutu ozi l'uzo, dụ ẹge ono eme iphe dụ Nchileke mma; l'emekwaphu iphe dụ ndiphe mma.

* 14:11 14:11 Azá 45:23.

¹⁹ Oo ya bụ t'ayi tūbelephu l'ome iphe ono, emeje tẹ nchị dū ndoo ono; mbụ iphe a-nọduje eme t'ibe ayi vudoshia ike l'ekwekwe, ephe kweru kẹ Nchileke. ²⁰ Be egudekwa k'iphe eeri l'ọnu mebyia iphe Nchileke eme. E to nwekwa iphe eeri eriri, ọphu aaso nsọ l'ifu Nchileke. Obenu l'iphe ta dudu mma bụ tẹ madzụ mee tẹ ndu ọdo shi l'iphe o riru l'ọnu mee iphe dū eji. ²¹ Ọ kakwa mma t'ẹ b'ị tashị anụ; tii ngu mee; tọo dukpo iphe ii-je ememe, bụ iphe e-gbe mee tẹ nwanna ngu mee iphe dū eji. ²² Iphe i kweru; iphe i kweru lẹ kẹ iphe ono, e kfushiru ono; t'ọ bụlekwaruphu iphe nọduru nggu lẹ Nchileke. Ọnu-oma kwa k'onye meru iphe ọ riru l'ọ dū mma k'ememe; tọ dū teke obu iya ata iya uta l'a -maruru mę ya te me iya ege ono. ²³ Obenu lẹ teke bụ l'obu madzụ ata iya uta l'iphe ọobyia eriri; ọo ya bụ lẹ Nchileke a-nma iya ikpe teke o riru iya; okfu l'iphe oome ta bụdu ege ọ dū iya l'obu bẹ oome iya. Iphemiphe ọbule, madzụ eme; ọkpoma iya ta azuru iya mgbede l'ọ dū mma b'ọ bụkwa onye ọbu ome iphe dū eji.

15

Omuta eka Kuráiyisutu

¹ Ayibe ndu ọphu kwetawaru kẹ Nchileke; obu esihuwa ayi ike a-nọduje ataru ndu ọphu ekwekwe ephe e-te shihudua ike nshi; l'eyeru ephe eka l'ẹke, atsụ ephe l'ẹhu. T'ayi be emejelekwaphu ẹhu ayi ẹhu ayi. ² O gbe buri tẹ onyenonu l'ayi ha meje iphe dū nwanna iya mma; mbụ iphe a-duru iya lẹ mma. Oo ya bụ k'ọphu obu a-kakwanu iya oshihu ike l'iphe kẹ Nchileke. ³ Lẹ Kuráiyisutu ta bụkwa ẹhu iya ẹhu iya b'o shi emeje. Iphe meru nū bụlephu iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke lẹ kẹ ẹhu iya ono: "L'iphe bụ ejo iphe e kfuru ngu bụkwa yẹbedua vutaru ọnu iya." ⁴ L'iphemiphe ọbule, e deru teke ndiche b'e dekwaru t'o zia ayi iphe. Oozije ayi ọta-nshi; l'adu ayi ike; k'ọphu ayi a-nọdu ele ẹnya iphe Nchileke kweru ayi ukwa iya. ⁵ Tẹ Nchileke ono, bụ iya emeje tẹ ayi ata nshi; l'adujekwaphu ayi ike ono mee t'unu gude ome umere Kuráiyisutu Jisosu t'obu buri unu nanu. ⁶ Oo ya bụ k'ọphu unu a-tuko l'unu ha tugbabe gude obu lanu; gudekwaphu olu lanu aja Nchileke ajaja; mbụ Nchileke, bụ iya bụ Nna kẹ Nnajiufu ayi Jisosu Kuráiyisutu.

Ozi-oma bụ kẹ madzụ mgburumgburu

⁷ Oo ya bụ; t'o shije unu l'obu t'unu l'ibe unu tugbabe ege Kuráiyisutu hakwaruphu; unu l'iya atugbabe. Ọ kwa ege ono bẹ unu e-meje; k'ọphu aa-jakwanu Nchileke ajaja. ⁸ L'iphe, mu ekfu bụ lẹ Kuráiyisutu byaru bya aburu nwozi ndu Ju; ege ee-shi t'o mee t'iphe ono, Nchileke kweshiru ndiche ayi phẹ ukwa iya ono rekota. Yo shi ege ono koshi lẹ Nchileke bụ onye ire-lanu, emeje iphe o kfuru. ⁹ Iphe ọdo, ọ byakwaruphu bụ k'ọphu ndu e-ta bụdu ndu Ju a-ja Nchileke ajaja l'ọ phunukaru ephe imiko; bụ iya bụ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke:

"L'ọo ya meru iphe
ya e-tu ngu epha l'ẹke
iphe, bụ mbakeshi nọ.
Ya e-gude epha ngu
gua egvu; jaa ngu ajaja."*

¹⁰ E dekwaruphu; sụ
"T'unubẹ ndu e-ta bụdu ndu Ju;

* 15:9 15:9 2 Sám 22:50.

Unu lẹ ndu Nchileke fọtaru
túkókwa tee ẹswa!"†

11 A sukwapu odo:

"Unubẹ mbakeshi;
unu jaa Nnajiufu
ajaja l'unu ha.
Unubẹ ndiphe l'unu ha;
unu tua ya ẹpha!"‡

12 Azáya abyakwapu bya ekfua; sù:

"L'o-shi-l'eri Jesi a-bya!
Ọ bú iya a-bya aburu ishi
kẹ iphe bú mbakeshi.
Yọ búru iya;
bẹ ẹphe a-chiru ẹnya tupyoo."§

13 Tẹ Nchileke, onye bú iya emeje t'ayi lee ẹnya iphe, o kweru ụkwa iya; mee tẹ ẹhu-ẹna unu dzua oke; yo mekwaaphu t'ẹhu-agu búru nk'unu l'unu ha; okfu l'unu kweru nk'iya. Ọo ya bú k'ọphu unu e-gude ike kẹ Ume-dụ-Nsọ kakkpọoru ole ẹnya iphe ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono.

*Iphe kparu iphe Pọlu deru
ẹkwo-wa ẹge-a*

14 Ụnwunna mu; unubẹdua bẹ mu makwaru majia unu ẹnya l'iphe unu maru búlephu ome iphe kẹbẹ ọswa dụ mma; l'unu maru iphe bú uche-obu Nchileke ọkpobe amaru; k'ọphu unu dzuwaru ọkpoziru ibe unu ọzo. 15 Obenu l'o nwekwaru nwiphe mu eme tẹ mu haru nyataru unu. Yọ búru iya meru iphe iphe mu ederu unu l'ẹkwo-wa ahajeru ada ike-ike ike-ike. Mu deru iya ẹge ono; mu ta tsụ egvu; okfu lẹ Nchileke kwabẹru mu ugvu, ha nshinu; 16 mee tẹ mu búru nwozi Kuráýisutu Jisọsu l'ejeru ndu ẹ-ta búdu ndu Ju ozi. Mu eje ozi l'ọ bú onye achiru Nchileke ẹja l'ozi-ọma ono, shi l'ẹka Nchileke ono. Ọo ya bú k'ọphu ndu ẹ-ta búdu ndu Ju a-búkwanuru ẹja, Nchileke a-nata; búkwaruphu iphe Ume-dụ-Nsọ e-me t'ọ búru iphe e doberu Nchileke nsọ. 17 Ọo ya bú lẹ mu a-nọdu etu onwomu ẹpha k'ozi, mu ejeru Nchileke; keshinu mu lẹ Kuráýisutu tųgbabewaru búru nanu. 18 Ẹ to nwekwa iphe, mu atụ ama ekfukfu; gbahaa iphe ono, Kuráýisutu gbe shi mu l'ẹka mee ono, bú iya bú l'o meru tẹ ndu ẹ-ta búdu ndu Ju bya aburu ndu, eme iphe Nchileke kfulu. Iphe ono bẹ Kuráýisutu gude okfu-ọnu mu; mẹ iphe mu eme ememe mee; yọ dụ ẹge ono. 19 O gudekwaphu ike kẹ ome iphe-ọphulenyá, dųgbaa biribiri; mẹ ike kẹ Ume-dụ-Nsọ mee ya. Ọo ya kparu iphe mu anọdujelephu ara ozi-ọma kẹ Kuráýisutu ono arara l'ẹkemeke ọbule: shita lẹ Jerúsalemu jeye lẹ Ilirikumu. 20 Yọ búleruphu iphe lanu, anọduje evu mu evuvu l'obu bú oje okfu okfu Nchileke. Obenu l'ẹ tọ búkwa tẹ mu je iya ekfukfu l'ẹke a mahawaru kẹ Kuráýisutu; tẹ mu be egbe gbeshi je akpulahaa ọlo l'eli ọkpa-ọlo, onye ọdo watahawaru. 21 Ọ dụ l'ọ bú iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke:

"Lẹ ndu, ẹ te kfubuaru nk'iya
e-gude ẹnya ẹphe phụ iya.
Ndu ẹ-ta núbua kẹ nk'iya
bẹ kẹ nk'iya ono e-do ẹnya."*

Pọlu e-je tẹ yẹle ndu Rómu jia

† 15:10 15:10 Dit 32:43. ‡ 15:11 15:11 Egwu 117:1. § 15:12 15:12 Azá 11:10. * 15:21 15:21 Azá 52:15.

²² Ọ bụ iphe ono kpọshihawaru mu ugbo olemole tẹ mu ba abya ndu-unu. ²³ Obenu lẹ nta-a bẹ keshinu mu jeebewaru iphe gbaru mu l'ejeje l'ibiyi ọwaa; bya anọwa afa olemole, mu shi seta ẹge mu e-me tẹ mu bya tẹ mu l'unu jia ²⁴ bẹ mu arikwá lẹ mu e-meghe iya nta-a. Mu ari lẹ mu a-bata mẹ mu jedelephu Supénu. Mu l'unu kpọtsua ọkfu nwanshi t'obu shia mu ike; unu eyetaru mu ẹka l'ije mu ọbu. ²⁵ Ọ -bụru kẹ nta-a bukwa ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu bẹ mu gude iphe ewojeru t'ẹphe mee ẹke atsụ ẹphe l'anụ. ²⁶ Lẹ ndu kẹ Kuráýisutu, nọ lẹ Masedóniya; mẹ Akáya chiru idzu; taa iphe t'a nụ ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu, ẹ-te nwedu ẹge ọ haru ẹphe. ²⁷ Ẹphe chikpooru obu ẹphe; nụ iphe ono. Tẹmanu b'e-jedekpoo ya ekfukfu bẹ unu marua l'ọ dọ-wa l'ọ bụ ọgwo; ẹphe ejiru iya ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu. Lẹ teke ọ bụ lẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju tso gbaru mgba l'iphe-oma ono, shi l'ẹka Ume-dọ-Nsọ ono, Kuráýisutu meru; nụ ndu Ju ono; ọo ya bụ l'ọ gbaru t'ẹphe gudeje ẹku ọphu ẹphe kpataru akpata gude yeru ndu Ju ono ẹka. ²⁸ Teke mu jegeleruphu ozi ono; nụ-gee ẹphe okpoga ono, a tataru ono; yọ bụru mu oje Supénu; mu eshiwaru ono bata teke ono. ²⁹ Ọphu mu maru bụ lẹ teke mu byaru bẹ mu e-me t'iphe-oma, shi l'ẹka Kuráýisutu dzua edzudzu l'ẹke unu nọ.

³⁰ Ụnwunna mu; mu arọ unu t'unu gude kẹ ẹhu Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu; ọwaa n-yemobu ọphu shi Ume-dọ-Nsọ l'ẹka gude lụ-edede mu ọgu ono; kfufe nụ Nchileke l'okfu ẹhu mu: ³¹ tẹ Nchileke be ekwe tẹ ndu, jikaru ozi-oma ono l'alị Judíya fuaru mu l'uzo; ọdo bụ t'iphe mu gude eje dukwaphu ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu mma anata. ³² Ọo ya bụ; ọ -bụru uche-obu Nchileke bẹ mu e-gude ẹhu-ena byakfuta unu tẹ mu l'unu nọta; k'ọphu ọo-bụwa mu ru ọtuta ume. ³³ Tẹ Nchileke, bụ iya emeje t'ẹhu dọ ayi agu swikwaru unu. Ono kwa ẹge ọ dọ.

16

Pọlu ekeletsua ndu ọ maru l'ẹhu l'ẹhu

¹ Mu eme t'unu maru nwanna ayi nwanyi, bụ Fíbi; onye ejeru chọchi, nọ lẹ Kenkiríya ozi. ² Unu gude okfu ẹka Nnajiufu ayi nata iya ọgbodo anata l'ẹge ọ gbaru ndu kẹ Nchileke. Unu eyeru iya ẹka l'iphe bụ iphe mkpa iya dọru iya l'ẹke unu nọ; l'ọ yekpookwaru ndu l'igwe ẹka jeyekpokwa lẹ mbedua l'ishi onwomu.

³ Unu keleru mu Pyirisíla yele Akwíla; ndu ayi l'ẹphe tukurọ ejeru Kuráýisutu Jisọsu ozi; ⁴ ndu gude okfu ẹhu mu; lọo ishi ẹphe alọlo. Ẹ tọ bụlekwa mbẹdua nwẹnkinyi mu ekele ẹphe ekele k'iphe ẹphe meru mu. Iphe bụ chọchi, nọ l'alị ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju mgburumgburu ekelekwaphu ẹphe. ⁵ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ unu e-keleru mu chọchi ono, edzukoje l'ulo ẹphe ono.

Unu kelekwaru mu phụ Epenítọsu, bụ ọkpobe ọnya mu, mu yeru obu. Ọo ya bụ onye vukotakpo ọzo woru onwiya ye Kuráýisutu l'ẹka lẹ Éshiya. ⁶ Unu kelekwaru mu phụ Méri; onye jeru unu ozi jeshia ya ike. ⁷ Unu ekelekwaru mu phụ Andurónikosu yele Júniyasu; mbụ ndu mu l'ẹphe bụ ndu Ju lanu; bya aburu ndu mu l'ẹphe shi tuko nọdu lẹ mkpọro. Ẹphe bụ ndu kfubekpo ọswa dọru onyemonye ọbule lẹ nsọ; m'a -bya l'ẹke ndu ishi-ozí nọ; tẹmanu bẹ ẹphe vu mu ọzo bụru kẹ Kuráýisutu.

⁸ Unu kelekwaru mu phụ Ámpuliyatọsu; mbụ ọnya mu, nọ mu l'obu; onye mu l'iya tuko nọdu Nnajiufu l'ẹka. ⁹ Unu ekelekwaphu Ubánọsu; onye ayi l'iya tuko ejeru Kuráýisutu ozi; mękwaphu onye ono, mu yeru obu ono; mbụ Sutákisu. ¹⁰ Unu ekelekwaphu Apélisu; onye gudewa umere iya koshi

lẹ ya vudoshi ike l'ekwekwe, o kweru kẹ Kuráyisutu. Unu ekelekwaphu ndibe Arisutóbulosu. ¹¹ Unu ekelekwaphu Heródiyónu; onye mu l'iya tũko buru ndu Ju. Unu ekelekwaphu ndu bu lẹ kẹ Nasísosu, bu ndu nọwa l'ẹka Nnajiufu.

¹² Unu kelekwaphu Tirayifína yẹle Tirayifósa, bu ndu ejeru Kuráyisutu ozi ejeshikpoo ya ike. Unu kelekwaru mu phụ onye mu yeru obu, bu Pésisu; mbụ onye jewaru Kuráyisutu ozi jeshikwaa ya phụ ike. ¹³ Unu ekelekwaphu Rúfosu, bu onye ono, gbaru iche l'ojeshi ozi kẹ Nnajiufu ike ono. Unu kelekwaru mu phụ nne iya; mbụ nne iya ono, dũhukwaphu l'ọ bu nne nke mu ono. ¹⁴ Unu kelekwaru mu phụ Asínkiritọsu yẹle Fulégonu; mẹ Hémisu; Páturobasu; Hémasu; mękpowaru unwunna ọdo, ẹphe l'ẹphe tũko nọdukota l'ẹke ono. ¹⁵ Unu kelekwaru mu phụ Fílológosu; mẹ Júliya; mẹ Níríyọsu yẹle nwunne iya kẹ nwanyi; mẹ Olímpasu; mękpowaru iphe bu ndu kẹ Nchileke, ẹphe l'ẹphe nọ l'ẹke ono.

¹⁶ Unu kelekwa ibe unu ekele; nmata ẹphe akpa. Ndu kẹ Kuráyisutu, nọkota l'iphe bu chọchi l'ọ ha ekekota unu ekele.

Okwa ikperazu

¹⁷ Unwunna mu; mu arọkwa unu arọro t'unu letakwa ẹnya mẹ l'ògvù ndu ono, anọduje eme tẹ ékwò nọdu ono; mbụ ndu egudeje ẹge ono akpakashi iphe, ndu chọchi kweru l'ọ bu ọkpobe okfu akpakashi. Iphe ẹphe anọduje eme bẹ yẹle iphe ono, e ziru unu ono ta adagbajękwa. Unu bukwaru ụba yeru ẹphe. ¹⁸ Lẹ ndu, eme ẹge ono ta bukwa Nnajiufu ayi, bu Kuráyisutu bẹ ẹphe ejeru ozi. Ọ kwa iphe ẹkpiri iya dũ ẹphe; bẹ ẹphe ejeru iya. Ẹphe ekfuje okfu; tee ya manu; gude ire-gorogorogoro edusweshi ndu ẹ-ta madu iphe bu ejo iphe ụzo. ¹⁹ Ẹ to nwedu onye ẹ-ta nwaru ẹge unu shi ekoshibe iphe ozi-ọma ono kfuru l'ememe, unu eme iya. Yọ buru iphe ono kparu iphe ẹhu anọduje atso mu ẹna. Obenu l'ọ dũ mu t'a sụ t'unu gudeje mmamiphe majeru iphe bu iphe dũ mma; sefuje ẹka l'iphe ẹ-ta dudu mma. ²⁰ Nchileke, bu iya bu onye nchị-ọdu-ndoo shi l'ẹka; e-mekwa ẹgwęwa mebyia ike kẹ Sétanu. Ọo ya bu teke ono; Nchileke emee t'unu fupyaa Sétanu l'ọkpa.

Tẹ Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráyisutu mekwaaru unu eze-iphe-ọma.

²¹ Tímoti, mu l'iya tũko eje ozi ekelekwaphu unu. Lúsiyọsu yẹle Jésónu; mẹ Sosípeta pẹ, bu ndu ayi l'ẹphe tũko buru ndu Ju ekelekwaphu unu.

²² Mbędua, bu Tэшiyọsu ekelekwaphu unu. Ọ bu mbędua ederu Pọlu ẹkwo-ozí-wa; bya aburu onye unu l'iya shi l'ẹka Kuráyisutu tũgbabe buru nanu.

²³ Gáyọsu-a, mu bu l'ufu iya-a; mbụ onye bu lẹ nk'iya bẹ chọchi l'ophu edzukoje; ekelekwaphu unu. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Ẹrásutosu; mbụ onye ọwaa, bu iya edobejeru ọha okpoga-wa ekelekwaphu unu yẹle nwanna ayi, bu Kwótosu.

²⁴ Tẹ Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráyisutu meeru unu l'unu ha eze-iphe-ọma.

Pọlu aja Nchileke ajaja; gude iya l'akpo-chi ozi-wa ishi

²⁵ T'ayi jaa Nchileke ajaja; l'ọo ya a-dũ ike mee t'unu vudoshia ike l'ekwekwe, unu kweru nk'iya. Yọ buru ozi-ọma ono, mu ezi ono bẹ oogudeje eme t'unu vudoshia ike; mbụ ozi-ọma ono, ekfu kẹ Jisọsu Kuráyisutu; l'ekoshikwaphu iphe ono, Nchileke shi l'odungu teke ẹ ta madu domita edomi ono. ²⁶ Yọ buru iphe ono b'o gbe bya emee nta-a t'a maru. Nta-a bẹ ọkpobe okfu ono shiwa l'iphe ndu nkfuchiru Nchileke deru lufuta ìphè; a makọtaru iya. Nta-a bẹ Nchileke ono, ẹ-ta dudu teke aa-sụ

l'o shi; tọ dọ teke aa-sụ l'ọo-nọ-bebe onọ; ziwaru: e mewa ọkpobe okfu onọ; iphe bụ mbakeshi amakotaru iya; k'ọphu ee-kweta ekweta; l'anuru iya okfu.

²⁷ T'e shi l'eka Jisọsu Kuráýisutu jaa Nchileke ajaja; mbụ Nchileke lanụ onọ, bụ yẹbedua nkinyi iya bụ Nchileke; bụkwaru iya phụ nwe kẹ mmamiphe onọ. T'a jaa ya ajaja gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dọ.

Èkwo ké mbụ, Pọlu deru nù Ndu Kórintu

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'èka mbèdua, bụ Pọlu; mubè onye onò, Kuráyisutu Jisọsu kuru; mee tẹ mu bụru onye ishi-ozì iya onò. Ekuku onò, o kuru mu onò aburu iphe, bụ uche-obu Nchileke. Onye mu l'iya gba mgba ede èkwo-wa bụ nwanna ayi Sósutenisu.

² Ndu ayi edejeru iya bụ chọchi ké Nchileke, bụ ndu ọphu nọ lẹ Kórintu. Ayi gude iya ekele unubè ndu Nchileke doberu iche t'unu bụru ndu dọ nsọ; okfu l'unu lẹ Kuráyisutu Jisọsu tųgbaberu bụru nanu. Ayi edekwa iya phụ anu iphe bụ ndu nọ l'èkemeke ọbule; mbụ iphe bụ ndu abajeru Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu ẹja. Jisọsu onò bụ Nnajiufu ẹphe; bya abụkwaphu Nnajiufu k'ayibedua.

³ Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu meeru unu eze-iphe-oma; yo mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

*Ekele ké iphe-oma,
shì l'èka Kuráyisutu*

⁴ Mu anọduje ekeleru unu Nchileke ekele k'eze-iphe-oma, o shì l'èka Kuráyisutu Jisọsu meeru unu. ⁵ L'unu lẹ Kuráyisutu tųgbaberu bụru nanu; unu eshi ẹge onò báhú; bụru eze l'iphemiphe ọbule, shì iya l'èka. Unu atuko okfu-ọnu makotaru; tuko mmamiphe makotaru. ⁶ Ozi ké Kuráyisutu onò b'e mewaru; yo noshia unu ike ọkpobe anoshi l'obu; ⁷ k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu iphe bụ iphe Ume Nchileke anu anunu m'ọo nanu, nweru ọphu duru unu uko ẹge onò unu eche teke Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu a-la azu; koshi onwiya l'odu-biribiri iya onò. ⁸ Jisọsu onò e-me unu t'unu vudoshia ike; shihu dundu dundu jeye l'ikperazu. Oo ya bụ; t'ẹ b'ọ dọ ẹke aa-ta unu uta mboku onò, Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu e-kpe ikpe onò. ⁹ Nchileke evudoshije ike l'iphe o kfu. Yo bụru Nchileke onò bẹ kuru unu t'unu lẹ Nwatibe iya, bụ Jisọsu Kuráyisutu bụru nanu; gbaru mgba l'iphemiphe ọbule; mbụ onye onò, bụhukwaphu Nnajiufu ayi onò.

Èkwò, nọ lẹ Chochi

¹⁰ O kwa Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu bẹ mu nọ l'èka; l'arọ unubè unwunna ayi; t'olu bụru unu nanu l'iphemiphe ọbule. Oo ya bụ t'unu ba awata okworu onwunu ékwò. Unu tųgbabekwa ọkpobe atugba bụru nanu. T'oriri bụru unu nanu; idzu aburu unu nanu. ¹¹ L'iphe onò, mu gude ekfu onò; unwunna mu; bukwa lẹ ndibe Kulóyi byakwaru bya akọoru mu iya; kojaaru mu iya akoja; l'unu kwaru lẹ ntutego. ¹² Mbụ l'iphe mu ekfu bụ l'a suru l'unu anọduje adzo ẹnya. Onye ọphu asu: "Lẹ ya bụ ké Pọlu;" onye ọphu asu: "Lẹ ya bụ ké Apólosu;" onye ọphu asu: "Lẹ ya bụ ké Pyita;" onye ọphu asu: "Lẹ ya bụ ké Kuráyisutu." ¹³ ?E gbe kekashiwanu Kuráyisutu ekekashi tọo. ?Bụ mubè Pọlu bẹ gude k'ẹhu unu nwuhu l'oshi-osweru; tọo Kuráyisutu. Mbụ; ?bunua ẹpha ké mbèdua, bụ Pọlu b'e gude mee unu baputizimu.

¹⁴ Mu ekele Nchileke ekele lẹ ndege ẹ tọ bụru Kirísupọsu yele Gáyọsu nkinyi ẹphe; mẹ mu asu l'ẹ tọ dudu l'unu ha; onye mu gude ẹka mu mee baputizimu; m'ọo onye lanu. ¹⁵ Oo ya bụ; t'ẹ b'ọ dọ onye a-su l'ẹ gude ẹpha mu mee ya baputizimu tẹ mu bụru nnajiufu iya. ¹⁶ Ahaa; ndu, mu

mefuaru baputizimu bu Sutéfanasu yele ndibe iya. E to dokwa mu enya l'onenarua onye odo, mu meru baputizimu odo; m'a -gufu ndu onanu. ¹⁷ E to bukwa ome baputizimu be Kuráýisutu yeru mu te mu bya emeje. Iphe o ziru mu te mu bya emeje bukwa te mu bya ezije ndiphe ozi-oma ono. Te mu be egudekwa okfu, ekoshi mmamiphe ndiphe ezi iya; e menyakwaa; o tunyia ire, no l'anwuhu, Kuráýisutu nwuhuru l'oshi-osweru.

Kuráýisutu bu ike; buru mmamiphe, shi l'eka Nchileke

¹⁸ L'okfu ke anwuhu Kuráýisutu l'oshi-osweru ono be bukwa iphe eswe l'enya ndu, ala iyi. Obenu l'ayibe ndu aadzofuta adzofuta b'o bu ike, shi l'eka Nchileke. ¹⁹ Iphe obu bu l'e deru iya edede l'ekwo okfu Nchileke; le Nchileke suru:

“Mmamiphe ndu maru iphe;
be ya e-mebyishi.
Ya emee enya, ndu kwaru enya kwaru
t'o buru iphe mmakanu.”

²⁰ Mbú; ?buhunu awe be ndu mmamiphe no nta-a? ?Bu awe be ndu maru oke ekwo no nta-a? ?Bu awe be ndu maru okfu le mgboko-a no? Nchileke meekwaru te mmamiphe, ndiphe maru buru iphe eswe.

²¹ A makwaru-a le Nchileke meru madzu; k'ophu madzu e-shi le mmamiphe, o nuru iya; maru iya; obu le madzu gude le ya manukaru mmamiphe; gwobe ogude mmamiphe ono maru Nchileke. Oo ya kpataru; Nchileke asu le ya e-shi l'iphe ono, ndu maru iphe suru l'o bu iphe eswe ono, bu iya bu ozi-oma ke anwuhu ono, Kuráýisutu nwuhuru l'oshi-osweru ono, ayi ezi ono; gude iya dzoo madzu. Onye bu onye nataru ozi-oma ono be Nchileke dzotawaru. ²² Le ndu Ju bu iphe-ophulenyia be epe suru t'e meru koshi epe. Ophube ndu Girisu aburu mmamiphe be epe acho. ²³ Obenu l'ozi, ayi ezi bu l'a kpopyaberu Kuráýisutu l'oshi-osweru. Ono aburu iphe adu ndu Ju ukfu l'okpa; bya aburu iphe-eswe l'enya ndu e-ta budu ndu Ju. ²⁴ Obenu le ndu Nchileke kuru; mbu ndu Ju; me ndu e-ta budu ndu Ju be Kuráýisutu ono bu ike Nchileke; bya abukwaruphu mmamiphe, shi l'eka Nchileke. ²⁵ L'iphe Nchileke eme, dua l'o bu iphe eswe; gbe kakwa mmamiphe ndiphe nshinu. Iphe ophu dua l'o bu aruhu be Nchileke ruhuru akakwaphu unwu-eliphe ike.

Ege Nchileke emeje iphe iya

²⁶ Oo ya bu; unwunna mu; unu nyatajeka iphe unu shi buru temanu Nchileke ekua unu. Unu te shikwa ha l'igwe maru iphe l'o bu ege ndiphe, maru ekwo amajeru. Unu te shi ha l'igwe nweru enya; ndu ophu ndu oke amadu muru ta ba nwishi. ²⁷ Obenu le Nchileke fotalerua iphe, du eswe eswe l'enya ndiphe; gude iya mee t'iphere gude ndu maru iphe. Yo bya afotakwaphu iphe ruhuru aruhuru l'enya ndiphe; gude iya mee ndu, agburu-ehu no iphe-iphere. ²⁸ Nchileke fotaru iphe enya iya laru l'eliphe; mbu iphe ndiphe ta gubedu iphe; mbu iphe epe suru l'e to dudu iphe o bu; gude iya turua iphe, ndiphe riru l'o bu okpobe iphe; mee ya t'e b'o du iphe oo-bu. ²⁹ Oo ya bu t'e b'o nwe akpuru onye lanu, a-saghe nsasa l'ifu Nchileke. ³⁰ Obenu l'unubedua be Nchileke mewaru; unu le Kuráýisutu Jisosu atugbabewa buru nanu. Yo byakwaphu bya emee Kuráýisutu; yo buru mmamiphe ke ayibedua. O kwa iya b'o shi l'eka; yo buru iya bu l'ayi bu ndu doberu eka ndoo l'ifu Nchileke. Ayi shi l'eka iya buru ndibe Nchileke; bya aburu ndu, o gbataru l'iphe du eji, pyitaru ayi l'ekpiri. ³¹ O

bụ iya bụ l'ọ laru l'iphe ẹkwo okfu Nchileke kfulu; sụ: "T'onye ọ dū t'ọ saje nsasa; t'onye ono saje nsasa k'iphe Nnajiufu meru."

2

Kuráyisutu l'oshi-osweru

¹ Ụnwunna ayi; teke ọdungu ono, mu byakfutaru unu; bya unu ozi ozi-oma kẹ Nchileke ono, dokpooru ọnya l'ọ bụ ọkpobe okfu ono bẹ mu te gudekwa ire-oma zia ya unu. Mu ta bya unu okoshi lẹ mu muru ẹkwo; buru nwa ọ-maru-omachata. ² Ishi iya aburu lẹ mu kfuwaru iya kepyaa ya akụ; lẹ mu te emetakpodua umere l'ẹke unu nọ l'ọ nweru iphe mu maru; gbahaa Jisọsu Kuráyisutu nwenkinyi; bụ iya bụ onye a kpopyaberu l'oshi-osweru. ³ Ọdo bụ lẹ teke ono, mu l'unu shi nọdu ono bẹ ike te shidu dū mu. Mu shi atsushikpo egvu ike; ẹhu eshi anmakwa mu phụ anmanma. ⁴ Iphe mu kfulu ekfufu; mẹ ozi, mu ziru ezizi ta bụdu iphe mu gude ire-oma k'ophu manukaru nū kfu; ẹge ee-shi t'e kweta iya. Iphe gbe mee nū bụ lẹ mu koshiru unu l'ọ bụ Ume Nchileke yele ike kẹ Nchileke l'ere ire l'okfu ono; ⁵ k'ophu ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráyisutu te eshidu lẹ mmamiphe kẹ madzụ; gbahaa t'ọ gbe shi l'ike kẹ Nchileke.

Mmamiphe Nchileke

⁶ Ọbujekwa; mu lẹ ndu kanwūwaru ẹhu l'iphe kẹ Ume Nchileke ekfu; mu egude mmamiphe ekfu eyeru ẹphe. Ọle ẹ tọ kwa egbe mmamiphe ọphu shi l'ẹka ndiphe; ọphu ọ bụkwa mmamiphe ọphu shi l'ẹka ndu, ike nọ, l'achi mgboko-a. Ẹphebedua; bẹ Nchileke emewa ike ẹphe t'ọ buru iphe mmakanu. ⁷ Mmamiphe ọphu mu egudeje ekfu bụkwa mmamiphe ọphu Nchileke shi domia edomi, bụ mmamiphe ọphu ọ meru tẹ ndiphe ba ma. Mmamiphe ono aburu lẹ tẹmanu tẹ Nchileke mee mgboko b'ọ tubuhakpowaruru l'ayi l'iya a-gbaru mgba l'ọdu-biribiri iya. ⁸ Ẹ tọ dukwa ndu achi ndiphe mgburumgburu m'ọ bụ onye lanu, maru mmamiphe ono. Ndege ọ bụ l'ẹphe maru iya; mẹ ẹphe tẹ ga kpopyabekwa Nnajiufu ono l'oshi-osweru; mbụ Nnajiufu ono yele Nchileke gba mgba l'ọdu-biribiri iya ono. ⁹ Obenu l'iphe ono, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke sụru:

"L'iphe ọnya ta phubua;
 ọphu nchi 'anubua ya;
 tọ bụ l'egomunggo
 ri-vujewaru iya:
 bụ iya bẹ Nchileke
 kwakoberu ndu yeru iya obu."

¹⁰ Nchileke shi l'ẹka Ume nk'iya koshi ayi iphe ono, ọ shi domia edomi ono. L'unu maru lẹ Ume Nchileke avofutaje iphemiphe ọbule, bụ iphe e domiru edomi; je akpaa l'idzu, Nchileke chiru l'ime obu iya dobe kẹ ememe. ¹¹ ? Bụ onye maru iphe nọ ibe iya l'obu? ?Tọ bụdu onyenonu maru iphe nọ l'obu nk'iya? Ọ kwaphu ẹge ono b'ẹ tọ dudu onye maru iphe, nọ Nchileke l'uche; gufu Ume Nchileke. ¹² Ẹ tọ bụkwa ume ndiphe bẹ ayi nataru; ọ kwa Ume, shi Nchileke l'ẹka bẹ ayi nataru; bụ iya bụ Ume, e-mekwanu t'ayi makotaru iphe-oma, Nchileke meshiru ayi.

¹³ Ọo ya bụ l'ẹ tọ bụkwa okfu, e gude mmamiphe ndiphe zia ayi bẹ ayi egudeje ekfu iphe ono. Iphe ayi egudeje ekfu iya bụkwa okfu, Ume Nchileke ziru ayi. Ọo ya bụ l'ayi ewojeru ọkpobe okfu, shi Ume Nchileke l'ẹka akoru ndu, Ume Nchileke bu l'ẹhu; t'ọ doo ẹphe ọnya. ¹⁴ Madzụ mmakanu, Ume Nchileke te bụdu l'ẹhu ta anatajekwa iphe shi Ume Nchileke l'ẹka. Kẹ l'iphe ono aduje iya ẹswè ẹswè l'ọnya. Ẹ too dojedu

iya ɛnya; t'ò bya bya amaru uru iya; m'ò -bùdu lẹ Ume Nchileke, nọ iya l'èhu eyeru iya ẹka. ¹⁵ Obenu l'onye Ume Nchileke bu l'èhu amajèru uru iphemiphe ọbule; maru iphe yẹbedua l'eme; ọphu madzụ mmakanụ ta adujekwanu ike maru iphe onye ono eme. ¹⁶ Bụ iya bụ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ:

“?Bụ onye maru uche-obu

Nnajiufu, bụ Nchileke;

k'ọphu oo-kọkwanu ru iya ẹya?”

Obekwanu l'ayịbedua nweru uche-obu kẹ Kuráýisutu, bụ iya emeje t'ayi rị ọriri ẹge ọri.

3

Ndu ejeru Nchileke ozi

¹ Unwunna mu; mu te kfughekwaru unu okfu, eekfuru ndu Ume Nchileke bu l'èhu. Lẹ keshinu unu dukwadia l'ò bụ ndu etso ụzo kẹ ndu mgboko-a bẹ mu kfuru unu okfu, eekfuru ndu bukwa dia nwaswa l'iphe kẹ Kuráýisutu. ² Ọo ya kparu iphe mu cheru unu ẹra; mu ta nụ unu nri; kẹ l'unu te shidu dzukwanua eriri iya. Mbụ jeyekwa m'ọo nta-a bẹ unu te edzukpokwaanu eriri iya. ³ Kẹ l'unu emekwadia umere ndiphe. Lẹ keshinu unu ejikwadia ijimɛnya; l'adzọkwadia ɛnya; bụ nụ iya ekoshi l'unu etsokwadia ụzo kẹ ndu mgboko-a; l'unu emekwadia umere ndiphe. ⁴ Lẹ teke onye ọwaa sụru: “Lẹ yẹbedua bụ kẹ Pọlu;” onye ọphu asụ lẹ yẹbedua kwa kẹ Apọlosu; ?unu ta madụ l'unu emekwadia umere l'ò bụ ndu, Ume Nchileke te budu l'èhu?

⁵ Mbụ; Apọlosu ọbu; ?ò bụ onye? Tọo Pọlu; ?ò bụ onye? Ẹ to nwekwa iphe ọdo, ayi bụ; gbahaa ndu ejeru Nchileke ozi; ndu koshiru unu ụzo, unu shiru bya eworu onwunu ye Jisọsu l'ẹka. L'ayi ha nwegbaarua iphe Nnajiufu sụru t'ayi meje l'èhu l'èhu. ⁶ Iphe ayi meru dụ l'ò bụ ẹge-a, aakujẹ akpuru oshi-wa. Mbẹdua bẹ kuru akpuru oshi ono akụku. Yo fuebe; Apọlosu agbaa ya mini. Obenu l'ò bukwanu Nchileke bụ onye meru t'ò vua evuvu. ⁷ Onye kuru akpuru oshi ono akụku; mẹ onye gbaru iya mini te nwekwa iphe ọ kfu bẹ buru aburu. K'onye ọphu bụ iphe kwa kẹ Nchileke, bụ iya meru iya t'ò vua evuvu. ⁸ L'onye, akụ iphe akụku; mẹ onye, agba iya mini tükokwa buru ozi lanụ bẹ ẹphe eje. Obenu l'ẹphe ha l'èhu l'èhu bẹ Nchileke e-bu nggo: onye l'ẹge ozi iya gbaru. ⁹ L'ò kwa Nchileke bẹ ayi l'iya tükogbaru mgba eje ozi ono. Unubẹdua adụ l'ò bụ ẹke Nchileke kọru okfu.

Unu dukwaphu l'ò bụ ụlo, Nchileke akpụ akpukpu. ¹⁰ Mu gude iphe-oma ono, Nchileke yeru mu l'ẹka tẹ mu gude jeeru iya ozi ono; mee iphe onye manukaru ọkpụ ụlo emeje. Mu turu ọkpa-ulo; onye ọdo akpukwanu ụlo ọbu akpukpu. Obenu; t'onye akpụ ẹge ọokpu letakwa ɛnya; maru iphe, ọokpu l'eli ọkpa-ulo ọbu. ¹¹ Lẹ Nchileke bẹ gudeekwa ẹka iya tụa ọkpa-ulo ọbu. Ọ kwa Jisọsu Kuráýisutu bụ ọkpa-ulo ono. Ẹ to nwekwa onye ha k'osweta ọkpa-ulo ono, Nchileke tųwaru l'onwiya ono; je atụa ọkpa-ulo ọdo. ¹² E -rua l'eli ọkpa-ulo ono b'ò nweru ndu e-gude mkpọla-ododo l'akpụ iya; ndu egude mkpọla-ọcha; ndu egude mkpuma, aazụ l'oke aswa. Yo nwekwaruphu ndu bụ oshi bẹ ẹphe e-gude akpụ nk'ẹphe; ndu e-gude ẹta; ndu abururu ẹkete bẹ ẹphe e-gude akpụ nk'ẹphe. ¹³ Obenu l'onyenonu bẹ a-marua ẹge iphe o gude kpua nk'iya bụ-beru ọkpobe iphe mbọku ikpe ono, Nchileke e-woru iya tụa ẹba ono. L'ọku, a-dzụ mbọku ono bẹ bụ: ọ -dzuebe; a phụ ozi, onyenonu jeru ifu. Ọku ono a-dzụ iya; daa ya; koshikwanu ẹge ọ gbaru. ¹⁴ Onye ọku ẹ-te kedu iphe o gude kpua ụlo l'eli

okpa-ulo ono; onye ono be Nchileke e-bu nggo. ¹⁵ Onye oku kekwanuru nk'iya; yo laaru iya l'iyi. Obe yebedua l'ishi onwiya be aa-dzofutakwaa. Obenu l'adzofuta nk'iya a-duwaa l'ọ bu onye a lofutaru l'oku enwunwu.

¹⁶ ?Unu ta madu l'unu bu eze-ulo Nchileke; le Ume Nchileke bu unu ebubu l'ehu to? ¹⁷ Onye emebyi eze-ulo Nchileke emebyi be Nchileke e-mebyikwaphu. L'eze-ulo Nchileke dukwa nsọ; unubedua l'onwunu abukwanuru eze-ulo iya obu.

¹⁸ T'e b'o nwekwa l'unu ha, onye e-meje onwiya iphuruphuru-nya. T'onye arị le ya maru iphe l'ogbo owaa hakwaa egbe oriri ono; bya aburu onye eswe; k'ophu oo-buru onye maru iphe ogbodo amaru. ¹⁹ L'iphe ndiphe guberu mmamiphe le mgboko-a be bukwa iphe eswe l'nya Nchileke. L'e deru iya edede l'ekwo okfu Nchileke; su: "L'ọ bu Nchileke be anmataje ndu, kwaru nya l'nya, ephe kwaru." ²⁰ A bya edekwaa ya phu l'ekwo okfu Nchileke; su: "Nnajiufu makwaru-a l'egomunggo ndu, maru iphe bu iphe iphoro." ²¹ Oo ya bu; t'e b'o nwekwa onye e-gudeje madu asa nsasa. L'e -kfudekpoo ya ekfufu be iphemiphe obule tukokwa buru iphe unu iphe unu: ²² m'ọ bu Polu; m'ọ bu Apolosu; m'ọ bu Pyita; m'ọ bu mgboko mkpurophu; me ndu; me onwu; iphe eme nta-a; me iphe e-me l'uzo ifu. Iphemiphe obule ono toko bukataru iphe unu. ²³ Unubedua atukokwanu buru iphe ke Kurayisutu; Kurayisutu aburu ke Nchileke.

4

Iphe ndu ishi-ozu ke Kurayisutu ekoshi ayi

¹ Unu be dobejekwa ayi l'ayi -bu ndu odo; gbahaa ndu ozu ke Kurayisutu; ndu Nchileke yeru t'ephe letaje nya l'okfu Nchileke ono, bu okfu ophu Nchileke shi domia edomi ono. ² E to nwekwa iphe odo, no onye eleta ozu nya l'eka ememe; gbahaa t'ọ buru onye gbaru te Nnajiufu iya gude ire iya aka. ³ Mu ta akpakwa ishi l'unu ege mu ngge; m'ọ kwanu le madu kperu mu ikpe k'ozu, mu jeru. Bebekpoonu: mbedua l'ishi onwomu ta dukpokwaanu teke mu suseru l'oo ege-a be mu du. ⁴ Ke l'e to nwekwa iphe mu phuru onwomu l'ehu, bu iphe mu a-su l'ọ bu eke ono be bu eke, mu shisweru uzo. Ole e to bukwa ono koshiru le mu kpefuwaru. O bu Nnajiufu bu onye e-kpe mu ikpe. ⁵ Oo ya bu t'unu ba dushi onye unu anodu anmawa ikpe; l'e b'o ruwa teke aa-nma ikpe. Ikpe bu teke Nnajiufu byaru; yo kpee ya. Ono bu teke oo-wofuta iphe e shi domia edomi l'ekpuru-ochi; bya edobe l'iphoro. Yo bya eworu idzu, madu chiru l'okpoma iya k'ememe woru tua eba. Ono bu teke Nchileke a-ja onyemonye ajaja, ruberu iya nu.

⁶ Unwunna mu; o kwa ege ee-shi t'o doo unu nya be meru iphe mu wotaru iphemiphe obule ono dobe l'ehu mu le Apolosu. Mu gude ehụ mu le Apolosu nmaaru unu etu t'ọ buru l'unu amuta iphe l'iphe ono, e kfu; su: "Unu be emeghatajekwa iphe, e deru l'ekwo okfu Nchileke." T'e b'ọ dukwa unu l'unu ha, onye e-gudeje onye lanu eku onwiya; woru onye ophu mee jolajola. ⁷ Oo ya meru iphe mu aji; su: ?Bukpo ngunu b'i gude kangoo onye odo? ?Bu ngunu b'i nweru, e-ta bu iphe Nchileke nuru ngu? O -bukwanuru l'ọ bu Nchileke nuru ngu iya; ?bu ngunu meru iphe i gbe gude iya eku onwongu; l'e to buhedu iphe, a nuru ngu anunu?

⁸ ?Epho gbe jikotawanu unu! ?Unu gbe nwekotawarunu iphemiphe obule! Unu gbe bukotawarunu ndu eze; ayibedua ta bu! O dukwa-a mma; l'o gbe dukwa mu nu t'a su l'unu bukotawa eze. Ndege unu bukotawa eze;

mẹ ayi abya t'ayi l'unu tũko buru eze; nweru ęnya. ⁹ Obenu l'ọ dukwa mu l'ayibedua, bu ndu ishi-ozì Kuráyisutu bẹ Nchileke woru dobe l'ikperazu. Ayi nọwa l'ọ bu ndu, e doberu kẹ akfugbu l'edzudzu ọha; mbụ t'ayi buru iphe mgboko mgburumgburu, bu iya bu ndiphe; mę unwu ojozi-imigwe a-byaję oleta eleta. ¹⁰ Ayi gude k'okfu ęhu Kuráyisutu buru ndu eswe. Unubędua eshikwanu l'ęka Kuráyisutu buru ndu maru iphe. Ayi bu ndu ọvo ta nọdu; obenu l'unubędua bẹ ike nọ. Ayi bu ndu a tũru jolajola; ọbu l'unubędua b'a kwabęru ugvu. ¹¹ Ęgu anọdujekwa agụ ayi; mbụkwa byeye nta-a. Mini anọduje agụ ayi; ayi ewe nkaraba iphe; eebo ayi gbingu gbingu; ayi etsoru ękemeke ọbule aghaphe; ayi te nwe ufu; ¹² ayi egbe gude ęka ayi ese akanya ęge ayi e-meje anụ onwayi nri. Teke madzụ tũru ayi ọnu; ayi agọru ọnu-ọma nụ onye ọbu. A -kpaa ayi ęhu; ayi atagbua ya lę nshi. ¹³ Teke e kfubyishiru ępha ayi ekfubyishi; ayi egude olu odoo kfuru nụ onye ọbu. Ayi gbe bya adũkwa ndiphe l'ọ bu ikpọzu; mbụ iphe dũ ideyideyi, e gude ęza zafu l'ękemeke ọbule. Ọ kwa iphe ayi bu ndiphe l'ęnya ndono byeyekwaa eswe, dũ g'ọo ntanụ.

¹⁴ Iphe mu gude ederu unu iphe-a ta bũkwa tę mu mee t'iphere gude unu. Iphe mu gbe emechia bũkwa tę mu mee unu t'unu tsoru ọzo, vudo nhamunha; l'unu kwa unwu mu, mu yeru obu. ¹⁵ Lę to nwekwa m'ọ - ruhuru unu nweru unukurunu ndu eleta unu ęnya l'uzo kẹ Kuráyisutu; nna unu ta dukwa l'igwe. Ọ kwa mbędua bu nna unu, nũru unu ndzũ, shi l'ęka Kuráyisutu; keshinu ọ bu mbędua byaru bya ezia unu ozi-ọma ono. ¹⁶ Ọ kwa iya meru iphe mu arọ unu: Byiko; t'unu letaru umere mu. ¹⁷ Ọ kwa iya kparu iphe mu ziru Tímoti t'ọ byakfuta unu. Tímoti ono bẹ keshinu ọ bu mu ziru iya otso ọzo Nnajiufu b'ọ bũwa nwa mu, mu yeru obu. Tímoti ono koshiwaru lę ya gbaru tę mu gude ire iya ęka. Ọo ya bu t'ọ byakfuta unu bya akafua ọnyataru unu ęge mu egudeje etso ọzo kẹ Kuráyisutu ono; mbụ ęge mu ezije iya l'iphe bu chọchi kpamukpamu l'ękemeke ọbule.

¹⁸ O nweru l'unu ha ndu ọphu wataru oku onwęphe ekuku; tubesu lę mu ta alahędu azụ abya unu agbaphe. ¹⁹ Obenu l'ę ta anọhedu ọdu; mu abyakfuta unu; mę Nchileke -kwenu. Teke ono bę mu e-gude ęnya mu ele iphe ndu ono, eku onwęphe ekuku ono a-dũkpo ike mee; tọ bu l'ęphe bu ọ-pa-ọnu-'a-pa-ęka. ²⁰ Iphe bu lę Nchileke bu eze ta bũkwa okfu, eekfu l'ọnu; ọ kwa iphe gude ike ere ire. ²¹ ?Bụ ole bę unu hataru? ?Bụ tę mu gude ęchachi byakfuta unu? ?Tọ tę mu gude obu iphoro byakfuta unu lę nchị ndo?

5

Uru-alị, haru nọdu lę chọchi

¹ Mu anũkwa l'unubę ndu chọchi haru arụ alị. Mbụ l'ęjo uru-alị, unu haru arụ dũ-tabę ęji; k'ọphu bu lę ndu ę-ta madụ ekemu Nchileke ta atũkpodua ya nụ ama ememe. Kẹ tę mu nua lę nwoke edutaję nyee nna iya doberu onwiya l'ulo iya l'ọ bu nwanyi, ọolu alulu. ² Mbụ; unu egbe gudekwa iya rụ l'eku onwunu ekuku. ?Unu ta madụ l'ọ gbaru t'unu gbe daa ęhu iphe unu meru. Mbụ; t'unu bufukwa onye ono, meru iphe ono l'ęke unu nọ. ³ Ọ bu oswi-okfu lę mu l'unu ta nọdu l'ifu l'ifu. Obenu l'obu mu nọkwaa l'ęke unu nọ. Ọo ya kparu iphe mu gude ike kẹ Nnajiufu, bu Jisọsu Kuráyisutu nma onye ono, meru ahuma ono ikpe; lę mụ nọ l'ęke ono. ⁴ Unu -gude ępha kẹ Nnajiufu ayi, bu Jisọsu nọkobe; obu mu etsokwaruphu unu nọdu l'ęke ono; ike kẹ Nnajiufu ayi, bu Jisọsu anọdukwa iya phụ; ⁵ ono bu

teke unu e-woru onye ono ye Sétanu l'èka t'o mebyia ugwehu iya; k'ophu Nchileke a-dzofuta ndzu iya mboku Eswe ke Nnajiufu ayi.

⁶ Ekuku ono, unu eku onwunu ono ta dukwa mma. ?Unu ta madu l'oo nwa-ochi-l'eka iphe shihuru uka, ekoliye buredi be ekoliye ishi buredi mkpurophu? ⁷ Unu too nwehu sashia akahu iphe ekoje-buredi ono, bu iya bu iphe du eji; k'ophu unu a-du l'o bu buredi ophungu; bya adu mma. L'o bu ege ono be Kurayisutu meru unu t'unu du keshinu teke ono, o safuru unu iphe du eji, unu meru ono, bu iya bu teke ono, o woru onwiya mee nwaturu Aji Esweta; gude chiaru ayi Nchileke eja ono. ⁸ Oo ya bu; t'ayi wata ogha aji ono ege o gbaru nta-a, bu iya bu t'ayi be egudekwa buredi ophu akahu iphe ekoje-buredi no, bu iya bu ejo iphe; me nshiruma; gude agba iya. Unu t'ayi gude buredi ophu iphe ekoje-buredi e-ta nodu, bu iya bu ndzu, ekworo e-ta nodu; me ire-lanu gude gbaa ya.

⁹ Mu dehaakwaru unu ekwo; su t'unu le ndu eme ke nwanyi me ndu eme ke nwoke be emegbajekwa. ¹⁰ Ndu mu ekfuru ta bukwa ndu ta madu Nchileke; l'eme egbe iphe ono; m'o bukwanu ndu enya-kfurukfuru; m'o bu ndu ana nfu; m'o bukwanu ndu agwa nte. Ndu onanu be unu -jeshiaru ephe ezeru bulekwaphu t'unu gbeshi; lufu le mgboko-a tengu! ¹¹ Iphe mu shi ekfu bukwa t'unu bujeru uba yeru onye kuru onwiya nwanna; gbe l'eme ke nwanyi; m'o bukwanu l'oome ke nwoke; m'o bu l'o bu onye enya-kfurukfuru; m'o bukwanu l'o bu onye agwa nte; odo bu l'o bu onye ekfujeru ibe iya okfu-azu; m'o bukwanu l'o bu onye angunuka mee; m'o bu onye ana nfu. T'unu l'egbe onye ono be erigbakwa nri.

¹² O -buru ke ndu e-ta madu Jisosu; ?nke mu bu ole k'okpe ephe ikpe? O kwa Nchileke e-kpe ephe ikpe. Ndu ophu gbaru t'unu kpee ephe ikpe kwa ndu ophu ya le ndu chochi. ¹³ Ndu ophu l'ephe ha; kwa Nchileke e-kpe ephe ikpe. L'ekwo okfu Nchileke sukwaru: "T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; te odo be ebehe iya."

6

Ogbaru unwunna ekwo

¹ ?Nanu ege e meru; yoo buje teke o bu l'o nweru nwanna l'ime unu, okfu adaru yele ibe iya; yo gbe paru iya jekfushia ndu e-ta madu Nchileke t'ephe kpeshia? ?Nanu ege e meru; ephe te gbe apajejeru iya ndu ke Nchileke ibe ephe t'ephe kpeshia? ² Too ?l'unu ta madu l'oo unube ndu ke Nchileke be bu ndu e-mekochaa kpee ndiphe kpamukpamu ikpe? O du mma; keshinu o bu unu e-mekochaa kpee ndiphe kpamukpamu ikpe; ?unu ta kabedu dzua t'unu kpeshia unwu ibiribe okfu ono too? ³ ?Unu ta madu l'oo ayibedua e-mekochaa kpee unwu ojozi-imigwe ikpe? Yo buchiarunu okfu k'eliphe owaa be unu t'adudu ike kpeshia. ⁴ O -buru l'egbe okfu ono daru unu; ?bu ngunu kparu iphe unu apataje iya je odoru ndu e-ta dudu iphe unube chochi guberu ephe? ⁵ Iphe mu gude ekfu iphe-a bukwa t'iphere iya du unu. ?To nwekpodua; m'o bu onye lanu l'unu ha, maru iphe; k'ophu oo-doshijeru unube unwunna ono okfu, adaru unu too? ⁶ Yo gbe abujeru: nwanna -gbeshi; yo je agbaaru nwanna iya ekwo l'ifu ndu e-ta madu Nchileke.

⁷ Ogha ekwo ono, unu anoduje agbaru ibe unu ono bukwa iphe du eji be unu anoduje emeta ekpu onwunu l'ishi. ?Bu iya bu l'unu ta adudu ike tagbua ejo iphe e mekataru unu le nshi too? ?To kachidua mma l'o gbe buru unubedua be onye odo gude ugho emegbuta? ⁸ Unubedua l'onwunu egbe emeje ibe unu eji; gude ugho emegbuta ibe unu l'eke ibe unu ono

buhukwaphu nwanna unu gèdegede! ⁹ ?Unu ta madu lẹ ndu ẹ-te dobedu ẹka ndoo bẹ ọzo ta nọduru l'ẹke Nchileke bụ eze? Unu be ekwenuphu t'e duswee unu ọzo. Ndu ọru-alị; ndu agwa nte; ndu eri ogori; mẹ unwoke, ejekfufe unwoke ibe ẹphe azẹe-nwoke-yẹe-nwanyi; ndu ono bẹ ọzo ta nọkwaru l'ẹke Nchileke bụ eze. ¹⁰ Ndu iphura; ndu ẹnya-kfufurufuru; ndu angunuka mẹ; ndu ekfuru madzụ okfu-azụ; mẹ ndu ana nfu ta dukwa m'ọ bụ onye lanu l'ẹphe ha, a-bahu l'ẹke Nchileke bụ eze. ¹¹ Yọ bukwaru-a ẹge ono bẹ unu shi haru emegbaa. Obenu lẹ Kuráyisutu safuwaru unu iphe dọ ẹji, unu meru; bya emee unu ndu kẹ Nchileke, duru Nchileke iche. O bụ l'ẹka Nnajiufu, bụ Jisosu Kuráyisutu; mẹ l'ẹka Ume-dụ-Nsọ; bẹ Nchileke shi gụa unu lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya.

Ehu ngu l'ọ ha bụ kẹ Nchileke

¹² O nweru onye a-sụ l'a hawaru iya ọzo tẹ ya meje ẹge dọ iya mma. O bụa ẹge o dọ; ọbu l'ẹ tọ kwa iphemiphe ọbule bẹ bụ: i -mee ya; yọ duru ngu lẹ mma. A haru mu ọzo tẹ mu meje iphemiphe ọbule ẹge dọ mu mma; ọbu lẹ mu t'ekwekwa t'ọ nweru iphe e-wota mu mee tẹ mu dọ l'ọ bụ ohu iya. ¹³ A nonyaa; onye lanu asụ: “?O kwa l'e meru nri t'ọ lajẹ l'ẹpho; bya emekwaaphu ẹpho t'e riye nri ye iya?” O dọ ẹge ono; obenu lẹ Nchileke e-mekochaa tuko ọzo iphe labu ono mebyishia. L'iphe, meru iphe Nchileke meru ẹhu madzụ ta bukwa t'ọruje ọru-alị. O kwa Nnajiufu, bụ Jisosu b'ọ meru iya doberu; Nnajiufu l'onwiya abukwaruphu Nnajiufu k'ẹhu madzụ. ¹⁴ O bụ Nchileke kuliru Nnajiufu; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ. O bukwapu ẹge ono b'oo-gude ike iya kulia ayibedua.

¹⁵ ?O dọ l'unu ta madu l'ugwehu unu bụ ibe-ẹhu Kuráyisutu tọ? ?Nanu ẹge mu e-gbe wota ibe-ẹhu Kuráyisutu je eworu yegbabe l'ẹhu nwanyi ọkpara? Tuswekwa! ¹⁶ ?Tọ bụ l'unu ta madu l'onye nwoke, jeru yele nwanyi ọkpara azẹe bẹ wotawaru ẹhu iya je atugbabe lẹ kẹ nwanyi ọkpara ọbu; ẹphe aburu onye lanu? Iphe ọbu bụ l'e dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: “L'ẹphe ẹbo l'a-buru onye lanu.” ¹⁷ Obenu l'onye yẹe Nnajiufu, bụ Jisosu tugbabekpooru buru nanu bẹ yele Jisosu ono bukwapu nanu lẹ Ume Nchileke.

¹⁸ Ndu mu; unu buru ọba yeru ọru-alị. Iphe bụ iphe dọ ẹji ọdo, eemekpoo ememe ta dukwa ọphu emebyi anu-ẹhu madzụ. Obenu l'onye aru ọru-alị; bẹ bukwa anu-ẹhu iya bẹ oomerushi emerushi. ¹⁹ ?Unu ta madu l'ugwehu unu bụ eze-ulo, dọ nsọ kẹ Ume-dụ-Nsọ ono, bu l'ime unu ono; mbụ Ume-dụ-Nsọ ono, unu nataru l'ẹka Nchileke ono? Oo ya kparu iphe ẹ tọ buhedu unu nwe onwunu. ²⁰ Unu buwa aswa, Kuráyisutu zuru azuzu. Oo ya bụ t'unu gude ugwehu unu kwabẹ Nchileke ugvu.

7

A bya lẹ k'olu nwanyi

¹ A bya abya lẹ k'iphe ono, unu deru mu ẹkwo iya ono. Onu, mu eye bukwa l'ọ dukwaa mma tẹ nwoke be ejeshi ọlu nwanyi. ² Obekwanu l'ọ bụ tẹ nwoke ba awata ome kẹ nwanyi; meru iphe mu ekfu; sụ: tẹ nwoke, nonu lujee nwanyi. Nwanyi, nonu eje alua nji. ³ Tẹ nwoke lajeru nyee ya l'ulo ẹge gbaru nu; keshinu ọolu iya alulu. Ẹge ono bẹ nwanyi a-lajeru nji iya l'ulo ẹge gbaru nu; l'ọ kwanu iya bụ nji iya. ⁴ Lẹ nwanyi, aalu alulu ta bukwa iya nwe ẹhu iya. O kwa nwoke nwe ẹhu nyee ya. Ẹge ono b'ẹ tọ bukwapu nwoke nwe ẹhu nk'iya. O kwa nwanyi nwe ẹhu nji iya. ⁵ Tẹ nwoke ba ajikajekwa nyee ya azẹe; ọphu nwanyi ajikajekwa nji

iya aze; gufukwa l'unu chiru iya achichi t'unu haa onwunu ke nwa teke ono; k'ophu unu e-woru obu unu l'o ha dobe; l'ekfu anu Nchileke ogbodo ekfukfu. Olobu; teke obu, unu tuburu k'okfu anu Nchileke obu gvulephu; unu watakwa azeze odo; e menyaa; Setanu nwuru unu ye l'ome iphe du eji; okfu l'unu ta adujedu ike kpade onwunu.

⁶ Obenu l'iphe-a, mu ekfuru unu-wa bukwa le mu kwetaru t'o du ege ono; e to bukwa l'o bu ekemu, a turu atutu dobe edobe. ⁷ E -kfudekpoo ya ekfukfu be iphe dukpoonu mbedua mma bukwa te madzu kpmukpamu nodukota ege-a, mu no-wa. Obenu l'onyenonu nwegbaaru iphe-oma, du iche, Nchileke yeru iya l'eka: onye nk'iya a-du ege-a; onye nk'iya a-duwaru ege odo.

⁸ A bya le ke ndu e-ta aludu nji; me ndu ta aludu nwanyi; me unwanyi ophu nji ephe ta nohedu: ndu onanu be iphe mu ekfuru ephe bu l'o karu ephe mma t'ephe nodulephu: t'ephe be ejehe odu nji; nwoke te ejehe odu nwanyi; t'ephe tuko nodu ege-a, mu no-wa. ⁹ Obenu; o -buru l'ephe ta adudu ike kpade onwephe; te nwoke lukwaa nwanyi; nwanyi ejekwa je aluru nji. Le ono kalokwaphu mma ma le madzu ata nshi atakworu eze l'iphe agushi iya ike.

¹⁰ Ndu ophu aluwa nji; me ndu ophu aluwa nwanyi be mu aturu ekemu. Obenu l'e to bukwa mbedua l'atu iya; o kwa Nnajiufu ayi, bu Jisosu. O suru te nwanyi, luru nji ba ahakwa nji iya. ¹¹ Teke bukwanu l'o hawaru iya aha; te nwanyi obu kwakwaa ege ono: t'e b'o jehakwa odu nji odo. Odumeka t'o laphu azu le k'akahu nji iya te yele iya doshia; sukwapu te nwoke ba adukwa teke o-chifu nyee ya.

¹² A bya le ke ndu ophunanu be bu mu ekfu iya; e to buhekwa Nnajiufu. Teke o bu l'onye ke Kurayisutu alu nwanyi, e-te kwedu ke Kurayisutu; te nwoke obu ba achifukwa iya; m'o -buru le nwanyi obu kweru-a le yele iya a-nodu alua. ¹³ M'o bukwanu l'oo nwanyi, kweru ke Kurayisutu; alu nwoke, e-te kwedu ke Kurayisutu: te nwanyi obu be egbeshikwa le ke nji iya obu; m'o -buru le nwoke ono kweru-a le yele iya a-nodu alua. ¹⁴ Le nwoke, e-te kwedu ke Kurayisutu; l'alu nwanyi, kweru ke Kurayisutu; be shiakwa l'eka nyee ya buru ke Nchileke. O kwaphu ege ono be nwanyi, e-te kwedu ke Kurayisutu; l'alu nwoke, kweru ke Kurayisutu; shiakwaphu l'eka nji iya buru ke Nchileke. Ndege e to -duru ege ono; me unwu unu aburu ndu aaso nsu. Obekwanu l'ege o du nta-a; be ephe dukwa nsu. ¹⁵ Olobu; teke bu le nwanyi ono, e-te kwedu ke Kurayisutu ono b'o du t'o gbeshi le ke nji iya ono, woru onwiya ye Kurayisutu l'eka ono; m'o kwanu l'oo nwoke b'o du t'o chifu nyee ya; okfu le nyee ya obu woru onwiya ye Kurayisutu l'eka; t'onye ono mekwaa ege o du iya mma l'okpoma. O -duwa ege ono be bu iya bu l'onye ophu wowaru onwiya ye Kurayisutu l'eka; mbu nwanyi; m'o bu nwoke b'e te eyebutakwa eyebuta ome iphe; keshinu o bu t'ehu du ayi agu be Nchileke kuru ayi oku iya. ¹⁶ Nggube nwanyi, wowaru onwongu ye Kurayisutu l'eka; ?i meru imagha maru le nji ngu te eshifudua ngu l'eka woru onwiya ye Kurayisutu l'eka? O kwaphu ege ono b'o du nggube nwoke, wowaru onwongu ye Kurayisutu l'eka; ? i meru imagha maru le nyee ngu te eshidu ngu l'eka wofuaru onwiya ye Kurayisutu l'eka?

T'onyenonu nodu l'ege Nchileke doberu iya

¹⁷ O bulephu t'onyenonu mejelephu iphe Nnajiufu, bu Nchileke keru nu iya t'o meje; mejekwa iya phu ege Nchileke suru t'o meje iya teke ono, o kuru iya ono. Ono bu ekemu, mu atu edoberu iphe bu chochi

l'èkemeke ọbule. ¹⁸ Iphe mu ekfu bu t'onye gudewa ome-l'alì ndu Ju bua útsù b'ọ byaderu bya aburu onye kẹ Kuráýisutu; be ejehekwa ọyo ọshi iya. T'onye byaru bya aburu onye kẹ Kuráýisutu teke ọ bukwađu akpapyi; be ejehekwa iya ebubu. ¹⁹ Kẹ l'e buru útsù; te bu; te nwekwa iphe ọ bu l'ifu Nchileke. Ọphu bu iya nù bu t'e meje iphe Nchileke sùru t'e meje. ²⁰ Ọo ya bu t'onyenonu dulephu ege ọ dụ teke Nchileke kuru iya. ²¹ Teke ọ bu l'ì bu ohu teke Nchileke kuru ngu; ba ayọhekwa ọshi; karikwaa l'ì maru ọzo, ii-shi gbaa onwongu; nggu emenua ya; nweru onwongu. ²² L'onye Nchileke kuru teke onye ọbu bu ohu; yọ bya yele Kuráýisutu abya atugbabe; t'onye ono nyatakwa lẹ Nnajiufu tofuwaru iya l'egbu, iphe dụ eji keru iya. Ege ono be onye ta buđu ohu teke Nchileke kuru iya byaru bya aburu ohu Nnajiufu, bu Jisọsu. ²³ Unu bukwa aswa, Kuráýisutu zuru azuzu. Ọo ya bu; unu ba alahẹkwa azu je aburu ohu kẹ ndu mgboko-a. ²⁴ Unwunna mu; byiko; t'onyenonu dulekwaphu ege ọ dụ teke Nchileke kuru iya. T'onyenonu nopyabekwa l'atugbabe, yele Nchileke tugbaberu.

*Ndu e-ta aludu nji;
me ndu e-ta aludu nwanyi*

²⁵ A bya l'ehu k'unwanyi, e-ta ludu nji; me unwoke, e-ta ludu nwanyi; e to nwekwa ekemu, mu a-su lẹ Nnajiufu turu doberu unu. Obenu lẹ mu e-ye onu, gbaru mu nu; keshinu e shiwa l'imiko ọphu Nchileke aphuru mu; mu aburu onye koshiwaru lẹ mu gbaru kẹ t'e gude ire mu eka.

²⁶ L'iphe mu arikwaa bu l'ege iphe-otsu-l'ehu habe nshinu nta-a be iphe kakwa mma bukwa t'onyenonu noduleruphu onwiya ege ọ nọ. ²⁷ Teke bu lẹ iluwa nwanyi; ba sukwa l'e ti luhedu. Teke bukwanu l'e ti ludua nwanyi; be ejehekwa okpa ishi k'alulu. ²⁸ Ole e to bukwa ome iphe dụ eji; m'i -je alua nwanyi. Teke bukwanu lẹ nwamgboko jeru je aluru nji; e to bukwa iya phu ome iphe dụ eji. Iphe mu ekfu bu lẹ ndu alu nwanyi; me unwanyi, alu nji be tukwa iphe-otsu-l'anu kẹ mgboko owaa l'ukfu. Ọphu to dukwanu mu t'unu dalahu l'iphe-otsu-l'anu, ha ege ono.

²⁹ Mbụ; iphe mu ekfu ndo-ọ; unwunna mu; bu l'uboku agvuakwa. Shita nta-a tugburu: te ndu, alu nwanyi metajekpooru l'ephe ta ludu. ³⁰ Te ndu ọphu atsọ aphu metajekpooru l'e to nwedu iphe atsọ ephe l'ehu. Ndu ọphu ehụ atsọ ena emetajekpooru l'ehu te shidu atsọ ephe ena. Te ndu nweru aswa, ephe azu metajekpooru l'e to nwedu iphe ephe azu. ³¹ Te ndu emekpo iphe ephe eme lẹ mgboko-a metajekpooru l'e to dudu iphe iphe ono bu. Lẹ mgboko-a; mbụ ege-a, ọ dụ-wa ta duhekwa teke ọo-nọ-bebe.

³² Iphe mu eme te mu karu unu bu t'unu haa ọyo-phe ọshi. L'iphe nwoke ta ludu nwanyi ekfuje bulephu ege ya e-me jeeru Nnajiufu, bu Jisọsu ozi; bu iya bu ege ya e-me meje iphe atsọ Jisọsu ena l'okpoma. ³³ Obenu l'onye alu nwanyi be iphe onoduje ayọ ọshi iya bu iphe kẹ mgboko; bu iya bu ege ya e-me meje iphe atsọ nyee ya ena l'okpoma. ³⁴ Yo shi ege ono; chita ọzo iphe labu l'ari. Ege ono be nwanyi, e-ta aludu nji; me nwamgboko, e-ta alubua nji dụ: iphe ephe yeru ehụ bukwaphu ege ephe e-me jeeru Nnajiufu ozi; ege ephe e-me woru ehụ ephe m'oriri ephe nwebe Nchileke; t'ehu ephe m'oriri ephe l'ọ ha buru nk'ia. Obenu lẹ nwanyi, alu nji be iphe ọoyo ọshi iya bu iphe kẹ mgboko-a; bu iya bu ege ya e-me mee iphe atsọ nji iya ena l'okpoma.

³⁵ Iphe, meru iphe mu tuko iphe-a l'ekfushi bukwa lẹ mu eme te mu yeru unu eka. Mu te emekwa te mu nashia unu iphe. Iphe mu gbe eme bukwa te mu mee t'unu meje iphe dụ nhamunha, gbaru unu l'ememe; t'e b'o nwe iphe a-nafuje unu egomunggo l'oje ozi Nchileke ono.

³⁶ Teke bụ lẹ nwoke lubutsuaru nwanyi; yọ nọnyaa; dụ iya lẹ ya t'emedu umere ẹge ọ gbaru l'ẹke nwanyi ono nọ; mbụ; ọ -buru l'onye ono ta dudu ike kpadekota onwiya; t'onye ọbu mekwaa ẹge dụ iya mma; t'onye ono jekwa t'e kee ya nwanyi ono. E tọ bụkwa iya ome iphe dụ ẹji. ³⁷ Obenu; onye obu shihuru ike; yo ribua ya l'obu iya; kfu ya kfushia ya ike l'ẹ tọ gbadua teke ẹphe a-lu; m'ọ -buru l'ọ maru l'ẹ tọ tsudu iya l'ẹhu; lẹ ya adua ike kpadekota onwiya; ẹ tọ dukwa ẹji mẹ nwoke ono -sụ l'ẹ tọ gbadua teke ya e-je t'e kee ya nwanyi ono. Onye ono mekwaru iphe dụ mma. ³⁸ Bụ iya bụ l'onye jeru; e kee ya nwanyi, ọ lubuhawaru alubu bẹ mekwaru ọhuma. Onye hakwanuru nk'ia; kakwaru ome ọhuma.

Nwanyi, nji iya ẹ-ta anọhedu

³⁹ Nwanyi, alu nji bẹ nji iya nwekwa enwenwe; mẹ nji iya -nọdukwadua ndzu. Mbọku, a nọnyaa; nji iya nwuhu; dube mbọku ono b'ẹ tọ dūhekwa iphe gude iya nū t'ẹ b'o je ọlu onye ọdo. Obenu; t'ọ lụkwaa onye kẹ Kuráiyisutu. ⁴⁰ Obenu l'ẹhu ga ka iya ọtso ẹna; m'ọ -buru l'ọ haru ọlu nji ọdo. Ọ kwa ẹge mubẹ Pọlu yeru ọnu ndono. Mu arikwa lẹ Ume Nchileke bukwa mu phụ l'ẹhu.

8

K'ori iphe, a gwaru nte

¹ Ọnu, mu eye lẹ k'iphe a gwaru nte bụ l'a makwaru-a l'unu sụru l'ayi tuko maru iphe. Iphe ọmaru iphe ẹge ono, unu sụru l'unu maru ono emeje bụ l'oomeje madzụ tẹ ooku onwiya ekuku. Obenu lẹ n-yemobu anọduje emeli chọchi emeli. ² O -nweru onye arije lẹ ya maru iphe bẹ onye ono ta amarukwaa iphe ẹge ọ gbaru iya l'amama. ³ Obekwanu l'onye yeru Nchileke obu bẹ Nchileke makwaru-a.

⁴ A bya abya lẹ kẹ ori iphe e meru nte; iphe bebekpo doo ayi ẹnya bụ l'ẹ tọ dudu iphe bụ iphe aagwa agwagwa, nweru iphe ọ bụ lẹ phuu; mbụ l'ọo okoropho iphe mmakanu b'ọ bukota. Ayi makwaruphu l'ẹ to nwedu Nchileke ọdo, nọnu; gufu Nchileke lanu ono nwenkinyi; ⁵ m'ọ -ruhuduru o nweru igweligwe iphe, nọ l'igwe mẹ lẹ mgboko, bụgbaa iphe ephebaje l'iphe; relahaa ire; a wataru iya ọbaru ẹja. E -kfude iya ekfukfu bẹ iphe e doberu edobe; l'abaru ẹja hakwa l'igweligwe. Iphe aasugbajee l'ọ bụ ọwa madzụ ahakwaphu l'igwe. ⁶ Obekwanu l'iphe, doru ayibedua ẹnya bụ lẹ Nchileke bụ Nchileke lanu kpuu; bụ iya bụ Nna, iphemiphe ọbule shikota l'ẹka; buru iya bẹ ayi nọru ndzụ. Ọ kwaphu Nnajiufu lanu kpuu nọ; bụ iya bụ Jisusu Kuráiyisutu: onye bụ iya bẹ Nchileke shi l'ẹka iya kekota iphemiphe ọbule; yọ bukwanuru iya bẹ ayi shi l'ẹka nọdu ndzụ.

⁷ Obenu l'unu maru l'ẹ tọ bụdu madzụ l'ọ ha maẹberu iphe ẹge ono. L'ọ nweru ndu gudekwadua ome-l'ali ẹphe; k'ọphu ọbuje: ẹphe -eri iphe e meru nte nta-a; uche ẹphe anọdukwadua iya: l'ọ bụ iphe e meru nte. Ẹphe arilaha lẹ nri ono, ẹphe riru ono bẹ merushiwaru obu ẹphe. E shi ẹge ono; obu ẹphe adu l'ọ bụ iphe e merushiru emerushi l'ifu Nchileke; keshinu obu ẹphe anọdujekwadua ekfuru ẹphe l'iphe ono, ẹphe meru ono ta dudu mma. Iphe kparu iya nū aburu l'okpuberu okfu ono, ẹphe maru ono te shihudua ẹphe ike l'obu. ⁸ Ọbe ẹ tọ bụkwa nri e-me t'ayi ka ọnonyabe Nchileke ntse. ?Mẹ ayi riru iya-o; ?mẹ ayi te ri iya-o; ayi ta akakwa ẹji; ọphu ayi ta akakwa mma l'ifu Nchileke.

⁹ Ọ bulephu t'unu kwabe ẹnya l'iphe unu eme; maru t'unubedua, ọkpobe okfu, unu maru shihuwaru ike l'obu be eduru ndu ọphu ọkpobe okfu ono te shihudua ike l'obu ye t'ẹphe dalahu l'ome iphe dụ ẹji. ¹⁰ T'e wota iya

lẹ nggube onye maru iphe bẹ nọ l'ulo nte; l'eri iphe e meru nte; nggu adugakwadurua l'eri iya; onye okpobe okfu ono te shihudua ike l'obu ejobudo ngu; ?ti madu l'i gbe eyeru iya okpu-ikike t'o je eye onwiya l'ori iphe ono, e meru nte ono? ¹¹ Onye ono, okpobe okfu ono te shihudu ike l'obu ono eshi l'iphe nggubedua maru ono; laaru onwiya l'iyi; mbu nwanna ono, Kuráýisutu nwuhuru l'okfu ehu iya ono. ¹² Oo ya bu lẹ teke unu meru ege ono bẹ unu meswewaru unwunna unu; okfu l'unu mekatawaru epe l'obu; l'ẹke okpobe okfu ono te shihudua epe ike l'obu. O kwa iya phu bu l'unu shiwa l'ehu unwunna unu ono meswee Kuráýisutu. ¹³ Oo ya kparu iphe mu suru: o -buru l'oo iphe eeri l'onu; a-kpata tẹ nwanna mu mee iphe du eji; mu ebuchilephu ke ota anu kpamukpamu. T'e b'o bu mu; be nwanna mu e-shi l'eka; wata ome iphe du eji.

9

Polu jikaru iphe ruberu iya nu

¹ ?O nweru madzu, bu iya atujeru mu iphe mu e-me too? ?Mu ta budu onye ishi-ozii too? ?Mu te gudedu enya mu phua Nnajiufu ayi ono; mbu Jisosu? Mbu; ?to budu unu bu iphe ekoshi lẹ mu jeru Nnajiufu ozi; okfu l'unu l'iya tugbabewaru buru nanu? ² O -buru lẹ ndu odo ta gubedu mu onye ishi-ozii Jisosu; mu aburu iya nu l'ẹke ophu unu no. O bu unubedua bu iphe-ohubama, ekoshi lẹ mu bu onye ishi-ozii Nnajiufu; ke l'unu byawaru bya aburu ndu epe lẹ Nnajiufu tugbaberu buru nanu.

³ Owaa iphe mu asajeru nu ndu asuje l'iphe Polu eme ta budu iya: ⁴ Mu asuje epe: ?To rubedu mu t'a nuje mu nri; me iphe aangụ angungu k'ozii, mu eje too? ⁵ Mbu ?to gbadu mu tẹ mu eme ege ndu ishi-ozii odo emetsua; mbu ome l'o bu unwunne Nnajiufu phe; me Pyita phe? ?Mbu; luta nwanyi, etso uzo ke Kuráýisutu; dujeru eje iphe bu eke mu eje. ⁶ ?To bulephu mu lẹ Bánabasu kpuu; be sefutaje akanya nri ayi? ⁷ ?Akọ kojeru unu l'onye soja, eje ogu; bukwa iya phu akfu onwiya ugwo? ?T'akọ kojeru unu l'o nweru onye kwebejeru vayinu; to de onu l'akpuru, shi iya nu? ?T'a kojeru unu lẹ madzu doberu aturu; to riswebua iphe shi l'aturu ono?

⁸ ?O du unu lẹ mu ekfu iphe-a l'o bu iphe ndiphe ekfuje too? Wawakwa! O kwa iphe ekemu kfukwaruphu ndono. ⁹ L'e dekwaru iya l'ekwo ekemu, Nchileke turu nu Mosisu; su: "Unu be ekechijekwa eswi onu teke odzoshiru unu witu unu." ?O du unu l'o bu eswi be Nchileke ayọ oshi iya ege ono too? ¹⁰ Wawakwa! O kwa okfu ehu ayi b'o kfube ekfu ono? O kwa ayi b'e deturu iphe ono. L'unu marua l'onye akọ okori anoduje akọ iya; l'ele enya l'iphe oo-rita iya. Onye echishi eswa l'iphe o koru akoko anodujekwaphu echishi iya; dobe enya l'iphe oo-rita iya. ¹¹ Teke o buru l'ayi kwaru iphe-oma, shi l'eka Ume Nchileke l'ime unu l'o bu ega-wa, aakuje akpuru iphe l'egu-wa; ?o kariru ayi eka me ayi -shi unu l'eka kpataje iphe eele enya; ria; nodu ndu? ¹² Keshinu ophu unu ekweje l'o ruberu ndu odo t'ephe rita unu iphe l'eka; ?to kachiduaru ayibedua erube t'ayi shi unu l'eka rita too?

O rubekpokwaaru ayi; ole ayi ta tubukwaa ya ama. O bu-chikwa-a nshi; be ayi anoduje atagbu iphemiphe obule; ege ee-me t'ayi be gbe atuchi uzo ozi-oma ke Kuráýisutu atuchi. ¹³ ?Unu ta madu lẹ ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke be Nchileke suru t'ephe rijee nri, shi l'eze-ulo l'ẹke ono. Ndu eche enya-ngweja Nchileke eketajekwa iphe e gude chiaru Nchileke eja l'enya-ngweja ono. ¹⁴ O kwaphu ege ono be Nnajiufu turu iya l'ekemu; su tẹ ndu ezi ozi-oma rijee iphe, shi l'ozii-oma ono, epe ezi ono.

¹⁵ Obenu lẹ mu ta j̄bukwa-a unu aji iphe d̄u ẹge ono. Ophu t̄o b̄ukwa l'ẹkwo-wa, mu ederu unu-wa b̄u lẹ mu s̄uru l'iphe ono ruberu mu nta-a. O kachikwaa mu mma lẹ mu nwuhuru anwuhu; m'o be kẹ tẹ mu kwe t'o nweru onye e-me tẹ nsasa ono, mu asa ono bya aburu mkp̄okoro okfu. ¹⁶ Unu maru l'iphe mu an̄duje asa nsasa iya ta b̄ukwa lẹ mu ezi ozi-oma ono. Òzì ozi-oma ono b̄u iphe mu mefutaje. Nsh̄obukwaa mu nsh̄o m'ò -buru lẹ mu te ezidu iya. ¹⁷ Ndege o -buru lẹ mu ezi ozi-oma ono; yò buru ozi, mu ziru onwomu; m̄e mu elede ẹn̄ya obunggo, ruberu mu n̄u. Obenu lẹ mu eje iya l'ò b̄u ozi, Nchileke yeru mu l'ẹka. Mu eje iya egbe iya ọwaa ohu ejeje ozi, Nnajiufu iya ziru iya-a. ¹⁸ ?B̄u nḡunu b̄e b̄u mu obunggo iya nta-a? Iphe b̄u mu obunggo iya b̄u lẹ mu a-n̄odu ezi ozi-oma ono kẹ mmanu; mu ta ana aswa iya, b̄u iphe, gbaru mu n̄u l'ozì ono.

Ome iphemiphe ọbule l'okfu ozi-oma ono

¹⁹ A makwaru-a l'ẹ to nweđu madz̄u, b̄u iya at̄ujeru mu iphe mu eje; to nwe onye mu b̄u ohu iya. Obenu lẹ mu gudewa ẹka mu mebe onwomu ohu onyemonye ọbule; ẹge ee-shi tẹ mu gude ozi-oma ono kaf̄ua okfubutaru Kuráyisutu igweligwe madz̄u. ²⁰ L'ọbujẹ teke mu lẹ ndu Ju n̄o; mu awata ome umere ndu Ju; ẹge ee-shi tẹ mu kfubutaru Kuráyisutu ndu Ju. Ẹ t̄o b̄ukwa ekemu M̄osisu b̄e mu gude buru. O lẹ ọbujẹ teke mu lẹ ndu gude ekemu M̄osisu buru n̄o; mu awata ome l'ò b̄u onye gude ekemu M̄osisu buru; ẹge ee-shi tẹ mu kfubutaru Kuráyisutu ndu ono, gude ekemu buru ono. ²¹ Ẹge ono b'ò d̄ukwaphu: teke mu lẹ ndu ẹ ta mad̄u k'ekemu M̄osisu n̄o; mu ahakwan̄u k'ekemu; ẹge ee-shi tẹ mu kfubutaru Kuráyisutu ndu ẹ-ta mad̄u k'ekemu M̄osisu. Iphe ono ta b̄ukwa lẹ mu te etsodu ekemu Nchileke. Ishi iya kwa l'ọo ekemu kẹ Kuráyisutu b̄e mu kf̄ube gude buru. ²² Teke mu lẹ ndu ọkpobe okfu, ẹphe maru te shihudu ike l'obu n̄o; mu eme l'ò b̄u onye ọkpobe okfu on̄o te shihudu ike l'obu; ẹge ee-shi tẹ mu kfubutaru Kuráyisutu ndu ono. Oo ya b̄u l'iphe b̄u iphe onyemonye ọbule s̄uru lẹ ya b̄u; mu ab̄ukwaruphu iphe ọbu; ẹge ee-shi l'iphe b̄u ọzo, mu a-d̄u ike; haru ndiphe kfubutaru Kuráyisutu t'ò dz̄ofuta ẹphe.

²³ Iphe ono, mu emekota ono b̄u k'ozì-oma ono b̄e mu gude eme iya; ẹge ee-shi tẹ mu tsoru gbaru mgba l'iphe-oma, n̄o iya n̄u. ²⁴ ?Unu ta mahaad̄u l'ọbujẹ: a -t̄uko agba ọso; iphe b̄u ndu at̄u ẹgo ọso ono at̄uko agba iya. Olobu onye lan̄u n̄w̄enkinyi emekochajee nata obunggo ọso ọbu. Oo ya b̄u t'unu kebe ẹhu l'ọso ono; k'ophu unu a-buru ndu a-nata obunggo iya. ²⁵ Onyemonye ọbule, akwak̄o k'otu nt̄utego ọso ekebeje ẹhu akpade onwiya l'iphe b̄u iphe oome ememe. Ishi iya b̄u k'ophu ọ-nata obunggo, tso l'ọso ono; mb̄u obunggo, ẹ-ta akp̄odu ọkfu; yo mebyihu. Obenu l'ayibedua, b̄u ndu etso ọzo Kuráyisutu akpadeje onwayi ẹge ayi a-nata obunggo ophu a-n̄o gbururu jeye. ²⁶ Oo ya kparu iphe mu agba ọso ono tẹ mu gbarua ishi ẹke a tuburu. Yò b̄ukwaruphu iphe ono meru; mu te etsu ẹka l'ò b̄u onye etsu ẹka lẹ ph̄erephere. ²⁷ O gbe buru onwomu b̄e mu an̄duje etsu iya l'etsushi iya ike; k'ophu mu a-kpade onwomu ọgbodo akpade t'ẹ b'ò b̄u: mu -kfutatsua ndu ọdo yeru Kuráyisutu; mu egbe buru onye ophu Nchileke e-mekochaa j̄ika aj̄ika.

10

Ọnma ọkwa

¹ Ẹnwunna mu; iphe mu eme b̄u t'unu nyatakwa ẹge o m̄uru nna ayi oche ph̄e. Unu nyatakwa l'ẹphe l'ẹphe ha b̄e n̄okotaru lẹ mkpuli urukpu

ono. 1 **Èp**he l'èp^he ha jekotaru ije l'alì òkponku ono; swee eze ẹn^yimu ono. 2 **Èp**he l'èp^he ha bẹ Nchileke gude urukpu ono; mẹ eze ẹn^yimu ono mee baputizimu; t'èp^he bụru ndu etso Mósⁱsu. 3 **Èp**he l'èp^he ha rikotaru egbe nri lanu ono, shi l'imigwe ono; 4 ngụkotakwaphu mini ono, shi l'ẹka Ume Nchileke ono. Unu marua l'èp^he nguru mini, shi lẹ Mkpuma ono, ẹ ta phudu l'ẹn^ya ono. Mkpuma ono bụ iya bụ Kurá^yisutu. Yọ buru Mkpuma ono bẹ t^soru èp^he ono. 5 Obenu l'e metsukwaaru; ndu ọp^hu meru iphe ẹ-ta dudu Nchileke mma l'òkpoma l'ime èp^he aka l'igwe. Ndu onanu bẹ dakotaru ọdaleba l'echi-ẹgu teke ono.

6 **I**phemiphe ọbule ono t^ukokwa bụru iphe alọ ayi ẹka lẹ nchì: t'ayi kwaa ẹn^ya; t'egu ome ẹjo iphe ba agushi ayi ẹge ọ guru ndu onanu. 7 Unu t'ayi ba agwakwa nte ẹge èp^he haru gwaa teke ndiche ono; bụ iya b'e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "Lẹ Ízuru lẹ dọru l'eri; l'angu; nonyaa; wu-lihu; telahaa egvu."* 8 Unu t'ayi be eyekwa ẹka l'uru-alì ẹge èp^he shi haru ye; e meebetsua; ukporo unu madzụ labụ; unu madzụ iri ẹsaa l'ukporo madzụ iri† anwushihu l'ujiku lanu.‡ 9 Unu t'ayi be ejekwa ọdata Nnajiufu adata, bụ ẹge èp^he haru data iya teke ndiche ono; agwo atagbushia èp^he.§ 10 Unu t'ayi ba agujekwa ap^hu ẹge èp^he haru gụ; Ojozi-imigwe, mgbugbu-madzụ eshi Nchileke l'ẹka bya eworu èp^he gbushia.*

11 **I**phe ono l'ọ ha mekotaru l'ẹhu èp^he t'ọ bụru iphe e gude anmaru ayi okwa. A bya edeshia ya edeshi l'ẹkwo t'ọ bụru iphe e gude ezi ayi iphe; l'unu marua l'ogbo ọwaa, ayi nọ nta-wa bụ teke iphemiphe ọbule a-gvu.

12 **Ọ**o ya bụ t'onye arì lẹ ya vudoshiwa ike; vudokwa kwabẹ ẹn^ya; e -menyakwaa; ọ daa. 13 **È** to nwekwa iphe byawaru t'ọ nwuru unu ye l'ome iphe dọ ẹji, ẹ-ta bụdu egbe iya ọp^hu abyakfutajekwaphu ndu ọdo. Obenu lẹ Nchileke bụ onye evudoshije ike l'iphe o kfuru. Ẹ too kwedu t'e nwuru unu ye l'ome iphe dọ ẹji; nwughata iya ẹge ike ọta-nshi unu beru. O gbe bụru teke eenwu unu eye l'ome ẹjo iphe; bẹ ookoshikwaphu unu ọzo, unu e-shi nahu; dọ ike tagbua ya lẹ nshi.

14 **Ọ**o ya bụ; ndu mu yeru obu; unu haa kẹ ọgwa iphe aagwa agwagwa. 15 **Ọ** kwa okfu, eekfujeru ndu nweru egomunggo bẹ mu ekfuru unu. Unu gudewaru ẹn^ya unu lee l'iphe ono, mu ekfu ono. 16 Okoro ono, ayi egudeje angu iphe l'anyata nri Nnajiufu; mẹ ayi kelebebe Nchileke ekele iya ono; ?tọ bụdu mee Kurá^yisutu bẹ ayi gba mgba l'okoro ono tọ? Tọ buredi ono, ayi awashije ata ono; ?tọ bụdu ẹhu Kurá^yisutu bẹ ayi t^ukokwaphu gbaru mgba ono? 17 Keshinu ọ bụ buredi lanu ono bẹ nonu; ayi t^ukokwa bụru ẹhu lanu; m'ọ -ruhuduru ayi hakpo l'igwe ihagha; keshinu ayi t^uko gbaru mgba ata buredi lanu ono.

18 Unu lewaru iphe ndu Ízuru lẹ emeje: Lẹ ndu Ízuru lẹ atajekwa anu ono, e gude chiaru Nchileke ẹja l'ẹn^ya-ngweja iya ono. Iphe bụ ndu taru iphe ono, a nuru Nchileke ono; shiakwa l'atata ono, èp^he taru iya ono, èp^he lẹ Nchileke atugbabe bụru nanu. 19 ?Unu maru iphe mu eme tẹ mu kfua l'ẹke ono? ?Unu tubesu l'iphe mu ekfu bụ l'iphe aagwa agwagwa; m'ọ kwanu iphe a tushiru iya nweru iphe ọ bụ tọ? 20 Wawakwa! Iphe mu ekfu bụ l'iphe èp^he agwajẹ mbu ndu ta bụdu ndu Ízuru lẹ bụ ọgvu bẹ èp^he agwajẹru iya. Ẹ tọ bukwa Nchileke bẹ èp^he agwajẹru iya. Ọp^hu mu te ekwekwanu t'unu l'ogvu tugbabe bụru nanu. 21 Unu ta ahakwa kẹ t'unu angu iphe shi l'okoro kẹ Nnajiufu; l'angukwaphu ọp^hu shi l'okoro

* **10:7** 10:7 Awu 32:1-6. † **10:8** 10:8 Iphe ọ bụ bụ 23,000. ‡ **10:8** 10:8 Ógú 25:1-18. § **10:9** 10:9 Ógú 21:5-6. * **10:10** 10:10 Ógú 16:41-49.

k'ogvu. O kwaphu ege ono be unu ta ahadu ke t'unu eri nri l'okpokoro Nnajiufu; l'erikwaphu nri l'okpokoro k'ogvu. ²² ?Tọ ayi e-gbe l'akpatsu Nnajiufu okopho ọọ? ?O du unu l'ayi ka Nchileke ike ọọ?

Ome iphe l'ògvù nwunne ngu

²³ Unu sùru l'a haru onyemonye ọbule t'o meje iphe du iya mma. Ono kwaa oswi-okfu. Obekwanu l'ẹ ọ bụkwa iphemiphe ọbule bu: e -mee ya; yọ duru onye ọbu lẹ mma. A haru onyenonu t'oomeje iphemiphe ọbule ege du iya mma; obenu l'ẹ ọ bụdu iphemiphe ọbule be emeli chọchi emeli. ²⁴ T'ẹ b'o nwekwa onye a-nọduje elelephu ẹnya iphe a-duru iya lẹ mma. T'onyenonu choje-chia iphe a-duru ibe iya lẹ mma.

²⁵ Iphe bụkpo anụ, eere l'aswa, i zuru; tajee ya. T'anụ, i zuru l'aswa ba abukwa iphe e-me t'i wata ọwaa obu; k'ọphu i-wata ọkpa ishi eke o shi. ²⁶ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; sụ: "Lẹ mgboko mgburumburu; me iphemiphe ọbule, nọ iya nụ be bụkotakwa ke Nchileke."

²⁷ Teke onye ẹ-te kwedu ke Kuráýisutu kuru ngu oku nri; nggu ekweta l'ii-je; teke i ruru; rilekwaphu iphe bu iphe, e gwofutaru ngu t'i ria: Be ekwekwa t'iphe ono wata ngu ọwaa obu; k'ọphu i-wata ọkpocha mkpocha ke eke o shi. ²⁸ Obenu lẹ teke bu l'o nweru onye vuwaru ọzo sụ ngu: "L'iphe-a bụkwa iphe a gwaru nte;" be erikwa iphe ọbu; ma l'ògvù onye ono, kfuru ngu iya nụ ono; ma l'ògvù obu ọnma ikpe. ²⁹ Obu ọnma ikpe, mu ekfu kwa ke onye ono, kfuru ngu iya nụ ono. E ọ bụkwa nke ngu. Obenu l'ẹ ọ bụkwa obu ke onye ọdo a-nọdu anma mbedua ikpe ke tẹ mu ba atusashiru ẹhu. ³⁰ O -buru lẹ mu ekeleje Nchileke ekele; ria nri mu; ? nanuhunu ege e meru; yọ buru iphe ono, mu keleru Nchileke ekele; ria ono be ee-gbe agburu mu tuphee?

³¹ Oo ya bu; ?me unu riru nri-o; ?me unu nguru iphe aangụ angungu-o; iphe unu eme iphe unu eme; unu meje iya t'ọ buru iphe unu gude aja Nchileke ajaja. ³² Unu ba abukwa ukfu; du onye ọdo l'okpa: ?m'ọ bu onye Ju; ?m'ọ bu onye ẹ-ta bụdu onye Ju; ?m'ọ bụkwanu chọchi ke Nchileke. ³³ T'ọ bulekwaphu ege ono, mu emeje ono be unu e-meje; mbu ege mu anọduje eme tẹ mu mee iphemiphe ọbule t'ọ du onyemonye ọbule mma l'obu. Mu ta ahojekwa iphe a-duru mu lẹ mma; gbahaa iphe a-duru igweligwe ndu ọdo lẹ mma ege ee-shi t'a dzofuta ẹphe.

11

¹ Oo ya bu; t'unu meje umere mu; ege mu emeje umere ke Kuráýisutu.

K'oke iphe l'ishi; abaru Nchileke ẹja

² Mu anọduje aja unu ajaja l'unu anyataje mu tekenteke; bya egudeshik-waaphu ẹka ike l'iphe ono, mu byaru bya ezia ya unu ono. ³ Obenu l'iphe mu eme t'unu makwaruphu bu l'ọ bu Kuráýisutu bu ishi ke iphe bu onye nwoke; nwoke bụkwanu ishi ke nwanyi, ọolu alulu. Yọ buru Nchileke bu ishi ke Kuráýisutu. ⁴ Onye bu nwoke ekfu anụ Nchileke l'ẹke aabaru Nchileke ẹja; m'ọ bụkwanu l'ookfuchiru Nchileke; kpuru okpu l'ishi; onye ono emechishikwa Kuráýisutu ifu. ⁵ O -bụkwanuru l'onye ke nwanyi ekfu anụ Nchileke; m'ọ bụkwanu l'ookfuchiru Nchileke; to kechi iphe l'ishi; nwanyi ọbu bụkwa nji iya be oomechishi ifu. Nwanyi ono yele nwanyi, kpushiru ishi akpushi bulephu iphe lanu. ⁶ Teke bu lẹ nwanyi te ekechidu iphe l'ishi; t'ọ kpashinua ya akpashi? Obenu lẹ keshinu ọ bu iphe-iphere ke tẹ nwanyi kpashia ẹgbushi akpashi; m'ọ bụkwanu t'ọ kpushia ya akpushi; ọo ya bu t'unwanyi kechijee iphe l'ẹgbushi. ⁷ Lẹ nwoke b'ẹ ọ gbakwa

t'o nweru iphe oo-gude kpuchia ishi iya; keshinu Nchileke meru iya t'o yeru yebedua; yọ buru iya ekoshi ege Nchileke dụ-be biribiri. Obenu lẹ nwanyi bụlephu onye ekoshi ege nwoke dụ-be biribiri. ⁸ Unu nyatakwa l'ẹ tọ bụkwa nwoke bẹ Nchileke gude iphe, shi l'ẹhu nwanyi mee; o gbe bụkwaru nwanyi b'o gude iphe, shi l'ẹhu nwoke mee. ⁹ Ophu tọ bụkwa ògvú nwanyi b'o gude mee nwoke; ọ bụ ògvú nwoke b'o gude mee nwanyi. ¹⁰ Oo ya meru iphe nwanyi e-kechije iphe l'ishi; gude koshi l'ọo nji iya nwe iya; ọdo aburu l'ògvú unwu ojozi-imigwe. ¹¹ Olobu; ege ọ dụ ege ọ dụ; m'ẹ tọ dụkwa iphe nwanyi bụ; m'e -wofu nwoke; ophu tọ dụkwa iphe nwoke bụ; m'e -wofu nwanyi l'atụgbabe ono, ayi lẹ Kuráýisutu tūgbaberu ono. ¹² O kwa iphe shi l'ẹhu nwoke bẹ Nchileke gude mee nwanyi; yọ bụkwanuru nwanyi bẹ amuje nwoke. Obenu l'ẹphe ẹbo shikota Nchileke l'ẹka, bụ iya keru iphemiphe ọbule.

¹³ Unu lewa iya ru ẹnya l'onwunu; ?ọ gbaru ke tẹ nwanyi nọduje l'ẹke aabarụ Nchileke ẹja; ekfu anụ Nchileke; l'ẹ b'o kechi iphe l'ishi tọo. ¹⁴ ? Unu ta madu l'ẹge madzụ gbaru b'ọ bụ ome onwonye iphe-iphere; mẹ nwoke -haa ẹgbushi; yo ruba iya l'ọnu? ¹⁵ Obenu lẹ teke nwanyi nweru ẹgbushi ogologo b'o bụ-chiaru iya iphe o gude ama mma. ẹgbushi ogologo bẹ Nchileke nuru nwanyi t'ọ buru iphe e-kpuchije iya ishi. ¹⁶ Teke bụ l'o nweru onye atụ iya ẹgo l'ẹ tọ dudu ege ono; iphe lanu, mu ekfu bụ l'ayi te nwekwa ome-l'alị ọdo, ayi gude abaru Nchileke ẹja; ophu chọchi ke Nchileke te nwehekwaphu.

Nri-enyashi Nnajiufu

¹⁷ Iphe ọwaa, mu abya ekfukfu-wa bẹ mu ta ajakwa unu ajaja iya. Ishi iya aburu l'edzuko, unubẹ chọchi edzukoje bẹ abuje: o be ke t'o gbe yeta ẹka; yo gbe l'akpachishi ndu ọdo ọzo akpachishi. ¹⁸ E -bebekpoo ya l'odungu bụ lẹ mu nuwaru l'unu anọduje abọ onwunu ẹbo; mbụ; ọ dụkwa mu l'iphe ono haru buru ire-lanu. ¹⁹ Mu makwaru-a l'ọ bụ oswi-okfu l'ẹ to nwedu ege ee-me t'olu unu ba aharu gbaa iche iche. Oo ya bụkwanu ege aa-majeru ndu ophu eme iphe gbaru l'ememe. ²⁰ Teke ono, unu edzukobeje ono ta bụkwa nri-enyashi Nnajiufu bẹ unu erije; ²¹ keshinu ọobuje: unu -gbeshi; onyenonu apata nri nk'iya l'eri; l'angu. E -ritsua ya; ẹgu agulee ndu ọo-nọdu agu; mēe l'atsụ ndu ophu ọo-nọdu atsụ. ²² Ha! ?Unu te nwedu ọlo, unu a-nọduje l'ufu ria nri ọbu tọo? ?Tọo bụkpelephu chọchi ke Nchileke bẹ unu akpọ ẹbo-ẹbo l'afu; eme ndu ophu ẹ-te nwedu ege ọ haru ẹphe iphe-iphere? ?Bụ ngunu bẹ mu e-kfukpooru nụ unu? ?Mu a-nọdu etu unu ẹpha iya tọo? Wawakwa! Mu te etukwa.

²³ Iphe ono, mu ziru unu ono bụkwa Nnajiufu l'onwiya kfuru mu iya; lẹ yebedua, bụ Jisosu wotaru buredi l'enyashi mbọku ono, e deru iya ye ono; ²⁴ bya ekelebehetsua Nchileke; bya eworu buredi ono washia; bya asu: "Ọwaa bụ ugwehu iya, ya gude chia ẹja l'okfu ẹka unu. Unu meje iya; gude nyata iya."

²⁵ Ege ono b'o wotakwaruphu okoro ono l'e ritsuaru nri-enyashi ono bya asu: "Okoro-wa ekoshi ọgba-ndzụ ophungu, shi l'ẹka Nchileke, bụ iya bụ ọgba-ndzụ, o gude mee yebe Jisosu; mee t'o vuru ire. Iphe bụ teke unu nguru iya; unu egudeje iya nyata iya." ²⁶ Iphe bụ teke unu riru nri-wa; ngua l'okoro-wa bẹ unu ekfukashiakwa k'anwuhu, Nnajiufu nwuhuru l'oshi-osweru gbururu jeye teke Nnajiufu ọbu a-bya ọdo.

²⁷ Oo ya bụ; iphe bụ onye taru buredi ono; m'ọ bụ l'ọ nguru mēe, shi l'okoro ke Nnajiufu; l'uzo iya ẹ-ba dụ nhamunha; onye ono bẹ Nchileke a-nma ikpe l'o meru ahuma gbua ugwehu Nnajiufu jeye lẹ mee ya. ²⁸ Oo

ya bụ tẹ madzụ tuje-odukwa onwiya ghachaa; tẹmanu yo taa buredi ono; ngwa iphe ono, shi l'okoro ono. ²⁹ L'onye eri; l'angu; l'ẹ b'o letaodu ẹnya; makahu iphe ugwehu Kuráyisutu bụ; l'eritakwa ikpe ekpu onwiya; l'angutakwaphu ikpe ekpu onwiya. ³⁰ O kwa iphe ono kparu iphe ẹhu tsuru igweligwe unu ume; ndu azẹ l'iphe-ememe; ndu bẹ onwu haru gbushiwanu. ³¹ Obenu lẹ teke ayi vuwaru ụzo kpee onwayi okpobe ikpe; ọo ya bụ lẹ Nchileke te ekpehedu ayi ikpe; hụa ayi àhùhù ẹge ono. ³² Obenu lẹ teke bukwanu lẹ Nnajiufu kperu ayi ikpe; kpetsua ya; bya a hụa ayi àhùhù; iphe oome iya bukwa t'ẹ b'ọ chigbabehe ayi lẹ ndiphe; tuko nma ayi ikpe.

³³ Oo ya bụ; unwunna mu; teke unu edzukobe kẹ nri Nnajiufu ono; unu nọduje cheodu ibe unu. ³⁴ O -buru l'o nweru unu onye ẹgu agu; t'onye ono riodu nri l'ufu. Ono bụ iphe unu e-meje ndono; e menyaa; Nchileke nma unu ikpe k'edzukobe, unu edzukobeje. Yọ buru ẹge k'onanu dụ ndono.

A bya lẹ k'iphe ndu ophu nanu; ono buwaru mu -bya; mu eyefua ya onu.

12

Iphe-oma, shigbaa l'eka Ume-dụ-Nsọ

¹ A bya abya lẹ kẹ iphe-oma, shigbaa l'eka Ume-dụ-Nsọ; unwunna mu; bẹ mu e-mekwa t'o doo unu ẹnya. ² Unu manarua lẹ teke unu te shidu kwe kẹ Kuráyisutu bẹ unu shikwa maru ẹge onodu unu shi dụ. Teke ono bụ ogvu bẹ unu shi nọdu l'eka; yọo lo-phe unu alo-phe; iphe bụ teke o guderu unu; yo deta unu deru nụ ntẹkpe, bụ iphe ẹ-te kfudu okfu. ³ O kwa iya kparu iphe mu eme t'o doo unu ẹnya l'ẹ to nwekwa onye bụ onye gude Ume Nchileke l'ekfu okfu, l'a-sụ: “Tẹ Jisọsu bukwaru onye vu onu;” to nwe onye a-dụ ike kfua l'oswiya lẹ Jisọsu bụ Nnajiufu; gbahaa l'o gude Ume-dụ-Nsọ ekfu iya.

⁴ Iphe-oma, shi l'eka Ume-dụ-Nsọ dukwa iche l'iche. Obenu l'ọ kwa Ume lanu kpau bụ Ume anukota iphe-oma ono. ⁵ Ẹge ono bẹ ụzo, e shi ejeru Nnajiufu ozi dukwaphu iche iche. Obenu l'ọo Nnajiufu lanu ono b'a tuko ejeru ozi obu. ⁶ Ike, Nchileke eyeje madzụ l'ẹhu t'o gude meje iphe dukwa iche iche. Obenu l'ọ kwa Nchileke lanu emekotaje ike ono t'oo re ire l'ẹhu iphe bụ onye o yeru iya l'ẹhu. ⁷ Nchileke shi l'eka onyemonye obule l'ẹhu l'ẹhu ekoshi ẹge ike Ume-dụ-Nsọ erebe irè t'ọ buru iphe a-baru onyemonye obule uru. ⁸ Onye lanu bẹ Ume-dụ-Nsọ ono eyeje ike l'ẹhu; k'ophu okfuje okfu, ekoshi lẹ Nchileke nuru iya mmamiphe. Yo ye onye ọdo ike l'ẹhu; k'ophu okfuje okfu, ekoshi l'ọ maru Nchileke ogbodo amaru. Yọ bukwaru-a Ume-dụ-Nsọ lanu ono. ⁹ Yọ bya eye onye ọdo ike l'ẹhu; ike k'okweta kẹ Nchileke; gude iya l'eme iphe dugbaa biribiri. Yọ bukwarua Ume-dụ-Nsọ lanu ono. B'ọ bya eye onye ophu ike l'ẹhu k'omeje onye iphe-ememe eme t'ọ korohu; bukpelekwaphu Ume-dụ-Nsọ lanu ono. ¹⁰ B'ọ bya eye onye ọdo ike l'ẹhu kẹ omeje iphe-ophulenyaa; bya eye onye ọdo ike l'ẹhu k'okfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru; bya eye onye ọdo ike l'ẹhu k'okokahuje iphe shi l'eka Ume-dụ-Nsọ; mẹ ophu, ẹ-te shidu l'eka iya. B'ọ bya eye onye ọdo ike l'ẹhu k'oghaje okfu-alị iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; bya eye onye ọdo ike l'ẹhu k'okoje iphe, iphe eekfu l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ono koshiru bụ. ¹¹ Yọ bukwarua Ume-dụ-Nsọ lanu tuko anukota iphemiphe obule ono. Oomejeru onyemonye obule iphe-oma, dụ iche iche ẹge ọ turu obu iya ama l'oo-me iya.

*Ugwèhu lanu yele iphe
motagbaaru iya nu*

¹² Lẹ chọchi kẹ Kuráyisutu dukwa l'ọ bụ ugwehu lanu. Ugwehu madzu emokashijekwa ibe-ẹhu igweligwe. A makwaru-a l'o mokashiru ibe-ẹhu igweligwe l'oswiya; obu l'ọ bulekwa ugwehu lanu ege o bụ iya. ¹³ Ayi l'ayi ha: ?m'i bụ onye Ju; ?m'i bụdu onye Ju; ?m'i bụ ohu; ?m'i bụ amadu; Ume-du-Nso tukokwaphu ayi tugbabe; ayi aburu ugwehu lanu teke ayi meru baputizimu; tuko gbaru mgba lẹ Ume-du-Nso ono, bụ iya bẹ eyeje ayi ike l'ẹhu ono.

¹⁴ L'ugwehu l'onwiya ta kpukokwa ophu. O mokashikwaru ibe-ẹhu l'igweligwe. ¹⁵ O -buru l'okpa a-su: lẹ keshinu ya ta bụdu ẹka bẹ ya ta bukwa iphe motaru l'ugwehu; ?bụ ono kposhiru iya oburu iphe motaru l'ugwehu too? ¹⁶ Nchi -su: lẹ keshinu ya ta bụdu ẹnya bẹ ya ta bukwa iphe motaru l'ugwehu; ?bụ ono kposhiru iya oburu iphe motaru l'ugwehu too? ¹⁷ Ndege ugwehu l'ophu tuko buru ẹnya lanu; ?bụ ngunu b'a ge egudeje anu iphe? Ndege o buru l'ugwehu l'ophu tuko buru nchi lanu; ?bụ awe b'a ge egudeje anu nshishi iphe? ¹⁸ Obenu l'ẹge o meru bụ lẹ Nchileke meru ugwehu madzu bya emokashia ya ibe-ẹhu ibe-ẹhu ege du iya mma. ¹⁹ Ndege iphemiphe obule ono tuko kpukokota ophu; mẹ ugwehu ta ga nokwa. ²⁰ Obenu lẹ nta-a; b'o mokashiru ibe-ẹhu igweligwe. Yọ tukokwa-a buru ugwehu lanu.

²¹ Oo ya bụ l'ẹ to nwekwa teke ẹnya e-gbe gbeshi su ẹka: ?I garu iya lẹ ngunu? Ophu to nwekwa teke ishi e-gbe gbeshi su okpa: ?I garu iya lẹ ngunu? ²² Ege o du bụ l'o gbe bukwaru nu ibe-ẹhu ayi ibyiya onanu, gbaru l'ọ bụ iya bẹ ẹnya iya katsua alala ono; bẹ gbe yihukwaru-a l'iphe aga mkpa. ²³ Ibe-ẹhu ayi ibyiya onanu, ayi riru l'ẹ to gbadu kẹ okwabe ugvu ono; bẹ ayi akwaje ngwa; akwabe iya ugvu, du iche. Ibyiya ono, ayi akwachi akwachi ono; bẹ ayi gbe akajenu oleta ẹnya; ²⁴ mbu letakpoo ya egbe ẹnya ophu mkpa iya ta duduru ibyiya odo. Obenu lẹ Nchileke wolerua ẹhu madzu dzekfua nanu ege ono; bya eworu ugvu, ha nshinu kwabe ibe-ẹhu ibyiya onanu, ẹ-ta akwabedu ugvu ohuma ono. ²⁵ O kwanu iya bụ k'ophu ibe-ẹhu ye ibe-ẹhu ibe iya te ejedu okpa ẹnya; gbahaa t'ephe tukoje leta ibe ephe ẹnya. ²⁶ Teke iphe-ẹhuka byakfutaru ibe-ẹhu lanu; yọ byakfutakwaphu iphe bụ ẹhu phuu. Teke bụ l'a kwaberu ibe-ẹhu lanu ugvu; ẹhu l'ọ ha etegbaru eswa iya.

²⁷ O kwa unube chọchi bụ ugwehu Kuráyisutu; onyemonye obule l'ẹhu l'ẹhu aburu ibe-ẹhu, motaru iya nu. ²⁸ Nchileke abya ekoshi onyemonye obule iphe oo-nodu eme. O vuru ọzo fota ndu ophu bụ ndu ishi-ozu; bya afota ndu ophu; ephe aburu ndu ekfuchiru iya nu. Yo gbeshi odo; bya afota ndu k'eto; ephe aburu ndu a-nodu ezi iphe; b'ọ bya afotakwaphu ndu ophu, o yeru ike l'ẹhu t'ephe meje ndu iphe eme t'ephe korohu; bya afota ndu a-nodu eyeje ẹka; bya afota ndu a-nodu akpo-zijeru chọchi ọzo; mẹ ndu a-ghaje okfu-alị ephe; kfulahaa l'okfu, Ume-du-Nso ekoshi ephe. ²⁹ E to bukwa chọchi l'ophu bukota ndu ishi-ozu; ophu ephe 'abukotakwa ndu nkfuchiru Nchileke; m'ọ bụ ndu ezi iphe. E to bukwa oha nwekotaru ike k'ome iphe-ophulenyaa. ³⁰ Ophu 'o bukwa oha bẹ Nchileke yeeberu ike l'ẹhu k'ome onye iphe eme t'ọ korohu; to bụ oha aghaebeje okfu-alị ephe; kfulahaa l'okfu, Ume-du-Nso koshiru ephe; to bụ oha aduje ike oko iphe iphe eekfu l'okfu, Ume-du-Nso ono koshiru. ³¹ T'onyenonu yeru ẹhu l'ose ege ya e-me meje iphe ono ophu ka oga mkpa.

Obenu lẹ nta-a; bẹ mu e-koshi unu ọzo ophu bụ iya kakota.

13

N-yemobu

¹ Ẹ to nwekwa mẹ mu aghajẹ okfu-alì mu; gude iphe bụ okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshije madzụ l'ekfu okfu; mbụ gudetsua gude okfu ụnwu ojozi-imigwe l'ekfu; n-yemobu -rùhu mu l'èhu bẹ mu azujilekwaa l'ọ bu mkpọkpo nggogo m'ọ bụkwanu eze mgbìrigba, azụ yogoroyogoro. ² Ẹ to nwekwa mẹ Ume Nchileke yetsuaru mu ike l'èhu tẹ mu kfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru; mbụ; mu abya amaru Nchileke ọkpobe amaru; bya amakọtakpooru iphemiphe ọbule, o shi domia edomi; bya akwatakpo kweta kẹ Nchileke ono kweshia ya ike; k'ọphu bụ: mu -sụ ugwu t'ọ fọta l'èke, ọ nọ je anọdu l'èke ọdo; yọ fọta; mu -kwetakotakpokwaa kẹ Nchileke ẹge ono; mu te yeru madzụ ibe mu obu b'ẹ to nwekwa iphe mu bụ. ³ Ẹ to nwekwa mẹ mu wotakotaru iphe mu nweru enweru l'ọ ha mee iphe-oma; bya ekwetakpokwaa kwe woru onwomu nù t'a kpọo ọku; mu te yeru madzụ ibe mu obu; ẹ tọ dukwa uru, mu ritaru iya.

⁴ N-yemobu emeje madzụ t'ọ ta nshi l'iphemiphe ọbule, dagbaru yẹle onye ono, o yeru obu ono. Yọ bụru oyeru ndu ọdo obu emeje madzụ t'ọ nweru obu-oma. Ọ bụ n-yemobu emeje tẹ madzụ be ejiru onye o yeru obu ijimanya. Onye yeru ndu ọdo obu te ekudu onwiya ekuku; too tu onwiya oke ẹpha. ⁵ Oyeru ndu ọdo obu emeje tẹ madzụ be eme iphe ẹ-ta dudu mma l'anya. Yọ bụkwaru iya phụ emeje madzụ t'ẹ b'ọ bụ onye-ònwà. Onye yeru ndu ọdo obu ta makwa k'obu-ọku; tọ ma k'odo iphe l'ọkpoma. ⁶ Onye yeru madzụ ibe iya obu te etejekwa ẹswa l'iphe ẹ-te vudodu nhamunha. Ọ bụchia iphe vudo nhamunha b'ọ teje ẹswa iya. ⁷ Onye yeru madzụ obu ta aswijedu ụswi l'iphe bụ iphe onye ono meru iya. Yọ bụru oyeru ndu ọdo obu emeje tẹ madzụ kweta lẹ k'oma l'iphe bụ iphe byaru nù. Oyeru madzụ obu emejekwaphu tẹ madzụ le ẹnya lẹ k'oma l'iphemiphe ọbule. Oyeru madzụ obu emejekwaphu madzụ t'ọ vudoshia ike l'iphe bụ ẹge iphe ọbu dukpo.

⁸ N-yemobu a-nọdukwa gbururu jeye. Ike k'okfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru e-mekochaa gvụ. Ẹge ono bẹ k'ọgha okfu-alì madzụ; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi e-mekochaa gvụ. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ọmaru Nchileke ọkpobe amaru a-gvụkwaphu. ⁹ Amama, ayi maru Nchileke nta-a peheru. Ekfuchita, ayi ekfuchitaru iya nta-a epehu. ¹⁰ Obenu lẹ teke iphe ọphu dzuru oke byaru; bẹ ndu ọphu pehuru epehu ta anọhedu.

¹¹ Teke mu shi bụru nwata bẹ mu shi ekfuje l'ọ bụ ụnwegirima; shi nweru egomunggo ụnwegirima; shi arije ọriri ụnwegirima. Mu abya aburu onye bụ ọgurennya; tuko umere ẹgirima gwọbe. ¹² Lẹ nta-a bẹ ayi gudekwa onyo aphụ iphe ono l'ọ ha inyoki-inyoki. O -rua teke ono bẹ ayi lẹ Kuráyisutu a-phụgba onwayi ifu l'ifu. Nta-a bẹ mu maru iphemiphe ọbule ẹka lanụ ẹka lanụ. O -rua teke ono bẹ mu a-makotaru iphemiphe ọbule ọkpobe amama; ẹge Nchileke makotaru mbèdua nta-a.

¹³ Ọo ya bụ l'ụzo iphe ẹto, a-nọdu nù bụ: ekwekwe; ole-ẹnya-iphe; mẹ n-yemobu. Iphe ono ẹphe ẹto te nwedu l'ọ gvụ. Ọ bụ l'ọphu katsukpo nù bụ n-yemobu.

14

*Oyefua onu l'iphe-oma,
shi l'ẹka Ume-dụ-Nsọ*

¹ Ọo ya meru iphe mu ekfuru unu; sù: T'unu keshia ẹhu yeru madzù ibe unu obu. Ọlobu; t'iphe-oma ono, dù iche l'iche, shigbaa l'ẹka Ume-dù-Nsọ ono gushijekwa unu ike. Ketekete k'iphe-oma k'okfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru. ² L'onye gharu okfu-alì iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dù-Nsọ ekoshi iya ta bukwa madzù bẹ ookfu anù; ọ kwa Nchileke bẹ ookfu anù. Ẹ to nwekwa onye ọdo, ookfu anù; keshinu ẹ to nwedu onye maru iphe ookfu. O gude Ume Nchileke ekfu iphe Nchileke shi domia edomi. ³ Obenu l'onye ekfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru bẹ bụ madzù bẹ ookfu anù. O shi ẹge ono emeli onyemonye ọbule emeli; l'eyeshiru ẹphe ọku: t'obu shihu ẹphe ike; l'adukwaphu ẹphe ike. ⁴ Onye gharu okfu-alì iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dù-Nsọ ekoshi iya bukwa onwiya bẹ oomeli. Obenu l'onye ọphu ekfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru iya bẹ bụ chọchi bẹ oomeli emeli.

⁵ Iphe gẹga dù mu mma bụ t'iphe bụ l'unu ha ghajẹ okfu-alì unu; kfulahaa l'okfu, Ume-dù-Nsọ ekoshi unu. Obenu l'ọ ga ka mu rù mma l'unu ekfuchiru Nchileke. L'onye ekfuchiru Nchileke kapyabekwa onye gharu okfu-alì iya; kfulahaa okfu, Ume-dù-Nsọ ekoshi iya; gbahakwa l'ọ nweru onye nọ l'ẹke ono, dùru ike ọko iphe ookfu, bukwanu k'ọphu okfu ono a-bùru iphe emeli chọchi emeli. ⁶ Ụnwunna mu; mu -byakfuta unu bya aghaa okfu-alì mu; kfulahaa l'okfu, Ume-dù-Nsọ ekoshi mu; ? nanu uru, unu e-rita iya? Unu ta anukwa iya; gbahakwa lẹ mu byaru bya ekoshibebe unu iphe ọphungu, shi l'ẹka Nchileke; ọdo bụ lẹ mu byaru bya ezilahaa unu ọmaru Nchileke ọgbodo amaru; m'ọ bukwanu lẹ mu byaru bya ekfulahaaru unu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru mu; m'ọ bụ lẹ mu bya awata ozi unu iphe Nchileke kfuru.

⁷ Unu lewaru iphe dù l'ọ bụ opu; m'ọ bụ ogumogu, ẹ ta bụdu madzù. Unu marua l'ẹ to nwedu onye ama iphe ookfu; gufu l'ọ dafutaru ọda ọhuma. ⁸ Teke bụ l'onye egbuje ọpyoku ọgu te egbufudu iya ẹge eegbuje iya t'a maru l'ọgu abya; ?bù onye a-kwakọbe kẹ ọgu? ⁹ Ọo ya bụ l'ọ bụ ẹge ono b'ọ dukwaphu l'ẹhu unu. Teke bụ l'unu gharu okfu-alì unu; kfulahaa l'okfu, Ume-dù-Nsọ ekoshi unu; mbù; unu ekfu okfu, ẹ-ta kfubedu dofu madzù ẹnya; ?nanù ẹge madzù e-shihunu maru iphe eekfu? ?Unu ta madu l'okfu, unu ekfu a-tùko bùru ọgba egbe eye l'ẹgbudu? ¹⁰ Ẹ ta atukwa iya ẹgo l'okfu-alì, dughbaa iche iche jiru lẹ mgboko-a. Obenu l'ẹ to nwedu m'ọo nanù, te edojedu ndu ekfu iya nù ẹnya. ¹¹ Ọ -bùru lẹ mu ta anudu okfu-alì ọbu; bünü iya bụ lẹ mu bụ ọha-ntsù l'ẹnya onye ekfu iya nù; onye ekfu iya nù abùru mbèdua ọha-ntsù. ¹² Ẹge ono b'ọ dù l'ẹhu unu: Keshinu iphe-oma, shi l'ẹka Ume-dù-Nsọ agushi unu ike; unu keshia ẹhu t'ọ ha unu nshinu l'ẹhu; k'ọphu ọo-bukwanuru iphe-oma, a-kfubeje ọswa emeli chọchi emeli.

¹³ Ọo ya bụ; t'onye aghajẹ okfu-alì iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dù-Nsọ ekoshi iya; kfujekwaruphu nù Nchileke t'ọ nù iya ike, oo-gudeje kọo ya; t'a maru iphe ookfu. ¹⁴ Lẹ teke mu gharu okfu-alì mu; gude okfu, Ume-dù-Nsọ ekoshi mu; ekfu anù Nchileke bẹ bukwa obu mu ekfu anù Nchileke; egomunggo mu ta yikwa iya. ¹⁵ ?Bukwanu ngunu ọdo gharu mu l'ememe? Iphe mu e-me bụ lẹ mu e-gude Ume Nchileke, bu mu l'obu; bya egudekwaphu egomunggo mu ekfu anù Nchileke. Mu e-gude Ume Nchileke, bu mu l'obu; bya egudekwaphu egomunggo mu; agù egvu anù Nchileke. ¹⁶ Ọ -bùru l'i gude Ume-dù-Nsọ, bu ngu l'obu ekele Nchileke ekele; ?nanuhunu ẹge onye ọdo, nọ l'ẹke ono, ẹ-ta madu okfu, i gude ekele Nchileke ekele e-me kwee: "Ono kwa ẹge ọ dù;" m'ọ -madù iphe

iikfu? ¹⁷ Onye onanu b'è too melikwa emeli; m'o -ruhuru; ekele, iikele Nchileke atsokpoo oswi kẹ rengerenge.

¹⁸ Mu ekele Nchileke ekele lẹ mbedua l'onwomu kakota unu oghaje okfu-alị mu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi mu. ¹⁹ Obenu l'o be kẹ tẹ mu nọdu l'ẹke chọchi dzukoberu; ghaa okfu-alị mu; gude okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi; kfuá unukurunu okfu; mu ahatachia ogude egomunggo mu kfuá nwakpuru okfu ise, nweru ishi; k'ophu mu e-gudekwanu iya zia ndu ọdo iphe. ²⁰ Unwunna mu; unu ba ariekwa ọriri l'ọ bụ unwegirima nshii. A -bya lẹ kẹ ome ẹjo iphe; unu dükwá l'ọ bụ nwaswa. Teke e ruru l'egomunggo; unu enweru egomunggo ndu bụ ọgurennya. ²¹ L'e dekwaru l'ekwo ekemu Nchileke; lẹ Nnajiufu, bụ Nchileke sụru:

“Ya e-gude okfu-alị ọdo;

gude okfu ndu ọha-ntsụ;

kfuru yeru ndu-wa.

Ọlobu; ?ẹphe gbe angaru iya nchi.”

Ono iphe Nnajiufu ekfu ndono.

²² Ọo ya bụ l'ogha okfu-alị onye; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi bụ iphe e meru t'ọ bụru iphe a-dụ ndu te kwedu kẹ Kuráýisutu l'ọ bụ iphe-ọhubama; ẹ tọ bụkwa kẹ ndu kẹ Kuráýisutu. L'okfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru ta bụkwa kẹ ndu te kwetadu kẹ Kuráýisutu; ọ bụkwa kẹ ndu kwetaru nụ.

²³ Ọo ya bụ; teke bụ lẹ chọchi mkpurophu dzukoberu; onyemonye ọbule atuko ghaa okfu-alị iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi; a nọnyaa; onye shi eshishi abatashia; m'ọ bụ onye te kwedu kẹ Kuráýisutu abyakfuta unu; ?ndu ono ta asuleduphu l'ọo ọgvu eme unu? ²⁴ Obenu; ọ -bụru l'onyemonye ọbule ekfuchiru Nchileke; onye ẹ-te kwedu kẹ Kuráýisutu; m'ọ bụ onye ọdo, shi eshishi bata; ?tị madu l'iphe ono, eekfushi ono a-awahụ iya obu; yọ kpọ-phu egomunggo azụ; bya amaru lẹ ya bụ ẹjo madzụ.

²⁵ Iphe ono, ọonu ono atuko iphe, ọ rịru l'egomunggo vọ-lishia avọ-lishi. Yọ bụru pẹ l'alị; wata ọbaru Nchileke ẹja; watakwaphu okfu; sụ: “Ọ bụ oswi-okfu l'unu lẹ Nchileke nọ phụ l'ẹka-o!”

Iphe eeme ememe lẹ Chọchi

²⁶ Unwunna mu; ?ọ dụ unu l'ọ bụ ngunu bẹ mu ekfu ono? Iphe mu ekfu bụ: teke unubẹ chọchi dzukobejeru; onye egude Egvu-oma; onye egude okfu Nchileke l'ezi iphe; onye ekoshi unu iphe ọphungu, shi l'ẹka Nchileke; onye aghaa okfu-alị iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; ọdo bụ; onye akọ iphe okfu ono bụ. T'onye, emekpo iphe oome mee ya t'ọ bụru iphe ee-gude melia unu emeli. ²⁷ Ọ -bụru l'o nweru ndu agha okfu-alị ẹphe; ekfu l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi; t'ọ bụru-a nwumadzu ẹbo m'ọ bụ ẹto nwenkinyi. Ọlobu; t'ẹphe hajekwa iya ahaha: onye -kfutsuje; onye ekfua; onye lanụ l'ime unu akọo iphe okfu ono bụ. ²⁸ Ọ -bụru l'ẹ to nwedu onye nọ l'ẹke ono, a-kọ-ghe iphe okfu ono bụ; t'ẹphe tükokwa dobe ọnu ndo; tẹ onyenonu kfujelephu nụ onwiya; kfukwaphu nụ Nchileke. ²⁹ Tẹ ndu ekfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru dujekwa ẹbo; m'ọ bụ ẹto; ndu ọphu eleghee iphe ẹphe kfuru ẹnya eleghe. ³⁰ Teke ọ bụkwanu l'onye ọdo, nọ lẹ ndzuko l'ẹke ono bẹ Ume-dụ-Nsọ koshiru iphe shi iya l'uche; tẹ onye k'odungu phụ, shi ekfu okfu phụ dakwaa ashị. ³¹ Ọ dükwa mma t'unu l'unu ha kfuchijeru Nchileke. Ole t'a ahajẹ iya ahaha; k'ophu onyemonye ọbule e-shi iya mụta iphe; e shi iya yeshiru onyemonye ọbule oku t'obu shihu iya ike. ³² Onye Ume-dụ-Nsọ nuru iphe-oma k'okfuje okfu, ekoshi ozi,

Nchileke ziru adujekwaa ike kpade onwiya teke ookfu iya. ³³ Lẹ Nchileke ta bukwa Nchileke mkpaka. O kwa Nchileke ẹhu-agu.

³⁴ A bya l'ẹke unwanyi nọ; unu meje ẹge iphe bu chọchi ọdo, bu chọchi Nchileke emeje, bu iya bu t'unwanyi dajekwaa kfunu me chọchi -dzukobe. Unwanyi b'ẹ te kwekwa t'ẹphe yejee onu l'okfu l'ẹke chọchi dzuru. T'ẹphe gbe wozitajechia onwẹphe alì; kẹ l'ọ bu ẹge ẹkwo okfu Nchileke kfuru iya ndono. ³⁵ O -buru l'o nweru iphe du ẹphe kẹ t'ẹphe kpata ishi iya; teke ẹphe ruru ufu; ẹphe akpata iya nji ẹphe. L'ọ kwa iphe-iphere t'unwanyi vudoje l'ẹke chọchi dzuru edzudzu; kfu okfu.

³⁶ Mbù; ?unu tubesu l'ọo l'ẹka unu bẹ okfu Nchileke shi tọo? ?T'unu arì l'ọo unu beberu nu-sweru okfu Nchileke tọo? ³⁷ Onye arì lẹ ya bu onye nkfuchiru Nchileke; m'ọ bu lẹ ya nataru iphe-oma, shi l'ẹka Ume Nchileke; t'o doo onye ono ẹnya l'iphe-a l'ọ ha, mu deru nu unu-wa bu ekemu, shi l'ẹka Nchileke. ³⁸ Onye ẹ-ta agubedu iphe-a l'ọ ha iphe; t'ẹ ba agubekwaphu onye obu iphe.

³⁹ Oo ya bu; ununna mu; t'ọ gujekwa unu ẹgu okfuchiru Nchileke; ophu unu 'akposhikwa ogha okfu-alì onye; kfulahaa l'okfu, Ume-du-Nso ekoshi. ⁴⁰ Ẹge ọ du bulephu t'e meje iphemiphe obule ẹge ọ gbaru; me l'oruberu iya.

15

Oshi l'onwu teta kẹ Kuráýisutu

¹ Ununna ayi; nta-a bẹ mu eme tẹ mu nyatafuaru unu kẹ ozi-oma ono, mu zihawaru unu ono. Ozi-oma ono bẹ unu nataru. Yọ buru iya meru iphe unu vudoshi ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu. ² O kwa ozi-oma ono, mu ziru unu ono; bẹ Kuráýisutu gude dzofuta unu; mbukwa me unu -gudeshia ya ike ẹge mu ziru iya unu; gufukwa l'ekwekwe unu, kweru bẹ bu ekwekwe mmakanu.

³ Iphe ono, katsua mkpa, e yeru mu l'ẹka, mu ziru unu ono; bukwaruphu iphe e dehawaru l'ekwo okfu Nchileke l'ọo ẹge ọ du ndono; bu lẹ Kuráýisutu nwuhuru l'okfu iphe du ẹji, ayi meshiru. ⁴ L'ọ nwuhutsuaru; e lia ya. Yọ nọ abalì labù; yo be k'eto ya; Nchileke ekulia ya. Yọ bukpelekwaruphu ẹge e dehawaru iya l'ekwo okfu Nchileke. ⁵ L'o woru onwiya koshi Pyita; Pyita egude ẹnya iya phu iya. E metsua; yo woru onwiya koshi ndu ishi-ozì iri l'ẹbo ono; ẹphebedua egudekwaphu ẹnya ẹphe phu iya. ⁶ E metsua; yo wokwaruphu onwiya koshi ununna ayi; ndu ghataru unu madzù l'ukporo ugbo ise; l'ugbo lanu; ẹphe egudekota ẹnya ẹphe phu iya. O nwekwaru ndu ophu haru nwuhuwa nu lẹ ndu ono. O bu lẹ ndu ophu nokwadua ndzù nta-a kakwa l'igwe. ⁷ E metsua; yọ bya eworu onwiya koshi Jémusu; b'ọ bya eworu onwiya koshi ndu ophunanu, bukwapu ndu ishi-ozì ono l'ẹphe ha.

⁸ Yo be l'ikperazu iya; yọ bya eworu onwiya koshi mu; mu egude ẹnya mu phu iya. Mbẹdua bẹ unu marua l'onye ishi-ozì nke mu b'a tsuru mu atsutsu. Yo gbe du l'ọ bu owaa, aasuje lẹ nwata b'a muru l'ẹ b'ọ ka akaka.

⁹ Iphe obu bu l'ọ bu mbẹdua bẹ ẹnya mu katsua alala l'iphe bu ndu ishi-ozì Jisosu l'ẹphe ha; mbù lẹ mu ta agbakpoduanu kẹ tẹ eeku mu onye yi lẹ ndu ishi-ozì Jisosu. Ishi iya aburu lẹ mu shi akpa chọchi kẹ Nchileke ẹhu.

¹⁰ Obenu lẹ Nchileke gude eze-iphe-oma nk'ia; mee mu; mu aburu onye mu bu ntanu. Ẹ tọ bukwa l'eze-iphe-oma ono, Nchileke meru mu ono bu iphe ẹ-te vudu ire. Mu gbekwa bya akakota ndu ishi-ozì ndu ophu l'ẹphe ha ojeshi ozi ike. A makwaru-a l'ẹ tọ bọdu mbẹdua eme iya l'onwomu; l'ọ

bụ ike kẹ Nchileke l'ere mu ire l'ẹhu. ¹¹ Ọo ya bụ; ?m'ọ bụ mu ziru unu ozi ono; ?m'ọ bụ ẹphebedua; ọ kwa iphe lanụ bẹ ayi tuko ezi; bya aburu iphe lanụ ono bẹ unu kweru.

Oshi l'ọnwu teta nk'ayi

¹² Keshinu ozi ono, ayi ezi ono bụ lẹ Nchileke mewaru Kuráýisutu; yo shi l'ọnwu teta ndu ndzụ; ?nanuhunu ẹge e meru; unu ahara sụ lẹ Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe shi l'ọnwu teta ndu ndzụ ọdo? ¹³ Ọ -buru l'ọ bụ oswi-okfu lẹ Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe teta ndu ndzụ ọdo; ọo ya bụ lẹ Nchileke te medu Kuráýisutu t'ọ shi l'ọnwu teta ndu ndzụ. ¹⁴ Ọ -bukwanuru lẹ Nchileke te medu Kuráýisutu t'ọ shi l'ọnwu teta ndu ndzụ; ọo ya bụ l'iphe ono, ayi pata ezi ono bẹ bụ iphe mmakanụ. Ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu abukwaruphu iphe mmakanụ. ¹⁵ Ẹ tọ bụlekwa iphe mmakanụ kpu. Ookoshikwaphu l'ayi ágbà Nchileke ire; keshinu ayi ekfu lẹ Nchileke meru Kuráýisutu; yo shi l'ọnwu teta ndu ndzụ. E -metsunua; ọphu Nchileke emehedu ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe shi l'ọnwu teta ndu ndzụ l'oswiya; ọo ya bụ l'ayi adzụ ẹjo-ire. ¹⁶ Lẹ teke ọ bụ lẹ Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe shi l'ọnwu teta ndu ndzụ; ọ bunu iya bụ lẹ Nchileke te mekwaphu Kuráýisutu t'ọ shi l'ọnwu teta ndu ndzụ. ¹⁷ Teke ọ bukwanu lẹ Nchileke te medu Kuráýisutu t'ọ shi l'ọnwu teta ndu ndzụ ọdo; ọo ya bụ l'ekweta, unu kwetaru kẹ Kuráýisutu bụ iphe ìphòró; iphe dọ ẹji, unu megbaaru anodukwada unu l'ẹhu ẹge ọ nọ iya unu. ¹⁸ Ọo ya bụ lẹ ndu ono, ẹphe lẹ Kuráýisutu tugbaberu buru nanụ bẹ ẹphe nwuhuderu ono bẹ lawaru l'iyi. ¹⁹ Teke bụ l'ọ bụ lẹ ndzụ ọwaa, ayi nọ nta-wa nkinyi iya bụ ẹke ayi elebebe ẹnya iphe Kuráýisutu e-meru ayi; ọo ya bụ l'ayi bụ ndu, gbaru kẹ t'a katsuaru ayi okuru nshọ lẹ mgboko-a.

²⁰ Obenu l'ẹ tọ dudu ẹge ono. Iphe bụ ire-lanụ bụ lẹ Nchileke meru Kuráýisutu; yo shi l'ọnwu teta ndu ndzụ. Yọ buru iya bụ onye ọdungu, Nchileke meru; yo shi l'ọnwu teta ndu ndzụ; gude iya ekoshi ayi l'ọo oswi-okfu lẹ ya e-mekochaa mee tẹ ndu nwuhuru anwuhu teta ndu ndzụ. ²¹ Ọ kwa ẹge ono, ọnwu shi l'ẹka nwoke lanụ bya abarahụ ono bukwapu ẹge ono bẹ oteta l'ọnwu nweru ndzụ ọphungu shikwapu l'ẹka nwoke lanụ. ²² L'ọ kwa ẹge madzụ kpamukpamu anwuhuje; okfu l'ẹphe shi l'ẹhu Ádamu; bukwapu ẹge ono bẹ iphe bụ ndu ẹphe lẹ Kuráýisutu tugbaberu buru nanụ e-teta nweru ndzụ ọphungu. ²³ Obenu l'oniyemonye ọbule bẹ Nchileke e-me t'ọ teta ndu ndzụ m'ọ -rubele iya phụ; Kuráýisutu, bụ iya bụ onye ọdungu-wa bẹ bụ ivuzọ; ndu bụ ndu nk'iya etsota iya teke ọo-bya. ²⁴ E -metsua; yo rua teke ikperazụ, bụ teke Kuráýisutu e-woru ike, o gude buru eze; ye Nchileke, bụ Nna l'ẹka; teke ono bẹ oo-me tẹ ike iphe bụ ọ-chi-ọha; mẹ ọ-nọ-l'oke-ọkwa; mẹ ike o-gude-ike phẹ l'ẹphe ha dakota. ²⁵ Okfu lẹ Kuráýisutu bífutaje eze, achi mgboko-a gbururu jeye teke ọo-dzopyabe iphe bụ ndu ọhogu iya l'ọkpa. ²⁶ Ọhogu k'ikperazụ, oo-mebyi ìrè iya bụ anwuhu. ²⁷ L'e dekwaru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: “Lẹ Nchileke mewaru t'ọ dzopyabe iphemiphe ọbule l'ọkpa.” Ọphu doru ẹnya aburu lẹ Nchileke gufuru onwiya l'iphemiphe ọbule ono, o meru tẹ Kuráýisutu dzopyabe l'ọkpa ono. ²⁸ Ọ bụ teke Nwa kẹ Nchileke bụlephu ishi iphemiphe ọbule bẹ oo-woru onwiya ye l'ẹka Nchileke ono, meru t'ọ buru ishi iphemiphe ọbule ono; k'ọphu Nchileke a-buru mkpakọ ishi iphemiphe ọbule.

²⁹ Ọdumeka; mu asụ: ?ee-mekwanu ndu ono imagha; bụ iya bụ ndu e meru baputizimu l'okfu ẹhu ndu nwuhuru anwuhu? ?Bụ ngunu bẹ ẹphe ele ẹnya iya? Ọ -buru l'ọ bụ oswi-okfu mbụ iphe eekfu lẹ Nchileke

te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe teta ndu ndzu; ?bu ke ngunu b'e gudekwanu eme baputizimu l'okfu ndu ono? ³⁰ ?Bu ngunu meru iphe ayi anoduje alo ishi ayi alo tekenteke? ³¹ Unwunna mu; o kwa ekuku, mu egudeje unu eku onwomu ke atugbabe, ayi l'unu tugbaberu le Kuráyisutu; meru iphe mu ekfu iphe-a; su le mu ebegejekwaru anwuhu ebegeru l'onu mboku-mboku. ³² ?Bu ngunu bu uru, mu ritakpooru iya? E-kfudekpoo ya l'o bu iphe meru l'ehu madzu be mu suru: ?bu ngunu bu uru, mu ritakpooru iya; ege mu l'anwuhu luru ogo le Éfesosu l'o bu onye ye l'anu-egu-egbudu luru ogo-a? ?Nanu uru iya m'o -buru le Nchileke t'emekochadua mee ndu nwuhuru anwuhu t'ephe teta ndu ndzu odo? O bu iya bu t'o laa l'iphe aanmaje l'etu; su: "T'ayi watawaru ori; l'angu ege du ayi mma; teke o beru echile; ayi anwushihuwaru."

³³ Unu be ekwekwa t'e duswee unu uzo. A sukwaru l'ejo oyi emebyije umere oma. ³⁴ Ophu te ifu doo unu edodo; t'unu haa ome ejo iphe. Mu ekfukwa owaa te mu kfuru iphere ye unu l'ifu: L'o nwekwaru l'unu ha ndu ophu e-ta makpoduanu Nchileke le phuu.

Ehu ophu ee-gude shi l'onwu teta

³⁵ O nweru onye a-nonyaa nu; yo ji: ?Nanukpoo ege Nchileke e-shi mee te ndu nwuhuru anwuhu teta ndu ndzu? ?Bu egbe ugwehu, du idagha be onye obu e-gude lufuta? ³⁶ Nggube adukputa! ?Ti madu l'iphe i koru l'ali t'erutajedu odo; m'o budu l'o vuoduru uzo rehu ewa. ³⁷ Unu lewaru oshi-omi. E to kwa ege odo teke o vufutaru; bu ege oduje; ayi akua ya. Iphe ayi akuje bukwa akpuru iya; mbu; du l'o bu akpuru akpe; m'o bu akpuru iphe odo, dugbaa iche l'iche. ³⁸ Obenu le Nchileke egudeje aka iya meru ugbugba nu iya ege dulephu yebe Nchileke mma l'obu. Onuje akpuru iphemiphe obule ugbugba, gbaru iya nu.

³⁹ L'unu maru l'anu-ehu iphemiphe obule ta bubedu iphe lanu. Madzu nweru akpehu nk'iya; anu enweru akpehu nk'iya; nwenu enweru akpehu nk'iya; ema enweru nk'iya.

⁴⁰ Iphe no l'imigwe nweru ugbugba nk'iya. Iphe no l'ali enweru ugbugba nk'iya. Obe biribiri ke ugbugba iphe no l'imigwe be du iche; biribiri k'ugbugba iphe ophu no l'ali adukwaphu iche. ⁴¹ Enyanwu nweru biribiri nk'iya iche; biribiri ke onwa adu iche; biribiri ke mkpo-kpodo adukwaphu iche. Biribiri ke mkpo-kpodo bu l'o nweru ophu akaje ibe iya ekeke.

⁴² O bu ege ono be oo-du teke Nchileke e-me ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta ndu ndzu. Ehu madzu du l'o bu akpuru iphe a kuru l'ali. O bu iphe e-rehu erehu. Obe teke Nchileke e-me ehu ono t'o shi l'onwu teta ndu ndzu ophungu be oo-buru iphe ta abyahedu bya erehu erehu odo. ⁴³ Ehu madzu, e liru elili be ike ta nohedu; temanu b'o dukwaphu oyi. Ophu Nchileke e-me t'o teta e-nweru agburu-ehu; bya aburu egiri iya, du biribiri. ⁴⁴ Teke e liru iya b'o bu iphe shi nweru ndzu k'unwu-eliphe. Teke Nchileke e-me t'o teta b'oo-buru iphe nweru ndzu, bu ke Ume Nchileke. O nweru ehu ophu nweru ndzu, bu k'unwu-eliphe. Obenu l'o nwekwaruphu ehu ophu nweru ndzu, bu ke Ume Nchileke. ⁴⁵ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Le Nchileke meru onye ivuzo, bu Adamu t'o buru madzu, no ndzu." Yo bya emee Adamu ke ikperazu-a, bu iya bu Kuráyisutu t'o buru Ume, anu ndzu. ⁴⁶ E to bukwa ugbugba, shi l'imigwe evujeru uzo. O kwa ugbugba k'eliphe evujeru uzo; ke imigwe etsota iya. ⁴⁷ Adamu ke mbu be Nchileke gude eja, shi l'ali mee. Adamu k'ebbo shikwanu l'imigwe.

48 Madzụ kpamukpamu nweru ẹhu, dị l'ọ bụ kẹ Ádamu ọphu e gude ẹja, shi l'alị mee. Obenu lẹ ndu bụ kẹ Ádamu ọphu shi l'imigwe e-nweru ẹhu, dị l'ọ bụ nk'iya, bụ iya bụ ẹhu ọphu shi l'imigwe. 49 Ọ bụlephu ẹge ayi yeru onye ono, Nchileke gude ẹja, shi l'alị mee ono; bụkwaphu ẹge ayi e-yeru onye ono, shi l'imigwe ono.

Teke Kuráiyisutu a-bya ọdo

50 Ụnwunna mu; iphe mu ekfu abya bụ: L'iphe nweru anụ-ẹhu mę mee ta abahụkwa l'ẹke Nchileke bụ eze. Ọphu iphe erehuje erehu ta anojekwa gbururu jeye.

51 Unu kpaa iphe lẹ nchị tẹ mu kọoru unu iphe Nchileke shi domia edomi: Ayi l'ayi ha t'anwushihukotakwa; a tuko ayi gbanweshikota. 52 Mbụ l'a bya ele ẹnya bẹ Nchileke gbanwekotawaru ayi; m'e -gbulephu ụpyoku ikperazu ono. E -gbulephu ụpyoku ono; bẹ Nchileke e-me ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe tetakota nọdu ndzụ ọdo; k'ọphu ẹphe ta abyahedu bya anwuhu anwuhu ọdo; yọ gbanwekotakwaphu ayibedua. 53 Iphe unu a-maru bụ l'ugwehu ọwaa, e-rehu erehu-wa chitafutajekwa ugwehu ọphungu, ẹ-te erehudu erehu yee onwiya l'ọ bụ uwe. Ugwehu ọwaa, a-nwuhu anwuhu-a chitafutajekwaphu ugwehu ọphu bụ 'anwuhu anwuhu yee onwiya l'ọ bụ uwe. 54 Teke ugwehu-wa, e-rehu erehu-wa chitaleruphu ugwehu ọphu ẹ-te erehudu erehu yee onwiya; ugwehu ọwaa, a-nwuhu anwuhu-wa achita ọphu ẹ-ta anwuhudu anwuhu yee onwiya. Ọ bụ teke ono bẹ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke e-re ẹge e deru iya. Ọ sụru:

“Lẹ Nchileke mekputawaru anwuhu;

lee ya.”*

55 “Nggube anwuhu;
?nanuhunu ike obu,
iigudeje eme madzụ
eriri obu?

Mbụ; ?nanuhunu irè ngu obu?”†

56 Iphe anwuhu gude eme ire bụ iphe dị ẹji; ike k'iphe dị ẹji eshikwanu l'ekemu. 57 Ọlobu; t'ayi kelekwa Nchileke ekele; yẹbedua, meru t'ayi shi l'ẹka Nnajiufu ayi, bụ Jisosu Kuráiyisutu emekota iphemiphe ọbule ono eriri.

58 Ụnwunna mu, mu yeru obu; unu vudokwa vudoshia ike; unu be kwekwa t'e mee unu t'unu tengaa etenga. T'ẹka unu kangojekwa l'ojeru Nnajiufu ozi, nyiberu anyibẹ tekenteke; keshinu unu maru l'akanya, unu gude ike kẹ Jisosu l'ese ta abudu unu nsegbu-akanya.

16

Okpoga, e gude eyeru ndu kẹ Kuráiyisutu ẹka

1 A bya lẹ kẹ okpoga ono, unu gude obu-oma unu anụ ndu kẹ Nchileke, bu lẹ Jerúsalemu ono. Iphe mu ekfu bụ t'unu meje iya ẹge ono, mu ziru chọchi, nọgbaa lẹ Galéshiya t'ẹphe meje ono. 2 Iphe bụ chọchi, sweru esweswe t'onyenonu wofutaje iphe l'ẹge ẹka ruru iya; kwakọbe iche; t'ẹ b'ọ bụ teke mu byaru; tẹmanu unu egbe nakọlahaa ya teke ono. 3 Teke mu byaleruphu; mu edee ẹkwo ye l'iphe ono, unu nuru ono woru nụ ndu, unu a-fọta t'ẹphe wolaa ya Jerúsalemu. 4 Teke ọ bụ l'ọ gbaru k'ọphu mu e-je; mu l'ẹphe ayiru jeshia.

Iphe Pọlu riru k'ememe

* 15:54 15:54 Azá 25:8. † 15:55 15:55 Hos 13:14.

⁵ Mu a-kpakfutakwaa unu teke mu shilephu Masedóniya; lẹ mu arikwa k'oshita ọzo ẹke ono. ⁶ O nweru ẹge ọo-dụ; mu l'unu anọtaru nshinu mę mu -byalẹphu. Ọdumeka; mu anọkpoonu oge winta; ẹge unu e-du mu ije; tẹ mu je iphe, bụ ẹke, mu eje. ⁷ Lẹ kẹ nta-a, mu eswe esweswe-wa b'ẹ tọ dukwa mu t'a sụ lẹ mu l'unu phuru. Mu ari lẹ mu -byalẹphu bẹ mu l'unu a-nọ nwọdu; m'ọ -bunuru uche-obu Nnajiufu.

⁸ Ọbe mu a-nọ lẹ Éfesosu gbururu jeye l'aji Péntikọsutu. ⁹ Lẹ Nchileke guhawaru mu ọzo ọhuma tẹ mu jee ozi, oye ẹka jeshia ya ike; e gudekwaru lẹ ndu eme t'ẹphe kpọshia mu iya akpọshi ha igwe.

Tímoti yele Apólosu

¹⁰ Teke Tímoti byaru; unu letakwa ẹnya mee ya t'ọ túsaru ẹhu l'ẹhu unu. L'unu marua l'oojeru Nnajiufu ozi ẹge mbedua eje. ¹¹ Ọo ya bụ t'unu be emekwa iya l'ọ bụ onye ẹ ta gubedu iphe. Teke ọ lataderu; unu edua ya ije t'ọ lata l'ẹhu-agu; lẹ mu elekwa ẹnya iya lẹ yele unwunna ayi ndu ọphunanu a-yi lata.

¹² Ọ buru kẹ Apólosu, bukwapu onye ono, ayi l'iya tukokwapu ejeru Nnajiufu ozi ono; mu kfushikwaru iya ẹya ike tẹ yele unwunna ayi ndu ọphunanu tuko yiru bya ajia unu; ọbe ẹ tọ dudu iya t'ọ bya nta-a. Obenu l'ọo-byakwaa teke ọzo dọ iya.

Okfu, Pọlu gude akpochi iya ishi

¹³ Unu kwabejekwa ẹnya; unu evudoshikwaa ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráyisutu; unu mejekwa iphe-nwoke l'iphe bụ iphe unu eme ememe; tẹ Nchileke mekwaa unu t'unu shihu ike; vudoshia ike. ¹⁴ Unu gudeje nyemobu me iphemiphe ọbule, unu eme ememe.

¹⁵ Unu maru l'ọ bụ Sutéfanasu yele ndibe iya bẹ bụ ndu e vutsukpoo ọzo kfubuta yeru Kuráyisutu lẹ Akáya; ẹphe afotawa onwẹphe dobe; sụ l'ẹphe a-nọdujelephu eyeru ndu kẹ Nchileke ẹka. ¹⁶ Iphe mu ekfuru unu bụ t'ọ buru egbe ndu ono bẹ unu e-meje iphe ẹphe kfuru. Ẹge ono bẹ unu e-meje k'iphe bụ kẹ ndu ẹphe l'ẹphe gba mgbá eje ozi; l'esekwapu akanya kẹ chọchi.

¹⁷ Ẹhu atso mu ẹna l'abyabya, Sutéfanasu yele Fochunétosu; mę Akáyikọsu byaru ẹke-a; kẹ l'abyabya, ẹphe byaru dọwa mu l'ọ bụ unubedua byaru. ¹⁸ Ẹphe mewaru t'ẹhu ka mu ogvuru egvuru; kakwapu unubedua ogvuru egvuru. Egbe ndu dọ ẹge ono bẹ a-dujekwaru unu lẹ nsọ.

¹⁹ Ndu chọchi Éshiya ajikwapu unu. Akwíla yele Pyirisíla; mę ndu chọchi, edzukobeje l'ulo ẹphe gudekpokwa obu ẹphe l'aji unu; mbụ unubę ndu unu l'ẹphe tugbaberu lẹ Kuráyisutu buru nanu. ²⁰ Iphe bụ unwunna ayi pẹ ajikotakwapu unu.

Unu keleje ibe unu ekele; nmata ẹphe akpa.

Ekele ọphu shi l'ẹka Pọlu gededede

²¹ Ekele ọwaa bukwa mbedua gededede gude ẹka mu ede iya; sụ: Lẹ mubę Pọlu ekele unu ekele.

²² Onye ẹ-te yeduru Nnajiufu obu; tẹ onye ono bukwaru onye Nchileke tuphuru l'onu. "Marana ta."*

²³ Tẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu meeru unu eze-iphe-oma.

²⁴ Mu yekotaru unu obu l'unu ha; okfu l'ayi l'unu tuko tugbabe lẹ Kuráyisutu Jisọsu buru nanu.

* **16:22** 16:22 Iphe ọ bụ l'okfu Áramu bụ: "Byiko; Nnajiufu; bya!"

Èkwo k'èbo, Pòlu deru nù Ndu Kórintu

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'èka mbedua, bụ Pòlu; mubè onye onò, Nchileke kuru; mee mu tẹ mu buru onye ishi-ozì Kuráyisutu Jisọsu. Onye mu l'iya gba mgba ede èkwo-wa bụ nwanna ayi Tímoti.

Ndu ayi ede iya anụ bụ chọchi Nchileke lẹ Kórintu; mẹ iphe bụ ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Akáya gbaa mgburumgburu.

² Ayi asụ tẹ Nchileke, bụ Nna ayi yẹle Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu meeru unu eze-iphe-ọma; mekwaaphu t'unu buru l'èhu-agu.

Pòlu ekele Nchileke ekele

³ Unu t'ayi kele onye onò, bụ Nchileke; bụkwaruphu Nna kẹ Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráyisutu onò ekele. Ọ bụ iya bụ Nna ọpụ obu-imiko nk'iya nyiberu anyibe; bya aburu Nchileke, aduje madzụ ike èka èbo-èbo. ⁴ Ọ bụ iya bụ onye aduje ayi ike l'iphe bụ iphe-èhuka, ayi ejekpoo ejeje; k'ọpụ ayi a-dujekwanu ike ọdu ndu ọdo, eje iphe-èhuka ike; m'ò -ruhuru; iphe-èhuka ẹphe ọdu idagha. Ayi egudekwanu ike onò, Nchileke adu ayi onò gude ọdu ndu ọdo. ⁵ Ọ kwa ẹge ayi yì l'iphe-èhuka onò, nyiberu anyibe, Kuráyisutu jeru onò bụ ẹge ayi yìkwaphu l'ike onò, nyiberu anyibe, Kuráyisutu adu ayi onò. ⁶ Ọ -buru l'ayi eje iphe-èhuka; unu makwaru l'iphe-èhuka onò, ayi eje onò bẹ bụkwa ẹge ee-shi tẹ Nchileke ọdu unu ike; bụkwaruphu ẹge Nchileke e-shi dzọta unu. Teke bụ lẹ Nchileke adukwanu ayi ike; ọo ya bụ l'onò bụ iphe unu e-gude t'obu shihu unu ike teke unu a-nọdu ata nshi; l'eje iphe-èhuka onò, ayi eje onò. ⁷ Ọobuje ayi -nyata unu; ayi asụ l'ayi maru l'unu e-vudoshia ike. Iphe ayi arije iya ẹge onò bụ l'ayi marua l'ọ bụ-a ẹge unu yì l'iphe-èhuka, ayi eje; bụ ẹge unu yìkwaphu l'ike onò, Kuráyisutu adu ayi onò.

⁸ Ọnwunna ayi; iphe ayi eme t'unu maru bẹ bụkwa k'iphe-èhuka, ayi jeru lẹ Éshiya. Èhu, a kparu ayi b'a kpatabekwaru ayi; k'ọpụ ọdu l'e boru ayi ivu, nyikworu ayi olu. Ọ tsuta-bekwaru ayi l'èhu; k'ọpụ ayi ẹ-te shidu rìkwadua l'ayi e-mekochaa nọdukwadu ndzụ ọdo. ⁹ Mbụ; l'ayi shi rìkwaa l'e kpewaru ayi nkfugbu. Obenu l'iphe onò shikwa buru iphe e-me t'ayi ba anọdu arì l'ọ bụ ayi a-du ike dzọta onwayi; gbahaa t'ayi woru onwayi ye Nchileke l'èka, bụ iya bụ Nchileke, egudeje ike; mee t'onye nwuhuru anwuhu shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ. ¹⁰ Ọ dzọtaru ayi l'èjo ọgu onò, gage eri ayi ishi onò. Ọ kwaphu ẹge onò bẹ ọo-nọduje adzọ ayi. Ọo ya bụ ẹke ayi ewojeru ẹnya tupyoo l'ọo-dzọta ayi ọdo. ¹¹ Unubedua; unu yekwaruphu ayi ẹka; kfuje nuru ayi Nchileke. Ọo ya bụ k'ọpụ aa-dukwanu l'igwe ekele Nchileke ekele k'èhu ayi; ekele iya k'eze-iphe-ọma, o meru ayi; l'ọ nwaru olu igweligwe ndu ekfu anụ iya nù.

Pòlu agbanwe iphe, ọ tüberu k'ememe

¹² Obu ayi meru t'ò doo ayi ẹnà l'ẹ ta atujodu umere ayi atujo; ntuphu ire ta ọdu iya; ketekete m'a -bya l'èhu ayi l'unu. Umere ayi daburu adaburu l'ifu Nchileke. Onò aburu iphe ayi gude eku onwayi k'iche. Ẹ tọ bụkwa lẹ mmamiphe kẹ madzụ b'ò shi; ọ kwa eze-iphe-ọma, Nchileke eme. ¹³ Iphe ayi ederu unu kwa iphe unu a-du ike guta; maru iphe o kfulu. Mu elekwa ẹnà l'oo-mekochaa dokota unu ẹnà ọhuma; ¹⁴ mbụ iphe onò, ẹ-te dofubebedu unu ẹnà nta-a onò. Unu amaru lẹ mbọku Eswe kẹ

Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu ono bẹ oo-nwe iphe unu a-dzọbe ọkpa gude ayi asa nsasa; ayịbedua enwekwaruphu iphe ayi a-dzọbe ọkpa gude unubedua l'asakwaphu nsasa.

¹⁵ O doru mu ọnya l'unu gude ayi asa nsasa; bụkwanu iya meru iphe mu sụru lẹ mu a-byaodu bya ajia unu; k'ọphu abyabya mu a-buru uru gbaaru unu ụzo labu. ¹⁶ Ije mu bụ lẹ mu e-shi l'ibya nk'unu jee Masedóniya. Mu -lade alala; mu abatafua ọdo; k'ọphu unu e-duwa mu ru ije tẹ mu jeshia Judíya. ¹⁷ ?Unu tubesu lẹ mu shi agha onwomu aghagha teke ono, mu shi tibe ije mu ege ono? ?T'unu riru lẹ mu ekfuje iphe nke mu l'ọ bụ ndiphe? L'ọ kwa ndiphe asuje: "Iye;" sụkwaphu: "Wawa" l'ugbo lanu ono. ¹⁸ Tụswekwa! Ọ kwa ege Nchileke l'onwiya bụ onye gbaru t'e gude ire iya ẹka; bụ ege iphe mu ekfu gbaru t'e gude iya ẹka. Mbụ lẹ mu -sụ: "Iye" b'ọ bụ "Iye". Mu -sụ: "Wawa" b'ọ bụ "Wawa". ¹⁹ Lẹ Jisọsu Kuráýisutu ono, bụ Nwatibe Nchileke, Sáyilasụ kfulu unu okfu iya; Tímoti ekfuaru iya unu; mbedua l'ishi onwomu ekfukwaaru iya phụ unu ono ta bụkwa ọgharu-ọghachi; mbụ onye bụ: ọ -sụ: "Iye"; yọ sụkwaphu: "Wawa" l'ugbo lanu ono. Iphe o gbe buru kwa lẹ Kuráýisutu ono -sụwa: "Iye" bẹ oomeje iphe o kfulu. ²⁰ Ọo ya bụ lẹ Nchileke shi l'ẹhu Kuráýisutu ono emeebekota iphemiphe ọbule, yẹbe Nchileke kweru ụkwa iya. Ọo ya kparu iphe ayi eshije iya l'ẹka sụ l'ono kwa ege ọ dū, bụ iya bụ "Amenu"; k'ọphu ee-shi ege ono kwabẹ Nchileke ugu. ²¹ Ọ kwa Nchileke bụ onye emeje t'ayi l'unu tuko shi Kuráýisutu l'ẹka vudoshia ike; bụkwaru iya phụ fọtaru ayi. ²² O meru ayi iphe-ọhubama; koshi l'ayi bụ ndu nk'ia bya eworu Ume-dụ-Nsọ nk'ia ye ayi l'ọkpoma t'ọ buru itumo iphe oo-mekochaa meeru ayi.

²³ Ọ bụ Nchileke; bẹ bụ ekebe mu; m'ọ -budu ire-lanu bẹ mu ekfu-a. L'iphe kparu iphe mu haru ọbya Kórintu bụlekwaphu tẹ mu ba abaru unu mbà nshinu kẹ nwa teke ono. ²⁴ Ayi te emekwa t'ayi tubujeeru unu iphe unu e-kweta; keshinu unu vudoshi ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu. Iphe ayi shiberu ite iya gbe bụkwaru t'ayi tuko mee t'ẹhu kafua unu ọtsoshi ọna ike.

2

¹ Ọo ya kparu iphe mu gude obu mu l'ọ ha sụ lẹ mu ta abyadu ndu-unu; bya unu ọkpa-tsu aphụ ọdo. ² L'ọ -buru lẹ mu akpatsu unu aphụ ọdo; ?bụkwanu onye a-nọdu eme t'ẹhu tsoje mu ọna; gbahaa ndu ono, mu kpatsuru aphụ ono? ³ Ọo ya kparu iphe mu deru unu ẹkwo ono; t'ẹ b'ọ bụ teke mu byaru; ndu gage e-me t'ẹhu tsoo mu ọna; egbe kpatsua mu aphụ. L'iphe doru mu ọnya bụ lẹ teke unu mewaru t'ẹhu tsoo mu ọna bẹ ẹhu a-tsokwaphu unubedua ọna. ⁴ Teke mu shi ede ẹkwo ono b'ọ shikwa atsu mu l'ẹhu; k'ọphu ẹhu te shidu buru mu ẹhu. Mbụ l'aphụ jiru mu obu; mu egude ọnya-mini l'ede iya. Mu te dekwa iya tẹ mu kpatsua unu aphụ. Iphe mu gude dee ya bụ-chikwaa t'ọ buru iphe e-me t'unu maru lẹ mu yeru unu obu nshinu.

Ọguru onye a huru àhùhù nvụ

⁵ Ọ -buru l'ọ nweru l'unu ha onye mewaru onye ọdo egbe iphe aphụ ono; unu makwaru l'ẹ tọ bụkwa mu b'ọ meru iya. Ọ kwa unubedua l'unu ha b'ọ meru iya. Ọbẹ mu te jedu iya ru ekfunuka. Ọ bụlephu l'iphe mu ekfu bụ l'ọ wuduru m'ọ bụwaru unu l'unu ha b'ọ meru iphe aphụ ono. ⁶ Onye ono bẹ mu ekfukwa l'ahùhù ono, unu ha l'igwe hụa ya ono dụakwa mma; t'ẹ b'a hùhekwa iya ọdo. ⁷ Iphe unu e-gbe mechia nta-a bụ t'unu ghakọbe gụaru iya nvụ; dọ ya ike; e menyaa; aphụ akaria ya ẹka; ẹhu

anyịhu iya nkọ. ⁸ Ọo ya bụ; byiko; iphe unu e-me nta-a bụ t'unu mee ya; k'ọphu ọo-maru l'unu yeru iya obu. ⁹ L'iphe mu shi ederu unu l'ekwo phụ kwa tẹ mu dataedu unu; maru: unu emeje-e iphe, bụ iphe, mu sụru t'unu mee. ¹⁰ L'iphe bụ onye unu gụru nvụ l'iphe o mesweru bẹ mbẹdua l'ishi onwomu guakwaru nvụ. Iphe bụ iphe mu gụru madzụ nvụ ya; mbụ m'o -nwekwaru iphe mu gụru nvụ ya bẹ bukwa l'okfu ẹhu unu bẹ mu nọ l'ifu Kuráýisutu gụa ya. ¹¹ Ọo ya bụ k'ọphu ee-shi ẹge ono kèchia Sétanu ọzo t'ẹ b'o mehe ayi eriri; keshinu ayi majiwaru ẹregede iya ẹnya.

Teke Pọlu nọ lẹ Túrowasu

¹² Lẹ teke ono, mu jeruru Túrowasu je araa ozi-oma kẹ Kuráýisutu ono bẹ mu ruru je apha lẹ Kuráýisutu bọwaru mu ọzo tẹ mu jeeru iya ozi ono. ¹³ Obenu lẹ mu ruru; ẹhu te gvukpooru mu egvuru; kẹle mu ruru; mu t'aphụ nwanna ayi Táýitọsu l'ẹke ono. Ya ndono; mu aparu ẹphe haa; yọ buru mu oje Masedóniya.

Otso Kuráýisutu atụ okokooko

¹⁴ Mu etu Nchileke ẹpha; yẹbedua, shiwa l'iphe ono, Kuráýisutu meru ono; buru onye aturu ayi okokooko; k'ọphu bụ: iphe bụ ẹke ayi jeru; e shi l'ẹhu ayi maru onye yẹbe Nchileke bụ. Ọdo bụ k'ọphu ozi-oma ono e-gvu ẹkemeke ọbule kfurukfuru l'ọ bụ iphe mkpọ iya eshi kwẹkwẹkwe. ¹⁵ E -kfudekpoo ya ekfukfu; mu asụ l'ayi dọ l'ọ bụ iphe, eshi mkpọ, bụ iya bụ lẹ kẹ ozi-oma ono; kẹle mkpọ ono shikotaru kwẹkwẹkwe jeye l'ẹke ndu Kuráýisutu adzọta adzọta nọ; jeyekwaphu l'ẹke ndu ọphu ala l'iyi nọ. Iphe ono aburu l'ifu Nchileke bẹ ayi dọ ẹge ono. ¹⁶ L'ẹhu kẹ ndu ọphu ala l'iyi bẹ mkpọ ozi-oma ono arukwa ẹpho. O bekwanu l'ẹhu kẹ ndu ọphu Kuráýisutu adzọta adzọta b'ọ bụ mkpọ iphe emeje tẹ ndzụ nọdu. Ọo ya bụ; ?bụ onye ha k'oje egbe ozi ọphu dọ ẹge ono? ¹⁷ Ayi te egudekwa ozi-oma ono agba ngho, bụ iphe igweligwe ndu ọdo gude okfu Nchileke eme. Ayibedua, Nchileke ziru-wa egudeje obu iphoro ekfu okfu ono l'ifu Nchileke, bụ iya bụ iphe gbaru ndu ejeru Kuráýisutu ozi l'ememe. Ayi te emekwa t'ayi gude iya rita uru.

3

Akahu ekemu; mę ekemu ọphungu

¹ ?Ọ dọ unu l'ayi watawaru oja onwayi ajaja ọdo tọo? ?Bụ t'e dee ẹkwo l'ayi bụ ndu ire-lanụ nụ ayi t'ayi nụ unu ẹge ndu ọdo anuje unu tọo? ? Tọ bụ t'ayi sụ unu t'unu nụ ayi ẹkwo, ekoshi l'ayi bụ ndu ire-lanụ t'ayi paru ẹge ndu ọdo apajeru tọo? ² Ẹ tọ dukwa ẹge ono. Ọ kwa unubedua l'onwunu bụ ẹkwo, e deru nụ ayi. Ẹkwo onanu b'e deru ye ayi l'okpoma; t'onyenonu guje iya t'o doo ya ẹnya. ³ Ọ kwa t'unu koshije l'unu bụ ẹkwo ọphu Kuráýisutu deru nụ ayi t'ayi pajeru. Ẹkwo ọphu ta bukwa mini-ẹkwo b'e gude dee ya. Iphe e gude dee ya kwa Ume, shi l'ẹka Nchileke; mbukwa Nchileke ọphu nọ ndzụ. Ẹke e deru iya ta bukwa lẹ mkpuma, dọ l'ọ bụ ekwekwerekwe. Ẹke e deru iya bukwa l'obu madzụ.

⁴ Iphe meru iphe ayi ekfu ẹge ono bụ lẹ Kuráýisutu mewaru t'ayi gudeje ire Nchileke ẹka. ⁵ Iphe-a, mu ekfu-wa ta bukwa l'o nweru ike, nọ ayi l'ẹhu, bụ ike k'ẹka ayi, bụ iphe ayi e-gude ekfu l'ayi dzuru edzudzu oje egbe ozi ono. Ike, ayi nweru bukwa Nchileke b'o shi l'ẹka; ⁶ yẹbedua, bụ iya meru ayi t'ayi dzua ome t'a maru k'ogba-ndzụ ọphungu iya. Ẹ tọ bukwa ekemu ọphu e deru l'ekwo bẹ ọonu ayi nta-a. Ọ kwa Ume-dụ-Nsọ nk'iyia bẹ ọonu

ayi. Ishi iya aburu l'ekemu ophu, e deru l'ekwo egbukwa madzu; obenu le Ume Nchileke anuje ndzu.

⁷ Ekemu ndiche ono b'e byiru l'eli mkpuma, du l'o bu ekwekwerekwe. A gufukpokwaaru l'ekemu ono; be Nchileke turu; gude koshi l'onymonye obule nwuhufutaje anwuhu; okfu l'e te mehedu iphe ekemu ono kfururu; ono be dukpooru iche. Obenu l'a nuleruphu ekemu ono; ocha-vii ke Nchileke achaa vii; k'ophu ndu Izurelu ta dudu ike lee Mosisu enya l'ifu. Ocha-vii ono, charu nu ono metsukwaaruru chihu echihu. ⁸ O -buru l'uzo k'ekemu ono shi l'ocha-vii ophu du ege ono; buchia uzo ono, bu uzo ke Ume-du-Nso ono t'akafuduaru ogbu nwii; mbu uzo ono, bu: e -shia ya; e nweru ndzu gbururu jeye ono. ⁹ O -buru l'uzo ke ekwekwe ono, meru Nchileke t'o kpee ndiphe nkfugbu ono be egbu nwii ege ono; buchia uzo ke Ume-du-Nso ono, eme ndiphe t'ephe buru ndu doberu aka ndoo l'ifu Nchileke ono t'akafuduaru ogbu nwii? ¹⁰ Oo ya bu l'e -kfude iya ekfufu; mu asu l'ocha-vii ke odungu phu te nwehedu iphe o bu l'ekwe ocha-vii ke nta-a no. Ocha-vii ke nta-a ono bu ocha-vii, nyiberu anyibe. ¹¹ O -buru l'uzo k'ekemu ono, bu o-nota-o-chihu ono; gbe chaa vii ege ono; oo ya bu le ke Ume-du-Nso; a-karu ocha vii. Ishi iya aburu le nk'ia a-nokwanu jeyewaru.

¹² To du iya bu le keshinu enya nowa ayi l'egbe iphe, du ege ono be ayi evudoshije ike; asa okfu uzo ke Ume-du-Nso ono asasa. ¹³ Ayi ta dukwa l'o bu Mosisu, shi achitaje ulari-ifu; phuchia onwiya te ndu Izurelu ba phu iya ifu; jeye teke ocha-vii ono a-to nwehu nyihu. ¹⁴ Ophu to bukwa l'ephe ta phudu iya. Nchileke kwechikwaruphu ephe enya; okfu l'obuje: ephe agukpowa ekwo akahu ogba-ndzu ono; mbukwa byeyekwa-a ntanu-a; yo du l'e gude egbe ulari ono kwechikwaaphu ephe ifu t'ephe ba ma iphe ephe agu. O bulephu otugbabe onwonye le Kurayisutu nkinyi iya be a-phufughe ulari ono. ¹⁵ Mbu byeyekwa ntanu-a; be oboje; ephe agu ekwo ekemu Mosisu ono; egomunggo kwechikwaaphu ephe ege ono. ¹⁶ Obenu l'o du l'o bu ege ekwo okfu Nchileke kfururu ke Mosisu; su: "L'obuje teke o gharu Nnajiufu ifu; ulari-ifu ono aphufu." ¹⁷ O bu Nnajiufu ono bu Ume-du-Nso. O bu eke Ume-du-Nso ke Nnajiufu ono no be ndu no iya nu a-buru ndu a tofuru l'egbu. ¹⁸ Ayibe ndu ono l'ayi ha, bu ndu e-ta dudu iphe phuchiru ayi ifu ono; teke ayi ele ocha-vii ke Nchileke enya; yo gbanwee ayi; k'ophu ayi a-buru ndu du l'o bu onye ono, ayi ele enya ono. Teke ono; ocha-vii ke Nchileke eshi ege ono aka nshinu eje le ndzu ayi. Yo buru onye o shi l'eka bu Nnajiufu ono, bu Ume-du-Nso ono l'onwiya.

4

Ayi du l'o bu ite-ura

¹ Oo ya bu; keshinu Nchileke phuru ayi imiko; bya eworu ozi ono ye ayi l'eka be ike ta byakwa bya agvu ayi l'ejeje iya. ² Iphe ayi jikaru bu iphe, bu iphe-iphere; mbu iphe eeme l'edomi. Eka ayi ta dukwa l'eregede; ayi te ewotaje iphe e-ta budu okfu Nchileke gwakobe l'okfu Nchileke. Iphe ayi emeje bu l'ayi ekfuje okpobe okfu ono; togbo iya eba. Ayi anoduje l'ifu Nchileke eme ege ono; k'ophu onyenonu e-gude ege ono shi l'obu iya; maru egbe ndu ayi bu. ³ L'o -buru l'ozi-oma ono, ayi ezi ono b'e gude iphe kwechia ekwechi; o kwa l'enya ndu ala l'iyi b'e kwechiru iya. ⁴ Setanu, bu iya l'achi mgboko-a be wookwaru eka pyichia ndu, bu e-kwe-le-te-kwe l'egomunggo; k'ophu oo-me t'ephe ba phu iphoro ono, shi l'ozi-oma ono, echi phachaphacha ono; bu iya bu iphoro ono, ekoshi o-gbu-nwii-nwii ke

Kuráyisutu ono. Yọ buru lẹ Kuráyisutu ono b'e gbe phua Nchileke l'onwiya. ⁵ Oo ya bu l'ẹ tọ bukwa onwayi bẹ ayi anọduje ekfu t'a maru. Onye ayi ekfu t'a maru bukwa Kuráyisutu Jisọsu; mbụ t'a maru l'ọo ya bu Nnajiufu; ayibedua l'onwayi aburu ndu ejeru unu ozi l'okfu ẹhu Jisọsu. ⁶ O kwa Nchileke ono, sọru t'iphoro shi l'ochi nwua phoo ono; bukwapu Nchileke, meru t'iphoro iya nwukwaaphu l'ime obu ayi. Oo ya bu ẹge ndiphe amaru ọdu-biribiri kẹ Nchileke ono, bu iya bu ọdu-biribiri ono, shi l'ifu Kuráyisutu egbu nwịnwii ono.

⁷ Ayi dulephu l'ọ bu ite, e gude ọra kpua. Nchileke eworu iphe ono, vu oke aswa ono; bu iya bu iphoro iya ono woru dẹ l'ime ayi. Ishi iya aburu t'a phua l'ike iya ono, nyiberu anyibẹ ono te shidu ayi l'ẹka; l'ọo yẹbedua b'o shi l'ẹka. ⁸ Aanọduje eme ayi iphe ọtsu-l'ẹhu tekenteke l'ekemeke ọbule. Obenu l'ẹ tọ bukwa l'aakpapyajẹ ayi ishi. A nonyaa; iphe atsulahaa ayi l'ẹhu; k'ọphu ayi ta amajehedu iphe ayi e-me; ọbu l'okpoma esihujeele ayi ike. ⁹ Aakpajẹ ayi ẹhu; ọbu lẹ Nchileke te ebuhajekwanu ayi ẹka. Eechitsuje ayi l'alị; ọbu l'ẹ te echigbujedu ayi echigbu. ¹⁰ Mbọku-mbọku bẹ ayi ejeje iphe-ẹhuka ono, Kuráyisutu jeru teke ono, ọobyaa anwuhu ono; k'ọphu aa-phu ndzụ kẹ Jisọsu l'ẹhu ayi. ¹¹ E tọ dudu teke ayi ẹ-te ebegejeduru ebegeru l'onu anwuhu l'okfu ẹhu Jisọsu. Oo ya bu k'ọphu aa-phu ndzụ, shi l'ẹka Jisọsu l'ẹhu ọwaa, a-nwuhu anwuhu-wa. ¹² Oo ya bu l'onwu nọ swiru ayi; ndzụ eshikwanu l'onwu ono swiru unu.

¹³ L'ekwo okfu Nchileke b'e deru; sọ: "Lẹ mu woru onwomu ye Nchileke l'ẹka. Oo ya meru iphe mu ekfu okfu iya." O bu l'ayi kweru kẹ Nchileke ẹge ono meru iphe ayi ekfukwapu okfu iya. ¹⁴ Ishi iya bu l'ayi maru lẹ Nchileke ono, meru tẹ Nnajiufu, bu Jisọsu shi l'onwu teta nọdu ndzụ ono e-mekwapu t'ayi shi l'onwu teta nọdu ndzụ; okfu l'ayi lẹ Jisọsu tugbaberu buru nanu. Teke ono; yọ tuko ayi l'unu duta bya edobe l'ifu iya. ¹⁵ Iphe ono l'ọ ha tuko buru l'okfu ẹhu unu; k'ọphu eze-iphe-oma kẹ Nchileke akafua oru igweligwe madzụ ẹka. Eze-iphe-oma ono e-me t'a ka l'igwe ekele Nchileke ekele; shikwapu ẹge ono kwabẹ iya ugvu.

Ufu ayi nọ l'ẹke Nchileke nọ

¹⁶ Oo ya bu l'ike ta abyakpọdua l'agvu ayi l'ozi ono. E gudekwaru l'ẹhu ayi egbedawa egbeda; l'abyawa anwushihu; obenu lẹ ndzụ ọphungu ono, Nchileke nuru ayi ono; bẹ ọonoduje eme; yọ ka ọdu ọphungu ọphungu mbọku-mbọku. ¹⁷ Ishi iya aburu lẹ nwa iphe-ẹhuka-wa, ayi eje, ẹ-ta dudu ẹke ọo-nọ-bebe-wa; e-mekochaa wotaru ayi ugvu, ka l'ugvu, ẹ-ta abyadu bya agvu agvugvu. ¹⁸ Iphe ọbu bu l'ẹke ayi chiru obu tupyoo; ta budu l'iphe ẹnya ele. O gbe buru l'iphe ẹnya ẹ-te eledu. L'iphe ẹnya ele ta dukwa ẹke ọo-nọ-bebe. Obenu l'iphe ọphu ẹ te gudedu ẹnya ele; a-nọje gbururu jeye.

5

¹ Lẹ ayi marua lẹ teke a fọkataru nwa mkpu-wa, ayi bu l'eliphe-a; mbu ugwehu ayi-a bẹ ayi nwekwaru-a ugwehu ọphungu, bu iya bu ufu ọdo, Nchileke kwataru ayi. Ulo k'ẹke ono ta bukwa ẹka b'e gude kpua ya. O bu ọlo ọphu ayi a-nọwaru l'imigwe gbururu jeye. ² Lẹ mgboko-a bẹ ayi anọdujelekwapu atsụ tungu tungu jeye teke ayi a-nọ-bebe. Iphe ẹgu iya anọduje agụ ayi aburu teke Nchileke e-me t'ayi wota ugwehu ọphungu ono, Nchileke e-shi l'imigwe nu ayi ono; yee l'ọ bu uwe. ³ Ayi -yewa ugwehu ọphungu ono l'ọ bu uwe bẹ ayi ta aduhedu l'ayi gba ọtu l'ifu kẹ Nchileke. ⁴ Lẹ teke ayi nọkwadu l'ime ugwehu-wa, ayi nweru nta-a bẹ ayi atsukwa tungu tungu; yo gbe du l'ayi vu ivu ẹra. E tọ bukwa l'ọ du ayi t'e yefu ayi

ugwehu-wa, ayi nweru nta-a. Iphe egu iya agụ ayi kwa t'e gbe yekwasefua ayi ọdo l'eli iya, bụ iya bụ ugwehu ọphungu ono. Ọo ya bụ; ugwehu ọphungu ono eshi ege ono lee ọwaa, e-mekochaa nwuhu anwuhu-wa. ⁵ Ọ kwa Nchileke l'onwiya bẹ bụ onye kwakọbewaru ayi kẹ ụtuturu agbanwe-wa; kẹ l'ọ nuru ayi Ume-dụ-Nsọ; gude koshi ayi l'iphe ono, ya kweru ụkwa iya ono bẹ ya e-me.

⁶ Ọ bụ iphe ono meru iphe obu eshihujẹ ayi ike tekenteke; okfu l'ayi maru lẹ teke ayi nọkwadu ndzụ l'ugwehu ọwaa bẹ ayi nọkwadu Nnajiufu ote-nya. ⁷ Iphe ayi gude buru bụkwa l'ayi woru onwayi ye Nchileke l'eka; ẹ tọ bụkwa kẹ l'ayi gudewa ọnya ayi phụ iya. ⁸ Obu kfuẹbe ọswa shihu ayi ike. Ọ gega kakwa ayi mma t'ayi gbe paru ugwehu ọwaa haa; lakfube Nnajiufu ono je eburu eburu lẹ nk'ia. ⁹ Ọo ya bụ l'iphe ayi tumberu bụ t'ayi meje iphe dụ Nnajiufu ono mma l'obu: ?mẹ ayi nọ lẹ nk'ia ono; ?mẹ ayi nọ lẹ mgboko l'ẹke-a. ¹⁰ L'ayi byafutajekwa bya evudo l'ifu Kuráýisutu teke oo-kpe ikpe; k'ọphu onyenonu a-nata iphe, ruberu iya nụ: ?m'ọ bụ k'oma; ?m'ọ bụ k'ẹji iya. Onyenonu a-nata ụgwo iphe o meru teke ọ nọ ndzụ lẹ mgboko-a.

E shi Kuráýisutu l'eka; eshita Nchileke ọnya

¹¹ Ọ kwa l'ayi atụ Nnajiufu egvu; okfu l'ayi maru l'ọo ya e-kpe ikpe ono; meru iphe ayi anọduje eme t'ayi kfuta ndiphe yeru iya. Obenu l'ọ bụ Nchileke makotaru ege ayi gbaeberu; mu arikwaphu l'unubedua l'onwunu gudekwaa obu unu maru ege ayi gbaru. ¹² Ayi te emekwa t'a ayi jakpọshia onwayi l'ifu unu ọdo. Iphe ayi gbe eme bụkwa t'ayi koshi unu iphe kparu iphe unu e-gudeje ayi l'eku onwunu ekuku; k'ọphu unu a-majeru onu, unu e-yeru ndu ono, egudeje ege madzụ gbaru l'eli ẹhu asa nsasa; gbe haa ege ẹphe gbaru l'ime obu ẹphe ono. ¹³ ?Unu riru l'ifu swehuru ayi tọ? Ọ -buru ege ọ dụ ndono bẹ iphe ayi ekfu bụkwa l'okfu ẹhu kẹ Nchileke. ?T'ọ bụ l'ifu dya ayi npho tọ? Ọ -buru l'ifu dya ayi npho; unu amaru l'ọo okfu ẹhu unu bẹ ayi ekfu. ¹⁴ L'iphe bụ iya egudeje ayi l'eme ege-a, ayi eme-wa bụkwa obu ọphu Kuráýisutu yeru ayi. L'iphe, kfubekpoo ọswa doo ayi ọnya ọgbodo edodo bụ l'ọo onye lanụ nwuhuru l'okfu ẹhu ọha. Ọo ya bụ l'ọo ọha nwuhuru. ¹⁵ Ọ nwu-chiru ọha kpamukpamu onwu; tẹ ndu, nọ ndzụ ba anọhe ndzụ ono nọ-doru iya onwẹphe. Ọ buchia t'ẹphe nọdu ndzụ nọ-doru iya onye ono, nwu-chiru ẹphe onwu; e meebe; Nchileke emee ya; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ ono.

¹⁶ Shita nta-a b'ẹ tọ dọhekwa onye ayi elekwadu ọnya, ndiphe eleje madzụ ọmanu ayi amaru ege onye ọbu gbaru. Ẹ to nwekwa mẹ ayi shi lee Kuráýisutu ọnya, ndiphe eleje madzụ; maru ege ọ gbaru; nta-a bẹ ayi t'elehekwa iya ege ono. ¹⁷ Ọo ya bụ l'iphe bụ onye yẹle Kuráýisutu tųgbabewaru buru nanu bẹ bụwa onye Nchileke keru k'ọphungu. Ẹ tọ bọhekwa onye o shi buru b'ọ bụkwadua. Nta-a b'ọ bụakwa onye ọphungu. ¹⁸ Iphe-a l'ọ ha bụkota Nchileke b'ọ shi l'eka. Nchileke shi l'eka Kuráýisutu mee; yẹbe Nchileke elebuhu ayi ọnya l'ayi bụ ọhogu iya; gbe mee ayi t'ayi buru ndu ọnya iya. Yọ bya eworu ozi k'ome tẹ ndu ọdo bụkwaruphu ndu ọnya iya ye ayi l'eka. ¹⁹ Ọo ya bụ lẹ Nchileke shi l'eka Kuráýisutu; lebuhu ndiphe mgburumgburu ọnya l'ẹphe bụ ọhogu iya. Ọphu tọo gụkoheru ẹphe iphe dụ ẹji, ẹphe anọduje eme iya. Yọ bya ezikwaaphu ayi ozi ono t'ayi woru iya zia ẹphe; t'ẹphe shi ege ono buru ndu ọnya iya.

²⁰ Ọo ya bụ l'ayi bụ ndu nọ-chiru ọnya Kuráýisutu; Nchileke eshi ayi l'eka arọ ndiphe aroro. Ayi nọ l'ozori Kuráýisutu arọ unu; sụ: Unu kwe tẹ Nchileke nata unu t'unu buru ọnya iya! ²¹ Kuráýisutu te mebukwaa iphe

dụ ẹji. Ọ bụ Nchileke meru iya; yo vuta iphe dụ ẹji ayi l'okfu ẹhu ayi; k'ophu ayi e-shi yẹbe Kuráýisutu l'ẹka tuko bya aburu ndu doberu ẹka ndoo ẹge Nchileke l'onwiya doberu ẹka ndoo.

6

¹ Ayi arọkwa unu aroro; ayibe ndu ayi lẹ Nchileke gba mgba eje ozi-wa; sụ: keshinu unu natawaru eze-iphe-oma ono, Nchileke eme ono; unu be emekwa iya t'ọ buru iphe mmakanu. ² Lẹ Nchileke sụkwaru:

“Lẹ teke gbaru l'onga nchi;
bẹ ya ngaberu unu nchi.
Yo rua mbọku ndzota;
ya adzota unu.”

Unu gebekpoduaphu tẹ mu karu unu: ọ kwa nta-a b'ọ gbaru l'onata eze-iphe-oma ophu Nchileke eme. Ọ kwa ntanu bụ mbọku, gbaru t'a dzota unu.

*Oje iphe-ehuka;
l'okfu ozi-oma ono*

³ Ẹ tọ dukwa onye ọ dụ ayi t'a sụ l'o kfubyishiru ozi, ayi eje ekfubyishi. Ọ bụ iya meru iphe ayi t'emedu t'o nweru onye a-sụ l'umere ayi gbe buru ukfu dụ iya l'okpa. ⁴ Iphe ayi emejechia bụ l'ayi egudeje iphe bụ iphe byakfutaru ayi ekoshi l'ayi bụ ndu ejeru Nchileke ozi. Ayi atajẹ nshi mẹ iphe ọtsu-l'ẹhu -byaru ayi; ọdo bụ mẹ oke mkpa byaru ayi; m'ọ bụ l'aakpa ayi ẹhu; ⁵ mẹ teke echi ayi iphe; l'atụ ayi mkporo; l'akụ utsu ekpu ayi. Ayi ejegbu onwayi l'ozi; ayi t'edobe ishi l'oshi; l'azẹ ẹgu. ⁶ Ẹge ayi egudeje ekoshi l'ayi bụ ndu ozi kẹ Nchileke bụ l'ome tẹ ẹkworo ba nọ lẹ ndzụ ayi; ọdo bụ l'okoshi l'ayi maru Nchileke. Ayi atajẹ nshi; nweru obu-oma. Ayi shi l'ike, Ume-dụ-Nsọ anu ekoshi iya; shi l'oyeru ndu ọdo obu; mbụ n-yemobu ophu ẹ-ta budu l'eli onu b'o shi l'ekoshi iya. ⁷ Ayi shikwaphu l'okfu ire-lanu; mẹ l'ike, shi l'ẹka Nchileke ekoshi iya. Ngwa-ogụ, ayi akwajẹ onwayi; gude alu ogu; gudekwa iya phụ adzọ onwayi l'ogụ bụ ome iphe vudo nhamunha l'ifu Nchileke. ⁸ Ayi anọduje ekoshikwaphu l'ayi ejeru Nchileke ozi teke aakwabẹ ayi ugu mẹ teke eephu ayi iphu; l'ekoshi iya teke eekfubyishi ayi ekfubyishi; l'ekoshikwa iya phụ teke eekfu l'ayi eme ohuma. O nweru ndu eme ayi l'ayi -bụ ndu ejo-ire; nweru ndu kweru l'ayi bụ ndu ire-lanu. ⁹ O nweru ndu sụru l'ẹphe ta madu iphe ayi arị l'obu; yo nwekwaruru ndu ophu maru iphe ayi arị. Ayi anọduje anwuhu anwuhu; obe unu elewaa l'ayi nọlee ndzụ. E chijekpoo ayi iphe nshinu; obu lẹ Nchileke t'ekwejedu t'e chigbua ayi echigbu. ¹⁰ E mejekpoo t'aphu ji ayi obu; obenu l'ẹ to nwedu teke ẹhu t'anọduje atso ayi. Ayi bụ ndu ukpa; obu l'ayi emejelee igweligwe ndu ọdo; ẹphe enweru iphe. Ọduje l'ẹ tọ dudu iphe ayi nweru; obu lẹ tọ dukwanu iphe ayi ẹ-te nwedu.

¹¹ Unubẹ ndu onya ayi phẹ lẹ Kórintu; ayi kfujaakwaru unu iphemiphe obule ekfuja; bya eyeru unu obu yeshiaru iya unu ike. ¹² Ayi ta kpọ-chikwaru unu obu; ọ kwa unubedua gbe kpọ-chiaru ayi obu. ¹³ Nta-a bẹ mu ekfukwaru unu okfu, nna ekfujeru unwu iya; sụ: t'unu yeru ayi obu yeshiaru iya ayi ike ẹge ono, ayi yeru unu obu yeshiaru iya unu ike ono.

Ozelarụ iphe, dụ Nchileke ẹji

¹⁴ Unu lẹ ndu ẹ-te kwedu kẹ Nchileke ba atugbabejekwa. Mbụ; ?nanu ẹge ndu doberu ẹka ndoo; ẹphe lẹ ndu ejo iphe e-shi buru ẹhu? ?Nanu ẹge iphoru yele ọchi e-shi buru nanu? ¹⁵ Kuráýisutu yele Obutuswe ta

agbakwa mgba chĩa idzu; mee iphe lanụ. Ọo ya bụ; ?buhunu ngunu be onye kweru ke Nchileke yele onye e-te kwedu ke Nchileke gba mgba? ¹⁶ ? Nanu ege ee-shi wota eze-ulo Nchileke ye l'ulo nte dogbabe l'ekalanu? O kwa ayi bu eze-ulo Nchileke; mbu Nchileke ophu no ndzu. Le Nchileke kfukwaru iya l'onwiya; su:

“Ya e-buru eburu l'ime ephe;
tsoru ephe eje eke ephe eje.
Ya a-buru Nchileke ephe;
ephebedua aburu ndibe iya.”

¹⁷ Ọo ya meru iphe Nchileke kfukwaruphu; su:

“Unu fofuta onwunu l'eke
ephe no; bya anodu iche.
Unu be ebyijekwa eka
l'iphe e merushiru emerushi
k'ophu ya a-nataru unu;

¹⁸ unu aburu unwu iya:
ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi.
Yebedua aburu nna unu.
Ono iphe Nnajiufu, bu
Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.”

7

¹ Ndu mu; keshinu Nchileke kweru ayi ukwa iphe, du ege-a; bukwa t'ayi safukota onwayi iphe bu iphe emeruje ugwehu me obu madzu. Unu t'ayi tsuje Nchileke egvu. Unu t'ayi kebe ehu dobeje onwayi iche; buru ke Nchileke okpobe abubu; meje iphe o suru t'ayi me.

Ehu-otso ena ke Polu

² Unu gudenu obu iphoro mee t'ayi maru l'ayi nokwadia unu l'obu. E to nwekwa l'unu ha, onye ayi meswewaru; to du onye ayi dephuru; ophu o dukwa unu onye ayi gudeje ugho mee iphe e-te vudodu nhamunha.

³ Iphe-a, mu ekfu-wa ta bukwa le mu aturushi unu aturushi; keshinu mu kfuhawaru unu l'unu nokwa ayi l'obu nshinu. Ayi l'unu bukwa nanu: ? me ayi no ndzu-o; ?me ayi nwuhuru anwuhu-o. ⁴ Mu ta atsujekwa egvu okfuru unu okfu l'ifu. Mu egudeje unu asa nsasa. Ayi no l'iphe-ehuka; ole unu aduje mu ike. Mbu l'oobuje; mu nyata unu; ehu atsoo mu ena nshinu.

⁵ Le teke ayi bataru Masedonia be ehu te gvuhewaru ayi egvuru. Aakpapelephu ayi ehu ehu l'ekemeke obule. Iphe bu ekemeke obule abuleruphu okfu okfu; ayi awapelephu obu. ⁶ Obenu le Nchileke ono, bu onye aduje onye aphu tsuru ono ike be gude-wa abyabya, Táyitosu byaru gude dua ayi ike. ⁷ E to bulekwa abyabya iya nkinyi iya. Ege o koru ayi l'ege unu gude dua ya ike; yikwaphu l'iphe duru ayibedua ike. O kfuru ayi l'oogushi unu ike te mu l'unu phu; l'unu kwaru izimana okpobe akwakwa l'iphe unu meru; odo aburu l'unu agbajeru mu odzori nshinu. Onanu be mekpooru t'ehu kafukpoo mu ru otso ena nta-a.

⁸ Le to nwekwa m'o meru t'aphu ji unu obu mbu ekwo-ozu-wa, mu deru-wa; mu ta atakwa onwomu uta le mu deru iya. Teke mu ga ata onwomu uta kwa teke mu phuru le mu gude iya mee t'aphu ji unu obu; m'o -ruhuru; o buuleruphu ke nwa teke ono. ⁹ Obenu le nta-a be ehu atsokwa mu ena. Ehu-otso-ena mu ta bukwa l'oo le mu meru; unu agu aphu. Ehu-otso-ena mu bukwa l'aphu ono mewaru; unu ataa onwunu uta iphe du eji, unu meru. Egbe aphu onanu be bukwa aphu ophu meru t'unu mee iphe du

Nchileke mma. Oo ya bu l'ẹ to nwedu iphe ayi mekataru unu. ¹⁰ L'ọ -bụru l'a taru madzụ ụta; ụta ono -mee onye ono; yo gude nggumaphu iya mee iphe dụ Nchileke mma; be aphụ e-me t'onye ono taa onwiya ụta iphe dụ ẹji, o meru; ghaa umere lakfuta Nchileke. Onye ono ta akwahedu izimana le ya taru onwiya ụta iphe dụ ẹji iya. E shi ẹge ono; Nchileke adzota onye ono. Obekwanu; ọ -bụru le madzụ b'a taru ụta; yo gūlahaa aphụ; ẹhu eghulahaa ya eghughu; onye ono e-shikwa ẹge ono laa l'iyi. ¹¹ Unu lewaru iphe ọgu aphụ ono, dụ Nchileke mma ono meru. Unu lewaru ẹge unu yetaberu ẹhu l'ome t'a maru l'unu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Unu lewaru ẹge iphe meru nụ nwụ-beru unu ọku l'ẹhu. Unu lewaru ẹge unu atsụ-be egvu iphe e-me nụ. Unu lewaru ẹge ọogu-be unu agugu t'unu phụ mu. Unu lewaru ẹge oolube unu l'obu t'unu gbaaru mu ọdzori. Unu lewaru ẹge ọ dụ-be unu t'unu hua onye ono, mesweru nụ ono áhùhù! L'ime iphe ono l'ọ ha be unu koshiru l'ẹ to nwedu ẹke o teru unu.

¹² Oo ya bu l'edede, mu deru ẹkwo ono ta bukwa l'okfu ẹka onye ọphu mesweru nụ; tọo bu l'okfu ẹka onye ọphu e mesweru emeswe. Iphe mu deturu iya bukwa t'o mee t'unu maru ẹge unu a-gbaberu ayi ọdzori l'ifu Nchileke. ¹³ Oo ya bu l'ọodu ayi ike.

A -gufukpooru ike ọphu unu duru ayi; ẹhu kafukpokwaaru ayi le Táyitọsu ọtso ẹna l'unu tuko l'unu ha mee ya; ẹhu egvuru iya egvuru. ¹⁴ Le mu tukwaru Táyitọsu ọnu unu; gude unu saa nsasa. E megee; yo buleruphu ẹge ono, mu kfuru ono bu ẹge ọ dụ; unu te mechi mu ifu. E to dudu teke ayi te kfuduru unu oswi-okfu. Ọ kwaphu ẹge ono be iphe ayi tuko kfukotaru Táyitọsu k'ẹhu unu bu oswi-okfu. ¹⁵ Ọ bu iya kparu iphe n-yemobu iya l'ẹke unu nọ akabajeeru oshihu ike teke ọ nyataru ẹge unu l'unu ha atukoje eme iphe mu suru t'unu mee; me ẹge unu gude ọtsu-egvu; me ẹhu-anmanma nata iya. ¹⁶ Nta-a be ẹhu atsokpoo mu ẹna atsoshi mu iya ike le mu gude ire unu ẹka ọgbodo egude l'iphemiphe ọbule.

8

Onu iphe ke ndu ke Kuráyisutu

¹ Iphe ayi eme t'unu maru; unwunna mu; bu k'eze-iphe-oma, Nchileke meshiru le chochi, nọgbaa le Masedóniya. ² L'eze iphe-ẹhuka, dakfutaru ẹphe kwatakwa; data ẹphe ọkpobe adata. Obenu l'ẹhu tsoru ẹphe ẹna tsoshia ya ẹphe ike; k'ọphu ẹphe járù ẹka àjàjà; jagharu iya ẹka; nụ Nchileke iphe; l'ẹke ẹphe gbe akpakwa ukpa akpashi iya ike. ³ Ẹge mu e-kfubele iya phụ bu l'ẹphe nuru ẹge ẹka ẹphe beru; mbụ; gbe nuanu nughata ẹge ono. Ẹphe tukpooru obu ẹphe ama ⁴ arọ ayi arọshi ayi ike t'ayi kweru t'ẹphe le ndu ke Kuráyisutu ọdo gbaru mgba nuje iphe t'e gude gbataru ndu ke Nchileke, nọ le Jerúsalemu. ⁵ Ẹphe meberu iphe ono ẹge ayi ẹ-ta rivubua l'egomunggo. Ẹphe vuoduru ọzo gbeshi bya eworu onwẹphe ye Nnajiufu l'ẹka; be ẹphe bya egbeshi; wokwaruphu onwẹphe ye ayi l'ẹka, bukwanu iya bu ẹge ọ dụ Nchileke mma. ⁶ Oo ya kparu iphe ayi roru Táyitọsu, bu iya gbuberu ishi oje ozi ono; t'o mekpelekwaphu iphe oome; t'o yekwaru unu ẹka t'unu jefu ozi ono, unu eje ono l'ishi; mbụ ozi ono, unu eje k'iphe-oma ono. ⁷ Iphe, bu iphe unu nweru enweru be unu nwekwaru nwegharu iya ẹka: ekwekwe be unu kweru kwegharu iya ẹka; okfu Nchileke be unu ekfu ekfugaru iya ẹka; maru ke Nchileke magharu iya ẹka; bya ekebe ẹhu eye ẹka; bya eyekwaruphu ayi obu yeshia ya ike.

Ọo ya bụ; unu nụkwaphu nugharu iya ẹka t'e gude eje ozi ono, eeje k'iphe-oma ono.

⁸ Iphe mu ekfu ta bukwa l'ọ bụ atukfube bẹ mu atukfube iya unu. Iphe mu eme bụ tẹ mu koshi unu ẹge ọogu-be ndu ọdo ẹgu t'ephe yeta ẹka; shikwanu ẹge ono mee unu t'unu koshi l'obu ọphu unu yeru bụa ọgbodo eyeye bẹ unu yeru iya. ⁹ Okfu l'unubedua makwarua eze-iphe-oma, Nnajiufu ayi Jisosu Kuráiyisutu meru: l'a makwaru-a lẹ Kuráiyisutu nweru iphe nshinu; ọbu l'o woleru-a onwiya mee onye ukpa l'okfu ẹhu unu. Iphe o meru iya aburu k'ọphu oo-shita l'ọburu onye ukpa ono; mee t'unu nweru iphe nshinu.

¹⁰ Ọnu, mu eye l'okfu ono bụ l'ọ karu unu mma nta-a t'unu mefufu iphe ono, unu wataru akaphua ono l'ishi; l'ẹ tọ bụlekwa l'ọo unubedua vu ọzo chia idzu iya; ọ kwaphu unubedua vu ọzo wata iya ememe. ¹¹ Unu kebekwa ẹhu gudekpele iya phụ ẹge ono gbururu jeye teke unu e-meebe iya. Ọ kwaphu ẹge ọ phuru unu aphuphu l'ẹhu teke unu wataru iya ememe; bụ ẹge emefufu iya a-nodu aphụ unu l'ẹhu. T'iphe unu gude eme iya bụlekwaruphu ẹge ẹka beru unu. ¹² Lẹ teke bụ l'ọogu ngu agugu ọnu Nchileke iphe bẹ Nchileke a-natakwa iphe ị nuru iya ọgbodo anata. Nchileke átùjé iphe onyemonye ọbule nuru iya l'ẹge ẹka beru onye ọbu. Ẹ tọ tũkwa iya l'ẹge onye ono ẹ-te nwedu.

¹³ Iphe mu ekfu ta bukwa l'ọo tẹ mu pata ivu ndu ọdo bo unu t'unu vuru; ẹphebedua evuru lẹ nphe. ¹⁴ Obenu lẹ keshinu ọphu unu ka ndu onanu onwe iphe kẹ nwa nta-a; kwa iphe, ka mma; bụ t'unu gbataru ẹphe lẹ mkpa, kparu ẹphe. Teke mkpa kpakwanuru unu; ẹphebedua -nweru nshinu; ẹphe agbataru unu. Ọo ya bụ l'ẹka-utara akwọo ẹka-ibiyita; ẹka-ibiyita akwọo ẹka-utara l'ẹnya-nhamunha. ¹⁵ Yọ buri iya bụ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ:

“Lẹ onye kpotaru nshinu;
te kpoghatadu;
ọphu onye kpotaru nwanshi;
'ekpopetakwanu.”

Táyitọsu; mę ndu yee iya yi

¹⁶ Ayi ekele Nchileke ekele; okfu l'ọ kwaphu ẹge ono, ọophu ayi l'obu t'ayi yeru unu ẹka ono; bụ ẹge ọophukwaphu Táyitọsu. ¹⁷ Ẹ tọ bụlekwa l'ọo nataru aroro, ayi roru iya nkinyi iya; ọophukwa iya phụ l'ẹhu oye ẹka nshinu, meru iphe ọ bụ iya chileruphu obu iya; lẹ ya a-byakfuta unu. ¹⁸ Ayi eyeru iya nwanna ayi nwoke tẹ yele iya yiru. Nwanna ayi nwoke ono bụ onye aakfubekpoo ọswa akwabẹ ugvu l'iphe bụ chochi lẹ chochi ha. Yọ buri ẹge o gudekwanu ezi ozi-oma ono kparu iya. ¹⁹ A -gufukpooru onanu; ọ bụ chochi lẹ chochi ha fọtaru iya; woru iya ye sụ t'o tsoje ayi je ozi ono, ayi gude agbataru unwanu ayi ono. Ayi egude ozi ono akwabẹ Nnajiufu ugvu; gudekwa iya phụ ekoshi l'ọo dọ ayi t'ayi yeta ẹka.

²⁰ Ayi tọkwaru nwehu zia obu l'alị; k'ọphu ẹ too nwedu ẹke aa-ta ayi uta ẹge ayi gude eme k'iphe-oma ono, nyiberu anyibe, e yeru ayi l'ẹka ono. ²¹ L'iphe ayi tumberu k'ememe bukwa t'ayi mejee iphe dọ ugvu l'ẹnya: ẹ tọ bụlekwa l'ọo dọ ugvu l'ẹnya Nnajiufu bẹ ayi emeje nkinyi iya; ọ kwa t'ọ bukwaruphu iphe dọ ugvu l'ẹnya ndiphe.

²² Tẹmanu bẹ ayi eyekwaphu nwanna ayi ọdo t'ephe l'iya yiru bya. Nwanna ayi onanu bẹ ayi adajekwa tekenteke; maru l'iphe agụ iya nọ bulephu ẹge ya e-me eye ẹka. Nta-a b'ọ kafukpoo ya ru ovu l'ẹhu tẹ ya yeru unu ẹka; okfu l'o gude ire unu ẹka kẹ ba ma g'ee-me iya. ²³ A bya lẹ

Táyitọsụ bẹ mu sụru l'ọo ya bụ mu onye ẹbo, bụ iya bụ onye mu l'iya tuko eje ozi-oma ono; gude eyeru unu ẹka-wa. Ẹnwunna ayi ọphunanu, ẹphe l'iya yi phụ; bụkwanu ẹphe bụ ndu ọphu nọ-chiru ẹnya chọchi lẹ chọchi ha; bụkwaruphu ẹphe akwabẹ Kuráýisutu ugwu. ²⁴ Unu koshikwa ẹphe l'unu yeru ẹphe obu ọkpobe eyeye; k'ọphu iphe, bụ chọchi lẹ chọchi ha a-makwanu lẹ nsasa, ayi egudeje unu asa bẹ bụ-a l'oruberu iya.

9

Ome iphe-oma

¹ Mu te ejheduru oderu unu ẹkwo k'iche k'iphe unu a-nụ ndu ke Nchileke ọphu nọ lẹ Jerúsalemu. ² L'ọ doru mu-a ẹnya l'ọogu-a unu agugu t'unu yeta ẹka. Mu gude-wa unu asa nsasa l'ifu ndu Masedóniya. Mu sụru ẹphe l'unubẹ ẹnwunna ayi lẹ Akáya kwakọbekwaru k'oye ẹka keshinu akaphụ-a. Aphụphu ono, ọophu unu l'ẹhu t'unu yeta ẹka ono bẹ phoduru m'ọ kpalikota ẹphebedua l'ẹphe ha t'ẹphe yeta ẹka. ³ Iphe kparu iphe mu sụru t'ẹnwunna-wa bya bụ tẹ nsasa ono, ayi egudeje unu asa ono ba bụru iphe mmakanụ. Ọ bụchia t'ọ dọ ẹge ono, mu kfulu ono: l'unu kwakọbekwaru k'oyeta ẹka. ⁴ Ọdumeka; ọ -bụru lẹ mu lẹ ndu Masedóniya haru yiru bya bya aphụa l'ẹ tọ dudu ẹge unu kwakọberu; ọ kwa iya bụ l'iphere a-bụru nk'ayi; okfu lẹ mu sụwaru l'unu kwakọbewaru ọhuma; ?bụ onye ejeru okfu k'iphere nk'unu. ⁵ Ọo ya kparu iphe mu sụru l'ọ dọ mma t'ẹnwunna-wa vuru mu ọzo byaodu nk'unu; bya evuru ọzo kwakọbe iphe ono, unu kweru ọkwa anunu ono. Ọo ya bụ t'a maru l'unu gude obu unu l'ọ ha anụ iya; l'ẹ ta tufubedu iya unu atufube.

Ome o-me-l'uko

⁶ Iphe unu a-nyatajẹlephu ndọ-ọ: Bụ l'onye meberu iphe, ha nwanshị l'alị akpatajẹkwaphu iphe, ha nwanshị. Onye mebekwanuru iphe, ha nshinu akpatajẹkwanu iphe, ha nshinu. ⁷ T'onyenonu nulephu l'ẹge ọ chiru l'obu iya. T'ẹ b'ọ dukwa onye a-nụ ọphu bụ: ọ -nụtsule iya phụ; yo gbe bya atalaha onwiya uta. Ọphu t'ẹ b'ọ dukwa onye a-nodu anụ iya: l'ọ bụ utu, ya tufutaje. L'ọ kwa onye gude ẹhu-ọtso-ena nụ bẹ Nchileke eyejeru obu. ⁸ Unu makwaru l'ọo Nchileke a-dụ ike meeru unu iphe-oma megharu iya ẹka; mbụ k'ọphu unu e-nwekotajeru iphe bụ iphe mkpa iya duru unu; unu abyakwaphu bya enweru iphe nwegharu iya ẹka; k'ọphu unu e-gude iya eme iphe, bụ iphe-oma. ⁹ Ọo ya bụ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "L'ọojaje ẹka ajaja nụ ndu ọkpa iphe; Iphe-oma nk'iya aburu 'agvugvu."

¹⁰ Ọ bụ Nchileke, bụ iya anuje onye akọ iphe l'alị iphe oomebeje iya; nụkwa iya phụ nri, oorije bẹ bụkwaphu onye a-nụ unu iphe mkpa iya duru unu, unu e-mebe. Ọ bụ iya bụ onye e-me t'iphe unu meberu l'alị mehu; k'ọphu unu a-kafua enwenwe; gude iya kafuaru ome iphe-oma ono, unu eme ono.

¹¹ Oo-me unu t'unu nweru iphe ọkpobe enweru. Unu eshi iya l'eme iphe-oma tekenteke; k'ọphu aa-dụ l'igwe l'ekele Nchileke ekele k'iphe-oma ono, unu shi ayi l'ẹka meeru ẹphe ono. ¹² L'ọzi-wa, unu eje-wa ta bụlekwaa mkpa ke ndu ke Nchileke b'oome nkinyi iya; oomefukwaaphu t'a dọ l'igwe ekele Nchileke ekele; ekelegharu iya ẹka. ¹³ Ọ kwa iphe ono, unu eme ono e-koshi egbe ndu unu bụ. Ọo ya bụ; a dọ l'igwe jaa Nchileke ajaja. Ishi iya bụ l'ẹ tọ bụlekwaa t'unu gude iphe ono, unu meru ono koshi l'unu kwetawaru k'ọzi-oma Kuráýisutu ono; unu ekoshikwaphu l'unu emeje iphe ozi-oma ono kfulu. Mbụ iya bụ l'unu ajájé ẹka ọkpobe ajaja mee iphe-oma ẹge ẹka beru unu; unu eshi ẹge ono; unu l'ẹphebedua agbaru

mgba l'iphe unu nweru enweru. ¹⁴ Oo ya bu l'ephe e-gude obu ephe ekfu anu Nchileke l'okfu ehu unu; yoo gu ephe agugu t'unu l'ephe phu; okfu l'eze-iphe-oma ke Nchileke nyiberu anyibe l'ehu unu. ¹⁵ Unu t'ayi kejele Nchileke ekele ke iphe-oma iya; mbu iphe-oma ono, etu iya e-ta dudu ono.

10

Polu agbaru ozi iya odzori

¹ Nta-a bukwa mube Polu gedegede aru unu aroro owaa. A suru l'oo buje: mu -nodu unu l'ifu; mu atsu egvu ege mu e-me kfu unu okfu. Mu -nodulephu ote-nya; ike okfu adu mu. Mu gude odoo; gudekwaphu obu-oma ke Kurayisutu aru unu aroro su: ² Unu be emekwa te mu gude olu-ike kfulaaharu unu okfu teke mu byaru. Le ta atukwa iya ego ke wo: ?a maru mu e-kfuru ndu ono, suru l'ayi emephelephu ehu ayi ehu ayi ono okfu ike. ³ A makwaru-a l'ayi bu le mgboko-a; obu l'ayi ta alukwa ogu ege ndu mgboko alu. ⁴ Ngwa-ogu, ayi gude alu ogu nk'ayi ta bukwa ngwa-ogu ke ndu mgboko-a. O bu ngwa-ogu, shi l'eka Nchileke; bya abukwaruphu ngwa-ogu ophu shihuru ejo ike. O bu ngwa-ogu ophu e gude emebyi iphe bu eke ohogu Nchileke domiru obu agburu-ehu iya. Oo ya be ayi gude emebyi ntutego, e-te nwedu ishi. ⁵ Buru iya be ayi gude emebyishi ke oku onwonye ono, e gude atochishi uzo te b'a ma Nchileke ono. Iphe bu oriri, madzu aru ariri be ayi aluje; mee ya t'o du ege Kurayisutu suru t'o du. ⁶ Nta-a be ayi kwabeekwaru akwabe ohu iphe, bu ndu, bu 'anu-le-nchi ahuhu; me unu -wata ome iphe, a suru t'unu meje.

⁷ Iphe unu l'iya eme kwa l'unu t'eleghejedu nya l'iphe eleghe. O -buru l'o nweru unu onye aru l'oo yebedua nwenkinyi iya bu ke Kurayisutu; t'onye ono ri-phukwa oriri azu; maru l'o bu ege ya bu ke Kurayisutu bu ege ayibedua bu iya. ⁸ L'ophu unu e-bebekpo maru bu le to dukwa mu iphere; m'o -ruhuru; mu kfube oswa gudenuka ike ono, Nnajiufu yeru ayi l'eka ono asa nsasa. Iphe ono b'o yekwaru ayi l'eka t'ayi gude melia unu emeli. E to nukwa iya ayi t'o buru iphe ayi e-gude mebyia unu emebyi. ⁹ Oo ya bu iphe mu ekfu su t'unu ba arukwa le mu gude ekwo-ozu mu eme te mu yee unu egvu. ¹⁰ O nwekwaru onye gbe su: "L'ekwo-ozu, Polu ede adanukajekwa kpaa kpaa; buru okfu, eru madzu l'ehu. Teke ayi l'iya nolophu l'ifu l'ifu ege-a; yo gbe buru tsutokongu; okfu iya tee nwehe iphe oo-bu." ¹¹ T'o dokwaa egbe onye ono nya l'o kwa iphe mu deru l'ekwo-ozu teke mu l'unu ta nodu; bu iphe mu e-me l'eka teke mu l'unu nolophu.

¹² Ophu ayi e-ta atudu ama ememe bu t'ayi wota onwayi je agukobe le ndu ono, anoduje atu onu onwephe ono. Odo bu t'ayi je osu l'ayi l'ephe atu. O bu ephebedua eme eswe; ephebedua egudeje ibe ephe atu onwephe; gude ibe ephe eleta ege ephe ha. ¹³ Obenu l'ayibedua t'atujedu onu onwayi tughata iya ege Nchileke tu-buru; su t'ayi rua. Ayi atu-bejelephu onu onwayi l'ege gbaru ozi, Nchileke doberu ayi t'ayi jee. Ozi ono be ophu ayi eje l'eke unu no tukokwa yiru. ¹⁴ Ayi ta atukwa onu iphe ayi meru tugharu iya eka; keshinu ayi gudewa ozi-oma Kurayisutu ono rutsuwa eke unu no gedegede; yo buru ayi bu ndu vu uzo gude ozi-oma ono byakfuta unu. ¹⁵ Oo ya bu l'ayibedua t'atujedu onu onwayi tughata iya ege Nchileke tu-buru; su t'ayi rua. Ayi te egudejekwa ozi, ndu odo jeru; asa nsasa. Iphe ayi gbe ele nya iya; bu t'o buru l'unu a-ka okweshi ekwekwe ike eje; ayi akafuaru oje ozi, ha nshinu l'eke unu no; ke l'ayi anodujelephu eme iya ege Nchileke suru t'ayi merua ya. ¹⁶ Oo ya bu k'ophu ayi e-zi ozi-oma ono ziswetatsua ya mkpukpu unu; zikwaru iya

rù kwasèru. Ọọ ya bụ t'ayi ba anọdujekwa nù asa nsasa ozi, onye ọdo jehawaru l'ẹka iya nk'iya.

¹⁷ Ẹkwo okfu Nchileke sùkwaru: "T'onye asa nsasa; gudejekwa iphe Nnajiufu meru l'asa iya." ¹⁸ L'ẹ tọ bụkwa onye atụ ọnu onwiya bẹ aagùbeje iphe. Onye aagùbeje iphe bụkwa onye Nnajiufu atụ ọnu iya.

11

Ndu, ẹ-ta bụdu ọkpobe ndu ishi-ozì

¹ Byiko; unu byibekwa ẹka l'ọkpoma tẹ mu kabẹkpo kfu l'ọ bụ onye egomunggo swehuru. Mu makwaru-a l'unu a-taru mu-a nshi. ² Lẹ mu ekokwaru unu okopho l'ọ bụ ẹge-a, Nchileke ekoje-wa. Ishi iya aburu l'unu dū mu l'ọ bụ nwamgbọko, nwoke ta chikahubua ọkpa; mbụ nwamgbọko, doberu onwiya ọgà; mbụ nwamgbọko, mu doberu kẹ oke nji; mbukwa k'oke iya onye lanu kpekpekpe, bụ iya bụ Kuráýisutu. ³ Obenu lẹ mu anọduje atsu egvu: ?mẹ t'a gbaghashidua nù unu obu; merushia uche unu; ụkfu, unu kweru lẹ Kuráýisutu e-ria mpere. Ọ kwa ẹge ono; bẹ agwọ meru; gude ẹregede duphua Ívu. ⁴ Ishi iya aburu l'unu egudeje ẹhu-ọtso-ẹna kwe k'onye byaru bya awataru unu okfuru kẹ Jisọsu ọdo, ẹ-ta bụdu ọphu ayi kfuru unu okfu iya; unu ekwekwaphu nata ume ọdo, dū iche l'ọphu unu natahawaru; bya ekweta ozi-oma ọdo, dū iche l'ọphu unu kwetahawaru.

⁵ L'iphe mu arikwa bụ l'ẹ tọ bụkwa mbẹdua bẹ ẹnya mu gbe bya aka alala ma lẹ ndu ono, ezi unu ozi-oma ono, etu onwẹphe ọ-ka-l'ike phe ono. ⁶ Ọ -buru lẹ mu ta madu ẹge eekfufe okfu; mu amaru nù Nchileke ọkpobe amaru. Ayi shiwa l'uzo, dū iche iche koshi iya unu.

⁷ Ọ gbe buru iphe dū ẹji bẹ mu meru lẹ mu wozitaru onwomu alị ẹge ee-shi tẹ Nchileke wolia unu eli; l'ẹ b'o nwe iphe mu sūru t'unu kfu mu l'ozi-oma Nchileke, mu byaru bya ezia unu. Ono; ?o gbe buru iphe dū ẹji; mu emee ya tọ? ⁸ Teke mu jeru ozi lẹ ndu-unu; bụkwa chọchi ọdo shi akfufe mu ụgwo. O gbe dukwa lẹ mu shi ana ẹphe nfu ẹge ee-shi tẹ mu yeru unu ẹka. ⁹ Ẹ tọ dukwa unu, onye mu kfuchijeru nchị t'o yeru mu ẹka mẹ mkpa -byaru mu teke ono, mu nọ l'ibiyi nk'unu ono. Ishi iya aburu l'unwunna ayi ndu ọphu shi Masedóniya wotakotaru mu iphe bụ iphe mkpa iya kparu mu. Ọ kwa ẹge mu te shidu buru ivu ẹra nọduru unu teke ono bụ ẹge mu ta abudu iya lẹ mgbe l'ifu. ¹⁰ Mu gude ọkpobe oswi-okfu kẹ Kuráýisutu, nọ mu l'ẹhu ekwe ụkwa l'ẹ to nwekwa madzụ nwigbaleke-oma, a muru l'alị Akáya, ha k'ome tẹ nsasa-wa, mu asa-wa buru iphe mmakanu. ¹¹ ?Nanu ẹge e meru bẹ mu yederu ọnu ẹge ono? ? Ọ bụ lẹ mu te yederu unu obu tọ? A-o! Ọ kwaphu Nchileke maru lẹ mu yeru-a unu obu.

¹² Mu ta ahakwa ome iphe mu gude l'ẹka eme nta-a. Ọọ ya bụ k'ọphu mu e-mekwanu ndu ozi ọphunanu t'ẹ b'o nwehe ẹke ẹphe a-gbabe ọkpa eku onwẹphe ekuku; sù l'ọ bụkwaphu ẹge ayi ese akanya ozi-oma bụ ẹge ẹphe ese iya. ¹³ ?Unu ta madu lẹ ndu onanu ta kfubedu ọsua buru ọkpobe ndu ishi-ozì Kuráýisutu? Ẹphe bụ ndu gude ụgho eje ozi. Ẹphe ewojeru onwẹphe mee t'a suje l'ẹphe bụ ọkpobe ndu ishi-ozì Kuráýisutu. ¹⁴ Ẹ tọ bụhedu iphe dukwadu biribiri; keshinu Sétanu ewojeruru onwiya mee t'e tubesu lẹ ya bụ ojozi, Nchileke yeru t'o shi l'ocha-vji l'imigwe bya. ¹⁵ Ọọ ya bụ l'ẹ tọ bụhedu iphe dū biribiri lẹ ndu ejeru Sétanu ozi woru

onwephe mee t'e tubesu l'ephe bu ndu ejeru Nchileke ozi. Teke o ruru mboku ikperazu be Nchileke a-gwa ephe ochi iphe ephe meru.

Iphe-ehuka, Polu eje

¹⁶ Te mu lakpookwaaru azu l'okfu ivuzo: t'e b'o dukwa onye a-rije l'oo egomunggo swehuru mu. O -buru l'unu ari l'oo egomunggo be swehuru mu nu; unu hakpookwaru te mu kfunyafua l'o bu onye egomunggo swehuru; k'ophu mu a-kabe saa nwa nsasa. ¹⁷ Obenu l'iphe-a, mu ekfu nta-a be mu makwaru-a l'e to budu Nnajiufu suru te mu kfua ya. Mu -salahaa nsasa be mu asakwa iya l'o bu onye egomunggo swehuru. ¹⁸ Obenu le keshinu ndiphe egudeje iphe ke mgboko-a asa nsasa be mbedua a-sakwaphu nsasa nke mu. ¹⁹ ?To buhedu okfu l'unu manukaru iphe kparu iphe unu egudeje eh-u-otso-ena haa ndu egomunggo swehuru t'unu l'ephe nodu. ²⁰ Unu atajele nshi no-kirishia; teke a nonyaaru; onye lanu abya eworu unu mee nwohu iya; onye odo abya anodu; tuko iphe unu nweru riebe; onye odo abya erigota unu ejo erigota; onye odo abya anwuphelahaa unu enya; onye ophu abya echia unu aka l'ishi-nchi. ²¹ Ha! O gbe dukwa mu iphere ekfukfu; le mbedua te nwekwa teke mu a-du ike ome unu egbe iphe du ege ono.

Obenu l'agha: owaa, mu abya ekfukfu-wa bukwa okfu, du l'o bu ke onye egomunggo swehuru. E -kfudekpoo ya ekfukfu; mu asu l'iphe bu iphe ndu odo turu ama gude asa nsasa be mbedua gudekwaphu asa nsasa nke mu. ²² O -buru le ndu ono bu ndu Hiburu; gberegbede: mbedua bukwaphu onye Hiburu. Teke bu l'ephe bu unwu Izurelu; gberegbede: mbedua bukwaphu onye Izurelu. Teke bu l'ephe shi l'eri Ebirihamu; mbedua shikwaphu l'eri Ebirihamu. ²³ ?Epe bu ndu ejeru Kurayisutu ozi to? ?Bu onanu be mu te gbe kadu epe abubu? Nta-a be mu ekfukpookwa l'o bu onye ogvu guderu. Mu kakwa iya epe abubu; ege-a, mu gbe ka epe oje ozi Kurayisutu-wa; bya aka epe oje mkporo njeto; a kakwa mu phu ochi iphe nchito. Ophu to dukwa teke mu e-te bujeduru ebugeru l'onu anwuhu l'okfu ozi ono. ²⁴ Ugbo ise be ndu Ju chiwaru mu ukporo onu echachi l'onu echachi iri-e-tete epe ono. ²⁵ Ndu ke Romu abya echiwa mu iphe ugbo eto; a kpawa mkpuma tua mu tugbuphoda mu-a ndzu nwanshi ugbo lanu. Ugbo eto; be mu nowa l'ugbo-mini; yo kpua. Yo nweru ophu mu noru ujiku ophu: eswe l'enyasi le mini. ²⁶ L'igweligwe ije ono, mu jearu ono be mu lowaru ishi mu alolo l'utso, gbaru nu; loo ishi mu alolo l'eka ndu abali-d'egvu; me l'eka ndu Ju ibe mu; me l'eka ndu e-ta budu ndu Ju. Mu ejewa iphe mini pharu mu l'eze l'obodo; me l'echi-egu; me l'echi eze enyimu; me l'eka ndu e-ta budu okpobe ndu ke Kurayisutu. ²⁷ Mu jearu ozi, du ehuka gbuta ephuru phee. Ugbo olemole; be mu jearu iphe mu te dobedu ishi l'oshi. Egu guwaru mu; ekpiri akpo-wa mu nku. Mu jearu ophu mu zeru egu; no l'oyi; mu te nwe iphe owe l'ukfu. ²⁸ ?Mu ele ole agu? Obenu l'o nwekpeleruphu iphe anoduje akpo mu mgbenya mboku-mboku. Iphe ono bu le mu anodujekpelephu agba mgbamuche iphe bu chochi ke Kurayisutu l'ephe ha. ²⁹ Oobuje; ike -gvu onye odo; yo buhukwaruphu mbedua b'o gvuru. Teke bu l'o nweru onye dalahuru l'ome iphe du eji; yo hukwa mu phu oku l'obu.

³⁰ O -buru le mu safutaje nsasa; iphe mu e-gude asa iya bukwa iphe ekoshi ege ike gv-beru mu. ³¹ O kwa Nchileke, bu Nna ke Nnajiufu ono, bu Jisusu ono be bu onye maru l'iphe-a, mu ekfu-wa te nwe du ophu bu ejo-ire. Te ekele bukwaru nk'iya gburruru jeye le tutu yoyo. ³² Le teke mu

nọ lẹ Damásukọsu bẹ gọvano bụ iya nọ-chiru ẹnya Arítasu, bụ eze ndu ono; woru ndu soja ye t'ẹphe nọchia obu-edukfu ono; k'ọphu ee-gude mu. ³³ Tọ dọ iya bụ; e woru mu ye l'ime nkata; pyoo mu l'enu ọzo, nọ l'eli ọpho-mkpuma, e gude kpụ-pheta obodo ono mgburungburu; mu eshi ẹke ono nahụ iya; gbalaa.

12

Iphe Nchileke koshiru Pọlu l'àphù

¹ A makwarua l'ẹ to nwedu iphe eerita l'ọsa nsasa; ọbu lẹ mu safutajekwa iya phụ. Nta-a bẹ mu a-wata okfu kẹ ọphu àphù; mẹ iphemiphe ọbule, Nnajiufu koshiru mu. ² O nweru nwoke lanụ, mu maru, bụ onye kẹ Kuráýisutu, Nchileke dzuchataru; yo jerua imigwe lẹ mkpọ-kfu mkpọ-kfu iya k'eto. A nọkwaru afa iri l'eno k'ọphu iphe ono meru. Obenu lẹ mu ta mahedu: o -jeru ẹke ono l'oswiya; tọ phuru iya l'àphù. O bụlephu Nchileke nwẹnkinyi iya maru ẹge ọ mụru. ³ O bụlephu l'o doru mu ẹnya lẹ nwoke ono bẹ mu maru lẹ Nchileke dzuchataru; worua ya ogbodufu Nchileke. Obenu lẹ mu ta makwa: ọ jeru-a l'onwiya; tọ àphù b'ọ phuru. O kwa Nchileke nwẹnkinyi iya maru. ⁴ Nwoke ono nọ l'ẹke ono nukota iphe ọ nuru, kpọru madzụ okfu; mbụ iphe Nchileke te kwedu tẹ madzụ gude ọnu kfu. ⁵ Oo ya bụ lẹ nwoke ono bẹ mu e-gude asa nsasa. Obenu lẹ mu te egudedu onwomu asa nsasa; gbahalephu lẹ mu asa nsasa l'ike gvuru mu. ⁶ Ndege mu jeru ọsa nsasa k'onwomu; mẹ mu tẹ ga abukwa onye egomunggo swehuru; okfu l'iphe mu gage e-kfu ga abulephu oswi-okfu bẹ mu ga anọdu ekfu. Obenu lẹ mu te ejedu ọsa nsasa; lẹ teke mu jederu ọsa nsasa b'o nweru ndu a-wata ọri lẹ mu ka nshinu karia iphe ẹphe phuru mu l'ẹhu; mẹ iphe ẹphe nuru, mu kfu.

⁷ Nchileke koshinukaru mu iphe, dugbaa oke biribiri. O bụ iya kpataru iphe Nchileke loru iphe ọ loru ye mu l'ẹhu. Iphe ono aburu mgbaji-ogu; kwaa mu l'ẹhu; k'ọphu mu te ejedu oku onwomu ekuku. Iphe ono anọdu l'ọ bụ ọwaa, aa-sụ l'ọo ojozi Sétanu byaru bya etsua mu iphe; gọ-zita mu tẹ mu be ejeje oku onwomu ekuku k'iphe ono, mu phuru l'ẹnya; bya anua lẹ nchị ono. ⁸ Iphe ono bẹ mu kfuwaru nọ Nchileke ugbo ẹto; sụ iya t'o mee t'iphe ono paru mu haa. ⁹ Iphe Nchileke ekfujeru mu aburu: "T'eze-iphe-oma, ya meru mu dzujeeru mu. Lẹ teke irè kẹ yẹbe Nchileke akajẹ mu nshinu l'ẹhu bụ teke ike ta nọdu mu." Yọ buru iya bụ l'ẹhu atso mu ẹna lẹ mu gude l'ike ta nọdu mu asa nsasa; ẹge ee-shi tẹ ike kẹ Kuráýisutu ree mu irè l'ẹhu. ¹⁰ Oo ya bẹ mu sụru l'ike ono, gvuru mu nọ ono bẹ dụwa mu mma. Iphe-iphere, eeme mu; mẹ iphe ọtsu-l'ẹhu; mẹ mkpamẹhu; mẹ iphe-ẹhuka, aanọduje emekota mu l'okfu ẹhu Kuráýisutu bẹ dụwa mu mma. O bụ teke ike ta nọdu mu; bẹ ike nk'ia akajẹ mu ome irè l'ẹhu.

Pọlu agba mgbamuche ndu Kórintu

¹¹ Nta-a bẹ mu meekwaru l'ọ bụ onye egomunggo swehuru. O lẹ ọ kwa unubedua kparu iya. L'iphe gbaru unu l'ememe bụ l'unu ga anọdu etu mu ẹpha. L'a makwarua l'ẹ to nwedu iphe mu bụ; ọbu l'ẹ tọ bukwa mu; bẹ ẹnya mu kachia alala l'eka ndu ono, ezi unu ozi-oma ono; mbụ ndu ono, etu onwẹphe ọ-ka-l'ike phẹ ono. ¹² Mu taru nshi meshia iphe-ọphulenyia; mẹ iphe-ọhubama, dugbaa biribiri; bya emeshikwaaphu iphe ọdo, kpọru ọtukota ọnu iya, ekoshi ike Nchileke l'ẹke unu nọ. Iphe ono abukotaru iphe mu gude koshi unu lẹ mu bụ oswi onye ishi-ozì Kuráýisutu. ¹³ O nweru ọzo ọdo, mu gbe ka ome chọchi ọdo ọhuma, mu t'emeduru unu?

?Bulephu lẹ mu ta sùdu unu t'unu kfuß mu ụgwo? A-oo! Ọwaa kwa ẹka-l'alì-o; keshinu ono gbe bụwaru ẹji; mu emee ya unu.

¹⁴ Ọwaa kweekwa ugbo ẹto, mu jìkoberu k'ọbya ndu-unu. Mu -bya bẹ mu t'asukwa t'unu kfuß mu ụgwo; l'iphe mu achọ abya ta bụkwa okpoga unu. Ọ kwa unubẹdua l'onwunu bẹ mu achọ abya. Ẹ tọ bụkwa ẹgirima akpatajẹ ẹku doberu ndu mụru ẹphe; ọ bụchikwaa nne lẹ nna akpatajẹ ẹku doberu unwu ẹphe. ¹⁵ Mu e-gudekpelekwaphu ọkpobe ẹhu-ọtso-ẹna mephushiaru unu iphe mu nweru; tụa ishi onwomu ẹge ee-shi t'ọ dūru unu lẹ mma. ?Unu e-gbe yepeteru mu obu; m'ọ -būru lẹ mu kafúa unu oyeru obu tọo?

¹⁶ O nwekwaru-a unu ndu ọphu haru kwe lẹ mu te shidu būru unu ivu ẹra. Obenu l'o nwekwaruru ndu ekfu lẹ mu shi agbanụka ẹregede; l'ọ bụ ụgho bẹ mu gude hata unu l'ọ bụ onye hataru iphe l'ọnya. ¹⁷ ?Nanụkpoo ẹge ọbu? ?O nwekpooru iphe bụ ndu ono, mu ziru t'ẹphe byakfuta unu ono, onye ọphu mu gbe shi l'ẹka iya ria unu uru? ¹⁸ Mu rọru Táyitọsu t'ọ bya; bya asụ tẹ nwanna ayi ọphu tsoru iya. ?O nweru iphe unu a-sụ lẹ Táyitọsu byaru bya erita unu? ?Tọ buleduphu umere lanụ bẹ mu l'iya eme; ?t'ẹ tọ buleduphu ọkpà lanụ bẹ mu l'iya etso?

¹⁹ ?Tọ unu shi keshinu ono rita l'iphe ayi anọduje eme bụ ẹge ayi e-meje bya edofu onwayi l'ifu unu tọo? Wawakwa. Iphe ayi anọduje ekfu bẹ ayi ekfuje maru l'ayi ekfu iya l'ifu Nchileke; ọdo bụ l'ayi lẹ Kuráyisutu tųgbaberu būru nanụ. Ọo ya bụ; ndu-mu, ayi yeru obu; iphemiphe ọbule, ayi anọdujekpo eme bẹ ayi anọdujekwa eme t'ayi gude iya mefuta unu. ²⁰ Mu atsukwa egvu; sụ: ?mu maru tọ bụkwanu: mu -byaruta; unu ta aduhe ẹge mu riru l'unu dū; mbẹdua ta aduhekwaphu ẹge unu riru lẹ mu dū. Mu atsukwa egvu; sụ: ?Mu ta abyakwanụ bya aphụ l'unu anọduje aswo-phe uswo; ejiphe ijimẹnya; būru ndu obu-ọku; l'akpa ẹnya; ephuphe ibe unu iphù; agba ibe unu mgbamu; ekuphe onwunu ekuku; būru ọku-mkpaka phe. ²¹ Mu atsukwa egvu lẹ mu -bya l'ugbo iya-a bẹ Nchileke e-wozita mu alì l'ifu unu; mu awata ọkwa ẹkwa ekpu igweligwe ndu mehawaru iphe dū ẹji; ẹphe te kwe taa onwẹphe uta iphe dū ẹji, ẹphe meru; haa ẹjo umere, rehuru erehu; haa ome kẹ nwanyi; mẹ t'ẹphe ba bụheru ndu iphere gvuru l'ifu.

13

Okwa ikperazu

¹ Abyabya ọwaa, mu abya abyabya-wa kweekwa ugbo ẹto, mu abya unu agbaphe. Ẹkwo okfu Nchileke sụkwaru: "L'onye e kuru ikpe b'ẹ ta anmajekwa ikpe; 'abudu l'a dū ẹbo; m'ọ bụ ẹto agba iya ekebe." ² Mu nmaakwaru ndu ono, mehawaru ẹjo iphe ono ọkwa; mẹ ndu ọphunanu l'ẹphe ha. Mu anmakwaru iya ẹphe nta-a, mu ẹ-ta nọdu l'ẹke ono ẹge ono, mu nmaru iya ẹphe teke ono, mu byaru k'ugbo ẹbo ono. Lẹ mu -bya bẹ mu ta ahakwa ẹphe; lẹ mu ba àhù ẹphe àhùhù. ³ Ọo ya bụ; unu eshi ẹge ono maru lẹ Kuráyisutu gude mu-a ekfu okfu; l'unu sụkwaru t'e koshi unu iphe e-me t'unu maru l'o gude mu-a ekfu okfu. Kuráyisutu ono te emejekwa l'ọ bụ onye ike ta nọdu teke oome unu iphe. O gbe būru iphe oo-me bụ l'oo-koshi ẹge ọkpehu iya habe l'ẹke unu nọ. ⁴ L'a makwaru-a l'ike ta nọdu iya teke a kpopyaberu iya l'oshi-osweru; obenu lẹ nta-a bẹ bụ ike Nchileke b'o gude nọdu ndzụ. Ọ kwaphu ẹge ono, ike shi gvụ iya ono bụ ẹge ọ gvukwaruphu ayibedua. Obenu lẹ nta-a bẹ ike kẹ Nchileke e-me;

ayi anọdu ndzụ ẹge Kuráýisutu nọ; ike anọdu ayi ẹge ọ nọ iya; k'ọphu ike a-nọ ayi l'iphe bụ iphe ayi emekpooru unu.

⁵ Unu tujee dukwa onwunu ghachaa; maru ẹge obu unu dụ; t'unu shije ẹge ono maru: unu -noshikwaduru-a ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu. ?Unu ta madụ lẹ Jisọsu Kuráýisutu bu unu ebubu l'ẹhu tọ; gbahalekwaphu l'unu tųwaru onwunu ghachaa; phụa l'unu te kwetahedu; yọ buru iya bụ l'ẹ to budu unu ebubu l'ẹhu. ⁶ Ọphu mu gude ẹka bụ l'unu e-mekochaa maru l'ayi ta gwọbedu ekwekwe ono, ayi kweru ono. ⁷ Iphe ayi anọduje ekfu anụ Nchileke; bụ t'ẹ b'o kwekwa t'unu mee iphe ẹ-ta dudu mma. Ẹ tọ bụkwa tẹ ayi koshi l'ayi bụ ndu ọma; ọ chikwa-a t'unu meje iphe vudo nhamunha; m'o -ruhuru; ọ -buru l'òò-dụ lẹ ayibedua bụwa ndu daru adada. ⁸ L'ẹ to nwekwa m'ọ bụ iphe lanụ, ayi e-meghe gude mebyia ọkpobe okfu ono. Iphe ayi anọduje eme bụkwa l'ayi anọduje ejeru ọkpobe okfu ono ozi. ⁹ Ọo ya bụ l'ẹhu anọduje atso ayi ẹna; m'ọ buru l'ike ta nọdu ayi; unubedua eshihukwanu ike. Ọo ya kparu iphe ayi anọduje ekfufua l'anụ Nchileke t'o mee t'ọnodu unu ka mma. ¹⁰ Mu ede iphe-a nta-a, mu l'unu ta nọdu-wa; l'ẹke ono; k'ọphu mu te ejedu ogude ike ono, Nnajiufu yeru mu l'ẹka ono mee unu iphe ọnwú-ọnwú teke mu byaru. Ọo ya bụ tẹ mu be egude ike ono, o yeru mu l'ẹka k'ogude melia unu emeli ono gbe hùlahaa unu àhùhù.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

¹¹ Nta-a unwunna mu; unu nọkwa ọhuma. Unu lakwa azụ l'ọnodu, dubebe mma. Unu ngabejekwa nchị l'iphe mu ekfu. T'ọriri unu bụkwaru nanụ; unu eburu l'ẹhu-agu. Ọo ya bụ tẹ Nchileke ono, yeru ayi obu ono, bụ iya emeje t'ayi buru l'ẹhu-agu ono swikwaru unu eswiru.

¹² Unu keleje ibe unu ekele; nmata ẹphe akpa.

¹³ Iphe bụ ndu kẹ Nchileke l'ibiyi ọwaa ekelekwaphu unu.

¹⁴ T'eze-iphe-ọma kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu; obu ọphu Nchileke eyejeru ndibe iya; mẹ ike ono, Ume-dụ-Nsọ meru t'unu gbaru mgba ono; dzukotakwa oke l'ẹhu unu l'unu ha.

Èkwo, Pòlu deru nù Ndu Galéshiya

¹ Èkwo-ozì-wa shì l'èka mbèdua, bụ Pòlu, bụ onye e meru tẹ mu bụru onye ishi-ozì Jisọsu Kuráýisutu. È tọ bụkwa madzụ meru mu iya; ọphu ọ bụkwa madzụ b'ò shì l'èka. Ndu o shì l'èka kwa Jisọsu Kuráýisutu; mẹ Nchileke, bụ Nna, bụ iya bụ onye meru tẹ Jisọsu Kuráýisutu shì l'ònwu teta nọdu ndzụ. ² Ụnwunna ayi, mu l'èphe nọ l'èke-a bẹ mu l'èphe tũko ekele iphe bụ chọchi, nọ lẹ Galéshiya ekele.

³ Iphe mu anọduje ekfu anụ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu bụ t'èphe meeru unu eze-iphe-oma; mekwaaphu t'èhu dụ unu agu.

⁴ Ọ bụ Kuráýisutu ono gude onwiya chia eja; nwuhu; shì ẹge ono safu ayi iphe dụ ẹji, ayi meshiru; ẹge ee-shi t'ọ dzọfuta ayi lẹ mgboko-a, iphe dụ ẹji jiru ejiji-wa. Iphe ono aburu uche-obu Nna ayi, bụ Nchileke b'ò meru ono. ⁵ T'a jaa Nchileke ajaja gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dụ.

Ozi-oma lanu kpau; bẹ nonu

⁶ Iphe ọwaa dukwa mu biribiri l'ọ bụ Nchileke ono, kuru unu tẹ Kuráýisutu shì l'eze-iphe-oma ono, o meru unu dzọfuta unu ono b'ẹ ta nọdu ọphu baru ishi; unu egbe agbakutawaru nù Nchileke ono azụ; gbe aghawanu ifu l'ozì-oma ọdo, gbaru iche. ⁷ E -kfude iya ekfukfu b'ẹ to nwekwa ozi-oma ọdo, nonu. Obenu l'ò nweru ndu agbaghashi unu obu agbaghashi; mbụ ndu ese t'èphe gbanwee ozi-oma kẹ Kuráýisutu ono. ⁸ A-o! Ọ -buru l'ọ ayibedua; m'ọ bụ l'ọ ojozi, shì l'imigwe byaru bya ezilahaa unu ozi-oma ọphu yẹle ono, ayi ziru unu ono ta dakọtadu; tẹ Nchileke tų-phukwaa ya l'ònu. ⁹ Ọ kwa iphe ayi kfuhawaru bẹ mu ekfu ọdo nta-a; sụ: Ọ -nweru onye ezi unu ozi-oma ọphu yẹle ono, ayi ziru unu ono ta dakọtadu; tẹ Nchileke tų-phukwaa onye ọbu l'ònu.

¹⁰ ?Ọ dụ unu lẹ mu eme tẹ mu kfua iphe atso ndiphe ẹna lẹ nchị tọ? ?T'ọ dụ unu lẹ mu eme tẹ ndiphe sụ lẹ mu bụ onye oma? Wawakwa. Iphe mu eme tẹ mu meje bụkwa iphe a-dụ Nchileke mma. Ndege ọ bụru lẹ mu eme tẹ ndiphe sụ lẹ mu bụ onye oma; mẹ mu ta ga abukwa nwozi Kuráýisutu.

Ege Pòlu shì bụru onye ishi-ozì

¹¹ Iphe unu a-maru; ụnwunna mu; bụ l'ozì-oma ọphu mu ezije ta bụkwa l'uche-obu madzụ b'ò shì. ¹² Ishi iya aburu l'ẹ tọ bụdu madzụ b'ò shì l'èka; ọphu madzụ 'ezidu mu iya ezizi. Ọ bụ Jisọsu Kuráýisutu koshiru mu onwiya bya eworu ozi-oma ono ye mu l'èka.

¹³ Unu nùhawaru-a ẹge ndzụ mu shì dụ teke mu shì eme ome-l'alị, ndu Ju egudeje abaru Nchileke eja; nùwa ẹge mu kparu chọchi kẹ Nchileke ẹhu; mbụ shì see ẹge mu e-shi mebyia ya lẹ mkpurophu. ¹⁴ Mu shì etsokotakpolephu ekemu ndu Ju ono ọhuma ẹge a tųru iya. Mu tsokpooru ekemu ono tsotabe iya k'ọphu mu kakọta iya igweligwe ndu mu l'èphe bụ ọgbo etsotso; ẹge ono bẹ ome ome-l'alị ndiche ayi pẹ shì anọduje evu mu ẹhu; l'evushi mu iya ike.

¹⁵ Obenu lẹ Nchileke fọtahawaru mu ru tẹmanu b'a mụderu mu; bya egude eze-iphe-oma iya kua mu l'ẹge ọ chọru; ¹⁶ koshi mu Nwa iya ono; k'ọphu mu a-ra kẹ Nwa iya ono arara tẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju nua ya. Teke iphe ono meru ta dukwa madzụ, kfụ ẹka kfuru ọkpa, mu chị-koshiru idzu

iya. ¹⁷ Ophu mu 'ejekwa Jerúsalemu kẹ tẹ mu jekfu ndu vuru mu ọzo bọru ndu ishi-ozí-wa je ẹphe ọkpata ishi. Iphe mu meru bọ lẹ mu gbẹ tųgbua bahushia Arébiya bya eshi ẹke ono laphushia azọ lẹ Damásukọsu. ¹⁸ A nọlephu afa ẹto; mu atųgbua jeshia Jerúsalemu tẹ mu je amaru onye bọ Pyita. Mu eshi rua; mu l'iya anọ abalí iri l'ise. ¹⁹ Obenu l'ẹ tọ dukwa ndu ishi-ozí ndu ophu, mu phuru; gbahaa Jémusu, bọ nwunne Nnajiufu ayi.

²⁰ O bọ Nchileke nwenkinyi iya maru l'iphemiphe ọbule-a, mu nọ iya l'ifu ederu unu-wa ta dudu ophu bọ ẹjo-ire bẹ mu adzọ.

²¹ Tọ dọ iya bọ; mu atųgbua; yọ bọru mu oje alí Siríya; meebe bya ejee Silísiya. ²² Ẹge-a, mu ekfu-wa ta dukwaa m'ọ iphe bọ chọchi Kuráyisutu lẹ Judíya, mawaru onye mu bọ. ²³ Iphe ẹphe anọlephu lẹ nchí lẹ nchí bọ l'a sọru: "L'onye ono, shi eme ẹphe kpakpawowo ono bẹ arakwa ozi-oma kẹ t'ẹ kweta kẹ Kuráyisutu arara; mbọ ekwekwe ono, o shi eme t'ọ mebyia emebyi ono." ²⁴ Oo ya kparu iphe ẹphe ekele Nchileke ekele; l'okfu ẹhu mu.

2

Pọlu ejekfu ndu ishi-ozí ophu

¹ A nọlephu afa iri l'ẹno; mu lẹ Bánabasu alashia azọ lẹ Jerúsalemu. Mu eduta Táytọsu; mu l'iya ayíru. ² Iphe kparu iphe mu jeru ẹke ono bọ l'ọo Nchileke koshiru mu iya; sọ tẹ mu je. Mu ekweta jeshia. Mu lẹ ndu ono, bọ ndu ishi ono abya anọ ndzuko kẹ iche. Mu abya eworu ozi-oma ono, mu ziru ndu ẹ-ta bọdu Ju ono tọgboru ẹphe ẹba; k'ọphu akanya, mu sehawaru; mẹ ophu mu ese nta-a ta bọduru mu kẹ mmakanu. Ẹphe azọ gbúruru. ³ Ẹ to nwekwa onye ẹphe yebutaru t'ọ bua útsù. Mbọ jeyekwa lẹ Táytọsu-a, ẹ-ta bọdu onye Ju, mu l'iya yi-wa te nwekwa onye yebutaru iya sọ l'ọ bufutaje útsù. ⁴ E guderu l'ọ nwekwaru-a ndu sọru t'ẹphe bua ya ugu; ndu ono bọ ndu pyabataru nu; l'eme l'ẹphe -bọ ndu kẹ Kuráyisutu; 'a ma l'ẹphe ta bọdu; l'ọo ngge bẹ ẹphe byaru egege t'ẹphe bya bya egeta ẹge ayi gbakutaberu ekemu azọ; okfu l'ayi bọ ndu kẹ Kuráyisutu. Iphe ẹphe shi achọ ọzo iya bọ ẹge ẹphe e-me mee ayi t'ayi tsojelephu iphe ekemu ẹphe kfulu ẹge ohu anọduje eme iphe onye gbaru iya nu kfulu. ⁵ Ole ayi te kwekwa haaru ẹphe ọzo; m'ọ bọ ugbo lanu; ẹge ee-shi t'ayi kwakọberu unu iphe ono, bọ ọkpobe okfu ono; mbọ ozi-oma ono.

⁶ Obenu lẹ ndu ophu a sọru l'ẹphe bọ ndu ishi ọbu; mbọ; iphe mu gude ekfu ẹge-a kwa lẹ mu ta akpadu ishi iphe ẹphe bọ; kẹle Nchileke te eledu madzọ ẹnaya l'ifu. Ndu ono, a sọru l'ẹphe bọ ishi ono ta dukwa iphe ọdo, ẹphe sọru tẹ mu yefua l'ozí-oma ono. ⁷ Iphe gbẹ mee nu bọ l'ẹphe phuru lẹ Nchileke wowaru ozi-oma ono ye mu l'ẹka tẹ mu je zia ya ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju; ẹge ono, o yekwaru iya phọ Pyita l'ẹka t'ọ je ezia ya ndu Ju ono. ⁸ Kẹ l'ọo ẹge ike kẹ Nchileke meru irẹ l'ẹhu Pyita; t'ọ bọru onye ishi-ozí; zia ndu Ju ozi-oma ono; bọ ẹge ike kẹ Nchileke meru mu irẹ l'ẹhu; mu aburu onye ishi-ozí; zia ya ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju. ⁹ Tọ dọ iya bọ; Jémusu; mẹ Pyita; mẹ Jónu, bọ ndu ono, a sọru l'ọo ẹphe bọ ndu ishi, gudeshi chọchi-wa ike ono abya amaru l'ọo Nchileke yeru mu ozi-oma ono l'ẹka. Ẹphe azọ mgbede; bya ekwe mu lẹ Bánabasu l'ẹka; bya ekweta l'ayi l'ẹphe a-tųko bọru nanu. Ayi l'ẹphe abya atųkokwaphu zọ gbúruru lẹ mu lẹ Bánabasu a-nọdu ezi ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju ozi-oma ono; t'ẹphebedua zije iya ndu Ju. ¹⁰ Iphe lanu, ẹphe sọru t'ayi mee bọ t'ayi nyatajẹkwa ndu chọchi, akpa ukpa. Onanu bẹ mu kebekpooru ẹhu eme.

Mba, Pọlu baru Pyita lẹ Ántiyọku

11 Yo be lẹ Pyita byaru Ántiyọku; mu evudo iya l'ifu baaru iya m̀bà l'edzudzu ọha; kẹ l'o nweru iphe o meru, teru iya nù. 12 Lẹ teke ọdungukpo bẹ Pyita yẹle ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju shi erigbaje nri. E meebe; yo be lẹ ndu, ẹphe lẹ Jémusu nọ byakfotaleru iya phụ; yo bufu onwiya; sụ lẹ yẹle ndu ono, ẹ-ta bụdu ndu Ju ono te erigbahedu nri. Ishi iya aburu lẹ Pyita atsụ ndu Ju ono, sụru l'onnyemonye ọbule bufutaje útsù ono egvu. 13 Ụnwunna ayi ndu Ju ndu ọphu abya eyefua ẹka l'obu-ote Pyita phe ono. Mbụ lufu lẹ Bánabasu bẹ ẹphe jítakwaruphu; yo tsoru ẹphe bụkwaruphu ndu obu-ote ọbu. 14 Yo be teke mu byaru bya egude ẹnya mu phụ; l'ẹphe tee tsodu ozi-ọma ono lẹ nhamunha iya; mu evudo l'ifu ndu chọchi l'ẹphe ha; sụ Pyita: "T'o lewaru ẹge yẹbedua, bụ onye Ju gbe eme umere l'ọ bụ onye ẹ-ta bụdu onye Ju; ?nanuhunu ẹge oo-me yebuta ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju t'ẹphe tsoje ekemu ndu Ju?"

*Ekweta kpụu a-dzọ ndu Ju;
dzoo ndu ọhodo*

15 Ọ bụ oswi-okfu l'ayịbedua b'a mụru; ayi aburu ndu Ju; ayi ta bụ ndu ẹ-ta madụ ekemu Nchileke; 16 obekwanu l'ayi marua l'ẹ tọ bụdu ome iphe a turu l'ekemu emeje madzụ t'ọ bụru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke nwenkinyi bụlekwaphu onye woru onwiya ye Jisọsu Kuráýisutu l'ẹka. Ọo ya bụ l'ayịbedua wowaru onwayi ye Jisọsu Kuráýisutu l'ẹka ẹge ayi a-buru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; okfu l'ayi kwetaru kẹ Jisọsu Kuráýisutu; ẹ tọ bụkwa okfu l'ayi eme iphe a turu l'ekemu. L'ẹ tọ dukwa onye Nchileke agụ l'onye doberu ẹka ndoo; okfu l'onye ono eme iphe a turu l'ekemu. 17 Keshinu ọphu ayibe ndu Ju eme t'ayi lẹ Kuráýisutu tughabe bụru nanu; k'ọphu oo-me t'ayi bụru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; ọo ya bụ l'ayi kweru l'ayi bụhukwaphu ndu eme iphe dụ ẹji l'ọ bụ ndu ẹ-ta madụ ekemu Nchileke. Teke bụ l'ọ bụ ẹge ono b'ọ dụ; ?ọ futaru lẹ Kuráýisutu eme t'iphe dụ ẹji kafua nshinu tọo? Wawakwa! 18 Ọ -buru lẹ madzụ vuru ụzo mee ya t'ọ doo ẹnya l'ẹ tọ bụhedu ome iphe a turu l'ekemu emeje tẹ Nchileke gụa madzụ l'onye doberu ẹka ndoo; bya ala azụ wata iya ememe bẹ onye ono bụakwa onye emebyi ekemu emebyi. 19 Mu gudeekwa k'otso ekemu bya apha lẹ mu nwuhwaru anwuhu; l'ekemu gbuwaru mu egbu. Mu abyaakwanu bya eswee ya ẹnya ẹge ee-shi tẹ mu nọduru Nchileke ndzụ. 20 A kpopyabewaru mu lẹ Kuráýisutu l'oshi-osweru. Ọo ya bụ l'ẹ tọ bụhekwa mbedua nọ ndzụ. Ọ bụakwa Kuráýisutu nọ mu ndzụ l'ẹhu. Ndzụ ọphu mu nọ nta-a bụkwa okfu lẹ mu woru onwomu ye Nwatibe Nchileke l'ẹka kparu iphe mu nọ iya; mbụ Nwatibe Nchileke ono, bụ onye yeru mu obu; woru ndzụ iya tụa l'okfu ẹhu mu ono. 21 Mu ta ajikakwa eze-iphe-ọma Nchileke. Ndege ọ -buru l'ọo shita l'ome ekemu bẹ madzụ e-shi bụru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; m'ọ bụru iya bụ l'anwuhu, Kuráýisutu nwuhuru ta ge enwekwa ishi.

3

Ekweta; yele ekemu

1 Ọwaa ẹge eswe nk'unu hakwanu; unubẹ ndu Galéshiya! ?Bụ onye kabẹ raa unu ẹka l'ifu ẹge ọwaa? ?Tọ bụdunua unu bẹ mu tuko kẹ anwuhu Jisọsu Kuráýisutu l'oshi-osweru tọgboru ẹba-wa. 2 Iphe lanu, mu aji unu bu: ?Bụ iphe ekemu kfuru bẹ unu meoduru bẹ unu nataderu Ume-dụ-Nsọ ono, unu nataru ono tọo? Wawakwa! Unu nataru Ume-dụ-Nsọ; kẹ l'unu nuru ozi-ọma kẹ Kuráýisutu ono bya eworu onwunu ye iya l'ẹka. 3 ?Nanu

ège e meru bẹ unu gbe bya abụwaru nū ndu eswe ẹge ono? L'odungu bẹ unu gude Ume kẹ Nchileke dube otso Kuráýisutu. ?Buhunu ngunu meru iphe unu paru Ume Nchileke ono haa; gbe dobesu l'ọo ike nk'unu bẹ unu e-gude tsokota Kuráýisutu ọbu? ⁴ Iphemiphe ọbule ono, unu gude ẹnya unu phukota ono; ?ọ bu kẹ mmakanu ọtọ? Ẹ tọ dukwa mu l'ọ bu kẹ mmakanu. ⁵ ?Ọ kwa lẹ Nchileke anọduje anu unu Ume-du-Nso iya; l'emeshi iphe-ophulenyia l'ẹke unu nọ. ?Ọojikoje iphe ono eme; okfu l'unu eme iphe ekemu kfuru; t'ọ bu-a l'ọo l'unu nuru ozi-oma ono bya eworu onwunu ye Kuráýisutu l'ẹka?

⁶ Unu lewaru iphe ẹkwo okfu Nchileke kfuru lẹ kẹ Ébirihamu. Ọ sūru: "Lẹ Ébirihamu woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; Nchileke aguaru iya ẹya l'odobe-ẹka-ndo." ⁷ Ọo ya bu l'unu elewa iya-a l'ọo ndu, kweru iphe Nchileke kfuru bẹ bu unu Ébirihamu. ⁸ Ẹkwo okfu Nchileke mehawaru t'a maru lẹ Nchileke e-me ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju t'ẹphe buri ndu doberu ẹka ndoo; m'ọ -buri l'ẹphe woru onwẹphe ye iya l'ẹka. Nchileke vuhawa ọzo zia Ébirihamu ozi-oma ono; sū iya: "L'ọo l'ẹka iya bẹ ya e-shi gọru ndiphe mgburumburu onu." ⁹ Ọo ya bu lẹ keshinu Ébirihamu woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; Nchileke agọru iya onu; bukwapu ẹge ono bẹ Nchileke a-gọru onu-oma nū iphe bu ndu woru onwẹphe ye iya l'ẹka.

¹⁰ Iphe bu ndu yeru ẹhu l'ome iphe a turu l'ekemu; mbu ndu, sūru l'ọo otso ekemu a-dzofuta ẹphe; bẹ bukwa ndu vu onu. Kele e deru l'ẹkwo ekemu; sū: "L'onye ta tukodu iphe bu iphe, e deru l'ẹkwo ekemu l'ọ ha eme bukwa onye vu onu." ¹¹ Iphe lanu, doru ẹnya ohuma bu l'ẹ tọ dudu onye a-du ike gude otso ekemu ono buri onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Okfu l'e deru; sū: "L'onye woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; shi ẹge ono dobe ẹka ndoo a-dzukuraru." ¹² Obenu l'ome iphe a turu l'ekemu yele oworu onwonye ye Nchileke l'ẹka ta dukwa iphe ẹphe ji; okfu l'e dekwaruphu l'ẹkwo; sū: "Lẹ ndu emeje iphe, bu iphe ekemu kfuru l'ọ ha e-shikwapu ẹge ono nọdu ndzu."

¹³ Kuráýisutu gbafutaru ayi lẹ mburonu, ekemu meru; ayi evuru; keshinu o vuchitaru ayi mburonu ono, ga ge gbu ayi ono; kẹ l'ẹkwo okfu Nchileke sukwaru: "L'iphe bu onye a kfugburu l'eli oshi bukwa onye laru lẹ mburonu." ¹⁴ Kuráýisutu laru lẹ mburonu ono ẹge ee-shi tẹ eze-iphe-oma, Nchileke sūru lẹ ya e-meru Ébirihamu shi l'ẹka kẹ Kuráýisutu Jisosu rua ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ẹka. Ayibedua e-shikwapu l'ekwekwe, ayi kweru kẹ Kuráýisutu nata Ume ono, Nchileke kwehawaru ukwa lẹ ya anu ayi ono.

Ekemu; yele ukwa, Nchileke kweru

¹⁵ Unwunna mu; tẹ mu gudekwa iphe ayi emeje nmaaru unu ẹtu ọwaa: Madzu -kee ekpe; dee ya edede l'ẹkwo; bya abyaa ya ẹka; b'ẹ tọ dukwa onye emebyije iya nū; ophu ọ dukwa onye eyekwaje iya iphe. Mbu; a makwaru-a l'ọo ekpe, madzu keru. ¹⁶ Ọ kwa Ébirihamu yele "o-shi-l'eri iya" bẹ Nchileke kweru ukwa iphe.

Ẹ tọ sukwa iya l'ọo "yele ndu, bu o-shi-l'eri iya phe;" t'e shi ẹge ono maru l'ọo igwe madzu.

Ọ sūru l'ọo yele "o-shi-l'eri iya", bu iya bu l'ọo onye lanu, bukwanu iya bu Kuráýisutu. ¹⁷ Mbu l'iphe mu ekfu bu l'ogba-ndzu ono, shi l'ẹka Nchileke ono bẹ Nchileke kweru ukwa iphe kweshia ya ike lẹ ya e-me iphe iya kfuru. Ekemu, a nọ-oduru unu afa l'ukporo afa iri k'ophu Nchileke kwetsuaru

ụkwa ono ọ́manu bẹ́ ekemu ono byaru; te emebyighekwa ụkwa iphe ono, Nchileke kweru ono. Ẹ́ to mekwa ụkwa ono, Nchileke kweru ono t'ọ́ bụ́ru kẹ́ mmakanu. ¹⁸ Ndege ọ́ bụ́ru l'ọ́o t'e meodu iphe a tų́ru l'ekemu ọ́manu Nchileke emee iphe o kweru ụkwa iya; m'ẹ́ tọ́ ga abụ́hekwa kẹ́ l'o kweru ụkwa iphe b'o gude eme iya. Obenu lẹ́ Nchileke nų́ru Ẹ́birihamu iphe, o kweru iya ụkwa iya; okfu l'o kwewaru iya ụkwa iya.

¹⁹ ?Bụ́hununu ngunu b'a tų́-turu ekemu? Iphe a tų́-turu ekemu bụ́ t'o koshi iphe ome ẹ́jo iphe bụ́. A tų́ru iya; okfu l'ọ́o-nọ́du jeye teke o-shi-l'eri Ẹ́birihamu ono a-bya; bụ́ iya bụ́ onye ono, Nchileke kweru ụkwa iphe doberu ono. Ọ́o Nchileke tų́ru ekemu ono bya eshi l'ẹ́ka ndu ojozi-imigwe woru iya nų́ onye ẹ́to, bụ́ Mósisu, nọ́-chiru ẹ́nya madzų́ t'ọ́ tų́aru iya ndiphe. ²⁰ L'ọ́ kwa teke a dų́ ẹ́bo eme iphe bẹ́ aachoje onye-ẹ́to. Obekwanu l'onye lanų́ -ekwe ụkwa iphe bẹ́ mkpa onye k'ẹ́to ono ta dų́hekwa. Yọ́ bụ́ru Nchileke bụ́ onye lanų́ ono.

²¹ ?Bụ́ iya bụ́ l'ekemu e-chikpo iphe ono, Nchileke kweru ụkwa iya tọ́? Wawakwa!

Kẹ́le ndege o nweru ekemu, a tų́ru, l'anų́ ndzų́; mẹ́ odobe-ẹ́ka-ndoo eshikwanu l'ome iphe a tų́ru l'ekemu. ²² Obenu l'ẹ́kwo okfu Nchileke ekoshi lẹ́ ndiphe mgburumgburu bẹ́ iphe dų́ ẹ́ji nmapyítawaru l'ẹ́kpiri. Iphe kparu iphe ookoshi iya ẹ́ge ono; bụ́ k'ọ́phu iphe ono, Nchileke kweru ụkwa lẹ́ ya e-meru onye woru onwiya ye Kuráýisutu l'ẹ́ka ono a-bų́leruphu ndu woru onwẹ́phe ye Kuráýisutu l'ẹ́ka kpų́u bẹ́ oo-meru iya.

²³ Teke Nchileke taa gų́haduaru ayi ọ́zo t'ayi woru onwayi ye Kuráýisutu l'ẹ́ka bẹ́ ekemu shikwa tuchia ayi l'ọ́ bụ́ ndu a tuchiru l'ọ́ka-mkpọ́ro jeye teke Nchileke koshiru ayi ọ́zo t'ayi woru onwayi ye Kuráýisutu l'ẹ́ka. ²⁴ Ọ́o ya bụ́ l'ekemu shi edu ayi ọ́zo l'ọ́ bụ́ onye eleta ẹ́girima ẹ́nya; dua ayi ẹ́ge ono jeye Kuráýisutu abya; k'ọ́phu ayi a-bų́ru ndu Nchileke guru lẹ́ ndu doberu ẹ́ka ndoo; okfu l'ayi woru onwayi ye Nchileke l'ẹ́ka. ²⁵ Nta-a, Nchileke gų́hawaru ayi ọ́zo t'ayi kweta kẹ́ Kuráýisutu-wa bẹ́ ayi ta nọ́hekwa l'ẹ́ka onye ono, eleta ayi ono, bụ́ iya bụ́ ekemu.

²⁶ Ọ́o ya bụ́ lẹ́ keshinu unu wowaru onwunu ye Kuráýisutu l'ẹ́ka; unu l'iya atų́gbabe-wa bụ́ru nanų́ bẹ́ unu bų́kotawa ọ́nwu Nchileke; ²⁷ kẹ́le teke ono, e meru unu baputizimu; unu lẹ́ Kuráýisutu atų́gbabe ono b'e-kfude iya ekfukfu; a sų́ l'unu wowaru ndzų́ Kuráýisutu yee onwunu l'ọ́ bụ́ onye yeru uwe. ²⁸ Mkpọ́cha kẹ́ l'onye ọ́waa bụ́ onye Ju; onye ọ́phu ta bụ́ onye Ju ta dų́hekwa. Ọ́phu 'ọ́ dų́hekwa mbų́ mkpọ́cha kẹ́ l'onye ọ́waa bụ́ ohu; onye ọ́phu abų́ru amadų́. Ọ́phu l'onye ọ́waa bụ́ nwoke; onye ọ́phu abų́ru nwanyi ta dų́hekwapu; kẹ́ l'unu l'unu ha shi-wa l'ẹ́ka Kuráýisutu tų́gbabe bụ́ru nanų́. ²⁹ Ọ́o ya bụ́; ọ́ -bų́ru l'unu bų́wa ndu kẹ́ Kuráýisutu bẹ́ unu bų́wa o-shi-l'eri Ẹ́birihamu; bụ́ iya bụ́ ndu iphe ono, Nchileke kweru Ẹ́birihamu ụkwa iya ono ruberu.

4

¹ Ọ́waa iphe, mu e-gude koshi unu iphe, mu ekfu: L'onye bụ́ iya e-mekochaa ria iphe nna iya bẹ́ teke ọ́ bụ́ nwata bẹ́ bų́kwa ẹ́ge eeme ohu bẹ́ aanọ́duje eme iya. A makwaru-a l'ọ́o ya nwe iphemiphe ọ́bule; ² ọ́bu lẹ́ teke ono, ọ́ bų́kwadu nwata ono bẹ́ oonweje onye gude iya nų́, bụ́ iya bụ́ onye e-mefuta iya nų́. Yo nwekwaruphu onye a-nọ́du eleta iphe, o nweru ẹ́nya jeye teke ono, nna iya kfuru sų́ l'ono bụ́ teke nwata ono dzuru ogwota iphe iya ono. ³ Ọ́ bụ́ ẹ́ge ono b'ọ́ dų́ l'ẹ́ka nk'ayi. Teke ayi te shidu maru iphe bẹ́ ọ́gvu imigwe, achịgbaa mgboko-a shi eme ayi ohu ẹ́phe. ⁴ Yọ́ bya

erua teke gbaru nù; Nchileke ezi Nwa iya t'ò bya. Yò bya aburu madzù; nwanyi amua ya. Yò buru iphe ekemu sùru tẹ ndu Ju meje bẹ oomeje; ⁵ t'ò shi ẹge ono gbata ndu ekemu keru ẹgbu; k'òphu Nchileke a-nata ayi l'ò bú unwu iya.

⁶ Yò buru okfu l'unu búwa unwu iya meru iphe Nchileke woru Ume ké Nwa iya ye ayi l'obu; mbù Ume ophu emeje ayi t'ayi l'eku Nchileke: "Nna! Nna!" ⁷ Oo ya bú l'e shi l'ẹka Nchileke; unu ta buhe ohu; unu abúwarunu unwu Nchileke. Keshinu unu búwa unwu Nchileke; bú nù iya bú l'unu yi-wa lẹ ndu e-ri iphe ono, Nchileke doberu unwu iya ono.

Pọlu agba mgbamuche ndu Galéshiya

⁸ Lẹ mbù; teke unu te shidu maru Nchileke bẹ unu shi búgbaaru ohu k'iphe ẹ-ta búdu Nchileke. ⁹ Yo be nta-a, unu byawaru bya amaru Nchileke-wa; waawa; tẹ mu gbe kfua ya ẹge-a: ọ búchia nta-a, Nchileke mawaru unu-wa bẹ mu sùru: ?nanuhunu ẹge e meru: unu egbe ghakọbe ala azù alakfu ọgvu ono, shi achitsua unu, ẹ-ta dudu ike, nọ iya nù ono? ?Bú ngunu meru iphe unu eme t'unu lashia azù je aburu ohu ẹphe ọdo? ¹⁰ Unu anyatajẹ uboku; mẹ ọnwa; mẹ ọgẹ teke iphe meru; mẹ afa; dobegbaa ya iche; unu etubesu l'unu -emewa iya ẹge ono; Nchileke asù l'unu eme iya ọhuma. ¹¹ Mu awakwaru unu obu; lẹ mu ta madu: ozi ono, mu jeru l'ishi unu ono; ?tọ búdu mu nù ké mmakanu.

¹² Unwunna mu; mu arọ unu t'unu duru ẹge mu dọ; kéle mbedua dọwa ẹge unu dọ. E tọ dukwa iphe dọ ẹji, unu meru mu. ¹³ Unu marua l'ọo teke ẹhu ẹ-ta dudu mu mma bẹ mu byaru bya ezia unu ozi-oma ono l'odungu. ¹⁴ E gudekwaru l'iphe, shi eme mu nù shi buru unu eze iphe-adata; unu ta kpọkwa mu ashị; unu ta jịka mu. Unu gbe metabekwaru mu ọhuma lẹ mu -bù ojozi-imigwe; m'ọ bú lẹ mu -bù Kuráyisutu Jisọsu l'onwiya. ¹⁵ ? Unu meru ẹhu ono, shi tsoo unu ẹna l'okfu ẹhu mu teke ono imagha? Kẹ lẹ mu maru l'ẹ ta atudu iya ẹgo; lẹ ndege ọ buru lẹ ee-meghe iya teke ono; m'o gbe buru ké t'unu swoshia akpuru ẹnya nk'unu chẹe mu. ¹⁶ ?Mu gbe búwaru nù onye okfu unu nta-a; okfu lẹ mu ekfuru unu iphe bú oswi-okfu tọo?

¹⁷ Ndu ono bẹ oovukwa evuvu t'ẹphe kfuta unu yeru onwẹphe. Ọlobu t'unu makwaru l'iphe ẹphe gude eme iya ta adukwa mma. Ẹphe emekwa t'ẹphe chibuta unu t'unu gbafu mu l'ẹhu; tsoru ẹphe. ¹⁸ Ọgba-tso ndu ọdo ta dukwa ẹji; ọlobu; t'unu gbatsojekwaru ndu ọbu m'ọ -buru l'ẹphe ekfu iphe dọ mma. Unu mejekwa ẹge ono tekenteke; t'ẹ b'ọ búlekwaphu teke mu l'unu nọ. ¹⁹ Unwu mu! Mu nọkwa l'iphe-ẹhuka l'okfu ẹhu unu nta-a; l'ọ bú nwanyi, ime eme. Yò buru ẹge ono bẹ mu a-nọ iya jeye teke unu a-dù ẹge Kuráyisutu dọ. ²⁰ Ọ dule mu phu t'a sù lẹ mu l'unu nọ nta-a; mẹ mu amakwanuru ẹge mu ge edobe ọnu ekfuru unu okfu. Nta-a b'ọ jiru mu ẹnya ẹge mu e-mekpo ké ẹhu unu!

Ẹtu ẹhu Héga yẹle Séra

²¹ Unubẹ ndu ọonoduje agù mbù ome iphe ekemu kfuru; unu kaeduru mu: ?unu ta nudu iphe ekemu kfuru tọo? ²² Kẹ l'e dekwaru sù lẹ Ẹbirihamu mọtaru ẹgirima unwoke labù. Onye lanù bú nwanyi, bú ohu mọtaru iya ẹya; onye ophu bú nwanyi ophu, bú amadù mọtaru iya ẹya. ²³ Onye onanu, bú ohu mọru iya ono b'a tsutaru ime iya; to nwe ukwa, Nchileke kweru swibe l'ẹhu iya ké iche. Onye onanu, shi l'ẹka nwanyi ophu bú amadù phù b'a tsutaru ime iya; okfu lẹ Nchileke kweru ukwa l'aa-mù iya. ²⁴ Bù iya bú okfu; mẹ ẹtu iya. Unwanyi labù ono, búgbaa nne ẹphe ono

nọ-chiru ẹnya ọgba-ndzụ labụ, shi l'ẹka Nchileke. Onye ọphu bụ Héga nọ-chiru ẹnya iphe ono, Nchileke kweru ụkwa iya l'ọgba-ndzụ, shi l'eli Ugvu Sáyinayi, bụ iya bụ l'ẹke ọ turu ekemu nụ Mosisu. Ẹpha nwanyi ono bụ Héga, bụkwaphu ẹpha Ugvu Sáyinayi ono. Ụnwu nk'iya b'a mụru t'ẹphe bụru ohu. ²⁵ Ugvu Sáyinayi ono nọ l'alị Arébiya. Yọ bụru Arébiya bụ ẹke ụnwu nwanwa kẹ Héga bu. Ọ bụ ẹge Héga, bụ iya bụ nwanyi ọphu bụ ohu phụ nọ-chiru ẹnya Ugvu Sáyinayi bụ ẹge ọ nọ-chiru ẹnya Jerúsalemu ntanụ-a; kele Jerúsalemu, bụ iya bụ ufu ndu Ju; mę ndu nọ iya nụ bę ekemu mewaru; ẹphe atụko bụru ohu. ²⁶ Obenu lẹ Jerúsalemu kẹ Nchileke, bụ iya bụ Jerúsalemu ọphu nọ l'imigwe ta bụdu ohu. Ọ bụ yẹbedua bụ nne ayi. ²⁷ Kẹ l'e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ:

“T'ẹhu tsọo ngu ẹna
 nggube nwanyi,
 keru ekeru, ẹ-ta tsụbua ime!
 Gude ẹhu-otso-ẹna tee ẹswa;
 nggube nwanyi, ẹ-ta madu
 ọhoku ude nwanyi, ime eme;
 kele nwanyi ọphu
 e shi gbęeru azụ phụ;
 a-zụ azụzu karia nwanyi
 ọphu yẹle nji iya bu ebubu.”

²⁸ Ụnwunna mu; unubędua bụkwaphu ụnwu Nchileke ẹge Áyizaku bụ iya. Ọ bụ ẹge Nchileke kweru ụkwa l'aa-mụ Áyizaku tẹmanu a mụa ya; bụ ẹge ọ kwekwaruphu ụkwa l'unu a-buru ụnwu iya tẹmanu bę unu bya aburu iya. ²⁹ Ọ bụkwaphu ẹge ọ dụ teke ono bụ ẹge ọ dụ nta-a. Teke ono bę onye onanu, a tsutaru ime iya l'ọ bụ kẹ ndu ọdo phụ shi anọduje akpa onye ọphunanu, ndzụ iya shi l'ẹka Ume Nchileke phụ ẹhu. Yọ bụru ẹge ọ dụ nta-a ndono. ³⁰ Obenu; ?bụ ngunu bę ẹkwo okfu Nchileke kfuru? Ọ sụru: “Chifukwa ohu yẹle nwa iya. Nwa, shi l'ohu bę yẹle nwa, amadu mụru ta agbakwaru mgba eke iphe nna ẹphe.” ³¹ Ọo ya bụ; ụnwunna mu; ayi ta bụkwa ụnwu, ohu mụru; ayi bụkwa ụnwu kẹ nwanyi ọphu bụ amadu.

5

Unu be ekwekwa; t'e mee unu ohu ọdo

¹ Kuráýisutu tọokwaru ayi l'ẹgbu; sụ t'ayi ba abụhe ohu. Ọo ya bụ t'unu vudoshia ike. Unu be ekwekwa t'o nweru onye e-gude ekemu mee unu t'unu bụru ohu ọdo.

² Tẹ mubę Pọlu kakwaru iya unu: ọ -buru l'ọ bụ obu útsù bę unu gude eme t'unu bụru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; ọo ya bụnu l'abyabya, Kuráýisutu byaru ta dudu uru, ọ baru unu. ³ Tẹ mu kasakwaa onyemonye ọbule, buru útsù ẹnu-nchị. T'onye buru útsù ẹge ee-shi tẹ Nchileke gụa ya l'onye doberu ẹka ndoo nyatakwa l'ọ dobefutaje iphe bụ iphe ekemu kfuru l'ọ ha. ⁴ Unubę ndu eme tẹ Nchileke gụa unu lẹ ndu doberu ẹka ndoo; okfu l'unu eme iphe ekemu kfuru; unu bufuakwaru onwunu l'ẹke Kuráýisutu nọ. Unu nashịakwaru onwunu eze-iphe-oma kẹ Nchileke. ⁵ A -bya l'ayibedua bę iphe ayi dzọberu ọkpa ele ẹnya iya eleshi iya ike lẹ Nchileke a-gụ ayi lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya bụkwa l'ayi nataru Ume-dụ-Nsọ; okfu l'ayi woru onwayi ye Kuráýisutu l'ẹka. ⁶ Kẹ l'onye yẹle Kuráýisutu Jisọsu tųgbaberu bụru nanụ b'ẹ te ekfuhekwa kẹ l'e buru útsù;

ophu bu l'ẹ te budu. Iphe eekfu bu k'oworu onwonye ye Kuráýisutu l'ẹka; mbu okweta ke Kuráýisutu ophu ayi shi l'obu, ayi yeru ibe ayi ekoshi.

⁷ Unu shikwa etsokotahawa ọzo ono ọhuma. ?Buhunu onye kposhiru unu t'unu ba anoduhe eme iphe bu okpobe okfu ono nta-a? ⁸ Ophu doru mu ẹnya bu l'ẹ to budu Nchileke-wa, bu iya keru unu-wa be gbe ọdu le mkposhi ono t'unu be emehe okpobe okfu ono. ⁹ A nmaru ẹtu; su l'ọ bua nwa-ochi-l'ẹka iphe ekoje-buredi l'ekolije ishi buredi l'ophu. ¹⁰ Obenu l'atugbabe, ayi l'unu tugbaberu le Nnajiufu be meekwaru t'obu shihu mu ike l'ẹke unu ọ; l'unu a-laa azu tsochata ọzo; wata ori iphe mu ari. L'onye obu onye obu; mbu onye ono, gbaghashiru unu obu ono be Nchileke a-nmakwa ikpe.

¹¹ Obenu: unwunna mu; o -buru l'oo t'e buje utsu be mu ezikwadu; l'ara iya arara; ?buhunu ole bu ke te aakpakwadu mu ẹhu? O buru ege ono b'odu; me arara, mu ara le Nchileke a-gulephu ayi le ndu doberu ẹka ndoo; okfu le Kuráýisutu nwuhuru l'oshi-osweru ta ga dukwa onye o ga abujeru iphe eghughu. ¹² Teke bu le ke obu utsu aphunuka ndu ono, agbaghashi unu obu ono l'ẹhu; t'ẹphe jenu je ahashia onwẹphe ahaha.

¹³ Ke l'unubedua; unwunna mu; b'e kuru t'unu buru ndu a toru l'ẹgbu. A makwarua l'a towaru unu l'ẹgbu. Obenu l'agha: unu ba ahahakwa onwunu t'iphe anoduje agu unu agugu; me iphe unu ari l'okpoma bya ekee unu ẹgbu odo. Iphe unu e-me gbe buru t'onwymonye obule yeru ibe iya obu; k'ophu unu a-noduje eyeru ibe unu ẹka. ¹⁴ Ishi iya aburu l'ekemu ono l'ọ ha tukokwa kpakoru l'okfu lanu; bu iya bu: "Yeru madzu ibe ngu obu ege i yeru onwongu." ¹⁵ Obenu le teke o bu l'unu gbe anoduje eme l'ọ bu anu-egu-egbudu, ẹ-te yeduru ibe iya obu; gbe l'atakashi ibe unu ẹra; anmabushi ibe unu anu; ha! Unu kwabekwa ẹnya; unu 'atuko ibe unu taebe; gvu.

Ume Nchileke; me ejo iphe aguebe madzu

¹⁶ Ole mbedua suru t'unu hakwaa Ume Nchileke t'ookoshije unu ọzo. Oo ya bu ege unu ẹ-te emejedu ejo iphe aguebe unu. ¹⁷ L'iphe aguebe madzu be ta adujekwa Ume Nchileke mma. Ophu iphe agu Ume Nchileke ta adujekwanu uche ke madzu mma. Iphe kparu iya nu bu l'uzo iphe labu ono be duru onwẹphe l'okfu. Yo buru iya kparu iphe unu ta adujedu ike mee iphe du mma, unu riru k'ememe. ¹⁸ Obenu le teke o bu Ume Nchileke ekoshije unu ọzo; oo ya bu l'ekemu te ekehedu unu ẹgbu.

¹⁹ Iphe shigbaa l'uche madzu doru ẹnya: mbu ?ti phudu uru-ali; ?ti phudu ejo umere, rehuru erehu; ?ti phudu iphere ogvu l'ifu; ²⁰ ogwa iphe aagwa agwagwa; ogwo ogvu; osephe okfu; ọlu ọgu; ijimenya; obu-oku; oke-ẹnya; okekashi onwonye akpa iche iche; ²¹ ẹnya-kfurukfuru; ongunuka mee; ori l'angusweshi onwonye ifu; mewaru egbe iphe du ege ono. O bu egbe iphe shigbaa l'uche madzu ndono. Te mu lokwaa unu ẹka le nchi ege mu lohawaru iya unu: ndu eme ege ono ta abyakwa bya abahu l'ẹke Nchileke bu eze.

²² Obekwanu l'iphe shigbaa le Ume Nchileke bu: n-yemobu; ẹhu-ena; nchi-odu-ndo; ọta-nshi; ome odo; ome ọhuma; ovudoshi ike l'iphe e kfuru; ²³ ome agu; me okpade onwonye. E to nwekwa ekemu, a toru su l'onye meru iphe dugbaa ege ono be aa-nma ikpe. ²⁴ Ndu bukwanu ndu ke Kuráýisutu Jisosu kpopyabewaru ejo iphe agugbaa uche ẹphe; me ejo umere ophu shigbaa ẹphe l'uche l'oshi-osweru. ²⁵ Nchileke shiwa l'ẹka Ume nk'ia; nu ayi ndzu ophungu. Oo ya bu; unu t'ayi hanu te Ume ono koshije ayi ọzo. ²⁶ Unu t'ayi be emejelephu iphe ege ee-shi t'a jaa ayi

ajaja; ayi te emeje iphe e-ghu ibe ayi eghughu; ophu ayi ejijekwaru ibe ayi ijiménya.

6

Oku -kòta madzu

¹ Ụnwunna mu; teke bu l'o nweru onye ẹka guderu l'ẹke oome iphe ẹ-ta dudu mma; unu koshinu l'ọo Ume Nchileke edu unu; zia obu ali dulata iya azu l'uzo, vudo nhamunha. Obenu; te onyemonye obule letakwa onwiya enya t'e b'e nwufuaru iya ye l'ome iphe du eji. ² T'onyenonu gbatajeru ibe iya l'iphe atsụ iya l'ehu; k'ophu unu e-gude ege ono mekotaje ekemu, Kuráysutu turu. ³ L'onye riru le ya bu iphe; l'ẹke ẹ to dudu iphe o bu; onye ono kwa onwiya be oome eswe. ⁴ O kwa t'onyenonu letajeodu onwiya enya; maru ege umere iya gbaru. Teke i maru ege umere ngu gbaru; nggu ewotaje iphe i meru turu yeru umere, gbaru ngu l'ememe. Oo ya bu l'e tii jeheduru owota iphe i meru aturu eyeru ke onye odo. ⁵ Ishi iya aburu l'onyenonu e-vukwaru iphe o shi emeebe le mgboko-a bya l'ifu Nchileke.

⁶ T'onye eezi ozi-oma ke Kuráysutu ono nujekwa onye ezi iya eya nu iphe du mma, o nweru.

⁷ Unu be ekwekwa t'e duphua unu uzo; le Nchileke ta abukwa onye eswe. O kwa iphe bu iphe onye kuru be owotaje akpuru iya. ⁸ L'onye eme ejo iphe agu uche iya be a-lakwa l'iyi. Obenu l'onye eme iphe Ume Nchileke ziru iya be Nchileke a-nu ndu gbururu jeye. ⁹ Oo ya bu te ike ba agvukwa ayi l'ome ohuma; okfu l'ayi e-mekochaa ria uru iya teke o gbaleruphu; me ayi -gudekpele iya phu ege ayi gude iya. ¹⁰ Oo ya bu; t'ayi mejeru onyemonye obule ohuma nta-a, uzo duru ayi k'ememe iya. Ndu, ayi a-katsujekpooru omeru ohuma ono bu ndu, ayi l'ephe tuko buru ndu onu ulo lanu; okfu l'ayi l'ephe tuko-wa woru onwayi ye Kuráysutu l'eka.

Ekele mkpo-chi ishi iya

¹¹ Nta-a be mu gudekpoo eka mu gedegede ederu unu ekwo obu. ? Unu ta phudu ege akpuru okfu, mu gude ede iya haje kakporo kakporo. ¹² O kwa ndu eme t'a jaa ephe ajaja ke iphe ephe suru l'e mefutaje l'eli ehụ bu ndu eyebutaje unu t'unu bua utsu. Iphe ephe gude eme iya bu te ndu Ju ba kpa ephe ehụ. Ephe maru le ndu Ju ga ga akpa ephe ehụ; ndege ephe kweru l'o bulephe Kuráysutu ono, nwuhuru l'oshi-osweru ono a-dzofuta ephe. ¹³ Ndu obu, bukpooru nu utsu obu e-ba bu l'ephe emejekwanu iphe ekemu kuru. Iphe meru iphe oogu ephe t'ephe mee unu t'unu bua utsu bukwa k'ophu ephe a-sashilaha nsasa l'ephe meru; unu emee onwunu iphe-ohubama l'anu-ehu. ¹⁴ A bya le mbedua; mu ta ahakwa ke osa nsasa l'iphe odo; gbahaa k'oshi-osweru Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kuráysutu. Le keshinu ophu o nwuhuru l'oshi-osweru be iphe ke mgboko-a ta duhekwa iphe o bu mu; temanu be mbedua dukwaphu l'o bu onye nwuhuru anwuhu l'ẹke iphe ke mgboko-a no. ¹⁵ Ke l'e buru utsu; te bu; te nwekwa iphe o bu. Iphe bu iya nu nwenkinyi bu oburu onye Nchileke keru k'ophungu. ¹⁶ Te Nchileke mee t'ehu du iphe bu ndu etsoje uzo iya ono, mu koshiru unu ono agu; yo phukwaaruphu ephe imiko. O bu ephe bu okpobe ndu Izurelu ke Nchileke.

¹⁷ Dube ntanu; t'e b'o dukwa onye e-kfuchibaa mu nchi odo. Ichii iphe owaa, mu vu l'ehu ege-a be bukwa iphe-ohubama, ekoshi le mu bu ohu Jisosu.

¹⁸ Ụnwunna mu; tẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu mekwaaru unu eze-iphe-oma l'unu ha. Ono kwa ẹge ọ dụ.

Èkwo, Pọlu deru nù Ndu Éfesọsu

¹ Ọwaa bụ ẹkwo-ozi, mubẹ Pọlu ede. Mu bụ onye Nchileke fọtaru; mee mu tẹ mu bụru onye ishi-ozi Kuráýisutu Jisọsu.

Mu ede iya anụ ndu kẹ Nchileke, bu lẹ Éfesọsu; mbụ ndu kweru kẹ Kuráýisutu Jisọsu; ẹphe l'iya atugbabe bụru nanụ.

² Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-ọma; mekwaaphu t'ẹhu dụ unu agu.

Ọnu-ọma, shi l'ẹka Kuráýisutu

³ T'ajaja bụru kẹ Nchileke; mbụ Nchileke ono, bụ iya bụ Nna kẹ Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráýisutu ono. Ọ bụ l'ẹka Kuráýisutu ono bẹ ọnu-ọma, dụ l'iche iche ọphu shi l'imigwe shi rube ayi ẹka. ⁴ Tẹmanu Nchileke emee mgboko b'o vuhawa ọzo shi l'atugbabe, ayi lẹ Kuráýisutu tugbaberu fọta ayi t'ayi bụru ndu nk'iya; k'ọphu ayi a-bụ ndu, dụ nsọ; bụru ndu, ẹ-te nweu ẹkworo l'ifu iya.

⁵ Ọ bụ okfu l'o yeru ayi obu; meru iphe ọ chihawaru iya achichi dobe: lẹ ya e-shi l'ẹka Jisọsu Kuráýisutu; nata ayi yeru onwiya t'ayi bụru unwu iya. Ọ bụ ẹge ono b'ọ dughawa Nchileke mma l'obu; bukwaruphu ẹge ọ tumberu tẹ ya mee ya ndono; ⁶ k'ọphu aa-ja iya ajaja kẹ udugburuku eze-iphe-ọma nk'iya ono, dụ biribiri, ọ nuru ayi kẹ mmakanụ ono; mbụ ayibe ndu ayi lẹ Nwa iya ono, o yeru obu ono tugbaberu bụru nanụ.

⁷ Ọ bụ mee ono, Kuráýisutu lọkaru l'okfu ẹka ayi ono b'o gude gbata ayi. Yọ bukwaru iya phụ bụ lẹ Nchileke aguaru ayi nvu l'iphe dụ ẹji, ayi meru. Eze-iphe-ọma ono aburu iphe-ọma, kfube ọswa ha nshinu b'o meru ayi ono; ⁸ mbụ eze-iphe-ọma ọphu ọ kfube jaa ẹka ọgbodo ajaja meeru ayi.

⁹ Ọ mekwaruphu t'ayi maru iphe; nweru ọkpobe egomunggo; k'ọphu iphe oome e-doje ayi ẹnya; bụ iya bụ l'o meru; ayi abya amaru iphe ono, shi bụru iphe o domiru edomi, bụ iphe ọ kwakọbehawaru t'o shi l'ẹka Kuráýisutu medzua. ¹⁰ Iphe ono, Nchileke tumberu lẹ ya e-me teke gbaru nù ono bẹ bụ l'ọo-chigbabekota iphe bụ iphe, o keru ekeke l'ọ ha; bụ iya bụ iphemiphe ọbule, nọ l'igwe; mẹ ọphu nọ l'ali. Yọ bya ewota Kuráýisutu mee ishi iya.

¹¹ Ọ bụ Kuráýisutu bẹ ayi l'iya tugbaberu. Yọ bụru iya meru t'ayi yiru l'iphe ono, o kweru ndu nk'iya ukwa iya ono. Ọo ya kparu iphe Nchileke emekotaje iphemiphe ọbule ẹge ọ tubuhawaru iya; mee ya ẹge bụ uche-obu iya. Ọ bụ Nchileke ono vuhawa ọzo fọtahawa ayi. ¹² Ọo ya bụ t'ayibedua, bụ ndu ọphu vuhawa ọzo leta ẹnya Kuráýisutu gudeje umere ayi l'ọ ha koshi ẹge biribiri Nchileke habe nshinu.

¹³ Ẹge ono b'ọ dukwaphu unubedua, bụ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju. Lẹ teke unu nuleruphu ọkpobe ozi-ọma ono, e ziru unu lẹ Nchileke dzofutawaru unu ono bẹ unu kwetaru kẹ Kuráýisutu; Nchileke egude Ume-dụ-Nsọ, o kweru ukwa iya mee unu iphe-ọhubama; gude koshi l'ọo ya nwe unu. ¹⁴ Ọ bụ Ume-dụ-Nsọ ono ekoshi l'ayi a-natakwa iphe ono, Nchileke kweru ndu nk'iya ukwa iya ono, bụ iphe ayi a-nata teke Nchileke a-gbafuta ndu nk'iya; gbafutagekpo ẹphe ọhuma ọhuma. T'ayi jaa ọdu-biribiri Nchileke ajaja!

Pọlu ekfu anụ Nchileke

15 Ọ bụ iphe ono bẹ meru iphe mu ta habụa okele Nchileke ekele mkpurumkpuru; shitakpooru teke ono, mu nuru l'unu woru onwunu ye Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu l'ẹka ono; mę lę kę obu, unu yekotaru ndu kę Nchileke l'ẹphe ha. 16 Mu ekeleje Nchileke ekele; ekfu anụ iya l'okfu ẹka unu tekenteke: 17 tẹ Nchileke ono, bụ Nchileke kę Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráýisutu; bụ iya bụ Nna ono, bụ ọ-ka-lẹ-biribiri ono nụ unu Ume-dụ-Nsọ, bụ iya e-me t'unu maru mmamiphe; yo koshikwaphu unu Nchileke; k'ọphu unu a-maru iya. 18 Mu ekfujekwaru iya phụ t'o mee obu unu t'ọ phụ iphoro nk'iya; k'ọphu unu a-maru iphe ono, o kuru unu t'unu le ẹnya iya ono; makwaruphu ẹge eze iphe ọphu o kweru ndu nk'iya ụkwa iya habe l'uru; 19 mę ẹge ike nk'iya ono, ẹ-te nweđu ẹtu ono emebe iré l'ẹhu ayibe ndu kweru kę Kuráýisutu. Ike ono, eme ire, bu ayi l'ẹhu ono bẹ bụkwa iphe lanụ yẹle eze ike iya ono, 20 o gude mee Kuráýisutu t'o shi l'onwu teta nọdu ndzụ; woru iya dobe l'ẹka-utara iya; bụ iya bụ ọkwá, a kwabẹru iya ugwu l'imigwe. 21 Ọ bụ Kuráýisutu bụ ishi l'ẹke ono. Ọ kakọta iphe, bụ ọ-chi-ọha imigwe l'ẹphe ha; mę ndu ekfu iphe emenu l'ẹphe ha l'imigwe; mę iphe, bụ ndu, bụ ẹphe; bę ike nọ l'ẹka l'imigwe; męwaru nnajiọha imigwe l'ẹphe ha. Ọ kakwaphu iphe bụ ndu bụ ọnyibe nshinu; mbụ ọnyibe k'eliphe-a; mę k'eliphe ọphu abya nụ. 22 Nchileke meru tẹ Kuráýisutu tuko iphemiphe ọbule dzọpyabe l'ọkpa; woru yẹbe Kuráýisutu ono nụ chọchi t'ọ bụru chọchi ishi l'iphemiphe ọbule. 23 Ọ kwa chọchi bụ ugwehu Kuráýisutu. Yọ bụru lę chọchi bę iphe kę Kuráýisutu dzuru edzudzu. Yọ bụkwanuru lę Kuráýisutu bę iphemiphe ọbule kę Nchileke dzuru edzudzu.

2

Oshi l'anwuhu; bata lę ndzụ

1 O nweru teke unu shi bụru ndu nwuhuru anwuhu; okfu l'unu te shidu anuru Nchileke okfu; unu eshi emephe iphe dụ ẹji. 2 Teke ono; bę unu shi etso ẹka ndiphe. Unu shi anọduje eme iphe epherephere kfuru, bụ iya bụ onye ishi ọphu achị l'ephekerephe; mbụ ọgvu ono, emeje tẹ madzụ kwefuru Nchileke ike ono. 3 Ayi l'ayi ha tükokwaa shi dụ l'ọ ẹphebedua. Ayi shi tsoru emephe ẹjo iphe, shi ayi lę mee. Iphe ayi emeje abuleruphu iphe dụ ayi mma l'ẹhu; mę iphe dụ ayi mma l'uche. Ayibedua shikwaa bụru ndu oke ẹhu-eghughu kę Nchileke dakfufutaje l'ọ bụ ndu ọphunanu.

4 Obenu l'obu-imiko kę Nchileke kariru akari. O yeru ayi obu yegharu iya ayi ẹka. 5 Ayi shi l'emeswe, ayi mesweru Nchileke bụru ndu nwuhuru anwuhu. Obenu lę Nchileke mewaru; ayi lę Kuráýisutu atuko bya anọdu ndzụ. Unu nyatakwa l'ọ bụ eze-iphe-ọma kę Nchileke b'o gude dzọfuta unu. 6 Ayi lę Kuráýisutu Jisọsu tųgbaberu bụru nanụ; Nchileke emee t'ayi teta nọdu ndzụ; k'ọphu ayi l'iya a-tuko achị l'imigwe. 7 Iphe kparu iphe o meru iya ẹge ono bụ t'o gude iya koshi ọgbo ọphu nọ l'ifu eze-iphe-ọma iya, nyiberu anyibe; koshikwaphu ẹge obu-ọma iya, shi l'ẹka Kuráýisutu Jisọsu habe ayi nshinu l'ẹhu. 8 Ọ bụ eze-iphe-ọma kę Nchileke b'o gude dzọta unu. Adzọta ono, a dzọtaru unu ono shi l'ekwekwe, unu kweru kę Kuráýisutu. Ẹ to nwekwa iphe ọdo, unu eyekwadu iya ọdo. Adzọta ono ta bụdu obunggo kę iphe unu seru akanya iya. Ọ bụlephu iphe-ọma, Nchileke meru unu ẹwoma. 9 Ẹ to nwekwa iphe bụ iphe unu e-gude l'asa nsasa k'egbe iphe unu meru. 10 Ọ bụ Nchileke keru ayi. O shi l'ẹka Kuráýisutu Jisọsu kee ayi; k'ọphu ayi a-nọduje eje ọkpobe ozi, dụ mma ọphu ọ kwakọbehawaru ayi t'ayi jeje.

Aabu nanu l'ime Kuráýisutu

¹¹ Oo ya bu; unube ndu e-ta budu ndu Ju; unu nyatakwa iphe unu shi buru teke ohazu. Ndu Ju ekuje unu “ndu akpapyi;” l'eku onwephe “ndu, buru útsù” gude iya l'ekoshi l'ephe bu ndu ke Nchileke. Oe útsù, ephe buru bulephu iphe madzu egudeje eka ebu l'eli ehu. ¹² Unu nyatakwa le teke ono be unu te shidu nodu Kuráýisutu l'eka. Unu shi buru ndu ohodo, e-te tsodu le ndu Izurelu. O bu ndu Izurelu ono; be Nchileke fotaru t'ephe buru ndu nk'ia. Eka unu te shidu du l'iphe bu ukwa ono, Nchileke kweshiru ndu nk'ia ono; to nwe iphe unu shi ele enya iya le mgboko-a. Unu ta ma onye Nchileke bu. ¹³ Obenu le nta-a be unube ndu ono, shi nodu Nchileke ote-enya ono be Nchileke shiwa latugbabe, unu le Kuráýisutu tugbaberu buru nanu; kurita unu ntse ntse; Kuráýisutu egude mee, o lokaru l'oshi-osweru swafu iphe du eji, unu meshiru. ¹⁴ Kuráýisutu l'onwiya be bu ehu-agu nk'ayi; yebedua, meru; ayibe ndu Ju; me ndu e-ta budu ndu Ju aburu nanu. To du iya bu; yo shi l'anwuhu, o nwuhuru; nwukpofu ndumashi ono, du l'o bu uphompkuma ophu nonu; buru ohogu noduru ayi l'unu ono. ¹⁵ Kuráýisutu meru te ekemu ndu Ju; me unwu nsọ nsọ; me ome-l'alị, tso iya nu be erehe ire. Iphe Nchileke eme bu k'ophu mba labu ono a-bya aburu ndu lanu k'ophungu; t'ephe l'ia tugbabe buru nanu; t'o shi ege ono mee te nchi du ndo; ¹⁶ me te Kuráýisutu shikwaphu l'anwuhu ono, o nwuhuru l'oshi-osweru ono; chikpoo ndumashi ono; shikwaphu l'anwuhu ke oshi-osweru ono; mee mba labu ono t'ephe buru nanu; k'ophu oo-dulata ephe azu dukfuta Nchileke. ¹⁷ Oo ya meru iphe Kuráýisutu byaru bya ezidzuru madzu kpamukpamu ozi-oma ke ehu-agu ono; zia ya unube ndu e-ta budu ndu Ju, bu iya bu unube ndu shi nodu Nchileke ote-enya; zikwaa ya phu ndu Ju, bu ndu ophu shi nodu iya ntse ntse. ¹⁸ O bu l'eka Kuráýisutu be ayi l'ayi ha shi; mbu ayibe ndu Ju; me ndu e-ta budu ndu Ju bya aburu ndu aduje ike gude Ume-du-Nsọ lanu bya evudo Nna ono l'ifu.

¹⁹ O bu iya bu l'unube ndu e-ta budu ndu Ju ta buhekwa ndu alala; unu ta buhe mbyamumba. Nta-a be unu buwa ndu ephe le ndibe Nchileke tuko buru ndu a muru l'ekalanu; unu tukowa buru ndu onu-ulo Nchileke. ²⁰ Nta-a be Nchileke gudeekwa unubedua akpuli ulo iya ophu ndu ishi-ozii; me ndu shi nkfuchiru Nchileke toru nto-l'alị iya. Yo buru Kuráýisutu Jisosu l'onwiya bu itso, gude ulo ono. ²¹ O bu Kuráýisutu ono bu onye gudekota ulo ono l'o ha; gudeshia ya ike; buru iya emeje t'o vua evuvu buru eze-ulo, e doberu Nnajiufu nsọ. ²² Unube ndu ophu unu l'ia tugbaberu buru nanu be ookpulekwaphu unu le ndu ophananu l'o bu ulo; t'unu buru eze-ulo eke, Ume Nchileke a-bya eburu eburu.

3

Ozi, Polu ejeru ndu ohodo

¹ O bu iphe ono meru iphe mu anoduje ekfu anu Nchileke mube Polu, bu onye noru Kuráýisutu Jisosu le mkporo l'ishi unube ndu e-ta budu ndu Ju. ² O doru mu enya l'unu a-nuhawa le Nchileke shiwa l'ome eze-ephe-oma iya ono; ye mu ozi-wa l'eka te mu jee; t'o duru unu le mma. ³ Nchileke woru iphe o shi domia edomi togboru mu eba te mu maru iya. Mu tsotahaakwaru onu l'okfu ono l'odungu; obu le mu gburu iya mkpirikpi. ⁴ Unu -gulephu iphe mu dehawaru l'ekwo be unu a-marua ege o dotaberu mu enya mbu iphe ke Kuráýisutu ono, Nchileke shi domia edomi ono. ⁵ Teke ndiche be Nchileke te shikwa emeje te ndiphe maru

iphe nk'ia ono, o shi domia edomi ono. Obenu lẹ nta-a bẹ Nchileke shiwa l'ẹka Ume-du-Nsọ iya togbọ iya ẹba; k'ọphu ndu ọ fọtaru dobe iche; mbụ ndu ishi-ozii iya; mẹ ndu ekfuchiru iya nụ a-maru iphe ono. ⁶ Iphe ono, o shi domia edomi ono bụ l'ọ bụ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju bẹ ẹphe lẹ ndu Ju gba mgba l'ọnu-ọma ọphu shi l'ẹka Nchileke. Ẹphe tuko dzekfua l'ẹhu onye lanu; tuko yiwaru l'ukwa iphe Nchileke shi l'ẹka Kuráiyisutu kwee. Yọ bụru ozi-ọma ono meru t'ayi maru iya nta-a.

⁷ Ọ bụ ozi-ọma ono bẹ mu ese akanya iya. Yọ bụru Nchileke fọtaru mu tẹ mu jeje ozi-ọma ono. Onanu aburu eze-iphe-ọma, Nchileke meru mu ẹwoma. Yo shi ẹge ono koshi mu ẹge ike iya retaberu mu ire l'ẹhu. ⁸ L'iphe bụ ndu ẹnya ẹphe laru lẹ ndu kẹ Nchileke bẹ bụ mu b'ọ katsua alala. Yọ bulerua mbẹdua bẹ Nchileke gbe meeru eze-iphe-ọma kẹ tẹ mu bụru onye e-tsoru ọhamoha; ekfukashiru mba, ẹ-ta bụdu ndu Ju k'eze-iphe-ọma ono, shi l'ẹka Kuráiyisutu, paaru nshinu; k'ọphu bụ l'oriri madzu te erudu l'ẹge ọ ha. ⁹ Ọ bụ mu b'ọ ziru tẹ mu mee tẹ ndiphe kpamukpamu phụ ẹge Nchileke eshije eme iphe ọ tumberu. Nchileke, bụ iya tuko iphemiphe ọbule kee chihawaru iphe ono achichi dobe b'ọ kederu mgboko. Obenu l'ọ shiru keshinu teke ono domita iya edomi. ¹⁰ Yọ bụru nta-a bẹ Nchileke shi l'ẹka chọchi mee tẹ ndu bụ ọ-chi-ọha imigwe; mẹ ndu ekfu iphe emenu, nọ l'imigwe maru ẹge mmamiphe kẹ Nchileke gbakotabeberu. ¹¹ Nchileke tuko iphemiphe ọbule ono mekota ẹge ọ rihawaru iya ru l'ede-nwede l'ọ bụ ẹge ono bẹ ya e-me iya. Yọ bụru onye o shi l'ẹka mee ya bụ Nnajiufu ayi, bụ Kuráiyisutu Jisọsu. ¹² Ọ bụ Jisọsu ono bụ onye ayi kweru nk'ia; ayi l'ia atugbabe bụru nanu; k'ọphu ote ta anohedu ayi l'obu; ayi enwewaru ọnu-okfu; ayi ta atsohe ẹnya ọbya ovudo Nchileke l'ifu. ¹³ Ọo ya bẹ mu arọ unu; byiko; t'unu be egudekwa kẹ iphe-ehuka-wa, mu eje l'okfu ẹhu unu-wa; t'obu jihu unu oyi lẹ kẹ Kuráiyisutu. Ọ bụkotakwa iphe e-wotaru unu ugvu.

Obu, Kuráiyisutu yeru ayi

¹⁴ Ọ bụ iphe ono meru iphe mu ebyishije ikpere l'alị ekfu anu Nchileke, bụ Nna; ¹⁵ mbụ onye bụ l'ẹka iya bẹ iphe bụ ikfu l'ikfu, nọ l'imigwe; mẹ l'eliphe shi gbube ishi ndzu ẹphe. ¹⁶ Mu anọduje ekfu anu Nchileke t'ọ shi l'odu-biribiri iya, nyiberu anyibe; shi l'ẹka kẹ Ume-du-Nsọ iya nụ unu ike; k'ọphu obu e-shihu unu ike. ¹⁷ Mu ekfujekwaphu anu Nchileke tẹ Kuráiyisutu kwata ufu; buru eburu l'ime obu unu; keshinu unu kwetawaru nk'ia. Mu ekfujekwaphu anu Nchileke tẹ n-yemobu unu mee unu t'unu shihu ike; lopyabe unu ẹge ogvu-oshi alopyabeje oshi, gvuru egvuru t'ọ shihu ike; mẹ tẹ n-yemobu unu ono mekwaaphu unu t'unu shihu ike ẹge ntọ-l'alị ọlo emeje ọlo t'ọ shihu ike. ¹⁸ Ẹge unu lẹ ndu kẹ Nchileke l'ẹphe ha a-duje ike t'ọ doo unu ẹnya ọhuma mbụ ẹge adzọta, Kuráiyisutu dzọtaru unu hatabe ọsa-ọsa; hatabe ogologo; hatabe l'eli; mẹ ẹge ọ duta-be ogvu; ¹⁹ mẹ t'unu makwaruphu lẹ n-yemobu kẹ Kuráiyisutu hanuka nshinu. A makwaru-a l'ẹ tọ dudu teke o nweru onye a-makotaru iya nụ; k'ọphu aatukowaru ẹge Nchileke gbaru phukota l'ẹhu unu.

²⁰ T'ajaja bụru kẹ Nchileke ono, emeje meghata ẹge ayi aduje ike sụ t'ọ meeru ayi; mbụ mee mee ọphu ayi ta rị-vudu l'egomunggo; ²¹ t'e shi l'ẹka chọchi kwabẹ iya ugvu; shikwaphu l'ẹka Kuráiyisutu Jisọsu tuje iya ẹpha gburruru jeye lẹ tutu yoyo! Ono kwa ẹge ọ du.

4

Ndu kẹ Kuráiyisutu bụ nanu

¹ Ọ bụ iphe ono kparu iphe mbedua, bụ onye nọ lẹ mkpọro; okfu lẹ mu ejeru Nnajiufu ozi arọ unu t'unube ndu kẹ Nchileke nọdu ndzụ; meje iphe Nchileke tumberu teke ono, ọ fọtaru unu ono. ² Unu wozitaje onwunu alị; unu emeje agu; bụru ndu anwagbuje iphe l'obu. Unu nwagbuje iphe ibe unu meru unu l'obu; shi ẹge ono koshi ẹge unu yeberu ibe unu obu. ³ Unu keshijee ẹhu t'unu ba aha ọburu nanu ono, Ume kẹ Nchileke meru t'unu buri ono. Tẹ Nchileke mee tẹ nchi du unu ndo; t'unu l'ibe unu buri nanu ẹge unu bụ iya. ⁴ Keshinu ayi tuko nata Ume-du-Nso lanu be ayi tukokwaphu buri ugwehu lanu. Ọ bukwapu ẹge ono b'ọ bụ iphe lanu be Nchileke kuru ayi t'ayi le ẹnya iya. ⁵ Ọ bụ Nnajiufu lanu be ayi nweru; buri ekwekwe lanu be ayi kweru; bukwaruphu baputizimu lanu be nonu. ⁶ Ọ bụ Nchileke lanu nọ; onye bụ iya bụ Nna ayi l'ayi ha; bya aburu iya nọ-ngokotaru; gudekota onyemonye ọbule eje ozi iya; bya eburu l'ime ayi l'ayi ha.

⁷ Onyemonye ọbule l'ime ayi be Nchileke mewaru eze-iphe-oma. Yọ buri ẹge Kuráiyisutu gude kee ya bụ ẹge a natagbaaru iya. ⁸ Ọ dua l'ọ bụ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ:

“Lẹ teke o gbeshiru lashia l'imigwe
b'o dutaru igweligwe ndu
ọ lutaru l'ogu kpuaru onwiya.
Ọ nuru madzụ iphe ẹwoma.”*

⁹ ?Bụ ngunu b'ọ bụ mbụ “l'o gbeshiru lashia l'imigwe.” Iphe ọ bụ bụ l'o vuru ọzo shiodu l'igwe nyizita alị; bụ iya bụ l'ime ime alị kẹ nggodo ọwaa. ¹⁰ Ọo ya bụ l'ọo onye lanu ono, nyizitaru nu ono bukwa iya phụ be nyihuru nu; tuko imigwe l'ọ ha nyighaa; k'ọphu ọ tukuru ẹkemeke ọbule ghakota. ¹¹ Ọ bụ iya bụ onye “nuru madzụ iphe ẹwoma”. Iphe ẹwoma iya ono bụ l'ọ gutaru madzụ t'ephe haru buri ndu ishi-ozu; guta ndu ọdo t'ephe buri ndu nkfuchiru Nchileke; guta ndu ọdo t'ephe buri ndu e-jeje ozi ozi-oma; guta ndu ọdo t'ephe buri ndu a-nọduje eleta chochi ẹnya; bya agutakwaphu ndu ọdo t'ephe buri ndu a-nọduje ezi okfu Nchileke. ¹² Iphe meru iphe o meru iya ẹge ono bụ t'o shi ẹphe l'eka; mee ndu kẹ Nchileke k'ọphu ẹphe a-du ike jeeru Kuráiyisutu ozi-wa; mẹ k'ọphu ugwehu Kuráiyisutu ono, bụ iya bụ chochi e-tsefuta etsefuta. ¹³ Yọ buri ẹge ono b'ọo-du jeye teke ayi a-tuko buri ndu tugbaberu buri nanu; okfu l'ayi tuko kweta kẹ Nwatibe Nchileke; mẹ kẹ l'ayi tukokwaphu majia ya ẹnya. Ọ bụ iphe e-me t'ayi bukwaruphu ndu e-tsefuta; buri mkpurophu madzụ lanu, dzuru oke ndono. ¹⁴ Iphe, bụ iphe meru tẹ Kuráiyisutu dzua oke; e-mekwaphu t'ayi dzua oke; k'ọphu ayi ta abuhedu unwegirima, bụ ndu uphere-onu ndu ejo nzizi a-nọduje atuphe nwa-nkata-eweji l'ọ bụ ugbo be eyii-mini atunga atunga l'echi enyimu. Onye vughawaru ẹge ono be ndu ejo nzizi te eduphuhakwa; mbụ ndu ejo nzizi, egudeje ẹregede mẹ ugho eduphu ndu ọdo ọzo. ¹⁵ Iphe ayibedua e-gbe meje bụ t'ayi kfujee ire-lanu; yeru ibe ayi obu gude ẹge ono evu evuvu l'iphe kpamukpamu; evukfube Kuráiyisutu; yebedua, bụ iya bụ ishi ayi. ¹⁶ Ọo ya emeje t'ugwehu ono l'ọ ha dzekfutsua lẹ nkwo iya lẹ nkwo iya; buri nanu. Teke ono be ugwehu l'ophu a-tuko evu evuvu; shihu ike; keshinu iphe bụ iphe e meru; yọ nọdu l'ehu tuko-wa emegbaa ẹge gbaru nu. Ọ bụ ẹge ono be ọo-du l'ehu Kuráiyisutu mẹ ndu kẹ Nchileke -yeru ibe ẹphe obu.

Ndzụ ọphungu shi l'eka Kuráiyisutu

* 4:8 4:8 Egvu 68:18.

¹⁷ Ọo Nnajiufu bẹ ziru mu tẹ mu kfuia ya kfushia ya ike; tẹ ndzụ unu ba aduhekwa l'ọ bụ kẹ ndu ẹ-ta madu Nchileke; mbụ ndu egomunggo swehuru; ¹⁸ ọriri ẹphe agbakọta tsabalangu. Ẹphe te enwekwa nke lẹ ndzụ ono, Nchileke anuje ono. Iphe kparu iya nụ aburu l'ẹphe kpọ-chiru nchi; to nwe iphe ẹphe maru lẹ kẹ Nchileke ọbu. ¹⁹ Iphere gvwaru ẹphe l'ifu; ẹphe ewowaru onwẹphe togboru umere, rehuru erehu; wata ome mkpakomkpako iphe ọdo, ruhuru aruhu; k'ọphu ẹphe ajitsua tototo ala l'oru uru-alị, dutsua iche l'iche.

²⁰ Ẹ tọ bukwa egbe iphe ono bụ iphe unu mụturu l'ẹka Kuráýisutu. ²¹ Ọphu doru ẹnya bụ l'unu nwaru kẹ nk'ia; e zikwaaphu unu iphe, bụ ọkpobe okfu, nọ l'ẹhu Jisọsu ono; keshinu unu l'ia tugbabewaru buru nanu. ²² Ọo ya bụ t'unu haa akahụ umere ono, unu shi anọduje eme teke ono, unu te shidu buru ndu kẹ Kuráýisutu ono. Ọ bụ akahụ umere ono bẹ ẹgu iya meru unu; unu ta ma l'ọ bụ onwunu bẹ unu aghọru ụgho; bukwaru iya phụ emeje; unu alaa l'iyi. ²³ Tẹ Nchileke mee ọkpoma unu; mẹ uche unu t'ọ buru k'ophungu. ²⁴ Unu yekwase umere ọphungu ono l'ọ bụ onye yeru uwe; bụ iya bụ umere ọphu Nchileke meru; yo yeru umere nk'ia. Egbe umere ono ekoshije onwiya l'ọkpuberu ndzụ, vudo nhamunha; bya adu Nchileke mma.

²⁵ Ọo ya bụ; unu haa ọdzu-phe ejo-ire. T'onyenonu kfujeru ibe iya irelanu; okfu l'ayi bukota ndu lanu; likfuru l'ugwehu Kuráýisutu. ²⁶ Teke bụ l'ẹhu ghutaru unu eghughu; unu be ekwekwa t'ẹhu-eghughu ono mee t'unu mee iphe dọ eji. Unu be ekwekwa t'ẹhu ghua unu eghughu jeye t'ẹnyanwu rịba. ²⁷ Unu ba ahakwaru Sétanu ọzo l'ẹhu unu. ²⁸ T'onye ezi iphura haa ya ezizi; gude ẹka iya setaje iphe l'uzo, vudo nhamunha; shi ẹge ono setaje iphe oo-gude yeru ndu ọdo, mkpa nọru ẹka. ²⁹ Unu be ekfujekwaru ibe unu ejo okfu. Ọ bụ-chikwaa okfu oma bụ iphe e-shije unu l'onu; bụ iya bụ egbe okfu ọphu emeli madzụ emeli; l'akwọkwaphu ndu nuru iya nụ lẹ mkpa. ³⁰ Unu be emekwa Ume-dụ-Nsọ iphe ọdžurobe adžurobe. Ọ bụ Ume-dụ-Nsọ ono bẹ Nchileke gude mee unu iphe-ọhubama; l'ọo ya nwe unu. Ọo ya bụ iphe Nchileke gude ekoshi unu lẹ mbọku ono, Nchileke a-gbafuta unu ono nọphu abya. ³¹ Unu tųkokpoo k'ota ifu kọngukongu; obu-ọku; mẹ ẹhu-eghughu paru haa. Unu ahaa ọra-chije ibe unu nchi; haa okfubyishi ibe unu. Unu be edobejekwaru ibe unu iphe l'obu; m'o -ruhuru; ngunu mee. ³² Ọ buchia t'unu mejeru ibe unu odo; phujeru ẹphe imiko. Unu agujeeru ibe unu nvu; egbe iya ono, Nchileke shiwa l'ẹka Kuráýisutu guaru unu ono.

5

Umere, gbaru ndu kẹ Kuráýisutu

¹ Ọo ya bụ; keshinu ọphu unu bụwa ẹgirima, Nchileke yeru obu; unu muje umere iya t'unu dọ ẹge ọ dọ. ² Tẹ ndzụ unu l'ọ ha koshije l'unu yeru ibe unu obu ẹge ono, Kuráýisutu yeru ayi obu; swee ẹnya lẹ ndzụ iya l'okfu ẹhu ayi; woru onwiya chọaru Nchileke ẹja, dọ Nchileke mma ono.

³ Keshinu unu bụwa ndu kẹ Nchileke b'ẹ tọ gbahẹkwa t'unu ye ẹka l'uru-alị; mẹ l'iphe bụ ejo umere, rehuru erehu; m'ọ bụ l'ogvu ẹnya-kfurukfuru. T'ẹ b'o nwekwa ejo iphe ono, unu e-jejekpo ophota l'ẹpha l'ẹke unu nọ. ⁴ T'ẹ b'o nwekwa teke unu e-kfuje okfu, rehuru erehu; m'ọ bụ kfuje tųkpotukpotukpo okfu; m'ọ -bụ t'unu tųje ejo ntų-okfu. Iphe ono te nwekwa ọphu gbaru unu l'ememe. Iphe unu e-mejechia bụ t'unu gbe

keleje Nchileke ekele. ⁵ Unu t̄ube nv̄o l'owaa: l'ẹ to nwekwa onye ar̄u ur̄u-ali; m'ọ b̄u onye eme umere, rehuru erehu; m'ọ b̄u onye ẹn̄ya-kf̄urukfuru, byaru bya a-bah̄u l'ẹke Kur̄á̄yisutu m̄e Nchileke b̄u eze; k̄e l'onye ẹn̄ya-kf̄urukfuru b̄e d̄ukwaa ẹ̄ji l'ọ b̄u onye agwa nte.

⁶ Unu be ekwekwa t'ọ nweru onye e-gude mkp̄okoro okfu; duphua unu. Ọ kwa iphemiphe ọbule ono akpataj̄e t̄e Nchileke z̄ube ndu ẹ-ta an̄duru iya okfu oke ẹhu-eghughu iya. ⁷ Ọo ya b̄u t'unu l̄e ndu d̄u ẹge ono be emegbajekwa iphe l̄e phuu. ⁸ Unub̄edua shikwaa n̄odugbaa l'ẹkpuru-ọchi. Obenu l̄e nta-a, unu l̄e Nnajiufu bya at̄ugbabewa b̄uru nan̄u-wa b̄e unu n̄okwa l'iphoro ono. Ọo ya b̄u t'unu meje umere, e-koshi l'unu n̄o l'iphoro ono. ⁹ L'iphe iphoro akpataj̄e b̄u umere ọma; odobe-ẹka-ndoo; m̄e ire-lan̄u. ¹⁰ Unu kebe ẹhu m̄uta ome iphe at̄sọ Nchileke ẹn̄a. ¹¹ Unu be etsokwa ndu ono; l'eme iphe ẹ-ta badu uru; mb̄u iphe ndu n̄o l'ochi emeje. Unu gbe wofutaj̄e iphe ẹphe eme; t̄aru ẹphe jalanḡu l'ifu. ¹² Iphe ono, ẹphe an̄duje emeebe l'edomi ono b̄e d̄ukpokwaa ẹ̄ji; k'ọphu iphere iya te ekwekpodua n̄u t'e je iya ephota l̄e phuu. ¹³ Teke e wofutakotawaru iphe l'iphoro b'a ph̄ukotawaru ọdudu iphe ọbu; ¹⁴ k̄e l'iphe b̄u iphe e wofutakpowaru iphoro b̄e b̄uwa iphoro l'onwiya. Ọo ya meru iphe aasuj̄e: "Tehu; m̄uru ẹn̄ya ngḡube edzu mgben̄ya.

Shi l'anw̄uhu, ị nw̄uhuru teta; gbeshi;
t̄e Kur̄á̄yisutu b̄uru iphoro;
chiaru ngu l'ọ b̄u anw̄u."

¹⁵ Ọo ya b̄u; t'unu kwakwaa ẹn̄ya l'egbe umere, unu a-n̄duje eme nta-a. Unu meje l'ọ b̄u ndu maru iphe; be mehe l'ọ b̄u ndu ẹ-ta madu iphe. ¹⁶ Teke o nweru nw̄uzo, unu kpataj̄eru k'ome iphe d̄u mma; unu ba ahaj̄ekwa iya t'ọ laa l'iyi; l'iphe d̄u ẹ̄ji paakwaru apaa l̄e mgboko nta-a. ¹⁷ Unu ba ab̄ukwa ndu eswe. Unu sejee; maru iphe d̄u Nnajiufu mma t'unu mee.

¹⁸ Unu ba angujekwa m̄e; k'ọphu ọo-ts̄u unu atsutsu. L̄e m̄e emejekwa madzu; yọ zahaa onwiya. Ọ b̄u iphe unu e-gbe mee b̄u t'unu kwe t'ọ b̄uru Ume-d̄u-Ns̄o e-jije unu ẹhu. ¹⁹ Unu gudeje Egvu-ọma; egvu ekele; m̄e egvu ọdowaru, shitsua Ume-d̄u-Ns̄o l'ẹka gudeje kfuru ibe unu okfu, e-meje t'obu shihu ẹphe ike. Unu gujeru Nnajiufu egvu ekele; gujekwaru iya ph̄u Egvu-ọma. Unu gudejekwaphu obu unu l'ọ ha keleje iya ekele. ²⁰ Unu gudeje epha Nnajiufu ayi, b̄u Jis̄osu Kur̄á̄yisutu keleje Nchileke, b̄u Nna ekele k'iphemiphe ọbule tekenteke.

Umere, gbaru nwoke yele nyee ya

²¹ Unu wozitaj̄e onwunu al̄i l'ẹke ibe unu n̄o; gude koshi l'unu kwab̄eru Kur̄á̄yisutu ugvu.

²² Unub̄e unwanyi; unu wozitaj̄e onwunu al̄i l'ẹke ndu b̄u n̄i unu n̄o; gude koshi l'unu wozitaru onwunu al̄i l'ẹke Nnajiufu, b̄u Kur̄á̄yisutu n̄o. ²³ Ishi iya b̄u l'ọ kwa nwoke b̄u ishi k̄e nyee ya; ẹge ono ọ b̄u Kur̄á̄yisutu b̄u ishi k̄e ch̄ochi ono. Ọ b̄u Kur̄á̄yisutu b̄u Onye Ndz̄ota k'ugw̄ehu iya ono; mb̄u ch̄ochi. ²⁴ Ọ b̄u ẹge ch̄ochi wozitaru onwiya al̄i l'ẹke Kur̄á̄yisutu n̄o; b̄u ẹge unwanyi e-wozitaj̄e onw̄ephe al̄i l'ẹke n̄i ẹphe n̄o l'iphemiphe ọbule.

²⁵ Unub̄e unwoke; unu yeru nyee unu obu ẹge Kur̄á̄yisutu yeru ch̄ochi obu; woru ndz̄u iya n̄u l'okfu ẹka ch̄ochi. ²⁶ Iphe, meru iphe o meru iya ẹge ono b̄u: o -gudetsua mini; m̄e okfu-ọnu iya saghee ch̄ochi t'ọ d̄u mma; yo gude iya mee ya t'ọ d̄uru Nchileke iche; ²⁷ k'ọphu oo-kulataru onwiya ch̄ochi l'ọ b̄u nwanyi, eje ọlu n̄i; mb̄u nwanyi, ama mma; to nwe ẹkworo, n̄o iya l'ẹhu; ẹhu ta d̄u iya ẹlikfuta ẹlikfuta; m'ọ b̄u egbe iphe ọdo, d̄u ẹge

ono; mbụ t'ọ buru onye duru Nchileke iche; t'o nwe ẹke uta nọ iya l'ẹhu lẹ phuu. ²⁸ Ọ bụ ẹge ono bẹ unwoke e-yejeru nyee ẹphe obu ẹge ẹphe yeru onwẹphe. Nwoke, yeru nyee ya obu bụ onwiya b'o yeru iya. ²⁹ Ẹ to nwekwa onye kpojeru onwiya ashị. Iphe o gbe emeje bụ l'oonoduje anụ onwiya nri; eleta onwiya ẹnya. Ọ bụ ẹge ono bẹ Kuráýisutu anọduje emeru chọchi; ³⁰ kẹ l'ayi bugbaa iphe motagbaaru iya l'ẹhu. ³¹ Ishi iya aburu l'e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; su: “Ọ bụ iphe ono kparu iphe nwoke a-ha nna iya; haa nne iya; je yele nyee ya atugbabe; ẹphe ẹbo ono abya aburu onye lanu.” ³² Iphe ono, Nchileke shi domia edomi ono, e deru l'ẹke-a ono bukwa okpobe katakpụ iphe. Iphe mu phuru l'ẹke ono bụ l'ookfu kẹ Kuráýisutu yee chọchi. ³³ Ẹge ono bẹ ookfukwaruphu unu l'ẹhu l'ẹhu; bụ iya bụ lẹ onyenonu yefutajeru nyee ya obu ẹge o yeru onwiya; nwanyi, nonu ekoshije lẹ nji iya duru iya lẹ nsọ.

6

Umere, gbaru unwegirima; mẹ ndu muru ẹphe

¹ Unubẹ ẹgirima; ọ bụ iphe gbaru unu; mbụ t'unu nujeru ndu muru unu okfu; l'ọ kwa uche-obu Nchileke t'unu meje iya ẹge ono. ² “Kwabẹje nna ngu; mẹ nne ngu ugvu;” bụ ekemu ọdungu, Nchileke kweru ukwa obunggo tukobe. Obunggo obu, Nchileke kweru ukwa iya obu bụ: ³ “k'ophu iphemiphe obule a-duru ngu lẹ mma; nggu akakwaaphu nka lẹ mgboko-a.”

⁴ Unubẹ ndu bụ nna; unu be emejekwa ẹgirima unu iphe, e-ghu ẹphe eghughu. Unu gbe hùje ẹphe àhùhù l'uzo kẹ Kuráýisutu; kpọ-zijeru ẹphe ụzo; shi ẹge ono zufuta ẹphe.

Umere, gbaru ndu bụ ohu; mẹ Nnajiufu ẹphe

⁵ Unubẹ ndu, bụ ohu; unu gude ọtsu-egvu; mẹ okwabe-ugvu nujeru nnajiufu unu kẹ mgboko-a okfu. Unu wofutaje obu; mee iphe, ẹphe ziru unu; l'ọ bụ Kuráýisutu bẹ unu emeru iya. ⁶ T'ẹ b'ọ bukewaphu teke ẹphe ele unu ẹnya bẹ unu e-jeje ozi; ẹge ee-shi t'ẹphe jaa unu ajaja. Iphe unu e-meje bụ t'unu gudeje okpoma unu l'ọ ha; meje iphe nọ Nchileke l'uche, bụ iya bụ iphe gbaru ndu, bụ ohu kẹ Kuráýisutu. ⁷ T'ẹhu tsojekwa unu ẹna t'unu je ozi unu; l'ọ bụ Nnajiufu, bụ Jisọsu bẹ unu ejeru iya. ⁸ Unu nyatakwa lẹ Nnajiufu e-bu onyenonu nggo iphe dọ mma, o meru: ?m'ì bụ ohu; ?m'ì bụ amadu.

⁹ Unubẹ ndu, bụ nnajiufu; unu mejekwaru ohu unu ohuma ẹge ono kwaphu. Unu ahaa ẹphe onma-pheru onwu. Unu nyatakwa l'unu l'ohu unu bụ Nnajiufu lanu ono, bu l'imigwe ono bẹ nwe unu. Yẹbedua te emekwa ele madzụ ẹnya l'ifu.

Ngwa-ọgu, Nchileke anije

¹⁰ Iphe mu gude akpochi iya ishi bụ t'unu noshia ike l'atugbabe, unu lẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu tugbaberu; k'ophu ike iya ono, nyiberu anyibẹ ono e-me unu t'unu shihu ike. ¹¹ Unu wotakota ngwa-ọgu ophu shi l'ẹka Nchileke kwaa onwunu; k'ophu unu a-dukwanu ike vudoshia ike; lua ẹjo ẹregede kẹ Obutuswe. ¹² L'ẹ tọ bukwa madzụ mmakanu bẹ ayi l'ẹphe alu. Ndu ayi l'ẹphe alu bukwa ndu o-chi-oha imigwe; mẹ ndu ekfu iphe eme nọ l'imigwe; mẹ ndu imigwe, nwe mgboko, bụ k'ekpuru-ochi owaa; me ikpetuma ndu soja, nọkota l'imigwe. ¹³ Ọo ya bụ t'unu chilikota ngwa-ọgu, shi l'ẹka Nchileke nta-a; k'ophu bụ teke ẹjo ọboku

ono byalẹruphu; t'unu dọ ike vudo vudoshia ike; t'ọ mọaru unu l'iya. Teke unu l'iya lẹkpooru iya jeye l'ishi; t'unu vudolee l'ẹke, unu vudo.

¹⁴ Ọo ya bọ t'unu rọkọta ẹhu ọhuma. Unu woru ire-lanọ kee onwunu l'ọ bọ onye gude akpọ-buleti kebuta uwe iya l'ukfu. Unu eworu odobe-ẹka-ndoo kpua onwunu l'ọ bọ uwe-ígwè ndu l'eje ọgu. ¹⁵ Unu gudeshia ozi-ọma kẹ ẹhu-agu ono ike t'ọ buru akpọkpa, unu yeru tẹ ẹturu ba lọ unu. ¹⁶ Unu gundefukwaaphu ekwekwe, unu kweru kẹ Jisọsu t'ọ buru iphe unu e-gbobeje gude l'ezeru onwunu; gude iya nashia akfu ono, ẹjo onye ono, bọ Obutuswe agba unu ono; mbọ akfu ono, enwu ọku, shi l'ẹka Sétanu ono. ¹⁷ Unu nata adzọta ọphu Nchileke dzọtaru unu t'ọ buru okpu-ígwè, unu e-kpuru l'ishi. Unu anatakwapu okfu Nchileke t'ọ buru ogumbeke, Ume Nchileke yeru unu l'ẹka. ¹⁸ L'iphemiphe ọbule ono bẹ unu a-nọduje ekfuru Nchileke t'o yeru unu ẹka. Unu kfujekpelekwaphu nọ Nchileke tekenteke ẹge Ume-dọ-Nsọ edu unu. Ọo ya bọ t'unu mọjeru ẹnya mkpọrumkpuru. Unu kfujekwapu nọ Nchileke l'okfu ẹka ndu nk'iya. ¹⁹ Unu kfujekwaruphu nọ Nchileke l'okfu ẹka mu: tẹ Nchileke ye mu okfu l'ọnu teke mu ghelijeru ọnu k'okfu okfu; tẹ mu ba atsujẹ egvu okfu katakpọ iphe ono, ozi-ọma meru t'ayi maru ono. ²⁰ Ọ bọ l'okfu ozi-ọma ono bẹ mu bọ onye Kuráýisutu yeru tẹ mu nọchia ẹnya iya; 'e gudekwaru lẹ nta-a bẹ mu nọ lẹ mkpọro. Ọo ya bọ iphe mu ekfu; sọ t'unu kfuje nọ Nchileke: tẹ mu kaa obu; saje ozi-ọma ono ẹge gbaru mu tẹ mu saa ya.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

²¹ Mu mawaru lẹ ọo-dọ unu t'unu maru ẹge mu dọ; mẹ ẹge mu eme ala nta-a. Nwanna ayi Tíkikọsu, ayi yeru obu; mbọ onye e gude ire iya ẹka l'ozi kẹ Kuráýisutu; e-kfuwaruru unu iphemiphe ọbule; k'ọphu unu a-ma ẹge mu eme ala. ²² Ọ bọ iphe meru iphe mu ezi iya t'ọ byakfuta unu ndono; k'ọphu ọo-kọru unu ẹge ayi dọ; obu eshikwanua unu ike.

²³ Tẹ Nchileke, bọ Nna; mẹ Nnajiufu, bọ Jisọsu Kuráýisutu mee t'ẹhu dọ ndu nk'iya agu; mekwaaphu t'ẹphe yeru ibe ẹphe obu; mẹ t'ẹphe kweta nk'iya. ²⁴ Tẹ Nchileke meeru madzọ kpamukpamu eze-iphe-ọma; mbọ iphe bọ ndu yeru Nnajiufu ayi, bọ Jisọsu Kuráýisutu obu; yeru iya ẹya gbururu jeye.

Èkwò, Pòlù deru nù Ndu Fílípáyí

¹ Ọ bú mbèdua, bú Pòlù; mu lẹ Tímoti, bú ndu ejeru Kuráýisutu Jisọsu ozi ede èkwò-ozi ọwaa.

Ndu ayi ede iya anụ bú ndu kẹ Nchileke ono, bu lẹ Fílípáyí l'èphe ha ono; mbụ ndu ono, èphe lẹ Kuráýisutu tųgbaberu buru nanụ ono; mẹ ndu ishi chọchi èphe; mẹ ndu ejeru chọchi èphe ozi.

² Tẹ Nchileke, bú Nna ayi; mẹ Nnajiufu, bú Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-ọma; mekwaaphu t'unu buru l'èhu-agu.

Pòlù ekfu anụ Nchileke l'okfu èhu ndu Fílípáyí

³ Mu anọdujelephu ekeleru unu Nchileke ono, mu ejeru ozi ono ekele iphe bú tekenteke, mu ari ọriri unu. ⁴ Iphe bú teke mu ekfu anụ Nchileke l'okfu èhu unu bẹ mu egudeje èhu-ọtso-èna ekfu anụ iya. ⁵ Iphe ọbu bú lẹ keshinu mbọku ono, unu nuru ozi-ọma ono bẹ unu shikpelephu yetataru mu èka l'òrà ozi-ọma ono arara: t'a nųgbaru iya gbururu byeye nta-a. ⁶ Iphe lanụ, dooru mu ènya ọhuma bú lẹ Nchileke ono, bú iya bú onye wataru ome iphe-ọma ono l'ime unu ono e-gudekpelekwa iya phụ ège ono jeye teke oo-mefu iya l'ishi lẹ mbọku ono, Jisọsu Kuráýisutu a-bya ono. ⁷ Ọ bú egbe ọriri, mu arijeru unu ndono. Yọ buru iphe gbaru mu l'ememe ndono; keshinu ọphu unu nọ mu l'obu. Okfu l'unu l'unu ha bẹ ayi l'unu tųko gbaru mgba l'eze-iphe-ọma ono, Nchileke emeru mu lẹ mkpọro-a, mu nọ nta-a; ayi l'unu atųkokwaphu gbaru mgba l'eze-iphe-ọma kẹ ọgbaru ozi-ọma ono ọdzori; bya agbakwaruphu mgba l'eze-iphe-ọma kẹ omeje iya t'o shihu ike. ⁸ Ọ kwa Nchileke bẹ bú onye maru l'ọo oswi-okfu bẹ mu ekfu: l'obu unu l'unu ha dụ mu. Obu unu ono, dụ mu nụ ono bẹ bųkwa l'obu ọphu Kuráýisutu Jisọsu l'onwiya yeru ayi b'o shi.

⁹ Iphe mu anọduje ekfu anuru unu Nchileke bú t'o mee t'obu ono, unu yeru ibe unu ono kaje nshinu akaka akaka eje; mẹ t'unu kafua ọmaru Nchileke ọgbodo amaru; unu amakwaruphu iphe gbaru unu l'ememe l'ifu Nchileke; t'o dokota unu ènya. ¹⁰ Ọo ya bú ège unu a-dụ ike fọtaje iphe dụ mma; mee; k'ọphu bú: mbọku ono, Kuráýisutu e-kpe ndiphe ikpe ono -rulephu; yoo lewaru l'unu doberu onwunu ọgà; ẹ tọ dųhedu iphe ọo-ta unu ọta iya. ¹¹ Yoo lekwaphu l'umere, unu shikpo meta lẹ ndzụ unu l'ọ ha bųkota umere, vudo nhamunha, shi l'èka Jisọsu Kuráýisutu. Ọ bú umere ono e-me tẹ ndiphe kwabẹ Nchileke ugvu; jaa ya ajaja.

Ogude ndzụ onye ekoshi l'a nọ-turu Kuráýisutu ndzụ

¹² Iphe mu eme t'unu maru; unwunna mu; bú l'iphe-a, byakfutaru mu nụ-a bẹ gbe kakwaru ome t'ozí-ọma ono kafua odzuru mgboko; ¹³ kẹ l'iphe bú ndu soja, eche nche lẹ kẹ onye eze; mẹwaru iphe bú ndu ọdo bẹ tųkọwa makọtaru nta-a l'ọo okfu lẹ mu ejeru Kuráýisutu ozi b'e gude tųa mu mkpọro. ¹⁴ Nta-a b'ọ phọdukwaru mẹ iphe bú unwunna, bú ndu wowaru onwẹphe ye Kuráýisutu l'èka l'èphe ha; aburu Kuráýisutu ono bẹ èphe atụ ume atukobe. Mbụ yọ bųkwaru mkpọro-a, a tųru mu-wa bẹ kparu iya nụ. Obu ka èphe oshihu ike nta-a; katabe iya; k'ọphu èphe kafua ọra ozi-ọma ono arara; to nwe onye èphe atsụ egvu.

¹⁵ A makwaru-a l'o nweru ndu gude ékwò; l'èzi ozi-ọma kẹ Kuráýisutu ono l'ọ -bụ iphe, eeme l'okfu. Obenu l'o nwekwaru-a ndu ọphu gude obu

iphoro ezi iya. ¹⁶ Ndu onanu, gude obu iphoro ezi iya ono bẹ gude kẹ l'ephe yeru Kuráyisutu obu; ezi iya. Okfu l'ephe maru l'ọo ya bẹ kuru mu nụ; tẹ mu bya agbajẹru ozi-ọma ono ọdzori. ¹⁷ Ndu ọphu ezi ozi-ọma ono l'ọ -bụ iphe aakpa ẹnya phụ te gudekwa obu iphoro ezi iya. Iphe ephe emelephu bụ t'iphe-ehuka, mu eje lẹ mkpọro-a, mu nọ-wa gbe karu nshinu.

¹⁸ Ọlobu; ?mu eyeru ephe ọnu. Mbụ; ?m'e -gude obu iphoro ekfu iya-o; ?m'ọ bụ l'o nweru iphe nọ ndu ekfu iya nụ l'okpoma; ephe ekfu iya; iphe ọ bụ iphe ọ bụ; t'e kfua ya nụ t'e shi ege ono mee tẹ okfu ẹhu Kuráyisutu dzuru mgboko. Ọ kwa iphe ono e-me mu; ẹhu atso mu ẹna; atso iya l'eje. ¹⁹ Okfu lẹ mu maru lẹ keshinu ọphu unu anọduje ekfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu mu; tẹmanu bẹ Ume kẹ Jisọsu Kuráyisutu anọdujekwaphu eyeru mu ẹka bẹ mu maru l'ee-mekochaa haa mu. ²⁰ L'iphe mu dobekpooru ẹnya; dobeshia ya ike; bukwaruphu iphe mu ele ẹnya iya bụ l'iphe bụ ege ọ dụ bẹ mu ta abyadu bya emeru iphe-iphere nụ onwomu l'iphe bụ iphe mu eme ememe. Iphe mu e-gbe shia obu ike l'eme; mbụ l'emekpole iya phụ nta-a ege ono, mu shihawa meta iya ono; bụ lẹ mu e-gude ndzụ mu; kwabẹ Kuráyisutu ugvu; ?m'ọ bụ mu lẹ ndzụ; ?m'ọ bụ mu l'ọnwu. ²¹ L'ẹhu nke mu bukwa: mu -nọdu ndzụ; mu egudenuphu ndzụ mu ekoshi l'ọo Kuráyisutu bẹ mu nọ-turu iya. Teke bụ l'ọo anwuhu bẹ mu nwuhuru bẹ gbe bukwaru uru gbaaru mu. ²² Obenu lẹ teke bụ lẹ mu -nọ ndzụ lẹ mgboko-a bẹ mu a-kakwa ojetaru Kuráyisutu ozi. Ọo ya bụ lẹ mu ta madu ọphu mu a-hata. ²³ Ụzo iphe labụ ono bẹ mu vudo l'echi; yọ tuko alọ mu ibe ẹka ẹbo-ẹbo. Obenu l'ọphu agụ mu agushi mu ike bụ tẹ mu lakfube Kuráyisutu tẹ mu l'iya nọdu. Onanu ka mu mma ugbo olemole. ²⁴ Obenu l'ọ kwa l'okfu ẹhu nk'unu b'ọ kfubekpo karu unu mma tẹ mu nọdu ndzụ; swiru unu. ²⁵ Keshinu ọphu iphe ono doru mu ẹnya bẹ mu maru lẹ mu a-nọdu-a ndzụ; swiru unu l'unu ha; yetajeru unu ẹka t'ẹhu-otso-ẹna unu kafua nshinu; bụ iya bụ ẹhu-otso-ẹna, shi l'eworu, unu woru onwunu ye Kuráyisutu l'ẹka. ²⁶ Ọo ya bukwanu; teke mu l'unu nọlephu; unu akafuaru onwe iphe unu a-gbabe okpa gude mu anga; keshinu mu l'unu tuko buru ndu ephe lẹ Kuráyisutu tughaberu buru nanu.

²⁷ Iphe lanu ọphu bụ okpobe iya aburu t'unu mejekwaphu umere, gbaru onye anu ozi-ọma Kuráyisutu ono; k'ọphu bukwanu teke mu dụ ike bya nk'unu; m'ọ bụ lẹ mu ta dughedu ike abyabya; mu anulee ọtu-ọnu unu: l'unu vudoshia ike; uche aburu unu nanu. Mu a-nukwaphu l'unu gude obu lanu ehe onwunu; l'ese kẹ ekwekwe ono, unu kweru ono, bụ l'ozio-oma ono b'ọ shi. ²⁸ Unu be kwekwa t'o nweru iphe ndu okfu unu e-gude eye unu egvu lẹ phuu. Onanu bebekpokwa buru iphe e-koshi ephe l'ọo ephebedua e-mekochaa laa l'iyi; unubedua aburu ndu aa-dzota. Yọ buru Nchileke a-tuko iya mekota. ²⁹ L'unubedua bẹ Nchileke mewaru eze-iphe-oma. Eze-iphe-oma ono ta bulekwa t'unu woru onwunu ye Kuráyisutu l'ẹka. Ọ bukwapu t'unu gude k'okfu ẹhu iya jejee iphe-ehuka. ³⁰ Nta-a bẹ mu l'unu gbaakwa mgba alu ọgu ono, mu shihawa alu ono, bukwa iya phụ bẹ mu alu nta-a. Teke ono, mu shi alu iya ono bẹ unu gude ẹnya unu phua ya; ole nta-a bẹ unu anuwa iya lẹ nchi.

2

Omuta ẹka Kuráyisutu

¹ Ọo ya bụ; eworu ono, unu woru onwunu ye Kuráyisutu l'ẹka ono; ?o meru; obu eshihu unu ike tọ? Obu ono, o yeru unu ono; ?ọduje unu ike? Unu lẹ Ume-dụ-Nso; ?unu tughaberu-a buru nanu tọ? ?Unu

anọdujee emeru ibe unu obu-oma; l'aphukwaruphu ephe imiko? ² Oo ya bu t'unu mee t'ehu-otso-ena mu dzua oke. Ege unu e-shi mee ya bu te egomunggo buru unu nanu; n-yemobu unu aburu nanu; obu unu; me uche unu abukwaruphu nanu. ³ Unu ba akpajekwa enya l'iphemiphe obule, unu eme ememe. Unu te ekuje onwunu iphe unu ta hadu l'o bu iya. Unu wozitaje onwunu ali l'eke ibe unu no; k'ophu onyenonu e-wotaje iya l'onye odo ka iya. ⁴ T'e b'o dukwa l'unu ha, onye bulephu t'o duru iya le mma be oo-noduje achọ nkinyi iya. T'onyenonu chojekwa iphe a-duru ndu odo le mma. ⁵ T'uche unu yele ke Kuráyisutu Jisosu bujeleruphu iphe lanu.

⁶ Le Jisosu shikpelephu le
mbu du l'o bu Nchileke.
Adudu ono, o du l'o bu
Nchileke ono te nwekwa teke
o rijeru le yele Nchileke ha;
m'o kwanu l'oo iphe ya te
eswefukwadu enya.

⁷ Iphe o mechiary bu
l'o chiru obu iya;
swee enya l'onodu iya;
bya aburu nwozi; a ma ya.
Yo buru madzu;
bya anoo ndzu le mgboko-a
l'o bu ayibedua.

⁸ Yo nuaru Nchileke okfu;
wozita onwiya ali.
Yo nu-taberu iya okfu ono;
k'ophu o kwetaru; nwuhu;
Bu iya bu anwuhu ono,
o nwuhuru l'oshi-osweru ono.

⁹ Oo ya meru iphe Nchileke
wolikwanuru iya
oreke-imeli:
Yo kakota iphemiphe obule.
Yo bya anu iya epha,
kakota nu l'iphe bu epha;

¹⁰ k'ophu iphemiphe obule, no l'imigwe;
ophu no le mgboko-a;
me ophu no le mkpuli ali
a-buru:
ephe -nulephu epha iya ono;
ephe ebyishi ikpere; baaru iya eja;

¹¹ me k'ophu madzu kpamukpamu
e-kfu l'edzudzu oha l'oo
Jisosu Kuráyisutu bu Nnajiufu;
shi ege ono kwabe
Nchileke, bu Nna ugvu.

Obu iphoro l'ochi mgboko-a

¹² Oo ya bu; ndu mu yeru obu; teke ono, mu l'unu shi nodu ono be unu shi anujeleru mu phu okfu. T'e b'o bulekwaphu teke mu l'unu no be unu a-nujeru mu okfu nkinyi iya. Unu kafukwaaru mu ru onuru okfu nta-a, mu no unu ote-enya-wa. Unu gude otsu-egvu; me ehu-anmanma; kebe ehu meje t'adzodzo ono, Nchileke dzoru unu ono ba bu iphe mmakanu.

¹³ L'ò kwa Nchileke bẹ̀ bụ̀ onye ereshi ire ike l'èhu unu. Ọ̀o ya emeje t'unu chĩa idzu ome iphe dụ̀ iya mma l'obu; bụ̀kwaru iya phụ̀ emeje t'unu dụ̀ ike mekota iya ẹ̀ge ọ̀ tũberu.

¹⁴ Iphemiphe ọ̀bule, unu eme ememe; unu ba agujekwa aphụ̀ eme iya; unu ta alojeru ntũtego ye iya; ¹⁵ k'ọ̀phu unu a-bụ̀ ndu ẹ̀-te nwedu iphe ụ̀ta, aa-phụ̀ta unu l'èhu. Unu abụ̀ru ndu obu iphoro; bụ̀kwaruphu unu Nchileke; ndu ẹ̀-ta dũdu iphe ẹ̀phe gude merushia onwẹ̀phe l'ẹ̀jo ọ̀gbo-wa, egomunggo swehuru-wa. Ọ̀gbo-wa bẹ̀ egomunggo swehuru; ẹ̀phe adu-tabe ẹ̀ji; k'ọ̀phu ẹ̀phe atso age. T'ọ̀ bụ̀ru ẹ̀ge mkpọ̀-kpodo anọ̀duje echi l'enyashi; bụ̀ ẹ̀ge unu a-bụ̀ iphoro; l'echiru ndiphe lẹ̀ mgboko-a; ¹⁶ mẹ̀ unu -gude okfu ono, anụ̀ ndzụ̀ ono ewokfube ẹ̀phe. Unu -emewa ẹ̀ge ono; ọ̀o ya bụ̀ lẹ̀ mu nwewaru iphe mu e-gude eku onwomu mbọ̀ku ono, Kuráýisutu a-bya ọ̀do ono; keshinu ọ̀phu ọ̀so ono, mu gbaẹ̀beru lẹ̀ mu ezi ozi-oma ono ta bũhedu mu ọ̀so ìphòró; akanya ono, mu seeberu ono ta bũhe mu nsegbu akanya.

¹⁷ Mu vudo l'ifu Nchileke nta-a l'ọ̀ bụ̀ onye achiru Nchileke ẹ̀ja; gude eworu, unu woru onwunu ye Nchileke l'ẹ̀ka; mee t'ọ̀ bụ̀ru ẹ̀ja, mu achị anụ̀ Nchileke. Ẹ̀ tọ̀ dũkwa m'ọ̀ -ruhuru e je ewota mee mu; gbashifua l'eli ẹ̀jà ono; mbụ̀; ọ̀ -bụ̀ru lẹ̀ mu a-nwũhufua anwũhu l'okfu ẹ̀hu unu; bẹ̀ ẹ̀hu a-nọ̀dulekwa atso mu ẹ̀na; mu l'unu atũkolee ete ẹ̀swa. ¹⁸ T'ọ̀ bụ̀kwaruphu ẹ̀ge ono bẹ̀ ẹ̀hu a-nọ̀du atso unu ẹ̀na; unu etsoru mu tee ẹ̀swa.

Tímoti; mẹ̀ Epafurodáýitosu

¹⁹ Mu arikwa lẹ̀ mu ta anọ̀hedu anọ̀no nta-a; mu ezi Tímoti t'ọ̀ bya agbaphee unu. Mu wookwaru iphe ono ye Nnajiufu, bụ̀ Jisọ̀su l'ẹ̀ka; lẹ̀ mu e-zi iya t'ọ̀ bya; k'ọ̀phu oo-je; lakfuta mu; bya akọ̀oru mu ẹ̀ge unu eme ala; shi ẹ̀ge ono dũa mu ike. ²⁰ Ẹ̀ to nwehekwa onye ọ̀do, mu nweru, dũ l'ọ̀ bụ̀ Tímoti, bụ̀ onye ọ̀riri ẹ̀hu unu echije ẹ̀hu. ²¹ Ndu ọ̀phu l'ẹ̀phe ha bũlekwaphu ọ̀riri ẹ̀hu ẹ̀phe echije ẹ̀phe ẹ̀hu; ẹ̀phe ta arị-vujehekwa iphe ọ̀phu bũwa kẹ̀ Jisọ̀su Kuráýisutu l'ọ̀riri. ²² Obenu lẹ̀ Tímoti bẹ̀ unu mawaru-a l'ọ̀ koshiwaru lẹ̀ ya bụ̀ onye gbaru t'e gude ire iya ẹ̀ka. Unu mawaru-a ẹ̀ge o shi tsopheta mu l'ọ̀ bụ̀ ẹ̀ge nwata anọ̀duje etsophe nna iya. Ẹ̀ge ono b'ọ̀ shi tsota mu; l'eyeru mu ẹ̀ka l'ozi ozi-oma-wa. ²³ Ọ̀o ya bẹ̀ mu arị lẹ̀ mu e-zi Tímoti nk'unu ẹ̀gwegwa-a; mẹ̀ mu -malẹ̀ruphu ẹ̀ge oo-mekochaa mụ̀aru mu. ²⁴ Tẹ̀manu bẹ̀ mu gudekwaphu Nnajiufu ẹ̀ka lẹ̀ mu ta anọ̀hedu ọ̀du; mu abya agbaphee unu l'ishi onwomu.

²⁵ Mu rịkwaruphu l'ẹ̀ to nwedu ụ̀zo ọ̀do, mu e-shi iya ọ̀do; gbahaa tẹ̀ mu zi nwanna ayi Epafurodáýitosu t'ọ̀ byakfuta unu. Epafurodáýitosu bũkwaphu onye mu l'iya tũko eje ozi; bũkwaruphu onye mu l'iya tũkoru alụ̀ ọ̀gu ẹ̀hu Kuráýisutu; bũkwaru iya phụ̀ bụ̀ onye ono, unu ziru t'ọ̀ wotaru mu iphe ono, mkpa iya shi dũru mu ono. ²⁶ Mu e-zi iya t'ọ̀ bya nk'unu t'unu l'iya jĩa; okfu l'obu unu l'unu ha bẹ̀ shiwa teke teru ẹ̀nya dũta iya; mbụ̀; yo shiwa teke teru ẹ̀nya tsũta iya l'èhu; l'e kfuru unu l'èhu te shidu dũ iya mma. ²⁷ O shikpokwaa daburu l'iphe-ememe l'oswiya; mbụ̀ iphe-ememe, phọ̀duru nwa gęngu: m'ọ̀ gbua ya. Ọ̀be Nchileke phũru iya imiko. Ẹ̀ tọ̀ bũlekwaa ya b'ọ̀ phũru imiko ono nwenkinyi iya. Ọ̀ phũkwaru iya phụ̀ mbẹ̀dua; ọ̀ bụ̀ru abụ̀ mẹ̀ aphụ̀ atso mu ntsoto. ²⁸ Ọ̀o ya bụ̀ l'ọ̀ gbe ka mbẹ̀dua ohe uhere tẹ̀ mu zikebe iya t'ọ̀ bya t'unu l'iya jĩa; k'ọ̀phu ẹ̀hu a-tsokwanu unu ẹ̀na l'unu gude ẹ̀nya unu phũa ya ọ̀do; mbẹ̀dua agbabuhukwanu mgbamuche iya agbabuhu. ²⁹ Ọ̀o ya bụ̀; t'unu gudekwa ẹ̀hu-ọ̀tso-ẹ̀na gbobe ẹ̀ka labụ̀; nata iya l'ọ̀ bụ̀ nwanna, unu l'iya mẹ̀ Nnajiufu tũkoru tũgbabe bũru nanụ̀. Unu akwabeje ndu dũ l'ọ̀ bụ̀ iya

ugvu; ³⁰ l'ọ phọdukwaru nwanshị mę ishi iya abaa l'ojeru Kuráyisutu ozi. Yo swee ęnya lę ndzụ iya; l'emere mu iphe unu gęga anọdu emeru mu ndęge unu te buru ote-ęnya.

3

Okpobe odobe-ęka-ndoo

¹ Ęke mu a-sụberu iya unu ishi; ụnwunna mu; aburu t'unu teje ęswa l'unu lę Nnajiufu tųgbaberu buru nanụ. Odephe iphe mu dehawaru azu ta atsukwa mu l'anụ. Mu e-dephe iya azụ. Ishi iya aburu l'oo-me t'unu kafua ogude ęka l'iphe ono, mu kfuhawaru unu ono. ² Unu zelajekwaru ndu ono, ezije ęjo iphe ono; mbụ ndu ono, bųgbaa nkuta-iphura phę ono; mbụ ndu ono, ezije t'e gude iphe bua anụ-ęhu; sụ l'ọo egbe ugvu, madzụ bufutaje ndono. ³ Iphe mu gude ekfu iphe ono bụ l'ọo ayibedua bę buru okpobe útsù; mbụ ayibe ndu ophu gude Ume-dụ-Nsọ l'abaru Nchileke ęja. Ayi anọduje aja Kuráyisutu Jisọsu ajaja kę iphe o meru ayi; mbụ; ę tọ bųkwa l'ayi edobeje obu l'ọo egbe madzụ, ayi bụ bę a-dzọ ayi. ⁴ Ndege o keru ama t'a sụ l'ọo egbe madzụ, onye bụ l'adzọtaje iya; mę mu asụ l'ọ bụ mbedua gage enwe iphe mu a-dzọbe okpa; sụ l'ọo egbe madzụ, mu bụ bę a-dzọ mu nụ. O -buru l'o nweru onye arị lę ya nweru iphe ya a-dzọbe okpa; dobe obu l'ọo egbe madzụ, ya bụ a-dzọ iya bę mbedua kakwa onye obu enwenwe iya. ⁵ Okfu lę mu nọleruphu abalị ęsaa k'ophu a mụru mu; kę ęsato iya; e bua mu útsù. A mụru mu; mu aburu nwa Ízurelu gędegede. Ikfu, mu shi bụ ikfu Bénjaminu. Mu bụ onye Híburu; mbụ okpobe nwa, ndu Híburu mụru. A -bya lę k'odobe ekemu ndu Ju bę mbedua l'onwomu shi buru onye Fárisii. ⁶ Teke a byaru l'iphe bụ iya shi kakọta mu óphú l'obu; mu asụ l'iphe mu shi eme, shi kakọta mu óphú l'obu bụ lę mu bụ onye shi achi nta chọchi. A -bya lę k'iphe ono, bụ iphe ekemu kfuru; sụ l'ọo onye meru iya nụ; onye ono aburu onye doberu ęka ndoo ono b'ę tọ nwekwa ophu aata mu uta l'ọo ophu mu mesweru. ⁷ Obekwanu l'iphemiphe obule ono, bụ iphe mu shi anọduje arị l'ọo iphe a-baru mu uru ono bę mu gudeekwa okfu ęhu Kuráyisutu swefukota ęnya; gụru iya ye l'iphe bụ mu o-la-l'iyi. ⁸ Ę tọ bųlekwa ono nkinyi iya. Iphemiphe obule odo bę mu tųko gųkota; yọ buru mu o-la-l'iyi. Ishi iya aburu l'uru, ophu nyiberu otu onu iya bę rubewaru mu ęka; bụ iya bụ lę Kuráyisutu Jisọsu ono, bụ Nnajiufu mu ono bę mu mawaru majia ya ęnya. O bụ l'okfu ęhu iya bę mu gude swekota ęnya l'iphemiphe obule, mu nweru enweru; t'ọ buru iphe iyi yitaru. Iphemiphe obule ono dukotawa mu l'ọ bụ ntụ-ekpofu l'ęnya; k'ophu ọo-bųlephu Kuráyisutu bę bụ uru, mu e-rita nkinyi iya; ⁹ mę k'ophu mu e-koshikwanu lę mu l'iya kwataakwanua tųgbabe ogbodo atųgbabe buru nanụ. Oo ya bụ l'iphe mu eme ta bųkwa tę mu meje t'a sụ lę mu bụ onye doberu ęka ndoo; mbụ egbe odobe-ęka-ndoo ophu bụ l'ome iphe ekemu kfuru b'o shi. Odobe-ęka-ndoo ophu mu ekoshi lę mu doberu nta-a bụ ophu shi l'ewota, mu wotaru onwomu ye Kuráyisutu l'ęka. Yọ buru onanu bụ odobe-ęka-ndoo ophu shi Nchileke l'ęka. O bųlekwaphu ndu woru onwephe ye iya l'ęka bę ọoguje lę ndu doberu ęka ndoo. ¹⁰ Iphe meru iphe mu swekotaru ęnya l'iphe ono, mu nweru ono l'ọ ha; gụru iya ye l'iphe iyi yitaru bụ k'ophu mu a-maru Kuráyisutu; maru ike ono, o gude shi l'onwu teta nọdu ndzụ ono; mę tę mu lę Kuráyisutu tųko gbaru mgba l'iphe-ęhuka ono, ooje ono; mę tę Nchileke mee mu tę mu dụ l'ọ bụ Kuráyisutu l'anwụhu ono, ọ nwụhuru ono; ¹¹ k'ophu Nchileke e-meru mu iphe mu ele ęnya iya: mbụ mee mu tę mu shi l'onwu teta nọdu ndzụ.

Ogba ọso ala l'ẹke, a tūberu

¹² Iphe mu ekfu ta bukwa l'o ruwaru mu ẹka; ọdudu buru lẹ mu dukotabebewa mma. Obenu l'iphe mu anọduje eseshi ike; bu tẹ mu nata obunggo ọso, mu gbaru; okfu lẹ Kuráýisutu Jisọsu natawaru mu; mee mu tẹ mu buru nk'iya. ¹³ Unwunna mu; mu te ekfukwa lẹ mu natawaru obunggo ọso ono. Obenu l'ọ bu iphe lanu; bẹ mu emeje: mu atukoje iphe ọphu mu ghawaru ye l'azu; zahashia; kebekpelephu ẹhu agba agbakfube ọphu nọ mu l'uzo ifu. ¹⁴ Mu anọduje ese; tẹ mu gbafu ọso ono l'ishi; k'ọphu mu a-nata obunggo, tso iya nu. Obunggo ono bu ndzu gbururu jeye ono, Nchileke shi l'ẹka Kuráýisutu Jisọsu; kua mu tẹ mu bya anata ono.

¹⁵ Ọo ya bu; t'iphe bu ndu, agụ onwẹphe eye lẹ ndu tsefutawaru l'anya Nchileke; t'ọ bulekwaruphu iphe ono, mu arị ono bẹ ẹphe a-nọduje arị. Ọ -buru l'o nweru ẹge ọ bya adu; unu aharu arị iphe ọdo bẹ Nchileke ekoshikwa iya-a unu; yo doo unu ẹnya. ¹⁶ Ọo ya bu; unu t'ayi tsolekwaruphu uzo ono, ayi shihawa tsota ono; mbu uzo, bu iya bẹ ayi tsoru gbabewa ọso ono ẹke, ayi gbaberu iya nta-a.

¹⁷ Unwunna mu; unu tuko l'unu ha meje ẹge mu eme. Ayi ekoshikwa unu iphe unu e-meje. Unu tuko l'unu ha muta umere ndu ono, eme iphe ono, ayi ekoshi unu ono. ¹⁸ Mu kfuhaakwaru unu iphe-a ugbo olemole; nta-a bẹ mu gudekwa ẹnya-mini ekfuphuru iya unu azu; su: l'o nwekwaru igweligwe ndu umere ẹphe ekoshi l'ẹphe bu ọhogu oshi-osweru kẹ Kuráýisutu. ¹⁹ Ẹge ọo-muru ẹphe bu l'ẹphe a-lakota l'iyi. Iphe ẹphe abaru eja bu iphe a-la ẹphe l'ẹpho. Yọ buru iphe-iphere iya ga aduje ẹphe; bẹ ẹphe egudeje eku onwẹphe ekuku. Yọ bukeruphu l'iphe kẹ mgboko-a bẹ ẹphe woru obu tukobe. ²⁰ A -bya abya l'ayibedua bẹ eze-ufu ayi nokwa l'imigwe. Ọ bu l'ẹke ono bẹ Onye Ndzota ono, ayi ele ẹnya iya eleshi iya ike ono e-shi bya; bu iya bu Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráýisutu. ²¹ Ọo ya bu onye a-gbanwe ugwehu ayi ọwaa, e-te nwedu iphe ọ bu-wa; mee ya t'ọ du l'ọ bu ugwehu nk'iya, l'egbu nwii. Ike, oo-gude mee ya bu ike ono, o gude mekota iphemiphe ọbule; ẹphe atuko nọdu iya lẹ mkpuli ono.

4

Odu, Pọlu adu ndu kẹ Kuráýisutu

¹ Unwunna mu, mu yeru obu; ọo ya meru iphe mu suru unu t'unu vudoshia ike l'atugbabe, unu lẹ Nnajiufu tugbaberu buru nanu. Obu unu egbukwa mu egbugbu. Ọ bu unu emeje; ẹhu atso mu ẹna; bukwaruphu unubedua bẹ bu iphe ekoshi lẹ mu mekputawaru. Mu yeru unu obu nshinu.

² Mu arọ unwunna labu ono, bu iya bu Yuwódiya yele Síntiki t'obu buru ẹphe nanu; keshinu ẹphe lẹ Nnajiufu tugbaberu buru nanu. ³ Mu arokwaphu nggubedua, bu ọgbodo ọnya mu, mu lẹ nggu tukoru eje egbe ozi lanu ono; su t'i yejeru unwanyi ono ẹka t'ẹphe meje iphe ono, mu suru t'ẹphe me ono. Lẹ mu l'ẹphe tukokwa eseshi akanya ozikashi ozi-oma ono ike; me Kelémenti; mewaru ndu ọdo, butsua ndu, ayi l'ẹphe eje ozi ono, bu ndu ẹpha ẹphe nokota l'ekwo, Nchileke deshuru ẹpha ndu, a-nọ ndzu gbururu jeye.

⁴ T'ẹhu tsojekpelekwaphu unu ẹna l'unu lẹ Nnajiufu tugbaberu buru nanu. Tẹ mu kfufukwaa ya phu ọdo: t'ẹhu tsojekpelekwaphu unu ẹna.

⁵ Unu gudeje umere unu koshi ndiphe l'unu bu ndu obu-oma. Nnajiufu nokwa ntse. ⁶ T'ẹ b'ọ dukwa iphe, unu e-je ọchi obu l'ẹka. Iphe unu e-mejehia bu t'unu kfujeru nu Nchileke; kaju iya iphemiphe ọbule, mkpa

iya dūru unu. Teke unu ekfu anụ iya; unu etukwa iya phụ ẹpha. ⁷ Ọo ya bụ; ẹhu-agu kẹ Nchileke, bụ iphe kariru ẹge madzụ e-gude uche maru iya aburu iphe e-wota obu unu; mẹ uche unu; kwachia l'atugbabe, unu lẹ Kuráýisutu tugbaberu buru nanu.

⁸ Ẹke mu e-jebete iya phụ; unwunna mu; bụ: t'iphe e-shitajelephu unu l'uche buru ọriri kẹ iphe ono, bukota okpobe okfu ono; mẹ iphe bụ iphe gbaru kẹ t'e yeru iya ugvu; mẹ iphe bụ iphe vudo nhamunha; mẹ iphe bụ iphe ẹ te merudu emeru; mẹ iphe dū mma l'anya; mẹ iphe bụ iphe onu wukoru l'ọ dukota mma; mẹ iphe bụ iphe, dū ugvu; mẹ iphe bụ iphe aaja ajaja. ⁹ Unu meje iphemiphe obule ono, mu ziru unu ono; mẹ ophu unu mutaru mu l'eka; mẹ iphemiphe obule ono, unu nuru mu l'onu ono; mẹ ophu unu gude ẹnya unu phua l'ehu mu. Ọo ya bụ; Nchileke ono, emeje t'unu buru l'ehu-agu ono; eswikwanuru unu eswiru.

*Polu etu ndu Fílípáyí ẹpha;
k'ohuma, ẹphe meru iya*

¹⁰ Tẹ Nnajiufu lebukwaa ẹka; lẹ nta-a bẹ unu bya bya emewaru mu ohuma, koshiru mu ọdo l'unu nyatakpokwaduru mu-a keshinu ime teke ono. Unu ta maduru iphe ẹhu atso mu. Iphe mu ekfu ta bukwa l'unu ta anodujedu ekfu okfu ẹhu mu. O gbe bukwaru ọzo te shidu aduje unu t'unu mee ya l'eka. ¹¹ Iphe mu ekfu ta bukwa l'o nweru iphe ọko iya duru mu; lẹ mbedua mutakwaru t'iphe mu nweru: ẹge ọ ha ẹge ọ ha; dzujeeru mu; m'o -ruhuduru ọ dū mu idagha. ¹² Mu maru ẹge aabujeru onye ẹjo-eka; maru ẹge aabujeru onye ẹka nọ. Iphe bụ ẹke mu nọ; ẹke mu nọ; bẹ iphemiphe obule ono mewaru mu; to nwehe iphe abujekwadu mu ẹnya-aphapha: mbụ lẹ mu rijiru ẹpho; odudu buru lẹ mu zẹ ẹgu; ?mu nweru iphe-o; ?mẹ mu te nwe-o; mu anọ-kirishilekwaa. ¹³ Ẹ tọ dudu iphe mu ta adudu ike eme; kẹ l'ọo Kuráýisutu bụ onye emeje tẹ ike k'ememe iya dū mu.

¹⁴ Obenu lẹ teke ono, mu nọ l'iphe-ehuka ono bẹ unu nweru obu-oma l'ẹke mu nọ; yetaru mu ẹka. ¹⁵ Tẹmanu bẹ unubẹ ndu Fílípáyí l'onwunu maru lẹ teke mu watakporu ozi ozi-oma ono l'odungu; mbụ teke ono, mu shi lẹ Masedóniya lufuta ono b'ẹ to nwe du chochi ọdo, mu l'ẹphe tugbaberu nanu ọdo; gbahaa unubedua nwenkinyi unu. O bụ unubedua nwenkinyi unu bụ ndu shi anuje mu iphe; bukwaruphu unu bụ ndu shi anataje iphe shi mu l'eka. ¹⁶ Mbụ je akpaa lẹ teke mu shi nọdu lẹ Tesalonáyika bẹ unu shi emejeru mu mkpa mu; mẹ mkpa -byaru mu; mbụ; ẹ tọ bukwa ugbo lanu bẹ unu meru mu iya nkinyi iya. ¹⁷ Ẹ tọ bukwa iphe ono, unu anuje mu ono bụ iphe mu ele ẹnya iya. Iphe mu gbe ele ẹnya iya kwa t'uru byaru unu berebere; bụ iya bụ t'unu kafua oshihu ike l'eworu ono, unu woru onwunu ye Kuráýisutu l'eka ono. ¹⁸ Mu natawaru iphemiphe obule ono, unu nuru Epafurodayitosu t'o wotaru mu ono. Iphe ono, unu nuru mu ono bẹ unu nukwaru mu nugharu mu iya ẹka. Oo-dzukpokwaa iphe mu eme iya; tsufu etsufu. Iphe ono, unu nuru mu ono dū l'ọ bụ ngweja, eshi kwekwekwe, mkpo iya ekpo tuu alakfube Nchileke. Mkpọ iya ono atso Nchileke ẹna; yo gbobe ẹka labu; nata iya ohuma. ¹⁹ Nchileke ono, mu ejeru ozi ono a-nukota unu iphemiphe obule, mkpa iya duru unu. O bụ l'eka Kuráýisutu Jisosu bẹ ooshije hata iphe nụ ayi; mbụ iphe ono, o nweru ono, bụ ọdu-biribiri iya, kariru otukota onu iya ono; woru nụ ayi. ²⁰ T'ọ buru Nchileke ono, bụ iya bụ Nna ayi ono bẹ ajaja a-bụ nk'ia gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dū.

Ekele mkpo-chi ishi iya

²¹ Unu jjaru mu iphe bụ ndu kẹ Nchileke l'ẹhu l'ẹhu; mbụ ndu ono, ẹphe lẹ Kuráýisutu Jisọsu tųgbaberu bụru nanụ ono. Ụnwunna ayi, ndu ọphu mu l'ẹphe nọ l'ẹke-a ajikwaphu unu. ²² Iphe bụ ndu kẹ Nchileke, nọ l'ẹke-a l'ẹphe ha ajikwaphu unu; ketekete kẹ ndu ejeru eze, bụ Síza ozi.

²³ Tẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha.

Èkwo, Pọlu deru nù Ndu Kólósi

¹ Ọwaa bụ ẹkwo-ozi, mube Pọlu ede. Mu bụ onye Nchileke fọtaru; mee mu tẹ mu buru onye ishi-ozi Kuráiyisutu Jisọsu. Onye mu l'iya gba mgba ede iya bụ nwanna ayi, bụ Tímoti.

² Ndu ayi ede iya anụ bụ ndu kẹ Nchileke; ndu ọphu nọ lẹ Kólósi; mbụ unwunna ayi ndu ọphu woru onwẹphe ye Kuráiyisutu l'ẹka; ẹphe l'iya atugbabewa buru nanụ.

Tẹ Nchileke, bụ Nna ayi meeru unu eze-iphe-oma; yo mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

*Okfu anụ Nchileke;
l'etu iya ẹpha*

³ Ayi anọdujelekwaphu etu Nchileke ẹpha, bụ iya bụ Nna kẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu teke ayi ekfu anụ iya l'okfu ẹhu unu. ⁴ Iphe kparu iya nù bụ l'ayi nwaru k'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráiyisutu; nọdu iya l'ẹka; unu l'iya atugbabe buru nanụ. Ayi abya anukwaaphu l'unu yeru ndu kẹ Nchileke l'ẹphe ha obu. ⁵ Ekwekwe ono, unu kweru kẹ Kuráiyisutu ono; mẹ obu ono, unu yeru ndu ọdo ono bẹ gbabẹru ọkpa l'iphe ono, unu ele ẹnya iya ono. Iphe ọbu, unu ele ẹnya iya ọbu bụ iphe ono, Nchileke kwakoberu unu l'imigwe ono. Yọ buru iphe ono, ọ kwakoberu unu l'imigwe ono bẹ bụ iphe ọbu, e meru; unu amaru teke ono, a byaru bya ezia unu ozi-oma ono, bụ ọkpobe okfu ono. ⁶ Ozi-oma ono erekwa ire l'ekemeke ọbule; bya atukokwaphu mgboko jegbaru. Yọ buru ẹge ono bụ ẹge o jegbaru l'ẹke unu nọ; l'ere ire lẹ ndzụ unu keshinu mbọku, unu nuru iya; yo doo unu ẹnya ọhuma; mbụ iphe eze-iphe-oma Nchileke ono bụ. ⁷ Ọ bụ Epáfurasu, bụ onye ayi yeru obu; onye ayi l'iya tuko eje egbe ozi lanụ-a bẹ bụ onye ziru unu ozi-oma ono. Epáfurasu ono bụ onye koshiwaru lẹ ya bụ onye e gude ire iya ẹka l'ọjeru Kuráiyisutu ozi. Yọ buru iya nọ-chiru ẹnya ayi l'ibiyia nk'unu; ⁸ tẹmanu b'ọ bukwa iya phụ kfuru ayi k'obu ono, Ume-dụ-Nsọ meru; unu eyeru ibe unu ono.

⁹ Ọo ya meru iphe ayi ta tų-gbejedu ẹka l'okfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu unu keshinu teke ono, ayi nuru l'unu wowaru onwunu ye Kuráiyisutu l'ẹka ono. Ayi anọduje ekfu anụ Nchileke t'ọ mee unu t'unu makọtajeru iphe bụ uche-obu iya; mẹ t'ọ shi l'ẹka Ume-dụ-Nsọ nukwaphu unu mmamiphe ọphu e-meje t'uche-obu iya doo unu ẹnya. ¹⁰ Ọo ya bukwanu k'ọphu unu a-nọdu emeje umere, e-mekwanu tẹ ndzụ unu l'ọ ha buru iphe unu e-gude akwabẹ Nchileke ugvu; unu emekwaphu iphe dų Nchileke mma l'iphemiphe ọbule, unu eme ememe. Unu eshi ẹge ono meje iphe bụ iphe-oma tekenteke; kakwaphu oma onye Nchileke bụ. ¹¹ Ayi anọdujekwaphu ekfu anụ Nchileke sụ t'ọ gude ike iya ono, dų biribiri ono; mee unu t'unu shihu ike ọgbodo eshihu; k'ọphu unu a-duje ike gude ọta-nshi nwejeru obu l'iphemiphe ọbule, byaru unu. ¹² Ayi ekfuje anụ iya sụ t'ọ mee t'unu gudejekwaphu ẹhu-otso-ena tuje Nchileke, bụ Nna ẹpha l'iphemiphe ọbule ono. Okfu l'ọ bụ iya bụ onye meru; unu aburu ndu gbaru tẹ unu lẹ ndu nk'iya gbaru mgba l'iphe ọ kwakoberu ndu nk'iya l'ẹke ono, bụ iphoro nọkota iya ono, bụ iya bụ ẹke Nchileke bụ eze. ¹³ Okfu l'ọ dzofutawaru ayi l'ẹke ẹkpuru-ọchi nweru ike; bya ewota ayi je edobe l'ẹke Nwa iya ono,

o yeru obu ono bu eze. ¹⁴ Nchileke shi l'eka Nwa iya ono gbata ayi; bya agukwaaruphu ayi nvu l'iphe du eji, ayi meshiru.

Kuráyisutu bu Okaribe-Kakota-Nu

¹⁵ O bu Kuráyisutu be koshiru ayi egbe onye Nchileke bu; mbu Nchileke ono, e te egudejedu enya phu ono. O bu Kuráyisutu ono be Nchileke doberu l'onodu, kakota nshinu l'iphe bu iphemiphe obule, o meru ememe. Kuráyisutu ono be naha-oduru be Nchileke meshideru iphemiphe obule. ¹⁶ Yo buru l'eka iya be Nchileke shi mekota iphe bu iphemiphe obule, bu ophu no l'imigwe; me ophu no le mgboko: ophu eegudeje enya phu; me ophu e te egudejedu enya aphu; mbu ndu eze ojozi-imigwe; me ndu bu nnajioha; me ndu bu eze l'ephe ha; me ndu ophu ekfu iphe eme nu, nokota l'imigwe. O bu yebedua, bu Kuráyisutu ono be Nchileke shi l'eka iya; mee iphemiphe obule; buru iya b'o meru iya doberu. ¹⁷ Yebedua l'onwiya vukota iphemiphe obule uzo noduhawa. Yo bukwaruphu ike nk'iya b'o gude mee iphemiphe obule, Nchileke meru ememe; yo nodukota l'eka Nchileke doberu iya. ¹⁸ Oo ya bu ishi; kpo-kfuru l'ugwehu iya ono; mbu chochi. O bu iya bu eke ndzu k'ugwehu ono futaru. Yo bukwaru iya phu bu onye ivuzo, Nchileke vutsukpo uzo mee; yo shi l'onwu teta nodu ndzu; k'ophu o-bu iya e-wota onodu mbu l'iphemiphe obule, Nchileke meru ememe. ¹⁹ O bu Nchileke be chiru iya l'obu iya; mee t'o buru l'ehu Nwa iya be aa-phukota iphe yebe Nchileke bu; ²⁰ me t'o bukwaruphu l'eka Nwa iya ono be ya e-shi mee te yele iphemiphe obule du le mma. Nchileke eshi ege ono gude mee ono, Nwa iya lokaru teke ono, o nwuhuru l'oshi-osweru ono mee te okfu ba duheru yebe Nchileke; me iphemiphe obule, o meru ememe. Mbu l'o bu l'eka Nwa iya ono be ya e-shi mee iphemiphe obule, no l'imigwe; me ophu no le mgboko te yele yebe Nchileke du le mma.

²¹ Unubedua yikwaphu le ndu ephe le Nchileke du le mma obu. Okfu l'o nwekwaruphu teke unubedua shi anoduje eme umere, koshiru l'unu ta madu Nchileke. Yo buru ejo iphe unu shi anoduje arl'oriri; l'eme iya ememe be shi mee unu; unu aburu ohogu Nchileke. ²² Obenu le nta-a be Nchileke shiwa le ndzu, Nwa iya shi nodu l'eliphe-a; me anwuhu, o nwuhuru; mee t'unu l'iya du le mma; k'ophu Nwa iya ono e-duta unu; unu aburu ndu duru Nchileke iche, e-ta du du eke aata unu uta; ophu unu 'abudu ndu aamaru ejo eka; gbururu jeye; yo duta unu bya akfube l'ifu Nchileke ono. ²³ Obenu l'iphe unu mefutaje bu l'unu e-kweshilekwaphu ike l'iphe unu kweru; shihu ike l'o bu ege-a okpa-ulo emeje ulo; yo shihu ike-wa. Unu be ekwekwe t'o nweru onye a-bya emee unu t'unu wofu obu l'iphe ono, unu ele enya iya ono. Mbu iphe ono, unu shi l'ozi-oma ono, unu nuru ono du be ele enya iya ono. Ozi-oma ono, unu nuru ono be bukwa iya-a bu ozi-oma ophu e zigbakotaru mgboko mgburumgburu; yo bukwaru iya phu be Nchileke ziru mbedua, bu Polu te mu je ezia ya ndu odo.

Ozi, Polu ejeru Chochi

²⁴ Nta-a be ehuru atsokpoo mu ena; ke l'oo okfu ehuru unu be mu gude eje iphe-ehuka-wa. L'o kwa iphe-ehuka-wa, mu eje nta-wa be mu gude eyeta eka; eme t'o dzua edzudu mbu iphe ophu phodukwaduru l'iphe-ehuka ono, Kuráyisutu gude okfu ehuru ugwehu iya; mbu chochi jee ono. ²⁵ O bu Nchileke ono, bu onye fotaru mu nu te mu buru nwozi chochi ono be ziru mu ozi-wa te mu zia unu. Ozi obu, o ziru mu obu bu te mu mee unu t'unu tuko iphe ya kfuru makotaru; ²⁶ mu emekwaaphu t'a maru iphe ono, Nchileke tuberu le ya e-me ono. Iphe ono b'o shi domia edomi; k'ophu e

to nwebua onye majeru iya nù keshinu ophu o keru mgboko-a. Obenu l'ò bya erua nta-a; yò bya ekoshi iya ndu ophu bu ndu nk'iya; ephe amaru iya. ²⁷ Nchileke be chihawaru iya achichi dobe: l'òo ndu bu ndu nk'iya be ya e-koshi iphe ono, ya shi domia edomi ono. L'òo ephe; be ya e-koshi iya t'ephe maru iya. T'ephe maru iphe ono, kpòru otukota onu iya; bya adu biribiri; bu iya bu iphe o tuberu le ya e-meru iphe bu mba, no le mgboko-a. Iphe obu, o shi domia edomi obu bu le Kuráiyisutu bu ebubu l'ime obu unu. Yò buru Kuráiyisutu ono emeje t'ayi woru enya tupyoo l'ayi le Nchileke a-gbaru mgba l'odu-biribiri iya. ²⁸ O bu okfu ehu Kuráiyisutu ono be ayi anoduje ara arara t'onnyemonye obule nua ya. Ayi anoduje alo onnyemonye obule eka le nchi; gude mmamiphe l'ezi onnyemonye iphe; k'ophu ayi e-shi ege ono duta onnyemonye obule t'ò buru onye duebe mma bya l'ifu Kuráiyisutu. ²⁹ O bu iya meru iphe mu anoduje alibashi; kebe ehu eme ege mu e-shi te mu jeebe ozi ono, Nchileke ziru mu ono. Ike, mu egudeje eje iya be bu ike ono, Kuráiyisutu eyeje mu l'ehu ono. Oo ya bu ike, ere mu ire l'ehu.

2

¹ Iphe mu eme t'unu maru bu ege mu alibashi-be l'okfu ehu unu. O kwaphu ege ono be mu alibashi l'okfu ehu chochi, no le Layodisiya; mewaru iphe bu ndu odo, ifu mu l'ephe ta kpoğbabuaru. ² Iphe mu gude eme iya ege ono bu k'ophu obu e-shihu ephe ike; me k'ophu obu, ephe yeru ibe ephe e-me t'ephe buru nanu. Oo ya bu t'ephe bya amaebekpooru okpobe okfu ono; shi ege ono phubebe uru, nyiberu anyibe, no l'omaru okpobe okfu ono. Oo ya bu; e shi ege ono; iphe ono, Nchileke shi domia edomi ono edoo ephe enya ohuma. Iphe obu, Nchileke shi domia edomi obu bu Kuráiyisutu l'onwiya. ³ O bu yebedua, bu Kuráiyisutu ono be Nchileke eshije l'eka iya mee te madzu maerberu iphe bu mmamiphe l'ò ha; makotabebekwaruphu iphe ono, bu okpobe okfu ono l'ò ha. Iphe ono bugbaa iphe yebe Nchileke domiru edomi l'ime Kuráiyisutu ono.

⁴ Iphe mu gude ekfu iphe-a bu k'ophu e too nwedu onye e-gude ire-machamacha duswee unu uzo. ⁵ A makwarua le mu ta nodu l'eke ono, unu no ono; obu l'ò kwa l'eke ono, unu no ono be obu mu no. Ehu atsokwa mu phu ena le mu phuru ege unu swikoberu onwunu nanu; me ege unu gude buru 'e-nwuribe-enwuribe l'eyeye, unu yeru onwunu Kuráiyisutu l'eka.

Kuráiyisutu bu ishi

⁶ Oo ya bu; keshinu unu natawaru Kuráiyisutu Jisosu; yo buru Nnajiufu unu; t'unu l'iya tugbabelekwaphu buru nanu kwaseru. ⁷ T'ò bule kwaruphu ege oshi agbabeje ogvu l'ime ali; bu ege unu a-gbabe ogvu l'ime Kuráiyisutu. T'ò buru Kuráiyisutu a-bu okpa-ulo, unu a-nodu akpu ndzu unu ege aakpuje ulo; unu akafua okweshi ike l'iphe ono, e ziru unu ono. Unu egudejekwaphu obu unu l'ò ha keleje Nchileke ekele; ekelegharu iya eka.

⁸ Unu kwabekwa enya t'e b'o nwe onye e-gude mmamiphe nwa o-maru-omachata; me ugho, e-te nwedu ishi; bya eduswee unu uzo l'okpuberu okfu ono. Iphe ono bukota iphe shi l'iphe ndiphe ezi; me iphe shi l'eka ogvu-imigwe, achi mgboko-a. E to bukwa Kuráiyisutu b'o shi l'eka. ⁹ Okfu l'ò bu l'ehu Kuráiyisutu ono, byaru bya aburu madzu ono; be Nchileke l'onwiya byaru bya edzua oke; ekoshikota onye ya bu. ¹⁰ Nchileke shi-wa l'eka Kuráiyisutu ono, unu l'iya tugbaberu buru nanu ono; mee te ndzu

unu dzua oke. Yọ buru Kuráýisutu ono bú onye ishi, kakọta iphe bú ndu bú eze imigwe l'ephe ha; bya akakọtakwaphu ndu ekfu iphe emenu l'imigwe.

¹¹ Ọ kwa teke ono, unu l'iya bya atugbabe buru nanu ono b'e buru unu útsù; mbù útsù ọphu ẹ-ta búdu ẹka b'e gude bua ya. Ọ bú Kuráýisutu l'onwiya bú onye buru iya unu. Útsù ono, o buru unu ono bẹ búkwa ugwehu unu l'ophu b'o yefuru unu l'ọ bú onye yefuru uwe; mbù ugwehu unu ono, iphe dú ẹji shi faa kutukutu ono. ¹² Lẹ teke ono, e meru unu baputizimu ono b'a tükookwa unu lẹ Kuráýisutu likota elili. Tẹmanu bẹ Nchileke bya atukokwaphu unu l'iya mee; unu atuko shi l'onwu teta nọdu ndzụ. Iphe kparu iya nù aburu l'unu dakoberu ike ono, nọ Nchileke ono; bú iya bú ike ono, o gude mee Kuráýisutu: yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ ono. ¹³ O nweru teke unu shi dú l'unu nwuhuru anwuhu; okfu l'unu mesweru Nchileke; mẹ okfu l'unu te shidu buhawa útsù ọphu shi l'ẹka Kuráýisutu. Obenu lẹ nta-a bẹ Nchileke byawaru bya emee; unu lẹ Kuráýisutu atuko nọdu ndzụ; yọ gukotaru ayi nvù l'iphe bú iphe dú ẹji, ayi meru l'ọ ha. ¹⁴ Ọ tükowa iphe ono, e deru l'ekwo, bú iya bú iphe ekoshi l'ayi dakakotawaru iphe ekemu ono, ọ turu ono kfuru fuchakota. Mbù fuchakota iphe ono, e deru ono, shi duwa l'ọ bú ugwo; tọpyita ayi l'ẹkpiri l'ayi ha ono. Nchileke emeebe; bya akpakọ iphe ono kpmukpamu kpopyabe l'oshi-osweru; gude ẹge ono mee ya; yo rebuhu ire. Ẹ to nwehedu l'o ree ire ọdo jeyewaru. ¹⁵ Ọ bú teke ono, Kuráýisutu nwuhuru l'oshi-osweru ono b'o chikporu ike iphe bú ndu eze, nọkota l'imigwe l'ephe ha; mẹ ike kẹ ndu ekfu iphe emenu l'imigwe; kpụta ẹphe lẹ ndzụ; kpufuta ẹphe l'edzudzu ọha; yẹbedua atua okokoko teke ono lẹ k'emekputa ono, o mekputaru ẹphe ono.

¹⁶ Ọo ya bú; t'ẹ b'o nwekwa onye a-bya anọdu akpocha-pheru unu mkpocha l'iphe unu eri eriri; mẹ l'iphe unu angu angungu. Ọdo bú t'ẹ b'o nwekwa onye a-bya bya akpochalahaaru unu mkpocha l'ọo ọwaa bú eswe-iphe, unu e-meje; t'unu dobekwa mbọku ọphu meje eswe-iphe; ọdudu buru l'ọo ọphu bẹ ee-rije lẹ Aji Ọnwa Ọphungu; m'ọ bú kẹ iphe unu e-meje mbọku ọtu-ume. ¹⁷ Ekemu ndu Ju ono l'ọ ha, e shi tụa lẹ kẹ iphemiphe ọbule ono bẹ shi dukota l'ọ bú nwonyonyo iphe e-mekochaa bya l'uzo ifu. Obenu l'ọphu bú ọkpobe iya bú Kuráýisutu. ¹⁸ Ọo ya bú t'unu be ekwekwa t'o nweru onye a-bya akposhia unu ọnata obunggo ono, Nchileke a-nu unu ono. Unu be ekwekwa tẹ ndu ono, ọonoduje atso ẹna t'ẹphe meje t'a sù l'ẹphe wozitaru onwẹphe alị ono nafu unu obunggo Nchileke. Ẹphe anọduje ekfu tẹ aabajeru unwu ojozi-imigwe ẹja; sù l'iphe ẹphe dzọberu ọkpa ekfu iya bú àphù, ẹphe phuru. Egbe ndu ono anọdujelephu eku onwẹphe iphe ẹphe ta hadu l'ọ bú iya. Yọ buleruphu mkpokoro egomunggo, ẹ-te nwedu ishi bẹ ẹphe anọduje arị. ¹⁹ Ẹphe ta anyatajedu l'o nweru onye bú ishi chọchi. L'ọ bú Kuráýisutu bú ishi chọchi; chọchi aburu ugwehu. Unu manarua l'ugwehu l'ọ ha dzekfuru lẹ nkwo iya lẹ nkwo iya je akpaa l'akwara, nọkota l'ẹhu; ẹhu edzekfua buru nanu. Yọ buru ishi emeje ugwehu ono; yoo vu evuvu ẹge Nchileke tọberu. Yọ buru ẹge ọ dú l'ẹhu Kuráýisutu yele chọchi ndono.

Anwuhu; mẹ ọno ndzụ onye lẹ Kuráýisutu

²⁰ Keshinu unu lẹ Kuráýisutu tuko nwuhukotawa bẹ Nchileke bọfuakwaru unu l'iphe ọgvu, shi l'imigwe ezi; mbù ọgvu ọphu bú iya achikota mgboko-a. ?Bú ngunu meru iphe unu emekwadia l'ọ bú ndu búkwadia ndu mgboko-a? ?Bú ngunu meru iphe unu emekwadia iphe o kfuru; mbù ekemu ono, suru: ²¹ “Be ebyikwa ẹka lẹ nri ọwaa.” “Be

edekwa ọnu l'ọwaa." "Be edenyikwa ẹka l'ọphu." ²² Iphe bụ ekemu ono l'ọ ha bẹ bụlekwaphu iphe madzụ gude ẹka ezilephu. L'iphe eeri eriri bụkwa e -riebewa iya b'ọ gvuchawaru. ²³ E -kfudekpoo ya ekfukfu bẹ iphe ono, ẹphe ezi ono abujekwa: ẹphe -ezi iya; yọ dọ l'oo-me tẹ madzụ nweru mmamiphe. Obenu l'iphe ẹphe anọduje ezi bụlephu iphe shi l'uche-obu kẹ madzụ, bụ iya bụ iphe ono, ẹphe anọduje ezi; sụ tẹ aabajeru unwu ojozi-imigwe ẹja; ọdo bụ onanu, ẹphe anọdujekwaphu eme t'a sụje l'ẹphe wozitaru onwẹphe alị; mẹ aphụ, ẹphe anọduje anụ ugwehu ẹphe. Obenu l'iphemiphe ọbule ono te nwekwa ọphu eyejeru ẹphe ẹka t'ẹphe kpadeghee onwẹphe t'ẹgu ẹjo iphe ba agujeshi ẹphe.

3

¹ Keshinu Nchileke mewaru: unu lẹ Kuráýisutu atuko shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; unu anọdu-wa ndzụ ọphungu; unu watanụ ọcho ẹge unu e-me t'iphe ono, nọ l'imigwe ono rube unu ẹka; mbụ iphe nọ l'imigwe l'ẹke ono, Kuráýisutu nọ l'ẹka-utara Nchileke ono. ² Unu woru ọriri unu dobe l'iphe nọ l'eli l'ẹke ono; unu be ewokwaru iya dobe l'iphe nọ lẹ mgboko l'ẹke-a. ³ Ishi iya aburu l'ọ dụwa l'unu nwuhuru anwuhu. Ndzụ unu b'e wowaru domia l'ẹka Kuráýisutu l'ime Nchileke. ⁴ Ọ bụ Kuráýisutu bẹ bụ ọgbodo ndzụ ayi l'ayi ha. Teke ono, Kuráýisutu a-bya ọdo ono bẹ unu e-tsokwa iya phụ bya. Unu l'iya agbakwaruphu mgbha l'ọdu-biribiri nk'iya.

*Ndzụ unu teke ono;
mẹ ndzụ unu nta-a*

⁵ Ọo ya bụ t'unu pyi-gbushia iphe, bụ iphe kẹ mgboko-a ọphu nọkwadua unu ndzụ l'ẹhu; bụ iya bụ: uru-alị; umere, rehuru erehu; ẹgu ẹjo iphe; ijimanya; mẹ ẹnya-kfurukfuru. Ishi iya bụ l'ẹnya-kfurukfuru dulekwaphu ẹji l'è wòtaru iphe ọdo dochia ẹnya Nchileke l'obu madzụ. ⁶ Ọ bụ iphemiphe ọbule ono e-me tẹ oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke dakfu ndu ẹ-ta anuduru iya okfu. ⁷ Ọ nwekwaruphu teke unubedua shi emetsua iphe ono l'ọ ha. Ọ bụ teke ono, unu shi eme iya ono bẹ bụ teke ọbu, iphemiphe ọbule ono shi gude ndzụ unu eme ẹge dọ iya mma.

⁸ Obenu lẹ nta-a, unu bụwa ndu kẹ Kuráýisutu-wa bẹ unu a-hakota iphe ono l'ọ ha. Unu haa ẹhu-eghughu; haa ọkpoma-ọku. Unu be edobejekwaru madzụ ibe unu iphe l'obu; unu ahaa ophuje madzụ iphu. Tẹ okfu erehu be eshijekwa unu l'ọnu. ⁹ Unu ba adzujekwaru ibe unu ẹjo-ire; keshinu unu hakotawaru akahụ umere ono yele ẹjo ememe, tso iya nụ. ¹⁰ Ọo ya bụ t'unu yee umere ọphungu ono l'ọ bụ onye yeru uwe. Ọ kwa Nchileke ono, nuru unu umere ọphungu ono; a-nọdu eme unu t'unu kafua ọburu ndu o meru k'ọphungu. Ọo ya bụ t'unu makotaru onye Nchileke bụ; matabe iya; k'ọphu unu a-kafuaru ọdu ẹge ọ dọ kwaseru. ¹¹ Keshinu ọ dụwa ẹge ono b'ẹ ta akpahẹkwa ishi kẹ l'onye ọphu bụ onye Ju; onye ọphu ta bụ. Ta akpahẹ ishi kẹ l'e buru ugwu; te bu. Te ekfuhe kẹ l'onye ọphu bụ onye alala; onye ọphu aburu onye imoswa. Te ekfuhe kẹ l'onye ọphu bụ ohu; onye ọphu aburu amadụ. Ẹ to nwehekwa iphe ono ọphu aakpakwadu ishi iya. Ọ bụwa Kuráýisutu bụ mkpako-lẹ-nphuko. Ọ buwa ebubu l'ime obu unu l'unu hakota.

¹² Unubedua bụwa unwu Nchileke. Ọ yeru unu obu; fota unu t'unu buri ndu nk'iya. Ọo ya meru iphe unu a-phujeru madzụ ibe unu imiko; mejeru madzụ iphe-oma. Unu wozitaje onwunu alị; unu emeje odoo; tajeru iphe nshi. Unu chita iphe ono l'ọ ha yee onwunu l'ọ bụ onye yeru uwe. ¹³ Ibe unu -mee unu ẹji; unu atagbujee ya lẹ nshi. Teke bụ lẹ madzụ meru unu

iphe unu a-ta iya ụta; unu aguaru iya nvu. Lẹ Nnajiufu guakwaru unu nvu l'iphe dụ eji, unu meru. Ọo ya bụ t'unu gujekwaaru ndu ọdo nvu teke ẹphe mesweru unu. ¹⁴ Ọphu katsukpo nụ l'iphemiphe ọbule ono bụ t'unu yeru ibe unu obu. T'obu ono, unu yeru ibe unu ono swikobe unu; mee unu t'unu tugbabe buru nanu ọgbodo aburu. ¹⁵ T'ẹhu-agu ọphu shi l'ẹka Kuráýisutu buru iya a-nọ unu l'obu; l'eduzi unu ụzo. Okfu l'ọ bụ ẹhu-agu ono kparu iphe Nchileke kukoberu unu t'unu bya aburu ugwehu lanu. Unu keleje Nchileke ekele k'onanu. ¹⁶ Unu kwe t'ozi ono, shi Kuráýisutu l'onu ono bya eburu unu eburu l'obu; dzua ya oke. Unu yejeru ibe unu ẹka; mee t'ozi ono kafua ẹphe odo ẹnya. Unu gudeje mmamiphe, Nchileke nuru unu yeru ẹphe ẹka. Unu egudejekwa iya phụ alọ ẹphe ẹka lẹ nchị. Unu gujee Egvu-oma nụ Nchileke; mę egvu ekele; mę egvu mmakanu ọdo, shikota Ume-dụ-Nsọ l'ẹka. Unu gude obu unu l'ọ ha mekota iphemiphe ọbule ono; shi ẹge ono keleje Nchileke ekele. ¹⁷ Iphe bụ iphe unu eme ememe; mę ọphu unu ekfu ekfukfu; unu gudeje ẹpha Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu eme iya. Unu shijelephu Kuráýisutu l'ẹka l'ekele Nchileke, bụ Nna ekele.

Umere, ee-meje l'ufu ndu kẹ Kuráýisutu

¹⁸ Unube unwanyi; unu wozitaje onwunu alị l'ẹke ndu bụ nji unu nọ; bụ iya bụ iphe gbaru ndu etso ụzo Nnajiufu l'ememe.

¹⁹ Unube unwoke; unu yeru nyee unu obu. Unu be emegbukwa ẹphe emegbu.

²⁰ Unube unwegirima; unu nujeru nne lẹ nna unu okfu l'iphemiphe ọbule, ẹphe ekfuru unu. L'ọ kwa iphe dụ Nnajiufu mma ndono.

²¹ Unube ndu ọphu bụ nna; unu be emejekwa unwu unu iphe ẹhu e-ghu ẹphe eghughu; e menyaa; obu dahụ ẹphe ajilakpa.

²² Unube ndu ọphu bụ ohu; unu nujeru ndu bụ Nnajiufu unu kẹ mgbokoa okfu l'iphemiphe ọbule, ẹphe kfuru unu. Unu ba asujekwa l'ọ bụ teke ẹphe ele unu ẹnya bẹ unu e-jeje ozi; k'ọphu ẹphe a-jajẹ unu ajaja. Unu gudeje obu iphoru ejeru ẹphe ozi. Iphe unu e-gude eme iya ẹge ono bụ lẹ Nchileke duru unu lẹ nsọ. ²³ Iphe, bụ iphe e zijeru unu ememe; unu fubeje ifu mee iphe ọbu; nyata l'ọ bụ Nnajiufu ayi bẹ unu emeru iya. Unu be emekwa l'ọ bụ madzụ mmakanu bẹ unu emeru iya. ²⁴ Unu nyatajẹ l'ọo Nchileke bẹ e-bu unu nggo iya; bụ iya bụ lẹ Nnajiufu a-nu unu iphe ono, o kwetaru ndu nk'iya ukwa iya ono. L'ọ kwa Kuráýisutu bẹ bụ ọgbodo Nnajiufu, unu ejeru ozi. ²⁵ Obenu l'onye yeru ẹka l'ejo iphe bẹ Nchileke a-kfukwa ugwo ọphu gbaru iya nụ; m'ọ -ruhuru; onye ọbu buru egbe onye ngunu. Lẹ yẹbedua, bụ Nchileke ta dukwa onye oole ẹnya l'ifu.

4

¹ Unube ndu bụ nnajiufu, nweru ohu; unu mejekwaru ohu unu nhamunha; mę iphe ruberu ẹphe. Unu nyatajekwa l'unubedua nwekwaruphu onye bụ iya bụ Nnajiufu unu, bu l'imigwe.

Iphe unu e-meje

² Unu ba atugbejekwa ẹka l'okfu anu Nchileke. Unu kwabejekwa ẹnya; tẹ ike ba agvu unu teke unu ekfu anu iya. Unu ekelejekwa iya phụ ekele teke unu ekfu anu iya. ³ Unu kfujekwaruphu nụ iya l'okfu ẹhu ayi. Unu kfujeru iya t'ọ guhaaru ayi ụzo ọhuma t'ayi zijee ozi-oma ono; mbụ t'ayi zije iphe ono, Nchileke shi domia edomi, bụ iya bụ Kuráýisutu l'onwiya. Ọ kwa k'ozí-oma kparu iphe mu nọ lẹ mkporo nta-a. ⁴ Unu kfujekwaruphu

nụ iya t'o mee mu tẹ mu dụ ike kfujee t'o doo ndiphe ẹnya l'ẹge ọ gbaru mu l'ekfukfu iya.

⁵ Unu meje umere l'ọ bụ ndu maru iphe, gbaru ẹphe l'ẹke ndu ẹ-ta bụdu ndu kẹ Kuráýisutu nọ. Unu gudejekwa ọzo, nọru unu zije ozi-ọma ono; unu ba ahajekwa ọzo ọbu t'ọ laa kẹ mmakanu. ⁶ T'okfu unu gujee egugu; yọo tsoje l'ọ bụ iphe únú tsuru; k'ọphu oo-heje ndu unu ekfuru iya uherye t'ẹphe gebejeru unu nchị. Unubedua amajekwanuru ẹge unu e-yejeru onyenonu onu l'aji, ọ jiru unu.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

⁷ Nwanna ayi Tíkikọsu, bụ onye ayi yeru obu e-kfuru unu iphemiphe ọbule; k'ọphu unu a-mawaruru onodu mu. Tíkikọsu bụ onye koshiwaru lẹ ya gbaru kẹ t'e gude ire iya ẹka. Yọ bụkwaruphu onye mu l'iya tuko ejeru Nnajiufu ozi ono. ⁸ Mu ziwaru Tíkikọsu ono t'ọ bya akọru unu ẹge ayi eme emechi; mẹ t'ọ bya emekwaaphu tẹ obu shihu unu ike. ⁹ Onye yele iya a-yi teke ọo-bya bụ Onésimosu, bụ onye ayi yeru obu; bụkwaruphu onye koshiwaru lẹ ya gbaru kẹ t'e gude ire iya ẹka; mbụ Onésimosu k'ufu unu. Ẹphe ẹbo ono a-kọwaruru unu ẹge iphemiphe ọbule dụ l'ibyiya ọwaa.

¹⁰ Arisutakọsu, bụ onye mu l'iya tuko nọdu lẹ mkpọro ajikwaphu unu. Yọo jikwaphu unu mbụ Maku, bụ nwa nwanna nna Bánabasu. E zihakwaru nzi ẹhu iya; yo rua unu lẹ nchị. Teke o shitaru ọzo iya nk'unu; unu koshikwa iya l'ẹhu atsọ unu ẹna l'ọ byaru. ¹¹ Jisọsu onanu, ẹpha etushi iya bụ Jósutosu ono ajikwaphu unu. Ọ bụ ọmadzu ẹto ono bẹ bụkwadua ndu Ju, tso mu eje ozi ono, ayi eje; gude ekoshi l'ọo Nchileke bụ eze ono. Ọ bụ ẹphe bẹ anọduje adu mu ike.

¹² Ọojikwaphu unu mbụ Epáfurasu kẹ ufu unu. Yẹbedua bẹ bụkwaphu onye ejeru Kuráýisutu Jisọsu ozi. Oogudeje obu iya l'ọ ha fube ifu l'okfu anu Nchileke l'okfu ẹhu unu; l'ekfushi iya ike tẹ Nchileke mee unu t'unu ba akpọje laa azu. Yo mekwaaphu t'unu maru umere, gbaru onye kẹ Kuráýisutu ogbodo amaru. Yo mekwaaphu t'o heje unu uherye ome iphe bụ uche-obu Nchileke. ¹³ Mbẹdua ekfukpo l'onwomu lẹ oosekpo akanya ẹhu unu l'eseshi iya ike l'okfu anu Nchileke ono. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ooseshi akanya ono ike l'okfu anu Nchileke l'okfu ẹhu ndu Layodisiya; mẹ l'ẹhu ndu Hiyerápolis. ¹⁴ Onye dọkinta ono, ayi yeru obu ono; mbụ Luku ajikwaphu unu. Yọo jikwaphu unu; mbụ Dímasu.

¹⁵ Unu jikwaaruphu ayi unwunna ayi pẹ ono, nọ lẹ Layodisiya ono. Unu ajikwaaruphu ayi Nimfa; mẹ chọchi ono, edzukobeje lẹ nk'iya ono.

¹⁶ Teke unu gụtsuaru ẹkwo-ozi-wa; unu mekwaa t'o rua ndu Layodisiya ẹka; k'ọphu ẹphebedua a-gukwa iya pụ. Unu agukwaaphu ẹkwo-ozi onanu, shi Layodisiya ono. ¹⁷ Unu zia Akíposu lẹ mu sụru t'o keshikwaa ẹhu jekota ozi ono, e ziru iya t'o jee l'ozi ono, ayi ejeru Nnajiufu ono.

¹⁸ Ọ bụ mbẹdua, bụ Pọlu gude ẹka mu ede ọwaa nta-a gude l'ẹkele unu. Unu ba azahajekwa lẹ mu nọ lẹ mkpọro.

Tẹ Nchileke meeru unu eze-iphe-ọma.

Èkwo ké mbù, Pòlu deru nù Ndu Tesalonáyika

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'èka mbèdua, bụ Pòlu alaru chọchi Tesalonáyika, bụ ndu ké Nchileke, bụ Nna; bya abụkwaruphu ndu ké Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu. Ndu mu l'èphe gbakọru èka ede iya bụ Siluvánọsu yèlè Tímoti.

Tẹ Nchileke meeru unu eze-iphe-ọma; yo mekwaaphu t'unu buru l'èhu-agu.

*Umere ndu Tesalonáyika;
mẹ ekweta èphe*

² Tekenteke ayi ekfu anụ Nchileke; bẹ ayi anyatajẹ unu; ekele iya ekele l'okfu èka unu l'unu ha. ³ Tekenteke bẹ ayi anyatajẹ unu l'ifu Nchileke, bụ Nna ayi; mbù nyata ège unu gudewa ozi, unu jeru iya; koshi l'unu kweshiru ike l'iphe unu kweru; mẹ ège unu gudewa osheshi akanya ike; koshi l'unu yeru iya obu; mẹ ège unu gude ọta-nshi; koshi l'unu eleshi ẹnya mbọku ono, Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráyisutu a-bya ọdo ono ike. ⁴ Ụnwunna ayi; ayi makwaru-a lẹ Nchileke yeru unu obu; bya afọta unu t'unu buru ndu nk'iya. ⁵ Iphe ọbu bụ l'ayi byaru bya ezia unu ozi-ọma ono; tọ bụ okfu-ọnu nkinyi iya bẹ ayi gude zia ya unu. Nchileke bẹ shikwa iya phụ koshi unu l'ike iya ereshi ire ike. Ume Nchileke ono bẹ yeru ayi èka; ayi adu ike mee; unu amaru ọgbodo amaru l'iphe ayi ezi unu bụ oswi-okfu. Umere, ayi meru teke ayi l'unu nọ mewaruru; unu amaru egbe ndu ayi bụ. Ọ kwa ège ọo-duru unu lẹ mma meru; ayi emee egbe umere ono. ⁶ Tọ dọ iya bụ; unu abya awata ọmu umere ayi; yọ bụwaruru unu ọmu umere Nnajiufu. Ọphu unu te gudekwaru l'unu eje iphe-èhuka teke eezi unu ozi-ọma ono; unu egudelee èhu-ọtso-èna ọphu shi Ume-dụ-Nsọ l'èka; nata ozi ono. ⁷ Ọo ya meru iphe unu bya aburu ndu, iphe bụ ndu ọphu wowaru onwèphe ye Kuráyisutu l'èka lẹ Masedóniya; mẹ lẹ Akáya byaru bya awata ọmu èka èphe. ⁸ È tọ bụlekwaa l'ozì-ọma ké Nnajiufu ono, unu ezi ono bẹ dzuru Masedóniya; mẹ Akáya nkinyi iya. E woru, unu woru onwunu ye Nchileke l'èka bẹ ngakọtaakwaru èkemeke ọbule; k'ọphu è to nwehedu onye ayi a-bya akọlahaaru iya akọru k'iche. ⁹ Iphe bụ èke ayi jeru bẹ aanọduje ekfugbaa k'ège unu gude meshiaru ayi teke ono, ayi byaru ndu-unu ono. Èphe akọkwaaphu ège unu gude sefukotawa èka l'ọgwa iphe aagwa agwagwa; bya aghachiwaru Nchileke ifu; jelahaaru ọkpobe Nchileke ono, nọ ndzụ ono ozi; ¹⁰ bya awatakwapu ole ẹnya Nwa iya ono, e-shi l'imigwe bya ono; mbù nwa iya ono, bụ Jisọsu ono, o meru; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono. Ọo ya bụ onye a-dzọ ayi l'oke èhu-eghughu ké Nchileke; mbù l'oke èhu-eghughu ono, Nchileke a-zube ndu eme iphe dọ èji mbọku ikpe ono.

2

Ozi, Pòlu jeru lẹ Tesalonáyika

¹ Ụnwunna ayi; unubèdua l'onwunu marua l'akpakfuta ono, ayi kpakfujeruru unu ono ta bụkwa ké mmakanu. ² Unu makwaru-a egbe iphe-èhuka, ayi jeeberu lẹ Fílipayi; makwaruphu ège e gude mee ayi iphe-iphèrè l'èke ono. Obenu lẹ Nchileke ayi melekwaru-a obu ayi; yo shihu ike; k'ọphu ayi

byakwaduru bya ezia unu ozi-oma Nchileke ono; ayi te dze lẹ ndu mkpọ-byi dọ-pheru ayi mgburumgburu. ³ Teke ono, ayi arọ unu t'unu bya aburu ndu kẹ Kuráýisutu ono bẹ iphe nọ ayi l'ọkpoma; ayi arọ unu ta bukwa t'ayi bya eduphua unu eduphu; tọ bu l'o nweru ejo iphe ayi vu l'ọkpoma; tọ bu l'ọo t'ayi bya egude ụgho haru unu ghọta. ⁴ Iphe ayi gbe emeje bu l'ayi ekfuje iphe bu uche-obu Nchileke; okfu lẹ yẹbedua bẹ lewaru ayi ẹnya; maru l'ayi koshiwaru l'ọ gbaru kẹ t'o gude ire ayi ẹka; bya eworu ozi-oma ono ye ayi l'ẹka. Ayi te ekfukwa t'ọ tsoje madzụ ẹnna lẹ nchị; gbahaa t'ayi kfujee ya ẹge ọo-dụ Nchileke mma, bu iya bu onye ono, eletaje ime obu ayi; maru iphe ayi arị ono. ⁵ Unu makwaru-a l'ẹ to nwekpodua teke ayi gude ire-machamacha kfulu yeru unu teke ono, ayi byaru nk'unu ono; ayi te me umere l'à sùrù l'ọo iphe ayi ta bụdu bẹ ayi sụru l'ayi bu; ẹge ee-shi t'unu nụ ayi iphe. Ọ kwaphu Nchileke a-haru ayi enge iphe-a, ayi ekfu-wa. ⁶ Ẹ to nwekwa onye ayi meru k'ọphu ọo-ja ayi ajaja. Ayi te mekwa t'unu jaa ayi ajaja; ayi te me tẹ ndu ọdo jaa ayi ajaja. ⁷ Lẹ keshinu ayi bu ndu ishi-ozi Kuráýisutu b'ọ gbakwaru kẹ t'ayi sụ t'unu vuta mkpa ẹhu ayi; obenu l'ayi melekwaru-a unu agu teke ono, ayi nọ lẹ nk'unu ono. Mbụ l'ayi dukpooru unu agu ẹge nwanyi, eleta unwu iya ẹnna adujeru ẹphe agu. ⁸ Ayi yeru unu obu nshinu. Ọo ya meru iphe ayi chiru iya; sụ l'ẹ tọ buledua ozi-oma ono, shi Nchileke l'ẹka ono bẹ ayi l'unu gba mgba; ndzụ ayi bẹ ayi l'unu gbakwaphu mgba. Iphe obu aburu l'unu nonuka ayi l'obu. ⁹ Unwunna ayi; unu nyatajẹkwa ẹge ayi seshiberu akanya ike; jeta ozi; ike agvụ ayi. Teke ono, ayi ezi unu ozi-oma ono, shi l'ẹka Nchileke ono bẹ ayi jeru ozi: eswe; l'enyashi; jeta nri, ayi e-ri; t'ẹ b'ọ dụ onye ayi a-buru ivu ẹra nọduru.

¹⁰ Unubedua a-nọdukpoo aharu ayi enge. Ẹge ono kwaphu bẹ Nchileke a-nọdu aharu iya ayi. Umere, ayi shi emejeru unubẹ ndu kwetaru l'ozi-oma ono bẹ gukwaru egugu; vudo nhamunha. Ẹ to nwekwa ẹke ayi metaru iphe aa-ta ayi ụta. ¹¹ Unu makotaru l'ọo ẹge nna anọduje ehe unwu iya; bu ẹge ayi shi ehe unu l'ẹhu l'ẹhu. ¹² Ayi mewaru unu; obu eshihu unu ike. Ayi aduwa unu ike; kfuwa iya kfushiaru iya unu ike t'unu meje umere, dọ Nchileke mma. Ọo Nchileke ono bẹ kuru unu t'unu bya abata l'ẹke ya bu eze; mekwaphu t'unu l'iya gbaru mgba nweru ọdu-biribiri nk'iya.

¹³ Iphe meru iphe ayi ta atugbejedu ẹka l'okele Nchileke ekele teke ayi ekfu anụ iya bu lẹ teke unu nuru okfu Nchileke ono, ayi bya ezia unu ono bẹ unu gbobeleruphu ẹka labu; nata iya. Unu ta natakwaa iya; kua ya okfu madzụ. Unu nataru iya l'ọ -bu okfu Nchileke; mbụ yọ bukwaru okfu Nchileke bu iphe ọ bu. L'ọ kwa Nchileke ono l'ere ire l'ime unubẹ ndu nataru ozi-oma ono. ¹⁴ Unwunna ayi; ọ bu iphe ono, shi mọaru unu ono bẹ bu iphe shi mọaru chọchi kẹ Nchileke, bu ndu ẹphe lẹ Kuráýisutu tugbaberu buru nanu l'alị Judiya. Ọ bụlephu ẹge ndu alị unu eme unu kpakpawowo bu ẹge ndu alị ẹphebe ndu Ju shi eme iya ẹphebedua. ¹⁵ Ọ bu ndu Ju ono bẹ bu ndu gburu Nnajiufu; mbụ Jisọsu; gbua ndu nkfuchiru Nchileke; bya achia ayibedua chifu ayi l'alị ẹphe. Ẹphe egude ẹge ono meta iphe ta dudu Nchileke mma swibe onwẹphe; bya aburu ọgu, nọru madzụ kpamukpamu. ¹⁶ Ẹge ẹphe shi buru ọgu ono bu l'ẹphe te kwedu t'ayi zia ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ozi-oma ono; k'ọphu Nchileke a-dzọ ndu ono, ẹ-ta bụdu ndu Ju ono. Ẹ to nwekpodua teke ẹphe te emetajedu iphe dọ eji; yọ wọ ẹphe l'ẹkpiri. Obenu l'oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke bẹ mekocharu dakfukwanu ẹphe.

Ọogu Polu t'o je ajia ndu Tesalonáyika

¹⁷ A bya abya l'èhu nk'ayi; unwunna ayi; o teekwaru ɛnya; k'ophu ayi l'unu phụ-beru. Ọ bụ oswi-okfu l'o tewaru ɛnya ifu ayi l'unu kpọberu; obenu l'obu ayi nọkwaa l'èke unu nọ. Obu unu dũta-beru ayi; k'ophu ayi shiwa teke teru ɛnya seta ɛge ayi e-me t'ayi l'unu phụ ọdo. ¹⁸ Ayi seekwaru ɛge ayi e-me kpakfuta unu; mbụ lẹ mbèdua, bụ Pọlu l'onwomu bẹ seekwaru abyabya ugbo olemole; ọbu lẹ Sétanu akpọshije iya ayi. ¹⁹ ? O nwekpooru ɛge ọ dũ, ɛ-ta bũdu unu nkinyi iya bẹ bụ ndu ayi chĩru ẹka nyanwua; bũru unu e-me t'èhu tsoo ayi ɛna. Ọ bụ unu l'a-bũ obunggo, ayi e-gude l'eku onwayi l'ifu Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu teke ono, ọo-bya ọdo ono. ²⁰ Ọo unubèdua bẹ bụ iphe ee-gude jaa ayi ajaja; bũkwaruphu unu bụ ẹhu-ọtso-ɛna nk'ayi.

3

¹ Ya ndono; a nọnyaa; ayi ta dũhe ike tagbua ya lẹ nshi; ayi achĩpyaa ya l'ọ ka ayi mma ayibedua t'ayi kwaa lẹ Átensu; ² gbe zia nwanna ayi Tímoti. Yèbedua bũkwaphu onye ayi l'iya tũkoru ejeru Nchileke ozi; mbụ ozi k'ozì-oma kẹ Kuráyisutu. Ayi ziru iya t'ọ bya emee t'unu vudoshia ike l'iphe unu kweru; yo mekwaaphu t'obu shihu unu ike; ³ k'ophu ẹ too nwedu m'ọ bụ onye lanụ l'unu ha, e-gude k'èhu-wa, aakpa unu-wa kpọlaa azụ. Unubèdua l'onwunu makwaru-a l'èhu ono, aakpaèbeje ayi ono bẹ bũkotakwa iphe Nchileke makọtahawaru l'ọo ɛge ọo-muru ayi. ⁴ Mbụ; mẹ ayi kfukwaru iya unu l'ọdungu teke ono, ayi nọ lẹ nk'unu ono l'aakpakwa ayi ẹhu. Unu elewaa l'ọ dũwa ɛge ono ọbu; yọ bũru iphe unu tũko makọtahawaru. ⁵ Ọo ya meru iphe mu nọdunyaaru; to kwe tẹ mu tagbukota iya lẹ nshi; mu ezi Tímoti t'ọ bya amaru ɛge unu vudoshibe ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke. Ọ bụ egvu bẹ mu tsuhuru; sụ: ?a maru o-nwuru-oye ono; mbụ Sétanu te nwuakwarunu unu ye t'unu buhaa ekwekwe ono; akanya ono, ayi seru l'okfu ẹhu unu ono abũru akanya ọ-la-l'iyi.

⁶ Obenu lẹ nta-a bẹ Tímoti shiwa l'èke unu nọ lawaa; lakfuta ayi; bya ezia ayi ozi, dũ mma: l'ekwekwe unu shihuru-a ike; unu eyekwaruphu ibe unu obu. Ọ kọkwaruphu ayi l'unu anọduje achĩru ayi idzu ọma; kọoru ayi l'obu ayi dũ unu nshinu ɛge ono obu nk'unu dũkwaphu ayi ono. ⁷ Unwunna ayi; ọ bụ okfu l'unu vudoshi ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke kparu iphe obu eshihuje ayi ike l'iphe bụ iphe-ẹhuka, ayi eje; mẹ ẹhu, aakpaèbe ayi. ⁸ L'ọ kwa nta-a bẹ ndzụ byaru ayi l'ikoro; keshinu ọphu unu vudoshi ike l'atũgbabe, unu lẹ Nnajiufu tũgbaberu. ⁹ Mbụ; ?nanũkpo ɛge ayi e-bebe wata okele Nchileke ekele ẹhu unu; mẹ k'èhu ono, o meru; yọo tso ayi ɛna l'ifu yèbe Nchileke l'okfu ẹhu unu ono? ¹⁰ Ayi egudejekwaphu obu ayi l'ọ ha ekfu anụ iya: eswe l'enyashi; ekfushiru iya ike t'o mee t'ayi l'unu phụ; t'ayi mee ẹke ekwekwe unu t'eshihudua ike; t'o shihu ike.

¹¹ Nta-a bụ tẹ Nchileke, bụ Nna ayi l'onwiya; mẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu bọoru ayi ọzo, ayi e-shi abya unu agbaphe. ¹² Tẹ Nnajiufu mekwaaphu t'unu kafua oyeru ibe unu obu; mbụ t'unu kfube ọsua yeru ibe unu obu ọkpobe eyeye; mbụ yee ya kẹ 'ama-ɛge-e-me iya. Yọ bũkwaruphu ɛge ono bẹ unu e-yeru iya iphe bụ madzụ phuu. Ọ kwa ɛge ono bẹ ayibedua yeru iya unu. ¹³ Ọo ya bụ k'ophu oo-me t'obu shihu unu ike; unu evudo l'ifu Nchileke, bụ Nna ayi; bũru ndu dũkota mma; too nwe ẹke aa-ta unu ọta teke ono, Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu yẹle ndu nk'iya a-yĩru bya ono.

4

Umere, dū Nchileke mma

¹ Ụnwunna ayi; iphe ọdo, tsofua ya nū bụ: l'iphe unu mụtaru l'ẹka ayi bụkwa ẹge unu e-shi gude ndzū unu eme iphe dū Nchileke mma. Tẹmanu b'ọ bụlekwaphu iphe ono, dū Nchileke mma ono bẹ unu emekwaphu. Nta-a bẹ ayi gudekwa ẹpha Nnajiufu, bụ Jisọsu arọ unu; ekfushiru iya unu ike t'unu kafuaru ome iphe dū Nchileke mma l'eje. ² L'unu mawaru-a ọkwa, ayi shi l'ẹka Nnajiufu, bụ Jisọsu nmaaru unu; koshi unu ẹge unu e-meje umere. ³ L'iphe dū Nchileke mma t'unu meje bụ tẹ ndzū unu l'ọ ha bụkotaru nk'iya; mbụ t'unu sefu ẹka l'ome kẹ nwanyi. ⁴ Ọdo bụ: unubẹ unwoke; t'onyenonu maru ẹge oo-shi lụa nwanyi l'uzo, vudo nhamunha, bụ iya bụ l'ẹge ọ dū Nchileke mma; mẹ ẹge ugvu e-tso onye ọbu. ⁵ T'ẹ b'ọ bụkwa ẹgu ojekfu nwanyi a-lọtaje unu; unu eje alụa nwanyi ẹge ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju; mbụ ndu ẹ-ta madu Nchileke aluje. ⁶ Lẹ kẹ ọlu nwanyi-a, ayi ekfu-wa bụkwa t'ẹ b'ọ dū onye e-meswe ibe iya; ọphu 'ọ dūkwa onye e-megbuta ibe iya. Ayi kfuhaakwaru iya unu; rụa ya unu arurū lẹ nchị l'onye eme egbe iphe ono bẹ Nnajiufu a-gwakwa ọchi. ⁷ Lẹ Nchileke te kukwa ayi t'ayi bya emerushije onwayi emerushi. Iphe o kuru ayi bụkwa tẹ ndzū ayi buru iphe ayi e-gude kwabẹ iya ugvu. ⁸ Ọo ya bụ l'iphe bụ onye jikaru iphe ono, ayi ezi ono ta bụkwa madzū b'ọ jikaru; ọ kwa Nchileke b'ọ jikaru; mbụ Nchileke ono, anuje unu Ume-dū-Nsọ iya ono.

⁹ A bya abya lẹ k'oyeru ụnwunna obu: onanu ta bụkwa iphe aabya awata oderu unu l'ẹkwo; l'unubedua l'onwunu bẹ Nchileke l'onwiya ziaakwaru ẹge unu e-yejeru ibe unu obu. ¹⁰ Mbụ; yọ bụlekwaphu ẹge e ziru iya unu; bẹ unu shi meta iya. Mbụ l'unu yeru iphe bụ ụnwunna ayi, nọkota lẹ Masedóniya mgburumgburu obu. Obenu l'ayi ekfushikwaru iya phụ unu ike ụnwunna ayi t'unu kafukwaaru ome ẹge ono l'eje. ¹¹ Unu kebejelekwaphu ẹhu buru l'odoo. Unu ekebejelekwaphu ẹhu lepyabe ẹnya l'ozi nk'unu. Unu egudeje ẹka unu seta iphe unu e-gude buru; bụkwa iya-a bụ iphe ayi kfuhawaru unu-wa. ¹² Ọ bụ umere ono bẹ unu a-nọduje eme; bụkwaru iya phụ bụ umere, gbaru unu l'ẹke ndu ẹ-ta bụdu ndu kẹ Kuráýisutu nọ; k'ọphu ẹphe a-kwabẹje unu ugvu; too nwekwanu onye unu a-sụ: l'ọ -bụdu iya bẹ unu te emekwa mkpa, nọru unu.

Abyabya, Nnajiufu a-bya ọdo

¹³ Ụnwunna ayi; iphe ayi eme t'unu maru bụ okfu ẹhu ndu nwuhuru anwuhu; k'ọphu unu ta agudu aphụ iya l'ọ bụ ndu ẹ-te eledu ẹnya l'ẹphe lẹ Kuráýisutu e-mekochaa nọdu. ¹⁴ Ayi kwetaru kweshia ike lẹ Jisọsu bẹ nwuhuru nū; meebe teta nọdu ndzū. Ẹge ono bẹ ayi kwetakwaruphu lẹ Nchileke e-shi Jisọsu l'ẹka; mee tẹ ndu, wooduru onwẹphe ye Jisọsu l'ẹka tẹmanu bẹ ẹphe nwuhuderu; t'ẹphe lẹ Jisọsu tuko teta nọdu ndzū; ẹphe etsoru iya bya.

¹⁵ Iphe ayi ekfuru unu bụ ozi, shi Nnajiufu l'ọnu: l'ayibedua, bụ ndu ọphu a-nọkwadua ndzū teke ono, Nnajiufu a-bya ọdo ono te evukwaru ndu ọphu nwuhuhawaru nū ụzo. ¹⁶ Ishi iya aburu lẹ Nnajiufu l'onwiya e-shikwa l'imigwe alazita l'alị; l'echi mkpu ọgu. Eze onye ishi ojozi Nchileke a-nọdu eku oku; l'egbukwaphu ụpyoku Nchileke. Ọo ya bụ; ndu ono, wooduru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka bẹ ẹphe nwuhuderu ono evuru ụzo teta; nọdukota ndzū. ¹⁷ Ẹphe -tetabebelephu; tẹmanu Nchileke adzuchata ayibedua, bụ ndu ọphu nọkwadu ndzū teke ono; ayi l'ẹphe abya atuko nmagbabe nọdu l'ime urukpu; jekfushia Nnajiufu, bụ Jisọsu l'ephekerephe;

k'ophu ayi lẹ Nnajiufu a-nọduwaru. ¹⁸ Ọo ya bụ; t'unu gude okfu-a ọ́ ẹ́be unu ike.

5

Kwabẹru abyabya kẹ Nnajiufu

¹ Ụnwunna ayi; ẹ tọ bụhekwaru iphe aa-bya edederu unu l'ẹkwo sụ unu l'ọo teke ọbu ndọ; ọ dudu l'ọo mbọku ọbu, iphemiphe ọbule ono e-mekota ndọ-ọ. ² L'unubedua makwarua lẹ Eswe kẹ Nnajiufu a-tukwa madzụ l'ukfu ẹge ono, onye iphura atuje madzụ l'enyashi ono. ³ L'ọ kwa teke ndiphe sūru: "Ha! Lẹ mgboko dukwa agu; ọ buakwa t'onyenonu tūsarū ẹhu; wata oje ẹge dū iya mma;" ono bụ teke bụ: a bya ele ẹnya; íyí aburu phereketengu. Ọ bụ ẹge ozeda ẹku nwata aphushihujeru nwanyi, dū ime; bụ ẹge íyí ọbu a-phushihu: ẹphe atuko yifukota; too nwe m'ọo onye lanu, a-wafu nu. ⁴ Obenu l'unubedua ta nokwa l'ekpuru-ochi; unwanna ayi; kẹ tẹ mbọku ono, Nnajiufu a-bya ono tū unu l'ukfu l'ọ bụ abyabya onye iphura. ⁵ L'unubedua bẹ bukwa l'ẹke iphoro nọ; mẹ l'ẹke bụ eswe. Ayi ta bukwa ndu bu l'ime ẹnyashi nọ; ayi ta bụ ndu bu l'ekpuru-ochi. ⁶ Ọo ya bụ; keshinu ọ dūwa ẹge ono; t'ayi be kukwaru mgbenya ẹge ndu ophu ekutsua; t'ayi gbe muchikwaaru ẹnya; t'ẹnya doo ayi edòdò. ⁷ Ndu eku mgbenya bụ l'enyashi bẹ ẹphe ekuje iya; buru l'enyashi bẹ ndu anguje mee; l'akpo kulakula anguje iya. ⁸ Obenu lẹ keshinu ayibedua bụ ndu bu l'ẹke bụ eswe; t'ẹnya dónúá ayi edòdò; tẹ ekwekwe, ayi kweru yele obu, ayi yeru ibe ayi buru uwe-ígwè, ayi e-yeje; mbu uwe-ígwè, e-gbochitaje ayi okpoma. T'adzota ono, ayi ele ẹnya iya lẹ Nchileke a-dzota ayi ono buru iya a-bu okpu-ígwè, ayi e-kpuru. ⁹ Nchileke ta tukwa ayi ẹka; t'ayi buru ndu ya a-zube oke ẹhu-eghughu iya; gbahaa t'ayi bya tẹ ya shi l'ẹka Nnajiufu ayi, bụ Jisosu Kuráyisutu; dzoo ayi; ¹⁰ mbu Jisosu ono, nwu-chiru ayi onwu ono; k'ophu bụ: e meebe; ayi l'iya atuko nọdu ndzụ: mẹ ayi -nọ ndzụ; mẹ ayi -nwuhuru anwuhu teke ọo-bya. ¹¹ Ọo ya bụ; t'unu meje t'obu shihu ibe unu ike; unu eyekwaruphu ibe unu ẹka t'ẹphe vudoshia ike l'ekwekwe, ẹphe kweru; bụ nu iya-a bụ iphe-a, unu eme-wa.

Iphe unu e-meje

¹² Ayi arọ unu; unwanna ayi; t'unu yejeru iphe bụ ndu ono, ese akanya ẹhu unu ono ugvu; mbu ndu ono, bụ ẹphe bụ ndu, Nnajiufu fọtaru t'ẹphe buru ndu ishi unu; bukwaruphu ndu a-nọdu akpo-ziru unu ọzo ono.

¹³ Unu egudekwaphu k'ozí ono, ẹphe ejeru unu ono; l'eyeru ẹphe ẹso; yekwaruphu ẹphe obu ogbodo eyeru; unu l'ibe unu eburu l'ẹhu-agu.

¹⁴ Ayi arọkwaphu unu; unwanna ayi t'unu lojee ndu ẹnyiru ozi ẹka lẹ nchi. Ndu ophu obu ẹ-te gvuduru egvuru bẹ unu e-meje t'obu shihu ike. Unu eyejeru ndu ekwekwe ẹphe te shihudu ike ẹka t'ẹphe kweshia ike. Unu atajẹ nshi l'ẹke onyemonye ọbule nọ. ¹⁵ Unu akwabekwa ẹnya t'ẹ b'o nwe l'unu ha, onye e-gude ẹjo iphe gwata ugwo ẹjo iphe madzụ meru iya; gbahaa t'iphe unu a-nodujelephu achọ ọzo iya buru ẹge unu e-shi mejeeru ibe unu ohuma; mekwaaru iya phu iphe bụ madzụ kpamukpamu.

¹⁶ T'ẹhu tsojekpelekwaphu unu ẹna tekenteke. ¹⁷ Unu ba atugbejekwa ẹka l'okfu anu Nchileke mkpurumkpuru. ¹⁸ Unu keleje Nchileke ekele l'iphemiphe ọbule, amuru unu: m'o -ruhuru; ọ dū idagha. Ono kwa iphe Nchileke achọ unu l'ẹka unubedua ndono.

¹⁹ Unu ba akpohijekwa Ume-dụ-Nsọ iphe oome. ²⁰ Unu ba akpojekwa iya ẹbo-ẹbo l'afu; mbu okfu, ekoshi ozi, Ume-dụ-Nsọ ziru. ²¹ Olobu; t'unu datajekwa iphemiphe ọbule adata; fota iphe ophu dū mma; gudepyabeshia

ya ẹka ike. ²² Unu sefukota ẹka l'iphemiphe ọbule, bu ẹjo iphe; m'o - ruhuru; ọ du ịdagha.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

²³ Tẹ Nchileke, bu iya emeje t'ayi buru l'ẹhu-agu; mee unu t'unu buru ndu nk'iya ọgbodo aburu. T'o dobe ndzụ unu kpamukpamu; mbụ mẹ uche unu; m'obu unu; m'ẹhu unu; t'o dobe iya ẹge ono t'ẹ b'ọ dụ ẹke ụta a-dụ iya jeye teke Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráyisutu a-bya ọdo. ²⁴ Iphe ono bẹ bu iphe oo-mekota l'ọ ha; okfu l'ọo ya kuru unu; bukwaruphu onye evudoshije ike l'iphe o kfu.

²⁵ Ụnwunna ayi; unu kfujekwaruphu nụ Nchileke l'okfu ẹhu ayịbedua.

²⁶ Unu kelekwa iphe bu ụnwunna ayi l'ẹphe ha; nmata ẹphe akpa.

²⁷ Unu gụkwaa ẹkwo-ozí-wa; t'o rukota iphe bu ụnwunna l'ẹphe ha nchị; Nnajiufu anụkwaa iphe-a, mu ekfu-wa.

²⁸ Tẹ Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráyisutu meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha.

Èkwo k'èbo, Pọlu deru nù Ndu Tesalonáyika

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'èka mbèdua, bụ Pọlu alarụ chọchi Tesalonáyika, bụ ndu kẹ Nchileke, bụ Nna ayi; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu. Ndu mu l'èphe gbakọru èka ede iya bụ Sulivánọsu; mẹ Tímoti.

² Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu meeru unu eze-iphe-ọma; mekwaaphu t'unu buru l'èhu-agu.

Ikpe, Kuráyisutu e-kpe teke ọ byaru

³ Ụnwunna ayi; ọ dọkwa l'ọ bụ ụgwo; ayi ejiru iya; mbụ l'ayi anọdujelephu ekeleru unu Nchileke ekele; okfu l'ọ bụ iphe gbaru ayi l'ememe. Iphe ọbu bụ l'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke bẹ eshihulephu ike ọgbodọ eshihu eje; obu, unu yeru ibe unu l'èhu l'èhu akakwaphu nshinu eje ejeje. ⁴ Ọ bụ iya meru iphe ayibedua l'onwayi egudeje unu asa nsasa l'iphe bụ chọchi Nchileke. Ishi nsasa ayi aburu l'unu richiru obu; kwelekwaphu l'iphe unu kweru: l'ège ono, eeme unu kpakpawowo ono; mẹ l'iphe-èhuka ono, unu eje ono.

⁵ Ono aburu iphe unu e-gudekwanu èka mawaruru nta-a l'ọo oswi-okfu; lẹ Nchileke ekpeje ikpe nhamunha. Ọ bụ iphemiphe ọbule ono, amụtsuaru unu ono e-me; unu adu kẹ ọbahu l'èke Nchileke bụ eze, bụ iya bụ iphe ọbu, unu anwu ọnwu iya ọbu. ⁶ Nchileke bẹ bụ onye emeje iphe nhamunha; mbụ l'iphe bụ ndu ono, meru; unu eje iphe-èhuka ono l'èphe ha bẹ oomewaphu t'èphe jee iphe-èhuka. ⁷ Unubèdua ọbu, aakpa èhu nta-a bẹ oo-me; unu enweru onwunu. Yo bukwaruphu ège ono b'oo-me ayibedua. Teke oo-me iphe ono bẹ bụ teke Nnajiufu e-shilephu l'imigwe bya yele unwu ojozi-imigwe iya ono, bụ èphe e-koshi ège ike iya hatabe nshinu ono. ⁸ Oo-gude ọku, ere raphuraphu; shi l'imigwe bya bya agwaa ndu è-ta madu Nchileke ọchi; mẹ ndu è-te emedu iphe ozi-ọma k'èhu Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu kfulu. ⁹ Ọchi ọbu, aa-gwa èphe ọbu bụ l'ee-bufu èphe l'ifu Nchileke; je edobe èphe l'èke èphe a-nọdu laa l'iyi jeye lẹ tutu yoyo. Èke ono bẹ èphe a-nọdu; èphe ta abyadu bya aphukwadu Nnajiufu ayi ẹnya ọdo; èphe ta aphuhe ọdu-biribiri iya; mẹ ike iya. ¹⁰ Ono bụ iphe e-me mbọku ono, ọo-bya ono; k'ọphu ndu nk'iya; mbụ ndu kwehawaru nk'iya a-kwabẹ iya ugu; jakwaa ya phụ ajaja. Unubèdua l'onwunu bẹ a-nọdukwaphu l'èke ono, ndu nk'iya nọ ono; okfu l'unu kwetaru ozi ono, ayi byaru bya ezia unu ono.

¹¹ Ọo ya meru iphe ayi anọdujelephu ekfu anu Nchileke l'okfu èka unu; tẹ Nchileke ayi ono mee unu t'unu dọ kẹ ọnodu ndzụ ono, o kuru unu oku iya ono; mẹ t'ọ gude ike nk'iya; mee t'unu dọ ike mejee iphe dọ mma, agu unu agugu ememe; yo mekwaaphu t'ọ dzua òkè mbụ ndzụ ono, unu nọ ono; okfu l'unu kweru nk'iya. ¹² Ọo ya bụ k'ọphu ee-shi l'èka unu; kwabẹ èpha Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu ugu; Nchileke eshikwanu l'èka Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu kwabẹ unubèdua ugu. Iphemiphe ọbule ono bẹ Nchileke eshikota l'eze-iphe-ọma iya; mẹ kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu mekota.

2

Ọ-chi-nta Kuráyisutu

¹ A bya abya nta-a lẹ kẹ abyabya kẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu; mẹ kẹ edzuko, ayi e-dzuko; jekfu iya t'ayi l'iya tųgbabe buru nanu bẹ

ayi arọkwa unu; unwunna ayi; ² t'ẹ b'o jekwa ọtsu unu l'ẹhu; ọphu obu 'awatakebekwa unu ote etete; okfu l'a sọru unu ẹ Eswe kẹ Nnajiufu gbe ruwa. Unu be eyekwa ọnu; mbu m'o -ruhuduru: o nweru onye byaru bya asu unu l'ọ iphe Ume-dụ-Nsọ kfuru iya bẹ ya ekfu; ọdudu buru l'ọ kwa iphe madzụ kfuru iya bẹ ya ekfu; ọdudu buru l'e deru iya l'ẹkwo-ozu, a sọru l'ọ ayibedua deru iya. ³ Unu be ekwekwa ẹ phuu t'o nweru onye eduphu unu ọzo; ẹ mbọku ono ta abyakwa jeye teke ọ bya-oduru mbu teke ono, ndiphe e-kwefuru Nchileke ikẹ ono; mẹ teke ọ byaoduru mbu Nwa-o-mebyi-ekemu ono, bu iya bu onye ono, lafutaje l'iyi ono. ⁴ Ọ -byalephu bẹ ọo-su l'ọ buru kẹ yele iphe bu iphe ndiphe ekukpo "nchi"; mẹ iphe bu iphe ndiphe abaru ẹja. Oo-woru onwiya dobe ẹ ya kakọta iphemiphe ọbule nshinu. Oo-jetsubuaru je asugabe onwiya l'eze-ulo Nchileke; su l'ọ yebedua bu Nchileke l'onwiya.

⁵ ?Unu ta nyatahedu ẹ mu kfuhawaru iya unu teke mu l'unu nọ? ⁶ Unubedua l'onwunu makwaru-a iphe akposhi iya abyabya nta-a. Ọo ya bu ẹ Nwa-o-mebyi-ekemu ono a-byalephu teke ọ gbaru iya l'abyabya. ⁷ Ike ono, ẹ ta phudu l'anya, bu ike kẹ Nwa-o-mebyi-ekemu ono ereekwanua ire nta-a. Obenu ẹ yebedua t'abyakwa bya abya jeye teke onye ono, sedokwaduru iya nu ono a-tochiru iya. ⁸ Ọo ya bu l'ọ bu teke ono bẹ Nwa-o-mebyi-ekemu ono a-bya; a phugbaru iya; Nnajiufu, bu Jisusu egude uphere-ọnu iya gbua ya. Yọ buru nwiiwii ono, Nnajiufu a-nọdu egbu teke ọo-bya ono bẹ bu mkpakọ iphe e-me Nwa-o-mebyi-ekemu ono; yọ buru kpurupyata. ⁹ Abyabya, Nwa-o-mebyi-ekemu ono a-bya bẹ bukwa l'ike kẹ Sétanu bẹ oo-shi; yọ bya egude ugho meshilaha iphe-ophulanya; mẹ iphe-ohubama, dugbaa biribiri. ¹⁰ Yo gude iphe bu ẹjo ugho obu-iwe eduphushi ndu ono, buwa ndu ẹphe l'iya a-la l'iyi ono. Iphe meru iphe ẹphe a-laa l'iyi ono bukwa l'ẹphe jikaru oyeru ọkpobe okfu ono obu, bukwanu iya gega dzokwanu ẹphe ono. ¹¹ Ọo ya meru iphe Nchileke haru ẹphe; ẹphe eshisweshia ọzo; shiswee ya k'ọphu ọ bulephu iphe ta budu ọkpobe okfu bẹ ẹphe ekwetaje l'ọ bu ọkpobe okfu. ¹² Ẹke ọ wukoru aburu l'iphe bu ndu ono, ẹ-te kwetadu ọkpobe okfu ono; buchiaru ẹjo iphe ka ẹphe ọtso ẹna ono bẹ Nchileke a-nmakọta ikpe.

*Nchileke fọtaru unu;
t'ọ dzota unu*

¹³ Unwunna ayi; Nnajiufu yekwaru unu obu. Ọ dukwa l'ọ bu ọgwo; ayi ejiru iya; bu iya bu l'ayi a-nọdujekpelephu ekele Nchileke ekele l'okfu ẹhu unu; okfu l'o vuhaodururu ọzo fota unu temanu b'o mederu mgboko; k'ọphu ọo-dzofuta unu; mbu; oo-shikwa l'ẹka Ume-dụ-Nsọ ono, ere ire l'ẹhu unu ono; mẹ ekwekwe ono, unu kweru ọkpobe okfu ono; dzoo unu. ¹⁴ Ono bu iphe o shi l'ẹka ozi-oma ono, ayi ziru unu ono kua unu oku iya; te unu ẹ Nnajiufu ayi, bu Jisusu Kuráyisutu gbaru mgba nweru ọdu-biribiri iya. ¹⁵ Ọo ya bu; unwunna ayi; unu vudo vudoshia ike; gudeshia ọkpobe okfu ono, ayi ziru unu ono ike: mẹ ayi -gude ọnu kfuaru iya unu; mẹ ayi -deru iya edede l'ẹkwo-ozu nu unu.

¹⁶ Nchileke, bu Nna ayi bẹ koshiwaru ayi ẹ ya yeru ayi obu. O shi l'eze iphe-oma ono, o meru unu ono dua unu ike; shiwaru ẹge ono mee t'obu shihu unu ike gbururu jeye ẹ tutu yoyo. Yọ bya emekwaaphu; ayi amaru ọgbodo amaru ẹ Nchileke bẹ a-nu ayi iphe ono, ayi ele ẹnya iya ono. Te Nchileke ono yele Nnajiufu ayi, bu Jisusu Kuráyisutu ¹⁷ mee t'obu shihu unu ike; mekwaaphu unu t'unu du ike ome iphe du mma, unu emekpo ememe; kfuje okfu, du mma l'onu.

3

Unu kfujeru nù Nchileke l'okfu ẹhu ayi

¹ Ụnwunna ayi; ẹke, ayi a-sùbe iya ishi bụ t'unu kfujeru nù Nchileke l'okfu ẹhu ayi: t'o mee t'ozì-oma kẹ Nnajiufu kafua ọbarahu abarahụ dzuru ẹkemeke ọbule ẹgwegwa; a kwabẹjekwaphu ozi-oma ono uguv; ẹge ono, unu akwabeje iya ono. ² Unu ekfukwaruphu nù Nchileke t'ọ dzọọ ayi l'ẹka ndu iwe; mẹ l'ẹka ndu ẹjọ madzụ; okfu l'ẹ tọ buebedu ndiphe mgburumgburu bẹ kweru k'ozì-oma ono.

³ Obenu lẹ Nnajiufu bụ onye evudoshije ike l'iphe o kfuru. Ọo ya bụ onye e-me t'unu shihu ike; tẹ ẹka O-me-njọ ono be ru unu l'ẹhu. ⁴ Obenu l'ayibedua bẹ Nnajiufu mewaru; ayi ta awahẹru unu obu. O doru ayi ẹnya l'unu eme-e iphe ayi sụru unu t'unu meje; mbụ l'unu e-meru iya tughbuwaruru.

⁵ Tẹ Nnajiufu duzia unu ụzo; k'ọphu unu a-kafua ọnodu eyeru Nchileke obu eje l'ifu; mẹ k'ọphu ọta-nshi unu a-bụ ọphu shi l'ẹka Kuráýisutu.

Madzụ jefutaje ozi

⁶ Ụnwunna ayi; iphe ayi gude ẹpha Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu ekfuru unu nta-a bụ: t'unu bujeru ụba yeru iphe bụ nwanna, ẹnyiru ozi nọ; yọ jịka ome iphemiphe ọbule ono, ayi ziru unu t'unu meje ono. ⁷ Iphe ọbu bụ l'unubedua marua l'unu mụtafutaje umere ayi; l'eme ẹge ayi shi eme. Ayi te shikwa buru ndu ẹnyiru ozi teke ayi l'unu shi nọdu. ⁸ M'ẹ to nwekwa onye ayi natajẹru iphe ria kẹ ẹwoma. Iphe ayi gbe emeje bụ l'ayi ejetaje ozi: eswe l'ẹnyashi jeye; ike labụ agvụ ayi; k'ọphu ẹ too nwedu l'unu ha, onye ọphu ayi a-pata mkpa ẹhu ayi je ebo t'ọ buru iya ivu ẹra. ⁹ Iphe kparu iphe ayi shi eme iya ẹge ono ta bukwa l'ẹ tọ gbadu kẹ t'ayi bo unu mkpa ẹhu ayi. Iphe kparu iphe ayi meru iya bukwa t'ayi gude umere ayi koshi unu iphe unu e-letaje ẹnya eme. ¹⁰ Mbụ jeyekpokwa lẹ teke ayi shi nọdu lẹ nk'unu bẹ ayi kfuhaakwaru unu iphe-a; kfushia ya ike; sụ unu: "T'ẹ b'e ewojekwaru nri nù onye ẹnyiru-ozì."

¹¹ Iphe ayi gude ekfu iphe-a bụ l'ayi nụwaru l'o nweru l'unu ha ndu ọphu bụ ndu ẹnyiru ozi; ndu bụlephu o-jeru-okfu-ẹ-te-kudu-ẹphe; to nwe iphe ọdo, ẹphe emeje. ¹² Ndu dụ ẹge ono bẹ ayi gudekwa ẹpha Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu ekfuru ẹphe; alọ ẹphe ẹka lẹ nchị; sụ t'ẹphe dobekwaphu onwẹphe ndo; seje akanya ẹhu ẹphe; seta iphe ẹphe e-gude buru.

¹³ Obenu; ụnwunna ayi; tẹ ike ba agvụkwa unu l'ome iphe dụ mma.

¹⁴ Teke bụ l'o nweru onye jịkaru lẹ ya te emedu iphemiphe ọbule ono, ayi deru l'ẹkwo-ozì-a ono; unu hụbelekwapu onye ọbu ama; bufu iya; t'ẹ b'o nwekpokwaa iphe unu l'iya e-je emegba; k'ọphu iphere a-dụ iya.

¹⁵ Ọlobu; unu be mekwa iya l'a -sụru l'ọ bụ onye okfu unu. Unu lojee ya ẹka lẹ nchị; l'ọo nwanna unu b'ọ bụ.

Mkpọ-chi ishi ẹkwo-ozì-wa

¹⁶ Tẹ Nnajiufu l'onwiya, bụ iya bẹ ẹhu-agu eshije l'ẹka; mee t'ẹhu dujukpelephu unu agu; t'o mejekpelekwaphu t'ẹhu dụ unu agu ono mkpụrumkpuru l'iphe bụ iphe byaru nù. Tẹ Nnajiufu nọdu swiru unu l'unu ha.

¹⁷ Ọ bụ mbedua, bụ Pọlu gẹdegede gude ẹka mu ede ekele-wa. Ọ buakwa ẹge mu edeje iya edede. Ọo ya bẹ unu e-gudeje hụbe iphe bụ ẹkwo-ozì, mu deru ama.

¹⁸ Tẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu l'unu ha eze-iphe-oma.

Èkwo kẹ mbụ, Pọlu deru nụ Tímoti

¹ Èkwo-ozì-wa shì l'èka mbedua, bụ Pọlu; mbụ mubẹ onye ishi-ozì Kuráýisutu Jisọsu. Ọ bụ Nchileke onò, bụ onye adzoje ayi onò; mẹ Kuráýisutu Jisọsu onò, bụ onye onò, ayi ele ẹnya iya onò bẹ ziru mu tẹ mu bụru onye ishi-ozì onò.

² Onye mu ede èkwo-wa anụ bụ nggubedua, bụ Tímoti, dụwa l'ọ bụ nwatibe mu; okfu l'ọo mu; bẹ dutaru ngu nụ; nggu abya ekweta l'ọo Kuráýisutu Jisọsu bụ Nnajiufu.

Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Kuráýisutu Jisọsu meeru ngu eze-iphè-oma; yọ phụaru ngu imiko; mekwaaphu t'ẹhu dụ ngu agu.

Aalọ ndu ẹjọ nzizi ẹka lẹ nchị

³ Teke onò, mu shì ẹje Masedóniya onò bẹ mu kfukwaru ngu; byiko; t'ì nọdukpelekwaphu lẹ Éfesọsu. L'ò nwekwaru ndu nọ l'èke onò ezi iphe tũko bụkotaru ẹjọ-ire. Ọo ya bụ iphe ọbu, mu ekfu t'ì nọdu l'èke onò gbọ-chijee ẹphe nchị; t'ẹphe be zishi iphe ẹ-ta bụdu ọkpobe okfu onò.

⁴ Nggu ekfukwaruphu ẹphe t'ẹphe ba anọjehe akọ-phe mkpọkoro akọ-ife ndu Ju; mẹ ọgushi ndzekfu-ndzekfu ẹpha ndiche; mbụ ẹpha, ẹ-ta agvụjedu agvụgvu. Egbe iphe onò bẹ bụlekwaphu ntụtego bẹ ọokpataje. Ẹ too yejekwaru madzụ ẹka t'ẹphe mee iphe, Nchileke tũberu t'ẹphe mee; bụ iya bụ iphe ayi shì l'ozì-oma onò, ayi kwetaru onò maru. ⁵ Iphe kparu iphe mu nmaru ngu ọkwa onò bẹ bụkwa k'ọphu ndu kẹ Kuráýisutu e-yeru ibe ẹphe obu. Obu onò, ẹphe e-yeru ibe ẹphe onò abụru n-yemobu ọphu e gude obu iphoro yee; bya egude obu ọphu mawaru iphe, gbaru iya l'ememe; mẹ okweta kẹ Nchileke ọgbodo ekweta yee ya. ⁶ O nweru ndu hawaru shiswee ọkpobe ọzo onò; chebe ifu ichefu; shiwaru ẹge onò wata okfuphe mkpọkoro okfu. ⁷ Ndu onò bẹ ọogu agụgu t'ẹphe bụru ndu ezi ekemu Nchileke; l'ẹ-ba bụ l'iphe onò, ẹphe ekfu onò doru ẹphe ẹnya; e guderu l'ẹphe arị l'ẹphe maru iya.

⁸ Ayịbedua l'ayi ha bẹ tũkokwa makọtawaru l'ekemu Nchileke bẹ dụ mma m'ọ -bụru l'eetsokwa iya ẹge ọ gbaru t'e tsoje iya. ⁹ Iphe ọphu dokwanuru ẹnya abụru l'ẹ tọ bụkwa ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke bẹ Nchileke gude k'ẹhu ẹphe tũa ekemu onò. Ndu o gbe tũa ya doberu bụkwa ndu emebyi ekemu onò emebyi; tũaru iya ndu ekwefuru iya ikè; tũaru iya ndu, eme iphe dụ ẹji; l'akpọ Nchileke ẹbo-ẹbo l'afu; tũaru iya ndu ẹ-te tsodu ọzo Nchileke; tũaru iya ndu ẹ-te nwedu iphe ọphu bụ kẹ Nchileke m'ọo nanụ, ẹphe doberu nsọ; tũaru iya ndu egbuje nne lẹ nna ẹphe; tũaru iya ndu mgbugbu-madzụ l'ẹphe ha. ¹⁰ A tũru iya doberu ndu ọru-alì; mẹ unwoke, ẹjekfufe unwoke ibe ẹphe azẹe-nwoke-yẹe-nwanyi; bya atũa ya doberu ndu apajẹ madzụ l'iphura. A tũru iya doberu ndu adzũje ẹjọ-ire; mẹ ndu agũje ẹnwa tukobe onwẹphe l'ishi l'iphe ẹphe mechacharu-a; bya atũa ya doberu iphe bụ ndu emeebe iphe onò, bụ iphe adaka ọkpobe okfu onò, e ziru unu onò adaka. Ọ bụ egbe ndu a tũru ekemu onò doberu ndono. ¹¹ Ọkpobe okfu onò, e ziru unu onò bẹ shì l'ozì-oma onò, Jisọsu Kuráýisutu yeru mu l'èka onò. Ozi-oma onò abụkwanuru ozi-oma k'odu-biribiri kẹ Nchileke onò, bụ Nchileke, dũberu mma; dzukota oke l'ime onwiya onò.

Pọlu etu Nchileke ẹpha

¹² Mu etu Nnajiufu ayi, bu Kuráyisutu Jisọsu ẹpha. Oo ya be bu onye meru; mu adu ike oje ozi-wa, mu eje-wa. Mu etu iya ẹpha ono; okfu l'o lewaru ẹnya; phua le mu du k'ophu ya e-gude ire mu ẹka; fota mu te mu jeeru iya ozi ono. ¹³ A makwaru-a le mu shi anọduje ekfurushi Jisọsu Kuráyisutu ekfurushi l'odungu; shi anọduje achị nta iya; shikwaphu eme iya iphe-iphere. Obenu le Nchileke be phulekwaru mu-a imiko; okfu l'iphe ono, mu shi eme ono be mu shi eme l'oma-ama. Mu te shidu kwetawa teke ono l'oo Jisọsu bu Nnajiufu. ¹⁴ To du iya bu le Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráyisutu ono abya aphuaru mu imiko, nyiberu otu onu iya. Yo mee mu; mu abya ekweta l'oo yebedua bu Nnajiufu; mekwaa mu phu; mu abya eyeru ndu odo obu. Onanu aburu iphe oomejeru iphe bu ndu ẹphe l'iya tugbaberu buru nanu. ¹⁵ Okfu-a be bukwa okpobe okfu, ophu gbaru te ndiphe mgburumgburu gbobe ẹka labu nata iya: le Jisọsu Kuráyisutu be byaru le mgboko-a te ya bya adzo ndu eme iphe du eji. Yo buru mbedua be bu onye pataru ishi ome iphe du eji ono. ¹⁶ O bu iya meru iphe Jisọsu Kuráyisutu phuru mu imiko; mee t'o buru l'ehu mu; be ya e-shi koshi ndu odo ege ota-nshi nk'iya habe nshinu. Oo ya bu le Jisọsu Kuráyisutu be gude ehụ mu ekoshi ndu odo le ya a-dzolee ẹphe; nu ẹphe ndzu gbururu jeye; m'o -ruhuru; iphe du eji, ẹphe meru du eji idagha; m'o -buru-a l'ẹphe woru onwephe ye iya l'eka. ¹⁷ Te ndiphe kwabe Nchileke ugvu; ẹphe ajaa ya ajaja; mbu Nchileke ono, bu eze; yo buru ege ono, o bu eze ono b'oo-buru iya jeyewaru. Oo ya bu Nchileke lanu, nonu nwenkinyi iya; buru Nchileke ophu e-ta anwuhujedu anwuhu; te egudeje ẹnya phu iya. T'a kwabeje iya ugvu; jaa ya ajaja gbururu jeye le tutu yoyo. Ono kwa ege o du.

¹⁸ Tímoti; o kwa nggubedua, duwa l'o bu nwatibe mu; be mu ekfushi iphe-a eye l'eka. Iphe mu gude ekfuru ngu iya ege ono bu te mu nyataru ngu iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru l'ehu ngu ono. T'iphe ono, ẹphe kfuru ono mee obu ngu t'o shihu ike; k'ophu oo-nweeru iphe ii-gude aluru Nchileke ogu ono, iluru iya ono. ¹⁹ Kwekpelekwaphu ke Kuráyisutu; t'iphemiphe obule, iime bujelekwaruphu iphe obu ngu maru ohuma l'oo iphe gbaru iya l'ememe. O nwekwaru ndu machacharu-a iphe gbaru ẹphe l'ememe; jika iya ememe. Yo buru iya meru; ekwekwe obu, ẹphe kweru ke Kuráyisutu obu eje avua onwiya l'akpaa. ²⁰ Ndu haru yiru le ndu ono be bu Hayimeniyosu; me Aleguzanda. Mu wookwaru ẹphe ye Setanu l'eka t'o nua ẹphe aphu; k'ophu ẹphe a-mutakwanu l'e to dudu mma mbu okfurushi Nchileke.

2

Obaru Nchileke eja le Chochi

¹ Iphe odungu, mu ekfu ekfushi iya ike bu: t'e kfujeru nu Nchileke t'o gbaaru ndu odo mkpu; kfujekwaruphu nu iya t'o mejeeru ẹphe iphe mkpa iya duru ẹphe. T'e kfujekwaruphu nu iya l'okfu ẹka iphe bu madzu kpamukpamu; kelekwa iya phu ekele. ² T'e kfujeru nu Nchileke l'eka ndu eze; mewaru iphe bu ndu ishi, achị nu. Oo ya bu k'ophu nchị a-du ayi ndo; ayi eburu l'ehu-agu; me k'ophu ayi a-nọduje anuru Nchileke okfu; eyeru iya ugvu; me k'ophu ayi a-nọduje eme umere, gbaru ayi l'iphemiphe obule, ayi eme ememe. ³ O bu ono bu iphe du mma; bukwaru iya phu bu iphe atso Nchileke ẹna; mbu Nchileke ono, bu iya bu onye ono, adzoje ayi ono. ⁴ O du Nchileke mma te ya dzofuta iphe bu madzu kpamukpamu; dukwa iya phu

t'a sù l'iphe bụ madzụ kpmukpamu byakotaru bya amaru iphe ono, bụ okpobe okfu ono. ⁵ Ishi iya aburu l'ọ bụ Nchileke lanụ nwenkinyi bẹ nonu. Yọ bukwaruphu onye lanụ nwenkinyi bẹ nọ lẹ mgbaku Nchileke yele madzụ. Onye ono bụ Kuráyisutu Jisọsu, bụhukwaphu madzụ l'onwiya. ⁶ Jisọsu ono woru onwiya chọaru Nchileke eja l'okfu ẹhu madzụ kpogbaa; k'ophu ọo-gbata ndiphe mgburumgburu. Iphe ono aburu iphe meleruphu teke Nchileke l'onwiya suru l'ọo teke oo-me; shi ẹge ono koshi l'ọ bụ uche iya tẹ ya dzọo ndiphe l'ẹphe ha. ⁷ Ọo ya meru iphe ọ fọtaru mu; mee mu tẹ mu buru onye ishi-ozii iya; k'ophu mu e-gude ozi-oma ono je araa ya arara l'alì ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju; mu araa ya arara; zia ya ezizi; k'ophu ẹphe e-kweta okpobe okfu ono. Ọ kwa oswi-okfu bẹ mu ekfu-wa. Mu ta adzụkwa iya ẹjo-ire.

⁸ Iphe dụ mu mma bụ t'unwoke kfujekpelephu nụ Nchileke l'ekemeke ọbule, ẹphe nọ. T'ẹphe chihuje ẹka ẹphe; gude obu iphoro ekfu anụ Nchileke. T'ẹhu be eghujekwa ẹphe eghughu; obu ta agbajẹ ẹphe ẹbo teke ẹphe -ekfu anụ Nchileke.

⁹ A bya abya l'unwanyi; iphe dụ mu mma bụ tẹ nwanyi rijee ọiri; maru egbe uwe oo-ye l'ẹhu. Tẹ nwanyi yeje uwe, gbaru iya nụ. T'iphe ẹphe e-gudeje emema onwẹphe buru iphe e-koshi l'ẹphe doberu onwẹphe ọgà; l'akpadeje onwẹphe. T'ẹ b'ọ bukwa omekwa ẹgbushi t'ọ buru iya bụ iphe ẹnya a-nọje eje. T'unwanyi be egudejekwa mkpọla-ododo; mẹ akà emema onwẹphe. Ẹphe t'eyeje uwe, erenuka ire gude akwa onwẹphe ngwa. ¹⁰ Iphe unwanyi e-gbe mejee bụ: t'ẹphe meje iphe-oma, bukwanu iya bụ iphe gbaru ndu suru lẹ Nchileke duru ẹphe lẹ nsọ l'ememe. ¹¹ T'unwanyi wozitaje onwẹphe alì ọgbodo ewozita; nọduje nwangijingiji muje iphe, eezi ẹphe. ¹² Mu te ekwekwa t'unwanyi zije iphe. Mu te ekwe t'ọ nweru nwanyi, a-nọdu aturu nwoke iphe ọo-nọdu emeje. T'ẹphe nọdujelekwaphu nwandoo. ¹³ L'ọ kwa Ádamu; bẹ Nchileke vu ọzo mee; b'ọ mederu Ívu. ¹⁴ Iphe ọdo bụ l'ẹ tọ bukwa Ádamu bẹ Sétanu ghoru ụgho; ọ kwa ọphube nwanyi b'ọ ghoru iya; mee ya; yo mebyia ekemu, Nchileke turu. ¹⁵ Obenu l'iphe Nchileke e-gude dzọo unwanyi bụ ọmushi unwu; m'ọ -bukpowaru l'ẹphe vudoshi ike l'ekwekwe, ẹphe kweru kẹ Kuráyisutu; yekwaruphu ndu ọdo obu; buru ndu kẹ Nchileke okpobe abubu; bya edobekwaphu onwẹphe ọgà.

3

Kẹ ndu ishi Chọchi

¹ Iphe ono, e kfuru ono bukwa okpobe okfu, suru: L'ọ -buru l'ọ nweru onye ẹnya dụ tẹ ya buru onye ishi chọchi; onye ono kwa okpobe ozi, dụ mma bẹ agụ iya nụ. ² Onye ishi chọchi bẹ bụfutajekwa onye ẹ ta amaduru ẹjo ẹka. Ọ bụfutaje onye alù nwanyi lanụ kpụ; bukwaruphu onye akpadeje onwiya akpade. Ọ bụfutaje onye nweru uche. O mefutaje umere, gbaru onye ishi chọchi. T'onye ọbu bukwaru onye ooheje uherye okwaru onye bataru nk'iya ẹbyee. Ọ bụfutaje onye a-dụ ike ezi ndu ọdo iphe. ³ T'onye ono ba abukwa onye angunuka mẹ; tọ bụ onye eme ẹhuka. T'onye ono buchiaru onye eme odoo; onye ta aswojedu uswo. Onye ọbu bụfutajekwa onye ẹ-te yedu ẹnya l'okpoga. ⁴ Onye ono bụfutajekwa onye a-dụ ike leta ufu iya ẹnya ọhuma; bukwaruphu onye ẹgirima iya anuru okfu; l'akwabekwa iya phụ ugwu. ⁵ Lẹ teke bụ lẹ madzụ ta dudu ike ọ buru ishi l'ufu iya; ?nanuhunu ẹge onye ọbu e-me dụ ike buru onye eleta chọchi kẹ Nchileke ẹnya? ⁶ T'onye ono ba abukwa onye bụ-wokwadia

b'ò bya abùru onye kẹ Nchileke; k'òphu onye òbu ta awatadù otse etsetse; shi ẹge onò; Nchileke anma iya ikpe ẹge ò nmaru iya Sétanu, bụ iya bụ Obutuswe. ⁷ Onye ishi chọchi a-bụkwaruphu onye ẹ-te vudu ẹjọ ẹpha l'ẹke ndu ẹ-ta bụdu ndu chọchi nọ; ọọ ya bụ t'ẹ b'o nwekwanu onye a-sujekpo l'ò phuru ẹjọ iphe onye chọchi meru; tẹ Sétanu, bụ Obutuswe be egudebua ya hata onye ishi chọchi l'ọnya.

Ndu ejeru Chọchi ozi

⁸ Ndu ejeru chọchi ozi bẹ bụfutajekwa ndu eeyejeru ugvu; ndu bụ: ẹphe -kfua okfu; a maru l'ẹphe kfuwaru uche-obu ẹphe. T'ẹphe ba abụkwa ndu ngunukaru mée; ẹphe ta bụ ndu anọduje achọ uru l'uzo, ẹ-ta dudu mma. ⁹ T'ẹphe gude obu ẹphe l'ò ha gudepyabe ọkpobe okfu onò, ẹphe kwetaru onò, bụ ọkpobe okfu onò, Nchileke koshiru ayi onò. T'obu ba awajekwa ẹphe awawa. ¹⁰ T'e vujeodukwaru ụzo data ẹphe adata. Teke a datatsuaru ẹphe; to nwe ẹke, ọnu bọru ẹphe ẹbo; tẹmanu unu eyewaru ẹphe t'ẹphe jejeru chọchi ozi òbu. ¹¹ Tẹ nyee onye ejeru chọchi ozi bụkwaru onye aakwabẹru ugvu. T'ò bụkwaru nwanyi ẹ-ta asudu asu; bụkwaruphu onye akpadeje onwiya akpade. T'ò buru onye koshiru lẹ ya gbaru t'e gude ire iya ẹka l'iphemiphe ọbule, oome. ¹² T'onye ejeru chọchi ozi bụkwaru nwanyi lanu kpau b'ọo-nọdu alu. T'ò bụkwaru onye aduje ike oleta unwu iya; mẹ ufu iya ẹnya ọhuma. ¹³ L'ò -buru lẹ ndu ejeru chọchi ozi bẹ kfube ọswa ejeghe iya ejeghe b'ò gbakwaru t'a kwabeje ẹphe ugvu, ha nshinu. Ẹphe adujekwanu ike shia obu ike; asa iphe onò, ayi kweru onò kpaa kpaa; mbu iphe onò, ayi kweru l'ayi lẹ Kuráyisutu tughaberu buru nanu onò.

Iphe Nchileke shi domia edomi

¹⁴ Mu arikwa lẹ mu ta anọhedu anọno nta-a; mu abyakfuta ngu. ¹⁵ Obenu lẹ mu edekwanuru ngu ẹkwo-ozí-wa; kele mu ta madu ẹge oo-me; yo nweru iphe a-kpata; mu akpofua ukfu. Iphe meru iphe mu ederu ngu iya bụ t'i gude iya maru iphe gbaru ndu kẹ Nchileke l'ememe. Chọchi b'i manarua l'ọo ya bụ ufu Nchileke; mbu Nchileke onò, nọ ndu onò. Ọ kwa ẹge itso yele ukfu ọlo egudeje ọlo; bụ ẹge chọchi gude ọkpobe okfu onò. ¹⁶ A tuko kwetakota l'okpuberu okfu onò, Nchileke shi domia edomi onò; mbu ọkpobe okfu onò, kfube ọswa ha nshinu ọgbodo ahaha onò. Nchileke koshiru iya ayi; ayi ekwetawa iya. Ọkpobe okfu òbu bẹ suru:

Lẹ Jisọsu bẹ byaru lẹ
 mgboko-a bya aburu madzu;
 Ume Nchileke ekoshi
 l'ò bụ onye doberu ẹka ndoo.
 Unwu ojozi-imigwe
 egudewa ẹnya ẹphe phu iya.
 E kfukotaru iphe bụ
 mbakeshi okfu ẹhu iya.
 Ndiphe ekweta nk'iya.
 Nchileke abya ekuta iya kuba l'imigwe;
 bya akwabẹ iya ugvu,
 ka ugvu.

4

Ndu ẹjọ nzizi

¹ Ume Nchileke bẹ ekfuru iya ayi t'ò gaa ayi ẹnu-nchị ọhuma; l'ò -rudelephu l'oge ikperazu b'o nweru ndu e-wota ọkpobe okfu onò, ayi

kwetaru ono dochi; wata ɔnga nchi l'iphe ndu, ɔgvu, bu ɛphe l'ɛhu eduphu eduphu ekfu; ɛphe awata otso iphe ɔgvu ono ezi. ² Ndu ono, etso iphe ɔgvu ezi ono bɛ ahaje tɛ ndu bu o-kfuru-iche-eme-iche phɛ gude ejo-ire, ɛphe anɔduje adzushi edusweshi ɛphe. Ndu ejo-ire ono bɛ obu ɛphe ta amajehakwa iphe gbaru iya l'ememe; ɛke ɔ dɔwa lɛ Sétanu wowaru mkpurukpu-igwè, ɔku nɔ gude mee ɛphe iphe-ɔhubama l'ɔriri ɛphe; gude koshi l'ɔo ya nwe ɛphe. ³ Ndu, dɔ ɛge ono bɛ iphe ɛphe anɔduje ezi bu l'ɛ tɔ dɔdu mma t'a lujee nwanyi; l'ekfukwaphu l'o nweru egbe nri ɔphu ɛ-ta dɔdu mma tɛ madzɔ rije iya. Obenu l'ɔ kwa-a Nchileke bɛ meru nri ono t'e rije iya eriri; mbɔ tɛ ndu ono, kweru l'ɔo Nchileke bu Nchileke ɛphe ono rije iya; mɛ ɛphe -kelewa iya ekele iya; mbɔkwa ndu ono, byawaru bya amaru ɔkpobe okfu ono. ⁴ Iphemiphe ɔbule, bu iphe Nchileke meru bɛ dukotakwa mma kɛ eriri. ɛ to nwekwa ɔphu gbaru kɛ t'ayi jikaje iya ajika. O kwa iphe ayi e-meje bu t'ayi rijekwaa iphemiphe ɔbule; m'ɔ -buru-a l'ayi kelewaru Nchileke ekele iya. ⁵ Iphe ɔbu bu l'okfu Nchileke; mɛ ekfukfu ono, e kfuru nɔ Nchileke ono bɛ mewaru iya; yɔ dɔ nsɔ l'ifu Nchileke.

Okpobe onye ozi Kuráýisutu

⁶ Teke i wotaru iphe-a, e kfukotaru ngu-wa; kfuaru iphe bu ɔnwunna l'ɛphe ha bɛ bɔkwa iya bu l'i bu onye ejeru Kuráýisutu ozi; eje iya ɔgbodo ejeje. Oo ya bu; l'ii-koshi l'ɔo okfu Nchileke ono, i kwetaru ono; mɛ ɔkpobe iphe ono, e ziru ngu ono, i shikpelephu tsota ono bɛ bu nri, i gude azɔ onwongu. ⁷ Ba angabejekwa nchi lɛ mkpɔkoro akɔ-ife, ɛ-te nwedu oswi-okfu, nɔ iya nɔ lɛ phuu; mbɔ akɔ tɔko bɔkotaru iphe mmakanu. Iphe ii-gbe mee bu t'i hɔje onwongu àhùhù; k'ɔphu ii-shi ɛge ono nɔdu ndzɔ, dɔ Nchileke mma. ⁸ O nweru ndu anɔduje àhù ugwehu ɛphe àhùhù; k'ɔphu ɛphe e-shihu ike. Àhùhù ɔphu aahù ugwehu bɛ uru nɔkwa-a. O kwa l'uru, nɔ iya nɔ ta haduru nshinu. Obenu l'ɔphu uru, nɔ iya nɔ gbaru mgburumgburu bu lɛ madzɔ hùrù obu iya àhùhù; k'ɔphu obu iya a-nɔduje etso Nchileke. Ishi iya abɔkwanuru lɛ Nchileke kweru ɔkwa iya; lɛ ndu eme ɛge ono bɛ ya e-meru eze-iphe-ɔma lɛ ndzɔ ɔphu ɛphe nɔ nta-a; meeru iya ɛphe lɛ ndzɔ ɔphu ɛphe a-nɔ l'uzo ifu. ⁹ Okfu ono bɛ bu okfu, e gude ɛka, gbaru t'onnyemonye ɔbule gbobe ɛka labu nata iya. ¹⁰ Oo ya meru iphe ayi ekebeje ɛhu ese akanya iya eseshi iya ike; okfu l'ayi ele ɛnya Nchileke ono, nɔ ndzɔ ono; mbɔ Nchileke ono, bu yɛbedua bu Onye Ndzɔta kɛ ndiphe kpamukpamu ono; ketekete kɛ ndu woru onwɛphe ye iya l'ɛka.

¹¹ Kfuaru ɛphe iphe ono kfushiaru iya ɛphe ike; nggu ezikwaa ya phɔ ɛphe ezizi. ¹² Be ekwekwa t'o nweru onye a-nwuphe ngu ɛnya; okfu l'i bɔkwadu nwata. Iphe ii-gbe mee bu t'i meje umere, a-nɔdu ekoshi ndu ɔdo ɛge ɛphe a-nɔdu emeje iphe ono, iizi ɛphe ono; mɛkpo iphe iime ememe. Nggu emeje umere, a-nɔdu ekoshi ndu ɔdo ɛge ɛphe e-shije yeru ibe ɛphe obu ɛge nggubedua yeru ɛphe. Umere ngu emekwaaphu t'ɛphe kweta kɛ Nchileke ɛge nggubedua kwetaru. ɛphe edobejekwaphu onwɛphe ɔgà ɛge i doberu onwongu. ¹³ Iphe ii-nɔdujekpelephu eme jeye teke mu a-bya bɔkwa: t'i gujeru chɔchi ɛkwo okfu Nchileke; nggu emeje t'obu shihu ɛphe ike; nggu atɔwashijekwaruphu ɛphe okfu Nchileke t'o doo ɛphe ɛnya. ¹⁴ Ba akwaswekwaru ɛnya l'iphe-ɔma ono, Nchileke meru ngu teke ono, ndu nkfuchiru Nchileke gude ike, Nchileke nuru ɛphe kfuchiaru iya ono; mbɔ teke ono, ndu e meru ɔgurennya chɔchi byiberu ngu ɛka l'ishi ono. ¹⁵ Kebekpelekwaphu ɛhu meje iphe ono; nggu efupyabe ifu; meje

iya ọhuma; k'ọphu onyemonye ọbule a-phụ ẹge iijekpelephu l'ifu l'ifu. ¹⁶ Kwabekwaru umere ngu ẹnya; nggu akwabekwaruphu ẹnya l'iphe ono, iizi ndu ọdo ono. Mejelekwaphu iphe ono ẹge ono; ke l'i -mewa iya ẹge ono; nggu adzọo onwongu ndzụ; dzọo ndu anọduje eme iphe iikfu ndzụ.

5

¹ Ba abajekwaru nwoke ọgurennya mba. Iphe ii-meje bu t'i tojee nwehu kfulu yeru iya; l'ọ -bù iya bu nna ngu. Nggu emejeru unwu-okoroḅya; l'ephè -bù unwunne ngu. ² Unwanyi ọgurennya be ii-mejeru; l'ephè -bù nne ngu. Nggu emejelekwaphu unwu-mgboko; l'ephè -bù unwunne ngu. Dobebukwaa onwongu ọgà l'ẹke, ephe nọ.

Unwanyi, maa tufuru

³ Kwabejekwa unwanyi, maa tufuru ugu. Nggu eletaje ephe ẹnya; m'ọ -buru l'unwanyi ono te nwehedu ẹge ephe maru iya onwephe le phuu. ⁴ Teke bu le nwanyi, nji iya ta nohedu nweru nwa; ọdudu buru nwa-nwa; te egirima ono muta l'ọo ephebedua e-vukpooduaru ọzo leta ndu ufu ephe ẹnya. L'ọ kwa iphe gbaru ndu ke Nchileke ndono. Ọo ya bu; ephe eshi ẹge ono melataru ndu muru ephe ọhuma, ndu ono, muru ephe ono meru ephe. Ọ bu ono bu iphe du mma l'ifu Nchileke. ⁵ Ọlobu te nwanyi, nji iya ta nohedu, ẹ-te nwehedu ẹge ọ maru iya onwiya le phuu; to nwe onye eleta iya ẹnya; bukwaru Nchileke b'ọo-nọduje ele ẹnya l'ẹka. Te nwanyi ono ba atugbejekwa ẹka l'okfu anu Nchileke: eswe l'enyashi. Iphe ọo-nọduje ekfulu Nchileke bu t'ọ kwọo ya le mkpa. ⁶ Obenu le nwanyi, nji iya ta nohedu ọphu anọdujelephu emelephu iphe bataru iya l'obu be nwuhwakwaru anwuhu l'ẹke ọ nọ ndzụ. ⁷ Ọ bu iphe ii-kfulu ephe ndono; mbu kfu ya kwata kfushiaru iya ephe ike; k'ọphu ephe a-nọdu eme umere, gbaru ephe. Ọo ya bu t'ẹ b'ọ nwe ẹke aa-phuta ephe ọru. ⁸ Teke bu l'ọ nweru onye haru ndu ephe l'iya bu; too leta ephe ẹnya; ketekete ndu ọphu bu ndu ọlo iya gededede be onye ono ekoshikwa le ya te kwedu ke Kuráyisutu; mbu; onye ẹ-te kwedu ke Kuráyisutu be gbe kakwa iya nu mma.

⁹ Teke ii-nọdu edeshi ephe unwanyi, maa turu; be edebukwaa ephe ndu ọphu ẹ-ta anọ-rudua ukporo afa ugbo ẹto; k'ọphu a muru ephe. Onye ii-deje ephe iya bukwa onye bu nwoke lanu nwenkinyi b'ọ lujeru. ¹⁰ Te nwanyi, ii-de ephe iya l'ekwo bukwaru nwanyi, onu wukoru l'ome ọhuma nk'iya. T'ọ bukwaru nwanyi, zufutawaru unwu iya ọhuma; buru nwanyi, bu ọ-kwa-ẹbyee; bukwaruphu nwanyi, gudewa mini kwochawa ndu ke Nchileke ọkpa; buru nwanyi, yewaru ndu eje iphe-ehuka ẹka; bukwaruphu onye wowaru onwiya yekota l'ome iphe bu iphe-oma mgburumgburu.

¹¹ Be edebukwaa ephe unwanyi, maa tufuru; mbu ndu ọphu bukwa du unwanyi ọgbangga. Ishi iya aburu l'ọobuje teke ẹgu iphe aguje ephe gutaleruphu ephe; ephe agbeeru Kuráyisutu azu; chode ẹge ephe e-me je aluru nji ọdo. ¹² Ephe -mee ya ẹge ono; kwa iya bu le Nchileke a-nma ephe ikpe; okfu l'ephe te mehedu iphe ono, ephe kweru Kuráyisutu ukwa iya l'odungu ono. ¹³ Iphe ọdo aburu l'unwanyi, nji ephe ta nohedu; mbu ndu ọphu bukwa du unwanyi ọgbangga anonyajee; enyiru atua ephe ekwa l'ishi; ephe etsoru kpuphelahaa l'ulo l'ulo. Ọphu ka eji aburu l'ephe etsojeru edophe kwekweekwee; buru o-jeru-okfu-ẹ-te-kudu-ephe. Ẹge ono be ephe anọduje ekfukwaphu iphe ẹ-ta gbadu ephe l'ekfukfu. ¹⁴ Ọ kwa iya meru iphe mu suru te unwanyi, maa tufuru; mbu ndu ọphu bukwa du

ụnwanyi ọgbangga je alụtsuaru nji ọdo; mụshia ụnwu; leta ụlo ẹphe ẹnya. Ọo ya bụ k'ọphu onye ọgu ayi ono te enwedu iphe ọo-phụ ayi l'ẹhu; gude ekfubyishi ayi. ¹⁵ O nwekwaru-a ụnwanyi ono, nji ẹphe ta nọhedu ono ndu ọphu gbe hawanu otso Kuráýisutu; ghakọbe tsolahaa Sétanu. ¹⁶ Ọo ya bụ; ọ -bụru l'o nweru nwanyi, kweru kẹ Kuráýisutu, nweru abubu iya onye ọphu maa tufuru; tẹ nwanyi ọbu letakwa nwanyi ono ẹnya. Tẹ nwanyi ọbu ba apatakwa mkpa ẹhu nwanyi onanu, maa tufuru ono bya ebo chọchi. T'ọ bụlekwaruphu ụnwanyi, nji ẹphe ta nọhedu, bụ ndu ọphu ẹ-te nwehedu ẹge ẹphe maru iya onwẹphe lẹ phuu; bẹ chọchi a-nọduje eleta ẹnya.

Ndu e meru ọgurennya Chọchi

¹⁷ Iphe gbaru l'ememe bụ t'a kwabeje ndu e meru ọgurennya chọchi ugwu ọkpobe akwabe; mbụkwa ndu ọphu ejeru chọchi ozi ọhuma; ketekete kẹ ndu ono, keberu ẹhu l'ara okfu Nchileke arara; ezikwa iya phụ ezizi ono.

¹⁸ L'e dekwaru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: “Unu be ekechijekwa eswi ọnu teke ọodzoshiru unu witu unu.” Bya asụkwaphu: “Onye eje ozi bẹ gbakwaru kẹ ọnataje ụgwu ozi, ooje.” ¹⁹ Ọ -bụru l'o nweru onye sụru l'onye e meru ọgurennya chọchi bẹ meru ẹji; be eyekwaru onye ọbu ọnu; gbahakwaa l'a -dụ ẹbo; m'ọ bụ ẹto agba iya ekebe l'o meru-a iphe ọbu l'oswiya. ²⁰ Ndu ọphu, bụ ndu eme iphe dụ ẹji; bẹ ịi-bajeru mbà l'edzudzu ọha. Ọo ya bụ k'ọphu ndu ọphunanu a-tsuhukwanu egwu ome iphe dụ ẹji.

²¹ Mu ekfuru ngu iya ekfushiru ngu iya ike; mbụ; Nchileke mẹ Kuráýisutu; mẹ ụnwu ojozi-imigwe ono, ọ fọtaru ono anụkwa iya-a; sụ t'i tükokwa iphe bụ iphe-a, mu sụru ngu t'i meje-wa l'ọ ha mekotaje. Ba anmajekwa madzụ ikpe teke nggubedua ta maghedua iphe onye ọbu meru; ọphu to nwekwa iphe ii-leje madzụ ẹnya l'ifu eme. ²² Riiodujekwa iya ariri tẹmanu nggu ebyibe madzụ ẹka l'ishi; be emejekwa iya gburugburu. T'ẹka ngu ba adukwa l'iphe dụ ẹji, ndu ọdo eme. Dobelekwapu onwongu ọgà.

²³ T'ẹ b'ọ bụlekwapu mini nkinyi iya; bẹ ịi-nguje. Ngutajekwa mẹ nwanshi; l'ògvù ẹpho ngu ono; mẹ l'ẹhu-ba-dụ-mma ono, anọduje eme ngu tekenteke ono.

²⁴ O nweru ndu iphe dụ ẹji, ẹphe eme bụ iphe dụ ẹji ọphu a tuko elewa-a l'ẹnya; mbụ; o gbekwa dūwanu l'a -suru l'iphe dụ ẹji, ẹphe eme ọbu gbe vuwaru ẹphe ụzo eje tẹ Nchileke nmaa ẹphe ikpe. Yo nwekwaruphu ndu ọphu abuje: a -nọnya-odu; tẹmanu iphe dụ ẹji, ẹphe eme avọ-lishihu. ²⁵ Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ dụ ome ọhuma. O nweru ọhuma, madzụ emeje; yọ bụru ọhuma ọphu a tuko elewa-a l'ẹnya. Teke bụ l'o nwekwanuru ọhuma, e meru, ẹ ta phudu l'ọdungu; a -nọnyakwaaphu; yọ tuko vọ-lishi.

6

Ndu, bụ ohu

¹ T'iphe bụ ndu bụ ohu gubeje nnajiufu, nwe ẹphe lẹ ndu gbaru t'a kwabeje ugwu. Ọo ya bụ k'ọphu ẹ te ewotadu ẹpha Nchileke; mẹ iphe ono, ayi ezi ono gwọ lẹ ntụ. ² T'ohu ndu ọphu nnajiufu ẹphe bụ ndu kweru kẹ Kuráýisutu be engejekwa nnajiufu ẹphe ẹka l'ishi; l'ẹphe tükokwa bụru ụnwunna lanụ. Iphe ẹphe e-mejedia bụ t'ẹphe gbe kakpọoruru ẹphe ojeru ozi ejeshi iya ike; keshinu onye nweru ohu; bya ekwe kẹ Kuráýisutu maru lẹ Nchileke yeru iya obu; yọo nọduje emeru ohu iya ọhuma; gude ebu iya nggo ozi iya ono, oojeshiru iya ike ono.

Tímoti; ọ bụ iphe ono bẹ ịi-nọduje ezi ẹphe. Nnggu anmashijeeru ẹphe ọkwa iya ike t'ẹphe meje iya.

Ẹjo nzizi; mę ọkpobe ẹku

³ Teke o nweru onye ọdo, bya ezide iphe ọdo, gbaru iche; onye ọbu te kwe l'okfu kę Nnajiufu ayi, bụ Jisosu Kuráýisutu bụ okfu, anụ ọkpobe ndzụ; mbụ; onye ọbu -jikafua iphe ono, ayi ziru lẹ kę ẹge ee-shi etso Nchileke ono; ⁴ onye ono bẹ ekukwa onwiya ekuku; l'ẹ b'o nwe iphe ọ maru. Iphe yẹ l'onye ono eme bukwa ntutego; mę ọba-phe mbà okfu, ẹ-te nwedu ishi; okfu, bụlephu iphe ọokpataje bụ ẹkwò; madzụ yẹe madzụ ọdzo ẹnya; okfurushi madzụ; ole madzụ ẹjo ẹnya; ⁵ mę ọnodujeru madzụ l'ẹjo oshi. Ndu, dụ ẹge ono bụ ndu egomunggo dahwaru ajilakpa; bukwaruphu ndu ẹ-ta mahedu ọkpobe okfu ono. Ẹphe anọduje arị l'otso Nchileke bụ ọzo, ẹphe e-shi rita uru.

⁶ Mbụ; yọ bukwaru-a oswi-okfu. Madzụ eritajekwa uru, ha nshinu m'oo -tso Nchileke. Obenu l'ọ kwa m'ọ -buru l'iphe onye ọbu nweru: ẹge ọ ha ẹge ọ ha edzujeru iya. ⁷ L'ẹ to nwekwa iphe ayi gude bya mgboko-a; ọ kwaphu ẹge ono b'ẹ to nwedu iphe ayi e-gude shi lẹ mgboko-a ala. ⁸ Ọo ya bụ; ayi -nwewaru nri; bya enweru uwe oye l'ẹhu; t'o dzujeeru ayi. ⁹ Obenu lẹ ndu anọduje achọ ẹge ee-shi t'ẹphe kpaa ẹku bẹ ẹjo iphe ono, ẹphe anọduje achọ ono enwujeru ye l'ome iphe dụ ẹji. Yọ buru iphe ono abujeru ọnya; hata ẹphe. Igweligwe ẹjo iphe agụ ẹphe tükokwa buru iphe mmakanu; buru iya bụ iphe e-butu ẹphe anụ hube l'ọku; lota ẹphe lo-mia l'ẹke ẹphe a-nọdu mebyihu; lakota l'iyi. ¹⁰ L'ọ kwa oye ẹnya l'okpoga bẹ bụ ẹke iphemiphe ọbule, bụ ẹjo iphe futaru. O nwekwaru ndu bụ okfu l'ẹphe achọ okpoga bẹ ẹphe gudewa iya ru shiswewaru ọzo; haa ekwekwe, ẹphe kweru kę Kuráýisutu. Yọ bukwaru iya phụ meru; ẹphe egbe shi ẹge ono gude ẹka ẹphe kpataru onwẹphe iphe-ẹhuka, ha l'igweligwe.

Iphe Tímoti e-meje

¹¹ Obenu l'agha: nggubedua, bụ onye kę Nchileke-wa; zelajekwaaru egbe iphe ono l'ọ ha. Keshia ẹhu seje t'ị buru onye doberu ẹka ndoo; nggu esekwaphu t'ị buru onye akwabeje Nchileke ugvu. Tẹ ẹka shikwaa ngu ike l'ekwekwe ono, i kweru kę Kuráýisutu ono; nggu eyeru ndu ọdo obu. Tajekwaru iphe nshi; nggu adukwaphu agu. ¹² Dulekwaphu l'ọ bụ onye maru ọgba ọso; mbụ; keshikpelekwaphu ẹhu gbajẹ ọso-amama ono; bụ iya bụ ọso, gbaru onye kweru kę Kuráýisutu. Kebe ẹhu gbajẹ iya; k'ọphu ịi-gbaru ẹke a tuburu t'a gbarua; nata obunggo ọso ono, bụ iya bụ ndzụ gbururu jeye. Ọ bụ kę ndzụ gbururu jeye ono bẹ Nchileke kuru ngu t'ị bya enweru teke ono, i vudo l'ifu igwe ọha raa ya tororo; l'ị kwetaru ọkpobe okfu kę Kuráýisutu ono. ¹³ Ọo l'ifu Nchileke ono, bụ Nchileke ọphu anuje iphemiphe ọbule ndzụ; mę l'ifu kę Kuráýisutu ono, vudo l'ifu Páyileti gbaaru ọkpobe okfu ono ekebe ono; ọo l'ifu ẹphe; bẹ mu nọ l'ekfu iya ekfushiru ngu iya ike su: ¹⁴ t'ị tükolekwaphu iphe mu kfuru ngu l'ọ ha meje. T'ẹ b'ọ dukwa ẹke ịi-tsoswe iya m'ọo ẹkalanu; k'ọphu ẹ too nwedu ẹke aa-ta ngu ọta jeye teke Nnajiufu ayi, bụ Jisosu Kuráýisutu a-bya ọdo. ¹⁵ O -rulephu teke gbaru nụ bẹ Nchileke e-me t'a phugbaru Kuráýisutu ọbu; mbụ Nchileke ono, dubeberu mma; dzukota oke l'ime onwiya; buru yẹbedua nwenkinyi iya bụ Nnajiọha; buru Eze, kakota iphe bụ ndu eze; buru Nnajiufu, kakota iphe bụ ndu bụ nnajiufu. ¹⁶ Ọo ya nkinyi iya bụ onye ẹ-ta byadu bya anwuhu anwuhu. Ẹke o bu bẹ iphoro, nọ iya nụ te

ekwejekwa tẹ madzụ jenyabe iya ntse. Ẹ to nwekwa madzụ nwigbaleke-oma, gudejewa ẹnya phụ iya; ophu to nwekwa onye byaru bya a-phụ iya. T'ọ bụru iya bẹ ndiphe a-kwabeje ugwu; ike ono, bụ 'o-nwe-agvugwu ono aburu nk'iya. Ono kwa ẹge ọ dụ.

¹⁷ A bya ẹ kẹ ndu nweru iphe l'eli mgboko-a: iphe ii-kfuru ẹphe kfushiaru iya ẹphe ike bụ t'ẹphe be egudekwa iya eku onwẹphe ekuku; ophu ẹphe 'edobejekwa obu l'iphe ono, ẹ-te nwedu ẹge ọo-nọ-bebe ono. T'ẹphe dobechia obu ẹphe ẹ Nchileke ono, bụ o-me-l'uko ono. Nchileke anukotaje ayi iphemiphe obule; nụ ayi k'etsubo iya; ẹge oo-me t'ẹhu tsomahu ayi. ¹⁸ Tẹ ndu nweru iphe meje iphe dụ mma; mbụ t'ẹphe mejekpoo iphe dụ mma tekenteke; t'ẹphe bụru o-me-l'uko; yoo heje ẹphe uhere t'ẹphe ẹ ndu ọdo gbaru mgba l'iphe ẹphe nweru. ¹⁹ Ọ bụ teke ẹphe eme ẹge ono; bụ iya bụ l'ẹphe e-nweru ọkpobe iphe. Ishi iya aburu l'ẹphe e-shi ẹge ono kpata ọgbodo iphe kuberu onwẹphe; mbụ ọgbodo iphe ophu a-noduru ẹphe jeyewaru l'uzo ifu. Ọo ya bụ k'ophu bụ teke o ruleruphu; ẹphe anata ndzụ ono, bụ ọkpobe ndzụ ono.

²⁰ Byiko Tímoti; kwabelekwaruphu iphe ono, e yeru ngu l'ẹka ono ẹnya. Nggụ eletaje ẹnya t'ẹ b'i kfuje mkpọkoro okfu, bụ iphe eswe; tii tụ-pheje mkpọkoro ntutego, bụ iphe madzụ ahajeru sụ l'ọ bụ mmamiphe; l'ẹ b'ọ bụ mmamiphe. ²¹ O nweru ndu anọduje ari l'ẹphe maru mmamiphe; ẹphe egude ẹge ono phua ọzo l'ekwekwe ono, ayi kweru ono.

Tẹ Nchileke meeru unu eze-iphe-oma.

Èkwo k'èbo, Pòlu deru nù Tímoti

¹ Èkwo-ozí-wa shi l'èka mbèdua, bù Pòlu; mubè onye Nchileke kuru; mee tẹ mu bùru onye ishi-ozí Kuráýisutu Jisòsu. Ọ bù Nchileke ono bè ziru mu tẹ mu je ekfuaru ndiphe kẹ ọkpobe ndzụ ono, o kweru ụkwa iya lẹ ya e-shi l'èka Kuráýisutu Jisòsu nù ayi ono.

² Onye mu ede iya anụ bù nggùbedua, bù Tímoti ono, mu yeru obu ono; mbù nggùbe onye ono, dụwa l'ọ bù nwa mu ono.

Tẹ Nchileke, bù Nna; mẹ Nnajiufu ayi, bù Kuráýisutu Jisòsu meeru ngu eze-iphe-oma; yọ phụaru ngu imiko; mekwaaphu t'èhu dụ ngu agu.

Pòlu etu Nchileke ẹpha; l'adụkwaphu Tímoti ike

³ Mu etu Nchileke ẹpha; yèbedua ono, mu gude obu iphoro ejeru ozi ẹge nna mu oche phẹ jeru iya ẹya; obu ta awa mu awawa. Iphe bù teke mu ekfu anụ Nchileke: eswe l'enyashi bè mu anyatajẹ tua ya ẹpha l'okfu ẹhu ngu. ⁴ Tímoti; mu nyatakwaru-a ẹnya-mini ono, gbakahuru ngu l'ẹnya ono. Yọ bùru iya meru iphe obu ngu egbu mu egbugbu. Mbù; l'ọ kfùbe agushi mu ike tẹ mu lẹ nggu phufua ọdo; k'ọphu ẹhu-ọtso-ena e-jikwanu mu ọkpoma. ⁵ Mu anyatajẹkwa ọkpobe ekwekwe ono, i kweru kẹ Nnajiufu ayi ono. Ekwekwe ono bè nne ngu oche; mbù Lóyisu; mẹ nne ngu; mbù Yunáýisu vuhaodu ngu ru ụzo kweta. Yo dokwaa mu phụ ẹnya l'ọ kwaphu ẹge ono bè nggùbedua kwetaru. ⁶ Ọ kwa iya meru iphe mu anyataru ngu iya; sù t'i mekwaa iphe-oma ono t'o reje ire; bù iya bù iphe-oma ono, Nchileke shi l'èka ono, mu byiberu ngu l'ishi ono; nù ngu teke ono, mu kfuru nù Nchileke l'okfu ẹka ngu ono. ⁷ Lẹ Ume-dụ-Nsọ ono, Nchileke nuru ayi ono ta bụkwa Ume, emeje t'ayi atsụ egvu. Ume-dụ-Nsọ, ọ nuru ayi bù ọphu anụjẹ ayi ike; Ume, emeje t'ayi yeru ibe ayi obu; bya aburu Ume, emeje t'ayi dụ ike kpade onwayi.

⁸ Ọo ya bù; t'ẹ b'ọ dukwa ngu iphere okfuru ndiphe l'ị bù kẹ Nnajiufu ayi. Ọphu iphere mbèdua, e gude okfu ẹhu iya tụa mkpọro-a 'adujekwa ngu. Iphe ii-gbe mee bù t'i jee òkè iphe-ẹhuka nke ngu l'iphe-ẹhuka ono, ayi eje l'okfu ozi-oma ono. Nchileke bè e-mekwa ngu-a tẹ ike ejeje iya dụ ngu. ⁹ Ọ bù Nchileke ono bù onye dzọru ayi; kua ayi t'ayi bya aburu ndu nk'íya. Ishi iya ta bụkwa l'ọo kẹ iphe-oma, ayi metaru l'onwayi. Ishi iya bụlekwaphu l'ọ bù iphe ọ túbèhawaru l'ọ bù ẹge ono bè ya e-me iya. Ọ bụlekwaphu eze-iphe-oma, o meru ayi. Eze-iphe-oma ono b'ọ shihaakwaru l'èka Kuráýisutu Jisòsu mehaodururu ayi; bè yèbe Nchileke mederu mgboko-a. ¹⁰ Obenu lẹ nta-a b'ọ bya emee; a phụgbaru eze-iphe-oma ono; okfu lẹ Kuráýisutu Jisòsu ono, bù Onye Ndzọta ayi ono bè byawaru l'eli mgboko-a; bya emebiyiwa ike kẹ anwùhu. Nta-a b'ọ shiwa l'ọzi-oma ono mee tẹ ndzụ ono lufuta iphoro; mbù; ndzụ ono, bù: a -nọduwa iya; ta anwùhuhe anwùhu ono.

¹¹ Ọ kwa Nchileke ono bè fọtaru mu tẹ mu bùru onye a-nọdu ara ozi-oma ono arara; bùru onye ishi-ozí iya; bya abụkwaruphu onye ezi iya ezizi. ¹² Ọ kwa iphe ono kparu iphe mu ejekota iphe-ẹhuka-wa, mu eje-wa; ọphu to gbe bụkwa l'iphere iya aduje mu. Ishi iya aburu lẹ mu maru onye mu woru onwomu ye l'èka; yo doo mu ẹnya ọhuma l'ọo-dụ ike kwakọbe iphe ono, o yeru mu l'èka ono jeye mbọku ikpe ono. ¹³ Tsotakpelekwaphu ọkpobe okfu ono, i nuru mu l'ọnu ono t'ọ bùru iya a-nọduje akpọziru ngu ụzo ẹge

ii-shije ekfu okfu. Gudekpelekwaphu ekwekwe ono, i kweru kẹ Kuráýisutu ono; mẹ obu ono, i yeru ndu ọdo ono ẹge iigude iya. Iphe ono bẹ tẹkokwa buru iphe shikota l'atugbabe ono, ayi lẹ Kuráýisutu Jisọsu tẹgbaberu buru nanu ono. ¹⁴ Kwabẹlekwaphu ẹnya l'ọkpuberu okfu ono, Ume-dụ-Nsọ yeru ngu l'ẹka ono. Ọ kwa Ume-dụ-Nsọ ono, bu ayi l'ime ono e-me ngu; nggu adu ike letakota iya ẹnya.

¹⁵ Mgbẹ i marua lẹ ndu kẹ Éshiya, mu l'ẹphe ayije eje ozi-a bẹ gbadowaru mu nu l'ẹphe ha; gbakashihu; mbu jeye lẹ Fáyigelosu; mẹ Hemójinizu. ¹⁶ Tẹ Nnajiufu phuru ndibe Onẹsiforosu imiko; okfu l'ọ bu iya shi anọduje adu mu ike; iphere mu ta du iya ẹge-a, mu no lẹ mkporo-a. ¹⁷ Teke o rutaru Rómu; b'ọ wataru mu ahocho jeye teke ọ phuru mu. ¹⁸ Tẹ Nnajiufu yetabukwaaru iya ẹka; tẹ Nchileke phuru iya ru imiko mboku ikpe ono. Nngubedua l'onwongu bẹ marua ẹge o yetaberu mu ẹka lẹ Éfesosu.

2

Okpobe onye alu ọgu ẹhu Kuráýisutu

¹ Ọo ya bu; nggubedua bu nwa mu; kwekwa tẹ Nchileke mee ngu t'i gude eze-ipe-oma ono, shi l'ẹka Kuráýisutu Jisọsu ono shihu ike. ² I nuwaru-a iphemiphe obule ono, mu kfuru l'edzudzu oha ono. Woru iya ye l'ẹka ndu koshiwaru l'ẹphe gbaru t'e gude ire ẹphe ẹka, bukwanu ndu a-du ike zikwaa ya phuru ndu ọdo.

³ Jekwaa okẹ iphe-ẹhuka nke ngu l'okfu ẹhu Kuráýisutu Jisọsu, bu iphe gbaru okpobe onye alu ọgu ẹhu Kuráýisutu ono. ⁴ E to nwekwa onye soja, no l'ẹke ọgu shihuru ike, ekweje t'oriri k'ẹhu iya loru iya ye l'ome iphe ndu e-ta budu ndu soja eme. Iphe onoduje ese bu tẹ ya mee iphe a-nodu atsọ onye ishi, deru ẹpha iya l'ekwo ẹna. ⁵ Ọdo aburu l'onye agba oso b'ẹ te ebujekwa nggo k'onye katsua agbagba l'oso ono; m'ọ -budu l'o mekotaru iphe a suru l'onye agba oso ono mefutaje. ⁶ Ọ bu onye akọ okfu; l'eseshi akanya ike bẹ gbaru kẹ t'o vujeru ọzo ria iphe shi l'okfu obu. ⁷ Rilekwaphu iphemiphe obule ono, mu ekfu ono ariri; lẹ Nnajiufu e-yekwaru ngu-a ẹka; mee t'iphe ono l'ọ ha dokota ngu ẹnya.

⁸ Nyatakwa Jisọsu Kuráýisutu ono, Nchileke meru; yo shi l'onwu teta nodu ndu ono. Ọ bu l'eri Dévidi bẹ Jisọsu ono shi. Yọ buru iphe ono bu iphe ozi-oma ono, mu ezi ono ekfu. ⁹ Ọ bu okfu lẹ mu ezi ozi-oma ono; meru iphe mu eje iphe-ẹhuka-wa, mu eje-wa; mbu; l'a tutsuwaru; tuwa mu mkpakobe lẹ mu -bu onye metaru ejo iphe. Olobu; a -tutsua mu iya; ?a tuhunuru iya ozi-oma ono to? Wawakwa! E to nwekwa onye ha k'otu ozi-oma ono mkpakobe. ¹⁰ Ọ bu iphe ono meru iphe mu gude k'okfu ẹhu ndu ono, Nchileke fotaru ono l'atagbukota iphemiphe obule ono lẹ nshi; k'ophu Nchileke e-shi l'ẹka Kuráýisutu dzokwaaphu ẹphe; shi ẹge ono nu ẹphe ndu, du biribiri, e-ta agvudu agvugu. ¹¹ Okfu-a bẹ bukwa okfu, e gude ẹka, suru:

"L'ọ -buru l'ayi lẹ Kuráýisutu;
bẹ tẹkoru nwuhukota;
bẹ ayi l'iya a-tẹkokwaphu
nọdukota ndu.

¹² Ọ -buru l'ayi atagbukotaje
iphemiphe obule lẹ nshi;
bẹ ayi lẹ Jisọsu
a-tẹkokwaphu buru eze.
Ọ -buru l'ayi suru l'ayi

ta madu onye o bu;
 b'oo-sukwaphu le
 ya ta madu ndu ayi bu.

¹³ O -buru l'ayi te
 evudoshijedu ike l'iphe
 ayi kfulu;
 be yebedua evudoshijekwa
 ike l'iphe o kfulu;
 kele e to gbanwejedu iphe o kfulu."

Onye e kweru l'oojema ozi ejema

¹⁴ Nyatajeru epe iphemiphe obule ono; nggu anoduje l'ifu Nchileke kfulu iya epe kfushiaru iya epe ike; t'ephe ba anodujekwa abaphe mbà l'okfu, e-te nwedu ishi. E to nwekwa uru, no iya nu. O bulekwa emebyi be oomebyije ndu anu iya nu. ¹⁵ Keshia ehu koshije epe le Nchileke datawaru ngu; gu ngu l'i bu onye gbaru ke t'i jejeru iya ozi; l'i bu nwozi, iphere ozi, oje ta dudu; buru onye anoduje ezima okpobe okfu ono ezima; lewotaje iya togbo; yo daburu ifu. ¹⁶ Nggu ezelajee t'e b'i tsojeshi ekfu mkpokoro okfu, bu iphe eswe. Ishi iya aburu l'egbe okfu ono e-me; ndu anu iya nu alalaha azu-azu; epe te eyeheru Nchileke ugu. ¹⁷ Iphe epe ezi aduje l'o bu ejo onya, anoduje aba l'atabushi anu. Ndu tso le ndu ono bu Hayimeniyosu; me Filitosu. ¹⁸ Epe hawaru otso okpobe okfu ono; su le ndu nwuhuru anwuhu gbe shiwa l'onwu teta nodu ndu. Epe egude ege ono; nweru ndu ophu epe haru enwunga enwunga; shi ege ono nwufu epe l'ekwekwe, epe kweru ke Nchileke. ¹⁹ Obenu le nto-l'ali ulo ono, shihuru ike ono, Nchileke toru ono be bukwanu 'enwuribe-enwuribe. Iphe-ohubama, Nchileke deru le nto-l'ali ulo ono bu: "Nnajiufu maru ndu bu ndu nk'ia." Iphe odo, o dekwaru iya phu bu: "T'iphe bu onye suru le ya bu ke Nnajiufu sefukwa aka l'ome ejo iphe."

²⁰ L'eze-ulo, ha nshinu ta bulekwapu ite, du iche iche, e gude mkpola-ododo ye ope, aswa iya ha nshinu kpushia ba anoje iya nu kpu. Iphe a pyishiru l'oshi; me ophu a kpushiru l'ura anojekwa iya phu. Ndu bu iphe aajaje ajaja; ndu aburu iphe e gude eme iphe mmakanu. ²¹ Oo ya bu; o -buru l'o nweru onye safukotaru onwiya ejo iphe ono, mu gushiru ono; o kwa iya bu l'onye obu duwa l'o bu ite ono, aajaje ajaja ono; mbu l'onye obu be bukotawa ke Nnajiufu; l'agaru Nnajiufu ono okpobe mkpa; buru onye e doberu kwabe; t'o du ike ojeru Nchileke iphe bu okpobe ozi, ejeru iya ejeru. ²² Oo ya bu; gbalajeeru egu ome ejo iphe ono, anoduje agu unwu-okorobya ono. Iphe ii-mejehia bu t'i keshia ehu meje t'i buru onye doberu aka ndoo; kwetakpelekwaphu ke Kurayisutu ono, i kwetaru ono. Nggu eyeru ndu odo obu; nggu le madu eburu le nchi ndo. O bu iphe ono be nggu le ndu ono, egudeje obu iphoro akwaku Nnajiufu ono a-tukoje eme. ²³ Be eyejekwa onu le ntutego eswe, bu iphe e-te nwedu ishi. L'i makwaru-a l'egbe iphe ono be bulephu uswo be okpa-tsuje. ²⁴ Le nwozi ke Nnajiufu bufutaje onye e-ta aswojedu uswo; onye emeru onyemone obule odo; onye maru ege eezije iphe; buru onye atagbuje iphe le nshi teke e meru iya eji. ²⁵ O bufutaje onye ewozitaje onwiya ali; l'akpo-ziru ndu agbaje iya agbagba-okfu uzo. L'o nwekwaru ege oo-me; Nchileke eyeru epe aka; epe ataa onwephe uta ejo iphe epe ono; lakfuta iya; bya amakotaru okpobe okfu ono. ²⁶ Teke ono; enya abya ephohu epe; epe anahu onya ono, Obutuswe hataru epe ono, bu iya shi mee epe; epe eme iphe bu uche-obu ke Obutuswe ono.

3

Umere ndiphe l'oge ikperazu

¹ Iphe lanu, ii-maru bu l'o -rulephu l'oge ikperazu be okpobe iphe-ehuka a-byakwa. ² Teke ono be ndiphe a-bulephu onyenonu: yo buru onwiya be oo-yeru obu nwenkinyi; ephe aburu ndu nchamenya okpoga; buru e-te-aja-onwephe; kulahaa onwephe ekuku; ndu anoduje ephu ndu odo iphu; o-karia nne le nna ephe eka; o-ri-to-ma phe; buru ndu e-te nwedu iphe adujeru ephe le nsu. ³ Ephe a-buru ndu madzu du ashi; ndu iphe ta agvujedu l'obu; ndu nkfurushi; ndu obu-oku; ndu eme igiri l'o bu anu-egu-egbudu; buru ndu iphe du mma aduje ashi. ⁴ Ephe a-buru onwuru-oye-phe; ekfu-ba-nu-phe; ndu anoduje eku onwephe iphe ephe ta hadu l'o bu iya; ndu ka oye obu l'iphe atsou ephe ena; paru oyeru Nchileke obu haa. ⁵ Ephe anoduje eme l'ephè -bu ndu kwetaru ke Nchileke; obu l'ephe te ekwetajedu le Nchileke ere ire. Byiko; bukwaru uba yeru ndu du ege ono. ⁶ O bu ndu du ege ono ahajeru abaphe l'ulo l'ulo; edusweshi unwanyi, e-te nwedu egomunggo; mbu unwanyi, metashiwaru ejo iphe; yo kwowaru ephe ehuh. Iphe alophe egbe unwanyi ono aburu egu ejo iphe, dugbaa iche iche, anoduje agu ephe. ⁷ Egbe unwanyi ono be onoduje ehe uhere t'ephe muta iphe; obu l'ephe t'abyakwanu bya adu ike tapyabe atapyabe; maru okpobe okfu ono ogbodo amaru. ⁸ Ndu ono, anoduje edusweshi unwanyi ono be no-chiru okpobe okfu ono uzo l'o bu ege Janesu yele Jambirisu no-chiru iya Mosisu teke ndiche. Ndu ono, anoduje edusweshi unwanyi ono be egomunggo ephe dahwaru ajilakpa; ekwekwe, ephe kweru ke Nchileke aburu ekwekwe, daru l'eba l'enya ke Nchileke. ⁹ Obenu le ndu ono te nwedu eke ephe ejebe; ndiphe aphukota l'ephe bu ndu eswe; bu iya bu ege madzu kpmukpamu phukotaru le Janesu; me Jambirisu be bu ndu eswe.

Iphe Polu gude akpochi ekwo-ozu-wa ishi

¹⁰ Obenu le nggubedua be tsowaru iphe mu ezi; l'emewa umere mu. Yo bukwaruphu iphe mu tuberu le ndzu mu; be bu iphe i wopyaberu; yo buru iphe i tuberu le ndzu nke ngu. Yo buru iphe mu kwetaru; b'i kwetakwaruphu. I phukwaruphu ege mu atajeru iphe nshi; phukwaaphu ege mu yetaberu ndu odo obu; me ege mu angagbutabeje iphe l'obu. ¹¹ I makwaru-a k'ehu ono, a kparu mu ono; me iphe-ehuka ono, mu jeeberu ono l'o ha, bu iya bu iphe tuko dakfukota mu le Antiyoku; Ayikóniyomu; me le Lisutura. Egbe iphe-ehuka, mu jeeberu ta dukwa k'ekfukfu! Obenu le Nnajiufu be dzokotalekwaru mu-a l'iphemiphe obule ono. ¹² Mbu l'iphe bu ndu ogukpo t'ephe le Kuráyisutu Jisusu tugbabe buru nanu t'ephe nodu ndzu, du Nchileke mma be aa-kpakotakwaphu ehuh. ¹³ Obenu le ndu bu ejo madzu; me ndu anoduje agho ugho l'ephe ha be a-nodulekwaphu aka eji akaka akaka l'ome ejo iphe, ephe eme; shi ege ono edusweshi ndu odo; ndu odo edusweshikwaphu ephebedua. ¹⁴ Olobu; nggubedua l'onwongu; vudoshilekwaphu ike l'okpuberu okfu ono, e ziru ngu ono, bu iya bu iphe i kwetaru; okfu l'i makotaru ndu bu ephe ziru ngu iya. ¹⁵ Nngu anyatakwaphu l'i shikpelephu le deedeede; makotaru iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke. O bu iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke ono be a-du ike mee ngu t'i maru mmamiphe; k'opu Nchileke e-shi l'ekwekwe, i kweru ke Kuráyisutu Jisusu dzoo ngu. ¹⁶ Iphe, bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke be shikota l'eka Ume Nchileke. Mkpa iya du k'ogudeje iya zia okpobe okfu ono; me k'ogudeje iya koshi madzu eke, o meru iphe du eji; me k'ogudeje

iya kpọ-zia madzụ egomunggo; mę k'ogudeje iya zufuta madzụ tẹ onye ọbu buru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; ¹⁷ k'ọphu onye kẹ Nchileke e-dzu oke; kwabẹ akwabẹ k'ojeru Nchileke iphe bụ ọkpobe ozi, nọru iya nụ.

4

¹ Nyatakwa lẹ Kuráyisutu Jisọsu ono, bụ iya e-kpe ndu, nọ ndzụ; mę ndu, nwuhuru anwuhu ikpe ono bẹ a-bya ọdo ujiku lanụ; bya ekoshi l'ọo ya bụ eze. Ọo ya bụ; mu nọkwa l'ifu Nchileke yẹle ifu Kuráyisutu Jisọsu ono ekfuru ngu iya ekfushiru ngu iya ike ² t'i rajẹ ozi-oma Nchileke ono arara; ?m'ọ -dụ ndu ịiraru iya ntse anunu-o; ?m'ọ -bụ l'ẹ tọ dudu iya ẹphe-o. Letajelekwaphu ozi ngu ẹnya. Koshije madzụ ẹke onye ọbu mesweru; bajeru onye meru ẹji mba. Gudejekwa ọta-nshi mee t'obu shihu ẹphe ike; ọphu ị hajekwa ẹphe ozi iphe. ³ Ishi iya bụ l'o nweru teke ndiphe e-mekochaa ịkalahaa ọkpobe okfu ono, ayi ezi ono. Yọ buleruphu ẹgu ẹjo iphe, agu ẹphe; bẹ ẹphe a-gbatsoru. Ẹphe achikoo ndu ọdo t'ẹphe bya ezije ẹphe iphe, atsọ ẹphe ẹna lẹ nchị. ⁴ Ẹphe te ekwehedu ochebe nchị l'ọkpuberu okfu ono. Yọ buru ọphu ẹphe e-chebe nchị bụ akọ-ife. ⁵ Ọle; tẹ nggubedua kpadejekwa onwongu l'iphemiphe ọbule. Iphe-ẹhuka -byaru ngu; taaru iya nshi. T'ozị, a-noduru ngu nụ buru ọra ozi-oma ono arara. Jeje ozi, gbaru ngu nụ; l'ị bukwa nwozi Nchileke.

⁶ Lẹ mbedua bẹ ndzụ mu duakwa l'ọ bụ ẹjà, mu achiebewa achiebe. Iphe mu ekfu bụ l'ọ gbawaru mu l'alala. ⁷ Mu mewaru ike mu l'oso ono. Mu gbaruwaru ẹke, a tuburu. Mu vudoshiwa ike l'ekwekwe ono, mu kweru kẹ Kuráyisutu ono. ⁸ Iphe phoduru nụ nta-a aburu tẹ Nchileke bua mu nggo, o dobehawaru kwaberu mu lẹ k'oso ono; mbụ lẹ Nnajiufu ono, bụ onye ekpeje ikpe nhamunha ono bẹ a-gu mu l'onye doberu ẹka ndoo mbọku ikpe ono. Ẹ tọ bulekwaa mbedua nkinyi mu; bẹ oo-bu nggo ono; oo-bukotakwa iya phụ iphe bụ ndu gude obu ẹphe l'ọ ha ngaberu abyabya iya.

Ozi, Pọlu ziru Tímoti k'iche

⁹ Malẹkwaruphu ẹge ii-me byakfuta mu ẹgwegwa. ¹⁰ Lẹ Dímasu bẹ haakwaru mu nụ tugbua; okfu l'iphe kẹ mgboko-wa bẹ ka iya lẹ mkpa; karia Nchileke. Ọ tugbuwaru jeshia Tesalonáyika. Kérésensu bẹ jeru Galéshiya; Táytosu eje Dalumésha. ¹¹ Nta-a bukwa Luku nkinyi iya bẹ nọ swiru mu nụ. Tẹ nggu lẹ Maku yikwaru teke ịi-bya; lẹ mkpa iya dukwaru mu t'ọ bya eyejeru mu ẹka. ¹² Tíkikosu bẹ mu zikwaru Éfesosu. ¹³ Ị -byade; chitakwaru mu uwe-ukpo mu phụ, mu haru lẹ kẹ Káposu lẹ Túrowasu phụ. Nggu achitakwaru mu phụ iphe bụ ẹkwo phụ l'ọ ha; ketekete ndu onanu, e gude akpọ anụ mee ono.

¹⁴ Alẹguzánda, ọphu akpụ uzu bẹ mekwaru mu ẹjo iphe ẹ-ta adudu kẹ ekfukfu. Ọo Nnajiufu bẹ a-kfukota iya ugwo iphe o meru. ¹⁵ Zelakwaaru iya nggubedua l'onwongu; l'ọ kfubekpokwaa ọswa nọ-chia ozi-wa, ayi ẹje-wa anọ-chi.

¹⁶ Ẹgó ọdungu ono, mu vudo l'ulo-ikpe gọo ono b'ẹ to nwekwa m'ọ bụ onye lanụ, gbaru yeru mu nụ. Iphe bụ madzụ kpamukpamu tukolekwaphu buhaa mu ẹka. Tẹ Nchileke; byiko; ba agukwaru iya ẹphe l'ọo ẹjo iphe; ẹphe emee ya. ¹⁷ Ọ bụ Nnajiufu bụ onye vudonyabe mu nụ; l'eyeru mu ọkpụ-ikike; k'ọphu mu e-zikota ozi ono l'ọ ha tẹ ndiphe mgburumgburu nugaru iya. Ọ kwa iya bụ onye nafutaru mu l'ẹjo onodu. ¹⁸ Ọ kwaphu Nnajiufu ono bẹ a-nafuta mu l'iphe bụ ẹjo iphe l'ọ ha; dua mu

gubalangu je edobe l'ẹke, ọ bụ eze l'imigwe. T'ajaja bụru nk'iya gbururu jeye ọ tutu yoyo! Ono kwa ẹge ọ dụ.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

¹⁹ Jiaru mu Pyirisíla yẹle Akwíla; mę ndibe Onęsiforosu. ²⁰ Ẹrásutosu bę kwakwaru ọ Kórintu. Tirófimosu bę mu hakwaru ọ Milétusu; okfu l'ẹhu ta dudu iya mma. ²¹ Keshikwaa ẹhu byaodu tẹmanu winta afua.

Yúbulosu ajikwa ngu phụ. Yọo jikwa ngu phụ mbụ Púdęnsu; mę Láyinọsu; mę Kulódiya; męwaru unwunna ayi ndu ophunanu l'ephe ha.

²² Tẹ Nnajiufu chee ngu ndzụ.

Nchileke emeeru unu l'unu ha eze-iphe-oma.

Èkwo, Pọlu deru nù Táyitọsu

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'èka mbèdua, bụ Pọlu, bụ onye ejeru Nchileke ozi; bụkwaruphu onye ishi-ozì Jisọsu Kuráýisutu.

Nchileke fọtaru mu; bya ezia mu tẹ mu mee tẹ ndu ono, ọ fọtaru, wowaru onwẹphe ye iya iya l'èka ono kabaa oshihu ike; mu emekwaaphu t'ẹphe maru iphe bụ ọkpobe okfu kẹ Nchileke; ² okfu l'ayi tuko ele ẹnya ndzụ gbururu jeye ono. Ndzụ gbururu jeye ono bẹ Nchileke, bụ onye ẹ-ta adzụjedu ejo-ire kfuhaodururu lẹ ya a-nụ ayi; tẹmanu bẹ mgboko dúbederu. ³ Yo be teke gbalẹru nù; Nchileke, bụ Onye Ndzọta ayi emee t'e shi l'ozì-ọma iya; maru ndzụ ono, o kweru ụkwa iya ono. Ozi-ọma iya ono b'o woru ye mu l'èka; tẹ mu tọwashiaru iya ndiphe t'o doo ẹphe ẹnya.

⁴ Mu ede èkwo-wa anụ ngu nggube Táyitọsu, bụ ọgbodo nwa mu; okfu l'i kwetaru ẹge mu kwetaru: l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu.

Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Kuráýisutu Jisọsu, bụ Onye Ndzọta ayi meeru ngu eze-iphe-ọma; mekwaaphu t'ẹhu dụ ngu agu.

Ozi Táyitọsu lẹ Kirítu

⁵ Iphe kparu iphe mu haru ngu lẹ Kirítu bụ t'i mefufu iphe phọduru nù; nggu agụta ndu a-buru ndu ọgurennya chọchi lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu ẹge ono, mu kfuhawaru ngu iya ono. ⁶ Tẹ ndu, ịi-gụta bụkwaru ndu ẹ-te mejedu iphe aa-ta ẹphe ụta; ndu alụ-gbaa nwanyi nanụ nanụ nwenkinyi. Ẹphe a-buru ndu unwegirima ẹphe wowaru onwẹphe ye Kuráýisutu l'èka; ndu ẹ ta amaduru unwegirima ẹphe ejo ẹka l'ẹphe eme gaphugaphugaphu; ẹphe ta bụ ndu bụ 'anuma-anuma. ⁷ L'onye ishi chọchi bụfutajekwa onye ẹ-te emedu iphe aa-ta iya ụta; keshinu ọ bụ onye ishi, eleta ozi Nchileke ẹnya. Ọ bụfutajekwaphu onye ẹ-ta bụdu ọ-chia-o-kele-onwiya; onye obu-ọku; onye angunuka mẹ; onye eme ẹhuka; onye ẹkpiri ogude ụgho eri madzụ uru aduje. ⁸ Onye obu bụfutajechia ọ-kwa-ẹbyee; onye yeru obu l'iphe dụ mma; onye nweru egomunggo; onye doberu ẹka ndoo; onye umere iya ekoshi l'ọ bụ onye duru Nchileke iche; buru onye akpadeje onwiya akpade. ⁹ Ọ bụfutaje onye vudoshi ike l'okfu ono, a maru l'ọ gbaru k'ogude ẹka ẹge e ziru iya ẹya ono; k'ọphu ọo-dụ ike gude ozi ọkpobe okfu ono, eezi ezizi ono dọ ndu ọdo ike ọgbodo adùdù; k'ọphu ọo-dụ ike gudeje iya koshi ndu jikaru iphe ozi ẹke e jeberu; ụzo akpọ-swehu ẹphe.

¹⁰ L'ọ nwekwaru igweligwe ndu, bụ o-kwefuru-íkè pẹ; mbụ ndu gude mkpọkoro okfu; mẹ ụgho l'aghọta ndu ọdo; ketekete kẹ ndu Ju, byawaru bya aburu ndu kẹ Kuráýisutu. ¹¹ T'a gbọ-bujekwaru okfu ye egbe ndu ono l'ọnu; kẹ l'ẹphe egudeje ozi iphe, ẹphe ta ge ezidu; agbaghashi ufu ndiphe; ẹge ee-shi t'ẹphe rita uru; mbụ ndu iphere gvuru l'ifu. ¹² L'onye lanụ lẹ ndu Kirítu, bụ onye ẹphe sụru l'ọ bụ onye agbajẹ eja sụkwaru: "Lẹ ndu Kirítu shikwa l'ọdungu bụleruphu atukporoku; ejo anụ-ẹgu-ẹgbudu pẹ; ndu ẹnyonu, ẹkpiri egbu egbugbu." ¹³ Iphe ono, nwoke ono kfuru ono aburu ọkpobe okfu. Ọo ya bụ; bashiaru ẹphe mbà ike; tẹ ekweta, ẹphe kwetaru buru ọkpobe ekweta; ¹⁴ t'ẹphe ba angabẹhe nchị l'akọ-ife ndu Ju; mẹ l'ekemu, ndu jikaru ọkpobe okfu ono turu l'onwẹphe. ¹⁵ Ndu obu guru iphoro l'ifu Nchileke bẹ anọduje edo nsọ. Obenu lẹ ndu merushiru onwẹphe emerushi; mbụ ndu ẹ-te kwedu kẹ Kuráýisutu te nwekwa iphe

ẹ̀phe edo nsọ. Uche ẹ̀phe rùhuwaru arùhu; ẹ̀jo iphe ta awahe ẹ̀phe obu. ¹⁶ Ẹ̀phe anọduje ekfu l'ẹ̀phe maru Nchileke; ọbu l'ẹ̀phe egudeje umere ẹ̀phe ekoshi l'ẹ̀phe ta madu iya. Ẹ̀phe bu ndu aakpofu akpofu; ndu ẹ-ta nuduru madu okfu; bya abukwaruphu 'o-ga-le-mkpa, ẹ-te nwedu iphe du mma, ẹ̀phe duru ike ememe.

2

Okpobe okfu, eezi ezizi

¹ Obenu; nggubedua l'onwongu: te iphe iizi ye l'okpuberu okfu ono, eezi ezizi, anuje okpobe ndu ono dakotakwa. ² Zia unwoke ndu ophu ka obu nwogurennya t'iphe ẹ̀phe eme dojekwaa ẹ̀phe ẹ̀nya. T'ẹ̀phe meje umere, koshiru l'o gbaru t'e yejeru ẹ̀phe ugvu; ẹ̀phe akpadeje onwẹ̀phe akpade. T'ekwekwe, ẹ̀phe kweru ke Kuráiyisutu; me n-yemobu ẹ̀phe; me ota-nshi ẹ̀phe buru okpobe iya. ³ Nngu ekfukwaruphu unwanyi ndu ophu ka obu nwogurennya t'ẹ̀phe meje umere, ekoshi le Nchileke duru ẹ̀phe le nsọ. T'ẹ̀phe ba asujekwa asu; ẹ̀phe ta bu ndu anguruma. Iphe, ẹ̀phe emejechia bu t'ẹ̀phe gbe zije iphe du mma. ⁴ Oo ya bu k'ophu ẹ̀phe e-shi ege ono; zua unwanyi ndu ophu bukwa du unwanyi ogbanga t'ẹ̀phe yejeru nji ẹ̀phe; me egirima ẹ̀phe obu. ⁵ Ẹ̀phe eshikwaphu ege ono; zua ẹ̀phe t'ẹ̀phe nweru egomunggo; dobe onwẹ̀phe oga; kwakobeje ulo ẹ̀phe; buru ndu obu-oma; l'anuru nji ẹ̀phe okfu; t'e shi ege ono t'e b'e gude okfu ehu ẹ̀phe mee okfu Nchileke iphe-mmanu.

⁶ O kwaphu ege ono be ii-kfuru unwu-okorobyia t'ẹ̀phe kpadeje onwẹ̀phe. ⁷ Mee onwongu; k'ophu ii-buru onye ee-letaje ẹ̀nya; l'ome umere oma. Teke iizi iphe; nggu agbanwujee ifu; gude ire-lanu zije iya ogbodo ezizi. ⁸ Kfuje okfu, nweru ishi; mbu okfu, e ta avochadu avocha; nggu eshi ege ono mee ndu okfu ngu iphe-iphere; k'ophu ẹ̀phe ta amadu ejo iphe ẹ̀phe e-gude ekfurushi ayi.

⁹ Kfujeru ndu ophu bu ohu t'ẹ̀phe nujeru ndu gbaru ẹ̀phe nu okfu; t'iphe bu iphe ẹ̀phe eme ememe bujeru iphe a-du nnajiufu ẹ̀phe mma l'okpoma. T'ẹ̀phe ba agbajekwa ẹ̀phe okfu; ¹⁰ ẹ̀phe te emeje eka-ntubu. O bu t'ẹ̀phe koshijechia l'ẹ̀phe bu ndu gbaru t'e gude ire ẹ̀phe eka ogbodo egude l'iphemiphe obule. Oo ya bu k'ophu ee-shi l'umere ẹ̀phe l'o ha; melia iphe eezi ezizi ke Nchileke, bu Onye Ndzota ayi ono.

¹¹ Le Nchileke koshiakwaru eze-iphe-oma iya; bu iya bu eze-iphe-oma, o du iya t'o gude dzota onyemonye obule. ¹² Eze-iphe-oma ono be ezi ayi ege ayi e-shi haa onodu ndu, ugvu Nchileke ta nodu; me ege ayi e-shi nahu egu ejo iphe ke mgboko. Eze-iphe-oma ono ezikwaphu ayi ege ayi e-shije kpade onwayi; buru ndu doberu eka ndoo; yejeru Nchileke ugvu le mgboko-a. ¹³ Ayi nokwa kwaberu mboku ehu-otso-ena ono, bu iya bu iphe ono, ayi ele ẹ̀nya iya ono. O bu mboku ono e-koshi odu-biribiri ke Okaribe, bu Nchileke ono, bu Onye Ndzota ayi ono; bu iya bu Jisosu Kuráiyisutu. ¹⁴ O bu Jisosu Kuráiyisutu ono be bu onye woru onwiya chiaru Nchileke eja l'okfu eka ayi; k'ophu oo-shi ege ono gbata ayi l'eka iphe du eji; me t'o sachaa obu ayi t'ayi buru ndu nk'iya; mee ayi ndibe iya; t'ayi buru ndu ome iphe du mma a-noduje anma ehu anmanma.

¹⁵ Tuko iphe ono kfushia; nggu egude iya kasaa madu enu-nchi; nggu egudekwa iya phu koshije madu eke o mesweru; t'i dulata iya azu. T'e b'o dukwa onye e-me ngu l'e to nwedu iphe i bu.

3

Umere, gbaru ndu ke Kuráiyisutu

¹ Nyatajeru ẹphe t'ẹphe nọduje ndu ishi, achi nọ; me ndu ekfu iphe eme nọ l'ẹka. Ẹphe anujeru ẹphe okfu; buru ndu kwakọberu onwẹphe k'oje iphe bu ozi, buhuru ẹsa. ² T'ẹ b'o nwekwa onye ẹphe e-kfujeru ẹjo okfu; ẹphe ta swoje uswo. T'ẹphe gbe buchiaru ndu obu-oma; l'emeru onyemonye obule odoo. ³ L'ayibedua l'onwayi nwekwaru teke ayi shi buru ndu eswe; ndu ẹ-te nwedu onye ẹphe anuru okfu; ndu e dusweru ọzo ke Kuráiyisutu; ndu shi buru ohu ẹgu ẹjo iphe anọduje agugbaa madzu; me ohu ẹkpiri iphe dugbaa iche iche. Iphe ayi shi eshibeje ite iya mbokum-boku abuleruphu ẹjo oriri; me ogvu ẹnya-kfurukfuru. Ayi shi buru ndu du ndu ọdo ashị; madzu ibe ayi adukwaphu ayi ashị. ⁴ Obe o bya ebe teke Nchileke, bu Onye Ndzota ayi koshiru ayi obu-oma iya me ẹge o yeberu ayi obu; ⁵ yo dzota ayi. Adzota ono ta bukwa l'ọo iphe ayi metaru l'oma; o bulephu imiko, ọophuru ayi. Adzota ono shi l'asasa, o saru obu ayi; te Ume-du-Nso mee ayi t'ayi buru ndu a muru ọdo; mekwaaphu ndzu ayi t'ọ buru ndzu ọphungu. ⁶ Nchileke shi l'ẹka Jisosu Kuráiyisutu, bu Onye Ndzota ayi; kwatakpo nọ ayi Ume-du-Nso ono nshinu nshinu; ⁷ t'ayi buru ndu o gude eze-iphe-oma nk'iya gua le ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya; me ndu e-nweru okẹ le ndzu gbururu jeye, bu iphe ayi ele ẹnya iya. ⁸ Okfu-a bu okfu, e gude ẹka.

Iphe mu eme te mu karu ngu bu t'i kfu ya; kfushia ya ike; k'ophu ndu ophu wowaru onwẹphe ye Nchileke l'ẹka e-yeru ẹhu l'ome iphe du mma. Iphe-a bukota iphe buhuru ẹsa okpobe ebuhu; bya abukwaruphu iphe akwo madzu le mkpa. ⁹ Obenu l'agha: zelaaru ntutego, ẹ-te nwedu ishi. Zelaaru ọtu ẹgo ndzekfu-ndzekfu ẹpha, shi le ndiche; me oswo-phe uswo; jeye me obo-phe mbà k'iphe shi l'ekemu. Egbe ntutego ono bukota iphe ẹ-te nwedu iphe o bu; to nwe iphe eerita iya. ¹⁰ Te nggu l'onye ebukataje ndu ophu oo-bukata le chochi be nwekwa iphe nggu l'iya e-megbakwadu m'i-nmawaru iya okwa iya ugbo lanu; gaa le k'ẹbo; to kwe. ¹¹ Makwaru l'egbe onye ono gbajohuakwaru agbajohu. Oomewa iphe du ẹji; makwaru l'ime obu iya le ya buwa onye ikpe nmaru.

Ekele mkpo-chi ishi iya

¹² Mu -zilephu Atemasu; m'ọ bu Tikikosu t'ọ bya; keshikwaa ẹhu; byakfuta mu le Nikopolisu ẹgwegwa; l'ọ kwa l'ẹke ono; be mu tuburu le mu a-nọ l'oge winta-wa, aabya abahu-wa. ¹³ Keshikwaa ẹhu yeru Zinasu, bu onye loya; me Apolosu ẹka; t'ẹphe tugbua ije ẹphe. Nukwa ẹphe iphe bu iphe mkpa iya duru ẹphe; t'ẹ b'o nwe iphe uko iya a-duru ẹphe. ¹⁴ Mee unwunna ayi t'ẹphe muta oje ozi, du mma; k'ophu ee-shije iya dzoo madzu le mkpa, kparu iya nu. Ẹphe 'emedu iya ẹge ono; t'ẹphe makwaru l'ozu ẹphe obu te nwekwa iphe o bu.

¹⁵ Iphe bu ndu mu l'ẹphe nọ l'ẹke-a ekele ngu. Kelekota ndu yeru ayi obu, bu ndu ayi l'ẹphe tuko kwetakota ke Nnajiufu.

Te Nchileke meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha.

Èkwo, Pọlu deru nù Fayilímọnu

¹ Ọ bụ mbèdua, bụ Pọlu, bụ onye e gude okfu ẹhu Kuráýisutu Jisọsu tụa mkpọro bẹ mu lẹ nwanna ayi, bụ Tímoti gba mgba ede ẹkwo-ozí-wa.

Onye ayi ede iya anụ bụ nggube onye ono, ayi yeru obu ono; mbụ Fayilímọnu; nggube onye ayi lẹ nggu tuko ejeru Kuráýisutu ozi. ² Ndu ayi edekwa iya phụ anụ bụ Akwíya, bụ nwunne ayi nwanyi; mẹ Akíposu, ayi l'iya tuko alụ ọgu ẹhu Kuráýisutu; mẹ iphe bụ chọchi ono, edzukobeje l'ulo ngu ono.

³ Tẹ Nchileke, bụ Nna ayi; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-íphe-ọma; mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

*Pọlu ekele Nchileke ekele;
l'okfu ẹhu Fayilímọnu*

⁴ Mu anọduje etu Nchileke ono, mu ejeru ozi ono ẹpha: t'o lee ẹka l'iphe bụ teke mu ekfu anụ iya l'okfu ẹhu ngu. ⁵ Iphe obu bukwa lẹ mu anụ l'i yekotaru ndu kẹ Nchileke obu l'ẹphe ha; l'anụkwaphu l'i wotaru onwongu ye Nnajiufu, bụ Jisọsu l'ẹka. ⁶ Iphe mu anọduje ekfu anụ Nchileke bụ t'o mee t'i gude anọno ono, i nọ l'ẹka Nnajiufu ono; mee tẹ nggu lẹ ndu ọdo tughabe buru nanụ ọkpobe abubu; mbụ iphe bụ ndu ono, wotakwaruphu onwẹphe ye Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu l'ẹka ono. Ọo ya bụ; nggu eshikwanu ẹge ono kafuaru ọma iphe bụ iphe-ọma, gbaru ayi l'ememe; k'ọphu aa-nọdu akwabẹ Kuráýisutu ugvu. ⁷ Nwanna mu; obu ono, i yeru ndu kẹ Nchileke ono kwa iya katsukpo ome t'ẹhu tsọ mu ẹna. Ọ mekwaruphu; obu aka mu oshihu ike. Iphe, kparu iya nù aburu l'ọo l'ẹka ngu b'e shi; ẹhu awata ovo ndu kẹ Nchileke ọku.

*Pọlu arọ Fayilímọnu arọro;
l'okfu ẹhu Onésimosu*

⁸ Ọo ya meru iphe mu arọ ngu arọro; 'e gudekwaru l'ọ gbaru-a kẹ tẹ mu kfujeru ngu ẹge ọnu ha mu; okfu lẹ mu bụ kẹ Kuráýisutu; mbụ tẹ mu gude olu ike kajúru ngu iphe gbaru ngu l'ememe. ⁹ Ọbe l'ọ bụ nyemobu ono kparụ iphe mu a-nọdunuphu l'arọ ngu arọro; m'o be kẹ tẹ mu gude olu ike kfuru ngu okfu ono. Ọ kwa mbèdua, bụ Pọlu, bụwa nwoke ọgurennya; nọdu lẹ mkpọro nta-a; okfu lẹ mu ejeru Kuráýisutu ozi arọ ngu iphe ono. ¹⁰ Ọ kwa arọ ẹhu Onésimosu bẹ mu arọ ngu ono. Onésimosu ono bẹ dọakwa l'ọ bụ nwatibe mu; kẹ l'ọ bụ mu; bẹ kfutaru iya yeru Kuráýisutu. Ọ kwa lẹ mkpọro l'ẹke-a bẹ mu nọdu kfuta iya yeru Kuráýisutu obu. ¹¹ L'ọdungu b'o shi buru 'ọ-ga-lẹ-mkpa kẹ madzụ Obenu lẹ nta-a bẹ ọogawaru ngu mkpa; agakwaruphu mbèdua.

¹² Nta-a bẹ mu edufuakwa iya t'ọ lata azụ lẹ nke ngu. Ọ bukpokwa onye nọ mu l'obu nshinu. Ọ nọ-tabe mu l'obu; k'ọphu ọ dụwa l'ọ bụ mbèdua l'onwomu alakfuta ngu. ¹³ Mu shikwa ría lẹ mu a-ha iya tẹ mu l'iya nọdu l'ẹke-a; k'ọphu ọo-nọdu emeru mu iphe i ga nọdu emeru mu lẹ mu nọ lẹ mkpọro-a, mu nọ-a; okfu lẹ mu ezi ozi-ọma Nchileke. ¹⁴ Mu ariẹbe iya ẹge ono; bya asụ: wawa; lẹ mu te esededu iya tẹ mu l'iya nọdu; l'ẹ-ba bụ lẹ mu kfuru ngu iya t'i kweta; t'ẹ b'ọ dụ l'e guderu ngu egude; nggu eme iphe-ọma, yele ẹhu ngu a-dụ l'okfu. Ọ -buru nggubedua turu obu ngu ama emeru mu iphe-ọma; onanu akalephu mma l'ọo l'obu ngu b'o shi.

¹⁵ Mu -jeshia ekfukfu; mu asu l'o gbe du l'agbafu, o gbafuru le nke ngu ke nwa teke ono be bu ege nggu l'iya e-mekochaa bupyabewaru jeye.

¹⁶ A makwaru-a l'o bu ohu; obu l'e to buhekwa ohu k'ege ono nta-a. O kaakwa ohu mma. Nta-a b'o buakwa nwanna ayi, ayi yeru obu; ketekete ke mbedua. Nngubedua a-kakwa iya ru oyeru obu; keshinu ophu o bu madzu ibe ngu; bya abukwaruphu onye yele Nnajiufu tugbabewaru buru nanu.

¹⁷ O bu iphe ono meru iphe mu suru ngu: o -buruphu l'i wotaru mu le mu bu onye nggu l'iya tuko ejeru Kurayisutu ozi; nata iya okpobe anata ege i ga anata mu ndege o -buru l'oo mu byaru. ¹⁸ Teke bu l'o nweru iphe du eji, o meru ngu; odudu buru l'o -nweru ugwo, o ji ngu; tuko iya bo mu.

¹⁹ O bu mbedua a-kfu ngu iya. O kwa mbedua, bu Polu be gude eka mu ede iphe-a; su t'i haa: le mu a-kfu ngu iya-a. Mu te ejekwaru ngu ru okfuru l'i ji mu ugwo; mbu l'i ji mu ugwo ndzu ngu l'o ha. ²⁰ Iye-o; iphe mu ekfu nwanna mu; byiko; bu t'i yeru mu ru eka. Le keshinu ayi tuko buru ndu kweru ke Nnajiufu; meeru te meji nmakfuru mu anmakfuru; keshinu ayi le Kurayisutu tugbaberu buru nanu.

²¹ Iphe mu gude ederu ngu ekwo-wa kwa le mu maru l'ii-meru mu-a iphe mu suru t'i meeru mu; mbu meru k'etsutsu iya ye iya. ²² Iphe odo, mu ekfufua bu t'i kwakobekwaru mu eke, mu a-nodu; le mu arikwa le Nchileke e-mekwaru-a unu iphe ono, unu ekfu anu iya ono. Mbu l'oo-mekwaa te mu bya; k'ophu mu l'unu a-phu.

Ekele mkpo-chi ishi iya

²³ Epafurasu ajikwa ngu phu. Mu l'iya be tukokwa nodu le mkporo l'eke-a l'okfu ehu Kurayisutu Jisusu. ²⁴ Ephe ajikwa ngu phu mbu Maku yele Arisutakosu; me Dimasu; me Luku. Ndu ono be mu l'ephe tuko nodu l'eke-a ejeru Nchileke ozi.

²⁵ Te Nnajiufu ayi, bu Jisusu Kurayisutu meeru unu eze-iphe-oma.

Ekwo, E deru nū Ndu Híburu

Nchileke shi l'ọnu Nwa iya kfua okfu

¹ Lẹ teke ọhazu bẹ Nchileke shi l'uzo, dụ iche iche zia ndu ekfuchiru iya nū; ẹphe ekfuru nū ndiche ayi pẹ ugbo olemole. ² Yo be nta-a, bụwa oge ikperazu-wa; yọ bụru onye bụ Nwa iya b'o gude kfuru nū ayi. Ọ bụ l'ẹka Nwa iya ono b'o shi mee mgboko mgburumgburu. Yọ fọtakwaphu Nwa iya ono; sụ l'ọo ya bụ ishi k'iphemiphe ọbule. ³ Nwatibe iya ono egbu nwịinwii; shi ẹge ono ekoshi l'ọ bụkwaphu ẹge ono; bẹ Nchileke egbu nwịinwii. I -phụwa Nwatibe iya ono; b'ị phụwaru Nchileke. Okfu, Nwatibe iya ono kfuru ereshi ire ike. Yọ bụru ire ono, okfu iya ere ono; b'o gude gudekota mgboko mgburumgburu. Ọ safutsuaru ndiphe iphe dụ ejí, ẹphe meru; gbeshi je adugaru anọdu l'imigwe l'ẹka-utara Nchileke, bụ iya bụ onye kakọta ike.

Nwa ono ka ojozi-imigwe

⁴ Nwa ono bẹ Nchileke meru; yọ nyibekota iphe bụ unwu ojozi-imigwe. Yọ bụkwaruphu ẹge ono bẹ ẹpha, Nchileke guru iya, bụ iya bụ Nwa kẹ Nchileke kangokwaruphu ẹpha k'iphe bụ unwu ojozi-imigwe. ⁵ Lẹ Nchileke te nwekwa ojozi-imigwe ọphu ọ sụjeru:

“Ọ bụ nggu bụ Nwa iya;
tsube ntanụ;
bẹ ya bụakwa Nna ngu.”
Ọphu 'onwekwa ojozi-imigwe,
ọ sụjeru:

“Ya a-buru ngu Nna;
nggubedua aburu iya nwa.”

Ọ bụlekwaphu kẹ Jisọsu; bẹ Nchileke kfujeru ẹge ono. ⁶ Tẹmanu; teke Nchileke abya ọsu ọkpara iya ono t'ọ bata lẹ mgboko; b'ọ sụru:

“T'iphe bụ unwu-ojozi
Nchileke l'ẹphe ha
bajẹkwaru iya ẹja.”

⁷ A bya l'ẹka k'unwu ojozi-imigwe; bẹ iphe Nchileke kfuru bụ:

“Ya mewaru unwu
ojozi-imigwe iya;
ẹphe adugbaa l'ọ bụ
pherephere; bụru ndu ozi,
dugbaa l'ọ bụ ọku,
enwu raphuraphu.”

⁸ A bya lẹ kẹ Nwa iya ọbu; Nchileke asụ:

“Ya sụru ngu nggube Nchileke:
Ọ bụ ẹge ị bụ eze nta-a
bẹ ịi-buru iya gbururu
jeye lẹ tutu yoyo.
Ii-dobe ẹka ngu ndo;
l'achị ẹke ị bụ eze.”

⁹ Iphe vudo nhamunha

dụ ngu mma.
Iphe ẹ-te vudodu

nhamunha adu ngu ashi.
 O bu iya meru iphe
 Nchileke ono, bu Nchileke
 ngu ono fotaru ngu;
 bya akwabe ngu ugvu;
 mee: ehu atsọ ngu ena;
 Mbụ ugvu;
 me ehu-otso-ena ophu
 ka k'ibe ngu phe.”

¹⁰ Nchileke abyakwa bya ekua ya “Nnajiufu”; sụ:

“Le mbulembu kporu;
 bu nggube Nnajiufu keru ali;
 kee iphemiphe obule,
 no iya nu.
 Nggụ abya egude eka ngu kee igwe;
 me iphemiphe obule,
 no iya nu.”

¹¹ Iphemiphe obule ono
 e-mekochaa yifukota.
 Obenu le nggubedua
 a-nolee ege i no.
 Iphemiphe obule ono
 e-mekochaa kashihu l'o bu uwe.

¹² Teke ono; nggu aphukoo
 ya aphuko; phufu l'o bu
 onye phufuru ukpo.
 A bya agbanwee ya.
 Obenu le nggubedua
 bu onye i bu; be ii-buru;
 buru iya jeye le tutu yoyo.”

¹³ ?Nanu ojozi-imigwe ophu Nchileke sujeru:

“Nodu iya l'eka-utara
 jeye teke ya e-me ndu
 ohogu ngu t'ephe buru
 iphe ii-dzopyabe l'okpa.”

¹⁴ Unwu ojozi-imigwe; ?ephe ta tukodu buru ndu ojozi, e ta aphudu l'anya, ejegbaaru Nchileke ozi; bya aburu ndu Nchileke yeru t'ephe bya eyeru ndu oo-mekochaa dzota eka.

2

Ndzota, paru apaa

¹ Oo ya meru iphe ayi yefutaje ehu l'okfu ono, ayi nuru ono; t'ayi ba akponyaa galagala; kporu. ² O -buru l'ozi ono, unwu ojozi-imigwe zihawaru ono be meru t'a maru l'okfu ono du ire; iphe bu onye kwefuru ikè; jika iya; eshiwa l'ajika ono jee n-nawere, bu iphe gbaru ephe; ³ ?nanu ege ayibedua e-shi nahu ikpe iya; m'o -buru l'e to nwedu iphe ayi guberu eze ndzofuta ono. Ndzofuta ono bu Nnajiufu l'onwiya be vu uzo kfua okfu iya; ndu nuru iya eya l'onu abya ekepyiaru iya ayi aku. ⁴ Nchileke l'onwiya koshikwaruphu l'o bu oswi-okfu teke ono, o gude ike iya meshia

iphe-ọhubama, dugbaa biribiri; bya eworu iphe-oma, shigbaa l'eka Ume-du-Nsọ keshikwaaruphu ndu kweru nk'iya ege ọ du iya mma l'uche te ya kee ya.

Jisosu ekoshi ọzo ndzota

⁵ L'ẹ to bukwa unwu ojozi-imigwe be Nchileke meru t'ephe bugbaaru ishi le mgboko ono, e-mekochaa byanu ono, bu iya bu mgboko ono, ayi ekfu okfu iya ono. ⁶ Iphe Nchileke mechiaru be dunua l'ọ bu iphe e kfulu l'ekwo okfu iya; su:

“Nggube Nchileke;
?bu ngunu; be madzu bu
ke t'i rije oriri ehu iya.
?Bu ngunu b'ọ bu
ke t'i letaje iya enya.

⁷ I meru iya; yo laa ali l'eke unwu ojozi-imigwe no. O bu l'ẹ to ladu ali ono ophu baru nwishi. I kwaberu iya ugvu; bya emee ya; yo nweru enya l'ọ bu onye eze.

⁸ Nggu abya emee ya; yo dzopyabekota iphemiphe obule, i keru ekeke l'okpa.”

Keshinu o meru madzu; yo dzopyabekota iphemiphe obule l'okpa; bunu iya bu l'ẹ to nwe du m'ọ bu iphe lanu, ọ gufuru. Obenu le nta-a be ta phudua ege madzu shi buru ishi iphemiphe obule. ⁹ O buchia Jisosu be ayi phuru le Nchileke meru: yo laa ali l'eke unwu ojozi-imigwe no; obule e to ladu ali obu no ọdu. Iphe meru iphe ọ laru ali ono aburu ege ooshita l'eze-iphe-oma ophu Nchileke eme; nwuhu l'okfu ehu onyemonye obule. Ayi phuru iya ege Nchileke kwaberu iya ugvu; bya emee ya; yo nweru enya l'ọ bu ege eemeje onye eze t'o nweru enya; okfu l'o jeru iphe-ehuka; nwuhu. ¹⁰ Iphemiphe obule shi l'eka Nchileke; yo buru iya bu ishi k'iphemiphe obule. Yo buru yebedua, bu Nchileke b'ọ gbaru l'oshi l'iphe-ehuka, Jisosu jeru; mee t'iphe gbaru onye ishi, ekoshi ndiphe ọzo ndzofuta dzugbaa okè l'ehu iya. Oo ya bu ege Jisosu ono, ekoshije ndiphe ọzo, ya e-shi dzota ephe ono e-shikwaphu l'iphe-ehuka ono, o jeru ono; mee ndu ha l'igweligwe t'ephe buru ndu ke Nchileke; ndu ephe le Nchileke a-tuko egbu nwii.

¹¹ L'ọ kwa yebedua, bu Jisosu emeje te madzu duebe mma l'ifu Nchileke. Ndu ono, o meru t'ephe duebe mma ono be ephe l'iya tukokwaru shi le nna lanu ono. Oo ya meru iphe-iphere ta adujedu iya oku ephe unwunna iya. ¹² O sukwaru:

“Le ya e-me t'unwunna iya
maru nggube Nchileke;
Ya e-vudo l'eke ndu
nke ngu dzuru;
tua ngu epha.”

¹³ Yo sukwaphu: “Oo Nchileke be ya e-woru onwiya ye l'eka.” Yo sukwaphu odo: “O kwa iya ndo-ọ no l'eke-a ye le unwegirima ono, Nchileke nuru iya ono.”

¹⁴ Keshinu unwegirima ono bugbaa madzu, kfu eka kfu ru okpa be Jisosu gbeshileruphu; bya aburu madzu ege ephe bu. Ishi iya aburu k'opu oo-shi l'anwuhu ono, o nwuhuru ono; mebyia ike ke Obutuswe, bu Setanu; keshinu o bu Setanu ono be shihawa butaru ike, anwuhu gude ere ire. ¹⁵ Jisosu eshi l'anwuhu ono, o nwuhuru ono; too ephe l'egbu; mbu ndu ono, shi keshinu ephe lufutaru eliphe noduta l'ephe bu ohu; okfu l'ephe atsụ egvu anwuhu. ¹⁶ Iphe doru enya bu l'e to budu unwu ojozi-imigwe b'o byaru te ya yeru eka. O bu o-shi-l'eri Ebirihamu phe b'o byaru te ya yeru eka, bu iya bu ege ekwo okfu Nchileke kfu ru. ¹⁷ Oo ya meru iphe o bu iphe ruberu iya erube l'o byafutaje bya aburu madzu ege unwunna iya bu l'iphemiphe obule; k'opu oo-shi ege ono buru onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, bu onye obu-imiko; bukwaruphu onye e gude ire iya eka l'iphemiphe obule, oomeru Nchileke. E shikwanu ege ono te Nchileke gvaru ndiphe nvu l'iphe du eji, ephe meru l'o ha. ¹⁸ Yebedua l'onwiya be jewaru iphe-ehuka; yo bukwaru iya phu iphe-adata. Oo ya meru iphe oduje ike yeru ndu iphe-adata byakfutaru nta-a eka.

3

Jisosu kakwa Mosisu

¹ Oo ya bu; unwunna mu, bu ndu Nchileke kukwaruphu t'unu buru ndu nk'ia; unu rijekponua oriri ke Jisosu ono, bu onye ishi-ozu; me onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; m'a -bya l'iphe ono, ayi suru l'o bu okpobe okfu ono. ² Le yebedua koshilekwaruphu Nchileke ono, fotaruru iya t'o buru onye ishi ndu achijeru Nchileke eja ono le ya bu onye gbaru t'e gude ire iya eka. Yo bukwaruphu ege ono be Mosisu koshikwaruphu Nchileke le ya gbaru t'e gude ire iya eka l'ozu, o jeru ndu Izurelu l'ephe ha; mbu ndu Izurelu, bu ephe bu ndu onu ulo Nchileke. ³ O bu ege ono, aakaje okwabe onye kpuru ulo ugvu me l'ulo obu, o kpuru obu bu ege o gbaru t'a ka oja Jisosu ajaja me le Mosisu. ⁴ A makwaru-a l'e to nwedu ulo, e-ta budu madzu kpuru iya; obenu l'oo Nchileke bu onye mekwanuru iphemiphe obule. ⁵ Mosisu bukewaphu nwozi kpuru. O koshiru Nchileke le ya gbaru ke t'e gude ire iya eka l'ozu, o jeru ndu Izurelu l'ephe ha; mbu ndu onu ulo Nchileke. Yo buru iya koshiru iphe Nchileke mekocharu mee l'uzo ifu. ⁶ A byakwanu le Kurayisutu: yo buru iya bu Nwa, eleta ulo Nna iya enya. Nna iya ono bu Nchileke. Yo koshikwaphu Nchileke le ya gbaru t'e gude ire iya eka. Yo bukwanuru ayibedua bu ndu onu ulo iya obu; m'o -bukwaru l'okpoma shihuru ayi ike; ayi edobe obu l'iphe ono, ayi ele enya iya ono.

Nchileke e-me te ndu nk'ia tuta ume

- ⁷ Ume-du-Nso kfukwaru; su:
 "Teke unu nuru olu Nchileke ntanu owaa;
⁸ Unu ba akpo-chikwa obu ege
 ndiche unu phe shi
 kpochia ya teke ono,
 ephe kwefuru Nchileke ikè
 l'echi-egu ono;
 mbu teke ono, ephe shi
 anoduje adata Nchileke adata ono.
⁹ O bu l'eke ono;
 be ndiche unu phe nodu;
 data iya adata; ngee ya okpa l'ishi;

l'ẹke ẹphe phụkwaru-a
iphe ya meshiru l'ime ụkporo afa labụ.

10 Yọ bụru iya meru iphe ndu
ogbo ono kpatsuru iya iwe.
Ya asụ nụ: 'L'ẹphe
ari-sweje oriri ari-swe;
l'ẹphe te ekwedua shia ụzo,
ya sụru t'ẹphe shia.'

11 Yọ bụru iya bụ l'ẹphe
akpatsua ya oke
ẹhu-eghughu.

Ya eribua ya; sụ: 'L'ẹphe ta
abyadụ bya abata l'ẹke
yẹle ẹphe a-nọdu tuta ume.' "

12 Oo ya bụ; ụnwunna mu; unu kwabekwaru onwunu ẹnya t'ẹ b'o nwe
onye a-bụ onye ẹjo okpoma l'unu; too nwe onye a-bụ onye te ekwetajedu
iphe Nchileke ekfu; k'ophu onye ono ta ahadu otso Nchileke ono, bụ
Nchileke, nọ ndzụ ono. 13 Iphe unu a-nọdu emechia bụ t'unu kfushijeru ibe
unu okfu ike mbọku-mbọku, e kukpooru "Ntanụ" t'ẹphe haa iphe dụ ẹji; t'ẹ
b'o nwe onye iphe dụ ẹji e-duphu; kpọ-chia ya obu; t'ẹ b'ọ nụ olu Nchileke.
14 L'ayi tükokwa bụru ndu kẹ Kuráýisutu, bụ ndu ẹphe lẹ Kuráýisutu a-
tuko gbaru mgba l'iphe kẹ Kuráýisutu m'ọ -bụru l'ayi vudoshikpelephu ike
l'iphe ono, ayi shi l'odungu dobe okpoma ono jeye l'ikperazụ.

15 Keshinu e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ:
"Ntanụ ọwaa; teke unu nuru
olu Nchileke;
Unu ba akpọ-chikwa obu
ẹge ndiche unu phẹ shi
kpọ-chia ya teke ono,
ẹphe kwefuru iya ikè ono."

16 ?Bụ ndu ole bẹ nuebetsuaru olu Nchileke; bya ekwefuru iya ikè? ?
Tọ bụhedu ndu ono, Mosisu dufutaru l'alị Íjiputu ono? 17 ?Bụ ndu ole
bẹ kpatsukpeleruphu Nchileke ẹhu-eghughu ụkporo afa labụ? ?Tọ bụdu
ndu meru iphe dụ ẹji; meebe; nwushihukota l'echi-egu? 18 ?Bụ ndu ole
b'o riburu angụ l'ẹphe ta abyadụ bya abata l'ẹke ẹphe l'iya a-nọdu tuta
ume? O bụ ndu ono, ẹ-te kwedu ome iphe o kfuru ono. 19 Oo ya bụnu l'ayi
phụwaru l'iphe kparu iphe ẹ to kwedu t'ẹphe bata t'ẹphe l'iya tuta ume
bụ l'ẹphe te kwedu; mee ẹge o kfuru.

4

1 Oo ya bụ lẹ keshinu Nchileke kwewaru ayi ụkwa l'ayi a-bahụ l'ẹke ayi
l'iya a-nọdu tuta ume; bụnu iya bụ t'ayi tsuje egvu; kwabẹ ẹnya; t'ẹ b'o nwe
onye aa-sụ l'o metaru iphe a-kpata t'ẹ b'o ru ẹke ono. 2 L'ọ kwaphu ẹge ono,
ndiche ono, Mosisu duru ụzo l'echi-egu nuru ozi-oma kele Nchileke eme
tẹ ya dzọta ẹphe ono bụ ẹge ayibedua nuru iya nta-a. Obenu l'okfu ono,
ẹphe nuru ono te nwedu uru, ọ baru ẹphe. Ishi iya aburu l'ẹphe nuberu
ụkwa, Nchileke kweru; bya emee l'ẹphe ta nudu iya. 3 L'ọ bulekwaphu
teke ayi nuru ozi Nchileke ono; kweta bẹ ayi a-bahụ l'ẹke ono, ayi l'iya
a-nọdu tuta ume ono. L'o kfukwaru kẹ ndu ẹ-te kwedu ome iphe o kfuru;
sụ:

"Ẹphe kpatsuru iya oke ẹhu-eghughu;
Ya eribua ya; sụ:

'L'ẹphe ta abyadu bya abahu
l'ẹke ẹphe l'iya a-nodu tuta ume.' "

Yo kfu ya ẹge ono l'ẹke ozi iya gbe gvuhaakwanu l'o metsuaru mgboko. Ayi maru l'o shi teke ono kwabetaru t'a bahu l'ẹke ono. ⁴ L'o nwekwaru ẹke o kfuru kfukuta mboku k'ẹsaa l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "Yo be le mboku k'ẹsaa; Nchileke atuta ume k'iphemiphe obule, o keru." ⁵ Obenu l'o kfukwaruphu l'ẹkalanu ono; sụ: "Ẹphe ta abyadu bya abahu l'ẹke ẹphe l'iya a-nodu tuta ume." ⁶ Keshinu ndu vuru ọzo nua ozi-oma le Nchileke eme te ya dzofuta ẹphe ta bahu l'ẹke ono; okfu l'ẹphe te kwedu; mee ẹge Nchileke kfuru; bunu iya bu l'uzo nokwadia l'ẹke ono; k'ophu oo-nwe ndu a-bahu iya nu. ⁷ Oo ya meru iphe Nchileke gbeshikwaru; bya eworu mboku odo dobe, bu iya bu "Ntanu". A bya anokpoo anono; l'abahu ono ruhutsuaru; be Nchileke shi l'onu onye eze ẹphe ke ndiche; mbu Dévidi; kfu okfu iya l'ẹke ono, e kfuhawaru ono; sụ:

"Ntanu owaa; teke unu nuru
olu Nchileke;
Unu ba akpo-chikwa obu."

⁸ L'ẹ to bukwa ali Izurelu phu, Joshuwa du ẹphe bahu teke ndiche phu be ookfu okfu iya. Ndege o buru le Joshuwa duwa ẹphe bahu l'ẹke obu, ẹphe le Nchileke a-nodu tuta ume obu, Nchileke ekfu okfu iya obu; me Nchileke ta ge ekfuekwa k'odobe mboku odo. ⁹ Oo ya bu l'iphe ono, Nchileke kfuru ono ekoshi le teke ndu nk'iya a-bahu l'ẹke ono, ẹphe le Nchileke a-nodu; tuta ume ono abyakwadu abyabya; mbu otuta ume ophu ẹphe a-tuta ogbodo atuta l'ifu iya. ¹⁰ L'iphe bu onye bahu l'ẹke ono, onye le Nchileke a-nodu tuta ume ono be a-tuta ume iphe bu ozi, o shi eje l'o ha; ẹge Nchileke tutakwaruphu ume le mboku, kwe iya ẹsaa, o ketsuaru mgboko. ¹¹ Oo ya bu; t'ayi kebe ẹhu bahu l'ẹke ye ndu nk'iya a-nodu tuta ume ono. T'e b'o nwekwa l'ayi ha onye e-je okwefuru Nchileke ike ẹge ndu Izurelu kwefuru iya teke ndiche phu; ẹphe ta bahuhe.

¹² L'okfu Nchileke nokwa ndu; l'ere ire. O kakwa ogu-mbeke, atsu nkọ ifu labu otsu nkọ. Ootsushi nkọ ike; k'ophu osujaje madu; sụ-rua mgbaku okpu ye umi-okpu; mbu sụ-rutsua ẹke obu madu no; uche iya anodu iya. Oovofutaje iphe madu ari ari jeyekpo l'ẹge madu gbaru l'ime obu iya. ¹³ Ophu to nwe iphe no le mgboko, nweru ophu Nchileke e-ta phudu. Iphemiphe obule, no le mgboko be gbakota otu; daburu eba l'ifu Nchileke. Yo buru Nchileke ono bu onye ayi vudofutaje l'ifu iya; koshikota iphe ayi meru.

Jisosu bu Okaribe le ndu ishi, achijeru Nchileke eja

¹⁴ Oo ya bu; unu t'ayi kwata gudeshia iphe ono, ayi suru l'o bu okpobe okfu ono ike; ke l'ayi nweru okaribe onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; onye tuko igwe l'ophu swekota; je anoduru l'imigwe l'ẹke Nchileke l'onwiya no. Onye ono bu Jisosu, bu Nwatibe Nchileke. ¹⁵ Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono, ayi nweru ono ta bukwa onye e-ta madu ẹke atsu ayi l'ehu; m'o -tee ayi. Onye ayi nweru bu onye iphe-adata, dugbaa iche l'iche byakfutawaru teke o no le mgboko. Iphe adata byakfutawaru iya ẹge ono, oobyakfutaje ayi ono; ophu to me iphe du eji. ¹⁶ Oo ya bu; t'ayi buhaa onwayi eka jerua l'ifu aba-eze Nchileke, bu ẹke onoje emeru ayi eze-iphe-oma; k'ophu o-phuru ayi imiko; meeru ayi eze-iphe-oma; yeru ayi eka me mkpa -byaru ayi.

5

¹ L'iphe bú onye ishi ndu achijeru Nchileke eja l'èphe ha búkwa madzú edzukobeje; shi l'ime onwèphe; fòta iya; woru iya mee onye a-nòdujeru òha l'ifu Nchileke. Iphe èphe afòtaje iya bú ège ee-shi t'ò nuje Nchileke iphe madzú nùru iya; gwojekwaruphu Nchileke ngweja k'iphe dù èji, èphe meru. ² Yèbedua egudaje obu eguda; etso ndu eshiswe úzo; okfu l'èphe bú ndu è-ta madú iphe; keshinu yèbedua l'onwiya ahajèkwaruphu meswee teke eenwu iya eye t'o mee iphe dù èji. ³ Keshinu yèbedua búkwaphu onye emeswejenu b'ò chifutajenuruphu Nchileke eja k'iphe dù èji, yèbedua l'onwiya meru, bú iya bú ège ono, òochijekwaphu eja l'okfu èhu òha ono; mbú ndu meru iphe dù èji.

⁴ Iphe òdo bú: l'è to nwekwa onye egbeshije; fòta onwiya; kwabè onwiya ugvu k'òburu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja. Ò bú onye Nchileke l'onwiya fòtaru abújeru iya, bú iya bú ège ò fòtaru Éronu teke ndiche.

⁵ Ò kwaphu ège ono b'è tò búdu Kuráýisutu gbeshileruphu; kwabè onwiya ugvu k'ome onwiya onye ishi ndu achijeru Nchileke eja. Iphe meru nù búchia lè Nchileke sùru iya:

“Ò bú nggu bú Nwa iya;
tsube ntanú;
bè ya búakwa Nna ngu.”

⁶ Yò byakwa bya ekfua l'èke òdo; sù:

“Ì-bùru onye achijeru
Nchileke eja
gbururu jeye lè tutu yoyo,
ège Melikízedeku bú iya.”*

⁷ Teke Jisòsu shi buru l'eliphe òwaa b'o shi anòduje akwa èkwa akwashi ènya-mini; gude ekfu anú Nchileke; l'arò iya; mbú Nchileke, bú onye bú iya a-dù ike dzòfuta ayi l'èka anwùhu. Yo kfua nù iya; Nchileke anù olu iya; keshinu òphu ò bú onye ewozitaje onwiya alì; kwabè Nchileke ugvu.

⁸ A makwaru-a l'ò bú Nwa Nchileke; òbu l'ò bú iphe-èhuka, o jekotaru b'ò gude mùta iphe ò bú mbú ome iphe Nchileke sùru t'e meje. ⁹ Yò búru lè Jisòsu ono tùko-oduru ège Nchileke tùberu medzukota b'ò bya abùru onye adzòtaje iphe bú ndu eme iphe o kfuru; èphe abùru ndu ò dzòtaru gbururu jeyewaru; ¹⁰ keshinu òphu Nchileke bya afòtawa iya; mee ya onye ishi ndu achijeru Nchileke eja gbururu jeye lè tutu yoyo; ège Melikízedeku bú iya.†

Ònma òkwa lè k'òla azú

¹¹ O nweru igweligwe iphe ayi gage kfu phota iphe òwananu; òle òotsu l'èhu ège ee-shi kòoru iya unu. Ishi iya abùru l'iphe te edojedu unu ènya ègwegwa. ¹² Obenu l'e -kfudekpoo ya ekfukfu nta-a b'ò gbaakwaru k'òphu unu ga búwa ndu ezi ndu òdo iphe. Obenu l'unu gbe la azú bya abùru ndu gbaru k'òphu aa-nòduje ezi unu iphe gbaru kè t'unu mahawaru iya l'okfu Nchileke. Unu dùkwadu l'ò bú ùnwegirima, eeche era. Yò búru unubè ndu gbaru kè t'unu búwaru ndu bú ògurennya, eriwa nri. ¹³ Onye eechekwadu era búkwa nwata. È tò kwadùà ènya; k'òphu òo-ma iphe dù èji; mè iphe dù mma. ¹⁴ Obenu lè nri bú kè ndu búwa ògurennya; ndu a zufutawaru èphe amawarú iphe; k'òphu bú: èphe -lee iphe ènya; èphe amaru: ?ò dù mma; ?tò dù èji?

* 5:6 5:6 Egvu 110:4. † 5:10 5:10 Egvu 110:4.

6

¹ Oo ya bú t'ayi haa umere unwegirima l'ozí ono, e ziru ayi lẹ ké Kuráýisutu ono; wata ọmu iphe e-me t'ayi búru ọgurennya; wofu obu l'ọri l'ọo iphe, ayi metaru bẹ Nchileke e-gude dzọo ayi; ² mbụ iphe dụ l'ọ bú k'ome baputizimu; ké obyibe madzụ ẹka l'ishi; ké l'onyemonye ọbule e-mekochaa shi l'ọnwu teta; mẹ k'íkpe, Nchileke e-kpe ndiphe mbọku ikperazu. ³ Unu t'ayi kwaseru l'ọmu iphe e-me t'ayi búru ọgurennya, ozi ono doru ẹnya. Ndu ọphunanu bẹ ayi e-mekochakwaa mee; m'ọ -búru l'ọ dụ Nchileke mma t'ayi mee ya.

⁴ ?Nanụ ẹge ee-shi mee onye shi etsohawa iphoro ké Nchileke; nonyaa; haa ya; t'ọ latakwadu azụ? Onye ono bẹ shiwa búru iphoro ké Nchileke shi edu iya. Yọ bya anatawa iphe-ọma, shi l'ẹka Nchileke; bya ayíru lẹ ndu gba mgba lẹ Ume-dụ-Nsọ. ⁵ Onye ono machacharu-a l'okfu Nchileke dụ mma; tẹmanu b'ọ gudekwaphu ẹhu iya; phụ ẹge ike ké mgboko ọphu abyanụ erebe ire. ⁶ Yọ tuko iphe ono maẹbekotaru; bya agbakutaru Nchileke azụ. Ẹka ta gakwa iya ẹge onye ono e-mekwadu taa onwiya ụta; latakwadu azụ ọdo; byakfuta Nchileke; keshinu ọphu o lebeziwaru ẹnya akpopyabe Nwatibe Nchileke l'oshi-osweru ọdo; eme iya iphe-iphere l'edzudzu ọha.

⁷ Alí, amíchataje mini, igwe achijeru iya tekenteke; l'egudejekwa iya phụ eme t'iphe a kuru iya baaru ndu kuru iya nụ uru bẹ Nchileke a-gọkwaru ọnu-ọma nụ. ⁸ Obenu l'alí ọphu búlephu ẹwu-ogvu yẹ ọgarama-mbo bẹ efuje iya nụ bẹ bú mkpokoro alí. Alí onanu phoduru nwanshi; Nchileke atụ iya ọnu. Ee-mekochaa; yọ búru ọku a-dzụfu iya.

⁹ Ndu mu yeru obu; ayi ekfukwa-a ẹge-a bú oswi-okfu; ọbu l'ayi makwaru-a l'unu e-tsoru-a ụzo ọphu ka mma, e-me tẹ Nchileke dzọfuta unu. ¹⁰ Lẹ Nchileke te nwekwa onye oomeje iphe l'ụzo, ẹ-ta búdu lẹ nhamunha iya. Ẹ tọo zahakwa ozi, unu jeru; tọo zaha ẹge unu gude yehawaru unwunna ẹka; mẹ ọphu unu eyekwaphu nta-a. Iphe ono tuko ekoshi l'unu yeru iya obu. ¹¹ Iphe agụ ayi bú t'onyemonye ọbule l'unu ha meje koshi ẹge ké Nchileke aphụ-be iya l'ẹhu; t'onyemonye ọbule meje iya ẹge ono jeye l'ikperazu; ẹge iphe unu ele ẹnya iya erua unu ẹka. ¹² Iphe ayi ese búkwa t'unu ba búru ndu ẹniruru. Unu mụtachia umere ndu ono, gude ekwekwe, ẹphe kweru okfu Nchileke; mẹ nshi, ẹphe ata; nata iphe ono, Nchileke kwegbaaru ụkwa iya ono.

Ụkwa ké Nchileke kwa kamenu

¹³ Teke ono, Nchileke kweru Ẹbirihamu ụkwa iphe ono bẹ búkwa onwiya b'ọ gude riaru iya angụ iya. O gude onwiya ria angụ ono; okfu l'ẹ to nwehedu onye ọdo, kafua ya nshinu, ọo-ga egude ria ya. ¹⁴ Ya ndono; yọ sụ Ẹbirihamu: “Ya a-gọru ngu ọnu-ọma; bya emee t'unwu ngu kfube ọswa ha l'igwe.” ¹⁵ E meebe; Ẹbirihamu ataa nshi; yọ búru iya bú l'ọ taa nshi ono tata iphe-ọma ono, Nchileke kweru iya ụkwa iya ono. ¹⁶ Onye eri angụ bú ẹpha onye ka iya nshinu bẹ oogudeje ria ya; tẹmanu bẹ ọobuje: a -gụwaru ẹnwa ye l'okfu, ndiphe ekfukpo ekfukfu; k'ẹgo ebuhu. ¹⁷ O kwaphu ẹge ono bẹ Nchileke shi eme t'ọ doo ẹphe ẹnya; mbụ ndu ono, a-nata iphe ono, o kweru ụkwa iya ono: l'ẹ to nwedụ lẹ ya agbanwee iphe ya tumberu k'ememe. Yọ búru iya meru iphe o riru angụ ye l'ụkwa iphe ono, o kweru ono. ¹⁸ Nchileke kweru ayi ụkwa iphe; bya eria angụ ye iya. Ụzo iphe labụ ono bútsua iphe ta agbanwejedu agbanwe; búkwaruphu iphe Nchileke ta byadụ bya adzuru ẹjo-ire ye. Oo ya bú ẹge obu e-shihu ayi ike; ayibe ndu gbakfutaru iya nụ t'ọ dzọo ayi; t'ayi be eje ọbo obu ẹbo ké

wo: ?a maru: ?oo-nua ayi iphe ono, ayi ele enya iya ono. ¹⁹ Iphe ono, ayi ele enya iya ono emeje t'obu nguru ayi anguru. Iphe ono, ayi ele enya iya ono wotaru ayi lipyabe l'eke Nchileke no l'onwiya; k'ophu ee-shi ege ono mee: t'ayi bahu l'ime ime eze-ulo iya ono, bu iya bu eke Nchileke l'onwiya no l'imigwe. ²⁰ O bu Jisusu bu onye vuru uzo bahu l'eke ono l'okfu ehu ayi; okfu l'oo ya buwa onye ishi ndu achijeru Nchileke eja. Yo buru iphe oo-buru ndono gbururu jeye le tutu yoyo, bu iya bu ege Melikizedeku bu iya.*

7

Melikizedeku bu eze; buru onye achijeru Nchileke eja

¹ Melikizedeku ono, ayi ekfuru ono shi buru eze ndu Salemu teke ndiche; bya aburu onye achijeru Nchileke eja; mbu Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Nu. Teke ono, Ebirihamu phe shi ogu, epe gbushiru ndu eze l'alata ono be Melikizedeku ono jeru iya ndzuta. Yele iya edzudalephu; yo goru onu-oma nu Ebirihamu. ² Ebirihamu abya eworu iphemiphe obule, o lutaru l'ogu; kee uzo iri; nu iya uzo lanu. A -kodekpo epha Melikizedeku be iphe ke mbu, o bu bu: "Onye eze, doberu eka ndoo." Iphe odo, epha iya bu bu: "Onye eze ehu-agu;" keshinu o bu eze ndu Salemu. Iphe Salemu bu abukwanuru: "Ehu-agu". ³ Melikizedeku te nwe nne; to nwe nna; to nwe ikfu, o shi eshishi. A bya ele enya; yo noduwa. E ta mudu iya amumu; to nwuhu anwuhu. Oo ya bu l'o duwa l'o bu Nwatibe Nchileke; ke l'o buwa onye achijeru Nchileke eja gbururu jeye le tutu yoyo.

⁴ Unu lewaru ege Melikizedeku ono buta-be oke madzu. O buta-be oke madzu k'ophu o gbe buru yebdua be Ebirihamu ono, bu ya bu onyiche ayi ono gbe kee iphe o lutaru l'ogu uzo iri; woru uzo lanu nu iya. ⁵ O kwa ndu achijeru Nchileke eja; mbu ndu shi l'awa Lívayi nwenkinyi be ekemu Mosisu suru te ndu Izurelu kejee iphe epe uzo iri; woru uzo lanu nu epe. Yo buru epe; be ekemu kfuru su t'ephe nataje unwunne epe iphe ono; mbu eke epe l'ephe gbe tukokwa buru unwu Ebirihamu. ⁶ Obenu le Melikizedeku ta budu o-shi-l'eri Lívayi. Ebirihamu ono egbe wolerua iphe o nweru; kee uzo iri; woru uzo lanu nu iya. Melikizedeku abya agoru onu-oma nu Ebirihamu; mbu Ebirihamu ono, bu onye Nchileke kweshiru ukwa iphe ono. ⁷ E ta tudu ego ke t'a maru: onye ago onu-oma; ?o ka onye ogoru iya nshinu to? ⁸ A -bya l'ehu ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; mbu ndu ono, shi l'awa Lívayi ono; unu aphu l'o bu ndu e-mekochaa nwuhu anwuhu be anataje uzo lanu l'uzo iri ono. Teke a byakwanuru l'ehu ke Melikizedeku; unu aphu l'o bu onye ekwo okfu Nchileke kfuwaru le to nwuhudu anwuhu be nataru iya nu. ⁹ E -jeshia ya ekfukfu; a phu le teke ono, Ebirihamu keru iphe iya uzo iri; nu Melikizedeku uzo lanu ono; be buwa Lívayi ono, unwu iya anataje utu nta-a ono; be shi l'eka Ebirihamu nukwa iya phu Melikizedeku. ¹⁰ A makwaru-a le Lívayi b'e ta mukpoduanu teke ono. Obenu l'o nowa l'ehu ochechoroche iya ono; mbu Ebirihamu teke ono, Ebirihamu keru iphe iya uzo iri; nu Melikizedeku uzo lanu ono.

¹¹ O kwa le ndu achijeru Nchileke eja; mbu ndu shi l'awa Lívayi no be Nchileke turu ekemu iya; nu ndu Izurelu. Obenu l'ozi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono jeru ta dudu ike mee t'iphe Nchileke tuberu le k'ege

* 6:20 6:20 Egvu 110:4.

ndiphe e-meje bata l'ẹke ya nọ medzua ẹge ọ tọberu iya. Ndege ọ -buru l'ozi, ẹphe jeru duru ike mee iphe ono; me ta ge ejehekwa okfu okfu onye ọdo, a-chijeru Nchileke ẹja ọdo, bu iya bu Kuráýisutu. Onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono te shikwa l'okpa Eronu, bu iya bu l'awa Lívayi. Oo ya bu l'ẹ te ge ejehedu okfu okfu onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mbu onye ophu du l'ọ bu Melikízedeku.* ¹² Obenu le teke Nchileke gbanwewaru ndu achijeru iya ẹja; bya afo ndu ọdo, a-chijeru iya ẹja; mbu ndu yele ndu ophunanu e-ta gbahedu; oo ya bu l'ọ gbanwefutaje ekemu phu, ọ tuhawaru phu. ¹³ Nnajiufu ayi, bu Kuráýisutu, bu iya bu onye eekfukpo okfu iya-a be shikwa l'ikfu ọdo iche; ophu to nwe onye ikfu ẹphe, jejeru ozi k'ochiru Nchileke ẹja l'ẹnya-ngweja Nchileke. ¹⁴ A makwaru-a l'a muru iya; yo buru onye ikfu Júda; to nwe teke Mosisu photajeru Júda teke o kfururu okfu ke ndu achijeru Nchileke ẹja.

Onye ọdo, achijeru Nchileke ẹja l'ọ bu Melikízedeku

¹⁵ L'ozi, ndu achijeru Nchileke ẹja, shi l'eri Lívayi jeru ta dukwa ike mee t'iphe Nchileke tọberu le k'ẹge ndiphe e-meje bata l'ẹke ya nọ medzua ẹge ọ tọberu iya. Oo ya meru; yo kafua odo ẹnya teke ono, onye ọdo ono, achijeru Nchileke ẹja ono lufutaru; bu iya bu onye ophu du l'ọ bu Melikízedeku.† ¹⁶ Abubu ophu ọ bu onye achijeru Nchileke ẹja nk'ia ta buhekwa nsọ nsọ; me ekemu ekemu, madzu tushiru dobe b'o gude buru iya. O kwa ike ke ndzu gbururu jeye ophu ọ nọ b'o gude buru onye achijeru Nchileke ẹja. ¹⁷ L'iphe ono b'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Ii-buru onye achijeru Nchileke ẹja gbururu jeye le tutu yoyo, bu iya bu ẹge Melikízedeku bu iya." ¹⁸ Ekemu phu, Nchileke tuhawaru phu be Nchileke nwuchiakwaru; okfu l'ẹ too redu ire; bya aburu mkpokpo iphe. ¹⁹ Iphe o gude du ẹge ono bu l'ekemu Mosisu ono te nweduru onye ọ duru ike mee t'ọ duebe mma l'ifu Nchileke. Nta-a be ayi elewa ẹnya iphe ka mma. Yo buru iphe ono, ka mma ono, ayi ele ẹnya iya ono be ayi shiwa ejekfube Nchileke ntse.

²⁰ Iphe ọdo, tso iya nu bu le Nchileke rikwaruphu angu ye iya. Ndu ophunanu b'e meru ndu achijeru Nchileke ẹja; k'ori angu ta nọ iya. ²¹ Obenu le Jisusu be Nchileke meru onye achijeru Nchileke ẹja; bya eribua ya teke ono, ọ suru iya:

"Nnajiufu ribuakwaru iya;
 ophu ya ta agbanwekwa
 iphe ya tọberu k'ememe.
 Ii-buru onye achijeru
 Nchileke ẹja jeyewaru."

²² Yo buru angu ono, Nchileke riru ono meru Jisusu; yo buru onye Nchileke gude koshi l'ogba-ndzu owaa, ya riru angu ye-wa ka akahu iya phu mma.

²³ Iphe ọdo bu le ndu achijeru Nchileke ẹja, bu ndu ophu shi l'eri Lívayi ha igweligwe. Oobuje onye ophu a fotaru; yo bya ejee ozi k'ochiru Nchileke ẹja ono jeye; yo kahụ. Onye ọdo abya anọ-chikwaa ya phu; okfu l'anwuhu te ekwejeduru t'e jee ozi ono kwasewaruru. ²⁴ Obenu le Jisusu bukpelephu onye achijeru Nchileke ẹja bushia ya ike; okfu le yebedua anowaru gbururu jeye. ²⁵ Yo buru iphe ono meru iphe ọduje ike dzoo ndu shi iya l'eka byakfuta Nchileke; mbu dzoo ẹphe t'ẹphe nodu ndzu gbururu jeye. Iphe ono be ọduje ike mee; okfu le yebedua nowa ndzu gbururu jeye; l'ekfu anu Nchileke l'okfu ẹka ẹphe.

* 7:11 7:11 Egvu 110:4. † 7:15 7:15 Egvu 110:4.

²⁶ Oo ya bu l'oo Jisosu bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, bu iya bu egbe onye achijeru Nchileke eja, bu onye ophu mkpa iya duru ayi. O bu onye du iche l'ifu Nchileke. Uta ta nodu iya l'ehu; to nwe iphe du eji, o mejeru. Nchileke shi l'eke ndu emeje iphe du eji no; fofuta iya iche; bya ewota iya doghakota iphe bu igweli l'o ha. ²⁷ Ndu ophunanu, bu ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu shi l'eri Lívayi phu shi anoduje achí eja mboku-mboku. Epe shi anoduje achí eja ono k'iphe du eji, epe meru; l'achí-tukwaru iya phu oha l'ophu. Obenu le Jisosu be mkpa iya ta duduru ke t'o chia eja k'onwiya l'o bu ephebedua. O chiru nk'ia ugbo lanu; sefu aka: ugbo lanu ono bu ophu o gude onwiya chia. ²⁸ Ekemu ke Mosisu bukwa madzu mmakanu b'o suru t'ephe buru ndu ishi, a-chijeru Nchileke eja; mbu madzu mmakanu, ahajeru meswee l'onwephe. Obenu l'a nonyaaru; Nchileke abya eria angu phu; shi ege ono nwuchi ekemu ono; bya afota Nwa Nchileke; mee ya onye ishi ndu achijeru yebe Nchileke eja. Yebedua, bu Nwa Nchileke ono be medzuwaru iphemiphe obule le k'ege ndiphe e-meje bata l'eke Nchileke no ege Nchileke tumberu iya. Iphe ono b'o medzuwaru ege oo-du gbururu jeye le tutu yoyo.

8

Jisosu bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja nk'ayi

¹ Iphe bu ishi iphe ono, ayi ekfu ono bu l'ayi nweru egbe onye ishi ndu achijeru Nchileke eja ophu, bu iya bu Kuráiyisutu; onye ophu no anono l'imigwe l'eka-utara aba-eze Okaribe-Kakota-Nu. ² Yebedua eje ozi k'ochiru Nchileke eja nk'ia l'eke Nchileke no gededede, bu iya bu l'ezeulo Nchileke ophu no l'imigwe. Ulo onanu ta budu madzu gude aka mee ya. O buru Nchileke l'onwiya meru iya.

³ Nchileke fotaruru iphe bu ndu ishi ndu achijeru iya eja; t'ephe nuje iya iphe ndiphe nuru iya; odo bu t'ephe chijekwaru iya phu eja. Oo ya bunu l'o gbaru t'o nweru iphe onye ishi ndu achijeru Nchileke eja nk'ayi, bu iya bu Kuráiyisutu e-gudenu chiaru Nchileke eja. ⁴ Ndege Kuráiyisutu ono no le mgboko-a; me ta g'e kwekpokwaanu t'o buru onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; keshinu ndu achijeru Nchileke eja ke mgboko-a achijeru iya eya l'ege a turu iya l'ekemu ndu Ju. ⁵ Iphe epe emeje l'eke aachijeru Nchileke eja ke mgboko-a bukwa iphe yeru ophu onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja nk'ayi ono eme l'imigwe. Ke mgboko-a bukwa nwonyonyo iya nk'ia l'imigwe. Le teke Mosisu shi eme t'o kpobe ulo-ekwa ono, e shi achijeru Nchileke eja ono teke ndiche be Nchileke sukwaru iya: "Nyatakwa; mekota ulo ono t'o dulephu ege ono, ya turu ngu onu iya l'eli uguvono." ⁶ Obenu l'ege o du nta-a be Nchileke ziwaru Jisosu oje ozi ke ochijeru Nchileke eja; mbu ozi ophu okwa iya kfube oswa ka nshinu ma le ke ndu ophunanu, bulephu ndu achijeru Nchileke eja phu. O kwaphu ege ono be ogba-ndzu ophu shi iya l'eka, o gude jigbabe Nchileke; me madzu kfube oswa ka akahu iya phu mma; keshinu ophu o shi l'ogba-ndzu owaa; kwee ayi ukwa iphe ka mma ma l'ophu o shi l'ophunanu kwee.

⁷ Ndege o bu l'uta ta nodu l'ogba-ndzu ke odungu phu; me to ge ejekwa iya edocha; k'ophu oo-je ogba ndzu odo. ⁸ Obenu le Nchileke taru ndu nk'ia uta teke ndiche ono; su epe:

"L'o nwekwaru-a teke

aa-nonyaa;

yebedua yele ndu Izurelu;

me ikfu Juda agbaa ndzu

- ọphu a-buru k'ophungu.
 9 Ono ta aduhedu l'ọ bu
 ndzu ọphu yele ndiche
 ẹphe gbaru teke ono,
 ya kputaru ẹphe l'ẹka;
 kpufuta le Íjiputu ono.
 L'e mekochakwaaru;
 ẹphe emebyia ndzu,
 ẹphe l'iya gbaru.
 Yọ buru iya meru iphe
 ya te yheduru ẹphe ọnu.”
 Ono iphe Nnajiufu ekfu ndono.
 10 Nnajiufu asukwaphu:
 “Ọwaa bu ndzu yele ndu
 ọnu-ulo Ízurẹlu a-gba
 m'o -rulephu teke ono:
 Ekemu iya be ya a-tushi;
 ye ẹphe l'egomunggo;
 dee ya ode ẹkwo l'obu ẹphe;
 k'ọphu ẹphe a-majeru iphe
 ya suru t'ẹphe mee.
 Ya a-buru Nchileke ẹphe;
 ẹphe aburu ndibe iya.
 11 Ẹ to nwehedu onye
 ejekwadu ozi ibe iya;
 m'ọ bu zilahaa nwunne iya
 t'ọ 'Maru Nnajiufu.'
 Ishi iya aburu l'ẹphe l'ẹphe
 ha; a-tukowa maru iya;
 mbu iphe bu ẹge ẹphe ha:
 nwata l'ogurennya.
 12 Ya a-phuru ẹphe imiko
 l'emeswe,
 ẹphe mesweshiru iya;
 To nwehe le ya
 anyatakwadu iphe du eji,
 ẹphe meshiru iya ọdo.”
 13 Keshinu ọphu Nchileke kweshiru ukwa iphe ọphu du ẹge ono l'ogba-
 ndzu ọphu bu k'ophungu; bunu iphe o bu bu le k'odungu phu b'o wowaru
 nwuchi l'ọ bu iphe kahwaru akahu. Temanu be iphe bu iphe kahwaru
 akahu; tsuwa ume te nwekwa ẹge ọo-nọ-bebe; yo chihu.

9

1 Ndzu odungu ono, Nchileke yele ndu nk'iya gbaru ono nwekwaru nsọ
 nsọ, eedoje teke aabaru Nchileke ẹja; bya enwekwaruphu ulo, madzu gude
 ẹka mee, aanoduje teke aachiru Nchileke ẹja. 2 Ulo ono, aachijeru Nchileke
 ẹja ono b'e gude ẹkwa mee. L'ulo ono be eze ime ulo labu nọ. K'odungu
 b'e kuru Ẹke-du-Nsọ. Iphe e shi edobeje l'ime iya bu iphe aatukobejegbaa
 urọku; teburu; me buredi, duru Nchileke nsọ. 3 A -bya l'ime ulo ono k'ẹbo:
 bu iphe e gude tubuta iya bu ẹkwa. Iphe eekuje ẹke onanu bu Ẹke-Kakota-
 ọdu-Nsọ. 4 Iphe anoje iya nu bu ẹnya-ngweja insensu. Iphe e gude
 mee ẹnya-ngweja insensu ono bu mkpola-ododo. Okpoko Ogba-ndzu

Nchileke nọkwa iya phụ. E gudekwaphu mkpọla-ododo wụkota okpoko ono mgburumburu. Iphe nọ l'okpoko ono bụ ite, a wuru lẹ mkpọla-ododo. Iphe nọ l'ime ite ono aburu mana. Mgboro Éronu nọkwa iya phụ; mbụ mgboro ono, e gbutaru dobe; yọ wata oru iru; wata ọtsu igu; wata amimi onọ. Iphe ọdo, nọfukwaa ya phụ bụ ekwekwerekwe mkpuma labụ, Nchileke deru ekemu iri ono. ⁵ Iphe nọ l'eli okpoko ono aburu unwu ojozi-imigwe labụ, eekuje Cherobimu, ekoshije lẹ Nchileke nọ l'ẹke ono. Ephe eworu ẹba ephe sakaa; gude gbochita ẹke ono, Nchileke aphujeru ndu nk'iya imiko; gwaru ephe nvụ l'iphe dụ ẹji, ephe meru ono. Ọ bụ l'ẹ tọ bụdu nta-a bẹ mu a-bya akọlahaaru unu ẹge ẹke ono gbaru nanụ nanụ.

⁶ Yọ bụru ẹke ono, e meru ẹge ono bẹ ndu achijeru Nchileke ẹja abahuje l'ime ime ụlo kẹ ọdungu ono mbọku-mbọku; je ejee ozi k'ochiru Nchileke ẹja, gbaru ephe. ⁷ A bya l'ime ụlo k'ẹbo phụ: bụlephu onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja nwenkinyi iya abahuje iya. Abahu ono, ọobahuje iya ono bụkwa ugbo lanụ kpụu l'afa. Ọphu tọ byakwa bya abahu iya ọbu; m'o -gudedu mee, oo-gude chia ẹja ẹhu onwiya; nwefu iphe dụ ẹji, o meru; mękwaphu mee ọphu oo-gude chia ẹja; nwefu iphe dụ ẹji ọphu ndu kẹ Nchileke meshiru; l'amagu ama. ⁸ Iphe Ume-dụ-Nsọ gude iphe ono eme t'o doo ẹnya bụ lẹ keshinu ẹke ono, madzụ gude ẹka mee, aachijeru Nchileke ẹja ono nọkwadua b'ẹ ta guhadua Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ tẹ onyemonye ọbule bahu. ⁹ Ẹke ono, aachijeru Nchileke ẹja ono bẹ dukwa ụdudu ẹtu, ekoshi iphe eme nta-a, bụ iya bụ l'iphemiphe ọbule, a nuru Nchileke; mę iphe bụ ẹja, a chiru iya ta ahadu kẹ mee t'obu onye abaru Nchileke ẹja haa ya ọnma ikpe. ¹⁰ Iphemiphe ọbule ono, e gude abaru Nchileke ẹja ono bụkota iphe kẹ mgboko-a b'e gude eme iya. Ọ tuko bụru nsọ nsọ, eedogbaa ala lẹ kẹ nri; mę k'iphe aangụ angungu; mękpo kẹ nsọ nsọ, nọ l'osashi iphe e gudegbaa mee k'ọba ẹja ono. Ọ tuko buleruphu nsọ nsọ kẹ mgboko-a, Nchileke sụru t'e tsoje jeye teke ya e-koshi ụzo ọphungu, ee-shije abaru iya ẹja.

¹¹ Obenu lẹ nta-a bẹ Kuráýisutu byawaru bya aburu onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mbụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja l'uzo ono, ka mma, Nchileke koshiwaru nta-a. Ẹke o jeru ozi k'ochiru Nchileke ẹja nk'iya kakwa nshinu; bya abụkwaruphu ẹke Nchileke ka ogude mee t'iphe ya tüberu lẹ k'ọdzota ndiphe medzua l'ẹge ya tüberu iya. Ẹke ono ta nọdu lẹ mgboko ọwaa; keshinu ẹ-tọ bụdu ẹke madzụ gude ẹka mee. ¹² Ọ kwa ugbo lanụ nwenkinyi bẹ Kuráýisutu bahuru lẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ ono. Ẹ to gudekwa mee egbu; m'ọ bụ k'eswi; bahu; je ọchiru Nchileke ẹja. Ọ kwa mee nk'iya b'o gude je achiaru Nchileke ẹja l'okfu ẹhu ayi; shi ẹge ono gbata ayi l'ẹka iphe dụ ẹji; k'ọphu ayi a-buru ndu a tọru l'ẹgbu gbururu jeye lẹ tutu yoyo. ¹³ L'ọdungu bẹ ọobuje e -wotawa mee egbu; m'ọ bụ mee eswi; m'ọ bụ ntụ ada-eswi, a kporu ọku; woru pheaphee ndu mebyiru nsọ ekemu; yo mee ndu ọbu; ephe adu mma l'ẹge nsọ, tso ekemu ephe gude dụ. ¹⁴ Keshinu ọphu ọ dụ ẹge ono l'oswiya bẹ mee kẹ Kuráýisutu a-kafukwaaru ore ire. Kuráýisutu ono shi l'ẹka Ume Nchileke ono, a-nọ jeyewaru ono woru onwiya chiru Nchileke ẹja, ẹ-te nwedu ẹke ntujọ nọ iya. Mee nk'iya ono a-kafukwaaru ọsacha obu ayi t'ọ dụ mma l'ifu Nchileke; k'ọphu ayi a-hakwanu ome iphe Nchileke e-kperu ayi nkfugbu; gbe letachia ẹnya l'ozu Nchileke, bụ Nchileke, nọ ndzụ.

¹⁵ Yọ bụru iphe ono meru iphe ọ bụ Kuráýisutu jigbabekota Nchileke yẹle madzụ l'ọgba-ndzụ ọphungu ono. Ọo ya bụ ẹge ndu Nchileke ọfataru e-shikwanu l'ẹka Kuráýisutu; nọdu ndzụ ọphungu ono, Nchileke kweru

úkwa iya ono gbururu jeyewaru. Iphe meru iphe ephe a-nòdu ndzu òphungu bú lẹ Kuráyisutu nwùhuwaru; shi ege ono gbata ephe l'iphe dù eji, ephe meeberu teke ono, ògba-ndzù kẹ òdungu phù, shi l'ẹka Nchileke phù shi erekwadu ire.

¹⁶ Úkwa, Nchileke kweru tukobe l'ògba-ndzù nk'iya òkwa l'ò bú ekpe, e keru ekeke. L'òobujekwa e -kee ekpe bẹ aavojeedukwa iya t'a maru: onye keru ekpe òbu; ?ò nwùhuwaru; tẹmanu yo nweru ege ee-me iphe iya òbu. ¹⁷ L'ekpe, madzù keru te evujekwa ire teke onye keru iya nù nòkwadua ndzù. Teke ooreje ire kwa mẹ onye òbu nwùhulephu. ¹⁸ Ọo ya meru iphe ò bú mee b'e gude mee ògba-ndzù òdungu phù; yo relahaa ire. ¹⁹ Iphe òdungu bú lẹ Mòsisu kfuru ndu Ízurelu iphe bú nsọ nsọ, nọtsua l'ekemu ono l'ò ha. Yo gbeshi; bya ewota oshi isopu yee eji aturu; eji aturu ono bẹ eemeje yoo ke uswuswe. Yò bya ewota iya tsee lẹ mee unwu eswi nshii; mẹ mee egbu; bya atsekwa ya phù lẹ mini; bya egude iya phẹgbaru l'ẹkwo, e deru ekemu ono; bya ephegbakwaru iya phù iphe bú ndu ono l'ephe ha. ²⁰ Teke ọo-nòdu ephe iya; yo kfushi: "Ọwaa bú mee, ekoshi lẹ ndzù, unu lẹ Nchileke gbaru vuwa ire; mbù ògba-ndzù ono, o shi koshi unu iphe unu e-me; ege yẹbedua e-mekwanu iphe ya kfuru ono." ²¹ Yò bukwaruphu ege ono bẹ Mòsisu meru; bya eworu mee ono phẹgbaru l'ulo ono, e gude ẹkwa mee ono, bú iya bú ulo ono, aanọduje chọaru Nchileke ẹja ono; bya ephegbakwaru iya phù l'iphe bú iphe, e gude abaru Nchileke ẹja. ²² Mbù; e -tsodekpoo ya ege ekemu dù; b'ò phòdukwaru nwanshì mẹ iphemiphe òbule abukotaru mee bẹ eegudeje mee ya t'ò safu; dù mma. Tò bọhenu l'ee-gbe gọaru madzù nvù l'iphe dù eji, o meru; m'ò bọdu l'ò nweru iphe e gburu; lọkaa mee ya.

Ẹja Kuráyisutu enwefuje iphe dù eji, e meru

²³ Ọ bú iphe gbaru l'ememe t'e shi l'uzo nsọ nsọ ono; lọka-odu mee ono; mee tẹ iphemiphe òbule ono, tuko búru iphe yeru ọkpobe iya òphu nọ l'imigwe phù; búru iphe gbufuru egbufu; dù mma. Obenu l'òkpuberu iphe ono, nọ l'imigwe ono bú iphe gbaru iya nù bú ngweja òphu tuko kakọta òphu eegbuje anu; gude chọ mma. ²⁴ L'ẹke Kuráyisutu bahuru ta bukwa ẹke aachijeru Nchileke ẹja, òphu bú madzù gude ẹka mee ya; mbù ẹke yeru ọkpobe iya phù. Ẹke ò bahuru bú l'imigwe gẹdegede, bú iya bú ẹke ò nọ l'ifu Nchileke; ekfu okfu ẹhu ayi. ²⁵ Onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja kẹ ndu Ju egudeje mee, ẹ-ta bọdu kẹ yẹbe onye ishi ono; bahù lẹ Ẹke-Kakọta-òdu-Nsọ afa l'afa; je ọchi ẹja. Obenu lẹ Kuráyisutu ta bahudu l'ẹke ono iphe ka ugbo lanù. Ọ bú ugbo lanù nwenkinyi b'ò bahuru iya; woru onwiya chọ ẹja. ²⁶ Ndege o jeshiaru ọchi ẹja ono: ọ -chitsua ya t'ò chikwazi iya ọdo; m'ò jee iphe-ẹhuka k'ò-jetsua-o-jekwazi; keshinu teke Nchileke keru mgboko. Obekwanu l'iphe o gbe mee bú l'ò gbadeleruphu lẹ mgboko abyawa agvugvu; tẹ Nchileke kpee ndiphe ikpe; yò bya bya ejee iphe-ẹhuka ono ugbo lanù; sefu ẹka; woru onwiya chọaru ayi ẹja; nwùhu; shi ege ono safu iphe dù eji, ayi meru l'ò ha. ²⁷ Iphe nọru onyemonye òbule bú l'onyemonye òbule nwùhufutaje anwùhu ugbo lanù. Ọ -nwùhutsulephu; iphe ọdo, e-tso iya nù bú lẹ Nchileke e-kpe iya ikpe. ²⁸ Ọ kwaphu ege ono bẹ Kuráyisutu gude onwiya chọ ẹja ugbo lanù nwenkinyi; nwùhu; k'òphu oo-shi ege ono; nwefu iphe dù eji, igwe ọha meru. Oo-mekochakwaa bya k'ugbo ẹbo; obenu l'ò -byalephu k'ugbo ẹbo ono b'ẹ tọ byatuhekwaru iya iphe dù eji; iphe ọobyà buakwa t'ò bya dzọta ndu eche iya nù.

10

¹ Ekemu ndu Ju bu iphe du l'ọ bu nwinyokinyoki nwonyonyo iphe du mma, Nchileke tuberu, ya e-me l'uzo ifu. Ekemu ono te ekoshi-bejekwa iphemiphe obule ono, Nchileke e-mekochaa mee l'uzo ifu ono. Ndu etso iphe a turu l'ekemu ono abyaje bya achiaru Nchileke eja afa l'afa. Epe-byatsua; epe abyakwaphu ọdo ọchi egbe eja lanu ono. Oo ya kparu iphe ekemu ono ta abyadu bya a-du ike mee te ndu etso iya nu buru ndu doberu eka ndoo l'ifu Nchileke. ?Oo-me imagha mee ya; l'eke epe gbe abyaje ọchi eja obu afa l'afa: a -chitsua; a chikwazikwa iya phu ọdo? ² Ndege ndu ono, achijeru Nchileke eja ono shi-wa l'ochi eja ono; gbuchafu ugbo lanu; buwaru ndu doberu eka ndoo l'ifu Nchileke; me epe ahawa owa-phe obu iphe du eji, epe meru; hakwanu ọchi eja anu Nchileke. ³ Obenu l'iphe emeje nu bu l'oo eja ono, epe anoduje achi ono emeje t'epe nyata iphe du eji epe afa l'afa. ⁴ Le mee eswi; me mee egbu ta ahakwa k'osafu iphe du eji, madzu emeebe.

⁵ Yo buru iphe ono kparu iphe teke Kuráyisutu abya le mgboko b'ọ suru Nchileke:

"E tii ledu enya t'e wota iphe
gbua; gude chiaru ngu eja;
m'ọ bu t'e gworu iphe nu ngu.
Iphe i gbe mechia aburu
l'i meru iya; ya aburu madzu;
nweru ehu ophu ya e-wota
gude chiaru ngu eja.

⁶ Ngweja-ukfuru;
me ngweja iphe-eji;
te nwekwa ophu i choru.

⁷ To du iya bu; ya asu:
'Oo yebdua ndo-ọ; Nchileke:
ya byawaru te ya mee
iphe bu uche-obu ngu:
te ya mee ege e deru nk'ia l'ekwo ekemu.' "

⁸ Iphe ono, o kfuru ono b'ọ vuru uzo; su: "Iphe e wotaru; gude chiaru ngu eja; eja, a chiru; nu ngu; jeye le ngweja-ukfuru; me ngweja iphe-eji; iphe ono l'ọ ha te nwe du ophu iile enya iya; to nwe ophu jiru ngu epho." O bu iphe o kfuru ndono; e guderu l'aja ono l'ọ ha be aachikpelekwaphu l'ege a turu ekemu; su t'a chije iya. ⁹ Yo kfuebe ege ono; bya asu: "Oo yebdua ndo-ọ; Nchileke; ya byawaru te ya mee iphe bu uche-obu ngu." To du iya bu; Nchileke abya atuko akahu ngweja dochi; bya eworu eja ke Kuráyisutu dochia enya iya. ¹⁰ O bu okfu le Jisosu Kuráyisutu meru iphe ono, bu uche-obu Nchileke t'o mee ono; meru iphe ayi bu ndu o safuru iphe du eji, ayi meshiru. Iphe du eji, ayi meshiru b'ọ safuru teke ono, o gude onwiya chia eja ugbo lanu; sefu eka ono.

¹¹ A -bya l'ogba-ndzu k'odungu be iphe bu onye achiru Nchileke eja evudoje; eje ozi k'ochiru Nchileke eja mboku-mboku. Egbe eja, o chihawaru; yo chikwatakwa iya phu ọdo tekenteke. Obenu l'egbe eja ono ta abyadu bya a-du ike safu iphe du eji. ¹² Kuráyisutu abyakwanu bya achi nk'ia; chia ugbo eja lanu; safu iphe du eji. Onanu aburu eja, o chiru, anoduwaru ere ire jeyewaru. Yo chiebe iya; bya eje ano-zita l'eka-utara Nchileke. ¹³ Yo buru eke ono be oo-nodu jeye teke Nchileke e-woru ndu ohogu ke yebe Kuráyisutu mee t'epe buru iphe oo-dzopyabe l'okpa. ¹⁴ To du iya bu; yo shi ege ono buru ugbo eja lanu b'ọ chiru; gude iya mee te

ndu o safuru iphe dụ eji, ephe meshiru buru ndu doberu eka ndoo l'ifu Nchileke gbururu jeye le tutu yoyo.

¹⁵ Le Ume-dụ-Nsọ koshikwaruphu ayi l'iphe ono bu oswi-okfu; okfu l'o vuru ụzo; sụ:

¹⁶ “Owaa bu ndzụ, Nnajiufu

kfuru le yele unwu Ízurelu a-gba;

me mboku ono -rulephu,

bu ege Nnajiufu kfuru.

Ekemu iya be ya a-tụ;

yetsua ephe l'okpoma.

Ya e-de iya ege eedeje

ekwo l'egomunggo ephe.”

¹⁷ Yo gbeshikwa odo bya asụ: “Le ya ta abyahedu bya anyatakwadu iphe dụ eji, ephe meshikotaru; me ejo iphe, ephe mekotaru.” ¹⁸ Oo ya bu le teke o bu le Nchileke guwaru ndu nk'ia nvu l'iphemiphe obule ono; be mkpa ochi eja k'osafu iphe dụ eji ta duhekwa.

Okpirita Nchileke ntse

¹⁹ Nta-a; unwunna mu; keshinu ophu ayi buhawaru onwayi eka k'oshi le mee, Jisosu bahu le Eke-Kakota-odu-Nsọ ono; ²⁰ b'o gudeekwa ugwehu iya; guhaaru ayi uzo ophungu ophu anu ndzụ. Yo buru ugwehu iya ono no onodu ekwa ono, eegechitaje eke eeshije abahu Eke-Kakota-odu-Nsọ. Ekwa ono meeberu; lajahụ ebo; shi ege ono ekoshi l'anwuhu, Kuráyisutu nwuhuru guhawaru ayi uzo t'ayi bahu l'eke ono, Nchileke no ono. ²¹ Ayi nweru onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, bu iya be eze-ulo Nchileke no l'eka. Keshinu ayi nweru onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, dụ ege ono; onye bu iya be ndu onu ulo Nchileke no l'eka; ²² bunu iya bu t'ayi gude obu ayi l'o ha; mbu obu, kweshikpooru ike le Nchileke a-nata ayi; gude kpíríta iya ntse-ntse. Le Jisosu gudeekwa mee ya; phegbaru l'obu ayi; k'ophu bu l'e to nwehedu m'o bu akpuru iphe lanu, dụ eji, a-nodu awajekwadu ayi okpoma. Ayi dukwa l'o bu ndu o gude mini, doru edodo saa. ²³ Unu t'ayi kwata gudeshia iphe ono, ayi suru l'ayi ele enya iya ono ike; t'ayi ba atuhe onwayi nwa-nkata-eweji l'iphe ono, ayi ele enya iya ono; le Nchileke yebedua, kweru ayi ukwa iphe ono evudoshijekwa ike l'iphe o kfuru. ²⁴ Unu t'ayi yejeru ehụ l'iphe a-duru ibe ayi le mma; k'ophu ayi e-meje ndu odo t'ephe yejeru ibe ephe obu; me t'ephe meje iphe dụ mma. ²⁵ Unu t'ayi ba ahakwa odzukobeje l'ekalanu ono, ayi edzukobeje ono. Unu t'ayi ba ahakwa iya; wata agbala. L'o nwekwaru ndu, hawaru mee ya; yo duwa l'o bu ozi; noduru ephe; l'ephe a-nodu agbalaje tekenteke. Unu t'ayi be emeshi ege ono. Iphe ayi e-gbe emeje bu t'ayi meje te okpoma shihu ibe ayi ike; ketekete ege-a unu phuru le Eswe ke Nnajiufu dukwa ntse-a.

²⁶ Mbu: nta-a, ayi mawaru iphe bu okpobe okfu ono; bya elebezi enya eme iphe dụ eji b'e to nwehekwa ngweja, asafukwadu iphe dụ eji, ayi meru. ²⁷ O gbe buru iphe lanu, nonu nwenkinyi bu otsu-egvu k'iphe e-menu, bu iya bu egvu ikpe Nchileke. L'o kwa ejo oku ono, eme enari ono be bu oku ophu e-mebyishi iphe bu ndu kwefuru Nchileke ike. ²⁸ Qobujekwa madzụ -daka ekemu Mosisu; a -duwa ebo; m'o bu eto gbaa ya ekebe; a nma iya ikpe; woru onye obu megbua. E ta phujekwaru iya imiko. ²⁹ O -buru l'eemegbuje onye dakaru ekemu Mosisu emegbu; unu lewaru ege oo-dụ onye kpuru Nwatibe Nchileke ebo-ebo l'afu. Onye ono be Nchileke a-kafukwaaru ogwa ochi; mbu onye wotaru mee Nwa Nchileke; mee iphe mmakanu; mbu mee ono, Kuráyisutu gude mee te ogba-ndzụ Nchileke

yele madzụ vuru ire ono; l'ẹke ọ bukwaphu mee ono b'o gude sachaa onye ọbu; t'onye ọbu buru onye duebe mma l'ifu Nchileke. Onye kporu Nwa Nchileke ẹbo-ẹbo l'afu buakwa Ume-du-Nso, emejeru ayi eze-iphe-oma be ọogwo l'ẹja. Egbe onye ono be Nchileke a-kakpokwaaru ọgwa ọchi. ³⁰ L'ayi makwaru onye ono, kfuru; su: "L'oo yebedua e-melata; buru iya be okfu ugwo no l'eka." Yo sukwaphu odo: "L'oo yebe Nnajiufu ekpe ndibe iya ikpe." ³¹ Mbụ l'onye Nchileke ono, no ndzụ ono nmaru ikpe buakwa ejo iphe byaru iya.

³² Unu nyatakwa ẹge o shi duru unu le mbulembu teke ono, unu phuru iphoro ke Nchileke ono. Unu nyatakwa ẹge unu gude jee iphe-ehuka, ha igweligwe; unu atalee nshi; unu te kwe t'iphe ono kapyabe unu ẹka. ³³ O nwetsukwaaru teke e shi achije unu ọchi; mee unu iphe-iphere l'edzudzu ọha; nweru teke shi abuje: a -kpadu unubedua egbe ehụ ono; unu asu l'unu noduwa ọhuma; l'unu le ndu ọphu aakpa iya a-tuko jee iphe-ehuka ọbu. ³⁴ Unu aphụ-tabejeru ndu, no le mkporo l'ọ -bu unu no le mkporo ọbu. Aanakotaje unu iphe unu nweru le mgboko; unu egudelee ehụ-otso-ena; tagbua ya le nshi; okfu l'unu maru l'unu nweruru iphe odo, kafua mma, bu iphe ọphu a-noduwaru gbururu jeye. ³⁵ Ọo ya bu; t'okpoma shihulekwaphu unu ike ẹge o shihuru iya unu. T'obu ba agbakwa unu ẹbo; le Nchileke e-mekochakwaa kfu unu ugwo iya l'iphe ha nshinu. ³⁶ Iphe mkpa iya duru unu bu ọta-nshi; k'ọphu unu e-mejekwanu iphe bu uche-ọbu Nchileke; shi ẹge ono nata iphe o kweru ukwa iya. ³⁷ L'ọ dukwaa l'ọ bu ekwo okfu Nchileke, suru:

"L'ọ phoduakwarua nwanshi;
onye ono,
byafutaje nu ono abya.
E to ọ kpohekwa ukfu.

³⁸ L'onye woru onwiya ye
Nchileke l'eka;
shi ẹge ono dobe ẹka ndoo a-dzukwaru.
Ọ -buru l'onye ono
tsulalaru azu; b'e to dukwa
yebe Nchileke mma l'obu."

³⁹ Obekwanu l'ayi ta budu ndu ọphu tsularu azu, a-la l'iyi. Ayi bu-chia ndu ọphu kwetaru nu; woru onwayi ye iya l'eka; ẹge ee-shi t'ọ dzoo ayi; t'ayi nweru ndzụ gbururu jeye.

11

Iphe okweta ke Nchileke bu

¹ Iphe ono, bu ekweta ono bu ogudeshi ẹka ike l'iphe madzụ ele ọnya iya; bya amakporu l'iphe ono, ẹ ta phudu l'ọnya ono ọphu l'oswiya. ² Ndiche ayi phe bu l'ephe kwetaru ke Nchileke; meru iphe ephe bu ndu Nchileke suru l'ephe meru ọhuma.

³ Ọ bu ekweta, ayi kwetaru ke Nchileke; meru iphe o doru ayi ọnya le mgboko-a bu okfu, Nchileke kfuru l'ọnu b'o gude mee ya; mbu l'iphemiphe ọbule-a, ọnya elegbaa-wa bu okfu, Nchileke kfuru l'ọnu b'o shi; mbu okfu, e kfuru l'ọnu, ẹ ta phudu l'ọnya.

⁴ Ọ bu ekweta, Ebelu kwetaru ke Nchileke; meru iphe ọ chiru Nchileke ẹja, ka ke Kenu, bu nwunne iya. Yo buru ekweta ono meru iphe Nchileke nataru ẹja ono, ọ chiru iya ono; gude koshi l'ọ bu onye doberu ẹka ndoo

Nchileke mejeru tẹ ya data iya ono. Yọ buru Ébiriham ono, Nchileke kweru ukwa lẹ ya a-nu iya nwata ono; bẹ gbeshiru nu duta nwa nanu iya ono jeshia ochiru Nchileke eja. ¹⁸ Nchileke kweru Ébirihamu ukwa: "L'oo Áyizaku bẹ oo-shi mushia unwu nwanwanwaranwa." Yọ buru nwa lanu ono; mbu Áyizaku bẹ Ébirihamu dutaru; gude jeshia ochiru Nchileke eja. ¹⁹ Iphe Ébirihamu phuru abuleruphu lẹ Nchileke a-dua ike mee Áyizaku t'o shi l'onwu teta nodu ndzu; bunu iya bu l'e -kfude iya ekfukfu bẹ Áyizaku duwa l'o bu onye shi l'onwu teta nodu ndzu; keshinu o mekocharu; tsoru Ébirihamu lata azu.

²⁰ O bu ekweta, Áyizaku kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe o goru onu-oma nu Jekopu yee Iso; bya ekwetakwaphu l'onu ono, ya goru ono e-rekota ege ya goru iya.

²¹ O bu ekweta, Jekopu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe o goru onu-oma nu unwu Josefu l'ehu l'ehu; b'o nwuhuderu. Yo vudo evudo; woru mgboro iya tsube l'ali; fozita l'eli iya; baaru Nchileke eja l'ogogo onu-oma ono.

²² O bu ekweta, Josefu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe temanu yo nwuhude b'o kfuru lẹ ndu Izurelu e-mekochaa shi l'ali Ijiputu wufu; lashia ali, Nchileke kweru ephe ukwa iya. Yọ bya ekoshikwaphu ephe ege ephe e-me okpu iya teke ephe wufuderu.

²³ O bu ekweta, nne lẹ nna Mosisu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe ephe domiru Mosisu onwa eto l'a mutsuaru iya; okfu l'ephe leri iya enya; yo buru nwata, du ugu; ephe ta tsu egvu omebyi ekemu, eze ndu Ijiputu turu su t'e gbujee iphe bu nwata nwoke, onye Ju muru k'ophungu.

²⁴ O bu ekweta, Mosisu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe teke o vufutaru b'o jikaru t'e b'e kujehi iya nwatibe nwa-nwanyi eze ndu Ijiputu. ²⁵ O hataru otsoru unwu Nchileke; jee iphe-ehuka; ma l'onodu l'ehu-otso-ena; eme iphe du eji; mbu ehutso-ena ophu e-te nwedu eke onono-bebe. ²⁶ Iphe o kweru eka bu l'o -buru l'aakpa iya ehutso-ena Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya l'oo-bya lẹ mgboko ono b'o ka iya mma ma lẹ ya nwekotaru eku, no l'ali Ijiputu mgburumburu. Ishi iya aburu l'enya du iya l'obunggo ophu no l'uzo ifu.

²⁷ Yọ buru ekweta, Mosisu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe o haru Ijiputu; tugbua; to tsu egvu l'ehu e-ghu eze ndu Ijiputu ono eghughu. Yo tsua eka l'okpoma; no-kirishia; la suru l'o gude enya iya phu Nchileke; l'e-ba bu lẹ Nchileke bu onye eegudeje enya phu. ²⁸ O bu ekweta, Mosisu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe o gbuberu ishi kẹ Aji Esweta teke ono, o suru ndu Izurelu l'ephe ha t'ephe woru mee nwaturu phegbaa l'iphe bu onu ibo ephe; te onye mgbugbu-madzu, byaru ogbushi ndu bu okpara ndu Ijiputu ba du okpara kẹ ndu Izurelu, oo-gbu.

²⁹ O bu ekweta, ndu Izurelu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe ephe wulahuru l'echi Eze Enyimu Uswe; eje l'ogbodali l'o bu onye eje l'echi esu-uzo. Ndu Ijiputu ejeshia esweswe; mini erigbushikota ephe.

³⁰ O bu ekweta, ndu Izurelu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe uphompuma, e gude kpu-pee Jeriko mgburumburu daru lẹ ndu Izurelu jephetsuaru iya mgburumburu abali esaa. ³¹ O bu ekweta, nwanyi okpara ono; mbu Rehabu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe a haru iya; ta tukohi yele ndu kwefuru Nchileke ike gbushia; okfu l'o domiru ndu Izurelu ono, byaru ngge lẹ Jeriko ono; shi ege ono dzoo ephe.

³² ?Mu e-le ole agu? ?Bu teke ole be mu a-nodu gushiwaru Gidiyonu phe; me Béraku; Sámusinu; Jéfuta; mekpó Dévidi phe; Sámuwelu; mewaru ndu nkfuchiru Nchileke? ?Teke ole be mu a-nodu kókota akó ege epe kwetaberu ke Nchileke? ³³ O bu ekweta, epe kwetaru ke Nchileke be meru iphe epe tsoru mbakeshi ogu; lukota epe kpamu. Yo buru ekweta ono be epe shi egudeje eme ndu ali epe t'ephe meje iphe vudo nhamunha; gude iya phua ege Nchileke shi meeru epe iphe o kweru epe ukwa iya; gude iya mekwaaphu agu, gage egbu epe; to nwe ophu duru ike kuhaa onu akuhaa; ³⁴ bya egude iya dzó-nyia oku, ada ririri; bya egude iya nahu ndu gude ogu-mbeke achi epe k'egbugbu. Epe shi buru ndu ike ta nodu; e metsukwanua; epe abya aburu ndu ike no. Epe shi buru o-karia-eka l'ogu; k'ophu epe shi achije ndu ohodo nanu nanu. ³⁵ Unwanyi, kwetaru nu phuru ndibe epe, nwushihuru nu l'ephe shi lonwu tetagbaa nodu ndzu.

O nweru ndu ophu e meru liwe jeye epe anwushihu. Epe ahata; l'o be ke t'ephe jika Nchileke ege ee-shi t'a haa epe t'ephe gbalaa; t'e gbuchikwaa epe t'ephe nwushihu. Ipe kparu iya nu bu l'ephe ele enya le Nchileke e-mekochaa mee t'ephe teta nodu ndzu ophu ka mma. ³⁶ O nweru ndu ophu a jaru ewena; chia epe iphe; nweru ndu ophu a turu mkpakobe; chita epe je eye le mkporo. ³⁷ O nweru ndu ophu a tugbushiru le mkpuma; nweru ndu ophu e kwobuhuru ebo; nweru ndu ophu e gude mma gbushia. Epe eshi etsojeru aghaphelephu; iphe epe shi eyeje l'ehu aburu akpo egbu. Epe kparu ukpa; a kpa epe ehuh; mee epe; epe ejee iphe-ehuka. ³⁸ Mgboko duta-be eji k'ophu bu l'e to gbadu k'ophu epe a-nokota iya. Epe shi anoduje aghape l'echi-egu, e te budu ebubu; me l'eke eze ugvu nogbaa. Epe eshi ebuje l'ogba me l'enu.

³⁹ Ndu-wa tukokwa buru ndu ekwo okfu Nchileke ekoshi l'ephe bu ndu Nchileke suru l'ephe shi eme ohuma. Yo buru ekweta, epe kwetaru ke Nchileke ono kparu iya. Epe ano-o jeye; iphe ono, Nchileke kweru ukwa iya ono te rukwa epe eka. ⁴⁰ Ipe meru iphe o du ege ono bu le Nchileke achiru ayi idzu, ophu ka mma. Ipe o tuberu bu l'oo-wota ayi l'ephe tugbabe; mee ayi ugbo lanu t'ayi toko buru ndu dzuru oke; dube mma l'ifu iya.

12

Nchileke ehe ayi l'o bu nna

¹ A bya l'ehu k'ayibedua; iphe bu ndu ono tukookwaru no-pee ayi mgburumburu l'o bu onye urukpu no-pheru mgburumburu. Epe toko eme t'ayi maru iphe okweta ke Nchileke ono bu. Oo ya bu t'ayi hakwaa iphe bu iphe alola ayi azu; haa iphe bu iphe du eji ono, e-te kwedu ayi oha eka ono. T'ayi byibe eka l'okpoma; maa oso-amama ono, noru ayi ono; ² tubekpelephu Jisosu enya; agba oso ono; l'oo ya bu onye ivuzo oso k'okweta ke Nchileke ono; buru iya e-me t'ayi gbaa ya; gbafu iya l'ishi. Yebdua mawaru ehuh-otso-ena, Nchileke doberu iya. Yo buru iphe ono meru iphe o kwetaru; jee iphe-ehuka jeye; a kpopyabe iya l'oshi-osweru; yo nwuhu; ophu iphe-iphere, e shi l'egbe anwuhu ono, o nwuhuru ono mee ya te nwe iphe o bu iya. Nta-a b'o jewaru je adugaru l'eka-utara aba-eze Nchileke.

³ Unu rijekponua ke Jisosu ono, toko iphe-ehuka ono jeebe ono. O toko ejo ememe, ndu eme iphe du eji meru iya; me ejo okfu, epe kfuru iya dagbukota le nkichi. Unu nyataje iya; k'ophu ike ta agvudu unu. Odo bu

t'unu ba sù l'unu ta agbahèdu ọso ono. ⁴ L'ọgu, unu l'iphe dù eji alù bẹ unu ta alurukwaa; k'ọphu unu a-lù iya jeye; e gbushia unu egbushi. ⁵ ?Unu zahawaru okfu ono, Nchileke kfuru, o gude mee t'obu shihu unu ike l'unu bụ ụnwu iya ono tọo? Ọ sùru:

“Nwa mu; ba arikwa l'àhùhù,
Nnajiufu àhù ngu te nwedu iphe ọ bụ;
ọphu i gudekwa l'ọ baru
ngu mba; wata ọla azụ-azụ.

⁶ L'ọ kwa onye Nnajiufu yeru
obu bẹ ọohùje àhùhù;
bùru onye ọ nataru t'ọ bùru nwa iya;
bẹ oochije ẹchachi.”

⁷ Ọo ya bụ; teke Nchileke àhù unu àhùhù; unu tajekwa nshi; l'àhùhù ono bụkwa àhùhù, nna ahùje nwa iya t'ọ maru iphe. Ọ kwa àhùhù, Nchileke àhù unu ndono; okfu l'unu bụ ụnwu iya. ?Unu phùjeru nwa, nna iya ẹ-ta hùdu àhùhù t'ọ maru iphe? ⁸ Teke ọ bụ lẹ Nchileke ta ahùdu unu àhùhù t'unu maru iphe ẹge ọohù ụnwu iya ọdo; ọo ya bụ l'unu ta abùdu ọkpobe ụnwu iya. Unu bụ ndu a gbataru l'ọkpara. ⁹ Ọobuje teke ndu bụ nna ayi kẹ mgboko-a echi ayi ẹchachi; ayi eyeleru-a ẹphe ugwu. ?Buchia Nna ayi ọphu bu l'imigwe bẹ ayi ta akafùduaru oworu onwayi nù; shi ẹge ono nweru ndzụ. ¹⁰ Ndu bụ nna ayi kẹ mgboko-a ahùta-bejelephu ayi àhùhù nwa afa olemole ẹge dù ẹphe mma. Obenu lẹ Nchileke ahùje ayi àhùhù; k'ọphu ọo-dùru ayi lẹ mma; t'ayi dubebe mma l'ọ bụ yẹbedua. ¹¹ Ọobuje teke aahù ayi àhùhù t'ayi maru iphe; yọo hụ ayi ọku teke ono; ẹhu ta atso ayi ẹna. Ndu, a hùrù àhùhù; hùta; ẹphe amaru iphe; emetsujekwaa bùru ndu eme ọhuma; bụkwaruphu ndu ẹhu emetsujee dù agu.

Onma ọkwa

¹² Ọo ya bụ; unu vudoshia ike l'ekwekwe ono, unu kweru kẹ Nchileke ono. L'ọ duakwa l'ẹka tsushiru unu ume; dụwa l'ọkpa afù unu kwèkwèkwè. Unu lọchia ẹka ono, tsushiru unu ume ono alọchi; unu emee ọkpa ono, afù unu kwèkwèkwè ono t'o shihutsua unu ike. ¹³ Unu tuko iphe bụ iphe a-nọchi unu ụzo; wofu; k'ọphu unu tee medu tẹ ndu ọphunanu, dụwa l'ọ bụ ndu ọkpa nwùshihuru anwùshihu phù paru okfu Nchileke ono haa. L'ọ kwa l'ụzo, vudo nhamunha bẹ ọkpa, nwùhuru anwùhu e-teta.

¹⁴ Unu kebe ẹhu meje iphe e-me t'unu l'onymonye ọbule nọdu lẹ nchị ọdu-ndo; bùru ndu dù nsọ; l'onye ta adudu nsọ ta abyakwa bya aphù Nchileke. ¹⁵ Iphe unu a-kwabèru ẹnya bụ t'ẹ b'o nwe onye a-gbakutaru eze-iphe-ọma kẹ Nchileke azụ. Unu eletakwaphu ẹnya t'ẹ b'o nwe onye a-bya adù l'ọ bụ ọgbaragba-oshi, atso ile; kpofuta l'ẹke unu nọ; bya aghaswashilaha unu ẹhu; shi ẹge ono merushia igwe ọha. ¹⁶ Unu letakwa ẹnya t'ẹ b'o nwe onye a-nọdu eme kẹ nwanyi; too nwe onye a-nọduje elegbu iphe kẹ Nchileke l'ẹnya l'ọ bụ Íso. Lẹ Íso gudekwa oji tototo kẹ nri; kweta tẹ nwunne iya bụwaruru ọkpara, yẹbedua, bụ Íso shi bùru; l'okfu tẹ ya ria ugbo nri lanu. ¹⁷ L'unu manarua l'e metsuaru; yọ chọlahaa tẹ nna iya gọoru iya ọnu-ọma. A sù iya l'ọ gbawaru iya l'azụ; okfu l'ẹ to nwehedu ẹge oo-shikwadu mekwaa iphe o mebyihawaru emebyi. Yo gude ẹnya-mini; chọo ọnu-ọma nna iya ono; to nwehe.

¹⁸ Ẹke unu byaru ta bụkwa Ugwu Sáyinayi, unu e-byi ẹka l'ọ bụ ndu Ízurelu teke ono, Nchileke turu ẹphe ekemu ono. Ẹ tọ bụkwa l'ọku ono, enwu raphuraphu ono bẹ unu byaru; tọ bụ l'ọchi ono; m'ọ bụ ẹke ono gbahuru tsùbalangu ono. Ẹ tọ bụkwa l'eze pherephere ono; ¹⁹ tọ bụ ọda

ɔpyoku ono; m'ò bụ olu ono, daru l'ò bụ egbe-igwe ono bẹ unu nuru. Le teke ndu Ízurelu nuru olu ono bẹ ẹphe rọkwaru t'ẹ b'o kfuhekwa ọdo. ²⁰ Ishi iya aburu l'ekemu, Nchileke turu bẹ ẹphe suru l'ò kariru ẹphe ẹka; bụ iya bụ ekemu ono, suru: "L'ẹ to nwedu m'ò -ruhuru; ọ buru anu bẹ ẹhu iya chiru l'eze ugvu ono; t'a tugbu ya le mkpuma." ²¹ Iphe ẹphe phuru l'ẹke ono dunuka biribiri; k'ophu Mosisu suru: "L'ẹ ya atsushikwa egvu ike; k'ophu ẹhu anma iya anmanma." E to bukwa egbe ẹke ono bẹ unu byaru.

²² Ẹke unu gbe bya bukwa Ugvu Záyonu; mbu obodo ke Nchileke; Nchileke ophu no ndzu. Ẹke unu byaru bukwa obodo ophu epha iya bu Jerusalemu ophu no l'imigwe; unu byakfutaru unwu ojozi-imigwe ophu bu 'aguta-aguta. ²³ Ẹke unu byaru bukwa eke unwu Nchileke, o dobekotaru l'onodu ndu bu okpara dzukoberu; ẹhu atso ẹphe ena; mbu ndu e deru epha ẹphe l'ekwo l'imigwe. Unu byakfutakwaru Nchileke; onye bu iya e-kpe onyemonye obule ikpe. Ndu unu byakfutaru bu ndu nwuhuhawaru nu, doberu eka ndoo; ndu Nchileke meru t'ẹphe dufubebe mma l'ifu iya. ²⁴ Onye unu byakfutaru bukwa Jisusu; onye bu iya jigbabe Nchileke yele madzu l'ogba-ndzu ophungu ono. Unu byakfutakwaphu mee ono, o lokaru l'oshi-osweru ono, bu mee ophu ekoshi iphe ophu ka ke Ebelu mma.

²⁵ Ọo ya bu t'unu kwabenuphu enya t'unu ba ajika ongaberu onye ono, okfu okfu ono nchi. Le keshinu ndiche ayi phe ta nahudu ikpe Nchileke; okfu l'ẹphe ta ngadu nchi l'iphe ono, a loru ẹphe eka le nchi le mgbokoa ono bẹ ayibedua ta anahukwa; m'ò -buru l'ayi jikaru onye ono, no l'imigwe, alo ayi eka le nchi ono. ²⁶ Teke ndiche ono bẹ olu iya nmakotaru eliphe mgburumburu jijiji; obenu le nta-a b'o kfuwaru: "L'oo ugbo lanu bẹ ya a-nmafua eliphe jijiji; nmakota nmaa imigwe." ²⁷ Nchileke suru: "L'ò bufua ugbo lanu." Ugbo lanu ono, o kfuru ono koshiru l'iphe ono, o meeberu ono bẹ oo-mekota t'ò nmaa jijiji; yo wofu iya. Ọo ya bu k'ophu ophu ta nmadu jijiji a-nodu.

²⁸ Ọo ya bu t'ayi keleje Nchileke ekele; okfu l'ò nwaru ayi eke o bu eze; mbu eke te nwedu iphe ha k'onma iya jijiji. T'ayi keleje iya; gude odubiribiri iya; wozita onwayi ali; kwabeje iya ugvu; ²⁹ le Nchileke ayi bukwa oku, te nwedu iphe odzu-phodoje.

13

Ome iphe du Nchileke mma

¹ Unu ba ahakwa oyeru ibe unu obu ono, bu iya bu obu ono, unu gude okfu l'unu shiwa l'eka Kurayisutu buru unwunna; yeru ibe unu ono.

² Unu ba azahakwa okwajeru ndu byaru abyabya ebyee okpobe akwakwa. L'o nwekwaru ndu gudetsu-a l'ẹphe akwaru ndu byaru abyabya ebyee; kwaru unwu ojozi-imigwe ebyee; ẹphe ta ma. ³ Unu nyatajeka ndu mkporo; t'ò dujekwa unu l'ò bu unu no le mkporo obu. Unu nyatajeka ndu eje iphe-ehuka; t'ò dujekwa unu l'ò bu unu eje iphe-ehuka obu.

⁴ Te ndu alu alulu mejekwa alulu, ẹphe; k'ophu ọo-buru iphe e-te nwedu onye a-nodu amaru iya ejo eka. Te nwoke yele nyee ya ba adukwa onye ophu e-ri ogori; shi ege ono merushia onwephe. Le nwoke, eme ke nwanyi; m'ò bu nwanyi, eme ke nwoke; me ndu eri ogori bẹ Nchileke a-nmakwa ikpe.

⁵ Unu be eyenukakwa enya l'okpoga. T'iphe unu nweru dzujekwaru unu. Le Nchileke kfuakwaru iya l'onwiya; su: "Le ya ta ahakwa ngu eka;

ya te ebuhaa ngu ẹka.” ⁶ Ọo ya bu; unu t'ayi kfushijenu okfu-a ike; kfuje iya l'ẹ-ba atsu egvu:

“L'ọ kwa Nnajiufu bu
onye eyeru mu ẹka;
to nwe lẹ mu atsua egvu.
?Bu onye e-me mu ngunu.”

⁷ Unu nyatajẹ ndu ono, vu ọzo koshi unu ọzo ono; bu iya bu ndu ono, ziru unu ozi-oma Nchileke ono. T'egomunggo rukwaa unu alị; t'unu nyata ẹge ẹphe shi anọduje eme teke ẹphe nọ ndzụ; jeye ẹphe anwuhu. T'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke dukwa l'ọ bu nk'ẹphe. ⁸ Jisosu Kuráyisutu bu onye ono, ọ bu ono b'ọ bu unyaphua; ya b'ọ bu ntanu; ya bu ọo-bu gbururu jeye lẹ tutu yoyo. E tọo gbanwejedu agbanwe. ⁹ Unu be ekwekwa t'iphe eezi ezizi, dutsua iche iche shi uswe bya akpobyia unu ọzo. Ọ du mma t'ayi gude eze-iphe-oma, Nchileke eme; t'obu shihu ayi ike. Ome nsọ nsọ nri, eeri eriri te emekwa t'obu shihu ayi ike; l'ẹ to nwebukwaa onye tsojeru iya ẹge ono, o yejeru ẹka.

¹⁰ Ayi nweru ẹnya-ngweja Nchileke; mbu ọphu ndu achikwaduru Nchileke ẹja l'ulo, e gude ẹkwa mee; ta hadu kẹ ria iphe shi iya nu. ¹¹ Onye, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; egudeje mee anu bahu lẹ Eke-Kakota-odu-Nsọ t'ẹphe gude iya chia ẹja; nwefu iphe du ẹji. Obenu l'anu ono, e gbuwaru egbugbu ono; bẹ eewotaje lufu l'odu ndu Izurelu; je akpoo ya oku. ¹² Ọ bu iphe ono meru iphe Jisosu nokwaruphu l'azu mkpukpu; jee iphe-ẹhuka; nwuhu; ẹge ee-shi t'o gude mee ya; safu iphe du ẹji, ndiphe meru. ¹³ Ọo ya bu; unu t'ayi jekfube iya l'azu mkpukpu; t'a tukọ ayi l'iya mee iphe-iphere. ¹⁴ L'ẹ to nwekwa obodo, ayi nweru lẹ mgboko-a, bu obodo ọphu a-noduwuru jeye. Ọ buchia iphe meru nu bu l'ayi achọ obodo ọphu abya nu. ¹⁵ Ọo ya bu; t'ẹ b'o nwekwa teke ayi a-hajẹ otushi Nchileke ẹpha. Tẹ otushi ẹpha ono buru ẹja, ayi shi Jisosu l'ẹka achị anu iya. Ọ bu ẹpha ono, ayi etushi iya ono a-bu iphe shi ayi l'onu, ekoshi l'ayi buwa ndu nk'iya. ¹⁶ Unu ba ahakwa ome iphe du mma; unu taa ha ogudeje iphe unu nweru eyeru ibe unu ẹka; l'ọ kwa egbe ngweja ono bu ọphu du Nchileke mma.

¹⁷ Unu meje iphe ndu ishi unu suru t'unu mee; m'o -ruhuru; ọotsu unu l'ẹhu ememe. L'ọ kwa ndu ono, bu ndu ishi ono bẹ anọduje eche ndzụ unu; keshinu ẹphe e-mekochaa vudo l'ifu Nchileke; doo ẹge ẹphe jetaberu ozi ẹhu unu. Teke unu emewa iphe ẹphe suru t'unu meje bẹ ẹphe e-gude ẹhu-otso-ena; jee ozi ẹphe ono. Odumeka bẹ ẹphe a-nodukwa atsu ude l'ime obu ẹphe; eme iya. Ono te nwekwa uru, unu erita iya.

¹⁸ Unu kfujekwa nuru ayi Nchileke. Ọphu ayi makpọoru bu l'obu ta awadu ayi awawa; to nwe teke ẹ tọ buleduphu t'ayi mee iphe du mma l'iphemiphe obule, ayi eme bẹ ayi eshibeje ite iya. ¹⁹ Iphe mu aroshikpoo unu ike; unwunna mu; bu t'unu kfuje nu Nchileke; tẹ Nchileke kwe tẹ mu byakfuta unu ẹgwegwa.

Okfu anu Nchileke

²⁰ Tẹ Nchileke ono, bu iya emeje t'ẹhu du agu ono; yekwaru unu ẹka. Ọo ya meru tẹ Nnajiufu ayi Jisosu Kuráyisutu shi l'onwu teta nọdu ndzụ; bu iya bu onye shi l'anwuhu, ọ nwuhuru buru eze onye eche ayi ẹge eecheje aturu. Yọ buru mee, ọ lokaru teke ono, ọ nwuhuru ono b'o gude mee ukwa ono, Nchileke kweru tukobe l'ogba-ndzụ yele madzụ ono t'o vuru ire jeyewaru. ²¹ Tẹ Nchileke ono mee t'unu nweru iphemiphe obule, bu iphe du mma; t'unu meje uche-obu iya. Tẹ Nchileke shikwaphu l'ẹka Jisosu

Kuráyisutu mee iphe dụ iya mma l'obu ayi. Tẹ ajaja bọru kẹ Kuráyisutu gbururu jeye lẹ tutu yoyo! Ono kwa ẹge ọ dụ.

Okfu, eegude akpochi iya ishi

²² Ọ kwa arọro bẹ mu arọ unu; ọnwunna mu; sọ t'unu takwaa nshi; nọ ozi-wa; l'ẹkwo-wa, mu deru unu-wa ta dukwa ogologo. Ọo ya bọ t'o mee t'obu shia unu ike. ²³ Iphe mu eme t'unu maru bọ lẹ nwanne ayi Tímoti, e shi tuchia lẹ mkpọro b'a haakwaru. Ọ -byanọ ẹgwegwa bẹ mu l'iya a-yiru-a teke mu a-bya unu agbaphe.

²⁴ Unu kelekotaru mu iphe bọ ndu ishi unu; mẹ iphe bọ ndu kẹ Nchileke. Ọnwunna ayi ndu Ítali ekelekwaphu unu.

²⁵ Tẹ Nchileke meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha.

Ekwo, Jémusu deru

¹ Mbèdua, bụ Jémusu, bụ nwozi ke Nchileke; mę nwozi ke Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráiyisutu ekele ndu ke Nchileke, dzuru mgboko ekele.

Ekwekwe; mę mmamiphe

² Ụnwunna mu; teke iphe dụ l'ọga l'ọga byaru tẹ ya data unu; unu wotaje iya t'ọ buru iphe ote ẹswa; ³ ke l'unu mawaru l'a -data unu adata ke ekwekwe, unu kweru bę unu e-shi iya mụta ọtaru iphe nshi. ⁴ Unu takpẹlephu nshi tafu iya l'ishi; ẹge unu a-duebe mma; dzukwaaphu oke ẹge ẹ tọo dudu iphe a-phodu unu l'ẹhu. ⁵ O -nweru l'unu ha onye mmamiphe pehuru; t'onye ono sụ Nchileke t'ọ nụ iya mmamiphe. Ọo-nụ iya ẹya; kele Nchileke bụ o-me-l'uko; l'egudeje obu iphoro anụ onyemonye ọbule iphe ọ sụru t'ọ nụ iya. ⁶ Ọlobu; t'onye ono kwetakwa l'iphe ookfu tẹ Nchileke nụ iya bę ọo-nụ iya. T'obu ba agbakwa iya ẹbo; l'onye obu agba ẹbo dukwa l'ọ bụ akpara-mini eze ẹnyimu, bụ pherephere anọduje atunga iya. Ọ -turu iya jee ifu; yọ turu iya laa azu. ⁷ T'egbe onye ono ba arikwa l'o nweru iphe ya a-nata l'ẹka Nnajiufu; ⁸ ke l'onye egomunggo agba ẹbo te evudoshijekwa ike l'iphe bụ iphe oome ememe.

Ụkpa; mę ẹku

⁹ Tẹ nwanna, akpa ụkpa saje nsasa k'emeli, Nchileke meliru iya. ¹⁰ T'onye ọphu bụ oke amadu sajekwaphu nsasa mę Nchileke -meda iya. Okfu l'onye ono e-rifu l'ọ bụ igu oshi; ¹¹ ke l'ọobuje: ẹnyanwu -haa; wata ochishi ike; ẹwu anwua kpa; igu iya erishihu. Mma iya agvu. Ono bụ ẹge oke amadu a-gbabuhukwaphu l'ẹke ọono lẹ mgbaphe.

Adata yele onwu eye

¹² Ọnu-oma bụ k'onye taru nshi teke iphe-adata dakfutaru iya; okfu lẹ teke a datatsuaru iya; tọ da; bę aa-nụ iya ndzụ, bụ obunggo, Nchileke sụru lẹ ya e-bu ndu, yeru iya obu. ¹³ Ọo ya bụ; onye iphe-adata dakfutaru; ome ẹjo iphe -wata iya agugu; t'onye ono ba asukwa l'ọo Nchileke enwu iya eye tẹ ya mee ẹjo iphe. Lẹ tọ dukwa onye Nchileke enwuje eye t'o mee ẹjo iphe; tọ dụ onye enwu Nchileke eye t'o mee ẹjo iphe. ¹⁴ Ọ bụ ome ẹjo iphe, agụ madzụ edetaje onye ọbu ye; ẹjo iphe ono anmata iya l'onya. ¹⁵ Teke ẹgu ẹjo iphe ono tsutaru ime; yọ mụa iphe dụ ẹji. Iphe dụ ẹji ono -kalẹphu; yọ mụa anwuhu.

¹⁶ Ụnwunna mu, mu yeru obu; unu be eshiswekwa ụzo. ¹⁷ Iphe, bụ iphe, aanu anunu, dụ mma; mę iphe ẹwoma, ẹ-te nwedu ntupo bukwa l'imigwe b'o shikota. O shi l'ẹka Nna, meshiru iphoro, nọ l'imigwe; bụ iya bụ Nna ọphu ẹ-te chinyajedua echichi; nyihu l'ọ bụ ẹnyanwu; k'ọphu aa-sụ l'ọ -nyihu bę ọchi a-gbaa. ¹⁸ Ọ chiru obu iya; gude okfu ono, bụ ọkpobe okfu ono mụa ayi t'ayi buru ndu ọdungu l'iphe bụ iphe o keru ekeke.

Onu-iphe-lẹ-nchị; mę ememe iya

¹⁹ Ụnwunna mu, mu yeru obu; unu nyatakwa ọwaa: T'onyenonu bukwaru onye egebejeodu nchị; t'iphe eekfu doo ya ẹnya; tẹmanu yo yede

iya ọnu. T'onye ono ba abụkwa onye obu-ọku; ²⁰ kẹ l'iphe eeme l'ẹhu-eghughu ta bụkwa iphe vudo nhamunha l'ifu Nchileke. ²¹ Ọo ya bụ; unu shi ishi lanu tufu onwunu iphe bụ umere, dụ oyi; me iphe bụ iphe ashi, unu eme; zia obu l'alị nata okfu ono, a kwaru l'ime ọkpoma unu l'ọ bụ onye kuru akpuru iphe ono. Ọ kwa okfu ono a-dụ ike dzofuta unu.

²² Ọlobu: unu bụkwaru ndu eme okfu ono ememe; unu ba abụkwaru ndu anu iya anunu nkinyi iya; l'ono bụkwa ome onwunu eswe. ²³ L'onye anulephu okfu ono; too me iya ememe yekwaru nwoke, eleje ege ifu gbaru iya l'onyo; ²⁴ o -lege l'iya phu; yo paru iya togbo lufushia; zahaakwaphu ege ya shi gbaa. ²⁵ Obenu l'onye enyoje ekemu ono, e-te nwe du ntujo ono; mbu ekemu ono, emeje t'e nweru onwonye ono; o -fuberu iya ifu tekenteke; ophu l'ọ bụdu o-nutsua-o-no-kirishia; o -buru onye emeje iya ememe; onye ono be Nchileke e-gude k'iphe oome goru ọnu.

²⁶ Onye ari le ya bụ onye kẹ Nchileke l'ẹ bo taje ire iya era; onye ono bụkwa eswe be oome onwiya. Onye ono be kẹ Nchileke ophu oome bụkwa iphe mmanu. ²⁷ Obenu l'onye kẹ Nchileke ophu Nchileke, bụ Nna kweru l'ọ bụ ọkpobe iya; buru ophu e te merudu emeru bụ: okwo ndu a toru ogbe le mkpa; oyeru unwanyi, mma tufuru aka; owaa osefu aka l'ejo iphe kẹ mgboko.

2

Onma okwa kẹ obo madzu ebo

¹ Unwunna mu; t'unubedua, bụ ndu kweru kẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisusu Kuráiyisutu; mbu Nnajiufu, dụ biribiri; unu ba abojekwa madzu ebo. ² T'a -su l'umadzu ebo bataru le ndzuko unu; onye lanu bụ oke amadu, gba echi-mkpola; bya akwaa onwiya bugebe; onye ophu aburu onye ukpa; yee nkaraba uwe. ³ Teke unu ka okwabe onye ophu kwaru ngwa phu ugu; su iya: "T'ọ tokwa ehu;" bya ekoshi iya oshi ọo-nodu; bya asu onye k'ukpa phu: "T'ọ vudo l'ẹke ono;" m'ọ kwanu: "T'ọ bya anodu l'alị l'iku okpa mu eke-a;" ⁴ to dụ iya bụ l'ikpe nmaru unu; kẹ l'unu abowa madzu ebo l'ime onwunu; bya egude ejo okpoma ekpe ikpe.

⁵ Unu gebeduduphu nchi; unwunna mu, mu yeru obu: ?to budunua ndu ukpa le mgboko-a be Nchileke fotaru t'ephe buru ndu e-shi l'ekwekwe, ephe kweru; nweru iphe l'ifu Nchileke; bükwaruphu ndu e-nweru eke o bụ eze, bụ iphe o suru le ya a-nu ndu yeru iya obu-a? ⁶ Obenu l'ẹ to nwe du iphe unu guberu ndu ukpa. ?To budunua ndu oke amadu anoduje akpa unu ehu-a? ?To budunua ephe akpujeru unu je edobe l'ifu ndu ikpe-e! ⁷ ?To budunua ephe anoduje ekfubyishi egiri epha ono, unu aza ono ekfubyishi?

⁸ Teke unu emewa ekemu ono, shi l'eka Nchileke, bụ eze ono; be unu emewa ohuma, bụ iya bụ ekemu ono, no l'ekwo okfu Nchileke ono, suru: "T'i yeru madzu ibe ngu obu ege i yeru onwongu." ⁹ Obenu l'ọ -buru l'unu aboje madzu ebo be unu emekwa ejo iphe; ekemu anmakwaphu unu ikpe l'ọ bụ ndu mebyiru ekemu. ¹⁰ L'onye mekotaru iphe ekemu ono kfuru l'ọ ha; mephodo iya nanu be ikpe nmaakwaru l'ọ mebyikotawaru ekemu ono l'ọ ha. ¹¹ L'ọ bükwaphu onye ono, suru t'e b'i rishi ogori; suru t'e b'i gbushi ochi. Ọ -buru l'ẹ tii ridu ogori; l'egbu ochi; b'i buakwa onye emebyi ekemu. ¹² Ọo ya bụ t'unu kfuje okfu; unu emeje umere l'ọ bụ ndu, ee-mekochaa gude ekemu ono, emeje t'e nweru onwonye ono kpee ikpe. ¹³ L'onye ta aphuduru ibe iya imiko be Nchileke ta aphukwaru imiko mboku ono,

oo-kpe ikpe ono. Obenu l'onye aphujeru madzu imiko ta atsuhedu ikpe Nchileke egvu.

Iphe bu l'e kweru ke Nchileke

¹⁴ Unwunna mu; ?nanukpo uru, o-baru onye suru le ya kweru ke Nchileke; ophu ookoshidu iya l'umere iya? Egbe ekwekwe ono; ?o-dzofuta iya too? ¹⁵ O -buru le nwanna ngu ke nwoke m'o bu ke nwanyi be agbawa-a otu; to phu nri kpua akpo; ¹⁶ onye lanu l'ime unu asu iya: "T'o tokwa ehu-o! T'o laa je anyaru oku; rijia epho"; l'e b'o nu iya iphe bu mkpa ehu iya; ?bu egbe uru ngunu be nokpoo l'egbe iphe ono? ¹⁷ O bu ege ono be ekwekwe du. Ekwekwe, e kweru ke Nchileke; ophu eekoshidu iya l'umere be bukwa iphe nwuhuru anwuhu l'onwiya.

¹⁸ T'e wota iya l'o -nweru onye suru mu: "L'onye owaa kwekwaru ke Nchileke; umere k'onye ophunanu adu uguv;" iphe mu e-kfuru iya bu: "T'o koshiedu mu ekwekwe, o kweru ke Nchileke; m'o -koshidu mu iya l'umere iya. Mbèdua e-gudekwanu umere mu koshi iya le mu kweru ke Nchileke." ¹⁹ I kweru le Nchileke bu Nchileke lanu; nggu emekwaa ohuma. O kwa ege ono be ogvu kwegbaaru; gude iya nmagbaru ruuruu. ²⁰ Olobu; nggube onye mmanu-a; ?iimekpo t'a karu ngu akaru l'ekwekwe, e kweru ke Nchileke; ophu eekoshidu iya l'umere bu iphe iphòró too? ²¹ ?Nanu ege onye iche ayi; mbu Ébirihamu gude buru onye doberu eka ndoo l'ifu Nchileke? O shi l'iphe o meru. L'o gude Áyizaku, bu nwa iya je egbugbu te ya gude chiaru Nchileke eja l'enya-ngweja. ²² ?Unu ta phudu ege ekwekwe, o kweru ke Nchileke ye ememe iya dagbaru? Ekwekwe, o kweru be iphe ono, o meru ono koshiru l'ekwekwe ono dzuru oke. ²³ Oo ya bu ege iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke eree, e deru; su: "Le Ébirihamu kweru ke Nchileke; Nchileke aguaru iya eya l'odobe-eka-ndo; gua ya onya yebe Nchileke." ²⁴ Unu phukwa l'oo l'umere madzu b'e gude agu iya l'onye doberu eka ndoo; e to bukwa ekwekwe nwenkinyi iya.

²⁵ O kwaphu ege ke nwanyi okpara ono; mbu Réhabu du ndono. O kwaphu umere iya kpataru iphe Nchileke guru iya l'onye doberu eka ndoo; ke l'o kweru t'ephe bata mbu ndu Ju, e ziru ozi; bya eyeru epe eka; epe eshia uzo odo laa.

²⁶ Oo ya bu l'oo ege madzu, ume ta nodu bu iphe nwuhuru anwuhu bu ege ekwekwe, e kweru ke Nchileke; ophu eekoshidu iya l'umere bukwaphu iphe, nwuhuru anwuhu.

3

Ire bu ogu

¹ Unwunna mu; unu ba adukwa l'igwe buru ndu ezije iphe. L'unu marua le ayibedua, ezije iphe-a be Nchileke a-kakwa okpeshi ikpe ike. ² Ayi l'ayi ha eshisweje uzo l'igweligwe. O kwa onye te kfuswebua okfu be dueberu mma. O bu egbe onye ono akpadekotaje onwiya.

³ O -buru l'ayi egudeje igwe onu-inya; gagbabe inya onu t'o meje iphe ayi suru t'o mee be ayi eshije ege ono alo-zi inya obu t'o shia eke ayi tuberu. ⁴ Odo bu ugbo-mini, bu pherephere anoduje eme iya; yo gba. Unu lewaru ege o habe nshinu; yo buru oke pherephere anoduje apa iya l'eje; ole o kwa nwa bakpabakpa eku-ugbo be eegudeje anga iya t'o shia eke onye ishi, anga iya nu goberu.

⁵ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ire bụ nwiphe nshii, motaru madzụ l'ẹhu. Ọle ọonoduje etu onwiya ikpa. ?Unu phuru ẹge ẹgbudu habe nshinu l'echi-ẹgu? Obenu l'ọo akpuru ichechọku lanu adzujẹ obotẹgu. ⁶ Ire bụ akpuru ichechọku. Ire nọchiru ẹnya iphe bụ ejo iphe, nọ lẹ mgboko-a l'ẹhu ayi. Ire ekfurushije ugwehu madzụ mgburumgburu; l'alotajekwaphu ọku alimaa; tsoke lẹ ndzụ madzụ; yọ dzua ya dzufu. O shijelephu teke a muru onye ono dzua jeye teke ọo-nọ-bebe.

⁷ Ẹ tọ dudu egbe anu-egu-egbudu; m'ọ bụ nwenu; odumeka buru unwu anu, awu awuwu l'ali; m'ọ bukwanu unwu iphe, bu lẹ mini, ẹ ta agotajeghedu agota; yo buru l'ufu; tọ dukwa nu ophu ẹ ta gotawaru; yo buru l'ufu. ⁸ Obenu l'ire ta dudu madzụ, tsuru iya agota. Ọ bụ ejo iphe ẹ-te kwedu ogude ẹka; tẹmanu b'ọ dọ l'ọ bụ ẹzẹ ejo agwo, ẹ-tee dobejedu onye ọ taru ndzụ.

⁹ Ọ kwa ire ono bẹ ayi gude aja Nchileke ono, bụ Nna bya aburu Nnajiufu ono ajaja. Ọ kwa iya phụ bẹ ayi gude atụ ibe ayi onu; mbukwa madzụ ophu Nchileke meru; yọ dọ l'ọ bụ yẹbe Nchileke. ¹⁰ Ọ bụ onu ono kwaphu bẹ ọgo onu-oma shi; mburonu eshikwa iya phụ. Unwunna mu; ẹ tọ bukwa ẹge ono b'ọ gbaru t'ọ dọ. ¹¹ ?Akọ kojeru unu lẹ nggele lanu atsofutaje mini, atso utso-mini; bya atsofutakwaphu mini, atso age l'ugbo lanu? ¹² Unwunna mu; ?unu phujeru ẹke uchokoro miru akpuru igbogo? ?T'unu phujeru ẹke ube miru uchokoro? Ono kwaphu ẹge ẹ te ekutadu mini, atso utso-mini lẹ mmaswi.

Mmamiphe, shi l'imigwe

¹³ ?O nweru onye ọ dọ l'ọ maru mmamiphe; nweru egomunggo l'unu ha? T'onye ono koshiedu iya l'ome umere oma yele ome agù, shi lẹ mmamiphe. ¹⁴ Teke bukwanu l'ọo ijimanya jiru unu obu; obu aburu unu age; unu aburu ndu mkpamanya; unu be ejekwa otu onwunu ẹpha kẹ mmamiphe; kẹ l'ọ bụ ejo-ire bẹ unu gude mebyia okpobe okfu ono. ¹⁵ Egbe mmamiphe ono te eshikwa l'imigwe; ọ kwa mmamiphe ndiphe. Ẹ to shikwa Ume Nchileke l'ẹka; ọ kwa mmamiphe, shi Sétanu l'ẹka. ¹⁶ Iphe obu bụ l'ọo ẹke ijimanya; mẹ mkpamanya nọ bẹ mkpaka nokwaphu; tọ dọ egbe ejo iphe ta noru iya nu.

¹⁷ Obenu lẹ mmamiphe ophu shi l'imigwe bẹ dọ iche. Mmamiphe ono bẹ onye nweru iya nu dọberu mma; l'eme odo; l'eme onu-utso; l'ekweje t'a chia iphe l'idzu. Onye ono aphuru madzụ imiko; nweru umere oma l'ẹke madzụ nọ. Ẹ tọ kpochajedu mkpocha; ophu 'ọ budo okfuru-iche-eme-iche. ¹⁸ Akpuru ndu, edokwa edokwa amitaje bụ ndzụ, vudo nhamunha l'ifu Nchileke.

4

Oshita ndiphe onya

¹ ?Bụ awe bẹ ọba-phe mbà yele osepe okfu shigbaa unu? Ẹke ẹphe shigbaa unu bụ l'iphe ẹgu iya alofu unu ogvu ẹkpiri. ?Tọ dọ iya bụ iphe, unu ẹya alaji l'ẹhu unu? ² Ọobuje teke iphe agụ unu; ẹka te eru iya unu; unu egude kẹ iphe ono gbua ọchi; jia ijimanya: nkata te enwe okfu. Unu awata ose okfu; balahaa mba. Iphe agụ unu; bẹ unu ta aphujedu ọzo iya; okfu l'unu ta asujedu Nchileke t'ọ nu iya unu. ³ Unu asuje t'a nu unu iphe; ta nu iya unu; kẹ l'iphe, unu vu l'obu gude arọ iya bụ ejo ọriri; ẹge unu ee-shi mee ẹhu unu ẹhu unu. ⁴ Unube ndu-a, ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka l'ọ bụ unwanyi, eri ogori-a! ?Unu ta madu l'onye eshita iphe-otso-ena kẹ mgboko-a ọnyà bẹ bwa ohogu Nchileke? Ọo ya bụ l'iphe bụ onye hataru

tẹ ẖẹle ndiphe l'eshi ọnya emekwa onwiya ọhogu Nchileke. ⁵ ?T'unu arije l'iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke bụ kẹ mmakanu uto? Bụ iya bụ ọphu sūru: "Lẹ Nchileke eko okopho ume ono, o yeru t'ọ buru l'ime ayi ono."

⁶ Obenu lẹ ndu e gude ire ẹphe ẹka bẹ Nchileke anuje iphe-oma, ka nshinu. Oo ya kparu iphe ẹkwo okfu Nchileke sūru:

"Lẹ Nchileke akfuchije ndu
eku onwẹphe ekuku ụzo.
Ndu ọphu wozitaru
onwẹphe alị; bẹ oomejeru
eze-iphe-oma."*

⁷ Oo ya bụ t'unu wota onwunu ye Nchileke l'ẹka. Unu kfuchia Obutuswe ụzo; unu aphụ l'ọo-gbaru unu ọso. ⁸ Unu byakfuta Nchileke ntse; unu aphụ l'ọo-byakfutakwaphu unu ntse. Unu kwọo onwunu ẹka unubẹ ndu ẹjo iphe. Unu mekwaa obu unu t'ọ dū Nchileke mma unubẹ ndu obu agba ẹbo. ⁹ T'ọ rua unu l'ẹhu; t'aphụ ji unu obu. Unu kwaa ẹkwa; tẹ nchichochi buru unu aphụ; ẹhu-ena aburu unu iphere. ¹⁰ Unu wozita onwunu alị l'ifu Nchileke; oo-gude ẹka iya woliam unu eli.

Aanma ọkwa k'okfurushi nwanna

¹¹ Unwunna mu; unu be ekfurushijekwa ibe unu; onye ekfubyishi nwanna iya; m'ọ kwanu onye gude obu iya l'anma nwanna iya ikpe bẹ bụkwa ekemu bẹ ookfubyishi; bụkwaruphu ekemu l'onwiya b'ọ gbe ekpe ikpe. I -kpedekwanu ekemu ikpe; ọo ya bụ l'ẹ tii mehedu iphe ekemu ono kfuru; gbahaa l'ị bụwa onye ikpe. ¹² O bụ onye lanu nkinyi iya bụ onye atuje ekemu; buru iya nkinyi iya bụ onye ikpe. O bụ iya nkinyi iya aduje ike dzofuta; buru iya aduje ike mebyia. ?Bụ onye bẹ iirije l'ị bụ; nggube, onye anma ibe ngu ikpe?

Aanma ọkwa kẹ nsasa

¹³ Unu ngabẹ nchị unubẹ ndu asuje: "Lẹ ntanu m'ọ bụ echile bẹ unu e-je mkpukpu, dū ẹgaphu; nọo l'ẹke ono mkpurophu afa; gbaa ngho; rita uru." ¹⁴ Obenu l'unu ta makwa ẹge echile a-dū. ?Bụ ngunu bẹ ndzū unu bụ? Ndzū unu dūkwa l'ọ bụ ẹnwuru-ọku, ekpolihuje; kpua tū; a -nolephu nwanshi; yo phukashihu. ¹⁵ Iphe gbe gbaa t'unu kfujee bụ: "O -buru uche-obu Nchileke bẹ ayi a-nodu ndzū; gbaaru ọwaa; gbaaru ọphu." ¹⁶ Obenu ọwaa bẹ unu gbe etse etsetse; l'asashi nsasa. Unu ta madu l'egbe ekuku ono l'ọ ha bụ ẹjo iphe.

¹⁷ Oo ya bụ; l'iphe bụ onye machacharu-a iphe, dū mma, gbaru iya l'ememe; to me iya b'ọ bụakwa onye ọbu ome iphe dū ẹji.

5

Okwa, aanmaru ndu nweru iphe

¹ A bya abya nta-a lẹ kẹ unubẹ ndu nweru iphe. Unu ngabẹ nchị. Unu kwashia ẹnya-mini; unu echia mkpu k'ẹjo aphụ, a-byaru unu. ² Ẹku unu l'ọ ha bẹ bụakwa iphe reshihuru ereshihu. Ngwa unu; bẹ nra ripyashigeekwaru. ³ Okpoga unu; mẹ mkpola unu gbaakwaru ẹgba. O bụ ẹgba iya ono e-vudo agba unu ekebe. Oo-kepyashi anu-ẹhu unu l'ọ bụ ọku. Nta-a bẹ unu kparu ẹku kuberu onwunu l'ikperazu-wa. ⁴ Ndu, jeru unu ozi l'egu bẹ unu gudewa ụgho kpamia ụgwo, unu ga akfu ẹphe. Aphụ, ẹphe agụ bẹ ruakwaru l'igwe; mkpu kẹ ndu, kpataru unu iphe unu meberu l'alị bẹ ngashiwaru Nchileke, bụ Okaribe-Kakota-Ike nchị angashi. ⁵ Unu

* 4:6 4:6 Ẹtu 3:34.

buwa lẹ mgboko-a; tɔsaru ẹhu; l'eriphe ọva ọva; emephelephu iphe charu unu l'ọkpoma. Unu riwaru; gbaa ẹbà l'ọ bụ anụ-ẹbà; chaa tọo; kwabẹru mbọku, ee-gbu unu. ⁶ Unu nmaru onye, doberu ẹka ndoo ikpe; woru iya gba; to yeru unu ọnu.

Ọta-nshi; mę okfu anụ Nchileke

⁷ Ụnwunna mu; ọo ya bụ t'unu takpelekwaphu nshi jeye teke Nnajiufu a-bya. Unu phɔwaru ẹge onye kọru okfu atajẹ nshi; kwabẹru iphe o meberu l'alị. Ọotajẹ nshi; ngabẹru mini ọdungu. Yọ taa nshi jeye l'uboku ephefu. ⁸ Unubẹdua; unu takwaphu nshi; obu eshihu unu ike. Ishi iya aburu lẹ teke Nnajiufu a-bya dɔakwa ntse.

⁹ Ụnwunna mu; unu ba agujekwaru ibe unu aphụ ẹge Nchileke ẹ-te ekpedu unu ikpe. Unu lekwa l'onye ikpe nọokwa ntse.

¹⁰ Ụnwunna mu; unu nyatajẹkwa ndu nkfuchiru Nchileke, shi gude ẹpha Nnajiufu ayi kfu okfu. Unu gude ẹphe; mɔta ọtaru iphe-ẹhuka nshi. ¹¹ Unu eleenua: ọ kwa ndu taru nshi bẹ ayi ekuje ndu a gọru ọnu-ọma nụ. Unu nɔwaru ọta-nshi kẹ Jobu; unu anukwaaphu ẹge Nnajiufu gude kfu ya ɔgwo l'ikperazu. Lẹ Nnajiufu bụ onye obu-imiko; bɔkwaruphu ọ-gba-mkpu.

¹² Ọphu katsuanu; ụnwunna mu; bụ t'unu be erijekwa angụ. Ọphu ọ dɔkwa iphe ọdo, unu e-gude ria angụ: m'ọ bụ igwe; m'ọ bụ alị. Teke unu sɔru: "Iye" t'ọ bɔkwaru: iye. Teke unu sɔru: "Wawa" t'ọ bɔkwaru: wawa; k'ọphu Nchileke ta anmadu unu ikpe.

¹³ ?O nweru l'unu ha, onye eje iphe-ẹhuka? T'onye ọbu kfuru nụ Nchileke. ?O nweru l'unu ha onye ẹhu atso ẹna? T'onye ọbu gua egvu; gude jaa Nchileke ajaja. ¹⁴ ?O nweru l'unu ha, onye iphe-ememe eme? T'onye ọbu kukoo ndu, e meru ọgurennya chọchi t'ẹphe bya ekfuru nụ Nchileke l'ifu iya. T'ẹphe gude ẹpha Nnajiufu wu ya manụ l'ishi. ¹⁵ L'okfu, e kfuru nụ Nchileke; bya ekweta l'oo-me bẹ a-dzotakwa onye iphe-ememe eme; Nnajiufu e-me; yọ gbakerehu. Teke bụ l'o meru iphe dɔ ejị bẹ aa-guru iya ẹya nvu.

¹⁶ Ọo ya bụ; unu koshijeeru ibe unu iphe dɔ ejị, unu meru. Unu kfujekwaruphu nụ Nchileke l'okfu ẹhu ibe unu; ẹge ee-me t'ẹhu dɔ unu mma. Okfu, onye doberu ẹka ndoo kfuru nụ Nchileke bẹ erejekwa; takposhia alị. ¹⁷ Eláyija; ?tọ bɔdu madzụ, kfụ ẹka kfuru ọkpa ẹge ayibedua kfụ? O kfuru nụ Nchileke kfushia ya ike; sù t'igwe b'egeda mini l'alị. Kẹ mini aburu kperengu afa ẹto l'onwa ishingu. ¹⁸ Yọ bya ekfuru nụ Nchileke ọdo; igwe abya enwushi mini; iphe a kuru l'alị awata amishi ọdo.

¹⁹ Ụnwunna mu; o -nweru l'unu ha onye shisweru ọzo l'okpuberu okfu ono; onye ọdo edulata iya azụ l'ọzo, vudo nhamunha; ²⁰ t'onye ono maru l'onye dulataru onye meru iphe dɔ ejị azụ t'ẹ b'o shishi ejọ ọzo; onye ono, shisweru ọzo ono bẹ aa-dzofuta obu iya l'ẹka ọnwu; gɔkwaaru iya nvu l'igweligwe iphe dɔ ejị.

Ēkwo kẹ mbụ, Pyita deru

¹ Ēkwo-ozí-wa bẹ shi l'ẹka mbẹdua, bụ Pyita, bụ onye ishi-ozí Jisọsu Kuráýisutu.

Ndu mu ede iya anụ bụ unubẹ ndu Ju ono l'unu ha, a chikashiru l'alị unu; unu agbakashihu laa ọhodo je eburu ono. Ndu je eburu lẹ Póntusu; ndu eje eburu lẹ Galéshiya; Kapadósiya; Éshiya mẹ lẹ Bitíniya. ² Mbụ unubẹ ndu, Nchileke, bụ Nna ọtáru; mee unu; unu abụru ndu nk'íya. Nchileke ọtáru unu; okfu l'ọ bebehaoduru l'ọdungu maru l'unu a-buru ndu nk'íya. Yọ bya ezi Ume-dụ-Nsọ; yo mee unu; unu abụru nk'íya; k'ọphu unu a-nọdu anụjeru Jisọsu Kuráýisutu okfu; mẹ k'ọphu Jisọsu ono e-gude mee ya safukota unu iphe, bụ iphe dụ ẹji, unu meshiru l'ọ ha.

Tẹ Nchileke mee t'eze-iphe-oma nk'íya rube unu ẹka; rube iya unu k'anyinyi iya. Yo mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu ọgbodo eburu.

Ole ẹnya ndzụ gbururu jeye

³ Unu t'ayi jaa Nchileke ajaja. Ọo ya bụ Nna kẹ Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráýisutu! Ọ phụwaru ayi imiko, nyiberu anyibẹ. O mewaru Jisọsu Kuráýisutu; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; shi ẹge ono mụa ayi ọdo. Nta-a bẹ ayi elewa ẹnya ndzụ ọphungu, ayi a-nọ gbururu jeye lẹ tutu yoyo. ⁴ Ayi elekwaphu ẹnya l'ayi l'unu e-mekochaa tuko gbaru mgbá nweru iphe-oma, Nchileke doberu unu l'imigwe; mbụ iphe-oma ọphu ẹ-ta hadu kẹ rehu erehu; tọ ha kẹ mebyihu emebyihu; tọ ha kẹ kahụ akahụ. ⁵ Ọ bụ okfu l'unu woru onwunu ye Jisọsu l'ẹka meru iphe oogudeje ike iya akwachi unu t'ẹ b'ọ nwe iphe e-me unu jeye teke oo-koshi unu lẹ ya dzọtahawaruru unu. Yọ bụkwánuru l'ikperazụ bẹ oo-koshi iya unu ọbu.

⁶ Ono bebekpo buru iphe unu a-nọdu ete ẹswa iya; a makwaru-a l'unu jefutaje iphe-ẹhuka, dutsua iche iche, bụ iphe a-data unu adata. Obenu l'ono búa kẹ nwa nta-a; ẹ tọ dukwa ẹge ọo-nọ-bebe. ⁷ Iphe kparu iphe unu jefutaje iphe-ẹhuka ono bụ t'e gude iya maru l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu ta bụdu ekwekwe nggogo. Unu lewaru mkpọla-ododo. Mkpọla-ododo bụ iphe vu oke aswa. Obenu l'ọ mebyihujekwanu emebyihu. Yọ bụlekwaru-a l'ọku b'aahụje iya; gude data iya t'a maru: ? ọ búa ọkpobe iya t'ẹ tọ bụdu? Ọ kwaphu ẹge ono bẹ aa-data ekwekwe, unu kweru t'a maru: ? ọ bụ ọkpobe ekwekwe; t'ọ bụ ekwekwe nggogo. Ekwekwe ono bẹ unu manaru-a l'aswa iya ka aswa mkpọla nshinu. A - datatsua ya; ọ -buru ọkpobe ekwekwe bẹ unu kweru; a jaa unu ajaja; mee t'unu gbufu chalahaa l'ọ bụ iphoro, shi Nchileke l'ẹka; a kwabekwaphu unu ugvu. Yọ buru mbọku ono, Jisọsu Kuráýisutu a-bya ono b'ọo-dukota ẹge ono. ⁸ Unu yeru Jisọsu obu l'ẹ-ba bụ l'unu gudejewa ẹnya unu phụ iya. Unu ewotawa onwunu ye iya l'ẹka; l'ẹ-ba bụ l'unu gude ẹnya unu ele iya nta-a. Ọo ya meru iphe unu e-te ẹswa; tee ẹswa, ẹtu iya ẹ-ta dudu; ⁹ kẹ l'unu eritawa uru, nọ l'ekweta, unu kwetaru, bụ iya bụ lẹ Kuráýisutu a-dzọfuta unu.

¹⁰ Lẹ ndu nkfuchiru Nchileke kfuakwaru kẹ adzọta ono, Nchileke adzọta unu ono. Ẹphe shi tọ nwehu ese t'ọ doo ẹphe ẹnya; t'ẹphe maru ẹge kẹ adzọdo ono, Nchileke kweru ukwa iya ono e-shi ree; mẹ t'ẹphe makwaruphu egbe teke ọbu, oo-re ọbu. ¹¹ Ẹphe seru t'ẹphe maru ọgè teke

iphe ono e-re; maru ege oo-shi ree; mbu iphe ono, Ume Kuráyisutu, bu epe l'ehu shi ama eka ala ono; tsube l'iphe-ehuka, Kuráyisutu e-je; jeye l'ugvu, Nchileke a-kwabẹ iya teke o jetsuaru iphe-ehuka ono. ¹² Nchileke abya emee ndu nkfuchiru iya ono; epe amaru l'ozu ono, ya ziru epe ono ta budu ozi ehu epe; l'oo unubedua b'e ziru iya epe t'ephe bya ezia. Unu shiakwa l'eka ndu ozi ono, bu epe bya ezia ya unu ono maru iya nta-a. Epe byaru bya egude ike ke Ume-du-Nso zia ya unu. Ume-du-Nso ono bu Nchileke be shi l'imigwe ye iya epe l'ehu. Ozi ono, e ziru unu ono be agutsukwaa agu unwu ojozi-imigwe. Yo du epe t'a su l'o nweru ege ee-me t'o doo epe enya.

Umere, du Nchileke mma

¹³ Oo ya bu t'unu mee obu unu t'o kwabẹ akwabẹ l'o bu onye liru onwiya anuma l'ukfu; unu kpadeje onwunu akpade; unu elekwaphu enya eze-iphe-oma ono, Nchileke e-meru unu teke ono, Jisosu Kuráyisutu e-koshilephu onwiya ono. ¹⁴ Teke unu te shidu maru okpobe okfu ono be bu egu ejo iphe, shi anoduje agu unu shi kpuru unu l'eka. Keshinu ophu unu bu-wa ndu anuru Nchileke okfu; unu be kwehekwa t'egu ejo iphe ono kpukwaduru unu ege ono, o shihawa kpuru unu ono. ¹⁵ Iphe unu e-gbe mee bu t'unu shi l'iphemiphe obule, unu eme koshi l'unu du nsọ; le Nchileke ono, bu iya kuru unu ono dukwa nsọ. ¹⁶ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su le Nchileke suru: "Unu bukwaru ndu du nsọ; le yebedua, bu Nchileke be dukwa nsọ."

¹⁷ Qobuje teke unu ekfu anu Nchileke; unu eku iya Nna; mbu Nchileke ono, bu iya ekpeje onyemonye obule ikpe l'ege iphe onye obu meru du du-chi ono. E too kpekwa ikpe nk'iya ele madzu enya l'ifu. Oo ya bu t'unu gude ndzu unu l'o ha tsuje iya egvu le mgboko owaa, a byaru abyabya-a. ¹⁸ Unu marua iphe o phuru Nchileke t'o gbata unu l'eka ejo umere ono, mkpa iya e-ta dudu ono; mbu umere ono, unu mutaru l'eka ndu ono, muru unu ono. Iphe o gude kfu aswa ishi unu; gbata unu ta bukwa iphe emebyihuje emebyihu l'o bu mkpola-ocha m'o bu mkpola-ododo. ¹⁹ Iphe o gude gbata unu bukwa mee ono, vu oke aswa ono, bu iya bu mee Kuráyisutu. Kuráyisutu du l'o bu nwaturu, e gude agba eja, e-te nwedue eke uta no iya l'ehu; ekworo ta no iya eya. ²⁰ O bu iphe ono be Nchileke gude fota iya. O fotaha-oduru iya ru; be yebe Nchileke mederu mgboko. Yo bya erua l'oge ikperazu-wa; yo gude okfu ehu unu koshi iya ndiphe. ²¹ O bu Kuráyisutu ono be unu shi l'eka iya woru onwunu ye Nchileke l'eka; mbu Nchileke ono, bu iya meru iya; yo shi l'onwu teta nodu ndzu; bukwaru iya phu kwaberu iya ugvu ono shi l'imigwe ono. Oo ya bu l'unu nowa Nchileke l'eka; elekwaphu enya l'oo ya a-dzo unu.

²² Unu anoduje eme iphe okpobe okfu ono kfuru. Unu shiwa ege ono safukota iphe bu iphe du eji le ndzu unu; k'ophu unu yewaru unwunna unu obu. Obu ono, unu yeru unwunna unu ono ta bulekwa iwe-l'obu; ochi-l'onu-eze. Unu ba ahakwa oyeru ibe unu obu. Unu kebeje ehu gude obu unu l'o ha yeru ibe unu obu. ²³ Ishi iya aburu le Nchileke mwaru unu odo; bya anuwa unu ndzu ophungu. Ndzu, unu no nta-a te shikwa l'eka ndu muru unu, bu o-nota-o-laa. Ndzu unu nta-a shiwa Nchileke, bu ojejoje l'eka. Ndzu ono bu l'okfu-onu Nchileke b'o shi. Okfu-onu Nchileke bu okfu, no ndzu; buru ege ono be o-no iya jeye le tutu yoyo. ²⁴ Oo ya meru iphe ekwo okfu Nchileke suru:

"Madzu l'oo ha du l'o bu ewu.

Mma ke madzu adu l'o bu

igu, ẹwu ono tsushiru.
 Ẹwu ono -kpowa nku;
 igu iya ono erishihu; dashia.
 25 Obenu l'okfu Nnajiufu a-nọ
 gbururu jeye lẹ tutu yoyo.”*
 Ọ bụ okfu ono bụ ozi-oma ono, a bya ezia unu ono.

2

Mkpuma, nọ ndzụ; mę Mba, dụ nsọ

¹ Ọo ya bụ t'unu sefukota ẹka l'iphe bụ ẹjo iphe l'ọ ha. T'ẹ b'o nwehekwa unu onye a-dzujẹ ẹjo-ire; unu ta abụhe o-kfuru-iche-eme-iche phe; unu haa ẹnya-kfurukfuru; unu ahakwaaphụ okfubyishi madzụ ibe unu. ² T'ọ buru ẹge ẹgu ẹra anọduje agụ unwegirima, a mụru k'ophungu bụ ẹge ẹgu okfu Nchileke a-nọduje agụ unu; mbụ okfu Nchileke ono, ẹ te merushidu emerushi ono; k'ophu unu e-vu; vukfuta ndzofuta unu. ³ Ọ bụ iya bụ iphe ọbu, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: “L'unu lẹ Nnajiufu bẹ megbawaru iphe; unu aphụwa l'ọ bụnuka onye obu-oma.”

⁴ Unu byakfuta Nnajiufu ono. Ọ bụ iya bụ mkpuma, nọ ndzụ, Nchileke gude tya ọkpa-ulo iya. Mkpuma ono, nọ ndzụ ono bẹ ndiphe ọfuru tufaa l'ọ bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa. Ọlobu; unu lewaru! L'ẹnya Nchileke b'o gbe bụkwaru iya b'ọ ọfataru kwabẹ iya ugvu. ⁵ Unu dulephu l'ọ bụ mkpuma, nọ ndzụ, e gude akpụ ulo; jeru byakfuta iya tẹ Ume Nchileke gude unu kpua eze-ulo Nchileke ono, ọokpu ono. Tẹ Jisọsu Kuráýisutu l'onwiya mee unu t'unu buru ndu achijeru Nchileke ẹja; t'unu buru ndu a-nọduje anụ Nchileke ngweja, dụ iya mma. ⁶ L'e dekwaru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ lẹ Nchileke kfuru okfu ẹhu Kuráýisutu; sụ:

“Lekwa; lẹ ya ọfatakwaru
 mkpuma lanụ, dụ iya ugvu.
 Mkpuma ono bẹ ya egvube
 t'ọ buru itso, guderu iya Záyonu.
 Iphe bụ onye dakoberu
 mkpuma ono te nwedu
 l'oo-kwaa izimana.”

⁷ Ọ kwa l'ẹhu kẹ unubedua, wowaru onwunu ye Kuráýisutu l'ẹka bẹ mkpuma ono bụ iphe aakwabẹ ugvu. Obenu; l'ẹhu kẹ ndu ọphu ẹ-te kwedu woru onwephe ye Kuráýisutu l'ẹka; bẹ

“Mkpuma ono, ndu akpụ ulo jikaru ono;
 bụ iya mekocharu bya aburu
 itso, gude ulo ono.”

⁸ L'ẹkwo okfu Nchileke b'e dekwaruphu; sụ:

“Lẹ mkpuma ono bụkwa
 mkpuma, a-nọduje adụ ndiphe ụkfu;
 bụkwaruphu mkpuma,
 a-buru ẹphe e -vukota;
 a daa.”

Iphe a-kpa iphe ọo-nọduje adụ ẹphe ụkfu bụ l'ẹphe te ekwetadu okfu Nchileke. Ọ bụ iya meru iphe ọ dufutaje ẹphe ụkfu ẹge ono.

⁹ Obenu l'unubedua bụ ndu Nchileke gude ẹka iya ọfata. Ọ bụ unubedua bụ ndu achijeru Nchileke ẹja; mbụ Nchileke ono, bụ eze ono. Ọ bụ unu bụ mba, dụ nsọ; mbụ ndu Nchileke ọfataru; mee ndu nk'iya gededede; k'ophu

* 1:25 1:24-25 Azá 40:6-9.

unu e-me t'a maru l'iphemiphe obule, Nchileke meshiru be bu iphe gbaru te ndiphe kwabe iya ugvu iya; mbu Nchileke ono, bu iya kuru unu kufuta unu l'ochi; bya ekuru unu ye l'iphoro nk'ia ono, du biribiri ono. ¹⁰ O nweru teke e to nwedu iphe unu shi buru. Obenu le nta-a be unu buakwa ndu ke Nchileke. O nweru teke unu te shidu maru ege Nchileke bu-tabe onye obu-imiko. Obenu le nta-a b'o koshiwaru unu obu-imiko iya obu; unu aphu-wa iya.

Umere ndu, Kuráyisutu toru l'egbu

¹¹ Ndu mu yeru obu; unu bukwa ndu laru alala le mgboko-a; unu byakwaru iya abyabya. O kwa iya meru iphe mu ekfuru iya unu ekfushiru iya unu ike; su unu byiko; t'unu ba apakwaru onwunu togboru egu ejo iphe du iche l'iche, anoduje agu madzu agugu ememe. O bu ndzu ophungu ono, Nchileke nuru unu ono be egu ejo iphe ono anoduje etso ogu. ¹² Unu mejeru ndu e-te kwetadua ke Nchileke umere oma; k'ophu bu; o -nweru m'o bu teke ephe jederu okfu l'unu bu ndu eme eji; ephe elewaa ege umere unu du-be mma. Ephe egudewa iya ru jaa Nchileke ajaja mboku ono, Nchileke a-bya ephe okpe ikpe ono.

¹³ Unu be ekwefujekwa ikè ome iphe, bu iphe gowmenti, achi nu suru t'e mee. Unu gudeje ke l'unu yeru Nnajiufu obu me iya. O -buru l'oo eze, bu iya bu ishi kpoo-gbaa nweru iphe o suru t'e mee; unu mejekwaa ya. ¹⁴ Teke o bu l'oo ndu govano iya nweru iphe ephe suru t'e mee; unu mekwaa ya. Le ndu ono bukwa ndu o yeru t'ephe hujee ndu eme eji ahuhu; ephe ajakwaaphu ndu ophu eme iphe du mma ajaja l'edzudzu oha. Unu ba ajikajekwa l'unu te emedu iphe ephe kfuru. ¹⁵ Okfu l'o bu iphe du Nchileke mma l'obu t'unu gude umere oma, unu eme; mechishia eswe eswe ono, ndu e-ta madu iphe anoduje ekfu ono. ¹⁶ Kuráyisutu be toshiakwaru unu l'egbu. Obenu l'e to bukwa l'a tofuru unu l'egbu; unu enweru onwunu a-kpata iphe unu e-woru onwunu togboru ome iphe du eji. Iphe unu e-gbe mee bukwa t'unu meje umere, gbaru ndu ejeru Nchileke ozi. ¹⁷ Unu kwabeje onyemonye obule ugvu. Unu yejeru iphe bu unwunna, unu l'ephe kweru ke Kuráyisutu obu. Unu tsuje Nchileke egvu; unu akwabeje onye bu eze ugvu.

Iphe-ehuka, Kuráyisutu jeru; bu ayi iphe-leta-mee

¹⁸ Unube ndu ejeru madzu ozi; unu wozitaje onwunu ali l'eke ndu bu nnajiufu unu no; kwabeje ephe ugvu; unu emeje iphe bu iphe ephe ziru unu ememe. T'e b'o bulekwa onye ophu nnajiufu iya nweru obu-oma; duru iya agu b'a-noduje akwabe iya ugvu nwenkinyi. T'onye ophu nnajiufu iya duru ehuka kwabejekwa iya phu ugvu. ¹⁹ Nchileke be ehuh atsojekwa ena teke unu gude l'unu bu ndu nk'ia richia obu eje iphe-ehuka; mbu iphe-ehuka inyigirinyi, e meru unu; unu eje. ²⁰ Mbu; m'e to gbakwa ke t'a jaa unu ajaja l'unu richiru obu eje iphe-ehuka teke eechi unu iphe l'iphe unu meru-a eji. O kwa teke unu meru iphe du mma; eechi unu iphe iya; unu -richia obu teke ono: iya-a! Ehu atsoo Nchileke ena. ²¹ Okfu l'o bu oje iphe-ehuka; mbu egbe iya ophu du Nchileke mma be Nchileke kuru unu oku iya. Le Kuráyisutu l'onwiya be gudekwaphu okfu ehuh unu jee iphe-ehuka; yo shi ege ono; buwaru iphe-leta-mee b'o meru doberu unu; k'ophu unu a-mutakwanu umere iya. ²² O kwa iya bu iphe obu, e dehawaruru lekwo okfu Nchileke; su: "Le to nwekwa-a iphe du eji, o mejeru; t'o bu l'o dzujeru ejo-ire." ²³ E phuakwaru iya iphu; obu l'e to phulatabukwaa. O jeru iphe-ehuka; obu l'e to nwedu onye o chijeru

ẹka l'iri-ise. Iphe o gbe mee bu l'o woru onwiya ye Nchileke l'eka; mbu Nchileke ono, bu onye ophu ikpe nk'iya bu ikpe, du maa ono. ²⁴ Kuráyisutu l'onwiya be vutaru iphe du eji, ayi meru l'o hakota l'ehu iya teke ono, a kpopyaberu iya l'oshi-osweru ono; k'ophu ayi a-du l'o bu ndu nwuhuru anwuhu l'eke ome iphe du eji no; te ndzu, ayi a-no bu-chiaru iphe a-nodu ekoshi l'ayi buwa ndu Nchileke guru le ndu doberu eka ndoo l'ifu iya. O bu uswiru echachi ono, e chiru iya ono be Nchileke gude mee t'unu korohu. ²⁵ L'unu shikwa agha ririri l'o bu aturu, phuru uzo; obu le nta-a be unu latawaru azu byakfuta onye ono, eche unu l'o bu aturu, bukwa iya phu bu onye eleta ndzu unu enya ono.

3

Umere, gbaru ndu alu alulu

¹ Ege ono kwaphu; unubedua, bu unwanyi, alutsua nji; unu wozitaje onwunu ali l'eke ndu bu nji unu no; k'ophu bukwanu teke bu l'o nweru nji unu phe ono, bu ndu e-ta angabejedu nchi l'okfu Nchileke; ephe - phukwanua umere, unu eme; ephe abya emelaha okfu, Nchileke kfuru. Yo bukwanuru umere unu ono e-me; ephe abya emelaha okfu ono, Nchileke kfuru ono; m'o -ruhuru; to nwekpoonu okfu, unu kfuru nu ephe; ² ke l'ephe e-gudewaru enya ephe ele umere, e-ta dudu eke uta no iya, unu eme eyeru ephe; okfu l'unu atsụ Nchileke egvu. ³ T'iphe oriri iya e-chije unu ehụ ba abukwa ege unu e-shi memaa onwunu emema t'unu ma mma. T'iphe unu e-fujeru l'oriri iya ba abukwa ege unu e-me swengashia egbushi unu; me ege unu e-shi gude unwu iphe e gude mkpola meshia; mewaru iphe dutsua ege ono, bugbaa iphe vu oke aswa gude emema onwunu; ophu 'o bukwa ege unu e-shi eye uwe, vu oke aswa. ⁴ T'iphe oriri iya e-chijechia unu ehụ bukwaru ege unu e-shi mee obu unu t'o du mma; k'ophu ime obu ono, e te egudejedu enya phua ono a-nodu ama mma; mbu mma ophu ta byadu l'ala alala jeyewaru. Mma ono bu ome odo; me oji obu oyi. Iphe ono l'o ha be tukokwa buru iphe vu oke aswa l'ifu Nchileke; ⁵ ke l'o bu ege ono be unwanyi shi egudeje eme mma nk'ephe teke ndiche. Ephe shi ewojueru onwephe doberu Nchileke iche. Mbu l'o bulephu Nchileke be ephe shi anoduje ele enya l'eka. Ephe shi ewozitaje onwephe ali l'eke nji ephe no. ⁶ O bu ege ono be Séra wozitaru onwiya ali l'eke Ébirihamu no. Yo buru iphe ono meru iphe o shi emeje iphe Ébirihamu kfuru; l'akwabe iya ugvu; shi ekuje iya nnajiufu. Unubedua bukwa okpobe unwu Séra; m'o -buru l'unu emee iphe du mma; unu te ekwejehe t'o nweru iphe a-nodu eyejekwadu unu egvu.

⁷ Unube ndu ophu bu unwoke, alutsua nwanyi; unu mejekwaruphu unyomu unu umere, du mma; unu l'ephe aburu ehụ l'alulu, unu alu. Unu mejeeru ephe umere, du mma; keshinu unu marua l'unwanyi be uvo ta nodu l'o bu unwoke. Unu leta ephe enya; mejeeru ephe iphe mkpa iya duru ephe. Unu kwabeje ephe ugvu, gbaru ephe. Okfu l'o bu unu l'ephe a-tuko shi l'eka Nchileke gbaru mgba nata eze-iphe-oma ono, bu iya bu ndzu tutu yoyo ono. Unu tuko meje umere, du ege ono; k'ophu umere unu ta anochidu unu uzo t'unu be ekfushiru nu Nchileke.

Ome madzu t'o jee iphe-ehuka inyigirinyi

⁸ Eke mu a-suchi okfu mu ono ishi bu t'egomunggo unu buru nanu; t'iphe-ehuka, byaru ibe unu rujee unu l'ehu ege o ruru iya onye obu, o byaru. Unu eyekwaruphu ibe unu obu; l'unu tukokwa buru ndibe

Nchileke; unu b̄uru ndu obu-imiko; unu ab̄uru ndu ewozitaje onwunu al̄i l'ẹke ibe unu n̄o. ⁹ Madz̄u -meje unu ẹjo iphe; unu be egudejekwa ẹjo iphe gwata onye ọbu ụgw̄o iya. E -phujee unu iphu; unu be ephulatakwa. Iphe unu e-mejechia b̄u t'unu gbe gojeru ọnu-oma n̄u onye ọbu; l'iphe Nchileke kuru unu oku iya kwa t̄e ya ḡoru ọnu-oma n̄u unu. ¹⁰ L'ẹkwo okfu Nchileke b'e dekwaru; s̄u:

“Iphe b̄u onye ọogu t'ọ kaa nka;
mb̄oku-mb̄oku ab̄uru iya k'oma;
t'onye ọphu be egudenuphu ire iya t̄u ịkpoki;
ọphu ọodzujekwa ẹjo-ire.

¹¹ T'onye ono ghaaru ẹjo iphe az̄u;
watachia ome iphe d̄u mma.
Yo kebe ẹhu ọoje iphe b̄u:
o -mee ya; nch̄i ad̄u ndo;
Ọ -ph̄ua iphe ọbu;
t'ẹ b'ọ tugbekwa iya ẹka.

¹² Lẹ Nnajiufu, b̄u Nchileke
an̄odujelekwa eleta ndu
doberu ẹka ndoo ẹnya;
ngab̄ekwaphu nch̄i l'iphe
ẹphe ekfuru iya teke ẹphe ekfu an̄u iya.
Obenu lẹ ndu ẹjo iya ono;
bẹ ọoghajeru az̄u.”

¹³ Nta-a-e! ?Nan̄kpoo onye e-mekata unu m'ọ -b̄uru l'oohe unu uh̄ere ome iphe vudo nham̄unha? ¹⁴ Mb̄u; ọ -b̄uru-a l'unu eme iphe vudo nham̄unha; meru iphe aapakfuta unu iphe-ẹhuka; unu be eyekwa ọnu; lẹ Nchileke a-ḡokwaru-a unu ọnu. Unu ba atsujekwa madz̄u egvu; ọphu obu 'awajekwa unu mini. ¹⁵ Iphe unu e-gbe meje b̄u t'unu gudeje obu unu l'ọ ha kwab̄e Kurá̄yisutu, b̄u Nnajiufu unu ugvu; gude koshi l'ọ b̄u iya b̄u Nnajiufu unu ọbu. Unu kwab̄eje akwab̄e tekenteke; 'amakwaru ama o -nweru onye ị̄ru unu iphe ono, unu ele ẹnya iya ono: t'unu yeeru iya ọkpobe ọnu; koshi iya iphe kparu iphe unu ele ẹnya iphe ono, unu ele ẹnya iya ono. ¹⁶ Teke unu eyeru onye ọbu ọnu ono; unu zijekwaa obu l'al̄i yeeru iya ẹya; unu emekwaphu ekoshi ẹphe lẹ Nchileke d̄uru unu lẹ ns̄o. Unu meje iya ẹge ono; k'ọphu obu ta awaj̄edu unu awawa; k'ọphu b̄ukwanu: o -nweru ndu ekfuru unu ẹjo okfu; unu egudekwanu umere ọma ono, unub̄e ndu k̄e Kurá̄yisutu eme ono meru iphere kpua ndu ọbu. ¹⁷ L'ọ kakwa mma t̄e madz̄u jee iphe-ẹhuka; okfu l'oome iphe d̄u mma; m'ọ -b̄uru l'ọ b̄u ẹge ono b̄e d̄u Nchileke mma; karia l'ọ b̄u ẹjo iphe onye ọbu meru b̄e ọonwu ọnwu iya. ¹⁸ Unu nyatakwa iphe meru l'ẹhu Kurá̄yisutu. Ȳeb̄edua b̄e jekwaru iphe-ẹhuka. Ọ b̄u iphe d̄u ẹ̄ji, ndiphe eme b̄e kpataru iphe o jeru iphe-ẹhuka jeye ȳo nw̄uhu. Anw̄uhu ono b'ọ nw̄uhuru ugbo lan̄u; sefu ẹka. Ȳebe onye ono, doberu ẹka ndoo ono anw̄u-chiaru ndu ẹ-te dobedu ẹka ndoo ọnwu; k'ọphu oo-duta ayi dukfuta Nchileke. Ndiphe b̄e gburu ugwehu mmakan̄u, b̄u iya b̄u ugwehu Kurá̄yisutu. Obekwanu lẹ Ume Nchileke meru Ume iya; ȳo n̄odu ndz̄u. ¹⁹ Ȳo b̄uru Ume k̄e Nchileke ono b'o gude bahushia lẹ ndu maa jekfube ndu maa ono, a tuchiru lẹ mkp̄oro ono; je ekfuaru ẹphe okfu Nchileke. ²⁰ Lẹ teke ndiche ono, N̄owa k̄uru eze ugbo ono b̄e ndu k̄e teke ono ị̄kakwaru ọngabe nch̄i l'iphe Nchileke ekfu; Nchileke ataa nshi ngak̄otaru ẹphe; t̄o d̄u; jeye teke ọ n̄onyaaaru; haa mini t'o rigbushia ẹphe. M'ọ b̄ulekwaphu nwa ndu ẹ-ta bad̄u nwishi b̄e bahuru

l'eze ugbo ono. Epe du umadzu esato nwenkinyi bahu iya. Nchileke eshi le mini ono, ugbo ese eli l'eli iya ono; dzoo epe. ²¹ Mini ono be du ududu mini, e gude eme baputizimu. Baputizimu-wa, a nmaru l'etu-wa ta adujekwa ike safu ayi inyi, no ayi l'ehu; o bulekwaphu l'ayi egudeje iya arọ Nchileke t'o sachaa obu ayi t'e b'o nodu awa ayi awawa. Yo buru l'eteta, Kuráyisutu tetaru nodu ndzu be ooshije dzoo ayi. ²² Yo tetatsua ono; lashia l'imigwe je anodu l'eka-utara Nchileke, bu Nna. O bu l'eke ono b'o nodu buru eze; l'achi iphe bu ojozi-imigwe l'ephe ha; me iphemiphe obule, ike no l'eka; me iphe bu ndu ishi l'imigwe.

4

Ndzu ophungu

¹ Kuráyisutu be jeru iphe-ehuka teke o no le mgboko. Oo ya bu t'o bulekwaphu ege ke iphe-ehuka du Kuráyisutu bu ege oo-duje unu; mbu t'unu kwakobekwa k'oje iphe-ehuka unubedua. Le to nwekwa onye jeebejeru egbe iphe-ehuka ono le mgboko-a, jekwadu je awata ome ejo iphe odo. ² Oo ya bu t'unu watalekwaphu ome iphe bu uche-obu Nchileke; unu egudekpele iya phu ege ono tugbua ke nwa nta-a, unu nokwadia le mgboko-a; haa otso egu ejo iphe, a-guebe ndiphe. ³ Unu lewaru egbe teke unu shi meta iphe ndiphe ono, e-ta madu Nchileke ono eme. Nta-a be unu metashiakwaru iya. Le keshinu teke ono be unu shi noduta ndzu; unu te nwe iphere. Unu eshi woru onwunu togboru iphe bu egu ome ejo iphe, agu unu; mbu; unu eshi angunuka mee; shi eri l'angu-sweshi onwunu ifu; shi tsokpeleruphu ekemeke obule acho-phe eke unu a-ngu mee; l'agwaphelephu iphe bu iphe aagwa agwagwa; me ogvu, bu iphe, du Nchileke ashi. ⁴ Nta-a b'o gbekwa bya adu ndu ono, e-ta madu Nchileke ono biribiri l'unu te etsojehedu epe emephe ejo ememe ono; unu te etsojehe epe nodu ndzu o-la-l'iyi ono nta-a. Oo ya emeje epe ekfubyishi unu. ⁵ Obenu le mboku, Nchileke e-kpe ikpe abyakwaa. O bu mboku ono be epe a-bya evudo Nchileke l'ifu; gude onu epe; shi ishi lanu dokotaru iya iphe epe meru le mgboko-a; mbu Nchileke ono, gbe kwakobehawa k'okpe ndu nwuhuru anwuhu; me ndu no ndzu ikpe ono. ⁶ O kwa iya meru iphe Kuráyisutu jeru je zia ndu nwuhuru anwuhu ozi-oma ono. O bu oswi-okfu l'ephe nwuhuru anwuhu; obu le Kuráyisutu be jeleru-a je ezia epe ozi-oma; okfu l'anwuhu ono, epe nwuhuru ono bukwa ikpe, Nchileke nmaru madzu kpamukpamu. Iphe meru iphe o je ezia epe ozi-oma ono bu le Nchileke be meru t'a maeduru: ?epe a-nata ozi-oma ono; nweru egbe ndzu ophu yebedua, bu Nchileke nweru?

Gude iphe-oma, Nchileke meru ngu jeeru iya ozi

⁷ Teke mgboko-a; me iphemiphe obule, no iya nu a-gvu be duakwa ntse. Oo ya bu t'unu kpadejekwa onwunu; enya edo unu edodo; k'ophu unu aduje ike okfu anu Nchileke. ⁸ Ophu, bukwanu iya ka; aburu t'unu yejeru ibe unu obu okpobe eyeye. L'egbe n-yemobu ono emejekwa t'a guaru madzu nvu l'igweligwe iphe du eji, o meshiru. ⁹ Unu kwajeeru ibe unu ebyee. Olobu t'unu be egudejekwa nggumaphu akwa iya. ¹⁰ Keshinu ophu Nchileke mewaru unu eze-iphe-oma, du iche iche; ntsukwaaphu unu iphe-oma l'ehu l'ehu; o kwa iya bu t'onyenonu l'unu ha wota iphe-oma, ophu Nchileke nuru iya gude mee iphe a-garu ibe iya le mkpa. O kwa teke unu eme iya ege ono be bu iya bu l'unu bu okpobe ndu letaru enya l'iphe-oma, Nchileke nuru unu. ¹¹ O -nweru onye ekfu okfu; t'onye obu kfuje l'iya phu l'a -suru l'oo Nchileke l'onwiya ekfu iya. O -nweru

onye l'eyetaru ndu ọdo ẹka; t'onye ọbu yejeru madzụ ẹka nshinu l'ẹge Nchileke nū-taberu iya ike; k'ọphu ee-shikwanu l'iphe bụ iphe ayi eme ememe; ndiphe eshi l'ẹka Jisọsu Kuráýisutu kwabẹ Nchileke ugwu; mbụ Jisọsu Kuráýisutu ono, eze ike, ha nshinu bụ nk'iya ono. Yọ bụkwaru iya phụ b'ọ gbaru t'a kwabẹ ugwu gbururu jeye lẹ tutu yoyo! Ono kwa ẹge ọ dụ.

Iphe-ẹhuka, ndu kẹ Kuráýisutu eje

¹² Ndu mu yeru obu; t'ẹjo iphe-ẹhuka ono, abyakfutaje unu ono ba adujekwa unu biribiri. Egbe oke iphe-ẹhuka ono bụkwa iphe e gude eme t'a maru: ?unu noshirua ike l'ẹka Nchileke. Unu ba ariekwa l'iphe-ẹhuka ono, byakfutaru unu ono bẹ bụ iphe ẹtu iya ta dudu. Ẹ tọ kwa unu bụ obebe. ¹³ Iphe unu e-gbe mee bụ t'ẹhu tsoje unu ẹna l'unu tuko gbaru mgba eje egbe iphe-ẹhuka ono, Kuráýisutu jeru ono. E -mekochakwanua; t'ẹhu kfuube ọswa tsoo unu ẹna; tsoshikpoo ya unu ike mboku ono, Nchileke e-koshi ọdu-biribiri Kuráýisutu ono; mbụ unu akfuube ọswa gude obu unu l'ọ ha tee ẹswa. ¹⁴ T'ẹhu tsoje unu ẹna teke ndiphe ekfutoshi unu; okfu l'unu bụ ndu kẹ Kuráýisutu. Ishi iya bụ l'ọ bụ teke unu eje egbe iphe-ẹhuka ono bẹ Ume Nchileke ono, bụ iya emeje t'unu gbaru mgba l'ọdu-biribiri Nchileke ono a-nopyabewaru unu l'ẹhu jeyewaru. ¹⁵ Ọlobo t'ẹ b'o nwekwa l'unu ha, onye e-je iphe-ẹhuka; okfu l'onye ọbu gburu madzụ; ọ dudu buru l'ọ zitaru iphura; ọ dudu buru l'ọo ẹjo iphe ọdo, onye ọbu meru bẹ ọonwu ọonwu iya; ọ dudu buru okfu l'onye ọbu bụ onye okfu. T'egbe iphe-ẹhuka, dụ ẹge ono ba abyakfutakwa unu. ¹⁶ O gbe -buru teke bụ l'unu eje iphe-ẹhuka; okfu l'ọo l'unu bụ ndu kẹ Kuráýisutu; t'iphere iya ba adukwa unu. Iphe unu e-me bụ t'unu kejechia Nchileke ekele; l'ọo ẹpha Kuráýisutu bẹ eeku unu.

¹⁷ Lẹ teke Nchileke e-kpe ndiphe ikpe bẹ ruakwaru nū. Ọ kwa ndu ọphu bụ ndibe Nchileke b'oo-vu ọzo dábẹ iya l'ẹhu. Ọ -buru l'ọ bụ ayibedua bẹ Nchileke a-dube okpe ikpe ono; ?nanukpo ẹge ọo-dụ ndu ono, jikaru okfu Nchileke ono? ¹⁸ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; sụ:

“Ọ -buru l'ẹge Nchileke e-me
dzọta onye doberu ẹka ndoo;
dụ l'ọ bụ iphe, e shiru l'ọku;
?nanu ẹge ọo-muru ndu,
ẹ-ta tsudu Nchileke egwu;
mewaru ndu ọphu, ẹ-ta
nuduru iya okfu?”

¹⁹ Ọo ya bụ t'iphe bụ ndu eje iphe-ẹhuka l'ẹge ọ dụ Nchileke t'ẹphe jee ya; mejekwa umere ọma; ẹphe eworu ndzụ ẹphe ye Nchileke l'ẹka; mbụ Nchileke ono, bụ iya keru ẹphe; bụkwaruphu onye evudoshije ike l'iphe o kfulu ono.

5

Oleta ndu Chochi ẹnya

¹ Iphe-a, mu abya ekfukfu-wa bụakwa ndu e meru ọgurennya chochi bẹ mu ekfu eyeru. Lẹ mbedua, bụ Pyita bẹ bụkwaphu onye e meru ọgurennya chochi ẹge e meru unubedua. A gufukpooru ono; mbedua bẹ gudekwaphu ẹnya mu phukota iphe-ẹhuka ono, Kuráýisutu jeru ono kpakparakpamu. Mu abukwaruphu onye yi lẹ ndu, ẹphe lẹ Kuráýisutu a-gbaru mgba nweru ọdu-biribiri Kuráýisutu, bụ iphe Nchileke e-me t'a phugbaru teke ẹ-te tehedu ẹnya. ² Unu letakwa ẹphe ẹnya ẹge ono, onye

eche aturu eletaje aturu iya ɛnya ono. Unu melekwa iya phu t'ọ buru iphe shi unu l'obu. Unu be emekwa iya l'ọ bu iphe e yebutaru unu eyebuta t'unu mee. Unu woru obu unu l'ọ ha ye l'oje ozi ono; unu ba anọdukwa eje iya dobe ɛnya l'uru, unu e-rita iya. Ono bukwa iphe-iphere. ³ Unu be emekwa ndu ono, Nchileke yeru unu l'eka ono l'à -suru l'ephe bu ohu, unu gbaru agbagba; unubedua aburu ndu nwe ephe. T'umere unu buru iphe ephe e-letaje ɛnya eme ephebedua. ⁴ Ọo ya bukwanu; teke Kuráýisutu ono, bu iya bu ishi le ndu eche aturu ono a-bya ekoshi onwiya; yọ nu unu ndzu gbururu jeye; mbu obunggo, du biribiri, e-te nwedu l'o mebyihu emebyihu.

⁵ Ege ono be mu ekfukwaruphu unube ndu ophu ephe eleta ɛnya. Unu wozitaje onwunu ali l'eke ndu ono, e meru ogurennya chochi ono no. Iphe mu e-kfuleruphu unu l'unu ha bu t'iphemiphe obule, unu eme koshijekwa l'unu ewozitaje onwunu ali l'eke ibe unu no; t'unu yejeru ibe unu ugvu; unu eyejekwaruphu ibe unu eka. L'ekwo okfu Nchileke sukwaru:

“Le Nchileke ajikaje ndu

eku onwephe ekuku.

Ndu ophu wozitaru

onwephe ali; be oomejeru eze-iphe-oma.”*

⁶ Ọo ya bu t'unu wozita onwunu ali l'ifu Nchileke, onye bu iya bu Okaribe-Kakota-Ike; k'ophu oo-woli unu eli teke gbaru nu. ⁷ Unu tukoje iphemiphe obule, atsụ unu l'ehu ye Nchileke l'eka; l'ɛnya iya ta alufujekwa alufu l'eke unu no.

⁸ T'ɛnya rua onyemonye obule ali; unu cheje nche. L'onye ohogu unu; mbu Sétanu tsokwaru aghaphe; ede ekiri l'ọ bu agu; achọ onye oolabushi alabushi; taa. ⁹ Unu be ekwekwa haaru iya uzo; unu vudoshia ike lekwekwe, unu kweru ke Nchileke; l'unu makwaru-a l'unwunna unu l'ephe ha le mgboko-a be tukokwaphu eje egbe iphe-ehuka ono. ¹⁰ Ọ bu Nchileke ono l'onwiya bu onye iphe bu eze-iphe-oma l'ọ ha shikota l'eka. Ọ bu iya kuru unu t'unu le Kuráýisutu tugbabe buru nanu. T'unu l'iya tuko nodukota l'ekalanu, bu eke odu-biribiri iya ono, ta agvujedu agvugvu ono no. Ọo ya bu le teke unu jeleruphu iphe-ehuka ono nwanshi; yebedua l'onwiya emee unu; unu adubebe mma. Oo-me unu; unu eshihu ike; mekwaaphu unu; unu akafua ovudoshi ike le ke Kuráýisutu, unu kweru. ¹¹ T'iphe bu ike buru nk'ia gbururu jeye le tutu yoyo. Ono kwa ege o du.

Ekele mkpo-chi ishi iya

¹² Ọ kwa nwakpuru okfu olemole be mu gude deeru unu ekwo-ozawa. Ọ kwa Sulivánosu, bu nwanna ayi, mu maru l'ọ bu onye e gude ire iya eka be gude eka iya deeru mu ekwo-ozawa. Mu ederu iya unu; gude iya adu unu ike; emekwaphu te mu gude iya kfuru unu l'iphemiphe obule ono be tukokwa buru eze-iphe-oma, shi l'eka Nchileke. Unu vudoshia ike l'eze-iphe-oma ono.

¹³ Ndu ke Nchileke, no le Bábýilonu; mbu ndu chochi ke eke ono, bu ndu Nchileke fotakwaruphu ege o fotaru unubedua ajikwaphu unu. Maku, bu nwa mu ajikwaphu unu. ¹⁴ Unu kelekwa ibe unu ekele; gude n-yemobu nmata ephe akpa.

Te Nchileke mee t'unube ndu unu le Kuráýisutu tugbaberu buru nanu l'unu ha buru l'ehu-agu.

* 5:5 5:5 Etu 3:34.

Èkwo k'èbo, Pyita deru

¹ Èkwo-ozì-wa shì l'èka mbèdua, bụ Sáyìmonu Pyita. Mu bụ onye ejeru Jisọsu Kuráyisutu ozi; bya abụkwaruphu onye ishi-ozì iya.

Ndu mu ede iya anụ bụ unubè ndu ono, kwetaru woru onwunu ye Nchileke l'èka ège ono, ayìbedua kwetakwaruphu ono. Ekwekwe ono, ayi l'ayi ha kwetaru ono bè shì Jisọsu Kuráyisutu l'èka. Jisọsu Kuráyisutu ono bụ Nchileke; bya abụkwaruphu Onye Ndzọta ayi. Ọ kwa l'o nwenukaru obu-oma; meru iphe o kwetaru t'ayi l'unu tuko kwetakota nk'iya enyannaha.

² Mu ekfukwaru Nchileke t'o mee t'unu kafua omaru yèbe Nchileke; yo mekwaaphu t'unu kafua omaru Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu ogbodo amaru eje. T'eze-iphe-oma; mè ẹhu-agu, shì iya l'èka rubekwa unu èka; yo rubekwa iya k'etsushi iya.

Nchileke kuru unu; fọta unu

³ Ayi maru Nnajiufu ono; maghee ya amaghe; mbụ onye ono, bụ iya kuru ayi t'ayi bya t'ayi l'iya gbaru mgba l'odu-biribiri iya; mè l'iphe-oma ono, ọonoduje eme ono. Ọ bụ amama ono, ayi maru iya ono bè Nchileke shì gude eze ike nk'iya; nụ ayi iphe bụ iphe mkpa iya duru ayi l'ọ ha; t'ayi gude nduru iya ndzụ; l'emekwaphu umere, ekoshi l'ayi akwabè iya ugu. ⁴ Ọ bụ eze ike iya ono b'o gudekwaphu kweshia ayi ukwa iphe, dukota mma ogbodo adudu; mbụ ukwa iphe kariru ọtu onu iya. Ọo ya bụ k'ophu unu e-gudekwanu k'ukwa iphemiphe obule ono, o kweshiru ayi ono ghaaru omebyishi onwonye ono, ndu mgboko-a emebyishi onwephe ono azu. Ishi iya aburu l'ephe eyebeje onu l'egu ejo iphe anoduje agu ephe. Unu gudekwaphu k'iphe ono, o kweshiru unu ukwa iya ono t'unu lè Nchileke gbaru mgba meje umere oma ono, oome ono. ⁵ Ọo ya bụ t'unu kebeje ẹhu see t'unu meje umere oma yekwa l'ekwekwe, unu kweru kè Nchileke. Iphe, unu e-yekwa l'umere oma ono aburu omu t'iphe dojee unu enya. ⁶ Iphe, unu e-yekwa lè k'iphe-odo-enya aburu t'unu kpadeje onwunu. Iphe, unu e-yekwa l'okpade onwonye aburu otaru iphe nshi. Iphe unu e-yekwa l'otaru iphe nshi aburu t'unu kwabeje Nchileke ugu. ⁷ Iphe, unu e-yekwa l'okwabe Nchileke ugu aburu oyeru unwunna, unu l'ephe tuko ye onwunu l'èka Kuráyisutu obu. Iphe, unu e-yekwa l'oyeru unwunna obu aburu t'unu yeru onyemonye obule obu. ⁸ Ọ -buru l'egbe umere ono bè unu hawaru t'ọ buru ura, raru unu; bè unu ta abuhakwa 'o-ga-lè-mkpa. Yo gbe mee t'amama, unu maru Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu ka unu ore irè l'ẹhu. ⁹ Teke bukwanu l'o nweru onye woru onwiya ye Kuráyisutu l'èka; iphe ono kparamkparamu t'erubewa iya èka; onye ono dukwa l'ọ bụ onye ishi; mbụ l'onye obu ta aphudu ọzo. Onye ono bè gbekwanu zahawanu l'ọo Jisọsu bè safukotaru iya iphe dū eji ono, o metakotaru kpube onwiya teke ono, ẹ too woduaru onwiya ye Kuráyisutu l'èka ono.

¹⁰ Ọo ya bụ; unwunna mu; ọ kwa unu bụ ndu Nchileke kuru; fọta unu; bya emee unu; t'unu buru unwu iya. Ọ bụ iya kparu iphe unu e-kebeje ẹhu eme t'unu gude umere unu ekoshi l'unu buphu unwu iya obu l'oswiya; lè teke unu emewa iphe ono l'ọ ha bè ẹ-to nwehekwa l'unu eshiswee ọzo.

¹¹ Ọ -bụru l'unu emewa iya ẹge ono b'ẹ tọ duhekwa iphe a-nọ-chighe unu ụzo t'unu ba abahushi l'ẹke Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu bụ eze gbururu jeye; mbụ Jisọsu Kuráýisutu ono, bụ iya bụ Onye Ndzọta ayi ono.

¹² Ọ kwa iya kparu iphe mu eme tẹ mu nyatajẹkpeleruphu unu iphemiphe ọbule ono; ẹ guderu l'unu makọtawaru iya; bya evudoshiwa ike l'okpuberu okfu ono, e ziru unu ono. ¹³ Mu arị l'ọ ka mma tẹ mu nyatakọtaru unu iphemiphe ọbule ono nta-a, mu nọkwadu-a ndzụ-wa; gude iya yeshiru unu ọkú. ¹⁴ Ishi iya aburu lẹ mu marua l'oge nka-ezekuna mu eruwa; bụ iya bụ ẹge Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu koshiru mu. ¹⁵ Mu e-keshikpelephu ẹhu anyataru iya unu; k'ọphu bụ l'unu ta azahahedu iya azaha; mbụ je akpaa lẹ teke mu ta nọhedu.

Ugvu, Nchileke kwabẹru Kuráýisutu

¹⁶ Lẹ teke ayi ziru unu k'ike Jisọsu Kuráýisutu, bụ Nnajiufu ayi; mbụ iya bụ ike ono, oo-gude bya ọdo ono; b'ẹ tọ bukwa akọ-ife, madzụ rítaru l'oriri iya; bẹ ayi kọru unu. Ayịbedua gudekpokwaa ẹnya ayi phua ọdu-biribiri iya. ¹⁷ Ayi l'iya tukuru nọdu l'ẹke ono teke Nchileke kwabẹru iya ugvu; bya anụ iya ọdu-biribiri, dọ egvu; teke olu, shi l'ọdu-biribiri ọphu kakọta nọ sọru: "Ọwaa bụ Nwata iya kẹ nwoke, ya yeru iya obu. Oomeje; ẹhu atso iya ẹna." ¹⁸ Ayịbedua nọkwaru olu ono, shi l'imigwe kfua iphe ono; kẹ l'ayi tsokwanu nọdu l'ugvu ono, dọ nsọ ono.

¹⁹ Ọ kwa iya kparu iphe ayi kafuaru okweshi ike; l'iphemiphe ọbule ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuhawaru ono bẹ bukwa ọkpobe okfu l'ọ ha. Unu ngabejekwa nchi; mee iphe ẹphe kfuru; l'ọ bọtsukwaa ya phụ bụ l'unu eme ọhuma. Iphe ọbu bụ l'ozị ẹphe ono bẹ bụ iphoro; nọdu lẹ mgboko-a, iphe dọ eji meru; yọ gbahukota oswi kẹ tsabalangu-wa. Iphoro ono a-nọdulephu jeye nchi abọhu; Kuráýisutu abya ọdo. Kuráýisutu ono a-dulephu l'ọ bụ mkpọ-kpodo nchi-abọhu, anọduje echi pamupamu lẹ gerigeri nchi-abọhu. Oo-me; iphoro iya ono angakọta unu obu. ²⁰ Obenu l'ọphu katsukpo nọ, bụ ọphu unu e-bebekpoodu maru bụ l'ẹ tọ dudu onye a-dụ ike gude uche k'ẹka iya maru iphe iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke deru l'ekwo okfu Nchileke ono bụ. ²¹ Ishi iya aburu l'ozị ono, ndu nkfuchiru Nchileke shi anọduje ezi teke ndiche ono ta bọdu iphe ẹphe rítaleruphu l'uche ẹphe. Ọ bụ Ume-dụ-Nsọ edu ẹphe; ẹphe ekfua okfu, shi l'ẹka Nchileke.

2

Ndu ẹjo nzizi

¹ Lẹ teke ndiche b'ọ nwejehaakwaru ndu sọru l'ẹphe bụ ndu nkfuchiru Nchileke l'ẹke ndu Ízurelu nọ; l'ẹphe ẹ-ba bụ iya. Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ dọ nta-a. Ọ nwekwaru ndu a-nọdu l'ẹke unu nọ; sọ l'ẹphe bụ ndu ezi ọkpobe okfu ono; l'ẹphe ẹ-ba bụ iya. Yọ bụru ọkpobe okfu ono bẹ ẹphe gude ẹregede gwakọbe iya ẹjo-ire. Iphe bụ onye -kwetaru ẹjo-ire ono; yọ mee onye ọbu: yọ laa l'iyi. Ndu ẹjo-ire ono a-jikatsuaru jika Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu, bụ iya gbafutaru ẹphe l'ẹka iphe dọ eji ono, ẹphe shi eme ono. Ọ bụ iphe ono meru iphe, iphe dọ eji, ẹphe meshiru a-tukoru ẹphe l'ishi; ẹphe alaa l'iyi ẹgwegwa. ² Ikpetuma madzụ e-mekochaa tsolahaa ẹphe; melahaa ẹjo ememe. Yọ bụru iphe ẹphe a-nọdu emeebetsua bẹ ndu ẹ-ta bọdu ndu kẹ Nchileke e-gude wata okfubyishi ọkpobe okfu ono, bụ iya bụ ụzo kẹ Nchileke ono, ayi etso ono ekfubyishi. ³ Ndu ono, anọduje ezi unu iphe ẹ-ta bọdu ọkpobe okfu ono bẹ bọlekwaphu ẹkpiri okpoga bẹ eshitaje

ephe ifu. Ephe -gbeshi; ephe atuko ejo-ire, no le mgboko dzushia wushiru unu. Ephe eshi ege ono; ghotu unu l'ugho; ria unu okpobe okpoga. Obenu l'eta anohekwa ophu baru nwishi; Nchileke anma egbe ndu ono ikpe. Ishi iya aburu le Nchileke kfuhawaru iya ru teke ndiche l'iphe ono, bu iya e-gbu ephe ono t'ekujekwa mgbenya.

⁴ Unu nyatakwa iphe Nchileke meru teke ndiche. Le Nchileke ta ahakwa unwu ojozi-imigwe, meru iya iphe du eji t'ephe riru iya. O turu ephe chee l'oku ali-maa. Eke ono b'a turu ephe mkporo dobe l'eke, ochi gbaru tsabalangu t'ephe nodu ngaberu mboku ikpe. ⁵ O kwaphu ege ono be Nchileke ta hadu ndu ono, meru iya ejo iphe teke ndiche ono t'ephe righaru iya; gbahaa l'o gude utso bya atuko unwu eliphe rigbushia; okfu l'ephe te yeduru yebe Nchileke ugvu. Ndu o dzofutaru abuleruphu Nowa ye l'umadzu esaa odo kpuu. Nowa ono raru iya ndiphe arara t'ephe nujeru Nchileke okfu. ⁶ Nchileke abyakwaphu bya anma Sodomu me Gomora ikpe; mee ya; oku adzufukota iya; yo buru ntu; chihu le mgboko. Iphemiphe obule ono be Nchileke meru; gude koshi ndu eta akwabedu Nchileke ugvu egbe iphe ya e-me ephe. ⁷ Yo buleruphu nwoke lanu; mbu Lotu be Nchileke dzoru l'ali ono, ndu eme ejo ememe bu ono. Lotu ono bu onye doberu eka ndoo l'ifu Nchileke. Umere ono, rehuru erehu, ndu ali ono shi anoduje eme ono eshi akpoje iya mgbenya. ⁸ E to nwedu mboku, mutaru amuta, nwoke ono te shiru aphurushije enya; anughashi nchi l'ejo ememe, ndu ono shi anoduje emeebe; k'opu bu l'ejo ememe, o shi egudeje enya phua; me ophu o shi anuje le nchi shi anoduje ahushi iya oku ike l'obu; ke l'o bu onye eta dudu eke, aata iya uta. ⁹ Ono ekoshi le Nnajiufu marua ege ooshije dzoo ndu, woru onwephe ye iya l'eka; e ege o shi yeru ephe eka; t'ephe nahu iphe-ehuka, byakfutaru ephe. O makwaruphu ege oo-shije tuchia ndu eme iphe du eji l'eke ephe a-nodu jeye mboku ikpe; t'a nua ephe aphu. ¹⁰ Iphe ephe anoduje achu bu t'ephe mee iphe, bu iphe, egu iya enwu ephe raphuraphu l'ehu; gude merushia onwephe.

Ndu ejo nzizi ono agbabeje okpa l'ali; l'eku onwephe ebyi; buru ndu eta atsujedu egvu okfubyishi ndu ono, eta aphujedu l'enya l'o-gbu-nwii-nwii imigwe ono.

¹¹ Unwu ojozi-imigwe kakwa ndu ono ike ogbodo akaka; kakwaphu ephe onweru Ume. Obenu l'ephe te ejejekwa je anodu l'ifu Nchileke ekfurushi ephe; l'ephe meru eji. ¹² Iphe bu ndu ono, anoduje ezi iphe eta budu okpobe okfu ono dulephu l'o bu anu-egu-egbudu, eta nwekpodua egomunggo le phuu. Amumu, a mushiru iya le mgboko-a bu t'o bya anodu t'a haje iya l'onya; gbua. O bu iphe eta dodu ephe enya be ephe egudeje ekfubyishi ekfubyishi. Yo buru ege eegbuje anu-egu-egbudu; bu ege eegbu ephe; ephe alaa l'iyi. ¹³ Ono aburu uru, ephe e-rita l'ejo iphe ono, ephe yeru eka ono ndono. L'echi oke-eswe labu be ephe anodujelee eme t'ephe ria iphe ono, egu iya enwu ephe raphuraphu l'ehu ono; iphere taa du ephe. Ephe eme iya; yo tso ephe. Ephe bukwa iphere noduru unu; m'o -buru l'unu a-haje ephe t'unu l'ephe tuko eri nri teke unu dokoberu eri nri. Ephe -nodu; ephe ajakposhi unu; unu ta amaru l'ephe aghoru unu ugho. ¹⁴ Oobuje; ephe -gude enya phu nwanyi; yo gu ephe t'a su l'ephe le nwanyi obu zewaru. E to dudu teke egu ome ejo iphe agu-bujuje ephe agu-buhu. Nta-a nta-a; ephe edetawa ndu ophu eta noshidu ike l'iphe ephe kweru; ephe adaaru ephe l'onya. Iphe doru ephe enya bulephu ege ephe e-shi kpaa okpoga. Ono be ephe metawaru; yo ria ephe ari

èhu. Obekwanu lẹ Nchileke tɔwaru ẹphe ọnu. ¹⁵ Ẹphe paru ọkpobe ọzo ono, vudo nhamunha ono haa; l'agha ririri. Ẹphe emewa egbe umere, Bèlamu, bụ onye nkfuchiru Nchileke meru teke ndiche. Bèlamu ono bụ nwatibe Bósoru. Iphe Bèlamu shi yeru ẹnya teke ọ nọ bụlephu okpoga. O yetaberu okpoga ẹnya; k'ọphu bụ l'o shi abuje: ọ -phuchachaa iphe dū ẹji; ọ -mawaru l'okpoga e-ru iya ẹka mę ya -mee ya; yo jelee je emee ya: tẹ ya chita okpoga ria. ¹⁶ Nchileke abya abaaru iya mbà iphe ono, oome ono; l'ọ kwa iphe dū ẹji bẹ oome; l'ẹ to kwedu anuru yẹbe Nchileke okfu; to nwe ishi. A nonyaa; nkakfu-igara, a machacharu-a l'ẹ too kfujedu okfu; ekfua okfu l'ọ bụ madzū; t'e gude kposhia onye nkfuchiru Nchileke ono ome umere onye ọgvu ono, ọcho ọzo ememe ono.

¹⁷ Ndu ono, ezi iphe ẹ-ta bụdu ọkpobe okfu ono bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa bẹ ẹphe bụ. Ẹphe dū l'ọ bụ nwogvu, mini tahuru. Ẹphe adukwaphu l'ọ bụ egbe iya ọwaa, abuje: igwe -ruebe eruru k'ochi mini; pherephere ephekashia ya-a. Nchileke bẹ nmaakwaru ẹphe ikpe. Ẹke ẹphe a-nọdu bẹ gbaru tsabalangu. Yọ buru ẹphe b'a kwakoberu ẹke ono, gbaru tsabalangu ono. ¹⁸ Ẹphe anọdujelephu ekfu l'ọ bụ ẹphe katsua amama; l'ọ bụ ẹphe katsua amama. Okfu, shi ẹphe l'ọnu abujeru mkpokoro okfu. Ẹphe egudeje iphe ono, ẹgu iya enwu ẹphe raphuraphu l'èhu, riwaru ẹphe arị l'èhu ono gbaa ọnya; hata ndu ono, bughokwadia bẹ ẹphe nahuru ndiphe ono, eshiswe ọzo, ẹphe l'ẹphe shi buru iphe lanu ono. ¹⁹ Ẹphe ekweje ẹphe ukwa: l'onye emewa iphe ẹphe ezi bulephu iphe, dū onye ọbu mma bẹ ọo-nọduje eme. Obenu l'ẹphebedua l'ishi onwẹphe te gbe bukwa l'ẹphe nwe onwẹphe. Ẹphebedua bụ ohu umere, rehuru erehu ono, ẹphe anọduje eme ono. Kẹ l'ọ bụ iphe eme madzū eriri bẹ onye ọbu bụ ohu iya. ²⁰ Ndu ono nwekwaru-a teke ẹphe shi maru Nnajiufu ayi, bụ Jisusu Kuráyisutu ọgbodo amaru; bụ iya bụ Onye Ndzota ayi ono. Mbụ; ẹphe te eshihe ejo ọzo ono, emerushije unwu eliphe emerushi ono. A nonyalephu; ejo umere ono, ẹphe shi hawa ememe ono; ala azu bya eria ẹphe arị l'èhu ọdo; ka ẹphe ike; mee ẹphe eriri. Ọ kwa iya bụ l'ọnodu onye ono abya aka ẹji; karia ẹge ọ dūhawa l'ọdungu. ²¹ Mbụ l'agha: ọ ga kakwaru onye ono mma l'ẹ tọ mabukpoonu ọzo, bụ: madzū -shia ya; Nchileke agua ya l'onye doberu ẹka ndoo; karia l'onye ono matsuaru ọzo kẹ Nchileke; meebe bya ala azu; haa omeje ekemu ono, Nchileke turu iya ono. ²² Ọ kwa iya bụ l'iphe ono, aanmajẹ l'etu ono bẹ reru l'èhu onye ọbu; mbụ etu ono, aanmajẹ; sụ: "Lẹ madzū bụ nkuta laru azu l'ẹnwa iya." Etu ọdo aburu: "Ezi, a ghugeeru èhu; yo je agwọo onwiya l'ẹpoto." Ọ bụ ẹge ono bẹ ndu ono dū.

3

Uboku kẹ Nnajiufu

¹ Ndu mu yeru obu; ọwaa ekweekwa ẹkwo-ozì ẹbo, mu dewaru nu unu. L'ime ẹkwo-ozì labu ono bẹ mu dewaru; gude yeshiru unu ọkú; nyataru unu t'unu rije ọriri iphemiphe ọbule ono, e ziru unu ono. ² Unu nyatajẹkwa okfu ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru lẹ teke ndiche ono; mbụ ndu ono, dū nsọ ono. Unu anyatakwaphu iphe ono, Nnajiufu, bụ Onye Ndzota shi l'ẹka ndu ishi-ozì iya zia unu ono. ³ Iphe, e-bebekpoodu doo unu ẹnya bụ lẹ tẹmanu tẹ mgboko-a gvụ; b'ọ nwekwaru ndu e-mekochaa buru ndu ẹ-ta adujedu ike kpade onwẹphe l'ẹgu ejo iphe, enwu ẹphe raphuraphu l'èhu. Iphe ẹphe a-nọduje eme bụ l'ẹphe a-nọduje aja unu ewena. ⁴ Ẹphe ekfushi: "L'ẹphe etukwa lẹ Jisusu kweru unu ukwa lẹ ya a-bya ọdo. ?Nanuhunu

iya obu nta-a? Nna ephe oche phe nwushihukotaakwaru l'ephe ha; to byakwa. Iphemiphe obule adulekwaa ege o du keshinu Nchileke keru mgboko byeye nta-a; e to dukwa iphe gbanwejeru nu. ?Ngunu mehunuru iphe e to byahedu obu?" ⁵ Ndu ono be lebezichacharua enya jika jinya enya l'ephe ta aridu oriri iphe ono, Nchileke meru teke ndiche ono. L'o bulekwaphu okfu, Nchileke kfulu l'onu kpuru b'o gude mee igwe; me ali. Ali shi le mini bya anodu; yo buru mini ono meru iphe a no ndzu le mgboko. ⁶ Odo aburu le Nchileke meru; igwe achia mini; rigbushikota iphe shi nodu le mgboko ophu shi nodu teke ono; yo buru kpurupyata. ⁷ Igwe owaa, ayi no le mkpuli iya-a; me ali owaa, ayi dzoberu okpa-a be bukwa Nchileke ono be gude okfu-onu iya sede iya t'o nodu jeye mboku oku e-kepyashi iya. Mboku ono, oku e-ke iya ono bu mboku oke ikpe Nchileke. O bu mboku ono be aa-nma ndu e-ta anuduru iya okfu ikpe; mee ephe; ephe aburu kpurupyata.

⁸ Obenu l'agha; ndu mu yeru obu; o nweru iphe lanu, unu a-tube nvo. Iphe obu bu le Nnajiufu ono ta dukwa l'o bu ayibedua. L'anya nk'ia be ujiku lanu dulekwa iya-a l'o bu unukurunu afa; unukurunu afa adu iya l'o bu ujiku lanu. ⁹ Iphe ndiphe ahajeru ari bu le Nnajiufu anonukawa anono; l'abyabya ono, o kweru ukwa le ya a-bya ono b'e too byahedu. Obenu l'e to dudu ege ono. Iphe o kweru ukwa iya b'o mefutajekwa. Iphe kparu iphe e to byadu keshinu ono be bukwa nshi b'o taru unu. E to dudu onye du iya t'o laa l'iyi. Iphe du iya mma bu t'onymonye obule taa onwiya uta iphe du eji, o meru; ghaa umere lakfuta yebe Nchileke.

¹⁰ Iphe e-dolephu unu enya bu le Eswe ke Nnajiufu a-tukwa madzu l'ukfu l'o bu abyabya onye iphura. Mboku ono be igwe e-deru girigirigiri; mihi. Iphemiphe obule, nokota l'igwe: mkpo-kpodo; me onwa; me enyanwu be oku e-kekota. Mgboko kpamukpamu me akanya, ndiphe seru kube l'ime iya be oku e-kepyashikota. ¹¹ Oo ya bu; keshinu unu mawaru l'iphemiphe obule, nokota le mgboko-a bukota iphe oku e-kepyashikota; unu kwabekwaruphu onwunu enya; meje umere, gbaru unu l'ememe. Unu nujeru Nchileke okfu; unu eworu ndzu unu l'o ha ye iya l'eka; t'o bukotaru nk'ia. ¹² Unu chileruphu enya ye l'uzo; ngaberu mboku, Nchileke a-bya emebyia mgboko-a. Unu gude okpoma unu l'o ha; kebe eh; l'ejeru Nchileke ozi; te mboku ono byakebe egwegwa. Mboku ono be Nchileke a-tu oku l'igwe; okpomoku a-kari eka; k'ophu iphe bu mkpo-kpodo; me onwa; me enyanwu a-dazeshihukota. ¹³ Obenu le Nchileke kwekwaru ayi ukwa le ya e-mefuta igwe ophungu; me mgboko ophungu eke buphu ndu doberu eka ndoo l'ifu yebe Nchileke bu ndu e-buru iya nu nwenkinyi. Yo buru mgboko ophungu ono be ayi ele enya iya obu.

¹⁴ Oo ya bu; ndu mu yeru obu; keshinu unu ele enya mboku ono; unu keshijekwa eh; mee t'unu duebe mma; t'e b'o nwe iphe aa-ta unu uta iya l'ifu Nchileke. Unu le Nchileke adu le mma. ¹⁵ Unu nyatakwa l'iphe meru iphe Nchileke atakwadu nshi; ngabekwadu; to mebyiwa mgboko bu l'oomekwadu te ya haaru unu uzo t'unu bya te ya dzoo unu. O kwaphu iphe ono be nwanna ayi Polu, ayi yeru obu dehaakwaruphu unu l'ekwo-ozu, o detaru unu. Yo buru Nchileke be nuru iya mmamiphe, o gude dee ya. ¹⁶ L'iphe bu ekwo-ozu, o deru l'o ha be o kfukotakwaru okfu iphe-a, e-mekochaa mee nu-wa l'iphe bu eke o kfulu okfu gbaa okpa l'iphe-a. Iphe ono, Polu deshuru ono nwekwaru ndu ophu te edofujedu madzu enya. Yo buru iphe ono kparu iphe ndu e-ta madu iphe; mbu ndu e-te vudoshidu ike l'ekwekwe, ephe kweru ke Nchileke ewojeru iya ghaa

igharafu, b̄hukwaa ẹge ẹphe aghashije igweligwe iphe ọdo, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke. Yọ b̄ru ẹge ono b̄ ẹphe eshije; gude ẹka ẹphe; meta ọ-la-l'iyi tukobe onwẹphe l'ishi.

¹⁷ Ọo ya b̄; ndu mu yeru obu; keshinu ọphu unu vuwa ọzo makotaru iphemiphe ọbule ono; unu kwabekwaru onwunu ẹnya tẹ ndu ẹjo-ọboku ono be eduswe unu; t'ẹphe be eme t'unu kweta l'ẹjo-ire ono, ẹphe anọduje adzushi ono b̄ b̄ ọkpobe okfu. T'ẹphe be eme t'ọkpa chifu unu; t'unu lufu l'ọkpuberu okfu ono, unu vudo vudoshia ike ono; zahaa ọkpobe okfu ono, unu kwetaru ono. ¹⁸ Iphe unu e-mechia b̄ t'unu maru Nnajiufu ayi, b̄ Jisusu Kuráýisutu, b̄ iya b̄ Onye Ndzota ayi. Unu akafua ya ọmaru ọkpobe amaru l'eje. Unu amuta umere iya; k'ọphu unu a-du ẹge ọ du. Ọ kwa yẹbedua nwenkinyi b̄ onye aa-nọdu akwabẹ ugvu mboku-mboku gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ du.

Ekwo ke mbu, Jonu deru

Okfu, bu ndzu shi l'eka Nchileke

¹ Iphe ayi ede l'ekwo-ozu-wa bukwa k'onye ono, epha iya bu Okfu Nchileke, bu iya bu ke okfu ono, bu ndzu, shi l'eka Nchileke ono. Okfu ono, anuje ndzu ono be shikpoo le mbulembu noduta. Ayi nukpooru iya le nchi; bya egudewa enya ayi phu iya; gbua ya igo; bya ebyikwaa ya phu eka. ² Onye ono, bu ndzu ono be Nchileke meru; e gude enya phua ya; ayibedua aphuwa iya. Yo buru iya be ayi aturu unu onu iya-a. Mbu; l'iphe ayi akoru unu bu ke ndzu gbururu jeye ono. Ndzu ono be yele Nchileke, bu Nna shihakpowa noduta. Nchileke abya ekoshi iya ayi; mee; ayi amaru iya. ³ O bu iphe ono, ayi phuru l'enya; bya anua le nchi ono be ayi akokwaruphu unu-wa: t'ayi l'unu tugbabe onwayi. Atugbabe ono bu atugbabe ophu ayi le Nchileke, bu Nna; me Nwa iya, bu Jisosu Kurayisutu tugbaberu. ⁴ Iphe ayi gude ederu unu iphe-a aburu k'ophu ehu a-tso ayi l'unu ena; tsofu iya l'ishi.

Nchileke bu iphoro, ngaru egu

⁵ O bu ozi, ayi nuru yebedua, bu Kurayisutu l'onu be ayi akoru unu-wa: bu iya bu le Nchileke bu iphoro; ochi ta nodu iya le phuu. ⁶ Teke ayi suru l'ayi l'iya tugbaberu onwayi; l'eke ayi nokwadu l'ochi bukwa ejo-ire be ayi adzu; ophu ayi te emedu ire-lanu. ⁷ Obenu le teke ayi bu l'iphoro ege yebedua no l'iphoro; oo ya bu l'ayi l'ibe ayi tugbaberu; mee Jisosu, bu iya bu Nwa Nchileke asafukotaje ayi iphe du eji, ayi meru l'o ha.

⁸ Teke ayi suru l'ayi te medu iphe du eji bukwa onwayi be ayi eme eswe; okpobe okfu ono ta anọ ayi l'ehu. ⁹ Teke bukwanu l'ayi koshiru iphe du eji, ayi meshiru be oo-guru ayi nvu l'iphe du eji ono l'o ha; bya asafukota ayi iphe bu ejo umere, ayi eme; keshinu ophu o bu onye evudoshije ike l'iphe o kweru ukwa iya; bya abukwaruphu onye doberu eka ndoo. ¹⁰ Teke ayi suru l'ayi te medu iphe du eji be ayi mewaru iya onye ntuphu-ire; okfu iya ta no ayi l'ehu.

2

Kurayisutu bu o-kwo ayi le mkpa

¹ Unwegirima mu; iphe-a kпамukpamu be mu edekwaru unu t'unu be emeje iphe du eji. Teke bukwanu l'o -nweru onye meru iphe du eji be ayi nwekwaru-a onye ekfuchiru ayi l'ifu Nna ayi. Onye ono bu Jisosu Kurayisutu, bu onye doberu eka ndoo. ² Jisosu ono woru onwiya chia eja oha; gude nwefu iphe du eji, ayi meru; jeye me iphe du eji ophu ndiphe mgburumgburu meru; e to bulekwa ophu ayibedua meru nwenkinyi iya.

³ O -buru l'ayi emeje iphe Nchileke turu ekemu t'e meje; oo ya bu; yo doo ayi enya l'ayi maru onye o bu mbu Nchileke. ⁴ Onye suru le ya maru Nchileke; ophu oomedu iphe Nchileke turu l'ekemu t'e meje; onye ono bukwa onye ntuphu-ire; okpobe okfu ta no iya l'ehu. ⁵ Obenu l'onye emeje iphe Nchileke kfuru be bu onye yeru iya obu; yekpooru iya eya; yefu iya l'ishi. O bu iphe ono bu iphe e-me t'ayi maru l'ayi l'iya tugbaberu buru

nanu. ⁶ Onye sūru lẹ yẹle Nchileke tūgbabewaru b'ọ gbaru t'ọ nọdu egbe ndzū ono, Jisọsu shi nọdu ono.

Ekemu Ophungu

⁷ Ndu ọnya mu, nọ mu l'obu; ekemu-wa, mu ederu unu-wa ta bụhekwa ekemu ophungu. Ọ kwa akahụ ekemu, unu shikpo lẹ mbụlembu nweru. Akahụ ekemu ono bụ ozi, unu nūhawaru. ⁸ Obenu l'e -kfude iya ekfukfu; mu asụ lẹ mu edekwaru-a unu ekemu ophungu. ?Tọ bụdu ekemu ophungu bẹ mu ederu unu l'ẹke ọkpobe okfu ono b'e gbe elewa l'ẹhu Kuráýisutu mẹ l'ẹhu unubedua; okfu l'ọchi agvụwa agvụgvu; ọgbodo iphoro egbe shiwa unu l'ẹhu byawa bya anọdu.

⁹ Onye sūru lẹ ya nọ l'iphoro ono; nwanna iya adụkwadu iya-a ashị bẹ bụkwa l'ẹkpuru-ọchi b'ọ nọkwadua byeye nta-a. ¹⁰ Onye yeru nwanna iya obu; nọ l'iphoro ono; tọ dū iphe oomeje, bụ iphe e-me t'onye ọdo dalahụ l'ome iphe dū ẹji. ¹¹ Obenu l'onye nwanna iya dụkwadu ashị; onye ono bụ l'ẹkpuru-ọchi b'ọ nọ; l'ejelephu ntsutso ntsutso l'ime ẹkpuru-ọchi ono; tọ ma ẹke o cheberu ifu; okfu l'ọchi ono meru; ẹnya agbakọta iya tsūbalangu.

¹² Mu ede ẹkwo-wa anụ unubẹ ndu bụ unwegirima; okfu lẹ Nchileke gudewa k'ẹhu Jisọsu; gūaru unu nvụ l'iphe dū ẹji, unu meshiru. ¹³ Mu ede ẹkwo-wa anụ unubẹ ndu bụ nna; okfu l'unu maru onye ono, shiru lẹ mbụlembu nọduta ono. Mu edekwa iya phụ anụ unubẹ ndu bụ unwu-okorọbya; kẹ l'unu mekputawaru ẹjo onye ono, bụ Obutuswe.

¹⁴ Mu ede iya anụ unubẹ unwegirima; okfu l'unu maru Nna ono. Mu ede iya anụ unubẹ ndu bụ nna; okfu l'unu maru onye ono, shiru lẹ mbụlembu nọduta ono. Mu ede iya anụ unubẹ unwu-okorọbya; okfu l'unu shihuru ike; okfu Nchileke eburu unu eburu l'ẹhu; unu emekputawa ẹjo onye ono; mbụ Obutuswe.

¹⁵ Unu be eyekwaru mgboko-a obu; unu tee yeru iya iphe nọ l'ime iya. Onye yeru mgboko-a obu te yekwaru Nchileke, bụ Nna obu. ¹⁶ Ishi iya bụ l'iphe bụ iphe nọ lẹ mgboko-a kpamụkpamu, bụ iya bụ ẹgu ẹjo iphe, agugbaa madzū; mẹ ẹgu k'onweru iphemiphe ọbule, ẹnya phuru; jeyekpo mẹ oku onwonye ọ-ka-l'ike l'iphe kẹ mgboko-a; iphe ono l'ọ ha te nwekwa ọphu shi l'ẹka Nna. O shikotakwa lẹ mgboko. ¹⁷ Mgboko-wa; mẹ iphe nọ iya nū, bụ iphe agugbaa madzū tūkokwa abyawa ephushihukota. Obenu l'onye eme iphe bụ uche-obu Nchileke bẹ a-nọdu ndzū gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

O-chi-nta Kuráýisutu

¹⁸ Unwu mu; teke ikperazū abyaakwa. Unu nūhaakwaru lẹ O-chi-nta Kuráýisutu a-bya; mbụ l'e -kfude iya ekfukfu bẹ igweligwe ndu-achi-nta Kuráýisutu byaakwaru. Ọo ya meru iphe ayi maru lẹ nta-a bụ-wa teke ikperazū. ¹⁹ Ndu ono bẹ ayi l'ẹphe shikwa nọduhawa. Ẹphe anọnyaa bya alufushia. Obenu l'ẹ tọ dūkwa teke ẹphe bụjeru ayi. Ndege ẹphe bụru ayi; mẹ ayi l'ẹphe anọdukwa. Obenu l'ẹphe lufuru; k'ọphu ọo-buru iphe doru ẹnya l'ẹ tọ dūdu l'ẹphe ha m'ọ bụ onye lanū, bụ ayi.

²⁰ Obenu l'unubedua bẹ Kuráýisutu yewaru Ume-dū-Nsọ l'ẹhu; unu amakọtaru iphe bụ ọkpobe okfu ono. ²¹ Iphe mu gude ederu unu ẹkwo-wa ta bụkwa l'unu ta madu ọkpobe okfu ono. Iphe mu gude ede iya gbe bụkwaru l'unu maru ọkpobe okfu ono; makwaruphu l'ẹjo-ire; m'o-ruhuru; ọ dū idagha ta bụdu l'ọkpuberu okfu bẹ ooshije.

²² ?Buhunu onye bụ onye ọbu, pataru ishi kẹ ẹjo-ire, ẹ-ta bụdu onye te ekwetadu l'ọo Jisọsu bụ Kuráýisutu ọbu, Nchileke kweru ụkwa iya ọbu? Ọ bụ onye bụ O-chi-nta Kuráýisutu ndono; mbụ onye ono, jikaru Nna;

jika Nwa ono. ²³ Ishi iya aburu l'iphe bu onye jikaru Nwa; jikaakwaru Nna. Obenu l'onye kwetaru ke Nwa be woakwaruphu onwiya tugbabe l'ehu Nna.

²⁴ A bya l'unubedua; iphe mu ekfu bu t'ozi ono, unu nwaru shitakpo le mbulembu ono noshilekwaphu unu ike l'okpoma; t'unu gudesia ya ike. O -buru l'iphe ono, unu nuru shitakpo le mbulembu ono be noshiru-a unu ike l'okpoma; o ya bu; unu le Nwa; me Nna atugbabe buru nanu ege unu tugbaberu iya kwaseru. ²⁵ Owaa bu iphe Kuráýisutu kweru ayi ukwa iya: bu iya bu ndzu gbururu jeye.

²⁶ Ono bukwa ke ndu eme t'ephe mee unu iphuruphuru-nya; duswee unu uzo l'iphe ke Kuráýisutu be mu deru unu ono. ²⁷ Obenu l'unubedua be Nchileke yewaru Ume-du-Nso nk'ia l'ehu. Mkpa onye odo, e-zi unu iphe ta aduhekwaru unu; keshinu ophu Ume ono ezikota unu iphemiphe obule; iphe ono, oozu ono aburu okpobe okfu; to nwe ejo-ire, no iya nu. Oo ya bu; t'unu le Kuráýisutu tugbabwe buru nanu ege unu tugbaberu iya kwaseru. O kwa iphe Ume ono ziru ndono.

²⁸ Unwu mu; unu l'ia tugbabwe buru nanu ege unu bu iya; k'ophu bu teke o koshileruphu onwiya; t'obu shihu ayi ike; t'ayi be egude iphere; tsuhu egvu teke oo-nodu abya. ²⁹ Teke bu l'unu maru le Nchileke bu onye doberu aka ndoo; t'o dokwaaphu unu nya l'onymonye obule, eme iphe nhamunha be bu nwa, Nchileke muru.

3

Ayi bu unwu Nchileke

¹ Unu phwaru ege Nchileke, bu Nna yetaberu ayi obu ke t'o kua ayi unwu iya; yo bukwaru iphe ayi bu ndono. Iphe kparu iphe ndiphe ta madu ayi bu l'ephe ta madu Nchileke. ² Ndu onya mu; nta-a be ayi buakwa unwu Nchileke. Obenu l'iphe ayi e-mekochaa buru te gbe alufutakwaa. Iphe ayi maru bulekwaphu le teke Kuráýisutu byaleruphu be ayi a-du ege o du; keshinu o bulephu ege o du be ayi a-phu iya. ³ Oo ya bu; onye no Kuráýisutu l'eka; ele nya abyabya iya ono a-bujeru onye obu guru iphoro; le Jisosu obu l'onwiya be bukwa onye obu guru iphoro.

⁴ Iphe bu onye meru iphe du eji be ikpe nmaakwaru l'o mebyiru ekemu Nchileke; ke l'ome iphe du eji be bu omebyi ekemu Nchileke. ⁵ Unu marua l'o bu Kuráýisutu obu byaru t'o bya ewofu madzu iphe du eji, o meshiru l'ehu; yebedua l'onwiya te nwekwa nu iphe du eji, no iya l'ehu. ⁶ E to nwekwa onye yele Kuráýisutu tugbaberu buru nanu, emejekwadu iphe du eji; ophu to dukwa onye emeje iphe du eji, phujewaru iya nu; k'ophu o buru k'omaru iya amaru.

⁷ Unwu mu; unu be kwekwa t'o nweru onye e-me unu iphuruphuru-nya; duswee unu uzo l'iphe ke Kuráýisutu. L'iphe bu onye eme iphe nhamunha be bukwa onye doberu aka ndoo ege Kuráýisutu doberu. ⁸ Onye eme iphe du eji bukwa ke Obutuswe; kele Obutuswe shikpooru le mbulembu omeswe Nchileke. Iphe Nwatibe Nchileke byaturu bukwa t'o mebyia iphe Obutuswe eme emebyi.

⁹ Iphe bu onye Nchileke muru te emejekwada iphe du eji; okfu le Ume Nchileke erewa iya ire l'ehu; to nwe ege oo-shi l'emekwadu iphe du eji; keshinu o buwa Nchileke muru iya. ¹⁰ Owaa ege ee-shi maru ndu bu unwu Nchileke; me ndu bu unwu ke Obutuswe: iphe bu onye e-te emedu iphe nhamunha te shikwa le Nchileke; ophu onye e-te yeduru nwanna iya obu te shikwaphu le Nchileke.

Oyeru ibe onye obu

¹¹ Unu makwaru l'ozí-oma ono, e shi lẹ mbulembu zita unu ono bu t'ayi yeru ibe ayi obu. ¹² T'ayi ba adukwa l'ọ bu Kenu. Lẹ Kenu nokwa l'ẹka ẹjo onye ono; mbu Obutuswe; gbua nwunne iya. ?Bu ngunu kparu iphe o gburu nwunne iya? Iphe kparu iya nu bu lẹ Kenu be umere iya du ẹji; umere ke nwunne iya aburu umere, vudo nhamunha.

¹³ Unwunna mu; t'e b'ọ dukwa unu biribiri l'unu du ndiphe ashí. ¹⁴ Iphe ayi e-bebekpodua maru bu l'ayi shi nwuhu anwuhu; obu l'ayi shiwa l'onwu ono lufuta; bahu lẹ ndzu. Iphe kparu iphe ayi maru l'ọ bu ẹge o du ndono bu l'ayi yeru unwunna ayi, ndu ayi l'ephe tuko kweta ke Nchileke obu. Onye ẹ-te yeduru madzu ibe iya obu nwuhukwaru anwuhu ẹge o nwuhuru. ¹⁵ Iphe bu onye nwanna iya du ashí buakwa ọchí b'o gburu. Unu manarua l'onye gburu ọchí be ndzu gbururu jeye ta anodu l'ehu. ¹⁶ Owaa ẹge ayi shi maru iphe bu n-yemobu ndo-ọ: lẹ Kuráýisutu haru t'e gbua ya; l'okfu ẹhu ayi. Oo ya bu l'ayibedua b'o rubekwaruphu ohaje t'e gbua ayi; l'okfu ẹhu onye ayi l'iya tuko nodu Nchileke l'ẹka. ¹⁷ Obenu lẹ teke bu l'o nweru onye ẹku ke mgboko-a byaru; yo phukwaa l'onye yele iya tuko nodu Nchileke l'ẹka be mkpa byaru; o be ke t'ọ gbaaru iya mkpu; yo woru ẹnya kugbabe; ?nanukpoo iphe egbe onye ono a-gbabe okpa; su lẹ ya yeru Nchileke obu? ¹⁸ Unwu mu; t'ayi be egudejelekwaphu onu nkinyi iya ekfu l'ayi yeru ibe ayi obu. T'ayi gudeje umere; koshi l'onye owaa be ayi yeru obu l'oswiya.

T'ayi shihu ike l'ifu Nchileke

¹⁹ Ayi -mee ẹge ono; oo ya bu; ayi egude iya maru l'ayi shi-a lẹ Nchileke ono, bu okpobe okfu l'onwiya ono. Yo buwaru iya ru be ayi e-gude mee t'obu kafuuru ayi oshihu ike l'ifu Nchileke; ²⁰ m'o -nweru teke obu awa ayi awawa; kele Nchileke kakwa obu ayi nshinu; bya abukwaruphu onye maru iphemiphe obule. ²¹ Ndu onya mu, no mu l'obu; o -buru l'obu ta awajedu ayi awawa; oo ya bu l'ayi ta atshedu egvu l'ifu Nchileke. ²² Iphe bu iphe ayi suru t'ọ nu ayi be ayi anataje l'ẹka iya; okfu l'ayi emeje ekemu, o turu; l'emeje iphe du iya mma. ²³ Ekemu ono, Nchileke turu t'ayi meje ono bu t'ayi woru onwayi ye Nwa iya ono l'ẹka; mbu Jisosu Kuráýisutu; me t'ayi yeru ibe ayi obu. Ono bu ekemu o turu ayi; su t'ayi meje. ²⁴ Iphe, bu onye emeje iphe Nchileke kfuru be buakwa l'ime Nchileke; Nchileke ebukwaruphu l'ime iya. Iphe ayi egudeje maru lẹ Nchileke bu l'ime ayi bu Ume iya ono, o nuru ayi ono.

4*Dataodujeodu Ume obu*

¹ Ndu onya mu; ẹ to bubekwa ndu suru lẹ Ume Nchileke bu ephe l'ehu a-buje; ephe -kfu okfu; unu ekweta l'ọ bu oswi-okfu. Unu dataodujekwa iya adata t'unu maru: Ume obu; ?o shia lẹ Nchileke? L'o nwekwaru ndu wufutaru; dzuru mgboko nta-a. Iphe ndu ono anoduje ekfu abukotajelephu ẹjo-ire; ephe asu l'ephe ekfuchiru Nchileke. ² Owaa ẹge unu e-gudeje maru Ume ophu shi l'ẹka Nchileke ndo-ọ: Iphe bu onye kfuru l'edzudzu oha; su lẹ Kuráýisutu Jisosu byaruphu bya aburu madzu l'oswiya lẹ mgboko-a; unu maru lẹ Ume, bu onye ono l'ehu bua Ume, shi l'ẹka Nchileke. ³ Iphe bu onye ẹ-te ekwejedu ekfu lẹ Jisosu Kuráýisutu byaru-a bya aburuphu madzu l'oswiya lẹ mgboko-a; unu maru lẹ Ume, bu onye ono l'ehu te shidu Nchileke l'ẹka. Ume, bu onye ono l'ehu bu ume

k'onye ono, bu Ọ-chị-nta Kuráýisutu ono. Unu nùhaakwaru l'oo-mekochaa bya. Ọ byaakwaru. Mbu; ọ nọkwa lẹ mgboko anọno.

⁴ Obenu; unwu mu; unubedua shikwa lẹ Nchileke. Ndu ono, gude ụgho sụ l'ephe ekfuchiru Nchileke ono bẹ unu mekputaakwaru. Ishi iya aburu lẹ Ume Nchileke ophu bu unu l'ẹhu bẹ kakwa ume kẹ Ọ-chị-nta Kuráýisutu ono, bu iya achị mgboko-a ekuku. ⁵ Ndu ono, anọduje agho-phe ụgho l'ephe ekfuchiru Nchileke ono bẹ shikwa lẹ mgboko-a. Ọo ya bu l'iphe ephe anọduje ekfu bẹ shi l'egomunggo ndu kẹ mgboko-a. Yọ buru iya meru iphe ndiphe ekweje lẹ nk'ephe bu iya. ⁶ Ayibedua bukwa kẹ Nchileke. Yọ buru ndu maru Nchileke bu ndu ekweje lẹ nk'ayi bu iya. Ndu ẹ-ta budu kẹ Nchileke te ekwejekwa lẹ nk'ayi bu iya. Ọ kwa ẹge ono bẹ ayi eshije amakahụ Ume ophu bu onye ekfu okpobe okfu l'ẹhu yele ophu bu onye adzụ ejo-ire l'ẹhu.

Nchileke bu n-yemobu

⁷ Ndu onya mu; unu t'ayi tuko yeru ibe ayi obu; lẹ n-yemobu shikwa l'eka Nchileke; temanu bẹ onye yeru ibe iya obu bẹ bukwa onye Nchileke muru; bya abukwaruphu onye maru Nchileke. ⁸ Onye te yeduru ibe iya obu ta makwa Nchileke; kele Nchileke bukwa n-yemobu l'onwiya. ⁹ Ege Nchileke gude koshi ayi ẹge ya yetaberu ayi obu bu l'o ziru Nwa lanu, ọ muru t'ọ bya lẹ mgboko-a; k'ophu ayi e-shi iya l'eka nọdu ndzụ. ¹⁰ Eke n-yemobu owaa gude du iche bu l'ẹ to budu ayibedua yeru Nchileke obu; ọ bu-chia Nchileke bẹ koshiru l'ọo yebedua yeru ayi obu. Ege o gude koshi iya bu l'o ziru Nwa iya t'ọ bya eworu onwiya chia ẹja oha; gude nwefu iphe du ẹji, ayi meru.

¹¹ Ndu onya mu; keshinu Nchileke yeberu ayi obu ẹge ono b'ọ gbakwaru t'onnyemonye obule yegbaaru ibe iya obu. ¹² Nchileke ta dubukwaa onye phujewaru iya nu. Obenu l'ayi -yewaru ibe ayi obu; ọo ya bu; Nchileke ebukwanuru ayi eburu l'ẹhu; n-yemobu Nchileke edzukwaaphu ayi oke l'ẹhu.

¹³ Lẹ Nchileke nuru ayi Ume nk'iya gedegede. Yọ buru Ume iya ono, ọ nuru ayi ono meru iphe ayi maru lẹ Nchileke bu ebubu l'ime ayi; ayibedua ebukwaruphu l'ime iya. ¹⁴ Ayi gudeekwa enya ayi phu; bya ekfuwaru iya onnyemonye obule: lẹ Nna yeru Nwatibe iya t'ọ bya aburu Onye Ndzota, adzoje ndiphe. ¹⁵ Ọo ya bu l'iphe, bu onye duwaru ike vudo l'edzudzu oha; kfuwa lẹ Jisosu bu Nwatibe Nchileke b'a maleruphu lẹ Nchileke buwa iya ebubu l'ẹhu; onye obu ebukwaruphu Nchileke l'ẹhu. ¹⁶ Ayi maakwaru lẹ Nchileke yeru ayi obu; ayi abya ewowaru onwayi ye iya l'eka; okfu l'ayi kwetaru l'o yeruphu ayi obu l'oswiya.

Nchileke bukwa n-yemobu l'onwiya. Ọo ya bu l'onye gude n-yemobu buru bẹ bu-wa ebubu l'ime Nchileke; Nchileke ebukwaruphu l'ime onye obu. ¹⁷ Iphe e-koshi lẹ n-yemobu dzuru edzudzu l'ẹhu ayi bu l'obu e-shihu ayi ike mboku ikpe ono. Ishi iya aburu l'ọ bu ẹge ndzụ Kuráýisutu du bu ẹge ndzụ ayi dukwaphu lẹ mgboko-a. ¹⁸ Onye yeru onye ọdo obu ta atsujekwa iya egvu. N-yemobu ophu bu ogbodo iya achifuje-chikwa iphe bu ọtsu-egvu l'ọ ha. Okfu lẹ madzụ -emewa iphe; l'atsụ egvu b'ọ mawaru l'aa-hụ iya ahùhù. Ọo ya bu l'onye ono bẹ obu ophu o yeru te dzudu edzudzu.

¹⁹ Ayi yeru Nchileke obu; okfu lẹ yebedua vuoduru ụzo yeru ayi obu. ²⁰ Ọ -buru lẹ madzụ bẹ nwanna iya du ashị; l'ẹke onye obu sukwaru lẹ ya yeru Nchileke obu bẹ bukwa ejo-ire bẹ onye obu adzụ. ?Nanu ẹge ọ bu onye yele iya bu nwanna, bu onye oole enya b'ẹ to yeduru obu; yo gbe

búru Nchileke, ẹ tọ phudu bẹ oo-gbe yeru obu? ²¹ Jisọsu yẹbedua l'onwiya tųkwaru ekemu-wa sų t'onye yeru Nchileke obu yekwaruphu nwanna iya obu.

5

Okokooko, ayi atu ekpu iphe mgboko

¹ Iphe bú onye kwetaru l'ọo Jisọsu bú Onye Ndzọta ọbu, Nchileke kweru ųkwa iya lẹ ya e-zi t'ọ bya ọbu; buakwa nwa Nchileke. Ọdo bú l'iphe, bú onye yeru onye mųru nwa obu; atųkojekwa onye ọbu yẹle nwa iya ono yekotaru obu. ² Ayi -yeru Nchileke obu; l'eme ekemu, ọ tųru; ọo ya bú; ayi amaru l'ayi yeru ųnwu Nchileke obu. ³ L'iphe e-koshije l'ayi yeru Nchileke obu buakwa omeje iphe bú iphe Nchileke tųru l'ekemu; sų t'e meje. Iphe ọ tųru l'ekemu iya ono ta buakwa l'ọotsu l'ẹhu ememe. ⁴ Iphe bú onye Nchileke mųru emekputaje iphe kẹ mgboko; ka iya ike. Yọ búru okfu l'ayi wowaru onwayi ye Nchileke l'ẹka; meru iphe ayi mekputawaru iphe mgboko; tųru okokooko kpua ya. ⁵ ?Bú onye dų idagha atuje okokooko kpua iphe mgboko? Ọ bú onye kwetaru l'ọo Jisọsu bú Nwatibe Nchileke?

Ọgbaru Jisọsu ekebe

⁶ Ọ kwa Jisọsu Kuráyisutu bú onye ono, byaru nų ono. Teke ọ byaru b'o gude mini; gude mee. Ẹ tọ bulekwaphu mini kpųu b'o gude bya; o gude mini; gude mee bya. Onye ekoshi l'iphe ono bú oswi-okfu bú Ume Nchileke; kẹ l'ọ bú Ume Nchileke l'onwiya bú oswi-okfu ono. ⁷ Ọo ya bú l'ẹphe dų ẹto agbaru Jisọsu ekebe: ⁸ bú iya bú Ume Nchileke; ọwaa mini; ọwaa mee. Ekebe ẹphe ẹto ono awųkolephu nanų. ⁹ Yọ búru ẹge Nchileke shi ekoshi lẹ Jisọsu bú Nwa iya ndono. Ayi ekwetaje ekebe, madzų agba. Ekebe kẹ Nchileke gbe kakwaru oshihu ike. ¹⁰ Ọo ya bú l'iphe bú onye kwetaru kẹ Nwatibe Nchileke ono bẹ ekebe iya ono nọwa l'ọkpoma. Onye ẹ-te kwetadu kẹ Nchileke ono bẹ meekwaru Nchileke onye ntuphu-ire; okfu l'ẹ to kwetadu l'iphe Nchileke ekfu lẹ kẹ Nwa iya ono bú oswi-okfu. ¹¹ Ekebe ono bẹ bú lẹ Nchileke nųru ayi ndzų gbururu jeye; ndzų ono abųru l'ẹhu Nwa iya ono b'o shi. ¹² Onye yẹle Nwatibe Nchileke ono tųgbaberu búru nanų; nweekwaru ndzų ono. Onye yẹle Nwatibe Nchileke ono ta tųgbabedu búru nanų; te nwekwa ndzų ono.

Ndzų gbururu jeye

¹³ Iphe-a, mu ede-wa buakwa unubẹdua, woru onwunu ye Nwatibe Nchileke ono l'ẹka bẹ mu ederu iya: t'unu makwanųru l'unu nwewaru ndzų gbururu jeye ono. ¹⁴ Obu eshihuje ayi ike l'ifu Nchileke; kẹ l'ọnuje olu ayi; m'ọ -bųru-a l'iphe ayi sųru t'ọ nų ayi bẹ ayi kfuru ẹge ọ bú uche-obu iya. ¹⁵ Ọo ya bú lẹ keshinu ayi maru l'ọnuje olu ayi l'iphe bú iphe ayi sųru t'ọ nų ayi bẹ ayi manarųa l'ayi natawaru iphe ọbu, ayi sųru t'ọ nų ayi ọbu.

¹⁶ O -nweru onye phųru nwanna iya l'ẹke oome iphe dų ẹji; mbų egbe iphe dų ẹji ọphu ta búdu: e -mee ya; yo gbua onye meru iya nų; t'onye ono kfukwaru nų Nchileke l'okfu ẹhu nwanna iya ono; tẹ Nchileke woru ndzų nų nwanna iya ono, meru iphe dų ẹji ono. O nweekwaru iphe dų ẹji ọphu bú: e -mee ya; yo gbua onye meru iya nų. Mu ta sųkwa t'e kfufe nų Nchileke l'egbe iphe dų ẹji onanu. ¹⁷ Iphe bú iphe e meru l'uzo, ẹ-ta búdu nhamunha iya buakwa iphe dų ẹji. Obenu l'o nweekwaru iphe dų ẹji ọphu ta búdu: e -mee ya; yo gbua onye meru iya nų.

¹⁸ Ayi mawaru l'iphe, bụ onye Nchileke mụwaru te emejedu iphe dū eji. Iphe emeje nū bụ lẹ Jisọsu, bụ iya bụ Nwa Nchileke anọduje eleta onye ono ẹnya; t'ẹjo onye ono; mbụ Obutuswe be ebyi iya ẹka.

¹⁹ Ayi maakwaru l'ayi bụ kẹ Nchileke; lẹ ndiphe mgburumgburu bẹ ẹjo onye ono; mbụ Obutuswe tūru gbirimu; swechia.

²⁰ Ọphu ayi maru bụ lẹ Nwatibe Nchileke ono byaru; bya emee t'ẹnya sahu ayi; k'ọphu ayi byaru bya amaru onye ono, bụ iya bụ ọkpobe Nchileke ono. Onye ono, bụ ọkpobe Nchileke ono bẹ ayi l'iya tūgbaberu bụru nanu, bụ iya bụ Jisọsu Kuráiyisutu. Ọ bụ yẹbedua l'onwiya bụ ọkpobe Nchileke ono; bụru iya bụ ndzụ gbururu jeye ono.

²¹ Ụnwu mu; unu be ekwekwa t'o nweru iphe unu a-hajẹ t'ọ bya anọ-chia ẹnya Nchileke l'ime ọkpoma unu.

Ekwo k'ẹbo, Jónu deru

¹ Ekwo-ozí ọwaa shi l'ẹka mube onye e meru ọgurennya chọchi. Onye mu ede iya anụ bu eze-nwanyi ono, Nchileke ọtaru ono yele ndibe iya. Eze-nwanyi ono yele ndibe iya be mu yeru obu; okfu le mu l'ephe tukowa bya amaru okpobe okfu ono. E to kwa mbedua nkinyi mu yeru ephe obu obu. Iphe bu ndu mawaru okpobe okfu ono be yekotakaruphu ephe obu. ² Iphe kparu iphe ayi yeru iya obu ege ono bu l'okpuberu okfu ono buwa ayi ebubu l'ehu. Yo buru ege ono be oo-buwaruru; swiru ayi gbururu jeye le tutu yoyo.

³ Te Nchileke, bu Nna yele Nwa iya; mbu Jisusu Kurayisutu meeru ayi eze-ipe-oma; phuru ayi imiko; mee te nchi du ayi ndo; t'ayi gude irelanu; me n-yemobu tugbabe buru nanu ege ayi tugbaberu.

Okpobe okfu; me n-yemobu

⁴ Ehu tsoru mu ena nshinu le mu haru pha ndibe ngu ndu ophu eme okpobe okfu ono ege Nna suru t'ayi meje iya. ⁵ Nta-a bu iphe mu arọ nggube eze-nwanyi bu t'ayi yeru ibe ayi obu. E to bukwa le mu ederu ngu ekemu ophungu; gbahaa ono, ayi nataharu shitakpooru le mbulembu ono, bu iya bu t'ayi yeru ibe ayi obu. ⁶ Iphe bu n-yemobu ndo-ọ: bu t'iphe ayi e-mejekpelephu jeye teke ayi a-no-bebe ndu le mgboko-a bujeleruphu iphe Nchileke suru t'e meje. Iphe obu, Nchileke suru t'e meje obu abulekwaruphu ekemu ono, unu shi l'odungu nuta ono, bu iya bu t'unu yeru ibe unu obu.

⁷ Ndu egudeje eregede; duswee madu ọzo wufutaakwaru dzuru ekemeke obule le mgboko; mbu ndu jikaru le Jisusu byaruphu bya aburu madu l'oswiya le mgboko-a. O bu egbe onye ono egudeje eregede; duswee madu ọzo; buru egbe onye ono bu O-chi-nta Kurayisutu obu. ⁸ Iphe unu a-kwabeleruphu enya iya bu t'unu be eme t'iphe ono, unu jeru ozi iya ono nahu unu tufahu ke mmakanu. Unu kwaberu onwunu enya; k'ophu unu a-natadzu obunggo unu anatadzu.

⁹ Iphe bu onye l'eme iphe odo l'atukobe l'ophu Kurayisutu ziru; too me iya ege o ziru iya; onye ono ta bukwa onye yele Nchileke tugbaberu buru nanu. Onye emekwanu iphe ono, Kurayisutu ziru ono; l'emele iya phu ege o ziru iya; onye ono be yele Nchileke; me Nwa iya, bu Jisusu tugbaberu buru nanu. ¹⁰ O -nweru onye byakfutaru unu; ophu 'o budu iphe ono, e ziru ayi ono b'o gude bya; unu be ekwekwa t'o yeru unu ishi l'ulo; unu ba ajjekpokwaa ya nu m'o bu: ?i duphu mma? ¹¹ L'onye aji iya ?i duphu mma? be yele iya dukwa ebo; gbaru l'ejo iphe oome.

¹² Mu nweru igweligwe iphe mu gage ederu unu. Obenu l'e to budu ekwo yele mini-ekwo be mu e-gude dekotaru iya unu. Iphe mu gbe ari bu le mu e-gbe kpakfuta unu; ayi l'unu ekfugbawaru l'ifu l'ifu; k'ophu ehuru a-tsokwanu ayi ena; tsoku iya ayi l'ishi.

¹³ Unwegirima nwanna ngu nwanyi, bu onye Nchileke ọtaru ekekwa ngu phu.

Ekwo k'eto, Jonu deru

¹ Ekwo-ozì ọwaa shì l'ẹka mubẹ onye e meru ọgurennya chọchi. Onye mu ede iya anụ bụ onye ono, mu yeru obu ono, bụ iya bụ Gáyọsu; okfu lẹ mu l'iya tükowaru bya amaru ọkpobe okfu ono.

² Onya mu; mu ekfujekwa anụ Nchileke t'ọ mekwaa t'iphemiphe ọbule duru ngu lẹ mma; yo mekwaaphu t'ọ bụru ẹhu-ba-dụ-mma nwenkinyi bụ iphe ụko iya a-duje ngu; mbụ ẹge mu mawaru-a l'ogbodo ndzụ ngu ono, nọ l'ime obu ngu ono bẹ ẹhu dükwaphu mma. ³ Ẹhu tsọru mu ẹna nshinu teke o nweru unwunna, byaru bya akọoru mu l'i vudoshikwaduru-a ike l'ọkpuberu okfu ono; ndzụ ngu l'ọ ha abụkotaleruphu ndzụ ire-lanụ. ⁴ Ẹ to nwekwa iphe ọdo, a-kajefua mu ome t'ẹhu tsọ mu ẹna; t'a gufu lẹ mu nuru l'unwu mu; bẹ ndzụ ẹphe bụkotalephu ndzụ ire-lanụ.

Aaja Gáyọsu ajaja

⁵ Onya mu; iikoshijekwa l'ọ gbaru t'e gude ire ngu ẹka l'iphe iimekpooru unwunna ayi; mbụkpo jeye mẹ unwunna, byaru abyabya. ⁶ Ẹphe kọru chọchi-wa kẹ n-yemobu nke ngu. Byiko; yejekwaru ẹphe ẹka teke ẹphe gbeshiru ije ẹphe. Mejekpelekwaruphu ẹphe iphe jiru Nchileke ẹpho. ⁷ Lẹ keshinu ẹphe gbeshiru ije k'okfu ẹhu Kuráýisutu b'ẹ to nwekwa iphe ẹphe kwejewaru nata l'ẹka ndu ẹ-ta bụdu ndu kẹ Kuráýisutu. ⁸ Ọo ya bụ lẹ ndu dụ ẹge ono bẹ gbaru t'ayi yejeru ẹka; t'ọ bụru iya bụ l'ayi l'ẹphe tükọ gbaru mgba l'eje ozi kẹ ọkpobe okfu ono.

Dayótirifisu; mẹ Dimítiriyọsu

⁹ O nweru nwekwo-ozì, mu deru nụ chọchi; ọbu lẹ Dayótirifisu, bụ onye woru onwiya dobe l'ishi te eyeduru mu ọnu. ¹⁰ Ọo ya bụ lẹ mu -bya bẹ mu e-wofuta iphe oomeebe, bụ iya bụ mkpọkoro okfu, eshije iya l'ọnu, oogudeje adzushi ẹjo-ire ekpu ayi. Onanu te dzu iya; yo gbeshi ọdo; bya ajika t'unwunna ba abya t'ẹphe lẹ ndu chọchi jia; bya akpọshikwaphu unwunna t'ẹphe lẹ ndu chọchi ba ji; bya ebufu ẹphe lẹ chọchi.

¹¹ Onya mu; ba mụkwa ẹka ẹjo iphe; mụkwaa ẹka iphe-oma. O kwa onye eme ọhuma bụ kẹ Nchileke. Onye eme ẹji ta phubukwaa Nchileke.

¹² Dimítiriyọsu bẹ ọnu wukoru l'ome-ọhuma nk'ia. O kwaphu ẹge ono bẹ ọkpobe okfu ono l'onwiya aja iya; ayibedua l'onwayi l'ajakwa iya phu. Unubedua marua l'ajaja, ayi aja iya bẹ bụkwa oswi-okfu.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

¹³ Iphe, mu ga e-de hakwa l'igwe; ọbu l'ẹ tọ bụdu mkpishi-ekwo; mẹ mini-ekwo bẹ mu e-gude dekotaru ngu iya. ¹⁴ Mu arikwa lẹ mu ta anohedu ophu baru ishi; mu akpakfuta ngu; mu lẹ nggu ekfugbawaru l'ifu l'ifu.

¹⁵ T'ẹhu dükwa ngu agu.

Ọnyà ngu phẹ ajikwa ngu phu. Jikwaaruphu ayi ndu ọnyà ayi phẹ l'ẹhu l'ẹhu-o.

Ekwo, Judu deru

¹ Ekwo-ozí-wa shi l'ẹ́ka mbẹ́dua, bụ́ Judu; onye ejeru Jisọ́su Kuráýisutu ozi; bụ́kwaruphu nwunne Jémusu.

Ndu mu ede iya anụ́ bụ́ iphe bụ́ unubẹ́ ndu ono, Nchileke kuru; mee unu; unu aburu ndu nk'íya ono. Nchileke ono, bụ́ Nna ono bẹ́ yeru unu obu; unu abụ́kwaruphu ndu, Jisọ́su Kuráýisutu kwakọ́beru t'ẹ́ b'ọ́ dụ́ iphe e-me unu; t'unu nọ́du ngabẹ́ru abyabya kẹ́ yẹ́be Jisọ́su Kuráýisutu ono.

² Tẹ́ Nchileke phụ́kwaaru unu imiko; yo mee t'ẹ́hu dụ́ unu agu; yo yekwaruphu unu obu. T'ọ́ tṹko iphe ono meeru unu; mbụ́ meeru iya unu k'etsutsu iya.

Ndu ejo nzizi

³ Ndu ọ́nya mu, nọ́ mu l'obu; iphe ivuzọ́, mu shi rị́a lẹ́ mu e-deru unu l'ẹ́kwo-ozí-wa bụ́ k'adzọ́dzo ono, Nchileke dzọ́ru ayi l'ayi ha; gude koshi lẹ́ ya yeru ayi obu ono. Obenu lẹ́ mu byaru bya arị́-phu ọ́riri azụ́; sụ́ l'ọ́ nweru iphe ọ́do, kachia mkpa, mu e-deru unu. Iphe ono, kachia mkpa ono bụ́ tẹ́ mu rọ́-chia unu; rọ́shia unu ike t'unu bya awata ọ́gbaru ọ́kpobe okfu ono, Nchileke ziru ndu nk'íya ono ọ́dzori. Mbụ́ ọ́kpobe okfu ono, Nchileke ziru t'ayi kweta; sụ́ t'ẹ́ b'ọ́ dṹkwa onye e-wofu iya iphe ewofu; tọ́o dụ́ onye e-yekwa iya iphe eyekwa ono. ⁴ Iphe mu gude ekfu iya bụ́ l'ọ́ haru nweru ndu ẹ́-ta akwabẹ́du Nchileke ugvu. Egbe ndu ono tọ́ru nwéhu pyabata l'ẹ́ke unu nọ́; l'ẹ́ ba ma. Ẹ́phe anọ́duje ezi l'ọ́ dũa mma tẹ́ madzụ́ meje umere, rehuru erehu; keshinu ọ́phu Nchileke bụ́ onye emeje eze-iphe-ọ́ma. Ẹ́phe ajị́kaje Jisọ́su Kuráýisutu ono, bụ́ iya bụ́ Nnajiufu ayi nkị́nyi iya ono; bya abụ́kwaru iya phụ́ nkị́nyi iya bụ́ onye gude ndzụ́ ayi. Lẹ́ teke ndiche b'e dehaakwaru iya rụ́ l'ẹ́kwo okfu Nchileke; sụ́: Lẹ́ Nchileke a-nma ẹ́phe ikpe iphe ono, ẹ́phe meru ono.

⁵ Iphemiphe ọ́bule ono kpamụ́kpamu bẹ́ unu makọ́takpooru ọ́huma ọ́huma; ọ́bu l'iphe mu emelephu tẹ́ mu nyataru unu bụ́ lẹ́ teke ndiche bẹ́ Nnajiufu dzọ́kwaru ndu nk'íya teke ono, ẹ́phe shi buru l'alị́ Íjiputu ono. O meru; ẹ́phe awufuta l'alị́ ono. Ọ́ dzọ́ebekwaru ẹ́phe ono; ọ́bu l'e meebekekwaru; yo gbushilee ndu ọ́phu ẹ́-te kwedu woru onwẹ́phe ye iya l'ẹ́ka. ⁶ Unu nyatakwa ẹ́ge ọ́ dakfuru unwu ojozi-imigwe ono l'ẹ́phe ha, bụ́ ndu ọ́phu kwefuru ike l'ẹ́phe ta anọ́pyabedu l'ẹ́ke Nchileke doberu ẹ́phe t'ẹ́phe chije. Ẹ́phe jị́kakwaruphu l'ẹ́phe te ebuduru l'ẹ́ke Nchileke sụ́ru t'ẹ́phe buru l'imigwe. Unwu ojozi-imigwe ono l'ẹ́phe ha bẹ́ Nchileke tṹakwaru mkpọ́ro mgbe-'agvụ́-agvụ́. Ọ́ chíru ẹ́phe ye l'ẹ́kpuru-ọ́chi ẹ́ke gbahuru ejo tsụ́balangu. Yo buru ẹ́ke ono bẹ́ ẹ́phe a-nọ́du jeye l'oke ụ́boku ono; mbụ́ mbọ́ku ono, Nchileke a-nma ẹ́phe ikpe. ⁷ Unu nyatakwapụ́ ẹ́ge ọ́ dakfuru Sódomu mẹ́ Gómóra; mẹ́waru iphe bụ́ obodo obodo, ẹ́phe l'ẹ́phe naru ọ́nu ẹ́gu. Ndu ono l'ẹ́phe ha woru onwẹ́phe ye l'ome kẹ́ nwanyi; mẹ́waru iphe ọ́do, anyị́ ishi ẹ́dzu. Nchileke kpọ́okwaru ẹ́phe ọ́ku; yo buru ẹ́ge ono b'ọ́o-nụ́ ẹ́phe apụ́ jeye lẹ́ tutu yoyo. Iphe ono aburu iphe Nchileke gude alọ́ ndiphe kpamụ́kpamu ẹ́ka lẹ́ nchị́.

⁸ Ọ́ kwaphu ẹ́ge ono b'ọ́ dụ́ ndu ono, ezi ejo-ire ono. Ẹ́phe aroje nro, emeje; ẹ́phe emerushia onwẹ́phe emerushi. Ndu, nọ́ l'ishi aduje ẹ́phe ashị́. Ndu ono, ẹ́ ta aphudu l'ẹ́nya l'ogbu nwị́inwii imigwe ono bẹ́ ẹ́phe

anọduje ekfubyishi ekfubyishi. ⁹ Ekfubyishi ono, ẹphe ekfubyishi ndu ono ta dukwa m'ọ bụ Májikelu, bụ onye ishi unwu-ojozi l'imigwe, turu iya ama k'ememe. Mbụ lẹ teke ono, Májikelu yẹle Sétanu atụ ẹgo onye a-pata odzu Mósísu ono bẹ Májikelu ta tũkwa iya ama k'ọphu Sétanu iphu. Iphe o kfuleruphu Sétanu bũkwa: "T'ọ bũru Nchileke a-baru ngu mba!" ¹⁰ Obenu lẹ ndu ono bụ iphe ẹ-te dodu ẹphe ẹnya bẹ ẹphe anọduje ekfubyishi. Ẹphe dũ l'ọ bụ anụ-ẹgu-ẹgbudu, ẹ-te nwedu egomunggo, bũlephu iphe agũ iya nũ bẹ ọomaje; yọ bũleruphu iphe ono bẹ oomeje. Ọ bụ iphe agũ ẹphe; bẹ ẹphe anọduje eme. Yọ bũru iya e-gbu ẹphe. ¹¹ Nshọbukwaa ẹphe! Ọ bụ ẹjo ụzo ono, Kenu tsoru teke ndiche ono bẹ ẹphe etsokwaphũ; mbụ iphe ono, o meru, kparu iphe o gburu nwunne iya ono. Ndu ọwaa bũkwa nchamẹnya okpoga bẹ kparu iphe ẹphe shisweru ụzo ono, vudo nhamunha ono. Ẹphe emelaha iphe ono, Bẹlamu meru teke ndiche ono. Yọ bũkwaruphu ẹge Kóra kwefuru Nchileke íkè; bụ ẹge ẹphe wataru ememe. Ẹphe a-lakwanu l'iyi ẹge ọ laru. ¹² Ọbujẹ: ẹphe -bya anọnyabe unu l'eri nri l'ẹke unu dọkoberu; tũgbabe nri eri gude ekoshi l'unu yeru onwunu obu; ẹphe abũru iphe-iphere nọduru unu. Iphere ta adujedu ẹphe l'ọ bũlephu onwẹphe; bẹ ẹphe letaru ẹnya. Ẹphe dũ l'ọ bụ urukpu, phẹrephere phẹkashiru; egbe iya ọwaa bụ: igwe -ruebetsua eruru; phẹrephere ephekashia ya; igwe ta achihe mini obu. Ẹphe dũ l'ọ bụ oshi-ọmi, ẹ-ta amijedu nebyi teke gbaru iya nũ. Ẹgbe ndu ono bẹ ọnwu gbuwaru l'ono-ndũ. Ẹ tọ bũledua ugbo anwũhu lanũ bẹ ẹphe nwũhuru; kẹ l'e fefuwaru ẹphe tufaa ẹge-a, eefufuje oshi-wa. ¹³ Ẹphe dukwaphu l'ọ bụ eyii-mini, ha nshinu, atụ l'eze ẹnyimu. Ishi iya abũru l'aaphũkotaje ẹjo umere ono, rehuru erehu, ẹphe eme ono; l'ọ bụ ẹke ụphu-mini tselihuru. Ẹphe adũ l'ọ bụ mkpọ-kpodo, phuru ụzo. Obenu l'ẹke Nchileke kwakọberu ẹphe bũkwanu tsũbalangu ẹke agba ẹjo ọchi. Yọ bũru ẹke ono bẹ ẹphe a-nọdu jeye lẹ tutu yoyo.

¹⁴ Ọ kwa Ínọku bụ onye ọgbo k'ẹsaa l'eri Ádamu. Ínọku bẹ Nchileke kfukwaru lẹ ndu ono a-byakwa. Ọo ya kparu iphe Ínọku deru; sụ: "Unu lenu! Nnajiufu bẹ yẹle ndu nk'iya, bụ 'agũta agũta, shi l'imigwe a-yĩru bya; ¹⁵ bya ekpee ndiphe l'ẹphe ha ikpe. Oo-koshikota iphe bụ ndu ono, ẹ-ta madu Nchileke ono iphemiphe ọbule, ẹphe meru, bụ iphe dũ ẹji. Yo gude emeswe ono, ẹphe mesweru iya ono nma ẹphe ikpe; l'ẹphe ta akwabedu iya ugvu; bya anmakwaphu ẹphe ikpe k'iphe bụ ẹjo okfu, ẹphe gude kfubyishia ẹpha iya!"

¹⁶ Ndu ono abujẹ: iphe -byaru ẹphe; ẹphe awata ọgu aphũ; l'ata Nchileke ụta. Ẹphe eworu onwẹphe tọgboru ẹgu ẹjo iphe, agubebe ẹphe. Iphe eshije ẹphe l'ọnu abũleruphu oja onwonye mkpọkoro ajaja. Ẹphe -phũwa l'ọ nweru uru, ẹphe e-rita madzũ l'ẹka; ẹphe awata ọjakposhi onye ọbu.

Okwa kẹ ovudoshi ike

¹⁷ Ọlobu; ndu ọnya mu; iphe mu eme t'unu maru bụ t'unu nyatajẹlephu iphemiphe ọbule ono, ndu ishi-ozí Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráyisutu vuhawa ụzo kfuaru unu ono. ¹⁸ Mbụ iphe ono, ẹphe shi anọduje agũru unu ọgu egvu ono, bụ iya bụ: "L'ọ -rudelephu teke mgboko-a a-gvũ; b'ọ nwetsuaru ndu a-nọdu aja unu ewena. Iphe ẹphe a-nọdu awọgo ẹka iya; bụ ẹge ẹphe e-shi mee iphe ẹgu iya enwu ẹphe raphuraphu l'ẹhu; mbụ iphe ẹgu iya agũ ẹphe; okfu l'ẹphe ta akwabedu Nchileke ugvu." ¹⁹ Ndu eme ẹge ono; bụ ẹphe akpatajẹ t'ọgbo bua onwẹphe ẹbo; wata ọkpa iche iche. Ọ kwa ẹgu iphe, nọ lẹ mgboko-a, l'agũ ẹphe; bẹ kpũ ẹphe l'ẹka; ẹ tọ bũkwa Umedũ-Nsọ gude ndzũ ẹphe. ²⁰ Ọlobu; ndu ọnya mu; unu vudoshikwaa ike

l'ekwekwe ono, dū iche, unu kweru ono; mbū ekwekwe ono, shi Nchileke l'ẹka ono. Unu gude ekwekwe ono vuje evuvu. Unu hajee tẹ Ume-dū-Nsọ koshije unu ẹge unu e-kfuje anū Nchileke. ²¹ Unu nopyabelekwaphu lẹ n-yemobu ono, Nchileke yeru unu ono. Unu anodukwaphu ngaberu Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu t'ọ phụaru unu imiko; mekwaaphu t'unu nọdu ndzụ gbururu jeye.

²² Unu phujekwaaru ndu obu agbakwadu ẹbo imiko. ²³ Egbe ndu ono be unu e-yetajeru ẹka; lofuta ẹphe l'ọku. Unu aphujekwaaruphu ẹphe imiko; mbū ndu ono, bụ ẹjo iphe, agū ẹphe; be gude ndzụ ẹphe ono. Ọlobu; unu ba akwaswejekwaru ẹphe ẹnya teke unu aphuru ẹphe imiko ọbu. Unu kpojekwaa iphemiphe ọbule, bụ nk'ẹphe ashị; mbū je akpaa l'uwe, ẹphe yewaru l'ẹhu; bụ iya bụ iphe ẹphe emekpo ememe, bụ iphe ẹjo ọriri ẹphe ono merushiwaru emerushi.

T'a jaa Nchileke ajaja

²⁴ T'ayi tua Nchileke ẹpha; mbū onye ono, bụ iya; be iphe bụ ike kpakoru l'ẹka ono. Ọ bụ iya bụ onye aduje ike mee t'unu ba ada; bukwaru iya phū e-me t'ẹ b'ọ dū iphe aa-ta unu ọta iya teke oo-kuta unu dobe l'odu-biribiri iya, bụ ẹke ẹhu a-nọdu atsowaru unu ẹna. ²⁵ T'ayi tua ya ẹpha; l'ọ bụ iya nkinyi iya; be bụ Nchileke; buru l'ẹka Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu; be oo-shi dzọo ayi. T'odu-biribiri; ọburu Ọkaribe-Kakota-Nụ; ike; ọbu ishi, ọ buha-oduru temanu; be mgboko bya anodu; buru nk'iya nta-a; bukwaruphu nk'iya jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dū.

Iphe Jisọsu Kuráýisutu koshiru Jọnu lẹ Àphù

¹ Iphe e deru l'ẹkwo-wa; bụ iphe Jisọsu Kuráýisutu koshiru ndu ejeru Nchileke ozi. Ọ bụ Nchileke; bẹ wotaru iphe-a, o shi domishia edomi-wa; koshi Jisọsu Kuráýisutu; k'ọphu Jisọsu ono e-mekwanu tẹ ndu ono, ejeru Nchileke ozi ono maru iphe ẹ-ta anọhedu ọphu, baru nwishi nta-a; yo mee. Tọ dọ iya bụ lẹ Jisọsu Kuráýisutu ezi ojozi-imigwe iya; t'o je ekoshikota Jọnu, bụ onye ejeru iya ozi iphe ono; yo mee tẹ Jọnu tuko iya maru. ² Ọ bụ iphe, bụ iphe, Jọnu phuru b'ọ tuko l'ọ ha kfushibebe-wa. Yọ bụru l'ẹkwo-wa l'ẹka; bẹ Jọnu tuko okfu ono, Nchileke kfuru ono dekota. Iphe ono l'ọ ha bukota ọkpobe okfu, Jisọsu Kuráýisutu ono koshikotaru iya. ³ Onu-oma bụ k'iphe bụ onye agu ẹkwo-wa, e deru okfu-a, e kfuchiru Nchileke-wa. Onu-oma aburu kẹ ndu nuru iya nụ; ngabẹ nchị; eme iya ememe. Lẹ teke iphemiphe ọbule-a, aabya ekfukfu-wa e-me dọakwa ntse.

Jọnu ekele Chọchi ẹsaa

⁴ Ọ bụ mbedua, bụ Jọnu bẹ ekele unubẹ chọchi ẹsaa ono, nọkota l'alị Ẹshiya ono ekele.

T'eze-iphe-oma; mẹ ẹhu-agu, shi l'ẹka Nchileke tsokwa unu. Mbụ Nchileke ono bụ onye nọ ndzụ nta-a; bụru onye shihawa nọduta temanu mgboko adube; bukwaruphu onye ono, abya nụ ono. T'eze-iphe-oma, shi iya l'ẹka; mękwaphu ọphu shi l'ẹka Ume ẹsaa ono, anọduje l'ifu aba-eze ono bụru nk'unu jeyewaru. ⁵ Eze-iphe-oma; mẹ ẹhu-agu ono shikwaphu l'ẹka Jisọsu Kuráýisutu, bụ onye evudoshije ike l'iphemiphe ọbule, ookfuru ayi. Ọ bụ iya bụ onye ọdungu, Nchileke meru; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ; bukwaru iya phụ bẹ bụ onye achị iphe bụ ndu bụ eze l'eliphe-a.

O yeru ayi obu. Yọ bụru obu ono, o yeru ayi ono meru iphe ọ nwụ-chiru ayi onwu, ayi gega nwụ. Yọ bukwaruphu mee ya b'o gude tọshia ayi ẹgbu ono, iphe dọ ẹji shi kee ayi ono. ⁶ Yọ bya emee ayi; ayi aburu eze; k'ọphu ayi a-bụ ndu achijeru Nchileke eja; l'ejekwaruphu Nchileke, bụ Nna iya ozi. T'ajaja; mẹ ike bụru kẹ Jisọsu Kuráýisutu gbururu jeye lẹ tutu yoyo! Ono kwa ẹge ọ dọ.

⁷ Unu lekwaphu l'ọ nọkwa l'urukpu l'abya. Iphe, bụ madzụ kpamụkpamu e-gudekota ẹnya ẹphe phụ iya. Iphe bụ ndu ono, turu iya arwa ono a-phukwa iya phụ. Iphe, bụ ndu, nọkota lẹ mgboko-a a-ra ejo ẹkwa; l'ẹke meji a-tọfu ẹphe m'ọ -byalephu. Ọ bụ iphe e-me nụ ndono! Ono kwa ẹge ọ dọ.

⁸ Nnajiufu, bụ Nchileke; bụru iya bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ onye ono, nọ ndzụ nta-a; bụru iya bụ onye shihawa nọduta temanu bẹ mgboko dọberu; bụru iya bụ onye ono, abya nụ ono. Ọ bụ Nchileke ono bẹ sọru: "L'ọo ya bụ Onye Ivuzọ bya aburu Onye Ikperazụ."

Jọnu aphu Jisọsu l'àphù

⁹ Ọ bụ mbedua bụ Jọnu, bụ nwanna unu. Mu bụ onye mu l'unu tuko bụru nanu lẹ Jisọsu. Ọ bụ iya meru iphe mu l'unu atukoje ejekota iphe bụ iphe-ẹhuka-wa, ayi eje-wa. Mu l'unu atukojekwaphu ataru iphe nshi; yọ

bukwaruphu ege ono be ayi a-tuko gbaru mgba nweru mgboko ophungu ono, e-shi Nchileke l'eka ono. L'o nweru teke obu, a kpuleru mu je edobe le Ikfuli Patumosu. Ishi iya aburu le mu ara okfu Nchileke arara; yefuaru le mu anoduje ekfuru ndiphe ke okpobe iphe ono, Jisosu Kurayisutu koshiru mu ono. ¹⁰ Yo be mboku Chochi; Ume Nchileke abya eji mu ehuru. Mu awata ophu aphu; bya anua olu obu, adalephu igiri-igiri l'o bu upyoku l'uzo azu mu. ¹¹ Olu ono asu mu: "Jonu! Te mu tukokwa iphemiphe obule-a, mu abya aphuphu-a dekota l'ekwo. Mu -deebe iya; te mu zilaaru iya uzo chochi esaa-wa, ya abya agushi-wa. Wo te mu zilaaru iya chochi Efesusu; chochi Sumena; chochi Pégamomu; chochi Tayitayira; chochi Sadis; chochi Filadelufiya; mekwaphu chochi Layodisiya."

¹² Mu abya aghaa enya te mu phuedu onye ono, ekfu eyeru mu ono; phua uruku esaa. Uruku esaa ono be bu mkpola-ododo b'e gude mekota iya. ¹³ L'echi uruku esaa ono b'o nweru onye vudo iya nu, dulephu l'o bu madzu. Uwe, o yeru bu uwe-nlokporu, akpa iya l'okpurukpu-okpa. O gudekwaphu akpo-buleti, e meru le mkpola-ododo kebuta uwe iya ono l'ume. ¹⁴ Egbushi, no iya l'ishi be achalephu degedege l'o bu eji aturu, maru ocha ucha; mbu chatakporu l'o bu eberugo. Ophu bu enya iya achalephu l'o bu ire-oku, enwu enwunwu. ¹⁵ Okpa iya ephe ebo enwulephu zii l'o bu mkporu-igwe, ama mma, a huru l'o-tata-kfukfu oku jeye yo chaa achacha; mbu hua ya jeye yo gbuchafu. Olu iya adalephu l'o bu ephuphu eze mini, l'atso gbudugbudu teke o kfuru okfu. ¹⁶ L'eka-utara iya b'o chi mkpo-kpodo esaa. Ogu-mbeke, atsu nko ifu labu eshi iya l'onu lufuta. Ifu onye ono be egbulephu oswi ke nwunwu l'o bu enyanwu teke enyanwu laru l'echi-ishi. ¹⁷ Mu aphule iya phu; daa kpu be ifu l'iku okpa iya; dabuleruphu l'o bu onye nwuhuru anwuhu. Yo bya ebyibe mu eka-utara iya; su mu: "Te mu ba atsushi egvu; l'o kwa yebedua bu Onye Ivuzo bya aburu Onye Ikperazu. ¹⁸ O kwa yebedua bu onye no ndzu gbururu jeye. Abyabya, ya byaru l'odungu bukwa te ya nwuhu anwuhu. Ya anwuhwakwanua obu. Ole; te mu lekwa: le nta-a be ya nokwa ndzu gbururu jeye. O kwa iya gude ire-igodo, eegudeje tuhaa eke onwu no; me ire-igodo, eegudeje tuhaa ali-maa. ¹⁹ Wo l'iphe mu e-me nta-a bu te mu dee iphemiphe obule-a, mu phuaru-wa l'ekwo. Mu -deebe iya; temanu mu edee iphe ophu ekoshi ege iphe du nta-a; temanu mu abyakwaphu bya edee iphe ophu e-mekwanu l'uzo ifu. ²⁰ A bya abya le mkpo-kpodo esaa-wa, ya chi l'eka-utara-wa; me uruku esaa ono, e gude mkpola-ododo mee ono; ono be ya abya te ya karu mu iphe o no-chiru enya iya. Le mkpo-kpodo esaa ono be no-chiru enya unwu ojozi-imigwe; mbu unwu ojozi-imigwe, anoduje eletagbaa chochi esaa ono enya. Uruku esaa ono be no-chiru enya chochi esaa ono.

2

Ozi, e ziru Chochi Efesusu

¹ "Iphe mu e-de l'ekwo nu ojozi-imigwe, eleta chochi Efesusu enya bu: Owaa bu ozi, onye ono, chi mkpo-kpodo esaa l'eka-utara ono ziru; mbu onye ono, ejephe l'echi uruku esaa ono, e gude mkpola-ododo mee ono. ² Le ya makotakwaru-a iphemiphe obule, unu emeje l'o ha. Ya makwaru-a ege unu jeshiberu ozi ike; me ege unu tataberu iphe nshi. Ya makwaru-a l'unu te ekwejedu te ndu ejo madzu shita eke unu no. Unu datakotawaru iphe bu ndu ono, suru l'ephe bu ndu ishi-ozu; l'ephe e-ba bu iya ono. Unu abya amaru l'ephe ta abudu iya; l'ephe bu ndu

ntuphu-ire. ³ Ya makwaru-a l'unu atajeru iphe nshi; l'unu jewaru iphe-ehuka, ha nshinu l'okfu eka iya; unu ta la azu.

⁴ Obenu l'o nweru oru, ya phutaru unu l'ehu. Oru obu, unu vu obu bu l'e to buhedu ege unu shi yeberu iya obu l'odungu bu ege unu yeru iya eya nta-a. ⁵ O kwa iya phu bu; t'unu nyatakwa eke unu jeberu; uzo akpo-swehu unu. Unu takwaaphu onwunu uta iphe du eji, unu meru; ghaa umere lakfuta Nchileke; bya emelaha iphe ono, unu shihawa eme l'odungu ono. Odumeka be ya a-byakfutakwa unu. Ya -byakwanu; ya ewofu uroku nk'unu l'eke o no; gbahalekwaphu l'unu taru onwunu uta. ⁶ Obenu l'iphe ya aja unu ajaja iya bu l'ejo iphe ono, ephe eme; mbu ndu ogbo Nikolasu ono be unu kporu ashi. Yo bukwaruphu ege yebedua kporu iya ashi ndono.

⁷ T'onye nweru enu-nchi ngabekwaphu nchi; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru iphe bu chochi le chochi ha-wa!

O kwa onye luru ugu ono; mekputa; be ya e-kwe t'o wota akporu oshi ono, emeje t'a nodu ndzu ono ria; mbu oshi ono, gvuru l'ogbodufu Nchileke ono.

Ozi, e ziru Chochi Suména

⁸ "Iphe mu e-de l'ekwo nu ojozi-imigwe, eleta chochi Suména enya bu: Owaa bu ozi, onye ono, bu iya bu Onye Ivuzo; buru Onye Ikperazu ono ziru; mbu onye ono, abyabya, o byaru l'odungu bu te ya nwuhu; nwuhutsua; bya anodu ndzu odo ono. ⁹ Ya makwaru-a l'unu eje iphe-ehuka; makwaru-a l'unu akpa ukpa. Obu l'e -kfude iya ekfukfu; be unu nwekwaru iphe okpobe enwenwe l'imigwe. Ya makwaru-a ke ekfubyishi ono, ndu ejo-ire ono, suru l'ephe bu ndu Ju; l'ephe e-ba bu iya ono anoduje ekfubyishi unu. Ndu du ege ono ta bukwa ndu Ju le phuu. Iphe ephe bu kwa ndzuko ndu abajeru Sétanu eja. ¹⁰ Unu abyakwa oje iphe-ehuka nta-a. Olobu; unu ba atsukwa egvu. Unu lekwa le Obutuswe abyaakwa t'o haru unu chita je atushia mkporo; k'ophu aadata unu. Adata obu, aa-data unu obu bu l'unu e-je iphe-ehuka abali iri mkpurophu. Olobu; unu nodukpelekwaphu yebedua l'eka ege unu no iya noshia ya eya ike; mbukwa m'o -ruhuru; ee-meta unu iphe-ehuka obu jeye ishi unu abaa ya. Unu nodukpelekwawa iya phu l'eka ege unu no iya eya; e -meebe be ya e-kpubekwa unu okpu-eze, ekoshi l'unu mekputawaru. Okpu-eze ono bu ndzu gbururu jeye.

¹¹ T'onye nweru enu-nchi ngabekwa nchi; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru iphe bu chochi le chochi ha-wa!

O kwa onye luru ugu ono; mekputa bu onye e te ekwedu t'onwu k'ugbo ebo ono gbua.

Ozi, e ziru Chochi Pégamomu

¹² "Iphe mu e-de l'ekwo nu ojozi-imigwe, eleta chochi Pégamomu enya bu:

Owaa bu ozi, onye ono, gude ugu-mbeke ono, atsu nkọ ifu labu ono ziru. ¹³ Ya makwaru-a eke unu bu; mbu l'unu bu l'eke ono, Sétanu achi ono. Obenu l'unu anodujekpelephu ekfu tekenteke l'edzudzu oha l'oo mbedua bu Nnajiufu ophu unubedua maru. Ophu unu ta lufutabua ya l'eka m'oo ugbo lanu; mbu jeye me teke ono, e gburu Antipasu; okfu l'o vudo l'edzudzu oha; kfua l'oo mbedua be ya no l'eka ono. Antipasu eshi ege ono koshi le ya bu onye gbaru ke te ya gude ire iya eka; mbu yo bukwaru l'ifu unu; be iphe ono meru l'eke ono, Sétanu bu ebubu ono.

14 Obenu l'ò nwekwaru ụnwu iphe olemole, bụ ọru, ya phụtaru unu l'èhu. O nwekwaru ndu, unu l'èphe nọ l'èke onọ; l'eme èjo iphe èphe mụtaru l'èka Bélamu. Ọ kwa Bélamu onọ bẹ ziru eze, bụ Bélaku teke ndiche onọ ège oo-shi duphua ụnwu Ízurelu ụzo; duru èphe ye l'ome èjo iphe. Yo mee ụnwu Ízurelu; èphe erilahaa iphe a gbaru èja; mekwaaphu èphe; èphe awata ọfarushi onwèphe; èphe l'ụnwanyi. 15 Ọ kwaphu ège onọ b'ò nweru unu; ndu ọphu amụ iphe onọ, ndu ọgbo Níkolasu ezi onọ. Ndu ọgbo Níkolasu onọ bukwapu ndu eme èjo iphe l'ọ bụ Bélamu. 16 Ọ kwa iya bụ t'unu taa onwunu ụta iphe dụ èji, unu meru; ghaa umere lakfuta Nchileke; sefu èka l'èjo iphe onọ l'ọ ha. Ọdumeka bẹ ya a-byakfutakwa unu ègwegwa; bya egude ogu-mbeke onọ, shi iya l'ọnu onọ bya etso ndu onọ, eme èjo iphe onọ ọgu.

17 T'onye nweru ọnu-nchị ngabekwa nchị; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru iphe bụ chọchi lẹ chọchi ha-wa!

Ọ kwa onye luru ọgu onọ; mekputa; bẹ ya a-haru nri onọ, Nchileke domiru edomi l'imigwe onọ nụ. Nri onọ bụ mana bẹ eekuje iya. Ya a-nukwapu onye onọ mkpuma ọcha, e deru èpha ọphungu. Èpha onọ te nweddu onye ọdo, ama iya nụ; gbahaa onye ọbu, a nuru iya nkinyi iya.

Ozi, e ziru Chọchi Tayitáyira

18 "Iphe mu e-de l'èkwo nụ ojozi-imigwe, eleta chọchi Tayitáyira ọnya bụ:

Ọwaa bụ ozi, Nwatibe Nchileke onọ ziru; mbụ onye onọ, ọnya iya dulephu l'ọ bụ ire-ọku, enwu enwunwu onọ; mbụ onye onọ, ọkpa iya phẹ èbo enwulephu zii l'ọ bụ mkpurukpu-ígwè, ama mma, e fucharu efucha; yo gbuchafu egbuchafu onọ. 19 Ya makotakwaru-a iphemiphe ọbule, unu anọduje eme l'ọ ha; maru ège unu gude yeberu ndu ọdo obu. Ya makwaruphu l'unu nọkwadu iya-a l'èka ège unu nọ iya; makwaruphu ège unu gude ejeshiberu iya ozi ike; mē ège unu gude atatabe nshi. Ya makwaru-a l'iphe ọphu unu eme nta-a bẹ danyikotaru iphe ọphu unu shi eme l'odungu.

20 Obenu l'ò nweru ọru, ya phụtaru unu l'èhu. Ọru ọbu, unu vu ọbu bụ l'unu haru nwanyi onọ; mbụ Jézebelu; yọ nọdu unu l'èhu. L'èjo nwanyi onọ bẹ asuje lẹ ya ekfuchiru Nchileke; ọbu l'iphe oozi ndu ejeru mu ozi bulephu èjo-ire. Yọ buru iphe onọ, oozi onọ bẹ oogudeje ederu èphe eye; t'èphe wata ọfarushi onwèphe; èphe l'ụnwanyi. Yo gudekwa iya phụ eme èphe t'èphe riye iphe a gbaru èja. 21 Ya hakpọru iya; yọ nọ ọdu; ège ee-shi t'ọ taa onwiya ụta iphe dụ èji, oome; ghaa umere lakfuta Nchileke. Obenu l'è to kwedu taa onwiya ụta; haa uru-alị onọ, ọru onọ. 22 Unu lekwa lẹ ya abyaakwa tẹ ya turu iya chee l'ulo. Ndu onọ, ejekfuje iya azẹ onọ bẹ ya e-me t'èphe jee oke iphe-èhuka, ha nshinu; gbahakwaa l'èphe taru onwèphe ụta iphe dụ èji, èphe eme; haa otso nwanyi onọ. 23 Ụnwu iya l'èphe ha bẹ ya e-chigbushikota kpakparakpamu. Ọ kwanu iya bụ k'ọphu iphe bụ chọchi lẹ chọchi ha a-makwanuru l'ọo mbèdua bẹ bụ onye onọ, enyochaje uche-obu madzụ; nyochaa ọkpoma iya; maru iphe nọ iya l'egomunggo onọ. Ya a-nukotagekpoo unu l'unu ha l'onye l'onye iphe gbaru unu l'èhu l'èhu. Onyemonye ọbule bẹ ya a-nụ iphe l'ège iphe o metaru dụ dụ-chi.

24 A bya abya l'unubẹ ndu ọphu bukwapu lẹ Tayitáyira: unubèdua te kwekwa tsoru l'èjo iphe onọ, ndu onọ ezi onọ. Unubèdua bukwa ndu ọphu è-ta madu iphe onọ, o nweru ndu ahajeru sụ l'ọo iphe e domigbaaru edomi l'èhu Sétanu onọ. Unubèdua te nwehekwa iphe

odo, ya a-sukwadu t'unu mee. ²⁵ Obenu l'ẹge ọ dụ ẹge ọ dụ; unu gudeshikpelekwa iya phụ ike; mbụ iphemiphe ọbule ono, bụ nk'unu ono jeye teke ya a-bya ọdo. ²⁶ Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; l'anuru iya okfu l'ozì ono jeye l'ikperazu; bẹ ya e-ye ike l'ẹka t'ọ buru ishi; l'achị iphe bụ mbakeshi. ²⁷ Ọ bụ ẹge Nna iya yeru iya ike l'ẹka; bụ ẹge ya eyekwa phụ ẹphe ike l'ẹka. Ẹphe e-gude mgboro-ígwè; chia iphe bụ mbakeshi ẹge eze achije mkpukpu iya; ẹphe emee mba ono l'ẹphe ha; ẹphe adu l'ọ bụ ite-ura, e tsuru yogiriyogiri. ²⁸ Ndu ono, ya yeru ike l'ẹka ono bẹ ya a-nufukwaaphu Mkpọ-kpodo nchi-abọhu.

²⁹ T'onye nweru ọnu-nchị ngabekwa nchị; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru chọchi lẹ chọchi ha-wa!

3

Ozi, e ziru Chọchi Sádìsu

¹ "Iphe mu e-de l'ẹkwo nụ ojozi-imigwe, eleta chọchi Sádìsu ọnya bụ:

Ọwaa bụ ozi, onye ono, bụ iya gude Ume ọsaa ono, shi Nchileke l'ẹka ono; mẹ mkpọ-kpodo ọsaa phụ ziru. Ya makwaru-a iphe bụ iphe unu emeje l'ọ ha. Lẹ anọdujeru eku unu ndu nọ ndzụ; obenu l'unu bụ ndu nwuhuru anwuhu. ² Ọ phọduakwaru-a nwanshị nta-a; iphe ọbu, unu nweru ọbu anwunyhughee ọnya. Ọo ya bụ t'unu lutehukwaphu muru ọnya; kwaberu iya ọnya; k'ọphu ọo-jakerehu. Ya dataakwaru unu; phụwa l'iphemiphe ọbule, unu eme ta dudu ọphu unu metabewaru ẹge gbaru nụ l'ifu Nchileke. ³ Ọo ya bụ t'unu nyatajekwaphu ozi-oma ono, unu nuru lẹ nchị unu; kwetakwaphu ono. Unu vudoshikwaaphu ike l'iphe ozi-oma ono ekfu. Unu atakwaaphu onwunu uta iphe dụ eji, unu eme; ghaa umere lakfuta Nchileke. Ọ -bukwaru l'unu te elutehudu muru ọnya bẹ ya a-tukwa unu l'ukfu; mbụ byalephu l'ọ bụ onye iphura, ẹ-te nweddu onye amajẹ teke ọobya. Ọo ya bụ l'unu ta abyadụ bya ama egbe teke ọbu, ya a-byakfuta unu ọbu.

⁴ Obenu l'ọ nwekwaru-a ọmadzu olemole, unu l'ẹphe nọ lẹ Sádìsu l'ẹke ono, e-te merushidu onwẹphe. Ọ bụ ndu ono e-ye uwe ọcha; yẹbedua yẹle ẹphe eburu eburu; okfu l'ọ bụ iphe ruberu ẹphe ndono. ⁵ Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; bẹ Nchileke e-ye uwe ọcha ono. Onye ono bẹ ya ta abyakwa bya efuchafu ẹpha iya l'ẹkwo ẹke e deshiru ẹpha ndu a-nọ ndzụ gbururu jeye. Ya e-vudo l'ifu Nna iya; mẹ l'ifu unwu-ojozi Nna iya ono, nọ l'imigwe ono raa ya arara: l'onye ono bẹ bukwa onye nọ iya l'ẹka.

⁶ T'onye nweru ọnu-nchị ngabekwa nchị; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru chọchi lẹ chọchi ha-wa!

Ozi, e ziru Chọchi Filadélufiya

⁷ "Iphe mu e-de l'ẹkwo nụ ojozi-imigwe, eleta chọchi Filadélufiya ọnya bụ:

Ọwaa bụ ozi, onye ono, dụ nsọ; mbụ onye ono, bụ iya bụ ọkpobe onye ire-lanu ono ziru. Onye ono bụ iya gude ire-igodo eze, bụ Dévidi; mbụ onye bụ iya abuje: ọ -guhawa ọzo; to nwehedu onye ọdo, hakwadu k'aguchi iya. Teke bụ l'ọo aguchi b'ọ guchiru iya; to nwehedu onye ọdo, a-guha iya nụ. ⁸ Ya makwaru-a iphemiphe ọbule, unu eme l'ọ ha. Unu lekwa lẹ ya guhaakwaru ọzo gheberu unu ọnu. Ẹ to nwekwa onye ha kẹ aguchi iya. Ya makwaru-a l'ike ta hadu unu nshinu. Obekwanu l'unu vudoshilekwaphu ike l'okfu ono, ya kfuru ono; l'emekwa iya phụ ememe; unu ta tubua ẹgo l'unu ta bụdu ndu nk'ia. ⁹ Unu lekwa ndu ono, bụ

ogbo, abajeru Sétanu ẹja ono; mbụ ndu ono, egudeje ẹjo-ire sù l'ẹphe bụ ndu Ju; l'ẹphe ẹ-ba bụ iya ono. Ndu ono bẹ ya e-me: ẹphe abya ebyishi ikpere l'ifu unu; baaru unu ẹja. Ọ bụ ẹge ono bẹ ya e-shi mee; ẹphe amaru lẹ ya yeru unu obu. ¹⁰ L'ọ nwekwaru iphe-ẹhuka a-dakfuta ndu bu l'eliphe mgburumgburu. Iphe-ẹhuka ono a-datakọta madzụ kpamụkpamu. Teke iphe-ẹhuka ono byaru bẹ ya a-kwachikwa-a unu t'ẹ b'ọ nwe iphe e-me unu. Ishi iya aburu l'unu doberu obu l'iphe ono, ya ziru unu ono, bụ iya bụ t'unu vudoshia ike; unu atajeru iphemiphe ọbule nshi. ¹¹ Ya ta anọhekwa ọphu baru nwishi nta-a; ya abya. Unu gudeshikwaa iphe ono, bụ nk'unu ono ike; k'ọphu ẹ too nwe du onye a-nyichata unu okpu-eze ono, bụ iya bụ ndzụ gbururu jeye ono, Nchileke e-gude bua unu nggo ono. ¹² Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; bẹ ya e-me t'ọ dụ l'ọ bụ itso lanụ l'itso, gude eze-ulo Nchileke iya. Yọ buru l'ẹke ono bẹ onye ọbu a-nọduwaru jeye lẹ tutu yoyo. Ya abya edee onye ọbu ẹpha Nchileke iya ono l'atatifu; dekwaa ya phụ ẹpha obodo kẹ Nchileke iya ono, bụ iya bụ Jerúsalemu ọphungu ono. Obodo ono bụ l'imigwe l'ẹke Nchileke iya ono nọ bẹ oo-shi bya. Ya abya edefukwaaphu ẹpha ọphungu kẹ yẹbedua l'atatifu onye ono.

¹³ T'onye nweru ẹnu-nchị ngabekwa nchị; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru chọchi lẹ chọchi ha-wa!

Ozi, e ziru Chọchi Layodisiya

¹⁴ “Iphe mu e-de l'ekwo nụ ojozi-imigwe, eleta chọchi Layodisiya ẹnya bụ:

Owaa bụ ozi, o ziru mbụ onye ono, ẹpha iya bụ: ‘Ono kwa ẹge ọ dụ’ ono; mbụ onye ono, gbaru t'e gude ire iya ẹka l'iphemiphe ọbule, ookfu ono; buru iya bụ onye kfuru ayi ọkpobe okfu Nchileke; bukwaru iya phụ bụ onye iphemiphe ọbule, Nchileke keru lẹ mgboko-a shi l'ẹka. ¹⁵ Ya makotakwaru-a iphe bụ iphe unu eme l'ọ ha. Ya makwaru-a l'unu te kfukahudu ibyiya ọphu unu vudo; t'a maru iya. L'unu te gudedu obu unu l'ọ ha etso iya; unu te kfukahukwanu l'unu ta bụdu ndu nk'iya. Obenu l'ọ dukwanu iya t'a sù l'unu nọlephu lẹ nanụ: l'unu gude obu unu l'ọ ha etso iya; ọphu bụ l'unu ta bụdu ndu nk'iya. ¹⁶ Ọo ya bụ; keshinu unu te vudodu l'unu gude obu unu l'ọ ha etso iya; unu te vudo l'unu ta bụdu ndu nk'iya bẹ ya a-jikakwa unu tengu. ¹⁷ Unu anọduje asa nsasa l'unu nweru iphe; l'iphe ekwebukwaaru unu; to nwe iphe ọko iya duru unu. Ọlobu; nshọ unu; unu ta maduru l'unu dụ k'oyoru ọshi; kẹ l'unu akpa ọkpa; l'atsụ ishi; agba ọtu. ¹⁸ Ọo ya bụ l'okwa, ya anmaru unu bụ t'unu byachia bya azuta iya mkpola-ododo, a nùwaru anùnù l'ọku; k'ọphu oo-me t'unu buru ndu nweru iphe. Unu abyakwaphu bya anmata iya uwe ọcha yeje; t'unu ba agbahe ọtu. Unu azutakwa iya phụ ọgvu-ẹnya; tee l'ẹnya unu ono; wata ọphu ọzo. ¹⁹ L'ọ kwa iphe bụ ndu ya yeru obu bẹ ya abajeru mba; hùà ẹphe àhùhù t'ẹphe maru iphe. Ọo ya bụ; unu guderu obu unu l'ọ ha meje ẹge ono, ya kfuru unu ono; unu ataa onwunu ọta iphe dụ eji, unu eme; ghaa umere lakfuta Nchileke. ²⁰ Unu lekwa! Ya vudokwa l'ọnu ọlo; akụ ẹka l'ibo. Onye -nuru olu iya; guhaaru iya ọlo; ya abata yele onye ọbu erigba nri: onye eria k'ibe iya; onye eria k'ibe iya.

²¹ Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; bẹ ya e-kwe t'ọ nonyabe iya l'aba-eze iya; bụ iya bụ ẹge-a, ya luru ọgu; yẹbedua; mekputa; bya anonyabe-wa Nna iya l'aba-eze nk'iya-a.

22 T'onye nweru ọnu-nchị ngabekwa nchị; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru chochi le chochi ha-wa!"

4

Obaru Nchileke eja l'imigwe

¹ Tọ dụ iya bụ; onanu emebelephu; mu abyakwa bya elee ọnya; phua ụzo, gheru ọnu l'imigwe.

Olu ono, kfuhawaru yeru mu l'odungu ono; mbụ olu ono, ada l'ọ bụ upyoku ono asụ mu: "Tẹ mu nyibata l'eli eke-a tẹ ya koshi mu iphe mefutaje nụ l'uzo ifu." ² E ji ekfu-wa; Ume Nchileke abya ejile mu phụ ọhu. Mu abya elee ọnya; yo nweru aba-eze, nọ l'imigwe l'eke ono. Yo nwekwaruphu onye dugaru iya nụ. ³ Onye ọbu, dugaru l'aba-eze ọbu bẹ ifu egbulephu mụrumuru l'ọ bụ mkpuma ọbu, vu oke aswa, iphoro iya te ekwejedu t'e lee ya ọnya. Iphe eekuje mkpuma ono bụ jásùpà. Ifu onye ono achakwa vji l'ọ bụ egbe mkpuma ọbu, ereshikwaphu ire ike, ekeje uswuswe, eekuje kàniliyànù. Iphe nọ-pheru aba-eze ono mgburumgburu bụ evu-mini, ekekwapu onyingu-onyingu l'ọ bụ egbe mkpuma ọbu, vu oke aswa, eeku iya bụ émèrálùdù. ⁴ O nweru ụkporo aba-eze l'aba-eze ọno ọdo, nọ-pheru aba-eze ono mgburumgburu. Ndu bụ ọgurennya adu ụkporo l'eno dughatsuaru l'aba-eze ono. Ọphe eyekota uwe ọcha, achagbaa pemupemu l'ọhu l'ọhu; kputsuaru okpu-eze l'ishi. Okpu-eze ono l'ọ ha bẹ bukota mkpọla-ododo b'e gude meshia ya. ⁵ Ebemu-igwe eshi l'aba-eze ono l'eku oswi kẹ mọremu! Mọremu! Igwe l'ede edede; agba agbagba; atụ egbe-igwe. Itsoku itsoku ụzo ọsaa anodugbaa l'ifu aba-eze ono; l'enwu ọku; bụ iya bụ Ume ọsaa ono, shi l'eka Nchileke ono. ⁶ Iphe ọdo, nọfukwaaphu l'ifu aba-eze ono bụ iphe ọbu, dụ l'ọ bụ eze ọnyimu. Eze Ọnyimu ono bẹ aphụ ụzo l'ọ bụ iphe e gude onyọ mee.

O nweru ụzo iphe ọno, nọgbaa ndzụ, nọ l'echi aba-eze ono. Iphe ono abya anọ-phekwaaphu aba-eze ono mgburumgburu. Iphe ọno ọbu bẹ tuko ekemeke ọbule l'iphe bụ ọhu iya mokashia ọnya: ifu l'azụ. ⁷ Kẹ ọdungu l'iphe ọno, nọgbaa ndzụ ono bẹ dulephu l'ọ bụ agụ. Kẹ ọbo adulephu l'ọ bụ oke-eswi. K'eto nweleruphu ifu l'ọ bụ madzụ. Ọphu kwe iya ọno bẹ ifu nk'ia dulephu l'ọ bụ ugo, ephe ephephe. ⁸ Iphe ono, nọgbaa ndzụ ono; ephe ọno bẹ nwetsuaru ẹbà ishingu ishingu l'ọhu l'ọhu. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ọnya tukuru ephe ọhu dzuru; mbụ jeye le mkpuli ẹbà iya ono. Eswe l'enyashi bẹ ephe anokotaje l'egvu; l'agụ:

"Ọ dụ nsọ; ọ dụ nsọ; ọ dụ nsọ;
mbụ Nnajiufu ono,
bụ Nchileke, bụ iya
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.
Ọ bụ iya bụ Nchileke ono,
shikpelephu nọduta;
bụru iya nọ nta-a;
bụru iya bụ onye ono, abya nụ ono."

⁹ Iphe ono, nọgbaa ndzụ ono ephe ọno agukpelephu egvu; aja onye ono, nọ ndzụ gbururu jeye ono, bụ iya dugaru l'aba-eze ono ajaja. Ọphe agukwa iya phụ gude akwabẹ iya ugvu; gude iya etu iya ọpha. Yọo bụje; ephe gulephu egvu ono; ¹⁰ ọphube ụkporo ndu bụ ọgurennya le ndu bụ ọgurennya ọno ono adashia; kpubetsua ifu l'ali l'ifu onye ono, nọ l'aba-eze ono; mbụ onye ono, bụ iya nọ ndzụ gbururu jeye ono; l'abaru iya eja.

Èphe abya ekpushia okpu-eze èphe dobegbaa l'ifu aba-eze ono; l'agù egvu; asuje:

11 “Ò bú nggu bú Nnajiufu ayi;
 búru nggu bú Nchileke ayi!
 Ò bú nggu bè iphe bú ajaja;
 ugvu; mè ike bú nke ngu.
 Ishi iya abúru l'òo nggu
 keru iphemiphe òbule;
 búru l'ò bú uche-obu ngu t'èphe nòdu;
 meru iphe èphe nò;
 búru iphe e keru ekeke dobe.”

5

Nwaturu ono; mè èkwo, a gwòru agwògwo

1 Tò dù iya bú; mu abya aphùà l'ò nweru èkwo, a gwòru agwògwo, ò pa l'èka mbù onye ono, dùgaru l'aba-eze ono. Èkwo ono b'e deru iphe: ifu mè azù. A gwòò ya agwògwo; gude iphe-òhubama èsaa nyachishia ya. 2 Mu aphùà ojozi-imigwe lanù, e yeru ike, ha nshinu l'èka; èke òora iya arara arashì iya ike; asuje: “?Bù onye bú onye lefuru onwiya ènya lè ya gbaru k'ònyashi iphe-òhubama ono, e gude nyachishia èkwo ono, a gwòru agwògwo ono; ?onye a-bya anyashia ya; phùshia ya?” 3 Tò nwe m'ò bú onye lanù l'imigwe; mè lè mgboko; m'ò bú l'ime alì, dùru ike phùshia èkwo ono, a gwòru agwògwo ono; òphu ò búru kè lee ènya l'ime iya. 4 Mu awata òra èkwa; rashia ya ike; kè l'è to nwedu onye a phùru, gbaru k'òphushi èkwo ono; òphu ò búru kè ole ènya l'ime iya. 5 Tò dù iya bú; onye lanù lè ndu bú ògurennya ono asù mu: “Tè mu ba arashì èkwa.” Wo mu: “Tè mu lekwa; l'onye ono, èpha iya bú Agù, shi l'ikfu Júda ono, bú iya bú O-shi-l'eri Dévidi bè lùakwaru ògu ono; mekputawa. Ò kwa iya bú onye a-dù ike nyashia iphe-òhubama èsaa ono, e gude nyachishia èkwo ono; woru iya phùshia.”

6 Tò dù iya bú; mu abya aphùà Nwaturu ono l'èke o vudo lè mgbaku aba-eze ono yèlè iphe ono, nògbaa ndzù ono èphe èno. Yo vudokpelephu l'ifu ùkporo ndu bú ògurennya lè ndu bú ògurennya èno ono. Nwaturu ono bè dùkpelephu l'e gbujehawaru iya rù egbugbu; gude chía èja. Nwaturu ono bè furu mpo èsaa; mokwaaphu ènya èsaa, bú iphe nò-chigbaaru ènya Ume èsaa Nchileke; mbù Ume èsaa, Nchileke zikashikotawaru t'èphe dzuru eliphe mgburumgburu. 7 Nwaturu ono atùgbua jekfube onye ono, dùgaru l'aba-eze ono; bya anata iya èkwo ono, a gwòru agwògwo, ò pa l'èka-ùtara ono. 8 Yo wotalephu èkwo ono; iphe ono, nògbaa ndzù ono èphe èno; mè ùkporo ndu bú ògurennya lè ndu bú ògurennya èno ono abya abùkotaru Nwaturu ono pèe l'ifu; baaru iya èja. Ndu bú ògurennya ono apatsùaru eze une l'èhu l'èhu; mè eze efere, e gude mkpòla-ododo kpùtsua. Iphe nògbaa l'efere ono bú ìnsensu. Ènwuru-òku ìnsensu ono nò-chiru ènya ekfukfu ono, ùnwu Nchileke anòduje ekfu anù yèbè Nchileke ono. 9 Ya ndono; ndu bú ògurennya ono agùkpelephu egvu òphungu asuje:

“Ò bú nggu gbaru
 k'owota èkwo ono;
 nyashia ya iphe-òhubama
 ono, e gude
 nyachishia ya ono.”

E gburu ngu egbugbu;
 nggu egudewa mee ngu
 gbataru Nchileke madzù;
 mbù ndu shigbaa l'iphe,
 bù ikfu, dù l'iche iche;
 iphe bù okfu-alì ndu,
 dù iche iche;
 mkpukpu lẹ mkpukpu ha;
 mẹ iphe bù mbakeshi phuu.

¹⁰ I mewaru ẹphe;
 ẹphe abụgbaaru eze;
 mekwaaphu ẹphe;
 ẹphe abụgbaaru ndu
 achijeru Nchileke ayi ẹja.
 Yọ bụru ẹphe a-nọdu achị mgboko.”

¹¹ Ya ndono; mu abya aphua unwu ojozi-imigwe, ha l'igwe. Mu anukwaaphu olu ẹphe. Unwu ojozi-imigwe ono karikwaru unukurunu ugbo olemole; mbù l'ẹphe hakpoo l'igwe; k'ophu ẹ to nwedu onye ha kẹ guta ẹphe l'ogu. Ẹphe atuko l'ẹphe ha; ẹphe l'iphe ono, nọgbaa ndzù ono ẹphe ẹno; mẹ ndu bù ọgurennya ono; dọ-pee aba-eze ono mgburumgburu.

¹² Ẹphe azụ egvu azushi iya ike; asuje:

“Nwaturu ono, e gburu;
 gude chĩa ẹja ono
 gbakwaru t'iphe, bù ike;
 iphe, bù mmamiphe;
 iphe, bù ẹku; ugvu;
 iphe bù ajaja; ọdu-biribiri;
 mẹ ọnu-oma bụru nk'iya!”

¹³ Mu anua ẹke iphe bù iphe Nchileke keru ekeke dobe l'imigwe; mẹ ọphu o keru dobe l'eliphe; mẹ ọphu o keru dobe l'ime alì; mẹ ọphu o keru dobe l'eze ẹnymu tukuroru azụ egvu asuje:

“T'iphe bù ọnu-oma;
 ugvu; ajaja;
 ọbu ishi k'iphemiphe ọbule
 bukotaru k'onye ono,
 dugaru l'aba-eze ono;
 mẹ Nwaturu ono gbururu
 jeye lẹ tutu yoyo!”

¹⁴ Iphe ono, nọgbaa ndzù ono ẹphe ẹno atuko zua: “Ono kwa ẹge ọ dọ-
 o!” Ụkporo ndu bù ọgurennya lẹ ndu bù ọgurennya ẹno ono abukotaru
 pẹ; kpube ifu; baaru onye ono, dugaru l'aba-eze ono; mẹ Nwaturu ono
 ẹja.

6

Iphe-ọhubama, e gude nyachishia ẹkwo ono

¹ Tọ dù iya bù; mu aphua teke Nwaturu ono bya bya anyafu k'odungu l'uzo iphe-ọhubama ẹsaa ono, e gude nyachishia ẹkwo ono. Mu anua ẹge nanu l'uzo iphe ẹno ono, nọgbaa ndzù ono gude olu, daru l'ọ bù egbe-igwe; su: “Ngwaa!” ² Mu abya elee ẹnya; phua inya ọcha. Onye agba inya ono aparu uta, eegudeje agba akfu. Onye ono b'e kpuberu okpu-eze l'ishi.

Yò dugaru l'eli ìnya ono gbachia; yò buru iya oje oḡu. Yo jeshia oḡu ndu oḡogu iya eḡe oḡolujehawa eḡphe.

³ Nwaturu ono abyakwa bya anyafu iphe-ohubama k'ebò l'uzo iphe-ohubama esaa ono, e gude nyachishia ekwo ono. Mu anua eḡe k'ebò l'uzo iphe eno ono, noḡbaa ndzu ono sūru: "Ngwaa!" ⁴ Ìnya oḡo alufutakwa. Yò buru ìnya, eke uswuswe l'o bu oku. Onye dugaru l'eli iya b'a paru ogu-mbeke, ha nshinu pēe. E zi iya t'o je emee tē ndiphe tsoje ibe eḡphe oḡu; gbushije ibe eḡphe; k'ophu ehu-agu ta abyahedu bya anodukwadu l'eliphe.

⁵ Nwaturu ono abyakwa bya anyafu iphe-ohubama k'eto l'iphe-ohubama ono. Mu anua eḡe k'eto l'iphe eno ono, noḡbaa ndzu ono sūru: "Ngwaa!" Mu abya elee enya; phua ìnya ojingu. Onye dugaru l'eli iya aparu iphe eegudeje eme t'a maru eḡe era iphe beru. ⁶ Mu anua iphe dulephu l'o bu olu madzu l'echilabu uzo iphe eno ono, noḡbaa ndzu ono. Yoo suje: "L'iphe e-retabe ire; k'ophu bu le nji, e gude aswa ozi ujiku lanu gota bulephu onye lanu nwenkinyi b'oo-ji epho. Echa, e gude aswa ozi ujiku lanu wuta aburu umadzu eto kpuu b'oo-ji epho.* O bulephu t'e b'e mebyikwa manu yele mee emebyi!"

⁷ Nwaturu ono abyakwa bya anyafu iphe-ohubama ono k'eno ya. Mu anua eke iphe ono, noḡbaa ndzu ono k'eno sūru: "Ngwaa!" ⁸ Mu abya elee enya; phua ìnya, nwaru anwanwa l'o bu odzu. Onye dugaru l'eli iya aburu Anwuhu gedegede. Iphe etso iya l'azu aburu Ali-maa. A bya ekēe eliphe uzo eno; woru uzo lanu ye eḡphe l'eka t'ephe gude ogu-mbeke; me ejo-egu; me mgbonwu; me ejo anu-egu-egbudu gbushia eḡphe.

⁹ To du iya bu; Nwaturu ono abya anyafu iphe-ohubama ono k'ise. Mu aphua enya-ngweja Nchileke l'eke ono. Iphe jiru mkpuli eke ono, aachijeru Nchileke eja ono aburu maa ndu ono, e gburu l'ike ono; okfu l'ephe kwetaru iphe okfu Nchileke kfuru; me okfu l'ephe shi anoduje eme ekoshi l'ephe bu ke Nchileke. ¹⁰ Eḡphe atuko l'ephe ha l'ara iya arashi iya ike; su: "Nnajiufu-e! O bu nggu bu onye du nsò; buru nggu bu onye emeje iphe eḡe i kfuru iya. ?Nanu eḡe aa-no-tabe; temanu nggu ekpe-enu bu l'eliphe ikpe; gwata eḡphe ugwo egbugbu-wa, eḡphe gbushiru eḡphe-wa?" ¹¹ To du iya bu; a bya ekeshikotaru eḡphe uwe-nlokpuru, a chagbaa pemu-pemu l'ehu l'ehu; bya asu eḡphe: "T'ephe noduru tuta ume, eḡphe atuta. Eḡphe ataa nshi; ngabefua nwanshi; l'ephe tee dzukwaa." Wo eḡphe: "T'ephe tutakpelephu ume ono jeye teke eḡphe e-dzu edzudzu; temanu. L'o kwa eḡe ono, e gbushiru eḡphebedua ono bu eḡe e gbufutajekwaphu igweligwe ndu oḡo l'eliphe; mbu ndu ono, bukwapu unwunna eḡphe; l'ejeru Nchileke ozi eḡe ono, eḡphebedua jeru iya eya ono."

¹² Mu aphua teke o nyafuru iphe-ohubama ono k'ishingu. Ali awata onma jijiji anmashi iya ike. Enyanwu ejikputa; jihu ke hunyihunyi l'o bu uwe-aphu. Onwa l'ophu aghoo; kekota robongu l'o bu mee.† ¹³ Mkpokpodo, no l'igwe adashi l'o bu oshi figu, erishihu akpuru, e-ta kadu akaka teke oke pherephere eḡphe; l'anma iya yikayika. ¹⁴ Igwe agwolephu l'o bu utute; gwofu; a phu-beru iya. A tuko iphe bu ugvu; me ikfuli, no nu wofu l'eke, o shi nodugbaa. ¹⁵ Ya ndono; iphe bu ndu eze ke eliphe; ndu oke amadu phe; ndu ishi soja; ndu nweru iphe; ndu okpehu no; mekpoo onyemonye obule: ohu me amadu atuko l'ephe ha je edomishia onwephe l'ogba; me le mgbaku mkpuma, noḡbaa l'eke ugvu no. ¹⁶ Eḡphe echikutsua

* **6:6** 6:6 Iphe a kwata dee l'okfu Giriku; l'eke-a ta bukwa nji; me echa. Iphe eekfu okfu iya kwa "witu", bu iphe eegudeje eme buredi; me "bali" eerijekwaphu eriri. † **6:12** 6:12 Jow 2:31; Ndu 2:20.

ugvu ono; mę eze mkpuma ono: “T'o zee zepyabe ęphe; domia ęphe t'onye ono, dęgaru l'aba-eze ono ba phų ęphe; mę tę Nwaturu ono ba azube ęphe oke ęhu-ęghughu iya. ¹⁷ Ishi iya aburu lę mboku oke ęhu-ęghughu onye ono, dęgaru l'aba-eze ono; mę kę Nwaturu ono a-dakfuta ndiphe bę ruwaru nų. ?Bų onye ha k'okpofu iya l'ifu nta-a?”‡

7

Ndu, e meru iphe-ohubama l'atatifu

¹ E meebelephu; mu abya aphua ojozi-imigwe ęno ęge ęphe vudo l'uzo ęke alı jeberu; igwe ejebe ųzo ęno. Ojozi ono ęphe ęno alọ-gudetsua pherephere, eshije l'uzo ęke ono; t'ę b'o phehe lę mgboko. To nwehe pherephere, ęphe lę mgboko; too phe l'alı; too phe lę mini; too phe l'oshi. ² Mu abya aphua ojozi-imigwe odo; l'ęke o shi l'uzo ęnyanwu-ahata ęphe abya. Ojozi ono bę gude iphe shi l'ęka Nchileke ono, nọ ndzų ono; mbų iphe eegudeje eme iphe-ohubama l'ęhu. Yọ bya araa ya arara rashia ya ike; asuje ojozi ęno phų, Nchileke ziru t'ęphe je emebyishia alı; mebyishia mini phų; ³ sų ęphe: “T'ęphe be emebyiodukwa alı; m'ọ bų mini; m'ọ bų oshi. Iphe odungu, ęphe e-vuoduru ųzo mee bukwa t'ęphe meodu iphe bų ndu ejeru Nchileke ayi ozi iphe-ohubama l'atatifu.” ⁴ A kọ ųmadzu ole, e meru iphe-ohubama Nchileke ono; mu anų ya. ęphe dų ųkporo ųnu madzų ugbo iri l'ęsato.* Ndu ono shikota l'iphe bų ikfu ųnwu ızurelu iche l'iche. ⁵ Ndu e meru iphe-ohubama ono

l'ikfu kę Júda dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.†
Ndu k'ikfu Rúbenu dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.
Ndu k'ikfu Gádu dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.

⁶ Ndu k'ikfu Ásha dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.
Ndu k'ikfu Náfutali dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.
Ndu k'ikfu Manáse dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.

⁷ Ndu k'ikfu Símiyọnu dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.
Ndu k'ikfu Lívayi dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.
Ndu k'ikfu Ísaka dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.

⁸ Ndu k'ikfu Zébulọnu dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.
Ndu k'ikfu Jósefu dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.
Ndu k'ikfu Bénjaminu dų
ųkporo ųnu l'ųnu iri.

Ikpoto ndu odo, bų 'aguta aguta

⁹ E meebe; mu abya elee ęnya; phua ikpoto ndu, nmaru ękfurekfu; k'ophu bų l'ę to nwedu onye, ha kę guta ęphe l'ogu. Ndu ono bų ndu shikota

‡ 6:17 6:17 Jów 2:31. * 7:4 7:4 Iphe o bų bų 144,000. † 7:5 7:5 Iphe o bų bų 12,000.

l'iphe bụ mbakeshi; shi l'iphe, bụ ikfu l'ikfu, nonu; shi l'iphe bụ mkpukpu lẹ mkpukpu; mę l'iphe bụ okfu-alị, dụ iche l'iche lẹ mgboko. Ẹphe atuko l'ẹphe ha yekota uwe-nlọkpuru, acha ụcha; vudokota l'ifu aba-eze ono; mę l'ifu Nwaturu ono; patsuaru igu l'ẹka. ¹⁰ Ẹphe atuko ara iya arara arashi iya ike; asuje: “Adzọdzo ono, a dzọru ayi ono bụkwa l'ẹka Nchileke ayi b'o shi; mbụ Nchileke ono, bụ iya dugaru l'aba-eze ono. Adzọdzo ono eshikwaphu l'ẹka Nwaturu ono.” ¹¹ Ojozi-imigwe ono l'ẹphe ha atuko bya adọ-pee aba-eze ono mgburumgburu; dọ-pee ndu bụ ọgurennya ono mgburumgburu; dọ-phekwaaphu iphe ẹno ono, nọgbaa ndzụ ono mgburumgburu. Ụnwu ojozi-imigwe ono l'ẹphe ha abya aburu pee l'ifu aba-eze ono; baaru Nchileke ẹja; ¹² asuje: “Ono kwa ẹge ọ dụ! T'iphe bụ ọnu-oma, aago agogo; mę ajaja; mę mmamiphe; mę ekele; mę ụgvù; mę ike; mę agburu-ẹhu bụru kẹ Nchileke ayi gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dụ!”

¹³ Ya ndono; onye lanụ lẹ ndu bụ ọgurennya ono aji mu: “?Ọ dụ mu l'ọ bụ ndu ole bẹ ndu ono, e yetsuaru uwe-nlọkpuru, acha ụcha ono bụ? ?Ọ dụ mu l'ọ bụ awe bẹ ẹphe shi?”

¹⁴ Mu asụ iya: “Nwoke oma; mę mu ta makwa. Sụ iya t'ọ kanuru mu ndu ẹphe bụ.”

Yọ sụ mu: “Ndu-wa bụkwa ndu ono, shi l'ẹjo oke iphe-ẹhuka ono lufuta. Ẹphe gude-wa mee Nwaturu ono, shi l'ẹka Nchileke ono saa uwe-nlọkpuru ẹphe ono; yọ cha ẹge ono. ¹⁵ Ọo ya meru iphe ẹphe vudo l'ifu aba-eze Nchileke; l'abaru iya ẹja eswe l'enyashi l'ime eze-ulo iya. Yọ bụru onye ono, dugaru l'aba-eze ono bẹ anonyabeje ẹphe; l'eche ẹphe; t'ẹ b'o nwe iphe e-me ẹphe. ¹⁶ Ẹgu ta abyahedu bya agukwadu ẹphe; mini ta aguhe ẹphe. Anwu ta abyahakwa bya echi ẹphe ọdo; to nwehe okpomoku iphe ọdo, byakwadu bya ekpo ẹphe. ¹⁷ Ishi iya aburu lẹ Nwaturu ono, nọ l'echi aba-eze ono a-nodu eleta ẹphe ẹnya l'ọ bụ onye eche aturu, letaru aturu iya ẹnya. Oo-dujeru ẹphe je ẹke mini, anuje ndzụ futaru. Nchileke a-tuko iphe, bụ ẹnya-mini, nọ ẹphe l'ẹnya fuchaa.”

8

Iphe-ọhubama k'esaa, e gude nyachishia ẹkwo ono

¹ Tọ dụ iya bụ; Nwaturu ono anyafulephu iphe-ọhubama ono kẹ ẹsaa, e gude nyachishia ẹkwo ono; ẹkemeke ọbule l'imigwe adakota shikongu; bụru rigbidingu jeye iphe ha l'ọ bụ nkere-ẹbo awa lanụ. ² Ya ndono; mu abya aphua ojozi-imigwe ẹsaa ono, evudoje l'ifu Nchileke ono. A bya achee ẹphe upyoku ẹsaa.

³ Ojozi-imigwe ọdo abyatashia ẹke ono; byade; gude efere, e gude mkpola-ododo mee. Yọ bụru l'efere ono bẹ aakpoje insensu ọku. Ojozi-imigwe ono abya evudo l'ẹnya-ngweja Nchileke ono. Ẹnya-ngweja insensu ono dulephu l'ọ bụ okpokoro, e gude mkpola-ododo mee. Tọ dụ iya bụ; a bya anụ ojozi-imigwe ono insensu, ha nshinu t'ọ gwakobe ẹnwuru-ọku iya l'ekfukfu ono, ndu kẹ Nchileke anọduje ekfu anụ Nchileke ono t'ọ tuko kpolihu kpoo tūu kpokfube Nchileke. ⁴ Tọ dụ iya bụ; ẹnwuru-ọku insensu ono; mę ekfukfu ono, ndu kẹ Nchileke ekfuje anụ Nchileke ono kpolihu; shi ojozi-imigwe ono l'ẹka kpoo tūu lakfushia Nchileke. ⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe ono ewota efere ono; bya eshi l'ẹnya-ngweja Nchileke ono vọ-jia ya ọku; woru iya tūa l'eliphe. Mgboko aswokobe; igwe l'ede edede; l'agba agbagba; l'atụ egbe-igwe; ebemu-igwe l'eku oswi kẹ męremu męremu; alị l'anma jijiji.

Upyoku

⁶ Ya ndono; ojozi-imigwe ẹsaa ono, chì ụpyoku ẹsaa ono abya akwakọbe k'ogbu ụpyoku ẹphe.

⁷ Ojozi-imigwe kẹ ọdungu abya egbua ụpyoku nk'iya. Aka-mini; mẹ ọku, a gwakọberu mee awatawaphu achìchi l'ọ bụ mini l'eliphe. Ọku ẹkèé eliphe ụzo ẹto; kepyashia ụzo lanụ; bya ẹkèé oshi ụzo ẹto; kepyashia ụzo lanụ; bya atuko iphe bụ ẹwu onyingu kepyashikota.

⁸ Ojozi-imigwe k'ẹbo abya egbua ụpyoku nk'iya. A bya aparu iphe ọbu, dū l'ọ bụ eze ugvu, ha nshinu, enwu ọku raphuraphu chee l'eze ẹnyimu, nọkota l'eliphe. Eze ẹnyimu ẹkèé ụzo ẹto; ụzo lanụ abukotaru mee. ⁹ Iphe, bụ iphe, nọ ndzụ, bu lẹ mini ẹkèé ụzo ẹto; ụzo lanụ anwushihukota. Ụgbo-mini ẹkèé ụzo ẹto; ụzo lanụ emebyishihukota.

¹⁰ Ojozi-imigwe k'ẹto abya egbua ụpyoku nk'iya. Eze mkpọ-kpodo, enwu raphuraphu l'ọ bụ ọku itsu-ọku eshi l'imigwe bya adaa; kèléphu iphe bụ mini l'ọ ha; mẹ iphe bụ ọgba-mini ụzo ẹto; daa l'uzo lanụ. ¹¹ Ẹpha mkpọ-kpodo ono bụ "Age". Mini, nọ lẹ mgboko ẹkèé ụzo ẹto; ụzo lanụ awata ọtso ile l'ọ bụ age. Ikpetuma ndu ngutaru mini ono, bụ ndu nọ lẹ mgboko anwushikota. Ishi iya aburu lẹ mini ono atsọ ile.

¹² Ojozi-imigwe k'eno abya egbua ụpyoku nk'iya. E kèé ẹnyanwu ụzo ẹto; chia ụzo lanụ iphe. Bya ẹkèé ọnwa ụzo ẹto; chia ụzo lanụ iphe. Bya ẹkèé mkpọ-kpodo ụzo ẹto; chia ụzo lanụ iphe; k'ọphu ụzo lanụ l'iphoro ẹphe gbahuru ọchi. Eswe ẹkèé ụzo ẹto; iphoro ta nọhe l'uzo lanụ. Yọ bukwaruphu ẹge ono b'ọ dakfuru ẹnyashi; mbụ yo kèé ẹto; ụzo lanụ akafukpooru ọgba ọchi.

¹³ Mu abya elee ẹnya; phua ugo lanụ; eke oophe l'akpamigwe. Ugo ono ara iya arara l'arashi iya ike; asuje: "Nshọ ụnwu-eliphe! Nshọ ụnwu-eliphe! Aphụ atsuru ndu bu lẹ mgboko teke ojozi-imigwe ẹto ono, phọduru nū ono e-gbufua ụpyoku ọphu ẹphe abya egbugbu!"

9

¹ Tọ dū iya bụ; ojozi-imigwe k'ise abya egbua ụpyoku nk'iya. Mu aphua mkpọ-kpodo, shihawa l'imigwe daa lẹ mgboko. E woru ire-igodo, eegudeje tūhaa ẹke eeshije enyiba l'ime Iduma Maa nū iya. ² Mkpọ-kpodo ono abya atūhaa ẹke eeshije nyiba lẹ Iduma Maa ono. Iduma ono awata okpo ẹnwuru-ọku; l'ò bụ ẹke a kọberu ọ-tata-kfukfu ọku. Ẹnwuru-ọku ono emee ẹnyanwu; mẹ akpamigwe; yọ gbaa tsūbalangu.* ³ Ya ndono; igube eshi l'ẹnwuru-ọku ono zelihi; zeba l'eliphe. Igube ono b'e meru t'ọ dū ike meje iphe ahụ ọku l'ọ bụ onye akpị gbaru. ⁴ A sū igube ono t'ẹ b'o nwekwa iphe oo-me ẹwu, nọ l'eliphe; too mebyi oshi; ọphu o nwekwa iphe futaru l'alì, mkpẹkwo nọ, oo-mebyi. Lẹ ndu ọo-nọdu anụ aphụ bukwapu ndiphe ono, ẹ te medu iphe-ọhubama Nchileke l'atatifu ono. ⁵ Igube ono b'e ziru t'ọ nūa ndiphe aphụ ọnwa ise. Olobu t'ẹ b'o nwekwa onye oo-gbu egbugbu. Obenu l'ẹjọ ẹhu, ọo-kpa ndiphe bẹ e-selephu ẹphe esese ẹge akpị eseje onye ọ gbaru. ⁶ L'ime ọnwa ise ono bẹ ndiphe a-chọ anwuhu; ẹphe ta aphụ iya. Ẹgu t'ẹphe nwushihu a-nọdu agụ ẹphe; obenu lẹ anwuhu phehuwaru; gbalaa.

⁷ Igube ono bẹ dutsulephu l'ọ bụ inya, a kwawaru ngwa k'oje ọgu. Iphe nọtsua ya l'ishi bẹ dutsua l'ọ bụ okpu-eze, e gude mkpọla-ododo mee. Ifu iya adutsua l'ọ bụ ifu madzụ.† ⁸ Ẹgbushi, nọ iya l'ishi bẹ hatsulephu ogologo-ogologo l'ọ bụ ẹgbushi ụnwanyi. Eze, nọ iya l'ọnu adutsulephu

* 9:2 9:2 Jów 2:10. † 9:7 9:7-9 Jów 2:4-5.

l'ò bụ eze agụ.‡ 9 O yeshiru iphe l'ume; gude gbobudo obu iya l'ò bụ uwe-ígwè, ndu eje ọgu eyeje gude gbobudo ọkpoma. Igidi, o gude ébà iya ede dulephu l'ò bụ ọda igweligwe ụgbo-inya; mę igweligwe inya kpụ eje ọgu. 10 Igube ono bę nwetsukwaaru ụde, oogudeje agba agbagba l'ò bụ akpị. Eke ike nọ iya, bụ iya bụ ike ono, oo-gude nua madzụ aphụ ọnwa ise ono aburu l'ude iya ono; b'ò kpakọru. 11 Onye eze ẹphe aburu ojozi-imigwe ono, bụ iya bę Iduma Maa ono nọ l'ẹka. Ẹpha ojozi-imigwe ono l'okfu Híburu bụ Abádonu; l'okfu Giríku b'ò bụ Apóliyonu, bụ iya bụ Onye mgbugbu-madzụ.

12 Ya ndono; ẹjo iphe-ẹhuka kę ọdungu eswee; yọ phọdukwaru ụzo ẹjo iphe-ẹhuka labụ ọdo.

13 Tọ dụ iya bụ; ojozi-imigwe kę ishingu abya egbua ụpyoku nk'iya. Mu anua olu, shi l'anya-ngweja Nchileke ono, e gude mkpọla-ododo mee ono. Okfu ono b'e kfuru l'ishi iya ọwaa; kfu ya l'ishi iya ọphu; kfu ya l'ishi iya ọphu; kfu ya l'ishi iya ọphu: ụzo ẹno l'anya ẹke ono. A tuko nukota iya ugbo lanụ. Ẹnya ẹke ono abuleruphu l'ifu Nchileke gędegede b'ò nọ. 14 Olu ono asụ ojozi-imigwe k'ishingu ono, bụ iya gude ụpyoku ono: "T'ò tọshikota ojozi ẹno ono, e keru ẹgbu dobe l'iku Eze Ẹnyimu Yufurétisu ono." 15 Ya ndono; a paru ojozi ẹno ono wehakota. Iphe e meru ẹphe doberu bụ k'ọphu ẹphe e-mee iphe ono, a sụru t'ẹphe mee ono l'oge teke ono gędegede; mbụ l'awa ono gędegede; lę mbọku ono gędegede; l'ọnwa ono gędegede; mę l'afa ono gędegede. Iphe a sụru t'ẹphe mee bụ t'ẹphe kẹè ndiphe ụzo ẹto; tuko ụzo lanụ gbushikota. 16 A sụ mu lę ndu soja ọphu agba inya bę dụ ụkporo miliyonu iri.§ 17 Ya ndono; mu aphua ndu, agba inya l'àphù ono; bya aphua inya, ẹphe agbatsua. Uwe-ígwè, ndu ono yetsuaru l'obu bę ekegbaa l'ò bụ ọku; l'ekekwaphu onyingu-onyingu; l'ekekwaphu ododo-ododo. Inya ono bę ishi iya dutsulephu l'ò bụ ishi agụ. Ọku, enwu raphuraphu; mę ẹnwuru-ọku; mę nshị-egbe eshi iya l'ọnu awushi. 18 Yọ buru ụzo mgbonwu ẹto ono, bụ iya bụ ọku; ẹnwuru-ọku; mę nshị-egbe b'e gude kẹè ndiphe ẹto; tuko ụzo lanụ gbushikota. 19 Eke ike nọtsua inya ono bụ l'ọnu; mę lę mgbodzu. Mgbodzu adukota iya l'ò bụ agwo bya enwegbaaru ishi. Yọ buru ishi ono bę oogudeje emeru madzụ ẹhu.

20 Obenu lę ndiphe ta takwa onwẹphe ụta iphe dụ ẹji, ẹphe eme; mbụ nwa ndu ọphu mgbonwu ono gbuphodoru. Ẹphe ta ghakwa umere; lakfuta Nchileke. Ẹphe ta ha ome ẹjo iphe, ẹphe eme; ẹphe ta ha ọbaru ọgu; mę iphe a pyiru apyipyi ẹja; mbụ iphe ẹphe gudetsua mkpọla-ododo; mę mkpọla-ọcha; mę ope; mę mkpuma; mę oshi mee. Mbụ iphe tuko buru iphe ẹ-ta aphudu ụzo; tọo nụ iphe lę nchị; too je ije. 21 Ọphu ẹphe 'atakwa nụ onwẹphe ụta ẹjo iphe ono; ghaa umere lakfuta Nchileke; ọphu ẹphe 'ahakwa ogbu ọchi; ẹphe ta ha ọto nshị; ẹphe ta ha ọfarushi onwẹphe ẹphe l'unwanyị; ẹphe ta ha ozi iphura.

10

Ojozi-imigwe, gude nwa ẹkwo, a gwọru agwoḡwo

1 Tọ dụ iya bụ; mu abya aphua ojozi-imigwe ọdo, e yeru ike, ha nshinu l'ẹhu; yo shi l'imigwe alazita lę mgboko; urukpu agbaphee ya mgburumgburu. Evu-mini agbaphee ya l'ishi. Ifu acha l'iya phụ pemu-pemu l'ò bụ ẹnyanwu. Ọkpa iya phę ẹbo adukota l'ò bụ ọku, enwu enwunwu; mbụ ọku, kpuru nmororo l'ò bụ ogwodogwo oshi, ha l'ò bụ

‡ 9:8 9:8 Jów 1:6. § 9:16 9:16 Iphe ọ bụ bụ 200,000,000.

ngunu. ² Iphe o gude l'eka aburu nwa ekwo, a gworu agwogwo; obu l'a phushiwaru iya aphushi. Yo woru okpa eka-utara iya dzobe l'eli eze enyimu; woru k'eka-ibyita dzobe l'eli nggodo. ³ Yo bya araa ya arara rashia ya ike. Ora iya adulephu l'o bu ekiri agu. Yo ralephu ora ono; egbe-igwe esaa ono eyelahaaru iya onu. ⁴ Mu emekwadia te mu dee iphe egbe-igwe esaa ono kfulu; mu anua olu, shi l'imigwe; su: "T'e b'o dukwa onye mu e-kfulu iphe, uzo egbe-igwe esaa ono kfulu; ophu o dukwa ophu mu e-de edede."

⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe ono, mu phuru ono, dzoberu okpa lanu l'eze enyimu; dzobe nanu l'eli nggodo ono abya apalia eka-utara iya imeli; ⁶ gude epha Nchileke ono, no ndzu gbururu jeye ono ria angu; mbu Nchileke ono, bu iya meru igwe me iphemiphe obule, no iya nu; mee eliphe me iphemiphe obule, no iya nu; mee eze enyimu me iphemiphe obule, no iya nu. Yo buru epha Nchileke ono b'o gude ria angu; su: "O ruwaru teke Nchileke e-me iphe o tuberu; l'e to nwehekwa ke okpokwadu ukfu. ⁷ O kwa teke ojozi-imigwe k'esaa ono gbuwaru upyoku nk'iya be Nchileke e-medzukota iphe ono, o chihawaruru dobe l'obu iya ono; mbu ege o kfulotaruru iya ndu shi ejeru iya ozi, bu ndu ekfuchiru iya nu le ya e-me."

⁸ To du iya bu; olu ono, shihawa l'imigwe kfulu yeru mu ono; abyakwa bya ekfulu yeru mu odo; su mu: "Te mu je anata nwekwo ono, a phushiru aphushi, o gude; mbu ojozi-imigwe ono, dzoberu okpa lanu l'eli eze enyimu; dzobe ophu l'eli nggodo ono."

⁹ Ya ndono; mu atugbua; jekfube ojozi-imigwe ono je asu iya t'o nu mu nwekwo ono. Yo su mu: "Te mu nata iya taa. Le mu -taebe iya; be ootsokwa mu ile jeye l'akurepho. Obenu le teke mu ata iya b'oo-nodukwa atso mu l'o bu manugbu l'onu."

¹⁰ Mu abya anata iya ekwo ono; taa. Teke mu ata iya be ootsole mu phu l'o bu manugbu l'onu. Mu elebale iya phu ohu epho; yo tsoo mu ile jeye l'akurepho. ¹¹ Ya ndono; yo nweru onye suru mu: "Le mu kfuchifutajeru Nchileke l'iphe bu mbakeshi; ndu ekfu okfu, du iche iche; ikfu l'ikfu ha; me le ndu eze ndu eze."

11

Umadzu labu, ara okfu Nchileke arara

¹ Ya ndono; a bya eworu gbarara oshi, eegudeje ato iphe nu mu; su mu: "Te mu gbeshi je ato iphe l'eze-ulo Nchileke; me ime eke ono, e doberu enya-ngweja Nchileke ono; mu agua ndu anoduje iya l'abaru Nchileke eja ugu. ² Olobu; te mu ba atokwa l'echi ogbodufu ono, no-pheru eze-ulo ono mgburumgburu ono; l'ono b'e doberu iphe bu mbakeshi. Epe egude okpa dzoo obodo ono, du nsu ono pyakapyaka ukporo onwa labu l'onwa labu. ³ Ono bu teke ya e-zi umadzu labu, a-nodu ekfuchiru iya nu. Umadzu labu ono e-yegbaa uwe-aphu. Yo buru unu abali eto l'ukporo abali eto* be epe e-gude zikota ozi, Nchileke ziru epe."

⁴ Umadzu labu ono be bu oshi olivu labu ono; me uroku labu ono, gvuru Nnajiufu ono, nwe mgboko ono l'ifu. ⁵ O -nweru onye jeru te ya meka epe iphe; oku eshi epe l'onu lufuta; bya eworu onye obu ye ndu epe l'iya achi ejo idzu lanu kegbushia; mbu ndu ono, buwa ohogu epe ono. Iphe bu onye jeru te ya meka epe iphe b'e ta ahakwa t'e be kegbu iya l'oku, shi epe l'onu. ⁶ E yekwaruphu epe ike l'eka; t'ephe guchia akpamigwe;

* **11:3** 11:3 Iphe o bu bu 1,260.

k'òphu bù lẹ mini ta achìdu l'alì teke ono, ẹphe ekfuchikwaduru Nchileke ono. E yekwaruphu ụmadzu labù ono ike; t'ẹphe dùje ike mee mini; t'ò buru mee; mẹ t'ẹphe gudejekwaphu iphe-ememe, dù ẹphe mma gbuje ndiphe mgbonwu ẹge dù ẹphe mma.

⁷ Ẹphe -ziebelephu ozi ono, Nchileke ziru ẹphe t'ẹphe bya ezia ono bẹ ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu obu e-shi l'ime Iduma Maa ono lufuta bya etso ụmadzu ẹbo ono ogu. Oo-mekputa ẹphe; woru ẹphe gbushia. ⁸ Odzu ẹphe awushiru lẹ mbaduzo eze obodo ono, bù ẹke a kpopyaberu Nnajiufu ẹphe l'oshi-osweru. Ẹpha mkpukpu, e gude anma ẹtu ẹhu obodo ono bù Sódomu m'ò bù Íjiputu. ⁹ Odzu ụmadzu labù ono b'ẹ te ekwekwa t'e lia. Ndu shi l'iphe bù mba; mẹ l'ikfu, dù iche iche; mẹ ndu ekfu okfu-alì, dù iche iche; mẹ iphe bù mbakeshi a-wukotaru bya aphù odzu ono. Yò buru ẹge aa-phù odzu ono ndono abalì ẹto lẹ mkpirikpi iya. ¹⁰ Iphe bù ndu bù lẹ mgboko-a bẹ ẹhu a-nòdu atso ẹna l'e gburu ụmadzu labù ono. Ẹphe abya agbaa ajì iya; gwoo iphe jeeru ibe ẹphe l'ajì; okfu l'e gburu ụmadzu labù ono, ekfuchiru Nchileke ono; mbù ndu ono, shi akpa ndu mgboko ẹhu nshinu ono. ¹¹ Ya ndono; lẹ mu aphù àphù ono bẹ mu phuru l'a nòtsuleruphu abalì ẹto lẹ mkpirikpi iya ono; Nchileke aturu ume-ndzụ ye ụmadzu labù ono l'ẹhu; ẹphe eteta; gbeshi nòdu ndzụ ọdo. Iphe bù ndu phuru ẹphe atsulahaa egvu atsushi iya ike. ¹² Tò dù iya bù; ụmadzu labù ono anụa olu-oku, e shi l'imigwe kua kushia ya ike; sụ: "Unu bata l'ẹka-a!" Ndu ọhogu ẹphe ono ele ẹphe ẹnya; ẹphe anòdu l'urukpu; bahù l'imigwe. ¹³ Teke onophu; alì awata ọnma jijiji. Obodo ono ẹkèè ụzo iri; ụzo lanù eyifukota. Ndu alì-ónma-jijiji ono gburu dù unu madzù iri ẹsaa l'ụkporo madzù iri.† Meji agbabuhu ndu ọphu phòduru nù; ẹphe awata oja Nchileke kẹ imigwe ajaja.

¹⁴ Ẹjo iphe-ẹhuka k'ẹbo ono agaa. Ọlobu; unu lekwa; l'ọphu kwe iya ẹto habekwaa; yò phushihu.

Upyoku kẹ ẹsaa

¹⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe k'ẹsaa abya egbua upyoku nk'iya. Olu, dù l'igwe awata ekfushi l'imigwe l'asuje: "L'ọ nta-a bẹ ike kẹ obu eze lẹ mgboko bù kẹ Nchileke ayi; mẹ kẹ Kuráyisutu iya ono. Ọo-buru eze; chĩa gbururu jeye lẹ tutu yoyo!" ¹⁶ Ụkporo ndu bù ọgurennya lẹ ndu bù ọgurennya ẹno ono, nọgbaa l'aba-eze ẹphe l'ifu Nchileke ono adagbaa kfube ifu; baaru Nchileke ẹja. ¹⁷ Ẹphe agulahaa egvu; asuje:

"Ẹphe ekele ngu ekele

Nnajiufu, bù Nchileke,
bù Ọkaribe-Kakọta-Ike.
Nggube Nchileke, nọ ndzụ nta-a;
shihawa nòduta temanu;
bẹ mgboko dọbederu.
Ẹphe ekele ngu; kẹ l'i
gudewa ike ngu ono,
paru ẹka ono l'achì.

¹⁸ Iphe bù mbakeshi

kwefuwaru ngu íkè;
Yo ruwaru mbù teke
ii-gude oke ẹhu-eghughu ngu;
kpee ndu nwuhuru anwuhu ikpe;
mẹ teke ii-bu ndu ozi ngu

† 11:13 11:13 Iphe ọ bù bù 7,000.

l'èphe ha nggo ozi, èphe jeru ngu;
 Mbù ndu ekfuchiru ngu nù;
 ndu nke ngu l'èphe ha;
 mē iphe bụ ndu ì dūru lē nsọ l'èphe ha:
 onye ukfu l'onye nta.
 Teke ii-mebyishi ndu ono,
 emebyishi mgboko ono ruakwaru!"

¹⁹ Ya ndono; a bya aguhaa eze-ulo Nchileke ono, nọ l'imigwe ono. A phua Okpoko Ogbá-ndzụ ono, shi Nchileke l'èka ono l'ime eze-ulo ono. Igwe l'eku ebemu oswi kẹ mēremu mēremu; l'agba agbagba; ede edede; atụ egbe-igwe. Alì awata ọnma jijiji. Oke aka-mini adashì.

12

Nwanyi ono yee ejo agiyi ono

¹ Tọ dụ iya bụ; a nọnyaa; eze iphe-ọhubama awata ome l'imigwe. Yo nweru nwanyi ọbu, yeru ẹnyanwu ege eeyeje uwe. Yo vudo l'eli ọnwa; kpuru mkpọ-kpodo iri l'èbo l'ishi l'ọ bụ onye kpu okpu-eze. ² Nwanyi ono bẹ abyawa ezeda. Ime l'emeshi iya ike; k'ọphu bụ l'ọora ẹkwa.

³ Iphe-ọhubama ọdo awata ome l'imigwe. Yọ buru ejo agiyi bẹ lufutaru nù. Eze ejo agiyi ono l'eke uswuswe. O nweru ishi ẹsaa; fua mpo iri; kputsuaru okpu-eze l'ishi iya ono èphe ẹsaa l'èhu l'èhu. ⁴ Yo gude ọdzu iya kèè mkpọ-kpodo, nọ l'igwe ụzo ẹto; chikoshia ụzo lanụ; yọ kuru l'alì. Yọ bya evudo nwanyi ono, abya ezeda ono l'ifu; k'ọphu bụ: o bebe ezedakwada; tẹ ya pata nwata iya lee. ⁵ Nwanyi ono abya ezeda; mụ nwata-nwoke, bụ iya e-mekochaa buru eze; gude mgboro-ígwè chĩa iphe bụ mbakeshi ege eze achije mkpukpu iya. Tọ dụ iya bụ; a bya adzuchata nwata ono; gude iya wokfube Nchileke l'aba-eze iya. ⁶ Nwanyi ono agbalaa; gbaba l'echi-ẹgu. L'echi-ẹgu ono bẹ Nchileke memahawaru iya ẹke oo-buru t'e leta iya ẹnya; l'anụ iya nri jeye teke unu abalì ẹto l'ukporo abalì ẹto e-swe.

⁷ Iphe ono emeebelephu; ọgu adaa l'imigwe l'èke ono. Màyikelu; mē ndu ojozi iya etso ejo agiyi ono ọgu. Eze ejo agiyi ono yele ndu ojozi nk'iya awọta èphe ọgu. ⁸ Màyikelu phẹ emekputa ejo agiyi ono yele ndu ojozi iya. To nwehe ẹke e kweru t'èphe nọdu l'imigwe. ⁹ A chifu ejo agiyi ono l'imigwe. Ọ kwa ejo agiyi ono bẹ bụ agwo ndiche phụ. Ọ bụ iya bụ Obutuswe m'ọ bụ Sétanu, bụ iya anọduje eduphushi ndiphe kpamukpamu. A chifu iya l'imigwe l'èke ono; chidata iya lẹ mgboko yele ndu ojozi iya l'èphe ha.

¹⁰ Mu anụ mkpu, eechi l'imigwe echishi iya ike; asuje: "Ọ mụakwaru: Nchileke dzọokwaru ayi ọbu-o! Nchileke koshiakwaru nta-a l'ọo ya l'achì iphemiphe ọbule. Lẹ Eze ono, Nchileke ziru; yọ bya ono, bụ iya bụ Kuráyisutu bẹ koshiakwaru ike iya nta-a. A chifuwaru onye mgbamu ono, shi anọduje edophe edo unwunna ayi l'ifu Nchileke: eswe l'enyashi; l'ekfuru iya l'onye ọphu meswekwaru; onye ọphu emeswee ono. ¹¹ Iphe unwunna ayi phẹ gude mekputa Sétanu bụ mee Nwaturu ono; mē arara ono, èphe evudoje l'edzudzu ọha ara ọkpobe okfu kẹ Nchileke ono. Ishi iya aburu l'èphe sweru ẹnya lẹ ndzụ; sù l'ọ -buru anwuhu; èphe anwuhu iya. ¹² Ọo ya bụ; t'imigwe tee ẹsua! Tẹ ndu bu iya nù tekwaaphu ẹsua! Ọlobu; nshọbukwanua nggube eliphe l'ọ ha; nshọ nggube eze ẹnymu; okfu lẹ Obutuswe gudewa ẹhu-eghughu byakfuta unu; keshinu ọ mawaru l'oge iya nk'iya dūwa tso-kengu."

¹³ Eze ejo agiyi ono aphùlephu l'e shiwa l'imigwe chidata iya l'eliphe; yọ chilahaa nta nwanyi ono, muru nwata nwoke ono. ¹⁴ A bya achee nwanyi ono ébà eze ugo: ẹka labu t'o gude phehu; nahu ejo agiyi ono; lashia l'echi-egu eke o bu; je ebua l'ẹke ono; t'a zua ya afa eto le mkpirikpi iya. To nwehe iphe agwo ono jekwaduru iya ememe. ¹⁵ To du iya bu; agwo ono awata ogbo mini l'onu; mini ono atso l'o bu eze nggele. Iphe oome aburu te mini ono buru utso; kpota nwanyi ono. ¹⁶ Ali eyeru nwanyi ono eka; ghechaa onu; toko mini ono, ejo agiyi ono gboru ono ngukota. ¹⁷ Ehu eghulahaa ejo agiyi ono eghughu; l'okfu ehu nwanyi ono. Yo tugbua jekfushia unwu nwanyi ono ndu ophu wuduru nu ugu. Ndu obu, o je etso ugu obu bukwanu ndu doberu obu; l'eme iphe Nchileke suru t'ephe meje; me ndu vudoshi ike l'okpuberu okfu ono, Jisosu meru; a maru ono. ¹⁸ Ya ndono; ejo agiyi ono atugbua je evudo le mgbogidi eze enyimu.

13

Ejo anu-egu-egbudu labu

¹ Ya ndono; mu abya aphua ejo anu-egu-egbudu, shi l'eze enyimu ono lufuta. Ejo anu-egu-egbudu ono furu mpo iri; nweru ishi esaa. Yo kpuru okpu-eze le mpo iya ono l'ehu l'ehu; ephe iri. L'ishi iya ono l'o ha b'e dekotaru epha, ekfubyishi Nchileke ekfubyishi. ² Ejo anu-egu-egbudu ono, mu phuru ono dulephu l'o bu oduma. Okpa iya du l'o bu okpa biye. Onu iya adu l'o bu k'agu. Eze ejo agiyi phu abya eworu ike ke yebedua ye ejo anu-egu-egbudu ono, shi le mini ono l'eka; bya anukwa iya phu aba-eze iya; su iya t'o mejelephu iphe du iya mma. ³ Ishi ejo anu-egu-egbudu ono nanu be ichii onya, e gburu iya be teke e gburu iya eya b'o ga anwuhukwa. Obenu l'onya ono kpohuwaru iya. Ejo anu-egu-egbudu ono adu ndiphe mgburumgburu biribiri; ephe etsolahaa ya. ⁴ Ndiphe abalahaaru ejo agiyi ono eja; okfu l'o wowaru ike iya ye ejo anu-egu-egbudu ono l'eka. Ephe abakwaruphu ejo anu-egu-egbudu ono eja asuje: “?Nanu onye odo, du l'o bu ejo anu-egu-egbudu-a. ?Nanu onye a-du ike kpofu iya l'ifu k'otso iya ugu.”

⁵ A haa ejo anu-egu-egbudu ono t'o kfuje ege onu ha iya. Yoo jakposhi onwiya; gude ege ono ekfubyishi Nchileke ekfubyishi. A hakwaaru iya phu ehu t'o meje iphe du iya k'ememe l'ime ukporo onwa labu l'onwa ebo. ⁶ Yo wata ophu Nchileke iphu; l'ekfubyishi epha Nchileke ekfubyishi; ekfubyishikwaphu eke Nchileke bu ebubu; mewaru ndu bu l'imigwe. ⁷ Nchileke ahaa ya; t'o tso ndu ke yebe Nchileke ugu; mekputa ephe. A nu iya ike t'iphe bu ikfu l'ikfu ha; iphe bu mbakeshi; iphe bu ndu okfu-ali, du l'iche iche; me ndiphe l'ephe ha; yoo meje ephe; t'ephe meje iphe o suru t'ephe mee. ⁸ Iphe bu ndu, bu l'eliphe mgburumgburu a-nodu abaru ejo anu-egu-egbudu ono eja; mbu ndu e te dedu epha ephe l'ekwo Nwaturu ono, e gburu l'okfu eka oha ono; bu iya bu ekwo ono, e deshiru epha ndu a-no ndu gbururu jeye ono be a-nodu abaru iya eja ono.

⁹ T'onye nweru enu-nchi nua ya. ¹⁰ Iphe bu onye Nchileke tuwaru eka l'aa-tu mkporo b'a tufu-taje mkporo. Iphe bu onye o tuwaru eka l'ee-gbu le mma; b'e gbufutaje le mma. O kwa iya bu l'unwu Nchileke koshifutaje l'ephe bu ndu ata nshi; nodu Nchileke l'eka ege ephe no iya eya noshia ya ike.

¹¹ To du iya bu; mu abya aphua ejo anu-egu-egbudu odo, shi l'ime ali mifuta. Yebedua furu mpo labu l'o bu ke nwaturu; olu iya adu l'o bu ke ejo agiyi. ¹² Yo bya egude ike ejo anu-egu-egbudu phu; melahaa iphe

bụ ẹge dū iya mma l'ifu ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu kẹ ọdungu phụ. Yọ bya emee; ndiphe abalahaaru ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ọdungu phụ ẹja; mbụ anụ onanu, ọnya, e shi gbu ya l'ishi gage gbu iya; ọbu l'ọ kpọhuhawaru iya. ¹³ Ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ẹbo ono emeshilephu eze iphe-ọphulenyà. Mbụ yoo meebeje ọku; yo shi l'igwe bya adaa l'alì l'ifu ndiphe. ¹⁴ Yo gude eze iphe-ọphulenyà ono, a haru iya t'ọ meje l'ifu ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ọdungu phụ duphushia iphe bụ madzụ kpamụkpamu lẹ mgboko. Yo sù ndiphe t'ẹphe kpua ntẹkpe, dulephu l'ọ bụ ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ọdungu phụ; baje ru iya ẹja; mbụ ntẹkpe, dū l'ọ bụ ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu phụ, e gburu ẹjo ọnya l'ishi; yọ nyaa ya phụ. ¹⁵ A bya ekwe t'ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ẹbo ono tūru ume-ndzū ye ntẹkpe ono, a kpuru, dulephu l'ọ bụ ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ọdungu phụ l'ẹhu; t'ọ nọdu ndzū; dū ike l'ekfu okfu. Yo mee; e gbushikota ndu ẹ-te kwedu baaru yebe ntẹkpe ono, a kpuru; yọ dū l'ọ bụ ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono ẹja. ¹⁶ Ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ẹbo ono eyebuta iphe bụ madzụ kpamụkpamu: onye ha nshinu mẹ onye ha nwanshì; onye nweru iphe mẹ onye ẹ-te nwedu iphe; ohu mẹ amadū; e mekota ẹphe iphe-ọhubama l'ẹka-utara; m'ọ bụ l'atatifu; ¹⁷ k'ọphu ẹ to nwedu onye a-zū aswa; to nwe onye e-re aswa erere; gbahaa l'onye ọbu b'e meru iphe-ọhubama k'ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono. Iphe-ọhubama ono bẹ bụ ẹpha ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono; m'ọ bukwanu ọgú, nọ ọnodu ẹpha iya ọbu.

¹⁸ Ọ bụ ẹke-a bẹ gbaru tẹ madzụ koshi lẹ ya nweru mmamiphe. T'onye nweru egomunggo je arià ọgu ẹpha ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono jeye teke ọmaru iphe ọgú ono bụ; okfu l'ọgú ono bukwapu ẹpha madzụ. Ọgu ọbu bụ "666", bụ iya bụ unu l'ụkporo ugbo iri l'eto l'ishingu.

14

Egву, ndu a gbataru ázù

¹ Ya ndono; mu abya elee ẹnya; phua Nwaturu ono l'ẹke o vudo lẹ Ugву Záyonu. Ndu vudonyabe iya nù l'ẹke ono dū ụkporo unu madzụ ugbo iri l'ẹsato;* bụ ndu e deru ẹpha Nwaturu ono; mẹ ẹpha kẹ Nna iya l'atatifu.

² Mu abya anua okfu, a nọ l'imigwe kfua. Olu ono adalephu l'ọ bụ ẹke eze mini aphụ gbudugbudu; l'adakwapu l'ọ bụ ẹke igwe ede edede; l'atụ egbe-igwe. Yọ dakwapu l'ọ bụ ẹke ndu akpoje une chigbaa eze une; l'akpo.

³ Igweligwe ndu ono bẹ vudo l'ifu aba-eze phụ; mẹ l'ifu iphe ono, nọgbaa ndzū ono ẹphe ẹno; mẹ l'ifu ndu bụ ọgurennya ono; agụ egву ọphungu ono. To nwe onye ọdo, duru ike ọmuta egву ono; a gufulephu ụkporo unu umadzu iri l'ẹsato ono, bụ ndu ono, a gbataru l'eliphe ono. ⁴ Ndu ono bụ ndu ẹ te emerubua onwẹphe emeru l'ẹhu nwanyi; ndu doberu onwẹphe ọgà l'ọ bụ nwamgboko, nwoke ta chikahubua ọkpa. Ọ bụ ẹphe bụ ndu bulephu Nwaturu ono bẹ ẹphe anọduje awụ etso; l'ẹje iphe, bụ ẹke ooje. Ndu ono bụ ndu a gbafutaru l'ẹke ndiphe nọ; mee ẹphe: ẹphe adu l'ọ bụ ẹja, a chiru nù Nchileke yele Nwaturu ono. ⁵ Ẹphe bụ ndu ẹ-te nwedu onye a-sù l'ẹphe dzujeru ẹjo-ire; to nwe iphe, a ta ẹphe uta iya.

Unwu ojozi-imigwe ẹto

⁶ Tọ dū iya bụ; mu abya aphua ojozi-imigwe ọdo, ephekwanu oreke-imeli. Yo gude ozi-oma ono, a-nọ gbururu jeye lẹ tutu yoyo ono tẹ ya je ezia ndiphe mgburumgburu; bụ iya bụ iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko; iphe, bụ ikfu l'ikfu ha; iphe, bụ ndu ekfu iphe bụ okfu-alì, dū iche iche, nọ lẹ mgboko-a; mẹ iphe bụ ndu, nọkota lẹ mgboko. ⁷ Ojozi-imigwe ono

* 14:1 14:1 Iphe ọ bụ bụ 144,000.

ara iya arara arashi iya ike; asuje: “Unu tsujekwa Nchileke egvu! Unu akwabejekwa iya ugvu; lẹ teke oo-kpe ikpe ruakwaru! Unu bajekwaru Nchileke eja; okfu l'ọ bụ iya meru igweli; mee ali; mee eze ẹnymu; mekwaaphu iphe bụ ọgba-mini!”

⁸ Ojozi-imigwe ọdo, kwe iya ẹbo ephetsoru k'odungu phụ; l'asuje: “Obodo ono, a maru ẹpha iya ono; mbụ Bábyilonu bẹ ike gvụakwaru. Ike gvụakwaru Bábyilonu ono, bụ iya cheru iphe bụ mbakeshi mee k'omerushi onwonye lẹ nwanyi; shi iya kpakota oke ẹhu-eghughu, Nchileke!”

⁹ Ojozi-imigwe ọdo, kwe ndu ọphunanu ẹto epheru tsoru ẹphe; l'arakwa iya phụ arashi iya ike; asuje: “Onye abaru ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu phụ ẹja; mę ntẹkpe ono, a kpuru; yọ dọ l'ọ bụ iya ono; mę onye kweru t'e mee ya iphe-ọhubama l'atatifu; ọdudu bụru l'ẹka; ¹⁰ onye ọbu bẹ Nchileke a-nmakwa ikpe. Iphe-ẹhuka, onye ọbu e-je yele ikpe, aa-nma iya e-tsule iya phụ pyaapya l'ọ bụ onye nguru mę, ẹ ta gwadụ mini. Onye ono ta byadụ bya a-nahụ oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke! Ee-gude ọku, ere raphuraphu mę nshị-egbe; nua onye ọbu aphụ l'ifu unwu ojozi-imigwe, dọ nsọ; mę l'ifu Nwaturu ono. ¹¹ Ọku ono, ee-gude nua ẹphe aphụ ono bẹ ẹnwuru-ọku iya a-nọdulephu ekpo tututu; kpuchia nanu; limobe ala l'imeli gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ndu ono b'ẹ ta byakpọdua bya aha t'ẹphe tuta ume m'ọo ugbo lanu: eswe l'enyashi; mbụ ndu ono, abajeru ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono ẹja; abakwaru iya phụ ntẹkpe ono, a kpuru; yọ dọ l'ọ bụ iya ono; mę iphe bụ onye kweru; e mee ya iphe-ọhubama ono, ekoshi ẹpha ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono.”

¹² Ọ kwa iya bụ l'unwu Nchileke koshifutaje l'ẹphe bụ ndu ata nshi; mbụ ndu emeje iphe Nchileke kfuru; mę ndu nọ Jisọsu l'ẹka.

¹³ Mu abya anua okfu, a nọ l'imigwe kfu; sụ: “Tẹ mu dee iphe-a l'ẹkwo: Onu-oma bụ kẹ ndu a-nwuhu shita nta-a tugburu; mbụ ndu a-nwuhu nu; okfu l'ẹphe woru onwẹphe ye Nnajiufu l'ẹka.”

Ume Nchileke analita iya; sụ: “Ọo ya-a! Ọ bụ ẹge ọ dọ ndono! Ẹhu a-nọdu atso ẹphe ẹna l'oswiya; okfu l'ozu, ẹphe jeru bẹ ẹphe jefuwaru l'ishi; l'atutawa ume. Yọ bụru ẹge ono bẹ ee-bukwanu ẹphe nggo ozi ono, ẹphe jeru ono.”

Aakpata ndiphe l'ọ bụ onye akpata iphe e meberu l'ali

¹⁴ Ya ndono; mu abya elee ẹnya; phụa urukpu ọcha. Mu aphụa onye dugaru anọdu l'urukpu ọcha ono. Onye ono, dugaru iya nọ ono adulephu l'ọ bụ madzụ; kpuru okpu-eze, e gude mkpọla-ododo mee; bya apakwaruphu mma, atsụ nkọ l'ẹka. ¹⁵ Ojozi-imigwe ọdo eshi l'eze-ulo Nchileke lufuta; bya araku onye ono, dugaru l'eli urukpu ọcha ono; sụ iya: “Wota mma ngu ono kpatakota iphe e meberu l'ali; l'ọ gbaakwaru teke aa-kpata iya. Ishi iya aburu l'iphe e meberu lẹ mgboko bẹ chashiakwarunu; gbawa teke aa-kpata iya!” ¹⁶ Tọ dọ iya bụ; onye ono, dugaru l'eli urukpu ono abya ewota mma iya ono tuta l'eliphe. Mma ono akpaa ndiphe ẹge aakpaje iphe e meberu l'ali.

¹⁷ Yo nwekwaruphu ojozi-imigwe ọdo, shikwaphu l'eze-ulo Nchileke ono, nọ l'imigwe ono lufuta. Yẹbedua egudekwaphu mma, atsụ nkọ.

¹⁸ Ojozi-imigwe ọdo eshikwaphu l'ẹnya-ngweja Nchileke ono; lufuta. Yẹbedua aburu ojozi-imigwe ọphu e ziru t'ọ gude ọku mebyia mgboko. Yọ kua ojozi-imigwe ọphunanu, gude mma, atsụ nkọ phụ oku; kushia ya ẹya ike; sụ iya: “Gude mma ngu ono, atsụ nkọ ono byibushikota nebyi vayinu ono, nọ lẹ mgbo vayinu, tuko mgboko dzuru ono; lẹ nebyi iya chashikotaakwaru!” ¹⁹ Tọ dọ iya bụ l'ojozi-imigwe ono ewota mma iya ono

tua l'eliphe. Mma ono atuko nebyi vayinu ghebushikota; bya achiru iya ye le phorokoto eke aadzoshije mee l'akpuru vayinu. Iphe ono aburu etu, ekoshi oke ehu-eghughu Nchileke. ²⁰ A bya adzoshibebe mee l'akpuru vayinu ono l'eke aadzoshije iya l'azu mkpukpu; mee ono aburu mee madzu. Mee ono atsọ l'ọbu nggele tugburu iphe ruru ukporo manyiru iri. Yọ byakwaaphu utso; hatabe ogvu k'ophu bu l'ọo-wọ inya l'olu me inya -ruba iya.

15

*Unwu ojozi-imigwe;
me mgbonwu esaa*

¹ Ya ndono; mu abya aphua iphe-ohubama, du biribiri ọdo, eme l'imigwe. Iphe ono bu le mu phuru ojozi-imigwe esaa, gude ọzo mgbonwu esaa. Mgbonwu ono be bu ejo iphe-ehuka ke ikperazu, Nchileke e-wokfuta ndiphe. Teke ọzo mgbonwu esaa ono gvuleruphu; oke ehu-eghughu Nchileke agvu.

² Mu aphukwaaphu iphe du l'ọ bu eze enyimu, egbu ngerengere, e woru onyo ye le oku, enwu enwunwu gwakobe. Mu aphukwaaphu ndu lufaru ogu; mekputawa ejo anu-egu-egbudu ono ye le ntekpe ono, a kpuru; yọ du l'ọ bu iya ono. Ndu ono abukwaruphu ndu jikaru l'ephe ta akwabedu ogu ono, nochiru enya epha ejo anu-egu-egbudu ono ugvu. Ephe evudonyabe eze enyimu ono, du l'ọ bu onyo ono; pagbaaru eze une, Nchileke nuru ephe l'eka. ³ Ephe ebyi egvu Mosisu, bu nwozi Nchileke; me egvu ke Nwaturu ono; asuje:

“Ọ bu nggu; Nchileke;
bu Okaribe-Kakota-Ike.
Oru ngu du egvu; du biribiri!
Ọ bu nggu bu eze k'iphe bu mbakeshi.
Uzo ngu vudo nhamunha;
buru okpobe ọzo;
nggube Eze ojejeje.”

⁴ Nnajiufu; ?bu onye bu onye
a-su le ya ta atsudu ngu egvu?
?Bu onye ha k'ogheli onu;
su le ya ta akwabedu epha ngu ugvu?
Ọ bu nggubedua nwenkinyi ngu
bu onye du nsọ.
Iphe bu mbakeshi a-bya abaaru ngu eja.
Ishi iya aburu le madzu kparamu;
be phukotawaru l'iphemiphe obule,
iime be vudo nhamunha.”

⁵ E meebe; mu abya elee enya; phua eze-ulo Nchileke l'imigwe; l'eke a guharu ime iya aguha. Mbụ ime eke ono, ọlo ono, e gude ekwa mee, bu Nchileke b'o shi l'eke ono no; bu iya bu ọlo-ekwa ono, no-chiru enya ogbandzu ono, shi Nchileke l'eka ono. ⁶ Unwu ojozi-imigwe esaa ono, bu ephe gude mgbonwu esaa ono eshi l'eze-ulo Nchileke ono lufuta; yegbaa uwe ọcha, achatsua biribiri. Ephe egude akpo-buleti, e meru le mkpola-ododo kebudotsua uwe ono l'ume. ⁷ Ya ndono; onye lanu l'iphe eno ono, nogbaa ndzu ono abya eworu efere esaa, e meru le mkpola-ododo nu ojozi esaa ono. Iphe jiru efere ono aburu oke ehu-eghughu Nchileke; mbu Nchileke ono, no ndzu gbururu jeye ono. ⁸ Enwuru-oku ekposhilephu; ji ọlo ono

pyĩmu; okfu l'òdu-biribiri Nchileke mę ike iya bę nọ l'ẹke ono. To nwe onye dũru ike ọbahu l'ulo ono jeye teke ọzo mgbonwu ẹsaa ono, ojozi-imigwe ẹsaa phũ gude phũ gvũ-oduru.

16

Efere ẹsaa, e yejishiru oke ẹhu-eghughu Nchileke

¹ Tọ dũ iya bũ; mu anũa olu, e shi l'eze-ulo Nchileke ono chia l'e chiru mkpu; sũ ojozi-imigwe ẹsaa ono: "Unu je ewota ẹjo iphe-ẹhuka ono, shi l'oke ẹhu-eghughu Nchileke ono; mbũ ẹjo iphe-ẹhuka ono, nọ l'efere ẹsaa ono; je awũshikota lẹ mgboko mgburumgburu!"

² Ojozi-imigwe kẹ ọdungu abya atugbua; je awũshi ẹjo iphe-ẹhuka ọphu nọ l'efere nk'ia lẹ mgboko. Ẹjo ọnya, eme ẹjo ẹhuka abalahaa iphe bũ ndu ono, e meru iphe-ọhubama k'ẹjo anũ-ẹgu-ẹgbudu ono; mę ndu abaru ntẹkpe ono, a kpũru, dũlephu l'ọ bũ ẹjo anũ-ẹgu-ẹgbudu ono ẹja.

³ Ojozi-imigwe k'ẹbo abya atugbua; je awũshi ẹjo iphe-ẹhuka ọphu nọ l'efere nk'ia l'eze ẹnyimu. Mini, nọ l'eze ẹnyimu aghọ mee; dũlephu l'ọ bũ mee onye nwũhuru anwũhu. Iphe bũ iphe nọ ndzũ l'ime mini anwũshihukota.

⁴ Ojozi-imigwe k'ẹto atugbua; je awũshi ẹjo iphe-ẹhuka ọphu nọ l'efere nk'ia lẹ nggele; mę iphe bũ ọgba-mini l'ọ ha. Mini aghọ; bũkotaru mee.

⁵ Mu anũa ẹke ojozi-imigwe, bũ iya eche iphe bũ mini nche; sũru: "Nggũbe Nchileke, dũ nsọ! Mbũ nggũbe onye ono, nonu; bũru onye nọhawa nũ; bę mgboko dũbederu. Ikpe-wa, i nmaru ndiphe-a; bę koshiru l'i bũ onye ekpeje ikpe nhamũha!" ⁶ Lẹ ndu ono, bũ ẹphe gbushiru ndu nke ngu; bya egbushia ndu ekfuchiru ngu l'ifu ẹphe ono; mbũ gbushia ẹphe; lọkaa mee ẹphe ono b'i nũkwaruphu mee t'ẹphe ngua. Iphe ono, i meru ndiphe ono abũru iphe gbaru ẹphe ndono!" ⁷ Ya ndono; mu anũa olu, shi l'ẹnya-ngweja Nchileke; sũ: "Ono kwa ẹge ọ dũ-o! Nnajiufu, bũ Nchileke bę bũkwa iya bũ Ọkaribe-Kakọta-Ike-o! L'ikpe, i kperu ndiphe bę bũlephu ọkpobe ikpe; bũkwaruphu ikpe, dũ maa."

⁸ Tọ dũ iya bũ; ojozi-imigwe k'ẹno abya atugbua; je awũshi ẹjo iphe-ẹhuka ọphu nọ l'efere nk'ia l'ẹnyanwu. E mee ẹnyanwu; okpomọku iya erebushilaha madzũ anũ; k'ọphu oomeje anũ madzũ; yọ dũ l'ọ bũ iphe a hũberu l'ọku. ⁹ Ẹjo okpomọku ono erebushi ndiphe anũ. Ndiphe awata ọko Nchileke ọnu; mbũ yẹbedua, kweru t'egbe ẹjo iphe-ẹhuka ono byakfuta ẹphe. Ọphu ẹphe 'atakwanu onwẹphe ọta; k'ọphu ẹphe a-ghaa umere lakfuta Nchileke; bya akwabeje iya ugvu.

¹⁰ Ojozi-imigwe k'ise abya atugbua; je awũshi ẹjo iphe-ẹhuka ọphu nọ l'efere nk'ia l'aba-eze ẹjo anũ-ẹgu-ẹgbudu ono. Ọchi abũru bę; gbachishikota iphe bũ ndu kwetaru t'ẹjo anũ-ẹgu-ẹgbudu ono bũru eze ẹphe. Ndiphe awata ọta kpũkpurukpu k'ẹjo iphe-ẹhuka ono, ẹphe ẹje ono.

¹¹ Ẹphe awata ọphu Nchileke imigwe iphu kẹ iphe ono, aphũgbaa ẹphe uphu ono; mę k'ẹjo ọnya ono, aba ẹphe ono. Obenu l'ẹphe ta takwanu onwẹphe ọta; paru ẹjo iphe ẹphe eme haa; lakfuta Nchileke.

¹² Tọ dũ iya bũ; ojozi-imigwe kẹ ishingu abya atugbua; je awũshi ẹjo iphe-ẹhuka ọphu nọ l'efere nk'ia lẹ Eze Ẹnyimu Yufurėtisu. Eze Ẹnyimu ono atashihukota; esu-uzo abya a-nọdu iya; k'ọphu ndu eze, shi l'uzo ẹnyanwu-ahata e-sweje iya. ¹³ Mu abya aphũa ọgvu ẹto, dũtsua l'ọ bũ ẹwo; ẹke ọolufutagbaa. Nanũ eshi ẹjo agiyi ono l'ọnu lũfuta; nanũ eshi ẹjo anũ-ẹgu-ẹgbudu ono l'ọnu lũfuta; nanũ eshi onye ono, gude ọgho edusweshi ndiphe ọzo ono l'ọnu lũfuta; mbũ onye ono, adzũ ẹjo-ire; sũ

lẹ ya bụ onye nkfuchiru Nchileke ono. Ọgvu ono, dutsua l'ọ bụ ẹwo ono eshikota ẹphe l'ọnu lufutagbaa. ¹⁴ Ọgvu ẹto ono bẹ shikota l'ẹka Sétanu. Ọ bụ ọgvu, emegbaa iphe-ophulenyaa. Yo jekfubekota iphe bụ ndu eze ndiphe l'ẹphe ha; je achikobe ẹphe t'ẹphe dzukobe l'ẹkalanu kẹ ọgu; kwabẹru mbọku ono, Nchileke ono, bụ iya bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ono a-bya ekoshi ndiphe onye ya bụ.

¹⁵ Jisọsu sukwaru: “Unu lekwa; l'ọ kwa ẹge abyabya onye iphura atuje madzụ l'ụkfu; bụ ẹge ya a-tụ unu l'ụkfu! Ọnu-ọma bụ k'onye mu ẹnya; kwakọbe uwe iya; k'ọphu ẹ tọ gbaduru ọtu mbọku ono; iphere aburu nk'ia!”

¹⁶ Ya ndono; ọgvu ẹto ono, shi l'ẹka Sétanu ono abya emee ndu eze kẹ mgboko-a l'ẹphe ha; ẹphe abya akpakọ l'ẹke ọbu, eekuje Amagédonu l'okfu Hiburu.

¹⁷ Ojozi-imigwe k'ẹsaa abya atugbuwa; je awushi ejo iphe-ẹhuka ọphu nọ l'efere nk'ia lẹ pherephere. Yo nweru olu, shi l'aba-eze ono, nọ l'ime eze-ulo Nchileke ono chia mkpu; sụ: “E mewaru iya!” ¹⁸ Ebemu-igwe ekulaha oswi kẹ mọremu mọremu! Igwe l'ede edede; l'atụ egbe-igwe; l'agbakwaphu agbagba. Alì l'anma jijiji egbe iya ọphu ta nmabua keshinu Nchileke keru madzụ. ¹⁹ Obodo ono, a maru ẹpha iya ono; mbụ Bábyilonu etsukahu ụzo ẹto. Iphe bụ obodo ọdo, nọkota lẹ mgboko adakashihu; yifu. Nchileke anyata obodo ono, a maru ẹpha iya ono; mbụ Bábyilonu; bya agbẹe ya mọe l'okoro, e yejiru oke ẹhu-eghughu kẹ yẹbe Nchileke eyeji; bụ iya bụ ikpe, ọ nmaru iya. ²⁰ Iphe bụ ikfuli, nọnu emishihukota. Iphe bụ ọgvu, nọnu te nwehe ọphu a phukwaduru. ²¹ Eze aka-mini, anyitsua ẹra l'ọ bụ mkpuma, eegwe uswe eshigbaa l'igweli ala berebere l'alì; atugbushi ndiphe. Ndiphe ebulahaaru Nchileke ọnu; okfu l'eze aka-mini ono anụ ẹphe aphi. Ishi iya aburu l'iphe-ẹhuka, aka-mini ono pakfutaru ẹphe kporu ẹge aa-nọdu atụ ọnu iya.

17

Eze nwanyi ọkpara ono

¹ Tọ dọ iya bụ; ojozi lanu l'ojozi-imigwe ẹsaa phi, shi gude efere oke ẹhu-eghughu ẹsaa phi abyakfuta mu; bya asu mu: “Tẹ mu bya tẹ ya je ekoshi mu ẹge ee-shi nmaa eze nwanyi ọkpara ono ikpe, bụ iya bụ obodo ono, nọ l'ẹke ono nggele zaru l'igwe ono. ² Lẹ ndu eze, achì mgboko bẹ ẹphe l'ia zekotaakwaru. L'iphe bụ uru-alì, ndiphe mgburumgburu ẹphe l'obodo ono rukotaru bẹ atsukwa ẹphe atsutsu l'ọ bụ mọe.”

³ Ume Nchileke abyakwa bya eji mu ẹhu pyimu. Ojozi-imigwe ono abya eduta mu jeshia l'echi-ẹgu. Ẹke ono bẹ mu phuru nwanyi, dugaru l'eli ejo anụ-ẹgu-ẹgbudu ọbu, eke uswuswe. L'ẹhu ejo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono l'ọ ha b'e deshiru ẹpha, ekfubyishi Nchileke ekfubyishi. Ejo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono bẹ nweru ishi ẹsaa; nweru mpo iri. ⁴ Ngwa, nwanyi ono kwaru aburu kpowula kpowula uwe uswe. Iphe, o gude memaa onwiya aburu iphe, e meru lẹ mkpọla-ododo. Echi-ẹka iya; mọe mgbubu-olu iya bụ ndu ọphu vugbaa oke aswa. Iphe ọ pa l'ẹka aburu okoro, e gude mkpọla-ododo mee. Iphe jiru okoro ono aburu ejo ahuma; mọe iphe dọ ideyideyi, shi l'uru-alì, nwanyi ono arubebe. ⁵ A bya edee ya ẹpha l'atatifu gẹdegede. Ẹpha ono bụ ẹpha, ẹ to nweedu onye mahawaru iya nu. Ọwaa ẹge e deru iya: “Bábyilonu ono, a maru amaru ono; bụ iya bụ nne iphe bụ ndu agba ọkpara; mọe iphe bụ ndu eme ahuma lẹ mgboko.” ⁶ Mu abya elee ẹnya; phiya ẹge nwanyi ono ngukotsuaru mee madzụ; yoo me iya l'ẹnya. Ndu ọ

nguru mee ephe bu ndu ke Nchileke ono, e gburu l'ike; okfu l'ephe kweru l'oo Jisosu bu Nnajiufu ephe ono.

Mu aphua eze nwanyi okpara ono; yo dukpoo mu biribiri nshinu. ⁷ Ojozi-imigwe ono asu mu: “?Ngunu meru iphe o du mu biribiri? Wo mu te mu gebe te ya karu mu iphe no le nwanyi ono, e-ta budu madzu l'oh maru iya; mekpoo k'ejo anu-egu-egbudu ono, nweru ishi esaa; me mpo iri ono, bu iya pa iya ono. ⁸ Ejo anu-egu-egbudu ono, mu phuru ono be shikwa nodu ndzu; obu l'e to nohekwa ndzu nta-a. O wuduakwaru-a nwanshi nta-a; yo shi le Iduma Maa ono lufuta; bya alaa l'iyi. Ndu ono, bu l'eliphe ono, e te dedu epha ephe l'ekwo, e deshuru epha ndu a-no ndzu gbururu jeye keshinu Nchileke meru mgboko ono; be oo-dukota biribiri teke ephe phuleruphu ejo anu-egu-egbudu ono. Iphe obu aburu l'o shi nodu ndzu; to nohe iya nta-a. Obenu l'oo-mekochakwaa nodu ndzu odo.

⁹ “Onanu aburu iphe gbaru te madzu koshi le ya nweru egomunggo; l'arije iphe ariri t'o doo ya enya. Ishi esaa ono be no-chiru enya ugvu esaa, nwanyi ono dugaru adugaru l'eli iya. ¹⁰ Iphe odo, o no-chifuaru enya iya bu ndu eze esaa. Umadzu ise le ndu eze esaa ono ta nohekwa. Onye lanu l'ime ephe be nokwada; onye lanu ta alufutada. O -lufutalephu be aa-ha iya t'o nodu kpoo ukfu nwanshi. ¹¹ A bya abya l'ejo anu-egu-egbudu ono, shi nodu ndzu; to nohe iya nta-a ono: yebedua be bu onye eze k'esato. Ole yele ndu eze esaa ophunanu be nokwaa l'oshi lanu; mbu l'oo-mekochakwaa laa l'iyi.

¹² “Mpo iri ono, mu phuru ono be no-chiru enya ndu eze iri, bukwanu ndu eze, e te ezidua t'ephe bya achilaha ndiphe. Ee-me ephe l'ejo anu-egu-egbudu ono te ike nodu ephe nshinu; k'ophu ephe l'ejo anu-egu-egbudu ono a-gbaru mgbu; buru eze; chia ndiphe nwawa lanu kpoo. ¹³ Ndu eze ono be obu ephe a-bukotaje nanu. Ephe ewota ike ephe; me abubu ono, ephe bu eze ono ye ejo anu-egu-egbudu ono l'eka. ¹⁴ Ephe atuko l'ephe ha; idzu aburu ephe nanu; ephe etso Nwaturu Nchileke phu ugu. Obenu le Nwaturu ono e-mekputa ephe. Ishi iya aburu le Nwaturu Nchileke be bu iya bu Nnajiufu, kakota iphe bu ndu bu nnajiufu ike; bukwaruphu Eze, kakota iphe bu ndu bu ndu eze ike. Iphe bu ndu ono, Nchileke kuru; fota ono; mbu ndu ono, nopyaberu iya l'eka ono e-mekputakwaphu ephe.”

¹⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe ono asu mu: “?Mu phwaru mini ono, nwanyi okpara ono dugaru adugaru ono? Mini ono be no-chiru enya iphe bu mkpukpu; no-chia enya igweligwe madzu; no-chia enya iphe bu mbakeshi; bya anochia enya ndu shi l'iphe bukota okfu-ali ndu, du iche iche, no le mgboko. ¹⁶ Ejo anu-egu-egbudu ono; me mpo iri ono, mu phuru ono be bu ndu nwanyi okpara ono du ashi. Ephe a-natakotakpoo ya iphe o nweru enweru l'oh ha; yo gbaru otu daburu. Ephe eria anu iya; gude oku kepyashia ya ekepyashi. ¹⁷ Iphe obu aburu l'oh Nchileke be yeru ephe egbe oriri ono l'okpoma; t'o guje ephe agugu t'ephe medzukota iphe Nchileke tuberu, bu iya bu te ndu ono gbaoko eka; t'okpoma buru ephe nanu. K'ophu ephe e-wota abubu ono, ephe bu eze ono ye ejo anu-egu-egbudu ono l'eka; t'o buru eze; gude eka ike chije ephe jeye teke iphe Nchileke kfuru e-rekota.

¹⁸ “Nwanyi ono, mu phuru ono be bu iya bu obodo ono, a maru epha iya ono; mbu obodo ono, bu iya achikota iphe bu ndu eze ndiphe mgburumburu ono.”

18

Ike gvụwaru Bábyilõnu

¹ E metsua; mu abya aphụ ojozi-imigwe ọdo, shi l'imigwe phezita. Ojozi-imigwe onanu bẹ Nchileke yeru ike, ha nshinu l'ẹka. Ojozi-imigwe onanu enwua vaa-a; mee eliphe mgburumgburu; yo chi phoo phoo. ² Yọ raa ya arara rashia ya ike; sụ: "Ike gvụakwaru Bábyilõnu! Ike gvụakwaru Bábyilõnu! Obodo ono, a maru ẹpha iya ono; mbụ Bábyilõnu bẹ ike gvụakwaru nta-a. Bábyilõnu buakwa ẹke mkpakọ iphe bụ Obutuswe l'ọ ha laru je eburu. Ọ buakwa ẹke unwu-ojozi Sétanu l'ẹphe ha kpakọru; mę ẹke iphe bụ unwenu ẹjo ọra; mę unwenu, dukota ndiphe ashị kpakọru l'ẹphe ha. ³ Ishi iya aburu l'iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko nguwaru mę ya ono, bụ iya bụ uru-alị ono, nwanyi ono arụ ono. Tẹmanu bẹ yẹle ndu eze, achị ndiphe zẹkotawaru. Iphe bụ ndu agba ikike ngho lẹ mgboko-a mgburumgburu bẹ shiakwa l'ẹku ono, nwanyi ono nweru, kporu ọtukota onu iya ono báhú; bugbaaru eze."

⁴ Tọ dụ iya bụ; mu anụa olu ọdo, shi l'imigwe asuje:

"Ndu nke mu; unu lufutakwa
nwanyi ono;
mbụ Bábyilõnu l'ẹhu;
t'unu be eje eye ẹka l'ẹjo
iphe ono, oome ono;
Ọdumeka bẹ unu l'iya
a-gbakwaru mgb
lẹ mgbonwu, a-byakfuta iya nụ.

⁵ L'ẹjo iphe o meru kụkwaru
l'ikpo; ha l'eli l'ọ bụ ugvu,
je etsu ishi l'igwe.
Nchileke nyatakwaru-a
ẹjo iphe iya l'ọ ha.

⁶ T'e mee ya ẹge o meru ndu ọdo;
kfua ya ugwo iya nkfulabu.
T'e gude mę, atsụ atsutsu
l'ọ bụ nk'iya ugbo labu
gbajiaru iya okoro, o gude
gbęe ndu ọdo mę t'ọ ngụa.

⁷ T'a gwaa ya ọchi;
nụ ya aphụ, ha l'ọ bụ
ọdu-biribiri, ọ nuru
onwiya; mę k'oburu ọva ọva.
Ọonoduje apali onwiya:
'L'ọ ya bụ eze-nwanyi;
lẹ ya ta bụdu nwanyi,
maa tufuru;
ya ta abya l'ede onu l'aphụ!'

⁸ Ọo ya meru iphe ọ bụ
ujiku lanu bẹ mgbonwu ono,
tuko nọdu ngaberu iya
ono a-byakfuta iya;
bụ iya bụ: ẹjo iphe-ememe;
aphụ; mę ẹjo-ẹgu.
Ọ bụ ọku e-kegbu iya;

kẹ l'ọ bụ Nnajiufu,
 bụ Nchileke; mbụ onye
 ike iya paru apaa;
 bụ iya nmaru iya ikpe.”

⁹ Ọo ya bụ lẹ ndu eze ndiphe ono, bụ ndu ono, ẹphe l'iya shi azeje ono; mẹ ndu ono, ẹphe l'iya atukoje emegbaa ẹjo iphe agụ ẹphe ono; ndu ono bẹ a-ra ẹkwa iya. Aphụ e-ji ẹphe okpoma; l'okfu ẹka iya teke ẹphe phuleruphu ẹge ẹnwuru-ọku kpolihuru l'obodo ono; ẹke oku adzuppyashi iya. ¹⁰ Ẹphe e-vudoru ote-ẹnya; ele iphe amuru obodo ono; l'ẹke ẹphe a-nọdukwanu atsu egvu, aphụ, aanu obodo ono. Ẹphe evudoru ote-ẹnya asuje: “Tẹ njo gbakwa ẹgbudu! Iphe ọwaa ta dukwa k'ekfukfu. M'ọo nggube Bábýlọnu, bụ obodo, a maru ẹpha ngu; bya a makotaru l'ị bụ obodo, shihuru ike bẹ bụwaphu awa lanu b'e gude nma ngu ikpe; nggu aburu kpurupyata ẹge-a, ị bụ iya-a!”

¹¹ Ndu agba ikike ngho l'eliphe a-rakwaphu ẹjo ẹkwa nk'ẹphe; gụa aphụ obodo ono; okfu l'ẹ to nwehedu onye a-zukwadu ngwa-aswa ẹphe. ¹² Ẹ to nwehedu onye a-zuje ẹphe mkpola-ododo ẹphe; mẹ mkpola-ocha ẹphe; to nwehe onye a-zuje ogbu murumuru mkpuma ẹphe, bụ mkpuma, vugbaa oke aswa; mewartu mgbubu-olu ẹphe. To nwehe onye a-zuje ẹphe ẹkwa ocha ẹphe; mẹ ẹkwa uswe ẹphe; mẹ gẹbere gẹbere iya ndu ophu eere oke aswa; mẹ ụvara-nggidi uswe ẹphe; mewartu unwu oshi ẹphe, eshije mkpo, bụ iphe ẹphe erekota erere; metsua iphe e gude eze-enyi meshia; metsua iphe e gude oshi, vu oke aswa mee; metsua ophu e meru l'opu; ophu e meru l'igwè; mẹ ophu e meru lẹ mkpuma mabulu. ¹³ Mẹ mkpekwo sinamonu; unwu iphe odo, eshi mkpo; insensu; meeru; furakinsensu; mee; mẹ manu, eeri iphe; ntụ akpe, e tsuru etsutsu; akpe l'onwiya; eswi; aturu; inya; mẹ turoku, e gude inya akpu; mẹ ohu; mbụ madzụ gededede. ¹⁴ Ndu ngho ono a-suje obodo ono: “Ha! Nta-a bẹ iphe bụ akpuru oshi ono, shi anọduje agụ ngu agugu ono b'ẹ te nwehekwa ophu nonu. Ẹku ono, i shi kpaa kuberu onwongu ono bẹ yifuakwaru nta-a. Iphemiphe obule, atsoje ngu ẹna; buru iphe ama ngu mma gvakwaru; ophu to bukwa l'ị bya bya aphukwadu iya odo!” ¹⁵ Ndu ngho ono, shi agbataje ngho iphemiphe obule; je eree l'obodo ono; rita iya uru, ha nshinu ono bẹ e-vudotsua ya ote-ẹnya ote-ẹnya; l'ẹke ẹphe a-nọdu atsu egvu-aphụ ono, aanu obodo ono. Ẹphe a-ra ẹjo ẹkwa; gụa aphụ; asuje: ¹⁶ “Tẹ njo gbakwa ẹgbudu! Iphe ọwaa ta dukwa k'ekfukfu! M'ọo nggube eze obodo ono, a maru ẹpha ngu ono, shi eyeje uwe ocha; nmaru ẹkwa uswe; mẹ ụvara-nggidi uswe; gude iya kwamaa onwongu akwama; byakwaphu bya egude iphe e meru lẹ mkpola memaa onwongu emema; woru echi, ere ire doo l'ẹka; woru mgbubu doo onwongu l'olu ¹⁷ bẹ bụwaphu awa lanu kpụu b'e gude mekota ẹku ngu ono l'ọ ha; yọ buru iphe iyi yitaru ẹge-a, o yitaru iya-a!”

Iphe bụ ndu ishi ugbo-mini l'ẹphe ha; ndu egudeje ugbo eje iphe; ndu anga ugbo; mẹ ndu egudeje ugbo tsoru eze ẹnyimu agba ngho l'ẹphe ha eje evudotsua ote-ẹnya ote-ẹnya; ¹⁸ ele ẹnwuru-ọku obodo ono ẹnya. Ẹphe echia mkpu; asuje: “L'ẹ to nwebukwaa obodo odo, dejeru ude, a maberu ẹpha iya ẹge a maru obodo-a!” ¹⁹ Ẹphe ekpota ẹja kpua onwẹphe l'ishi; l'echi mkpu; ara ẹkwa; agụ aphụ; asuje: “Tẹ njo gbakwa ẹgbudu! Iphe ọwaa ta dukwa k'ekfukfu. ?Ị sụ l'ọo obodo-a, a maru ẹpha iya-a bẹ dọ ẹge-a? Mbụ nggube obodo-a, bụ ẹku ono, ị kparu, kpọru otukota onu iya ono bẹ iphe bụ ndu nweru ugbo-mini egudeje agba oke ngho shikota ngu l'ẹka

báhú. ?M'ò bụwaphu awa lanụ kpụu b'e gude mee ya; yò bụru kpurupyata ege-wa, ọ bụ iya-a."

²⁰ Ndu bu l'imigwe; unu teje ẹswa l'obodo ono, a maru ẹpha iya ono yifuwaru. Unu teje ẹswa unube ndu bu ndu ke Nchileke; me ndu ishi-ozì; me ndu ekfuchiru Nchileke. Unu teje ẹswa; le Nchileke be nmawaru iya ikpe ejo iphe ono, o meru unu ono!

²¹ Ya ndono; ojozi-imigwe lanụ, agburu-ẹhu nọ abya apalia eze mkpuma obu, ha nshinu l'ọ bụ o-ji-l'ẹka mkpuma; pata iya chee l'eze ẹnyimu; sụ: "Ono ege ee-gude agburu-ẹhu; pata obodo ono, a maru ẹpha iya ono; mbụ Bábyilonu chee l'ẹke, to nwedụ onye a-phụkwadu iya ọdo. ²² Ẹ to nwekwa onye bya anụkwadu ọda nkwa; m'ọ bụ nụkwadua ẹke agụ egvu; m'ọ bụ ẹke aaphụ opu-inya; m'ọ bụ ụpyoku le nggube obodo ono ọdo le phuruphurukpoo. Ẹ to nwehekwa onye eme nka, nweru ọphu, a bya apha kwadu l'ime ngu ọdo. Tọ bụhe l'aa-nụkwadu ọda ikwe-nri l'ime ngu ọdo. ²³ Ẹ to nwehekwa l'iphoro ọku urọku enwukwadua jaa l'ime ngu ọdo. Uzere ke l'eeke nwanyi nji; ọdudu bụru l'a lutaru nwanyi b'e ta byahẹkwa bya eme l'ime ngu ọdo. Ishi iya aburu l'ọ bụ ndu ono, shi buru l'ime ngu agba ngho ono be bụ ẹphe shi buru ndu nweru ẹnya l'eliphe-a. Nggu egudewa ọgwu; dughushikota iphe bụ madzụ l'iphe bụ mbakeshi mgburumburu!"

²⁴ Yò bụru le Bábyilonu b'a phuru mee ndu nkfuchiru Nchileke; me mee ndu ọdo, bụ ndu ke Nchileke; mekpọ mee iphe bụ ndu ono, e gburu egbugbu l'eliphe l'ẹphe ha ono.

19

¹ Onanu emetsulephu; mu anụ iphe ọdo, ada l'imigwe. Yọo dalephu l'ọ bụ olu-egvu, a dū igwe agụ. Egvu, ẹphe agụ aburu: "T'ajaja bụru ke Nchileke. L'adzọdzo, a dzọru ayi; bụkwa iya b'o shi l'ẹka. Ọo ya b'ọ gbaru ke t'ayi kwabe ugvu, kakota ugvu. Ọ bụ yebe Nchileke ono be kakota iphemiphe ọbule ike. ² L'ikpe, ọ nmaru ndiphe b'ọ nmakwaru l'oruberu-ia; bụru ikpe, dū maa. Ọ nmaru eze nwanyi ọkpara phụ ikpe; mbụ nwanyi ono, gude ọkpara, ọogba; mee unwu eliphe l'ẹphe ha; ẹphe aburu kpurupyata phụ. Nchileke be gwataakwaru iya ugwo mee ndu ke Nchileke ono, o gbushiru ono, bụ iya bụ ndu ono, ọchi ẹphe tukoru iya l'ishi ono." ³ Ẹphe abakwa bya azua egvu ọdo; sụ: "T'ajaja bụru ke Nchileke-o! Ẹnwuru-ọku obodo ono, ọku adzụ ono be ekpo tū; ala l'imeli. Yò bụru ege ono b'oo-kpo jeye le tutu yoyo." ⁴ Ụkporo ndu bụ ọgurennya le ndu bụ ọgurennya ẹno phụ; me iphe ono, nọgbaa ndzụ ono ẹphe ẹno adatsua kfupya ifu; baaru Nchileke eja; mbụ Nchileke ono, nọ l'aba-eze ono. Ẹphe asụ: "Ono kwa ege ọ dū! T'ajaja bụru ke Nchileke-o!"

Ome ẹswa-nwanyi ọphungu

⁵ Ya ndono; yo nweru olu, shi l'aba-eze ono chia mkpu; sụ: "Unube ndu ejeru Nchileke ozi l'unu ha; unu jaa Nchileke ajaja! Unu kele iya ekele; unube ndu atsụ iya egvu: onye ukfu l'onnye nta!" ⁶ Tọ dū iya bụ; mu abya anụ olu-egvu, a dū l'igwe agụ. Olu-egvu ẹphe ono adalephu l'ọ bụ ẹphuphu eze mini, apha wọwowo. Yọo dakwaphu l'ọ bụ ẹphuphu igweli, agba agbagba. Iphe ẹphe agụ aburu: "T'ajaja bụru ke Nchileke! Nnajiufu ayi, bụ Nchileke ono, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike ono be koshiakwaru l'ọo ya bụ eze, achikota iphemiphe ọbule nta-a! ⁷ T'ẹhu tsọ ayi ẹna; t'ayi tee ẹswa teshia ya ike; t'ayi jaa ya ajaja ke ọdu-biribiri iya! Le nta-a be onye ono, bụ Nwaturu Nchileke ono b'o ruakwaru l'olu nwanyi. Nwanyi obu, ọoby

alùlu ọbu bẹ kwaakwaru onwiya ngwa ngabẹru iya. ⁸ Nchileke kwewaru tẹ nwanyi ono yee uwe ọcha, acha pemu-pemu, ẹ-te nwedu ẹke e meruru iya emeru." Uwe ọcha ono bụ umere, vudo nhamunha, unwu Nchileke eme.

⁹ Tọ dụ iya bụ; ojozi-imigwe ono asụ mu: "Tẹ mu dee iphe-a l'ẹkwo: Onu-oma bụ kẹ ndu e kuru t'ẹphe tsoru lẹ nri ẹswa-nwanyi ono, Nwaturu Nchileke eje alùlu ono." Yo kfuebe ẹge ono; bya asukwaphu: "Okfu ono kwa Nchileke gude ọnu iya kfu ya; Nchileke ta bụkwa onye adzujẹ ẹj-ire."

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; mu abya aburu pẹ l'ifu ojozi-imigwe ono; gashia tẹ mu baaru iya ẹja. Yọ sụ mu: "Wawakwa! Tẹ mu be ejekwa ememe! L'ọ kwa ẹge mbedua; mu l'unwunna mu pẹ bụ ndu ejeru Nchileke ozi bụ ẹge yẹbedua bụkwaphu onye ejeru Nchileke ozi; mbụ unwunna mu ono, bụ ẹphe; bẹ Jisọsu koshiru ọkpobe okfu nk'iya ono. Bachiaru Nchileke ẹja!"

L'okpuberu okfu ono, Jisọsu koshiru ayi ono bẹ bụkwa l'ẹka Ume Nchileke b'o shi; mbụ Ume Nchileke ono, bụ iya emeje tẹ madzụ kfuchijeru Nchileke ono.

Onye dugaru l'eli inya ọcha

¹¹ Mu abya aphua ẹke imigwe kpuharu; gheru ọnu; bya aphua inya ọcha, nọ iya nụ. Yo nweru onye dugaru l'eli inya ono. Ẹpha onye ono, dugaru l'eli inya ọcha ono aburu: "O-me-g'o-kfuru"; bya abukwaruphu "Okpobe Okfu". Yoo kpeje ikpe lẹ nhamunha iya; l'alukwaphu ọgu l'uzo, dụ nhamunha. ¹² Iphoro ẹnya iya dulephu l'ọ bụ iphoro ọku, enwu enwunwu. Yo kpuru okpu-eze, ha igwe l'ishi iya. O nwekwaruphu ẹpha, e deshuru iya l'ẹhu. Ẹpha ono te nwedu onye ọdo, maru iya nụ; gbahalephu yẹbedua nwenkinyi iya. ¹³ Uwe nlokpuru, o yeru b'a tseru lẹ mee. Ẹpha onye ono aburu "Okfu Nchileke ono". ¹⁴ Iphe bụ ndu soja imigwe abya egude uwe ọcha, acha pemu-pemu; to nwe ẹke e meruru iya emeru; kwaa onwẹphe ngwa. Ẹphe atuko l'ẹphe ha nọdu l'eli inya ọcha; l'awu etso onye ono, dugaru l'eli inya ọcha ono. ¹⁵ Iphe eshije onye ono l'onu lufuta bụ ogumbeke, atsụ nkọ, bụ iphe oo-gude lụ iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko. Yọ bya aburu eze ẹphe; gude mgboro-igwè achị ẹphe ẹge eze achije mkpukpu iya-a. Ọo ya a-dzoshi mee vayinu l'ẹke ono, aadzoshije mee l'akpuru vayinu ono. Iphe ono aburu ẹtu, ekoshi eze oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike. ¹⁶ E dee ẹpha l'uwe, o yeru; dekwa ya ẹya phụ l'utakfu. Ẹpha iya ono bụ: "Eze, kakota ndu eze; mẹ Nnajiufu, kakota ndu bụ nnajiufu."

¹⁷ Ya ndono; mu abya aphua ojozi-imigwe, vudo l'enyawu. Yo chia mkpu chishia ya ike; gude kukoo iphe bụ unwenu, ẹphe l'akpamigwe; sụ ẹphe: "Unu phee bya edzukota; t'unu ria orimori, daru unu; orimori, bụ l'ẹka Nchileke b'o shi. ¹⁸ Unu bya avukaa anụ ndu eze; anụ ndu ishi soja; anụ ndu soja; anụ inya; anụ ndu agba iya nụ; mẹ anụ ndiphe mgburumburu: ohu mẹ amadụ; onye ukfu l'onye nta."

¹⁹ Mu abya aphua ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono; mẹ ndu eze ndiphe mgburumburu ẹge ẹphe chitawaru ndu soja ẹphe chikobe l'ekalanu; kẹ t'ẹphe bya etso onye ono, dugaru l'eli inya ọcha ono ọgu yele ndu soja iya. ²⁰ A kpua ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono lẹ ndzụ; kpukwaaphu onye ono, egudeje ugho edusweshi ndiphe; l'adzụ ẹjo-ire lẹ ya bụ onye nkfuchiru Nchileke; l'ẹ b'ọ bụ iya ono. Ọ bụ iya bụ onye ono, shi anọduje ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono l'ifu; emeshi iphe-ophulenyia, bụ iya bụ iphe ono, o gude ghotā ndu ono, kweru t'e mee ẹphe iphe-ohubama k'ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono; mẹ ndu ono, shi abaru ntẹkpe ono, a kpuru; yọ dụ l'ọ bụ anụ ono ẹja.

A kpukwaruphu; kpua onye ugho ono, adzujé ejo-ire; sù lẹ ya ekfuchiru Nchileke ono yele ejo anu-egu-egbudu ono lẹ ndzụ je achiru ye l'eze-iduma, bú oku nshi-egbe l'enwu iya taphutaphu. ²¹ Onye ono, dugaru l'eli inya ocha ono abya egude ogu-mbeke ono, shi iya l'onu alufuta ono; gude tuko ndu ophu phoduru nu gbushikota. Iphe bu unwenu, no lẹ mgboko-a edzukoo; bya avua anu ephe avuvu; rijishia ephe.

20

Unu afa labu; l'ukporo afa iri

¹ To du iya bu; mu abya aphua ojozi-imigwe, shi l'imigwe abya. Yo gude ire-igodo, eegudeje atuha onu Iduma Maa ono l'eka; chikwaruphu eze gwogirigwo. ² Yo bya azulephu ejo agiyi ono gbirimu, bu iya bu agwo teke ndiche ono, bukwa iya phu bu Obutuswe; bya aburu Setanu ono. Ojozi-imigwe ono abya azude iya; kee ya egbu. Egbu ono, e keru iya ono be bu ege ono b'oo-no iya unu afa labu l'ukporo afa iri. ³ Ojozi-imigwe ono aparu iya chee l'ime Iduma Maa ono. Yo chetsua ya; bya eworu iya guchia; woru iya tuchia; k'ophu e to nwedu onye ha k'atuhaa iya. Oo ya bu t'e b'o dumphushihe ndiphe odo jeye teke unu afa labu l'ukporo afa iri ono e-swe. Teke unu afa labu l'ukporo afa iri ono swetsuaru; a tuhaa ya t'o tusaru ehu nwanshi.

⁴ Ya ndono; mu abya aphutsua aba-eze aba-eze; me ndu dugagbaaru iya nu. Ndu ono, dugagbaaru iya nu ono be bu ndu, a fotaru t'ephe kpee ikpe. Mu aphua maa ndu e butatsuaru ishi; okfu l'ephe vudo l'edzudzu oha; kfu l'oo Jisosu bu Nnajiufu; mekwaphu okfu l'ephe shi anoduje ara okfu Nchileke arara. O bu ephebedua bu ndu e-te kwetadu baaru ejo anu-egu-egbudu phu eja; ephe te kwe baaru ntekpe iya ono, a kpuru; yo du l'o bu yebe ejo anu-egu-egbudu ono eja; ophu ephe 'ekwekwaphu t'e mee ephe iphe-ohubama k'ejo anu-egu-egbudu ono l'atatifu; m'o bukwanu t'e mee ya ephe l'eka. Ephe tetatsuaru nodu ndzu odo; ephe le Kurayisutu atuko buwaru eze; chia unu afa labu l'ukporo afa iri. ⁵ Eteta onanu, ndu ono, e bufutsuaru ishi tetaru ono aburu eteta k'odungu, Nchileke meru; madzu eteta nodu ndzu. Ndu ophu, phoduru nu le ndu ono, nwuhuru anwuhu ono te nwekwa onye ophu tetaru nu jeye unu afa labu l'ukporo afa iri ono agvu. ⁶ Onu-oma bu k'onye ono, e-tso le ndu odungu ono, Nchileke e-me; ephe eshi l'onwu teta nodu ndzu ono. Iphe obu aburu le ndu ono b'a fotaru t'ephe le Nchileke buru l'ekalanu. Ndu ono be onwu n-nwulabu te enwehedu iphe oome ephe. O bu ephe a-buru ndu achijeru Nchileke eja; me ndu achijeru Kurayisutu eja. Ephe le Kurayisutu a-tuko buru eze; gbaru mgbachia mgboko unu afa labu l'ukporo afa iri.

Eemekputa Setanu

⁷ Teke unu afa labu l'ukporo afa iri ono gvuleruphu; a tofu Setanu l'egbu ono; paru iya haa. Yo lufuta le mkporo ono, a turu iya ono. ⁸ Yo shi eke ono byatashikwaa bya eduphushilaha iphe bu mbakeshi, no le mgboko mgburumburu, bu iya bu Gogu yele Megogu. Yo chikobe ephe l'ekalanu t'ephe kwakobe k'ogu. Ndu bu: a -gua ephe ugu; ephe ahalephu l'o bu eveve mgbogidi enyimu. ⁹ Ya ndono; mu anodukwaphu l'aphu ono; phua ege ndu ono adzogbaa kporomu; kporomu; kporomu le phorokoto mgboko; je ano-pee eke ono, ndu ke Nchileke doru ono mgburumburu; no-phekwaaphu obodo ono, Nchileke yeru obu ono. Obenu l'oku shilephu l'imigwe nwua ke phoo; bya eworu ephe kegbushia. ¹⁰ A bya ewota Obutuswe ono, bu iya anoduje eduphushi ephe ono; chee l'eze-iduma ono,

bù òkú nshì-egbe enwule iya phù taphutaphu ono, bù iya bù èke ejo anù-ègu-egbudu phù; mē onye ejo-ire phù, sùrú lẹ ya ekfuchiru Nchileke phù nọ. Yọ buru èke ono bẹ èphe a-nọdu; a nua èphe chikikfuu: eswe l'enyashi gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

Ikpe Ikperazu

¹¹ Tọ dù iya bù; mu abya aphua eze aba-eze ocha; phukwaaphu onye dugaru iya nù. Alì yẹle igwe afota oso shi iya l'ifu gbafu; gbalaa; to nwehe èke alì yẹle igwe ono a-nọdu. ¹² Mu aphukwaaphu iphe bù ndu nwuhuru anwuhu: onye ukfu l'onye nta; èke èphe vudogbaa l'ifu aba-eze ono. Yo nweru ekwo, e kpuhagbaaru ekpuha. Ekwo ono b'e deshiru iphe bù iphe onyemonye obule mejekpooru lẹ mgboko-a. A byakwaphu bya ekpuhaa ekwo odo. Onanu; mbu ekwo b'e deshiru epha ndu a-nọdu ndzu gbururu jeye. Yọ buru iphe e deru l'ekwo ono b'e gude ekpe ndu nwuhuru anwuhu ikpe l'ège iphe onyemonye obule meru dù. ¹³ Eze Enyimu abya achifuta iphe bù ndu mini rijekpooru. Anwuhu yẹle alì-maa abya achifuta iphe bù ndu onwu gbujekpooru. A tuko èphe l'èphe ha kpee ikpe: onyemonyenonu l'ège gbaru iphe o meru. ¹⁴ A bya ewota anwuhu yẹle alì-maa chiru ye l'eze-iduma ono, oku enwu taphutaphu ono. Yọ buru iduma ono, oku enwu taphutaphu ono bẹ bù onwu n-nwulabu. ¹⁵ Iphe bù onye e ta phudu epha iya l'ekwo ono, e deshiru epha ndu a-nọdu ndzu gbururu jeye ono b'e cheru l'eze-iduma ono, oku enwu taphutaphu ono.

21

Imigwe ophungu yẹle mgboko ophungu

¹ Tọ dù iya bù; mu abya aphua igwe ophungu yẹle alì ophungu; ke l'igwe ophu shihawa nọdu ta nọhedu; alì ophu shihawa nọdu ta nọhe. Eze Enyimu ta nọhe. ² Mu abya aphua Obodo ono, dù nsọ ono, bù iya bù Jerusalemu ophungu l'èke o shi l'imigwe l'èke Nchileke nọ l'alazita. E memakpele iya phù l'ọ bù nwanyi, aabya oke nji k'ophungu; mbu nwanyi, a kwawaru ngwa ege ọo-dù tẹ yẹle nji iya yiru. ³ Mu anua olu, a nọ l'aba-eze ono chia ochi mkpu; sù: "Owaa ufu Nchileke ndo-ọ! Nta-a bẹ Nchileke byaakwaru onodu swiru madzu eswiru. Nta-a buakwa èke madzu bu bù èke Nchileke e-buru; madzu aburu ndibe iya. Nchileke l'onwiya e-swiru èphe eswiru; buru Nchileke èphe. ⁴ Oo-fuchagekpo èphe enya-mini l'anya. Onwu ta anohedu odo; ophu otso-aphu ta anohu. E ta arahedu ekwa odo; to nwehe iphe ome madzu ehuka, a-nokwadu nu; okfu l'iphemiphe obule ono, shi nọdukota nu ono gvwaru."

⁵ Tọ dù iya bù; onye ono, dugaru l'aba-eze ono asu: "Lekwa! Lẹ nta-a bẹ ya emeekwa iphemiphe obule t'ọ bukataru iphe ophungu!" Yọ sukwa mu phù: "Tẹ mu tuko okfu ono dee l'ekwo; ke l'ọ bukota okpobe okfu; bukwaruphu okfu, gbaru ke t'e gude iya eka." ⁶ Yọ sukwa mu phù: "L'e meekwaru iya. O kwa yẹbe Nchileke bù Onye Ivuzọ; buru iya bù Onye Ikperazu; bù iya bù l'ọo ya bù ogbube ishi iphemiphe obule; buru iya bù èke iphemiphe obule jeberu. Iphe bù onye mini agu bẹ ya e-chebe mini ke mmanu. Eke mini obu, ya e-chebe onye obu shi bukwa l'èke mini, anu ndzu gbururu jeye futaru. ⁷ O kwa onye luru ọgu ono; mekputa; bẹ yẹbe Nchileke e-meru iphe-oma-wa: Iphe-oma obu bù lẹ Ya a-buru Nchileke onye ono; onye ono aburu nwa ke yẹbe Nchileke.

⁸ "Obenu l'ophube ndu ono, atsù egvu enya ono; ndu ono, e-te evudoshijedu ike l'iphe èphe kfuru ono; ndu ono, tsonyaaru Nchileke;

tsuphu azu ono; ndu ono, egbu madzu ono; ndu ono, eme ke nwanyi ono; ndu ono, ato nshi ono; ndu ono, agwa nte ono; ndu ono, adzufe ejo-ire ono; ndu ono l'ephe ha be iphe ndu swiru ephe bu eze-iduma ono, oku; me nshi-egbe enwu taphutaphu ono; bu iya bu onwu n-nwulabu."

Jerúsalemu ophungu

⁹ To du iya bu; ojozi-imigwe lanu l'ime ojozi esaa ono, shi gude efere esaa ono, uzo mgbonwu esaa ikperazu phu no phu abyakfuta mu bya asu mu: "Te mu bya te ya koshi mu nwanyi ophungu obu, abya ola nji k'ophungu obu, bu iya bu nyee Nwaturu Nchileke ono." ¹⁰ Ume Nchileke abya ejile mu phu ehu. Ojozi-imigwe ono eduta mu; je enyihu ephekerephe eze ugu obu, ha l'eli lo bu ngunu; je ekoshi mu obodo ono, du nsu ono, bu iya bu Jerúsalemu; l'eke o shi l'imigwe eke Nchileke no alazita l'ali. ¹¹ O-gbu-nwii-nwii ke Nchileke emee ya; yo chakotalephu oswi ke pemu-pemu. Iphoro iya achakotalephu pemu-pemu lo bu ke mkpuma obu, bu iya be aswa katsua; mbu iphoro iya adulephu lo bu ke mkpuma obu, eke uswuswe, aza jasupa. Mkpuma ono anoduje aphu onyo; l'ama mma. ¹² Obodo ono b'e gude upho-mkpuma kpu-pheta mgburumgburu. Upho-mkpuma ono ahalephu l'eli okpobeahaha. E bua ya onu-uzo iri l'ebu. E ye unwu ojozi-imigwe iri l'ebu t'ephe cheje onu-uzo ono nche. L'onu-uzo iri l'ebu ono b'e degbaaru epha ikfu iri l'ebu ono, no le Izurelu ono l'ehu l'ehu. ¹³ Yo duje onu-uzo eto eto l'uswe iya lanu. Ophu cheru ifu l'ibiyi ke enyanwu-ahata b'e buru onu-uzo eto; bua onu-uzo eto l'ophu cheru ifu l'uzo enyanwu-ariba; bua onu-uzo eto l'ophu cheru ifu l'uzo isheli; bua ebua onu-uzo eto l'ophu cheru ifu l'uzo ohuda. ¹⁴ Yo buru mkpuma iri l'ebu; b'e gude tua okpa-ali upho-mkpuma ono mgburumgburu. Mkpuma ono ephe iri l'ebu b'e deshuru epha ndu ishi-ozu iri l'ebu; bu iya bu ndu ishi-ozu Nwaturu Nchileke ono.

¹⁵ Ojozi-imigwe ono, shi ekfu eyeru mu nu ono be gude iphe e meru le mkpola-ododo, du ogologo. Iphe ono, du ogologo ono be eegudeje ato iphe. Ojozi-imigwe ono emekwanu te ya bya ato obodo ono; maru ege ogologo iya yelesa iya ha. ¹⁶ Yo tokwaaphu onu-uzo ono; mewaru upho-mkpuma ono, e gude kpu-pheta iya mgburumgburu ono. Obodo ono be nweru mgberemeku eno, halephu enya-nhamunha. Ojozi-imigwe ono abya egude iphe ono, du ogologo ono; to obodo ono. Ogologo obodo; l'usa iya; me l'eli iya ahalephu enya-nhamunha. Ogologo iya ono du unu manyiru ugbo eto l'ukporo manyiru iri l'ise.* ¹⁷ Yo byakwaphu bya ato upho-mkpuma iya; igbi iya adu ukporo ntukpa labu le ntukpa esato† l'ege madzu atoje iphe. Yo buru ege ono be ojozi-imigwe ono toru iya. ¹⁸ Iphe e gude kpu upho-mkpuma ono; bu mkpuma jasupa. Ophube obodo ono l'onwiya b'e gude mkpola-ododo mee; yoo gbu ngerengere lo bu onyo. ¹⁹ Ophube okpa-ali iya b'e gudetsua mkpuma, dutsua iche iche, egbukwaphu ngerengere; l'ereshi ire ike gude memaa; yo ma ntumatu. Mkpuma ono

ke odungu bu jasupa

k'ebu bu safaya

k'eto bu agetu

k'eno bu emeraludu

²⁰ k'ise aburu onikusu

k'ishingu bu kaneliyanu

* **21:16** 21:16 Iphe, e deru l'eke-a l'okfu Giriku; bu 12,000 stadia. † **21:17** 21:17 Iphe, e deru l'eke-a l'okfu Giriku; bu 144 cubit.

k'èsaà aburu kirísòlàyitù
 k'èsato aburu bérilù
 kẹ tete aburu tópàzù
 k'iri aburu kirísòpùràsù
 k'iri lẹ nanù bụ jásìntù
 k'iri l'èbo bụ ámìtisùtù.

²¹ Ọnu-uzo iri l'èbo ono aburu mgbubu iri l'èbo, vu oke aswa b'e gude mee ya. Ọgu-nggamgbo, e yeshiru iya èphe iri l'èbo l'èhu l'èhu abukotaru mgbubu lanù b'e gude mee ya. Ogborogbo-uzo uzo, nọ l'ime obodo ono aburu ọkpobe mkpọla b'e gude mee ya. Yoo gbu ngerengere l'ọ bụ onyo.

²² Mu ta phukwa eze-ulo Nchileke l'obodo ono. Iphe kparu iphe ẹ to nwedu eze-ulo Nchileke, nọ iya nù bụ lẹ Nnajiufu, bụ Nchileke, bụ iya bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike yelẹ Nwaturu ono bụwa eze-ulo Nchileke k'obodo ono. ²³ Obodo ono bẹ mkpa ẹnyanwu mẹ ọnwà ta dūhekwa. Ishi iya aburu l'o-gbu-nwii-nwii Nchileke bẹ echiwa l'ime iya; Nwaturu Nchileke ono aburu iphoro, e gude aphụ uzo. ²⁴ Ọ bụ iphoro, shi l'obodo ono bẹ iphe bụ mbakeshi e-gude nọdu ndzụ. Iphe bụ ndu eze, nọkota lẹ mgboko e-vuko ọdu-biribiri èphe; vubata l'obodo ono. ²⁵ Ọnu-uzo obodo ono e-ghekotajeru ọnu tekenteke; kẹ l'enyashi ta anọdu l'èke ono. ²⁶ Iphe bụ mbakeshi a-tuko ọdu-biribiri èphe, nweru enweru vuta bya akube l'obodo ono; èphe akwabẹ obodo ono ugvu. ²⁷ Obenu l'ẹ to nwekwanu ẹjo iphe, a-dụ ike bahụ l'obodo ono. Onye eme ahuma; m'ọ bụ onye ẹjo-ire b'ẹ te ekwekwa t'ọ bahụ iya. Ndu a-bahụ iya nù nwenkinyi bulekwaphu ndu, Nchileke deru ẹpha èphe l'èkwo Nwaturu ono, bukwanu ẹke ono, e deshiru ẹpha ndu a-nọ ndzụ gbururu jeye ono.

22

¹ Tọ dụ iya bụ; ojozi-imigwe ono abyakwaphu bya ekoshi mu nggele ọbu, bụ iya bụ mini ọbu, anuje ndzụ gbururu jeye ọbu. Mini ono edoo risanguu; l'aphụ onyo. Yọ buru ẹke mini ono shi atsofuta bụ l'aba-eze Nchileke yelẹ kẹ Nwaturu ono. ² Mini ono atsokpelephu l'echi esu-uzo obodo ono. Oshi ono, anuje ndzụ gbururu jeye ono egvugbaaru l'iku nggele ono ẹka labụ. Ugbo iri l'èbo bẹ oshi ono amije nebyi, dụ iche iche afa l'afa. Ọomije iya l'ọnwà l'ọnwà. Yọ buru mkpẹkwo oshi ono bẹ aakpatajẹ gude mebe iphe bụ mbakeshi ọgvu l'iphe eme èphe; èphe adu mma. ³ Ẹ to nwedu iphe Nchileke buru ọnu nù, byakwadụ bya anọdu l'obodo ono.

Iphe a-nọdu l'obodo ono bụ aba-eze Nchileke mẹ kẹ Nwaturu ono. Ndu ejeru iya ozi a-nọdu abaru iya ẹja. ⁴ Ndu ono, ejeru iya ozi ono a-phuje iya ifu l'ifu. Ẹpha iya bẹ ee-detsua èphe l'atatifu. ⁵ Ẹnyashi ta anọhedu. Mkpa iphoro k'urọku; m'ọ bụ k'ẹnyanwu ta adūhekwaru èphe ọdo; okfu lẹ Nnajiufu, bụ Nchileke a-buru èphe iphoro. Ẹphebedua a-buru eze; chia gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

Abyabya Jisosu

⁶ Ya ndono; ojozi-imigwe ono asụ mu: “Okfu-a l'ọ ha bukotakwa ọkpobe okfu; buru okfu, gbaru kẹ t'e gude iya ẹka. Lẹ Nnajiufu, bụ iya bụ Nchileke ono, anuje ndu ono, ekfuchiru iya nù Ume iya ono; bẹ ziakwaru ojozi-imigwe t'ọ bya ekoshi ndu ejeru Nnajiufu ono ozi iphe ẹ ta anọhedu ọphu baru nwishi nta-a; yo mee.”

⁷ Jisosu sukwaru: “Lekwa-a. Lẹ ya abyakwa nta-a. Ọnu-oma bụ k'onye emeje iphemiphe ọbule-a, e deru l'èkwo-wa, e deshiru iphe, bụ iphe-a, e kfuru kfuchiaru yẹbe Jisosu Kuráyisutu-wa.”

⁸ Ọ bụ mbedua, bụ Ọnu gèdegede bụ onye gude nchị mu nùkota iphe-a l'ọ ha; bya egude ọnya mu phùkota iya. Mu anubebe l'iya phù lẹ nchị; phubebe l'iya phù l'ọnya; bụru ojozi-imigwe ono, koshiru mu iphe ono pẹ l'ifu, tẹ mu baaru iya eja. ⁹ Yọ sụ mu: “Wawakwa! Tẹ mu be ejekwa ememe! Sụ mu: m'ọ kwa ege mbedua mu l'unwunna mu bụ ndu ejeru Nchileke ozi bẹ bụkwaphu ege yèbedua bụ onye ejeru Nchileke ozi; mbụ unwunna mu bụkwa ndu ono, ekfuchiru Nchileke; mẹ ndu ọdo, bụ ndu emeje iphe ẹkwo-wa kfulu. Wo mu l'ọ bụ Nchileke bẹ mu a-bachiaru eja!” ¹⁰ Jisọsu asụ mu: “Tẹ b'ọ nwekwa okfu-a l'ọ ha, e deshiru l'ẹkwo-wa m'ọo nanụ ọphu mu e-domi edomi. Lẹ teke iphe-a l'ọ ha e-mekota bẹ dụakwa ntse. ¹¹ Sụ t'iphe bụ onye eme ejo iphe; kwelekwaphu ẹka l'ejo iphe oome. T'onye umere iya eshi nshi; kwelekwaphu ẹka l'ejo umere, eshi nshi, oome. Tẹ ndu ọphu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; kwelekwaphu iya phù ẹka ege ono tughuru. Onye ọphu doberu onwiya nsọ; edobelekwaphu onwiya nsọ ege o doberu iya tughuru.”

¹² “Unu lekwa! Lẹ yẹbe Jisọsu abyaakwa nta-a nta-a! Ya -byade bẹ ya e-gude obunggo, ya e-bu onyenonu l'ẹge iphe o meru dụ.” ¹³ Ọ bụ yèbedua bụ Álufa; bụru Oméga; mbụ l'ọo ya bụ Onye Ivuzọ; bụru Onye Ikperazu. Ọ bụ iya bụ ogbube ishi k'iphemiphe ọbule; bụru iya bụ ẹke iphemiphe ọbule jeberu.

¹⁴ “Ọnu-oma bụ kẹ ndu asajẹ uwe-nlọkpuru ẹphe; yọo cha pemu-pemu. L'ọ kwa ndu ono bẹ ee-kwe t'ẹphe ria akpuru, oshi ono, anuje ndzụ gbururu jeye ono mītaru. Yọ bụru ndu ono bẹ ee-kwe t'ẹphe shi l'ọnu-uzo; bahụ l'ime obodo ono, Nchileke nọ ono. ¹⁵ Obenu lẹ ndu ono, bụ nkuta uru-alì ono; ndu nshi; ndu ono, afarushi onwẹphe ẹphe l'unwanyi ono; ndu mgbugbu-madzụ; ndu agwa nte; ndu ntumatu; ndu ono l'ẹphe ha ta abyadu bya abahụ l'obodo ono. Ọo l'azụ iya bẹ ẹphe a-nọdu.

¹⁶ “L'ọo yèbedua, bụ Jisọsu gèdegede bẹ ziru ojozi-imigwe iya t'ọ bya emee t'unube chọchi makotaru iphemiphe ọbule-a. Ya bụ o-shi-l'eri Dévidi; bya eshikwaphu l'awa iya. Ya bụkwaphu Mkpọ-kpodo nchi-abọhu ono, anọduje eke papapa ono.”

¹⁷ Ume Nchileke yẹle nwanyi ọphungu ono tukururu l'ekfu; sụ: “Bya-o!”

T'iphe bụ onye nuru iphe-a; sụ: “Bya-o!”

T'onye ẹgu-mini agụ byakwa! T'onye ọ dụ t'ọ bya byakwa t'e kee ya ẹya kẹ mmakanu t'ọ ngua. Ọ bụ mini ono anuje ndzụ gbururu jeye.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

¹⁸ Mbedua, bụ Ọnu alọ iphe bụ onye anụ okfu-a, e dekotaru l'ẹkwo-wa ẹka lẹ nchị; mbụ l'ẹkwo-wa, e deru iphemiphe ọbule, e kfulu kfulu Nchileke-wa. Iphe bụ onye yekwaru iphe l'iphe-a, e deru l'ẹkwo-wa bẹ Nchileke e-yekwakwaruphu iphe l'iphe bụ ejo iphe-ehuka, e kfulu okfu iya l'ẹkwo-wa; tuko iya byabe onye ọbu l'ishi. ¹⁹ Teke bụ l'ọ nweru onye wofuru iphe l'ẹkwo-wa, e deru iphemiphe ọbule-a, e kfulu Nchileke-wa bẹ Nchileke e-wofukwaphu okè iphe onye ono l'akpuru, ọ mītaru; mbụ oshi ono, anuje ndzụ gbururu jeye ono, bụ iya bụ oshi ono, e kfulu okfu iya l'ẹkwo-wa ono; bya ewofukwaphu okè iphe k'onye ọbu l'obodo ono, dụ nsọ ono, bụkwaphu iphe e kfulu okfu iya l'ẹkwo-wa.

²⁰ Ọ bụ onye ono, meru t'a maru iphemiphe ọbule-a, bụ ọkpobe okfu-a bẹ sụru: “Iyee! Ya abyaa lẹ ntse ntse-e.”

Ono kwa ege ọ dụ. “Byiko bya; Nnajiufu, bụ Jisọsu!”

²¹ Tẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha. Ono kwa ege ọ dụ.